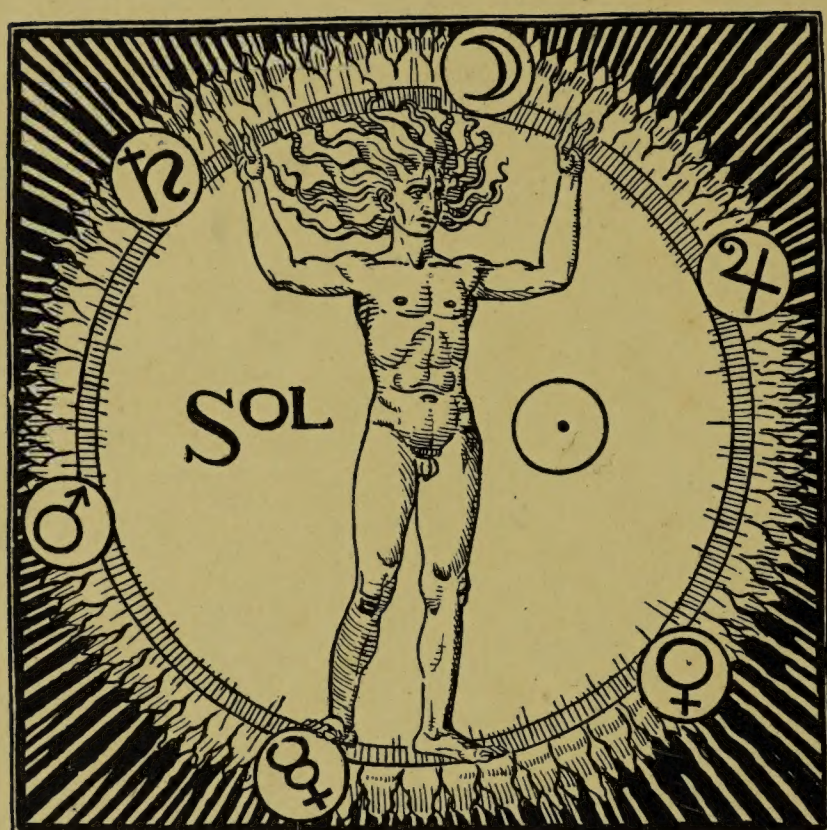
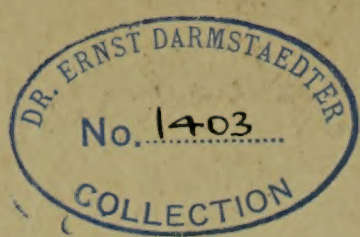

010/D

Y. III Str

EX LIBRIS
Dr. ERNST DARMSTAEDTER

STRABONIS
RERUM GEOGRAPHICARUM
LIBRI XVII.

GRÆCE ET LATINE,

CUM

VARIORUM, PRÆCIPUE CASAUBONI, ANIMADVERSIONIBUS,

JUXTA EDITIONEM AMSTELODAMENSEM.

CODICUM MSS. COLLATIONEM,

ANNOTATIONES, ET TABULAS GEOGRAPHICAS

ADJECIT

THOMAS FALCONER,

OLIM E COLLEGIO ÆNEI NASI, OXON.

SUBJICIUNTUR

CHRESTOMATHIÆ,
GRÆCE ET LATINE.

TOM. I.

OXONII:
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.
MDCCCVII.

THE HISTORY OF THE

ROYAL SOCIETY OF MEDICINE

AND OF THE

ROYAL SOCIETY OF PHYSICS

AND OF THE

ROYAL SOCIETY OF MEDICINE

AND OF THE

ROYAL SOCIETY OF PHYSICS

AND OF THE

ROYAL SOCIETY OF MEDICINE

AND OF THE

ROYAL SOCIETY OF PHYSICS

OXFORD

PRINTED BY THE UNIVERSITY PRESS

1881

STRABONIS

RERUM GEOGRAPHICARUM

LIBRI XVII.

AD LECTOREM.

MALLEM; Lector Benevole, in me nunquam rejectum fuisse, ut Præfatione donarem hanc Strabonis Editionem, quæ, tamdiu promissa, tandem aliquando tibi in manus traditur. Verum aliter statuerunt ii, quorum in hac re summa auctoritas erat, qui et ad me præcipue pertinere hoc officium arbitrati sunt, tum quia plagulæ Libri, quæ post aliorum labores imprimendæ restabant, a me dispositæ fuerint et accuratæ, tum quia Ille, cujus fidei Opus multis abhinc annis commissum est, generis necessitudine mihi conjunctus erat. Patruus enim mihi fuit Vir Egregius, et fato idem quoque jamdiu functus, ita ut pietati vix satisfacturum me esse diceretur, si tali in re, quod deceret, in me non fusciperem.

Et ita quidem mihi impositum munus est, quod ut nullo modo quæfivi, vereor quoque ut aliquid in eo vel idonee, vel omnino pro expectatione tua acturus sim. Cæterum agam uti potero, et, si nihil aliud afferam, saltem ea recensebo, quæ Rationem Operis te edoceant, quibus subsidiis instructa est hæc Strabonis Editio, vel quæ aliqua ex parte incrementa eam sumpsisse contigerit.

Paucissima interea sunt, quod ad Editoris consilia attinet, de quibus Viros literatos certiores facere mihi in proclivi est; neque alia fortasse ea quam quæ memoria etiamnum tenent Illius Familiæ, qui eum de provincia quam susceperat colloquentem audiverunt, et quid illi in decursu Operis propositum fuerit, vel quid non, inter sermones quotidianos cum iis communicantem. Sciunt ii nimirum, nunquam in animo habuisse Editorem, Textum Strabonis de integro refingere, aut per omnia e Codicibus MSS. emendatum exhibere: neque tamen istiusmodi adjumenta eum vel omnino neglexisse, vel parvi unquam habuisse; quod e Lectionibus iis comparebit, e Codd. MSS. desumptis, quas in Annotationibus suis vel simpliciter exscriptas dedit, vel, ut in nonnullis factum est, diserte monuit, non indignas esse eas, quæ etiam in Textum ipsum reciperentur. Sciunt ii præterea, quibuscum familiariter versabatur, Propinquum meum, in schedis suis quas Preli Clarendoniani Delegatis tradiderat, nihil immutasse unquam, aut curas posteriores impendisse iis, quæ e manibus suis semel dimiserat. Neque prætereundum esse censeo, inter molestissimum Opus, cui se accinxerat Editor, quod et annis quoque provector, et infirma valetudine oppressus, fere per doloris intervalla

absolvit, neque a quopiam adjutum fuisse eum, neque Annotationum symbolum aliquod ab aliis accepisse, si TYRWHITTI conjecturas exceperis, et animadversiones quæ a Cl. REINHOLDIO FORSTERO concinnatæ sunt, atque unam aut alteram, locis suis interpositas, et litera *B.* vel *M.* insignitas. Neque ultra hæc plura esse judico, in quibus, ut de Editore ipso te morer, necesse est.

Quod de Textu Operis monendus es, idem fere est ac in Editione, quæ prodiit Amstelodami A. D. 1707, cura JANSSONII AB ALMELOVEEN, vitiis tantummodo ope priorum Editionum hinc inde sublatis. Porro Textui subjiciuntur plurimorum Codicum MSS. lectiones variantes, quas sumptibus haud exiguis comparavit, et pro sua liberalitate ad Editorem transmisit Academia Oxoniensis.

Interpretatio Latina est XYLANDRI paullulum emendata, ut Textus ipse, ex Editionibus prioribus, et aliquando etiam in Annotationibus, ex fragmento versionis antiquæ ineditæ, quod Doctissimus BAYERIUS, Bibliothecæ Escorialensis Præfectus, cum Editore humanissime communicavit.

Jam autem Codicum MStorum, qui cum Editione Amstelodamensi in usum hujus nostræ collati sunt, hæc est notitia.

In BIBLIOTHECA PARISINA, olim REGIA, asservantur sex Codices MSS. Strabonis Geographicorum. Horum quinque contulit (quot autem libros unusquisque Codicum horum continuerit, quoad nonnullos incertum reliquit) JOHANNES BAPTISTA LE FEBURE DE VILLEBRUNE.

Is, qui in hac editione *Par. 1.* vel Parisinus primus vocatur, in Biblioth. Reg. Par. Catalogo numero 1394. insignitus est. Et ille quidem, secundum VILLEBRUNIUM, ipsius enim verbis uti liceat, “ineunte sæculo decimo
“quarto scriptus est. Pretiosus hic Codex, membranaceus, olim Medicæus,
“scriptus videtur a CYRIACO celebri illo tot Codicum scriba Græco, ut patet
“folio verso 295. Multa notavit CYRIACUS duobus aut pluribus punctis in
“hoc Codice sibi suspecta, nec immerito; de quibus nec CASAUBONUS
“neque alii Editores quidquam dixere. De his rationem habui in meis
“excerptis.”

De Codice eodem ipsum etiam VILLEBRUNIUM audias, in Epistola alio tempore Editori data, ita Gallice loquentem. “Celui, que je marque *A. 1394.*
“est assez récent, mais très bien conservé, et supérieurement écrit. Il a
“été copié sur un assez bon exemplaire, et n’avoit jamais été colla-
“tionné. Malgré cela, le texte se sent de l’ignorance des siècles barbares.
“Il est cependant d’accord avec *B. (Par. 2.)* en nombre d’endroits, et les
“deux réunis sont de beaucoup préférables à *C. (Par. 3.)* que l’on a vanté
“un peu trop avant de l’avoir bien lu: en effet ce que je trouve de bon
“dans *C.* est dans *A. B. (Par. 1. et 2.)* et ceux-ci n’en ont pas les défauts,
“ou très rarement.”

Continet autem hic Codex omnes septendecim libros Strabonis, neque ullibi, quantum percipere potui, collatio deficit.

“Codex numero 1397” (qui etiam literis *B. S.* a VILLEBRUNIO notatur, Parifinus secundus, vel *Par. 2.* hujus Editionis,) “omnium, qui superstites
 “noti sunt, Codex hodie Strabonis antiquissimus; nono aut decimo sæculo
 “docta manu scriptus, membranaceus, olim Medicæus; sed novem tantum
 “priores libros exhibet; nec quidem integri sunt secundus, tertius, quintus.
 “Ex his quæ continet multo plura bona excerpti, quam ex iisdem locis alio-
 “rum Codicum. Falsè dicitur in notitia Bibliothecæ Regiæ in hoc reperiri
 “Scholia in nonum aut alium librum. Quia vero lapsu temporis vel corrosa
 “vel vetustate fuerant detrita plurima folia, in eo recentiori manu completa
 “fuerant, recentibus super agglutinis; textusque ex alio Codice circa
 “finem decimi quarti sæculi restitutus. Quum autem deprehendissem la-
 “tissima veteris membranæ spatia recentiori fuisse oblecta, vapore aquæ
 “calidæ recentem membranam detraxi, veteremque scripturam, inversam
 “quidem, ope speculi obversi lustravi, nec raro varias optimasque lectiones
 “inde expiscatus sum.”

“Il est cependant,” ut Editorem alibi monuit idem VILLEBRUNIUS,
 “incomplet dans ce qu’il contient depuis le troisieme livre jusqu’au fixieme,
 “et le tems ne m’a permis d’examiner ces morceaux, qui sont sans suite en
 “grande partie.”

Incipit collatio hujus Codicis a pagina prima libri primi, et pergit, nullis
 spatiis vacuis interjectis, usque ad pag. 166. lin. 19. ubi notat VILLEBRU-
 NIUS, “hic deficit Codex *B.* usque ad pag. 182. lin. 13.” ubi rursus monet,
 “hic incipit pag. 73. Codicis *B.* sed multa in eo sunt mire perturbata usque
 “ad librum VI.” Nullas autem lectiones reperio a pag. 166. lin. 19. prope
 finem lib. II. donec ventum est ad pag. 359. lin. 18. lib. V. deinde progre-
 ditur ad pag. 469. lin. 25. lib. VII. “Reliqua hujus libri,” inquit VILLE-
 BRUNIUS, “defunt in Codice *S.*” De novo orditur collatio a libro VIII. et
 ad finem libri IX. omnino terminatur.

“Codex numero 1393,” (Parifinus tertius, vel *Par. 3.* hujus Editionis),
 “bombycinus, ex Asia ante aliquot annos ad nos allatus, longe deprædicatus,
 “sed revera recentior, et multo minoris momenti, quam vel ipse Codex 1394.
 “(*Par. 1.*) Septem, ni fallor, posteriores ac quinque priores libros cum vestro
 “exemplari composui; etenim quum chartam plurimis in locis laceram vide-
 “rem, suasi Cl. BEJOT hunc librum compingendum curaret. Ast quod
 “maxime damnosum, imprudens compactor intro nimis folia refecuit, ita ut
 “figna, quæ loca transposita bene multa indicabant, fuerint abscissa: hinc,
 “magno licet meo desiderio, librum deferere fui coactus.” In Epistola au-
 tem supra memorata ita loquitur VILLEBRUNIUS—“ce qui m’a mis dans
 “l’impossibilité d’en lire plus des dix livres dont je vous envoie la colla-
 “tion.”

Constat VILLEBRUNIUM quinque priores libros contulisse cum exemplari
 Amstelodamensi, non autem plures.

Hic Codex idem est ac ille, quem per totum Cl. BREQUIGNIUS cum ea-

dem Editione Strabonis comparavit, antequam, compactoris negligentia, injuria ea de qua supra dictum est ei obvenerat. Complectitur omnes septendecim libros. De eo ita loquitur BREQUIGNIUS, in præfatione ad Editionem trium priorum librorum Strabonis: “invectus a doctissimo Abbate SEVIN, “qui præstantissimum hoc cimelium Constantinopoli comparaverat; volumen “forma, ut aiunt, maxima, bombycina charta, scriptum non ineleganter, “paucis exceptis paginis, quæ adeo minutis exaratae sunt literis, ut in ipsis “legendis fere tota hebescat oculorum acies. Manum agnoscebat duode- “cimi aut decimi tertii sæculi vir in palæographia versatissimus MONTEFAL- “CONIUS. Collato integro Codice Regio cum postrema Strabonis Editione “varias lectiones exscripsimus numero prope infinitas, quarum plurimæ præ- “stantissimæ visæ sunt. Ad has lectiones lacerum depravatumque Strabo- “nem, quantum licet, revocare nobis propositum fuit.”

Oblata autem occasione, Cl. HARLESIO hic loci respondendum est, ubi in Editione Bibliothecæ Græcæ Fabricii, Vol. IV. pag. 572. de Editionibus Strabonis Geographicorum agens ita loquitur: “BREQUIGNIUS omnem quem “collegerat, ad suam Editionem ornandam, adparatum quibusdam Anglis “doctis commisisse fertur, qui eo in nova, quæ summo splendore Oxoniæ pa- “ratur, Editione uterentur.” Ita doctissimus ille Vir, vel præ incuria, vel ru- mori, quod verisimilius, plus æquo confusus: nihil enim aliud BREQUIGNIUS ad Editorem nostrum transmisit, præter Editionem trium librorum priorum Strabonis, una cum variis lectionibus Codicis MS. numero 1393. quæ ideo in hac Editione notantur *Bre.* vel BREQUIGNII.

De Collationibus suis interea ita pergit VILLEBRUNIUS: “Codicem nu- “mero 1408,” (Parisinum quartum, vel *Par.* 4. hujus Editionis,) “crassum, “4to. majori charta, recentem quidem, plurimis in locis, immo plures inte- “gros libros, contuli. Multa mihi antiquitatis vestigia exhibuit, quæ in aliis “desideravi; plurima autem in eo vel librarii incuria, vel deficiente Codice “ex quo fuit exscriptus, omittuntur, ac præsertim in libris VI. VII. VIII. “Codicem etiam in fol. numero 1398. legi:” (Parisinum quintum, vel *Par.* 5. hujus Editionis :) “Excerpta primum exhibet ex ipsomet textu Strabonis, “quæ modo textum integrum, modo contractum, aut pluribus omissis refe- “runt; genuinas lectiones passim hinc collegi, dein libros integros XI. XII. “XIII. contuli, nec sine fructu. Mirum fane quod nec ALDUS (cum ad “ASULANUM pertinuerit hic Codex) neque CASAUBONUS quidquam de his “dixerit Excerptis, quæ longe alia sunt atque ea, quæ ad finem Editionis “ALMELOVENII conspiciuntur.”

Incipit collatio Codicis numero 1408, vel *Par.* 4. a p. 633. lin. 11. lib. IX. ad hæc verba, ἐπὶ Φιλοκλήτῃ πόλει. In librum X. definit, et rursus incipit a libro XIV. et progreditur usque ad librum ultimum. In margine exemplaris nihil a VILLEBRUNIO notatum est de collatione librorum VI. VII. VIII. Excerptorum autem Collatio incipit a pag. 84. lin. 12. lib. I. Notat in margine VILLEBRUNIUS ad verba, Περὶ δὲ τῶν ἀθαυμασίαν, pag. 83. lin. 24. lib. I.

“ Hic incipit fragmentum excerptum fol. 9. Cod. Reg. Paris. 1398. Differt
 “ initium, quod contractum legitur, ad usque Θέγεγν, pag. 84. lin. 9. lib. I.”
 Ad verba, Ταῦτα μὲν εἰρήδω, pag. 91. lin. 4. lib. I. deficit. Ad pag. 157.
 lin. 32. lib. II. monet VILLEBRUNIUS in margine, “ Collatio Excerpti alius,”
 quæ pergit ad pag. 171. lin. 30. lib. II. Incipit iterum collatio ad pag.
 326. lin. 21. lib. V. et continuatur usque ad pag. 339. lin. 15. ejusdem
 libri, ubi monet VILLEBRUNIUS, “ hinc Exc. transit ad pag. 344. lin. 2.”
 et notatum videmus in margine, “ Exc. hic incipit, omissis quæ a pag. 339.
 “ lin. 15.” Nullas autem lectiones postea reperire potui. Lectiones autem
 Excerptorum in hac nostra Editione per *Exc.* Librorum integrorum per
Par. 5. designavimus.

De Collationibus autem Codicum Parisinorum revera dolendum est, alias
 VILLEBRUNIUM mancas quodammodo, aut imperfectas reliquisse, Codicis
 autem sexti collationem, cum, ut ipsius verba exhibeantur, “ fat molestiarum
 “ et tædii superaverat,” omnino neglexisse.

De CODICIBUS FLORENTINIS, quorum collatio a Cl. BANDINIO confecta
 est, ita præfatur Bibliothecæ Laurentianæ Custos ille doctissimus :

“ Decem priores libri habentur in duobus Codicibus, scilicet Codice V. et
 “ XI. Plutei XXVIII. chartaceis, in 4to. majori, sæculi XIV. optimæ notæ.”

Ad finem libri IX. ait BANDINIUS, “ Collationi duorum præcedentium
 “ Codicum adjungitur in posterum collatio Codicis notati num. XIX. qui est
 “ chartaceus, in 4to. majori, sæculi XIV. optimæ notæ, et exstat in eodem
 “ pluteo XXVIII. et continet libros VIII. posteriores Geographicorum Stra-
 “ bonis, a libro X. nimirum usque ad lib. XVII. inclusive.”

Ad finem libri X. ait, “ Atque hic absolvitur collatio Codicum V. et XL.
 “ Sequitur collatio Codicis XIX. et incipit collatio Codicis XV. qui item est
 “ chartaceus, in 4to. majori, sæculi XIV. et continet libros VII. nimirum a
 “ libro XI. usque ad XVII. inclusive.”

In hac nostra Editione Cod. V. vocatur *Med.* 1. vel Medicæus primus;
 Cod. XL. *Med.* 2; Cod. XIX. *Med.* 3; Cod. XV. *Med.* 4. Notam vero
 quandam ætatis exemplaris, ex quo exscriptus est Codex XL. vel *Med.* 2. in
 hac re invenimus: ubi occurrit numerus, plene verbis designatur, non literis;
 et, si duabus constet figuris, fere semper interponitur conjunctio καί.

In BIBLIOTHECA COLLEGII ETONENSIS est Codex Strabonis, chartaceus,
 recentior, Byzantii scriptus. Libros tantum X. continet; cæteri in Codice ex
 quo exscriptus fuit desiderabantur.

Ad marginem sunt notæ, quarum aliæ argumenta tantum, aliæ lectiones
 variantes, vel loca prætermissa exhibent, conscriptæ manu raro quidem re-
 centi, neque eadem ubique. Aliquando etiam reperiuntur Epigrammata,
 literis majusculis exarata, quorum nonnulla ab Editore nostro Annotationi-
 bus suis interjecta sunt. Tituli, vel præfationes, scripti sunt literis mino-

ribus, manu diversa ab ea qua notæ reliquæ exaratæ sunt, et scitent contractionibus. Indicant ab ipso exscriptore epigrammata fuisse reperta, et quo loco.

In Codice ex quo hic exscriptus fuit multa deerant, et in Etonensi relicta spatia ad explendas lacunas, quod postea factum est manu quæ nusquam alibi in notis agnosci potest. Ad finem Codicis extat hic colophon — *Εκτῆσα μὲν πῶδε τὸν βιβλὸν ἐκ βυζαντίου γραφείσαν παρὰ ἀγαλλιανὸν διακονὸν ἱερομνημονὸς φίλ.*

In Bibliothecis autem Anglicanis, quod vulgo circumfertur, alios Strabonis Codices latere, neutiquam fide dignum videtur. Ut errori enim illi medela tandem adhibeatur qui e MONTEFALCONII Bibliotheca Bibliothecarum etiam ab HARLESIO et SIEBENKEESIO repetitus est, sciant Eruditi, Codicem eum, qui in Academiæ Cantabrigiæ Bibliotheca reponi dicitur, per plusquam abhinc quinquaginta annos ibi non repertum fuisse; et alterum illum, qui Collegio Novo apud Oxonienses assignatus est, ad Collegium Lincolnienſe revera pertinere, neque tamen Græcum Strabonis Codicem esse, sed Versiōnem tantummodo Latinam, Auctore Guarino Veronenſi, et ei germanam quæ Venetiis anno 1472. in lucem edita est.

In BIBLIOTHECA ESCURIALENSI adſervatur alius Codex Strabonis. Collationem Codicis hujus suppeditavit nobis Vir Cl. FRANCISCUS PEROZIUS BAYERIUS, qui etiam, qualis sit, et qua ætate, ſequentibus nos edocuit. “ Codex membranaceus, optimæ notæ, forma ad majorem accedente, cujus
“ folio extremo ſubjicitur literis Græcis Epigraphe, quam ſermone Latino ita
“ exprimere poſſis. *Absolutus fuit præſens liber Auguſti menſis die duode-*
“ *cimo, Indictione prima, anno vero 6931. (Chriſti 1423.) manu Georgii*
“ *Chryſococcæ Diaconi, ſumptibus autem Franciſci Philelphi, qui in uſus pro-*
“ *prios eum ſibi coemit.*

“ Sequuntur hexametri verſus quinque, quorum ſumma eodem redit. Vi-
“ detur autem diverſus hic Chryſococca a cognomine alio item *Georgio*, cujus
“ tum varia Medica atque Aſtronomica, tum ſcholia in Homeri *Odyſſeam*,
“ in Bibliotheca Vaticana extare ait ALLATIUS, in *Diff. de Georgiis* ad an-
“ num 6844. (Chriſti 1336.) ſcripta; ut ex collatione ætatis utriuſque liquet.
“ Præterea antiquior *Georgius* profeſſione Medicus fuit, ut ipſe ALLATIUS
“ docet, l. c.

“ Meminit ejus *Georgii*, id eſt, antiquioris, Fabricius, Tom. I. pag. 295.
“ Tom. III. pag. 87. et fortassis alibi.

“ Fueritne autem Scriptor noſter is, cujus ineditum fragmentum *De cæde*
“ *Amurati primi Turcarum Imperatoris* adducit ALLATIUS in *Georgio Chry-*
“ *fococca*, *Diff. de Georg.* pag. 360? Cum enim ea cædes contigerit anno
“ Chriſti 1389. recte colligit FABRICIUS, Tom. X. pag. 695. in notis, id
“ fragmentum Junioris alicujus *Georgii Chryſococcæ* eſſe.”

Quæ sequuntur de CODICE MOSQUENSI, sunt quæ de indole ejus cum collatione sua ad Editorem a Cl. C. F. MATTHÆI transmissa sunt. “ Codex
 “ Bibliothecæ Sanctissimæ Synodi Ecclesiæ Orthodoxæ Græco-Rossicæ num.
 “ CCV. in forma majori, continet in foliis 427. Strabonis libros XVII.
 “ Scriptus est exeunte sæculo XV. aut ineunte XVI. a scriba docto et dili-
 “ gente, in charta vulgari, lævigata tamen. Commendatur etiam hic Codex
 “ a pulchritudine, et æqualitate literarum. Comparando eo intellexi, eum
 “ non solum optimis Codicibus lectionum probitate parem esse, sed interdum
 “ etiam superiorem. In primo folio reperiuntur duæ notæ, ex quibus ap-
 “ paret ubi antea servatus fuerit. Prima in ima parte folii sic habet: ἐν τῶν
 “ Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Is est Maximus Margunius, de quo videri potest
 “ Fabricii Biblioth. Gr. vol. X. p. 536. seq. Secunda nota in principio libri
 “ est: τῶν Ἰερέων. Ea indicat, olim hunc Codicem fuisse in monasterio Ibero-
 “ rum montis Athus. De eo tradit. MONTEFALCONIUS, in Palæogr. Græc.
 “ p. 473. Jam cum notum sit, Codices Græcos plerosque omnes, qui nunc
 “ hic servantur, ex monte Atho, jussu Alexii Michaelis filii, Rossorum Impe-
 “ ratoris, et Niconis Patriarchæ Mosquensis, per Arsenium monachum huc
 “ translatos esse, mihi fit credibile, hunc Codicem primo in Bibliotheca Max-
 “ imi Margunii, postea in monasterio Iberorum fuisse.

“ Certo scio, nec hic Mosquæ, nec Petropoli, ullum alium præter hunc, de
 “ quo modo dixi, inveniri Codicem Strabonis manuscriptum. Nam ipse
 “ nuper Bibliothecas Petropolitanas adii, et cum viris doctis ibi de ea re
 “ locutus sum.”

Quod reliquum est, de Abbreviaturis quæ in Editione hac extant monitum esse volumus Lectorem, *Marg. Caf.* indicare Lectiones depromptas e mar-
 gine Editionis Casaubonianæ;—*Gron.* Lectiones e Codice Medicæo desump-
 tas, et ab ABRAHAMO GRONOVIO editas, in Libro cui titulus *Varia Geo-*
graphica, 4to. *Lugd. Bat. apud Cornelium Haak* 1739;—*Exc. Pleth.* Lec-
 tiones e Codice MS. Gemisti Plethonis in Bibliotheca Bodleiana excerptas;
 —et literam *V.* observationes VILLEBRUNII.

Annotationes variis insigniuntur literis, et nominum Auctorum, a quibus pro-
 venerint, contractionibus. *Caf.* et *Xyl.* iis subjiciuntur quæ a CASAUBONO et
 XYLANDRO profectæ sunt. Animadversiones, quæ ad finem Editionis Amste-
 lodamensis adjectæ sunt, in nostra suis locis interponuntur, Auctoris nomine,
 ubi notum fuit, addito; ubi a quo confectæ erant incertum fuit, pro Anony-
 mis relictæ sunt. TOUPII conjecturæ, ab ipso inter legendum festinante ca-
 lamo notatæ, et ex Adversariis ejus desumptæ, quæ hæredis ejus et fororis
 filiæ munificentia ad Academiam Oxoniensem devenerunt, nomine ejus desig-
 nantur. Litera *T.* TYRWHITTI conjecturas indicat in usum ipsius Editoris
 typis mandatas. *F.* annotationes Editoris, THOMÆ FALCONERII, designat.

Animadversiones autem Viri Cl. REINHOLDII FORSTERI quod attinet,

Auctor ipse, in Epistola ad Editorem Anglice data, cujus partem interpretatus sum Latine, ita locutus est.

“ In hisce Annotationibus mihi in animo fuit quædam dicere de locis singulis, quorum mentionem fecit Strabo, vel in Ægypto, vel prope Ægyptum. In consilio præterea fuit Lectorem, qua potui cura, certiores facere de situ cujusque loci e viatorum recentium libris; assignare nomen, quo nunc innotescit; quæ de eo dixerint scriptores antiqui colligere; ejus nomen interpretari juxta linguam veterem Copticam, seu Ægyptiacam; ubi, ut mihi videtur, sæpe in etyma verisimillima incidi, quanquam in quibusdam aliis vocibus, nec in vera etyma, nec in verisimilia me incidisse omnino mihi persuadere possum. Plurima dixi de Memphi. Indicavi quædam de anno Ægyptiaco, atque de iis animalibus, quorum meminit Strabo. In quibusdam locis Strabonis textum ausus sum corrigere. Mihi vero maximæ curæ fuit, Geographos veteres cum recentioribus conferre, ut in posterum peregre proficiscentes duce non omnino carerent.”

Jam autem Editioni huic Strabonis inferitur Tabularum Geographicarum series, ne diutius desiderarent Eruditi Populorum et Urbium situs, prout a Strabone recensentur, juxta positos, et oculis subjectos. Quod et primo quoque in hac Editione factum est, saltem per integrum operis decursum; eæ etenim quæ a BREQUIGNIO concinnatæ sunt ad libros tres priores tantum attinent, ultra quos etiam Strabonis Geographica in lucem non edidit Vir ille doctissimus. Tabulæ nostræ interea numero septendecim sunt, ab Editore concinnatæ, quarum tres priores ipsa quoque D'ANVILLII opera et consilio absolutæ erant: de cæteris provisum est, ut fide eadem qua primæ (quantum pote erat) cum Textu Strabonis consentirent, et sententiam ejus exprimerent.

Subjicitur Index Geographicus et Historicus rerum in Strabonis Libris septendecim insigniorum, recognitus jam et emendatus, quem comitatur Tabula, in qua indicatur paginarum Editionis Parisinæ (quæ etiam Amstelodamensi in ora ascriptæ sunt) cum paginis hujusce nostræ consensus.

Neque Eruditis fortasse displicebit illud quod in eorum gratiam quoque apponi curavimus, Iconismus scilicet Ære incisus, ex quo innotescant Ventorum Ordo et Nomina, juxta Vitruvium, Strabonem, Ptolemæum, Plinium, et ut Athenis quoque in externa parte Ædificii ejus quod Turris Ventorum appellatum est olim signabantur; ita ut non tantummodo uno intuitu conspiciantur hæc omnia, sed ut ad cœli plagas, uti in Pyxide Anglorum Nautica indicantur, quomodo referenda sint, nullo negotio quivis intelligat.

*Dabam Bathoniæ,
Decembris 20º. MDCCCVII.*

T. FALCONER.

PRÆFATIO CASAUBONIANA.

JACOBO LECTIO,

VIRO PATRICIO, ET CLARISSIMO, DOCTISSIMOQUE JURISCONSULTO,

ISAACUS CASAUBONUS. S. D.

SI verum est, vir clarissime, quod omnes semper existimavere docti et sani judicii homines, nihil esse quod hominem ingenuum ac liberaliter educatum, maximeque eum qui ad Rempublicam cogitet accedere, vel erudire, vel ornare magis possit, quam historiarum cognitionem, dignissima profecto sunt studio et opera nostra, ea omnia quæ ad historiæ cognitionem præsidium aliquod et adjumentum afferre possunt. Quæ quum varia sint, nec unius generis, mihi tamen primum inter illa locum merito sibi videtur vindicare ea, quæ a Græcis sapientibus, quod Orbis descriptionem polliceretur, Geographia est appellata.

Neque hæc sententia nostra magis est, quam veterum omnium doctorum hominum, qui ad scribendam historiam animum appulerunt: quorum nullus est (eorum quidem certe qui hodie exstant) qui non plurimis locis Geographi partes in suis scriptis fuscipiat. Putarunt enim doctissimi viri, non posse historias, quas narrarent, recte prius intelligi, quam fuisset lectorum animus rudi saltem eorum locorum ubi res gestæ fuissent, cognitione informatus. Et merito quidem ita illis visum. Nam sicut Imperatori locorum in quibus versatur imperito, difficile fuerit præclarum quicquam et memorabile præstare, ita iis qui res ab aliis gestas legunt, difficile est de iis sincere judicare, et recte statuere, absque aliqua eorum locorum, ubi res gestæ fuerint, notitia. Ac quanquam alias quoque plurimas, easque maximas, secum Geographiæ cognitio utilitates adfert, tamen hæc mihi præcipua fuisse causa videtur, cur clarissimi quique veteres philosophi, hoc argumentum studiosissime persecuti sint. In hac siquidem se exercuere palæstra antiquissimi illi philosophi Anaximander Milesius, Hecataeus, Democritus, Dicæarchus, et qui hos secuti sunt, Eratosthenes, Hipparchus, Posidonius, aliique multi, quorum hoc loco nomina recensere longum sit. Ipse quoque Marcus Tullius, opus Geographicum se aliquando meditaturn esse, in iis quas ad Pomponium Atticum scripsit epistolis, testatur. Qui si opus institutum, rei ut ipse fatetur difficultate permotus, non deferuisset, fortasse minus esset cur hodie Græcorum Geographorum scripta, quæ omnium edax et consumtrix vetustas abolevit, desideraremus. Accidit enim magno nostro damno, et insigni eorum hominum, qui superioribus seculis vixere, negligentia, ut ex omnibus antiquis, qui in hoc argumento ante Ciceronis tempora versati erant, nemo interitum effugerit, ne unus quidem: quæ jactura tanta sane est, ut haud sciam an majorem aliam res literaria fenserit. Ac nisi divina quadam providentia iisdem fere temporibus, frustra tentatum a Cicerone opus, ab alio fuisset perfectum, næ nos hodie in summa Geographiæ, hoc est, rerum pulcherrimarum et utilissimarum ignorance versaremur. Nunc, postquam Deo Opt. Max. aliter visum est, unus extitit Strabo philosophus, *αἰσθητὴς* quidem Stoicus, cæterum doctus, Deus bone, et laboriosus, prorsusque ad unguem factus homo: qui omni doctrina eruditus iisque omnibus præfidiis abunde instructus, quæ ad hanc rem desiderari possunt, rem et

magno animo suscepit, et tanta felicitate confecit, ut persuasum habeam, si quis diligenter hujus scripta versare voluerit, posse eum antiquiorum Geographorum jacturam patienter ferre. Opus namque relictum nobis est a summo scriptore, quod præter accuratissimam totius orbis tunc cogniti descriptionem, tanta doctrina, tamque varia omnium rerum scientia refertum est, ea denique arte contextum, ut si unius aut alterius e veteribus scripta excipias, nihil plane in omni vetustate reperiam, cum hoc opere comparandum. Quo magis dolendum, neque integrum id ad nos pervenisse, et quæ pervenere, ita fuisse ab imperitis hominibus accepta, ut vix alius scriptor vel plura vel graviora vulnera acceperit: prorsus ut jure queas illud tragici poetæ usurpare, Τέτραται δικτύου πλέω λέγειν: adeo nihil reliqui fecere imperiti quidam et barbari homines, quin hunc auctorem omnibus modis male acciperent, et quantum in ipsis esset, mancum et contaminatum nobis traderent. Neque vero χθὲς καὶ πρῶην factum est, cum cœpit præstantissimus hic scriptor ab impuris illis harpiis inquinari: anni sunt quingenti, et fortassean amplius, cum cœpere Strabonis codices ita corrupti circumferri, ut sæpe viris doctis, qui imprudentius eos sequerentur, imposuerint. Mirari vero subit, in tanto doctissimorum virorum numero, quos nostra hæc et parentum ætas tulit, quum nullus jam relictus sit vetus scriptor, quem non certatim emendare, illustrare, et interpretari, multi contenderint, vix tamen unum aut alterum adhuc extitisse, qui de Strabone nostro cogitarit. Atqui rei literariæ intererat hunc potius scriptorem legi quam emendatissimum, quam vel Apuleium, vel Martialem, vel Petronium, vel alium quempiam etiam meliorem his scriptorem: neque hoc dico quod doctorum virorum qui in illis scriptoribus laborarunt, consilium reprehendam: hoc tantum volo, rem videri indignam, nondum fuisse repertum aliquem, qui ex tam excellentis operis emendatione laudem sibi et nomen parere studuerit. Non enim dici hoc potest, ita fuisse ab interpretibus hoc negotium confectum, ut docti abstinere ab eo postea debuerint. Imo ita infeliciter et negligenter in hoc opere versati sunt interpretes, ut nondum constituerim, fueritne illis honestius, negotium non suscipere, quam susceptum ita negligenter exequi. Nos vero quum jam ab illo tempore quo vix ex ephebis excefferamus, Strabonem unice amare et admirari, partim sponte nostra, partim optimi parentis hortatu cepissemus, nihil magis in votis unquam habuimus, quam ut susceptam hanc provinciam ab aliquo docto viro audiremus. Itaque quum aliquando intellexissemus, summum virum Josephum Scaligerum, principem hujus memoriæ Criticorum emendationem hujus auctoris esse aggressum, dici nequit quam grata ea res ad nostras aures acciderit. Verum postquam comperimus præstantissimum virum aliis studiis intentum, vix hac de re quicquam cogitare, quum in dies cresceret in nobis Strabonis amor, decrevimus tandem faciendum non esse ut diutius ab omni ope destitutus, optimus et nobilissimus scriptor relinqueretur. Etsi autem eramus ipsi nobis nostræ tenuitatis optime conscii, tamen non dubitavimus arduum opus aggredi: partim, æquitate doctorum hominum freti, quibus nostrum saltem consilium probatum iri sperabamus: partim, ut vel cum existimationis nostræ periculo, doctiorum studia excitaremus. Quod nisi multa nobis post susceptum hoc negotium contigissent, quæ alacritatem et impetum nostrum pene frangerent, magna in spe eramus, posse nos studio et diligentia nostra, ita de hoc auctore mereri, ut etiam docti viri, qui his studiis delectantur, aliquid se nobis hoc nomine debere essent agnitori. Nunc coacti sumus opus affectum potius quam effectum (præsertim quod ad posteriores septem libros attinet) in vulgus emittere: quod, si alia fuissent tempora, adhuc premere decreveramus. Et tamen, ne sic quidem diffidimus doctos viros conatus nostros æqui bonique esse consulturos: præsertim si hæc a nobis eo tempore scripta meminerint, quo præter publicam calamitatem in hoc concussi orbis motu omnibus bonis communem, multa nobis privatim contigere, quæ animum a studiis persæpe avocarent. Quorum omnium cum tu mihi testis sis locupletissimus, Lecti clarissime, elegi te unum ex omni amicorum meorum numero, inter quos tu familiam ducis, cui hoc opus, qualecunque tandem id esset, donarem ac dedicarem. Nam si id ejusmodi est, ut excusatione egeat, non possum meliorem testem mearum occupationum, et eorum omnium, quæ mihi dum id molior, non semel contra animi sententiam contigerunt, exhibere: si contra, ejusmodi hæc sunt ut laude aliqua possint digna videri, neminem habeo cui potius ista, quam tibi oblata velim, imo debeam: debeam inquam, tum publico nomine, tum etiam privato: publico, quia nemo est bonus, qui te non plurimum

colat et observet : ut qui jam locum eum in tua civitate obtineas, quem haud scio an ea ætate, qua tu es, ullus alius ante te sit consecutus, nec mirum : nam quum eo parente nasci, cujus sola memoria aditum tibi ad quosvis honores patefaceret, divino munere tibi contigisset ; tu tamen ab ineunte ætate non destitisti sedulo operam dare, non ut honores adipiscereris, sed ut iis quam dignissimus piorum et bonorum omnium iudicio posses videri. Quod etiam cumulatissime tibi Deus Opt. Max. solus *ἐξ ὧν δωτὴρ*, ut poetæ aiunt, concessit. Nam et sapientia, et cum aliarum artium bonarum, tum juris Romani scientia ita te instruxit, ut unus omnium repertus sis, qui eodem tempore, et Reipublicæ, consiliis prudentissimis prodesse, et juris studiosos doctissimis lectionibus juvares : privato autem, quia, quum tot argumentis fuerit mihi perspectus et exploratus, singularis quidam amor, quo me jampridem constantissime prosequeris, graviter peccare mihi viderer, si occasionem hanc testandi amoris erga te mei, prætermitterem. Habe igitur, Lecti clarissime, amoris et observantiæ meæ pignus fidissimum ; et, siquidem gratum id tibi futurum est, eripe gravissimis tuis occupationibus aliquot horas, quibus hoc opus, quod tibi parum politum trado, recognoscas, atque pro acerrimo iudicio tuo corrigas. Hoc mihi gratius contingere nihil potest : Vale. Datum e museo nostro, pridie Kalendas Septemb. Anno ultimi temporis MDLXXXVII.

EXCERPTUM EX PRÆFATIONE GULIELMI XYLANDRI

AD EDIT. BASIL. MDLXXI.

DE STRABONE ET EJUS SCRIPTIS.

STRABONI patria fuit Amasia, nobilis urbs Ponti: cujus situm, amplitudinem atque dignitatem, ipse libro hujus quod damus operis duodecimo descripsit, meminere omnes alii geographi. Hanc cum ipse suam patriam esse profiteatur, non est ut Stephani aut Suidæ admodum requiramus testimonium. Gentilitatem suam ipse commemorat, et majores suos regibus Ponti, ipsique adeo Mithridati Magno Eupatori fuisse amicos ostendit, summisque honoribus adfectos, quale fuit Comianense sacerdotium, quod gerens regiam pœne majestatem æquavit. Id, si quæ decimo et duodecimo libro de Dorylao et Moapherne refert considerentur, in obscuro non est. Jam Ælii Galli amicitia, summi viri et Ægyptiæ Provinciæ a Romanis præfecti, quem certo consilio lustrantem regiones isthic fitas comitatus fuit, facile ostendit eum in bona et haud vulgari opinione fuisse. Philosophum eum præter Plutarchum in Lucullo Suidas ac Stephanus nominant, hic quidem etiam Stoicum, si recte legitur, quod in medio relinquendum duxi. Certe doctissimum hominem fuisse, satis ipse vel hoc suo commentario demonstravit. Conscripsit enim præterea etiam historiam eorum, quæ Polybii ætatem et finem scriptorum sunt subsecuta, libris (ut Suidas in Polybio habet) XLIII. cujus operis librum secundum ipse auctor nominat geographiæ libro undecimo, ubi de Parthis differit, quo ex loco apparet eum etiam alios historicos commentarios confecisse. Cæterum operæ pretium est cognoscere, quantum quidem ejus fieri potest, quibus usus magistris fuerit, ubi vixerit, et quorum ætatem attigerit. Proinde Tyrannionem grammaticum audivit, quod ipse fatetur libro duodecimo, et sequenti libro eum amatorem Aristotelis appellat. Hunc Romæ fuisse, et ibi Aristotelis libros exscripsisse ibidem docet, idemque est apud Plutarchum in Sylla, atque haud satis scio is ne sit Tyrannio, cujus ad Q. Fratrem Tullius meminit, ea quidem ætate vixisse Romæ non est dubium, meminit etiam Suidas. Quid antiqui grammatici docuerint, quæ eorum fuerit apud Principes existimatio, litteratura in tantum adducta despectum quorum vitio sit, et culpa, alias (uti spero) explicabitur a nobis. Strabo etiam Xenarchum Seleucensem peripateticum se audivisse indicat libro ultra decimum quarto, qui Romam profectus Augusti Cæsaris amicitia fuit cohonestatus. Boethum quoque Sidonium in Aristotelis philosophia commentanda focium sibi fuisse libro decimo sexto ostendit. Athenodorum philosophum, cui Augustus plurimum detulit, sodalem suum ibidem appellat. Sane hunc Stoicum non modo Suidas facit, sed Athenæus etiam, et in longævis suis Lucianus. Verum qui disputationes apud Strabonem de rerum quarundam natura expositas consideret: Aristotelem peripateticum potius (arbitror) quam Stoicum hunc indicabit: quo accedunt quæ de magistris suis ipse memoriæ mandavit: et potuit peripateticus sodalitatem cum Stoico etiam colere. Siquidem erant philosophi re etiam, non titulo tantum tenus. Hos ergo, quod ipse observaverim, suorum studiorum vel duces habuit, vel focios. Sed diligentissime cum lucubrationes aliorum legisse, quorum catalogus seorsim exhibetur, philosophorum, historicorum, geographorum: id vero et ipsa eorum recensio, et toto opere passim obviæ mentiones ac disquisitiones de eorum sententiis apertius edocent, quam hæc ut putem nominibus paginam debere impleri. Homerum, qui cum reliquæ sapientiæ oceanus, tum geographiæ pro suorum temporum captu facile princeps fuit: mirum in modum, atque deditissima in hoc (ut apparet) opera, illustravit: adeo ut non defuerint homines docti, qui Homericum geographum eum appellarent. Id quidem laudi, non vitio dandum est (si vel verissimum fateamur) Straboni judicium, eoque amplector libentius, quod tanti operis commendationem proponit gravissimam. Si enim quod res atque experientia comprobat, et postremo libro auctor noster haud inepte ostendit, magnæ sunt marium terrarumque mutationes, eæque admiratione haud paulo majore dignæ, quam civitatum et imperiorum (quando terram stabilissimam, mare mirifico litorum aggere coercitum scimus: hominum autem animos et casus infinite, ac quovis momento mutabiles quotidie animadvertimus, etiam non dictante philosophia) quis nisi barbarus non expetât antiquum orbis terrarum situm cognoscere, ut cum recentioribus per temporum intervalla mutatis comparare possit? At enim orbis terrarum Augusti Cæsaris ætate situs quis fuerit, quæ certo cognita, quæ vel rumoribus obscuris, vel etiam arrogantium hominum futilibus narrationibus ita descripta, ut ignota potius quam nota credi debeant: nemo Strabone melius docuit, nemo copiosius; quem si cum Mela, Plinio, Ptolemæoque præcipue et historiis eorum temporum compares earum, quas dixi, mutationum illustria exempla, et plurima quidem tibi occurrent: ac intelliges ea, quæ considerans Flaccus noster, vere exclamavit ——— *mortalia facta peribunt*, et probabis Plinii querelam, justissime deplorantis, *Quod mira humani ingenii peste sanguinem et cædes condere annalibus juvat, ut scelera hominum noscantur mundi ipsius ignaris*. * * * *

Vixit Strabo sub idem tempus, quo JESUS CHRISTUS nostræ salutis reparandæ causa in terris dignatus est degere, et suis doloribus nostræ miseriæ medicari. Id vel ex iis, quæ adhuc dixi, potest deprehendi: adjiciamus tamen alia quædam. Athenæus scribit libro decimo quarto, ubi de pernisi agit, Strabonem libro septimo (de geographicis omnino loquitur ejus commentariis) cognitum sibi fuisse Posidonium Stoicum philosophum affirmare. Posidonium porro asseclam fuisse Scipionis ejus, qui Carthaginem

diruit. Rem putemus. Inter captam Carthaginem et Ti. Cæsaris dominationem, quam Augusto mortuo occepit, anni intervenerunt CLIX. circiter. Itaque XX. annorum ponamus fuisse Posidonium, quo tempore cecidit Carthago: mors ejus in annum urbis conditæ DCII. incidet, quo tempore si Strabonem ponas annos fuisse natum XV. (vix enim pauciores admittit res et ratio) ineunte imperium Ti. Cæsare oportuit eum esse annos natum XC. Ratio hæc sic constat, si deletam Carthaginem anno ab U. C. ponamus (ut fit) DCVIII. Ti. Cæsarem Augusto successisse anno U. C. DCCCLXVII. et vixisse Posidonium annos LXXXIV. ut in longævis suis refert Lucianus: neque absurdi aliquid de Posidonii et Strabonis ætate fingamus. Vixisse Strabonem, cum jam potiretur rerum Tiberius, ipse testatissimum fecit: ut cum libro tertio eum Augusti de Hispania constitutiones exsecutum scribit. Cum Augusti patris successorem Tiberium in fine sexti libri diserte commemorat, vivumque etiamnum Drusum. Cum libro quarto Noricos, Carnos, et Tauriscos a Ti. et Druso Neronibus repressos, jam per trigessimum tertium exinde annum tributa pendere prodit. Quod omnino incidit in quintum Tiberiani imperii annum: cum e Dione nostro (lib. 54.) appareat, fratres istam victoriam reportasse anno ab U. C. DCCXXXIX. Meminit ejusdem in Sardium descriptione, libro decimo tertio. Adhæc non modo sua ætate Marciam Hortensio traditam ait a Catone, (quod in annum DCCV. incidit,) in Tapyrorum descriptione, libro undecimo: sed et C. Antonium Ciceronis in consulatu collegam sua ætate Cephallenia urbem instaurasse scribit libro decimo, ut si a Ciceronis consulatu ad annum Tiberii Imperatoris quintum ratio temporis subducatur: necesse sit LXXXI. annos Strabonem vixisse, etiam si Tullio consule natum fingamus. Hæc annotanda duxi, cognitu haud indigna. Nam quod Ptolemæum Auletem Ægypti regem, quod Dionysium Halicarnassensem scriptorem historiæ lib. 12. æquales suos dicit, quod Augusti Imperatoris subinde facit mentionem, nullam gignunt difficultatem. P. quoque Servilium, qui a captis Isauris cognomentum invenit, visum sibi in horum descriptione ait: is quidem res gessit undecim annis ante Tullii consulatum, sed fieri potuit, ut eum Romæ valde senem Strabo viderit. Verum hæc hæcenus. Ubi scripserit, ubi vitam suam egerit: neque multum ad rem facit, neque pronunciare aliquid certo possum. Magnas quidem peregrinationes obivit. Nam præter Ægyptiacam illam passim a se, ultimis maxime libris, commemoratam, in qua comes Ælio Gallo fuit, (Largus hic apud Dionem libro quingentesimo tertio fere ultimo legitur. Sed constanter apud Strabonem Gallus est, ut Dionem corrigi hinc posse putem,) ipse libro secundo tradit, se ab ortu solis in occasum, ab Armenia ad Etruriæ usque loca Sardiniam spectantia, profectum terras lustrasse: et a septentrionalibus ab Euxino mari usque ad Æthiopæ fines; ut facile intelligant periti, non temere eum post Artemidoros, Eratosthenes, Hipparchos, Polybios, atque complures alios geographiæ emendatam descriptionem molitum fuisse. Sed de Strabone ipso satis.

ISAACUS CASAUBONUS

DE STRABONE ET EJUS SCRIPTIS.

STRABO genere Cappadox (ut eum Josephus nominat) natus est in urbe clarissima, Amasia, sicut ipse libro xiv. testatur: quo loco Amasiam eo studio et cura depingit, ut quanta fuerit ipsius erga patriam charitas testatum satis superque fecerit. Neque dubium est, patrem ei fuisse unum aliquem e principibus ejus urbis viris, quanquam ipse paternum suum genus reticet. Nullus est enim in his quidem libris locus, ubi ejus facta reperiatur mentio. Nam quod in editione Xylandri lib. xi. legitur, Moaphernem fuisse patris Strabonis patruum: nos eum locum esse corruptum ex veteribus libris docuimus: in quibus legitur ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος: non τῆ πατρὸς, ut primus Xylander edidit: qui non meminerat iterum lib. xii. sic scriptum esse, Ὁψὲ δὲ Μοαφέρνης ὁ θεῖος τῆς μητρὸς ἡμῶν. Itaque de paterno ejus genere quod dicamus amplius nihil habemus. Maternum, ut ipse non uno loco docet, traxit a Dorylao tactico, viro forti, et claro, qui fuit unus e Mithridatis Euergetæ amicis ac ducibus. Hujus Dorylai stirpem ex variis Strabonis locis infra descripsimus.

Dorylaus ὁ τακτικός, Mithridatis Euergetæ amicus:	Philetærus Dorylai tactici frater.
Hic in urbe Cretæ Cnossō e Macetide muliere Sterope	Huic filius fuit:
fustulit filios duos	
Lagetan. Stratarchan. Hic in extrema senectute	
cui fuit	Straboni vifus.
Filia, quæ nupsit fratri Moaphernis.	Dorylaus, unus e Mithridatis Eupatoris
Ex hoc conjugio nata est	ducibus regi charissimus.
Filia, cui filius Strabo.	

Atque hæc de Strabonis parentibus, qui quidem vel eo nomine laude dignissimi sunt, quod filium suum tanto studio instituendum et erudiendum curarint. Vix enim ullus fuit illis temporibus in ulla Asiæ schola clarus doctrina et literarum nomine vir, cujus Strabo γνώριμος et auditor non fuerit: idque a teneris annis, ut ipse testatur. Nam admodum juvenis cum esset, Nyfam (quæ fuit minoris Asiæ urbs,) studiorum causa profectus, Aristodemo Aristarchi filio magna cum laude tunc duas scholas obtinenti (quum quidem mane Rhetoricam, vesperi Grammaticam profiteretur) operam navavit: postea etiam Tyrannionem, celebrem et ipsum Grammaticum audivit. Atque ita in Rhetoricis et Grammaticis horum opera eruditus, ad studia philosophiæ se contulit. Porro ut variæ tunc fuere Philosophorum sectæ, ita variorum opera in philosophiæ studiis usus est. Ipse aliquot ex suis præceptoribus commemorat: ut libro xiv. Xenarchum Seleucensem peripateticum: et lib. xvi. scribit, se τὰ Ἀριστοτέλεια συμφιλοσοφῆσαι, hoc est, exercuisse se in philosophia Aristotelis cum Boetho Sidonio. Unde adductus est Xylander, ut putaret peripateticæ sectæ fuisse addictum Strabonem: idque (inquit) ex sparsis hoc opere disputationibus variis licet intelligere. Sane si docte et subtiliter scribere ac disputare, solis peripateticis convenire et proprium esse concedimus: concedam ego quoque libens peripateticum Strabonem fuisse, et quidem ἐν τοῖς μάλιστα. Sed profecto non ita est: neque vere hoc a Xylandro est annotatum. Ipse Strabo multis locis Stoicum se fuisse satis aperte, nisi ἐθελόκωφῆμεν, indicat: et veteres fere, Strabonem quum laudant, Stoicum semper nominant. Et vero id ut non esset, disputationes, quas Xylander ait, ipsum jugulant; in quibus nihil non εὐκρίτατον, et ex penitissimis Stoicæ disciplinæ fontibus haustum reperies: quod quia suis locis a nobis est annotatum, non refellemus hoc loco pluribus insignem hunc Xylandri errorem. Porro quo vitæ genere usus sit, et ubi potissimum vixerit, itemque ejus mortem, quum nemo veterum ea de re scriptum quicquam reliquerit, nos hodie ignorare necesse est: nisi quod ipse de se, et suis peregrinationibus (quæ maximæ fuere, in Italiam, in Ægyptum, in Æthiopiam, et alias longinquas regiones) multa, prout dabatur occasio, literis mandavit: quæ cum omnibus obvia sint hos libros volventibus, non teram frustra tempus pluribus hoc loco ea commemorans. Scripsit præter Geographicum hoc opus etiam historicos Commentarios: quod opus si Suidæ credimus in libros xliii. fuit distinctum: videtur autem mihi ejus pars proprium nomen habuisse Τὰ μετὰ Πολύβιον. Sic enim puto accipienda ejus verba lib. xi. quibus ait de Parthis plura se scripsisse ἐν τῇ ἑκτῇ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρα δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον: ut idem liber intelligatur, qui fuerit sextus totius operis, secundus autem τῶν μετὰ Πολύβιον. Meminere autem Strabonis aliqui e veteribus: sed admodum pauci, et, ut opinor, præter Plutarchum, Josephum, et Tertullianum, nemo. Nam Julianum quidem Architectum, Stephanum, Socratem, Euagrium, Suidam, Eustatium, Jornandem, et reliquos id genus, prætermitto. Jam quod scribit Strabo libro secundo se ὑπομνηματίσασθαι τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις, nescio an ita debeamus accipere, ut fuisse ab eo historiam Alexandri conscriptam intelligamus. Non enim alibi factam reperio ejus operis mentionem: et videntur posse illa accipi de iis, quæ cum alibi multis locis, tum maxime libris tribus postremis, de rebus gestis Alexandri scribit. Illud constat, post conscriptos historicos Commentarios tum demum appulisse Strabonem animum ad scriptionem

hujus operis, cum jam ætatem eam effæt affecutus, quæ scientiam et experientiam rerum quam plurimarum afferre (studiosis quidem certe hominibus) potest, soletque. Id enim ipse testatur libro primo. Quanquam quum attentius hos libros lego, venio in hanc sententiam, ut putem multis ante annis de hoc opere eum cogitasse, primaque ejus lineamenta duxisse, semperque in eo exornando perseverasse, donec ad extremam senectutem pervenit: quo quidem tempore opus ita limatum et perpolitum in vulgus edidisse videtur. Id ex eo maxime intelligimus, quod multa narret Strabo, ut recens facta, vel quæ adhuc gerantur, quæ tamen historiæ eorum temporum testantur non mediocri temporum intervallo fuisse disjuncta: unde constat, non uno aut altero mense conscriptum hoc opus fuisse: sed longo annorum spatio magna cura et diligentia elaboratum: ut jam mirum non sit, tantam ejus esse præstantiam, quantam docti viri et sani judicii, uno ore agnoscunt omnes et profitentur. Restabat ut de Strabonis ætate aliquid diceremus: quæ quidem quæstio, et per se fatis est difficilis (maxime ob locum Athenæi) et quorundam tenebrionum culpa ita nonnullis obscura fuit, ut non defuerint qui negarint Strabonem esse, qui hodie in studiosorum manibus versatur: sed alium, nescio quem, quem ipsi Stratonem indigitant. Primus hujus sententiæ auctor, Franciscus Patricius, homo Italus: qui in suis Peripateticis discussionibus longa digressionem hoc paradoxum probare conatus est, et si stamus quorundam sententia, abunde probavit. Deinde secuti sunt alii, qui ut omnia sibi esse lecta ostenderent, hunc præstantissimum auctorem non Strabonem, ut reliqui mortales, veteres, recentiores, omnes: sed Stratonem cum Patricio appellare cœperunt. Ac quanquam non ita diffidimus doctorum hominum judiciis, ut longa oratione ad horum sententiam refellendam opus esse putemus: diceremus tamen ea de re quid nobis videatur, et Achillea illa Patricii argumenta dilueremus: nisi, et temporis premeremur angustiis, et factum id a nobis esset, in eo scripto quod adversus Patricii librum paramus: quodque brevi faciente Deo Opt. Max. edemus. Interea testatum hoc volumus, non recusare nos ut inepti, nullius judicii, ac plane stulti habeamur: si vel unicum verbum in hanc sententiam ab illo magno Critico, aut magno potius errorum hamaxario, prolatum sit, quod falsum non sit, ineptum, et prorsus eo homine dignum, qui nullo judicio in bonis scriptoribus versatur: idque ita esse suo loco, ut jam diximus, manifestissime probabimus. Sed et ad librum XII. notare nos meminimus, videri Strabonem diem suum obiisse (aut desiisse certe scribere, ac paullo post obiisse) ante annum U. C. DCCCLXXVIII. qui fuit annus Tiberii XI. vel XII. quo anno Cyzicenis ademptam fuisse libertatem Tacitus auctor est, quam ipse disertis verbis eis tribuit. Atque hoc ante me observasse scripsisseque eruditissimum Taciti interpretem video.

HENRICI DODWELLI DISSERTATIO

DE STRABONIS EXCERPTORE, ET ÆTATE QUA VIXERIT.

§. 1. *Ptolemæo, Arriano, Marciano etiam Heracleota junior erat hic Strabonis Breviator.*

QUIS fuerit ille, qui Strabonis Geographiam in compendium redegerit, omnino non constat. Itaque, cum de homine nihil habeamus exploratum; de operis ætate, non aliter, quam notis ex ipso petitis, sententiam ferre licet. Ptolemæo se juniorem fuisse, ipse testis est, quem testem advocat. Lib. ii. p. 1202. et lib. vii. p. 1240. et lib. xvii. p. 1304. Similiter etiam Arriano, lib. ix. p. 143. qui par erat ferme Ptolemæo, paulo tamen, ut videtur, ætate major. Etiam Marciano juniorem fuisse ex ipso colligimus Marciano. Geographorum enim accuratissimorum catalogo, præter suum Artemidorum et Menippum, quos ipse in compendia propterea contrahendos censuit, Strabonem etiam complectebatur, p. 63. Monendus erat, hoc in loco, Lector, si quis alius, quod in suis ipse tum præstabat, idem in Strabone præstitisset. Imo ab illius Breviatoris exemplo, id quoque, quod ipse tum agitabat, Lectori commendaturus. Sic tamen loquitur, quasi primus ipse novo esset exemplo, nec ulla adhuc in pretio fuissent compendia. Cæterum, ut minus præcessissent, secuturos tamen verisimile erat, qui aliorum quoque celeberrimorum Auctorum, in suo cujusque genere, Breviaria conficerent, si hoc saltem placuisset primi Breviatoris exemplum. Nec alius erat Auctor, pro consilio Marciani, antea tentandus, quam quem ipse compendio dignum pronunciaverat Marcianus, quem nempe illis parem judicasset, in quibus ipse operam suam ponendam censuisset. Sed pauca admodum, si qua fortasse ulla habemus singulorum Auctorum compendia ante quartum a Christo nato sæculum. Inde suspicamur, nondum obtinuisse illam in lectoribus desidiam, quæ tot postea pepererit Græcorum *Χρησµαδείας*, Latinorumque *Breviaria*. Nedum vestigia mutilati per ea tempora Strabonis. Artemidorum quidem aliquoties, et quidem ex illa ipsa Marciani Epitome, advocavit Stephanus. Forte etiam ex ejusdem Marciani Menippo. Nam ad Geographiam fere spectant loca Menippi a Stephano advocata, non ad Historiam quam Geographiæ immiscuerat ipse Menippus. Cæterum Epitomas suas suppleverat Marcianus ex aliis, et quidem primi nominis, Auctoribus. Ita fecit ut Auctoribus ipsis, dum adhuc integri in manibus eruditorum tenerentur, hoc saltem nomine, anteferendæ illæ fuerint Epitomæ, in illa quoque causa audiendæ, de qua altum fuerat silentium apud ipsos Epitomarum Auctores primarios. Nihil tale noster Strabonis Breviator. Nihil ille aliunde supplet quod deerat apud Strabonem. Proinde nihil habet cur ab illis consuleretur qui integro Geographi textu fruebantur. Nec adeo illum unquam testem advocat Stephanus, cum nondum gratæ essent hoc uno nomine Epitomæ, ni alia complecterentur quæ in Auctore ipso desiderabantur. Hoc certe supponit ipse Marcianus.

§. 2. *Marciani exemplum ita noster imitatus non est, ut ne quidem titulum cum eo communem habeat Ἐπιτομῆς, sed Χρησµαδείων novum adsciverit.*

Alio itaque, quam Marciani, consilio Strabonem contraxit, quicumque demum is fuerit, nostri operis Auctor. Nec proinde quicquam est cur Marciani exemplum eum imitatum esse credamus, qui alio titulo nullo gratiam operi conciliandam esse censuit præterquam Compendii; nec adeo quicquam, cur propinquum existimemus ætati Marciani. Tantum abest ut opus suum ille, exemplo Marciani, vel hortatu, susceperit, ut ne quidem titulum Ἐπιτομῆς dederit cum Marciano communem, sed alium prorsus, diversumque *Χρησµαδείων*. Itaque postea scripserit oportet quam in usus hominum reciperentur istiusmodi *Χρησµαδείας*. Sic nempe appellari solebant Collectanea seu Excerpta, quæ quis, pro suo cujusque studii genere, in suos proprios usus, ex Auctore aliquo delegenda censuisset. Non brevitatis causa tantummodo, ut fufius dicta in pauciora contraherentur, cujus ratio erat vel præcipua in Compendiis; sed omissis iis quæ ad Auctoris consilium appositissime faciebant, si minus facere viderentur ad consilium Excerptoris. Hæc enim sola lectores pro *Χρησµαδείῳ* habebant, quæ suis inservirent *Χρήσεσι*, quæ, pro studiosi cujusque consilio diverso, erant ipsæ quoque diversissimæ, ut jam olim observavit Seneca. Hæc itaque, ut juniores digitis indicibus ad marginem apposis insignire solent, ita veteres literis *Χρ.* in marginem similiter relatis. Horum ergo *Χρησµων* farragines in usus studiosorum privatos collectæ veteribus *Χρησµαδείας* audiebant, Collectanea nimirum verius, quam Compendia, vel Ἐπιτομαί, quales erant illa Marciani. Nihil itaque affine habent nostræ e Strabone *Χρησµαδείας* cum Ἐπιτομαίς Marciani.

§. 3. *Is ipse titulus Χρησµαδείων ex uno aliquo Auctore collectorum multo recentior erat ætate Marciani.*

Sic illæ nimirum privatorum hominum propriæ censebantur *Χρησµαδείας*, ut diu post ætatem Marciani Collectaneis in usum publicum editis dari cœperit titulus *Χρησµαδείων*. Multas istiusmodi Collectaneorum inscriptiones collegit in Historiæ Naturalis Præfatione major Plinius. Multas item Gellius in ea, quæ nunc præfatio habetur, temere ab operis fine ad ejusdem initium translata, tam Romanorum, quam etiam Græcorum. Nec tamen apud alterutrum legimus titulum *Χρησµαδείων*. Primus librorum ita inscriptorum meminit, ni fallor, in Bibliotheca Photius a Proclo nempe Philosopho

et Helladio Besantinoo. Proclus quinto a Christo nato sæculo non erat antiquior, ut jam docuit præstantissimus Fabricius. Natus nimirum A. D. 412. extinctus autem ejusdem epochæ anno 485. Helladius sub Licinio vixit et Maximiano (Daia, ut videtur) si quidem recte Photius. Sic quoque quarto sæculo ineunte. Antea neminem compertum habemus, qui hunc titulum præfixerit editis a se in publicum Collectaneis. Nec tamen ejusdem generis erant illæ undecunque et e variis auctoribus in unum corpus collectæ Chrestomathiæ cum nostris hisce ex unico Strabone Chrestomathiis. Hæ juniorem adhuc videntur fuisse temporum quam vel Procli, nêdum Helladii. Mediæ scilicet antiquitatis, qua primum prodierint Latinorum *defflorationes* et *florilegia*, quibus fere respondent Græcorum Ἀνθολόγια et Ἀπανθίσματα. Nec longe discedunt hæ, de quibus agimus, Χρησολογία et Παρεκβάσεις, quæ etiam ipsæ ad Compendia referendæ erant cum ex uno aliquo colligerentur auctore. Ita Suidas: Παρεκβατικῶς, συντόμως: quæ verba ipsa sunt antiquioris Suida Lexicographi, nempe Photii MS. et tamen Eustathii ad Dionysium et Homerum Commentarii verbosissimi Παρεκβάσεις appellantur. Sic nempe intelligendi, ut fuerint, præ Scholiis atque Interpretationibus. Vetustioribus, unde excerpebantur, revera σύντομοι, tum forte Chrestomathiarum titulo paulatim in defuetudinem abeunte. Ortum dedit istiusmodi Chrestomathiis non modo studioforum mos illo tempore receptissimus excerptendi quos quisque legerat libros, ut fecit ipse in Myriobiblo et in Philostorgio Photius; sed Rhetorum præterea Grammaticorumque munera publica qui Cleri junioris instituendi causa, in ecclesiis quibusque insignioribus aiebantur publicis ecclesiarum stipendiis. Pro Romanorum principum scilicet exemplo, qui in urbibus etiam celeberrimis similia concefferant stipendia Medicis, Grammaticis et Philosophis. Sic enim illi plerunque muneribus suis defungebantur Professores, ut e præclaro aliquo suæ disciplinæ Auctore dictata traderent a discipulis scribenda; et quidem eousque progredierentur dum ad illius finem Excerpta sua perduxissent. Hæc itaque dicantur ἀπὸ φωνῆς, quod viva præceptoris voce tradita discipuli scriptis commississent. Ut nempe ita fecernerent ab alterius generis excerptis, quæ discipuli ipsi ex auctoribus nulla freti præceptoris voce propria opera collegissent. Nec temere fortassis appellatæ Chrestomathiæ quæ a scholæ μαθηταῖς institutoris monitu pro χρῆσιν vel χρήσιμους habita in Commentarios redacta fuerant; non propria collectoris seu industria, seu judicio. Hujus generis Χρησολογίας exhibet Codex MS. Baroccianus. Fieri ergo potest ut ab ejusmodi aliquo Grammatico emanarint nostræ hæ e Strabone Chrestomathiæ.

§. 4. *Vixit Excerptor cum Macedoniam, et Græciam, et Epirum, et Peloponnesum tenerent Sclavi. Horum primi Avari ignoti Constantinopolitanis usque ad finem Justiniani Magni, ad ripas Danubii progressi sub Justino illius successore. Non sub Theodosio minore, ut volebat Constantinus Porphyrogennetus.*

Utcunque tamen recentiore Excerptoris nostri ætatem arguunt illius verba propria, ubi in propria persona loquitur. Observaverat Strabo Græciam pleramque olim a Barbaris possessam, antea quam ab ipsis occuparetur Græcis. Hac arrepta anfa observat vicissim noster Strabonis Excerptor suo demum, quo scribebat ipse, sæculo, Græcis sub jugum missis, maximam Græciæ partem occupatam esse a Barbaris Sclavis. Verba hæc sunt: ^a Καὶ νῦν δὲ πᾶσαν Ἡπειρον, καὶ Ἑλλάδα σχεδὸν, καὶ Πελοπόννησον, καὶ Μακεδονίαν, Σκῦθαι Σκλάβοι νέμονται. Hinc ergo notas duplices lucramur temporis quo vixerit horum verborum interpolator: ut nec antiquior esse potuerit Sclavorum in regiones ibi memoratas imperio, et ne ferior quidem eo sæculo quo hoc imperium Sclavi amiserint. Scythæ illi Sclavi avitas sedes olim trans Istrum tenuerant. Inde primus gradus erat in Thraciam. Tum deinde in Macedoniam, Dalmatiam, Epirum atque Græciam, denique in Peloponnesum. Sclavos et Sclavinos et Avaros pro eadem gente censet ^bConstantinus Porphyrogennetus. Quod ita arbitror intelligendum, ut quanquam alii fuerint, præter Avaros, Sclavi, commune tamen omnibus fuerit nomen Sclavorum, quod multas gentes complectebatur, quarum una illa fuerit Avarorum. Certe cum primo Romanis provinciis infesti inciperent esse Sclavi, horum Avarorum præsidio, et Chaganorum (qui supremi eorundem erant magistratus) auspiciis merebant omnes e quacunque demum tribu, vel gente, Sclavi. Primas autem eorum impressiones in Dalmatiam fuisse statuit Constantinus Porphyrogennetus. In partes nempe Danubio proximas, nec longe a Salonis Diocletiani secessu celebribus. Tum pulfos e Salonis colonos ^cRomanos Ragusam condidisse refert anno antea quam ipse illa commentaretur 500. Annum vero designat mundi Constantinopolitanum 6457. Ind. vii. Hæc notæ anni sunt æræ Christianæ 949. Ita Ragusam migrarint pulsi a Sclavis coloni Romani anno ejusdem epochæ 449. imperante Theodosio juniore. Nec aliud, ut opinor, hoc rotundo numero volebat Imperator Constantinus. Certe anno Theodosii illius xvi. *Gerides, e quibus postmodum divisi sunt Longobardi et Avars, villas quæ erant circa Singidonem et Sirmium habitasse*, testis est Auctor ^dHistoriæ Miscellæ. Habitatio illa possessionis argumentum est. Et in illis ipsis partibus res Avarorum gestas primas legimus. Hic annus erat æræ nostræ 424. Hic tamen diu latuerunt ut ne quidem gentis suæ vel nomen, ulterioribus victoriarum progressibus notum fecerint. Sic enim scribit ad annum Justiniani M. xxxi. idem Auctor ^eHistoriæ Miscell. *Eodem anno ingressa est gens Byzantium inopinata, eorum qui dicuntur Avars, et tota civitas cucurrit ad visionem eorum, tanquam qui nunquam viderint hujusmodi gentem.* Annus erat Christi 558. quo nondum aliis Romanorum provinciis molesti fuerint, adeo extra suos fines ignoti. Legationem præterea ab eadem gente Avarorum ad eundem Justinianum anno illius xxxvi. Christi nempe 563. memorat Victor Tununensis. Sub Justino II. certa habemus Avarorum in Romanos hostilia designantium argumenta. Imo sic loquuntur Auctores, quasi tum primum Danubium Romani Imperii limitem trajecerint. Hujus enim Imperii initio Justinum consanguineum a Justino Imperatore accersitum testatur ^fEvagrius, ἀμφὶ τὸν Ἰσθμὸν τὰς διατριβὰς ποιούμενον, καὶ τὰς τῶν Ἀσάρων διαβάσεις ἀνείργοντα. Hic sane manifestum est, nondum illos Danubium transiisse, cum custoditis Danubii vadis a Romano Imperio excluderentur. Nec enim falli in eo potuit Evagrius sub Justiniani initium natus, ut tum virilem maturamque ætatem assecutus fuerit, quod ipso quoque Evagrio teste probavit, fatis feliciter, Valesius. Inde ratio manifesta est, cur anno Justiniani xxxi. nomen eorum ne quidem maleficiis

^a Lib. vii. p. 1239, 1240. ^b Const. Porph. de adm. Imp. c. 29. ^c P. 1245. ^d Hist. Miscell. xiv. p. 408. ^e Lib. xvi. p. 466. ^f Evagr. Eccl. Hist. lib. v. c. 1.

Constantinopolitanæ urbis civibus innotuerit. Quod scilicet tum primum *ἡβύρας τοῦ Ἰστροῦ* attigerint (sic enim loquitur ibidem Evagrius) cum illam legationem decernerent. Hanc etiam sententiam firmant^a Theophylactus Simocatta et Menander Protector auctores graves, et Constantini Imperatoris traditionibus anilibus longe anteferendi. Menandrum ipsi debemus Constantino, qui eam legationem consilio Justiniani, qui tum transitum fluvii tuebatur, missam fuisse docet, cum nondum in Dalmatiæ possessione essent Avari. Et ne quidem anno Justiniani I. (qui Christi erat 565) Avaros Danubium trajecisse, docuit, ut jam ostendimus, Evagrius. Tum vero primum imminiebant Romanis Avari, quod ad Theodosii junioris tempora falso retulerant fabulatores, quorum fidem sequebatur Constantinus Porphyrogenetus. Jam vidimus in expeditione illa fictitia sub Theodosio Avarorum socios Longobardos agnoscere Paulum Diaconum Historiæ Miscellæ collectorem. Sed verum hoc de temporibus Justiniani II. constat e Menandro. Imo ipse etiam agnoscit Historiæ Miscellæ collector, libri xvi. fine. Res denique ipsa hoc verum esse clamat. Sic enim Singidonem atque Sirmium hoc tempore tractabant Avari, ut facile intelligamus pro hosticis habuisse, non pro possessionibus suis, nedum avitis. Vastabant enim atque incolis vacuas fecerunt, spoliisque pro arbitrio actis, Danubio trajecto ad propria remeabant. Inde manifestum est, hucusque trans Danubium proprias gentis fuisse fedes, nec ante hoc Justiniani imperium, in Romanorum ditione habitasse. Postea ergo quærenda erit Epocha Sclavorum, de qua loquitur noster Strabonis Excerptor, cum Epirum, Macedoniam, Græciam, ipsam quoque Peloponnesum jugo suo premerent.

§. 5. *Ne quidem usque ad finem Mauricii, ultra Istrum possessiones habebant Avari.*

De hujus imperii anno x. (qui Christi erat 575) ita Joannes Biclarieus. *Sclavini in Thracia multas urbes Romanorum pervadunt, quas depopulatas vacuas reliquere. Abares litora maris captiose obsident, et navibus litora Thraciæ navigantibus satis infesti sunt.* Nempe superioris anni fine Cæsar factus est Tiberius Sept. vii. Ind. 8. teste Auctore Chronici Paschalis. Tum hujus anni initio missus rem gessit in Avaros infelicitè, victus ab illis fugatusque. Negaverat enim illis Justinus stipendia annua a decessore Justiniano concessa. Inde prior impetus in Sirmium, tum deinde in Thraciam, ut docet Menander. Sequenti anno Imperii xi. Longobardorum expeditionem in Italiam e Pannonia, in qua Avarorum socii fuerant, tribuit Historia Miscella. Sed notæ aliæ ibidem assignatæ omnes annum designant Justiniani iv. Christi 569. Quod nempe fuerit Kal. Aprilis, quod Indictione etiam i. Imo quod ipso illo Christi anno 568. rem gestam fateatur Paulus ipse Diaconus. Et notæ etiam e Gregorio M. a Baronio observatæ. Hæc tamen quoque nota, ita etiam explicata, sufficit ad sententiam ejusdem Historiæ Miscellæ falsi convincendam, quæ illam expeditionem ad Theodosii minoris tempora retulerat, in qua pars fuerit Longobardis Avarorum sociis in illa ipsa provincia Pannoniæ Transdanubianæ. Sed ne tum quidem captas a se urbes, etiam in Dalmatia, habitabant, aut propria aliqua possessione tenebant. Sirmium primo Hunnis, ut videmus e Menandro, tum deinde Imperatori Justiniano reddiderunt, teste Evagrio, l. vi. c. 12. Et facta pace *ἡ τὰ οἰκεῖα* rediisse, Auctor idem est^b Menander. Sub Tiberio II. audaciores facti ulterius progressi sunt. Sic enim de i. illius anno, Christi 579. Joannes Biclarieus: *Abares Thracias vastant, et Regiam urbem a muro longè [l. longo] obsident.* De iii. qui Christi erat 581. ita: *Abares a finibus Thraciæ pelluntur, et partes Græciæ, atque Pannonis [l. Pannoniæ] occupant.* Hæc Pannonia erat, ni fallor, Cisdanubiana. In anno ejusdem v. ita: *Sclavinorum gens Illyricum, et Thracias vastant.* Sed v. Imperii annum non attigit Tiberius ille, nedum vi. ut vult Abbas Biclarieus. Plures autem tenuit, si a Cæsarea illius dignitate calculus processerit. Utcunque tamen infra Aug. xiv. anni Christi 582. hæc omnia continenda erunt, quo mortuus est Tiberius. Tum quoque Illyricum, quæ postea fedes eorum erat Dalmatia, vastabant, nondum incolebant. Nec aliam fuisse verisimile est partium Græciæ, de quibus ibi loquitur, occupationem. Idque palam faciunt res eorundem gestæ sub Mauricio, i. illius anno, Christi 582. sic habet^c Historia Miscella: *Legatione funguntur Avars ad Imperatorem Mauricum, qui ante breve tempus Sirmium subegerant insignem civitatem Europæ.* Postea: *Chaganus siquidem civitatem subvertit, et multas alias urbes cepit, Illyricis subjacentes.* De ii. qui Christi erat 583. ita: *Porro Chaganus Avarum pacem solvere festinabat. Nam Sclavinorum gentes contra Thracem armavit, qui pervenerunt usque ad longos muros multum facientes excidium.* Idem de^e Sclavonis Menander. Sed vario eventu tum pugnatum. Victi enim a Comentiolo vicissim Andragasto prædam eripiunt Sclavini v. Mauricii, Christi 585. Alios habet Historia eadem Miscella a Theophane Avarorum progressus, sed versus Septentrionem quæ ad causam nostram non faciunt. Sic autem de ix. Christi 590: *Bellum circa Europam Avaricum incumbebat.* Ut tum demum fero graviterque rem gestam intelligamus. Proximo ergo anno Mauricii x. Christi 591. vel 592. ita scribit: *Chaganus iterum bellum agit, et devastat Singidonem, et contra Sirmium castra movet.* Sed literis^f Mauricii ad Priscum interceptis territus, *in terram suam cum fuga potenti regressus est.* Addit^h Evagrius plura, quæ tacuit Historia Miscella: *Οἱ Ἀβάρες δις μέχρι τοῦ καλουμένου μακροῦ τείχους διελάσαντες, Σιγγιδόνα, Ἀγχιάλον τε, καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν καὶ ἑτέρας πόλεις τε καὶ φρούρια ἐξεπολιόρκησαν καὶ ἠνδραποδίσαντο, ἀπολλύντες ἅπαντα καὶ πυρπολοῦντες, τῶν πολλῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐνδιατριβήν.* Temporis nota est in mentione expugnata Singidonis, quam huic anno imputavit Historia Miscella. Et in eo quoque quod absentibus in Oriente exercitibus factas fuisse refert has in Occidente deprædationes. Anno enim Mauricii xi. Christi 593. sic Historia Miscella: *Idem Imperator Priscum cum omnibus Romaicis potentatibus ad Istrum fluvium misit, ut Sclavinorum nationes transire prohiberet.* Ait omnibus, quia aderant jam, qui superiori anno aberant, Orientis exercitus. Metumque illum, e literis Mauricii interceptis ortum, in causa fuisse verisimillimum est, cur fugerit potius cum suis Sclavis Avarorum Chaganus, quam domum se receperit. Sic erat necesse ut superiori anno gesta fuerint quæcunque gesserit Chaganus dum nondum interessent novæ illi ex Oriente copiæ. Appulsæ enim fecerunt ut verteretur belli alea. Tum sese intra fines suos continebant Avari, et vim contra inferebant Romani. Hoc nempe anno accersitos a Chagano Sclavinos Istrum transire prohibuit Priscus. Nec illud modo. Populantem cum suis Sclavinis Andragastum, trajecto Istro, media nocte adoritur in-

^a Theophyl. Sim. lib. vii. c. 7, 8. p. 96. Ed. Hæsch. et Theophanes. xvii. p. 503. e Theoph.

^b Menand. p. 94. Ed. Hæsch.

^f Lib. xvii. p. 501. e Theophane.

^c Lib. xvii. p. 482.

^d P. 483.

^e P. 503.

^h Lib. vi. c. 10.

^e Menand.

ⁱ Lib.

opinatus, funditque, ereptamque prædam mittit Byzantium, ægre ipso evadente Andragasto. Rursus dum prædam recuperare conantur Sclavini, vincuntur iterum a Romanis. Inde fiducia tanta Prisco ut Musacium Regem inter suos securum opprimeret; ingenti edita Barbarorum cæde. Proximo anno Mauricii xii. Christi 594 Sclavinos prædatur^a ipse Priscus, et in eorum ditioe, Imperatoris jussu, hiemavit. Præda tamen cessit Chagano, ut salvus Istrum trajiceret ad suos rediturus. Tum pax cum Chagano denuo renovata, dum causam Sclavinorum aperte non agnosceret. Hujus anni fine Petrum in Sclavinos Prisci loco sufficit Mauricius. ^bHæc anno Mauricii xiii. Christi proinde 595. Inde ^cin Sclavinos solos procedit bellum, quos vincit anno Mauricii xiv. Christi 596. Petrus. Et vicissim anno ejusdem Principis xv. Christi 597. in Bulgaros Sclavinorum socios. Ita factum ut rursus succederet in Petri locum Petri decessor Priscus. Is anno Mauricii xvi. Christi 598. Bulgaros pellit Singidone, nequicquam reluctante Chagano. ^dAnno Mauricii xvii. Christi 599. prædam Chagani e xl. civitatibus a se populatis collectam eripit Priscus. ^e*Chaganus infortunio comperto in regionem suam regressus est.* Anno xviii. Christi 600. captivos, ob negatum redemptionis pretium, occidit Chaganus, quæ res odium invidiamque creavit Mauricio, et Phocæ ansam dedit sceleris postea admittendi. ^fAnno xix. Christi 601. multæ erant Romanorum in Barbaros victoriæ, nec modo in Avaros, verum etiam in Sclavinos. E quibus omnibus intelligimus, prædationem illam fuisse Barbarorum, quam per Græciam universam agnoscit Evagrius, potius quam possessionem. Nam et recessisse illos legimus, nec pulsos ex imperio, sed exclusos, occupatis Istri vadis. Imo disertissima habemus testimonia quibus Ister terminus hoc sæculo communis inter Avaros Romanosque fuisse vincitur. Huc spectant verba Chagani Avarorum apud Theophylactum Simocattam: *Ξένος ὁ Ἰστρος ὑμῖν, τὸ ῥόδιον τούτου πολέμιον.* Lib. vii. c. 10. p. 178. Huc verba ipsius Auctoris: *Διομολογεῖται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις ὁ Ἰστρος μεσίτης.* Lib. vii. c. 15. p. 184. Huc Theophanes: *Τὸν Ἰστρον ποταμὸν μὴ διαβαίνειν ὡμολόγησαν.* P. 235. Edit. Paris. Loquuntur ambo de his ipsis, in quibus versamur, temporibus Mauricii. Huc usque ergo nullam Sclavorum possessionem legimus; vel in una aliqua illarum provinciarum, quas Sclavis subditas agnoscit, quo tempore scribebat ipse noster Strabonis Excerptor. Itaque temporibus Mauricio recentioribus possessio illa, quæcunque demum fuerit, quærenda est.

§. 6. *Sub Heraclio demum ultra Istrum migrabant, et Dalmatiam sibi vendicabant Avari, a novis inde Avaris pulsi penitusque excisi eodem imperante Heraclio.*

Perstabat tamen idem illud Romanorum bellum cum Avarorum Chagano, sub quo merebant Romano imperio infensi Sclavi. i. certe Phocæ, Christi 602. Avars Thracem devastasse refert Historia Miscella. ii. Phocæ anno, Christi 603. ita habet: *Phocas autem potentatus ab Europa in Asiam transfulit, Chagano pacis additis, arbitratus Avarum quiescere nationes.* Tenuitque, ut videtur, emptitia illa pax usque ad tempora Heraclii. Tum vero rursus pro more solito grassabantur. Anno enim Heraclii ii. Christi 612. *Europam Avars desertam reddidisse dicuntur.* Unde intelligimus provincias Europæ plerasque eorum populationibus incultas jacuisse, non autem ab Avaris ipsis fuisse possessas. Hæccine *νομή* erat nostri Excerptoris, ut ad vastationem potius, quam ad culturam fuerit referenda? Plane non existimo. Ad nomen potius Scytharum Nomadum nostrum alluisse crediderim, quod a studio fuerint agriculturæ alieni, et pastoritiæ, pro more patrio, addictiores. ix. deinde Heraclii, Christi 619. novæ erant Chagani in Imperatorem insidiæ. x. deinde Heraclii, Christi 620. pacem initam memorat Historia Miscella. Anno ejusdem xi. Christi 621. cum *Avaribus pace, ut putabat, contracta, transfulit militias Europæ in Asiam.* Verba sunt Historiæ Miscellæ de Heraclio. xii. autem, mense Aprili, Ind. 10. expeditionem Persicam ipse suscepit Heraclius. Sic illa invicem connexa sunt ut temporum rationem admodum confirment. Ultimus Avarorum sub hoc imperio impetus anno erat Heraclii xvi. Christi 626. qui annus multis notis certissimis designatur in Chronico Paschali. A Persis nempe sollicitati, quos fide Avarorum data fretus adortus fuerat Heraclius. Hæc causa erat cur etiam in Avaros hostes Chrobatos ipse sollicitarit Heraclius. Erat enim mos ille apud Romanos per ea tempora receptissimus, ut Barbaros alios in aliorum Barbarorum perniciem mercede converterent. Sic Theodoricum cum Gothis in Odoacrem, Herulorum Principem, armavit Zeno. Sic ipsos hos Avaros, cum ad ripam Danubii nuper appulisset, in Barbaros alios Romanis finibus imminentes donis et stipendiis conduxit M. Justinianus. Sic ipsos hos Avaros hac ultima Constantinopolis oppugnatione odiosissimos, Chrobatorum opera, qui sese nuper in fidem Imperatoris receperant, expulit e Dalmatiæ finibus Heraclius. Possederunt enim aliquantisper Dalmatiam, licet non ab eo usque initio, quo illam rapinis et cædibus devastarunt. Cæpit possessio illa sub Tiberio II. Mauricii decessore. Tum primum pontem Danubio imposuerunt, hoc scilicet obtentu, ut Sclavinos ipsi inde pellerent, communes sibi hostes atque Constantinopolitanis, cum tamen fere quæcunque mala Romanis provinciis intulerunt Sclavi, ea omnia, non aliis quam ipsorum Avarorum auspiciis intulerint. Tum primum Sirmium, incolis pactione dimissis, sibi incolendam vendicabant Avari. Et quidem belli, ut inquiebant, jure quod inde Gepides ipsi a se victos expulissent. Hos ergo intellexit Constantinus Porphyrogenetus aliique, cum Avarorum in Dalmatia possessionem Theodosii junioris anno xvi quæsitam Avaris imputant. Testem habemus non Menandrum modo Protectorem, verumetiam Historiam Miscellam, cujus ea verba sunt in anno illo Theodosii xvi. ^h*Et Gepides quidem, ex quibus postmodum divisi sunt Longobardi et Avars, villas, quæ sunt circa Singidonem et Sirmium, habitavere.* Hoc ergo jus præ se ferebant orti ab illis, eorundemque tamen imperio belli jure hæredes Avari. Ab eo certe tempore, quo ponte junxerant Danubium, pro sua sibi vendicabant Dalmatiam. Inde illa Chagani cum Prisco expostulatio in his locis venaturo: *Non est justum, inquit, in alieno loco venari.* Et postea: *Quid tibi, Prisce, ac terræ meæ? an hanc vis accipere de manibus meis?* Pergit Historia Miscella: *E contra Priscus: Singidonem inquit, civitatem redde Romanis.* Qui ait: *Unam civitatem a nobis conaris accipere? Videbis post paulum quinquaginta civitates Romanas Avaribus servitute reddas.* Priscus autem per annem navibus Singidoni exhibitis hanc depopulatus est, et ex ea Bulgares pepulit.

^a Theophanes et ex eo Hist. Misc.

^b Theophan. et ex eo Hist. Misc.

^c Theophan. et Hist. Misc.

^d Theoph.

et ex eo Hist. Misc.

^e Theophan. et Hist. Misc.

^f Theophan. et Hist. Misc.

^g Lib. xvii. p. 525.

^h Hist.

Misc. lib. xiv. p. 408.

ⁱ Lib. xvii. p. 509.

Hæc anno sequenti Chaganus quadraginta Dalmatiæ civitatibus depopulatis ultus est. Inde constat, Dalmatiam universam sibi vendicasse Chaganum. Sic alibi sese ad hiberna conferens jurat sese Danubium minime transmissurum. Mansurus scilicet in illa, quam suam censebat, Dalmatia, dolis perfidisque artibus Romanis ereptam. Sed tamen ultra Dalmatiæ fines nullam huc usque reperimus Avarorum, nec Sclavorum sub Avarorum patrocinio Romana occupantium, possessionem Romano jugo liberam. Nèdum in illis, de quibus noster meminit, regionibus. Imo desertam fuisse maxima sui parte ipsam illam Dalmatiam docet Constantinus Porphyrogennetus, dum ab Avarorum Chagano, qualicunque illa possessione, teneretur, propter ultimas præsertim illas Chagani, de erepta sibi Singidone irascentis, populationes. Novis ergo illam coloniis supplevit Heraclius, quæ tamen Dominos Imperatores Constantinopolitanos agnoverint. Progrediendum ergo ut Sclavorum possessionem reperiamus, quæ a nostro designatur Strabonis deflорatore. Obiter tamen monendum in Heraclii postrema tempora, multis post reditum illius ex Oriente, annis incidisse novam hanc coloniam, quam in Avarorum locum suffecit Heraclius. Vix enim dubito, quin eo referenda sint verba Nicephori Patriarchæ illa: ^a Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπανεστὴν Κέβρατος ὁ ἀνεψιὸς Ὁργανῶ Οὐννογενδάρων κύριος τῶ τῶν Ἀβάρων Χαγάνου, καὶ ὃν εἶχε παρ' αὐτοῦ λαὸν περιϋερίσας ἐξεδίωξε τῆς οἰκείας γῆς. Διαπρεσβεύεται δὲ πρὸς Ἡράκλειον καὶ σπένδεται εἰρήνην μετ' αὐτοῦ, ἥνπερ ἐφύλαξαν μέχρι τέλους τῆς αὐτῶν ζωῆς. Vix est cur dubitemus quin iidem hi sint cum Porphyrogenneti Chrobatis. Quid si ergo pro Κούβρατος reponamus Χρόβατος? Principem certe illo ipso nomine Chrobatum habet ^b Porphyrogennetus, Chrobatum Theophanes, a quo novum Chrobatorum nomen emanasse verisimile est, pro more illis temporibus non admodum inusitato. Novum enim erat duntaxat nomen in gente non nova. Bulgaros fuisse agnoscit ^c Constantinus Porphyrogennetus, et Historia etiam Miscella. Erantque in Singidone Dalmatiæ urbe Bulgari cum illos inde pelleret Priscus, Hist. Misc. lib. xvii. p. 510. Hunnos porro memorat Historia Miscella, quos Avaros, inquit, vocant. Lib. xviii. p. 552. ^d Hujus, ni fallor, nominis vestigia in vocis Hunnogundurorum initio habemus. Et ab his Avaris nomen Avariæ fluxisse crediderim, cujus mentio in Historia Miscella, temporibus Heraclio recentioribus, pulsus e Dalmatia prioribus Avaris. Lib. xix. p. 604. Inde etiam Pannonia Avariæ p. 601. sub Avariæ Chagano. Affines certe hos prioribus Avaris fuisse innuunt verba illa Nicephori Patriarchæ; ὃν εἶχε παρ' αὐτοῦ λαὸν ὑερίσας. Et Abaros inter Chrobatos agnoscit etiam Porphyrogennetus. Imo veros hosce posteriores Avaros duntaxat agnoscit Theophylactus Simocatta. Nec tamen obstabat tam arcta illa inter gentes illas Septentrionales Ponti Euxini accolas (quæ fere omnes communi Sclavorum nomine veniebant) affinitas, quo minus invicem sese nunc juvarent, nunc expellerent. Hos enim novos Dalmatiæ incolas Sclavos, pro suis pariter ac Imperii Romani hostibus habebat priorum quoque Avarorum Princeps Chaganus, idque sibi in animo esse profitebatur, ut ponte juncto Danubio eos inde pelleret. Monendum tamen necessarium erat, ne nominum tanta in diversis Sclavorum factionibus similitudine in sequentium Historia halucinemur.

§. 7. *Sub Constantino Pogonato novi irruerunt in Provincias Romanas Sclavi Bulgari, aliorum Sclavorum domini, quorum partem in Strymonem, partem in Macedoniam transfudit Justinianus Rhinotmetus. Novi deinde nulli Bulgarorum, vel Sclavorum progressus in Provincias Romanas usque ad finem Constantini Copronimi.*

Deletis jam prioribus illis Dalmatiæ Avaris (sic enim rem fuisse docet Suidas voce Βάρλαροι) supererant tamen Romano nomini molesti Sclavi. Sic enim Auctor Historiæ Miscellæ: *Anno decimo sexto Imperii Constantis, exercitum movit contra Sclaviniam Imperator, et captivos duxit plurimos, et subegit.* Lib. xix. p. 589. Hic annus erat Christi 657. Sed Sclavinia illa erat trans Istrum, ubi ipsos illos Sclavinos aggressus fuerat deprædatusque, sub Mauricio, Priscus. Inde illos invitare solitus fuerat priorum Avarorum Chaganus, sed clanculum subdoleque, ne quid fœderibus, quæ cum imperatoribus Constantinopolitanis inierat, adversum committere videretur. Nec alii fere proprie Sclavi Sclavinique appellari solent, qua ab Avaris ipsis Cisdanubianis internoscuntur, quam accititii illi e regionibus illis extra Istrum fitis Sclavi. His ergo nihil quicquam cum provinciis illis Romanis erat, de quibus noster loquitur Strabonis mutilator. Et ne quidem metus ab illis propinquus imminebat cum a Constante subigerentur. Proximo tandem Imperio Constantini Pogonatæ, novi accessere Constantinopolitanorum hostes, novique e Bulgaria (quam magnam appellabant) Bulgari, ipsi etiam Sclavi, et Sclavorum, in Principes Constantinopolitanos quippiam audentium, duces. Quinque autem fratrum duo erant præsertim a Constantinopolitanis imperatoribus metuendi. Quartus Danubio superato in *Avaria Pannonia Chagano Avaro se subdens, mansit illic cum potentatu suo.* Sic loquitur Auctor Historiæ Miscellæ ^e. Nec aliter Nicephorus ^f Patriarcha. Ὁ δὲ τέταρτος τὸν Ἰστρον ποταμὸν διαβὰς ἐν Παννονίᾳ τῇ νῦν ὑπὸ Ἀβάροις κειμένη ἀυλίζεται ὑπὸ σπονδῶς τῶ ἐγγυρίῳ ἐθνει γενόμενος. Ex ambobus intelligimus novi Avarorum Chagani, quem ipsum Bulgarum fuisse vidimus, vires factas novo hoc contribulium adventu auctiores. Sed tertius frater erat, quem provinciis trans Istrum fitis infestum adortus est Constantinus Imperator. Cæterum eventu admodum infelici. Fusus enim ab illis fugatusque hos etiam sese insequentes traxit in provincias cis Istrum positas. Has, ut tuerentur, suis copiis copias Sclavinæ trans-Istrianæ jungunt, quibus, dum ultra Istrum agerent, dominabantur. Ita factum ut provincias Romanas cis-Danubianas omnes a Dalmatia ad Pontum usque Euxinum continua possessione tenuerint Bulgari cum Sclavis fociis (Septentrionales nimirum omnes) Romanis proinde multo, quam fuerant Avari soli, magis formidandi. Nondum tamen aliquam earum, de quibus noster loquitur excerptor. Sic nempe res habebat post annum Constantini Pogonatæ x. (quo novam impressionem novi illi fecerunt hospites Bulgari) qui annus erat Christi 679. Huic enim anno illam tribuit Historia Miscella. Sed vim illam tantum Bulgarorum fregit magnopere filius Constantini Justinianus Rhinotmetus. Anno Imperii ii. Christi 678. ^g *pacem destruxit ille Justinianus, iussitque transire in Thracem equestres militias, volens tam Bulgares quam Sclavinos deprædari,* inquit Auctor Historiæ Miscellæ. Additque: ^h *Anno tertio Imperii sui movit exercitum Justinianus contra Sclaviniam et Bulgariam. Et Bulgares quidem ad præsens sibi occurrentes impulit. Exsurgens autem usque*

^a Edit. Petav. p. 72.

Misc. lib. xix. p. 600.

p. 608. Theophan.

^b Porphy. de Adm. Imp. c. 30. p. 92.

^c Hist. Misc. lib. xix. p. 601.

^d Et Niceph. Patr. p. 111. Theophan.

^e Const. Porph. Lib. II. Them. I. p. 81.

^f Niceph. Patr. Hist. p. 103.

^g Hist. Misc. lib. xix.

^h Hist. Misc. lib. xix.

nullas legimus vel proximis Stauracio temporibus. Bulgaros anno æræ Christianæ 790. aggressus est Constantinus filius Eirenes. Victoria tamen nulla, fugientibus utrisque, mutuo metu, tam Romanis quam Bulgaris. E metu illo Bulgarorum facile colligimus nullas fuisse Bulgarorum victorias nuperas, quæ animos illorum fecerint elatiores. Proximo quidem anno Christi 792. victus est a Bulgaris Imperator. Sed fructu victoriæ nullo, contentis sui defensione Bulgaris, nec fusos in acie hostes ultra limitem persequentibus. Contra, anno Christi 796. fugit Bulgarus. Anno Eirenæ II. mense Martio, Indictione VII. Christi proinde 799. ^a *pulsatus ab Helladicis Achamirus Belzitiæ princeps, de filiis Constantini a matre occisi ad Imperium promovendis cogitabat.* Tum ergo adhuc Hellade potiebantur Constantinopolitani. Sic etiam anno Eirenæ V. Christi 802. Aëtius ^b Patricius fratrem Monostrategum fecit in Thrace simul et Macedonia. Itaque penes Romanos erat tum quoque Macedonia. Mitto breviores sub Nicephoro Phoca Bulgarorum cum Romanis pugnas, nedum Sclavorum his certe temporibus Romanis obnoxiorum. Id certe constat e verbis Historiæ Miscellæ illis, ^c *Christianos exfules ex omni themate in Sclavinias ferri iussit.* Sic anno Nicephori VIII. Christi 810. Sclavinia ipsæ, a Sclavis incolis ita appellatæ, Romanis parebant. Tantum aberat ut Romanis provinciis Sclavi dominarentur. Erant nempe illo tempore plures una Sclavinia. Non certe Theffalia et Macedonia, nedum Peloponnesus, in quibus rem paulo antea gesserat Stauracius. In illis enim, quicumque agebant, Sclavi permixti aliis gentibus incolebant, et sub Romanorum, non autem proprio aliquo gentis propriæ, imperio. Non itaque propter illos incolas provincias illas nomina mutasse verisimile est. Imo adhuc propria sua et vetusta nomina retinuisse certum est. Erant tamen regiones, et quidem cis-Danubianæ illæ, et ad invicem diffusæ, Sclavis propriè sic dictis assignatæ, quæ rectè adeo Sclavinia fuerint appellandæ. Initio quidem Constantini Pogonatæ unica erat trans Istrum Sclavinia, quæ ab universo Sclavorum corpore incolebatur, Dominisque parebat Bulgaris. Victo autem imperatore, Sclavi illius Sclavinia incolæ omnes in sedes, una cum Bulgaris, cis-Istrianas translati sunt, easque ne contiguas quidem. Hoc nempe, ut videtur consilio, ut medio sitos Bulgaros tuerentur, nec tamen sibi invicem auxiliari possent, si defectionem meditarentur. Severi nempe *Sclavi ab anteriore clausura Veregaborum ad partes Orientales locati* (verba sunt ^d Historiæ Miscellæ) οὗς τὰ πρὸς Ῥωμαίους ἐγγίζοντα τήρῃν ἐπιτάττειν, sic enim habet Nicephorus Patriarcha ^e. *In locis autem quæ sunt ad Meridiem et Occidentem usque ad Avariam residuas septem generationes quæ sub pacto erant:* (sic rursus Historia Miscella) quibus respondent Patriarchæ illa: *ὅς μὲν τὰ πρὸς Ἀβάρες πλησιάζοντα φερεῖν.* Vix est cur dubitemus, quin hæ duæ fuerint Sclavinia, quas Romanis tributarias fecerit Stauracius, quo cautius paci Sclavorum in Romanis provinciis agentium consuleret, in quas exfules contulerit Nicephorus. Tum ergo certe Romanis provinciis dominari non poterant Sclavi, ipsi Romano Imperio parentes. Erant quidem, sub hoc ipso Nicephoro, etiam in Peloponneso Sclavi, qui Romanum jugum excutere conabantur. Soli tamen, et sine harum Sclaviniarum fociis. Victi proinde, Ecclesiæque Patrensi Metropolitanæ tributarii facti, ut nos docet Porphyrogennetus ^f Imperator. Hucusque ergo nondum vera erant quæ habet noster Strabonis mutilator. Itaque pergendum ulterius.

§. 9. *Nec usque ad finem Basilii Macedonis.*

Post cædem Nicephori, caput illius Crumnus Bulgarorum Princeps *denudans, argentoque forinsecus induens, bibere in illo Sclavinorum Principes fecit gloriatus.* Verba sunt Historiæ Miscellæ. xxiv. p. 773. Hi Sclavinorum Principes duarum erant, quas dixi, Sclaviniarum Bulgarorum satellites, quibus finium tutelam a Bulgariæ Dominis commissam fuisse probavimus. Inde quoque manifestum est in Bulgarorum victoriis partes fuisse Sclavis, etiam illis propriè sic dictis. Tum, *compertis militiarum simultatibus metuque, confortati Bulgaros prævaluerunt adversus Thracem et Macedoniam.* Verba sunt Historiæ Miscellæ. Hæc anno Michaelis Rangabe I. Christi 812. II. autem, qui Christi erat 813. progrediuntur Bulgari, vincuntque iterum Michaelem. Hoc ipso anno Macedonia *σερατηγὸν* Aplacem memorat Theophanes p. 525. Inde intelligimus nondum ea potitos esse, seu Bulgaros, seu etiam Sclavos. Ejusdem mentionem habemus in Auctore Byzantini corporis Anonymo p. 429. ubi etiam Leonis Scleri, qui *σερατηγὸς* fuerit Peloponnesi. Idem tamen Anonymus Sclavinias omnes Avarosque a Crumni Bulgari partibus stetit docet. Hos tot victoriis ferocientes, urbemque ipsam aggredientes vicit Leo Armenus, induciæque annorum xxx. impetrat. Desinebant illæ anno Domini, ad minimum, 843. nempe ad initium Michaelis Theophili filii cum matre Theodora, quod illo ipso anno contigit. Antea novos Bulgarorum, vel Sclavorum, motus nullos legimus, tum vero legimus. Michaellem Balbum harum induciarum fide juvarunt, ut eorum potissimum opera Thomam imperium sibi vendicantem profligarit. Tum vero novæ erant Bulgarorum minæ, quas compescuit Theodora. Postea firma pax inita, Bulgari ad fidem Christi venientibus. Firmat hæc ^h Constantinus Imperator Porphyrogennetus, qui fine Theophili et initio Michaelis filii novos Sclavorum in Peloponneso tumultus fuisse testatur: post illos nimirum quos Nicephori temporibus ipse assignaverat. Sed soli erant in hac etiam postrema defectione Sclavi Peloponnesii. Nullis nimirum freti Bulgarorum auxiliis, nec gentiliū suorum Sclavorum, seu e Sclavinis, seu e Macedonia, quos subegerat Stauracius. Facile proinde in ordinem redacti. Imo Thracum Macedonum, cæterorumque thematum Occidentalium copias cum Theodisto fuisse testatur Porphyrogennetus, quibus rebelles in Peloponneso Sclavos ipse ad officium redegerit. Erant ergo etiamnum in Romanorum potestate alia quoque themata Occidentalia præter Thracem, Macedoniam atque Peloponnesum. Nec adeo admodum laxi fines esse poterant in quibus dominabantur seu Sclavi, seu Bulgari, qui Romanos dominos non agnoverint. Imo ex quo Christo nomen dabant Bulgari, et spontanea finium auctione plane necessaria, placati sunt a Michaelle et Theodora, pacem ex animo coluisse videntur Bulgari, quæ erat proinde sane diutina. Sclavinias autem tributarias fecerat Stauracius. Certe sub Basilio Macedone, post annum circiter a conversione Bulgarorum XL. inter copias in Italiam ⁱ missas Thracibus et Macedonibus præerat Leo, Sclavinis autem et Occidentalibus Procopius. Adhuc

^a Hist. Misc. lib. xxii. p. 749.

^b P. 751.

^c Hist. Misc. lib. xxiv. p. 765.

^d Hist. Misc. lib. xix. p. 684.

^e Niceph. p. 107.

^f Constant. de adm. Imp. c. 49.

^g Hist. Misc. lib. xxiv. pag. 779.

^h Constant. Porph. de

adm. Imper. cap. 50.

ⁱ Constant. Porphy. vit. Basil. Macedon. not. 40. p. 119.

Romanis parebant Sclavini ex utraque illa, (quam dixi) Sclavinia, et Macedones, cum aliis etiam Occidentis thematibus. Sub eodem mentionem ^a *στρατηγὸς Ἑλλάδος*, sub eodem Peloponneſi tanquam *Ῥωμαϊκῆς* ^b *ἐπικρατείας*, sub eodem *στρατηγὸς Πελοποννήσου* ^c, sub eodem rursus Thraces et Macedones ^d, sub eodem iterum Sclavinos ^e, et non parvam ^f Peloponneſi partem ei ab anu legatam, quæ eum ante Imperium adoptaverat. Horum, inquam, omnium mentionem habemus in vita hujus Basilii, quam quidem scripsit Basilii nepos Constantinus Porphyrogennetus, edidit autem in *Συμμίκτοις* ſuis Allatius. Ex eadem vita etiam intelligimus, quanta fuerit cura Basilii, ne a Chriſti fide, quam receperant, deficerent Bulgari; et quam chara illi fuerit, hoc ipſo nomine, Bulgarorum concordia. Nondum ergo ſupradictis provinciis ceſſerant Græci. Nedum illis potiebantur, ſeu Bulgari, ſeu etiam Sclavi, ut potitos ſupponit, cum ipſe ſcriberet, noſter Strabonis deflorator.

§. 10. *Nec ſub Leone Sapiente.*

Anno Chriſti 886. ſucceſſit Leo ſapiens Basilii filius, ſub quo tandem novum bellum concitabant Bulgari, in quo fateor inferiorem diſceſſiſſe Leonem. Urbem Berœam a Barbaris captam fuiſſe docet Joannes Cameniates, paulo antea quam obſideretur ipſius patria urbs Theſſalonicenſis a Saracenis. Bulgaros illos Barbaros fuiſſe vix dubito, cum ab illorum oppugnationibus terreſtribus maritimarum ſuarum inſidiarum occaſionem captarint Saraceni. Sic in eundem inciderit annus excidium Berœæ, in quem et aliud illud Theſſalonicæ. Annus erat Mundi pro epocha Conſtantinopolitana 6412. quo Julii dies xxix. fuerit Dominicus. Chriſti nimirum 904. Lit. Dom. A. G. Tum demum finis erat pacis diutinae, quæ cœperat a converſione Bulgarorum, ut innuit ^h Cameniates. Tum quidem ſubleſtam fidem ⁱ Sclavinorum experti ſunt Theſſalonicenſes, tam eorum qui ſub ditione agebant ſuorum Conſtantinopolitanorum, quam eorum qui Strymonis ducibus parebant, nondum tamen apertam inimicitiam. Vel inde conſtat, tum quoque Græcos Dominos agnoviſſe Macedoniæ Sclavinos, quos *τὰς ὑφ' ἡμᾶς τελευτᾶς* appellat Cameniates, quam et alios illos Strymonis ſuæ gentis ducibus ſubditos, quos tributarios fecerat Stauracius. Citerioris enim proximæque Conſtantinopolitanis Sclavoniæ limes potuit eſſe Strymon, ſi quidem Strymon fluvius hoc in loco intelligatur, unde nomen Provincia acceperat. Fœderatos illos, non hoſtes Græcorum fuiſſe Sclavinos Strymonios, exinde intelligimus, quod auxilia inde exſpectarint Theſſalonicenſes. Exinde etiam quod pecuniam publicam apud Strymonis *στρατηγὸν* depoſuerit Rhodaphyllus Eunuchus. Perfidiam autem eorundem Sclavinorum, animumque inimicitiae ſuſcipiendæ proclivem arguunt, quod et fidem de auxilio exſpectato magna ex parte fefellerint, et quod fugam Græcorum ex urbis jam captæ clade intercluſerint, idque, dedita opera, ut credidit Joannes Cameniates. Facile ergo fieri potuit ut faverent florentibus Bulgaris, bellumque, pro voto, adminiſtrantibus. Ita quidem, ſi modum ferociæ ſuæ nullum poſuiſſent ipſi Bulgari. Sed inſidiabantur illi, captabantque, quæ ſatis frequentes erant, e Græcorum inter ſe diſſidiis natas occaſiones. Imo aliam cauſam docet Leonis filius ipſe Conſtantine Porphyrogennetus, quo minus licuit Bulgaris impreſſiones ſuas in ditionem Principum Conſtantinopolitanorum, pro voto ſuo, proſequi. Id enim Græcis ſolenne erat, ut propriis viribus diſſiſi Barbaros alios in alios armarent, quo illos ad domeſticarum rerum tutelam revocarent. Huiusmodi multa habemus in horum temporum Hiſtoriis exempla. Multa in hoc ipſo Conſtantini ad Leonem filium de Imperio adminiſtrando opere præcepta. Imo ita rem fuiſſe aperte teſtatur. Vocati enim a Leone ^m Sapiente Cabari Bulgariam ipſi aggreſſi fuerant, victumque Simeonem ad pacis conditiones cum Leone ſuſcipiendas coegerant. Siſtebat ergo hæc domeſtica Bulgarorum clades nutantes in Romanorum fide Sclavinos, quo minus in apertam inimicitiam proditionemque prorumperent.

§. 11. *Nec uſque ad Conſtantinum Porphyrogennetum. Sub illo primi in Nicopoli Epiri urbe Sclavi. Nondum tandem cum ſcriberet de Thematibus.*

Succeſſit Leoni Sapienti frater Alexander anno 911. ad quem legatio miſſa eſt a Bulgariæ duce Simeone, rogatura, num pacis conditionibus ſtare vellet? Inde quoque conſtat pacem cum Simeone pactam ad Leonis obitum inviolatam perſitiſſe. Eam cum ſuperbe excepiſſet Alexander, ſequebantur Simeonis minæ. Sed nihil, ut videtur, præter minas, propter maturum Alexandri diſceſſum, deſuncti Jan. vi. anni 912. Tum res novas moliebatur Conſtantine Alexii Ducis filius, Legionum Domeſticus, brevi ipſe etiam oppreſſus. Hæc videns nova conatur etiam Simeon Bulgarus, nunc paci, nunc bello, pro re nata, faventior, exciſa Hadrianopoli, et Conſtantinopoli etiam tentata. Ita factum ut rei-publicæ gubernaculo admoveretur Zoe Conſtantini mater, quæ Hadrianopolim recepit, et variis victoriarum cladiumque vicibus Simeonem oppugnavit. Tandem illam Regia expulit Romanus, Cæſar factus Sept. xxiv. Decembri autem coronatus anni 918. Tum quoque moleſtus erat Simeon, nec Thracia modo, ut antea, verum etiam in Macedonia. Imo ad fluvium etiam Acheloum rem cum Simeone geſtam narrat Leo Grammaticus, p. 492. Sic tamen ut provincia prædonis modo, potius quam victoris, percurreret. Victus tamen iterum a Crabatis paulo poſtea interiit. Petrus autem illius ſucceſſor pacem pactis nuptiisque neptis Romani e filio Chriſtophoro confirmavit. Quiſcente ergo Petro, alia nihilominus erat Bulgarorum factio Romanis provinciis inſenſa. Frater enim Petri Michael a fratris fide diſceſſit, diviſis inter ſe ex utraque parte Bulgaris. Eo autem moriente, nec Petri fidem experiri auſi quem fefellerant, nec Græcorum, qui pacem cum Petro colebant; ſedes proinde alias ſibi quærendas exiſtimabant. Vim itaque Græcorum provinciis inferunt, *Macedoniamque et Strymonem* (quam Sclaviniam fuiſſe vidimus) *et Græciam populati, Nicopolin tandem occuparunt, in eaque ſubfederunt*, teſte Cedreno. Quæ hanc præceſſerit, nullam, ut opinor, legimus Sclavorum irruptionem in Epirum, in qua Nicopolin cenſet, non Stephanus duntaxat, verum etiam Ptolemæus. Et ad poſſeſſionem plane ſpectat, quod ibi ſubfederint, vagi illi et duce deſtituti Bulgari. Hac ergo epocha noſter antiquior eſſe ne qui-

^a N. 42. p. 112. ^b N. 43. p. 114. ^c N. 44. p. 116. ^d N. 46. p. 118. et N. 50. p. 127. ^e N. 40. p. 104. ^f N. 53. p. 135. ^g N. 65. p. 164. ^h Joan. Cam. excid. Theſſ. n. 5. p. 195. ⁱ N. 32. p. 213. ^k N. 33. p. 280. ^l N. 24. p. 251. ^m C. 40. p. 125.

dem potuit, si primi illi fuerint Epiri incolæ Sclavi. Erat tum in imperio, vel tyrannide potius, Romanus, qui verum germanumque principem Constantinum Porphyrogennetum in infimum locum dejecerat, quod post annum æræ nostræ Christianæ 918. contigisse diximus. Imo eodem fuisse fere tempore innuit Cedrenus, quo excessit Stephanus Constantinopolitanus antistes, æræ nimirum ejusdem anno 927. præter propter. Tum porro juris fui fuisse supponit, cum addit, *postea variis bellis a Romanis fuisse subactas*. Cæterum sub Constantino Porphyrogenneto Græcis imperatoribus parebant provinciæ a nostro excerptore recensitæ omnes: ^a Macedonia, Hellas, Peloponnesus, Epirus, ipsa etiam Nicopolis. Omnes Thematibus accenset Græcos imperatores dominos agnoscentibus, et quo titulo Præfecti earum omnes insignirentur ostendit. Nondum itaque vel Nicopolia tenuerant Bulgari cum illa commentaretur Constantinus. Romani certe æmuli sui filiique Christophori meminit in ii. illo Thematum libro honoratissime. Ut vel inde colligimus Romano etiam superstitite, et imperii gubernacula moderante, illa scripsisse Constantinum. Fateor tamen in libro de Administrando Imperio, cum jam in ordinem redactus privatam vitam ageret, humanius, quam merebatur, tractatum esse a Constantino Romanum. Duæ enim sunt in illo opere notæ temporis, ambæ Romano illo seniore recentiores: altera ^bInd. 7. anni æræ Constantinopolitanæ 6457. qui Christi erat 947. Tertius erat annus ex quo imperio pulsus fuerat Romanus. Altera Ind. 10. anni mundi 6460. qui Christi erat 952. Cæterum in illo altero ^cde Imper. Adm. libro multa sunt Constantini proprio in imperio jure fruentis indicia. In hoc autem de Thematibus sic loquitur Imperator quasi nihil ipse, solus autem posset omnia Romanus. Scripsit ergo de Thematibus, cum nondum Nicopolin occupassent Bulgari, et tamen antea quam cessisset imperio Romanus. Vel inde intelligimus primos fuisse, qui jugum imperii Græci excusserant, Bulgaros illos Nicopolitanos. Nempe in Epiro. Hoc enim sedulo curavit Constantinus, ut, si quam mutationem in Romanis provinciis fecissent barbarorum incurfiones, de ea lectorem moneret. In Thraces Themate ostendit quanto tum, quam olim, fuerit contractius. Bulgariam enim et Æmi montis et ripas Istri, provincias nimirum ita olim appellatas, e Thrace abreptas, tum alienas ab imperio fuisse, *ἀλλότρια χρηματίζεσθαι*, refert, cum ipse scriberet: a tempore nempe Constantini Pogonatae. Sic, et in Themate Strymonis, illud sub Macedonia censerit dicit, sed proprio quodam jure frui a tempore Justiniani Rhinotmeti. Ex quo scilicet Sclavinis e Sclavinia Bulgarorum pars illa Macedonia ab illo ipso Justiniano assignata est, *Κλεισάρως* rectius quam *Θέματος* titulo, pro recentioris imperii disciplina, insignienda. Similiter monet in Sicilia et Longobardia, quæ suo quoque tempore possederint Græci, et quæ Græcis erepta tenuerint Græcorum hostes, quocunque demum aliarum gentium nomine appellarentur. Non aliter proculdubio facturus in Nicopoli, si tum ulli fuissent in Nicopoli Sclavi Bulgari. Contra ille *ἡγεμόνι* Nicopolitanos paruisse docet, cum tamen primi Nicopolis incolæ Bulgari fui fuerint juris, nec Græcos imperatores aliosve quosvis dominos agnoverint. Nicopolin autem occupaverant Bulgari ante A. D. 944. quo imperio per fas et nefas occupato amotus est ipse Romanus. Et tamen post scriptum illud, uti dixi, Porphyrogenneti.

§. 12. Sub Constantino Porphyrogenneto parebant Constantinopolitanis Provinciarum ab Excerptore memoratarum plerarumque etiam Sclavi.

Et ne quidem imperante Constantino Porphyrogenneto progressus illos Sclavorum fuisse arbitror quos supponit noster Auctor. Res eorum in Peloponneso gestas describit ipse Imperator, a temporibus prioris Nicephori, ad annum Christi, ut videtur, antea a se in eodem opere designatum, quem nos Christi 952. fuisse ostendimus. Sub illo ergo, qui Eirenæ proxime successit, Nicephoro ann. Christ. 802. tenuitque ad annum ejusdem epochæ 810. Sclavos Peloponnesios defecisse docet, urbemque Patrensem obsidisse, sed Andreæ Apostoli *ἐπιφανείᾳ* victos, victosque proinde Ecclesiæ S. Andreæ Metropoliticae Patrensi factos fuisse tributarios. Addit ^de eosdem sub Theophilo, qui circa annum 840. discessit, et Michaeli, qui tum successit, Theophili filio, rursus descivisse, rursusque victos sub eodem illo Michaeli, opera Theoctisti cum magna manu Thracum et Macedonum. Ita scilicet, ut alii penitus subjicerentur præfecto Thematis, aliis suo quidem jure uti permillum fuerit sub propriæ gentis præfectis. Ea tamen lege ut tributa penderent principibus Constantinopolitanis. Denique ne quidem ita contentos tributarios illos Sclavos, sub Romano nova molitos, redactos tamen in ordinem nova tributa accessione multatos. Mox tamen de novo onere querentes, remissam illam tributi accessionem ab eodem Romano, metuente scilicet, ne, si non impetrassent, novis, qui tum Peloponneso imminebant, Sclavesianis se adjungerent, et jugum Romanorum excuterent. Hucusque ergo nondum libertatem suam amiserant Græci, seu Macedones, seu Peloponnesii. Contra serviebant Græcis utrobique Sclavi. Plena tamen erat Sclavis Peloponnesus, tum quoque cum de Thematibus commentaretur imperator Constantinus. Huc illa illius verba retulerim prædicto opere de Thematibus ^e. *Ἐσθλαβῶν δὲ πᾶσα ἡ χώρα, καὶ γέγονε βάρβαρος*. Quid sibi quidem velit vox *Ἐσθλαβῶν*, scio mirari Morellum. Ego ad Sclavorum nomen in Peloponneso tum maximo numero scatentium effictam arbitror, ut pro incolarum numero Peloponnesus, non Græcia, ut olim, sed Sclavia potius fuerit appellanda. Sic et Barbariæ accensenda fuerit, cujus pars longe maxima a Barbaris culta fuerit. Imo ut, præ Græcis aliæ quæque gentes Barbararum censu veniebant; ita inter gentes Barbaras locum vel primarium habebant Scythæ a quibus oriundi Sclavi. Sic in Apostolo Græci Scythis opponuntur, qui tamen propriam aliam nullam rationem habebat, cur hanc potius gentem præ aliis feligeret, quam quod propria quadam Barbariæ infamia laborarit, ut præ illa gentes aliæ Græcæ potius, quam Barbaræ, existimarantur. Opponit nempe Græcis gentem a Græcismi juribus remotissimam. Sic Æschines Demostheni stirpem maternam Scythicam summi probri loco objicit. Fluxit nimirum contumelia ab Anacharside, quem cætera parem summis Græciæ philosophis, stirpis tamen, licet Regiæ (quod tamen Scythica fuerit) nomine dehonestandum censuerant. Est tamen in proverbio et *ῥῆσις* quoque Scythica. Hoc ergo eodem nomine Nicetæ Christophoro (quem Constantino nostro antetulerat Romanus pater) focero generis ignobilitatem exprobrabat Euphemius horum temporum Poeta, dum ei *ὄψιν* tribuit *Ἐσθλαβωμένην*, teste ipso Porphyrogenneto. Nec vero est quod quis miretur in Sclavorum nomine tam varias deflectiones. Nam et Sclavi iidem et Scla-

^a Lib. ii. de Them. adm. Imp. c. 49, 50.

^b de Adm. Imp. c. 27. p. 67. c. 29. p. 85.

^c Lib. ii. de Them. p. 94.

^d C. 45. p. 152.

^e Const. Porphyrog. de

vini et Slavefii. Quidni itaque et Sthlabi? Imo hoc in nominibus frequentius erat, ut videtur. Sic Sphendosthlabus, Bladisthlabus, Boisthlabus, Ladisthlabus, Primisthlabus, Rhifisthlabus, Hierosthlabus, Nofisthlabus. Et tamen de gente et quidem Barbara illa, usurpari nomen Sthlabi, multis exemplis probat e recentioribus Scriptoribus Cl. Dominus du Fresne in suo Glossario. Nec denique alterius fuisse gentis, quam Sclavorum, exinde intelligimus, quod nomina illa in *Sthlabum* definitia sint plerumque Bulgarorum aliorumque quos Sclavos fuisse manifestum est. Hoc itaque volebant fortasse tam Constantinus, quam Euphemius, testimonium stirpis omnium Barbarissimæ fuisse in plerisque Peloponnesi nominibus, quod in terminationem *Sthlabus* plerumque definerent. Itaque vel inde intelligimus, hoc ipso Constantini nostri Porphyrogeneti sæculo, quam rari fuerint in Peloponneso, præ Sclavis, genuini Græci; et quam propinquos habuerint novos alios e cognata proculdubio gente Slavefianos. Causam enim hanc agnoscit cur Sclavis etiam rebellibus æquiores pacis condiciones concessisset focer suus, dum esset in tyrannide, Romanus. Nec spatium deerat tantis illis Sclavorum in Peloponneso progressibus. Nam Constantino Copronymo imperante cœpisse primos illorum in Peloponneso colonos, testem eundem habemus Constantinum Porphyrogenetum. Quanquam ergo hæcenus Græcorum iugum utcunque tolerarint Sclavi; facile tamen erat ut levissimis rerum vicissitudinibus illud excuterent in Peloponneso, et vicinis Peloponneso regionibus. Nam et Macedoniæ Strymonem, et Epiri Nicopolin, tum quoque tenuisse probavimus alios ejusdem gentis colonos, qui vel auxilium mittere possent, vel vicissim auxilia ab illis mittenda accipere, ad nomen, quod commune habebant, locupletandum.

§. 13. *Sub Basilio demum Bulgaroetono provincias illas tenuisse videntur Bulgari, et proinde sub eodem noster vixisse videtur Auctor.*

Sub Romano Constantino filio et Nicephoro Phoca pax erat Bulgaris. Sub Joanne Tzemitze (qui ipsis Natalitiis ann. 970. coronatus est,) Bulgaros, cum a Rossis patria sua exuerentur, juvabat etiam Constantinopolitanus imperator. Sic tamen, ut Bulgarorum regnum penitus exstinxerit, teste Cedreno. Novi autem erant eorundem motus sub Basilio Romani junioris filio, dum Bardæ Scleri bello civili distraheretur ipse Basilius quo minus Bulgaris tumultuantibus vacaret. Exstincta familia Bulgarorum regia, ad quatuor fratres devolvebatur imperium. Horum tribus sublati, solus deinde supererat cum summa omnium potestate Samuel. Hic, bellorum cum Barda civilium occasione captata, occidentales Romanorum provincias omnes impune circuibat. Nec populabatur tantum, sed et regiones et urbes suæ ditionis faciebat: τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἡγεμονίας ἐσπέρια ἑὺμπαντα περιήει, οὐ ληϊζόμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὰς πόλεις περιποιόμενος ἑαυτῷ. Ita Zonaras. Hoc demum tempore, nec antiquiori aliquo, vere scribere potuit quod scripsit noster. Postea disertis verbis Thraciam et Macedoniam, et Græciam, ipsamque Peloponnesum recenset: οὐ τὰ Θρακῶν ἐδὲ τὰ Μακεδόνων μόνον ληϊζόμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτὴν δὲ γε τὴν Πελοπόννησον, &c. Unica hic deest duntaxat Epirus provinciarum a nostro Breviatore memoratarum. Sed vox prioris testimonii omnes illam quoque complectitur. Et colonia erat in Epiro Nicopolitica Bulgarorum, quæ illos in Epirum traheret. Suffragatur Cedrenus de eodem loquens Samuele. Κατέδραμε πᾶσαν τὴν ἐσπέραν, ἢ μόνον Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ τὰ τῇ Θεσσαλονικίᾳ πρόσχωρα, ἀλλὰ καὶ Θετταλίαν καὶ Ἑλλάδα, καὶ Πελοπόννησον, καὶ πολλὰ φρούρια παρεσχέσατο, ὧν ἦν τὸ κορυφαῖον ἡ Λάρισσα. Hac etiam expeditione Bulgaros legimus suæ ditionis fecisse regiones urbesque a se devictas. Græcis nimirum plerisque, ut videtur, expulsis. Expulerunt certe pro virili sua Græcos rebelles Sclavi in Peloponneso, teste Porphyrogeneto. Eaue erat proinde causa cur veteris prosapiæ Græcæ paucos admodum agnoverit Euphemius ille poeta, cujus verba ibidem servavit imperator, ut ne quidem Nicetam principis Constantinopolitani focerum hoc nomine laudandum censuerit, quod ortum duxerit e Peloponneso. Et sane sic in Græcorum locum successisse Sclavos innuit Strabonis anthologus, ut in Barbarorum olim a se pulforum fugatorumque locum successerant Græci ipsi, observante ipso Strabone. Hoc ergo Basilii Bulgaroetoni sæculo nostrum vixisse verisimillimum est, quo et latissime extra fines olim sibi assignatos evagati sunt, cum Sclavis reliquis sibi obsequentibus, Bulgari, nec vastatis duntaxat, ut antea, sed possessis regionibus in suam ditionem redactis; et rursus arctissime coerciti, ut postea nunquam ad tantam potentiam excreverint. Exutos enim provinciis adscititiis, penitusque devictos intra Mysiam tantummodo inferiorem transtulit victor Basilius, ut prioris Bulgariæ, infra Romanorum limites a se possessæ (in qua Regiam habuerant, cum sui juris essent, et Romanæ potentiae æmuli) tum demum ne vestigia quidem apud posteros exstiterint, præterquam in Archiepiscopatu et sede Archiepiscopali, teste Nicephoro^a Gregora. Breve certe admodum fuisse in his provinciis, Macedoniæ, Græciæ, Epiri, et Peloponnesi, dominium seu Bulgarorum, seu aliorum quorumcunque Sclavorum, vel inde colligimus, quod nomen harum provinciarum non mutarint, quod fecere tamen in provinciis diu possessis. Nuspiam enim in illis nomen Bulgariæ legimus, vel Sclavinæ, si unicam excipiamus provinciam Strymonem, quæ pars olim fuerat Macedoniæ. Alii autem erant in illis domini, cum postea illas amitterent Constantinopolitani, vel Franci, vel Turci. Non certe Sclavi, quorum pene memoriam apud vulgus abolevit temporis diuturnitas. Si qua esset Græcorum recentiorum fides, non Sclavis se, sed veteribus Græciæ incolis, ortum debere profitentur. Et certe dictio ipsa auctorem indicat aliquanto clade Constantinopolitana antiquiorem. Proinde Turcas, licet etiam ipsos olim communi Sclavorum nomine venire potuisse vix dubitem; nomen tamen illud sibi vendicasse recentioribus Basilio Bulgaroetono temporibus nemo est, ut opinor, idoneus auctor, cujus testimonio possit comprobari. Proinde juniorem nostrum hac hujus Basilii epocha non fuisse crediderim.

§. 14. *Et quidem inter annum Christi 976. et 996.*

Videamus autem paulo accuratius quibus demum limitibus concludenda sit tanta illa Bulgarorum potestas. Exstinxerat penitus Bulgarorum regnum decessor Basilii Joannes Tzemitzes. Et tamen mox a Joannis morte, et initio Basilii, novis rebus operam dedisse Bulgaros agnoscunt Glycas et Cedrenus. Mortuus est Tzemitzes mense Decembri Indictionis 4. anno mundi 6484. pro epocha Constantinopo-

^a Niceph. Greg. lib. ii. p. 12. ed. 1562.

litana. Sic enim recte habet Cedrenus, pro quo annum mundi 6494. male habet Glycas ab illa Indictione 4. plane alienum. Hic annus erat æræ nostræ Christianæ 975, ante quem noster scribere ne quidem potuit. Solus autem in regno Bulgarorum dicitur fuisse Samuel, cum tot Romanorum provincias Romanis ereptas in Bulgarorum potestatem redigeret. Itaque post mortem fratrum (quos tres habuerat in supremo Bulgarorum imperio collegas) has provincias sibi vendicavit. Hi certe omnes ante annum sequentem Christi 976. perire vix poterant. Nec potuit adeo Samuel regni limitibus promovendis ferio incumbere, nec noster illum in illarum possessione videre, ante illum, quem dixi, annum. Et tamen antea limites auxerit quam ad exitum perveniret defectio Bardæ Scleri, si quidem inde rei suæ bene gerendæ occasionem captavit, quod fatentur illorum temporum Historici. Cæterum ad Indictionem 8. occupatis in Themate Θρακησίων præfidiis ἀντιῆχον. Sic enim de Bardæ Scleri fociis idem loquitur Cedrenus. Vox ἕως Indictionem indicat, ni fallor, ineuntem. Sic annus erit Christi 979. Tum aggrediebatur imperator Basilius, ἐπείπερ ἀπεινάξατο τὰς περὶ τῆς Συληρᾶς φροντίδας. Mox autem Contostephani fraude revocatus. Postea defecit Bardas Phocas Aug. xv. Indict. 15. anni Constantinopolitanæ mundi epochæ 6495 : (sic reponendum in Cedreno) expectabaturque iterum redux e Persia Bardas Sclerus. Hic annus erat Christi 987. Tenuerunt ergo principem novæ hæ ex utroque Bardæ curæ ad annum mundi Constantinopolitanum 6497. cuius Aprili mense Indictionis 2. decessit Bardas Phocas. Paulo postea patus est Bardas alius etiam Sclerus. Hic annus erat Christi 989. ante quem ne quidem otium erat imperatori Bulgaros impetendi. Ita factum ut provincias Romanis ereptas hucusque tenuerint, sine adversario, Bulgari. Tum quoque præsidio in Theffalonica disposito Bulgaros coercuisse contentus imperator est, novo in Iberia bello distentus quo minus Bulgaros ulcisceretur. Moritur deinde Sifinnius, succedente in sede Constantinopolitana Nicolao Chrysoberge, anno mundi Constantinopolitano 6503. Ind. 8. Si quidem Indictione exeunte, annum Christi 995. fuisse necesse erat, et xx. proinde Basili. Tum demum nova erat Samuelis Bulgari in Romanas provincias expeditio, qua Gregorium Taronetum vicit occiditque. Postea Theffalica Tempe emensus, Peneo fluvio superato, per Theffaliam et Bœotiam et Atticam, ipsamque Peloponnesum, incendiis prædationibusque grassatur, eodem teste, e quo hæc omnia hausimus, Cedreno. Victus tamen postea a Nicephoro Urano in suam fugit Samuel Bulgariam. Inde firmam Bulgariis in provinciis Græcis possessionem nullam fuisse verisimile est. Nedom in omnibus illis quarum noster meminit Florilegus. Paulo certe postea Dyrrhachium Græcis proditum legimus, quod signum est in propinquo tum fuisse Constantinopolitanos. Versa est deinceps belli alea, Bulgariis inde ad propriam defensionem converfis. Nam in ipsam Bulgariam mox penetrabat imperator, everfis pro arbitrio Serdicæ castellis. Iterum anno mundi Constantinopolitano 6508. Ind. 13. exercitum mittit imperator κατὰ τῶν πέραν τοῦ Αἰγυ Βουλγαρικῶν κέσρων, inquit Cedrenus. Hæc erat, ni fallor, provinciæ quæ Æmimontis nomine passim venire solet in illorum temporum scriptoribus. Si vere expeditio fuerit, et Indictione ad finem vergente, sic anno contigerit a Christo millesimo. Ἐπιόντι ἔτει, Christi proinde 1001. Berrhœam et Serviam expugnat imperator, reficitque diruta a Samuele castella Theffaliæ, expugnatque, ea quæ etiamnum præfidiis tenebantur. Supererant ergo adhuc pauca quædam Bulgarorum in Theffalia præfidia brevi admodum spatio in fidem Græci imperatoris redacta, desperantibus de reliquis, ne teneri possent, ipsis Bulgariis. Ultra Theffaliam nulla tum fuisse, exinde colligimus, quod non ultra progressus fuerit imperator, in Epirum vel Græciam, nedum in Peloponnesum, progressurus utique si quæ ultra Theffaliam provinciæ fuissent penes Bulgaros. Proinde neque jam neque paulo antea, potuit vixisse noster. Postea vero multo minus, cum res adversus Bulgaros vix alibi gererentur præterquam in ipsa Bulgaria. Ita certe anno sequenti Ind. 15. Christi proinde 1002. in Bulgariæ præfidiis oppugnandis totus erat imperator, dum die, quo Deipara assumpta fuisse creditur Aug. xv. Samuel Adrianopolitanos prædaretur. Addit præterea Cedrenus ^a: ὁ δὲ βασιλεὺς ἐ διέλιπε, καὶ ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰσιὼν ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ τὰ ἐν ποσὶ κείρων τε καὶ θῶν ne quidem ibi quoque prælii copiam auso facere Samuele. Tandem Ind. 12. Julii xxix. (anno Christi proinde 1014.) fatali demum et decretorio prælio Samuelem ita vicit Basilius, ut brevi postea dolore sit extinctus. Successit Samueli Gabriel qui et Romanus, Sept. xv. Ind. 13. eodem proinde Christi anno 1014. nunciusque de morte Samuelis Constantinopolim appulit Oct. xxiv. Sequenti vere iterum Bulgariam impetebat Basilius, dedente se Gabriele, qui ante annum elapsus a Joanne Bladisthlabo occisus est, ipso quoque se imperatori obnoxium profitente. Hic annus erat Christi 1015. Anno deinde mundi Constantinopolitano 6524. Ind. 14. Bulgariam denuo petiit Basilius, anno scilicet adhuc Christi 1015. exeunte. Et sequenti item vere, anni Christi 1016. rediit autem Constantinopolim Januarii die ix. Ind. 15. mundi 6526. Hic annus erat Christi 1017. Triumphavit autem de Bulgariis anno mundi Constantinopolitano 6527. Ind. 2. anno Christi 1018. ut videtur, exeunte. Tum nempe penitus profligato bello Bulgarico. Postea noster scribere vix potuit, cum tantam illam, de qua loquitur, potentiam in his regionibus nunquam rursus affecuti fuerint Bulgari, sed nec alii aliqui, qui communi illo Sclavorum nomine venirent, ante Turcas, quibus nostrum antiquiorem fuisse vix est cur dubitemus. Imo ne quidem antea cum Bulgarorum præfidia expugnasset Basilius, cum illos intra Bulgariam suam coercuisset. Ægre certe post annum Basili xx. quo ultimas legimus Bulgarorum in his provinciis prædationes. Proinde inter annum æræ nostræ Christianæ 976. et 996. nostrum scripsisse arbitramur, dum provincias illas possiderent sine æmulo Bulgari.

§. 15. Vox unica in nostro Excerptore Barbara est ῥιχία, quæ illum Barbarorum incursionibus juniorem fuisse doceat.

Recentiorem illum non fuisse exinde verisimile est, quod tam pauca apud illum legamus Græciæ in barbariem degenerantis vocabula, etiam ubi ipse loquitur, nec verba repetit Strabonis. Unicum tamen saltem habemus a puriori Græcia alienum, nec aliunde, ut videtur, quam a gentibus Septentrionalibus, quæ linguam Sclavicam, vel (ut jam loqui didicimus) Sclavonicam, communem invicem habebant. Medium maris quiescentis inter fluxuum refluxuumque, πλημμυρίδος et ἀμπωτίδος, reciprocationes, statum Strabo (vel potius apud Strabonem Posidonius philosophus) κατάσασιν appellat. Noster, neglecta Strabonis voce, aliam reponit ^b ῥιχίαν. Dedita certe opera, pro more sui, quo vixit ipse, sæculi, gentiumque,

cum quibus tum versabatur, Sclavicarum Septentrionalium. De lectione nihil est profecto cur dubitemus, quippe quam tertia vice repetit. Agnoscit etiam Auctor Etymologici Magni, eademque, qua et noster, significatione. Κυρίως δὲ ἄμπωτις ἢ ἀναπέμπουσα, ἢ ξηρασία, ἢ ΠΙΧΙΑ. Sic ille voce Ἄμπωτις. Sunt et alia ejusdem vocis vestigia apud Hefychium voc. Πιχνοῦται et Πόχανον. Id vero denotare videbatur quod recte se habebat, nec defectu peccans, ut in ἀμπώτιδι, nec redundantia, ut in πλημυρίδι. Vocem habet Kilianus non longe discrepantem quæ regulam significat. Sensu sane in hanc sententiam appositissimo. Cæterum hæc Septentrionalium linguarum peritis commendamus. Illarum præcipue, quæ in ora Ponti obtinent Euxini, in qua olim habitabant Sclavi.

AUCTORUM

QUI A STRABONE CITANTUR

CATALOGUS.

Quorum citationes, et locos earum, pete ex Indice ad calcem operis subjuncto.

A. ACUSILAUS Argivus. Adimantus Lampfacenus. Adelphius Antonii historiographus. Æschylus poeta. Alcæus. Alcæonidis auctor. Alcman. Alexander Ætolus. Alexander Lychnus orator, poeta, astro- nomus, historicus. Anacreon poeta. Anaxarchus Homeri corrector. Anaxicrates. Anaximenes rhetor. Andro. Andron. Androsthenes Thasius. Anticlides. Antimachus. Antiochus. Apollodorus de navium recensione. Apollodorus Parthicarum rerum scriptor. Apollonides. Apollonius Adramyttenus. Apollonius Argonauticorum conditor. Aratus Solensis. Archemachus Eubœensis. Archilochus. Archimedes. Aristarchus Homeri interpres. Aristæas Proconnesius. Aristo Peripateticus philosophus. Aristobulus. Aristonicus grammaticus. Aristoteles. Aristoxenus. Aristus Salaminius. Artemidorus. Asclepiades Myrleanus, grammaticus et chorographus. Asclepiades Prusienfis, medicus. Asius poeta. Asinius. Athenodorus. Attalus.	Callisthenes. Carneades Cyrenaicus. Cecilius rerum Romanarum scriptor. Charon Lampfacenus. Chærilus. Chrysippus Solensis. M. Cicero. Cineas. Cleanthes Stoicus. Cleophanes Myrleanus rhetor. Clitarchus. Copis poeta. Crates. Crates Mallotes. Crates Homeri interpres. Crates philosophus. Craterus de rebus Indicis. Creophylus. Cretenfis historia. Ctesias medicus. Ctesias historicus. Cyrillus Pharfalius. D. Daes Colonenfis. Daimachus geographus. Damastes Cypriarum rerum scriptor. Damasus Scombrus. Daphitas grammaticus. Demetrius Calatianus de terræ motibus. Demetrius Phalereus. Demetrius Rhateni Amisenus. Demetrius Scepsius. Democles de terræ motibus. Democritus philosophus. Demosthenes. Dicæarchus. Diodorus Sardijs historiographus. Diogenes Cynicus philosophus. Dionysius dialecticus. Dionysiodorus mathematicus. Dionysiocles orator. Diophanes rhetor. Diphilus comicus. Diotimus. Duris.	F. Fabius historicus. G. Gabinus historicus. H. Hecataeus. Hedelus elegiographus. Hegefas. Hegesianax. Hellanicus historicus. Heraclides Ponticus. Heraclides Platonius. Heraclitus. Heraclitus Scoteinus. Herodotus. Hesiodus. Hestiaeæ Alexandrina. Hieronymus. Hipparchus. Hippocrates medicus. Hipponax. Homerus. Hypsicrates. I. Iasonei commentarii. Ibycus. Icenus geometra. Ion poeta. L. Lycurgus orator. Lysis. M. Mæandrius. Mnafalces poeta. Medius Larissæus. Megasthenes. Megillus historicus. Menander Comicus. Menecrates Elaita. Messenius. Metrodorus Lampfacenus. Mimnermus. Molon Rhodius. Myrsilus.
B. Bacchylides Lyricus. Bathon Persicarum rerum scriptor. Bergæus. Bio astrologus. C. Cadmus. D. Cæsar. Callias Sapphus interpres. Callimachus grammaticus. Callimachus poeta. Callinus primus elegiarum conditor. Callipedes.	E. Empedocles. Ennius poeta. Ephorus. Epicharmus. Epicurus. Erasistratus medicus. Eratosthenes. Eudorus. Eudoxus. Eumereus. Eumerus Bergæus. Euphorio poeta. Euphorion. Euphronius Priapeiorum scriptor. Euripides Tragædus.	N. Neanthes Cyzicenus. Nearchus.

Nearchus historicus.
 Nicander.
 Nicolaus Damascenus de rebus Indicis.

O.

Œchaliæ excidii scriptor.
 Onesicritus historicus.
 Orthagoras.

P.

Palæphatus.
 Parmenides.
 Patrocles geographus.
 Pherecydes poeta.
 Philemon comicus.
 Philetas.
 Philetas poeta.
 Philippus Caricarum rerum scriptor.
 Philo de navigationibus in Æthiopiam.
 Philochorus.
 Phrynichus Tragædus.
 Pindarus poeta.
 Pisander Heracleæ poematis auctor.
 Cn. Piso.
 Plato.
 Polemo.
 Polemo periegetes dictus.

Polycletus.
 Polycritus de Persarum moribus.
 Posidonius.
 Ptolemæus Lagi filius.
 Pytheas historicus.

S.

Sappho.
 Scylax Caryandenfis.
 Seleucus Babylonius.
 Seleucus mathematicus.
 Silanus historicus.
 Simmias grammaticus.
 Simonides Lyricus.
 Simus medicus.
 Socrates.
 Solon.
 Sophocles Tragædus.
 Socrates Creticarum rerum scriptor.
 Sotades Hom. interpret.
 Staphylus.
 Stefichorus.
 Stefimbrotus Thasius.
 Strabonis historici commentarii.
 Strato physicus.
 Stratonicus Citharædus.
 Suidas.

T.

Theocritus sophista.
 Theodectes.
 Theodosius mathematicus.
 Theophanes Mitylenæus.
 Theophrastus philos.
 Theopompus historicus.
 Thrasylces.
 Thucydides.
 Tyrannion grammaticus Strabonis præceptor.
 Tyrtæus poeta.
 Timagenes.
 Timæus geographus.
 Timosthenes Pythici hymni auctor.
 Timotheus Patrio.

X.

Xanthus Lydius.
 Xenocrates philosophus.
 Xenophon.

Z.

Zeno.
 Zenodotus.
 Zoilus orator Homeromastix.

TABULARUM GEOGRAPHICARUM

ELENCHUS.

		Pag.
I.	{ 1. TERRA <i>secundum</i> STRABONIS <i>hypotheseſim</i> HABITATA 2. TERRA <i>secundum</i> STABONIS <i>hypotheseſim</i> HABITATA, <i>ſed ad genuinam</i> <i>hodiernæ Geographiæ delineationem adumbrata</i> - - - - - }	1
II.	IBERIA, <i>ſive</i> HISPANIA - - - - -	177
III.	GALLIA - - - - -	241
IV.	ITALIÆ <i>Partes Boreales</i> - - - - -	295
V.	ITALIÆ <i>Pars Meridionalis</i> - - - - -	363
VI.	GERMANIA, <i>cum Regionibus ad uſque TANAIM ſitis</i> - - - - -	417
VII.	MACEDONIA <i>ac</i> THRACIA - - - - -	479
VIII.	PELOPONNESUS, <i>cum INSULIS circumjacentibus</i> - - - - -	483
IX.	GRÆCIA <i>Propria</i> , ACARNANIA, <i>et</i> ÆTOLIA - - - - -	567
X.	CRETA INSULA, <i>cum</i> MARIS CRETICI <i>et</i> ÆGÆI INSULIS - - - - -	647
XI.	CASPIUM MARE, <i>cum</i> REGIONIBUS <i>a</i> PONTO EUXINO <i>ad uſque</i> SOGDIANAM, <i>ac</i> BACTRIAM - - - - -	717
XII.	ASIA MINOR - - - - -	775
XIII.	TROAS <i>et</i> IONIA, <i>cum</i> INSULIS <i>adjacentibus</i> - - - - -	841
XIV.	REGIONES <i>inter</i> SUSIANAM <i>et</i> INDIAM - - - - -	977
XV.	REGIONES <i>inter</i> SYRIAM <i>et</i> ASSYRIAM - - - - -	1045
XVI.	ÆGYPTUS <i>et</i> ARABIA - - - - -	1115
XVII.	MAURITANIA <i>ac</i> LIBYA - - - - -	1167

SYNOPSIS

LIBRI PRIMI

GEOGRAPHICORUM STRABONIS.

LIBER Primus et Secundus in tres partes dividuntur. Prima pars continet hæc: Geographiam philosopho dignum esse argumentum tribus argumentis probatur: I. Quod, qui primi Geographiam attigerunt, erant philosophi. De Homero, et ejus peritia rerum Geographicarum. De iis, qui Homeri ætatem sunt secuti: qui Philosophi simul et Geographi fuere. Secunda ratio, Quod Geographia sine plurimarum rerum cognitione (quæ Philosopho convenit) parari nequeat. Tertia ratio est, Quod maxime conducatur Geographia, ad quaslibet philosophiæ partes recte intelligendas. De usu Geographiæ πρὸς τὴν πολιτικὴν. De ejusdem usu πρὸς τὰ μαθηµατα, et physica. Corollarium, Quatenus τῆς μαθηµατικῆς καὶ φυσικῆς cognitio sit necessaria ei, qui sit futurus idoneus Geographiæ auditor. Secunda pars continet hæc: causam Straboni justam fuisse, cur post plurimos summosque viros terræ descriptionem denuo aggrediretur: quam veteres vel minus recte, vel minus perfecte, tradidissent. De Eratosthene. Inquiritur in quasdam ejus ἀποφάσεις ex libris ipsius Geographicis. Ex libro I. An recte dictum sit, ab eo, poetarum σοχάζεσθαι ψυχαγωγίας μόνον, ἢ διδασκαλίας. De Homericis fabulis, et recta interpretatione locorum ejus quamplurimorum. De iis quorum auctoritate utitur Eratosthenes in suis libris, et ejus erroribus qui ex eo fonte manarunt. De terræ forma, et ejus partium variis mutationibus, ac μετασχηµατισμοῖς, accurata disputatio: cum exemplorum congerie. Quam recte Herodotum et alios quosdam reprehenderit. Ex libro II. De emendatione τῆς γεωγραφίας Eratosthenica. De dimensione totius terræ. De dimensione latitudinis τῆς οἰκουµένης. De divisione τῆς οἰκουµένης.

TERRAM secundum STRABONIS *hypothesim* HABITATAM,
Et ad ejus rationes (quantum fieri potuit) accommodatam,
Sic delineare conatus est
D'ANVILLE, Geogr. Regis primarius,
Regiæ Humaniorum-Litterarum simulque Scientiarum Academiæ Socius.

Tabula hæc duplex inchoata est et in ære primâ vice incisa anno 1762.

TERRAM secundum STRABONIS *hypothesim* HABITATAM,
Sed ad genuinam hodiernæ Geographiæ delineationem
sic adumbratam exhibet
D'ANVILLE, Geogr. Regis primarius,
Et in Regiæ Humaniorum-Litterarum et Scientiarum Academiæ Socius.
MDCC LXXVI.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

* ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER PRIMUS.

TERRÆ descriptionem, quam in præsentia instituimus, philosopho non minus ulla alia re, quam is suæ tractationis esse ducit, considerandam censemus. Quod nos haud ab re sentire, multis argumentis liquet. Qui enim primi geographiam attingere ausi sunt, philosophi ii fuere: Homerum dico, Anaximandrum Milesum, ejusque civem Hecataeum, (ut Eratosthenes etiam ait); item Democritum, Eudoxum, Dicæarchum, Ephorum, aliosque complures: nec non iis ætate posteriores, Eratosthenem, Polybium, Posidoniumque,

ΤΗΣ τῆ φιλοσόφου πραγματείας εἶναι νομίζοντι, εἴπερ ἄλλω πινά, καὶ τῇ γεωγραφικῇ, ἣν νῦν θεωρήματα ὁπιοσκοπεῖν. Ὅτι δ' ἐφάτως νομίζοντι, ἐκ πολλῶν δῆλον. Οἱ τε γὰρ 5 πρῶτοι γάρρησαντες αὐτῆς ἄφαστα, ^a τοῖς τοῖς πινεσ ὑπῆρξαν. Ὀμηροῦ τε καὶ Ἀναξίμανδρου ὁ Μιλήσιος, καὶ Ἑκαταίου ὁ πολίτης αὐτῆς, καθὼς καὶ Ἐρατοσθένης φησί. καὶ Δημόκριτος τε, καὶ Εὐδόξος, ^b καὶ Δικαίάρχος, καὶ Ἐφορός, καὶ ἄλλοι πλείους. ἐπὶ ^c δὲ οἱ μετὰ 10 τούτους Ἐρατοσθένης τε καὶ Πολύβιος, καὶ ^d Ποσειδώνιος,

V A R I Æ L E C T I O N E S.

^a τοῖς τοῖς δὲ τινες *Mosc.* deest τινες *Par. 1.* ^b καὶ deest *Par. 1.* ^c τε *Par. 1. Med. 2.* et ex correct. *Med. 1.* Hujus *MS* correctiones videntur ab alia manu. ^d Ποσειδώνιος *Med. 1.* et sic semper.

A N N O T A T I O N E S.

* **B**ΙΒΛΙΟΝ πρῶτον]. Libri duo isti priores, ut inter se optime coherent, ita magnam partem diversum argumentum habent a reliquo corpore, cujus sunt veluti caput. Placuit enim Straboni, antequam ad singularum orbis partium descriptionem accederet, de quibusdam prius disserere, quæ partim ad operis commendationem, partim ad eorum intelligentiam quæ sequentibus deinceps libris exponuntur, faciunt. Sunt autem tria in summa, quæ duobus istis libris tractantur. Primum docet, Geographiæ tractationem argumentum esse philosopho, ut si quod aliud, dignum. Deinde causas explicat, quibus adductus fuerit ut post tot tantosque viros, qui in hoc studio se exercuerant, ipse quoque in eodem sibi laborandum existimaret: estque hæc pars omnium maxime prolixa. Nam ut obtrectatorum calumniis obviam iret, qui dicturi erant, nihil fuisse causæ cur post Eudoxos, Dicæarchos, Ephoros, itemque post Eratosthenes, Polybios ac Posidonios, hoc argumentum quisquam attingeret; et posse se novi aliquid afferre docet, quod illis prioribus notum ne potuerit quidem esse; et hoc amplius, aliquot insignes horum errores recenset arguitque Strabo. Sic Ptolemæus, antequam ipse sua promat, Marini placita et errores prius confutat. Ac Ptolemæo quidem cum uno Marino res est: Straboni, primum cum Eratosthene, cujus tres *Γεωγραφικῶν* libros a capite percurrit, singula annotans et *ἐπανορθῶν*, in quibus peccasse videbatur; primum quidem et secundum hoc libro: tertium vero initio sequentis: ubi simul et in Hipparchum inquirat. Deinde ad Posidonium, tum ad Polybium stylum convertit: quorum similiter aliquot errores profert atque corrigit. Est enim tota ferme hæc pars, *ἀνασκειναιτική*. Tertia deinceps sequitur, quæ est *κατασκευαστική*: continetque hæc portio præclaram totius Geographiæ *καθολικὴν ὑποτύπωσιν*. Ac primum hujus scientiæ (liceat enim ita appellare, aut cum Ptolemæo *μέθοδον*) principia et *ὑποδείξεις* explicat: quod etiam a Ptolemæo sumillima ratione factum est, libro primo. Deinde rudem omnium orbis totius cogniti partium descriptionem eodem proponit ordine, quo deinceps singulas est explicaturus. Postremo, de universa terra ejusque forma, et aliis id genus, quædam *μαθηματικώτερον* disputat. Hæc est duorum istorum librorum series, hæc *τάξις*. Nunc de prima parte agamus, de reliquis suo loco dicturi. *Casaub.*

1. Τῆς τῆ φιλοσόφου]. Proponit istis verbis id quod probandum, ac rationibus confirmandum, initio hujus libri suscipit. Est autem hoc, Geographiam argumentum esse philosopho dignum. Prius autem rationes simul omnes profert, quibus id vult probare: deinde figillatim argumenta omnia expendit, ac fusius explicat. *Idem.*

4. Οἱ τε γὰρ πρῶτοι]. Hoc est primum argumentum: nam si et ii, qui primi in hoc argumento se exercuerunt, et quotquot deinceps in eodem cum laude sunt versati, philosophi omnes fuerunt, iniquum fuerit et ineptum negare philosopho dignum esse hoc argumentum. Jam vero philosophos eos fuisse, longa potest inductione probari. Quis enim philosophum Homerum fuisse neget? Quis Anaximandrum? Quis Hecataeum? &c. Porro hos omnes insignes fuisse Geographos, hic quidem sumit: mox vero rationibus idipsum evincet; si quis de quaquam dubitet, ut de Homero. Cum ait *γάρρησαντες*, rei difficultatem innuit: verbo utitur aptissimo, *ἀπτεσθαι*: nam leviter Geographiam illos veteres attigisse indicat: fueruntque ea veluti incunabula Geographiæ *ἐν ἀταργαίοις ἐπὶ ἔσσης καὶ γάλαξιν*, quæ postea adolevit: necdum tamen ad perfectam ejus cognitionem est perventum: licet nostra ætate tantum ei accesserit, quantum potuisse accedere, nunquam veteres credidissent. *Idem.*

6. Ἀναξίμανδρος]. De Anaximandro et Hecataeo, ut et de Homero, mox plura. Democriti *Κοσμογραφίην* Laertius commemorat: itemque *Γεωγραφίην*. Eudoxi autem *Γῆς περιόδον* passim veteres laudant. *Idem.*

8. καὶ Δικαίάρχος]. Scripsit hic varios libros. Suidas vero ait scripsisse Dicæarchum *Καταμέτρησιν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὄρεων*: quod opus ad Geographiam maxime pertinet. Plinius libro secundo capite LXV: *Cui sententiæ adest Dicæarchus, vir in primis eruditus, regum cura permensus montes*, &c. Fuit Aristotelis discipulus, Peripateticus, magnus acerrimusque immortalitatis animorum impugnator, Ciceronis deliciae. *Idem.* Dodwellius in dissertatione hunc Scriptorem posuit post Olymp. 116. et ante Olymp. 123. i. e. post restitutas a Cassandro Thebas, et ante decessum Theophrasti. Hujus quædam extant fragmenta metrica et prosaica, quorum erit posthac frequens mentio. *F.*

9. καὶ Ἐφορός]. Scripserat Ephorus historiam rerum tam a Barbaris, quam a Græcis gestarum, annis ferme septingentis et

ἄνδρες φιλόσοφοι. Ἡ τε πολυμάθεια, δι' ἧς μόνος ἐφικέσθαι τῆςδε τῆς ἔργου δυνατὸν, ἐκ ἄλλης πινός ἐστιν, ἢ τῆς τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐπιβλέποντος· ὥνπερ τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην φασίν. Ὡς δ' αὖτως καὶ ἡ ὠφέλεια πικίλη τις ἔσται, ἢ μὲν πρὸς τὰ πολιτικὰ, καὶ τὰς ἡγεμονικὰς πράξεις, ἢ δὲ πρὸς ἐπιστήμην τῶν τε ἐρασίων, καὶ τῶν ἐπὶ γῆς καὶ θαλάττης ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἰδεῖν παρ' ἐχέστοις ἐστὶ, τὸν αὐτὸν ὑπογράφει ἄνδρα, τὸ φροντίζοντα τὸ περὶ τὸν βίον τέχνης, καὶ εὐδαιμονίας. Ἀναλαβόντες δὲ καθ' ἐχέστον ἐπισκοποῦμεν τῶν εἰρημνῶν ἐπὶ μᾶλλον. Καὶ πρῶτον, ὅτι ὁρῶς ὑπελήφμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ἐστὶ καὶ Ἱππάρχος, ἀρχηγέτιμω εἶ) τὸ γεωγραφικῆς ἐμπειρίας Ὅμηρον· ὅς ἐ μόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν ποίησιν ἀρετῇ πάντας ὑπερέβληται τὰς πάλαι, καὶ τὰς ὑπερον, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ τῇ κατὰ τὸν βίον ἐμπειρίᾳ τὸν πολιτικόν· ἀφ' ἧς ἐ μόνον πρὸς τὰς πράξεις ἐσπούδασεν ἐκεῖνος, ὅπως ὅτι πλείους γνώη καὶ παραδώσῃ τοῖς ὑπερον ἐσομένοις· ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὰς τόπους τὰς τε κατ' ἐχέστα, καὶ τὰς κατὰ σύμπασαν

homines et ipsos philosophos. Jam multarum rerum cognitio, qua sola hoc opus confici potest, non est nisi ejus, qui divinas humanasque res contemplatur: quarum rerum scientiam philosophiam definiunt. Tum utilitas quoque multiplex, quæ partim ad negotia civilia actionesque principum virorum conducit, partim ad cognitionem cœlestium, terrestrium, maritimorumque animantium, stirpium, frugum, atque aliarum rerum quæ singulis visuntur locis, virum designat eum, cui vitæ ars et beatitas curæ sit. Verum singula hæc denuo orbi accuratius perpendamus: ac primo loco id, recte et a nobis, et a majoribus nostris, quos inter est etiam Hipparchus, existimatum fuisse, primum geographicæ peritiæ auctorem esse Homerum: qui non modo poetica virtute omnes et priores et posteriores superavit, sed fere etiam vitæ civilis experientia: qua is adjutus, non in hoc modo operam dedit, ut actiones plurimas cognosceret, easque ad posteritatem transmitteret; sed et in locorum, cum quæ singularum sunt regionum, tum totius, quatenus incolitur, terrarum orbis, marisque

^a Vett. libb. τὰ ἀνθρώπινα Marg. Cas. sic Gron. Bre. Par. 1. 4. Med. 1. et Par. 2. sed alius supra... να. ^b ἡμῶν πράξεις Med. 2. ^c περὶ τῆς βίης ex correct. Med. 2. Huic quoque correctiones sunt ab alia manu. ^d Vetus lectio ἐστὶ δὲ μ. Lego ἐστὶ καὶ μ. Marg. Cas. ^e Vett. codd. τὴν πολιτικὴν Marg. Cas. sic Par. 1. Mosc. ^f παραδώσει Bre. Par. 3. Med. 1. παραδώσει Par. 1.

et quinquaginta: eamque historiam totam libris xxx. erat complexus. Orsus enim a reditu Heraclidarum, ad annum usque ultimum Olympiadis cix. continuam rerum feriem per texuerat. Hos libros quin hic innuat Strabo non est dubium. Ephorus enim, ut et Polybius fecit, in suos historicos Commentarios plurimarum orbis partium descriptionem inferuerat. Vide initium libri viii. De Eratosthene. Strabo mox plura, et libro xvii. Scripsit in omni ferme scientiarum genere non pauca, tum soluta oratione, tum adstricta. Polybii autem libros habemus in manibus: nec de ejus studiis Geographicis dubitabit, qui eos evolverit. Posidonii, qui historiarum volumen ingens ediderat, habemus nihil præter ea fragmenta, quæ apud Athenæum et alios exstant. Casaub.

1. Ἡ τε πολυμάθεια] Alterum argumentum: Geographia absque rerum quamplurimarum cognitione parari nequit: hæc non nisi philosopho convenit: ergo et Geographicæ tractatio philosopho convenit. Potes ita brevius concludere, Ἡ πολυμάθεια philosophi est propria: Geographia est πολυμάθεια: ergo et Geographia est philosophi. Idem.

2. ὅσα ἄλλα τινός ἐστιν] Ait πολυμάθειαν philosopho propriam esse. Sed eorum, qui ita sentiunt, opinionem oppugnat Socrates ἐν Ἑρασιῶς: quem vide. Idem.

3. ἢ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐπιβλέποντος] Hoc est, quam philosophi. Posuit enim philosophi definitionem, quæ cum suo definito debet ἀντιστρεφεῖν. Itaque contemplari res humanas ac divinas, ἰσοδυναμεῖ τῷ philosophari, ex eorum sententia qui philosophiam definiunt scientiam rerum divinarum et humanarum: φασίν autem, Platonem videlicet et Stoici. Idem.

4. Ὡς δ' αὖτως, καὶ ἡ ὠφέλεια] Tertia ratio. Quæ plurimum possunt, et ad rerum cognitionem investigandam conducere, et ad res bene gerendas, ea tractare philosophi est: Geographia autem est ejusmodi. Quid inde sequatur, manifestum est. Est autem animadvertendum, parum differre hoc argumentum a superiore, si utriusque vim spectes. Ibi probabatur Geographicam philosophicam esse argumentum, quia ἀνευ τῆς πολυμάθειας, quæ philosophi est, parari non potest; hic idem probatur, quia philosophia absque iis constare nequeat, quæ plurima complectitur ἡ γεωγραφία. Idem.

5. ἢ μὲν πρὸς τὰ πολιτικά] Hoc est, πρὸς τὸν πολιτικὸν βίον. Idem.

6. ἢ δὲ πρὸς ἐπιστήμην] Hoc est, πρὸς τὴν θεωρητικὴν βίον. Idem.

7. τῶν τε ἐρασίων] Ambiguitas est in structura, et vel seorsim hoc accipiendum, ut cœlestium motuum ac φαινομένων notet observationem: vel ad ζώων referendum, ut volucres intelligantur. Ego itidem ambiguum reliqui. Proxime sequente periodo interpretes sensum aliquot paginarum corrumpit, quibus Strabo demonstrat Homerum fuisse geographicæ principem: quarum propositionem dum pervertit interpretes, hoc effecit, ut Latina legens aliquis scopum ipsum et institutum auctoris minime possit assequi. Xyland.

Ibid.] Quomodo hic locus sit accipiendus, ipse Strabo pluribus infra explicat. Nam etsi et ita hæc verba ac-

cipi possunt, ut dicatur Geographia conducere ad rerum cœlestium cognitionem, quomodo infra dicitur habere θεωρίαν μαθηματικὴν; et cum ζώων, etiam conjungi, sicut apud Græcos passim ζῶα dividuntur eis τὰ ἐν γῇ, ἐν θαλάττῃ, ἐν ἑρανῶ; (ἑρανῶν enim pro aëre, et eo quod μεσουράνημα vocat Joannes Apoc. 19. 17. accipiunt); tamen quia versatur Geographus περὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, non περὶ τὸν ἑρανὸν, non dubito posteriorem interpretationem magis esse ex mente Strabonis. Casaub.

9. τῆς περὶ τὸν βίον τέχνης] Hoc est, philosophiæ. Ars est enim (inquit Cicero) philosophia vitæ. Bίος autem κατ' ἐξοχὴν ὁ πολιτικός. Nam alioquin tot sunt artes vitæ, quot vitæ genera: quæ de re vide philosophum, Nicomacheorum primo. Addit, καὶ εὐδαιμονίας: ubi τὸ καὶ est ἐξηγηματικόν. Nam tractare de vita bene instituenda, et de beatitudine, ταυτόν. Idem.

10. Ἀναλαβόντες δὲ] Nunc singula accuratius expendere aggreditur: utitur autem verbo Aristotelico: sic ille non procul ab initio primi Nicom. λέγωμεν δὲ ἀναλαβόντες. Idem.

11. ἐπὶ μᾶλλον] Libri manu exarati habent, ἐπὶ δὲ μᾶλλον. Lego ἐπὶ καὶ μᾶλλον. Nam quod Latinis est etiam atque etiam, vel, magis ac magis, Græcis est ἐπὶ καὶ μᾶλλον, vel αἰεὶ καὶ μᾶλλον: dicunt et μᾶλλον μᾶλλον, ἀσυνδέτως, ut annotat Suidas, afferens ex Atthide Alexidis exemplum. Euripides Iphig. in Tauris lin. 1406.

Μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἤει σκάφος.

Dicunt et μᾶλλον ἐπὶ καὶ μᾶλλον, ut Strabo lib. xi, et Laertius in Epigrammate Anaxarchi. D. Paulus dixit ἐπὶ καὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Idem. Sed hinc nil probatur, imo huc absurde trahuntur hæc loca. Lege ex pag. 1. εἴ τι μᾶλλον, examinabimus si quid aliud prætermisum in iis quæ diximus. Balbutit hic Casaubonus, nam ἐπισκοποῦμεν non regit τῶν εἰρημνῶν; dixisset τὰ εἰρημνῶν. Vide pag. 2. l. 4. et 15. l. 2. 56. l. 2. 195. l. 4. Edit. Amst. Ergo idem est ac εἴ τι μᾶλλον πρὸς τὸν εἰρημνῶν, aut εἴ τι δὲ &c. V.

Ibid. Καὶ πρῶτον, ὅτι ὁρῶς] Probat nunc quod in primo argumento sumere eum indicavimus, Homerum Geographicæ esse principem. Affert primum Hipparchi et aliorum, qui ita senserunt, auctoritatem. Deinde ait, Homerum non poetices arte tantum excelluisse, sed etiam cognitione ejus partis philosophiæ, quæ Πολιτικὴ vocatur: ejusmodi sunt quæ vulgo Ethica, Politica, et Œconomica nuncupantur: nam hæc omnia, itemque Rhetorica unius Πολιτικῆς nomine cum alii philosophi complectuntur, tum ipse in primis Aristoteles. Hujus igitur peritissimum vult fuisse Homerum. Jam vero id assequi non potuit absque rerum Geographicarum cognitione: unde efficit, etiam harum notitia Poetam excelluisse. De propositione, itemque de assumptione infra pluribus quaeretur. Sequitur conclusionis demonstratio. Casaub.

17. τὸν πολιτικόν] Vett. libb. τῶν πολιτικῶν, quod non probo. Quid sit autem vita civilis, discas ex Aristotele: ita enim hic accipitur: alibi vero opponit Strabo τὸν πολιτικὸν βίον militiæ: sed hic latius patet. Idem.

explorationem, ac descriptionem, idem impendit industriae. Absque enim hoc fuisset, nunquam ille in orbem rediens commemorando terræ situ, ad extremos usque ejus fines pertigisset. Enimvero primo omnium terram, ita ut res habet, undiquaque Oceano cinctam allui pronuntiavit: deinde regionum alias nominatim, alias certis quibusdam notis per ambages indicavit: Libyam, Æthiopiam, Sidonios, et Erembos (quos Troglodytas Arabes recte dixeris) aperte: qui vero ad ortum et occasum solis habitant, involuto sermone notat, allui eos Oceano innuens: nam Solem ex Oceano oriri, et in eundem occidere ait, itemque stellas:

*Jamque recens terras tangebatur lumine Titan
Oceani liquidis placidi subvectus ab undis. Et
Fulgida Latoidæ simul incidit Oceano lux,
Attraxitque nigram noctem.*

Astra quoque dicit lavari Oceano. Cæterum eorum qui Occidentem incolunt, felicitatem etiam, bonamque aëris temperiem demonstravit: quia (ut apparet) inaudiverat de Hispanica navigatione, quo et Hercules expeditionem fecit, et postea temporis Phœnices, (qui et amplissimo sunt potiti imperio), ac tandem Romani. Ibi enim spirat Favonius: atque eo poëta collocat Elysium campum, in quem a diis missum iri Menelaum fingit:

*Sed te, qua terræ postremus terminus exstat,
Elysium ad campum cœlestia numina mittent,
Quem Rhadamanthus habet, qua vita facillima longe
Ducitur. Haud campos Jupiter nive conspuit illos,
Miscetur gelidis neque tempestatibus aër,
Nulli imbres: tantum spirat levis aura Favoni
Missaque ab Oceano nimios demitigat æstus.*

Etenim Fortunatæ insulæ ante Maurusiam sitæ sunt, qua ejus extrema versus Occidentem exstant;

τὴν οἰκεμένην γῆν τε, καὶ θάλατταν. Οὐ γὰρ ἀν μέ-
χρι τῷ ἐχάτων αὐτῆς περάτων ἄφικετο τῇ μνήμῃ
κύκλῳ περιέειν. Καὶ ὡς ἔστιν μὲν τῷ Ὀκεανῷ περί-
κλυτον, ὥσπερ ἐστίν, ἄπερηνεν αὐτῷ. ἔπειτα δὲ τῷ
5 χωρίων τὰ μὲν ὀνόμαζε, τὰ δὲ ὑπὸνίητο τεκμηρίοις
ποῖ. Λιβύην μὲν, καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμ-
βῆς (οὓς εἰκὸς λέγειν τοὺς Τρωγλοδύτας Ἀραβας)
ῥητῶς λέγων. τὰς δὲ ὡς ταῖς ἀναβολαῖς, καὶ δύσεσι
ἀντιθέμενος ἔκ τῃ τῷ Ὀκεανῷ κλύζεσθαι. ἐνθεν δὲ
10 γὰρ ἀνίσχοντα ποιεῖ τὸ ἥλιον καὶ δύοντα εἰς τῆτον. ὥς
δὲ αὐτῶς καὶ τὰ ἄλλα.

* Ἡέλιος μὲν ἔπειτα νέον ἑωστέβαλλεν ἁρούραις
Ἐξ ἀκαλαρρείταιο βαθυρρόα Ὀκεανοῖο.

† Ἐν δ' ἔπειτα Ὀκεανῷ λαμπρὸν φάος ἡελίοιο,

15 Ἐλκον νύκτα μέλαιναν.

Καὶ τοὺς ἀστέρας λελουμένους ἔξ Ὀκεανῷ λέγει.
Τῶν δ' ἑσπερίων ἀνδρῶν, καὶ τῷ εὐδαιμονίαν ἐμφα-
νίζει, καὶ τὴν εὐχρησίαν τῆς περιέχοντος πεπυσμένους,
ὥς εἰκοι, τὸν Ἰσθρικὸν πλοῦν, ἐφ' ὃν καὶ Ἡερακλῆς
20 ἐγράτευσσε, καὶ οἱ Φοίνικες ὑπερον, οἵπερ καὶ κατέχον τὴν
πλείστην ἀρχήν. ὁ μετὰ ταῦτα ὁ Ῥωμαῖοι. Ἐνταῦθα
γὰρ αἱ τῆς Ζεφύρου πνοαῖ. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Ἡλύ-
σιον ποιεῖ πεδίον ὁ ποιητής, εἰς ὃ πεμφθήσεσθαι τὸν
Μενέλαον φησιν. ὥστε τὸ θεῶν.

25 † Ἀλλὰ σ' ἐς Ἡλύσιον πεδίον, καὶ πείρατ' ἀγῆς
Ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθους,
Τῇ περ ῥήσῃ βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν.
Οὐ νιφέλος, ἔτ' ἀρ' χειμῶν πολὺς, ἔτε ποῖ ὄμβρος,
Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὴ πνεύοντα ἀήτας
30 Ὀκεανὸς ἀνίσχεται.

Καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι περὶ τῆς Μαυρεσίας
εἰς τῆς ἐχάτης ὡς δύσιν, καὶ τὸ μέρος συντρέχει

* Iliad. γ'. 421.

† Ibid. γ'. 485.

‡ Odyss. δ'. 563.

^a ἐφίκετο Par. 1. ^b τῷ τῷ Ὀκεανῷ Mofc. ^c Vetus lectio, ἀπέφαινε, ut mox, ὀνόμαζε, Marg. Caf. sic Mofc. ^d τεκμήρια Med. 2.
^e deest μὲν Par. 3. Med. 1. 2. ^f nulla parenth. in Esc. ^g deest ταῖς Med. 2. ^h ἐν Par. 1. ⁱ Vett. libb. ἐντεῦθεν Marg.
Caf. sic Par. 1. ^k προσέβαλλεν Med. 1. 2. Par. 1. ^l ἀρέρας Gron. Med. 1. ^m ἀκαλαρρείταιο Par. 1. ⁿ Lego Ἰσθρικὸν
πλοῦτον Marg. Caf. sic Bre. et Par. 3. sed recenti manu. πλοῦν Par. 1. ^o MSS. μετὰ δὲ ταῦτα Marg. Caf. sic Par. 1. Esc.
Mofc. ^p Ἡλύσιον πεδίον ὁ ποιητής φησὶν εἶναι, εἰς δὲ Med. 2. ^q βιοτὴ Par. 1. ^r deest ἀνθρώποισιν Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^s ἔτε
ποτ' ὄμβρος defunt Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^t Lego λιγὴ Marg. Caf.

1. Οὐ γὰρ ἀν μέχρι] Non displiceret ita legere, οὐ γὰρ ἔν cum interrogationis nota post vocem περιέειν. Ut probet Homerum rerum Geographicarum fuisse peritissimum, orditur ab ipsis principiis hujus sive ἐπιστήμης sive ἐμπειρίας. Nam qui de Geographia scribunt, non ante singulas partes exponunt, quam rudem totius orbis cognitionem in animo discantis informarint. Simili ratione probat nunc Strabo, novisse Homerum totam terram Oceano circumfundi. De tribus plagis Orientali, Occidentali, et Meridionali, quia res erat perspicua, simul agit: de Septentrionali mox seorsim. Casaub.

3. τῷ Ὀκεανῷ περιέκλυτον] Ut in Achillis clypeo, ubi Oceano eam ob causam oram ejus clausit. Iliad. σ'. 606. Item Iliad. ξ'. 200. ut infra Strabo exponit. Per eos qui mari alluantur Æthiopes intelligo, de quibus mox ipse ex Homero. Xyland.

17. Τῶν δ' ἑσπερίων] Probat, non hoc tantum scivisse Homerum, plagam Occidentalem Oceano circumfundi: sed et quæ sint illius tractus ἰδιώματα. Ὁ περιέχων apud bonos scriptores est aër. Πεπυσμένον autem est legendum, ut est apud Eustathium, qui hunc locum profert in 14. Odyssæ commentario. Casaub.

18. πεπυσμένον τὸν Ἰσθρικὸν πλοῦν] Πεπυσμένον lego, non πεπυσμένον, et πλοῦς est navigatio. Puto autem locum intelligi, ad quem navigarat Hercules, nimirum fretum per quod Oceanus intra Hispaniam et Africam irrumpens, mare mediterraneum efficit. Per quod fretum in mare Atlanticum egressis non est longa ad fortunatas insulas navigatio. Xyland.

19. τὸν Ἰσθρικὸν πλοῦν] Legendum est πλοῦτον. Ἰσθρικὸν πλοῦτον dixit Strabo etiam lib. 111. ubi pluribus hanc eandem questionem tractat. Ibi igitur ait Homerum πινδανόμενον τὸ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς Hispaniæ, ἐνταῦθα τὸ εὐσεβῶν πλάσαι χώρον. Vide locum. Nec vero me movet quod apud Eustathium quoque πλοῦν legitur. Nam Eustathius quidem certe πλοῦτον scripserat: quod acutus lector ex ejus verbis facile intelliget. Quis autem ita loquitur? στρατεύον ἐπὶ πλοῦν. Jam vero quum dicit Herculem στρατεύσαι ἐπὶ πλοῦτον Ἰσθρικὸν, intelligit τὴν ἐπὶ τὰς Γηγρόνας βόας στρατιάν, ut loquitur lib. 111. vides in eadem re, idem esse servatum loquendi genus. Quare legendum est, ut dixi, πλοῦτον, non πλοῦν. Casaub.

31. Καὶ αἱ τῶν Μακάρων δὲ νῆσοι] Hæc ad Homerum proprie non pertinent: [nisi qui dicat Elysios campos et Fortunatorum insulas idem esse.] Nam apud Homerum quidem, nullæ sunt Fortunatorum insulæ: sed hoc addit, ut doceat mirum non esse, si Homerus vir tantus, Hispaniæ habuerit cognitionem, quum reliqui poetæ, qui Homerum proxime secuti sunt, quorum πλάσμα sunt istæ Μακάρων insulæ, idem cognoverint. Nam quia de felicitate illarum regionum plurima, eaque mira, audiverant, ideo Beatorum insulas ibi confixerunt. Sic hunc locum esse accipiendum apparet ex lib. 111. et Eustathius quoque ita accipit. Xylander, ut ex ejus interpretatione apparet, non vidit quo hæc pertinerent. Idem.

32. πρὸς δύσιν] Testantur hoc scriptores quam plurimi. Quod autem beatorum istas insulas ad Septentrionem collocat Tzetzes

καὶ τὸ τῆς Ἰβηρίας τὸ ταύτη πέρασ. Ἐκ δὲ τῆ
ὀνόματος δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας ἐνόμεζον εὐδαίμονας,
ἀλλὰ τὸ πλησιάζειν τοιαύτοις χωρίοις. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε
καὶ Αἰθίοπες ἔχονται ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ, δηλοῖ. ὅτι
μὲν ἔχονται.

* Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔχονται ἀνδρῶν.

Οὐδὲ τῆ, διχθὰ δεδαίαται, φαύλως λεγόμενε, ὡς
δεχθήσεται ὑπερῶν. ὅτι δ' ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ.

† Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθρὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἔχεται παρὰ κε-
νῆς ἐστίν, ἔπος ἠνίκατο εἰπὼν περὶ τῆς ἄρκτε.

‡ Οἷν δ' ἀμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.

Διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτε, καὶ τῆς ἀμάξης, τὴν ἀρκπιδόν
δηλοῖ. Οὐ γὰρ ἀν τοσέτων ἀστέρων ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ
περιφερόμενων τῷ αἰὲ φανεῶν, οἷον ἀμμορον εἶπε λοε-
τρῶν Ὠκεανοῖο. Ὡς τ' ἐκέτ' ἀπειρίαν αὐτῆς καὶ α-
γνώσκουσιν, ὡς μίαν ἄρκτον ἀντὶ δύοιν εἰδότε.
ἐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν πε, τὴν ἑτέραν ἡσροδετῆσθαι.

* Odyss. α'. 23.

† Iliad. α'. 423.

‡ Ibid. σ'. 489.

^a τὸ ταύτης Bre. Eton. Esc. deest τὸ Par. 1. 3. Med. 1. ^b Vett. libb. τὸ ταύταις Marg. Casf. ταύτης Par. 1. ταύτη Med. 2. et
ex correct. ταύτης. ^c εὐδαίμονας Esc. Mosc. ^d ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ ἔχονται, δηλοῖ Par. 1. Med. 1. 2. ^e habent hic Αἰθίοπες, et in
linea seq. omittunt Par. 1. 4. ^f Αἰθίοπες Med. 1. 2. ^g τῇ Med. 2. ^h ἡ πρὸς ἄρκτον ταῖς ἄρκτοις ἔχ. Esc. Mosc. ⁱ ὡς ἐκ
ἐτ' ἀπειρ. Par. 2. Melius. V. ^k Lego ἐκ εὐ, vel καταγνώσκου τις Marg. Casf. Sed nil mutandum invito Casaubono. V. ^l δύοιν
Par. 1. 3. Med. 1. ^m πω Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ⁿ μὴ ἡσροδ. Par. 4. Med. 1. et 2, sed deinde expunctum μὴ.

Tzetzes in Hesiodum, id vero plane est ridiculum; nec alio
quam Tzetze dignum, aut eo, qui vanissimi hominis nugae
tanti fecit, ut bene longam narrationem illam, in suas Lectio-
nes retulerit. [Nec tamen me fugit idem cum Tzetze tradere
vet. πολ. Horatii Epod. 16.] Pomponius Mela lib. 11. c. 7.
Et quo dicuntur ordine ad promontorium Tauri montis expositae, quas
quidam dici putavere Μακάρων, sive quod fortunati admodum caeli
solique sunt, sive quod eas suo suorumque regno Macar occupave-
rat. In Troade Lesbos, &c. Eadem prorsus habet Diodorus
Siculus lib. v. ubi de Lesbo et vicinis insulis loquitur. Αἱ δὲ
ἡσοι, ait, ἀπνεύμεναι, &c. Sed locum indicasse sufficit. Casaub.
1. Ἐκ δὲ τῆ ὀνόματος δῆλον] Non satis assequor quid sibi velit:
puto tamen sensum esse: ob insularum fortunatarum propin-
quitatem Hispaniae quoque et Africae occiduos limites pro beata
habitatione reputatos. Xyland.

Ibid.] Vocantur enim istae insulae non Μακάρες, (etsi Horat.
Ep. xvi. 42. divites insulas vocat), sed Μακάρων ἡσοι, sive Bea-
torum insulae, hoc est, quas obtinerent homines beati: fere
autem fit, ut insulae vicinae continenti in potestate sint eorum,
qui oppositam oram habent. Itaque Μακάρων ἡσοι quum dici-
mus, intelligimus insulas eorum, qui extremas continentis par-
tes ad Oceanum occiduum incolunt: quorum quia nota erat
felicitas et rerum omnium copia, ideo propinquas ipsis insu-
las veteres vocarunt Beatorum insulas. Sic interpretor locum
obscurum, et interpretibus haud intellectum. Casaub.

11. Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις] De quarta orbis plaga,
nimirum Septentrionali, agit: docetque hanc quoque novisse
Homerum Oceano circumfundi. Id colligit ex isto Homeri
loco. Οἷν δ' ἀμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο, quem locum ita acci-
pit Strabo, ut per ἄρκτον et ἀμάξην totus arcticus circulus, qui
τὰ ἀειφανῆ ἄστρον περιλαμβάνει, intelligatur. Quid sit in sphaera
arcticus, non est hujus loci exponere: et vero, res vulgo nota.
Homeri autem locum, obiter interpretatur Strabo, quia multi
in eo exponendo et laborarunt et errarunt. Idem.

14. τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ] Nimirum eum, non qui a polo Zo-
diaci circa polum mundi describitur, et ad Zonam frigidam
septentrionalem finiendam adhibetur: sed quem in sua sphaera
Proclus exponit, Tropici et aequatori ipsum quoque paralle-
lum, et qui describitur circa polum conversione ejus puncti
Sphaerae coelestis, quod horizontem attingit, qua eum in parte
septentrionali meridianus circulus secatur. Eum circulum Pro-
clus ait describi a priori pede urfæ majoris in sua habitatione.
Quaecunque intra hunc circulum et polum mundi supra hori-
zontem existentem intercipiuntur stellae aut partes coeli, nun-
quam occidunt eo in situ. Itaque cum is totam (demptis pos-
terioris pedis non admodum nobilibus iis stellulis) urfam ma-
jorem includat, sidus longe notissimum, non inepte Homerus
inde nomen ei fecit: videturque Proclus eundem, quem Ho-
merus, arcticum circulum intellexisse, ut respexerint ad me-

eodemque Hispaniae etiam occidui fines pertinent.
Ex nomine autem constat eas quoque fortunatas
ideo creditas, quod istis essent locis vicinae. Porro
Æthiopes ultimos ad Oceanum esse docet: ulti-
mos, hoc carmine:

5 Extremos hominum Æthiopus, geminisque diremtos
Partibus.

Ubi ne id quidem otiosum est, et eos bifariam
divisos scribit, sicut infra demonstrabitur: ad
Oceanum habitare, his:

Namque besternus ad Oceanum est, justosque profectus

10 Juppiter Æthiopus, quorum convivium visit.

Extremam quoque terrae versus Septentriones oram
Oceano adjacere, verborum ambage significavit,
de urfa scribens:

Exclusa Oceani prorsum est sola ista lavacris.

Nomine enim urfæ et plaustrum, Arcticum, hoc est,
Septentrionalem circulum, notat. Neque enim
cum tot sidera eodem in loco semper conspicuo
revolvantur, istam solam nunquam Oceano lavari
dixisset. Quapropter non jam imperitiæ culpari
debet, ut qui loco duarum urfarum unicam ha-
buerit cognitam: cum probabile non sit alterius

diam fere Græciam et Athenas, ubi latitudo seu elevatio poli
est 37½ circiter partium five graduum. Certius sciri hoc posset,
si quam prioris pedis (neque enim unica est) stellam Proclus
vellet accipi, expressisset. Hodie ad eum situm proxime face-
ret stella quæ est infra dextrum genu. Sed notum est stellarum
declinationes motu, quem octava Sphaera vocant, inæqualiter
variari: itaque subtilius rem hoc loco persequi non vacat. Id
quidem in promptu est, stellam hanc, quæ circulum arcticum
talem describat, tantum debere a polo mundi abesse, quantum
intereff inter horizontem et polum, hoc est, quanta loci est la-
titudo, cujus arcticus circulus describitur. Et quo major lati-
tudo loci est, eo erit arcticus ille quoque amplior, in Sphaera
recta prorsum nullus. Apud nos hic arcticus describitur a stella,
quæ in humero Bootis sinistro est, tertiae magnitudinis, et caput
Gorgonis leniter admodum excludit, et hædos in Erichthonio,
sive Auriga. Itaque hæc sub horizonte admodum exiguo sunt
tempore. Includit autem totam urfam utramque et draconem,
Cepheum, et Cassiopeam, quæ Homericus quoque arcticus,
demptis pedum urfæ majoris, paucisque iis obscuris stellis com-
plectitur. Atque hæc sunt illa sidera, quæ Homero juxta atque
urfæ lavacris Oceani abstinent. Noster autem Arcticus præterea
continet capram nobilissimam ac primæ magnitudinis stellam,
et dextrum quoque aurigæ fulgentem humerum, lucidasque
Cygni, quam Vægām barbari vocant, et in dextro latere
Persei micantem, quæ est iisdem Alchenis, secunda omnes
magnitudinis. Quæ cum nunquam occidunt, ad horas noctu
indagandas et alia id genus conducunt. Sed de his plus satis
hoc loco. Xyland.

15. Οὐ γὰρ ἀν τοσούτων] Probat, arcticum circulum, non ur-
farum alteram, a poeta esse intellectum. Casaub.

17. Ὡς τ' ἐκέτ' ἀπειρίαν αὐτῆς καταγνώσκουσιν] Ad verbum, Non
ergo jam eum imperitiæ damnant, nimirum æqui et rerum
gnari lectores. Nam imperiti poterant reprehendere, quod
solam urfam diceret nunquam occidere, cum Cynosura quoque
et Cepheus, &c. nunquam occidunt. Xyland.

Ibid.] Lego, ἐκ εὐ non ἐκέτ': nisi quis ita malit legere, ὥστε
οὐκ ἐτ' ἀπειρίαν αὐτῆς καταγνώσκου τις ἀν. Sic alibi, εἰ δὲ δαυμάζου
τις ἀν, ὅτε τὰ ποιητῆ. Illud tamen malo. Castigat obiter eos
qui poetæ rerum coelestium ignorantiam objiciebant, quod in
superiori loco unius urfæ meminisset, quum sint duæ. Respon-
det, Homerum urfarum alteram non nominasse, quia nondum
ejus sidus constitutum et nomine aliquo fuerat insignitum;
ἀσροδετεῖν est, ex multarum stellarum positura, unum aliquod
sidus (imaginem vocant Astrologi) constituere: cujusmodi
hactenus observarunt XLVIII rerum coelestium studiosi. Casaub.

19. τὴν ἑτέραν MH ἡσροδετῆσθαι] Ita legitur etiam in Aldino
codice, itaque legit interpret noster, neque is modo, sed Cæ-
lius quoque Calpurnius, ut quidem ejus translationem hujus
loci

quoque sidus jam tum quoque nuncupatum fuisse : sed appareat ab eo tempore, quo id a Phœnicibus observatum; et ad dirigendas navigationes usurpatum fuit, ejus sideris institutum etiam ad Græcos fuisse propagatum: quo modo etiam crinis Berenices, et Canopus ab his recepta sunt, quibus nuper admodum sunt facta nomina; nec non aliæ multæ stellæ quæ adhuc carent nominibus, quod et Aratus fatetur. Ergo ne Crates quidem recte scripsit:

Oceani prorsum solus caret iste lavacris,
fugiens id, quod fugiendum non erat. Melior

^a Vett. εἰς τὸν πλ. Marg. Cas. sic Par. 1. ^b deest εἰς Med. 2. et ex correct. διάσσειν.

loci citat Zieglerus in Sphæram Procli cap. 2. Ego tamen *μη* illud expunxi, cum et contra veritatem historiæ pugnet, et loci sententiam evertat. Historiam dico, quia constat a Thalete Milesio primum Cynosuræ sidus fuisse inventum, quo in navigationibus uterentur Phœnices: quod etiam ex Callimacho demonstrat Laertius, et est idem apud Hyginum atque Eustathium. Multis autem ætatibus posterior fuit Thales Homero; Aftyagis Medorum, et Tarquinii Prisci Romanorum regis æqualis. Non debuit ergo Homerus culpari, qui illud sidus *ἀρκτου* nomine non affecerit, cum aliquot post seculis ei Thalès id nominis indiderit. Sententia autem hæc est. Stellis non statim initio, sed successu temporis modo his, modo aliis nomina sunt indita, eæque notiores ut essent in figuris distributæ. Græci quia stellis Helices utebantur, ideo maturius eas ursæ figura ac nomine comprehenderunt, interim stellis Cynosuræ et aliis in figuram nequaquam collatis, quomodo et adhuc *ἀμόρφωτοι* (sic enim vocat etiam Ptolemæus) remanserunt. Berenices comam (ut ex Callimacho Catullus retulit) in Ptolemæi gratiam sidus fecit Conon, stellis quæ post helicen haud procul Leonis signo visuntur, et tunc nomine carebant, eo accommodatis. Ita in Adriani gratiam stellæ informes infra aquilam versus fagittarium, Antinoo sunt attributæ. De Canopo non admodum habeo quod dicam. Vulgo putatur a Menelao Canopi nomine in Ægypto conditam primum ea stella videatur meridiem versus proficiscentibus, ut habet Eustathius in Dionysium; quod si sit, non recens sane Straboni, sed vel Homero antiquior fuit appellatio. Porro Eustathius Homeri locum explanans, non hanc modo causam affert, cur Cynosuræ mentionem non faciens solam ursam neget occidere; sed et grammaticam satis argutam: nempe ut particula *μόνη* dicatur respectu aliorum quæ commemoravit siderum, pleiadum, hyadum, atque Orionis, quæ occidere satis est notum. Jam Aratus stellas quasdam adhuc nomine carere ostendit, et alias, et in descriptione virginis,

— Ἄλλ' ἄρα πάντες

Ἀπλόι, ἄλλοθεν ἄλλος ἀνανυμῆ φορέονται.

Ad Cratetis opinionem quod attinet, videtur is voluisse oïos *σολι* ad Orionem referre, si tamen ita imperitus fuit, ut vel Orionem, vel Boöten (nam hunc Orionem hoc loco vocari cum Hesychii, tum Theonis in Aratum testimonio, eundem arctophylacem, Boöten, et Orionem appellari affirmantis, ac *τρυγῆ* τὴν, id est, vindemitorem, videtur posse doceri, tum quod Orion sidus meridionale huc non quadrat) putaverit nunquam occidere. Itaque hic amplius. Heracliti sententia minus est obscura. *Xyland.*

19. τὴν ἐτέραν] Cynosuram. Cynosuræ, ait poëtæ scholiastes vetus, non meminit Homerus, ὡς ὕστερον εὐρεθείσης ὑπὸ Θαλοῦ. Auctor Callimachus hujus sententiæ. Ejus verba sunt, inter *Fragm. Bent.* 94.

Καὶ τῆς ἀμάξης ἐλέγετο σαδμήσαδαι

Τοὺς ἀπερίσλους, ἧ πλέουσι Φοίνικες.

Alteram autem, nempe Helicem, invenit Nauplius. Vide Arati interpretes. *Casaub.*

3. τὴν διάταξιν ταύτην] Veteres libri tres habebant, *διάσσειν*: quod annotandum duxi, non sequendum. *Idem.* Quare mutatur in *διάταξιν*? Generatim lectio vitiosa bonam exhibet, aut suspicandam præbet. Lege audacter *διάσσειν*, male Casaubonus tuetur *διάταξιν*. *Διάσσειν* refertur ad *ἡσροδεῖσθαι*: vox est propria Straboni ut bene multæ aliæ: fuit error unius literæ *ρ* omiffæ. *V.*

Ibid. τὸν Βερενίκης πλόκαμον] Conon κατηξέρισε. Quod præter alios testatur Achilles Statius. Callimachus vero eleganti elegia hoc sidus nobilitaverat; quam Latinam fecit Catullus. *Casaub.*

4. καὶ τὸν Κάνωσον] Altrum est splendidissimum, quod tendentibus versus meridiem, Rhodi incipit apparere ἐν τῷ πηδαλίῳ τῆς Ἀργεῖς. Vide Proclum, Cleomedem, Strabonem lib. 111. alios. *Idem.*

Ibid. ἐχθρὸς καὶ πρῶν κατανομασμένον] *Χθρὸς* καὶ *πρῶν* vulgatissimum apud Græcos proverbium. Dicunt et νῦν καὶ *χθρὸς*. Plut. περὶ γαῖκ. ἐναντ. Οὐ γὰρ τοι νῦν καὶ *χθρὸς*, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῇ πάντα. Sophocles in Antigone, οὐ γὰρ τι νῦν γὰρ καὶ *χθρὸς* ἀλλ' αἰετοτε ζῇ ταῦτα. Hoc Catullus expressit, non illud,

Σὺν ἄφ' ἐοὶ Φοίνικες ἐσημειώσαντο, καὶ ἐχρῶντο
^a πρὸς τὸν πλοῦν, παρελθεῖν καὶ ^b εἰς τὰς Ἑλλήνας
τὴν ἀτάξιν ταύτην ὥσπερ καὶ τὸν Βερενίκης πλόκαμον, καὶ τὸν Κάνωσον, ἐχθρὸς καὶ πρῶν κατανομασμένον. πολλὰς δ' ἐπ' αὐτῶν ἀνανυμῶν ὄντας, κατὰ περ καὶ Ἀρατὸς φησιν. Οὐδὲ Κράτης οἷον ὀρθῶς γράφει. οἷος δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν, φεύγων τὰ μὴ φευκτά. Βελτίων δ' Ἡράκλειτος καὶ Ὀμηρικώτερος, ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἀρκτικοῦ, τὴν ἀρκτον ὀνομάζων.

^c διάσσειν Par. 1. 2. 4. Eton. Mosc. διάταξιν Par. 3. Med. 2.

Sordebant tibi Villice

Concubinæ, hodie atque heri.

Hoc est *χθρὸς* καὶ *πρῶν*. Heliiodorus lib. vii. extremo. Ὁ δὲ, τὸ ξένον μεράκιον, ἔφη, προτετέμηται ἡμῶν, καὶ *χθρὸς* καὶ *πρῶν* παρεσδεδυκὸς, οἷον χοεῖν ἐπιτέτραπται. Aristoteles proverbium aliter extulit, De republ. l. vii. c. x. Affine est loquendi genus quod usurpat Moses Exod. iv. 10. *Idem.*

5. κατὰ περ καὶ Ἀρατὸς φησιν] Vett. libb. ἔφη. Respicit Arati hæc verba: — Ἄλλ' ἄρα πάντες

Ἀπλόι, ἄλλοθεν ἄλλος ἀνανυμῆ φορέονται.

Sed aut deest hic verbum, aut ὄντας pro ὄντων Attico more posuit. *Idem.*

6. Οὐδὲ Κράτης οἷον ὀρθῶς γράφει] Ne videretur poëta alteram ursam ignorasse, quum dixit οἷον, locum poëtæ emendabat Crates Mallotes, insignis sua ætate grammaticus, qui Grammaticam primus invexit Romam. Reponebat autem οἷος pro οἷον, ut intelligeretur ὁ ἀρκτικός, non ἡ ἀρκτος. Sed totum Homeri locum expendamus. (Iliad. σ'. 485.)

Ἐν δὲ τὰ τέρεα πάντα, τὰ τ' οὐρανὸς ἐσφάνωται

Πληϊάδας δ' Ἰάδας τε, τό τε δένος Ὀρίωνος,

Ἀρκτόν δ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπὶ κλησὶν καλέουσιν,

Ἡ τ' αὐτοῦ γρέφεται καὶ τ' Ὀρίωνα δοκεῖν.

Οἷον δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὀκεανοῖο.

Hic igitur pro οἷον reponit Crates οἷος, ἀρκτικὸν intelligens. Straboni hæc emendatio non probatur, nec videtur necessaria: quum constet vetustissimos illos scriptores ἀρκτον cum dicerent, sæpe non ursæ sidus, sed arcticum intellexisse. Atque hoc probat allato Heracliti loco, ubi vocem ἀρκτος hac notione usurpavit. Sic et Aratus interdum usurpat: ut isto loco

— Τὰ μὲν εἰς κεφαλὴν μάλα πάντα

Βάπτων Ὀκεανοῖο· τὰ δ' οὐ δέμης· ἀλλὰ τὰ γ' αὐταὶ

Ἀρκτοὶ καλέουσι.

Nam ἀρκτους hic vocat τὸν ἀρκτικὸν κύκλον. Sane si scripsisset poëta οἷος cum arcticum vellet intelligi, ambigue admodum et obscure videri posset locutus. Orion porro, cujus hic poëta meminit, vel est Arctophylax, qui et Arcturus, et Boötes, et Icarus a nonnullis nuncupatur: vel etiam verus Orion qui inter signa austrina primus ab Arato, et Manilio, ut ursæ *ὦν ἐπ' εὐδείας*, et omnium maxime fulgens, recensetur. Theon de hoc Homeri loco, *Ἐν βραχεὶ* γὰρ ὁ ποιητὴς ἀπὸ δύο ζωδίων ἐπισήμων, τὰ τε νότια καὶ τὰ βόρεια ἐδήλωσε· καὶ ὅτι ὥσπερ εὐδεία τις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὀφείας τῆς ἀρκτου μέχρις Ὀρίωνος, ἀστρονομικῶς εἰπὼν, Ἡ τ' αὐτοῦ γρέφεται καὶ τ' Ὀρίωνα δοκεῖν. Atque hæc vera est meo iudicio Homericæ loci interpretatio: quam etiam sequitur elegantissimus poëta Manilius lib. i. l. 508. cum ita canit:

Jam tum, cum Graiæ verterunt Pergama gentes,

Arctos et Orion adversis frontibus ibant:

Hæc contenta suos in vertice flectere gyros;

Ille ex diverso vertentem surgere contra

Obvius, et toto semper decurrere mundo.

Vult docere Manilius cœli faciem non mutari, sed eandem semper esse quæ fuit olim: id probat exemplo Orionis et Ursæ: quorum siderum ait eandem nunc esse *χέσιν*, quæ fuerit belli Trojani temporibus. Unde autem Manilius eorum *χέσιν*, qualis fuerit Trojani belli tempore, scire potuit, nisi ex hoc Homeri loco? Quare ad Homeri locum Manilius cum ista cecinit, sine dubio respexit. *Idem.*

9. ὁμοίως ἀντὶ τῷ ἀρκτικοῦ τὴν ἀρκτον ὀνομάζων] Quatuor mundi cardines notare voluit Heraclitus istis verbis, Ἡοὺς καὶ ἐσπέρας τέρματα, ἡ ἀρκτος, καὶ ἀντίον τῆς ἀρκτου οὐρὸς αἰθρία Διός. Ergo ἡές καὶ ἐσπέρας τέρματα, sunt ortus et occasus: ἀρκτος, ut explicat Strabo, circulus est arcticus, et locus ille in terra, quem radit et stringit ὡς περὶ αἰθρίαν circulus arcticus, qui est cardo Septentrionalis. Οὐρὸς autem αἰθρία διὸς est meridies sive cardo unde spirat νότος: qui erit hoc modo αἰθρηγενέτης, sive sudificus. Horat. lib. i. Od. 7. v. 15.

Albus ut obscuro deterget nubila cœli

Sæpe Notus.

Poëta vero Noto contrarium Boream ita solet appellare aut etiam Zephyrum.

Ἡλδ' ἀνεμὸς Ζέφυρος μέγας, αἰθρίας, ἐκ Διὸς αἰσης.

Non me fugit fummo viro non probari Strabonis sententiam super interpretatione vocis ἀρκτον apud Heraclitum: mihi vero non aliter quam ut supra dixi, videtur ille locus accipiendus. *Idem.*

^a Ἡὲς γὰρ καὶ ἑσπέραις πέρματα ἢ ἄρκτος, καὶ ἀντίον
τῆς ἄρκτε ἕρος αἰθρία Διός. Ὁ γὰρ ἀρκτικός ἐστὶ δὴ
σέως καὶ ἀνατολῆς ὅρος, ἔχῃ ἢ ἄρκτος. Διὰ μὲν δὴ
τῆς ἄρκτε, ἢν καὶ ἁμαξάν καλεῖ, καὶ τὸν Ὀρίωνα
δοκεῖν φησί, τὸν ἀρκτικὸν δὴλοῖ. ⁵ Διὰ δὲ τῆς Ὀ-
κεανῆ τὸν ὀρίζοντα, εἰς ὃν, καὶ ἐξ ὧ, τὰς δύοσις, καὶ
ταῖς ἀνατολάς ποιεῖται· εἰπὼν δὲ αὐτῆς πρέφρασαι,
καὶ ἀμοιβῆν τῆς Ὀκεανῆ, οἶδεν ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ
ἀρκτικώτατον τῆς ὀρίζοντος γινεται ὁ ἀρκτικός. Ἀκο-
λῶθως δὴ τέτω τὸ ποιητικὸν ἀρμόσαντες, τὸν μὲν ¹⁰
ὀρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸ ἐπὶ τῆς γῆς οἰκείως
τῷ Ὀκεανῷ· τὸν δ' ἀρκτικόν, τῆς γῆς ἀπὸ μέρους,
ὡς ἂν πρὸς αἰθρίαν κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον τὸ οἰκή-
σεως σημεῖον· ὥστε καὶ τέτω τὸ μέρος τῆς γῆς, κλύ-
ζοιτ' ἂν τῷ Ὀκεανῷ.^c κατ' αὐτὸν δὲ, καὶ τοὺς ¹⁵
ἀνθρώπους οἶδε τοὺς προσβορέας μάλιστα, οὓς ὀνομασί-
μην εἰς δὴλοῖ.^e (ὅθεν γὰρ νῦν ^f πρὸ κοινοῦ ^g ὄνομα
αὐτοῖς κεῖται πᾶσι) τῇ διαίτη δὲ φράζει, Νομάδας
αὐτοὺς ὑπογράφων, καὶ ἀγαυὸς ἱππημολγὺς, γαλακ-
τοφάγους, ἀβίους τε. Καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλω ²⁰
περικεῖσθαι τῇ γῇ τὸν Ὀκεανόν, ὅταν ἔτω φησὶν ἢ
Ἡρα·

* Εἶμι γὰρ ὀφιομένη πολυφόρος πείρατα γαίης,
Ὀκεανόν τε θεῶν γένεσιν·

τοῖς γὰρ πείρασι ^h πᾶσι συνήδη λέγει τὸν Ὀκεανόν· ²⁵

* Iliad. ξ'. 200.

^a Ἡὲς καὶ ἑσπέραις — καὶ ἀντὶ τῆς ἄρκτε *Esc. Mesc.* deest etiam γὰρ *Par.* 3. et *Med.* 1. sed additum postea. ἀντὶ *Par.* 1. et ex cor-
rect. *Med.* 2. ^b deest δὴ *Med.* 1. 2. ^c *Par.* 1. et 3. omittunt punctum post Ὀκεανῷ, et ponunt post αὐτόν. ^d deest hic *de*
et inferitur post ἀνθρώπους *Par.* 1. 3. *Med.* 1. ^e nulla parenth. in *Esc.* ^f πρὸ *Par.* 1. ^g αὐτοῖς ὄνομα *Par.* 1. *Med.* 1. 2.
^h *Med.* 1. 2. et *Par.* 3. omittunt πᾶσι sed *Med.* 2. addit postea.

2. ἕρος αἰθρία Διός] ἕρος quod terminum interpres non recte transtulit. Hoc autem significat meridiem, et quod arcticus dicitur limes esse seu terminus ortus et occasus, id intelligendum est ratione ejus puncti, quo is Horizontem attingit. Id enim semper æquo intervallo abest ab ortu et occasu, quemadmodum id quoque, quod meridiei est, et e regione istius intelligitur. *Xyland.*

5. διὰ δὲ τοῦ Ὀκεανοῦ τὸν ὀρίζοντα] Veteres quum terram describebant, faciebant eam rotundam, ὡς ἀπὸ τόρου, ut ait Herodotus: superius autem hemisphaerium ab inferiori mari distinguebant, quod totam terram in orbem circumdaret. Id mare Oceanum postea appellarunt: quæ vox licet usurpetur sæpissime ab antiquissimis poetis, Homero, et Hesiodo, videtur tamen Herodoti temporibus parum adhuc fuisse cognita. Is epim lib. 11. diferte ait nullum sibi notum esse Oceanum: et lib. 14. Geographos suæ ætatis dum reprehendit, id quoque notat. Cæterum Oceanum usurpasse veteres pro horizonte, notant et grammatici, quorum hæc sunt: Ὀκεανὸς ἐστὶ κύκλος διχαζὼν ἐννοηματικῶς τὴν ἑρῶν σφαῖραν κατὰ ἰσότητά τοῦ τῆς γῆς ἐπιπέδου, καὶ τέμνων διχῇ κατ' ἐπίνοιαν αὐτόν, εἰς τε τὸ ὑπὲρ γῆν, καὶ εἰς τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον, καὶ διὰ τοῦτο ὀρίζων λεγόμενος. Homerus vero et alii poetæ Oceanum fluvium indigitant: quod pulcherrima allegoria posse exponi docet philosophus lib. 1. Meteorol. c. 9. Idem Aristoteles eos qui terram suæ ætate describebant, ita fere ut Herodotus reprehendit: Meteorolog. lib. 2. cap. 5. *Casaub.*

6. εἰς ὃν, καὶ ἐξ οὗ] Oceanus sive Horizon, duo efficit: oculit enim is, et ostendit nobis sidera occidentia et orientia. Volunt tamen grammatici oceanum a præstantiori effectu nomen invenisse: quippe dictum esse τὸν Ὀκεανόν, ὡς δὲ αὐτῆς τῶν ἀστέρων ὡκείως ἂν γινόμενον. Obiter observabis elegans σχῆμα τῆς λέξεως in verbis Strabonis: εἰς ὃν καὶ ἐξ οὗ τὰς δύοσις καὶ τὰς ἀνατολάς ποιεῖται. Cic. 111. in Catilinam, *Urbem et civem integram incolumesque servari.* Falluntur autem summi viri qui hoc σχῆμα cum chiasmo confundunt. *Idem.*

8. οἶδεν ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ ἀρκτικώτατον τῆς ὀρίζοντος] Hæc est arctici definitio. Est enim ὁ ἀρκτικός κύκλος, ὁ μέγιστος τῶν αἰεὶ θεωρημένων κύκλων, ὁ ἐφαπτόμενος τῆς ὀρίζοντος κατ' ἐν σημεῖον. Hanc arctici definitionem fuisse poetæ cognitam, ait Strabo. *Idem.*

9. Ἀκολῶθως δὴ τέτω] Postquam de expositione carminis Homericæ quid sit sentiendum docuit, redit nunc ad institutum prius sermonem, docetque Homerum cognovisse Septentriona-

Heraclitus ac Homero convenientior, qui itidem per urfam, arcticum circulum intelligit. *Terminus enim* (inquit) *auroræ et vespere est urfa: et e regione urfæ, aura est sereni Jovis.* Nimirum vero non urfa, sed arcticus circulus, limes est ortus atque occasus. Ergo urfæ nomine, quam et Plaustrum vocat, et ab ea observari Orionem dicit, Arcticum intelligit circulum: Oceani horizontem seu finitorem, in quem occasus, et e quo ortus fiant: quod autem eodem in loco circumverti, et expertem Oceani esse ait, norat Arcticum circulum describi ad id horizontis punctum quod ad Septentrionem omnium maxime accedit. His jam poetæ verba, uti consentaneum est, accommodantes, horizontis loco debemus fumere id, quod in terra Oceano respondet: Arcticum autem circulum, qui terram attingat, vel sensus testimonio ea habitationis parte, quæ proxime Septentrionem est; itaque ea pars terræ, si Homericæ more loquaris, Oceano alluetur. Præterea maxime agnovit homines Septentrionales quos nominatim quidem non appellat, (cum ne hodie quidem commune iis universis nomen sit impositum), sed vitæ degendæ ratione eos describit, incertis eos sedibus vagari dicens, et splendidos equarum multiores, lacte vefcentes, inopesque vocans. Alias quoque Oceano terram in orbem ambiri innuit, ita fante Junone,

*Namque ab eo fines terræ inspectura feracis,
Oceanumque Deum primordia —*

omnibus finibus ejus Oceanum esse adjunctum di-

lem quoque partem Oceano circumfundi. *Idem.*

10. τὸ ποιητικὸν ἀρμόσαντες] *MSS.* προσαρμόσαντες. *Idem.*

11. τὸ ἐπὶ τῆς γῆς οἰκείως τῷ Ὀκεανῷ] *Vett. codd.* habent, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Quæ lectio mihi magis placet. Ita igitur totus locus legendus et interpungendus: τὸν μὲν ὀρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς, οἰκείως τῷ Ὀκεανῷ. Explicat Strabo quomodo terræ sint accommodanda quæ canit poeta de cælo: sumatur igitur pro horizonte terrestri id, quod respondet in terra Oceano Homericæ, quem diximus esse horizontem: nimirum mare ipsum, quod tellurem totam ambit, ut ille Homericus Oceanus totum cælum, et similiter vocatur Oceanus. Jam vero sumamus arcticum circulum, eum, qui (ut quidem sensui videtur) terræ præteraddit punctum illud, quod omnium maxime ad Septentrionem accedit. Cum igitur ait poeta arcticum non tingi Oceano, fatis indicat statuere se ibi esse Oceanum, id est mare, quo reliqua sidera, quæ non ἐμπεριλαμβάνονται τῷ ἀρκτικῷ, omnia tingantur. Ὀρίζοντα τὸν ἐπὶ τῆς γῆς dixit, ut infra ζῳδιακὸν τὸν ἐν τῇ γῇ, et lib. 11. τὸν ἐπὶ γῆς τροπικόν. *Idem.*

13. κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον] *MSS.* ἀρκτικώτερον. Minus probo. *Idem.*

15. κατ' αὐτόν] *Homericæ more:* δὲ autem particula quæ sequatur, a me est expuncta, nisi quis post ἀνθρώπους demum eam reponi velit, quod non improbo. *Xyland.*

Ibid.] κατ' αὐτόν δὲ, καὶ τὰς ἀνθρώπους οἶδε] Legendum et distinguendum cum veteribus libris, κλύζοιτ' ἂν τῷ Ὀκεανῷ κατ' αὐτόν. Καὶ τὰς ἀνθρώπους δὲ οἶδε. Docet, etiam idiomata regionum Septentrionalium nota fuisse Homero: assertumque in eam rem poetæ locum ex Il. 1. quem locum tractat cum cura lib. VII. *Casaub.*

18. τῇ ἀγίτῃ δὲ φράζει.] Ab hisce patet Homerum (secundum Strabonem) non eas regiones nominatim describere. *F.*

Ibid.] Νομάδας αὐτὲς ὑπογράφων] *Νομάδας, pascendo pecori assuetas, inepte vertit interpres, cum sint; quorum plaustra vagas rite trabunt domos, ut Horatius eleganter expressit lib. 3. Od. 24. v. 10. ideoque ἀμάξοις a Strabone infra lib. VII. vocantur.* Homeri locus est Iliad. XIII. et conferri cum his possunt Eustathiana. *Xyland.*

20. Καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει.] Probat ex alio poetæ loco, novisse eum terram Oceano circumfundi. Nam cum omnibus πείρασι συνήδη dicat Oceanum, (sunt autem πείρατα, quæ ἔσχατα κύκλω περιέκονται), manifestissimum est sensisse eum terram mari esse circumdatam. *Casaub.*

cens: extremi autem fines circulo eam ambiunt: et in armorum fabricatione, in ora clypei Achillis rotundi Oceanus circumponitur. Ad eandem fo-
lertiam pertinet, quod affluxus et refluxus Oceani non ignoravit, Oceano refluxentis appellationem tribuens: et ibi,

Terque die allidit fluctus, totiesque resorbet.

Quod enim non ter, sed bis æstus maris quotidie accidit, in eo aut aberravit a vero narratio, aut in scriptura mendum est: certe æstum maris voluit significare poeta. Quin et id, quod Oceanum le-
niter fluentem appellat, affluxum æstus marini ex-
primit, leniter accedentem, et non omnino impe-
tuosum. Posidonius vehementiorem affluxum au-
gescentis maris eo etiam innuisse Homerum putat, quod scopulos memoravit modo occultatos, modo detectos, et quod fluvii nomine Oceanum affecit. Quorum prius rectum est, posterius nihil habet ra-
tionis. Nam neque incremento maris aqua ita ac-
cedit, ut cursui fluminis ea accessio sit similis: et recessio adhuc etiam magis ei dissimilis est. Cra-
tetis expositio quippiam habet probabilius: nam
et toti Oceano vocabula profunde ac retro fluentis, atque fluvii attribuit Homerus: et partem quan-
dam Oceani fluvium, fluminisque fluxum appellat, non de toto, sed parte Oceani loquens, his verbis:

Navis, ut Oceani primum est egressa fluenta,

Atque maris vasti tumidas devenit in undas:

significans non totum Oceanum, sed decursum flu-
minis in Oceano, qui defluxus pars est Oceani: hunc Crates ait refusam quandam paludem ac fi-
num esse, qui ab hyberno tropico usque ad polum meridionalem pertineat: hanc sane egressus aliquis,

τὰ δὲ ἔχατα πέρατα κύκλῳ περιέκειται* ἐν τε
τῇ ὀπλοποιίᾳ τῆς Ἀχιλλέως ἀσπίδος κύκλῳ περιτί-
θησι τὸν Ὠκεανὸν ἐπὶ τῆς ἵτους. Ἐχέται δὲ τῆς
αὐτῆς^b φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἀγνοεῖν τὰ περὶ
τὰς^c πλημμυρίας τῶ Ὠκεανῶ καὶ τὰς ἀμπώτεις,
ἀφ' ὧν Ὠκεανοῖο^d λέγονται καὶ
† Τρεῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίσχουσιν ἐπ' ἡμᾶσι, τρεῖς δ' ἀναροῦσθε.
Καὶ γὰρ εἰ μὴ τρεῖς, ἀλλὰ δὶς, τάχα τῆς ἱστο-
ρίας^e παραπεσούσης, ἢ τῆς γραφῆς διηματοημένης.
ἀλλ' ἦγε προαίρεσις τοιαύτη. Καὶ τὸ ἕξ ἀκαλαρ-
ρέϊται^f δὲ, ἔχει πᾶν ἔμφρασι τῆς πλημμυρίδος^g
ἐχέσης τὴν ἐπίβασιν πρᾶϊαν, καὶ εἰς τελέως ῥοῶδην.
Ποσειδάωνιος δὲ καὶ ἐκ τῶ σκοπέλους λέγειν τοτὲ μὲν
^h καλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνεμένους, καὶ ἐκ τοῦ
ποταμὸν φάναι τὸν Ὠκεανὸν, εὐκάζει τὸ ῥοῶδες αὐτῆς
τὸ ἐπὶ τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι. Τὸ μὲν οὖν
πρῶτον εἶ, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ ἔχει λόγον. Οὔτε γὰρ
ποταμῷ ρεύματι ἔοικεν^k ἐπίβασις τῆς πλημμυρίδος.
πολὺ δὲ μᾶλλον ἢ ἀναχώρησις εἰς τοιαύτην. Ὅ, τε τῶ
Κράτητος λόγος διδάσκει πὶ πιθανώτερον. βαθύρρουν
μὲν γὰρ^l ἀφ' ὧν λέγει, ὁμοίως δὲ καὶ ποταμὸν τὸν
ὅλον Ὠκεανόν· λέγει δὲ καὶ μέρος τῶ Ὠκεανῶ τὶ
ποταμὸν, καὶ ποταμοῖο ῥοόν, εἰ τῶ ὅλε, ἀλλὰ τοῦ
μέρους, ὅταν ἔτω^m φησὶν,

† Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖοⁿ λίπεν ῥοόν Ὠκεανοῖο
Νῆος, Σπὸ δ' ἵκετο κύμα θαλάσσης εὐρυπόροιο.
εἰ γὰρ τὸν ὅλον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ Ὠκεανῷ τῶ ποτα-
μῷ ῥοόν μέρος ὄντα τῶ Ὠκεανῶ· ὅν φησιν ὁ Κράτης
ἀνάχυσιν πᾶν καὶ κόλπον ἐπὶ τὸν νότον πόλον Σπὸ
τῶ χειμερινῶ τροπικῶ δῆλοντά· τῶτον γὰρ δύναται

* Iliad. σ'. 606.

† Odyss. μ'. 105.

† Ibid. ι.

^a Vet. lect. τὰ δὲ πέρατα κύκλῳ Marg. Caf. sic Bre. Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. Eton. Efc. sed Med. 2. postea addit ἔχατα.
^b πολυπραγμοσύνης Mosc. et ex correct. Med. 2. ^c πλημμυρίδας Bre. Par. 1. 3. Eton. Mosc. τῆς πλημμυρίας Med. 2. et ex correct. τὰς
πλημμυρίδας. ^d λέγοντι Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^e ἡματι Par. 3. Med. 1. 2. ^f ἀναρροῦσθε Efc. Par. 1. ^g παραπεσούσης Bre.
Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^h καλυπτομένους in MSS. male. Marg. Caf. ⁱ περὶ τὰς Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^k ἢ τῆς πλημ-
μυρίδος ἐπίβασις Par. 1. 3. Med. 1. 2. sic Efc. Mosc. sed πλεμμυρίδες scribitur cum e. ^l ἀφ' ὧν Par. 1. ^m φη Par. 1. Efc. Mosc.
ⁿ λίπεν Par. 1. 3.

1. τὰ δὲ ἔχατα πέρατα κύκλῳ περιέκειται] Vett. codd. vocem
ἔχατα non agnoscunt: nec prior interpretes τὸ, πέρατα. Quod
censeo retinendum, quum illud videatur abesse posse. Casaub.

Ibid. ἐν τε τῇ ὀπλοποιίᾳ] Tertium est argumentum, quo idem
probat. De Hesiodo idem aliquis jure dicat: nam ejus sunt
hæc in descriptione Scuti Herculis, v. 314.

Ἀμφὶ δ' ἵπτον ῥέον Ὠκεανὸς πλῆθοντι τοῖσι.

Πᾶν δὲ συνέειχε σάκος πολυδαίδαλον. Idem.

3. Ἐχέται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης] Oceani quoque æstus
poetæ fuisse cognitos probare aggreditur. φιλοπραγμοσύνην vocat
studium ac cupiditatem cognoscendi res quam plurimas. Vett.
codd. habent πολυπραγμοσύνης: quam lectionem confirmat Poly-
bii hic locus e lib. v. Ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ πολυπραγμοσύνης περι-
ποιεῖσθαι τὴν τοιαύτην ἐμπειρίαν. Parum refert utro modo legas:
nam ut docet Aristoteles, πολυπραγμοσύνης et φιλοπραγμοσύνης
vocibus, idem significatur. Et l. xiv. φιλομαδίαν perspicue
usurpat pro πολυμαθείᾳ, sive studio rerum multarum cognoscen-
darum, quando Pythagoram in Ægyptum esse profectum refert
φιλομαδίᾳ χάριν. Sic φιλοσοφίαν dicunt eum, qui æger esse solet.
Ufus ea voce Alciphron in epistolis. Idem.

4. περὶ τὰς πλημμυρίας] Vett. libb. πλημμυρίδας: et ita le-
gendum. Idem.

6. ἀφ' ὧν Ὠκεανοῖο λέγονται] Cum alibi, tum Odyss. v. 65. ubi
Eustathius in se redeuntem ambita terra interpretatur. Xyland.

Ibid. λέγονται] Script. libb. λέγοντι. Casaub.

8. τάχα τῆς ἱστορίας παραπεσούσης] Vett. libb. παραπεσούσης.
Videlicet τῶ ποιητῆ. Nihil censeo mutandum. Idem alibi re-
petit esse vel γεφυρὸν ἀμάχημα vel ἱστορικόν: idque ex Polybii
sententia. Nam Strabo infra hoc eodem libro summa dexteri-
tate locum poetæ explicat. Idem.

10. ἀκαλαρρέϊται] Leniter fluentem: sic etiam Eustathius ac-

cipit Iliad. η'. 422. atque ibidem βαθύρρως vocatur. Fluvium au-
tem vocat Oceanum Homerus Iliad. ξ'. 245. et in fine Odyss. λ'.
atque initio sequentis libri, qui locus a Strabone est adductus.
Xyland.

12. τὴν ἐπίβασιν πρᾶϊαν] Nam veteribus, ἀκαλον idem erat
quod πρᾶϊον. Hesych. Casaub.

Ibid. εἰς τελέως ῥοῶδην] Non ita impetuofum, ut quum per an-
gustos locos ruit magis quam fluit. Thucyd. iv. 24. de freto
Siculo, ἐκπίπτουσα ἢ θάλαττα εἰς αὐτὸ, καὶ ῥοῶδης ἔσα, εἰκότως χα-
λεπῇ ἐνομήσθη. Idem.

13. Ποσειδάωνιος δὲ καὶ ἐκ τῶ] Posidonius ut probaret Homero
fuisse cognitos Oceani æstus, duorum locorum testimonio ute-
batur: alter est, Od. μ'. 238. ubi sic loquitur poeta:

Ἦτοι ὅτ' ἐξέμεσαις λείβης ὡς ἐν πυρὶ πολλῷ
Πᾶς ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
Ἀκροισὶ σκοπέλοισιν, ἐπ' ἀμφοτέρωσιν ἐπιπτεν·
Ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόζειε θαλάσσης ἀλμυρὸν ὕδωρ,
Πᾶς ἐντοσθε φανέσκε.

Nam quod scopulos istos modo nudari, modo oculis eripi ait
poeta, Posidonius de maris accessu ac recessu id interpretaba-
tur: atque hoc Straboni probatur. Alter locus est, ubi Ocea-
nus a poeta vocatur fluvius, ut Il. ξ'. 245.

Ῥεῖα κατευήσομαι καὶ ἀν ποταμοῖο ῥέεδρα

Ὠκεανῶ, ὡς γένεσις πάντεσσι τέτυκται.

Sed hoc Strabo improbat. Æstus namque maris adeo nihil
habet cum fluviorum æstu commune, ut prorsus sit, δις διὰ πα-
σῶν. Qua de re infra pluribus. Idem.

18. εἰκὲν ἐπίβασις τῆς πλημμυρίδος] Elegantior est vetus lectio,
εἰκὲν ἢ τῆς πλημμυρίδος ἐπίβασις. Idem.

19. Ὅ, τε τῶ Κράτητος λόγος] Cratetis sententia plana est.
Vide Eustathium ad finem Od. λ'. Idem.

ἀν τις ἐκλιπὼν, ἐπὶ εἶναι ἐν τῷ Ὠκεανῷ. ἢ ὅλον
ἐκλιπὼντα ἐπὶ εἶναι ἐν τῷ ὅλῳ, ἔχ' οἶόν τε. Ὅμηρος
δὲ γε ἔτω φησὶ, ποταμῷ^α λίπεν ῥόον, ὅπῃ δ' ἵκετο
κύμα θαλάσσης· ἥ τις ἐκ ἄλλῃ τίς ἐστιν, ἀλλὰ Ὠκε-
νός. Γίνεται ἔν, ἐὰν ἄλλως δέχη, ἐκβὰς ἐκ τοῦ
Ὠκεανῷ, ἤλθεν εἰς τὸν Ὠκεανόν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν
μακροτέρας ἐστὶ διαίτης. Ὅπῃ δὲ ἡ οἰκεμένη νῆσός ἐστι,
τοῦτον μὲν ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς πείρας ληπτόν.
^β Πανταχῇ γὰρ, ὅπῃ πόλιν^δ ἐν ἐφικτὸν γέγονεν ἀνθρώ-
ποις ἐπὶ τὰ ἔρχαται τῆς γῆς^ε πορεύσθαι, εὐρίσκεται
θάλαττα, ἣν δὴ καλοῦμεν Ὠκεανόν· καὶ ὅπῃ δὴ
αἰσθῆται λαβεῖν ἔχ' ὑπὲρξεν, ὁ λόγος δείκνυσσι. Τὸ
μὲν γὰρ ἑσθίων πλευρὸν τὸ κατὰ τὰς Ἰνδοὺς, καὶ τὸ
ἐσθίον, τὸ κατὰ τὰς Ἰβήρας, καὶ τὰς Μαυροσίτας,
^ε περιπλεῖται πᾶν, καὶ ἐπὶ πολὺν τῆς Νοτίης μέρος,
καὶ τῆς Βορείης· τὸ δὲ λειπόμενον, ἀπλὴν ἡμῶν^ι μέ-
χρι νῦν, τὸ μὴ συμμίσσαι μηδένας ἀλλήλοις τῆς ἀντι-
περιπλεούτων, ἔ' πολλοὺ, εἰ τις συνήθισεν ἐκ τῆς πα-
ραλλήλων ἀφ' ἑαυτῶν, τῶν ἐφικτῶν ἡμῶν. Οὐκ εἰκὸς
δὲ, ^κ διθάλαττον εἶναι τὸ πέρατος τὸ Ἀτλαντικόν,
ἰσμοῖς διειρημένον ἔτω γενοῖς, τοῖς κωλύουσιν τὴν περί-
πλυν· ἀλλὰ μᾶλλον σύρρεν, καὶ συνεχές. Οἷτε γὰρ
^ι περιπλεῖν ἐπιχειρήσαντες, εἴτα ἀναστρέψαντες, οὐχ
ὑπὸ ἡπείρου πινὸς^μ ἀντιπιδύσεως, τὸν ἐπέκεινα πλοῦν
ἀνακρυσθῆναι φασίν, ἀλλὰ ὑπὸ σπορίας, καὶ ἐρημίας,
ὅθεν ἦτορ τῆς θαλάττης ἐχέσθαι τὸν πόντον. Τοῖς τε
πάρεστι τῷ Ὠκεανῷ τοῖς περὶ τὰς ἀμπότας, καὶ τὰς
πλημυρίδας ὁμολογεῖ τῆς μᾶλλον· πάντη γὰρ ὁ
αὐτὸς τρόπος τῶν τε μεταβολῶν ὑπάρχει, καὶ τῶν
αἰσθήσεων, καὶ μειώσεων, ἢ ἔ' πολλοὺ παραλλάτων· ὥς
ἀν ὑφ' ἐνὸς πελάγους τῆς κινήσεως ἀποδιδόμενης, καὶ
ὅπῃ μῶς αἰτίας. Ἱππάρχος δ' ἔ' πιθανός ἐστιν, ἀν-
τιλέγων τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὡς ἔ' ὁμοιοπαθόντος τοῦ
Ὠκεανῷ^ο πανταχῇ, οὐτ' εἰ δοξῇ τῆς, ἀκολουθεῖν-
τος αὐτῷ^π τῆς σύρρεν εἶναι πᾶν τὸ κύκλῳ πέλαγος
τὸ Ἀτλαντικόν^α· ὅθεν τὸ μὴ ὁμοιοπαθεῖν μάρτυρι

adhuc possit esse in Oceano : ut autem e toto
egressus aliquis adhuc sit in toto, fieri nullo pacto
potest. Homerus autem dicit, — *fluvii est egressa
fluentum*, et — *atque maris devenit in undas* : quod
mare non est nisi Oceanus. Nam si aliter interpre-
teris, hoc conficietur, ut Oceano egressus Ocea-
num dicatur intrasse : sed hæc prolixioris sunt
disputationis. Cæterum terram, quæ habitatur,
esse insulam, primo omnium sensu et experientia
docemur. Ubicunque enim unquam concessum
fuit hominibus ad fines usque terræ progredi, mare
invenitur, quod Oceanum nominamus : et ubi sensu
hoc deprehendere non licuit, ratio idem demon-
strat. Latus enim Orientale, quod est apud Indos,
et Occiduum, quod est juxta Hispanos, et Mauru-
fios, undiquaque circumnavigatur, et magna pars
cum Meridionalis, tum Septentrionalis lateris :
reliquum, quod ideo navigatum nondum est, quia
nulli invicem occurrerunt, qui e contrariis partibus
profecti ea circumvecti navibus fuissent, non est
multum : quod intelligitur si quis utrimque inter
se conferat intervalla eorum locorum, ad quæ no-
bis pervenire licet. Atque consentaneum non est,
pelagus Atlanticum esse bimare, et quod adeo an-
gustis dirimatur isthmis, qui obstant ne circumiri
navibus possit : confluere in sese, et esse continuum,
multo est credibilis. Nam qui circumnavigare
frustra aggressi sunt, ii non dicunt, se, ne in alteram
partem penetrarent, impeditos fuisse objectu alicu-
jus terræ continentis, sed navigabili haud secius
mari se ob penuriam rerum et solitudinem retro
aversos. Jam qui Oceano accidunt affluxus atque
refluxus, iis hæc sententia nostra melius congruit :
ubique enim modus mutationum, incrementi de-
crementique idem est, aut non multum varians :
quasi motu isto ab uno mari, unaque causa profecto.
Neque fidem meretur Hipparchus, eo hanc impug-
nans sententiam, quod neque ubique eadem Ocea-
no accidant, neque ut hoc detur, inde efficiatur
Atlanticum mare in se refluere atque in orbem re-
dire : prius testimonio Seleuci Babylonii confirmat.

^α λέγει Par. 1. λέπει Par. 3. ^β πανταχῇ Par. 3. ^γ ὅπῃ Bre. Par. 3. ὅτι ἀποτ' ἐν Par. 1. 2. nec male ; et si motum indicet πορεύσθαι. Si tamen aliquid mutandum, contra Codices legerem πανταχῇ γὰρ, ὅπῃ, &c. Sed nil mutandum suadet Strabo, p. 68. l. 14. Edit. Amst. V. ^δ ἀν Par. 3. ^ε παρελθεῖν Efc. ^ζ ὅπῃ δὲ τῇ αἰσθῇ Par. 2. 3. Med. 1. τῇ αἰσθῇ Bre. Eton. Med. 2. ὅπῃ δὲ τῇ αἰσθῇ Gron. ^ς ἐπιπλεῖται ex correct. Med. 2. ^η καὶ deest Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^ι μέχρι τῆς νῦν Med. 2. ^κ διθάλαττον Par. 2. et alia manu supra ^λ περιπλοῖς ἐπιχ. Efc. Mosc. ἐγχειρήσαντες Par. 3. Med. 1. 2. ^μ ἀντιπιδύσεως καὶ κωλύσεως τῇ Bre. Par. 1. 2. 3. Gron. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^ν Vulg. αὐτὸς Marg. Caf. ^ο πανταχῇ Bre. Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^π Vulg. τὸ Marg. Caf. sic Med. 1. 2. fed deest Par. 1. ^α In hoc loco commate, et post ὁμοιοπαθεῖν puncto superiori distinguit Par. 1.

7. Ὅτι δὲ ἡ οἰκεμένη νῆσος] Ut probaret poetam Geographiæ principem fuisse, docuit hæcenus, ita ab eo terram describi quasi magnam aliquam insulam, quæ ab omni parte Oceano sit circumfusa. Nunc docet, rem ita se habere : et poetam, quum ita sentit, recte sentire. Id primum probat ἐκ τῆς αἰσθήσεως, καὶ τῆς πείρας : deinde affert alia argumenta probabilia. Porro hanc fuisse veterum de terra quam incolimus sententiam, fatis, credo, vel pueri sciunt. Non desuere tamen, qui e contrario mare quasi magnum lacum in suo sinu contineri putarent. Sane Ptolemæus σύρρειαν Oceani vehementer improbat. *Casaub.*

9. ὅπῃ ποτ' ἔν] Sic legendum cum vett. libb. non ὅπῃ. In iisdem legitur παρελθεῖν, pro πορεύσθαι. Et mox, καὶ ὅπῃ δὲ τῇ, pro ὅπῃ δὲ. *Idem.*

12. ὁ λόγος δείκνυσσι] Ratio probabilis suadet : nulla necessaria demonstrat. Cum enim extrema terrarum undique fere nota sint, id est, aqua cingi terram notum sit, præter illud exiguum intervallum, quod navigari hæcenus non potuit, vero perquam simile est, (ait Strabo), id quod nondum est exploratum, cingi et ipsum Oceano. Philosophus ut hoc ipsum probet, nempe externum mare συνάπτειν, aliam affert rationem, sed oppido quam infirmam. Sic ille lib. 11. c. 14. de Cælo. διὰ τὰς ὑπολαμβάνον-
τας συνάπτειν τὸν περὶ τὰς ἡρακλείας γῆλας τόπον τῷ περὶ τὴν Ἰνδικὴν, καὶ

ταῦτον τὸν τόπον εἶναι τὴν θάλατταν μίαν, μὴ λίαν ὑπολαμβάνειν ἅπτα δοκεῖν λέγουσι δὲ τεκμαιρόμενοι καὶ τοῖς ἐλέφασιν, &c. *Idem.*

18. ἐκ τῶν παραλλήλων διαστημάτων, τῶν ἐφικτῶν ἡμῶν] Sic libro vii. de mari Germanico loquens, ait navigantibus in Oceano orientem versus, occurrere τὰ κατὰ τὸν βορροδένην, et τὰ πρὸς βορ-
ρῶν μέρος τῆς Πόντου : atque hoc posse intelligi ait ἐκ τῶν παραλλήλων ἀφ' ἑαυτῶν. Vide locum. *Idem.*

20. τὸ πέλαγος τὸ Ἀτλαντικόν] Mare Atlanticum quoties legis apud Strabonem, Oceanum intellige : sic enim loqui solet post Eratosthenem : quem et Cicero sequitur in Somnio : licet Me-
la, et plerique omnes Atlanticum mare, non Oceanum, sed ejus tantum partem occidentalem appellari tradant. *Idem.*

24. ἀντιπιδύσεως, τὸν ἐπέκεινα] Debemus restitutionem hujus loci veteribus libris. Legendum enim, ἀντιπιδύσεως καὶ κωλύσεως τῇ ἐπέκεινα πλὴν : cum vulgata lectio ne Græca quidem sit. *Idem.*

26. Τοῖς τε πείρας] Aliud argumentum, ad astruendum τὴν τῆς πελάγους σύρρειαν. Si varia essent maria, etiam æstus ratio esset diversa ac varia. Atqui eadem est ubique : itaque idem est quo-
que mare. *Idem.*

30. ἢ ἔ' πολλοὺ παραλλάτων] Revera παραλλάττει ac variat non-
nullis in locis, ut in mari Balteo. *Idem.*

Nos vero majorem partem quæstionis de Oceano et æstu ad Posidonium atque Athenodorum rejicimus, qui de his abunde disputaverunt. In præsentia id modo dicimus, sententiam nostram melius congruere et ad accidentium similitudinem tuendam; et quod cœlestia melius contineri possint exhalationibus marinis, si humor copiosior circumfundatur. Enimvero sicut extrema et in orbem terræ circumdata novit Homerus, atque perspicue indicat, ita mare quoque internum. Id, si a columnis fumus initium, continent Africa, Ægyptus, et Phœnice: deinde terra, quæ Cyprum circumdat, tum Solymi, Lycii, Cares: postea litus quod est inter Mycalen et Troadem, insulæque ante id sitæ, quarum omnium mentionem facit: sicut et eorum, quæ sunt circa Propontidem et Euxinum, usque ad Colchidem, et qua Jason expeditionem fecit. Cimmericum etiam Bosporum novit, ac Cimmericos ipsos, non nomen modo eorum, qui ipsius ætate, aut paulo ante, a Bosporo incursiones in omnes ad Ioniam usque regiones fecerunt. Inclinationem quoque regionis quam incolebant Cimmerici, per ambages significat, caliginosam scilicet: cum ita scribit,

*Hos aër nebulaeque tegunt: neque splendidus unquam
Illustrat radiis illos et lumine Titan,
Sed tristes noctis sese extendere tenebræ
Desuper.*

χρόμενος Σελεύκῳ τῷ Βαβυλωνίῳ. Ἡμεῖς δὲ τὸ μὲν
πλείω λόγον περὶ τῆς Ὠκεανῆς, καὶ τῶν πλεονεξί-
δων εἰς Ποσειδώνιον ἀναβαλλόμεθα καὶ Ἀθηνόδωρον,
ἱκανῶς διακρατήσαντας ἅ τ' περὶ τῶν λόγων· ὥς
5 δὲ τὰ νῦν ἐπὶ τοσούτων λέγομεν, ὅτι πρὸς τὴν
ὁμοιοπαθειαν ἔτα βέλπον ἡ νομίσαι· τὰ τε ἑρᾶνια
συνέχονται· ἂν κρεῖττον ταῖς ἐντεῦθεν ἀναδυμιάσειν, εἰ
πλείον εἴη τὸ ὑγρὸν περιεχυμένον. Ὡς περ ἐν τῇ
ἑξατά καὶ τῇ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης οἶδε, καὶ φράζει
10 σαφῶς ὁ ποιητής, ἔτα καὶ τὰ τῆς θαλάσσης τ' ἐντός.
Περιέχει γὰρ ταύτην, ἅπλοσ τῶν ἄρξαιμένων, Λιβύην
τε, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Φοινίκην· ἐξῆς δὲ ἡ περίξ τῆς
Κύπρου· εἴτα Σόλυμοι, καὶ Λύκιοι, καὶ Κᾶρες· μετὰ
δὲ τέττες ἡ μεταξὺ Μυκάλης, καὶ τῆς Τρωάδος ἡῶν,
15 καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι, ὧν ἀπασῶν μέμνηται· καὶ
ἐφεξῆς τῶν περὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τῇ Εὐξείνῃ· τὰ
μέχρι Κολχίδος, καὶ τῆς Ἰάσονος στρατείας. Καὶ μὲν
καὶ τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον οἶδε, τὴν Κιμμερίαν εἰδώς,
(εἰδὼς τὸ μὲν ὄνομα τῶν Κιμμερίων εἰδώς, ἡ αὐτὴς ἡ
20 ἀγνοῶν), οἱ κατ' αὐτὸν, ἡ μικρὸν πρὸ αὐτῆς, ἡ μέχρις
Ἰωνίας ἐπέδραμον· τὴν γῆν τὴν ἐκ Βοσπόρου πᾶσαν·
αἰνίττεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζο-
φῶδες ὄν, καὶ ὡς φησὶν,

* Ἡεὶ καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· εἰδὲ ποτ' αὐτῆς
25 Ἡέλιος Φαέδων ἐπιλάμπεται· ἀκτίνεσσιν,
Ἄλλ' ἢ ἐπὶ νύξ' ὅλοη τέταται.

* Odyss. λ. 15.

^a τῶν et mox λόγων Par. 2. et sic Par. 1. 3. sed cum o supra. ^b Eton. Mosc. ^c ὡς Par. 1. 2. ^d ἔτα Par. 1. sed cum o supra e.
^a ἰσχυρᾶ Mosc. Esc. ^e Ὡς περ δὲ Eton. Esc. Mosc. ^f ἀρξαιμένη Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ἀρξαιμένος Med. 1. ἀρξαιμένη Med. 2. sed ex
correct. Par. 3. habet tantum o supra, quasi pro vos. ^g τὰ μέγα Κολχ. Med. 2. ^h post εἰδώς periodum habet Par. 1. ⁱ μέχρι
Par. 3. Med. 1. ^k Med. 1. et 2. omittunt alterum τὴν. ^l κεκαλυμμένοι Med. 2. ^m deest ἀκτίνεσσιν Par. 1. 3. ⁿ ἐπὶ νύξ' in vett.
libb. Marg. Caf.

4. ἱκανῶς διακρατήσαντας ἅ τ' περὶ τῶν λόγων] Qui abunde satis firmis argumentis evicerunt id ita esse. Posidonium de Oceano accurate scripsisse etiam ex libro sequenti discimus. Casaub.

6. τὰ τε ἑρᾶνια συνέχονται· ἂν κρεῖττον] Affert aliud argumentum ad probandam Oceani σύρριαν. Nolo, inquit, super hoc pluribus disputare: tantum dicam, quod et ὁμοιοπαθεῖα, de qua dictum modo, id suadet: et hoc amplius, ἡ τῶν ἑρᾶνιων συνέχεται. Nam cum alantur fidera maris Atlantici exhalationibus, probabilior est eorum sententia, qui nullis Isthmis ejus tenorem frangi putant: quod sic plus erit aquæ, et plus exhalationum ex aquis orietur ad alenda fidera. Memineris lector, Strabonem ex sua αἰδέσεως principiis disputare. Stoicus enim fuit, non Academicus Strabo. Stoicorum autem dogma erat, relatum a M. Tulio, et aliis sexcentis, ali corpora cœlestia, aquarum exhalationibus. Nihil igitur causæ erat cur Xylander, vir eruditus, de hujus loci obscuritate quereretur: minus etiam causæ erat, cur diceret ex plerisque disputationibus Strabonis posse intelligi eum fuisse Peripateticum: quo nihil potuit dici a docto viro alienum magis a veritate. Ac miror equidem cum non semel profiteatur Strabo se auspiciis Zenonis militare, tamen id Xylandro persuadere eum nequivisse. Jam quod ad disputationes attinet; exemplo sit ea, quæ est præ manibus. Sumit Strabo quasi certum, ali fidera aquarum exhalationibus: et erat nimirum ratum id apud Stoicos, cujus familiæ unus hic alumnus. Vide Ciceronem, Laërtium, Porphyrium, alios. Quid Peripatus? Audiamus philosophum, hanc opinionem irridentem, atque adeo ridiculorum esse hominum asserentem. Locus est Μετewρ. lib. 11. c. 2. Διὸ καὶ γελοῖοι πάντες, ὅσοι τῶν πρότερον ὑπέλαβον τὸν ἥλιον τρέφειν τῷ ὑγρῷ. Meminit et alibi. Idem. Nota nonnullos inter Philosophos recentiores hanc opinionem habuisse; imo ipse Newtonus de Sole hoc asseruit; sic nempe ἐκ τῆς ἀναδυμιάσεως quæ damna patitur reparante. V.

8. Ὡς περ οὖν τὰ ἑσχατά] Lege cum vett. ὥς περ δὲ. Transsit ad novum argumentum, quo demonstrat peritiam Homeri rerum Geographicarum; Mare, inquit, internum, non minus quam externum, novit poeta, quod ex eo intelligere est, quod gentes, quibus id mare prætexitur, pleraque omnes commemoret. Casaub.

11. ἀπὸ τῶν] Perobscurus est locus, qui hunc antecedit. Hic autem loquitur de columnis, quas vocant, Herculis, qua

mare Atlanticum a Gadibus inter Africam et Hispaniam versus ortum solis irrumpens, usque ad Phœniciam porrigitur, &c. De Cimmericorum eruptione vide Herodotum libro primo, c. 15, 16. ubi de Ardye Gygis F. loquitur, cujus ætate ea facta est. Fuit is Josiæ æqualis regis Judæorum, ac Tulli Hostilii, et Anci, Romanorum regum. Sub hoc ad Palæstinam usque progressos Scythas, est in Chronica Eusebii. De Homero ad Plutarchum diximus quæ de ætate ejus habeantur, cum quibus hic locus facile potest comparari. Quibus autem locis Homerus singulas commemoret regiones, urbes, amnes, et alia, in progressu Strabonem secuti aperiemus. Xylander.

Ibid.] ἀπὸ τῶν ἀρξαιμένων] Vett. quatuor codd. habebant ἀρξαιμένη, quam lectionem minus probo: quum vulgata lectio infinitis prope locis hujus operis confirmetur. Casaub.

15. ὧν ἀπασῶν μέμνηται] Lego, ἀπάντων: ut non ad insulas tantum referatur, sed ad ea omnia, quæ sunt enumerata. Idem.

18. καὶ τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον] Quæ est mediterranei maris pars. De Cimmericis, eorumque in Asiam eruptione, lege Herodotum. Contigisse eam ante Homeri ætatem, infra auctoritate Chronographorum confirmat Strabo. Idem.

20. οἱ κατ' αὐτὸν, ἡ μικρὸν πρὸ αὐτῆς] Sic loquitur, cum hic tum libro tertio, quia de tempore, quo vixerit Homerus, non constat inter auctores. Nam ut alios missos faciam, Herodotus a se ipso dissentit ac variat: qui quum lib. 11. c. 53. scribat vixisse Homerum et Hesiodum annis ante ætatem suam quadringentis, non amplius: tamen in libro de Homeri vita sic scriptum reliquit. Ἀφ' ἧς δὲ Ὀμηρος ἐγένετο ἔτα εἰς ἐξακόσια εἴκοσι δύο μέχρι τῆς Περσικῆς ἀγέρας, nisi alterutro loco est ἡ γεὰρ διημερευμένη. Quod doctissimos viros existimare, cum hæc scripsissem, animadverti. Idem.

Ibid.] μέχρι Ἰωνίας ἐπέδραμον] Cur dicat ἐπέδραμον scire licet ex Herodoto: qui lib. 1. c. 6. ait Cimmericorum hanc in Ioniam expeditionem, non fuisse καταστροφὴν πολλῶν, sed ἐξ ἐπιδρομῆς ἀεργῶν. Idem. Vide infra Lib. xi. p. 756. l. 7. Edit. Amst. μέχρι Ἰωνίας ἐπιδράμοντες. Anon.

24. Ἡεὶ καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι] Solet Strabo Homeri verba interdum ita proferre, ut suo tamen sermoni ea accommodet: quare cum præcedat ζοφῶδες ὄν, legendum arbitror κεκαλυμμένοι. Mutare tamen quicquam nolui: præsertim ob ea, quæ sequuntur. Casaub.

Γνωρίζει δὲ καὶ τὸν Ἴστρον, μεμνημένος γὰρ τῶν Μυστῶν
ἔθνες Θρακίας παροικούντος τὸν Ἴστρον. Καὶ μὴν καὶ τῇ
ἐξῆς παραλίαν^α πᾶσαν οἶδε, Θρακίαν ὅσων, μέχρι
^β Πηνειῶ. Παίονάς τε ὀνομάζων, καὶ Ἀθῶν, καὶ Ἀξιόν,
καὶ τὰς προκειμένας τέτων νήσους. Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ἡ
τῶν Ἑλλήνων παραλία, μέχρι Θεσσωτῶν, ἧς ἀπάσης
μένονται. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἄκρα οἶδε,
Τεμέσσην καλῶν, καὶ Σικελούς· καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας
ἄκρα, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, ἣν ἀρτίως ἔφαμεν.
Εἰ δὲ πᾶσα ἐν τοῖς μεταξὺ διαλείμματα φαίνεται,¹⁰
συγνώμη τις ἂν· καὶ γὰρ ὁ γεωγραφῶν ὄντως πολλὰ
παρήσι τῶν ἐν μέρει. Συγνώμη δ' ἂν, καὶ εἰ μυθώδη
πᾶν^δ προσεπέλεκται τοῖς λεγομένοις ἱστορικῶς, καὶ
διδασκαλικῶς· καὶ εἰ δὲ μὲν φεσθαι· ὅθεν γὰρ ἀλη-
γῆς ἐστὶν ὁ φησὶν Ἐρατοσθένης, ὅτι ποιητῆς πᾶς τοχά-¹⁵
ζεται ψυχολογίας, οὐ διδασκαλίας· ἡ χάριν· τ' ἀναν-
τία γὰρ οἱ φρονιμώτατοι τῶν περὶ ποιητικῆς π. φηγε-
ξαμένων, πρῶτην πᾶν λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιη-
τικὴν. Ἀλλὰ πρὸς Ἐρατοσθένη μὲν αὖτις ἔρεμεν διὰ
πλείονων· ἐν οἷς καὶ περὶ τῶν^ε ποιητῶν πάλιν ἔσται λό-²⁰
γος. Νυνὶ δὲ ὅτι μὲν Ὀμήρου τῆς^ς γεωγραφικῆς ἡρ-
ξεν, ἀρκέτω τὰ λεχθέντα. Φανεροὶ δὲ καὶ οἱ ἐπακο-
λεθῆσαντες αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι, καὶ οἰκείοι φιλο-
σοφίας· ὧν τρεῖς πρῶτες μετ' Ὀμήρου, δύο φησὶν Ἐρα-
τοσθένης Ἀναξίμανδρον τε, Θαλῆν γεγονότα γνώριμον,²⁵
καὶ πολίτην, καὶ Ἐκταῖον τὸν Μιλήσιον· τὸν μὲν
ἐν ἐκδύναμι πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα· τὸν δ' Ἐκ-
ταῖον καταλιπεῖν^h γράμμα, ⁱ πιστούμενον ἐκείνους εἶναι
ἐκ τῆς ἄλλης αὐτῶν γραφῆς. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γὰρ δεῖ πρὸς
ταῦτα^k πολυμαθείας, εἰρήκασιν συγχοί. Εὐ δὲ καὶ³⁰
Ἱππάρχος ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένη διδάσκει, ὅτι
παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ τῷ φιλομαθεῖντι τῆς γεωγρα-
φικῆς ἱστορίας ἀποσκευῆς, ἀδύνατον λαβεῖν, ἀνευ

Istrum quoque notat, mentionem faciens Myforum,
quæ est gens Thracica Istrum accolens. Oram
quoque maritimam, quæ subsequitur, Thraciam
nimirum ad Peneum usque memorat; Pæonas no-
minans, et Athon, et Axium, et ante hæc fitas in-
fulas. Sequitur ora Græciæ maritima usque ad
Thesprotos, quam universam commemorat. Ex-
trema etiam Italiæ cognita habet, Temesam nomi-
nans et Siculos. Itemque Hispaniæ fines, et eo-
rum felicitatem, ut recens docuimus. Quod autem
quædam intervalla apparent in medio, id venia
dignum est: cum is etiam, qui describendam sibi
terram ex professo sumit, multa minuta prætermittat.
Ignoscendum quoque est, quod iis quæ his-
torice, et ad docendum accommodate narrat, fabu-
losa quædam attexit. Neque culpandum hoc.
Non enim verum est quod Eratosthenes dicit, nul-
lum poetam docendo, omnes delectando gratiam
captare. Contrarium enim prudentissimi eorum,
qui de poetica aliquid locuti sunt, pronunciaverunt;
quippe eam esse primam quandam philosophiam.
Sed alio loco plura contra Eratosthenem differe-
mus, ubi et rursus de poeta nobis sermo erit. Nunc
hæc dixisse sufficiat, ut doceremus Homerum Geo-
graphiæ esse principem. Illustres sunt etiam qui
eum secuti sunt, viri magni nominis et philosophiæ
familiares. Quorum duos post Homerum primos
Eratosthenes ait fuisse Anaximandrum Thaletis
discipulum, atque civem, et Hecataem Milesum:
quorum ille primus Geographicam ediderit tabu-
lam, hic scriptum reliquerit, cujus ipsum esse auc-
torem ex cæteris ejus scriptis probetur. Jam id
multi dixerunt, ad has res multiplici opus esse re-
rum cognitione. Præclare etiam Hipparchus in
iis, quæ adversus Eratosthenem scripsit, docet, cum
Geographica historia omnem, tam illiteratum, quam
disciplinis deditum deceat, eam tamen absque ob-

^a Restituimus vocem hanc ex vett. libb. Marg. Cas. deest πᾶσαν Par. 3. ^b μέχρι τῶ Πην. Med. 2. ^c Ἀξὶν Mosc. ^d Vett. libb. περιπλέκεται Marg. Cas. προσεπέλεσαι Esc. Mosc. Par. 2. ^e Sic Par. 1. 2. et bene: nam hic est pro ἕνεκα, quæ causa est genitivi casus post τοχάζεται. Male interpretatur gratiam. Pag. 28. l. penult. non habet χάριν, nec tamen inutile est ex pag. 29. l. 7. Edit. Amst. V. ^f ποιητικῆς ex correct. Med. 2. ^g Vett. γεωγραφίας Marg. Cas. sic Bre. Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^h πρῶτον ex correct. Med. 2. ⁱ πιστεύμενον Eton. sed ex correct. recent. Lege πιστέμενον, ex πιστῶ fidem facio, probō, in- epte Casaubonus mutat. V. ^k φιλομαθείας Esc. Mosc. φιλομ. et πολυμ. Par. 2. φιλομαθίας Par. 3. ^l Ἐρατοσθένη Mosc.

4. καὶ Ἀξὶν] Vett. codd. Ἀξὶν, perperam: vide ad l. vii. Casaub.

8. Τεμέσσην καὶ Σικελούς] Error interpretis annotatus jam ante est ab aliis: et de ea dicemus libro 6. Siculorum mentio est sub finem Odyss. xx. Xyland.

11. καὶ γὰρ ὁ γεωγραφῶν ὄντως] Scribe, καὶ γὰρ καὶ ὁ γεωγρ. Casaub.

Ibid. πολλὰ παρήσι τῶ ἐν μέρει] Ex lib. 1. γεωγρ. ἰφηγ. Ptolem: scire licet quamnam sint ea, quæ tuto prætermittere queat (aut debeat potius) geographus. Inde etiam intelliges hos Strabonis libros admixtum quid habere χωρογραφίας τῇ γεωγραφία. Sed et χωρογράφου cum γεωγράφῳ passim confundit, quos multum inter se differre docet Ptolemæus. Idem.

16. Οὐ διδασκαλίας χάριν] Vox χάριν non est τῶ ποιητῆ: id est, nec Strabonis, nec Eratosthenis, cujus verba referuntur: eam igitur ὑβρίζει: quæ melius infra ubi eadem Eratosthenis verba repetuntur abest. Interpretes vero qui putat dici posse Græce τοχάζεσθαι χάριν ψυχολογίας, aut διδασκαλίας, errat errorem non ferendum. Idem.

21. Νυνὶ δὲ ὅτι μὲν Ὀμήρου τῆς γεωγραφικῆς ἡρξεν] Conclusio est eorum omnium, quæ hætenus sunt disputata, ab illo loco, καὶ πρῶτον ὅτι ὁρῶν. Transfit deinde ad probationem reliquæ partis argumenti primi. Idem.

25. Θαλῆν γνώριμον] Vel ex Suida constat Anaximandrum fuisse Thaletis discipulum, μαθητὴν, pro quo hic ponitur γνώριμος. Sic Cicero Lucullo. Bene autem nosse Carneadem Metrodorus putabatur, de Oratore. 1. c. 11. atque hæc de Carneade dicuntur, quem audivit Metrodorus. Possem hoc sexcentis aliis docere testimoniis, sed non est hujus id instituti. Hoc ipso libro

(ut unum saltem adducam) Bio Zenonis discipulus, γνώριμος dicitur. Xyland.

Ibid. γνώριμον] Γνώριμοι, discipuli, et ut Suidas explicat, φοιτηταί, Hefychius, γνώριμοι, μαθηταί. Casaub.

26. καὶ πολίτην] Nam uterque Milesius. Laërtius. Idem.

Ibid. τὸν μὲν ἐν ἐκδύναμι πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα] Laërtius ait Anaximandrum omnium primum γῆς καὶ θαλάσσης περιμέτρων edidisse. Idem.

28. καταλιπεῖν γράμμα] In epitome, σύγγραμμα. Citatur passim Hecataei περιήγησις sive περίοδος Ἀσίας καὶ Εὐρώπης. Idem.

Ibid. πιστεύμενον] MSS. πιστέμενον, et ita lege. Quod autem ait, ἐκ τῆς γραφῆς apparere non falso fuisse Hecataeo attributum eum librum qui terræ descriptionem continebat, Eratosthenem sequitur. Nam alii aliter sentiebant: Athenæus 11. 27. autem refert, fuisse id opus a Callimacho, in recensu omnium scriptorum, alii quam Hecataeo tributum. Idem.

29. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γὰρ δεῖ πρὸς ταῦτα πολυμαθείας] Secundum argumentum explicare et confirmare aggreditur: id erat, Geographiam absque rerum quamplurimarum cognitione parari non posse. Hipparchi primum rationibus utitur: deinde suas ipse profert. Idem.

33. ἀνευ τῆς Ἐρατῶν καὶ τῆς ἑλ. Vide ad hunc locum, quæ docet Ptolemæus lib. 1. ἰφηγ. cap. secundo, et seq. Ait autem diligenti observatione opus esse τῶν Ἐρατῶν καὶ τῶν ὀκλείφων: utriusque mox proponit exemplum: nam quod de latitudine regionum dignoscenda per observationem climatum additur, pertinet ad prius membrum: quod de longitudine, ad posterius. Idem.

ἀλλήλοις ἴσμεν. Πάν δὲ τὸ τοῦτον ἐκ τῆς τῆς ἡλίου
καὶ τῶν ἄλλων ἁστέρων κινήσεως τὴν ἀρχὴν ἔχον,
καὶ ἐπὶ τῆς ὅπῃ τὸ μέσον φορᾶς, ἀναβλέπειν ἀναγ-
κάζει πρὸς τὸν ἔρανόν, καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα παρ'
ἐκάστοις ἡμῶν, τῶν ἔρανίων· ἐν δὲ τέτοις ἐξαλλάξεις
ὄρωντα σαμμεγέδει τῶν οἰκήσεων. Τίς ἂν ἐν δια-
φορᾶς τόπων ἐκπείρητος, καλῶς καὶ ἱκανῶς διδάσκει,
μὴ φροντίσας τέτων μηδενὸς μηδ' ὅπῃ μικρόν; Καὶ
γὰρ εἰ μὴ διωκτὸν, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην
ἅπαντα ἀκρίβειαν, ἀλλὰ τὸ εἶναι πολιτικώτερον, τότε
ὅπῃ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον καὶ τῷ πολιτικῷ ὡφελουμένῳ
διωκτὸν, περὶ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ δ' ἔγωγε μετεωρί-
σας ἤδη τὴν διάνοιαν, ἐδὲ τῆς ὅλης ἀπέχετα γῆς·
φαίνεται γὰρ γελοῖον, εἰ πῶς οἰκουμένην γλιχόμεν
σαφῶς ἐξεπεῖν, τῶν μὲν ἔρανίων ἐτόλμησεν ἀφαρᾶν,
καὶ χρῆσασθαι πρὸς τὴν διδασκαλίαν, τὴν δ' ὅλιαν
γῆν, ἥς μέρος ἡ οἰκουμένη, μήθ' ὅποσιν, μήθ' ὅποια τις,
μήθ' ὅπως κειμένη τῇ σύμπαντος κόσμου, μηδὲν ἐφρόν-
τισε· ἢ καὶ ἐν μέρος οἰκεῖται μόνον τὸ καὶ
ἡμᾶς, ἢ κατὰ πλείω, ἢ καὶ πόσα· ὥς δ' αὐτως, καὶ
τὸ ἀοίκητον αὐτῆς ποῖόν τι, καὶ πόσον, καὶ διὰ τί.
Ἔοικεν ἐν μετεωρολογικῇ τινι πραγματείᾳ καὶ γεωμε-
τρικῇ συνῆφθαι τὸ τῆς γεωγραφίας εἶδος, τὰ ἐπίγεια
τοῖς ἔρανίοις συνάπτον· εἰς ἓν, ὥς ἐγγυτάτω ὄντα,
ἀλλὰ μὴ διεσπῶτα τοσοῦτον,

Ὅσον ἔρανός ἐστι· ἀπὸ γαίης.

Φέρε δὲ τῇ τοιαύτῃ πολυμαθείᾳ προσαρμόζειν τὴν

scimus. Quæ hujus sunt generis omnia, cum solis
astrorumque reliquorum conversionem, nec non
motum versus centrum principii loco habeant, suf-
ficere nos ad cælum jubent, et ad ea quæ in cœlo
unicuique nostrum apparent: in quibus sane magna
admodum pro diversitate habitationum conspiciun-
tur discrimina. Quis ergo differentias locorum
recte et sufficienter docere atque explicare possit,
horum omnium ne parumper quidem habita ra-
tione? Etenim si institutum hoc, utpotè civilius;
non fert horum omnium exactam indagacionem,
certe tantam convenit adhibere, quantam civilis
homo potest consequi. Porro qui animum suum
jam eo usque extulit, is nequaquam ab universæ
terræ descriptione se abstinebit. Ridiculum enim
videtur, qui ausus sit cœlestia attingere, iisque in
docendo uti, eum nihil curare, tota terra, cujus pars
ea est quam homines incolunt, quanta qualisve sit,
quove loco universi sita: itemque unica tantum
sui parte, quæ nobis obtigit, an pluribus locis ea
inhabitetur, et quot ea sint: rursumque, id quod
homines non intolunt, quale ac quantum sit, et
quamobrem desertum. Proinde apparet, geogra-
phicum hoc genus cum sublimium rerum tracta-
tione, et Geometrica exercitatione, compositum esse,
terrestria cœlestibus ita adjungens, atque si vicinif-
sima inter se essent, neque tanto distarent inter-
25 vallo,

A terra quantum sublimis distat Olympus.

Agedum huic tot rerum cognitioni historiam ter-

^a MSS. ἁστέων Marg. Cas. sic Par. 1. 2. ^b ἔχον Efc. ^c ἡμῶν Med. 1. 2. ^d διδάσκει ex correct. Med. 2. ^e ἐφρόντισεν
Med. 1. et in margine adscriptum est εἰδέναι. ^f μὴ δ' εἰς Par. 1. μὴ δ' εἰ Par. 2. et alia manu μὴ τ' εἰ. ^g κείται Med. 2. ^h αὐτῆς
πόσον, καὶ ποῖόν τι, καὶ διὰ τί. Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ⁱ ποῖον Eton. ^k defunt εἰς ἐν Par. 3. ^l τοσαύτη Par. 3. Med. 1. 2.
^m πολυμαθείᾳ Med. 2.

tipodes: quos ullos esse post Laetantium III. 24. etiam D.
Augustinus Civ. D. XVI. 9. aliquando negavit. Itaque Apia-
nus in sua Cosmographia hujus loci testimonio Antipodes ad-
struit. Sed illud quodammodo, τρέπον τινα, non est de nihilo
additum. Nam non statim ἀντίποδας dici prohibent, quos lon-
gitudinis maximum intervallum dividit, cum possint vel antœci
esse, si in eodem parallelo sint, dempto æquatore, vel alioquin
non in unius lineæ circulum axis instar dimetientis extremita-
tibus seu polis duobus firi esse. Sed ea de re alios consule.
Xyland.

Ibid. τρέπον δὲ τινα] Ait τρέπον τινα, quia nec totis CLXXX.
gradibus longitudinis a se invicem sint diffiti Indi Hispanique:
nec proprie Antipodes vocari possunt, qui sint in eadem εὐκράτωρ.
Ἀντίποδας enim definiunt τὴν ἐν τῇ ἀντενικήτῃ τὸ ὑπὸ γῆς ἔχοντας
κλίμα, &c. Casaub.

3. καὶ ἐπὶ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς] Constans hæc est recte phi-
losophantium opinio: quam tamen evertere conatus est Epicu-
rus, et eum secutus Lucretius. lib. I. v. 1025. Φέρεται αὐτὴν
εἰς τὸ μέσον, niti in medium solet Lucretius optimus Latinitatis
auctor dicere. Cicero: de N. D. II. 45. Omnes partes mundi
undique medium locum capeffentes nituntur æqualiter. Φορᾶ Lucretio
nisus. Porro hoc referendum cenfeo ad id, quod dixerat modo
de Antipodibus. Hæc namque unica ratio est, quæ evincat esse
Antipodas. Cum enim omne grave deorsum vergat: τὸ καίτω
autem in corpore rotundo nihil aliud sit quam centrum: sequi-
tur ex omni parte habitari terram posse: quippe verum erit de
iis, qui ubicunque terrarum firi fuerint, deorsum eos vergere,
quæ est rerum gravium natura. Deorsum autem, est πρὸς τὸ μέ-
σον. Quare non dubito, quin Antipodas esse posse, facile esset
admissurus Strabo: quanquam essent necne, nusquam ab eo
affirmatur. Idem.

II. καὶ τῷ πολιτικῷ παρακολουθεῖν δυνατόν] Hoc est, quantum is
capere potest, qui in Reip. administratione versatur. Παρακολου-
θεῖν eleganti metaphora, animo consequi et percipere quod doceat-
ris: familiaris D. Paulo vox. Ptolemæus αἰς αὐτὸν οἱ ἡδὴ καὶ ἐπὶ
ποσὸν προειρησμένους δύνατο παρακολουθεῖν. Vide quæ notavimus ad
Lucan. Aët. I. 2. Idem.

17. μὴδ' ὅποσιν] Quam rationem habeat magnitudo terræ ad
magnitudinem cœlorum: aut potius quod nulla inter eas mag-

nitudines sit proportio. Tunc enim dicitur magnitudo ad mag-
nitudinem λόγον ἔχειν, quando id quod majus est, ab eo, quod
minus est, potest καταμετρηθῆναι. Quod de cœlis et terra dici
non potest. Vide Ptolem. lib. I. cap. Quod terra sit centrum
mundi. Idem.

Ibid. ὅποια τις] Qualis sit terræ figura. An πλατεῖα, an σφεν-
δόνη similis, an τυμπανοειδής, qualis denique figura. Qua de re
lege Aristotelem; De cœlo lib. II. c. XIII. et Ptolem. lib.
I. cap. ὅτι σφαιροειδής ἡ γῆ. Quæ sententia, auctorem habuit
primum Parmenidem. Idem.

18. μὴδ' ὅπως κειμένη τῇ σύμπαντι] Utrum sit μέση τῇ ἔρανῳ,
ut est: an extra axem quidem, sed æqualiter tamen ab utroque
polo distans: an in axe sita ad alterum polum magis accedat:
an denique neque in axe sit, nec ab utroque polorum æqualiter
distans. De quibus lege Aristotelem dicto loco: et Ptolemæum
lib. I. cap. Quod terra sit μέση τῇ οὐρανῷ: et Plinium lib. II.
cap. LXIX. Atque hoc quoque inventum esse Parmenidis le-
gimus. Idem.

22. μετεωρολογικῇ τινι] Μετεωρολογικὴν πραγματείαν vocat, non
quæ est de meteoris, et iis, quæ infra lunam gignuntur: sed τὴν
περὶ τῶν οὐρανίων, quæ est pars τῆς ἀστρονομικῆς. Proclus in Eucli-
dem docet, μετεωρολογικὴν esse partem astrologiæ, ac docere τὰς
τῶν ἐξαερίων διαφορὰς, καὶ τῶν ἀστέρων τὰς ἀποστάσεις, aliaque id ge-
nus astrologica theoremata. Ptolemæus eandem cum Strabone
sententiam ita extulit: τῆς ἐπισκέψεως καὶ παραδόσεως τὸ μὲν ἐστὶ γεω-
μετρικόν, τὸ δὲ μετεωροσκοπικόν. Achilles autem Statius erudite
quid inter μετέωρα et μετάρσια sit differentia, sic explicat. Τὰ
μὲν μετέωρα ἐν οὐρανῷ καὶ αἰθέρι ἐστίν, ὥς ἡλῖος καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ οὐρανὸς καὶ
αἰθήρ· μετάρσια δὲ τὰ μεταξὺ τῆς αἰθὲς καὶ τῆς γῆς, οἶον, ἀνέμοι, νεφέ-
λαι, ὕμφοι, ἀστραπαὶ. [Vide Clem. Alex. p. 234. ubi disting.
ipse.] Quare si hos sequimur auctores, libri Aristotelis Meteo-
rologici, non περὶ μετέωρων, sed περὶ μετάρσιων fuerint inscribendi.
Idem.

26. ὅσον οὐρανὸς ἐστὶ ἀπὸ γαίης] Homeri sunt verba, Iliad. 9. 16.
Τόσον ἐνερδ' αἰθέω, ὅσον ἔρανὸς ἐστὶ ἀπὸ γαίης.

Et Hesiodi in Theog. v. 720.

Τόσον ἐνερδ' ὑπὸ γῆς, ὅσον ἔρανὸς ἐστὶ ἀπὸ γαίης.

27. Φέρε δὲ τῇ τοιαύτῃ πολυμαθείᾳ] Transit ad tertium argu-
mentum: Id erat de utilitate, quæ e cognitione geographiæ
percipitur

restrem adjiciamus, ut animalium, plantarum et aliorum, quæ terra marive, five utilia, five inutilia nascuntur: ita enim evidentius fore puto quod dixi. Magno autem usui fore hanc historiam quicumque eam sibi paraverit, id cum ex antiquitatis memoria liquet, tum ratione constat. Etenim poetæ prudentissimos heroum pronunciant eos, qui multis peregrinationibus usi sunt, et varia loca pervagati: Pro magno quippe ducunt

Multorum vidisse hominum cum moribus urbes.

Et Nestor gloriatur de eo, quod cum Lapithis confueverit, veneritque ad eos

Longinqua e tellure procul, poscentibus ipsis.

Itemque Menelaus,

*Cyprum, Phænicenque, per Ægyptumque vagatus
Æthiopes adii, tum Sidonios, et Erembos,
Et Libyen, ubi cornutos conspeximus agnos.*

Et addit naturam regionis:

Hic ter oves unum fœtu solvuntur in annum.

Item de Thebis Ægypti:

*Illic terra suos fundit largissima fructus. Et,
Centum urbem claudunt portæ: per quamque ducenti
Arma viri currusque agitant.*

Hæc omnia animum ad consequendum prudentiam magnopere præparant, dum is natura locorum, animalium ac plantarum, cognoscenda formatur: quibus addenda sunt marina. Vivimus enim fere duobus in elementis, neque terrestres magis sumus quam marini. Ac probabile est, Herculem ob multiplicem experientiam atque historiam appellatum esse

Magnorum inspectorem operum.

Quæ initio diximus iis et memoria vetustatis, et ratio fert testimonium. Magnum autem præ reliquis momentum adferre ad ea, quæ nunc disputamus, videtur ea ratio, quod Geographiæ maxima pars ad civiles pertinet usus. Quippe locus actio-

ἐπίγειον ἱστορίαν, οἷον ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ ἄλλων, ὅσα χρήσιμα, ἢ δύσχρηστα φέρεי γῆ τε καὶ θάλασσα. Οἶμαι γὰρ ἐναργὲς αὖν γινέσθαι μᾶλλον ὃ λέγω. Ὅτι δὲ, καὶ τὸ ὄφελος μέγα παντὶ τῷ ὠφελισθέντι τὴν τοιαύτην ἱστορίαν, ἐκ τε τῆς παλαιᾶς μνήμης δῆλον, καὶ ἐκ τῆς λόγου. Οἱ γοῦν πηληϊάδῃ φρονιματώτερες τῶν ἡρώων ὑποφαίνονται, τὰς ὑποδημήσαντας^b πολλαχῇ, καὶ πλανηθέντας· ἐν μεγάλῃ γὰρ τίθενται τὸ, * Πολύων ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστα, καὶ νόον γινώσκειν· καὶ ὁ Νέστωρ σεμνυνέεται διότι τοῖς Λαπίθαις ὁμίλησεν, ἐλθὼν μετὰ πεμπίῳς

† Τηλόθεν ἔξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί.

Καὶ ὁ Μενέλεως ὠσαύτως·

‡ Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπλίους ἐπαληθεῖς,

15 Αἰθίοπας· θ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμβούς,

Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθωσι· ὠρεαίους καὶ τὸ ἰδιώμα τῆς χώρας·

Τρεῖς γὰρ πλείη μῆλα τελεσφόρον· εἰς ἐνιαυτόν.

Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων^d Θηβῶν·

20 Τῇ πλείῃ φέρει ζείδωρος ἄρεα· καὶ,

|| Αἶθ' ἐκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' εἰς ἐκάστην

Ἀνέρες^e ἐξοιχνέουσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσιν.

Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ὠφελισκέναι τινες εἰς φρόνησιν μεγάλα, τῷ μαθεῖν τὴν χώρας πλὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἰδέας· ὠρεαίνεσθαι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. Ἀμφίβοιοι γὰρ τρόπον πινὰ ἐσμέν, καὶ εἰ μᾶλλον χερσαῖοι, ἢ θαλάττιοι. Καὶ τὸ Ἡρακλέα εἰκὸς ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπειρίας τε καὶ ἱστορίας λεχθῆναι

§ — Μεγάλων ὀπίσθερα ἔργων.

30 Ἐκ δὲ δὴ τῆς παλαιᾶς μνήμης, καὶ ἐκ τῆς λόγου^h μαρτυρεῖται τὰ λεχθέντα ἐν ἀρχαῖς ὑφ' ἡμῶν. Διαφερόντως δ' ἐπάγεσθαι δοκεῖ μοι πρὸς τὰ νῦν ὁ λόγος ἐκεῖνος, διότι τῆς γεωγραφίας τὸ πλέον ἐστὶ πρὸς τὰς χρεῖας τὰς πολιτικάς· χώρα γὰρ τῶν ὠφελισθέντων ἐστὶ γῆ καὶ ἡ θάλαττα, ἣν οἰκούμεν· τῶν μὲν μικρῶν,

* Odyss. α'. 3.

† Iliad. α'. 270.

‡ Odyss. δ'. 83.

|| Iliad. ι'. 383.

§ Odyss. φ'. 26.

^a Par. 3. habet in margine τὸ χρήσιμον. ^b lege πολλαχῇ V. ^c ἐς Med. 2. ^d MSS. θηγο Marg. Cas. ^e ἐθ' Med. 2. ^f Vett. recte αὖ ἐκάστην Marg. Cas. sic Bre. Par. 1. 2. 3. Med. 1. Esc. Mosc. ^g αὖ ἐκάστη Med. 2. ^h ἀνιχνέουσι, et ex correct. ἐξινέουσι Med. 2. ⁱ μαρτυρεῖ Mosc. ^j deest πρὸς Par. 1.

percipitur maxima. Tractat hanc quæstionem duplici via: primum, generaliter id probat: idque bifariam: veterum auctoritate, et ratione. Deinde accuratius, atque utilitatem hanc partitur in duas species: altera est πρὸς τὰς πράξεις: altera est πρὸς τὴν θεωρίαν: quam divisionem etiam supra innuerat, ut ibi monuimus. De utraque utilitate seorsim deinde agit. Casaub.

19. Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν] Etiam in manu exaratis codicibus ita legitur, aut etiam corruptius. Puto autem totum locum esse sic legendum:

Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων,

— τῇ πλείῃ φέρει ζείδωρος ἄρεα.

Καὶ ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν· Αἶθ' ἐκατόμυλοι, &c.

Mirum est enim quam multos locos in hoc auctore similiter corruptos observaverimus, et emendaverimus: et est sane proclivis error, ut quum vicinis in locis bis posita est aliqua dictio, ab una ad alteram transiliat festinans scriba. Alioquin fatendum est esse ἀμαρτημα Strabonis μνημονικόν. Quid si pro isto carmine

Αἰγυπτίῃ, τῇ πλείῃ, &c. Odyss. δ'. 229.

quod Thebis non convenit, istud reponamus?

— Θηβας

Αἰγυπτίας, ὅτι πλείῃ δομοῖς ἐν κτήματα κεῖται.

quod a superiori parum differt: et Thebis convenit. Ex Iliad. ι'. 381. Idem.

20. τῇ πλείῃ φέρει] Mutare hic nihil sum ausus, tametsi mihi locus sit suspectus. Hæc enim non de Thebis dicuntur apud Homerum. Odyss. δ'. 229. sed simpliciter de Ægypto. Et Thonem fuisse ad Canobicum ostium, satis profecto longe a

Thebis, Eustathius copiose differit. Hoc itaque in univèrsum de Ægypto dictum est, aut certe non de Thebis adeo procul distitis: de quibus Achilles verba disertè loquuntur. Fortasse scripsit Strabo ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων — τῇ πλείῃ φ. ἀρ. καὶ Θηβῶν. Αἶθ' ἐκατ' — vix enim credo esse lapsum memoria in hac re. Mox pro ἐκ τῆς λόγου μαρτυρεῖ, non videtur stare sententia, nisi μαρτυρεῖται, legatur. Xyland.

23. παρασκευαί τινες εἰς φρόνησιν μεγάλα] Erudite Strabo ut omnia. Confer cum iis quæ docet philosophus Nicomach. vi. cap. viii. Hæc autem est probatio ἐκ τῆς λόγου, quæ sequitur, τὴν ἐκ τῆς παλαιᾶς μνήμης. Casaub.

30. ἐκ δὲ δὴ] Lego, ἐκ γὰρ δὴ. Δὲ δὴ, etsi Atticum est, tamen hic non potest admitti. Est enim conclusio probationis tertii argumenti. Idem.

31. Διαφερόντως δ' ἐπάγεσθαι δοκεῖ.] Hic incipit seorsim agere de ea utilitate, quæ percipitur ab hac scientia πρὸς τὰς πράξεις. Estque hoc veluti corollarium quoddam superioris disputationis. Idem.

34. χώρα γὰρ τῶν ὠφελισθέντων ἐστὶ γῆ καὶ ἡ θάλαττα] Orbis terrarum et geographiæ est subjectum, et actionum humanarum; sed diversa ratione: illius, ut ὑποκειμένου γένος, et subjectum de quo agat: harum, ut locus in quo ipsæ peragantur. Omnis enim actio certo loco agitur. Hæc ratio est cur in politicis de loco et situ orbis agat Aristoteles. Idem.

35. γῆ καὶ ἡ θάλαττα, ἣν οἰκούμεν] Non sincerus locus: melius γῆ, ἣν οἰκούμεν, καὶ ἡ θάλαττα. Vel lege αὖ οἰκούμεν. V.

*Quique colunt Hyriam, saxosumque Aulidis agrum,
Schanumque, et Scolum.* —

nobis vero convenit hoc: non item quæ apud Indos sunt, neque alia etiam, quæ singulorum sunt locorum: neque enim eo nos deducit ratio utilitatis, quæ maxime huic solertiæ modum præscribit. Atque hoc etiam in exiguis rebus manifestum est, ut in venationibus. Nam commodius venabitur is, cui sylvæ qualitas ac quantitas fuerit nota: et ad castrorum insidiarumve locationem, aut ad iter faciendum, loci peritia requiritur. Sed in majoribus, hoc tanto est evidentius, quanto et majora peritiæ præmia, et graviora imperitiæ damna sunt proposita. Nam Agamemnonis quidem classis Myfiam veluti Troadem populans, turpiter retro cursum avertit: et Persæ atque Afri, trajectus freti putantes esse angustos, tantum non in magna pericula devenere. Suæ quidem stultitiæ monumenta reliquerunt Persæ, sepulchrum Salganei apud Euripum Chalcidicum ab ipsis occisi, quod male eos a Malea ad Euripum duxisset: nec non Afri tumultum Pelori, eandem ob causam interfecti. Et bello Xerxico plena naufragiorum tabulis fuit Græcia. Æolum quoque et Ionum colonia hujusmodi clades multas tulit. Contra res aliquoties præclare sunt gestæ peritia locorum: quemadmodum Ephialtes fertur in angustiis quæ sunt apud Thermopylas,

* Οἱ δ' Ἰρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδᾳ πετρήεσαν,
Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε —

ἡμῖν δὲ ^a προσήκει· τὰ δὲ ^b ὡς Ἰνδοῖς ^b οὐπω, καὶ τὰ κατ' ἑκάστα, ἐκέπ'· ὁ δὲ γὰρ ἡ χρεῖα ἐπάγεται· μέτρον δὲ αὐτῇ μάλιστ' ^c τοιαύτης ἐμπειρίας. Καὶ τὸτο καὶ ἐν μικροῖς μὲν δὴλόν ἐστιν· οἷον ἐν τοῖς κυνηγετοῖς· ἄμεινον γὰρ ἂν ^d θηρεύσειέ τις εἰδώς ^e τ' ὕλην, ὁποῖα τις, καὶ πόσῃ καὶ τρατοπεδεύσῃ ^d δὲ χαλῶς ἐν χωρίῳ, τῷ εἰδότης ἐστὶ, καὶ ἐνεδρεῦσαι καὶ ὁδεύσαι. ¹⁰ Ἀλλ' ἐν τοῖς μεγάλοις ἐστὶ τηλαυγέστερον, ὅσωπερ καὶ τὰ ἄλλα μείζω τὰ τῆς ἐμπειρίας, καὶ τὰ σφάλματα ἐκ τῆς ^f ἀπειρίας. Ὁ μὲν τοι ^g Ἀγαμέμνωνος τόλως τὴν Μυσίαν, ὡς τὴν Τρωάδα πορθῶν, ἐπαλινδρόμησεν αἰοχρῶς. Πέρσῃ δὲ, καὶ Λίβυες, τὰς πορθμούς ¹⁵ ὑπονοήσαντες εἶναι τῷ πλεῖστον φενομένους, ἐλγὺς μὲν ἦλθον κινδύνων μεγάλων· πρόπαια δὲ τῆς ἀνοίας κατέλιπον· οἱ μὲν τὸν τῷ Σαλγανέως τάφον πρὸς τῷ Εὐρίπῳ τῷ Χαλκιδικῷ, τῷ σφαγέντος ὑπὸ ^h τῷ Περσῶν, ὡς καθοδηγήσαντος φάουλως ⁱ ἀπὸ ⁱ Μαλεῶν ὅτι τὸν ²⁰ Εὐρίπῳ ^k τῷ τόλῳ· οἱ δὲ τὸ τῷ Πελάργῳ μῆνιμα, καὶ τέττα διαφθάρντος κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν. Πλήρης τε ναυαγίων ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἑξέρξῃ τρατείαν. Καὶ ἡ τῶν Αἰολέων δὲ, καὶ ἡ τῶν Ἰώνων Σποικία, πολλὰ τοιαῦτα πηαίσματα ὡς ἀδέδδακεν. ²⁵ Ὁμοίως δὲ, καὶ κατορθώματα ὅπερ τὴν κατορθώσθηναι σιμύειν ὡς τὴν ἐμπειρίαν τῶν τόπων· καθάπερ ἐν τοῖς περὶ ^l Θερμοπύλας γενοῖς ὁ Ἐφιάλτης λέγεται

* Iliad. β'. 496.

^a προσήκει Med. 1, et ex correct. Med. 2. sic Par. 2. sed alius supra scripsit — και. ^b ὡς Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. et Med. 2. sed ex correct. Supple φράζειν. V. ^c Vett. habent θηρεύσει et θηρεύση Marg. Caf. θηρεύσει Par. 1. Eton. θηρεύση Par. 2. Efc. Mosc. ^d deest δὲ Par. 1. et Efc. Par. 2. habet δὲ, sed punctis notatum. ^e ἄλλα ex correct. Med. 2. ^f Par. 1. habet τ' τοπῶν in marg. ^g Vett. Ἀγαμέμνωνος Marg. Caf. sic Bre. Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^h deest τῶν Med. 2. ⁱ Μαλεῶν et Μαλεῶν alia manu supra Par. 2. Μαλεῶν ex correct. Med. 2. ^k τὸν τόλον Bre. Par. 1. 2. 3. Gron. Med. 1. Eton. Mosc. τόλον Med. 2. sine τόν. ^l Θερμοπύλαις Med. 2. Θερμοπύλα in marg. Par. 2.

3. Τὰ δὲ παρὰ Ἰνδοῖς ὕπω] Lectio MSS. τὰ δὲ παρὰ Ἰνδοῖς ὕπω, καὶ τὰ κατέκασα. Optima sane lectio. Bæotiæ minima quæque (ait) cognita habere Indis nihil profuerit: nobis multum. Et e contrario, minima quæque Indorum et singula loca omnino tenere, nobis fuerit inutile. Ratio in promptu: dictum est enim, Geographiæ accuratam cognitionem utilem esse πρὸς τὰς πράξεις τὰς πολιτικάς. Nemo autem, ait philosophus, deliberat, πῶς ἀριστα πολιτεύονται οἱ Σκύθαι, aut Indi. Mutaret uterque sententiam si revivisceret: quippe Hispanus etiam de iis, quæ in altera οἰκισμένη agenda sint, hodie deliberat. Casaub.

5. Μέτρον δὲ αὐτῇ μάλιστ' τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας.] Ait μάλιστ', non temere: neque enim negat posse geographum quædam inferere, quæ magis πρὸς τέρειν καὶ γνώσιν faciant, quam πρὸς χρεῖαν: de quo mox dicet. Et re vera hominis est, ut recte censet Aristoteles, pusilli animi et abjecti τὰς χρεῖας ita sectari, ut nihil velis scire nisi quo statim sis usus. Atqui oculus corporis ea videndo delectatur, quorum scit nullum sibi fore unquam usum. Est autem pridem istorum explosa sententia, qui in omni actione, omnique disciplina, τὸ χρήσιμον ἀπαντῶντες, nihil disci, nihil agi, cuius non sit aliqua utilitas, voluerunt; explosa inquam est ex sanorum quidem hominum mentibus stulta istorum opinio, quam eleganter refellit Alexander Aphr. libro iv. Dubitationum et solutionum, cap. xx. Quare causa non erat cur tam superbe et impotenter triumpharet novus philosophus, si quid sibi videretur in accuratissimis philosophi disputationibus animadvertisse, cuius usum non statim deprehenderet. Sed valeat novus philosophus, ὅς τις ὅστις, cum suis animadversionibus et quas evomit πικρὰς χολαῖς. Idem.

12. Ἀγαμέμνωνος τόλως] Historia ab interpretibus poetæ refertur ad illa (Homer. Iliad. α'. 59.)

— παλιμπλαγχθέντας ὡς ἀπ' ἀπονοήσεω. Idem.

14. Πέρσαι δὲ] Xerxes cum exercitu. Idem.

Ibid. καὶ Λίβυες] Hannibal profugus Syriam petens, Mela 11. 7. et Valerius Max. lib. ix. c. viii. alii. Idem.

Ibid. τὰς πορθμὺς ὑπονοήσαντες εἶναι τῷ πλεῖστον φενομένους] Atqui ego quoque idem putabam: nempe τὰς πορθμὺς εἶναι τῷ πλεῖστον φενομένους. Et ita video loqui bonos quosque scriptores. Sic Homerus Od.

μ'· vocat fretum angustum inter Scyllam et Charybdin, φεινωπὸν, sic Æschylus in Prometheus φεινωπὸν vocat fretum Siculum, et Apollonius fretum Bospori πρὸς φεινωπὸς difertim appellat. Nisi igitur mens mea vehementer cæcutit, aut obscure id, quod voluit, elocutus est Geographus, aut ille aliter scripsit. Sed profecto Strabo scriptor accuratissimus omni culpa liberandus est. Quare legendum est non τῷ πλεῖστον, sed τυφλὸς. Τυφλὸν φεινωπὸν maris appellat, locos in mari angustos, ubi sunt brevissima ac fyrtes, et cæca vada. Vocem τυφλὸς quam sæpe sic usurpet hic auctor, non libet hic adnotare: tantum proponam verba ejusdem Strabonis e lib. ix. p. 618. Edit. Amst. ubi de Salganeo iterum sic scribit. Νομιζέοντας κατέργει ὡς ἐξ ἀπατης ἐμβαλόντα τὸν τόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάσσης φεινωπὸν. Ergo hic quoque sic legendum. Casaub.

16. πρόπαια δὲ τῆς ἀνοίας κατέλιπον] Lege, ἀγνοίας. Exprobat enim non desipientiam qua innocentes per magnum scelus occiderunt, sed imperitiam locorum: atque hoc est quod modo appellabat σφάλμα ἐκ τῆς ἀπειρίας. Sic Diodorus lib. xiii. de Atheniensium insano populo, qui bene de se meritos duces mortis, fraude quorundam inductus, damnaverant. Οἱ μὲν γὰρ (ait) ἐξαπατηθέντες, ἐπὶ χρεῖα τῆς ἀγνοίας ἔλαβον μετ' ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ita legit etiam vetus interpres. Verumtamen alteri lectioni favent hæc verba Valerii. lib. ix. c. 8. Igitur angusti atque æstuosi maris alto e tumulo speculatrix statua, tam memoria Pelori, quam Punica temeritatis, ultra citraque navigantium oculis expositum indicium est. Casaub.

Ibid. ἀνοίας] Interpres vertit ignorantiam, ut videatur legisse ἀγνοίας. Xyland.

20. τῷ τόλῳ] Veteres quinque codd. τὸν τόλον. Casaub.

21. κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν] Aliter causam explicat Mela: et aliter Valerius Max. quicum sentit Servius in iii. Æneid. v. 402. Idem vero notat legi, angulum illum Siciliæ etiam ante ita fuisse dictum. Idem. Bochartus recte observat Pelorum non esse a gubernatore Annibalis nominatum. Liber enim de mirabilibus Aristoteli ascriptus, et certe Annibale antiquior, Pelorum hoc memorat. Canaan, p. 523. F.

27. ὁ Ἐφιάλτης λέγεται] Historia est nota. Vide Herodotum lib. vii. c. 213, 214. et Diodorum lib. xi. Idem.

δείξας τὴν διὰ τῶν ὁρῶν ἀτραπὸν τοῖς Πέρσαις, ὑπο-
χειρίσας αὐτοῖς ποιεῖσθαι τὰς περὶ Λεωνίδα, καὶ δέξα-
σθαι τὰς βαρβάρους εἰσὶν Πυλῶν. Ἐάσας δὲ τὰ πα-
λαιά, τὴν νῦν Ῥωμαίων στρατείαν ἐπὶ Παρθαίους
ἱκανὸν ἡγεῖμαι^a τέτε τεκμήριον· ὥς δ' αὖτως τὴν ἐπὶ 5
Γερμανὺς, καὶ Κελτὰς, ἐν ἔλεσι καὶ δρυμοῖς ἀβάτοις
ἐρημίαις τε τοπομαχόντων τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ
ἐξ ἑὸς πόρῳ ποιοῦντων τοῖς ἀγνοῦσι, καὶ τοῖς ὁδοῦς
ἐπικυρτοῦσθαι, καὶ τοῖς εὐπορίας τροφῆς τε, καὶ τῶν
ἄλλων. Τὸ μὲν δὴ πλεόν, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς τοὺς 10
ἡγεμονικοὺς βίβας καὶ τοὺς χρείας.^b Ἐπὶ δὲ καὶ τῆς
ἡθικῆς φιλοσοφίας, καὶ πολιτικῆς τὸ πλεόν^c περὶ τὰς
ἡγεμονικὰς βίβας^d καὶ τοὺς χρείας^e σημεῖον δὲ· τὰς γὰρ
τῶν πολιτειῶν διαφορὰς, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν διακρί-
νομεν· ἄλλω μὲν ἡγεμονίαν πέντες τὴν μοναρχίαν, 15
ἑν καὶ βασιλείαν καλεῖσθαι· ἄλλω δὲ, τὴν^f ἀριστοκρα-
τείαν· τρίτῳ δὲ, τὴν δημοκρατίαν· τοσαύτας δὲ καὶ
τοὺς πολιτείας^f νομίζομεν, ὁμωνύμως καλοῦντες ὥς
ἀν' ἀπ' ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχέσας τῆς εἰδοποιίας.
Ἄλλος γὰρ νόμος τὸ τῆ βασιλείας πρόταγμα, ἄλλος 20
δὲ^g τὸ τῶν ἀρίστων, καὶ τὸ τῆ δῆμυ. Τύπος δὲ, καὶ
σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος· διὰ τῆτο δὲ, καὶ τὸ δίκαιον

^a Vett. τέτων Marg. Cas. sic Bre. Par. 2. 3. Eton. Mosc. correct. Med. 2.
^b καὶ τὰς χρείας defunt Par. 1. 2. 3. Gron.
^c ἀριστοκρατίαν Med. 1. 2. Eton. Mosc.
^d γινώσκουμεν ex correct. Med. 2.

^e ἐστὶ Efc. et Par. 2. fed alia manu supra.
^f ἐπὶ Med. 1. et ex Med. 1. Efc. Mosc. deerant etiam Med. 2. fed addita sunt poste-
^g δὲ ἢ ἀρίστων alia manu supra Par. 3.

1. δείξας τὴν διὰ τῶν ὁρῶν ἀτραπὸν] Ἀτραπὸς est via recta et angusta, μὴ ἔχουσα ἐκτροπὰς. Videtur autem nomen istud de appellativo, ut grammatici vocant, factum proprium isto loco. Appianus, Μὴ τις λάδοι κατὰ τὴν λεγομένην Ἀτραπὸν περιελθὼν, ἣ δὴ Λακεδαιμονίοις τοῖς ἀμφὶ Λεωνίδα, &c. Casaub.

4. τὴν νῦν Ῥωμαίων στρατείαν] Testantur id Romanæ historiæ. De bello Parthico, et fraude Artavædis, vide lib. xi. et xvi. De Gallis quod ait, referendum est ad ea, quæ infra de Morinis lib. iv. narrantur, et apud Cæsarem de Nervii. Bell. Gall. ii. 17. 18. 19. Idem.

10. Τὸ μὲν δὴ πλεόν] τὸ μὲν δὴ πλεόνες, ὥσπερ. Sic et Aldus et interpres. Et hoc quidem, quod amplius est. Sed verba sic posita nullam dant sententiam, ut mirum non sit lapsum esse. Lego, πλεόν. Est autem collatio philosophiæ moralis cum geographica. Xyland.

11. καὶ τὰς χρείας] Hoc est et ipsa rerum experimenta, sive πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον. Casaub.

Ibid. Ἐπὶ δὲ καὶ τῆς ἡθικῆς φιλοσοφίας, καὶ πολιτικῆς] Legendum est, Ἐπὶ δὲ καὶ. Nunc docet etiam Ethicam ac Politicam aliquid juvari a Geographia. Nam cum uterque circa eos potissimum versetur, qui præsunt rebus agendis, ad quem proprie spectare harum rerum cognitionem supra disputatum est: videtur omnino necessarium esse ut nec ethicus, nec politicus, harum rerum sint rudes. Ac sane si horum est moderari ac quasi præscribere iis, qui in Reip. administratione versantur circa res agendas, res autem geri sine locorum, in quibus gerendæ sunt, cognitione nequeunt, nemo non videt ut recte præscribatur quid sit agendum, quid non, aliqua saltem locorum cognitione opus esse. Hic quærat fortasse aliquis, quæ ratione dictum sit a Strabone Ethicam philosophiam versari circa τὰς ἡγεμονικὰς βίβας. Nam de politica minus est obscurum, et explicat ipse. Videtur igitur existimasse Strabo, quicquid Ethicus philosophus de virtutibus et actionibus secundum virtutem, aut potius secundum naturam, quod est σαφέστερον, disputat, etsi generaliter ad omnes, proprie tamen ad eum pertinere, qui primas in Rep. obtinet: quia is unus est, quem Reip. potissimum intersit vel bonis vel pravis moribus esse imbutum. De uno quum loquor, intelligo πᾶν τὸ περιεῖον τῆς πόλεως, sive is sit unus, sive sint plures uno, seu ὁλίγοι, sive multi. Ac possunt opinor ista dici non inepte: verior tamen expositio hujus loci hæc est. Ἠθικὴν φιλοσοφίαν cum dicit, nomen generis pro nomine speciei usurpat, quod quum esset obscurum et ambiguum, addidit καὶ πολιτικῆς: ubi τὸ καὶ est ἐξηγηματικόν. Quare etsi utrumque nomen conjunxit, tamen unam intellexit τῆς ἡθικῆς φιλοσοφίας partem, τὴν πολιτικὴν. Patet id ex sequentibus, si quis non oscitanter ea legat. Idem.

13. σημεῖον δὲ] Quid hæc probatio ad philosophiam ἡθικὴν? Idem.

Perfis demonstrando per montes calle, Leonidam cum fociis in manus tradidisse, barbarosque intra Pylas adduxisse. Etomissis antiquis, existimo proximam Romanorum in Parthos expeditionem huic proposito demonstrando sufficere: tum in Germanos et Celtas, cum barbari in paludibus et nemoribus inviis ac solitudinibus degentes, locorum natura se tuerentur, efficerentque ut locorum ignaris procul remota viderentur, quæ erant propinqua, itineraque occultarent, et alimentorum ac rerum aliarum copiam præciderent. Ergo, ut docuimus, Geographiæ major pars ad vitam et usum principum virorum refertur. Porro autem circa hæc eadem major pars philosophiæ moralis ac civilis versatur. Indicium est hoc, quod rerum publicarum formas a principatibus fecernimus, alium principatum statuentes monarchiam, quæ et regnum dicitur: aliam optimorum, aliam populi potestatem: totidemque reipublicæ genera judicamus, iisdemque ea nominibus afficimus, quod ab iis habent principium suæ informationis. Alia enim lex est mandatum regis, alia optimatum, alia populi. At lex reipublicæ descriptio est atque forma: ideoque

Ibid. τὰς γὰρ τῶν πολιτειῶν διαφορὰς, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν διακρίνομεν.] Commune hoc igitur Stoicis et Peripateticis. Aristoteles enim non aliunde investigat quot sint πολιτείας genera. Eum vide et confer cum istis, quæ ab eo docentur in libris de Rep. tum alibi passim, tum l. iii. c. v. Plato quoque cum alibi idem docet, tum l. iv. de legibus: ubi inter alia dicit unamquamque πολιτείαν τὸ τοῦ δεσπότη προσαγορεύεσθαι κράτος. Semel lectorem monitum volo, has disputationes et reliquas hujusmodi, apud Strabonem, ex principiis apud Stoicos ratis esse explicandas: quoniam vero veterum Stoicorum libros Zenonis, Cleanthis, Chrysippi, aliorum, amissimus, mirum non est multa esse, quæ non facile intelligi queat, unde fumat Strabo. Idem.

18. ὁμωνύμως καλεῖντες] Nam ubi ἀρχὴν βασιλείας, dicimus ibi esse eam πολιτείας formam quam βασιλείαν appellamus, ubi ὁλίγοι, ὀλιγοκρατίαν, ubi ὁ δῆμος, δημοκρατίαν: aut etiam δῆμον. Attici enim scriptores δῆμον sæpe ἀντὶ δημοκρατίας et statu populari usurpant: unde illud καταλύει τὸν δῆμον. [Passim apud Thucydem et oratores Græcos, et in illo præclaro veteris cujusdam dicto apud Plutarchum in Coriolano. Πρῶτος κατέλυσε τὸν δῆμον ὁ πρῶτος ἐσθίας καὶ δεκάσας. Hoc est, Primus ille democratiam evertit, qui primus populum epulis et largitionibus corrumpit. Quem locum Xylander minus recte exprestit.] Hæc igitur est ὁμωνυμία quam intelligit: quum sit potius παρωνυμία, si sequamur τὰς ἐν τῶν περιπάτων. Idem alibi observabis. Idem.

19. τὴν ἀρχὴν ἐχέσας τῆς εἰδοποιίας] Hoc est, τὴν εἰδοποιὴν διαφορὰν. Idem.

21. καὶ τὸ τοῦ δῆμυ] Ex superioribus apparet legendum esse, καὶ ἄλλος τὸ τοῦ δῆμυ. Imperitus librarius et iners ægrè tulit vocem ἄλλος toties repeti. Porro etiam Jurisconsulti distinguunt accurate inter legem, plebiscitum, Senatusconsultum, et Principis constitutionem. Idem.

Ibid. τύπος δὲ, καὶ σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος] Platonis est sententia νόμων εἶναι εἶδη τοσαῦτα ὅσα περὶ πολιτειῶν. Aristoteles in libris Πολιτικῶν paullo aliter videtur sentire. Ejus verba sunt, πρὸς γὰρ τὰς πολιτείας τοὺς νόμους δεῖ τίθεσθαι, καὶ τίθενται πάντες· ἀλλ' οὐ τὰς πολιτείας, πρὸς τοὺς νόμους. Μοχ. Νόμοι δὲ κεχωρισμένοι τῶν δηλόντων τὴν πολιτείαν, &c. Idem. Ut mihi videtur Platoni non discrepat. Hic ait quantas esse rerum formas, tantas esse legum. Et vere dicit. Ille tantum affirmat leges adaptandas esse semper ad statum rei politicæ, et non vice versa statum rei politicæ ad leges. Quæ opiniones non discrepant. F.

22. καὶ τὸ δίκαιον] Thrasymachus Sophista apud Platonem α. πολιτειῶν. Xyland.

Ibid. τὸ δίκαιον εἶπον τινες τὸ τῆ κρείττους συμφέρον] Plato lib. i. de Rep. Μόνον ἄρα δίκαιόν ἐστι κατὰ τὸν σὺν λόγον, τὸ τῆ κρείττους συμφέρον ποιεῖν. et in iv. de legibus, τὸν φύσει ὅρον τῆ δίκαιου λέγεσθαι κάλλιστον ἔσθαι, ait hospes Athenienfis, τὸ τῆ κρείττους συμφέρον. Casaub.

jus quidam definierunt potentioris esse commodum. Si ergo philosophia civilis plerumque circa principes verfatur, Geographia autem etiam conducit ad eorum utilitates: hoc ipso hæc aliquam præcipuam commoditatem obtinet: verum ad actiones ea commoditas refertur. Sed et contemplationem habet hæc tractatio minime ineptam, partim artificiosam et mathematicam, partim in historia et fabulis fitam, et ad agendum nihil conferentem: ut si quis Ulyssis, Menelai, aut Jasonis errores recenset, nihil is videbitur ad prudentiam parandam adferre adjumenti, quam in actione verfans requirit, nisi sicubi eorum, quæ ii perferre coacti sunt, utilia exempla admisceat: non illiberalem tamen delectationem præbet ei, qui animadvertit loca, quæ fabulis occasionem præbent. Atque hoc requirunt, quorum actiones ad gloriam ac voluptatem spectant. Non autem fit plerumque: ideo et utilitas, ut par est, magis quæritur: itaque Geographus etiam utilia magis jucundis confectari debet: quia idem de historia judicandum est et mathematicis. Nam et in his semper quod utilius ac fide dignius est, præcipue captari debet. Maxime autem videtur, id quod ante etiam monuimus, Geometria atque Astronomia indigere hoc institutum: ac plane ita res habet: figuræ quippe, inclinationes, ac magnitudines, aliaque his affinia sine ista methodo haberi nullo modo possunt. Sed velut totius terræ dimensio alibi demonstratur, ita hic pro certis ponuntur atque habentur, quæ alibi sunt ostensa. Sumitur hoc quoque, mundum esse globum, itemque globosam terræ superficiem: itemque ante hæc, ferri corpora ad medium, quod unum sensu cognoscitur, aut e communibus ani-

εἰπόντινες τὸ τῆς κρείττους συμφέρον. Εἴπερ οὖν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τὰς ἡγεμόνας τὸ πλεόν ἐστιν, ἔστι δὲ καὶ ἡ γεωγραφία περὶ τὰς ἡγεμονικὰς χρείας, ἔχει δὲ ἂν τὸ πλεονέκτημα^a καὶ αὐτὸ πλεονέκτημα. Ἀλλὰ τὴν μὲν τὸ πλεονέκτημα, πρὸς τὰς πράξεις. Ἐχει δὲ τινὰ καὶ θεωρίαν ἐφ' αὐτὴν ἢ πραγματείαν, τὴν μὲν τεχνικὴν τε καὶ μαθηματικὴν, καὶ φυσικὴν. τὴν δὲ ἐν ἱστορίᾳ καὶ μύθοις κειμένην, ἔστι δὲ ἔστιν πρὸς τὰς πράξεις. οἷον εἴ τις λέγει τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην καὶ Μενελάου, καὶ Ἰάσονος, εἰς φρόνησιν μὲν ὁδὸν ἂν συλλαμβάνειν δόξειεν, ἢν ὁ πρῶτος ζητεῖ, πλὴν εἴ τις καταμίσθῃ καὶ τῶν γενομένων ἀναγκαίων τὰ πρῶτα δείγματα χρήσιμα. Διαγωγὴν δ' ὅμως πορίζοι ἂν ὅτι ἀνελεύθερον τῷ ὑποβάλλοντι ὅτι τὰς πρὸς τὰς πρῶτα χρόνους τὴν μυθοποιίαν. Καὶ γὰρ τὴν ζητῶσιν οἱ πράττοντες ἀπὸ τοῦ ἑνδοξοῦ, καὶ τὸ ἡδύ, ἀλλ' ἐκ ὑποπολῦ. μᾶλλον γὰρ πεισθίζουσιν, ὥς εἰκός, αὐτὰ τὰ χρήσιμα. διόπερ καὶ τῷ γεωγράφῳ τέτων μᾶλλον, ἢ ἐκείνῃ, ὑπομελητέον. Ὡς δ' αὖτως ἔχει καὶ περὶ τῆς ἱστορίας καὶ περὶ τῶν μαθημάτων. καὶ γὰρ τέτων τὸ χρησίμον αἰετὶ μᾶλλον ληπτέον, καὶ τὸ πιστότερον. Μάλιστα γὰρ δοκεῖ, καθάπερ εἴρηται, γεωμετρίας τε, καὶ ἀστρονομίας δεῖν, τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. Καὶ δεῖ [μὲν] ὥς ἀληθῶς. σχήματα γὰρ, καὶ κλίματα, καὶ μεγέθη, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τέτοις οἰκεία, ἔχει οἷον τε λαβεῖν καλῶς, ἀνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου. Ἀλλ', ὥς περ τὰ περὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῆς ὅλης γῆς, ἐν ἄλλοις δεικνύουσιν, ἐν ταῦτα δὲ ὑποθέσασθαι δεῖ, καὶ πιστεῦσαι τοῖς ἐκείνῃ δειχθεῖσιν. ὑποθέσασθαι δὲ καὶ σφαιροειδῆ μὲν τὸν κόσμον, σφαιροειδῆ δὲ καὶ τὴν ὑπερφάνειαν τῆς γῆς. ἐπὶ δὲ τέτων πλεονέκτηρον, ἢ ὅτι τὸ μέσον τῶν σωμάτων φορεῖν. αὐτὸ μόνον ὅτι τῆς αἰσθησεως, ἢ τῶν κοινῶν

^a MSS. αὐτὴ. Marg. Caf. sic Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^b μαθητικὴν Eton. ^c MSS. ἔστι Marg. Caf. sic Bre Par. 3. Gron. Esc. ^d λόγοι Par. 1. 3. Med. 1. 2 Eton. ^e καταμίσθῃ Par. 3. ^f MSS. χωρίζοι Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ^g ἢ Bre. Par. 3. ^h ἐκείνῃ Bre. Par. 3. Mosc. ⁱ δεῖ γὰρ ὥς Esc. deest μὲν Par. 1. 2. pro μὲν est spatium 5 literarum in Mosc. ^k λαχθεῖσιν ex correct. Med. 1. ^l δεῖ τὴν ἐπιφ. . . Mosc. deest καὶ in Par. 3. ^m τέτων ex correct. Med. 1.

1. Εἴπερ ἔν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τὰς ἡγεμόνας τὸ πλεόν ἐστιν] Xenophon hanc rem fusius tractat in Memorab. L. 3. c. 6. ubi quanquam nihil de Geographia nominatim ait; omnes tamen Reip. negotia capeffientes regionem et suam et hostium bene noscere debere affirmat; vires enim et adversariorum et suas non aliter discere posse, quam per locorum peritiam, nec quomodo proventus urbis, si quid defecerint, expleant. F.

5. Ἐχει δὲ τινὰ καὶ θεωρίαν καὶ ἐπιστήμην. Altera utilitatis pars, quæ est πρὸς θεωρίαν καὶ ἐπιστήμην. Casaub.

6. τὴν μὲν τεχνικὴν] θεωρίαν τεχνικὴν vocat καταχρηστικῶς, quam supra ἐπιστήμην dixit melius: sed et apud Aristotelem hæc interdum confunduntur. Idem.

9. οἷον εἴ τις λέγει] Exemplum θεωρίας τῆς ἐν μύθοις, quam quidem negat afferre aliquid utilitatis (nisi eo casu quem exprimit) ei, qui rebus agendis operam det, quem vocat πράττοντα. Afferre tamen ait delectationem liberali homine dignam. Idem.

13. διαγωγὴν δ' ὅμως πορίζοι] Institutionem noster imperite, est enim διαγωγὴ delectatio ad fallendum temporis tædium, frangendumque (ut Flaccus noster ait lib. 2. Od. 7. l. 6.) morantem diem, Kurtzweil. Xyland.

Ibid. διαγωγὴν δ' ὅμως πορίζοι ἂν οὐκ ἀνελεύθερον] Sic ait philosophus Πολιτ. lib. viii. c. 5. Musicam esse διαγωγὴν τῶν ἐλευθέρων. Διαγωγὴν autem eodem lib. ita definit, ut sit τῆς διὰ τῶν πόνων λύπης ἱατρεία τις, habens non solum τὸ καλόν, sed etiam τὴν ἡδονήν: vocat et ἀνάπαυσιν: quæ duo conjunxit Polybius de historiarum lectione loquens lib. v. δυνάμενοι μετ' ἐνυχήμονος ἀναπαύσεως ἅμα καὶ διαγωγῆς. Idem Aristoteles lib. i. c. i. τῶν μετὰ τὰ φυσικά, scribit, τῶν ἐνυσιωμένων τεχνῶν, τὰς μὲν πρὸς τὰ ἀναγκαῖα, τὰς δὲ πρὸς διαγωγὴν εἶναι. Vetus interpres qui vertit fecernit, fecutus est lectionem, quæ in MSS. plerisque reperitur, χωρίζει.

Verum nihil est mutandum. Sic πορίζειν ἡδονήν apud philosophum. Casaub.

15. Καὶ γὰρ τοῦτο] Lego καὶ γὰρ καὶ τοῦτο. Nam et ista cognoscere (ait) querit ὁ πράττων, idque duplicem ob causam; et quia celeberrimæ sunt hujusmodi fabulæ poetarum, et quia earum scientia est jucunda ac suavis. Potes et ita τὸ ἑνδοξόν accipere: quia præclarum est et jucundum ista tenere. Xylander hic mentem auctoris non vidit. Idem.

17. ἀλλ' οὐκ ἐπιπολύ] Ὁ πράττων etiam τὸ ἡδύ venatur ex historiarum et Geographicorum librorum lectione: sed id intra modum: potius enim querit τὸ χρησίμον πρὸς τὰς πράξεις: unde intelligitur in quo potissimum, et in quo minus debeat immorari Geographus, qui suam scriptionem ad rationes τοῦ πολιτικοῦ accommodat. Idem.

19. ἢ ἐκείνου] Vett. codd. ἐκείνου: videlicet τοῦ ἑνδοξοῦ, καὶ τῆς ἡδέως. Idem.

26. ἀνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου] Quam Ptolemæus μέθοδον μαθηματικὴν appellat. Ἐκείνη μὲν οὐ δεῖ μεθόδου μαθηματικῆς, ἐν ταῦτα δὲ τοῦτο μάλιστα προσηγείται τὸ μέρος. Dicit Ptolemæus idem quod Strabo. Idem.

29. ὑποθέσασθαι δὲ] De his suo loco, libro secundo, tractat Geographus. Illinc petantur quæ huc faciunt. Hic tantum significare voluit eum, qui ad Geographiam accedat, non debere rudem esse prorsus et imperitum eorum, quæ apud Geometras et Astronomos partim demonstrantur, partim etiam supponuntur. Idem.

32. αὐτὸ μόνον ἐπὶ τῆς αἰσθησεως] Locus obscurus et corruptus. Lego, αὐτὸ γὰρ μόνον τὸ ἐπὶ τῆς αἰσθησεως ἢ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν, ἐγγὺς ἐστίν. Sed videtur aliquid desiderari. Docet Strabo duplicem esse viam argumentorum, quibus ea probentur quæ ait hic supponi: altera via est, quam vocat ἐκ τῶν ἐνυβίων, quum ea afferuntur,

ἐννοιῶν ἐγγύς ἐστιν. Εἰ ἄρα ^a ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρὰ, οἷον ὅτι ἡ γῆ σφαιροειδής, ἔκ μὲν τῆς ὅπῃ τὸ μέσον φορᾷς, πόρρωθεν ^b ὑπόμνησις· καὶ τὸ, ἔχαστον σῶμα ἐπὶ τὸ αὐτὲ ἀρτήμα νεύειν· ἔκ τῶν κατὰ ^c πελάγη, καὶ τὸν ἐρανὸν φαινομένων, ἐγγύθεν· καὶ γὰρ ἡ αἰσθησις ἐπιμαρτυρεῖν δύναται, καὶ ἡ κοινὴ ἐννοία· φανερώς γὰρ ἐπιπροσθεῖ τοῖς πλέεσιν ἡ κυρτότης τῆς θαλάττης, ^d ὥστε μὴ προσβάλλειν τοῖς ^e πόρρωθεν ^f φέγγεσι, τοῖς ἐπ' ἴσον· ^g ἐξηρμηνόις τῇ ὀφεί· ^h ἔξαρθέντα γοῦν πλέον ⁱ ὀφείως ἐφάνη, ^j καίτοι πλέον ^k σπορόντα αὐτῆς· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὴ μετεωροθεῖσα εἶδε τὰ κεκρυμμένα πρότερον. Ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής· τοῖσιν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ,

* Ὄξυ μάλα πορεύων, μέγας ὑπὸ κύματις ἀρθείς.

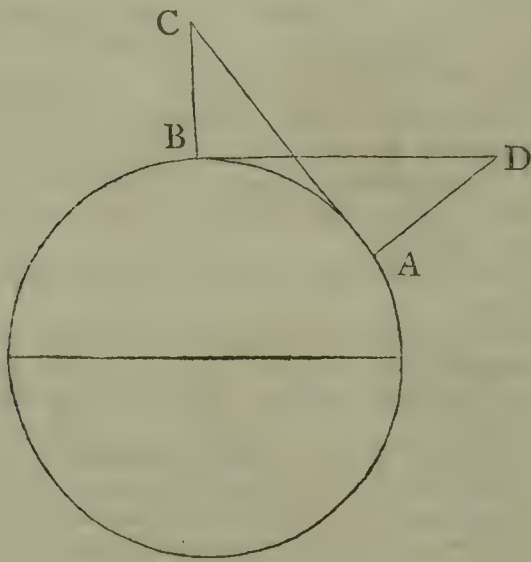
Καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν αἰεὶ καὶ μάλλον σπορμυνέται ^l ὑπόμνησις· καὶ τὰ φάνετα ἐν ἀρχαῖς ταπεινὰ ἔξαιρέται μάλλον. Τῶν τε ἐρανίων ἡ περιφορά ἐναργής ἐστὶ καὶ ἄλλως, καὶ ἔκ τῶν ^m γνωμονικῶν· ἐκ δὲ τῶν εὐθὺς ὑποτείνει καὶ ἡ ἐννοία, ὅτι ἐρριζωμένης ἐπ' ἀπειρον τῆς γῆς, ὅκ ἀν' ἡ τοιαύτη περιφορά συν-

* Odyss. ε. 393.

^a Vett. ἐπισημηνάμενον ἐπὶ Marg. Cas. sic Bre. Par. 1. 2. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ἐπισημάμενοι ἐν Med. 2. et ex correct. ἐπισημηνάμενοι ἐπὶ. ^b ἡ ὑπόμνησις Par. 1. 2. 3. Med. 2. Mosc. ^c τὰ πελάγη Esc. Mosc. ^d ὥσπερ ex correct. Med. 1. 2. ^e πόρρω Par. 3. Med. 1. 2. ^f μεγέθει in marg. Par. 3. φέγγεσι Par. 1. Eton. Mosc. et alia manu supra Par. 2. ^g ἐπηρμένους ex correct. Med. 2. ^h ἔξαρθέντι γοῦν Mosc. δ' ἐν Par. 1. εἰδ' ἐν Eton. ⁱ καί τι Par. 1. ^k πόρρωθεν Par. 2. πόρρωθεν Med. 1. ^l γνωμονικῶν Par. 1. sed cum ὡν supra . . . μικ . . . γνωμονικῶν Par. 2. et Med. 2. sed ex correct.

feruntur, quæ sint ipsis sensibus nota: atque hæc sunt, quas γραμμικὰς ἀποδείξεις Cleomedes vocat: altera est, quam appellat ἐκ τῶν πόρρωθεν ὑπόμνησις: quum ea afferuntur, quorum fides aliunde pendeat. Quare non recte hunc locum interpretantur, qui putant τὴν ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶν, esse argumentum τῶν ἐγγύς. Ipse mox contrarium dicit. Sed manifesto locus est corruptus: quod sane doleo. Est enim illustris et philosophicus. Lectio, quam reponimus, minus videtur a mente Strabonis discedere. Casaub. Autὸ μὲν οὖν legamus, vel potius ὡν τὸ τοῦτον: M.

Ibid. ἡ γ' κοινὴ] Hæc fere ad verbum reddidit, cum sint sane confusa, et fortassis depravata: ἡ legendum est, non ἡ τῶν κοινῶν, quod interpretes secutus totum locum corrumpit, cum ἡ etiam Aldinus codex habeat. Vult autem Strabo ostendere qua ratione fidem faciamus hypothesebus Geographicis: quarum apud Ptolemæum libro primo μεγ. συντ. extant demonstrationes. Et præfert noster auctor argumenta ex observationibus τῶν φαινομένων sumpta, ipsoque sensu teste confirmata, iis quæ ex natura et causis physica afferuntur. Quod autem dicit de lumine eminens a navigante conspecto cum in sublime elatum longius quam ante, dum tamen non videbatur, ab oculo videntis removetur, maximo est documento, terram cum aqua globum constituere.

Esto oculus A. lumen B. quod ob tumorem aquæ videri nequit. Sed si sursum in C. usque attollatur, videbitur radio A. C. non intercepto ut ante. Atqui evidens est lineam A. C. longiorem esse quam lineam A. B. utpote subtentam angulo B. obliquo, cum angulus C. sit acutus, et ob id minor per decimam nonam primi Elem. Euclidis. Eadem est ratio, si oculus tollatur in

mi notionibus in promptu est. Si ergo annotaverimus in summa paucula quædam, ut terram esse globi forma præditam, e longinquo nos ea de re monet rerum ad centrum, seu medium mundi latitudo: item quod quodvis corpus suo motu eo vergit atque inclinatur. Sed ex iis quæ in cælo aut mari observantur, e propinquo duci potest argumentum, cum et sensus testimonium ferre queat, et notitia communis. Etenim navigantibus curvitas maris perspicue occurrit, ita ut visu non attingant lumina ab ipsis longius remota, quamvis eadem cum oculis ipsis altitudine emineant: altius autem visu elata conspici possunt, cum tamen hoc modo longius ab oculis removeantur. Quo pacto etiam oculi in altum sublatis ea cernunt, quæ prius latebant. Quod etiam Poëta declaravit. Huc enim pertinet illud,

Elatius fluctu a magno prospexit acute.

Humiliora etiam navi ad litus accedentibus magis subinde magisque deteguntur, et quæ initio depressa videbantur, magis jam paulatim attolluntur. Jam cæli revolutio cum alias, tum ex umbræ rationibus est evidens. Atque ex his statim intellectus hocprehendit, conversionem cæli fieri non

altum, ut verbi gratia, si in malo navis sedeat in D. Sic Ulysses, apud Homerum, supra aquei globi curvitatē consuetam ab unda elatus terram vidit, quam subsidente fluctu non potuisset cernere. Xyland.

1. Εἰ ἄρα ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρὰ] Et hæc corrupta sunt. Lego, εἴη ἄρα ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρὰ, οἷον. Exemplo vult illustrare quod modo dicebat: perinde est igitur ac si diceret, εἰ δὲ δὲ ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ μικρὰ εἴπειν, ὃ λέγω τοιοῦτόν ἐστιν οἷον, &c. ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ, est, summatim, quasi per indicem aliquid delibare. Tertiū autem casus hic usus frequens est apud Græcos: ut in illis συντελόντι δὲ φάναι, συντελόντι δὲ. Anaxilas apud Athenæum, lib. xiiii. p. 558. Edit. Cas.

— συντελόντι δ' εἰδ' ἐν

* Εἰδ' ἐταίρους, ὅσα περ ἐστὶ θεῶν ἐξωλέερον.

Sed omnium maxime hoc genere loquendi Strabo delectatur. Quid quod non aliter legisse videtur vetus interpretes? Ἐν κεφαλαίῳ autem est idem ac τύπη, et Aristoteles aliquando hæc duo coniungit, τύπη καὶ ἐπὶ κεφαλαίῳ λέγειν. Ut in Nicom. 2. 7. Casaub.

3. πόρρωθεν ὑπόμνησις] Videtur respicere Platonis dogma, Scientias nihil esse aliud quam ἀναμνήσεις. Porro facit hic quod apud Aristot. non semel legas πόρρωθεν ἀπέσθαι τῆς αἰτίας. Et προσάγειν ἐγγύς τῶν πρώτων αἰτίων, ut 1. pag. 381. Idem.

4. ἐπὶ τὸ αὐτὲ ἀρτήμα νεύειν] Hæc ita videntur interpretanda. Αὐτὲ scilicet τὸ μέσον. Estque ἐν δια δύοιν, nam νεύειν ἐπὶ τὸ τὲ μέσον ἀρτήμα, est νεύειν ἐπὶ τὸ μέσον τὸ ἀνηρημένον. Verum est enim, Terram in medio τῶ κόσμου ita esse collocatam, quasi aliqua Homericæ catena suspensa teneretur. At vetus interpretes, ἀρτήμα legit inepte. Vide Aristotelem De cælo lib. 11. cap. xiv. et Manilium lib. 1. Voce ἀρτ. utitur Plut. 2070. et Aristot. in Mechan. non semel meminit huius vocis Etymol. auctor, qui explicat τελαμῶνα unde dependet marsupium. Idem.

Ibid. ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὰ πελάγη] Vulgo deest τὰ post κατὰ, et est hic error millies in Strabone commissus. Vide Ptol. lib. 1. μεγ. συντ. Plin. 11. cap. lxx. nec non Cleomedem. Idem.

8. τοῖς πόρρωθεν φέγγεσι] Præfero lectionem veterem, φέγγεσιν: quam et vetus interpretes sequitur. Idem.

17. τῶν τε ἐρανίων ἡ περιφορά ἐναργής] Alia ὑπόθεσις. Probat a Ptolemæo lib. 1. μεγ. συντ. cap. "Ὅτι σφαιροειδὴς ὁ ἐρανὸς φέρεται. Est autem περιφορά, ἡ κύκλω πορεία. Idem.

19. ἐρριζωμένης ἐπ' ἀπειρον τῆς γῆς] Xenophanis hæc fuit opinio. Aristoteles de Cælo, lib. 11. c. 13. Οἱ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα, ἀπειρον τὸ κάτω τῆς γῆς εἶναι φασίν, ἐπ' ἀπειρον αὐτὴν ἐρριζώσθαι λέγοντες, ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἵνα μὴ ἀεγμάματα ἐχῶσι ζητῶντες τὴν αἰτίαν. Achilles Statius (in Arat. Phæn. cap. 4.) ipsius Xenophanis super hac re versus profert — Ξενοφάνης δ' οὐκ οἶεται μετέωρον εἶναι τὴν γῆν ἀλλὰ κάτω εἰς ἀπειρον καθέσθαι. φησὶ γὰρ,

Γαίης μὲν τόδε πῆγος ἄνω παρὰ ποσσὶν ὀρεῖται,

Καὶ ῥεῖ προσπλάζον· τὸ κάτω δ' εἰς ἀπειρον ἰκνεῖται. Idem.

20. ὅκ ἀν' ἡ τοιαύτη περιφορά] Idem Manilius ad verbum: 1. 1. 172. Quod

posse, si terra radices suas in infinitum extenderet. Et quæ de climatibus differuntur, ea ratione differarum habitationum demonstrantur. Nunc autem ex iis quæ in promptu habentur, accipienda quædam sunt, ea scilicet, quæ civili ac exercitus ductori profunt. Neque enim usque adeo ignarum esse decet rerum cœlestium et situs terræ, ut cum in loca pervenerit, in quibus aliquid eorum, quæ in cœlo apparere solent, ab usitato modo discrepet, tum animo perturbetur, et in hanc sententiam loquatur:

*O socii, neque enim noctis quo cardine surgat
Caligo, vel qua roseis aurora quadrigis
Vesta diem referat, præceps ubi lampada condat
Titan, qua curru terram superetve supino,
Novimus.* —

Neque rursus ita accurate omnia scrutari, ut quæ ubicunque locorum simul exoriuntur, simul occidunt, simul ad medium cœli appellunt, quæ polorum exaltationes, quæ supra verticem ferantur puncta, et quæ alia id genus mutatione horizon- tum, juxta atque arcticorum circulorum, diversa eveniunt omnia, visu alia percepta, alia per ipsius rei naturam cognita habeat. Sed hæc partim prorsus ei sunt negligenda, nisi philosophiæ contemplationis causa attingat: partim credenda philosophis, etiamsi causam ipse non perspiciat. Nam causas scire philosophi solius est: civili homini tantum non est otii, aut certe non semper. Interim qui hoc opus leget, eum non eo usque rudem aut inertem esse oportet, ut neque sphaeram inspicat nusquam, neque circulos in ea descriptos, quorum alii se æquis inter se perpetuo intervallis ambiunt, alii in hos ad angulos rectos incidunt, alii per obliquum ducuntur: neque noriteorum situm, quibus statio et in alteram mundi partem averfio Solis definitur, aut dies nocti æquatur, neque fig-

εβαινέ. Καὶ τὰ περὶ τῶν κλιμάτων δὲ, ἐν τοῖς περὶ τῶν οἰκήσεων^a δεικνυνται· νυνὶ δὲ ἐξ ἐτοίμου δει-
λαβεῖν ἕνα, καὶ ταῦτ' ὅσα τῷ πολιτικῷ, καὶ τῷ στρα-
τηλάτῃ χρήσιμα. Οὐτε γὰρ οὕτω δεῖ ἀγνοεῖν τὰ
5 περὶ τὸν ἔρανον, καὶ τὴν θέσιν τῆς γῆς, ὥς ἐπειδὴν
γίνηται κατὰ τόπους καὶ οὐς ἐξήλλακται πῦνα τῶν
φαινομένων τοῖς πολλοῖς ἐν τῷ ἔρανῳ, τὰ ἐραστεύσθαι,
καὶ τοιαῦτα λέγειν·

* Ω φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος, οὐδ'
10 ὅπῃ ἡώς,
Οὐδ' ὅπῃ ἥλιος φασγάνοις εἰς ὑπὸ γαῖαν,
Οὐδ' ὅπῃ ἀννέιται· —

οὐδ' οὕτως ἀκριβὲς ὥστε τὰς πανταχῇ σινανατολὰς
τε καὶ συγκαταδύσεις, καὶ συμμεσουρανῆσεις, καὶ ἐξάρ-
15 ματα πόλων, καὶ τὰ κατὰ κορυφὴν σημεῖα, καὶ ὅσα
ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὰς μεταπτώσεις τῶν ὀριζόντων
ἅμα, καὶ τῶν ἀρκτικῶν ἀναφέροντα ἅπαντα, τὰ μὲν
πρὸς τὸ ὄψιν, τὰ δὲ^d καὶ τῇ φύσει, γνωρίζειν ἅπαν-
τα· ἀλλὰ τὰ μὲν μὴδ' ὅλως φροντίζειν, πλὴν εἰ θεας
20 φιλοσόφου χάριν· τοῖς δὲ πιστεύειν, καὶ μὴ βλέπειν τὸ
ἀπὸ τῆς καὶ γὰρ [τῆς] τῆς φιλοσοφίας μόνον·
τῷ δὲ πολιτικῷ χολῆς ἐπὶ τοσαύτης μέτεστι, ἢ ἐκ αἰεί.
Οὐ μὲν ἔδ' οὕτως ὑπάρχειν ἀπλὴν δεῖ τὸν ἐντυγχά-
νοντα τῇ γραφῇ ταύτῃ, καὶ ἀρῶν, ὥστε μὴδὲ σφαῖραν
25 ἰδεῖν, μὴδὲ κύκλους ἐν αὐτῇ, τὰς μὲν παραλλήλους,
τὰς δὲ ὀρθὰς πρὸς τὰς τετραγώνους, τὰς δὲ λοξὰς· μὴδὲ τρο-
πικῶν τε, καὶ ἰσημερινῶν, καὶ ζωδιακῶν θέσιν, δι' οὗ
φερόμενος ὁ ἥλιος τέρεται, καὶ ἀνατολὰς διδάσκει
κλιμάτων τε καὶ ἀνέμων· ταῦτα γὰρ, καὶ τὰ περὶ

* Odyss. x. 191.

^a δεικνύναι Bre. Par. 1. 2. 3. Eton. Mosc. ^b τοῖς ἴδμεν Par. 1. τοῖς ἴδμεν Par. 2. 3. ^c ἀννέιται Par. 1. 2. ^d ἐν τῇ φύσει ex cor-
rect. Med. 1. ^e γὰρ τῆς τῆς fine parenth. Esc. Mosc.

*Quod nisi librato penderet pondere tellus,
Non ageret cursus mundi subeuntibus astris
Phæbus. — Casaub.*

1. Καὶ τὰ περὶ τῶν κλιμάτων δὲ] Alia est ὑπόθεσις. Nam quæ de tota ratione climatum dicuntur, ea a meteorologis seu astro-
nomis probantur ac demonstrantur. Vide Ptolem. μεγ. συντ. lib. 11. At Geographus ea sumit, et iis utitur ut certis. Idem.

2. νυνὶ δὲ ἐξ ἐτοίμου δει λαβεῖν ἕνα] Nunc, hoc est, in hac παραγραφεῖ, quædam pingui Minerva sunt delibanda, neque id temere, sed ea tantum, quæ, &c. λαμβάνειν ἐξ ἐτοίμου solet Strabo de iis dicere, qui aliquid ὑποτίθενται, nec probant. Infra de Hipparcho: ἴδω τι πρὸς αὐτὸν λεγέτω, καὶ μὴ ἐξ ἐτοίμου λαμβανέτω. Familiaris Straboni locutio. Sic χρᾶσθαι ἐξ ἐτοίμου lib. xv. uti iis, quæ alibi sunt probata. Idem.

9. Ω φίλοι, εἰ γὰρ] Locum hunc accurate explicat Strabo l. x. Idem.

16. τῶν ὀριζόντων ἅμα, καὶ τῶν ἀρκτικῶν] Ait ἅμα, quia ut hori-
zontes, sic et circuli arctici pro locorum inclinatione alii sunt atque alii. Cleomedes, καὶ κύκλοι ἀρκτικοὶ ἄλλοι πρὸς ἄλλους γίνον-
ται, κατὰ τὰς τῶν ὀριζόντων μεταπτώσεις. Idem.

17. ἅπαντα, τὰ μὲν πρὸς τὴν ὕψιν, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει, γνωρίζειν
ἅπαντα] Qui hunc locum non animadverterunt esse corruptum, mirum non est non eum intellexisse. Est autem ita legendum, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὰς, &c. διαφέρουσα ἅπαντα, τὰ μὲν πρὸς τὴν ὕψιν, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει, γνωρίζειν ἅπαντα. Non peto, inquit, tantam in homine politico rerum cœlestium cognitionem, ut rationem omnium quæ de corporibus cœlestibus demonstrari a mathematicis solent, omniumque mutationum quæ, sive in spe-
ciem tantum, sive etiam re vera contingunt, horum, inquam, omnium rationem possit reddere. Ergo legendum ἅπαντα, non ἅπαντα, quod ratione ulla ferri non potest. Sic usus est eodem verbo infra, τῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀπαντα, id est, συμβαίνει, videre est: et item alibi. Idem. Legendum cum Casaubono ἀπαντα. M.

Ibid. τὰ μὲν πρὸς τὴν ὕψιν] Mutato horizonte mutatur et cœli facies: novæ apparent stellæ, quæ prius videbantur, videri posse definunt. Exempli gratia, Canopus in Græcia non vide-
tur: Rhodi videri incipit. Sic de aliis. Casaub.

18. τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει] Nam mutato horizonte natura locorum alia atque alia reperitur: ut si quis ab Ægypto proficiscatur in Britanniam. Idem.

23. Οὐ μὴν ἔδ' ὅτως] Quod facit Aristoteles primo Ethico-
rum, ut explicet quis sit idoneus ad percipienda quæ in ethicis libris docentur; id hoc loco facit Geographus. Idem.

24. καὶ ἀργόν] Tam ignavum et ab omni rerum honestarum cura alienum: qualis videlicet fuit Margites Homericus. Id genus homines, vocant Græci ἐπιδηφρίες. Justinianus in Novella de Testibus. Καὶ μὴ τινὰς ἐπιδηφρίους, μὴδὲ χαμερπεῖς, μὴδὲ παλαιῶς ἀσκήσεις ἐπὶ μαρτυρίαν ἵεναι: Grammatici, ἐπιδηφρίους, ἀργούς, γυναι-
κώδης, sumptum ab iis, qui artes sedentarias exercent: quos vocant Græci ἐπιδηφρίους καὶ βαναύσους. Idem.

29. κλιμάτων τε καὶ ἀνέμων] Forte ἡμέρων, dierum: non vento-
rum. Neque enim solis declinatio ventorum causa est, aut unum clima non nisi peculiarem unum ventum habet. Sed diei, quem artificialem vocant ortu et occasu solis inclusi diversam quantitatem locis declinatio a metis, intra quas solis cursus ver-
titur, efficit. Xyland.

Ibid.] Si quid esset mutandum, quod videtur Xylandro, le-
gerem non ut ille καὶ ἡμερῶν, sed καὶ αἰέων. Αἰέας vocant Græci qualitatem locorum ac regionis. Sic lib. xvii. λυπερότητα τόπων καὶ αἰέων dicit: et ita apud Vitruvium 1. c. 1. aëres locorum. Disciplinam vero, ait, medicinæ novisse oportet, propter inclina-
tiones cœli, quæ Græci κλίματα dicunt, et aëres locorum. Ubi vides κλίματα et αἰέας conjungi. Quare, uti dixi, si quid mu-
tandum esset, ita potius legendum censerem. Sed non placet ut quicquam mutetur. Nam sic iterum hoc ipso libro κλίματα et ἀνέμους conjunctim posuit. Et libro secundo ita scribit: ἀντὶ τῶν κύκλων τῶν τε παραλλήλων καὶ τῶν μεσημβρινῶν, οἷς τὰ τε κλίματα καὶ τὰς ἀνέμους ἀνασφαῖμεν. Qui locus vulgatam lectionem aperte confirmat. Casaub.

Ibid. Ταῦτα γὰρ, καὶ τὰ περὶ τῶν ὀριζόντων καὶ τῶν ἀρκτικῶν, —
καὶ ἀνατολὰς τῶν ἀλλῶν, πῶς δύναιτο παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις
ἐν ταῖς;] Hæc interrogative legit Casaubonus et reddit; “ Si
“ quis male animo conceperit, quomodo potest, &c.” Sed ma-
lim affirmative legere, et ἀλλῶν πῶς conjunctim interpretari
alias

τὰς ὀρίζοντας, καὶ τὰς ἀρκτικούς, καὶ ὅσα ἄλλα
κατὰ τὴν πρώτην ἀγωγὴν πλὴν εἰς τὰ μαθήματα
παράδοται, κατανόησας πῶς ἄλλως, πῶς δύναται
παράκολουθεῖν τοῖς λεγόμενοις ἐνταῦθα; ^a Ὁ, τε μὴδ'
εὐθεῖαν γραμμὴν, ἢ ^b περιφερῆ, μὴδὲ κύκλον εἰδώς,
μὴδὲ σφαιρικὴν ὀπιφάνειαν, ἢ ὀπίπεδον, μὴδ' ἐν τῷ
ἔρανῳ, μὴδὲ τὰς ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀρκτεῖ ἀστέρας
καταμαθὼν, μὴδ' ἄλλο τὶ τῶν ποιεῶν μὴδὲν, ἢ ἐκ
ἀν δέοιτο τῆς πραγματείας ταύτης, ἢ ἐχ' ἵν' ἄλλ'
ἐκείνοις ἐντυχὼν πρότερον, ὧν χωρὶς οὐκ ἂν εἴη γεω-
γραφίας οἰκείος. Ἀπλῶς δὲ, κοινὸν εἶναι τὸ σύγ-
γραμμα τῆτο ^c δεῖ, καὶ ^d πολιτικόν, καὶ δημωφελές
ὁμοίως, ὥσπερ ^e καὶ πλὴν τῆς ἱστορίας γραφὴν. ^f Καὶ κεῖ
δὲ ^g πολιτικὸν λέγουσιν, ^h ἐχ' ἢ παντάπασιν ἀπαί-
δευτον, ἀλλὰ τὸν μεταχρόντα τῆς τε ἐγκυκλίου καὶ
συνήδους ἀγωγῆς τοῖς ἐλευθέροις, καὶ τοῖς φιλοσοφῶσιν.
ⁱ Ἐδὲ γὰρ ἂν οὔτε φέγειν δύναίτο καλῶς, οὔτ' ἐπαί-
νεῖν, οὔδ' ἐκρίνειν ὅσα μνήμης ἀξία τῶν γεγονότων,
ὅτῳ μὴδὲν ἐμέλησεν ἀρετῆς, καὶ φρονήσεως, καὶ τ' εἰς
ταῦτα λόγων. Οὕτως δὲ καὶ οἱ τὰς λιμένας καὶ τὰς
περίπλους καλεμένους πραγματευθέντες, ἀπλῆ τὴν
ὀπίσκειν ποιοῦνται, μὴ περιφέντες ὅσα ἐκ τ' μα-
θημάτων, καὶ ^k ἐκ τῶν ἔρανίων, ^l ἀ συνάπτειν ^m προ-
σῆκε. Διόπερ ἡμεῖς πεποιηκότες ὑπομνήματα ἱστορικὰ
χρήσιμα, ὡς ὑπολαμβάνομεν, εἰς πλὴν ἡθικὴν καὶ πο-
λιτικὴν φιλοσοφίαν, ἐγνωμεν παραθεῖναι ⁿ καὶ τήνδε
πλὴν ^o συντάξιν· ὁμοειδὴς γὰρ καὶ αὐτῇ, καὶ πρὸς τὰς
αὐτὰς ἀνδρας, καὶ μάλιστα τὰς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς.
Ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἐκεῖ ^p τὰ περὶ τὰς
ὀπιφανεῖς ἀνδρας καὶ βίαις τυγχάνει μνήμης, τὰ δὲ ^q
μικρὰ, καὶ ἄδοξα παραλείπεται, καὶ ἐνταῦθα ^r καὶ τὰ

niferum, per quem Sol decurrit, suisque conversio-
nibus discrimina climatum et ventorum efficit.
Qui enim hæc, et quæ de horizontibus, arcticis,
aliisque rebus in prima mathematicum institutione
traduntur, non recte intelligit, quomodo is asse-
quatur ea, quæ hic disputantur? Et qui rectam,
circumductamve lineam, qui circulum ignorat, et
globosam superficiem, aut planitiem, et qui in ipso
cælo neque septem stellas urse majoris cognitatas
habet, neque harum rerum quicquam, is aut pror-
sus est ab hac tractatione alienus, aut in præsentia
saltem: priusque ea discere debet, sine quibus ad
Geographiam non est aptus. Omnino autem hunc
commentarium communem oportet esse, et civili-
bus hominibus commodum, et in publicum utilem,
quemadmodum et scriptionem historiæ. Nam et
hic civilem vocamus, non qui prorsum sit inerudi-
tus, sed qui disciplina circulari, et liberalibus ac
philosophantibus usitata, sit institutus. Nam qui
nullum virtuti ac prudentiæ, ac iis, quibus ista ex-
plicantur, rationibus studium impendit, is neque
vituperare quicquam recte, neque laudare, neque
judicare potest quænam facta sint digna memoria.
Sic ii, qui portus et circumnavigationes quas vo-
cant describere, imperfectam tractationem relinqui-
runt, non adjunctis quæ e mathematicis ac cælestium
orbium doctrina erant annexenda. Quamobrem
nos, postquam historicos composuimus commenta-
rios, utiles (ut quidem arbitramur) ad moralem ac
civilem philosophiam, hoc quoque opus addere sta-
tuimus: est enim ejusdem formæ, et ad eisdem
pertinet viros, maxime qui in aliquo sunt fastigio
collocati. Tum quo modo ibi ea sola commemo-
rantur, quæ sunt illustrium virorum ac vitarum,
exiguas ac inglorias omittis: eodem hic parva et

^a ἢ alia manu supra Par. 1. post ἐνταῦθα Par. 2. distinguit commate, et omittit τε — deest etiam τε in Bre. et Eton. ὁ μὴ δ' εὐ-
θεῖαν Med. 1. ὁ μὴ εὐθεῖαν Med. 2. et ex correct. ὁ δὲ μὴδ' εὐθεῖαν. ^b περιφέντες ex correct. Med. 2. ^c δὴ Par. 3. Med. 1. 2.
Eton. ^d καὶ τὸ πολιτικόν Med. 1. 2. ^e deest καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^f Καὶ κεῖνον Efc. Mosc. ^g τὸν πολιτικόν
λεγόμενον Med. 2. et Med. 1. sed ex correct. Par. 2. et 3. addunt τὸν, sed in Par. 2. alius recentior notavit punctis τὸν: deinde
legit λεγόμενον, et alia manu supra λέγομεν. Par. 3. habet λεγόμενον in marg. ^h ἐχ' δὲ Par. 3. ⁱ ἢ γὰρ ex correct. Med. 2.
^k deest ἐκ Med. 1. deerat Med. 2. additum postea. ^l Suspectus locus. Marg. Caf. ^m προσῆκεν Med. 1. ⁿ expunctum est καὶ
Med. 2. ^o τάξιν Par. 3. et ex correct. Med. 2. ^p τὰ μὲν περὶ ex correct. Med. 2. et alia manu supra Par. 2. ^q MSS. δὴ
τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ Marg. Caf. sic Par. 1. et 2. sed cum δεῖ alia manu supra. δεῖ καὶ τὰ, &c. Efc. δεῖ τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ Bre.
Par. 3. Græc. Med. 1. 2. Mosc.

alias aliquo modo. Eadem phrasia occurrit, p. 111. l. 20. Edit.
Amst. ubi iterum Casaubonus ΑΛΛΩΣ pro ΚΑΚΩΣ usurpari vult,
sed, opinor, perperam. T.

2. κατὰ τὴν πρώτην ἀγωγὴν] Vocat πρώτην ἀγωγὴν quum tra-
duntur initia harum scientiarum: hujusmodi libellos vocant
Latini Institutiones: Græci Εἰσαγωγὰς, Στοιχειώσεις et Ἰποτυπώ-
σεις: itemque Ἐγκύκλια μαθήματα. Strabo Ἐγκύκλιον ἀγωγὴν.
Casaub.

3. κατανόησας πῶς ἄλλως] Si quis male hæc animo conceperit.
Ignorantia duplex est: una, quum res prorsus ignoratur: ea
vocatur κατὰ ἀπόφασιν: altera, quum res non ignoratur, sed
perperam scitur: ea est κατὰ διάψιν. De priori superius dixit:
nunc alteram tangit. Utamque Homerus suo Margiti elegan-
tissimis versibus tribuisse videtur: priorem intellexit, cum dixit,
τὸν δ' ἔτ' αὖ σκαπτῆρα θεοὶ θέσαν, ἔτ' ἀρετῆρα,
οὔτ' ἄλλως τὶ σοφόν.

Posteriorem elegantissime ita expressit:

Ὅς γ' ἠπίεστο πολλὰ, κακῶς δ' ἠπίεστο πάντα. Idem.

10. ὧν χωρὶς οὐκ ἂν εἴη γεωγραφίας οἰκείος] Sic Aristoteles, διὸ τ'
πολιτικῆς οὐκ ἐστὶν οἰκείος ἀκροατῆς ὁ νέος. Idem.

11. Ἀπλῶς δὲ] Confert Geographiam cum historia: ac suum
in utraque parte studium commemorat. Idem.

12. καὶ τὸ πολιτικόν] Τὸ abundabat ita ut sensui quoque offi-
ceret. Xyland.

15. τῆς τε ἐγκυκλίου] Encyclium quid sit docet Nunnefius ad
vitam Aristotelis, pag. 49. Anon.

Ibid. ἐγκύκλιον ἀγωγὴν] Sic vocat, qua informantur et erudiuntur

tur etiam ii, qui exquisitam scientiam non quærent, neque totos
se studiis philosophicis manciant, sed satis habent utcumque non
prorsus omnium liberalium artium esse ignari. Qualis fere ho-
die plerorumque in scholis versantium est conatus. Ex hoc loco
fatis apparet, quale genus fuerit librorum et disputationum ἐγ-
κυκλίων, quorum meminit 1. de Cælo, et 1. ad Nicom. atque
alibi Aristoteles. Xyland.

20. οἱ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς περίπλους καλεμένους πραγματευθέντες]
Περίπλους scripserant apud veteres quam plurimi: extant hodie-
que Arriani et Annonis Περίπλοι. Laudatur sæpe a veteribus
Λέων ἐν περίπλῳ. Eiusdem videtur fuisse argumenti Varronis li-
ber, qui a Solino c. 17. laudatur, De Littoralibus. Λιμένας scrip-
serat Timagenes five Timagetes, teste scholiaste Apollonii. iv.
et Timotheus poeta ac navarchus Ptolemæi: de quo Strabo
lib. ix. p. 645. Edit. Amst. Casaub.

23. ἢ συνάπτειν προσῆκε] Ita est etiam in vet. codd. Verun-
tamen, aut τὸ ἢ est inducendum, aut, quod potius puto, ita est
legendum, ὅσα, &c. ἐκ τῶν ἔρανίων εἶναι, ἢ συν. Idem. Pluri-
mi MSS. in hoc consentiunt, neque sensus deficit. F.

24. ἀποποιήκοντες ὑπομνήματα ἱστορικὰ] Meminit horum Strabo-
nis commentariorum Plutarchus noster in Lucullo. 10. Ad eos-
dem; καὶ πρὸς αὐτὰς ἀνδρας. Lego πρὸς τὰς αὐτὰς. Xyland.

29. Ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἐκεῖ τὰ περὶ τὰς ἐπιφανεῖς ἀν-
δρας καὶ βίαις τυγχάνει μνήμης, τὰ δὲ μικρὰ καὶ ἄδοξα παραλείπεται,
ἐνταῦθα ΔΕΙ τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ παραλείπειν, ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις
καὶ μεγάλοις — ἀπαρτίζειν. Sic lego. Vulgo καὶ. MSS. Casaub.
δὴ. T.

obscura præterire intendimus: in claris autem et magnis, et in quibus ad actiones faciens aliquid, memorabile, aut oblectationi aptum inest, immorari. Ac quemadmodum in statuarum ingentium operibus, non in singulis particulis exacta quaeritur subtilitas, sed id magis perpendimus, totumne opus recte sit confectum: ita hic quoque iudicium est faciendum. Est enim hoc quoque opus veluti colossi cujusdam structura, in quo magna describuntur, reliquis (nisi exile quippiam occurrat, quod ipsum afficere scientiæ cupidum, rebusque agendis deditum possit) præteritis. Atque hæc quidem disputata sint a nobis, ut constet institutum a nobis opus præclarum esse, et philosopho conveniens.

Quod autem post multos, qui his de rebus ante nos dixerunt, aggredimur hæc enarrare, ob id reprehendendi tum demum effemus, si prorsus eodem omnia modo differeremus. Cæterum cum alii alias partes bene tractaverint, censemus magnam tamen adhuc operis partem restare: ut satis iusta conatus nostri videatur fuisse occasio, si prioribus, vel exiguum aliquid adjiciamus. Etenim iis, qui hodie vivunt, multum notitiæ attulit Romanorum et Parthorum imperium: sicut et Alexandri expeditione multa innotuerunt, ut ait Eratosthenes: is enim magnam Asiæ partem nobis aperuit, et Europæ regiones Septentrionales ad Istrum usque omnes: Romani autem occidua Europæ omnia usque ad Albim fluvium, qui Germaniam in duas partes dividit; et quæ trans Istrum sunt usque ad Tyram fluvium. Ulteriora autem usque ad Mæotidem lacum, et oram maritimam, quæ ad Colchos finitur, Mithridates, cognomento Eupator, nota reddidit, et duces ejus. Parthi Hyrcaniam, Bactrianam, et Scythas ultra eam incolentes, notiores nobis redegerunt, cum prioribus nobis minus essent noti. Habemus ergo quod scribamus præter ea, quæ nobis ætate priores literis mandaverunt. Idque præsertim conspicuum est in iis, quæ contra illos disputamus, minus quidem sæpe contra antiquos, præcipue autem contra Eratosthenem, et eos, qui post hunc scripserunt: quos par est tanto difficilius redargui a posterioribus posse sicubi peccaverunt, quanto majore quam

μικρά καὶ τὰ ἀφανῆ παραπέμπειν· ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις, καὶ μεγάλοις, καὶ ἐν οἷς τὸ πραγματικόν, καὶ μνημόνευτον, καὶ ἡδὺν, ἀνατίθειν· καθάπερ· γε καὶ ἐν τοῖς κολοαστικοῖς ἔργοις, ἐπὶ τὸ καθ' ἕκαστον ἀκριβοῦς ζητοῦμεν, ἀλλὰ τοῖς κατὰ τὸ πρῶτον μᾶλλον, ἢ εἰ καλῶς τὸ ὅλον· οὕτως καὶ τῶν ποιεῖσθαι δεῖ τὴν κρίσιν. Κολοασουργία γὰρ τις καὶ αὕτη, τὰ μεγάλα φράζεσθαι ὥς ἔχει, καὶ τὰ ἄλλα πλὴν εἰπεῖν κινεῖν διώκται, ὅ,τι καὶ τῶν μικρῶν, τὸν φιλοεὐδαιμόνιον καὶ τὸν πραγματικόν. Ὅτι μὲν οὖν σπουδαῖον τὸ περὶ τὸν ἔργον, καὶ φιλοσόφῳ προσήκον, ταῦτα εἰρηάζειν.

Εἰ δὲ πολλῶν περιεπόντων ὅτι χειρὶ καὶ αὐτοὶ λέγειν περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτως ἡ μεμπέσις, ἀν μὴ καὶ αὐτὸν τρέπον· ἀναλεχθῶμεν ἐκείνοις ἅπαντα λέγοντες. Ὑπολαμβάνομεν δ' ἄλλων ἄλλο τι κατορθώσαντων, ἢ πολὺ μέρος ἐπὶ τῷ ἔργῳ λείπεσθαι· πρὸς οὓς ἀν καὶ μικρὸν προσλαβεῖν διωκθῶμεν, ἰκανὴν δὲ πείθεσθαι πρόφασιν τῆς ὀλιγαρχίας. Καὶ γὰρ δὴ πολὺ τι τοῖς νῦν ἢ τῶν Ῥωμαίων ὀλιγαρχία, καὶ τῶν Παρθύων, τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας προσδεδωκε· καθάπερ τοῖς μὲν τὴν Ἀλεξάνδρου στρατείαν, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης· ὁ μὲν γὰρ τῆς Ἀσίας πολλὴν ἀνεκάλυψεν ἡμῖν, καὶ τῶν Βορείων τῆς Εὐρώπης ἅπαντα μέχρι τῆς Ἰστροῦ· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰ ἐσπέρια τῆς Εὐρώπης ἅπαντα μέχρις Ἀλβίου ποταμοῦ, τῆς Γερμανίαν διχα διαίρωντος, τὰ τε πέραν τῆς Ἰστροῦ, τὰ μέχρι Τύρα ποταμοῦ· τὰ δὲ ἐπέκεινα μέχρι Μαιωτῶν, καὶ τῆς εἰς Κόλχας τελευτώσης πελοποννήσου, Μιθριδάτης δ' ὀλιγαρχίας Εὐπάτωρ ἐποίησε γνώριμα, καὶ οἱ ἐκείνους στρατηγοί· οἱ δὲ Παρθύοι, τὰ περὶ τῆς Ὑρκανίας, καὶ τὴν Βακτριανήν, καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν Σκύθας, γνωριμώτερες ἡμῖν ἐποίησαν, ἡττον γνωριζόμενες ὑπὸ τῶν πρότερον· ὥστε ἔχομεν ἀντιπαραστήσειν πλέον τῶν πρὸ ἡμῶν. Ὅρα δὲ ἐπὶ τῷ μεγάλῳ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τὰς πρὸ ἡμῶν ἡττον μὲν ἐκ τῶν παλαιῶν, μᾶλλον δὲ τὰς μετ' Ἐρατοσθένη, καὶ αὐτὸν ἐκείνον· οὓς εἰκὸς ὅσα περ πολλοὶ μαθήτεροι τῶν πολλῶν γενήνασι, τοσούτῳ δυσελεγκτο-

^a ἀδόξα Eton. ^b εὐμνημόνευτον Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Mosc. ^c τε Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^d εἰ εἴη Esc. Mosc. ἢ Par. 1. sine εἴη, quod bene, et sic forte olim Par. 2. qui habet ἢ cum ἢ alia manu supra. V. ^e φροντίζεσα Eton. Par. 3. ^f τὰ ὅλα Bre. Par. 2. 3. Eton. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ^g ὅ,τι defunt Med. 1. Par. 3. ὅτι Med. 2. ^h Vett. πρέπον Marg. Caf. sic Bre. Par. 1. Med. 1. Esc. ⁱ μεμπέσις Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^k Lego διελείχθωμεν Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Mosc. ^l ἄλλο πολὺ μ. Esc. Mosc. ^m οἷς Par. 3. Gron. Med. 1. et 2. et ex correct. τέτοις. ⁿ deest δὲ Par. 1. 2. ^o Vett. codd. πολλὸν τῆς Ἀσίας ἀν.. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^p πέραν I. in MSS. Marg. Caf. μέχρι τῆς ad usque Ἀπάλαν inclusive defunt Par. 3. ^q deest τῆς Par. 1. 2. 3. ^r ὁ κληθεὶς in MSS. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^s τέτοις Esc. et alia manu supra Par. 2. ^t deest δὲ Par. 3. Med. 1. 2. in Par. 2. alia manu supra scribitur. ^u προτέρων Mosc. cum ..ον supra. πρότερον Par. 2. et ..ων alia manu supra. ^w εἴη Par. 1. 2. 3. Eton. ^x Vet. lectio τὰς πάλαι Marg. Caf. τὸν πάλαι Par. 2. in marg. sed ex deest—ἐκ τῶν πάλαι Par. 3. Esc. Lege, forte, εἰς τὰς, quod convenit cum sequenti τὰς μετ' Ἐρατ.. εἰς idem hic ac πρὸς. V. ^y Ἐρατοσθένη Med. 2. ^z deest ἐς Esc. Mosc. et punctis notatur in Par. 2.

7. τὰ μεγάλα φράζεσθαι ὥς ἔχει, καὶ τὰ ἄλλα] Bene vet. cod. καὶ τὰ ὅλα. Sic paulo post τὸ ὅλον. Casaub.

10. Ὅτι μὲν οὖν σπουδαῖον] Conclusio generalis eorum omnium, quæ hæcenus disputata sunt. Atque hic definit prima pars. Idem.

13. Εἰ δὲ πολλῶν περιεπόντων] Sequitur pars horum librorum secunda, omnium ut initio diximus longissima. Docet iustas sibi non defuisse causas describendi etiam post summos viros τὴν οἰκουμενὴν. Idem.

14. ἀν μὴ καὶ τὸν αὐτὸν τρέπον ἀναλεχθῶμεν ἐκείνοις ἅπαντα λέγοντες] Vel cæcus videat legendum, διελείχθωμεν. Nisi, inquit, convincar omnia eodem modo dixisse ut alii. Tunc enim merito

me aliquis actum agere diceret, ac jure reprehenderet. Quid igitur eo homine facias, cui placet Strabonem post Stratonem, idem argumentum, totidem libris, eodem ordine, ac verbis pene iidem tractasse? Nimirum bonam ei a Deo mentem, aut certe silentium optandum. At si reviviscat hodie Strabo, profecto hominem ἀπορρηγνύσας ἀπεσποράκις ἀν. Porro διελείχθωμεν habuerunt et Aldi cōdices, ut ex ejus editione conjicere est. Idem.

18. προσλαβεῖν] Fortè προσλαβεῖν, tametsi etiam illud tolerari potest. Xyland. Gronovius legit προσλαβεῖν. Anim. in Strab. p. 153. Huic assentior. F.

28. μέχρι Τύρα ποταμοῦ] Hodie Dniefter. F.

29. Μιθριδάτης] Vide lib. xii. et alios. Casaub.

τέρως εἶναι τοῖς ὑπερον ἂν πωλημμελῶς λέγῳσιν. Εἰ δ' ἀναγκαζομένην πα τοῖς αὐτοῖς ἀντιλέγειν, οἷς μάλιστα ἐπακολουθεῖμεν κατ' ἄλλα, δεῖ συγνώμην ἔχειν. ἔγδ' ὡρόκειαι πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν, ἀλλὰ τὰς μὲν πολλὰς ἔαν, οἷς μὴδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον. ^b ἑκείνους δὲ διαιτᾶν, ἔς ἐν τοῖς πλείστοις κατορθώματα ἰσμεν. ἐπεὶ ἔδὲ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον. πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἱππάρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιούτους, χαλόν. Πρότερον δ' ὁπισκοπεῖον Ἐρατοσθένη, παραπλήντας ἅμα καὶ τὴν ¹⁰ Ἱππάρχου πρὸς αὐτὸν ἀντιλογία. Ἐπὶ δ' ὁ Ἐρατοσθένης ἔχ' ἔπος εὐκαταπρόχαρατος, ὥστε μὴδ' Ἀθήνας αὐτὸν ἰδεῖν φάσκον, ὅπερ Πολέμων ὁπτιχειρεῖ δεικνύει. ἔτ' ὁπτι ποσῦτον πῖτος, ἐφ' ὅσον παρεδέξαντό πνῆες, καίπερ πλείστοις ἐντυχῶν, ὡς εἴρηκεν αὐτὸς, ἀ- ¹⁵ γαθοῖς ἀνδράσιν. Ἐγένοντο γάρ, φησὶν ^d ὁ Ἐρατοσθένης, ὡς ἔδὲποτε κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ὕφ' ἑνα περὶ-βολὸν καὶ μίαν πόλιν, οἱ κατ' Ἀεσίωνα καὶ Ἀρκεσίλαον ἀνθήσαντες φιλόσοφοι. Οὐχ ἱκανὸν δ' οἶμαι τῆτο, ἀλλὰ τὸ κρίνειν χαλῶς, οἷς μᾶλλον ^e προσίτεον. ²⁰ ὁ δὲ, Ἀρκεσίλαον καὶ Ἀρίωνα τῶν κατ' αὐτὸν ἀν-θισάντων κορυφαίους τίθησιν. Ἀπελλῆς τε αὐτῷ πολὺς ἐστὶ καὶ Βίων, ὃν φησι ^h πρῶτον θείαν τινὰ ⁱ περιβαλεῖν ^k σοφίαν. Ἀλλ' ὅμως ^l πολλάκις εἰπεῖν ἂν ἐπ' αὐτὸ τῆτο,

Οἶνον ἐκ ῥακέων ὁ Βίων.^m

vulgus hominum doctrina fuerunt ac cognitione rerum præditi. Quod si aliquando cogemur iis ipsis contradicere, quos maxime alioqui sequimur, ignoscendum erit nobis. Neque enim statuimus contra omnes dicere, sed plerisque missos facere, 5 ut qui digni non sint quos sequare: de iis vero folis iudicium facere, quos pleraque novimus recte scripsisse. Nam ne philosophari quidem adversus omnes convenit: contra Eratosthenem autem, Po- fidonium, Hipparchum, et Polybium, aliosque ho- rum similes decet. Primo omnium excutiemus Eratosthenem, simul ea proponentes, quæ ab Hip- parcho contra ipsum dicuntur. Non est autem Eratosthenes adeo contemptu facilis, ut dicere li- ceat eum ne Athenas quidem vidisse, quod Pole- mo conatur ostendere: neque rursus tantum fidei 15 meretur, quantum ei nonnulli deferunt; quanquam, ut ipse ait, plurimos bonos viros audiverit. Fue- runt enim, inquit Eratosthenes, eo tempore ut nunquam alias, una in urbe, intraque eadem mœ- nia, Aristo, Arcefilaus, et qui cum his alii florere philosophi. Atqui hoc, ut arbitror, non satis est: sed recte iudicandum est cuinam sit assentiendum. Is vero Aristonem et Arcefilaum principes eorum, qui ipsius floruerint ætate, facit, multusque est in Apelle prædicando, et Bione: quem dicit primum divinam quandam induisse sapientiam. Atqui 25 sæpe fubeat mihi de eo dicere:

Quid tandem Bio de pannofo promet amictu?

^a αὐτῶν Par. 1. Eton. Esc. Mosc. αὐτοῖς Par. 1. sed cum ὦν eadem manu supra. ^b ἐκείνοις Esc. Mosc. et alia manu supra Par. 2. ^c ἀπολογία ex correct. Med. 2. ^d ὁ Ἐρατοσθένης defunct Par. 3. Med. 1. 2. ^e οἱ καὶ κατ' Α... Med. 1. 2. Esc. ^f Ἀρκεσίλαον Par. 3. Med. 1. et 2. sed postea corrigitur, et sic infra. ^g πεισέον Esc. πεισέον supra Mosc. et Par. 2. et ex correct. Med. 2. ^h πρῶτον ἂν τινὰ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. sed in Par. 2. supra τινὰ vetus lector notavit — θινὰ — est etiam θινὰ supra Mosc. ἀνδείαν Bre. ἀνδία Esc. ⁱ περιβάλλειν Par. 1. 2. 3. Med. 1. Eton. Mosc. ^k φιλοσοφίαν Par. 2. Med. 1. Eton. Mosc. sed Par. 2. et Mosc. habent σοφίαν supra. ^l πολλάκις ἂν τινὰ εἰπεῖν Bre. πολλάκις εἰπεῖν ἂν τινὰ ἐπ' α... Par. 1. 2. 3. Med. 1. Gron. Eton. Esc. Mosc. περι-βαλεῖν, &c. usque ad εἰπεῖν ἂν deerant Med. 2. deinde addita sic, περιβαλεῖν σοφίαν. ἀλλ' ὅμως πολλάκις εἰπεῖν ἂν τινὰ. ^m Hic explic- cit fol. 8. recte Par. 2. et in marg. inferiori notat hæc idem vetus scriptor, ὁ τῷ μεγάλῳ πολέμῳ προγενέστερος. ὁ συγγραφεὺς ἄλλ' ἔ- μαρνα τῷ τυρίῳ ἔγχε μένηται αὐτῷ. Vide quid hæc. V.

4. ἔγδ' ὡρόκειαι πρὸς ἅπαντας ἀντιλέγειν] Vere et eleganter Christianus philosophus Athenagoras, hominis esse stulti, impe- ritos responsione dignari. Ἡλίδιον, inquit, ὡς ἀληθῶς, τὸ, τοῖς ἐπιπολαίοις καὶ ματαίοις ἀντιλέγειν. Casaub.

8. Ποσειδώνιον] Posidonius Apameensis Rhodi vixit, et inde Rhodius appellabatur. Panæti discipulus, Ciceronis præcep- tor, et Pompeii amicus. Vide Cic. Tusc. Quæst. lib. ii. c. 25. Strab. lib. xi. p. 752. Edit. Amst. Hipparchus Niceus Phi- losophus, qui stellas numeravit. Vide Plinium, qui non sine causa magnopere eum laudat, quod primus ille, ut videtur, Geographiæ studium cum Astronomia sociavit. H. N. lib. ii. c. 26. F.

9. Πρότερον δ' ὁπισκοπεῖον Ἐρατοσθένη] Eratosthenem primum aggreditur, quædam de eo prius præfatus: hunc miris laudibus effert lib. xvii. hic minus honorifice videtur de eo sentire ac loqui. Neque id studio obtrectandi; nam et aliorum doctorum virorum idem fuit de Eratosthene iudicium: et notat Hefychius illustris in libello περὶ σοφῶν, Eratosthenem vulgo dici solitum Βῆτα τῶν φιλοσοφούντων: ut qui facile secundas in quavis philo- sophiæ parte obtineret, in nulla primas. Sic apud Martialem Alpha et Beta vocantur, qui primas vel secundas in aliqua re obtinent. lib. ii. Ep. 57.

Quem non lacernis Publius meus vincit,

Non ipse Codrus Alpha penulatorum. Idem.

Conjiciendum potius videtur Eratosthenem appellari βῆτα, quod ordine secundus esset inter Bibliothecarios regios Alexandriæ. Marcianus Herac. scribit p. 63. præfectos Bibliothecæ huic id nomen indidisse. Patria Cyrenæus, Callimachi discipulus; Athenis habitavit cum Ptolomæus Evergetes anno regni 8°, eum Bibliothecæ præfecerit, Zenodoto primo custode mortuo. Vixit annos 81, et duravit usque ad 11^{mum}. Ptolomæi Epiphanis. F.

12. εὐκαταπρόχαρατος] Scilicet Eratosthenes non tam valde vo- lubilis est; πρόχαρατος est volubilis, et κατὰ vim verbi adaugetur. Idem.

18. μίαν πόλιν] Athenas. Fuit et Archimedes σύγχρονος Era- tostheni, ut ex ipsius testimonio notat Proclus. Casaub.

23. ὃν φησι πρῶτον θείαν τινὰ περιβαλεῖν σοφίαν] Jampridem ad- monuimus ad Laërtium nostrum, quem pene pueri emendavi- mus, corruptum hunc locum sic esse legendum et restituendum, ὃν φησι πρῶτον ἀνδρῶν περιβαλεῖν σοφίαν. Sic enim refert Laërtius dicere solitum Eratosthenem, ὡς πρῶτος Βίων τὴν φιλοσοφίαν ἀνδρῶν ἐπέδουσε. Non fuisse autem me, quum illa scripsi, vanum coniec- torem, didici postea ex libris manu exaratis. In plerisque enim codd. erat ἂν τινὰ. In uno diserte ἀνδρῶν ut didici post editum fere Strabonem: quod prius si scissem vulgatam lectionem mi- nime retinuissem. Præterea sciendum est in vet. libb. scriptum esse φιλοσοφίαν non σοφίαν: quam etiam lectionem Laërtius com- probat. Legebatur autem in quibusdam libris εἰπεῖν ἂν τινὰ. Ut sit loquendi genus ellipticum, pro, possit dicere aliquis. Ante legebam εἰποῖς ἂν ἐπ' αὐτῷ τέττα. Quomodo alibi eum loqui me- mini. Ut ad Bionem referantur hæc verba: de quo ait, Οἶνον ἐκ ῥακέων ὁ Βίων, eleganter παρῶν locum poetæ, qui sic habet Od. σ'. 73. Οἶνον ἐκ ῥακέων ὁ γέρον ἐπιγενίδα φαίνει.

Quo in versu quum ἐπιγενίδα Aristarchus exponeret, τὸ ἐπᾶνω τῷ γόνατος: Crates τὴν ἐπιγνίδα: Chares vero τὴν ἐφ' ὅλα τῷ σώματι εὐσαρκίαν, Strabo ita παρῶν secutus videtur Cratetis expositio- nem. (Aut potius Charetis, quam etiam alius Homeri locus confirmat Od. ρ'. Usurpantur eadem poetæ verba et a Maximo Tyrio elegante sermone xli.) Idem.

26. Οἶνον ἐκ ῥακέων ὁ Βίων] Hunc totum locum interpres non est affectus, εὐκαταπρόχαρατος vertit discurri facilem, nullo sensu et ri- dicule. Quis enim audit unquam homines discurri? Est au- tem elegans admodum vox κατατρέχειν τινός, Græcis significat re- prehendere ac vituperare, einen aufstreichen, quia quasi obiter in decursu sermonis id fiat. Inde εὐκαταπρόχαρατος dixit noster, qui mereatur ita carpi, ac contemptim rodi. In Græco post πολ- λάκις εἰπεῖν ἂν videtur extritum verbum ἦν. Est autem sensus hic. Valde laudat Eratosthenes Bionem suum, amictum divina qua- dam sapientia: (Laërtius scribit, ob omnis generis doctrinam Bionis, Eratosthenem de eo pronunciasse, hunc primum floridam induisse vestem): ego autem videre velim, quid nam hoc sub amictu Bio texerit: an præclari aliquid, sicut Ulysses Homeri- cus,

Nam his ipsis in enuntiatis satis magnam mentis imbecillitatem prodit: qui cum Athenis Citiensem Zenonem novisset, nullam tamen eorum facit mentionem qui illi successerunt: adversarios autem illius, et quorum successio nulla superest, eos isto floruisse ait tempore. Quæ autem fuerint studia Eratosthenis, tractatio de bonis ab ipso edita, et declamationes, aliaque similia ostendunt: medium scilicet eum tenuisse inter eum qui philosophari vellet, et eum qui non auderet se ei dare instituto: sed eo duntaxat progrediretur ut philosophari putaretur, aut hanc quandam digressionem a circularibus reliquis disciplinis sibi, vel animi, vel eruditionis alicujus gratia pararet. In reliquis etiam quodammodo talis est. Verum ista quidem omittantur. In præsentia, ea in manus sumamus, quæ ad emendandam geographiam faciunt: idque primo repetamus quod paulo ante huc rejecimus. Ait ergo Eratosthenes, poetam omnia ad delectandum dirigere, nihil ad docendum. Contra antiqui poetam dixerunt primam quandam esse philosophiam, vitæ a prima ætate formatricem, quæ morum, affectuum, actionumque rationes nos voluptate comitante doceat. Quinetiam nostri solum sapientem esse poetam affirmarunt. Atque ea de causa in Græcis urbibus pueri primo omnium poësi instituuntur: non sane nudæ oblectationis causa, sed ut modestiam discant. Quando musici etiam, qui psallere, tibia canere vel lyra docent, hoc ipsum præstare profitentur, morum se magistros, ac formatores, et correctores esse affirmantes. Neque hoc soli Pythagorei, sed et Aristoxenus hujus est senten-

Εν αὐταῖς γὰρ ταῖς ἀποφάσεσι ταύταις, ἱκανὴν ἀσθενίαν ἐμφαίνει τῆς ἐαυτοῦ γνώμης. ὅς τῃ Ζήνωνος τῇ Κιτιέως γνώριμος γινόμενος Ἀθηναῖσι, τῶν μὲν ἐκείνων ἀφαιδεύμενων ἔθενός μὲνῃται. τὰς δ' ἐκείνῳ διε-
 5 νεχθέντας, καὶ ὧν ἀφαιδοχὴ ἐδεμῖα σώζεται, τέττας ἀνδρῶν φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον. Διηλοὶ γὰρ καὶ ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκδοθεῖσα ὑπὸ αὐτοῦ ὡραγμα-
 τεία, καὶ μελέται, καὶ εἰς ἄλλο τοῖστο, τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς. διότι μέσος ἦν τῇ τε βελομένῃ φιλοσο-
 10 φεῖν, καὶ τῇ μὴ γάρρυντος ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀλλὰ μόνον μέχρι τῆς δοκεῖν προϊόν-
 τος, ἢ καὶ παρὰ τὴν τινὰ ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων πεπορισμένῃ, πρὸς ἀφαιδοχὴν, ἢ καὶ παι-
 δείαν τὸν τρόπον δὲ τινὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐστὶ τοιοῦτος.
 15 ἀλλὰ ἐκεῖνα ἐάσω. Πρὸς δὲ τὰ νῦν ἐπιχειρητέον ὅσα
 ἴδονται ἂν ἐπανορθῶν τὴν γεωγραφίαν. καὶ πρῶτον
 ὅπερ ἀρτίως ὑπερεδέμεθα. Ποιητὴν γὰρ ἔφη πάντα
 τοχάζεσθαι ψυχῶν, καὶ διδασκαλίας. τὴν αὐτοῦ
 20 οἱ παλαιοὶ, φιλοσοφίαν τινὰ λέγουσι πρῶτον τὴν
 ποιητικὴν, εἰσάγεσθαι εἰς τὸν βίον ἡμᾶς ἐκ νέων, καὶ
 διδάσκειν ἔθνη, καὶ παῖδας, καὶ πρᾶξεις, μετ' ἡδονῆς.
 Οἱ δ' ἡμέτεροι, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν
 σοφόν. ἀφ' οὗ καὶ τὰς παῖδας αἱ τῶν Ἑλλήνων
 πόλεις πρῶτα ἀφ' ἧς ποιητικῆς παιδεύουσιν, οὐ
 25 ψυχῶν χάριν διήπειραν ψιλῆς, ἀλλὰ σωφρονισμοῦ.
 ὅπερ γε καὶ οἱ μουσικοὶ φάλλειν, καὶ αὐλίζειν, καὶ λυ-
 ρίζειν διδάσκοντες, μεταποιεῖν τῆς ἀρετῆς ταύτης.
 παιδευτικοὶ γὰρ εἶναι φασὶ, καὶ ἐπανορθωτικοὶ τῶν
 ἡδῶν. Ταῦτα δ' ἐ μόνον παρὰ τῶν Πυθαγορείων
 30 ἀκούειν ἐπὶ λεγόντων, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοξένου οὕτως

^a ἢ τῇ Bre. Mosc. et Par. 3. sed cum o supra. καὶ τῇ Esc. ^b πρᾶγματος alia manu supra Par. 2. ^c μελέτη Par. 3. ^d μέσον
 ex correct. Med. 2. ^e παιδίαν Med. 1. 2. ^f Forte δύναμις ἂν vel δύναμις ἂν τις Marg. Cas. ^g ὁ ἀρτίως Esc. ^h ἡδῶν Eton.
 Mosc. ⁱ δὲ νεώτεροι Par. 1. 2. Eton. ^k καὶ λυρίζειν καὶ αὐλεῖν Med. 1. 2. αὐλεῖν καὶ λυρίζειν Gron. Esc. Mosc. ^l ἀντιποιεῖνται Eton.
^m τε γὰρ Eton. Mosc. Par. 1. et alia manu supra Par. 2. ⁿ καὶ deest Par. 1. 2.

cus, qui pannis mendici in morem obitus, tamen ad pugnam cum Iro se parans, femur præclari et robusti corporis argumentum denudavit: ita ut non sine magna admiratione proci male Iro ominarentur, eo femore conspecto. Sic (inquit Strabo) miror ego quid tandem egregii ex florido isto pallio sit Bio iste prolaturus Eratostheni tam valde laudatus. Locus Homeri, ad quem hic alluditur, est Odys. σ. 73. Et vult ostendere Strabo, longe secus Bioni evenisse et Eratostheni, nihil operæ pretii promentibus ex tam splendido habitu. Cæterum Zeno Citienfis, cujus æqualis fuit Eratosthenes, floruit sub Ptolomæo Euergetæ, et Antigono Dosone, post confectum maxime primum bellum Punicum, circa Olympiadem 136. De eo et reliquis vide Laërtium, Suidam, alios. Paulo ante πόλιν, οἱ καὶ κατ' Ἀρίστων: καὶ expunxi ut a librario, non a Strabone profectum. *Xyland.*

2. ὅς τῃ Ζήνωνος τῇ Κιτιέως] Dolet Straboni prælatum esse Aristonem Zenoni: quem unum auctorem Stoicorum cohors tota sequitur, colit, admiratur. Sed videamus quam sit æqua Strabonis hæc querela: mihi quidem videtur Eratosthenes non levem causam habuisse cur in Aristonem esset propensior: eo enim usum erat magistro: credo quia paulo post quam ille Athenas venit, fato functus est Zeno Aristonis magister. Pietatis igitur officio functus videri possit, cum præceptorem suum commendavit. Et tamen non ita Aristoni fuit deditus ut ejus ἐλάττωμα in suis scriptis taceret Eratosthenes. Docet id nos Athenæus: ex cujus libro septimo c. 6. p. 281. verba Eratosthenis de Aristone adscribam, quia sunt elegantissima. Sic igitur ille in dialogo quem inscripserat Aristo—Ἦδη δὲ ποτε καὶ τῶν πεφάρμακα τὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀρετῆς μεσότητον διορύττειν, καὶ ἀναφαιδόμενον παρὰ τῇ ἡδονῇ. *Casaub.*

4. τὰς δ' ἐκείνῳ διενεχθέντας] Vide Laërtium in Zenone. *Idem.*

5. ὧν ἀφαιδοχὴ ἐδεμῖα σώζεται] Ex Diogene Laërtio intelligimus, vix ac ne vix quidem obtinuisse Aristonem ut αἰρετικὸς diceretur: idem tamen testis est, quosdam ab eo fuisse Ἀριστοκρίτους nuncupatos: M. Tullius Tusculanarum lib. v. 24. et de Fin. iv. 17. auctor est, Aristonis sententias et placita evanuisse. *Idem.*

10. εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην] Legi malim ὑπόθεσιν ταύτην. Sic lib. ix. κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Illud enim lib. x. ὁ δ' ἐκλαθόμενος τῆς ὑποσχέσεως ἢ τῆς ἐπιφέρει, non est simile. *Idem.* Inepte Casaubonus vult mutare: idem est ac Gallice *Profession.* V.

13. ἀφαιδοχὴν, ἢ καὶ παιδείαν] Philosophus πολιτικ. lib. viii. distinguit diligenter inter ἀφαιδοχὴν, παιδίαν, et παιδείαν. *Casaub.*

16. καὶ πρῶτον] Prima Eratosthenis reprehensio: male dixisse eum, poetam omnem delectare solum velle, non etiam docere: probat non ita fuisse dicendum, sed hoc modo, poetam omnem, partim delectare, partim docere velle. *Idem.*

17. ὅπερ ἀρτίως ὑπερεδέμεθα] Supra, illo loco, ἐδὲ γὰρ ἀληθές ἐστιν. *Idem.*

22. οἱ δ' ἡμέτεροι καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν σοφόν] Non potuit clarius profiteri se esse Stoicum. An non enim Stoici fuerunt, qui dicerent, solum sapientem bonum, pium, doctum, regem etiam, omnium denique rerum solum esse dominum? Itaque solus sapiens secundum Stoicos erit poeta, solus orator. Laërtius: Ὁμοίως δὲ ἀρχικὴς, δικαστικὴς τε καὶ ῥητορικὴς μόνος εἶναι. ἢ δὲ φαυλῶν ἐδεῖναι. Notum est illud Sophili comici elegans dictarium, Στωϊκὸν δόγμα ἐστίν, ὅτι πάντα εὖ ποιήσει ὁ σοφός. καὶ φαυλὴν φρονίμως ἀρτύσει. Vide Athenæum lib. iv. c. 15. p. 158. et Ciceronem maxime sub finem lib. iii. c. 22. De finibus. In vet. quibusdam codd. legitur, οἱ δὲ νεώτεροι, prorsus male. Sic enim alibi de Zenone, ὁ δὲ ἡμέτερος. *Idem.* In Bibliotheca Bodleiana Oxon. quasdam Theod. Bezæ notas in Aldi Strabonem MSS. vidi, ubi pro ἡμέτεροι legit ὕστεροι, quæ emendatio rē, si non literis, cum lectione marginali convenit. F.

26. ὅπερ γε καὶ οἱ μουσικοὶ] De musica præter Aristotelem, Platonem, Plutarchum, et alios, lege Athenæum lib. xiv. c. 5. *Casaub.*

Ibid. αὐλίζειν] MSS. αὐλεῖν, ut et in συνάγμασι Planudæ ex hoc libro. Legitur etiam in MSS. ἀντιποιεῖνται non μεταποιεῖνται. *Idem.*

30. Ἀριστοξένος] Aristoxenus Tarentinus, Musicus, et Philosophus illustrior. Xenophili Pythagoræi discipulus, et postea Aristotelis.

ὑποφαίνεται. Καὶ Ὅμηρος δὲ τὰς αἰοιδὰς σαφρονιστὰς εἴρηκε· καὶ ἄλλοι τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα,

* — ὦ πόλλ' ἐπέτελλεν

Ἀτρείδης Τροίηνδε κίων εἴρωσθαι ἄκοιτιν.

Τὸν τε Αἴγισθον ἔσπερον αὐτῆς περιγενέσθαι, πρὶν ἢ 5

Τὸν μὲν αἰοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην

Κάλλιπε· τὴν δ' ἔλευσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δομῶνδε.

Χωρὶς δὲ τῶν ὁ Ἐρατοσθένης ἐαυτῷ μάχεται.

Μικρὸν γὰρ πρὸ τῆς λεχθείσης ὑποφάσεως, ἄρχο-

μυρος τὴν περὶ τῆς γεωγραφίας λόγῳ, φησὶν ἅπαντας 10

καταρχαῖς φιλοτίμως ἔχειν, εἰς τὸ μέσον φέρειν τὴν

ὑπὲρ πάντων τοιούτων ἱστορίαν. Ὅμηρον γὰρ ὑπὲρ τῆς

Αἰθιοπῶν ὅσα ἐπύθετο καταχωρῆσαι εἰς τὴν ποίησιν,

καὶ περὶ πάντων κατ' Αἴγυπτον, καὶ Λιβύην· τὰ δὲ δὴ

κατὰ τὴν Ἑλλάδα, ἢ τὰς σιωνέας τόπους, ἢ λίαν 15

περιέργως ἔξενονχέουσι, πολυτρήματα μὲν τὴν θίσιν

λέγοντα, Ἀλάρτον δὲ ποιήντα, ἐκχτόωσαν ἢ Ἀν-

θηδὸνα, Ἐλῆαιαν δὲ ἐπηγῆς ἐπὶ Κηφισοῦ καὶ ἔδε-

μίαν προσθήκην κενῶς ὑποτίθειν. Πότερον ἐν ὁ ποιῶν

ταῦτα ψυχαγωγῶντι ὅσιν ἢ διδάσκοντι; 20

Διδοῦναι, ἢ Δία· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔπος εἴρηκε. Τὰ

δ' ἔξω τῆς αἰσθήσεως, καὶ ἔπος, καὶ ὁ ἄλλοι τερα-

τολογίας μυθικῆς πεπληρώκασιν. Οὐκ αὖν ἐχρῆν ἔπος

εἰπεῖν, ὅτι ποιητῆς [κ' πᾶς πάντα] τὰ μὲν ψυχαγω-

γίας χάριν μόνον ἐκφέρει, τὰ δὲ διδασκαλίας· ὁ δ' 25

ἐπὶ νενέκειν ὅτι ψυχαγωγίας μόνον, διδασκαλίας δ' ἔ.

Καὶ προσεργάζεται γε, πυρηνόμυθος τὴν συμβάλλειν

πρὸς ἀρετῇ ποιητῆς, πολλῶν ὑπάρχειν τόπων ἔμπει-

ρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ῥητορικῆς, ἢ οἷα δὴ

περιποιεῖν αὐτῷ πνὲς ἐβεβλήθησαν; Τὸ μὲν οὖν ἅπαντα 30

tia. Et Homerus cantoribus vitæ ad modestiam formandæ munus tribuit: ut cum de custode Clytæmnestræ scribit;

multis tutelam conjugis illi

Cum Trojam peteret, verbis mandarat Atrides.

Neque ea Ægysthum ante potitum,

Cantorem in vacuum quam deportavit adulter

Insulam: ita assensam proprias perduxit in ædes.

Præter hæc ipse secum Eratosthenes pugnat. Nam paulum ante dictam hanc sententiam, exordiens orationem de Geographia, jam inde ab initio omnes ait magno studio hoc agere, ut historiam de situ terræ in medium proponant. Itaque Homerum et quæ de Æthiopibus, Ægypto, atque Africa auditu percepisset, suo poemati inseruisse: et Græciam ac vicina loca nimis curiose commemorasse. Cujus generis sint,

— abundantemque columbis

Thibem.

— herbosamque Haliartum,

— extremum tangentem Anthedona litus.

— Cephissi positam ad fontesque Lileam.

neque omnino ullam frustra locis eum adjicere appellationem. Hæc ergo qui facit, an delectare videtur, an vero docere? Profecto docere, hoc est: verum de his ille ita scripsit. Quæ vero extra nostrum sensum sita sunt, cum ipse, tum alii portentis fabularum impleverunt. Igitur hoc erat dicendum potius, poetam unumquemque omnia sua vel ad solam oblectationem, vel ad docendum accommodare: is vero intulit, solam voluptatem ab eo quæri, nullam haberi docendi rationem. Atque id ut confirmaret, quærit quid ad virtutem poeticæ faciat peritum esse multorum locorum, artis militaris, agriculturæ, oratoricæ, aliarumve rerum, quas nonnulli poetæ adscribere voluerunt. Sane qui conari

* Odyss. γ. 267.

^a τὴν δ' ἐδελαν ἐδελσαν Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Mosc. in Med. 2. τὴν δ' ἐδελσαν corrigitur ab alia manu supra hoc pacto, γρ. δελαν ἐ... ^b Vett. libb. ἐναρχόμενος Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. Eton. Mosc. ^c εἰς τὰ μέσον Med. 1. ^d καταχωρῆσαι εἰς ex correct. Med. 1. κατὰ χώραν εἰς Med. 2. καταχωρῆσαι cum supra ἢ Par. 2. ^e χίλαιαν Mosc. ^f ποιῶν Eton. Mosc. ^g διδάσκοντι, ἢ Δία defunt Par. 1. deest διδάσκοντι in Par. 2. et Mosc. ^h deest οἱ Med. 1. 2. Par. 3. Mosc. ⁱ ποιῶν Par. 2. sed alia manu. ^k deest πᾶς Med. 1. deest etiam Med. 2. additum postea—deest πάντα Par. 1. Esc. bene. V. Alius supra Par. 2. scripsit πᾶς τὰ. Med. 3. habet ex correctione τὰ πάντα. ^l Lege ὅ, τι cum Par. 2. V. ^m προσεργάζεται Par. 1. 2. Bre. Med. 2. Eton. Esc. Mosc.

Aristotelis. Unde Strabo testimonium illius ducit, quod non solum Pythagoræ, sed Aristoxenus, qui disciplinam illam reliquerat, musicam esse vitæ humanæ correctricem affirmet. F.

1. καὶ Ὅμηρος δὲ τὰς αἰοιδὰς σαφρονιστὰς εἴρηκε] Athenæus libro primo c. 11. p. 14. ut probaret veterum αἰοιδῶν fuisse viros temperantes, et philosopho dignam vitam vixisse, (quod hic voluit Strabo demonstrare), eadem plane utitur ratione: ut mihi quidem videatur Athenæus hunc Strabonis locum habuisse in animo cum illa scriberet. Verba ejus sunt—σαφρον δὲ τι ἢ τὸ τῶν αἰοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον. Ἀγαμέμνων γὰρ τὸν αἰοιδὸν κατὰλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ φύλακα καὶ παραινετῆρά τινα. Casaub.

5. Τὸν τε Αἴγισθον ἔσπερον αὐτῆς περιγενέσθαι, πρὶν ἢ] Athenæi verba quibus ista expressit, sunt hæc—διὸ Αἴγισθος ἔσπερον διέφθερε τὴν γυναῖκα, πρὶν ἢ αἰοιδὸν ἀποκτείναι ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. Lib. I. c. xi. p. 14. Quod ait Athenæus occisum ab Ægystho istum cantorem, id et si Homerus diserte non dicit; tamen ex ejus verbis facile intelligitur. Idem.

7. Κάλλιπε· τὴν δ' ἐδελσαν] More suo. mutat rationem verborum poetæ: sed in vett. codd. locus ita legebatur ut extat apud poetam: quem vide Od. γ. 267. Idem.

13. καταχωρῆσαι εἰς τὴν ποίησιν] Falsa lectio. Scribe καταχωρῆσαι. Καταχωρεῖν enim nunquam ita Græci usurpant: sed καταχωρεῖν: quod quia parum hæcenus fuit observatum, placet aliquot exemplis confirmare. Hipparchus lib. 11. Τὸν μὲν γὰρ ἐπὶ πλείον περὶ αὐτῶν λόγον, ἐν τῇ τῶν συνανατολῶν πραγμάτων καταχωρῆκαμεν. Dionysius Halicarn. ἐν δὲ μέρῃ δυσχεραίνεις τῶν ἐν αὐταῖς καταχωρῆσιν. (Et in historiarum libris passim.) Diod. Sicul. l. v. de Carcino poeta, καταχωρεῖν ἐν τοῖς ποιήμασι τοὺςδε τὰς εἰχῆρας. Idem lib. xiii. paulo aliter dixit εἰς τὰ ἐξῆς πράξεις τὴν ἐχομένην βίβλον καταχωρῆσαι: utitur et alibi. Grammatici in

hujusmodi locis χωρεῖν explicant λέγειν. Hesychius, χωρεῖσθαι, λέγειν. Lege χωρεῖσθαι. Nam idem τὸ φατίζεν explicat, λέγειν et χωρεῖν. Dicunt Græci et κατατάττειν pro eodem. Polyb. lib. 11. εἴνα τῶν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι κατέταξαν. Idem.

16. πολυτρήματα μὲν τὴν θίσιν] Poetam imitatus est Æschylus, Persis. v. 309. Οἱ δ' ἀμφὶ νῆσον τὴν πελειοδρέμωνα. De Salamine loquitur, quæ erat in Veneris tutela, ut docet nos Homerus: ideo probabile est columbam Veneri sacram ibi abundasse. Idem.

18. ἐδεμίαν προσθήκην] Nullum epithetum. Idem.

20. διδάσκοντι, ἢ Δία· ἀλλὰ] Legendum mutata distinctione, διδάσκοντι· ἢ Δία, ἀλλὰ. Nam ἢ Δία fere initio objectionum poni solet. Sic mox, ἢ Δία, ἀλλ' ἐτέρω φράσει ἢ ποιητικῇ. Præterea non puto esse distinguendum post εἴρηκε: sed ita hanc sententiam esse legendam; ἢ Δία, ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἴρηκε, τὰ δ' ἔξω τῆς αἰσθήσεως, καὶ ἔπος, ἢ οἱ ἄλλοι τερατολογίας μυθικῆς πεπληρώκασιν. Idem.

24. ποιητῆς πᾶς πάντα τὰ μὲν] In vett. libb. desiderabantur verba illa πᾶς πάντα. Puto autem inducta fuisse ab aliquo qui offenderetur sermonis novitate: cum potius videretur dicendum, τῶν πάντων τὰ μὲν. Sed is frustra fuit. Sic sæpe Græcos loqui studiosis hujus linguæ notius esse puto quam ut auctoritatis sit agendum. Priscianus libro xviii. p. 1097. ed. Putsch. notat, Latinos hoc dicendi genus a Græcis esse mutatos: Livius xli. 18. Periti religionum jurisque publici, quoniam duo ordinarii consules ejus anni, alter morbo, alter ferro periisset, &c. Idem.

27. καὶ προσεργάζεται γε] Lege ut est in MSS. προσεργάζεται γε, vel προσεξεργάζεται, ut fere Aldus. Προσεργασία enim id appellatur, aut etiam προσεξεργασία, non προσεργασία. Idem. Καὶ προσεργάζεται — Ita legendum. Et præterea curiose agit. Vide nos ad Longin. Τουρ.

velit omnia poëtae arrogare, eum non injuria nimio contendendi studio elatum judicaris. Est enim (ut Hipparchus ait) perinde ac si qui eirefionæ Atticæ mala etiam ac pyra, et alia, quæ ferre nequit, adesse dicat, si quis in poëta omnes disciplinas atque artes requirat: itaque hactenus recte loqueris, Eratosthenes. Hæc autem perperam, quod tantam multarum rerum cognitionem poëtae detrahis, et poëticam fabulandi anilem quandam facultatem esse pronuncias, cui (uti tu loqueris) liceat delectandi causa fingere quæ velit. An enim ne auditoribus

ζητεῖν περιποιεῖν αὐτῷ, ἂν προσεκτίπλοντος ἂν τις θεῖν τῇ φιλοτιμίᾳ ὥς ἂν εἴ τις, φησὶν δ' Ἰππάρχῳ, Ἀττικῆς εἰρεσιώνης κατηγοροῖν, καὶ ἂ μὴ δύναται φέρειν μῆλα καὶ ὄχνας, οὕτως ἐκείνους πάντας μάθημα, καὶ πᾶσαν τέχνην. τὲτο μὲν δὴ ὁρθῶς ἂν λέγῃς, ὡς Ἐρατοσθένης· ἐκείνους δ' οὐκ ὁρθῶς ἀφαιρέμενος αὐτὸν τὴν τοσαύτην πολυμαθειαν, καὶ τὴν ποιητικὴν γραφὴν μυθολογίαν ἐπαφίνων, ἣ δέδοται ἡ πλάττειν, φησὶν, ὅτι ἂν αὐτῇ φαίνεται ψυχαραγίας οἰκείον. Ἰοῖ Ἀρα γὰρ ἐδὲ τοῖς ἀκροαμένοις τῶν ποιητῶν ὅθεν

^a πρὸς ἐκπύπλοντος Par. 1. ^b εἰρεσιώνην in margine Par. 2. ^c καὶ ὄχνας Mosc. ^d ἐκείνους Med. 1. ^e πᾶσιν ex correct. Med. 2. ^f Vett. libb. λέγεις, Marg. Casf. ^g πολυμαθειαν Med. 2. ^h πλάττειν ex correct. Med. 2.

1. προσεκτίπλοντος ἂν τις θεῖν τῇ φιλοτιμίᾳ] Mendosa lectio: quod ipsa φράσις satis indicat. Legendum, πρὸς ἐκπύπλοντος. Θεῖναι πρὸς cum patrio casu, ita dictum ut εἶναι πρὸς, quæ est isti ἀντίθετος φράσις. Xenophon p. 146. Sophocles Ajax. v. 582.

^a πρὸς ἐκπύπλοντος ἂν τις θεῖν τῇ φιλοτιμίᾳ]

Sensus est, velle nihil non Homero tribuere, merito dixerit aliquis, esse hominis, qui præ studio erga Homerum nimio, aberrat a veritate. Nam ἐκπύπλοντος, pro ἐκπύπλοντος τὴν λόγῳ dictum, ut ἐξάγειν αὐτόν pro ἐξάγειν αὐτόν τὴν βίαν: quod est uisitatissimum. Φιλοτιμία autem, non aliud est hoc loco quam studium ardens erga aliquem, unde φιλοτιμῆσθαι liberali manu largiri interdum significat. Mirum vero, eruditum interpretem non potuisse hujus loci sententiam videre. Casaub.

3. εἰρεσιώνης] Scio multis difficilem futuram dictionem Strabonis, præsertim cum in eo *Irefionem* scribendum sit, hoc est, εἰρεσιώνην. Suidas de ea sequentia commentatur, inquit: εἰρεσιώνη. Θαλλὸς ἐλαίας, ἐπεμμένος ἐρίοις, καὶ προσκεραμαίνους ἔχων παντοδαπὰς τῶν τῆς γῆς καρπῶν. Τῶτον δὲ ἐκφέρειται παρὰ ἀμφιδάλῃς καὶ τίθηται πρὸς τῆς θύρας τῇ Ἀπόλλωνος ἐρεῖ τοῖς Πυανεψίοις. Λέγεται γὰρ Θησεία καθ' ὃν εἰς Κρήτην καίρον ἐπλεῖ προχόρῃ δὴ δὴ δὴ χειμῶνα, εὐχασθαι τῷ Ἀπόλλωνι κατασφύσθαι κλάδοις ἐλαίας, ὅταν σωθῇ τὸν Μινώταυρον ἀποκτείνας, καὶ θυσιάσειν καὶ τὴν ἱκετήριαν ταύτην κατασφύσας ἐψησάσαι χύτρας αἰθάλης καὶ ἔντος, καὶ βαμὸν ἰδρύσασθαι. Διὸ καὶ Πυανέψια δοκεῖ λέγεσθαι, ὅσον Κυαμέψια. Τὸ γὰρ πρότερον τῆς κυάμης πυάνης ἐκάλαν. Ἦγον δὲ ἐδ' ὅτι ἀποτροπὴ λοιμῶν. Ἦδον δὲ παῖδες ἔτας.

Εἰρεσιώνη σῦκα φέρεται, καὶ σίονας ἄρτους, καὶ μέλι ἐν κοτύλῃ, καὶ ἐλαίον ἀποψύσασθαι, καὶ κύλικα εὐζωρον, ὅπως μεθύσας καθεύδῃς.

Μετὰ δὲ τὴν ἐορτὴν ἐξω τῶν ἀγῶν τιθέσσι παρ' αὐτὰς τὰς θύρας. Κράτης δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθηνῶν θυσιῶν, ἀφορίας ποτὶ κατασχῶσιν τὴν πόλιν, θαλλὸν κατασφύσαντας ἐρίοις, ἱκετήριαν ἀναδείναι τῷ Ἀπόλλωνι.

Εἰάν γὰρ αὐτὴν εἰς μόνος σπινθήρ λάβῃ,

ὥστε παλαιὰν εἰρεσιώνην καύσεται.

Ἀντὶ τῆ καύσει. Εἰρεσιώνη δὲ θαλλὸς ἐλαίας, ἢ θαφνῆς, ἐξ ἐρίων πεπλεγμένος, ἔχων ἄρτον ἐξηρησμένον, καὶ κοτύλην, ὃ ἐστὶν ἡμίλεξον, καὶ σῦκα, καὶ πάντα τάγαθά. Ταύτην δὲ πρὸ τῶν οἰκημάτων ἐτίθεσαν, καὶ κατ' ἔτος αὐτὴν ἡλλάττον. Id est: Eirefione. Oleæ ramus, lana velatus, et habens omnigenos terræ fructus dependentes. Hunc autem efferebat puer utroque parente vivo florens, et ponebat ante fores templi Apollinis in Pyanepsiurum festo. Ferunt enim Theseum, quo tempore in Cretam navigabat, ob tempestatem ad Delum appulsum, Apollinē novisse, se templum ipsius coronaturum oleæ ramis, si salvus evasisset, interfecto Minotauro, et sacra facturum. Quare fertur Theseus voti compos factus, hoc supplice ramo coronato, lanaque velato, elixasse ollam ptisanæ triticæ, et pultis, et aram erexisse. Quamobrem etiam Πυανέψια videntur dicta, quasi Κυαμέψια. Olim enim fabas vocabant πυάνης, quas postea vocarunt κυάμης: ἐψεῖν vero, coquere, elixare. Interdum autem Pyanepsiurum festum celebrabant ad advertendam pestilentiam, et famem: ut, καὶ λιμῶ, scribatur. Sic autem pueri caneabant,

Eirefione ficus fert, et pingues panes,

Et mel in cotyla, et oleum ad abstergendum sordes,

Et calicem mero plenum, ut inebriata dormias.

Post festum vero, hanc eirefionem extra agros ad ipsas templi fores ponunt. Crates vero Atheniensis in libello de sacrificiis, quæ fiunt Athenis, ait, olim sterilitate civitatem premente, propter annonæ penuriam, Athenienses oleæ rami lana velasse, rami quoque supplicem Apollini dedicasse. Aristoph. in Pluto ver. 1054.

Si enim ipsam una sola scintilla corripuerit

Ut antiquam Eirefionem comburet.

Καύσειαν positum pro καύσει, medium pro αἰτίῳ, quod Attice dictum. Εἰρεσιώνη vero, est oleæ, vel lauri lana ramus circumimplicata velatus, habens panem dependentem, et cotylam, hoc est dimidium sextarium, et ficus, et omnia bona. Hanc autem ante aedes ponebant, et quotannis ipsam mutabant. Hæc Suidas,

qui fusius ea exponit in voce Εἰρεσιώνη. Strabonis autem sensus est, cum ejus mentionem faciat; poëtam non decere vindicare sibi omnes virtutes, non magis quam Eirefione ramis quidem abundat, non omnes tamen ramos et fructus habet. Quædam hujus antiquæ consuetudinis imago Bononiæ refedit. Calendis enim Mali rami avulsi ex arboribus pompatico apparatu deferuntur in urbem a nostratibus adolescentibus, postque pro foribus, præ hilaritatis indicio solent affigi. Hanc Eirefionem Papinius describit lib. Thebaïdos xii. 492.

Vittata laurus, et supplicis arbor oliva;

addit interpretes, oliva per quam pax petitur supplicando, hanc ab Atheniensibus Eirefionem dici. Hæc apud Janum Gruterum in Thefauro Critico Tom. i. p. 484. in miscellan. Joan. Baptistæ Pii. cap. 75. Anon.

Ibid. Ἀττικῆς εἰρεσιώνης] Perinepte hunc locum interpretes extulit, nescio quas ramalium Atticorum commentus objurgationes. Quasi vero κατηγορεῖν non sit nisi accusare: cum aliquid de aliquo dicere, aliquid alicui attribuire significet proprie, quod vel in trivialibus est notum scholis. Eirefione quid sit, e Plutarchi Theæo, Suida, Scholiaste Aristophanis, Eustathio ex Pausania in fine commentariorum Iliad. x. satis potest constare. Clemens Alexandrinus, libri Stromatum quarti initio, idem versibus Sophoclis, et Timoclis comici admodum venuste expressit, dignis lectu et memoratu. Adscripsi locum propter eos, quibus ejus libri copia non est, harum rerum studiosis. Ἡ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν κυρίαν ἔχοντες οἱ τῶν ὑπομνημάτων γεωμετρίαις, ἀτεχνῶς κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκείνην ἀπηνδισμένην προσφορὰν, περὶ ἧς Σοφοκλῆς γράφει·

Ἦν μὲν γὰρ οἶος μάλλος, ἦν δ' ἀμπέλων
Σπονδῆ, καὶ ῥαῖς ἐντεδυσσασμένη,
Ἐνὴν δὲ παγκρατεῖα συμμυγῆς ὕλαις,
Λίπος τ' ἐλαίῃς, καὶ τὸ ποικιλωτάτον
Ξανθῆς μελίσσης κηρόπλαστον ὄργανον.

Αὐτὰ καὶ οἱ γεωμετρίαις ἡμῶν κατὰ τὸν γεωγρὸν Τιμοκλῆς τὴ κομικῇ, σῦκα, ἐλαίον, ἰχάδας, μέλι προσοδεύουσι, καδὰπερ ἐν παμφόρῳ χωρίῳ δι' ἣν εὐκαρτίαν ἐπιφέρει.

Εὐ μὲν εἰρεσιώνην, ὃ γεωργίαν λέγεις.

Ἐπιφωνεῖν γὰρ εἰώδασι τὸν Ἀθηναῖον.

Εἰρεσιώνη σῦκα φέρεται καὶ σίονας ἄρτους,

καὶ μέλι ἐν κοτύλῃ, καὶ ἐλαίον ἀποψύσασθαι.

Tres primi versus Sophoclis menda non vacant, quamquam nulla sententiæ injuria. Adduxi autem, ut Hipparchi sensum aperirem, nam Eirefione, ramus oleæ lana redimitus, non mala aut pyra habebat appensa, sed ficus et alia quæ referuntur: et nihilo tamen minus erat Eirefione, etsi malis, pyrisque careret. Ita poëta suum tueri titulum atque ordinem potest καθ' Ἰππάρχον, tametsi non omnibus rebus excellat, modo ne prorsus omnium cognitionem et traditionem ei adimimus. Xylander.

Ibid. Ἀττικῆς εἰρεσιώνης κατηγοροῖν] Erudite hunc locum explicat Xylander. Nota sunt de Eirefione Atheniensium festo quæ tradunt grammatici, et Plutarchus: quos consule. Tantum monebo, versus Sophoclis hæc de re, quos apud Clementem corruptos Xylander ait, sic esse legendos:

Ἦν μὲν γὰρ οἶος μάλλος, ἦν δ' ἀμπέλων
Σπονδῆ τε, καὶ ῥαῖς ἐντεδυσσασμένη
Ἐνὴν δὲ συμμυγῆς ὕλαις παγκρατεῖα,
Λίπος τ' ἐλαίῃς, καὶ τὸ ποικιλωτάτον
Ξανθῆς μελίσσης κηρόπλαστον ὄργανον.

Κατηγορεῖν, est κατὰ τινος τὴ ἀγορεύειν. Κατὰ autem in hac voce vel adversus significat, ut apud oratores, vel idem fere quod περὶ, ut apud philosophos. Illud est loqui adversus aliquem, et accusare: hoc aliquid alicui attribuire. In scholis Peripateticis etiam pueris nota vox. Sic et Ptolemaeus: καὶ γὰρ τῶν ἐκείνων κατηγορεῖν τὸν τρόπον. Æschylus ita fere usurpat Agamemn. ver. 279.

Εὐ γὰρ φρονέοντος ὅμμα σὲ κατηγορεῖ. Casaub.

Si qua sint alia relatu digna de Eirefione, Meursium in Græcia feriata (voc. Pyanepfia ac Thergelia) adeat lector. F.

Ibid. κατηγοροῖν] Locus elegantissimus. Illud κατηγοροῖν ineptum est — Lege καταστῆναι, perinde ac si quis Eirefionæ appenderet, quæ ferre nequit. Toup.

συμβάλλειαν πρὸς ἀρετὴν; λέγω δὲ τὸ πολλῶν ὑπάρ-
ξαι τόπων ἔμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ρη-
τορικῆς, ἅπερ ἡ ἀκρόασις, ὡς εἰκός, περιποιεῖ. Ἀλλὰ
μὴν ταῦτά γε πάντα ὁ ποιητὴς Ὀδυσσεὶ προσέφη, 5
ὅν τ' πάντων μάλιστα ἀρετῇ πάσῃ κοσμεῖ· οὗτος γὰρ αὐτῷ

*^a Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄγρια καὶ νόον ἔγνων.

Οὗτος τε, ὁ

† Εἰδὼς παντοίας τε δόλους, καὶ μίθδρα ^b πυκνά.
Οὗτος δ' ὁ πολίπορος αἰὲ λεγόμενος, καὶ τὸ Ἴλιον
ἐλὼν

‡^d Βελῇ καὶ μύθοισι, καὶ ἡπεροπιδι τέχνῃ.

|| Τέττε γ' ἑσπομένοιο, καὶ ὅκ πυρὸς αἰθομένοιο

Ἀμφω νοσήσασιν —

φησὶν ὁ Διομήδης. Καὶ μὴν ὅτι γε τῇ γεωργίᾳ σεμ-
νύεται· καὶ γὰρ ἐν ἀμπελῇ,

§ Ἐν ποίῃ δρέπανον μὲν ^c ἐγὼν εὐκαμπὲς ἔχοιμι,

Καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις. —

Καὶ ἐν ἀρότῳ,

† Τῷ ^f κέ μ' ἴδοις εἰ ^e ὦλκα δινηκέα φοροταμοῖμιν.

Καὶ ἔχ' Ὀμηρος μὲν ἔπα φρονεῖ περὶ τέτων, ἔχ' ^g δὲ 20
πάντες οἱ ^h πεπαιδευμένοι μάρτυρι χρώνται τῷ ποίῃ,
ὡς ὀρθῶς λέγουσι, περὶ τῆς τῶν τοιαύτων ἔμπειριαν εἰς
φρόνησιν συντείνειν μάλιστα. Ἡ δὲ ῥητορικὴ φρόνησις
ἐπὶ δῆπερ περὶ λόγους· ἣν ἐπιδείκνυται παρ' ὅλην τὴν
ποιήσιν Ὀδυσσεύς, ἐν τῇ διαπείρᾳ, ἐν ταῖς λιταῖς, 25
ἐν τῇ πρὸς βίᾳ, ἐν ἣ φησὶν·

* Ἀλλ' ὅτε δὴ ⁱ ῥ' ὅπα τε μεγάλῃν ἐκ στήθεος ^k ἔει,

Καὶ ἔπειτα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερήσιον,

Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσσῆ γ' ἐλάσειε βροτὲς ἄλλῃ.

Τίς ἂν οὕτω ὑπολάβοι τὸν διδάμνον ποιητὴν εἰσα- 30
γεῖν ῥητορεύοντας ἄλλας, καὶ στρατηγόντας, καὶ τ'
ἄλλα ἐπιδεικνυμένους τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα, αὐτὸν εἶναι
τῶν φλυάρων ἕνα, καὶ τῶν γαυματοποιῶν, γρητεύειν
μόνον καὶ κολακεύειν τὸν ἀκροατὴν διδάμνον, ὠφελεῖν

quidem poetarum quicquam ad virtutem conferret
adjumenti, esse multorum locorum, rei militaris,
agriculturæ, oratoriae peritum, quæ ista auditione
consequuntur? Atqui Homerus hæc omnia Ulyssi,
quem præ cæteris aliis omni virtute exornat, attri-
buit. Hic enim ipso referente,

Multorum mores hominum cognovit et urbes.

Is est,

Consilioque, dolis variisque instructus abunde.

Is est, quem subinde urbis everforem vocat, et qui

¹⁰ Ilium cepit,

Consilio verbisque, et vafræ fraudibus artis. Et,

Hoc comite ex igni sospes flagrante revertar,

inquit Diomedes. Idem Ulysses et de agricultura
gloriatur: in messe quidem inquit,

Curva mihi viridi falx si tribuatur in herba,

Atque tibi similis. —

Et in aratione,

Tunc me continuum videas proscindere sulcum.

Neque vero hæc ita sensit Homerus, ut non eruditi
omnes testimonio ipsius, tanquam recte differentis,
confirmant hujusmodi peritiam ad prudentiam plu-
rimum conducere. Jam cum oratoria prudentia in
oratione versetur, eam Ulysses per totam poësin
exerit, in tentandis animis, in deprecatione, in le-
gatione, in qua de eo scribitur:

At simul emisit magnam de pectore vocem,

Hybernis fudit nivibusque simillima verba,

Eloquio jam nemo hominum certavit Ulyssi.

Quis vero opinetur poetam, qui introducere possit
homines artificiose differentes, et exercitus pruden-
ter ductantes, aliaque virtutis officia obeuntes, ip-
sum de nugatoribus ac præstigiatoribus aliquem
esse, qui tantum decipere præstigiis, et adulando
mulcere auditorem, nihil autem ei utilitatis adferre

* Odyss. α'. 3. † Iliad. γ'. 202. ‡ Non extat apud Hom. || Iliad. κ'. 246. § Odyss. σ'. 367. † Ibid. 374. * Iliad. γ'. 221.

^a πολλῶν δ' ἀνθρώπων Med. 1. 2. ^b MSS. πυκνά Marg. Cas. sic Eton. ^c deest ἐλὼν Med. 2. ^d βελῇ καὶ τέχνῃ ἡπεροπιδι καὶ
μύθοισι Par. 1. Eton. ^e εὐκαμπὲς ἐγὼν Par. 1. 2. 3. ^f καὶ Par. 1. ^g ὦλκα ex correct. Med. 2. ^h παιδευμένοι Par. 2. et
alia manu supra πεπαιδευμένοι. ⁱ deest ῥ' Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^k εἶη Par. 1. 2. 3. ^l ἐτέρως Med. 1. Par. 3.

7. Οὗτος δ' ὁ πολίπορος αἰὲ λεγόμενος] Videtur Strabo sentire
idem Ciceroni, qui Ulysses solum ab Homero appellari πολί-
πορον ait ad Fam. x. 13. a quorum sententia non multum abfuit
Eustathius, qui libro primo et secundo observat, hoc epithetum
esse Ulyssis apud Homerum proprium: Achilli autem, ἀπαξ περ
fuisse attributum. Sed falli eos vehementer (nisi nos libri nostri
potius fallunt) constabit ei qui leget quatuor libros. Il. 9. 6. φ.
α'. in quibus omnibus Achilles πολίπορος appellatur: unde Vir-
gilius Æn. xii. 545.

— et Priami regnorum everfor Achilles. Casaub.

11. Βελῇ καὶ μύθοισι] In libris MSS. ita legitur, Βελῇ, καὶ τέχ-
νῃ ἡπεροπιδι, καὶ μύθοις. Nec refert quod aliter Homerus: sic
mox ἐν ποίῃ non ποίῃ. Idem.

25. ἐν τῇ διαπείρᾳ] Nescio quo hoc pertineat, an ad narratio-
nem Iliadis libro secundo, ubi dissuadet discessum a Troja, et
pro dignitate cum proceres, tum vulgus tractat. Nisi ad Dolo-
nem placeat referre. Imo vero referemus ad exploratos ab U-
lyssē suorum animos, Eumæi, Philœtiique, Odyss. 9. π'. 6. φ.
deprecat ad Achillem mittitur ab Agamemnone, Iliad. κ'.
Xyland.

Ibid. ἐν τῇ διαπείρᾳ] Longe fallitur vir eruditus cum hæc alio
putat referenda, quam ad ea, quæ libro secundo leguntur. Cum
enim ῥητορικῆς φρονήσεως exempla proponat geographus, nec potuit
nec debuit eam omittere partem in qua consumptum omne rhe-
torum artificium docti semper putarunt: quod præclare explicat
ac demonstrat Dionysius Halicarnassensis, quem omnino vide.
Hanc autem libri secundi partem, διαπείραν vocabant Græci, vel
ἀποπείραν. Dionysius: τέτε τοῖνυν τὸ λόγος παράδειγμα, ὃ τῷ Ὀμή-
ρῳ ἐστὶν ἀγαμέμνων ἐν τῇ ἀποπείρᾳ τῶν Ἑλλήνων. At in explorandis

animis suorum, et si magna usus est prudentia Ulysses, tamen
nego eam esse ῥητορικὴν φρόνησιν: nego etiam illam Odyssæ par-
tem vocatam legi a quoquam διαπείραν. Sciendum est autem
hujusmodi inscriptiones singularum partium utriusque σωματί-
σιν Homericis, fuisse tunc in usu, maxime cum nondum in duo cor-
pora Ilias et Odyssæ fuerant redactæ. Ac licet distinctis jam
partibus, ac suis nominibus insignitis, videri poterat commo-
dius alia ratione Homeri locos indicare: tamen vix tandem
apud Grammaticos obtinuit ut ita laudarent poetam, quemad-
modum nos hodie facimus Il. aut Od. α'. 6. γ'. Scriptores vero
alii antiquam rationem servarunt. Sic apud Herodotum Il.
c. 116. ἐν Διομήδεος ἀγιστεῖν: hoc est, libro Il. 9. Apud Plato-
nem ἐν ταῖς λιταῖς, pro Iliad. 9. Apud Athenæum, ἐν τῷ ἐπιτα-
φίῳ, pro Iliad. 9. Infra lib. ix. ἐν τῇ ἐπιπώλῃ, hoc est Iliad.
libro quarto. Hujusmodi sunt quæ commemorat Ælianus V. H.
xii. 14. Ἡ ἐπὶ ναυσὶ μάχη, Δολωνία, &c. Casaub.

Ibid. ἐν ταῖς λιταῖς] Hoc est Il. 9. Eustathius. λιταὶ ἢ ῥαψῳδία
ἐπιγέφυται αὐτῇ, ὑπὸ μιᾷς τιτλημένῃ λέξεως. Idem alibi, Πάτροκλος
καὶ Ἀχιλλεύς ἐν ταῖς λιταῖς. Sic Athenæus libro primo c. 14.
Idem.

26. ἐν τῇ πρὸς βίᾳ] Quando Menelaus et Ulysses ad Trojanos
ad repetendam Helenam iverunt legati: quæ legatio non extat
apud poetam, sed ejus fit mentio a Trojano Antenore Il. γ'.
Idem.

30. εἰσαγεῖν ῥητορεύοντας ἄλλας] Libri vet. habent ἐτέρως, quod
mutatum ab iis videtur, qui perpetuam esse illam differentiam
credebant, quam notant Grammatici inter ἄλλος et ἑτέρος: quam
constat Atticos scriptores negligere. Idem.

possit? Nonne autem alia poëtæ virtus nulla est, quam ut oratione vitam humanam imitatum exprimat? Qui autem id præstet, vitæ ipse imperitus atque imprudens? Non enim eodem modo poëtæ, quo fabrorum aut ærariorum præstantiam censemus: cum hæc nihil honestum aut venerabile confectetur: poëtæ virtus hominis cum virtute sit conjuncta, neque bonus fieri possit poëta, qui non prius vir bonus extiterit. Omnino autem nobis minime is parcit, qui rhetoricam poëtis adimit. Quid enim dictione magis est cum oratorium, tum poëticum? At-
 10 qui cujusnam dictionem Homericæ putemus præferendam? Alia, inquires, et sua est poëtæ dictio. Sane: et quidem in ipsa poësi inter tragicam atque comicam orationem interest, sicut in soluta inter historicam et judicalem. Etenim genus est oratio, species ejus mensuræ certæ adstricta, et soluta oratio: nisi forte id negare quis velit, non esse generalem aliquam rhetoricam orationem, dictionem, virtutem. Imo, ut dicam quod res est, pedestris oratio, quæ quidem sit arte parata, poëseos est imitatio. Primo enim omnium poëticus apparatus in medium prodiit, approbationemque meruit: post
 eum imitantes, mensura dissoluta, reliquis poëticis conservatis, sua conscripserunt Cadmus, Pherecydes, atque Hecataeus: deinde posteriores subinde aliquid tale subtrahentes, orationem ad hanc, qua nunc usurpatur, formam deduxerunt, veluti de sublimi quodam statu: perinde ac si quis diceret, comædiam esse a tragoedia procreatam, hujus sublimitate depressa usque ad eam formam, quæ nunc prorsus vocatur orationi similis. Jam quod veteres voca-

δὲ μηδέν; ἂ πότερον δ' ἐδ' ἀρετὴν ποιητῆ λέγειν
 ἀν' ἡντινῶν ἄλλω, ἢ τὴν μιμητικὴν τῆ βίᾳ διὰ λό-
 γων; Πῶς ἂν οὖν μιμοῖτο ἄπειρος ὢν τῆ βίᾳ, καὶ
 ἄφρων; Οὐ γὰρ οὕτω φαίμεν τὴν ὅλων ποιητῶν ἀρε-
 5 τὴν ὥς ἡ πεκτόνων, ἢ χαλκῶν· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἐ-
 δνός· ἔχεται χαλκῶ, καὶ σιμῶν· ἢ δὲ ποιητῆ συνέ-
 ζευκται τῇ τῆ ἀνθρώπου· καὶ ἔχ' οἶον τε ἀγαθὸν γε-
 νέσθαι ποιητὴν, μὴ πρότερον γνηθέντα ἄνδρα ἀγαθόν.
 Τὸ δὲ δὴ καὶ τὴν ῥητορικὴν ἀφαιρεῖσθαι τὸν ποιητὴν,
 10 τελέως ἀφειδούντος ἡμῶν ἐστὶ· τί γὰρ οὕτω ῥητορι-
 κὸν, ὥς φράσις; Τί δ' οὕτω ποιητικόν; Τίς δ' ἀμεί-
 νων Ὀμήρου φράσις ἢ τῆ Δία; Ἀλλ' ἑτέρα φράσις ἢ
 ὁ ποιητικὴ, τῶ γὰρ ἰδίως· καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ποιητικῇ,
 ἢ τραγικῇ, καὶ ἢ κωμικῇ· καὶ ἐν τῇ πεζῇ, ἢ ἱστορικῇ,
 15 καὶ ἢ δικανικῇ. Ἄρα γὰρ ἐδ' ὁ λόγος ἐστὶ γενικὸς, ἔ-
 είδη ὁ ἑμμετρος ἢ ὁ πεζός; Ἡ λόγος μὲν, ῥητορικὸς
 δὲ λόγος, ὅς ἐστι γενικὸς, καὶ φράσις καὶ ἀρετὴ λό-
 γος; Ὡς δ' εἶπεν, ὁ πεζὸς λόγος ὅγε κατεσκευασ-
 μένος, μίμημα τῆ ποιητικῆς ἐστὶ· φράσις γὰρ ἢ ποιη-
 20 τικὴ κατεσκευη παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐδοκίμη-
 σεν· εἴτα ἐκείνην μιμούμενοι, λύσαντες τὸ μέτρον,
 ἢ ἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικὰ, συνέγραψαν
 οἱ περὶ Κάδμον, καὶ Ἡφαιρέδην, καὶ Ἐχαιαῖον·
 εἴτα οἱ ὕστερον, ἀφαιρῶντες αἰεὶ πὶ τῶν ποιητῶν, εἰς τὸ
 25 νῦν εἶδος κατήγαγον, ὥς ἂν ἀπὸ ὕψους πινός· κατὰ-
 περ' ἂν τις καὶ τὴν κωμωδίαν φαίη λαβεῖν ἢ σύρασιν
 ἀπὸ τῆς τραγωδίας, καὶ τῆ καὶ αὐτὴν ὕψους κα-
 ταβιβάζειν εἰς τὸ λογιεῖσθαι νῦν καλεόμενον. Καὶ

^a πρότερον Mosc. Par. 2. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. sed Mosc. et Par. 2. 3. habent πρότερον supra. ^b τῆ ποιητικῆς ex correct. Med. 1. ^c ὥς αἰ ἄλλῃ manu supra Par. 2. ^d ἢ δὲ ποιητικῇ Efc. et Mosc. sed supra; et Med. 2. sed ex correct. ^e ἔως ἔστ. Med. 1. Mosc. et mox ἔως ποιητῆ. Med. 1. 2. Mosc. ^f post φράσις periodo, et post Δία commate distinguit Par. 1. ^g post ποιητικῇ periodo, et post ἰδίως commate distinguit Par. 1. ^h ἰδίῳ alia manu supra Par. 2. ⁱ ὁ πεζολόγος Par. 1. 2. Med. 1. πεζολόγος Med. 2. et ex correct. ^k deest τ' Par. 2. et alius supra notavit γε. ἄλλα. ^l Vett. Φερεκύδην, Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Eton. ^m κατ' αὐτὴν Par. 2. et alia manu supra ... τῆς — κατ' αὐτὴν Med. 2. et ex correct. κατ' αὐτῆς.

2. ἢ τὴν μιμητικὴν τῆ βίᾳ] Omnis enim poëta μιμητής: quod a Platone ita fuisse disputatur, ut ne locum quidem indicari opus sit. Casaub.

7. καὶ οὐχ οἶον τε ἀγαθόν] Probat Stoicum dogma, solum sapientem esse poëtam posse: sed alia ratione probat quam apud Stoicos solum fieri. Sane, non solum Stoici, sed et alii philosophi de poëta et oratore ita pronunciarunt: habetque hæc sententia auctores maximos. Sed ignoscat mihi Strabo, ἔγω δὲ τις ἐ ταχυπειθής. Didici enim in schola peripateticorum, ut bonus aliquis jure dicatur, non tam boni ac virtutis desiderari cognitionem, quam προαίρεσιν. Præterea τὸ ἐπίστασθαι bifariam dicitur: et de eo, qui præditus sit scientia, nec ea tamen utatur: et de eo, qui præter scientiæ cognitionem habet hoc amplius, ut possit ἐνεργεῖν τῇ ἐπιστήμῃ. Quis igitur non videt, ut sit aliquis poëta, priorem cognitionem posse sufficere: ut sit vir bonus, id parum esse, aut nihil potius, quum altera scientia sit necessaria? Idem.

10. τελέως ἀφειδούντος ἡμῶν ἐστὶ.] Ἀφειδῶν est ἀμελεῖν. Sic dicimus Gallice, se moquer des lecteurs. Καταφρονεῖν pro eodem posuit Athenæus: [vide locum Plinii 37. c. in fine et notā hic.] Strabo alibi καταφρονεῖν. Idem.

Ibid. τί γὰρ ἔτι ῥητορικόν, ὥς φράσις;] Sic disputat: φράσις est aliquid ῥητορικόν. φράσις est etiam ποιητικόν. Ergo aliquid ῥητορικόν est ποιητικόν. In tertia figura. Stoici rhetorices partem unam faciebant τὴν φράσιν. Idem.

11. τίς δ' ἀμείνων Ὀμήρου φράσις ἢ τῆ Δία;] Lege, φράσαι; ἢ τῆ Δία, ἀλλ' &c. Probat minorem superioris syllogismi. Idem.

12. ἢ τῆ Δία, ἀλλ' ἑτέρα φράσις ἢ] Poterat Eratosthenes respondere, φράσιν esse et ῥητορικόν quid et ποιητικόν: sed aliam esse elocutionem oratorum, aliam poëtarum, nec quicquam esse inter hæc commune. Respondet Strabo, φράσιν omnem ad rhetoricam pertinere: ejus diversas esse species τὴν ῥητορικὴν seu πεζὴν, et τὴν ποιητικὴν: quæ non genere inter se differant, sed τῶ ἰδίῳ, hoc est differentia specifica, ut loquuntur in scholis. Nam quod est utrique ἰδίον, id ipsum est, quod inter se discernuntur. Sed male inde colligi docet hæc nihil commune habere inter se,

quum sint duæ species eodem genere contentæ. Id igitur ait simile esse, ac si quis dicat τὴν τραγικὴν et τὴν κωμικὴν φράσιν nihil habere inter se commune: quia differunt hæc quoque τῶ ἰδίῳ, cum re vera ejusdem generis sint species, nempe τῆς ποιητικῆς. Ut ἡ ἱστορικὴ et δικανικὴ, τῆς πεζῆς. Ex his intelligitur φράσιν ῥητορικὴν vel esse genus quod dividatur in duas species πεζὴν et ποιητικὴν: vel esse speciem alteram quando nimirum φράσιν ῥητορικὴν dicimus pro πεζῇ. Neque novum est generis et alterius speciei communem esse appellationem. Idem.

13. τῶ γὰρ ἰδίῳ] Lectionis depravatio parva magnas huic loco tenebras offudit. Lege, ut habent veteres libri, et ratio docet, τῶ γὰρ ἰδίῳ: quod jam exposuimus. Idem. Ἀλλ' ἑτέρα φράσις ἢ ποιητικῇ, ἑτέρα λόγος γὰρ ἰδίῳ. Ita lego. Τουρ.

15. Ἄρα γὰρ ἐδ' ὁ λόγος] Λόγον hic vocat, quam modo φράσιν appellabat. An (inquit) dicet Eratosthenes, vel nullum esse commune genus, quo comprehendantur legibus adstricta, et soluta oratio? An hoc quidem non dicet, sed negabit orationem in generis significatione acceptam ad rhetoricam pertinere? Λόγον, φράσιν, ἀρετὴν λόγου, pro eodem ponit. Casaub.

18. ὁ πεζὸς λόγος ὅγε κατεσκευασμένος] Non dicit, omnem orationem solutam esse poëtica posteriorem: sed artem oratoriam post poëticam esse natam. Eos autem, qui poëticam omni oratione soluta priorem esse putant, eleganter irridet Aristides in oratione de laudibus Serapis. Idem.

23. οἱ περὶ Κάδμον, καὶ Φερεκύδην] Vide Laërtium. Porphyrius apud Suidam v. Φερεκύδης affirmat, Pherecydem esse qui primus ἐξέδωκε συγγραφήν soluta oratione. Idem.

24. ἀφαιρῶντες αἰεὶ τι τῶν τοιούτων] Ergo, ex sententia Strabonis, antiquissimi quique scriptores proxime ad stylum poëtarum accedunt: quod profecto verum est. Ac mihi quidem persæpe Herodotum cum lego, Homerum aliquem videor legere: quem tamen M. Tullius (Orat. 12. & 55.) ait solutum omnibus legibus fluere. Sed de his non est hic agendi locus. Idem.

28. Καὶ τὸ ἀεῖν] MSS. αἰεῖν, quod est ποιητικώτερον. Vide Eust. ad illud, Μῆνιν αἰεῖν. Idem.

2. ἀρχή

τὸ ^a αἰδεῖν δὲ ἀντὶ τῆς φράζειν πρῆμνον ^b περὶ τοῖς
 πάλαι, ταυτὸ τῆτο ἐκμαρτυρεῖ, διότι πηγὴ καὶ ἀρχὴ
 φράσεως ^c κατασκευασμένης καὶ ῥητορικῆς ὑπῆρξεν ἡ
 ποιητικὴ· αὕτη γὰρ ὡροσεχρήσατο τῷ μέλει κατὰ
 τὰς ἐπιδείξεις· τῆτο δ' ἦν ἡ ὥδῃ λόγος μεμελισμέ- 5
 νος· ἀφ' οὗ δὴ ῥαψωδίαν τ' ἔλεγον, καὶ τραγῳδίαν,
 καὶ κωμῳδίαν. Ὡς ἐπειδὴ τὸ φράζειν πρῶτα ἐπὶ τῇ
 ποιητικῇ ἐλέγτο φράσεως, αὕτη δὲ μετ' ὥδης, τὸ
^d αἰδεῖν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ τῷ φράζειν ὑπῆρξε παρ' ἐκείνοις·
^e καταχρησμένων δ' αὐτῶν ^f γατέρω καὶ ὅπῃ τῆς περὶ 10
 λόγου, καὶ ὅπῃ γατερον ἢ κατάχρησις διέβη. Καὶ αὐτὸ
 δὲ τὸ περὶ λεχθῆναι τὸν ἀνευ τῆς μέτρως λόγον, ἐμ-
 φαίνει τὸν ἀπὸ ὕψους πινὸς καταβάντα καὶ ὀχήματος
 εἰς τούτουτος. Ἀλλ' ἐδὲ τὰ συνέχους μόνον, ὥσπερ
 Ἐρατοσθένης εἴρηκε, καὶ τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν, Ἀλλὰ καὶ 15
 τῶν πόρρω πολλὰ λέγει καὶ δι' ἀκριβείας Ὅμηρος,
^g καὶ μᾶλλον γε τῶν ὑπερον ^h μυθολογούντων· ἐ πάντῃ
 τερατεύμενος, Ἀλλὰ καὶ ὡς ὅτι τῇσιν ἄλλοις, ἢ
 ἀφ' οὗ αἰετῶν, ἢ δημαγωγῶν, ἄλλα τε καὶ τὰ περὶ
ⁱ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην· περὶ ἧς πολλὰ ἀφ' οὗ αἰετῶν 20
 τάνει, τὰς τ' ἐξηγητὰς φλυαροῦς ἀποφαίνων, καὶ αὐ-
 τὸν τὸν ποιητὴν· περὶ ὧν ἀξίον εἰπεῖν ἀφ' οὗ αἰετῶν
 Καὶ ^k ὡς οὗτον, ὅτι τὰς μύθους ἀνελέξαντο ἐχ' οἱ ποιη-
 τὰι μόνον, Ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις πολὺ πρότερον, καὶ οἱ
 νομοθέται, τῆς χρησίμης χάριν, βλέφαντες εἰς τὸ φυ- 25
 σικὸν πάθος τῆς λογικῆς ζῆας· φιλειδήμων γὰρ ὁ

bulo canendi pro voce dicendi usi sunt, hoc ipsum
 testatum facit, fontem et principium orationis ar-
 tificiosæ atque rhetoricæ fuisse poeticam. Hæc
 enim cum se ostentaret, cantum adhibuit: fuitque
 oda, seu carmen, non nisi oratio cantilenæ accom-
 modata: unde rhapsodiæ, tragædiæ, ac comædiæ 5
 nomina sunt facta. Itaque cum vocabulum dicere
 primo omnium de poetica esset usurpatum dictione,
 quæ cum cantu erat conjuncta, canere iis et dicere
 pro eodem sumebantur: quorum cum alterum
 pedestri orationi accommodarent, abusio etiam ad
 alterum pervasit. Quin et hoc ipsum, quod ora-
 tio versu carens pedestris vocatur, ostendit oratio-
 nem a fastigio quodam et vehiculo ad humum
 esse deductam. Neque vero propinqua tantum,
 et quæ apud Græcos sunt, sicuti Eratosthenes
 dixit, verum et longinqua etiam, idque accurate
 Homerus, et accuratius quam qui post eum sunt
 fabulati, descripsit: non monstrose omnia fingens,
 sed scienter interdum alium sensum verbis occul-
 tans, aut exornans carmen, animosque hominum ob-
 lectando ducens, cum aliis in narrationibus, tum
 de Ulyssis maxime erroribus: de qua re cum ad-
 modum erret Eratosthenes, et interpretes nugatores
 appellans, et ipsum poetam, operæ pretium est co-
 piofius differere. Primo omnium, non poetæ modo
 fabulas sibi delegerunt, sed multo ante civitates ac
 legumlatores id fecere, utilitatis causa nimirum,
 et ad naturalem respicientes animalis ratione præ-
 diti affectionem. Cupidus enim cognitionis est

^a αἰδεῖν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^b MSS. παρὰ τοῖς πάλαι Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Br. Esc. ^c κατασκευασμένης ex cor-
 rect. Med. 1. ^d Vett. libb. αἰδεῖν Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^e καταχρησμένων Par. 3. et ex correct. Med. 1.
^f γατέρω Med. 1. et ex correct. Med. 2. γατερον Par. 2. et alia manu supra ^g Par. 2. notat καὶ ut superfluum. ^h μυθο-
 λογεῖται Par. 1. 2. 3. Eton. Mosc. Med. 1. 2. sed Par. 2. habet alia manu supra γε. — γέντων, et Med. 2. et Mosc. supra emendan-
 tur secundum textum. ⁱ τὴν Ὀδυσσεύς ex correct. Med. 2. ^k πρῶτον γε Esc. ^l deest ὁ Par. 4. Med. 1. deest etiam Par. 2.
 Med. 2. additum postea.

2. ἀρχὴ φράσεως κατασκευασμένης—ὑπῆρξεν ἡ ποιητικὴ.] Quan-
 quam de poematum origine dubitet Plinius, manifestum est
 omnes homines ante literas excultas poetica dictione usos fuisse
 ad excitandos animi affectus vel mulcendos. Hoc constat præ-
 cipue in Orientalibus mundi partibus, ac in istis etiam ad
 Boream sitis colebatur poësis. Hinc originis poëseos investi-
 gatio inutilis, quæ cum societate humana coæva est. In pri-
 mordiis civitatum quisque ab affectu loquitur, et figuris,
 quibus animi motus facillime exprimat, utitur; unde patet
 αἰδεῖν et φράζειν idem significare. Cum autem in respublicas coa-
 lescent homines, indoles naturalis languescit, et quisque ad
 normam fixam negotia capeffit. Sed etiam in hisce civitatibus
 ad vulgus captandum orationes poetice tractantur, et exinde
 constat, ut ait Strabo, poetice esse artis oratoricæ fontem. F.

4. κατὰ τὰς ἐπιδείξεις.] Cum in publicum prodiret poëta, et
 carmen suum recitaret. Notus est hujus vocis usus ex scriptori-
 bus Græcis: interpres totum hunc locum ita convertit, sicuti et
 pleraque alia, ut mirum sit si quis ex ipsius verbis aliquid sen-
 tentiæ elicere potuerit, quod Strabonianum gustum præbeat.
 Quod ad Cadmum Phœnicem attinet, nota sunt quæ de eo pas-
 sim feruntur. Sed adscribenda duxi Plinii verba, ut locus fieret
 illustrior. De poematum, inquit, origine magna quæstio est. Ante
 Trojanum bellum probantur fuisse. Prorsam orationem condere Phe-
 recydes Syrus instituit, tempore Cyri regis. Historiam Cadmus Mi-
 lesius. Hæc ille lib. septimo capite lvi. ex quibus liquet, non
 de literarum inventore Cadmo, sed alio quodam auctorem lo-
 qui. Cujus eodem meminit eulogio, libro quinto, capite 29.
 de Mileto Ionia urbe scribens. Hecateus porro princeps Ge-
 ographiam scribere aggressus est, ut supra indicavit Strabo. De
 rhapsodia vide quæ annotavimus in Plutarchomicis. Xyland.

9. αἰδεῖν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ.] Vox αὐτοῖς quid hic significet, quum
 sequatur, παρ' ἐκείνοις non video. Itaque tollendam cenfeo.
 Casaub. Anne legendum αὐταῖς subintellecto ὥδῃς hæreo. F.

11. καὶ ἐπὶ γατερον ἢ κατάχρησις διέβη.] Κατάχρησις vocat quæ a
 Græcis interpretibus μεταλήψις vocitatur. Φράζειν et φράσις de
 elocutione quacunque proprie dicuntur. Cum autem ita con-
 tingerit, ut qui primi arte φράζειν cœperunt, ii poetæ essent, de
 iisdem primum et φράζειν dicebatur et αἰδεῖν: illud propter elo-
 cutionem: hoc propter metrum. Sed cum postea etiam orato-

rum esset exortum genus, tunc de iis, primum quidem φράζειν
 propter arte elaboratam elocutionem usurpatum est, deinde vero
 etiam αἰδεῖν paulatim de iisdem dici cœpit: per κατάχρησιν in-
 quit, et errorem. Nam quia de poetis dicebatur φράζειν, de
 quibus et αἰδεῖν: communicata altera voce oratoribus, altera
 quoque, quæ propria erat poetis, cœpta est communicari. Si-
 millima ratione cum γλῆνῃ et κόρη de eodem dicerentur, nempe
 de pupilla oculi, quia κόρη translata significatione de ignavo
 homine dici solebat, poëta eodem sensu etiam voce γλῆνῃ est
 usus: et simili quoque ratione γέροντας ille legatos vocat Il. 6.
 Sic ἐδόμοσα, pro ἀπόξυνα, Odys. 6. 327. ubi notat scholiastes,
 ἐκ τῆς συνωνύμου τὸ ὁμώνυμον ὁ τρόπος μεταλήψις. Vide Plutarchum,
 et poetæ interpretes ad illum locum, (Il. 6. v. 189.)

— ἐν δὲ οἱ ἦτορ

Στήθεσιν λαοίοισι. Casaub.

13. ἀπὸ ὕψους τινὸς καταβάντα καὶ ὀχήματος.] Sic Plutarchus,
 Περὶ τῆς μὴ χρεῖν ἐμ.—Οὕτω τῆς λόγου συμμεταβάλλοντος ἄμα καὶ συνα-
 ποδυομένης, κατέβη μὲν ἀπὸ τῶν μέτρων, ὥσπερ ὀχημάτων ἡ ἰσορία. Idem.

14. Ἀλλ' ἐδὲ τὰ συνέχους μόνον.] Aliud caput est reprehensionis
 Eratosthenis, De fabulis Homericis, et erroribus Ulyssis. Era-
 tosthenes omnia a poetæ temere et sine ulla ratione putabat esse
 conficta: Strabo, non omnia esse conficta; sed veritatem histo-
 ricam partim eum esse secutum, partim suis figmentis obscurasse
 censet. Idem.

19. ἡ δημαγωγῶν.] Paulo post p. 37. B. Edit. Amst. de ea-
 dem re, τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν τὰ πάλῃ.
 Quosnam autem δημαγωγούς Græci vocent in Republ. nemo cla-
 rius Aristotele Polit. iv. 4. docet. Illinc pete. Idem.

23. τοὺς μύθους ἀνελέξαντο.] Lego, ἀνεδέξαντο id est admiserunt
 et probarunt. Sic mox eadem de re ἀπεδέξαντο. Quod ad quas-
 tionem attinet, qua de hic agitur, lege Platonem lib. de Rep.
 secundo, et Plutarchum de audiendis a juvene poetis: itemque
 Dionysium Halicarnass. qui mihi videtur lib. secundo c. 19. 20.
 omnium optime, quid hac de re esset sentiendum, docuisse.
 Strabo enim fabulis veterum paulo fuit, quam oportebat, ad-
 dictior. Sed homini Stoico facile ignoscimus. Idem.

26. φιλειδήμων γὰρ ὁ ἄνθρωπος.] Aristoteles, Πάντες ἄνθρωποι τῆ
 εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. Cicero, Omnes enim trahimur et ducimur
 ad cognitionis et scientiæ cupiditatem. De Off. lib. i. c. 6. Idem.

1. περιόμιον

homo: ad quam rem fabularum studium aditum ei parat: hinc namque incipiunt pueri audire, et magis magisque sermonibus auscultandis vacare. Causa est, quod fabula novarum quædam rerum narratio est, non ea quæ sunt, sed alia quædam ab his diversa recensens: jucundum autem est quod novum et adhuc ignotum narratur, atque hoc ipsum est quod cognitionis studiosos efficit. Quod si admirabilia et portentosa fabulis admisceantur, augeatur voluptas, quæ quidem medicamento instar discendi amorem ingenerat. Ab initio itaque necesse est hoc modo pueros inescari: progressu ætatis ad ipsarum rerum cognitionem sunt adducendi, confirmata jam intelligentia, neque opus habente adulatoribus. Quin etiam quicumque literarum sunt et disciplinæ rudes, pueri sunt quodammodo, itidemque fabulas amant: quod ipsum eruditi etiam faciunt mediocriter: nam neque ratio eorum iis relictari valet, atque consuetudo a primis annis parta allicit. Porro cum fabularum monstra non tantum delectandi, sed et terrendi facultatem habeant, utrique generi usus est, et apud pueros, et apud adultos. Nam pueris jucundas quidem proponimus fabulas exhortandi gratia, terribiles autem ad deterrendum. Est enim ejus generis Lamia, Gorgo, Incubus, Larva. Et in urbibus habitantes plerique jucundis fabulis ad honestatem excitantur, cum audiunt a poetis fabulose res præclare gestas referri, Herculis puta aut Thesei æumnas, aut divinos alteri tributos honores: aut profecto cum hujusmodi fictitios eventus picturis, statuis, fictilibusve operibus expressos vident. Iidem avertuntur a vitiis, cum supplicia, terrores, minasve divinitus missas, aut fermone, aut aliqua adspectu horribili figura exponi audiunt, aut etiam credunt talia aliquibus evenisse. Fieri enim non potest ut mulierum ac promiscuæ turbæ multitudo Philosophica oratione

ἄνθρωπος· ὁμοίῳ δὲ τέττε τὸ φιλόμυθον· ἐνέει-
θεν οὖν ἀρχεται τὰ παιδία ἀκροᾶσθαι καὶ κοινωνεῖν
λόγων ὅτι πλείον. Αἴτιον δ' ὅτι καινολογία τίς ἐστι
ὁ μῦθος, οὐ τὰ καθεστηκότα φράζων, ἀλλ' ἕτερα παρὰ
ταῦτα· ἡδὺ δὲ τὸ καὶνόν, καὶ ὃ μὴ πρότερον ἔγνω
πῖς· τέττο δ' αὐτὸ ἐστὶ καὶ τὸ ποιεῖν φιλειδήμονα· ὅταν
δὲ προσῇ καὶ τὸ θαυμαστόν, καὶ τὸ τερατώδες, ὅτι-
τείνει τ' ἡδονήν, ἢ περ ἐπὶ τῷ μανθάνειν φίλτρον. Κα-
ταρχὰς μὲν οὖν ἀνάγκη τοιαῖσι δολέασιν χρῆσθαι·
ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πεπαιδευμένος μετρία· ὅδ' ἔτι γὰρ
οὐτ' ἰσχύει τῷ λογισμῷ· ὁρῶσιν γὰρ καὶ τὸ ἐκ παι-
δὸς ἔθος. Ἐπεὶ δ' ἔ' μόνον ἡδὺ, ἀλλὰ καὶ φοβερόν,
τὸ τερατώδες, ἀμφοτέρων ἐστὶ χρεία τῶν εἰδῶν, πρὸς
τε τὰς παῖδας, καὶ τὰς ἐν ἡλικίᾳ. Τοῖς τε γὰρ παισὶ
προσφερόμεν τὰς ἡδεῖς μύθους εἰς ὁρῶσιν· εἰς
ὑποτροπὴν δὲ τὰς φοβεράς· ἥτε γὰρ Λάμια μῦθος
ἐστὶ, καὶ ἡ Γοργὼ, καὶ ὁ Ἐφιάλτης, καὶ ἡ Μορμολύκη.
Οἳ τε πολλοὶ τῶν τὰς πόλεις οἰκόντων εἰς μὲν ὁρ-
τροπὴν ἄγονται τοῖς ἡδεῖσι τῶν μύθων, ὅταν ἀκῶσι
τῶν ποιητῶν ἀνδραγαθήματα μυθῶν διηγούμενων·
οἷον Ἡρακλῆος ἀθλούς, ἢ Θησέως, ἢ τιμᾶς περὶ τῶν
θεῶν νεμομένας, ἢ νῆ Δία ὁρῶσι γραφάς, ἢ ξόανα,
ἢ πλάσματα, τοιαύτην πινὰ περιπέτειαν ὑποσημα-
νοντα μυθῶν· εἰς ὑποτροπὴν δὲ, ὅταν κολάσεις
παρὰ θεῶν, καὶ φόβους, καὶ ἀπειλάς, ἢ ἀφ' λόγων,
ἢ ἀφ' τύπων ἀοράτων τινῶν προσδέχωνται, ἢ καὶ
πιστεύωσι περιπεσεῖν τινὰς. Οὐ γὰρ ὄχλον τε γυν-
αικῶν, καὶ παντὸς χυδαίης πλήθους ἐπαγαγεῖν λόγῳ

^a κολάσεων ex correct. Med. 2. ^b Vett. μυθολογείται Marg. Cas. φιλομαδεῖ alia manu supra Par. 2. ^c Lego ἔτος ἰσχύει Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Efc. Mofc. ἔτος ἰσχύει Bre. Gron. Med. 1. 2. Eton. ^d Lego πρότερον δὲ Marg. Cas. sic Med. 1. Par. 2. Mofc. ^e τῶν εἰδῶν χρεία Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^f ἢ γὰρ Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^g παρὰ τῶν θεῶν Par. 3. Med. 2. παρὰ θεῶν Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Bre. Eton. Mofc. ^h Lege κτύπων, quod ex sequentibus probatur. V. Par. 2. ⁱ προσδέχονται Eton. et ex correct. Med. 2. ^k περιπεσεῖν πιστεύοντες τινὰς Med. 2. ^l ἐπάγειν ex correct. Med. 2.

1. ὁμοίῳ δὲ τέττε τὸ φιλόμυθον] Imo consequens, potius. Ideo dicebat Aristoteles, Metaph. i. c. 2. philosophos esse φιλόμυθους. Διὸ καὶ, inquit, φιλόμυθος ὁ φιλόσοφος πᾶς ἐστὶν· ὁ γὰρ μῦθος συνέκειται ἐκ θαυμασίων. Senecæ locus lucem huic affert Ep. 77. p. 339. ubi fecit αὐτὰ, φιλεῖδ. et φιλόμ. et quasi explicat ex professo Plinius lib. v. Ep. 8. ubi nota φιλόμυθ. verti *sermunculis, fabellisque*. Casaub.

20. ἥτε γὰρ Λαμία] De Lamiæ muliere, quam perhibent fabulæ ansam præbuisse, præter Grammaticos, lege Diodorum Siculum lib. xx. Is Lamiæ antrum et regnum in Lybia collocat, cum alii alibi eam regnasse tradant: Aspasius quidem, Ethicorum Nicomacheorum Aristotelis interpres, circa Pontum ait, de ea accipiens Aristotelis hæc verba, lib. vii. c. vi. οἷον τὴν ἄνθρωπον, ἣν λέγουσι τὰς κύνεσσας ἀνασχίζουσαν τὰ παιδία κατεδίδειν. Eustratius vero in lib. decimum ejusdem operis in Libya. Sicut et Duris li. ii. Libycoræ, cujus verba habemus apud ὁλ. Aristoph. in Vespis v. 1030. Diodorus diserte id negat, Euripidis ductus auctoritate. Lamiæ meminit et Plut. περὶ πολυπραγμοσύνης. De Gorgone autem, nota sunt, quæ vulgo fabulantur poetæ. Ephialtes, Latinis est *Incubus*. Vide Virgil. Æn. xii. 908. et Macrobius in Somnium Scipionis. lib. i. c. 3. Observant autem Grammatici, hanc vocem quando δαίμονα significat, scribi per π, Ἐπιάτην: quando nomen est, aut hominis, aut morbi, sive ῥιγο-
πύρετον per φ. Verum hanc legem negligunt veteres scriptores. Μορμολύκη et Μορμῶ (quæ et Μορμῶ dicitur et Μορμῶ) voces sunt, ad pavorem pueris incutiendum a nutricibus excogitatæ. Sic mater apud Theocritum, xv. v. 40. — μορμῶ, ait, δάκνει ἵππος. Aristoph. in Equit. v. 690. Μορμῶ τῷ θράσους. Mox Strabo, p. 30.

μορμολύκας τινὰς πρὸς τοὺς νηπιόφρονας. Fuit et Γελλῶ quædam similiter infantium pavor. Hesychius Γελλῶ. δαίμων, ἣν γυναῖκες τὰ νεογὰ παιδία φασὶν ἀετᾶζειν. Maniæ Romanæ nutrices appellarunt: vide Festum. Maniæ Manducus etiam non dissimile fuit apud eosdem Romanos figmentum, de quo vide Plautum Rud. Act. ii. Sc. 6. l. 51. et Festum. v. Manducus. Idem.

25. ἢ τιμᾶς περὶ τῶν θεῶν νεμομένας] Omnino παρὰ est legendum, quam lectionem et vett. codd. confirmant. Sic mox κολάσεις παρὰ θεῶν dicit. At Xylander, divinos honores fomniat. Melius omnino prior interpres, tributos ab Deis honores. Idem.

30. τύπων ἀοράτων] Suspecta vox. Ad hunc locum vide quæ Plutarchus in Numa de conficta religione disputat. Xylander.

Ibid. διὰ τύπων ἀοράτων] Hæsit hic merito eruditissimus Xylander. Sed legendum ἀώρων, nam in libris manu exaratis est ἀόρων. Ἀώρον autem significat αἰσχροὺς et ἀμορφους. Respicit autem Strabo ad Furiæ, quæ vultu horribili et turpissimo a poetis ac pictoribus fingebantur. Id vel ex Cicerone, (pro S. Rosc. Am. 24.) (ut poetarum nationem taceam), et Æschine, (contra Timarchum), unde habet Cicero, notum est. Sic dicitur a summo vate Scylla habere πώδας ἀώρους, et ipsa σμερδαλέος tota. Nam qui locum poetæ aliter explicant falluntur, opinor. Pertinent ad hunc locum quæ disputat gravis cum primis auctor Polybius non procul a libri sexti fine, quo loco docet, harum rerum metu, (quam ille vocat δεισιδαιμονίαν), stare et contineri maxime Rempublicam Romanorum. Vide locum, et, si lubet, confer cum iis, quæ de eadem re scribit Dionysius Halicarnass. lib. sec. Casaub.

Ibid. τύπων ἀοράτων] Nihil muta: figuris ἀλλοκοτοῖς, nunquam anteā visis. Toup.

δυνατὸν φιλοσόφῳ, καὶ προκαλέσασθαι πρὸς εὐσέβειαν, καὶ ὁσιότητα, καὶ πίσιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀρεῖ δεισιδαιμονίας· τῆτο δ' οὐκ ἄνευ μυθοποιίας, καὶ τερατείαις. Κεραυνὸς γάρ, καὶ αἰγίς, καὶ τρίαίνα, καὶ λαμπάδες, καὶ δράκοντες, καὶ θυρόλογχα ἢ θεῶν ὅπλα, 5 μῦθοι· καὶ πᾶσα θεολογία ἀρχαϊκή· ταῦτα δ' ἀπεδέξαντο οἱ τὰς πολιτείας κατασπασμένοι μορμολύχας πᾶς πρὸς τὰς νηπιόφρονας. Τοιαύτης δὲ τῆς μυθοποιίας οὐσης, καὶ καταστροφῆς εἰς τὸ κοινωνικόν, καὶ τὸ πολιτικόν τῆ βίβης σχῆμα, καὶ πᾶν τῶν ὄντων ἱστορίαν, οἱ μὲν ἀρχαῖοι πᾶσι παιδικὴν ἀγωγὴν ἐφύλαξαν μέχρι τῶν τελείων ἡλικιών, καὶ ἀρεῖ ποιητικῆς ἱκανῶς 10 σωφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ἐπέλαβον. Χρόνοις δ' ὑπερὸν ἢ τῆς ἱστορίας γραφῇ, καὶ ἡ νῦν φιλοσοφία παρελήλυθεν εἰς μέσον. Αὕτη μὲν οὖν πρὸς ὀλίγους, ἢ 15 δὲ ποιητικῇ δὴ μωφελετέρα, καὶ θεάτρα πληρῆν δυναμὴν· ἢ δὲ δὴ τῆ Ὀμήρου ὑπερβαλλόντως. Καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ, καὶ φυσικοὶ, μυθολογοῦντες. Ἄτε δ' ἡ πρὸς τὸ παιδευτικὸν εἶδος ἑ ἀναφέρων τὰς μύθους ὁ ποιητής, ἑ ἐφρόντισε πολὺ μέρος ἀληθῆς· ἐν δ' ἐτίθει 20 καὶ ψεύδους· τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τὸ δὲ δημαγωγῶν καὶ τρατηγῶν τὰ πλήρη.

* Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύειαι ἀργύρῳ ἀνὴρ· οὕτως ἐκείνος ταῖς ἀληθείαις περιπετείαις προσπετίθει μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμών τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ 25 αὐτὸ ἢ τὸ τέλος τῆς ἱστορικῆς, καὶ τῆς τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τὸν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεννότερα ὡς λαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιαῖς, καὶ τὴν Ὀδυσσεῶς πλάνην ὡσαύτως. Ἐκ ἡ μηδενὸς δὲ ἀληθῆς ἀνάπτειν ἰ καινὴν τερατολογίαν, ἔχῃ Ὀμηρικόν. 30 Προσπίπτει γάρ, ὡς εἰκός, ὡς πιθανώτερον, ἂν οὕτω τις ψεύδοιτο, εἰ καταμίσθῃ πᾶσι καὶ αὐτῶν ἢ ἀληθινῶν.

* Odyss. ζ'. 232.

^a ἀπεδέξαντο Mosc. et Par. 2. sed alia manu supra. ^b σοφίζεσθαι ex correct. Med. 2. et Par. 2. ^c ὑπερβαλλόντως ex correct. Med. 2. ^d δὲ Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^e τὰς μύθους ἀναφέρων Par. 1. 2. ^f ἐφρόντιζε alia manu supra Par. 2. ^g deest τὸ Med. 1. 2. Mosc. ^h μηδὲν Med. 1. ⁱ καινὴν ex correct. Med. 1. ^k Ὀμηρικὴν alia manu supra Par. 2. ^l προσπίπτει Med. 1. 2. Par. 2. 3. sed Par. 2. et Med. 2. habent etiam προσπίπτει ex correct.

1. προκαλέσασθαι] Lege προκαλέσασθαι. Ut et Epitome Plaudis habet. Casaub.

4. Κεραυνὸς γάρ] Telum hoc Jovis. Hesiod. Theog. v. 707.

Βροντὴν τε, σερποτὴν τε, καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν, Κῆλα Διὸς μεγάλοιο. Idem.

Ibid. καὶ αἰγίς] Jovis et Minervæ ὅπλον est ἡ Αἰγίς. Idem.

Ibid. καὶ τρίαίνα] Telum Neptuni. Idem.

Ibid. καὶ λαμπάδες, καὶ δράκοντες] Respicit ad Furias. Idem.

5. καὶ θυρόλογχα τῶν θεῶν ὅπλα] Pertinent hæc ad Bacchum.

Pereleganter hæc omnia complexus est poeta, cujus hæc sunt.

Fulmina sub Jove sunt : Neptuni fuscina telum :

Ense potens Mars est : hasta Minerva tua est.

Utilibus Liber committit prælia thyrsis.

Fertur Apollinea missa sagitta manu.

Verba autem illa, καὶ θυρόλογχα τῶν θεῶν ὅπλα, videntur ab aliquo esse poeta accepta. Corruptus in hac voce Proclus : quod moneo quia nec vir doctissimus Thomas Linacer, nec alii magni viri hoc animadverterunt. Lege ergo in asterismis Procli, θυρόλογχος ὃν κρατεῖ ὁ Κένταυρος. Θυρόλογχος pro θυρόον dicebant, quia erat θυρῶν λογγωτός ut appellatur libro Epigram. græcanicorum sexto. Justinus, ὡς περ αἱ Βάκχαι διὰ σχήματος εἰρηνικῆς τὰς λόγους ἐν ταῖς θυρῶν περιφέρεισιν. Strabo lib. III. de alia re ἀκοντίον λελογχωμένον σιδήρῳ dicit. Athenæus lib. v. c. 7. in fine, de Baccho—εἶχεν ἐν ταῖς χερσὶ θυρόλογχον χρυσοῦν. Apud Ptolemæum θυρόον legimus simpliciter. Idem.

17. Καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ] Hecataeus, Herodotus, Ephorus : quorum fabulis non ubique ita delectatur Strabo, ut nunc. Nam sane alibi fabulosos id genus scriptores acerbè fati perstringit, et vellicat. Idem.

18. καὶ φυσικοὶ] Parmenides, Empedocles, Xenophanes, alii

excitetur, ducaturque ad religionem, pietatem, ac fidem : sed superstitione præterea ad hoc opus est, quæ incuti sine fabularum portentis nequit. Etenim fulmen, ægis, tridens, faces, angues, hastæque Deorum thyrsis præfixæ, atque universa prisca theologia, fabulæ sunt, receptæ a civitatum auctoribus, quibus veluti larvis insipientum animos terrerent. Proinde fabularum fictio cum talis res sit, ac in societatem, vitæque formam civilem, et verarum cognitionem rerum definat : veteres institutionem puerilem usque ad perfectam ætatem produxerunt, poëticam formandis ad modestiam omnis ætatis moribus sufficere existimantes. Posterioribus demum temporibus historiæ scriptio, et qua hodie utimur philosophia, in medium prodierunt. Verum hæc ipsa ad paucos pertinet : poëtica in publicum utilior est, quæ etiam theatra implere valet : maxime omnium Homericæ poësis. Et quidem primi etiam historici, ac naturæ rerum descriptores, fabulas scripserunt. Enimvero poeta fabulas ad morum formationem referens, veritatis magna ex parte rationem habuit, interdum tamen etiam mendacio adhibito : veritatem quidem amplectens, mendacio autem demulcens ac gubernans ducis instar multitudinem. Et,

Ut faber argento cum circumfunderet aurum :

fic ille veris eventis fabulas adjecit, dictionem ita condiens ac ornans, interim, qui vera narranti est propositus, eum ipse quoque ad finem respiciens. Hoc modo Iliacum ille bellum, rem nimirum gestam, sumpsit, ac fabularum commentis exornavit, itemque Ulyssis errores. Non enim Homericum est nova fabularum portenta proferre, quæ a nullo vero dependeant. Verisimiliora nimirum videntur auditori, quæ quis ita mentitur, ut vera falsis admif-

philosophi ante Socratem, qui princeps τὸ ἠθικὸν τῆς φιλοσοφίας μέρος invenit. Idem.

Ibid. Ἄτε δὴ πρὸς τὸ] Eleganter initio sententiæ, ἄτε δὴ ponere solet. Sic apud alios οἷα δὴ. Herodianus lib. i. c. vi. Οἷα δὴ ἀνδρα πολυΐστορα, μάστιγα ἐτάραττε μνήμη. Idem.

20. ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεύδους] Alludit ad hemistichium poetæ Iliad. σ'. 541.

Ἐν δ' ἐτίθει νεῖον μαλακὴν. Idem.

25. πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τῆς ἱστορικῆς] Ex sententia igitur Strabonis auctoris locupletissimi, ἡ ἱστορικὴ, et ἡ ποιητικὴ finem habent unum et eundem : modo tantum τῆς γεγραφῆς differunt. Utraque prodesse et docere vult : ἡ ποιητικὴ, etiam delectare. Illa τὰ ὄντα tantum exponit : hæc et τὰ ὄντα exponit, et τὰ μὴ ὄντα docendi causa fingit. Idem.

26. καὶ τὰ τὰ ὄντα λέγοντες] Periphrasis ἱστορικῆς, nam καὶ est ἐξηγήσεως nota : τὰ ὄντα sunt τὰ ἀληθῆ, et apud Herodotum τὰ ὄντα λέγειν λόγον, est veritatem rei dicere. Sic apud Demosthenem, ὁ γενομένος λόγος : nisi mendum est. Atque hæc loquendi Græcorum genera ex ipsa rerum natura petita sunt : nam, ut docet philosophus, orationis veritas ἀκολουθεῖ τῷ εἶναι. Idem.

29. Ἐκ μηδενὸς δὲ ἀληθοῦς] Paulo post, τὸ δὲ πάντα πλάττειν, ἢ πλάττειν ἢ δὲ Ὀμηρικόν. Idem.

31. Προσπίπτει γάρ, ὡς εἰκός, ὡς πιθανώτερον] Veteres codices habebant προσπίπτει. Ego προσπίπτειν retineo, et interpretor ut apud Ciceronem pro Sext. c. 50. ad auris accidere. Paulo aliter infra, μάστιγα γάρ ἂν προσπίπτει τὸ ῥῆδιν ἰφ' Ἡροδότου. Idem.

Ibid. Προσπίπτει γάρ, ὡς εἰκός, πιθανώτερον, ἂν ἔτω τις ψεύδοιτο, &c. Verisimilius enim sonat, si quis ita mentiat, &c. Ita scribendus est iste locus. Tour.

ceat: id quod de Ulyssis erroribus differens etiam Polybius affirmat. Tale est etiam hoc,

Sic falsa est veris affinia multa locutus.

Non enim omnia falsa dixit, sed multa modo dixit: alioqui ea veris similia non fuissent. Accepit ergo principia suæ poëseos ex historia, cum affirmat, Æolum insulis Liparæ adjacentibus imperasse: ac circa Ætnam et Leontinorum regionem Cyclopes incoluisse, et Læstrygonas quosdam inhospitales: ita loca freto vicina tum temporis inaccessa fuisse: Charybdis quoque et Scyllæum a latronibus fuisse infesta, eodemque modo alibi alios habitasse, quorum Homerus meminit. Atque ita cum nosset Cimmerios versus Septentrionem habitare ad Bosphorum Cimmerium, loco caliginoso, transtulit eos in tenebrosam locum, opportune inferos ad hoc commentus in Ulyssæa peregrinatione: quod autem eos noverit, ex eo liquet, quia vel ejus ætate, vel paulo ante ipsum natum, Cimmeriorum excursionem annalium scriptores referunt. Sic cum Colchos nosset, et Jasonis ad Æam navigationem, et quæ de Circe ac Medea feruntur fabulæ, de earum beneficiis ac reliqua morum similitudine: cognatas eas inter se finxit, (cum quidem longissime es-

ὅπερ καὶ Πολύβιος φησὶ ὡς περὶ τῆς Ὀδυσσεὺς πλάνης ὅτι χειρῶν τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ τὸ,

* ^b ἴσκει φεύδεια πολλά λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

^c Οὐτὲ γὰρ πάντα, ^d ἀλλὰ πολλά, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἦν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. ^e Ἐλαβὲν οὖν ^f παρὰ τῆς ἱστορίας τὰς ἀρχάς. Καὶ γὰρ τὸν Αἰόλον δυναστεύσασθαι φησὶ τῶν περὶ τὴν Λιπάραν νήσων καὶ τῶν περὶ τὴν Αἴτην, καὶ Λεοντίνην, Κύκλωπας, καὶ ^h Λαιστρογόνας ἀξένους πινάς· διὸ καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμὸν, ἀπροσέλαστα εἶναι τοῖς τότε καὶ τὴν Χάρυβδιν, καὶ τὸ Σκύλλαιον ὑπὸ λησῶν κατεχέσθαι· οὕτω δὲ καὶ τὰς ἄλλας τῆς ὑπὸ Ὀμήρου λεγόμενων ἐν ἄλλοις τόποις ἱστορίας· οὕτω δὲ καὶ τὰς Κιμμερίας εἰδὼς οἰκούντας τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πρὸς Βορρᾶν, καὶ Ζοφώδην, ⁱ μετήγαγεν εἰς σκοτεινὸν πᾶσι τόπον, οἰκίως τὸν καθ' ἑαυτὴν, χρησίμον ὄντα πρὸς τὴν μυθοποιίαν τὴν ἐν τῇ πλάνῃ. Ὅτι δ' οἶδεν αὐτὰς, οἱ χρονολόγοι δηλῶσιν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτῆς τῆς Κιμμερίων ἑφοδῶν, ἢ κατ' αὐτὸν ^k ἀναγράφοντες. Ὡσαύτως ^l δὲ καὶ τὰς Κόλχας εἰδὼς, καὶ τὸν Ἰάσονος πλῆν τὸν εἰς Αἴαν, καὶ τὰ περὶ Κίρκης καὶ Μειδείας μυθεύματα, καὶ ^m ἱστορέμενα ⁿ περὶ τῆς Φαρμακείας, καὶ τῆς ἄλλης ὁμοιοτροπίας, συγχεύειας τε

* Odyss. τ'. 203.

† Ibid. κ'. et ψ'.

^a παρὰ ex correct. Med. 1. 2. ^b ἴσκει Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. ἴσκει Med. 2. et ex correct. ἴσκει. ^c εἰ γὰρ Mosc. ^d ἀλλὰ πολλά· ἐπεὶ ἂν ἦν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. &c. Med. 1. Par. 1. 2. 3. Optime. Non omnia quidem falsa, sed multa: aliter non, &c. V. ἔτε γὰρ, &c. usque ad ὁμοῖα inclusive deerant omnia Med. 2. addita deinde in marg. qualia leguntur in codd. Med. 1. Par. 1. 2. 3. ^e ἐλαβὲν Par. 2. 3. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^f παρὰ in marg. Par. 2. ^g παρὰ ex correct. Med. 1. ^h Λαιστρογόνας Par. 3. ⁱ μετήγαγεν οἰκίως εἰς σκοτεινὸν τινὰ τόπον τὸν καθ' ἑαυτὴν Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Med. 1. sed Par. 1. omittit τὸν. — μετήγαγεν οἰκίως, ὡς εἰς σκ. Mosc. ^k Sic restituimus hunc locum ex MSS. Marg. Caf. κατ' αὐτὸν ἀναγράφον δὲ ὡσαύτως καὶ τὰς Med. 1. 2. ^l deest δὲ Par. 1. 2. 3. Lege ὡς δ' αὐτῶν. V. ^m Par. 3. omittit ἱστορέμενα. ⁿ παρὰ Med. 2. et ex correct. Med. 1.

1. ὅπερ καὶ Πολύβιος φησὶ] Polybii locus, ut et major pars operum tanti scriptoris interit. Sed de Polybio plura Strabo infra. Casaub.

4. ἐπεὶ ἂν ἦν ἐτύμοισιν ὁμοῖα] Restituimus vocem ὁμοῖα, quæ in Germania perierat, ex Aldino cod. et MSS. Idem.

6. Καὶ γὰρ τὸν Αἰόλον δυναστεύσασθαι] Plinius lib. III. cap. IX. Lipara dicta a Liparo rege, qui successit Æolo. Ibidem, Tertia Strongyle, a Lipara M. pass. ad exortum Solis vergens, in qua regnavit Æolus. Idem.

Ibid. δυναστεύσασθαι φησὶ] Quis non videt legendum esse φασί? Vult probare Homerum, eorum quæ dicit τὰς ἀρχάς, ab historia habuisse: exempli gratia, multa poëta de Æolo fabulose et præter rei veritatem: et tamen non sunt omnia conficta ab eo: fama enim est, inquit, Æolum hunc obtinuisse quondam insulas, quæ sunt circa Liparam. Idem de Cyclopibus, et Læstrygonibus sentiendum, quorum poëta meminit. Idem.

7. καὶ τῶν περὶ τὴν Αἴτην, καὶ Λεοντίνην, Κύκλωπας, καὶ Λαιστρογόνας] Cyclopes refer ad Ætnam. — Pomp. Mela II. c. 7. Et Ætna, quæ Cyclopes olim tulit, nunc assidue ignibus flagrat. — Læstrygonas ad Leontinem. Nam qui postea Leontini in Sicilia dicti sunt, prius Læstrygones appellabantur. Hesych. Λαιστρογόνες. οἱ νῦν, Λεοντῖνοι. De Cyclopibus et Læstrygonibus Thucydides libro VI. c. 2. sic, παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπας καὶ Λαιστρογόνες οἰκῆσαι· ὧν ἐγὼ ἔτε γένος ἔχω εἰπεῖν, ὃ δ' ὅπόθεν εἰσῆλθον, ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν. Idem. Leontinos et Læstrygonas esse eisdem plurima docent testimonia, et Bochartus (t. I^{mo}. p. 565.) ratione nominum confirmat. Leontium enim a λέων derivatur, Læstrygon a λῆρυ γλῶσσα leo mordax. Priorem derivationem esse veram indicant numismata Leontinorum, quorum multa in Goltzii Sicilia cum leonino capite invenire est: (vide Goltzii opera tom. 2): et hæc multum ponderis Bocharti conjecturæ adjiciunt. Quod si id voluit Homerus, non Geographice Ulyssis errores describit. Nam primo ab insulis Æoliis, (hodie Liparentibus), ad Leontium vel Læstrygoniam (Sicilia ad Orientem sita) navigat, neque in hoc itinere Scyllæ aut Charybdis horrores tractat. Deinde ad Circes insulam transit longius distantem, ubi necesse est eum per finem Messenes transisse, vel Siciliam circumnavigasse. Discrepantiam hanc tollere nequeo, si autem Cyclopes in aliis insule partibus, quam in Ætnæ confiniis habitaverunt, cur non Læstrygones etiam? Nam et hæc et illa gens nihil aliud sunt, quam prisca Siciliæ cultores efferati; qui naves Phœnicias litioribus appulsi prædati sunt. Hisce præmissis, Ulysses posset Læstrygonas adire, nec fretum Messeniæ trajicere. F.

10. καὶ τὴν Χάρυβδιν καὶ τὸ Σκύλλαιον] Vide infra lib. VI. Casaub.

12. οὕτω δὲ καὶ τὰς Κιμμερίας εἰδὼς οἰκούντας τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πρὸς Βορρᾶν, καὶ Ζοφώδην, μετήγαγεν εἰς σκοτεινὸν τινὰ τόπον, οἰκίως τὸν καθ' ἑαυτὴν, χρησίμον ὄντα πρὸς τὴν μυθοποιίαν τὴν ἐν τῇ πλάνῃ. Ὅτι δ' οἶδεν αὐτὰς, οἱ χρονολόγοι δηλῶσιν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτῆς τῆς Κιμμερίων ἑφοδῶν, ἢ κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες] In MSS. vox οἰκίως ponitur post verbum μετήγαγεν, ut ego arbitror, rectius: sensus enim est, Homerum apte et convenienter hos Cimmerios, fabulæ continuandæ et exornandæ causa, in tenebrosam Italiæ regionem transtulisse. Inspice sedulo, lector optime, spero te mihi accessurum. Si ut nunc editur, posteriori loco ponendum esset adverbium οἰκίως, τὸν οἰκίως καθ' ἑαυτὴν, non οἰκίως τὸν καθ' ἑαυτὴν scripsisset Geographus. Nunc ad istum fere modum licebit, opinor, hæc interpretari. Ita cum sciret Cimmerios habitare ab ipsis dictum illum Bosphorum, in Boream versus, et caligine obsitum; apte satis transtulit eos in locum tenebrosam, qui apud inferos est, quique satis illi videbatur idoneus ad pertexendam errorum hujusmodi fabulam. Hos autem Homero notos fuisse, annalium scriptores docent, referentes irruptionem Cimmeriorum aut in ea quæ paulum præcessere, aut in ipsa illius tempora. Straboni assentitur Eustathius, ad Odyss. κ'. ut sæpe alias: forsitan et plures, quos inveniet cui otium fuerit talia rimari. Hæc Johannes Columbus in notis ad fabulas aliquot Homericas de Ulyxis erroribus. pag. 105. Anon.

15. οἰκίως τὸν καθ' ἑαυτὴν] Probo lectionem veterum librorum, μετήγαγεν οἰκίως, εἰς σκοτεινὸν τινὰ τόπον τὸν καθ' ἑαυτὴν. Casaub.

18. Κιμμερίων ἑφοδῶν] De qua supra pag. 9. Cæterum verba in Græco sunt corrupta — κατ' αὐτὸν ἀναγράφον δὲ ὡσαύτως καὶ τὰς Κόλχας. Conjecturis suis qui tantum detulerunt auctoritatis, ut in summis scriptoribus expungere quod erat a libraritis traditum, et sua inventa iis abolitis sufficere auderent, pessime sunt omnium peritorum judicio meriti de optimis literis, utcumque studio juvandi decepti. Ego mutare quicquam, nisi quod vel Aldinus codex, vel interpretes jubeant mutare, sitque liquido falsum, nequaquam ausus sum. Sic tamen hæc scripta fuisse a Strabone omnino judico, uti subjiciam — κατ' αὐτὸν ἀναγράφοντες. Ὡσαύτως δὲ καὶ Κολ. Xyland.

Ibid. ἀναγράφοντες. Ὡσαύτως] Legebatur ante ἀναγράφον δὲ ὡσαύτως: nimirum hunc locum, ut alios quam plurimos, prava pronuntiatio qua τ post ν corrumpitur, corruerat. Similes mendas easque insignes alias notabimus. Casaub.

22. συγχεύειας τε ἐπλάσσε] Facit enim Circe forem Ætæ, qui fuit pater Medæ, verba ejus sunt, Odyss. κ'. 135.

ἔπλασε τῷ ὄντι διακισμένον, ἡ μὲν ἐν τῷ μυχῷ τῆς Πόντος, ὅτις δ' ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ Ἰωκεανισμὸν ἀμφόιν, πάλαι καὶ τῷ Ἰάσονος μέχρι τῆς Ἰταλίας πλανήεντος· δέκνυται γάρ τινα σημεῖα, καὶ περὶ τὰ Κεραυῖα ὄρη, καὶ περὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ ἐν τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ, καὶ ταῖς πρὸ τῆς Τυρρηνίας νήσοις, τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν πλάνης σημεῖα. Προσέδοσαν δὲ καὶ αἱ Κυανέαι ὥς περὶ Συμπληγάδας καλεῖται πέτρας τινές, τραχύν ποιεῖσαι τὸν διέκπλεον, τὸν ἀπὸ τῆς Βυζαντικῆς γῆματος· ὥστε ὡρᾶ μὲν τὴν Αἴαν ἢ Αἴη· παρὰ τὴν Συμπληγάδα αἱ Πλαγκταί· καὶ ὁ δὲ αὐτῶν πλεῖς τῷ Ἰάσονος πιθανὸς ἐφάνη· ὡρᾶ δὲ πάλιν Σκύλλαν, καὶ τὴν Χάρυβδιν, ὁ ἀπὸ τῶν σκοπέλων πλεῖς. Ἀπλῶς δ' οἱ τότε τὸ πέλαγος τὸ Ποντικὸν ὥσπερ ἄλλον πινὰ Ὀκεανὸν ὑπελάμβανον, καὶ τὰς πλεόντας ἐκείσε ὁμοίως ἐκτοπίζεν ἐδόκεν, ὥσπερ τὰς ἐξω γηλῶν ὅτιπολὺ περιόοντας· καὶ γὰρ μέγιστον τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνομίζετο, καὶ ἀπὸ τῆς ἐξοχῆς ἰδίως Πόντον περισηγόμενον· ὥς ποιητὴν, τὸν Ὀμηρον. Ἰσως οὖν καὶ ἀπὸ τῆς μετῆνεγκε τὰ ἐκ τῆς Πόντος πρὸς τὸν Ὀκεανὸν ὡς εὐπαράδεκτα, ἀπὸ τῶν κατέχευαν δόξαν. Οἱμοι γὰρ καὶ τῷ Σολύμων τὰ ἄκρα τῆς Ταύρας καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἕως Πισιδίας κατερχόντων τὰ ὑψηλότετα, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὑπερβολὰς ὅτιφανεςτάτας παρεχόντων τοῖς ἐν τὸς τῆς Ταύρας, καὶ μάλιστα τοῖς πρὸ τὸν Πόντον, καὶ ὁμοιότητά πινὰ καὶ τέτρες Ἰωκεανισμῶν· φησὶ γὰρ ὅτι τῶν πλεόντος ἐν τῇ σχεδία.

* Τὸν δ' ἔξ Αἰθιοπῶν ἀνιὼν κρείων Ἐνδοχθων

Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὁρέων ἰδε. —

Τάχα γὰρ καὶ τὰς μονομάχους Κύκλωπας ἐκ τῆς Σκυθικῆς ἱστορίας μετενήνοχε· τοιαύτας γὰρ πινὰς τὰς Ἀρι-

sent diffitæ, alteraque earum in recessu ponti, altera in Italia habitaret), et utramque in Oceano exteriore collocavit: tametsi fortassis Jason ad Italiam usque evagatus est. Quædam enim apud Ceraunos montes, circum Adriam, in Poseidoniata sinu, et infulis, quæ Tyrreniæ sunt oppositæ, monstrantur indicia peregrinationis Argonauticæ: et contulerunt huc aliquid etiam Cyaneæ, quæ faxa quidam Symplegadas appellant, asperam exhibentia navigantibus per fauces Byzantias navigationem: itaque ut ab Æa Æam, ita a Symplegadibus Plancitas finxit: cumque verisimilis esset Jasonis per illas navigatio, per scopulos ipse navigationem commentus est juxta Scyllam et Charybdin. Omnino autem ista ætate mare Ponticum pro Oceano quodam secundo habebatur, et qui eo navigassent, non minus procul ab hominibus discessisse putabantur, quam qui procul extra columnas Herculis essent profecti. Maximum enim marium nostrum putabatur, ideoque ob excellentiam Ponti nomen ei est impositum, sicut ob præstantiam poetæ appellatione Homerus intelligitur. Itaque fortassis Pontica ad Oceanum transtulit, ut qui ea ob receptam opinionem facile approbatum iri existimaret. Item cum Solymi excelsissimas Tauri extremitates a Lycia ad Pifidiam usque tenerent, et cacumina versus meridiem sita admodum conspicua essent iis, qui intra Taurum habitant, maxime circa Pontum: similitudine quadam eos quoque ultra Oceanum posuit. Sic enim loquitur de Ulyssæ rate vehente:

*Ast illum Æthiopum rediens Neptunus ab oris,
E Solymis longe conspexit montibus. —*

30 Fortassis etiam unuculos istos Cyclopes e Scythica transtulit historia: tales enim ferunt esse Arimafpos quosdam, quos in Arimaspeis carminibus edi-

* Odyss. ε'. 282.

^a ἔτις Par. 1. 3. Med. 1. 2. ὄντις Par. 2. Esc. Mosc. fed Par. 2. habet ἔτις alia manu supra. ^b Μηδείας alia manu supra Par. 2. ^c Κίρκης alia manu supra Par. 2. ^d πρὸ ταῖς τῆς Par. 1. Forte in codice πρὸς V. πρὸς τῆς Mosc. πρὸς ταῖς τῆς Med. 1. πρὸς ταῖς τῆς ex correct. Med. 2. ^e Par. 3. habet in marg. ἔτεροι δὲ πλαγάδας καλεῖται. ^f βυζαντικῆ Par. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. fed Par. 2. habet βυζαντικῆ alia manu supra. ^g Lego ἡ Αἰαίη Marg. Caf. sic Par. 2. Esc. Mosc. ^h καὶ τὸ Med. 2. ⁱ ἐπὶ πολὺ Med. 1. ἐπὶ Med. 2. et ex correct. ἐπὶ πολὺ. ^k δεῖται τὸν Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. Melius ὡς τὸν ποιητὴν Ὀμηρον. ^l ἴσα ἐν ex correct. Med. 2. ^m μετῆνεγκε Med. 1. μετῆνεγκαν Med. 2. et ex correct. μετῆνεγκεν. ⁿ κατερχόντων Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corrigitur. ^o Sic vett. libb. Marg. Caf.

Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἐνθα δ' ἔναιε
Κίρκη εὐπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδῆσσα,
Αὐτοκασιγνήτη δλοόφρονος Αἰήταο.

Vide reliqua: alii, sorores Circen et Medeam fuisse tradunt. Lege, si vacat, quæ scribit Scholiastes Apollonii libro 111. et Diodorus Siculus libro 14. Casaub.

2. καὶ Ἰωκεανισμὸν ἀμφόιν] Vide initium Odyss. μ'. et poetæ interpretes in illum locum. De Jasonis navigatione et erroribus infra commodius, ubi de Istro. Idem.

5. καὶ ἐν τῷ Ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ] Id est Pæstano sinu: Pæstus enim Græcis Ποσειδωνία. Vide lib. v. p. 384. Edit. Amst. Pæstanus sinus etiam apud Melam ii. 4. et Plin. ii. 5. Idem.

10. παρὰ μὲν τὴν Αἴαν ἢ Αἴη] Imo ἡ Αἰαίη. Ita enim appellatur a poetâ conficta insula ubi Circen collocat. Junge autem cum sequentibus πιθανὸς ἐφάνη. Idem.

11. παρὰ δὲ τὰς Συμπληγάδας αἱ Πλαγκταί] Nam ipsæ quoque Symplegadas, ut nomen indicat, a veteribus πλαγκταί creditæ sunt, atque ita vocitatæ. Herodotus lib. 14. 85. ἐντεῦθεν ἐσθλὰς ἐς νῆα, ἔπλεε ἐπὶ τὰς Κυανέας καλευμένας, τὰς πρότερον πλαγκτὰς ἑλληνὲς φασὶ εἶναι. Idem.

13. παρὰ δὲ τὴν Σκύλλαν, καὶ τὴν Χάρυβδιν] Quod Homerus ait de duobus illis periculosissimis scopulis, quorum alterum Scyllam nominat, alterum Charybdin, ejus figmenti fumpsit τὰς ἀρχὰς ab iis, quæ de veris Scylla et Charybdi in Sicilia Homeri tempestate vulgo erant cognita. Nam quia illi loci erant latrociniis piratarum, qui eos obsidebant, infames, poetâ Scyllam et Charybdin in horrenda monstra convertit, ac scopulos esse

dixit, per quorum medium naves non nisi cum fummo extremæ perniciæ periculo transire possent. Hoc voluit Strabo, non quod eum faciunt loqui interpretes. Idem.

16. ὁμοίως ἐκτοπίζεν ἐδόκεν] Similiter putabant nostram excessisse οἰκισμένην, ut eos, qui columnas transiissent. Nam vetustissimi illi nostræ οἰκισμένης terminum orientem versus progredientibus Pontum et Phasin putabant. Plato in Phæd. p. 109. edit. H. Steph. Καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τὰς μέγας Ἡρακλείων γηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῇ τινὶ μορίῳ. Æschylus de Colchis, οἱ γὰς ἔχοντο πόρον Ἀμφιμαίωτιν ἔχοντο λίμαν. Idem.

19. ἰδίως Πόντον προσηγόρευον] Lege Eustath. ad illa Odyss. α'. 4. Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν —

Idem Eustathius in præfatione in Iliadem, causam explicat cur poetam cum dicimus Homerum intelligamus. Idem.

31. ἐκ τῆς Σκυθικῆς] Non dubitavi pro ἡδικῆς reponere Σκυθικῆς, cum interpres quoque sic legerit, et sensus doceat ita esse legendum. Xyland.

Ibid. ἐκ τῆς Σκυθικῆς ἱστορίας] Sic recte interpretes, non ἡδικῆς, et ita in MSS. Casaub.

32. τοιαύτας γὰρ τινὰς τὰς Ἀριμασπείας] De Arimaspeis, deque ipsa voce Scythica lege Herodot. lib. 111. 116. iv. 27. Plin. lib. vii. cap. 2. Marcellin. lib. xxiii. Arimafpos homines lufcos et feros vocat. Coclites appellat Varro de l. l. sexto. Solinus c. 20. gentem unoculam. Diodorus Siculus libro xvi. Arimafpos sua ætate Euergetas fuisse appellatos auctor est: quæ de re plura lib. xv. Idem.

dit Aristeas Proconnesius. His ita positis, considerandum est quid dicant, qui Ulyssē, ita ut Homerus scripsit, ad Siciliam atque Italiam evagatum fuisse asserunt, quique negant: in utramque enim partem recte ac fecus sentire licet. Recte, si quis ita Homero assentiatur, ut qui pro certo habens eo pervenisse Ulyssē, hoc verum argumentum sumptum poëtica tractaverit: id enim de eo proprie dici potest: neque circa Italiam modo, sed et usque ad Hispaniæ extrema invenire licet vestigia ipsius errorum, aliorumque plurium. Perperam, si quis commenta etiam ejus pro historia putet, Oceanum scilicet, Inferos, Solis boves, Dearum hospitia, formarum permutationes, vasta Cycloperum et Læstrygonum corpora, formam Scyllæ, spatia navigationis, aliaque id genus multa, quæ Homerus perspicue finxit, portentosa. Qui ita aperte de poëta mentitur, non magis dignus est contra quem disputet, quam si quis asseveraret Ulyssē ita Ithacam reductum esse, procos occidisse, pugnam cum Ithacensibus in agro conferuisse, uti ea Homerus descripsit: neque vero cum eo litigandum est, qui convenienter poëtæ dicta accipit. Eratosthenes autem utrique effato non recte occurrit. Posterius, quod ea, quæ perspicue sunt falsa, neque verbis digna, conatur multis refellere. Prius, dum omnem poëtam nugatorem esse, et neque locorum, neque artium peritiam ad virtutem conducere pronunciat, cumque fabulæ aliæ locis non fictis adscribantur, ut Ilio, Pelio, Idæ:

μασσούς φασιν, ἐς ἐν τοῖς Ἀριμασείοις ἔπεσιν ἐκδεδωκεν Ἀριστεας ὁ Προκοννήσιος. Δεῖ δὲ ταῦτα προὔποθέμενον, σκοπεῖν τί λέγουν οἱ φήσαντες ἀπὸ Σικελίαν, ἢ Ἰταλίαν γενέσθαι τῷ Ὀδυσσεὶ τὴν πλάνην καὶ Ὀμήρου, ἢ μὴ γενέσθαι· ἐπὶ γὰρ ἀμφοτέρως τὸ δεξασθαι· καὶ βέλπον, καὶ χεῖρον. Βέλπον μὲν οὖν, ἂν οὕτω δέχεται, ὅτι περὶ αὐτοῦ ἐκεῖ τὴν πλάνην τῷ Ὀδυσσεὶ γενέσθαι, λαβὼν ἀληθῆ τούτην τὴν ὑπόθεσιν, ποιητικῶς διεσκευάσει· τὸ γὰρ οἰκείως ἂν λέγεται περὶ αὐτοῦ· καὶ ἐ μόνον γε περὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἐσχατῶν τῆς Ἰβηρίας ἔστιν εὐρεῖν ἵχνη τῆς ἐκείνου πλάνης, καὶ ἄλλων πλειόνων. Χεῖρον ὅ, εἰάν τις καὶ τὴν ἀφασκευὴν ὥς ἱστορίαν δέχεται, ἐκείνους Ὀκεανόν, καὶ ἄδην, καὶ Ἡλίαν βόας, καὶ ὅτι Θεαῖς ξένιας, καὶ μεταμορφώσεις, καὶ μεγάλῃ Κυκλάπων, καὶ Λαιρρυγόνων, καὶ μορφῇ Σκύλλης, καὶ ἀφασμάτων πλῆ, καὶ ἄλλα πλείω τοιαῦτα τερατολογηθέντος φανερώς. Οὔτε δὲ πρὸς τῶτον ἄξιον ἀντιλέγειν, οὕτω φανερώς καταφευδόμενον τὸ ποιητῆ, καθάπερ εἰ εἰ φαίη, τῶτον τὸν τρόπον γενέσθαι τὸν εἰς Ἰθάκην κατὰ πλὴν τῷ Ὀδυσσεὶ, καὶ τὴν μνηστροφονίαν, καὶ τὴν ὅτι τῷ ἀγρῷ συστᾶσαν μάχην τοῖς Ἰθακησίοις πρὸς αὐτόν· οὔτε πρὸς τὸν δεξάμενον οἰκείως προσπλέκεσθαι δίκαιον. Ὁ Ἐρατοθένης δὲ πρὸς ἀμφοτέρους τὰς ἀποφάσεις ἀπὸντηκεν ὅτι οὐ πρὸς μὲν τὸ δούτερον, ὅτι περὶ αὐτοῦ διαβάλλειν τὰ φανερώς φευδῆ, καὶ ὅτι ἄξια λόγου, ἀφ' μακρῶν πρὸς δὲ τὴν περὶ αὐτοῦ, ποιητὴν τε ἅπαντα ἀποφύνας φλύαρον, καὶ μήτε τόπων ἐμπειρίαν, μήτε ἱ τεχνῶν πρὸς ἀρετὴν συντείνειν νομίσας· τὸ τε μύθων, τῶν μὲν ἐν τοῖς οὐ πεπλασμένοις πεφημισμένων, οἷον ἐν Ἰλῷ, καὶ Πηλῷ,

^a Ἀριμασείοις Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^b MSS. Προκοννήσιος Marg. Cas. sic Esc. ^c χεῖρον μὲν ἂν Bre. Par. 3. χεῖρον, et alia manu supra χεῖρον, Par. 2. κρείττον μὲν ἔν ἂν Esc. Mosc. Par. 1. deest ἔν Med. 1. 2. ^d ὡς ἱστορίαν δέχεται ἐκείνους. Ὀκεανόν, &c. Ita distinguunt Par. 1. 2. ^e περὶ Θεαῖς Bre. Gron. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f Λαιρρυγόνων Par. 3. Med. 1. ^g εἰς τὴν Ἰθάκην Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^h deest τὰ Med. 1. Par. 3. deerat etiam Med. 2. additum postea: in Par. 2. scribitur alia manu supra. ⁱ τέχνην ex correct. Med. 2. ^k Πηλῷ Par. 3. καὶ Ἰδῇ, καὶ Πηλῷ Med. 1. 2.

1. ἐς ἐν τοῖς Ἀριμασείοις ἔπεσιν ἐκδεδωκεν Ἀριστεας ὁ Προκοννήσιος] Quicunque de Arimaspi mentionem faciunt, ii fere Aristeam laudant hujus historiæ auctorem primum. Fuit is, ut in Arimasporum mentione fuisse docet Herodotus, Caystrobii filius, genere Proconnesius, qui post longam ad gentes septentrionales peregrinationem, (quanquam suam ipse animam corpore exutam, solam peregrinatam esse voluit hominibus persuadere: vide Herodotum et Maxim. Tyrium), carminibus gentes illas descripsit ad quas venerat: ea carmina Ἀριμασπεία appellantur ab Herodoto, et Strabone, cum hic, tum lib. xiii. Herodot. iv. 13. ἔφη δὲ Ἀριστεας ὁ Κανυροβίης, ἀνὴρ Προκοννήσιος, ποιεῖν ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Ἰσσηδόνας, φοιβεύαμπτος γενόμενος· Ἰσσηδόνα δ' ὑπεροικέειν Ἀριμασπῆς, ἀνδρας μνηστροφάτους. Adscribam etiam Aristeæ ipsius versus qui non omnibus obviū sunt.

Ἰσσηδοὶ χαίτησιν ἀγαλλόμενοι ταναῶσι
καὶ σφᾶς ἀνδρώπεις εἶναι καθύπερθεν ὁμῆρας
πρὸς βορέῳ, πολλὰς τε καὶ ἰσθλὰς κάρτα μαχητὰς,
Ἀφνείας ἵπποισι, πολυρῆνας, πολυέτας.
Ὀφθαλμὸν δ' ἐν ἑκάστος ἔχει χαρίεντι μετώπῳ
χαίτησι λαοῖσι, πάντων σιβαρώτατοι ἀνδρῶν.

Non est dubium quin et Herodotus, iv. 14. et Plinius, et Strabo noster, hos versus haberent in animo, cum de Arimaspi scribes Aristeam laudarent. Æschylus etiam Aristeam secutus, sic scribit in Prometheus Desm. ver. 803.

Γρύπας φύλαξαι, τόντε μνηστροφάτον
Ἀριμασπῶν ὑποδάμον', οἱ χρυσόρρυτον
οἰκῶσιν ἀμφὶ νῆμα Πλατῶνος πύργου.

Aristeæ libros situ squallentes vidisse se testatur A. Gellius lib. ix. cap. 4. Casaub.

2. Δεῖ δὲ ταῦτα προὔποθέμενον] De fabulis et locorum figmentis Homericis hæctenus in genere locutus, ad errores Ulyssis stylum convertit. Eratosthenis sententia hæc fuit: quicquid ab Ho-

mæro hac de re dicitur, id merum esse ipsius commentum: longèque falli, qui in iis explicandis, et historiæ accommodandis laborabant. Tunc enim (dicebat ille) scire aliquis possit, quæ illa sint loca, per quæ errantem Ulyssē ducit poëta, quum repererit prius, quis ille futor fuerit qui utrem ventorum, quem poëta Æolo attribuit, confuerit. Facete sane Eratosthenes. Sed hanc sententiam validis rationibus evertit Strabo: accedit et Polybii gravis viri auctoritas. Idem.

13. ἐκείνους Ὀκεανόν] Ἡ σύνταξις est: ἐκείνους τερατολογηθέντος οὕτω φανερώς Ὀκεανόν, &c. Idem.

18. Οὔτε δὲ πρὸς τῶτον ἄξιον ἀντιλέγειν] Neque ille dignus est cui respondeas, qui nihil poëticae libertati concedens, omnia pro veris accipit quæ dicuntur a poëta, et quæ non coherere videntur carpit inepte: neque ei fuerit contradicere æquum, qui persuasum errasse revera Ulyssē per Siciliam et Italiam, ac illarum regionum maria, quæ poëta ad hæc fingit ut poëtica licentia dicta fictaque accipit, commodeque interpretatur. Utroque modo peccavit Eratosthenes. Idem.

19. καθάπερ εἰ εἰ φαίη, τῶτον τὸν τρόπον] Deest negatio quod recte vetus interpretes animadvertit, vel igitur εἰ εἰ φαίη, vel μὴ τῶτον legendum. Lectio, quam probavit Xylander, ferri non potest. Idem. Forfan legendum καθάπερ εἰ φαίη τῶτον τὸν τρόπον εἰ γενέσθαι. F.

29. πρὸς ἀρετὴν συντείνειν νομίσας] Lego πρὸς ἀρετὴν ποιητῆ. Quis enim tam perversi judicii Eratosthenem fuisse putet, ut Geographiæ et bonarum artium cognitionem, ad virtutem quicquam conducere negaret? Cynici alicujus ista non Eratosthenis viri eruditissimi est sententia. Strabo supra de eodem, p. 24. l. 27. καὶ προσεργάζεται γε, πανδανόμενος τί συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν ποιητῆ, πολλῶν ὑπάρχοντων τόπων ἐμπειρίαν, ἢ στρατηγίας, &c. Profecto de optimo et doctissimo viro male hic merentur interpretes. Casaub.

καὶ Ἰδῆ· τῶν δὲ ἐν πεπλασμένοις, καθάπερ ἐν οἷς αἱ Γοργόνες, ἢ ὁ ἄ Γηρύονης. Ταύτης φησὶ τῆς ιδέας εἶναι καὶ τὰς κατὰ τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην λεγόμενες· τὰς δὲ μὴ πεπλάσθαι λέγοντας, ἀλλ' ὑποκείμεναι, ἐξ αὐτῆς τῆς μὴ συμφωνεῖν ἐλέγχουσαι φευδομένους· τοὺς ὅτι γέν Σειρήνας, τὰς μὲν ὅτι τῆς Πελοποννήσου κατὰ δρύειν, τὰς δὲ ὅτι τῶν Σειρηνῶν πλείους ἢ διχαλίαις διεχυσὼν γαδίαι· εἶναι δ' αὐτὰς σκόπελον τρικύρυν, διείρηται τὸν Κύμαιον καὶ Ποσειδωνιάτιν κόλπον. Ἀλλ' ὅθεν ὁ σκόπελος ἔτος ἐστὶ τρικύρυν, οὐδ' ὅλως κορυφῆται πρὸς ὕψος· ἀλλὰ ἀγκῶν τις ἐγκείται μακρὸς, καὶ τενὸς ἀπὸ τῶν κατὰ Σύρρετον χωρίων ὅτι τὸν κατὰ Καπρίας πορθμῶν, ἐπὶ θάτερα μὲν τὸ ὀρεινῆς, τὸ τῶν Σειρήνων ἱερὸν ἔχον, ἐπὶ θάτερα δὲ, πρὸς τῷ Ποσειδωνιάτι κόλπῳ, νησιδία τεῖα προκεί- 15 μῃνα, ἔρημα, πετρώδη, ἀ καλῶσι Σειρηνέσας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῷ πορθμῷ, τὸ Ἀθηναίων, ὅπερ ὁμωνυμεῖ καὶ ὁ ἀγκῶν αὐτός. Ἀλλ' οὐτ', εἰ μὴ συμφωνῶσιν οἱ τὴν ἱστορίαν τῶν τόπων ἀναγιγνώσκοντες, εὐθὺς ἐκβάλλειν δεῖ τὴν σύμπασαν ἱστορίαν· ἀλλ' ἔσθ' ὅτε καὶ περὶ ταύτων 20 τὸ κατὰ μάλλον ἐστίν. Οἷόν ἡ λέγω, ζητεμένε, εἰ κατὰ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν ἢ πλάνη γέγονε· καὶ εἰ αἱ Σειρήνες ἐνταῦθα περὶ λέγονται· ὁ μὲν ἰδὴ φήσας ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πρὸς τὸν ἐν [κατὰ] Σειρηνέσας ἀναφώνει· ἀμφοτέρω δὲ πρὸς τὸν κατὰ Σικελίαν καὶ 25 Ἰταλίαν λέγοντα εἰ διαφωνῶσιν, ἀλλὰ καὶ μείζω πίπνι παρέχουσιν, ὅτι καὶ περὶ μὴ τὸ αὐτὸ χωρίον φράζοντες, ὅμως οὐκ ἐκβεβήκεσαν γὰρ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἢ Σικελίαν. Ἐὰν δὲ προαδῇ τις ὅτι ἐν Νεαπόλει Παρθενότις δεικνύται ἡ μνημα μίαν τῶν Σει- 30 ρήνων, ὅτι πλείων προσεγένετο πίσις, καίτοι τρίτε πινὸς λεχθέντος τὰς τότε τέτες. Ἀλλ' ὅτι ἐν τέτῳ τῷ κόλπῳ καὶ ὑπὸ Ἐρατοθένης λεχθέντι Κυμαίῳ, ὃν ποιῶσιν αἱ Σειρηνέσαι, καὶ ἡ Νεάπολις Ἰδρυαί, βεβαιωτικῶς πιπνύμεν τὸ κατὰ τέτες τὰς τότε γεγενησὶν τὰς 35 Σειρήνας· οὐτε γὰρ τὸν ποικίλῳ ἀκριβῶς ἔχοντα πυγέας, οὐδ' ἡμεῖς παρ' ἐκείνης ζητεῖμεν τὸ ἀκριβές· εἰ μὴν εἰδ' οὕτως ἔχοντα ὡς ὑπολαμβάνειν, καὶ μηδὲν πεπυσμένον· περὶ δὲ Ὀδυσσεὺς πλάνης, μήθ' ὅτε, μήθ' ὅπως

aliæ fictis, ut Gorgones, Geryones. Hujus ille generis ait esse eas etiam, quæ de Ulyssis erroribus narrantur: et qui non ficta ista, sed ut verum assumptum argumentum dicunt, eorum mendacium ipsa ipsorum diffensione detegi: nam Sirenes ab aliis ad Peloriadem collocari, ab aliis apud Sireusas, duobus amplius stadiorum millibus diffitas: esse autem eas scopulum tricipitem, qui Cumanum finem a Posidoniæ distinguat. Etenim neque scopulus iste trivertex est, neque omnino in altum extollitur cacumen, sed a Surrento vicinis locis usque ad fretum, quod est juxta Capreas, cubito similis quidam terræ flexus interjacet, ab altera montani lateris parte Sirenum fanum habens, ab altera ad Posidoniæ finem, tres exiguas insulas desertas ac saxosas, quæ vocantur Sireusas, et in ipso trajectu Minervæ templum, a quo nomen habet etiam ille cubitus. Enimvero non, si qui historiam locorum tradidere non consentiunt, ideo tota illico abjicienda est historia: quinimo nonnunquam universæ historiæ fidem conciliare ista ex diffensione licet. Verbi gratia, si quaeratur an vagando ad Italiam et Siciliam pervenerit Ulysses, et utrum circum ea loca Sirenes ponantur: is qui eas in Peloriade ponit, ab eo discrepat, qui eas in Sireusis collocat: uterque autem ab hoc non dissentit, qui circa Italiam et Siciliam eas habitasse dicit: sed ejus dictum eo probabilius ambo faciunt, quod, quamvis de loco non consentiant, tamen ab Italia aut Sicilia non discesserunt. Quod si quis addat, Neapoli monumentum monstrari Parthenopes, quæ una Sirenum fuit, is adhuc amplius fidei conciliaverit, quanquam tertium hunc locum memoret: sed quod eo in sinu, quem Eratosthenes Cumanum nominat, quem Sireusas faciunt, etiam sita est Neapolis, ideo firmitus credimus circum ea loca Sirenas fuisse. Nam neque poetam omnia accuratissime explorasse puto, neque nos ab eo exactam diligentiam hoc loco requirimus: non tamen ita sumus affecti, ut suspicemur ista eum composuisse nihil compertum de Ulyssis peregrinatione, ubi locorum, et quomodo eam obiverit.

^a Γηρύονης Par. 1. ^b γὰρ alia manu supra Par. 2. ^c ἀλλ' ἀγκῶν et ex correct. ἀλλὰ κόλπος Med. 2. ἀγκῶν et alia manu supra κόλπος Par. 2. ^d ἐγκείται Eion. ἐγκείται Par. 2. sed in marg. scribitur ἢ ἐγκείται. ^e κατασφύζοντων Par. 1. ^f Σειρήνας Efc. Mosc. Par. 2. 3. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet Σειρηνέσας alia manu supra. ^g MSS. περὶ ταύτων Marg. Caf. ^h deest τι Med. 1. 2. Par. 3. ⁱ Med. 1. omittit δὲ. ^k deest ταῖς Par. 1. ^l Σειρηνέσας Par. 1. 2. 3. Efc. Mosc. et Gron. uti passim. ^m Vett. libb. λέγοντες, Marg. Caf. sic Par. 1. Eion. ⁿ σῆμα μίαν Med. 2. ^o ἐπὶ πλείων Mosc. et ex correct. Med. 1. ^p τότε τὰς τότε Par. 1. 2. 3. Med. 1. Mosc. ^q τῷ Par. 2. alia manu supra. ^r παρὰ τῆς Ὀδυσσεὺς ex correct. Med. 1. deest Ὀδυσσεὺς Par. 3. deerat etiam Med. 2. additum postea.

6. ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου] Scilicet ἄκρας. Pelorum Siciliae promontorium intelligit. Casaub.

7. τὰς δὲ ἐπὶ τῶν Σειρηνῶν] Tres illæ parvæ insulæ, quæ sunt in sinu Paestano, aut Cumano, de quibus hic loquitur, modo Σειρήνες modo Σειρηνέσαι vocantur a Strabone: Ptolemæo Sireusas. Mela ii. c. 4. Petras vocat, hoc est σκόπελον. Aliis insula, quam in Hetrusco mari Sirenes tenuerunt, Anthemusa dicitur. Idem. Sirenes a ἦ cantus certe derivantur, quod est argumentum hæc omnes fabulas a Phœniciis deprompsisse Græcos. F.

Ibid. πλείους ἢ διχαλίαις διεχυσὼν γαδίαι] Oratorie hæc ab Eratosthene dicuntur et præter rei veritatem. Cui enim persuadeat ille a Peloro ad Sireusas esse millia passuum ducenta et quinquaginta? Casaub.

11. ἀγκῶν τις ἐγκείται] MSS. ἐγκείται rectius. Libro quinto de eodem πρόκειται dixit: id est prominet. Idem.

12. κατὰ Σύρρετον] Aldinus codex κατασφύζοντων, interpres deductis. Ego Geographiæ secutus rationem, non dubitavi restituere veram lectionem, totidem plane literis, iisdemque adeo comprehensam, κατὰ Σύρρετον. Surrentum, inquit Plinius iii. 5. (ut alios citare superfedeam) cum promontorio Minervæ, Sirenum quondam sede. Non ita multo post pro ὑπὲρ Ἐρατοθένης, legi ὑπ' Ἐρατ. Et pro ἐπὶ τῆς Ὀδ. legi περὶ, quod et Aldus habet, et persæpe noster ex περὶ fecit ἐπὶ. Xyland.

16. ἀ καλῶσι Σειρηνέσας] In MSS. Σειρήνας. Sic lib. v. ἀ καλῶσι Σειρήνας, et Eustathius Strabonis verbis loquens Σειρήνας vocat non Σειρηνέσας: sed etiam alibi Sireusas appellat Strabo, nisi potius de promontorio accipiendi sunt illi loci. Casaub.

17. ὅπερ ὁμωνυμεῖ καὶ ὁ ἀγκῶν αὐτός] Minervæ promontorium Latini vocant. Plin. iii. 5. Surrentum cum promontorio Minervæ, Sirenum quondam sede. Idem.

29. ἐν Νεαπόλει Παρθενότις] Vide lib. v. p. 377. A. Edit. Amst. Idem.

Porro Eratosthenes Hesiodum conjicit, cum is inaudivisset de Ulyssis ad Italiam ac Siciliam adventu, fidemque opinioni ei adhiberet, non eorum modo fecisse mentionem, quæ ab Homero referuntur, sed et Ætnæ, Ortygiæ, quæ exigua jacet ante Syracusas insula, et Tyrrhenorum: Homerum neque cognita ista habuisse, neque errores Ulyssis voluisse locis illustribus adscribere. Quid ergo? Ætna et Tyrrhenia nobilia sunt: Scyllæum, Charybdis, Circæum, Sirensæ, obscura? Et Hesiodum decuit non nugari, sed receptas sequi opiniones, Homero quicquid in buccam veniret visum,

Futiliter vano carmine perstrepere?

Atqui præter ea, quæ de dignis Homero fabularum commentis diximus, cum scriptorum multitudo eadem perhibentiū, tum fama, quæ iis in locis obtinuit, docere potest hæc non esse poetarum aut scriptorum figmenta, sed vestigia vitam functorum hominum ac rerum gestarum. Et Polybius quoque recte interpretatur ea, quæ de erroribus Ulyssis Homerus habet: Æolum, nempe, qui prædiceret quomodo per fretum navigari posset, cum iis locis ob affluxum ac refluxum maris cursus difficulter teneri, fretumque superari queat, ventorum promum dictum fuisse ac regem: quemadmodum Danaus, quod Argis aquatica instrumenta demonstrasset, et Atreus, quod Solis cursum cæli conversioni renitentis, docuisset, vatesque et sacrorum inspectores reges sunt creati: et apud majores nostros sacerdotibus Ægyptiorum, Chaldæis, Magisque sapientia alios superantibus honores et imperia sunt delata. Atque ita etiam

^a γένοιτο, ῥαφωδεῖν. ^b Ἐρατοσθένους δὲ Ἡσίοδον μὲν εἰκάζει πεπυσμένον περὶ τῆς Ὀδυσσεύς πλάνης, ὅτι κατὰ Σικελίαν ^c καὶ Ἰταλίαν γέννηται, πεισύναντα τῇ ^d δόξῃ, μὴ μόνον τῶν ^e ὑφ' Ὀμήρου λεγομένων με-
5 μνήσασθαι, ἀλλὰ καὶ Αἴτνης, καὶ ^f Ὀρτυγίας τῆς πρὸς Συρακούσαις νησίης, καὶ Τυρρηνῶν. Ὀμηρον δὲ μήτε εἰδέναι ταῦτα, μήτε βέλεσθαι ἐν γνωρίμοις τόποις ποιεῖν τὴν πλάνην. Πότερον οὖν Αἴτνη μὲν, καὶ Τυρρηνία ^g γνῶριμα? Σκύλλαιον δὲ, καὶ Χάρυβδιν, καὶ Κίρκαιον, καὶ Σειρηνῶσαι, καὶ πάντας; ^h Ἡ καὶ Ἡσίοδω μὲν ⁱ ἐπρεπε μὴ φλυαρεῖν, ἀλλὰ ταῖς κατεχέουσαις δόξαις ἀκολουθεῖν, Ὀμήρῳ δὲ ^k πᾶν ὅτι αὐτῷ ὅπισυμβαίνει, καὶ ῥῆμα γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν; Χωρεῖς γὰρ τῶν λεχθέντων ^l περὶ τῆς περπέσεως Ὀμήρῳ μυθοποιίας, καὶ τὸ
15 πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν ταῦτα θρυλλούντων, καὶ ^m τὸ τῆς κατὰ τὰς τόπους ὁπχωριαζέσεως φήμης διδάσκειν ⁿ διδάσκει, ὅτι ταῦτα καὶ ποιητῶν πλάσματά ^p εἰναι, ὅθεν συγγραφέων, ἀλλὰ γενημένων ἵχνη, ^q καὶ πρῶτον πάντων, καὶ πράξεων. Καὶ Πολύβιος δ' ὁρθῶς
20 ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσσημαίνοντα τὰς ἐκπλῆεις ἐν τοῖς κατὰ τὸν περθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὗτοι καὶ δυσέκπλοις, διὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρῆσθαι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα νεομίδει φησὶ· καὶ ἁπλῶς Δαναὸν μὲν τὰ ὑδρεῖα
25 τὰ ἐν Ἀργεὶ παραδείξαντα, Ἀτρεῖα δὲ, τῆς Ἡλίας τὸν ὑπεναντίον ^r τῷ ἑρανῶ δρόμον, μάντις τε, καὶ ^s ἱεροσκοπεύοντες ἀποδείκνυσθαι ^t βασιλέας· τὰς δ' ἱερέας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Χαλδαίους, καὶ μάγους, σοφία πυνὶ ἀφαιρῶντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς

^a γέννηται Par. 1. Eton. Esc. Mosc. et Bre. sed secunda manu. γέννηται Par. 2. sic Par. 3. Med. 1. et ex correct. γέννηται.
^b Ad hunc locum in marg. Med. 2. hæc ab eadem manu scripta leguntur — Ὀμήρος ὅσα εἶπεν, ἱστορικῶς δὲ ἀκρίβειαν πάντα. — Ὀμήρῳ τὰ μὲν, ἱστορικῶς, τὰ δὲ, μυθικῶς. δὲ ἀκρίβειαν. — Ὀμήρος ὅσα εἶπε, μυθικῶς αὐτὰ δὲ ἀκρίβειαν πάντα, οὕτως Ἐρατοσθένους. ^c καὶ Ἰταλίαν defunt Par. 1. ^d δόξῃ ταύτῃ Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e Forte ἀφ' Ὀμ. in Par. 3. ^f Ὀρτυγίας Par. 1. ^g Supra γνῶριμα Par. 2. habet Ἡσίοδω, et mox supra Σειρηνῶσαι, Ὀμήρῳ. ^h Par. 3. omittit ἢ. ⁱ ἐπρεπε Par. 1. 2. Med. 1. ^j Mosc. sed Par. 2. habet ἐπρεπε supra. ^k πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ κε ῥῆμα γλῶττιαν, &c. Bre. πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ κερήμην γλῶττιαν εἴη Par. 1. πᾶν ὅτι αὐτῷ κερήμην γλῶττιαν ἢ κε. et in marg. ἐπὶ ἐρήμην γλ. . . ἢ κ. . . Par. 2. ἐπὶ ἐρήμην γλ. . . εἴη Eton. ἐπικερήμην γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν Par. 3. ^l ἐπικερήμην γλῶττιαν Med. 1. ^m MSS. περὶ τὰς τόπους τῆς περπέσεως. Marg. Cas. sic Bre. Eton. Par. 1. 2. 3. Med. 2. Esc. παρὰ τὰς τόπους τῆς περπέσεως. et ex correct. περὶ τὰς τόπους καὶ τῆς περπέσεως. Med. 1. Lege τρῶπες. ⁿ deest τὸ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^o βέλεται ex correct. Med. 2. ^p εἴη Eton. Par. 1. δότι Par. 2. ^q deest εἴη Par. 1. ^r deest καὶ Par. 1. ^s ὑδρεῖα Med. 1. 2. Par. 3. ^t τῷ Ἡλίῳ τῷ ἑρανῶ ex correct. Med. 2. ^u ἱεροσκοπεύοντες Par. 3. Eton. Mosc. ^v τὰς βασιλείας Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

9. καὶ Κίρκαιον] Nam plerique Αἰαῖν Homeri Κίρκαιον oppidum Italiæ esse volunt. Circeios vocant Latini. Casaub.

10. Ἡσίοδω μὲν ἐπρεπε] MSS. ἐπρεπε. Idem.

12. Ὀμήρῳ δὲ πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ κερήμην γλῶττιαν εἴη, καὶ ῥῆμα γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν] Legendum πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ ἀκαιρίμην γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν. In MSS. partim ita extat, πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ ἐρήμην γλῶττιαν εἴη, partim ita ὅτι αὐτῷ κερήμην γλῶττιαν εἴη. Unde facile fuit veram lectionem elicere. Proverbium est Græcorum, λέγει πᾶν, ὅτι ἐπὶ σῶμα ἔλθῃ, quo utitur Plato, Polit. lib. viii. auctorem laudans Æschylum. Dio libro quadragesimo sexto de Cicerone, οὐδ' ὅτι αὐτῷ διαφέρει πᾶν ὅτι αὐτῷ ἐπὶ τὴν γλῶττιαν αὐτῷ ἐπὶ ἐλθῇ κατὰ τὴν πνεύμα, ἐκχέαι. Id proverbium quia aliquis poeta superioribus verbis eleganter expresserat, ejus versu postea id efferrī cœpit. Sic apud Dionysium περὶ συνθέσεως ὀνόμα. Lucianum, et Athenæum, ut etiam viri docti observarunt. Idem. Melius, πᾶν ὅτι αὐτῷ κατ' ἐρήμην γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν. Nam κατὰ sæpe in codd. cum τ supra scribitur, et vocī sequenti adjungitur: hinc facile κερήμην. vel κερήμην. neglecto τ supra. Vox ἐπὶ fuit olim glossa marginalis vocis κατὰ, et tandem textui inducta. Idiotismus Græcus κατ' ἐρ. . . γλ. . . idem ac Gallice parler à son aise. V.

13. γλῶττιαν ἢ κελαδεῖν] Videtur esse versiculi pars. Xyland. Dum aliquid melius occurrat, Casaubonum sequar. Xylandri versio recte sensum exprimit. MSS. nil juvant. F.

17. διὸ ταῦτα καὶ] MSS. ὅτι: scribendum διὸτι quod pro ὅτι sæpe occurrit. Casaub.

20. τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσσημαίνοντα τὰς ἐκπλῆεις] Servius ad Virgil. Æn. i. 56. Poeta quidem fingunt hunc regem esse ventorum: sed ut Varro dixit, rex fuit insularum quarum nebulis, et

fumo Vulcaniæ insulæ, prædicens futura flabra ventorum, ab imperitis visus est ventos sua potestate retinere. Vide Lycophronis interpretes in illud, v. 738. Βύκτας δ' ἐν ἀσπίδι συγκυβανδύσαι βοός. Diodorus autem Siculus lib. v. c. 7. testatur Æolum ταμίαν ἀνέμων ideo fuisse creditum, quod rex pius, et humanus erga peregrinos, solumet προλέγειν τὰς ἐγχωρίας ἀνέμους, παρατηρήσας ἀπὸ τῆς τῆς πρὸς προσσημασίας: quodque primus vela navium invenisset. Idem.

24. κατὰ τὴν Δαναὸν] Hoc Strabo narrat non semel: vide lib. viii. p. 570. Edit. Amst. Idem.

Ibid. τὰ ὑδρεῖα] Interpres inundationes. Sic autem vocat Strabo puteos, quos instituit Danaus ex Ægypto advectus in Græciam, quæ nimirum ab aquarum defectu vocabatur Argos diphsion. Plinius vii. 56. et Eustathius in Iliad. 8. vocabulum πολυδύψιον exponens, filias ejus ex Ægypto Argos profectas φρεωνυχίας docuisse, hoc est puteorum effusionem, tradit ex Hesiodo, cujus etiam versum citat:

Ἀργος ἀνυδρον εἶδεν Δαναὸς ποίησεν ἑνυδρον.

Apud eundem hic Strabonis locus citatur, scribiturque ὑδρεῖα, quod ut rectum, et analogiæ congruens, reposuimus, cum haberemus ὑδρεῖα. Suidas, ὑδρεῖα. τὸ ὑδρεῖσθαι. ὑδρεῖα δὲ τὸ ἀγγεῖν. Idque infra secutus ubi de aquis Phari disputat, ei diphsionum pro simplici restitui. Eustathii locus est in principium Odyss. 1. ex eodemque, quod alias conjectura duce eram facturus, inferius pro ἀνευρεῖν scripsi ἀν' εὐρεῖν. Xyland.

25. Ἀτρεῖα δὲ, τῆς Ἡλίας τὸν ὑπεναντίον] Itaque ait Atreus apud Euripidem, ut refert Achilles Statius, Ifagog. c. i.

Δείξας γὰρ ἄστρων τὴν ἐναντίαν ὁδόν,

ἄμους τ' ἴσσωσα, καὶ τύραννος ἰζήμεν. Casaub.

24. Συμβάλλει

τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν· οὕτω δὲ καὶ τῶν θεῶν
 ἓνα ἕκαστον τῶν χρησίμων πινὸς εὐρετὴν γενόμενον, π-
 μαῖσθαι. Ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, οὐκ ἔα τὴν
 Αἴολον ἐν μύθεα χήματι ἀκέεσθαι, ἐδ' ὅλιον τὴν
 Ὀδυσσεὺς πλάσσειν· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσεμμενέ- 5
 θαι, κατὰ περ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸ δ' ὅλον,
 περὶ Σικελίαν καὶ τῷ ποιητῇ πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ² περιχώρια λέγουσι τὰ
 περὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ Σικελίαν. Οὐκ ἐπαίνει δὲ οὐδὲ
 τιμὴν τοιαύτην τῷ Ἐρατοσθένει ἀποφασίζοντες, διότι³ φησὶ 10
 τότε⁴ ἂν εὐρεῖν πῶς τῷ Ὀδυσσεὺς περιπλάνηται, ὅταν
 εὐρὴ τὸν σκυτέα τὸν συρράφαντα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσ-
 κόν. Καὶ τῆτο δ' οἰκείως εἰρησάτω τοῖς συμβαίνουσι
 περὶ τὸ Σκύλλαιον, καὶ τιμὴν θήραν τῶν γαλεωτῶν, τὸ
 ὅτι τῆς Σκύλλης.

* Αὐτὸς δ' ἰχθυόα σκοπέλον φειμαιμώσσει,
 Δελφίνδας τε, κύνας τε, καὶ εἴποσι μείζον ἔλῃσι
 Κῆτος. —

Τὰς γὰρ θύννας ἀγέληδον φερομένης περὶ τὴν Ἰτα-
 λίαν, ἐπειδὴν⁵ ἐμπέσωσι καὶ κωλυθῶσι τῆς Σικελίας 20
 ἀφασθαι, φειπύπτεται τοῖς μείζονσι τῶν ζώων, οἷον δελ-
 φίνων, καὶ κυνῶν, καὶ ἄλλων κηποδῶν· οὐκ δὲ τῆς
 θήρας αὐτῶν παύσασθαι τὰς γαλεώτας, οὓς καὶ ξιφίας
 λέγουσιν, καὶ κύνας φασί. Συμβαίνει γὰρ ταυτὸν
 ἐνθάδε, καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις τῆς Νείλης, καὶ τῶν 25
 ἄλλων ὑδάτων, ὅπερ ὅτι πυρὸς, καὶ ὕλης ἐμπιπρα-
 μένης· ἀπὸ τοῦ ζῆντος γὰρ τὰ θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, ἢ
 τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι τοῖς κρείττοσι. Ταῦτα
 δ' εἰπόν, διηγῶμαι τὴν τῶν γαλεωτῶν θήραν, ἢ συ-
 νίσταται περὶ τὸ Σκύλλαιον· σκοπὸς γὰρ ἐφύετο κοι- 30
 νὸς⁶ τοῖς ὑφορμῶσιν ἐν δικώποις σκαφίδοις πολλοῖς,
 δύο καὶ ἕκαστον σκαφίδιον·⁷ καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁ δ'
 ὅτι τὸ πρῶτον ἐφύετο δόρυ ἔχων, ἡ σμήναντος τῆς σκα-
 πῆς⁸ ὅτι φάνειαν τῆς γαλεώτης· φέρεται δὲ τὸ πρῶτον
 μέρος ἕξαιον τὸ ζῶον· σιωάσαντος δὲ τῆς σκάφης, 35
 ὁ μὲν ἐπληξεν ὁκ χειρὸς· εἴτ' ἔξασπασεν ὁκ τῆς σώ-
 ματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ὀπίσθου τοῦ σώματος· ἀγνοῦντος
 τε γὰρ ἐστὶ, καὶ χαλαρῶς⁹ ἐνὴρμοςται τῷ δόρατι ἐπίτη-
 δες· χαλῶδιον δ' ἔχει μακρὸν ἔξημμένον· τῆς τ' ἐπι-
 χαλῶσι τῷ τρωθέντι, καὶ ὥς ἂν¹⁰ κάμη¹¹ σφαδάζον, καὶ 40
 ὑποφύγων· τότε δ' ἔλκεσιν ὅτι τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ
 σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, εἰ μὴ μέγα¹² εἴη τελέως τὸ

unusquisque deorum honores reperit eo quod ali-
 quid utile excogitasset. His Polybius principio
 disputationis constitutis, non patitur Æolum pro
 fabula omnino accipi, aut universam Ulyssis pere-
 grinationem; sed pauca quædam figmenta eis esse
 annexa ait, ut et bello Iliaco: reliqua omnia de
 Sicilia et poetam vere scripsisse, et historicos, qui
 Italiæ ac Siciliæ vicina loca descripserunt. Neque
 vero Eratosthenis probat sententiam, qui tum de-
 nique pronunciat inventurum aliquem ad quæ loca
 vagando delatus fuerit Ulysses, cum invenerit fu-
 torem, qui utrem ventorum confuit. Porro quæ
 de Scylla dixerit Homerus, docet convenire ve-
 nationi galeotarum, quæ exercetur apud Scyl-
 læum:

*Hic circum rupem crebro ruit impete Scylla,
 Delphinos, captansque canes, et sicubi major
 Bellua sese offert. —*

Etenim thynnos cum gregatim præter Italiam fe-
 runtur, postquam in fretum inciderunt, et Sicili-
 am attingere prohibentur, incidere in majores bel-
 luas, ut delphinos, canes, et alia cetis similia. Ex
 horum venatione pingues reddi galeotas, quos
 etiam xiphias et canes dici aiunt. Id enim ibi
 usu venit, et ad Nili aliarumque aquarum adscen-
 sus, quod fit sylva incensa: nam animalia dum ig-
 nem aquamve agmine facto fugiunt, præda fiunt
 robustioribus. His dictis narrat galeotarum vena-
 tionem: quæ apud Scyllæum habetur. In lembis,
 qui duobus remis agitantur, complures bini fe-
 runtur propter navium stationem: alter eorum
 lembum agit, alter hasta armatus in prora stat. Iis
 omnibus communis in specula est explorator, qui
 adventum galeotæ indicet: tertia sui parte galeo-
 ta supra mare solet eminere: quem cum lembus
 attigit, cominus ille hastam ejus corpori impingit,
 evellitque relicta in corpore ejus cuspide, quæ ha-
 mata est, et dedita opera leviter hastili præfigi-
 tur: ab ea dependet longus funiculus, quem lax-
 ant bellua vulnerata, donec palpitando ac subter-
 fugiendo defatigetur: tum ad terram educunt,
 aut in lembum imponunt, nisi omnino vasto sit

* Odyss. μ. 95.

² περίχωρια Par. 1. ³ Par. 3. habet in marg. ἀσείως πάντων. ⁴ ἰχθυόα Gron. Med. 1. et 2. sed postea corrigitur. ⁵ ἐκ-
 πέσωσι Eton. Par. 1. et 2. sed alia manu supra. ⁶ συμβαίνει Par. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ⁷ δεῖσθαι τοῖς Par. 2. Mosc. ⁸ καὶ ἂν
 μὲν Med. 1. ⁹ σμήναντος δὲ Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ¹⁰ MSS. ἐννεμόδῃ Marg. Cas. sic Eton. Mosc. Par. 1. et 2. sed alia manu
 supra. ¹¹ Par. 2. omittit ὥς, sed habet τῶς supra punctis notatum. ¹² κάμη Eton. Par. 1. 2. ¹³ σφαδάζων, καὶ ὑποφύγων
 Mosc. et alia manu supra Par. 2. ¹⁴ Scriptt. ἢ Marg. Cas. sic Par. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. Med. 1. et 2. sed postea corrigitur.
 ἢ Par. 3.

24. Συμβαίνει γὰρ ταυτὸν] Cum hæc referantur a Strabone ut
 Polybii, non dubitabit peritus lector, legendum esse, συμβαίνειν:
 et est isto modo peccatum sæpissime. Sic autem recte in MSS.
 legitur. Casaub.

28. καὶ βορὰν γίνεσθαι τοῖς κρείττοσι] Oppianus Ἀλιευτ. lib. v.
 ver. 53. — οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

Ἀλλήλους ὀλέκονται, χειρὶ ὅπως φέρεται ἀλλή-
 λους, ἀλλήλοις δὲ βορὰ καὶ δαίτες ἔσονται.

Idem elegantissimus poeta libro secundo. v. 45.

— ὁ δὲ κρατερώτερος αἰεὶ
 Δαίνυντ' ἀφαιροτέρους· ἄλλω δ' ἐπινύχεται ἄλλω
 Πότμον ἄγων, ἕτερος δ' ἐτέρω πῶρσενεν ἐδῶδην.

Similiter dicit Ælianus Var. Hist. lib. i. c. i. de Polypodibus,
 τῷ μείζονι τὸν βραχύτερον ἀλόντα γίνεσθαι δειπνον. Idem.

30. σκοπὸς γὰρ ἐφύετο] Quæ de ratione capiendi galeotas hic
 refert Strabo ex Polybio, conferat studiosus lector, si vacat aut
 libet, cum iis, quæ habet Ælianus in historia animalium libro
 xv. cap. 6. et Oppianus lib. v. et iii. Ἀλ. v. 530 et seqq.
 Idem. Nec adhuc rationem captandi thynnos et galeotas in
 freto Messeniaco mutaverunt. Vide Siciliam Brydoni 1773.
 tom. 2. p. 215. F.

33. σμήναντος τῆς σκαπῆς] Hæc curavimus edenda ac distin-
 guenda ut debent. Nam interpres planissimam orationem per-
 turbat quodammodo. Casaub.

4. συμβαίνει

corpore. Hastile etiam si in mare excidat, non perit: est enim compactum ex quercu et abiete, ut cum pondere pars querna mergitur, reliquum in sublimi extet, ac recipi facile possit. Nonnunquam etiam remex per ipsum lembum vulneratur, ob magnitudinem gladii galeotæ, et vim belluæ: 5 cujus et impetus et venatio aprorum similis est. Ex his, inquit, conjicere aliquis possit, de Homeri sententia, Ulysses ad Siciliam evagatum fuisse, cum is Scyllæ hanc venationem adscribat, quæ maxime familiaris est apud Scyllæum: nec non ex iis, quæ Charybdi eveniunt, similia eorum, quæ freto accidunt. Nam illud,

Terque die allidit fluctus —

pro bis positum, errore vel scribæ, vel historiæ, ait factum. Jam quæ Meningis sunt, ea cum narratione de Lotophagis consentiunt. Quod si quæ non congruunt, causam mutationis existimandam esse aut ignorationem, aut licentiam poëticam, quæ constat ex historia, dispositione, et fabula. Historiæ proinde finem esse veritatem: ideo poëtam in recensione navium singulis sua propria locis attribuisse, dum aliam urbem saxofam, aliam in extremo sitam, aliam columbis abundantem, aliam mari vicinam appellat. Finem dispositionis esse efficaciam, ut cum pugnantibus introducit: fabulæ, voluptatem et terrorem. Omnia autem confingere neque consentaneum, neque Homericum esse: nam Homeri poëma omnes scriptum esse philosophicum censent: secus quam Eratostheni visum, qui negat deberi de sententia poëtæ judicium fieri, neque in poëmatibus quæri vult historiam ullam. Sane probabilius est hunc locum,

Inde novem totis jaetabar multa diebus

Venti vi dira non unius —

de non longo itinere exponi, (venti enim diri, seu perniciosi, non faciunt ad cursum rectum tenendum), quam extra Oceanum hoc temporis spatio navigatum fuisse comminisci, perinde ac si secun-

σῶμα· καὶ ἂν ἔκπεσῃ δὲ εἰς τὴν θάλατταν τὸ δρυὸς, οὐκ ἀπόλωλεν· ἐπὶ γὰρ πικτόν ἐκ τοῦ δρυὸς, καὶ ἐλάτης· ὅτε βαπτίζομεν τὴν δρυὶν βαρεῖ, μετέωρον εἶ) τὸ λοιπόν, καὶ εὐανάληπτον·^b συμβαίνει δὲ ποτε καὶ πηρώσκεσθαι ἀπὸ τῆς σκαφίδος τὸν καπηλάτην, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ξίφους τῶν γαλεωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τῆς ζώης συναρπάσσειν αὐτὸν, καὶ τὴν θήραν. Ἐκ τε δὴ τῶν τοιούτων εἰκάσκει τις αὐτὸν, φησὶ, ὡς Σικελίαν γενέσθαι τὴν πλάνην κατὰ τὸν Ὅμηρον, ὅτι τῇ Σκύλλῃ προσήκει τὴν τοιαύτην θήραν, ἢ μάλιστα ἐπιχώριός ἐστι τῷ Σκυλλαίῳ· καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς Χαλκιδέως λεγομένων ὁμοίων τοῖς τῆς πορθμῆς πάρεσι· τὸ δὲ,

* Τρις μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν,

15 ἀντὶ τῆς δις, γραφικόν εἶναι ἀμάρτημα, ἢ ἱστορικόν. Καὶ τὰ ἐν τῇ Μήνιγι δὲ, τοῖς περὶ τῆς Λωτοφάγων εἰρημένοις συμφωνεῖ. Εἰ δὲ τινα μὴ συμφωνεῖ, μελαγχολαὶς αἰτιάσθαι δεῖ, ἢ ἀγνοίαν, ἢ καὶ ποιητικὴν ἐξουσίαν, ἢ συνέστηκεν ἔξ ἱστορίας, καὶ ἀφ' ἀδύνατος, καὶ μύθε· τῆς μὲν οὖν ἱστορίας ἀλήθειαν εἶναι τέλος, ὡς ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἐκάστοις τόποις συμβεβηκότα λέγοντος τῆς ποιητῆς· τὴν μὲν περιέγραψαν, τὴν δὲ ἐξαπλώσαν πόλιν, ἄλλην δὲ πολυτήρησαν, τὴν δ' ἀγχαλον· τῆς δὲ ἀφ' ἀδύνατος, ἐνέργειαν εἶναι τὸ τέλος· 25 ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ· μύθε δὲ, ἡδονὴν, καὶ ἐκπληξιν. Τὸ δὲ πάντα πλάττειν, ἐπιφανὸν, ἐδ' Ὀμηρικόν· τὴν γὰρ ἐκείνη ποιήσιν, φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, ὅς ὡς Ἐρατοσθένης φησὶ, κελεύειν μὴ κρίνειν ὥς τὴν ἀγνοίαν τὰ ποιήματα, μὴδ' ἱστορίαν ἀπ' αὐτῶν ζητεῖν. Πιθανώτερόν^k τε τὸ,

† Ἐνθεν δ' ἐννήμαρ φερόμεν ὁλοοῖς ἀνέμοισιν, ἐν βραχεῖ ἀφ' ἀδύνατος δέχεσθαι· (οἱ γὰρ ὁλοοὶ οὐκ εὐθύδρομοι)· ἢ ἐξωκεανίζειν, ὡς αὐτὸν ἐρίων πνεόντων συνεχῶς. Σιωπεῖς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐν Μαλεῶν ἐπὶ

* Odyss. μ'. 105.

† Ibid. ι'. 82.

^a ἐνέσση Par. 3. ^b συμβαίνει Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Eton. ^c τῇ Par. 1. 2. bene. V. ^d παρὰ Med. 1. et 2. sed pos-

tea emendatur. ^e Μήνιγι Mosc. ^f συμφωνεῖν Par. 1. 2. Mosc. ^g deest καὶ Par. 3. Med. 2. ^h ἀφ' ἀδύνατος Par. 2. et ... ὡς

alia manu supra. ⁱ καὶ ὅταν Par. 3. Med. 1. 2. ^k δὲ alia manu supra Par. 3. ^l ἐρίων Mosc.

4. συμβαίνει δὲ ποτε] Lege συμβαίνει δὲ cum MSS. subauditur enim φησὶν ὁ Πολύβιος. Casaub.

16. Καὶ τὰ ἐν τῇ Μήνιγι] Ibi enim et lotus habetur, et ara Ulyssis, quod sit indicio pervenisse eo Ulysses. Vide lib. 111. p. 237. et xvii. P. 1191. Edit. Amst. Legendum autem hic quoque συμφωνεῖν, non συμφωνεῖ, et ita vett. codd. Idem.

19. ἀφ' ἀδύνατος] Credo hoc vocabulo intelligi debere exornationem, quæ rebus gestis narrandis adhibetur. Et quod sequitur τῆς ἀφ' ἀδύνατος ἐνέργειαν εἶναι τὸ τέλος, efficaciam esse finem dispositionis, mutare quidem ausus non sum: credo autem pro ἐνέργειαν esse scribendum ἐνέργειαν, hoc est perspicuitatem et evidentiam: idque ut credam, Strabonis exemplum de pugnis me movet. Nam διάδοσις est, quod verbi gratia describitur, et quasi depingitur, quomodo Sarpedon Tlepoleum, Sarpedonem Patroclus, hunc Hector in pugna interfecerit: multoque magis movet tam illustris et evidens narratio, quam si simpliciter quis scribat Patroclum ab Hectore cæsum. Judicent atque dispiciant docti. Xylander.

24. τῆς δὲ ἀφ' ἀδύνατος, ἐνέργειαν] Lege, ut optime emendavit Xylander, ἐνέργειαν. Sic alibi hæc conjuncta leges. Casaub.

Ibid. τῆς δὲ ἀφ' ἀδύνατος, ἐνέργειαν εἶναι τὸ τέλος] Si διάδοσις exornatio est, Xylander recte mutat ἐνέργειαν actionem vel vim, in ἐνέργειαν perspicuitatem. Sed διάδοσις pariter de architectura et pictura dicitur, a Vitruvio, Athenæo, et Plutarcho. Prior in l. 1. cap. 2. hoc verbum pro dispositione, sed Athenæus l. 5. c. 6, et Plutarchus in Bruto, pro argumento tabulæ usurparunt. Nullibi autem exornatio est. Hic, ut videtur, est descriptio, et

hoc modo sensum reddamus. Poëma necesse est primo historicum esse, et historiæ finis est veritas. Quapropter verum sit, quod historicum sit in poëmate. Secundo, descriptiones actionem et vim habere, ut in pugnis Homericis. Tertio, ornatum esse fabulis et miraculis, quæ necesse est ut lectori voluptatem aut terrorem incutiant. F.

25. μύθε δὲ, ἡδονήν] Plutarchus, ἔτε γὰρ μέτρον, ἔτε τρόπος, ἔτε λέξις ὅγκος, ἔτε εὐκαιρία μεταφορᾶς, ἔτε ἀρμονία καὶ σύνθεσις, ἔχει τοσούτον αἰμυλίας καὶ χάριτος ὅσον εὖ πεποιημένη διάδοσις μυθολογίας. Casaub.

30. Πιθανώτερόν τε τὸ] Sunt hæc quoque Polybii. Placet igitur Polybio cum ait apud poëtam Ulysses, Odyss. ι'. se decimo die terram Lotophagorum attigisse post novem dierum errores, nec Lotophagos in Oceano esse collocandos, nec tam brevi spatio eo potuisse perveniri: primum, quia ne si secundo quidem vento usus esset probabile tamen esset, novem dierum spatio tantum maris esse eum emensum: deinde quia ne ventis quidem secundis est usus: ait enim Ulysses φερόμεν ὁλοοῖς ἀνέμοισιν. Id est, ὁλοοῖς. Sic Polybius, a quo mox hac in parte dissentit Strabo: recte. Nam ut alia omittam, quis non videt quod ille de voce ὁλοοῖς argutatur frivolum omnino esse et infirmum? Quasi vero venti qui e recto cursu avertunt, sive illi sint rapidi et vehementes, sive minus, non sint ὁλοοί. Idem.

34. Σιωπεῖς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐν Μαλεῶν] Quia videbat Polybius superius argumentum a voce ὁλοοῖς ductum valde esse infirmum, alio longe validiore probat, non posse locum poëtæ ita intelligi, ut novem dierum spatio delatus dicatur in Oceanum.

Cum

τήλας, σταδίων δισμυρίων, ἢ διχιλίων πεντακοσίων, εἰ (φησί) τῆτο θείημεν ἐν ταῖς ἐννέα ἡμέραις διηνύσασθαι ἰσοταχῶς, ἐκάστης αὖ ἡμέρας ὁ πλεῖς^α συμβαίνοι σταδίων διχιλίων πεντακοσίων. Τίς ἐν ἰσότητι, ἐκ Λυκίας ἢ Ῥόδου δευτεραῖον πηνα ἀφικόμενον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅτος τῆ ἀφικήματος σταδίων τετραχιχίλων; Πρὸς δὲ τὰς ὁπίζητῶντας^β πῶς τρεῖς εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, εἰς ἅπαξ διὰ τῆ πορθμῆ πέπλευκεν Ὀδυσσεύς, σπυλογῆται, ὁδοί τε καὶ οἱ ὑπερὸν, ἐφευρον ἅπαντες τὸν πλεῖν τῆτον· τοιαῦτα μὲν εἴρηκεν. Ἐπὶ δὲ τ' ἄλλα μὲν εὖ λεγόμενα· ὅταν δ' ἀναγκάζῃ^γ τὸν ἑξωκεανισμόν, καὶ πρὸς ἀκριβῆ μέτρα τὸν τῆ ἡμερῶν πλεῖν ἀνάγη, καὶ διαστήματα, ὑπερβολὴν ἐκ^δ σπυλολείπει τῆς^ε ἀνωμαλίας. Ἄμα μὲν γὰρ ὡς ἀπείρησι τὰ τῆ ποιητῆς ἐπι-

Ἐνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμεν ὁλοοῖς ἀνέμοισιν — ἅμα δ' ὁπικρύπτεται καὶ τὰ ταῦτα τῆ ποιητῆς.

* Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥέον Ὠκεανοῖο Νῆυσ — Καὶ τὸ,

† Νῆσῳ ἐν Ὠγυγίῃ, ὅπ' ὁμφαλὸς ἐπὶ θαλάσσης. 20 Καὶ ὅπ' ἐνταῦθα οἰκεῖ^κ Ἀτλαντος θυγάτηρ· καὶ τὸ¹ περὶ τῶν Φαίάκων.

‡ Οἰκέμεν δ' ἀπάνευθε πολυκλύσῳ ἐνὶ πόντῳ.

Ἐξαίρετοι· εἰδὲ πῶς ἅμμι βροτῶν ὁπικρύπτεται ἄλλος. Ταῦτα γὰρ πάντα φανερώς ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει πλατύνονται^μ δηλῶνται· ὁ δὲ ταῦτ' ὁπικρύπτεται, τὰ φανερώς λεγόμενα ἀναιρεῖ· τῆτο μὲν οὖν ἐκ εὐ. Τὸ δὲ περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν γεγενηναί τι πλάνην, ὁρθῶς καὶ ὑπὸ τῆ ποιητῆς βεβαιῶνται. Ἐπεὶ τίς ἐπέισε ποιητῆς, ἢ συγγραφεύς, 30 Νεαπολίτας μὲν λέγειν μνῆμα Παρθενόπης τῆ Σεϊρήνος,

* Odyss. μ'. 1.

† Ibid. α'. 50.

‡ Ibid. ζ'. 204.

^α συμβαίνει Med. 1. συμβαίνει Mosc. et alia manu supra Par. 2. ^β ὅπ' Par. 1. ^γ ἀναγκάζει Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^δ ἐξωκεανισμόν Esc. Mosc. et Par. 2. sed cum ... ισμόν alia manu supra. ^ε ἐξωκεανισμόν Bre. ^ζ ἐξωκεανισμόν Med. 1. et ex correct. ^η ἀπολείπει Par. 1. ^θ ἀνωμαλίας Esc. Mosc. ἀνωμαλίας Eton. ^ι ὅπ' Bre. Gron. Mosc. ^κ ἢ Ἀτλαντος Med. 1. ^λ πρὸς τῶν ex correct. Med. 1. 2. ^μ δηλῶνται Par. 2. et alia manu supra ... ἔται.

Cum enim a Malea promontorio agri Laconici ad Herculis columnas sit intervallum stadiorum xxii mill. et quingentorum: si tantulo spatio temporis id emensum esse dicamus Ulysssem, sequitur ut dicamus singulis diebus confecta fuisse ab eo stadia bis mille, et quingenta: quod a ratione alienum esse postea probat. Quid hic obsecro obscuri? Interpres tamen Xylander hunc locum tam infeliciter animo concepit, ut ista Eratostheni tribuerit. Atqui Polybii hæc sunt, non Eratosthenis. Movere debuit hominem eruditum vel ipsa stadiasmorum diversitas, quæ spectari potest inter hanc sententiam et Eratosthenis, quæ infra recensetur: et est diversitas magna. Eratosthenes enim ab ostio Nili Canopico, quod Maleæ promontorio longe est orientalius, stadia ponit tantum 21500. Casaub.

6. ὅτος τῆ ἀφικήματος σταδίων τετραχιχίλων] Ita vulgo a nautis creditum: quanquam non defuere qui tractum hunc stadiorum esse dicerent 5000: qua in sententia fuit et Posidonius, qui etiam eidem meridiano subjacere has duas urbes existimabat. Diodorus Siculus libro tertio testatur, sua ætate non ante quatuor dies, qui Alexandria solvebant, Rhodum solitos pervenire. Plin. v. c. 31. de Rhodo. *Distat ab Alexandria Ægypti DLXXVIII. M. ut Isidorus tradit, ut Eratosthenes CCCCXXIX millia.* Summa Eratosthenica quam Plinius ait, efficit stadia 3752. Sed Eratosthenes videtur tantum 3750 dixisse, ut refert Strabo libro sequenti, hoc est, millia 468 $\frac{3}{4}$, verum Plinius ἀπαρτιλογίᾳ studuit. Idem.

10. τοιαῦτα μὲν εἴρηκεν] Hæc (ait Strabo) Polybius, cujus sententiam de Ulyssis erroribus referens ejus verbis hæctenus locutus est Geographus ab illo loco, καὶ Πολύβιος δὲ ὁρθῶς—Nunc sequitur Strabonis de hac Polybii sententia iudicium. Ac reliqua quidem sibi probari ait; sed quod tantopere Ulyssis ἐξωκεα-

dis usus ille esset ventis. At Eratosthenes supputato quod est a Maleis ad Herculis columnas spatium xxii millium ac quingentorum stadiorum, si (inquit) hoc eum novem his diebus æquali in singulos portione ponamus confecisse, quotidie eum navigasse bis mille ac quingenta stadia consequetur. Atqui, inquit, quis unquam perhibuit, e Lycia aut Rhodo aliquem biduo Alexandriam navigio esse pervectum, quod non ultra quatuor millium stadiorum est intervallum? Iis etiam, qui quærent cur Ulysses, cum ter in Siciliam advenerit, ne semel quidem tamen dicatur per fretum navigasse, respondet, posteriores quoque ab hac navigatione omnes sibi cavisse. Hæc ille, et alia quoque recte. Cum autem urget Oceani ingressum, eumque ad accuratam dierum intervallorumque rationem revocat, 15 summam inæqualitatem ibi adhibet. Simul enim et citat poetæ versus:

Inde novem totis jactabar multa diebus

Venti vi dira non unius—

et simul alia supprimit. Sunt enim et hæc poetæ: *Navis ut Oceani primum est egressa fluenta.* Et, *Insula in Ogygia, maris hic medioximus umbo est:* ubi et filiam Atlantis ait habitare. Item de Phæacibus:

Extremique hominum maris ad vada salsa seorsim

Degimus: ac nobiscum nemo negotia miscet.

Hæc enim manifesto in Atlantico ficta mari monstrantur: quibus ille diffimulatis, ea, quæ perspicue dicta sunt, refellit, male id quidem. Recte autem hoc, circa Siciliam et Italiam vagatum esse Ulysssem: nam ab ipso hoc confirmatur poetæ. Quis enim alioqui poetæ, aut scriptor, persuasisset Neapolitanis ut monumentum Parthenopæ Sirenis

νισμόν improbat Polybius, id vero se probare negat. Idem.

11. ὅταν δ' ἀναγκάζῃ τὸν ἐξωκεανισμόν] Lege ex libris manu exaratis ἀνασκεινάζει. Ἀνασκεινάζει et κατασκεινάζει voces, in disputandi arte quid significant omnes sciunt. D. Lucas Περὶ ἀξ. cap. ix. c. 22. pro κατασκεινάζειν dixit συμβιβάζειν, pereleganter. Idem.

13. ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς ἀνωμαλίας] In quatuor vett. libb. legitur ἀνωμαλίας. Sensus est, inique facere Polybium, qui in hac disputatione Homeri verba partim proferat, partim reticeat: proferat quæ suæ sententiæ favere putat, reticeat quæ repugnare videri possint. Est autem loquendi genus elegans. Sic Polybius libro v. Διότι οὐκ ἀπέλιπον ὑπερβολὴν ἀρεσκείας. Plutarchus in libello de garrulitate, ὑπερβολὴν ἐγκρατείας καὶ πείρας οὐκ ἐκλείπει. Tale illud a Julio Polluce annotatum, δὲ ἔτε τοῖς περὶ αὐτῆς ποιητοῖς παραβολὴν καταλείποντες, ἔτε τῶ μεθ' ἑαυτὸν ὑπερβολὴν. Sic fere Cæsar alicubi loquitur. Idem.

29. καὶ ὑπὸ τῆ ποιητῆς βεβαιῶνται] Quod censet Polybius, πλάνην Ulyssis contigisse circa Italiam ac Siciliam, recte id censet: ac convenit id iis, quæ a poetæ dicuntur: hoc ista lectio significat. Sed aut vehementissime fallor, aut iste locus non bene habet: et ex sequentibus apparet verba illa τῆ ποιητῆς locum veræ lectionis occupare: quæ tamen illa sit conjicere nondum potui. Sensus mihi videtur hujusmodi esse debere: hanc Polybii sententiam, et poetæ verbis optime quadrare, et plurimis argumentis posse confirmari: deinde sequuntur argumenta. Cum hæc scripsissem, venit in mentem, legi fortassean posse, ὑπὸ τῆ ποιητῆς βεβαιῶνται: hoc est, probabilibus argumentis confirmari potest. Docti iudicent. Mihi enim non satisfacio. Idem. Ibid.] Textus non est corruptus, ut mihi videtur. F.

jactarent: Cumanis, Dicæarchæ et ad Vesuvium degentibus, ut Pyriphlegethontem, lacum Acherontem, et oraculum defunctorum in Aorno, tum Baium ac Misenum, quosdam de Ulyssis comitibus, memorarent? Eodemque modo res habet de Sirenufis, iis, quæ circa fretum sunt, de Scylla, Charybdi, et Æolo: quæ neque ad vivum rescanda sunt, neque ita relinquenda, ut radicis ac fundamenti expertia, neque cum veritate quicquam, neque cum utilitate historica habeant commune. Quod ipsum ipse subodoratus Eratosthenes, suspicari, inquit, aliquis possit poetam voluisse errores Ulyssis Occidentalibus regionibus adscribere, sed descivisse ab iis, quæ erant pro veris ponenda, partim quod de iis secus inaudivisset, partim quod non uti erant, sed portentosius et terribilius quæque efferre instituisset. Recte quidem pronuntiavit quid ille, sed cur fecerit, male interpretatus est: non enim nugari Homerus, sed prodesse voluit. Itaque et hoc nomine culpandus Eratosthenes, et quod eum de remotis potissimum ait fabulas finxisse monstrosas, quod de iis mentiri esset expeditius. Etenim quæ de longinquis sunt apud poetam fabulæ, perexigua sunt eorum pars, quæ de ipsa Græcia et vicinis Græciæ locis, fabulæ habent, ut de Herculis et Thesei ærurnis, de actis in Creta, Sicilia, aliisque insulis, de Cithærone, Helicone, Parnasso, Pelio, totaque Attica et Peloponneso. Neque quisquam ob fabulas scriptores earum ignorationis accusat. Præterea, cum non omnia fingant poetæ, sed multa affingant, Homerus in primis; quærens Eratosthenes quasnam antiqui fabulas addiderint, non quærit utrum priora fuerint sintve; sed in iis magis exquirat veritatem, quæ ille locis personisve affingit, ut utrum Ulysses vagatus sit, et ubinam locorum. Illud vero totum est vitiosum, quod Homeri reliquorumque poetarum scripta eodem omnia habeat in numero, et cum in aliis, tum in his etiam quæ nunc tractamus Geographicis, nihil præstantiæ adscribit Homero. Nam, absque cætera essent, saltem qui Sophoclis Triptoleum, aut prologum Baccharum Euripidis legeret, cumque iis Homeri industriam in terrarum situ describendo compararet, facile quantum alter alteri præstaret, poterat cog-

τὸς δὲ ἐν Κύμῃ, καὶ Ἀδικαρχία, καὶ Βεσουβία, Πυριφλεγέθοντα, καὶ Ἀχερυσίαν λίμνην, καὶ νεκυομαντεῖον τὸ ἐν τῷ Ἀόρνῳ, καὶ Βάιον, καὶ Μισσηνὸν τῶν Ὀδυσσεὺς ἑταίρων πινάς; Οὕτω δὲ καὶ τὰ περὶ Σειρήνας, καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμὸν, καὶ Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ Αἶολον· ἅπερ οὐτ' ἀκριβῶς ἔξετάζειν δεῖ, οὐτ' ἄρριζα καὶ ἀνέστα ἔαν; ἀληθείας μὴδὲν προσπαθίσματα, μὴδ' ὠφελείας ἱστορικῆς. Καὶ αὐτὸς δὲ ὑπονόησας τὴν ὁ Ἐρατοσθένης, ὑπολάβοι τις αὐτὸν (φησὶ) τὸν ποιητὴν βέλεσθαι μὴ ἐν τοῖς προσεσσερίοις τοποῖς τὴν πλάνην τῷ Ὀδυσσεὶ ποιεῖν· Σπουδαῖα δ' ὅτι τῶν ὑποκειμένων, τὰ μὴ ὅτι ἀκριβῶς πεπυσμένον, τὰ δὲ ὅτι προσεσσερίοις οὕτως, ἀλλ' ἐπὶ τὸ δεινότερον καὶ τὸ τερατοδέτερον ἔχοντα ἔξάγειν· τὴν μὴ αὐτὸ εὖ· τὸ δ' οὐ χάριν τὴν ἐποίησε, κακῶς δεξάμενος· οὐ γὰρ φλυαρίας, ἀλλ' ὠφελείας χάριν. Ὡς δὲ δίκαιός ἐστιν ὑπέχειν λόγον καὶ περὶ τῆς, καὶ διότι φησὶ τὰ πρῶτα τερατολογεῖσθαι μάλλον διὰ τὸ εὐκατάφρετον· πολλοστὸν γὰρ μέρος ἐστὶ τὰ πρῶτα τερατολογούμενα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐγγύς τ' Ἑλλάδος· οἷα δὴ τὰ κατὰ τὴν Ἡρακλέους ἀθλῶν, καὶ Θησέως, καὶ τὰ ἐν Κρήτῃ καὶ Σικελίᾳ μυθολογούμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις νήσοις, καὶ τὰ περὶ τὴν Κιθαιρῶνα, καὶ Ἐλικῶνα, καὶ Παρνασσὸν, καὶ Πήλιον, καὶ τὴν Ἀθηναίων ὄλην, καὶ Πελοπόννησον· ὅθεν τε καὶ τῶν μύθων ἀγνοίαν αἰτιάται τῶν μυθοποιῶν. Ἐπὶ δὲ, ἐπεὶ καὶ πάντα μυθεύουσιν, ἀλλὰ πλείω προσμυθεύουσιν, καὶ μάλιστα Ὀμηρος, ζητῶν τί οἱ παλαιοὶ προσμυθεύουσιν, οὐ ζητεῖ, εἰ τὰ προσμυθεύμενα ὑπὲρξεν, ἢ ἐστὶν· ἀλλὰ καὶ μάλλον οἷς προσμυθεύεται τοποῖς, ἢ προσώποις, περὶ ἐκείνων ζητεῖ τὰ ληθῆς· οἷον τὴν Ὀδυσσεὺς πλάνην, εἰ γέρονε, καὶ ποῦ. Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τ' Ὀμήρῳ ποιῆσιν εἰς ἐν συνάγειν καὶ τ' ἄλλων ποιητῶν, εἰς τε τ' ἄλλα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νῦν προκειμένα, τὰ τῆς γεωγραφίας, καὶ μὴδὲν αὐτῷ προσεβέβηκεν σπονδόμεν· καὶ γὰρ εἰ μὴδὲν ἄλλο, τὸν γε Τριπτόλεμον τοῦ Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς Βόκχαις ταῖς Εὐριπίδους ὁρόλογον ἐπελθόντα, καὶ πρὸς βαλόντα τὴν Ὀμήρῳ

^a Διαρχία ex correct. Med. 1. ^b Βεσουβία Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. bene. V. Λεβεία Par. 3. ^c Βάιον Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^d ἑταίρων ex correct. Med. 1. ^e περὶ Σειρήνας Med. 1. περὶ Σειρήνας Med. 2. περὶ Σειρήνας Par. 1. 2. 3. ^f μὴ δ' αὖν Par. 1. ^g τὰ δὲ ὅτι προσεσσερίοις Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^h ἑταῖρα Par. 3. et ἑταῖρα eadem manu supra. ⁱ αὐτὸς Esc. Mosc. ^k MSS. ἐποίησε Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^l Ὡς δὲ Ἐρατοσθένης δίκαιός ἐστιν Esc. Mosc. et Par. 2. habet Ἐρατοσθένης alia manu supra δίκαιος. ^m μυθεύμενα Par. 3. Med. 1. 2. Gron. Mosc. ⁿ ζητεῖν Par. 2. Esc. et ex correct. Med. 2. ^o Vett. libb. προσμυθεύμενα Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^p συνάγειν τῇ τῶν Par. 3. deest τῇ Med. 2. ^q τὸν Med. 1. 2. Par. 1. 3. bene. V. ^r deest ταῖς Eton. Par. 1.

8. Καὶ αὐτὸς δὲ ὑπονόησας] Nunc ad Eratosthenem redit Strabo, ejusque sententiam expendere pergit. Casaub.

11. ἀποστῆναι δ' ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων] A subjectis ipsis descivisse. B.

19. πολλοστὸν γὰρ μέρος ἐστὶ] Πολλοστὸν μέρος, pars multesima prisca Latinis. Lucretius, vi. 651.

— cælum summæ totius unum

Quam sit parvula pars, et quam multesima constet, Casaub.

26. ἐπεὶ καὶ πάντα μυθεύουσιν] Non omnia fingunt poetæ: sed iis, quæ revera sunt, multa προσμυθεύουσιν. Lactantius pereleganter et vere, Institut. libro primo, c. 11. Non ergo, inquit, res ipsas gestas finxerunt poetæ: quod si facerent, essent vanissimi: sed rebus gestis addiderunt quendam colorem. Vis hujus rei certissimum argumentum? Lege Æschyli Persas: multa quidem ibi ficta: nego tamen historiam Salaminiaç naumachiaç, quæ est pars maxima belli Persici, ab ullo historico aut fidelius,

aut accuratius esse descriptam: vel in numero navium, quanta poetæ ἀκριβῶς? Itaque ait ibi, καὶ γὰρ οἶδα: ut significaret, nihil se hic fingere, aut temere affirmare. Idem.

32. Τὸ δ' ὅλον ἐκ εὖ, τὸ τὴν Ὀμήρῳ] Comparat Geographica Homeri cum iis, quæ in eodem argumento apud alios poetæ leguntur: docetque Strabo peccasse vehementer Eratosthenem, qui poetam cum aliis in ordinem redegit: quum Homerus, alios omnes poetæ ut in aliis omnibus, ita in hac parte, longo superet intervallo: quod mihi quidem videtur verissimum: et velint nolint Ὀμηρομάστιγες, hac in parte summum vatem dilaudent necesse est. Comparat eum Strabo cum Sophocle et Euripide: tertium Æschylum potes his addere: qui cætera summus, mirabilem tamen Geographiam habet: quod nos aliquando Deo dante ostendemus, quando illum poetam cum nostris annotationibus edemus. Idem.

πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀπιμέλειαν, ῥάδιον εἶναι γέσθαι τὴν
ἐπιβολὴν, ἢ τὴν ἀναφορὰν. Ὅπερ γὰρ χρεῖα τάξεως,
ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν, ὁμοίως μὲν
τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἁπλωτέρων.

* Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπω μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὀσση 5

Πήλιον εἰνοσίφυλλον. —

† Ἡρῆ δ' αἰξάσσα λίπεν ῥίον Οὐλύμπιοι,
Πιερίην δ' ἐπιβάσσα καὶ Ἡμαθίην ἐρατεινὴν,
Σεύατ' ἐφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν ὄρεα νιφόμενα.
Ἐξ Ἀθῶ δ' ἐπὶ Πόντον. —

Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ, ταῖς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς
λέγει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· ὁμοίως
δὲ καὶ περὶ τῶν ἁπλωτέρων.

‡ Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
Αἰθιοπὰς δ' ἰκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβοὺς,
Καὶ Λιβύην. —

Ὅπερ καὶ Ἱππάρχος ἐπισημαίνεται. Ὁ δ' ἐφ' ὧν
τάξεως χρεῖα, ὁ μὲν τὸ Διόνυσον ἐπιόντα τὰ ἔθνη
φράζων, ὁ δὲ τὸ Τριπόλεμον τὴν καλασπειρομένην γῆν,
τὰ μὲν πολλὰ διεσῶτα συνάπτεσιν ἐγγύς, τὰ δ' οὐ
νεχῇ ἀνασῶσι.

Λιπὼν δὲ Λυδῶν ταῖς πολυχρύσευς γῆας,
Φρυγῶν τε, Περσῶν δ' ἡλιοβλήτες πλάκας,
Βάκτριά τε τέχνη, τὴν τε δύσχειμον χθόνα
Μήδων ἐπελθὼν, Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.

Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Τριπόλεμος ποιεῖ. Καὶ τοῖς κλί-
μασι δὲ καὶ τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς
τὸ περὶ τὴν γεωγραφίαν Ὅμηρος, ἐν ταῖς τοποθεσίαις
λέγων ἅμα καὶ ταῦτα πολλαχού.

|| Αὕτη δὲ χθαμαλὴ παννυπερτάτη εἰν ἀλλ' κεῖται 30

Πρὸς ζόφον· αἱ δὲ τ' ἀνευθε πρὸς ἥω τ' ἡελίου τε.
Δύω δὲ τὴν αἰθέρην εἰσὶν, αἱ μὲν πρὸς Βορέαν, αἱ
δ' αὖ πρὸς Νότον, καὶ

noscere. Ubi enim ordo requiritur locorum, quæ
commemorantur, ordinem Homerus servavit, non
minus in remotorum, quam in Græcanicorum
mentionem:

Conati magno sunt Ossam imponere Olympo,
Frondosum celsæque imponere Pelion Ossæ. Et,
Proruit excelsi funo de vertice Olympi,
Atque a Pieria Emathia per rura profecta
Threiciae montes accessit diva nivosos:

Hinc ab Atho pontum petiit. —

10 Et in recensitione, urbes quidem ordine non refert:
neque enim erat necesse: nationes autem ferie
memorat recta. Itemque de longinquis:

Cyprum, Phænicenque, per Ægyptumque vagatus
Æthiopes adii, tum Sidonios, et Erembos,
15 Et Libyam. —

Quod et Hipparchus annotavit. Illi vero, ubi or-
do requirebatur, Euripides, Bacchum ut obierit
varias gentes narrantem introducens; Sophocles,
Triptoleum terras a se confitas; longe divulsa
conjugunt, et cohærentia divellunt:

Lydorum abundans auro peragravi solum,
Phrygiamque, et sole calentia plana Persidis,
Et Bactra, Medorumque frigidam plagam,
Et Arabiam felicem. —

25 Eodemque modo Triptolemus. Sed et commemo-
randis locorum inclinationibus ac ventis, Home-
rus magnam Geographiæ demonstrat peritiam, in
descriptione locorum ea simul indicans:

Illa humilis sed in extremo jacet insula ponto
Obscuris obversa plagis: nam solis ad ortum
Auroramque aliæ spectant. —

Sunt enim binæ quasi fores, alteræ Aquilonem,
alteræ Austrum spectantes. Et,

* Odyss. λ'. 314.

† Iliad. ξ'. 225.

‡ Odyss. δ'. 83.

|| Ibid. ι'. 25.

^a Par. 2. habet ἀποδέν ex emendatione. ἀποδέν Par. 3. sed cum ω alia manu supra. ^b ῥίον Mosc. ^c τ' ἐπιβάσσα Par. 3. Med. 1. 2. Eton. ^d ἀποδέν Par. 3. cum ω alia manu supra. ^e οἱ δ' ἐφ' ὧν Mosc. οἱ δ' ἐφ' ὧν Par. 3. ^f deest ἐγγύς Eton. ^g αἱ δ' ἐπ' ἀνευθεν Med. 1. ^h οἱ δὲ τ' Par. 1. 2. 3. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ⁱ deest καὶ Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

1. τὴν ἐπιβολὴν, ἢ τὴν ἀναφορὰν.] Vertendus hic locus est,
facilius esse monstrare quod illi cum Homero habent commune, quam
quantum illos superat. Ἐπιβολὴ vox technica: comparatione
facta rebus aliis super alias impositis, quousque major cum mi-
nore coincidat, ἐπιβολὴ dici potest. B.

5. Ὅσσαν ἐπ' Οὐλύμπω μέμασαν θέμεν.] Profert hoc carmen ut
doceat τάξιν esse diligenter observatam. Quænam est igitur hujus
τάξεως ratio? An quod Homerus e tribus montibus eum facit
esse basin reliquorum, qui impositi sunt, qui omnium est maxi-
mus? Rationi enim consentaneum est potius, ut leviora et mi-
nora gravioribus ac majoribus imponantur, quam contra. Ergo
Olympus horum montium maximus, est veluti basis reliquorum.
Ossa quia major erat Pelio, prior Olympo imponitur: tandem,
ceu alicujus pyramidis cacumen, Pelium. Minus recte igitur
Virgilius, qui tamen quasi ex professo videtur hanc τάξιν im-
mutasse. I Georg. v. 281.

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam:

Scilicet atque Ossæ frondosum involvere Olympum.

An alia potius simplicior hujus ordinationis ratio est? Habuit
enim poeta rationem situs: et quia ab Olympo orientem ver-
sus Ossa prior occurrebat quam Pelium, ideo Ossam prius
fuisse Olympo ait impositam, deinde Pelium. Atque hoc se-
quuntur vulgo poetæ interpretes: quare poeta Latinus, qui con-
trariam situs rationem habuit, contrarium etiam ordinem recte
servavit. Sed de situ horum trium montium non omnino con-
venit Herodot. Polymn. c. 129. cum tabulis Ptol. Ut sit, sine
accurata cognitione illarum regionum, istorumque montium,
hæc a poeta non potuerunt observari. In sequenti exemplo,

ratio τάξεως manifesta est: vide Tabulam Ptolem. x. Casaub.

11. Καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ] Macrobius hujus τάξεως rationem sic
explicat, Satur. lib. v. cap. 15. Homerus prætermisiss Athenis
ac Lacedæmonē, vel ipsis Mycenis, unde erat rector exercitus,
Bæotiam in catalogi sui capite locavit, non ob loci aliquam dig-
nitatem, sed notissimum promontorium ad exordium sibi enumera-
tionis elegit. Unde progrediens, modo mediterranea, modo mariti-
ma junctā describit. Inde rursus ad utrumque situm, cohærentium
locorum disciplina describens, velut iter agentis accedit. Nec ullo
saltu cohærentiam regionum in libro suo biare permittit, sed ob-
viandi more procedens, redit unde digressus est, et ita finitur quic-
quid enumeratio ejus amplectitur. Attuli totum Macrobiū locum,
quia verbis Strabonis sequentibus instar est commentarii. Idem.

15. Σιδονίους] Hic Homerus certe non ordinem observat. F.

26. Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Τριπόλεμος ποιεῖ] In Triptolemo faciebat
Sophocles Cererem exponere Triptolemo quantum ipsi terrarum
obeundum esset ad frugum usum hominibus indicandum. Vide
Dionysium Halicarnasæum libro primo, c. 12. ubi hæc Sopho-
clea habentur,

Τὰ δ' ἐξ ὀπίθε χειρὸς εἰς τὰ δεξιὰ.

Οἰνωπρία τε πᾶσα, καὶ Τυρρηνικὸς

Κόλπος, λιγυρική τε γῆ σε δέχεται.

Triptolemi Sophoclei etiam Athenæus ii. 25. atque alii memi-
nere. Locum autem qui hic affertur, idem Strabo libro xv.
plenius describit et expendit. Casaub.

30. Αὕτη δὲ χθαμαλὴ παννυπερτάτη] Poetæ hunc locum expli-
cat pluribus libro x. Idem.

33. Δύω δὲ τὴν αἰθέρην εἰσὶν] Scribe οἱ ut et MSS. habent.
Verba

*Sive illæ dextra volitant Titanis ad ortum,
Auroramque, petunt læva seu parte tenebras.*

Et quidem horum ignorationem, supremam omnium confusionem judicat.

*O socii, neque enim noctis quo cardine surgat
Caligo, vel qua roseis aurora quadrigis, &c.*

Præterea cum id quoque recte sit a poëta dictum:

*Cum Zephyro Boreas Thracum de finibus acer
Spirantes —*

non recte id accipiens Eratosthenes calumniatur, quasi Homerus in universum pronuntiavit Favonium e Thracia spirare: quod ille non dicit, sed tum demum, cum venti hi concurrunt ad Melanem, seu nigrum sinum Thracii maris, quod Ægæi pars est. Nam Thracia, qua Macedonia committitur, in mare procurrens versus Austrum flectitur, eoque fit, ut Zephyri inde videantur spirare Thaso, Lemno; ac Imbro, et Samothracæ, ac mari quo alluuntur: sicut et Atticæ spirare videntur a Scironiis faxis, unde etiam Zephyri Scirones vocantur, maxime Cauri. Id non sensit Eratosthenes, est tamen suspicatus: ipse enim eam, quam dixi, Thraciæ inclinationem refert: cumque verba poëtæ absolute de Zephyro ab occasu spirante acciperet, imperitiæ eum arguit, eo quod ab occasu et Hispania spiret is ventus, quo Thracia non pertinet. Quasi vero nesciverit ab occasu flare Favonium Homerus, qui suum ei proprium locum in his versibus adscripsit:

*Una Eurufque, Notusque ruunt, Zephyrusque maligno
Flamine, tum Boreas. —*

* Εἴτ' ἐπὶ δεξι' ἴωσι πρὸς ἥω τ' ἡελίου τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοί γε ποτὶ ζόφον. —

Καὶ μὴν τὴν ἀγνοίαν γε τ' τοιέτων, τελείαν ἡγήται
σύγχυσιν τῷ ἀπάντων.

5. † Ω φίλοι, εἰ γάρ τ' ἰδμεν ὅππῃ ζόφος, εἰδ' ὅππῃ ἥως,
Οὐδ' ὅππῃ ἡελίῳ. —

Καὶ ταῦτα δ' εἰπόντος εὖ τ' ἔποιετ'.

‡ Βορέης ἢ Ζέφυρος, πῶ τε ὁ Ὀρήκηθεν ἄητον.

Ὅτι εὖ δεξιὰ μὲν ὁ αὐτὸς συνοφαντεῖ, ὡς καὶ ὁλε
10 λήγοντος, ὅπῃ ὁ Ζέφυρος ἐκ Θράκης πνεῖ, ἐκείνῃ λε-
γοντος οὐ καὶ ὁλε, ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν Θρακίαν θάλασ-
σαν συμπέσωσι περὶ τὸν Μέλανα κόλπον αὐτοῦ τοῦ
Αἰγαίου μέρος ἔσονται. ὅππῃ γὰρ λαμβάνει πρὸς
Νότον ἀκρωτηριάζουσα ἡ Θράκη, καὶ δ' ἀσυνάπτει τῇ
15 Μακεδονίᾳ, καὶ ὁ ἀπὸ αὐτῆς πνεῖ εἰς τὸ πέραν, τοὺς
Ζεφύρους ἐνταῦθεν πνέοντας ἀποφαίνει τοῖς ἐν Θάσῳ, ἢ
Λήμῳ, καὶ Ἰμβρῳ, ἢ Σαμοθράκῃ, καὶ τῇ περὶ αὐ-
τὰς θαλάττῃ, καὶ ὁ γὰρ καὶ τῇ Ἀττικῇ ἀπὸ τῶν Σκει-
ρωνίδων περὶ τῶν ἀπὸ αὐτῶν καὶ Σκείρωνες καλεῖνται οἱ
20 Ζεφύροι, ἢ μάλιστα οἱ Ἀργεῖαι. Οὐκ ἐνόησε δὲ τὸτο
Ἐρατοσθένης, ἐπενόησε δ' ὅμως αὐτὸς γένεσθαι ἐξηγήται
τὴν ὅππῃ γὰρ λαμβάνει πρὸς
τὴν ὅππῃ γὰρ λαμβάνει πρὸς
οὐν δέχεται, εἴτ' ἀπειρίαν αἰπῶτα τ' ὅππῃ γὰρ
τ' ὅππῃ γὰρ λαμβάνει πρὸς
25 ρίας, τῆς δὲ Θράκης ἐκείσε μὴ ἀφαινεύσῃς. Πότερον
οὐν τὸν Ζέφυρον ἀγνοεῖ ἀπὸ ἐσπέρης πνέοντα; Ἀλλ'
ὅταν οὕτω φῇ, φυλάττει τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὸ ξιν.

|| Σὺ δ' Εὐρὸς τε Νότος τε πῶσον, Ζέφυρός τε
δυσαῖς,

30. Καὶ Βορέης. —

* Iliad. μ'. 239. † Odyss. κ'. 190. ‡ Iliad. ε'. 5. || Odyss. ε'. 295.

^a MSS. ὅμην Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Mosc. ^b Ὀρήκηθεν Med. 1. 2. ^c deest ὁ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. sed Par. 2. habet Ἐρατοσθένους alia manu supra. ^d MSS. τὰ Μακεδονία Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. 2. sed Par. 2. habet etiam τῇ Μακεδονίᾳ ex emendatione. τὰ Mosc. cum τῇ supra. ^e ἀπὸ πνέουσα Med. 1. 2. Mosc.

Verba sunt poëtæ describentis antrum Naiadum: de quibus consule Porphyrium. *Casaub.*

9. ὅτι εὖ δεξιὰ μὲν ὁ αὐτὸς συνοφαντεῖ] Etiam nostra ætate vir quidam doctissimus Homeri locum vehementissime exagitavit, negavitque ulla ratione posse Homerum hac in parte excusari: cujus viri etiam summa apud me, ut debet, est auctoritas, tamen hic quoque fas esto illud usurpare, ὅτιον προτιμᾶν ἀλήθειαν. Nam summum vatem qui hoc loco reprehendunt, ii vero, ut modestissime dicam, parum æqui iudices mihi videntur. Ut enim omittam quæ ab aliis ad poëtæ excusationem probabiliter disputantur: quis obsecro, qui Geographicas tabulas unquam inspexit, neget Argestem unum ex Zephyris, hoc est, de iis ventis qui flant ab occasu, per Thraciam illa petere loca, quæ hic proculdubio intellexit? Eam dico Asiæ partem ubi fuit Ilium ac Phrygia: ad quorum locorum situm exigere debent quæ de ventis a poëta dicuntur. Atque hoc summum ille vir rectissime cum animadvertisset, miror cur ita iniquus Homero fuerit, ut ne sic quidem excusari posse diceret: quasi vero peccatum esset a poëta cum Zephyri appellatione Argestem voluit nos intelligere? Atqui non ignorabat vir doctissimus Ζεφύρος a Græcis appellari omnes ventos, qui ab Occidente spirant: sive illi ab occasu æstivo spirent, sive ab ipso cardine occidentis: sive denique ab occasu hyberno. Auctor libri De Mundo, Καὶ τῶν Ζεφύρων ἀργέτης μὲν ἀπὸ τῆς θερμῆς δύσεως πνέων. Sic alii auctores passim, quorum auctoritate abuti nihil est necesse. Atque hæc quidem dicta sint ut respondeamus iis, qui poëtam calumniantur: cæterum si quis me roget, quid potissimum sentiam de Homeri loco, respondebo, poëtam respexisse ad veterum opinionem, qui quum viderent Thraciam regionem esse frigidissimam, putarint ventos omnes inde spirare: ibique eos in antro conclusos teneri. Apollonii scholiastes lib. i. v. 826. Φυχρὰ γὰρ ἐστὶν ἡ Θράκη διὸ καὶ κρύβειν τὴν ἀνέμους πνεῖν ἐμυθεύσαντο. Διονυσίου δὲ βόθρον φησὶν εἶναι ἐν τῇ Θράκῃ, ἐξ ὧν φύσματα ἀνέμων γίνονται, καὶ μυθεύθησαν ὅτι Θράκην ἀνέμων οἰκητήριον. Idem.

12. περὶ τὸν Μέλανα κόλπον] Sinum hunc sic describit Herodotus lib. vii. 58. referens exercitus Xerxis iter per Cherronesum Thraciæ, ὁ δὲ κατ' ἡπειρον στρατὸς πρὸς ἥω τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδόν. Μοχρὶ ἐνταῦθεν δὲ κάμπλων, τὸν κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον, καὶ Μέλανα ποταμὸν, ὅσην ἀντιχόντα τότε τῇ στρατῇ τὸ ρέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα τῶν ποταμῶν ἀφ' οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τῇ ἐπωνυμίᾳ ἔχει ἥτις πρὸς ἐσπέρην. Strab. descriptio perit, vide Dionysium Periegeten. v. 538. Idem.

13. ἐπιστροφὴν γὰρ λαμβάνει] Poëtæ vetus scholiastes docet, terram illam, quæ Thraciæ nomine olim censebatur, fuisse σιγη-
τοειδῆ: hoc est, in modum literæ C porrectam; et inflexam: quod etiam Polybius testatur lib. iv. ab altero igitur extremo stabat Boreas, (ait), ab altero Zephyrus: quare uterque parī ratione Ὀρήκηθεν spirare dici potest. Ammiani autem Marcellini iudicium de hoc poëtæ loco libet adscribere. Sic ille lib. xxvii. c. 4. ubi de Thracia. *Has terras immensa quondam camporum placiditate, aggerumque altitudine fuisse porrectas; Homeri perennis auctoritas docet, Aquilonem et Zephyrum ventos exinde flare fingentis: quod aut fabulosum est, aut tractus antehac diffusi latissime, destinatique nationibus feris, cuncti Thraciarum vocabulo censebantur.* Paulo post — *Sed ut nunc cernimus, eadem loca formata in cornui sideris modum, effingunt theatri faciem speciosam.* Idem.

19. ἀπὸ ὧν καὶ Σκείρωνες καλεῖνται] Arrianus ait, τὸν ἐν τῷ πόντῳ θρασυῖαν, a Græcis dici Scironem: at Hesychius, Σκείρων, ἀργῇ τις λέγεται: δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν καταπνεῖν. Lege Σκείρων ἀργέτης λέγεται. Vide Suidam. Plinius libro secundo capite 47. *Sunt etiam quidam peculiare quibusque gentibus venti, non ultra certum procedentes tractum; ut Atheniensibus Sciron, paulum ab Argeste deflexus, reliquæ Græciæ ignotus.* De petris Scironidibus vide initio libri ix. Idem.

28. Ἐν δ' Εὐρὸς τε Νότος τε] Ab Oriente enim orfus recto ordine ad Boream pervenit, proximum quemque primum ponens: probat autem Strabo, Homerum et Zephyrum scivisse ventum esse occidentalem, et verum Thraciæ situm habuisse cognitum: quorum

Ἡ τὴν Θράκην οὐκ οἶδε μὴ προσπίπτεισαν πέραν τῶν Παιονικῶν, καὶ ἠ Θεσσαλικῶν ὄρων; Ἀλλὰ καὶ ταύτης τὴν ἐφεξῆς κατὰ τὰς ὁρεῖς εἰδώς, καὶ κατονομάζων τὴν τε Ὠρεαλίαν, καὶ τὴν μεσόγειαν, Μάγνητας μὲν πᾶσας, καὶ Μαλιεῖς, καὶ τὰς ἐφεξῆς ἑλ- 5 ληνας καταλέγει μέχρι Θεσπρωτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Παίοσι τοὺς ὁμόρους Δόλοπας, καὶ Σελλοὺς περὶ Δωδώνην μέχρις Ἀχελώος. Θρακῶν δ' οὐ μέμνηται περαιτέρω. Εὐεπιφόρος δὲ ἔχει πρὸς τὴν ἐγγυτάτω, καὶ γνωριμωτάτην αὐτῶν θάλατταν, ὡς καὶ ὅταν φησί· 10

* Κινῆθι δ' ἀγρῇ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης

Πόντε Ἰκαρίοιο. —

Εἰσι δὲ πνέες οἱ ἠ φασὶ δύο τοὺς κυριωτάτους εἶναι ἀνέμους, Βορέαν, καὶ Νότον. τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ μικρὰν ἐγκλίσιν ἀφαιρεῖν. τὸν μὲν ἀπὸ θερρινῶν ἀνατολῶν 15 εὖρον, χειμερινῶν δὲ ἀπηνιῶτην. δύσεων δὲ θερρινῶν μὲν, ζέφυρον, χειμερινῶν δὲ, ἀργέσιον. Τοῦ δὲ δύο εἶναι τὰς ἀνέμους, ποιουνίαι μάρτυρας, Θρασύαλκην τε, καὶ τὴν ποιοιτὴν αὐτὸν, τὸν μὲν Ἀργέσιον τῷ νότῳ προσνέμειν.

† Ἀργέσιον Νότιον. —

τὸν δὲ Ζέφυρον τῷ βορέᾳ.

|| Βορέης καὶ Ζέφυρος τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον.

Φησὶ δὲ Ποσειδάωνιος, μηδένα οὕτως ὠρεαδεδωκένας

Aut quasi nesciverit Thraciam non protendi ultra Pæonicos et Thessalicos montes. At vero ille, quæ post Thraces ordine sequuntur, gentes et maritimas et mediterraneas novit, ac nominatim expressit: Magnetas, Malienfes, aliosque deinceps Græcos usque ad Thesprotos: item finitimos Pæonibus Dolopes, et Sellos circa Dodonam usque ad Acheloum: Thraces autem ultra non commemoravit. Proximum quoque et notissimum sibi mare libenter nominat, ut in his:

Concio tunc undæ velut exagitata marinæ est

Icarii pelagi. —

Sunt etiam, qui duos præcipuos ventos faciunt Boream ac Austrum, a quibus reliqui parva differant inclinatione, Euris ab æstivo ortu, Subsolanus ab hyberno, Favonius ab occasu æstivo, ab hyberno Caurus. Atque duos esse ventos confirmant cum Thrasyalcis testimonio, tum ipsius poetæ, qui Caurum Austro adscribit:

Argestæ Austri. —

20 Et Favonium Boreæ:

Cum Zephyro Boreas Thracum de finibus acer

Spirantes. —

Cæterum Posidonius ait neminem de ventis hoc

* Iliad. β. 144.

† Ibid. φ. 334. et λ. 306.

|| Ibid. ι. 5.

^a Θαλαττικῶν ex correct. Med. 2.

^b Θρακίας Par. 2. bene. V.

^c καὶ σὺν ἀντονομάζει Eton. καὶ σὺν αὐτονομάζων Par. 1. καὶ ἐ

κατονομάζων Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^d μεσόγειαν Par. 2. 3. ^e MSS. ἐγγυτάτην Marg. Cas. sic Bre. Par. 1. 2. 3. sed

Par. 2. habet .. τῷ alia manu supra. Med. 1. et 2. habent ἐγγυτάτην sed Med. 2. postea emendatur. ^f Vett. φῆ Marg. Cas. sic

Par. 2. Eton. Mosc. Par. 1. habet φῆ — Non est φῆ varia lectio, sed compendiosa scriptio quæ frequens occurrit in codicibus. V.

^g ὡς ὅτε κύματα ex correct. Med. 2. ^h Vett. φασὶν εἶναι δύο Marg. Cas. sic Eton. Esc. Mosc. φασὶν εἶναι δύο Par. 1. 2. εἶναι deest

Par. 3. ⁱ εἰαυτῷ Bre. Med. 1. 2. Par. 2. 3. sed Par. 2. habet etiam αὐτὸν ex emendatione. Post αὐτὸν Par. 1. et 2. addunt τῷ, sed Par. 2. alia manu. Bene. V.

quorum tamen alterum necesse est ab eo esse ignoratum, si ignoratione peccatum est ab eo quum dixit, τῷ τε Θρήκηθεν, &c. Casaub.

1. Ἡ τὴν Θράκην οὐκ οἶδε μὴ προσπίπτεισαν πέραν τῶν Παιονικῶν καὶ Θεσσαλικῶν ὄρων] Quid audio? Thraciam non ultra montes Thessalicos pertinere? Ergo Thessalia contigua est Thracia? Deinde qui sunt isti montes Thessalici? Pelius opinor: nam hic mons terminus est Thessaliæ arcticus. Clare id docet Geographus libro ix. Quare a Pelio monte initium Thraciæ. Hæc ita possunt accipi, ut dicamus Thraciæ nomine hic totam Macedoniam intelligi: nam a Septentrione Macedonia adjacet Thessaliæ. Sed de Pæonicis montibus major difficultas. Videtur enim Thessaliæ fines occidentales producere ad Pæones usque: quod valde alienum est ab iis, quæ scribuntur libro nono: tamen hæc quoque possunt facile excusari: neque enim Strabo accurate voluit hic nos Thraciæ fines docere, sed ὡς ἐν τύπῳ tantum indicare quid Thraciæ appellatione Homerus sit complexus. Fuit tamen quum putarem legendum Παιονικῶν καὶ Θρακικῶν ὄρων, quorum montium ita conjunctim meminit libro septimo. Nunc nihil muto: nam quæ de Magnetibus subjungit, fatis magno indicio sunt, non aliter a Strabone esse scriptum. Idem.

Casaubonus hunc locum mirifice perturbat. Strabonis verba fat clare a Xylandro redduntur: sensus est, Eratosthenem Homerum calumniari, quasi verum Thraciæ situm ignoraverit. Sed locus ante citatus

Βορέης καὶ Ζέφυρος τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον,

non ignorantiam probat; nam pro respectu Troadis et Ioniæ, Thracia in medio inter Boream et Zephyrum jacet, ergo

Ἀνέμοι δύο πύοντον ὁρίετον.

Posteri hunc ventum Thracium appellaverunt; sed in Homeri sæculo quatuor nomina ventorum, non plura, agnoverunt. F.

4. Μάγνητας μὲν πᾶσας, καὶ Μαλιεῖς] Utraque hæc gens est Thessalica: illi extremum septentrionale lateris Thessaliæ, quod orientem respicit, obtinent: hi alterum extremum. Observabis, Μαλιεῖς vocari et Strabonem et alios, quos Attici scriptores Μηλιεῖς perpetuo vocant: exempla apud Thucydidem viii. 3. tot extant, quoties horum locorum meminit: sic et Ionijs Herodotus iv. 33. appellat, apud quem, et vii. 198. μηλῖδα γῆν, et μηλῖδα leges. Casaub.

5. καὶ τὰς ἐφεξῆς ἑλλήνας] Occasum versus. De Dolopibus et Sellis vide libro vii. Idem.

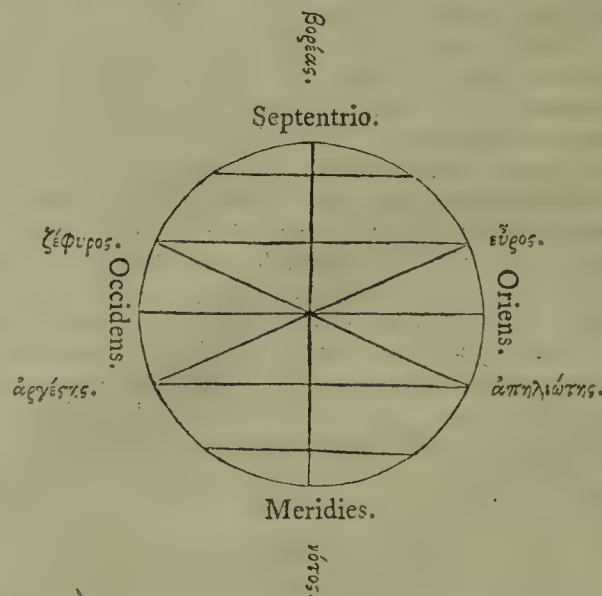
12. Πόντε Ἰκαρίοιο] Icarium mare Homero ἐγγύτατον dicit:

quod verum est, five ille Samius fuerit, five Smyrnæus, five (quod mihi videtur verius) Chius. Sed aliam rationem afferunt interpretes, cur hoc loco Icarii maris faciat mentionem: nec sane quam Strabo censet, convenit alijs poetis, qui Homerum sunt imitati. Horatius lib. i. Od. i.

Lucifantem Icaris fluctibus Africæ. Idem.

13. οἱ φασὶ δύο τὰς κυριωτάτας εἶναι ἀνέμους] Imo fuerunt, et qui unum esse tantum dicerent. Vide Aristotelem, Μετεωρολογ. libro primo cap. 6. et lib. ii. cap. 5. et 6. ubi hæc leges: Ὁλως δὲ τὰ μὲν βορέα τέτων καλεῖται, τὰ δὲ νότια. Προσίδεται δὲ τὰ μὲν ζεφυρικά τῷ βορέᾳ, &c. Idem.

15. τὸν μὲν ἀπὸ θερρινῶν ἀνατολῶν] Ventorum igitur ἀφαιρεσθῆ secundum istos talis fuit. Idem.

18. Θρασύαλκην τε] Apparet fuisse hunc scriptorem antiquissimum: nam libro ultimo, Aristotele ipso dicitur antiquior. Et tamen de hoc scriptore amplius nihil legisse nunc meminimus. Idem.

Ibid. καὶ τὸν ποιοιτὴν αὐτὸν, τὸν μὲν] Lege cum MSS. καὶ τὸν ποιοιτὴν αὐτὸν, τῷ τὸν μὲν. Particula τῷ argumentum indicat, unde colligitur hanc fuisse poetæ sententiam. Idem.

modo differuisse eorum, qui his rebus claruerunt, Aristoteles nimirum, Timosthenes, Bio astrologus: sed eos ventum, qui ab ortu flat æstivo, Cæciam perhibere; qui ei e regione est oppositus, et ab occasu flat hyberno, Africum: qui ab ortu hyberno, Eurum, et ei oppositum Caurum: medios Subsolanum et Favonium. A poëta autem Favonium violenter spirantem vocari eum, qui nobis est Caurus: Africum spirantem Favonium, eum qui nobis est Favonius. Austrum Caurum, Leuconotum, sive album Austrum, qui paucas facit nubes, cum reliquis Austr totus fere sit Eurum.

Ac veluti nubes Zephyrus cum dissipat acer,

Argestæ pulsans violentis flatibus Austri.

Nam Zephyrum violenter spirantem hic dicit, qui solet dissipare imbecilles nubes a Leuconoto coactas: atque hic epitheton Austri est Argestes. Hæc fane initio primi Geographicorum libri dicta, huiusmodi emendationem sunt consecuta. Porro autem perseverans in semel concepta de Homero falsa opinione, id quoque dicit, ignorasse eum plurane essent Nili ostia, adeoque ipsum Nili nomen: Hesiodum vero nosse, qui et mentionem ejus fecerit. Ac nomen quidem ætate Homeri nondum fuisse, probabile est. Ostia autem si obscura fuerunt, paucisque notum an plura uno essent, concedi potest nihil de iis Homerum inaudivisse. Si vero omnium, quæ in Egypto sunt rerum nobilissima, maximeque et admiratione et memoratu digna est ac historia fluvius ille, ejusque exundatio et ostia: quisnam suspicetur eos, qui

τὰς ἀνέμους τῶν γνωρίμων περὶ ταῦτα, οἷον Ἀριστοτέλην, Τιμοσθένη, Βίωνα τὸν ἀστρολόγον· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀπὸ θερυνῶν ἀνατολῶν, Καϊκίαν, τὸν δὲ τέτρω κατὰ Διόμετρου ἐναντίον Λίβα, ἀπὸ δύσεως ὄντα χειμερινῆς· πάλιν δὲ τὸν μὲν ἀπὸ χειμερινῆς ἀνατολῆς, Εὐρὸν· τὸν δ' ἐναντίον, Ἀργέστην· τὰς δὲ μέσους, Ἀπηνλιώτην, καὶ Ζέφυρον· τὸν δὲ ποιητὴν δυσασὴ μὲν Ζέφυρον λέγειν, τὸν ὑφ' ἡμῶν καλεόμενον Ἀργέσιον· Λίβα δὲ πνέοντα Ζέφυρον, τὸν ὑφ' ἡμῶν Ζέφυρον· Ἀργέστην δὲ Νότον, τὸν Λευκόνωτον· οὗτος γὰρ ὀλίγα τὰ νέφη ποιεῖ, τὰ λοιπὰ νότος ὅλα Εὐρε πως ὄντας·

* Ὡς δ' ὅποτε Ζέφυρος νέφεα συφελίξει

Ἀργέσιον νότιο βαθεῖα χαίλαπι τύπων·

τὸν γὰρ δυσασὴ Ζέφυρον νῦν λέγει, ὅς εἴωθε Διόσκιδνα καὶ τὸν ὑπὸ τῷ Λευκόνωτῃ συναγόμενα ἀσθενή ὄντα, ἐπιθέτως τὰ Νότος νῦν Ἀργέσιον λεγομένη. Ταῦτα μὲν διὰ ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης τῶν γεωγραφικῶν εἰρημύνα, τοιαύτῳ πινὰ τίτλῳ ἐπανόρθωσιν ἔχει. Ἐπιμένων δὲ τοῖς περὶ Ὀμήρου ψευδῶς ὑποληφθεῖσι καὶ ταῦτα φησὶν, ὅτι ὅσδε τὰ τῆς Νείλου τόματα οἶδε πλείω ὄντα, ἐξ αὐτοῦ τοῦνομα· Ἡσίοδος δὲ οἶδε, μέμνηται γὰρ. Τὸ μὲν οὖν ὄνομα εἰκὸς μήπω λέγεσθαι κατ' αὐτόν· τὰ δὲ τόματα εἰ μὲν ἦν ἀφανῆ, καὶ ὀλίγοις γνωρίμα, ὅτι πλείω καὶ οὐχ ἐν, δόξη τις ἀν' ἐπεπύδαυ αὐτόν· εἰ δὲ τῆς κατ' Αἴγυπτον τὸ γνωριμώτατον, καὶ πλεονάζοντα, καὶ μάλιστα πάντων μνήμης ἄξιον καὶ ἰσορίας ὁ ποταμὸς καὶ ἦν, καὶ ἐστίν, ὡς δ' αὐτὸς αἰ ἀναβάσεις αὐτῆ καὶ τὰ τόματα, τίς

* Iliad. λ'. 306.

^a λέγει Med. 2. ^b λίγα Efc. Mosc. Λίβα Par. 2. quod alius notavit punctis, et superscripsit λίγα. Λίβα Par. 1. cum punctis infra, et in margine λίγα, unde melius λίγα. V. ^c Ὡς ὅποτε Med. 1. Par. 3. Gron. et Par. 2. sed alius supra scripsit ὡς δ' ὅπ. deerat etiam δ' Med. 2. sed additum fuit postea. ^d συφελίξει Par. 1. 2. συφελίξει ex correct. Med. 2. ^e Vulgo ὑπὲρ Marg. Cas. ^f ἐπιθέτως τῷ νῦν Ἀργ. . . ex correct. Med. 2. ^g Par. 2. habet Ἐρατοδίνης alia manu supra. ^h παρὰ Par. 3. Voces παρὰ et περὶ sæpe mutantur in codd. a librariis non attentis. V. ⁱ deest ἐν Med. 2. Par. 3. ^k deest ἐ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^l πεπύδαυ Med. 1. 2. Bre. Par. 1. et 3. sed in marg. μὴ πεπύδαυ. πεπύδαυ Mosc. sed ex emend. recent. πεπύδαυ Par. 2. et alius supra scribit τῷ Ἐρατοδίνῃ, deinde mutat αὐτὸν in αὐτῷ. Lege μὴ πεπύδαυ αὐτῷ. (Homero.) V.

1. τῶν γνωρίμων περὶ ταῦτα] Qui in hoc argumento excelluerunt. Præter eos, qui hic nominatim recensentur, scripserat et Eratosthenes de ventis, teste Achille Statio. Casaub.

2. Τιμοσθένη] Interpres Apollonii in librum secundum: v. 52. Τὰς τῶν Ἑτησίων ἀνέμων ἡμέρας, οἱ μὲν, τεσσαράκοντα, ἄλλοι δὲ, πεντήκοντα φασίν, ὡς Τιμοσθένης. Mirum vero hunc scriptorem tam raro a veteribus laudari, quum tam honorifice de eo loquatur hic noster ex Posidonio. Idem.

Ibid. Βίωνα τὸν ἀστρολόγον] Cur addat τὸν ἀστρολόγον ex Laërtio intelliges. Idem.

3. τὸν μὲν ἀπὸ θερυνῶν ἀνατολῶν] Hæc ventorum ordinatio plane eadem est cum Aristotelica: quid autem differat a superiore, apparet ex hac ἀναγράφῃ. Idem.

7. τὸν δὲ ποιητὴν δυσασὴ μὲν Ζέφυρον λέγειν] Ex sententia Posidonii quomodo apud poëtam sint accipiendæ ventorum appellationes ostendit. Cum dicit δυσασὴ Ζέφυρον, intelligit quem nos vocamus Ἀργέστην, cum dicit λίγα πνέοντα Ζέφυρον, eum significat, quem nos vocamus proprie Ζέφυρον. Cum ἀργέστην νότον intelligit quem nos λευκόνωτον vocamus. Idem.

9. Λίβα δὲ πνέοντα Ζέφυρον] Fædum mendum, quod non esse ab interpretibus sublatum queror. Lege λίγα δὲ πνέοντα Ζέφυρον. Non est dubium ita scripsisse Strabonem ac Posidonium: nec aliter legit Eustathius totum hunc locum describens in rhapsodiam Iliad. φ'. Respicit Posidonius poëtæ locum, Odyss. δ'. 567. de campis Elysiis, ubi Ζεφύροιο λίγα πνέοντας ἀήτας dicit: quod quid est aliud, quam Ζέφυρον λίγα πνέοντα dicere? Porro λίγα legit Posidonius, non ut hodie edunt, λιγέ. λίγα autem est λιγέως. Apollonius libro quarto, 835.

ἢ τ' αὖ ἐγώ γε
Θαρσαλίη φαίην καὶ κύματος ἀντιδωτός
Νῆα σωσέμεναι, Ζεφύρε λίγα κινυμένοιο.

A poëta sumpsit Apollonius. Idem.

18. Ἐπιμένων δὲ τοῖς περὶ Ὀμήρου] Caput aliud disputationum adversus Eratosthenem. An Homerus τὰ περὶ Νείλου habuerit cognita. Negat Eratosthenes: ait Strabo: ille eo nititur, quod nec Nili nomen apud poëtam legitur: nec ostiorum apud eundem mentio. Respondet hic, infirmum esse utrumque argumentum: prius, quia verisimile est Nili nomen nondum fuisse usurpatum: posterius, quia non sequitur, si non meminit Homerus, ergo ignoravit: non, inquam, sequitur: atque hoc toties clamat Strabo: tum variis rationibus docet, verisimilius esse quod ipse sentit, quam quod ille. Sed prius quam hanc cum Eratosthene de Nilo disputationem absolvat, quasdam inserit quæstiones, de quibus cum aliis disputat, ut mox dicemus. Idem.

ἀν' ἢ τὰς ἀγγέλλοντας αὐτῷ ποταμὸν Αἰγύπτιον, καὶ
 χώραν, καὶ Θήβας Αἰγυπτίας, καὶ Φάρον, ὑπολάβοι μὴ
 γνωρίζεν ταῦτα, ἢ ἂν γνωρίζοντας μὴ ἔλεγε, πλὴν
 εἰ μὴ ἀφ' αὐτῶν τὸ γινώσκον; Ἐπὶ δ' ἀπιθανώτερον, εἰ τὴν
 μὲν Αἰθιοπίαν ἔλεγε, καὶ Σιδονίαν, καὶ Ἐρεμβίδαν, καὶ
 πλὴν ἔξω θάλασσαν, καὶ τὸ διχθὰ δειδῶσαι τοὺς
 Αἰθιοπίας, τὰ δ' ἐγγὺς καὶ γινώσκον μὴ. Εἰ δ' ἐμὴ
 ἐμνήσθην τούτων, ἔτι τὸ σημεῖον τὸ ἀγνοεῖν. ὅθεν γὰρ
 τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐμνήσθην, ὅθεν πολλῶν ἄλλων.
 ἀλλὰ μάλλον ἢ τὴν λίαν ἔγινωκεν ὅντα φαίν' ἵς
 ἔδοξε ὅτι ἄξια μνήμης εἶναι πρὸς τὰς εἰδήσεις.
 Οὐκ εὖ δ' ἔστι τὸ πρὸς τὴν ἀποφύγεσιν αὐτῶν τὸ περὶ τῆς
 νῆσος τῆς Φαρίας, ὅτι φησὶ πελαγίαν, ὡς καὶ ἄγνοιαν
 λέγουσι· τούτου γὰρ, καὶ μαρτυρίᾳ χρῆσαι τοῦ
 τέτοιο πρὸς τὸ μὴ ἀγνοεῖσθαι μηδὲν ὑπὸ τῆς ποικιλίας
 ἢ περὶ τῆς εἰρημένης ἀρτίως. καὶ περὶ τῆς Αἰγυπτίου. ἡ γινώσκον
 δ' ἀν' οὕτως. Ἀλλὰ γὰρ δὴ πᾶς ὁ πλάνην αὐτοῦ
 διηγουμένους· τούτων δ' ἦν καὶ ὁ Μενέλαος, ὅς ἀνα-
 βεβηκὼς μέχρις Αἰθιοπίας, ἐπέπυτο τοὺς ἀναβάσεις τοῦ
 Νείλου, καὶ τὴν χεῖρα ὅσην ἐπιφέρει τῇ χώρᾳ, καὶ τὸν
 πρὸς τῶν τομάτων πόρον, ὅσον ἤδη προσέχουσας τῇ
 ἡπείρῳ· προσέθηκεν. ὥστε εἰκότως ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ
 τὴν ὅλην Αἰγύπτου τοῦ ποταμοῦ δῶρον λέγεσθαι· καὶ
 εἰ μὴτε τὴν ὅλην, τὴν γὰρ ὑπὸ τῷ Δέλτᾳ, καὶ κάτω
 χώραν προσαναγορευομένην. Ἰσόρησε δ' καὶ τὴν Φάρον

Homero de flumine Ægyptio, regione ea, Thebis
 Ægyptiis, et Pharo retulerunt, ista aut ignorasse,
 aut cum cognita haberent, nihil de iis indicasse?
 Nisi si ut rem notam ea præterierunt. Id vero
 minus adhuc verisimile est, viciniora et nota ig-
 norasse Homerum, qui de Æthiopia, Sidoniis, E-
 rembis, Oceano, et bipartitis Æthiopibus mentio-
 nem fecerit. Quod autem ostiorum Nili non me-
 minit, id non certum est argumentum quod ea ig-
 noraverit. Nam et patriam suam, et multa alia re-
 ticit: sed ideo potius iudicasse ea memoratu in-
 digna videri potest, quod nimis essent nota. Non
 recte etiam ignorationem ei obijciunt, quod insu-
 lam Phariam mari cingi dixit. Etenim contra, id
 testimonii loco esse potest, nihil eum istorum, quæ
 de Ægypto nuper dixi, ignorasse, quod hinc patet:
 quicunque suas peregrinationes, narrant, inflat
 illi solent omnia jactare: qualis etiam Menelaus,
 qui, cum usque ad Æthiopas adscendisset, inau-
 diverat de Nili exundatione, et quantum is terræ
 regioni illi apponeret, et quod trajectum, qui est
 ante fauces, jam fere aggere aggesto cum conti-
 nente conjunxisset: ut non injuria Herodotus to-
 tam Ægyptum fluvii donum dixerit, si non to-
 tam, eam saltem quæ infra Delta sita, inferior
 Ægyptus nominatur. Cognovit etiam Pharum

^a γινώσκοντα Par. 2. 3. Med. 2. Mosc. ^b λέγει Med. 2. ^c καὶ γὰρ διχθὰ ex correct. Med. 2. ^d τὰ λίαν Mosc. τὸ λίαν Med. 1.
 Lege τῶ V. ^e ἢ γινώσκοντα Par. 1. 2. 3. Eton. Med. 1. et 2. sed postea corrigitur. ^f deest τῆς Par. 3. Med. 1. deerat Med. 2.
 additum postea. ^g MSS. μὴ δόξαι ἄξια. Lego δόξαι. Marg. Caf. μὴ δόξαι ἄξια Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. sed Par. 1. habet δόξαι
 ex emendat. ipsius scriptoris. μὴ δόξαι ἄξια ex correct. Med. 2. deest σὺν Bre. Par. 3. deerat Med. 1. additum postea. ^h deest
 ἐδὲ Par. 1. 2. ⁱ deest περὶ Med. 1. Esc. ^k παρὰ ex correct. Med. 1. ^l γινώσκον Bre. Par. 3. ^m Par. 1. et 2. omittunt
 punctum post οὕτως. ⁿ deest γὰρ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. bene. V. ^o deest δὲ Par. 3. Med. 1. deerat Med. 2. additum postea.
^p τὴν χώραν ex correct. Med. 1. ^q προσέθηκεν Par. 3. Med. 2.

3. ἢ γινώσκοντα μὴ λέγει] Aut quis credat cum ab iisdem de
 istis acceperit, aliam ob causam horum non meminisse, nisi
 quod vulgo res erat nota? Hæc est istius lectionis sententia. In
 libris manu exaratis legitur γινώσκοντα, quod etiam ferri potest:
 quin magis mihi probatur. Sic igitur interpretare. Quis putet
 aut illos non indicasse Homero, aut ipsum γινώσκοντα, hoc est,
 cum probe cognosceret: γινώσκοντα est utrumque, et cognoscere,
 et facere ut alius cognoscat: nec novum in eadem periodo ean-
 dem vocem varie usurpari, cum interdum etiam semel posita
 utramque simul habeat significationem, ut αἰεῖν apud Home-
 rum, et Pindarum, attollere, et interimere. Sed de eo alias.
 Sic autem poeta λέγω bis diversa tamen significatione posuit
 Odys. δ. 451. in eadem sententia. Casaub.

8. οὐδὲ γὰρ τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐμνήσθην] In hymno Apollinis
 quem ego cur debeamus ἀθετεῖν contra auctoritatem Thucydidis,
 causam nullam satis magnam video: in eo inquam hymno, hæc
 de se Homerus,

Τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐν πρηνταλοῖσσῃ. Idem.

Nec Strabo Thucydidis, nec hymno repugnat; nam hæc verba
 — οἰκεῖ δὲ Χίῳ — eum locum, quo tunc temporis habitavit, non
 autem quo natus fuit, denotant. F.

12. Οὐκ εὖ δ' ἐστὶ τὸ πρὸς τὴν ἀποφύγεσιν] Cum disputans adversus Era-
 tostenem, incidisset Geographus in sermonem de Nilo ac re-
 bus meridionalibus, quæ apud Homerum leguntur, commodum
 ei visum est, hoc potissimum loco non Eratostheni tantum, sed
 etiam aliis, qui ignorantia poetarum accusabant, respondere.
 Horum itaque hominum duas proponit criminationes, deinde
 eas expendit refutatque. Estque hæc παρέρχασθαι quædam τῇ
 προτέρῃ λόγῳ ac disputationis, quæ erat contra Eratosthenem.
 Prior criminatio est, peccasse Homerum quum dixit itinere diei
 unius abesse Pharum a continenti. Elegantissime hoc argumen-
 tum in suos auctores Strabo retorquet. Nam etsi re vera (quod
 hodie eruditus omnibus notum est) fugit Homerum ratio cum
 illa scriberet: tamen ex eo ipso quod cum Ægyptiis peccavit,
 nemo non videt fuisse eum ἀρχαιολογίας Αἰγυπτιακῆς peritum.
 Porro adversus Homeri hanc ἀπόφασιν disputat Aristides in Æ-
 gyptio. Casaub.

16. περὶ τῶν εἰρημένην ἀρτίως περὶ τὴν Αἰγύπτου] Dictio ἀρτίως
 ut varia significat, ita hoc loco varie potest exponi: vel paulo
 ante, ut dicamus respicere Strabonem illa superiora verba, et

δὲ τῶν κατ' Αἰγύπτου τὸ γινώσκοντα, &c. aut illa potius, quæ no-
 vissime de rebus Ægyptiacis scripta erant accuratissime: vel ex-
 poni potest, accurate, et ἀκριβῶς, καὶ ὁρίως. Nam hæc quoque
 significatio hujus vocis hic optime videtur convenire. Idem.

Sic ἀρτίως apud Hippocratem in aphorismis: *perfecte*, signifi-
 cat — τὰ κρινόμενα, ἢ ἀρτίως κρινόμενα — quæ judicantur, vel jam
 exacte, perfecte sunt judicata. V.

22. ὑπὸ τῷ Ἡροδότῃ] Locus Herodoti est in Ægyptiacis, five
 lib. 11. c. 5. eandem sententiam sæpe repetit Strabo. Casaub.
 25. Ἰσόρησε δὲ καὶ τὴν Φάρον πελαγίαν ἔσαν] Intellexerat poeta
 Pharon insulam fuisse olim revera πελαγίαν, hoc est procul a
 continente in alto mari: hoc fretus, ausus est dicere πελαγίαν
 adhuc esse Pharum, quod tamen erat falsum: cum jam non in
 alto mari insula, sed continenti propinqua esset. Interpres vero
 vocem πελαγίαν male intelligens, Pharon, de insula continen-
 tem fecit: quod quis unquam dixit? Non Strabo libro xvi. i.
 non Plinius, non Cæsar, non alius probatus scriptor ullus. Fuit
 igitur animadvertendum quum apud Geographos aliqua insula
 πελαγία vocatur, intelligi, eam procul a littoribus in alto mari
 esse sitam. Aristoteles ποταμίας νῆσους vocat, quibus opponit τὰς
 προσγειάς. Meteor. lib. ii. 8. Ideo etiam interdum in hujus-
 modi locis addunt scriptores τῶν ἀγασμάτων. Sic enim loquitur
 Diodorus Siculus lib. secundo, *παρὰ τοὺς ποταμούς* δὲ τὰς νῆσους
 καὶ νῆσους πελαγίας τῶν ἀγασμάτων. Ergo quod hic Strabo dicit *μηκέτι*
πελαγίαν ἔσαν id significat, quod idem alibi dicit, Pharon esse
 insulam ἡπείρῳ προσεχέσασσαν. Sane observavimus viros etiam
 doctissimos non semel in hac voce offendisse. Sic apud Ptole-
 mæum cum legissent viri docti hæc verba ὁφνησ. libro quarto,
 Πελάγια δὲ νῆσοι εἰσι τῆς Ἀφρικῆς, αἰδὲ, existimarunt eas omnes
 quas ille postea commemorat insulas uno nomine Pelagias fuisse
 vocitatas: quod perinde est, ut si quis Leucam fuisse dicat Pe-
 lagiam appellatam, quia πελαγίαν eam esse ait hic noster. Quis
 vero Strophadas insulas Pelagias unquam nominari dixerit? Et
 tamen πελαγίας esse libro viii. annotat Strabo. Sed ea vox
 nihil profecto aliud sonat quam quod dixi. Nam et πέλαγος vo-
 lunt dici grammaticorum filii non quodvis mare: sed id tan-
 tum quod est τῆς γῆς: quod etsi falsum est, cum vera nominis
 hujus origo ab Hebraica lingua sit petenda, tamen quomodo
 usurpetur a Græcis satis ita testantur. An autem ob hanc cau-
 sam dicta olim Rhodus Pelagiā? Sic πελαγίαν et ἐγγὺς εἶναι,
 ut

priscis temporibus mari ambitam fuisse: itaque mentitus est eam adhuc pelago circumdari, quam jam insula esse desisset. Poëtæ autem est hic apparatus: itaque hinc conjici potest, adscensionem quoque ei, et ostia Nili nota fuisse. Idem error est, quod ignotum fuisse Homero aiunt isthmum, qui inter mare Ægyptium est et sinum Arabicum, ac falsum esse illud:

Extremos hominum Æthiopus, geminisque diremptos Partibus. —

Nam cum recte hoc Homerus dixerit, posteri injuria reprehendunt. Tantum enim abest ut vere dicatur ignotum Homero fuisse isthmum illum, ut affirmem non notum modo ei fuisse illum, sed et diserte commemoratum: grammaticos autem verba ipsius non intellexisse, ab Aristarcho et Cratete, ut præstantissimis hac scientia, sumpto initio. Nam de eo qui sequitur poëtæ versu, dissentiant ipsi. Aristarchus enim scribit:

Partibus, bi qua sol cadit, et qua tollitur illi.

At Crates,

Partibus, et qua sol cadit, et qua tollitur ortus.

Cum quidem ad institutum utriusque nihil interfit utro modo legatur. Hic enim ea sequens, quæ mathematice videntur, dicit, torridam zonam ab Oceano contineri: ab utroque autem hujus zonæ latere esse temperatam, cum nostram, tum quæ in altera mundi est parte. Sicut ergo a nobis ii dicuntur Æthiopes, qui versus meridiem siti totius habitatae terræ in extremo ad Oceanum accolunt: ita putat etiam trans Oceanum intelligendos esse alios quosdam Æthiopes reliquorum extremos, qui in altera temperata zona ipsi quoque ad Oceanum habitent. Eos ergo geminos esse, et bifariam divisos. Illud autem,

— bi qua Sol cadit, et qua tollitur illi,

πελαγίαν οὖσαν τὸ παλαιόν· προσεφύσατο δὴ καὶ τὸ πελαγίαν εἶναι, καίπερ μικροῦ πελαγίαν οὖσαν· ὁ δὲ ταῦτα ἀφασκεύζων, ὁ ποιητὴς ἦν· ὥς' ἐκ τῶντων εἰχρίξεν, ὅτι καὶ τὰς ἀναβάσεις ἤδει, καὶ τὰ φύματα τῆς Νείλου. Ἡ δ' αὐτὴ ἀμαρτία, καὶ περὶ τῆς ἀγνοεῖν τὸν ἰσθμὸν τὸν μετὰ τὴν Αἰγυπτίαν πελάγους, καὶ τῆς Ἀραβίας κόλπου, καὶ περὶ τῆς ψευδῶς λεγόμενης·

* Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔρχονται ἀνδρῶν. Καὶ γὰρ τῆτο ἑκείνους λέγοντος χαλῶς, ὅτι τιμῶσιν οἱ ὑπεροὶ ὅτι εὖ. Ὁ δὲ τούτων γὰρ δὲ τῆτ' ἀληθὲς εἶναι τὸ ἀγνοεῖν Ὁμηρὸν τὸν ἰσθμὸν τῆτον, ὥστε ἑκείνον μὲν φησὶ μὴ εἶδέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ σποφαίνεσθαι ἀνέγκυς· τὸ δὲ γραμματικῶς μηδὲ λέγοντος ἑκείνους αἰσθάνεσθαι, ἀπὸ Ἀριστάρχου, καὶ Κράτητος ἄρξαμένους τὴν κορυφαίαν ἐν τῇ ἐπιθήμῃ ταύτῃ. Εἰπόντος γὰρ τῆς ποιητῆς,

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔρχονται ἀνδρῶν, περὶ ἐπιφερομένης ἔπους ἀφαιρούνται· ὁ μὲν Ἀρίσ-
ταρχος γράφων·

† Οἱ μὲν δυσομένους Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος· ὁ δὲ Κράτης,

Ἡ μὲν δυσομένους Ὑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος· οὐδὲν ἀφαιρὸν ὥστε πλὴν ἑκάτερθε ὑπάρχειν, οὕτως ἡ ἑκείνους γράφειν. Ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθεῖν τοῖς μαθηματικῶς λεγόμενοι δοκῶσι, πλὴν ἀφαιρούμενην ζώνην κατέχεσθαι φησὶν ὑπὸ τῆς Ὀκεανῆς παρ' ἑκάτερον τῇ ταύτης εἶναι τὴν εὐκρατον, πλὴν τε καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν ὅτι γάτερον μέρος· ὥστε οὕτω οἱ παρ' ἡμῶν Αἰθίοπες οὗτοι λέγουσιν εἰς τὸς μεσημβρίαν κεκλιμένοι παρ' ὅλην τὴν οἰκούμενην ἔρχονται τῶν ἄλλων παροικούντες τὸν Ὀκεανόν· οὕτως οἶεται δεῖν καὶ πέραν τῆς Ὀκεανῆς νοεῖσθαι πῶς Αἰθίοπας ἔρχονται τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκράτῳ παροικούντας τὸν αὐτὸν τῆτον Ὀκεανόν· διττὸς δὲ εἶναι, καὶ διχθὰ δεδαῖσθαι ὑπὸ τῆς Ὀκεανῆς. Προκεισθαι δὲ τὸ,

† Οἱ μὲν δυσομένους Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος·

* Odyss. α'. 23.

† Ibid. 24.

^a Vulgo ἐπὶ Marg. Cas. ^b Αἰθίοπας Mosc. Med. 1. 2. ^c Lego οἱ ὑπεροὶ Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. Gron. Eton. Efc. Mosc. ^d MSS. τούτων Marg. Cas. sic Par. 3. Bre. Med. 1. Efc. Mosc. ^e φησὶ Efc. ^f Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. omittunt ἀρξαμένους, et bene: nam videtur glossa marginalis textui inserta. V. ^g ἄλλων Med. 1. 2. Par. 3. ^h περὶ τῆς ἐπιφ. . . Med. 1. 2. Par. 3. Efc. ⁱ Med. 1. omittit ἔπους. ^k προσκεισθαι Eton. et ex correct. Med. 1. ^l ἡ bis in Bre. Gron. Eton. ἡ Par. 3. ἡ Med. 1. 2.

ut contraria opponuntur libro x. Libro autem sexto promontorium Garganum, quod in mare vehementer promineat, dicitur etiam πελαγίαν. Casaub.

5. Ἡ δ' αὐτὴ ἀμαρτία καὶ περὶ τῆς ἀγνοεῖν] Altera hæc est quaestio a multis vexata et agitata. An Homerus isthmum illum ignoraverit, quem efficit sinus Arabicus, five mare Rubrum, ad mare Ægyptiacum accedens? Item alia huic affinis, an recte dictum sit a poeta Æthiopes bifariam divisos esse: alios ad ortum Solis habitare, alios ad occasum: posteriorem prius exequitur Strabo: ac de recta expositione verborum Homericorum accurate adversus clarissimos Grammaticos Aristarchum et Cratetem disputat. Primum quomodo uterque Homeri locum censuerit legendum, exponit: deinde expositionem utriusque seorsim affert expenditque: Cratetis primum, postea Aristarchi: quid in utriusque sententia probandum, quid minus, tum quid ipse sentiat, et cur ita sentiat fufe explicat Strabo. Idem.

15. ἀπὸ Ἀριστάρχου, καὶ Κράτητος ἀρξαμένους] Deerat in MSS. vox ἀρξ. videtur autem legendum ἀρξαμένοις, de quo loquendi genere ante diximus. Sed temere nihil mutandum censui. Sic mox οἱ Αἰγυπτῖοι ἀπὸ τῆς Δέλτα ἀρξαμένοις. Idem.

22. ὁ δὲ Κράτης, Ἡ μὲν] Assevero legendum esse sicut reposui,

non ut est in Aldino, et altero, Ἡ μὲν δυσομένους Ὑπερίονος, ἡ δ' ἀνιόντος. Nam quo referretur femininus articulus? Et paulo post ubi Aristarchus reprehenditur, hæc lectio sic exponitur, καὶ γὰρ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πρὸς δύσεις, quod omnino cum poetico usu particularum ἡμῶν et ἡδὲ congruere, notum est. Xylander.

Ibid. ὁ δὲ Κράτης, Ἡ μὲν] Legendum esse ἡμῶν et ἡδὲ, ut alia omittam, satis docet Strabonis interpretatio, καὶ γὰρ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πρὸς δύσεις. Recte igitur Xylander lectionem Aldinam mutavit. Casaub.

26. τὴν ἀφαιρούμενην ζώνην κατέχεσθαι φησὶν ὑπὸ τῆς Ὀκεανῆς.] Et rei veritas aliter se habet, et veterum quoque plerorumque sententia alia fuit. Plin. lib. 1. c. 68. Media vero terrarum, qua solis orbita est, exusta flammis et cremata, cominus vapore torretur. Circa duæ tantum, inter exustam, et rigentes, temperantur: eæque ipsæ inter se non perviæ, propter incendium sideris. Ita terræ tres partes abstulit cælum: Oceani rapina in incerto est. Idem.

36. Προκεισθαι δὲ τὸ, Οἱ μὲν δυσομένους] Mirum non animadvertisse interpretem legendum esse hic quoque ἡμῶν et ἡδὲ: non οἱ μὲν, οἱ δὲ. Cratetis namque hæc verba sunt suam lectionem explicantis. Lege etiam προσκεισθαι non προκεισθαι. Idem.

1. ὅτι

ὅτι τοῦ Ζωδιακοῦ κατὰ κορυφὴν ὄντος αἰὲ τῷ ἐν τῇ γῇ Ζωδιακῷ, τέτρε δ' ὅκ' ἐκβαίνοντος ἔξω^a ταῖν Αἰθιοπίαν ἀμφοῖν τῇ λοξώσει, ἀνάγκη καὶ τὴν πάροδον τῆς Ἡλίας πᾶσαν ἐν τῷ πλάτει τέτρε νοεῖσθαι, καὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις συμβαίνειν ἐνταῦθα^b ἄλλοις ἄλλας, καὶ κατ' ἄλλα, ἢ ἄλλα σημεῖα. Εἰρηκε μὲν οὕτως, ἀστρονομικώτερον νομίσας· ἦν δὲ καὶ ἀπλῆστερον εἰπεῖν αὐτὸ σώζοντα τὸ οὕτω διηρῶσθαι δίχα τὰς Αἰθιοπίας, ὡς εἴρηται· ὅτι ἀφ' Ἡλίας ἀνιόντος μέχρι δύσεως, ἐφ' ἐκάτερα^c παροικοῦσι τῷ Ὠκεανῷ Αἰθιοπες. Τί οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν^d νῦν, τέτρε ἢ οὕτως εἰπεῖν, ὥσπερ αὐτὸς γράφει, ἢ ὡς Ἀρίσταρχος;

Οἱ μὲν δυσωμένε ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.

Καὶ γὰρ^e τέτρε ἐπὶ καὶ πρὸς δύσιν, καὶ πρὸς ἀνατολὴν ἐφ' ἐκάτερα^f τῆς Ὠκεανῷ οἰκεῖν. Ὁ δ' Ἀρίσταρχος ταύτην μὲν ἐκβάλλει τὴν ὑπόθεσιν·^g δίχα δὲ μεμερισμένε οἶεται λέγεσθαι τὰς κατ' ἡμᾶς Αἰθιοπίας, τοὺς τοῖς Ἑλλήσι πρὸς μεσημβρίαν ἐχάστες· τούτους δὲ μὴ μεμερίσθαι δίχα, ὥστε εἶναι δύο Αἰθιοπίας, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὴν, τὴν δὲ πρὸς δύσιν· ἀλλὰ μίαν^h μόνην, τὴν πρὸς μεσημβρίαν κειμένην τοῖς Ἑλλήσιν, ἰδρυμένην δὲ κατ' Αἰγυπλίον· τέτρε δὲ ἀγνοεῖν τὸν ποιητὴν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἴρηκεν Ἀπολλόδορος ἐν τῷ περὶ νεῶνⁱ καταλόγῳ δευτέρῳ, καταψεύσεσθαι τῶν τόπων τὰ μὴ ὄντα. Πρὸς μὲν οὖν Κράτητα μακρῶς^j λόγῳ δεῖ, καὶ ἴσως εἰδέν ὄντος πρὸς τὰ νῦν. Ἀρίσταρχος δὲ τέτρε μὲν ἐπαινώμεν,^k δίοτι τὴν Κρατήτειον ἀφείκε ὑπόθεσιν, δεχομένην πολλὰς ἐνστάσεις, περὶ τῆς κατ' ἡμᾶς Αἰθιοπίας ὑπονοεῖ γεγενῆσθαι τὸν λόγον· τὰ δ' ἄλλα ὁπισκοπῶμεν. Καὶ πρῶτον, ὅτι καὶ αὐτὸς με-^l κρολογεῖται μάτην^k περὶ τῆς γραφῆς· καὶ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐτέρως γράφεται, δύναται ἐφαρμόσθαι τοῖς νοήμασιν αὐτῶν· τί γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειν, ἢ οὕτως, δύο κατ' ἡμᾶς εἰσὶν Αἰθιοπες, οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὰς, οἱ δὲ

adjectum esse, quod cum Zodiacus cœlestis semper directè immineat terrestri, neque is sua obliquatione utramque excedat Æthiopiam, necesse est totam solis conversionem intra illud spatium intelligi, Solemque ibi aliis aliter, et diversis punctis surgere atque cadere. Hic ergo ita differit, ratus Astronomiæ esse hoc magis consentaneum: poterat autem etiam simplicius dici, ita ut nihilominus hoc teneretur, ita bifariam divisos esse Æthiopes, ut ab ortu solis usque ad occasum utrinque ad Oceanum habitent. Quid ergo ad sententiam refert vel ita scribere, ut ipse, vel ut Aristarchus?

Partibus, bi qua Sol cadit, et qua tollitur illi.

Hoc enim est eos utrinque ad Oceanum versus et Orientem et Occidentem habitare. At Aristarchus rejecto eo, quod Crates ponit, nostros Æthiopes, qui respectu Græciæ versus meridiem habitant ultimi, bifariam divisos accipit: non ita, ut duæ sint Æthiopiæ, sed una tantum, quæ Græcis est versus meridiem Ægypto adjacens. Id autem ignorasse poetam, sicut et alia quæ Apollodorus libro de recensione navium secundo refert, finxisse de locis falsa. Enimvero contra Cratetem longa opus est disputatione, et ad institutum fortassis nihil faciente. In Aristarcho autem id quidem laudamus, quod Cratetis proposito repudiato, quod multis modis refelli potest, de nostra Æthiopia suspicatur locutum esse poetam: cætera vero consideremus. Primo omnium ipse quoque frustra de scriptura scrupulose differit. Nam etiam si altera relinquatur, congruere ea sententiæ ipsius potest. Quid enim interest siue dicas, gemini sunt secundum nos Æthiopes, alii versus occasum, alii versus ortum: aut

^a τὴν Αἰθιοπίαν Par. 2. 3. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. postea emendatur ταῖν Αἰθιοπίαν. ^b ἄλλας ἄλλοις Par. 3. Med. 1. 2. ^c παρηκῆσι Par. 3. ^d MSS. νῦν τέτρε Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. νῦν τέτρε nulla virgula interposita, Bre. ^e Lege τ' αὐτ' ἐπὶ, vide infra l. 33. V. ^f τῷ Ὠκεανῷ supra Mosc. ^g δίχα Par. 3. Med. 1. et Med. 2. sed postea corrigitur. ^h Vel tollenda hæc vox videtur; vel legendum περὶ νεῶν τῶν ἐν κατ... Marg. Cas. ⁱ ὅτι Med. 2. ^k παρὰ ex correct. Med. 1. ^l deest λέγειν Med. 2.

1. ὅτι τῷ Ζωδιακῷ κατὰ κορυφὴν ὄντος] Ut cœli, sic et terræ Zonæ sunt distinctæ. Terræ enim Zonas appellamus eas terræ partes, quæ in tantulo corpore immensis cœli partibus subjacent. Quæ de re vide lib. sequenti. Ut igitur in cœlo pars quædam est, intra quam constat fieri τὴν τῆς Ἡλίας πάροδον, ita in terris pars fit necesse est, intra quam eadem Ἡλίας πάροδος animadvertatur. Placet autem Crateti eam terræ partem esse, quam occupat Oceanus utrinque ab Æthiopibus prætextus. Quare intra utroque Æthiopes cursus suos peragat Sol necesse est: nec plagam illam excedet: neque enim cœlestem excedit, cui hæc terrestris subjacet. Ergo quum dicit Homerus divisos esse Æthiopes, et addit ἡμῶν δυσωμένε ὑπερίονος, ἢ δ' ἀνιόντος, terræ plagam voluit describere, quam Æthiopes obtinent: eam nimirum, intra quam fit ἡ Ἡλίας πάροδος, siue oriatur, siue occidat: verissimè autem ait Strabo, ut hic eliciatur sensus, nihil interesse utrum legamus ἡμῶν, ἢ δὲ, an οἱ μὲν, οἱ δὲ. Si quis tamen conjecturæ locus, puto Cratetem cum sic emendabat, ita voluisse locum intelligi, ac si ab Homero esset scriptum: τὰ δίχα διδάσκειται ἔχοντες ἀνδρῶν. Διδάσκειται, inquam, περὶ τοῦ τοῦ γῆς ἐκείνου τὰ μέρη, ὅπως καὶ δίδεται ὁ ἥλιος καὶ ἀνατέλλει, hoc est qua πάροδον suam peragit. Casaub.

3. ἀνάγκη καὶ τὴν πάροδον τῆς Ἡλίας πᾶσαν ἐν τῷ πλάτει τέτρε νοεῖσθαι] Solis πάροδος vocatur spatium illud per quod transit Sol, dum cursum suum peragit. Est autem ea duplex: alia πρὸς ἀνατολὴν καὶ μεσημβρίαν, alia ἀπ' ἀνατολῆς πρὸς δύσιν. Idem.

14. Καὶ γὰρ τέτρε ἐπὶ καὶ πρὸς δύσιν] Nam hæc quoque Aristarchi lectio idem significat, ac illa Cratetis. Idem.

15. Ὁ δ' Ἀρίσταρχος] Nunc affert Aristarchi interpretationem, quæ perspicua est, nec ulla explanatione indiget. Idem.

16. ταύτην μὲν ἐκβάλλει τὴν ὑπόθεσιν] Hoc Cratetis commentum explodit, quod qui probabunt, concedant necesse est, Homerum alterius εὐκράτους habuisse cognitionem: id quod parum est probabile. Idem.

21. πρὸς μεσημβρίαν κειμένην τοῖς Ἑλλήσιν] Hoc est, quæ nobis est meridionalis: iis vero qui alteram obtinent εὐκράτον est septentrionalis. Idem.

23. Ἀπολλόδορος ἐν τῷ περὶ νεῶν καταλόγῳ δευτέρῳ] Apollodorus hic amplissimos in Bæotiam Homeri scripserat commentarios, quorum mentio frequens apud veteres scriptores. Solet autem Strabo ita hunc laudare: Ἀπολλόδορος ἐν τῷ περὶ νεῶν: quare hic quoque suspicor legendum, ἐν τῷ περὶ νεῶν δευτέρῳ. Nam κατάλογος νεῶν nomen est, non librorum Apollodori, sed ejus partis rhapsodiæ secundæ, qua naves recensentur. Idem.

25. Πρὸς μὲν οὖν Κράτητα] Superius indicavit Strabo non probare se Cratetis emendationem, ut quæ non esset necessaria: hic innuit totam Cratetis sententiam et interpretationem sibi improbari; sed quia non poterat ea quæstio nisi pluribus absolvi, ea omissa, Aristarcho respondere incipit. Idem.

28. δεχομένην πολλὰς ἐνστάσεις] Posset enim dubitare aliquis, primum, sit ne alia οἰκούμενη in nostro hemisphærio: deinde an si sit, Homerus tamen eam habuerit cognitam. Idem.

Ibid. δεχομένην πολλὰς ἐνστάσεις] Ἐνστάσεις ἐστὶν προτάσεις ἐναντία, ut ab Aristotele definitur; ergo vertamus, plurimis obnoxiam ἀντιλογίαις. B.

fic, nam et versus ortum, et versus occasum? Deinde falsæ auctor fit opinionis. Fingamus enim poetam ignorasse isthmum, et fecisse Æthiopiæ mentionem ejus, quæ est post Ægyptum, istis verbis,

Æthiopas geminis divisos partibus. —

Quid ergo, an ideo non erunt bifariam divisi? An id quoque ignoravit poeta, Ægyptum et Ægyptios a Delta ad Syenem usque a Nilo in duas partes dividi,

Quarum hæc surgentem spectet solem, illa cadentem? Quid autem aliud est Ægyptus, quam fluvialis insula, quam aqua inundat? Atque ipsa sita est ab utraque fluvii parte versus ortum et occasum. At vero Æthiopia directe post Ægyptum jacet, eodemque prorsus modo secatur a Nilo, et naturæ locorum cum Ægypto prorsus congruit. Nam et ipsa itidem arcta est, in longum porrecta, et aquis irrigua: ac quæ extra irriguam sunt, deserta sunt, aquæ expertia, rarisque locis habitationi commoda, partim versus ortum, alia versus occasum. Quomodo ergo non erit Æthiopia bifariam divisa? Quid? Nilus idoneus terminus iis videri potuit, qui Asiam ab Africa discescunt, quippe qui versus meridiem ad stadia amplius x. M. se porrigat, ea autem sit latitudine, ut amplissimas quoque et multis hominum millibus habitatas insulas includat: quarum maxima est Meroë, regia et præcipua Æthiopum urbs: atque idem fluvius non sufficiet ad dividendam in duas portiones Æthiopiam? Imo qui reprehendunt hos, qui continentes amne dividunt, id maximum ejus erratum objiciunt, quod ii divellant Ægyptum et Æthiopiam, et utriusque aliam in Africa, aliam in Asia partem ponant. Aut si hoc nolunt, vel non dividunt continentes, vel non fluvio dividunt. Præter hæc, alio etiam

πρὸς ἂ δούσεις· ἢ οὕτως, καὶ γὰρ πρὸς ἂ ἀνατολάς, καὶ πρὸς ἂ δούσεις; Ἐπειδ' ὅτι ψευδὺς προΐσταται δόγμα-
τος. Φέρε γὰρ τὸν ποιεῖν ἀγνοεῖν μὲν τὸν ἰσθμὸν,
τῆς δὲ καὶ Αἰγυπίου Αἰθιοπίας μεμνησθαι, ὅταν φῇ,

5 Αἰθιοπίας τοὶ διχθὰ δεδαίαται.

Πῶς οὖν, ἂ διχθὰ δεδαίαται οὕτω, ἀλλ' ἀγνοῶν
οὕτως εἴρηκεν ὁ ποιητής; Πότερ' εἰδ' ἡ Αἰγύπιος, οὐδ'
οἱ Αἰγύπιοι σπὸ τῆ Δέλτα ἀρξάμενοι μέχρι ἑπρὸς
Συήνην, ὑπὸ τοῦ Νείλου δίχα διήρηνται,

10 Οἱ μὲν δυσκοῦντες ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος;

Τί δ' ἄλλο ἡ Αἰγύπιος ἐστὶ πλὴν ποταμίας νήσος, ἣν
ἑπικλύζει τὸ ὕδωρ; Αὕτη δ' ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποτα-
μοῦ κεῖται, πρὸς ἀνατολήν, καὶ δύσιν. Ἀλλὰ μὴν ἡ
Αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ὡς

15 πλεονέως ἔχει πρὸς τε τὸν Νεῖλον, καὶ τὴν ἄλλω
φύσιν τῶν τόπων· καὶ γὰρ ἡ καὶ αὕτη ἰσθμὸς, καὶ μα-
κρὰ, καὶ ἑπικλυστος· τὰ δ' ἔξω τῆς ἑπικλύσεως ἔρη-
μά τε, καὶ ἀνυδρα, καὶ σπανίως οἰκεῖσθαι δυνάμεθα,
τοὶ μὲν πρὸς ἑώ, τὰ δὲ πρὸς δύσιν κεκλιμένα. Πῶς

20 οὖν οὐχὶ καὶ δίχα διήρηνται; Ἡ τοῖς μὲν τὴν Ἀσίαν
ἂ σπὸ Λιβύης διαιροῦσιν, ἀξιόλογον τοῦθ' ὅριον ἐφάνη ὁ
Νεῖλος, μῆκος μὲν ἀνατείνων ὅπῃ πλεονέως μεσημβρίαν,
πλεονέων ἢ μυριάων σταδίων, πλάτος δὲ ὥστε καὶ νήσους

25 σπολαμβάνειν μυριάνας, (ὧν μέγιστη ἐστὶν ἡ Μερὸν,
τὸ βασίλειον, καὶ ἡ μητρόπολις τῶν Αἰθιοπῶν), αὐ-
τὴν δὲ πλεονέως Αἰθιοπίαν οὐχ ἡκενὸς ἦν διαμεῖν δίχα;
Καὶ μὴν οἱ γε ἐπιτιμῶντες τοῖς τὰς ἡπείρους τῷ πο-
ταμῷ διαιροῦσι, τῶν ἐγκλημάτων τοῦτο μέγιστον ὁ προ-
φέρουσιν αὐτοῖς, ὅτι τὴν Αἰγύπιον καὶ τὴν Αἰθιοπίαν

30 διασπῶσι· καὶ ποιοῦσι τὸ μὲν τι μέρος ἐκατέρας αὐτῶν,
Λιβυκὸν, τὸ δ' Ἀσιατικόν· ἢ εἰ μὴ βέλονται τοῦτο,
ἢ οὐ διαμεῖναι τὰς ἡπείρους, ἢ οὐ τὰς ποταμῶν χωρὶς;

^a δούσιν Par. 1. ^b ἀνατολάς Par. 2. ^c δούσιν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^d deest ἐ Par. 2. Eton. Mesc. ^e προσυήνην Par. 1. ^f πλεονέως Par. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mesc. ἐστὶν, ἢ ποτ... Med. 2. ^g supra τὴν ἄλλην Par. 2. habet ὅλην ab alio vet. script. notatum. ^h deest καὶ Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mesc. ⁱ Vett. γὰρ τὴν καὶ Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^k ἀπὸ τῆς Λιβύης Med. 1. 2. Esc. Mesc. ^l ὥσως Par. 3. ^m deest ἐστὶν Par. 2. 3. Med. 1. 2. bene. V. ⁿ ἡκενὸς Par. 1. sed cum o supra. ^o προσφέρουσιν Par. 3. Esc. Mesc. ^p ἢ ἐν τῷ ποταμῷ ex correct. Med. 1.

2. ψευδὺς προΐσταται δόγματος] Putat enim Homerum falso de Æthiopibus dixisse, divisos esse eos bifariam: non quod neget Aristarchus Æthiopas bifariam esse divisos, sed quia putat ignotum fuisse Homero sinum Arabicum, quo dividuntur. Respondet Strabo. Demus ita esse, ut nullam poetā isthmi istius nec sinus Arabici habuerit cognitionem: tamen non sequitur inde, nullum discrimen cognovisse poetam, inter utrosque Æthiopas. Nilum enim poetā habuit cognitum; qui ut Ægyptum, atque adeo duas continentes Asiam, et Africam, ex quorundam sententia discernit; ita et Æthiopiam scindere bifariam dici potest. Casaub.

11. Τί δ' ἄλλο ἡ Αἰγύπιος ἐστὶ] Vide num legendum sit, ἡ κατὰ Αἰγύπιον. Nam de inferiori tantum Ægypto hoc dici satis constat. Vide libro xvii. Idem.

14. ἡ Αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τῇ Αἰγύπτῳ] Ἐστὶ τινὲς ἐπ' εὐθείας, significat, esse in eadem lineā recta cum aliquo: ut sunt quorum idem est circulus meridianus. Idem.

Ibid. καὶ παραπλησίως ἔχει πρὸς τε τὸν Νεῖλον] Hæc ἀπόφασις non est omnino vera: Strabo ipse libro xvii. docet quædam esse Æthiopiæ et Ægypto, quod ad Nilum attinet, κοινά: deinde in quo differant sic explicat: Ἀλλὰ τὴν μὲν Αἰθιοπίαν οὐτε πᾶσαν διέξεισιν ὁ Νεῖλος, οὐτε μόνος, οὐτ' ἐπ' εὐθείας, οὐτ' οἰκεμένη καλῶς· τὴν δὲ Αἰγύπτον, καὶ μόνος, καὶ πᾶσαν, καὶ ἐπὶ εὐθείας. pag. 1135. B. Edit. Amst. Idem.

21. ἀξιόλογον τῆθ' ὅριον ἐφάνη ὁ Νεῖλος] Dionysius de Nilo. v. 230.

Ὅς ῥά τε καὶ Λιβύην ἀποτεμένεται Ἀσίδος αἰῆς;

Ἐς Λίβαν μὲν Λιβύην, ἐς δ' αὐγὰς Ἀσίδα γαίαν.

Plura de his libro secundo. Idem.

22. μῆκος μὲν ἀνατείνων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, πλεονέων ἢ μυριάων σταδίων] Imo si Nili flexuum et ἐπιστροφῶν habeas rationem, plus quam xli. M. Diodorus libro primo, de Nilo, φέρεται ἀπὸ τῶν

Αἰθιοπικῶν ὁρῶν μέχρι τῆς εἰς θάλασσαν ἐκβολῆς, στάδια μάλιστα πῶς μύρια καὶ διχίλια, σὺν αἷς ποιεῖται καμπαῖς. De latitudine ibidem ait, tantam eam esse, ut cum alias insulas contineat maximas, tum etiam Meroen, cujus latitudo sit stadiorum xxii. et amplius. Vide Plinium lib. v. c. 9. et infra libro ultimo. Idem.

27. Καὶ μὴν οἱ γε ἐπιτιμῶντες] Τὴν οἰκεμένην varie partiti sunt veteres: duas antiquissimi partes esse volebant, Asiam et Europam: alii tres: sed de termino, quo dividatur Asia ab Africa, inter hos non convenit, alii sinum Arabicum esse volunt, alii Nilum: qui igitur hos reprehendunt, alias afferunt causas, hanc non afferunt, Nilum satis ἄξιον ὅριον non esse quo continentes dividi censeantur. Si igitur nemo reprehendit hoc nomine eos qui Asiam et Africam Nilo partiuntur, quanto longius ab omni reprehensione abesse censendi sunt, qui eodem Nilo Æthiopiam dividunt, ut altera sit orientalis, altera occidentalis? Idem.

29. ὅτι τὴν Αἰγύπιον καὶ τὴν Αἰθιοπίαν διέσπῶσι] Ptolemæus quoque hoc improbat, qui dividens Africam ab Europa sinu Arabico, et isthmo, duplicem affert hanc causam, ἵνα, inquit, μήτε διέσπῳμεν τὴν Αἰγύπτον, τῷ Νείλῳ ποιούμενοι τῆς μερισμῶν, καὶ ὅτι βέλτιον πελάγεσιν ὅταν ἐνῇ, καὶ μὴ ποταμοῖς χωρίζειν τὰς ἡπείρους. Idem.

32. χωρὶς δὲ τῶν] Vidit Geographus multa posse sibi objici dividenti Æthiopas Nilo: obviam ita igitur, et alia quoque ratione posse distingui Æthiopas exponit. Nam etsi pro certo credendum est (qua de re supra dictum satis) oceanum esse σὺν ῥέει, nec ullo isthmo esse distinctum, tamen quia illis temporibus nondum contigerat, ut qui ab oriente et occidente Atlanticum mare navigabant sibi obviam fierent, creditum est a multis in eo intervallo quo nondum est aditum, isthmum esse, qui Oceani σύρροισιν impediatur. Nihil igitur impedit quo minus dicamus poetam secutum hos dixisse, illo isthmo divisos esse Æthiopes. Idem.

τέτων ἐστὶ καὶ ἄλλως διαίρειν τὴν Αἰθιοπίαν. Πάντες γὰρ οἱ ὠκεοπλεύσαντες τῷ Ὠκεανῷ ἢ Λιβύῃ, οἳ τε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἳ ἀπὸ τῶν σιλικῶν, ^a μέχρι ποσὲ ^b πωρελθόντες, εἴτα ἀνέστρεψαν, ^c ὑπὸ πολλῶν ἀποπῶν καλυμμένοι· ὥστε καὶ ^d πῖσιν κατέλιπον τοῖς 5 πολλοῖς, ^e ὥς τὸ μεταξὺ διεύροτο ἰδιῶς. Καὶ μὴν σύρρες ἢ πᾶσα Ἀτλαντικὴ θάλασσα, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ μεσημβρίαν· ἅπαντες δὲ οὗτοι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέοντες ἦλθον, Αἰθιοπικὰ προσηγορεύσαν, καὶ ἀπήγειλαν ^f οὕτως. Τί οὖν ἄλογον εἰ καὶ 10 Ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀκοῆς ἀχθεῖς δίχα διήρει, τὰς μὲν πρὸς ἀνατολὴν λέγων, τὰς δὲ πρὸς δύσιν; Τῶν μεταξὺ ^g οὐ γινώσκομένων, εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσὶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἄλλην πινὰ ἱστορίαν ^h παλαιὰν εἴρηκεν Ἐφορος, ἡ ὅτι ἄλογον ἐντυχεῖν καὶ Ὅμηρον· ⁱ λέ- 15 γεται γὰρ φησὶν ὑπὸ τῶν Ταρτησίων Αἰθιοπίας τὴν Λιβύην ἐπελθόντας μέχρι δύσεως, τὰς μὲν αὐτὰς μείναι, τὰς δὲ καὶ τὴν ὠκελίας καταχεῖν ^k πολλήν· τεκμαίρεται δὲ ὅτι ^l τὰ καὶ Ὅμηρον εἰπεῖν οὕτως,

Αἰθιοπίας, τοὶ δίχθ' ἀδεδαίαται, ἔχοντο ἀνδρῶν. 20 Ταῦτα δὲ δὴ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον λέγει ἄν τις, καὶ πρὸς τὰς ἀκολουθούσας αὐτῷ, καὶ ἄλλα τέτων ὅππαι- κέτερα, ἀφ' ὧν πῶ πολλὴν ἀγνοίαν ἀφαιρήσεται τοῦ ποιητῆ. Φημί γὰρ κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δοξάν, ὥσπερ τὰ πρὸς Βορρᾶν μέρη τὰ γινώριμα ἐν 25 ὀνόματι Σκύθας ἐκάλεον, ἢ Νομάδας, ὥς Ὅμηρος· ὑπερὸν δὲ ^m καὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν γνωσθέντων, Κελτοὶ, καὶ Ἴβηρες, ⁿ ἢ συμμικτῶς Κελτίβηρες, καὶ Κελτο- σκύθαι προσηγορεύοντο, ὅφ' ἐν ὀνόματι τῶν κατέχευται ἐθνῶν ταπεινῶν ^o ἀγνοίαν· οὕτω τὰ μεσημ- 30 βρινὰ πάντα, Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς Ὠκεανῷ. Ὁ μάρτυρε δὲ τὰ τοιαῦτα. Ὁ τε γὰρ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ φησὶν οὕτω·

^a μέχρι πόλεως ex correct. Med. 2. et ex secunda correctione μέχρι ποσὲ. ^b πωρελθόντες Med. 1. 2. Mosc. ^c deest ὑπὸ Mosc. ^d πῖσιν ψευδῇ ex correct. Med. 2. ^e ὥς τῷ μεταξὺ ex correct. Med. 2. ^f οὕτω Esc. ^g μὴ γινώσκομένων Par. 3. ^h γινώσκομένων Mosc. ⁱ εἴρηκεν παλαιάν Par. 1. 2. Med. 1. ^j λέγεται Med. 2. ^k τὴν πολλήν Med. 1. ^l ταῦτα Par. 3. ^m deest καὶ Med. 1. Mosc. Par. 1. 2. ⁿ οἱ μίκτως Bre. Par. 3. ^o μίκτως Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. sed Med. 2. postea corrigitur, et Par. 2. habet συμ... alia manu supra. ^p μαρτυρεῖται Esc.

1. Πάντες γὰρ] Cur omisit Strabo expeditionem maritimam regnante Necho factam, nescio; qua Phoenicii quidam a sinu Arabico provecti, anno tertio ad Ægyptum per columnas Herculis, et mare Mediterraneum, reditum fecerunt; ideoque Africam circumnavigarunt. Herodotus hanc memorat, et non credit; sed quas contra rationes affert, eæ veritatem facti probant. Scribit enim nautas incredibile quoddam dixisse, et præcipue, τὸ ἥλιον ἔχον ἐς τὰ δεξιὰ, Solem ad dextram habuisse, nempe meridianum Solem; nam in ortu et occasu Sol ubique est ad dextram et sinistram. Hoc igitur vult Herodotus, Phoenicios Solem ad dextram habuisse, cum in extremis Lybiæ promontorio appulissent, et ad Occidentem in reditu proras converterent. Hoc enim accidere necesse est omnibus, qui Africam circumnavigant; cum ultra tropicum Capricorni progressi sint. Hanc relationem non esse ab Herodoto effictam patet; quis enim lectorem moneret, ne iis, quæ ipse effinxerat, crederet? Nec Ægyptios telluris figuram ignorantes hæc effinxisse verisimile est: honos enim Phoeniciis, non Ægyptiis datur: et præterea non credendum est eos, obstantibus præjudiciis contrariis, verum conjectura affectos esse. F.

8. ἅπαντες δὲ οὗτοι] Et qui ab oriente versus occidentem, et qui ab occidente orientem versus: sic manifesto duæ fiunt Æthiopię, altera in quam deveniunt illi, altera in quam isti. Casaub.

14. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἄλλην] Tertiam affert interpretationem verborum poetæ de divisione Æthiopię omnium meo iudicio maxime probabilem. Idem.

modo Æthiopiam distinguere licet. Quicunque enim in Oceano Africæ oram prætervecti sunt, five a rubro mari, five a columnis Herculis inita navigatione, aliquousque progressi, deinde retro abierunt, multis prodire vetiti incommoditatibus, apud multosque eam opinionem confirmarunt, medium isthmo aliquo dividi. Atqui totum Atlanticum mare in se coit, maxime quod est versus meridiem. Quotquot autem navigarunt, finem suæ navigationis loca Æthiopica nominaverunt, itaque renunciaverunt. Quid ergo est absurdi, si 10 Homerus quoque hac fama ductus, Æthiopes bifariam divisit, Orientales alios, alios Occiduos faciens? Cum de iis, quæ in medio sunt, non conflictet habitenturne an secus. Cæterum Ephorus aliam quoque historiam refert veterem, de qua inaudivisse Homerum non est rationi adversum. Narrari ait a Gaditanis, Æthiopes, cum Libyam usque ad occasum peragrassent, ibi mansisse eorum quosdam, quosdam etiam maritimæ oræ bonam occupasse partem: atque inde colligit Homerum etiam dixisse:

Extremos hominum Æthiopes geminisque diremptos Partibus. —

Proinde et hæc contra Aristarchum, ejusque secutos opinionem, dicere licet, et alia his adhuc magis probabilia, itaque tantam ignoracionem a poetæ amoliri. Nam de priscorum Græcorum sententia hoc dico, quod sicut notæ versus Septentrionem gentes, uno prius nomine, omnes vel Scythæ, vel Nomades, (ut ab Homero), appellabantur; ac postea temporis, cognitæ regionibus occiduis, Celtæ, Iberi, aut mixto nomine Celtiberi, ac Celsocythæ dici cœperunt, cum prius ob ignoracionem singulæ gentes uno omnes nomine afficerentur: ita, quæ ad Oceanum versus meridiem sita sunt, omnia Æthiopię appellatione fuisse notata. Hæc testimoniis comprobari possunt. Sic enim loquitur Æschylus Prometheo soluto:

16. ὑπὸ τῶν Ταρτησίων] Quæ prius Tartessus erat, postea Gadir est appellata. Sallustius Histor. lib. ii. *Ut alii tradiderunt, Tartessum Hispaniæ civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gadir habent.* Vide Plinium libro iv. extremo, et Strab. libro 111. Idem.

24. Φημί γὰρ κατὰ τὴν τῶν ἀρχαίων] Quarta interpretatio verborum poetæ: atque hæc Straboni maxime probatur: ideo ait Φημί, quod est ἀξιωματικόν. Prius docet Æthiopas a veteribus fuisse appellatos omnes Oceani accolæ ad meridiem, ab ortu aut occasum, deinde quomodo hi divisi essent explicat. Idem.

26. Σκύθας ἐκάλεον, ἢ Νομάδας, ὥς Ὅμηρος] Strabo paulo ante docuit, poetam etiam septentrionales homines cognovisse, nec tamen ὀνομαστὶν indicasse, sed eam vitæ degendæ rationem iis tribuisse, ut satis constet Νομάδας eum describere: deinde locum profert, qui est initio Iliad. v. de quo fusius tractabitur libro vii. Idem.

Ibid. Νομάδας, ὥς Ὅμηρος] Apud Homerum non meminisse me legere hoc vocabulum. Sed puto intelligi, quod populos post Thraciam habitantes ἄβρις vocat, quod ἀμαξοβίος et νομάδας plerique intelligunt, initio Iliad. v. quales et Horatius describit. lib. iii. Od. 24. Versus Æschyli non solum distinxit in tanta varietate. In Phaëthonte ipse τῷ. Legi ἐν τῷ. Citat hanc tragediam etiam Athenæus. Xylind.

30. τὰ μεσημβρινὰ πάντα, Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι] Veteres Ptolemaeus sequitur, εἰσὶ δὲ, inquit, ὁμοίως οἱ ὑπὸ τὸν ζωδιακὸν οἰκῶντες, ἀπὸ δύσεως μέχρις ἀνατολῶν, ἅπαντες μέλανες τὰς χεῖρας, Αἰθιοπες. Idem alibi Æthiopiam facit, τὴν μὲν ἑῶν, τὴν δὲ ἐσπερίν. Casaub.

*Marisque fluctus cernes puniceos rubri
Sacrum fluentum, et aëreo quæ fulmine
Palus ad Oceanum percellitur sita
Omnigenum Æthiopum, qua Sol cuncta qui videt,
Identidem immortale corpus abluit,
Reficitque mollibus undis sudantes equos.*

Nam cum per totum meridiei obversum tractum
Oceanus respectu Solis repræsentet horizontem,
Æthiopes quoque per eum totum extendit. Et
Euripides in Phaëthonte Clymenen ait,

*Meropi datam, regi terræ illius,
Quam, cum quadrigis tellurem superat suis,
Primum aurea flamma Sol almus percutit.
Et eam nigra vicina gens cute prædita,
Auroræ vocat ac Solis stabulum lucidi.*

Quo quidem loco stabulum equis Auroræ et Solis
idem adscribit: in sequentibus autem, vicinum id
facit ædibus Meropis: atque in tota illa id fabula
est attextum, non sane ad Æthiopiam peculiariter
eam pertinens quæ est post Ægyptum, sed ad eam
oram maritimam, quæ per totum meridianum trac-
tum porrigitur. Ephorus quoque antiquam de Æ-
thiopia opinionem refert, in oratione de Europa
indicans, cœli ac terræ locis in quatuor diductis
partes, eam quæ est versus Subsolanum, habitari
ab Indis: quæ versus Austrum, ab Æthiopibus:
quæ versus occasum, a Celtis: Aquiloni objectam,
a Scythis: additque Æthiopiam Scythia esse maio-
rem. Videtur enim, inquit, gens Æthiopum pro-
tendi ab ortu hyberno usque ad occasum: eique

Φοινικόπεδον τ' ἐρυθρᾶς ἰερὸν
Χεῦμα θαλάσσης,
Χαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὀκεανῷ
Λίμναν ἅπαντοτρόφων Αἰθίοπων,
Ἴν' ὁ παντοπόπλος ἥλιος
Αἰεὶ χροῖτ' ἀθάνατον,
Κάματόν δ' ἵππων θερμαῖς
Ἵδατος ἑμαλακῆ προχοαῖς ἀναπαύει.
Παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τῆς Ὀκεανοῦ
ταύτης ἑπρὸς τὸν ἥλιον ἵχοντος τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν
χέσιν, παρ' ὅλην καὶ τὰς Αἰθίοπας αὐτὸν φαίνεται.
Ὁ τ' Εὐριπίδης ὅπῃ τῷ Φαέθοντι, ἢ τῇ Κλυμένην φησὶ
— δοθῆναι Μέρωπι τῆς δ' ἀνακτι γῆς.
Ἦν δ' αὖτε τρίππων ἀρμάτων πρῶτην χθόνα
Ἥλιος ἀνίχων χρυσέα βάλλει φλογί.
Καλῶσι δ' αὐτὴν γείτονες μελάμβροτοι,
Ἐὼ φαεννὰν ἡλὶς δ' ἵπποσάσεις.

Νῦν μὲν δὴ κοινὰς ποιεῖται τὰς ἵπποσάσεις τῇ τε
Ἡοί, καὶ τῷ Ἠλίῳ· ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς πλεονάζον αὐτὰς
φησὶν εἶναι τῇ οἰκῇ τῆς Μέρωπος· καὶ ὅλη γὰρ τῇ
δραματουργίᾳ τῆτο ὡραπέπλεκται· εἰ δὴ περὶ τῆς
κετ' Αἰγυπτοῦ Αἰθιοπίας ἴδιον ὄν, μᾶλλον δὲ τῆς
παρ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα διακρίσας ὡραχίας.
Μηνύει δὲ καὶ Εφορος τὴν παλαιὰν περὶ τῆς Αἰθιο-
πίας δόξαν, ὅς φησιν ἐν τῷ περὶ τῆς Εὐρώπης λόγῳ,
τῶν περὶ τὸν ἄρανόν, καὶ τὴν γῆν τόπων, εἰς τέσσαρα
μέρη διηρημένων, τὸ πρὸς τὴν Ἀπηνιῶτιν, Ἰνδὸς ἔχειν·
πρὸς Νότον δὲ Αἰθιοπίας· πρὸς δύσιν δὲ, Κελτῶν·
πρὸς Βορρᾶν ἄνεμον, Σκύθας· προσέθησι δ' ὅτι μεί-
ζων ἢ Αἰθιοπία, ἢ ἡ Σκυθία. Δοκεῖ γὰρ φησὶ τὸ τῶν
Αἰθίοπων ἔθνος ὡρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν
μέχρι τῆς δυσμῶν ἢ Σκυθία δ' ἀντίκειται τῷ τῷ. Ὅπ

^a παντοτρόφων Eton. Mofc. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ^b ἥλιος Med. 1. ^c Med. 1. videtur habere μαλακῆ ex correct.
^d τ' ἀναπαύει Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^e εἰς τὸν ex correct. Med. 2. ^f Par. 1. habet... οἰκῇ supra χρεῖαν. ^g αὐτῶν Par. 1. 2.
Bre. Mofc. ^h τὴν Κλυμένην δοθῆναι φησὶ Med. 1. 2. Mofc. ⁱ φαεννὰν et ex correct. φαεννὰν Med. 2. ^k παρὰ ex correct. Med. 1.
^l ὡς φησὶν Mofc. ^m πρὸς δὲ Βορρᾶν Med. 1. Par. 3. Efc. Mofc. Gron. πρὸς δὲ Βορρᾶν Med. 2. ⁿ Lege δυσμῶν F.

1. Φοινικόπεδον τ' ἐρυθρᾶς] Ex libro primo c. 41. Dionysii Hal-
licarnassensis suspicari possumus, verba hæc fuisse Promethei,
qui Herculem in illa fabula præmonebat de iis omnibus, quæ
ipsi erant exequenda. Verum, hæc, ut puto, a choro pronun-
tiata sunt, qui diceret se tantum terrarum esse emensum ut vise-
ret Prometheus. Similisque omnino locus de Titanum ad-
ventu ad Caucaum, ubi erat Prometheus, ab Arriano in Pe-
riplō Ponti Euxini ex eadem tragœdia refertur. Ecquam autem
paludem Χαλκοκέραυνον Æthiopum poëta intelligat, non sane ipse
intelligo. In libris veteribus παντοτρόφων scribitur, non παντο-
τρόπων. Quod ad Æthiopas attinet, etiam in Prometheus δεσμ.
v. 781. al. 806. eos πρὸς ἡλὶν πηγαῖς collocat Æschylus: Verba
poëtae sunt hæc:

— τηλερὸν δὲ γῆν
Ἡεῖς κελαινὸν φύλον, οἱ πρὸς ἡλὶν
Ναῖσιν πηγαῖς, ἵδα ποταμὸς Αἰθίοψ. Casaub.

3. Χαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὀκεανῷ λίμναν] Χαλκοκέραυνος λίμνη ad
catadupas Nili refert, ubi flumen præcipitans se fragore audi-
tum incolis aufert, ut ait Plinius Hist. Nat. 1. 6. c. 29. et hæc
est χαλκοκέραυνος seu ærisoni explicatio. Pomponius Mela λίμναν
describit. Inde (Nilus) partim asper, partim navigia patiens,
in immanem lacum devenit, ex quo, præcipiti impetu egressus, us-
que ad Elephantidem decurrit. Hic lacus proprie ad Æthiopas
refertur, nam ultra catadupas Æthiopia est secundum Plinium.
Hist. nat. lib. 5. cap. 9. Est etiam παρ' Ὀκεανῷ nam ex præ-
cedenti patet veteres Oceanum tanquam Æthiopias vicinum de-
scribere. Bryantius in Mythol. t. 3. p. 434. hunc Æschyli lo-
cum diverso modo explicat, ac Straboni de situ Æthiopias re-
pugnat. F.

Ibid.] In versibus fragmenti Æschylei tertio et quarto;

Χαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὀκεανῷ
Λίμναν ΠΑΝΤΟΤΡΟΦΩΝ Αἰθίοπων
“Ecquam paludem χαλκοκέραυνον Æthiopum poëta intelligat,”
cum Casaubono ignorare me fateor. Pro παντοτρόφων scriben-
dum esse suspicor ΠΟΝΤΟΤΡΟΦΩΝ, ut de Icthyophagis locutus
fuerit Æschylus. Cætera sic in metra redigere proclive est.

Ἴν' ὁ παντοπόπλος ἥλιος αἰεὶ
Χροῖτ' ἀθάνατον, κάματόν δ' ἵππων,
Θερμαῖς Ἵδατος
Μαλακῆ προχοαῖς ἀναπαύει.

Ex his probaturus est Strabo, Æthiopas, secundum Æschyl-
um, per totam plagam meridionalem juxta Oceanum porrigi.
Παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τῆς Ὀκεανοῦ ταύτης πρὸς τὸν ἥλιον
ἵχοντος τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν χέσιν, παρ' ὅλην καὶ τὰς Αἰθίοπας ΑΥ-
ΤΟΝ ΦΑΙΝΕΤΑΙ. Posteriora aperte mendosa sunt. Corrigebat
Casaubonus sic, παρ' ὈΛΟΝ καὶ τὰς Αἰθίοπας ΑΥΤΩ ΕΙΝΑΙ φαί-
νεται, aut sine voce αὐτῷ. Malim; παρ' ὈΛΟΝ καὶ τὰς Αἰθίοπας
ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ. T.

9. Παρ' ὅλον γὰρ τὸ] Lege totum hunc locum hoc modo, παρ'
ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα, τῆς Ὀκεανοῦ ταύτης πρὸς τὸν ἥλιον ἵχον-
τος τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν χέσιν, παρ' ὅλον καὶ τὰς Αἰθίοπας αὐτῷ εἶναι
φαίνεται. Aut sine voce αὐτῷ. Sensus est: credidisse Æschylum
et reliquos veteres, per totam plagam meridionalem porrigi
juxta oceanum Æthiopas, cum situs totius illius tractus, eodem
plane modo se habeat ad Solem. Ipse se infra explicat, ὃ γὰρ αὖ
τόπων, αἰτ, τῶδε τῆς κλίματος προσβάλλου τὴν διάνοιαν, καὶ ἐπὶ τῷ Ὀ-
κεανῷ ἴση καὶ ἐπὶ τῇ Αἰθιοπία. Casaub.

29. μείζων ἢ Αἰθιοπία, ἢ ἡ Σκυθία] Et tamen, ut mox ait, Scy-
thia ἀντίκειται Æthioπίας. Sed ratio manifesta: ἀντίκειται enim
Scythia Æthioπίας, ut in Sphæra Arcticus circulus Æquatori.
Idem.

3. πρὸς

δ' ὁ ποιητὴς ὁμολογῶς τέτοις, καὶ ἐκ πάνδε δῆλον,
ὅτι ἡ μὲν Ἰθάκη κεῖται

* Πρὸς ζόφον (ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον) αἱ δὲ τ' ἀ-
νευθε πρὸς ἡῶ τ' ἡελίου τε·

ὅλον τὸ νότιον πλευρὸν οὕτω λέγων· καὶ ἐπὶ ὅταν φῇ 5

† Εἴτ' ὅπῃ δέξι' ἰώσι πρὸς ἡῶ τ' ἡελίου τε,

Εἴτ' ἐπ' ἀριστερά, τοί γε ποτὶ ζόφον ἡρόεντα.

Καὶ πάλιν·

‡ Ω φίλοι, εἰ γάρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος, εἰδ' ὅπῃ ἡῶς,

οὐδ' ὅπῃ ἡελίος φαειμόβροτος εἰς ὑπὸ γαῖαν, 10

οὐδ' ὅπῃ ἂν ἀνείηται. —

περὶ ὧν λέγεται καὶ ἐν τοῖς ἑπεὶ τ' Ἰθάκης λόγοις
σαφέστερον. Ὅταν ἐν φῇ·

|| Ζεὺς γὰρ ἐς Ὀκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπίας

Χηρὸς ἔβη, —

κοινότερον ἂν λεκτέον, καὶ τὸν Ὀκεανὸν τὸν ἑχθ' ὅλον

τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον, καὶ τὰς Αἰθιοπίας·

ὡ γὰρ ἂν τόπῳ τῷδε τῷ κλίματος ἑ προσβάλλοις †

ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὅπῃ τῷ Ὀκεανῷ ἔση, καὶ ἐπὶ τῇ Αἰ-
θιοπίᾳ· οὕτω δὲ λέγει καὶ τὸ,

§ Τὸν δ' ἔξ Αἰθιοπῶν ἀνίαν, —

Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὄρεων ἴδεν. —

ἴσον τῷ, ἀπὸ μεσημβρινῶν τόπων· Σολύμους λέγων οὐ

τὰς ἐν τῇ Πισιδίᾳ, ἀλλ', ὡς ἔφη, ὑπερτέραν, ἢ πλάσας

τινάς ὁμωνύμους τὰς ἀναλόγως ἔχοντας πρὸς τὸν 25

πλέοντα ἐν τῇ χερσίδι, καὶ τὰς ἐκεῖ μεσημβρινὰς, ὡς

ἐν Αἰθιοπίας, ἢ ὡς οἱ Πισιδικοὶ πρὸς τὸν Πόντον, καὶ

τὰς ὑπὲρ τῆς Αἰγυπτίας Αἰθιοπίας. Οὕτω δὲ καὶ τ' περὶ

τῶν γέρανων λόγον κοινὸν ποιούμενος φησὶν·

† Αἱ τ' ἐπεὶ ἐν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθροισαὶ ὄμβρον, 30

Κλαγγὴν τὰ γὰρ πέτονται ἐπ' Ὀκεανοῖο ῥοάων,

Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρεσσι.

Οὐ γὰρ ἐν μὲν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις ὁράται

φερομένη ἡ γέρανος ὅπῃ τὴν μεσημβρίαν, ἐν δὲ τοῖς

κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἢ Ἰβηρίαν ἐδαμῶς, ἢ τοῖς κατὰ 35

τὴν Κασσίαν, καὶ Βακτριανὴν· κατὰ πᾶσαν ἐν τὴν

μεσημβρινὴν παραλίαν τῷ Ὀκεανῷ παρατείνοντος, ἐφ'

ἅπασαν δὲ καὶ χειμῶν γέντων, δέχεται δὲ καὶ τὰς

Πυγμαῖας μεμυθυμένους κατὰ πᾶσαν. Εἰδ' οἱ ὑπερὸν

τὰς Αἰθιοπίας ὅπῃ τὰς κατ' Αἰγυπτίον ἑ μόνους ἑ μετ' 40

γαρον, καὶ τ' ὅπῃ τῷ Πυγμαίων λόγον, ὅθεν ἂν εἴη

πρὸς τὰ πάλαι. Καὶ γὰρ Ἀχαιοὺς, καὶ Ἀργεῖους, οὐ

πάντας μὲν νῦν φαμέν τὰς τραπέουσιντας ὅπῃ Ἰλίον·

opposita est Scythia. His consentire poetam, vel
inde liquet, quod Ithaca ipso auctore spectat,

Obscuris obversa plagis : nam solis ad ortum
Auroramque aliae spectant. —

Tenebras autem Septentrionem intelligit : solem
ac auroram dicens, totum Meridionale dicit latus.

Rursum :

Sive illae dextra volitant Titgnis ad ortum,

Auroramque, petunt laeva seu parte tenebras.

Et alibi :

O Socii, neque enim noctis quo cardine surgat

Caligo, vel qua roseis auriga quadrigis

Veſta diem referat, praecipis ubi lampada condat

Titan, qua curru terram superetve supino

Novimus. —

De quibus apertius dicitur, ubi de Ithaca sermo
instituitur. Quando itaque dicit :

15 Namque besternus ad Oceanum est, justosque profectus
Juppiter Aethiopas, quorum convivium visit :

communius hoc est accipiendum, de Oceano videli-

cet totum meridionalem alluente tractum, et Aethi-

opas : ad quemque enim istius tractus locum ad-

20 verteris cogitationem, ad Oceanum eris et in Aethi-
opia. In hunc sensum id quoque dicit :

Ast hunc Aethiopum rediens Neptunus ab oris

Eminus e Solymis conspexit montibus. —

Quod perinde est ac si dixisset, a meridionali-

bus locis. Non enim loquitur de Solymis qui sunt

in Pisidia : sed (sicut supra dixi) fingit iis quos-

dam cognomines, qui eundem habeant respectum

ad rate vectum Ulyssis, et eos qui istis in locis

versus meridiem habitant, ac sunt Aethiopum in-

star ; qui est Pisidicorum ad Pontum, et Aethio-

pas ultra Aegyptum incolentes. Hoc modo etiam

de gruibus amplificavit orationem :

Quae simul ac fugere imbres, hyememque nivalem,

Cum magno Oceani clangore feruntur ad undas,

Pygmaeis pugnamque viris, caedisque ferentes.

Neque enim a Graecia tantum versus meridiem vo-

lant grues, non etiam ex Italia, Hispania, Caspia, aut

Bactriana eodem modo. Sed cum Oceanus totam

meridionalem alluat oram, et eam undiquaque grues

hyemis evitandae causa petant, intelligendum est

fingi ab Homero hoc, Pygmaeos ad totam illam

oram habitare. Quod autem posteri Aethiopas eos

solos vocarunt, qui supra Aegyptum degunt, item-

que narrationem de Pygmaeis ad eos astringunt : id

ad antiqua nihil attinet. Nam hodie non omnes

populi, qui in expeditione ad Ilium fuere, Achaeo-

* Odyss. i. 26. † Iliad. μ. 239. ‡ Odyss. κ. 191.

^a τοι ἴδμεν Par. 3. τὸ ἴδμεν Mosc. ^b ἀνείηται Par. 1. 2. 3. ^c παρὰ ex correct. Med. 1. ^d Legi potest et δεκτέον Marg. Cas.

^e καὶ ὅλῃ Par. 1. 3. καὶ ὅλῃ Par. 2. Med. 1. sed Par. 2. habet καὶ ὅλῃ alia manu supra. ^f προσβάλλεις Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2.

Mosc. ^g πλάσας Med. 2. ^h ὅν Par. 3. et Par. 2. sed cum ὡς alia manu supra. ⁱ ἐν ex correct. Med. 1. ^j ποτὼνται in vet.

Marg. Cas. sic Par. 1. et sic Par. 2. emendatur ab alia manu. ποτὼνται Med. 1. Mosc. ποτὼνται Med. 2. et ex correct. ποτὼνται,

^k μόνους deest Esc. ^l κατήγαγον ex correct. Med. 2.

3. Πρὸς ζόφον (ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄρκτον) Ita Strabo hanc vocem
censet hoc loco accipiendam : qua de re lege libro x. ubi de
Ithaca. Nam in illum locum mox ipse hanc disputationem re-
jicit. Idem.

24. πλάσας τινας ὁμωνύμους] Nihil est causae, cur Homerus ali-
quid videatur effinxisse. Neptunus enim Aethiopia decesserat,
cum Ulysses conspiceret, et rediens ad Aegaeas, (ubi domicilium
posuit Homerus), per Solymaeos montes in Pisidia iter faciebat.

Verbum τηλόθεν longe distare Deum indicat : ideoque propter
distantiam nil, ut opinor, objiciendum restat. F.

41. καὶ τὸν περὶ τῶν Πυγμαίων λόγον] Non enim Pygmaeos col-
locant recentiores ad plagam meridionalem : sed vel in India,
hoc est in oriente ; vel in Thracia, hoc est versus septentrio-
nem. Strabo autem libro xvi. suspicatur τὴν μικροφυῖαν τῶν ἐν
τῇ Λιβύῃ φερομένων huius fabulae de Pygmaeis occasionem dedisse.
Casanb.

rum aut Argivorum nomine intelliguntur, quod tamen omnibus iis attribuit Homerus. Simile est quod de Æthiopibus dixi, esse intelligendos scilicet eos qui accolunt per totam oram Oceani a Solis ortu usque ad ejus occasum: nam sic dicti Æthiopes natura sunt a se invicem divulsi sinu Arabico, diviso circulo meridiano iuxta sectione in morem fluminis: cujus sectionis longitudo est fere xv. M. stadiorum: latitudo maxima non multum excedit stadia M. idque longitudini accedit, quod intimus ejus sinus recessus a mari Pelusiaco itinere tridui aut quadridui abest, isthmo interjecto. Quemadmodum igitur elegantiores eorum, qui Asiam ab Africa dividunt, pro confinio commodiore utriusque continentis habent sinum, quam Nilum: quippe quod ille propemodum ab uno mari ad alterum omnino penetrat, cum Nilus ab Oceano multis partibus longius absit, ideoque Asiam universam ab Africa non dirimat: ita ego existimo poetam censuisse eodem modo meridionalem totum tractum universi terræ habitatae orbis in duas esse ab hoc sinu divisum partes. Qui ergo ignoraverit isthmum, quem is sinus cum Ægyptio mari constituit? Etenim omni ratione caret, perspicue ei fuisse notas Thebas Ægyptias, a nostro mari stadiis paulo paucioribus v. M. distitas: ignotum autem intimum recessum Arabii sinus, et isthmum apud eum, cujus latitudo non est major M. stadiis. Multo etiam absurdius id videri possit, novisse Homerum Nilum Ægypto cognominem tantæ regioni, causam autem hujus rei ignorasse. Maxime autem occurreret Herodoti dictum, do-

Ὅμηρος δὲ καλεῖ πάντας. Παραπλήσιον δὲ ἐστὶν ὁ λέγων, καὶ ὡς τῶν δίχα διηρημένων Αἰθιοπῶν, ὅτι δεῖ δέχεσθαι τὰς παρ' ὅλην τὴν Ὠκεανὸν ἀγείροντας ἀφ' Ἡλίας ἀνίστοντος, μέχρι Ἡλίας δυσόμενης· οἱ γὰρ οὕτω λεγόμενοι Αἰθιοπες, δίχα διήρηνται φυσικῶς τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, ὥς ἂν μεσημβρινῆ κύκλου τμήματι ἀξιολόγῳ, ποταμὸς δίκην ἐν μήκει σχεδὸν π καὶ πεντακιχλίων σταδίων ὅπῃ τοῖς μυρίοις· πλάτει δ' ἐπὶ πολλὸν τῶν χιλίων μέζονι, τῷ μεγίστῳ πρόσκειται δὲ τῷ μήκει, καὶ τὸν μυχὸν τῆς δὲ τῆς κόλπας διέχει τῆς κατὰ Πηλῶσιον θαλάσσης, τριῶν, ἢ τεττάρων ἡμερῶν, ἣν ἐπέχει ὁ ἰσθμὸς. Καθάπερ οὖν οἱ χαρίεστεροι τῶν διαιρέσεων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Λιβύης, ὅρου εὐφρέτερον ἡγνῶνται τῶτον τῶν ἡπείρων ἀμφοῖν· ἢ τὴν κόλπον, ἢ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν γὰρ δέχεται παρ' ὀλίγον πανταλῶς ἀπὸ θαλάσσης ὅπῃ θαλάσσιον· τὸν δὲ Νεῖλον πολλαπλάσιον ἀπὸ τῆς Ὠκεανῆς διέχειν, ὥστε μὴ διαίρειν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Λιβύης· τῶτον ὑπολαμβάνει τὸν πρὸς τὸν κατὰ τὰ μεσημβρινὰ μέρη πάντα καὶ ὅλην τὴν οἰκούμενην, δίχα διηρῶσθαι νομίσαι τὸν ποταμὸν τῷ κόλπῳ τέττα. Πᾶς οὖν ἡγνῶει τὸ ἰσθμὸν, ὃν οὗτος ποιεῖ πρὸς τὸ Αἰγυπτίον πέλαγος· καὶ γὰρ δὴ καὶ τελέως ἄλλοθεν, εἰ τὰς μὲν Αἰγυπτίους Θήβας ἡδεῖ σαφῶς, αἱ δὲ χεῖρες τὴν κατὰ ἡμᾶς θαλάσσης σταδίας μικρὸν ἀπολείποντας τῶν πεντακιχλίων· τὸν δὲ μυχὸν τῆς Ἀραβίης κόλπας μὴ ἡδεῖ, μηδὲ τὸ ἰσθμὸν τὸν κατὰ αὐτὸν, πλάτος ἔχοντα οὐ πλείονων ἢ χιλίων σταδίων. Πολὺ δ' ἂν ἀλογώτερον δοξείεν, εἰ τὸν μὲν Νεῖλον ἡδεῖ ὁμαλῶς τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενον, τὴν δ' αἰτίαν μὴ εἶρα τέττα· μάλιστα γὰρ ἂν προσ-

^a παρὰ ex correct. Med. 1. ^b τῶν κόλπων ex correct. Med. 2. ^c ἀπὸ τῶν πεντ... Par. 3. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. MSS. Ἀραβίᾳ Marg. Cas. sic Par. 1. Etion. ^d προσπίπτει Par. 1. Etion. προσπίπτει Med. 1. et 2. sed postea corrigitur.

6. ὡς ἂν μεσημβρινῆ κύκλου τμήματι ἀξιολόγῳ] Docet obiter sinum Arabicum esse ὅριον ἄξιον, quo dividi Æthiopia censeatur in duas: nam si parum promineret versus septentrionem hic sinus, non recte eo videri posset Strabo Æthiopiam dividere: contrarium igitur probat. Idem supra de Nilo factum ab eo. Vocat autem Strabo stadiorum xv. millia, τμήμα ἀξιολόγῳ, circuli meridiani. Meridianum circulum dividunt Astrologi, ut et Zodiacum, in gradus ccclx. horum graduum unicuique censuit Eratosthenes respondere in terris stadia dcc. Ptolemæus vero ait v. Nos sequamur Ptolemæum. Ex Ptolemæi igitur sententia stadia supra posita, gradus efficient xxx. Jam si consideres quotam meridiani circuli partem nostra οἰκούμενη obtineat, hoc est, quæ sit ejus latitudo, videbis merito gradus xxx. dici a Strabone ejus circuli τμήμα ἀξιολόγῳ. Porro quæ ratio est trium ad xxxvi. ea etiam est horum xxx. ad ccclx. Sequimur autem lectionem vulgatam, quæ etiam Aldi est, et quam plerique libri veteres habent. Auctor tamen Epitomæ pro μυρίοις legit διαμυρίοις. Sic erunt stad. xxv. m. pro xv. m. Sed hæc profecto summa nimia est: quum etiam ea quam sequimur longe exsuperet dimensiones Ptolemaicas: quas si sequamur non videtur hic sinus plus quam xx gradus obtinere, hoc est stadiorum x. m. Casaub.

II. τριῶν, ἢ τεττάρων ἡμερῶν, ἣν ἐπέχει ὁ ἰσθμὸς.] Vox ὁδὸς et si sæpissime in hoc loquendi genere desideratur, tamen hic duriuscula videtur ejus ellipsis. Vocat autem iter trium aut quatuor dierum intervallum mille stadiorum: tot namque stadiorum fuit isthmus Arabicus: auctores Strabo et Plinius: quamquam Posidonius md. aiebat. Vult igitur hic noster, iter terrestre unius diei esse vel stadiorum 333 $\frac{1}{3}$ vel 250. Sic libro quinto, intervallum quod est a Tarante Brundisium, iter vocat unius diei: quum id intervallum stadiorum sit cccx. Herodotus, tantum cc. ἢ δὲ ὁδὸς, ait, ἢ ἡμερησίῃ ἀνὰ διηκίσια στάδια συμβέβηται μοι. Locus est in Melpom. c. 101. Et ita Livius libro xxi. iter unius diei dixit, pro eo quod dixerat Polybius libro 111. ἀγέστια στάδια. Romani vero jurisconsulti longe humaniores, qui vicena milla passuum tantum, hoc est stadia 160 aut

ad summum 166 $\frac{2}{3}$ in singulos dies dinumerari jubent. Herodotus quoque Terpsich. videtur significare, iter unius diei esse stadiorum centum et quinquaginta. Atque hæc de itinere terrestri. Quid de marino? Marinus, ut refert Ptolemæus, M. stadia navigationem unius diei esse statuebat. Aristides in Ægyptio facile confici scribit, secundis spirantibus ventis, stadia mille et ducenta. Herodotus Melpom. hac de re sic scribit: ἡδὲς ἐπίπαιν μάλιστα καὶ καταύγει ἐν μακρῇ ἡμέρᾳ ὀργυίας ἐπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ ἑξακισμυρίας. Ex hujus igitur sententia navis ἐντὸς νυκθήμερον conficit ὀργυίας quidem 130000 stadia autem 13000. Singula enim stadia orgyas continent 100 eodem Herodoto lib. ii. c. 100 teste. Polybius paulo ante negabat confici solere stadia 2000 uno die. Strabo libro x. testatur: ἀπὸ τῆς Κυρηνάας ἐπὶ τὸ Κεῖρ μέτωπον Κρετᾶ promontorium, duorum dierum ac noctium esse πλεον: esse autem id intervallum ex sententia Eratosthenis stadiorum bis mille. Plinius autem de eodem intervallum sic scribit lib. iv. c. 12. Ipsa (Creta) abest promontorio suo quod vocatur Criu metopon, ut prodit Agrippa, a Cyrenarum promontorio Phycunie cccxxv. M. Pass. Hæc semel annotare volui: quia in his libris toties harum rerum mentio reperitur. Idem.

23. εἰ τὰς μὲν Αἰγυπτίους Θήβας ἡδεῖ σαφῶς.] Aristoteles Meteorolog. libro primo c. 14. causam cur Homerus Thebarum potius quam Memphis, aut alius inferioris Ægypti urbis, faciat mentionem hanc affert, quod nimirum tunc recens adhuc illa Ægypti pars aggesta fuisset. Itaque, ait, vel omnino non erat Memphis, aut si jam erat, non talis et tanta. Idem.

24. σταδίας μικρὸν ἀπολείποντας τῶν πεντακιχλίων.] Hæc fere est totius Ægypti longitudo: qua de re tractatur libro ultimo. Porro non conveniunt ista omnino Ptolemæi observationibus: ut nec alia quam plurima. Herodotus autem, Euterpe, i.e. lib. ii. c. 9. auctor est, ab Heliopoli, quæ est ad caput τῆς Delta, ἀνάπλιν ad Thebas stadiorum esse 4860. Idem.

29. ὁμαλῶς τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενοι.] Nam et regionem ipsam, et Nilum promiscue appellat poeta Ægyptum. Idem.

πίπτει τὸ ῥηθὲν ὑφ' Ἡροδότου, διότι δῶρον ἦν ἡ χώρα
τῆς ποταμοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἡξίστου τοῦ αὐτῆς ὀνόμα-
τος. Ἄλλως τὲ τῶν παρ' ἐκείτοις ἰδίων ταῦτ' ἐπὶ
γνωριμώτατα, ἀ καὶ παραδοξίαν ἔχει πινά, καὶ ἐν
τῷ φανερῷ πᾶσιν ἐπὶ τοῖσιν δ' ἐπὶ καὶ ἡ τῆς Νείλου 5
ἀνάστασις, καὶ ἡ ἀπόχρωσις τῆς πελάγους. Καὶ χαλ-
περ οἱ ἁποσταχθέντες πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ὅθεν πρό-
τερον ἰσχυροῖσι^b περὶ τῆς χώρας, ἢ τὴν τῆς Νείλου φύ-
σιν, ἀπὸ τῆς ὀπιχωρίας μὴτε καινότερα τέτων
λέγειν ἔχειν πρὸς ἀνδρας ξένους, μὴτ' ὀπιφανέστερα^c 10
περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς. (τῷ γὰρ ἰσχυροῖσιν^c περὶ τοῦ
ποταμοῦ, χαλκιδήμιος ἢ ἡ χώρα^d πᾶσα γίνεται ὅποια
πὶς ἐστίν). οὕτω καὶ οἱ ὀρίωντες ἀκούοντες, ὅθεν πρό-
τερον ἰσχυροῖσι τέττε. Προσέθουσιν οὖν τέττα, καὶ τὸ
^e φιλέδημον, καὶ τὸ φιλέδημον, τῆς ποιητῆς, ὅπερ 15
αὐτῷ μαρτυροῦσιν, ὅσοι τὸν βίον ἀναγράφουσι· καὶ ἔξ
αὐτῶν δὲ λαμβάνεται τῶν ποιημάτων πολλὰ παρα-
δείγματα τῆς τοιούτης. Οὗτος μὲν οὖν ἐκ πλείωνων
ἐλέγχεται, καὶ εἰδώς, καὶ λέγων ῥητῶς τὰ ῥητά, ἢ
σιγῶν· τὰ δὲ λίαν ἐκφανῆ ὀπιφανέως λέγων· θαν- 20
μάζειν δὲ δεῖ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Σύρων, πρὸς οὓς νῦν
ἡμῖν ὁ λόγος, ἢ εἰ μὴδ' ἐκείνους λέγοντος τὰ παρ' αὐτοῖς
ὀπιχωρία^h συνίσσιν, ἀλλὰ καὶ ἀγνοίαν αἰπῶνται, ἢ
αὐτοὺς ἐνόχους δέκνυνται ὁ λόγος. Ἀπλῶς δὲ τὸ μὴ
λέγειν, ἢ οὐ τοῦ μὴ εἰδέναι σημεῖον ἐστίν· ὅθεν γὰρ τὰς 25
τροπὰς τοῦ Εὐρίπου λέγει, ὅθεν τὰς Θερμοπύλας,
οὐδ' ἄλλα πλείων τῶν γνωρίμων πρὸς τοῖς Ἑλλήσιν·
οὐ μὴν^k ἡγνόησεν, ἀλλὰ καὶ λέγει· οὐ δοκεῖ δὲ
τοῖς ἐτελοκωφοῦσιν, ὥστε ἐκείνους αἰτιατέον. Ὁ ποιητὴς
τοίνυν διήπετας χαλεπὸν τοὺς ποταμούς, οὐ τοὺς χει- 30
μάρρους^l μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας^m ἀπλῶς, ὅτι πλη-
ροῦνται πάντες ἀπὸ τῶνⁿ ὀμβρίμων ὑδάτων. Ἄλλὰ τὸ
κοινόν, ὅτι τ' κατ' ἐξοχὴν ἰδίον γίνεται. Ἄλλως γὰρ

num esse fluvii Ægyptum ideoque hoc eum no-
mine dignatum fuisse. Alioquin etiam eorum quæ
singulis sunt locis peculiaria, hæc omnium sunt
notissima, quæ et rari aliquid habent, et omnibus
sunt conspicua: qualis est etiam Nili adscensio,
ac maris ingesto terræ aggere complanatio. Et
quemadmodum qui ad Ægyptum appellant, nihil
prius in regione ea considerant quam Nili natu-
ram: quod Ægyptii neque quicquam magis inau-
ditum peregrinis, neque illustrius suarum aliquid
rerum habent: (nam qui Nili naturam vestigarit,
ei totius regionis qualitas fit manifesta): ita et qui
procul inde remoti audiunt de Ægypto, primo
omnium de Nilo inaudiunt. Huc accedit etiam
discendi ac peregrinandi studium Homeri: quod
vitæ ipsius scriptores faciunt testatum, et ex ipsis
poëmatibus multa ejus fumi possunt documenta.
Ita multis argumentis convincitur Homero nota,
et ab eo commemorata fuisse diserte, quæ effanda
essent: alia eum tacuisse, aut cum essent nimis
manifesta, impositis aliis appellationibus extulisse.
Mirari autem oportet Ægyptios ac Syros, contra
quos jam nunc dicemus, quod non intelligunt Ho-
merum ea dicentem, quæ in ipsorum sunt patria,
et ignorationem ei objiciunt, cujus ipsos culpam
sustinere ostendimus. Omnino autem præterire ali-
quid, non est certum ignorationis indicium: nam
neque Euripi conversiones Homerus, neque Ther-
mopylas, neque alia multa apud Græcos nota com-
memoravit, quæ tamen non ignoraret: imò etiam
commemorat: sed non apparet hoc iis qui ultro
furdi esse volunt, ideoque ipsi sunt culpandi. Sane
poëta fluvios appellat ab Jove delapsos: non tor-
rentes modo, sed omnes in universum, quod om-
nes imbris implentur. Sed quod commune est,
id ob excellentiam unius alicujus fit peculiare.
Nam alio modo quis intelligeret torrentem ab

^a ἀποσταχθέντες *Mosc. et Par. 2.* sed alia manu supra.

^b παρὰ ex correct. *Med. 1.* ^c παρὰ ex correct. *Med. 1.* ^d γίνε-
ται πᾶσα *Med. 1. Par. 3.* ^e φιλέδημον *Med. 2.* φιλέδημον τῆς ποιητῆς, καὶ τὸ φιλέδημον *Par. 2. 3. Med. 1. 2.* ^f καὶ σιγῶν τὰ λίαν
ἐκφανῆ ἢ ἐπιθέτως λέγων *Par. 1. 2. deest δὲ Par. 3.* ^g εἰ δὲ μὴ δ' *Med. 2.* ^h συνίσσιν *Bre. Mosc. συνίσσιν Med. 1. 2.* ⁱ ἐπὶ τὸ *Par. 3.*
αὐτῷ ex correct. *Med. 2.* ^k ἡγνόησεν *Par. 3. Bre. Mosc. ἡγνόησεν Med. 1. 2.* ^l χεῖρας *Esc. Eton. Mosc. χεῖρας ex correct. Med. 1.*
^m κοινῶς *Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2.* ⁿ ὀμβρίων *Med. 1. Gron. Esc.*

1. Ἡροδότου] *Lib. ii. c. 5. Anon.*

14. Προσέθουσιν οὖν] *Lego προσέθωμι, adde. Ratio paret. Casaub.*

Ibid. καὶ τὸ φιλέδημον] Testantur summum sciendi quam plu-
rima studium quod in poëta fuit, cum alia, tum quæ de ejus
morte δηλούται: cui fabellæ similem postea confinxerunt alii
de morte Aristotelis, qui fuit unus omnium maxime φιλέδημον,
φιλομαθής, ac πολυμαθής. *Idem.*

15. καὶ τὸ φιλέδημον] Apparet ex iis quæ de ejus vita narrat
Herodotus. *Idem.*

19. λέγων ῥητῶς τὰ ῥητά, καὶ σιγῶν τὰ λίαν ἐκφανῆ, ἢ ἐπιθέτως λέγων.
Hic unus est, inquit, qui rerum quam plurimarum cognitione
instructus, et disertim ea exprefsit, quæ narratu videbantur dig-
na; et ea, quæ minus digna judicabat, aut omnino tacuit,
aut ἐπιθέτως, id est per epitheta, indicavit: ut cum, verbi gra-
tia, Nilum διήπετα appellavit, quod exemplum mox explicat
Strabo: aut, quod magis est perspicuum, cum Thibem πολυτρά-
φωνα appellavit: et alia de genere hoc sexcenta. *Idem.*

21. πρὸς οὓς νῦν ἡμῖν ὁ λόγος] Contra quos nunc jam dicemus,
vertit eruditus interpres. Deceptus est enim dum non animad-
vertit Ægyptios et Syros, quos hic ait Strabo, esse Cratetem et
Aristarchum: quos, ait mirum esse, non intellexisse quæ scrip-
sit poëta, de ipsorum regionibus. Ægyptius est Aristarchus,
qui Alexandrensis fuit. Syrum appellat Cratetem, qui erat Ci-
lix. Nam Mallotes fuit: Mallos autem Ciliciæ oppidum: Ci-
lices vero Σύρων ἐχόμενοι ait Appianus, ac Strabo libro xvi.
Notum est autem, quam late pateat Syrorum appellatio. Solet

autem Strabo, ut et philosophus, eadem fere repetere in con-
clusionibus verba quæ initio disputationis posita sunt. Quare
conferri ista debent cum illis, φησὶ τὰς γεωμετρικὰς μὲν λέγοντος
ἐκείνους αἰδάνεσθαι, ἀπὸ Ἀριστάρχου καὶ Κρατίτητος. *Idem.*

24. τὸ μὴ λέγειν, ἢ τὸ μὴ εἰδέναι σημεῖον ἐστίν] Hoc saepe incul-
cat Strabo. Et tamen ipse quoque videtur disputare interdum:
ut, cum paulo post negat Indiam Homero cognitam fuisse; alio-
quin facturὸ aliquam ejus mentionem. Sed alia est ratio. *Idem.*

29. τοῖς ἐτελοκωφοῦσιν] Hoc est, ἐτελόντως κωφεύουσιν, Hefychius
v. ἐτελοκωφῶν. Elegans vox, qua etiam Clemens Alexandrinus
usus est in sexto *στυματίων*: καὶ οἱ φιλοσοφούντες τὰ Ἑλληνικὰ ἐτελο-
κωφῶσι τὴν ἀλήθειαν, ἐξευελίζοντες τὴν φωνὴν τὴν βαρβάρων. *Idem.*

Ibid. Ὁ ποιητὴς τοίνυν διήπετας καλεῖ τὴν ποταμὸν] Nunc ad
Eratosthenem redit, et interruptam cum eo disputationem de
Nilo repetit. Quærebatur an poëta τὰ περὶ Νείλου cognita ha-
buisset: rationes, quibus adducebatur Eratosthenes ut id nega-
ret, supra evertit hic noster: nunc probat ita esse, ut ipse ait.
Est autem subtilis hæc Strabonis disputatio: cum enim Homero
omnes fluvii sint διήπετες, profecto difficilis quaestio est, cur si
Nili naturam voluit indicare, hac voce fuerit contentus. Porro
aliter hanc vocem interpretantur Grammatici. Hefychius. δι-
ήπετος, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ποταμῶν ἀπὸ τῆς διὰς πληθεμένων χειμάρρων·
ἐπὶ δὲ τῇ Νείλῳ, ἀλυσγῆς, ἀλυσφάνης, ἢ ἀλυσπετασμένης. Sed adi
poëta interpretes. *Idem.*

33. Ἄλλως γὰρ ἂν τὸν χειμάρρην] Trifariam igitur hæc vox
usurpatur: unus modus est cum de torrentibus dicitur, alius
cum de quibuscumque fluviiis, tertius cum de Nilo. *Idem.*

Jove delapsum, aliter perennem fluvium. Hic vero excessus quodammodo duplicatur. Et sicuti quædam sunt hyperbolarum hyperbolæ, ut cum dicimus aliquid suberis umbra esse levius, aut Phrygio aliquem lepore timidiorem, aut possidere fundum epistola Laconica minorem: ita quod Nilus ista appellatione afficitur, in eo excellentiæ excessus concurrit. Nam torrens amplius quam reliqua flumina augetur, et labitur pluviis aquis: Nilus ipsos torrentes eo ipso superat, tanta copia aquæ tam longo turgens tempore. Itaque cum hoc fluvii accidens poetæ notum fuerit, sicuti contra aliorum opinionem docuimus, et ei attribuit ab Jove fluentis epitheton, aliter id, quam exposuimus, accipiendum non est. Quod autem Nilus pluribus ostiis in mare effluit, id ei cum aliis pluribus est commune fluminibus: ideoque id mentione dignum, præsertim apud scientes, Homerus non putavit: sicut ne Alcæus quidem, tametsi is in Ægyptum se venisse dicat. Aggestiones autem et ex adscensionibus intelligi possunt, et ex iis quæ de Pharo narrat. Ea enim ejus narratio, aut communis potius fama, tunc diurnæ navigationis spatium Pharum a continente fuisse diffitam, tanto mendacio divulgata haud dubie non erat: sed de istis adscensionibus, et aggestionibus, vulgariis quædam inaudivisse eum credibile est. Unde Homerus ratiocinatus insulam sub Menelai adventum longius quam suo tempore a continente abfuisse, de suo multis partibus veritatem excedens intervallum addidit, ut fabulose rem narraret. At fabulæ non ignorationis causa finguntur: quod vel ex eo deprehendere possis, quod quæ de Proteo, de Pyg-

αν τὸν χειμάρρην ἀκούει τις διίπετῇ, καὶ ἄλλως τὸν
^a αἰέναν· ἐνταῦθα δὲ διπλασιάζει πῶς ἡ ἐξοχή· καὶ
 καὶ ἁπὲρ εἰσὶ πινες ὑπερβολαὶ ὅτι ὑπερβολαῖς, ὡς τὸ
 κουφότερον εἶναι φελλῶ ^b σκιᾷ, δειλότερον δὲ ^c λαγῶ
 5 Φρυγῆς, ἐλάττω δ' ἔχειν γῆν ^d τὸν ἀγρὸν ἐπιστολῆς
 Λακωνικῆς· οὕτως ἐξοχὴ ὅτι ἐξοχῆς σιωπῆς ἔχει ὅτι
 τῆ διίπετῇ τὸν Νεῖλον λέγεσθαι. Ὁ μὲν γὰρ χει-
 μαρρῆς, ὑπερβέβληται τοὺς ἄλλους ποταμούς, τῷ ^e δι-
 πέτῃ εἶναι· ὁ δὲ Νεῖλος καὶ τὰς χειμάρρεις, ὅτι
 10 τοσούτου πληρέμενος καὶ πλήθους, καὶ χρόνος. Ὡς ἐπεὶ
 καὶ γνώριμον ἦν τὸ πάθος ^f τῷ ποταμῷ τῷ ποιητῇ ὡς
^g πεπαραμυθήμεθα, καὶ κεχρηται ^h ἐπὶ τῷ διπέτῃς
 τῷ ὅτι πέτω τούτῳ καὶ αὐτοῦ, ὅσα ἄλλως δεκτέον ἢ
 ὡς εἰρήμενον. Τὸ δὲ πλείοσι τόμασιν ἐκδιδόναι, κοι-
 15 νὸν καὶ πλείονων· ἅτε ὅσα ἄξιον μνήμης ὑπέλαβε, καὶ
 ταῦτα πρὸς εἰδότηας· καὶ ἁπὲρ εἰς Ἀλκαῖος, καίτοι
 φήσας ἀφίχθαι καὶ αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον. Αἱ δὲ φροσ-
 γασεῖς, καὶ ὅσα ⁱ ἀναβάσεων μὲν δύνανται ὑπονοεῖσθαι,
 καὶ ^j ὅσα ἂν δὲ εἴπῃ ^k αὐτὴ τῆς Φάρου. Ὁ γὰρ ἰσο-
 20 ρῶν ^l οὕτω αὐτὴ τῇ Φάρου, μᾶλλον δὲ ἡ κοινὴ φήμη,
 διότι μὲν τότε τοσούτου ἀπέχεν ἀπὸ τῆς ἡπείρου, ὅσον
 φησὶ, δρόμον νεὸς ἡμερήσιον, ὅσα ἂν εἴη ἀφ' ἐπιδρυλ-
 λημὴν ἐπὶ τοσούτου ^m ἐφευμένως· ὅτι δ' ἡ ἀνάβασις,
 καὶ αἱ φροσχάσεις τοιαῦτά πινες, κοινότερον πεπύσθη
 25 εἰκὸς ἦν· ὅσα ἂν σιωπῆς ὁ ποιητὴς ὅτι ⁿ πλέον ἢ τότε
 ἀφεισθήκει τῆς γῆς ἡ νῆσος, κατὰ τὴν Μενελάου παρε-
 σταν, φροσέθηκε παρ' ἑαυτῆς πολλαπλάσιον ἀφίστημα
 τῆς μυθώδους χάριν. Αἱ δὲ μυθοποιῖαι ὅσα ἀγνοίας
 χάριν· σημεῖα γὰρ δὴ πρὸ οὐδὲ γὰρ τὰ ^o αὐτῶν τοῦ
 30 Πρωτέως, καὶ τῶν Πυγμαίων, οὐδ' αἱ τῶν φαρμάκων
 διδάμεις, οὐδ' εἴπε ἄλλο τοῖστον οἱ ποιηταὶ πλάττειν
 οὐδ' ὅ κατ' ἀγνοίαν ^p τῇ τοπικῶν λέγεται, ἄλλ' ἡδονῆς

^a Par. 2. habet ἐπὶ τῇ νείλῳ alia manu supra.

^b σκιᾷ Par. 1. 2. 3. Med. 1. Mosc. sed Par. 2. habet . . . αἷς supra. καὶ σκιᾷ Med. 2. sed postea expunctum est καὶ.

^c λαγῶς Mosc. Med. 1. et 2. sed postea corrigitur. ^d τὸν ἀγρὸν parenthesi inclusa sunt in

Par. 1. 2. sed expunge hanc glossam. V. ^e διίπετῇς Par. 1. ^f τῷ ποταμῷ defunt Par. 1. ^g πεπαραμυθήμεθα Par. 1. 2. 3.

Bre. Med. 1. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet πεπαραμυθήμεθα alia manu supra. πεπαραμυθήμεθα Med. 2. et ex correct. πεπαραμυθήμεθα.

^h ἐπὶ τῷ διίπετῇ defunt Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet τῷ διίπετῇ supra ut glossam: τῷ διίπετῇ defunt Med. 1. deerant etiam Med. 2. sed addita sunt postea.

ⁱ παρὰ ex correct. Med. 1. ^k Par. 2. habet supra γρ. αὐτὸ. ^l deest δὲ Par. 3.

^m deest ἐφευμένως Par. 4. ⁿ πλείοσι τότε Med. 2. ^o παρὰ Par. 3. ^p καὶ τῶν Par. 3.

4. φελλῶ σκιᾷ] Legebatur σκιᾷ, quasi vero umbra pondere cum subere comparetur. Suber est res levissima, qua ipsa cum aliquid adhuc levius dicerent, umbra suberis, rei levissimæ, levius dixisse arbitror. Quo modo cum fumus res sit vilissima, tamen humanæ conditionis ut extremam vilitatem exprimeret, quidam καπνῷ σκιᾷ nos esse dixit, fumi umbram. Plutarchus de dicto Pindari, ἀνδρὸς σκιᾷ ὄναρ. Significanter (inquit) ac scite usus hyperbola, vitæ humanæ conditionem expressit. Παρεμυθητικῶ πρὸς Ἀπολλώνιον. Compendia autem scribendi facile potuerunt efficere apud librarium incurium, ut σκιᾷ in σκιᾷν mutaret. Certe χρονομάθειαι e Strabone (quod compendium hujus geographiæ usurpatur) σκιᾷς habent. Et λαγῶ scripsi pro λαγῶς, ut sit, quod requiritur, patrii casus. Scytala seu epistola Laconica quam fuerit exigua, aliunde discas. Xyland.

4. κουφότερον εἶναι φελλῶ σκιᾷ] Non est dubium quin, qui hoc protulit, Pindaricum illud sit imitatus, σκιᾷ ὄναρ ἀνδρὸς: a quo parum differt Sophoclis illud in Antigone, v. 1184.

— τ' ἄλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾷς

Οὐκ ἂν παρὰ μιν.

simillima enim hic quoque ὑπερβολὴ ὑπερβολῆς. Idem poeta Philoctete, v. 960.

Κ' αὖκ' οἷδ' ἐν αἶρων νεκρὸν, ἢ καπνῷ σκιᾷν.

Sed et Æschylus prior dixerat, τὸ γὰρ βρότεον σπέρι' ἐφημέρια φροεῖ ὁ πιστὸν οὐδὲν μᾶλλον, ἢ καπνῷ σκιᾷ. Idem Æschylus quoque in Agamemnone v. 8. al. 847. εἰδωλον σκιᾷς dixit,

— εὐ γὰρ ἐξεπίσταμαι

Ὁμιλίας κάτοπτρον, εἰδωλον σκιᾷς

Δοκοῦντας εἶναι κάρτα πρεσβεῖς ἡμοί. Casaub.

5. ἐλάττω δ' ἔχειν γῆν τὸν ἀγρὸν] Longinus περὶ ὑψους, (Sect. xxxvii. §. 10. ed. Tollii), hoc ex aliquo comico sumptum esse indicat. Ὅθεν, inquit, καὶ τὰ κωμικά, καίτοι γ' εἰς ἀπίστιαν ἐκπίπτουσα, πιδανὰ διὰ τὸ γελοῖον . . . Ἀγρὸς ἐξ ἐλάττω γῆν ἐπιστολῆς Λακωνικῆς. Casaub.

11. ὡς πεπαραμυθήμεθα] Veteres codices, παραμεμυθήμεθα. Est autem παραμυθεῖν idem verbum rhetorum et grammaticorum: illis significat, mollire id quod durius dictum videri poterat: his excusare quod male dictum poterat videri. Eustathius de Strabone: ὁ δ' αὐτὸς γεωγράφος παραμυθήμενος καὶ τὰς ἐν ταῖς τοιούτοις ἀμφιβολίαις. Hinc apud Gellium xix. 8. τὸ ἀπαραμύθητον. Idem xii. 2. deprecari hoc sensu dicit, ut de Seneca loquens, nugator (ait) Ciceronis errores deprecatur. Idem.

12. ἐπὶ τῷ διίπετῇ] Verba hæc non agnoscunt libri veteres, et videtur glossema. Idem.

16. καίτοι φήσας ἀφίχθαι] Alcæus, odio tyrannidis, aut potius a tyrannis pulsus, Lesbos insula cecit: videtur autem tunc venisse in Ægyptum: atque hanc navigationem suam ipse carminibus descriperat, ut docent nos Grammatici. Idem.

21. διότι μὲν τότε] Apparet deesse aliquid. Idem. Διότι forsan mutetur in ὅτι. F.

28. ὅσα ἀγνοίας χάριν] Χάριν, causam finalem notare solet: hic magis efficientem. Casaub.

11. Ἐπὶ

καὶ τέρψινος χάριν. Πῶς οὖν καὶ ἀνδρῶν οὔσαν ὕδωρ
φῆσιν ἔχειν;

* Ἐν δὲ λιμὴν εὐορμος, ὅθεν ^b τ' ἐπὶ νῆας εἰσας

Ἐς πόντον βάλλουσιν, ^c ἀφυσάμενοι μέλαν ὕδωρ.

Ἄλλ' οὔτε τὸ ὑδρεῖον ἐκλείπειν ἀδυνάτον· οὔτε τὴν
ὑδρεῖαν ἐκ τῆς νήσου γενέσθαι φησὶν· ἀλλὰ τ' ἀνα-
γωνὴν μόνην, ἀλλὰ τ' τῆς λιμῆος ἀρετὴν· τὸ δ' ὕδωρ
ἐκ τῆς περὶ αὐτῆς ἀρύσασθαι παρῆν, ἔξομολογούμενον
πῶς τῆς ποικίλης δι' ἐμφάσεως, ὅτι πελαγίαν εἶπεν οὐ
πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς ὑπερβολὴν, καὶ μυθοποιίαν.
Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης ^d τοῦ Μενελάου
λεχθέντα συνηγεῖν δοκεῖ τῇ ἀγνοίᾳ τῇ περὶ τοὺς
τόπους ἐκείνους, βέλτιον ἴσως ἐστὶ, τὰ ἐν τοῖς ἑπεσι
τέτοις ζητέμενα προεκθεμελίνας, ἅμα ταῦτά τε ^e δια-
φεύγειν, καὶ περὶ τῆς ποικίλης ἀπολογίσασθαι καθαρώ-
τερον. Φησὶ ^f δὲ πρὸς Τηλέμαχον ὁ Μενέλαος θαυμά-
σαντα τὸν πᾶν βασιλείων κόσμον·

† — Ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ ἐπαληθεῖς

Ἡγαγόμεν ἐν νηυσὶ, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ^g ἐπαληθεῖς, 20

Αἰθιοπὰς δ' ἰκόμεν, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς,

Καὶ Λιβύην.

Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθιοπας, πλεῶν ἔξ
Αἰγυπίας· (οὔτε γὰρ ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς θαλάττῃ οἰκεῖσι
πνὲς Αἰθιοπες, οὔτε ^h τῷ Νείλῳ τὰς καταρράκτας 25
ἦν διελθεῖν ναυσὶ). Πνὲς τὲ οἱ Σιδόνιοι· οὐ γὰρ οἱ γὰρ
ἐν Φοινίκῃ· οὐ γὰρ αὖ τὸ ⁱ γένος ^k προσθεῖς, τὸ εἶδος
^l ἐπιπνευγες· πνὲς τὲ οἱ Ἐρεμβοί· καὶ τὸν γὰρ τὸ ὄνο-
μα. Ἀριστόνικος μὲν οὖν ὁ κατ' ἡμᾶς γραμματικὸς ἐν
τοῖς περὶ τῆς Μενελάου πλάνης, πολλῶν ἀναγέρξα- 30
σθαι ἀνδρῶν ἀποφάσεις περὶ ἐκάστου τῶν ἐκκεκμημένων
κεφαλαίων· ἡμῖν δ' ἀρκέσει καὶ ὅστις ἐπιμένοντες ^m λέ-
γωμεν. Οἱ μὲν δὲ πλεῖστοι φησάντες εἰς τὴν Αἰθιοπίαν,
οἱ μὲν περὶ πλεον τὸν ἀπὸ Γαδείρων μέχρι τῆς Ἰνδι-
κῆς εἰσέρχουσιν· ἅμα καὶ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συνοί- 35
κειοντες, ὅν φησιν, ὅτι ὀγδοάτῳ ⁿ ἔτει ἦλθον· οἱ δὲ
ἀπὸ τοῦ ἰσμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν Ὀρέον κολπὸν·

* Odyss. δ'. 358.

† Ibid. 81.

^a φησὶν ὕδωρ Par. 3. Med. 1. 2. ^b deest τ' Med. 1. 2. Par. 3. ^c ἀφυσάμενοι Par. 1. Med. 2. ^d τῆς Μενελάου Par. 3. Med. 1.
^e ἀφυσάμενοι Par. 2. 3. Bre. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet ἀφυσάμενοι alia manu supra. ^f δὴ Par. 2. 3. Med. 1.
2. sed Par. 2. habet δὲ alia manu supra. ^g ἐπαληθεῖς ad usque Ἐρεμβούς inclusive desunt Par. 3. ^h τῷ Νείλῳ Par. 1. Eton. et
Par. 2. Mosc. sed supra. ⁱ Par. 2. habet τὴν Φοινίκην alia manu supra. ^k προσθεῖς Med. 1. Esc. Mosc. τὸ γένος προσθεῖς Med. 2.
sed videtur corr. τὸ τὴν Φοινίκην προσθεῖς. ^l Vett. ἐπιπνευγες Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^m λέγομεν Mosc. ⁿ ἔτι alia manu
supra Par. 2. ^o Ἀράβιον alia manu supra Par. 2.

11. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης] Hic iterum interruptit
Strabo disputationem adversus Eratosthenem: inserit enim
quaestiones aliquot ejusdem argumenti, non tamen ab Eratof-
thene tantum, sed aliis quoque multis tractatas. Prima est,
De Menelai erroribus. Casaub.

14. ταῦτά τε διαφεύγειν] Libri veteres habebant διαφεύγειν. Sed
διαφεύγειν legendum, quæ vox significat distinguere et epodare
quæ erant implicita. Sumptum a rationibus. Inde Diastolei in
lege 4. Codd. de tabulariis, scribis, logographis et censuali-
bus. Διαφεύγειν tamen pro διαφεύγειν usurpant sæpius Græci Ju-
risconfulti. Idem.

23. Ζητοῦσι δὲ] Tria proponit de quibus solet quaeri hoc loco.
Primum est, quinam isti sint Æthiopes ad quos venit Mene-
laus, et quomodo ad eos venit. Alterum, quinam sint isti
Sidonii. Tertium, qui isti sint Erempi: has quaestiones, eo-
dem, quo hic proponit, ordine tractabit. Idem.

25. ὅτε τῷ Νείλῳ τὰς καταρράκτας] MSS. τῷ Νείλῳ. Idem.

Ibid. τὰς καταρράκτας ἢν διελθεῖν ναυσὶ] Neque enim fuere
naves Menelai plicatiles, ut humeris gestari possent, quod in illis

comminiscuntur, sed delectandi causa. Quomodo
ergo Pharum aquæ expertem, aqua præditam
dicit?

Commodus est in ea portus, unde in mare naves
Propellunt celeres lymphis nigricantibus haustis.

5 Nimirum neque hoc fieri nequit, ut puteum aqua
deficiat; neque ex ipsa insula aquam peti affirmat,
sed imponi tantum in naves ob portus commo-
ditatem. Et licebat ex opposita continente aquam
haurire, quod quodammodo videtur fassus esse
10 poëta, his innuens verbis, quod insulam mari cinc-
tam dicit non vere, sed excessus et fabulandi causa.
Quoniam autem ea, quæ de Menelai peregrina-
tione differuit, videntur confirmare locorum isto-
rum ignorationem, fortassis præstiterit, nos, quæ
in versibus istis quaeruntur, prius exponere, itaque
15 simul et distinctius illa explicare, et poëtam cla-
rius defendere. Menelaus ergo Telemachum regiæ
ornatum admirantem sic alloquitur:

Multa etenim passus, et per loca multa vagatus,
Has ego opes οὐτάτω adduxi navibus anno:

Cyprum, Phœnicenque, per Ægyptumque vagatus
Æthiopes adii, tum Sidonios, et Erembos,
Et Libyam. —

Quærent autem ad quos Æthiopes venerit, cum
ex Ægypto navigaret. (Neque enim in nostro mari
habitant aliqui Æthiopes, neque navibus per ca-
tarractas Nili potuit vehi). Tum qui Sidonii: non
enim intelligi potest de iis qui sunt in Phœnicia:
neque enim genere posito, speciem intulisset. Item
qui fuerint Erempi: nam hoc nomen est novum.
Proinde Aristonicus nostræ ætatis Grammaticus, in
iis, quæ de erroribus Menelai commentatus est,
multorum de singulis propositis quaestionibus sen-
tentias perscripsit. Nobis satis erit compendio
referre. Itaque eorum, qui navigasse Menelaum in
Æthiopiam confirmant, alii circumnavigasse eum
per Gades usque ad Indiam dicunt: tempus etiam
peregrinationi accommodantes, quod octavo anno
se rediisse dicit. Alii per isthmum, qui est ad

locis fieri solebat. Plinius lib. v. c. 9. Ibi Æthiopia conveniunt
naves: namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad ca-
tarractas ventum est. Vel passionibus, de quibus Strabo lib.
xvii. Idem.

27. ὅτε γὰρ αὖ τὸ γένος προσθεῖς] Lege, cum MSS. προσθεῖς.
Γένος autem et εἶδος, minus proprie pro ὅλον et μέρος. Idem.

33. Οἱ μὲν δὲ πλεῖστοι φησάντες] Ἀντὶ τῆς, τῶν μὲν δὲ φησάντων.
Idem.

34. οἱ μὲν περὶ πλεον] Hæc fuit Cratetis sententia, qui, ut su-
pra vidimus, verba poëtæ conabatur iis accommodare, quæ
mathematici de terræ formâ disputant. Quare hic quoque,
cum vulgo quaereretur qua ratione Menelaus in mari Ægyp-
tiaco errans ad Æthiopes pervenisset; respondebat Crates,
Menelaum egressum e mari nostro in Atlanticum, facile ad
Æthiopas potuisse pervenire: atque hoc, secutus mathematicos,
dicebat. Iis enim placet, mari Atlantico cingi terram, ita ut
a Gadibus, non ad Æthiopas tantum, sed ad extremos etiam
versus Orientem Indos navigari queat. Idem.

Arabicum finum: alii per aliquam fossarum. Sed neque circumnavigatio, quam Crates introducit, necessaria est: non quod impossibilis sit, (nam ne Ulyssis quidem errores impossibiles sunt), sed quia neque ad mathematicorum positiones congruit, neque ad tempus errorum. Nam et invito moræ sunt injectæ, estque difficultate navigandi detentus: sicut ipse dicit de LX navibus quinque tantum Menelao fuisse relictas; et sponte etiam moras traxit pecuniæ colligendæ causa. Sic enim Nestor,

Sic tunc multa suis cum navibus ille vagatus

Ingentes cumulavit opes, aurumque coegit,
Nimirum

Cyprum, Phœnicenque, per Ægyptumque vagatus.

Et navigatio per isthmum, seu fossam, si ab ipso poëta fuisset commemorata, acciperetur ut fabula: cum autem a poëta non dicatur, otiose et contra fidem veri introducit. Contra fidem dico, quod ante bellum Trojanum nulla fuit fossa: et Sesostris qui conatus fuit isthmum perfodere, destitisse ab incepto ferunt, cum maris superficiem esse sublimiorem suspicaretur. Atqui ne isthmus quidem navigabilis fuit: et Eratosthenes id non recte conjectura colligit. Censet enim nondum fuisse terram apud Herculis columnas perruptam, itaque apud isthmum hunc, mare externum cum mediterraneo coivisse, cumque altius isthmo esset, eum intexisse: postmodo cum apud Gades mare internum erupisset, subsedisse id, ac terram juxta Casium, Pelusium, usque ad Rubrum mare detexisse. At qua historia confirmabitur, rupturam illam Trojano esse bello posteriorem? An Homerus simul et Ulysses ea in Oceanum eVectum scribit, ut ruptura ista jam tum facta: et ex Ægypto naves Menelai in Rubrum mare deportat, ut ruptura ista nondum existente? Quin et Proteum inducit poëta, sic Menelao dicentem:

Sed te qua terræ postremus terminus extat,

Elysium ad campum cœlestia numina mittent.

Et qualis sit locus, nempe ultimus versus Occidentem, Zephyri adjecta mentio declarat:

— *semper lenis aura Favoni*

Spirat ab Oceano. —

* Odyss. γ'. 301.

† Ibid. δ'. 83.

‡ Ibid. 563.

|| Ibid. 567.

^a εισάγει οὕτως ἀδύνατος, sine ulla distinctione, Par. 1. οὕτως ἀδύνατος Par. 2. 3. Med. 2. Eton. Mosc. ὅπως ἀδύνατο Med. 1. ^b deest εἰς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^c εισάγει ex correct. Med. 2. ^d λέγω deest Med. 2. ^e εἰκάζει γὰρ Med. 2. ^f Hic supra Par. 2. vetus scriptor addit κατὰ τὸν νῦν Ἰσθμὸν. ^g Par. 2. habet τὴ κατὰ τὰς σήλας alia manu vet. supra. ^h πεποικίχεν Eton. Esc. et alia manu supra Par. 2. πεποικίχεν Med. 1. sed videtur corr. πεποίκην. ⁱ deest ὡς Par. 3. Esc. deerat Med. 1. additum postea. ^k ναυτολεῖ Par. 3. Bre. Eton. Esc. ναυτολὲν Mosc. ^l παρατιθεῖς Par. 3. Med. 2. ^m δηλοῖ καὶ πείρατα γαίης. Ἀλλ' αἰεὶ

4. ὅτε πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς μαθηματικὰς] Strabo lib. iii. p. 237. Edit. Amst. de iisdem Ulyssis erroribus loquens, "Ὡς οὐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὐτ' εἴ τις αὐταῖς τε ταύταις ταῖς ἱστορίαις πιθεύσαντες, καὶ τῇ πολυμαδίᾳ τῇ ποιητῇ, καὶ πρὸς ἐπιστημονικὰς ὑποθέσεις ἐτρέψαν τὴν Ὁμήρου ποιήσιν, καθάπερ Κράτης τε ὁ Μαλῶν ἐποίησε, καὶ ἄλλοι τινες — qui locus istum explicat. Casaub.

6. φήσαντα, ὅτι] Aut librarii est error, aut lapsus memoria Strabo. Non enim Menelaus de se, sed hoc de ipso narrat Nestor Telemacho. Odyss. γ'. 299. Xylander.

Ibid. φήσαντα, ὅτι] Malim φήσαντος, scilicet τῇ ποιητῇ. Non enim profecto lapsus est hic memoria Strabo, quum mox recte dicat, φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ, cujus etiam sunt ista, ut recte animadvertit Xylander. Casaub.

16. τὸν δὲ ἐπιχειρήσαντα ποιῆσαι Σέσωσριν] Dissentit ab Herodoto. Is enim alias quidem fossas et dioryges omnes, a Sesostride fuisse effossas auctor est, sed de ea quæ ad mare Rubrum ducebat ne γὰρ quidem: et e contrario ejus effossionem tribuit libro secundo c. 158. alii regi, qui multis post Sesostrin annis vixit. Verba ejus sunt, Ψαμμίτιχον δὲ Νεκρὸς παῖς ἐγένετο, καὶ ἐκασίλευσε Αἰγύπτῳ, ὃς τῇ διαρχίᾳ ἐπεχείρησε πρῶτος τῇ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν

οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τῶν διαρχῶν πινός. Οὐτε δ' ὁ περὶ πλάγος ἀναγκάσιος, ὃν Κράτης^a εισάγει· ἐχ' ὡς ἀδύνατος εἶναι (καὶ γὰρ^b εἰς ἢ Ὀδυσσεὺς πλάγη ἀδύνατος) Ἀλλ' ὅτι οὐτε πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς μαθηματικὰς χρήσιμος; οὐτε πρὸς τὸν χρόνον τῆς πλάνης· καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέχον αὐτὸν ὑπὸ δυσκολίας, φήσαντα, ὅτι Σέσω^c ἐξήκοντα νεῶν πέντε ἐλείφθησαν αὐτῷ, καὶ ἐκούσιοι χρηματισμῷ χάριν· φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ

* Ὡς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων

10 Ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶ. —

† Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς.

Ὁ τε Ἀχαιὸς τῇ ἰσθμοῦ πλάγῃ ἢ τῶν διαρχῶν, λεγόμενος μὲν, ἠκούετο· ἀν' ἐν μύθῳ σχήματι· μὴ λεγόμενος δὲ, περιττῶς καὶ ἀπιθανῶς^c εισάγεται· ἀν. Ἀπίθανος δὲ^d λέγω, ὅτι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐδεμία ἦν διάρυξις· τὸν δὲ ἐπιχειρήσαντα ποιῆσαι Σέσωσριν, Σέσωσριν φασὶ μετεωροτέραν ὑπολαβόντα τὴν τῆς θαλάττης ἐπιφάνειαν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁ ἰσθμὸς ἦν πλωίμος·^e ἄλλ' εἰκάζει ὁ Ἐρατοδότης ἐκ εὐ· μὴ γὰρ πω^f τὸ ἐκρήγμα τὸ κατὰ τὰς σήλας γεγενῆσθαι νομίζει· ὥστε ἐνταῦθα^g συνάπτεται τ' ἐξω θαλάτταν τῇ ἐντὸς, καὶ καλύπτειν τὸν ἰσθμὸν μετεωροτέραν ἔσαν· τῇ δ' ἐκρήγματος^h γενομένης ταπεινωθῆναι, καὶ ἀνακαλύψαι τὴν γῆν, τὴν κατὰ τὸ Κάσιον, καὶ τὸ Πηλεῖσιον, μέⁱχρι τῆς Ἐρυθρᾶς. Τίνα οὖν ἔχομεν ἱστορίαν περὶ τοῦ ἐκρήγματος τῆς τε, διότι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν οὐπω ὑπῆρχεν; Ἰσως δ' ὁ ποιητὴς ἅμα μὲν τὸν Ὀδυσσεῆα ταύτῃ διεκπλέοντα εἰς τὸν Ὠκεανὸν^k πεποικίχως, ὡς ἦδη ἐκρήγματος γεγενῆσθαι, ἅμα δὲ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν τὸν^l Μενέλαον, ἐκ τῆς Αἰγυπτίας^m ναυτολῶν, ὡς οὐπω γεγενῆσθαι· ἀλλὰ καὶ τὸν Πρωτέα εισάγει λέγοντα αὐτῷ

‡ Ἀλλὰ σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίου, καὶ πείρατα γαίης

Ἀθάνατοι πέμψουσιν. —

Ποῖα οὖν, καὶ ὅτι ἐσπερίον πῖνα λέγει τόπον τῆτον

35 ἔρατον, ὁ Ζεφύρος¹ παρατεθεῖς^m δηλοῖ.

|| Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγὺ πνέοντος αἴηται

Ὠκεανὸς ἀνίησι. —

Φέρουσα, τὴν Δαρειὸς ὁ Πέρσης δεῦτερα διάρυξε. Idem apud Diodorum quoque leges. Sed sequitur Strabo cum hic, tum libro ultimo, eosdem auctores, quos Aristoteles, apud quem (Meteor. lib. i. cap. 14. in fine) eadem pene verba reperies. Sed plura de his lib. xvii. Idem.

17. μετεωροτέραν ὑπολαβόντα] Vide Aristotelem, Meteorologiarum libro primo, capite ultimo. Idem.

19. ἀλλ' εἰκάζει ὁ Ἐρατοδότης] An hoc commentus est Eratosthenes ut Homero patrocineretur? Minime gentium. Sed Eratosthenis ita sententis auctoritate utebantur, qui poëtarum verba ita interpretabantur. Verum de hac Eratosthenis opinione plura infra hoc libro. Idem.

27. Ἰσως δ' ὁ ποιητὴς] Εἰρωνεύμενος hæc dicit Strabo. Legendum autem εἴη πεποικίχως, vel πεποίκην, et mox ναυτολεῖ, ut habent veteres quidam libri: alioquin hiulca manet sententia. Locus mihi valde suspectus, et initium sententiæ depravatum esse suspicor. Idem.

34. Ποῖα οὖν, καὶ ὅτι ἐσπερίον πῖνα λέγει] Ποῖα, videlicet, ista πείρατα sint: sed legere malim, Ποῖα οὖν; Καί. Nam apud Grammaticos τὸ καὶ sæpe sic usurpatur. Idem.

^a Ταῦτα δ' αἰνίγματος πλήρη. Εἰ δ' οὖν καὶ σύρ-
 ρεν ποτὲ ὑπάρξαντα τὸν ἰσθμὸν τέτον ὁ ποιητὴς ^b ἰσο-
 ρήκει, πόσῃ μείζονα ἂν ἔχοιμεν πῖσιν τε, τοὺς Αἰθιο-
 πας διχρὰ διηρῶσαι, πορθμῶ τηλικύτῳ διεργασμένους;
 Τίς δὲ καὶ χρηματισμὸς παρὰ τ' ἔξω, καὶ κατὰ τὸν 5
 Ὠκεανὸν Αἰθίοπων; ^c Καίτοι δ' θαυμάζουσιν τε κόσ-
 με τῶν ^d βασιλείων οἱ περὶ Τηλέμαχον, τὸ πλῆθος,
 ὃ ἐστὶ

* Χρυσὲ τ', ἡλέκτρα τε, καὶ ἀργύρε, καὶ ἐλέφαντος·
 τούτων δ' ἐδενός, πολλὴν ἐλέφαντος, εὐπρία παρ' ἐκεί- 10
 νοις ἐστίν, σπορωτάτοις τ' ἀπάντων οὖσι τοῖς πλείστοις,
 καὶ ^e νομάσι. Νη Δία, ἄλλ' ἢ Ἀραβία ^f ὠροσῇ, καὶ
 τὰ ^g μέχρι τῆς Ἰνδικῆς· τέτων δ' ἢ μὲν εὐδαίμων
 κέκληται μόνη τῶν ἀπασῶν· τὴν δὲ, εἰ καὶ μὴ ὀνομαστὶ
 καλεῖσιν, οὕτως ὑπολαμβάνουσιν γε, καὶ ἰσορῶσιν, ὥς 15
 εὐδαιμονεστάτην. Τὴν μὲν οὖν Ἰνδικὴν οὐκ οἶδεν Ὀ-
 μῆρος, εἰδώς δὲ ἐμέμνητο ἄν· τὴν δ' Ἀραβίαν, ἣν
 εὐδαίμονα ὠροσάγρευουσιν οἱ νῦν, τότε δ' ἐκ ἧν πλε-
 σία, ἄλλὰ καὶ αὐτὴ ἄπορος, καὶ ἡ πόλις αὐτῆς, σκη-
 νιτῶν ἀνδρῶν· ὀλίγη δ' ἢ ἀρωματοφόρος, δι' ἣν καὶ τέτο 20
 τούνομα ^h εὔρετο ἡ χώρα, ἄρ' τὸ καὶ τ' φόρτον εἶναι
 τὸν τοῖστον ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν ἀσάνιον, καὶ τίμιον.
 Νυνὶ μὲν ⁱ οὖν εὐπορεῖσι, καὶ πλετῶσι ἄρ' τὸ καὶ τ'
 ἐμπορίαν εἶναι πυκνὴν, καὶ δαψιλῇ· τότε δ' ἐκ εἰκός.
 Αὐτῶν δὲ χάριν τῶν ἀρωμάτων ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμῇ- 25
 λίτῃ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τῶν τοιῶτων φορτίων εὐπορία.
 Μενελάῳ δὲ λεφύρων, ἢ δωρεῶν ἔδει παρὰ βασιλέων,
 καὶ δυναστῶν, ἐχόντων τε ἀ δώσασιν, καὶ βελομύθων
 ἄρ' τιλὸν ὀπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ εὐκλείαν. Οἱ μὲν οὖν
 Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ πλησίον ^k Αἰθίοπες, καὶ Ἀραβες, οὐδ' 30
 οὕτω τελείως ἄλαιοι, οὐτ' ἀνήκοοι τῆς τῶν Ἀτρείδων
 δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τιλὸν κατόρθωσιν τοῦ Ἰλιακοῦ
 πολέμου· ὥς ἐλπίς ἦν τῆς ἔξ αὐτῶν ἀφελείας· κα-
 θάπερ ὅτι τοῦ θάρακος τοῦ Ἀγαμέμνονος λέγεται·

† Τὸν ποτὲ οἱ Κινύρης δῶκε ξεινήιον εἶναι·

Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον τῆς πλάνης, λεκτέον
 μὲν ἐν τοῖς κατὰ Φοινίκην, καὶ Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον,
 καὶ Λιβύην γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον χωρία, καὶ 40
 ὅλως τιλὸν καὶ ἡμῶς παραλίαν, καὶ ταῖς νήσους· καὶ γὰρ

Hæc enim sunt plena obscurarum quæstionum.
 Quod si aliquando mari testum isthmum illum
 noverat Homerus, quanto facilius credemus Æ-
 thiopes bifariam divisos fuisse, tanto freto disjunc-
 tos? Quæritur et hoc, quid opum potuerit ab ex-
 terioribus, et ad Oceanum habitantibus Æthiopi-
 bus consequi Ulysses. Miratur enim Telemachus
 multitudinem ornamentorum regiæ, quæ erant,

Ex ebore, electroque, auro, argentoque parata.

Atqui horum nullius, præter ebur, copia est apud
 Æthiopes, plerisque pauperrimos, et incertis va-
 gantes sedibus. Verum hoc est mehercule: sed
 proxima erat Arabia, et regiones ad Indiam us-
 que: de his sola omnium Arabia vocatur felix:
 India quanquam hoc nomine non afficitur, tamen
 creditur et perhibetur esse felicissima. Indiam qui-
 dem non norat Homerus: erat enim facturus alio-
 qui mentionem. Arabia, quam nunc vocant feli-
 cem, illis temporibus dives non erat, sed inops,
 et urbs ab habitantibus in tabernaculis colebatur
 hominibus. Quæ aromata fert, unde nomen re-
 gioni, quod aromatum merces in nostris regioni-
 bus rara est et in pretio, exigua est regio. Ac
 nostra quidem ætate Arabes copia rerum et divitiis
 abundant, quia assidua est et copiosa negotiatio:
 tunc autem ita eos habuisse, probabile non est.
 Jam quod ad ipsa attinet aromata mercator fane et
 camelum agens, copiam aliquam poterat hujus-
 modi mercium comportare. Menelao autem opus
 erat spoliis, aut donis regum ac principum, qui et
 haberent quod largirentur, et darent ob splendo-
 rem, ac gloriam ejus. Enimvero Ægyptii, iisque
 propinqui Æthiopes, et Arabes, neque omnino in-
 opes erant, neque nulla ad eos de Atridis fama
 pervenerat, maxime bello ab iis Trojano confecto.
 Itaque sperare Menelaus ab iis munera poterat.
 Sic etiam de thorace Agamemnonis scribitur:

Quem Cinyra hospitii pignus donaverat olim,

In Cypro, magni de fama factus Atridae

Certior. —

Proinde majus peregrinationis tempus consumpsisse
 Menelaum dicemus in Phœnicia, Syria, Ægypto,
 Africa, et locis Cypro vicinis, omninoque apud
 oram nostram maritimam, insulasque: nam inde et

* Odyss. δ'. 73.

† Iliad. λ'. 20.

^a ταῦτα δ' αἰνίγματος Par. 1. 2. sed Par. 2. supra emendatur ταῦτα γὰρ αἰν... ^b ἰσορήκε Med. 2. ^c αἶμα μὲν γὰρ Par. 2. 3.
 Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet καίτοι θαυμ... alia manu supra. deest γὰρ Par. 1. ^d βασιλέων Par. 2. et ex
 correct. Med. 1. ^e νομάσι νη Δία. Par. 1. 2. ^f ὠροσῇ Med. 1. 2. ^g μέχρι Bre. ^h MSS. εὐεάτο Marg. Casi. sic Par. 1.
 Eton. ⁱ deest ἐν Par. 3. deerrat Med. 1. additum postea. ^k Vetus lector notavit Αἰθίοπων supra Par. 2.

1. Εἰ δ' οὖν καὶ σύρρουν ποτὲ ὑπάρξαντα] Apparet ex istis, cum
 iisdem disputare nunc Geographum, quibuscum ante de Æthio-
 piæ divisione Homericæ actum est. Docet eos ἀκατάλληλα lo-
 qui, dum isthmi istius σύρρουν invehunt: et tamen quærent quo
 modo Æthiopes orientales ac occidentales διχρὰ esse divisos
 dixerit. Casaub.

5. Τίς δὲ καὶ χρηματισμὸς] Nam Menelaum χρηματισμῷ χάριν
 errasse magnam partem octo annorum significant ista poetæ, ut
 paulo ante dictum est. ὥς ὁ μὲν ἐνθα πολλὸν βίον καὶ χρυσὸν ἀγεί-
 ρων. Male hæc accipiunt interpretes. Idem.

17. εἰδώς δὲ ἐμέμνητο ἄν] Si notam habuisset Indiam, ejus
 meminisset. Hoc genus argumenti, quam sit infirmum, et dixit
 jam bis, et iterum ac sæpius repetet Strabo. Idem.

Ibid. τὴν δ' Ἀραβίαν] Dictum est, ut Virg. Æn. 1. v. 577.
 Urbem quam statuo, vestra est. Nam planius erat ἢ δὲ Ἀραβία.
 Idem.

19. καὶ ἡ πόλις αὐτῆς] Carnam sive Caranam urbem Arabum
 maximam videtur significare. Sed de Arabia felice, et Scenitis
 libro xvi. Idem.

25. ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμηνίτῃ] Camelis δομάσι, quos vocant
 Latini dromedarios, utebantur illarum regionum mercatores ad
 merces comportandas: unde καμηνίτης et καμηνέμπορος. Idem
 Straboni idem sonant. Idem.

30. ἔθ' ἔτω τελείως ἄλαιοι] Non ita ab omni cultu alieni, seu
 Nomades aliqui, quos poeta ἄλαιοι vocat. Nam poetæ locum
 respicit. Vide in vii. Idem. E pag. 454. Edit. Amst. vē-
 reor ne male intellexerit hanc vocem in Homero auctor. Ἀλαιοι
 Harpocratonis Antiphonti idem est ac ὁ πολλὸν βίον κεντήμενος.
 Vide pag. 1. Lex. edit. Maussaci. V.

37. Καὶ δὴ καὶ τὸν πλείω χρόνον] Expenfis et explosis aliorum
 sententiis, nunc suam ipse profert interpretationem. Casaub.

4. τοιαύτην

hospitalia munera, et præda ac vi extorta dona, maxime ab iis qui opem Trojanis tulerant, conseq̃ui poterat. Ad Oceanum habitantes longeque diffiti barbari talem spem ei nullam ostendebant. Dicitur ergo in Æthiopiam venisse Menelaus, non 5 tantum usque ad terminos ejus qui attingunt Ægyptum. Fortassis enim ea tempestatē fines propius Thebas erant. Sed et hodie propinqui sunt ad Syenem et Philas: quarum illa Ægypti est, hæ communis Æthiopum Ægyptiorumque habitatio. Qui 10 ergo Thebas pervenit, etsi usque ad fines, vel etiam ultra eos pervenit, hospitio usus Æthiopum ipsiusque adeo regis, non absurde dicitur in Æthiopiam venisse. Sic etiam in terram Cyclopum se dicit venisse Ulysses, a mari usque ad speluncam 15 progressus, quam in extremo sitam fuisse ait. In Æoliā quoque, et ad Læstrygones, et alia in loca ad quæ aliquando appulit, se venisse perhibet. Hoc igitur modo etiam Menelaus in Æthiopiam venit, et in Africā quoque, ubi quibusdam locis naves applicuit: unde etiam portus, qui ad Ardaniam est, supra Parætonium, Menelaus nominatur. Quod autem Phœnicia appellata, Sidonios nominat, principem scilicet Phœniciæ urbem, figura utitur sibi familiari, ut,

*Ad classē Teucros adduxit, et Hec̃tora sævum. Et,
Jam tum magnanimus cum natis clauserat Oeneus
Extremam vitæ lucem, et flavo Meleagro.*

Rursum:

*Idam pervenere et Gargaron. — Et,
Nec non Eubææ cultores. — Et,
Cives Chalcidis, Eretriæque. —*

Sic etiam Sappho:

ξένια πῶς τέ τοις, καὶ τὸ βία, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας
² πορίζεσθαι, καὶ μάλιστα πῶς τῶν συμμαχισάντων
τοῖς Τρωσὶν, ἐντεύχεν ἦν. Οἱ δ' ἐκτὸς καὶ ³ πῶρ' ῥα
βάρβαροι, ὅδε μίαν ποιάτῳ ὑπηγόρευον ἐλπίδα. Εἰς
οὔτῳ τῷ Αἰθιοπίαν ἀφίχθαι λέγεται ὁ Μενέλαος,
⁴ ἔχ' ὅτι μέχρι τῶν ὄρων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ· τάχα μὲν
γὰρ καὶ πλησιαιέτεροι ἦσαν ταῖς Θήβαις οἱ τότε ὄροι·
ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησιέστεροι εἰσὶν, οἱ κατὰ Σύνιον, καὶ
ταῖς Φίλας· ὧν ἡ μὲν τῆς Αἰγύπτου ἐστίν, αἱ δὲ Φίλαι
κοινὴ κατοικία τῶν Αἰθίοπων, καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ
οὔτῳ εἰς Θήβας ἀφικόμενος, ⁵ εἰ καὶ μέχρι τῶν ὄρων
ἀφικτο, ἢ καὶ περαιτέρω τῶν Αἰθίοπων, καὶ ταῦτα τῇ
βασιλικῇ ξενίᾳ χρώμενος, ὅθεν ἄλλοθεν. Οὕτω ἢ καὶ
Κυκλώπων εἰς γαῖαν ἀφίχθαι φησὶν ὁ Ὀδυσσεύς, μέ-
15 χρι τῆς αἰωνίας πρὸς ἡλίου πύλας· ἐπ'
ἔρχεσθαι γὰρ ἰδρύσθαι περὶ λέγει. Καὶ εἰς Αἰολίαν ἢ,
καὶ Λαιστρυγόνας, καὶ τὰς ἄλλας ⁶ τόπους, ὅπως ⁷ ποτὲ
καταρμύσατο, ἐκείσε φησὶν ἀφίχθαι. Καὶ ὁ Μενέ-
λαος οὔτῳ εἰς Αἰθιοπίαν ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς
20 Λιβύην ὅτι πρὸς τὴν τόποις πρὸς· ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ
τῷ Ἀρδανίαν λιμὴν, τῷ ὑπὲρ ¹ Παραϊτονίᾳ, Μενέ-
λαος καλεῖται. Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν, ὀνομάζει καὶ
Σιδονίους τὴν μητρόπολιν αὐτῶν, ὁμήματι συνήθει χρη-
ται, ὥς,

25 * — Τρῳάς τε, καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε. Καί,
† Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, γένε' ἢ ξανθοῦ Μελέαγρος.
ᵏ Καί,
† Ἰδὴν δ' ¹ ἵκανεν καὶ Γάργαρον. — Καί,
30 ἥ Οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον. — Καί,
Χαλκίδα ᵐ τ' ⁿ Εἰρετρίαν τε.
Καὶ Σαπφώ.

* Iliad. ῥ. initio.

† Ibid. β'. 641.

† Ibid. θ'. 47.

|| Ibid. β'. 536.

² πορίζεσθαι Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ³ πῶρ' ῥα Med. 2. ⁴ Lego ἔχ' ὅτι τῷ ὄντι εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἦκεν, ἀλλ' ὅτι. Marg. Caf. Brequignius negativam delet. F. Nil mutandum. V. ⁵ ἢ καὶ μέχρι ex correct. Med. 1. ⁶ ἀπὸ τῆς alia manu supra Par. 2. ⁷ Λαιστρυγόνας Med. 1. Par. 3. ⁸ deest τόπους Med. 1. 2. Gron. Mosc. ⁹ ποτὲ καὶ Med. 1. ¹ παραϊτονίᾳ ex correct. Med. 1. ᵏ καὶ deest Efc. deerat Med. 1. additum postea. ¹ ἵκανον Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ᵐ τ' deest Par. 1. 2. ⁿ εἰρετρίαν Par. 1. εἰρετρίαν. Par. 2. 3. Med. 1. 2.

4. ποιάτῳ ὑπηγόρευον ἐλπίδα] Ὑπαγορεύειν et ὑπογράφειν verba sunt Straboni admodum familiaria, idemque significant: innuere videlicet aliquid et ostentare, etiam si verbis id non fiat. Polybius Exc. leg. 1. Ἀντίκας δὲ τὰς περὶ Πολύκλειτον καὶ Φιλόδημον ἀποδεξάμενος φιλικῶς, καὶ πολλὰς ἐλπίδας ὑπογράφας τῷ μειρακίῳ. Diodorus Siculus libro XIX. Καὶ μεγάλας ὑπογραφόντων ἐλπίδας, ἐξαπατηθεὶς κεναῖς προσδοκίαις ἦκε πρὸς Ἀντίγονον. Sic fere καταγράφειν usurparunt, ut in loco veteris scriptoris apud Suidam in κατέγραφα. Casaub.

6. οὐχ ὅτι μέχρι τῶν ὄρων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ] Lege quæ sequuntur: facile intelliges mentem Strabonis hanc esse, dici Menelaum venisse in Æthiopiam, non quod eam esset ingressus, aut in eam penitus venisset: sed quia ad Æthiopie fines accesserat, quod ei non fuit difficile, qui Thebas jam venisset: fines enim Æthiopum non procul absunt Thebis. Hæc omnino mens est Strabonis. Quare non dubito locum hunc esse depravatum, et aliquot verbis mutilum: Lego ἔχ' ὅτι εἰς τὴν Αἰθιοπίαν τῷ ὄντι ἀφικτο· ἀλλ' ὅτι μέχρι τῶν ὄρων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ. Potuere Strabonis verba alia esse, sententia, opinor, non fuit alia. Idem.

10. Ὁ ὅντι εἰς Θήβας ἀφικόμενος] Cum constet Menelaum Thebas venisse, nam id expressis verbis Homerus ait, cum inquam hoc constet, quid mirum si quis dicat Menelaum, favore et auxilio cum reliquorum Ægyptiorum, tum regis ipsius, ad fines Æthiopie, aut etiam in ulteriora ejus regionis, postea venisse? Nam de studio illorum hominum erga Menelaum, non finit nos dubitare poëta, quibus et quantis donis ab iis fuerit affectus, commemorans. Potuit ergo curare rex qui Menelaum excepit, ut ipse ad Æthiopie fines deduceretur. Porro qui vel extremos

fines alicujus regionis adierunt, ii postea se regionem ipsam adiisse gloriari solent: falluntur autem qui βασιλικὴν ξενίαν de Æthiopicis accipiunt. Idem.

15. ἐπ' ἔρχεσθαι γὰρ ἰδρύσθαι περὶ λέγει] Homeri verba, Ἐνθάδ' ἐπ' ἔρχεσθαι σπέος εἶδμεν. Odyss. ῥ. 182. Idem.

20. ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν λιμὴν] Ptolemaeo libro IV. Ἀρδανίαν ἄκρον. Apud Strabonem libro XVII. perperam Ἀρδανιάξης. Ibidem lege de portu Menelao. Idem.

21. τὴν ὑπὲρ Παραϊτονίᾳ] Occasum versus. Idem.

22. Εἰ δὲ Φοίνικας εἰπὼν] Accedit ad τὸ δεύτερον ζήτημα. Idem.

23. ὁμήματι συνήθει χρεῖται] Nempe qua genere vel toto posito, species sive pars subjicitur nominatim, πρὸς ὁμήματι ea figura dicitur. Eustath. Iliad. θ'. πρὸς τὴν τῶν ποιητικῶν vocat. Nam commemoratis Trojanis, Hector nominatur, ipse quoque Trojanus, et Trojanorum dux; filii Oenei, et eorum præcipuus Meleager. Gargarus Idæ pars. Eubææ urbes Chalcis et Eretria. Paphus Cypri urbs. Ita in sacris etiam literis. Marc. xvi. c. 7. dicite discipulis ejus et Petro. Qua de re suo diximus loco. Xyland.

Ibid.] Exempla hujus ὁμήματος tam multa sunt et apud poëtam, et apud alios, ut ea annotare nihil attineat: præterea non semel hoc ipsum admonet Strabo. Casaub.

27. Μελέαγρος] Et ipse Oenei filius. Idem.

29. καὶ Γάργαρον] Quæ est montis Idæ pars. Idem.

31. Χαλκίδα τ' Εἰρετρίαν τε] Urbes Eubææ insulæ. Dele autem τὸ καὶ quod hæc verba est positum. Idem.

32. Καὶ Σαπφώ] Venerem alloquebatur his verbis Sappho. Idem. 1.

Ἡ σὲ Κύπρος, ἢ Πάφος, ἢ Πάνορμος.
καίτοι καὶ ἄλλοι πῆν τὸ ποιεῖσαν· καίπερ ἤδη
μνησθέντα τῆς Φοινίκης, ἰδίως πάλιν καὶ τὴν Σιδώνα
συγκραταλέξαι, [φησὶν· ὅπερ ὁ ζῆτις ἐνίοι.] Πρὸς
μὲν γὰρ τὸ τὰ ἐφεξῆς ἔθνη καταλέξαι, ἱκανῶς εἶχεν
οὕτως εἰπεῖν,

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς
Αἰθιοπὰς δ' ἰκόμεν. —

Ἵνα δ' ἐμφάνῃ καὶ τὴν πρὸς τοῖς Σιδονίοις ἀποδημίαν
τὴν ἐπὶ πλείον γενομένην, ἐμφαίνει διὰ τῶν ἐπαί-
νων τῆς παρ' αὐτοῖς εὐτυχίας, καὶ ἥς καλῶς εἶχεν
εἶτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν εὐτυχίας· καὶ
τὸ τὴν Ἑλένην προεξενῶσθαι τοῖς ἀνθρώποις μετὰ
Ἀλεξάνδρου· διόπερ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ
τοιαῦτα ἀποκεκρυμμένα λέγει·

*^c Εὐθ' ἔσαν οἱ ὀπίλοιποι παμπόκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, ὧς αὐτὸς Ἀλεξάνδρος θεοειδὴς
ἦγαγε Σιδονίην ἐπὶ πλὴν εὐρέα πόντον,
τὴν ὁδὸν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγε —

καὶ παρὰ τῷ Μενελάῳ· λέγει γὰρ πρὸς Τηλέμαχον·
† Δάσω τοὶ κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χεῖλεα κεκράανται,
ἔργον δ' Ἡφαίστιο· ἵππερ δὲ ἐφαίδιμος ἦρας
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅς ἐς δόμος ἀμφεκάλυψε
Κεῖσέ με νοθήσαντα. —

Δεῖ δὲ δεῖξασθαι πρὸς ὑπερβολὴν εἰρημνόν· τὸ, Ἡ-
φαῖστ' ἔργον, ὧς λέγεται Ἀθηναῖς ἔργα, τὰ καλὰ, καὶ
Χαρίτων, καὶ Μουσῶν· ἐπεὶ ὅτι οἱ ἄνδρες ἦσαν
καλλιτέχνες, ὧς δὲ τοὺς κρατῆρας ἐπαίνων, ὧν ὁ
Εὐνεὺς ἔδωκεν ἀντὶ Λυκάονος· φησὶ γὰρ,

† — ἥ καλλι ἐνὶ καὶ πᾶσιν ἐπ' αἰῶν

Seu te Cyprus habet, seu Paphus, aut Panormus.

Quaquam fuit etiam aliud quippiam quod fecit,
ut quaquam Phœnice jam commemorata, tamen
seorsim Sidonem nominaret: quod nonnulli qua-
runt. Nam ad reliquas deinceps gentes referendas,
fatis erat dixisse,

Cyprum, Phœnicenque, per Ægyptumque vagatus
Æthiopes adii. —

Sed ut ostenderet se etiam aliquandiu apud Sidonios
fuisse peregrinatum, hoc ipsum indicat, laude re-
rum secundarum quæ sunt apud ipsos, et artis præ-
stantiæ: quam præclarum erat vel in memoriam
redigere, vel observare, eo quod Helena cum
Alexandro jam ante eorum usa erat hominum hos-
pitio. Itaque et apud Alexandrum multa eorum
opera recondita dicuntur:

Hic inerant varii populi, muliebria texta:
Sidonias namque ipse Paris per carula secum
Duxerat Iliacam famosa Sidone ad urbem,
Tyndarida adducens Helenam —

et apud Menelaum, qui ita Telemachum allo-
quitur,

Crateram tibi donabo, mira arte paratam
Argento ex solido: labia undique circuit aurum,
Muciber hanc fecit: dono mihi splendidus heros
Olim rex Sidonum, redeuntem tempore quo me
Hospitio excepit, dederat. —

Intelligendum est autem hyperbolice vocari opus
Vulcani, sicut præstantia opera Minervæ, Gratiis,
et Musis adscribuntur. Nam egregios artifices fuisse
Sidonios, ostendit craterem laudans, quem pro
redimendo Lycaone dederat Euneus:

— aliis longe præstantior ille

* Iliad. ζ'. 289.

† Odyss. ο'. 115.

‡ Iliad. ψ'. 742.

^a ἄλλοι τινες τόποι ἦσαν ex emendatione Par. 3. τόποι ἦσαν Med. 1. ^b ζῆτις vox sane non Strabonis. V. ^c ἐμφαίνει Mosc. et ex
correcit. Med. 1. ^d τῆς παρ' αὐτοῖς εὐτυχίας· καλῶς εἶχεν· εἴτ' ἀναλαβεῖν, &c. Par. 1. καὶ ἥς defunt Par. 2. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc.
^e εὐθ' ἔσαν Med. 1. 2. ^f οἱ deest Par. 1. 2. ^g ἐπὶ πλὴν εὐρέα πόντον defunt Par. 2. 3. Med. 1. 2. ^h δ' deest Par. 3. Med. 1. 2.
ⁱ ἵππερ δὲ οἱ Par. 3. ἵππερ δὲ οἱ Par. 2. Med. 1. Mosc. Bre. ἵππερ δὲ μοι Med. 2. Ad hunc locum in margine Med. 2. adnotatur — ὅτι ἐν
τῷ κατὰ τὴν Ὀδυσσειᾷ χωρίῳ τὸ εὐθ' ἔσαν ὀπίλοιποι, τὸ περὶ τῷ κρατῆρος λεγόμενον, ἐστὶν ἔργον ἢ Ἡφαίστου δὲ δεῖξασθαι. ^k ὅς ἐς Par. 1. 2. 3.
sed Par. 3. emendatur ab alia manu ὅς ἐς. ^l δ' deest Med. 1. 2. ^m Par. 2. habet οἱ Σιδονιοὶ alia manu supra. ⁿ Par. 2.
habet Ὀμηρος alia manu supra δηλοῖ. δηλοῖ τὸν κρατῆρα τὸ Εὐνεὺς ἐπαίνων Mosc. τὸ Εὐνεὺς Par. 2. alia manu supra. ^o δ' deest Eton.
^p ἐνὶ καὶ τῷ καλλι Par. 1. 3. Med. 1. 2.

1. ἢ Πάφος, ἢ Πάνορμος] Paphum oppidum esse insulæ Cypri,
quod hic significat Strabo, notum est. Panormus quoque alius
eiusdem insulæ locus fuisse videtur. Sed ego ejus adhuc alibi
mentionem fieri non reperi: non memini certe. Fortasse scrip-
sit Sappho ἢ Πάνορμος. Sic Homero λιμένες Πάνορμοι. Sane Strabo
libro XIV Paphi portum commendat. Sed de hoc docti judi-
cent. Sic Alcman, Κύπρον ἡμερτὰν λιποῖσα, καὶ Πάφον περιέρχεται.
Casaub.

4. φησὶν· ὅπερ ζῆτις ἐνίοι.] Hæc verba ut supervacanea in-
ducenda esse persuasum habeo. φησὶν prorsus est hoc loco ineptum,
quum non aliorum solutiones Strabo proferat, sed proprias:
(nisi post φησὶν desit nomen alicujus auctoris, unde hæc
describantur): reliqua manifesto superfluent. Ac videntur ista
ex margine in verba Strabonis irrepsisse, quæ esse tollenda ha-
beo prorsus persuasum. Idem.

9. Ἵνα δ' ἐμφάνῃ καὶ τὴν παρὰ τοῖς Σιδονίοις ἀποδημίαν] Si quis locus in
toto hoc doctissimo scriptore male a sciolis, aut aliud agentibus
librariis acceptus est, hic profecto est: nam et ommissa quædam,
et quædam suo loco mutata, omnia denique mire sunt pertur-
bata. Lego totum locum ad hunc modum. Πρὸς μὲν γὰρ τὸ τὰ
ἐφεξῆς ἔθνη καταλέξαι, ἱκανῶς εἶχεν ὕτως εἰπεῖν·

Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς,
Αἰθιοπὰς δ' ἰκόμεν. —

Ἵνα δ' ἐμφάνῃ καὶ τὴν παρὰ τοῖς Σιδονίοις ἀποδημίαν τὴν ἐπὶ πλείον γενο-
μένην, καλῶς εἶχεν εἴτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν. ἐμ-
φαίνει διὰ τῶν ἐπαίνων τῆς παρ' αὐτοῖς εὐτυχίας καὶ εὐτεχνίας,
καὶ τὸ τὴν Ἑλένην προεξενῶσθαι, &c. Nunc rationem reddamus
omnium. Idem.

10. ἐμφαίνει διὰ τῶν ἐπαίνων] Si vulgati codices hic sequendi
sunt, necessario hæc erunt intelligenda de poetæ eo loco, quo
de nunc agitur, id vero nequit. Nam in eo loco, Sidonii tan-
tum nominantur, laude nulla afficiuntur. Quare persuasum ha-
bemus huc transferenda esse, quæ perperam alio fuerant trans-
lata. Bene autem hic convenit καλῶς εἶχεν, ut modo dixit ἱκανῶς
εἶχε. Est autem hujus lectionis hæc sententia, quemadmodum
si gentes, apud quas erraverat, voluisset tantum ordine recen-
sere, satis erat Menelao ita dicere Κύπρον, &c. sic ut diuturnio-
rem suam apud Sidonios moram exprimeret, commodius fuit,
ac quasi necessarium, nomen Sidoniorum, εἴτε ἀναλαβεῖν, hoc est
repetere, (quia in voce Phœnices Sidon ipsa quoque posita jam
censeri poterat), vel παραλαβεῖν, hoc est adjungere, et addere,
quasi non satis expressum id esset voce generali. Deinde suspi-
camur talia quædam deesse ταύτην δὲ τὴν ἀποδημίαν ἐμφαίνει. Et
mox ἐμφαίνει δὲ καὶ τὸ τὴν. Speramus viros doctos hanc nostram
emendationem suo suffragio comproburos. Eorum esto judi-
cium. Idem. Abrah. Gronovius e Mediceo Codice hunc
locum optime restituit — Ἵνα δ' ἐμφάνῃ καὶ τὴν παρὰ τοῖς Σιδονίοις
ἀποδημίαν τὴν ἐπὶ πλείον γενομένην διὰ τῶν ἐπαίνων τῆς παρ' αὐτοῖς εὐ-
τυχίας, καλῶς εἶχεν εἴτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν εὐτεχνίας, &c.
Huic lectioni favent et alii MSS. ut supra. F.

27. ὧς λέγεται Ἀθηναῖς ἔργα, τὰ καλὰ] Callimachus hymno in
Dianam, v. 244.

Οὐ γὰρ πῶ νύβριτα δι' ὄρεα τετρήνοντο,
ἔργον Ἀθηναῖς.

Ἀθηναῖ γὰρ, inquit Scholiastes, ἔφορος πάσης τέχνης. Casaub.

*Omnibus: hunc etenim subtilis laudibus artis
Illustrés Sidones docto fecere labore,
Navibus advexere suis Pani.* —

Jam de Erembis multa sunt dicta. Omnium autem hi vero simillima, qui Arabes significari putant. Et Zeno quidem noster ita scribit Homerikum verbum:

Æthiopes adii, tum Sidonios, Arabesque.

Sed scripturam mutare, cum sit vetusta, non est necesse: culpanda potius nominis mutatio, quæ frequens est et usitata omnibus gentibus: et videntur quidam literarum mutationibus temerariis eam efficere. Optime omnium existimo Posidonium hic quoque a gentium cognatione, et communitate, interpretationem vocum ducere. Nam Armeniorum, Syrorum, et Arabum, multum cognationis præ se ferunt nationes, sermone, vita, corporum forma, maxime ubi degunt in vicinia. Idque ostendit Mesopotamia ex tribus his conflata populis: maxime enim in his similitudo est illustris. Quod si qua est varietas pro eo atque aliæ partes aliis magis ad septentrionem, aut meridiem, vergunt, aut in medio sunt sitæ: nihilominus tamen communis affectio obtinet. Assyrii quoque, Ariani, et Armenii inter se atque istorum sunt assimiles. Estque colligendum, harum gentium nomina esse affinia: qui enim a nobis Syri, ii ab ipsis Syris Aramæi dicuntur: hisque conveniunt Armenii, et Arabes, et Erembi: sic enim fortasse veteres Græci vocabant Arabes. Nam plerique inde ducunt nominis rationem, quod terram subirent, quod est *ἔραν ἐμβαίνειν*: et posteriores apertiore vo-

Πολλὸν, ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὐ' ἤσκησαν,
Φοίνικας δ' ἄγον ἄνδρες. —

Περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν πολλὰ μὲν εἴρηται· πιθανώτατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες τὰς Ἀραβίας λέγεσθαι.
5 Ζήνων δ' ὁ ἡμέτερος καὶ γράφει οὕτως·

Αἰθίοπας δ' ἰκόμην, καὶ Σιδόνες, Ἀραβὰς τε.
Τὴν μὲν οὖν γραφὴν ὅσα ἀνάγκη κινεῖν παλαιὰν οὖσαν· αἰπῶσθαι δὲ βέλπιδον τὴν τῆς ὀνόματος μεταπτώσιν, πολλὴν καὶ ὁπποιοῦσαν ἔσαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. Ἀμέλει δὲ καὶ ποιῆσι πινὲς παραγραμματίζοντες. Ἀριστὸς δ' ἀν' ὁδοῦ εἰπεῖν ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ταῦτα ἀπὸ τῆς τῶν ἐθνῶν συγγενείας καὶ κοινότητος ἐτυμολογῶν. Τὸ γὰρ τῶν Ἀρμενίων ἔθνος, καὶ τὸ τῶν Σύρων, καὶ τῶν Ἀράβων, πολλὴν ὁμοφυλίαν
15 ἐμφάνει κατὰ τὴν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τὰς βίβας, καὶ τὰς τῶν σωμάτων χαρακτῆρας, καὶ μάλιστα κατὰ πλῆθος εἰσὶ. Δηλεῖ δ' ἡ Μεσοποταμία ὅσα τῶν τριῶν συνεῶσα τέτων ἐθνῶν· μάλιστα γὰρ ἐν τέτοις ἡ ὁμοιότης ἀφ' ἑαυτῶν· εἰ δὲ τις παρὰ τὰ κλίματα
20 γίνεται ἀφ' ἑαυτῶν τοῖς προσβάροις ὅτι πλέον, ὥστε τὰς μεσημβρινὰς, καὶ τέτοις ὥστε μέσας τοὺς ὄρους, ἀλλ' ὁπποιαῖα γὰρ τὸ κοινόν. Καὶ οἱ Ἀσσύριοι δὲ, καὶ οἱ Ἀριανοί, καὶ οἱ Ἀρμένιοι παραπλησίως πῶς ἔχουσι, καὶ ὥστε τέτας, καὶ πρὸς ἀλλήλους. Εἰκάζειν δὲ
25 δεῖ καὶ τὰς τῶν ἐθνῶν τέτων κατονομασίας ἐμφερῆς ἀλλήλους εἶναι· τὰς γὰρ ὑφ' ἡμῶν Σύρας καλεσμένας, ὑπὸ αὐτῶν τῶν Σύρων Ἀρμενίας καὶ Ἀραμμάας καλεῖσθαι· τέτω δ' εἰκέναι τὰς Ἀρμενίας, καὶ τοὺς Ἀραβας, καὶ Ἑρεμβας, τάχα τὴν πάλαι Ἑλλήνων οὕτω
30 καλέντων τὰς Ἀραβας· ἅμα καὶ τὰ ἐτύμη συνεργῆντος πρὸς τέτω· ἀπὸ γὰρ τῆς εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν

^a ἑππολίαν Med. 1. ^b τῶν deest Par. 3. Med. 1. ^c Scripti προσβάροις Marg. Cas. sic Par. 2. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. προσβάροις Par. 1. Med. 2. ^d μὲν καὶ ex correct. Med. 2. ^e Ἀρμενίους Par. 2. 3. Med. 1. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet Ἀριανούς alia manu, et Par. 3. eadem manu, supr.: et Med. 1. habet ἀραμμαῖους ex correctione. Ἀραμμάους Eton. et Par. 1. et in textu, et in margine. ^f καὶ οἱ Ἀρμένιοι desunt Med. 1. deerant etiam Par. 2. et Med. 2. sed addita sunt postea. ^g Εἰκάζει γὰρ δὴ Par. 1. 3. Bre. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. Εἰκάζει (et ex correct. εἰκάζειν) γὰρ δὴ Med. 2. ^h Ἀραμμάας ex correct. Med. 2.

3. Περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν] Tertium ζήτημα. Casaub.
Ibid. Περὶ δὲ τῶν Ἑρεμβῶν] Infra lib. xvi. pag. 1131. Edit. Amst. Anon.

Ibid. πολλὰ μὲν εἴρηται.] Itaque Hesychius varias affert interpretationes, Ἑρεμβοί· Νομάδες, Αἰθίοπες, Ἀραβες, Ἰνδοί, Ἀράβιοι. Casaub.

5. Ζήνων δ' ὁ ἡμέτερος] Scripserat Zeno Προβλημάτων Ὁμηρικῶν libros quinque, ut discimus ex Laërtio. Iis in libris poetæ locos aliquot exposuerat, aliquot etiam emendaverat. Sed videtur Zeno melior fuisse philosophus quam criticus. Docti enim viri ejus emendationibus non applaudunt. Quare autem dicat Strabo, Zeno noster, ratio ea est quam supra dixi. Sic Caium Jurisconsultum Justinianus, aut ii potius Jurisconsulti qui Institutiones Juris composuerunt, nostrum vocant, propter professionis nimirum similitudinem. Sic iterum libro xvi. p. 1131. Edit. Amst. Ὁ μὲν οὖν Ζήνων ὁ ἡμέτερος μεταγράφει ἔτως. Sic Seneca de Tranq. c. 14. et ipse Stoicus, Nunciato naufragio, Zeno noster, cum omnia sua audiret submersa. Idem.

10. Ἀμέλει δὲ καὶ ποιῆσι πινὲς παραγραμματίζοντες.] Atque hoc, inquit, faciunt nonnulli, ut nimirum obscuritatem vocis Ἑρεμβας tribuant mutationi nominum, atque ex literarum affinitate rimentur quinam isti sint, et quomodo hodie appellantur. Παραγραμματίζειν non id tantum significat, quod notant Grammatici, quando ex literarum mutatione elegans venustas orationi quaeritur: sed etiam quando, quid res sit, ex ipsa nominis notatione declaratur. Solet id philosophus παρὰ γράμμα dicere, Magnorum Moralium libro primo. Ἡ δ' ἡθικὴ ἀρετὴ ἐντεῦθεν τὰς ἐπωνυμίας ἔχει, εἰ δὲ παρὰ γράμμα λέγοντα τὴν ἀλήθειαν ὡς ἔχει σκοποῦν. Scholiastes Aristoph. Vespiis, exponens hunc versum εἰ γὰρ ὁ Λάβης ἀρετῶς ὁ κύων παραίτας, &c. Ἀξιοῦσιν, inquit, πινὲς ὡς παρὰ γράμμα καμωδῶσαι Λάχληα τὸν γεατηγῆσαντα περὶ Σικελίαν ἐπὶ Θύρα. Hunc παραγραμματισμὸν Cicero vocat in lib. ii. c. 63. de

oratore, similitudinem verbi ad literam immutati. Longe alio sensu dixit Timon in Sillis,

Τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτριβον.

Quod Lucianus dixit, κατατρέχειν τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα. De arte parasit. Idem.

11. Ἀριστὸς δ' ἀν' ὁδοῦ εἰπεῖν ὁ Ποσειδώνιος] Sententiam Posidonii iterum refert Strabo, in fine libri xvii. ubi de hac re tota plura: sane qui harum linguarum cognitionem vel tenuissimam sunt affecuti, facile intelligunt has omnes valde esse inter se affines, ac pleraque ab Hebræa originem habere. Idem.

23. καὶ οἱ Ἀρμένιοι παραπλησίως πῶς.] Libri MSS. Ἀραμμάοι. Idem.

24. Εἰκάζειν δὲ δεῖ.] Lege ut in MSS. Εἰκάζει γὰρ δὴ. Idem.

26. τὰς γὰρ ὑφ' ἡμῶν Σύρας καλεσμένας.] Hoc multis gentibus commune, ut alio nomine ab exteris appellentur, quam quod ipsi agnoscunt. Sic Latini Græcos vocant, qui se Ἑλληνας appellabant. Sic hodie Turcas nos Christiani appellamus, qui se Musulmannos vocant, quique ab appellatione Turcarum prorsus abhorrent. Sic etiam Agarenos Græci nuncupant, qui se Sarcenos, haud paulo nobiliori nomine, vocant. Porro qui versati sunt vel minimum in lectione sacrarum literarum, ex quibus quicquid de appellationibus harum gentium vere dici potest, peti debet, non ignorant quam late pateat quod nomine Sur et Aram in iis intelligitur. Vide lib. xvi. Idem.

30. καὶ τὰ ἐτύμη συνεργῆντος.] Veteres codices ita habebant ἅμα καὶ τὰ ἐτύμη ἐπὶ δατέρῳ μέρει συνεργῆντος. Sed ea verba ex sequentibus videntur huc temere fuisse inserta. Idem.

31. εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν τὰς Τρωλοδύτας.] Perspicuum est scribendum esse hic Ἑρεμβας. Idem.

Ibid.] Casaubonus vidit Ἑρεμβας esse legendum, quod probat Bodæus à Stapel ad Theophrasti Histor. Plant. lib. vi. cap. 2. pag. 556. Anon.

τὰς Τρωγλοδύτας ἐτυμολογῶσιν οὕτως οἱ πολλοί, ἐς μεταλαβόντες οἱ ὕπερον, ὅτι τὸ σαφέστερον, Τρωγλο-
δύτας ἐκάλεσαν· οὗτοι δὲ εἰσιν Ἀράβων οἱ ὅτι ἂν ἰσ-
περον μέρος τῆς Ἀραβίης κόλπε κακλιμῆνοι, ὃ τὸ πρὸς
Αἰγύπτῳ, καὶ Αἰθιοπία. Τῶν δ' εἰκὸς μεμνησθαι τὴν
ποιητὴν, καὶ πρὸς τὰς [εἰκὸς] ἀφίχθαι λέγειν τὴν
Μενέλαον, καὶ ὅν τρόπον εἴρηται καὶ πρὸς τὰς
εἰκὸς Αἰθιοπίας· τῇ γὰρ Θεβαΐδι καὶ οὗτοι πλησι-
ζουσιν· ὁμοίως ἐκ ἐργασίας, οὐδὲ χρηματισμῷ χάριν
τῶν ὀνομαζομένων (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τῷτο) ἀλλὰ
τοῦ μήκους, καὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ τῆς ἐνδοξείας· ἐν-
δοξὸν γὰρ τοσούτον ἐκτοπίσθαι. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ,

* Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄγχα, καὶ νόον ἔγνων.

Καὶ τὸ,

† — Ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πόλλ' ἐπαληθεύς

Ἡρακλῆς.

Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ φησὶ,

Καὶ κούρην Ἀραβίαν, ἣν Ἑρμῶν ἀκάκητα

Γείνατο, καὶ Θρονίην κούρην Βήλοιο ἀνακτός.

* Odyss. α'. 3.

† Odyss. δ'. 81.

^a Σατέρω μέρος Eton. ^b τῶ Mosc. ^c τέτοις Par. 1. ^d εἰκὸς deest Eton. Esc. Par. 1. 2. Med. 1. sed alius vetus scriptor addidit
supra Par. 2. deerat etiam Med. 2. additum postea. Καὶ πρὸς τὰς ἀφίχθαι Mosc. ^e πρὸς τὰς Αἰθιοπίας Par. 1. 3. Med. 1. 2. deest
εἰκὸς Par. 2. ^f χρηματισμῷ Mosc. ^g ὀνομαζόμενες Par. 2. alia manu supra. ^h Vett. libb. μήκους τῆς ἀποδημίας Marg. Caf.
sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. Esc. bene. V. ⁱ γὰρ τὸ τοσούτον Esc. ^k Ἀραβίῳ Par. 1. 2. 3. Ἀραβίῳ Med. 1. 2. Gron. Eton. Mosc.

1. ἐς μεταλαβόντες οἱ ὕπερον ἐπὶ τὸ σαφέστερον] Scio μεταλαβόν-
των verbum esse usitatum Grammaticis, sed hic videtur legen-
dum μεταλαβόντες ἐπὶ τὸ σαφέστερον. Apud Eustathium tamen sic
legitur, οἷον πρὸς τὸ σαφέστερον μεταλαβόντες τὰς ἑσέμενες. Casaub.
Nil frequentius quam alterna mutatio μεταλάβειν et μεταβάλλειν
in codicibus. Sed nil muta: μεταλάβειν hic idem est ac inter-
pretari. V.

6. καὶ πρὸς τὰς εἰκὸς ἀφίχθαι λέγειν] Veteres codices vocem
εἰκὸς non agnoscunt, quæ etiam elegantius aberit. Casaub.

7. καὶ ὅν τρόπον εἴρηται καὶ πρὸς τὰς εἰκὸς Αἰθιοπίας] Locus
corruptus: legendum videtur, καὶ ὅν τρόπον εἴρηται καὶ πρὸς τὰς
Αἰθιοπίας, verisimile est inquit, venisse dici Menelaum ad Erem-
bos, seu Troglodytas, eo modo, quo ad Æthiopes accessisse di-
citur: qua de re paulo ante disputatum est. Idem.

8. τῇ γὰρ Θεβαΐδι] Hæc ad Troglodytas sunt referenda.
Nam de Æthiopibus supra actum satis. Troglodytæ autem sunt
qui habitant inter mare rubrum et Nilum, quod intervallum
quam sit parvum docet Geographus lib. xvii. De Troglodytis
vide lib. xvi. Idem.

9. ὁμοίως ἐκ ἐργασίας, οὐδὲ χρηματισμῷ] Jam docuit Strabo,
quum ait Menelaus apud poetam se ad multas venisse gentes,
divitias undique conquirentem, non posse id de Æthiopibus in-
telligi, apud quos nullus χρηματισμὸς ut dixit: nunc ait de
Troglodytis et Erembis idem esse sentiendum: venisse ad eos
Menelaum, eo modo, quem exposuit: non tamen inde ullas
opes abstulisse: quod igitur eos nominat hic Menelaus, id τῆς
ἐνδοξείας χάριν tantum facit, non ut se inde rem fecisse significet.
Idem.

11. τῆς μήκους, καὶ τῆς ἀποδημίας] Ἀντὶ τῆς, τῆς μακρῆς ἀποδη-
μίας, sive εἰς μακρὰν. Dictum ut Virg. 11. Geor. 192. *paterna
libamus et auro*. Sed habent MSS. τῆς μήκους τῆς ἀποδημίας. Idem.

17. Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ] Videri poterat illud Hesiodi opus
intelligi, quod Ἡσίοδος sive Ἡσίας μεγάλης Græci scriptores solent
nuncupare; sed ex Scholiaste Apollonii discimus diversa hæc esse
opera. Sic enim ille scribit in librum secundum v. 181. Πιερωσ-
σαι δὲ Φινέα φησὶν Ἡσίοδος ἐν ταῖς Μεγάλαις Ἡσίαις ὅτι Φερίξ τὴν ὁδὸν
ἐμήνυσεν· ἐν δὲ τῷ γ' καταλόγῳ, &c. Certum est tamen Ecæas quo-
que Hesiodi aliud fuisse nihil, quam mulierum præstantissimarum
catalogum. Nam hoc recte a doctissimo viro Johanne Aurato est
animadversum. Nos autem postea observavimus, non Hesiodum
tantum, sed et Socratem opus eodem fere indice edidisse.
Athenæus libro xiii. c. 6. p. 590. ἐπεὶ περὶ ἡμῶν ἐμποδῶν ἐγένου
κατάλογον γυναικῶν ποιημένοις, ἢ κατὰ τὰς Σωκράτους τῆς Φαναγορίτου
Οἴης, ἢ τὸν τῶν γυναικῶν κατάλογον Νικανέτης τῆς Σαμίου, ubi legen-
dum censemus Οἴης, et de quodam Socratis opere accipien-
dum, cui ad Hesiodi imitationem titulum fecerat Οἴος, quod et
ipse sua exempla omnia per vocem οἴος inciperet, ut Hesiodus
per ἡ οἴη. Nam illud quidem dubitari non potest, fuisse illud
Socratis opus, certorum hominum catalogum. Omnia autem
exempla ita incepisse conjectura est meo iudicio admodum pro-
babilis: quam etiam confirmat, quod Timon quoque in Sillis
idem fecerat, ut ex his ejus operis versibus, qui soli fere super-

cabulo, Troglodytas, quod est, qui cavernas in-
trent, appellant. Sunt autem ii Arabes, qui ad
alterum latus finus Arabici vergunt; quod est ad
Ægyptum et Æthiopiam. Horum meminisse poë-
tam probabile est, et dixisse, ad eos Menelaum
pervenisse, quomodo etiam ad Æthiopes, (nam hi
quoque Thebaidi sunt vicini), non negotiationis
aut quæstus causa nominatos, qui multus esse non
potuit, sed ob longitudinem peregrinationis, et
gloriationem. Est enim gloriosum tam procul a
patria recessisse. Atque ejusmodi sunt et hæc:

Multorum ille hominum mentes cognovit et urbes.

Et,

*Multa etenim perpeffus ego hæc, multumque vagatus
Adduxi. —*

Porro Hesiodus in catalogo sic scribit:

*Atque Arabis natam, Divum quam nuncius olim
Progenit: Thronie quoque regis filia Beli.*

sunt, intelligimus. Sic ille de Thalete,

Οἷον ἔπειτα Θάλητα σοφῶν σοφὸν ἀστρονόμημα.

De Xenophonte,

Οἷος Ξενοφῶν, ἥτ' Αἰσχίνε σοὶ ἐπιπεδήεις
Γράμμαι.

De Aristippo,

Οἷα δ' Ἀριστίππε τρυφερῇ φύσει, ἀμφαφύωντος
Ψεύδη.

De Democrito,

Οἷον Δημόκριτον τε περιφρονα ποιμένα μύθων.

De Pyrrhone,

Ἄλλ' οἷον τὸν ἄτυφον ἐγὼ ἴδον ἢ ἀδάμαστον.

Male enim apud Eusebium, ἀλλ' οἷον. Recte autem notatum est
a Scholiaste Sophoclis, τὸ Οἷος vocem esse τῇ ἀπαριθμήσει valde
accommodatam. Idem.

Ibid. Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ] Hesiodi Ecæarum et Heroina-
rum præstantissimarum Catalogi σύντομος venustissima, aucta
Romanarum Luparumque corollario, attexitur elogio Laoda-
miae a veteri, sed incerto, poeta Epico Græco, cujus ἀποσπασ-
μάτων minime spernendum ἔπαις περὶ Ἑλένης, ex fide membrana-
rum, quas Isaacus Casaubonus μακαρίτης benigne mihi concef-
ferat, non ita pridem cum metrica metaphrasi nostra latina
edidimus: ejusmodi autem est,

Τὴν ἐγὼ αἰνέω, ἥδ' ἐτε ἔρχομαι ἀμφαγαπάω,
Ὡς Εὐάδην, Ἀλκίσην τε, καὶ Ἀντιόπειαν,
Τὴν Θεανώ τε, καὶ Οἰνάνην, καὶ Λακρικήν γε,
Ἡδὲ καὶ Ἀβραδάτη καλὴν ἄλοχον Πανδίων.
Πρὸς δὲ γε Πορκίην ἐδλὴν παρακίοντι Βρέτη,
Αἰ πόσιος τίμησαν, καὶ ἔλαβον κλέος ἐδλὸν,
Οὐδὲ λέχη ἤρχυναν ἀτάδαιλα ἔργα φρονέσαι,
Οἷαι νῦν τελέθουσι ἀναιδέες, ἀγχιόδυμοι,
Φυλονόμαι, Φαίδραι, Σθενέοιαι τ' ἀλγυόδωροι.

Ubi animadvertite exempla per voces Ὡς καὶ οἷα inchoata; me-
taphrasin etiam nostram qualemcunque, ne quis desideret, sub-
jicio, obiter recognitam,

*Hanc ego collaudans adamo vel prae omnibus unam,
Euadnen velut, Alcesten, ac Antiopæan,
Quæis Theano addenda, Oenone, et Lucretia casta:
Abradatiq; uxor Panthea, decora, pudensq; ;
Et conjux prudens constantis Porcia Bruti;
Quæque viros quod honorarint super æthera nota;
Nec fœdare thoros voluere per impia facta;
Quales sunt quædam sine fronte, et mente, fideque,
Phyllonomæ, Phædra, Sibenebææ tristia dantes.*

Morellus in spicilegiis animadvers. in Strabon. Geograph.

Ibid. ἐν καταλόγῳ] Scilicet τῶν γυναικῶν. Meurs. Att. lect.
p. 97. F.

18. Καὶ κέρην Ἀραβίαν] Sic scriptum erat, sed κέρην Ἀραβίῳ
legendum non tam versus docet lex, quam Eustath. in Diony-
sium, citans hoc frustulum distichi, κέρην Ἀραβίῳ. Restituo
etiam pro Ἑρμῶν, Ἑρμείης. Nam ἀκακήτης est epitheton Mer-
curii.

Itaque etiam Stefichorus loquitur. Unde conjecturam facere licet huic etiam Arabiæ nomen inditum fuisse, quod Heroum ætate nondum extiterit. Qui autem fingunt Erembos esse Æthiopicam quandam peculiarem, aliamque Cephenum, et tertiam Pygmæorum, aliaque innumera, ii eo minus fidei merentur, quod, præterquam quod incredibilia proferunt, etiam historiæ formam cum fabulæ confundunt specie. Similes eorum sunt, qui Sidonios in Persico mari ponunt, aut alicubi in Oceano, itemque Phœnices, ac qui Menelaum in Oceanum evectum fingunt. Causa cur iis non credi debeat, non levissima est, quod invicem contraria dicunt. Alii enim Sidonios, et Phœnices nostros, colonos eorum referunt, qui in Oceano habitant, addentes eos Phœnices a puniceo colore vocari, quod mare sit rubrum: alii illos nostrorum colonos esse volunt. Neque defunt qui Æthiopiam in nostram Phœnicen transferunt: et quæ de Andromeda narrantur, apud Ioppen evenisse tradunt: quæ fane non ob ignorationem locorum dicuntur, sed fabulæ potius prætextu. Sicut et apud Hesiodum sunt et alios talia: quæ Apollodorus proferens, nescit quomodo ea cum Homericis componat. Nam de Ponto et Ægypto ab Homero scripta proferens, inscitia eum culpat, qui voluerit quidem vera dicere, sed ignoratione lapsus falsa pro veris dixerit. At enim Hesiodo nemo ignorationem objecerit, Semicanes nominanti, et Longicipites, et Pygmæos: (nam hæ fabulæ, ut est Pygmæorum, Homero quoque vitio non dantur): neque Alcmani latipedes, neque Æschylo

Οὕτω δὲ καὶ Σπυσίχορος λέγει. Εἰκάζειν οὖν ἐστὶν ὅτι
^a ἀπὸ τῆς καὶ ἡ χώρα Ἀράβια ἥδη τότε ὠνομάζετο·
κατὰ δὲ τὰς ἡρώας τυχὸν ^b ἴσως οὕτω. Οἱ δὲ πλάτ-
τοντες Ἑρεμβὲς ἰδίῳ τι ἔθνος Αἰθιοπικόν, καὶ ἄλλο
5 Κηφηνῶν, καὶ τρίτον Πυγμαίων, καὶ ἄλλα μυρία, ἥ-
τον ἀνὰ πτεροῖντο· ^c ὡρὸς τῷ μὴ ἀξιοπίστω, καὶ σύγ-
χυσιν πᾶσα ἐμφαίνοντες ^d τῷ μυθικῷ, καὶ ἱστορικῷ σχή-
ματος. Ὅμοιοι δ' εἰσὶ τῆτοις, καὶ οἱ Σιδονίους ἐν τῇ
κατὰ Πέρσας θαλάττῃ διηγούμενοι, ἢ ἄλλοι ὅτι τοῦ
10 Ὀκεανῆ, καὶ τὴν τῷ Μενελάῳ πλάνην ἐξωκεανί-
ζοντες, ^e καὶ τὰς Φοίνικας δὲ ὁμοίως. Τῆς δ' ἀπίστιας
αἴτιον ἐκ ἐλάχιστον ἐστὶ, τὸ ἐναντιῶσθαι ἀλλήλοις τὰς
λέγοντας. Οἱ μὲν γὰρ καὶ τὰς Φοίνικας, καὶ τὰς Σιδονί-
ους, τὰς κατ' ἡμᾶς, Σπύικας εἶναι τ' ἐν τῷ Ὀκεανῷ
15 φασί, ὡρεθίζοντες καὶ ἀπὸ τῆς Φοίνικας ἐκαλεῖντο,
ὅτι καὶ ἡ θαλάττα ἐρυθρά· οἱ δ' ἐκείνας τῆταν· εἰσὶ
δ' οἱ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς Φοινίκην
μετάγχει· καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρομέδαν ἐν Ἰόππῃ
συμβῆναι φασί· ἢ δὴ πᾶσα κατ' ἄγνοιαν τοπικὴν καὶ
20 τῆταν λεγομένην, ἀλλ' ἐν μύθευ μᾶλλον σχήματι· κα-
τὰπερ καὶ τῶν ὡς Ἡσιόδῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ προ-
φέρει ὁ Ἀπολλόδορος, οὐδ' ὅν τῶπον παρατίθῃσι τοῖς
Ὀμήρῃ ταῦτα, εἰδώς. Τὰ μὲν γὰρ Ὀμήρῃ, τὰ περὶ
τὸν Πόντον, καὶ τὴν Αἰγυπτον παρατίθῃσιν, ἄγνοιαν
25 αἰτιάμενος, ὥς λέγειν μὲν τὰ ὄντα βελομένη, μὴ λέ-
γοντος δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ὥς ὄντα, καί
ἄγνοιαν. Ἡσιόδῳ δ' ἐκ ἀν' ^f τῆς αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν,
ἡμίκυνας λέγοντος, καὶ μακροκεφάλους, καὶ Πυγμαίους
(ὅθεν γὰρ αὐτῷ Ὀμήρῃ ταῦτα μυθεύοντος, ὧν εἰσὶ
30 καὶ ἔτι οἱ Πυγμαῖοι) ἔδ' Ἀλκμᾶνος τετραπόδας

^a ἀπὸ τῆτων ex correct. Med. 2.
Mofc.

^b ἴσως deerat Med. 2. additum postea.
^c ὁμοίως δὲ καὶ τὰς Φοίνικας Par. 3. Med. 1.

^d ὡρὸς τὸ ex correct. Med. 2.

^e καὶ τῷ μυθικῷ
^f τὴν Mofc.

curii. Eustathius, in hunc ipsum de Erembis locum Homeri, citat in hanc sententiam Hesiodum, ἐν τῷ ἐαυτῷ καταλόγῳ, quod vitiosum esse in promptu est. Suidas refert, quinque libris hunc poetam Heroinas recensuisse, ut pro iantrē appareat legendum Ἡρώων. Xyland.

Ibid. Καὶ κέρην Ἀραβίαν] Quæcunque in hunc locum scripta sunt ab interprete, ea profecto erudito viro aliud agenti exciderunt. Nam Hesiodi carmen non ille quidem διορθῶν, sed παραδοξοῦν. Par infelicitas in loco Eustathii, qui non erat sollicitandus, cum bene habeat. Hesiodus autem ita scripserat,

Καὶ κέρην Ἀραβίαν τὸν Ἑρμῶν ἀνάκτητα
Γεῖνατο, καὶ Θρονίη κέρη Βήλοιο ἀνακτος.

Monstruosa lectio, τὴν pro τὸν: quæ duos patres eidem filia, duos maritos eidem uxori affingat. Deinde, cum recte esset animadversum ἀνακτῆς esse Mercurii ἐπίθετον, obsecro, quid fuit causæ cur Ἑρμῶν mutaretur? An quia poetis nunquam ita dicitur Mercurius? Bion. Id. 111. ver. 8.

Ὡς χέλυς Ἑρμῶν, κιδάριν δ' ὡς ἀδὺς Ἀπόλλων.

Postremo quid incogitantius dici potuit quam legendum esse ex Eustathio κέρην Ἀραβίαν? Atqui Eustathius annotat primam vocis Ἀραβίαν ab Hesiodo hic esse correptam: neque hic συνίζῃσιν fingat aliquis. Ex interprete autem Apollonii scire licet, Cæthiopiam fuisse Arabi filiam. Ἀράβην inquam non Ἀραβίαν. Casaub.

3. Οἱ δὲ πλάττοντες Ἑρεμβὲς] Ut Hellenicus, qui putavit Erembos superiorum Nili partium esse accolas. Idem.

4. καὶ ἄλλοι Κηφηνῶν] Lycophron de Æthiopia, v. 834.

Ἐπίφεται δὲ τυρσίαις Κηφιδῆας.

Herodotus libro septimo c. 61. Perfas, qui Oceanus meridionali sunt vicini, Cephenas a Græcis appellatos quondam fuisse annotat. De Chaldæis id narratur a Stephano: et ex eodem licet intelligere, alios Cephenum Libyæ partem aliquam nominasse. Idem.

8. καὶ οἱ Σιδονίους] Hefychius (v. Σιδονίους) Sidonios duplices facit, Phœnices, et alios accolas maris rubri. Vide lib. xvi. Idem.

13. Οἱ μὲν γὰρ καὶ τὰς Φοίνικας] Herodotus etiam ait, οἱ Φοίνικες τὸ παλαιὸν οἰκέον, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπὶ τῇ ἐρυθρῇ θάλασσᾳ. Phæ-

nices, ut ipsi memorant, antiquitus ad mare rubrum sedes habuerunt. Polym. p. 546. Ed. Wesseling. Michaelis vere doctissimus a Mosis scriptis opinionem ducit migrationem primam Cananæorum a rubro mari fuisse ante transitum Abrami a Charanā in terram promissam. Genes. xii. 4. Spicil. Geogr. Hebræorum extera, pars prima, p. 168. Postea, ut opinor, Edomitæ, vel Idumæi, rubri maris littoribus expulsi, regnante Davide, in hæc loca migraverunt. F.

18. καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρομέδαν] In hoc omnes Geographi et Historici consentiunt: vide libro xvi. Casaub.

21. ἃ προφέρει ὁ Ἀπολλόδορος] Libro secundo commentariorum in Catalogum, ut supra indicavit Strabo, et infra libro vii. Sed et alibi in illo opere Homerum erat infectatus Apollodorus, cujus reprehensiones ut vanissimas non uno loco refellit Strabo. Locus autem lib. vii. ubi plenius Apollodori verba referuntur, si cum isto conferatur, erit instar commentarii. Idem.

23. τὰ περὶ τὸν Πόντον] Dicebat Apollodorus vel ex eo posse intelligi τὰ περὶ Πόντον poetæ non fuisse cognita, quod nullum e quadraginta fluminibus nominasset, quæ Pontum ingrediuntur: vide librum vii. Idem.

27. Ἡσιόδῳ δ' ὅτι ἀν' τῆς αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν] Itaque non debuit Apollodorus Hesiodi locum proferre, ut efficeret minus esse mirandum si res Geographicas Homerus ignorarit: cum etiam Hesiodus atque alii illo recentiores poetæ talia sint commenti. Non enim profecto Hesiodus aut alii poetæ, quos proferebat, ignorantia lapsi sunt, quum Cynocephalos, Steganopodas, et id genus monstra confinxere: non, inquam, ἀγνοία τῶν ὄντων, sed πλάσαι τῶν ἀδυνάτων, τερατείαις καὶ τέχνης χάριν. Quid ergo hæc ad id quod probare voluit Apollodorus? Idem.

30. τετραπόδας] Interpres, nescio cur, vertit, Qui digitos interjectos alios pedum digitis habent. Fortassis eos dicit, qui ita lato pede perhibentur in India esse, ut supini recumbentes ejus umbra totum corpus tegant atque ab æstu Solis tueantur. Neque id suspicor tantum rei fabulosæ mentione ductus, et vocis τετραπόδων adjunctus significatione; sed analogiam etiam secutus eorum animalium, quæ Suidas ac Favorinus τετραπόδα aiunt appellari, quod latos et non in ungues diffisos habeant pedes, ut sunt

ἱστορίῳ, ἐδ' Αἰσχύλῃ κύνοκεφάλῃ, καὶ τερνοφάλαγξ, καὶ μονομμάτες. Ὅπως γὰρ ἐδὲ τοῖς περὶ συγγραφοῦσιν ἐν ἱστορίας σχήματι, προσέχοντες περὶ πολλῶν, εἰ μὴ ἐξομολογῶνται τὴν μυθογραφίαν· φαίνεται γὰρ εὐθὺς ὅτι μύθους πλάττειν ἐκόντες. ὅδε ἀγνοία τῶν 5 οὐτῶν, ἀλλὰ πλάσει τῶν ἀδυνάτων, τερατείαι καὶ τέρψεως χάριν. Δοκῶσι δὲ κατ' ἀγνοίαν ὅτι μάλιστα καὶ πιθανῶς τὰ τοιαῦτα μυθεύει^a περὶ τῶν ἀδύλων, καὶ τῶν ἀγνωσμένων. Θεόπομπος δὲ ἐξομολογεῖται φήσας, ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις εἶναι κρεῖττον, ἢ 10 ὡς Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίπας, καὶ Ἑλλανίκος, καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράφαντες. Περὶ δὲ τῶν τῷ Ὀκεανῷ παθῶν, εἴρηται μὲν ἐν μύθῳ σχήματι· καὶ ὅδε τέτρατο-χάζεσθαι δεῖ τὸν ποιητὴν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἀμύπτων καὶ τῶν πλημμυρίδων ἡ Χάρυβδις ἀπὸ μεμύθηται, 15 ἐδ' αὐτὴ παντοῖασι. Ὅμηρος πλάσμα ἔσται, ἄλλ' ἀπὸ τῶν ἱστορημένων^b περὶ τῆς Σικελικῆς πορθμῶν^c διεσκευασμένη. Εἰ δὲ δις τῆς παλιρροίας γινόμενης καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐκείνος τρίς εἴρηκε,

Τρίς μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἡμάτι, τρίς δ' ἀναροῖσθαι, 20 λέγει· ἂν καὶ οὕτως. Οὐ γὰρ κατ' ἀγνοίαν τ' ἱστορίας ὑποληπτέον γενέσθαι τέτρατο, ἀλλὰ τραγωδίας χάριν καὶ φόβου, ὅν ἡ Κίρκη πολλὴν τοῖς λόγοις^e προσέθησιν, ἀποτροπῆς χάριν, ὥστε καὶ τὸ ψεύδος παραμύγνουσθαι.

Εν αὐτοῖς γὰρ τοῖς ἔπεσι τέττοις^f εἴρηκεν ἡ Κίρκη. 25

* Τρίς μὲν γὰρ τ' ἀνίσχιν ἐπ' ἡμάτι, τρίς δ' ἀναροῖσθαι
Δεινόν· μὴ σύ γε κείῃ τύχοις ὅτε^g ῥοιδοθήσεις.
Οὐ γὰρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακῆς ἐδ' ἔνδοσιχθων.

* Odyss. μ. 105.

^a παρὰ ex correct. Med. 1. ^b περὶ τῶν Σικελικῶν πορθμῶν defunt Par. 3. ^c διεσκευασμένης Par. 2. alia manu supra. ^d ἀναροῖσθαι Par. 3. Med. 2. ^e ἐνέθησιν Med. 2. ex correctione. ^f εἴρηκε μὲν ἄνω ἡ Κίρκη Par. 3. Med. 1. Gron. Efc. Mosc. εἴρηκε μὲν ἡ Κίρκη Med. 2. ^g ῥοιδοθήσεις Χάρυβδις Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ῥοιδοθήσεις Χάρυβδις Mosc.

sunt olores, pelicani, anseres, anates. Canicipites quidem inter similia monstra referuntur, et qui oculos habeant in pectore. Eadem referuntur a nostro infra, lib. VII: Xyland.

2. Ὅπως γὰρ οὐδὲ] Si scriptores alios tunc lectione et studio nostro dignamur, cum praefati μυθολογεῖν audacter fabulas confingunt, quanto æquius est poetam, cui τὸ μυθεῖν proprium est, non ad normam historicam exigere, sed ut fabulas quod narrat accipere? Casaub.

3. εἰ μὴ ἐξομολογῶνται τὴν μυθογραφίαν] Pulchre quidem videntur hæc coherere: ut sit sensus, neminem eis προσέχειν qui stylo historico fabulas contexunt, nisi fateantur ipsi se fabulas scribere. Verumtamen si quis diligenter totum locum, maxime ea quæ sequuntur, attendat, facile opinor, mihi assentietur, legenti ἐξομῶσθαι: quod ut ita esse intelligatur, rem paulo altius repetam. Docet Strabo non ignorantia factum quod poeta confingit de Pygmæis aliisque id genus: non inquam veritatis ignorantia dixisse illa poetam: sed fabulas ejusmodi ab eo esse confictas τερατείαι καὶ τέρψεως χάριν. Unde sequitur inique facere Apollodorum, atque alios, qui ex hujusmodi fabulis poetæ ignorantiam veritatis colligebant. Atqui, ait Strabo, nemo Hesiodo aut Alcmani similia commemorantibus veritatis ignorantiam objicit. Imò ne eos quidem, qui stylo historico similia narrant, reprehendere solemus: nisi quando veritatem se scripturos profitentur, et ab omni μυθογραφία abstinentes. Id autem est τὴν μυθογραφίαν ἐξομῶσθαι. Sicut ἐξομῶσθαι τὴν ὑπάρχειαν est abdicare se magistratu, apud Dionys. Hal. Deinde sequitur ratio cur nemo eis προσέχῃ, sive nemo eos reprehendat. Quia, ait, existimamus eos non labi ignorantia veritatis: sed quod de Homero modo dicebamus, ea fingere τερατείαι καὶ τέρψεως χάριν. Porro προσέχειν hic interpretor, legere ut rem feriam, non ut fabulam. Quia mox sequebatur ἐξομολογεῖται, audaculi homines putarunt ita esse hic quoque legendum. Idem. Nil muta, invito Casaubono. V.

5. ἐκόντες· οὐκ ἀγνοία] Nam ignoratio species est τῆς ἀγνοίας. Vide philosophum. Casaub.

canicipites, et pectoroculatos, et unoculos. Quando ne prorsus quidem oratione scribentibus, animum advertimus multa narrantibus sub historiæ specie, nisi fateantur se fabulas scribere. Statim enim apparet eos fabulas admiscere, non ob verorum ignorance, sed delectationis causa, monstra, et alia, quæ esse non possunt, fingentes. Videntur autem vel maxime ignorance ducti de obscuris et ignotis tam probabiliter fabulari. Theopompus quidem diferte profitetur se in historia fabulas narraturum rectius quam fecerint Herodotus, Ctesias, Hellanicus, et Indicarum rerum scriptores. Cæterum de Oceani accidentibus dictum est sane sub fabulæ habitu: id enim sectari poetam decuit. Nam ab affluxu et refluxu figmentum Charybdis repetiit, quæ ne ipsa quidem omnino est Homeri commentum, sed ex iis adornata, quæ de freto Siculo narrantur. Cum autem bis singulis diebus naturalibus ista eveniant, Homerus ter fieri dixit:

Terque die allidit fluctus, totiesque resorbet.

Id quoque potest excusari. Non enim ignorance historiæ dictum suspicari debes, sed tragicæ amplificationis causa, et metus incutiendi: nam Circe in sua oratione multum terroris addit, avertendi causa: itaque mendacium etiam admiscet. Sic enim iisdem in versibus Circe:

Terque die allidit fluctus, totiesque resorbet

Horrendum: cave sis ibi tu sorbente Charybdi:

Nam neque Neptuneus posset tibi ferre salutem.

7. ὅτι μάλιστα καὶ] Vetus interpres legit ὅτε. Locus est obscurus. Fortasse legendum ὅτι μάλιστα πιθανῶς, ut sit hæc sententia: poetæ libenter de iis fabulas confingere, quæ sunt incognita: quia probabilius mentiantur in re incognita. Ideo etiam videri multis κατ' ἀγνοίαν illa dicere, quæ ipsi ἐκόντες fingunt. Idem.

9. Θεόπομπος δὲ] Facetum fane auctorem, qui historiam scribere aggrediens gloriatur posse se mentiri egregie. Quid igitur causæ erat, cur eum nobis commendaret tantopere Athenæus III. 8. cujus hæc sunt? Εἴ τις τέτοις ἀπιστεῖ, μαδίτω καὶ παρὰ Θεόπομπου τῷ Χίῳ, ἀνδρὸς φιλαλήδους, καὶ πολλὰ χεῖματα ἀναλώσαντος εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἐξέτασιν ἀκριβῆ. Scripsit hic varia. Vide Suidam. Idem. Non, ut mihi videtur, Strabo Theopompum increpat. Plures sunt ejusdem nominis, sed hic est Chius, Historicus, cui multum fidei adhibet noster in plurimis locis. Philippo primo Macedonico regnante floruit, et varia scripsit. Quod fabulas in describendis exteris regionibus admiscuerit, non mirandum est, Indis et Persis fere nihil aliud de sua patria referentibus. Longinqua parum nota fuerunt, scientia naturalis inculta, ideoque Theopompus sæpe falsa scripsit, non ut vera, sed quoniam veritatem scrutari non poterat. F.

11. καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράφαντες] Indica scripserunt multi: omnes fere ψευδολόγοι, ut ait noster alibi. Sed primas in mentiendo tribuit Strabo Daimacho, secundas Megastheni, cui tamen parum cedebant Onesicritus et Nearchus, ac reliqui ejusdem historiæ scriptores. Casaub.

12. Περὶ δὲ τῶν τῷ Ὀκεανῷ παθῶν] Haftenus de Menelai erroribus: nunc aliam quæstionem aggreditur; an Homerus τὰ περὶ Ὀκεανῷ, id est, Oceani naturam habuerit cognitam. Ita quidem Geographo placet: et quod videri poterat Homeri ignorantiam arguere, summa dexteritate excusat: neque hic amplius satisfaciunt summo viro supra bis positæ illæ excusationes, aut in historia peccasse poetam, aut errorem esse librarii: longe subtiliora sunt ista, et meo judicio meliora. Duplex autem affertur excusatio. Idem.

Atqui et interfuit Ulysses isti resorptioni, et evasit, ut ipse ait :

*Illā quidem canas rursū sorpsit maris undas :
Ast ego proceræ summa amplexus caprifici
Sublimis, ramo, ceu noctua, prorsus adhæsi.*

Deinde præstolatus tabulas naufragii, easque rursus arripiens, evasit. Mentita est ergo Circe ut hic, ita in eo etiam, quod ter dixit fieri id, quod bis tantum fiebat. Præsertim cum etiam usitata sit admodum hæc hyperbola, cum ter beatos, ter miseros dicant : et Homerus ipse,

— *Argivi terque quaterque beati.* Et,
Grata, ter exoptata — Et,
Terque quaterque. —

Ex ipso fane loco collegerit aliquis Homerum veritatem sub involucro significasse. Nam reciprocationem fluctuum bis tantum in diem accidisse magis quadrat ad id, quod tanto tempore sub aquis morata sunt naufragii frustra, et sero ejecta, Ulyssæ ea desiderante, et continenter ramis adhærente :

*Vi tenui summa, dum malus, dumque carina
Insano pelagi rursū evomerentur ab æstu,
Quæ mihi sera tamen votis persæpe petita
Tempore sunt oblata illo, quo sole cadente,
Jam disceptatis multorum litibus, ædes
Ad proprias, cœnamque, foro solet ire relicto
Judex : tum mihi ligna gravi emersere Charybdi.*

Hæc omnia ostendunt non exiguum tempus significari : maxime quod vesperam intendi jam cœpisse ait, neque simpliciter dicit, quando judex surgit, sed addit, disceptatis litibus multis, ut moratum aliquantum intelligas. Alioquin etiam probabilis parum futura erat narratio de evitato naufragio, si antequam longe nataffet, rursus refluxu undarum esset retro avulsus. Cæterum Apollodorus,

Καὶ μὴν παρέτυχέ^α τε τῇ^β ἀναροίσθησε ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ οὐκ ἀπώλετο, ὥς φησιν αὐτός.

* Ἡ μὲν ἀναροίσθησε θαλάσσης ἀλμυρὸν ὕδωρ.
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινέον ὑψόσ' ἀερεῖς

5 Τῷ περσφύς ἐχόμεν ὡς νυκτερίς. —
Εἶτα περιμείνας τὰ ναύαγια, καὶ λαβόμενος πάλιν αὐτῶν σάζεται^α ὥς ἐφεύσατο ἡ Κίρκη· ὡς οὖν τέτο, καὶ κέينو^α τὸ, τρεῖς μὲν γάρ τ' ἀνίστην ἐπ' ἡμέαι, ἀντὶ τῶ^α δὲ· ἅμα καὶ τ' ὑπερβολῆς τ' τοιαύτης συνήδης
10 πᾶσιν ἔσσης, τρισμαχερίες καὶ τρισαθλίες λεγόντων.

Καὶ ὁ ποιητής·

† Τρισμαχερές Δαναοί· — καί,
‡ Ἀσπασίη, ὁ τρίλιγος· — καί,
|| Τριχθαί τε καὶ τετραχθαί.

15 Ἴσως δ' ἂν τις καὶ ἀπὸ τῆς^α χάρας τεκμήριαιτο ὅτι ὑπαινίσσεται πῶς τὸ ἀληθές· μᾶλλον γὰρ^α ἐφαρμότῃσι τὸ δις γενέσθαι τὴν παλίσροιν, κατὰ τὸν συνάμφω χρόνον, τὸν ἐξ ἡμέρας, καὶ νυκτός, ἢ τὸ τρεῖς, ὅσο^α σῆτον χρόνον μέναι τὰ ναύαγια ὑπερβύχια, ὅφ' ἐδὲ
20 ἀναβληθῆναι ποθοῦντι, καὶ συνεχῶς περιχρησθῆναι τοῖς κλάδοις.

§ Νωλεμέως δ' ἐχόμεν, ὅφ' ἐξεμέσειεν ὁπίσσω

Ἴσων καὶ τρόπιν^α αὐτῆς, ἐελδομένην δέ μοι ὅτ' ἦλθεν Ὀψ', ἡμὸς δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορήθεν ἀνέστη,

25 Κρίνων^α νείκεα πολλὰ διχαζομένων^α αἰζήων.
Καὶ τότε δὴ μοι^α δῶρα Χάρυβδος ἐξεφάνθη.

Πάντα γὰρ ταῦτα χρόνου πινὸς ἔμφασιν ἀξιολόγε δίδωσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἑσπέραν ὀπιτεῖναι· καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ἡνίκα ὁ διχαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡνίκα
30 κείνων νείκεα πολλὰ, ὥτε βραδύναι^α πλέον τι. Καὶ ἄλλως δὲ εἰ πιθανὴν ἂν ὑπέτεινε τῷ ναυαγίῳ τὴν ὑπαλλαγήν, εἰ ὡρὴν ἀποσπασθῆναι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τέπῃσω^α παλίσρους μετέπιπεν. Ἀπολλόδωρος δὲ

* Odyss. μ. 431. † Ibid. ε. 306. ‡ Iliad. γ. 488. || Ibid. γ. 363. § Odyss. μ. 437.

^α γε Par. 1. bene. V. ^β ἀναροίσθησε alia manu infra Par. 2. ^γ ὅτι τὸ alia manu supra Par. 2. ^δ τρίλιγος Par. 3. Med. 2. τρίλιγος Med. 1. ^ε χάρας Par. 1. in margine eadem manu: bene. V. ^ς ὅτε Med. 2. ^ζ ἐφαρμότῃσι Par. 1. Med. 2. Eton. ^η τῷ Par. 1. 2. ^θ τῷ Par. 1. 2. Mosc. ^ι τὸ τοσούτοι Par. 2. bene. V. ^κ ἀναβληθῆναι Par. 3. ^λ ὡρὸν Par. 1. ὡρὸν ex correct. Med. 1. ὡρὸν Med. 2. sed Par. 2. habet tantum .. ὡρὸν. Νωλεμέως δ' ἐχόμεν defunt Mosc. ^μ αὐτῆς Par. 1. et ex correct. Med. 2. ^ν ἦλθεν ὅφ' ἡμὸς τ' ἐπὶ Med. 1. 2. ὅφ' ἡμὸς τ' ἐπὶ Par. 1. 2. 3. sed in Par. 2. inter ὅφ' et ἡμὸς, δ' additur alia manu supra. ^ξ Med. 2. habet ex correct. νείκεα, et in margine hæc notat, αἰζήων ἀναβληθῆναι ποθοῦντι καὶ συνεχῶς προσεχόμεν τοῖς ἐρινέοις κλάδοις· πάντα γὰρ ταῦτα χρόνον τινός. ^ο Hic Par. 2. habet in margine, αἰζήων ἀναβληθῆναι ποθοῦντι καὶ συνεχῶς προσεχόμεν τοῖς ἐρινέοις κλάδοις· πάντα γὰρ ταῦτα χρόνον τινός. ^π δῶρα Eton. ^ρ πλέοντι Par. 2. et ... οὐ τί alia manu supra. ^σ παλίσρους alia manu supra Par. 2.

15. καὶ ἀπὸ τῆς χάρας τεκμήριαιτο] Legendum ἀπὸ τῆς ὥρας. Perlege Homeri verba : si loci circumstantia quicquam facit ad id probandum, quo nititur Strabo, tum me vanum conjectorem dicitō : at ὥρας et temporis, plurimum : atque hoc est, quod explicat Strabo. Nam ut probet, poetam non rei ignorantia, τρεῖς pro δις scripsisse, posse id ex eo intelligi ait, quod cum mane absorpta fuisset Ulyssis navis, sub vesperam tantum redit. Si igitur in tanto temporis spatio semel tantum παλίσρους Oceanus, manifesto apparet ex sententia poetæ, non posse Oceanum ter unius νυχθημέρας spatium παλίσροειν, sed bis tantum. Absorptam fuisse navim tempore matutino constat ex istis, Odyss. μ. 429.

Παννύχιος φερόμεν, ἅμα δ' ἡλὶν ἀνίστηναι,
ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκοπέλων.

Non nisi sub vesperam exiisse, probatur a Strabone. Hæc mirifice conveniunt diurno Oceani æstui, ὃν ποιεῖ δις τῆς ἡμέρας, ait Diodorus, περὶ τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς ὥραν. Porro ὥρας legendum esse non χάρας certissimum est. Passim enim in bonis auctoribus harum vocum altera pro altera ab ineptis librariis est posita. Ut apud Théophr. queritur quodam loco summus ille iudiciorum princeps Scaliger, χάρας pro ὥρας ter fuisse perperam scriptum. Casaub.

16. μᾶλλον γὰρ ἐφαρμότῃσι τὸ δις γενέσθαι] Omnino in hac periodo mutandum aliquid est necessario. Legebam autem τῷ τοσούτοι μείναι. Sed animadverti postea veterem interpretem legisse πρὸς τὸ δις γενέσθαι, quod malo, et verum puto. Idem.

17. κατὰ τὸν συνάμφω χρόνον] Periphrasis νυχθημέρας, quam et libro tertio reperies. Idem.

24. ἡμὸς δ' ἐπὶ δόρπον] Δόρπος, τροφὴ ἐσπερίνος. Vide Athenæum primo. Idem.

33. Ἀπολλόδωρος δὲ ἐπιτιμᾷ Καλλιμάχῳ] Reprehendebat Apollodorus Callimachum, quod diceret insulam Calypsus Homerica, esse Caudum, sive Claudum, ἡσιδίην quoddam εὐτελὲς prope Cretam : Scheriam autem dicebat esse Corcyram : quod reprehendit Apollodorus, et eo homine censet indignum qui artem Grammaticam profiteatur. Ita esse istum locum interpretandum, docent hæc verba e libro septimo, pag. 459. Edit. Amst. ubi de Apollodoro loquens, Καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις (ait) συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνν, μεταποιουμένην γε γεωγραφικῆς· ὅς τὴν μὲν Γαυδοῦν Καλυψῆς ἠῶσον φησί· τὴν δὲ Κέρκυραν Σχερίαν. Ex quo loco oportuit lucem asferre interpretes huic alioquin satis obscuro, et in quo ipsis hæsit aqua. Præterea notandum fuit, male hic Καυδοῦν legi, cum Γαυδοῦν oporteat : vide ad lib. vii. Idem.

ἔπιπμα Καλλιμάχῳ, συνηγρῶν τοῖς ^a περὶ Ἑρατο-
 σθένη, δίοπι, καίπερ γραμματικὸς ὢν, παρὰ τὸ Ὅμηρι-
 κὴν ὑπόθεσιν, καὶ τὸν ἐξωκεανισμὸν ^b τῶν τόπων περὶ
 ὃν τὴν πλάνην φράζει, ^c Γαυδὸν καὶ ^e Κόρκυραν ὀνο-
 μάζει· ἀλλ' εἰ μὴ μνησάμεν γέροντι ἢ πλάνῃ, ἀλλ' ⁵
 ὅλον πλάσμα ἐστὶν Ὅμηρος τῆτο, ὁρθὴ ἢ ἔπιπμησις·
 ἢ, εἰ γέροντι μὲν, περὶ ἄλλας δὲ τόπους, δεῖ λέγειν
 εὐθὺς, καὶ περὶ πῖνας, ἐπανορθωμένον ἅμα τὸ ἄγνοιαν·
 μήτε δὲ ὅλα πλάσματα εἶναι πιθανῶς λεγόμενα,
^f καὶ ἅπερ ἔπιδείκνυμεν, μήτ' ἄλλων τόπων κατὰ πῖνιν ¹⁰
 μείζω δεικνυμένων, ἀπολύοιτ' ἂν τὸ αἰτίας ὁ Καλλί-
 μαχος. Οὐδ' ὁ Σκῆψιος δὲ Δημήτριος εὖ, ἀλλὰ καὶ
 τῷ Ἀπολλοδώρῳ τῶν ἀμαρτιῶν ἐνίων αἴτιος ἐκείνος
 κατέστη· πρὸς γὰρ Νεάνθῃ τὸν Κυζικηνὸν φιλοτιμοτέ-
 ρως ἀντιλέγων, εἰπόντα ὅτι οἱ Ἀργοναῖται πλεόντες ¹⁵
 εἰς Φᾶσιν, (τὸν ὑφ' Ὅμηρον καὶ τῶν ἄλλων ὁμολογέ-
 μενον πλάνην), ἰδρύσαντο τοὶ τῆς Ἰδαίας μητρὸς ἱερὰ
^g ἐπὶ Κύζικον, ^h ἀρχὴν φησὶ μὴδ' εἰδέναι τὸ εἰς Φᾶσιν
 ἀποδημίαν τῆ Ἰάσονος Ὅμηρον. Τῆτο δ' ἔμνονον
 τοῖς ὑφ' Ὅμηρον λεγόμενοις μάχεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ²⁰
 ὑφ' αὐτῶν· ^k φησὶ γὰρ τὸν Ἀχιλλεὺς Λέσβον μὲν πορ-
 εῖσαι, καὶ ἄλλα χρεῖα, Λήμνῳ δ' ἀποχεῖσθαι, καὶ τῶν
 πλοίων νήσων, ^l ἀφ' ἧς τὸ πρὸς τὴν Ἰάσονα, καὶ τὸ πρὸς
 τὴν ^m Εὐνέων συγγένειαν, τότε τὴν νῆσον κατέχοντα.
 Πῶς οὖν ὁ ποιητὴς τῆτο μὲν ἤδει, ⁿ δίοπι συγγενεῖς, ²⁵
 ἢ ὁμογενεῖς, ἢ γείτονες, ἢ ἄλλως ὁπωσῶν ^p οἰκεῖοι
 ὑπῆρχον ὅτε Ἀχιλλεὺς, καὶ ὁ Ἰάσων, (ὅπερ ἔδαμόθεν
 ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τῆς Θεσσαλίας ἀμφοτέρως εἶναι συνέ-
 βαινε, καὶ τὸν μὲν Ἰωλκίον, τὸν δ' ἐκ τῆς Φθιώτιδος
 Ἀχαιΐδος ὑπάρχειν), τῆτο δ' ἠγνῶει, πόθεν ἦλθε τῷ ³⁰
 Ἰάσωνι Θεσσαλῷ, καὶ Ἰωλκίῳ ὑπάρχοντι, ἐν μὲν τῇ
 πατρὶδι μηδεμίαν καταλιπεῖν ἀφαιδοχὴν· Λήμνῳ δὲ
 καταστῆσαι κύριον τὴν νῆσον; Καὶ Περίαν μὲν ἤδει καὶ τὰς

Eratosthenem defendens, Callimachum reprehendit, quod tametsi grammaticus esset, tamen et contra Homeri institutum, et locorum in Oceano ab hoc expositorum, ad quæ Ulysses pervenerit, Caunum is ac Corcyram nominaverit. Quod si Ulysses omnino vagatus non est, sed tota res ab Homero conficta, merito reprehendit hominem. Aut si ille vagatus est, sed ad alia loca delatus: ea loca statim commemoranda erant, errorque corrigendus. Nunc si neque probabiliter dici possit rem totam esse commentitiam, neque majori fide alia loca commemorentur, liberandus sane hoc crimine est Callimachus. Non recte etiam Deme- trius Scepsius, sed et errorum quorundam causam Apollodoro is præbuit. Nam contra Neanthem Cyzicenum majore contentione disputans, qui dixerat, Argonautas, cum navigarent ad Phasin, (quæ sit ab Homero et aliis testibus confirmata navigatio), Idææ matris templa, quæ sunt circa Cyzicum fundavisse: omnino de Jasonis peregrinatione ad Phasin Homero nihil quicquam fuisse cognitum ait. Id vero non Homeri modo, sed ipsius quoque Demetrii dictis repugnat. Ait enim Achillem, Lesbum et alia loca populatum, a Lemno et vicinis insulis abstinuisse, ob cognationem cum Jafone et Euneo ejus filio, qui tunc Lemnum tenebat. Quomodo ergo poëta sciebat Achillem et Jasonem, five cognatos, five gentiles, five vicinos, five quocunque tandem modo familiares fuisse, (quod aliunde fieri non potuit, nisi quod uterque Theffalus fuit, alter Jolcius, alter ex Achaia Phthiotide), illud vero ignorabat, unde Jasoni contigisset Jolcio ut, cum domi nullam reliquisset posteritatem, filius ejus Lemnum obtine- ret? Scilicet Peliam Homerus norat, et ejus filias

^a περὶ τὸν Ἑρατ... Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^b τὸν τόπον ex correct. Par. 2. Med. 2. ^c ὅ. Par. 2. et ὃν alia manu supra. ^d Bre. Esc. Mosc. ὢν Med. 2. Gron. fed Med. 2. habet ὃν ex correct. ^e Καυδὸν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^f Κέρκυραν Par. 1. 2. Mosc. fed Par. 2. habet Κόρκυραν alia manu supra. Κορκύραν Med. 1. et ex correct. Κέρκυραν. Κορκύραν Med. 2. et ex correct. κέρκος. ^g MSS. καθὼς Marg. Cas. ^h περὶ Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ⁱ post ἀρχὴν virgula distinguit Par. 1. ^j φασὶ Par. 1. 2. Med. 1. fed Par. 2. habet φασὶ μὴ εἰδέναι alia manu supra. ^k Med. 2. habet φασὶ γὰρ ex correct. et in margine hanc notam addit — Καὶ δεικνύται τῆτο ἔτος ὁ συγγραφεὺς, λέγων, ὅτι πῶς ὁ ποιητὴς εἰπὼν τὸν Ἀχιλλεὺς Λέσβον — Par. 2. habet etiam alia manu supra — καὶ δεικνύει τῆτο ἔτος ὁ συγγραφεὺς, λέγων, ὅτι πῶς ὁ ποιητὴς εἰπὼν τὸν Ἀχιλλεὺς Λέσβον. ^l διὰ τὴν πρὸς Ἰάσονα καὶ τὸν υἱὸν Εὐ- ναῖον συγγένειαν Med. 1. 2. Esc. Mosc. διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰάσονα καὶ τὸν υἱὸν Εὐναῖον συγγένειαν Par. 1. 2. fed Par. 2. habet ... η ... alia manu supra Εὐναῖον. ^m Εὐναῖον Bre. Par. 3. ⁿ ὅτι Eton. ^o ἄλλως deest Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^p Par. 2. habet ἐκείνοι pro οἰκεῖοι alia manu supra.

4. καὶ Κόρκυραν] Scribitur in libris manu exaratis, Κέρκυραν. Sed Eustathius quoque annotat utroque modo scribi hanc vo- cem. Corcyra autem est, quæ Homero Σχερίη, five Φαιακίς δι- citur. Est et altera hoc nomine insula, eaque ab hac non ita procul. Dionysii periegetæ interpres, quem habeo manuscrip- tum, de hac re sic scribit. (Ad v. 494.) Κέρκυρα δὲ δύο, ἡ μὲν Φαιακίς, ἐν ἀρχῇ τῆς Ἀδρίας· ἡ δὲ περὶ τὰ ἐνδόν, ἡ καλεσμένη Μελίγονις, (scripserat fortasse Μελαίη), καὶ δύο λιμένας ἔχει ἡ Φαιακίς, τὸν μὲν Ἀλκιόν, τὸν δὲ Ὑλλῶ· διὸ φησὶ Καλλιμάχος, ἀμφιδύμος Φαίαξ. Homerum imitatur Callimachus (Frag. Bentl. cccxxxvi.) qui portus Asteridis vocat ἀμφιδύμος. Apollonio eandem ob causam vocatur hæc insula ἀμφιλαφὴς libro iv. v. 982. quem locum exponens interpres Callimachi hunc ipsum profert. Est et portus Hylli insulæ hujus mentio apud Apollonium. Ὑλλικὴν vocat ille, Thucydides lib. iii. c. 72. et 81. Ὑλλαικόν. Casaub.

12. Οὐδ' ὁ Σκῆψιος δὲ Δημήτριος εὖ] Scripserat hic in eam li- bri secundi Iliadis partem, qua naves Trojanorum recensentur. Τρωϊκὸν διάκασμον librum suum appellaverat: fuit autem illud opus admodum prolixum: nam librum ejus xxvi. bis laudat Athenæus libro tertio et decimo: qua ætate vixerit ex eo in- telligimus, quod Strabo libro xiii. narrat, fuisse eum juve- nem temporibus belli adversus Antiochum magnum a Romanis geili. Idem.

14. Νεάνθῃ τὸν Κυζικηνόν] Scripsit hic præter alia, etiam Ἑλ- ληνικά. De Argonautarum adventu Cyzicum, vide Apollonium libro primo. Idem.

18. ἀρχὴν φησὶ] Erat scriptum ἀρχήν, quod secutus inter- pres nescio quid de regionis ejus principe commentus fuit. Sed eum missum facio. Ἀρχήν adverbialiter significat omnino, prorsus, statim ab initio, etiam in sacris literis, non infre- quenter apud Sophoclem, ut in Antigona, ver. 92.

Ἀρχήν δὲ θηρὴν μὴ πρέπει ταμῆχανα.

Jam primum non decet nefas sectarier. Sic Theognis, Ἀρχήν μὲν μὴ φῆναι ἐπὶ χθονίοισιν ἄριστον, et Crantor apud Plutarch. Παρα- μύθη. — ἀρχήν τὸ γενέσθαι ἀνδρωπον, συμφορὰ ἢ μέγιστη. Xyland.

24. Εὐνέων] Sic et supra. Homerus Εὐνέον vocat Iliad. η'. fine, et loco supra citato. Paulo post δεικνυμένων πεπιγευμένων, lego πεπιγευμένη. Idem.

Ibid. πρὸς τὸν υἱὸν Εὐνέων] Euneus filius Jasonis et Hypsipylæ. Apollodorus libro primo. De adventu Argonautarum in insulam Lemnum, vide Apollonium libro primo, et reliquos, qui id argumentum attigerunt. Casaub.

33. καὶ τὰς Πελοπιδας] Pelia filia fuisse hæc, Pifidice, Pello- pæa, Hippothoe et Alceftis. Vide Apollodorum lib. i. c. 9. Idem.

earumque præstantissimam, Alcestem, et filium ejus Eumelum,

Natarum Pelia, quem præstantissima forma Alcestis tulit Admeto præclara marito.

Quæ autem Jasoni evenissent, et Argo navi, ac Argonautis, et ab omnibus pro confectis habentur, de iis nihil acceperat? Sed navigationem ab Æeta in Oceano confinxerat, nullo ex historia petito principio? Omnium quidem sermone antiqua illa ad Phasin navigatio verisimilis est, Pelia mittente, et reditus, et inter navigandum quarundam occupatio insularum. Et mehercle errores vagi, qualibus Ulysses etiam et Menelaus sunt acti, cum Homeri voce, tum iis, quæ hodieque demonstrantur, fidem inveniunt. Nam et Æta urbs ad Phasin ostenditur, et Æetam Colchidis regem fuisse pro certo habetur: idque nomen ea in regione usitate geritur, et Medæ venificæ historia exstat, et divitiæ istarum regionum ex auri, argenti, ferrique metallis, justam ejus expeditionis causam ostendunt, quæ etiam Phrixum ante ad eandem impulerat navigationem. Exstantque utriusque navigationis monumenta, Phrixium in confinio Colchidis et Iberiæ, et Jasonia passim in Armenia, Media, et finitimis locis. Quin et circa Sinopen, ejusque oram maritimam, Propontidem, Hellespontum usque ad Lemnum, multa perhibentur Jasonis et Phrixi expeditionum indicia: tum Jasonis et insequentium eum Colchorum, usque ad Cretam, et Italiam, atque Adriam: quorum nonnulla Callimachus notavit, ut,

Ægleten Anapthenque tibi Spartana propinquam Thera abiit linquens,

Πελιάδας, καὶ τὴν ἀρίστην αὐτῶν Ἀλκίτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,

* Εὐμήλον, τὸν ὑπὲρ Ἀδμήτω τέκε δια γυναικῶν Ἀλκίτης Πελίας θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἰάσονα συμβάντων, καὶ τὴν Ἀργὴν, καὶ τὰς Ἀργοναύτας, τῶν μὲν ὁμολογούμενων παρὰ πᾶσιν ἀνέκδοτος ἦν; Ἐν δὲ τῷ Ὠκεανῷ τὸν παρ' Αἰήτε πλῆν ἐπλάθει, ἀρχὴν μηδεμίαν ἐξ ἱστορίας λαβὼν; Ὡς μὲν γὰρ ἅπαντες λέγουσιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ πλοῦς ἔστι Φάσιν ἔχει πιθανόν τι, τὰ Πελίας ἑταίαντος, καὶ ἡ ἐπανοδος, καὶ ἡ ἐν τῷ παράπλῳ ἡσίων ὅση ἐπικράτεια· καὶ νῆ Δία ἡ ἐπιπλέον γενηθεῖσα πλάνη, καὶ ἡ περὶ τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ τῷ Μενέλαῳ, ἐκ τῶν ἐπὶ νῦν δεικνυμένων πεπιτευμένων ἐστίν, ὅτι τῆς Ὀμήρου φωνῆς. ἦτε Αἶα δεικνύται περὶ Φάσιν πόλις καὶ ὁ Αἰήτης πεπίτευται βασιλεύσει τῆς Κολχίδος, καὶ ἐστὶ τοῖς ἐκεῖ τῷ ἐπιχόριον τοῦνομα ἦτε Μηδεία φαρμακὶς ἱστορεῖται, καὶ ὁ πλεῖστος τῆς ἐκεῖ χώρας ἐκ τῶν χρυσεῖαν, καὶ ἀργυρίαν, καὶ σιδηρείαν, καὶ δικαίαν τινὰ ὑπαγορεύει πρόφασιν τῆς στρατείας, καὶ ἦν καὶ Φρίξος πρότερον ἔπειλε τὸν πλῆν τῶν καὶ ἐστὶν ὑπομνήματα τῆς ἀμφοῖν στρατείας, τὸ τε Φρίξιον, τὸ ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς τε Κολχίδος, καὶ τῆς Ἰβηρίας, καὶ τὰ Ἰασόνεια πολλαχῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας, καὶ τῆς Μηδείας, καὶ τῶν πλεονοχωρῶν αὐταῖς τόπων δεικνύται. Καὶ μὴν καὶ περὶ Σινώπην, καὶ τὴν ταύτης παραλίαν, καὶ τὴν Προποντίδα, καὶ τὸν Ἑλλάσσοντον μέχρι τῶν κατὰ τὴν Λήμνον τόπων λέγεται πολλὰ τεκμήρια τῆς τε Ἰάσονος στρατείας, καὶ τῆς Φρίξου. τῆς δ' Ἰάσονος, καὶ τῆς ἐπιδιωξάντων Κόλχων, μέχρι Κρήτης, καὶ τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Ἀδρίας, ὧν ἓν καὶ ὁ Καλλίμαχος ἐπισημαίνεται, τότε μὲν, Αἰγλήτην, Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρη

* Iliad. β'. 714.

^a τῆς ἀρίστης alia manu supra Par. 2. τὴν Ἀλκίτην ἀρίστην ex correct. Med. 2. ^b Ἀλκίτην deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^c καὶ Εὐμήλον τὸν υἱὸν Efc. Mosc. ^d συμβαινόντων Med. 2. ^e ἀρχὴν δὲ ex correct. Med. 2. et adest nota in margine sic: ὡς μὲν γὰρ ἅπαντες εἶτα συνιστῶν ὁ ῥήτωρ ἔπος ἐκ τῶν ἐπὶ νῦν δεικνυμένων καὶ πεπιτευμένων τὰς Ὀμήρου φωνῶν, φησὶν, ὅτι καὶ ἡ Αἶα πόλις δεικνύται περὶ Φάσιν. ^f λαβὼν punctis notatur in Par. 2. ^g εἰς Φάσιν ex correct. Med. 2. Φάσιν ἔχει &c. ad usque ἐπικράτεια inclusive, desunt Par. 3. ^h γένματος Par. 1. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁱ ἡσίων Par. 2. ^k ἡ ἐπικ... Par. 1. Mosc. ^l ἡ deest Par. 1. ^m καὶ πεπι... Par. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. et Par. 1. et in textu, et in margine. bene. V. ⁿ deest ἐστὶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. ^o ὅτι ἐκ Par. 2. Bre. Med. 1. 2. Efc. Mosc. et Par. 1. et in textu, et in margine. ^p ἦτε γὰρ Αἶα Par. 2. Efc. Mosc. ἦτε γὰρ Αἶα Par. 1. 3. sed Par. 3. habet καὶ ἡ Αἶα alia manu supra. ἦτε γὰρ καὶ Αἶα Med. 2. ex correct. ^q post ἱστορεῖται Par. 1. periodo distinguit. ^r χρυσίων alia manu supra Par. 2. ^s ἀργυρείων Med. 1. 2. Eton. ^t σιδηρίων Efc. Mosc. et Par. 2. supra. ^u καὶ deest Par. 1. Efc. Mosc. bene. V. Par. 2. habet καὶ, sed ab alio scriptore punctis notatum. ^w ὑπαγορεύει ex correct. Med. 2. ^x Φρίξιον Par. 2. τὸ τε Φρίξιον ἐν τοῖς Mosc. ^y Μηδείας Par. 1. et Par. 2. alia manu supra. bene. V. ^z καὶ μέχρι Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

13. ἐκ τῶν ἐπὶ νῦν] In libris scriptis hæc sic legebantur, ἐκ τῶν ἐπὶ νῦν δεικνυμένων, καὶ πεπιτευμένων ἐστίν. Nihil mutandum censeo. Casaub.

15. ἦτε Αἶα δεικνύται περὶ Φάσιν] Ætam Colchidis Strabo lib. xi. non commemorat. Non enim erat amplius, ut ex Plinio apparet. Apud Ptolemæum tamen in Colchidis descriptione commemoratur Αἰάπολις, sive Αἶα πόλις. Idem.

17. ἦτε Μηδεία φαρμακὶς ἱστορεῖται] Interpres Theocriti, ἐστὶ καὶ νῦν ἐν τῷ σεληναίῳ ὄρει ὀλμεις δεικνύσιν τῆς Μηδείας καὶ Κύρης, ἐν οἷς εἰσποῖον τὰ φάρμακα. Idem.

18. καὶ ὁ πλεῖστος τῆς ἐκεῖ χώρας] Adi Strabonem libro xi. Idem.

20. δικαίαν τινὰ ὑπαγορεύει πρόφασιν τῆς στρατείας] Ὑπαγορεύειν est, quod ait Demosthenes, μονοεχὶ λέγειν φωνὴν ἀφιέντα. Supra, οἱ βάρβαροι ἐδεμίαν τοιαύτην ὑπηγόρευον ἐλπίδα. Et alibi passim. Idem.

22. τὸ τε Φρίξιον] Strabo libro undecimo in Iberia Φρίξην πόλιν commemorat: quod est Phryxium. Idem.

23. καὶ τὰ Ἰασόνεια πολλαχῇ] In Armeniacis horum sæpe meminit Geographus, et Justinus. Idem.

30. μέχρι τῆς Κρήτης] Nam Anaphe et Thera, quarum meminit Callimachus in sequentibus versibus, sunt insulæ Cretæ vicinæ. Vide lib. x. Idem.

31. καὶ τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Ἀδρίας] Ut portus Argous in insula Æthalia: et non procul a Roma, portus Telamo; et ad Formias alia: vide Diodorum. Idem.

33. Αἰγλήτην Ἀνάφην τε] Quid sit Αἰγλήτη, nescio, et sane opus heic erat meliore codice. Pro λείπων Aldus habet λέγων. De cæteris divinavi. Harmonia fortassis loci nomen ad Adriam fuit, a Cadmi uxore ductum, in anguem mutata: quæ fabula ex Ovidio est nota, et sequitur. Pola est Istriæ urbs: de qua infra libro v. Pro λαὰ fuscipatus sum legi debere λαυά. Xyland.

Ibid. Αἰγλήτην] Αἰγλήτης Apollinis est cognomen. Nam hoc nomine colebatur in insula Anaphe, quæ una est de Sporadibus. Apollonius libro quarto, v. 1729.

— ὅτι Ἀπόλλωνα Θηλαῖς Αἰγλήτην Ἀνάφης τιμήσοι ἰλάσκονται.

Nominis

λέγων ἀρχόμενος

— Ὡς ἦρως ἀπ' Αἰήταιο Κυταίῃ,

^a Αὔθις ἐς ἀρχαίαν ἐπλεον ^b Ἀρμονίῳ.

^c Τό, π' ἐλ' τῶν ^d Κόλχων,

Οἱ μὲν ἐπ' Ἰλλυρικοῖο ^e πόρε χάσαντες ἐρετμὰ, 5

^f Λαῶα παρὰ ξανθῆς Ἀρμονίης ὄφις

^g Ἀστυρον ^h ἐκτίσαντο· τὸ μὲν Φυγάδων τὸς ἐνίσσων

Γραικός, ἀτὰρ κείνων γλῶσσαι ⁱ ὀνόμηνε Πόλας.

Τινὲς δὲ καὶ τὸν Ἰστρον ἀναπλεῦσαι φασὶ μέχρι πολλοῦ

τὰς περὶ τὸν Ἰάσονα, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς Ἀδρίας· οἱ ^{io} Quidam etiam bonam Istri partem adverso flumine

^a αὐθις ἐς ἀρχαίαν Med. 1. 2. ἀρχαίαν Par. 3. ^b Αἰμονίην Par. 3. Bre. ^c Lego τότε δὲ Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. fed Par. 2. habet ἢ ἐν οἷς alia manu supra. τὸ δὲ παρὰ et ex correct. τότε δὲ περὶ Med. 1. τότε δὲ περὶ et ex correct. τὸ δὲ περὶ Med. 2. ^d Κόλχων λέγει, ὅτι ex correct. Med. 2. et alia manu supra Par. 2. ^e πόρε χάσαντες Par. 1. sed cum σ supra ... e. — κατάντες Eton. ^f τὰ παρὰ Par. 1. ... αἶα παρὰ Par. 2. præcisa enim antiqua margo libri. Λαῶα deest Esc. Mosc. ^g ἐκτίσαντο Par. 1. et ex correct. Med. 2. ^h ὀνόμηνε Par. 1. ὀνόμηνε Eton.

Nominis rationem indicat idem his verbis. v. 1716.

— Αἰγλήτην μὲν εὐσκόπῃ εἵνεκεν αἰγλῆς

Φοῖβον κεκλόμενοι.

Strabo ipse libro decimo ubi de insula Anaphe loquitur, ibi coli Ægletan Apollinem annotat: deinde hoc ipsum Callimachi carmen profert. Sed lapsi sunt interpretes, cum putarent hoc esse loci nomen, quem locum nusquam reperiunt. Adeo, in auctore quem vertebant, peregrinabantur. Dicit autem Callimachus Αἰγλήτην, Ἀνάφην τε λείπων, locum significans, unde proficiscebatur is, de quo erat sermo: est hoc genus loquendi Græcis poetis admodum familiare. Apollonius, lib. i. v. 179.

Ταῖναρον αὐτὸν ἐπὶ τοῖσι λιπῶν Πολύφημος ἵκανε.

Euripides, Ἡκὼ νεκρῶν νευδμῶνα καὶ σκότος πύλας λιπῶν, et alibi poetæ passim. Sed quis hujus lectionis quamvis probabilis auctor et fundus erit? Nam Aldus habet λέγων, quod præstat sequi, quam fine codicis auctoritate mutare. Casaub.

Ibid. Λακωνίδι γείτονα Θήρῃ] Thera quoque una e Sporadibus, Anaphe propinqua, ut ait Stephanus. Vocat hanc Callimachus Λακωνίδα, quia a Sefamo fuit condita, qui erat unus e posteris Euphemii Lacedæmonii: vide Apollonium lib. quarto. Pindarum, Herodotum iv. 147. 148. Callimachum, et alios qui de Cyrenes conditoribus meminerunt. Idem. Thera secundum Strabonem, Pausaniam, et Herodotum, ita nominatur a Thera Spartano, Autefionis filio, qui post abdicatam filiorum regis Spartæ tutelam, non privata forte contentus, Minyarum coloniam Callisten insulam adduxit, et nomen ejus mutavit. F.

1. λέγων ἀρχόμενος] Recte Xylander inferit καί. Ἀρχόμενος autem vox Strabonis est, non Callimachi, et ad sequentia pertinet, non præcedentia, ut docti viri nonnulli putant. Significat Strabo versus sequentes esse positos initio carminis Callimachi. Quis vero non id facile agnoscat? Fortasse etiam Elegiam illam ab hac voce Ἀρχόμενος orsus erat, ut Apollonius librum primum, et Dionysius Periegetes. Casaub.

2. ἀπ' Αἰήταιο Κυταίῃ] Cytæa, ut præter alios auctor est Stephanus, urbs est Colchidis. Inde igitur Callimacho Æeta Κυταίῃς. At Apollonius aliter formavit libro secundo. v. 405.

Πύργους εἰσέψαδε Κυταίῃς Αἰήταιο. Idem.

3. Αὔθις ἐς ἀρχαίαν ἐπλεον Ἀρμονίῳ] Lego, Αἰμονίῳ. Nam hoc sibi voluit Callimachus, dicturum se quomodo ab Æeta in patriam rediissent Argonautæ: patria autem Thessalia, quæ et Αἰμονίη dicta: vide finem libri noni. Nec obstat quod mox sequitur de Harmonia. Neque enim hoc tantum voluit dicere Callimachus, quomodo in Illyricum devenissent Argonautæ, ubi Harmoniæ monumentum; sed hoc potius, quomodo in patriam post multos errores (quorum unus ille fuit) rediissent. Præterea, an bis eo venerunt Argonautæ, ut diceret αὐθις? Ego vero ne semel quidem venisse Argonautas ad Harmoniæ monumentum puto. De Colchis enim id leges apud poetæ, non de Argonautis. Idem.

5. Οἱ μὲν ἐπ' Ἰλλυρικοῖο πόρε] Apollonius libro iv. de Colchis. v. 517.

Οἱ δ' αὖ ἐπ' Ἰλλυρικοῖο μελαμβάδεος ποταμοῖο,
Τύμβος ἢ Ἀρμονίης, Κάδμοιο τε, πύργον ἔδειμαν,
Ἀνδράσιν Ἐγγελέσσιν ἐφέτιοι.

Enchelees, quorum meminit Apollonius, quosque alii Enchelanes vocant, ut Artemidorus, gens fuit Illyrica, ad quam venisse Cadmum et Harmoniam etiam Apollodorus libro iii. et Pausanias ix. c. 5. sunt auctores: vide Stephanum. Diodorus autem libro xix. in hujus, seu fabulæ, seu historiæ narratione, aut alios secutus est auctores, aut memoria lapsus est. Enchelees enim Cadmea expulisse Cadmum et Harmoniam scribit: unde, αἰτ, συνέει τὰς περὶ Κάδμον ἐς Ἰλλυρίδης ἐκπεσεῖν. An quia sciebat Diodorus ἐγγελέεις, hoc est anguillas, esse optimas et maximas in Bæotia lacu Copaide, putavit his cognominem in Bæotia esse aliquem populum? Idem.

et, — orsus

Heroum quo passio Æetam turba Cytæum

Linquens, ad priscam naviget Harmoniam.

Et de Colchis:

Secessum maris Illyrici simul ac tetigerunt,

Finem remigio mox statuere suo,

Harmonie dirumque ubi serpentem induit olim,

Ad lævam sedes constituere sibi:

Atque urbem fecere, suo quæ nomine fertur

Astyron, ac proprias composuere domos.

Nomen ab exulibus Græco sermone notatur,

Ast illam dicit Colchica lingua Polas.

Quidam etiam bonam Istri partem adverso flumine

Ibid. χάσαντες ἐρετμὰ] In MSS. est χάσαντες, quod non placet: χάσαι est dimittere, relinquere, ἀφῆσαι, ut interpretatur Hesychius. Utitur sæpe Lycophron. Sic Pindarus κόπαι χάσαν. Aristophanes Νεφ. ver. 107. Τέτων γενέ μοι χάσαντες τὴν ἰππικὴν. Ad quem locum vide doctissimum Græcum Scholiam. Idem.

6. Λαῶα παρὰ ξανθῆς Ἀρμονίης ὄφις] Nihil hic, præsertim sine veterum librorum auctoritate, mutandum. Λαῶα Ἀρμονίης lapidem five monumentum Harmoniæ vocat, quem Apollonius τύμβον Ἀρμονίης. Dionysius de situ orbis, v. 390.

Κεῖνον δ' αὖ περὶ κόλπον ἰδοῖς ἐρικυδέα τύμβον,

Τύμβον δ' ἂν Ἀρμονίης Κάδμοιο τε φῆμις ἐνίσπει.

Ille autem locus, ubi fuit hic tumulus, Cylices appellabatur. Athenæus libro xi. c. 2. p. 462. πολλοῖς δὲ καὶ ὁ ἐν Ἰλλυρίῳ τόπος χερότης ἐστὶν ὁ καλέμενος Κύλικες· παρ' ᾧ ἐστὶ τὸ Κάδμου καὶ Ἀρμονίης μνημεῖον. Ἀρμονίην appellat ὄφιν, quia in serpentem et ipsa et Cadmus fuere mutati: vide Apollodorum et Ovidium. Idem.

7. Ἀστυρον ἐκτίσαντο] Oppidum, inquit Callimachus, condiderunt, quod vocant Polam, quæ vox sonat si verbum verbo Colchicum Græco interpreteris, Φυγάδων, hoc est Exulum. Nam ut ait Strabo libro v. Colchi, qui hanc urbem condiderunt, æterno se exilio damnarunt. Polas igitur vox Colchica voce Græca φυγάδων exponitur. Quare procul a mente Callimachi erravit interpres, qui putavit oppidum istud fuisse appellatum Astyron, quod Colchicæ vocis Πόλας esset ἰσοδυναμῶν. Ego vero Ἀστυρον dici scio apud poetæ omne oppidum. Nicander Alexipharmacis, ver. 14.

— τόδι χάσμα δυσέκδρομον εὐβελῆος,

Ἀστυρὰ τε Περίλαο. — Callimachus etiam alibi usus erat, ut apparet ex Etymologico. At is, qui Callimachi poemata novissime vertit, tam infeliciter hæc reddidit, ut ejus me valde misereat. Idem. Ἀστυρον est secundum Hesychium πόλιςμα, i. e. parva civitas; neque aliud vult hic Callimachus: sed nomine Ἀστυρῆας quædam sunt loca in Asia, et Italia, et idcirco interpretes de hisce male judicarunt. F.

8. Γραικός] Discimus ex Thucydide lib. i. c. 2. 3. et Aristotele, Ἑλλάδα proprie et antiquitus sic appellatam, eam esse Thessaliæ partem ubi est Dodone, et Acheloi fontes: ibi igitur primum Ἑλληνες sunt appellati: estque hæc vera Ἑλλάδος Ἑλλάς. Notat autem idem Aristoteles eosdem prius fuisse appellatos Γραικούς. Est vero animadversio dignum, utramque vocem Græcis postea omnibus fuisse communicatam. Sed ipsi Græci Ἑλλήνων retinuerunt appellationem. Itali et Romani Græcorum voce potius sunt delectati. Origo tamen utriusque appellationis eadem, ut ex Aristotele diximus. Verba philosophi hæc sunt: loquitur de diluvio quod Deucalionis temporibus contigit: Meteorol. lib. i. c. 14. καὶ ἔτος (ὁ κατακλυσμὸς) περὶ τὸν Ἑλληνικὸν ἐγένετο μάλιστα τύπον, καὶ τότε περὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαίαν· αὕτη δ' ἐστὶν, ἢ περὶ τὴν Δωδώνην καὶ τὴν Ἀχελῶν· ἔτος γὰρ πολλαχῇ τὸ ῥεῖμα μεταβέβηκεν· ἦκεν γὰρ οἱ Σελτοὶ ἐνταῦθα, καὶ οἱ καλέμενοι τότε μὲν Γραικοί, νῦν δὲ Ἑλληνες. Vide quos ibi notat Olymp. pag. 27. Apollodorus quoque libro primo testatur, Hellenem de suo nomine appellasse Hellenas, eos qui prius Græci dicebantur: quæ mirifice philosophi sententiam confirmant. Hoc non ignorabat cum de Thessalis Argonautis sic canebat Catullus, Epith. Thetid. v. 35.

— linquunt Phthiotica Tempus,

Grajugenasque domos, ac mænia Larissæa.

Porro Γραικῶν appellationem, etsi vulgus Græcorum respuit, poetæ tamen non sunt aspernati. Lycophron, v. 532.

Γραικῶν ἀριστος, ᾧ πάσαι τέχαι τάφες.

Vide Stephanum. Quis vero non miretur Hesychio parum ista fuisse cognita? Is putat a Romanis Græcos esse appellatos, qui Γραικοὶ appellarentur sine Γ. Casaub.

10. τὰς περὶ τὸν Ἰάσονα] Sic etiam in Aldino codice perspicue extat, sed notas non intelligens librarius, τὴν ἐπὶ absurdum substituit, quod annotavi, quia in hac præpositione fere singulis paginis is error fuit commissus. Xyland.

Ibid.

subvectos Jasonem cum suis autumant : nonnulli usque ad Adriam. Alii ignorance locorum decepti, alii Istrum quendam fluvium e magno illo ortum Istro in mare Adriaticum exire aiunt : alia non absurda aut a fide veri aliena dicentes. Hujusmodi ergo occasionibus usus poeta in quibusdam cum historia consentit, quædam etiam affingit, morem servans et communem et suum. Cum historia consentit, quando Æetam nominat, et Jasonem, et Argo, et occasione Æetæ fingit et in Lemno Euneum collocat, eamque insulam Achilli amicam facit, et imitatione Medæ, Circei veneficam facit,

Æetæ immani præstantis mente sororem.

Affingit autem egressum in Oceanum, qui evenerit in illa peregrinatione. Sed et hoc istis positus bene dicitur :

Quæ magni cunctis facta est mortalibus Argo :

quod nimirum navigatio illa fuit in locis nobilibus, et ubi præstantes incolerent. Si vero, quod Scepheus vult, teste Mimnermo usus, in Oceano habitavit Æetas exteriore versus orientem, eoque missus est a Pelia Jason ad vellus adferendum : profecto neque verisimilis est illa velleris causa missio ad ignota et obscura loca : neque navigatio per deserta et inculta, tamque a nobis procul remota, vel gloriosa potuit esse, vel cujus omnes haberent homines rationem.

Nec rutilum ex Æa portans satus Æsone vellus,

Difficile undosum per mare mensus iter,

Injusti jussu Pelie certamen obivit,

Premiaque ærumnis parta tulit gravibus,

Fortis ad Oceani pervenit pulchra fluentia.

Ac deinde,

Æetæ muros : celeres Hyperionis illic

Auratis recubant in thalamis radii

* Odyss. κ'. 137.

† Ibid. μ'. 70.

^a ὀνομάζει Med. 1. ^b λέγει, ἢ περὶ τὸν Αἰαῖνον πλάττει Par. 3. λέγει, ἢ παρὰ τὴν Αἰαῖνον πλάττει Bre. bene. F. λέγει, ἢ παρὰ τὴν Αἰαῖνον πλάττει Med. 1. τὴν Αἴην Par. 1. τὸν Αἰαῖνον Par. 2. bene. V. ^c Εὐνέον Par. 1. 2. Εὐνέον et ex correct. Εὐνέον Med. 1. Εὐνέον Med. 2. Εὐνέον Bre. Εὐνέον Mosc. ^d καθιδρύει Efc. ^e ποιῇ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^f ποιῇ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^g πᾶσι μέδεσα ex correct. Med. 2. ^h Par. 2. habet ἢ ἐκεῖσε alia manu supra, Par. 3. ἢ ἐκεῖσε in margine eadem manu, Med. 2. ἐκτὸς ἢ ἐκεῖσε ex correct. ⁱ τὸ δέρος Par. 3. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ^k ἢ ἐπὶ τὸ δέρος Par. 3. Efc. Mosc. ἢ ἐπὶ τὸ δέρος Med. 1. δέρος Par. 1. Med. 2. ^l λέγεται alia manu supra Par. 2. ^m ἢ τῶν defunt Med. 1. deerant Med. 2. addita postea. ⁿ ἐκτετοπισμένους Par. 1. Eton. et supra Mosc. et alia manu supra Par. 2. et ex correct. Med. 2. ^o Ad hunc locum nota in margine Med. 2. ita habet — εἴτα ἐκτίθεται ὁ ῥήτωρ ἢ τὰ ἔπη τῶ Σκηψίᾳ, ἐν οἷς ἐκείνων φησὶν ἐκτελέσαι τῶ Ὑβριση Πελίᾳ. ^p Par. 2. habet alia manu supra γρ. ἰλδόντα εἰς τὴν Αἴητι πόλιν.

Ibid. οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς Ἀδρίας] Ut Apollonius, cujus Geographia, dum (lib. iv. v. 244.) reditum Argonautarum in patriam canit, prorsus est mirabilis. Nam in mare a Phaside flumine delati, ac secundis ventis usi,

Ἡοὶ ἐν τριτάτῃ περιμένοντες νηὸς εἶδον

Παφλαγονίαν ἀκταῖσι, πάροιθ' Ἀλφειοῦ ποταμοῦ.

Inde Istrum ingressi in sinum Adriaticum deferuntur : magis etiam absurda quæ sequuntur. Padum enim ingressos, ait in Rhodanum devenisse, qui eos detulit ad mare Ligusticum ac Sthæcadæ insulas. Piget reliqua persequi. Casaub.

1. οἱ δὲ καὶ ποταμὸν Ἴστρον] De hac veterum opinione plura infra hoc libro. Idem.

8. παρὰ τὴν Αἴητιν] Locus mutilus. Rursus Εὐνέον scripsi, nam id Attice cum Εὐνέον videtur convenire, Εὐνέον alienum est. In Mimnermi versibus nullo negotio licuit deprehendere Ὑβριση legendum esse, quod librarius in Ὑβρις τῇ depravarat. Xyland.

Ibid. καὶ παρὰ τὸν Αἰήτινον πλάττει] Assentior Xylandro, locum esse corruptum. Legendum censeo, καὶ παρὰ τῶ Αἰήτινον πλάττει. Nam id quidem diserte ait poeta, cujus verba Straboni nunc ante oculos,

Ἀργὸν πασιμέλεια, παρ' Αἰήταο πλέεσα. Casaub.

Ibid. παρὰ τὸν Αἰήτινον πλάττει] MS. Bre. lectio certe optima, quacum Med. 1. fere consentit. F.

12. Αὐτοκασινγήτην] Legas αὐτοκασινγήτη. Idem.

μὲν κατὰ ἀγνοίαν τῶν τόπων, οἱ δὲ ἢ ποταμὸν Ἴστρον ἐκ τῆς μεγάλης Ἰστρο τὴν ἀρχὴν ἔχοντα ἐκβάλλειν εἰς τὸν Ἀδρίαν φασί· τὰ δὲ ἐκ ἀπιθανῶς ἐδ' ἀπίστως λέγοντες. Τοιαύταις δὲ πῶς ἀφορμαῖς ὁ ποιητὴς 5 χρυσάμηνος, τὰ μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἱστορμένοις· προσμυθεῖ δὲ τέτοις, ἔθος πὶ φυλάττων ἢ κοινόν, ἢ ἰδίον· ὁμολογεῖ μὲν, ὅταν Αἰήτιν ὀνομάζῃ, ἢ τὸν Ἰάσονα, ἢ τὴν Ἀργὸν λέγῃ, καὶ παρὰ τὸν Αἰήτινον πλάττει, καὶ τὸν Εὐνέον ἐν Λήμνῳ καθιδρύει καὶ ποιεῖ τῶ 10 Ἀχιλλεὶ φίλῃν τὴν νῆσον, ἢ παρὰ τὴν Μήδειαν, τὴν Κίρκην φαρμακίδα ποιεῖ,

* Αὐτοκασινγήτην ὀλοόφρονος Αἰήταο.

Προσμυθοποιεῖ δὲ τὸν ἐξωκεανισμὸν τὴν κατὰ τὴν πλάνην συμβάντα, τὴν ἀπ' ἐκείνης τῆς πλᾶς· ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνον, 15 ὑποκειμένον μὲν τέτων, εὖ λέγεται,

† Ἀργὸν πασιμέλεια,

ὡς ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδρῶσι τῆς ναυτολίας γενομένης. Εἰ δ' ὡς περὶ ὁ Σκηψίος φησὶ παραλαβὼν μάρτυρα Μίμνερμον, ὅς ἐν τῶ Ὀκεανῷ ποιήσας τὴν 20 οἰκῆσιν τῆς Αἴητις, ὡς τὰς ἀνατολαῖς ἐκτὸς πεμφθῆναι φησὶν ὑπὸ τῆς Πελίας τὸν Ἰάσονα, ἢ κομίσαι τὸ δέρας, οὗτ' ἂν ἐπὶ τὸ δέρας ἐκεῖσε πομπὴ πηγανῶς λέγεται εἰς ἀγνώστους ἢ ἀφανῆς τόπους· οὗθ' ὁ δὲ ἐρήμων, καὶ αὐοίκων, [ἢ τῶν] κατ' ἡμᾶς το 25 σούτων ἐκτετοπισμένων πλᾶς, οὗτ' ἐνδοξος, οὐτε πᾶσι μέλων·

Οὐδ' ὀκόταν μὲν κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἰήσον

Ἐξ Αἴης, τελέσας ὁ ἀλγινόεσσαν ὁδὸν,

Ὑβριση Πελίᾳ τελέων χαλεπῆρες ἀεθλον,

30 Οὐδ' ἂν ἐπ' Ὀκεανῶν χαλὸν ἵκοντο ῥόον.

Καὶ ὑποβάς,

Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὠκέος ἡελίοιο

Ἀκτῖνες χρυσέῳ κείαται ἐν θαλάμῳ,

13. Προσμυθοποιεῖ δὲ τὸν ἐξωκεανισμὸν] Homerum secuti sunt plerique veterum scriptorum. De Hecatæo vide paulo post, Timæus autem existimavit Argonautas e Ponto Tanain esse ingressos, eumque ἀναπλεῦσαι usque ad fontes : inde navem deduxisse ad alium quempiam fluvium, quo in arcticum oceanum sint delati, inde ad Gades, ubi nostrum mare sunt ingressi. Casaub.

24. καὶ τῶν κατ' ἡμᾶς] Libri veteres non habent καὶ τῶν, et ἐκτετοπισμένους in iisdem legitur. Idem.

30. Οὐδ' ἂν ἐπ' Ὀκεανῶν] Malim Εὐτ' ἂν, quando. Idem.

32. τόθι τ' ὠκέος ἡελίοιο] Jam supra diximus constituisse veteres, ipsumque adeo Platonem, τῆς οἰκῆμένης terminum occidentalem columnas Herculis ad Gades : orientalem fluvium Phasin. Nihil ergo mirum, quod Mimnermus Æeten, cujus regia ad Phasin, in iis locis unde Sol exoriatur collocat : neque etiam mirum quod oceanum ibi commemoret. Terram enim oceano cingi ab omni parte, veterum communis fuit opinio, et ut supra dictum est, συνήδης ὁ Ὀκεανὸς τοῖς πέρασι. Et omnino harum duarum ἀποφάσεων, altera alteram sequitur necessario, venisse πρὸς τὸ πέρας τῆς οἰκῆμένης, et venisse in oceanum. Quare Hecatæus, cum sciret ad Phasin pervenisse Argonautas, de eorum reditu ita censuit, Phaside devectos fuisse in oceanum : inde postea per eundem post longum circuitum ingressos esse Nilum, qui eos in mare nostrum detulisset. Idem.

Ἰσσαν. Οὐδὲ τὴν Ἐρατοδωτέην, ὅτι ἀνδρῶν ἐκ ἀξίων μνήμης ὅτι πλεον μέμνηται· τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ μάρτυσι χρώμενος αὐτοῖς, οἷον Δαμάσῃ καὶ τοιαῖτοις ἄλλοις. Καὶ γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἀληθές, καὶ μάρτυσι γε ἐκείνοις χρηστὸν περὶ αὐτῶν, εἰδὲ πισυτέον ἄρα τὸτο. Ἄλλ' ὅτι τῷ ἀξιολόγων ἀνδρῶν μόνον τῷ τοιαύτῳ τρόπῳ χρηστὸν, οἱ πολλὰ μὲν εἰρήκασιν εἶ, πολλὰ δὲ καὶ παραλελοίπασιν, ἢ ἔχ' ἱκανῶς ἐξείπον, ὅσδ' ἐφευσεμύνας. Ὁ δὲ Δαμάσῃ χρώμενος μάρτυρι, ὅσδ' ἐν διαφέρει τῶ καλῶντος μάρτυρα τὸν Βεργαῖον, ἢ τὸν Μεσσηνίου Εὐήμερον, καὶ τὸς ἄλλους, ἐς αὐτὸς εἰρήκε ἁββάλλων τὴν φλυαρίαν. Καὶ τὸτον δ' ἕνα τῶν λήρων αὐτὸς λέγει, τὸν μὲν Ἀράδιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνειν εἶναι. Διότιμον δὲ τὸν Στρομβίχην, ὡρεσείας Ἀθηναίων ἀφηγέμενον, ἁββὰ τῶ Κύνδην ἀναπλεύσαι ἐκ τῆς Κιλικίας ὅτι Χόασπιν ποταμὸν, ὅς παρὰ τὰ Σῆσα ῥεῖ, καὶ ἀφ' ἑκείνου πεσσαρακοσίων εἰς Σῆσα· ταῦτα δ' αὐτὸς διηγῆσασθαι αὐτὸν τὸν Διότιμον· εἴτα θαυμάζειν εἰ

Littus ad Oceani, qua divus vetus Jason.

Id quoque non recte Eratosthenes, quod crebram facit hominum memoria indignorum mentionem, modo reprehendens, modo eorum utens testimoniis, ut Damastæ et aliis similibus. Nam et si aliquid ii veri dicunt, tamen iis id testibus comprobandum, aut propter ipsos credendum non est. Hoc modo tantum auctoritate præditi viris utendum, qui multa recte tradiderunt, multa etiam omiserunt, aut non satis explicarunt, neque mendaciis depravarunt. Is autem Damasten produciens testem, nihil ab eo differt, qui testem citat Bergæum, aut Messenium Euemerum, aliosve, quos ipse nominat, eorum traducens futilitatem. Atque de eorum nugis unum ipse exemplum refert, quod quidam eorum finem Arabicum existimaverit esse paludem. Item, Diotimum Strombichi filium, duccem legationis Atheniensium, e Cilicia adverso fluvio Cydno in Choaspin fluvium navigasse, qui Susa alluit, ac xl. dierum spatio Susa pervenisse: idque ipsum sibi narrasse Diotimum. Deinde mirari se

^a χείλεσιν ὥχετο Med. 1. 2. ἢ ὥχετο θεῖος Ἰσσαν, defunt Par. 1. et punctis notantur in Par. 2. sed alia manu. ^b τὴν Ἐρ. Mosc. ^c μόνων Gron. Mosc. ^d MSS. περιλελοίπασιν Marg. Cas. sic Par. 2. Mosc. Non male legeretur δ' εἰ καὶ παραλελοίπασιν, et forte addendum γε post ἐδὲ. Vide infra quomodo verto. ^e Par. 1. 2. sic legunt — ἐξείπον — ἐδὲ δ' ἐφευσεμύνας Δαμάσῃ, &c. male. ^f Δαμάσῃ δὲ χρώμενος Mosc. 8 δὲ Par. 3. ^g τῶν Gron. ^h τὸν λήρον Par. 1. 2. Gron. Mosc. ἕνατον λήρον ex correct. Med. 2. ⁱ ὑπολαμβάνοντος Par. 2. 3. Med. 1. Gron. Efc. Mosc. sed Par. 2. habet alia manu supra ὑπολαμβάνει εἶναι καὶ ὅτι λέγει, et Med. 1. habet ὑπολαμβάνει ex correct. ὑπολαμβάνοντες Bre. ὑπολαμβάνει Med. 2. ^k MSS. Στρομβίχην Marg. Cas. sic Eton. Par. 1. lectio habet ὑπολαμβάνει ex correct. ^l περεσείας Med. 1. 2. ^m πεσσαρακοσίων ex correct. Med. 1. Hic ad marginem Med. 2. Scriptor adnotavit — αἰτιᾶται δὲ ὁ ῥήτωρ ὅτι οὗτος ὁ Στράβων τὸν Ἐρατοδωτέην, καὶ ὅτι τὸν Ἀράδιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνει εἶναι. ⁿ εἰς Σῆσα ex correct. Med. 1.

2. Οὐδὲ τὴν Ἐρατοδωτέην] Lege, ἐδὲ τὴν Ἐρ. Nunc ad Eratosthenem redit, et ejus librum primum pergit percurrere. Quod tamen hic ait, non magis id ad primum quam reliquos duos videtur pertinere. Reprehenditur enim Eratosthenes, quod testibus parum probatis sæpe uteretur. Affinis hæc culpa illi, de qua supra dictum capite primo animadversionum Strabonis in Eratosthenem. Mirum vero eundem Eratosthenem, qui hoc nomine toties vapulat a Strabone isto libro, contra eodem nomine laudari quamplurimum libro sequenti. Summa namque illi prudentia in eligendis rerum Indicarum scriptoribus, quos sequeretur, a Strabone tribuitur: adeo varius fuit summus ille vir, et sui ubique dissimilis: magno profecto ingenio, magnoque polluit Eratosthenes judicio; sed quo sæpe in suis scriptis usus non videtur. *Casaub.*

4. οἷον Δαμάσῃ] Habes de hoc apud Suidam. Scripsit multa: in his, gentium et urbium enumerationem. Hujus auctoritate usus est Dionys. Halic. libro primo, in Camillo Plutarchus, et Stephanus. Plinius etiam libro septimo Damasten inter eos auctores recenset, quos sequi se profitetur: vide ejus libri caput 56. Strabo ipse quoque libro xiii. ejus referre sententiam non est dedignatus. *Idem.*

Ibid. Δαμάσῃ] Damastes patria Sigeensis, Dioxippi filius, æqualis Herodoto, ante bellum Peloponnesiacum floruit. *F.*

7. ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν] Observa genus loquendi, pro, τοῖς ἀξιολόγοις ἀνδράσι μόνους τοιαῦτον τρόπον χρηστὸν. *Casaub.*

Hoc non intellexit Casaubonus: sic verte — sed circa (erga) viros fide dignos ita se gerendum est, qui cum multa recte dixerint, quamvis etiam plura omiserint, aut non apte enarraverint, mendaces tamen non deprehenduntur. Per ita se gerendum, intellige, testimonio eorum utendum esse. *V.*

12. τὸν Βεργαῖον] Bergæum intellige Antiphanem, sic dictum ἀπὸ τῆς Βέργης, quæ fuit urbs Thraciæ. Hic autem Antiphanes cum multa falsa et ridicula scripsisset, pro mendaci ab omnibus est habitus: effecitque ut Βεργαῖον dicerent proverbiali dicendi genere pro mentiri. Auctor Stephanus. Porro quo potissimum in argumento tam egregie esset mentitus, non facile dixerim. Non enim opinor, quia in Comædiis: quanquam et in Comædiis ac Tragædiis probabiliter mentiri oportet. *Casaub.*

Ibid. ἢ τὸν Μεσσηνίου Εὐήμερον] Addit Messenium, quia alius fuit Cous, cujus scripta citant veteres non raro. Porro Euemerus hic Cassandri vixit temporibus, ejusque jussu et auspiciis rubrum mare navigavit, ut dicemus libro secundo. Quam sit autem inanis et vanus hic scriptor, ex his Lactantii licet intelligere. lib. i. c. 11. Antiquus auctor, inquit, Euemerus, qui fuit ex civitate Messana, res gestas Jovis, et cæterorum, qui Dii putantur, collegit: historiamque contexuit ex titulis et inscriptionibus sacris, quæ in antiquissimis templis habebantur. Adde insignem Plutarchi locum. p. 641. Edit. H. Steph. et Theophili ad Autolyicum.

Quid enim veri ab eo expectes qui Jovis historiam polliceatur? Non certe magis eum eikos ἀληθεύειν, quam illos vera dixisse constat, quos Sanctorum, ut vocant, Antonii, Francisci, Bernardi, aliorumque sexcentorum, atque adeo, prohi scelus! ipsius Domini nostri Jesu Christi vitam suo arbitrio confingere non puduit. At hodie sanæ mentis homines non pudet, Bergæis istis, et Euemeris, fidem habere. *Idem.*

13. ἐς αὐτὸς εἰρηκε] Locus Eratosthenis pluribus refertur infra lib. 11. *Idem.*

Ibid. καὶ τὸτον δ' ἕνα] Vetus interpretes legit τῶν: videtur legendum τῶν. Nam in manuscriptis legitur ὑπολαμβάνοντος. Τῶν autem τῶ Μεσσηνίου Εὐήμερον. *Idem.* Gronovius legit τῶν, MSS. ut supra, habent ὑπολαμβάνοντος, quod hanc conjecturam firmat. *F.*

15. Διότιμον δὲ τὸν Στρομβίχην] Profecto Eratostheni hanc narranti fabulam, potuit aliquis dicere, μὴ ψεύδῃς, ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν. Et miror viro doctissimo visum hoc Diotimi mendacium dignum quod in literas referret. Sane non potuit Diotimus iste aut impudentius, aut magis evidenter mentiri. Ait se Cydno flumine in Choaspen esse delatum: hoc quid stultius dici potuit? Cydni quidem ostia in mare Cilicium se exonerare notum est. Itaque ingredi ex illo mari in fluvium istum potuit: at eo deferri trans Euphratem ac Tigrin in Choaspen non potuit, cum Cydni caput multis stadiorum millibus absit a Choaspe: hic ad orientem, ille ad occidentem. Sed demus ita esse ut dicebat nugator iste, Cydnum nimirum ab aliquo loco prope Choaspen recta ad occasum ferri, et super Euphratem lapsum aliquandiu postea emergere: nam id de aliis multis fluminibus creditur: tamen fuitne Eratosthenes ita ἀπλῆς, ut putaret Cydnum etiam sub terris potuisse navigari? Atque hæc mihi ita videntur inepta et absurda, ut probari ea potuisse Eratostheni non existimem. Quare veriora existimo quæ mox dicam. Porro Diotimus hic videtur esse ἀπόγονος ejus, quem commemorat Thucydides libro primo c. 45. et simillime Διότιμον τὸν Στρομβίχην appellat. *Casaub.*

17. ἐπὶ τὸν Χόασπιν ποταμὸν] In MSS. scribitur per η. Sed utraq; scripturam etiam alibi reperitur. De hoc autem flumine vide libro xv. *Idem.*

18. ἀφικέσθαι πεσσαρακοσίων εἰς Σῆσα] Magna celeritas. Nam Herodotus v. 52. auctor est, iter Sardibus ad Susa esse dierum xc, putatis in singulos dies stadiis cl. Sardes autem propius Susis absunt quam Athenæ. Herodoti autem stadiasmus, et si non est ille quidem ἀκριβής, tamen facile ex eo discimus difficile esse Athenis Susa spatio xl. dierum venire: ei præsertim, qui velit flumina ἀναπλεῖν, quod se fecisse gloriatur hic Diotimus. *Idem.*

20. εἴτα θαυμάζειν] MSS. θαυμάζει. *Idem.*

1. ἀντιφάντα

ait, si Cydnus Euphraten ac Tigrin potuit subterlabi, et in Choaspin exire. Non hæc tantum notari possunt, sed id quoque, quod ne sua quidem ætate satis constare ait notitiam eorum locorum, de quibus singulis accurate est traditum: jubensque non facile quibusvis credere, ejusque sententiæ prolixè rationes reddens, post dicit de Ponto et Adria se proxime cuique credidisse. Itaque ergo Issicum sinum nostrorum marium omnium maxime versus orientem situm credidit, cum quod est ad Dioscuriadem in imo Ponti secessu situm mare, fere tribus stadiorum millibus sit orienti vicinior, vel ex ab ipso tradita stadiorum dimensione: Adriæque partes Septentrionales et extremas enarrans, nihil fabularum prætermittat. Multis quoque fabulosis de iis, quæ sint extra columnas Herculis, fidem adhibuit, Cernam insulam nominans aliaque loca, quæ hodie nullibi extant, quæ et postea commemorabimus. Cumque dixisset priscos navigasse et prædatum, et mercatum, non ut in altum eveherentur, sed tantum littus legerent, ut et Jason, qui relictis navibus terra expeditionem e Colchis in Armeniam et Mediam usque fecerit: postea inquit, antiquitus, neque Euxinum mare, neque

τὸν Εὐφράτιον, καὶ τὸν Τίγριν ἦν δυνατόν· ἀφαιρῶντα τὸν Κύδνον εἰς τὸν Χόασπιν ἐκβαλεῖν. Οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἀν' οὗτος ἔπισημνήσκει, ἀλλ' ὅτι καὶ περὶ τῶν τόπων οὗτος καὶ ἑαυτὸν παρὰ γνώμην εἶναι φησὶ τὰ κατὰ ἕκαστα ἀκριβολεστέμενα· καὶ καλεῖσθαι ἡμῶν μὴ ῥαδίως τοῖς τυχεῖσι πιστεύειν, καὶ τοῖς αἰτίας διὰ μακρῶν· ἀποδοῦναι δὲ ἅς ἐδὲ πιστεύουσιν, [μεθ' ὃ λέγει ὅτι]· περὶ τῶν κατὰ τὸν Πόντον, καὶ τὴν Ἀδρίαν αὐτὸς ἔκρινεν τοῖς τυχεῖσι. Τοιγάρτοι τὸν μὲν Ἰστικὸν κόλπον ἐπίστευσεν ἐωθινώτατον τῆς κατὰ ἡμῶς θαλάσσης σημεῖον, τὴν κατὰ Διοσκουριάδα τιμὴν ἐν τῷ τοῦ Πόντου μυχῷ σχεδὸν πέντε καὶ τριγυλίοις σταδίοις ἐωθινώτερον ὄντας, καὶ κατὰ αὐτὸν, ἐκ τῆς σταδισμῆς ἔφησεν τὰ τῆς Ἀδρίας, καὶ τὰ ἀρκτικά, καὶ τὰ ἑσπέρια διεξιῶν, ἐδεδῆκται ἀπέχεσθαι μυθώδους. Περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν ἑξω σιληῶν Ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδεσι, Κέρην τε νῆσον, καὶ ἄλλας τόπους ὀνομάζων, τὴν μηδαμῶς καὶ δεικνυμένης, οὐδὲ ὡς μνησθόμεθα καὶ ὑπερῶν. Εἰπάτω τε τὰς ἀρχαιοτάτας πλεῖν καὶ κατὰ λιθηρείαν, ἢ ἐμπορίαν, μὴ πελαγίζειν δὲ, ἀλλὰ παρὰ γῆν, καθάπερ τὸν Ἰάσονα, οὐ περὶ καὶ μέχρι τῆς Ἀρμενίας καὶ Μιθίας ἐκ τῶν Κόλχων φρατῦσαι, ἀφέντα τὰς ναῦς, ὑπερῶν φησὶ, τὸ παλαιόν, οὔτε τὸν Εὐξείνιον

^a ἀφαιρῶντα Par. 1. Eton. ^b μὴ δεῖσθαι Par. 3. Med. 1. deerat Med. 2. additum postea. ^c ἀποδοῦναι Med. 2. ^d πιστεύουσιν, οἷον περὶ τῶν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mos. sed Med. 2. postea corrigitur, et in Par. 2. alius supra restituit μεθ' ὃ λέγει ὅτι. ^e Post τυχεῖσι Par. 2. addit in margine, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καὶ ὅτι τὸν σταδισμὸν διεξιῶν τῆς Ἀδρίας, καὶ τὰ ἀρκτικά, καὶ τὰ ἑσπέρια, ἐδεδῆκται. — quod iterum legit, ut hic in textu. Quid velit non capio. An locus dudum mendosus? V. ^f καὶ δεῖσθαι Par. 3. Med. 1. 2. ^g Μιθίας Par. 2. 3. Med. 1. 2. sed Par. 2. habet Μιθίας alia manu supra.

1. ἀφαιρῶντα τὸν Κύδνον] Si lectio hæc bene habet, videtur existimasse Eratosthenes, Cydnium terram subire, ac subter Euphratem et Tigrin labi, deinde autem emergere, et ita ad mare Cilicium properare: quod de multis fluminibus ut rem certam narrant Geographi: ut de Alphæo notissimum est, et de Oronte in Syria, Tigride in Mesopotamia, Nilo in Lybia prope fontes suos, deque similibus narrat variis locis Strabo. Sed tamen propter ea ἀποφα, quæ hanc ἀπόφασιν sequebantur, probo lectionem scriptorum librorum, ἀφαιρῶντα. Videtur enim mirari Eratosthenes qui fieri possit, ut Cydnus Euphratem ac Tigrin medios fecet: et merito certe miratur. Nam quod de Rhodani per lacum Lemianum transitu aliisque id genus leguntur, ea minus mira sunt. Miror autem Eratostheni non venisse in mentem committeri Choaspin Eulæo, hunc autem Tigridi, qui jungitur Euphrati: quare potuit Diotimus Cydnium aliquandiu ἀναπλέσας alio flumine in Euphratem deferri, et ita postea ad Choaspin pervenire. Atque hoc modo possit fortasse accipi quod ait Herodotus, vi. 43. Mardonium in Ciliciam venisse e regia Persæ, ducentem secum ingentem exercitum, et pedestrem, et nauticum: quod etiam his verbis significavit Æschylus, Pers. v. 52.

— Βαδύλων

δ' ἡ πολύχρυσος πάμμικτος ὄχλος
πέμπει σύρην, ναῶν τ' ἐπ' ὅχλῳ
καὶ τοξοῦ καὶ λήματι πιστῆς.

Hoc est στρατὸν περὶ καὶ ναυτικόν. Quanquam malim equidem in huiusmodi locis στρατὸν ναυτικόν interpretari, aptum ad confendendas naves: aut naves fuere istas, quas alibi γομφώτας καὶ δαλίπας vocat. Casaub.

7. μεθ' ὃ λέγει ὅτι] Horum verborum loco habent veteres libri οἷον, quam lectionem secutus est vetus interpres: sane hic locus non bene habet. Videtur minima mutatione legi posse ὅμως περὶ τῶν, ut sit hæc sententia—Cum dixerit Eratosthenes non temere quibusvis esse credendum, idque multis confirmaverit rationibus, ipse tamen temere quibusvis credidit de rebus Ponticis et de Adria narrantibus. Aut si quis malit vulgatæ lectionis vestigia retinere, legi fortasse potest μετὰ ὀλίγα λέγει, vel ὁμολογεῖ, aut alio simili modo. Sed de hoc loco amplius. Idem.

Ibid. μεθ' ὃ λέγει ὅτι] Expunge hæc, et verte—quemadmodum et ipse cuiquam obvio credidit de iis quæ Pontum, et Adriam spectant. Vix tamen confidenter hæc delem; nam μεθ' ὃ Atticum est pro μετὰ τέτο. Quia forte non intellectum, mutatum fuit: cæterum vide. V.

9. τὸν μὲν Ἰστικὸν κόλπον ἐπίστευσεν] De hac re libro sequenti agitur pluribus. Casaub.

17. Κέρην τε νῆσον] Dionysius de situ orbis, v. 219.

Αὐτῶ ἐπ' Ὀκεανῷ, πυμάτης παρὰ τέμπεα Κέρης.

Ipsum ad Oceanum, ultimæ prope loca amæna Cernæ.

Ubi annotat interpres nondum editus, Ἡ Κέρη λίμνη ἐστὶ τῆς Αἰθιοπίας παρὰ τῷ Ὀκεανῷ. Vide Eustathium, et Plinium, vi. 31. meminit et Lycophron, v. 18. Fallitur autem vir de Geographia bene meritis, qui annotat Κέρην fuisse ἀμφιμήτριον appellatam: neque hoc dixit unquam is, cuius nomen laudat. Idem.

Dionysius Perieg. inter Æthiopas ponit ultra Garamantas:

— Ἐν δὲ μυχοῖς

Βόσκοντ' ἡπειροῖο πανυσάτοι Αἰθιοπῆες,

Αὐτῶ ἐπ' Ὀκεανῷ, πυμάτης παρὰ τέμπεα Κέρης.

Cur interpres nondum editus λίμνην appellet, ipso Strabone eam insulam vocante, sane nescio. Cernæ est insula parva, cuius fit mentio in Hannonis periplo p. 3. In oceano Atlantico ponitur; et a columnis Herculis tantum distat, quantum ipsæ columnæ a Carthagine. Scylax p. 53, Edit. Oxon. eam novit, et affirmat esse terminum navigationis occidentalis propter βραχύτητα θαλάσσης, καὶ σιληῶν, καὶ φύκος, i. e. angustiam maris, et cænum, et algam. Hanno tamen pondere navium majorum hæc incommoda superavit. Scylax addit Phœniciος, huc appulsiße mercatores, in ταυδοῖς, (vel potius γαυλοῖς ut Salmasius corrigit, i. e. Phœniciis navibus mercatoriis), et merces ad continentem transvehere in minoribus navigiis folitos fuisse. Ibi cum incolis eboris, pelliumque cervorum, leonum, ac pardalium, commercium habuerunt. Polybius et Ptolomæus Cernen in occidente ponunt; Lycophron in oriente; Plinius l. 6. c. 31. hanc contra sinum Persicum locat, et quanquam Salmasius (Plin. exercit. 878.) ea verba ad præcedentem clausulam pertinere vult, hoc tamen nodum non solvit. Plinius enim (in sequentibus) Ephorum citat, denavigantes a rubro mari in eam (sc. Cernen) non posse propter ardores ultra quasdam columnas (ita appellatur parvæ insule) procehi. Exinde clarum est, Ephorum Cernen in orientali oceano ponere. Bochartus nomen a ΠΑΝΤΗ postrema habitatio derivat, quare conjiciendum videtur Cernes esse duas, unam orientalem, alteram occidentalem; sed hanc illa notiore propter commercium, et denique hoc nomen esse nihil aliud, quam terminum navigationis. F.

19. Εἰπάτω τε] Nunc disputat de veterum navigationibus: quas negabat Eratosthenes conferendas cum posteriorum hominum navigationibus. Hanc ejus ἀπόφασιν expendit Geographus. Ego Eratostheni assentior. Casaub.

γαρρεῖν πῖνα πλεῖν· ἔτε παρὰ Λιβύην, καὶ Συρίαν, καὶ
Κιλικίαν. Εἰ μὲν ἔν τῃς παλαιαῖς, τὰς πρὸ τῆς ἡμετέρας
λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ ^a μέλει ^b λέγειν πρὸς ἐκεί-
νων, ἔτ' εἰ ἐπλεον, ἔτ' εἰ μή. Εἰ δὲ πρὸς τῇ μνημο-
νευομένων, οὐκ ἂν ὀκνήσαις τις εἰπεῖν, ὥς οἱ παλαιοὶ
μακροτέρας ὁδοὺς φανένται ^c καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ
θάλασσαν τελέσαντες ^d τῶν ὑπερον, εἰ χρὴ προσέχειν
τοῖς λεγόμενοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς
ὁ Ἰάσων· ἐπὶ δ' οἱ ὑπὸ τῇ ποιητῇ λεγόμενοι, Ὀ-
δυσσεύς, καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησέας δὲ, καὶ Πειρίδου ^e
μακρὰς εἰκὸς ἐπὶ στρατείᾳ ὑπομείναντας, καταλιπεῖν
δοξάν περὶ ἑαυτῶν, ὥς εἰς ἄλδ' καταβάντας· τὰς δὲ
Διοσκύρους ὑπὸ μελητοῦ τῆς θαλάσσης λεχθῆναι, καὶ
σωτήρας τῶν πλεόντων· ἢ τε Μίνω θαλασσοκρατία
θρυλλεῖται, καὶ ἡ Φοινίκων ναυτιλία· οἱ καὶ τὰ ἔξω ^f
τῶν Ἡρακλείων σιληῶν ἐπὶ ἡλθον, καὶ πόλεις ἐκπῶσαν
καὶ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς Λιβύης πρὸς ἁλίας μι-
κρόν τῶν Τρωϊκῶν ὑπερον· Αἰνείαν δὲ, καὶ Ἀντήνορα, καὶ
Ἐνετῆς, καὶ ἅπλως τὰς ἐκ τῆς Τρωϊκοῦ πολέμου
πλανηθέντας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκεμένην, ἄξιον μὴ τῶν ^g
παλαιῶν ἀνθρώπων νομίσαι. Συνέβη γὰρ δὴ ^h τοῖς
τότ' Ἕλλησιν, ὁμοίως καὶ τοῖς βαρβάροις ⁱ ἀπὸ τῆς
στρατείας χρόνον, ἀποβαλεῖν τὰ τε ἐν οἴκῳ, καὶ τῇ
στρατείᾳ ποριζέμεντα· ὥστε μετὰ τὴν τῆς Ἰλίου κατασ-
τροφὴν, τὰς τε νικήσαντας ἐπὶ ληϊεῖαν τραπέεσθαι διὰ ^j
ταῖς ^k Σπέριας, καὶ ^l πολλῶν μάλλον τὰς ἡττηθέντας,
καὶ ^m περιγενομένης ἐκ τῆς πολέμου· καὶ δὴ καὶ πόλεις
ὑπὸ τῶν ⁿ πλείων κτείναντες λέγονται κατὰ πᾶσαν
τὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος παραλίαν, ἔτι δ' ὅπερ καὶ τὴν
μεσόγειαν. Εἰπὼν δὲ καὶ αὐτὸς ὁπόσον προύβη τὰ ^o
οἰκεμένης εἰς γινώσκιν τοῖς μετ' Ἀλέξανδρον, καὶ κατ'
αὐτὸν ἡδ' ἡ, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸν περὶ τῆς οἰκίας ^p
ἡδ' ἡ λόγον, ἐχὶ περὶ ^q τῆς οἰκεμένης, ὅπερ ἦν οἰκεί-
τερον τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ, ἀλλὰ τῆς τῆς συμπασης
γῆς· ὁ δὲ μὲν γὰρ καὶ τέττα μνησθῆναι, μὴ ἀτάκτως δέ. ^r
Εἰπὼν οὖν ὅτι σφαιροειδὴς ἡ σύμπασα, ἐχ' ὥς ἐκ
τόρνου δέ, ἀλλ' ἔχει πᾶς ἀνωμαλίας, ἐπιφέρει τὸ
πλήθος τῶν ἐν μέρει μετασχηματισμῶν ^s αὐτῆς, οἱ συμ-
βαίνουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, καὶ πυρὸς, καὶ σεισμῶν, καὶ ἀνα-
φουσημάτων, καὶ ἄλλων τοιούτων· ἐδ' ἐνταῦθα ^t τὰ ξὺν ^u

juxta Africam, aut Syriam, aut Ciliciam, quen-
quam navigare ausum. Qui si per priscos intelli-
git eos, qui ante nostram fuerunt memoriam, ni-
hil me attinet de iis dicere, navigarintne an non
navigarint. Sin de iis loquitur, quorum ad nos
perlata est memoria, equidem nihil verear dicere,
antiquos longiora terra marique confecisse itinera
quam posteros: siquidem historiis fides adhibenda
est. Perhibentur enim Bacchus, Hercules, et ipse
Jafon: tum ab Homero commemorati Ulysses et
Menelaus: Theseum quoque et Pirithoum pro-
babile est, propterea quod longinquas fecerint ex-
peditiones, hanc de se opinionem in animis ho-
minum reliquisse, quod ad inferos descenderint,
eademque de causa Castores maris esse procuratores
dictos, ac navigantium fervatores. Vulgatum est
etiam sermonibus Minois in mare imperium, et
Phœnicum navigatio, qui etiam extra columnas
Herculis progressi sunt, ibique, et in media A-
fricæ ora maritima urbes condiderunt paulo post
Trojani belli tempora. Æneam quoque, Anteno-
rem, et Henetos, atque in universum eos, qui a
bello Trojano per totum orbem terrarum dispersi
vagatique sunt, æquum est inter priscos recenferi.
Ufu venit enim istius belli tempore cum Græcis,
tum barbaris, ut et quæ domi possidebant amitte-
rent, et quæ bello adepti essent: itaque everfo
Ilio, et victores ob inopiam prædationibus sese de-
derunt, et multo magis victi, qui illi bello fuissent
superstites. Atque adeo urbes ab his plurimæ fe-
runtur conditæ per omnem, quæ extra Græciam
est, oram maritimam, et aliquæ etiam mediterræ-
neæ. Deinde Eratosthenes, postquam differuit
quantum sit profectum in terræ habitatæ cogni-
tione eorum ætate, qui post Alexandrum fuerunt,
suorumque adeo æqualium, transfit ad disputatio-
nem figuræ terræ, non habitatæ, quod magis per-
tinebat ad ejus explicationem, sed universæ terræ.
Oportebat quidem hujus quoque mentionem fa-
cere, sed non confuse. Postquam ergo dixit to-
tam terram esse globi forma, non ut torno facti,
sed qui habeat quasdam inæqualitates, infert mul-
titudinem singularum mutationum, quæ formæ
ejus accidunt ab aqua, igne, concussionibus, ex-
halationibus, aliisque similibus, ne hic quidem

^a μέλει Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^b περὶ ἐκείνων λέγειν Par. 1. 2. 3. Med. 1. περὶ ἐκείνων deerant Med. 2. addita postea ut in Med. 1. &c. ^c καὶ deest Med. 2. ^d τῶν ὑπερον ex correct. Med. 1. τῶν ὑπερον, &c. usque ad λεγομένοις inclusive deerant Med. 2. addita postea. ^e Αἰνέτης Par. 1. 2. 3. Med. 2. Mosc. sed Par. 1. habet Ε... supra Αἰ.... ^f MSS. τοῖς τε Ἕλλησιν Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Mosc. ^g Σπέριας Med. 2. ^h Vett. πολλὴ Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Mosc. ⁱ παραγενομένης Par. 3. ^k πλείων deerant Med. 2. additum postea. ^l τὴν ἔξω deerant Med. 2. addita postea. ^m ἡδ' ἡ deest Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Gron. ⁿ τῆς deest Med. 1. deerant Med. 2. additum postea. ^o δὲν Med. 1. 2. ^p Εἰπὼν δὲ ex correct. Med. 2. ^q τόρνου ex correct. Med. 1. ^r αὐτοῖς ex correct. Med. 2.

2. τὰς πάλαι, τὰς πρὸ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης] Jurisconsultorum est ista τῶν πάλαι descriptio. Nam iis consuetudo antiqua dicitur, quæ ante omnium memoriam cœperit. Sed Strabo, cum dicit ante nostram memoriam, longius tempus complectitur: id omne scilicet, cujus res gestæ literis sunt mandatæ. Casaub.

12. τὰς δὲ Διοσκύρους ἐπιμελητὰς τῆς θαλάσσης] Vide Senecam in naturalibus quæstionibus lib. 1. c. 1. et Aristotelis Meteorolog. libros, Euripidem. Idem.

14. ἢ τε Μίνω θαλασσοκρατία θρυλλεῖται] Diodorus libro quarto p. 304. Edit. Wesseling. de Minoë, ἔτος πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστήσαντος ἰθαλασσοκράτησε. Idem. De Minois θαλασσοκρατία vide librum decimum. F.

20. ἄξιον μὴ τῶν παλαιῶν] Μὴ videtur exstinguendum, nisi per interrogationem legas. Sed et paulo post particulam ἡδ' a librario potius, quam ab auctore geminatam puto, et δὲ μὲν γὰρ

legi pro δὲν. Xyland.

Ibid. ἄξιον μὴ τῶν] Legendum cum interrogatione potius, æquumne est inter antiquos non habere? Nam in veteribus quoque erat negatio. Casaub.

35. δὲ μὲν γὰρ] Hæc vetus lectio, vulgo δὲν μὲν γὰρ. Idem.

36. Εἰπὼν οὖν ὅτι σφαιροειδὴς] Sequitur paulo gravior disputa-
tio, de terræ scilicet forma, et ejus variis μετασχηματισμοῖς. Veteres dicebant, terram ita rotundam esse, ut si torno esset elaborata. Id recte negabat Eratosthenes. Terra enim σφαιροειδὴς est potius quam σφαῖρα. Addebat deinde Eratosthenes, terræ faciem subinde mutari, ejusque rei causas afferebat varias: Strabo autem in Eratosthene, primum disputationum τὰ ξὺν reprehendit, deinde ipsas ἀποφάσεις expendit. Idem.

Ibid. ἐχ' ὥς ἐκ τόρνου δέ] Quod censuerunt veteres, ut ex Herodoto, cujus verba usurpat Eratosthenes, supra diximus. Idem.
6. καὶ

observato ordine. Universi quippe dispositio efficit ut terra tota globi sit forma: hujusmodi autem mutationes, figuræ totius terræ qualitatem non mutant, cum in magnis tam exigua ad nihilum redigantur: tamen istæ mutationes in habitata terra aliquam efficiunt varietatem, habentque alias atque alias proximas causas. Id autem ait maxime quæstionem movere, quomodo in mediterraneis, a mari ad duo vel tria stadiorum millia distitis, inveniatur multis locis concharum, ostreorumque, et cheramidum multitudo, tum lacuum maris aqua plenorum: sicut, ait, circa Ammonis templum, et iter, quod ad illud ducit, longum tria stadiorum millia, multum esse ostreorum diffusum, salisque etiamnum inveniri multum, et maris in altum rejici exsufflationes: ibidemque in mari fractarum navium ostendi frustra, quæ per hiatum ferantur esse ejecta: et in columnulis esse positos delphinus cum hac inscriptione, Cyrenæorum ad solenne spectaculum missorum. His dictis, Stratonis phyci laudat sententiam, et Xanthi Lydi. Xanthus dixerat, Artaxerxis ætate ingentem fuisse siccitatem, adeo ut defecerint paludes, flumina, et putei. Vidisse autem se passim procul

φυλάγων. Τὸ μὲν γὰρ σφαιροειδὲς αὐτὸ ὅλιν ἢ γῆν ὑπὸ τῆς τῆς ὅλης τὰ ξέως συμβαίνει, οἱ δὲ τοῖσιν μετασχηματισμοῖς τὴν μὲν ὅλιν γῆν ὅσδεν ἑξαλλάττεσιν· ἐν γὰρ τοῖς μεγάλοις ἐναφανίζεται τὰ ἔτω μικρά· τῆς δὲ οἰκουμένης ἀφ' ἑσέως ἑτέρας καὶ ἑτέρας πνύς ἀπεργάζονται, καὶ τὰς πρὸς αὐτὰς αἰτίας ἄλλας καὶ ἄλλας ἔχει. Μάλιστα δὲ φησὶ τὴν ζήτησιν πρὸς αὐτὴν, πῶς ἐν διχαλίοις καὶ τριχαλίοις ὑπὸ θαλάττης γαδίους, κατὰ τὴν μεσόγειαν ὁρᾶται πολλαχῇ κόχλων, καὶ ὀφρέων, καὶ χηραμίδων πλήθος, καὶ λιμνοθάλατταν· κατὰ περ φησὶ αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀμμωνος, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ὁδὸν τριχαλίων γαδίων εἶναι πολλὴν γὰρ εἶναι χύσιν ὀφρέων, ἅλας τε καὶ νῦν ἐπὶ εὐερίσκεισιν πολλὰς, ἀναφυσήματα τε θαλάττης εἰς ὕψος ἀναβάλλειν. πρὸς δὲ καὶ ναυάγια θαλάττων πλοίων δέκνυσθαι, ἃ ἔφασαν ἀφ' ἧς χάσματος ἐκβεβρᾶσθαι· καὶ ὅτι ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῇ ἀνακείσκειν δελφίνων, ὅτι γὰρ ἔχοντες Κυρηναίων θεῶν. Ταῦτα δ' εἰπὼν, τὴν Στράτωνος ἐπαινεῖ δόξαν τῆς φυσικῆς, καὶ ἐπὶ ἑξάνθε τῆς Λυδίας· τῆς μὲν ἑξάνθε λέγοντος, ὅτι Ἀρταξέρξης γινέσκει μὲγαλὴν αὐχμὸν, ὥς ἐκλιπεῖν ποταμούς, καὶ λίμνας, καὶ φρέατα· αὐτὸν δὲ εἰδέναι

^a ἑξέως Med. 1. et Med. 2. sed postea corrigitur.

^b τὴν deest Par. 3. Med. 1. 2.

^c κόχλων Par. 3. Bre. Med. 1. Mosc. κόχ-

λας Med. 2. vel κόχλαι, utroque enim modo legi potest.

^d χηραμίδων Par. 3. Bre. Mosc.

^e λιμνοθάλατταν Mosc.

^f MSS.

συλιδίων Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^g τε εἰδέναι Par. 1. bene. V.

τε εἰδέναι Par. 3. Med. 1. 2. εἰδέναι Eton.

6. καὶ τὰς πρὸς αὐτὰς αἰτίας] Terræ rotunditas causam habet τὴν τῆς σφαιρικότητος τῆς γῆς, et terræ ipsius naturam, quæ gravis est: unde fit illa terræ partium συμπλήσις, quam explicat philosophus. Partium vero terræ μετασχηματισμοὶ alias habent causas, ipsis proprias, non toti terræ communes. Quare nihil erat necesse utramque disputationem conjungere, ut fecit Eratosthenes. Sed quid Strabo de universæ terræ forma censuerit, pluribus ipse exponit libro xvii. qui locus cum isto debet conferri. Casaub.

10. χηραμίδων] Hanc vocem vertere non sum ausus. Videtur ostreorum aut concharum genus significare, et in epitoma cum his atque cancri numeratur: pro u reposui analogia ductus, et sic est apud Hesychium. Χηραμίδες τὰ κοῖλα καὶ ἔχοντα κενώματα, quæ cava sunt et inania. Xyland.

Ibid. καὶ χηραμίδων πλήθος] Intelligit cavitates repertas in faxis procul a mari, quales esse solent in scopulis fluctibus arrosis, ubi se nonnulli pisces recondunt. Facta vox a χηραμός, quæ dictio cavum locum denotat. Apollonius libro iv. v. 1298. de pullis avium.

— πεπληνότες ἔκτοθι πείρης Χηραμῆ.

Nicander in Theriacis, ver. 55.

Τοῖς δὲ χηραμῶν κοῖλα, καὶ ὀληωρέας εὐνάς.

Utitur hac voce etiam Aristides Hymno Neptuni, p. 20. tom. i. Edit. Jebb. ἀλλ' ἔξω τῶν ὀληωρέων οἱ πρότεροι ἐκείνοι, κατὰ χείρας καὶ χηραμῆς. Pomponius Mela, quas Strabo χηραμίδας vocat, ipse saxa attrita fluctibus interpretatur, vide ad librum xvii. Χηραμῆς autem, ut πελαγῆς. Nam per u non, constanter hæc vox scribitur in veteribus libris, etiam lib. xvii. Quanquam et per i, si quis scribat, parum refert. Sic enim apud Hippocratem, et Galenum, itemque apud Erotianum. Χηραμίδα τὴν κοῖλην κόγχην, ἣν μύακα καλεῖμεν. Casaub.

11. καὶ λιμνοθάλατταν] Sic vocantur lacus magni, sæpe mari propinqui, ac similes aquæ salsetine: qui lacus si mari aliquo ostio jungantur, γομαλίμναι a Græcis appellantur: qua de voce plura libro quarto. Limnothalassas autem multis in locis commemorat Strabo: in Armenia, in Mattiana, in Phrygia, in Hispania, in Gallia supra Rhodani ostia unam, et alteram ad Burdegalam, item alias ad Venetiam, ad Cossam, in Chersoneso Taurica, ad Leucadem, et alias quoque de quibus suis locis. Plinius quoque libro secundo scribit, ibi fuisse mare, ubi istæ limnothalassæ reperiuntur. Idem.

Ibid. λιμνοθάλατταν· κατὰ περ φησὶ αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀμμωνος] Hæc salinæ nil habent commune cum mari. Arrianus ait esse in regione, qua templum est Ammonis, ἅλας αὐτόματοι ὀρυκτοί, (lib. iii. p. 108. Edit. Gron.), et exinde fiunt salinæ. F.

Ibid. κατὰ περ φησὶ αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀμμωνος] Ptolemæus lib. iv. de isto tractu loquens: habet, inquit, hæc ἐπαρχία, καὶ λιμνοθάλασσας, τὴν τε ἀπὸ τῆς Λαδωνος ποταμῆς ἐκτετατωμένην λίμνην, καὶ τὴν ὑπὸ Παλίστρων λίμνην, ἐν ᾗ ἐστὶ κογχύλιον. Aristoteles libro primo Meteorol. cap. ultimo, refert regionem Ammoniam in Libya

videri humiliorem et depresso rem regione inferiore et mari propinquiore: quod quidem, inquit, est a ratione alienum. Casaub.

13. ἅλας τε καὶ νῦν ἐπὶ εὐερίσκεισιν πολλὰς] Plinius falem hunc Ammoniacum fuisse dictum auctor est. Sic ille libro xxxi. c. 7. Quo exemplo postea inter Ægyptum et Arabiam etiam squallentibus locis, capitis est inveniri detractis arenis, qualiter et per Africæ sitientia, usque ad Ammonis oraculum. Is quidem crescens cum luna noctibus: nam Cyrenaici tractus nobilitantur Ammoniaco, et ipso, quia sub arenis invenitur, ita appellato. Non igitur ab Ammone, sed παρὰ τῆς ἁμμῆς, fali huic nomen. Arrianus Ἀναξασ. libro iii. in accurata hujus tractus descriptione, ἅλας αὐτομάτως et ὀρυκτῆς appellat. Ammoniaci falis meminit etiam Dioscorides libro quinto, c. 126. Idem.

16. διὰ τῆς χάσματος ἐκβεβρᾶσθαι] Eructata, et foras extrusa esse. De iis, quæ mare evomit, hæc vox proprie dicitur. Pausanias, τὰ ὑπὸ τῆς κλύδωνος ἀπωδύμενα ἐς τὴν γῆν, ἐκβεβρᾶσθαι καλεῖσιν οἱ πολλοί. Diodorus libro xiv. τὸ δὲ μέγεθος τῆς χειμῶνος, ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν αὐτοῖς τὰς ναῦς ἐξέβρατε. Βράζειν seu βράσσειν est concutere, seu graviter commovere: significat et vannare frumentum. Unde Aristoteli τὰ ἐν λίανις βρασσόμενα dicuntur Μετεωρ. lib. ii. Glossarium, Βράζω, scaturio. Βράσσω, τὸ λικνίζω, vomo, vannō. Βρασθή, ἦγεν λίκνον, vannus. Hinc puto deducendam vocem nostram, Bresser, seu Berfer: quod est, cunas movere, et Berseu, quasi Βρασθήρ. Nam eadem profus ratione Græcis λίκνον παρὰ τὸ λίαν κινεῖσθαι est dictum: quæ vox utrumque significat, et cunas, et vannum: vel quia utrumque λίαν κινεῖται, vel propter morem veterum. Τὰ γὰρ βρέφη, inquit Theon, τὸ πρῶτον γενόμενα ἐν τῷ λικμητηρίῳ ἐτίθεισαν, εἰς σύμβολον εὐτροφίας. Idem.

17. ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῇ ἀνακείσκειν δελφίνων, ἐπὶ γὰρ ἔχοντες Κυρηναίων θεῶν.] Hæc non probant unquam mare templi vicinia alluisse. Cyrenæi enim columnulis delphinus insculperunt, ut maritimum urbis Cyrenæ situm jactarent. F.

19. τὴν Στράτωνος] De hoc Laërtius. Casaub.

20. ἑξάνθε τῆς Λυδίας] Vide Suidam. Strabo hujus sæpe meminit. Dionysius Halicarn. libro primo, c. 28. hunc ait, ἰσορίας παλαιᾶς εἰ καὶ τινὰ ἄλλον ἔμπειρον εἶναι, τῆς δὲ πατρίδος καὶ βέλαιωτήν. Idem.

Ibid. ἑξάνθε τῆς Λυδίας] Floruit regnantibus Dario Hystaspæ, Xerxe, et Artaxerxe longimano: citatur crebro a Plinio. Athenæus Ephorum citat ad probandam hujus authoris antiquitatem, (p. 515. edit. Lugd. 1612), qui affirmat Herodotum a Xantho scribendi argumentum traxisse. Lydiaca, five historiam Lydiæ, scripsit in 4 libris, et unum de doctrina ac principis Magiæ, five religionis Zoroastri, qui a Clem. Alexand. citatur, Strom. l. 3. sect. 8. Suidas eum Sardianum appellat, sed Strabo an Sardibus esset natus se nescire agnoscit. p. 931. Edit. Amst. F.

22. αὐτὸν δὲ εἰδέναι] Vetus lectio, εἰδέναι, et λίανις κογχυλίδας semper,

πολλαχῇ ὁρώσῃ ἀπὸ τῆς θαλάσσης^a λίθους τε κογχυ-
 λιώδεις, καὶ τὰ κτενώδεα, καὶ^b χηραμίδων τυπώ-
 ματα, καὶ λιμνοθάλασσαν ἐν Ἀρμενίοις, καὶ^c ἐν^d Ματ-
 τηνοῖς, καὶ ἐν Φρυγίᾳ τῇ κατωτέρῃ ὧν ἕνεκα πείθεσθαι
 τὰ πεδία ποτὲ θαλάττῃ γενέσθαι. Τὰ δὲ Στρατό-
 νος ἐπὶ μάλλον ἀπορροήεως τῆς αἰπολογίας, ὅτι φησὶν
 οἶεσθαι τὸν Εὐξείνου μὴ ἔχειν ὁρώτερον τὸ κατὰ Βυ-
 ζάντιον ὄρεα, τὰς δὲ ποταμὸς βιάσασθαι, καὶ ἀνοί-
 ξαι, τὰς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας· εἴτ' ἐκπεσεῖν^e τὸ
 ὕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ τὸν Ἑλλάσσοντον. Τὸ
 δ' αὐτὸ συμβῆναι καὶ περὶ τὴν κατὰ ἡμᾶς θαλάτταν·
 καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸν κατὰ σήλας ἐκραγῆναι πόρον,
 πληρωθείσης ὑπὸ τῶν ποταμῶν τῆς θαλάττης· κατὰ
 δὲ τὴν ἑκρυσιν ἀνακαλυφθῆναι τὰ^f τεναγώδη ὁρώτε-
 ρον. Φέρει δ' ἡ αἰτία, ὡς ὅτι μὲν ὅτι τὸ ἔξω θαλάτ-
 τῃς καὶ^h τῆς ἐντὸς τοῦδε φέροντος ἑτέρου ἐστίν· ἑπειδὴ ὅτι καὶ
 νῦν ἐπὶ ταινία πρὸ ὕψους ἀφ' ἧς τέτακται ἀπὸ τῆς Εὐρώπης
 ὅτι τὴν Λιβύην· ὡς ἂν μᾶλλον οὐσης ὁρώτερον, τῆς τε
 ἐντὸς, καὶ τῆς ἐκτός· καὶ βραχύτατα μὲν εἶναι τὰ
 περὶ τὸν Πόντον· τὸ δὲ Κρητικόν, καὶ Σικελικόν, καὶ²⁰
 Σαρδῶν πέλαγος, σφόδρα βαθεῖα· τῶν γὰρ ποταμῶν
 πλείων, καὶ μεγίστων, ῥέοντων ἀπὸ τῆς ἄρκτος, καὶ τῆς
 ἀνατολῆς, ἡ ἐκείνη μὲν ἰλύος πληροῦσθαι, τὰ ἄλλα δὲ
 μένειν βαθεῖα· διὸ καὶ γλυκυτάτην εἶναι τὴν Ποντικὴν
 θαλάτταν, τὰς τ' ἐκρυσσεῖς γίνεσθαι, εἰς ἃς^k τόπες²⁵
 ἐγκέκληται τὰ ἐδάφη. Δοκεῖ δὲ καὶ χωρῆναι τὸν
 Πόντον ὅλον εἰς ὕπερον, ἂν μὲν ὡς αἰετὶ ἑκρυσσεῖς τοι-
 αῖται· καὶ γὰρ νῦν ἡδὴ τεναγίξιν τὰ ἐν ἀριστερᾷ τῇ

a mari lapides conchylii formam referentes, aut
 pectinum aut cheramidum effigies; tum marinum
 lacum in Armenia, et Mattienis, inque Phrygia in-
 feriori: itaque sibi persuasum esse campos istos ali-
 quando fuisse mare. Strato autem ad causæ expli-
 cationem magis accedens, existimare se ait Euxi-
 num mare caruisse aliquando exitu, qui est ad By-
 zantium: sed flumina, quæ in id effunduntur, vi-
 eum aperuisse, itaque aquam in Propontidem et
 Hellepontum erupisse. Idem nostro quoque mari
 accidisse: nam in eo quoque apud columnas fre-
 tum perrupisse, mari a fluminibus repleto, eaque
 effusione aquæ detecta esse loca prius palustria.
 Causam autem affert, primum quod externi maris
 aliud est solum quam interni: deinde, quod etiam-
 num terra quædam, fasciæ instar, in longum por-
 recta sub mari ab Europa in Africam protenditur:
 quod nimirum prius mare externum atque inter-
 num fuerint unum. Pontum porro esse omnium
 minime altum; profundissima Creticum, Sicu-
 lum, Sardoumque maria. Cum enim maximi ac
 plurimi fluvii a septentrione et ortu fluant, Pon-
 tum cœno impleri, cætera autem maria manere
 profunda: ideoque dulcissimam esse Ponti aquam,
 fierique effluxus iis locis, ubi inclinatur fundus.
 Putatque fore, ut, si huiusmodi affluxus fluviorum
 perduret, aliquando totus Pontus aggere opplea-
 tur terræ. Nam jam nunc in paludem conversam

^a Vett. quidam libb. λίθων κογχυλιώδη, quidam λίθων τε καὶ κογχυλιώδη, alii λίθους τε κογχυλιώδεις Marg. Cas. λίθων τε καὶ κογχυλιώδη Par. 2.
 λίθων τε κογχυλιώδη Par. 3. λίθων κογχυλιώδη Eton. Esc. Mosc. λίθους τε κογχυλιώδεις Par. 1. et sic Par. 2. emendatur ab alia manu.
^b χηραμίδων Par. 3. Bre. Mosc. ^c ἐν δεξιᾷ Par. 3. Med. 1. ^d Ματτιανίους Par. 1. ματτιήνους ex correct. Med. 2. ^e τὸ δεξιᾷ
 Eton. ^f τεναγώδη alia manu supra Par. 2. et Med. 2. videtur habere τεναγώδη ex correctione. ^g Par. 2. habet ὁ Στράτων alia
 manu supra. ^h τῆς τε ἐντὸς Esc. ⁱ ἐκείνη Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. bene. V. ^k ἐγκέκληται τόπες Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.
^l MSS. δοκεῖν Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. bene. V.

per, non κογχυλιώδεις, quanquam ita scribitur etiam apud Hero-
 dotum. Casaub.

5. τὰ πεδία ποτὲ θαλάττῃ γενέσθαι] Aristotelis opinio est, mare
 sedes certis temporum intervallis necessario mutare: quare se-
 cundum Aristotelem, vera fuerit hæc Xanthi sententia. Falli
 autem utrumque, hodie res docet ipsa: neque enim contigit
 illa quam coniciebat Aristoteles maris μεταβολή. Sed philoso-
 pho veterum mendacia imposuerunt. Idem.

7. τὸν Εὐξείνου μὴ ἔχειν ὁρώτερον] Diodorus Siculus libro v. auc-
 tor est, Pontum aliquando lacui magno fuisse similem: deinde
 autem temporis successu, ob multitudinem ac magnitudinem
 fluviorum, qui Pontum ingrediuntur, erupisse ad Cyanea pri-
 mo: deinde ad Hellepontum. Plinius refert multos veterum
 id existimasse. Vide Solinum cap. 22. et 26. Idem. Plinius
 in H. N. l. 2. c. 90. idem sentit, innitens rationibus haud phi-
 losophiæ congruis. Diodorus Siculus (l. 5. p. 322. edit. Rhodo-
 mani) fusius refert Euxinum, mole influentium aquarum im-
 pulsus, in Propontidem, et deinde in Hellepontum perrum-
 pentem, campestris Samothraciæ inundasse: incolas ereptos
 periculo aras struxisse, et sacra instituisse, quæ adusque Diodori
 (i. e. Augusti) sæcula observarunt. F.

17. ταινία τις ὕψους ἀφ' ἧς τέτακται] Plinius libro tertio, proem.
 Tam modico ore tam immensa æquorum vastitas panditur. Nec
 profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe læniæ can-
 dicantis vadi carinas territant. Qua de causa, limen interni ma-
 ris multi eum locum appellaverunt. Casaub.

18. ὡς ἂν μᾶλλον οὐσης ὁρώτερον] Contigit huic loco quod sex-
 centis in jure: ut tolleretur negatio. Negationem enim adden-
 dam, persuasum habeo. Lege ὡς ἂν μᾶλλον οὐκ οὐσης, vel μὴ μᾶλλον
 οὐσης. Continent hæc verba, id quod Strato ex duobus proxi-
 mis argumentis volebat efficere: fuisse, quum mare externum
 et internum non conjungerentur freto Gaditano. Quare luce
 jam est clarius deesse negationem. Idem.

19. βραχύτατα μὲν εἶναι τὰ περὶ τὸν Πόντον] Negat τὰ περὶ τὸν
 Πόντον esse βαθεῖα, hoc est, mare Ponti esse altum: quod in ge-
 nere verum est, ac multorum auctorum testimoniis potest con-

firmari: habet tamen Pontus immensam certis locis altitudi-
 nem: et vocantur illa loca τὰ βαθεῖα τῇ Πόντῃ. Auctor Aristote-
 les, Meteorolog. lib. primo. Plinius Aristotelis locum trans-
 tulit lib. 11. cap. 102. Idem.

21. τῶν γὰρ ποταμῶν πλείων] Pontum ingrediuntur XL. flu-
 mina, omnia ἀξιόλογα, quædam maxima. Vide Arriani Peri-
 plum. Idem.

24. διὸ καὶ γλυκυτάτην εἶναι τὴν Ποντικὴν] Dulcedinis aquæ Pon-
 ticæ causam assignant scriptores omnes, concursus plurimorum
 in Pontum ingredientium fluminum. Id Ovidius ita eleganter
 expressit, lib. iv. Epist. x. ex Pont. ver. 59.

Copia tot laticum, quas auget, adulterat undas,
 Nec patitur vires æquor habere suas.
 Innatat unda freto dulcis, leviorque marina est,
 Quæ proprium mixto de sale pondus habet.

Sic Plinius quodam loco magnitudine influentium amnium vinci-
 falem ait. Simili ratione ait Strabo libro vii. tantam fluvio-
 rum multitudinem ingredi Acherontem fluvium, ut ad ejus ostia
 mare Ionium dulcescat. Idem. Si vult Strabo dulcissimas
 esse Ponti aquas, errat; sed secundum recentes Euxinum mare
 est Mediterraneo dulcius, aut potius minus salum. Vide Tour-
 nefortii ep. octavam. F.

26. Δοκεῖ δὲ καὶ χωρῆναι τὸν Πόντον ὅλον] Veterum fuit hæc de
 Ponto vaticinatio, fore aliquando ut totus limo oppleretur.
 Polybius libro iv. in elegantissima disputatione de Ponto, post-
 quam probavit argumentis, ut ipse ait, non quorum fides pen-
 deat ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν διηγημάτων, sed apodicticis, Mæotin, quæ
 olim erat mare σφύρην Ponto, nunc limo et aggesta terra ita
 oppletam esse, ut jam ferme definat apta esse navigationibus,
 subdit deinde de Ponto, Ἐστὶ δὲ καὶ περὶ τὸν Πόντον παραπλήσιον,
 καὶ γίνεται νῦν—vide quæ sequuntur. Sed vanum fuit hoc vete-
 rum vaticinium, ut hodie omnibus est notum. Vide quæ hac
 de re scripsere duo testes oculati, viri doctissimi, Gyllius et
 Busbequius. Casaub.

28. καὶ γὰρ νῦν ἡδὴ τεναγίξιν] Polybius καὶ γίνεται νῦν. Idem.

esse finistram Ponti partem, ubi est Salmydeffus, et quæ Stethe, id est, pectora, a nautis vocantur, circa Istrum, et Scytharum desertum. Fortassis etiam Ammonis templum, aliquando in mari jacuisse, quod nunc maris effluxu facto sit in media terra: ac conjicere se, oraculum illud optima ratione tam illustre ac celebre factum esse, quod in mari esset situm, neque ejus gloriam probabile esse tantam potuisse existere, quanta nunc est, si tam longe fuisset a mari diffitum. Sed et Ægyptum priscis temporibus mari fuisse inundatam usque ad paludes, quæ sunt apud Pelusium, et ad Casium montem, ac Serbonidem lacum. Nam etiamnum quando falsugo in Ægypto effoditur, fossas arenosas et conchyliis refertas inveniri: nimirum regione mari olim tecta, et locis, quæ circa Casium sunt, et Gerra, palude oppletis, ac ea cum rubro mari connexis: post, mari recedente, ea fuisse detecta loca, et mansisse lacum Serbonidem: qui ipse postea ita eruperit, ut paludis naturam induerit. Similiter etiam ripas lacus falsi, littori maris quam fluvii esse similiores. Enimvero multas continentis terræ partes aliquandiu aquis tectas, rursusque inde resectas fuisse, concedat aliquis: itemque terram fundis suis inæqualem esse,

Πόντε, τὸν τε ἁλμυδῆσόν, καὶ τὰ καλέμενα Στήθη ὑπὸ τῶν ναυτικῶν, τὰ περὶ τὸ Ἴστρον, καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν· τάχα δὲ καὶ τὸ τῷ Ἀμμωνος ἱερὸν ὑψότερον ὅππῃ τῇ θαλάττῃ ὄν, ἐκρύψεως γενομένης, ὡς ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖσθαι· εἰσάγειν τε, καὶ τὸ μαντεύειν ἐλόγως ὁπιτοσῶτον γενέσθαι ὁπιφανές τε, καὶ γνώριμον, ὅππῃ θαλάττῃ ὄν· τὸν τε ἐπιπολὺ οὕτως ἐκτοπισμὸν ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὅσα εὐλογον ποιεῖν τὴν οὖσαν ἐπιφάνειαν, καὶ δόξαν· τὴν τε Αἴγυπτον τὸ παλαιὸν θαλάττῃ κλύζεσθαι, μέχρι τῶν ἐλῶν τῶν περὶ τὰ Πηλῆσιον, καὶ τὸ Κάσιον ὄρος, καὶ τὴν Σερβωνίδα λίμνην· ἐπὶ γὰρ καὶ ὡς κατὰ τὴν Αἴγυπτον τῆς ἀλμυρῆδος ὁρυτιομένης, ὑφάμμους, καὶ κογχυλιώδεις εὐεπικεσθαι τὰς βότρες, ὡς ἀνὰ τε θαλαττωδὴς τῆς χώρας, καὶ τῇ τόπῃ παντὸς τῷ περὶ τὸ Κάσιον, καὶ τὰ Γερῶα καλέμενα, πεναγίζοντος, ὥστε συνάπτειν τῷ ἐρυθρᾷ κόλπῳ· ἐνδύσης δὲ τῆς θαλάττης ἀνακαλυφθῆναι, μέναι δὲ τὴν Σερβωνίδα λίμνην· εἴτ' ἐκραγῆναι καὶ ταύτῃ, ὥστε ἐλῶδι γενέσθαι· ὡς δ' αὖτως καὶ τῆς ἀλμυρῆδος λίμνης τὰς αἰγιαλούς, θαλάττης μᾶλλον ἢ ποταμοῦ προσοικέμενα. Τὸ μὲν οὖν ἐπικλύζεσθαι ποτε πολὺ μέρος τῶν ὑπεύρων ὅππῃ καί τις πινὰς, καὶ πάλιν ἀνακαλύπτεσθαι, δοίη τις ἄν·

^a Σαλμυδῆσόν ex correct. Med. 2. Σαλμυδῆσόν ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖσθαι Mosc. ^b ὅν deerat Med. 1. additum postea. ^c ὡς ἐν ἐπιμεσογαίᾳ Med. 1. ὡς ἐν ἐπιμεσογαίᾳ ex correct. Med. 2. ^d MSS. εἰσάγει Marg. Caf. sic Par. 2. 3. Br. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^e καὶ deest Par. 3. Med. 1. ^f Vett. ἐπὶ θαλάττης Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^g MSS. ποιεῖ Marg. Caf. sic Par. 3. Br. Med. 1. 2. Mosc. et Par. 2. alia manu supra. ^h ἐπικλύζεσθαι Gron. Med. 2. ⁱ Σερβωνίδα Par. 1. 2. Eton. Mosc. sed Par. 2. habet Σερ... alia manu supra. ^k Vett. κογχυλιώδεις Marg. Caf. sic Eton. et Par. 2. sed alia manu supra. ^l γερῶα Med. 1. 2. ^m Par. 2. habet in marg. τῆς ἐρυθρᾶς. ⁿ MSS. Σερβωνίδα Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. Eton. Mosc. sed Par. 2. habet Σερ... alia manu supra. ^o ὡσαύτως Par. 2. alia manu in marg. ^p Lego τῆς Μυρῆδος Marg. Caf.

1. τὸν τε Σαλμυδῆσόν] Docet Geographus libro vii. hoc nomine significari finistram Ponti latus a Cyaneis ad Andriacam: quod littus est stadiorum dcc. Est autem hoc totum littus importuosum, et præterea feris incolis infestum. Æschylus Prometheus, v. 724.

— Ἰνα

Τραχεῖα πόντε Σαλμυδῆσά γνάδος
Ἐχθρόξενος ναύτησι, μητρὶά νεών.

Vide plura ad librum vii. Plinius hoc nomine urbem in illo tractu recenset: jam quod ad scribendi rationem attinet, unum hoc nomen est de illis, in quibus video veteres modo sibilum, modo aspirationem præfixisse. Nam utraque lectio reperitur in antiquis libris, Ἀλμυδῆσός et Σαλμυδῆσός: cujus generis sunt ista, ut de multis, quæ nullo negotio proferre possem, pauca apponam. Ἀνδράκοτιος, Σανδράκοτιος, Ἐξίτανα, Σεξίτανα, Ὑπινεῖα, Σισπιεῖα, Ἀρδιαῖοι, Σαρδιαῖοι, et Salmantica Hispanorum Polybio ea ratione Ἀλμάντικα, five Ἐλμαντικά, dicta est: de quo jam nobis non est dubitandum. Ἀλμῶν aliis, Hellenico Salmos. Elana, urbem Arabiæ, Selana unus opinor Dionysius Periegeus v. 926. appellat. Astura Plinio, Storas Straboni. Samnitæ Straboni, Amnitæ Dionysio. Sueffones Cæsari et Straboni, Ptolemæo Σίσσωνες. De Sellis et Hellis quærit Geographus libro septimo: τὸ Κ, interdum ταυτὸ πάχει, ut Καυλωνία, Αὐλωνία. Sciendum amplius Salmydeffum dixisse veteres et Sarmydeffum, ut inquit Suidas. Casaub.

Ibid. καὶ τὰ καλέμενα Στήθη ὑπὸ τῶν ναυτικῶν] Intelligit quam vocat ταινίαν Polybius: cujus verba, quia istum locum explicant, adscribam. Τῷ γὰρ Ἴστροι πλείοσι γόμασιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς τὸν Πόντον εἰσβάλλοντος, συμβαίνει πρὸς τὸν χεῖρον ἐπὶ χίλια γάρδια συνίσταται ταινίαν, ἡμέρας δρόμοι ἀπέχουσαν τῆς γῆς· ἥτις οὖν συνέστηκε ἐν τῇ τοῖς γόμασιν εἰσφερομένης ἰλῦος· ἐφ' ἣν ἐπὶ πελάγιοι τρέχοντες, οἱ πλείοντες τὸν Πόντον, λανθάνουσιν ἐποκέλλοντες νυκτὸς ἐπὶ τὰς τόπας. Καλῶσι δ' αὐτὰς οἱ ναυτικοὶ Στήθη. Hist. lib. iv. p. 309. Edit. Casaub. Est igitur Στήθος in hac significatione vox nautica, et huic rei denotandæ aptissima. Nam Στήθος, five pectus, in humano corpore ea pars est, quæ, si supinus in aqua natet aliquis, apparebit. Inde hæc Stethe appellata. Hesychius, Στήθος· τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ πρόχωμα. Solinus c. 30. breviter dorfus. At poeta Latinus Dorsum id dixit, Æn. i. v. 109.

Saxa vocant Itali, mediis quæ in fluctibus, aras,

Dorsum immane mari summo.

Plane exprimit vocem Στήθος. Nam Homero ὡτα θαλάσσης aliud est. Ideo Ammianus doctissimus historiographus, quum vellet Stethē hæc Ponti exprimere, Dorfa appellavit xxii.

c. 8. Pontus, inquit, irruentium undarum multitudine temperatur, et consurgit in breviter dorfus, limum globosque aggerente multitudine circumvenientium fluentorum. Nam breviter dorfus sunt τὰ στήθη. Plinius quoque epistolarum lib. vi. Ep. 31. in elegantissima descriptione portus, qui est a Trajano factus ad Centumcellas—Eminet jam et apparet saxum dorsum: impraestis fluctus in immensum elidit et tollit. Fuere et alia aliis in locis Stethe appellata, ut ad Byzantium, quorum meminit Johannes Curopalates in compendio historiae, quod ex variis auctoribus excerpit potius quam conscripsit. Sic ille, Ἐγένετο δὲ καὶ βίαιος ἄνεμος μὴν Δεκεμβρίῳ, καὶ καταπεσόντες οἱ λεγόμενοι Δῆμοι συνέτριψαν τὰ κάτωθεν αὐτῶν βάρη καὶ τὰ καλέμενα Στήθηα: quæ verba vel ipse a Cedreno, vel ab ipso Cedrenus furatus est, ut alia non pauca. Sane in Cedreno sunt quam plurima, quæ, si ille auctor publici juris fieret, inde possent emendari: et in hoc ipso loco, quia illa, τὰ καλέμενα, abfuit a Cedreno, procul a sensu abfuit interpretis versio. Idem.

11. Σερβωνίδα λίμνην] Veteres libri semper Σερβωνίδα. De his locis vide libros xvi. et xvii. Idem.

12. κατὰ τὴν Αἴγυπτον τῆς ἀλμυρῆδος] Hujus rei auctor locupletissimus Herodotus, lib. ii. c. 12. qui cum esset in Ægypto, observasse se ait, Ægyptum magis in mare prominere quam proxime adhaerentem terram: vidisse etiam κογχύλια in montibus, et efflorescentem in superficie terræ falsuginem: vide et Plutarchum de Iside et Osiride. Idem.

19. ὡς δ' αὖτως καὶ τῆς ἀλμυρῆδος] Velim me doceant interpretes, quis sit iste in Ægypto lacus, qui falsus appellatur. Interea lego τῆς τῇ Μυρῆδος λίμνης, Lacus Myridis apud Ægyptios omnibus notus. Vide Herodotum Euterpe c. 4. apud quem duplicem lectionem reperies hujus vocis, per υ et per οι, ut apud Latinos, Myria et Mæria. Straboni libro ultimo Μοῖριδος semper. Ita autem legendum esse ut diximus, ipse mihi Strabo testis, cujus hæc verba libro xvii. p. 1163. Edit. Amst. Θανμαστὴν δὲ καὶ τὴν λίμνην ἔχει τὴν Μοῖριδος καλεμένην, πελαγίαν τῷ μεγέθει, καὶ τῇ χροῇ θαλαττωδῇ· καὶ τὰς αἰγιαλὰς δὲ εἶναι ὅσας εἰσάγει τοῖς θαλαττοῖς. Idem. Lacus Mœris decrescente Nilo falsus fuit, ideoque lectio ἀλμυρῆδος restet. F.

21. Τὸ μὲν οὖν ἐπικλύζεσθαι] Nunc incipit respondere superiori Eratosthenis disputationi: primum concedere se ait ea potuisse contingere, quæ ex historia hauserat Eratosthenes: ipsam quoque Xanthi ἐπίφασιν ut probabilem admittit. Deinde ad Stratonis phyci disputationem accedit, et in eam doctæ, ut omnia, inquirat. Casaub.

ὥς δ' αὖτως καὶ τὸ τοῖς ἐδάφεσιν ἀνόμαλον εἶναι τὴν
 γλῶσσαν, τὴν ὅν ὑφαλον· καθάπερ γε νῆ Δία
 καὶ τὴν ἑξάλον, ^a ἐν ἣ οἰκοῦντο, ^b ποσάυτας δεχομέ-
 νων, ὅσας αὐτὸς Ἐρατοσθένης εἶρηκε, μεταβολάς.
 Ὡς περὶ γε τὸν Ξάνθου λόγον, οὐδὲν ἂν ἔχοι τις
 περὶ σφύρειν ἄτοπον. Πρὸς δὲ τὸν Στράωνα λέγει
 ἂν, ὅτι πολλῶν αἰτίων ὄντων, ἀφείς ταῦτα, τὰ μὴ
 ὄντα αἰτιάται. Πρώτῳ γὰρ αἰτίαν φησὶν, ὅτι τὸ ἐντὸς
 θαλάττης, καὶ τῆς ἐκτὸς ἐ ταυτὸν τὸ ἑδάφος, καὶ ὁ
 βυθός· πρὸς γὰρ τὸ μεταωρίζεσθαι ταῦτα, καὶ ταπει-
 νῶσθαι, καὶ ἐπικλύζειν τόπους πνύας, καὶ ἀναχωρεῖν
 ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὸ ἐστὶν αἰτίον, ἄλλα καὶ ἄλλα ἐδά-
 φη, τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλότερα·
 ἄλλὰ τὸ τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν μεταωρίζεσθαι, ποτὲ
 δ' αὖ ταπεινῶσθαι, καὶ συνεξείρειν, ἢ συνενδιδόναι τὸ
 πέρατος· ἐξαρθρὲν μὲν γὰρ, ἐπικλύσει ἂν ταπεινω-
 θέν δὲ, ἀναδράμοι ἂν εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν.
 Εἰ γὰρ οὕτω, δεήσει ^d καὶ πλεονασμῷ τὸ θαλάττης
 αἰφνιδίῳ γενομένῳ τὴν ἐπικλυσὶν συμβαίνειν, καθάπερ
 ἐν ταῖς πλημμυρίσιν, ἢ ταῖς ἀναβάσεσι τῶν ποτα-
 μῶν, τότε μὲν ἐπενεχθέντος ἐτέρωθεν, ποτὲ δ' αὖξή-
 ντος τῆς ὕδατος. Ἄλλ' οὐδ' αἰ αὖξήσεις αἰθροῖαι,
 καὶ αἰφνίδιοι γίνονται, οὐδ' αἰ πλημμυρίδες τοσούτου
 ἐπιμένει χρόνον, οὐδ' ἄτακτοί εἰσιν, οὔτε κατὰ τὴν
 ἐτέραν ἐπικλύσει θαλάτταν, ἐδ' ὅπως ἐτύχε. Λοιπὸν

quæ nunc aqua integitur, atque adeo eam etiam
 quæ supra mare extat, et a nobis habitatur, tot
 obnoxiam, quot Eratosthenes dixit, mutationibus.
 Itaque Xanthi ratio non potest ullo labefactari
 absurdo. Adversus Stratonem autem dici potest,
 quod cum multæ sint veræ causæ, iis omiſſis fal-
 sam ipse proposuerit. Principem enim causam esse
 ait, quod maris interni atque externi non idem est
 solum, eademque profunditas. Quod enim hoc
 attollitur, aut subsidit, et vel inundat quædam lo-
 ca, vel ab iis recedit, ejus rei causa non est quod
 alia aliis sola humilia sunt, aut altiora: sed quod
 idem solum modo attollitur, modo deprimitur,
 simulque etiam vel attollitur, vel subsidit mare:
 itaque vel exundat, vel in suum redit locum. Si
 enim Stratonis sententia esset vera, necesse erat
 ut subito maris incremento eluvies fieret, ut in
 æstus exundatione fit, et adscensione fluminum,
 ab altera ibi parte aquis allisis, hic auctis. Atqui
 neque incrementa confertim et subito accidunt,
 neque æstu maris eruptiones tantum durant tem-
 poris, neque nullo fiunt ordine, neque secundum
 alterum mare fiunt, neque quibuscumque in locis.
 Restat, ut causam adscribamus solo, sive quod
 mari subest, sive quod inundatur: potius tamen
 ei, quod mari subest. Hoc enim multo est mobi-

^a ἐν ἣ ὅν Med. 2. ^b ποσάυτας τε δεχ... Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ποσάυτας δὲ Mosc. ^c Inter αἰτίων et ἄλλα Par. 1. addit τὰ
 supra, et habet in margine τῶ. ^d καὶ deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Mosc. recte. F. ^e αἰ αἰθροῖαι καὶ αἰ αἰφνίδιοι δύνανται
 Bre. Mosc. αἰ αἰθροῖαι ex correct. Med. 1. δύνανται Par. 2. 3. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet γίνονται alia manu vet. supra.

1. ὥς δ' αὖτως καὶ τὸ] Hæc videtur Xantho tribuere, cum ad
 Stratonem pertineant: sed partem hanc dicti Stratonis conjun-
 git cum sententia Xanthi, utrumque probans. Casaub.
 6. Πρὸς δὲ τὸν Στράωνα λέγει ἂν] Sequitur longa Strabonis
 adversus Stratonem disputatio. Nobilis uterque philosophus:
 et de re est disputatio non ignobili, aut quam scire merito non
 cures. Judicent vero æqui judices, quantum juvari potuerint
 ab interpretibus hac in parte. Primum illud teneamus, quod de
 agitur. De terræ mutationibus et μετασχηματισμοῖς instituta est
 disputatio. Dicebat Eratosthenes multis in locis videri mare
 ibi fuisse, ubi nunc sicca quidem sunt omnia; sed certa tamen
 antiqui maris remanent vestigia. Quæsitum inde est ab eo, qui
 fieri potuerit, ut mare locum mutaverit: protulit Stratonis sen-
 tentiam. Is de hoc ita censuit: fuisse tempus quum Pontus,
 seu aliquis lacus, per se stare, nec ut hodie proximo mari jun-
 geretur: id enim postea evenisse, cum implevissent ejus κόι-
 λωμα XL. illi fluvii qui Pontum ingrediuntur: sic demum eru-
 pisse Pontum, et ostium Byzantinum effecisse. Similem dice-
 bat Strato eruptionem nostri maris in oceanum fuisse. Causam
 hujus suæ sententiæ præcipuam afferebat Strato, foli diversita-
 tem in utroque mari, quod erumpit, et in quod fit eruptio. In
 hoc totius hujus disputationis cardo versatur. Strabo enim, quod
 de repletionem Ponti dictum est tacite admittens, causam illam
 strenue evertit, quam πρώτην ponebat Strato. Primum docet
 peccatum esse a Stratone eo modo, quem appellat philosophus;
 παρὰ τὸ μὴ αἰτίων ὡς αἰτίων: deinde ejus sententiam corrigit, et
 quomodo dicendum potius fuerit docet, probatque: postremo
 falsam esse Stratonis opinionem probare nititur. Est autem hoc
 observandum, non reprehendi Stratonem eo nomine, quod cau-
 sam hujus rei petat a solo maris: nam inde quoque petit hic:
 sed quod inde causam petens unde peti debuit, tamen non recte
 eam assignarit. Idem.

8. τῆς ἐντὸς θαλάττης, καὶ τῆς ἐκτὸς] In ista disputatione verba
 ista latius accipienda sunt quam alibi soleant. Nam vulgo qui-
 dem, mare ἐντὸς cum dicimus, mediterraneum intelligimus:
 quum mare ἐκτὸς, sive ἕξω, oceanum: hic vero, quia agitur de
 maribus nondum conjunctis, ἢ ἐκτὸς θάλασσαν est etiam mare
 quod est extra τὸ κόιλωμα τῆς Πόντου. Sic ἢ ἐντὸς ipse Pontus. At-
 que hæc valde sunt observanda: nec aliter intelligi hæc dispu-
 tatio potest. Idem.

10. περὶ γὰρ τὸ μεταωρίζεσθαι] Corrigit Stratonis sententiam,
 et quomodo potius fuerit dicendum indicat. Idem.

12. ἄλλα καὶ ἄλλα ἐδάφη, τὰ μὲν] Vide ut accipiat superiora

illa verba Stratonis τὰς τ' ἐκρύψεις γίνεσθαι εἰς οὓς τόπους ἐγκλείεται
 τὰ ἐδάφη. Idem.

14. ἄλλὰ τὸ τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν μεταωρίζεσθαι] Eadem Pli-
 nii sententia, cujus hæc sunt libro secundo, cap. 85. Eadem nas-
 centium causa terrarum est, cum idem ille spiritus, attollendo potens
 solo, non valuit erumpere. Nascuntur enim nec fluminum tantum
 inveniunt, sicut Echinas insulæ ab Acheloo amne congestæ, major-
 que pars Ægypti a Nilo, in quam a Pharo insula noctis et diei
 cursum fuisse Homero credimus; sed et recessu maris. Achilles
 quoque Statius hac de re cum loqueretur, τὸ παρὰ, inquit, οὐ
 περὶ τὸ πάχος, ἀλλὰ περὶ τὸ βάθος. Causam autem hanc af-
 fert, συμβαίνει γὰρ, τὸ ὕδωρ κατὰ τινα μέρη τῆς γῆς, ἂν τύχη, ποτὲ
 μὲν πλεονάζειν, ποτὲ δὲ λήγειν. Idem.

18. Εἰ γὰρ ἔτω] Melius quidem Xylander hunc locum acce-
 pit quam vetus interpres: neuter tamen, opinor, mentem hu-
 jus loci pervidit. Existimo enim objectionibus obviam ire Stra-
 bonem, quæ et ipsi et Stratoni fieri poterant, cum uterque in
 hoc consentiat, causam hujus eruptionis a solo esse petendam.
 Quare legendum censeo, Εἰ γὰρ μὴ ἔτω. Nisi harum rerum causa
 fit soli ἀνωμαλία, oportebit causam esse, πλεονασμὸν αἰφνιδίου ma-
 ris. Hic duobus modis tantum potest contingere: vel ut in
 mari αἰ πλημμυρίδες: vel ut in fluminibus αἰ ἀναβάσεις: in illis
 aliunde inferri aqua videtur: in his augeat. Idem.

Ibid. Εἰ γὰρ ἔτω] Legamus Εἰ γὰρ ἔ, δεήσει. B. Textus
 autem sit sanus. Stratonis opinio est ipsum mare attolli, vel sub-
 sidere, quod si hæc sit vera, ait Strabo, tum necesse erit ut
 frequenti maris incremento eluvies fieret; sicut in æstu maris,
 quod non in mari Mediterraneo (scilicet interno) accidit. F.

22. Ἄλλ' ἔθ' αἰ] Atqui, ait, neutro modo hujusmodi aliquis
 πλεονασμός potest contingere. Non ut in fluminibus αἰ ἀναβάσεις,
 quia hæc non repente fiunt: non ut æstus in mari. Primum,
 quia hi paucarum sunt horarum: statim enim sequitur ἢ ἀμπύλλης:
 deinde quia certa ratione fiunt, non ita repente et ἀτάκτως.
 Postremo, quia non fiunt ubique, sed in oceano tantum, non
 in nostro mari, ubi istæ eruptiones contingere. Casaub.

24. ἔτι κατὰ τὴν ἐτέραν ἐπικλύσει θάλατταν] Lego, κατὰ τὴν
 ἡμετέραν ἐπικλ... quam lectionem jam exposui: vulgatæ autem
 interpretatio fingi commoda nulla, opinor, potest. Strabo li-
 bro v. auctor est, solam fere illam nostri maris partem, ubi
 Venetia, oceani æstus pati. Idem.

25. Λοιπὸν ἔν' αἰτιάσθαι] Quum igitur πλεονασμός maris ne-
 queat esse causa, sequitur causam petendam a solo. Hæc satis
 testantur, non posse aliter accipi superiorem locum quam nos
 accepimus.

lius, et quod ob humiditatem celerius mutari possit. Spiritus enim, huiusmodi omnium rerum causa, ibi est copiosior. Sed, sicuti dixi, causa horum efficiens accidentium est, quod eadem sola alias attolluntur, alias subsidunt, non quod alia aliis sunt altiora, quod Strato sumpsit, putans rem ut in fluminibus, ita etiam in mari habere: nimirum fluxum fieri a sublimioribus partibus. Alias maris fluxum, qui apud Byzantium fit, non imputasset solo, sublimius esse dicens Euxini solum, quam Propontidis, aut quod proxime sequitur maris, simul etiam causam addens: nempe fundum impleri a limo, quem illabentia ingerunt flumina, fierique brevem, ideoque aquam extra profluere. Atque hanc causam ad universum nostrum mare, externi respectu, transfert, quod nimirum hoc quoque sublimius effecerit solum id quod Atlantico mari subjacet: quippe multis impletur fluminibus, ac certa proportionem respondentem consequitur limi subsidentiam. Atqui oportebat hoc pacto influxum maris, qui apud columnas Herculis et Calpen fit, similem esse ei qui est apud Byzantium. Verum hoc missum facio: dicent enim ibi quoque idem evenire, sed avelli reciprocatione maris atque occultari. Hoc autem quaero: quid impediēbat antequam apertae sunt apud Byzantium maris fauces, quin fundus Euxini cum esset humilior fundo Propontidis, et maris quod deinceps est, impleretur affluxu fluminum, sive mare id est, sive lacus Mæotide major? Si enim hoc concedatur, id porro quaeram, an non istius aquae, et

οὗ αἰτία εἶναι τὸ ἕδαφος, ἢ τὸ τῇ θαλάττῃ ὑποκείμενον, ἢ τὸ ἐπικλυζόμενον, μᾶλλον δὲ τὸ ὑψαλόν· πολὺ γὰρ εὐκινητότερον, καὶ μεταβολὰς ἁγῆτες δέξασθαι διυάμενον τὸ ἔνυγρον· καὶ γὰρ τὸ πνευματικὸν τὸ πάντων αἴτιον τῶν τοιαύτων πλεόν ἐνταῦθα. Ἀλλ' ὥς ἔφην τῶν τοιαύτων ἀπεργαστικὸν εἶναι παθῶν, τὰ αὐτὰ τὰ ἑδάφη ποτὲ μὴ ἐξαίρεσθαι, ποτὲ δὲ ὑφίσχουσιν λαμβάνειν· οὐ τὸ, τὰ μὴ [μᾶλλον] εἶναι ὑψηλά, τὰ δὲ ἥτιον. Ὁ δὲ τῆτο λαμβάνει, νομίζων ὅπερ ὅτι τῇ ποταμῷ συμβαίνει, τῆτο καὶ ἐπὶ τῆς θαλάττης ἀπαντᾶν. τὸ, ἀπὸ τῆς μετεώρων τόπων εἶναι τὴν ῥύσιν. Οὐδὲ γὰρ ἂν τῆ κατὰ Βυζάντιον ῥῆ τὸ ἕδαφος ἡττάτο, λέγων ὑψηλότερον τὸ τῆ Εὐξείνης, ἢ τὸ τῆς Προποντίδος, καὶ τῆ ἐξῆς πελάγους, ἅμα καὶ αἰτίαν προσεθεῖς. Ἀπὸ γὰρ τῆς ἰλῦος τῆς ἀπὸ τῆς ποταμῷ χαλαφερομένης πληρῆσθαι τὴν βυθόν, καὶ βραχύν γίνεσθαι. Ἐξ τῆτο δὲ εἶναι καὶ εἰς τὰ ἐκτός· τὸν δ' αὐτὸν λόγον καὶ ὅτι τὴν ἡμετέραν θάλασσαν συμπᾶσαν ἡ μεταφέρει πρὸς τὴν ἐκτός, ὥς καὶ ταύτης μετεωρότερον τοῦ ἕδαφος ποιήσης τὸ ὑποκείμενον τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει· καὶ γὰρ αὕτη ἐκ πολλῶν ποταμῶν πληρῆται, καὶ τὴν ὑποστάθμην τῆς ἰλῦος δέχεται τὴν ἀνάλογον. Ἐχρῆν οὖν καὶ τὴν εἰσρεῖν ὁμοίον γίνεσθαι τῷ κατὰ Βυζάντιον τὸν κατὰ τῆς θάλας, καὶ τῇ Κάλπῃ· ἀλλὰ τῆτο μὴ ἔωμεν· ἐρῶσι γὰρ καὶ καὶ τῆτο συμβαίνειν, περιπαύσασθαι δὲ ὑπὸ τῇ ἀμπώτειν, καὶ τῶν πλημμυρίδων, καὶ ἐπικρύπτεσθαι. Ἐκείνο δὲ συνθάνομαι, πὶ ἐκώλυε, πρὶν ἀνεωγῆναι τὸ τόμα τὸ κατὰ Βυζάντιον, ταπεινότερον δὲ τὸ τοῦ Εὐξείνου ἕδαφος τῆς τῆς Προποντίδος, καὶ τῆς ἐξῆς θαλάττης, πληρωθῆναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν, εἴτε θάλατταν οὖσαν καὶ πρῶτον, εἴτε λίμνην, καὶ μείζω τῆς Μαϊώπιδος; Εἰ γὰρ τῆτο συγχωροῖτο, προσεθήσομαι καὶ τῆτο,

^a θαλάσσης alia manu supra Par. 2.

^b ἔνυγρον Par. 2. sed cum ... alia manu supra.

^c ἔγω Mosc. ἢ τῷ Par. 1. 2. Bre.

^d μᾶλλον deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. bene. V.

^e Supra ὑψηλά Par. 2. habet ὡς γε... λέγει alia manu.

^f δὲ καὶ εἶναι εἰς Mosc. δὲ καὶ εἶναι καὶ εἰς Par. 1. 3. δὲ deest Med. 1. deest Med. 2. additum postea. ^g Par. 2. habet τὴν ἐσπερίαν alia manu supra.

^h μεταφέρειν in vett. Marg. Cas. sic Par. 2. 3. Bre. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet ... εἰ alia manu supra. ⁱ Κάλπῃ Mosc. Κάλπῃν μία αὐτῇ τῶν σελῶν alia manu supra Par. 2.

^k ἔω Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^l Med. 1. habet ex correct. ἕδαφος ὑψηλότερον δὲ. ^m καὶ deest Med. 1. 2. Esc. Mosc. καὶ μείζω defunt Par. 3.

accepimus. Porro solum duplex est: rei inundatae, maris inundantis. Utrum igitur potius in causa? Id quod mutationi magis est obnoxium: magis autem id est, quod maxime πνευματικόν. Casaub.

6. Ἀλλ' ὡς ἔφην] Haecenus Stratonem et Strabonem convenit. Nam uterque αἰτιάζεται τὸ ἕδαφος τὸ ὑψαλόν: sed quomodo fit solum causa, diverse explicant. Idem.

8. ἢ τὸ] Vulgo τῷ, male: repetit sententiam Stratonis, quam improbat. Idem.

9. Ὁ δὲ τῆτο] Fontem erroris Stratonici aperit. Putavit enim aquam maris per loca declivia ex superioribus locis in inferiora fluere, ut in fluminibus cernere est. Idem.

12. Οὐδὲ γὰρ ἂν τῇ] Probat hanc fuisse Stratonis sententiam. Idem.

18. τὸν δ' αὐτὸν λόγον] Hic intelligimus Stratonem initio huius disputationis de Ponto tantum egisse. Deinde autem quasi περίσμα quoddam et corollarium addiderat, idem nostro mari ad Gades contigisse, quod Ponto ad Byzantium: addit autem συμπᾶσαν, quia et Pontus pars est nostri maris. Idem.

19. ὡς καὶ ταύτης μετεωρότερον τῆς θαλάσσης] Locus corruptus: sed facile est intelligere quid scripserit Strabo. Ego non dubito ita locum exponi debere. Ait Strabo factam esse nostri maris eruptionem ad Gades, simili ratione ac factum in Ponto. Quae ibi causa ex sententia Stratonis? Solum maris Euxini μετεωρότερον, quam reliqui maris mediterranei. Jam convertamus sermonem ad eruptionem ad Gades. Quanam igitur statuenda ejus rei causa? Bimuli pueri jam intelligunt, causam esse solum maris nostri μετεωρότερον, quam solum oceani: quare non

procul a vera lectione aberrabit qui ita leget — ὡς καὶ ταύτης μετεωρότερον τῆς θαλάσσης ἔχουσης, ἢ τὸ ὑποκείμενον τῷ Ἀτλαντικῷ. Ταύτης autem, hoc est, τῆς ἡμετέρας θαλάσσης. Sed pro ποιήσης reponere ἔχουσης etiam coacti sumus, cum non occurreret verbum commodius, tamen dubitanter id facimus. Idem.

23. Ἐχρῆν οὖν καὶ τὸν εἰσρεῖν] Quia diversa est natura freti Gaditani et freti Byzantini, diversam etiam eorum causam esse ait. Diversitas ea est, quod in Byzantino nulla fluctuum cernitur reciprocatio, sed placidus tantum, isque perpetuus, Ponti in Propontidem fluxus. In Gaditano neque ille fluxus apparet, et dies noctesque summus viget maris fervor. Idem.

27. Ἐκείνο δὲ συνθάνομαι] Redeamus, inquit, ad Pontum, et causam a Stratone allatam expendamus: Strato ait causam, cur eruptio ad Byzantium sit facta, esse soli inaequalitatem, quam supra exposuimus. Strabo adversus hanc sententiam sic ἐξ ὑποθέσεως disputat. Si potuit aliquando fieri haec ἐκρηξις, sive eruptio, ita ut non esset solum maris Euxini ὑπερτέρον aut ἐπικλινές: ergo ne nunc quidem censendum est ita contigisse. Negas potuisse? Ita probat. Pontus potuit impleri antequam esset ostium Byzantinum: cum adhuc ejus solum esset humilior solo reliqui maris, licet nunc se aliter res habeat: ergo et conjungi. Hoc sequi negas? Probo. Si Pontus fuisset impletus antequam esset ostium Byzantinum, superficies ejus et superficies maris proximi ita divisae seorsum permanere non potuissent, ut altera esset altera superior et altior. Quare necessario se conjunxissent. Sic efficit quod initio proposuit, non esse necesse πρὸς τὴν ἐκρηξιν ταύτην, ut solum esset ὑπερτέρον aut ἐπικλινές. Idem.

ἄρα γε ἡ ὀπιφάνεια τῆς ὕδατος ἐκείνης καὶ ἡ τῆς Προποντιδὸς οὐχ² οὕτως εἶχεν, ὥστε μέχρι μὲν ἡ αὐτὴ ἦν, μὴ βιάζεσθαι πρὸς τὴν ἐκρυσιν ἀλλὰ τὴν ἐξίσιν ἀντέρεισιν, καὶ θλίβειν· ἐπειδὴ ὅμως ὑπερεπόλασεν ἡ ἐντὸς, βιάσασθαι καὶ ἀπεράσαι τὸ πλεονάζον· ἐκ δὲ τῆς 5 γίνεσθαι σίρρον τὸ ἐξω πέλαγος πρὸς ἐντὸς, καὶ τὴν αὐτὴν ὀπιφάνειαν ἐκείνην λαβεῖν, εἴτε θαλαττίαν, εἴτε λιμναίαν, μὲν πρῶτον οὕτως, θαλαττίαν δὲ ὑστερον, διὰ τὴν μίξιν, καὶ τὴν ἐπικράτειαν; Εἰ γὰρ καὶ τῆς δώσεσιν, ἡ μὲν ἐκρυσιν οὐκ ἂν καλύπτο, ἡ δὲ νῦν· οὐκ ἀπὸ ὑπερτέρου 10 δὲ ἐδάφους, οὐδὲ ἐπικλινέας, ὅπερ ἡξίου Στρατῶν. Ταυτὰ δὲ μεταφέρειν καὶ ἐπὶ τὴν ὅλην τὴν κατ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ τὴν ἐκτὸς, μὴ ἐν τοῖς ἐδάφεσι, καὶ ταῖς ὀπικλύσεσιν αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἐκρυσίνος, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς· ἐπεὶ οὐκ ἀπιδανόν, κατ' αὐτὰς, 15 ἐξ δὲ εἰς τὴν ὅλην θάλατταν τὴν ἡμετέραν, λίμνην πρῶτον εἶναι συνέβαινε, πληρυνθῆναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ὀπικολάσασθαι ἐκπεσεῖν ἐξω, ἀλλὰ τὴν κατὰ τὴν θάλατταν, ὡς ἐκ καταρράκτων ἐπαυξομένην αἰεὶ, καὶ μάλιστα τὴν θάλατταν σίρρον γίνεσθαι ὑπὸ αὐτῆς πρὸς χρόνον, 20 καὶ συνδραμεῖν εἰς μίαν ἐπιφάνειαν, ἐκ θαλαττίαν καὶ λιμναίαν, καὶ τὴν ἐπικράτειαν. Οὐ φυσικὸν δ' ὅλως, οὐτε τοῖς ποταμοῖς εἰκάζειν τὴν θάλατταν· οἱ μὲν γὰρ φέρονται κατὰ ἐπικλινέας ρεῖθρον, ἡ δὲ ἀκλινὴς ἐστίν· οἱ δὲ ποταμοὶ ρευματίζονται κατ' ἄλλον τρόπον· οὐ 25 ἀλλὰ τὸ τὴν ἰλὺν τὴν ἐκ τῶν ποταμῶν προχρῦν τὸ τοῦ πελάγους βυθόν. Ἡ γὰρ πόρρωσις περὶ αὐτὰ

aquæ Propontidis superficies ita erant affectæ, ut quamdiu eadem manebant, non cogeretur aqua ad effluxum, cum ex æquo se invicem sustinerent ac premerent superficies? Postquam autem interior est facta elatior, ibi demum vi erupit, atque quod abundabat, evomuit: quo factum est, ut exterius cum interno conflueret mare, eandemque cum eo superficiem nancisceretur, sive marina fuit ejus aqua, sive lacustris prius, deinde ob mixturam, et maris vim superiorem, marina. Nam si id quoque dabunt, hodie quoque effluxus nunquam prohibebitur: neque a superiore solo, neque ab inclinato, quod voluit Strato. Hæc transferri possunt et ad totum nostrum mare, et ad externum, ita ut non in fundis et exundationibus eorum causam effluxus quæramus, sed in fluminibus. Nam ipsorum quoque sententia id absurdum non est, ne si totum quidem mare nostrum olim lacus fuit, qui a fluminibus impletus turgente superficie per angustias apud Calpen eruperit, veluti per catarractas, ac magis magisque auctus cum mari, successu temporis magis subinde confluerit, et in unam concurreret superficiem, ac, qualitate maris prævalente, ipse quoque maris naturam induerit. Omnino autem philosophiæ naturali consentaneum non est, mare fluviis conferre: cum hi fluxu ferantur declivi, mare stet immobile. Cæterum fretorum inundatio ab alia causa dependet, non ab eo quod ingesto a fluviis cæno fundum pelagi

² τῆς δεστ Med. 2. ³ οὕτως Par. 3. ⁴ Par. 1. 2. habent in margine ἡ κατὰ Εὐξείνου. ⁵ ἀπεκρεῦσαι Par. 1. Eton. ut vetus interpres, melius quam Casaubonus. ⁶ ἀπελάσαι Mosc. ⁷ γίνεσθαι Med. 1. 2. ⁸ ἡ νῦν Mosc. ⁹ καταρράκτες Par. 3. Bre. Gron. Eton. Mosc. καταρράκτες Med. 1. 2. ¹⁰ ἔτε γὰρ τοῖς ex correct. Med. 1. ¹¹ τὴν ἰλὺν τὸν Mosc. τὴν ἰλὺν τοῖς ἐκ Med. 2. et τὴν ἰλὺν τὴν ἐκ ex correct. ἰλὺν Par. 2. et alia manu supra ἰλὺν.

2. μέχρι μὲν ἡ αὐτὴ ἦν] Quamdiu superficies maris Euxini, et Propontidis, ac reliqui maris nostri, futura erat eadem, nec alteri altera eminens. Casaub.

3. διὰ τὴν ἐξίσιν ἀντέρεισιν, καὶ θλίβειν] Tamdiu, ait, futurum erat ut ista duo maria sejuncta permanerent, quamdiu æquum utrinque aquæ pondus et libramentum esset. Cum enim omnes undique maris ac terræ partes centrum æque nitentes sua gravitate capebant, non potest aquæ superficies aliis locis esse eminentior quam aliis, quin statim diffundatur et una fiat: Similis fere ratio Aristotelis libro secundo de Cælo c. 13. ubi probat terræ figuram esse rotundam, propter συμπιεσθῆναι partium gravium. Porro hæc, etsi vere dicuntur a Strabone, tamen, opinor, ægre congestisset hoc Eratosthenes: quandoquidem placuit illi contra omnium Mathematicorum sententiam, aquæ superficiem non modo non esse omnibus in partibus eandem, sed ne in vicinis quidem locis. Vide infra. Idem.

4. ὑπερεπόλασεν ἡ ἐντὸς] Sermo est de mari Euxino et reliquo nostro mari. Ἡ ἐντὸς igitur hoc loco, omnino de Ponto tantum est accipiendum: ἡ ἐξω, de reliquo nostro mari. Idem.

5. ἀπεράσαι] Elegans vox: significat solo illidere. Origo eadem, quæ illius frequentis apud oratores, ἐξέειπε τὸ ὕδωρ. Videtur autem translata hic a cottabis Græcorum: de quibus non referam quæ vulgo nota sunt. Apud Dioscoridem vox isti affinis κατεράσαι sæpe legitur. Idem.

7. ἐκείνη] Mari Euxino. Idem.

10. οὐκ ἂν καλύπτο, ἡ νῦν] Lege, ἡ νῦν. Idem.

12. Ταυτὰ δὲ μεταφέρειν] Δεῖ supple: quæ ellipsis Aristoteli frequens. Pertinent hæc ad Stratonis πόρισμα. Idem.

13. καὶ ταῖς ἐπικλύσεσιν αὐτῶν] Falsa lectio: nec diu pugnabo, ut eam destruiam. Lege, ἐπικλινέσι. Sic paulo ante ἐδάφος ἐπικλινές. Idem.

15. οὐκ ἀπιδανόν, κατ' αὐτὰς] Imo hoc ipsi censent. Idem.

16. λίμνην πρῶτον εἶναι συνέβαινε] An hoc sequenti poetæ λίμνην et paludem pro mari toties posuerunt? Idem.

19. ἐκ καταρράκτων ἐπαυξομένην αἰεὶ] Lego, ὡς ἐκ καταρράκτων, ἐπαυξομένην δὲ αἰεὶ καὶ μᾶλλον. De hoc loquendi genere supra diximus. Idem.

22. Οὐ φυσικὸν δ' ὅλως] Nunc de eo Stratonis errore agit, in quo versari eum supra indicavit, et quid inter naturam fluvi-

rum et maris interfit docet: ait autem, ὅτι φυσικόν, Stratonem perstringens, qui Physicus audire voluit. Idem.

25. οἱ δὲ ποταμοὶ ρευματίζονται] Fretorum argumento utebatur Strato, ut probaret etiam marium, sicut fluminum, ἀπὸ μετεώρων τόπων εἶναι τὴν ῥύσιν. Nam quia perpetuo motu agitari freta certum est: dicebat Strato causam ejus rei esse τὴν πρόχυσιν, limum quem mare fluens secum vehat: non secus ac de fluminibus apud omnes constat. Ipsum igitur causæ jugulum petit Strabo. Ρευματίζεσθαι autem non inundationem, sed continuam fretorum agitationem significat: philosophus verbo ῥεῖν simpliciter id significavit libro Meteor. secundo, c. 1. ubi causam hujus rei τὴν ταλάντωσιν, in omni mari, sed in angusto magis perspicuam, esse docet. Ρεῖσαι δὲ, inquit, ἡ θάλαττα φαίνεται κατὰ τὰς γενότας, εἰ περὶ τὴν περὶ ἡμᾶς γῆν εἰς μικρὸν ἐκ μεγάλης συνάγεται πελάγους, διὰ τὸ ταλάντεσθαι δεῦρο καὶ κείσε πολλάν· εἰ δὲ διὰ τὴν γενότασιν ὅλην ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναγκαῖον τὴν ἐν τῷ πελάγει μικρὰν ταλάντωσιν ἐκείνῃ φαίνεσθαι μέγαν. At Strabonis hæc disputatio tota est ἀνασκευαστική. Nam contentus negare hujus ῥύσεως, sive ρευματισμοῦ, causam esse quam putavit Strato, veram ipse non docet: sed quomodo ἡ πρόχυσιν causa esse nequeat, quod ille volebat, pluribus explicat. Porro quem ρευματισμόν Strabo appellat, vulgo rheuma vocabant. Auctor Vegetius libro 14. cap. 42. Idem. Rheuma in Vegetio æstus maris significat. F.

26. διὰ τὸ τὴν ἰλὺν] Qui hunc locum cum antecedentibus et tota disputatione conferet, facile videbit pro τὴν ἰλὺν me recte reposuisse ἰλὺν, quod feminini generis esse cum alias constat, tum Plutarchus disertè ἀναταραχθεῖσιν ἰλὺν dixit, præceptis tuendæ valetudinis. Fretorum inundatio autem mihi est, quod Straboni ρευματίζεσθαι, et de eo videtur loqui, quod freta cum aliquando sicca essent, elisa maris aqua inundantur, atque maris æstus perierunt. Xyland.

27. Ἡ γὰρ πόρρωσις, &c.] Stephano Σαλμυδησὸς est κόλπος τῆς Πόντου· Straboni πόρρωσις: non quidem τῆς περὶ τὰ γόματα τῆς Ἰστῆς, quod putavit Strabonem scripsisse Casaubonus, quem ideoque reprehendit immerito in Notis, contenditque Salmydessum nihil ad Istrum pertinere: imo fluvium esse ait, Sophoclis et Lycophronis Scholiastarum auctoritate; neque enim illa τὰ περὶ τὰ γόματα τῆς Ἰστῆς referenda ad Salmydessum arbitror, sed tantum ad

exaggeret. Isti enim aggeres, quibus mare excluditur, ad ipsa fiunt fluviorum ostia: sicut Stethe quæ dicuntur, ad Istri ostia, et Salmydessus, adjuvantibus hoc etiam aliis torrentibus: ad Phasidis exitum maritima Phasidis ora, arenosa, humilis, ac mollis: ad Thermodontem et Irin tota Themiscyra, campus Amazonum, et major pars Sidenes: itaque etiam alii fluvii. Omnes enim Nilum imitantur, continenti adjungendo objectum ostiis suis fretum, alii magis, alii minus: minus, qui non multum cœni deferunt, magis, qui multum, et qui per molles transeunt agros, ac multos excipiunt torrentes. Qualis est etiam Pyramus, qui Ciliciæ magnam adjecit partem: de quo etiam tale editum est oraculum:

Isthæc evenient, vastis quo Pyramus undis

Tempore, profuso continget littore Cyprum.

Navigabilis enim ille ex mediis Cataoniæ campis effunditur, ac delatus per Tauri angustias in Ciliciam, in fretum, quod inter hanc et Cyprum est, exit. Quod autem terra, quæ a fluminibus defer-
tur, non videtur in mare prodire, in causa est, quod mare suapte natura refluens eam retro relidit.

συνίσταται τὰ τόματα τῶν ποταμῶν· οἷον αὐτὰ τὰ
τῆς Ἰστρίας, τὰ λεγόμενα Στήθη, καὶ ἡ Σκυθῶν ἐρημία,
καὶ ὁ Σαλμυδισσὸς, καὶ ἄλλων χειμάρρων συνεργούν-
των ὡς τῆς· αὐτὰ δὲ τὰ τῆς Φάσιδος· ἡ Κολχικὴ
ὡρελία, δάμμος, καὶ ταπεινὴ, καὶ μαλακὴ ἔσται·
αὐτὰ δὲ τὸ Θερμῶνδοντα, καὶ τὸν Ἰριν ὅλη Θεμισκυρα,
τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδίον, καὶ τῆς Σιδωνῆς τὸ πλεόν·
ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· Ἀπαντες γὰρ μιμνῶνται
τὸ Νεῖλον, ἐξηπειρῶντες τὸν ὡς αὐτῶν πόρον· οἱ μὲν
μᾶλλον, οἱ δὲ ἥτιον· ἥτιον μὲν, οἱ μὴ πολλὴν κατα-
φέροντες τὴν ἰλύν· μᾶλλον δὲ, οἱ πολλὴν τε, καὶ μα-
λακόγειον χώραν ὀπλιόντες, καὶ χειμάρρες δεχόμενοι
πολλὰς· ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Πύραμος, ὁ τῇ Κιλικίᾳ πολὺ
μέρος προσδεῖς· ἐφ' ἧς καὶ λόγιον ἐκπέπλωκέ τι τοῖστον·

Ἔσεται ἐσθλμένοις, ὅτε Πύραμος εὐρυδίνης

Ἡίονα ὡρεχέων ἱερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.

Ἐκ μέσων γὰρ τῶν τῆς Καταονίας πεδίων ἐνεχθεὶς
πλωτὸς, καὶ διακπεσὼν διὰ τῶν τῆς Ταύρας γενῶν εἰς
τὴν Κιλικίαν, ἐκδίδωσιν εἰς τὸν ὡς ταύτης τε, καὶ
τῆς Κύπρου πόρον· Αἴτιον δὲ τῆς μὴ φάνειν τὴν χεῖν
εἰς τὸ πέλαγος ὡρεῖσθαι τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν κάτω
φερομένην, τὸ τὴν θαλάτταν ἀνακόπην αὐτῇ εἰς

^a τὰ deest Par. 3. Br. ^b Σαλμυδισσὸς Par. 3. Mosc. et Par. 2. alia manu supra. ^c τὰς Par. 2. 3. sed Par. 2. ha-
bet τὰ alia manu supra. ^d παρὰ ex correct. Med. 1. ^e ἐξηπειρῶντες Med. 2. ^f πόρον, alia manu supra Par. 2. ^g διεκπεσάμενος
Par. 2. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet . . . πεσὼν alia manu supra. ^h διεκπαισάμενος Par. 3. Br. et ex correct. Med. 1. ⁱ ὡρεῖς ex cor-
rect. Med. 1. 2. ^j φάνειν Par. 3. Esc. Med. 1. 2.

ad τὰ λεγόμενα Στήθη, καὶ ἡ Σκυθῶν ἐρημία. Eodem modo accipe
quæ scribit idem Strabo supra p. 72, 73. Καὶ γὰρ νῦν ἡδὴ πεναγίσει
τὰ ἐν ἁριστερᾷ τῇ Πόντῃ, τὸν τε Σαλμυδισσόν, καὶ τὰ καλέμενα Στήθη
ὑπὸ τῶν ναυτικῶν, τὰ περὶ τὸν Ἰστρον, καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν. Certe
Salmydessum procul ab Istro esse, vicinumque Bosporo, constat
ex Sophocl. Antigon. v. 1081. et Lycophr. Cassand. v. 1285.
At fluvium esse vix mihi persuaserit Casaubonus. Strabo certe
lib. vii. p. 492. Edit. Amst. vocat αἰγιαλόν, sicut noster: cui et
Ptolemæus assentitur l. iii. Geogr. c. xi. ubi tamen Ἀλμυδισσὸς
legitur. Urbs porro quæ hoc in loco collocatur a Mela, l. 2.
c. 2. Halmydesos dicitur: a Plinio l. iv. cap. 11. Almedeffos.
Suidæ Σαλμυδισσὸς, τόπος Θράκης. Existimo ego Salmydessum
vocari et litus Ponti ab ingesto a quodam fluvio cœno exagge-
ratum, et urbem illic sitam; neque enim sibilus et adspiratio
diversas efficiunt voces. Vide Casaubon. supra, p. 73. Urbs
vel ora maritima potest intelligi apud Herodotum, lib. iv. c. 93.
Οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδισσὸν ἔχοντες Θρηῆες. Certe Σαλμυδισσὸς
urbs Thraciæ, in qua habitavit Phineus, est Apollodoro. l. 1.
pag. 31. Erasim. Vindingius in Scymnum Chium. Anon.

3. καὶ ὁ Σαλμυδισσὸς] Ergo Salmydessus ad ostia Istri? Hoc
ego non concoquo: nisi quis dicat Strabonem, ut et Aristote-
lem interdum, minus accuratum in exemplis. Sed locus ita po-
tius accipiendus, ut post ἐρημία sit distinctio: et Salmydessus
nihil ad Istrum pertinere intelligatur. Sane Salmydessum flu-
vium esse in eo tractu, quem supra descripsimus, et Salmydessum
vocari diximus, auctores sunt veteres nonnulli. Inde suspicari
possit aliquis, legendum hic esse, καὶ περὶ τὸν Σαλμυδισσόν ὁ Σαλ-
μυδισσὸς, καὶ ἄλλον, &c. Docti viri cogitent. Casaub.

Ibid.] Vindingius recte Casaubonum corrigit: nam quod
author minus convenerint, nihil ad rem, quippe id litus fere
Græcis ac Romanis ignotum esset. Herodotus non urbem esse
indicat—οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδισσὸν ἔχοντες Θρηῆες, καὶ ὑπὲρ Ἀπολλω-
νίης τε καὶ Μεσαμβρίης πόλιος οἰκούμενοι, καλέμενοι δὲ Κυρμαῖναι, καὶ Μυ-
ψαῖοι—Hæc verba ad oram maritimam æque referantur ac ad
urbem. Darius enim Thracas advenit; primum ad Salmydesii
incolas, et deinde ad eos supra urbes Apolloniæ et Mesambriæ.
Annon vult Herodotus nullas esse in Thracia urbes? Incolæ
enim barbarorum more degentes, Scythi vicini, nec ab similes,
prædatoriis agminibus agros vastantes, nec vicos nec domos
fixas habuerunt. Xenophon, post Herodotum, nullam urbis
Salmydesii mentionem fecit, et quoniam Historici posteriores
qui de Ponto Euxino scripserunt, Xenophontem solum citave-
runt, plane constat hanc regionem esse ipsis incognitam, et ne-
minem scriptorum Græcorum præter Xenophontem eam vidisse.
Urbem fortasse, barbarie jam exuta, con siderunt, quam et
Plinius ac Mela commemorant; vel si non urbem, at saltem
pagum, qualis pristinum vivendi morem retulit. Cellarius pu-
tat fuisse urbem ejusdem nominis, qua excisa littori ac finui no-
men Salmydesii mansit. (Cell. Geog. l. ii. c. 15.) Melior

autem est opinio, ut mihi videtur, quod Thraces hoc nomen
littori prius indidissent, et deinceps urbi, quum jam fuerit
condita, idem nomen dedissent. D'Anvillius eum vicum appel-
lat, et nomen recens Midjeh ab antiquo deducit. (Geog.
D'Anville, p. 80.) Ptolemæus id litus nominat Ἀλμυδισσὸς
αἰγιαλὸς, unde patet urbem non fuisse claram: nec Apollonius,
nec Scholiastes, urbem probant. Argon. ii. ver. 177. F.

6. περὶ δὲ τὸν Θερμῶνδοντα, καὶ τὸν Ἰριν] Commentarium si quis
petat in hunc locum, legat quæ scribit doctissimus Apollonii
scholiastes, ista interpretans libro secundo, v. 965.

Λεῖπον Ἄλυν ποταμὸν, λεῖπον δ' ἀγχίρρον Ἰριν

Ἡδὲ καὶ Ἀσσυρίης πρὸ χερσιν χθονὸς.

Recessit Alys fluvius, recessit vicinus Iris

Et soli Assyrii aggestus fluvialis. Casaub.

8. Ἀπαντες γὰρ μιμνῶνται τὸν Νεῖλον] Vide præter alios Hero-
dotum, Euterpe c. 10. Εἴσι δὲ, inquit ille, καὶ ἄλλοι ποταμοὶ, ἐ κατὰ
τὸ Νεῖλον ἐόντες μεγάθυες, οἱ τινες ἔργα ἀποδεξάμενοι μεγάλα εἰσὶ. Porro
autem, ut verum est fluvios omnes Nilo similes esse, limumque
trahere secum, ita verum est et quod ait Dionysius poeta, his
carminibus, v. 228.

Οὐ γὰρ τις ποταμὸν ἐναλίγκιος ἐπλετο Νεῖλῳ

Οὐτὶ ἰλὺν βαλέειν, ἔτε χθονὸς ὅλβον ἀέξει.

Non enim quisquam fluviorum par est Nilo,

Neque ad limum proficiendum, neque ad soli felicitatem (fer-
tilitatem) augendam. Idem.

13. ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Πύραμος] Vide libro xii. p. 809. Edit. Amst.
Idem.

16. ἐς Κύπρον ἵκηται] Significat auctor carminis futurum, ut
annectatur Cyprus continenti, aut continens potius aggestione
limi, quem devehit Pyramus, crescat ad Cyprum. Verum id
neque adhuc evenit, nec eventurum esse aliquando quicquam
hodie indicio est. Idem.

20. Αἴτιον δὲ τῆς μὴ φάνειν τὴν χεῖν] Male quidem legitur φάνειν,
quæ vox est nihili: sed nec φαίνεσθαι, quod interpreti placuit,
est melius: lege, φθάνειν, ut est etiam in libris scriptis. Causa
inquit, cur non possit progredi ulterius in mare limus, quem
flumina advehunt: ait autem τὴν χεῖν, quum τὸν χεῖν fit usitatus:
notant hoc Grammatici, ὁ χεῖς ajunt, τὸ μέτρον, αἰεὶ ἀφσενικῶς, ὁ
δὲ γε τῆς γῆς, καὶ δηλῶς εἴρηται παρὰ τῷ γεωγράφῳ. Idem tamen
τὸν χεῖν sæpe dicit. Idem.

Ibid. τῆς μὴ φάνειν] Hoc rectum esse nunquam facile mihi
persuadebitur. Causam reddit, cur terra, quam fluvii egerunt,
non in mare protrudatur, sed prope ostia fluviorum subsidat.
Κινεμένη quin sit legendum, non κινεμένη, nemo sanus dubita-
bit, κινεμένην mox verti malaciam, quo vocabulo ventorum cessa-
tionem etiam Cæsar extulit, lib. iii. c. 15. de bello Gallico, et
interpretes haud dubie usus fuit hac voce, quam librarius cum
non nosset, ridicule in malitiam mutavit paulo inferius. Xyland.

1. Ἔοικα

τέπιω, ^a παλὶρρῶσαν φύσει. Ἔοικε γὰρ τοῖς ζώοις, καὶ καθαπέρ. ἐκεῖνα συνεχῶς ἀναπνεῖ τε καὶ ἐκπνεῖ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αὐτὴ, ἔξ αὐτῆς τε καὶ εἰς ἐαυτὴν συνεχῶς παλινδρομικὴν πινὰ ^b κινεμένη κίνησιν. Δηλοῖ δὲ τὸ ἐπὶ τῇ ἀγαλῇ ἐπὶ κατὰ τὴν κυμάτωσιν. ἅμα γὰρ κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνῶνται, καὶ πάλιν κλύζονται, καὶ τῆτο συνεχῶς. τὸ δὲ κλύδωνι καὶ κύμα ἐπιτρέχει, καὶ γαληνότατον ἢ ἐπιφερόμενον. ^c ἔχει πινὰ βίαν πλείω, καὶ ^d σπρόγγιλλει πᾶν τὸ ἀλλότριον εἰς ^e τὴν γῆν.

— Πολλὸν δὲ παρέξ ἄλλα φύκος ἔχει.

Μᾶλλον μὲν οὖν ἐν ἀνέμῳ συμβαίνει τῆτο. ἀλλὰ καὶ ἐν νηνεμῖα, καὶ ἐν σπογαίοις πνεύμασιν. ^f οὐδὲ γὰρ ἦτιον ὅτι γῆν φέρεται τὸ κύμα ὑπεναντίως τῷ ἀνέμῳ, ὥς ἂν ἰδίαν πινὰ τῆς θαλάττης. ^g τὴν κίνησιν συγκινέμενον ^h αὐτῇ. ^h τοῖστο δὲ καὶ τὸ,

* ———— Ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας

Κυρτὸν ἐὼν κορυφῆται, σπρόγγιλλει δ' ἄλως ἄχυν.

Καὶ τὸ,

† Ἡόνες βοῶσιν ἐρευρομένης ἄλως ἔξω.

Ἡ μὲν οὖν ἐφοδὸς τῆς κύματος ἔχει πινὰ βίαν, ὥς ἀπωθεῖσθαι τὸ ἀλλότριον. Καὶ δὴ καὶ καθαπέρ πινὰ τῆς θαλάττης ταύτῃ φασι, καὶ ἦν καὶ τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ τὰ ναυάγια εἰς γῆν ἐκκυμαίνετα. Ἡ τ' ἀναχώρησις ἐκ ἔχει τοσαύτῃ βίαν. ⁱ ὥστε νεκρὸν, ^j ξύλον, ἢ τὸ κεφώτατον φελλὸν ὑπὸ τῆς κύματος εἰς

Sicut enim animalia continenter spirant atque expirant, ita et mare eodem modo in seipsum atque e seipso reciprocum quendam absque intermissione patitur motum. Itaque in littore stans aliquis ad alluvionem maris, sentire eum potest. Simul enim et aqua teguntur pedes, et nudantur, et rursus teguntur, idque continenter. Cum fluctuatione quoque unda fertur: quæ, etsi placidissime ingruat, vim tamen habet quandam majorem, et

omnia aliena in terram rejicit:

— multamque extra mare propulit algam.

Magis quidem hoc fit, flante vento: sed tamen etiam in malacia, et spirantibus a terra ventis. Nihilominus enim tum fluctus quasi adversans vento ad terram fertur, utpote qui proprium maris motum comitetur. Huc pertinet illud quoque:

— extremaque littora circum

Tollitur incurvus, rorem maris et sputat alti.

Item,

²⁰ Eructante salo raucam dant littora vocem.

Undæ igitur accessio vim habet quandam, ita ut aliena repellat. Atque hanc quidem maris quandam appellant purgationem, qua et cadavera, et naufragiorum fragmina ad terram egeruntur. Et recessio tantum non habet virium, quin cadaver, lignum, aut levissimum suber in terram fluctus

* Iliad. δ'. 425.

† Ibid. ε'. 265.

^a παλὶρρῶσαν ex correct. Mosc. παλὶρρῶσαν Par. 1. 2. ^b Male κινεμένην vulgo, Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^c ἔχει deest Med. 2. ^d ἀπορρίπτει Med. 2. ^e τὴν deest Med. 2. ^f ἔδεν Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^g τὴν deest Eion. Efc. Mosc. ^h τοῖστον Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ Par. 1. habet signum in marg. quod aliquid dubii notare videtur.

1. Ἔοικε γὰρ τοῖς ζώοις] Athenodori fuit hæc sententia, ut ait libro tertio, p. 262. Edit. Amst. Solini autem verba erunt instar commentarii c. 36. Physici autem mundum animal esse, eumque ex variis elementorum corporibus conglobatum, moveri spiritu, regi mente: quæ utraque diffusa per membra omnia externæ molis vigorem exercent: sicut ergo in corporibus nostris commercia sunt spiritalia, ita in profundis oceani nares quasdam mundi constitutas, per quas emissæ anhelitus, vel reducti, modo efflent maria, modo revocent. Lunæ hoc alii verius tribuunt, ut infra dicemus. Casaub.

4. Δηλοῖ δὲ] Scribe, Δῆλον δὲ τῷ. Idem.

7. τὸ δὲ κλύδωνι καὶ κύμα ἐπιτρέχει] Distinguit inter κλύδωνα et κύμα, recte: sunt enim diversa. Κλύδων in mari perpetuus, κύμα mari agitato proprium: nunquam tamen ita tranquillum est mare, quin aliqua sit unda, quæ κλύδωνα comitetur: ideo κύματα κλύδωνι dicunt poætæ: unde κλύδων. Idem.

8. καὶ γαληνότατον ἢ] Lege, ὁ καὶ γαληνότατον ἢ, ἐπιφερόμενον ἔχει πινὰ βίαν πλείω: majorem vim habet unda ingruens, quam recedens scilicet, ut ex sequentibus apparet. Idem.

12. ἐν ἀνέμῳ] Locutio elegans, pro ἐν καιρῷ ἀνέμῳ. Similiter lib. iv. ἐν τοῖς ἡλίοις pro lucente sole, et apparente. Idem.

13. καὶ ἐν ἀπογαίοις πνεύμασιν] Flatus distinguit a ventis. Plinius libro secundo, capite 43. Simili modo ventos, vel potius flatus, posse et ex arido siccoque balitu terræ gigni non negaverim: posse et aëra expirantibus. Idem de apogæis flatibus paulo post: namque et e fluminibus, ac nivibus, et e mari videmus et quidem tranquillo, et alios, quos vocant Altanos, e terra consurgere. Qui quidem cum e mari redeunt, tropæi vocantur: si pergunt apogæi. Ex quibus verbis planum est cur dixerit Strabo ἐν νηνεμῖα καὶ ἀπογαίοις πνεύμασιν. De tropæis et apogæis plura philosophus. Idem.

14. ὥς ἂν ἰδίαν πινὰ τῆς θαλάττης] Hoc est, quum moveantur hi fluctus motu quodam, qui mari est proprius. Mare dupliciter movetur: vi ventorum, et propria virtute: ait συγκινέμενον, quod ita accipiendum, συγκινέμενα τὰ κύματος τῷ ἀνέμῳ, movente se fluctu una cum vento. Αὐτῷ igitur legendum non αὐτῇ: et ita vetus interpres. Ἰδίαν κίνησιν vocat quam philosophus ταλάντωσιν. Auctor Epitomes, homo non imperitus, appellat προαιρετικὴν, elegantissime. Sic in sphaeris κίνησις προαιρετικὴ vocatur ab

Astrologis motus, qui est unicuique propius, et opponitur τῇ κινήσει τῇ διὰ τὴν ἐμπεριόχην. Idem.

21. Ἡ μὲν ἐν ἐφοδῷ τῆς κύματος] Repetit illa, ἐπιφερόμενον ἔχει πινὰ βίαν πλείω. Idem.

Ibid. ὥς ἀπωθεῖσθαι τὸ ἀλλότριον] Idem sentit interpres Apollonii, ejus hæc sunt verba in secundo commentario, τὰ δὲ κύματος παλίσσυντον ἐλαύνοντες ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἰδίαν συμβαίνει τὴν χώραν ἐπὶ πολλὴν παραυξέσθαι. Idem.

22. καθαπέρ πινὰ τῆς θαλάττης] Plinius libro secundo, capite 98. Omnia plenilunio maria purgantur, quædam et stato tempore. Circa Messaniam et Mylas fimo familia expiuntur in litus purgamenta. Seneca Naturalium Quaestionum libro iii. c. 26. Est in Chersonesō Rhodiorum fons, qui post magnum intervallum temporis sæda quædam turbidus ex intimo fundat, donec liberatus eliquatusque est. Hoc quibusdam locis fontes faciunt, ut non tantum lutum, sed folia, testasque, et quicquid putre jacuit, expellant: ubique autem facit mare: cui hæc natura est, ut omne immundum stercoreosumque littoribus impingat. Quædam vero partes maris id certis temporibus faciunt. Aristoteles, Hist. An. lib. 6. cap. 13. Τὰ Πόντος καθαίρειται ἐπιφέρεται τι κατὰ τὸν ἑλῶσποντον, ὃ καλεῖται φύκος, &c. Plutarchus de vitanda ira, τὴν θάλασσαν, ὅταν ἐκταραχθεῖσα τοῖς πνεύμασι τὰ βεῖα καὶ τὸ φύκος ἀναβάλλῃ, καθαίρειται λέγουσιν. Idem.

24. Ἡ τ' ἀναχώρησις] Levis menda toti huic loco tenebras ita offudit ut viderint hic nihil interpretes. Docuit modo undarum ἐφοδὸν fieri ut limus et reliqua id genus e mari propellerentur: nunc ait, τὴν ἀναχώρησιν, quæ contraria est ἐφοδῷ, non esse tantam, ut quemadmodum hæc foras trudit, ita illa intro vel levissimum quicquam admittere possit. Quare legendum ita cenfeo, Ἡ δ' ἀναχώρησις οὐκ ἔχει τοσαύτην βίαν, ὥστε νεκρὸν, ἢ ξύλον, ἢ τὸ κεφώτατον φελλὸν ὥς ὑπὸ τῆς κύματος εἰς γῆν ἀναβλήσθαι, οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῷ πηλοῖον, &c. Sequitur hinc ut limus non possit adire fundum maris nec eum immutare, quod Strato voluit. Sic lib. xiv. p. 950. Edit. Amst. de Ephefino portu differens Geographus, postquam docuit deceptos fuisse qui, ne oppleretur limo, eum fecerant βραχύσομον, unde factum est ut statim oppleretur; antea vero, inquit, æstus maris impediabant ne limus fundum accedere posset: foras enim semper propellebant. Ἀναχώρησιν igitur ἐφοδῷ facit contrariam. Thucydides vero ἐπαναχώρησιν κύματος vocat lib. iii. c. 88. τὴν ἐξόρμησιν ἐπὶ τὴν γῆν. Idem.

1. 870

ejiciat, sic et vicinorum ei locorum in mare exci-
dere, relictis ab unda. Sic itaque pulverem quo-
que, et aquam cum eo turbatam fluctibus ad ter-
ram contingit ejici, adjuvante etiam gravitate, ut
celerius deorsum ad terram subsidant, quam in al-
tum propelli ut possint: vis enim fluvii vel mo-
dice ultra ostia progressa definit. Hac ergo ra-
tione totum mare ingesta terra complanari poterit,
facto a littoribus initio, si continentes habeat am-
nium affluxus: poteritque id evenire, si Pontum
Sardoo mari profundiorē ponamus, quod, ubi
profundissimum est, M. ulnarum altitudine præ-
ditum inventum esse mensura, Posidonius perhi-
bet. Sed hujusmodi causæ explicationem fortassis
minus aliquis probet. Præstet rationem petere,
ex iis, quæ manifestiora sunt, et quotidie quo-
dammodo cernuntur. Nam diluvia, terræ motus,
eruptiones flatuum, et tumores subiti terræ in
mari latentis, mare quoque extollunt: subside-
ntesque in se eadem terræ, faciunt ut mare demit-
tatur. Non enim massæ quidem, et exiguæ insulæ
effferri e mari possunt, magnæ non possunt: aut in-
sulæ possunt, continentes non possunt: et subidere
etiam tam magna quam parva possunt: quando
hiatus etiam, absorptæque habitationes et urbes,
ut Bura, Bizona, aliæque plures terræ motibus ab-
sorptæ feruntur: et Siciliam nihilo magis frustum
ab Italia abruptum judicari potest, quam vi Æt-
næi ignis rursus e profundo projectam ita cohæ-
sisse: itemque insulas Liparæorum, et Pithecusas.
Eratosthenes autem adeo venustus est, ut tametsi
mathematicum se profiteatur, tamen Archimedis
repudiet sententiam, qui in libro de iis quæ ve-
hantur pronunciat, omnis humidi quod consistat,
ac permaneat, superficiem esse sphaericam, ejus-
que sphaeræ idem esse quod terræ centrum. Quam
sententiam approbant omnes, qui mathematica at-
tigerunt. At noster, mare internum, quamquam
sit unicum, ipso etiam teste, unica comprehendi

γῆν ἀναβληθῆναι· ἔτω δὲ καὶ τῶν πλησίον αὐτῇ
τόπων εἰς τὸ πέλαγος ὡρασεῖν ὑπολειφθέντων ὑπὸ
τῆς κύματος. Οὕτω δὴ καὶ τὴν γῆν, καὶ τὸ σὺν αὐτῇ
τεθολωμένον ὕδωρ ἐκκυμαίνεσθαι συμβαίνει, καὶ τῆς βά-
ρως ἅμα συνεργῆντος, ὥστε θάψιν κατενεχθῆναι ὡς
τὴν γῆν καὶ τὰ, πρὶν εἰς τὸ πρόσω πελαγῶσι. Καὶ γὰρ
ἡ τῆς ποταμοῦ βία παύεται, μικρὸν ὡρελθῆσα τοῦ
σηματος. Οὕτω μὲν οὖν ἐνδεχεται ὡρεχωθῆναι τὸ
πέλαγος πᾶν, ἀπὸ τῆς αἰγιαλῶν ἀρξάμηνον, ἀν συνεχεῖς
ἔχη τὰς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπιρρύσεις. Τῆτο δ' ἀν
συμβαῖν καὶ τῆς Σαρδονίης πελάγους ὑποθώμεθα
βαρύτερον τῷ Πόντῳ, ὅπερ λέγεται τῇ ἀναμετρηθέντων
βαρύτερον πᾶς χιλίων ὀργυῶν, ὡς Ποσειδώνιος φησι.
Τὴν μὲν οὖν τοιαύτην αἰτιολογίαν ἤθον ἀν τις ἀποδέ-
ξαιτο· μᾶλλον δ' ἀπὸ τῆς φανερωτέρας, καὶ τῶν κατ'
ἡμέραν πρὸς πᾶσι ὁρωμένων, ἀναπτεῖν τὸ λόγον. Καὶ
γὰρ κατακλισμοὶ, καὶ σεισμοὶ, καὶ ἀναφυσήματα, καὶ
ἀπιδυσεῖς τῆς ὑφάλος γῆς, μετατρέχουσιν καὶ τῇ θάλασσᾳ·
αἱ δὲ συνιζήσεις ταπεινῶσιν αὐτήν. Οὐ γὰρ μύθοι μὲν
ἀνενεχθῆναι δύναται, καὶ μικραὶ νῆσοι, καὶ μεγάλα δ' ἔ-
σθ' ἐν νήσοι μὲν, ἢ πείροι δ' οὐ· ὁμοίως δὲ καὶ συνιζήσεις, καὶ
μικραὶ, καὶ μεγάλα γέγονε· ἀν, εἴπερ καὶ τὰ χεί-
ματα, καὶ καταπτώσεις χωρίων, καὶ κατοικιών, ὡς ὅτι
Βέρας τε, καὶ Βιζώνης, καὶ ἄλλων πλείονων ὑπὸ σει-
σμῶν γενέσθαι φασί· καὶ τῇ Σικελίᾳ ὅθεν π. μᾶλλον
ἀπορροῶσα τῇ Ἰταλίᾳ εἰσέρχεται πᾶσι ἀν, ἢ ἀναβληθῆσαν
ὑπὸ τῆς Αἰτναίας πυρὸς ἐκ βυθῆς, συμμεῖναι· ὥσαύ-
τως δὲ καὶ τὰς Λιπαράων νήσους, καὶ Πιθηκέσας. Ὁ
δ' οὕτως ἡδὺς ἐστίν, ὥστε καὶ μαθηματικὸς ὢν, εἰδὲ τὴν
Ἀρχιμήδους βεβαίον δόξαν· ὅτι φησὶν ἐκεῖνος ἐν τοῖς
ὡς τῇ ὀχρεμύᾳ, παντὸς ὕγρῃ κατεστηκότος, καὶ μέ-
νοντος, τὸ ὀπιφάνειαν σφαιρικὴν εἶναι, σφαῖρας ταῦτο
κέντρον ἔχουσης τῇ γῇ. Ταύτην δὲ τὴν δόξαν ἀπο-
δεχόμενοι πάντες οἱ μαθηματικῶν, πῶς ἀφάμηνοι. Ἐκεί-
νοι δὲ τὴν ἐντος θάλατταν, καίπερ μίαν εἶσαν, ὡς

^a αὐτῆς Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^b ὑπολειφθέντων Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^c ὡρασεῖν ex correct. Med. 2. ^d ἔχου Par. 3. ^e Σαρδονίης Bre. Mosc. ^f πέλαγος Med. 2. ^g βαρύτερον ὑποθώμεθα Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^h τόπων ex correct. Med. 2. ⁱ κατακλισμοὶ Med. 2. ^k μεγάλα δ' ἔ· ὁμοίως δὲ Esc. Mosc. cætera defunt. ^l γέγονε· ἀν ex correct. Med. 2. ^m οἴπερ ex cor-
rect. Med. 2. ⁿ Βιζώνης Par. 3. ^o MSS. ὑπὸ σεισμῷ Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^p Lege ὡς δ' αὐτῶς V. ^q Λιπαράων Par. 3. Λιπαράων Med. 1. 2. Mosc. ^r Πιθηκέσας Par. 1. 2. ^s καὶ μὴ μαθηματικὸς Par. 2. Bre. Med. 1. sed in Par. 2.
μὴ punctis notatur. ὥστε μὴ μαθηματικὸς ex correct. Med. 2. ^t ταύτην δὲ Med. 2.

1. ἔτω δὲ καὶ τῶν πλησίον] Asterisco notavi locum haud dubie mutilum. Xyland.

8. ἐνδεχεται ὡρεχωθῆναι τὸ πέλαγος πᾶν] Non dicit posse totum mare repleri limo, et ita complanari, non inquam hoc dicit; sed posse totum mare limo aggesto prætexi, si fluviorum id mare ingredientium tanta esset vicinitas, ut limus ab uno invehctus posset conjungi cum limo proximi fluminis. Περὶ ὡρεχωθῆναι fortasse rectius legeretur quanquam parum in eo momenti. Casaub.

11. καὶ τῆς Σαρδονίης πελάγους.] Profert hoc exemplum maris altissimi. Aristoteles Meteor. ii. c. i. auctor est maria Σαρδονί-
κον καὶ Τυρρηνικὸν omnium marium esse altissima. Idem.

14. Τὴν μὲν ἔν τοιαύτην αἰτιολογίαν.] Postquam Stratonis ever-
tit sententiam, suam nunc ipse explicat pluribus ac confirmat. Idem.

17. ἀναφυσήματα] Plinius: egestas moles appellat, libro se-
cundo capite 75. Idem.

23. ἐπὶ Βέρας.] De Bura et Helice, consulè Plinium lib. ii. c. 92. Pausaniam lib. vii. c. 25. alios. De Bizone Strabo
lib. vii. p. 491. Edit. Amst. Idem.

26. ἀπορροῶσα τῆς Ἰταλίας.] Ut magna pars auctorum sentit. Idem.

Ibid. ἀναβληθῆσαν ὑπὸ τῆς Αἰτναίας πυρὸς] Pindarus de Ætna sic
canit, Pyth. Od. i.

— ἀλλ' ἐν ὀρεσίν αἰσὶν πῶς

Φοίνισσα κυλινδομένη φλόξ, ἐς βαθεῖ-
αν φέρεται πόντη πλάκα σὺν πατάγῳ.

Virgilius, Æn. iii. 575.

Interdum scopulos avulsaque viscera montis
Erigit eructans, liquefactaque saxa sub auras

Cum gemitu glomerat, fundoque exastuat imo. Idem.

29. ὡς καὶ μαθηματικὸς ὢν.] Mh omitto, aut etiam in πρὶς verito. Nam certe fuit mathematicus, et ne cætera dicam, vel Suidas testatur eum astronomica scripsisse. Et hoc ipso nomine repre-
henditur, quod homo mathematicus a doctrinā mathematica dif-
fenserit: quod earum rerum rudī non perinde vitio daretur. Xyland.

Ibid. ὡς καὶ μαθηματικὸς ὢν.] Lege, ut recte conjicit Xylan-
der, καὶ πρὶς μαθηματικὸς ὢν. Sic solet Strabo et quid dicatur, et
a quo attendere. Tale illud supra de Callimacho καὶ πρὶς γραμ-
ματικὸς ὢν. Vulgo καὶ μὴ μαθ. Casaub.

30. ἐν τοῖς περὶ τῶν ὀχρεμύων.] Extat hodieque (quanquam La-
tine tantum editus) hic liber. Sic libro xv. ταῦτα μὲν ἐν φυσιο-
λογίᾳ ἔχεται τίνος, καὶ τῆς περὶ τῶν ὀχρεμύων πραγματείας. Idem.

32. σφαῖρας ταῦτο κέντρον ἔχουσης τῇ γῇ.] Ait aquam et terram
habere idem centrum. Mathematici in hoc distinctione utun-
tur. Centrum enim esse volunt duplex, gravitatis, et magni-
tudinis. De centro igitur gravitatis hoc concedunt: de centro
magnitudinis negant. Idem.

φῆσιν, ἢ νομίζει ὑπὸ μίαν ἐπιφάνειαν τετάχθαι, ἀλλ' ὅδ' ἐν τοῖς σύνεγγυς τόποις. Καὶ μάρτυράς γε τ' αὐτῆς ἀμαθίας ἀρχιτέκτονας ἄνδρας ποιεῖται.^b καὶ τοῖν μαθηματικῶν καὶ τ' ἀρχιτεκτονικῆν μέρος τ' μαθηματικῆς ἀποφῆναμύων. Φησὶ γὰρ καὶ Δημήτριον διακόπειν ὅτι χειρῆσαι τὸν τ' Πελοποννησίαν ἰσθμὸν, πρὸς τὸ παραχεῖν διάπλεον τοῖς τοιοῖς· καλυθῆναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἀναμετρησόντων, καὶ ἀπαγείλάντων μετεωροτέρων πλὴν ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ θαλάτταν τῆς κατὰ Κεγχρέας εἶναι.^d ὥστε εἰ διακόψει τὸ μεταξὺ χερίον, ἐπικλυθῆναι ἀν' ἅπαντα τ' περὶ Αἰγίαν πόρον, καὶ τ' Αἴγιαν, καὶ αὐτὰς τὰς πλεῖστον νήσους, καὶ μηδὲ τὸν διάπλεον ἀν' ἡγεῖσθαι χρήσιμον. Διὰ δ' ὅτι τὰς καὶ τὰς Εὐρίπους ῥοαὶ εἶναι, μάλιστα δὲ τὸν κατὰ Σικελίαν πορθμὸν, ὃν φησιν ὁμοιοπαθεῖν ταῖς κατὰ τὸν Ὀκεανὸν πλημμυρίσι τε, καὶ ἀμπώτεσι· δις τε γὰρ μεταβάλλειν τ' ῥοὴν ἐκάστης ἡμέρας καὶ νυκτός, καθάπερ τὸν Ὀκεανόν, δις μὲν πλημμυρεῖν, δις δὲ ἀναχωρεῖν. Τὴν μὲν οὖν πλημμυρίδα δεῖ ὁμολογεῖν τὴν ἐκ τῆς Τυρρηνικῆς πελάγους εἰς τὸ Σικελικόν^e κατὰφερομένην, ὥς ἀν' ἐκ μετεωροτέρας ἐπιφανείας, ὃν δὴ καὶ κατιόντα ὀνομάζεσθαι ὁμολογεῖν δ' ὅτι καὶ κατὰ τὸ αὐτὸν καιρὸν ἀρχεται τε, καὶ παύεται κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀρχεται μὲν γὰρ ἀνατολὴν τ' σελήνης, καὶ τ' δύσιν· λήγει δ' ὅταν συνάπῃ τῇ μεσση-²⁵ ρανήσει ἐκατέρω, τῇ τε ὑπὲρ γῆς, καὶ τῇ ὑπὸ γῆν· τῇ τε ἀμπώτει τ' ἐναντίον ἔξόντα καλεῖσθαι, ταῖς μεσσηρήσει τῆς σελήνης ἀμφοτέραις ἐναρχόμενον, καθάπερ αἱ ἀμπώτεες, ταῖς δὲ συνάψουσι ταῖς πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ δύσεις παυόμενον. Περὶ μὲν οὖν τ' πλημ-³⁰ μυρίδων, καὶ τῶν ἀμπώτεων, εἰρήκασιν ἱκανῶς Ποσειδώνιος τε, καὶ Ἀθηνόδορος. Περὶ δὲ τῆς τ' πορθμῶν παλιρροίας, ἐχόντων καὶ αὐτῶν φυσικώτερον λόγον, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοσούτου εἰπεῖν ἀπόχρη, ὅτι ὅδ' ἐστὶν ἐκ τῶν ῥοαῶν εἶναι τὰς πορθμύς, ὅγε καὶ εἶδος· γὰρ ἀν' ὃ μὲν Σικελικὸς δις ἐκάστης ἡμέρας μετεβαλλεν, ὥς οὗτος φησιν, ὃ δὲ Χαλκιδικὸς ἐπτάκις,

^a ὅδ' ἐν τοῖς Εἰσὶν. *Mosc.*

^b καὶ τῶν μαθ... *Par. 2. Eton. Esc. Mosc.* ὡς καὶ τῶν vel ὡς τῶν *Par. 1.* ^c Κεγχρέας *Par. 3. Med. 1.* ^d ὡς εἰ *Par. 2.* et alia manu supra ὡς εἰ. ^e καὶ αὐτὴν *Med. 1. Esc. Mosc.* ^f τὸν ἐκ τῆς *Par. 3. Med. 1. 2.* ^g κατὰφερομένην *Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. sed Med. 2.* postea corrigitur. ^h ὑπὸ γῆς *Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. sed Med. 2.* postea corrigitur, et *Par. 2.* habet γῆν alia manu. ⁱ τὴν νῦν ὑπόθεσιν *Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. Bre. Gron.*

4. τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μέρος τῆς μαθηματικῆς] Vitruvius libro primo, capite primo, de Architectura, *Ea nascitur ex fabrica et ratiocinatione*, hoc est, τῆς μηχανικῆς καὶ λογικῆς. Vide locum, et alibi. *Casaub.*

5. Φησὶ γὰρ καὶ Δημήτριον] Tentatum id non a Demetrio tantum, sed aliis quoque post eum. Plinius, lib. iv. c. 4. *Quam ob causam perfodere navigabili alveo angustias inventas Demetrius rex, Dictator Caesar, C. princeps, Domitius Nero, infausto (ut omnium apparuit exitu) incepto.* De Caesare id testantur Plutarchus, et Dio libro xlv. itemque Suetonius. c. 44. De Neronis conatu historiam texunt Lucianus in cognomine dialogo, et in vita Apollonii Philostratus libro iv. *Idem.*

7. καλυθῆναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων] Aegyptii videntur fuisse hi architecti: ita certe eos vocat Lucianus, eandem rem sic referens: "Ἐφασαν δὲ τὰς Αἰγυπτίας γεωμετρίας τῆς ἐκατέρας θαλάττης τὰς φύσεις, ὅσην ἰσοπέδοις αὐταῖς συντυχεῖν, ἀλλ' ἐφελότεραν ἡγεμέρας τὴν ἐκ τῆς Λεχαιῆς περὶ τὴν Αἴγιαν δεδομέναι· πελάγους γὰρ τοσούτη νῆσον ἐπιχυθέντος, καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀπενεχθῆναι τὴν Αἴγιαν." *Idem.*

24. περὶ τὴν ἀνατολὴν τ' σελήνης] Inde veterum opinio, Lunæ vi et potestate Oceanum hos æstus pati. Vide Plinium lib. ii. c. 97. et Solinum. Apud M. Tullium de N. D. lib. ii. c. 7.

circumferentia negat, aut eadem cum propinquis locis. Atque hujus suæ inscitiae testes laudat architectos, cum architecturam quoque partem mathematicum esse mathematici dicant. Dicit enim et Demetrium conantem Isthmum Peloponnesiacum discindere, ut transitum classibus aperiret, prohibitum fuisse ab architectis, dimensis, et renunciantibus, mare quod est in sinu Corinthiaco celsius eo esse quod ad Cenchreas: itaque si interca-¹⁰ pedinem horum divideret, fore ut quidquid est ad Aeginæ trajectum situm, et ipsa adeo Aegina, vicinaeque insulae, aquis obruerentur, illaque per Isthmum navigatio esset futura inutilis. Hanc eandem ob causam Euripos quoque esse fluctuosos: maxime Siculum fretum, quod eodem quo Oce-¹⁵ anum modo æstibus agitari dicit: bis enim quotidie mutare fluctum, sicut et Oceanus quavis die ac nocte bis exundat atque in se refluit. Exundationem quidem fatendum est, aquis a Tyrrenho mare ad Siculum tanquam a sublimiore superficie delatis fieri: atque hic æstus descendens nomina-²⁰ tur: fatendum etiam, eodem eum tempore incipere atque desinere, quo maris affluxus: incipit enim oriente atque occidente Luna, definit cum ea ad medium cœli, sive supra, sive infra terram, applicat: itemque refluxus ejus freti est, quem contraabeuntem vocant, qui utroque Lunæ ad me-²⁵ dium cœli appulsu init, sicut mare resorbitio, et cessat Luna oriente vel occidente. Cæterum de maris hac æstuatione sufficiunt, quæ a Posidonio sunt et Athenodoro dicta. De fretorum autem fluxu ac refluxu, cum ipsi quoque magis physicam causam habeant, hoc pro instituto nostro dixisse sufficiet, non unum esse in universum mo-³⁰ dum æstus fretis omnibus: alioqui non Siculum bis quotidie mutaretur, sicut ipse fieri fatetur, Chalcidicum septies, Byzantinum nunquam: id

Balbus Stoicus, disputans mundum esse animantem, *Possentne*, inquit, *æstus maritimi, fretorumque angustias, ortu aut obitu Lunæ commoveri?* *Idem.*

37. ὃ δὲ Χαλκιδικὸς ἐπτάκις] Si ἐπτάκις hic debet accipi, ut paulo ante, vere dixerit Mela i. c. 7. Euripum alterno cursu septies die ac septies nocte fluctibus invicem versis fluere: idemque disertum ait Seneca, Hercule Oetæo. v. 779. Ego vero existimo eos, qui primi de Euripo ita scripsere aut locuti sunt, finito numero pro infinito, ut fit, usos. Habeo enim auctorem Livium, qui ita sentit, cujus hæc sunt verba libro xxviii. c. 6. *Et fretum ipsum Euripi non septies die, sicut fama fert, temporibus statim reciprocatur: sed temere in modum venti, nunc huc nunc illuc verso mari, velut monte præcipiti devolutus torrens rapitur.* Ut Livio assentiar facit auctorum inconstantia hac in re: dum alii septies, alii bis septies, alii sexies tantum in dies νυχθημέραν, Euripi fluctus reciprocari volunt. Nam sexies etiam sunt qui dicant: Antiphilus Byzantius poeta elegantissimus, Floril. i. i. c. 36.

Εὐβοικῆς κόλποι παλινδύνητε θαλάσση,
Πλαγκτὸν ἔδωκε, ἰδίῃσι ρεύμασι ἀντιπαλόν,
Ἡελίῳ

enim solum semper e Pontico mari in Propontidem effluxum habet: et Hipparcho si credimus, aliquando etiam substitit. Neque vero, si omnium esset fretorum eadem ratio, ab hac causa id penderet quam Eratosthenes ponit, nempe quod alia atque alia esset marium, quæ utrinque sunt, superficies. Nam ne fluminibus quidem hoc accideret, nisi ea haberent catarractas: quæ autem hoc habent, non vicissim refluent, sed ad humiliora identidem loca deferuntur: idque evenit, quia fluxus eorum inclinatus est, et inclinata superficies. Quis autem dixerit pelagi declivem esse superficiem? Maxime qui ea supposita sequatur, quibus quatuor elementa sphærica esse traduntur. Ergo non modo non refluunt, sed ne consistentia quidem aut manentia, cum sit in iis confluentia, non una autem superficies, sed una celsior, alia humilior. Non enim, sicut terra habitu suo formæ est solidæ, ita ut cavernas etiam habeat permanentes, itemque eminentes quasdam partes: ita etiam aqua. Sed ipso suæ gravitatis momento per terram fertur, eamque superficiem nanciscitur, quam ei Archimedes adscribit. Porro iis, quæ de Ammone et Ægypto dicta sunt, addit credere se Casium quoque montem mari fuisse tectum, et om-

ὁ δὲ καὶ Βυζάντιον ὁδὸν μετέβαλλεν, ἀλλ' ἢ διετέλει τὸν ἕκρον ἔχων ἁμόνον, τὸν ἐκ τῆς Ποντικῆς πελάγους εἰς τὴν Προποντίδα· ὡς δὲ Ἱππάρχος ἰσχυρῶς καὶ μόνος ποτε ἐποίητο. Οὐτ' εἰ τῆς αἰτίας εἰς εἶναι, ταύτην ἀν' ἑχρὶ τὴν αἰτίαν ἢ φησὶν ὁ Ἐρατοσθένης, ὅτι ἢ ἐφ' ἑκάτερα θάλασσα ἄλλην καὶ ἄλλην ἐπιφάνειαν ἔχει· ὁ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ ποταμῷ τῆτο γένοιτ' ἂν, εἰ μὴ καταρράκτας ἔχοιεν· ἔχοντες δὲ καὶ παλιρροῖαν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ταπεινότερον αἰεὶ φέρονται. Καὶ τῆτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ κεκλιμένον εἶναι τὸ ρεῦμα, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ· πελάγους ἢ πᾶς ἀν' φαίη κεκλιμένην ἐπιφάνειαν; Καὶ μάστις καὶ τὰς σφαιροποιέσας ὑποθήσεις τὰ τέσσαρα σώματα, ἃ δὴ καὶ τοιχεῖα φάμεν. Ὡς ἔχ' ὅτι παλιρροῦντας, ἀλλ' ὁ δὲ κατὰ τῶν, καὶ μένοντας, συρροῖας μὲν ἐν αὐτοῖς οὐσίς, μὴ μίας δὲ ἐπιφανείας, ἀλλὰ καὶ μὴ ὑψηλότερας, καὶ ἢ ταπεινότερας. Οὐ γὰρ ὥστε ἢ γῆ καὶ ἔξιν ἐχρημάτισται τερεὰ ἔσσι, ὥστε καὶ κοιλάδας ἔχειν συμμενέσας, καὶ ἀναστήματα, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ· ἀλλ' αὐτῇ τῇ καὶ τὸ βάρος ῥοπῇ καὶ ὄχισιν ὅπῃ τῆς γῆς ποιεῖται, καὶ τοιαύτῳ λαμβάνει τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς ὁ Ἀρχιμήδης φησὶν. Ἐπιφέρει δὲ τοῖς περὶ τῆς Ἀμμωνος, καὶ τῆς Αἰγύπτου ῥηθεῖσιν, ὅτι δοκοῖ καὶ τὸ Κάσιον ὄρος περικλύζεσθαι θάλαττην, καὶ

^a μόνον deest Med. 1. ^b ταύτην γὰρ Efc. et ex correct. Med. 1. 2. ^c ἔχ' Par. 3. et ex correct. Med. 2. ^d ἔχει Mosc. ἔχει συμμενέσας Par. 2. et συμβαίνουσας alia manu supra. Nota hanc mutationem frequentem a veteri forma τῆς β in codicibus antiquioribus. V. ^e ποιεῖται Par. 2. Bre. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. fed Par. 2. habet ποιεῖται alia manu supra. ^f λαμβάνει Par. 2. 3. Med. 1. Bre. Mosc. fed Par. 2. habet λαμβάνει alia manu supra.

Ἡελίω καὶ νυκτὶ τεταγμένον, ἐς τρεῖς ἅπτον
Ναυσὶν ὅσον πέμπεις χεῖμα δανειζόμενον,
Θαῦμα βίη, θαμβῶ σε τὸ μυστήριον, ἔδδ' ματεύω
Σὴν γάσιν, ἀρρήτων ταῦτα μέμνηε φύσει. Casaub.

Ibid.] Senecæ verba in Herc. Oetæo,
Euripus undas flebit instabiles vagus,
Septemque cursus flebit, et totidem refert,
Dum lassæ Titan mergat oceano jugæ.

Et in Herc. furenti, l. 377.

Priusque multo vicibus alternis fugax
Euripus unda stabit Eubœica piger.

Veteres non modo causam fluxus et refluxus Euripi, sed etiam rationes ejus videntur ignorasse, nisi quid mutaverit processus temporis. Livius veritatem propius accedit, sed neque recte describit. Reverendus pater Babinus, cum in Eubœa habitasset, tabulam fecit Euripi mutationum, quam Sponius et Wheelerus integram ediderunt, et exinde patet, quod quoque mense certis temporibus octodecim dies fluat, sicut oceanus, et undecim incertis usque ad 12, 13, vel 14, fluxus in die; Euripus infra memoratur. F.

1. ὁ δὲ κατὰ Βυζάντιον ὁδὸν μετέβαλλεν] Plinius II. c. 97. Pontus semper extra meat in Propontidem, introrsus in Pontum nunquam refluxo mari. Idem libro IV. cap. 13. Non est amittenda multorum opinio, priusquam digrediamur a Ponto, qui maria omnia interiora illo capite nasci, non Gaditano freto, existimaverit, haud improbabili argumento: quoniam æstus semper e Ponto profluens nunquam reciprocetur. Longe tamen aliter Polybius libro quarto, ubi et rapiditatem hujus freti, et varias μεταβολὰς pluribus describit: eum adi. Legendum autem tantum, non ἀλλ' ἢ. Casaub.

Ibid.] Strabo non Polybio repugnat, quanquam enim hic author ait aquas freti Byzantini varie decurrere, hinc ad Europam et inde ad Asiam, nullibi tamen refluxum describit. F.

3. ὡς δὲ Ἱππάρχος ἰσχυρῶς καὶ μόνος πάτε ἐποίητο] Planudes, ejus excerpta e Strabone quædam habui, videtur aliter legisse hunc locum: habet ille pro his, μόνῃ δὲ ἔδδ' ποιεῖται. Sed ego lectionem vulgatam probō. Casaub.

13. Ὡς ἔχ' ὅτι] Locus mutilus, videtur de fretis loqui. Xyland.

Ibid. Ὡς ἔχ' ὅτι παλιρροῦντας] Conclusio est hujus disputationis de fretorum παλιρροῖα adversus Eratosthenem, qui soli ἀνωμαλίαν hujus causam esse volebat: et maris ejusdem aliam atque aliam esse superficiem, fluminum ductus similitudine, putabat: in quo errare cum docuit Strabo. Flumina namque propter catarractas possunt variam habere τὴν ἐπιφάνειαν: iidem tamen nunquam παλιρροῦσιν. Maris vero superficiem unam esse et eandem necesse est, quum hæc sit quatuor elementorum natura, ut corpore rotundo prædita sint. Quare, inquit jam Strabo, si maria confluent, et sic est diversa eorum superficies, ex iis quæ diximus intelligere est, non modo non posse freta hac ra-

tionem παλιρροῦσιν, sed ne in eodem quidem statu manere: omnino enim necesse erit, ut simul ac confluent maria, æquetur statim utriusque superficies. Diligens lector superiora et sequentia cum his comparans facile animadvertet hanc esse istius loci sententiam. Nam hoc ipsa disputationis series indicat. Legendum igitur censeo, ὥστε ἔχ' ὅτι παλιρροῦντας, ὡς εἶναι, ἀλλ' ἔδδ' κατὰ τῶν καὶ μένοντας, &c. Casaub.

16. Οὐ γὰρ ὥστε ἢ γῆ] Δύοις τῇ ἀντιπρόσθετος. Potuit aliquis dicere, quemadmodum terra multa habet et quæ cava sint, et quæ promineant ac protuberent, quæ nihilominus tamen rotunda dicitur: sic et maris superficies altior aut depressior esse potest: respondet, terram quidem, cujus est solidum corpus, posse: mare vero, cujus corpus est fluxum, non posse. Idem.

19. ἀλλ' αὐτῇ τῇ κατὰ τὸ βάρος ῥοπῇ] Aquæ natura ea est, ut omnes ejus partes ad centrum vergentes e sublimiori in inferiora perpetuo ferantur: inferius autem est, ad quod a centro minor ducitur linea: hinc sequitur aquarum superficiem non posse aliam esse quam rotundam et undique æquabilem: non igitur potest, ut vult Eratosthenes, aliis locis eminere, aliis esse depressior: quin ne plana quidem esse potest. Plinius libro secundo, capite 65. Contra quod, ut sint plana maria, et qua videntur figura, non posse id accidere, magno suo gaudio, magnæque gloria inventores Græci subtilitate Geometrica docent. Namque cum e sublimi in inferiora aquæ ferantur, et sit hæc natura earum confessa, nec quisquam dubitet in litore ullo accessisse eas, quo longissime devexit passæ sit; procudubio apparere, quo quid humilior sit, propius centro esse terræ, omnesque lineas, quæ emittuntur ex eo ad proximas aquas, breviores fieri, quam quæ ad extremum mare a primis aquis. Ergo totas omnique ex parte aquas vergere in centrum: ideoque non decidere, quoniam in interiora nitantur. Hæc Plinii disputatio etsi non eadem omnino est cum nostra, tamen huic loco lucis affert plurimum. Idem.

21. Ἐπιφέρει δὲ τοῖς περὶ τῆς Ἀμμωνος] Pergit reliqua hujus ἀποφάσεως Eratosthenicæ expendere: sed hic, contra quam hactenus fecerat, tuetur ejus partes, eumque a reprehensionibus Hipparchi defendit: qui male quædam Eratosthenis dicta accipiens, multa in sequentibus reprehenderat. Ac licet recte pleraque ab eo essent reprehensa: tamen in eo peccaverat Hipparchus, quod quum principia, quæ ab Eratosthene erant posita, aut concessisset, aut non refutasset, quæ ille suis principiis superstruxerat, evertere conabatur. Atqui oportuit ea prius evertere, quibus, seu fundamentis, reliquæ Eratosthenis ἀποφάσεις innitebantur. Sic hodie, qui adversus novum philosophum disputant, antequam principia illa everterint, quibus ille fretus bonas artes solus intelligit, frustra aliquid se præstitisse putant. Illa enim illa est πολυπιδία ὕλη, ἀφ' ἧς τὰ κομψὰ βλαστάνει βελούδια: hoc est furiosæ debacchationes adversus præstantissimos quoque scriptores. Idem.

5. ἀνωμαλίαν

πάντα τόπον, ὅπερ νῦν τὰ καλέμεθα ἡ Γέρρα, καὶ
 ἕκαστά τε ^b πεναγίζειν συνάπτοντα τῷ τῆς ἐρυθρᾶς κόλ-
 πῳ, συνελθέσης ἣ ^c θαλάσσης ἀποκαλυφθῆναι. Τὸ
 δὴ πεναγίζειν τὸν λεχθέντα τόπον ^c συνάπτοντα τῷ
 τῆς ἐρυθρᾶς κόλπῳ, ἀμφίβολόν ἐστιν. ^d ἐπειδὴ τὸ συν- 5
 ἀπτεν, σημαίνει καὶ ^e τὸ συνέγχευ, καὶ τὸ φαίνειν, ὥστε
 εἰ ἔδδατα εἴη, σύρρεν εἶναι γάτερον γάτερον. Ἐγὼ μὲν
 οἶμαι δέχομαι, καὶ τὸ συνεγγίξιν τὰ πενάγη τῇ ἐρυθρᾷ
 θαλάτῃ ἕως ἀκμῇ ἐκέλειτο τὰ κατὰ τὰς σήλας
 σενά. ὁ κραγόντων δὲ, τὴν ἀναχώρησιν γενέσθαι, ταπει- 10
 νωθείσης τῆς ἡμετέρας θαλάττης διὰ τὴν κατὰ τὰς
 σήλας ἔκρυσιν. Ἱππάρχος δὲ ἐκδεξάμενος τὸ συνάπ-
 τειν ταυτὸν τῷ σύρρεν γενέσθαι τὴν ἡμετέραν θαλάτταν
 τῇ ἐρυθρᾷ διὰ τὴν πλήρωσιν, αἰπᾶται πῶς δὴ ποτε
 ἐχὶ τῇ κατὰ τὰς σήλας ἔκρυσεν, μετισταμένη ἐκεῖσε 15
 ἢ καὶ ἡμᾶς θαλάτταν, ^e συμμεθίστα καὶ τὴν σύρρεν
 αὐτῇ γενομένην τὴν ἐρυθράν, ^h ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ διέμεινεν
 ὁπφανεία, μὴ ταπεινωμένη καὶ γὰρ καὶ αὐτὸν Ἐρα-
 τοσθένη τὴν ἐκτὸς θαλάτταν ἅπασαν σύρρεν εἶναι, ὥστε
 καὶ τὴν ἐσπέρειον, καὶ τὴν ἐρυθράν μίαν θαλάτταν εἶναι. 20
 Τετὸ δ' εἰπὼν, ὁπφέρει τὸ ἀκόλυσον τὸ, τὸ αὐτὸ ὕψος
 ἔχειν, τὴν τε ἔξω σήλων θαλάτταν, καὶ τὴν ἐρυθράν, καὶ
 ἐπὶ τὴν ^k ταύτην γενομένην σύρρεν. Ἀλλ' οὐτ' εἰρη-
 κέναι τετὸ φησιν Ἐρατοσθένους, τὸ, σύρρεν γενομένην
 καὶ τὴν πλήρωσιν τῇ ἐρυθρᾷ. ἀλλὰ συνεγγίξιν μόνον. 25
 οὐτ' ἀκολουθεῖν τῇ μᾶλλον καὶ ^l συνεγχεῖ θαλάττῃ, τὸ αὐτὸ
 ὕψος ἔχειν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν. ὥστε ὁδὸν τὴν
 καὶ ἡμᾶς, καὶ νῦν Δία τὴν καὶ τὸ Λέχαιον, καὶ τὴν
 περὶ Κεγχρεάς. ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ Ἱππάρχος ἐπιση-
 μαίνεται ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν λόγῳ. εἰδὼς οἶμαι τὴν δόξαν 30
 αὐτῶν τοιαύτην, ἰδίᾳ πρὸς αὐτὸν λεγέτω, καὶ μὴ
 ἔξω ἐτοίμως λαμβανέτω, ὥς ἄρα ὁ φήσας μίαν εἶναι τὴν
 ἔξω θαλάτταν σύμφησι καὶ ὅτι μία ἐστὶν αὐτῆς ἢ
 ὁπφανεία. Ψευδὴ δ' εἶναι φήσας τὴν ἐπὶ τοῖς δελφί-
 σιν ἐπιγραφὴν Κυρηναίων θεωρῶν, αἰτίαν ἀποδίδωσιν 35
 ἐπιφανή. ὅτι ἢ μὲν τῆς Κυρήνης κτίσις ἐν χρόνοις
 φέρεται μνημονευομένοις, τὸ δὲ μαντεῖον ὁδὸν μέμ-
 νηται ἐπὶ θαλάττῃ ποτὲ ⁿ ὑπάρξαν. Τί γὰρ εἰ μη-
 δεὶς μὲν ἴστωρ, ἐκ δὲ τῶν τεκμηρίων ἔξω ὡς εἰκάζομεν
 ὁδὸν αὐτῶν ποτὲ τὸν τόπον γενέσθαι, οἱ τε δελφῖνες 40
 ἀνετέθησαν, καὶ ἢ ὁ ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἐπὶ Κυρηναίων
 θεωρῶν; Συγχωρήσας δὲ τῷ μετεωρισμῷ τῶν ἐδάφους
 συμμετεωρισθεῖσαν καὶ τὴν θαλάσσαν ἐπικλύσαι τῆς

nia ea loca, ubi nunc sunt Gerra, in paludibus
 fuisse contiguis mari rubro, mari autem coeunte
 esse detecta. Ambiguum vero est, quod dicitur ista
 loca paludibus tecta cum rubro mari fuisse contigua:
 nam contiguum, et propinquum significat, et con-
 tingere: ut siquidem aquae fuerunt, intelligantur
 confluisse invicem. Atque ego quidem ita acci-
 pio, paludes istas dicere eum prope ad mare ru-
 brum accessisse, dum adhuc occlusae fuerunt apud
 columnas angustiae: quibus perruptis, effluxu per
 eas mare nostrum subsedisse, et siccitas esse pa-
 ludes. At Hipparchus contiguum esse ita intelli-
 git, quasi ob repletionem mare nostrum cum ru-
 bro confluisset: reprehendensque Eratosthenem,
 quaerit aperto per columnas freto si nostrum mare
 effluerit, cur non simul etiam rubrum mare,
 quod cum nostro fuerit continuum, effluerit, sed
 eandem retinuerit superficiem, neque subsederit:
 cum ipsius quoque Eratosthenis de sententia ex-
 ternum mare totum confluat, itaque et occiduum
 et rubrum mare unum sint. His dictis hoc con-
 cludit, eandem esse altitudinem maris, quod est
 extra columnas, et rubri, unumque cum altero con-
 fluxisse. Atqui Eratosthenes negabit se hoc dixisse,
 mare nostrum cum rubro ob repletionem con-
 fluxisse, sed tantum prope ad id accessisse: nega-
 bit sequi unum et continuum mare eandem habere
 altitudinem, atque superficiem, sicut ne nostrum
 quidem: atque adeo id quod est apud Lechaëum
 et Cenchræas unica vult contineri superficie. Quod
 cum ipse annotaverit Hipparchus in disputatione
 sua contra illum, opinionemque illius habeat cog-
 nitam, de suo aliquid opponat potius, non hoc
 arripiat tanquam in promptu situm, eum, qui ait
 externum mare esse continuum, dare etiam hoc,
 unicam esse ejus superficiem. Præterea falsi ar-
 guens inscriptionem delphinorum de theoris Cy-
 renæis, causam haud probabilem affert: scilicet,
 quo tempore Cyrene sit condita, memoriæ esse
 proditum, oraculum autem illud maritimum ali-
 quando fuisse, a nemine commemorari. Quid
 enim, si nemo id narrat, sed tamen inter indicia
 ex quibus locum eum fuisse aliquando maritimum,
 delphinorum ista dedicatio habetur, et de Cy-
 renæis inscriptio? Concedens porro fursum elato
 fundo, fursum attolli quoque potuisse mare et

^a Γέρρα Med. 2. ^b πεναγίζει Med. 2. ^c συμπέπτοντα ex correct. Med. 2. ^d ἐπεὶ τὸ ex correct. Med. 2. ^e τὸ deest Med. 1.
^f ἔδδατος ex correct. Med. 2. ^g συμμεθίσταναι Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet alia manu supra γρ. ... ἔξω,
 et Med. 1. corrigitur συμμεθίστησι. ^h καὶ ἐν τῇ Par. 2. et alia manu infra ἀλλ' ἐν τῇ. — καὶ ex correct. Med. 1. ⁱ ἐπὶ deest Par. 1.
^k ταύτην Par. 2. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. ^l τῇ αὐτῇ θα... ex correct. Med. 2. ^m αὐτῶν alia manu supra Par. 2.
ⁿ ὑπάρξει Med. 2. ^o γραφὴ ex correct. Med. 2.

5. ἀμφίβολόν ἐστιν] Non sane quod verbi συνάπτειν significatio
 ambigua sit, sed quod eam reddit ambiguam auctorum usus.
 Proprie enim συνάπτειν dicitur, id quod alteri est conjunctum,
 et aptum. Sed usus obtinuit ut συνάπτειν dicerentur loca vi-
 cina, vide ad librum nonum. Casaub.

24. φησὶν Ἐρατοσθένης] Lege, φάσκειν. Idem.

28. τὴν κατὰ τὸ Λέχαιον] In sinu Corinthiaco, ut paulo ante
 dictum. Idem.

34. Ψευδὴ δ' εἶναι φήσας] Quod supra affirmabat Eratosthenes.
 Idem.

36. ἐν χρόνοις φέρεται μνημονευομένοις] Iis temporibus contigit,
 quorum res gestae literarum monumentis continentur. Sic supra
 περὶ ἡμετέρας μνήμης. Eusebius auctor est, regnante Athenis Ce-
 crope annum xii. conditam in Libya fuisse Cyrenen. (Varro
 μυθικὸν hoc tempus appellabat, ut ait Censorinus.) Idem porro
 annotat quarta Olympiade conditam à Theræis Cyrenen: (quod
 in historicum tempus a Varrone dictum incidit): qua de re lege
 Herodotum iv. 156. Pindarum, Apollonium, et Callimachum.
 Idem.

aquis obruere locum usque ad oraculum, qui ultra tria stadiorum millia occupat: tamen tantam elevationem non admittit, quæ Pharum totam et multa Ægypti loca possit obtegere: quasi vero tanta altitudo non sufficiat his quoque obruendis. Dicit deinde, si mare, antequam fretum ad columnas perrumperet, intumuit in tantum, quantum Eratosthenes ait, necessario et totam Africam, et multas Europæ Asiæque partes fuisse prius inundatas: hisque addit, Pontum quoque cum Adriam debuisse quibusdam locis confluere, eo quod Ister a Ponticis partibus divisus, in utrumque dictorum marium effluat, ob positum locorum. Atqui neque Ponticis e partibus Ister oritur, sed contra a montibus ultra Adriam fitis: neque in utrumque exit mare, sed in solum Pontum: et finditur ad ostia demum sua. Communis autem hic ei cum ætate prioribus nonnullis est error, qui putaverunt esse quendam fluvium Istro cognominem, qui in Adriam exeat ab illo divulsus, ab eoque denominari gentem Istros per quos defluit, eoque Jasonem e Colchis navigasse. Quo minus autem admiratio istarum mutationum, quas diximus esse diluvio-

μέχρι τῆς μαντείας τόπες, ^a πλέον τῶν τριχίλιων σταδίων ἀπὸ θαλάττης διέχοντας, ἔσυχωρεῖ τὸ μέχρι τοσούτου ^b μετωρισμὸν, ὅτε καὶ τὸ Φάρον ὅλην καλύψει· ναί, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Αἰγύπτου· ὥστε ἐχὶ ἱκανῶς ὄντος τῆς τοσούτου ὕψους καὶ ταῦτα ἐπικλύσει. Φήσας δ' εἴπερ ἐπεπλήρωτο ἐπὶ τοσούτου ἡ κατ' ἡμᾶς θάλαττα ὅρην τὸ ἔκρηγμα τὸ κατὰ τὰς σήλας γενέσθαι, ἐφ' ὅσον εἴρηκεν ὁ Ἐρατοσθένης, χρῆναι καὶ τὴν Λιβύην πᾶσαν, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀσίας κεκαλύφθαι ὁρώτερον, τέτοις ἐπιφέρει, διότι καὶ ὁ Πόντος τῇ Ἀδρίᾳ σύρρεος ἀν' ὑπὲρξε κατὰ πινὰς τόπες· ὅτε δὴ τῆς Ἰστροῦ ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Πόντον ^c χιζομένης, καὶ ῥέοντος εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν, ἀφ' ἧς τὴν ἑσιν τὴν χώρας. Ἀλλ' οὐτ' ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Πόντον μερῶν ^d ὁ Ἰστρος τὰς ἀρχὰς ἔχει, ἀλλὰ ^e τὰ πάντα ἀπὸ τῶν ὧν τῆς Ἀδρίης ὄρων· οὐτ' εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν ῥεῖ, ἀλλ' εἰς τὸν Πόντον μόνον, χιζεται τε πρὸς αὐτοῖς μόνον τοῖς τόποις. Κοινὴν δὲ πινὰ τὴν πρὸ αὐτῆς πινὴν ἀγνοίαν ταύτῃ ἠγνόηκεν, ὑπολαβῶσιν εἶναι πινὰ ὁμόνυμον τῇ Ἰστροῦ ποταμῶν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀδρίαν ἀπεχισμένον αὐτῇ· ἀφ' ἧς καὶ τὸ γένος ^f Ἰστρον, δι' ἧς φέρεται, λαβεῖν τὴν προσωρορίαν· καὶ τὸν Ἰάσονα ταύτῃ ποιήσασθαι ^g τὸν ἐκ τῶν Κόλχων ἀνάπλου. ^h Πρὸς δὲ τὴν ἀθαυμασίαν τῆς τοιούτου

^a πλέον ἢ ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων Par. 2. 3. Med. 1. Mosc. Bre. fed Med. 1. postea expungit ἡ. πλέον ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων... Med. 2. ^b μερισμὸν ex correct. Med. 2. ^c τόπων χιζομένης Esc. Mosc. ^d τὰ μαντεία Par. 1. 2. 3. fed Par. 1. habet in marg. τὰ πάντα. ^e ἔτ' deest Par. 3. ^f Ἰστρον Esc. Ἰστρον Par. 1. 2. fed Par. 1. habet ω, et Par. 2. ε, alia manu supra. ^g τὸν ἐκ τῆς Κόλχων Gron. ^h Hic in Bre. scribitur περὶ πτωμάτων καὶ ἐπικλύσεων

1. πλέον ἢ ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων Par. 2. 3. Med. 1. Mosc. Bre. fed Med. 1. postea expungit ἡ. πλέον ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων... Med. 2. ^b μερισμὸν ex correct. Med. 2. ^c τόπων χιζομένης Esc. Mosc. ^d τὰ μαντεία Par. 1. 2. 3. fed Par. 1. habet in marg. τὰ πάντα. ^e ἔτ' deest Par. 3. ^f Ἰστρον Esc. Ἰστρον Par. 1. 2. fed Par. 1. habet ω, et Par. 2. ε, alia manu supra. ^g τὸν ἐκ τῆς Κόλχων Gron. ^h Hic in Bre. scribitur περὶ πτωμάτων καὶ ἐπικλύσεων

1. πλέον ἢ ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων Par. 2. 3. Med. 1. Mosc. Bre. fed Med. 1. postea expungit ἡ. πλέον ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχίλιων σταδίων... Med. 2. ^b μερισμὸν ex correct. Med. 2. ^c τόπων χιζομένης Esc. Mosc. ^d τὰ μαντεία Par. 1. 2. 3. fed Par. 1. habet in marg. τὰ πάντα. ^e ἔτ' deest Par. 3. ^f Ἰστρον Esc. Ἰστρον Par. 1. 2. fed Par. 1. habet ω, et Par. 2. ε, alia manu supra. ^g τὸν ἐκ τῆς Κόλχων Gron. ^h Hic in Bre. scribitur περὶ πτωμάτων καὶ ἐπικλύσεων

15. ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀδρίης ὄρων] De Danubii fontibus vide libro septimo. Idem. 18. Κοινὴν δὲ πινὰ τῶν πρὸ αὐτῆς] Aristoteles in hoc errore versatur, cuius sunt, φασὶ δὲ τὸν Ἰστρον ῥέοντα ἐκ τῶν Ἐκρυϊνῶν καλεμένων δρυῶν χιζέσθαι, καὶ τῇ μὲν εἰς τὸν Πόντον ῥεῖν, τῇ δὲ εἰς τὸν Ἀδρίαν. Et iterum in historia animalium, lib. viii. c. 13. de pisci loquens, quem τριχάϊον vocat, εἶποι μόνον ἀναπλέσιν εἰς τὸν Ἰστρον· εἰδ' ἢ χιζεται, καταπλέσιν εἰς τὸν Ἀδρίαν. Quod solæ ipsæ subeunt Istrum amnem, unde fisso flumine per abditum terræ meatum defluunt in Adriam sinum. Fuit et Theopompus in hoc errore, ut testatur Strabo lib. vii. Confule Plinium lib. iii. 18. Idem. 21. ἀφ' ἧς καὶ τὸ γένος Ἰστρον] Justinus lib. xxxii. c. 3. Istrique ex vocabulo amnis, quo a mari concesserant, appellati. Idem. 22. καὶ τὸν Ἰάσονα ταύτῃ ποιήσασθαι] Timageti sententiam fuisse ait Scholiastes Apollonii, Danubium ortum e Celticis montibus locum quendam earundem regionum ingredi, indeque egressum scindi in duas partes, ac harum quidem partium alteram ad Pontum properare: alteram verò in mare Celticum (Adriaticum opinor intelligebat) deferri. Argonautas igitur isti Istri brachio vectos in Tyrrenum mare pervenisse. Timagetum sequutus est Apollonius, ut supra indicavimus. Justinus vero, xxxii. c. 3. hac de re sic scribit. Istrorum gentem fama est originem a Colchis ducere, missos ab Ætæa rege ad Argonautas, raptoreſque filiarum persequendos: qui ut a Ponto intraverunt Istrum, alveo Sabi fluminis penitus inuesti, vestigia Argonautarum insequentes, naves suas humeris, per juga montium, usque ad littus Adriatici maris transfulerunt, cognito, quod Argonautæ idem propter magnitudinem navis priores fecissent. Diodorus vero Siculus lib. iv. c. 56. Edit. Wesseling. eos reprehendit qui hanc de reditu Argonautarum sequerentur sententiam: duos enim fluvios ejusdem nominis male ab ipsis confundi. Atque hoc tum demum fuisse exploratum quum a Romanis Istri fuere subacti. Idem. 24. Πρὸς δὲ τὴν ἀθαυμασίαν] Sequitur digressio ab instituta cum Eratosthene disputatione. Digressionis ratio et occasio hæc. Quæsitum fuerat ab Eratosthene quænam esset causa cur e multis locis mare recessisset, quæ ab eo quondam fuisse occupata certis indicis possit intelligi: et contra. Atque ille quidem alias causas protulerat, de quibus supra vidimus. Strabo hæc αἰτιάται: diluvia nimirum, terramotus, ἀναρροήματα, καὶ ἀπορροήματα τῆς ὑφ' αὐτῆς γῆς: quæ ut non sæpe accidunt, ita quando

eveniunt terræ faciem mirum in modum innovant: ne videretur autem frustra has causas assignare Geographus, quum hæc aut nunquam aut raro eveniant, placuit horum exempla congerere antequam hunc sermonem περὶ τῆς γῆς μετασχηματισμῶν finiret: πρὸς τὴν ἀθαυμασίαν, inquit, hoc est, ut definant mirari homines in historia minus versati familia quamplurima, quæ in sequentibus libris reperientur, mirari inquam et ἀπειρεῖν. Nam utrumque imperiti facere sueverunt. Enimvero quia passim, ut dixi, hujus generis quam plurima in sequentibus libris occurrent, commodum, ac pene necessarium fuit fidem semel istis facere, ne subinde cogeretur quoties tale quid narrandum esset, similitum exemplorum congerie rei novitatem excusare. Multas autem ejusmodi mutationes sæpe contingere, quæ terræ faciem mire immutent, nemo potest ignorare, qui vel eorum, quæ nostra memoria contigerunt, fuerit σὺν ἀνέμοις. Possum referre tristissimum et recentissimum exemplum, pagum Hybornæ, in ditione Bernensium: qui post varias terræ conquassationes, tandem a monte propinquo totus est obrutus et opertus: ita ut quo loco, paulo ante quam hæc scriberem, pagus fuit, nunc sit campus. Aberat mons ille a pago qui est absorptus, duo pass. m. aut etiam amplius: sed neque locorum intervallum, neque vallis media, ruentis montis impetum tardare aut impedire potuit. Porro hos μετασχηματισμοὺς intelligebat Ptolemæus, ὕψη. lib. i. cap. 5. quum exponens causas, cur ταῖς ἐγγυτέροις τῶν ἱστορίων nos præcipiat μάλλοι προσέχειν, ita scriberet, εἴνα δὲ καὶ αὐτὰ νῦν ἄλλως ἔχει ἢ πρότερον, διὰ τὰς ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐπιγινόμεναις φθοραῖς, ἢ μεταβολαῖς. Nam quod magni viri hæc interpretantur de mutationibus regnorum et satrapiarum, planè est a mente Ptolemæi alienum, ne dicam ineptum. Addit autem Ptolemæus illa verba, κατὰ μέρος, prudenter. Nam etsi in terræ partibus magna cernitur mutatio: nihilo minus tamen ejus ἐπιφάνεια ὡς καθ' ὅλα μέρος σφαιροειδὴς, semperque eadem manet. Manilius libro primo, ver. 517.

Omnia mortali mutantur lege creata:

Nec se cognoscunt terræ vertentibus annis.

Plinius lib. ii. c. 80. omnes istiusmodi μεταβολαῖς καὶ μετασχηματισμοῖς his verbis est complexus. Varie itaque quætitur, [terra] et mira eduntur opera, alibi prostratis manibus, alibi hiatu profundo haustis, alibi egestis molibus, alibi emissis amnibus, nonnunquam etiam ignibus, calidifve fontibus, alibi adverso fluminum cursu. Fuius etiam politissimus scriptor Lactantius lib. vii. cap. 3. Possum, ait, enumerare, quoties repentinis quassatæ motibus vel hiauerint terræ, vel descenderint in abruptum: quoties demersæ fluctibus et urbes et insulæ abierint in profundum: frugiferos cam-

inter Theram et Therasiam loco e mari flammæ emicuerunt per dies quatuor, adeo ut totum ferveret atque arderet mare: cæque paulatim elatam, veluti instrumentis quibusdam, atque e massis compositam, insulam ediderunt, ambitu xii. stadiorum. Postquam illud incendium cessavit, primi omnium Rhodii, tunc maris imperium tenentes, ausi sunt ad locum istum navibus accedere, et fanum Neptuno Asphalio (quæ vox stabilitorem aut fundatorem indicat) in ista insula ponere. In Phœnicia scribit Posidonius, terræ motu facto, urbem absorptam fuisse supra Sidonem sitam, ipsiusque Sidonis corruisse fere bessem, non confertim tamen, eoque non magnam hominum cladem accidisse. Id autem mali totam Syriam, mediocriter tamen, pervasit, et attigit insulas quasdam de Cycladibus. Et in Eubœa ita se exeruit, ut fontes Arethusæ, quæ in Chalcide est, obturati fuerint, qui fons multis post diebus alia erupit scaturigine: neque ante desit insula per partes concuti, quam hiatus terræ in Lelanto campo apertus fluvium luti igniti evomuit. Cum autem multi huiusmodi collegerint exempla, nobis sufficient convenienter apposita ea, quæ collegit Demetrius Scepsius. Mentionem enim cum fecisset horum versuum:

Ad fontes geminos tumidi venere Scamandri:

Quorum alter calidam fundit lympham,

Alterius glaciem calidis aqua solibus æquat

Frigore: —

admirari nos vetat, quod nunc frigidæ fons manet, calidæ autem periit: pro causa enim accipiendam ait, calidæ aquæ elisionem. Præterea commemorat ea, quæ a Democle narrantur, terræ

τοιᾶντα. Ἀνὰ μέσον γὰρ Θήρας καὶ Θηρασίας ἐκπε-
σούσαι φλόγης ἃ ἐκ τῆς πελάγους ἐφ' ἡμέρας πύσσοντας,
ὥστε πᾶσαν ζεῖν καὶ φλέγασθαι τὴν θάλασσαν, ἀνε-
φύσισαν κατ' ὀλίγον ἔξαιρομένην ὥς ἂν ὀργανικῶς,
καὶ συντεθειμένην ὅκ μύδρων νῆσον, ἐπέχουσιν
δώδεκα σταδίων τὴν περιμέτρουν· μετὰ δὲ τὴν πύλιν
τῆς πάθης, ἐθάρρησαν ὡρῶτοι Ῥόδιοι θαλαττοκρατῆν-
τες ἐπιπροσπλεῦσαι τῷ τόπῳ, καὶ Ποσειδῶνος Ἀσφα-
λίᾳ ἱερὸν ἰδρύσασθαι κατὰ τὴν νῆσον. Ἐν δὲ τῇ
Φοινίκῃ φησὶ Ποσειδώνιος γινόμενα σεισμῶς καταποθῆναι
πόλιν ἰδρυμένην ὑπὲρ Σιδῶνος, καὶ αὐτῆς δὲ Σιδῶνος
χερδὸν πὶ τὰ δύο μέρη πεσεῖν, ἄλλ' ὅκ ἀθρόως, ὥστε
μὴ πολὺν φθόρον ἀνθρώπων γενέσθαι· τὸ δ' αὐτὸ πά-
θος καὶ ἐπὶ τῇ Συρίᾳ ὅλην διέτεινε, μετρίως δὲ πᾶσι.
διέβη δὲ καὶ ἐπὶ πῖνας νήσους τὰς τῶ Κυκλάδας, καὶ τῇ
Εὐβοίᾳ· ὥστε Ἄρεθους (ἐστὶ δ' ἐν Χαλκίδι κρήνη)
τὰς πηγὰς σποτυρλωθῆναι· συχναῖς δ' ἡμέραις ὑπε-
ρον ἀναβλύσαι κατ' ἄλλο τόπον· μὴ παύεσθαι δὲ σειο-
μένην τὴν νῆσον κατὰ τὰ μέρη, πρὶν ἢ χάσμα γῆς
ἀνοιχθῆν ἐν τῷ Ἀηλάντῳ πεδίῳ, πηλὴ διαπύρε πο-
ταμὸν ἔξημισε. Πολλῶν δὲ συναγωγὰς ποιοισαμένων
τοιᾶντας, ἀρκεσεῖ τὰ ὑπὸ τῆς Σκηψίδος Δημητρίᾳ συνηγ-
μένα, οἰκίως παρατεθέντα. Μνηθεῖς γὰρ τῶν ἐπὶ τῶν
τόπων.

* Κρηνῶ δ' ἴχανον καλλιρρόω· ἐνθάδε πηγὰί

Δοικὴ ἀναΐουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

Ἡ μὲν γὰρ θ' ὕδατι λιάρῳ, —

Ἡ δ' ἐτέρῃ θέρει περρεῖ, εἰκῆα χαλάζει,

ὅκ ἐξ θαυμάζειν, εἰ νῦν ἡ μὲν τῆς ψυχρῆς ὕδατος

μένει πηγὴ, ἡ δὲ τῆς θερμῆς ἔχ' ὄραται· δεῖν γὰρ φησιν

αἰπῶσθαι τὴν ἐκδιψὶν τῆς θερμῆς ὕδατος· μμνήσ-

κεται δὲ πρὸς ταῦτα τῶν ὑπὸ Δημοκλέους λεγομένων,

* Iliad. χ'. 147.

^a ἐκ τῆς πελάγους deerant Med. 2. addita deinde. ^b ὥς ἂν ὀργανικῶς desunt Par. 5. ^c καὶ punctis notatur in Par. 2. sed ab alia manu. ^d συντεθειμένην Par. 2. 5. Med. 1. 2. συντεθειμένου Eton. ^e Σιδῶνος Mose. et alia manu supra Par. 2. passim. ^f καὶ τὰ μέρη Med. 1. 2. ^g Ἀηλάντῳ Par. 1. Eton. Mose. et alia manu supra Par. 2.

1. Ἀνὰ μέσον γὰρ Θήρας καὶ Θηρασίας] Ait inter Theram et Therasiam esse insulam exortam. Id vero non semel contigit. Plinius libro II. cap. 87. Inter Cycladas Olympiadis CXXXV. anno quarto, Thera et Therasia: inter easdem post annos CXXX. Hiera, eademque Automate. Et ab ea duobus stadiis post annos CX. in nostro ævo, M. Junio Syllano, L. Balbo Coss. ad VIII. Idus Julias, Thia. De ea qua de hic sermo, Justinus libro xxx. c. 4. sic scribit. Eodem anno inter insulas Theram et Therasiam, medio utriusque ripæ et maris spatio, terræ motus fuit: in quo cum admiratione navigantium, repente ex profundo cum calidis aquis insula emerfit. De altera lege Senecam Quæstionum Naturalium libro VI. cap. 21. et Chronologos. Casaub.

Ibid.] Animadversis omnibus Historicis et Chronologis, tanta est temporum discrepantia de hisce terræ motibus, ut nemo eos in ordinem redigat. Hic, de quo Strabo scribit, secundum Justinum evenit primo anno belli inter Philippum et Romanos. Is, qui in Plinii ævo accidit, in sexto Tiberii; M. Junio Syllano, et L. Balbo Coss. non describitur a D. Cassio, quanquam multa prodigia huius anni narrat. Ille autem et Aurelius Victor eundem, ut mihi videtur, ad septimum Claudii referunt, Claudio IV. et Vitellio III. Coss. Eusebius in tertio Claudii ponit, sed hic error est forsan apographi, cum in hisce duobus annis eadem sunt nomina Coss. (D. Cass. l. 60. Aur. Vict. Claudius.) Cassiodorus ad quintum Claudii refert, Vinicio et Cornelio Coss. Constatendum est tamen hanc annorum discrepantiam non veritatem facti improbare. Cedrenus alium commemoravit in decimo Imp. Leon. Isauri, i. e. A. C. 725. quo multum insulæ Hieræ accrevit. Anno C. 1573 altera minor insula (hodie micri

Cammeni) vi flammæ mari exorta est. A. C. 1638 Thevenotius (tom. 1. p. 337.) alium describit, et Rev. Pater Goree in 1707 alterum æque mirandum, cuius est tabula et narratio in epitome transf. R. Soc. Londin. par. 4. cap. 2. p. 199. F.

4. κατ' ὀλίγον ἔξαιρομένην] Vulgata lectio ἔξαιρουμένην, sed ita cum vett. legendum. Casaub.

5. ἐπέχουσιν] MSS. ἐχουσιν. Idem.

6. δώδεκα σταδίων τὴν περιμέτρουν] Posterius exorta, xxx. stadiorum fuit. Idem.

7. Ῥόδιοι θαλαττοκρατοῦντες] Nam hæc contingere quo tempore bellum Macedonicum gessere Romani cum Philippo: tunc autem maxima erat Rhodiorum potentia. Idem.

8. Ποσειδῶνος Ἀσφαλίας] Hoc nomine multis locis colebatur Neptunus. Confule Paus. III. c. 11. et VII. c. 21. Idem.

9. Ἐν δὲ τῇ Φοινίκῃ φησὶ Ποσειδώνιος] Seneca de Sidone ex eodem Posidonii loco, libro sexto Natur. Quæst. cap. 34. Idem.

11. καὶ αὐτῆς δὲ Σιδῶνος] Sidonem terræ motibus sæpius fuisse conquassatam testantur historiæ. Idem.

12. ἀλλ' ὅκ ἀθρόως] Talis Ferrariæ paucis ante annis conquassatio. Idem.

14. μετρίως δὲ πᾶσι] Non igitur terræ motum intelligit, qui in Syria contigit, Tigrane eam obtinente, de quo Justinus libro XL. c. 2. Sed sicut ab hostibus tuta Syria fuit, ita terræ motu vastata est, quo centum septuaginta millia hominum et multæ urbes perierunt. Sed Syriam terræ motibus esse obnoxiam alibi disputat hic noster. Idem.

15. καὶ τὴν Εὐβοίαν] Strabo libro decimo auctor est Eubœam esse εὐσεινον. Idem.

1. πάλαι

σεισμές πινας μεγάλας, τὰς μὲν ^aπάλαυ περὶ Λυδίαν
 γενομένους καὶ Ἰωνίαν, μέχρι τῆς Τρωάδος, ἱσχυρόντος,
 ὑφ' ὧν καὶ κῶμα κατεπόθησαν, καὶ Σίπυλος κατε-
 τράφη, κατὰ τὴν Ταντάλε βασιλείαν, καὶ ἐξ ἐλῶν
 λίμναι ἐγένοντο, τὴν δὲ Τροίαν ἐπέκλυσε κύμα· ἡ δὲ 5
 Φάρος ἡ καὶ Αἰγύπτιον ἦν ποτε πελαγία· νῦν δὲ τσό-
 πον πινὰ χερρόνησος γέγονεν· ὥς δ' αὐτὸς καὶ ^bΤύρος,
 καὶ Κλαζομεναι. Ἡμῶν δ' ὁπιδιμέντων ἐν Ἀλεξ-
 ανδρείᾳ τῇ πρὸς Αἰγύπτῳ, ^cπερὶ Πηλῆσιον καὶ τὸ
 Κάσιον ὅρος μετewορισθὲν τὸ πέλαγος, ἐπέκλυσε τὴν γῆν, 10
 καὶ νῆσον ἐποίησε τὸ ὄρος· ὥστε πλωτὴν γενέσθαι τὴν
 πρὸς τὸ Κάσιον ὁδὸν, τὴν ἐς Φοινίκην. Οὐδὲν ἐν θαν-
 ματόν, εἰδ' εἴ ποτε ^dΔιόδοτος ὁ ἰατρός ἡ ἱζήμα λαβὼν
^eὁ διείργων τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς
 θαλάσσης, ^fἀποφανεῖ πορθμόν, καὶ σύρξεν ποιήσει τὴν 15
 ἑκτὸς θαλάσσαν τῆς ἐντὸς, καθάπερ ὅπῃ τὰ κατὰ
 τὰς Ἡρακλείους σήλας πορθμοῦ ^gσυνέβη. Εἴρηται δὲ
 περὶ τῶν τοιούτων τινὰ καὶ ἐν ἀρχαῖς τῆς παραγμα-
 τείας, ἀ δὲ συμφέρειν εἰς ἐν, καὶ τὴν πίσιν ἰσχυρὰν
 κατασκευάζειν, τῶν τε τῆς φύσεως ἔργων, καὶ τῶν ἄλ- 20
 λων γενομένων μεταβολῶν. Τὸν τε Πειραῖα νησιάζοντα
 πρότερον, καὶ πέραν τῆς Ἀκτῆς κείμενον, ^hοὕτως φασὶν
 ὀνομασθῆναι· ὑπεραντίως δ' ⁱὁ Λευκάς Κορινθίων τὸν
 ἰσθμόν ^jΔιόκοφάντων, νῆσος γέγονεν, ἀκτὴν πρότερον
 εἶσα· περὶ ταύτης γὰρ ^kφασὶ λέγειν τὸ Λαέρτιω· 25

* Οἷος ^mΝήρικον εἶλον, εὐκτίμδρον πολίεδρον,
 Ἀκτὴν Ἠπείροιο. —

Ἐνταῦθα μὲν δὴ Διόκοπα χερσόμητοι γέγονασιν·
 ἀλλὰ καὶ ἡ πορθώσις, ἡ γεφυρώσις, καθάπερ ὅπῃ τὸ
 πρὸς Συρακούσας ⁿνῆσος, νῦν μὲν γεφυρὰ ἐστὶν ἡ 30

nimirum quosdam ingentes motus, qui olim in
 Lydia fuerunt, et Ionia, usque ad Troadem, qui-
 bus et pagi sunt absorpti, et Sipylus everfa, reg-
 nante Tantalo, et ex paludibus lacus magni facti,
 Trojamque fluctus inundavit. Pharum quoque
 Ægyptiam olim mari fuisse circumdatam, quæ
 nunc est peninsula: sic et Tyrus et Clazomenæ.
 Nobis autem Alexandriæ, quæ ad Ægyptum est,
 peregrinantibus, mare circa Pelusium et Casium
 montem elatum terram inundavit, et montem in-
 sulæ in morem ambivit, ita ut via a Casio monte
 in Phœniciam fuerit navigabilis. Nihil igitur
 mirabile, si aliquando Isthmus, qui mare Ægypti-
 tium a rubro distinguit, ruptus aut subsidens fre-
 tum efficiet, facietque ut externum mare cum in-
 terno confluat, sicut ad frētum apud Herculis co-
 lumnas evenit. De his dicta sunt etiam nonnulla
 operis initio, quæ sunt in unum conferenda, fides-
 que operum naturæ et aliarum mutationum iis
 corroboranda. Piræeum quoque olim insulam
 fuisse, et ultra littus Atticæ, quod Actam vocant,
 situm, inde nomen habere aiunt. Contra, Leucas
 insula facta est Corinthiis Isthmum exscindentibus:
 de hac enim ait Laertam loqui:

*Qualis eram, quando munitam Nericon urbem
 Littore in Epiri cepi. —*

In his manu hominum divisiones factæ sunt. Ali-
 bi autem aggerationes, aut pontium structuræ:
 sicut hodie pons est insulam quæ ante Syracusas

* Odyss. ω'. 376.

^a πάλιν Med. 2. ^b Post Τύρος Par. 1. habet in marg. γε. ἢ δὲ χερρόνησος. ^c καὶ τὸ Πηλ... alia manu supra Par. 2. ^d ὁ
 Par. 3. et ex emend. δ. ^e ἀποφανεῖ Par. 1. 2. Bre. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. fed Par. 2. habet in marg. ... ἀνεῖ. ^f τῶν
 Par. 1. τῇ Par. 2. et Par. 3. alia manu, olim τῆς. ^g συνέβηται ἐννοί φασί. Par. 5. post hæc τὸν τε Πειραῖα &c. adeo ut intermedia
 videantur nota marginalis. ^h ἄλλως Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁱ ὅπως Par. 1. 5. ὅπως
 φασὶν ὀνομασθῆναι non sunt Strabonis verba, Par. 2. non agnoscit hæc in textu, fed alius supra adjecit. V. ^k ἡ Λευκάς Par. 2. 3.
 Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^l φασὶ Par. 1. 2. 3. bene. V. ^m Νήρικον Par. 2. 5. Med. 1. 2. Eton. Mosc. fed Par. 2. habet
 ...ικον alia manu supra. ⁿ Scribo Νήσος Marg. Cas. Συρακούσας νῆσος Par. 1. 2.

1. πάλαι περὶ Λυδίαν] Scriptum invenī πάλιν, pro quo sub-
 stituit πάλαι, quod et sequens de regno Tantali confirmat men-
 tio. Xyland.

3. Σίπυλος κατετράφη] Sipylus everfa, de urbe enim accipi.
 Si de monte intelligis, lege everfus. Idem.

Ibid. Σίπυλος κατετράφη, κατὰ τὴν Ταντάλε βασιλείαν] Sipylum
 intellige montem, non urbem. Plinius lib. 11. c. 91. *Ipsa se
 condens terra devoravit Cybotum altissimum montem, cum oppido
 Curite, Sipylum in Magnesia, et prius in eodem loco clarissimam ur-
 bem quæ Tantalus vocabatur.* Meminit et Aristoteles Μετεωρολ.
 lib. 11. c. 8. Casaub.

4. ἐξ ἐλῶν λίμναι ἐγένοντο] Lacus in Phrygia isto modo sæpius
 nati. Nicolaus Damascenus apud Athenæum viii. c. 2. tes-
 tatur tale quid temporibus Mithridatis contigisse. Περὶ Ἀπάμειαν,
 αἰτ, τὴν Φρυγίαν, καὶ τὰ Μιθριδατικά, σεισμῶν γενομένων, ἀνεφάνησαν
 περὶ τῆς χώρας αὐτῶν λίμναι τε, αἱ πρότερον ἐκ ἔσαι, καὶ ποταμοί, καὶ
 ἄλλαι πηγαὶ ὑπὸ τῆς κινήσεως ἀνοιχθεῖσαι· πολλὰ δὲ καὶ ἡφανίσθησαν.
 Circa Arameam Phrygiæ, temporibus Mithridatici belli, post terræ
 motum, in ea regione lacus erupisse, ubi antea nulli fuerant, itemque
 fluvios ac fontes terræ concussu reclusos, multos vero, qui prius ex-
 tabant, evanuisse. Idem.

5. ἡ δὲ Φάρος] De Pharo et Tyro suis locis. Ovidius Meta-
 morph. xv. vers. 287.

Fluctibus ambitæ fuerant Antissa, Pharosque,

Et Phænissa Tyros, quarum nunc insula nulla est. Idem.

13. εἴ ποτε διασῆς ὁ ἰσθμός] Διασθῆναι dicuntur quæ discessionem
 five hiatus faciunt. Apollodorus, libro primo c. 7. §. 2. de
 diluvio Deucalionis, Τότε δὲ καὶ τὰ κατὰ Θεσσαλίαν ὄρη διέσθη.

Tunc, inquit, dirempti sunt montes Thessalici, Ossa scilicet ab
 Olympo. Seneca N. Q. vi. c. 25. *Si velis credere, aiunt ali-
 quando Ossa Olympo cōβασσῆ: deinde terrarum motu recessisse.* At
 Apollodori interpreti, viro alioquin docto, multum illi montes
 debent, per quem facti sunt diluvii immunes. Idem.

21. τὸν τε Πειραῖα νησιάζοντα πρότερον] Plinius libro 11. c. 85.
 auctor est Piræeum aliquando quinque millium passuum inter-
 vallo abfuisse a portu Atheniensium: postea autem maris recessu
 continenti fuisse adiectum. Vide Suidam in Ἐμδαρός εἰμι. Notabis
 analogiam vocis νησιάζειν, pro νησίζειν. Sic παρρησιάζειν et πα-
 ρωνυμιάζειν, aliaque id genus. Idem.

22. πέραν τῆς Ἀκτῆς] Vide initium libri noni. Idem.

Ibid. ὅπως φασὶν ὀνομασθῆναι] Ἀπὸ τῆς διαπερῆν inquirunt Gram-
 matici: malim, ἀπὸ τῆς περαίας. Idem.

23. ὁ Λευκάς] Vide librum decimum. Idem.

26. Νήρικον] Νήρικον habuit noster codex. Sed reposui Νήρικον.
 Sic enim et Aldus legit, et Eustath. in Homero. Idem apud
 Dionysium annotavit Lupercum quendam antiquum Neritum
 scribere, quo nomine etiam in Ithaca sit mons. Sed haud dubie
 lectionem per x præfert: fortassis hinc etiam Locri Naricii
 prodierunt. Insula ante Syracusas ea hic innuitur, quam supra
 vocavit Ortygiam. Quod ne videar temere suspicari, ipsum te
 remitto ad primam Odam Nemeorum Pindari, et quæ ibi a
 Scholiasta sunt annotata, citatis etiam ex Ibyco quanquam
 mutilis versibus. Xyland.

29. ἐπὶ τῆς πρὸς Συρακούσας νήσου] Nasum vocant, quæ prius
 Ortygia fuit appellata, vide ad librum sextum. Casaub.

ἄλγιοιαν, ἢ κατὰ φευσιν τ' τόπων κατὰ τὸ μυθώδες.
 τῆτο μὲν δὴ ^a ἄσαφές ἐν, ^b ἔω ἐν κοινῷ σκοπεῖν. ἢ ᾧ
^c Ἀντισσα νῆσος ἦν πρότερον, ὡς ^d Μύρσιλος φησι, ^e ἢ
 Λέσβος καλεμένης πρότερον ^f Ἰωνίς. ^g καὶ πάλιν νῆσον
^h Ἀντισσαν καλεῖσθαι συνέβη. οὖν δὲ τῆς Λέσβου πόλις
 ἐστίν. οἱ δὲ καὶ τὴν Λέσβον τῆς Ἰδῆς ἀπερρώγηναι πε-
 πτεύχασιν. κατὰ περ τὴν Προχύτην, καὶ ⁱ Πιθηκῶσαν
 τῆς Μισσηνῆς, τὰς δὲ ^k Καπρέας τῆς Ἀθηναίης, τὴν
 Σικελίαν δὲ ^l Ῥηγίνης, ^m ἢ Ὀσσαν δὲ τῆς Ὀλύμπου.
ⁿ Γερόνασι δὲ καὶ ^o ὧς ταῦτα ποιεῖται μεταβολαί.
 Καὶ ὁ Λάδων δὲ ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπέχοντι ποτὶ τὸ ρεῖμα.
 Δῆρις δὲ τὰς ^p Ραγάδας, τὰς κατὰ ^q Μηδίαν, ὀνο-
 μαζομένη φησιν ὑπὸ σεισμῶν βραγείσης ^r ὧς τὰς Κασ-
 πίας πύλας γῆς, ὥστε ἀνατραπῆναι πόλεις συχνὰς, καὶ
 κόμας, καὶ ποταμὸς ποικίλας μεταβολὰς δεξαομένη. ^s
^t Ἰων δὲ περὶ τῆς Εὐβοίας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυρεῖς.
 Εὐβοΐδα μὲν γὰρ λεπτὸς Εὐρίπης κλύδων
^u Βοιωτίας ἐχώρισεν ἀκτῆς, ἐκτέμνων
 πρὸς Κρήτα πορθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ ^v Καλατιανὸς τὰς κατ' ὄλιον ^w Ἑλ-
 λάδα ^x ποτὶ γενομένους σεισμὸς διηγέμενος, τῶν τε
 Λιχάδων νήσων, καὶ τῆς Κιναίης τὰ πολλὰ καταδύναται
 φησὶ, τὰ τε θερμὰ τὰ ἐν ^y Αἰδηψῷ, καὶ Θερμοπύλαις
 ὅτι τρεῖς ἡμέρας ὅτιον ἔχοντα πάλιν ῥῆναι. τὰ δ' ἐν

causa accipi, quam ignorationem aut fabulosa de
 locis mendacia poetæ adscribere: verum hoc, ut
 incertum, in medio relinquo. Antissa insula pri-
 dem fuit, ut Myrsilus ait, quod tum Lesbi no-
 men Issa esset, ita appellata: nunc eadem urbs
 est Lesbi. Sunt qui Lesbum ab Ida abruptam
 credunt, ut Prochyta et Pithecusam a Miseno,
 Capreas ab Athenæo, a Regio Siciliam, Offam
 ab Olympo. Præter huiusmodi mutationes La-
 don quoque Arcadiæ fluvius fluxum aliquando
 suum inhibuit. Et Duris Rhagades, quæ in Me-
 dia sunt, nomen inde habere ait, quod terræ moti-
 bus rupta fuerit terra apud Caspias portas, com-
 pluresque everse urbes et pagi, ac fluviorum va-
 riæ inciderint mutationes. De Eubœa quoque
 Ion sic in Omphale:

*Eubœa rura fluvius Euripi levis
 Bœotia ætæ finibus abscedit, fretum
 Cretense versus. —*

Demetrius porro Calatianus terræmotus, qui ab
 antiquis temporibus per Græciam totam accide-
 runt, enumerans, Lichadum insularum et Cenæi
 multas partes demersas narrat, et thermas, quæ
 sunt Ædepsi, atque in Thermopylis, per triduum
 retentas, rursus fluxisse, ita quidem ut Ædepsi-

^a ἀμφισθενήσιμον Par. 5. ^b ἔω deest Bre. Mosc. deerat Med. 1. additum postea. Par. 5. habet ἀφείδω. ^c Med. 2. videtur
 habere Μυρσίλος ex correct. ^d Forte; τῆς γὰρ Λέσβου, mutata distinctione. Marg. Cas. Λέσβου Par. 3. ^e Ἰωνίς Par. 1. Eion.
 Esc. Mosc. et Par. 2. et in textu. ^f Ἰωνίς Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Ἰδῆς Par. 5. ^g ὅθεν καὶ Par. 2. ^h Πιθηκῶσαν
 Par. 2. et Πιθηκῶσαν alia manu supra. Πιθηκῶσαν Esc. Mosc. ⁱ Καπρέας Par. 1. ^j Γερόνασι δὲ, ad usque μεταβολαί inclusive,
 defunt Par. 5. ^k Interpres παρὰ πάντα Marg. Cas. Placet παρὰ sed non πάντα. Nil tamen mutandum. V. ^l Ραγάδας
 Med. 1. et Med. 2. sed postea corrigitur. ^m Μηδίαν Par. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. sed Par. 2. habet Μηδίαν alia manu supra.
ⁿ Ἰωνες περὶ ex correct. Med. 2. ^o Ὀμφάλῃ Σατυρεῖς Par. 5. recte. V. Σατυρεῖς Med. 1. Gron. ^p Βοιωτίας ἀκτῆς ἐχώρισεν Par. 3.
 Med. 1. Mosc. ἀκτῆς ἐχώρισεν Med. 2. ἀκτῆς ἐχώρισεν Par. 5. ^q Καλατιανὸς Par. 5. Med. 1. 2. Καλατιανὸς Bre. ^r γενομένους ποτὶ
 Par. 3. 5. Med. 1. ^s Ἑδελψῷ et hic et mox infra Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. Eion. Mosc. ἢ in ε, et αἰ in ε mutatum a Græcis
 recentioribus centies vidi in codd. error est, non varia lectio. V.

2. ἔω ἐν κοινῷ σκοπεῖν] Sic loquitur Aristoteles Μετὰ τὰ φυσικὰ
 lib. pri. τὴν μὲν τοῖ γε μέδεξιν ἢ τὴν μίμησιν ἥτις ἀν εἰν τῶν εἰδῶν,
 ἀφῆσεν ἐν κοινῷ ζητεῖν. Casaub.

Ibid. ἢ δὲ Ἀντισσα] Ovid. Met. xv. 287. ut modo retulimus,
 Fluctibus ambitæ fuerant Antissa. — Idem.

3. ὡς Μύρσιλος] Μύρσιλος reposui pro Μυρσίλος. Nam auc-
 toris hujus Lesbica a multis citantur scriptoribus. Et pro Ἰωνίς
 restitui Ἰωνίς: nam et ratio vocabuli Antissa ostendebat ita
 legendum esse, et Eustathius disertè docet Lesbum ab urbe Issa
 fuisse Issam aliquando dictam, citato ad hoc Lycophrone teste.
 In Dionysium, et in Iliad. π'. ad versum 129. non multo post.
 Xyland.

Ibid. ἢ Λέσβος καλεμένης πρότερον Ἰωνίς] Lycophron. ver. 219.
 ὧς μὴ σε Κάδμος ὦφελ' ἐν περιρρύτῳ
 Ἰση φυτεύσαι. — Casaub.

7. κατὰ περ τὴν Προχύτην] De his lib. vi. ubi de Rhegio.
 Libro autem quinto Prochyta dicitur esse ἀπὸσπασμα Pithec-
 farum. De Ladone ad octavum, ubi res pluribus narratur.
 Idem.

12. Δῆρις δὲ τὰς Ραγάδας] Duridem Samium opinor intelligit,
 celebrem historiographum, cujus præter alios etiam M. Tullius
 meminit in Epistolis ad Attic. lib. vi. Ep. 1. Vixit patriæ suæ
 tyrannus Theophrasto Athenis docente: quem Duridis frater
 Lynceus, qui et ipse multa scripserat, audivit: auctor Athenæus.
 De Rhagadibus vide Stephanum, et infra lib. xi. Idem.

Ibid.] Ragas in Media vetus est civitatis nomen, ideoque
 non a Græco derivatur. Alexander ibi exercitum refecit quin-
 que dies. Vide Arrianum. Cum autem Macedones hanc resti-
 tuissent, nomen mutaverunt in Europam. Bochartus Ragas a
 Ragau filio Phaleg. deducit. F.

13. περὶ τὰς Κασπίας πύλας] Vetus lectio semper Κασπίους.
 Casaub.

16. ἐν Ὀμφάλῃ] Nomen est tragœdiæ ab Ione Chio scriptæ,
 quam citat Athenæus libro sexto et alibi, vox autem Σατυρεῖς
 quid sibi velit, non assequor, nisi forte Omphale Satyrica titulus
 fuit tragœdiæ, interim omisi in versione. Secundus versus ante
 legebatur,

Βοιωτίας ἀκτῆς ἐχώρισεν ἐκτέμνων. Ego leges carminis in emen-

dando sum secutus. De Lichadibus Strabo lib. 9. p. 652. Edit.
 Amst. Cenæum est Eubœæ promontorium. Αἰδηψῷ autem repo-
 sui pro Ἑδελψῷ, Stephanum secutus, ut suo loco dicitur. Et mox
 pro κύματά τε restitui quod cogebat constructio κύμα τε. Neque
 veritus sum pro Κάεφην scribere Σκάρφην, nullam enim urbem in-
 venio Carphen, sed Scarphe itidem ut Thronium urbs est Locro-
 rum, ab Homero adeo utraque refertur: sed versus hic, Iliad. β'.
 533. Τάρφην τε, Θρόνιον τε, Βοαγρίης ἀμφὶ ρέεθρα,
 facit, ut quia Τάρφην uni cum Thronio referatur, fortassis hic
 quoque Τάρφην aliquis legendum possit putare. Ego tamen Σκάρ-
 φην malim, tum quia nobilior est, tum quia πρὸς Σκάρφην facilius
 in πρὸς Κάεφην potuit mutari, altero σ. ob alterius concurrum
 omisso. Accedit quod Eustathius Scarphen Thermopylis vici-
 nam facit mox. Xyland.

Ibid. ἐν Ὀμφάλῃ Σατυρεῖς] Legendum videtur Σατυρικῇ, vel
 Σατυρικῷ, videlicet δράματι. Diogenes enim Laertius fabulæ cu-
 jusdam meminit cui titulus Omphale Satyrica: quam ille Achæo
 non Ioni tribuit, et ita Athenæus lib. xi. c. 5. Ἀχαιοὶ δ' ὁ τρα-
 γικός ἐν Ὀμφάλῃ καὶ αὐτὸς περὶ γεγραμμένου ποτηρίου ποιεῖ τοὺς Σατύ-
 ρους τὰδε λέγοντας, Achæus tragicus in Omphale de literato poculo
 Satyros hæc dicentes fingit. Scripserat et Ion Omphalen: eam-
 que Satyricam, ut quidem puto. Porro quid sit apud tragicos
 fabula Satyrica, tum e veteribus Grammaticis notum esse potest,
 tum e summi viri Cæsaris Scaligeri libris De Poetice. Casaub.

Ibid. ἐν Ὀμφάλῃ Σατυρεῖς] Richardus Bentleius in eruditissima
 ad virum clariss. Joannem Millium epistola, subjecta Joannis
 Malalæ Historiæ Chronicæ, p. 57. eleganter hoc modo refingit
 locum.

Ἰων δὲ περὶ τῆς Εὐβοίας φησὶν ἐν Ὀμφάλῃ Σατυρεῖς

Εὐβοΐδα μὲν γὰρ λεπτὸς Εὐρίπης κλύδων

Βοιωτίας ἐχώρισεν ἀκτῆς ἐκτέμνων

Προβλήται πορθμόν, &c. Vide ipsum Bentleium. Anon.

18. ἀκτῆς, ἐκτέμνων] Ἐκτέμνων. Casaub.

19. πρὸς Κρήτα πορθμόν] Locum hunc depravatum esse mo-

nere possum, emendare non possum sine ope codicum. Idem.

21. τῶν τε Λιχάδων νήσων] Lichades insulæ vocantur tres illæ

parvæ, quæ ante Cenæum Eubœæ promontorium sitæ sunt: de

quibus libro ix. p. 652. Edit. Amst. Ibi et de Ædepsi, de Oreο,

de Echino ac Phalacro, et reliquis hic nominatis locis. Idem.

3. Ἐχίνο

næ aliis eruperint fontibus. Orei murum maritimum et domos ad DCC. corruisse, Echini et Heracleæ Trachiniæ magnam concidisse partem, Phalarnum funditus everfam. Similia evenisse Lariensibus et Larissæis: Scarphiam e fundamentis subrutam, et demerfos homines MDCC. non pauciores, Throniorum dimidiam partem horum, et amplius. Fluctum excitatum trifariam, cujus una pars ad Tarphen et Thronium delata, altera ad Thermopylas, tertia in campum usque ad Daphnuntem Phocidis: fontes fluminum per aliquot dies fuisse ficcatos. Sperchium alveo mutato vias reddidisse navigabiles. Boagrium per aliam decurrisse convallem. Alopes, Cyni, et Opuntis multas partes læfas. Oeum autem castellum, quod supra urbem situm fuit, totum eversum: partem muri Elateæ concidisse. Et apud Algonum, cum Thesmophoria agerentur, xxv. virgines in turrim in portu sitam spectandi causa accurrisse, ac ruina turris in mare decidisse. Ferunt et Atalantam, quæ est juxta Eubœam, ruptura accidente, mediam navibus perviam redactam: campos quosdam ad xx. etiam stadia usque inundatos, et triremem quandam e navali ablatam supra muros decidisse. His mutationes addantur peregrinationes gentium consecutæ, ad majorem admirationis vacuitatem parandam: quam, quia stupore ac perturbationibus liberat, valde prædica- vit Democritus, alijque Philosophi. Ut quod Iberi occidentales in loca ultra Pontum et Colchi-

Αἰθιοπῶν καὶ καθ' ἐτέρας ἀναρράγῃναι πηγὰς. Ὡς δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τείχος, καὶ τὰ οἰκίων περὶ ἐπακοσίας συμπεσεῖν. Ἐχίνε τε καὶ Φαλάρνε, καὶ Ἡρακλείας τὴν Τραχίνοσ, τῶν μὲν πολὺ μέρος πεσεῖν. Φαλάρνε δὲ καὶ ἡ ἐξ ἐδάφους ἀνατραπῆναι τὸ κτίσμα. Ὡς ἀπλήσια δὲ συμβῆναι καὶ Λαριεῦσι, καὶ Λαρισσαίοις, καὶ Σκαρφίαν ἐκ θεμελίων ἀναρρίφῃναι, καὶ καταδύναι σώματα χιλίων καὶ ἐπακοσίων ἐκ ἐλάττω, Ἰθρονίους δ' ὑπὲρ ἡμῶν τέτων. κύμα τε ἐξαρθὲν τριχῇ, τὸ μὲν πρὸς Σκαρφήν ἐνεχθῆναι, καὶ Θρόνιον τὸ δὲ πρὸς Θερμοπύλας. ἄλλο δὲ εἰς τὸ πεδίον, ἕως τῆς Φωκικῆς Δαφνῆντος. πηγὰς τε ποταμῶν ξηρανθῆναι πρὸς ἡμέρας πινάς. τὸν δὲ Σπερχεῖον ἀλλάξαι τὸ ρεῖθρον, καὶ ποιεῖν τὰς ὁδὸς πλωτάς. τὸν δὲ Βοάγριον καὶ ἄλλης ἐνεχθῆναι φάραγος. καὶ Ἀλόπης δὲ, καὶ Κύνε, καὶ Ὀπέντος πολλὰ καταβλασθῆναι μέρη. Οἶον δὲ τὸ ὑπερκεῖμενον φέρειον πᾶν ἀνατραπῆναι. Ἐλατείας δὲ τῆς τείχεος καταρράγῃναι μέρος. περὶ δὲ Ἀλγωνον θεομοφορέων ὄντων, πέντε καὶ εἴκοσι παρθένους ἀναδραμέσας εἰς πύργον τῶν ἐλλιμενίων καὶ θῆαν, πεσόντος τῆς πύργου, πεσεῖν καὶ αὐτὰς εἰς τὴν θάλασσαν. λέγουσι δὲ καὶ τῆς Ἀταλάντης τὴν πρὸς Εὐβοίαν, τὰ μέσα ῥήγματος γενομένης διάπλουον δὲ ξάσθαι μεταξὺ, καὶ τῶν πεδίων ἓνα καὶ μέχρι εἴκοσι σταδίων ὀγκυλῶσθαι, καὶ τριήρη πινὰ ἐκ τῆς νεωρίδων ἐξαίρεθῆσαν ὑπερπεσεῖν τῆς τείχεος. Προσιθέασι δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μεταστάσεων μεταβολὰς, ἐπὶ πλεον τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν κατασκευάζειν ἐγέλονται, ἣν ὕμνῃ Δημόκριτος, καὶ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι πάντες. Ὡς λέγεται δὲ τὸ ἀγαμέμνι, καὶ ἀταράχῳ, καὶ ἀνεκπλήκτῳ. Οἶον Ἰβήρων μὲν τῶν ἐσπερίων εἰς τὰς

^a Ὡς αἰὲ Med. 1. Ὡς αἰὲ, et Ὡς αἰὲ, et Ὡς αἰὲ Par. 3. ^b περὶ ἄλῃα manu supra Par. 2. ^c τε deest Par. 1. ^d Φαλάρνε Par. 2. 3. 5. Bre. Mosc. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet Φαλάρνε alia manu supra. ^e Φαλάρνε Par. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. Φαλάρνε Par. 5. ^f ἀνατραπῆναι Par. 2. 5. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet ἀνατραπῆναι alia manu supra. ^g παραπλήσια δὲ &c. ad usque Λαρισσαίοις inclusive, defunt Par. 5. ^h Λαρισσαίοις Par. 3. et ex correct. Med. 1. ⁱ Σκαρφίαν Par. 1. 2. bene. V. Σκαρφίαν δ' Par. 5. Med. 1. ^k καταβῆναι Par. 1. ^l Θρόνιον Par. 5. ^m πρὸς Σκαρφήν Par. 2. Med. 1. 2. sed Par. 2. habet πρὸς Σ. alia manu supra. ⁿ πλωτάς τὰς ὁδὸς Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^o φάραγος ex correct. Med. 1. 2. ^p Ἀλόπης Par. 5. ^q μέρη. Οἶον &c. ad usque ἀνατραπῆναι inclusive, defunt Par. 5. ^r Ἐλατείας Med. 1. ^s περὶ δὲ &c. ad usque τὴν θάλασσαν inclusive, defunt Par. 5. ^t ἐλλιμενίων ex correct. Med. 1. ἐλλιμενίων ex correct. Med. 2. ^u καὶ τριήρη &c. ad usque τείχεος inclusive, defunt Par. 5. ^v νεωρίων Par. 1. Eton. νεωρίων Par. 2. sed vetus lector notavit supra. ^w καὶ τριήρη &c. ad usque τείχεος inclusive, defunt Par. 5. ^x ἐξαίρεθῆσαν Eton. ἐξαίρεθῆσαν ex correct. Med. 1. ^y μεταστάσεων Par. 1. et in textu, et in margine, Par. 2. tantum in margine. μεταστάσεων Eton. et ex correct. Med. 1. 2. ^z ἀταράχον, καὶ τὸ ἀνεκπλήκτον Par. 5. ἀνεκπλήκτῳ Par. 1.

3. Ἐχίνε τε καὶ Φαλάρνε] Scribo Φαλάρνε ex libro nono, p. 664. Edit. Amst. aut potius Φαλάρνε, cum veteribus codicibus, quam lectionem confirmat Stephanus. Casaub.

17. Οἶον δὲ τὸ φέρειον] Secutus sum interpretem, qui legisse Οἶον videtur, et proprium nomen agnovisse, et ut ipse quoque suspicer, particulæ δὲ τὸ faciunt modo recte legatur οἶον: nam scio solum, unicum, significari hac voce, sed Straboni: οἶον autem huc non quadrat: quod tamen re dubia nolui expungere. Algonum porro quid sit urbis, dicat, qui cognovit. Ἐλλιμενίων, recte puto me posuisse pro Ἰλλιμενίων, quod nihil significat. Mimenios enim, quos interpretes habet, Utopienfes puto esse. Xyland.

19. Περὶ δὲ Ἀλγωνον] Legas Ἀλπωνον. Vide Steph. Byzant. voce Ἀλπωνος. M.

22. Ἀταλάντης τῆς πρὸς Εὐβοίαν] Atalantæ duæ fuerunt parvæ insulæ: altera Pfythalæ et Piræo vicina, altera in ea Euripi parte, quæ Opuntem dividit ab Eubœa, quæ in Ptolemæi tabulis male notatur. Sed de Atalanta plura ad librum nonum. Casaub.

26. Προσιθέασι δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μεταστάσεων μεταβολὰς] In sequentibus libris rerum quam plurimarum continetur narratio, quæ et miræ videri, et non facile credi possint: sunt autem hæ duorum generum; vel enim ad ipsam terræ formam, vel ad ejus incolæ pertinent, utrisque πρὶν κατασκευάζειν hac digressionem voluit; de illis hæcenus: nunc de his agit. Idem.

29. ἣν ὕμνῃ Δημόκριτος] Democritus τὸ τέλος, dicebat esse τὴν εὐδυνμίαν securitatem, ut Cicero interpretatur, et animi tranquillitatem. Ait autem ὕμνῃ quia mirificis laudibus hæc εὐδυνμία a Democrito commendabatur: quam etiam et ἀκακίαν, five ἀταραξίαν, (ut alii apud Ciceronem ad Fam. xv. ep. 19. legunt), εὐεσῶν et ἀδαμύβην, nec non σοφίαν ἀδαμύβον, et aliis multis nominibus, inquit Laërtius, appellabat: non secus ac solent poëtæ Deos in hymnis πολυνώνιμους appellare, ac multis nominibus insignire. Vide et Clementem στοιματ. libro secundo. Idem.

Ibid. καὶ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι πάντες] Atqui Plato philosophis hoc πάθος vehementer convenire ait, τὸ θανάτῳ, neque aliam philosophiæ fuisse ἀρχὴν quam hanc. Præceptorem sequitur Aristoteles, διὰ τὸ θανάτῳ, ait, οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν. Non igitur omnibus philosophis probatur ista ἀδυναμία, et nihil admirari: facilis responsio. Ἀδυναμία duplex est, ut et causa unde illa oritur est duplex. Nam vel ab animo proficiscitur ignavo, qui res omnes parvas magnas suffrague deque habeat, nec oculos unquam ad τὰ μεγάλα τῶ Θεοῦ adjecerit: vel ab eo, cui rerum causæ sunt cognitæ, et cui exemplorum copia instructo, nihil ξέον est aut novum: illa pecudis est, non hominis: hæc philosophi propria, et ejus, qui felix potuit rerum cognoscere causas. De hac loquitur Aristoteles Metaphys. lib. primo cap. secundo extremo. Idem.

31. Οἶον Ἰβήρων μὲν τῶν ἐσπερίων] Ait diferte Iberes Asiaticos

ὑπὲρ τῆς Πόντου, καὶ τῆς Κολχίδος τόπους^a μετακισ-
μένων, ^b ὅς Χοαράξης, ὅς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ
τῆς Ἀρμενίας^c ὀρίζει. Κύρος δὲ μάλλον, καὶ τὰ ὄρη
τὰ Μοακὰ. Αἰγυπτίων δ' εἰς τε Αἰθίοπας καὶ Κόλ-
χας. Ἐνεπὶν δ' ἐκ Παφλαγονίας, ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν⁵
ἄπερ καὶ ὅτι τῶν Ἑλληνικῶν ἐθνῶν συνέβη, Ἰώνων^d τε
καὶ Δωριέων, καὶ Ἀχαιῶν, καὶ Αἰολέων^e καὶ Αἰνείανες
οἱ νῦν Αἰτωλοῖς ὁμοιοί, περὶ τὸ Δάτιον ὄκουν, καὶ τὴν
Ὀσσάν μετὰ^f Περαιβῶν^g καὶ αὐτοὶ δὲ^h Περαιβοὶ με-
τανάσσει πνέες. ⁱ Πλήρης δὲ ἐστὶ τῶν τοιούτων παρὰ δειγ-
μάτων ἢ νῦν ἐνεστῶσα πραγματεία. πινὰ μὲν οὖν καὶ
πρόχειρα τοῖς πολλοῖς^j εἰσὶν. αἱ δὲ τῶν Καρῶν, καὶ Τρή-
ρων, καὶ Τεύκρων μεταναστάσεις, καὶ Γαλατῶν, ὅμῃ^k ἢ
καὶ τῶν ἡγεμόνων οἱ^l ὅτι πολὺ ἐκτοπισμοί, ^m Μάδνός
τε τῆς Σκυθικοῦ, καὶⁿ Τεαρκῶ τῆς Αἰθίοπος, καὶ Κώβης¹⁵
τῆς Τρωῆς, καὶ Σεσώστριος καὶ Ψαμμιτίχης τῆς Αἰγυπ-
τίων, καὶ Περσῶν τῶν ἀπὸ Κύρου μέχρι Ξέρξεως, οὐχ
ὁμοίως ἐν ἐτοίμῳ πᾶσιν εἰσὶν. οἱ τε Κιμμέριοι, οὓς καὶ
^p Τρήρωνας ὀνομάζουσιν, ἢ ἐκείνων πῖ ἔθνος, πολλὰκις
ἐπέδραμον τὰ δεξιὰ μέρη τῆς Πόντου, καὶ τὰ συνεχῆ²⁰
^q αὐτοῖς, ἢ ποτὲ μὲν ὅτι Παφλαγονίας, ποτὲ δὲ καὶ
Φρύγας^r ἐμβαλόντες. ἠνίκα Μίδαν^s αἶμα π ταύρου
πίοντα φασὶν ἀπελθεῖν εἰς τὸ χρεῶν. Λύγδαμης δὲ
τῆς αὐτῆς ἄγων, μέχρι^t Λυδίας καὶ Ἰωνίας ἦλθε, καὶ
Σάρδεϊς εἶλεν. ἐν Κιλικίᾳ δὲ διεφάρη^u πολλὰκις^v ἢ²⁵

dem commigrarunt, quos Choaraxes, ut ait Apol-
lodus, ab Armenia separat: verius autem Cyrus,
et Moschici montes: Ægyptii in Æthiopiam et
ad Colchos: Heneti e Paphlagonia ad Adriam.
Quæ eadem Græcis quoque evenerunt gentibus,
Ionibus, Doribus, Achæis, Æolibus: et Æneanes
Ætolis nunc finitimi, ad Dacium habitaverunt et
Offam inter Perrhæbos: sed et ipsi Perrhæbi pere-
grini sunt. Atque nostrum institutum refertum
est hujusmodi exemplis. Quædam horum in
promptu sunt omnibus. Migrationes autem Ca-
rum, Trerum, Teucrorum, Galatarum, ducum-
que longinquæ peregrinationes, Madyis Scythæ,
Tearco Æthiopis, Cobi Trois, Sefostris ac Pfam-
mitichi Ægyptiorum, Persarum a Cyro usque ad
Xerxem, non itidem omnibus notæ sunt. Ac
Cimmerii, quos et Trerones appellant, aut quæ-
dam eorum natio, sæpe incursiones fecerunt in
dextram Ponti partem, et iis contigua, modo in
Paphlagoniam, alias in Phrygiam irrumpentes:
quando etiam Midas tauri poto sanguine obiit:
Lygdamis vero suos ducens usque ad Lydiam et
Ioniam est progressus, ac Sardes cepit, periit in
Cilicia. Sæpe autem Cimmerii et Treres hujus-

^a μετακισμένους Par. 2. 3. Bre. Mosc. fed Par. 2. habet ... ἐνὶ ἑνὶ alia manu supra. ^b ὅς Χ' ὁ Ἀράξης Gron. ὅς ἐχ' ὁ Ἀράξης Par. 5.
fed rectius Casaubonus ὅς καὶ ὁ Ἀράξης V. ^c ὅν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Gron. Bre. Mosc. ^d ὀρίζειν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.
Gron. Bre. Mosc. ^e τε deest Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. ^f Περραιβῶν Par. 1. 2. Esc. Mosc. bene. V. Περσεῶν Par. 3. Med. 1.
^g Περραιβοὶ Par. 1. 2. Mosc. Περσεῖοι Par. 3. Med. 1. ^h Πλήρης δὲ εἰσὶ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων αἱ ἱστορίαι Par. 5. ⁱ εἰσὶν Par. 5.
recte. V. ^k πολλοὶ ex correct. Med. 2. ^l Ad Μάδνους Par. 1. notat in marg. Κιμμερίων ἢ βασιλεῖς. ^m Τεαρκῶ Par. 3.
ⁿ Τρωῆς Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc. Med. 1. fed Par. 1. Esc. Mosc. habent ... ἢ supra ω. Τρηρῶν Par. 5. Τρωῆς Med. 2. fed postea
corrigitur. ^o καὶ Περσῶν, &c. ad usque Ξέρξεως inclusive, defunt Par. 5. ^p Τρήρας Par. 1. 5. bene. V. Par. 2. habet Τρήρας
alia manu supra; et in marg. hæc notat — Κιμμέριοι οἱ καὶ Τρήρες ὀνομάζονται. ^q αὐτῆς ex correct. Med. 2. ^r τὸν bis Med. 1.
Eton. ^s ἐμβαλόντες Par. 2. ^t αἶμα ταύρου Par. 5. Esc. Mosc. αἶματι Med. 2. et ex correct. αἶμα ταύρου. ^u Sic legit Par. 1.
fed videtur habere αὐτῆς infra, eadem manu. ^v διὰς Par. 3. et ex correct. Med. 1.

ab Iberis occidentalibus esse profectos. Fallitur igitur vir eru-
ditus qui unum Priscianum hujus sententiæ auctorem agnoscit:
quod miror ei viro excidisse. Dionysius v. 697.

Τῶ δ' ἐπιναιετάσιν ἐωδιὸν ἔθνος Ἰβήρων,
Οἱ ποτε Πυρρήνην ἐπ' ἀντολίην ἀφίκοντο.
In eo autem habitant orientalis gens Iberorum,
Qui olim e Pyrene ad orientem venerunt.

Appianus refert, quosdam existimasse Iberes Asiaticos Europæ-
orum προγόνους fuisse: quosdam contra ἀποίκους: alios vero, so-
lum ὁμωμένους: quorum sententiæ ut accedam faciunt quæ
subdit, ἔθος γὰρ ἔδεν ἢ ὁμοίον ἢ γλῶσσαν. Et Strabo ipse ab horum
sententia non ita fuit alienus, ut ex libro xi. constat. Casaub.

2. οὓς Χοαράξης, ὅς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ὀρίζει.]
Prava lectio. Scripserat Strabo, οὓς καὶ ὁ Ἀράξης. Non finit nos
dubitanter hoc affirmare initium libri xi. Vide tabulam Asiæ
Ptolemæicam III. Idem.

Ibid. οὓς Χοαράξης.] Confer MS. Par. 5. lectionem; et Ca-
sauboni conjectura felix valde firmatur. Cod. Gron. habet οὓς
χ' ὁ Ἀράξης ὅν φησιν Ἀπολλόδωρος ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ὀρίζειν, quod ad-
huc melius. F.

4. εἰς τε Αἰθίοπας.] Intelligit quas paulo post appellat
Αἰγυπτίων νήσους in Æthiopia. Colchos autem ab Ægyptiis tra-
here originem omnes veteres sunt opinati: quam vere, alias
viderimus. Casaub.

5. Ἐνεπὶν δ' ἐκ Παφλαγονίας.] Ex aliorum loquitur sententia.
Ipse lib. iv. ait se aliter sentire de Venetorum origine. Idem.

7. καὶ Αἰνείανες, οἱ νῦν Αἰτωλοῖς ὁμοιοί, περὶ τὸ ΔΑΤΙΟΝ ὄκουν
καὶ τὴν Ὀσσάν, μετὰ Περαιβῶν.] Omnino reponendum est ΔΑ-
ΤΙΟΝ. Fidem facit ipse Strabo, lib. ix. p. 674. Edit. Amst. ἐν
τῷ ΔΑΤΙΩ πεδίῳ τῆτο δ' ἐστὶ πηλῆσιον τῆς ἀρτί λεχθείσης Περραιβίας
καὶ τῆς Ὀσσης. Erat etiam civitas ejusdem nominis. ΔΑΤΙΟΝ,
πόλις Θεσσαλίας. Stephanus. T.

8. περὶ τὸ Δάτιον.] Videtur esse Δάτον Stephani: apud quem
legendum fortasse, οἷδε, Θεσσαλίας τῆτο φασιν. Casaub.

Ibid.] Δάτον Stephani est urbs in Thracia. Appianus Alex-
and. eandem cum Philippis esse judicat: omnes autem con-
sentiant esse ad Septentrionem Macedoniae positam. Vide etiam
Harpocrat. Lexicon. Ergo Δάτιον μετὰ Περαιβῶν non est Δάτον in
Thracia. Legas igitur Δάτιον, idem est enim cum Δατῶν πεδίῳ,

Perrhæbiæ atque Offæ propinquo. Vide p. 674. Edit. Amst. F.

9. μετὰ Περαιβῶν.] Περαιβῶν reposui pro Περσεῶν. Homerus,
(nam profodiam mirifice orthographiæ constituendæ commo-
dare, notissimum est eruditibus), Iliad. β'. 749.

Τῶ δ' Ἐνιήνης ἔποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοί.
Eustathius ibi docet antiquos duplicato ῥ scripsisse, causamque
citat ex Ἑθνικῶν conditore (quoniam Stephanum de urbibus usur-
pamus, non autem habemus integrum, ut alias docui. Hoc
quidem loco etiam ordo literarum in epitoma Hermolai favet
Eustathio.) quod Æoles cum essent, consonantes consueviscent du-
plicare. Sed et apud Ovid. Metam. lib. xii. v. 173. invenies:
Cænea Perrhæbum, qui facili inclytus Othryn

Incoluit.

Ubi nunc paulo post ἐπ' ἀνίμην legis, scriptum erat ἐπ' ἀνὴν μὲν quod
quale sit, nemo non vidit. Xyland.

15. Τεαρκῶ τῆς Αἰθίοπος.] Hujus meminit etiam libro xv.
Casaub.

Ibid. καὶ Τεαρκῶ τοῦ Αἰθίοπος, καὶ Κώβης τῆς Τρωῆς.] Tearco
Æthiopis, Cobi Trois. Hunc Τεαρκῶ non dubito, quin sit idem,
qui Hebraeis Tirhaca dicitur: viris vero septuaginta Tharaca
Θάρακα vocatur rex Æthiopis lib. Regum iv. cap. 19. Quod ad
verba, quæ hoc loco sequuntur, Κώβης τῆς Τρωῆς, legendum τῆς
Τρήρας, ut ex sequentibus patet eadem pagina. Palm.

Ibid.] Conjecturam Palmerii valde probo. Tirhakah scri-
bitur Hebraice תירחא Tereke. F.

23. Λύγδαμης δὲ τοὺς αὐτῆς.] Lege τοὺς αὐτῆς, scilicet Cimme-
rios. Callimachus de Lygdamide, Hym. in Dian. 252.

— ἐπὶ δὲ στρατὸν ἰππομολῶν
ἠγάγε Κιμμερίων, Ψαμμάδῳ ἴσον, οἱ ῥα παρ' αὐτὸν
Κεκλημένοι ταῖσι βοῶς πόρον Ἰναχίωνης.

— Et insuper exercitum equi mulorum

Adduxit Cimmeriorum, arenarum instar, qui apud ipsum
Adjacentes habitant vacæ Inachiae transitum. Casaub.

24. καὶ Σάρδεϊς εἶλεν.] Videntur et Ephefum cepisse, licet ali-
ter Callimachus. Vide Hesychium. Idem.

Ibid.] Hoc evenit regnante Ardye rege Lydiæ, filio Gygis,
secundum Herodotum, lib. i. c. 15. Sardes, ut scribit, Cim-
merii expugnaverunt, sed non arcem. F.

modi fecerunt incurfiones: ac Treras et Cobum tandem a Madye Cimmeriorum rege expulſos aiunt. Atque hæc dicta ſunt hoc loco, quorum hiftoriæ proprie ad totius terræ ambitum in univerſum pertinent. Referat nunc ſe eo noſtra unde egreſſa eſt oratio, et perfequamur ſequentia. Dixerat Herodotus nullos eſſe Hyperboreos, nam ne Hypernotios quidem eſſe. Id argumentum Eratoſthenes fimile ait eſſe cavillo iſti, quo negantur eſſe qui malis alienis gaudeant, quia non ſint qui bonis alienis gaudeant. Fortaſſis etiam eſſe Hypernotios: nam in Æthiopia et locis adhuc inferioribus non ſpirare Auſtrum. Atqui mirum eſt, cum in quovis climate ventus ſpiret, et ubique is qui flat a meridie Auſter vocetur, eſſe aliquam habitationem huius expertem. Contra enim non modo Æthiopia noſtrum ſentit Auſtrum, ſed et ſuperiores omnes uſque ad æquinoctialem regiones. Quod cum ita ſit, id in Herodoto erat reprehendendum, quod eos exiſtimavit vocari Hyperboreos, apud quos non ſpiret Boreas. Nam

καὶ οἱ Κιμμέριοι, καὶ οἱ Τρήρες ἐπιήσαντο τὰς τοιαύτας ἐφόδους. τὰς δὲ Τρήρας καὶ Κῶδον ὑπὸ Μάδδου τὸ πελευταῖον ἐξελαθῆναι φασι. ^a τῶν Κιμμερίων βασιλείας. ^b Ταῦτα μὲν εἰρήσθω πρὸς ἅπασαν κοινῇ τὴν περίοδον τῇ γῆς ἔχοντα οἰκείαν ἱστορίαν. ^c Ἐπάνειμεν δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἀφ' ὧν παρέβημεν. Τῶν γὰρ Ἡροδότου μὴδέναις ^d ὑπερβορέες εἶναι φήσαντος· μὴδὲ γὰρ ὑπερνοτίες λέγειν αὐτὸν, φησὶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, ^e καὶ ὁμοίαν ὁ Ἐρατοδότης τῷ σοφίσματι τέτρω, εἰ τις λέγει μὴδέναις εἶναι ὅτι χαιρεκάκους· μὴδὲ γὰρ ὅτι χαιραγάθους· κατὰ τὴν τε εἶναι καὶ ὑπερνοτίες· κατὰ γὰρ τὴν Αἰθιοπίαν μὴ ^f ἐπιπνέειν νότον, ἀλλὰ ^g καὶ κατωτέρω. Θαυμαστὸν δ' εἰ καθ' ἕκαστον κλίμα πνέοντος ἀνέμου, καὶ πανταχῶς τῶν ἀπὸ μεσημβρίας νότα πρὸς ἀγρευμένους, ^h ἐπὶ πᾶσι οἰκησὶς ἐν ἣ τῶτο μὴ συμβαίνει. Τὴν ἀντίον γὰρ ὁ μόνον Αἰθιοπία ἔχει αὐτὸν τὸν καθ' ἡμᾶς νότον, ἀλλὰ καὶ ἡ ⁱ ἀνωτέρω πᾶσα μέχρι τῆς ἰσημερινῆς. Εἰ ^j δ' ἄρα, τῶν Ἡροδότου τῶν ἐχρῆν αἰτιάσθαι ὅτι τὰς ^k ὑπερβορέας τέτρες ὑπέλαβε ^l λέγειν, ^m παρ' οἷς

^a τῶν Κιμμερίων βασιλείας defunt Par. 5. ^b ταῦτα τ' οὖν Par. 5. ^c ἐπ' ἀνέμεν Eſc. Moſc. ἐπ' ἀνέμεν Med. 1. 2. ^d ὑπερβορέες Par. 2. Moſc. ſed Par. 2. habet ... ἔτις alia manu ſupra. ^e Lego ἴσθην καὶ ὁμοίαν, aut tollendum τὸ καὶ. Marg. Caſ. ^f πνέειν Par. 3. Med. 1. Bre. Moſc. ^g καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. adeſſe tamen poteſt emphatice, ut καὶ ὁμοίαν ſupra. V. ^h ἀνωτέρω Med. 2. ⁱ δὴ ἄρα Med. 2. ^k ὑπὲρ τέτρες ex correct. Med. 1. ^l γένεσθαι alia manu ſupra Par. 2. ^m παρ' οἷς Med. 2.

5. Ἐπάνειμεν δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς.] Redit ad reliqua libri primi Eratoſthenis. Quæſtio eſt de loco Herodoti, ubi Hyperboreos non eſſe ita negare videtur, quod nulli ſint Hypernotii: in quo dicebat Eratoſthenes peccaſſe Herodotum, tam in ratione diſputandi, quam in re ipſa. In illa, quia non ſequitur ſi nulli ſint Hypernotii, ergo nulli Hyperborei: quemadmodum non ſequitur, ſi nulli ſint ἐπιχαιραγάθοι, ergo nulli erunt ἐπιχαιρεκάκοι. In re præterea peccaſſe eum dicebat: eſſe enim re vera quosdam Hypernotios, hoc eſt ultra illa loca unde flat Notus. Sic Eratoſthenes. Strabo autem ad priorem reprehentionis Eratoſthenis partem nihil reſpondet: in altera docet errare ipſum, ac labi vehementer, cum enim Auſter ab ipſo meridiei cardine cenſeatur ſpirare, fieri non poteſt ut ſit aliqua regio, quæ Auſtro careat, ſitque Auſtro meridionalior. Deinde docet in quo potius reprehendi debuerit Herodotus, in eo nimirum quod vocem a poetis primum conſectam ὑπερβορέοι male acceperit, quum poſſet commodius exponi. Caſaub.

6. Τῶν γὰρ Ἡροδότου μὴδέναις ὑπερβορέες εἶναι φήσαντος· μὴδὲ γὰρ ὑπερνοτίες λεγοίαν, φησὶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ὁμοίαν ὁ Ἐρατοδότης τῷ σοφίσματι τέτρω, εἰ τις λέγει μὴδέναις εἶναι ἐπιχαιρεκάκους· μὴδὲ γὰρ ἐπιχαιραγάθους.] Sententiæ laboranti ſuccurrebat Caſaubonus, legendo ἀπόδειξιν ἴσθην καὶ ὁμοίαν, vel inducendo τὸ καὶ. Malim perſeuerare totam ſic reſingere. Τῶν γὰρ Ἡροδότου μὴδέναις ὑπερβορέες εἶναι φήσαντος· μὴδὲ γὰρ ὑπερνοτίες λεγοίαν φησὶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ὁμοίαν ὁ Ἐρατοδότης τῷ σοφίσματι τέτρω, ε. τ. λ. T.

Ibid. μὴδέναις ὑπερβορέες εἶναι φήσαντος.] Atqui Herodotus lib. iv. c. 36. longe modeſtior: nihil enim affirmat: εἰ δὲ, inquit, εἰς τινες ὑπερβορέοι ἄνθρωποι, εἰς καὶ ὑπερνοτίοι ἄλλοι. Nititur ſententia Herodoti hac ratione. Hyperborei et Hypernotii contrariorum rationem obtinent. Contrariorum autem hæc eſt natura, ut quod ſit unus δεκτικὸν, alterius etiam eſſe poſſit, eſtque hic locus a philoſopho tractatus Topicorum libro ſecundo. Quare ſi ea eſt terræ figura ut ſint aliqui Hyperborei, ergo erunt et Hypernotii. Sed in eo fallebatur Herodotus, quod etſi τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων eſt δεκτικὸν, tamen non eſt neceſſe, ut altero poſito, ponatur et alterum, quod philoſophus ita docet, τῶν ἐναντίων ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι, ἀν' ἑκάτερον ἢ, καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι. Simillima Thucydidis l. i. c. 3. ratio: Homerus, inquit, βαρβάρους ἐκ εἰρηκῆ, διὰ τὸ μὴδ' Ἑλληνᾶς πῶς ἀντίπαλόν εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. Nec tamen barbaros dixit, quod ne Hellenes quidem diſtincti in unum nomen oppoſitum adhuc coaluiſſent. Caſaub.

8. φησὶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ὁμοίαν.] Lego ἴσθην καὶ ὁμοίαν, alioquin τὸ καὶ erit inducendum. (Scriptum fuiſſe videtur, φησὶν ἴσθην, &c.) Idem.

Ibid.] Poſt αὐτὸν ſcribe punctum; τὴν pro pronomine relativo ſume, ut ſexcentis exemplis conſtat; et καὶ redundantis exempla innumera revoca; tunc omnia clara. Mallem tamen τὴν ἀπόδειξιν φησὶν εἶναι καὶ ὁμοίαν, &c. quod clarius, ut ἢν φησι Πυθέας, &c. p. 109. l. 5. Edit. Amſt. V.

9. τῷ σοφίσματι τοῦτω.] Sophiſmatis huius exemplum illuſtre

apud M. Tullium, de natura Deorum libro primo c. 39. Et aiſ, quoniam ſit natura mortalis, immortalẽ etiam eſſe oportere. Iſto modo, quoniam homines mortales ſunt, ſint aliqui immortales: et quoniam naſcuntur in terra, naſcantur et in aqua: et quia ſunt quæ interimant, ſint quæ conſervent. Ariſtoteles quoque, de anima, lib. i. cap. 3. Εἰ φύσει κινεῖται (ἡ ψυχὴ) καὶ βία κινηθεῖν· καὶ εἰ βία καὶ φύσει. Caſaub.

Ibid. εἰ τις λέγει μὴδέναις εἶναι ἐπιχαιρεκάκους.] Non temere hoc exemplo utitur. Nam τὴν ἐπιχαιρεκακίαν ἀνὺπαρκτον εἶναι non defuerunt e veteribus philoſophis qui negarent. Vide Plutarchum περὶ τῶν ἐναντιωμάτων. Idem.

10. μὴδὲ γὰρ ἐπιχαιραγάθους.] Egregia argumentatio: quia ἐπιχαιραγάθος nemo vocatur, ergo nemo eſt ἐπιχαιραγάθος: hoc perinde eſt ac ſi quis diceret, neminem eſſe virtute præditum: quia nemo appellatur virtuoſus, five ἀρεταῖος, ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ut a κακία κακός. Nam ἐν ἀρετῶς recentiorum eſt philoſophorum vox: ſπουδαῖος autem ἀπὸ τῆς ἀρετῆς non dicitur παρωνύμιος. Atqui veriffime docet philoſophus, idque ſæpe repetit, multa eſſe παράγματα, quibus non ſit κείμενον ὄνομα, veritas autem τῶ εἶναι ἢ μὴ non ἀκολουθεῖ τῷ λέγεσθαι, ſed contra. Quis autem dubitat eſſe qui alienis bonis gaudeant? Ait Cyrus apud Xenophontem de Chryſanta, lib. viii. de Inſt. Cyri, ἐπὶ τε τοῖς ἐμοῖς καλοῖς μᾶλλον ἐμοὶ ἀγαλλεται καὶ ἡδεταί. Nunquid ergo potuit Chryſantas dici ἐπιχαιραγάθος? Tam recte ſane quam recte paulo poſt dicitur χαίρων ἐπὶ τοῖς Κύρου ἀγαθοῖς. Cur igitur ἐπιχαιραγάθος nemo vocatur? Quia voce φίλος intelligitur ea vox comprehenſa. Eum enim φίλον alicujus appellamus, qui συνήδεται ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ ἀγαθοῖς, quæ eſt amici deſcriptio apud Xenophontem in Hierone. Idem.

11. κατὰ γοῦν τὴν Αἰθιοπίαν.] Nunc docet quomodo in re ipſa peccavit Eratoſthenes. Idem.

12. ἀλλὰ καὶ κατωτέρω.] In regionibus Septentrioni propioribus. Plinius libro ii. c. 47. refert, ventos auſtros in Ægyptum non penetrare. Sed docet philoſophus, etſi non ſpiret in Ægypto auſter, neque in vicino mari ad navigationem unius diei, in ſuperiori tamen Ægypto, ac regionibus ſupra Memphim manifeſte eum ſentiri: cujus rei cauſa ab eo quaeritur Problem. Sect. xxvi. 47. Vide omnino ejuſdem ſummi viri lib. Meteorolog. ii. cap. 5. Idem.

13. Θαυμαστὸν δὲ.] Reſpondet Eratoſtheni. Idem.

17. Εἰ δ' ἄρα, τῶν Ἡροδότου.] Videtur legendum, Εἰ τι ἄρα τῶν Ἡρ. τοῦτο. Si qua fuit Herodoti culpa, hæc fuit. Idem.

19. παρ' οἷς ὁ βορέας οὐ πνέει.] Quafi dicti eſſent Hyperborei, οἱ ὑπὲρ et ἐπὶ κείναι τῷ βορέα. Pindarus vero etiam apertius hanc nominis huius rationem ſequitur, Olympionicarum Od. iiii.

τῶν μετέπων, ἴδε κακείναι χθόνα,
πνοῖας ὑπὸ σθεν βορέα
ψυχροῦ.

Pausanias autem Ἠλιακ. primo (Lib. v. c. 7.) refert, primum omnium Olenem Lycium dixiſſe eſſe quosdam homines, οἱ ὑπὲρ τὸν ἀνέμων οἰκοῦσι τὸν βορέαν. Idem.

ὁ Βορέας ἔστι πνεῦ· καὶ ὃ εἰ οἱ ποιεῖται μυθικώτερον οὕτω φασίν, ^a οἱ τ' ^b ἐξηγέμενοι· τὸ ὑγιὲς ἀν' ἀκούσαιεν, Ὑπερβορέους τὰς βορειοτάτας ^c φασὶ λέγεσθαι· ὅρος ὅ τῶν μὲ βορείων ὁ ^c πόλος, τῶν δὲ νοτίων ὁ ἰσημερινός, καὶ τῶν ἀνέμων δ' ὁ αὐτὸς ὅρος. Ἐξῆς δὲ λέγει πρὸς ⁵ τὰς φανερώς πεπλασμένα καὶ ἀδύνατα λέγοντας· τὰ μὲν γὰρ ^f ἐν μύθε ὁρήματα, τὰ δ' ἱστορίας· περὶ ὧν οὐκ ἄξιον μεμνηθῆναι, ἐδ' ἐκείνων ἐχρῆν ἐν ὑποθέσει τοιαύτη φλυάρες ^e σκοπεῖν. Ἡ μὲν οὖν πρώτη διέξοδος ^h αὐτῶ τῶν ὑπομνημάτων τοιαύτη.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ πειράται διόρθωσιν τινα ποιῆσθαι τῆς γεωγραφίας, καὶ τὰς ἑαυτῆ λέγειν ὑπολήψεις· πρὸς δὲ πάλιν εἰ ἐστὶ τις ἐπανόρθωσις, πειρατέον προσφέρειν. Τὸ μὲν οὖν τὰς μαθηματικὰς ὑποθέσεις ἀγεῖν, καὶ φυσικὰς, εἰ λέγεται καὶ ὅτι εἰ σφαιροειδῆς ἡ γῆ καθάπερ καὶ ὁ κόσμος, περιοικεῖται, καὶ τ' ἄλλα τὰ τοιαῦτα. Εἰ δὲ τηλικαύτη, ἡλικίην αὐτὸς εἰρηκεν, ⁱ ἔχ' ὁμολογεῖσιν. Οἱ ὕστερον δ' ἐπανέσθιν τὴν ἀναμέτρησιν· ὅμως δὲ πρὸς τὴν σημείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκίσεις ἐκάστας φαινομένων, προσχρῆται τοῖς δια- ²⁰ τήμασιν ἐκείνοις Ἱππάρχος, ὅτι τὰ διὰ Μερῶς, καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ Βορυσθενὲς μεσημβρινῆ ^k μικρὸν παραλλάττειν ^l φήσας παρὰ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ περὶ τῆς οἰκίσεως δ' ἐν τοῖς ἐξῆς διὰ πλειόνων ^m καὶ δεικνύς, ὅτι σφαιροειδῆς καὶ ἡ γῆ σὺν τῇ ὑγρᾷ φύσει, καὶ ὁ ἔρα- ²⁵ νός, ἀλλοτριολογεῖν ἀν' ἀδύνατον· ἀρκεῖ γὰρ τὸ ὅτι μικρόν. Ἐξῆς δὲ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζων φησὶν, ὅτι μὲν Μερῶς ⁿ ὅτι τῆ δὲ αὐτῆς μεσημβρινῆ

tametsi fabulosius poetæ ista dicunt, atque eorum interpretes, id tamen audiendum erat quod est rectius: scilicet Hyperborei, ut aiunt, ii dicuntur, qui maxime sunt omnium septentrionales: porro septentrionalium terminus est pólus, meridionalium æquinoctialis, idemque est ventorum terminus. Secundum hæc Eratosthenes disputat contra eos, qui perspicue falsa et impossibilia dixerunt, sive fabulæ, sive historiæ forma: quæ quidem indigna sunt mentione, neque ipsum in talis tractatione materiæ decebat nugæ referre. Hæc ergo est primi ejus commentariorum explicatio. Secundo libro quandam molitur Geographiæ correctionem, et suas proponit sententias: quibus ipsis an aliqua possit adhiberi emendatio, tentandum est. Id quidem recte dicitur, quod mathematica et physica postulata sint usurpanda: et quod terra per orbem inhabitetur. Siquidem sicut totum universum, ipsa quoque globi habeat figuram, aliaque id genus. Utrum vero ea sit, quam ipse ponit, quantitas, non convenit inter scriptores: posteriores quidem dimensionem ejus laudant: tamen Hipparchus ad annotanda, quæ secundum habitationes diversa in rebus cœlestibus observantur, adhibens ab eo tradita intervalla, in Meroes, Alexandria, et Borysthenis meridiano, eum nonnihil ait a vero deviasse: deinceps de figura pluribus differit: ac demonstrans terram una cum aquæ elemento globum constituere, sicut cœlum, videtur aliena loqui: sufficit enim non multum ab ea forma abesse. Porro latitudinem terræ definiens, a

^a οἱ γὰρ Par. 1. et ex emendatione Par. 2. bene. V. ^b ἐξηγηται ex correct. Med. 2. ^c τῶ ὑγιᾶς Bre. Mosc. ὑγιᾶς Par. 2. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet ὑγιᾶς alia manu supra. ^d λέγεσθαι φασὶ Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^e Hic deest ἀρκεῖν, ut sensus flet: et Par. 1. habet notam defectus in marg. ad hunc locum. V. ^f ἐν μύθε Bre. Mosc. bene. V. ^h αὐτῶ τῶ τῶν Par. 3. αὐτῶν τῶν ex correct. Med. 2. ⁱ Legendum ἔχ' ὁμολογεῖσιν οἱ ὕστερον, ἐδ' ἐπανέσθιν τὴν ἀναμέτρησιν Marg. Cas. ^k μηδὲν ex correct. Med. 2. ^l φάσας ex correct. Med. 2. ^m καὶ δεικνύσιν Par. 2. 3. Med. 1. ⁿ ἐπὶ τῇ Gron. Hæc lectio certe sensum reddit. F.

2. οἱ τ' ἐξηγούμενοι] Lego οἱ γ' ἐξηγούμενοι. Casaub.
3. Ὑπερβορέους τοὺς βορειοτάτους] Hac forma multa vulgo a poetis usurpantur. Ὑπερπικρος Sophocli est πικρότατος, ὑπερῆρος, ξηρότατος. Æschylo autem ὑπερβόρεος τύχη est fortuna, quæ flet admodum secunda. Idem.

11. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ] Transfit ad secundum Eratosthenis librum. Capita præcipua ejus libri, in quæ inquit, sunt hæc. Primum, De totius terræ dimensione. Secundum, De dimensione latitudinis et longitudinis τῆς οἰκουμένης. Tertium est de orbis habitati divisione. Perfringit et alia quædam leviora. Idem.

18. Οἱ ὕστερον δ' ἐπανέσθιν τὴν ἀναμέτρησιν] Ut Plinius libro 11. cap. 108. de Eratosthene scribens. *Improbum ausum, verum ita subtili computatione comprehensum, ut pudeat non credere.* Paullo post. *Univerſum autem hunc circuitum Eratosthenes, in omnium quidem literarum subtilitate, et in hac utique præter ceteros solers, quam cunctis probari video &c.* Sed alia profecto Strabonis mens ut ex iis quæ sequuntur licet intelligere. Quare omnino legendum esse cenſeo, εἰ δὲ τηλικαύτη ἡλικίην αὐτὸς εἰρηκεν, ἔχ' ὁμολογεῖσιν οἱ ὕστερον, οὐδ' ἐπανέσθιν τὴν ἀναμέτρησιν. Nam avulsam esse τὸ, οἱ ὕστερον ab ὁμολογεῖσιν, etiam pueri possunt animadvertere. Sic mox ὁμολογεῖσιν καὶ οἱ ὕστερον. Eratosthenicas porro orbis dimensiones a posterioribus scriptoribus fuisse reprehensas quis neget, affirmante M. Tullio? Verba ejus scribentis ad Atticum lib. ii. Ep. 6. *Etenim Geographica, quæ constitueram, magnum opus est: ita valde Eratosthenes, quem mihi proposueram, a Serapione et ab Hipparcho reprehenditur. Quid censēs si Tyrannio accesserit?* Idem ex Vitruvii lib. 1. liquido apparet. Sed quid aliorum testimonio opus est, quum Strabo ipse μονοκεχὶ φωνῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ita clamet se scripsisse? Sic ille libro sequenti, p. 173. Edit. Amst. repetens quæ hic dicuntur, *Τούτοις συνφάτως ἐστὶ καὶ τὰ ὑπὸ Ἱππάρχου λεγόμενα· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑποδέμενος τὸ μέγεθος τῆς γῆς ὅπερ εἶπεν Ἐρατοσθένης, ἐπεὶ οὐδὲν δὴ ποιῆσθαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἀφαίρεσιν· ἔτι γὰρ πολλὰ διοίσειν πρὸς τὰ φαινόμενα τῶν ἑρανίων καθ' ἑκάστην τὴν οἰκίσιν ὕτως ἔχειν τὴν ἀναμέτρησιν, ἢ ὡς οἱ ὕστερον ἀποδιδάσκασιν.* Idem.

19. ὅμως δὲ πρὸς τὴν] Licet non probarentur Hipparcho pleraque eorum quæ dicta sunt ab Eratosthene: tamen quantum ad σημείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκίσεις ἐκάστας φαινομένων, usus est Hipparchus iis, quæ docuerat Eratosthenes, et ejus dimensiones secutus est: non quod putaret in his nihil eum errasse: animadvertibat enim peccatum esse ab eo in notandis meridianis Meroes, Alexandria, et Borysthenis: sed quia putabat parum referre, utrum Eratosthenem an alios sequeretur, in hoc quidem argumento in quo versabatur Hipparchus. Hæc plana erunt e superioribus Strabonis verbis. Idem.

Ibid. πρὸς τὴν σημείωσιν] Ex hoc opere retulit quædam Strabo lib. sequenti: Nec periit prorsus Hipparchi liber ille. Idem.

27. Ἐξῆς δὲ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζων] Caput est aliud. Eo autem tota sequens Strabonis disputatio redit, ut doceat Eratosthenem peccasse in ineunda ratione τῆς πλάτους τῆς οἰκουμένης. Causa errandi fuit Eratostheni Pytheas Massiliensis. Nam cum recte sentiret Eratosthenes longitudinem terræ cognitæ altero tanto latitudinem excedere, quia Pythæ fidem habens sibi persuaserat longe latiore eam esse quam esset re vera, coactus postea est, ut illud servare διπλάσιον εἶναι τὸ μήκος τῆς πλάτους, coactus inquam est Eratosthenes in longitudinis dimensione multa a veritate aliena comminisci. Idem.

28. ἀπὸ τῆ δὲ αὐτῆς μεσημβρινῆς] Quis non miretur interpretem rerum mathematicarum peritissimum hanc lectionem ferre potuisse? Ego vero licet τῶν μαθημάτων μόνον ἀψάμενος, tamen facile intelligo stare hanc lectionem non posse: nisi quis fortasse putet meridianum in sphaera circulum ab ortu duci ad occasum. Nam hæc sibi vult ista egregia lectio. Sed locus profecto est corruptus. Legendum est ἀπὸ τῆ δὲ αὐτῆς παραλλήλου. Erroris causa fuit, quod librarii hanc vocem non scripserant, sed ita notarant ^{om} quod apud Ptolemæum pluribus in locis occurrit. Hanc igitur notam cum non intelligeret, aut male intelligeret (quæ deterior est ignorantia) exscriptor, pro παραλλήλου scripsit μεσημβρινῆς. Multa id genus peccata in optimis quibusque scriptoribus,

Meroes meridiano pronuntiat usque ad Alexandrinum esse x. millia stadia: deinde ad Hellepontium ad viii. millia atque c stadia: hinc ad Borysthenem v. millia, deinde ad circulum, qui per Thulen tranfit, (quam Pytheas a Britannia insula ait sex dierum navigationem abesse versus septentrionem, vicinam congelato mari), alia xi. millia quingenta stadia: quod si adhuc addamus ultra Meroen alia iii. millia quadringenta stadia, ut etiam Ægyptias insulas, Cinnamomiferam regionem, ac Taprobanam complectamur, fore in universum stadia xxxviii. millia. Ac reliqua fane intervalla, quia satis de iis convenit, concedamus ita habere. Quis autem mentis compos intervallum, quod a Borysthene ad Thulen ponit, pro vero judicabit? Cum et Pytheas, qui

μέχρι Ἀλεξανδρείας, εἶναι μυρίας· ἐνθεν δὲ εἰς τὸν Ἑλλησπόντον, περὶ ὀκτακιχλίας εκατὸν ἑκαδίας· εἰς Βορυσθένη πεντακιχλίας· εἰς τὸν κύκλον τὸν Ἀφρ. Θέλης (ἢν φησι Πυθέας σπὸ μὲν τῆς Ἰνδίας ἕως ἡμερῶν πλεῖν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον, ἐγγὺς δὲ εἶναι τῆς πεπληγίας θαλάττης) ἄλλες ὡς μυρίας χιλίας πεντακοσίας. Ἐὰν οὖν ἐπὶ προδῶμεν ὑπὲρ τὴν Μερόην, ἄλλες τριχλίας τετρακοσίας, ἵνα καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων νῆσον ἔχωμεν, καὶ τὴν κινναμωμόφορον, καὶ τὴν Ταπροβάνην, ἔσται ἑκαδίας τριμυρίας ὀκτακιχλίας. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφ᾽ ἑμαυτά δεδῶθα αὐτῷ· ἀμολόγηται γὰρ ἰκανῶς τὸ δὲ σπὸ τῆς Βορυσθένης ἐπὶ τὸν Ἀφρ. Θέλης κύκλον, τίς ἂν δοίη νῦν ἔχων; Ὁ τε γὰρ ἰσχυρὸν τὴν Θούλιον

^a ἑκαδίας deest Par. 3. Med. 1. sic sæpe subintelligitur hæc vox in antiquis. V. ^b Βρετανικῆς Med. 1. Mosc. passim cum duplici τ. ^c εἰς ἄρκτον Med. 2. ^d ἐπιπροδῶμεν ex correct. Med. 2. ^e ἐπὶ τὴν Med. 2. ^f καὶ deest Esc. Mosc. ^g Vulgò νήσον Marg. Casf. ^h κινναμωμόφορον Par. 1. 2. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ⁱ τὸν δὲ ἀπὸ ex correct. Med. 2.

ribus, et docti viri sæpe observarunt, et nos, si Deus nostris studiis faverit, alias detegemus. Nunc uno exemplo erimus contenti. Legitur in Epitome Stephani, voce Αἰγαῖον, campum Phocidis ad Cirrham Ἐγᾶν appellari: deinde additur λέγεται παρὰ αἶγα ποτὲ φερόμενη ἀπὸ τῆς περὶ τὸ Πέδιον ἕως, quæ lectio admodum mirifica est et suavis. Fluvium enim in capram facete transmutat. Scripserat vero Stephanus παρὰ Αἶγαν ποταμὸν φερόμενον, ubi similis superiori error. Nam librarius hanc notam Α quæ ποταμὸν significat (ut sæpe apud Ptolem.) non intellexit, ποτὲ scripsit, et αἶγαν in αἶγα deinde commutavit. At Eustathius locum Stephani describens non aliter legit. Porro notis prius scriptum fuisse hunc locum facile sibi persuadebunt, qui sciunt hæc artis, ut sic dicam, vocabula, non nisi notis fere solita exprimi. Habeo ego plurimos scriptores Græcos manu scriptos, in quibus pro ἥλιος plerumque reperies astrologorum hanc notam Σ pro σελήνη istam C et alia ejus generis. Atque hæc quidem probabiliter dici possunt: puto tamen minori facta mutatione legendum esse ἐπὶ τῇ δὲ αὐτῆς μισημερινοῦ. Nam latitudinis μέτρον est segmentum meridiani circuli inter paralelos. Sic loquitur Ptolem. Geogr. libro primo, κατὰ δὲ τὸ πλάτος, ὃ δὲ αὐτῇ γεγράφμενος παράλληλος ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς ἐπὶ τῇ μισημερινοῦ, et alibi. Sed Strabo quoque libro secundo in simililimo loco, ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ Βαβυλώνης ἐπὶ τῇ δὲ αὐτῆς μισημερινοῦ ἐπὶ τὰ ἀρκτικά ὅση πλείους εἶναι τῶν ἑξακισχιλίων. Quare dubio procul hic quoque sic legendum. Casaub.

1. μέχρι Ἀλεξανδρείας εἶναι μυρίας] Stadiasmus Eratosthenis est hujusmodi.

A Meroe Alexandriam stadia	10000.
Ad Hellepontum	8100.
Ab Helleponto ad Borysthenem	5000.
Inde ad Thulen	11500.

Summa stadiorum 34600.

Accedant ad hanc summam stadia quadringenta supra tria millia, ut eos quoque complectamur qui omnium maxime ad meridiem accedunt. Sic erit τὸ ὅλον πλάτος τῆς οἰκουμένης stadiorum 38000. Atque hic est Eratosthenis stadiasmus: in quo reliqua concedens, unum reprehendit Strabo: Quod a Borysthene ad Thulen tantum esse voluerit intervallum, Pytheam secutus, quem vanissimum et mendacissimum fuisse scriptorem aliquot argumentis evincit. Idem.

4. ἢν φησι Πυθέας] Scripserat Pytheas Massiliensis γῆς περιόδον, ut ex Apollonii Scholiaste constat: auctor antiquus, qui Dicæarchum ac Polybium præcesserit. Meminere Pytheæ, præter Polybium et Strabonem, Plinius, Athenæus, Cleomedes, alii. Idem.

5. ἕξ ἡμερῶν πλεῖν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον] Plinius ii. c. 75. Quod fieri in insula Thule Pytheas Massiliensis scripsit, sex dierum navigatione in septentrionem a Britannia distante. Idem.

Ibid. ἐγγὺς δὲ εἶναι τῆς πεπληγίας θαλάττης] Sic vocatur pars oceanii, quæ est versus septentrionem, quod mare et Cronium vocatur et mortuum. Dionysius poeta de hoc mari, vers. 32.

Πόντον μὲν καλέουσι πεπληγία τε, Κρόνιον τε·

Ἄλλοι δὲ αὖ καὶ νεκρὸν ἐφώνησαν.

Verum hic videtur mare glaciale angustius accipi, pro eo quod ipsi polo est subiectum. Idem.

9. τὴν τῶν Αἰγυπτίων νῆσον] Locus mihi vehementer suspectus mendi, nam ne, si νῆσον quidem legamus, scire possum quid intelligatur. Xylander.

Ibid. ἵνα καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων νῆσον ἔχωμεν] Negat Xylander scire se quænam sint istæ Ægyptiorum insulæ. Atqui dicebat

paulo ante Geographus, Ægyptios istos cum alia in illo tractu loca obtinuisse, tum insulam quandam supra Meroen. De his igitur Ægyptiis, et de hac insula, nunc loquitur: de quo etiam libro xvii. sic scribit: ἄλλην δὲ εἶναι νῆσον ὑπὲρ τῆς Μερόης ἣν ἔχουσιν οἱ Αἰγυπτίον φονάδες. Vide et lib. ii. Casaub.

9. καὶ τὴν κινναμωμόφορον] Ultra quam nondum perventum ætate Eratosthenis, ut testatur ipse infra lib. xvi. Postea autem penetravit ulterius Jambulus: de cujus navigatione vide Diodorum lib. ii. Hunc deinde plurimi sunt statim secuti. Idem. 10. καὶ τὴν Ταπροβάνην] Quæ est et ipsa νοτιώτατη. Vide lib. xv. p. 1012. Edit. Amst. Idem.

14. Ὁ τε γὰρ ἰσχυρὸν τὴν Θούλιον Πυθέας] Hunc locum Strabonis illustrat et laudat Joannes Tzetzes, in allegorico poemate Iambico, (quod nuper e schedis MSS. a clarissimo viro et eruditissimo Isaac Casaubono mihi ultro collatis, ut sunt ἀφ᾽ ὁμοίων αἱ Μουσῶν μουσοφίλων τε δύραι, luce et latina donavi versione), his Trimeteris, emendatius nunc editis, quibus Allegoriæ de Rheæ expositio elementaris continetur.

Στοιχειακῶς γῆν τὴν Ῥεᾶν πάλιν νοεῖ,
Γῆν πλὴν ἐκείνην τὴν ἀκόσμητον λέγω,
τὴν ἕλικην σώζουσαν, ὡς Κρόνος, λόγον.
Οἷον φέρεται καὶ Στράβων τὸν Πυθέαν,
Θούλιον διαγράφοντα τὴν νῆσον λέγειν,
Γῆν, ἄερα, θαλάσσαν, οὐ πεφυκέαι·
Ἐοικέναι δὲ πνεύμονι θαλασσίῳ·
Ὅποια δεσμῷ τῶν ὄλων ὑπερηγμένα,
Μὴτ' οὖν πορευτῶ, μήτε πλωτῶ τὴν φύσιν.

Quæ his Romanis Senariis exprimere tentavimus.

Terram Rheam elementariter rursus puta,
Tellurem eam quæ non sit ornata assero,
Ac materiai servet, ut Cronus, statum,
Quod protulisse Pytheam refert Strabo:
Qui cum insulam describeret Thulen maris,
Terram, aerem, æquor constituisse minime, ait:
Sed esse pulmoni marino comparem,
Quasi universorum esset aliquod vinculum,
Quo nec solo ire, nec salo, fuit integrum.

Hæc porro per ἐπεξήγησιν ab eodem Iambographo paulo post fusius, et paulo dilucidius, exponuntur, ubi Ægyptiorum commenta expendens, et explodens, ait:

Εὐρημα δ' ἐστὶ τῆτο τῶν Αἰγυπτίων,
Οἱ τῆς προνοίας ἐξελόντες τοὺς λόγους,
Πρὸ Μώσεως γεράφαντες εἰς κοσμογενίαν,
Οὐχ ὡς Μαῦσῃς τῷ μεθύσειον χρόνῳ,
Ἐβλεψάν ὅρῳ εἰς τὸ φῶς τῶν δογμάτων·
Ἄλλ' εἰς ὀλισθόους ἐκτραπέυοντες καὶ χάη,
Ἵλκῃ τυποῦντες τοὺς κενούς τάχα λόγους,
Ἀφέντες εἰπεῖν ἐν διαυγείᾳ τῷ λόγῳ,
Ὡς ἦν ἀπὸρ, θαλάσσια, γῆ, πρὸς φύσιν,
Ὅμοῦ κατ' ἀρχαῖς πάντα συμπεφυκμένα,
Οἷα τὰ Θέλης Πυθέας διαγράφει·
Πέριξ δὲ τὴν ἀδυσσον ἣν κρύπτει σκότος.

Hæc quoque κατὰ πόδα Latinis modulis ita expressimus.

Inventum id est Ægyptiorum maxime,
Qui providentiæ parum exactis modis,
De mundi opificio ante Mosem scripserant:
At non, ut idem postea vates Dei,
Videre acute, in luce vera dogmatum:
Sed in ruinas flexerint cum se et chaos,
Fortasse fingentes modos Hyles novos,
Quasi nequeant sermone claro dicere,

Πυθέας ἀνὴρ ^a ψευδέστατος ^b ἐξήτασται καὶ οἱ τῆς Βρετανικῆς Ἰέρην ἰδόντες, οὐδὲν πρὸς τὴν Θέλης λέγουσιν, ἀλλὰς νήσους λέγοντες μικρὰς περὶ τὴν Βρετανικὴν. Αὕτη τε καὶ ἡ Βρετανικὴ, τὸ μῆκος ^c ἴση πῶς ἐστὶ τῇ Κελτικῇ παρεκτεταμένη, τῇ πεντακισχίλιον ^d ἢ μείζων ^e σταδίων, καὶ τοῖς ἄκροις τοῖς ἀντικειμένοις ἀφορίζομένη. Ἀντίκειται γὰρ ἀλλήλοις, τὰ τε ἑῶα ἄκρα τοῖς ἑῶσις, καὶ τὰ ἑσπερία τοῖς ἑσπερίοις καὶ τὰ γε ἑῶα ἐγγυὲς ἀλλήλων ἐστὶ μέχρις ἐπὶ φεως, τὸ, τε Κάντιον, καὶ αἱ τῆς Ῥήνης ἐκβολαί. ^f Ὁ δὲ πλείων ἢ διςμυρίαν ^g ἰσποφάνει τὸ μῆκος τῆς νήσου, καὶ τὸ Κάντιον ἡμερῶν πινὼν πλέον ἀπέχειν τῇ Κελτικῇ φησι. Καὶ τὰ περὶ τῆς ^h Ὠσιαιῆς δὲ, καὶ τὰ πέραν τῆς Ῥήνης τὰ μέχρι Σκυθῶν, πάντα κατέφυσται τῶν τόπων. Ὅστις οὖν ⁱ πρὸς τῇ γνωρίζομένων τόπων τοσαῦτα ἐφύσται, πολλῇ ^j γὰρ ἀνὰ περὶ τῶν ἀγνωσμένων παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δύναται. Τὸν δὲ διὰ τῆς Βορυσθενὸς παράλληλον τὸν αὐτὸν εἶναι ^k τῷ διὰ τῆς Βρετανικῆς, εἰκάζουσιν Ἱππαρχὸς τε καὶ ἄλλοι, ὅτι τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ τῇ

Thules historiam retulit, homo mendacissimus sit inventus: et qui Hiberniam Britannicam viderunt, nihil de Thule dicant, sed alias quasdam parvas circa Britanniam insulas commemorent. Et ipsa Britannia longitudine fere æqualis est Celticae juxta porrectæ, non amplius v. millibus stadiorum, atque extremitatibus oppositæ regionis definitur: opponuntur enim invicem orientales orientalibus, atque occidentales occidentalibus: adeoque orientales propinquæ invicem sunt ita, ut altera ab altera conspici possit, Cantium inquam et Rheni ostia. At ille insulam xx. stadiorum millibus longiorem facit, aitque Cantium aliquot dierum navigatione abesse a Celtica. De Ostiæis etiam, et quæ trans Rhenum sunt ad Scythiam usque locis, omnia falsa perhibuit, ut qui tam multa de iis mentitus sit quæ nota sunt omnibus, non facile videatur de iis vera traditurus quæ ab omnibus ignorantur. Jam parallelum, qui per Borysthenem transit, eundem esse cum Britannico, Hipparchus alique inde conjiciunt, quod idem parallelus est Byzantii ac

^a ψευδέστατος Par. 1. 2. 3. ^b ἐξήτασται Par. 3. et in marg. οἶμαι ἐξήτασται. ^c Lego Αὕτη δὲ ἡ Βρετ... Marg. Cas. καὶ deest Par. 1. Med. 1. Bre. Gron. Etim. Esc. Αὐτὸς τε ἡ Βρ... Par. 2. et ex correct. Med. 2. ^d ἴσως Par. 2. 3. Med. 1. Bre. Gron. Mosc. et ex correct. Med. 2. sed Mosc. habet... supra. ^e σταδίων ἢ μείζων Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^f ὃν δὲ πλείων Par. 2. et γε. ὃ δὲ alia manu supra. ὃν πλείων Par. 3. Bre. Mosc. ἢ πλείων ex correct. Med. 2. ^g Ὠσιαιῆς Par. 2. 3. Bre. Gron. et ex correct. Med. 1. sed Par. 2. habet etiam Ὠσιαιῆς supra, alia manu. ^h παρὰ Par. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. ⁱ δύναται Par. 2. Mosc. sed Par. 2. habet... αὐτο alia manu supra. ^j πολλῇ Par. 3. et ex correct. Med. 2.

Ut aer, unda, terra, et ignis fervidus,
Ab initio confusa fuerint omnia:
Ut Pytheas Thulem fuisse ait insulam;
Ubi circa Abyssum occulta caligo fuit.

Ad hæc quoque commodè referri, et cum his non abs re conferri possunt quæ scribit Polybius, perhibente Strabone lib. 11. p. 163. Edit. Amst. ab eodem Pythea de Thule dicta, fictave. Προσιγορήσαντος δὲ (Πυθέου) καὶ τὰ περὶ τῆς Θούλης, καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὐτὲ γῆ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχεν ἔτι, οὐτὲ θάλαττα, οὐτὲ ἀἷρ, ἀλλὰ σύγκρημα τι ἐκ τούτων πλεῖστον θαλάττης εἶκοις, ἐν ᾧ φησι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αἰωρεῖσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα καὶ τοῦτον ὡς ἀνὰ δεσμον εἶναι τῶν ὅλων, μηποτε πόρευτον, μήτε πλωτὸν ὑπάρχοντα τὸ μὲν οὖν τῷ πλεῖστον εἶκοις αὐτὸς ἑωραμέναι, τ' ἄλλα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς.

Alterius fide

Alter poscit opem

Auctor, et conjurat amice.

Hanc eandem ὑπόθεσιν quasi ferram reciprocatur Geographus lib. 14. pag. 308. Edit. Amst. non tamen ἀπροσδιόνως. Ceterum quæ eodem libro 14. pag. 311. Edit. Amst. a Strabone de Vocontiiis scribuntur, contentanea sunt his quæ leguntur apud Liv. lib. 21. c. 31. Annibal a Tricassinis per extremam oram Vocontiorum agri tetendit in Tricorios; haud usquam impedita via, priusquam ad Druentium flumen pervenit. Morellus in Spicilegiis animadvers. in Strabon. Geograph.

1. Πυθέας ἀνὴρ ψευδέστατος ἐξήτασται.] Scripserat Pytheas, ut jam diximus, γῆς περίοδον: ac quia in Gallia natus erat, de partibus septentrionalibus potissimum plerique eum auctorem amplectebantur: ut qui de vicinis regionibus potuisset fidelius, quam ulli Græci ante eum fecissent, scribere, præsertim qui, ut ipse aiebat, totam exterî maris oram lustrasset a Gadibus ad Tanain: neque sane dubium multa eum Græcos docuisse, quæ prius ipsi ne audivissent quidem: cujusmodi sunt quæ de Thule scripserat, quam non esse aliam quam quæ Islandia hodie dicitur, facile doctis viris assentior. Eratosthenes vero Pytheam tantum fecit, ut singulas ejus sententias singula esse oracula existimasse videatur: quicquid enim ab eo scriptum fuerat, ille ἀδυσανίως pro certo accipiebat: unde magni ejus manarunt errores. Nam in Geographia quoque ἐνὸς δοθέντος ἀτόπου quam plurima monstra sequuntur. Quod quum Polybius aliiq; magni viri, et Eratosthenes κριτικώτεροι, animadverterent, viderentque Pytheam falsa multa tradidisse etiam de iis, quæ Græcis hominibus nota erant atque explorata, ita cœpit Pytheæ fides esse suspecta, ut jam multi non alio loco ejus scripta quam poetarum fabulas haberent. Et sane cum in plerisque rebus, omnibus notis, mendacii convictum Pytheam tenerent, (ut quum dixerat Britanniam longitudine esse stad. xx. mill. et amplius, abesseque Cantium a Gallia aliquot dierum πλέον, non erat cur putarent docti homines eum veriora scripsisse de iis, in quibus scisset non esse παρὰ πῶδας τὸν ἑλεγχον. (Nam ut testatur in alia re Xenophon, et experientia docet, τὸ πῶδες est ἀπατητικώτερον). Hinc adeo factum est, ut ne in iis quidem, quæ a Pythea vere scripta essent, fides ei ab iisdem magnis viris haberetur. Quid mirum?

Ea enim est sæpe mentientium conditio, ut etiam si quid vere dicant, falsum tamen id videatur: ei δ' αὐτὸς αὐτὸν ὡς παιδένει, ait Sophocles de mendace, ὅταν θέλῃς γενέσθαι χρηστὸς, ὁφδήσῃ κακὸς. Hæc si cogitasset Cimber quidam, nunquam profecto tam stultus fuisset, ut Strabonem maximum præstantissimumque scriptorem, propter hoc de Pythea judicium damnandum despuendæ (sic enim loquitur ὁ κατὰ πύθος) temeritatis pronuntiaret. Homo diligens: qui (ut alia nunc missa faciam) Strabonem, de quo tam audacter pronuntiabat, adeo oscitanter legerat, ut ne hoc quidem intellexerit, adversus quem sit hæc illius disputatio instituta. Hipparchum defendit iste Becceselenus: Geographo res est cum Eratosthene. Casaub.

Ibid.] Inter veteres Polybius et Strabo Pytheam increpant, inter recentes Bayleus, voc. Abbeville, et Pytheas. Eratosthenes tamen, Hipparchus, et Dicæarchus, eximii scriptores inter veteres; Gassendus, Rudbeckius, Baxterus, (voc. Minervæ), inter recentes laudant, et fidem ejus stabiliverunt. Vixit ante Alexandrum, et littora præternavigans penetravit ad usque Baltici maris finem. Ut videtur, duo opera scripsit, scilicet γῆς περίοδον, quod Schol. in Apollonium memorat, (p. 203. ed. Steph.), et cursum suum a Gadibus ad Thulen, de quo vide Gemini Isagogen c. 5. p. 22. ed. Paris. 1630. De hoc Authore vide dissertationem eximiam Gallice scriptam, scilicet Eclaircissement sur la Vie et les Voyages de Pytheas de Marseille. Mem. de l'Acad. des inscript. F.

4. Αὕτη τε καὶ ἡ Βρετανικὴ.] Καὶ omnino abundare cenfeo. Deinde Ostiæi memorantur, Ὠσιαιῆς, ii sunt ad oceanum occidentum, ut apud Stephanum de urbibus citatur ex hoc ipso Pythea. Xyland.

9. μέχρις ἐπὶ φεως, τὸ, τε Κάντιον, καὶ αἱ τῆς Ῥήνης ἐκβολαί.] Augusto regnante Romani hac Insula penitus recesserunt, nec ad usque Claudium in ditionem eorum redegerunt. Hoc Strabonis ignorantiam excusat, sed cur Pytheam increpat, cum æque situm Britannia ipse nesciat? F.

12. Καὶ τὰ περὶ τοὺς Ὠσιαιῆς.] Stephanus Ὠσιῶνες ἔθνος παρὰ τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, ἔς Κοσσίνους Ἀρτεμίδωρος φησι. Πυθέας δ' Ὠσιαιῶνες. Casaub.

17. Τὸν δὲ διὰ τοῦ Βορυσθενὸς παράλληλον.] Incipit ratione probare falsum esse quod Pytheam secutus dicebat Eratosthenes, esse nimirum a parallelo per Borysthenem ducto ad Thulen stadia 11500. Ita autem disputat. Parallelus per Borysthenem ductus idem est ei qui per Britanniam ducitur. Atqui ab eo parallelo non porrigitur versus septentrionem ἢ οὐκίσμιος ultra quatuor stadiorum millia. Ergo quam commemorat Pytheas, aitque abesse tam longe a Britannia, extra τὴν οἰκουμένην erit, aut nusquam erit potius. Idem.

19. ἐκ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι.] Supplendum quod a Strabone omittitur, ut sit argumentatio hujusmodi: Intervallum quod est a Byzantio ad Borysthenem ei quod est a Massilia ad Britanniam æquale est: Byzantium autem et Massilia in eodem sunt parallelo. Ergo et Borysthenes et Britannia sunt in eodem parallelo. Nam

Massiliæ: nam quam Eratosthenes umbræ ad gnomonem rationem Massiliæ adscripsit, eandem se sub ejusdem nominis tempus Byzantii observasse Hipparchus scribit. Jam a Massilia in mediam Britanniam non amplius est v. millibus stadiis. Atqui e Britannia media non amplius iv. stadiorum progressus millia, terram inveniet cujus diversa sit habitationis ratio, nempe ad Hiberniam: ut ulteriora ista, in quæ ille Thulen rejicit, non jam habitari possint. Qua etiam ductus conjectura dixerit, inter Thules et Borysthenis circulum xi. millia quingenta stadia interesse, non video. Cæterum a latitudine aberrans, necessario etiam in longitudine designanda est allucinatus. Nam cognitam longitudinem cognita latitudine duplo esse ampliorem, cum posteriores, tum reliquorum etiam elegantissimus quisque confitetur: ab extremis Indiæ usque ad ultimos Hispaniæ fines longitudinem: ab extremis Æthiopibus usque ad Thulen, latitudinem dico. Hanc ille postquam definiit, longitudinem porro extendit, ut amplius dupla ejus ad latitudinem efficiat proportionem. Itaque inquit, Indiam, usque ad Indum fluvium, ubi est arctissima, porrigi per xvi. stadiorum millia: quæ ad extremitates pertinent partes, tribus stadiorum millibus amplius, inde ad Caspias usque portas xiv. millia: hinc ad Euphratem x. millia: ab hoc ad Nilum v. millia: rursus usque ad Canopicum ostium md. atque hinc Carthaginem usque xiii. millia ac quingenta: indeque ad columnas Herculis viii. minimum millia: summam ergo fieri stadiorum lxxes millium

21. α. Βυζαντίαι, τῷ διὰ Μασσαλίας· ὃν γὰρ λόγον εἶρηκε τῇ ἐν Μασσαλίᾳ γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν, τὴν αὐτὴν καὶ Ἱππάρχος καὶ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν εὗρεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ φησὶν· ὅτι Μασσαλίας δὲ εἰς μέσσην τὴν Βρετανικὴν, ἢ πλεονὶ ἐπὶ τῶν πεντακιχλίων σταδίων· ἀλλὰ μὲν ἐκ μέσης τῆς Βρετανικῆς ἢ πλεονὶ τῆς τετρακιχλίων προελθὼν, εὐροὶ ἀν' οἰκίσσιμον ἄλλως πως· τῆτο δ' ἀν' εἴη τὸ περὶ τὴν Ἰέρην· ὥστε τὰ ἐπέκεινα εἰς ἃ ἐκτοπίζει τὴν Θέλην, ἐκέτ' οἰκίσσιμα. Τίτι δ' ἀν' καὶ τοχασμῷ λέγει τὸ ἀπὸ τῆς διὰ Θέλης ἕως τῆς διὰ Βορυσθένης μυρίων καὶ χιλίων πεντακοσίων, ἔχ' ὁρᾷ. Διαμαρτύνει δὲ τῆς πλάτης, ἡν ἀγκασμὸς καὶ τῆς μήκης ἀποχεῖν· ὅτι μὲν γὰρ πλεονὶ ἢ διπλάσιον τὸ γνωρίμον μήκος ἐπὶ τῆς γνωρίμεν πλάτης, ὁμολογοῦσι καὶ οἱ ὕπερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστατοι· λέγω δὲ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς· ὅτι τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς τῆς Αἰθιοπίας ἕως τῆς καὶ Ἰέρην κύκλου. Ὅρισας δὲ τὸ λεχθέν πλάτος, τὸ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων Αἰθιοπίων μέχρι τῆς διὰ Θέλης, ἐκτείνει πλεονὶ ἢ διπλάσιον τὸ μήκος, ἵνα ποιήσῃ πλεονὶ ἢ διπλάσιον τῆς λεχθέντος πλάτης. Φησὶ δ' οὖν, τὸ μὲν τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς Ἰνδῆς ποταμῆς τὸ στενότερον, σταδίων μυρίων ἐξακιχλίων· τὸ δὲ ὅτι τὰ ἀκρωτήρια τείνον, τετρακίλοις εἶναι μείζον· τὸ δὲ ἐνθεν ὅτι Κασπίαις πύλαις μυρίων καὶ τετρακιχλίων· εἴτ' ἐπὶ τῇ Εὐφράτῃ, μυρίων· ἐπὶ δὲ τῇ Νείλῳ ἀπὸ τῆς Εὐφράτης πεντακιχλίων· ἄλλες δὲ χιλίαι καὶ πεντακοσίαις μέχρι Κανωβικῆς πόλεως· εἴτα μέχρι τῆς Καρχηδόνος μυρίαις τετρακίλοις πεντακοσίαις· εἴτα μέχρι τῆς Ἰνδῆς ὀκτακίσι χιλίαις τελέχον· ὑπεραίρειν δὲ τῶν ἐπὶ αὐτῇ μυριάδων

^a Βυζαντίαι alia manu supra Par. 2. ^b τῶν πεντακιχλίων ἐπὶ σταδίων Med. 1. 2. ^c λέγοιτο Med. 1. 2. Par. 3. et alia manu supra Par. 2. ^d καὶ ἐπὶ Par. 2. alia manu, et ex correct. Med. 2. ^e Lego καὶ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων Αἰθιοπίων Marg. Caf. ^f Κασπίαις Med. 2. ^g τε καὶ defunt Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^h τῆς defunt Med. 1. 2.

Nam hoc est quod probare intendit. Sed hæc alias pluribus, ad librum secundum, Deo dante, explicabimus. *Casaub.*

1. ὃν γὰρ λόγον εἶρηκε τῇ ἐν Μασσαλίᾳ γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν] Ptolemæo auctore ὅταν ὁ γνώμων Massiliæ 60. talium partium erit umbra ἢ μὲν Σερινῇ 20. 50. (Vide et Diodorum Siculum libro primo, pagina 43.) ἢ δὲ Ἰσημερίῃ, 55. 55. Ergo de Byzantio idem dicendum. Strabo autem libro sequenti ex Hipparcho docet gnomonem Byzantii ἐν τῇ Σερινῇ τροπῇ λόγον ἔχειν πρὸς τὴν σκιάν, ὃν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τεσσαράκοντα δύο λείποντα πέμπτω. *Idem.*

Ibid.] A Nieburio et aliis patet Byzantii latitudinem esse

Massiliæ latitudo

Gr. M.

41. 1.

43. 16.

Differentia 2. 15.

Quod m. p. Anglicanos fere 157 æquat. *F.*

3. κατὰ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν] Sic vocat diverforum annorum similia tempora, puta, Σερινῇ τροπῇ aut χειμερίῃ, aut alium ὁμώνυμον μηνὸς diem ὁμώνυμον. Sic Diodorus Siculus lib. xiii. κατὰ τὴν ὁμώνυμον ἡμέραν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν. *Casaub.*

7. εὐροὶ ἀν' οἰκίσσιμον ἄλλως πως] Ἄλλως, hoc est, ὡς ἔτυχεν five κακῶς vel ἀδελῶς ut loquitur lib. ii. de eadem re. Sic usurpavit hanc vocem supra: ubi κατανύσσας ἄλλως dixit pro κακῶς. Quare fallitur Xylander. *Idem.*

8. τῆτο δ' ἀν' εἴη τὸ περὶ τὴν Ἰέρην] Nimirum putavit Strabo Hiberniam Britanniam esse πρὸς ἄρκτους: in quo fugit eum ratio, quum sit ei potius ad occasum. *Idem.*

13. ὅτι μὲν γὰρ πλεονὶ ἢ διπλάσιον τὸ γνωρίμον μήκος ἐπὶ τῆς γνωρίμου πλάτους] Ptolemæo latitudo τῆς οἰκουμένης est stadiorum 40000. Longitudo autem sub æquinoctiali stadiorum 90000. sub Rhodiaco parallelo stadiorum 72000. Huc pertinet Pomponii Melæ hic locus l. i. c. 1. Illius situ ob ardorem intercedentis plagæ incognito, huius dicendus est. Hæc ergo ab ortu porrecta ad occasum, et quia sic jacet, aliquanto quam ubi latissima est longior, ambatur omnis oceano. Loquitur Mela περὶ τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης, aitque eam longiorem esse quam latiore: quia, inquit, sic jacet: hoc

est, quia in longum porrigitur ab ortu ad occasum: hoc enim significat τὸ jacet. Sic apud Virgilium Æn. I. 228. Servius terras jacentes interpretatur, in longum expositas. At quæ profertur in illum locum Melæ docti viri e libris de cælo, a mente Pomponii plane videntur aliena. *Idem.*

15. οἱ χαριέστατοι] Apud Aristotelem οἱ χαριέντεες, sunt peritiores et doctiores. Sic apud Strabonem passim. *Idem.*

16. ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς Ἰνδικῆς] Etiam hic locus in Græco male est affectus: Ἰνδικῆς ἐπὶ, hic καὶ fuerat interpolatum, quod fustuli. Sed pro τῇ Αἰθιοπία omnino legendum τῇ ἀπ' Αἰθ. nisi plura etiam defunt verba. Utut sit, perspicue locum converti. *Xylander.*

30. ὑπεραίρειν δὲ τῶν ἐπὶ αὐτῇ μυριάδων ὀκτακίσις] Ineamus quæso rationem.

Ab extrema India ad Indum fluvium	16000.
Inde ad Caspias Pylas	14000.
A Caspiis ad Euphratem	10000.
Inde ad Nilum	5000.
Ad ostium Canobicum	1500.
Inde Carthaginem usque	13500.
Ad Columnas Herculis	8000.

Hic est stadiasmus Eratosthenis: unde redit summa stadiorum 68000. Atqui Strabo ait ὑπεραίρειν ὀκτακίσις τῶν ἐπὶ αὐτῇ μυριάδων, hoc est, fieri in summa stadia octingenta supra septuaginta millia. Nimirum aut in hac summa, aut in aliqua superioris stadiasmi parte, aut etiam in utroque peccatum est ab exscriptore rerum imperito, vehementer. Qua de re quæremus alias diligentius, siquando nostris studiis otium indulgere Deo Opt. Max. placuerit. *Casaub.*

Ibid.] Peccatum hoc non in Strabone, nec in exscriptore, sed in Casaubono quærendum est. In computatione enim stadiorum tria millia penitus omisit, scilicet a finibus orientalibus Indiæ ἐπὶ τὰ ἀκρωτήρια i. e. extremitates terræ. His additis summa totius stad. 71000 efficit, quod vere, ut ait noster author, stad. 70800 ὑπεραίρει, excedit. *F.*

εἰς πράγματα ^a κατατρέφοιτο ἡ ζήτησις αὐτή, ἀλλὰ μόνον ἔριν ἀφαιρούντων μᾶλλον κατὰ Δημόκριτον εἶναι· μὴ οὐτῶν γὰρ ἀκριβῶν ὄρων καθάπερ Κολυτῆς, καὶ Μελίτις, (οἷον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων), ^b τῆτο μὲν ἔχειν φάναι ἡμᾶς, ὅτι τῆτο μὲν ἐστὶ Κολυτῆς, τῆτο δὲ ^c Μελίτις, τὰς ὅρας δὲ μὴ ἔχειν εἰπεῖν. Διὸ καὶ ^d συμβαίνει κρίσις πολλὰς περὶ χωρίων πινῶν· καθάπερ Ἀργείοις μὲν καὶ Λακεδαιμονίοις, περὶ Θυραίας, Ἀθηναίοις δὲ καὶ Βοιωτοῖς, περὶ Ὀρωπῆς. Ἄλλως τε τὰς Ἑλλήνας τὰς τρεῖς ἡπείρους ^e ὀνομάσαι, ὅτε εἰς τὴν οἰκισμένην σποδὲν ἔλθοντες, ἀλλ' εἰς τε τὴν σφετέραν, ^f καὶ τὴν ἀπαντικρὺ τὴν Καρχηδονίαν, ἐφ' ἣν οὐκ ἴσμεν, καὶ οἱ ἔξῃς· χρόνῳ δὲ ὀπιπλέον προσιόντας ^g αἰεὶ καὶ πλείονων γνωριζομένων χωρίων, εἰς τῆτο κατατρέφειν τὴν ἀφαιρέσιν. Πότερον οὖν οἱ πρῶτοι διόρισαντες ^h τὰς τρεῖς, ἵνα σπὸ τῶν ἐσχάτων ἀρξώμεθα ⁱ ἀφαιρῶντες ἔιν, μὴ κατὰ Δημόκριτον, ἀλλὰ κατ' αὐτὸν, οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τὴν σφετέραν ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης ^j τῶν Καρχηδονίων διόρισαι ζητούντες; Ἡ ἔτι μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐπενόουν μόνον, καὶ τὴν Καρχηδονίαν, καὶ ^k τὴν ὀλίγην τὴν ^l σινοχῆν· ἔπειτα δὲ Εὐρώπην, οὐτὲ Ἀσίαν, ^m οὐτὲ Λιβύην ὡσαύτως· οἱ δὲ λοιποὶ ὀπιπλέοντες ὅσον ἱκανοὶ ὀπιπρόσθεν τὴν τῆς οἰκισμένης ὀπίσθιον, οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τρεῖς ⁿ μέρη διαιρύντες; Πῶς οὖν ἐκ τῆς οἰκισμένης ἐποιεῖντο ἀφαιρέσιν; Τίς δὲ τρεῖς μέρη λέγων, καὶ χαλῶν ἡπει- ^o ρον ἕκαστον τῶν μερῶν, ἐκ τῆς προσηγορίας τὸ ὅλον οὐ τὸν μερισμὸν ποιεῖται; Εἰδὲ ὀπιπλέοντες ^p μὲν τὴν οἰκισμένην, μέρος δὲ ^q πινος τὸν μερισμὸν αὐτῆς ^r ἐποιεῖτο, πινος ἂν τις μέρος τῆς οἰκισμένης μέρος εἶπε τὴν Ἀσίαν, ἢ

quomodo ea quaestio ad rem pertineat, sed eam tantum esse hominum altercantium litem, secundum Democriti illud. Non posse enim praecise eas distinguere, cum non possint certi termini nominari, ut columnæ, verbi gratia, aut moenia: quo modo inter Colyttum et Meliten distinguimus, atque hoc esse Colyttum, illud Melitam pronunciamus. Eandem causam esse quod sæpe de quibusdam locis orta est controversia, ut Argivis ac Spartanis de Thyrea: Atheniensibus ac Bœotis de Oropo. Ipsos vero alioqui Græcos tres continentes ea occasione nominasse, non respectu terræ habitatae, sed suæ et ejus quæ opposita est, Caricæ nimirum, in qua nunc Iones ac cæteræ gentes degunt: successu deinde temporis paulatim eos ulterius progressos, plures regiones cognovisse, tandemque in ista substituisse divisione. Utrum ergo, ii qui principes trium continentium divisionem instituerunt (ut a primis ordiar, litemque non secundum Democritum, sed ipsum Eratosthenem disceptem) isti erant, qui primo suam terram ab opposita Carum terra distinguere voluerunt? An potius solam illi Græciam et Cariam, paucaque ei adjuncta habuerunt cognita, non item Europam, Asiam, et Africam? Reliqui autem perlustrata quantam etiam describere valuerunt terra habitabili, ii demum auctores sunt hujus in tres portiones divisionis? Jam quomodo non instituerunt ii terræ habitatae partitionem? Aut potestne aliquis tres partes nominare, quarum quamvis nomine continentis afficiat, qui non prius totum animo conceperit, cujus partitionem aggredditur? Aut si cogitavit de tota terra habitabili, partem autem tantum ejus aliquam divisit, scire velim cujus partis terræ habitatae Asia, Europa,

^a κατατρέφοι Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^b τῆτον μὲν ἔχειν Par. 3. τῆτο ἔχειν alia manu supra Par. 2.

^c τὸν bis Par. 1. 2. 3. Med. 1. Mosc.

^d Μελίτη Med. 2. Hic Par. 1. in margine notat, Κολυτῆς καὶ Μελίτη δῆμοι Ἀθηναῖοι.

^e de deest Par. 2. 3. deerat Med. 1. et Par. 2. additum postea.

^f Puto legendum συμβαίνει κρίσις Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Eton. Esc.

^g Hic Par. 1. et 2. notant in marg. καὶ τινὰ τοιαῦτα ἐπειπὼν αὐτῶν ἀνατρέπει αὐτὰ ὡς οὐκ ὁρθῶς ρηθέντα.

^h κατὰ τὴν Med. 2.

ⁱ αὐτὴν καὶ ex correct. Med. 2.

^j διαιρύντες Par. 1. Med. 1. 2. Bre. et ex correct. Mosc.

^k τὴν deest Par. 1. 2. 3. Med. 1.

^l μέρη deest Par. 1. 2. 3. Med. 1.

^m ὡσαύτως ἔτε Λιβύην Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

ⁿ μέρη deest Par. 1. 2. 3. Med. 1.

^o προσηγορίας Med. 1. 2.

^p μὲν μὴ τὴν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. melius. F.

^q τινος αὐτῆς τὸν μερισμὸν Par. 3. Med. 1.

^r ποιεῖτο Mosc. Par. 1. 2. ποιεῖτο Par. 3. et ex emendatione ποιεῖται.

1. εἰς πράγματα κατατρέφοιτο] Mox ait, εἰς τὸ πραγματικὸν κατατρέφειν. Sensit Eratosthenes, disputationem de terminis partium terræ nihil admodum conferre ad res agendas, five πρὸς τὴν κρίσιν, quæ est μέτρον hujus tractationis: sed hominum esse potius in otio philosophico altercantium. Casaub.

3. καθάπερ Κολυτῆς] Colyttus, δῆμος est Atheniensium τῆς Αἰγιῶδος φυλῆς. Idem.

Ibid. καὶ Μελίτις] Melite est δῆμος tribus Oeneïdis. Idem.

6. συμβαίνει κρίσις πολλὰς περὶ χωρίων] In historiis tot sunt exempla πολέμων et ἀμφισβητήσεων περὶ ὁρίων, id est de ditionis terminis, ut ea annotare sit supervacaneum. Sed apud Herodianum libro primo, pro περὶ ὁρίων, vel ὁρίων, male editur περὶ ὁδῶν, ubi de Matre Deum est sermo: quod obiter volui annotare. Idem.

8. περὶ Θυραίας] Lege Θυρέας. Stephanus Θυρέα, περὶ ἧς Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐπολέμησαν. Historia ab Herodoto l. i. c. 82. et a Pausania relata est in fine lib. ii. Κορινθιακῶν. Vide et Thucydidem lib. ii. c. 27. et iv. 56. Idem.

9. περὶ Ὀρωπῆς] Bœotiæ assignant vulgo Geographi et Historici: Ptolemæus, ut et Livius xlv. 27. Atticæ. Contendisse de Oropo Athenienses et Bœotos ex Pausania l. i. c. 34. et vii. c. 11. et aliis notum est. Prudenter vero Sophianus, vir de Græcia bene meritis, Oropo situm eum tribuit, qui oppido ἀμφισβητούμενον conveniebat: cavitque ne præjudicium aut his aut illis fecisse videretur. Idem.

Ibid. Ἄλλως τε] In quibusdam veteribus codicibus ante ista verba legebantur hæc, καὶ τοιαῦτα τινὰ ἐπειπὼν ἀνατρέπει καὶ αὐτὰ ὡς οὐκ ὁρθῶς ρηθέντα. Quæ verba non a Strabone, sed ab aliquo qui ex ejus libris summa capita excerpserat profecta esse apparet. nec facile dixerim quò modo irreperint illa verba in ipsis

auctoris contextum: qui tamen error in veteribus libris plurimis locis reperitur. Idem.

10. τὰς τρεῖς ἡπείρους ὀνομάσαι] Quicquid Strabo adversus Eratosthenis sententiam hanc disputet, ego vero Eratostheni assentior hac in parte: neque dubito primos illos Græcos, qui Asiam nominarunt, eam regionem solam intellexisse quæ ipsis in opposita ora erat proxima: postea autem id nomen etiam iis, qui ulterius habitabant, communicatum est ab iisdem Græcis, quando eorum cognitionem habere cœperunt. Tandem eo deventum, ut quicquid esset transmarinum Græcis Asia appellaretur: sic duæ fuerunt Asiæ: vera, quæ et minor; et altera, orbis habitati tertia pars. Multa hoc modo usurpata sunt nomina. Sic Africam vocant Romani Libyam totam: cum primitus ita appellata fuisset ea tantum Libyæ pars, ubi Carthago. Contrarius huic est error ille, quando nomen generis, aut totius, parti ut proprium tribuitur. Sic hodie Natolia, five Anatolia, Byzantinis vocatur proxima Asiæ pars, quia Asia illis ad orientem. Sic etiam cum non ita multis ante annis Cavari et reliqui quos hodie Delphinates appellamus, alii principi quam Regi Galliarum parerent, proxima ultra Rhodanum regio Volcarum Arecomicorum regnum ab iis nuncupabatur: quia inde initium illis et aditus ad regis Galliarum ditionem: mansitque ea appellatio etiam posteaquam illa provincia regno Gallico accessit. Ut et apud navicularios qui Rhodanum navigant mansit vetus appellatio Delphinatus, Imperium: ut enim significant versus Delphinatum navim esse dirigendam, clamant *A l' Empire*. Idem.

16. διαιρύν] Hoc reposui pro διαιρύντες, et mox pro ἐπινοεῖ μὴ τὴν οἰκ... omisi μὴ ut absurde insertum infra. *Xyland*.

aut denique continens pars sit. Hæc ergo pingui Minerva dixit. Illud adhuc rudius, quod is ipse, qui ait se non videre quomodo ad ullam rem conducere possit terminorum indagatio, Colyttum producit et Melitam, ac deinde in contrarium avertitur. Si enim de Thyrea et Oropo bella ob finium ignorationem orta sunt, nimirum distinctio locorum pertinebit ad res gerendas: nisi fortassis dicat, loca, atque adeo singulis hoc in gentibus, distinguere, id quidem ad negotia tractanda facere, totam autem habitatam terram in continentes dividere, hoc esse rem supervacaneam. Atqui nihil minus hic est: nam summis imperatoribus eam ob rem possit controversia nasci, ut si alter Asiam possideat, Africam alter, ad utrum pertineat inferior, quæ vocatur, Ægyptus. Cæterum hoc omisso, ut quod sit rarum, dicendum est, alias divisas esse continentes magnæ divisionis ratione, quæ totam habitatam terram respiciat, propter quam ne id quidem curandum sit, quod qui fluviis ea in re utuntur, quædam loca sua divisione non comprehendunt, quia fluvii non usque ad Oceanum pertingunt: sicut et insulas a continentibus re ipsa divulsas. In fine commentarii autem improbens eorum sententiam, qui universum genus humanum in duas dividunt partes, videlicet in Græcos et barbaros; et qui Alexandro suaserunt, ut Græcos pro amicis, barbaros pro hostibus haberet; inquit rectius virtute et malitia eos dividi: nam et multos Græcorum esse malos, et de barbaris laude dignos, ut Indos, ut Arianos: itemque Romanos et Carthaginenses, quorum in magna sunt admiratione respublicæ: itaque etiam Alexandrum, istis admonitoribus valere jussis, quoscun-

τινὲς Εὐρώπην, ἢ ὅλως ἤπειρον; Ταῦτα γὰρ εἰρηται παχυμερῶς. Ἐπὶ δὲ παχυμερέστερον τὸν φήσαντα μὴ ὄραν εἰς τι πραγματικὸν κατατρέφει τὸ τὰς ὄρους ζητεῖν, παραδείναι τὸν Κολυττὸν καὶ τὴν Μελίτιν, εἴτ' εἰς τὰναντία περιτρέπεσθαι. Εἰ γὰρ οἱ περὶ Θουρίας καὶ Ὠρωπὲ πόλεμοι ἀπὸ τὰς τῶν ὄρων ἀγνοίας ἀπέβησαν, εἰς πραγματικὸν τι κατατρέφον, τὸ ἀναχωρίζειν τὰς χώρας ἢ τὸ λέγειν, ὡς ὅτι μὲν τῶν χωρίων, καὶ νῦν Δία τῶν κατ' ἐκαστα ἐθνῶν πραγματικόν, τὸ διορίζειν ἀκριβῶς, ὅτι τῶν ἡπείρων περικύβητον. Καίτοι, ὅδ' ἐνταῦθα ἦτον ὅδ' ἐν γένειτο γὰρ ἂν καὶ ὅτι τῶν ἡγεμόσι μεγάλοις ἀμφισβήτησις τῶ μὲν ἔχοντι τινὲς Ἀσίαν, τῶ δὲ τὴν Λιβύην, ὁποτέρῃ δ' ἐστὶν ἡ Αἴγυπτος. δ' ἡλονότι ἢ κατὰ λεγόμενα τὴν Αἴγυπτον χώρα. Κατὰ τὰς δὲ πρὸς τὸ ἀναλίσκον, ἄλλως φατέον ἀναλίσκον τὰς ἡπείρους καὶ μέγαν διορισμὸν, καὶ πρὸς τὴν οἰκισμένην ὅλην ἀναφερόμενον. κατ' ὃν ὅδ' ἐν τῇ φροντισίᾳ, εἰ οἱ τοῖς ποταμοῖς διορίζαντες ἀπολείπασιν τινα χωρία ἀδιόριστα, τῶν ποταμῶν μὴ μέχρι τῶ Ὠκεανῶς διηκόντων. τὰς μὲν δὲ νήσους ὡς ἀληθῶς ἀπολειπόντων τὰς ἡπείρους. Ἐπὶ τέλει δὲ [φησὶ] τῇ ὑπομνήματι, ἐκ ἐπανέσας τὰς διὰ διαιρέσας ἅπαν τὸ τὴν ἀνθρώπων πληθος, εἰς τε Ἕλληνας καὶ βαρβάρους καὶ τὰς Ἀλεξάνδρου παρενέοντας, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ὡς φίλοις χρῆσθαι, τοῖς δὲ βαρβάρους ὡς πολεμίοις. βέλτιον εἶναι φησὶν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαμεῖναι ταῦτα. πολλὰς γὰρ καὶ τῶν Ἑλλήνων εἶναι κακὰς, καὶ τῶν βαρβάρων ἀρετὰς, καθάπερ Ἰνδοὺς καὶ Ἀρειανούς. ἐπὶ δὲ Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους, οὕτω θαυμαστῶς πολιτευομένους. διόπερ τὸν Ἀλέξανδρον ἀμελήσαντα τῶν παρενέοντων, ὅσους

^a ἢ deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^b τὸ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c πραγματικῇ Esc. ^d Malim κατατρέφει Marg. Caf. κατατρέφειν Par. 2. 3. Bre. Mosc. Esc. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e Post κατατρέφειν Med. 1. et Par. 3. addunt εἰς τι πραγματικὸν τὸ τὰς ὄρους ζητεῖν, sed in Med. 1. hæ septem voces lineola rubra expunguntur omnes. Deest hæ voces Med. 2. additæ deinde in marg. ^f Μελίτιν Med. 2. ^g Lego Θουρίας Marg. Caf. Θουρίων Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. sed Par. 2. habet Θουρίων alia manu supra. Θουρίων Esc. Mosc. ^h τὸ ἀναχωρίζειν &c. usque ad πραγματικὸν inclusive, desunt Par. 3. de-erant Med. 1. addita in margine. ⁱ λέγει Par. 1. Med. 1. 2. Eton. sed Med. 2. postea corrigitur. ^k διελόντι Par. 1. 3. Med. 1. Esc. ^l φησὶ deest Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc. recte. F. ^m Ἐρατοδωρ... alia manu supra Par. 2. ⁿ Ἀριανὲς Par. 1.

7. εἰς πραγματικὸν τι κατατρέφον] Deest verbum εἴη, opinor, vel legendum κατατρέφει. Casaub.

8. ἢ τὸ λέγειν] Lege ἢ τὸ λέγειν: et cum interrogatione legendum. An, inquit, hoc sibi vult Eratosthenes? ἢ accipe ut in problematis Aristotelis. Idem.

Ibid.] Casauboni conjecturam a MSS. firmatam probo. F.

14. διελόντι ἢ κατὰ λεγόμενα] Nam de reliqua Ægypto, quæ vocatur ἡ ἄνω, sive superior, dubitandi minor foret causa, cum flumen ipsum ibi distinguat satis inter τὰ τῆς Ἀσίας, et τὰ τῆς Λιβύης. Casaub.

15. Κατὰ τὰς δὲ τις] Hoc κατὰ τὰς mendosum est, et sententia confusa periodi subsequenti. Xyland.

Ibid. Κατὰ τὰς δὲ τις τὸ] Mirum est ita legi in omnibus veteribus libris. Nam ita reperit in suis vetus interpres, et ii omnes, quos Ludovicus Budæus inspexit, ita habebant: neque aliter codices ex quibus excerptas habuit varias γραφὰς Henricus Stephanus in suo libro: quem ille librum typographo, cui hæc nostra jam tradideramus, utendum dedit: nobisque postea non uno loco profuit. Mirum præterea loquendi genus, κατὰ τὰς τις τὸ φατέον. Nam iste certe Atticismus valde insolens fuerit. Omnino autem quod ad sententiam horum verborum attinet, puto eam esse hanc, ut istis omisiss dicamus &c. in ipsis verbis adhuc hæreo. Casaub.

Ibid.] Brequignius pro κατὰ τὰς legit καταφρόνησας. Alius autem legendum censet post τῆς Αἰγύπτου χώρα. ἢ γὰρ ἂν εἰς τοιαύτην διὰ τὸ σπένδιον. Id est, inferioris Ægypti limites sint difficiles. Superior autem Ægyptus non est ejusmodi propter desertam quibus continetur. M.

18. κατ' ὃν ὅδ' ἐν τῇ φροντισίᾳ] Hoc videtur reprehendisse Eratosthenes. Ideo obiter eum perstringit. Casaub.

20. μὴ μέχρι τῶ Ὠκεανῶς διηκόντων] Nam et Nilus et Tanais fontes suos habent procul ab oceano, hic arctico, ille notio, sive meridionali. Idem.

Ibid. τὰς μὲν δὲ νήσους ὡς ἀληθῶς ἀπολειπόντων τὰς ἡπείρους.] Melius meo judicio vetus interpres hæc accepit Xylandro. Nam ἀπολειπόντων ad ποταμῶν referendum est: et νήσους quis non videt dici per appositionem, ut loquuntur Grammatici, τὰς ἡπείρους? Sic paulo supra initio hujus sermonis hanc ipsam divisionem explicans, τὰς ἡπείρους νήσους ἀποφαίνειν dixit. Idem.

22. Ἐπὶ τέλει δὲ φησὶ] Vox φησὶ recte a veteribus libris ab-erat. Sequitur enim mox, βέλτιον εἶναι φησὶν. Idem.

24. τὰς Ἀλεξάνδρου παρενέοντας] Is fuit Aristoteles, teste Plutarcho, De fortuna Alexandri lib. priore. Porro etiam Plato in Politico divisionem hanc humani generis in Græcos et Barbaros reprehendit. Aristoteles vero quid de ea senserit non difficile est intelligere ex initio libri primi Politicorum. Idem.

26. βέλτιον εἶναι φησὶν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαμεῖναι ταῦτα] Id fecisse Alexandrum scribit Plutarchus, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμυδί, μὴ πέλτη, μηδὲ ἀκινάκι, μηδὲ κἀνδυῖ διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ, τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι. Idem.

30. διόπερ τὸν Ἀλέξανδρον ἀμελήσαντα] Plutarchus de Alexandro, οὗ γὰρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβέβηκεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς, τοῖς δὲ βαρβάρους δεσποτικῶς χρώμενον. καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενον, τοῖς δὲ ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενον, &c. Plane idem sentit Plutarchus cum Eratosthene, quem reprehendit Strabo. Idem.

οἷόν τ' ἦν ὑποδέχεσθαι τῶν εὐδοκίμων ἀνδρῶν, καὶ εὐεργετεῖν. Ὡς περ δὲ ἄλλοι πᾶν οὕτω διελόντων, τὰς μὲν ἐν φόβῳ, τὰς δ' ἐν ἐπαίνῳ τιθεμένων, ἢ διότι τοῖς μὲν ὑπικρατεῖ τὸ νόμιμον καὶ τὸ πολιτικόν, καὶ τὸ παιδείας καὶ λόγων οἰκεῖον, τοῖς δὲ πάναντία. Καὶ 5 ὁ Ἀλέξανδρος οὕτω οὐκ ἀμελήσας τῶν παραινούντων, ἀλλ' ὑποδεξάμενος πρὸ γνώμῃ, τὰ ἀκόλιστα, καὶ τὰ ἐναντία ἐπιτεῖ, ὥς πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ σκοπῶν τὴν τῶν ἐπεταλόντων.

que posset nancisci viros egregios amplexum fuisse, et beneficiis ornasse. Quasi vero qui ita homines distribuerunt, aliosque vituperio, alios laude dignos judicaverunt, alio respexerint, quam quod apud hos leges, civilitas, institutio, et certa ratio agendi omnia, in usu essent, apud illos negligenterentur. Itaque etiam Alexander consilium hoc nequaquam sprexit, sed probans hanc sententiam, et ad consilium eorum, qui sic suaferant, respiciens, non diversum ab eo, sed quæ ei confectaria erant, fecit.

2. Ὡς περ δὲ ἄλλοι τι] Negat intellexisse Eratosthenem, equos Græcos et Barbaros appellarent qui hujus consilii Alexandro auctores fuere. *Casaub.*

S Y N O P S I S

LIBRI SECUNDI.

EX Libro III. Geogr. Eratosthenis desumpta quædam examinantur: ac partim adversus iniquas Hipparchi reprehensiones, quas ille tribus libris erat complexus, defenduntur: partim emendantur corrigunturque. Quæstio præcipua est, An recte Eratosthenes veterum τὸν τῆς οἰκεμένης πίνακα emendaverit, et quam recte novum ipse edere instituerit. Post Eratosthenem et Hipparchum, Posidonius sequitur, cujus aliquot ἀποδόσεις, ex ipsius scriptis De Oceano, expendantur: hunc Polybius sequitur, ex cujus libris carptim quædam proferuntur et examinantur. Restat TERTIA pars horum librorum, quæ Geographiæ καθολικὴν ὑποτύπωσιν continet. De iis quæ Geographus debet ὑποθεῖναι: deque principiis Geographiæ, ac varia describendæ τῆς οἰκεμένης ratione. Brevis maris mediterranei περιήγησις: itemque Europæ, Asiæ, et Africæ. De climatibus τῆς οἰκεμένης brevis tractatio, qua singulorum ἰδιώματα explicantur.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER SECUNDUS.

TERTIO commentario rerum Geographicarum Eratosthenes, tabula totius habitatae terræ constituta, linea quadam eam in duas dividit partes, quæ æqualiter ubique ab æquatore diffita ad ortum ab occasu porrigitur. Fines ejus lineæ facit, ad occasum, columnas Herculis, ad ortum, 5 extremas partes eorum montium qui versus sep-

EN δὲ τῷ τέλει τῆς γεωγραφικῆς, καθιστάμενος τὸν τῆς οἰκεμένης πίνακα, γεγραμμένην διαιρεῖ δίσκῳ, ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολὴν παραλλήλῳ τῇ ἰσημερινῇ γεγραμμῇ: πέρατα δ' αὐτῆς τίθησι, πρὸς δύσει μὲν, τοὺς Ἡρακλεῖδας στήλας: ἐπὶ ἀνατολῇ δὲ τὰ ἄκρα καὶ ἔσχατα ὄρη, τῶν ἀφορίζοντων ὁρίων τὴν πρὸς ἄρκτον τῆς

1. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν] Pergit Strabo inquirere in libros Geographicos Eratosthenis: mox ad aliorum scripta stylum conversurus, ut initio libri primi docuimus: ubi quum factis explicata sit a nobis τάξις et series horum duorum librorum, non repetemus quæ ibi diximus. Cum igitur veterum πίνακα γεωγραφικὸν libro tertio emendasset Eratosthenes, novumque ipse proposuisset, Strabo hujus libri initio Eratosthenicas reprehensiones antiqui πίνακος adversus Hipparchum tuetur: quem autem Eratosthenes instituerat πίνακα leviter reprehendit. Porro quum in librum priorem, et qui hunc sequuntur, pleniores, Lector, Commentarios tibi offeramus: in hunc tamen Notas nunc edere coacti sumus temporum injuria et calamitate, in quæ incidit nostra hæc editio. Nam et si affectum domi habebamus, ut in alios libros, ita in hunc quoque, qui omnium maxime nos ex-

ercuit, Commentarium: tamen quia in quibusdam nondum nobis satisfaciebamus, eratque otio ac tempore nobis opus ut de iis attentius meditaremur, maluimus differre editionem eorum quæ erant a nobis jam scripta, quam temere quicquam nunc publicare. Adde quod tanta festinatione hæc nobis fuere edenda, ut τίπτε quibus opus erat ad hujus libri explicationem, curare conficiendos non possemus. Speramus autem Deum Optimum Maximum, ad cujus gloriam labores omnes nostros dirigimus, nostris studiis ita deinceps benedicturum, ut quæ hæcenus et in hunc librum, et in auctores alios non paucos, nobis commentati sumus, ea commodius aliquando edere possimus. Sane quid præstare potuerimus, si tempus non defuisset et otium, æquus Lector ex locorum plurimorum castigatione, ubi interpretes nihil plane viderant, facile, ut spero, conjiciet. Casaub.

Ἰνδικῆς ^a πλευράν· γράφει δὲ τὴν γραμμὴν ἀπὸ ση-
λῶν ἀφ' ἧς τῆς Σικελικῆς πορθμῆς, καὶ τῶν μεσημβρι-
νῶν ἄκρων τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς, καὶ
μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τῆς Ἰωαννῶν κόλπας. Μέχρι μὲν
δὴ δεῦρο ἀφ' ἧς θαλάττης φησὶν εἶναι τὴν λεχθεῖσαν ⁵
γραμμὴν καὶ τῶν παρακειμένων ἡπείρων· καὶ γὰρ αὐτὴν
ἄλλην τὴν κατ' ἡμᾶς θαλάττην οὕτως ὅτι μήκος πε-
τάσθαι, μέχρι τῆς Κιλικίας· εἴτα ἐπ' εὐθείας, ὡς
ἐκβάλλεσθαι παρ' ὅλην τὴν ὄρεινὴν τῆς Ταύρου μέχρι
τῆς Ἰνδικῆς. Τὸν γὰρ Ταῦρον ἀπ' εὐθείας τῇ ἀπὸ ση- ¹⁰
λῶν θαλάττῃ τεταμένον, δίχα τὴν Ἀσίαν διαρῖναι ὅλην
ἐπὶ μήκος· τὸ μὲν αὐτῆς μέρος βορείον ποιεῖντα, τὸ
δὲ νότιον· ὡς δὲ ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀπὸ Θινῶν
ἰσθμῶν παραλλήλῃ, καὶ τὴν ἀπὸ σηλῶν μέχρι δεῦρο
θαλάττην. Ταῦτα δ' εἰπὼν, οἷεται δεῖν διορθῶσαι ¹⁵
ἀρχαῖον γεωγραφικὸν πῖνακα· πολὺ γὰρ ὅτι ταῖς ἀρκ-
τες παραλλάττειν τὰ ἐσθινὰ μέρη τῶν ὄρων καὶ αὐ-
τὸν, ^c συνεπιπᾶσθαι ^d δὲ καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἀρκτικω-
τέραν ἢ δὴ ^e γενομένην. Πίστιν δὲ τὰς φέρει, μίαν μὲν
τοιαύτην· ὅτι τὰ τῆς Ἰνδικῆς ἄκρα τὰ μεσημβρινώ- ²⁰
τατα, ὁμολογοῦσι πολλοὶ τοῖς κατὰ Μερῶν ἀνταίρειν
τόποις, ἀπὸ τε τῶν ἀέρων, καὶ τῶν ὑρανίων τεκμαιρό-
μενοι· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰ βορειότατα τῆς Ἰνδικῆς τὰ
ὡς τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι, Πατροκλῆς (ὁ μάλιστα
^f πιστεύεται δίκαιος, ἀφ' ἧς τὸ ἀξίωμα, καὶ διὰ τὸ μὴ ²⁵
ἰδιώτης εἶναι τῶν γεωγραφικῶν) φησὶ σαδῖες μυρίαι
καὶ πεντακισχίλιαι· ἄλλα μὲν καὶ ^g τὸ ἀπὸ Μερῶν
ὅτι τὸν ἀφ' ἧς Θινῶν παράλληλον ^h τοσοῦτον πῶς εἶναι·
ὥστε τῆς Ἰνδικῆς τὰ περὶ τὰς ἀρκτικὰ μέρη συνάπτοντα τοῖς
Καυκασίοις ὄρεσιν εἰς τῶν τελευτῶν τὸν κύκλον. ³⁰
Ἄλλην δὲ πίστιν φέρει τοιαύτην, ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς Ἰωαννῶν
κόλπας ἀφ' ἧς τῆς θαλάττης τὴν Ποντικὴν,
τειχιλίαν ὡς ἐπὶ σαδίων πρὸς ἀρκτον ἰόντι, καὶ τοὺς
ὡς ⁱ Ἀμισὸν ἢ Σινώπην τόπους· ὅσον καὶ τὸ πλάτος
τῶν ὄρων λέγεται· ὅκ δὲ Ἀμισὸς ὡς τὴν ἰσημερινὴν ³⁵
ἀνατολὴν φερόμενον, πρῶτον μὲν ἢ Κολχίς ἐστιν, ἔπει-
τα ἢ ^k ὅτι τὴν Ὑγκανίαν θαλάττην ὑπέρβηται, καὶ ἢ
ἐφεξῆς ἢ ὅτι Βάκτρα καὶ τὰς ἐπὶ τὴν Σκύθας ὁδὸς

tentrionem latus Indiæ definiunt: describit autem
lineam istam a columnis per fretum Siculum, et
extremities meridiem spectantes Peloponnesi at-
que Atticæ, usque ad Rhodum, et sinum Ifsicum.
Atque hactenus quidem dictam lineam ait per
mare et oram continentis adjacentis duci: quippe
totum nostrum mare sic in longitudinem extendi
usque ad Ciliciam, deinde vero ad rectam pene
lineam porrigi pone Tauri montana usque ad In- ¹⁰
diam: etenim Taurum ad lineam e regione maris,
quod a columnis Herculis incipit, positum, totam
Asiam in duas partes secundum longitudinem divi-
dere, ita ut una Septentrioni, altera Austro obver-
tatur. Itaque similiter eum in parallelo per Thinas
ducto situm esse, ac mare quod eo usque a co-
lumnis pertinet Herculeis. His expositis, veterum
Geographicam tabulam corrigi debere pronunciat:
nam fines orientales sua ætate valde versus septen-
trionem declinasse, simulque ipsam etiam Indicam
in eandem partem esse avulsam. Fidem dictis hac
ratione nititur facere, quod extremos Indiæ versus
meridiem terminos plerique fatentur Meroæ op-
positos, ab aeris et rerum cœlestium observatione
conjecturam ducentes: inde autem, usque ad Sep-
tentrioni maxime propinquas partes Indiæ, quæ
sunt ad Caucasios montes, Patroclum (cum ob
auctoritatem, tum quod rerum geographicarum
nequaquam fuerit rudis, fide apprime dignum)
stadia numerare xv. millia: atqui a Meroes paral-
lelo usque ad eum qui per Thinas transit, esse
spatium idem: proinde in hunc definere septen-
trionales Indiæ fines qui sunt ad Caucasios montes.
Alio quoque utitur argumento, intervallum ab
Ifsico sinu ad mare Ponticum pergenti versus sep-
tentrionem et quæ circa Amisum sunt et Sinopen
loca, stadiorum esse ter mille circiter, quanta eti-
am montium perhibeatur latitudo. Ab Amiso au-
tem versus ortum æquinoctialem proficiscenti pri-
mum Colchidem adiri, deinde montana quæ sunt
usque ad mare Hyrcanum: ab his deinceps ad Bac-
tra et ultiores Scythas, montibus ad dextram si-

^a πλευράς ex correct. Med. 2.

^b ὄρων Par. 2.

^c συνεπιπᾶσθαι Par. 2. Eton. Efc. Mosc. recte. V.

^d δὴ καὶ ex correct. Med. 2.

^e γενομένην Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

^f πιστεύεται διὰ τε, &c. Efc.

^g τὸν ἀπὸ Par. 2. 3. Efc. Mosc. τὸ διὰ M. . . Med. 2.

^h το-
σοῦτο Par. 3.

ⁱ Sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Gron. Eton. Mosc.

^k ὑπὸ τὴν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc.

2. καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἄκρων τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς] Intelligit duo promontoria, Sunium et Maleam: quæ promon-
toria ait Geographus paulo post æquis fere spatii in mare promi-
nere: aut paulo esse μεσημβρινώτερον Maleam quam Sunium.
Atque hæc fuit Eratosthenis et Strabonis sententia: quam vera,
apparet ex Ptolemæi et recentiorum tabulis. Casaub.

10. Τὸν γὰρ Ταῦρον ἀπ' εὐθείας] Malim ἐπ' εὐθείας, ut alibi lo-
qui suevit. Idem.

13. ἐπὶ τῇ διὰ Θινῶν ἰσθμῶν παραλλήλῃ] Marc. Heracl. (p. 14.
Ed. Hudson.) Θινᾶς esse Metropolim Sinarum declarat. Huic
author peripli Maris Erythraei assentit. (p. 36). Sed quæ fuit
hæc urbs dicta Thina, incertum est. In Philos. Transac. an.
1767. p. 155. Caverhillus, pluribus argumentis innixus, Shi-
nas esse urbem hodie Cambodia dictam fere probat. Hic autem
locus longissime a freti Gaditani parallelo distat. F.

17. τὰ ἐσθινὰ μέρη τῶν ὄρων] Emendaveram ex conjectura ὄρων:
postea autem animadverti veterem quoque interpretem in suis
libris hanc lectionem reperisse: vertit enim montium, non finium.
Quare omnino ὄρων legendum, non ὄρων. Casaub.

18. συνεπιπᾶσθαι δὲ] Vett. codd. συνεπιπᾶσθαι, quod malo.
Idem.

27. ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ] Tò legendum duxi, pro quo erat τὸν: et
pro Ἀμισὸν reposui Ἀμισόν: tametsi ita identidem scriberetur.
Xyland.

33. τὰς περὶ Ἀμισὸν] Ita Aldus edidit: nec aliter vetus in-
terpres, qui scriptos codices secutus est. Apud Dionem quoque
aliosque historicos Græcos Ἀμισὸς legitur pro Ἀμισός. Itaque
decreveramus Aldi lectionem ubique retinere. Verum didici
postea ex eo codice, quem instructissima foci Henrici Stephani
bibliotheca mihi suppeditavit, in libris antiquis melioris notæ
Ἀμισός, non Ἀμισός legi: idque postea sum secutus. (Non est
autem dubium corruptam fuisse vocem a librariis, qui scirent
sua ætate sic appellari eam urbem, Amisum inquam, non ut
olim Amisum. Ita enim in recentiorum Græcorum historiis
appellatam reperies.) Casaub.

36. ἐπειτα ἢ ἐπὶ τὴν Ὑγκανίαν θαλάττην ὑπέρβηται] Legi non
ὑπὸ, sed ἐπὶ, secutus locum qui paulo post sequitur, ubi hoc ip-
sum vocatur ἢ ἐπὶ τὴν Κασπίαν ὑπέρβηται. Intelligo autem iter a
Colchide ad Hyrcanum mare, quo superandi sunt montes Mos-
chici. Et sic cum hoc in libro, tum alias, utitur hac voce
Strabo. Xyland.

Ibid.] Legebatur vulgo ὑπὸ, quod mutandum fuisse in ἐπὶ
et

tis, iter fieri: hanc esse lineam eandem cum ea quæ ab Amiso versus occasum per Propontidem ducitur, et Hellespontum: jam a Meroe ad Hellespontum non esse amplius XVIII. stadiorum millibus: quot etiam sunt a meridionali Indiæ latere usque ad Bactrianos, accedentibus tribus millibus ad XV. ista millia, quorum hæc erant latitudo montium, illa Indiæ. Hanc sententiam impugnans Hipparchus, argumenta hæc culpat: nam Patroclum negat fidem mereri, contra quem duo sint testimonium ferentes, Daïmachus et Megasthenes, qui intervallum a mari meridionali quibusdam locis XXes, aliquibus etiam XXXes mille stadiorum affirmant esse: cum his consentire veteres etiam tabulas: et videtur ei absurdum, velle soli Patrocli contra istos testes credere, et ex ipsius nutu veteres corrigere tabulas: neque id fieri patitur, nisi certius aliquid hac de re cognoverimus. Quam ego ejus orationem multas mereri reprehensiones existimo. Primum quod eum multis usum testimoniis, solius Patrocli usum testimonio ait. Qui ergo erant, qui extrema Indiæ meridionalia Meroæ opposita dixerunt? Qui a Meroes parallelo usque ad eum qui per Thinas ducitur, ea esse quantitate spatium affirmarunt? Qui montium latitudinem sive a Cilicia ad Amisum iter tantum esse perhibuerunt? Qui ab Amiso per Colchos, et Hyrcaniam, ad Bactra et ulteriores regiones usque ad orientale mare tractum in eadem linea esse versus ortum æquinotialem, montibus ad dextram sitis, cum eo quod per Propontidem et Hellespontum ducitur versus occasum? Nam hæc omnia fumit Eratosthenes, ut testimonio eorum, qui istis in locis fuerunt, comprobata, cum multos ipse legerit commentarios, copia eorum instructus, ut qui tantam possideret bibliothecam, quantam ei fuisse ipse scribit Hipparchus. Jam ipsius Patrocli fides multis nititur testimoniis: regum qui ei tantum commiserunt imperium, eorum qui ipsius sententiam secuti sunt, eorum qui contrarium senserunt, quos ipse nominat Hipparchus: quibus enim ii refelluntur, his

δεξιά ἔχοντι τὰ ὄρη· αὕτη δ' ἡ γραμμὴ διὰ Ἀμισοῦ
 πρὸς δύσιν ἐκβαλλομένη ἀπὸ τῆς Προποντίδος ἐπὶ καὶ
 τῆς Ἑλλησπόντου· ἀπὸ δὲ Μερῆος ὅπου τὸν Ἑλλησπον-
 τον, ὃ πλείους εἰσὶ τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων σταδίων,
 ὅσοι καὶ ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρῆς τῆς Ἰνδικῆς,
 πρὸς τὰ περὶ τὰς Βακτρίας μέρη, προσφένταν πρὸς
 χιλίων τοῖς μυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις· ὧν εἰ μὲν τοῦ
 πλάτους ἦσαν τῶν ὁρῶν, οἱ δὲ τῆς Ἰνδικῆς. Πρὸς
 δὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Ἱππάρχος ἀντιλέγει διὰ
 ἑλλαν τὰς πίσεις· οὔτε γὰρ Πατροκλέα πιστὸν εἶναι,
 ὃν οἱ ἀντιμαρτυροῦνται αὐτῷ Δηϊμάχῃ τε καὶ Με-
 γασθένης, οἱ καὶ οὐδὲν μὲν τόπους δισημείων εἶναι στα-
 δίων τὸ διάστημα φασὶ τὸ ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς θα-
 λάττης, καὶ οὐδὲ καὶ τρισημείων. Τέτρε γε δὴ
 τοιαῦτα λέγειν, καὶ τὰς ἀρχαίας πίνακας τέτοις ὁμο-
 λογεῖν· ἀπείχανον δὲ ἡγεῖται νομίζει τὸ μόνον εἶναι πιστεῖν
 Πατροκλεῖ, παρέντας τοσούτον ἐπιμαρτυροῦντας αὐ-
 τῷ, καὶ διορθοῦσθαι παρ' αὐτὸ τέτοιο τῆς ἀρχαίας πί-
 νακας· ἄλλὰ μὴ εἶναι οὕτως, ἕως ἂν τι πιστότερον περὶ
 αὐτῶν γινώσκῃ. Οἶμαι δὲ πολλὰς ἔχειν εὐθύναις τέ-
 τον τὸν λόγον. Πρῶτον μὲν ὅτι πολλαῖς μαρτυρίαις
 ἐκείνῃ χρησαμένη, μὲν φησὶ τῇ Πατροκλέας αὐτὸν
 χρῆσθαι. Τίνες οὖν ἦσαν οἱ φάσκοντες τὰ μεσημβρινὰ
 ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερῆον; Τίνες
 δ' οἱ τὸ ἀπὸ Μερῆος διάστημα μέχρι τῆς ἀπὸ Θινῶν
 παραλλήλου τοσούτον λέγοντες; Τίνες δὲ πάλιν οἱ τὸ
 τῶν ὁρῶν πλάτος ἢ τὸ ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐπὶ τῇ Ἀμι-
 σὸν τὸ αὐτὸ τέτοιο λέγοντες; Τίνες δὲ οἱ ἀπὸ Ἀμι-
 σοῦ ἀπὸ Κόλχων καὶ τῆς Ὑρκανίας μέχρι Βακ-
 τριῶν καὶ τῶν ἐπέκεινα εἰς τὴν ἑωῶν θάλατταν καθε-
 κόντων, ἐπ' εὐθείας τε εἶναι λέγοντες, καὶ ἐπ' ἰσημερι-
 νὰς ἀνατολὰς καὶ πρὸς τὰ ὄρη ἐν δεξιᾷ ἔχόντων αὐ-
 τὰ; Ἡ πάλιν τὸ ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ
 γραμμῇ, διότι ἐπὶ τὴν Προποντίδα ἐπὶ καὶ τῇ Ἑλλησπον-
 τον; Ταῦτα γὰρ ὁ Ερατοσθένης λαμβάνει πάντα, ὡς
 καὶ ἐκμαρτυροῦντα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τόποις γενομέ-
 νων, ἐντετυχηκῶς ὑπομνήμασι πολλοῖς ὧν εὐπορεῖ,
 βιβλιοθήκην ἔχων τηλικαύτην, ἥλικην αὐτὸς Ἱππάρ-
 χος φησὶ. Καὶ αὕτη ἡ τῆς Πατροκλέας πίσις ἐκ
 πολλῶν μαρτυριῶν σύγκειται, τῶν βασιλέων τῇ πεπισ-
 τευκότων αὐτῷ τηλικαύτην ἀρχὴν, τῇ ἐπακολουθούσων
 αὐτῷ, τῶν ἀντιδοξέντων, ὡς αὐτὸς ὁ Ἱππάρχος
 κατονομάζει· οἱ γὰρ κατ' ἐκείνων ἑλεγχοί, πῶς εἰς

^a ὅσον καὶ Med. 2. et ex correct. ὅσην καὶ. ^b μερῶν ex correct. Med. 2. ^c Inter Πατροκλέα et πιστὸν in Med. 2. inserta sunt ab eadem, ut videtur, manu, et quidem in margine, ea quæ sequuntur — εἶναι μάλιστα πιστεύεσθαι δίκαιον διὰ τε τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μὴ ἰδιώτην εἶναι τῶν γεωγραφικῶν. ^d δυεῖν Par. 1. 2. 3. Med. 1. Gron. Mosc. ^e Ἀντιδίνες ex correct. Med. 2. ^f δὲ πρὸ Med. 2. ^g Par. 1. 2. habent τοσούτον sed cum punctis in marg. Lege τοσάτες — εἰς in ὅν, ὧν, sæpissime mutatum ex compendiosa scriptura in MSS. V. ^h παρ' αὐτῷ τέτρω Par. 1. ⁱ δ' ἡ οἱ Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k ἡ οἱ τὸ ἀπὸ Par. 3. Med. 1. 2. ^l αὐτὸ τέτρω Par. 1. 2. Mosc. ^m Lego ὧν ἡνυπόκει Marg. Caf. ἀπορεῖ ex correct. Med. 2.

et ratio docet, et alii multi hujus auctoris loci. Ὑπερδίνες autem et ὑπερδασίς voces sunt geographicæ Straboni familiares. Paulo post, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐπὶ τὴν Κασπίαν ὑπερδασίς. Casaub.

10. Πατροκλέα πιστὸν] Verba in margine Cod. Med. 2. inserta fidem merentur, quod a quodam autore vetustiori desumantur. F.

17. παρέντας τοσούτον ἐπιμαρτυροῦντας αὐτῷ] Lege cum vetere interprete, παρέντας τὰς τοσούτων ἐπιμαρτυροῦντας αὐτῷ. Sensus est, non æquum fuisse ut Eratosthenes unum Patroclum sequeretur, iis valere jussis ac contemptis, qui cum Hipparcho sentirent:

hic est sensus istius lectionis: quam non ausim præstare sinceram: ac fortasse ita potius est legendum: παρέντας τὰς ἐπὶ τοσούτον ἀντιμαρτυροῦντας αὐτῷ. Quæ lectio plana est. Casaub.

40. τῶν βασιλέων τῶν πεπιστευκότων αὐτῷ τηλικαύτην ἀρχὴν] Reges intelligit Seleucum et Antiochum. Plinius lib. vi. cap. 17. Etenim patefacta est non modo Alexandri magni armis, regumque qui ei succedere, circumventis etiam in Hyrcanum mare et Caspium Seleuco et Antiocho, præfectoque classis eorum Patrocle, &c. Idem.

42. ὡς αὐτὸς ὁ Ἱππάρχος κατονομάζει] Scribendum ὧν αὐτὸς. ὧν κατονομάζει, purus putus ἰλλητισμός etiam pueris notus. Idem.

πῶν ὑπὸ τέττε λεγόμενων εἰσίν. Οὐδὲ τῆτο δὲ ἀπὶ
 θανόν τῃ Πατροκλέες, ὅτι φησὶ τὰς Ἀλεξάνδρῳ
 συστρατεύσαντας ἐπιδρομάδην ἰσθῆσαι ἕκαστα, αὐτὸν δὲ
 Ἀλέξανδρον ἀκεῖναι, ἀναγραφάντων τὴν ὅλην χώραν
 πῶν ἐμπειροτάτων αὐτῶν· τίς δ' ἀναγραφὴν αὐτῶν δο-
 5 θηναί φησιν ὑπερὸν ὑπὸ Ξενοκλέες τῇ γαζοφύλακος.
^a Ἐπὶ φησὶν ὁ Ἱππάρχος ἐν τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι
 αὐτὸν τὸν Ἐρατοσθένη διαβάλλειν τὴν τῇ Πατρο-
 κλέες πίπν, ὅτι τὸ πρὸς Μεγασθένη διαφωνίας περὶ
 τῇ μήκεος τῇ Ἰνδικῆς τῇ καὶ τὸ βόρειον πλευρόν· τῇ 10
 μὲν Μεγασθένης λέγοντος σταδίων μυρίων πεντακχι-
 λίων, τῇ δὲ Πατροκλέες χιλίοις λείπειν φησὶν· ἀπὸ
 γὰρ πινος ἀναγραφῆς σταδίων ὁρμηθέντα, τοῖς μὲν ἀπι-
 τεῖν διὰ τῇ διαφωνίαν, ἐκείνη δὲ προσέχειν. Εἰ οὖν
 διὰ τῇ διαφωνίαν ἐνταῦθα ἀπίστος ὁ Πατροκλῆς, καὶ 15
 τοὶ παρὰ χιλίους σταδίους τῆς διαφοράς οὐσις, πόσω
 χρή μᾶλλον ἀπιτεῖν ἐν οἷς παρὰ ὀκτακχιλίους ἢ δια-
 φορά ἐστὶ, πρὸς δύο καὶ ταῦτα ἀνδρας συμφωνούντας
 Ἀλλήλους; Τῶν μὲν λεγόντων τὸ τῇ Ἰνδικῆς πλάτος
 σταδίων διςμυρίων, τῇ δὲ, μυρίων καὶ διχιλίων. Ἐρ- 20
 μεν δ' ὅτι ἐφ' ἡλὴν τὴν διαφωνίαν ἠπάσατο, ἀλλὰ
 συγκρίνων πρὸς τὴν ὁμολογίαν, καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς
 ἀναγραφῆς τῇ σταδίων. Οὐ θαυμαστὸν δὲ εἰ πιστὴ γίνε-
 ται πὶ πιστότερον, καὶ εἰ τῷ αὐτῷ ἐν ἑτέροις μὲν πιστεύο-
 μεν, ἐν ἑτέροις δ' ἀπιστοῦμεν, ὅταν πρὸς πινος τετλῇ 25
 βεβαιότερον. Ὁ γελῶν τε τὸ τῇ παρὰ πολὺ διαφωνίαν
 ἀπιστοτέρους ποιεῖν νομίσαι τὰς διαφωνούντας· τὴν ἀντίον
 γὰρ ἐν τῷ πρὸς μικρόν συμβαίνειν τῆτο μᾶλλον ἔοικε·
 ὡς μὲν γὰρ ἢ πλάνη συμβαίνει μᾶλλον ἐπὶ τοῖς
 τυχεύσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλέον πὶ τῇ ἑτέρων φρον- 30
 σιν· ἐν τῇ τοῖς πρὸς πολὺ, ὁ μὲν τυχεύων ἀμάρτοι ἀν,
 ὁ δ' ἐπιστημονικώτερος ἦτον ἀν τῆτο πάθος· διὸ καὶ πι-
 στεύεται ἡσίων. Ἀπαντες μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῇ Ἰνδικῆς
 γράψαντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψευδολόγοι γέννασι, καὶ
 ὑπερβολὴν δὲ Διήμαχος· τὰ δὲ δεύτερα λέγει Μεγασ- 35
 θένης, Ὀνησίκριτος^f τε καὶ Νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοῖςτοι
 ὡς φησὶν ἔχοντες ἡδὴ καὶ ἡμῖν δ' ὑπὴρξεν ὅτι πλέον

fides Patroclis sententiæ paratur. Id quoque alienum
 a vero videri non debet quod Patrocles ait, eos qui
 Alexandro comites expeditionis fuerunt obiter tan-
 tum singula cognovisse: Alexandrum vero ipsum
 accurate omnia indagasse, cum ei regionum de-
 5 scriptiones a peritissimis traderentur: atque hanc
 descriptionem sibi postea temporis exhibitam esse
 ait a Xenocle gazæ præfecto. Addit Hipparchus
 libro secundo, ipsum Eratosthenem Patrocli fidem
 derogare, quod is a Megasthene dissenferit in lon-
 gitudine lateris Indiæ Septentrionalis annotanda:
 quod quam Megasthenes xv. millibus stadiorum
 definit, Patrocles mille stadia summæ ei detrahit:
 ac Eratosthenem dicere, se occasione ductum cu-
 jusdam diurnorum itinerum ac stadiorum annota-
 tionis, a qua Patrocles discrepet, Megastheni af-
 sentiri. Quod si hic fidem Patrocles non mereatur,
 quod mille tantum stadiis ab altero dissentit: quan-
 10 to magis fidem ei denegandam, dissentienti de oc-
 to stadiorum millibus, a duobus, iisque consenti-
 entibus? Cum hi dicant Indiæ latitudinem esse xx.
 millia stadiorum, Patrocles xii. Hic respondebi-
 mus non ob solam dissensionem culpatum fuisse
 Patroclum, sed comparatam ejus sententiam cum
 consensione et auctoritate annotationis stadiorum.
 Neque vero mirum, esse aliquid credibile alio cre-
 dibilius, aut eidem alia in re fidem adhiberi, in
 alia derogari, ubi ab alio firmitus aliquid affertur.
 Ridiculum quoque est, quod dissentientes eo minus
 putat fidei mereri, quo magis discrepant: contra
 enim in parvis dissensionibus id potius usu venire
 videtur. In minutioribus errare contingit non vul-
 gares modo, sed et eos qui plus cæteris sapiunt:
 in multum habentibus discriminis, scientior non
 perinde facile aberraverit atque rudis, ideoque illi
 facilius creditur. Sanè quicumque de India scripse-
 runt, pleraque mentiti sunt: præ reliquis Daïma-
 chus, proxime Megasthenes, Onesicritusque et
 Nearchus, alique tales, jam non nihil etiam balbu-
 tientes: nobisque ista plenius perspicere contigit,

^a ὅτι Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^b Ἐρατοσθένη Par. 3. Med. 1. 2. ^c ἀπειδεῖν Par. 1. Eton. ^d Vulgo πρὸς
 male. Marg. Caf. sic Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e γελῶν δὲ τὸ Med. 2. ^f δὲ Med. 1. 2.

10. τῇ μὲν Μεγασθένης λέγοντος σταδίων μυρίων πεντακχιλίων] Falsa lectio. Megasthenes enim Indiæ latitudinem (quæ illi erat ab ortu ad occasum) ubi esset angustissima, stadiorum esse aiebat 16000. Arrianus, (Rer. Indic. lib. in initio), καὶ λέγει Μεγασθένης, μυρίων καὶ ἑξακχιλίων σταδίων εἶναι, ἵνα πρὸς τὸ βραχύτατον αὐτῇ. Quem Arriani locum ejus interpres mire perturbavit: quod ille de latitudine dicebat de longitudine accipiens, crasso admodum errore. Vide Strabonem lib. xv. Legendum ergo ἑξακχιλίων non πεντακχιλίων, hoc est μ. ς. non μ. ε. Casaub.

Ibid.] Blancardus recte Arrianum vertit: (vide p. 513 Arriani Ind.): ἑξακχιλίων est melior lectio, nam Patrocles dixerat latitudinem Indiæ esse 15000 stadiorum; et infra patet ejus computationem esse 1000 stadiis minorem quam Megasthenis; unde Megasthenis computatio fit 16000 stad. F.

12. ἀπὸ γὰρ πινος ἀναγραφῆς σταδίων] De his plura libro xv. Est autem antiquissimum institutum ἢ τῶν σταδίων ἀναγραφῇ, hoc est, mansionum descriptio, sive annotatio. Habemus apud Herodotum, Terpsich. accuratam mansionum omnium enumerationem ab ora maritima minoris Asiæ ad regiam usque Persarum. Latini σταδίων ἀναγραφὰς Itineraria appellant. Σταδίου δὲ autem mansiones a manendo, ut Græca vox ἀπὸ τῇ ἵσταται. Eustathius σταδίου interpretatur ἀλλαγῆς: qua voce Græci Jurisconsulti et historici mansiones expriment. Casaub.

13. τοῖς μὲν ἀπιτεῖν] Xylander hic non egit interpretem. Di-

cebat Eratosthenes se neque Patroclis neque Megasthenis auctoritatem sequi, sed illam potius σταδίων ἀναγραφῇ quam probabat. Ergo, τοῖς μὲν, scilicet Patrocli et Megastheni, quorum neutri fidem hac in parte habebat: nam quod idem cum Megasthene dixerat, id vero non fecerat ejus auctoritatem secutus: sed quia ita contigerat ut Megastheni hac in parte cum Itinerario illo conveniret. Idem.

14. ἐκείνη δὲ προσέχειν] Τῇ ἀναγραφῇ τῶν σταδίων. Idem.

21. ἐφ' ἡλὴν τὴν διαφωνίαν] Noster codex habebat ἐφ' ἡλὴν, nimirum hoc erat emendare Aldinam lectionem, quæ habet ἐφ' ἡλὴν. Unde colligendum potius erat id quod non primi nos deprehendimus, ac restituiimus, sed ne veterem quidem interpretem fefellit. Xylander.

33. οἱ περὶ τῆς Ἰνδικῆς γράψαντες] Adde his eos qui de rebus gestis Alexandri scripserunt, quos omnes mendacissimos fuisse certissimum est: præter Ptolemæum et Aristobulum ait Arrianus. Plinium vero, qui istiusmodi μυθογράφος, tanquam scriptores de quorum fide non dubitetur, sæpe sequitur, nemo recte excusarit. Casaub.

36. καὶ Νέαρχος] Nearchi periplus adhuc extat, cujus fidem Dodwellius labefactare tentat. Eximius autem author Gallicus multis argumentis veritatem stabilivit: (vide Hist. critique des historiens d'Alexandre, par le Baron de St. Croix, 4to. Paris.): hujus auctoris sententiam valde probo. F.

cum de rebus Alexandri faceremus commentarium. Præcipue autem fides Daïmacho est et Megastheni deroganda: hi enim sunt qui in auribus cubantes, ore, naribus carentes, unuculos, longipedes, digitis retro averfis præditos referunt: immutarunt etiam Homericam Pygmæorum pugnam, trium spithamarum iis staturam assignantes. Iidem narrant formicas aurum effodere; esse quosdam Panas capita cunei forma habentes, qui serpentes, boves, et cervos cum cornibus deglutiant; atque de his alter alterum redarguit, ut ait Eratosthenes. Missi enim fuerunt legati Palimbothra, Megasthenes ad Androcotum, Daïmachus ad filium ejus Allitrochadem, talesque suarum peregrinationum commentarios, nescio qua de causa, reliquerunt. Patrocles vero minime eorum similis est, neque reliqui leves sunt testes, quibus utitur Eratosthenes. Nam si meridianus qui per Rhodum et Byzantium ducitur, recte est assumptus, recte etiam habebit is qui per Amisum et Ciliciam transit. Etenim eos eandem inter se usquequaque obtinere distantiam multis observationibus constat: cum neuter in alterum incidat. Jam ab Amiso in Colchos navigari versus ortum æquinoctialem, et ventis deprehenditur, et anni temporibus, et fructibus, et ipsis Solis exortibus: itemque transitum inde ad Caspium mare, et quod deinde ad Bactra usque tendit: sæpenumero enim evidentia, et omnium consensus, plus fidei quam instrumentum meretur: quando ipse etiam Hipparchus lineam, quæ ab Herculis columnis ad Ciliciam pertinet, rectam esse, et versus ortum æquinoctialem, docens, non totum id instrumentis et rationibus geometricis confecit, sed de eo toto, quod est a columnis usque ad fretum, navigantibus credidit. Itaque ne ille quidem recte pronunciat, quia diei longissimæ ad brevissimam non possumus nominare proportionem, neque umbræ ad gnomonem, in montanis a Cilicia usque in Indiam regionibus, ne hoc quidem nos asserere posse, quod obliquatio ea fiat in linea æqualiter undique diffita: sed debeamus eam absque ulla emendatione obliquam relinquere, sicut eam habent antiquæ tabulæ. Primo enim non habere

καταδύν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τοῖς Ἀλεξάνδρῳ
πράξεις. Διαφερόντως δ' ἀπίσιν ἄξιον Διήμαχῳ τε
καὶ Μεγαθένῃ· οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τὰς ἐνατοκοίτας καὶ
τὰς ἀτόμους καὶ ἄρρινας ἱσχυρόντες, μονοφθάλμους τε, καὶ
5 μακροσκελεῖς, καὶ ὀπισθοδακτύλους. ^b ἐνεκαίνισαν ᾧ καὶ
ἡ Ὀμηρικὴν τῶν Πυγμαίων γεθινομαχίαν, τριασιθά-
μους εἰπόντες· εἶποι ᾧ καὶ τὰς χρυσορύχους μύρμηκας,
καὶ πάντας σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε, καὶ βῆς καὶ ἐλά-
φους σὺν κέρασι καταπίνοντας· ὧς ὦν ἕτερος τὸν
10 ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ Ἐρατοσθένης φησὶν. Ἐπέμφ-
θισαν μὲν γὰρ εἰς τὰ ^d Παλίμβροτα, ὃ μὲν ^e Με-
γαθένης πρὸς ^f Ἀνδρόκοτον, ὃ δὲ Διήμαχος πρὸς
Ἀλιτροχάδην ᾧ ἐκείνῃ ἡὸν κατὰ πρεσβείαν· ὑπομ-
νήματα δὲ τῆς ἀποδημίας κατέλιπον τοιαῦτα, ὅφ' ἥς
15 δὴ ποτε αἰτίαι προαχθέντες. Πατροκλῆς δὲ ἡκιστα
τοῖστος· καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες ὅτι ἀπίθανοι, οἷς
κέχρηται ὁ Ἐρατοσθένης. Εἰ γὰρ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Βυ-
ζαντίου μεσημβρινὸς ὁρθὸς εἰληπται, καὶ ὁ διὰ τῆς Κιλι-
κίας καὶ Ἀμισῶ ὁρθὸς ἂν εἴη εἰλημμένος· φαίνεται γὰρ
20 τὸ παράλληλον ὅτι πολλῶν, ὅταν μηδετέρως ἢ σύμ-
πλωσις ἀπελέγχεται· ὅ, τε ὅς Ἀμισὸς πλεῖς ὅπῃ τὴν
Κολχίδα, ὅπ' ἐστὶν ὅπῃ ἰσημερινὴν ἀνατολήν, καὶ τοῖς
ἀνέμοις ἐλέγχεται, καὶ ὥραις, καὶ ταῖς ἀνατολαῖς αὐταῖς.
Ὡς δ' αὖτως καὶ ἡ ὅπῃ τὴν Κασσίαν ὑπερβάσις, καὶ ἡ
25 ἐφεξῆς ὁδὸς μέχρι Βάκτρων. Πολλαχῇ γὰρ ἡ ἐνέργεια,
καὶ τὸ ἐκ πάντων συμφωνέμενον, ὁρᾶν πιστοτέρῳ ἐστὶν·
ἐπεὶ καὶ ὁ αὐτὸς Ἰππάρχος τὴν ἀπὸ σιλῶν μέχρι τῆς
Κιλικίας γραμμὴν, ὅπ' ἐστὶν ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅπ' ἐπὶ ἰση-
μερινὴν ἀνατολήν, εἰ πᾶσαν ὁργανικῶς καὶ γεωμετρικῶς
30 ἔλαβεν· ἀλλ' ὅλην τὴν ἀπὸ σιλῶν μέχρι πορθμοῦ
τοῖς πλέεσιν ἐπίστευσεν. Ὡς δ' ἐκεῖνος ^h εὐλογεῖτο,
ἐπειδὴ ὅτι ἔχομεν λέγειν, οὐδ' ἡμέρας μεγίστης πρὸς
τὴν βραχυτάτην λόγον, οὔτε γνώμονος πρὸς σιάν ἐπὶ
τῇ ⁱ παρορίᾳ τῇ ἀπὸ Κιλικίας μέχρις Ἰνδῶν· εἰ
35 ἐπὶ παραλλήλῃ γραμμῇ ἐστὶν ἡ ^k λόξωσις, ἔχομεν
εἰπεῖν· ἀλλ' εἴαν ἀδιόρθωτον, ^l λοξὴν φυλάξαντες,
ὥς οἱ ἀρχαῖοι πίνακες περιέχουσι πρῶτον μὲν γὰρ

* Iliad. γ'. initio.

^a ἀρρινας Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur.

^b ἐνεκαίνισαν Par. 1. 2. bene. V.

^c σφηνοκεφάλους.

^d Παλίμβροτα Eton. Efc. Mosc. Παλιμβροτα ex correct. Med. 2.

^e Μεγασ-
θένης φησὶ ex correct. Med. 1.

^f Ἀνδρόκοτον Par. 1. 3.

^g ἐνέργεια Par. 1. Med. 1. 2. Bre. male, error Codd. V.

^h εὐλογεῖ
Par. 1. Eton.

ⁱ παρορία Par. 1. 2.

^k λόξωσις ex correct. Med. 1.

^l γραμμὴν Eton.

3. ἐνατοκοίτας καὶ τὰς ἀτόμους] Quantum fidei scriptoribus

hiscæ habeatur, ab Indicis colligas, ubi Strabo hos omnes me-

morat. F.

5. ἐνεκαίνισαν δὲ καὶ τὴν Ὀμηρικὴν] Ἐγκαινίζειν non est immutare,

sed renovare, et fugientem alicujus rei memoriam revocare. Inde

ἐγκαινία, festum Judæorum, dicta, ut quidam putant. Isti igitur

fabulam Homericam de Pygmæis, et eorum præliis cum grui-

bus, quæ omnia jam pro fabulosis habebantur, innovarunt, et

restaurarunt. Sic nostra ætate non desunt qui eandem de Pyg-

mæis lepidam fabellam renovent, et qui etiam e sacris literis,

si Deo placet, fidem illi conentur asstruere. Legi etiam Bergæi

cujusdam Galli scripta qui se vidisse diceret. At non ego credulus

illi: illi, inquam, omnium bipedum mendacissimo. Casaub.

8. ὄφεις τε, καὶ βῆς καὶ ἐλάφους σὺν κέρασι καταπίνοντας] Me-

lius hunc locum accepit vetus interpres quam Xylander. Non

enim Strabo commemorare voluit Panes qui devorarent serpen-

tes et boves: sed serpentes tanta magnitudine ut boves ac cervos

possent deglutire. Plinius lib. viii. cap. 14. Megasthenes scri-

bit in India serpentes in tantam magnitudinem adolefcere, ut soli-

dos hauriant cervos taurosque. Meminit et Strabo alibi. Idem.

12. πρὸς Ἀνδρόκοτον] Libro xvi. Σανδρόκοτον vocat. Eadem scripturæ varietas apud Plutarchum, Justinum, et alios, qua de re ad lib. primum diximus. Apud Athenæum lib. primo c. 15. Σανδρόκοτος perperam pro Σανδρόκοτος legitur. Idem.

25. ἐνέργεια] Sic legit etiam interpres, non ἐνέργεια, quod hic non facit. Loquitur autem de instrumentis Geodæticis. Xylander.

31. Ὡς δ' ἐκεῖνος εὐλογεῖτο] Verba hæc ita puto legi debere, Ὡς δ' ἐκεῖνος εὐ λέγει. (aut εὐλογεῖ, quod tamen idem significare oportebit, et exemplo probare nullo possum) τό: atque hoc τὸ refertur ad ea quæ inferuntur, εἰδ' εἰ ἐπὶ παραλλ. Non sequitur (inquit) nos, quia hæc nesciamus, ideo etiam ignorare lineam parallelam esse &c. πρὸς σιάν mendum erat illustre, pro πρὸς σιάν. Idem.

Ibid. Ὡς δ' ἐκεῖνος εὐλογεῖτο] Etiam in vett. codd. ita legatur, vel εὐλογεῖ. Legendum tamen censeo εἰδ' ἐκεῖνο εὐ λέγουτο: vel εὐ λέγοι τό. Vox ἐκεῖνος cum de eodem sit sermo, videtur huic loco minus convenire. Casaub.

37. πρῶτον μὲν γὰρ] Vide hominis acumen, Hipparchus dicit

se

^a ὅτι τὸ μὴ ἔχειν εἰπεῖν ταυτὸν ἐστὶ τὸ ἐπέχειν·
 ὁ δ' ἐπέχων, ^b ἔδ' ἐτέρωσε ῥέπει· ^c ἔαν δ' κελεύων,
 ὡς οἱ ἀρχαῖοι, ἐκέισε ^d ῥέπει. Μᾶλλον δ' ἂν τακό-
 λατον ἐφύλαττον εἰ συνεβέλενε μηδὲ γεωγραφεῖν ὅλως·
 ὅθεν γὰρ τῶν ἄλλων ὁρῶν τοὺς ἴσους, οἷον Ἀλπεων, καὶ
 τῶν Πυρηνάων, καὶ τῶν Θρακίων, καὶ Ἰλλυρικῶν, καὶ Γερ-
 μανικῶν οὕτως ἔχοντι εἰπεῖν. Τίς δ' ἂν ἠγήσαιοτο
 πιστότερος τῶν ὑπερον τὰς παλαιὰς τοσαῦτα πωλη-
 μελήσαντας πρὸς τὴν πινακογραφίαν, ὅσα ^e ἐξ ἀβέ-
 βληκεν Ἐρατοδότης, ὧν ἔδεν ἀντήρκεν Ἰππαρχος;
 καὶ τὰ ἐξῆς δὲ πλήρη μεγάλων ἀποριῶν ἐστίν. Ὅρα
 γὰρ, εἰ τὸ μὲν ^f ἐκ κινεῖται τις τὸ τὰ ἄκρα ^h τῆς
 Ἰνδικῆς τὰ μεσημβρινὰ ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερῶν,
 μηδὲ τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ Μερῶν ἐπὶ τὸ τόμα τὸ κατὰ
 τὸ Βυζάντιον, ὅτι ἐστὶ πρὸς μύριες σταδίους καὶ ὀκτακισ-
 λίας· ποιοῖν δὲ τρισημίων τὸ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν
 Ἰνδῶν μέχρι τῶν ὁρῶν, ὅσα ἂν συμβαίη ἀτοπα. Τὸ
 πρῶτον μὲν γὰρ ⁱ εἴπερ ὁ αὐτὸς ἐστὶ παραλλήλος ὁ διὰ
 Βυζαντίου καὶ τῆς Μασσαλίας· κατὰ τὴν εἰρηκεν Ἰπ-
 παρχος πεπύσας Πυθέα· ὁ δ' αὐτὸς καὶ μεσημβρινός
 ἐστίν, ὁ καὶ Βυζαντίου καὶ τῆς Βορυθηνῆς, ὅπερ καὶ
^k αὐτὸς δοκιμάζει ὁ Ἰππαρχος· δοκιμάζει δὲ καὶ τὸ
 ἀπὸ Βυζαντίου ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸν Βορυθηνὴ σταδίου
 εἶναι τριχιλίους ἐπ' ἑκατοστίους· τοσούτοι ἂν εἴεν καὶ οἱ ἀπὸ
 Μασσαλίας ἐπὶ τὸν διὰ Βορυθηνῆς παραλλήλον, ὅς
 γε διὰ τῆς Κελτικῆς παρωκεανίδος ἂν εἴη· τοσού-
 τας γὰρ πῶς διελθόντες συνάπτει τῇ Ὠκεανῷ. Πά-
 λιν δ' ^m ἐπεὶ τὴν κινναμωμοφόρον, ⁿ ἐχάτῳ ἴσμεν οἰ-
 κημένην πρὸς μεσημβρίαν, καὶ κατὰ Ἰππαρχον αὐτὸν

quod dicas, idem est atque cohibere affirmationem:
 qui autem cohibet affirmationem, is in neutram
 partem inclinat: at qui jubet ita hæc relinqui, ut
 habent antiqui, is quidem eo inclinat. Deinde id,
 quod ex hoc consequeretur, verius dixisset, si con-
 sultuisset omnino superfedendum terræ descriptione:
 nam in positu quoque aliorum, ut Alpium, Pyre-
 næorum, Thraciorum, Illyricorum et Germanico-
 rum montium eodem modo laboratur. Quis autem
 credat recentioribus fide digniores esse antiquos,
 quorum tot extant in tabulæ designatione errata,
 neque ab Eratosthene reprehensa, neque ab Hip-
 parcho refutata? Sed et quæ sequuntur, plena sunt
 magnarum perplexitatum. Adverte enim animum,
 si quis non convellat id quod dicitur, extremas In-
 diæ versus meridiem partes oppositas esse Meroæ,
 neque hoc, Meroen a faucibus Byzantiis XVIII.
 millibus stadiorum distare: xxx. stadiorum millia
 interesse a meridionalibus Indiæ partibus montes si
 dicat, quam multa sequantur absurda. Primo
 enim, si idem parallelus est qui per Byzantium cum
 eo qui per Massiliam ducitur, quod Hipparchus,
 Pytheam secutus, tradidit: et idem meridianus per
 Byzantium et Borysthenem transit, ut idem Hip-
 parchus sentit: qui et stadia numerat a Byzantio
 ad Borysthenem tria millia et septingenta: totidem
 ergo erunt etiam a Massilia ad parallelum qui per
 Borysthenem transit; qui per Celticæ partes Oce-
 ano contiguas ducitur: tanto enim confecto spatio
 ad Oceanum pervenitur. Rursus quoniam Cinna-
 momiferam regionem ultimam habitabilium versus
 meridiem novimus, et secundum etiam Hippar-

^a ὅτι deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Eton. Mosc. bene. V. sed in Par. 2. ὅτι additur alia manu inter lineas — ὅτι deest Med. 2. additum postea. ^b ἐτέρωσε Par. 1. 2. bene. V. ^c ἔαν δὲ Par. 1. Eton. Mosc. ^d ῥέπειν Med. 1. 2. Bre. ^e ἀβέβληκεν Par. 1. 2. Mosc. sed Par. 1. habet ὑπερον supra, eadem manu. ^f Med. 1. expungit ε. ^g MSS. μὴ κινεῖται Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^h τοῖς Ἰνδοῖς Par. 1. ⁱ εἴπερ Eton. ^k αὐτὸ Med. 1. 2. Mosc. ^l ἀπὸ τῆς B... Med. 2. ^m ἐπὶ Med. 2. ⁿ Par. 2. habet in marg. γρ. ἐχάτῳ.

se non habere quid certi pronunciet de latere Indiæ septentrionali: idem tamen habet de eo quod pronunciet adversum Eratosthenem: nam ejus assertionem damnat, et veteribus potius assentitur. Ergo Hipparchus quod de Indiæ latere septentrionali dicat habet, et non habet. Nam si vim hujus argumentationis expendas, videbis eo necessario adigi Hipparchum. Sed nimis argutatur Strabo: idque more suorum, hoc est Stoicæ gentis: quorum in disputando erat fere hæc ratio, ut ex Ciceronis et Senecæ locis infinitis satis constat. Respondeat igitur Hipparchus Straboni, Se nec veterum descriptionem probare, nec Eratosthenicam emendationem, et omnino quid certi super hoc sit statuendum non habere: in hoc tamen dubio, ut Jurisconsultorum formula utar, putare se possidentis meliorem esse debere conditionem: hoc est, in receptis, et antiquis πινάξιν nihil esse mutandum, tantisper dum certius aliquid de ea re fuerit compertum. Non habet ergo quod verum esse pronunciet: habet quo falsitatem redarguat. Casaub.

1. τὸ μὴ ἔχειν] Τὸ μὴ ἔχειν ἐστὶ τὸ ἐπέχειν est dogma philosophicum παρὰ τῶν ἐπιστηπλικῶν usitatum. Εποχὴ est illa assensionis retentio, in qua (ut ait Tullius Acad. Lib. 2. 18.) melius sibi constitit Arcefilas. F.

2. ἔαν δὲ κελεύων] Diu me hic locus torset, ita scriptus, ἔαν δὲ κελεύων ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐκέισε ῥέπειν. Tamen non dubito me eum restituisse pristinae integritati. Hoc enim vult, eos qui probabiles ab antiquis dissentendi causas habent, in iis quæ prorsus comperta non sunt, ac de quibus pronunciare non habent, liberos adhuc esse: qui autem omnino se antiquis addicunt, eos adstrictos esse in ea parte. Xylander.

Ibid. ἔαν δὲ κελεύων] Feliciter hunc locum emendavit Xylander: vellem pari felicitate eum explicuisset. Sensus est, Hipparchum professum se ἐπέχειν, deinde autem jubentem ἔαν ὡς οἱ ἀρχαῖοι, deprehendi contrarium facere ejus quod erat professus: nam qui jubet nos sequi veteres, is non ἐπέχει, sed veteribus potius assentitur. Similis omnino erat Platonis adversus ἐφεκτικὰς disputatio. Nam cum illi dicerent omnibus in rebus ὁπο-

tere ἐπέχειν, ita Plato eos interrogavit, Κατελάβετε ὅτι ἐστὶ ἀκαταληγία, an non? Si κατελάβετε, ergo non est ἀκαταληγία: si non κατελάβετε, ergo vobis credendum non est. Casaub.

3. Μᾶλλον δ' ἂν τακόλατον] Si nihil in veterum descriptione innovandum est, ut censet Hipparchus, nisi prius singulorum locorum longitudines et latitudines exacte fuerint cognitæ, sequitur hinc, ait Strabo, Geographiæ studia esse omittenda, quum paucissimorum locorum θέσεις illa ratione adhuc exploratæ fuerint. Respondeat hic quoque Hipparchus: non sequi ex hac sua ἀποφάσει omittenda prorsus esse Geographiæ studia, sed hoc potius: ea tantum in veterum πινάξιν esse mutanda, quæ isto modo fuerint explorata: in reliquis putare se nihil esse temere mutandum. Atque hac cautione usus erat Hipparchus in Geographicis suis: neque enim omnium locorum longitudines et latitudines annotaverat, quod postea conatus est Ptolemæus præstare: sed paucorum tantum. Ptolemæus, μόνος δ' Ἰππαρχος ἐπ' ὀλίγων πόλεων ὡς πρὸς τοσούτον πλῆθος τῶν κατατασσομένων ἐν τῇ γεωγραφίᾳ ἐξάρματα τῆς βορείας πόλεως παρέδωκεν ἡμῖν, καὶ τὰς ὑπὸ τῆς αὐτῆς κειμένης παραλλήλης οἰκήσεις. Atque Hipparchus quidem hac cautione usus erat: quem secutus est Marinus: verum hic tanto hac parte audentior, quanto ille cautior, pleraque in Geographia pro veris falsa tradidit. Marinum Ptolemæum secutus est: qui etsi divina propædum industria, labore sane incomparabili Marini errores corripuit, ac totius οἰκουμένης descriptionem proposuit, tamen et ipse quam prudens fuerit hoc Hipparchi consilium testis possit esse optimus. Idem.

7. Τίς δ' ἂν ἠγήσαιοτο] Nemo sane qui Ptolemæum audiat, cujus super hoc consilium, et sententiam, vide, γεωγρ. libro primo capite quinto. Idem.

9. ὅσα ἐξ ἀβέβληκεν Ἐρατοδότης] Lege, ὅσα οὖν. Nihil certius quam ita scripsisse Strabonem. Vulgata lectio inepta et ridicula est. Similis menda apud philosophum Problemata. 1. 1. ubi legendum, διὰ τὸ ἔν δοκεῖ καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομῆται μεγάλα τὰ κέρατα ἔχειν. Vulgo δὲ τὸ ἐ δ. falsissime. Idem.

chum parallelus per eam transiens initium est temperatae plagae, distans ab Aequinoctiali ad octo milia octingenta stadia. Cum ergo dicat ab Aequinoctiali Borysthenicum abesse xxxiv. millia stadia: reliqua erunt ab eo circulo qui torridam zonam a 5 temperata dirimit, ad eum qui per Borysthenem et Celticam Oceano confinem, stadia xxv. millia ducenta. Porro extrema navigatio a Celtica versus septentrionem nostra ætate dicitur esse in Hiberniam: quæ ultra Britanniam sita, ægre ob 10 frigus incolitur, ita ut quæ ulterius sunt habitari non posse existimentur. At Hiberniam non amplius v. millibus stadiis a Celtica abesse perhibent: ita tota terræ habitatae latitudo xxx. stadiorum millibus, aut non multo ampliore stadiorum numero definietur. Agedum, ad oppositam Cinnamomiferæ et sub eodem parallelo versus orientem solem sitam regionem transeamus: ea autem est Taprobana. Pro certo creditum est hanc magnam insulam in alto versus meridiem ante Indiam 20 jacere, porrigique versus Æthiopiam amplius v. millibus stadiis, ex eaque in Indorum emporia importari multum eboris, testudinum, aliasque merces. Huic ergo insulæ si latitudo addatur longitudini congruens, trajectus in eam ex India minor non erit stadiis ter mille, quantum intervallum erat a fine habitatae terræ ad Meroen: siquidem extremitates Indiæ e regione Meroæ sitæ sint: et probabilius est, tribus stadiorum millibus aliquid addere. Hoc si nunc addatur triginta iis stadiorum millibus, quæ usque ad Bactrios et Sogdianos por- 30 rigi Daïmachus ait: omnes jam istæ gentes extra habitabilem ac temperatam terræ partem collocabuntur. Quis autem hoc dicere aufit, qui et veteres et recentes audiat prædicare temperiem et fertilitatem, primum Indiæ versus septentrionem sitæ, tum Hyrcaniæ, Ariæ, ac deinceps Margianæ, atque Bactrianæ? Hæ omnes regiones contiguæ sunt septentrionali lateri Tauri, adeoque Bactriana montanis ad Indiam porrectis est propinqua: tanta autem earum est ubertas, ut plurimum absint ab soli inhabitabilis natura. In Hyrcania ferunt vitem vini metretam, ficum medimnos lx. ferre: frumentum ex femine, quod ex spicis decedit, renasci, alvearia in arboribus confici, et mel a foliis defluere: hoc

ὁ δὲ αὐτῆς παράλληλος, ἀρχὴ τῆς εὐκράτης^b τῆς οἰκωμένης ἐστὶ, καὶ διέχει τὴν ἰσημερινὴν πρὸς ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους σταδίους. Ἐπεὶ οὖν φησὶν ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς τὸν διὰ Βορυσθένης διέχειν τρισμυρίας καὶ τετρακισχιλίους σταδίους, εἶεν ἂν λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τὴν διακεκαυμένην καὶ τὴν εὐκράτον εἰς τὸν διὰ Βορυσθένης καὶ τῆς Κελτικῆς παρωκεανίτιδος, σταδιοὶ διςμύριοι πεντακισχίλιοι διακόσιοι· ὁ δὲ γε ἀπὸ τῆς Κελτικῆς πρὸς ἄρκτον πλεῖς ἑξατὸς λέγεται παρὰ τοῖς νῦν, ὁ δὲ ὅτι τὴν Ἰερνὴν, ἐπέκεινα μὲν ἔσαν τῆς Βρεττανικῆς, ἀθλίως δὲ διὰ ψύχους οἰκωμένην· ὥστε τὰ ἐπέκεινα νομίζεν ἀοίκητα. Οὐ πλεον δὲ τῆς Κελτικῆς τὴν Ἰερνὴν διέχειν φασὶ τὴν πεντακισχιλίαν· ὥστε πρὸς τρισμυρίας εἶεν ἂν ἡ μικρῶν πλείους οἱ πάντες οἱ τὸ 15 πλάτος τῆς οἰκωμένης ἀφορίζοντες. Φέρε δὲ τὴν ἀνελίξαν τὴν κινναμωμοφόρον, καὶ ὅτι τῆς αὐτῆς παραλλήλης πρὸς ἑὸν κειμένην ὑποβάδην· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν Ταπροβάνην· ἡ δὲ Ταπροβάνη πεπίτευται σφόδρα ὅτι τῆς Ἰνδικῆς ὁρίζεται πελάγια, μεγάλη νῆσος πρὸς νότον· 20 μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν πλεον ἢ πεντακισχιλίους σταδίους, ὥς φασιν ἐξ ἧς καὶ ἐλέφαντα κομίζεσθαι πολλὴν εἰς τὰ τῶν Ἰνδῶν ἐμπόρια, καὶ χελώνας, καὶ ἄλλον φόρτον. Ταύτη δὲ τῇ νήσῳ πλάτος πρὸς τὸ ἀνάλογον τῷ μήκει, καὶ διάστημα τὸ ἐπὶ αὐτὴν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, τῶν μὲν τρισχιλίων σταδίων ἔκ 25 ἂν ἔλαττον ποιήσῃ διάστημα, ὅσον ἦν τὸ ἀπὸ τοῦ ὅρου τῆς οἰκωμένης εἰς Μερόην, εἴπερ μέλλει τὰ ἅκρα τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τῇ Μερόῃ· πιθανώτερον δ' ἐστὶ καὶ πλείους τῶν τρισχιλίων πηγεῖν. Εἰ δὲ τῆς τοσούτης πρὸς τοῖς τρισμυριοῖς, οἷς φησὶν ὁ Διήμαχος μέχρι τῆς εἰς Βακτρίας καὶ Σογδιανὰς ὑπερβέσεως, ἔκπεσσι 30 ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα τῆς οἰκωμένης, καὶ τῆς εὐκράτης. Τίς ἂν οὖν γάρρησεν ταῦτα λέγειν, ἀκέρων καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν νῦν τὴν εὐκράσιαν, καὶ τὴν εὐκαρπίαν λεγόντων; Πρῶτον μὲν τὴν τοσούτων Ἰνδῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἐν τῇ Ὑρκανίᾳ καὶ τῇ Ἀρίᾳ, καὶ ἐφεξῆς τῇ τε Μαργιανῇ, καὶ τῇ Βακτριανῇ· ἅπασαν γὰρ αὐτὰν ὁρροσεχεῖςⁱ μὲν εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ Ταύρου, καὶ ἦγε Βακτριανὴν, καὶ πλησιάζει τῇ εἰς Ἰνδὸν 40 δὲς ὑπερβέσει· τοσαύτη δ' εὐδαιμονία κέχρηται, ὥστε πάμπολύ τι ἀπέχειν τῆς ἀοικητοῦ· ἐν μὲν γε τῇ Ὑρκανίᾳ τὸ ἀμπέλον μετρητὴν οἶνον φέρειν φασὶ· τὴν δὲ συκὴν μεδίμνους ἐξήκοντα· τὸν δὲ σίτον ἑκατὸς ἔκπεσόντος καρποῦ τῆς καλῆς πάλιν φέρεσθαι·

^a εὐκράτης Mosc. ^b καὶ τῆς Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^c τὴν Par. 1. 2. 3. ^d ὅτι τὴν ex correct. Med. 2. ^e ἐμπόρια Par. 2. Esc. Mosc. sed Par. 2. habet ἐμπόρια in marg. alia manu. ^f καὶ Esc. Mosc. ^g τῆς ὅρου Par. 3. Med. 1. 2. sed Med. 1. habet etiam τῶν ὅρων ex correct. ^h ταῦτα τὰ ἔθνη Par. 1. 2. 3. Med. 1. melius. V. ⁱ μὲν deest Esc. ^k MSS. πεσόντος Marg. Cas. sic Par. 1. Eton.

31. ἐκπέσσι ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα τῆς οἰκωμένης, καὶ τῆς εὐκράτης] Hæc reprehensio Hipparchi compendium meretur, quanquam insectia climatum prorsus innititur. Hipparchus ait latitudinem Indiæ a montibus ad Boream sitis esse 30000 stad. quod ex hisce rationibus absurdum videbitur. Conceditur ab Hipparcho Meroen esse oppositam meridionalibus Indiæ partibus.

Meroe a Byzantio distat 18000 stad. sed Byzantio paralleli sunt montes Indiæ boreales, ergo Indiæ latitudo, eo concedente, non plusquam 18000 stad. efficit.

Præterea Aequinoctium a Borysthene distat 34000 stadia. Ab Aequinoctio ad limites meridionales temperatae zonæ sunt 8800.

Ergo a Borysthene ad fines temperatae zonæ 25200 stad. a Borysthene ad parallelum Iernæ (scilicet fines terræ habitabilis) 5000 stadia, ergo tota latitudo terræ habitabilis 30200 stad. efficit secundum Hipparchum. Sed Taprobana insula ad meridiem Indiæ est 3000 stad. quibus si addas 30000 stadia, (namque hæc, ut ait, est Indiæ latitudo), tum Bactria et Sogdiana ultra terræ habitabilis fines sitæ sunt, quod absurdum est. F.

41. ἐν μὲν γε τῇ Ὑρκανίᾳ] Adi librum xi. ubi totidem verbis hæc eadem narrantur. Casaub.

ἐν δὲ τοῖς δένδροις σμυκεργαῖσται, καὶ τῶν φύλλων ἄσπο-
 ρεῖν μέλι· ὅπερ γίνεσθαι μὲ καὶ τῆς ὁ Μηδείας ἐν τῇ
 Μαθιανῇ, καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Σακασίνῃ καὶ τῇ
 Ἀραξίνῃ· ἄλλ' ἐν ταῦτα μὲ οὐκ ἐπίσης θαυμαστὸν
 εἶπερ εἰσι νοτιώτεραι τῆς Ὑγκανίας, καὶ εὐκρασία 5
 ἀφ' ἑκείνης τῆς ἄλλης χώρας· ἐκεῖ δὲ μᾶλλον. Ἐν δὲ
 τῇ Μαργιανῇ τὸν πυθμένα φασὶν εὐρίσκεσθαι τῆς
 ἀμπέλης πολλάκις ὁ δὲ ἀνδρῶν ὀργυαῖς ὅτι περιλήπ-
 τον· τὸν δὲ βότρυς διπλῆν. Παραπλησίαν δὲ λέ-
 γουσι καὶ τὴν Ἀρίαν· εὐοινία δὲ καὶ ὑπερβάλλειν 10
 ἐν ἣ γε καὶ εἰς τριγόνειαν παρεμύθειον ἐν ἀπιδότοις
 ἀγροῖς τῶν οἶνον· πᾶσι φοροῦν δ' εἶναι καὶ τὴν Βακτριανήν,
 πλὴν ἐλαίας, πλεονέχου τῇ Ἀρίᾳ παρακειμένην. Εἰ δὲ
 καὶ ψυχρὰ μέρη τῶν τόπων τέτων ἐστίν, ὅσα ὑψηλὰ καὶ
 ὄρεινά, ὅθεν δὲ θαυμάζειν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεσημ- 15
 βρῖνοις κλίμασι τὰ ὅρη ψυχρὰ ἐστὶ, καὶ κατὰ τὰ
 μετώρα ἐδάφη καὶ πεδία ἡ. Τῆς γὰρ Καππαδοκίας
 τὰ πρὸς τὴν Εὐξείνῃ πολὺ βορειότερά ἐστι τῶν πρὸς
 τὴν Ταύρῳ· ἄλλ' ἢ μὲν Βαγαδανία, πεδῖον ἑξαιρίστον
 μεταξὺ πτόνων τῶν τε Ἀρραίης ὄρους καὶ τῆς Ταύρου, 20
 σπάνιον· εἴ τι πᾶσι τῶν καρπύμων δένδρων φύοι, καί περ
 νοτιώτερον τῆς Ποντικῆς θαλάσσης τὰ δίοις τριχιλίοις·
 τὰ δὲ τῆς Σινώπης πρὸς ἄσπετον, καὶ τῆς Ἀμισῶ, καὶ τῆς
 Φαναροίας, τὸ πλέον ἐλαϊόφυτά ἐστι· καὶ τὸν Ὀξόν 25
 δὲ τὸν οὐκ ἔχοντα τὴν Βακτριανήν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς,

ipsum et in Mediæ fieri regione, quæ dicitur Mat-
 tiana, et in Sacafina atque Araxina Armeniæ: verum
 in his id non ita mirum est: cum propius ab Austro
 absint quam Hyrcania, et temperie reliquam præ-
 stent regionem. In illa magis est mirum ista fieri.
 In Margiana imum vitis truncum inveniri aiunt
 sæpe, qui duabus viri ulnis contineatur: uvam bi-
 cubitalem. Ariam aiunt parem huic esse, vini au-
 tem proventu etiam superiorem: quippe vinum in
 vasis non picatis etiam per tres ætates durare. Bac-
 trianam quoque Ariæ proximam omnium rerum,
 dempto oleo, feracem esse. Neque mirum videri
 debet, si qua iis in regionibus loca sunt frigida, sub-
 limia nimirum et montana: nam in meridionali-
 bus quoque climatibus montes frigidi sunt, atque
 in universum sola editiora, quanquam plana sint.
 Etenim Cappadociæ partes quæ ad Euxinum per-
 tingunt mare, multo magis versus septentriones
 inclinant quam quæ sunt ad Taurum: Bagadania
 tamen quæ est ingens planities inter Argæum et
 Taurum montes sita, perraro ullam producit fru-
 giferam arborem, quamvis tribus stadiorum milli-
 bus meridiei quam Euxinus pontus vicinior. At
 Sinopes, Amisi, ac Phanagorææ suburbia majori ex
 parte oleas ferunt. Oxum quoque fluvium, qui Bac-
 trianam a Sogdiana dividit, adeo commodum na-

^a ἀσπορεῖν Med. 1. ^b Μηδείας Par. 1. 2. Mosc. ^c Κασίην Par. 3. Bre. ^d εὐκρασία ex correct. Med. 1. ^e δυεῖν Par. 1.
^{2. 3.} Med. 1. Mosc. ^f Lege ὀργυαῖν V. ^g παρεμύθειον ex correct. Med. 1. ^h Ἀρίαν χώραν Par. 1. ⁱ δὲ γε καὶ Par. 3.
^k τριγόνειαν et ex correct. τριετίαν Med. 1. τριετίαν Med. 2. ^l MSS. εἰ δὲ Marg. Caf. εἰ δὲν δὲ Par. 3. sed expunctæ sunt literæ
 quedam, quasi emend. εἰ δὲ. ^m τῆς Eton. Esc. Mosc. ⁿ τε deest Par. 3. ^o MSS. εἰ πᾶσι Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3.
 Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^p Vulgo νοτιώτερα Marg. Caf. sic Med. 2. ^q Φαναροίας Esc. Mosc. Φαναρείας Med. 2. et Par. 2.
 sed supra. ^r Ὀξόν Gron.

3. ἐν τῇ Σακασίνῃ καὶ τῇ Ἀραξίνῃ] Scribendum τῇ Σακασίνῃ et
 Ἀραξίνῃ: non tantum quia sic recte lib. xi. sed quia sic pos-
 tulat analogia. Nam ita multa dicuntur, ut Xerxena, Cam-
 bysena. Apud Stephanum in dictione Καμβύσην depravatissimum
 locum sic lege, Καμβύσην καὶ Ξερξήνην ἢ ἀπὸ Καμβύση καὶ Ξέρξου.
 Ita enim scripserat ipse: quem vide in Ξερξήνῃ. Casaub.

7. τὸν πυθμένα φασὶν εὐρίσκεσθαι τῆς ἀμπέλης] Idem de Mauri-
 tania testatur Geographus libro ultimo. Idem.

11. ἐν ἣ γε καὶ εἰς τριγόνειαν] Εἰς τριετίαν παραμένειν ἐν ἀπιδότοις.
 Scriptum erat ita. Sed ἀπιδότοις legendum nemo non poterat
 eruditus videre. Reliquum interpres vertit tres hominis ætates,
 et exposuit nonagesimum annum. De ætate annotavi alibi: et
 apud Herodotum in Euterpa monstratur tres γενεάς, seu ætates,
 esse annos centum. Sed τριετίαν non est nisi triennium, certe
 non magna aut admirabilis vini ætas, cum Plinius lib. xiv.
 cap. iv. ad 200. annos durare quædam vina prodiderit: et nos-
 tratia etiam vina ad 10. 20. et amplius annos nonnulla ætatem
 ferant. Ego reposui τριγόνειαν, qua voce et alibi usus est Strabo,
 et hic legitur in Χρηστομαθείαις sive epitoma Strabonis, non ea
 modo quæ excusa typis est, sed et in vetustissimo et antiquissimæ
 ac rarissimæ formæ literis scripti in membranæ codice ejus
 operis, qui est in bibliotheca Electoris Palatini. Ibidem sem-
 per Ἀρίᾳ cum diphthongo scribitur. Sed et Σακασίνῃ alibi est,
 non Σακασίνῃ, quod genus varietatis in rebus geographicis non
 est infrequens. Paulo post Καππαδοκίας τὰ πρὸς τῶν, scriptum
 erat καὶ pro τὰ. Non obscurum hoc, sicut et id quod Φαναροίας
 scriptum est pro Φαναγορείας. Xyland.

Ibid. ἐν ἣ γε καὶ εἰς τριγόνειαν] Non erat cur ita laboraret
 in hujus loci emendatione Xylander: quum totidem literis re-
 petantur hæc omnia libro xi. unde fuit facillimum locum
 emendare. Γενεά autem et seculum quot annos complectantur,
 præter Grammaticos omnes, qui poetæ locum de Nestore atti-
 gerunt, vide apud Censorinum cap. xvii. et Plutarchum, περὶ
 τῶν ἐκλειλ. χρῆσις. Notus est etiam Herodoti locus lib. ii. Sane in
 sacris literis una generatio spatium est centum annorum, ut vel
 ex xv. cap. Geneseos, ver. 13. et 16. notum est. Atque hoc se-
 quuntur et Jurisconsulti, ut in quæstione de usufructu relicto Rei-
 publicæ responsum est, leg. 8. si usus fructus D. De usu et fruct.
 et leg. 56. An usus fructus D. De usu fruct. Verum γενεά passim
 apud veteres longe aliter accipitur: estque annorum fere xxx.
 [aut xxxiii. ita ut tres γενεαὶ intelligantur centum annos ha-
 bere.] ut apud Herodotum, Diodorum, et Clementem Alex.
 Polybius lib. iv. ubi de Eleis sic scribit, ἐνιοὶ γὰρ αὐτῶν ἔτιω σέρ-

γχοι τὸν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν βίον, ὥστε τινὰς ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς γενεάς ἔχοντας
 ἱκανὰς οὐσίας, μὴ παραβεβηκέναι τὸ παράπαν εἰς Ἡλείαν. Vide am-
 plius Eustathium. Plutarchus in Hesiodi quendam locum γενεάν
 contendit ἱκανὸν esse, pag. 739. Edit. H. Steph. Casaub.

19. ἀλλ' ἢ μὲν Βαγαδανία] Legendum Βαγαδαοῖα. Idem error et
 lib. xii. est commissus: quod nec Xylander nec alii docti viri
 animadverterunt. Stephanus Βαγαδαοῖα, μοῖρα Καππαδοκίας νο-
 τιωτάτη. Et addit dictam ut Καταοῖα. Apud Suidam Βαγαδαοῖα
 perperam pro Βαγαδαοῖα scribitur. Nam ille Stephani lo-
 cum descripserat. Idem.

Ibid.] Hujus regionis nulla fit mentio, nec in Cellario, nec in
 Geographia D'Anvillii; forsitan cum Xylandro mendose scrip-
 tum pro Καταοῖας putarunt. Meminisse autem nos oportuit,
 quod Strabo de hisce seorsim tractet. Quanquam enim Βαγα-
 δανία scribitur, in Βαγαδαοῖαν cum Casaubono et MS. Par. verto.
 Ludovicus Nonnus in Commentariis ad Goltzii numismata
 Af. p. 304. duos Βαγαδαοῖων descripsit nummos, quorum
 unus figuram muliebrem habet turrito capite spicis ornato.
 Cum hæc regiuncula fuerit sterilis, et præcipue pascuis infer-
 vierit, miratur Nonnus, quid velit figura spicis coronata; sed
 cum sterilis fuerit arborum frugiferarum, forsitan sat annonæ
 produxit. Hoc autem moneat ne temere huic numismati cre-
 datur. Hisce exemplis adjiciamus Armeniam secundum vete-
 res ac recentes ita frigidam, ut Æquinoctio autumnali arva
 nivibus obtegantur, ac fluvii glacie constringantur, quanquam
 ad Sinopes meridiem ponatur. Hinc oritur differentia: Boreas
 ad littora ponti lenius spirat, sed in Armeniam deserta plana
 Sarmatiæ, hodie Russiæ, nullo mari interveniente, perfluit.
 Mare objectum enim ventos reddit mitiores. Vide Plut. in
 Lucullo, Zonaram, Tournesfortii tom. ii. epist. sextam. F.

21. σπάνιον εἶναι περ] Imo tota fere Cappadocia est ἄξυλος, ut
 ait lib. xii. ubi de Argæo monte. Casaub.

23. καὶ τῆς Φαναροίας] Cave putes quod existimavit Xylan-
 der, esse legendum Φαναγορείας. Profecto vir eruditus Strabo-
 nem non adhibuit in consilium cum ita censuit. Φανάροια enim
 Straboni lib. xii. p. 834. Edit. Amst. pars est regionis Ponticæ
 cœli folique felicissimi. Τῇ Φαναροίᾳ, inquit ille, συνεχὴς ἐστὶν ἡ
 Σιδηρὴ, καὶ ἡ Θεμισκυρεῖα· τέτων δ' ἡ Φανάροια ὑπέκεινται μέρος ἔχουσα
 τῶν Πόντου τὸ κράτιστον· καὶ γὰρ ἐλαϊόφυτός ἐστι καὶ εὐοινος, καὶ τὰς ἄλ-
 λας ἔχει πάσας ἀρετάς. At Phanagoria procul a Ponto semota
 urbs est ad latus Asiaticum Bosphori Cimmerii auctores, Stra-
 bo, Ptolemæus, omnes Geographi. Idem.

vigationi perhibent esse, ut in eum deportatae Indicæ merces facile in Hyrcaniam, reliquasque deinceps ad Pontum sitas regiones per fluvios devehantur. Quam huic similem felicitatem possis invenire ad Borysthenem aut Celticam Oceano contiguam, ubi aut nulla nascitur vitis, aut fructum non perfert? In iis autem partibus quæ ad meridiem inclinant et ad mare, ac ad Bosporum, perferuntur quidem fructus, sed exigui: et hyeme defodiuntur. Jam in faucibus Mæotidis paludis huiusmodi cogitur glacies, ut quo loco Mithridatis legatus barbaros in glaciæ superavit equestri prælio, eodem deinde eos æstate, soluta glaciæ, devicerit navali pugna. Profert Eratosthenes etiam hanc inscriptionem æreæ hydriæ per gelu ruptæ, quæ reposita fuit in Æsculapii fano apud Panticapæum:

Si quis forte hominum non credit qualia apud nos

Fiant, hanc noscat conspiciens hydriam:

Antistes posuit Stratius, non muneris ergo,

Sed certum immensi frigoris indicium.

Quando igitur ea quæ in enumeratis fiunt locis, neque cum incolis Bospori comparanda sunt, neque Amiso et Sinopæ, (horum enim regionem illis temperatiorem diceret aliquis), nullo utique modo comparari possint cum iis qui ad Borysthenem accolunt, et extremis Celtis. Vix enim ii qui stadiis tribus millibus ac septingentis longius versus meridiem siti sunt quam Borysthenis accolæ et Celtæ, eundem situm obtinere affirmantur cum Amiso, Sinopa, Byzantio, et Massilia. Porro Daimachus, si ad xxx. stadiorum millia addat intervallum quod est usque ad Taprobanam et fines zonæ torridæ, quod non minus iv. millibus stadiorum ponendum est, Bactra et Ariam suis mota locis rejiciet in ea loca, quæ absunt a zona torrida stadiis xxxiv. millibus, quot stadiis distare Borysthenem ab æquinotiali ait Hipparchus: excident igitur in loca quæ versus septentrionem et Borysthene et Celtica stadiis distant viii. millibus et octingentis: quot stadiis æquinotialis versus meridiem abest a circulo eo, qui torridam plagam a temperata dirimit, quem per cinnamomiferam potissimum describi Indiam dicimus. Nos autem ostendimus quæ ultra Celticam sunt ægre usque ad Hiberniam habitari, non amplius v. millibus stadiis. Hæc autem ratio pronunciat esse adhuc alium circulum habitabilem, ab Hibernia versus septentrionem situm stadiis tribus millibus octingentis.

οὕτω φάσιν εὐπλυνεῖν εἶναι, ὥστε τὸ Ἰνδικὸν φόρτον ὑπερκομισθέντα εἰς αὐτὸν, ῥαδίως εἰς τὴν Ὑρκανίαν κατὰ γαδὰ, καὶ τὰς ἐφεξῆς τόπους μέχρι τῆς Πόντου διὰ τῶν ποταμῶν. Τίν' οὖν τοιαύτην εὐρίαν εὐδαιμονίαν
5 οὐδὲ Βορυσθένη καὶ τὴν Κελτικὴν τὴν παρωκεανίτην;
"Ὅπως μὲν φύεται ἄμπελος, ἢ μὴ τελεσφορεῖ· ἐν δὲ τοῖς νοτιώτεροις τέτων, καὶ ἂν πελαγονίοις, καὶ τοῖς κατὰ Βόσπορον^b τελεσφορεῖ, ἐν μικροκαρπία δέ·^c καὶ τῆς χειμῶνος κατορύττεται· οἱ δὲ^d παρὶ παρ' αὐτοῖς
10 τοιοῦτοί πινές εἰσιν ὅτι τῷ σώματι τὸ λίμνης τὸ Μαιώπιδος, ὡς ἐν χωρίῳ, ἐν ᾧ χειμῶνος ὁ τῆς Μιθριδάτης στρατηγὸς ἐνίκησε τὰς βαρβάρους ἱππομαχῶν ἐπὶ τῷ πάγῳ, τὰς αὐτὰς καταναύμαχισαι ἴσους, λυθέντος τῆς πάγος. Ὁ δ' Ἐρατοσθένης καὶ τὰ πρὸ γράμμα
15 φερέται^e τὸ ἐν τῷ Ἰσχυρίῳ, ὅτι πᾶν Παντικαπαίων ἐπὶ τῇ ῥαγίῳ χαλκῇ^f ὑδρία διὰ τὸ πάγον·
Εἴ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ σέβεται οἷα παρ' ἡμῖν
Γίνεται, εἰς^g τὴνδε γνώτω ἰδὼν ὑδρίαν·
Ἦν ἔχ' ὡς ἀνάνθημα θεῶν καλὸν, ἀλλ' ἐπίδειγμα
20 Χειμῶνος μεγάλης θύχης^h ἱερεὺς Σπέρσιος.

"Ὅπως οὖν ὁδὸς τοῖς ἐν Βοσπόρῳ συγκριτέον τὰ ἐν τοῖς ἀφειδμηθεῖσι τοῖσι, ἀλλ' ὁδὸς τοῖς ἐν Ἀμισῷ καὶ Σινώπῃ (καὶ ᾧ ἐκείνων εὐκρατοτέρες ἂν εἴποι τις) ἡ γὰρ ἂνⁱ παραβάλλοιτο τοῖς κατὰ Βορυσθένη καὶ τοῖς ἐξήτοις Κελτοῖς· μόλις γὰρ ἂν ταυτοκλιεῖς^j ἐν τοῖς κατ' Ἀμισόν, καὶ Σινώπην, καὶ Βυζάντιον, καὶ Μασσαλίαν, οἱ τῆς Βορυσθένος καὶ τῶν Κελτῶν ὁμολογῶνται νοτιώτεροι σταδίοις περὶ τοὺς καὶ ἑπτακοσίους. Οἱ δὲ γὰρ οὐδὲ Διήμαχον, τοῖς τρισμυρίοις ἂν προσλάβωσι τὸ ἐπὶ τὴν Ταπροβάνην καὶ τὰς ὄρεας τὴν διακεχυμένης, οὐδ' ἔχ' ἐλάττω τῆς τετρακιχλίων ἡμέτερον, ἔκτοπιζουσιν τὰ τε Βάκτρα, καὶ τὴν Ἀρίαν εἰς τοὺς ἀπέχοντας τόπους τῆς ἀφκεχυμένης σταδίας τρισμυρίους καὶ τετρακιχλίας, ὅσας ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς ἐπὶ Βορυσθένη^k φησὶν [εἶναι ὁ] Ἱππαρχος· ἔκπεσόντων ἄρα εἰς τὰς βορειότερας τῆς Βορυσθένος καὶ τῆς Κελτικῆς, σταδίοις ὀκτακιχλίοις καὶ ὀκτακοσίους, ὅσοις νοτιώτερός ἐστιν ὁ ἰσημερινὸς τῆς ὀρίζοντος κύκλου τῆς ἀφκεχυμένης καὶ τὴν εὐκρατον· ὃν φανερὸν ἀφ' τῆς κινναμωμοφόρου Ἰνδικῆς μάλιστα γράφεται. Ἡμεῖς δὲ γὰρ ὅτι δεικνύμεν μέχρι τῆς Ἰέρνης μόλις οἰκήσιμα ὄντα τὰ ὑπὲρ τῆς Κελτικῆς, ἅπερ εἰς πλείω τῶν πεντακιχλίων ἐστίν· οὗτος δ' ἀποφαίνει ὁ λόγος τῆς Ἰέρνης ἔτι βορειότερον εἶναι τινὰ κύκλον οἰκήσιμον σταδίοις
45 τριακισίοις ὀκτακοσίους. Ἐστὶ δὲ Βάκτρα καὶ τοῦ

^a ἐπιδαλκτιαίοις Par. 3. Med. 1. Gron. Esc. Mosc.

tius hic legendum forte, α καὶ τὰ &c, vel δ καὶ &c. V.

postea corrigitur. ^b τῷ Παντ... Mosc.

^c ὑδρία Par. 3. et ex correct. Med. 2.

^d εἶναι in marg. Par. 1. eadem manu, et ex correct. Med. 1.

^e τριακισίων ex correct. Med. 2.

^f Βάκτρων supra Par. 1.

^b Lege τελεσφορεῖ μὲν ἐν μ... Marg. Cas. Nil opus emendari. V.

^c πάγοι deest Bre.

^d τῷ Bre.

^e Ἰσχυρίῳ Par. 3. Med. 1. 2. sed Med. 2.

^f γίνεται Par. 1. 2. Med. 1. 2.

^g Lege τὴν δὲ V.

^h παραβάλλοιτο Med. 1. Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc.

ⁱ εἶναι φησὶν ὁ Ἱπ... Esc. εἶναι ὁ defunct Par. 1. bene. V.

^j ταυτοκλιεῖς

locum hic habere nequit. Interpres autem locum hunc tractat perquam indigne: quod in Commentariis nostris alias pluribus docebimus. Idem.

45. Ἐστὶ δὲ Βάκτρα] Legi Βάκτρων, et τῆς τε Ὑρκανίας. Locus est et admodum perplexus, et depravatus. Xyland.

Ibid. Ἐστὶ δὲ Βάκτρα καὶ τὸ σώματος] Totus locus fæde corrup-

σώματος τῆς Κασπίας θαλάσσης, ^a εἰς τὴν Ἰνδικήν
 πᾶμπολύ τι ἀρκτικώτερα· ὅπερ τὴν μυχὴν τῆς ^b Κασ-
 πίας καὶ τῶν Ἀρμενικῶν καὶ Μηδικῶν ὁρῶν διέχει
 αὐτὴ ἐξακχιλίους σταδίους, καὶ δοκεῖ τῆς αὐτῆς παρα-
 λίας μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἀρκτικώτερον εἶναι σημεῖον, καὶ ⁵
 αὐτὴν ἔχειν ^c ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς διωκτὸν, ὥς φησιν
 ὁ τῷ τόπων ἡγεμόνων τῶν Πατρικῶν. Ἐπὶ τοίνυν
 ἡ Βακτριανὴ γῆ ἔστιν ὅτι τὴν ἀρκτικὴν ἐκτείνει·
 τὰ δὲ τῶν Σκυθῶν πολὺ μείζω χώραν ταύτης ^d ἐπέ-
 κεινα νέμεται, καὶ τελευτᾷ πρὸς τὴν βόρειον θάλατ- ¹⁰
 ταν, νομαδικῶς μὲν, ζῶντα δ' ὁμοῦ. Πῶς οὖν εἴπερ
 καὶ αὐτὰ τὰ Βάκτρα ^e τῆς οἰκουμένης ἐκτείνει; Εἴη
 αὖ τὸ διάστημα τῆτο ἀπὸ τῆς Καυκάσου μέχρι τῆς
 βορείας θαλάσσης τῇ διὰ Βάκτρων ὀλίγῳ πλείονον ἢ
 τετρακχιλίων· ταῦτα δὲ ^f ὁροσθέντα τῷ ἀπὸ τῆς ¹⁵
 Ἰνδικῆς ὅτι τὰ βόρεια σταδία, ποιεῖ τὸ πᾶν διὰ τῆς
 οἰκίτης ἀφ᾽ ἑαυτῆς τῆς Ἰνδικῆς σταδία, καὶ
 σταδίων ἐπὶ τετρακχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ^g εἰ δὲ εἰσέλθῃ τις
 τὰς τετρακχιλίους σταδίας, αὐτὰ τε τὰ πρὸς τῷ Καυ-
 κάσῳ μέρη τῆς ^h Βακτριανῆς, ἔστιν βορειότερα τῆς ²⁰
 Ἰνδικῆς σταδίοις τετρακχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, τῆς δὲ Κελτικῆς
 καὶ τοῦ Βορυσθένης ὀκτακχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις.
 Φησὶ δὲ ⁱ γὰρ ὁ Ἱππάρχος καὶ τῆς ^k Βορυσθένης καὶ τὴν
 Κελτικὴν, ἐν ὅλαις ταῖς θέραις νυξὶ πᾶσαν ἀφ᾽ ἑαυ-
 τῶν φῶς τῆς ἡλίου περιεσφαιρόμενον ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τῇ ²⁵
 ἀνατολῇ· ταῖς δὲ χειμεριναῖς τροπαῖς πλείονον με-
 τεωρίζεται τὸν ἥλιον ἐπὶ πῆχυν ἐννέα· ἐν δὲ τοῖς
 ἀπέχουσι τῆς Μασσαλίας ἐξακχιλίοις καὶ τετρακοσίοις
 (οὓς ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ Κελτὰς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἰ-
 μου Βρεταννῶν εἶναι βορειότερος τῆς Κελτικῆς, ³⁰
 σταδίοις πεντακοσίοις) πολλὸν μάλλον τῆτο συμβαίνειν·
 ἐν δὲ ταῖς ^m χειμεριναῖς [ἡμέραις] ὁ ἥλιος μετεωρί-
 ζεται πῆχυν ἑξ· τέτταρας δ' ἐν τοῖς ἀπέχουσι Μασ-
 σαλίας ἐννακχιλίους σταδίας, καὶ ἑκατόν· ἐλάττω δὲ
 τῶν τεττῶν ἐν τοῖς ἐπέκεινα, οἱ καὶ καὶ τὸν ἡμέτερον ³⁵
 λόγον πολὺν αὖ εἶναι ἀρκτικώτεροι τῆς Ἰνδικῆς· οὗτος ὁ
 Πυθέας πιστεύων, καὶ τὰ νοτιώτερα τῆς Βρεταννικῆς τὴν
 οἰκισιν ταύτην πείθει, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην
 ἐνταῦθα ἡμέραν, ὥρων ἰσημερινῶν δέκα ἐννέα, ὀκτακχι-

Erit autem Bactris, et faucibus maris Caspii, Hyrcaniaque admodum septentrionalior: nam distabit ab intimo secessu Caspii maris, et Armeniacis ac Medicis montibus, circiter vi. millibus stadiis: videbiturque ejus oræ maritimæ usque ad Indiam punctum esse septentrionibus proximum: ac posse inde ad Indiam circumnavigari, ut asserit Patrocles, qui istis præfuit locis. Jam Bactriana stadiis mille versus septentriones porrigitur: Scythæ ultra longe ampliorem occupant regionem, quæ mari septentrionali terminatur, et vivunt sane, quam incertis vagentur sedibus. Qui ergo? Cum ipsa etiam Bactra extra habitatam terram sita sint? Erit enim intervallum a Caucaſo per Bactra usque ad mare septentrionale stadiorum plus paulo iv. millibus. Hæc adjuncta numero stadiorum ab Hibernia versus Aquilonem, totum per non habitabilem terram spatium cum stadiorum per Hiberniam numero, stadiorum vii. millium octingentorum summam conficiet. Quod si quis iv. millia illa stadia omittat, ipsæ partes Bactrianæ ad Caucasum sitæ ultra Hiberniam versus septentriones inclinabunt iii. millibus octingentis stadiis, ultra Celticam et Borysthenem viii. millibus octingentis. Præterea Hipparchus tradit ad Borysthenem, inque Celtica, totis noctibus æstivis solem lucere, et ambire ab occasu in ortum; sub brumam solem non attolli ultra ix. cubitos; idque multo magis evenire apud eos, qui a Massilia vi. millibus trecentis stadiis absunt: quos ille ipsos quoque Celtas esse putat, ego autem Britannos, versus septentrionem a Celtica stadiis mille ac quingentis remotos. Hibernis autem diebus solem ad cubitos sex elevare: ad quatuor, apud eos qui a Massilia absunt ix. millibus et centum stadiis: intra tres, apud ulterius distitos, qui etiam secundum nostram ratiocinationem longe magis sunt septentrionales quam Hibernia. At iste, Pythææ fidem adhibens, eum situm collocat in partibus Britanniae Austro propinquioribus, aitque ibi longissimam diem horarum æquinoctialium xix: xviii. autem ubi Sol

^a εἰς τὴν Ἰνδικήν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. recte. V. Mosc. ^d ἐπέκεινα χώραν νέμεται Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^e Vett. libb. ἡδὲ τῆς οἰκουμένης Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^f ὁροσθέντα Med. 1. ^g εἰ δὲ εἰσέλθῃ Par. 2. εἰσέλθῃ Par. 1. ^h Βρεταννικῆς Med. 2. ⁱ γὰρ deest Med. 2. ^k Βορυσθένης Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^l σταδίοις πεντακοσίοις πρὸς τοῖς διχίλοις Par. 1. σταδίοις διχίλοις πεντακοσίοις Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^m χειμεριναῖς ἡμέραις absque ulla parenthesi Par. 1. 2. 3.

tus Xylandrum in magnos errores impulit. Legendum puto, Ἐστὶ δὲ Βάκτρα καὶ τὰ τῆς σώματος (hoc est τὸ σώμα, vel τὰ περὶ σώμα) τῆς Κασπίας θαλάσσης εἴτε Ἰνδικῆς πᾶμπολύ τι ἀρκτικώτερα. Sententia plana est et perspicua: nam cum locutus esset hæcenus de Indiæ tantum parte aquilonia, eamque dixisset longe ultra fines τῆς οἰκουμένης amoveri, nunc addit, etiam præter Indiæ partem hanc, et Bactra, et quotquot sitæ sunt regiones ad latus Tauri septentrionale, usque ad ostium maris Caspii, omnia inquam hæc, ex Hipparchi sententia, posita esse extra fines terræ habitata: quum tamen habitari ea constet. Hanc lectionem in suis codd. videtur vetus interpretes reperisse qui sic vertit. Suntque Bactra et Caspii maris sive Hyrcani ostium admodum omnino septentrionaliora. Ita enim habent antiquæ editiones, non ostiis, ut posteriores. Potest et ita legi, Ἐστὶ δὲ Βάκτρα καὶ τῆς σώματος, &c. εἴτε autem omnino legendum non εἰς τὴν. Quis nescit mare Caspium etiam Hyrcanium appellari? Xylander tamen Bάκτρων legit, et τὴν Ἰνδικήν. Judicent docti homines. Casaub. Ibid.] Casaubono assentior MSS. fretus supra citatis. F.

⁵ μέχρι τῆς Ἰνδικῆς Vett. codd. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς. Sed et prior interpretes ἀπὸ legit. Casaub.

^b Κασπίας θαλάσσης Mosc. ^c ἀπὸ Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^d ἐπέκεινα χώραν νέμεται Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^e Vett. libb. ἡδὲ τῆς οἰκουμένης Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^f ὁροσθέντα Med. 1. ^g εἰ δὲ εἰσέλθῃ Par. 2. εἰσέλθῃ Par. 1. ^h Βρεταννικῆς Med. 2. ⁱ γὰρ deest Med. 2. ^k Βορυσθένης Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^l σταδίοις πεντακοσίοις πρὸς τοῖς διχίλοις Par. 1. σταδίοις διχίλοις πεντακοσίοις Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^m χειμεριναῖς ἡμέραις absque ulla parenthesi Par. 1. 2. 3.

⁹ μείζω χώραν ταύτης ἐπέκεινα νέμεται] In vett. libb. transpositis vocibus, ita legitur, μείζω ταύτης ἐπέκεινα χώραν νέμεται. At nostræ operæ vocem χώραν imprudenter omiserunt. Non magis sua profecto culpa, quam eorum, qui, ὑπὸ φιλοκερδίας τῆς ἐσχάτης, omnia fus deponere habent, modo uno die, si fieri queat, absolvere et vānum exponere libros, quos edere parant, possint: ut sæpe dum hæc ederentur subiret iniquum Strabonis fatum ac meum ipsius χετλιάζειν, qui in talia tempora incidissemus. Quod semel testatum volui, ut eo æquiores se præberent lectores, si quid hujusmodi in hac præcipiti festinatione commissum observaverint. Idem.

¹⁹ αὐτὰ τε τὰ πρὸς] Legendum γὰρ, id est saltem, non τέ. Quod disputationem attendenti facile apparebit. Idem.

³⁰ σταδίοις χιλίοις πεντακοσίοις] Veteres vel ita habent, σταδίοις διχίλοις πεντακοσίοις: vel ita, σταδίοις δὲ πεντακοσίοις πρὸς τοῖς διχίλοις. Et vetus quoque interpretes διχίλοις legit, non χιλίοις, idque est verius. Τὸ δὲ αὐτὸν ferri sine majori mutatione non potest. Idem.

Ibid.] Malim διχίλοις. Vult enim Strabo Britanniam esse stad. 2000 protensam ultra Galliam versus Boream. F.

ad iv. cubitos assurgit, quos a Massilia abesse dicit
ix. millibus et centum stadiis. Quo efficitur Britan-
nos, qui omnium maxime ad meridiem accedunt,
septentrioni esse, quam isti sint, viciniore. Ergo
aut in eodem erunt parallelo cum Bactriis ad Cau-
casum sitis, aut in aliquo propinquo: docuimus
enim, quod juxta Daïmachum Bactrii isti stadiis
III. millibus octingentis propiores sunt septen-
trioni quam Hibernia: quibus si addantur quot-
quot sunt a Massilia in Hiberniam, conficiuntur
xii. millia quingenta. Quis ergo iis in locis (de
Bactriis loquor) observavit istam maximarum die-
rum quantitatem, aut solis altitudinem in medio
cœli brumæ tempore versantis? Hæc enim oculis
omnium, etiam literaturæ omnis rudium, expo-
sita sunt, neque mathematica opus habent desig-
natione: itaque multi utique ea conscripserunt,
et veterum qui res Persicas tradiderunt, et usque
ad nostram ætatem subsecutorum. Et quomodo
ea regionum istarum, quam exposui, fertilitas cum
iis conveniret quæ in cœlo fieri cernerentur? Ex
iis, quæ disputata sunt, liquet, sapientis esse de-
monstrationem ejus refellere, in qua ille, quasi
eadem vis sit ejus quod quæritur et ejus quo id
conficitur, ad demonstrationem idipsum adhibet
quod quærebatur. Rursum Hipparchus Daïma-
chum rudem et harum rerum imperitum conatur
ostendere, ut qui putarit Indiam inter æquinoc-
tium autumnale et brumam esse sitam, et Megast-
henem reprehendit, qui in Austrinis Indiæ parti-
bus Urfas occidere, et umbras diversam in par-
tem cadere dixisset: horum enim neutrum ullibi
in India fieri, esseque hæc indocte dicta: indocti
enim esse, dicere autumnale a verno differre eo
intervallo quod est versus solstitia: cum idem sit
circulus, et ortus: et intervallum terrestris tropici
ab æquinoctiali (inter quos ille ponat Indiam)
in dimensione compertum sit multo minus xx. sta-
diorum millibus: et ex sententia Daïmachi, non
illius, sed suum propositum concludi: Indiam sci-
licet, quæ viginti aut etiam xxx. millia stadiorum
æquet, non posse isto intervallo comprehendi:
comprehensum iri autem si ea quantitas Indiæ
assignetur, quam ipse tradat. Ejusdem quoque esse

δεξ. δὲ ὅπερ τέτταρας ὁ ἥλιος μετὰ τὴν πύχυν
οὗς φησὶν ἀπέχει τῆς Μασσαλίας ἐννακισχίλις καὶ
ἐξατὸν σταδίους· ὥσθ' οἱ νοτιώτατοι τῶν Βρετανῶν βο-
ρειότεροι τῶν ἐσίν. Ἦτοι οὖν ὅτι τῶν αὐτῶν πα-
ραλλήλων εἰσὶ τοῖς πρὸς τῷ Καυκάσιῳ^a Βακτερίαις, ἢ
ἐπὶ τινος πλησιάζοντος· εἰρητὰ γὰρ ὅτι καὶ τὰς περὶ
Δημήμαχον συμβήσεται βορειότερας [ἢ εἶναι]^b τῇ Ἰέρνῃς
τὰς πρὸς τῷ Καυκάσιῳ Βακτερίας, σταδίοις τετρα-
λίοις ὀκτακοσίοις· περὶ τῶν δὲ τῶν τοῖς ἀπὸ
Μασσαλίας εἰς Ἰέρνῃς, γίνονται μύριοι διὰ χίλιοι πεν-
τακόσιοι. Τίς οὖν ἰσθόρηκεν ἐν τοῖς ἐκείνῳ τοποῖς, λέγων
δὲ τοῖς πρὸς Βάκτρα, τὴν τοῦ μήκους τῶν μεγίστων
ἡμερῶν, ἢ τὸ ἕξαρμα τῶν ἡλίου τὸ καὶ τὰς μεσημερι-
αῖς ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς; Ὁφθαλμοφανὴ γὰρ
πάντα ταῦτα ἰδιώτη, καὶ ἡ δὲ δόξα μαθηματικῆς
σημειώσεως· ὥστε^c συνέγραψαν πολλοὶ καὶ τῶν παλαιῶν
τῶν τὰ Περσικὰ ἰσθόρητων, καὶ τῶν ὑστερὸν μέχρι καὶ
εἰς ἡμᾶς. Πῶς δ' ἂν ἡ λεχθεῖσα εὐδαιμονία τῶν
τόπων, ὡμολόγητο τοῖς τοιαῖς ἐν τῷ ἔργῳ φαινο-
μένοις; Ἐκ δὲ τῶν εἰρημνῶν δὴλον, ὡς καὶ^d σοφὸς
ἀντιλέγει πρὸς τὴν ἀποδείξιν, ὡς ἰσοδυναμούντων τῶν
ζητημῶν, λαμβάνοντος πρὸς τὸ ἀποδείξαι τὸ ζητε-
μῶν. Πάλιν δ' ἐκείνῃς τῇ Δημήμαχον ἰδιώτην ἐνδείξ-
ασθαι βεβλημένον καὶ^e ἀπειρον τῶν τοιαύτων· οἷα δὲ
γὰρ τὴν Ἰνδικὴν μεταξὺ κείδαι τῆς τε φθινοπωρινῆς
ἰσημερίας, καὶ τῶν τροπῶν τῶν χειμερινῶν· Μεγασ-
θένης τε^f ἀντιλέγει φησάντι ἐν τοῖς νοτίοις μέρεσι τῇ
Ἰνδικῇ τὰς τε ἀρκτεὺς ἀποκρύπτειν καὶ τὰς σκιὰς
ἀντιπύπτειν· μηδέτερον γὰρ τῶν μηδαμῶν τῇ Ἰνδικῇ
συμβαίνειν. Ταῦτα^g δὲ φάσκοντος ἀμαθῶς λέγεσθαι·
τό, τε γὰρ τὴν φθινοπωρινὴν τῆς ἐαρινῆς διαφέρειν
οἷα δὲ καὶ πλεονάζειν τιμὴν πρὸς τὰς τροπὰς,
ἀμαθῆς, τῶν τε κύκλων τῶν αὐτῶν ὄντος, καὶ τῇ ἀνατο-
λῇ· τῶν τε ἀφασμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς τροπικῆς
ἀπὸ τῶν ἰσημερινῶν, ὧν μεταξὺ πύθῃσι τῇ Ἰνδικῇ ἐκεί-
νος, δεχθέντος ἐν τῇ ἀναμετρήσει πολὺ ἐλάττωτος τῶν
διοσμυρίων σταδίων, συμβῆναι αὐτὸν καὶ κατὰ αὐτὸν ἐκείνον,
ὅπερ αὐτὸς νομίζει, ἔχ' ὅπερ ἐκείνος·^h δυοῖν μὲν γὰρ
ἢ καὶ τριῶν μυριάδων οὔσαν τὴν Ἰνδικήν, ὅσδε πεσεῖν
μεταξὺ τοσούτων ἀφασήματος·ⁱ ὅσον δ' αὐτὸς εἶρηκε,
πεσεῖν αὐτὴν. Τῆς δ' αὐτῆς ἀγνοίας εἶναι καὶ τὸ μηδαμῶς

^a MSS. Βακτρίας Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^b εἶναι deest Par. 1. ^c γίνονται Par. 3. Med. 1. ^d συνέγραψαν αὐτὸν Par. 3. Med. 1. 2. ^e eis deest Med. 2. ^f σοφῶς Par. 1. 2. 3. Eton. Mosc. σοφῶς pro σοφιστικῶς Josephi: error ex compendiosa scriptura σοφῶς, ut solent Græci. Vide quæ ad not. 3. p. 158. Edit. Amst. de compendiosa scriptura. V. ^g ἀπορὸν Eton. ^h ἀντιλέγειν Par. 2. Med. 1. Bre. Gron. Eton. ⁱ μεταπύπτειν ex correct. Med. 2. ^k δὴ Par. 2. sed nil muta. V. ^l ἐχ' ὁ ἐκείνος Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^m δυοῖν Par. 1. 2. 3. Med. 1. ⁿ ὅσον Par. 3. Med. 1.

20. ὡς καὶ σοφὸς ἀντιλέγει πρὸς τὴν ἀποδείξιν] Nemo dubitat, ut puto, legendum esse σοφῶς pro σοφός. Præterea vero malim legere ἢ σοφῶς. Sensus est, ex superiori disputatione constare, Hipparchum parum σοφῶς adversus Eratosthenem disputasse: qui quidem, cum eo disputans, argumento sive medio uteretur non minus obscuro et controverso, quam esset illud ipsum de quo erat quæstio. Siquis sine negatione legere velit, erunt hæc accipienda εἰρωνικῶς. Casaub.

21. ὡς ἰσοδυναμούντων] Suspicio hic scripsisse Strabonem, ὡς ἰσοδυναμούντων τῶν ζητημῶν καὶ τῶν ἀποδείχθέντων. Aliquis explicuit in margine hac glossa, λαμβάνοντος &c. Minor fuisset error, si dixisset, λαβόντος πρὸς τὸ ἀποδείξαι τῶν ζητημῶν, sed quid sibi vult τῶν ζητημῶν? V.

23. Πάλιν δ' ἐκείνῃς] Vox πάλιν initium est novæ disputationis, ut apud Aristotelem fere semper: ἐκείνῃς autem, videlicet τῶν ἔργων.

τοδίνης. Nam Eratosthenis sunt hæc ab Hipparcho reprehensa, ut ait paulo post: ut nequeam satis mirari ita hic cæcutivisse Xylandrum, ut hæc Hipparcho tribueret. Casaub.

26. Μεγασθένης τε ἀντιλέγει] Legendum ἀντιλέγειν. Quum, inquit, dixisset Eratosthenes falsa esse quæ de India profert Daïmachus, cumque addidisset eundem Daïmachum contraria dicere iis quæ a Megasthene traduntur. Disputatio sequens potuit vel puerum movere, ut sic legendum censeret: ut omittam quod non aliter vetus interpres legit. Idem.

28. τὰς σκιὰς ἀντιπύπτειν] Arrianus ex Nearcho refert, prope Oritas ad extremos Indiæ fines, umbras ad meridiem cadere, et in medio die nullas umbras conspici. Idem, secundum Arrianum, ad Syenen accidit. Hist. Ind. p. 340. Edit. Gron. F.

30. Ταῦτα δὲ φάσκοντος] Lego, δὴ: ut paulo post, Ταῦτα δὲ εἰπόντος. Casaub.

τῆς Ἰνδικῆς ἀποκρύπτεσθαι φάσκειν τὰς ἀρκτας, μηδὲ
 τὰς σκιάς ἀντιπίπτειν· ὅτε γὰρ καὶ πεντακισχίλις
 πρὸς ἑλθόντι ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, εὐθὺς συμβαίνειν ἀρ-
 χεται. Ταῦτα δὴ ^αεἰπόντας, εὐθὺς πάλιν ἐκ εὐ ὁ
 Ἰππαρχος, πρῶτον ἀπὸ τῆ χειμερινῆ τροπικῆς τὸν
 θερμὸν δεξιόμενος· εἴτ' ἐκ οἰόμενος δεῖν μάρτυρι χρῆσ-
 θαι ^βμαθηματικῶν ἀνατρολογήτῳ ἀνθρώπῳ· ὥσπερ τῆ
 Ἐρατοσθένους προηγουμένως τὴν ἐκείνη μαρτυρίαν ἐγ-
 κρίνοντος, ἀλλ' ἔτι κοινῶς πῶς εἶδει ^γχρωμένους πρὸς τὰς
 ματαιολογούντας. Εἰς γὰρ πῶς τῶν πρὸς τὰς μα- 10
 ταίας ἀντιλήψεις ἐλέγχων εἶναι, ὅταν αὐτὴν ἢ ἐκεί-
 νων ἀπόφασιν, ὅποια ποτὲ εἴη, δείξωμεν ἡμῖν συνηγ-
 ῆσαν. Νυνὶ μὲν οὖν ^δὑποθέμενοι τὰ νοπίωτατα τῆς
 Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόν, ὅπερ εἰρήκασιν
 πολλοί, καὶ πεπιστεύκασιν, ἐπεδείξαμεν τὰ συμβαίνοντα 15
 ἄτοπα. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἰππαρχος οὐδὲν ἀντιπῶν τῇ
 ὑποθέσει ταύτῃ νυνὶ, μετὰ ταῦτα ἐν τῷ δευτέρῳ
 ὑπομνήματι ἔτι συγχωρεῖ, σκεπτόμενος καὶ τῆτον ἢ λό-
 γον. Φησὶ τοίνυν, ^εἀνταίρων τῶν ἀλλήλοισι ἐπὶ τῇ αὐ-
 τῇ παραλλήλῃ κειμένων, ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ ἡ μέγα 20
 ἀστάθεια, μὴ δύνασθαι γνωσθῆναι αὐτὸ τῆτον, ὅτι
 εἰσὶν ἐπὶ τῇ αὐτῇ παραλλήλῃ οἱ τόποι, ἀνευ τῆς τῆ
 κλιμάτων συγκρίσεως τῆς κατὰ γὰρ πῶς ^ςτὸν τόπον·
 τὸ μὲν οὖν κατὰ Μερόν κλίμα, Φίλωνά τε ἢ συγ-
 γράψαντα ἢ εἰς Αἰθιοπίαν πλεον ἰστορεῖν, ὅτι πρὸ πέντε 25
 καὶ πεσάρων ἡμερῶν τῆς θερμῆς τροπῆς κατὰ
 κορυφὴν γίνεταί ὁ ἥλιος· λέγειν δὲ καὶ τὰς λόγους τῆς
 γνώμονος ^ηπρὸς τὰς τροπικὰς σκιάς καὶ τὰς ἰση-
 μερινάς· αὐτὸν τε Ἐρατοσθένη συμφωνεῖν ἔχοντα τῷ
 Φίλῳ· τὸ δ' ἐν τῇ Ἰνδικῇ κλίμα μηδὲν ἰστορεῖν, 30
 μηδ' αὐτὸν Ἐρατοσθένη. Εἰ δὲ δὴ καὶ αἱ ἀρκταὶ ὁκέ-
 ῖσιν ἀμφοτέρω, ὥς οἶοντα, ἀποκρύπτονται, ^ιπιστεύοντες τοῖς
 πρὸ Νεάρχου, μὴ δύνασθαι εἶναι ὅτι ^κτῇ αὐτῇ πα-
 ραλλήλῃ κείσθαι τὴν τε Μερόν, καὶ ταῦτα τὰ ἄκρα
 τῆς Ἰνδικῆς. Εἰ μὲν τοίνυν πρὸ ^λτῶν ἀρκτῶν ἀμ- 35
 φοτέρων ὅτι ἀποκρύπτονται, ^μσυναποφαίνεται τοῖς εἰ-
 πῶσι· Ἐρατοσθένους, πῶς πρὸ τῆς ἐν τῇ Ἰνδικῇ
 κλίματος εἰδὲς ἀποφαίνεται, εἰδ' αὐτὸς Ἐρατοσθένης·
 οὗτος γὰρ ὁ λόγος πρὸς τῇ κλίματός ἐστιν. Εἰ δ' οὐ
 συναποφαίνεται, ἀπὸ ἀλλήλων τῆς αἰτίας· οὐ συν- 40
 ἀποφαίνεται δὲ γὰρ· ἀλλὰ τῇ Διμήματι φησάντος, μη-
 δαμὲ τῆς Ἰνδικῆς μήτ' ἀποκρύπτεσθαι τὰς ἀρκτας,
 μήτ' ἀντιπίπτειν τὰς σκιάς, ἅπερ ὑπέλιπεν ὁ Με-
 γασθένης, ἀπειρίαν αὐτῇ ^νκαταγνώσκει· τὸ συμπε-
 πλεγμένον νομίζων ψεύδος, ἐν ᾧ ὁμολογεμένως καὶ 45
 κατ' αὐτὸν τὸν Ἰππαρχον, τὸ γὰρ ^ξμὴ ἀντιπίπτειν
 τὰς σκιάς, ψεύδος ἐμπέπλεκται. Καὶ γὰρ εἰ μὴ τῇ
 Μερόν ^οἀνταίρει, τῆς γὰρ Σύνης νοπίωτατα εἶναι τὰ

ignorationis, quod neget in ulla Indiæ parte occi-
 dere Urfas, aut umbras in diversam cadere par-
 tem: cum ea statim ab Alexandria ad v. millia
 stadia progressis evenire incipiant. Hæc dicentes
 rursum non recte refellit Hipparchus, primum ab
 Hyberno tropico æstivum accipiens: deinde ab-
 furdum judicans, quod de rebus mathematicis tes-
 timonium profertur hominis astrologiæ rudis: 5
 quasi vero Eratosthenes in eo testimonio potissimam
 collocarit confirmationis vim, ac non potius com-
 munem vana dicentes refutandi morem tenuerit.
 Nam de rationibus futiliter contradicentes refel-
 lendi hæc quoque una est, cum ipforummet sen-
 tentiam, qualis qualis ea est, ostendimus nobiscum
 facere. Hactenus ergo eo quod multi tradidere ac
 credidere, tanquam vero posito, nempe Austro
 propinquissimas Indiæ partes e regione Meroæ
 fitas esse, ostendimus quæ absurda consequantur.
 Quoniam autem hanc propositionem Hipparchus
 in præsentia non impugnans, in secundo postea
 commentario eam negat, consideremus agendum
 etiam hoc argumentum. Ait ergo, quæ in eodem
 sita parallelo e regione invicem jacent, si magnum
 sit inter ea intervallum, hoc ipsum cognosci non
 posse, quod ea sint eodem in parallelo sita, nisi
 utriusque loci inclinationes inter sese comparentur.
 Ac Meroes quidem clima sive inclinationem a Phi-
 lone, eo qui navigationem in Æthiopiam con-
 scripsit, observatam fuisse eam, quod xlv. diebus
 ante æstivum solstitium ei loco sol supra verticem
 immineat: ab eodem etiam rationes gnomonis ad
 umbras solstitiorum et æquinoctiorum traditas, et
 ipsum Eratosthenem proxime ad Philonis accedere
 sententiam. Indiæ autem clima neque ab ullo
 alio, neque ab ipso Eratosthene exponi: quod si
 utraque Urfa ibi occidat, ut isti tradunt, Near-
 chum secuti, non posse in eodem parallelo jacere
 Meroen et istas Indiæ extremitates. At vero si
 Eratosthenes suffragatur iis, qui utramque Urfam
 occultari dixerunt, qui dici recte potest neminem,
 ac ne ipsum quidem Eratosthenem, de Indiæ situ
 quicquam pronunciaffe? Nam ista quidem de cli-
 mate profecto est oratio: quod si is non suffragatur,
 utique absolvendus est hoc crimine. Et quidem
 non suffragatur: sed cum Daimachus dixisset, nulla
 in parte Indiæ vel occidere urfas, vel in alteram
 partem recidere umbras, quæ fuerunt Megasthenis
 opiniones: imperitiæ eum damnat, ac mendaci-
 um connexum illud judicat, in quo, vel Hippar-
 cho iudice, manifesto mendacium de non cadenti-
 bus in diversam partem umbris est implicatum:
 nam si non opponuntur Meroæ, tamen Austro
 quam Syenæ viciniore esse illas Indiæ extremi-

^α εἰπόντος Med. 1. Gron. τὰς punctis notatur in Par. 2.
^β ἀποδέμειν ex correct. Med. 2. ^γ ἀνταίρων Par. 2. 3. Mosc.
^δ Med. 1. 2. sed Par. 1. habet τὴν alia manu supra. ^ε πιστεύων Par. 1. 2. 3. Med. 1. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^ς τῶν τόπων Eton. ^ζ πρὸς δὲ Par. 1. 2.
^η Par. 3. Eton. Mosc. ταντῇ Med. 1. 2. ^θ τὰ μέρη ex correct. Med. 2. ^ι τῶν ἀρκτῶν ex correct. Med. 2. ^κ συναποφαίνονται Par. 3.
^λ Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^μ Ἐρατοσθένη ex correct. Med. 2. ^ν καταγνώσκει Par. 3. Med. 1. ^ξ μὴν Par. 1. 2. 3. Med. 2.
^ο Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. fed Par. 1. habet μὴ in marg. eadem manu. ^π ἀνταίρη Med. 2.

4. Ταῦτα δὴ εἰπόντας] Legendum εἰπόντος, nimirum Ἐρατοσ-
 θένης. Casaub.

19. ἐπὶ τῇ αὐτῇ παραλλήλῃ κειμένων] Lego, τῶν ἐπὶ τῇ. Ex-

plicat obiter quænam dicantur ἀνταίρειν ἀλλήλοισι. Dicuntur, in-
 quit, ἀνταίρειν sibi invicem τὰ ἐπὶ τῇ αὐτῇ παραλλήλῃ κείμενα, quæ
 in eodem sita sunt parallelo. Idem significat esse ἐπ' εὐθείας. Idem.

tates videtur concedere. Sed et deinceps iisdem de rebus disputans Hipparchus, aut eadem cum iis, quæ jam refutavimus, dicit, aut falsa assumit, aut infert id quod non est consequens. Neque enim quod a Babylone ad Thapsacum stadia sunt iv. mil-
lia octingenta, indeque versus septentrionem ad Ar-
menios usque montes stadia mille et ducenta, ex eo
sequitur, a Babylone in meridiano per eam ducto
ad montes septentrionales stadia esse vi. millia
amplius: neque dicit Eratosthenes a Thapsaco ad
montes esse mille et ducenta stadia: sed restare ali-
quid adhuc non dimensum. Itaque argumentum,
quod subijcitur, ab eo ductum quod datum aut
concessum minime fuit, nihil efficit. Neque dixit
usquam Eratosthenes Thapsacum a Babylone ver-
sus aquilonem amplius iv. millibus quingentis
stadiis abesse. Deinceps Hipparchus, adhuc pa-
trocinans antiquis tabulis, non ea profert quæ Era-
tosthenes dixit de tertio sigillo, sed sibi ipsi ex-
presse confingit sententiam ad refellendum oppor-
tunam. Nam Eratosthenes iis quæ eum posuisse
docuimus de Tauro, et mari quod a columnis
Herculis fuit, cum hujus lineæ ope terram habi-
tatam in duas esset partitus portiones, quarum
unam septentrionalem vocat, alteram meridiona-
lem: conatur harum utramque denuo in partes,
quas res ferret, diducere, quas ipse sigilla nomi-
nat. Ac cum austrinæ partis primum sigillum con-
stituisset Indiam, secundum Arianam, quæ non in-
commode circumscribi possunt, utriusque et longi-
tudinem valuit, et latitudinem perhibere, figuram-
que etiam quodammodo, ut geometriæ gnarus. Indiam enim rhombi ait similem esse, quod late-
rum ejus alia mari alluuntur austrino et orientali,
cujus non admodum sinuosa sunt littora: reliqua,
monte unum, alterum flumine clauduntur, atque
ita rectilinea quodammodo constat figura. Aria-
nam autem videns tria quidem latera ad constitu-
endum parallelogrammum habere apta, occiduum

ἄκρα δ' Ἰνδικῆς συγχωρῶν φαίνεται. Καὶ ἔν τοις
ἐξῆς δὲ πάλιν τῶν αὐτῶν ὀπιχειρῶν, ἢ ταῦτα λέγει
τοῖς ἐξελεγχθεῖσιν ὑφ' ἡμῶν, ἢ λήμμασι ὡς ὁρᾶται
ψευδέσιν, ἢ ὀπιφέρει τὸ μὴ ἀκολουθεῖν. Οὐτε γὰρ τῷ
ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Θάψακον εἶναι σταδίους πεντακισ-
χίλους ὀκτακοσίους, ἐντυθεῖν δὲ πρὸς τὴν ἄρκτον ἐπὶ
τὰ Ἀρμένια ὅρη χίλους ἑκατὸν, ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ
Βαβυλῶνος ὅτι τῷ δι' αὐτῆς μεσημβρινῷ ὅτι τὰ ἀρκ-
πικὰ ὅρη πλείους εἶναι τῶν ἐξακισχιλίων· οὐτε τὸ ἀπὸ
Θαψάκου ὅτι τὰ ὅρη χίλων καὶ ἑκατὸν φησὶν Ἐρα-
τοθένης, ἀλλ' εἶναι πλεονέκτητον ἀκαταμέτρητον· ὡς δ' ἢ
ἐξῆς ἐφοδὸς ἐκ μὴ διδομένη λήμματος ὅσον ἀν' ἐπε-
ραίνεται. Οὐτ' ἀπεφάνητο ἔδαμ' Ἐρατοθένης τὸ Θάψ-
ακον τῆς Βαβυλῶνος πρὸς ἄρκτους κεῖσθαι πλείους
ἢ πεντακισχιλίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις. Ἐξῆς δὲ
συνηγρῶν ἔπι τοῖς ἀρχαίοις πίναξιν, οὐ τὰ λεγόμενα
ὑπὸ τῷ Ἐρατοθένῃ ὡς φέρεται πάλιν τῆς τρίτης
σφραγίδος, ἀλλ' εἰσαυτῷ κεχαρισμένως πλάθει τὴν
ἀπόφασιν πρὸς ἀνατροπὴν εὐφυῆ. Ὁ μὲν γὰρ ἀκο-
λαστῶν τῇ ἴσσει τῇ ὡς εἰρημένη τοῦ τε Ταύρου καὶ τῆς
ἀπὸ σιελῶν θαλάττης, διελὼν τῇ γραμμῇ ταυτῇ τὴν
οἰκωμένην δίχην, καὶ καλέσας τὸ μὲν, βόρειον μέρος, τὸ
δὲ νότιον, περᾶται καὶ τῶν ἑστέων ἑστέον πάλιν τέμ-
νειν εἰς τὰ διωατὰ μέρη· καλεῖ δὲ ταῦτα σφραγίδας·
καὶ δὴ τῷ νοτίῳ μέρει πρῶτην εἰπὼν σφραγίδα τὴν
Ἰνδικήν, δευτέραν δὲ τὴν Ἀριανήν, ἔχοντας πλεονέ-
κτους ἀμφοτέρων ἀποδοῦναι [καὶ] μήκος
καὶ πλάτος· τῷ νοτίῳ δὲ πῶς καὶ σχῆμα ὡς ἀν' γεωμε-
τρικῶς· τὴν μὲν γὰρ Ἰνδικήν, ῥομβοειδῆ φησι, διὰ τὸ
τῶν πλευρῶν τὰς μὲν θαλάττῃ κλύζεσθαι, τῇ τε νοτίῳ
καὶ τῇ ἐσῳ, μὴ πάνυ κολπώδεις ἰσύντας ἀποῖσθαι· τὰς
δὲ λοιπὰς, πῶς μὲν τῷ ὅρει, τὴν τῷ ποταμῷ· καὶ
ταῦτα τῷ εὐδύγραμμῳ σχήματος ὑποσώζομεν· πῶς
δ' Ἀριανὴν ὅρων τοῖς γε τρεῖς πλευρὰς ἔχουσιν εὐ-
φυεῖς πρὸς τὸ ἀποτελέσαι παραλληλόγραμμον σχῆμα,
πῶς δ' ἐστέον ὅσον ἔχον σημείοις ἀφορίσαι διὰ τὸ

^a ἐν δεστ Par. 3. deerat Med. 1. additum postea.

^b ταῦτα Mosc. ταῦτα λέγειν Par. 3. ταῦτα λέγων ex correct. Med. 2. ^c ὡς ὁρᾶται Par. 3. Bre. ὡς ὁρᾶται Mosc. ^d τὸ Mosc. ^e τῶν deest Eton. ^f Legendum διχίλων Marg. Cas. ^g ἢ χίλοις ex correct. Med. 2. ^h ἐπὶ Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed Par. 1. habet ἔτι in marg. ⁱ παρὰ Par. 3. Bre. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^k ὡς alia manu supra Par. 2. ^l διελὼν ex correct. Med. 1. 2. ^m καὶ deest Med. 1. 2. ⁿ τέμνειν πάλιν Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^o Ἀριανὴν Par. 3. Med. 1. 2. ^p ἀποδοῦναι καὶ fine ulla parenth. Par. 1. 2. 3. ^q ποιεῖσαι et ex correct. ποιεῖσαι Med. 1. ποιεῖσαι ex correct. Med. 2. ^r σώματος Med. 2. ex correct. ^s ὑπὸ τι σωζόμενα Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^t Ἀριανὴν Med. 2. Mosc. ἀριανὴν ex correct. Med. 1.

6. ἐπὶ τὰ Ἀρμένια ὅρη χίλους ἑκατὸν] Legendum διχίλους, ut mox docebimus. Casaub.

9. ἔτε τὸ ἀπὸ Θαψάκου ἐπὶ τὰ ὅρη χίλων καὶ ἑκατὸν φησὶν Ἐρατοθένης] Negat dixisse Eratosthenem distare Thapsacum a portis Armeniacis stad. 1100. Hoc vero falsissimum est. Dicebat enim Eratosthenes distare Thapsacum a portis Armeniacis stad. 1100, a montibus autem Armeniæ longe plura: quot autem, non expresserat: quum illud iter non reperisset dimensum. At Hipparchus id quod non erat ab Eratosthene expressum, ponebat (ut paulo post dicitur) stadiorum esse 1000. Sic efficiebat Thapsacum a montibus Armeniæ distare stadia 2100. Sed hoc, ait Strabo, Eratosthenes non dixerat. Jam nemo non videt legendum hic esse διχίλων, itemque paulo ante διχίλους pro χίλους. Atque hoc est alterum Hipparchi in hac disputatione peccatum, ὡς ὁρᾶται enim λήμματι ψεύδει. Porro quod de Eratosthene diximus adeo perspicue a Strabone infra traditur, ut valde mirer errare hic quenquam potuisse. Idem.

18. ἀλλ' εἰσαυτῷ κεχαρισμένως] Legebatur, κεχαρισμένως: quod Xylander vertit *expresse*. Legendum vero esse, ut habent veteres libri, κεχαρισμένως, nemo non videt, et ita legit vetus interpres. Idem.

32. καὶ ταῦτα τῷ εὐδύγραμμῳ σχήματος ὑποσώζομεν] Sustulimus monstrum lectionis, et præter analogiam omnem, ὑποσώζομεν. Significare voluit Strabo, τὸ εὐδύγραμμον σχῆμα fuisse servatum, non quidem exacte, sed σύνεργον: ideo ait ὑποσώζομεν, non σωζόμενα. Qui hujus linguæ analogiam cognitam habent, non ignorant hanc esse vim præpositionis ὑπὸ in compositione. Sic differunt γλαύσσειν et ὑπογλαύσσειν, φθονεῖν et ὑποφθονεῖν, λευκὸν et ὑπόλευκον. Notavit hoc etiam Athenæus, lib. xiv. c. 5. p. 625. ubi docens unde esset dicta ἡ ὑποδάριος ἀρμονία, *quæ admodum*, inquit, τὸ προσεμφερὲς τῷ λευκῷ, ὑπόλευκον, καὶ τὸ μὴ γλυκὺ μὲν, ἰγγὺς δὲ τέτε, λέγομεν ὑπόγλυκον, ὅπως καὶ ὑποδάριος τὸ μὴ πᾶν δάριον, nos subalbum dicimus, quod albo simile est: subdulce, quod accedit ad dulce, quamvis non sit ejusmodi: ita et hypodoricum appellatum fuisse, quod Doricum valde non sit. Atque etiam hoc Latini sunt imitati. Hæc nos olim: sed certe est legendum ὑπὸ τι σωζόμενα, vocibus distinctis quæ male coaluerunt. Ὑπὸ τι est aliqua ex parte. Aristoph. Vespis, 1281. Ταῦτα κατιδόν, ὑπὸ τι μικρὸν ἐπιδήκισα, et quodam loco apud Athenæum, lib. 111. ni fallor. Apud eundem Athenæum, ὑπὸ τι σκυθρωπάσας. Sic apud Hippocratem, Prorrh. lib. 1. 67. ὑπὸ τι ὀλέθρια. Apud Cicer. vi. ep. 5. Attic. ὑπὸ τι πεφουρανέναι. Idem.

8. ὀλοχερεῖ

ἐπαλλάττειν ἄλλήλοις τὰ ἔθνη, γραμμῇ πινι ὅμως δη-
 λοῖ τῇ ὑπὸ Κασπίων πυλῶν ὅτι τὰ ἄκρα τῆς Καρ-
 μανίας τελευτῶσι, τὰ σιυάπποντα πρὸς τὸν Περσικὸν
 κόλπον· ἐσπέριον μὲν οὖν καλεῖ τὸ πλευρὸν, ἑῶν
 δὲ τὸ παρὰ τὸν Ἰνδόν· ὡς ἄλληλα δ' ἔ λέγει· ἔδ' ἔ
 τὰ λοιπὰ, τὸ, τε τῷ ὅρει ραφόρμον καὶ τὸ τῇ θα-
 λάτῃ, ἄλλὰ μόνον, τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον· ἔτω
 δ' ὁλοχερεῖ πινι τύπῳ τὴν δευτέραν^b ὑποδιδέσθαι σφρα-
 γίδα, [ἐπὶ τούτῃς] ὁλοχερέτερον ὑποδιδέσθαι τὴν
 πρῶτην σφραγίδα καὶ πλείους αἰτίας·^c πρῶτῳ μὲν τὴν
 λεχθεῖσαν, ὅτι οὐκ εὐκρινῶς ἀφώρισται ἡ ὑπὸ Κασ-
 πίων πυλῶν ὅτι Καρμανίαν, ἢ τις κοινὴ ἐστὶ τῇ
 τρίτῃ, πρὸς τὴν^d εἰς δευτέραν σφραγίδα^e πλε-
 ραὶν· ἐπειδ' ὅτι εἰς τὴν νότιον πλευρὰν ὁ Περσικὸς
 ἐμπέπει κόλπος, ὅπερ καὶ αὐτὸς φησιν· ὥς ἡνάγκασ-
 ται τὴν βαβυλωνίαν λαβεῖν ραμμὴν, ὥς ἀν' εὐθείαν
 πρὸς τὴν Σέσων καὶ Περσέπιδας μέχει τῶν ὄρων τῇ
 Καρμανίας καὶ τῇ Περσίδος, ἢ δυνατὸς ἦν εὐρεῖν μεμε-
 τρημένην ὁδὸν, σταδίων οὖσαν τὴν ὅλην μικρῶ πλείονων
 ἢ ἐννακισχίλιον· ἢ νότιον μὲν καλεῖ πλευρὰν, πα-
 ράλληλον δ' οὐ λέγει τῇ βορείῳ. Δῆλον δ' ὅτι ἔδ' ὁ
 Εὐφράτης, ὃ τὸ ἐσπέριον ἀφορίζει πλευρὸν, συνέγυς
 ἐστὶν εὐθεία ραμμῇ· ἄλλ' ὑπὸ τῶν ὁρῶν ἐπὶ τῇ μεση-
 βείᾳ ῥυεῖς, εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς ἑῶν, καὶ πάλιν πρὸς
 νότον μέχει τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. Δηλοῖ δ' ὅτι
 μὴ εὐθύπορον τῆς ποταμῆς, φράζων τὸ σχῆμα τῇ Με-
 σοποταμίας, ὃ ποιεῖσι συμπίπτοντες εἰς ἓν, ὃ, τε Τί-
 γρης καὶ ὁ Εὐφράτης, ὑπερσείῳ παραπλήσιον, ὥς φησι.
 Καὶ μὴν τὸ ὑπὸ Θαψάκας μέχει τῆς Ἀρμενίας, ἔδ' ἔ
 πᾶν μεμετρημένον ἔχει τὸ ἐσπέριον πλευρὸν τὸ ἀφορι-
 ζόμενον ὑπὸ τῆς Εὐφράτης· ἄλλ' ὅφρα τὸ πρὸς τῇ Ἀρ-
 μενίας μέρος καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς ὅρεσι μὴ ἔχειν πόσον
 ἐστὶ, ἀλλ' ὅτι ἀμέτρητον εἶναι. Διὰ δὲ πάντα ταῦτα,
 τυπώδως φησιν ὑποδιδέσθαι τὴν τρίτην μερίδα· καὶ γὰρ
 καὶ τὰ ἀξιοθέατα ἃ φησιν ἐκ πολλῶν σιυάγειν τῇ
 τῆς σταδίων πρᾶγματευσσάμενων, πινὰς καὶ ἀνεπιγρά-
 φας καλεῖν. Ἀγνωμονεῖν δὲ δεξιὴν ἀν' ὃν Ἰππάρχος

autem latus punctis definiri non posse, quod gentes
 istæ vicissim permixtæ habitant: linea tamen illud
 indicat, quæ a Caspiis portis ad extremitates Car-
 mania pertinet Persicum attingentes sinum: hoc
 latus occiduum vocat; orientale id, quod est ad
 flumen Indum: æqualiter autem ea invicem un-
 dique distare non ait, ut neque reliqua duo mon-
 tanum et maritimum, contentus alterum septentri-
 onale, alterum meridionale appellasse. Hoc pacto
 secundum sigillum non exactissima complexus for-
 ma, multo etiam rudius tertium sigillum describit,
 pluribus quidem de causis. Prima est, quam jam
 retulimus, quod non satis distincte linea definitur a
 Caspiis portis ad Carmaniam, quæ tertio sigillo
 communis est cum latere ad secundum pertinente
 sigillum. Deinde quod in latus meridionale Persi-
 cus incidit sinus, quod ipse etiam dicit: itaque
 coactus fuit lineam e Babylone rectam educere tan-
 quam per Susa et Persepolin usque ad fines Car-
 mania et Persia, qua poterat iter dimensum in-
 venire, stadiorumque linea fiebat paulo minus ix.
 millibus, quam et meridionale vocat latus, neque
 parallelum septentrionali lateri dicit. Manifestum
 porro est Euphratem etiam, quo occiduum descri-
 bit latus, rectæ lineæ similem esse: quippe is a
 montibus versus meridiem fluens, inde ad orien-
 tem flectitur, rursusque versus austrum fertur,
 usquedum in mare effluit: et obliquitatem fluvii
 ipse indicat, ubi figuram Mesopotamiae, quam
 constituunt in unum confluentes Tigris et Eu-
 phrates, ad similem ait esse pulvino remigum, ut
 ipse loquitur. Jam spatium quod a Thapsaco us-
 que ad Armeniam est, non totum habet dimensum
 latus occiduum quod ab Euphrate definitur: ait
 enim se non habere quanta sit portio quæ est ad
 Armeniam et montes septentrionales, quia ejus
 mensura non extet. Ob hæc ergo omnia, tertiam
 partem fatetur se rudi deformatione conceptam
 proponere: nam intervalla quoque, quæ se ait
 ex multorum scriptis annotasse, qui dimensiones
 literis mandarint, ait a quibusdam incerti auctoris
 vocari. Videtur itaque iniquus esse Hipparchus,

^a τὸ δεῦτε Med. 1. ^b ἀποδίδει Bre. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^c πολὺ τούτῃς desunt Par. 1. Eton. et notantur
 in Par. 2. Expunge hæc spuria. V. ^d πρῶτον ex correct. Med. 2. ^e τῇ desunt Med. 2. ^f πρὸς δὲ τὴν Par. 1. Eton. Efc.
 Mosc. ^g εἰς desunt Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^h πλευρὰ Par. 1. Eton. Efc. Mosc. πλευρᾷ Par. 2. ⁱ ἐν ὅτε Τίγρης
 Efc. Τίγρης Par. 1. 2. 3.

8. ὁλοχερεῖ τινι τύπῳ] Quadam figura quæ totum comprehen-
 dit, nec ad minutias Geographiæ spectat. F.

23. ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὁρῶν] Paulo post, ubi totidem prope verbis
 hæc repetuntur, legitur ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν, quo etiam modo for-
 tasse non sine ratione dixerit aliquis esse hic quoque legendum.
 Et quæ de Euphrate docet Geographus eam lectionem con-
 firmant. Verumtamen nihil temere mutandum. Casaub.

28. ὑπερσείῳ παραπλήσιον] Interpres navigium vertit, nes-
 cio cur. Meæ versioni suffragatur Suidas, etsi ὑπερσείον et ὑπερ-
 εττήσιον legitur ibi. Sed Pollux diserte ita ut ego verti inter-
 pretatur, lib. 1. cap. 9. et idem pulvinar in convivio ὑπερσείον
 vocari testatur initio fere libri sexti: ut si velis, liceat vocem
 remigum expungere. Jam Eustathius in Odyss. 8. 559. diserte
 docet ὑπερσείον scribi, ε vocabuli ἐρεσσω in η mutato; et idem in
 ejus operis 8. 191. ait ὑπερσείον antiquis dictum ἐφ' ὃ καὶ ἀθροῖται
 ἱεῖται, cui insident remiges. Xylander.

Ibid. ὑπερσείῳ παραπλήσιον] Non puto vocem ὑπερσείον id fig-
 nificare quod vult Xylander. Nam quæ de Mesopotamiae fini-
 bus dicuntur pluribus libro xvi. satis indicant, eam navigio,
 ut vetus interpres vertit, similem esse, potius quam pulvino, ut
 Xylander. Quare ὑπερσείον interpretor πλοῖον ὑπερσείον, ut pas-
 sim Græci historici appellant. Significat hæc vox et quod equo
 inferni solet: Diod. Sicul. lib. xx. τοῖς δὲ ὑπὸ τῷ ἀντικειμένῳ

ἔχειν μεθ' ἑαυτῶν χωρὶς τῆς πανοπλίας ὑπερσείον καὶ χαλινόν. Strabo
 autem libro xvi. quum dicit Mesopotamiam esse πλοῖον similem,
 satis manifesto docet, ὑπερσείον hoc loco nihil esse aliud quam
 quod dixi, hoc est πλοῖον ὑπερσείον. Navigium enim revera re-
 fert ea maxime parte qua concurrunt Tigris et Euphrates, qua
 de parte intellexisse Eratosthenem, cum hoc dicebat; ex ejus
 verbis satis apparet: sic enim paulo post, γίνεται δὲ τὸ σχῆμα τῇ
 βαβυλωνίᾳ καὶ μεσοποταμίᾳ ὑπερσείῳ παραπλήσιον. Positum au-
 tem esse ὑπερσείον pro ὑπερσείον πλοῖον, non magis mirari debe-
 mus quam quod ὑπερσείον sæpe sine voce πλοῖον dicunt. Dio,
 καὶ πάντας τὰς ἐταίρους ἐς ὑπερσείον ἐμβαλόν. Casaub.

34. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἀξιοθέατα] Prior interpres totum locum
 ita legit, Καὶ γὰρ καὶ τὰ ἀξιοθέατα φησιν ἐκ πολλῶν συνάγειν, τῶν
 τῆς σταδίων πρᾶγματευσσάμενων, ἧς τινὰς καὶ ἀνεπιγράφας καλεῖ:
 estque opinor vel ita legendum, vel sic potius, Καὶ γὰρ καὶ τὰ
 ἀξιοθέατα ἃ φησιν ἐκ πολλῶν συνάγειν, ut subaudiatur φησὶν Ἐρα-
 τοσθένης, quod millies apud Strabonem faciendum. Sententia
 igitur fuerit hæc, intervalla quæ profert Eratosthenes ait ipse
 collegisse se, &c. Deinde lego, τινὰς δὲ καὶ ἀνεπιγράφας καλεῖ:
 hæc intervalla, inquit Strabo, collegisse se ait Eratosthenes a
 variis qui itineraria scripserunt: quorum tamen nonnulla fa-
 tetur esse ejusmodi, ut eorum nesciat auctorem. Idem.

qui contra hanc crassam et confusorem descriptionem geometricè disputat, cum hac in re gratiæ sint habendæ iis, qui vel utcunque locorum nobis indicaverunt naturam. Apertius etiam suum contendendi studium prodit, dum non ex dictis Eratosthenis fumit geometricas hypotheses, sed sibi ipsi eas confingit. Atque ille quidem hoc modo rudi figura tertiam partem esse delineatam ait, x. millibus stadiis a portis Caspiis usque Euphratem. Per partes deinde dimensionem, uti descriptam reperit, referens, facto iterum ab Euphrate et ejus apud Thapsacum trajectu initio, usque ad Tigrin, quo loco Alexander transiit, stadia scribit mille et quadringenta: inde ad subsequentiâ loca per Gaugamela, Lycum, Arbela, et Ecbatana, qua Darius a Gaugamelis fugit, usque ad Caspias portas, x. millia implet, superadditis duntaxat ccc. Sic ergo dimetitur latus septentrionale, non id æqualiter undique a montibus abesse ponens, neque a linea quæ a columnis per Athenas et Rhodum ducitur: nam Thapsacus longe abest a montibus: iterque a Thapsaco ad portas Caspias incidit in montes. Hæ ergo sunt partes montis versus septentrionem sitæ. Expósito ad hunc modum septentrionali latere, austrinum ait juxta mare non posse describi, quia Perficus incidat finus: a Babylone autem per Susa, et Persepolin, ac Persidis et Carmaniæ confinia, stadiorum esse ix. millia: idque latus vocat austrinum, non tamen æqualiter identidem a boreali distans. Discrepantiam vero longitudinis horum laterum inde nasci ait, quod Euphrates, cum aliquandiu versus meridiem fluxit, valde postea versus ortum labitur. De maritimis lateribus occiduum priore loco exponit, quod quale, et unicum ne sit an duo, in medio ad considerandum est propositum. Nam a trajectu qui est apud Thapsacum, juxta Euphratem, usque ad Babylonem, stadia nu-

πρὸς τὴν τοιαύτην ὁλοχέρειαν γεωμετρικῶς ἀνπλέγων, ἐν ἣ ἡ χάρις^a εἰδέναι τοῖς καὶ ὁπωσὲν ἀπαγγέλλασιν ἡμῖν τὴν τῶν τόπων φύσιν· ὅταν δὲ δὴ, μὴδ' ἔξ ὧν ἐκεῖνος^b λέγει, λαμβάνη τὰς γεωμετρικὰς ὑποθέσεις, ἄλλ' ἐαυτῷ πλάσας, ἐκφανέστερον αὖ τὸ φιλότιμον καὶ ταμηνύοιτο. Ὁ μὲν δὲ^c οὕτως φησὶ τὴν τρίτην μερίδα τυπωδῶς σποδίδοσθαι, μυρίων σταδίων ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ὅπῃ τὸν Εὐφράτην· κατὰ μέρος ἢ διαίρων ὡς ἀναγεγραμμένην εὖρε τὴν μέτρην, οὕτω πίθησιν, ἢ ἔμπαλιν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Εὐφράτης ποιοσάμενος, καὶ τῇ^d Θάψακον διαβάσεως αὐτῆς. Μέχρι μὲν δὲ τῆς^e Τίγριδος, ὅπερ Ἀλέξανδρος διέβη, σταδίας χιλίας καὶ τετρακοσίας γράφει· ἐνταῦθεν δ' ὅπῃ τὰς ἐξῆς τόπους ἀφ' Γαυγαμήλων, καὶ τῆς Λύκας, καὶ Ἀρβήλων, καὶ Ἐκβατάνων, ἢ Δαρείος ἐκ τῶν Γαυγαμήλων ἔφυγε, μέχρι Κασπίων πυλῶν, τὰς μυρίας ἐκπληροῖ, τριακοσίοις μόνον πλεονάσας· τὸ μὲν δὲ βόρειον πλευρὸν οὕτω καταμετρεῖ· ἐπ' ἀπ' ἀλλήλων τοῖς ὄρεσι θείας, ὁδὲ τῇ ἀφ' ἑσπέρων καὶ Ἀθηνῶν καὶ Ρόδου γραμμῇ· ἢ γὰρ Θάψακος πολὺ τῶν ὄρων ἀφέστηκε, συμπίπτει ἢ καὶ τὸ ὄρος καὶ ἡ ἀπὸ Θάψακος ὁδὸς ὅπῃ τὰς^f Κασπίας πύλας· καὶ τὰ γε πρὸς ἀρκυὰ μέρη τῆς ὄρας, ταῦτ' ἐστίν. Ἀποδοὺς δὲ τὸ βόρειον οὕτω πλευρὸν, τὸ δὲ νότιον, φησὶ, παρὰ μὲν τὴν θάλατταν ὅτε ἐστὶ λαβεῖν, διὰ τὸ τὸν Περσικὸν ἐμπέπτειν κόλπον· ἀπὸ Βαβυλῶνος ἢ διὰ Σέσσων, καὶ Περσέπολεως, καὶ τῶν ὁρίων τῆς Περσίδος καὶ τῆς Καρμανίας, σταδίας εἶναι ἑννακισχίλιους· νότιον μὲν λέγων, παράλληλον δ' οὐ λέγων πρὸς βορείῳ τὸ νότιον. Τὴν δὲ ἀφ' ὧν τὰς μήκας φησὶ συμβαίνειν, τὰς τε βορείας τελευτὰς πλευρὰς καὶ τὰς νοτίους, ἀφ' ὧν τὸν Εὐφράτην μέχρι πύλων πρὸς μεσημβρίαν ῥεύοντα πρὸς τὴν ἑω πολὺ ἐγκλίειν. Τῶν δὲ πελαγίων πλευρῶν τὴν εἰσπερίαν^g λέγει πρῶτον· ἢν ὁποῖα τις ἐστίν, εἴτε μία, εἴτε δύο, ἐν μέσῳ πάρεστι σκοπεῖν. Ἀπὸ γὰρ τῆς κατὰ Θάψακον, φησὶ, διαβάσεως παρὰ τὴν Εὐφράτην, εἰς μὲν Βαβυλῶνα σταδίας ἑννακισχιλίας τετρα-

^a εἰδέναι δὲ Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^b λέγει Par. 3. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^c λαμβάνει Med. 1. Mosc. ^d ἔτος Par. 3. et ex correct. Med. 2. ἔτω Med. 1. ^e Τίγριδος Med. 2. ^f τριακοσίοις Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. recte, contra Casaubonum: intellige κατὰ. V. ^g πύλων Par. 3. Bre. ^h Κασπίας Esc. ⁱ ἑννακισχίλιους καὶ τετρακοσίοις Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k λέγειν Par. 3. Med. 1. Bre. Eton. Mosc. ^l εἶναι deest Par. 3.

2. ἐν ἣ ἡ χάρις εἰδέναι] Sententia non est obscura: verba tamen esse corrupta nemo non videt. Legi potest, ἐν ἣ ἡ χάρις ἔχουσαν εἰδέναι. Vel simpliciter, δέον χάριν εἰδέναι, aut ἐν ἣ ἡ χάρις ἔδει εἰδέναι. Casaub.

12. σταδίας χιλίας καὶ τετρακοσίας γράφει] Legendum, διχίλιους. Strabo lib. xvi. p. 1082. Edit. Amst. εἰρηκεν Ερατοδότης, τὸ ἀπὸ Θάψακος, καὶ ὅτι τὸ ζυγὸν τῆς Εὐφράτης τὸ παλαιόν, ἐπὶ τὴν τῆς Τίγριδος διάβασιν, καὶ ἣν διέβη Ἀλέξανδρος αὐτὸν, διχίλιον τετρακοσίων. Et ita recte paulo post hoc eodem libro scripturam reperies. Interpres, qui turpem hanc mendam non animadvertit, fatis hoc ipso prodidit quam parum totam istam disputationem, καὶ περ μαθηματικὸς ὢν, intelligeret. Eandem negligentiam toto fere libro, ne dicam opere, deprehendes. Idem.

17. τριακοσίοις μόνον πλεονάσας] Ita legendum, non τριακοσίοις, nisi volumus Strabonem σολοικίζειν. Idem.

22. καὶ τὰ γε πρὸς ἀρκυὰ μέρη τῆς ὄρας ταῦτ' ἐστίν] In veteribus libris est πρὸς ἀρκυὰς. Sed vereor ne hic locus gravius laboret. Quis enim tam puer est ut non intelligat, aquilonium latus tertię istius σφραγίδος parte Tauri definiri non ea quæ septentrioni est obversa, sed ea quæ meridiei? Quare nisi obstarent veteres codices, censerem omnino esse tollendas illas voces τῆς ὄρας. Docti viri cogitent. Idem.

27. ἑννακισχίλιους] Addidit interpres, et c.c. quod neque in nostro codice reperi, neque in Aldino: et valde metuo ne plerique spatiorum et intervallorum numeri incertiores sint atque depravatiore, quam ut nisi iuxta instituta commentatione agi

de iis possit. Quo ego puto posse supersederi labore, locorum interea temporis consignata latitudinis longitudinisque ratione, unde demonstrari possunt distantię. Itaque minus fui hic scrupulose sollicitus. Paulo post pro Παρατανικής reposui Παρατανικήνης, ex ipso Strabone, et aliis. Xyland.

27. σταδίας εἶναι ἑννακισχίλιους] Lege, ἑννακισχίλιους καὶ τετρακοσίοις. Primum, sic habent libri manu exarati. Deinde, ita legit vetus quoque interpres. Postremo, nisi ita legas, frustra quæres cur paulo ante dixerit, μικρὰ πλείονων ἢ ἑννακισχιλίων. Casaub.

32. τῶν δὲ πελαγίων πλευρῶν] In omnibus libris ita legitur. Ego vero, repugnantibus omnibus libris, et interpretibus, legendum contendo πλάγιον. Nam postquam dixit Strabo, sive Eratosthenes, de tertię σφραγίδος lateribus duobus, incipit nunc de reliquis duobus agere. Dictum est autem de iis lateribus quæ longitudinem definiunt: nunc dicendum restat de transversalibus, sive iis quæ latitudinem conficiunt: quæ si quis dicat πελάγια appellari, quia ad mare usque pertingunt, quæram ego, cur πελάγια potius quam ὁρενά? Nam et ad montes pertinent. Deinde quæram, cur πελάγια potius quam ἐπιθαλάσσια? Græci enim πελάγια tantum ea vocant quæ in altum mare porriguntur: quo modo promontorium Garganum πελάγιον infra dicitur. Sed nemo sat scio eruditus reperietur unquam qui hanc lectionem tueri velit. Idem.

32. πλάγιον] Legendum, ut opinor, τῶν δ' ἐν πλάτει πλευρῶν. F.

κιχλίας ὀκτακοσίας ἐντεύθεν δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς
τῆς Εὐφράτης, καὶ πόλιν Τεριδόνα, τεχιλίους τὰ δ'
ἀπὸ Θαλάσσης ὡς ἄρκτους, μέχει μὲν τῇ Ἀρμενίων
πυλῶν^b καταμεμετρηῖσθαι, καὶ εἶναι ὡς χιλίους^c καὶ
ἐξατόν^d. τὰς δὲ διὰ^e Γορτυναίων καὶ Ἀρμενίων μι- 5
κέτι^f διὸ δὴ παραλείπειν αὐτὰς. Τῇ δὲ ὡς ἑὼ
πλευρῇ, τὸ μὲν διὰ τῆς Περσικῆς κατὰ μῆκος ἀπὸ
τῆς Ἐρυθρᾶς ὡς ἐπὶ^h Μηδίας καὶ τὰς ἄρκτους, ὅσῃ
ἐλαττον εἶναι δοκεῖ τῶν ὀκτακιχλίωνⁱ. ἀπὸ δὲ πινῶν
ἀκρωτηρίων, καὶ ὑπὲρ τὰς ἐννακιχλίας^j. τὸ δὲ λοι- 10
πὸν διὰ τῆς^k Παιτακηνῆς καὶ Μηδίας ἐπὶ Κασ-
πίας πύλας ὡς τεχιλίων^l. τὸν δὲ^m Τίγριν ποταμὸν
καὶ τὸν Εὐφράτην, ῥέοντας ἐκ τῆς Ἀρμενίας πρὸς
μεσημβρίαν, ἐπειδὴν παρὰ μείψωνται τὰ τῇⁿ Γορτυ-
ναίων ὄρη, κύκλον μέγαν περιβαλλομένους, καὶ ἐμπερι- 15
λαβόντας χώραν πολλὴν τὴν Μεσοποταμίαν, ἐπιτρέ-
φειν πρὸς χειμερινὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν^o μεσημβρίαν,
πλεόν δὲ τῇ Εὐφράτιν^p.^q γινόμενον^r δὲ [τῆτον]^s ἔγ-
γιον αἰετῇ^t Τίγριδος, κατὰ τὸ Σεμιράμιδος διατεί-
χισμα, καὶ κόμην καλεσμένην Ὠπιν, ἀφ' ἧς ταύ- 20
της ὅσον ἀφ' ὧν τὰς ἄρκτους, καὶ ῥύντα διὰ Βαβυλῶ-
νος, ἐκπύπτεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. γίνεται^u δὲ
φασί, τὸ σχῆμα τῆς^v Βαβυλωνίας καὶ Μεσοποταμίας,
ὑπερβαίνειν παρὰ πλάτος. Ὁ μὲν δὲ Ἐρατοθένης τοι-
αύτ' εἶρηκε. Περὶ δὲ τῆς τρίτης σφραγίδος, καὶ ἄλλα 25
μὲν πᾶσι ἀμαρτήματα ποιεῖ, περὶ ὧν ὀπίσκειν ὁρμη-
δὰ δὲ Ἰππάρχος προσφέρει αὐτῷ, οὐ πάντ' σιωπῶμεν
δ' αὖ λέγει. Βερόμενος^w γὰρ βεβαῖον τὸ ἔλαττον,
ὅτι^x μεταθετόν τι τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τὰ νοτιώτερα,
ὡς Ἐρατοθένης ἀξιοῖ, σαφὲς ἂν γενέσθαι τοῦτο 30
μάλιστα φησὶν ἔξ ὧν αὐτὸς ἐκεῖνος προσφέρεται^y. τῇ^z δὲ

merat iv. millia octingenta: hinc usque ad ostia
Euphratis, et urbem Teredonem, 111. millia, a
Thapsaco versus septentrionem, usque ad portas
Armenias, spatium dimensum ait esse circiter mille
et centum: id vero quod per Gortynæos et Arme-
nios est, non item: ideoque id esse omissum. Ori-
enti obversum latus, quod in longum per Persiam
a Rubro mari versus Mediam et septentriones du-
citur, videtur non brevius esse stadiorum octo mil-
libus: a quibusdam vero promontoriis etiam supe-
rare novem millia: reliquum per Parætacenam et
Mediam ad Caspiae portas, ad 111. millia. Porro
Tigrin et Euphratem fluvios ex Armenia versus
meridiem labentes, postquam Gortynæorum præ-
teriverunt montes, magnum circulum includere,
amplamque in eo regionem Mesopotamiam com-
prehendere: inde hybernium ortum et meridiem
versus eos ferri, Euphratemque magis altero: eum
semper Tigridi vicinum, juxta murum Semirami-
dis, et pagum Opim, intervallo stadiorum ab eo
pago cc. per Babylonem defluere, et in sinum exire
Persicum: atque figuram Babylonis et Mesopo-
tamiae fieri similem pulvinarium remigis. Hæc
Eratosthenes tradidit. De tertio sane sigillo alia
quædam sunt ejus errata, quæ considerabimus:
quæ vero ei objecit Hipparchus, non admodum
recte habent: sed perpendamus quid dicatur. Vo-
lens Hipparchus confirmare initio propositum il-
lud, non esse (quod voluit Eratosthenes) Indiam
in partes meridiei viciniore reponendam, id ait
maxime ex his manifestum fore quæ ille ipse tra-
dat. Tertiam enim partem cum dixisset, quod ad

^a ὡς τὰς ἄρκτους Med. 1. 2. ^b καταμεμετρηῖσθαι Mosc. ^c καὶ deest Par. 3. Med. 1. 2. ^d τῇ ex correct. Med. 2. ^e Lege
Γορτυναίων F. ^f διὸ δὲ Efc. et Mosc. sed ex correct. recent. ^g αὐτὸς Par. 3. Med. 1. ^h Μηδίας Par. 3. Med. 2. et ex cor-
rect. Med. 1. passim. ⁱ Παιτακηνῆς Par. 3. Bre. Efc. ^k Τίγριν ex correct. Med. 2. ^l Γορτυναίων Med. 1. ^m μεσημβρινῶν
Mosc. ⁿ γινόμενον Par. 3. Med. 1. Efc. ^o δὲ τῆτον fine parenth. Par. 1. 3. τῆτον ex correct. Med. 2. ^p Τίγριδος ex correct.
Med. 2. ^q δὲ Med. 2. ^r Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας Med. 1. 2. ^s γὰρ deest Med. 2.

5. Γορτυναίων καὶ Ἀρμενίων] Lege, Γορδυναίων, hic et inferius. Gor-
dyæi montes sunt ad fines Armeniæ et Adiabenes. Regio Cor-
duene appellatur, et incolæ Cordueni, a Plinio, H. N. 1.6. c.15.
Sunt iidem cum Carduchis Xenophontis, in 1.4. Anabasis: Stra-
bo eos appellat Γορδυναίους, p. 802. Edit. Amst. Hoc etiam a
Steph. Byzant. confirmatur; sed plura in suo loco de hac gente
differemus. Vide Steph. Byzant. Geog. Nub. Tournefort. F.

7. ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς] Id est a Persico sinu, non ab Arabico,
qui vulgo mare rubrum dicitur. Idem.

28. Βερόμενος γὰρ, &c.] Argumentationem, quæ sequitur,
hæc figura explicabit:

Hipparchus supponit primo, esse a mari Caspio ad montes Ar-
meniae 10000 stadia.

2do. Lineam a mari Caspio ductam ad fines Persiæ esse in
eodem meridiano sitam.

3to. Esse a Babylone ad fines Persiæ 9000 stadia.

4to. Latus occidentale esse a Babylone ad Thapsacum 4800
stadia, et exinde ad montes Armeniæ, et Euphratem, 2100.
Ab hisce patet, lineam a Thapsaco ad orientale latus ductam
esse 10000 stadia. Ergo Babylon orienti propior 1000 sta-
diis.

Sed Eratosthenes nunquam dixit, lineam a Caspio ad fines
Persiæ esse in eodem meridiano ductam, nec lineam a Babylone
ad fines Persiæ esse parallelam lineæ a Caspio mari ductæ ad
Thapsacum. Hipparchus autem Eratosthenem refellit per rec-
tangulum triangulum A B C. Si enim latus rectangulo subten-
dens est 4800 stad. et alterum 1000, clarum est tertium latus esse
circa 4585 stad. Si addas τὸ διάστημα a Thapsaco ad montes Ar-
meniæ, i.e. 2100 stad. totum erit 6685 stadia a parallelo Baby-
lonis ad montes Armeniæ. Sed Eratosthenes dixit Athenas esse
in parallelo montium Armeniæ, et parallelum Babylonis Athe-
nis distare 2400 stadia. Ergo, secundum Hipparchum, error
Eratosthenis est plusquam 4280 stadiorum.

Hipparchus autem in triangulo fingendo λαμβάνει τὸ μὴ διδο-
μενον, i.e. 4800 stad. spatium, a Thapsaco ad Babylonem, con-
tineri sub directa linea, cum Eratosthenes affirmat esse juxta Eu-
phratem, qui longo cursu Mesopotamiam circuit, et si recta
linea ducatur, distantia erit multo minor. Hoc modo Strabo
rationes Hipparchi subvertit. Idem.

latus septentrionale attinet, definiri a linea, quæ ducitur a Caspiis portis ad Euphratem, longitudine x. millium stadiorum: inferre eum deinde, austrinum latus, a Babylone ad fines Armeniæ, paulo amplius ix. stadiorum millibus continere: occiduum autem a Thapfaco secundum Euphratem ad Babylonem iv. millia octingenta stadia continere, atque hinc usque ad ostia esse ter mille stadia: quæ versus septentrionem a Thapfaco sunt, usque ad mille et centum stadia dimensa esse, reliqua non item. Quoniam ergo, inquit, tertiæ partis latus septentrionale stadiorum est circiter x. millia, et recta linea ab hac ubique æqualiter diffita, quæ a Babylone ducitur usque ad orientale latus, paulo major ix. millibus stadiorum supputando inventa est: constat Babylonem mille, non multo pluribus, stadiis orienti esse propiorem quam est transitus apud Thapfacum. Ad hoc dicemus, siquidem præcise in eadem linea recta meridiana fumerentur portæ Caspiæ, et fines Carmaniæ ac Persiæ, atque ab ea linea meridiana ad perpendiculum educerentur lineæ ad Thapfacum et Babylonem, fore ut istud eveniret: nam linea quæ educeretur juxta lineam quæ per Babylonem usque ad meridianam Thapfaci lineam protenditur, utique ad sensum aut æqualis, aut admodum æquali propinqua esset collata cum linea quæ est a portis Caspiis ad Thapfacum: itaque tanto intervallo Babylon Thapfaco esset orientior, quanto excedit linea a Caspiis portis ad Thapfacum lineam a finibus Carmaniæ ad Babylonem extentam. Atqui neque lineam quæ definit occiduum latus Arianæ in meridiano sitam dixit Eratosthenes, neque eam quæ a Caspiis portis ad Thapfacum ad angulos rectos insiftere meridiano Caspiarum portarum: sed magis eam quæ monte describitur, ad quam linea ad Thapfacum pertinet angulum facit, ab eodemeducta signo, a quo etiam montis linea. Neque lineam a Carmania ad Babylonem ductam lineæ ad Thapfacum ductæ æque distantem esse dictum fuit: neque si fuisset, et non tamen Caspiarum portarum meridiano ad rectos angulos insisteret, id ad argumenti conclusionem erat facturum. At Hipparchus ista quasi in promptu sita fumens, atque ut putat, ostendens Babylonem de sententia Eratosthenis paulo pluribus mille stadiis orienti quam Thapfacum esse propinquiorem: aliud rursus sibi fingit assumptum ad insequentem demonstrationem: aitque, si ima-

τελίτω μερίδα καὶ τὴν βόρειον πλευρὰν εἰπόντα ἀφορίζεσθαι ὑπὸ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τῇ Εὐφράτῃ γραμμῇς σταδίων μυρίων οὐσιν· μετὰ ταῦτα ἐπιφέρειν, ὅτι τὸ νότιον πλευρὸν τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς τοὺς ὄρους τῆς Ἀρμενίας, μικρῶν πλείονων ἐστὶν ἢ ἐννακισχίλιον· τὸ δὲ πρὸς δύσει πλευρὸν ἀπὸ Θαψάκου πρὸς τὸν Εὐφράτην ἐστὶν εἰς Βαβυλῶνα, τετρακισχίλιοι ὀκτακόσιοι σταδίοι, καὶ ἐξῆς ὅτι τὰς ἐκβολὰς τεκίλιοι· τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον ἀπὸ Θαψάκου, τὸ μὲν ἀπομετρεῖσθαι μέχρι χιλίων ἑκατὸν, τὸ λοιπὸν δ' ὀκτέπι. Ἐπεὶ τοίνυν φησὶ τὸ μὲν βόρειόν ἐστι πλευρὸν τῇ τριτῇ μερίδι ὡς ἑμυρίων· ἡ δὲ τούτων παράλληλος ἀπὸ Βαβυλῶνος εὐθεία, μέχρι ἀνατολικῆς πλευρῆς, συνελογίσθη μικρῶν πλείονων ἢ ἐννακισχίλιον· δῆλον ὅτι ἡ Βαβυλὼν, ἐπὶ πολλῶν πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις ἐστὶν ἀνατολικωτέρα τῆς καὶ Θαψάκον ἀνατολικῆς ἐξέμεν δ' ὅτι, εἰ μὲν ἐπὶ τῆς αὐτῆς μεσημβρινῆς εὐθείας ἐπ' ἀκριβεῶς ἐλαμβάνοντο αἱ τε Κασπιοὶ πυλῶν καὶ οἱ ὄροι τῶν Καρμανίων καὶ Περσῶν, πρὸς ὁρῆας τε ἦγοντο ἀπὸ τῆς λεχθείσης μεσημβρινῆς εὐθείας, ἡ τε ἐπὶ Θαψάκον, καὶ ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα, συνέβαινε ἀντιθέτω· ἡ γὰρ προσεκβαλλομένη τῇ ἀπὸ Βαβυλῶνος μέχρι τῆς διὰ Θαψάκου εὐθείας μεσημβρινῆς, ἴση ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαψάκον ὥστε τῇ ὑπεροχῇ ἐγίνετο ἀντιτολικωτέρα ἢ Βαβυλὼν τῇ Θαψάκῃ, ἡ ὑπερέχει ἢ ἐκ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαψάκον, τῆς ἐκ τῶν Καρμανίων ὄρων εἰς Βαβυλῶνα. Ἀλλ' οὐτε τὴν διορίζουσαν γραμμὴν τὸ ἐσπέρειον πλευρὸν τῆς Ἀριανῆς ἐπὶ μεσημβρινῇ κειμένην εἴρηκεν Ἐρατοσθένης, ὅθεν τὸ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν [ἐπὶ Θαψάκον, πρὸς ὁρῆας τῇ διὰ τῶν Κασπίων πυλῶν] μεσημβρινῇ, ἀλλὰ μάλλον τὴν πρὸς ὄρει γενομένην, πρὸς ἣν ἡ ἐπὶ Θαψάκον γωνίαν ποιεῖ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς σημείῃ κατηγμένη, ἀφ' οὗ καὶ ἡ τῆς ὄρας γραμμή· οὐδ' ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ τῆς Καρμανίας ἠγμένη παράλληλος εἴρηκεν τῇ ἐπὶ Θαψάκον ἠγμένη· οὐδ' εἰ παράλληλος ἦν, μὴ ὁρῆαν δὲ τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινήν, ὅθεν ἀντὶ γίνετο πλέον πρὸς τὴν συλλογισμὸν· ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν ἔξ ἐτοίμης, καὶ δείξας, ὡς οἶεται, δίδωσι ἡ Βαβυλὼν κατὰ Ἐρατοσθένη Θαψάκῃ ἀνατολικωτέρα ἐστὶ, μικρῶν πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις, πάλιν ἄλλο πλάττει λῆμμα ἐαυτῷ πρὸς τὴν ἐξῆς ἀποδείξιν, καὶ φησιν, ἐὰν

^a Ἀρμενίας Med. 2. et ex correct. Καρμανίας.

^b ἀπομετρεῖται Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^c δυσμερίων Par. 1. ^d ἐλαμ-

^e κάσπιαι Esc. ^f τῆς ἀπὸ ex correct. Med. 2. ^g γίγνεται Par. 1. bene. V. γίγνεται ἀντὶ τῆς

^h Ἀριανῆς Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Esc. et ex correct. Med. 2. Ἀριανῆς Mosc. infra. ⁱ τὴν τῶν ἀπὸ Par. 3. ^k ἐπὶ

Θαψάκον καὶ διὰ τῶν Κασπίων πυλῶν Esc. hæc omnia desunt Par. 2. sed ad vocem Κασπίων habet in marg. ἐπὶ Θαψάκον καὶ διὰ τῶν Κασ-

^l πίων. ^m μεσημβρινῇ Par. 3. Med. 1. Bre. Eton. Esc. ⁿ ἠγμένη ἀπὸ τῆς Καρμανίας Med. 1. ^o Sic Par. 1. in textu, sed in marg. habet eadem manu μὴ πρὸς ὁρῆας δὲ τῇ διὰ &c. cum puncto sub τῇ, non iota. ^p ἄλλως Par. 2. 3. Med. 1. 2.

4. ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς τὴν ὄραν τῆς Καρμανίας] Sic emendavimus, quum antea in omnibus Græcis Latinisque editionibus legeretur Ἀρμενίας: quem errorem quod non animadverterint interpretes, crassa profecto est, et plus quam supina negligentia. Scilicet Armenia est ad mare rubrum. Hoc Eratosthenes aut Strabo si dixissent, puerorum cachinnos nunquam effugissent. Ita autem esse legendum ut emendavimus non magis veteres

codices docere possunt, in quibus ita est scriptum, quam tot loci superiores, ubi sic legitur. Casaub.

12. τῆς τρίτης μερίδος ὡς μυρίων] In quibusdam vett. codd. legitur δυσμερίων, idque vetus interpres est secutus: perperam. Idem.

37. μὴ ὁρῆαν δὲ] Legendum ex conjectura, μὴ πρὸς ὁρῆαν δὲ τῇ διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινῇ. At in libro Henrici Stephani ita legitur hic quoque, ut paulo ante, μὴ πρὸς ὁρῆας δὲ τῇ. Xylander hunc locum melius quam vetus interpres tractavit. Idem.

ἐννοηθῇ ὅτι Θάψακος ἐπὶ μεσημβρίαν εὐθεία ἀγόμενη, καὶ ὅτι Βαβυλῶνος ἐπὶ ταύτην καθετός, τριγώνου ὀρθογώνιον ἔσεσθαι, συνεπὴς ἔκ τε τῆς ἀπὸ Θάψακος ἐπὶ Βαβυλῶνα τεινέσης πλευρᾶς, καὶ τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος καθεύου ἐπὶ τὴν Ἀφάκην μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡ γὰρ αὐτῆς καὶ αὐτῆς τῆς διὰ Θάψακος μεσημβρινῆς τέταρτος τῶν τριγώνων τὴν μὲν ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ, τὴν ἀπὸ Θάψακος εἰς Βαβυλῶνα πύθισιν, ἢ φησι τετρακισχίλιον ὀκτακοσίαν εἶναι· τὴν δὲ Βαβυλῶνος εἰς τὴν διὰ Θάψακος μεσημβρινὴν γραμμὴν καθεύου, μικρῶν πλείονων ἢ χιλίων, ὅσον ἢ ἢ ὑπεροχῇ τῇ ἐπὶ Θάψακον πρὸς τὴν μέχρι Βαβυλῶνος· ἐκ δὲ τέτων καὶ τὴν λοιπὴν τῶν πρὸς τὴν ὀρθὴν συλλογίζεται, πολλαπλάσιον οὖσαν τῆς λεχθείσης καθεύου. Προσέτισι δὲ ταύτῃ τὴν ἀπὸ Θάψακος πρὸς ἄρκτον ἐκβαλλομένην μέχρι τῶν Ἀρμενίων ὄρων, ἥς τὸ μὲν ἔρη μεμετρηθῆται Ἐρατοσθένους, καὶ εἶναι χιλίων ἑκατὸν, τὸ δὲ ἀμέτρητον ἔσθαι· οὗτος δὲ ἐπὶ τελευτῇ ὑποτίθεται χιλίων, ὥστε τῶν συνάμφω διχίλιον καὶ ἑκατὸν γίνεσθαι· ὁ πρὸς τῇ ἐπὶ εὐθείᾳ πλευρᾷ τῶν τριγώνων μέχρι τῆς καθεύου τῆς Βαβυλῶνος πολλῶν χιλιάδων λογίζεται ἀριθμὸς τὸ ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων ὄρων, καὶ τῶν διὰ τῶν Ἀθηναίων παραλλήλων [μέχρι τῆς Βαβυλῶνος καθεύου, ἥτις ἐπὶ τῶν διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλων] ἰσχυρὰ· τὸ δὲ γὰρ ἀπὸ τῶν διὰ τῶν Ἀθηναίων παραλλήλων ἐπὶ τῶν διὰ Βαβυλῶνος δεικνυσιν, ὅτι μείζον ὢν σταδίων διχίλιον τετρακοσίαν· ὑποτιθέντος τῶν μεσημβρινῶν παντὸς τοσούτων σταδίων ὅσον Ἐρατοσθένους φησὶν. Εἰ δὲ τέτοιο, ὅτι ἂν ἦν τὰ ὅρη τὰ Ἀρμενία καὶ τὰ τοῦ Ταύρου ἐπὶ τοῦ διὰ τῶν Ἀθηναίων παραλλήλων, ὥς Ἐρατοσθένους· ὅλα πολλὰς χιλιάδας σταδίων ἀρκτικώτερα καὶ αὐτὸν ἐκείνων. Ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ τοῖς ἀνεσκευασμένοις λήμμασι προσεχρησθῆναι, πρὸς τὴν τῶν ὀρθογώνων τριγώνων τάξιν, καὶ τέτοιο λαμβάνει πρὸς τὸ μὴ διδόνον, τὸ τὴν ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ γωνία τῇ ἀπὸ Θάψακος γραμμὴν εὐθεῖαν εἶναι μέχρι Βαβυλῶνος ἐν σταδίοις τετρακισχίλιοις ὀκτακοσίοις. Παρά τε γὰρ τὸν Εὐφράτην φησὶν εἶναι τὴν ὁδὸν ταύτῃ ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, σὺν τῇ Βαβυλωνίᾳ, μεγάλῳ κύκλῳ περιέχεσθαι λέγων ὥστε τε τῶν Εὐφράτης καὶ τῶν Τίγριδος· τὸ πλεον δὲ τῆς πρὸς τὴν Εὐφράτην ὑπὸ τῶν Εὐφράτης συμβαίνει, φησὶν ὅτι ἢ ἀπὸ Θάψακος εἰς Βαβυλῶνα εὐθεία, ὅταν πρὸς τὴν Εὐφράτην εἴη, οὗτ' ἂν τοσούτων σταδίων, ἔσθαι ἑξῆς. Ἀνατέτραπται οὖν ὁ συλλογισμός. Καὶ μὲν

ginatione concipiatur recta linea a Thapsaco versus meridiem ducta, perpendicularisque in eam a Babylone demissa, fore triangulum rectangulum, quod comprehendatur a linea a Thapsaco ad Babylonem tendente, et ea quæ a Babylone ad perpendicularum in meridianam Thapsaci lineam agitur, ipsaque Thapsaci linea meridiana. Hujus trianguli latus recto angulo oppositum facit lineam a Thapsaco ad Babylonem porrectam, cui longitudinem assignat stadiorum iv. millium octingentorum: perpendiculari a Babylone in meridianam Thapsaci, paulo amplius mille, quanto excedebat linea ad Thapsacum eam quæ est usque ad Babylonem: atque ex his etiam reliquum latus quod angulum rectum conficit, supputat, cujus aliquota pars sit ista perpendicularis. Huic adjicit lineam a Thapsaco usque ad montes Armenios porrectam, cujus partem ait Eratosthenes dimensam esse stadiorum mille et centum, omittitque id, cujus nondum est explorata mensura. Hipparchus ponit id esse ad minimum mille stadiorum, ut simul sint bis mille et centum stadia. Hoc ergo addens trianguli lateri quod ad lineam rectam ei adjungitur usque ad cathetum Babylonis, multorum millium supputat intervallum ab Armeniis montibus et parallelo Athenarum usque ad cathetum e Babylone, quæ in Babylonis parallelo infistit. A parallelo autem qui per Athenas ducitur ad eum qui per Babylonem, ostendit non amplius esse stadiis bis mille et quadringentis, posito toto meridiano tot stadiorum quot affirmat Eratosthenes. Quod si ita est, Armenii montes et Taurus non erunt in parallelo Atheniensi, quod voluit Eratosthenes, sed multis stadiorum millibus versus septentriones vergent, secundum hunc ipsum. Hoc loco præterquam quod sumptionibus utitur refutatis ad trianguli rectanguli constitutionem, istud quoque sumit ad id quod concessum non est, lineam quæ recto angulo subtenditur rectam a Thapsaco ad Babylonem usque stadiis constare iv. millibus octingentis: nam hanc viam Eratosthenes ait esse juxta Euphratem, ac Mesopotamiam cum Babylonia contineri magno circulo ab Euphrate et Tigri: majorem tamen partem ab Euphrate circui. Ergo recta linea a Thapsaco ad Babylonem, si juxta Euphratem ducatur, summam hanc non modo non æquabit, sed et magno erit intervallo minor. Hæc ergo ratio-cinatio subversa est. Et quidem dictum est fieri non

^a ἡ γὰρ αὐτῆς Med. 2. ^b καὶ αὐτῆς Par. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^c ἀποτινέουσαν Mosc. et ex correct. Med. 2. ^d μεμετρηθῆσαι Par. 3. Med. 1. ^e τῆς Par. 3. Efc. Mosc. ^f γίνεσθαι Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^g MSS. τῆς ἐκ Βαβυλῶνος, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^h τῶν διὰ τῶν Ἀθηναίων Par. 2. 3. et Eton. passim. τῶν Ἀθηναίων Med. 1. et ex correct. τῶν διὰ τῶν Ἀθηναίων. ⁱ τῶν διὰ τῶν Ἀθηναίων Par. 2. Efc. Mosc. τῶν Ἀθηναίων Par. 2. ^k μείζονες Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. ^l χιλίων ex correct. Med. 2. ^m Ἀθηναίων Par. 3. Med. 1. Efc. Mosc. ⁿ τῶν Par. 2. 3. Mosc. τὸ Par. 1. sed cum τῶν supra. ^o προσεχρῆσθαι Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ^p μεγάλῳ κύκλῳ ex correct. Med. 1. ^q Τίγριδος ex correct. Med. 2. ^r MSS. συμβαίνει, Marg. Caf. sic Par. 1. ^s ἐπὶ τῇ Par. 1. recte. F. ^t τῇ Par. 2. ^u τῇ Par. 3.

23. διὰ τῶν Ἀθηναίων] In vett. libb. semper διὰ τῶν Ἀθηναίων legitur. Casaub.

43. ὅτι ἢ ἀπὸ Θάψακος εἰς Βαβυλῶνα εὐθεία, OTAN παρὰ τὸν Εὐφράτην εἴη, ὅτ' ἂν τοσούτων σταδίων, ἔσθαι ἑξῆς.] Scribendum videtur,

ΟΥΤ' ἂν παρὰ τὸν Εὐφράτην εἴη. Vide p. 144. C. Edit. Amst. T.

44. ὅτ' ἂν τοσούτων σταδίων] Addenda vox εἴη, vel ita, ὅτ' ἂν εἴη τοσούτων, vel post vocem τοσούτων. Videndum etiam an paulo ante desit vox ἡ γὰρ post vocem εἴη. Casaub.

posse, datis duabus lineis a Caspiis portis, quarum una ad Thapsacum, altera ad Armeniæ montes e regione Thapsaci sitos, indeque minimum distitos (ipso Hipparcho auctore) stadiis bis mille ac centum, deducatur, eæ ut inter se æqualiter undique distent, item paralleli sint ad lineam quæ est per Babylonem ducta, quam meridionale latus vocat Eratosthenes. Ille igitur cum iter montanum quantum esset exprimere non posset, lineæ autem a Thapsaco ad Caspias portas mensuram cognitam haberet, hanc posuit, addiditque, ut crassa Minerva loquar, cum alias mensuram indicaturi spatii quod est ab Ariana usque ad Euphratem non multum interesset utrius lineæ dimensionem haberet. Qui autem eas lineas pro æqualiter distantibus ab eo positas accipit, is plane videtur hominem puerilis ignorantia in simulare. Hæc igitur, utpote puerilia, missa faciamus. Quæ vero Eratostheni vitio dari possunt, talia sunt. Quemadmodum enim sectio in membra differt a tributione in partes: (quod illa nimirum descriptionem quandam habet naturalem, certaue forma et punctis suis definitam, unde et illud Poëtæ est:

Illum scindendo verum in sua membra resolvens:

hæc nihil tale habet) utimur autem utraque tempestive, ratione habita opportunitatis ac necessitatis: ita in rebus geographicis, sane in partes faciendæ sunt divisiones dum singula persequimur, magis tamen sectiones in membra sunt imitandæ, quam quæ in qualescunque partes fiunt: ex illis enim puncta seu termini possunt sumi, quibus unumquodque commode circumscribatur, quæ res geographo est opus. Eam autem consequetur, si definire aliquid possit fluminibus, montibus, mari, gente, populis, magnitudine (ubi hoc licet) ac figura certa: ubique autem loco geometricæ præcisionis, simplicior atque rudior ratio sufficiet. Nam magnitudo satis videbitur expressa, si maximam longitudinem ac latitudinem dixeris: ut terræ habitatae longitudinem (verbi gratia) LXX. millia, latitudinem paulo semisse longitudinis minorem. Figura, si quid geometricæ alicui compares figuræ, ut (exempli gratia) Siciliam triangulo, aut formæ alicujus rei notæ, ut Hispaniam tergori, Peloponnesum folio platani. Cæterum quanto majus est id quod dividitur, tanto etiam grandiora fieri seg-

είρηλαί γε ὅτι ἔχ^α οἶόν τε δυοῖν δεδομένων γραμμῶν ὑπὸ
τῆς Κασπίων πυλῶν κατὰ γὰρ, τῆς μὲν ὑπὸ Θάψακον, τῆς
δ' ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων ὄρη τὰ κατὰλληλα τῇ Θαψ-
άκῳ, ἀπέχοντα τῆς Θαψάκῃ τετράχιστον, καὶ αὐ-
τὸν τῆς Ἰππαρχον, διχαλίους καὶ ἑκατὸν σταδίους, ἀμφο-
τέρας ὁμομήλεις εἶναι καὶ Ἀλλήλαις, καὶ τῇ διὰ Βα-
βυλῶνος, ἣν νόπον πλεονεχὴν Ἐρατοσθένους ἐκάλεισεν.
Ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐκ ἔχων καταμετρημένην εἰπεῖν
τὴν παρὰ τὰ ὄρη ὁδόν, τῆς δ' ὑπὸ Θαψάκῃ ἐπὶ Κασ-
πίας πύλας, ταύτην εἶπε, καὶ προσέθηκε τὸ, ὡς τυ-
πωδῶς εἰπεῖν· ἄλλως τε τῷ βυλομένῳ τὸ μήκος εἰπεῖν
τῆς μετὰ τὴν Ἀρειανὴν μέχρι Εὐφράτης χάρας, οὐ
πολύ^δ διέφερε ταύτην^ε ἢ ἐκείνην καταμετρεῖν· ὃ δ'
ὡς παρελλήλεις ὑπακῶν λέγεσθαι, τελέως ἀν' ὁξείῃ
καταγνώσκων παιδικὴν ἀμαθίαν τ' ἀνθρώπων. Ταῦτα
μὲν οὖν δεῖ εἶναι ὡς παιδικά. Ἄ δ' ἂν τις αἰπάσαιτο
τῆς Ἐρατοσθένους, πιαυτοῦ ἐστίν. Καθ' ἃπερ ἡ κατὰ
μέλος τομὴ, τῆς ἄλλως κατὰ μέρος ἀφαιρέσει, (διότι ἡ
μὲν^ε κατὰ μέλη λαμβάνει ὁριζομένην ἔχοντα φυσικὴν,
ὁρῶσιν^ε πρὸς καὶ τύπῳ σημειώδει· κατὰ δ' καὶ τῆς εἰρηλαίας,
τὸν δὲ^ε ἀφαιμελεῖται^ε ταμῶν· —

ἡ δ' ὁδὸς ἔχει τοῖστον)· χρώμεθα δ' οἰκείως^ε ἑκα-
τέρας^ε τὸν καιρὸν καὶ τὴν χρεῖαν σκοπεύοντες· οὕτως ἐπὶ
τῶν γεωγραφικῶν, δεῖ μὲν τομὰς ποιῆσαι τῶν μερῶν,
ταῖς κατὰ ἑκάστην ὁρίοντα· μιμεῖσθαι δὲ ταῖς κατὰ
μέλος τομὰς μᾶλλον, ἢ ταῖς ὡς ἔτυχον· τὸ γὰρ σημειώ-
δες καὶ τὸ εὐπερίοριον ἐκείθεν λαβεῖν ἐστίν, εὐ χρεῖαν
ἔχει ὁ γεωγράφος. Εὐπερίοριον δὲ, ὅταν^ε ἢ ποτα-
μοῖς, ἢ ὄρεσιν, ἢ θαλάττῃ δυνατὸν ἦ, καὶ εἶναι δὲ, ἢ
εἶναι, καὶ μεγέθει ποσῶ, καὶ σχήματι, ὅπως τοῦτο δυνα-
τὸν· πανταχῶς δὲ, ἀντὶ τῆς γεωμετρικῶς τὸ ἀπλῶς καὶ
ὁλοχρῶς ἱκανόν· μέγεθος^ε μὲν οὖν ἱκανόν ἐστίν ἀντὶ τὸ
μέγεθος εἴπης μήκος καὶ πλάτος· ὡς τῆς οἰκονομίας,
ἐπὶ ταῖς μυριάδων εἰς τύχῃ μήκος, πλάτος δ' ἑξαπλῶν ἢ
ἡμισυ μικρῶν τῆς μήκους. Σχήμα δ', ἀντὶ τῆς γεωμε-
τρικῶν πρὸς σχημάτων^ε εἰκόσεως, ὅπως τὴν Σικελίαν
περιγράψαι· ἢ τῶν ἄλλων^ε γνωρίμων πρὸς σχημάτων, οἷον
τῆς Ἰβηρίας βύρση, τῆς Πελοποννήσου πλατάνου φύλλον·
ὅσα δ' ἂν μείζον ἢ τὸ τεμνόμενον, τοσῶδε καὶ ὁλοχρ-
ωδῶς^ε ὁρῶσιν^ε ἀντὶ τοῖστον τὰς τομὰς. Ἡ μὲν οὖν

^a οἶόν τε δυοῖν δεδομένων Par. 1. 2. 3. Med. 1. οἶον δυοῖν δεδομ... Bre. Eton. Mosc. ^b Κασπίας Efc. ^c Ἀρειανὴν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^d διέφερον ex correct. Med. 2. ^e δὴ ἐκείνην Par. 3. δι' ἐκείνην Med. 1. 2. ^f Par. 1. habet κατὰ in textu, καὶ in marg. κατὰ μέρη Par. 2. 3. Med. 2. Bre. Eton. Efc. et ex correct. Med. 1. ^g ἀφαιμελεῖται Par. 1. 2. 3. ^h ταμῶν Efc. ⁱ ἡ εἰ δ' ὁδὸν ex correct. Med. 1. ^k ἑκατέρας Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^l τῷ καιρῷ ex correct. Med. 2. ^m ὅταν Par. 2. ⁿ ἢ ποταμοῖς defunt Par. 3. ^o γὰρ Med. 1. 2. ^p ὡς τὸ τῆς Med. 2. ^q Med. 1. expungit τι. ^r εἰκόση Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^s Vett. libb. γνωρίμων τινῶν, Marg. Caf. ^t τὴν δὲ Π... Par. 3. Med. 1. 2. Efc.

19. μέλη] Differunt pars et membrum, quatenus pars est quidvis respectu totius: unumquodque membrum ut pars totius, ita ipsum quoque totum quoddam est, et suos terminos proprios habet, quibus circumscribitur. Ἡ μὲν κατὰ μέλη. Omnino sic legendum, non μέρη, et ἑκατέρα patrio, non dandi casu. Xyland. 21. Τὸν δὲ ἀφαιμελεῖται ταμῶν] Videtur esse ex Homero. Sic Iliad. α'. 409. μελεῖται ταμῶν. Sed scripsisse Strabo videtur, τὸς δὲ ἀφαιμελεῖται ταμῶν. Sic enim apud Hom. Od. ι'. 291. in historia Cyclopi,

Τὸς δὲ ἀφαιμελεῖται ταμῶν ὁπλίσσατο δοῖπον.

Apud Platonem speciem proverbii habet illa in Politico, κατὰ μέλη τέμνειν ὥσπερ ἱερῶν. Casaub.

29. δυνατὸν ἦ] Subaudi χρῆσθαι πρὸς τὸς περιορισμούς. Nam tale quid omnino supplendum: si quidem ab auctore est prætermisum. Idem.

37. ἢ τῶν ἄλλων γνωρίμων τινῶν σχημάτων] Hoc faciunt Geographi

in multorum locorum descriptione. Sic totam terram quæ habitatur chlamydi comparant: sic et Alexandriæ solum χλαμυδοειδὲς vocant: sic Italiam alii κίσσῳ, alii folio querno comparant: Sardiniam, vestigio humano: Iberiam, βύρση βοός: Naxum, ἀμπέλου φύλλον: Peloponnesum, πλατάνου φύλλον: Cyprus, ovinae pelli, et Pontum Euxinum, arcui Scythico. Idem.

38. τὴν Πελοποννήσου πλατάνου φύλλον] Dionysius Perieg. hanc fusius explicat, ver. 403.

— Πελοπὸς δ' ἐπὶ νῆσος ὀπηδεῖ,

Εἰδομένη πλατάνου μυρρίδασι πετάλω.

Ἀκρῶ μὲν γὰρ εἰσὶν ἐργασμένοις σενὸς ἰδμὸς

Πρὸς βορέην, καὶ κοινὸν ἐφ' Ἑλλάδος ἴχθος ἐρεῖδων

Φύλλον δ' ἡπειρος πολυδινήτω περὶ μετρεος,

Κόλποις ἐνάλιαις ἐξέμενην ἔνθα καὶ ἔνθα.

Veteres, arte chalcographica nondum inventa, tali auxilio uti coacti sunt. F.

οἰκισμένη [δὲ] διήρηται, πρὸς τὴν Ταύρω καὶ τῇ ἐπὶ
 σήλας ^a θαλάτῃ· ^b καλῶς καὶ τοῦ νοτίου ^c μέ-
 ρους. Καὶ ἡ μὲν Ἰνδικὴ περὶ ὁρίσται πολλοῖς· καὶ γὰρ
 ὄρει, καὶ ποταμῷ, καὶ θαλάτῃ, καὶ ἐνὶ ὀνόματι, ^d ὡς ἔθνους
 ἐνὸς ἔθνους· ὥστε καὶ τετραπλευρὸς ὁρῶς ^e λέγεται, καὶ 5
 ῥομβοειδής· ἢ δ' ^f Ἀρειανὴν ἦτιον μὲν τὸ εὐπερίγραφον
 ἔχει, ἀλλὰ τὸ τὴν ἑσπερίαν πλευρὰν συγκεχῶσται·
 διόρισται δ' ὁμοῦς τοῖς τε τρισὶ πλευραῖς ὡς ἀν' εὐ-
 θείαις· καὶ πρὸ ὀνόματι ὡς ἀν' ἐνὸς ἔθνους. Ἡ δὲ τρίτη
 σφραγὶς τελέως ἀπερίγραφός ἐστιν, ^g οὐπω γὰρ ἀφορίσ- 10
 θείσα· ἦτε γὰρ κοινὴ πλευρὰ αὐτῇ τε καὶ τῇ Ἀρειανῇ
 συγκεχῶται, ὡς προείρηται· καὶ ἡ νότιος πλευρὰ ἀρ-
 γότατα εἰληπταί· ^h οὐτε περιγράφει τὴν σφραγίδα, διὰ
 μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα· καὶ πολλὰ μέρη ἀπολεί-
 πουσα πρὸς νότον, καὶ τὸ μήκος ὑπογράφει τὸ μέγιστον· 15
 τὸ γὰρ περὶ ἀρκτικὸν πλευρὸν μέγιστον· οὐδ' ὁ Εὐφράτης
 ἑσπερίον ἐστὶ πλευρὸν, καὶ εἰ ἐπ' εὐθείας ῥέοι· τὸ ἄκρων
 αὐτῆς μὴ ἐπὶ τῇ αὐτῇ μεσημβρινῇ κειμένων· τί γὰρ
 μάλλον ἑσπερίον, ἢ νότον; Χωρὶς δὲ τῶν ὀλίγων
 οὐσὶν τῆς ὅλης θαλάττης λοιπῆς ⁱ Κιλίκιον καὶ ^j Συ- 20
 ριακὴν, τὸ μὴ μέχρι δεῦρο ^k προάγειν· ^l δυοῖν ^m τὴν σφρα-
 γίδα, καὶ πιθανόν, ⁿ τὴν Σεμιράμιδος καὶ τῆς Νίνης Σύρων
 λεγομένων· ὧν ^o τὸ μὴ ἡ Βαβυλῶν κτίσμα καὶ βασιλεῖον·
 τῆς δὲ, ^p Νίνος, ὡς ἀν' ἀποικιστοῦς ^q Συρίας· καὶ ^r
 ἀφ' ἧς δὲ μέχρι νῦν ἀφ' ἀρκτικῆς τῆς αὐτῆς, τοῖς 25
 τε ὀκτὸς τῆς Εὐφράτης καὶ τοῖς ἐντός· ^s τὰ ἐνταῦθα
 μέντοι τοῖς διασπᾶν μερισμῷ ἔθνους γνωριμώτατον,
 καὶ τὰ μέρη συνάπτειν τοῖς ἄλλοις ἐθνεσίν, ^t ἥμισα ἀν'
 ὁρέποι. Οὐδὲ γὰρ ὑπὸ μεγέθους ἀπηνανγιάσθαι λέγει
 ἀν'· καὶ γὰρ τὸ μέχρι θαλάττης, καὶ μὴν πᾶν ἀν' ἐξί- 30
 σάζοιτο τῇ Ἰνδικῇ· ἀλλ' ὅσα τῇ Ἀρειανῇ, προσλα-
 βὼν καὶ τὸ μέχρι τῶν ὁρίων ^u εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ ^v
 Αἰγύπτου· ὥστε πολὺ κρείττον ἢν μέχρι δεῦρο ^w προελθεῖν
^x τῆς τρίτης ^y εἰπόντας σφραγίδος, ^z τοσαύτην προσθήκη

menta par est. Porro terra habitabilis in duas par-
 tes recte divisa est, Tauro monte, et mari ad co-
 lumnas et partis austrinæ. Atque India quidem
 multis finibus circumscripta est, monte, fluvio,
 mari, uno nomine, ut gens unius gentis, quare
 quadrilatera, et rhombi similis recte dicitur. Ari-
 ana minus commode circumscribitur, eo quod la-
 tus occiduum cum aliis est confusum: definita ta-
 men est tribus lateribus tanquam rectis, et nomine,
 ut unius gentis. Tertium autem figillum plane cir-
 cumscriptione caret. Nam et latus quod ei com-
 mune est cum Ariana, confusum est, ut diximus:
 et meridionale latus negligentissime expressum est,
 quippe neque figillum eo includitur, cum per id
 medium transeat: et quia multas versus meridiem
 partes relinquit, longitudinem maximam non de-
 scribit: nam septentrionale latus majus est: neque
 Euphrates occiduum latus conficit, ne si rectam
 quidem flueret ad lineam: cum ejus extrema non
 sint in eodem meridiano. Quæ ergo magis occi-
 duum quam austrinum faceret latus? Absque etiam
 his, cum paulum restet terræ usque ad mare Cili-
 cium et Syrium, quod figillum non usque ad duo
 ista producit, consentaneum non est: cum et Semi-
 ramis et Ninus Syri dicantur: quorum illa Baby-
 lonem condidit et regiam habuit, ille Ninum, quæ
 primaria urbs (sic metropolin liceat exprimere)
 Syriæ censetur: cumque eadem adhuc lingua utan-
 tur extra intraque Euphratem. Proinde hic gentem
 nobilissimam tanta intercapedine divellere, partef-
 que ejus peregrinis adjungere nationibus, minime
 convenit. Neque enim dicere potest se magnitudi-
 ne coactum esse: quod enim usque ad mare restat
 terræ, id nunquam æquabit Indiam, ac ne Aria-
 nam quidem, adsumptis quæ supersunt usque ad
 fines felicitis Arabiæ et Ægypti. Erat itaque multo
 melius eo usque progredi, et ita dicere: addita-

^a Par. 1. non habet punctum post θαλάτῃ. ^b Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. non habent signum defectus post καλῶς, sed Med. 1. corrigitur in marg. καλῶς καὶ τὴν βορείαν καὶ τὴν νοτίαν μ... et in Med. 2. verba καὶ τὴν νοτίαν sunt posterioris manus. ^c Post μέρους Par. 1. habet virgulam. ^d ὡς ἔθνους ἐνὸς ἔθνους Par. 1. ^e εἰρηται ex correct. Med. 2. ^f Vett. libb. Ἀρειανῇ, Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Gron. Esc. Mosc. et sic infra. ^g ἔτι γὰρ ex correct. Med. 1. ^h ἔτι γὰρ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ⁱ προ-
^j αἰγειν ex correct. Med. 2. ^k δεῦρον Par. 1. bene. V. δυοῖν Par. 2. 3. Med. 1. Mosc. ^l Par. 3. videtur habere et Νίνης, et Νίνος.
^m τὸ Med. 2. ⁿ Vulg. ἥμισα δ' ἀν', Marg. Cas. sic Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. ^o γὰρ ἀν' Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. sed Med. 2.
 postea corrigitur. ^p προσελθεῖν ex correct. Med. 2. ^q εἰπόντας Med. 1. ^r τοσαύτην προσθήκη, in nominativo casu, Par. 2.
 inter duo puncta.

2. καλῶς] Codd. Medicei lacunam suppleunt. Exinde Gro-
 novius esse suspicatur, eis τὰ τὴν βορείαν καὶ τὴν νοτίαν μέρους. Animad.
 p. 160. Vel καλῶς διωρισμένη τὴν βορείαν καὶ τὴν νοτίαν μέρους. F.

4. ὡς ἔθνους ἐνὸς ἔθνους] Ita legitur in omnibus codicibus: ne-
 que aliter interpretes. Mihi tamen suspecta est hæc lectio, et
 vel ὡς ἔθνους ἐνὸς ἔθνους legendum videtur: vel ὡς ἔθνους ἐνὸς ἔθνους.
 Sententia quidem non est obscura. Casaub.

12. καὶ ἡ νότιος πλευρὰ ἀργότατα εἰληπταί· οὐτε περιγράφει τὴν
 σφραγίδα, διὰ μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα· καὶ πολλὰ μέρη ἀπολείπουσα
 πρὸς νότον, Οὐ γὰρ τὸ μήκος ὑπογράφει τὸ μέγιστον· τὸ γὰρ περὶ ἀρκτικὸν
 πλευρὸν μέγιστον.] Ut Straboni ratio sua constet, scribendum est,
 nisi fallor, οὐτε περιγράφει τὴν σφραγίδα· διὰ μέσης τε αὐτῆς βαδί-
 ζουσα, καὶ πολλὰ μέρη ἀπολείπουσα πρὸς νότον· ΟΥΤΕ μήκος ὑπογράφει
 τὸ μέγιστον. T.

21. δυοῖν τὴν σφραγίδα καὶ πιθανόν] Quis non videt vocem δυοῖν
 inepte hic positam? Equidem vel inducendam omnino
 cenfeo, vel ita legendum, τὸ μὴ μέχρι δεῦρο προάγειν τὴν σφραγίδα,
 δυοῖν ἕνεκα καὶ πιθανόν. Sequuntur enim duo argumenta quibus id
 probat. Casaub.

Ibid.] Vel forsitan hoc modo, τὸ μὴ μέχρι δυοῖν προάγειν τὴν &c.
 δεῦρο et δυοῖν non sunt valde dissimilia. Strabo duo maria Cili-
 cium et Syriacum nominat. Casaubono assentitur cl. M. F.

22. Σύρων λεγομένων] De Syrorum appellatione vide initio
 lib. xvi. Casaub.

30. καὶ μὴν πᾶν ἀν' ἐξισάζετο τῇ Ἰνδικῇ] Deesse quædam ante hæc

verba, videtur ἡ φράσις satis argumento esse: ut sit hæc senten-
 tia: si producatur tertia hæc σφραγὶς usque ad mare, etsi futura
 est maxima; tamen ne sic quidem Indiæ, sive tertiæ σφραγίδι,
 parem fore. Idem.

31. προσλαβὼν] Ita vett. libb. recte: præcessit enim τὸ μέχρι
 θαλάττης. Vulgo προσλαβὼν, quasi subaudiretur ὁ ἑρατοδότης,
 quod non convenit. Idem.

32. καὶ τὸ μέχρι τῶν ὁρίων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας] Quorum mon-
 tium? Non enim satis video quosnam potissimum intelligere de-
 beamus. Quare malim τῶν ὁρίων. Ὁρος dividens Arabiam fe-
 licem, est isthmus inter duos sinus Persicum et Arabicum. Ὁρος
 Ægypti, sinus Arabicus cum isthmum inter eum sinum et mare
 nostrum. Vetus autem interpres ita hunc locum transulit, ut
 videatur voces illas τῶν ὁρίων non legisse. Idem.

33. ὥστε πολὺ] Hunc locum cenfeo ita fere legendum esse,
 levi admodum vel literarum vel punctorum mutatione. ὥστε πο-
 λὺ κρείττον ἢν μέχρι δεῦρο προσελθεῖν, τὴν τρίτην εἰπόντας σφραγίδα, το-
 σαύτην προσθήκη τὴν μέχρι τῆς Συριακῆς θαλάττης, τὸ μὴ νοτίον πλευρὸν
 σὺν ὥσπερ ἐκεῖνος εἶπεν ἔχοντα, ἐδ' ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀπὸ Καρμανίας
 εὐθὺς τὴν δεξιὰν παραλίαν· εἰσπλέοντα μὲν γὰρ τὸν Περσικὸν κόλπον μέ-
 χρι τῆς ἐκβολῆς τῆς Εὐφράτης, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ὁρίοις τῆς Μεσσηνίας καὶ
 τῆς Βαβυλωνίας συνάπτοντα, ἥπερ — κ.τ.λ. — ἠπεῖρα, εἴτ' ἐφεξῆς αὐτῇ
 τῇδε δεξιᾷ δύνοντα μέχρι, &c. Sensus, ni fallar, hoc modo com-
 mode restituitur. M.

34. τοσαύτην προσθήκη] Videtur esse sententia ἑλλειπὴς ac manca:
 quæ

mentum tertii figilli est terra usque ad mare Syrium. Atque sic meridionale latus, non quo modo is habet, describeretur, neque ad rectam lineam: sed a Carmania statim dextra ora maritima. Naviganti enim in sinum Persicum, usque ad ostia Euphratis, ac deinde terminos Mesopotamiæ et Babylonæ conjungenti initio Isthmi qui Arabiam felicem a reliqua continente dirimit, tum deinceps ad dextram pergenti usque ad intimum Arabici sinus, Pelusium, et Canopicum Nili ostium: hoc erit latus meridionale: reliquum occiduum a Canopico ostio usque ad Ciliciæ oram. Quartum figillum constabit Arabia Felice, sinu Arabico, tota Ægypto, et Æthiopia. Hujus partis longitudo continebitur duobus meridianis, quorum unus per occasui, alter per ortui proximum ejus punctum describetur: latitudo inter duas parallelos, quarum una per septentrioni, altera per meridiei vicinissimum punctum ducatur. Nam in figuris quæ inæqualibus inter se lineis includuntur, cum lateribus longitudo et latitudo explicari non possunt, magnitudo hac ratione est definienda. In universum autem intelligendum est, non eodem modo longitudinem et latitudinem in toto atque in parte dici: nam longius spatium in toto appellatur longitudo, brevius latitudo: in parte autem longitudo est id latus, quod æquali intervallo juxta totius longitudinem porrigitur, etiam si major sit latitudo. Ergo cum terræ orbis, quantum ejus habitatur, ab ortu versus occasum in longum protendatur, a septentrionibus autem versus austrum dilatetur, longitudoque circulo qui sit æquinoctiali parallelus describatur, latitudo in ipso meridiano

τῇ μέχρι τῆ Συριακῆς θαλάττης· τὸ μὲν νότιον πλευρὸν ἔχ^a ὅπερ ἐκεῖνος εἶπεν ἔχον ἐπ' εὐθείας, ἄλλ' ἀπὸ τῆ Καρμανίας εὐθὺς τὴν δεξιὰν παραλίαν· εἰσπλέοντι γὰρ τὸν Περσικὸν κόλπον μέχρι τῆς ἐκδο-
 5 λῆς τῆ Εὐφράτης, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ὁρίοις τῆ Με-
 σσηνίας καὶ τῆ Βαβυλωνίας συνάπτον, ἥπερ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ
 ἰσθμοῦ τῆς διορίζοντος πρὸς εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἀπὸ
 τῆς ἄλλης ἡπείρου, εἴτ' ἐφεξῆς αὐτὸν ἑξέτον^d δεξιὸν
 δῆκοντα μέχρι τῆ μυχῆ τῆ Ἀραβίης κόλπου καὶ Πη-
 10 λασίης, καὶ ἐπὶ τῆ Κανωδικῆς γῆματος τῆ Νείλου· τῆτο
 μὲν τὸ νότιον πλευρὸν· τὸ δὲ λοιπὸν ἐσπίερον, τὴν ἀπὸ
 τῆ Κανωδικῆς γῆματος μέχρι τῆς Κιλικίας παραλίαν.
 Τετάρτη δ' αὖ εἴη σφραγὶς ἡ συνεστῶσα ἐκ τε τῆς
 εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τῆς Ἀραβίης κόλπου, καὶ τῆς
 15 Αἰγύπτου πάσης, καὶ τῆς Αἰθιοπίας· ταύτης δὲ τῆς
 μερίδος, ὁ μῆκος μὲν ἔσται τὸ ἀφορίζοντον, ὑπὸ^f δυοῖν
 μεσημβρινῶν· ὁ μὲν γὰρ γράφεται διὰ τῆς δυσμικω-
 τάτης σημεία, τῆς ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ διὰ τῆς ἐωθινω-
 τάτης· πλάτος δὲ, τὸ μεταξὺ δυοῖν παραλλήλων· ὧν
 20 ὁ μὲν γράφεται διὰ τῆς βορειοτάτης σημεία, ὁ δὲ διὰ
 τῆς νοτιοτάτης· ὅπῃ γὰρ τῶν ἀνωμάτων σχημάτων ἐφ' ὧν
 πλευραῖς ἐδυνατὸν ἀφορίσασθαι πλάτος καὶ μῆκος, ἔσται
 τὸ μέγεθος ἀφορίστον. Καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι οὐχ
 ὡσαύτως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλῃ καὶ μέ-
 25 ρεσι· ἄλλ' ἐφ' ὅλῃ μὲν τὸ μείζον διάστημα καλεῖται
 μῆκος, τὸ δ' ἑλάττω, πλάτος· ἐπὶ μέρεσι δὲ μῆκος
 μὲν τὸ παραλλήλων πρὸς τῆς ὅλης μήκει τμήμα ἐκείνου
 ὁπότερον αὖ ἢ μείζον, καὶ τὸ ληφθὲν διάστημα ἐν τῷ
 πλάτει μείζον ἢ τῆς ληφθέντος ἐν τῷ μήκει διαστή-
 30 ματος. Διὸ καὶ τῆς οἰκωμένης ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ
 δυοῖν μεσημβρινῶν, ἀπὸ δὲ ἄρκτων ὅπῃ νότον πλατυ-
 νομένης, καὶ τῆς μὲν μήκος ἐπὶ παραλλήλῃ πρὸς τῷ

^a ὡς περ Par. 1. in marg. alia manu.
 ἰσθμὸν, Marg. Caf.

^b Μεσσηνίας Par. 2. 3.
^c μῆκος μὲν ὡρίσται Efc.

Med. 1. Μεσσηνίας Med. 2. et ex correct. Συήνης.

^d Videlicet τὸν
^e ληφθέντος

quæ plena erit, si sic legas, ac distinguas, τῆς τρίτης εἰπόντας σφραγίδος πᾶν ὅπερ ἐκεῖνος εἶπεν, σὺν τῷ αὐτῷ ποσῶν. Neque tamen ita scripsisse Strabonem aio: ἔχ' ἔτω τετύφωμαι. Tantum dico quid suspicer. Casaub.

2. οὐχ ὅπερ ἐκεῖνος εἶπεν ἔχον] Sic legitur in vett. libb. nisi quod in quibusdam ὡς περ scriptum est pro ὅπερ. Idem.

5. καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ὁρίοις] Omnino corruptus est iste locus: in vett. libb. legitur, εἰσπλέοντι παρὰ τὸν Περσικὸν κ. longe melius: verum de eo plura in Commentariis. Idem.

Ibid. τῆς Μεσσηνίας] Magnus error Xylandri, qui putat Mesenem esse Mesopotamiam, atque ita vertit. Atqui Mesene est μέση τῆς Τίγριδος, ut Stephanus ait: non τῆς Τίγριδος καὶ Εὐφράτης, ut Mesopotamia: vide Plinium libro vi. cap. 27. Stephanus Mesenem eandem cum ea quæ Adiabene vocatur putat esse. Idem Stephanus alio loco docet Mesenem vocari eam regionem quam cingit Tigris in duos alveos scissus: quorum qui est ad dextram appellatur Delas, qui ad sinistram Tigris. Plinius autem addit, ubi postea remeavere in unum alveum hi duo, appellari Pafitigrin. Ex his facile videt lector harum rerum vel mediocriter peritus, quantum a veritate absunt, qui Mesenem cum Mesopotamia confundunt. Idem.

Ibid.] Casaubonus inscitiam Xylandri recte increpat qui Mesenem per Mesopotamiam vertit. Ex Strabone constat, austrinum latus tertii figilli esse ductum primum ad Mesenes, et deinde ad Babylonæ fines. Sed Mesopotamia ad septentrionem Babylonæ ponitur; ergo Strabo Babyloniam prius nominasse debuit. Regiunculae sunt variae nomine Mesenes notæ, sed certum est hanc esse prope ostia Tigridis. Steph. Byz.: eam a Mesopotamia disjunctam, quod vide: Ἀπάμεια ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ γῇ, τῇ Τίγρϊτι περιεχομένη, ἐν ἣ ὀρίζεται ὁ Τίγρης ποταμός.

Plinius in Hist. Nat. 1. 6. c. 27. eam fusius describit; qui

(scilicet Tigris) acceptis fluminibus claris—Arabas, Aroes, Adiabenoque determinans, et quam diximus Mesopotamiam faciens, lustratis montibus Gordyæorum, circa Arameam Mesenes oppidum, divisus in alveos duos, &c. Hinc constat Mesopotamiam junctione fluviorum ad meridiem definiri, ideoque alveos Tigridis geminos esse extra eam regionem, et insulam Mesenen efficere. Hæc ad probandum Xylandri errorem sufficiant, sed Mesene alia est ad ostium Tigridis insula, cujus Philostorgius, l. 3. c. 7. et Dion Cassius in Trajano, p. 1143. Ed. Hamb. meminerunt. Utramvis harum eligas, nam hæc posterior Mesene est illa priori adhuc meridionalior, at igitur longius a Mesopotamia distat. F.

8. εἴτ' ἐφεξῆς αὐτὸν ἑξέτον δεξιὸν] In prior editione Germanica operarum errore legitur τῆτο. Xylander eum errorem non videtur animadvertisse: ita enim edidit: et præterea parum feliciter hunc locum est interpretatus. Intelligit autem isthmum Eudæmonis Arabiæ, quem ait cum superius expressa παραλίᾳ latus meridianum quartæ σφραγίδος potuisse conficere: τῆτον igitur legendum, non τῆτο: et item δεξιὸν, non διεξιὸν, ut habent quidam MSS. Casaub.

23. Καθόλου δὲ, &c.] Locum satis perspicuum turbaverunt librarii, quorum errores sic forte corrigantur. Καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι ἔχ' ὡσαύτως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλῃ καὶ μέρεσι· ἀλλ' ἐφ' ὅλῃ μὲν τὸ μείζον διάστημα καλεῖται μῆκος, τὸ δ' ἑλάττω, πλάτος· ἐπὶ μέρεσι δὲ μῆκος μὲν τὸ παραλλήλων πρὸς τῆς ὅλης μήκει τμήμα ἐκείνου ὁπότερον αὖ ἢ μείζον, καὶ τὸ ληφθὲν διάστημα ἐν τῷ πλάτει μείζον ἢ τῆς ληφθέντος ἐν τῷ μήκει διαστήματος. Διὸ καὶ τῆς οἰκωμένης ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δυοῖν μεσημβρινῶν, ἀπὸ δὲ ἄρκτων ἐπὶ νότον πλατυνομένης, καὶ τῆς μὲν μήκος ἐπὶ παραλλήλῃ πρὸς τῷ ἰσημερινῷ γραφομένης, τῆς δὲ πλάτους ἐπὶ² μεσημβρινῶν, δεῖ καὶ τῶν μερῶν λαμβάνεσθαι μήκη μὲν τὰ παραλλήλα τῷ μήκει τμήματα³ ἄγτης, πλάτη δὲ τὰ τῷ πλάτει. T.

1. ἐπὶ

1 Vulgo ἐκεῖνος.

2 Vulgo μεσημβρινῶν, olim μεσημβρινῶν οὐ. τὸ οὐ quasi particulam negantem sustulerat Xylander.

3 Vulgo αὐτῷ.

ἰσημερινῷ γραφομένῃ· τῇ δὲ πλατέει ὅτι μεσημβρίαν,
 ὁ δὲ καὶ τῶν μερῶν λαμβάνεσθαι, ὁ μῆκος μὲν τὰ πα-
 ράλληλα τῷ μῆκει τμήματα αὐτῆς, πλάτη δὲ τὰ
 τῷ πλατέει· οὕτω γὰρ ἂν ἀμεινον ὑπογράφοιτο, ὡρῶτον
 μὲν τὸ μέγεθος τῆς οἰκισμένης ὁλῆς· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ
 ἀξίωσις, καὶ τὸ σχῆμα τῶν μερῶν, καὶ ὁ μὲν ἀπο-
 λείπειν, καὶ ὁ δὲ πλεονάζειν φαινόμενων τῇ τοιαύτῃ
 παραδείξει. Ἐρατοσθένους δὲ τὸ μὲν τῆς οἰκισμένης
 λαμβάνει μῆκος ὅτι τῆς ἀπὸ Σηλῶν, καὶ Κασπίων
 πυλῶν, καὶ Καυκάσου γραμμῆς, ὡς ἂν εὐθείας· τὸ δὲ
 τῆς τρίτης μερίδος, ὅτι τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καὶ
 Θαλάσσης· τὸ δὲ τῆς τετάρτης, ὅτι τῆς ἀπὸ Θαλάσσης καὶ
 Ἡρώων πόλεως, μέχρι τῆς μετὰ τὴν Σομάτων Ἰνέιαν,
 ἀνάγκη κατὰσφραῖναι εἰς τὰς περὶ Κανώβου καὶ Ἀλεξ-
 ἀνδρείαν τόπους· ἐνταῦθα γὰρ ἐστὶ τὸ ἔσχατον ὄμα τὸ
 κατὰ μῆκον Κανωβικόν τε καὶ Ἡρακλεωτικόν. Εἰτ'
 οὕτω ἐπὶ εὐθείας ἀλλήλους τὰ μῆκη πίπτουσιν, εἴθ' ὡς ἂν
 γωνίαν ὅπου ποιεῖται κατὰ Θαλάσσης· ἀλλ' ὅτι καὶ πα-
 ράλληλον ἑξῆς τῆς οἰκισμένης μῆκει, φανερόν ἐστιν
 εἶναι αὐτῶν ὅν ἐῖρηκεν αὐτός. Τὸ μὲν γὰρ τῆς οἰκισμένης
 μῆκος ἀπὸ τοῦ Ταύρου γράφει, καὶ τῆς ἐπὶ εὐθείας
 μέχρι Σηλῶν θαλάσσης, κατὰ γραμμὴν τὴν διὰ τοῦ
 Καυκάσου καὶ Ῥόδου καὶ Ἀθηνῶν· ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς
 Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὴν διὰ αὐτῶν ἡ μεσημβρινόν, οὐ
 πολὺ ἐλάττω· φησὶ τῶν τετρακιχλίων εἶναι σταδίων·
 ὥστε τοσούτων καὶ οἱ παράλληλοι διέχουσιν ἂν ἀλλήλων,
 ὅ, τε διὰ Ῥόδου καὶ ὁ διὰ Ἀλεξάνδρειας· ὁ δὲ αὐτὸς
 ὥς ἐστι τέττω, ὁ δὲ διὰ τῆς Ἡρώων πόλεως, ἡ νοτιώ-
 τερός γε τέττω· ὥσθ' ἡ συμπίπτουσα γραμμὴ τέττω γε
 τῷ παραλλήλῳ καὶ τῷ διὰ Ῥόδου καὶ Κασπίων πυλῶν,
 εἴτ' εὐθεία, εἴτε κεκλασμένη, ὅσα ἂν εἴη παράλληλος
 ὁδετέρω. Οὐκ εὖ γὰρ λαμβάνεται τὰ μῆκη· ὅσα
 εὖ δὲ ὁδετὶ ἀπὸ ἀβόρειοι λαμβάνονται μερίδες. Ἀλλ'
 ἐπὶ τῇ Ἰππάρχου ὡς ἔστιν ἐπανιόντες, τὰ ἐξῆς ἰδῶμεν.
 Πάλιν γὰρ πλάσας ἑαυτῷ λήμματα, γεωμετρικῶς
 ἀνασκευάζει τὰ ὑπὲρ ἐκείνων τυπωδῶς λεγόμενα. Φησὶ
 γὰρ αὐτὸν λέγειν τὸ ὅτι Βαβυλωνος εἰς μὲν Κασπίους
 πύλας διάστημα σταδίων ἑξακιχλίων ἐπὶ ἑκατοσίων· εἰς
 δὲ τοὺς ὄρους τῆς Καρμανίας καὶ Περσίδος πλείονων ἢ
 ἐννακιχλίων· ὅπερ ἐπὶ γραμμῆς κεῖται ὡς ἰσημερι-
 νὰς ἀνατολὰς εὐθείας ἀγομένης· γίνεσθαι δὲ ταύτην
 κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ κοινῇ πλευρᾷ τῆς τε δευτέρας καὶ τῆς
 τρίτης σφραγίδος· ὥστε καὶ αὐτὸν σιμῶσθαι τρίγωνον
 ὀρθογώνιον, ὀρθὴν ἔχοντα τὴν ὡς τοῖς ὕψους τῆς

notetur: partium quoque longitudines sumi de-
 bent, portiones totius longitudini parallelæ, et la-
 titudines latitudini: sic enim rectius exprimi po-
 terit cum totius habitatæ terræ magnitudo, tum
 partium dispositio ac figura, quæ hac compara-
 tione instituta in quibusdam excedi, in quibus-
 dam excedere videbuntur. At Eratosthenes longi-
 tudinem terræ habitatæ in linea, quam ipse rectam
 putat, sumit, quæ per columnas, portas Caspias,
 et Caucasum ducatur: tertiæ autem partis, in
 ducta per Caspias portas et Thapsacum: quartæ,
 in ducta per Thapsacum et Heroum urbem, quam
 porrectam usque ad ostia Nili necesse est finiri in
 locis Canopo et Alexandriæ vicinis: ibi enim ulti-
 mum est ostium, quod Canopicum et Heracleoti-
 cum dicitur. Proinde siue longitudines istas in ea-
 dem ponat recta linea, siue lineæ hæ apud Thap-
 sacum faciant angulum: id quidem ex ejus ipsius
 verbis liquet, neutram harum longitudinem æqua-
 liter ab orbis habitati longitudine distare. Longi-
 tudinem enim hanc describit in recta linea, quæ
 Taurum, mare ad columnas, Caucasum, Rho-
 dum, et Athenas tangat. Jam a Rhodo Alexan-
 driam usque, secundum ductum per hæc loca me-
 ridianum, non multo minus quatuor stadiorum
 millibus esse ait: tantum ergo intervallum erit in-
 ter parallelos Rhodi et Alexandriæ: cum hoc au-
 tem fere idem est is qui per Heroum urbem duci-
 tur, aut meridiem versus magis vergit: quo effi-
 citur lineam quæ incidit in hunc parallelum, et
 eum qui per Rhodum et Caspias portas agitur,
 siue recta est ea, siue fracta, neutrius respectu paral-
 lelum esse. Non ergo longitudines recte accipiun-
 tur, nihiloque rectius particulæ latitudinum. Sed
 nos prius ad Hipparchum reversi, ea quæ sequun-
 tur, inspiciamus. Rursum enim quasdam sum-
 ptiones geometricè ponens, ea quæ is crassius dix-
 erat refellit. Ait enim, Eratosthenis sententia, a
 Babylone ad portas Caspias intervallum esse stadio-
 rum vi. millium septingentorum: ad fines Carma-
 niæ et Persidis amplius novem millibus, quod fi-
 tum sit in recta linea versus ortum æquinoctialem
 ducta, quæ ad angulos rectos insistat lineæ ei quæ
 commune est latus secundi et tertii figilli: itaque
 ex ejus sententia fieri triangulum rectangulum,
 cujus rectus angulus ad fines Carmaniæ pertineat,

^a ὁ δὲ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. sed in Par. 1. ὁ parenth. includitur ab alia manu. ^b μῆκει Par. 3. et ex correct. Med. 1. 2. ^c Par. 3. scripserat olim καὶ, habet δὲ ex emend. Med. 1. 2. habent καὶ ex correct. ^d δὲ deest Par. 1. 2.

Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^e τῆς παραλίας τῆς μετ... Par. 1. ^f ἀνάγκη Efc. ^g ποιεῖται ex correct. Med. 1. 2. ^h μεσημβρινόν, πολὺ Par. 2. Med. 2. Bre. Eton. Efc. μεσημβρινόν, πολὺ Par. 3. Mosc. sed error est — μεσημβρινόν ὁ olim fuit scriptum, unde coaluerunt voces. V. ⁱ τῶν τετρακιχλίων φησὶν εἶναι σταδίων Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^k Κασπίας Efc. ^l ἑξακιχλίων ex correct. Med. 2. ^m ἔχον Med. 1. 2. Bre. Efc.

1. ἐπὶ μεσημβρίαν] Ego evidentiam secutus sum. Et hæc verba, si ita scripsit Strabo, idem significant atque ἐπὶ μεσημβρινῷ. Cæterum quod sequebatur, ὁ δὲ τῶν &c. particulam negantem fustuli, plane sententiæ hujus loci atque doctrinæ repugnantem. Eandem inferius omissam, ante πολὺ ἐλάττω φησὶ, reposui. Xylander.

13. μέχρι τῆς μετὰ τὴν Σομάτων] Vetus lectio plenior est, μέχρι τῆς παραλίας τῆς μετὰ. Casaub.

35. γεωμετρικῶς ἀνασκευάζει τὰ ὑπὲρ ἐκείνων τυπωδῶς λεγόμενα] Laborabat ante hic locus ab interpunctione. Vocem γεωμετρικῶς

cum superioribus conjunxit Xylander: magno errore: longeque melius vetus interpres cum ἀνασκευάζει junxit. Xylanderum, si nihil aliud, saltem similes loci movere debuerunt. Quoties enim hoc in Hipparcho reprehendit Strabo, quod, quæ παχυμερέστερον et γεωγραφικῶς dicta erant ab Eratosthene, ipse γεωμετρικῶς refellit? Paulo post, ἔρῃμεν δὲ πρὸς αὐτὸν, ὅτι τὰ Ἐρατοσθένους ἐν πλατέει λαμβάνοντος εὐθείας, ὅπερ οἰκιστὴν ἐστὶ γεωγραφίας, ἐκείνος γεωμετρικῶς αὐτὸν εὐθεῖται. Idem.

et latus ei subtentum, altero eorum, quæ eum includunt, sit minus: ergo Perfidem secundo sigillo debere adscribi. Adversus hæc dictum est, neque lineam quæ a Babylone in Carmaniam ducitur, paralleli loco fumi: neque meridianam appellatam esse eam lineam, quæ sigilla distinguit: nihil ergo contra eum dictum est, ne id quidem quod inferitur. Cum enim dixerit a Caspiis portis ad Babylonem tot esse quot docuimus stadia, ad Susa autem v. millia, demptis c: rursus ab iisdem profectus positionibus, triangulum ait obtusangulum constitui ad Caspias portas, Susa, et Babylonem, cujus recto major angulus Susis insitit, laterum ea longitudine manente, quæ exposita fuit. Inde ratiocinatur, his positis, consequens fore, meridianam lineam quæ per Caspias portas agitur, in parallelo per Babylonem et Susa transeunte, communem intersectionem magis versus occidentem sitam habituram, ea intersectione ejusdem paralleli et rectæ a Caspiis portis ad fines Carmaniæ Perfidisque deductæ, et amplius quatuor millibus stadiorum et stadiis cccc: ac fere ad Caspiarum portarum meridianam lineam dimidium recti anguli conficere eam quæ per portas Caspias, ac fines Carmaniæ et Perfidis: eamque inclinare in medium inter meridiem et ortum æquinoctialem, ab eaque undiquaque æqualiter diffitum esse Indum fluvium: itaque et hunc non versus meridiem a montibus fluere, ut Eratosthenes dicit, sed inter meridiem atque ortum æquinoctialem: sicut in vetustis tabulis fuit descriptum. Quis autem concedet triangulum nunc constitutum esse obtusangulum, non concedens id quod ipsum continet esse rectangulum? Quis in parallelo sitam lineam a Babylone ad Susa ductam unam esse earum quæ obtusum angulum includunt, totam non concedens eam quæ est usque ad Carmaniam? Quis Indo parallelum esse eam, quæ a Caspiis portis ad fines Carmaniæ ducitur? Sine quibus vana est ratiocinatio. Præter hæc ille etiam dixit Indiæ figuram esse rhombi similem: et sicut orientale latus valde est versus ortum circumductum, maxime ultimo promontorio quod et magis versus meridianum vergit quam reliquum littus: ita et latus juxta Indum. Hæc omnia dicit, neque geometricè refutans, neque probabiliter. Atque hæc inferens, ipse sua dissolvit; ita loquens. Nam si error in exiguis deprehenderetur intervallis, ignosci poterat: quia autem aliquot stadiorum millibus aberratur, venia dari non potest: atqui illum pro-

Καρμανίας, καὶ τὴν ὑποτέινουσιν εἶναι ἐλάττω μᾶλλον τῶν ὁρίων ἔχουσιν. δὲν οὖν τὴν Περσίδα τῆς δευτέρας ποιεῖν σφραγίδες. Πρὸς ταῦτα δ' εἴρηται, ὅτι οὐδ' ἡ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν Καρμανίαν ἐπὶ τοῦ ὁρίωνος λαμβάνεται, οὐδ' ἡ διορίζουσα εὐθεία τὰς σφραγίδας μεσημβρινὴ εἴρηται. ὥς ὅθεν εἴρηται πρὸς αὐτὸν ὅδὲ τὸ ὑπερέχον. Εἰρηκότος γὰρ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Βαβυλῶνα τὴν λεχθέντα, εἰς Σῦσας δὲ σταδίους εἶναι τετρακισχίλιους ἑννακιστάς, ἀπὸ δὲ Βαβυλῶνος τετρακίς τετρακιστάς. πάλιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρίωνες ὑποθέσεων, ἀμβλυγώνιον τρίγωνον συνίστασθαι φησὶ πρὸς τὰς Κασπίους πυλάς, καὶ Σῦσας, καὶ Βαβυλῶνα, τὴν ἀμβλείαν ἔχον γωνίαν πρὸς Σῦσας, τὰ δὲ τῶν πλευρῶν μήκη τὰ ἐκκείμενα. εἴτ' ἐπιλογίζεται, διότι συμβήσεται καὶ τὰς ὑποθέσεις ταύτας, τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ὅτι τοῦ ἀπὸ Βαβυλῶνος καὶ Σούσων παραλλήλου ἰσομικρότερον ἔχει τὴν κοινὴν τομὴν τῇ κοινῇ τομῇ τῆς αὐτῆς παραλλήλου, καὶ τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν καὶ Περσίδος, πλείους τῶν τετρακισχιλίων καὶ τετρακιστῶν. ὅθεν δὴ πρὸς τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡμίσειαν ὁρίωνος ποιεῖν γωνίαν τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν καὶ τῶν ὁρίων τῆς τε Καρμανίας καὶ τῆς Περσίδος. καὶ νεύειν αὐτὴν ἐπὶ τὰ μέσα τῆς τε μεσημβρίας καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς. ταύτη δ' εἶναι τοῦ ὁρίωνος τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ὥστε καὶ τοῦτον ἀπὸ τῶν ὁρίων οὐκ ὅτι μεσημβρίαν εἶναι, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης, ἀλλὰ μεταξὺ ταύτης, καὶ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς, καθάπερ ἐν τοῖς ἀρχαίοις πίναξι καταγράφεται. Τίς οὖν συγχωρήσει τὸ νῦν συσταθὲν τρίγωνον ἀμβλυγώνιον εἶναι, μὴ συγχωρῶν ὀρθογώνιον εἶναι τὸ ἀντικείμενον αὐτό; Τίς δ' ἐπὶ παραλλήλῃ κειμένην τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Σῦσας μίαν τῶν ἀμβλείαν περιεχουσῶν, τὴν ὅλην μὴ συγχωρῶν τὴν μέχρι Καρμανίας; Τίς δὲ τῶν Ἰνδῶν παράλληλον τὴν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐπὶ τοὺς ὁρίωνες τῆς Καρμανίας; Ὡς γὰρ κεῖνος ἀνείη ὁ συλλογισμός. Χωρὶς γὰρ τῶν, καὶ κεῖνος εἴρηκεν ὅτι ῥομβοειδὲς ἐστὶ τὸ σχῆμα τῆς Ἰνδικῆς. καὶ καθάπερ ἡ ἐκ τῆς πλεονεξίας περὶ πολλὸν πρὸς ἑω, καὶ μάλιστα πρὸς ἐλάττω ἀκρωτηρίῳ, ὃ καὶ πρὸς μεσημβρίαν προσπίπτει πλεονεξία παρὰ τὴν ἄλλην ἵσταν, οὕτως καὶ ἡ παρὰ τὸν Ἰνδὸν πλευρά. Πάντα δὲ ταῦτα λέγει ὁ γεωμετρικῶς ἐλέγχων, ὅς ἐπιφανῶς. ταῦτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιπλέον ἐκείνου ἀπολύεται, φήσας, εἰ μὴ παρὰ μικρὰ διαφορήματα ὑπῆρχεν ὁ ἐλέγχος, συγχωνοῖται αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ παρὰ χιλιάδας σταδίων φαίνεται διαπίπτων, οὐκ εἶναι συγχωνῶτα. καίτοι ἐκείνου γε καὶ παρὰ

^a Par. 1. emendatur in marg. τῶν τὴν ὁρίων περιεχουσῶν. Sic infra, lin. 34. περιεχουσῶν. V. Hanc lectionem probō. F. ^b παραλαμβάνεται Med. 2. ^c ὥς ὅθεν εἴρηται πρὸς αὐτὸν desunt Par. 2. sed scribuntur in marg. ab alia manu. ^d εἰς δὲ Σῦσας Par. 3. Med. 1. 2. ^e Κασπίαις Efc. Mosc. ^f ἀμβλείαν Par. 1. ^g γωνίαν ἔχον Par. 2. Med. 1. 2. ^h ἐπὶ τὴν ex correct. Med. 2. ⁱ δυσσημοτέραν ex correct. Med. 2. ^k ποιεῖν Med. 2. ^l προσπίπτει Mosc. ^m Expunge hanc glossam ἐπιφανῶς. V. ⁿ αὐτῶν ἐπιπλέον Par. 3. Med. 1. 2.

2. τῶν περὶ τὴν ὁρίων ἔχουσιν] ἔχουσιν. In veteribus sic, περιεχουσῶν τὴν ὁρίων. Casaub.

43. Πάντα δὲ ταῦτα λέγει ὁ γεωμετρικῶς ἐλέγχων, ἐπιφανῶς] Ex

iis quæ paulo ante notavimus, apparet legendum esse, ὥς γεωμετρικῶς ἐλέγχων ἐπιφανῶς. Vetus tamen interpretes retinuit et ipse vulgatam lectionem. Idem.

longitudinem appellet. Non enim in eodem parallelo jacent Thapsacus et Ægypti ora maritima, sed in valde invicem distantibus: inque spatio inter hos interveniente quasi ab angulo ad angulum et obliqua ducitur a Thapsaco ad Ægyptum linea. Id autem non recte, quod miratur qui ausus fuerit dicere Thapsacum Pelusio distare sex millibus stadiorum, cum distet amplius septem millibus. Demonstrans enim Pelusianum parallelum a Babylonio versus meridiem amplius bis mille et quingentis stadiis vergere: secundum Eratosthenem autem (ut opinatur) Babylonio Thapsacum septentrionaliorem esse quater mille et octingentis stadiis: conficiuntur, inquit, stadia millibus septem plura. Hæc parallelorum distantia quomodo ex Eratosthenis sententia ostendatur, quæro. Id quidem hic dixit, tantam esse Babylonis a Thapsaco distantiam: sed parallelos horum locorum tantundem distare, non dixit. Neque vero afferri id potest, Thapsacum et Babylonem in eodem esse meridiano. Contra enim ipse Hipparchus demonstravit, secundum Eratosthenem esse Babylonem Thapsaco amplius bis mille stadiis orientaliorem. Et nos adducimus Eratosthenis pronunciata, in quibus est, Tigri et Euphrate ambiri Mesopotamiam et Babyloniam, ita ut Euphrates majorem circularis istius ambitionis partem conficiat. Eum enim a septentrione profluentem versus orientem converti, et versus meridiem effluere. At quod a septentrione versus meridiem fluit, id quidem secundum meridianum aliquem fieri potest. Sed illa versus ortum aversio, et versus Babylonem, declinatio jam est a meridiano, neque in recta linea permanfio, propter modo dictum ambitum. Iter quoque a Thapsaco Babylonem juxta Euphratem dixit esse stadiorum iv. millia et octingenta, id quasi dedita opera addens, iter id non posse in rectam lineam dirigi, cujus mensura esset intervallum inter duos parallelos. Quo negato, vanum jam est deinceps demonstrare velle, constituto rectangulo triangulo

τὸν μήκος αὐτῆς φαίη· ἔ γὰρ ὅτι τῆς αὐτῆς παραλλήλου καὶ τῆς Θάψακος, καὶ ἡ τῆς Αἰγύπτου παραλλήλου, ἀλλ' ὅτι διεστώτων πολλὸν ὁ ἀπὸ τῆς μεταξὺ ἀφ' ἑαυτῶν πῶς ἀγέται καὶ λοξῇ ἢ ἀπὸ Θάψακος εἰς Αἴγυπτον. Τὸ δὲ θαυμάζειν ὡς ἐξάρρησεν εἰπεῖν ἑξακισχιλίων σταδίων, τὸ ἀπὸ Πηλεσίης εἰς Θάψακον, πλείονων ὄντων ἢ ἑπτακισχιλίων, ἐκ ὁρθῶς· λαβὼν γὰρ δι' ἀποδείξεως μὲν, ὅτι ὁ ἀπὸ Πηλεσίης παράλληλος τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος πλείοσιν ἢ δις χιλίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις νοτιώτερός ἐστι, καὶ Ἐρατοσθένης ἡ (ὡς οἶεται) διότι τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος ὁ διὰ τῆς Θάψακος ἀρκιτικώτερος τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις σταδίοις, συμπίπτει φησὶ πλείους τ' ἑπτακισχιλίων. Πῶς οὖν καὶ Ἐρατοσθένης δείκνυται ἡ τοσαύτη ἀπόστασις τῆς διὰ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἀπὸ τῆς διὰ Θάψακος ἡ (ζητῶν) ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ Θάψακος ἐπὶ Βαβυλῶνα τοσοῦτόν ἐστιν, εἴρηκεν ὁ αὐτός· ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς δι' ἑκατέρου παραλλήλου ἐπὶ τὸ διὰ θατέρου, ὅσον εἴρηκεν. Οὐδὲ γὰρ ὅτι ἐπὶ τ' αὐτῆς μεσημβρινῶς ἐστὶν ἡ Θάψακος καὶ ἡ Βαβυλῶν· τὸναντία γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰππάρχος ἔδειξε, καὶ Ἐρατοσθένης πλείοσιν ἢ δις χιλίοις σταδίοις συμβαίνειν ἀνατολικωτέραν εἶναι τὴν Βαβυλῶνα τῆς Θάψακος· ἡμεῖς τε παρατήρημεν τὰς Ἐρατοσθένους ἀποφάσεις, ἐν αἷς τὸν Τίγριν καὶ τὸν Εὐφράτην ἐγκυκλωῖσθαι πῶς τε Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ τὸ πλέον γε τῆς ἐγκυκλώσεως τὸν Εὐφράτην ποιεῖν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἀρκτικῆς ἐπὶ μεσημβρίαν ῥυέντα, ἐπιτρέφειν ὡς τὰς ἀνατολάς, ἐκπίπτειν ἡ ἐπὶ μεσημβρίαν· ἡ μὲν οὖν ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς ἀρκτικῆς ὁδός, ὡς μεσημβρινῶς πινός ἐστιν· ἡ δ' ἐπὶ τὰς ἀνατολάς ὁπιστροφή, καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἐκνευσίς τε ἐστὶν ἀπὸ τοῦ μεσημβρινῶς, καὶ ὅσον ἐπ' εὐθείας, διὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐγκύκλωσιν· τὴν δὲ γε ὁδὸν εἴρηκε τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων σταδίων τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ Θάψακος πρὸς τὴν Εὐφράτην, πρὸς αὐτὴν κατὰ πᾶν ἐπίτηδες τοῦ μή πνα εὐθείαν αὐτὴν δεξασθαι καὶ μετὰ τὸν μεταξὺ δυοῖν παραλλήλων ἀφ' ἑαυτῶν. Μὴ διδομένους δὲ τοῦτ' ἐκεῖνον ἐπὶ καὶ τὸ ἐφεξῆς δείκνυσθαι δοκοῦν, ὅτι σιτισαμένου ὁρθογωνίου τριγώνου

^a ὅς Par. 1. 2. sed Par. 1. habet ὡς in marg. alia manu.

Eton. Esc. ^d Xyland. ζητῶ, cui assentior. Marg. Caf.

^f δις χιλίοις notatur in Par. 1. ut suspectum.

Med. 2. ⁱ ἐκ τῶν Med. 2. ^k ὡς ἀν μ... Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Mosc.

Med. 2. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 1.

^b σταδίοις deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

^c ἐπὶ τὸν Par. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2.

^e παρατίθεται Par. 1. sed cum supra α, eadem manu.

^h Τίγριν ex correct.

^l δυαῖν Par. 3. δυεῖν Med. 1.

^m καινὸν Par. 3.

7. λαβὼν γὰρ] Argumentatio Hipparchi ita fit. — Eratosthenem increpat, quod Pelusium distare a Thapsaco 6000 stad. dixerat, eo concedente stad. 7000 excedere. Pelusii enim parallelus est parallelo Babylonis meridionalior 2500 stad.

Thapsaci parallelus est Babylonis septentrionalior 4800 stad. Ergo a Pelusio ad Thapsacum 7300 stad.

Hanc refellit Strabo, nam Eratosthenes nihil de parallelis Babylonis vel Thapsaci dixerat, sed solummodo urbem Babylonem ab urbe Thapsaco 6000 stad. distare.

Ergo Hipparchus Eratosthenis opinionem male exhibet. F.

13. συμπίπτει φησὶ πλείους] Suspecta mihi vox συμπίπτει. Certe συμπίπτειν mallem. Casaub.

Ibid. τῶν ἑπτακισχιλίων] Vetus lectio ὀκτακισχιλίων. Idem.

16. ζητῶν] Si ζητῶ legas, omnia recte habent. Infra, ἀπὸ τῆς ἀρκτικῆς, erat ἐπὶ liquido falsum, ut et καινὸν pro κενὸν bis. Ὑπὸ τὴν ὁρθῆν. Erat περὶ. Sed ego cum superiora secutus sum, tum rationem. Nihil enim absurdi erat in triangulo rectangulo duorum laterum quæ rectum angulum faciunt alterum altero lon-

gius esse: sed alterum horum hypotenusa esse longius, id multis modis absurdum esset. Quod non tantum peculiariter 47 primi Euclidis docere potest, sed et in universum de quocunque triangulo ejusdem libri propositio 19 demonstrat. Cum ex ejusdem 32 facile colligatur in rectangulo triangulo nullum posse esse locum angulo, qui quantitate rectum excedat. Paulo post, λαβέντος γὰρ τῆς τῶν ὕψων πλατῆς, legendum videtur ὁρθῶν. Xyland.

35. πρὸς τὴν Εὐφράτην, πρὸς αὐτὴν κατὰ πᾶν ἐπίτηδες] Non dubium mihi est hunc locum sic esse dispungendum, Τὴν δὲ γε ὁδὸν εἴρηκε τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων σταδίων τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ Θάψακος, πρὸς τὸν Εὐφράτην πρὸς αὐτὴν κατὰ πᾶν ἐπίτηδες, vel sic potius, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ Θάψακος πρὸς τὸν Εὐφράτην· πρὸς τὴν Εὐφράτην πρὸς αὐτὴν. Nam quod prudenter adjectum fuisse notat Strabo, hæc sunt verba, πρὸς τὴν Εὐφράτην. Quare fallitur Xylander. Casaub.

Ibid.] Annon locus hic probat supra addendum esse negativum, pag. 118. l. 43. ? F.

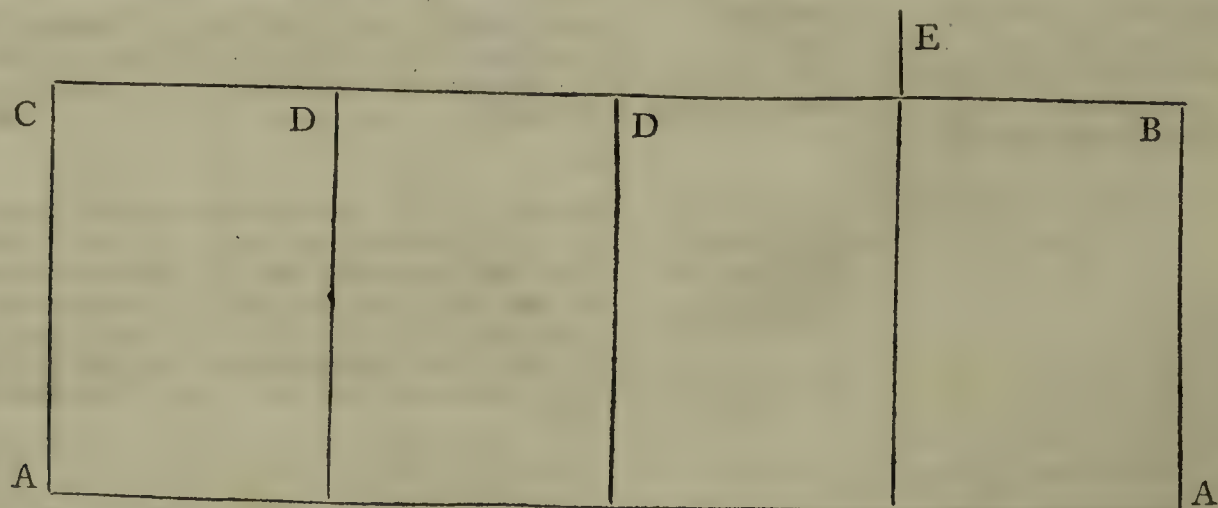
πρὸς τε Πηλουσίω, καὶ Θαψάκω, καὶ τῇ τομῇ^α τοῦ τε
 διὰ Θαψάκω παραλλήλου, καὶ τοῦ διὰ Πηλουσίου
 μεσημβριῶν, μία τῶν πρὸς τὴν ὀρθὴν ἢ ἐπὶ τῷ με-
 σημβριῶν μείζων ἔσται τῆς^β ὑπὸ τῷ ὀρθῷ τῷ ἀπὸ
 Θαψάκω εἰς Πηλούσιον. ^γΚενὸν δὲ καὶ τὸ συνάπτον τέτω
 ἀπὸ μὴ συγχωρουμένου λήμματος κατασκευάζομενον.
 οὐ γὰρ^δ δὴ δίδεται^ε τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος ὅτι τὸν διὰ
 Κασπίων πυλῶν μεσημβριῶν εἶναι διάστημα τετρακισ-
 χιλίων^ς σταδίων ὀκτακοσίων. ἐλήλεγεται γὰρ ὑφ' ἡμῶν
 ὅτι τῶν μὴ συγχωρουμένων ὑπ' Ἐρατοσθένης κατα-
 σκευαστά τετο^ς Ἰππάρχου· ἵνα δ' ἀνίσχυρον ἢ τὸ
 ὑπὸ ἐκείνου διδόμενον, λαβὼν τὸ εἶναι πλείους ἢ
 ἐννακισχιλίους ὅτι Βαβυλῶνος ὅτι^ι ὅτι Κασπίων πυ-
 λῶν οὕτως ἀρμόμενη γραμμὴν, ὡς ἐκείνος εἴρηκεν, ἐπὶ
 τῷ^η ὅτι^η Καρμανίας, ἐδείκνυε τὸ αὐτό. Οὐ τοῦτο
 οὖν λεκτέον πρὸς τὸν Ἐρατοσθένη, ἀλλ' ὅτι τῶν ἐν
 πλάτει λεγόμενων καὶ μεγεθῶν καὶ σχημάτων, εἰναι π
 δεῖ μέτρον· καὶ ὅτι μὲν μᾶλλον, ὅτι δὲ ἐλάττω συγ-
 χωρητέον. Ληφθέντος γὰρ τῷ τῶν ὀρῶν πλάτους^τ
 ὅτι τὰς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς ἐκτεινομένων τριχιλίων²⁰
 σταδίων, ὁμοίως δὲ^κ καὶ τῷ^ς θαλάττης τῆς μέχει
 πηλῶν, μᾶλλον ἂν τις συγχωρήσειεν ὡς ἐπὶ μίᾳς
 γραμμῆς ἐξετάζεσθαι τὰς παραλλήλους ἐκείνης ἐν
 τῷ αὐτῷ πλάτει ἀρμόμενας, ἢ τὰς συμπίπτουσας· καὶ
 τῶν συμπίπτουσῶν τὰς ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ πλάτει²⁵
 συμπίπτουσιν ἐχέουσας, ἢ τὰς ἐκτός· ὡσαύτως καὶ δι-
 σταμένας μέχρι τῷ^μ μὴ ἐκβαίνειν τῷ πλάτους, ἢ τὰς
 ἐκβαίνουσας· καὶ τὰς ἐν μείζονι μήκει μᾶλλον, ἢ τὰς
 ἐν ἐλάττω· καὶ γὰρ ἡ ἀνισότης τῶν μηκῶν συγκρύπ-
 τει³⁰ ἂν μᾶλλον, καὶ ἡ ἀνομοιότης^τ σχημάτων· οἷον
 ἐν τῷ πλάτει τῷ Ταύρῳ πάντος καὶ^ς μέχρι πηλῶν
 θαλάττης, ὑποκειμένων τριχιλίων σταδίων, νοεῖται^ν ἐπὶ
 παραλληλόγραμμον χωρεῖν, τὸ περιγράφον, τό, τε

ad Pelusium, Thapsacum, et intersectionem Thap-
 faceni paralleli cum Pelusiaco meridiano, unum
 eorum quæ rectum angulū faciunt laterum, nem-
 pe quod est in meridiano, longius esse eo quod rec-
 to subtenditur angulo, ductum a Thapsaco ad Pe-
 lusium. Vanum est et id quod huic annectitur,
 conclusum ex propositione non concessa. Nequa-
 quam enim datum hoc est, a Babylone usque ad
 Caspiarum portarum meridianum esse spatium sta-
 diorum iv. millium octingentorum. Demonstra-
 vimus enim Hipparchum id confecisse ex iis, quæ
 non concessit Eratosthenes. Ut autem invalidum
 sit quod pro eo datum est, sumens amplius novem
 stadiorum millibus a Babylone esse ad lineam quæ
 sic ducitur a Caspiis portis ad fines Carmaniae, ut
 ille dixit, idem demonstravit. At enim non hoc
 fuit objiciendum Eratostheni: sed id, quod mag-
 nitudinum et figurarum, quibus latitudo tribuitur,
 oporteat esse aliquam mensuram: et alicubi magis,
 alicubi minus concedendum. Si enim sumatur la-
 titudo montium, qui ad ortum æquinoctialem por-
 riguntur, stadia ter mille, similiterque maris usque
 ad portas Herculis: facilius concedat quispiam ejus
 parallelos in una latitudine ductas veluti linea ex-
 aminari, quam eas quæ invicem incidunt: inter-
 que ipsas incidentes eas quæ in ea ipsa concurrunt
 latitudine, quam quæ extra: itemque distantes eo
 usque ut latitudinem non excedant, quam exeun-
 tes: et quæ in majori longitudine potius, quam
 quæ in minori. Etenim sic inæqualitas longitudi-
 num atque figurarum facilius celari possit. Verbi
 gratia, in latitudine Tauri totius et maris usque ad
 columnas Herculis, si ponantur tria stadiorum mil-
 lia, intelligitur adhuc figura parallelis contenta

^α τῇ τε ex correct. Med. 2. ^β πρὸς τὴν ὀρθὴν τῆς Par. 1. Eton. sed Par. 1. habet ὑπὸ in marg. ἀπὸ τὴν ὀρθὴν τῆς Par. 2. 3. ἀπὸ
 τῆς ὀρθῆς τῆς Med. 2. Esc. Mosc. sed Med. 2. habet ex correct. ἀπὸ τὴν ὀρθὴν τῆς, oblitus est enim corrector præp. ἀπὸ in ὑπὸ permutare. B. ὑπὸ τὴν ὀρθὴν τῆς Med. 1. ^γ κενὸν Par. 1. 2. 3. Med. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. sed Par. 1. habet ε supra.
^δ δὴ deest Par. 3. ^ε τὰ Par. 1. 2. et ex correct. Med. 2. sed Par. 1. habet ο supra. ^ς σταδίων deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.
^ς Vulgo ὑπὲρ, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^η τῷ ὅτι deerant Med. 2. addita postea. ^ι ὀρῶν Mosc.
^κ καὶ τῇ τῆς Med. 2. ^λ ἐχέουσιν Mosc. et ex correct. Med. 1. ^μ μὴ deerat Med. 2. additum postea. ^ν ε punctis notatur in
 Par. 1. quasi τὸ. bene. V.

15. Οὐ τῷτο οὖν λεκτέον] Strabonis de Eratosthene iudicium
 verissimum est, sed facilius quadam figura elucidetur. Statua-

tur igitur A A linea æquinoctialis, vel ei parallela. B latitudo
 montium.

C Latitudo ad Columnas Herculis, quæ latitudini mon-
 tium æqualis est, et hæc et illa 3000 stad.

D D Lineæ parallelæ lineis B et C.

Facilius est certe latitudinem D D scrutari, quam si foret
 obliquitas, et etiam cum in eadem sint latitudine, quam cum
 exeant, sicut ad E.

Quæ infra profert exempla forsan ab hisce manifestiora
 fiant. F.

23. τὰς παραλλήλους ἐκείνης ἐν τῷ αὐτῷ πλάτει] Legendum puto,
 τὰς παραλλήλους ἐκείνης τὰς ἐν αὐτῷ. Casaub.

32. νοεῖται ἔτι] Malim, νοεῖται EN TI παραλληλόγραμμον χω-
 ρεῖν. T.

lineis, quæ circumscribat totum illum montem et dictum mare. Quod si ergo longitudinem in plura dividas parallelogramma, diametrumque cum totius tum partium accipias: facilius fane totius diameter eadem reputabitur parallelus et æqualis lateri longitudinis, quam partium diameter: et quanto minus erit particulare parallelogrammum, tanto id magis eveniet. Nam et obliquitas diametri, et inæqualitas longitudinis minus arguitur in magnis: ut in his non verearis diametrum figuræ longitudinem appellare. Si ergo diametrum magis adhuc obliques, ut vel extra utrumque, vel extra alterum omnino latus excidat: non jam eodem modo ista contingent: tale quippiam dico mensuram eorum quæ in latitudine dicuntur. Qui vero a Caspiis portis lineam per montes ductam in eodem parallelo usque ad columnas sumit, aliam vero longe statim a montibus ad Thapsacum excurrentem, et rursus a Thapsaco aliam usque ad Ægyptum assumit, quæ tantam complectatur latitudinem, ac deinde hujus longitudine metitur figuræ longitudinem: is fane quadranguli diametro longitudinem ipsius metiri videtur. Quando autem non fuerit diameter, sed fracta linea, multo magis videbitur peccare. Fracta enim est linea quæ a Caspiis portis per Thapsacum ad Nilum ducitur. Atque hæc contra Eratosthenem. Adversus Hipparchum autem hoc etiam, quod oportebat eum, sicut ab illo dicta reprehendit, ita et correctionem aliquam erratorum adferre: sicut nos fecimus. Hic vero, sicubi ejus rei rationem habuit, jubet nos veteribus tabulis intentos esse, quæ multo majore quam Eratosthenis tabula correctione opus habent. Tum argumentatio, quam infert, eodem laborat vitio. Sumit enim pro ejus fundamento id quod ex non concessis concluderat, Thapsaco Babylonem orientaliorem esse non amplius mille stadiis. Nam, ut maxime ex Eratosthenis verbis concludi possit, orientaliorem esse amplius bis mille et quadringentis stadiis, quando iter brevissimum a Thapsaco ad Tigris transitum, qua Alexander transiit, totidem sit stadiorum: ac Tigris et Euphrates, inclusa circulo Mesopotamia, aliquandiu versus orientem lapsi, inde ad austrum converfi sibi invicem et Babyloni appropinquant: nihil absurdum consequitur. Delinquit etiam proxime insequentem ratiocinationem, qua conatur concludere, viam a Thapsaco ad Caspias portas, quam x. millia stadiorum Eratosthenes ait, ab eo tanquam rectam lineam perhiberi hac mensura, cum res fecus habeat, rectæque fit multo mi-

ῥος ἅπαν καὶ τὴν λεχθεῖσαν θάλατταν· εἰς οὗ διέλης εἰς πλείω παραλληλόγραμμα τὸ μήκος, καὶ τὸ διάμετρον ὅλου τε τῆς γῆς καὶ τῶν μερῶν, ῥαδίον δὲ ἢ τῆς ὅλης διάμετρος ἢ αὐτῇ λογαθεῖν παραλληλῆς τε καὶ ἴση τῇ κατὰ τὸ μήκος πλευρᾷ, ἥπερ ἢ ἐν τοῖς μέρεσι καὶ ὅσῳ γ' αὖ ἦτον ἢ τὸ παραλληλόγραμμον τὸ ληφθὲν ἐν μέρει, τοσῶν δὲ μᾶλλον τῶν αὖ συμβαίνοι· ἦτε γὰρ λοξότης τῆς ἀφ' ἀμέτρων ἦτον ἀπελέγχεται, καὶ ἡ ἀνισότης τῆς μήκους ἐν τοῖς μεγάλοις· ἅς' εἰ δ' αὖ οὐκ ἴσους ἐπ' αὐτῶν τὴν ἀφ' ἀμέτρων εἰπεῖν μήκος τοῦ σχήματος. Ἐὰν οὖν τὸ διάμετρον λοξώσης μᾶλλον, ὥστε ἐκπεσεῖν ἔξω τῶν πλευρῶν ἑκατέρας, ἢ τῆς γῆς ἑτέρας, οὐκ αὖ ὁμοίως ἐπὶ ταῦτα συμβαίνοι· τοῖσδε δὲ πῶς λέγω τὸ μέτρον τῶν ἐν πλάτει λεγόμενων. Ὁ δ' ἀπὸ τῶν Κασιῶν πυλῶν, πῶς μὲν δὲ αὐτῶν τῶν ὁρῶν λαμβάνων, ὡς αὖ ὅτι ταῦτα παραλλήλου μέχρι τῆς ἁλῶν ἀγομένην, τὴν δ' ἀποκτείνουσαν εἰς θαλάκον εὐθὺς ἔξω πολὺ τῶν ὁρῶν· καὶ πάλιν ἐκ θαλάκας περὶ τετραγώνων ἄλλαν μέχρις Αἰγύπτου τοσούτου ὅτι λαμβάνουσαν πλάτος, εἶτα τῶν μήκει τῶν ταύτης καταμετρεῖν τὸ τῆς χωρὶς μήκος διάμετρον τετραγώνου, καταμετρεῖν δὲ ὅτι δόξει τὸ τῆς τετραγώνου μήκος. Ὅταν γ' ἢ μή ἀφ' ἀμέτρων ἢ, ἀλλὰ κεκλασμένη ἢ γραμμῇ, πολὺ μᾶλλον αὖ δόξει πλημμελεῖν· κεκλασμένη γὰρ ἐστὶν ἢ ἀπὸ Κασιῶν πυλῶν διὰ θαλάκας πρὸς τὴν Νεῖλον ἀγομένη· πρὸς μὲν Ἐρατοσθένει ταῦτα. Πρὸς δὲ τὸν Ἰππάρχον καὶ κείνους, ὅτι ἐχρὴν ὡς κατηγεῖαν πεποιήται τῶν ὑπὸ ἐκείνων λεχθέντων, οὕτω καὶ ἐπανόρθωσιν τινα ποιήσασθαι τῶν ἡμαρτημένων· ὅπερ ἡμεῖς ποιεῖμεν· ἐκείνους δὲ εἰ καὶ παρὰ τῶν περὶ τὴν γῆν, κελεύει ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις πίναξι προσέχειν, δεδομένοις παμπόλλω τινὶ μείζονος ἐπανορθώσεως ἢ ὁ Ἐρατοσθένης πίναξ προσδεῖται. Καὶ τὸ ὅτι περὶ τὸν δ' ὅτι χειρὶ τῆς αὐτῆς ἐχέται μοχθηρίας λαμβάνει γὰρ ἐν λήμματι τὸ ἐκ τῶν μὴ δεδομένων κατασκευασθέν, ὡς ἡλέγξαμεν ἡμεῖς, ὅτι θαλάκας Βαβυλῶν ἀνατολικωτέρα ἐστὶν οὐ πλείοσι ἢ χιλίοις σταδίοις· ὥς εἰ καὶ πάνυ συνάγεται τὸ πλείοσι ἢ διχιλίοις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις ἀνατολικωτέραν αὐτὴν εἶναι ἐκ τῶν λεγόμενων ὑπὸ τῶν Ἐρατοσθένους, ὅτι ἐπὶ τῶν τῆς Τίγριδος διάβασιν, ἢ Ἀλέξανδρος διέβη, ἀπὸ θαλάκας ἐπὶ συντόμος σταδίων διχιλίων τετρακοσίων· ὁ δὲ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης ἐγκυκλωσάμενοι τὴν Μεσοποταμίαν, τῶς μὲν ἐπ' ἀνατολὰς φέρονται, εἰτ' ἐπὶ πρὸς ὄρεα πρὸς νότον, καὶ πλησιάζουσι τότε Ἀλλήλοισι τε ἅμα, καὶ Βαβυλῶνι· ὁ δὲ ἀποπὸν συμβαίνει τῶν λόγων. Πλημμελεῖ δὲ καὶ ἐν τῶν ἐξῆς ὅτι χειρὶ λαμβάνει, ἐν ᾧ συνάγειν βέλεται, ὅτι πῶς ἀπὸ θαλάκας ἐπὶ Κασιῶν πυλῶν ὁδὸν, ἣν μυρίων σταδίων Ἐρατοσθένης εἴρηκεν, οὐκ ἐπ' εὐθείας ἀναμεμετρημένῃ ὡς ἐπ' εὐθείας παραδίδωσι, τῆς εὐθείας πολὺ ἐλάττωος

^a ἑλπίον Par. 3. Med. 1. Bre. Esc. Mosc. ^b Par. 1. notat διάμετρον punctis, et habet ω supra. ^c δὲ Med. 2. ^d δόξει deerat Med. 2. additum postea. ^e τῶν deerat Med. 2. additum postea. ^f μὴ δὲ Par. 3. ^g δὲ καὶ παρ Med. 1. Par. 3. sed Med. 1. corrigitur δὲ καὶ παρ, ac deinde in marg. iterum corrigitur δ' εἰ καὶ παρ. Med. 2. habet δ' εἰ καὶ παρ. ^h περὶ τὴν γῆν Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. ⁱ ὅ, τ' ἐπὶ Par. 2. ἢ ὅτ' ἐπὶ Par. 1. ^k Τίγρις Med. 1. Τίγρις ex correct. Med. 2. ^l Τίγρις ex correct. Med. 2. ^m Κασιῶν Esc. ⁿ μεμετρημένη ex correct. Med. 2.

οὐσίς· ἢ δ' ἐφοδὸς ἐστὶν αὐτῷ τοιαύτη. Φησὶν εἶναι^a καὶ
 καὶ Ἐρατοσθένη τὸ αὐτὸν μεσημβρινόν, τὸν τε διὰ τῆς
 Κανωβικῆς γόματος, καὶ τὸν διὰ Κυανέων· διέχειν δὲ^b
 τῆτον τῆς διὰ Θαλάκας ἑξακιχλίας τριακοσίους
 σταδίους· τοὺς δὲ Κυανέας τῆς Κασπίης ὄρες ἑξακιχι- 5
 λίας ἑξακοσίας, ὃ καί ται κατὰ τὴν ὑπέρθεσιν τὴν ἐπὶ τὸ
 Κάσπιον πέλαγος ἐκ Κολχίδος· ὥστε παρὰ τριακο-
 σίους σταδίους, τὸ ἴσον εἶναι διάστημα ἀπὸ τῆς διὰ Κυα-
 νέων μεσημβρινῆς ἐπὶ τὴν Θαλάκον καὶ ἐπὶ τὸ Κάσπιον·
 τῶτον δὲ πῶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς μεσημβρινῆς κεῖσθαι, 10
 πῶς τε Θαλάκον καὶ τὸ Κάσπιον· τὰ τῶν δ' ἀκολου-
 θεῖν, τὸ ἀφιστάμεν ἴσον τοῖς^c Κασπίαις πύλαις, Θα-
 λάκας^d δὲ καὶ τῆς^e Κασπίης πολὺ ἐλάττω ἀφιστάμεν τῇ
 μυρίῳ, ὅσας φησὶν ἀφιστάμεν Ἐρατοσθένης τὴν Θαλάκας·
 ἄρα πολὺ ἐλάττω ἢ μυρίαις ἀφιστάμεν τὰς ἐπὶ εὐ- 15
 θείας· κυκλοποιεῖν ἄρα εἶναι τὰς μυρίας λογιζέται
 ἐκεῖνος ἐπὶ εὐθείας ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαλάκον.
 Ἐρεμν δὲ πρὸς αὐτὸν, ὅτι τῆς Ἐρατοσθένους ἐν πλά-
 τει λαμβάνοντος εὐθείας, ὅπερ οἰκεῖον ἐστὶ γεωγραφίας·
 ἐν πλάτει δὲ καὶ τοῖς μεσημβριναῖς, καὶ τοῖς ἐπὶ^f μεσημ- 20
 βρινὴν ἀνατολὴν, ἐκεῖνος γεωμετρικῶς αὐτὸν εὐθύνει, καὶ
 ὥς ἀνδρῶν ὀργάνων λάβοι τις τῶν ἑκαστον· ὅθεν αὐ-
 τὸς δι' ὀργάνων, ἀλλὰ μᾶλλον τοιαύτων λαμβάνων καὶ
 τὸ πρὸς ὀρθὰς καὶ τὸ παραλλήλους· ἐν μὲν δὴ^g τοῦτο
 ἀμάρτημα· Ἐπεὶ δὲ τὸ, ἢ μὴδὲ τὰ κείμενα παρ' 25
 ἐκείνῳ ἀφιστάμενα πῶς ἐστὶν ὑπὸ αὐτῆς, μὴδὲ πρὸς
 ἐκεῖνα τὴν ἑλεγχον πρὸς ἀνάγκην, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπὸ
 αὐτοῦ πλατύνοντα. Διόπερ πρὸς τὸν μὲν ἐκεῖνος τὸ ἀπὸ
 τῆς γόματος ἐπὶ Φάσιν εἰπόντος σταδίων ἑξακιχλίων,
 καὶ πρὸς τὸν τῆς εἰς Διοσκυριάδα, καὶ ἐντεῦθεν δ' ἑξα- 30
 κοσίας· τὴν δὲ ἀπὸ Διοσκυριάδος εἰς τὸ Κάσπιον ὑπέρ-
 θεσιν ἡμερῶν πέντε, ἢ εἰ τις καὶ αὐτὸν Ἱππάρχον εἰ-
 χάζεσθαι λέγεσθαι ὅσον χιλίων σταδίων· ὥστε τὴν σύμπα-
 σαν καὶ Ἐρατοσθένη κεφαλαιῶσαι ἐν ἑξακιχλίων ἑξα-
 κοσίῳ. Αὐτὸς οὖν τέτμηκε καὶ φησὶν· ἐκ μὲν Κυανέων 35
 εἰς Φάσιν πεντακιχλίας ἑξακοσίας, εἰς δὲ Κάσπιον
 ἐνθύνει ἄλλας χιλίας·^m ὥς δ' καὶ Ἐρατοσθένης συμ-
 βαίνει ἀνὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς πῶς μεσημβρινῆς τὸ, τεⁿ Κάσ-
 πιον εἶναι καὶ τὴν Θαλάκον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν.^o Φέρε
 δ' ἐν καὶ Ἐρατοσθένη. Πῶς οὖν τὰ τῶν ἑπέται τὸ τ' 40
 ἀπὸ τῆς Κασπίης ἐπὶ Κασπίαις πύλαις ἴσον εἶναι τῇ
 ἀπὸ Θαλάκας ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον; Ἐν δὲ τῷ δευ-
 τέρῳ ὑπομνήματι ἀναλαβὼν πάλιν τὴν αὐτὴν ζήτησιν τὴν
 πρὸς τῶν ὁρῶν^p τῶν καὶ τὸν Ταύρον, περὶ ὧν ἱκανῶς
 εἰρήκαμεν, μέλας βαίνει πρὸς τὰ βόρεια μέρη τὴν οἰκισμένης· 45

nor quantitas. Rem sic aggreditur. Ait de sen-
 tentia Eratosthenis eundem meridianum per Ca-
 nopicum ostium et Cyaneas transire, eumque a
 Thapsaceno distare vi. millia trecenta stadia: porro
 a Cyaneis ad Caspium montem, qui situs est qua
 ex Colchide ad mare Caspium transcenditur, stadia
 esse vi. millia sexcenta: ergo demptis ccc. stadiis
 eandem esse distantiam a Cyanearum meridiano ad
 Thapsacum et montem Caspium, quodammodo
 autem sub meridiano eodem jacere Thapsacum et
 Caspium: hujus consequens esse, æquali intervallo
 abesse Caspias portas, sed a Thapsaco et Caspio
 multo minus quam x. millia stadiorum, quam
 distantiam a Thapsaco Eratosthenes tradiderit. Er-
 go rectæ lineæ a portis Caspiis ad Thapsacum
 multo esse brevior quantitatē x. millibus sta-
 diis: atque hæc non ad rectum iter, sed ambitum
 quendam ejus pertinere. Cui nos respondemus,
 Eratosthenem, qui more geographico rectas lineas,
 meridianos, et quæ ad ortum æquinoctialem du-
 cuntur rectæ lineas rudi Minerva sumpserit, ab
 ipso geometrica subtilitate examinari, ac veluti si
 mathematicis instrumentis eas lineas exploratas po-
 fuisset: cum quidem ipse etiam Hipparchus non
 instrumentis iis, sed conjectura in parallelis et rec-
 tos angulos conficiendis lineis ponendis usus sit.
 Atque hoc unum est peccatum. Alterum, quod
 neque posita ab illo intervalla ponit, neque ad ea
 suas refutationes accommodat, sed ad sua ipsius fig-
 menta. Ergo primum cum is ab ostio dicat ad
 Phasin esse octo millia stadiorum, addatque, ni-
 mirum usque ad Dioscuriadem, inde alia sexcenta
 stadia: transitum porro a Dioscuriade ad Caspium
 quinque dierum, si quis secundum ipsum Hippar-
 chum conjiciat dici circiter mille stadiorum: tota
 summa secundum Eratosthenem erit stadiorum ix.
 millia sexcenta. Hipparchus vero partitus rem, a
 Cyaneis (inquit) ad Phasin stadia sunt v. millia
 sexcenta: deinde alia mille ad Caspium. Non ergo
 Eratosthenes, sed Hipparchus, auctor est Caspium
 et Thapsacum sub eodem fere esse meridiano. Sed
 esto hanc esse Eratosthenis sententiam. Quomodo
 ergo sequitur inde, lineam a Caspio ad Caspias por-
 tas æqualem esse ejus, quæ ad idem punctum a
 Thapsaco ducitur? In secundo autem commenta-
 rio repetens eandem quæstionem de montibus ad
 Taurum, de quibus dictum est satis, transgreditur
 ad septentrionales mundi partes. Deinde exponit

^a καὶ deest Med. 2.

^b τῶν τὸν διὰ ex correct. Med. 2.

^c δὴ τῶν Par. 3. Mosc.

^d Κασπίαις Efc. et sic infra.

^e Par. 1.

habet τε supra.

^f Post Κασπίαις Par. 1. addit δε in marg.

^g ἰσημερινὴν Par. 1. in marg.

^h τῆς ἀμάρτημα Par. 3. Med. 1. 2.

ⁱ μὴ δὲ Par. 3. et sic infra.

^k ἐνθύνει Par. 1. 2. ἐνθύνει δὲ Med. 1. 2.

^l ἡτὺς Par. 1. Efc.

^m ὥς τ' ὅσον Med. 2.

ⁿ Κασπίον

ex correct. Med. 2.

^o φέρε δ' ἐν ex correct. Med. 1.

^p Suspectus locus, Marg. Cas. Κασπίαις Par. 2. Med. 1. 2. Mosc. Κασπίαις

Eton. Efc. Videtur Par. 1. scripsisse Κασπίαις, et emendatum ab alio Κασπίαις.

^q τῶν deest Med. 1. 2.

16. κυκλοποιεῖν ἄρα εἶναι τὰς μυρίας λογιζέται ἐκεῖνος ἐπὶ εὐθείας ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Θαλάκον] Verba aliquot deesse suspicatus est Casaubonus. Scribendum credo, τὰς μυρίας, ΟΥΣ λογιζέται ἐκεῖνος ἐπὶ εὐθείας. F.

17. ἐπὶ εὐθείας ἀπὸ Κασπίων πυλῶν] Videntur deesse aliquot verba. Sententia non est admodum obscura. Casaub.

Ibid. ἐπὶ εὐθείας] Xylander legit ὅτι ἐπὶ εὐθείας. F.

28. ἀπὸ τῆς γόματος] Κανωβικῆς intellecto. Idem.

30. καὶ πρὸς τὸν τῆς εἰς Διοσκυριάδα, ἐντεῦθεν δ' ἑξακοσίας] Lego, καὶ πρὸς τὸν τῆς εἰς Διοσκυριάδα ἐντεῦθεν εἶναι δὲ ἑξακοσίας. Cujus lectionis rationem in Commentariis pluribus exponemus. Casaub.

41. ἀπὸ τῆς Κασπίαις] Sine dubio Κασπίαις vera lectio. Strabo Hipparchum refellens scribit: si concedimus Eratosthenem hæc dixisse, non exinde sequitur distantiam a Caspio monte ad Caspias pylos esse æqualem ei, quæ inter Thapsacum et Caspias pylos. F.

ta quæ Eratosthenes dixit de locis post Pontum: nimirum quod is dicat a septentrione tria porrigi promontoria: unum in quo est Peloponnesus, alterum Italicum, tertium Ligusticum, quibus includantur sinus Adriaticus et Tyrrhenus. Hæc in genere exposita, singulatim conatur refellere, geometrice magis quam geographice. Tanta est autem erratorum Eratosthenis iis in rebus multitudo, ac præterea Timosthenis, (ejus qui portuum descriptionem edidit, quem ille præ reliquis omnibus laudat, convincitur autem plurimum ab eo dissentire), ut neque horum disceptare causam putem esse operæ pretium, tanto spatio a veritate aberrantium, neque de Hipparcho sententiam ferre. Nam hic quoque partem errorum præteriens, quædam non corrigit, tantum arguit ut falso aut repugnanter dicta. Etenim fortassis haud injuria quispiam id quoque culpet, quod tria esse ait Europæ promontoria, inter hæc unum id ponens in quo jacet Peloponnesus: hoc enim in multas finditur partes. Nam Sunium non minus in mare procurrit quam Laconica, et exiguo est quam Malea septentrionalius, et sinum facit non contemnendum: et Thraciæ Cherroneus versus Sunium conficit sinum qui Melas (id est niger) vocatur, et reliquos deinceps Macedonios. Verum his ille præteritis, intervallo- rum designationes plerasque palam falsas infectatur, incredibilemque locorum ignorationem refellit, nihil opus habentem geometricis refutationibus, sed apertis, et rei ipsius testimonio confirmatis. Verbi gratia: quod cum ab Epidamno ad Thermaicum sinum terrestris transitus sit amplius bis mille stadiorum, ille nongentorum dixit: et ab Alexandria ad Carthaginem stadia numeravit plura tredecim millibus, cum non sint super novem millia: siquidem illo auctore Caria et Rhodus sub eodem quo Alexandria sunt, rursusque fretum et Carthago sub eodem meridiano. In confesso est enim apud omnes, navigationem a Caria ad fretum non excedere stadia v. millia: et meridianus, si ei magnum tribuas intervallum, concedatur sane idem esse cum eo qui tanto est respectu orientali-

εἴτ' ἐκτίθειν τὰ ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Ἐρατοσθένους ὑπὲρ τῶν μὲν τὸ Πόντον τόπων· ὅτι φησὶ τρεῖς ἄκρας ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ θήκειν· μίαν μὲν, ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος, δευτέραν δὲ τὴν Ἰταλικήν, τρίτην δὲ τὴν Λιγυστικήν· ὑφ' ὧν κόλπους ἀπολαμβάνονται τὸν τε Ἀδριατικὸν καὶ τὸν Τυρρηνικόν. Ταῦτα δὲ ἐκθέμενος καθόλου, περιράττει τὰ κατὰ μέρος αὐτῶν λεγόμενα ἐλέγχειν γεωμετρικῶς μᾶλλον ἢ γεωγραφικῶς. Ἐπὶ ᾧ τοσούτο τῶν ἀμαρτανολύων ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς Ἐρατοσθένους τὸ πλῆθος, καὶ ἐπὶ Τιμοσθένους τῆς τῶν λιμένων συγγραψάντος (ὃν ἐπαινεῖ μὲν ἐκείνος μάλιστα τῶν ἄλλων· ἀφ' ὧν δ' ἐλέγχεται πρὸς αὐτὸν πλεῖστα) ὥς οὐκ ἄξιον ἡγοῦμαι διατᾶν, οὐτ' ἐκείνος ὅτι τοσούτον ἀμαρτανόωνται τῶν ὄντων, οὐτε τὸν Ἱππάρχον. Καὶ γὰρ οὗτος τὰ μὲν ὀρθολογικῶς τῶν ἡμερησίων μόνων, τὰ δ' οὐκ ἐπανορθοῖ, ἀλλ' ἐλέγχει μόνον ὅτι ψευδῶς ἢ μαχόμενος εἴρηται. Αἰτιάσαιτο μὲν γὰρ ἂν ἴσως καὶ τὸ τοιοῦτον, ὅτι φησὶν ἄκρας τρεῖς τῆς Εὐρώπης· μίαν μὲν πηλὴν, ἢ ἐφ' ἧς ἡ Πελοπόννησος· ἔχει γάρ τι πολυχρῆδες. Καὶ γὰρ τὸ Σουόνιον ἀκρωτηριάζει ὁμοίως τῇ Λακωνικῇ, καὶ πολὺ ἤτιον μεσημβρινώτερον ἐν τῇ Μαλέᾳ, καὶ κόλπον ἀπολαμβάνον ἀξιόλογον· καὶ ἡ Θρακία Χερρόνησος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸ Σούνιον τὸν τε Μέλανα κόλπον καὶ τὰς ἐφεξῆς τὰς Μακεδονικοὺς. Εἰ δ' οὖν παρήμην τὸ τοιοῦτον, καὶ τὴν ἀφ' ἧς τῶν πλεῖστα φανερώς ψευδογραφούμενα, ἐλέγχει τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων ὑπερβάλλουσιν, καὶ ἐξ ὧν δεομένη γεωμετρικῶν ἐλέγχων, ἀλλὰ φανερῶν, καὶ αὐτόθεν ἐκμαρτυρεῖσθαι διωκόμενων· οἷον ὅτι ἔξ' Ἐπιδάμνης πρὸς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον ἢ ὑπερβαίει ἐπὶ πλείονων ἢ διχιλίων σταδίων· ὃ δ' ἐννακοσίαν φησὶν· ἐκ δὲ Ἀλεξανδρείας εἰς Καρχηδόνα ὑπὲρ μυρίας καὶ τετρακισίας, καὶ πλείους ὄντας τῶν ἐννακισχιλίων· εἴπερ ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἐστὶ μεσημβρινὴ κατὰ τὸ τοιοῦτον, τῇ μὲν Ἀλεξανδρείᾳ Καρία καὶ Ρόδος· τῇ δὲ Καρχηδόνι ὁ πορθμῖος· πάντες γὰρ ὁμολογοῦσι πλείονων εἶναι τὸν ἐκ Καρίας ὅτι πορθμῖον πλεονεχιστὶ πεντακισχιλίων· ὃ, τε μεσημβρινὸς ἐν μεγάλῳ μὲν πινι ἀφ' ἧς λαμβανόμενος δοδεκὶς ἂν ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ τοσούτῳ δυσμικωτέρῳ

^a λεχθέντα Med. 1. 2. δεχθέντα Mosc. ^b παρὰ ex correct. Med. 1. ^c ἀφ' ἧς Par. 3. Med. 2. Bre. ^d ἐπὶ δὲ ex correct. Med. 2. ^e τοσούτον Par. 1. 2. Med. 1. 2. recte, ut infra. V. ^f ὑπὸ Par. 1. ἐπὶ Par. 2. 3. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. ^g καὶ τὰ ἂν ἴσως Par. 3. Med. 1. 2. Esc. ^h Μαλαίᾳ Par. 1. 2. 3. Med. 1. Μαλέᾳ Med. 2. et ex correct. Μαλαίᾳ. ⁱ Θρακία Par. 1. semper cum iota subscripto, at Par. 2. laterali. ^k τῶν ex correct. Med. 2. ^l δεομένην deerat Med. 2. additum postea. ^m τετρακισίων Par. 1. ⁿ Καρχηδόνα Par. 2. 3. Med. 1. 2. ^o μεσημβρινὴ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^p ἢ πλεονεχιστὶ Par. 2. 3. Esc. Mosc. hinc ἢ forte. V. Par. 1. addit μὴ alia manu. ^q πλεονεχιστὶ Med. 1. et ex correct. ἢ πλεονεχιστὶ. ^r δυσμικωτέρῳ Par. 3. Bre. Esc. Mosc.

2. ἄκρας] Usus sum vocabulo latius, ut intelligas processus, quos vocant, seu partes procurrentes, *zippfel*: ἀφ' in ἐφ' mutavi, cum paulo inferius recte legatur. Sed post ἄκρας, desidero τῆς Εὐρώπης. Infra πολυχρῆδες. Sic et interpres legit, et sensus requirit. Xyland.

4. τὴν Λιγυστικήν] Promontorium Ligusticum est forsitan prope Stachades insulas, hodie les isles des Jeres. F.

25. Εἰ δ' ἐν περιέμην τὸ τοιοῦτον] Ego sensum respexi, ac si esset scriptum, εἴτ' ἐν περιέμηνος, &c. Xyland.

30. πλεονεχιστὶ ἢ διχιλίων σταδίων] Vetus quidam codex, τετρακισίων. Mendose, ut puto. Casaub.

35. τῇ δὲ Καρχηδόνι ὁ πορθμῖος] Rursusque fretum et Carthago. Quid intellexerit per ὁ πορθμῖος Strabo, nec Xylander in sua versione, nec Casaubonus in suis notis explicavit. Ego postquam antecedentia, et consequentia accurate consideravi, non dubito, quin de freto Siculo, quod Rhegium et Messanam intercedit, intelligendum sit. Sic autem eum κατ' ἐξοχήν indi-

gitat, eo quod et ex Homeri versibus, et ex Scyllæ et Charibdis vicinia, et ex Italiæ et Siciliæ, quas determinat, nobilitate, maxime celebratus sit. Palmer.

36. πλεονεχιστὶ] Legi, ὁμολογοῦσιν ἢ πλεονεχιστὶ, itaque sensus requirit, et ratiocinatio, de freto Gaditano, quod Romam Carthagine, hanc freto dicit occidentaliorē, palam falsum est. Sed pleraque in his refutationibus sunt corrupta, mutila, confusa, perversa; quibus ex conjectura velle mederi, plane sit Oedipum se profitentis. Ἀπορίας quidem legebatur pro ἀπειρίας. Ἐπανορθώμεν αὐτήν. Forte αὐτόν. Xyland.

Ibid. πλεονεχιστὶ εἶναι τὸν ἐκ Καρίας ἐπὶ πορθμῖον πλεονεχιστὶ πεντακισχιλίων] Deesse negationem ante vocem πλεονεχιστὶ recte a Xylandro est animadversum: et in veteribus legitur, μὴ πλεονεχιστὶ. Sed et ἐννακισχιλίων pro πεντακισχιλίων puto esse legendum. Casaub.

Ibid.] Xylandri emendationem valde probō, quam et confirmat Villebrunius. F.

πρὸς τὸ ἐωθινώτερον ὅσον ἡ Καρχιδών ἐστι τῆς πορθμῦ
^a πρὸς δύσει μάλλον· ἐν δὲ τριηλίοις σταδίοις ἔχει
 καταφανῆ τὸν ἔλεγχον. Ὁ δὲ καὶ τὴν Ῥώμην πι-
 θείας ὅτι τ' αὐτῆς μέσημβρινῶς πλὴν τοσούτου καὶ Καρ-
 χιδόνος δυσμικωτέραν, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς
 τῶν τόπων ἀπειρίας, καὶ τέτων καὶ τῶν ἐφεξῆς πρὸς
 δύσιν μέχρι σιλῶν. Ἰππάρχῳ μὲν οὖν μὴ γεωγρα-
 φῆναι, ἀλλ' ἐξετάζοντι τὰ λεχθέντα ἐν τῇ γεωγραφίᾳ
 τῆς Ἐρατοθένης, οἰκεῖον ἦν ὅτι πλέον τὰ κατ' ἕκαστα
 εὐρίσκειν. Ἡμεῖς δ' ἐν οἷς μὲν κατορθοί, τὸ πλέον δ'
 ἐστὶν ὅπως καὶ πλημμελεῖ, τὸν κατέκαστα οἰκεῖον λόγον
 ἀντιμετρεῖν προσάγειν, τὰ μὲν ἐπανορθύνει· ὑπὲρ
 ὧν δ' ἀπολύμνους τὰς ὑπερφερόμενας αἰτίας ὑπὸ τοῦ
 Ἰππάρχου, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰππάρχον συνεξετάζοντι
 ὅπως φιλαίτιος εἴρηκεν. Ἐν δὲ τέτοις ὁρῶντες ἡδὴ
 τὸν μὲν ^b τελείως παραπαίοντα, τὸν δὲ δικαίως ὑπε-
 κλίνοντα, ἀρκεῖν ὑπελαβάνομεν ἂν ἐν αὐτῇ τῇ γε-
 γραφίᾳ τὰ ὄντα λέγοντες, ἐπανορθώμεν αὐτήν. Ἐφ'
 ὧν γὰρ συνεχῆ καὶ ὑπερπολάζοντα ἐστὶ τὰ ἀμαρτανόμνηνα,
 κρεῖττον μὴδὲ μεμνησθαι· πλὴν εἰ ἀσπνίον τι καὶ κατ'
 λ' ὅπερ πειρασόμεθα ποιεῖν ἐν τοῖς κατ' ἕκαστα.
 Καὶ νῦν δ' εἰρήσθω ὅτι, καὶ Τιμοθένης καὶ Ἐρατοσ-
 θένης, καὶ οἱ ἐπὶ τέτων πρότεροι τελείως ἠγνόουν τὰ τε
 Ἰβηρικὰ καὶ τὰ Κελτικὰ· ^d μὲν δὲ μάλλον τὰ
 Γερμανικὰ καὶ τὰ Βρετανικὰ· ὡς δ' αὐτὸς τὰ τῶν
 Ἑταίων καὶ Βασιτανῶν· ὅτι πολλὸν δ' ἀγνοίας ἐτύγχα-
 νον ἀφιγμένοι, καὶ τῶν κατ' Ἰταλίαν, καὶ τὴν Ἀδρίαν,
 καὶ τὴν Πόντον, ^e καὶ τῶν ἐφεξῆς μερῶν τῶν προσαρкти-
 κῶν· εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ἴσως φιλαίτια. Τῆς γὰρ Ἐρα-
 τοθένης ὅτι τῶν πόρων διεσπασμένων τὰ παραδεδομένα
 φάσκοντος εἶναι ἀσπνίματα, μὴ διόχυριζόμενα δὲ,
 καὶ λέγοντος ὡς παρέλαβε, προσθέντος δ' ἐστὶν ὅπως
 τὰ ἐπ' εὐθείας μάλλον καὶ ἡττον· ^ε δὲ προσάγειν
 τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῖς μὴ ὁμολογουμένοις πρὸς ἀλ-
 ληλα ἀσπνίμασιν· ὅπερ ποιεῖν πειράσθαι ὁ Ἰππαρ-
 χος, ^ε ἐν τε τοῖς πρὶν λεχθεῖσι, καὶ ἐν οἷς τὰ
 πρὶν τὴν Ἰππάρχου μέχρι Βακτρίας καὶ τῶν ἐπέκεινα
 ἐθνῶν ἐκτίθεται διαστήματα· καὶ ἐπὶ τὰ ἀπὸ Κολ-
 χίδος ὅτι τὴν Ἰππάρχου γαλατταν. Οὐ γὰρ ὁμοίως ἐπὶ
 τε τέτων ἐξετάσειν αὐτὸν, καὶ ὅτι τὴν κατ' ἕκαστα ἡπερῶν
^h πάλιν, καὶ τὰς ἄλλας τὰς οὕτω γνωρίμους τόπους·
 ἀλλ' οὐδ' ὅτι τέτων γεωμετρικῶς, ὅπερ ἔφην, ἀλλὰ
 γεωγραφικῶς μάλλον. Αἰπασάνδρος δ' οὖν πᾶσι τῶν
 Αἰθιοπικῶν ὅτι τέλει τῆς δευτέρας ὑπομνήματος τὴν πρὸς
 τὴν Ἐρατοθένης γεωγραφίαν πεποιημένων· ἐν τῷ τρίτῳ
 φησὶ, τὴν μὲν πλείω θεωρίαν ἐστὶν μαθηματικὴν, ἐπὶ
 ποσὸν δὲ καὶ ⁱ γεωγραφικὴν· οὐδ' ὅτι ποσὸν μόντοι δο-
 κεῖ μοι ποιήσασθαι γεωγραφικῶς, ἀλλὰ πᾶσαν μαθη-

oris occidentalior, quanto Carthago est quam fre-
 tum occidentalior. Tribus quidem stadiorum mil-
 libus a vero aberrasse convincitur. Quod autem
 Romam quoque sub eodem collocat meridiano,
 quæ tanto spatio est Carthagine occidentalior,
 summam ostendit ejus locorum ignorationem, tum
 horum, tum eorum quæ sunt versus occasum usque
 ad columnas. Enimvero Hipparcho, ut qui non
 scriberet geographiam, sed examinaret ea quæ
 Eratosthenes in sua geographia scripsisset, familiare
 fuit plerumque singula reprehendere. Nos autem
 existimavimus ubi is vera tradit, plerumque etiam
 ubi, quod crebrius solet, errat, singulatim suas
 esse adferendas rationes, corrigendis aliis, aliis con-
 tra Hipparchi reprehensionem defendendis: ipso
 etiam juxta Hipparcho excutiendo, ubi quid stu-
 dio culpandi dixit. In his autem videntes illum
 plane delirantem, hunc juste incusantem, sufficere
 rati sumus si in ipsa geographia veritatem traden-
 tes, eum castigemus. Ubi enim crebro sunt et in
 promptu sita errata, expedit eorum nullam nisi
 raro et in universum fieri mentionem: quod in sin-
 gulis facere conabimur. Atque in præsentia id a
 nobis sit dictum, et Timosthenem, et Eratosthe-
 nem, et qui eos ætate antecesserunt, plane ignaros
 fuisse Hispanicarum Gallicarumque rerum: ac
 multis modis magis Germanicarum, Britannica-
 rum, Geticarum, Bastarnicarumque. Magna eti-
 am ignoratione præditi fuerunt rerum Italicarum,
 Adriaticarum, Ponticarum, aliarumque deinceps
 septentrionalium. Tametsi hoc quidem videri po-
 test reprehendendi studio dictum. Cum enim dicat
 Eratosthenes se eorum quæ procul distita sunt ab
 aliis tradita intervalla referre, neque affirmet quic-
 quam, sed uti acceperat, ea referat, addens aliquan-
 do ad rectam lineam ista, magis minusve congru-
 ere: non sunt refellenda accuratius ea quæ pro
 certis non ponuntur intervalla: quod facere ten-
 tavit Hipparchus, cum in his quæ retulimus, tum
 ubi ille Hyrcaniæ a Bactria et ulterioribus gen-
 tibus exponit distantiam, porroque a Colchide us-
 que ad mare Caspium. Non enim eodem modo
 fuit de his in eum inquirendum, atque de conti-
 nente terra aliisque ita notis locis quæ perhibuit:
 quanquam ne hic quidem geometrice examinandus
 fuit, sed (ut dixi) geographice potius. Porro Hip-
 parchus, cum Eratosthenem, sub finem secundi eo-
 rum quos contra ejus geographiam scripsit com-
 mentarii, de quibusdam Æthiopicis reprehendisset,
 in tertio ait majorem partem disputationis fore ma-
 thematicam, nonnihil tamen etiam geographicam.
 Mihi autem, ne aliqua quidem ex parte videtur
 eam fecisse geographicam, sed totam mathemati-

^a πρὸς δύσιν Med. 2. ^b τελείως Med. 2. ^c τὰ Κελτικὰ· ὡς δ' αὐτὸς καὶ τὰ τῶν Γαιτῶν καὶ Βασιτανῶν ἐπιπολὺ προσαρκτικῶν μερῶν. Efc.
^d μυρίων Par. 3. μυρίων δὲ &c., ad usque Βρετανικὰ inclusive, defunt Mosc. ^e Γαιτῶν Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^f καὶ τῶν ἐφεξῆς προσ-
 αρκτικῶν μερῶν Par. 3. Med. 1. 2. καὶ τῶν ἐφεξῆς προσαρκτικῶν μερῶν Par. 2. μερῶν τῶν προσαρκτικῶν Par. 1. ^g ἐν δὲ τοῖς Par. 2. Med. 1. 2.
^h πάλιν deerat Med. 2. additum postea. ⁱ γεωγραφικὴν Med. 2.

14. καὶ αὐτὸν τὸν Ἰππάρχον συνεξετάζοντι] Ut ἐπανορθύνει, et
 ἀπολύμνους, sic et συνεξετάζοντες puto legendum: aut mutata dis-
 tinctione, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἰππάρχον συνεξετάζοντι. Casaub.

36. ἐν τε τοῖς πρὶν λεχθεῖσι] Legebatur Ἰππάρχος. Ἐν δὲ
 &c. quæ non magna depravatio etiam interpreti erroris ansam
 præbuit. Xyland.

cam, præbente ei etiam ansam Eratosthene. Is enim sæpe delabitur ad ea, quæ scientiæ magis sint propria, quam institutæ historiæ, delapsusque eo non accuratas, sed rudes et crassas conclusiones profert: quodammodo in geographicis mathematicis, in mathematicis geographicis se gerens, et utrobique occasionem reprehensoribus præbens: in hoc autem commentario iustas cum ipse, tum Timosthenes: ut ne nobis quidem restet ea una expendere, sed ab Hipparcho dictis contenti possimus esse. Videamus jam nunc quæ Posidonius dicat in opere de Oceano: in quo videtur multa geographica tradere, partim instituto proprie, partim magis mathematice. Haud abs re igitur fuerit etiam quædam ab ipso dicta perpendere, partim nunc, partim ut suis singula locis sese offerrent. Est ergo hoc unum proprie ad geographiam pertinens, quod ponitur, totam terram esse globi forma, itidem ut mundum: et quod quæ ad hanc consequuntur positionem admittuntur: inter quæ et hoc est, quinque zonis (sive plagis mavis, sive cingulis) terram distingui. Posidonius ergo ait primum hujus divisionis auctorem esse Parmenidem: sed hunc adustam zonam duplicem fere statuere ad eam, quæ inter tropicos intercipitur utrinque et habitabilis est, regionem quantitate. Aristoteles porro eas vocat temperatas, quæ inter circulos tropicos et arcticos intercipiuntur. Horum utrumque merito reprehendit. Torrida quippe zona ea dicitur, quæ habitari ob æstum non potest. At amplius dimidio ejus spatii quod tropicis includitur, habitari, argumento sunt supra Ægyptum incolentes Æthiopes. Nimirum enim dimidium totius spatii est quod utrinque ab æquatore ad tropicos pertinet. Atqui a Syena, qui est limes æstivi tropici, ad Meroen, stadia sunt x. millia: atque inde ad Cinnamomiferæ regionis parallelum, qui initium est zonæ torridæ, tria stadiorum millia: totiusque hujus intervalli dimensio haberi potest, cum et navigetur et peragretur. Quod autem restat, usque ad æquatorem inquam, id ex dimensione terræ ab Eratosthene tradita cognoscitur stadiorum esse viii. millia octingenta. Quæ igitur ratio est xiii. millium ad viii. millia et

μαθηκὴν, δίδοντας καὶ τὰ Ἐρατοθένης τὴν τοιαύτην
 ὁρίσασιν. Πολλαχῇ γὰρ ἐκπίπτει πρὸς τὸ ὅπτη-
 μονικώτερον τῆς περικειμένης ἰσοείας· ἐκπεσὼν δὲ,
 οὐκ ἀκριβεῖς, ἀλλ' ὁλοχερεῖς ποιεῖται τὰς ἀποφάσεις·
 5 τῶν πινὰ ἐν μὲν τοῖς γεωγραφικοῖς μαθηματικοῖς,
 ἐν δὲ τοῖς μαθηματικοῖς γεωγραφικὸς ὢν· ὅτε πρὸς
 ἄμφω δίδωσιν ἀφορμὰς τοῖς ἀντιλέγουσιν· ἐν ᾧ τέττα
 τὰ ὑπομνήματα καὶ δικαίως καὶ οὗτος, καὶ ὁ Τιμοθένης·
 ὅς' ἐδ' ἡμῖν καταλείπεται συνεπισκοπεῖν, ἀλλ' ἀρ-
 10 κείσθαι τοῖς ὑπὸ τῷ Ἰππάρχῳ λεχθεῖσιν. Ἰδωμεν δὲ
 καὶ Ποσειδώνιον, ὃ φησιν ἐν τοῖς περὶ Ὀκεανῶν· δοκεῖ
 γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ πολλὰ γεωγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως,
 τὰ δὲ μαθηματικώτερον. Οὐκ ἀτοποὶ οὖν ἕνα καὶ τὸ
 ὑπὸ τέττα λεγόμενων ἀφαιρῆσαι· τὰ μὲν νῦν, τὰ
 15 δ' ἐν τοῖς κατ' ἕκαστα, ὡς ἀν' ὑποτίθη μετρεῖ πινὸς
 ἔχοντες. Ἔστιν οὖν τι τῶν πρὸς γεωγραφίαν οἰκείων,
 τὸ τὴν γῆν ὅλην ὑποθέσθαι σφαιροειδῆ, καθάπερ καὶ τὸν
 κόσμον· καὶ τὰ ἄλλα παραδέξασθαι τὰ ἀκόλιστα τῇ
 ὑποθέσει ταύτῃ· τέττων δ' ἐστὶ καὶ τὸ πεντάζωνον
 αὐτὸν εἶναι. Φησὶ· ὅτι ὁ Ποσειδώνιος τῆς εἰς πέντε
 20 ζώνας διαίρεσεως ἀρχὴν γενέσθαι Παρμενίδην· ἀλλ'
 ἐκείνον μὲν σχεδὸν τι διπλασίαν ἀποφαίνειν τὸ πλά-
 τος πλὴν ἀφαικκαυμένην τῆς μεταξὺ τῶν τροπικῶν,
 ὑπερπιπύσης ἑκατέρων τῶν τροπικῶν εἰς τὸ ἑκτὸς καὶ
 25 πρὸς ταῖς εὐκράτοις. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν κα-
 λεῖ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν ἀρκτικῶν, εὐ-
 κράτες· ἀμφοτέρους δ' ὅπτημα δικαίως· ἀφαικκαυ-
 μένην γὰρ λέγεσθαι τὸ ἀοίκητον διὰ καῦμα· τῆς δὲ
 μεταξὺ τῶν τροπικῶν πλέον ἢ τὸ ἡμῶν τῷ πλάτῃ,
 30 οἰκήσιμόν ἐστιν ἅκ' ὑπὲρ Αἰγύπτου τοιχοζομένοις Αἰθίο-
 πων, εἴπερ τὸ μὲν ἡμῶν τῷ πάντος πλάτῃ ἐστίν, ὃ
 διαίρει ἑφ' ἑκάτερα ὁ ἰσημερινός· τέττα δὲ τὸ μὲν ἀπὸ
 τῆς Σύννης, ἢ περὶ ἐστὶν ὅριον τῷ θερικῷ τροπικῷ, εἰς
 Μερὸν εἰς μύριοι· τὸ δ' ἐνθενδε ἕως τῆς κινναμωμο-
 35 φόρου παραλλήλου ὅσπερ ἐστὶν ἀρχὴ τῆς διακεκαυμέ-
 νης, τριχλίων· τέττο μὲν οὖν τὸ διάστημα πᾶν μετρη-
 τὸν ἐστὶ, πλείται τε γὰρ καὶ ὁδεύεται· τὸ δ' ἐξῆς,
 μέχρι τῷ ἰσημερινῷ λέγω, δείκνυται καὶ τὸ ὑπὲρ Ἐρα-
 τοθένης γενομένην ἀναμέτρησιν τῆς γῆς, ὅτι ἐστὶ στα-
 40 δίων ὀκτακισχλίων ὀκτακοσίων· ὃν δὲ λόγον ἔχει τὰ
 μύρια τριχλία πρὸς τὰ ὀκτακισχλία ὀκτακόσια, τέ-
 τον ἀν' ἔχοι τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν διάστημα πρὸς

^a λέγουσιν ex correct. Med. 2. ^b ἔχοντες Par. 1. 2. Mosc. recte. V. ^c δὲ Par. 3. ^d τῆς ἀφαικκαυμένης ex correct. Med. 2.
^e Ἀριστοτέλης Par. 1. 2. 3. Mosc. ^f αὐτὸν Par. 1. ^g καλεῖν Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc. ^h τὴν ἀοίκητον Par. 1. 2. 3. Bre. Med.
 1. 2. Mosc. recte. V. ⁱ τῷ Par. 3. Med. 1. 2. ^k τῆς δεστ Par. 3. ^l ἐπερ Par. 3. ^m ὅπερ Par. 3. Med. 1. 2. ⁿ ἐστὶ

10. Ἰδωμεν δὲ καὶ Ποσειδώνιον] Post Eratosthenem et Hipparchum inquit in Posidonium. Casaub.

25. Ἀριστοτέλης] Αὐτὰς καλεῖ τὰς μεταξὺ legendum arbitror, et ἀμφοτέρους pro ἀμφοτέρους. Xyland.

Ibid. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν καλεῖ] Veteres codices habent, Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν καλεῖν, ut pendeat oratio ab illis, φησὶ δὲ ὁ Ποσειδώνιος. Casaub.

26. καὶ τῷ ἀρκτικῶν, εὐκράτης] Quorsum hæc, obsecro te, lector? Profecto si locum attendis diligenter, non dubitas deesse quædam, totumque locum aut hoc aut simili modo esse suppleendum, legendumque. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν (videlicet τὴν διακεκαυμένην) καλεῖ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν· τὰς δὲ μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῷ ἀρκτικῶν εὐκράτης. Qui vel tenuissimam Sphæræ cognitionem habent, intelligent, vel me tacente, ita omnino esse legen-

dum. Neque est obscura depravationis causa, de qua millies in hoc opere nobis erit querendum. Idem.

Ibid.] Si εὐκράτης singulariter εὐκράτην reddamus, nulla transpositio nec additio requiritur. F.

33. εἰς Μερὸν εἰς μύριοι] Ait a Syene ad Meroen esse stadia x. millia: id vero falsum esse certissimum est. Neque hic auctoritatibus opus est. In promptu sunt Strabonis, Cleomedis, et omnium Geographorum loci. Et tamen in voce μύριοι mendum inesse non possumus suspicari propter sequentia: nisi illa quoque corrupta esse velimus dicere. Itaque de isto loco velim cogitent docti viri. Casaub.

Ibid.] Distantia inter Meroen et Syenen, ut postea videbimus, stad. 5000 æquat. F.

τὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς πλάτος. Καὶ τῶν νεωτέρων ἢ ἀναμετρήσεων εἰσάγεται ἡ ἐλαχίστην ποιεῖσα τὴν γῆν οἷαν ὁ Ποσειδώνιος ἐγκρίνει περὶ ὀκτωκαίδεκα μυριάδας οὔσαν, περὶ ἡμῶν πρὸς ἀποφαίνει τὴν διακεχυμένην τῇ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἢ μικρῶν τῶν ἡμισφαιρίων 5 μείζονα. ἴσθιν δὲ καὶ τῇ αὐτῇ ἐδαμῶς. Τοῖς δὲ ἀρκτικοῖς, οὔτε παρὰ πᾶσιν οὔσιν, οὔτε τοῖς αὐτοῖς πανταχοῦ, πῶς ἀνὰ διορίζοι πῶς εὐκράτες αἵ περ εἰσὶν ἀμετάπητοι; Τὸ μὲν οὖν μὴ παρὰ πᾶσιν εἶναι τὰς ἀρκτικούς ὁδὸν ἀνὰ εἶναι πρὸς τὴν ἐλεγχον· εἰ γὰρ παρὰ τοῖς 10 τῇ εὐκράτων οἰκῶσιν εἶναι πᾶσι πρὸς οὐρανὸν καὶ λέγεσθαι μόνους εὐκράτους. Τὸ δὲ μὴ πανταχοῦ τῇ αὐτῇ τροπον, ἀλλὰ μεταπίπτειν, καλῶς εἰληπται. Αὐτὸς δὲ διαιρῶν εἰς τὰς ζώνας, πέντε μὲν φησὶν εἶναι χρήσιμες πρὸς τὰ ἐξάνια· τέτων δὲ 15 περισκίους δύο τὰς ὑπὸ τοῖς πόλοις μέχρι τῶν ἐχόντων τὰς τροπικὰς ἀρκτικές· ἐπερσκήεις δὲ τὰς ἐφεξῆς 16 ταύταις δύο, μέχρι τῇ ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς οἰκούντων· ἀμφίσκιον ἢ τὴν μεταξὺ τῇ τροπικῶν πρὸς δὲ 17 τῇ ἀνθρώπειαν, ταύτας 18 τε καὶ δύο ἄλλας γενὰς τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς, 20 καὶ ἄς ἡμῶν πρὸς μὲν κατὰ κορυφὴν ἐστὶν ὁ ἥλιος, δίχα διαιρεμένας ὑπὸ τῇ τροπικῶν· ἔχειν γὰρ πῆλιδον τὰς ζώνας ταύτας, ἀρχμηνάς τε ἰδίως, καὶ ἀμμώδεις

^a τὴν Par. 3. Med. 1. 2. ^b ὅσαν Par. 1. 2. 3. Med. 2. sed punctis notatur in Par. 1. ^c τὰς εὐκράτους Med. 1. 2. Par. 3. Bre. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^d μόνους λέγεται Par. 1. ^e εὐκράτους ex correct. Med. 2. ^f Ald. Cod. περιόικτες, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 3. Med. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^g πολλοῖς Med. 2. ^h κατὰ ταῦτα ex correct. Med. 2. ⁱ τὰ ἀνδ.... Par. 1. 3. ^k δὲ Med. 2. ^l τὸν τροπικὸν ex correct. Med. 2.

3. οἷαν ὁ Ποσειδώνιος ἐγκρίνει περὶ ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ὅσαν] Posidonius supposuit distantiam inter Alexandriam ac Syenen esse meridiani segmentum, 48viam partem circumferentiae terrarum orbis continens; et si hæc distantia stad. 5000 æquat, tum ejus computatio totius terrarum orbis stad. 240,000 æquatur. Cleomedes autem, qui hæc refert, [1.1. p.52.], addit postea, εἰναι ὅσιν οἱ ἀπὸ Ρόδου πεντακισχίλιοι· εἰ δὲ μὴ, πρὸς λόγον τῆς ἀλεξάνδρειας, i. e. si distantia vere stadiis 5000 æquatur; si non, ad rationem distantiae. Eratosthenes vero dixerat distantiam non esse plusquam stadia 3750, quæ, si per 48 multiplicentur, summam stadiorum 180,000 dabunt. Blairius de historia Geogr. 12mo. 1784. F.

7. οὔτε παρὰ πᾶσιν οὔσιν] Legebatur οὔσαι, quod mendum interpret non animadvertens, locum fœde confudit. Sic autem ratiocinatur Strabo. Arctici circuli non sunt itidem ut tropici apud omnes iidem, sed pro situ locorum alii atque alii, alicubi etiam nulli: ergo zonæ quæ immutabiles utique sunt, non possunt eorum opera distingui. Loquitur autem de arcticis iis, de quibus primo libro aliquid diximus. Ac tales in sphaera recta prorsus nulli possunt esse, omnibus cœli partibus ibi orientibus et occidentibus. Qui habitant sub latitudine 66½ partium, id est sub arctico vulgari circulo, (quales in nostro orbe sunt in Islandia, Finlandia, et prope sinum Ruthenicum quidam), iis tropicus est pro arctico. Hæc οἰκῶσιν εἶναι πᾶσιν, mutilata sunt. Ego sensum expressi. Xyland.

11. εἶναι πᾶσι πρὸς ὅσαν καὶ λέγεται μόνους εὐκράτους] Lego, εἶναι πᾶσι πᾶσι. Nihil, inquit, ad rem facit τὸ, μὴ παρὰ πᾶσιν eosdem esse arcticos: nam si iidem sunt παρὰ τοῖς τὴν εὐκράτων οἰκῶσιν, fane et παρὰ πᾶσι πρὸς ὅσαν μόνους λέγεται εὐκράτους. Verum quis obsecro concedet, παρὰ πᾶσι τοῖς τὴν εὐκράτων οἰκῶσιν eosdem esse arcticos? Casaub.

15. τέτων δὲ περισκίους] Legebatur περιόικτες. Sed ista vox huc non quadrat. Non enim quatenus diversarum zonarum habitatores, aut eadem in zonâ e regione, aut utroque modo contra habitantes conferuntur, (unde antœci, pericœci, et antipodes), hic Posidonius zonas distinguit, sed umbrarum diversitatis rationem habet: et paulo post recte leguntur Periscii. Græcas voces retinui, ne Latinas insolentes ponere cogerer. Qui habitant sub polo, et quorum verticis punctus in meridiano a polo non amplius 23½ gradibus abest, iis necesse est zodiaci aliquam partem nunquam occidere, aliam oppositam nunquam oriri. Sicut ergo nox perpetua eos premit, cum Sol in hac fertur, ita idem dum in illa est, in orbem semper eos circuit, nunquam occidens. Quo fit, ut umbræ quæque versus omnes mundi plagas in orbem convertantur et ambiant. Inde perisciiis nomen. Tales sunt quorum paulo ante memini, et si qui

ostingenta, ea erit spatii inter tropicos intercepti ad latitudinem torridæ zonæ. Quod si recentiorum dimensionum ea introducatur, quæ minimam facit terram, qualem Posidonius refert clxxx. millium, ea torridam zonam spatii ejus quod inter tropicos aut semissem circiter, aut semisse non multo majorem, ostendet; æqualem, et eandem, nunquam. Jam cum arctici circuli neque sint apud omnes, neque ubi sunt, iidem omnibus sint, quomodo iis poterunt zonæ temperatæ distingui, quæ quidem sunt immutabiles? Id quidem ad refellendum nihil facit, quod arctici non sunt ubique: factis enim est, si sint apud eos, qui in temperata zona habitare dicuntur. Id autem recte ad refellendum adhibetur, quod apud quos sunt ii, apud hos non iidem, non unius modi sunt. Ipse zonas dividens quinque ait utiles esse ad res cœlestes: ex his duas periscios, a polis usque ad eos quibus tropicus est pro arctico: inde duas heteroscios, quæ ab his sunt usque ad habitantes sub ipsis tropicis: tum unam amphiscion, quæ est spatium tropicis inclusum habitantium. Ad humanas autem res adhiberi vult cum has, tum alias duas arctas sub tropicis, et ab iis per medium divisas: secundum quas semissem mensis sol vertici incolarum imminet. Has enim zonas habere quippiam peculiare, quod et singulariter sicca, et arenosa sint, et nullius rei

adhuc iis sunt septentrionaliores. Idem de austrina parte intellige. Heteroscii nos sumus, et quicumque zonam temperatam incolunt, quorum latitudo est intra 23½ et 66½ gradus. Nam ut de nobis exempli causa dicam, tametsi ab ortu versus occasum, et contra umbras jacimus: nunquam tamen versus meridiem nostræ umbræ porriguntur: ideo, quod ubicunque locorum Sol in zodiaco versetur, etiam cum proxime ad nos accedit in solstitio æstivo, in ipsa meridiē tamen adhuc a vertice nostro abest versus meridiem, ut umbras necesse sit versus septentrionem cadere. Itaque ita habitantes, Heteroscii vocantur, quod in alteram tantum partem umbræ meridianæ (quarum potissimum ratio habetur) caderent, nullæ in oppositam. Amphiscii sunt qui zonam incolunt torridam, sphaera situ recto, aut ab eo minus 23½ gradibus declinante. Horum ultra citraque verticem cum Sol discurrat, fit ut umbræ meridianæ eorum aliquando versus meridiem, aliquando versus septentriones projiciantur, itaque utrinque habeant. Verbi gratia, qui in felici Arabia habitant ultra tropicum Cancrī, eorum umbræ meridianæ, dum Sol in Cancro est, versus meridiem, dum in Capricorno est, versus septentrionem jaciuntur. Itaque Arabes isti trans tropicum Cancrī in temperatam zonam progressi, mirati sunt (ut ait Lucanus III. 248.) umbras nemo- rum non ire sinistras: hoc est æstivo tempore non ferri versus meridiem, quod domi observant fieri. Xyland.

19. ταύτας τε καὶ δύο ἄλλας γενὰς τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς] Refert Achilles Statius, in Aratum, zonas a Posidonio, sicut et a Polybio, (de quo mox), sex constitui. Verum si Strabonis potius fidem sequimur, videtur Posidonius septem, non sex tantum agnoscere zonas. Nam præter eas quinque quas omnes agnoscunt, duas novas ipse constituebat tropicis subjacentes, angustas illas quidem, sed tamen quæ habeant aliquid ἰδιον. Quare videtur errasse Achilles Statius, cum illa de Posidonio scriberet. Casaub.

Ibid.] Hæc zonæ Posidonii arctæ per medium a tropicis divisæ, quæ Ichthyophagos includunt, duos gradus et dimidium latitudinis utrinque porriguntur. Sed hoc spatium nihil habet peculiare. Quid igitur Posidonii τὸ ἶδιον? Forfan hoc a Nearcho Alexandri comite duxit, qui Ichthyophagorum oram prope Gedrosiam tanquam adustam, ἀδεδρῶν, καὶ ἀφορὸν καρπῶν describit, quod recentiorum dictis mire congruit: (Arr. Ind. p. 344. Ed. Gron.): ut infra patebit. Hisce concessis, meminerit lector veteres, Geographiæ totius mundi ignaros, aeris qualitates easdem esse in omnibus locis ejusdem latitudinis judicavisse. Ideoque Posidonius, ab hoc uno exemplo argumentum ducens, geminas zonas aliis dissimiles fecit. F.

feraces, præterquam Silphii, et frugum quarundam tritico similium, sed adustarum: nam neque montes esse in propinquo, ut nubium concursu imbres fieri possint, neque amnibus eas rigari. Itaque villosa ibi, admodum cornuta, labiis promissis, et latis nasus animalia nasci: extrema enim eorum contorqueri: et Ichthyophagos (id est, qui piscium esu victitent) iis in zonis habitare. Atque hæc propria esse istarum zonarum inde liquere, quod qui vicinior austro habitant, aërem habent melius temperatum, solumque fertilius et magis irriguum. Polybius porro zonas facit sex, duas quæ ad arcticos pertinent, duas quæ inter has et tropicos et æquinoctialem. Cæterum divisio in quinque zonas mihi et naturæ rerum et geographiæ convenienter instituta videtur. Naturæ, quod et cœlestibus rebus, et aëris temperamentis respondet: cœlestibus rebus, quod cum sic periscii et amphiscii optime distinguantur, simul et contemplatio astrorum magnis diversitatibus divisa distinguitur: aëris temperamento, quod cum id solis respectu æstimetur, tres ejus sunt differentiæ maxime generales, et cum ad animalium tum ad stirpium constitutionem pertinentes, ac reliquarum rerum. Nam in aëre considerantur excessus caloris, defectus, et mediocritas ejusdem: quæ omnia in quinque zonarum distributione suum retinent discrimen. Duæ enim frigida inopiam caloris indicant, in unam aëris naturam conductæ: et temperatæ itidem ad unam referuntur mediocritatem: adusta ad tertium caput, nempe excessum caloris. Geographiæ autem consentaneam esse divisionem liquet. Hoc enim agit geographia, alterius temperatarum zonarum portionem a nobis habitatam definire: atqui eam ortum et occasum versus mare terminat, versus septentrionem et meridiem aër

ὑπαρχέσας, καὶ ἀφόρες, πλὴν σιλφίε, καὶ πυρωδῶν πινῶν καρπῶν συγκεκαυμένων· ὅρη γὰρ μὴ εἶναι πλησίον, ὥστε τὰ νέφη προσπίπτοντα ὄμβρους πῦναι, ^aμηδὲ δὴ ποταμοῖς ^bδιαρρεῖσθαι· διόπερ ἐλέττειχας καὶ ἐλόκα-
 5 ρως, καὶ προχέιλες καὶ πλατύρινας γεννᾶσθαι· τὰ γὰρ ἄκρα αὐτῶν συσπρέσθαι· καὶ τὰς ἰχθυοφάγους ἣ καὶ ταύτας τὰς ζώνας οἰκεῖν· ὅτι δὲ ταῦτ' ἴδια τῶν ζωνῶν τέτων, δηλῶν φησι τὸ τὰς νοτιωτέρας αὐτῶν ἔχειν τὸ περιέχον· ^cεὐκρατώτερον, καὶ τὴν γῆν καρπιμωτέραν
 10 καὶ ^dεὐδροτέραν. Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ· δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ^eὑποπιπύσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τέτων τε καὶ τῶν τροπικῶν καὶ τῆ ἰσημερινῆ· ἡ μὲν οὖν εἰς πέντε ἀξίσεις, δοκεῖ μοι καὶ φυσικῶς ἅμα καὶ γεωγραφικῶς εἰρησθαι. Φυσικῶς μὲν, ὅτι καὶ πρὸς τὰ
 15 οὐράνια, καὶ πρὸς τὴν τῆ περιέχοντος κρᾶσιν· πρὸς μὲν τοὺς οὐράνια, ὅτι τὰς περισκήεις καὶ τὰς ἀμφοσκήεις οὕτως ἀν' ἄριστον ^fδιορίζομεν συνεδιόριζεται, καὶ τὰ περὶ τῆ γῆαν τῶν ἄστρον ὁλοκληρεῖ τινι μερισμῷ ^gλαμβάνοντα ^hἡ ἀλλάξιν· πρὸς δὲ πρὸς τῆ περιέχοντος κρᾶσιν, ⁱὅτι τῆς τέττης κρᾶσεως πρὸς τὸν ἥλιον κεινομένης, δια-
 20 φορὰ τέτεις εἰσιν αἱ γενικώταται, καὶ συνεκτείνεσθαι πρὸς τὰς τῶν ζώνων, καὶ φυτῶν [^hσυστάσεις,] καὶ τῶν ἄλλων ἡμῖς σαλεῖς τῶν ὑπὸ τῷ ἀέρι, καὶ ἐν αὐτῷ ὁκείνω ὑπερβολὴ θάλαπες, καὶ ἑλλειψίς, καὶ μεσότης·
 25 αὕτη δὲ τῷ εἰς τὰς ζώνας μερισμῷ λαμβάνει ⁱτὴν οἰκείαν ἀξίαν· αἱ τε γὰρ ^kἐφυγμένας δύο τὴν ἑλλειψιν τῆ θάλαπες ὑπαγορεύουσιν, εἰς μίαν τῆ περιέχοντος φύσιν συναγόμεναι· αἱ τε εὐκρατοι παραπλησίως εἰς μίαν τὴν μεσότητα ἄγονται· εἰς δὲ τῆ λοιπὴν ἡ
 30 λοιπὴ μία καὶ διακεκαυμένη. Ὅτι δὲ καὶ γεωγραφικός ἐστιν ὁ μερισμός, δηλῶν· ζητεῖ γὰρ ἡ γεωγραφία τὴν ἑτέρας τῶν εὐκράτων ἀφορίσασθαι τὸ οἰκούμενον ὑφ' ἡμῶν τμήμα· πρὸς δύσει μὲν οὖν καὶ ἀνατολῇ θάλαττά

^a μηδὲ ποταμοῖς *Esc.* ^b Vulgo ἀραρεῖσθαι, *Marg. Cas. sic Par. 2. 3. Bre. Esc. Mosc. ἀραρεῖσθαι Med. 1. 2.* ^c εὐκρατωτέρον *Mosc.* ^d εὐδροτέραν *Par. 1. εὐδροτέραν Esc.* ^e ὑποπιπύσας *Par. 1. Eton. et ex correct. Med. 2.* Hic locus notatur in margine *Par. 1.* ut suspectus. ^f διορίζομεν *Med. 1.* ^g λαμβάνοντα *Med. 2.* ^h συστάσεις *deest Par. 1.* ⁱ ἡμισυσαλεῖς *junctim, Par. 2. Mosc.* ἡμισυ σαλεῖς *Par. 1.* sed ἡ non habet accentum. ^k κατεφυγμένα *Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc.*

3. ὥστε τὰ νέφη προσπίπτοντα] *Κυριολογία.* Nam νεφέλη παρὰ τὸ ἕδν, quod est ἐπεσε, cecidit: quia cadentes nebulae pluviam efficiunt. Polybius paulo aliter, ἐπιγενομένης δὲ ὄμβρου καὶ βροντῶν ἐτησίαν πάντα συνέβη τὸν αἶρα ἐν τῶν νεφῶν κατὰ τὴν ἐπιῦσαν ἡμέραν ὑπὸ τὴν ἐωδιήν πεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Sic alibi, ὁμίχλης πεπτωκίας. *Casaub.*

Ibid.] Male νέφη α ἕδν, potius α ἡν aggestio, congestio aqua. *V.*

Ibid. ὄμβρους ποιεῖν] *Ait Posidonius in iis locis, qui tropicis subjacent, nunquam pluere. Vide vero infra lib. xv. Casaub.*

10. καὶ εὐδροτέραν] *Scripti quidam codices εὐδροτέραν. Male. Movisse autem videtur τὸ παράδοξον ut mutarent veram lectionem, quum non concoquerent cur regio æquatori subjacens esset εὐδροτέρα, quam ea quæ tropicis. Verum, et veterum auctoritas, et recentiorum αὐτοψία, docent in iis locis magnos imbres esse loco hyemis. Idem.*

11. τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπύσας] *Manu exarati codices ὑποκειμένας. Idem.*

Ibid. δύο δὲ τὰς μεταξὺ τέτων τε καὶ τῆ τροπικῶν καὶ τῆ ἰσημερινῆ] *Videamus quid hæc sibi velint. Ait Strabo Polybium facere sex zonas; deinde eas enumerat: dixit jam de duabus, iis nimirum quæ arcticis subjacent, tum hæc verba subiicit, quæ, si quid ego Græce scio, nihil aliud sonant quam præter illas duas, de quibus jam dictum, esse alias duas μεταξὺ τέτων, videlicet τῶν ἀρκτικῶν, hoc est inter arcticos, tropicos et æquinoctialem. Sed velim me doceant interpretes, quam fieri ratione possit, ut eadem zona sit inter arcticos, tropicos, et æquinoctialem. Præterea quum sex zonas Polybius faciat, cur quatuor tantum a Strabone enumerantur? Jam vereor ne otio tuo, Lec-*

tor, abuti videar, si pluribus adversus istam lectionem egero: quippe luce jam clarius est, deesse hic membrum unum, ab imperito et inertis librario, ut alia passim, omisum; eo facilius, quod eadem verba sæpius repetebantur. Ergo legendus totus locus ad hunc modum, Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ· δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπύσας· δύο δὲ τὰς μεταξὺ τέτων τε καὶ τῶν τροπικῶν καὶ δύο τὰς μεταξὺ τέτων καὶ τῆ ἰσημερινῆ. Habes integram enumerationem zonarum Polybii, quarum duæ arcticis subjacent; duæ intra tropicos continentur; duæ sunt intra tropicos et æquatore. Polybius enim perustam terræ plagam, sive τὴν διακεκαυμένην, dividit, ac partitur in duas zonas. Sequitur paulo post de Polybio, τὴν ἀσσεκαυμένην μέντοι δίχα διαιρῶν, πρὸς τὴν φαυλὴν ἐπίνοιαν φαίνεται κεινημένος. *Mox, ὥστε καὶ τὸ ἡμισυσαλεῖον ἐκότερον ἐξ ὅλων συνετάχθη τριῶν ζωνῶν, ὁμοειδῶν τῶν ἐν θαλάσσῃ. Vide et Achillem Statium. Idem.*

22. καὶ φυτῶν συστάσεις, καὶ τῶν ἄλλων ἡμισυ σαλεῖς τῶν ὑπὸ τῷ ἀέρι] *In tribus antiquis codicibus deerat vox συστάσεις post φυτῶν. Itaque existimabam locum ita esse legendum, καὶ φυτῶν καὶ τῶν ἄλλων συστάσεις τῶν ὑπὸ τῷ ἀέρι. Verum obstat veterum quatuor codicum consensus, in quibus monstrum illud lectionis ἡμισυσαλεῖς reperitur: ut hoc loco aqua omnino mihi hæreat: magnamque habiturus sim gratiam ei, qui me veram hujus loci lectionem docuerit. Casaub.*

Ibid.] *Casauboni lectionem probō. F.*

23. ἡμισυ σαλεῖς &c.] *Locus est mancus et depravatus. Xyl-*

land. 26. αἵτε γὰρ ἐφυγμένα] *Libri veteres κατεφυγμένα, ut alibi. Casaub.*

6. ἡ συστάσεις

ἐστὶν ἡ περατῆσαι· πρὸς δὲ τοὶ νότια καὶ τὰ βόρεια ὁ
 ἀήρ· ὁ μὲν μέσος ὁ εὐκρατος ὢν, καὶ φυτοῖς καὶ ζώοις·
 ὁ δὲ ἐφ' ἑκάτερα δύσκρατος, ὑπερβολὴ καὶ ἐλλείψει τῆς
 γάλακτος· εἰς δὲ τὰς πρὸς διαφορὰς ταύτας, ἐδέχθη
 τῆς εἰς πέντε ζώνας ἀφαιρέσεως· τῇ γὰρ ἰσημερινῇ
 τμηθεῖσα ἡ σφαῖρα δίχα τῆς γῆς εἰς τε τὸ βόρειον
 ἡμισφαίριον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμέν, καὶ τὸ νότιον, ὑπερβαλε
 τὰς πρὸς διαφορὰς· τὰ μὲν γὰρ πρὸς τῇ ἰσημερινῇ καὶ
 τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ ἀφ' αὐτῆς ἀοίκητοι ἐπὶ τὰ
 δὲ πρὸς τῇ πόλῳ ἀφ' οὗ ψυχρός· τὰ δὲ μέσα τὰ
 εὐκράτα καὶ οἰκήσιμα. Ὁ δὲ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς
 ὡρεσιθεῖς, οὐκ ἀνάλογον ταῖς πέντε ταύταις προσέ-
 θησιν, ὅτι ὁμοίαι^α κεχρημέναις διαφορᾷ, ἀλλ' ὥς ἂν
 εἰ καὶ ταῖς ἐθνικαῖς διαφοραῖς ἀπέφαινε ζώνας, ἄλ-
 λην^δ περὶ τὴν Αἰθιοπικὴν, ἄλλην δὲ τὴν Σκυθικὴν,
 καὶ Κελτικὴν, τρίτην δὲ πάλιν ἀνὰ μέσον. Ὁ δὲ Πο-
 λύβιος τῆτο μὲν^ε οὐκ εἶναι, τὸ ποιεῖν πινὰς ζώνας τοῖς
 ἀρχαίοις διοριζομένας· δύο μὲν τὰς ὑποπληθύνουσας
 αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τέτων καὶ τῶν τροπι-
 κῶν· εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτεσι σημείοις οὐχ^ε
 ορίσθαι τὰ ἀμετάπλωτα· οὐδὲ τοῖς τροπικοῖς ἡ τῆς
 διακεκαυμένης ὁροῖς χρῆσθαι· καὶ γὰρ καὶ τέτ' εἴρη-
 ται. Τὴν διακεκαυμένην μὲντοι δίχα διαιρῶν, πρὸς
 ἑκάστην ὅπνιοιαν φαίνεται κεκνημένος, πρὸς ἡν, καὶ
 ὅλην δίχα διαιρῶν εὐφυῶς τὴν γῆν, εἰς τε τὸ βόρειον
 ἡμισφαίριον, καὶ τὸ νότιον, τῇ ἰσημερινῇ δὴλον γὰρ, ὅτι
 διαιρεῖται καὶ ταύτῃ πάλιν τομῇ, καὶ ἡ διακεκαυμένη
 ποιεῖ πινὰ ὅπνιθεύτητα· ὥστε καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἑκά-
 τερον ἕξ ὁλῶν συντεταχθεὶς τριῶν ζωνῶν, ὁμοειδῶν τῇ
 ἐν γαστρί. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ δέχεται τὴν εἰς
 ἕξ ζώνας διαίρεσιν· ἡ δὲ ἑτέρα ἑκάστην. Εἰ οὖν τῇ
 ἀφ' αὐτῶν πόλων δίχα^κ τέμνῃς πάλιν γῆν, ἕκ ἂν εἰκό-
 τως ἑκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων τὸ τε ἑσπέριον, καὶ τὸ
 ἀνατολικὸν τέμνοις εἰς ζώνας ἕξ, ἀλλὰ ἡ εἰς πέντε
 ἀρκούσα ἂν εἴη· τὸ γὰρ ὁμοιοπαγὲς τῶν τμημάτων ἀμ-
 φοτέρων τῆς διακεκαυμένης, ὁ ποιεῖ ὁ ἰσημερινός, καὶ
 τὸ συγκείμενον, περιττὴν καὶ περιεργὸν ἀποφαίνει τὴν το-
 μὴν· ὁμοειδῶν μὲν ὅσων καὶ τῇ εὐκράτων, καὶ τῇ κατε-
 ψυγμένων, ἀλλ' ἑσπεριμένων· οὕτως οὖν καὶ τὴν
 ὅλην πάλιν ἕκ τῶν τοιούτων ἡμισφαιρίων ὅπνιοιαι^λ
 ἀρκούντως ἂν εἰς πέντε διαίροις. Εἰδ' ὡςπερ Ἐρα-
 τοθένης φησὶν, ὡςπερ ἰσημερινῇ ἐστὶν εὐκρα-
 τος, κατὰ πρὸς καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ· ὡρεσιθῆσι

qui in medio temperatus animalibus plantisque
 est: ab utraque autem parte intemperatus ob ca-
 loris penuriam et abundantiam. Ad has autem tres
 differentias opus fuit divisione in quinque zonas.
 Etenim globus terræ æquinoctiali circulo in duas
 æquales scissus partes, duo constituit hemisphæria;
 septentrionale, in quo nos sumus, et austrinum.
 Nam quæ ad æquatorem sunt partes in zona tor-
 rida, propter æstum habitari non possunt, quæ ad
 polos, ob frigus: in medio sunt temperatæ et habi-
 tabiles. Qui vero eas adjicit quæ sunt sub tropicis,
 iis non eadem cum quinque prioribus ratione eas
 addit, neque eodem has discrimine collocat, sed
 quasi gentilibus differentiis utitur, ut si aliam zo-
 nam Æthiopicam diceret, aliam Scythicam, aliam
 Celticam, et tertiam in medio. Id autem Polybius
 non recte facit, quod zonas quasdam statuit arcti-
 cis circulis definitas, duas quæ cadant sub eos,
 duas inter has ipsas et tropicos. Docuimus enim
 mutabilibus punctis non esse definienda ea quæ
 mutari nequeunt: sed ne tropicis quidem defini-
 endam esse zonam torridam ostendimus. Quod au-
 tem zonam torridam in duas divisit partes, videtur
 argumento nequaquam inepto ductus fuisse: quod
 nimirum æquinoctiali circulo totam terram com-
 mode in septentrionale ac meridionale diducimus
 hemisphærium. Liquet enim hac sectione etiam
 torridam plagam mediam secari, ita ut utrumque
 hemisphærium constet ex tribus integris zonis,
 quæ cum reliquis zonis eandem naturam obtinent,
 Hujusmodi ergo divisio, sex zonas admittit: altera
 non item. Nam si circulo per polos ducto terram
 divides, nulla probabili ratione utrumque hemi-
 sphæriorum in sex diviseris plagas, tam ortivum
 quam occiduum, cum sufficiant quinque. Quippe
 utrinque sectionum ejusdem modi affectio, earum
 quas efficit æquinoctialis, et quod contiguæ eæ sunt,
 supervacaneam facit divisionem. Etenim ut ejus-
 dem naturæ sint et temperatæ, itemque frigida: tamen
 continentes non sunt, sed intercapedinibus
 dejectæ. Proinde totam quoque terram ex hemi-
 sphæriis hujusmodi compactam suffecerit in quin-
 que plagas secuisse. Quod si (ut Eratosthenes ait)
 plaga æquatōri subjecta est temperata, (in quod
 etiam Polybius consentit), et quod ille addit, cum

^a δίχα ἡ σφαῖρα τῆς Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^b ὁμοίαι ex correct. Med. 2. ^c κεχρημέναις Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^d πάλιν τὴν
 Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e οὐκ εἶναι deerant Med. 2. addita postea. ^f αὐταῖς Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc.
 sed Par. 1. habet αὐτοῖς alia manu supra. ^g Post ἀμετάπλωτα spatium vacuum unius lineæ in Par. 2. ubi aliquid forte scriptum,
 sed deletum; imo erasum. V. ^h καὶ deest Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ⁱ εἴτ' ἐν Par. 3. εἴτ' ἐν Med. 1. 2. ^k τέμνοις
 Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^l ὡςπερ Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m εἰδ' ὡςπερ Par. 1. sed cum S' supra. εἰς δ'
 ὡςπερ Mosc. ⁿ ἡ ὑποπ. . . . Par. 2. Med. 1. 2. et in marg. Par. 1.

6. ἡ σφαῖρα δίχα τῆς γῆς] Lectio vetus, τμηθεῖσα δίχα ἡ σφαῖ-
 ρα τῆς γῆς. Casaub.

11. Ὁ δὲ] Scilicet Posidonius. F.

38. ὁμοειδῶν μὲν ὅσων καὶ τῇ εὐκράτων] Ita Strabo ac veteres sen-
 ferunt, sed male. Experientia nos docet, quod extra tropicum
 Capricorni regiones Americanæ multo frigidiores sint paralle-
 lis ad Boream sitis. Exempli gratia, Freti Magellanici regio
 ponitur in parallelo opposito Hiberniæ et Britanniae, media ta-
 men æstate frigidior est ea regio, quam nostra hyeme. Quantos

alcores perpeffi sunt nautæ in navigationibus nuper editis in-
 venire est. Idem.

43. κατὰ πρὸς καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ] Polybius ac Eratosthenes
 temperatam esse zonam sub Æquinoctio crediderunt; quod si
 regiones interjacentes propter calorem inhabitabiles fuissent,
 unde notitiam duxerunt nescio. Polybius autem recte sensit sub-
 limiorem terram esse ventis atque imbribus obnoxiam, sed plu-
 viales sex anni menses sunt torridi, et vix ab incolis tolerandi.
 Idem.

fit sublimissima, imbris rigatur quando flantibus Etesijs nubes a Borea plurimæ eminentibus locis appelluntur: multo rectius tertia hæc angusta aliqua zona temperata constituetur, quam tropicis subjæctæ in unam conducentur. His adstipulantur ista quoque, etiam a Posidonio commemorata, quod et translationes in obliquum factæ celeriores sunt, itemque ab ortu solis in occasum. Nam motionum ejusdem ordinis celerrimæ sunt quæ fiunt in maximo circulo. Reprehendit porro Posidonius Polybium, qui habitationem sub æquatore dixerit esse editissimam: cum neque in globosa superficie, utpote æquabili, altitudo locum habeat, neque montosa sit terra æquinoctiali subdita, sed campestris potius, inque eadem cum mari planitie. Nam, quibus Nilus impletur imbris, eos ex Æthiopicis decurrere montibus. Hæc ille hoc factus loco, alibi concedit, inquiens se arbitrari montes esse id quod sub æquatore jacet, ad quos montes utrinque a temperatis plagis concurrant nubes, et imbres generent. Atque hæc quidem a seipso diffensio est evidens. Præterea autem etiam hoc concessio, montosam esse regionem quæ substrata est æquatori, alia videtur emergere. Idem enim in sese confluere oceanum affirmant. Quomodo ergo in medio montes ponunt? Nisi si insulas aliquas intelligi volunt. Ut ut res ea habet, extra geographiæ ea professionem cadit, et ei qui de oceano tractationem instituerit, videtur committenda. Facta deinde mentione eorum qui navigando Libyam ambiverint, scribit Herodotum in ea fuisse opinionem, quosdam a Dario missos ambitum istum confecisse. Heracliden vero Ponticum in dialogo perhibere, Magum quendam a Gelone venisse, qui se navigio circumivisse diceret: sed rem testibus carere. Præterea narrat Eudoxum quendam Cyzicenum, qui Corinthii certaminis causa spectandi, et libationis ferendæ, missus esset, in Ægyptum venisse, quo tempore Euergetes secundus regnum tenuit: eumque cum rege et ejus familiaribus sermones contulisse, maxime de fursum navigando Nilo: utpote hominem et admiratione eorum, quæ singulis locis propria sunt, præditum, neque ineruditum. Forte tum a custodibus Arabici

δ' οὗτος, ὃς δίοτι ὑψηλοτάτη ἐστὶ δίοπερ καὶ κατομ-
βρεῖται, τῶν βορείων νεφῶν κατὰ τὰς ἐτήσιος ἔχει
τοῖς ἀναστήμασι πρὸς ἀπὸντων πλείων· πολὺ κρεῖτ-
τον τρίτῳ τ' εὐχρατον ταύτῳ ποιεῖν γενῶν τινα, ἢ
5 τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς^α συνάγειν. Συμμετρῶν ὅ τ' ἐ-
τοῖς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ Ποσειδάωνιος·
τὸ καὶ τὰς μεταστάσεις ὀξυτέρας εἶναι, τὰς εἰς τὰ πλά-
για· ὥς δ' αὐτως, καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ὅτι δύνει
τῆς ἡλίου· ὀξυτέρας γὰρ αἱ^β καὶ^γ μεγίστου κύκλου τ' ὁμο-
10 ταχῶν κινήσεων. Εὐρίσταται δ' ὁ Ποσειδάωνιος τὰ Πο-
λυβίου, δίοτι φησὶ τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ οἰκισιν ὑψη-
λοτάτην· ὅθεν γὰρ εἶναι καὶ τ' σφαιρικὴν ὀπιφάνειαν
ὑψος διὰ τὴν ὁμαλότητα· ὅθεν δὴ ὀρενῶν εἶναι τὴν
ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδον
15 ὡς τῇ ὀπιφάνειᾳ τῆς θαλάσσης· τὰς δὲ πληθυντὰς
τὸν Νεῖλον ὁμοῦς, ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ὁρῶν συμβαί-
νειν. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐνταῦθα, ἐν ἄλλοις συγγραφεῖ,
φῆσας ὑπονοεῖν ὅρη εἶναι τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, πρὸς
ἀ' ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῶν εὐχράτων ἀμφοῖν πρὸς ἀπὸν-
20 τοντα τὰ νεφῆ, ποιεῖν τὰς ὁμοῦς. Αὕτη μὲν οὖν ἡ
ἁνομολογία φανερά· ἀλλὰ καὶ δευτέρως, τὰ ὀρενῶν
εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἄλλη τις ἀνακύπτειν ἀν-
δεξίειν· οἱ γὰρ αὐτοὶ σύρρεν φασὶν εἶναι τὸν Ὀκεανόν·
πῶς οὖν ὅρη καὶ μέσον ἰδρύσιν^δ αὐτόν; Πλὴν^ε ἢ
25 ἦσας τινὰς βέλονται λέγειν. Ὅπως δὲ ποτε τῆς
ἔχει, τῆς γεωγραφικῆς μερίδος ἕξω πίπτει· δευτέρως δ'
ἴσως τῷ ὀροθεμένῳ τὴν περὶ Ὀκεανῆς περιματῆσαν
ταῦτ' ἔξετάζειν. Μνηθεῖς δὲ τῶν περιπλεῦσαι λε-
γόμενων τὴν Λιβύην, Ἡρόδοτον μὲν οἰεσθαι φησιν ὑπὸ
30 Δαρείῳ περιφθέντας τινὰς τελέσαι τὸν περὶ πλοῦν·
Ἡρακλείδην δὲ τὸν Ποντικὸν ἐν διαλόγῳ ποιεῖν ἀφί-
μένον παρὰ Γέλωνι μάχην τινὰ περιπλεῦσαι^h φάσ-
κοντα· ἀμάρτυρα δὲ ταῦτ' εἶναι φῆσας, ἢ καὶ Εὐδοξόν
τινα Κυζικηνὸν θεωρὸν καὶ σπονδοφόρον τῆς^k Κοριν-
35 θίων ἀγῶνος, ἐλθεῖν εἰς Αἴγυπτον ἰσορεῖ καὶ τ' δεύτερον
Εὐεργέτην· συσταθῆναι δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς περὶ
αὐτόν, καὶ μάλιστα καὶ τὰς ἀνάπλους τῆς Νεῖλου, θαυ-
μαστικὸν ὄντα τῶν τοπικῶν ἰδιωμάτων ἅμα, καὶ ὅτι
ἀπαίδευτον· τυχεῖν δὴ τινα Ἰνδὸν κομμαθέντα ὡς τὸν

^a εἰσάγειν Par. 1. 2. Med. 2. Esc. Mosc.

^b τῆς μεγίστης Med. 2.

^c ἔδεν γὰρ Par. 1. 2. 3. Bre. Gron. Eton. Mosc.

^d περὶ δ'

ἐκατ... Par. 1. 2. Med. 2. Esc. Mosc.

^e ἀνωμαλία in marg. Par. 3. ἀναλογία ex correct. Med. 2.

^f Vulgo αὐτῶν, Marg. Cas.

fic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^g εἰ ἦσας Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Gron. Eton. Esc. Mosc. εἰς ἦσας Med. 2. et ex correct.

^h λέγοντα Med. 2.

ⁱ καὶ deest Par. 3.

Esc. Mosc. recte. V.

1. ὑψηλοτάτη] Lego ὑψηλοτάτη, non ὑψηλοτάτη. Mox sequuntur quæ hoc confirmant. Paulo post, περὶ δ' ἐκατέρωθεν: erat περὶ δ' ἐκατέρωθεν, ego sensum tenui. Forte, περὶ δ' αὐτά. Xyland.

4. ἢ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς συνάγειν] MSS. quidam εἰσάγειν. Casaub.

29. Ἡρόδοτον μὲν οἰεσθαι φησιν ὑπὸ Δαρείῳ περιφθέντας τινὰς.] Hoc, ut opinor, est mendum Posidonii. Herodotus ait Necum quosdam ad Africam circumnavigandam mississe, et Darium omne mare Indicum ab Indi fluminis ostio ad usque sinum Arabicum aperuisse. Sataispis expeditionis, regnante Xerxe, etiam meminit: hic autem non Libyam circumnavigavit, sed ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε εἰς Αἴγυπτον. (Vide in Melp.). F.

34. τῶν Κορινθίων ἀγῶνος] Proserpinalia vertit interpres, non fat scio quid secutus. Κόρη quidem est Proserpina: neque mihi hic integrum est de Ægyptiorum disputare sacris. Non procul fine libri aliquid de eodem hoc refertur: ut comparatione locorum instituta, possis (si vacet) conjecturæ opportunitatem

indagare. Xyland.

Ibid. καὶ σπονδοφόρον τῆς τῶν Κορινθίων ἀγῶνος] Vetus interpres, qui Proserpinalia vertit, videtur legisse, τῆς τῶν Κορινθίων ἀγῶνος. Κόρη enim Proserpina, unde Κόρη dicta videntur, ut Διάσια, Festum Jovis. Atque huc fortasse pertinet quod libro superiore p. 64. dixit Strabo de sacris Idææ matris apud Cyzicenos. Cum hæc scripserem, reperi annotatum in eo codice, quem mihi focer Henricus Stephanus suppeditavit, in quatuor manu exaratis codicibus legi Κορίων. Apud Plutarchum in Lucullo, pag. 909. Ed. H. Steph. fit mentio τῆς τῶν Φερεφάτιων ἐορτῆς apud Cyzicenos. Et de eorundem apud Porphyrium habes, Περὶ ἀποχῆς libro primo, pag. 20. Ed. Cantab. et Herodot. iv. c. 76. aliquid Scal. in Propertium, III. Eleg. xxi. v. 4. Casaub.

Ibid. τῆς τῶν Κορινθίων ἀγῶνος] Isaacus Casaubonus ex Henrici Stephani focer sui codice ait in quatuor MSS. libris legi Κορίων, sed vulgatam lectionem multis tueretur amplissimus G. Cuperus, Observation. lib. iv. cap. 15. Anon.

βασιλέα ὑπὸ τῶν φυλάκων τοῦ Ἀραβίε μυχοῦ λε-
 γόντων εὐρεῖν ^a αὐτὸν ἡμιθανῆ, καταρχθέντα μόνον ἐν
 νηί· τίς δ' εἴη καὶ πόθεν, ἀγνοεῖν, μὴ συνιέντας τὴν
 ἀλάλεκτον· τὸν δὲ παραδούναι τοῖς διδάξεσιν ἑλλη-
 νίζειν· ἐκμαθόντα δὲ διηγήσασθαι, διότι ἐκ τῆς Ἰνδι-
 κῆς πλέων περιπέσοι πλάνη, καὶ ^b σωθῆναι δεῦρο, τοὺς
 σύμπλεις ἀποβαλὼν λιμῶ· ^c ὑπολειφθέντα δὲ ὑποσ-
 χέσθαι τῷ εἰς Ἰνδοὺς πλοῦν ἡγήσασθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως περὶ χειρὶ καθεῖσιν· τούτων δὲ γενέσθαι τῷ Εὐ-
 δοξῶ· πλεύσαντα δὴ μὲν δώρων, ἐπανελθεῖν ἀντι-
 φορπισάμενον ἀρώματα καὶ λίθες πολυτελεῖς, ὧν τὰς
 μὲν καταφέρει οἱ ποταμοὶ μετὰ τῶν ψήφων, τοὺς
 δ' ὀρυκτοὺς εὐρίσκουσιν, πεπηγότας ἐξ ὕδατος, καθάπερ
 τὰ κρυστάλλινα παρ' ἡμῶν· ἀμφεφουδῆναι δὲ τῷ ἐλπί-
 δων· ἀφελέσθαι γὰρ αὐτὸν ἅπαντα τῷ φόρτον τῷ Εὐερ-
 γάτῳ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου τῷ βίον, Κλεοπάτραν
 τὴν γυναῖκα ^d δέξασθαι τὴν ἀρχήν· πάλιν οὖν καὶ ὑπὸ
 ταύτης πεμφθῆναι τὸν Εὐδοξὸν μετὰ μείζονος πα-
 ρασκευῆς· ^e ἐπανιόντα δ' ἀνέμοις παρενεχθῆναι ὑπὲρ
 τὴν Αἰθιοπίαν· περὶ φερόμενον δὲ ποῖ τόποις, ἔξοι-
 κειούσθαι τοὺς ἀνθρώπους μεταδίδει σιτίων τε καὶ οἴνου,
 καὶ παλαφίδων, ὧν ^f ἐκείνοις οὐ μετῆν· ἀντὶ τῆς τέ-
 των ^g ὑγείας τε τυγχάνειν καὶ καθοδηγίας, ἀπογράφ-
 ούσθαι τε τῶν ῥημάτων ἑνία· εὐρόντα δ' ἀκρόπρωρον
 ξύλινον ἐκ ναυαγίας ἵππον ἔχον ἐξηγλυμμένον, πω-
 λόμενον ὥς ἀπὸ τῆς ἐσπέρας πλεόντων τινῶν εἴη τὸ
 ναυάγιον τέτο, κομίζειν αὐτὸ ἀνατρέφαντα πρὸς τὸν
 οἰκῆτον πλοῦν· σωθέντα δ' εἰς Αἴγυπτον ἐλθεῖν τῷ Κλεο-
 πάτρας ἡγεμόνης, ἀλλὰ τῷ παιδὸς, ἀφαιρεθῆναι πάλ-
 λιν πάντα· φωραθῆναι γὰρ νεοοφισμένον πολλά· τὸ δ'
 ἀκρόπρωρον ^h φέροντα εἰς τὸ ἐμπόριον, δεικνύσθαι τοῖς
 ναυκλήροις, γινώσκειν δὲ Γαδειριτῶν ὅτι τέτων γὰρ τοὺς
 μὲν ⁱ ἐμπόρους μεγάλα τέλλειν πλοῖα· τὰς δὲ πένη-
 τας μικρά, ἀ καλεῖν ἵππους, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς πρώ-
 ραις ἐπισήμων· τέττες δὲ πλεῖν μέχρι τῆς Λίξε πο-
 ταμῆς περὶ τῇ Μαυρεσίαν ἀλιευόμενες· ἀλλὰ τῷ ^k δὴ
 ναυκλήρων πινὰς γινώσκουσι τὸ ἀκρόπρωρον, ἐνὸς ^l τῶν
 ἀπὸ τῆς Λίξε ποταμῆς πορρωτέρων πλεουσάντων, καὶ μὴ
 σωθέντων ὑπάρξαν· Ἐκ δὲ τέττες συμβαλόντα τὸν
 Εὐδοξὸν ὥς διωατὸς εἴη ὁ περὶ πλεῖς ὁ Λιβυκὸς, πε-
 ρεφθέντα οἴκαδε, τὴν ἐσίαν ^m ἐκθέμενον πᾶσαν ⁿ ἐξορ-
 μῆσαι· καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δικαιαρχίαν, εἰτ' εἰς Μασ-
 σαλίαν ἐλθεῖν, καὶ τῇ ἐξῆς παραλίαν μέχρι Γαδείρων·

finus Indum quendam ad regem fuisse allatum, di-
 centibus eum femimortuum ab ipsis inventum
 fuisse, in navi solum deprehensum, neque se scire
 quis aut cujas esset, quod sermonem ejus non in-
 telligerent: eum a rege mandatum iis qui eum
 Græcam linguam docerent: hac percepta, hominem
 narraſſe ex India se navigantem recto cursu exci-
 disse, atque huc evaſiſſe, sociis fame amiſſis: simul-
 que pollicitum se navigationis ad Indos monstra-
 torem fore iis, quibus eam rem rex demandaret,
 quos inter et Eudoxus fuerit. Hunc ad Indos cum
 donis navigaſſe, et eorum loco reportaſſe aromata
 ac lapides preciosos, quorum alios fluvii cum scrupis
 devehunt, alii effodiuntur concreti ex humore,
 ut apud nos crystalli. Cæterum Eudoxum sua fuisse
 spe falsum, Evergeta quidquid navi advexerat
 adimente. Mortuo Evergeta, uxorem ejus Cleopa-
 tram regnum tenuiſſe: rursusque ab hac miſſum
 Eudoxum majore cum apparatu, ventis supra Æ-
 thiopiam fuiſſe delatum: ubi cum ad quædam lo-
 ca appuliſſet, animos incolentium sibi conciliaſſe,
 frumenti, vini, et caricarum largitione, quibus
 illi carebant: ab iisque contra aquam et naviga-
 tionis duces accepiſſe, et vocabula quædam de-
 scripiſſe. Cumque invenisset summitatem proræ e
 naufragio superstitem, equo insculpto insignem, id-
 que cujusdam navi ab occasu adveſti naufragium
 eſſe inaudiviſſet, secum in reditu detuliſſe: sal-
 vumque in Ægyptum rediſſe: filio jam Cleopa-
 træ ſuffecto in regnum, denuo omnibus ſpoliatum
 fuiſſe, comperto multa ipſum intervertiſſe: proræ
 autem summitatem ab ipſo in emporium delatam,
 nauclerisque exhibitam: fuiſſeque ab his edoſtum,
 Gaditanæ eſſe id navis. Nam Gaditanorum merca-
 tores ingentibus uti navibus, pauperes parvis, quas
 equos appellant, a proræ insignibus, iisque eos
 piſcandi gratia uſque ad Lixum amnem circa Mau-
 ruſiam navigare, atque adeo quosdam nauclero-
 rum agnoviſſe lignum illud unius eorum fuiſſe, qui
 ulterius a Lixo fluvio navigarant, neque reverſi
 fuerant. Ex his Eudoxum collegiſſe, poſſe Liby-
 am navigio circumiri: ita domum revertiſſe, om-
 nibusque ſuis facultatibus impoſitis navigationem
 iſtituiſſe: primum Dicæarchiam, inde Maſſiliam,
 ac reliqua deinde ora maritima navigata Gades

^a αὐτὸν deest Par. 3. Med. 1. 2. Eſc. Moſc. ^b σωθεῖς Par. 3. Moſc. ^c ὑπολειφθέντα Eſc. Moſc. ^d ἀφελέσθαι Par. 1. 2. 3. Bre. Eton. Eſc. Moſc. ^e ἐπανιόντος δ' ἀνέμου ex correct. Med. 2. ^f ἐκείνους Med. 1. 2. 3. καὶ ἐκείνους Med. 2. ex correct. ^g Sic Par. 1. et bene, de viſitu. V. ^h περὶ φερόντα Par. 2. Med. 1. Moſc. ⁱ Lege εὐρόντας. V. ^k δὴ deest Par. 1. bene. V. ^l τὸ ἀπὸ ex correct. Med. 2. ^m ἐκθέμενον Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Moſc. recte. V. ἐκθέμενος Par. 3. ⁿ ἐξορμῆσαι Par. 3.

17. δέξασθαι τὴν ἀρχήν] Veteribus ἀφελέσθαι. Caſaub.

23. ὑγείας] Sanitatem. Sed id non videtur congruere. Legi ὑδρείας, de qua voce ſupra aliquid attigimus. Paulo ante, ἐπανιόντα δ' ἀνέμοις. Noſter habebat, ἐπανιόντ' ἀντ' ἀνέμοις. Aldus rectius, tantum trajecit a compositore ſyllabis, ἐπανιὸν δ' ἀντα-νέμοις. Xyland.

Ibid. ἀντὶ δὲ τέτων ὑγείας τε τυγχάνειν] Et veteres libri habent ὑγείας, ut Aldi codex: tamen placet mihi vehementer Xylandri emendatio, ὑδρείας. Caſaub.

Ibid. ὑγείας] Villebrunius optime textum defendit, ex eo quod ὑγείας de viſtu uſurpatur. F.

30. τὸ δ' ἀκρόπρωρον φέροντα] Veteres libri περὶ φερόντα. Caſaub.

32. γινώσκειν δὲ Γαδειριτῶν ὅτι] Malim, γινώσκουσι δὲ, et ita vide-

tur vetus interpres legiſſe. Idem.

Ibid.] Recte legitur γινώσκειν, ſciſſe, poſſe, ſcilicet aliis diſcentibus. V.

35. τέττες δὲ πλεῖν] Malim, τέτοις δὲ πλεῖν, videlicet τοῖς πλοῖοις. Caſaub.

36. ἀλλὰ τῶν δὴ ναυκλήρων τινὰς] Malim, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ναυκλήρων. Idem.

41. ἐκθέμενον] Forte ἐκθέμενον, quanquam eodem recidit res: omnes ſuas facultates in eam convertit navigationem. Sed et inferius legitur ἐκθέμενον, cum imponere locus requirat. Xyland.

Ibid. τὴν ἐσίαν ἐκθέμενον πᾶσαν] Rectius veteres libri, ἐκθέμενον. Caſaub.

pervenisse. Ubique autem divulgato instituto, rem fecisse, magnaue navi comparata, et duabus scaphis lemborum piraticorum similibus, impositis pueris symphoniacis, medicis, aliisque artificibus, Indiam versus per altum navigasse, subvectum continentibus Favoniis. Iis autem qui una vehebantur ex navigatione defessis, invitum ad terram secundo vento appulisse, metuentem sibi a maris aestuum vicibus: et evenisse id quod metuerat: subfedissem enim navim, sensim tamen, neque subito fuisse solutam, sed et merces prius, et lignorum deinde maiorem partem in terram fuisse egestam: quibus eum e lignis tertium confecisse lembum, adsimilem quinquaginta remorum navi, et navigasse usque ad eos homines qui sermone uterentur, qualem ante literis ab eo fuisse consignatum retulimus: quod simul fenserit, simul etiam certiore se factum hos ejusdem cum illis Æthiopibus gentis esse, et esse similes in Bocchi regno. Inde omissa ad Indos navigatione eum revertisse, interque navigandum annotasse insulam, quam aqua et arboribus bene instructam vidisset. Cum in Maurusiam incolumis pervenisset, divenditis lembis, terrestri itinere ad Bocchum ivisse, eique suscipiendæ hujus navigationis auctorem fuisse: vicisse tamen sententiam familiarium, qui monebant metendum esse ne ditio hæc ita insidiis aliorum opportuna redderetur, commonstrato aditu iis qui extrinsecus bellum inferre vellent. Itaque se, cum audiret verbis se ad eam destinari navigationem, futurum autem ut in solam aliquam exponeretur insulam, in Romanorum effugisse provinciam, indeque in Hispaniam. Tum rursus constructa terete navi, et longa quinquaginta remorum alia, ut per altum veheretur illa, hac pone terram, impositis instrumentis rusticis, feminibus, et ædificandi peritis, ad eandem circumnavigationem se contulisse, eo consilio, ut si tardius hæc succederet, in prius annotata insula hyemaret, confitisque agris, et perceptis fructibus, initio propositam absolveret navigationem. Ego igitur (inquit) usque ad historiam Eudoxi pervenio. Quid autem inferioribus acciderit temporibus, par est Gaditanos scire et Hispa-

πανταχοῦ δὲ ἀφ' ἑκαδανίζοντα ταῦτα καὶ χρηματιζόμενον^a κατασκευάζεσθαι πλοῖον μέγα, καὶ ἐφόλκια δύο λέμβοις ληπτικοῖς^b ὅμοια, ἐμβιβάζεσθαι μισθικὰ παιδικά^c καὶ ἰατρὰς καὶ ἄλλας τεχνίτας, ἔπειτα πλεῖν ὅππῃ τὴν Ἰνδικὴν μετέωρον. ζεφύροις συνεχέσι^d καμίνων δὲ τῷ πᾶσι τῶν σωόντων, ἄκοντα^e ἐπερίσσει^f πρὸς γῆν, δεδοκότα τὰς πλημμυρίδας, καὶ τὰς ἀμπώτεις^g καὶ δὴ καὶ συμβῆναι ὅπερ ἐδέδει^h κατὰ τὸ πλοῖον, ἡσυχῇ δὲ, ὥστεⁱ μὴδ' ἀθρῆν ἀφ' ἑκαδανίζοντα^j. Ἄλλὰ ἀφ' ἑκαδανίζοντα^k τὰ φορτία σωθέντα εἰς γῆν, καὶ τὰ ξύλων τὰ πλεῖστα^l ἔξ ὧν τρίτον λέμβον συμπηξάμενον^m πεντηκοντόρωⁿ πάεισον πλεῖν, ἕως ἀνθρώποις συνέμιξε^o τὰ αὐτὰ ῥήματα φηγομένων, ἅπερ ὁρῶτερον ἀπογέγραπται^p. ἅμα δὲ τὸ τε γνῶναι, ὅτι τε οἱ ἐν ταῦτα^q ἀνθρώποι ὁμοειδεῖς εἶεν τοῖς Αἰθίοσιν^r ἡ ἐκείνοις, καὶ ὅτι^s ὅμοιοι ἐν τῇ Βόγῃ βασιλείᾳ^t ἀφέντα^u δὲ τὸν ὅππῃ Ἰνδὸς πλεῖν ἀνατρέφειν^v. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ νῆσον εὐνδρον καὶ εὐδενδρον ἐρήμην ἰδόντα σημειώσασθαι^w σωθέντα δὲ εἰς τὴν Μαυροσίαν, διαμέμενον^x τὰς λέμβους, περὶ κορυφῆς^y πρὸς τὴν Βόγην, καὶ συμβελεύειν αὐτῷ^z ναυτολίαν ἐπανελεῖσθαι ταύτῃ. ἰσχύσαι δ' εἰς τὰναντία τὰς φίλας, ὑποτίνοντας φόβον, μὴ συμβῇ^{aa} τὴν χώραν εὐπεπλέετον γενέσθαι, δειχθείσης παρόδου τοῖς ἔξωθεν ὅππῃ στρατεύειν ἐέλυσιν^{ab}. ὥς δ' ἐπύθετο λόγῳ^{ac} μὴν πεμπόμενον^{ad} αὐτὸν ὅππῃ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυτολίαν, ἔργῳ δ' ἡ ἐκτεθρομένη^{ae} εἰς ἐρήμην τινὰ νῆσον, ἐκφυγεῖν εἰς τὴν Ῥωμαίων ὅππῃ κρείταιν, καὶ κείθεν εἰς τὴν Ἰσθμίου διάρα^{af}. πάλιν δὲ^{ag} κατασκευασάμενον σπογγύλον πλοῖον, καὶ μακρὸν πεντηκόντορον, ὥστε^{ah} τῷ μὴν πελαγίζεν, τῷ ᾧ περιᾶσθαι τῆς γῆς, ἐκδέμενον γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ σπέρματα καὶ οἰκοδόμους, ὁρμήσαι πρὸς τὸν αὐτὸν πᾶσι πλεον^{ai}. διανοόμενον^{aj}, εἰ βραδύνοιο ὁ πλοῦς, ἐνδιαχειμάσαι τῇ προσκεκλιμένη νήσῳ, καὶ σπείραντα καὶ ἀνελόμενον τὰς καρπούς, τελέσαι τὴν ἐγνωσμένον^{ak} ἔσχαρξιν πλεον^{al}. Ἐγὼ μὲν οὖν, φησὶ, μέλει τῆς περὶ τὴν Εὐδοξὸν ἱστορίας ἡκῶ^{am}. τί δ' ὑπερὺν συνέβη, τὰς ἐκ Γαδείρων καὶ τῆς Ἰσθμίου εἰκός

^a κατασκευάζεσθαι Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Gron. Eton. Esc. Mosc. recte. V. ^b ὅμοια, καὶ ἐμβ... Mosc. ^c ἐφορμίσαι Eton. ^d ἐπερίσσει Par. 1. et in marg. ἐφορμίσαι, eadem manu, sed nil muta, glossa est. V. ^e μὴ δὴ ἀθρῆν ex correct. Med. 2. ^f ἀλλὰ φθῆναι Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc. ^g τὸν φόβον Med. 2. ^h πεντηκόντω ex correct. Med. 2. ⁱ Suspectus locus. Marg. Cas. ^j ὅμοιοι τοῖς ἐν τῇ Β... Mosc. ^k δὴ Eton. Mosc. ^l τοῖς λέμβοις Med. 1. τινὰς λέμβους ex correct. Med. 2. ^m ἐαυτὸν deerat Med. 2. ⁿ ἐκτεθρομένη Par. 3. Bre. ^o φυγεῖν Mosc. ^p κατασκευασάμενον Bre. κατεσκευασμένον ex correct. Med. 1. ^q τὸ περὶ τῆς περὶ τὸν Par. 1. sed τῆς περὶ punctis notantur. ^r τοῖς Par. 3. ^s μὴ Par. 3. ^t μέχρι τῆς

2. κατασκευάζεσθαι πλοῖον μέγα] Malim, κατασκευάζεσθαι, ut mox ἐμβιβάζεσθαι. Casaub.

3. ἐμβιβάζεσθαι μισθικὰ] Lege, ἐμβιβάζεσθαι τε. Idem.

6. ἀκοντὰ ἐπερίσσει πρὸς γῆν] Liber foci, ex duobus manuscriptis, ἐφορμίσαι. Idem.

10. ἀλλὰ ἀφ' ἑκαδανίζοντα τὰ φορτία σωθέντα] Vetus interpres qui sic vertit, cæterum prius in terram onus et lignorum pars maxima pervecta sunt, legit ἀλλὰ φθῆναι. Atque ita hunc locum jampridem emendaverat Quintinus Claudus vir eruditissimus. Idem.

Ibid. ἀλλὰ ἀφ' ἑκαδανίζοντα] Legendum, ἀλλὰ φθῆναι. Tour.

14. ἅμα δὲ τὸ τε γνῶναι, ὅτι τε οἱ ἐν ταῦτα ἀνθρώποι ὁμοειδεῖς εἶεν τοῖς Αἰθίοσιν ἐκείνοις, καὶ ὅτι ΟΜΟΙΟΙ ΕΝ Τῇ Βόγῃ βασιλείᾳ] Sensus postulat ut scribamur, καὶ ὅτι ΟΜΟΠΟΙ ΕΙΕΝ τῇ Βόγῃ βασιλείᾳ: vel, quod verius puto, ΟΜΟΠΟΙΕΝ, a verbo ὁμορεύω, contermino. T.

16. Βόγῃ] Is est, puto, quem Bocchum Latini dicunt. Xyland.

Ibid. ἐν τῇ Βόγῃ βασιλείᾳ] Non video quare putare debeamus, cum Xylandro, Bogum esse quem Latini Bocchum vocant. Nam

diversa esse hæc nomina, ex historiis, et Strabonis libro ultimo, p. 1185. Ed. Amst. apparet. Fit enim ibi Bogi ac Bocchi mentio. Casaub.

25. πεμπόμενον ἐαυτὸν ἐπὶ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυτολίαν] Quid est ἀναχθεῖσα ναυτολία? Navem ἀνάγεσθαι quid sit non ignoro, ναυτολία nescio, hic præfertim. Lego, ἀναδειχθεῖσαν ναυτολίαν, plana et perspicua sententia. Confirmat emendationem meam vetus interpres. Idem.

Ibid. ἐπὶ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυτολίαν] Nil muta: ἀνάγειν est inducere, impellere, suadere. Ad navigationem quam ipse persuaserat. V.

30. ἐκδέμενον γεωργικὰ ἐργαλεῖα] Et hic lege, ἐκδέμενον. Sic et liber foci Henrii Stephani. Casaub.

35. μέχρι τῆς περὶ τὸν Εὐδοξὸν ἱστορίας ἡκῶ] Legendum, μέχρι τῆς τῆς. Hastenus cognita mihi est (ait Posidonius) Eudoxi historia: quid autem eo factum sit postea, sciunt illi apud quos versatus est, Hispani ac Gaditani. Non est dubium mihi hanc veram esse lectionem. Nam vulgata mendosa est, et sententia quam interpretes ex ea eliciunt hoc loco non convenit. Idem.

εἰδέναι. Ἐκ πάντων δὴ τέτων φησὶ δεικνύσθαι, διότι
ἢ οἰκισμένη κύκλῳ περιρρέεται τῷ Ὠκεανῷ.

Οὐ γὰρ μιν δεσμός περιβάλλεται ὑπέρτατος,

Ἄλλ' ἐς ἀπειρεσίην κέχεται, τὸ μιν ἔτι μᾶλλον.

Θαυμαστὸς δὴ καὶ πάντα εἶναι, ὅπως τὸ μὲν τῷ μάγε 5
πέπλεον, ὃν Ἡρακλείδης εἶπεν, ἀμάρτυρον νομίσας,
καὶ αὐτῶν τῶν ὑπὸ Δαρείῳ πεμφθέντων ὧν Ἡρόδοτος
ἱστορεῖ. ^b τὸ δὲ Βεργαῖον ^c διάστημα τῆτο ἐν πίστεως
μέρει πείθεις, εἰδ' ὑπ' αὐτῷ πεπλασμένον, εἴτ' ἄλλων
πλάσαντων ^d πιστεύοντι γὰρ ἢ πιθανότης, πρῶτον μὲν 10
τῆς καὶ τὴν Ἰνδὸν περιπετείαν· ὃ δ' Ἀράβιος κόλπος
ποταμοῦ δίκην γενός ἐστι καὶ μακρὸς ὅτι μύλιες πε-
δίνας μέχρι τῆς γῆρατος, καὶ τέτε γενεῶν παντοίαςιν
ὄντος· ὅθεν εἰκός δ' οὐτ' ἐξω περὶ τὸν πλῆν ^e ἔχον-
τας εἰς τὸν κόλπον παρωσθῆναι τὰς Ἰνδοὺς καὶ πλάνην 15
(^f τὰ γὰρ γενεῶν ^h ἀπὸ τῆς γῆρατος δηλώσειν ἐμμελλεῖ τὴν
πλάνην) οὐτ' εἰς τὸν κόλπον ὀπίτηδες καταχθῆσιν,
ἐπὶ πλάνης ἦν ὁρώσας καὶ ἀνέμων ἀτάτων· λιμῶν τε
πῶς περιεῖδον ἅπαντας ⁱ ἀπολλυμένους σφᾶς πλὴν ἐνός;
Περικλινόμηνος τε πῶς ἰκενός ἦν μόνος, κατεψύχεν τὸ 20
πλοῖον καὶ μετὰ ὃν, ^k τὰ γε τηλικαῦτα πειλίσσει διαί-
ρειν δυνάμειον; Τίς δ' ἢ ὀξύμαχία τῆς διαλέκτου,
ἀφ' ἧς ἰκενός ἦν πείσσει τὸν βασιλέα, ὥς δυνάμενος
τῆς πλῆν κατηγήσασθαι; Τίς δ' ἢ ἀσύνετος τῷ Εὐερ-
γέτῃ τῶν τοιούτων κατηγμένων, ἥδη γνωρίζοντος ὑπὸ 25
πολλῶν ^m ταύτης τῆς θαλάττης; Ὁ δὲ δὴ ἀποδοφό-
ρος καὶ γεωρὸς τῶν Κυζικηνῶν πῶς ἀφείλεται τὴν πόλιν,
εἰς Ἰνδοὺς ἐπλεῖ; Πῶς ἢ ἐπιστεύθη τηλικαύτην χρεῖαν;
Πῶς δ' ἐπανίων ἀφαιρέσει πάντα παρὰ τὴν ἐλπίδα,
καὶ ἀπώθει, ἐπὶ μείζονα ὀπιστεύει παρὰ σκευὴν δώ- 30
ρων; Ἐπανίων δὲ, καὶ παρενεχθεὶς εἰς τὴν Αἰθιοπίαν,
πίνος χάριν ἢ τὰς διαλέκτους ἀπεγράφετο, ἢ τὸ ἀκ-
ρότερον ἐπυθάνετο τὴν ἀλιάδου πόλιν ἰσκέεσθαι; Τὸ
γὰρ μαθεῖν ὅτι ἀπὸ δύσεως ἦν πλεόντων ναύαριον,

^a ἐν Μοσc. ^b τὸ δὲ Βεργαῖον Med. 1. et τὸ δὲ βερσαῖον ex correct. τὸ δ' εὐεργαῖον Med. 2. ^c διάστημα punctis notatur in Par. 1. ut suspectum. ^d πιστεύοντι τὴν Par. 1. πλάσαντων· πιστεύοντι γὰρ ἢ πιθανότης· πρῶτον &c. Par. 2. Omnes sex quos vidi codices servant τὴν, non τις, sed recte Casaubonus. V. ^e οὐτ' deest Med. 2. ^f ἔχοντα Par. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^g τὰ γὰρ &c. usque ad τὴν πλάνην inclusive, deerant Med. 2. addita deinde in marg. ^h ὑπὸ Par. 3. Med. 1. Bre. Gron. ⁱ ἀπολλυ- μένες Esc. Mosc. ἀπολλομένους Med. 1. 2. sed Med. 2. habet ἀπολλομένους ex correct. ^k τὸ γε Par. 3. ^l ὀξύμαχία Esc. Mosc. ^m ταύτη θαλάττης Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

5. Θαυμαστὸς δὴ κατὰ πάντα εἶναι, ὅπως] Ita legitur in omnibus codicibus: et ita quoque interpretes. Mihi vero hæc lectio de mendo suspecta est: habeoque persuasum legendum esse, ὁ Ποσειδώνιος, non ὅπως. Errori ansam dedit compendiosa scribendi ratio librariorum, qui ὁ πῶς scripserunt, cum vellent intelligi ex his tribus literis prima, media, ultima, ὁ Ποσειδώνιος. At imperiti homines conjungere postea, et fecere ὅπως, quæ vox hoc loco tam male quadrat, quam bene convenit dictio quam reponimus. Qui versati sunt vel mediocriter in veteribus codicibus, sciunt satis quam frequens sit, in nominibus præsertim propriis, compendiosa hæc scribendi ratio. Unde postea sparsæ infinitæ mende per bonorum auctorum libros. Ac venit nunc mihi in memoriam locus Dionysii Halicarnassensis, ubi similis error est commissus: quem locum, etsi jam pridem in Notis, quas admodum adolescentes scripsimus ad Laërtium, emendavimus: tamen quia video id non esse ab eruditissimis hominibus, qui nuper eum auctorem ediderunt, observatum, etiam hic ὁδὸν πείρασμον castigabimus. Dionysius in Dinarcho, ἀλλὰ Δῆμος ὁ Μάγνης, ὃς ἔδοξε γενέσθαι πολυτίμων, ἐν τῇ περὶ τῶν ὁμωνύμων πραγμάτων. Noli quaerere quis sit iste Demus, qui scripserat περὶ ὁμωνύμων. Demetrium enim Magnetem intelligit, qui scripserat librum hoc indice, Περί ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων. Auctores Plutarchus, Athenæus, Laërtius, qui toties eum scriptorem laudant. Verum quum a properante librario scriptum esset Δημος, vel Δημοσιος, pro Δημήτριος, (quo modo πηρ scri-

nos. Ex his ergo omnibus demonstrari ait, Oceanum terrarum orbi circuli in morem esse circumfutum:

Non etenim terræ vincolo circumdatur ille:

Fusus in immensum at, ne quicquam polluat ipsum, est.

Enimvero mirum se in his omnibus præbet, qui cum Magi circumnavigationem ab Heraclide expositam testimonio destitui censeat, itemque eorum qui a Dario missi fuerant, ab Herodoto narratam, fidem adhibet huic Bergæo commento: sive ipse confinxit, sive ab alio confictum hoc pro vero probavit. Primum temerarium fuit de Indo quæ narrantur credere. Etenim Arabicus sinus fluvii instar angustus est, et in longum porrectus ad x. millia circiter stadiorum usque ad fauces, ipsas quoque admodum arctas. Itaque cum probabile non est foris cursum tenentes Indos in sinum per errorem fuisse intrusos, (quippe faucium angustiae eos erroris monuissent), tum dedita opera in sinum advectis, erroris jam aut instabilium ventorum nulla restabat præscriptio. Ad hæc, qui factum est ut uno dempto reliqui omnes fame perire se videntes negligenter? Unusque superstes qui poterat solus navim dirigere, quam necesse est parvam non fuisse, tantis maribus trajiciendis aptam? Quæ fuit illa linguæ discendæ celeritas, propter quam tantum ei esset auctoritatis, uti regi persuaderet se idoneum esse navigationis ducem? Unde Euergetæ ista hujusmodi ductorum penuria, mari isto multis jam noto? Jam ille cum sacrificiis missus ad spectaculum a Cyzicenis, quomodo urbe relicta ad Indos navigabat? Qua ratione tantum ei fuit creditum negotium? Quomodo autem reverso domum, et præter spem omnibus spoliato, ignominiaque affecto, major adhuc donorum apparatus fuit commissus? Tum reversus, et in Æthiopiam advectus, cujus rei causa vel sermonem in literas re-

bitur pro πατὴρ, et μηρ pro μήτηρ, et ἄνος pro ἄνθρωπος, aliaque id genus), factum ea re ut antiquus auctor nomen suum apud Dionysium amitteret: quam injuriam homini libero fieri legibus Romanis non permittitur. Casaub.

Ibid.] Casauboni lectio optima. F.

8. τὸ δὲ Βεργαῖον διάστημα τῆτο] Vel pueri videant vocem διάστημα hic nullo modo convenire. Lego autem διήγημα. Vocat Βεργαῖον διήγημα narrationem Eudoxi, quasi diceret fabulam esse meram. Nam ut libro priore diximus, tanta fuit mentiendi in Antiphane Bergæo consuetudo, ut locum proverbio fecerit. Casaub.

Ibid.] Casauboni emendationem non improbo. F.

10. πιστεύοντι γὰρ ἢ πιθανότης] Et hæc sunt corrupta. Totus vero locus ita legendus, εἰδ' ὑπ' αὐτῷ πεπλασμένον, εἴτ' ἄλλων πλάσαντων πιστεύοντι. Τίς γὰρ ἢ πιθανότης; πρῶτον μὲν, &c. hoc est, sive ab ipso Ποσειδωνίῳ conficta fuerit hæc narratio, sive credita tantum, cum esset ab aliis conficta. Nam in hac narratione quid est quod sit probabile? Porro non fuisse hæc de Eudoxo conficta a Ποσειδωνίῳ, apparet ex his Plinii lib. 11. cap. 67. Præterea, Nepos Cornelius auctor est, in fragm. c. 7. Eudoxum quen- dam, sua ætate, cum Lathyrum regem fugeret, Arabico sinu egressum, Gades usque pervectum. Casaub.

26. ταύτης τῆς θαλάττης] Liber soceri Henrici Stephani, ex quatuor veteribus codicibus, τῆς ταύτης θαλάττης, quæ lectio et elegantior est, et verior. Idem.

tulit, vel percunctatus est unde summitas proræ allata esset? Nulli enim rei indicio erat futurum, compertum habere navim fuisse ab occidente navigantium: quando ipse quoque in reditu erat ab occasu navigaturus. Porro Alexandriam cum venisset, et peculatum esse multa constaret, qui non dedit pœnas? Sed et obambulavit monstrato proræ summo naucleros interrogans? Quod qui agnovit, nonne mirabilis? Nonne mirabilior qui credit? Deinde hac spe domum reversus, migrationem instituit extra columnas Herculis? Atqui non licebat sine mandato Alexandria avehi, præfertim ei qui regis bona clepsisset. Neque clam poterat avehi, portu et reliquis exitibus tanta obsessis custodia, quantam adhuc adhiberi nos cognovimus multo tempore Alexandriæ degentes: quanquam nunc Romanis urbem tenentibus multum est de regionum præsidiorum severitate remissum. Cæterum postquam Gades pervenit, et navibus conditis regio more navigavit, navigio dissoluto quomodo in deserta terra tertium fabricatus est lembum? Qui factum est, ut instaurata navigatione, cum invenisset occiduos Æthiopes orientalium lingua utentes, non cogitaret de reliqua navigatione absolvenda, homo tanta ad peregrinandum levitate præditus, cum sperare posset, paulum adhuc incogniti restare? Cur, his omisissis, ad navigationem Bocchi ope faciendam animum adjecit? Quomodo deprehendit occulto sibi infidias parari? Quid amplius habiturus erat Bocchus homine sublati, quem alia ratione ablegare licebat? Cognitis infidiis, quomodo in tuta perfugit loca? Nam horum unumquodque non fane fieri omnino nequit, sed difficile est, raroque bona quadam fortuna contingit: ille autem in continentibus constitutus periculis, faustis semper est usus successibus. Quomodo autem non veritus est, Boccho evitato, rursus Africam prætervehi cum apparatu etiam ad insulam incolendam sufficiente? Hæc igitur non multum absunt a Pythæ, Euemeris, et Antiphanis

ἔθενός ἔμελλεν ὑπάρξαι σημεῖον· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀπὸ δυσσεως πλεῖν κατὰ τὴν ἐπάνοδον· ἔλθων οὖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, φεραθεὶς ὡς νεοσφισμένος πολλὰ, πῶς οὐκ ἐκολλήσθη; Ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς ναυκλήρας διαπυρηνόμενος, δεικνὺς ἅμα τὸ ἀκρόπρωρον; Ὁ γὰρ γινώσκων, ἐχὶ θαυμαστός; Ὁ γὰρ πιστεύσας ἐχὶ θαυμασιώτερος; Καὶ κατ' ἐλπίδα τοιαύτην ἐπανιών εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ μετοικισμὸν ἐκείθεν ποιησάμενος εἰς τὰ ἔξω σπηλαίων; Ἀλλ' ἐδ' ἔξον ἦν ἀνευ πειράγματος ἔξ' Ἀλεξάνδρειας ἀνάγειν καὶ ταῦτα νεοσφισμένῳ βασιλεὺς χρήματα· ὅθεν γε λαθεῖν ἐκπλεύσαντα ἐνεδέχετο τοσαύτη φεραὴ κεκλεισμένῃ τῇ λιμένει, καὶ τῶν ἄλλων ἔξοδον, ὅσων καὶ νῦν ἐπὶ διαμένεσιν ἐγνωμὴν ἡμεῖς ὀπιδημουῦντες τῇ Ἀλεξάνδρειᾳ πολλὸν χρόνον· καίτοι τὰ νῦν πολλὰ ἀνεῖται Ῥωμαίων ἐχθρίαν· αἱ βασιλικαὶ γὰρ φεραὶ πολὺ ἦσαν πικρότεραι· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπῆρεν εἰς τὰ Γάδειρα, καὶ ναυπηγησάμενος ἐπλεὶ βασιλικῶς, καὶ διαλυθέντος αὐτῷ τῶν πλοίων, πῶς μὴ ἐναυπηγήσατο τρίτον λέμβον ἐν τῇ ἐρήμῳ; Πῶς δὲ πλέων πάλιν, καὶ εὐρὺν τῆς ἑσπερίνης Αἰθιοπίας, τοῖς ἑσπερίοις ὁμογλώτῃς, οὐκ ὠρέχθη διανύσαι τὴν ἑσπερίαν πλοῦν, οὕτω χαυῖος ὢν πρὸς τὸ φιλέκδημον, μικρὸν ἔχων ἐλπίσας λοιπὸν τὸ ἀγνώστον; Ἀλλ' ἀφείς ταῦτα, τί διὰ Βόγην ἰαυιλίας ἐπεθύμησε; Πῶς δ' ἐγὼ τὴν λάθρα κατ' αὐτῆς σιωπῆς ἐπιβελύ; Τί δὲ τῆς τῆς τῆς Βόγης πλεονέκτημα, ὃ τῆς ἀνδράπε ἀφανισμὸς, ὃ ἔξον ἄλλως ἀποπέμψασθαι; Γυνὲς γὰρ τὴν ἐπιβελὴν, πῶς ἐφθῆ φυγὼν εἰς ἀσφαλῆς τόπους; Ἐκαστον γὰρ τῶν τοιούτων ἐκ ἀδυνάτου μὲν, ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ ἀσπίνως γινόμενον μετὰ τύχης πινός· τῷ δ' εὐτυχεῖν αἰεὶ συνέβαινεν εἰς κινδύνους κατισταμένῳ συνεχεῖς· πῶς δ' οὐκ ἔδεισεν ἀποδράς τὴν Βόγην, πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν Λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένῃ συνοικῆσαι ἡσίων; Οὐ πολλὸν οὖν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθῆος καὶ Εὐμέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων· ἀλλ'

^a ὑπάρξαι Par. 3. Bre. ^b ἐλθὼν δ' ἐν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^c ἔξ' Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^d οἰκίαν Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^e ἔξ' Par. 1. 2. ^f ἔξ' deest Par. 3. ^g νεοσφισμένον Par. 3. ^h καὶ deest Med. 1. deerat Med. 2. additum postea. ⁱ ὅθεν Med. 2. ^k ἑσπερίης Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc. ^l ναυπηγίας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m τῇ Βόγῃ ex correct. Med. 2. ⁿ ὃ τ' ἀνδράπε ἀφανισμὸν Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^o ἔξον Med. 1. et ex correct. ἔξον. ^p γινόμενον Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^q συνοικῆσαι Par. 1. 2. 3. Esc. Mosc.

21. τῆς ἑσπερίνης Αἰθιοπίας] Eiusdem codex, ex quatuor manuscriptis, τῆς ἑσπερίνης, ut alibi passim. Casaub.

24. τῆς διὰ Βόγην ναυπηγίας] Liber Henrici Stephani, ex quatuor manuscriptis, τῆς διὰ Βόγην ναυπηγίας. Idem.

34. συνοικῆσαι ἡσίων] Scribo συνοικῆσαι. Nam cum longe differant οἰκῆσαι et οἰκίσαι, tamen vix dixerit aliquis, quoties etiam in veteribus libris οἰκῆσαι scriptum pro οἰκίσαι reperiatur. Idem.

35. Οὐ πολλὸν ἐν ἀπολείπεται ταῦτα τῶν Πυθῆος καὶ Εὐμέρου καὶ Ἀντιφάνους ψευσμάτων] Hæc noster objecit Posidonio, et non Heraclidi Pontico, ut Bochartus refert. (Canaan l. i. c. 36.). Perlecta vero relatione, Strabo, ut suus est mos, nimium videtur incredulus, et si ob hanc causam pluris æstimemus ejus scripta, cavendum est tamen, ne falsa fugiendo veritatem ipsam rejiciamus. Neceffe est ergo respondere omnibus in ordine. Ad hoc multum auxilii nobis tulit tractatus Gallice scriptus ab Ameilhon de commercio Ægyptiorum in regno Ptolemæorum, quanquam plurima, utpote argumento suo aliena, intacta reliquit. Primo, nil miror navigium Indicum in Mare Rubrum esse appulsus, non obstantibus angustis faucibus. Nautas enim puta fame debilitatos, ac forsan erroris conscios, sed actos ventis ad libitum maris jactatos esse. At qui poterat unus esse solus superstes? Cur non, cum id sæpissime accidit? Qui poterat unus regere navem? Non rexit, nam femianimem in nave invenerunt lit-

toris custodes. Nec eum linguam Græcam didicisse brevi affirmat Posidonius, nec bene; quantum autem sufficeret ad explicandum ad Indos transitum. Sed India fuit antea Ægyptiis nota. Fateor; sed non totius Indiæ tractus, nec forsan iter tutissimum. Strabo dubitat an Eudoxus sit persona vera, sed Cornelius Nepos, ut a Mela citatur, lib. 3. cap. 9, narrat Eudoxum quendam, avorum suorum temporibus, cum Lathyrum regem Alexandriæ fugeret, Arabico sinu egressum, Gades usque pervectum. Anne talem Scriptorem errare censebimus de rebus in Hispania transactis, provincia Romanis tunc temporis notissima, præsertim cum sua narratio quoad tempus Posidonio conveniat, et aliis Historicis? Physcon enim Ptolemæus regnum Ægypti Cleopatraz uxori reliquit, et Lathyrus filius major matrem regno ejecit. Nec veritati incongruum est Eudoxum, negotio Cyzicenorū peractō, ad Indiam navigasse. Vir fuit certe acri ingenio præditus, propositi tenax, et ad instar Columbi Genuensis, et plurimorum nostratium, tanquam natura comparatus ad externas regiones visendas, et res difficiles molientes. Non mirum est Ptolemæum tali viro hanc expeditionem credidisse. In Ægypto enim durante regno Macedonico, externi pene soli commercia exercebant. Sed reversus domum, et bonis spoliatus a rege, iterum idem suscepit. Sed neque hoc factum improbat. Euergete enim, scilicet Physcone, extincto, meliora

ἐκείνοις μὲ συνῶμι, τὰτ' αὐτὸ ὁπιτηδεύουσιν, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς· τῷ δ' ὀποδεικτικῶ, καὶ φιλοσόφῳ, οὐδὲν ἄρα πρὸς καὶ περὶ ὠρωτείων ἀγωνιζομένων, τίς αὖν συνῶν; Ταῦτα μὲ οὖν οὐκ εἶ. Τὸ δ' ἔξαίρετα τὴν γῆν ποτε, καὶ ἰζήματα λαμβάνειν, καὶ μεταβο-
 5 λὰς τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν, καὶ τῶν ἄλλων τ' ἐποιέτων, ὅσα διηριθμησάμεθα καὶ ἡμεῖς, ὁρῶντες κεῖται παρ' αὐτῶν· ὥς δ', καὶ τὸ τῷ Πλάτῳ εἰρησιστῇ, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ πρὸς τῆς νήσου τῇ Ἀτλαντίδος· περὶ ἧς ἐκεῖνος ἱστοῖται Σόλωνα φησὶ
 10 ὁ πεπευσμένον παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων· ὡς ὑπάρ-
 χουσα ποτὲ ἀφανισθεῖν, τὸ μέγεθος ἐκ ἐλάττων ἡπεί-
 ρας· καὶ τῷτο ὁ βέλπον οἶεται λέγειν ἢ διότι ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν, ὡς ὁ ποιητὴς τὸ τῶν Ἀχαιῶν τεύχος. Εἰκάζει δὲ καὶ τῷ Κίμβρων καὶ τῷ τῶν συγγενῶν
 15 ἔξανασιν ἐκ τῶν οἰκείας γενέσθαι καὶ θαλάττης ἔφο-
 δον, οὐκ ἀδρόαν συμβᾶσαν. Ὑπονοεῖ δὲ τὸ οἰκε-
 μένης μήκος ἐπὶ τῷ μνησάδων τῶν ὑπάρχον, ἡμῖν εἶναι τῷ ὅλῳ κύκλῳ καὶ ὅν ἐληπία· ὥστε φησὶν ἀπὸ
 20 τῆς δυνάμεως ἡ Εὐρώπῃ πλέων ἐν τοσαύταις ἡ μυριάσιν
 ἔλθοι αὖν εἰς Ἰνδὸς. Ἐπιχειρήσας δὲ ἀπαῖσθαι τὰς
 οὕτω τὰς ἡπείρους διορίσαντας, ἀλλὰ μὴ παραλλή-
 λους πρὸς τῷ ἰσημερινῷ, δι' ὧν ἐμελλον ἔξαλλάξεις
 δεικνύσθαι ζῶν τε καὶ φυτῶν καὶ ἀέρων, τῶν μὲν τῇ
 κατεφυγμένην σιναπτόντων, τῶν δὲ τῇ διακεκαυμένη·
 25 ὥστε οἰονεῖ ζῶντας εἶναι τὰς ἡπείρους· ἀνασκευάζει πάλιν, καὶ ἐναλύσει δίκην γίνεται, ἐπαινῶν πάλιν τῷ
 οὐσαν διαίρεσιν, θετικῶς ποιούμενος τῷ ζήτησιν πρὸς
 οὐδὲν χρησίμως. Αἱ γὰρ τοιαῦται διατάξεις οὐκ ἐκ
 πρηνείας ἢ γίνονται, κατὰ περὶ αὐτῶν αἱ κατὰ τὰ ἔθνη
 30 ἀφ' ὧν, οὐδὲ ἀφ' ὧν, ἀλλὰ καὶ ὁπίπῳσιν καὶ

mendaciis. Verum hi quidem digni sunt venia, quibus idem fuit quod praestigiatoribus propo-
 situm: demonstratori autem, philosopho, ac non ni-
 hil etiam de palma certanti quis ignoscat? Hæc
 itaque male. Recte autem apud eum exposita sunt,
 5 terram aliquando attolli, aliquando subsidere, mu-
 tarique terræ motibus: et alia id genus etiam a no-
 bis enumerata: quibus etiam Platonis sententiam
 commodè apponit, fieri posse, ut non sit figmen-
 tum id quod de Atlantide insula fertur: de qua is
 ait tradidisse Solonem, qui ita ab Ægyptiis didicisset
 sacerdotibus, deletam eam esse, cum fuerit ali-
 quando continente tota non minor insula. Existi-
 matque hoc rectius dici, quam id, deletam fuisse ab
 eo ipso qui eam commentus fuerit: sicut apud
 Homerum accidit muro Achæorum. Conjectura
 15 etiam colligit Cimbrorum et gentilium migratio-
 nem e patria, factam esse ob maris incurfionem,
 non confertim eam factam. Suspiciatur etiam ha-
 bitatæ terræ longitudinem lxx. circiter millibus
 stadiorum constare, dimidiumque esse totius in-
 quo fumitur circuli: itaque (inquit) ab occasu
 versus ortum navigans tantum spatium, ad Indos
 perveniret. Aggressus deinde eos reprehendere,
 qui continentis partes hoc modo distinxerunt, non
 lineis quibusdam respectu æquatoris parallelis, qui-
 bus ductis diversitates animalium, plantarum, et
 25 æris demonstrari potuissent, quatenus alia ad frigi-
 dam, alia ad torridam pertinent plagam, partibus
 continentis zonarum instar descriptis: rursus mu-
 tata sententia reprehensionem improbat, et quæ-
 tionem in utramque partem facit disputabilem,
 nulla sane cum utilitate. Hujusmodi enim dispo-
 sitiones non a providentia sunt institutæ, ut neque
 gentium differentia et linguæ, sed casu quodam,

^a δὲ τοι Med. 2.

^b καὶ πρῶτων Efc.

^c παραπλησίον Par. 2. 3. Efc. Mosc.

^d πεπευσμένον Med. 2.

^e οἶεται βέλτιον εἶναι

λέγειν Med. 1. 2.

^f τὴν deest Par. 3. Med. 1. Mosc.

^g οἶκας Par. 3. Bre. Med. 1. male. V.

^h εὐρος ex correct. Med. 2.

ⁱ Ad hanc vocem Par. 1. habet in marg. ἡμερῶν, alia manu.

^k ἐν ἀναλύσει Par. 1. 2.

^l ἐν ἀλύσει Med. 1. 2. Mosc. sed Med. 2.

postea corrigitur, ἐν ἀναλύσει.

^m Par. 1. habet δίκης supra. δίκην

deerat Med. 2. additum postea.

ⁿ τὴν διαίρεσιν Par. 3. et ex

correct. Med. 1.

^o γίνονται Med. 1. 2.

^p κατὰ ἔθνη Efc. Mosc.

meliora a Cleopatra speravit. Post reditum, vocabularium linguæ
 Æthiopicae scripsit; quo nihil posset utilius esse iis, qui cursus
 eosdem in sequentibus annis essent tentaturi. Proram autem
 navis naufragæ una secum Alexandriam advexit, et recte;
 mercatores enim uniuscujusque gentis ibi fuerunt, unde poterat
 signum navis discere. Nec eventus fefellit. Gaditani repente
 signum agnoverunt: in hisce sæculis, cum plurimæ naves ma-
 ria transeant, non difficile est persæpe signa proræ dignoscere.
 Qui autem peculationis reus se potuisset Alexandria fuga subdu-
 cere? Sed forsitan accusatio non instanter efficitur: et insidiis eo-
 rum detectis se periculo imminenti subtraheret. Quomodo au-
 tem potuit, ait Strabo, novam fabricare navem? Non inaudi-
 tum est navi jam fracta quenquam ex novo fabricare; sed Eu-
 doxi navis non penitus dissoluta, ideoque facilius novam ex
 materia formare posset; sed non satis compactam ad iter insti-
 tutum absolvendum: quare verisimillimum est Gades esse re-
 versum. Cætera, Strabone fatente, istiusmodi sunt quæ fieri
 possunt, nec necesse est hanc Posidonii narrationem prolixius
 defendere. F.

6. καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων] Liber foci Henrici Stephani,
 ex duobus scriptis, τῶν παραπλησίον. Casaub.

13. ἢ διότι ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν, ὡς ὁ ποιητὴς τὸ τῶν Ἀχαιῶν
 τεύχος] Respiciebat Posidonius, cum hæc scriberet, Aristotelis
 locum de muro Achivorum, quem refert Homerus. Nam cum
 multi e veteribus ejus muri rudera ac vestigia quærent, Ari-
 stoteles merum esse poetæ commentum existimabat. Strabo lib.
 XIII. p. 893. Ed. Amst. νεωστὶ γὰρ γενομένη φησὶ τὸ τεύχος· ἢ ἐδ'
 ἐγένετο· ὁ δὲ πλάσας ποιητὴς ἠφάνισεν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν. Idem.

15. Εἰκάζει δὲ] Quisnam? Nimirum Posidonius. Nam de
 eo tantum hic sermo: neque aliter hæc queunt accipi. Atqui
 Posidonius adeo hæc non dixit quæ ei hic a Strabone tribuun-
 tur, ut e contrario auctores hujus sententiæ graviter reprehen-
 deret: quod cum ab ipso Strabone ex libris Posidonii pluribus

fit relatum libro septimo, miror admodum quid nunc Straboni
 in mentem venerit, ut Posidonio tribueret quod ita ab eo ex-
 ploditur. Non enim verisimile est variasse a seipso hac in
 parte Posidonium in suis scriptis: potius crediderim Strabonis
 hic esse ἀμάχημα μνημονικόν, Posidonio imprudenter tribuentis
 quod Ephori potius fuit. Posidonius autem quid super hoc cen-
 suerit, ex his verbis, l. vii. p. 450. Ed. Amst. ubi de Cimbris,
 apparebit: Ταῦτα δὲ (nimirum quæ hic Strabo ait) δικαίως ἐπιτι-
 μὰ τοῖς συγγραφεῦσι Ποσειδώνιος, καὶ ἡ κατὰ εἰκάζει, ὅτι ληστὴ οὗτος
 καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι, καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαίωτιν ποιεῖσαντο στρα-
 τεῖαν, qui locus tam huic contrarius est quam aqua igni. Idem.
 Ibid. καὶ τὴν τῶν συγγενῶν ἔξανασιν] Putabam legendum esse
 τῶν ταύγενων. Movebar enim simillimo loco libri septimi, p. 451.
 Ed. Amst. ubi Toygeni dicuntur se Cimbris adjunxisse: idque
 etiam alibi repetit. Nunc nihil censo mutandum: nam et
 libri veteres omnes ita habent: et præterea, quamvis Cimbris
 se Toygeni adjunxerint, tamen longius a mari habitabant quam
 ut dici possit ullam maris πλημύραν eorum regionem inundasse,
 eosque ad quærendas novas sedes impulisse. Idem.

27. καὶ ἐναλύσει δίκην γίνεται] Torsit me vehementer hic lo-
 cus: nec dum tamen veram ejus lectionem potui excogitare.
 Nam ne in libro quidem foci amplius quicquam notatum est
 quam legi in quatuor scriptis, καὶ ἐν ἀναλύσει δίκην γίνεται. Dum
 aliquid certius occurrat lego, καὶ ἐν ἀναλύσει δίκης γίνεται, hoc
 sensu, occupari Posidonium in eo ut culpa absolvat eos, quos
 modo reprehenderat ob male partitam τὴν οἰκασμένην. Sumptum
 e foro: ubi notum est quid sit ἀφ᾽ ἑστῆς vel διὰ λυσις τῆς δίκης. Idem.

28. θετικῶς ποιούμενος τὴν ζήτησιν] Non enim omnis ζήτησις est
 θετική: sed ea tantum quæ tam affirmative quam negative trac-
 tanda proponitur. Idem.

Ibid. πρὸς οὐδὲν χρησίμως] Malim, πρὸς οὐδὲν χρήσιμον. Sed et
 χρησίμως ferri potest. Idem.

et fortuna: ut et artes, facultates, studiaque plerumque, ab uno si fiat initium, invalescunt in quocunque terræ situ: quanquam est in situ terræ etiam aliquid. Itaque usitata apud alios alia sunt homines naturæ ductu, alia hominum instituto et usu. Non enim natura fit, quod Athenienses studiosi sunt literarum, Lacedæmonii non item, ac ne Thebani quidem illis viciniore: sed magis more. Ita neque Babylonios natura philosophos facit, aut Ægyptios, sed exercitatio et consuetudo. Quin et equorum, boum, aliorumque animalium præstantia, non locis tantum, sed et ad suefactioni debetur. Hæc iste confundit. Porro laudans talem continentis regionum distinctionem, qualis nunc est, exemplo utitur, Indos Æthiopibus, qui sunt in Africa, præstare, qui ob aeris siccitatem acutiores sint, minusque fallantur: ideo Homerum quoque cum de universis locutus esset Æthiopibus, sic divisisse:

--- hi qua Sol cadit, & qua nascitur illi:

ac fervire instituto suo, dum alterius habitatae terræ mentionem facit, quam ignoravit Homerus: aitque ita potius fuisse scribendum:

--- hi qua Sol abit: ---

utpote declinante eo a meridiano. Primum quidem Æthiopes Ægypto contermini, ipsi quoque bifariam dividuntur, cum in Asia partim eorum sit, partim in Africa, nihilque a se invicem differant. Deinde Homerus non ideo dividit Æthiopas, aut quod tales corporibus Indos aliquos nosset: quos ei plane ignotos fuisse probabile est: cum secundum Eudoxeam fabulam ne Euergetes quidem Indiam, navigationemque ad eam cognitam habuerit: sed respexit Homerus potius ad supra dictam a nobis divisionem. Atque ibi etiam de Cratetis lectione pronunciavimus, nihil ad rem interesse utro modo legatur. Posidonius interesse aliquid sentit: potius tamen sic corrigendum,

--- hi qua Sol abit. ---

Quid autem interest inter occidere et abire? Nam

συντυχίαν· καὶ τέχνας τε καὶ δυνάμεις καὶ ἐπιτη-
δεύσεις ἀρξάντων πινῶν κρατῆσιν αἱ πλείους ἐν ὁποιο-
ῦν κλίματι· ἔτι δὲ π καὶ ^a περὶ τὰ κλίματα· ὥστε
τὰ μὲν φύσει ἐστὶν ἐπιχώρια πρὶ, τὰ δὲ γέσσει, καὶ ἀσ-
κήσει. Οὐ γὰρ φύσει Ἀθηναῖοι μὲν φιλόλογοι, Λα-
κεδαιμόνιοι δ' οὐ· καὶ οἱ ἐπὶ ἐγλυτέρῳ, Θηβαῖοι· ἀλλὰ
μᾶλλον ἔδει· οὕτως ἔδδ Βαβυλώνιοι φύσει φιλόσοφοι
καὶ Αἰγύπτιοι· ^b ἀλλὰ καὶ ἀσκεῖται καὶ ἔδει· καὶ ἵππων
δὲ καὶ βοῶν ἀρεταῖς, καὶ ἄλλων ζώων, καὶ τόποι μόνον,
10 ἀλλὰ καὶ ἀσκήσεις ποιεῖσιν· ὅ δὲ συγχέει ταῦτα.
Ἐπανῶν δὲ τ' τοιαύτῃ διαίρεσιν τῶν ἡπείρων, οἷα νῦν
ἐστὶ, παραδείγματι χρῆται, τῷ τὰς Ἰνδῶν τ' Αἰθίο-
πων ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ Λιβύῃ· ^c ἐρευνητέρας γὰρ
εἶναι καὶ ἡπτόν ^d ἐψεύδαται τῇ ξηρασίᾳ τὰ περὶ ἑλκοντος·
15 διὸ καὶ Ὅμηρον πάντας λέγοντα Αἰθίοπας δίχα διελῆναι,
* ^e οἱ μὲν ^f δυσσομένους ὑπερίονος, ^g οἱ δ' ἀνύοντος·
..... ^h καὶ εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκισμένην ⁱ ἣν ἐκ
εἶδεν Ὅμηρος, διαλέγειν ὑποθέσει· καὶ ἔδει, φησὶ, με-
ταξὺ αὐτῶν οὕτως· ^m ἢ μὲν ἀπερχομένους ὑπερίονος, οἷον
20 ἀπὸ τῆ μεσημβρινῆ περιελίνοντος. Πρῶτον μὲν οὖν οἱ
πρὸς Αἰγύπτῳ Αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ δίχα διαιροῦνται· οἱ
μὲν γὰρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἰσὶν, οἱ δ' ἐν τῇ Λιβύῃ, ὥσθ' ἐν
ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ
25 διαίρει τὰς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τὰς Ἰνδῶν ⁿ ἡδεῖ τινὰς
τοιότους τοῖς σώμασιν· ὥσθ' ἀρχὴν εἰδέναι τοὺς
Ἰνδῶν εἶκος Ὅμηρον· ^o ὅπως ἔδδ ὁ γὰρ Εὐεργέτης
καὶ τ' ^p Εὐδόξειον μῦθον ἡδεῖ τὰ καὶ τ' Ἰνδικὴν, ἔδδ
τὸν πλεον ^q ἐπ' αὐτῇ· ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τ' λεχ-
θεῖσαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν· ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ
30 τῆς γραφῆς τ' Κρατητεῖς διηγήσαμεν, ὅτι ὥσθ' ἐν δια-
φέρει, οὕτως ἢ ἐκείνως γράφειν· ὁ δὲ τῆτο μὲν ^r δια-
φέρειν φησὶ· κρείττον δ' οὕτως εἶναι μεταδίδειν, ^s οἱ
μὲν ἀπερχομένου· πῶς οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο τοῦ, οἱ
μὲν δυσσομένους; Πᾶν γὰρ τὸ τμήμα τὸ ἀπὸ τοῦ

* Odyss. α'. 24.

^a παρὰ Par. 1. 2. 3. Eton. Esc. Mosc. ^b ἀλλ' ἀσκήσει Par. 3. Med. 1. 2. ^c ἔδδ Par. 3. et ex correct. Med. 1. 2. ^d ὅ...
punctis notatur in Par. 1. quasi τῶν. ^e εὐεργέτης Par. 1. 2. 3. Med. 2. Mosc. recte. V. εὐεργέτης τε Med. 1. et ex correct. εὐεργέτης.
εὐεργέτης Gron. εὐεργέτης Bre. Esc. ^f ἐψεύδαται Par. 1. 2. 3. Med. 1. ἐψεύδαται Bre. Gron. Esc. Mosc. ^g ἢ μὲν ex correct. Med. 2.
^h δυσσομένους Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ ἢ δ' ex correct. Med. 2. ^k Nulla lacuna in Mosc. Med. 1. 2. ^l ἣν οὖν οἶδεν Par. 1. 2.
Med. 1. 2. Gron. ἣν οὖν οἶδεν Bre. ^m οἱ μὲν Par. 1. 3. Eton. ⁿ ἣδδ Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^o ὅπως γὰρ ἔδδ ὁ
Med. 1. 2. ὅπως γὰρ ἔδδ Eū..... sed ὁ in ὥδ' emendatur ab alio ita ut fiat ὥδ'. ^p Εὐδόξειον Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. sed Med. 2. pos-
tea corrigitur. ^q ἐπ' αὐτῇ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^r ἀφ' ἑαυτοῦ Par. 3. Bre. ^s ἢ μὲν, et mox ἢ μὲν δυσ... Par. 3.

2. ἐν ὁποιοῦν] Οὐ ὁποιοῦν legi, cum esset εὐποιοῦν. Mox, περὶ τὰ κλίματα, sic et Aldus. Xyland.

13. ἐρευνητέρας] Aliter legit interpretes, ἐρῶμενετέρας, et περὶ-
δαι, robustiores, et costos: ἐρευνητέρας alibi non legi, neque nimis est (puto) vox elegans: et sane de corpore paulo post accipitur. Alioqui ubi aer est calidior, ibi esse ingenia sagaciora et imposturis minus exposita, vulgo creditur, et de rei hujus causis etiam disputant docti. Itaque amplius. Post de Britannia, ἐμβα-
τόν ἢ: lego, ἐμβαδὸν σὺν. Idem.

Ibid. ἐρευνητέρας γὰρ εἶναι] Liber foci, ex duobus scriptis, εὐεργέτης. In eodem ex unico scripto legitur ἐψεύδαται pro ἐψεύδαται. Casaub.

17. Καὶ εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκισμένην] Interpretes ita hunc locum tractavere ut Oedipo opus sit, si quis velit sententiam elicere: neque enim animadverterunt, quod debuere tamen, locum esse mutilum. Nos vero hoc etiam amplius, quomodo vera lectio restituatur debeat. Legendum enim, Κρατῆτα δὲ τὸν εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκισμένην. Id ita esse evincit Strabo, qui libro superiore eundem poetæ locum tractans, Cratetis explanationem protulit, quæ τὴν ἑτέραν οἰκισμένην, ut hic loquitur, εἰσάγει. Vide locum, pag. 45. Nam et Strabo ipse lectorum mox rejicit in illum locum, καὶ δὲ, inquit, καὶ περὶ τ' γραφῆς τῆς Κρατη-
τεῖς διηγήσαμεν. Idem.

18. διαλέγειν ὑποθέσει] Διαλέγειν ὑποθέσει eleganter dicit de eo, qui ut mordicus retineat quod initio ὑπέθετο, omnia, quamvis βιαζόμενος, suo proposito accommodat. Exempli gratia: volebat Crates, idque ὑπέθετο, quæcunque ait Homerus μαθηματικῶς esse accipienda. Itaque ut hanc ὑπόθεσιν tueretur, etiam quæ de Æthiopum divisione a poeta dicuntur μαθηματικώτερον explicabat: quod quia videbatur difficilius, locum Homeri corrigebat, ut copiose refert Strabo libro superiore. Atque hoc est διαλέγειν ὑποθέσει. Vis aliud exemplum? Posidonius existimabat artes etiam mechanicas a philosophis et sapientibus esse inventas. Itaque Anacharsin figuli rotam invenisse cum vulgo credebatur: verum quia apud Homerum, qui fuit Anacharside antiquior, inveniebatur figuli rota, malebat, inquit Seneca, (Epist. 90.) *videri versus falsos esse quam fabulam*. Id vero est διαλέγειν ὑποθέσει. Aristoteles dicere solet δῆλον ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι, ut in Ethicis Nic. 1. c. 4. et in Topicis passim: et De cælo lib. 3. c. 7. Aliud est, sed huic affine apud eundem, διαλέγειν τῇ ἀδενείᾳ, quod de iis usurpat, qui cum non possunt qui temere aliquam opinionem amplectuntur levibus rationibus inducti, quas fatius erat omnibus modis eniti solvere, quam manus et errorem errori accommodare. Elegancia sunt verba Aristotelis, lib. περὶ ἀτόμων γραμμῶν, quæ ascribam. Idem.

3. καὶ

μεσημβρινῆ ὁπὶ δύσιν, δύσις καλεῖται, καθάπερ καὶ τὸ
τῆ ὀρίζοντος ἡμικύκλιον· ὅπερ καὶ Ἄρατος ἐπισημαί-
νεται,

— ἡχί περ ἄκρα

Μίσγονται δύσις τε καὶ ἀνατολή· ἀλλήλοισιν.

Ἐἰ δ' ὅπῃ τῆς Κρατιτεῖς γραφῆς βέλπον· οὐπω,
φήσειέ τις καὶ ὅπῃ τῆς Ἀρισταρχεῖς δέιν. Τόσαυτα καὶ
ὡς Ποσειδώνιον· πολλὰ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα
τυγχάνει τῆς προσκοῦσης διαίτης ὅσα γεωγραφικά·
ὅσα δὲ φυσικώτερα, ὅπως κεπέον ἐν ἄλλοις, ἢ ὅδ' ἐ-
φρονπέον· πολὺ γὰρ ἐστὶ τὸ αἰπολογικὸν παρὰ αὐτῷ,
καὶ τὸ Ἀριστοτελίζον, ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ
τὴν ἐπίκρισιν τῶν αἰτίων.

Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, τὰς μὲν
ἀρχαίας ἔαν φησί, τὰς δ' ἐκείνας ἐλέγχοντας ἐξε-
τάζειν Δικαίάρχον τε καὶ Ἐρατοσθένη τὸν τελευταῖον
παραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ Πυ-
θέαν, ὑφ' ἧς παρακρεσθῆναι πολλὰς· ὅλιον ἰσχυροῦ
Βρετανικὴν ἑμβάτην ἢ ἐπελθεῖν φάσκοντος, τὴν δὲ
ὡσεὶ μέτρον πλείονων τετάρων μυριάδων σποδόντος·
νήσου· περὶ τοῦ ὅσοντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θέλης καὶ
τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὐτε γῆ καὶ αὐτὸν ὑπῆρ-
χεν ἐπὶ, οὐτε θάλαττα, οὐτ' αἶρ, ἀλλὰ σύγκριμα π
ἐκ τῶν πλεύμονι θαλαττῶν εἰκόσ, ἐν ᾧ φησὶ τ
γλῶ καὶ τὴν θάλατταν· αἰωρεῖσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα,
καὶ τῶτον ὡς ἂν δεσμὸν εἶναι τῶν ὅλων, μή ποτε
πορευτὸν, μήτε πλωτὸν ὑπάρχοντα· τὸ μὲν οὖν τῷ
πλεύμονι εἰκόσ αὐτὸς ἐωρακέναι, τ' ἄλλα δὲ λέγειν
ἐξ ἀκοῆς· ταῦτα μὲν τὰ τῆς Πυθέας καὶ διότι ἐπανελ-
θὼν ἐνθένδε, πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωκεανίτην τὴν Εὐ-
ρώπης, ἀπὸ Γαδείρων ἕως Ταναΐδος. Φησὶ δ' οὖν ὁ
Πολύβιος ἄπιστον καὶ αὐτὸ τῷ πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ,
καὶ πένητι, τόσαυτα ἀγαθὰ πλωτὰ, καὶ πο-
ρευτὰ γένοιτο; Τὸν δ' Ἐρατοσθένη διαπορήσαντα εἰ
χρὴ πιστεύειν τέτοις, ὅμως περὶ τῆς Βρετανικῆς
πεπιστευκέναι καὶ τῶν κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν
πολὺν δὲ φησὶ βέλπον τῷ Μεσσηνίῳ πιστεύειν ἢ τέτρω·
ὁ μὲντοι γε εἰς μίαν χώραν τὴν Παγχαίαν λέγει
πλεύσαι· ὁ δὲ καὶ μέχρι τῆς κόσμης περὶ τῶν κα-

tota quidem portio, quæ a meridie versus occasum
est, occasus dicitur, sicut et horizontis semicircu-
lus: quod et Aratus indicat:

Qua pater Oceanus rutili reparator Eoi

Occasus ortusque solo moderante coeret,

Et gemina alternæ miscet divortia metæ.

Quod si quis rectius hoc habere in Cratetis scrip-
tura dicat, etiam in Aristarchea eandem is dicet
requiri mutationem. Atque hæc adversus Posido-
nium. Multa enim singulatim omnibus pertrac-
tandis sub censuram revocavimus, quæ quidem ad
Geographiam pertinerent: quæ autem ad naturæ
contemplationem pertinent, ea alibi sunt excutien-
da, aut potius nihil curanda. Multas enim habet
is de causis disputationes, in multis Aristotelem
imitatur, quæ nostri declinant ob causarum obscu-
ritatem.

Jam Polybius Europæ regiones describens, ve-
teres se ait missos facere, in eos autem inquirere
velle, abs quibus illi sunt reprehensi, ut Dicæar-
chum et Eratosthenem, qui ultimus geographiam
tractarit, et Pytheam, qui multis imposuerit. Hunc
enim perhibere, totam quidem aream Britanniae se
non peragrassæ, ambitum autem insulæ majorem
esse xl. millibus: tum de Thule et istis locis ita
narrare, neque terram ibi porro esse, neque mare,
neque aërem, sed quippiam ex his concretum, pul-
monis marini simile, in quo terra et mare sublimia
pendeant, atque universa; hocque esse quasi vin-
culum universi, neque pedibus accessum, neque
navibus: ac formam pulmonis se ipsum vidisse,
cætera auditu percepta referre. Hæc Pytheam di-
cere: idque addere, inde reversum, quidquid Euro-
pæ regionum est ad Oceanum peragrassæ, a Ga-
dibus ad Tanain usque. Polybius autem id quoque
incredibile ait esse, privatum hominem, eumque
pauperem, tantum spatii mari terraque obivisse.
Eratosthenem autem dubitantem hisne esset fides
adhibenda, tamen quæ de Britannia, Gadibus et
Hispania dicuntur, credidisse. Multo autem (in-
quit Polybius) præstabat Messenio credere, quam
Pythææ. Ille enim tantum unam in regionem Pan-
chæam se navigasse ait: hic septentrionalem Euro-
pam universam usque ad fines mundi perlustrasse

^a ἄκρα Par. 3. ^b ἀνατολή Med. 1. 2. ^c ἀλλήλοισιν Par. 3. Esc. ^d αἱ Esc. ^e οὕτω βέλτιον φησὶ τις Par. 1. 3. Med. 1. 2.
Bre. Esc. Mosc. ^f τυγχάνειν Bre. ^g ἢ Med. 2. ^h τῆς deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. bene. V. ⁱ μὲν τὴν Βρετ.... Par. 1. 2.
Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^k ἢ deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ἢ ἐπ... Gron. Versio legit μὴ. V. ^l ἢ τετάρων Par. 3. Med.
1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^m κατ' αὐτὴν Par. 3. Mosc. κατ' αὐτὴν Med. 1. 2. ⁿ πνεύμονι ex correct. Med. 2. ^o αἰωρεῖσθαι Par. 2.
Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^p μήτε Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^q τὰ τοσαῦτα Par. 3. Med. 1. Esc. Mosc. ^r δὴ Mosc. ^s Με-
σσηνίῳ Par. 1. ^t πεπιστευκέναι Gron. καταπεπλευκέναι Med. 1. et ex correct. καταπεπλευκέναι. — Med. 2. habet etiam καταπεπλευκέναι
ex correct.

2. καὶ Ἄρατος ἐπισημαίνεται] Notabis quomodo difficilem
Arati locum acceperit Posidonius: de quo alias pluribus. Sic
autem Aratus de capite Draconis loquens, v. 61.

Κεῖνη πε κεφαλὴ τῇ νήχεται, ἡχί περ ἄκρα

Μίσγονται δύσις τε καὶ ἀνατολή ἀλλήλοισιν.

Hoc caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus ubi atque obitus partem admiscuntur in unam. Casaub.

14. Πολύβιος δὲ] Post Posidonium inquit in Polybium. Idem.

18. ὅλην μὲντοι Βρετανικὴν ἑμβάτην ἢ ἐπελθεῖν φάσκοντος] Resti-
tuenda est, credo, vox una, quæ intercidit; ut plenum sen-
tentiae membrum sit, ΟΣΟΝ ἑμβάτην ἢ, quantum pervium esset. T.
19. ἑμβάτην ἢ ἐπελθεῖν] Gronovius legit, ἢ ἐπελθεῖν, quam
lectionem Xylander tenet. F.

24. πλεύμονι θαλαττῶν εἰκόσ] Omnium consensu Thule Py-
thææ est insula hodie dicta Iceland, quam vaporibus igneis re-
fertam omnes norunt. Si autem Pythæas fragorem montis

Heclæ audierit; fumumque apice expirantem, fontesque creber-
rimos aquæ ebullientis viderit; ille stupefactus insolito visu pul-
monem esse maris sentiret. De cæteris Pythææ objectis (scil.
quod ad Tanaim navigavit, et quod privatus homo talis pela-
gii cursus sumptus ferre non poterat) sat erit dictu, primo, quod
Tanais Pythææ est quidam fluvius qui mare Balticum influit;
et secundo loco, quod Massiliensium optimates, intenti commer-
cio, Pytheam ad scrutandas exteris regiones publico sumptu
mitterent. Idem.

Ibid. πλεύμονι] De hoc pisce vide Plinium, et Theophras-
tum: sed nemo melius mentem Strabonis aperuit quam Pisida
in κοσμεργία, (ver. 1538. Ed. Morell. 4to), ubi quis sit hic pis-
cis verbis elegantibus tradit. V.

38. Παγχαίαν λέγει πλεύσαι] Panchæa regio est ficta, secun-
dum Apollodorum, cui consentire videtur Strabo, lib. 7. F.

2. Εἰμῇ]

dicat: quod ne Mercurio quidem dicenti crederes. Interim Eratosthenem, qui Euemerum Bergæum appellet, Pythæ credere, atque hoc ne Dicæarcho quidem credente. Id quidem ridiculum est, quod Dicæarchum profert, quasi vero conveniat eum veluti normam sequi, quem ipse Polybius tot reprehensionibus incescit. Dictum est, quam fuerit Eratosthenes ignarus occiduarum et septentrionalium Europæ partium. Verum huic quidem et Dicæarcho danda est venia, qui loca ista non inspexerunt. Polybio autem et Posidonio quis ignoscat? Atqui is est Polybius, qui, quæ de horum locorum distantis et aliis multis pronunciat, omnino ab opinione profecta ait: cum ne in his quidem, in quibus illos reprehendit, vitio careat. Cum enim Dicæarchus a Peloponneso ad columnas stadia numeret x. millia, his plura usque ad intimum Adriatici sinus recessum, a columnis ad fretum ter mille, ut fiant de cætero a freto usque ad columnas stadiorum septem millia: Polybius ait, de tribus millibus se non disputare, verene an falso ponantur: sed septem millia neque maritimæ oræ mensuræ, neque per medium pelagus ductæ lineæ respondere. Nam oram maritimam esse apprime similem angulo obtuso, freto et columnis insistenti, cuius vertex sit Narbo: ita ut constituatur triangulus, cuius basis sit recta linea per altum ducta mare, latera, quæ dictum includunt angulum: quorum quod a freto est Narbonem usque, stadia habet xi. millia ac ducenta, et amplius: alterum paulo minus est octo stadiorum millibus. Ac longissimum quidem ab Europa ad Africam intervallum secundum mare Tyrrhenum in confesso haberi non amplius ter mille stadiis, minus fieri autem in Sardoo mari. Verum esto (inquit) etiam hoc tantundem, et adjiciantur duo alia millia, profunditas sinus apud Narbonem, tanquam perpendicularis a vertice ad basin obtusi anguli trianguli. Constat ergo (inquit) ex dimensione, quod totam maritimam oram a freto usque ad columnas proxime excedit rectam per pelagus ductam, stadiis quingentis; qui-

τω πλεονέει τι^α ὁροσάρκτιον^β Εὐρώπην πᾶσαν, ἢ ὅδ' ἔτι Ἐρμῇ πιστεύσει τις λέγοντι. Ερατοσθένη δὲ τὸν μὲν Εὐήμερον Βεργαῖον καλεῖν, Πυθῆα δὲ πιστεύειν καὶ ταῦτα δὲ, μήτε Δικαιάρχῳ πιστεύσαντος.^δ Τὸ μὲν οὖν, μήτε Δικαιάρχῳ πιστεύσαντος, γελοῖον· ὥστε ἐκείνῳ χρῆσθαι καὶ οὐκ ὁροσάρκτιον, καὶ δ' ἔτι τοσούτους ἐλέγχους αὐτὸς ἀποφέρειται. Ερατοσθένης δὲ εἴρηται ἢ ὅτι τὰ εἰσέτεια καὶ τὰ ἀρκετὰ τῆς Εὐρώπης ἀγνοία. Ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατηδούσι τὰς τόπους ἐκείνας. Πολύβιος δ' καὶ Ποσειδωνίῳ τίς ἀν' συγγνώμης; Ἀλλὰ μὲν Πολύβιος γὰρ ἐστὶν ὁ ὅλος δογματικὸς καλῶν σποράσις, ὃς ποιεῖται ὅτι πᾶν ἐν τέτοις τοῖς τόποις ἀφαιρημάτων, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, ἀλλ' ὅτι ἐν οἷς ἐκείνους ἐλέγχει, καὶ γὰρ ἐν. Τὰ γὰρ Δικαιάρχῳ μυθεῖται μὴ εἰπόντος τὰς ὅτι τῆς ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου γαλίας, πλείους δὲ τέτων τὰς ὅτι τῆς Ἀσρίας μέχρι τῆς μυχῆς. Τὰ δ' ὅτι τῆς ἀπὸ τῆς μέχρι τῆς πορθμῆς, τριχλίας σποδόντος, ὡς γινέσθαι τὸ λοιπὸν ἐπακχιλίους τὸ ἀπὸ πορθμῆς μέχρι τῆς γαλίας. τὰς μὲν τριχλίας εἶναι φησὶν, εἴτε εὐλαμβάνονται, εἴτε μὴ· τὰς δ' ἐπακχιλίους ἐδετέρως, ὅτι τὴν παραλίαν ἐμμετρεῖται, οὔτε τὴν διὰ μέσῃ τῆς πελάγους. Τὴν μὲν γὰρ παραλίαν εἰκέναι μάλιστα ἀμβλεία γωνία βέβαια ὅτι τὴν τῆς πορθμοῦ καὶ τῶν γαλίων, κορυφὴν δ' ἔχουσαν Ναρβῶνα· ὥστε συνίστασθαι τριγώνον βάσιν ἔχον τὴν ἀπὸ τῆς πελάγους εὐθείαν, πλευρὰς δὲ τὰς πλὴν γωνίαν ποιεῖσας πλὴν λεχθεῖσαν. ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς πορθμῆς μέχρι Ναρβῶνος, μυθεῖται ἐπὶ καὶ πλείονων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις· ἡ δὲ λοιπὴ μικρὰ λοιπὸν ἐλαττόνων ἢ ὀκτακχιλίων. καὶ τὸ πλείον μὲν ἀφαιρημάτων ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τῇ Λιβύῃ ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος γαλίων καὶ πλείονων ἢ τριχλίων· κατὰ τὸ Σαρδάνιον δὲ λαμβάνειν σιναγῶν· ἀλλ' ἔγω, φησὶ, καὶ ἐκεῖνο τριχλίων· περὶ ἡλφθαι δ' ἐπὶ τέτοις διχλίων γαλίων, τὸ τῆς κόλπε βάθος· τὸ κατὰ Ναρβῶνα, ὡς ἀν' ἡμετέρος ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὅτι πλὴν βάσιν τῆς ἀμβλυγωνίας· δῆλον οὖν φησὶν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλία ἢ ἀπὸ τῆς πορθμοῦ ὅτι τῆς γαλίας ἐλπίτα ὑπερέχει τὴν διὰ τῆς πελάγους

^a Suspicor legendum, πρὸς ἄρκτον. F. ^b τῆς Εὐρώπης Par. 3. Esc. Mosc. ^c ἐδ' ἀν' τῇ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^d Τὸ μὲν ἐν &c, ad usque πιστεύσαντος inclusive, defunt Par. 1. 2. Med. 2. ^e καὶ οὐκ ὁροσάρκτιον Med. 1. ^f τὰς δ' ἐπὶ ex correct. Med. 2. ^g τὸ δεῖξ Med. 2. ^h ἔτε ex correct. Med. 1. ⁱ ἐμμετρεῖται Par. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ἐμμετρεῖται Med. 2. ^k τοιαύτην γωνίαν Med. 2. ^l μικρὰ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. sed punctis notatur in marg. Par. 1. ^m καὶ μὴ Par. 3. Med. 1. 2. Gron. ⁿ δ' ἐν τέτοις Par. 1. recte. V. ἐπὶ δεῖξ Eton. ^o τὴν κατὰ Par. 3. Med. 1. 2. ^p παιδικῆς punctis notatur in Par. 1. supra. Mosc. habet παιδικῆς, sed recenti manu. Forte παρακτικῆς, nam p. 144. l. 8. habet ἡ περὶ &c, quod sensum confirmat. V. ^q ἡ δεῖξ Par. 1.

2. Ἐρμῇ] Mercurio, scilicet Trismegisto. F.

4. καὶ ταῦτα δὲ, μήτε Δικαιάρχῳ πιστεύσαντος] Videtur his verbis Polybius significare voluisse, Eratosthenem virum alioqui doctissimum, et Dicæarcho longe meliorem, hac tamen in parte Dicæarcho esse inferiorem, quod Pythæ fidem habuerit. Recte sane Polybius: neque video quid hic reprehendi queat. Strabo vero noīter (dicam enim quod sentio) nimis hic argutatur. Casaub.

11. Ἀλλὰ μὴν Πολύβιος γὰρ ἐστὶν ὁ ὅλος δογματικὸς καλῶν ἀποφάσεις] Casaubono vox ὅλος suspecta est; et merito. Pro ὅλος δογματικὸς scribendum est, opinor, ΛΑΟΔΟΓΜΑΤΙΚΑΣ, ex opinione vulgi. Phrasi hac, utcumque insolenti, usum fuisse Polybium, et quidem cum de Eratosthene loqueretur, patet ex alio

loco Strabonis, l. vii. p. 488. Ed. Amst. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ Ἐρατοσθένους ἐν τῇ παρακτικῇ ἐστὶ ΛΑΟΔΟΓΜΑΤΙΚΩΣ, καθάπερ Πολύβιος φησὶ. Ubi malim, ΛΑΟΔΟΓΜΑΤΙΚΑ. T.

12. ὁ ὅλος δογματικὸς] Vox ὅλος est mihi suspecta. Vetus interpres legit, ἔλως. Casaub.

18. μέχρι τῆς πορθμῆς] Intellige fretum Siculum, non Gaditanum. Idem.

20. φησὶν] Scilicet Polybius. F.

27. τὰς τῆς τριγωνίας ποιεῖσας] Melius liber Stephani, ex codicibus antiquis, γωνίαν. Casaub.

38. ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως] Fortasse, ἐκ τῆς δὲ τῆς μετρήσεως. Nam quid est παιδικὴ μέτρησις? Idem.

εὐθείας, πεντακοσίοις σταδίοις. ^α περιήντων δὲ τ' ἀπὸ
 τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τ' ὁρθὸν τριχίλιον, οἱ σύμ-
 παντες ἔσονται σταδίοι, ^β αὐτοὶ ἐπ' εὐθείας, πλείους ἢ
 διπλάσιοι ὧν Δικαίάρχος εἶπε· πλείους δὲ τούτων
 τὰς ὅτι τὸν μυχὸν τὸν Ἀδριατικὸν δεήσει φησὶ πῆναι 5
 καὶ ἑκείνου. Ἀλλ' ὦ φίλε Πολύβιε φαίη τις ἂν, ὥσ-
 περ τέτε τῶ φεύσματος ἐναργῆ παρίησι τὸν ἔλεγ-
 χον ἢ πείρα ἐξ αὐτῶν ὧν εἰρήκας αὐτὸς, εἰς μὲν Λευ-
 καδά οὐκ Πελοποννήσῃ ἐπιακοσίους· ἐντεύθεν δὲ τὰς
 ἴσους εἰς ^γ Κέρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεύθεν εἰς τὰ Κε- 10
 ραυνία τὰς ἴσους, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν Ἰαπυγίαν.
 Στὸ δὲ τῶν Κεραυνίων τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν σταδίων
 ἐξακχιλίῳν ἑκατὸν πεντήκοντα· οὕτως καὶ κείνα φύσ-
 ματὰ ἐστὶν ἀμφοτέρω, καὶ ὁ Δικαίάρχος εἶπε, τὸ
 Στὸ πορθμῆ ἐπὶ σήλας εἶναι σταδίων ἐπιακχιλίῳν, καὶ 15
 ὁ σὺ δοκεῖς Σποδεῖζαι. Ὁμολογεῖται γὰρ οἱ πλείστοι λέ-
 γοντες τὸ διὰ πελάγους μυρίων εἶναι καὶ διχίλιον· συμ-
 φωνεῖ δὲ τέτο καὶ τῇ Σποράσει τῇ περὶ τῆς μήκους
 τῆς οἰκισμένης· μάλιστα γὰρ εἶναι ^δ φασὶ μυριάδων ἐπὶ
 τέτε δὲ τὸ ἑσπερίον τμήμα τὸ Στὸ τῆς Ἰστικῆς κόλπας 20
 μέχρι τῶν ἄκρων τῆς Ἰβηρίας, ἅπερ δυσμικρότερα
 ἐστὶ, μικρὸν ^ε Σπολείπει τῶν Τεσμουρίων· σιωπήσας
 δ' οὕτως· Στὸ μὲν τῆς Ἰστικῆς κόλπας μέχρι τῆς Ῥο-
 δίας, πεντακχιλίους· ἐνθεν δ' ἐπὶ Σαλμώνιον τὴν Κρή-
 τιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑσπέριον ἄκρον, χίλιους· αὐτῆς δὲ τῆς 25
 Κρήτης μήκος πλείους ἢ διχίλιους ὅτι Κεῖν μέτωπον·
 ἐντεύθεν δ' ἐπὶ Πάχυνον τῆς Σικελίας τετρακχιλίους
 καὶ πεντακοσίους, καὶ Στὸ Παχύνον ^ς ἐπὶ πορθμὸν πλείους
 ἢ χίλιους· εἴτα τὸ διάγραμμα τὸ ἐπὶ σήλας Στὸ πορθμῆ
 μυρίους τριχίλιους· Στὸ σήλων δὲ ὅτι τὰ τελευταῖα 30
 τῶν ἱερῶν ἀκρωτηρίων τῆς Ἰβηρίας περὶ τριχίλιους· καὶ ἡ
 καθετος δὲ ^ε ἡ καλῶς εἰληπται· εἴπερ ἡ μὲν Ναρβῶν
 ὅτι τῶν αὐτῶν παραλλήλων ^η ἴσχυται σχεδὸν πὶ τῷ διὰ
 Μαυραλίας, αὐτὴ δὲ ^ι τῷ Διὰ Βυζαντίου, κατὰ περ
 καὶ Ἰππάρχος πείθεται· ἡ δὲ διὰ τῶν πελάγους ἐπὶ 35
 τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῷ Διὰ ^κ πορθμῆ καὶ τῇ Ῥοδίᾳ· ἀπὸ τῆς
 τῇ Ῥοδίας εἰς Βυζάντιον, ὥς ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημ-
 ῆριν καίμενων ἀμφοῖν, περὶ πεντακχιλίους, ὥς εἰρή-
 κασι, σταδίους· τοσούτοι γὰρ ἂν εἴεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης
 καθετος. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον διάγραμμα τῶν πελάγους 40
 τούτων τὸ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ τῇ Λιβύῃ πεντακχι-

bus si addantur tria millia, quæ sunt a Peloponneso
 ad fretum, erunt in universum stadia rectæ unius
 plura quam duplum eorum quæ Dicæarchus affig-
 navit: et secundum eundem plura his oportebit
 ponere ea, quæ sunt ad intimum sinus Adriatici.
 Verum, mi Polybi, (dixerit aliquis) quemadmodum
 hoc mendacium evidenter refellit experientia, his
 ipsis quæ tute tradidisti, a Peloponneso ad Leuca-
 dem esse stadia septingenta, inde totidem ad Cor-
 cyram, totidemque rursus hinc ad montes Cerau-
 nios, et in dextra ad Iapygiam, a Cerauniis autem
 oram Illyrici vi. millia centum ac quinquaginta:
 ita utrumque falsum est, et quod Dicæarchus a freto
 ad columnas ponit spatium vii. millium stadiorum,
 et quod tu videris tibi demonstrare. Plurimi enim
 in hoc consentiunt, per pelagus esse xii. millium:
 atque hoc etiam cum eo concordat, quod de terræ
 habitatae longitudine pronunciatum est. Aiunt
 enim eam potissimum esse stadiorum lxx. millium:
 atque hujus occidua portio, quæ est ab Issico sinu
 versus Hispaniæ extrema maxime occidua, paulo
 minus est xxx. millibus. Sic autem colligunt: a
 sinu Issico usque ad Rhodiam, v. millia: inde usque
 ad Salmonium Cretæ orientale promontorium mil-
 le: ipsius Cretæ longitudo major duobus millibus
 usque ad Criu metopon: inde ad Pachynum Siciliæ
 iv. millia quingenta: a Pachyno ad fretum mille
 et amplius: a freto usque ad columnas intercape-
 dinem xiii. millia: a columnis ad extrema Sacri
 promontorii Hispaniæ ad tria millia. Sed et per-
 pendicularis non recte sumpta est, siquidem Narbo
 fere in eodem jacet parallelo, in quo Massilia, at-
 que hæc in eodem cum Byzantio, ut etiam Hip-
 parchus credidit: præterea autem linea per pela-
 gus in eodem est cum eo, qui per fretum transit et
 Rhodiam, et a Rhodia ad Byzantium, cum sub eo-
 dem meridiano collocantur, stadia sunt, ut tradi-
 derunt, circiter v. millia: totidem enim debent
 tribui perpendiculari dictæ stadia. Quoniam autem
 etiam maximum trajectum hujus pelagi ab Eu-
 ropa ad Africam v. millia circiter stadiorum dicunt

^α αὐτοὶ οἱ Par. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^β Κέρκυραν Par. 2. 3. ^γ πλείστον Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. recte. V. ^δ φησὶ
 Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ^ε ἀπολείπει Par. 3. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^ς δ' ἐπὶ Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^ζ ὅτι ἄλλως
 Par. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^η σχεδὸν τι ἴσχυται Par. 3. Med. 1. 2. ^ι τῇ διὰ B... Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^κ τῇ
 πορθμῆ Med. 2. ^λ ἡ Par. 3. Bre.

8. ἐξ αὐτῶν ὧν εἰρήκας αὐτὸς] Locus depravatus ac mutilus:
 nec quicquam opis afferunt scripti. Casaub.

28. ἀπὸ Παχύνου ἐπὶ πορθμῶν] Quis sit hic πορθμὸς? Non fre-
 tum Messeniæ, nam Pachynum est eo occidentalius, et in-
 spicienti tabulam patebit, quod regredi necesse erit, si a Pachy-
 no ad fretum Messeniæ transeas, cum Strabo ab ortu Solis
 rationem stadiorum computet. F.

29. εἴτα τὸ διάγραμμα τὸ ἐπὶ σήλας ἀπὸ πορθμῆ μυρίους τριχίλιους] In
 Strabone longitudo maris Mediterranei stad. 26500 reddit, ab
 Issico sinu ad Columnas, scilicet m. p. 3312½. Polybius con-
 tra non plusquam m. p. 2448½ computat. Agrippa, ut a Pli-
 nio citatur, l. 6. c. 33. dat eidem distantia 3440 m. p. Pos-
 tea vero adjicit Plinius, in quo haud scio an sit error numeri; et
 si demas m. p. 1000. tum Polybius fere cum Agrippa congruit.
 Vera longitudo Mediterranei maris Gr. 41. m. 28. efficit, cui
 Polybii computatio vix disconvenit. Si enim divides 2448½

per 59. 4. (quod gradum longitudinis æquat, ad latitudinem
 36.) summa totius Gr. 41. m. 4. reddit. Blairii Hist. Geogr.
 12mo. 1784. p. 120—128. F.

31. περὶ τριχίλιους] Germanicæ editiones ἐπὶ habent pro περὶ.
 Eum errorem passim in iis editionibus reperies: libro quidem
 primo plusquam vigesies. Manavit hic error ex non intellectis
 notis Aldini codicis pro περὶ, et pro ἐπὶ. Casaub.

Ibid.] Summa totius stad. 29500 efficit. F.

Ibid. καὶ ἡ καθετος δὲ οὐ καλῶς εἰληπται] Imo ἡ καλῶς: et ita
 legendum cum interpretibus. Casaub.

32. ἡ καλῶς] Perspicuum hoc, et interpres recte. Nam cor-
 rector mendam ὅτι ἄλλως secutus, voluit videri diligens. Paulo
 post, Γαλατικῆς κόλπας legebatur, ubi Ἀδριατικῆς secutus superiora
 reposui. Non tamen non observavi infra etiam aliquoties Γαλα-
 τικῆς legi. Xyland.

ab intimo sinus Adriatici recessu: videtur mihi hoc falso dictum, aut Africam valde versus septentrionem inclinare ea parte, et ad parallelum columnarum se adjungere. Id quoque non bene dicitur, istam perpendicularem prope Sardiniam definere: non enim vicinior, sed multo occidentalior est iste trajectus quam sit Sardinia, quippe qui fere totum una cum Sardoo mari Ligusticum mare occupet. Longitudines etiam orae maritimæ auctæ sunt, quanquam non adeo. Secundum hæc Polybius Eratosthenis dicta corrigit, quædam recte, quædam illo deterius dicens. Cum enim is ab Ithaca Corcyram usque ccc. stadia metiatur, amplius nongentis iste ponit: et cum ab Epidamno Thessalonicam stadia numeret nongenta, corrector plura duobus millibus perhibet: recte hæc. Sed cum idem a Massilia ad columnas ponat vir. millia, a Pyrene vi. millia, Polybius falsius ait a Massilia amplius esse ix. millibus, a Pyrena paulo pauciora octo millibus. Qui enim hodie ista tractant, inter eos convenit, si quis itinerum inæqualitates demat, totius Hispaniæ longitudinem a Pyrena usque ad occidentum latus non excedere octo stadiorum millia. Ipse autem Tago fluvio a fontibus usque ad ostia tantundem assignat: non scilicet obliquitatum habita ratione, quod geographicum non est, sed rectam lineam intelligens: atqui fontes Tagi a Pyrena amplius mille stadiis absunt. Rursus hoc quoque vere pronunciat, Eratosthenem esse rerum Hispanicarum ignarum, qui usque ad Gades in ora Hispaniam a Gallis incolis dicens (siquidem Galli occidentia Europæ usque ad Gades incolunt) horum oblitus, in Hispaniæ describendo circuitu nullam facit Gallorum mentionem. Idem longitudinem Europæ minorem conjunctim et Africæ et Asiæ

χιλίων περ σαδίων λέγουσιν ἀπὸ τῆ μυχῆ τῆ Ἀδριατικῆ κόλπης, δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι τῆτο, ἢ πολὺ τῇ Λιβύῃ χεῖρ τῆτο τὸ μέρος προσενεῖν ἐπὶ τῇ ἄρκτον, ἢ συνάπτειν τῷ διὰ τῶν ἡμετέρων παραλλήλων. Καὶ τῆτο οὐκ εὖ λέγεται, τὸ, πλησίον τῇ Σαρδῶνος τῇ λεχθεῖσαν κάθετον τελευτᾶν· τὸ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον εἶναι τὸ διάστημα τῆτο τῆς Σαρδῶνος, ὅλον σχεδὸν π. ἀπολαμβάνον ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ τῇ Σαρδονίῳ τὸ Λιγυστικὸν πέλαγος· καὶ τῆς ὠκεῖας δὲ τὰ μήκη ἀπεπλέοντα. πλὴν ἐκ ἐπὶ τοσούτον γὰρ. Ἐξῆς δὲ τὰ τῆς Ἐρατοσθένους ἐπανορθῶν, τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκείνος. Ἐξ Ἰθακῆς μὲν γὰρ εἰς Κέρκυραν τετρακοσίαις εἰπόντος, πλείους φησὶν εἶναι τῇ ἐννακοσίῳ. ἐξ Ἐπιδάμνου δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἐννακοσίαις ἀποδόντος, πλείους τῇ διχιλίῳ φησὶ· ταῦτα μὲν εὖ. Ἀπὸ δὲ Μασσαλίας ὅτι στήλας λέγοντος ἐπταχιλίαις, ἀπὸ δὲ Πυρήνης ἑξαχιλίαις, αὐτὸς λέγει χεῖρον πλείους ἢ ἐνναχιλίαις τὰς ἀπὸ Μασσαλίας, ἀπὸ δὲ Πυρήνης μικρόν ἐλάττω ἢ ὀκταχιλίαις· ἐγὼ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκείνος εἴρηκεν. Οἱ γὰρ νῦν ὁμολογεῖσιν, εἴ τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνωμαλίας ὑποτέμνοιτο, μὴ μείζω τῶν ὀκταχιλίων σαδίων εἶναι τὸ μήκος πλὴν σύμπασαι Ἰσθμίαν, ἀπὸ Πυρήνης ἕως τῆς ἑσπερίας πλευρῆς. Ὁ δ' αὐτὸν τὸν Τάγον ποταμὸν, ὀκταχιλίων σαδίων πείσσει τὸ μήκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν· οὐ δὴ πρὸς τὸ σὺν τοῖς σκολιόμασιν, (οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τῆτο), ἀλλ' ἐπὶ εὐθείας λέγων· καίτοι γὰρ ἀπὸ Πυρήνης αἱ τῆς Τάγου πηγῆς πλεονεχέουσιν ἢ χιλίας σάδεις. Πάλιν δὲ τῆτο μὲν ὁρθῶς ἀποφαίνεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ Ἰσθμικά ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ διότι περὶ αὐτῆς ἑσθ' ὅπως τὰ μαχρόμην ἀποφαίνεται· ὅς γὰρ μέχρι Γαδείρων ὑπὸ Γαλατῶν περιεκείσθαι φήσας ἐξῶθεν αὐτῆς· εἰ γὰρ τὰ πρὸς δύσιν τῇ Εὐρώπῃς μέχρι Γαδείρων ἔχουσιν ἐκείνοι· τῆταν οὖν ἐκλατόμηνος κατὰ τὴν τῇ Ἰσθμίας περίοδον, τῇ Γαλατῶν ἑδάμου μέμνηται· τὸ μήκος τῇ

^a Γαλατικῆ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^b γενῶν ex correct. Med. 2. ^c Σαρδῶνος Esc. Mosc. ^d Σαρδονίῳ Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^e ἀπεπλέοντα Par. 3. ^f Κέρκυραν Par. 3. Bre. ^g ἑξαχιλίων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h σαδίων deest Esc. Mosc. ⁱ Πυρήνης Par. 3. ^k ὁρθῶν Par. 3. ^l ὅτι Par. 3. ^m Par. 1. habet τὰ ἐξῶθεν in marg. eadem manu. ⁿ ἢ γὰρ Par. 1. et εἰ γὰρ alia manu supra. ^o εὖ deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. Mosc. τέτων οὐκ Med. 2. sed postea expungitur οὐκ.

1. ἀπὸ τῆ μυχῆ τῆ Ἀδριατικῆς κόλπης] Erraverunt hoc loco operæ nostræ, Xylandro editionem secutæ. Nam quum Aldi codex, itemque prior editio Germanica, necnon manu exarati codices omnes habeant Γαλατικῆ, non Ἀδριατικῆ, Xylandro tamen ita placuit hunc locum non emendare, sed depravare: quod profecto factum nimis confidenter. Nos vero ita religiosi hac in parte fuimus, ut ne certissimas quidem emendationes in contextum recipere ausi simus, ubi videbatur lectio, quam interpreter secutus esset, posse ulla ratione tolerari. Legendum igitur, ἀπὸ τῆ μυχῆ τῆ Γαλατικῆς κόλπης: quam lectionem, præter omnium codicum consensum, confirmant similes loci hoc ipso libro. Paulo post, οἱ τε πλείοντες τὸ μέγιστον διάστημα ἀπὸ τῆ Κελτικῆς ἐπὶ τὴν Λιβύην εἶναι τὸ ἀπὸ τῆ Γαλατικῆς κόλπης σαδίων πενταχιλίων. Iterum mox in descriptione maris Mediterranei, πλάτος δὲ τὸ μέγιστον ὅσον πενταχιλίων σαδίων τὸ ἀπὸ τῆ Γαλατικῆς κόλπης μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Ναβῶνος ἐπὶ τὴν κατ' ἀντικρὺ Λιβύην. Xylandrum fefellit, quod paulo ante videret fieri sinus Adriatici mentionem: verum id nihil ad rem. Neque hoc refertur ut reprehendatur: sed utitur hoc argumento adversus Polybii superiorem disputationem. Casaub.

13. εἰπόντος] Scilicet Ἐρατοσθένης. F.

14. φησὶν] Scilicet Polybius. Idem.

22. μὴ μείζω τῶν ὀκταχιλίων σαδίων εἶναι τὸ μήκος τὴν σύμπασαι Ἰσθμίας] Tam facile nobis fuit jampridem hunc locum emen-

dare ex aliis ejusdem auctoris locis, quam facile fuit interpretibus labi atque errare cum vulgatis codicibus. Legendum enim esse ἑξαχιλίων, non ὀκταχιλίων, non dubitabis, si vel initium libri tertii consulueris. Atque ita legi in tribus codicibus antiquis, testatur Henrici Stephani liber. Casaub.

Ibid.] Vere legamus, tabulis novissimis freti, ἑξαχιλίων. In linea recta certe stad. 5500 excedit. Huic conveniunt MSS. optimi. F.

25. ὀκταχιλίων σαδίων πείσσει τὸ μήκος] Insignis fane hic Polybii error, siquidem ὀκταχιλίων scripsit: neque aliter tamen libri manu exarati. Casaub.

Ibid. ὀκταχιλίων] Tagi cursus certe stadia 4000 excedit, non autem, ut opinor, 5000 æquat. F.

33. φήσας ἐξῶθεν αὐτῆς] Locus est depravatus. Legebam, αὐτὴν. Sed malo, ut in quibusdam scriptis, τὰ ἐξῶθεν αὐτῆς. Casaub.

35. τέτων οὖν ἐκλατόμηνος] Vel οὖν legendum, non ἐκ ut vulgo, vel omnino tollenda hæc vocula, ut in quibusdam scriptis libris. Idem.

Ibid. κατὰ τὴν τῇ Ἰσθμίας περίοδον] Magis usitate dixisset, περιήγησιν, vel περιουσίαν, ut infra, ἐν τῇ τῇ Λιβύης περιουσίᾳ. Idem.

36. τὸ μήκος τῇ Εὐρώπῃς] Novæ disputationis initium. An autem hæc ad Eratosthenem, an ad Polybium pertinent? Polybium, opinor. Lego vero, Καὶ τὸ μήκος δὲ τῆς. Idem.

Εὐρώπης ὅτι ἐλαττόν ἐστι τῆ συνάμφω τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας ἡ ἑκπείδης, ὅτι ὁρθῶς πλεῖ σύγκρισιν ποιεῖται· τὸ μὲν γὰρ τόμα τὸ κατὰ σήλας φησὶν, ὅτι κατὰ πλεῖ ἰσημερινῷ δύσιν ἐστίν· ὁ δὲ Τάναϊς ῥεῖ ἀπὸ θερμῆς ἀνατολῆς· ἐλαττοῦται·^β δὲ τῶν συνάμφω μή-
 5 κες, τοῦ μεταξὺ τῆς θερμῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς· τῆτο γὰρ ἡ Ἀσία ἐφοραμβάνει ὡς τῆ ἰσημερινῷ ἀνατολῷ τοῦ ὡς τοῖς ἄρκτοις ἡμικυκλίας. Χωρὶς γὰρ τῆ περισκελοῦς ἐν πρῶτοις εὐαποδοτοῖς, καὶ ψεύδης ἐστὶ τὸ, ἀπὸ θερμῆς ἀνατολῆς τὸν Τάναϊν
 10 ῥεῖν· ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων, ἀπὸ τῆ ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς πλεῖ Μαιώπιν, ὅτι τὰ τόματα τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώπιδος, καὶ αὐτὸν τὸ ποταμὸν ἐφ' ὅσον γινώσκουσιν, ὅτι τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινῆς κεί-
 15 σθαι. Ὁὐκ ἄξιον δὲ λόγῳ^γ πνὲς εἶπον, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰφρον τόπων· αὐτὸν τοῖς ἄρχαῖς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας· ὅτι ἐνθυμηθέντες ὡς μεταξὺ ὁ Τύρας, καὶ Βορυθένης, καὶ Ὑπανίς, μεγάλοι ποταμοὶ ῥέ-
 20 σιν εἰς τὴν Πόντον· ὁ μὲν τῷ Ἰφρῷ παρὰλλήλος, ὁ δὲ τῷ Τανάϊδι· οὔτε^δ δὲ^ε τοῦ Τύρα^ς τῆς πηγῶν κατωπ-
 25 τευμνῶν, ἐδὲ τῆς Βορυθένης, ἐδὲ τῆς Ὑπανίος, πλεῖ ἂν εἴη ἀνωστέρη τὰ ἐκείνων ἄρκτικώτερα· ἅθ' ὁ δὲ ἐκείνων ἄγων ὅτι πλεῖ Μαιώπιν τὴν Τάναϊν, εἴτ' ὅτι σφύρον ἐπ' αὐτῷ, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ φανεῶς ἐν τοῖς περὶ ἄρκτοις μέρεσι τῆς λίμνης δέκνυνται, καὶ^κ τοῦ-
 30 τοῖς ἐωθινωτάτοις), πλατὺς ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος· ὡς δ' αὖτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τῆς Καυκάσου ὡς ἄρκτου φήσας ῥεῖν, εἴτ' ἐπισφύρον εἰς τὴν Μαιώπιν· εἴρηται γὰρ καὶ τῆτο. Ἀπὸ μὲντοι τῆς ἀνατολῆς ὁδὸς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρρει ἔτις, ἔκ ἂν ὑπε-
 35 ναντίως τῷ Νείλῳ, καὶ τρόπον πνὲ κατὰ διάμετρον ῥεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χαλεπότεροι, ὡς ἂν ὅτι τὰ τῆς μεσημβρινῆς παρακειμένης πνὲς τῆς ῥύσεως οὐσης ἐκατέρω ποταμῷ. Ἡ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέ-
 40 τρησις, κατὰ παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μήκος οὕτως ἐκτεταταῖα, ὥστε καὶ τῆς ἡπείρων ἐκάστης^μ οὕτω δὴ λαμβάνειν τὸ μήκος μεταξὺ με-
 45 σημερινῶν^ν δυοῖν κείμενον. Τὰ τε μέτρα τῶν μήκων διασμοί εἰσιν, οὗς θηρεύοντες, ἢ δι' αὐτῶν ἐκείνων ἴοντες, ἢ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἢ πόρων. Ὁ γὰρ τῆ-
 50 τον ἀφίς τῆς τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸν μεταξὺ τῆς τε θερμῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήματι τῆς ἄρκ-
 55 τικῆς ἡμικυκλίας. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπλωτα, ὁδὸς καὶ νόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπλώτοις, ἐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ῥέσιν λεγομένοις ὡς τὰ κατ' 45

longitudine exponens, comparationem non recte instituit: nam fauces quæ ad columnas sunt, ait esse versus occasum æquinoctialem, Tanaim autem fluere ab æstivo ortu: utraque igitur conjuncta longitudine minorem esse eo spatio, quod est inter æquinoctialem et æstivum ortum: id enim spatium ad æquinoctialem ortum assumere Asiam ad septentrionalem semicirculum. Etenim præterquam quod in rebus, quæ explicatus habent faciles, se morosum præbet, falsum est Tanain ab ortu æstivo fluere: quicunque enim locorum periti sunt, eum a septentrione aiunt defluere in Mæotidem: ita ut ostia fluvii, et ostium Mæotidis, ac ipse, quantum ejus notum est, fluvius in eodem sint meridiano. Quidam relatu indigna perhibuerunt, alii eum oriri a locis Istro vicinis, et ab occasu fluere, non animadverso interea loci Tyram, Borysthenem, et Hypanim, magna flumina in Pontum defluere, alter juxta Istrum, alter juxta Tanain, æqualibus spatiis meantes. Et cum neque Tyræ fontes visi sint, neque Borysthenis, neque Hypanis, multo magis ignotæ erunt partes eorum septentrionales: adeo ut quæ per eos Tanain ad Mæotidem deducit, ac deinde ad eam revertitur (nam ostia perspicue in septentrionalibus paludis partibus monstrantur, iisque maxime orientalibus) falsa est quædam, et nihil concludens ratio. Non minus ineptum et hoc est, quod et ipsum dicitur a nonnullis, Tanain per Caucasum labi versus septentrionem, inde ad Mæotidem reverti. Ab ortu quidem nemo eum fluere dixit: hac enim ratione non adversus Nilo iret, et quodammodo e regione ad lineam, quod de eo elegantiores auctores affirmant, ut quasi in eodem meridiano utriusque fluminis defluxus intelligeretur. Præterea, longitudinis terræ habitatæ mensura concipitur in linea, quæ æquinoctialis est parallelus, ipsa terra in longum hoc modo porrecta: quare etiam singularum continentis partium longitudo sic est sumenda, sita inter duos meridianos: et mensuræ longitudinum sunt stadiorum certi numeri descriptiones, quas venamus, vel ipsas longitudes peragrande, vel parallela earum itinera atque trajectory. At ille hoc omisso modo, novum introducit, inter ortum æstivum et æquinoctialem, adscito semicirculi septentrionalis segmento. Atqui ad res immutabiles, nemo normas et mensuras adhibuerit mutabiles, neque iis quæ subinde aliter aliterque habere possunt utatur in iis tractandis quæ per se sunt, neque

^α ἐκπείδης Par. 1. 2. 3. Bre. Esc. Mosc. Sic distinguit Par. 2. ἐκπείδης ὅτι ὁρθῶς τὴν &c. ^β δὴ τῆ Par. 1. 2. 3. ^γ προσλαμ-
 βάνει ex correct. Med. 1. ^δ ὅτι ἄξιον δὲ Eton. Esc. Mosc. ^ε οἱ τινες εἶπον, ἀπὸ τῶν &c. Par. 1. Eton. ^ς αὐτὸν deest Esc. ^ζ οἱ
 δὲ Par. 3. Med. 1. 2. Esc. ^η δὲ deest Par. 1. 3. Med. 2. deerat Med. 1. additum postea. ^ι τῷ Eton. ^κ τέτοις τοῖς Par. 1.
 2. Mosc. ^λ ἐπὶ ταύτῃ Par. 1. in marg. ^μ ἔτω δὲ Par. 3. Med. 1. Bre. Eton. Mosc. ^ν δυοῖν Med. 1. Mosc. δυοῖν Par. 3.

15. οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἰφρον τόπων] Vide lib. xi. p. 754. Notabis οἱ μὲν non sequente οἱ δὲ, quod non caret exemplo. At in libro foceri, ex tribus antiquis codicibus hic locus sic legebatur, ὅτι ἄξιον δὲ λόγῳ οἱ τινες εἶπον ἀπὸ τῶν, sublati vocibus οἱ μὲν, quam lectionem veram puto. Casaub.

21. ἐδὲ τῆς Βορυθένης, ἐδὲ τῆς Ὑπανίος] De Borysthenes atque Hypani videndus est Martin. Opitius, Variar. Lection. cap. vi. Anon.

29. εἴρηται γὰρ καὶ τῆτο] Atque ita multi censuerunt, ut Theo-

phanes Mitylenæus historicus, et Dionysius Periegetes. Vide ad lib. xi. Casaub.

32. ὡς ἂν ἐπὶ τὰ τῆς μεσημβρινῆς] Scribe, cum vett. ἐπὶ ταύτῃ. Idem.

Ibid.] Scriberem, ὡς ἂν ἐπὶ ταύτῃ μεσημβρινῇ, Ἡ παρακειμένη τινός, τῆς ῥύσεως ἔσσης ἐκατέρω ποταμῷ. — Et mox, Ὁ δὲ τῆτον ἀφίς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει, τὸ μεταξὺ τῆς τε θερμῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς ἰσημερινῆς ΤΜΗΜΑ ΤΙ τῆς ἄρκτικῆς ἡμικυκλίας. T.

varietatem admittunt. Cæterum longitudo immutabilis est, ac per se intelligitur: contra æquinotialis ortus et interitus, itemque hybernus et æstivus, non per se, sed nostri respectu: et nobis hinc inde proficiscentibus, alias alio loco ortibus occasibusque cum æquinoctialibus tum tropicis obtingunt, manente eadem semper terræ habitatae longitudine. Quare Tanain et Nilum pro terminis ponere absurdum non est, æstivum autem vel æquinoctialem ortum, insolens. At enim cum Europa pluribus procurret promontoriis, Polybius de his rectius quam Eratosthenes, non tamen quantum sufficeret, dixit. Eratosthenes enim tria retulit, unum quod ad columnas pertinet, in quo sita est Hispania: secundum ad fretum, in quo Italia: tertium ad Maleam, in quo omnes gentes incolant quæ sunt inter Adriam, Euxinum mare, et Tanain. Polybius autem duo quidem priora eodem modo refert: tertium autem, in quo Græcia universa, Illyricum, et quædam Thraciæ partes: quartum, peninsulam Thraciæ contiguam, ad quam sunt fauces inter Sestum et Abydum: obtinetur autem a Thracibus: quintum, ad Cimmerium Bosphorum et os Mæotidis. Horum duo quidem prima concedenda sunt: (simplicibus enim quibusdam includuntur sinibus): primum eo qui est inter Calpen et Sacrum promontorium, in quo sinu Gades sunt, tum pelago, quod est inter Columnas et Siciliam: secundum hoc ipso, et Adria, quamvis Iapygium promontorium intercidens, et Italiæ verticem in duos secans quasi mucrones, nonnihil videtur refragari: reliqua, cum manifesto varia sint, multisque partibus divulsa, aliam requirunt distinctionem. Eodem modo habet et divisio in sex portiones, eidem cui promontoria reprehensionis, ut confectarium est, obnoxia: nos autem singula persequentes, suis locis et hæc corrigemus, et quæ alia ab illo sunt in Europæ Africæque descriptione errata. In præsentia nobis sufficiet hæc dixisse adversum eos qui ante nos fuerunt, quibus productis arbitrati sumus contentos nos posse esse ad testificandum, recte nos quoque opus hoc suscepisse, tanta correctione et additione indigens.

Quoniam vero iis, quæ contra illos disputavimus, continuo apponenda est nostri promissi aggressio, alio sumpto exordio dicimus, eum qui regiones describere animum induxerit, eorum quæ physice

αὐτὰ, καὶ διαφορὰν ἃ ὁμοῦ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπλωτον, καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινὴ καὶ δύσις, ὡς δ' αὐτὰς χειμερινὴ τε καὶ θερινή, οὐ καθ' αὐτὴν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοι ἄλλη μεταχωρῶντων, ἄλλοι ἄλλοι τόποι καὶ δύσεων εἰσι, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν· τὸ δὲ μῆκος μένει ταυτὸν τῆς ἡπείρου. Τάναιν μὲν οὖν καὶ Νεῖλον ὁμοῦ ἀποπον πέρασ ποιείσθαι, θερινῷ δ' ἀνατολῶν ἢ ἰσημερινῷ καίνον. Προπεπλοκῆας δὲ τῆς Εὐρώπης ἀρχαίς· πλείοσι, βέλτιον μὲν οὗτος εἰρηκεν Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτῶν, οὕτω δὲ ἱκανῶς. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ πρὸς ἑφ' αὐτῶν ἐπὶ ταῖς σήλας ἑκαθήκεσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία· καὶ πρὸς τὴν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία· καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τῆς Ἀδρίας, καὶ τῆς Εὐξείνης, πάντ' ἔθνη, καὶ τῆς Τανάϊδος. Οὗτος δ' ἐπὶ ταῖς μὲν δύο ταῖς πρώταις ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δ' ἐπὶ τῆς Μαλέας, καὶ Σουόνιον ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλάς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς καὶ τῆς Θρακίας πινά· τετάρτην δ' ἐπὶ τῆς Θρακίαν χερρόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὴν Σητόν καὶ Ἀβυδὸν πινά· ἔχουσι δ' αὐτὴν Θράκες· πέμπτην δ' ἐπὶ τῆς Κιμμερικὸν βόσπορον καὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος. Τὰς μὲν οὖν δύο ταῖς πρώταις δοτέον (ἀπλοῖς γὰρ ποῖσι πελαγοῖς ἀνοῖναι κόλποις) ἢ μὲν τῶν μεταξὺ τῆς Κάλπης καὶ τῆς ἱερᾶς ἀκρωτηρίας ἐν ᾗ τὰ Γάδιαι, καὶ τῶν μεταξὺ σιληῶν, καὶ τῆς Σικελίας πελάγει· ἢ δ' ἐπὶ τῆς τε καὶ τῆς Ἀδρίας· καίτοι ἦγε τῶν Ἰαπύγων ἀκρα παρεμπέπικται, καὶ τῆς Ἰταλίας διόρυφον ποιῶσα, ἔχει πινὰ ἀντέμφοσιν· αἱ λοιπαὶ δ' ἐπὶ ἐναργέστερον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς οὖσαι, ζητῶσιν ἄλλην διαίρεσιν. Ὡς δ' αὐτὸς ἔχει καὶ ἡ εἰς ἑξὶ διαίρεσις· τῇ ὁμοίαν ἐνστασιν ἀκολεῖται· ταῖς ἀρχαῖς διειλημμένη· ποιοσόμεθα δ' ἡμεῖς ἐν ταῖς καθ' ἑκάστα τῇ προσήκεσαν ἐπανόρθωσιν καὶ τῶν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἐν τῇ Εὐρώπῃ διημάρτηται, καὶ ἐν τῇ τῆς Λιβύης περιόδιαι. Νῦν δ' ἀρκέσει ταῦτα λεχθέντα πρὸς τὰς πρὸς ἡμᾶς, ὅσους ᾗδη μὲν ἱκανῶς εἶναι παρατεθέντας ἐκμαρτυρεῖν ἡμῖν, ὅτι δικαίως θεωρούμεθα καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ τῆς ἐργον, τοσαύτης ἐπανορθώσεως καὶ θεωρητικῆς δεόμενοι.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις συνεχὴς ἐστὶν ἡ ἐγχείρησις τῆς ἡμετέρας ὑποθέσεως, λαβόντες ἀρχὴν ἑτέραν λέγομεν, ὅτι δεῖ τῇ χωρογραφίᾳ ὅτι χειρῶντα, πολλὰ τῶν φυσικῶς τε καὶ μαθηματικῶς λεγομένων

^a ὁμοῦ ἔχοντα defunt Par. 3. Bre. Mosc. deerant Med. 1. addita postea. ^b καθ' αὐτὸ Par. 1. ^c ἄλλην Par. 3. ^d ταυτὸν Par. 1. 2. ^e καὶ ἰσημερινὴν Med. 1. ἢ deest Med. 2. Mosc. ^f πρὸς αὐτῶν Ἐρατοσθένους Med. 1. ^g καθήκεσαν ex correct. Med. 2. ^h καὶ τῆς Par. 3. ⁱ κατὰ Μαλέας Med. 1. 2. Mosc. ^k Θρακίας Par. 2. cum iota subscripto passim. ^l τὸν deest Par. 3. ^m πελαγοῖς ἀνοῖναι Par. 3. Bre. ⁿ ἐν ᾗ τὰ Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^o ἄλλη Par. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. sed Par. 3. habet ἄλλην supra. ^p περιόδιαι Par. 3. ^q ἱκανῶς εἶναι defunt Eton. ^r τῆς ἡμετέρας &c, ad usque deī inclusive, deerant Par. 3. Bre. sed scripta sunt in marg. alia manu. ^s λέγομεν Mosc. ^t φυσικῶν et μαθηματικῶν Par. 3. sed cum . . . ὡς alia manu.

10. βέλτιον μὲν οὗτος εἰρηκεν Ἐρατοσθένους] Quicunque hæc fedulo perpendat, priora esse Polybii facile admittet. F.

26. τῶν Ἰαπύγων ἀκρα παρεμπέπικται] Hodie Promontorium Sanctæ Mariæ de Leuca extremis terræ istius finibus, quæ sinui Tarentino ac Adriatico mari interjacet. Idem.

39. Ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους] Hic incipit tertia et ultima pars horum librorum, quæ, ut initio libri primi diximus, tota est κατασκευαστική: continetque præclaram rerum Geographicarum καθολικὴν ὑποτύπωσιν, sive informationem. Capita præcipua sunt

hæc. De principiis Geographiæ, et ratione describendæ ὁμοκλειῆς, cum in plano, tum in sphaera. Brevis primum maris Mediterranei, deinde trium cognitarum orbis partium, Europæ, Asiæ, Africæ περιήγησις. De climatibus brevis disputatio. Quæ omnia, Deo favente, copiosius alias interpretabimur. Casaub.

Ibid. τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις] Hoc est τῇ ἐνστάσει. Ita enim partem secundam proprie appellaveris: hanc autem tertiam, διόρθωσιν. Ptolem. Ἰσθμ. libri primi cap. 18. Ἄλλ' ἵνα μὴ δόξωμεν τισιν εἶναι προχειρίσασθαι καὶ μὴ διόρθωσιν, &c. Idem.

ὑποθέσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόνοιαν τε καὶ πείν
 τὰ ἐξῆς πραγματεύεσθαι. Εἴρηται γὰρ ὅτι ἐδ' οἰκοδό-
 μος, οὐδ' ἀρχιτέκτων οἰκίαν ἢ πύλιν ιδρύσαι χαλῶς
 οἷός τε γένοιτ' ἂν, ἀπρονοήτως ἔχων κλιμάτων τε τῶν
 κατὰ τὸ οὐρανόν, καὶ σχημάτων τε καὶ μεγεθῶν, καὶ θαλάσσης, 5
 καὶ ψύχους, καὶ ἄλλων τοιούτων· ἂ μὴ πὶ γε πλὴν ὅλιν
 οἰκιστὴν τοποθετῶν. Αὐτὸ γὰρ τὸ εἰς ἐπιπέδον γε-
 φειν ἐπιφάνειαν μίαν καὶ τὴν αὐτήν, τὰ τε Ἰβηρικὰ, καὶ
 τὰ Ἰνδικὰ, καὶ τὰ μέσα τέτων, καὶ μηδὲν ἡπτόν· δύσεις
 καὶ ἀνατολὰς ἀφορίζειν, καὶ μεσουρανήσεις, ὥς ἂν 10
 κοινὰς πᾶσι· τῷ μὲν πρᾶγμα ἐπινοήσαντι τὴν τῆς ἐραντοῦ
 ἀφ' ἧς τε καὶ κινήσιν, καὶ λαβόντι ὅτι σφαιρικὴ μὲν
 ἐστὶν ἡ κατ' ἀλήθειαν τῆς γῆς ἐπιφάνεια, πλάττεται δὲ
 οὖν ἐπιπέδος πρὸς τὸ ὅλιν, γεωγραφικὴν ἔχει τὴν παρά-
 δοσιν· τῷ δ' ἄλλως, ὡς γεωγραφικὴν. Οὐ γὰρ ὥσπερ διὰ 15
 πεδίων ἴσοι μεγάλων, οἷον τῶν Βαβυλωνίων, ἢ διὰ πε-
 λήγους, παρίσταται τὰ πρὸς πάντα, καὶ τὰ κατόπιον,
 καὶ ἐκ πλαγίων ἐπιπέδα, καὶ ἐδεμίαν ἂν τεμψασιν
 παρέχει πρὸς τὰ ἐράνια, καὶ τὰς τῆς ἡλίου κινήσεις καὶ
 ῥέσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων· οὕτω καὶ 20
 γεωγραφῶσιν αἱ δὲ παρίσταται τὰ ὅμοια. Ὁ μὲν γὰρ
 πελαγίζων, καὶ ὁδεύων διὰ χάρας πεδιάδος, κοινὰς πο-
 φαντασίαις ἄγεται, καὶ ὡς καὶ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ὁ πο-
 λιτικὸς ἐνεργεῖ ταυτὰ, ἀπειρος ὢν τῶν ἐρανίων, ὡς καὶ
 τὰς πρὸς ταύτας ἂν τεμψάσεις ἀγνοῶν· ἀνατέλλοντα 25
 μὲν γὰρ ὁρᾷ τὸν ἥλιον, καὶ δύνοντα, καὶ μεσουρανεῖντα·
 πῶς δὲ πρὸς τὸν ὅλιν, οὐκ ἐπισκοπεῖ· ὁ δὲ γὰρ χρήσιμον
 αὐτῷ πρὸς τὸ πρᾶγμα, ὥσπερ ὁ δὲ τὸ παράλ-
 ληλον ἐστίναι τῷ παρεστῶτι ἢ μὴ· τάχα δ' ἐπισκοπεῖ
 μὲν ἂν πὶ, δόξει δ' ἐν τοῖς μαθηματικῶς λεγομένοις, 30
 κατὰ πᾶν οἱ ἐπιχωριοί· ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα
 ἀφελώματα. Ὁ δὲ γεωγραφικὸς οὐκ ἐπιχωρεῖ
 γεωγραφεῖ, ὁ δὲ πολιτικῶς τοιούτω, ὅστις μηδὲν ἐφρον-
 ποτε τῶν λεγομένων ἰδίως μαθημάτων· ὁ δὲ γὰρ γε-
 ριστὴ καὶ σκαπανεὶ, ἀλλὰ τῷ πειραθῆναι δυναμένῳ τὴν 35
 γῆν ἔχειν ἔτι τὸ ὅλιν, ὥς οἱ μαθηματικοὶ φασί, καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην· κελεύει
 τε τοῖς πρᾶγμασι, ἐκείνα προενδυμηθεῖσι τὰ ἐξῆς
 ἐφορᾶν· ἐκείνοις γὰρ τὰ ἀκόλιστα εἶναι, ὥστε μᾶλλον
 ποιήσασθαι τῶν παραδιδόμενων ἀσφαλῆ τὴν χρῆσιν τῶν 40
 ἐντυγχάνοντις ἂν ἀκούωσι μαθηματικῶς· τοῖς δ' ἄλ-
 λως ἔχουσιν, ὡς φησι γεωγραφεῖν. Ὁ τὸν γὰρ μὴν γεω-
 γραφῆναι πιστεῦσαι δεῖ περὶ τῶν ἐχόντων ἂν αὐτῷ τάξιν

et mathematice dicuntur, multa pro veris sumere
 atque ponere debere, et ad eorum sententiam atque
 fidem reliqua tractando accommodare. Dictum est
 enim, neque ædificatorem neque architectum posse
 urbem domumve recte constituere, qui non prius
 de cœlestibus inclinationibus, figuris, magnitudi-
 nibus, frigore, caloreque, et aliis id genus rebus
 rationes subduxerit: nedum res absque horum præ-
 notione successura sit ei, qui totius terræ habitatae
 locorum descriptionem instituit. Hoc ipsum enim
 in unam eandemque superficiem describere Hispa-
 niam, Indiam, atque in medio horum quæ jacent,
 nihiloque tamen minus definire ortus, occasus, et
 appulsus ad medium cœlum, utpote omnibus com-
 munes: id quidem ab eo, qui cœli constitutionem
 ac motum animo anticipavit, intelligitque re ipsa
 superficiem terræ esse globosam, nunc autem visus
 gratia planam fingi, præstari potest geographice:
 non item ab eo, qui alia via rem tentet. Non
 enim quemadmodum per magnos ambulantes
 campos, quales sunt Babylonii, aut altum navigan-
 tibus, omnia quæ ante ac post eos sunt, vel ex ob-
 liquo sita, plana videntur, nullamque offerunt di-
 versitatem apparitionis rerum cœlestium, motuum-
 que solis et respectuum ad nos vel reliqua sidera:
 non (inquam) eodem modo geographus semper
 debet uti. Qui enim per altum vehitur, aut per
 campestria iter facit, is communibus quibusdam
 utitur visis, quæ secuti et ineruditus et civilis homo
 eodem modo agunt, ignarus uterque rerum cœles-
 tium, et quæ his visis repugnant apparentiæ infcius:
 cernit enim solem oriri, ad medium cœli evehi,
 et occidere: quo modo ea fiant, non considerat,
 cum id ei ad propositum nihil conducatur suum, sicut
 ne hoc quidem utrum cum adstante parallelus sit
 necne: atque ut fortassis aliquid consideret, tamen
 de rebus mathematicis eam sequetur sententiam,
 quæ est ejus loci incolarum. Geographus vero suas
 descriptiones non incolæ loci accommodat, aut tali
 civili viro, qui nihil curet ea, quæ proprie dicuntur
 mathemata. Non enim fossori scribit, aut messori,
 sed ei cui possit persuaderi totius terræ eam esse,
 qualem tradunt mathematici, conditionem, et re-
 liqua ad propositum hoc pertinentia: jubetque
 eos, qui accedunt ad se, istis hypothesebus confi-
 deratis reliqua animadvertere, quæ istis consequen-
 tia sit dicturus: ut auditores eo tutius iis, quæ
 traduntur, uti possint, si mathematice audiant:
 aliter affectis se geographiam tradere negat. Enim-
 vero terræ descriptionem moliens, de iis, quæ

^a μὴ τοί γε Par. 1. Eton. ^b κατέμψασιν ex correct. Med. 2. ^c ἄστρων Par. 1. 2. 3. ^d καὶ πρὸς τὰς ταύτας ex correct. Med. 2.
^e ἀντ' ἐμφάσεις Med. 2. ^f τὸν deest Med. 1. ^g αὐτῶν Par. 3. et ex correct. Med. 1. sed Par. 3. habet οἶμα αὐτῶ in marg.
^h περὶ τὸ Mosc. ⁱ ἐπισκοποῖ Par. 3. Bre. Med. 2. ἐπισκοπεῖ Par. 1. cum alia manu supra. ^k ἂν τις Par. 3.
^l ἔχει γὰρ &c, ad usque ἀφελώματα inclusive, deerant Med. 2. addita deinde in marg. ^m ἰδίως τῶν λεγομένων Par. 3.
ⁿ ὡς μαθηματικοὶ Par. 3. sed cum οἱ alia manu supra. ^o τὸν μὲν δὲ γ... Par. 3. τὸν μὲν δὲ γ... Med. 1. τὸν δὲ μὴ γ... Med. 2.
^p αὐτῶν Par. 3.

2. Εἴρηται γὰρ ὅτι] Libro superiore, non procul ab initio, ubi eadem fere verba reperies. Casaub.

14. γεωγραφικὴν ἔχει τὴν παράδοσιν] Longe præter auctoris mentem hæc interpretatur Xylander. De eo enim accipit qui docet Geographiam, quum ad ejus auditorem potius, et eum qui docetur, pertineant; quem ait oportere μαθηματικῶς ἀκθεῖν τῶν λεγομένων, quod pluribus alias planum faciemus. Idem.

31. ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα ἀφελώματα] Xylander hæc verba penitus omisit, nec lectio forsan vera est: si ita corrigamus,

manifestior erit sensus, ἔχει γὰρ ὁ σκοπὸν ὡσαύτως ἀφελώματα. F.

34. ἐδὲ γὰρ δεξιῇ καὶ σκαπανεὶ] Proverbiale loquendi genus. Sic libro III. pag. 237. Ed. Amst. prope finem, ὥστε ἂν μόνον τὸν ποιητὴν σκαπανεὶς ἢ δεξιῇ δίκην ἐκ πάσης τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης ἐξέβαλον. Tale est Catulli illud, quod primi videmur animad-vertisse, Carm. xxii. v. 9.

Hæc cum legas, tum bellus ille et urbanus Suffenus, unus caprimulgus aut fossor Rursus videtur. Casaub.

principii locum obtinent, geometris credat necesse est, totam dimensis terram: geometræ astronomis fidem habeant oportet, hique physicis. Porro autem physica virtus quædam est, five perfectio: quod genus cognitionis aiunt hypothefibus aliunde pendentibus carere, aptum ex se, et in seipso habens principia, et ea quibus fidem suis propositis conciliet. A physico demonstrata fere hæc sumit geographus: mundum esse globi forma, itidemque cælum: gravia ad medium ferri, circa hoc terram constitutam esse globi in morem, idemque cum cælo habere centrum, sicut et axem per ipsam mediam ac cælum medium productum: cælum circa terram et axem circumagi ab ortu ad occasum, cumque eo etiam fixas stellas, iisdem semper a polo intervallis: atque has inerrantes stellas parallelos sua conversione describere circulos: quorum notissimi sunt æquinoctialis, duo tropici, et arctici: errantes autem seu vagas stellas, solemque, et lunam obliquis ferri circuitibus, qui in Zodiaco describantur. His fidem adhibentes, aut omnibus, aut parti eorum, astronomi reliqua pertractant de motibus, revolutionibus, defectibus, magnitudine, intervallis, aliisque sexcentis. Similiter geometræ totam dimetientes terram, assumunt astronomorum et physicorum decreta: rursusque geometrarum, geographi. Ponendum est enim cælum quinque zonis esse distinctum, itemque terram, et superiores zonas inferiorum esse cognomines: causas hujus distinctionis demonstravimus. Distingui autem possint zonæ circulis æquinoctiali parallelis, et ab utraque ejus parte descriptis, quorum duo torridam includant zonam, duobus aliis et his ipsis temperatæ, et pone eas frigidæ. Subjacet autem cuivis cœlesti circulo, terrestri cum circulo circulo, tum zonæ zona. Temperatas vocant eas quæ habitari possunt; reliquas inhabitatas, unam ob æstum, duas propter frigus: eodem modo etiam de arcticis constituunt et tropicis, apud quos ii arcticos repræsentant, cœlestes describentes, et in terra iis suppositos. Cum autem æquator cælum in duas æ-

αρχῆς, τοῖς ἀναμετρήσασι τὴν ὅλην γῆν γεωμέτραις, τέτρες δὲ τοῖς ἀστρονομικοῖς, ὅκλειες δὲ τοῖς φυσικοῖς· ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετὴ τις· τὰς δ' ἀρετὰς ἀνυπόθετας φασὶν εἶναι αὐτῶν ἡρτημύνας, καὶ ἐν αὐταῖς ἐχέσας τὰς τε ἀρχάς, καὶ τὰς ὅτι περὶ πάντων πίπτει. Τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν φυσικῶν δεκνύμενα τοιαῦτά ἐστι· σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, καὶ ὁ ἕρπυς· ἡ ῥοπή δ' ἐπὶ τὸ μέσον τῶν βαρέων· ὥστε τὸ τε σφαιροειδὴς ἡ γῆ σφαιροειδὴς, ὁμοκέντρος μὲν τῷ ἕρπυι μένει, καὶ αὕτη καὶ ὁ δὲ αὐτῆς ἄξων^δ καὶ τὸ ἕρπυι μέσου τεταμένος· ὁ δ' ἕρπυς περιφέρεται ὥστε τε αὐτῷ, καὶ περὶ τὸν ἄξονα ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν· οὗ αὐτῷ δὲ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὁμοταχεῖς τῷ πόλῳ· οἱ μὲν οὖν ἀπλανεῖς ἀστέρες καὶ παραλλήλων φέρονται κύκλων· ὁ δὲ ἀλλήλοισι δ' εἰσὶ γνωρίμωτατοι ὅ, τε ἰσημερινὸς καὶ οἱ τροπικοὶ δύο, καὶ οἱ ἀρκτικοί· οἱ δὲ πλάνητες ἀστέρες, καὶ ἥλιος, καὶ σελήνη, καὶ λοξῶν πινῶν τῶν τεταμύων ἐν τῷ ζωδιακῷ· τέτοις δὲ πίπτουσιντες ἢ πᾶσιν ἢ πῶσιν, οἱ ἀστρονομικοὶ τὰ ἐξῆς πραγματεύονται, κινήσεις, καὶ περιόδους, καὶ ἐκλείψεις, καὶ μεγέθη, καὶ σποράσεις, καὶ ἄλλα μυρία· ὥς δ' αὐτῶς οἱ τὴν ὅλην ἀναμετροῦντες γεωμέτραις^β ὡς γίνονται τὰς τ' ἀστρονομικῶν καὶ τῶν φυσικῶν^κ δοξάς, τὰς δ' ὅτι γεωμετρῶν πάλιν οἱ γεωγράφοι. Πεντάζωνον μὲν γὰρ ὑπο-
25 θέσθαι δεῖ τὸ ἕρπυι, πεντάζωνον δὲ τὴν γῆν, ὁμωνύμως δὲ καὶ τὰς ζώνας τοῖς κατὰ τὰς ἀνω· τὰς δ' αἰτίας εἰρήκαμεν τῆς εἰς τὰς ζώνας διαιρέσεως· διορίζονται δ' αὖτε αἱ ζῶναι κύκλοις παραλλήλοις τῷ ἰσημερινῷ γραφομένοις ἐκαστέρῳ αὐτῶν· διὸ μὲν τοῖς σπολαμβάνουσι τὴν ἀφ' ἑκατέρου μέρους^μ τοῖς μετὰ τέτρες^ν οἱ ὡς μὲν τῇ ἀφ' ἑκατέρου μέρους εὐκέραιες δύο ποιεῖσι· ὡς δὲ ταῖς εὐκέραιαις τὰς κατεφυγμένας· ὑποπίπτει δ' ἐκαστῷ τῶν ἑρπυίων κύκλων, ὁ ἐπὶ γῆς ὁμωνύμως αὐτῷ, καὶ ἡ ζώνη ὅτι ὡσαύτως τῇ ζώνῃ. Εὐκέραιες μὲν οὖν φασὶ, τὰς οἰκείσθαι δυναμένας· ἀοικήτες δὲ, τὰς ἄλλαις, τὴν μὲν διὰ καύμα, τὰς δὲ διὰ ψύχος· τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ ὡς τῶν ἀρκτικῶν καὶ τῶν τροπικῶν, παρ' οἷς εἰσὶν ἀρκτικοί, διορίζουσιν ὁμωνύμως^ν τοῖς ἀνω τὰς ἐπὶ γῆς^ο ποιεῖντες, καὶ ὅτι ἐκαστῷ ὑποπίπτουσας· τὰς δ' ἰσημερινῶς δίχα τέμνουσας τὸ ὅλον ἕρπυι, καὶ τὴν γῆν ἀνάγκη

^a δὲ *Mosc.* ^b περὶ τέτων *Par.* 1. 2. *Mosc.* ^c περὶ τέτων ex correct. *Med.* 2. ^d Lege, κατὰ, invitis codicibus. *V.* ^e μέσον ex correct. *Med.* 2. ^f τεταμύων *Eton.* *Mosc.* ^g καὶ οἱ *Par.* 3. ^h ὡς γίνονται ex correct. *Med.* 1. ⁱ ταῖς *Bre.* *Eton.* ^k ὁ-
ξαις *Bre.* ^l ταῖς *Bre.* *Eton.* ^m μετὰ τέτοις *Mosc.* ⁿ τοῖς ἄλλω τὰς ex correct. *Med.* 2.

3. ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετὴ τις] Αἰτ' τὴν φυσικὴν εἶναι ἀρετὴν ἀνυπόθετον, hoc est, quæ non nitatur ullis hypothefibus, vel aliunde petitis principiis: qua in re non est dubium sequi eum auctores Stoicæ sectæ, quorum scripta hodie amisimus. Aristotelis quidem sententia longe alia est. Sic ille, τῶν μετὰ τὰ φυσικά libro iv. c. 3. Διόπερ ἔδειξεν τῶν κατὰ μέρος ἐπισκοπέντων ἐγχειρῆς λέγειν τι περὶ αὐτῶν, εἰ ἢ ἀληθῆ, ἢ μὴ, οὔτε γεωμέτρης, οὔτ' ἀριθμητικῆς· ἀλλὰ τῶν φυσικῶν εἶναι, εἰκότως τὸ τοῦ δῶντος· μόνοι γὰρ ὦντο περὶ τὸ ὅλον φύσεως σκοπεῖν, καὶ περὶ τὸ ὄντος· ἐπεὶ δ' εἰν' ἐστὶ τὸ φυσικὸν τι ἀνωτέρω (ἐν γὰρ τι γένος τὸ ὄντος ἢ φύσις) τὸ καθόλου, καὶ τὸ περὶ τὴν πρώτῃν εἰσὶν θεωρητικῶν, καὶ περὶ τέτων αὖτε εἴη ἡ σκέψις· εἰ δὲ σοφία (lego, φιλοσοφία, ex aliis Aristotelis locis) τις καὶ ἡ φυσικὴ, ἀλλ' ἔτι πρώτη. Vide et initium libri v. ubi diligenter distinguitur ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἀπὸ τῆς φυσικῆς. *Casaub.*

6. τοιαῦτά ἐστι] Relata etiam libro primo, p. 79. Ubi vide quæ notavimus. *Idem.*

6. σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος] Vide Stoicum de hisce disputantem in Cicer. de N. D. l. ii. c. 18. et Hist. Nat. Plinii l. i. c. 2. qui hoc confirmat consensu mortalium orbem appellantium, argumentis rerum, et oculorum probatione. Unde hæc opinio multum valuisse in Plinii seculo videtur. Insequenti ætate, erant qui, vana formidine perculsi ne scripturis sacris refragentur, Antipodes esse negabant. *F.*

13. ὁμοταχεῖς τῷ πόλῳ] Scripti quidam libri, τῷ ὅλῳ. *Casaub.*
38. περὶ τῶν ἀρκτικῶν καὶ τῶν τροπικῶν] Trajectio in his verbis, ab imperitis librariis commissa, ita totum locum obscuravit, ut ab ejus sententia procul Xylander aberret. Lege igitur cum vet. libb. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν τροπικῶν καὶ περὶ τῶν ἀρκτικῶν, παρ' οἷς εἰσὶν ἀρκτικοί, διορίζουσιν. Sententia non est obscura: addit Geographus illa, παρ' οἷς εἰσὶν ἀρκτικοί, quia non omnes circulos arcticos agnoscunt: qua de re dictum est in superioribus ab eodem. *Idem.*

διαιρεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ ἰσημερινῆς· καλεῖται δὲ τῇ
 ἡμισφαίρειον ἑκάτερον ^a τῆς ἑρανίων καὶ τῶν ἐπὶ γῆς, τὸ
 μὲν βόρειον· τὸ δὲ νότιον· οὕτως δὲ καὶ τῇ διακεκαυ-
 μένης, ὑπὸ τῆς αὐτῆς κύκλῳ δίχα διαιρεμένης, τὸ ^b μὲν
 ἐστὶ βόρειον αὐτῆς μέρος, τὸ δὲ νότιον· δῆλον δ' ὅτι καὶ 5
 τῶν εὐκράτων ζωνῶν ἡ μὲν ἐστὶ βόρειος, ἡ δὲ νότιος
 ὁμωνύμως τῇ ἡμισφαίρειῳ ἐν ᾧ ἐστὶ· καλεῖται δὲ βό-
 ρειον μὲν ἡμισφαίρειον, τὸ τὴν εὐκράτον ἐκείνην περιέ-
 χον, ἐν ᾗ ἐπὶ τὴν δύσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς βλέποντι,
 ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ὁ πόλος, ἐν ἀριστερᾷ δ' ὁ ἰσημερινός· 10
 ἡ ἐν ᾧ πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ
 δύσις, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀνατολή· νότιον δὲ τὸ ἐναντίως
 ἔχον· ὥστε δῆλον ὅτι ἡμεῖς ἐσμέν ἐν θατέρῳ τῶν ἡμισ-
 φαίρειων· καὶ βορείῳ γε· ἐν ἀμφοτέροις δ' ἔχει οἶνον τε·
 μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοί· ὠκεανὸς μὲν πρῶτος, ἐπεὶ 15
 ἡ διακεκαυμένη· οὐτε δὲ ὠκεανὸς ἐν μέσῳ τῆς καθ'
 ἡμᾶς οἰκισμένης ἐπὶ τέμνων ὅλην· οὐτ' οὖν διακεκαυ-
 μένον χωρίον· ὅθεν δὴ μέρος αὐτῆς εὐερίσκεται τοῖς
 κλίμασιν ὑπεναντίως ἔχον τοῖς λεχθεῖσιν ἐν τῇ βορείῳ
 εὐκράτῳ. λαβὼν οὖν ταῦθ' ὁ γεωμέτρης, προσχρη- 20
 σάμενος τοῖς γνωμονικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ τοῦ
 ἀστρονομικοῦ δεκνυμένοις, ἐν οἷς οἱ τε παράλληλοι τῷ
 ἰσημερινῷ εὐρίσκονται οἱ καθ' ἑκάστην τὴν οἰκισιν, καὶ οἱ
 πρὸς ὀρθὰς τέμνοντες ^c τέτρες, γραφόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς
 πόλων, ^d καταμετρεῖ τὴν μὲν οἰκισμον ἐμβατεύων, 25
 τὴν δ' ἄλλω ὅκ τῆς λόγῃ τῶν ἀποστάσεων· οὕτω δ'
 αὖ εὐρίσκοι πόσον αὖ εἴη τὸ ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς μέχρι
 πόλεως, ὅπερ ἐστὶ τεταρτημόριον τῆς μεγίστης κύκλῳ τῆς
 γῆς· ἔχον δὲ τέτο, ἔχει καὶ τὸ πενταπλάσιον αὐτῆς·
 τέτο δ' ἐστὶν ἡ περιμέτρος τῆς γῆς. Ὡστερ οὖν ὁ μὲν 30
 τὴν γῆν ἀναμετρῶν παρὰ τῆς ἀστρονομικῆς ἔλαβε
 τοὺς ἀρχαίους, ὁ δὲ ἀστρονόμος παρὰ τῆς φυσικῆς· τὸν
 αὐτὸν τρόπον χρησάμενος καὶ τὸν γεωγράφον παρὰ τῆς ἀνα-
 μετρητικῆς ὅλην τὴν γῆν ὁρμηθέντα, πεισθέντα τέ-
 τω, καὶ οἷς ὅπτις οὗτος, πρῶτον μὲν ἐκθέσθαι ^e τῇ 35
 καθ' ἡμᾶς οἰκισμένην πόσιν πῆς, καὶ ποῖα τὸ σχῆμα,
 καὶ τὴν φύσιν οἷα ἐστὶ, καὶ πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην
 γῆν· ἴδιον ^f γὰρ τέτο τοῦ γεωγράφου· ἐπεὶ περὶ
 τῶν καθ' ἑκάστην, τῶν τε κατὰ γῆν, καὶ τῶν κατὰ θα-
 λατταν, ποιήσασθαι τὸν προσήκοντα λόγον· παραση- 40
 μαιόμενον ὅσα μὴ ἱκανῶς εἴρηται τοῖς πρὸ ἡμῶν, τοῖς
 μάλιστα πεπιστευμένοις ἀείτοις γερονέται περὶ ταῦτα.^g
 Ὑποκείσθω δὴ σφαιροειδὴς ἡ γῆ, συν τῇ θαλάττῃ,
 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁπιδάνειαν ἴχουσα τοῖς πελά-
 γοις· συγκρύπτοιτο γὰρ αὖ τὸ ἔξῃον τῇ γῆς ἐν τῇ 45

fuo æquatore eundem in modum dividi: vocatur
 autem hemisphæriorum et cœlestium et terrestrium
 alterum septentrionale, alterum meridionale: item-
 que torridæ ab eodem circulo in duas divisæ partes,
 altera septentrionalis dicitur, altera meridionalis:
 et in promptu est, temperatarum zonarum utram-
 que ab hemisphærio suo denominari, alteram sep-
 tentrionalem, meridionalem alteram. Septentrio-
 nale porro hemisphærium id vocatur, quod zonam
 temperatam eam continet, in qua, si ab ortu ad
 occasum spectes, ad dextram polus est, ad sinistram
 æquator: aut in quo versus meridiem intuenti ad
 dextram occasus est, ad sinistram ortus: meridio-
 nale contraria omnia habet. Liqueet ergo, nos in
 altero hemisphæriorum esse, videlicet septentrio-
 nali: non enim possumus in utroque esse. In medio
 enim magni fluvii sunt, et oceanus, deinde zona
 torrida. Neque vero oceanus in medio est nostræ
 habitatae terræ, totam eam abscindens, neque regio
 adusta, neque pars ejus invenitur contrario modo
 sese habens climatibus iis quæ in boreali dicuntur
 temperata. Hæc fumens geometra, et adhibens
 gnomonica, aliaque ab astronomo demonstrata,
 quibus in una quavis regione reperiuntur paralleli
 æquinoctiali; et hos ad angulos rectos qui secant
 per polos ducti, dimetitur habitatam terram pera-
 grans, et non habitata ratione intervallorum:
 atque hoc modo indagare potest quantum spatii
 sit ab æquinoctiali ad polum, qui est quadrans max-
 imi eorum, qui in terra describuntur, circuli: quo
 cognito, quadruplum ejus, videlicet terrestris globi
 ambitum, non ignorabit. Quemadmodum ergo is
 qui terram dimetitur ab astronomo principia mu-
 tuatur, et a physico astronomus: ita par est geo-
 graphum pro certis acceptis iis quæ terræ menfor
 tradit, ac pro certo habuit, primum exponere nostra
 habitata terra quanta sit, qua figura, qua natura,
 quam rationem ad totam terræ molem obtineat:
 hoc enim proprium est geographi, deinde singula-
 tim de omnibus terra marique se offerentibus pro
 re differere: simulque indicare ubi non satis expli-
 cata ea sunt ab iis, qui nobis ætate priores in hoc
 genere scribendi primas laudis partes tulerunt.

Hoc ergo pro certo positum sit, terram globum
 esse cum mari, eandemque obtinere cum altis ma-
 ribus superficiem. Nam quæ partes terræ eminent,

^a τῶν τε ἑρανίων *Med. 1. 2. Bre. Gron. Efc. Mosc.*

^b μὲν ἕνα *Mosc.* et sic lin. seq.

^c ἐν ᾗ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς βλέποντι ἐπὶ τὴν δύσιν

Par. 3. Med. 1.

^d καὶ τῇ βορείῳ γε *Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc.*

^e μέσῳ *Par. 3. Mosc.*

^f τέτοις *Mosc.*

^g καταμετρεῖ

Med. 2. sed videtur corr. καταμετρεῖ.

^h τὴν οἰκισμένην καὶ καθ' ἡμᾶς *Par. 1. τὴν οἰκισμένην καθ' ἡμᾶς Par. 2. 3. Med. 1.*

ⁱ γὰρ τῆς γεω-

γράφου τέτο *Par. 1. 2. 3. Med. 1.*

^k Explicit lib. 2us. in MS. Etonensi.

41. μὴ ἱκανῶς] Legebatur μὲν, cui particulæ nihil redditur, ita ut stare non possit: tum non quid priores recte, sed quid non recte docuerint, ostendi debet. Ab insequente periodo nonnullos librum tertium auspicari, erat nescio a quo annotatum. Nos de divisione librorum diximus alibi: hic nihil mutuo. *Xyland.*

43. Ὑποκείσθω δὴ] Quia incipit Geographus hoc loco docere lectorem principia Geographiæ, placuit quibusdam separare hanc partem a superioribus: nam etiam in veteribus quibusdam codicibus hic constituitur libri tertii initium. Mihi vero,

hæc partitio non probatur: is enim est duorum istorum libro-
 rum ordo, eaque dispositio, ut sequentia a superioribus non
 recte separari queant. *Casaub.*

45. συγκρύπτοιτο γὰρ αὖ τὸ ἔξῃον τῆς γῆς] Secundum Erato-
 thenem, vide l. 1. p. 70. qui terram esse rotundam scripsit, ἐκ
 ὥς ἐκ τόγῃ δὲ, sed eam habere τινὰς ἀνωμαλίας. Seneca *Qu. Nat.*
 lib. 1v. cap. 11. *Excelsa sunt ista*, (sc. cacumina montium),
 at vero ubi ad universum respexeris, manifesta est omnium humili-
 tas. F.

eae in tanta mole occultantur, neque observantur:
 itaque globi forma hoc loco non ad tornum exigi,
 aut qualis in geometria definitur, intelligi debet:
 sed qualis sensu, neque eo accuratissimo percipitur.
 Intelligatur etiam quinque zonis distincta, et de-
 scriptus in ea æquinoctialis circulus, aliisque huic
 parallelus, frigidam in hemisphaerio septentrionali
 zonam definiens, tum alius a polis ductus, hos ad
 angulos rectos secans. Cum ergo septentrionale
 hemisphaerium duos terræ quadrantes complecta-
 tur, circulo per polos acto et æquinoctiali termi-
 natos, in utroque horum figura quatuor contenta
 lateribus concipitur, cujus septentrionale latus di-
 midium est paralleli versus polum, meridionale
 semissis æquinoctialis, reliqua sunt segmenta circuli
 per polos acti, opposita invicem et æqualia. In al-
 tero igitur horum quadrangulorum (nihil refert
 utrorum) sitam dicimus terram quam incolimus,
 mari ambitam, insulæque similem. Dictum est
 enim quod sensu, non subtili ratione, hæc æstimen-
 tur: quod si quis huic rationi fidem derogat, nihil
 interest geographiæ, sive insulam facias, sive, quod
 experientia constat, dicas, et ab ortu eam utrinque
 esse circumnavigabilem et ab occasu, nisi quod in
 medio sunt pauca quædam loca. Nihil autem in-
 terest, marine an terra non habitabili definias:
 vult enim geographus partes terræ notas exponere,
 ignotis omittis, ut et iis quæ extra eam sunt. Suf-
 ficiet autem ducta recta linea quæ circumnaviga-
 tionis utrinque factæ extrema puncta conjungat,
 totam dictæ insulæ figuram absolvisse. Ponatur
 ergo insula hæc in dicto quadrangulo. Oportet
 autem magnitudinem ejus apparentem fumere, sub-
 tracto de tota terræ magnitudine hemisphaerio nos-
 tro, ab hoc semisse, rursusque hinc quadrangulo,
 in quo sitam nostram habitationem dicimus. Opor-
 tet autem de figura etiam eadem proportionem judi-
 care, iis quæ apparent propositæ rei accommo-
 dandis. Cæterum quoniam segmentum septentrio-
 nalis hemisphaerii interceptum æquinoctiali, et huic
 parallelo versus polos, formam habet vertebræ,
 quæ ipsa in duas partes scinditur a ducto per polum
 et hemisphaerium dividente circulo, qui figuram

τοσούτω μεγέθει μικρόν ὄν, καὶ λαμβάνειν δυνάμενον.
 ὥστε τὸ σφαιροειδὲς ὅπῃ τέτων, ἔχῃ ὡς αὖ ἐκ τόνου
 φαιμέν, ἐδ' ὡς ὁ γεωμέτρης, πρὸς λόγον. Ἀλλὰ πρὸς
 αἰσθησιν, καὶ ταύτην παχυτέραν. Νοεῖσθαι δὴ πεν-
 5 τάζωνος, καὶ ὁ ἰσημερινὸς ^a τεταμένος ἐν αὐτῇ κύκ-
 λος, καὶ ἄλλος τέτω παράλληλος, ὀρίζων τὴν κατε-
 ψυγμένην ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ, καὶ ^b ἀφ' τῶν
 πόλων τις τέμνων τέτρες πρὸς ὀρθάς. Τῆ δὴ βορείᾳ
 ἡμισφαίριᾳ δύο περιέχοντος τεταρτημόρια ^c τῆ γῆς, ἀ-
 10 ποιεῖ ὁ ἰσημερινὸς πρὸς τὸν ἀφ' τῶν πόλων, ἐν ἑκα-
 τέρῳ τέτων ὁπολαμβάνεται τετράπλευρον χωρίον· οὗ
 ἡ μὲν βορείως πλευρὰ, ἡμῶν τῆ πρὸς τῷ πόλῳ πα-
 ραλλήλη ἐστίν· ἡ δὲ νότιος τοῦ ἰσημερινοῦ ἡμῶν· αἱ ὅ-
 λοιπαὶ πλευραὶ τμήματα εἰσι τοῦ ἀφ' τῶν πόλων,
 15 ἀντικείμενα ἀλλήλοις, ἴσα τὸ μήκος· ἐν θατέρῳ δὴ
 τῶν τετραπλεύρων τούτων (ὅποτέρῳ δ' ὁδὸν αὖ δια-
 φέρειν δεξιέειν,) ἰδρύσθαι φαιμέν ^d καὶ ἡμᾶς οἰκεμέ-
 νῳ, πᾶσι κλυτὸν θαλάττῃ, καὶ οἰκίσαν νήσῳ· εἴρηται
 γὰρ ὅτι καὶ τῇ αἰσθήσει, καὶ τῷ λόγῳ δέκνυται τοῦτο·
 20 εἰ δ' ἀπίττει τις τῷ λόγῳ τούτῳ, ἀφαιροῖ αὖ πρὸς
 τὴν γεωγραφίαν ^e ὁδὸν, νήσον ποιεῖν, ὅπερ ἐκ τῆς
 πείρας ἐλάβομεν, τούτῳ ^f συγχωρῶν, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς
 ἡούς ^g ἑκατέρωθεν περίπλες ἐστὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας,
 πλὴν ὀλίγων τῶν μέσων χωρίων· ταῦτα δ' οὐ δια-
 25 φέρει θαλάττῃ περατοῦσθαι, ἢ γῇ οἰκίσθαι· ὁ γὰρ γεω-
 γραφὼν ζητεῖ τὰ γνώριμα μέρη τῆς οἰκεμένης εἰπεῖν,
 τὰ δ' ἀγνωστα εἶναι, καθάπερ καὶ τὰ ἔξω αὐτῆς.
 Ἀρκέσει δ' ὅπῃ ζεύξασιν εὐθείαν γραμμὴν ὅπῃ τὰ ὕψαλα
 σημεῖα τοῦ ἑκατέρωθεν παράπλε, τὸ πᾶν ἐκπληρῶ-
 30 σαι σχῆμα ^h τῆ λεγομένης νήσε. Προκείσθαι δὲ ἡ μὲν νῆ-
 σος ἐν τῷ λεχθέντι τετραπλεύρῳ. Δεῖ δὲ λαβεῖν τὸ
 μέγεθος αὐτῆς τὸ φαινόμενον, ἀφελόντας ἀπὸ μὲν τῆς
 ὅλης μεγέθους τῆς γῆς τὸ ἡμισφαίριον τὸ καὶ ἡμᾶς·
 ἀπὸ δὲ τέτρες τὸ ἡμῶν, ἀπὸ δ' αὖ τέτρες πάλιν τὸ
 35 τετράπλευρον, ἐν ᾧ ⁱ δὴ κεῖσθαι ^j τὸ οἰκεμένην φαιμέν·
 ἀνάλογον δὲ καὶ περὶ τῆς σχήματος ὑπολαβεῖν δεῖ τὸ
 φαινόμενον τοῖς ὑποκειμένοις ἐφαρμοσθέντα· ἀλλ' ἐπει-
 δὴ τῆ μεταξὺ τῆ ἰσημερινοῦ, ^k καὶ ληφέντος παραλ-
 λήλης ^l τούτῳ πρὸς τῷ πόλῳ τμήματος τοῦ βορείου
 40 ἡμισφαίριου, ^m ἀπὸνδύλος ἐστὶ τὸ σχῆμα· ὁ δὲ διὰ τοῦ
 πόλου δίχα τέμνων τὸ ἡμισφαίριον, δίχα τέμνει καὶ τὸν

^a τεταμένος Par. 1. 2. 3. Bre. Gron. Mosc.

^b διὰ τὸν πόλον ex correct. Med. 2.

^c ὁποτέρῳ Par. 2. 3. Med. 1. 2.

^d οὐδὲ

νήσον Par. 3. Med. 1. 2.

^e ὅπερ Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^f συγχωρεῖν Par. 1.

^g ἑκατέρωθεν τε Par. 1.

^h δεῖ Par. 3.

ⁱ καὶ τῆ ληφέντος Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc.

^k τῆ πρὸς ex correct. Med. 1.

^l ἀπὸνδύλος Med. 1.

4. Νοεῖσθαι δὲ πεντάζωνος] Hic veterum error non ab Homero originem traxit in Achillis clypeo, quamquam Heraclides Ponticus πέντε πλῆγες (Il. σ. 481.) per quinque zonas reddit. Homericis enim seculis haud verisimile est homines barbaros, nec ultra Mediterraneum navigantes, esse sat Geographia gnaros etiam ad hunc errorem fingendum. Thales et Pythagoras, secundum Plutarchum, primi globum universum in 5. circulos distributum esse senserunt, quas zonas vocaverunt. Postea Pythagoras terram eodem modo divisit, et Parmenides (qui floruit Olymp. 99. circa 391. ann. A. C. N.) hanc opinionem confirmavit, et limites mundi habitabilis descripsit. (Vide Plutarch. de placit. Philos.). Parmenides ante Alexandrum vixit, cum nondum orientalia et meridionalia mundi Græcis innotuerant; sed post subactam Ægyptum, et Indiam ad usque oceanum patefactam, et post commercium a Ptolemæis restitutum, errorem hunc usque ad Plinium et Melam mansisse vere mirandum est. F.

18. εἰρηλα γὰρ ὅτι καὶ τῇ αἰσθήσει, καὶ τῷ λόγῳ δέκνυται τὸτο] Paulo aliter legebatur hic locus in Aldino codice. Sed ita esse legendum, ut emendavimus, etiam sine veterum codicum ope facile fuit videre. Lectorem enim Strabo ad librum priorem rejicit: quem si consulat vel puer, intelliget sic omnino esse legendum. Sic ibi Strabo pag. 8. Ὅτι δὲ ἡ οἰκεμένη νῆσός ἐστι πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς πείρας ληφέντος. Mox, καὶ ὅπερ δὴ αἰσθήσει λαβεῖν οὐχ ὑπᾶρξεν, ὁ λόγος δέκνυται. Xylandri negligentiam nemo sanus hoc loco excusaverit. Casaub.

22. συγχωρῶν] Malim, cum veteribus libris quibusdam, συγχωρεῖν. Idem.

25. ἢ γῇ] Legi, ex sensu, ἢ pro ἡ, et ὁ pro οὐ. Xyland.

37. ἐφαρμοσθέντα] Forte, ἐφαρμόζοντας, ut ἀφελόντας modo. Casaub.

38. καὶ ληφέντος παραλλήλη] Scribe, καὶ τῆ ληφέντος. Idem.

2. σπονδύλος

σπονδυλον, καὶ ποιεῖ τὸ τετράπλευρον· ἔσται ^a δὴλονότι
^b σπονδυλὸν ἐπιφανείας· μείον τὸ τετράπλευρον, ὃ
 ἐπικείται τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος· ἢ δ' οἰκζμένη
 χλαμυδαίδης ἐν τούτῳ νῆσος, ἔλαττον ἢ ἡμῶν τοῦ
 τετραπλεύρου μέρος οὔσα· φανερόν δὲ τούτο· ἐκ τε 5
 γεωμετρίας, καὶ τοῦ πλήθους ^c περιεχυμένης θα-
 λάττης, καλυπτούσης τὰ ἄκρα τῶν ἡπείρων ἐκατέρω-
 θεν, καὶ συναγούσης εἰς ^e μύκρον σχῆμα, καὶ τρίτη τοῦ
 μήκους, καὶ πλάτους τοῦ μεγέθους· ὦν τὸ μὲν ἐπὶ μυριά-
 δων σταδίων ἐστίν, ὥς ὅτι τὸ πολὺ περατούμενον θα- 10
 λάτῃ, μικρὴν πλείσται ^f δυναμένη, ἀφ' ἧς τὸ μέγεθος,
 καὶ ἡ ἐρημίαν· τὸ δ' ἔλαττον τριῶν μυριάδων ὀριζόμε-
 νον τῷ ἀοικήτῳ, διὰ θάλασσης ἢ ψυχρῆς· αὐτὸ γὰρ τὸ
 ἀφ' ἧς θάλασσης ἀοικήτων τοῦ τετραπλεύρου, πλάτος μὲν
 ἔχον ὀκτακισχίλιον καὶ ὀκτακοσίων σταδίων, μήκος δ' τὸ 15
 μέγιστον μυριάδων δώδεκα καὶ ἑξακισχίλιον, ὅσον ἐστὶν
 ἡμῶν τοῦ ἰσημερινοῦ, πλεονάζον εἶναι τὸ λοιπόν. Τού-
 τοις δὲ συναδράκτως ἐστὶ καὶ τὰ ὑπὸ Ἱππάρχου λε-
 γόμενα· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑποθέμενος τὸ μέγεθος ^g τῆς
 ὅπερ εἶπεν Ἐρατοσθένης, ἐντεῦθεν ^h δὴ ποιεῖσθαι τὴν ⁱ 20
 οἰκζμένην ἀφαίρεσιν· οὐ γὰρ πολὺ διαίρειν πρὸς τὰ φαι-
 νόμενα τῶν οὐρανίων κατ' ἐκαστήν τὴν οἰκζσιν, ἢ οὕτως ἢ
 ἀναμέτρησιν, ἢ ὥς οἱ ὑπερονόησαν· ἀποδεδώκασιν. ^j Οὗτος δὲ
 καὶ Ἐρατοσθένης τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου σταδίων μυριά-
 δων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ δις χιλίων, τὸ τεταρτημόριον εἶναι 25
 ἀν' ἑξ μυριάδων καὶ τριῶν χιλίων· τούτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπὸ
 τοῦ ἰσημερινοῦ ὅτι τὸ πᾶν, πεντεκαίδεκα ^k ἑξηκοντά
 σταδίων, οἷον ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα· τὸ δ' ἀπὸ
 τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν θερικὸν τροπικόν, τετάρτων· οὗτος
 δ' ἐστὶν ὁ διὰ Σύννης γραφόμενος παράλληλος· συλ- 30
 λογίζεται δὲ τὰ κατ' ἐκαστὸν ἀσκήματα, ἐκ τῶν
 φαινομένων μέτρων· ^l τὸ γὰρ τροπικὸν καὶ Σύννην κείσ-
 θαι συμβαίνει· διότι ἐνταῦθα καὶ τὰς θερικὰς τροπὰς,

quadrilateram conficit: erit nimirum vertebræ fu-
 perficie minor figura quadrilatera, cui incumbit
 Atlanticum mare: terra autem chlamydis formam
 gerens in illo est insula, minor semisse pars quadri-
 lateri. Id manifestum est cum ex geometria, tum
 ex circumfusi maris magnitudine, occultantis ex-
 trema continentium terrarum utrinque, et contra-
 hentis ad figuram mutilam, et tertiæ longitudinis,
 et latitudinis maximæ: quorum illa quidem con-
 tinet stadiorum millia lxx, majori ex parte finita
 mari, quod navigari porro ob vastitatem et solitu-
 dinem nequit; hæc minor xxx. millibus, definita
 inhabitabili ob æstum aut frigus: nam quæ ob æstum
 habitari non potest quadrilateri portio, lata est viii.
 millia et octingenta stadia: longitudo maxima cxxvi.
 millia, quantum est dimidium æquinoctialis, am-
 plius sit reliquum. His quodammodo consentiunt
 quæ Hipparchus tradit. Ait enim is, ponens eam
 quam Eratosthenes docuit terræ quantitatem, hic
 utique se habitatae terræ secretionem facere: non
 enim magni relaturum ad ea quæ in cælo apparent
 in singulis habitationibus, five hoc modo dimensio
 instituatur, five ut posteriores tradiderunt. Cum
 ergo sit, secundum Eratosthenem, æquinoctialis cir-
 culus stadiorum cclii. millia, quadrans erit lxiii.
 millia, atque hoc est ab æquatore ad polum xv.
 sexagesimæ stadiorum, quarum lx. continet æqui-
 noctialis. Ab æquinoctiali autem quatuor sunt ad
 tropicum æstivum, qui est parallelus per Syenem
 ductus. Singula porro intervalla ex mensuris ap-
 parentibus colliguntur. Evenit enim ut tropicus
 Syenæ incumbat, quia ibi solstitio æstivo meridie

^a δὴλον ὅτι Par. 1. 2. 3. ^b σπονδυλὸν ἐπιφανείας μείον Par. 3. a Græcis recentibus. V. ^c ἡμῶν in marg. Par. 1. alia manu. ^d παρα-
 κεχυμένης Par. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. ^e μύκρον Par. 1. 2. 3. Med. 1. Bre. Gron. Eton. Mosc. ^f δυναμένης Par. 3. Med.
 1. 2. ^g δὴ Par. 1. ^h οὕτως ἔχειν τὴν Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. ὥτως ἐκείνην ἔχειν τὴν Bre. Eton. Esc. Mosc. melius. F. ⁱ οὕτως
 Par. 1. 3. ^k ἑξηκοντά σταδίων Par. 1. sed in marg. ἑξηκοντάδων, unde recte ἑξηκοντάδων. Emendatio Casauboni occurrit in ejus co-
 dicibus, quod tacet. Error factus ex... σταδίων, unde male... στα σταδίων, probat legendum, ἑξηκοντάδων, non ἑξηκοντάδων. V.
 Med. 1. expungit σταδίων. ^l τὸν μὲν γὰρ Par. 1. 2. 3. Med. 1. Gron. Esc. et ex correct. Med. 2.

2. σπονδυλὸν ἐπιφανείας μείον] Vertebræ superficiei similis. Nisi enim admodum erro, pro μείον legi debet ὁμοίον. Xyland.

4. ἔλαττον ἢ ἡμῶν] Scribe, ἐλάττω. Casaub.

9. μεγίστη] Sensus, ut videtur, est, quod terra contracta ad figuram mutilam, tota latitudo habitabilis zonæ est fere tertia pars longitudinis terræ. F.

17. πλεονάζον εἶναι τὸ λοιπόν] Putabam legendum esse, πλεονάζον εἶναι τὸ λοιπόν. Sed hic locus gravius laborat quam ut facile sanari queat sine auxilio meliorum librorum. Interea nihil muto. Casaub.

Ibid. Τέτοις δὲ συναδράκτως &c.] De hisce mensuris, bis in hoc libro descriptis, melius alibi inquirendum est. F.

19. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος (scil. Ἱππάρχος) ὑποθέμενος τὸ μέγεθος τῆς γῆς ὅπερ εἶπεν Ἐρατοσθένης] Plinius in hoc a Strabone differt: Hipparchus (ait) et in coarguendo eo, (scil. Eratosthene), et in reliqua omni diligentia mirus, adjicit stadiorum paulo minus 25 millia. H. N. l. ii. c. 108. Idem.

20. ἐντεῦθεν δὴ ποιεῖσθαι] Scripti quidam δὲ habent pro δὴ, quidam δὲν, quod melius convenit. Casaub.

23. Οὗτος δὲ κατ' Ἐρατοσθένη τῶν ἰσημερινῶν κύκλου σταδίων μυριάδων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ δις χιλίων] Vide in fonn. Scip. Macrob. lib. i. c. 20. et Cleom. Idem.

Ibid. Οὗτος δὲ κατ' Ἐρατοσθένη τῶν ἰσημερινῶν κύκλου σταδίων μυριάδων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ δις χιλίων, τὸ τεταρτημόριον εἶναι ἀν' ἑξ μυριάδων, καὶ τρις χιλίων· τούτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἰσημερινῶν ἐπὶ τὸν πόλον, πεντεκαίδεκα ἑξηκοντά σταδίων, οἷον ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα.] Emendandus locus:

patet enim æquinoctialem circulum Eratostheni in sexaginta tantum partes fuisse divisum, quare quadrans circuli quindecim erit partium. Ab æquinoctiali circulo ad polum tantum patet intervalli, quantum est in quadrante æquinoctialis. Hoc sunt quindecim sexagesimæ. Quare legendum, πέντε καὶ δέκα ἑξηκοντάδων, οἷον ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα. Quindecim sexagesimarum, quales habet æquinoctialis sexaginta. Nam sexaginta sexagesimæ sunt in toto complexu circuli æquinoctialis. Recta igitur emendatio, ἑξηκοντάδων pro ἑξηκοντά σταδίων. Ἡ ἑξηκοντάς idem quod ἑξηκοντά, ut ἐξδομάς idem quod ἐξδομή, pars septima. Nam ἐξδομάδες apud Josephum Sabbata sunt. Corrigebat Casaubonus, ἑξηκοντάδων. Sed ἑξηκοντάς non est sexagesima pars, sed numerus totarum sexaginta partium, ut ἐκατοντάς non est pars centesima, sed centuria. Sic δέκας non decima portio, sed decuria. Salmaf. Exercit. Plin. edit. Traject. pag. 467. colum. b. lit. G.

27. πεντεκαίδεκα ἑξηκοντά σταδίων] Veteres circulum in Sphæra maximum dividebant in partes lx. Posteriores vero, quia videbatur commodius, eas partes sexies multiplicarunt, eundemque circulum constituerunt partium ccc. lx. At qui in partes tantum lx. tribuebant, iis unumquodque τεταρτημόριον xv. partium erat, οἷον ὁ ὅλος κύκλος lx. Partes autem singulas Astrologi ἑξηκοντάδας appellant, Latini sexagesimas: utiturque illa voce etiam Strabo paulo post. Neque dubito ego doctos viros mihi esse assensuros eandem vocem hic quoque restituenti. Nam quid hæc lectio sibi vult? ἑξηκοντά σταδίων. Nimis certum est scripsisse Strabonem ἑξηκοντάδων. Casaub.

gnomo umbram nullam projicit. Meridianus autem Syenes maxime describitur Nili defluxu a Meroë ad Alexandriam, qui est stadiorum circiter x. millia: medio autem spatio Syene sita est: inde ergo ad Meroën stadia sunt v. millia: recta autem 5 versus meridiem progressus ad tria millia stadiorum, loca inveniet quæ habitari præ æstu non possunt: eorum ergo locorum parallelus, qui idem est cum Cinnamomiferæ regionis parallelo, terminus et principium poni debet terræ nostræ versus meri- 10 diem habitatæ. Cum ergo a Syena ad Meroën sint v. millia stadia, accedantque alia tria millia, erunt universi ad finem usque terræ habitatæ viii. millia. Jam a Syena ad æquinoctialem stadia sunt xvi. millia et octingenta: (tantum enim in quatuor 15 sexagesimas competit, cum una quævis sit iv. millium ducentorum stadiorum:) ergo a fine habitatæ terræ ad æquinoctialem erunt viii. millia octingenta stadia, ad eundem ab Alexandria xxi. millia octingenta. Rursum ab Alexandria in recta 20 linea cum Nili defluxu omnes consentiunt esse navigationem ad Rhodum, indeque præter Cariam et Ioniam usque ad Troadem, Byzantium, et Borysthenem. Sumentes igitur intervalla navigationibus comperta, considerant ultra Borysthenem in eadem recta linea quousque habitetur terra, et ubi partes 25 terræ habitatæ versus septentrionem finiantur. Habitant autem ultra Borysthenem ultimi notorum Scytharum Roxolani, magis versus meridiem fiti quam extrema ultra Britanniam cognita. Ulteriora jam frigus habitari non finit. Ab his versus meridiem supra Mæotidem sunt Sauromatæ et Scythæ, usque ad orientales Scythas. Pytheas ergo Massiliensis circa Thulen Britannicarum insularum septentrionalissimam ultima ait esse, ubi tropicus æstivus arctici circuli vicem gerit: de reliquis nihil 30 narrat, neque quod insula sit Thule, neque utrum eo usque habitationes pertingant, ubi tropicus pro arctico est. Ego autem illum septentrionalem finem multo propius meridiem versus existimo: qui enim hodie terras perlustrant, ultra Hiberniam nihil possunt referre, quæ non longe versus septentrionem ante Britanniam jacet, plane ferorum hominum domicilium, et propter frigus male inco- 40 lentium: ibi ergo finem constituendum censeo. Jam cum Byzantii idem sit qui Massiliæ parallelus,

ἀσκιός ἐστιν ὁ γνώμων μέσης ἡμέρας· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς
Σύνης μεσημβρινὸς γράφεται μάλιστα διὰ τῆς τοῦ
Νείλου ῥύσεως ὡς ἀπὸ Μερῆς, ἕως Ἀλεξανδρείας·
στάδιοι δ' εἰσὶν οὗτοι περὶ μύριας· καὶ μέσον δὲ τὸ
5 ἀφ' ἑσθῆμα, τὴν Σύνην ἰδρύσασθαι συμβαίνει· ὥς' ἐν-
τεύθεν ὅπῃ Μερῆν πεντακισχίλιοι. Περιόντι δ' ἐπ' εὐ-
θείας ὅσον περικλίβας σταδίας ἐπὶ μεσημβρίαν, ἐκέπ-
οικήσιμα τ' ἄλλα ἐπὶ ἀπὸ καῦμα· ὥστε τ' ἀπὸ τ' ἐ-
πὼν τῶν τόπων παραλλήλων, τ' αὐτὸν ὄντα τῷ διὰ τῆς
10 Κινναμωμοφόρας, πέρας καὶ ἀρχὴν δεῖ πηθεῖναι τῆς κατ'
ἡμᾶς οἰκισμένης πρὸς μεσημβρίαν. Ἐπεὶ οὖν πεντα-
κισχίλιοι μὲν εἰσιν οἱ ἀπὸ Σύνης εἰς Μερῆν, ἄλλοι δὲ
πρὸς γεγόνασιν περικλίβας, εἶεν ἂν οἱ πάντες ἐπὶ τοὺς
ὅρους τ' οἰκισμένης, ὀκτακισχίλιοι· ὅπῃ δὲ γε τ' ἰσημερινὸν
15 ἀπὸ Σύνης, μύριοι ἑξακισχίλιοι ὀκτακόσιοι· (ἡ τοσοῦ-
τον γὰρ εἰσιν οἱ τῶν τετάρων ἐξηκοντάδων, τεθείσης
ἐκείνης τετρακισχίλιων καὶ ἀπὸ κοσίων) ὥστε ἄλοιπὸν εἶεν
ἂν ἀπὸ τῶν ὁρῶν τ' οἰκισμένης ὅπῃ τ' ἰσημερινὸν, ὀκτα-
κισχίλιοι ὀκτακόσιοι, ἀπὸ δὲ Ἀλεξανδρείας δισημύριοι
20 χίλιοι ὀκτακόσιοι. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας
ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τῆς Νείλου, πάντες ὁμολογοῦσι τ'
ἐπὶ Ῥόδον πλῆθος· καὶ ἐντεύθεν δὲ τ' ἡ Κάριας παρά-
πλυν καὶ Ἰωνίας, μέχρι τῆς Τρωάδος, καὶ Βυζαντίας, καὶ
Βορυσθένος. Λαβόντες οὖν τὰ ἀφ' ἑσθῆματα γνώριμα καὶ
25 πλεόμην, σκοποῦσι τὰ ὑπὲρ τῆς Βορυσθένος ἐπ' εὐ-
θείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ μέχρι πίνος οἰκήσιμα ἐστίν, καὶ
περὶ τοὺς πρὸς ἀρκτικὰ μέρη τῆς οἰκισμένης. Οἰκοῦσι
δ' ὑπὲρ τῆς Βορυσθένος ἕστατοι τ' γνωρίμων Σκυθῶν
ἡ Ῥαξολάνοι, νοτιώτεροι ὄντες τῶν ὑπὲρ τῆς Ἰβηρίας
30 καὶ ἐξ ἑσθῆτων γνωρίζομένων· ἡ δὲ τὰ ἐπέκεινα διὰ ψύ-
χος ἀοίκητα ἐστίν· νοτιώτεροι δὲ τῶν καὶ ὑπὲρ τῆς
Μαιώπιδος, Σαυρομάται καὶ Σκύθαι, μέχρι τῶν ἐσθῆτων
Σκυθῶν. Ὁ μὲν οὖν Μασσαλιώτης Πυθέας, τὰ περὶ
Θέλην τὴν βορειοτάτην τ' Ἰβηρίας ἕστατα λέγει·
35 παρ' οἷς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ ἀρκτικῷ, ὁ θεινὸς τροπικὸς
κύκλος· ὡς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔδειξεν ἰσορῶν, ὅτι
Θέλη νησὸς ἐστὶ πρὸς οὐτ' εἰ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκήσιμα
ἐστίν, ὅπῃ ὁ θεινὸς τροπικὸς ἀρκτικὸς γίνεσθαι. Νομίζω
δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον τῆς τοῦ τῆς οἰκισμένης πέρας
40 τὸ πρὸς ἀρκτικόν· οἱ γὰρ νῦν ἰσορῶντες, περαιτέρω τ' Ἰβη-
ρίας ὅθεν ἔχουσι λέγειν· ὅτι πρὸς ἀρκτικὸν πρόκειται τῆς
Ἰβηρίας πλησίον, ἀγρίων τελέως ἀνθρώπων, κα-
κῶς οἰκισμένων διὰ ψύχος· ὥς' ἐνταῦθα νομίζω τὸ πέρας
εἶναι γετέον. Τῆς δὲ παραλλήλου τῆς διὰ Βυζαντίας, καὶ

^a ὡς Par. 3. ὡς Bre. ^b τῶν τῶν τόπων Par. 3. Bre. ^c τοσοῦτοι γὰρ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^d λοι-
ποὶ Par. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^e τὸ ὑπὸ τῆς B... Par. 3. Med. 2. fed Med. 2. habet τὰ ex correct. τὰ ὑπὸ τῆς Par. 1. 2.
Esc. fed Par. 1. habet ἀπὸ in margine. τὸ ὑπὸ τῆς Bre. τὰ ἀπὸ τῆς Mosc. ^f Par. 1. habet ἢ supra καὶ. ^g Par. 1. habet ἕστατοι.
τῶν γνωρίμων Σκυθῶν in marg. ^h Ῥαξολάνοι Mosc. ⁱ Πρετανικῆς Bre. ^k καὶ οἱ ὑπὲρ Eton. Esc. Mosc. ^l Βρετανικῆς Par. 1. 2.
Med. 1. Mosc. Βρετανικῆς Med. 2. Πρετανικῆς Par. 3. ^m περὶ Par. 1. olim παρὰ, eadem manu. περὶ Med. 2. ⁿ ὅθεν ἰσορῶν Med.
1. 2. Gron. Esc. fed Med. 2. postea corrigitur, ἰσορῶν. ^o ἢ Par. 3. et ἢ ex correct. alia manu. ^p Πρετανικῆς Mosc. et sic infra.
Βρετανικῆς Med. 2. et sic semper, nisi aliter monuerimus. ^q καὶ κακῶς Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^r καὶ τῆς διὰ Med. 1. 2. Esc. Mosc.

15. τοσοῦτον γὰρ εἰσιν] Scribe, τοσῶτοι γὰρ εἰσιν. Casaub.
25. τὰ ὑπὲρ τῆς Βορυσθένος] Lege, τὰ ἀπὸ. Sed quia Aldus
ediderat ὑπὸ pro ἀπὸ, inde manavit ὑπὲρ. Idem.
28. ἕστατοι τῶν γνωρίμων Σκυθῶν Ῥαξολάνοι] Strabo libro septi-
mo, p. 471. Ed. Amst. ὑπὲρ τῶν Ῥαξολάνων εἰ τινες οἰκῶσιν, σὺν
ἰσμεν. Idem.
29. τῆς Βρετανικῆς] In quibusdam veteribus scribitur aliquo-

ties hæc vox per Π initio, ut et apud Stephanum, Πρετανικῆ.
Idem.

35. ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ ἀρκτικῷ] Strabo non Pythæ credens, ejus
verba, ut videtur, male explicat. Sensus est, ni fallor, quod
Pythæas intra Arcticum circulum ultra Thulen se navigasse scrip-
serit, ubi arcticus fuit ad meridiem, eodem modo quo tropicus
æstivus cæteris Europæ partibus. F.

ἀφ' ἧς Μασσαλίας πως ἰόντος, ὥς φησιν Ἰππάρχος
 πιτεύσας Πυθέα, (φησὶ γὰρ ἐν Βυζαντίῳ τὸ αὐτὸν εἶναι
 λόγον τῆς γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν, ^αὃν εἶπεν ὁ Πυθέας
 ἐν Μασσαλίᾳ) τῆς δὲ ἀφ' ἧς Βορυσθένες ἀπὸ τῆς διέ-
 χοντος περὶ τριχίλις καὶ οὐτακοσίους, εἴη ἂν ἐκ τοῦ
 ἀφασήματος, ^βτὸ ἀπὸ Μασσαλίας ἐπὶ τὴν Βρεταν-
 νικὴν, ἐνταῦθα περὶ πίπλων ὁ διὰ τῆς Βορυσθένες κύκ-
 λος πανταχῶς. Πολλαχῶς δὲ ^γπαρακρεόμενος οὗ-
 τῶν ἀνθρώπων ὁ Πυθέας, καὶ ἐνταῦθα περὶ διέφυσαι. Τὸ μὲν
 γὰρ τὸ ἀπὸ σιλικῶν γραμμὴν ὅτι οὗ ^δπερὶ τὴν πορθμὸν
 καὶ Ἀθίνας καὶ Ῥόδον τόπος ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλλήλου
 καὶ ὅτι, ^εὡμολογῆται παρὰ πολλῶν. ὁμολογῆται ὅ-
 ὅτι καὶ ἀφ' ἧς μέσος πῶς τῆς πελάγους ἐστὶν ἢ ἀπὸ ^ετῶν
 σιλικῶν ἐπὶ τὸν πορθμὸν. οἱ τε πλεονέκτες, τὸ μέγιστον
 διάστημα ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὴν Διούλου εἶναι τὸ ¹⁵
 ἀπὸ τῆς Γαλατικῆς κόλπου σταδίων πεντακισχιλίων.
 τῆς δὲ εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τῆς πελάγους. ὥς
 εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ἐπὶ τὴν μυχὸν
 τῆς κόλπου, σταδίων διςχιλίων πεντακοσίων, ἐπὶ δὲ
 Μασσαλίαν ἐλαττόνων. νοτιώτερα γὰρ ἐστὶν ἡ Μασσα-
 λία τῆς μυχῶς ^ετῆς κόλπου. Τὸ δὲ γὰρ ἀπὸ τῆς Ῥο-
 δίας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐστὶ πεντακισχιλίων πῶς καὶ ἐννα-
 κοσίων σταδίων. ὥστε πολὺ ἀρκικώτερος ἂν εἴη ὁ διὰ
 Βυζαντίου τῆς διὰ Μασσαλίας. τὸ δὲ ἐκείθεν ἐπὶ τὴν
 Βρεταννικὴν δύναται συμφωνεῖν τῷ ²⁵ἀπὸ Βυζαντίου
 ἐπὶ Βορυσθένι. τὸ δὲ ἐκείθεν ἐπὶ τὴν Ἰέρην, ἐκεί-
 νῳ γινώσκοντες πόσον ἂν τις θείη, οὐδ' εἰ περαιτέρω ἐπὶ οἰ-
 κήσιμά ἐστιν, ¹οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι φροντίζειν.
 Πρὸς τε γὰρ ἐπιστήμην, ἀρκεῖ τὸ λαβεῖν κατὰ περὶ
 τῶν νοτίων μερῶν, ὅτι ὑπὲρ Μερῶς μέχρι πεντακισχιλίων ³⁰
 σταδίων παρελθόντι τῆς οἰκισίμης πῆχθαι προσήκειν.
 οὐχ ὥς ἂν τούτῃ ἀκριβεστάτῃ πέρατος ὄντος, ἀλλ'
 ἐγγύς γε τ' ἀκριβοῦς. οὕτω καὶ κεῖ οὗ ὑπὲρ τῆς Βρετ-
 ταννικῆς οὐ πλείους τούτων γέγονεν, ἢ μικρῶν πλείους,
 οἷον πεντακισχιλίας. πρὸς τε τὰς ἡγεμονικὰς χρεῖας, ³⁵
 οὐδὲν ἂν εἴη πλεονέκτημα τοῖς τοιαύταις γνωρίζειν
 χώρας, καὶ οὗ ἐνοικοῦντας. καὶ μάλιστα εἰ νήσους
^κοικεῖν τοιαύτας, αἱ μὴτε λυπεῖν, μὴτ' ὠφελεῖν
 ἡμᾶς διώκοντα μηδὲν, διὰ τὸ ἀνεπίπλεκτον. καὶ γὰρ
 τὴν Βρεταννικὴν ἔχειν δυνάμειοι Ῥωμαῖοι κατεπρόννησαν, ⁴⁰
 ὁρῶντες ὅτι οὐτε φόρος ἔξ αὐτῶν οὐδὲ εἰς ἐστὶν, (οὐ γὰρ
 ἰσχύουσι τοσούτον, ὥς ἐπιδιαβάλλειν ἡμῖν,) οὐτ' ὠφέ-
 λεια τοσαύτη πῶς, εἰ κατὰ χροίον. πλέον γὰρ ¹ἂν ἐκ
 τῶν τελῶν δοκεῖ προσφέρεσθαι νῦν, ἢ ὁ φόρος δύναται
 σιωτελεῖν, ἀφαιρεμένης δὲ εἰς τὸ στρατιωτικὸν δαπάνης, ⁴⁵
 τὸ φρενῆσον καὶ φορολογῆσον τὴν νῆσον. πολὺ δ' ἂν

quod Hipparchus tradit, Pythæ fidem secutus,
 (ait enim Byzantii eandem umbræ ad stylum esse
 rationem, quam esse Massiliæ tradidit Pytheas), et
 ab hoc parallelus per Borysthenem distet stadiis ter
 mille et octingentis circiter, fuerit jam ex intervallo
 a Massilia ad Britannicam, ibi circiter incidens cir-
 culus per Massiliam ubique. Cæterum Pytheas,
 qui multis in locis homines decepit, hic quoque
 nonnihil erravit. Multi enim uno ore affirmant,
 lineam a Columnis ad fretum, Athenas, Rhodum-
 que ductam, in eodem esse parallelo. In confesso
 etiam est lineam a columnis ad fretum ductam,
 per medium fere pelagus duci: et qui navigant,
 maximum a Gallia in Africam trajectum aiunt esse
 a finu Gallico, stadiorum v. millia, eamque maxi-
 mam alti maris esse latitudinem: ergo a dicta linea
 ad intimum sinus recessum erunt stadia bis mille
 et quingenta, ad Massiliam pauciora: est enim
 Massilia quam is recessus meridiei propior. Atqui
 a Rhodo ad Byzantium sunt iv. millia nongenta:
 quo concluditur, Byzantinum parallelum multo
 esse Massiliensi septentrionaliorem. Quod inde est
 ad Britanniam, convenire potest spatium quod a
 Byzantio est ad Borysthenem: inde ad Hiberniam
 quantum fit, ignotum est, itemque an ultra sint
 loca habitata: nihil enim attinet hoc ad ea quæ
 supra diximus. Nam ad scientiam satis est, sicut
 in austrinis partibus posuimus, ultra Meroën ad
 tria millia stadiorum finem esse terræ habitatæ, non
 quod præcise ita res habeat, sed quod prope ad
 veritatem acceditur: ita hic quoque supra Britan-
 niam totidem licet ponere stadia, aut non multo
 plura, ut iv. millia. Nam et ad Principis officium
 non multum emolumenti conferet hujusmodi re-
 gionum et incolarum notitia: maxime si tales in-
 colant insulas, quæ neque damnum afferre nobis
 neque utilitatem possint, quia nulla nobis cum iis
 intercedant commercia. Nam Britanniam occupare
 cum possent Romani, spreverunt, cum viderent
 neque ullum ab iis metum esse, (non enim tantum
 iis est virium, ut in nostras ditiones impressionem
 faciant), neque tantum utilitatis si occuparent:
 videtur enim nunc plus percipi ex vectigalibus,
 quam tributum pendere posset, detracto, in militem
 præsidio insulæ futurum, et stipendium exacturum,
 sumptu: multumque videbatur incommodi ab aliis

^α ἂν Par. 3.

γίγται Med. 2.

Par. 1. Med. 1.

^β τῆς ἀπὸ Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^γ τῶν δεεστ Med. 1. Mosc.

^δ τῆς δεεστ Med. 2.

^ε οἰκοῖεν Med. 2.

¹ ἂν δεεστ Med. 1. deerat Med. 2. additum postea.

^α παρακρεόμενος Par. 3.

^β παρὰ ex correct. Med. 1.

^γ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

^δ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

^ε οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

² οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

³ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁴ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁵ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁶ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁷ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁸ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

⁹ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹⁰ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹¹ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹² οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹³ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

¹⁴ οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι.

7. ἐνταῦθα περὶ πίπλων] Deest aliquid ut plena sit sententia. Casaub.

8. πανταχῶς. Πολλαχῶς δὲ παρακρεόμενος] In veteribus quibusdam libris legitur, Πανταχῶς δὲ: unde suspicari merito posse quis videtur ita esse legendum, mutata distinctione, Πανταχῶς δὲ ἢ πολλαχῶς γε παρακρεόμενος τῆς αἰδέσεως ὁ Πυθέας, aut etiam sine ἢ. Idem.

25. τῶ ἀπὸ Βυζαντίου] Scripti tres, διὰ Βυζαντίου. Idem.

28. οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι φροντίζειν] Suspectus mihi locus: quanquam libri veteres in ordine tantum verborum variant, οὐδὲν δεῖ φροντίζειν τοῖς ἐπάνω λεχθεῖσι. Idem.

39. καὶ γὰρ τὴν Βρεταννικὴν ἔχειν δυνάμειοι Ῥωμαῖοι.] Vide libro quarto, p. 306. Ed. Amst. ubi de Britannia. Idem.

insulam circumjacentibus oblatum iri. Quod si intervallo, quod a Rhodo est ad Borysthenem, adjiciantur versus septentrionem quatuor millia stadiorum, erunt in summa xii. millia septingenta, et a Rhodo ad finem habitatae terrae meridionalem xvi. millia sexcenta: ergo universa terrae habitatae latitudo, ab austro ad septentrionem, est minor triginta millibus stadiorum. Longitudo autem ad lxx. millia esse fertur, quæ intelligitur ab occasu ad ortum ab extremis Hispaniæ ad Indiæ extrema, partim itineribus terrestribus, partim navigationibus percepta mensura. Hanc autem longitudinem esse intra dictum quadrilaterum, constat ex proportionie parallelorum ad diametrum: ita ut majorem duplicationem longitudo ad latitudinem obtineat. Dicitur autem hæc figura chlamydis similis: nam in extremis latitudinem valde contrahi animadversum est, præcipue occiduis, singula nobis perlustrantibus. Nunc autem descripsimus locum superficiei sphaericæ, in quo terram habitatam sitam dicimus. Oportet vero eum, qui manu fabricatis operibus veritatem imitatur quam fieri potest proxime, globo qui terram referat formato, qualis est Cratetis, in eo quadrilaterum illud designare, inque eo tabulam geographicam collocare. Sed quoniam magno opus est globo, cujus exigua pars illud sit quadrilaterum, quod sufficiat ad perspicue inscribendas terrae habitatae partes, easque ad spectui proprie exhibeat: fane fecerit egregie, qui talem conficere poterit. Diametrum globus talis requirit decem pedibus majorem. Qui vero tantum, aut non multo minorem globum parare nequit, is in plana describat tabula, septem minimum pedum. Parum enim intererit, si loco circulorum parallelorum ac meridianorum, quibus climata et ventos indicamus, reliquasque differentias et comparationes partium terrae inter se et cum cælo, rectis lineis utamur parallelis et in eos ad angulos rectos incidentibus: cum magnitudinem et figuram visu in plana spectatam superficiei intellectus facile transferre possit ad rotundam et sphaericam. Eadem ratio est obliquorum rectorumque circulorum. Ac tametsi per polos ducti meridiani circuli in sphaera omnes ad unum punctum concurrunt: nihil tamen refert si in plana tabula paulatim coeuntes

^a ἐπιγένοιτο τὸ ἄχρητον ^b ἐπὶ τῇ ἄλλων τῶν περὶ ταύ-
τῃ νήσῳ. Εἰ δὲ θεωρεθῇ τὸ ὑπὸ τῇ Ῥοδίας μέχρι
Βορυσθένης ἀφ' ἑσπέρης, τὸ ὑπὸ Βορυσθένης ἐπὶ τὰς
ἄρκτους τῶν τετρακισχίλιων σταδίων ἀφ' ἑσπέρης, γίνεται
τὸ πᾶν μύριοι διὰ χίλιον ἑπτακόσιοι σταδίοι· τὸ δὲ ὑπὸ τῆς
Ῥοδίας ἐπὶ τὸ νότον πέραν ἐστὶ τῆς οἰκημένης, μύριοι
ἑξακισχίλιοι ἑξακόσιοι· ὥστε τὸ σύμπαν πλάτος τῆς οἰκη-
μένης, εἴη ἂν ἑξαχίλιον τῶν τετρακισχίλιων, ἀπὸ νότου πρὸς
ἄρκτον· τὸ δὲ γε μήκος, περὶ ἐπὶ μιλιάδας λέγεται.
10 τὸ δὲ ἐστὶν ἀπὸ δύσεως ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, τὸ ἀπὸ
τῆς ἄρκτων τῆς Ἰσθμίας, ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς·
τὸ μὲν ὁδοῖς, τὸ δὲ ταῖς ναυπλίαις ἀναμεμετρημένον.
Ὅτι δ' ἐν τῷ λεγθέντος τετραπλεύρου τὸ μήκος ἐστὶ
τὸ αὐτὸ, ὅτι τῆς λόγου τῶν παραλλήλων τῶν πρὸς τὸν
15 ἰσημερινὸν διήλθον· ὥστε πλεονὴς ἢ διπλάσιον ἐστὶ τῆς πλά-
τους τὸ μήκος. Λέγεται δὲ καὶ χλαμυδαίης ὡς τὸ
σχῆμα· πολλὴ γὰρ συναγωγὴ τῆς πλάτους πρὸς τοῖς
ἄκροις εὐερίσκειται, καὶ μάλιστα τοῖς ἑσπερίοις, τὰ καὶ
ἑκατὰ ἐπὶ ὄντων ἡμῶν. Νυνὶ μὲν οὖν ἐπιγεγραμμένον
20 ἐπὶ σφαιρικῆς ἐπιφανείας τὸ χωρίον, ἐν ᾧ φασὶν
ἰσχύουσαν τὴν οἰκημένην· καὶ δεῖ τὴν ἐκτετατὴν ἀφ' ἧς
χειροκμήτων οἰκημάτων μίμησιν τὴν ἀλήθειαν ποιή-
σαντα σφαῖραν τὴν γῆν, καθάπερ τὴν Κρατήτειον, ἐπὶ
ταύτης ὑπολαβόντα τὸ τετραπλευρον, ἐν τῷ τῷ
25 πᾶσι τὴν πᾶσαν τῆς γεωγραφίας· ἅλλ' ἐπεὶ δὲ με-
γάλῃς δεῖ σφαίρας, ὥστε πολλοσημόριον αὐτῆς ὑπάρ-
χον τὸ λεγθὲν τμήμα, ἱκανὸν γενέσθαι δεῖξασθαι σα-
φῶς τὰ θεωρηκόμενα μέρη τῆς οἰκημένης, καὶ τὴν οἰκίαν
παραστήσας ἑαυτῇ τοῖς ἐπιβλέποντι, τὸ μὲν διωαμένον
30 κατασκευάσασθαι τηλικαύτῃ, οὕτω ποιεῖν βέλτιον·
^h ἔστω δὲ μείζων δέκα ποδῶν ἔχουσα τὴν ἀφ' ἑσπέρης· τὸ
δὲ μὴ διωαμένον τηλικαύτῃ, ἢ μὴ πολλῷ ταύτης
ἐνδεστέρα, ἐν ἐπιπέδῳ καταγραφήναι πᾶσι τελέ-
χον ἐπὶ ποδῶν. Διοίσει γὰρ μικρόν, ἢ ἂν, ἀντὶ τῶν
35 κύκλων, τῶν τε παραλλήλων, καὶ τῶν μεσημβρινῶν,
οἷς τὰ τε κλίματα καὶ οὖν ἀνέμους ἀφ' ἑσπέρης, καὶ
τὰς ἄλλας ἀφ' ἑσπέρης, καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς γῆς
μερῶν, πρὸς ἀλλήλας τε καὶ τὰ ἑσπέρια, εὐθείας ἑξά-
φορῳ· τῶν μὲν παραλλήλων παραλλήλους, τῶν δὲ ὁρθῶν
40 πρὸς ἐκείνους ὁρθὰς· τῆς ἀφ' ἑσπέρης ῥαδίως μεταφέρειν
διωαμένης τὸ ὑπὸ τῆς ὁψέως ἐν ἐπιπέδῳ θεωρούμενον
ἐπιφανείᾳ σχῆμα καὶ μέγεθος, ἐπὶ τῇ περιφερῇ τε καὶ
σφαιρικῇ· ἀνάλογον δὲ καὶ πρὸς τὴν λοξῶν κύκλων καὶ
εὐθειῶν φασὶν. ^m Εἰ δ' οἱ μεσημβρινοὶ οἱ παρ' ⁿ ἐκάσ-
45 τοῖς ἀφ' ἑσπέρης πόλεως γεγραμμένοι πάντες ^p συννεύουσιν
ἐν τῇ σφαίρᾳ πρὸς ἐν σημείον, ἅλλ' ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γε

^a Forte, ἐπὶ γ... V. ^b Forte, τὸ ἐπὶ. V. Par. 3. legit, τῶν ἐπὶ. ^c Scriptum erat ἄκτων in Par. 3. habet ἄκρων ex emend. alia manu. ^d μεμετρημένον Med. 2. ^e καὶ δὲ τῶν Par. 3. Med. 2. Bre. ^f χειροκμήτων Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^g ὑπάρχειν ex correct. Med. 2. ^h ἔστω δὲ μὴ μείζων Par. 1. et μὴ μείω in marg. ⁱ ἔστω δὲ μὴ μείζων Par. 2. 3. ^j ἔστω δὲ μὴ μείζων Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k ἔστω δὲ μὴ μείζων Med. 1. ^l ἔστω δὲ μὴ μείζων Med. 2. et ἔστω δὲ μείζων ex correct. ^m ἔστω δὲ μὴ μείζων Gron. ⁿ ἢ ἀντὶ Par. 1. ἐναντὶ Par. 2. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed Med. 1. habet ex correct. ἐὰν ἀντὶ. ^o γεγραμμένον Eton. Esc. Mosc. ^p καὶ ἐπιφανείᾳ Med. 1. ^q ἐπιφανείαν ex correct. Med. 2. ^r οἱ δ' οἱ Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^s ἐκάστος notatur in Par. 1. ut vox suspecta. ^t διὰ deest Med. 1. 2. ^u σημαίνουσιν ex correct. Med. 2.

21. διὰ τῇ χειροκμήτων οἰκημάτων. Veteres libri, χειροκμήτων: non placet: quanquam ita vetus interpres: οἰκημάτων vox est mihi suspecta. Casaub.

Ibid. τὸν ἐκτετατὴν διὰ τῶν χειροκμήτων ΟΙΚΗΜΑΤΩΝ μιμήσιν τὴν ἀλήθειαν. Vox οἰκημάτων Casaubono suspecta est; de sphaeris

geographicis scilicet usurpata. Nescio an reponendum sit ΟΡΓΑΝΩΝ, vel ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΩΝ. T.

22. οἰκημάτων. Legerem hic, si quid mutandum, ποικιλμάτων. Vide p. 181. D. lin. 4. Edit. Amst. V.

εἰ δὲ οἴσεται πίνακι τὰς εὐθείας ^a μικρὸν συννευσσας ποιεῖν
^b κῶνον τὰς μεσημβρινάς· ὁδὲ γὰρ πολλαχῇ τῆτ'
 ἀναγκάσθων, εἰδ' ἐκφανῆς ἐπὶ ὥσπερ ἡ περιφέρεια, οὕτω
 καὶ ἡ σύννευσις, μεταφερομένων τῶν γραμμάτων εἰς τὴν
 πίνακα τὴν ἐπιπέδον, καὶ γραφομένων εὐθειῶν. Καὶ δὴ
 καὶ τὴν ἐξῆς λόγον ὡς ἐν ἐπιπέδῳ πίνακι τῆς γεωφῆς
 γνωμένης ἐκδήσομεν. Ἐρῶμεν δὴ τὴν μὲν ἐπελθόντες
 αὐτοὶ τῆς γῆς καὶ θαλάττης· ὧς δὲ πτευσάντες
 τοῖς εἰπύουσιν, ἢ γράψασιν. Ἐπὶ λήθομεν ὅτι ἐπὶ δύσιν μὲν
 ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας μέχρι τῆς Σαρδωνά τοπῶν τῆς
 Τυρρηνίας· ἐπὶ μεσημβρίαν δὲ ἀπὸ τῆς Εὐξείνης μέχρι
 τῆς Αἰθιοπίας ὄρων. Οὐδὲ τῶν ἄλλων ὅτι ὁδὲ εἰς
 ἀνὲν εὐρεθῆναι τὴν γεωγραφησάντων πολὺ πᾶσι μᾶλλον
 ἐπεληλυθὸς τὴν λεχθέντων διασημάτων. Ἄλλ' οἱ πλεονά-
 σαντες ὧς τὰ δυσμικὰ μέρη, τὴν πρὸς ταῖς ἀνα-
 15 πολαῖς εἰς τοσοῦτον ἤσαντο· οἱ δὲ ὧς τὰναντία, τὴν
 ἐσπερίαν ὑτέρησαν· ὁμοίως δ' ἔχει καὶ τῶν πρὸς
 νότον καὶ τὰς ἀρκίους· τὸ μὲντοι πλέον καὶ κείνοι καὶ
 ἡμεῖς ἀκοῇ παραλαβόντες σιωπῶμεν· καὶ τό, τε
 σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ πᾶν ἄλλου φύσιν, ὅποια καὶ
 20 ὁπόση· τὴν αὐτὴν τρόπον, ὥσπερ ἡ διάνοια ἐκ τῆς αἰσθη-
 τῶν σιωπῆσι τὰ νοητά· σχῆμα γὰρ, καὶ χεῖρας, καὶ μέ-
 γεθος μήλες, καὶ ὁδὸν, καὶ ἀφῆν, καὶ χυμὸν ἀπαγγέ-
 λουσιν αἱ αἰσθήσεις· ἐκ τῶν τετῶν σιωπῆσι ἡ διάνοια
 τὴν τῶν μήλες νόησιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων σχημάτων,
 25 τὰ μέρη μὲν αἰσθήσις ὁρᾷ, τὸ δ' ὅλον ἐκ τῆς ὁραθέν-
 των ἡ διάνοια τίθησιν· οὕτω ὅτι καὶ οἱ φιλομαγεῖς ἄνδρες,
 ὥσπερ αἰσθητήριος ^b πτευσάντες τοῖς ἰδῶσι καὶ πλανη-
 θεῖσιν οὐς ἔτυχε τόπους, ἄλλοις καὶ ἄλλα μέρη τῆς γῆς,
 σιωπῆσιν εἰς ἐν διάγραμμα τὴν τῆς ὅλης οἰκουμένης
 30 ὅψιν. Ἐπεὶ καὶ οἱ γραττηροὶ πάντες μὲν αὐτοὶ πράττεισιν,
 εἰς πάντας καὶ τὴν παρέσιν· ἄλλα πλεῖστα κατορθῶσι δι'
 ἑτέρων, ἀγγέλοις πιστεύοντες, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν διαπέμ-
 πουίτες οἰκείως τὰ προσάγμαλα. Ὁ δ' ἀξίων μόνος
 εἰδέναι τὰς ἰδούσας, ἀναιρεῖ τὸ τὴν ἀκοῆς κρίθιον· ἢ πρὸς
 35 πρὸς ἐπιστήμην ὀφθαλμῷ πολὺ κρείττον ἐστὶ. Μάλιστα

conum seu metam efficiant: non enim sæpe hoc
 necessitas exiget, neque ut superficies, ita etiam
 coitio evidens est, translatis in tabulam delineatio-
 nibus, et descriptis rectis lineis. Et quidem dein-
 cept reliqua ita exponemus, ut descriptione in ta-
 bula plana proposita. Exponemus enim tum quæ
 ipsi obivimus terra marique, tum de quibus alio-
 rum sermonibus aut scriptis nobis fides est facta.
 Ipse obivimus versus occasum ab Armenia usque
 ad Etruriæ loca Sardiniae opposita: versus meri-
 diem ab Euxino ponto usque ad fines Æthiopiæ.
 Neque vero reliquorum, qui situm terræ descripse-
 runt, quenquam invenies, qui dicta intervalla ob-
 eundo, multo plura atque nos præstiterit: nam qui
 in occidua plaga plura viderunt, orientalium non
 tantum quam nos attigerunt, contra alii pauciora
 in occasu: quod idem de septentrione et meridie
 affirmo. Pleraque tamen ut illi, ita nos quoque
 auditu percepta composuimus: itaque figuram,
 magnitudinem, omnemque naturam et conditio-
 nes terræ collegimus: quo modo intellectus, ex iis
 quæ sensus suppeditat, notiones in animo effingit.
 Figuram enim, colorem, magnitudinemque pomi,
 tum odorem, tactum, et saporem, sensus indicant:
 ex his intellectus pomi notionem componit. Ipsa-
 rumque etiam magnarum figurarum partes sensus
 cernit, totum intellectus ex visis concipit. Ita et
 cognitionis avidi fidem adhibentes veluti sensibus,
 alias atque alias terræ partes pervagatis ac contem-
 platis, totius habitatae terræ unam quandam com-
 positam descriptionem ob oculos ponunt. Sic et
 imperatores, ipsi quidem omnia agunt, non ubique
 tamen adfunt, sed multa aliorum opera perficiunt,
 nunciis credentes, et pro rebus auditis mandantes.
 Qui vero contendit eos solos scire, qui viderint,
 is auditus in iudicando officium tollit, ad scientiam
 parandam longe visu utilius. Præsertim vero nos-

^a μικρὰς Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^b μόνον Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. fed Par. 1. habet κῶνον in marg. alia manu.
 κῶνον Mosc. ^c γραμμάτων Med. 1. et ex correct. γραμμῶν. ^d Σαρδωνά Efc. Mosc. ^e τοσοῦτων Mosc. ^f καὶ τὸ σχῆμα Efc. ^g ὁρα-
 θέντων Par. 1. 2. 3. Med. 2. ὅρωνθέντων Med. 1. ^h πιστεύοντες Efc. ⁱ κρείττων Par. 1. Eton.

1. ποιεῖν κῶνον τὰς μεσημβρινάς] Ptolemæus modum pingendi
 tabulam orbis in plana superficie docet, lib. primo, cap. 24. F.

15. περὶ τὰ δυσμικὰ] In multis veteribus libris scriptum est,
 δυσμικά. Ac mirum quam sæpe illa vox in manu scriptis occur-
 rat, quæ ne Græca quidem videtur esse. Casaub.

27. διάνοια τίθησιν] Malim, συντίθησιν, ut modo dixit, ἐκ δὲ
 τῶν συντίθησιν ἡ διάνοια τὴν τῶν μήλες νόησιν. Est autem hic locus
 egregius, et ut si quis alius illustris. Idem.

28. καὶ πλανηθεῖσιν οὐς ἔτυχε τόπους] Fortasse, περὶ οὐς ἔτυχε τό-
 πους. Idem.

35. ἢ τις πρὸς ἐπιστήμην ὀφθαλμῷ πολὺ κρείττον ἐστὶ] Lego, κρείττων.
 Quod ait, præstare auditum visui πρὸς ἐπιστήμην, id vero controver-
 sia non caret: nec Straboni assentietur Polybius, qui τῆς ὁρασιν
 longe præfert. Quum enim, inquit, duo veluti instrumenta
 nobis sint a natura concessa, οἷς πάντα συνδανόμεθα καὶ πολυπραγ-
 μονῶμεν, visus haud paulo certior est, et ἀληθινώτερος, et ut ait
 Heraclitus, ὀφθαλμοὶ τῶν ὥτων ἀκριβέστεροι μάρτυρες. Vide reliqua.
 Equidem Polybium et Strabonem facile conciliari posse existi-
 mo: quum sit utriusque sententia meo iudicio verissima. Nam
 etsi certior est ἡ ὁρασις, tamen pauca omnino sic sciri possunt:
 ideo ἡ ἀκοή utilior πρὸς ἐπιστήμην dici merito potest. Nec me
 fugit eo nomine visum ab Aristotele commendari, idque multis
 locis: qui, si adhibeatur superior distinctio, nihil huic Stra-
 bonis sententiæ obstat. Et sane ipse philosophus, initio libri De

sensu et sensibilibus, auditum longe præstare εἰς φρόνησιν reliquis
 sensibus ratione probat validissima: recte tamen adjiciens, fieri
 id per accidens: sed vide locum. Lactantius planissimis verbis
 Straboni assentitur, Institut. lib. 111. c. 9. Quid quod plus est
 (inquit) in auribus quam in oculis situm? Quoniam et doctrina, et sa-
 pientia percipi auribus solis potest, oculis solis non potest. Vide quæ-
 dam a Cuiacio notata hac de re ad tit. 6. Institut. lib. tertio.
 Quod autem dicitur plurius esse oculatus testis unus quam auriti
 duo: id si in universum accipiat, falsum est. Nam τῶν ἀκουσῶν
 et γευσῶν testes oculati sunt inepti, sed τῶν ὁρατῶν testes oculati
 plurius sunt quam auriti. Cæterum quia τῶν αἰσθητῶν sunt plura
 ὁρατά, ideo in hoc dicto sensus visus positus pro universitate
 sensuum. Nam sententia hæc demum erit vera, testem cujus-
 que rei eum esse plurimum faciendum, qui ipse rem, qua de agi-
 tur, perceperit, et sensu qui ad eam rem desideratur, puta
 ἀκοῇ τὰ ἀκουστά, ὅψιν τὰ ὁρατά, &c. Idem.

36. Μάλιστα δ' οἱ νῦν ἔχουσιν ἀμεινον ἂν τι λέγουν] Hic Strabo enu-
 merat gentes sibi notiores quam antecedentibus geographis.
 Britannia autem parum nota erat Romanis in Augusti sæculo;
 Germania per bella sub Druso gesta, ad usque Albim fluvium,
 multo accuratius. Istri accolæ et Getas, Tyrigetæ, et Bas-
 tarnas, Octavii Cæsaris victoriæ notiores reddiderunt ab U. C.
 719. Quod Albanos et Iberos spectat, Pompeius U. C. 687.
 eas gentes subegerat. F.

træ ætatis homines certius aliquid dicere possunt de Britannis, Germanis, Istri accolis, interioribus et exterioribus Getis, Tyrigetis, Bastarnis, et ad Caucasum habitantibus, ut Albanis et Iberis. Apollodorus quoque Artemita, Parthici belli scriptor, multa nobis accuratius cognita tradidit de Hyrcania et Bactriana. Quin et in Arabiam felicem Romani jam cum exercitu profecti sunt, ductore Ælio Gallo, amico ac sodali nostro: et Alexandrinorum mercatorum classis per Nilum jam navigans et Arabicum sinum usque ad Indiam, multo ista nobis, quam olim fuerant, notiora reddidit. Quo tempore Gallus Ægypto præfuit, ad ipsum veni, unaque usque ad Syenem et fines Æthiopiæ adscendi, ibique comperi cxx. naves a Muris portu Indiam versus navigare: cum sub Ptolemæis regibus perpauci auderent navigare, et merces Indicas advehere. Primum proinde ac potissimum est ad scientiam, et usus civiles, figuram et magnitudinem quam simplicissime in tabulam geographicam aptare, simulque quæ et quanta totius terræ sit portio, indicare. Hoc enim proprium est geographi. Subtiliter autem de tota disputare terra, et de uniuscujusque zonæ vertebra, alterius est scientiæ: ut utrum in altera etiam parte vertebræ quadrans inhabitetur: nam si ita res habet, certe non a nostris habitatur hominibus, sed aliam illam terram appellari debere probabile est. Nobis de nostra dicendum est. Est ergo hujus figura chlamydis forma similis. Maximam ejus latitudinem linea per Nilum ducta describit, incipiens a Cinnamomiferæ regionis parallelo, et Ægyptiorum exulum insula, definens in parallelum Hiberniæ: longitudinem alia, in hanc ad angulos æquales incidens, ab occidente ducta per Columnas et fretum Siculum, usque ad Rhodum et sinum Ifficum, inde præter Taurum, qui Afiam dirimit, et in orientale definens mare,

δ' οἱ νῦν ἔχουσιν ἀμεινον ἂν π λέγειν περὶ τῶν κατὰ Βρεθάνης, καὶ Γερμανίας, καὶ τὰς περὶ τὸν Ἰστρον, τὰς τε ἐντὸς καὶ αὐτὸν ἔκτος, Γέτας τε, καὶ ὁ Τυριγέτας, καὶ Βασάρνας· ἐπὶ δὲ αὐτὸν περὶ τὴν Καύκασον, οἷον ὁ Ἀλβανὸς καὶ Ἰβήρας· ἀπὴν γέγραπται δ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τῶν παρὰ Παρθίας συγγραφέων τῶν περὶ Ἀπολλόδορον τὸν Ἀρτεμείτιν, ὁ πολλῶν ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, τὰ περὶ τὴν Ὑρχανίαν καὶ τὴν Βακτριανήν· τὴν τε Ῥωμαίων καὶ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἐμβαλλόντων μετὰ 10 στρατῶς νεωστὶ, ἧς ἠγέτο ἀνὴρ φίλος ἡμῖν καὶ ἐταῖρος Αἴλιος Γάλλος· καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπορέων στόλος ἡδὴ πλεόντων 21 καὶ τῆς Νείλου καὶ τῆς Ἀραβίας κόλπας μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, ὁ πολὺ μᾶλλον καὶ ταῦτα ἐγνωσθῆναι τοῖς νῦν ἢ τοῖς παρὲς ἡμῶν. Ὅτε γὰρ Γάλλος ὁ ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, σωόντες αὐτῶν καὶ συναρπάσαντες μέχρι Συήνης, καὶ τῆς Αἰθιοπικῶν ὄρων, ἰσορῆμν ὅτι καὶ ἕκατον καὶ εἴκοσι νῆες πλέοιεν ἐκ Μυδῶν ὁρμῆς πρὸς τὴν Ἰνδικήν· πλεόντερον ἢ ἐκ τῶν Πτολεμαϊκῶν βασιλέων, ὁλίγων πάντας τὰς γὰρ πλεῖν, καὶ 20 τὸν Ἰνδικὸν ἐμπορεύεσθαι φόρτον. Τὰ μὲν οὖν περὶ ταῦτα καὶ κυριώτατα καὶ πρὸς ἐπιτήμιον καὶ πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικὰς ταύτας, σχῆμα καὶ μέγεθος, ὡς εἰπεῖν, ἀπλῆστα ἐγχειρεῖν, τὸ τίπτεον εἰς τὸν γεωγραφικὸν πίνακα, συμπαράδειγμα καὶ τὸ ποῖόν τι καὶ πόσον μέρος τῆς ὅλης γῆς ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ οἰκεῖον τῷ γεωγράφῳ· τὸ δὲ περὶ ὅλης ἀκριβολογεῖσθαι τῇ γῆς, καὶ περὶ ἀπὸνδύλων πάντος ἢ λέγωμεν ζώνης, ἄλλης πρὸς ἐπιτήμιον ἐστὶν· οἷον εἰ ἀποικεῖται καὶ καὶ ἄλλοτερον 30 τεταρτημόριον ὁ ἀπὸνδύλος· καὶ γὰρ εἰ ἔτι ἔχει ἕχαστον τῶν γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν· ἀλλ' ἐκείνην ἄλλην οἰκισμένην γετέον· ὅπερ ἐστὶ πιθανόν. Ἡμῖν ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ ταῦτα λεκτέον. Ἐστὶ δὲ πῶς χλαμυδαῖος σχῆμα τῆς γῆς τῇ οἰκισμένης· οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγεθος ἢ διὰ τῆς Νείλου γραμμῆς, ὡς οὖσα 35 τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς διὰ τὴν Κινναμομοφόρον ὡσεὶ ἀλλήλου, καὶ τῆς τῆς Αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσε, μέχρι τῆς 21 τῆς Ἰέρης ὡσεὶ ἀλλήλου· τὸ δὲ μήκος, ἢ ταύτης πρὸς ὄρθας ἀπὸ τῆς ἑσπερίας διὰ τῆς Σικελικοῦ πορθμῆς, μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τῆς Ἰστικῆς κόλπας, 40 ὡσεὶ τὴν Ταῦρον ἴσσαι, τὴν διεζωκότα τὴν Ἀσίαν, καὶ

^a ἀμεινον ἔχουσιν Med. 1. Mosc. ^b Τυριγέτας Par. 1. 2. 3. Med. 1. Mosc. Τυριγέτας Med. 2. Bre. Gron. ^c Ἀραβίαν Par. 3. ^d τὸν περὶ ex correct. Med. 2. ^e ἐμβαλλόντων Par. 1. 2. 3. Med. 2. Bre. Gron. Mosc. ἐμβαλλόντων Med. 1. ^f Αἰθ Med. 2. ^g ἐπὶ τῇ Med. 1. ^h ἐπὶ τῶν Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Gron. Esc. Mosc. recte. F. ⁱ ἐγχειρεῖ Par. 2. Mosc. ἐγχειρεῖν Par. 1. et in marg. ἔχει, alia manu. ^k συμπαράδειγμα ex correct. Med. 1. ^l τὸ ποῖόν τι καὶ defunct Med. 2. ^m πῶς ἐστὶ τὸ μέρος ὅλης τῆς γῆς Med. 1. et πῶς μέρος τῆς ὅλης γῆς ἐστὶ ex correct. πῶς μέρος Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁿ τῶν δὲ καὶ περὶ Med. 1. 2. τὸ δὲ καὶ περὶ Esc. Mosc. ^o τῶν ἀπὸνδύλων Med. 1. 2. ἀπὸνδύλων Par. 3. et sic infra. ^p πρὸς ἡμῶν ex correct. Med. 2. ^q τὸ τῆς γῆς τῆς οἰκισμένης σχῆμα χλαμυδαῖος τί ἐστὶν Par. 5. ^r ἐσπερίας Par. 5. Med. 1. 2.

5. ἀπὴν γέγραπται δ' ἡμῖν] Hoc est, exposita etiam sunt a nobis ea, quæ de Hyrcania, et Bactriana, accuratius Apollodorus Artemita quam alii conscripsit. Hanc esse sententiam apparet ex lib. xi. p. 789. Ed. Amst. ubi in descriptione illarum regionum toties citatur Apollodorus Artemita. Interpretes hunc locum aliter accipiunt, quibus non assentior. Casaub.

Ibid. ἀπὴν γέγραπται δ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τῶν] Male hunc locum vertit Casaubonus. Sensus ejus valeret, si Strabo scripsisset περὶ, non ὑπὸ. V.

7. ὁ πολλῶν ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν] Forte, ὁ τῶν πολλῶν, vel ὁ τῶν ἄλλων. Ἀφορίζειν est accurate explicare alicujus regionis fines ac terminos. Casaub.

Ibid.] Male vult Casaubonus τῶν πολλῶν. Has voces, ὁ πολλῶν ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, parenthesi includas: nam ἀπὴν γέγραπται spectat τὰ περὶ &c., et ὁ πολλῶν spectant τὰ Παρθικά. V.

9. ἐμβαλλόντων μετὰ στρατῶς νεωστὶ] Malim, ἐμβαλλόντων. Hist. toriam habes libro xvi. p. 1126. Ed. Amst. Casaub.

11. καὶ τῶν, &c.] Malim, καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπορέων ΣΤΟΛΟΙΣ ἡδὴ πλεόντων. — Et mox, lin. 31. Ἡμῖν δὲ τὰ ἐν αὐτῇ ΤΑΥΤῇ λεκτέον. T.

12. στόλος ἡδὴ πλεόντων] Vide libro xvii. p. 1140, &c. Edit. Amst. ubi de Alexandria. Casaub.

21. καὶ πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικὰς] Memor est ubique sui instituti. Nam hoc opus eorum potissimum gratia suscepit, qui in Reipublica administratione versantur: ut libro primo, pag. 15. dictum est. Idem.

24. ποῖόν τι καὶ πόσον μέρος] Scripti duo, ποῖόν τι καὶ πόσον. Idem.

36. καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων] De hac diximus ad lib. i. pag. 44. Idem.

^a κατὰσφρέρεσα ὅππῃ τὴν ἑῶαν θάλατταν, μέλαξ' Ἰν-
δῶν καὶ τῇ ὑπὲρ τῆς Βακτριανῆς Σκυθῶν. Δεῖ δὴ νοή-
σαι παραλληλόγραμμον π, ἐν ᾧ τὸ χλαμυδοειδὲς
σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥς τε τὸ μῆκος τῷ μήκει
ὁμολογεῖν, καὶ ὅσον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος
τῷ πλάτει. Τὸ μὲν δὴ χλαμυδοειδὲς σχῆμα, οἰκ-
μένη ἐστὶ τὸ δὲ πλάτος οὐκ ἔσθαι ἔφαμεν αὐτῆς, ταῖς
ἐξ ὁρίταις ^d παραλλήλοις ^e πλευραῖς, ταῖς διορίζουσιν
^f τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς καὶ τὸ ἀοίκητον ἐφ' ἑκάτερα· αὐ-
τῶν δ' ἦσαν, πρὸς ἄρκτους μὲν, ἢ διὰ τῆς Ἰέρνης·
πρὸς δ' τῇ διακεκαυμένη, ἢ ἀφ' ἧς Κινναμομοφόρος·
αὐτῶν δὲ πρὸς ἐκαστὴν ἀλλοτρίαν ὅππῃ τε τὰς ἀνατολάς, καὶ
ὅππῃ τὰς δύσεις ^g μέχρι τῶν ^h ἀνταίρων μερῶν τῆς
οἰκισμένης, ποιήσουσι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς
ὁριζουμένας ἀφ' ἧς ⁱ ἄρκτων αὐτάς. Ὅτι μὲν οὖν
ἐν τῷ τῷ ἐστὶν ἡ οἰκισμένη, φανερόν, ἐκ τῆς μήτε τὸ
πλάτος αὐτῆς τὸ μέγιστον ἔξω πίπτειν αὐτῆς, μήτε
τὸ μῆκος. Ὅτι δ' αὐτῆς χλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμα ἐστίν,
ἐκ τῆς τὰ ἄκρα ^k μυερίζειν τὰ τῆς μήκους ἐκαστέρω-
θεν· κλυζόμην δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τῆς
πλάτους· τῆτο δὲ ἢ ὅλον ἐκ τῆς περιπευσάντων
τὰ τε ἑῶα μέρη, καὶ τὰ δυσμικὰ ἐκαστέρωθεν· τῆς τε
γὰρ Ἰνδικῆς νοτιωτέραν πολὺ τῇ Ταπροβάνῃ καλυμέ-
νην νῆσον ἀποφαίνουσιν, οἰκισμένην ἐπὶ καὶ ^m ἀνταίρεσαν
τῇ τῇ Αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιννάμωμον φερέσῃ
γῆ· πλὴν ⁿ μὲν γὰρ καὶ τῶν ἑσπερίων ἀνταίρεσαν εἶναι·
τῆς τε μέλας οὖν Ἰνδοῦς Σκυθίας τῆς ὑδάτης, ἀρκι-
κωτέρᾳ ἐστὶ τὰ καὶ τὸ τόμα τῆς Ὑρανίας θαλάττης,
καὶ ἐπὶ μᾶλλον τὰ καὶ πλὴν Ἰέρνης· ὁμοίως δ' καὶ περὶ
τῆς ἔξω σιλικῶν λέγεται· δυσμικώτατον μὲν γὰρ σημείον
τῆς οἰκισμένης, τὸ τῇ Ἰβήρων ἀκρωτήριον, ὃ καλοῦσιν
Ἰερόν· καί τῃ καὶ ^o γραμμὴν πᾶσι ^p πρὸς πλὴν διὰ
Γαδείρων τε καὶ σιλικῶν, καὶ τῆς Σικελικῆς πορθμῆς, καὶ τῆς
Ῥοδίας· ^q συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὠροσκοπεῖα καὶ τοὺς
ἀνέμους φασὶ τὰς ἐκαστέρωστε φορέας, καὶ τὰ μήκη τῶν
μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν· ^r ἐπὶ γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα
ὥρων ^s ἰσημερινῶν τε καὶ νυκτῶν, ἐν τε τῇ ^t παραλίᾳ
τῇ καὶ Γαδείρᾳ καὶ Ἰβήρᾳ ^u ποτὲ ὁρᾶσθαι. Ποσειδώνιος
δ' ἐκ πινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διεχέσθαι τὸ τόπων
τῶν ὅσον τετρακοσίαις σταδίαις, φησὶν ἰδεῖν ἀστέρᾳ, ὃν
τεκμαίρεσθαι τὸν Κάνωρον αὐτόν· ἐκ τῶν τε μικρῶν
ἐκ δ' Ἰβηρίας προελθόντας ὅππῃ τῇ ^w μεσημβρίαν ^x ὁμο-
λογεῖν ἀφορᾶν αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς ἰσθμίας ^y τῆς ἐν Κνίδῳ

inter Indos et supra Bactrianam sitos Scythas.
Intelligendum est vero parallelogrammum quod-
dam, in quo chlamydifformis hæc figura ita in-
scripta sit, ut longitudini longitudo respondeat, sit-
que maxima, et latitudo latitudini. Hæc chlamy-
difformis ergo figura, terra est habitata. Latitudi-
nem ejus docuimus definiri extremis parallelis
lineis, quæ habitatas ejus partes ab habitationi
ineptis dirimunt: eæ sunt, versus septentrionem,
per Hiberniam transiens; ad zonam vero torri-
dam, per Cinnamomiferam: quæ lineæ versus or-
tum occasumque protractæ usque in oppositas ter-
ræ habitatæ partes, cum lineis per septentrionem
ductis, et has conjungentibus, parallelogrammum
includent. In quo esse terram habitatam ex eo pa-
tet, quod neque latitudo ejus maxima extra cadit,
neque longitudo. Esse autem eam chlamydi forma
similem, quia extrema longitudinis utrinque in
acutum coarctantur, mari alluente, et de latitudine
aliquid detrahente: id sciri certo potest ex iis qui
utrinque et ortivas et occiduas partes navibus sunt
circumvecti. Pronunciant enim ii, Taprobanam in-
sulam multo longius versus meridiem quam sit India
fitam, cultam, et oppositam Ægyptiorum insulæ, et
Cinnamomiferæ regioni: cum quibus eandem habet
aëris temperiem: et quæ sita sunt ad os maris Hyr-
cani, atque adhuc magis Hibernia, magis versus
septentrionem inclinant quam extrema Scythia
quæ est post Indos. Similiter de eo, quod est ex-
tra columnas, dicitur. Terræ enim habitatæ punc-
tum maxime occiduum est promontorium Hispa-
niæ, quod Sacrum dicitur, situm fere in ea linea,
quæ per Gades, Columnas, fretum Siculum et
Rhodiam transit: nam et horologia aiunt conve-
nire, et eosdem utrinque ventos ferri, et eandem
esse utrobique longissimæ diei vel noctis quantita-
tem: est enim maxima dies xiv. horarum æqui-
noctialium: et in ora maritima Gaditana atque
Hispanica sic aliquando observatum fuisse. Posi-
donius refert se de excelsa quadam domo in urbe
ab iis locis ad cccc. stadia distante, stellam vidisse,
quam existimaverit esse Canopum: et qui inde
versus meridiem ex Hispania paululum progressi
sint, fateri se eum cernere: quod etiam historia

^a κατὰσφρέρεσα Par. 3. 5. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^b Ἰσον Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^c ἐξ ὁρίταις Par. 1. 2. 5. Eton. Mosc. ^d παραλλήλους ex correct. Med. 2. ^e καὶ πλευραῖς Eton. Mosc. ^f τὴν οἰκήσιμον Par. 1. ^g μέχρι τῶν ἀνταίρων μερῶν τῆς οἰκισμένης defunt Par. 5. et Exc: Pleth. ^h ἀνταίρων μερῶν Mosc. ⁱ ἀρκτων Par. 1. ^k μυερίζειν Par. 1. Eton. ^l μὲν deest Par. 1. 2. 5. ^m ἀνταίρεσαν Par. 5. ⁿ μὲν deest Par. 3. 5. Med. 1. 2. ^o τὴν γραμμὴν Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^p πρὸς deest Par. 5. ^q συμφωνεῖ Med. 2. ^r ἐπὶ γὰρ καὶ τεσσαρεσκαίδεκα Med. 1. ^s ἐπὶ γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὥρων ἰσημερινῶν τε καὶ νυκτῶν. Ποσειδώνιος δ' ἐκ πινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διεχέσθαι τῆς παραλίας τῆς κατὰ Γαδείρᾳ καὶ Ἰβήρᾳ ὅσον τετρακοσίαις σταδίαις, φησὶν ἰδεῖν ἀστέρᾳ, ὃν τεκμαίρεσθαι τὸν Κάνωρον αὐτόν. Frag: Gron. ^t ἐπὶ γὰρ &c, ad usque ὁρᾶσθαι inclusive, defunt Par. 5. et Exc: Pleth. deinde cætera legunt eodem modo quo Frag: Gron. ^u ἰσημερινῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν Med. 1. et ἰσημερινῶν ἢ μέγιστη ἢ ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν ex correctione. ἰσημερινῶν ἢ μέγιστη ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν Gron. ^v παραλία Med. 2. et πελαγία ex correct. ^w Par. 1. habet Κάνωρον in marg. eadem manu: et sic Par. 2. ^x μεσημβρίαν ex correct. Med. 2. ^y ὁμολογούμενον Exc: Pleth. ^z δὲ τῆς ἐν Par. 5.

5. καὶ ὅσον εἶναι τὸ μέγιστον] Lege, cum veteribus codicibus, ἴσον, non ὅσον. Casaub.

21. τῆτο δὲ ἢ ὅλον] Lege, sine ἢ, ut in quinque veteribus scriptis. Idem.

37. ἐν τε τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Γαδείρᾳ καὶ Ἰβήρᾳ ποτὲ ὁρᾶσθαι] Quid? Non enim dicit quid illud sit quod in Hispania confici possit. Puto autem deesse alicujus sideris nomen. Ipsi fortasse

Canopi, de quo etiam in sequentibus loquitur. Idem.

39. διεχέσθαι τὸν τόπον τῶν] In Excerptis e Strabone, a Plethone scriptis, inter MSS. Bibl. Bodl. reperta, habemus, διεχέσθαι τῆς παραλίας τῆς κατὰ Γαδείρᾳ καὶ Ἰβήρᾳ ὅσον &c, et recte. Vide Gronovium, de fragmento MS. Bibl. Mediceæ, Animad. in Strab. p. 163. F.

6. μικρὰ

Cnidia testatur. Est enim in Cnido Eudoxi specula, non multo domibus sublimior, ex qua is fertur Canopum spectasse: esse autem Cnidum in Rhodiaco climate, in quo et Gades, oraque maritima ejus. Inde versus meridiem navigantibus Africa occurrit, cujus partes occidentalissimæ paululum ultra Gades procurrunt: inde arcto promontorio facto versus orientem et meridiem reflectitur, paulatimque in latum porrigitur, donec Æthiopas Ætherios attingat: hi sunt ultimi infra Carthaginem, attingentes Cinnamomiferæ parallelum. Qui vero in diversam partem navigant, versus septentrionem, eorum cursus a sacro promontorio ad Artabros dirigitur, ad dextram manum habentium Lusitaniam: deinceps reliquus versus orientem ad angulum obtusum, usque ad extrema Pyrenes, quæ in Oceanum definunt. His occiduæ Britanniae partes oppositæ sunt versus septentrionem. Itemque Artabris versus septentrionem opponuntur insulæ Cattiterides, (quasi si stannarias dicas) in pelago, et Britannico prope modum sitæ climate. Itaque ergo liquet in quantum contrahantur extrema habitatae terræ secundum longitudinem a circumfuso mari. Proinde cum hæc sit universi figura, e re videtur fore, ut duæ sumantur rectæ lineæ, quæ se invicem ad angulos rectos partitæ, altera longitudinem maximam, altera eodem modo latitudinem contineat: atque harum altera erit una de parallelis, altera de meridianis: deinde ut imaginemur utrique parallelum, itaque dividamus terram et mare quo utimur. Sic enim magis apparebit figura, qualem tradidimus, et linearum magnitudo identidem mutata, tam earum quæ latitudinem, quam earum quæ longitudinem explicant: melius etiam demonstrabuntur inclinationes locorum (sic in præsentia subiit climata exprimere) versus quatuor mundi plagas. Quandoquidem vero istas lineas duci necesse est per loca nota: mediæ quidem duæ, longitudinem latitudinemque complectentes, jam ante ductæ sunt et explicatæ: reliquæ hac ratione facile percipientur: quodammodo enim his tanquam principiis usi, æqualiter distantes partes et reliquas habitationum rationes complexi sumus, quas vel ad terram habent, vel ad cœlestia. Plurimum autem mare terram describit, et in formam redigit, sinus efficiens, et alta maria, et freta, nec non isthmus, peninsulas, atque promontoria: eique operam in hoc navant et amnes et montes: horum enim ope continentes, nationes, urbium-
que commodi situs excogitati sunt, aliæque varie-

τὴν γὰρ Εὐδόξου σκοπὴν, ἐπὶ πολὺ τῷ οἰκίσῃσιν ὑψηλοτέρων εἶναι· λέγεσθαι δ' ὅτι οὗτος ἐντεῦθεν ἀφ' ὧρα τὴν Κάνωπον ἀστὲρα· εἶναι δ' ὅτι τῇ Ῥοδιακῇ κλίματι τὴν Κνίδον, ἐφ' ἧς καὶ τὰ Γάδεира, καὶ ἡ ταύτη πα-
5 ραλία· ἐντεῦθεν δ' ὡς καὶ τὰ νότια μέρη πλέουσιν, ἡ Λιβύη κεῖται· ταύτης δ' τὰ δυσμικώτατα, μικρὰ τῶν Γαδείρων ἀπέκειναι μάλλον· εἴτ' ἀκρὰν ποιήσαντια φενὴν ἀναχωρεῖ ὡς ἕω καὶ νότον, καὶ πλατυέεται καὶ ὀλίγον, ἕως ἀν' τοῖς Αἰθίοσι Αἰθίοφι συνάψῃ·
10 οἱ δ' ὑπέκεινται τῶν περὶ Καρχηδὸνα τόπων ὕψατοι, συνάψοντες τῇ θάλαττῃ τῆς Κινναμωμοφόρου γραμμῇ. Εἰς δὲ τὴν αὐτὴν πλέουσιν ἀπὸ τοῦ ἱερῆς ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν Ἀρτάβρων καλεσμένων, ὁ πλεῖς ἐστὶ ὡς ἀρκίον, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Λυσιτανίαν· εἴτ' ὁ λοιπὸς ὡς ἕω
15 πᾶς ἀμβλείαν γαίαν ποικῶν, μέχρι τῶν τῷ Πυρήνῃ ἀκρῶν τῶν τελευταίων εἰς τὸ Ὠκεανόν· τέτοις δ' τὰ ἑσπερία τῆς Βρετανικῆς ἀντίκεινται ὡς ἀρκίον· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Ἀρτάβροις ἀντίκεινται πρὸς ἀρκίον αἱ Καττιπερίδες καλεσμέναι νῆσοι, πελάγῃ καὶ τὸ Βρε-
20 τανικόν πᾶσι κλίμα ἰδρυμένα· ὧστε δῆλον ἐφ' ὅσον συνάγεται τὰ ἀκρὰ τῆς οἰκουμένης καὶ μῆκος ὑπὸ τῇ περικυκλωμένῃ πελάγῃ εἰς τένον. Τοιῦτοι δ' ὅντος τῆς καὶ ὅλης οἰκουμένης, χρησίμων φαίνεται δύο λαβεῖν εὐ-
θείας· αἱ τέμνουσαι ὡς ὁρᾶς Σιλήτας, ἡ μὲν θάλατταν τῆς μήκους ἡξεῖ τῆς μεγίστης παντός· ἡ δὲ διὰ τῆς πλά-
25 τος καὶ ἡ μὲν τῇ παραλλήλων ἑσσι μία· ἡ δὲ τῇ μεσημβρινῶν· ἔπειτα ταύταις παραλλήλως ὁπιοῦντας ἐφ' ἑκατέραν, θάλατταν καὶ ταύτην πλεῖν γαίῃ καὶ τὴν θάλατταν ἢ χρωμένον τυγχάνομεν· καὶ γὰρ τὸ σχῆμα
30 μάλλον ἀν' καταφανὲς γένοιτο ὅπῃον εἰρήκαμεν, καὶ τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν, ἄλλα καὶ ἄλλα μέτρα ἔχουσιν, τῇ τε τῆς μήκους καὶ τῆς πλατῆς· καὶ τὰ κλίματα καὶ ἀπο-
δηλωθῆσιν ἡ βέλπον, τὰ τε ἑωθινὰ μάλλον καὶ τὰ ἑσπερία, ὡς δ' αὐτὸς τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια· Ἐπεὶ δ' ἡ
35 θάλασσα γνωρίμων τόπων λαμβάνεσθαι δεῖ τοῖς εὐθείαις ταύταις, αἱ μὲν ἐλήφθησαν ἡδὴ· λέγω δὲ τὰς μέσας δύο, πλεῖν τε τῆς μήκους καὶ τῆς πλατῆς τὰς λεχθείσας ὡς ἔσονται· αἱ δ' ἄλλαι ῥαδίως γνωρίζονται ἀν' διὰ τῶν
40 τῶν πόσον γὰρ πᾶσι τοῖς χρωμένοις τέτοις τὰ παράλληλα μέρη συνεχόμενα, καὶ τὰς ἄλλας ὁμοίως τῷ οἰκίσῃσιν, τὰς τ' ὅτι γῆς καὶ ὡς τὰ ἑσπερία· πλεῖστον δ' ἡ θάλασσα γεωγραφεῖ καὶ σχηματίζει τὴν γῆν, κόλπας ἀπεργαζομένη, καὶ πελάγη, καὶ περὶ μέσας ὁμοίως τῇ ἰσθμῷ, καὶ χερσονήσας, καὶ ἀκρας· ὡς λαμβάνουσι δ' ταύτη
45 καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ὄρη· θάλαττα γὰρ τῇ τοιούτων ἡπειροῖ τε, καὶ ἔθνεσιν, καὶ πόλεων ἵεσις εὐφρεῖς ἐνενοήθησαν, καὶ

^a ἡ Κνίδος Eton. ^b ταύτης Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^c μικρὸν Par. 5. Gron. ^d Αἰθίοσι Par. 1. et in marg. ἑσπερίοις, alia manu. ἑσπερίοις Par. 5. Αἰθίοσι Med. 1. et ex correct. ἀπεθέραιοις. ^e Πυρήνῃ Par. 1. 2. 5. Med. 1. 2. ^f ἀντί-
κεινται Med. 1. 2. Mosc. ^g ὁμοίως δὲ &c, ad usque ἀρκίον inclusive, desunt Exc: Pleth. ^h ἔξει ex correct. Med. 2. ⁱ ἑκατέρω
Par. 5. ^k ἀποδοθήσεται Med. 1. 2. Exc: Pleth. et MSS. Gron. sed Med. 2. postea corrigitur. ἀποδοθήσεται Par. 5. ^l τὸ βέλπον
Par. 3. ^m μάλλον deest Frag: Gron. ⁿ εὐθείας γραμμὰς Par. 5. ^o καὶ τὰ Par. 5. ^p συνεχόμενα ἔξομεν Par. 5. et Exc: Pleth.
συνεχόμενα Med. 1. et ex correct. ἐπεχόμενα. ^q ἐνενοήθησαν Par. 5.

6. μικρὰ τῶν Γαδείρων] Malim, μικρῶν. Casaub.
Ibid.] Recte legitur μικρὰ. Μικρὰ pro μικρὸν in optimis scrip-
toribus ponitur: et nostro frequens idiomus est. V.
9. ἕως ἀν' τοῖς Αἰθίοσι Αἰθίοφι συνάψῃ] Æthiopes Αἰθίοσι
qui sint, nemo facile dixerit. Scripserat, opinor, Strabo, ΕΣ-

ΠΕΡΙΟΙΣ, occidentalibus. Vide lib. iii. p. 237. Ed. Amst. οἱ
ὑπὲρ τῆς Μαυροσίας οἰκοντες ὡς τοῖς ΕΣΠΕΡΙΟΙΣ ΑΙΘΙΟΦΙ, ut
recte legit Casaubonus. T.
Ibid.] Plethonis Exc. melius, ut opinor, habent, ἑσπερίοις
καὶ Αἰθίοφι. F.

τάλλα ποικίλματα ὅσων μετὸς ἐστὶν ὁ χωρογραφικὸς
 πίναξ· ἐν δὲ τούτοις καὶ τὸ τῶν νήσων πλήθος ἐστὶ
 καταπαρμένον, ἐν τε τοῖς πελάγεσι καὶ κατὰ παρα-
 λίαν πᾶσαν· ἄλλων ἄλλας ἀρεταῖς τε καὶ κακίας, καὶ
 τοῖς ἀπ' αὐτῶν χρεῖας ἐπιδεικνυμένων ἢ δυσχερείας,
 τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ ἐκ κατασκευῆς, ἃς φύσει δεῖ
 λέγειν· ἀφαιμένους γὰρ αἱ δ' ἐπιγέτοι δέχονται με-
 ταβολάς· καὶ τούτων δὲ τὰς πλείων χρόνον συμμέ-
 νειν δυναμένας, ἐμφανιστέον· μὴ πολὺν μὲν, ἄλλως δ'
 ἐπιφάνειαν μὲν ἐχέσας πινὰ καὶ δόξαν, ἢ ὡρὸς τὸν ὕπε-
 ρον χρόνον παραμένουσα τρέπον πινὰ συμφυῇ τοῖς τό-
 ποις ποιεῖ καὶ μικρὴν οὖσαν κατασκευῇν. Ὡστε δὴλον,
 ὅτι δεῖ καὶ τούτων μεμνησθαι· ὡς πολλῶν γὰρ ἐστὶ πό-
 λεων τέτ' εἰπεῖν, ὅπερ εἶπε Δημοσθένης ἐπὶ τῶν περὶ
 Ὀλυμπον, ἃς ἔπος ἠφανίσθαι φησὶν, ὥς εἰ μὴδ' ἔ-
 πόποτε ὠκίσθασαν γινώσκειν ἂν τινα ἐπέλθοντα. Ἀλλ'
 ὅμως καὶ εἰς τούτους τοὺς τόπους, καὶ εἰς ἄλλας ἀφικ-
 νῆσθαι ἀσμενοί· τὰ ἴχνη ποιοῦντες ἰδεῖν τ' ἔτι δια-
 νομασμένων ἔργων, καθάπερ καὶ τὰς τάφους τ' ἐνδοξῶν
 ἀνδρῶν· οὕτω δὲ καὶ νομίμων καὶ πολιτικῶν μεμνήμεθα
 τῶν μικρῶν ἑσῶν· ἐνταῦθα καὶ τῆς ὠφελείας καὶ ὡροσ-
 χαλεμένης τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ ἐπὶ τ' πράξεων·
 ἢ ὅς τις χάριν, ἢ ἀποτροπῆς τ' ποιεῖται.

Ἀεζόμεν δ' ἀναλαβόντες ἀπὸ τῆς πρώτης ὑποτι-
 πώσεως, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκούμενη γῆ ἐξέρχεται ἔσχα-
 δεχεται κόλπους εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἑξῶ θαλάττης
 καὶ τ' Ὀκεανὸν πολλὰς, μεγίστους δὲ τέσσαρας· ὧν ὁ
 μὲν βόρειος, Κασπία καλεῖται θάλαττα, οἱ δ' Ὑγρα-
 νίαν ὡροσαγρεύουσιν· ὁ δὲ Περσικὸς καὶ Ἀράβιος, ἀπὸ τ'
 νοτίας ἀναχέονται θάλαττης, ὁ μὲν δὲ Κασπίας καταν-
 πικρὸν μάλινα, ὁ δὲ τῆς Ποντικῆς. Τὸν δὲ τέταρτον,
 ὅσπερ πολὺν τέτταρον ὑπερβέβληται καὶ τὸ μέγεθος, ἢ
 ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς λεγομένη θάλαττα ἀπερράζειται,
 πρὶν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἑσπερας λαμβάνουσα, καὶ τοῦ
 καὶ τὰς Ἡρακλείους σήλας πορθεῖν· μνηκνομένη
 δ' εἰς τὸ ὡρὸς ἑὸ μέρος, ἐν ἄλλῳ πλάτει· μετὰ δὲ
 ταῦτα χιζομένη, καὶ τελευτῶσα εἰς δύο κόλπους πελα-
 γίους, τὸν μὲν ἐν ἀριστερᾷ, ὅνπερ Εὐξεινον πόντον ὡροσα-
 γρεύομεν· τὸν δ' ἑτερον τὸν συγκείμενον ἐκ τε τῆς Αἰ-
 γυπίας πελάγους, καὶ τῆς Παμφυλίας, καὶ τῆς Ἰστικῆς.

tates, quarum plena est tabula singulis regionibus
 describendis aptata. In his et insularum multitudo
 est dispersa, cum in alto mari, tum in ora conti-
 nentis passim, quarum aliae aliis adfunt vel virtutes
 vel vitia, aliae utilitates aliis, alia incommoda, par-
 tim natura loci, partim opere humano. Et na-
 turales quidem oportet referre locorum condi-
 tiones, cum permaneant, mutationi obnoxiiis iis
 quae sunt adscititiae: quanquam harum quoque
 pleraeque non sunt praetereundae, quae aliquanto
 saltem tempore permanfurae sunt, ac quibus ali-
 quid famae et nobilitatis adhæret: hæc enim etiam
 ad posteritatem locis illis inhærens, efficit ut quasi
 adnata videantur ea quae jampridem defuerunt esse
 accidentia: ut facile appareat, horum quoque fa-
 ciendam mentionem. Hoc enim de multis urbibus
 licet pronunciare, quod de Olyntho et vicinis dixit
 Demosthenes: quas ita ait deletas esse, ut si quis
 nunc ad ea loca perveniat, is dubitare possit un-
 quamne ibi fuerit habitatum. Veruntamen in hu-
 jusmodi loca libenter homines proficiscuntur, ipsa
 vestigia tam nobilium operum cupientes videre,
 sicut et sepulcra inclytorum virorum: eadem ra-
 tione legum quoque et formarum reipublicae re-
 cordamur jam ibi abolitarum, utilitate ad hanc
 cognitionem non secus quam ad actionum noti-
 tiam invitante: aut enim ut imitemur ea, aut ut
 devitemus, cognita nobis esse cupimus.

Nos autem, repetita prima designatione, hoc
 nunc addimus, terram nostram habitatam mari cir-
 cumdatam in se ab externo mari, sive Oceano, mul-
 tos admittere sinus: maximos autem quatuor: de
 quibus is qui ad septentrionem spectat, Caspium
 vocatur mare, sive Hyrcanum. Persicus autem
 sinus, et sinus Arabicus, a meridionali infunduntur
 mari, alter maxime e regione Caspii maris, alter
 ex opposita ponto Euxino parte. Quartum, qui
 magnitudine dictos multum superat, internum et
 nostrum (ut nominant) mare efficit, incipiens ab
 occasu, et freto quod est ad columnas Herculis, ac
 deinde diversa latitudinis ratione versus ortum pro-
 tentum, donec in duos tandem marinos finditur
 sinus: quorum alter, ad finistram situs, Euxinum
 mare dicitur; alter Ægyptio, Pamphylio, et Ifsico

^a ὁ γεωγραφικὸς ex correct. Med. 2.

^b καταπαρμένων Par. 5.

^c τὰς ἀπ' αὐτῶν defunt Par. 5.

^d ὧν αἱ μὲν φύσει ἀφαιμένους,

αἱ δ' ἐκ. Par. 5. optime. V.

^e καὶ τῶν δὲ ἐκ, ad usque ἀποτροπῆς τῶν τοιούτων inclusive, defunt Par. 5.

^f τινὰς Med. 1. 2.

^g ὥς τ' εἰ μὴ δὲ πόποτε, &c. Med. 1. et ex correct. ὥς μὴ δ' εἰ πόποτε. Lege, ὥς μὴδ', εἰ πόποτε ὠκίσθασαν, γινώσκειν ἂν &c.

^h τὰ γ' ἴχνη Par. 1. Efc. Mosc. τὰ τ' ἴχνη Par. 2. 3. τὰ δ' ἴχνη Med. 1. 2. fed Med. 1. habet ex correct. τὰ γ' ἴχνη. ⁱ μικρῶν

τ' ἑσῶν Par. 3. ^k ὡροκαλεμένης Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^l λέγομεν δ' Bre. Eton. Mosc. λέγομεν ἐν Par. 5. ^m ὅπερ Par. 3. et

ex correct. Med. 1. ὥσπερ ex correct. Med. 2. ⁿ ἐντὸς καὶ defunt Par. 5. ^o Ἡρακλείας Med. 2. ^p μνηκνομένη Med. 2. Efc. Mosc.

et ex correct. Med. 1. ^q ἐν ὅλῳ ex correct. Med. 1. ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ Par. 5. et Frag: Gron.

6. τὰς δὲ ἐκ κατασκευῆς, ἃς φύσει δεῖ λέγειν] Lege, et distin-
 gue, τὰς δ' ἐκ κατασκευῆς. Τὰς μὲν δὲ φύσει λέγειν. Xylander
 hunc locum optime interpretatus est. Casaub.

9. μὴ πολὺν μὲν] Lege, καὶ τὰς πολὺν μὲν. Idem.

12. καὶ μικρῶν ἑσῶν κατασκευῇ] Lege totum hunc locum: in-
 telliges, ni fallor, legendum esse, μικρῶν ἑσῶν κατασκευῇ, vel ἐκ
 κατασκευῆς, ut paulo ante; vel κατασκευῆς, ut opponantur συμ-
 φύς et κατασκευῆς. Idem.

18. τὰ ἴχνη ποιοῦντες] Lege, cum veteribus, τὰ γ' ἴχνη. Idem.

21. ἐνταῦθα καὶ τῆς ὠφελείας] Forte, καὶ ἐνταῦθα. Vulgo male
 hæc distinguuntur: προσκαλεμένης autem habent veteres quidam,
 non προσκαλεμένης. Idem.

27. κατὰ τὸν Ὀκεανὸν πολλὰς, μεγίστους δὲ τέσσαρας] In hac brevi
 institutione sequitur Geographus Eratosthenem: sicut et Diony-
 sius Periegetes, qui hanc sententiam sic expressit: loquitur de
 oceano, ver. 43.

Κόλπους δ' ἐνθα καὶ ἐνθα ἀπερεύετα ἐνδοθὶ βάλλον

Εἰς ἄλλα τυτθὰς μὲν πλείονας, πείσους δὲ μεγίστους.

Sinus autem hinc inde eructat introrsum mittens

In mare: parvos quidem plures, quatuor vero maximos. Idem.

27. ὧν ὁ μὲν βόρειός] Fallitur. Caspium enim mare non oce-
 ani sinus, sed mare per se. Vide ad lib. xi. Idem.

36. ἐν ἄλλῳ πλάτει] Lego, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ πλάτει. Idem.

37. εἰς δύο κόλπους πελαγίους] Τῷ μεγέθει videlicet. Idem.

marī constat. Hi omnes ab externo mari effecti finis, angustos habent introitus, magis tamen Arabicus et mare mediterraneum, quam reliqui. Terra autem eos includens in tres est, ut docuimus, divisa partes. Atque Europa quidem omnium maxime variam habet figuram: omnium simplicissimam Africa: medium tenet Asia. Causa hujus vel diversitatis vel æqualitatis figuræ pendet ab interiore ora maritima: exteriora, ut dixi, formam referunt chlamydis, sinubus quos retuli demptis, omiffisque exiguis quibusdam differentiis: nam in magna quantitate exiguæ nullus est locus. Enimvero siquidem in historia geographica non figuras modo quærimus et quantitates locorum, sed et mutuam (ut monui) eorum collationem: qua in parte internum mare majorem quam externum præbet varietatem: ad hæc, illius major est temperamenti æqualitas: pluresque ad hoc quam ad alterum urbes sunt ac gentes bonis utentes legibus: nos autem ea scire cupimus, in quibus plura negotia, plures reipublicæ administrationes, artes plures, aliaque ad prudentiam conducentia: tum nostræ necessitates ad ea nos ducunt, quorum commercia et societas nobis parari possunt: hæc autem sunt ea loca quæ incoluntur, aut potius quæ bene incoluntur. In his omnibus magnam, ut diximus, prærogativam habet mare internum: ab eo igitur sumemus nostræ descriptionis exordium.

Hujus finis initium esse fretum ad columnas, jam ante docuimus: cujus summa angustia fertur esse lxx. circiter stadiorum. Ubi illud arctum circumnavigaris, quod est cxx. stadiorum, littora jam majorem in modum diducuntur, magisque adeo id quod ad lævam est. Deinde magni maris alicujus apparet species. Id includitur dextro latere ora Africæ maritima usque ad Carthaginem: altero, Hispanica ora, et Gallica ad Narbonem ac Massiliam, tum Ligustica, et tandem Italica usque ad fretum Siculum. Ortivum pelagi hujus latus est Sicilia, et freta ab utraque ejus parte: unum ad Italiam, vii. stadiorum, alterum ad Carthaginem, stadiorum mille et quingenta. Cæterum linea, quæ a Columnis ad fretum minus ducitur, pars est lineæ ad Rhodum ac Taurum inde pertinentis, pelagusque dictum fecat medium, ac traditur longa esse stadia xii. millia. Latitudo ejus maxima ad v. millia stadiorum, a sinu Galatico qui est inter Narbonem ac Massiliam ad oppositam Africam. Quidquid hujus maris est ad Africam, Africum seu Li-

Ἀπαντες δὲ οἱ λεχθέντες ἀπὸ τῆς ἑξῶ θάλαττης κόλποι, τενόν ἔχουσι τὸν εἰσπλυν. ἄλλων δὲ ὅ, τε Ἀράβιος καὶ ὁ κατὰ σήλας, ἦτιον δ' οἱ λοιποὶ. Ἡ δὲ περικλείουσα αὐτοὺς γῆ περιχὴ νέμεται, καθάπερ εἴρηται. Ἡ μὲν οὖν Εὐρώπη πολυοχημονεσάτη πασῶν ἐστίν· ἡ δὲ Λιβύη πάναντία πέπονθεν· ἡ δὲ Ἀσία μέσση πως ἀμφοῖν ἔχει τὴν ἀξίαν. ἅπασα δ' ἐκ τῆς ἐντὸς θαλάσσης, ἔχουσι τὴν αὐτίαν τῆς τε πολυοχήμονος καὶ τῆς μὴ· ἡ δ' ἐκτὸς πλὴν τῶν λεχθέντων κόλπων ἀπλὴ καὶ χλαμυδαειδής ἐστιν, ὡς εἶπον· τοὺς δ' ἄλλους ἐν μικρῷ ἀφορὰς εἰσέειν. ὁ δὲ ἐν τοῖς μεγάλοις τὸ μικρόν. Ἐπὶ δὲ ἐπεὶ καὶ τὴν γεωγραφικὴν ἰστορίαν καὶ σχήματα μόνον ζητοῦμεν καὶ μεγέθη τόπων, ἀλλὰ καὶ σχέσεις πρὸς ἀλλήλα αὐτῶν, ὥστε ἔφαμεν, καὶ ἐνταῦθα τὸ ποικίλον ἡ ἐντὸς παραλία παρέχεται μᾶλλον, ἢ ἡ ἐκτὸς· πολλοὶ δ' ἐπὶ καὶ τὸ εὐκρατον, καὶ τὸ πόλεσι καὶ ἔθνεσι εὐνομεμένοις μᾶλλον συνοικοῦμενον ἐνταῦθα, ἢ ἐκεῖ· ποθεῖμεν τε εἰδέναι ταῦτα, ἐν οἷς πλείους παραδίδουσι πράξεις, καὶ πολιτείας, καὶ τέχναι, καὶ τὰλλα ὅσα εἰς φρόνησιν συνεργεῖ, αἱ χρεῖαι συνάγουσιν ἡμᾶς πρὸς ἐκείνα, ὧν ἐν ἐφικτῷ αἱ ἐπιπλοκαὶ καὶ κοινωνίαι. Ἡ ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα οἰκεῖται· μᾶλλον δ' οἰκεῖται καλῶς. Πρὸς ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔριον, ἡ παρ' ἡμῶν θάλαττα πλεονέκτημα ἔχει μέγα· καὶ διὰ καὶ ἐνθεν ἀρκτέον τὴν περιήγησιν.

Εἴρηται δὲ ὅτι ἀρχὴ τῆςδε τῆς κόλπου ἐστὶν ὁ κατὰ τοὺς σήλας πορθμός· τὸ δὲ στενότερον τέττα πρὸς ἐβδόμηκοντα σταδίας λέγεται· περιπλεύσαντι δὲ τὴν στενωπὸν ἕκαστος καὶ εἴκοσι σταδίων ὄντα, ἀξίαν λαμβάνουσιν αἱ ἡόνες ἀθρόαν, ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ μᾶλλον. ἔτι ὅτις μέγας φαίνεται πελάγος· ὀρίζεται δ' ἐκ μὲν τῆς δεξιᾶς πλευρῆς τῇ Λιβυκῇ παραλίᾳ μέχρι Καρχηδόνος, ἐκ δὲ θατέρω τῇ τε Ἰβηρικῇ, καὶ τῇ Κελπικῇ καὶ Ναρβῶνα καὶ Μασσαλίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ Λιγυρικῇ, ἡ τελευταία δὲ τῇ Ἰταλικῇ, μέχρι τῆς Σικελικῆς πορθμῆς. Τὸ δ' εἶον τῆς πελάγους πλευρῆς ἡ Σικελία ἐστὶ, καὶ οἱ ἐκατέρωθεν αὐτῆς πορθμοί· ὁ μὲν πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ ἐπὶ σταδίοις, ὁ δὲ πρὸς τῇ Καρχηδόνι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων. Ἡ δ' ἀπὸ τῆς τῶν σιλιῶν ὅτι τὸ ἐπταστάδιον γραμμῇ, μέρος μὲν ἐστὶ τῆς ὅτι Ρόδον καὶ τὴν Ταύρον, μέσον δὲ πως τέμνει τὸ λεχθέν πελάγος· λέγεται δὲ σταδίων μυρίων καὶ διχιλίων· τοῦτο μὲν διὰ τὸ μῆκος τῆς πελάγους· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον ὅσον πενταχιλιῶν σταδίων τὸ ἀπὸ τῆς Γαλατικῆς κόλπου μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Ναρβῶνος ἐπὶ τῇ κατὰ ἀντικρὺ Λιβύην. Καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῇ Λιβύῃ

^a μᾶλλον μὲν Par. 5. et Frag: Gron. ^b εἴρηται, ἔς τε Εὐρώπην, καὶ Ἀσίαν, καὶ Λιβύην. Par. 5. ^c δ' ἐπὶ τὴν Par. 5. ^d γεωγραφικὴν ex correct. Med. 2. ^e καὶ τὸ γνώριμον, καὶ τὸ εὐκρατον Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et Frag: Gron. ^f εὐνομε- μένης Med. 2. ^g αἱ τε χρεῖαι Par. 3. 5. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^h ταῦτα δ' &c, ad usque καλῶς inclusive, defunt Par. 5. ⁱ διὰ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφην, defunt Par. 5. ^k ἡ τὴν ὅτις Par. 1. Mosc. et Frag: Gron. ^l ἡ τὴν ὅτις Par. 2. ^m ἐπτα- στάδιοις Par. 5. et ex correct. Med. 1. ἡ τὴν σταδίων Esc. Mosc.

3. ἦτιον δ' οἱ λοιποὶ] De Caspii ostio meræ nugæ, ut jam diximus. De Persico sinu non fallit. Nam habet ostium latum stad. sexcenta, si vera est Arriani vel lectio vel assertio: vide ad lib. xv. p. 1057. Ed. Amst. At maris mediterranei ostium vix lxx. stad. latum est, ἢ στενότερον. Arabicum quoque sinum ostio esse angustiore vii. milliariū Italicorum constat. Casaub.

42. λέγεται δὲ σταδίων μυρίων καὶ διχιλίων] Cum dicit λέγεται, indicat se referre quod vulgo credebatur. Ideo legendum puto, τριχιλίων. Nam ita supra scribitur, ubi vulgo receptam τὴν οἰκισμένης longitudinis dimensionem refert, εἶτα τὸ διάγραμμα τὸ ἐπὶ σήλας ἀπὸ πορθμῆς μυρίας τριχιλίας. Idem.

πᾶν μέρος τῆς θαλάττης ταύτης, Λιβυκὸν πέλαγος· τὸ δὲ πρὸς τῇ κατ' ἀντικρὺ γῇ, τὸ μὲν Ἰβηρικόν, τὸ δὲ Λιγυρικόν, τὸ δὲ Σαρδάνιον, τελευταῖον δὲ μέχρι τῆς Σικελίας τὸ Τυρρηνικόν. Νῆσοι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τῇ παραλία τῇ κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος μέχρι τῆς Λιγυρικῆς συχνά· μέγισται δὲ Σαρδὼν καὶ Κύρνος μετὰ γένειον Σικελίαν· αὕτη δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐστὶ μέγιστη τῶν κατὰ ἡμᾶς καὶ ἀρίστη. Πολὺ δὲ τέτων λειπόμηναι, πελαγία μὲν, ^b Πανδαταρία τε καὶ ^c Ποντία· πρὸς γαίῃ δὲ, ^d Αἰθαλία τε καὶ Πλανασία, [^e καὶ Ἰλιά] καὶ ^f Πιθήκεσαι, καὶ Προχύτη, καὶ ^g Καπρέαι, καὶ ^h Λευκασία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται· ἐπὶ γὰρ τεταρτάτης τῆς Λιγυρικῆς, αἱ πρὸ τῆς λοιπῆς ἡϊόνος μέχρι τῆς ἡλῶν εἰς πολλὰ, ὧν εἰσὶν ἡ τε Γυμνησία καὶ ⁱ Ἐβυσος· εἰς πολλὰ δὲ ὅσδε ^k πρὸς τὴν Λιβύην καὶ τῆς Σικελίας· ὧν εἰσὶ Κόσσυρος τε καὶ Αἰγίμερος, καὶ αἱ ^l Λιπαράων νῆσοι, ἃς Αἰόλικοι πινὲς προσκαλεῖσθαι. Μετὰ δὲ τῇ Σικελίᾳ καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν πορθμοὺς, ἄλλα πελάγη συνάπτει· τό τε πρὸ τῶν Σύρτεων, καὶ τῆς Κυρηναίας, καὶ αὐτὰι αἱ Σύρταις, καὶ τὸ ^m Αὐσόνειον μὲν πάλαι ἦν δὲ καλέμενον ⁿ Σικελικόν, σύρρεν ^o ἐκεῖνα καὶ συνεχές. Τὸ μὲν οὖν πρὸ τῶν Σύρτεων καὶ τῆς Κυρηναίας καλεῖται Λιβυκόν· τελευταῖα δ' εἰς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος· τῶν δὲ Σύρτεων ἡ μὲν ἐλάττω ἐστὶν ὅσον χιλίων καὶ ἑξακοσίων σταδίων ^p περίμετρον [^q ἔχουσα]· πρὸς κεῖνται δ' ἐφ' ἐκάτερα ^r τῆς γῆς νῆσοι, ^s Μήνιγξ τε καὶ Κέρκινα· τῇ δὲ μεγάλῃ Σύρτει φησὶν Ἐρατοσθένους τὸν κύκλον εἶναι πεντακισχιλίων· ^t τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων, ἀφ'

bycūm mare dicitur: quæ ad oppositam terram pertinent partes, mare Hispanicum, Ligusticum, Sarduū, ac denique Tyrrhenum usque ad Siciliam dicuntur. Insulæ ejus sunt in ora quidem Tyrrheni maris ad Liguriam usque crebræ; inter quas Sardinia et Cynus (sive eam Corficam mavis dicere) maximæ post Siciliam: hæc enim reliquarum nostrarum omnium et maxima est et optima. Multo his minores, in alto Pandataria et Pontia, pone continentem Æthalia, Planasia, Ilua, Pithecusæ, Prochyta, Caprææ, Leucosia, et aliæ similes. In altera autem parte Ligustici maris ante reliquum mare usque ad Columnas non multæ, inque his Gymnesia et Ebusus. Non multæ etiam ante Siciliam et Africam jacent, e quibus est Cosura, Ægimurus, et Liparæorum insulæ, quas nonnulli Æoli cognomento dicunt. Post Siciliam et utrumque ad eam fretum, alia jam alta maria continenter sequuntur; id quod ante Syrtes est et Cyrenaicam, ipsæque Syrtes, et quod olim Aufonium, nunc Siculum vocatur mare, continuum cum illo et confluent. Quod ante Syrtes et Cyrenaicam est mare, id Libycum vocatur, et in Ægyptium pelagus definit. Syrtium minor ambitum habet mille et sexcentorum stadiorum: ante fauces utrinque sunt insulæ Meninx et Cercina. Majoris Syrtis circumlatus Eratosthenes ait esse stadiorum v. millia, profunditatem mille et octingenta, ab Hesperidum

^a καὶ τὸ Σαρδάνιον Efc. τὸ δὲ Σαρδάνιον Med. 1. et MSS. Gron. ^b Πανδαρία Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. Mosc. Παντοδάρια Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^c Παντία Par. 1. 3. Mosc. ^d Αἰθαλία Par. 3. Bre. Efc. Mosc. ^e καὶ Ἰλιά defunt Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. sed Par. 3. 5. et Exc: Pleth. legunt, καὶ ἄλλαι. ^f Πιθήκεσαι Par. 1. 2. Πιθήκεσαι Mosc. ^g Καπρέαι Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. 2. Mosc. ^h Λευκασία Par. 1. 5. Bre. Efc. Mosc. ⁱ Βύσσος Par. 1. 2. 3. 5. Bre. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. ^k πρὸς τῆς Par. 5. Efc. Mosc. ^l Λιπαράων, omisso νῆσοι, Par. 1. 2. 3. 5. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^m Αὐσόνειον Par. 3. 5. Med. 1. Gron. Bre. Eton. Efc. Mosc. ⁿ ἐκεῖνο Bre. ^o ἔχουσα defunt Par. 1. 2. 3. 5. Med. 1. Eton. Efc. Mosc. Exc: Pleth. et MSS. Gron. ^p Μήνιξ Par. 1. 2. Efc. Mosc. Μίνιξ Eton. ^q τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων defunt Par. 5. et Exc: Pleth.

7. τῶν ἄλλων ἐστὶ μέγιστη] Magis placet ordo verborum qui in veteribus reperitur, αὕτη δὲ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ ἡμᾶς ἐστὶ μέγιστη καὶ ἀρίστη. Casaub.

9. Πανδαταρία] Hoc nomen, et Ebusi, correxi ex aliis ipsius Strabonis locis. De Automalis mox est locus mutilus. Vide ipsum Strabonem, pene sub operis hujus calcem, p. 1193. Ed. Amst. Xylander.

10. καὶ Ἰλιά] Reprehenditur ab eruditis viris Strabo, quod Æthalia et Iluam separet, quasi duæ essent insulæ: quum una sit et eadem insula: licet Ptolemæus duas faciat: cujus similia in eadem re peccata alibi arguimus. Ad Strabonem vero quod attinet, cum sciremus insulas Tyrrheni maris eum descripsisse visas sibi, non ex ἀκοῇ tantum, putabamus traiectione verborum huic locum fuisse corruptum: quum ipse ita scripsisset, πρὸς γαίῃ δὲ, Αἰθαλία τε (ἡ καὶ Ἰλιά) καὶ Πιθ... Sed postea jussunt nos esse securos veteres codices. In quatuor enim antiquis manu scriptis illa non reperiuntur καὶ Ἰλιά: nimirum ex Ptolemæo aliquis Strabonis Geographiam amplificavit: quod alibi quoque factum deprehendimus. Casaub.

Ibid. καὶ Ἰλιά] Hæc duo verba etiam expungit Ph. Cluverius, Italiae antiquæ lib. ii. cap. 2. pag. 504. Anon.

11. καὶ Λευκασία] Lectionem Casaubonus emendavit, putavitque ex MSS. Λευκασία legendum esse. Certum autem est vitio librariorum accidisse, ut Λευκασία dicatur, cum Λευκωσία scribendum sit. Sic enim Lycophron, vers. 722.

Ἀκτὴν δὲ τὴν πρὸς ἑλίκαν εἰς Ἐνιπέως

Λευκωσία ἐπιφύσσει τὴν ἐπὶ νῦν

Πίτταν ὀχρήσει δαρὸν —

In ripam autem eminentem Enipei

Ejeffa Leucosia, cognominem diu

Occurabit insulam.

Ibi et Leucosiam insulam, et Leucosiam Sirena aperte nominat; nec Λευκασία in illo versu locum habere potest, secunda brevi.

Cum igitur ab illa Sirene sic nominata, insulæ nomen datum plures auctores sint, Leucosiam insulam esse dicendam, non Leucosiam, satis inde constare potest. Nec enim duæ sunt diversæ insulæ Leucasia et Leucosia, quarum illa ab Æneæ consobrino, hæc ab una Sirenum nomen sortita sit. Sed eandem insulam, unamque Leucosiam, alii ab Æneæ consobrino ibi sepulta, alii a Sirene Leucosia in illud litus ejecta, dictam scripsere. Strabo lib. vi. pag. 386. Ed. Amst. ἐντεῦθεν ἐκπλέοντι τὸν πόντον, νῆσος Λευκωσία, μὲν ἔχουσα πρὸς τὴν ἡπειρον διάπλεον, ἐπ' αὐτὴν μίαν τῶν Σειρήνων, ἐκπλέουσης δ' αὖτε. i. e. Hinc in altum naviganti Leucosia insula occurrit, brevi a continente trajectu, nomine referens unam Sirenum, quæ ibi locorum ejecta fuit. Et pag. 396. καὶ ἡ Λευκωσία. Λευκωσία postremo Græcum est, non Λευκασία. Λευκωσία est albæ, unde λευκός, et Λευκωσία proprium nomen. Λευκωμα, album. Salmas. Exer. Plin. edit. Traject. p. 49. colum. b. lit. C. D. E.

14. ἡ τε Γυμνησία καὶ Ἐβυσος] De his accuratius ad lib. i. p. 240. Ed. Amst. Dionysius poeta versatur in eodem errore, ver. 457.

Νῆσοι δ' ἐξείης Γυμνησίαι· ἄλλαι δὲ Βύσσος.

Insulæ autem deinceps Gymnesiæ: (Balears) prope vero Busus. Quem poetæ locum quum omnes codices, tum etiam meus scriptus cum antiquis scholiis, ita scriptum habeant, nescio an mutanda fuerit lectio Aldina, καὶ Βύσσος, quam lectionem etiam Eustathius et Stephanus confirmant. Casaub.

26. Μήνιγξ] Passim reperies alteram γραφὴν, quam ex veteribus libris annotavimus, Μήνιξ. Idem.

28. τὸ δὲ βάθος] Βάθος vocat spatium in quod effunditur Syrtis major, a Libyci littore in continente penetrans. Idem.

Ibid. ἀφ' Ἐσπερίδων εἰς Αὐτόμαλα] Xylander ἀφ' Ἐσπερίδων interpretatur, ab Hesperidum insulis. Vellem docuisset nos ubi eæ essent quas intelligebat. Non enim, sat scio, intellexit de iis quas commemorat Plin. lib. vi. c. 31. Et tamen quasnam alias vellet

infulis ad Automala, et Cyrenaicæ limites ad reliquam Libyam. Alii circuitum tradiderunt stadiorum iv. millium, altitudinem mille et quingentorum, quanta etiam latitudo faucium est. Siculum pelagus versus ortum est ante Siciliam et Italiam, antequæ trajectum Rhegii usque ad Locros, et Messeniæ Syracusas usque et ad Pachynum. Augetur autem versus ortum usque ad Cretæ extrema: majorem quoque Peloponnesi partem alluit, et sinum Corinthiacum implet. Versus septentrionem autem, Iapygiam promontorium, et fauces Ionii sinus tangit, et partes Epiri meridiem spectantes usque ad sinum Ambracium, et continentem oram, quæ cum Peloponneso sinum Corinthiacum includit. Ionius autem sinus pars est maris quod nunc Adria dicitur: hujus dextrum latus Illyricum, sinistrum Italia facit, usque ad recessus juxta Aquileiam: protenditur versus septentrionem et occasum angustus, et longus ad vr. millia stadiorum, latitudine, ubi ea summa est, mille et ducentorum. Insulæ autem in eo sunt crebræ ante Illyricum, Apfyrtydes, Ceryctica, et Liburnides: item Issa, Tragurium, nigra Corcyra, Pharos: et ante Italiam Diomedæ. Maris Siculi a Pachyno ad Cretam longitudo stadiorum perhibetur iv. millia ac quingenta: tantundemque ad Tænarum Laconicæ. A promontorio autem Iapygia ad intimum sinus Corinthiaci, minus est tribus millibus: ab Iapygia autem in Africam navigatio est iv. millium. Insulæ ibi sunt Corcyra et Sybota ante Epirum, ac deinde ante sinum Corinthiacum Cephallenia, Ithaca, Zacynthus, Echinades. Siculum mare contingunt Creticum, Sardoum, Myrtoum: hoc inter Cretam est et Argiam, et Atticam, latissimum ab Attica ad stadia mille et ducenta, longitudine paulo minus quam dupla. Insulæ in eo Cythera, Calauria, Ægina, Salamis, et vicinæ his, ac Cycladum non-

Ἐσπερίδων^a εἰς Αὐτόμαλα, καὶ τὸ δὲ Κυρηναίας μεθόριον^b πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν ταύτην Λιβύην· ἄλλοι δὲ πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν ταύτην Λιβύην· τὸ δὲ βάθος, καὶ πέντακοσίων, ὅσον καὶ τὸ πλάτος τῆς σήματος. Τὸ δὲ Σικελικὸν πέλαγος, ἀπὸ τῆς Σικελίας ἐπὶ καὶ τῆς Ἰταλίας ὅτι τὸ πρὸς ἑω μέρος, καὶ ἐπὶ τοῦ μεταξὺ πόντου καὶ τῆς Ἰωνίου, μέχρι Λοκρῶν, καὶ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Συρακουσῶν, καὶ Παχύνου· αὐξάνει δ' ὅτι μὲν τὸ πρὸς ἑω μέρος μέχρι τῆς ἄκρας τῆς Κρήτης· καὶ τὴν Πελοπόννησον δὲ περικλύζει τὴν πλείστην, καὶ πληροῖ τὴν Κορινθιακὴν καλούμενον κόλπον· πρὸς ἄρκτους δ' ὅτι τε ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ τῆς Ἡπείρου τὰ νότια μέρη, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ τῆς συνεχῆς ὁρεῶς τῆς πορείας τῆς Κορινθιακῆς κόλπου πρὸς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ δὲ Ἰόνιος κόλπος μέρος ἐστὶ τοῦ νυνὶ Ἀδρίας λεγόμενου· τούτου δὲ τὸ μὲν ἐν δεξιᾷ πλευρῇ ἡ Ἰλλυρίς ποιεῖ· τὸ δὲ ἐν ἑσπέρῳ ἡ Ἰταλία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ καὶ τῆς Ἀκυλῆας· ἐπὶ δὲ πρὸς ἄρκτον ἁμα καὶ πρὸς τὴν ἑσπερίαν ἀνέχων, πρὸς καὶ μακρὸς μῆκος μὲν ὅσον ἑξακισχιλίων σταδίων, πλάτος δὲ, τὸ μὲν μέγιστον διακοσίων ὅτι τοῖς χιλίοις· νῆσοι δὲ εἰσὶν ἐνταῦθα συχναὶ καὶ μὲν αἱ πρὸς τῆς Ἰλλυρίδος, αἱ τε Ἀψύρτιδες, καὶ Κηρυκετικῆ, καὶ Λιβυρινίδες· ἐπὶ δὲ Ἰσσα καὶ Τραγυρίον, καὶ ἡ μέλαινα Κόρυκος, καὶ Φάρος· πρὸς τῆς Ἰταλίας δὲ αἱ Διομήδειοι. Τῆς Σικελικῆς δὲ τὸ ὅτι Κρήτιν ἀπὸ Παχύνου, τετρακισχιλίων καὶ πεντακοσίων [σταδίων] φασί· τοσούτον δὲ καὶ τὸ ὅτι Ταΐναρον τῆς Λακωνικῆς. Τὸ δὲ ἀπὸ ἄκρας Ἰαπυγίας ὅτι τὸ μυχὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τῶν μὲν τετρακισχιλίων ἐστὶν ἑλαττον· τὸ δὲ ἀπὸ ἄκρας Ἰαπυγίας εἰς τὴν Λιβύην πλεόντων, τετρακισχιλίων ἐστὶν· νῆσοι δὲ εἰσὶν ἐνταῦθα, ἡ τε Κόρυκος καὶ Σύβοτα, πρὸς τὴν Ἡπειρώτιδος, καὶ ἐφεξῆς πρὸς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ζάκυνθος, καὶ Ἐχινάδες· τῶν δὲ Σικελικῶν συνάπτει τὸ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸ Σαρδανικόν, καὶ τὸ Μυρτώον, ὃ μεταξὺ τῆς Κρήτης ἐπὶ καὶ τῆς Ἀργείας, καὶ τῆς Ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγιστον τὸ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον χιλίων καὶ ἑξακοσίων σταδίων· μῆκος δὲ ἑλαττον ἢ διπλάσιον. Ἐν τέττα-

^a εἰς αὐτὸ μάλιστα καὶ τὸ Exc: Pleth. ^b εἰς τὴν ἄλλην &c. Med. 2. πρὸς τὴν ἄλλην τὴν ταύτην Λιβύην· τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων ἄλλοι &c. Par. 5. πρὸς τὴν ἄλλην ὡς τὴν ταύτην Λιβύην· τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων· ἄλλοι δὲ εἶπον Exc: Pleth. πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν ταύτην χιλίων πεντακοσίων ὅσον Mosc. ^c καὶ δεest Par. 1. 2. deletur in Par. 3. ^d πρὸς Par. 3. ^e Ἰωνίου Par. 3. ^f Ἰονίε κόλπου, καὶ τῆς συνεχῆς, omisiss interjacentibus, Mosc. ^g καὶ τῆς συνεχῆς παραλίας κατὰ Ἀκυλῆαν Exc: Pleth. ^h τὴν δεest Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ μὲν δεest Par. 5. ^k μόνον Med. 1. 2. μόνον, αἱ Par. 3. 5. ^l Κυρακτικὴ Par. 5. ^m αἱ Λιβυρινίδες Par. 5. ⁿ Ἰσσα Mosc. ^o μέλαινα Med. 1. μέλαινα Par. 1. 2. fed Par. 1. habet ex emend. μέλαινα. ^p Κόρυκος Efc. Κόρυκος τε καλεσμένη Par. 5. ^q Διομήδεις Par. 1. Med. 1. ^r ἐπὶ Κρήτης Mosc. ^s σταδίων δεest Par. 1. ^t Τὸ δὲ &c, ad usque ἑλαττον inclusive, defunt Par. 5. ^u τὸ μὲν Efc. ^w ἐπὶ τὴν Efc. ^x πλεόντων τῶν τετρακισχιλίων Par. 1. In Par. 2. πλεόντων terminat lineam: sequens incipit, των, sine accentu: sed codex nunquam notat hoc figno — voces fecitas, V. ^y κόλπου αἱ τε Ἐχινάδες, καὶ I. καὶ K. καὶ Z. Par. 5. ^z Σαρδανικόν Par. 5. Med. 2. Σαρδανικόν Par. 1. fed erasum est δ. ^a Ἀργείας Mosc. ^b πλάτος ἔχον &c, ad usque Ἀττικῆς inclusive, defunt Par. 1.

vellet intelligi nescio. Enimvero insulas hic nullas Strabo commemorat. Nam ut indicet τὸ βάθος Syrtis majoris, effundi eam ait ab Hesperidibus ad Automala. Hesperides vocabantur olim, teste Ptolemæo, Berenice urbs maritima in Cyrenaica ditone. Stephanus, Ἐσπερίς, πόλις Λιβύης, ἡ νῦν Βερενίκη. Plinio vero, lib. v. c. 5. cui potius assentior, ea urbs non Ἐσπερίδες, nec Ἐσπερίς, sed Ἐσπερίδων dicitur. Berenice in Syrtis extimo cornu est, quondam vocata Hesperidum supradictarum, vagantibus Græciæ fabulis. Straboni, lib. xvii. p. 1193. Edit. Amst. in eo tractu est

λιμὴν Ἐσπερίδων. Vide locum. Automala autem urbs fuit in ipso μυχοῦ majoris Syrtis. Inspice Ptolemæi tabulas. Facile intelliges quam recte τὸ βάθος majoris Syrtis ab Hesperidum urbe ad Automala dimetiatur Geographus. Casaub.

22. συχναὶ μὲν αἱ] Pletho in Exc. legit, συχναὶ ἱμοναὶ πρὸς τῆς &c. Forfan voluit ἱμοναί, quod verbum haud inepte harum insularum formam depingit. F.

32. τετρακισχιλίων] Distantia ab Iapygio ad Phycuntha promontorium est circiter stad. 4200. Idem.

δὲ νῆσοι Κύθηραι τε καὶ ^a Καλαυρία, καὶ αἱ περὶ Αἰ-
 γίναυ καὶ ^b Σαλαμίνα, καὶ τῶν Κυκλάδων πινές. ^c Τὸ
 δὲ συνεχές τὸ Αἰγαῖον ἐστὶν ἡδὴ συνὲ τῷ Μέλαι κὸλπω,
 καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ τὸ Ἰκάριον καὶ Κάρπαθιον
 μέχρι ^d Ρόδου, καὶ Κρήτης, καὶ ^e Κύπρου, καὶ τῶν πρώτων
 μερῶν ^f Ἀσίας. ^g αἱ τε Κυκλάδες νῆσοι εἰσὶ, καὶ αἱ
 Σποράδες, καὶ αἱ προκείμεναι ^h Καρίας, καὶ Ἰωνίας,
 καὶ Αἰολίδος, μέχρι ⁱ Τρωάδος· λέγω δὲ Κῶν, καὶ Σά-
 μον, καὶ Χίον, καὶ Λέσβον, καὶ Τένεδον. ^k ὡσαύτως δ'
 αἱ προκείμεναι ^l Ἑλλάδος μέχρι τῆς Μακεδονίας καὶ
 τῆς ὁμοῦς Θρακίας, Εὐβοία τε καὶ Σκύρος, καὶ ^m Πηπέ-
 ρητος, καὶ Λήμνος, καὶ Θάσος, καὶ Ἰμβρος, καὶ Σα-
 μοθράκη, καὶ ἄλλαι πλείους. ⁿ ὧν ἐν τοῖς κατ'
 ἑκάστα διηλώσομεν. Ἐστὶ δὲ τὸ μῆκος τῆς θαλάττης
 ταύτης, περὶ πεντακισχίλις ἢ μικρῶν πλείους, τὸ δὲ ^o
 πλάτος περὶ διςχίλις· περιέχεται δὲ ὑπὸ τῷ λεχθέν-
 των μερῶν τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς ἀπὸ Σενίε μέχρι Θερ-
 μαΐε κὸλπω πρὸς ἄρκτον ἐχέσης ^p τὴν πάλιν παραλίαν,
 καὶ τῇ Μακεδονικῇ κὸλπῳ μέχρι τῆς Θρακίας χερ-
 ρόνησος. Κατὰ δὲ ταύτην ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῷ ἑπταστάδιον ^q τὸ κατ'
 Σητῶν καὶ Ἀβυδὸν, δι' οὗ τὸ Αἰγαῖον καὶ ὁ Ἑλλησπόντος
^r ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλο πέλαγος, ὃ καλοῦσι
 Προποντίδα· καὶ αἰεὶν ὁ εἰς ἄλλο τὸ Εὐξείνου προσαγο-
 ρεῦσθαι πόντον. Ἐστὶ δὲ διθάλαττος τρόπος πινὰ οὗτος·
 κατὰ μέσον γὰρ πῶς ἄκρα δύο ^s προσηπύσσιν, ἡ μὲν ^t
 ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τῇ βορείῳ μερῶν, ἡ δ' ἐκ τῆς
 Ἀσίας ἐναντία ταύτῃ, ^u συναγέσθαι τὴν μεταξὺ πόρον,
 καὶ ποιεῖσθαι δύο πελάγη μεγάλα· τὸ μὲν οὖν τῆς Εὐ-
 ρώπης ἀκρωτήριον, καλεῖται Κριε μέτωπον· τὸ δὲ τῆς
 Ἀσίας, Κάραμβις· διέχοντα Σλήλων περὶ διςχίλις ^v
 σταδίας, καὶ πεντακοσίας. Τὸ μὲν οὖν πρὸς ἑσπέραν
 πέλαγος, μῆκος ἐστὶν ἀπὸ Βυζαντίε μέχρι τῇ ἐκβολῇ
 τῆς Βορυσθένης, ^w σταδίων τετρακισχίλιον, πλά-
 τος δὲ διςχίλιον· ἐν τῷ δὲ ἢ Λευκὴ νῆσος ἐστὶ· τὸ
 δ' ἐὼς ἐπὶ παράμικτες, εἰς τὴν τελευτῶν μυχόν, ^x ^y
 κατὰ ^z Διοσκυριάδα, ὅπῃ πεντακισχίλιος ἢ μικρῶν
 πλείους σταδίας· τὸ δὲ πλάτος περὶ τετρακισχίλις· ἡ δὲ
 ἀμείνων τοῦ σύμπαντος πελάγους ἐπὶ διςμυρίων πε-
 καὶ πεντακισχίλιον σταδίων· εἰκάζουσι δὲ πινες τὸ ὅλμα
 τῆς περιμέτρου ταύτης ἐν τεταμένῳ Σκυθικῷ τόξῳ· ^{aa} ^{ab}
 μὲν νεύραν ἑξομοιῶντες τοῖς δεξιῶν καλεμένοις μέρεσι ^{ac}
 Πόντου· ^{ad} ταῦτα δ' ἐστὶν ὁ παράπλους ὁ ἀπὸ τοῦ

nullæ. Insequitur continuo Ægæum mare cum
 Melanie sinu et Hellesponto. Tum Icarium mare,
 et Carpathium usque ad Rhodum, Cretam, Cy-
 prum, et primas Asiæ partes. Ibi sunt Cyclades
 insulæ, et Sporades, et quæ sitæ sunt ante Cariam,
 Ioniam, Æolidem, usque ad Troadem: Cos, in-
 quam, Samus, Chius, Lesbos, Tenedus: item
 quæ ante Græciam sitæ sunt usque ad Macedoniam
 et confinem Thraciam, Eubœa, Scyrus, Pepare-
 thus, Lemnus, Thasus, Imbrus, Samothrace,
 aliæque plures, de quibus in singulorum enarra-
 tione dicemus. Hujus maris longitudo est stadio-
 rum iv. millia, aut paulo amplius, latitudo circiter
 bis mille: includitur a dictis Asiæ partibus, et ora
 maritima quæ a Sunio est usque ad Thermæum
 finum versus septentrionem, et sinus Macedoniæ
 usque ad Thraciæ Cherronesum. Ad hanc fretum
 est septem stadia latum inter Seftum et Abydum,
 per quod fretum mare Ægæum et Hellespontus
 versus septentrionem effluunt in aliud mare, quod
 appellatur Propontis: hocque rursus in aliud,
 cui Euxino ponto nomen est. Est autem pontus
 hic quodammodo bimaris: nam ad medium fere
 ejus procurrunt duo promontoria, alterum ab Eu-
 ropa et septentrionalibus locis, alterum huic op-
 positum ab Asia, quæ in arcum contrahunt mare
 in medio situm, inque duo magna maria totum
 dividunt: promontorio, quod ab Europa procur-
 rit, nomen est Criumetopon, (quo vocabulo frons
 arietis notatur,) quod ab Asia, Carambis: distant
 inter se ad bis mille et quingenta stadia. Porro pe-
 lagus Euxini maris quod est adversus occasum, id
 in longum porrigitur a Byzantio usque ad ostia
 Borysthenis, ad stadia ter mille et octingenta, la-
 titudine bis mille: in hoc est Leuce insula. At
 orientale oblongum est, et in arcum finitur. reces-
 sum apud Dioscuriadem, porrectum ad v. millia,
 aut paulo amplius, stadia; latitudine ter mille. To-
 tius Ponti ambitus est circiter xxv. millia stadio-
 rum. Comparant quidam hujus ambitus figuram
 Scythico arcui intento, ita ut nervus referat dex-
 tram partem Ponti, qua a faucibus navigatur us-

^a Καλαυρία ex correct. Med. 2.

^b Σαλαμίνα Par. 3.

^c ὡ συνεχές Par. 5.

^d τῆς Ρόδου Par. 1. 2. 3. 5. Mosc.

^e Κνίδος

Par. 5. ^f μερῶν ^g δ' Ἀσίας &c. Par. 1. 3. μερῶν τῆς δ' Ἀσίας Par. 2. Med. 1. 2. Observa δὲ affirmativum; sed male punctum ante τῆς. V. ^h ἐν τῷ αἰ τε Par. 5. ⁱ ὡς δ' αὐτῶς Par. 1. 2. Med. 1. Mosc. et MSS. Gron. rectissime. V. ^j Πηπέροδες Med. 2.

^k περὶ ὧν &c, ad usque δηλώσομεν inclusive, defunt Par. 5. ^l ταύτη Esc. Mosc. ^m τὸ κατὰ &c, ad usque Αἰγαῖον inclusive, de-
 funt Mosc. ⁿ εἰσδίδωσι Par. 5. et Exc: Pleth. εἰσδίδωσι Med. 2. εἰσδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλο πολλὰ τέττα μίλλον τὸν Εὐξείνου προσαγο-
 ρεῦσθαι πόντον Frag: Gron. ^o εἰς ἄλλο πολλὰ τέττα μίλλον τὸ Ε... Par. 5. εἰς ἄλλο τὸν Εὐξείνου &c. Med. 1. Bre. Gron. ^p Malim,
 προσηπύσσιν, Marg. Cas. sic Par. 5. et Frag: Gron. ^q συναγέσθαι et ποιεῖσθαι Par. 5. sic Par. 1. supra. ^r σταδίων deest Med. 1. 2.

^s Διοσκυριάδα Med. 2. ^t οὗτος δ' ἐστὶν Exc: Pleth.

3. σὺν τῷ Μέλαι κὸλπω, καὶ τῷ Ἑλλησπόντῳ] De Melane sinu
 Dionysius Periegetes, ver. 538.

Κεῖθι Μέλας καὶ κὸλπος ἐφ' Ἑλλησποντον ἵησιν,
 Ἀφρὸν ἐξευγόμενος.

Illic Melasque sinus ad Hellespontum vadit,
 Spumant eructans. Casaub.

14. Ἐστὶ δὲ τὸ μῆκος] Notandum est, quod μῆκος Ægæi maris
 est a Borea ad meridiem, et πλάτος e contrario ab ortu ad oc-
 casum; sed hoc præmissio, non ideo vera est mensuratio. Geo-

graphi veteres autem a nautis distantias locorum acceptas retu-
 lerunt, qui littora legendo rationes semper ultra veritatem retu-
 lerunt. Exinde minus cum a Strabone iter maritimum pro-
 ducatur, quam cum contrahatur, typographicum errorem sus-
 picor. F.

24. Ἐστὶ δὲ διθάλαττος τρόπος πινὰ ὅτος] Dionysius poeta, post-
 quam descripsit Carambin, et Criumetopon, subjicit v. 156.

Ἐκ τῆς δ' αἰ καὶ Πόντον ἴδοις διθάλασσαν ἰόντα.

Ex hoc vero et Pontum videas bimarem. Casaub.

que ad intimum sinum apud Dioscuriadem: nam excepto Carambi, totum reliquum littus exiguos habet processus et recessus, ita ut rectæ lineæ non sit absimilis. Alteram partem cornui conferunt, quod habeat duplicem flexum, superiorem magis rotundum, inferiorem magis rectum: ita et illam Ponti partem duos sinus efficere, quorum occiduus multo est quam alter rotundior. Supra sinum Ponti orientalem est palus Mæotis, ambitu stadiorum ix. millium, aut paulo plurium. Ea palus in Pontum effluit ad Bosporum, seu fretum Cimmericum: Pontus in Propontidem ad Thracium Bosporum: (nam fauces ad Byzantium hoc nomine afficiuntur): cujus est latitudo iv. stadia. Propontidis a Troade ad Byzantium longitudo fertur mille et quingenta stadia, latitudine prope æquali. Ibi Cyzici insula sita est, et aliæ circa eam parvæ insulæ. Atque talis ac tanta est Ægæi maris versus septentrionem effusio. Alia rursus a Rhodo maris effusio mare efficit Ægyptium, Pamphylium, et Ifficum: ea protenditur versus orientem et Ciliciam æqualiter usque ad v. millia stadia, pone Lyciam et Pamphyliam, et oram Ciliciæ maritimam totam: inde Syria, Phoenice et Ægyptus mare versus meridiem et occasum includunt, usque ad Alexandriam. In sinu Iffico et Pamphylio sita est Cyprus, contigua mari Ægyptio. A Rhodo Alexandriam usque trajectus est iv. millium stadiorum, circumnavigatio dupla. Eratosthenes ait nautarum esse hanc opinionem, et quosdam alti maris istius trajectui dictam assignare quantitatem, alios non vereri v. millia tribuere: se sciothericis gnomonibus usum observasse ter mille septingenta ac quinquaginta. Enimvero hujus pelagi pars, quæ est ad Ciliciam et Pamphyliam, tum Ponti Euxini pars dextra, et Propontis, atque ora deinde ad Pamphyliam usque maritima, magnam quandam includunt peninsulam, magninque ejus Isthmum a mari, quod ad Tarsum est, usque ad Amisum urbem, et Themiscyram Amazonum campum: quidquid enim inter hanc lineam est regionis, usque ad Cariam et Ioniam, et gentes intra Halyn incolentes, id omne circumdatur Ægæo mari, et utrinque dictis maris partibus: et quidem hanc regionem toti cognominem facimus, Asiamque appellamus. Ut autem in summa loquar, maris nostri

τόματος, μέχρι τῆς μυχῆς τῆς κατὰ Διοσκουρίαν· πλὴν γὰρ τῆς Καράμβιος, ἢ γε πᾶσα ἄλλη ἡὶων μικρὰς ἔχει ἐσοχὰς τε καὶ ἔξοχὰς· ὥς· εὐθεία εἰσέκειται· τὴν δὲ λοιπὴν τῶν κέρατι τῆς τόξε διττὴν ἔχοντι τὴν ὀπισθοφῆν, τὴν μὲν ἄνω περιφερέστεραν, τὴν δὲ κατωὺν εὐχύτεραν· οὕτω δὲ καὶ κείνην ἀπεργάζεσθαι δύο κόλπους, ὧν ὁ ἐσπερίος πολὺ θατέρω ἀειφερέστερός ἐστιν· ὑπὲρ κείνῃ δὲ τῆς ἐωθινῆς κόλπου πρὸς ἄρκτον ἡ Μαιώτις λίμνη, τὴν ἀειμέτρον ἔχουσα ἐννακισχίλιον σταδίων, ἢ καὶ μυριά· πλεόνων· ἐκδίδωσι δ' αὐτὴ μὲν εἰς Πόντον κατὰ τὸν Κιμμερικὸν καλεόμενον Βόσπορον· οὗτος δὲ κατὰ τὸ Θράκιον εἰς τὴν Προποντίδα (τὸ γὰρ Βυζαντικὸν τόμα οὕτω καλεῖται· Θράκιον Βόσπορον) ὃ τετραστάδιον ἐστίν· ἡ δὲ Προποντίς χιλίων καὶ πεντακισχίων λέγεται τὸ μήκος σταδίων τὸ ὑπὸ τῇ Τρωάδι ὅτι τὸ Βυζάντιον· πλείστον δὲ πῶς ἐστὶ καὶ τὸ πλάτος· Ἐνταῦθα δ' ἡ τῶν Κυζικηνῶν ἰδρυταὶ νῆσος καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν νησία· τοιαύτη μὲν ἡ πρὸς ἄρκτον τῆς Αἰγαίης πελάγους ἀνάχυσις καὶ τοιαύτη· Πάλιν δ' ὑπὸ τῇ Ρωδίᾳ, ἢ τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ποιεῖται, καὶ τὸ Παμφύλιον, καὶ τὸ Ἰστικόν, ἐπὶ μὲν τῆς ἑω καὶ τῆς Κιλικίας κατὰ ἴσον ὀκτείνεσθαι μέχρι καὶ πεντακισχίων σταδίων, παρά τε Λυκίαν καὶ Παμφυλίαν, καὶ τὴν Κιλικίαν παραλίαν πᾶσαν· ἐνταῦθα δὲ Συρία τε καὶ Φοινίκη, καὶ Αἴγυπτος ἐγκυκλοῖ πρὸς νότον τῇ θαλάττῃ καὶ πρὸς δύσιν, ὥς· Ἀλεξανδρείας· ἐν δὲ τῇ Ἰστικῇ κόλπῳ καὶ τῇ Παμφυλίᾳ, κείσθαι συμβαίνει τὴν Κύπρον, συνάπτεσθαι τῇ Αἰγυπτίᾳ πελάγει· Ἐστὶ δ' ὑπὸ Ρόδῃ διάγραμμα εἰς Ἀλεξανδρείαν βορεία τετρακισχίων πρὸς σταδίων, ὃ καὶ πλείους διπλάσιος· Ὁ δὲ Ἐρατοσθένης ταύτην μὲν τῶν ναυτικῶν εἰναι φησὶ τὴν ὑπόληψιν, περὶ τῆς διάρματος τῆς πελάγους, τῶν μὲν οὕτω λεγόντων, τῇ καὶ πεντακισχιλίας ὅκον ἐκέντων εἰπεῖν· αὐτὸς δὲ διὰ τῶν σκιομετρικῶν γνωμόνων, ἀνευρεῖν τετρακισχιλίας ἐπὶ πλεονασίας πηνήκοντα· Τέταρτα δὲ τῆς πελάγους τὸ πρὸς τῇ Κιλικίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ, καὶ τῇ Ποντικῇ τὸ καλεόμενον δεξιὰ μέρη καὶ ἡ Προποντίς, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι Παμφυλίας, ποιεῖ πινὰ χερρόνησον μεγίστην, καὶ μέγαν ταύτης ἰσθμὸν, τῇ ὑπὸ τῆς πρὸς Ταρσὶ θαλάττης, ὅτι πόλιν Ἀμισόν, καὶ τὸ τῇ Ἀμαζόνων πεδίον τὴν Θεμισκυραν· Ἡ γὰρ ἐντὸς τῆς γρημμῆς ταύτης χώρα μέχρι Καρίας καὶ Ἰωνίας, καὶ τῇ ἐντὸς Ἀλυσος γενομένων ἐθνῶν, περίκλυτος ἅπασά ἐστι ὑπὸ τῆς Αἰγαίης καὶ τῇ ἐκατέρωθεν λεχθέντων τῆς θαλάττης μερῶν· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Ἀσίαν ταύτην ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ· Συλλήβδην δὲ εἰπεῖν, τῇ καὶ

^a ἔχει τὰς Par. 5. ^b οὕτως δὲ Par. 3. οὕτως δὲ Med. 1. 2. sed Med. 1. habet δὲ ex correct. οὕτω δὲ Mosc. ^c πλεόνων Par. 3. 5. ^d εἰς τὸν Π. Par. 5. ^e τὸν Θράκιον Par. 5. Med. 1. 2. ^f Βυζαντικὸν ex correct. Med. 2. ^g Ἡρε, Θράκιον Βόσπορον, sunt glossa, nam non dixisset οὕτω. V. ^h τὴν ἑω Efc. Mosc. ⁱ κατ' Ἰσσον Med. 1. et MSS. Gron. recte. F. ^k ἐγκυκλοῖ Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^l βορεία Par. 1. ^m πρὸς Par. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ⁿ πεντακισχιλίων Med. 2. ^o ἰσθμὸς Exc: Pleth. ^p Ἀμισόν Med. 2. et sic infra. ^q νεμομένων Par. 1. 2. γιγνομένων Par. 5. ^r ἅπαντα deest Par. 5.

26. πρὸς δύσιν] Phœnicia et Ægyptus mare amplectuntur ad notum et orientem, non πρὸς δύσιν: ergo corrigas, πρὸς ἑω. F.

29. διάγραμμα εἰς Ἀλεξανδρείαν βορεία] Lege, βορεία. Passim ita loquuntur Græci auctores, ὁ πλοῦς βορεία, vel λίξι, vel νότω. Interpretum alter omisit, alter minus recte expressit. Casaub.

43. καὶ τῶν ἐντὸς Ἀλυσος γενομένων ἐθνῶν] Placet vetus lectio quatuor scriptorum, νεμομένων. Idem.

47. Συλλήβδην δὲ εἰπεῖν, τῇ καὶ ἡμᾶς θαλάττης ἰσιώτατον μὲν ἐστὶ σημεῖον, ὃ τῇ μεγάλῃ Σύρτειος μυχὸς, — βορείοτατον δὲ τὸ τῇ Βορροῦτι-
ιες.

ἡμᾶς θαλάττης νοτιώτατον μὲν ἐστὶ σημεῖον, ὃ τῆς με-
γάλης Σύρπης μυχός, ^a καὶ χτ' ἔστων ἢ χτ' Αἴγυπ-
τον Ἀλεξάνδρεια, καὶ τοῦ Νείλου προχοῇ, βορειότα-
τον δὲ ^b τὸ τῆς ^c Βορυθένης· εἰ δὲ καὶ τὴν Μαιώτιν
^d προοδεῖν τις τῷ πελάγει (καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς ἂν μέρος
^e π τῆς Τανάιδος) ^f δυσμικώτατον δὲ ὁ κατὰ τὰς σή-
λας πορθμός, ἐωθινώτατον δ' ὁ λεχθεὶς μυχός καὶ ἁ
^g τὴν Διοσκυριάδα. Ἐρατοθένης δ' ἐκ εὐ τ' Ἰστικόν
κόλπον φησὶν. Ὁ μὲν γὰρ ὅπ' τῆς αὐτῆς μεσημβρινοῦ
ἰδρυται, ἐφ' οὗπερ ἢ τε Ἀμισός καὶ Θεμίσκυρα. Εἰ δὲ ^h
βέλει πρόσλαβε καὶ τὴν Σιδηνήν, μέχρι Φαρνακίας·
ἀπὸ δὲ τῶν τῶν μερῶν πρὸς ἑῷ, πλεῖς ἐστὶ πλείο-
νων ἢ τριγυλίαν πρὸς τὰς εἰς ⁱ Διοσκυριάδα, ὡς ^j ἔσται
μᾶλλον ἐκ τῆς ἐν μέρει ^k προοδεῖας φανερὸν. Ἡ μὲν
δὲ κατ' ἡμᾶς θαλάττη, τοιαύτη τις. Ὑπογραπτόν ^l ^m
καὶ τὰς περὶ ἑχέσας αὐτὴν γᾶς, ἀρχὴν λαβόντων ἀπὸ
τῆς αὐτῶν μερῶν, ἀφ' οὗπερ καὶ τ' ἁλῶν ὑπεγρά-
ψαμεν. Εἰσπλέσει τοίνυν τὸν κατὰ σήλας πορθμόν,
ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν ἡ Λιβύη ⁿ μέχρι τῆς τῆς Νείλου ῥύ-
σεως· ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἀντίπορθμος ἡ Εὐρώπη ^o μέχρι τῆς
Τανάιδος· τελευτῶσι δ' ἀμφοτέρω περὶ τὴν Ἀσίαν.
Ἀρκτεὶον δ' ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ὅτι πολυχήμερον τε, καὶ
πρὸς ἀρετὴν ἀνδρῶν εὐφροσύνην, καὶ ^p πολιτῶν, καὶ ταῖς
ἄλλαις πλείστον μεταδεδωκυῖα τ' οἰκείων ἀγαθῶν· ἐπει-
δὴ σύμπασα οἰκισμός ἐστι πλὴν ὀλίγης ^q τῆς ἀοικήτης
ἀφ' ἑὸς φύχος· αὕτη δ' ὁμορεῖ τοῖς Ἀμαζικοῖς τοῖς περὶ
τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν Μαιώτιν, καὶ τὸν Βορυθέν· ^r
δ' οἰκισίμω, τὸ μὲν δυσχερέμερον, καὶ τὸ ὀρεινόν, μαχ-
θιρῶς οἰκεῖται τῇ φύσει· ὅπ' μελητάς δὲ λαβόντα
ἀγαθὸς καὶ τὰ φάυλως οἰκέμενα, καὶ ληστικῶς, ἡμε-
^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

^a καὶ κατὰ &c., ad usque προχοῇ inclusive, defunt Par. 5. καὶ μετὰ τῆτον Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^b τὸ deest Med. 2. ^c Βο-
ρυθένος γόμα Par. 5. ^d MSS. προοδεῖν τῷ πελάγει τις, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 5. Med. 1. 2. sed τις deerat Med. 2. additum
postea. προοδεῖν τις τῷ πελάγει Bre. Eton. Mosc. ^e τὸ τῆς T. Par. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^f Vulgo, δυσμικώτατος, et ἐω-
θινώτατος, Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 2. Esc. Mosc. ^g τὴν deest Par. 5. Med. 1. ^h Διοσκυρίδα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.
ⁱ ἐστὶ Par. 3. Bre. Mosc. ὡς ἔσται &c., ad usque φαιερὸν inclusive, defunt Par. 1. ^k περὶ οὐδίας Mosc. ^l Hic deficit Cod. MS.
Par. 2. fol. usque ad lib. 3. pag. 204. lit. B. lin. 7. Edit. Amst. Deest reliqua pars libri 2^{di}. in MSS. Eton. Esc. Mosc. ^m πολι-
τείαν Par. 1. supra. ⁿ τῆς διὰ φύχος ἀοικήτης Par. 1. 5. Med. 1. recte. F. ^o περὶ τὸν βίον Par. 5. et ex correct. Med. 1. ^p πολι-
τοῖς deest Par. 5. ^q ἀγροικότερες Med. 1.

τες· εἰ δὲ καὶ τὴν Μαιώτιν προοδεῖν τις τῷ πελάγει (καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς ἂν
μέρος τι τῆς Τανάιδος) Interpres videtur legisse, εἰ MH, quod sen-
tentiam non expedit. Scribendum suspicor, βορειώτατον δὲ τὸ τῆς
Βορυθένος ΣΤΟΜΑ· εἰ δὲ καὶ τὴν Μαιώτιν προοδεῖν τις τῷ πελάγει, (καὶ
γὰρ ἐστὶν ὡς ἂν μέρος τι) ΤΟ τῆς Τανάιδος. T.

10. Εἰ δὲ βέλει πρόσλαβε καὶ τὴν Σιδηνήν, μέχρι Φαρνακίας, Iis, si
lubet, adjungere licet Sidenam quoque et Pharnaciam] Cave pu-

maxime austrinum punctum est, intimum Syrtis
magnæ: et post hunc Alexandria Ægypti, ac ostia
Nili: maxime septentrionale, ostia Borysthenis:
nisi si quis Mæotidem etiam vult mari attribuere,
quæ est quasi pars Tanaidis: maxime occiduum,
est fretum ad Columnas: maxime orientale, inti-
mus ad Dioscuriadem sinus. Eratosthenes hoc per-
peram Ifico sinui tribuit, cum is in eodem sit cum
Amiso et Themiscyra meridiano. Iis, si lubet, ad-
jungere licet Sidenam quoque et Pharnaciam: at-
qui ab iis partibus versus ortum usque ad Dioscu-
riadem amplius tribus stadiorum millibus est navi-
gatio: quod planius fiet, cum singula describe-
mus: nostri ergo maris hæc est forma. Terræ jam
nunc etiam describendæ sunt, quibus illud conti-
netur, initio sumpto ab iis ipsis partibus, quibus
mare descripsimus. Ingressis ergo fretum apud Co-
lumnas, ad dextram Africa est usque ad Nili
fluxum: ad sinistram, ab altera freti parte, Europa
usque ad Tanain: utraque harum definit ad
Asiam. Incipiendum autem est ab Europa, cujus
et forma multiplex est, et ipsa virorum virtute
præditorum ac civium feracissima, reliquas partes
plurimis fuorum bonis impertiit. Tota enim habi-
tationi apta est, dempta exigua portione, quæ ob
frigus incolæ non potest, contermina Hamaxicis ad
Tanain, Mæotidem, et Borysthenem incolentibus.
Habitatæ autem partes algidæ et montosæ, quan-
quam ob naturam loci ægre coluntur; tamen
curatores noctæ bonos, eæ etiam mansuescunt, quæ
male prius et latrocinii in morem colebantur. Ita
sane Græci cum montes ac saxa infedissent, com-
mode habitaverunt, propter prudentiam rerum ci-
viliū, artes, et eorum, quæ ad vitam degendam
requiruntur, peritiam. Et Romani multas gentes
in potestatem redactas, feras ob locorum naturam,
quod vel aspera essent, vel portubus carerent, aut
ob frigus aliisve de causis habitando incommoda,
commerciis ante ignotis docuerunt uti, et de feris
civilem vitam agentes redegerunt. Quæ vero par-
tes in æquabili et temperato sunt situ, iis ipsa na-
tura opitulatur ad commodè vivendum. Jam cum
quæ gentes vivunt in regione felici, eæ pacis sint
studiosæ, quæ autem incolunt loca sterilia aut in-
commoda, pugnaces sint ac fortes: fit ut mutua
utrinque beneficia accipiantur, dum hi arma ad

tes intelligi debere de regione circa Siden urbem ad mare Cy-
prium; sed est regio quædam aliis parum memorata, quam
Ptolemæus in prima Asiæ tabula Sidonem vocat: ea regio fuit
Trapezuntiis vicina, et pars quædam Ponti Cappadocici. Pal-
mer.

34. Ῥωμαῖοι, &c.] Scribendum est forte, Ῥωμαῖοι τε πολλὰ
ἐθνή παραλαβόντες ΚΑΤΑ τὴν φύσιν ἀνήμερα. T.

defendendum accommodant, illi terræ fructibus, artibus, et morum institutione hos juvant: quemadmodum et manifesta utrinque sunt damna, cum altera pars alteri non fert opem: arma tamen habentium est aliquanto melior conditio, si non vincantur numero. Atque ad hæc natura Europæ suam habet opportunitatem. Tota enim montibus et campis varie distincta est, ut ubique et agricolæ et milites, et civilis vitæ et belli studiosi juxta se ponantur: major tamen sit numerus pacem colentium: quod vitæ genus obtinet maxime industria ducum, primo Græcorum, deinde etiam Macedonum et Romanorum. Itaque Europa et ad pacem, et ad bellum, abunde sibi ipsa sufficit: nam copiam habet magnam et pugnacium, et terram colentium, et urbes conservantium. Eo quoque excellit, quod optimos fert fructus ad vitæ necessitatem pertinentes, et metalla quæcunque usui sunt: odoratas autem res, et lapides pretiosos extrinsecus importat, quibus qui carent, nihilo deterius vivunt iis qui possident. Accedit, quod pecoris abundans, feras damnosas paucas alit. Hæc ergo est in universum hujus continentis natura. Ut autem partes ejus exponam, prima ab occasu est Hispania, tergori bovis adsimilis, cujus partes ad collum pertinentes in continentem ejus Galliam porrigantur: nimirum partes orientem spectantes, quod latus abscinditur monte Pyrene. Ipsa hoc dempto tota mari alluitur: partes austrinæ nostro, seu mediterraneo, usque ad Columnas: reliquæ mari Atlantico usque ad septentrionales Pyrenæ extremitates. Longitudo maxima est stadiorum circiter vi. millia: latitudo v. millia. Proxime insequitur Gallia versus ortum usque ad Rhenum fluvium: ejus latus septentrionale Britannico freto totum alluitur: insula enim Britannia juxta Galliam æqualibus spatiis tota totam exæquans porrigitur, longitudine stadiorum circiter v. millia: latus orientale

τὰ δὲ ^aκαρποῖς, ^bκαὶ τέχναις, καὶ ἡθοποιαῖς· φανεραὶ δὲ καὶ ^cἡ ἀλλήλων βλάβαι, μὴ ὀπικουρέντων· ἔχει δὲ πλεονέκτημα ἢ βία τῶν τὰ ὅπλα ἔχοντων, πλὴν εἰ τῷ πλήθει ^cκρατεῖτο. Ὑπάρχει δὲ π καὶ πρὸς 5 τῆτο εὐφυὲς τῇ ἡπείρῳ ταύτῃ· ὅλη γὰρ ἀγαπαιποῖκεται πεδίοις τε καὶ ὄρεσιν, ὥστε ^dπανταχῇ καὶ τὸ γεωργικὸν τε [καὶ τὸ γεωγραφικόν] καὶ τὸ πολιτικόν, καὶ τὸ μάχιμον, παρακεῖσθαι· πλεόν δ' εἶναι θάτερον, τὸ εἰρήνης οἰκεῖον· ὥς ὅντων ἐπικρατεῖ τῆτο, προσλαμ- 10 βανόντων καὶ τῇ ἡγεμόνων, Ἑλλήνων μὲν ἀρότερον, Μακεδόνων δὲ καὶ Ῥωμαίων ὑτέρον. Διὰ τῆτο δὲ καὶ πρὸς εἰρήνῃ καὶ πρὸς πόλεμον αὐταρκεστάτη ἐστὶ· καὶ γὰρ τὸ μάχιμον πλήθος ἀφθονοῦ ἔχει, καὶ τὸ ἐργαζόμενον πλὴν γλῶ, καὶ τὸ τὰς πόλεις σιμύχον. Διαφέρει ὅ καὶ 15 ταύτῃ, διότι τοὺς καρποὺς ἐκφέρει τὰς ἀρίστους, καὶ τὰς ἀναγκαῖας τῷ βίῳ, καὶ μέταλλα ὅσα χρήσιμα· θυμαμάματα δὲ καὶ λίθους πολυτελεῖς ἔξωθεν μέτεισιν· ὧν τοῖς σπανιζομένοις ὁδὸν χείρων ὁ βίος ἐστίν, ἢ τοῖς εὐπορεμένοις. Ὡς δ' αὐτὸς βοσκημάτων μὲν ^e πολλῶν ἀφθονίαν παρέχει, θηρίων δὲ σπάνιν. Τοιαύτη μὲν ἡ ἡπείρος αὕτη κατέλα τὴν φύσιν ἐστὶ. Κατὰ μέρος δ' ἐστὶ πρῶτη πασῶν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἢ Ἰβηρίας, βύρση βοεῖα παραπλησία· τῶν ὡς ἀν' ἡ τραχηλιαίων μερῶν ὑπερπιπόντων εἰς τὴν σιμύχῃ Κελπικῇ· ταῦτα 25 δ' ἐστὶ τὰ πρὸς ἑω· καὶ ⁱτέτοις ἐναπτεμένεσσι τὸ πλευρόν ὅρος ἡ καλεσμένη Πυρρήνη· ^kαὕτη δ' ἐστὶ περὶ ῥύτος τῇ θαλάττῃ, τὸ μὲν νότιον τῇ κατ' ἡμᾶς μέχρι σιληῶν· τὰ δὲ λοιπὰ τῇ Ἀτλαντικῇ μέχρι τῶν βορείων ἀκρῶν τῆς Πυρρήνης· μήκος δὲ τῆς χώρας ταύτης ἐστὶ περὶ 30 ἑξακιχλίας σταδίους τὸ μέγιστον· ^lπεντακιχλίας δὲ πλάτος. Μετὰ δὲ ταύτῃ ἐστίν ἡ Κελπικὴ πρὸς ἑω μέχρι ποταμῷ Ῥήνῃ, τὸ μὲν βορείον πλευρόν τῷ Βρετανικῷ κλυζομένην πορθμῷ σπαντί· ἀντιπαρήκει γὰρ αὐτῇ παράλληλος ἡ νῆσος αὕτη, πᾶσα πάση, μήκος ὅσον πεντακιχλίας ἐπέχεσθαι· τὸ δ' ἑωθινὸν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ περιγεγραφομένη, παράλληλον ἔχοντι τὸ ῥεῦμα τῇ Πυρρῇ· τὸ δὲ ^mνότιον ταῖς μὲν Ἀλπεσι τὸ ἀπὸ

^a τοῖς καρποῖς Par. 5. ^b καὶ τέχναις καὶ ἡθοποιαῖς defunt Par. 5. ^c κρατεῖτο Frag: Gron. ^d πανταχῇ καὶ τὸ γεωγραφικόν καὶ τὸ γεωργικόν, ita ut abest γεωγραφικόν: et in Med. 2. καὶ τὸ γεωργικόν τε postea addita sunt. καὶ τὸ γεωγραφικόν defunt Frag: Gron. ^e ὥς ἐπικρατεῖ Par. 5. ὥς καὶ ἐπικρατεῖ Frag: Gron. ὡς τὸ γ' ἐπικρατεῖ ex emend. in marg. Par. 1. ^f θυμάματα Par. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. Gron. sed Med. 2. postea corrigitur. ^g πολλῶν deest Par. 5. ^h τραχηλιαίων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. ... λιμένων errore Græcorum recentiorum pro ... λιμαίων. V. τραχηλίων Par. 5. ⁱ τέτοις μὲν Par. 5. et ex correct. Med. 2. ^k ἡ δὲ ἄλλη πᾶσα ἐστὶ Par. 5. et ex correct. Med. 2. αὕτη δ' ἐστὶ περὶ ῥύτος τῇ θαλάττῃ defunt Exc: Pleth. ^l πλάτος δὲ πεντακιχλίας Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. ^m νότιον τὸ μὲν ταῖς Ἀλπεσι alia manu supra Par. 3. τότιον τὸ μὲν Ἀλπεσι Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur.

6. ὥς πανταχῇ καὶ τὸ γεωργικόν τε (καὶ τὸ γεωγραφικόν) καὶ τὸ πολιτικόν, καὶ τὸ μάχιμον, παρακεῖσθαι] Facile mihi persuadeo sententiam meam esse hic probaturos viros doctos, existimantes voces illas καὶ τὸ γεωγραφικόν nullum hic locum habere, ac proinde esse delendas. In veteribus quibusdam defunt hæc, καὶ τὸ γεωργικόν τε, non recte. Casaub.

Ibid.] Casaubono assentior, et lectio MSS. Par. 3. Bre. Med. 1. 2. conjecturam firmat, nam etsi γεωργικόν omittatur, facile tamen hoc verbum lapsu scriptoris γεωγραφικόν fiat. Frag: Gron. ut videmus, non emendationi huic adversatur, et lectio Par. 1. confirmat. F.

9. ὥς ὅντων ἐπικρατεῖ τῆτο] Locus est corruptus. Forte, ὥς εἰκότως ἐπικρατεῖ τῆτο. Casaub.

Ibid.] Mallet legere, ὥς ὅντως ἐπικρατεῖ τῆτο. F.

Ibid.] Lege, ὥς ὅντως ἐπικρατεῖ τῆτο, ita ut revera hoc aliud superet: id est, ita ut qui colunt pacem revera superent eos qui semper armati sunt. V.

23. τῶν ὡς ἀν' τραχηλιαίων μερῶν] Manuscripti, τραχηλιαίων:

et ita Eustathius citat. Casaub.

24. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ πρὸς ἑω] Pyrenæi montes, Galliam ab Hispania disjungentes, ad septentrionem, non orientem spectant. Si vis enim per lineas rectas, more veterum, peninsulam Hispaniæ describere, melius, ut opinor, tota maritima ora ab Artabris ad usque fines Galliæ, et abhinc per montes ad Emporias, septentrionale latus effinget. Itidem littus ab Emporiis ad Charidemum Promontorium ab aquilone ad africanum porrigitur. Exinde ad Promontorium sacrum ab ortu ad occasum linea ducta meridionale latus efficiet. Occidentale sit a linea fere recta a sacro Promontorio ad Artabros a meridie ad septentrionem ducta. Mirum est, cum veteres in nominibus ventorum assignandis, non minus quam octo partes mundi observassent, Strabonem per quatuor cardinales situm regionum describere. Inspicienti tabulam patebit Galliæ fines male positos esse respectu celorum. Britannia non ad Boream protenditur, nec Rheni cursus parallelus montibus Pyrenæis. F.

^a ἡμιονίως

τῆς Ῥήνης, τὸ δ' αὐτῇ τῇ καὶ ἡμᾶς θαλάτῃ· καὶ
 ὁ χωρίον ὁ καλέμενος Γαλαϊκὸς κόλπος ἀναχῆται,
 καὶ ἐν αὐτῇ Μασσαλία τε καὶ Ναρβὸν ἴδρυνται πόλεις
 ὀπιφανέσταται· ἀντίκειται δὲ τῷ κόλπῳ τέττω κατ'
 ὀπισθοφὴν ἕτερος κόλπος ὁ μόνυμος αὐτῷ, καλούμε-
 νος Γαλαπικός, βλέπων πρὸς τὰς ἄρκτους καὶ τὴν
 Βρεττανικὴν· ἐνταῦθα δὲ καὶ σενώτατον λαμβάνει^β τὸ
 πλάτος ἡ Κελπική· συνάγεται γὰρ εἰς ἰσθμὸν, ἐλαττώ-
 νων μὲν ἡ περὶ χιλιῶν σταδίων, πλείονων δ' ἡ δι' ἡμι-
 χιλίων· μεταξὺ δ' ἐστὶ ῥάχης ὀρεινὴ πρὸς ὀρθὰς τῇ Πυρρήνῃ, τὸ
 καλούμενον Κέμμενον ὄρος· περὶ δὲ τῆς τοῦ εἰς μεσαι-
 τάλια τὰ τῇ Κελπῶν πεδία· τῇ δὲ Ἀλπεων, ἃ ἐστὶν ὄρη
 σφόδρα ὑψηλά, περὶ ποιεύντων γραμμῶν, τὸ μὲν
 κυρτὸν ἐστὶ πρὸς τὰ λεχθέντα τῇ Κελπῶν πεδία καὶ
 τὸ Κέμμενον ὄρος· τὸ δὲ κοῖλον πρὸς τὴν Λιγυστικὴν καὶ τὴν^γ
 Ἰταλίαν· ἔθνη δὲ κατέχει πολλὰ τὸ ὄρος τέττω Κελ-
 πικὰ, πλὴν τῶν Λιγύων· οὗτοι δ' ἐπερθευνοῦν μὲν εἰς
 τὰ περὶ πλῆστοι δὲ τοῖς βίοις· νέμονται δὲ μέρος τῇ Ἀλ-
 πεων τὸ συνάπτον τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι· μέρος δὲ καὶ τῇ
 Ἀπεννίνων ὄρων κατέχουσι· ταῦτα δ' ἐστὶν ὀρεινὴ ῥάχης^δ
 διὰ τῆς μήκους ὅλης τῆς Ἰταλίας· ἀπὸ περὶ χιλιῶν
 ἀπὸ τῶν ἄρκτων ὅτι μεσημβρίαν· τελευτῶσα δ' ὅτι
 τὸν Σικελικὸν ὀρθμὸν· τῆς δ' Ἰταλίας ἐστὶ τὰ μὲν
 πρῶτα μέρη, τὰ ὑποπίπτοντα ταῖς Ἀλπεσι πεδία,
 μέχρι τῆς μυχοῦ τῆς Ἀδρίας, καὶ τῶν πλησίον τόπων·^ε
 τὰ δ' ἐξῆς, ἄκρα σενὴ καὶ μακρὰ· χερρόνησός τις
 δὲ ἦν, ὡς εἶπον, ὅτι μήκος τέταται τὸ Ἀπεννίνον ὄρος,
 ὅσον ἐπὶ χιλιῶν, πλάτος δ' ἀνώμαλον· ποιεῖ δὲ
 πρὶν Ἰταλίαν χερρόνησον, τὸ τε Τυρρηνικὸν πέλαγος
 ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς, καὶ τὸ Αὐσονεῖον, καὶ^ς
 ὁ Ἀδρίας· Μετὰ δὲ τῇ Ἰταλίαν καὶ τὴν Κελπικὴν,
 τὰ πρὸς ἑὸ λοιπὰ ἐστὶ τῆς Εὐρώπης· ἃ δίχα τέμνε-
 ται τῷ Ἰσθμῷ ποταμῷ· φέρεται δ' οὗτος ἀπὸ τῆς
 ἑσπερίας ὅτι τῇ ἑὸ καὶ τῇ Εὐξεινῷ πόντον, ἐν ἀριστερᾷ
 λιπὼν τὴν τε Γερμανίαν ὅλην ἀρξάμενην ἀπὸ τῆς Ῥήνης,^ζ
 καὶ τὸ Γεπικὸν πᾶν, καὶ τὸ τῶν Τυριγέτων, καὶ Βασ-
 ταρῶν, καὶ Σαυροματῶν, μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ
 καὶ τῆς Μαιώπιδος λίμνης· ἐν δεξιᾷ δὲ τὴν τε Θρά-
 κίαν ἅπασαν καὶ τὴν Ἰλλυρίδα, καὶ Μακεδονίαν· λοι-
 πὴν δὲ καὶ τελευταίαν τὴν Ἑλλάδα· Πρόκεινται δὲ^η
 νῆσοι τῆς Εὐρώπης, ἃς ἔφαμεν, ἔξω μὲν σιλικῶν, Γάδειρά
 τε καὶ Κατήτιριδες, καὶ Βρεττανικαί· ἐντὸς δὲ σιλικῶν,
 αἱ τε Γυμνησίαι καὶ ἄλλα νησίδες Φοινίκων, καὶ τὰ τῇ
 Μασσαλιωτῶν καὶ Λιγύων· καὶ αἱ πρὸ τῆς Ἰτα-
 λίας μέχρι τῆς Αἰόλης νήσων, καὶ τῆς Σικελίας· ὅσαι^θ
 τε περὶ τῇ Ἠπειρῶτι, καὶ Ἑλλάδι, καὶ μέχρι Μακε-
 δονίας καὶ τῆς Θρακίας χερρόνησον· Ἀπὸ δὲ τῆς Τα-
 ναΐδος, καὶ τῆς Μαιώπιδος, τῆς Ἀσίας ἐστὶν ἡ δὴ τὰ
 ἐντὸς τῆς Ταύρης, ὅσων τε τούτοις δ' ἐξῆς τὰ ἐκτός.

post Rhenum sitæ includunt, partim mare nos-
 trum, quo loco Gallicus finis infunditur, in quo
 sitæ sunt duæ illustriissimæ urbes Massilia et Nar-
 bo. Huic finui ex adverso alius eodem nomine
 finus opponitur, septentrionem versus et Britan-
 niam: atque ibi angustissima est Gallia, in Isth-
 mum constricta, qui latior duobus stadiorum milli-
 bus, tribus est minor: in medio est dorsum mon-
 tosum ad rectos angulos Pyrenæ adjacens, quod
 vocatur mons Cemmenus, definitque in mediox-
 mos Celtarum campos. Alpibus proinde, qui sunt
 celsissimi montes, circumvexam lineam facienti-
 bus, curva ejus pars dictis Celtarum campis et
 Cemmeno monti obvertitur: cavum Liguriæ et
 Italiæ. Mons ille multas Gallicas gentes continet,
 demptis Liguribus. Hi quanquam alius sunt na-
 tionis, vitæ tamen utuntur eadem ratione: inco-
 lunt partem Alpium Apenninis montibus conti-
 guam, partemque aliquam horum montium obti-
 nent. Apenninus montosum est dorsum per Ita-
 liam, quam ea longa est a septentrione versus me-
 ridiem porrectum, et in Siculum desinens fretum.
 Primæ partes Italiæ sunt planicies sub Alpibus sita,
 et ad intimum Adriæ recessum vicinaque loca per-
 tingens. Reliquum Italiæ arctum est et longum,
 quasi promontorium peninsulæ forma, per quod
 (ut dixi) Apenninus in longum producit, ad
 stadia vii. millia, latitudine inæquali. Italiam in
 peninsulam redigunt mare Tyrrenum a Ligustico
 incipiens, et mare Ausonium, et Adria. Post Ita-
 liam et Galliam reliquæ sunt partes Europæ orienti
 obversæ, quas medias fecat Ister fluvius. Is ab
 occasu ortum versus in Euxinum labens mare, ad
 lævam relinquit Germaniam totam a Rheno orfam,
 Geticumque totum tractum, et Tyrigetas, Bastar-
 nas, Sauromatas, usque ad Tanain amnem et pa-
 ludem Mæotidem: ad dextram vero, universam
 Thraciam, Illyricumque, Macedoniam, et ipsam
 reliquam Græciam. Ante Europam sitæ sunt in-
 sulæ quas diximus: extra quidem Columnas sunt
 Gades, Cassiterides, et Britannicæ: intra autem
 Gymnesiæ, et aliæ exiguæ Phœnicum, tum Mas-
 siliensium, Ligurum, et quæ sunt ante Italiam us-
 que ad Æoli insulas et Siciliam, circaque Epirum
 et Græciam usque ad Macedoniam et Thraciam
 Cherronesum. A Tanaide porro et Mæotide pa-
 lude continenter jam partes Asiæ subsequuntur,
 quæ intra Taurum dicuntur, ac deinceps quæ ex-
 tra. Cum enim in duas partes Asia dividatur a

^α ὁ μόνυμος Frag: Gron.^β τὸ δεστ Par. 5.^γ σφόδρα δεστ Med. 2.^δ ἀπὸ περὶ χιλιῶν Med. 1. et ex correct. ἀπὸ περὶ χιλιῶν.^ε χερρόνησός τις Par. 5.^ς Αὐσονίον Med. 1. Bre.^ζ Τυριγέτων Par. 1. 5.^η Med. 1. sed Par. 1. habet Τυρρηνέτων supra. Τυρρηνέ-^θ τῶν Par. 3. ^ι καὶ Μακεδονίαν δεστ Par. 3. Med. 1. 2. Bre. recte. F.^κ Med. 1. deerat Med. 2. additum postea.^λ ἔξω μὲν σιλικῶν ὡς ἔφαμεν Par. 5.^μ αἱ δεστ Par. 3.^ν τῆς Ἀσίας δεστ Med. 1. deerant Med. 2. addita^ξ postea. ^ο συνέχῃ τούτοις &c, sic distinguunt Par. 3. 5.

Tauro monte, qui a Pamphyliae extremis usque ad orientale mare pertinet, apud Indos et Scythas ibi degentes; partes eas, quæ ad septentrionem vergunt, Græci intra Taurum vocant: quæ ad meridiem, extra: contiguæ Mæotidi et Tanaidi 5 partes, extra Taurum sunt. Horum prima est ea regio, quæ inter Caspium jacet mare et Euxinum pontum, ab una parte ad Tanain terminata et oceanum externum, et eum qui est supra Hyrcanum mare: ab altera ad Isthmum, qua iter est brevissimum ab intimo Ponti ad Caspiam. Deinde extra Taurum, quæ sunt supra Hyrcaniam usque ad Indos et Scythas ad idem mare accolentes, et montem Imaum. Hæc autem tenent partim Mæotæ, Sauromatæ, et qui sunt intra Hyrcaniam et Pontum, usque ad Caucasum, Iberos, Albanos, Sauromatæ, Scythæ, Achæi, Zygi, Heniochi. Supra mare autem Hyrcanum Scythæ, Hyrcani, Parthyæi, Bactrii, Sogdiani, aliæque Indorum partes versus septentrionem. Versus meridiem autem partim ab Hyrcano mari, partim toto qui inter id et pontum jacet Euxinum Isthmo, maxima Armenia pars sita est, et Colchis, et universa Cappadocia usque ad Euxinum Pontum, et Tibarenicas gentes: item regio intra Halyn quæ dicitur, continens ad Pontum et Propontidem sitos Paphlagones, Bithynos, Myfos, et Phrygiam Hellesponto (ut solent vocare) imminentem, cujus est etiam Troas: ad Ægæum autem mare, et quod deinceps est, Æolidem, Ioniam, Cariam, Lyciam: in mediterraneis autem Phrygiam, cujus pars est Gallogræcorum quam appellant Galatiam, et Epicetetos, et Lycaones, et Lydos. Deinceps intra Taurum sunt monticolæ Paropamisadæ, Parthyæi, 35 Medi, Armenii, Cilices, Lycaones, Pisidæ. Secundum montanos sunt regiones extra Taurum. Prima harum est Indica, omnium gentium maxima et felicissima, definens ad mare orientale, et ad austrinam Atlantici partem. In maxime austrino mari sita est ante Indiam insula Taprobana, non minor quam Britannia. Post Indiam versus occasum flectentibus, montibus ad dextram servatis, regio occurrit perampla, male culta ob infelicitatem soli ab hominibus plane barbaris, et diversarum nationum, qui Ariani dicuntur, pertinentes a montibus usque ad Gedrosiam et Carmaniam. Deinceps sunt ad mare Persæ, Sufii, Babylonii,

Διαμεμένης ὅ ἀπὸ τῆς ὑπὸ ἃ τῆς ὀρέας τῆς Ταύρε διχα·
 Διχαίοντος ἀπὸ τῶν ἀκρῶν τῆς Παμφυλίας ἐπὶ τὴν
 ἑῶαν θάλατταν καὶ Ἰνδοὺς καὶ τοὺς ταύτη Σκύθας·
 τὸ μὲν ὅτι ἀρκτεὺς νενευκὸς τῆς ἡπείρου μέρους, ἡ-
 λούσιν οἱ Ἕλληνες ἐντὸς τῆς Ταύρε, ἃ τὸ δὲ ὅτι με-
 σσημείαν, ἐκτὸς· τὰ δὲ συνεχῇ τῇ Μαιώπιδι καὶ τῇ
 Τανάϊδι μέρη, τὰ ἑκτὸς τῆς Ταύρε ἐστὶ. Τῶν τῶν
 τὰ ὅτι μέρη τὰ μεταξὺ τῆς Κασπίας θάλαττης ἐστὶ,
 καὶ τῆς Εὐξείνου Πόντου, τῇ μὲν ὅτι τῇ Τανάϊν καὶ τὸν
 10 Ὠκεανὸν τελευτῶντα, τὸν τε ἔξω, καὶ τῇ ὅτι τῇ Τρ-
 χανίας θάλαττης· τῇ δὲ ὅτι τῇ ἰσθμῶν, καὶ ὅτι ἐγγυτάτω
 ἐστὶν ἀπὸ τῆς μυχοῦ τῆς Πόντου, ὅτι τῇ Κασπίαν. Ἐ-
 πεῖτα τὰ ἑκτὸς τῆς Ταύρε τὰ ὑπὲρ τῆς Ἰγχανίας
 μέχρι πρὸς τὴν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Σκύθας τὰς πρὸς τὴν
 15 αὐτὴν θάλατταν καὶ τὸ Ἰμαῖον ὄρος. Ταῦτα δὲ ἔχει,
 τὰ μὲν οἱ Μαιῶται, Σαυρομάται, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς
 Ἰγχανίας καὶ τῆς Πόντου, μέχρι τῆς Κανχάσε, καὶ Ἰβή-
 ρων, καὶ Ἀλβανῶν, Σαυρομάται, καὶ Σκύθαι, καὶ Ἀχαιοί,
 καὶ Ζύγιοι, καὶ Ἡνίοχοι· τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς Ἰγχανίας θά-
 20 λάττης, Σκύθαι, καὶ Ἰγχανοί, καὶ Παρθυαῖοι, καὶ Βάκριοι,
 καὶ Σογδιοῖ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπερκείμενα μέρη τῇ Ἰνδοῦ
 πρὸς ἄρκτον· πρὸς νότον δὲ τῆς Ἰγχανίας θάλαττης ἐκ
 μέρους, καὶ τῆς ἰσθμῶν παντὸς ἡ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ
 Πόντου, τῆς τε Ἀρμενίας ἡ πλείστη κεῖται, καὶ Κολχίς,
 25 καὶ Καππαδοκία ξύμπασα μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου
 καὶ τῆς Τιβερικῶν ἐθνῶν· ἐπὶ δὲ ἡ ἐντὸς Ἀλυσος χώρα
 λεγόμενη, περιέχουσα πρὸς μὲν τῇ Πόντῳ καὶ τῇ Προ-
 ποντίδι, Παφλαγονίας τε καὶ Βιθυνίας, καὶ Μυσίας, καὶ
 τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ λεγομένην Φρυγίαν, ἧς ἐστὶ καὶ ἡ
 30 Τρωάς· πρὸς τῇ Αἰγαίῳ καὶ τῇ ἐφεξῆς θάλαττῃ
 τὴν τε Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, καὶ Κασίαν, καὶ Λυκίαν·
 ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τὴν τε Φρυγίαν, ἧς ἐστὶ μέρος ἡ τε
 τῶν Γαλλογραικῶν, λεγομένη Γαλατία, καὶ ἡ Ἐπίκ-
 τητος, καὶ Λυκαόνες, καὶ Λυδοί. Ἐφεξῆς δὲ τοῖς ἐντὸς
 35 Ταύρε, οἱ τε τὰ ὄρη κατέχοντες ἡ Παροπαμισάδαί, καὶ
 τὰ Παρθυαίων τε καὶ Μήδων, καὶ Ἀρμενίων, καὶ
 * Κιλικίων ἐθνη, καὶ Λυκαόνες, καὶ Πισίδαί. Μετὰ τῇ
 τὰς ὀρέας ἐστὶ τὰ ἐκτὸς τῆς Ταύρε· ὁράτη δὲ ἐστὶ τῶν
 ἡ Ἰνδικῇ, ἐθνὸς μέγιστον τῶν πάντων καὶ εὐδαιμο-
 40 νέστατον, τελευτῶν πρὸς τῇ ἑῶαν θάλατταν, καὶ τὴν
 νοτίαν τῇ Ἀτλαντικῇ· ἐν δὲ τῇ νοτιωτάτῃ θάλαττῃ
 ὁρᾷται τῆς Ἰνδικῆς νῆσος, ὅση ἐλθόντων τῆς Βρετ-
 τανικῆς ἡ Ταπροβάνη· μὲν δὲ τὴν Ἰνδικὴν ὅτι τὰ
 ἑσπέρεια νεύουσιν, ἐν δεξιᾷ δὲ ἔχει τὰ ὄρη, χόρα ἐστὶ
 45 συχνή, φάυλως οἰκισμένη ἀφ' ἀνθρώπων τελέως βαρβάρων, ἔχ' ὁμοειδῶν, καλοῦσι δὲ Ἀ-
 ριανῆς, ἀπὸ τῶν ὄρων ἀφαιρῶντας μέχρι Γεδρωσίας
 καὶ Καρμανίας· ἐξῆς δὲ εἰς πρὸς μὲν τῇ θάλαττῃ
 Πέρσαι, καὶ Σάσιοι, καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ ἡνίκοντες ὅτι τῇ

^a τῆς δεστ Par. 3. 5. Med. 1. ^b πρὸς τὰς ἀρκτεὺς Par. 3. 5. Med. 1. πρὸς ἄρκτον Med. 2. ^c ὁ καλοῦσιν Par. 3. Med. 1. 2.
^d τὰ δὲ Par. 3. Bre. ^e ἐντὸς Par. 3. 5. Bre. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. Vide pag. 791. B. lin. 2. Edit. Amst.
^f τὸν τῆς Κασπίας θάλαττης Par. 5. ἐπὶ δεστ Med. 1. deerat Med. 2. additum postea. ^g ἐντὸς Par. 3. 5. Med. 1. 2. sed Med. 2.
^h Κασπίας Par. 5. ⁱ Ἰμαῖον Par. 5. ^k τῆς τε Κασπίας Par. 5. ^l Κασπίας Par. 5. ^m τῆς Κασπίας
ⁿ τῆς μεταξὺ Par. 5. ^o Τιβερικῶν Par. 5. ^p τῆς ἐφεξῆς θάλαττης Par. 3. ^q καὶ ἡ τῇ Par. 5. ^r καὶ ἡ Ἐπίκτητος desunt
^s Λυκαόνες et Λυδοί Par. 5. ^t τῆς ἐντὸς Par. 5. Med. 1. ^u τῆς Ταύρε Par. 3. 5. ^v Παροπαμισάδες Par. 3. Bre.
^x τὰ Κιλικίων Par. 3. Med. 1. 2. ^y τῇ νοτίᾳ ταύτῃ Par. 5. recte. V. ^z Καρμανίας Par. 1. Γερμανίας Par. 3.

χτ^α Πέρσαις θάλατταν, καὶ τὰ περιεκύοντα τούτους
ἔθνη μικρὰ· πρὸς δὲ τοῖς ὄρεσιν ^b οἱ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι
Πάρθυαῖοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ τὰ τέτοις
πρόχωρα ἔθνη, καὶ ἡ Μεσοποταμία· μὲν δὲ τὴν Μεσο-
ποταμίαν τὰ ἐντὸς Εὐφράτης· ταῦτα δ' ἐστὶν ἢ τε
εὐδαίμων Ἀραβία πᾶσα, ἀφορίζομένη τῷ τε Ἀραβίῳ
κόλπῳ παντὶ, καὶ τῷ Περσικῷ, καὶ ὅσων οἱ Σκηνίται
καὶ οἱ Φύλαρχοι κατέχουσιν, οἱ ἐπὶ τῇ Εὐφράτῃ κα-
θήκοντες, καὶ τὴν Συρίαν· εἰς δ' οἱ ἑπέραν τῆς Ἀραβί-
ας κόλπος μέχρι ^d τῆς Νείλου, Αἰθιοπίας τε καὶ Ἀραβίας, καὶ
οἱ μὲν αὐτὰς Αἰγύπτιοι, καὶ Σύριοι, καὶ Κίλικες, οἱ τε
ἄλλοι, καὶ οἱ Τραχυῶται λεγόμενοι, τελευταῖοι δὲ
^e Παμφύλιοι. Μετὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ἐστὶν ἡ Λιβύη, σι-
νήσας ἔσθαι τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Αἰθιοπίᾳ, τὴν μὲν καὶ
ἡμᾶς ἠνοῖα ἐπ' εὐθείας ἔχουσα, σχεδὸν πὺν μέχρι σιλήων
ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ^f ἀρξαμένην, πλὴν τῆς Σύρτεων, καὶ
εἰς πᾶσι ἄλλῃ κόλπων ἐπιστροφῇ μετρία, καὶ τῇ
^g ταύτῃ ποιόντων ἀκρωτηρίων ἕξοχή· τὴν δὲ παρωκε-
ανὴν ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας μέχρι πνός, ὡς ἀνὰ παράλλη-
λον ἔσθαι τῇ προτέρᾳ· μὲν δὲ ταῦτα συναρμυμένην ἀπὸ
τῶν νοτίων μερῶν, εἰς ὁξείαν ἀκραν, μικρὸν ἔξω σιλήων
προπεπλωμένη, καὶ ^h ποιῶσαν τραπέζιον πᾶσι τὸ ὅλη-
μα. Ἐστὶ δ' ὥστε οἱ τε ἄλλοι δηλοῦσι, καὶ δὴ καὶ
Γναῖος Πείσων, ἡγεμὼν γενόμενος τῆς χώρας, διηγῶντο
ἡμῖν, εὐκρινῶς ⁱ παρδάλει· κατάστικτος γὰρ ^k ἐστὶ τῆς οἰκί-
σεσι περιεχομένης ^l ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ γῆ· καλεῖται
^m δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις ⁿ Ἀνάσεις οἱ Αἰγύπτιοι.
Τοιαύτη δὲ οὖσα, ἔχει πνὸς ἄλλας διαφορὰς τριχῇ
διαιρουμένης· τῆς μὲν γὰρ καὶ ἡμᾶς παραλίης, εὐδαί-
μων ἐστὶν ἡ πλείστη σφόδρα· καὶ μάλιστα ἡ Κυρηναία,
καὶ ἡ περὶ Καρχηδόνα, μέχρι Μαυρασίαν καὶ τῆς Ἡερ-
κλείων σιλήων· οἰκεῖται δὲ μετρίως καὶ ἡ παρωκεανήτις.

ad mare Persicum pertingentes, et aliæ circum hos
exiguæ gentes: ad montes autem sunt Parthyæi:
in ipsis montibus, Medi, Armenii, et finitimæ
gentes, ac Mesopotamia: post hanc, quæ intra Eu-
phratem sunt, nimirum Arabia felix universa, tota
distincta ab aliis locis sinu Arabico, et sinu Per-
fico: tum Scenitarum et Phylarchorum regio qui
ad Euphratem habitant, et Syriam: tum qui citra
Arabicum sinum ad Nilum usque habitant Æthio-
pes, Arabes, et post eos Ægyptii, Syri, Cilices,
cum alii, tum qui Trachiotæ dicuntur, ultimique
Pamphylii. Asiam subsequitur Africa, contigua
Ægypto et Æthiopiæ; ejus littus quod nobis est
obversum, ab Alexandria usque ad Columnas pro-
pmodum in recta linea producitur, exceptis Syr-
tibus, et sicubi alibi mediocres sinus sunt, et pro-
montoria prominent. Latus autem quod ad ocea-
num est ab Æthiopia aliquandiu fere parallelum
priori, deinde ab austrinis partibus in acutum
conducitur processum paululum ultra Columnas
prodeuntem, quo pacto figura trapezii quodam-
modo efficitur. Est autem, sicut et alii do-
cent, et Cn. Piso, qui eam rexit provinci-
am, nobis narravit, pardali similis, interpuncta
habitationibus, quæ circumdantur terra deserta
et aquæ inopi: atque hujusmodi habitationes ab
Ægyptiis vocantur Anafes. Cum autem talis sit
Africa, habet et alias triplices differentias. Nam
quæ nos respicit ora ejus maritima, maxima fui
parte admodum est felix, Cyrenaica præcipue, et
quæ sunt circa Carthaginem, usque ad Maurufios
et Herculis columnas. Mediocriter culta est etiam

^a Πέρσαις Par. 3. ^b ἢ ἐν Par. 5. recte. V. ἢ ἐν Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corrigitur. ^c ὑπὲρ τῆς ex correct. Med. 2.
^d τῆς deest Med. 1. 2. ^e Παμφύλιοι Par. 3. 5. ^f ἀρξαμένη ex correct. Med. 2. ^g ταύτας Par. 5. ^h ποιῶσα Par. 5. ⁱ παρ-
δάλει Par. 3. ^k ἐστὶν οἰκήσεσι Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corrigitur. ^l ἀνύδρῳ καὶ ἐρήμῳ γῆ Par. 3. 5. Med. 1. 2. ^m τὴν Par. 5.
Med. 1. ⁿ Ἀνάσεις Par. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. et Par. 1. et in textu, et in margine.

17. καὶ τῶν ταύτῃ ποιόντων ἀκρωτηρίων] Suspicio legendum esse, καὶ τῶν ταύτῃ ποιόντων ἀκρωτηρίων: vel sic, καὶ τῶν τέτρες ποιόντων ἀκρωτηρίων, ut alibi loquitur, sc. linea octava proxime sequente. Casaub.

19. μέχρι πνός] Certe mendosa est hæc lectio. Malim legere, μέχρι Γήλιος. F.

25. εὐκρινῶς παρδάλει· κατάστικτος γὰρ ἐστὶ τῆς οἰκήσεσι περιεχομένης ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ γῆ.] Malim, παρδάλει, ut apud Dionysium, qui versibus elegantissimis hanc sententiam verbis fere iisdem extulit. Sic ille de Africa, ver. 181.

Παρδάλει δὲ μιν ἀνδρες ἐπικλείουσιν ὁμοῖν.

Ἡ γὰρ διψή τε, καὶ ἀσχημέσσα τέτυκται,

τῇ καὶ τῇ κυανῇσι κατάστικτος φοιδέσσειν.

Pelli pantherinæ autem ipsam homines perhibent similem: Arida enim et squalida est,

Hinc et inde nigris distincta squamis. Casaub.

26. καλεῖται δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις Ἀνάσεις] Veteres codices, cum hic, tum libro xvii. mutant, in υ, Ἀνάσεις: quæ lectio favere eorum sententiæ videtur, qui Ἀνάσεις putant esse legendum. Mihi vero non probatur, ut in voce barbara etymologiam quaeramus, ceu esset vox Græca. Barbaram vocem appello hanc, quia Strabo ait, καλεῖται Αἰγύπτιοι, qui fane Græce non loquebantur. (Vide ad lib. ultimum.) Idem.

Ibid. καλεῖται δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις Ἀνάσεις οἱ Αἰγύπτιοι] Perperam scriptum, Ἀνάσεις, cum legendum sit, Ἀνάσεις, auctore Stephano de Urbibus. Ἀνάσεις, inquit, πόλις Αἰγύπτου. Ταύτην δὲ καὶ ὅσων καλεῖται, εὐκρινῶς παρδάλει. Κατάστικτος γὰρ ἐστὶν, ἀνύδρῳ γῆ καὶ ἐρήμῳ τὰς οἰκήσεις ἔχουσα. Τὰ τοιαῦτα Ἀνάσεις Αἰγύπτιοι φασί. Τὸ ἰδιόμοιον, Ἀνάσεις, καὶ Ἀνάσεις. i. e. Auafis, urbs Ægypti, quam etiam Oasim vocant, pantherinæ pelli similem. Punctis enim variata est, habitationes habens in terra inaquosa, et deserta. Hujus-

modi enim regiones Ægyptii Auafes dicunt. Gentile, Auafites, et Auafites. Pergit Pinedo in suo Commentario: Auafis, urbs Ægypti, quam etiam Oasim vocant, inquit Topographus, a quo suo loco Hyafis et Oafis vocatur quædam Libyæ urbs. Ego ipsissimam esse existimo; in Oasim et in Gypsum Æthiopiæ insulam, quæ a Stephano Gypsis dicitur, solebant Imperatores relegare exilio dignos, de quibus multa et erudite annotavit D. Nicolaus Antonius I. C. Hispalensis Divi Jacobi eques, amicus olim noster, in suo erudito libro de exilio lib. 1. c. 14. num. 15. et 16. At etymon, quod affert ex Lælii Biscoliæ Horar. Subsec. part. 2. lib. 3. c. 10. est ἀπὸ τοῦ ἀνύδρου. Auafis enim est nomen Ægyptium, cujus etymon a lingua Græca petere stultitia est. Apud Ægyptios vero significabat regionem habitata et desertis circumdata, teste Strabone, lib. xvii, p. 1140, Ed. Amst. cujus sunt, quæ sequuntur, verba: Ἀνάσεις δ' οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖται τὰς οἰκιστέας χώρας, περιεχομένης κύκλῳ μεγάλῃς ἐρημίαις, ὡς ἀνὰ νότον πελαγίας· πολλὴ δὲ τῆς ἐστὶν κατὰ τὴν Λιβύην· τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρόχωροι τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐπ' αὐτῇ τεταγμέναι. i. e. Anafis vero Ægyptii vocant regiones habitatas et magnis desertis circumdatas, quasi quasdam insulas pelagi, quales sunt multæ ad Libyam. Harum tres sunt Ægypto finitimæ, et ei subditæ. Male apud Strabonem legitur, Ἀνάσεις, pro Ἀνάσεις. In Oasim relegatum fuisse Juvenalem a Domitiano, quod cum vocaverit calvum Neronem, annotat ejus Vetus Scholiasta. Perperam ad Ulpianum leg. 7. de interdictis legitur, in Masim relegare, pro in Oasim relegare. Hebraice etiam צִיחָה (chavvah tziyah) significat vicum desertum, ab צִיחָה, quod Num. xxxi. 41. Deuter. xii. 14. significat villam. צִיחָה (Tziyah) vero Jcf. xli. 18. sonat desertum, seu locum aridum, et siccum. Pinedo in Observat. suis ad Stephan. de urb. pag. 137. n. 52. Anon.

oceanī ora. Media autem male culta est, quæ fil-
phium producit, majori ex parte deserta, aspera,
et arenosa. Idem evenit Asiæ, quæ cum hac in
eadem est recta linea, per Æthiopiam transeunte,
et Troglodyticam, et Arabiam, et Gedrosiam, et
piscivoros. Incolunt Libyam gentes pleræque ig-
notæ: nam neque multi eo ducti sunt exercitus,
aut peregrini advenerunt: incolæ autem cum
pauci ad nos perveniunt, tum neque credibilia nar-
rant, neque omnia: quæ tamen iiarrant, talia
funt. Maxime versus meridiem diffitos, appellant
Æthiopus: sub his plerisque Garamantas, Mau-
rufios, Nigritas: his adhuc inferiores Gætulos:
deinde vicinos, aut etiam contiguos mari, ad Æ-
gyptum quidem Marmaridas, usque ad Cyrenam:
supra hos et Syrtēs, Psyllos, Nafamonas, et quos-
dam Gætulos, tum Sintas, et Byzacios, usque ad
regionem Carthagenensem, quæ ampla est, eam-
que Numidæ attingunt: quorum celeberrimos
Maffilienses, alios Mafæsylios appellant: ultimi
funt Maurufii. Omnis autem a Carthagine ad
Columnas usque regio est felix: feras tamen pro-
ducit, ut et mediterranea omnis Africa. Neque
abhorret a veri opinione, Numidas quosdam ibi lo-
corum dictos, quibus antiquitus ob bestiarum mul-
titudinem agriculturam exercere non liceret. Nos-
tra ætate cum incolæ ibi et excellant venandi pe-
ritia, et Romani eos adjuvent ob studium specta-
culorum in quibus cum bestiis pugnatur, fit ut
bestias superent, et agricultura præsent. Hæc
de continentibus habitatae terræ partibus dicta
funto.

Supereſt ut de locorum quoque ad plagas mundi
inclinationibus (climata sic interpretor) differa-

ἡ δὲ μέση φαύλος, ἡ τὸ σίλφιον φέρουσα, ἔρημος ἢ
πλείστη, καὶ τραχὺς, καὶ ἀμμόδης· τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε
καὶ τῆς Ἀσίας ἢ ἐπ' εὐθείας ταύτῃ, ἀλλὰ τε τῇ Αἰ-
θιοπίας διήκεσα, καὶ τε Τρωγλοδυτικῆς, καὶ τῇ Ἀραβίας,
καὶ τῆς Γεδρωσίας καὶ τῇ Ἰχθυοφάγων. Νέμεται δ' ἐν τῇ
τῇ Λιβύῃ τὰ πλεῖστα ἀγνώστα· ὅτι πολλοῖς γὰρ ἐφο-
δεύεσθαι συμβαίνει φρατοπέδοις, ἐν δ' ἄλλοις ἀνδρά-
σιν· οἱ δ' ὀπίσθιοι, καὶ ὀλίγοι παρ' ἡμᾶς ἀφικνέονται
[οἱ] πόρρωθεν, καὶ ἐπὶ πῖσιν, ὅθεν πάντα λέγουσιν·
ὅμως δ' οὖν τὰ λεγόμενα τοιαῦτα ἐστὶ. Τὰς μὲν με-
σημβρινωτάτας, Αἰθιοπας προσαγορεύουσι· τὰς δ' ἐπὶ
τούτοις τὰς πλείους, Γαράμαντας, καὶ Μαυρεσίους,
καὶ Νιγρίτας· οὗτοι δ' ἐπὶ ἐπὶ τούτοις Γαιτέλους· οὗτοι
δὲ τῆς θαλάττης ἐγγύς, ἢ καὶ ἀπομένους αὐτῆς, πρὸς
Αἰγύπτου μὲν Μαρμαρύδας, μέχρι τῇ Κυρηναίας· ὑπὲρ
δὲ ταύτης, καὶ τῇ Σύρτιων, Ψύλλας καὶ Νασαμῶνας, καὶ
τῇ Γαιτέλων πινάς· εἴτα Σίντας, καὶ Βυζακίους,
μέχρι τῆς Καρχηδονίας· πολλὰ δ' ἐστὶν ἡ Καρχηδονία·
συνάπτεσι δ' οἱ Νομάδες αὐτῇ· τέτταρον δὲ οὗτοι γνω-
ριμωτάτες, οὗτοι μὲν Μασσαλιεῖς, οὗτοι δὲ Μασσαι-
λίους προσαγορεύουσιν· ὕστατοι δ' εἰσὶ Μαυρεῖοι. Πᾶσαι
δ' ἡ ἀπὸ Καρχηδόνος μέχρι τῆς θηλῶν, ἐστὶν εὐδαίμων· θη-
ριοτρόφος δὲ, ὡς καὶ ἡ μεσόγαια πᾶσα· οὐκ ἀπει-
κὸς δὲ ὁ Νομάδας λεχθῆναι πινάς· ἐξ αὐτῶν, ἐν
ναμένους γαργῖν, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν θηρίων τὸ πα-
λαιόν· οἱ δὲ νῦν ἅμα τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς θήρας ἀφ-
φέροντες, καὶ τῶν Ῥωμαίων προσλαμβάνοντων πρὸς
τέτο· ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ τὴν περὶ τὰς θηριομαχίας,
ἀμφοτέρων περιγίγνοντα, καὶ τῶν θηρίων, καὶ τῆς γαρ-
γίας. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ἡπείρων λέγεσθαι.

Λοιπὸν εἰπεῖν περὶ τῶν κλιμάτων, ὅπερ καὶ αὐτὸ
ἔχει καθολικὴν ὑποτύπωσιν, ὁρμηθεῖσιν ἐκ τῇ γεωμετρίας

^a τῆς Ἀσίας defunt Par. 3. Med. 1. deerant Med. 2. addita postea. ^b ἐπὶ πολλῶν Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. Bre. et MSS. Gron.
^c οἱ deest Par. 1. 3. Med. 1. deerant Med. 2. additum postea. ^d ὑπὸ τέττα Par. 5. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e Φαρεσίους
Par. 1. Ἀρεσίους Par. 3. 5. Med. 1. et Exc. Pleth. sed Med. 1. habet etiam Φαρεσίους, ex correctione. Φαρεσίους ex correct. Med. 2.
^f ὑπὸ τέττα Med. 2. ^g Μαρμαρύδας Par. 5. Bre. ^h Γαιτέλων Par. 1. Med. 1. et sic Par. 5. semper. ⁱ Σίντας Par. 5. ^k Βυ-
ζαντίους Bre. ^l τὴν μὲν Bre. ^m Μασσαλίους Par. 3. Μασσαιλίους Med. 2. Μασσαίους Bre. Μασσαιλίους Frag. Gron. ⁿ ἐξ deest
Par. 3. 5. Med. 1. ^o ἀφ' ἑσθίας ex correct. Med. 2. ^p Med. 2. videtur corrigi, διὰ τὸ πλεῖστον τὴν σπερδῆν. ^q λέγομεν deest
Par. 5.

12. καὶ Μαυροσίους, καὶ Νιγρίτας] Lege, Φαρεσίους. Stepha-
nus, Φαρεῖοι, ἔθνος Λιβυκόν: vel Φαυρεῖοι. Dionysius Periegetes,
ver. 215.

Γαίταλοι τ' ἐφύπερθε, καὶ ἀγχίγνοι Νιγρητες·
Ἐξέτης δ' ἐπὶ τοῖς Φαυρεῖοις.

Gætuli itēm desuper, et vicini Nigretes:
Deinceps vero post hos Pharusii.

Utraque lectio reperitur in veteribus libris in xvii. Casaub.

17. εἴτα Σίντας, καὶ Βυζακίους] Sintas, opinor, vocat, qui apud
Ptolemæum, Σέντες. Byzacii sunt, qui Plinio (v. c. 4.) Byzacii
incolæ, Stephano Byzantes. Apud Herodotum iv. c. 194. in
vulgatis codicibus corrupte jam Stephani temporibus, Γύζαντες:
hodie etiam corruptius, Ζύγαντες. Legendum, Βύζαντες. Idem.

Ibid. Βυζακίους] Lectio MS. Bre. quanquam mendosa, Ca-
sauboni emendationem firmat. F.

20. τὰς μὲν Μασσαλίους, τὰς δὲ Μασσαιλίους προσαγορεύουσιν] Le-
gendum, τὰς μὲν Μασσαλίους. Dionysius, ver. 187.

Ἐνθα Μασσαισίλοι τε καὶ ἀγρονόμοι Μασσυλῆες.

Ubi Mafæsyliique et in agris degentes Mafsylenes. Casaub.

31. Λοιπὸν εἰπεῖν περὶ τῶν κλιμάτων] Plurima de Climatibus
veterum et recentiorum in Cellario aliisque invenire est; non-
nulla tamen licet adjicere, quæ Strabonem explicent et corri-
gant. Mensuratio latitudinis telluris bis in hoc libro datur, nec
inutile erit et hujus, et prioris, singulas partes reddere: quæ sit
convenientia videat lector.

A linea Æquin. ad limites temperatæ zonæ	Stadia.
Ad parallelum Meroes	8800.
Ad parallelum Syenes, vel Trop. Cancrī	3000.
	5000.

Ad parallelum Alexandriae	5000.
Ad parallelum Ptolemaidis et Phœnicia	1600.
Rhodus ab Alexandria distat 3640 stad. ergo ad parallelum Rhodi	2040.
Amphipolis ab Alexandria distat 7000 stad. a linea 28800, ergo ad parallelum Amphipolis	3360.
Ad Byzantii	1500.
Ad Borysthenis	3800.
Ad limites habitabilis zonæ	4000.

Totius summa reddit	38100.
Dempto spatio a linea ad fines temperatæ zonæ	8800
restat latitudo habitabilis zonæ	29300.

Altera Strabonis computatio a linea.

Ad fines habitabilis zonæ	Stadia.
Ad Tropicum	8800.
Ad Alexandria parallelum	8000.
Rhodus a finibus temperatæ zonæ stad. 16600 distat, ergo a Rhodi parallelo ad Alexandriam	5000.
A Rhodo ad Byzantii parallelum	3600.
Ad Borysthenis parallelum	4900.
Ad fines habitabilis zonæ	3800.
	4000.

Dempto spatio prædicto 8800 stad. a	38100
reliquum spatium stad. efficit	29300.

ἐκείνων, ἀ ποιεῖα ἐκαλεσάμεν· λέγω δὲ τῆς τε τοῦ
 μῆκος ἀφορίζουσας τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος, μά-
 λιστα δὲ τῆς τοῦ πλάτους. ^α Τοῖς μὲ οὖν ἀστρονομικοῖς
 ὅτι πλεόν τετο ποιητέον, καθάπερ Ἰππάρχος ἐποίη-
 σεν· ἀνέγραφε γάρ, ὡς αὐτὸς φησι, τὰς γιγνομένας
 ἐν τοῖς ἐρανοῖς ἀφθορὰς καὶ ἔχαστον τῆς γῆς τόπον,
 πῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τεταρτημορίῳ τεταγμένων· λέγω
 δὲ τὸν ἀπὸ τῆ ἰσημερινῆ μέχρι τῆ βορείου πόλου. Τοῖς
 δὲ γεωγραφῶσιν οὔτε πῶν ἔξω τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμέ-
 νης φρονιτέον· οὔτ' ἐν αὐτοῖς ^β τοῖς τῆς οἰκουμένης μέ-
 ρεσι, τὰς ποταύτας καὶ ποσαύτας ἀφθορὰς παρὰ δεκ-
 τέον τῷ πολιτικῷ· θεωροῦντες ^γ γὰρ εἰσιν· ἀλλ' ἀρκεῖ
 τὰς σημειώδεις καὶ ἀπλετέρας ἐκθεῖναι τῷ ὑπ' αὐτῆ
 λεχθεῖσιν· ὑπογεμένοις, ὥσπερ ἐκεῖνος, εἶναι τὸ μέ-
 γεθος τῆς γῆς σταδίων εἴκοσι πέντε μυριάδων καὶ δια-
 λίων· ὡς καὶ Ἐρατοσθένης ἀποδίδωσιν· καὶ μεγάλη γὰρ
 παρὰ τὴν ἔσθ' ἀφθορὰ πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς
 μεταξὺ πῶν οἰκήσεων ἀφστήμασιν. Εἰ δὲ τις εἰς τρια-
 κόσια ἐξήκοντα τμήματα τέμνῃ τὸν μέγιστον τῆς γῆς
 κύκλον, ἔσθ' ἐπ' ἑκατοσίων σταδίων ἔχαστον τῷ τμημάτων·
 τέτταρτα δὲ χρῆται μέτρῳ πρὸς τὰ ἀφστήματα ἐν τῷ
 λεχθέντι ἀφ' ἑκαστοῦ μεσημβρινῷ λαμβάνεσθαι μέλ-
 λοντι. Ἐκεῖνος μὲν δὲ ἀρχεται, ἀπὸ τῆ ἐν τῷ μεσημ-
 βρινῷ οἰκούντων· καὶ λοιπὸν αἰεὶ δι' ἐπ' ἑκατοσίων σταδίων
 τὰς ἐφεξῆς οἰκήσεις ὅτι πῶν καὶ τῷ λεχθέντι μεσημβρι-
 νόν, περᾶται λέγειν τὰ παρ' ἑκάστοις φαινόμενα· ^δ ἡμῖν
 δ' οὐκ ἐντεῦθεν ἀρκτέον· καὶ ὅ ^ε εἰ ^ς καὶ οἰκήσιμα ταῦτα
 εἰσιν, ὥσπερ οἶοντά τις, ἰδίᾳ γέ τις οἰκεμένη αὐτῇ ἐστὶ,
 ἀφ' ἑκάστης τῆς ἀοικίτης ἀφ' ἑκάστης καὶ πάλιν τεταμένη,
 οὐκ οὕτως μέρος τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκεμένης. Ὁ ^ς γεω-
 γράφος ὅτι σκοπεῖ ταύτῃ μόνῃ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκε-
 μένην. Αὕτη δ' ἀφορίζεται πέρασι, νοτίῳ μὲν, τῷ
 ἀφ' ἑκάστης Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ· βορείῳ δὲ τῷ
 ἀφ' ἑκάστης Ἰέρνης· οὔτε δὲ τὰς ποσαύτας οἰκήσεις
^η ὅτι πλεόν, ὅσας ὑπαγορεύει ^ι τὸ μεταξὺ λεχθέν διά-
 στημα· οὔτε πάντα τὰ φαινόμενα γινέον, μεμνημένοις
 τοῦ γεωγραφικοῦ σχήματος. Ἀρκτέον δ', ὥσπερ Ἰπ-
 παρχος, ἀπὸ τῆ νοτίων μερῶν. Φησὶ δὲ, τοῖς οἰκῶσιν
 ὅτι τῷ διὰ τῆς Κινναμωμοφόρου παραλλήλῳ, ὅς

mus. Ea quoque universalem habent delineationem, si ordiamur ab iis lineis quas Principia vocavimus: eam dico, quæ longitudinem definit maximam, atque eam quæ latitudinem, hancque adeo magis illa. In hoc quidem iis potius elaborandum est, qui astronomiam tractant, sicut fecit Hipparchus. Consignavit enim (ut ipse ait) apparentiarum cœlestium differentias in singulis locis terræ, constitutis in nostro quadrante, qui videlicet est ab æquinoctiali ad polum septentrionalem. Geographum neque horum, quæ extra terram nostram habitata sunt, rationem habere oportet, neque politicum tot talesque diversitates in nostra habitabili terra observare attinet: sunt enim perplexæ. Satis est suis punctis expressas et simplices earum, quas ipse tradidit, proponere: sumpto, de ipsius quidem sententia, quantitatem terræ continere stadiorum cclii. millia, ut et Eratosthenes tradit: non magna enim ex hoc orietur apparentiarum in intervallis habitationum diversitas. Quod si quis ergo maximum terræ circulum fecerit in ccllx. partes, cuivis obtingent segmento stadia septingenta. Hac ille utitur mensura ad intervalla, quæ in Meroës meridiano erat sumpturus. Atque is quidem orditur ab iis, qui in meridiano eo habitant, ac deinceps identidem septingentis stadiis distantes habitationes in eodem examinans, singulorum apparentiæ quid differant perquirat. Nobis autem non est inde incipiendum: nam etsi illa loca, quod quidam volunt, habitantur, peculiaris quædam erit ea angusta zona per mediam recta torridam, non pars nostræ habitata, quam solam geographus considerat. Hæc autem definitur suis terminis: austrino quidem parallelo, qui per Cinnamomiferam ducitur: septentrionali, qui per Hiberniam. Neque tot ponendum est esse habitationes, quot intermedium intervallum dicat: neque omnia, quæ apparent, excutienda sunt, memoribus geographicæ figuræ. Sumemus ergo, quod Hipparchus quoque facit, initium a partibus meridionalibus. Ait ergo, eos, qui in Cinnamomiferæ parallelo habitant (qui a Meroë ver-

^a τῆς μὲν ἐν ἀργονομικῆς *Par. 3.* ^b τοῖς *deest Par. 3. Med. 1. 2.* ^c δ' εἶσω *Par. 3.* ^d ἡμῶν δ' αὖ *Par. 1. 3. Med. 1. 2. recte. V.*
^e ἐὶ *deest Med. 2.* ^f οὐκίσμα καὶ ταῦτα *Med. 1. 2.* ^g τῆς *deest Par. 1. Med. 1. 2.* ^h ἐπιτέον *Med. 1. 2.* ⁱ τὸ λεχθὲν μεταξὺ

Ab hac posteriori computatione facile rationes Geographicas
veterum cum recentioribus conferamus.

Hipparchus cuique gradui in meridiano stad. 700 dedit. Gradus hodie in partes sexaginta dividitur, quæ minuta appellantur. Singula minuta stad. $11\frac{1}{3}$ in se continent.

Hiscæ præmissis, fines torridæ zonæ a linea æquinoctiali stad. 8800 distant, quod spatium Gr. 12. m. 34. æquat.

Quocirca linea ducta per Africam, inter fluvios Gambiæ et Sancti Domingi, deinde per fauces Arabici sinus, et denique per peninsulam Indiæ, ad emporium Cananor dictum, vix ad meridiem arcis Britannicæ *Madraſs* dictæ, habitabilem mundum ab inhabitabili disjungit. Quam absurda ab his sequenter vide; Taprobane enim insula, quam Strabo ut habitabilem describit, hac computatione ultra limites torridæ zonæ ponitur.

Fines frigidae zonae ab Aequinoctiali stad. 38100 distant, quae Gr. 54. m. 25. aequant. Haec linea per agrum Eboracensem in Anglia, finesque Ducatus Holsteniae; et deinde per insulam Rugen, ad littora Baltici maris, transit. Abhinc necesse est, ut pars Hiberniae, major pars Britanniae, Dania, et Suecia, in frigida zona ponantur. Mare Balticum in Strabone oceanus glacialis esse videtur. De locis intermediis quaedam exempla liceat proferre, ut menda veterum corrigamus. Alexandria a

linea stad. 21800 distat, quæ Gr. 31. m. 8. æquant. Vera latitudo Gr. 31. m. 25. reddit.

Rhodus a linea æquin. stad. 25400 distat, quæ Gr. 36, et fere m. 17. æquant. Vera latitudo Gr. 35. m. 30. reddit. Byzantium stad. 30300 ab æquinoct. distat, quæ Gr. 43. m. fere 17. æquant. Vera latitudo Gr. 41. m. 1. reddit. Differentia hæc priori major est, dum Massiliæ latitudo quam eandem esse cum latitudine Byzantii Strabo affirmat, huic computationi vix disconvenit. Massiliæ vera latitudo Gr. 43. m. 15. reddit. Byzantii latitudo, in Strabone, Gr. 43. m. 17. Differentiam habes vix duo minorum, et exinde suspicor quod Strabo Byzantii latitudinem a Massiliensi sumpsit, quippe esse eandem falso judicavit. Agathæmerus latitudinis terræ computationes fecit duas, quarum prima stad. 38330 reddit, altera stad. 36920. Prima Straboni similior. F.

5. ἀνγράφει, &c.] Ἀνγράφει γὰρ [ἱπαρχος] τὰς γιγνομένας ἐν τοῖς ἑρσίνος ἀλαφοῖς καθ' ἕκαστον τῆς γῆς τόποι τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ΤΕΤΑΡΤΗΜΟΡΙΩ τεταγμένων· λέγω δὲ τὸ ἀπὸ τῶ ἰσημερινῶ μέχρι τῆ βορρῆς πόλιν. Sic, opinor, scribendus est hic locus. Τ.

16. *ὡς καὶ Ἐξαποδύειν ἀποδίδωσιν*] Vide Censorinum de die nat.
cap. 13. cum notis Lindenbrogii. F.

fus austrum abest tribus stadiorum millibus, rursum-
 que ab hoc æquinoctialis stadia VIII. millia et octin-
 genta) proxime omnino abesse a situ medio inter
 æquatorem et æstivum tropicum, qui per Syenam
 transit. Nam a Syena Meroën abesse stadiis v. mil-
 libus, apud hos autem primos urfam minorem to-
 tam arctico circulo includi, nunquamque occidere :
 nam stellam in extrema cauda lucidam, quæ maxime
 versus meridiem vergat, in ipso circulo ita collo-
 cari, ut horizontem tangat. Porro jam dicto me-
 ridiano parallelus quodammodo adjacet versus or-
 tum Arabicus sinus : hujus ad mare externum exi-
 tus est Cinnamomifera regio, ubi quondam ele-
 phantes venabantur : exit autem parallelus iste
 partim ad eos qui Taprobana magis versus auf-
 trum habitant, aut qui in ea habitant extrema; par-
 tim ad australissima Africæ. Porro apud Meroën,
 et in Ptolemaide Troglodytica dies longissimus est
 horarum æquinoctialium tredecim : qui situs me-
 dio loco est inter æquatorem et Alexandrinum pa-
 rallelum, nisi quod ad æquatorem superfunt mille
 et c. transit vero parallelus Meroës partim per nota
 loca, partim per extrema Indiæ. Syenæ autem,
 Berenicæ in Arabico sinu, et in Troglodytica, sol-
 stitio æstivo sol supra verticem decurrit : dies
 maxima horarum est æquinoctialium XIII. S. inclu-
 ditur arctico circulo major urfa fere tota, demptis
 tantum cruribus et ultima caudæ stella, unaque
 de iis, quæ sunt in quadrangulo. Porro Syenæ
 parallelus cum per Ichthyophagorum ad Gedro-
 fiam et Indiam sitorum regionem transit, tum
 per magis meridionalia quam quidem sit Cyre-
 ne, fere quinque stadiorum millibus. Universis
 autem, qui habitant inter tropicum et æquinoc-
 tialem circulum, umbræ in utramque partem ca-
 dunt, nempe tam versus septentrionem quam me-
 ridiem : iis autem, qui a Syena et extra æstivum
 tropicum habitant, umbræ meridianæ versus sep-
 tentrionem jaciuntur : illi Amphiscii, hi Heteroscii
 appellantur. Est et aliud discrimen eorum, qui sub
 tropico habitant, indicatum a nobis in zonarum
 explicatione. Hæc enim est arenosa, filphii ferax,
 et sicca : cum magis ad austrum vergentes partes
 et aquæ habeant satis, et frugiferæ sint. Præterea
 in locis, quæ a parallelo Alexandrino et Cyrenæo
 ad cccc. stadia magis versus meridiem absunt, ubi
 dies longissima horarum æquinoctialium est XVI,
 ita supra verticem fertur Arcturus, ut leviter ad

ἀπέχει τὸ Μέρους τριχίλις σταδίους ὡς νότον, τὰ τε
 δ' ὁ ἰσημερινὸς ὀκτακίχλις καὶ ὀκτακοσίους, εἶναι τὴν
 οἴκησιν ἐγγυτάτω μέσσην τῆς τε ἰσημερινῆς καὶ τῆς θερικοῦ
 τροπικῆς τῆς καὶ Συήνης· ἀπέχειν γὰρ τὴν Συήνην πεντα-
 5 κίχλις τῆς Μέρους· παρὰ δὲ τέτοις φάτοις τὴν
 μικρὰν ἀρκτον ὅλην ἐν τῷ ἀρκτικῷ περιέχεσθαι, καὶ αἰ-
 φαίνεσθαι· τὸν γὰρ ἐπ' ἀκρας τῆς ἑρᾶς λαμπρὸν ἀστέ-
 ρα, νοτιάτατον ὄντα, ἐπ' αὐτῆς ἰδρύσθαι τῆς ἀρκτικῆς
 κύκλου· ὥς ἐφάπτεσθαι τῆς ὀρίζοντος· τῷ δὲ λεχθέντι
 10 ὁ μισημερινῶ, παρὰλληλὸς ὡς παράκειται ἑώθεν ὁ
 Ἀράβιος κόλπος· τὰ τε δ' ἑκάστις εἰς τὸ ἔξω πέ-
 λαγος, ἡ Κινναμωμοφόρος ἐστίν, ἐφ' ἧς ἡ τῶν ἐλε-
 φάντων γέγονε θήρα τὸ παλαιόν· ἐκπίπτει δ' ὁ πα-
 ράλληλος οὗτος, τῇ μὲν ὅπῃ ὁ τῆς νοτιωτέρας μικρῆς
 15 τῆς Ταπροβάνης, ἡ ὅπῃ τῆς ἐχάστες οἰκουῦντας· τῇ
 δ' ἐπὶ τὰ νοτιάτατα τῆς Λιβύης. Τοῖς δὲ ἑκάτῃ
 Μέρων καὶ Πτολεμαΐδα τὴν ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ, ἡ
 μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ δεκάδεκα· ἐστὶ δ'
 αὕτη ἡ οἴκησις μέση ὡς τῆς τε ἰσημερινῆς καὶ τῆς δι'
 20 Ἀλεξανδρείας, παρὰ ὅχιλις καὶ ἑκατὸν, τῆς πλεο-
 νάζοντος ὡς τῆς ἰσημερινῆς· δῆκει δ' ὁ ὁμοῦ Με-
 ρὸς παρὰλληλος, τῇ μὲν ὁμοῦ γνωρίμων μερῶν, τῇ
 δὲ ὁμοῦ τῆς ἀκρας τῆς Ἰνδικῆς. Ἐν τῇ Συήνῃ καὶ Βε-
 ρενίῃ τῇ ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ, καὶ τῇ Τρωγλοδυ-
 25 τικῇ, κατὰ θερικὰς τροπὰς ὁ ἥλιος κατὰ κορυφῆς γίγ-
 νεται· ἡ τῇ μακροτάτῃ ἡμέρᾳ, ὥρων ἰσημερινῶν ἐστὶ
 δεκάδεκα καὶ ἡμιωρία· ἐν τῇ τῷ ἀρκτικῷ φαίνεσθαι
 ὅτι ἡ μεγάλη ἀρκτος ὅλην σχεδὸν περιέχῃ τῶν σκελῶν καὶ
 τῆς ἀκρας τῆς ἑρᾶς, καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῷ πλανητικῷ ἀστέρων.
 30 Ὁ δὲ ὁμοῦ Συήνης παράλληλος, τῇ μὲν ὁμοῦ τῆς τῆς
 Ἰχθυοφάγων τῶν κατὰ τὴν Γεδρωσίαν, καὶ τῆς Ἰνδικῆς
 δῆκει, τῇ δὲ ὁμοῦ τῶν νοτιωτέρων Κυρήνης μὲν πεντα-
 κίχλιοις σταδίοις παρὰ μικρόν· Ἀπασὶ δὲ τοῖς με-
 35 ταξὺ κειμένοις τῆς τε τροπικῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς κύκ-
 λου, μέγα πύπτεισιν αἱ σκιαὶ ἐφ' ἑκάτερα, πρὸς τὴν ἀρκ-
 τικὴν καὶ μισημερίαν· τῆς δ' ὁμοῦ Συήνης ἐκ τῆς θερι-
 κοῦ τροπικῆς πρὸς ἀρκτικὰς πύπτεισιν αἱ σκιαὶ κατὰ
 μισημερίαν· καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἀμφίσκιοι, οἱ δ' ἐτε-
 ρόσκιοι· ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλη διαφορὰ τοῖς ἐπὶ τῷ
 40 τροπικῷ, ἣν ὁμοῦ πομὴν ἐν τῷ περὶ τῶν ζωνῶν λόγῳ.
 Αὕτη τε γὰρ ἐστὶν ἡ ὁμοῦ, καὶ σιλφιοφόρος, καὶ ξηρὰ,
 τῶν νοτιωτέρων μερῶν εὐδραν τε καὶ εὐκάρπων ὄντων.
 Ἐν δὲ τοῖς τῆς δι' Ἀλεξανδρείας, καὶ Κυρήνης νοτιω-
 τέροις ὅσον τετρακοσίοις σταδίοις, ὅπερ ἡ μεγίστη ἡμέρα
 45 ὥρων ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων, κατὰ κορυφὴν γίγ-
 νεται ὁ ἀρκτικός, μικρόν ἐκκλίνων ὡς νότον· Ἐν

^a μισημερινῶ Med. 1. et ex correct. ἰσημερινῶ. ^b τῆς νοτιωτέρας Bre. ^c Melius διὰ legeretur, ut solet Ptolemæus : et sic infra.
^d χίλις καὶ ἑκατὸν Par. 1. sed cum καὶ ω in margine. τριχίλις Med. 2. ^e παρὰ τῷ ex correct. Med. 2. ^f τῆς deest Med. 2.
^g τῆς μεταξὺ Med. 1. ^h τοῖς δ' ἀπὸ Med. 1. 2. Gron. ⁱ πρὸς ἀρκτικὰς deest Med. 2. ^k τῆς deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre.

20. παρὰ χίλις καὶ ἑκατὸν τῆς πλεονάζοντος] Veteres quidam,
 παρὰ χίλις καὶ ὀκτακοσίους. Casaub.
 Ibid.] Mendose, χίλις καὶ ἑκατὸν. Lege certe, καὶ ὀκτακοσίους.
 Meroe enim ab Alexandria stad. 10,000 distat ; ab Æquatore
 stad. 11800. quocirca excessus stad. 1800 æquat. MS. Par. 1.
 notatus, habet mendose χίλις καὶ ἑκατὸν, et in margine, καὶ ω,

hæc autem lectio nostram emendationem firmat. F.

43. Κυρήνης νοτιωτέροις ὅσον τετρακοσίοις σταδίοις] Quidam vete-
 res libri, ὅσον τριακοσίοις σταδίοις. Et contra mox, Καρχηδόνος δὲ
 νοτιώτεροι εἰσὶ χίλιοις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις : quas lectiones alias,
 Deo volente, accurate expendemus. Casaub.

δὲ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιάν, ὃν ἔχει τὰ πέντε πρὸς ἐπτά. Καρχηδὼνος δὲ νοτιώτεροι εἰσὶ χιλίοις καὶ τριακοσίοις σταδίοις, καὶ Ἀλεξανδρείας δὲ νοτιώτεροι· εἴπερ ἐν Καρχηδὼνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιάν, ὃν ἔχει τὰ ἑνδεκα πρὸς τὰ ἐπτά· δῆκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος, τῇ μὲν 21^{στ} Κυρήνης καὶ τῶν νοτιωτέρων Καρχηδὼνος, ἑννακοσίοις σταδίοις, μέχρι Μαυρουσίας μέσης· τῇ δὲ δι' Αἰγύπτου καὶ κοίλης Συρίας, καὶ τῆς ἄνω Συρίας, καὶ Βαβυλῶνος, καὶ Σασσάδος, Περσίδος, Καρμανίας, Γεδρωσίας τῆς ἄνω, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. Ἐν δὲ τοῖς πρὸς Πτολεμαίδα τὴν ἐν τῇ Φοινίκῃ, καὶ Σιδῶνα, καὶ Τύρον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων ἰσημερινῶν δεκαπεντάρων καὶ τετάρτε· βορειότεροι δ' εἰσὶν οὗτοι, Ἀλεξανδρείας μὲν, ὡς χιλίοις ἑξακοσίοις σταδίοις· Καρχηδὼνος δὲ ὡς ἑπτακοσίοις. Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πρὸς τὰ μέσα τῆς Ῥοδίας, καὶ πρὸς Ξάνθου τῆς Λυκίας, ἡ τὰ μικρῶν νοτιώτερα, καὶ ἐπὶ τὰ Συρακοσίων νοτιώτερα τετρακοσίοις σταδίοις· ἐνταῦθα ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων ἰσημερινῶν δεκαπεντάρων καὶ ἡμίσεως· ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι Ἀλεξανδρείας μὲν, τριχιλίαις ἑξακοσίαις πωσάροντα· δῆκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος καὶ Ἐρατοσθένι διὰ Καρίας, Λυκαονίας, Καλαονίας, Μηδείας, Κασιῶν πύλων, Ἰνδῶν τῇ καὶ Καύκασον. Ἐν ᾧ τοῖς περὶ Ἀλεξανδρείαν μέρεσι, τῆς 25 Τρωάδος, καὶ Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν τῇ ἐν Ἠπείρῳ, καὶ τὰς Ῥώμης μὲν νοτιωτέρας, βορειότερας ᾧ Νεαπόλεως, ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρων ἰσημερινῶν δεκαπέντε· ἀπέχει δὲ ὁ παράλληλος οὗτος τῇ μὲν δι' Ἀλεξανδρείας τῆς πρὸς Αἰγύπτου ὡς ἐπταχιλίαις σταδίοις πρὸς Ἄρκτον· τῇ δὲ ἰσημερινῇ ὑπὲρ δισχυρίας ὀκταχιλίαις ὀκτακοσίαις· τῇ δὲ 21^{στ} Ῥόδῳ τριχιλίαις τετρακοσίαις· πρὸς νότον δὲ Βυζαντίου, καὶ Νικαίας, καὶ τῶν περὶ Μασσαλίαν, χιλίας πεντακοσίαις· μικρόν δ' ἄρκεται πρὸς ἐπὶ τῇ 21^{στ} Λυσιμαχίας, ὃν φησὶν Ἐρατοσθένης 35 21^{στ} Μυσίας εἶναι καὶ Παφλαγονίας, καὶ τῶν περὶ Σινώπην, καὶ Τραπεζίαν, καὶ Βάκτρα. Ἐν δὲ τοῖς πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἐστὶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ τετάρτε· ὁ δὲ γνώμων πρὸς τὴν σκιάν λόγον ἔχει ἐν τῇ δέρινῃ τροπῇ, ὃν τὰ ἑκατὸν 40 εἴκοσι πρὸς πωσάροντα δύο, λείποντα πέμπτω· ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τῇ 21^{στ} μέσης τῆς Ῥοδίας πρὸς τετραχιλίαις, καὶ ἑννακοσίαις· τῇ δὲ ἰσημερινῇ ὡς τριμυρίας τριακοσίαις. Εἰσπλεύσας δὲ εἰς τὸν Πόντον, καὶ πρὸς ἑλθόντων ὅτι τὰς ἄρκτους ὅσον χιλίας 45 καὶ τετρακοσίαις, ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται ὥρων ἰσημερινῶν δεκαπέντε, καὶ ἡμίσεως· ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι

auftrum declinet. Jam Alexandriae gnomon rationem habet ad umbram æquinoctialem, qualis est quinarii ad septenarium. Carthagine autem meridionaliores sunt mille et trecentis stadiis, et meridionaliores quam Alexandria, siquidem gnomonis ratio est ad umbram æquinoctialem, quæ est undecim ad septem. Transfit autem parallelus hic, qua per Cyrenem et a Carthagine ad meridiem dif- 5 fita stadiis nongentis, usque ad mediam Mauru- fiam, qua per Ægyptum, Cœlesyriam, Syriam superiorem, Babylonem, Susidem, Persidem, Car- maniam, Gedrosiam superiorem, usque ad Indiam. Rursum circa Ptolemaidem Phœnices, ac Sidonem et Tyrum, maxima diei quantitas est horarum 10 xiv. et quadrantis. Versus septentrionem hi re- moti sunt ab Alexandria stadiis ad mille et sex- centa, a Carthagine autem septingenta. Porro in Peloponneso, circa Rhodi medium, et Xanthum Lyciæ urbem, et quæ hac et Syracusis paulo ma- 20 gis versus meridiem inclinant, longissima dies est horarum æquinoctialium xiv. cum semisse: distant hæc loca ab Alexandria stadiis ter mille sexcentis et quadraginta. Si Eratosthenem sequimur, tran- 25 sit parallelus hic per Cariam, Lycaoniam, Cata- oniam, Mediam, Caspias portas, et Indos, qui sunt ad Caucasum. Inde apud Alexandriam Tro- adis, Amphipolin, et Apolloniam in Epiro, et eos qui Roma versus meridiem, Neapoli versus septentrionem absunt, dies longissima horarum 30 est æquinoctialium quindecim: distat hic paralle- lus ab Ægyptiæ Alexandriae parallelo versus sep- tentrionem ad septem stadiorum millia, ab æqua- tore super xxviii. millia, et octingenta, a Rhodo 35 ter mille et quadringenta, a Byzantii autem, Ni- cææ et Massiliæ parallelo ad meridiem, mille et quingenta. Paulo septentrionalior est qui per Lyfi- machiam ducitur, quem Eratosthenes ait duci per Mysiam, Paphlagoniam, Sinopen, Hyrcaniam, Bactra. Apud Byzantium vero dies longissima est 40 horarum æquinoctialium xv, cum quadrante: æstivo autem solstitio gnomon ad umbram eam habet proportionem, quam cxx. ad xlii. minus quincunce: atque hæc loca distant a parallelo per mediam Rhodum ducto ad v. millia, demptis c: a meridiano ad triginta millia et ccc. In Pontum 45 deinde navigantibus, et ad septentrionem provec- tis ad stadia mille et quadringenta, longissima dies fit horarum æquinoctialium xv. S. Hæc enim loca

^a Par. 3. habet ἰσημερινῇ alia manu supra. ^b τῇ deest Med. 2. ^c Par. 3. habet ἰσημερινῶν alia manu supra. ^d καὶ deest Par. 3. ^e τετρακοσίαις Par. 3. et ἑξακοσίαις alia manu supra. ^f τὰ μὲν Par. 1. Med. 1. τῇ μὲν Ἀλεξανδρείας Par. 3. ^g τῇ δ' ἰσημερινῇ Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^h Βάκτραν Par. 3. Bre. ⁱ καὶ deest Par. 3.

4 ἐν Καρχηδὼνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιάν, ὃν ἔχει τὰ ἑνδεκα πρὸς τὰ ἐπτά] Hac ratione necesse est latitudo Carthaginis Gr. 32. 28'. æqualis sit. Error certe maximus, nam vera latitudo dat 36. 52'. Differentia 4. 24'. reddit. Pto-

lemæus post Strabonem non emendatius latitudinem hujus ur- bis dedit, et hoc mendum Gassendus primò detexit circiter ann. post Chr. 1625. Blairii Hist. Geogr. 12mo. p. 116. F.

eodem intervallo distant a polo et æquinoctiali, et arcticus circulus eorum vertici imminet, in quo sita est stella in collo Cassiopeæ, et alia in dextro cubito Persei, paulo borealior. At qui versus septentrionem a Byzantio remoti sunt ad stadia tria millia et octingenta, iis solstitii æstivi dies est horarum æquinoctialium xvi. iis Cassiopea in arctico convertitur circulo. Hæc loca sunt circa Borysthenem et austrinas Mæotidis partes: absunt ab æquatore circiter xxxiv. millibus stadiorum, ac centum stadiis. Denique horizontis locus septentrio-
nibus proxime subjectus, totis fere æstivis noctibus illustratur radiis solaribus, ab occasu ad ortum usque lumine obversante: tropicus enim æstivus ab horizonte abest semisse et uncia integri signi: tantundemque necesse est solem ab horizonte sub mediam abesse noctem. Quid quod apud nos tanto distans spatium sol ab horizonte, tamen et ante diluculum, et post vesperam, ortivum occiduumve aërem illustrat? Cæterum apud illos sol hibernis diebus ad summum ad novem elevatur cubitos. Eratosthenes ait hos a Meroa distare non multo pluribus quam xxiii. millibus stadiorum. Esse enim per Hellespontum millia xviii, deinde ad Borysthenem v. millia. Verum apud eos, qui a Byzantio absunt ad vi. millia trecenta stadia, a Mæotide palude versus septentrionem siti, hibernis diebus sol ad summum in sex adfurgit cubitos: dies longissima est horarum æquinoctialium xvii. Ulteriora jam ad habitationibus ob frigus negatam terram tendentia, nihil ad geographum. Qui tamen et illa vult cognoscere, et alias res cœlestes, is Hipparchum consulat: nam ab eo sunt dicta, et a nobis omittuntur, quia magis sunt luculenta quam nostra requirat instituta tractatio. Ejusdem generis etiam sunt quæ de Perisciiis, Amphisciiis, et Heterosciiis Posidonius prodidit. Attamen horum quoque eo usque mentio facienda, ut explicemus quatenus vel utilia sint ea, vel inutilia geographo. Quoniam autem verba fiunt de solis umbris, et sol, quantum sensu deprehendi potest, eodem
circulo ad eum quo mundus versatur, parallelo convertitur, itaque in singulis mundi partibus dies fiet eo supra terram, nox infra terram vehente: Amphiscii intelliguntur illi, quorum gnomoni sub meridiem erecto sol affulgens in supposita planicie umbram modo in hanc, alias in diversam partem

ἴσον ὑπὸ τῇ τῆ πόλει, καὶ τῇ ἰσημερινῇ κύκλῳ, καὶ ὁ ἀρκτικός κύκλος καὶ κορυφὴν αὐταῖς ἐστὶ, ἐφ' οὗ κείτομαι ὁ, τε ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς Κασσιόπειας, καὶ ὁ ἐν τῷ δεξιῷ ἀγκῶνι τῆς Περσεύως μικρῷ βορείότερος ὢν. Ἐν ταῖς ἀπέχεσι Βυζαντίᾳ πρὸς ἀρκτὸν ὅσον τριχίλιους ὀκτακοσίους, ἢ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκάεξ· ἢ οὖν δὴ Κασσιόπεια, ἐν τῷ ἀρκτικῷ φέρεται· εἰσὶ δ' οἱ τόποι οὗτοι πρὸς Βορυσθένη καὶ τὴν Μαιώτιδος τὰ νότια· ἀπέχεσι δὲ τῇ ἰσημερινῇ περὶ τετραμυρίας τετρακισχίλιους ἑκατόν. Ὁ δὲ καὶ τὰς ἀρκτικές τόπος τῆς ὀρίζοντος ἐν ὅλῃς σχεδὸν π. ταῖς θερμαῖς νύξιν παραυλάζεται ὑπὸ τῆς ἡλίου, ὑπὸ δύσεως ἕως καὶ ἀνατολῆς· ἀντιπεριλαμβανέτω τῆς φωτός· ὁ γὰρ θερμὸς τροπικός ἀπέχει ὑπὸ τῆς ὀρίζοντος, ἐνός ζωδίου ἡμῶν, καὶ δωδεκάτον τοσούτου οὖν καὶ ὁ ἥλιος ἀφίσταται τῇ ὀρίζοντι καὶ τὸ μεσονύκτιον. Καὶ παρ' ἡμῶν δὲ τοσούτου τῆς ὀρίζοντος ὑποχῶν, πρὸς τῆς ὀρθῆς καὶ μὴ τῆς ἐσπεράνῃς ἡδὴ καταυλάζει τὴν περὶ τὴν ἀνατολήν· ἢ τῇ δύσειν ἀέρα. Ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς ἡμέραις, ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον μετεωρίζεται πῆχαις ἐννέα. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης· τέτταρες τῆς Μέρους διέχειν μικρῷ πλείους, ἢ δισμυρίας τριχίλιους. Διὰ γὰρ Ἑλλησπόντου εἶναι μυρίου ὀκτακισχίλιους, εἰτὰ πεντακισχίλιους εἰς Βορυσθένη. Ἐν δὲ ταῖς ἀπέχεσι τῆς Βυζαντίᾳ σταδίους πρὸς ἑξακισχίλιους τριακοσίους, βορειότεροι οὖσι τῆς Μαιώτιδος, καὶ τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μετεωρίζεται τὸ πλεῖστον ὁ ἥλιος ὅτι πῆχαις ἑξ· ἢ δὲ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὥρῶν δεκάεξι. Τὰ δ' ἐπέκεινα ἡδὴ πλεονάζοντα τῇ ἀσκήτῳ ἀφ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἐπὶ χρέισμα τῷ γεωγράφῳ ἐστίν. Ὁ δὲ βελόμητος καὶ ταῦτα μαθεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν ὑρανίων, Ἰππαρχὸς μὲν εἴρηκεν, ἡμεῖς δὲ παραλείπομεν ἀφ' ὅτι τὰς ὑπερῶν εἶναι τῆς νῦν περικυκλῆς φασμαλείας, παρ' ἐκείνης λαμβανέτω. Τρανώτερα δ' ἐστὶ καὶ τὰ πρὸς τῶν πεισίων, καὶ ἀμφισκίων, καὶ ἐπεροσκίων, ἃ φησι Ποσειδώνιος. Ὅμως γὰρ καὶ τῶν, τόγα τοσούτων ὅτι μνηστῶν, ὥστε τὴν ὀπίνουσαν ἀφασαφῆσαι, καὶ πῇ χρησίμων πρὸς τὴν γεωγραφίαν, καὶ πῇ ἀχρηστον. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τῶν ἀφ' ἡλίου σκιῶν ὁ λόγος ἐστίν, ὁ δ' ἥλιος πρὸς αἴσθησιν κατὰ παραλλήλῳ φέρεται, καὶ οὗ καὶ ὁ κόσμος, ἢ παρ' οἷς καὶ ἐκάστην κόσμον ἀετροφὴν ἡμέρα γίνεται καὶ νύξ· ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τῆς ἡλίου περιεμβόμε, ὅτε δ' ὑπὸ γῆν, παρὰ τούτοις οἱ τε ἀμφίσκοι ἐπινεύονται καὶ οἱ ἐπερόσκοι. Ἀμφίσκοι μὲν, ὅσοι καὶ μέσον ἡμέρας, τότε μὲν ὅτι τὰς ἐπὶ πηλῶσας ἔχουσιν τὰς σκιάς, ὅταν ὁ ἥλιος ἀπὸ μεσημβρίας τῷ γνάμονι πρὸς ἀπὸ τῆς ὀρθῆς, πρὸς

^a ἀπὸ Par. 3. ^b ἀντιπεριλαμβανέτω Med. 1. 2. ^c ζωδιακῇ Par. 1. 3. Bre. et ex correct. Med. 1. ^d τὰς Par. 1. 3. Med. 1. 2. sed Par. 1. habet τῇ alia manu supra. ^e διὰ γὰρ Ἑλλησπόντου εἶναι μυρίας ὀκτακισχίλιους defunt Med. 2. ^f ὥρῶν ἰσημερινῶν Par. 3. Med. 1. ^g ἐκεῖνο Par. 3. ^h παρ' οἷς μὲν Par. 3. ⁱ ἢ νύξ Par. 3. ^k περιεμβόμε, παρὰ τέτοις μὲν οἱ τε &c, Par. 3. Bre. ^l ἐμπιπείσας Par. 3. Bre. ^m προσπίπτει Par. 3.

21. μικρῷ πλείους, ἢ δισμυρίας τριχίλιους] Hæc, ut videtur, ad loca Borystheni vicina spectant. Borysthenes autem a Meroe distat spatium stadiorum 22300. Qua de causa malim, pro τριχίλιους, legere διχίλιους. Cum tamen necesse est ut singulæ partes cum toto numero conveniant, legamus forsan, a Meroe ad Hellespontum, μυρίας (ὡς) ὀκτακισχίλιους, vera enim distantia stad.

17800 æquat; et ab Hellesponto ad Borysthenem, τετρακισχίλιους, vere enim Borysthenes ab Hellesponto distat stad. 4500. Summa tota stad. 22000 efficit, et excessus tercentum stadiorum sit μικρῷ πλείους Eratosthenis. Hæc lectio sensum elicit, quem textus ipse negat. F.

^a παρενεχθήσεται

τὸ ὑποκαίμενον ὑπὲρ πεδον· τότε δ' εἰς τὸναντίον, ὅταν
 ὁ ἥλιος εἰς τὸναντίον περιῇ· τὸτο δὲ συμβέβηκε
 μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν οἰκοῦσιν. Ἐτεροσ-
 κιοι δ' ὅσοις ἢ ὑπὲρ τὴν ἄρκτον αἰεὶ πίπτουσιν, ὥσπερ
 ἡμῖν· ἢ ὑπὲρ τὰ νότια, ὥσπερ τοῖς ἐν τῇ ἐτέρᾳ εὐκράτῳ 5
 ζώνῃ οἰκοῦσι. Τὸτο δὲ συμβαίνει πᾶσι τοῖς ἐλάττονα
 ἔχουσι τῶν τροπικῶν ἢ ἀρκτικόν. Ὅταν δὲ τὸ αὐτὸν,
 ἢ μείζονα, ἀρχὴ τῶν περισκίων ἐστὶ, μέχρι τῶν οἰκέντων
 ὑπὸ τῷ πόλῳ. Τὸ γὰρ ἡλίε καὶ ὅλην τὴν τῶν κόσ-
 μου περιστροφὴν ὑπὲρ γῆς φερόμενα, δηλονότι καὶ ἡ σκιά 10
 κύκλῳ^a περιεπεχθήσεται περὶ τὸν γνώμονα· καὶ ὁ
 δὴ καὶ περισκίους αὐτὴς ἐκάλεισεν· ὅθεν ὄντας πρὸς
 τὴν γεωγραφίαν· εἰ γὰρ ἐστὶν οἰκήσιμα ταῦτα τὰ μέρη
 ἀφ' ἧς ψυχρῶς· ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Πυθέαν λόγοις εἰρή-
 χασμεν. Ὡς ὅθεν^b τῶνδε τῶν μεγέθους τῆς οἰκίας 15
 ταύτης φροντιστέον ὅτι τῶν λαβεῖν, ὅτι ἔχοντες ἀρκ-
 τικὸν τὸν τροπικόν, ὑποπεπλώχασιν τῷ γεωγραφικῷ κύκλῳ
 ὑπὸ τῶν πόλων τῶν ζωδιακῶν, καὶ τὴν τῶν κόσμου πε-
 ριστροφὴν· ὑποκειμένους τῶν μεταξὺ ἀφ' ἑαυτῶν, τῶν τε
 ἰσημερινῶν καὶ τῶν τροπικῶν, τετάρτων ἐξηκοσίων τῶν με- 20
 γέθους κύκλου.

projicit, sole in oppositam priori regionem delato.
 Hoc autem iis tantummodo contingit, qui inter
 tropicos habitant. Heteroscii sunt, quibus id
 genus umbræ aut semper versus septentrionem
 cadunt, ut nobis: aut versus meridiem, ut iis qui
 in altera temperata zona degunt. Ufu venit hoc
 omnibus, qui arcticum tropico minorem habent.
 Perisciorum principium est, ubi vel æqualis tro-
 pico arcticus est, vel major: usque ad eos, qui
 sub polo habitant. Cum enim sol secundum
 10 totam cœli conversionem supra terram feratur,
 nimirum et umbra in orbem ambiet gnomonem:
 unde et Periscios eos nuncupavit, nihil ad geogra-
 phiam attinentes. Quippe partes istæ ob frigus
 habitari non possunt: uti in refutatione Pythæ
 ostendimus. Quapropter ne de magnitudine qui-
 15 dem istius non habitatæ terræ disputare expedit,
 posito, eos, cum habeant tropicum pro arctico,
 suppositos esse circulo, qui a polo zodiaci descri-
 bitur mundi conversione: et posito, intervallum
 inter æquinoctialem et tropicum esse quatuor par-
 20 tium, quarum sexaginta integrum maximum cir-
 culum absolvunt.

^a περιεπεχθήσεται Par. 3. Bre.^b τῶνδε deest Med. 1. 2.^c οἱ ἔχοντες Par. 3. Med. 1. 2.

S Y N O P S I S
LIBRI TERTII.

HISPANIÆ descriptionem continet hic liber : primum totius, qua ejus figura, longitudo, et latitudo exponuntur. Deinde partium singularum. Orsus enim Strabo a Sacro promontorio, quod est σημεῖον totius οἰκεμένης δυτικώτατον, Bæticam primum, eaque omnia describit, quæ inter id promontorium et Columnas continentur : ac summam eorum tractuum abundantiam rerum omnium, præcipue metallorum, pluribus exponit. Deinde de Lusitania Lusitanorumque moribus, et eo toto tractu agit, qui Sacro promontorio ac Nerio includitur : necnon de iis gentibus, quæ latus aquilonium habent. Tarraconensem deinde, eorumque hominum mores καὶ βίους explicat : ac quicquid Hispaniæ reliquum est, quod a Columnis ad montes usque Pyrenæos porrigitur. Postremo insulas describit Hispaniæ oppositas.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

S T R A B O N I S
GEOGRAPHICARUM RERUM
LIBER TERTIUS.

POSTEAQUAM primam terræ descriptionis formam tradidimus, dicendum nobis deinceps jam peculiariter est de singulis partibus. Hoc enim in nos recepimus, et videtur hactenus recte tractatio esse divisa. Ordiendum autem est iterum ab Europa, et iis ejus partibus, a quibus et ante, idque easdem ob causas. Est ergo prima pars Eu-

ΑΠΟΔΕΔΩΚΟΣΙ δ' ἡμῖν τὸν πρῶτον τύπον τῆς γεωγραφίας, οἰκεῖός ἐστιν ὁ ἐφεξῆς λόγος περὶ τῶν καλεῖσθαι καὶ γὰρ ὑπερχόμεθα οὕτως· καὶ δοκεῖ μέχρι τῶν ὁρίων ἢ πραγματεία μεμερίσθαι. Ἀρχτεόν δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς τέτων, ἀφ' ὧν περ καὶ πρότερον, καὶ ταῖς αὐταῖς αἰτίας. Πρῶτον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἐσπερίον, ὡς

1. Ἀποδεδωκόσι δ' ἡμῖν τὸν πρῶτον τύπον τῆς γεωγραφίας] Geographi officium bifariam partitus est Strabo libro secundo. Prius enim tradendam esse dixit καθολικὴν quandam ὑποτύπωσιν, rudemque informationem totius οἰκεμένης, docendumque et quanta ea sit, et qualis, et πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην γῆν, aliaque id genus, quæ de habitata a nobis terra generatim dici scirique decet. Deinde autem ad τὰ κατ' ἕκαστα dixit esse accedendum, ac singulorum locorum situm et ingenium exponendum. Cum igitur priorem partem sit executus Strabo libro superiore, restat ut ad posteriorem se convertat. Porro quum eodem prorsus ordine, ac via eadem, progrediatur in partium singularum enarratione, qua supra omnes in generali τῆς οἰκεμένης descriptione partes recensuit, nihil est cur de hoc plura dicamus. Casaub.

3. καὶ γὰρ ὑπερχόμεθα οὕτως] Respicit illum locum libri superioris, ubi ita scribit, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸν γεωγραφὸν, &c. Idem.

6. κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας] Quas supra exposuit illo loco, Ἀρχτεόν δὲ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ὅτι πολυχήμεν τε, καὶ πρὸς, &c. Plinius, III. c. 1. Primum ergo de Europa altrice victoris omnium gentium populi, longeque terrarum pulcherrima. Inde et Ptolemæus orditur. Et sane quum ab iis ordiri sit melius quæ notiora sunt quam ab ignotioribus, necesse erat veteribus ab occasu incipere. Nam τὸ δυτικὸν πέρας τῆς οἰκεμένης et certum erat, et omnibus notum : τὸ ἀνατολικὸν contra, nec certum, nec multis cognitum. Idem.

1. ἡ Ἰερία

ἐφαιμεν, ἡ Ἰβηρία. Ταύτης δὴ τὸ μὲν πλεον οἰκεῖται φαύλως· ὅρη γὰρ καὶ δρυμοὺς καὶ πεδιά λεπτὴν ἔχοντα γῆν, ὅδδ' ταύτην ὁμαλῶς εὐδρον οἰκεῖσι τὴν πολλήν· ἡ δὲ ἁπλοῦς ψυχρὰ τέ ἐστι πλεον πρὸς τῇ τραχύτητι, καὶ παρωκεανίτις, πρὸς αὐτὴν τὸ ἀμικτον καὶ ἀνεπίπλεκτον τοῖς ἄλλοις· ὡς ὑπερβάλλει τῇ μοχθηρίᾳ τῆς οἰκήσεως ταῦτα μὲν δὴ τὰ μέρη τοιαῦτα. Ἡ δὲ νότιος πᾶσα, εὐδαίμων σχεδὸν π, καὶ ἀφαιρόντως ἡ ἐξω σιλήων· ἐστὶ δὲ δὴλον ἐν τοῖς κατ' ἐκαστῇ ὑπογράφειν ἡμῖν πρότερον τὸ, τὴν χῆμα, καὶ τὸ μέγεθος. Ἔοικε γὰρ βύρση κατὰ μὲν μήκος ἀπὸ τῆς ἐσπέρης ὅτι τὴν ἑω, τὰ πρὸς αὐτὴν ἔχοντα μέρη πρὸς τῇ ἑω· κατὰ πλάτος δ' ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν πρὸς νότον. Ἐχει δὲ σταδίων ἑξακισχιλίων ὅμει τὸ μήκος· πλάτος δὲ πεντακισχιλίων, τὸ μέγιστον· ἐστὶ δ' ὅπου 15 πολὺ ἑλάττω τῷ τριχίλιον καὶ μάλιστα πρὸς τῇ Πυρηνῇ τῇ ποιήσῃ τὴν ἑωαν πλευράν. Ὅρος γὰρ δινηκεῖς ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν τεταμένον, ὁρίζει τὴν Κελτικὴν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας. Ὅσως δὲ καὶ τῆς Κελτικῆς ἀνωμάλως τὸ πλάτος, καὶ τῆς Ἰβηρίας· τὸ δὲ γενώτατον 20 τῆς πλάτους ἑκατέρας ἀπὸ τῆς ἡμετέρας θαλάττης ἐπὶ τὸν Ὠκεανὸν ἐστὶ, τὸ τῇ Πυρηνῇ πλοισιάζον, μάλιστα ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μέρος καὶ ποιῶν κόλπους τὰς μὲν ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ, τὰς δὲ ὅτι τῇ κατ' ἡμᾶς θαλάττῃ· μέγιστος δὲ τὰς Κελτικὰς, οὗς δὴ καὶ Γαλαπικὰς κα- 25 λῶσι, γενώτερον τὸν ἰσθμὸν ποιῶντας ἢ παρὰ τὸ Ἰβηρικόν. Καὶ δὴ τὸ μὲν ἑωαν πλευρὸν τῆς Ἰβηρίας, ἡ

ropæ versus occasum Hispania. Ejus magna pars incommode habitatur: quippe montes, et sylvas, et campos terra præditos exili, neque æqualiter aquis irriguam magna ex parte incolunt: tum pars septentrioni objecta, præter asperitatem, etiam frigidissima est: et quia ad oceanum pertinet, id accedit, quod nulla ejus incolis sunt cum aliis hominibus commercia: itaque ibi pessime degitur. At versus meridiem sita, felix ferè omnis est regio, præcipue quæ extra columnas jacet. Verum hæc singulis persequendis faciemus plana: prius figura totius Hispaniæ et magnitudo nobis describenda est. Hispania similis est pelli, in longum ab occasu versus ortum expansæ, ita ut priores partes ad ortum spectent, in latum a septentrione ad austrum. Longitudo ejus est in universum vi. millia stadiorum, latitudo maxima v. millia: alibi multo etiam minor tribus millibus, maxime ad Pyrenem, latus ortivum includentem. Mons enim ille continenter ab austro versus Boream porrectus, Galliam ab Hispania dirimit. Cum autem utraque regio inæqualiter sit lata, arctissima utraque est a nostro mari ad oceanum, qua ad Pyrenem accedunt: atque ibi ab utraque parte earum sinus fiunt, in altera ab oceano, in altera a nostro mari: sinus tamen Gallici majores sunt, et eorum, quam Hispaniæ, isthmus angustior. Ergo latus Hispaniæ ortivum Pyrene includit:

^a πρὸς βορρᾶν Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^b κατὰ μήκος μὲν Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^c πρὸς τῇ ἀπὸ (tum lacuna duarum syllabarum) τὴν ἑωαν Med. 2. ^d βορρᾶν Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^e ὅσως δὲ δεξ., ad usque τῆς Ἰβηρίας inclusive, desunt Med. 2. ^f τὸ πλάτος· καὶ τῆς Ἰβηρίας, τὸ γενώτατον δεξ. Par. 1. τὸ πλάτος, καὶ τῆς Ἰβηρίας, τὸ γενώτατον Gron. δὲ deest et Par. 3. ^g παρὰ τὸ Med. 1. et ex correct. παρὰ τὸν.

1. ἡ Ἰβηρία] Iberia Græce dicitur ab omnibus Scriptoribus ad usque Ptolemæum, qui Ἰσπανίαν appellat, sed tanquam novum, et vix usitatum Græcis, nomen introducit. Strabo infra voce Ἰσπανία utitur; sed tanquam Latinam citat. Iberia, secundum Polybium, in lib. iii. est regio ad mare Mediterraneum præ-tenta, a Pyrenæis montibus ad Herculis columnas. Reliqua enim littora ad mare Atlanticum, quasi non fat explorata, nulum commune nomen in Polybii sæculo habuerunt. Augusto autem regnante, Iberia plerumque Græce appellabatur. Bochartus nomen hocce derivat ab ἰβρίν obrin, vel ibrin, fines, nam Phœnicios mercatores Hispaniam esse terræ extremos fines putasse notum est. Hispaniæ nomen a ἰβω saphan, cuniculus, secundum Masoretas, vel potius span, ducitur; quippe adeo abundabat Hispania hisce animalibus, ut Romanæ cuniculum pro hujus regionis symbolo adoptarent. F.

Ibid. Ταύτης δὴ τὸ μὲν πλεον οἰκεῖται φαύλως] Τὸ πλεον, hoc est, τὰ μεσογεία pleraque omnia, totaque fere ἡ παρωκεανίτις. Nec verum est elogium Melæ, lib. ii. c. 6. quod ille Hispaniæ toti tribuit. Adeo, inquit ille, fertilis, ut sicubi ob penuriam aquarum effecta et sui dissimilis est, linum tamen aut spartum alat. Minus etiam considerate et Solinus, c. 36. et Justinus, libro xlii. Hispaniam dilaudant. Nam et si in Hispania omnia reperiuntur, quæ illi aiunt, tamen toti non recte attribuantur. Nam, ut ait Strabo, multis locis οἰκεῖται φαύλως, est etiam ubi non οἰκεῖται. Casaub.

4. ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν] Atqui Plinius Hispaniam, quacunque ambitur mari, uni vult cedere Italiæ. Idem.

11. Ἔοικε γὰρ βύρση] Dionysius Periegetes, ver. 287.

Ἡπειρον κείνην ἐκείνην ἐνέπαισι βοίην. Mela, ii. c. 6. τὸ χῆμα Hispaniæ sic explicat, Ipsa Hispania, nisi qua Gallias tangit, pelago undique incincta est: ubi illis adhaeret, maxime angusta, paulatim se in nostrum mare et oceanum extendit: magis magisque latior ad occidentem abit, ac fit ibi latissima. Justinus, xlii. c. 1. Forma terræ prope quadrata, nisi quod arcantibus freti littoribus in Pyrenæum coit. Æthicus vero trigonam Hispaniæ formam facit. Idem.

14. Ἐχει δὲ σταδίων ἑξακισχιλίων ὅμει τὸ μήκος] Hispaniæ longitudo ut varie sumi potest, ita ab auctoribus varie traditur. Vide Plinium, lib. iv. cap. xxi. Oram Hispaniæ meridiei obver-

sam ita metitur Strabo infra. A Gadibus ad columnas stadia sunt 2000. Inde Carthaginem novam 2200. Totidem inde ad Iberi fluminis ostia: a quo loco ad Pyrenæos montes stadia sunt 1600, qui stadiasmus efficit summam stad. 8000. Polybius libro iii. eandem νότιον παραλίαν ita metitur: a nova Carthagine ad τὸ κατὰ τὰς Ἡρακλείδους, σήλας σήμα stadia sunt 3000: ab eadem ad Iberi fluminis ostia stad. 2600. Inde ad Emporium, qui locus non ita multum distat a Pyrenæis, 1602. Quare a columnis ad Emporium stadia erunt, secundum hanc Polybii dimensionem, 7200. Itaque Strabonis hic locus de mediterraneis non curvo littore intelligendus. Porro stadia 6000 efficiunt dcccl. m. pass. Romana mensura: si quis cum Plinio conferre velit. Idem.

15. πλάτος δὲ πεντακισχιλίων] Quæ sunt dccxxv. m. pass. Apianus vero initio Ibericæ historiæ auctor est, Hispaniæ latitudinem quibusdam in locis censeri stadiorum x. millium: sed hoc quomodo sit accipiendum ipse indicat. Addit enim, καὶ ἐστὶν αὐτῇ τὸ πλάτος ἀντὶ μήκους, quanquam ne sic quidem criminatione falsi se liberat. Idem.

16. καὶ μάλιστα πρὸς τῇ Πυρηνῇ] Nam hac parte angustissima est Hispania, ut ex Mela et Justino modo retulimus, et infra a Tarracone ad Pompelonem, ipsamque oceani oram, stadia dicuntur esse bis mille et cccc. Justinus tamen, lib. xlii. c. i. ita scribit, Porro Pyrenæi montis spatium sexcenta millia passuum efficit: quæ sunt stadia iv. millia et octingenta. Diodorus vero Pyrenæos ait porrigi in longitudinem stadia fere tria millia. Idem.

17. Ὅρος γὰρ δινηκεῖς ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν] Plinius, lib. iv. c. 20. Ipsa Pyrenæi juga, ab exortu æquinoctiali fusa in occasum brumalem, breviores latere septentrionali quam meridiano Hispanias faciunt. Idem.

26. γενώτερον τὸν ἰσθμὸν ποιῶντας παρὰ τὸ Ἰβηρικόν] Ut ea sit sententia quam Xylander elicit, legendum fuerit, παρὰ τὸν Ἰβηρικόν. Nam ita interdum loquitur. Mox, ἐπιδόσιν ἔχουσαι σφοδρῶτεράν παρὰ τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. Sed ea sententia falsa est. Neque enim isthmus hic Gallicus Hispanico est angustior. Straboni enim uterque hic isthmus minor est stadiis 3000, major autem 2000. De Hispanico testatur hoc loco: de Gallico sic scribit libro superiore, συνάγεται δὲ εἰς ἰσθμὸν ἐλαττόνων μὲν ἢ τριχι-

meridionale efficit nostrum mare a Pyrenæ usque ad columnas: proximum huic oceanus, usque ad Sacrum promontorium: tertium latus est occidentale, fere parallelum Pyrenæ, a Sacro promontorio usque ad promontorium apud Artabros, quod vocatur Nerium. Quartum latus inde ducitur usque ad Boreales Pyrenes fines. Proinde singula narraturi, principium repetamus a Sacro promontorio. Hoc enim non Europæ modo, sed universæ habitatæ terræ punctum est omnium maxime ad occasum situm. Etenim terra habitata versus occasum terminatur duabus continentibus, extremis nimirum Europæ, et Africæ, quorum hæc Maurusii, illa Hispani tenent: Sed Hispanica ad id, quod diximus, promontorium excedunt ad mille et quingenta stadia. Et quidem regionem ei adjacentem, Cuneum Latina voce appellant. Ipsum autem promontorium in mare procurrens Artemidorus, qui se ibi fuisse ait, navigio comparat: et ad figuram accedere dicit tres exiguas insulas, quarum una rostri vicem gerat, reliquæ auricularum navis a prora prominentium, quæ portus

Πυρήνη ποιεῖ. τὸ δὲ νότιον, ἢ τε καὶ ἡμᾶς θάλαττα, ἀπὸ τῆς Πυρήνης μέχρι θηλαῶν, καὶ ἡ ἑκτὸς τὸ ἐξῆς, μέχρι τῆς Ἰερῆς καλεμένης ἀκρωτηρίας. τρίτον ἐστὶ τὸ ἐσπερίον πλευρὸν, παράλληλόν πως τῇ Πυρῇ, τὸ ἀπὸ τῆς Ἰερῆς ἀκρωτηρίας μέχρι τῆς πρὸς Ἀρταβροῖς ἀκρας ἢν καλεῖσι^b Νερίον. τέταρτον δὲ τὸ ἐνθένδε, μέχρι τῆς βορείων ἀκρων τῆς Πυρήνης. Ἀναλαβόντες δὲ λέγωντες τὰ καὶ ἑκάστα, ἀπὸ τῆς Ἰερῆς ἀκρωτηρίας ἀρξάμενοι. Τῆτο δὲ ἐστὶ^c δυτικώτατον, οὐ τῆς Εὐρώπης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκισμένης ἀπάσης σημείον. περατίζεται μὲν γὰρ ὑπὸ πῶν^d δυῶν ἡπείρων ἡ οἰκισμένη πρὸς δύσιν, τοῖς τε^e τῆς Εὐρώπης ἀκροῖς, καὶ τοῖς^f πρὸς τὴν Ἀσίαν. ὧν τὰ μὲν Ἰβηρὲς ἔχουσι, τὰ δὲ Μαυροῖσι^g πρὸς χεῖρ δὲ τὰ Ἰβηρικὰ ὅσον χιλίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις καὶ τὸ λεχθέν ἀκρωτήριον. καὶ δὴ καὶ τῆς πρὸς τῇ τετάρτῃ χώραν, τῇ Λατίνῃ φωνῇ καλεῖσι^h Κε- νεον, σφῆνα σημαίνειν βεβλόμενοι. αὐτὸ δὲ τὸ ἀκρον καὶ προπεπλωκὸς εἰς τὴν θάλατταν, Ἀρτεμίδωρος εἰκά- ζει πλοῖον, γινόμενός φησιν ἐν τῷ τόπῳⁱ προσλαμ- βάνειν δὲ τῷ σχήματι νησίδια τρία. τὸ μὲν ἐμβόλου τάξιν ἔχον, τὰ δὲ ἐπωτίδων ἐφόρμους ἔχοντα^j μετρίως.

^a ἢ deest Med. 2. ^b Ἰερῇ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Par. 1. ^c περὶ τῆς ex correct. Med. 2. ^d Κεναῖον Par. 3. Bre. ^e τὸ δυτικώτατον Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^f δυεῖν Med. 1. ^g τοῖς ^h μετρίως Par. 3.

λίαν σταδίων, πλεόνων δὲ ἢ διὰ χιλίων. Et Hispanicum potius esse angustiore probari facile possit. Plinius, iv. c. 20. *A Pyrenæi promontorio Hispania incipit, angustior non Gallia modo, verum etiam semetipsa.* Et Strabo igitur idem voluisse hic indicare videtur: itaque ejus verba aut legit, aut accepit vetus interpres, qui ita vertit, quasi legisset, *παρὰ τὸ Ἰβηρικὸν πέραντος.* Ego vero suspicabar deesse vocem *πλευρὸν*, quam librarius omisisset, quia eadem mox sequitur, ut supervacaneam. Docti cogitent. *Casaub.*

3. τῆς Ἰερῆς καλεμένης ἀκρωτηρίας] Festus Avienus, ver. 215.

Inborret inde rupibus cautes sacra

Saturni et ipsa: fervet illisum mare,

Littusque late saxum distenditur. F.

6. Νερίον] Pessime legebatur, Ἰερῇ. Patet ex iis, quæ ipse Strabo infra de hoc promontorio docebit. Cæterum qui *Χερσονησίδας* Strabonis scripsit, hunc librum cum secundo eundem facit, cum alii partem secundi huic præposuerint ultimam. Sed et apud Stephanum observavi libros aliter citari hos, quam hodie distinctos nos habemus. *Xyland.*

Ibid. ἢν καλεῖσι Νερίον] Secuti sumus Xylandri emendationem vocis Νερίον, pro Ἰερῇ: quæ emendatio Strabonis ipsius auctoritate nititur. Verumtamen quum apud Melam nominetur in eodem tractu fluvius Ierna, dubitamus aliquod gravius malum huic loco fuisse. *Casaub.*

Ibid. ἢν καλεῖσι Νερίον] Recte notat Casaubonus ex ipso Strabone ita esse legendum, siquidem infra pag. 230. *Ed. Amst.* inquit, *Ἰσπανοὶ δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροῖς πρὸς τὴν ἀκρὰν, ἢ καλεῖται Νερίον.* Idem observavit Merula, Cosmograph. Part. ii. lib. ii. cap. 5. quo loco addit *speculum Britannia* vocari ab Æthico et Orosio, hodie vero a nautis *Cabo de Finis Terræ* in Galicia. *Anon.*

16. τῇ Λατίνῃ φωνῇ καλεῖσι Κενοῖον] Verba Strabonis nihil habent aut obscuri, aut ambigui: satis enim aperte significat tractum vicinum promontorio Sacro Cuneum agrum esse appellatum. Sed hæc parum consentiunt cum iis quæ ab aliis traduntur. Nam Æliano quidem auctore non ager vicinus, sed ipsum promontorium, Cuneus appellatur: idque rationi videtur esse magis consentaneum, ut quivis tabulas intuens facile judicabit. Mela tamen et ipse, lib. iii. c. 1. Cuneum agrum vocari tradit. Nam quod eruditissimus Pincianus putabat, emendandum Melæ locum, legendumque, *Cuneus a Græcis dicitur*, non *Cuneus ager dicitur*, id vero ferri non potest. Quis enim mihi persuadeat voce Græca illum locum Hispanos nominasse? Et Strabo disertè ait Latinam vocem eos usurpasse: quod mirum non est: nam et Romanis parebant illo tempore Hispaniæ, et linguæ Latine usu fuisse delectatos Hispanos, præterquam quod testatur paulo post Geographus, infinita locorum nomina docere possint, apud Plinium præsertim. Plinio, lib. iv. c. 22. non ager promontorio Sacro vicinus, sed aliud quoddam promontorium, Cuneus appellatur. Appiano vero quid faciemus, obsecro, Cuneos populos sæpius appellanti? Ego Cuneos ab eo quodam loco appellari observavi, quos Strabo Celticis vocat in men-

tione urbis Conistoris. *Casaub.*

Ibid.] Strabo a Sacro promontorio progressus, scribit regionem a flumine Ana ad usque extrema Hispaniæ Latine Cuneum appellari: in hoc neque cum Plinio, nec Mela, nec Æliano, nec Appiano dissentit. A vera hujus loci descriptione totum elucescet. Ad promontorium Sacrum (hodie *Cape St. Vincent*) adjungitur alterum, in mare protensum, cui nullum nomen a recentibus imponitur. Hoc est forsan Cuneus promontorium Plinii et Æliani, a Sacro diversum. Regio vicina nomen ab hoc assumpsit, et hic est Cuneus ager Strabonis et Melæ. Appianus autem populos ad meridiem Lusitanæ Cuneos appellat, et eorum urbem Cunistorgin; neque in hoc auctori nostro repugnat: Cuneos enim hanc regionem incoluisse ab ipso Appiani textu verisimillimum est. Caucaenus enim, ut scribit, dux Lusitanus, Cuneos opprimit, et deinde ad columnas Herculis et Libyam navigat. Nonne clarum est Cuneos Appiani esse inter Lusitaniam ac columnas sitos? Strabo autem tres parvas esse insulas scribit, ex testimonio Artemidori, quas Mela tria promontoria appellat. Neu sit mirum, quod fluxus oceanus protensas rupes a continenti disjungat, quas refluxus annectit. (Vide Appianum, 287). Avienus, de ora maritima ver. 205. hos Cuneos Cynetas appellare videtur, *Ana amnis illic per Cynetas effluit*, ac paulo postea Anam esse Cynetum terminum affirmat. F.

19. προσλαμβάνειν δὲ τῷ σχήματι νησίδια τρία] Mirum est nec Plinium, nec Melam, ullam fecisse harum insularum mentionem. Rursusque mirum est Strabonem nullam eorum promontiorum facere mentionem, quorum hic meminere et Plinius et Mela. Ille enim, lib. iv. c. 22. ut dixi, Cuneum esse ait promontorium a Sacro diversum: hujus autem verba sunt hæc, lib. i. c. 1. *Lusitania trans Anam, qua mare Atlanticum spectat, primum ingenti impetu in altum abit, deinde resistit, ac se magis etiam quam Bætica abducit: qua prominet, bis in semet recepto mari, in tria promontoria dispergitur. Ana proximum, quia lata sede procurrens, paulatim se ac sua latera fastigat, Cuneus ager dicitur: sequens Sacrum vocant: Magnum quod ulterius est.* Sed qui hunc locum Strabonis cum verbis Melæ diligenter comparabit, facile intelliget Artemidori insulas non esse alias, quam quæ Mela appellat promontoria ab utroque latere Sacri. Ego autem sæpius observavi insulas et promontoria apud Geographos confundi: ita ut quod alius *ἀκρὰν*, sive promontorium, esse dixerit, alius insulam aut peninsulam appellet. Sic quam paulo post Scombrariam insulam vocat noster, Ptolemæus *ἀκρὰν*, hoc est promontorium. *Καινὸς* in Italia Straboni et Stephano insula esse dicitur, Plinio promontorium. Minoa ante Megara Straboni insula, Thucydidi *ἀκρὰ*. Leucas Ptolemæo *ἀκρὰ* dicitur, Straboni et Thucydidi insula semper, vel peninsula. Possem alia referre. Ergo hic quoque *ἀκρὰν* Melæ, sunt νησίδια Artemidori: ut valde mirer viris doctissimis, qui in explicandis Mela et Plinio laborarunt, hæc non venisse in mentem. *Casaub.*

Ἡρακλῆες δ' ἱερὸν ἐνταῦθα δεικνύουσαι· ψεύσασθαι δ' ἔτι
 τῆτο ^a Ἐφορον· ^b οὔτε γὰρ Ἡρακλῆες βωμὸν, οὔτ'
 ἄλλο π' ἢ θεῶν ^c εἶναι, ἀλλὰ λίθους συγκειῶσαι τρεῖς
 ἢ τέσσαρας καὶ πολλὰς τόπους, οὓς ὑπὸ τ' ἀφικνεμένων
 σφέρεσθαι κατὰ π' πάτριον, καὶ μεταφέρεισθαι ψευδο- 5
 ποιησασμένων· θύειν δ' οὐκ εἶναι νόμιμον, ὅθεν νύκτωρ
 ὀπιθεῖναι τῶ τόπῳ, θεὸς φασκόντων κατέχειν αὐτὸν
 ἐν τῷ τότε χρόνῳ· ἀλλὰ τὰς ἐπὶ θεῶν ἡκοντας ἐν
 κόμῃ πλεονέκῃ νυκτερεύειν· εἴτ' ὀπιθεῖναι ἡμέρας,
 ὕδαρ ὀπιφερομένους διὰ πλὴν ἀνδρίαν. Ταῦτα μὲν οὖν
 οὕτως ἔχειν ἐγχρεῖ, καὶ δεῖ πιστεύειν· ἀλλ' ἢ τοῖς πολ-
 λοῖς καὶ χυδαίοις ὁμοίως εἴρηκεν, οὐ πάντ'· λέγειν γὰρ
^d δὴ φησι Ποσειδάωνος τὰς πολλὰς μέγας δύειν τὸν
 ἥλιον ἐν τῇ παρωκεανίτιδι μὲν ^e ἴσους παραπλησίως,
^f ὥσαντι σίζοντος τῶ πελάγῳ καὶ σέβειν αὐτῶν διὰ 15
 τὸ ἐμπιπτεῖν εἰς τὸν βυθόν· ψεύδεις δ' εἶναι ^g καὶ τὸ
 παρὰ χρῆμα νύκτα ἀκολουθεῖν μὲν πλὴν δύειν· οὐ γὰρ
 παρὰ χρῆμα, μικρὸν δ' ὑπερον, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
 ἄλλοις πελάγεσι τοῖς μεγάλοις· ὅπερ μὲν γὰρ εἰς ὅρη δύε-
 ται, πλείω δ' μὲν δύειν χρόνον τ' ἡμέρας συμβαίνειν 20
 ἐκ τῶ ^h παραφωτισμῶ· ἐκεῖ δὲ, ⁱ πλείον μὲν ^k οὐκ
 ἐπακολουθεῖν, μὴ μέντοι μηδὲ παρὰ χρῆμα συνάπτειν
 τὸ σκότος, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις πελάγεσι· τὴν
 δὲ τῶ μεγάλῳ φαντασίαν αὐξεσθαι μὲν ὁμοίως καὶ αὐ-
 τε τὰς δύσεις, καὶ τὰς ἀνατολάς ἐν τοῖς πελάγεσι, 25
 ἀλλὰ τὸ τὰς ἀναθυμιάσεις πλείους ἐκ τῶν ὑγρῶν
 ἀναφέρεσθαι· ἀλλὰ δὲ τῶν ὡς δι' αὐλῶν κλωμένην
 τὴν ὄψιν, πλατυτέρας δέχεσθαι τὰς φαντασίας· κα-
 θάπερ καὶ ἀλλὰ νέφους ξηρὰ καὶ λεπτὰ ^m βλέπεσαν,

habeant mediocres. Monstrari etiam ibi fanum
 Herculis: id quidem Ephorum finxisse. Nam ne-
 que Herculis aram ibi esse, neque ullius deorum:
 sed lapides multis in locis ternos aut quaternos esse
 compositos, qui ab eo venientibus ex more a ma-
 joribus tradito convertantur, translatique fingantur.
 Fas ibi non esse sacrificare, neque noctu eum lo-
 cum adire, quod ferant eum nocturno tempore
 a Diis teneri: qui spectatum veniant, eos in vicino
 pago pernoctare, interdium accedere, aqua secum, 10
 qua locus ille caret, allata. Hæc ita esse possunt,
 esseque credendum est: non item ea, quæ plebei
 et vulgaris homunculi in morem dixit. Vulgo
 enim perhiberi ait Posidonius, solem ibi ad
 oceani littus occidere majorem, editoque strepitu,
 quasi si mare strideret, sibilaretque, eo dum in fun-
 dum defertur extincto: quin et hoc vanum esse,
 quod aiunt statim ab occasu noctem insequi. Non
 enim statim id fieri, sed non multo post, ut et in
 aliis fit magnis maribus: ubi enim sol in montes
 occumbit, ex luminis diffusionem diutius ab occasu
 diem perdurare, in mari autem non item, neque
 tamen illico tenebras oboriri, atque idem etiam
 in magnis usu venire campis. Magnitudinem au-
 tem solis ideo augeri videri sub ortum et occasum
 in maribus altis, quod plures vapores ab humido
 in altum sese attollunt: quibus infractos radios
 visus, veluti in fistulas quasdam, diffundi, et ma-
 jorem vera quantitatem fingere: quemadmodum
 cum solem lunamve orientem aut occidentem per

^a Ἐφορον Med. 2. ^b ἔτε βωμὸν, ἔτ' ἄλλῃ τῶν θεῶν Par. 1. 3. Med. 1. 2. ἔτε γὰρ Ἡρακλῆες βωμὸν, ἔτ' ἄλλῃ τῶν θεῶν Gron. ἔτε γὰρ βωμὸν, ἔτ' ἄλλῃ τῶν θεῶν Bre. ^c εἶναι deest Med. 1. 2. ^d δὴ φησι Med. 2. ^e Vulgo, ἴσους, Marg. Cas. ^f ὡς ἂν εἰ Par. 3. ^g καὶ τῆτο, καὶ τὸ Bre. ^h MSS. περιφωτισμῶ, Marg. Cas. sic Eton. ⁱ πλείον Bre. ^k ἢ παρακολουθεῖν Par. 1. ^l τὰς deest Med. 2. ^m βλέπεσαν Med. 1. et βλέπεσιν ex correct. βλέπεσα ex correct. Med. 2.

1. Ἡρακλῆες δ' ἱερὸν ἐνταῦθα δεικνύουσαι] Quis non videt legen-
 dum esse, ἢ δεικνύουσαι? Casaub.

Ibid.] Haud necesse est ut negativum habeamus. F.

2. ἔτε γὰρ Ἡρακλῆες βωμὸν, ἔτ' ἄλλῃ τῶν θεῶν] Gronovius
 malit, ἔτ' ἄλλῃ τῶν θεῶν. Idem.

3. ἀλλὰ λίθους συγκειῶσαι τρεῖς ἢ τέσσαρας] Hi lapides sunt aræ
 Herculis, et templum in morem Gallorum exstructum, qui ad
 Anam, ut posthac videbimus, habitarunt. Cultus Herculis a
 Tyriis forsan introductus erat, qui occiduis mundi finibus tanto
 heroi, et hujus navigationis duci, sacra facerent. Idem.

5. σφέρεσθαι] Locus hic non est integer: non enim video
 quid sibi ψευδοποιεῖσθαι velit: et forte scriptum fuit, σφίρεισθαι, ut
 coronariunt saxa illa voti causa. Sed et illud, ψεύσασθαι Ἐφορον,
 non est puto genuinum, neque Ephorum credo hoc scripserit.
 Xyland.

Ibid. σφέρεσθαι κατὰ τι πάτριον] Mutatio Xylandri in σφίρεισθαι
 verisimilis est; lapides enim multo grandiores sunt, quam qui
 facile moveri possent; sed decorare fertis altaria Deorum, for-
 san moris fuit inter Hispanos. Eos locum sponte sua mutare
 Sacerdotes voluerunt innuere, pro miraculi specie, ut religio-
 nem loci melius tuerentur. Gronovius doctissimus mendum esse
 suspicatur, et legit, οὓς ὑπὸ τῶν ἀφικνεμένων σφέρεσθαι κατὰ τι πά-
 τριον, καὶ μεταφέρεισθαι εὐχῶς ποιησασμένων, vel, εὐχοποιησασμένων. Nam
 ἀφικνεμένοι non ad Deos, ut Casaubonus sentit, sed ad homi-
 nes pertinet. Gronov. Animad. p. 168. Doctiores has lites
 dirimant. F.

Ibid. καὶ μεταφέρεισθαι ψευδοποιησασμένων] Non ausim affirmare
 locum menda carere. Sententia tamen perspicua est. Dixerat
 Ephorus in eo tractu esse templum Herculis: id Artemidorus
 negat, et unde ortum sit mendacium indicat: nempe ex eo
 quod illius loci accolæ dicerent sacrum eum esse Diis nescio
 quibus, ac de lapidibus referrent, qui in speciem aræ collocati
 fuissent, eos vel sua sponte migrare, et subinde locum mutare,
 vel a Diis ipsis transferri solitos. Apud Justinum, XLIV. 3. de
 religione hujus loci sic scriptum reperio, In hujus gentis finibus
 sacer mons est, quem ferro violari nefas habetur: sed si quando
 fulgure terra profissa est, quæ in his locis assidua res est, detestum
 aurum velut Dei munus colligere permittitur. Casaub.

13. μέγας δύειν τὸν ἥλιον] Mirum non est hominibus imperitis
 ita fuisse visum, cum certum sit, et solem et alia corpora cœ-
 lestia majora videri cum oriuntur aut occidunt, quam quum
 μεσηρανῶσι. Cujus rei rationem Physici, atque etiam Optici,
 varie explicant, et Strabo mox veram aperit: quæ et παραλλήλων,
 qui cerni videntur, causa est. Idem.

15. σίζοντος τῶ πελάγῳ] Quasi sol nihil aliud esset quam μυ-
 δρὸς διάπυρος, et ardens aliquod corpus, quod oceano immersum
 perinde strideret, ut ferrum candens aquæ immissum: quæ
 meræ sunt nugæ, et aniles quidem. Et tamen reperti sunt olim
 Philosophi, qui solem μυδρὸν esse διάπυρον pronunciarent: in pri-
 mis autem Epicurus, fidem habens Hispanis hac in parte.
 Cleomedes lib. ii. de Epicuro, Ἀλλὰ γὰρ μυδαρίῳ γραῶδες πεισεύ-
 σας, ὡς τ' Ἰβήρων ἰσορέντων ἐμπιπτόντα τὸν ἥλιον τῷ Ὀκεανῷ ψάφον ἐμ-
 ποιεῖν σθεννύμενον, ὡς διάπυρον σίδηρον ἐν ὕδατι, ἐπὶ ταύτην ἦλθε τὴν
 δόξαν. Meminit hujus rei et doctissimus poeta Ausonius, initio
 epistolæ ad Paulinum XIX.

Condiderat jam Solis equos Tartesia Calpe,
 Stridebatque freto Titan insignis Ibero.

Narrat etiam Tacitus tale quid de mari Germanico. Idem.

Ibid.] Ad mare Suionum Tacitus id narrat, (i.e. finum Both-
 nicum), unde patet sonitum esse solis mari emergentis ad ortum,
 et non, ut in Hispania, ad occasum. F.

26. διὰ τὸ τὰς ἀναθυμιάσεις] Non dubium quin hæc sit vera
 ejus rei causa. Vide præter alios Cleomedem. Casaub.

27. διὰ δὲ τούτων ὡς δι' αὐλῶν κλωμένην τὴν ὄψιν, πλατυτέρας δέ-
 χεσθαι τὰς φαντασίας] Quid quæso tibiam aut fistulam apud vete-
 res præstitere ad dilatandum visum? Lege itaque, αὐλῶν, non
 αὐλῶν, quod ineptum. Crystallo enim et vitro hanc potissimum
 vim inesse nemo est qui nesciat. Plura de ratione et causis, cur
 magnitudo solis subinde oriatur, vide apud Isaacum Vossium
 ad Pomponii Melæ lib. i. cap. 18. Anon.

Ibid.] Speculum grandiores imagines faciens non in Stra-
 bonis sæculo notum erat, ergo δι' αὐλῶν est forsan vera lectio.
 Tibia enim κλωμένη τὴν ὄψιν reddit, (id est, radiis amputatis),
 et vapores ex humida exorti idem efficiunt. F.

aridam tenuemque nubem intuemur, rubere putamus. Mendacium porro ait se deprehendisse, cum Gadibus per xxx dies commoratus occasum solis observasset. At Artemidorus centuplo quam sit alias majorem occidere solem dicit, confestimque noctem ingruere. Quod ipsum vidisse in Sacro promontorio, credi non potest ab observantibus quid ea de re pronunciarit. Si enim (quod ait) noctu nemo illum locum intrat, ne occidente quidem sole quisquam ibi erit, siquidem statim nox opprimit. Sed neque alibi in oceani ora illud vidit: nam et Gades sunt in oceano, et contrarium testantur Posidonius alique plures. Enimvero continenter adjacens Sacro promontorio maritima ora, ab una parte initium est occidui Hispaniæ lateris, usque ad ostium Tagi fluvii, ab altera austrini, usque ad alium fluvium Anam et ejus exitum. Uterque horum ex partibus Hispaniæ versus ortum sitis profluit: verum Tagus recta versus occasum exit, longe major altero: Anas versus meridiem se convertit, et interceptam omnibus regionem circumscribit, quam majore ex parte Celtæ incolunt, et Lusitani, a Romanis e regione trans Tagum sita eo translati. Supra Anam habitant etiam Carpetani, Oretani, et Vettones frequentes. Hæc regio mediocriter est felix. Quæ vero deinceps ad ortum et meridiem insequitur, ea cum quacunque terræ habitatae conferatur parte, nullam habet cui terræ marisque bonorum præstantia postponi debeat. Hæc est quam Bætis perfluit, amnis ex iisdem cum Ana et Tago ortus

δύο μὲρον ἢ ἀνατέλλοντα τὸ ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην, ἢ νύκτα καὶ ἐνερευθὲς φαίνασθαι τὸ ἄστρον· τὸ δὲ ψεύδος ἐλέγξαι φησὶ τριτάκονδ' ἡμέρας ἀφ' ἧς τῆς ἐν Γαδείροις, καὶ τῆς οὐσίας τὰς δύοσεις. Ὁ δὲ γε Ἀρτεμίδωρος, ἐκαστονταπλάσιονα φησὶ δύναισθαι τὸ ἥλιον, καὶ αὐτὴν νύκτα καταλαμβάνειν. Ὡς μὲν οὖν αὐτὸς εἶδε τὸ ἐν τῷ Ἰερῷ ἀκρωτηρίῳ, ἐκ ὑποληπτόν, ὡς σέχοντα τῇ σποράσει αὐτῆ· ἐφ' ἧν γὰρ ἡ μὲν νύκτωρ ἐπιβαίνειν ὥς· ὅθεν δὲ ἡ δυνάμεις ἡλίου ἐδεῖς ἀν' ἐπιβαίνοιο· εἴπερ εὐθὺς ἢ νύξ ἡ καταλαμβάνει. Ἀλλ' ἐδ' ἐν ἄλλῳ τόπῳ τῆς παρακεανίτιδος· καὶ γὰρ τοὶ Γαδείροις ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ· καὶ ὁ Ποσειδώνιος ἀνημαρτυρεῖ, καὶ ἄλλοι πλείους. Τῆς δὲ συνεχῆς τῷ Ἰερῷ ἀκρωτηρίῳ παραλίας, ἢ μὲν ἐπὶ ἀρχῇ τῆς ἐσπερίας πλευρῆς τῆς Ἰβηρίας, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τῆς Τάγου ποταμοῦ, ἢ δὲ τῆς νοτίης, μέχρι ἄλλης ποταμῆς τῆς Ἀνα, καὶ τῆς ἐκβολῆς αὐτῆς· φέρεται δ' ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν ἐκάτερος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐπ' εὐθείας εἰς τὴν ἐσπερίαν ἀποδίδωσι, πᾶν μείζων ὡς γὰρ τῆς· ὁ δ' Ἀνας ὡς νότον ἐπιτρέφει, τὸ μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ἣν ὁ Κέλτοι νέμονται τὸ πλέον, καὶ τῶν Λυσιτανῶν πινες, ὅτι τῆς περαιίας τῆς Τάγου μετοικισθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων· ἐν τῇ τοῖς ἀνω μέρεσι, καὶ Καρπητιανοί, καὶ Ὠρητιανοί, καὶ οὐδέ τινων σιχνοὶ νέμονται· αὐτῇ μὲν οὖν ἡ χώρα μετρίως ἐστὶν εὐδαίμων· ἡ δ' ἐφεξῆς ὡς ἐὼ κειμένη καὶ νότον, ὑπερβολὴν ὅσον ἀπολείπει ὡς ἀπασαν κεινομένη πᾶν οἰκισμένον, ἀρετῆς χάριν καὶ τῆς ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἀγαθῶν· αὐτῇ δ' ἐστὶν ἡν ὁ Βαῖτις ἀφ' ἧς ποταμός· ἀπὸ τῆς αὐτῶν μερῶν τῇ ἀρχῇ ἔχον ἀφ' ὧν περ καὶ ὁ Ἀνας καὶ ὁ Τάγος, μέσος πᾶς ἀμφοῖν τῶν ὑπάρχον καὶ μέγιστος· παραπλησίως μὲν τοῖς τῷ Ἀνα καταρχαῖς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν ῥυεῖς· εἴτ' ἐπιτρέφει ὡς νότον, καὶ τῇ πᾶν αὐτῇ ἐκδίδωσι τῆς τῷ Ὠκεανῷ καλῶς δ' ἀπὸ μὲν τοῦ ποταμοῦ Βαιτικῆν· ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικούντων, Τερδελανίαν· τῆς δ' ἐνοικούντων Τερδελανίης καὶ Τερδελίης

^a ἡνίκα δεest Par. 1. sed in marg. sunt duo puncta.

^d καταλαμβάνει Med. 2.

Med. 1. 2.

^c τῆς Ἀνα &c, usque ad ἀπὸ τῶν

^e Κέλτοι, Eton.

^h ἐκ τοῖς τῆς Eton.

^b νύκτωρ μὲν Par. 1. 3. Med. 1.

ⁱ οὐδέ τινων Bre.

^c δυομένα Par. 1. 3. Med. 1. 2.

^f ἐπιδίδωσι

19. ὁ δ' Ἀνας ὡς νότον ἐπιτρέφει] Intelligit flexum Anæ, quem his verbis Ptolemæus indicavit, καὶ ἡ ἐντεῦθεν γεγραμμένη γεγραμμένη παρὰ τὴν Ταρρακωνήσιαν ὡς ἐπὶ τὸ Βαλκαρικὸν πέλαγος. Casaub.

20. ἣν Κέλτοι νέμονται τὸ πλέον] Manuscripti libri, Κέλτοι. Lego, Κέλτικοι, ut alibi in hoc libro. Plinius, lib. iii. c. 1. de Bætica, Celticos a Celtiberis ex Lusitania advenisse manifestum est, sacris, lingua, oppidorum vocabulis, quæ cognominibus in Bætica distinguuntur. Idem.

22. καὶ Καρπητιανοὶ καὶ Ὠρητιανοί] Quod ait hos populos esse ἐν τοῖς ἀνω μέρεσι τῆς Βαιτικῆς, convenit cum Plinio, qui Tarracensem a Bætica ac Lusitania jugis Oretanis Carpetanisque distinguere ait. Sed quod Bætica hos videtur attribui, dissentit Ptolemæus, qui in περιηγήσει Tarracensis provinciae eos recenset: videntur autem Carpetani ii esse, quos alii Græci Carpesios appellant. Stephanus, Καρπησιοί, ἰδιὸς Ἰβηρικὸν τῶν ἐν τῷ Ἰβηρῷ ποταμῷ. Polybius fane, libro iii. Καρπησιῶν appellat, quos Carpetanos Livius in eadem historia, libro xxi. c. 5. Καρπησιῶν tamen idem Polybius agnoscit alibi, nisi nobis nostri imponunt libri: ut et Livius Carpesiorum gentem, lib. xxiii. c. 26. Legimus apud Stephanum, existimasse quosdam Καρπητιανὲς eos esse qui Calpen accolerent, sic dictos quasi Καλπητιανὲς, aut Καλπιανὲς potius. Idem.

23. καὶ οὐδέ τινων] οὐδέ τινων, ut infra, et apud Ptolemæum. Silius Italicus iii. 378.

At Vettonum alas Balarus probat æquore aperto.

Ptolemæus Lusitaniæ hos adscribit, ut et Plinius, libro iv. cap. 22. qui tamen alibi in Hispania citeriore eos collocare videtur: quamquam eo loco male legitur, Vettones, ut et capite 20. libri iv. nisi quis putet Vettones hoc posteriore loco alios esse a Verttonibus. Idem.

26. ὡς ἀπασαν κεινομένη τὴν οἰκισμένην] Plinius, iii. c. 1. de Bætica, Cunctas provinciarum diviti cultu et quodam fertili ac peculiari nitore præcedit. Idem.

28. ἀπὸ τῆς αὐτῶν μερῶν ἀρχῇ ἔχον ἀφ' ὧν περ καὶ ὁ Ἀνας καὶ ὁ Τάγος] Fontes Anæ (hodie Guadiana) et Bætis (hodie Guadalquivir) sunt vicini; sed Tagi fons longe distat: ideoque Strabo forsan per hæc verba, τῶν αὐτῶν μερῶν, eam seriem montium intelligi voluit, unde plurimi Hispaniæ fluvii oriuntur. F.

34. ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικούντων, Τερδελανίαν] Scribe, Τερδελανίαν, ut infra. Etiam Stephano Turdetania et Bætica voces sunt synonymæ. Τερδελανία, ait, Hispaniæ est regio, quæ et Bætica vocatur, circa Bætin. Incolæ Τερδελανίαν appellant, et Τερδελανίαν, et incolæ ejus Τέρτες, καὶ Τερδελανίης. Turdulorum autem appellationem non uni tantum Hispaniæ populo convenire, recte videntur docti viri annotasse. Plinius, lib. iii. cap. 1. Turdulos ait Lusitaniæ et Tarracensem accollere: libro autem iv. cap. 22. aliorum meminit, qui et Barduli appellantur. Ptolemæo Turditi et Turduli diversi quidem sunt populi, sed ejusdem regionis, nempe Bætici; quamquam Turditanorum regionem etiam trans Anam extendit. Casaub.

^a πρὸς αὐτοὺς ὡς αὐτὰς ^b νομίζουσιν· οἱ δ' ἐτέρους· ὧν ἐστὶ καὶ Πολύβιος, σιωποῦντες φήσας τοῖς ^c Τερδετανοῖς πρὸς ἄρκτον τὰς Τερδέλας· νυνὶ δ' ἐν αὐτοῖς εἰδὲς φαίνεται διορισμός. Σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβηρῶν οὗτοι, καὶ γραμματικῇ χρῶνται, καὶ τῆς παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι ^d τὰ συγγράμματα, καὶ ποιήματα, καὶ νόμους ἐμμέτρους ἐξακιχλίων ἐτῶν, ὥς φασί· καὶ ^e οἱ ἄλλοι δ' Ἰβηρες χρῶνται γραμματικῇ, οὐ μὴ ἰδέα· εἰδὲ γὰρ γλώτῃ ἰδίᾳ. Τείνει δὲ ἡ χώρα αὕτη ἡ ἐντὸς τῆς Ἀνα, πρὸς ἑὸν μὲν μέχρι τῆς Ὠρητανίας· πρὸς νότον δὲ ἀπὸ τῶν Ἐκβολῶν, μέχρι τῆς παραλίας τῆς τῆς Ἀνα, μέχρι τῆς Ἀνάγκης, καὶ ἀπὸ τῆς περὶ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ τῶν συνεχῶς τόπων, ὅσα συντείνει πρὸς τὸ μαθεῖν τὴν εὐφυΐαν τῶν τόπων, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Τῆς δὲ παραλίας ταύτης, εἰς ἣν ὁ, τε ^f Βαίτις καὶ ^h Ἄνας ἐκδίδωσι, καὶ τὴν ἐξ ἑαυτῶν τὴν Μαυρεσίας· εἰς μεταξὺ ἐμπέτῃον τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, ποιεῖ τὴν τῆς ἡλίας πορθμὸν, καὶ ὅν ἡ ἐντὸς ἡλίας συνάπτει τῇ Ἐκτός. Ενταῦθα δὲ ὅρος ἐστὶ τῶν Ἰβηρῶν τῶν καλουμένων ^k Βασιτανῶν, οὓς καὶ ^l Βατούλους καλεῖσιν, ἡ Κάλπη· τῇ περὶ αὐτῆς μὲν οὐ μέγα, τῷ δ' ὑψέι μέγα, καὶ ὄρειον, ὥστε πόρρωθεν νησοειδὲς φαίνεσθαι· ἐκπλέουσιν οὖν ἐκ τῆς ἡμετέρας θαλάττης εἰς τὴν ἑξω, δεξιὸν ἐστὶ τῆς τοῦ καὶ ^m πρὸς αὐτὸ

dulos. Quidam hos eundem, quidam diversos populos censent, in quibus et Polybius est, Turdetanos Turdulorum ad septentrionem vicinos effe tradens. Nostra ætate nulla eorum apparet distinctio. Hi omnium Hispanorum doctissimi judicantur, utunturque grammatica, et antiquitatis monumenta habent conscripta, ac poemata, et metris inclusas leges, a sex millibus (ut aiunt) annorum. Utuntur et reliqui Hispani grammatica, non unius omnes generis: quippe ne eodem quidem ferme. Hæc regio quæ intra Anam est tendit, versus ortum usque ad Oretanos: meridiem versus ab ostio Anæ in ora maritima usque ad columnas. Necessæ est autem pluribus differere de ea et vicinis locis, ad intelligendum locorum istorum naturæ præstantiam et felicitatem. Deinceps inter hanc oram, in qua Anas et Bætis effluunt, et inter Mauritaniam extrema, Atlanticum irrumpens mare, fretum quod apud columnas vocatur, efficit, quo freto mare internum externo adiungitur. Ibi ergo mons est eorum Hispanorum, qui Bastitani et Bastuli vocantur, nomine Calpe, ambitu non magnus, cæterum in altitudinem magnam erectus, ut eminus videntibus insulæ speciem obijciat. Is ad dextram est e nostro mari foras navigantibus, et ad

^a πρὸς αὐτοὺς ὡς αὐτὰς ^b νομίζουσιν ^c Τερδετανοῖς ^d τὰ δεῖξαι ^e οἱ δεῖξαι ^f Hic incipit Pag. 73. Cod. Par. 2. sed multa in eo defunt, aliaque sunt mire perturbata usque ad lib. vi. V. ^g Βαίτις ^h Ἄνας ⁱ εἰς τὸ μεταξὺ ^k Βασιτανῶν ^l Βατούλους ^m πρὸς αὐτὸν

1. οἱ μὲν τὰς αὐτὰς νομίζουσιν] Scribe, νομίζοντες, vel οὓς οἱ μὲν. Casaub.

2. τοῖς Τερδετανοῖς πρὸς ἄρκτον] Ptolemæo Turduli Turdetanis sunt πρὸς ἀνατολὰς καὶ νότον. At Strabo infra Augustam Emeritam in Turdulis collocans, ubi eos velit intelligi satis docet. Idem.

4. Σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβηρῶν οὗτοι] Idcirco minus feroces et bellicosi. Livius ait, Omnium Hispanorum maxime imbelles habentur Turdetani. lib. 34. cap. 17. F.

7. καὶ νόμους ἐμμέτρους ἐξακιχλίων ἐτῶν. Et metris inclusas leges a sex millibus annorum.] Non male convenit hæc lectio cum eo, quod dixit supra, καὶ τῆς παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι τὰ γράμματα, et antiquæ memoriæ scripta habent. Tamen si quis mavult legere, ἐτῶν, solvitur τὸ ἀτοπον, et puto sic legendum. Palmer.

Ibid.] Bochartus, (t. 1. p. 601) Si chiliadum loco numeres totidem annorum centurias, in Nabuchodrosori tempus incidet, qui Hispaniam sub jugum misisse fertur. (Strabo lib. 15. ex Megasthene.) Sed hanc regis expeditionem in Hispaniam Bochartus recte inter fabulas rejicit. F.

9. εἰδὲ γὰρ γλώτῃ ἰδίᾳ] Vetus lectio, γλώτῃ μὴ. Casaub.

Ibid.] Γλώτῃ μὴ melior est lectio. F.

Ibid.] Τείνει δὲ ἡ χώρα αὕτη] Bætica, cujus περιερισμὸν longe alium vide apud Ptolemæum. Casaub.

10. μέχρι τῆς Ὠρητανίας] Limites Bætice non sunt fixi. F.

15. Τῆς δὲ παραλίας] Δὴ, et εἰς ἣν, non ἣν. Casaub.

19. Ἐπὶ αὐτῇ δὲ ὅρος ἐστὶ τῆς Ἰβηρῶν — ἡ Κάλπη, τῇ περὶ αὐτῆς μὲν οὐ μέγα, τῷ δ' ὑψέι μέγα, καὶ ὄρειον, ὥστε πόρρωθεν νησοειδὲς φαίνεσθαι. Ibidem Calpe mons, ambitu non magnus, sed altitudine ingens, et recte conjurgens, ut eminus columnæ speciem præbeat.] Ita legenda atque interpretanda hæc: ubi vulgo inepte editur et exponitur, νησοειδὲς. Ipse emendationi huic subscribit Geographus, pag. 258. Edit. Amst. "Εἰσι δὲ τῆς ἡλίας ὑπέλασον τὴν Κάλπην καὶ τὴν Ἀβύλῃαν, &c. Vide sequentia, et maxime quæ Eustathius annotat ad Dionys. vers. LXIV. qui etiam hæc post alia: τῆς ἡλίας ἐκείνην γὰρ τινὰ ἐμφαίνει καὶ αὐτὰ οἶαν καὶ αὐτὴν τῆς ἡλίας καὶ αὐτὴν τῆς ἡλίας καὶ διὰ τῆς τῆς ἡλίας ἀν' λέγοντο. Nec aliud fensit Mela, ex quo vulgatam explicare conabatur ὁ πᾶν Casaubonus: lib. ii. cap. 6. Montes efficiunt, columnæ Herculis Abyla et Calpe, uterque quidem, sed Calpe magis, et pene totus in mare prominens. Idem lib. i. cap. 5. Deinde est mons præaltus, ei quem ex adverso Hispania attollit obiectus: hunc Abylam, illum Calpen vocant, columnas Herculis utrumque. Quæ evincunt etiam, non parva, sed vel alta, vel peruvia, aut tale quid potius apud

Avienum legendum, cum de duabus Herculis columnis eadem scribat in ora maritima vers. 343.

Sunt parva porro saxa prominentia,
Abila atque Calpe: Calpe in Hispano solo,
Maurusorum est Abila.

Hic ut peruvia legatur, præter lectionis affinitatem, suadent illa quæ sequuntur apud Melam loco prius citato de Calpe monte: Is mirum in modum concavus, ab ea parte, qua spectat occasum, medium fere latus aperit: atque inde ingressis totus admodum pervius, prope quantum patet specus. Vlitius in Comment. ad M. Aur. Olympii Nemesiani Cynegeticon. vers. 252. pag. 406. Anon.

Ibid.] Νησοειδὲς non inepte ponitur. Mons enim Calpe navigantibus inter Africam et Hispaniam insulæ speciem exhibet. Præterea, posthac legimus, οὐδὲν γὰρ εἰκέναι τῆς ἡλίας τὰ περὶ τὸν πορθμὸν. F.

20. τῶν καλουμένων Βασιτανῶν] Vetus lectio Βασιτανῶν, et apud Ptolemæum, Βασιτανῶν, et ita in Strabone paulo post. Sed Ptolemæus distinguit inter Bastulos et Bastitanos, quos hic confundit Strabo. Bastulos Ptolemæus ibi collocat ubi et Strabo, sed Bastitanos in citeriore Hispania. Casaub.

22. τῷ δ' ὑψέι μέγα] Paulinus ad Aufonium,

Discussit bimarem celsa qui vertice Calpen. Idem.

Ibid.] Mons altitudine perpendiculari pedes Anglicanos 1400 æquat. (Vide Carter's Spain. t. 1. p. 12.) F.

Ibid. ὥστε πόρρωθεν νησοειδὲς φαίνεσθαι] Mela, lib. ii. c. 6. de Abyla et Calpe montibus, Uterque quidem sed Calpe magis et pene totus in mare prominens. Vide quæ sequuntur. Nam Mela illum montem accurate descripsit. Casaub.

24. καὶ πρὸς αὐτὸ Κάλπη πόλις] Legendum cenfeo, Καρτηία πόλις. Nam eam urbem hic intelligi et res ipsa docet, et ex eo colligi potest, quod toties eam infra nominans, nihil tamen de ejus situ alibi dixisse reperitur. Carteiam autem esse vicinam τῇ Κάλπῃ monti, satis constat. Mela, ii. c. 6. postquam Calpen descripsit, Sinus ultra est, in eoque Carteia. Plinius, iii. c. 1. Carteia, Tartessos a Græcis dicta: Mons Calpe. Idem traditur a Ptolemæo. At Calpen urbem nemini veterum, ne nominatam quidem, reperio. Nam quod in Antonini itinerario Calpe et Carteia distingui tanquam urbes duæ diversæ videntur: id vero me nihil movet, cum ille totus locus ita sit perturbatus et corruptus, ut ex eo certi constitui nihil possit. Carteiam Appianus semper Καρτησιον vocat. Casaub.

Ibid. καὶ πρὸς αὐτὸ Κάλπη πόλις] Hunc locum infeliciter sollicitat

XL. inde stadia urbs Calpe vetusta et memorabilis, olim statio navibus Hispanorum. Hanc ab Hercule quidam conditam aiunt, inter quos est Timosthenes, qui eam antiquitus Heracleam fuisse appellatam refert, ostendique adhuc magnum mu-
rorum circuitum et navalia. Sequitur Mellaria, ubi falsamenta condiuntur. Inde Belo urbs et fluvius: hinc maxime ad Tingin Mauritaniae trajicitur, mercatusque ibi sunt et falsamenta. Fuit et Zeles Tingi vicina urbs: sed eam Romani in op-
positam Mauritaniam transtulerunt, additisque a Tingi nonnullis, colonos alios ipsi ex Italia mise-

Κάλπη πόλις ἐν τετάρκοντα σταδίοις, ἀξιόλογος καὶ παλαιά, ναύσταθμόν^α ποτὲ γενομένη τῶν Ἰβήρων· ἐνιοὶ δὲ καὶ Ἡρακλῆες κτίσμα λέγουσιν αὐτὴν, ὧν ἐστὶ καὶ Τιμοσθένης· ὅς φησι καὶ Ἡρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιόν· δείκνυσθαι τε μέγαν περίβολον, καὶ νεωστίκους· εἶτα^β Μελλαρία, ταριχείας ἔχουσα· καὶ μὲν ταῦτα Βελῶν πόλις, καὶ ποταμός· ἐντεῦθεν οἱ διάπλοι μάλιστ' εἰσὶν εἰς Τίγγιν καὶ Μαυρεσίας, καὶ ἐμπορία, καὶ ταριχεύειν. Ἦν δ' καὶ^δ Ζέλης τῆς Τίγγιος ἀστυγέτων, ἀλλὰ μετόπισθ' αὐτῆς εἰς τὴν περαιάν Ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος πρὸς λαβόντες πινάς· ἐπέμψαν δὲ καὶ παρ' αὐτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν^ε Ἰελίαν

^α τε γενομένη Par. 3. Med. 1. 2.

^β Μελλαρία Bre. Mosc. Μελλαυρία Efc.

^γ ἐμπορία Par. 1.

^δ Ζέλης Bre. Gron. Efc.

^ε Οὐλίαν ex correct. Med. 2.

citat Casaubonus, cum Καρτηία reponit. Etenim auctor est Stephanus, Κάλπη, et Κάλπειαν, a nonnullis urbem hanc esse dictam. Κάλπη, inquit, πόλις Ἰβήρας, ἰθὺς Κάλπιανός, λέγουσι γὰρ καὶ τὴν πόλιν Κάλπειαν, τινὲς τῆς Καρπητανῆς καὶ Κάλπιανῆς φασί. Qui locus sic a nobis restitutus est. Emendationem vero nostram ipse confirmat Stephanus in Καρπηία, cum ait, Εἰρηται ἐν τῷ Κάλπη, ὅτι τινὲς Κάρεπιαν τὴν πόλιν φασί καὶ Καρπητανῆς τὸ ἰθὺς. Pro Κάρεπιαν forte legendum est, Κάλπειαν, ut in priore loco scriptum est: tamen Pausanias in Eliacorum 2. Καρπίαν nominat. Εἰσὶ δ' οἱ Κάρεπιαν Ἰβήρων πόλιν καλεῖσθαι νομίζουσι τὰ ἀρχαιότερα Ταρτησσόν. Quid quod et Appianus in Hispaniensi eandem Καρτησσόν vocat, credo ad antiquam τῆς Ταρτησσὸν appellationem alludens. Sic enim priscis temporibus nominata esse dicitur, teste Strabone, Pausania, Mela, ac Plinio. Quanquam Silius Italicus, lib. iii. ver. 396. et distinxit simul et confudit his verbis:

Arganthoniacos armat Carteia nepotes.
Rex proavis fuit humani ditissimus ævi
Ter denos decies emensus belliger annos.
Armat Tartessos stabulanti conscia Phæbo.

Vide Henrici Valesii adnotationes in collectanea, sive excerpta ex Nicolao Damasceno p. 72. Anon.

1. Κάλπη πόλις] Recte magnus Casaubonus conjicit, pro Κάλπη πόλις, scribendum, Καρτηία πόλις, cum verissimum sit, Heraclea Carteiæ fuisse vetus nomen, tanquam ab Hercule conditore. Herculem enim suum Phœnices Μέλκαρδον appellabant. Philo Byblius ex Sanchoniathone apud Eusebium lib. 1. Præparat. τῷ δὲ Δημαρῶντι γίνεται Μέλκαρδος, ὁ καὶ Ἡρακλῆς, ex Δημαρῶντι αὐτὸν αὐτὸς ἐστὶν Μελκαρθός, qui et Hercules. Μέλκαρδος autem est מלך קרת, Melech Kartha, rex urbis, id est, Tyri. Idem Græcis Melicertes, sive Palæmon, maris Deus, quem Cadmi nepotem esse fingunt. Hinc Hesychius: Παλαίμων, ὁ Ἡρακλῆς. Et Amathusius in Cypro ἡλὶς malich. Hesychius rursus, Μάλικα, τὸν Ἡρακλῆα, Ἀμαθῆσιν. Omnino igitur ex Melcartho, vel מלך-קרת Melech-Kartha, quasi Ἡρακλείαν dixeris; deinde per aphæresin Cartheia, vel Carteia: quæ aphæresis apud Hebræos frequentissima est in nominibus locorum compositis; v. g. Hermon, pro Baalhermon, Salem, pro Jerusalem. Bochart. in Chanaan lib. 1. cap. 34. pag. 615.

Ibid. Κάλπη πόλις] Viri summi, Isaacus Casaubonus, et S. Bochartus, pro Κάλπη legunt Καρτηία. Verum Lud. Nonnius in descriptione Hispaniæ cap. x. vulgatam tuetur lectionem cum scribat: Scio Clariss. virum Casaubonum lectionem hanc Strabonis non recipere, et loco Κάλπη, legere, Καρτηία, quia nemo veterum Calpes urbis meminit, præter Antonini itinerarium, quod ut depravatum etiam rejicit, sed quam vere, viderit lector. Mihi parum firmæ ejus rationes, ut a codicum omnium consensu recedam, videntur: præsertim, cum eo loci hodierno ævo urbs sita est, Gibraltar dicta, qua Pœni primum in Hispaniam irrupere, acciti a Juliano Comite, nomenque illius priscum in ducis Taris memoriam mutatum. Conjecturæ meæ favet Amb. Morales lib. xii. cap. 68. et P. Joan. Mariana, Rer. Hispan. lib. vi. cap. 22. vocat Gibraltar, Heracleam. Vid. et Forbesii Instruct. Historico Theolog. lib. iv. cap. 17. n. 9. Cellarius lib. ii. cap. 1. pag. 58. Anon.

Ibid. Κάλπη πόλις] Calpe Strabonis a monte distat 40 stadia, i. e. 5. m. p. Spanheimius numisma Christinæ Suevicæ profert, cum hac Epigraphe, C. I. CALPE. Colonia Julia Calpe, unde patet, et ab aliis veterum scriptis, fuisse urbem Calpen nominatam. Forsan textus est mutilus, si legimus, Κάλπη, καὶ Καρτηία, πόλις, nodus solvitur. Carteia, Calpe monti vicina, nonnunquam eodem quo mons nomine vocari potuit; vel forsan, ut in Antonini itinerario, Κάλπη Καρτηία scribendum est. Marcianus Heracleota non plusquam 50 stadia distare Carteiam a Calpe monte affirmat, quod vix a Strabone differt. Plurimos autem esse nummos fateor, Carteiæ nomine inscriptos, dum Calpe nomen rarissimum. Annon Carteia est antiquum,

et Calpe recentius nomen, cum eam Romani coloniæ titulo ornaverant? Newtonus noster a Bocharto differt, Carteiam non fuisse a Melcarto appellatam, sed vice versa regem Tyrium, cum in faucibus urbem condidisset, (scilicet κατὰ τὴν cartā, vel Carteiam) nomen suum abhinc duxisse opinatur. N. B. hic auctor locum hunc Κάλπη Καρτηία legit. Newton. Chron. III. 112. Certe rationi consentaneum est Tyrios, ignotum oceanum tentaturos, urbem in hoc freto fluxisse, quæ commeatum navigantibus præberet. F.

2. ναύσταθμόν ποτὲ γενομένη] Vetus lectio, ναύσταθμός. Utrouque genere efferunt auctores: atque in hac voce mire variant veteres codices. Casaub.

6. εἶτα Μελλαρία] Omnes ita appellant præter Ptolemæum, ubi Μελλαρία, constanter scribitur. Estque ei alia etiam Mellaria urbs Contestanorum prope Surconem. Apud Stephanum reperio etiam Μηλαρίαν appellasse Græcos hanc urbem. Idem.

Ibid. εἶτα Μελλαρία] Berkelius ad Stephanum de urbibus pag. 221. restituit Μηλαρία. Anon.

Ibid.] Brequignius recte judicat Μελλαρίαν esse primariam hujus oppidi lectionem, a qua, euphoniæ gratia, fluxit Μελλαρία. F.

Ibid. καὶ μετὰ ταῦτα Βελῶν πόλις καὶ ποταμός] Apud Ptolemæum, Βαλῶν et urbis et fluvii nomen scribitur. Sed Strabo scripsit, Βελῶν, ut ex Stephano cognoscimus. Nonnulli tamen e Latinis Bello scribunt. Casaub.

7. ἐντεῦθεν οἱ διάπλοι μάλιστ' εἰσὶν εἰς Τίγγιν] In Antonini itinerario maritimo scriptum est: A Bellone trajectus in Tingi Mauritaniam, stadia cccx. Plinius vero, libro v. cap. 1. de Tingi, Abest a Belone oppido Bæticæ, proximo trajectu xxx. M. pass. quem si sequimur, apud Antoninum scribendum fuerit cccxi. Apud Melam ii. c. 6. locus est depravatissimus, quem ut existimem corrigendum hic indicabo. Vetus lectio ita habebat, Atque unde nos sumus Cingenterarum Mellaria et Belo, qui locus viros doctos mire hæcenus torfit. Novissime autem vir eruditissimus, Andreas Schottus, veram lectionem sibi visus est invenisse, quam ego sane multis nominibus probare nequeo. Lego autem, Atque unde nos sumus Tingi contraria Mellaria: aut Tingi e regione sita Mellaria. Nam Tingis factam hic a Mela mentionem mihi est persuasissimum: primum quidem veterem lectionem spectanti, quæ est, ut dixi, Cingenterarum, aut etiam, ut in suis libris doctissimus Elias Vinetus reperit, Tingentera: ut jam de eo dubitari non possit. Deinde autem video morem Melæ hunc esse, ut locorum in altera ora oppositorum mentionem faciat. Sic alibi, iii. 8. Majorem Sabæi tenent partem, ostio proximam et Carmanis contrariam Macæ. Nec moveri quisquam debet quod alii Tingin Beloni, non Mellariæ, faciunt contrariam. Nam Belo et Mellaria ita sunt vicinæ, ut mirari hoc nemo debeat. Sane qui Ptolemæi tabulas inspexerit, et hujus rei desinet causam querere, et mihi, nisi fallor, assentietur. Idem.

9. Ἦν δὲ καὶ Ζέλης τῆς Τίγγιος ἀστυγέτων] Scripserat, ut puto, Strabo, Ζήλης hic quoque, ut libro xvi. quanquam istis in nominibus Barbaris nullam secuti sunt veteres certam analogiam. Plinio, v. c. 1. Zilis; Ptolemæo, Ζιλία, vocatur. Idem.

10. ἀλλὰ μετόπισθ' αὐτῆς εἰς τὴν περαιάν Ῥωμαῖοι] Plinius, v. c. 1. aliter rem narrat: Zilis, inquit, regum ditioni exempta, et jura in Bæticam petere jussa. Sed a Strabone stare Ptolemæus videtur, qui in hac Hispaniæ ora oppidum quoddam memorat cui nomen Transducta, in quod scilicet collocati fuerint isti de quibus nunc loquitur Strabo: et de quibus dubitavi aliquando, an hæc Melæ verba essent accipienda: In eoque Carteia, ut quidam putant, aliquando Tartessos, et quam transvecti ex Africa Pœni (al. Phœnices) habuissent. lib. ii. c. 6. Nam videbatur satis aperte Transductam Ptolemæi περιφράζειν. Nunc iis assentior qui ad Carteiam ea referunt. Idem.

12. καὶ ὠνόμασαν Ἰελίαν] Iulii Iozæ mentionem adhuc, quod quidem meminerim, non reperi. Puto autem, ut dixi, esse quam Ptolemæus Transductam nominat. Plinius, v. c. 1. quidem

Ἰοζαν τὴν πόλιν. Εἴτα Γάδεира, πορθμῶ τευῶ διερ-
γμένη νῆσος ἀπὸ τῆς Τυρριτανίας, διέχουσα τὴν Κάλ-
πης περὶ ἐπὶ αὐτῆς καὶ πεντήκοντα σταδία· οἱ δὲ ὀκ-
τακοσίαι φασίν· ἂν δὲ νῆσος αὕτη τὴν ἄλλα μὴ οὐδὲν
ἀφαιρῆσαι τῶν ἄλλων· ἀνδρείαι δὲ τῆς ἐνοικούντων τῇ
περὶ τὰς ναυτιλίας, καὶ φιλικὰ πρὸς Ῥωμαίους, τοσαύ-
τῃ ὁπίσθου εἰς πᾶσαν εὐτυχίαν ἔχον, ἅτε καί περ
ἐχρήθη ἰδρυμένη τῆς γῆς, ὀνομαστοτάτη τῶν ἀπασῶν
ἐστίν· ἄλλα περὶ μὲν ταύτης ἐροῦμεν, ὅταν καὶ περὶ τῆς
ἄλλων νήσων λέγωμεν. Ἐξῆς δὲ ἐστὶν ὁ Μενεσθέως
καλούμενος λιμὴν, καὶ ἡ κατὰ Ἰσταν ἀνάχυσις καὶ ἀνά-
βρασις· λέγονται δὲ ἀναχύσεις, αἱ πλεονούμεναι τῇ
θαλάττῃ κοιλάδες ἐν ταῖς πλεμμυρίαι, καὶ ποταμῶν
δίπλῃ ἀνάπλεις· ἐπὶ τῇ μεσόγειαν ἔχουσα, καὶ τὰς
ἐπὶ αὐτῆς πόλεις. Εἴτ' εὐθὺς αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Βαί-
τιος διχῇ χωρίζονται· ἡ δὲ ἀπολαμβανόμενη νῆσος ἀπὸ
τῶν τομάτων ἐκατὸν, ὥς δ' ἐνίοι καὶ πλείονων σταδίων
ἀφορίζει παραλίαν. Ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ μαντιῶν
τοῦ Μενεσθέως ἐστὶν καὶ ὁ τοῦ Καπίωνος πύργος
ἰδρυμένος ἐπὶ πέτρᾳ ἀμφικλύστῃ, θαυμασίως κατε-
σκευασμένος, ὥσπερ ὁ Φάρος, τῆς τῆς πολλοῖς ἐρομένων

runt, urbiq; nomen Iuliæ Iozæ indiderunt. Se-
quuntur Gadira, sive Gades, insula angusto freto
dirempta a Turdetania, a Calpe distans stadiis cir-
citer septingentis et quinquaginta, vel, ut alii
volunt, octingentis. Insula hæc aliis nulla re præ-
stans, fortitudine incolarum in navigationibus de-
clarata, et colenda cum Romanis amicitia, ad id
fortunæ evecta fuit, ut quanquam in extremo ter-
ræ habitata jaceret, tamen omnium esset celebra-
rima: verum de hac dicemus, cum etiam de cæte-
ris insulis erit sermo. Sequitur Menesthei portus,
et ad Astam maris affusio et ebullitio: æstuaria
hæc vocant, ubi civitates mari impletæ in ejus
affluxu, fluminum instar facultatem navigandi in
mediam terram et urbes in ea fitas præbent. Tum
bipartita Bætis fluvii ostia: insula, quæ in eorum
est medio, oram maritimam continet c. vel secun-
dum alios etiam plurium stadiorum. Hisce in locis
oraculum Menesthei est, et Capionis turris saxo
imposita, quod mari cingitur, opus mirabile, Phari
instar, salutis navigantium gratia factum; nam et

^a ἔστι δ' ἡ νῆσος Med. 1. Esc. Mosc. ^b ἐφεξῆς Med. 1. 2.
^c ἔχουσα deest Med. 2. ^d ἐπὶ αὐταῖς Par. 1. 3. Bre. Eton. Esc.
αὐταῖς. ^e ὑπὸ τῶν Par. 1. Esc. Mosc. ^f Καπίωνος Med. 2.

^c ἐς τὴν Par. 1. Esc. Mosc. ἐπὶ τὴν Med. 1. 2. τῶν deest Par. 3.
^d ἐπὶ αὐτῇ Med. 1. καὶ ταῖς ἐπὶ αὐτῇ Med. 2. et ex correct. καὶ τὰς ἐπὶ
^e ἰδρυται πύργος Par. 1. 3. Med. 1.

quidem est auctor Tingi mutato nomine appellatam fuisse *Traductam Iuliam*, sed id ad hunc locum nihil facit. *Casaub.*

Ibid. καὶ ὀνομάσαν Ἰουλίαν Ἰοζαν τὴν πόλιν. *Urbique nomen Iuliæ Iozæ indiderunt*] Mauri scilicet barbari, Phœnice vel Palæstina oriundi; nam Romani Iuliam Transductam nominabant, quod unum et idem esse, et *Transductam* esse interpretamentum τῆς Ἰοζαν, seu Γίωσαν, docuit nos doctissimus Samuel Bochartus in suo reconditæ eruditionis pleno de Phœnicum coloniis tractatu. *Chan. I. 34. p. 614. Palm.*

Ibid.] *Xylander male εἰς τὴν περὶ αὐτὴν vertit: cum enim Zeles urbs in Africa posita sit, certe per oppositam oram non Mauritaniā, sed Baticam intelligit Strabo. Zeles igitur incolæ a Tingitania transducti a Romanis cum quibusdam aliis Tingitanis colonis (Mazochius enim Comm. ad tab. Heracl. p. 66. non παρ' ἑαυτῶν intelligit ex Italia) Iuliam coloniam habitaverunt. Romani ergo Transductam, Barbari Jozen appellaverunt. In hoc sensu Plinius non aliter rem narrat. A nummis in Hispania repertis Patriciam esse coloniam invenimus. Quoad situm non longe ab hodierno *Algeziras* distabat. (Vide *Carter's Spain. t. 1. c. 4.*) *F.**

1. Εἴτα Γάδεира] Latini *Gades* fere vocant, sed Græci, proprius ad vocis originem accedentes, dicunt τὰ Γάδεира, et τὴν Γάδεираν, ut Eratosthenes, teste Stephano. Nam ea vox, ut ex Plinio et Solino intelligere est, qui sepe interpretantur, origine Hebraica est. Nam Hebræis גדר id significat. Ineptum est nimis quod Græci Grammatici volunt nobis persuadere, dictam Γάδεираν quasi γὰς δειράν. (Inepta sunt etiam quæ de hac voce leguntur in Etymologico magno.) Melius Hesychius, Γάδεира, τὰ περιφράγματα, Φοίνικες. *Casaub.*

2. διέχουσα τῆς Κάλπης, &c.] Distat Gadira a Calpe, juxta Philostratum, tantum stad. 600; quod vero propius. (Vit. Apoll. l. 5. c. 1.) *F.*

5. ἀνδρείαι δὲ τῶν ἐνοικούντων] Ἀνδρείαν vocat, quam melius ἐμπειρίαν dixisset, ut docet Philosophus Nicomacheorum libro 111. Ita autem scripsisse Strabonem etiam ex Eustathio constat. Sed et lib. xvi. p. 1098. *Ed. Amst.* etiam apertius ἀνδρείαν posuit ἀντὶ τῆς ἐμπειρίας. Ibi enim de Tyro loquens, esse eam ait δυσδιάγωγον μὲν propter multitudinem τῶν βαφείων, πλεονάσας δὲ διὰ τὴν τοιαύτην ἀνδρείαν. *Casaub.*

6. καὶ φιλικὰ πρὸς Ῥωμαίους] Vetus lectio, φιλικὰ, recte. Vide totam Ciceronis orationem pro Cornelio Balbo. Dio, lib. xli. testatur, Gaditanis omnibus datam a Cæsare civitatem, cum initio belli civilis in Hispaniam venit. *Idem.*

10. ὁ Μενεσθέως καλούμενος λιμὴν] Etiam Ptolemæus hujus meminit. Menestheus autem iste Atheniensium fuit dux, belli Trojani tempore. Legimus enim in Græcorum commentariis, Menestheum, de quo loquitur Homerus, Athenas ex Illo reversum, inde a Thesidis pulsum fuisse, et in Hispaniam venisse. *Idem.*

Ibid.] Menesthei portus est, secundum Bochartum, מנשה min asde, portus Asdæ, vel Astæ מנשה, effusionem fig-

nificat, et hæc est κατὰ Ἰσταν ἀνάχυσις. Græci autem et Romani plurima de Trojæ excidio in honorem avorum suorum jactarunt. Asta penitus deleta, situs adhuc nomen servat in *Mesa Asta*; et Menesthei portus, est portus Sanctæ Mariæ. *F.*

11. ἀνάχυσις καὶ ἀνάβρασις] Ptolemæus ἐκχυσιν appellat, ut et Philostratus, libro v. Latini æstuaria, quæ vox, Græca ἀνάβρασις, recte exprimitur. Plinius autem, 111. c. 1. *æstuarium Bætis* vocare videtur, quæ Strabo et Ptolemæus κατὰ Ἰσταν. Plinii verba sunt, *Inter æstuarium Bætis oppidum Nebrissa, cognomine Veneria, et Colobona, coloniæ: Asta quæ Regia dicitur.* In tabulis Ptolemaicis magno errore Asta tam procul ab æstuariis collocatur, ut merito dubitet aliquis, cur hanc ἀνάχυσιν appellent et Strabo et Ptolemæus, τὴν κατὰ Ἰσταν. Nec dubito quin corrigi hac in parte debeant primum quidem numeri Ptolemaici, deinde ejus tabulæ. Habeo ego antiquam ejus editionem, quæ latitudinem Astæ tribuit gr. 37. non ut vulgo 37. 20. quod probo: et ita puto corrigendum. Itaque in Græco notetur latitudo λζ tantum: non λζ. γ. Porro æstuarium hæc pluribus describit infra eodem. *Casaub.*

15. αἱ ἐκβολαὶ τῆς Βαίτιος διχῇ χωρίζονται] Mirum est in tabulis Ptolemaicis nihil tale apparere. Sane in veteris editionis, cujus modo memini, tabulis non inelegantibus, duo ista Bætis ostia recte exprimuntur: et vero cum memorat Ptolemæus Βαίτιος τὸ ἀνατολικὸν στόμα, indicat satis, aliud se agnoscere δυτικὸν, ut in Rhodano; et aliis fluviiis. *Idem.*

Ibid.] Ostii orientalis, ex quadam mutatione, seu terræ motu, seu limi aggestu, vix vestigia apparent. Ostia Bætis, secundum Bochartum, paludosa, (C. 606. l. 20.) ergo nomen a ביצ paludosus ducit. Stephanus aliud nomen Πέριος dat, quod itidem a ברכה stagnum derivatur. *F.*

19. καὶ ὁ τῆς Καπίωνος πύργος] Libri quidam manu exarati habebant, Ἀπίωνος. In Mela videtur vetus fuisse lectio, libro 111. c. 1. monumentum Capionis scopulo magis quam insulæ impositum: nam ita video quosdam, qui patrum memoria scripserunt, locum illum legere: hodie tamen omnes Geryonis, de quo alio loco, iii. c. 6. idem Mela. *Casaub.*

Ibid.] Correctio Pomp. Melæ admitti potest, nam insula Erythia a Geryone habitata (cujus fit mentio in cap. 6.) est in Lusitania. Non adeo mirum Hispanos plurima ignotæ originis ad Geryonem adscripsisse, sed quoniam Strabo Tiberio, et Mela Claudio imperante, scripserit, tam brevi spatio interjecto, vix potuit nomen mutari. Bryantius in Mythol. Capionem a Cap, petra, et Eon, sol, ducit; scilicet, petra solis. tom. 1. p. 95. *F.*

21. ὡσπερ ὁ Φάρος] Alexandrinus videlicet: verum Æthicus in Hispaniæ descriptione altissimi cujusdam Phari meminit, sed is alius est: quanquam illum θαυμασίως κατεσκευασμένον ait, ut Strabo. *Secundus angulus intendit ubi Brigantia civitas sita est Galliciæ, ac altissimum Pharum, et inter pauca memorandi operis, ad speculam Britannicæ erigitur.* *Casaub.*

egestus a fluvio limus brevia ibi facit, et ante ostia locus scopulos habet sub aqua latentes : ut illustri aliquo signo habeat opus. Inde supra Bætım navigatur, et urbs succedit Ebura, et Luciferi fanum, quod vocant Lucem dubiam : tum fretorum aliorum navigationes, ac deinde Anas fluvius, duobus se evolvens ostiis, quorum singulae sunt navigationes. Ultimum deinde Sacrum promontorium, a Gadibus minus bis mille stadiis diffitum. Quidam a Sacro promontorio ad ostium Anæ lx. miliaria numerant, hinc ad ostia Bætıs c. porro ad Gades lxx. miliaria. Ergo supra oram maritimam, quæ est intra Anam fluvium, sita est Turditanıa, quam Bætıs fluvius dividit : hanc versus occasum et septentrionem determinat Anas fluvius : versus ortum, Carpetani et Oretani : versus meridiem vero Bastetani, qui inter Calpen et Gades angustum accolunt littus : sed et externum mare usque ad Anam ; et, quos dixi, Bastetani adjacent Turditanıæ, multique finitimi populi. Regionis ejus magnitudo non excedit, neque in longum, neque in latum, duo millia stadiorum. Urbes sunt ingenti numero : quippe ducentas aiunt. Notissimæ sunt quæ fluminibus, æstuariis, aut mari appositæ sunt, ob usum rerum. Maxime autem gloria ac potentia crevit Corduba, Marcelli opus, et Gaditanorum urbs : hæc quidem ob navigationes, et quod Romanis se fociam præbuit : illa ob agri bonitatem

σωτηρίας χάριν· ἢ τε γὰρ ἐκβαλλομένη χῆς ὑπὸ τῷ ποταμοῦ βραχέα ποιεῖ, καὶ χοιραδῶδης ἐστὶν ὁ πρὸ αὐτῆς τόπος· ὥστε δεῖ σημεῖα πνὸς ὅπιφάνες. Ἐντυθεὶν δ' ὁ τῷ Βαίπιος ἀνάπλες ἐστὶ, καὶ πόλις Αἰβῆρα, καὶ τὸ τ' 5 Φωσφόρε ἱερὸν, ἣν καλοῦσι Ἀεκεμεδεβίαν· εἰδ' οἱ τ' ἀναχύσεων τῶν ἄλλων ἀνάπλοι· καὶ ὁ μετὰ ταῦτα ὁ Ἄνας ποταμός, δίτομος καὶ οὖτος, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ἀνάπλες. Εἰδ' ὕστατον τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, διέχον τ' Γαδεῖρων ἐλθέτες ἢ διχλίεις γαδίεις· πνὸς δ' ὑπὸ μ' 10 τῷ Ἰερῷ ἀκρωτηρίῳ, ὅπῃ τὸ τοῦ Ἄνα γόμα, ἐξήκοντα μίλια φασὶν· ἐντυθεὶν δ' ὅπῃ τὸ τῷ Βαίπιος γόμα ἔχον· εἴτα εἰς Γάδειρα ἐβδμηκόντα. Τῆς δ' οὖν ἐντὸς τῷ Ἄνα παραλίας, ὑπερκείσθαι συμβαίνει τῷ Τερδιτανίαν, ἣν ὁ Βαίπις διαιρεῖ ποταμός· ἀφορίζει τ' 15 αὐτὴν πρὸς μ' τ' εἰσπέραν καὶ ἄρκτον, ὁ Ἄνας ποταμός· πρὸς δὲ τῷ ἑώ, ὁ Καρπητιανῶν τέτινες, καὶ Ὁρηταινοί· πρὸς νότον δὲ Βασητιανῶν οἱ μετὰ τὸν Κάλπης καὶ τῶν Γαδεῖρων γενὴν νεμόμενοι παραλία· καὶ ἡ ἐξῆς θάλασσα μέχρι Ἄνα· καὶ οἱ ὁ Βασητιανοί δὲ 20 ἔς εἰπον, τῇ Τερδιτανίᾳ ὡς σκενίᾳ· καὶ ἡ ἐξω τοῦ Ἄνα, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ποσχωρῶν μέγεθος δ' οὐ πλεον ἐστὶ τῆς χώρας ταύτης ὅπῃ μῆκος καὶ πλάτος, ἢ διχλίιοι γαδιοί. Πόλεις δ' ὑπερβάλλουσιν τὸ πληθός· καὶ γὰρ Ἀγκασίας φασὶ· γνωριμώταται δὲ αἱ ἐπὶ 25 τοῖς ποταμοῖς ἰδρυμέναι καὶ ταῖς ἀναχύσεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ, διὰ τὰς χρείας· πλεῖστον δ' ἡ τε Κόρδυβα ἡύξηται, Μαρκέλλης κτίσμα, καὶ δόξη καὶ διαάμει, καὶ ἡ τῶν Γαδιτανῶν πόλις· ἡ μὲν δὲ τὰς ναυτιλίας, καὶ Ἀφρὸ τὸ πρὸς τῷ Ρωμαίοις καὶ συμμαχίας· ἡ δὲ,

^a Λεκεμεδεβίαν Par. 3.

^b μετὰ τῶν ἄλλων Par. 1.

^c Καρπητιανῶν Par. 1. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1.

^d ἡ Par. 1.

^e Ἀσητιανοί Med. 1. et ex correct. Med. 2.

^f ὡς σκενίᾳ ex correct. Med. 2.

^g καὶ ἡ ἐξω Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Gron. Esc. Mosc.

4. καὶ πόλις Αἰβῆρα] Apud Stephanum, Ἐβῆρα : qui ait urbem esse ad oceanum sitam prope Gadira. Sed alia sunt Ebura, alia Ebura. Apud Ptolemæum tria ita vocata oppida reperio, quorum nullum est ad oceanum, ut vult Stephanus, sed omnia in mediterraneis. Primum est Turdulorum : alterum Lusitanorum, quod Ἐβῆρα scribitur : tertium Edetanorum, in citiore Hispania. Casaub.

Ibid.] Ἐβῆρα a Mela notatur, lib. iii. c. 1. Tum castellum Ebura in litore. F.

9. πνὸς δ' ἀπὸ μὲν] Superior summa stadiorum bis mille, efficiebat Romana mensura m. p. ccl. hæc cccxx. tantum colligit : stadia autem quadraginta, supra mille et octingenta. Casaub.

11. μίλια] Nimirum quorum quodvis 8 stadia continet. Sic fient miliaria 230. quæ stadia conficiunt 1840. ut hæc supputatio plane a priore non discrepare videatur. Xyland.

14. ἣν ὁ Βαίπις ἀφαιρεῖ ποταμός] Lego, ἀφαιρεῖ. Paulo ante, αὐτὴ δ' ἐστὶν ἣν ὁ Βαίπις ἀφαιρεῖ ποταμός. Idem error multis locis commissus. Casaub.

16. Καρπητιανῶν τέτινες, καὶ Ὁρηταινοί] Sic ex re ipsa et superioribus emendavi. Βασητιανοί autem hic dicuntur, qui supra Βασιτανοί, loquitur de Bastulis. Vide annotata in Stephanum. Xyland.

24. καὶ γὰρ διακοσίας φασὶ] Mirum sane, ut ait : Plinius in tota Bætica, cujus pars tantum est ἡ ἐντὸς τῷ Ἄνα, oppida omnia esse numero c. lxxv. scribit. Sed Strabo et hic et alibi Græcos auctores sequitur. Casaub.

Ibid.] Strabo non esse ducentas urbes in Bætica credit, sed infra, p. 247. Ed. Amst. hujus magniloquentiæ causam dat. F.

27. Μαρκέλλης κτίσμα] Dubium an hic sit M. Claudius Marcellus, qui Cos. anno ab u. c. dci. fortitus est citiorem Hispaniam, et ibi rem feliciter gessit, ut et Appianus et Epitoma narrant : κτίσμα autem Marcelli cum vocat Cordubam, non mœnia ipsa respicit, quæ, opinor, etiam ante eum erant, sed coloniam eo missam a Romanis, ut ipse explicat. Casaub.

Ibid. Μαρκέλλης κτίσμα] Quinam Cordubam condiderit Marcellus cum sit incertum, adscribam verba eruditissimi viri Lud. Nonnii, quæ existant c. 19. in descriptione Hispaniæ. Strabo,

ait, Marcelli opus esse asserit : sed cujus Marcelli dubitatur hactenus. Vassæus illius putat esse, qui tempore civilis belli inter Cæsarem et Pompeium res in Hispania gessit : cui conjectura suffragatur, quod nusquam ante illud tempus Cordubæ mentio fiat. Nam et T. Livius cum multas Bæticiæ urbes commemoraret, hanc silentio transmittit : sed cum, Strabone teste, prima hæc colonia sit, in Hispaniam a Populo Romano deducta, non potest illius Marcelli opus fuisse : tum quia mentio aliqua illius rei facta fuisset ab A. Hirtio, præcipue seditione illa orta inter Marcellum et Cassium Cæsaris duces, prope Cordubam. Scio Casaubonum ejus esse opinionis, ut dicat ideo Cordubam opus esse Marcelli, eo quod colonia ejus tempore, aut ductu, huc missa sit : sed cum ipso Strabone pugnat, ut ostendi. Non enim illo tempore prima potuit colonia deducta esse, cum Scipionum tempestate nonnullæ fundatæ fuerint. Anon.

Ibid.] Cordubam fuisse primam coloniam a Romanis missam eis tunc τόπος, i. e. in Bætica, fateor. Tum autem verisimile est Marcellum conditorem fuisse eum, qui ter Consul in Hispaniam exercitum duxit, et cum Celtiberis bella gessit, A. U. C. 600. (Vide Goltz. Fast. Consul. ad annum urbis 602.) Cum autem nomen non sit Latinum, forsitan Marcellus nomen cujusdam vici in eodem loco sit, sed in Punicis bellis deleti, conservavit. Hoc concessio, nihil est, cur Silius Italicus in secundo bello Punico mentionem Cordubæ fecisse non potuerit, et tamen, colonia deducta, et urbe refecta, Marcellum esse conditorem vix negandum est. Mariana in Hist. Hispanica huic opinioni favet, sed esse refectam potius in Prætura Marcelli quam in Consulatu putat, cum ille in hisce regionibus tunc temporis negotia faceret. Corduba hodie est Cordova, ad ripam septentrionalem Bætıs fluvii, montibus ad Boream sitis, et planicie ultra Bætım ad meridiem protensa. Colonia fuit Patricia, ut ab Harduino patet, (nummi pop. et urbium), et Grutero. (p. 460 num. 10.). In Ciceronis ætate literarum studiis dedita erat, sed primo infelicit. (Orat. pro Archia poeta). Hinc autem clarum est coloniam esse conditam ante Marcellum eum, qui cum Pompeio bella contra Cæsarem gessit. Postea a Lucano, Seneca, et aliis literarum cultoribus celebrior facta est. F.

χώρας ἀρετῇ, καὶ μεγέθει, πρὸς λαμβάνοντος καὶ τοῦ ποταμοῦ Βαίτιος μέγα μέρος· ὥκησάν τε ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ τῶν ὀπιχωρίων^a ἐπίλεκτοι ἄνδρες· καὶ δὴ καὶ φρόντην^b Σποικίαν εἰς τὸςδε τὰς τόπας ἐσεῖλαν Ῥωμαῖοι. Μετὰ δὲ ταύτῃ καὶ τῇ τῷ Γαδιτανῶν,⁵ ἢ μὲν Ἰσπαλὶς ἐπιφανὴς, καὶ αὕτη ἀποικὸς Ῥωμαίων· νυνὶ δὲ τὸ μὲν ἐμπόριον^c συμμένει, τῇ πμῇ δὲ, καὶ τῷ^d ἐποικίᾳ νεωστὶ τὰς Καίσαρος στρατώτας, ἢ Βαίτις ὑπερέχει, καίπερ ἔστωικαμένη λαμπρῶς. Μετὰ δὲ ταύτας Ἰτάλικα καὶ Ἰλίπα ἐπὶ τῷ Βαίτι·^e Ἀσθήνας^f δ' ἀπωτέρω, καὶ^g Κάρμων, καὶ^h Ὀβέλκων· ἐστὶ δὲⁱ ἐν αἷς οἱ Πομπηίαι παῖδες κατεπολεμήθησαν, Μούνδα, καὶ^j Ἀπέτεια, καὶ^k Οὐρσων, καὶ^l Τέκκις, καὶ^m Ἰελία, καὶⁿ Αἶγυα· ἀπασα δ' αὐτὰ Κορδύβης ὄκλ' ἀπώθεν.

^a ἄνδρες ἐπίλεκτοι Par. 3. Med. 1. 2. ^b ἀποικίαν ταύτην Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^c σημαίνει ex correct. Med. 2. ^d ἐποικίᾳ Mosc. ^e Ἀσθήνας Par. 1. 3. Bre. Eton. Esc. ^f ὁ Κάρμων Par. 3. Κάρμων ex correct. Med. 2. ^g ἐν οἷς Par. 3. ^h Ἀπέτεια Par. 1. Med. 1. Bre. Eton. Ἀπέτεια ex correct. Med. 2. ⁱ Τούκκις Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Gron. Mosc. melius. F.

6. ἢ μὲν Ἰσπαλὶς ἐπιφανὴς] Silius Italicus, III. v. 391.

Et celebre oceanis, atque alternis aestibus Hispal. Casaub.

Ibid. καὶ αὕτη ἀποικὸς Ῥωμαίων] Plinius, III. c. 1. oppida recensens conventus Hispalensis, Et a lœva Hispalis colonia, cognomine Romulensis. Idem.

Ibid.] Romulea vocatur, et Romula, hodie Seville. F.

8. ἢ Βαίτις ὑπερέχει] Mendosam esse lectionem hanc, non eo tantum moveor ut credam, quia nusquam video fieri mentionem urbis, quæ sic appelletur; sed etiam quia Stephanus, Βαίτιν fluvium esse Iberiæ annotans, non videtur fuisse taciturus esse et urbis nomen, si ita in Strabone legisset. Nam hac ille in parte diligenter satis est versatus. Videtur legendum, Βαίτυλα, de qua idem Stephanus, Βαίτυλα, πόλις Ἰβηρίας, πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις γήλαις, quæ videtur esse ea quam Obuculam Hirtius, B. Alex. c. 57. Ptolemæus Ὀβόκολα, Appianus Ὀβόλολαν appellant, et vicinam faciunt Hispali et Cordubæ. Est et Βαίτυλα Authetanorum apud Ptolemæum, sed in citeriore Hispania. Casaub.

Ibid.] Viro erudito nequeo assentiri, nec plane suggero aut melius, aut novum, nisi conjectando, sub voce nullibi repetita, aliud, nec inveniendum, nec supponendum, urbis latere nomen. F.

10. Ἰτάλικα καὶ Ἰλίπα ἐπὶ τῷ Βαίτι] Fortasse, Ἰταλικά ἢ καὶ Ἰλίπα. Plinius, III. c. 1. Ilipa, cognomine Italica. De Italica scribit Appianus in Hispanica historia, conditam fuisse eam a Cornelio Scipione. In Antonini quoque itinerario, ubi describitur iter ab ostio fluminis Anæ Emeritam usque, nominantur ut hoc loco conjunctim, Ilipa, Tucci, et Italica. Sed aliorum esse videntur oppidorum nomina: aut errat Strabo vehementer cum ad Bætīm esse sitas Italicam et Ilipam ait: quod non est putandum. Nam sub finem huius libri docet iterum e Posidonio, qui fuerat locorum ἀντόπτης, Ilipam esse ἐπὶ τῷ Βαίτι, distantem a mari stadia fere dcc. In Ptolemæo nihil reperio quod his conveniat. Casaub.

Ibid.] Italica, hodie Sevilla la veja, ubi quædam reliquæ theatri, aliæ antiquitatis vestigia apparent. Nummi quidam Augusti, ac Tiberii, Italicam coloniam esse Romanam probant. Hanc esse ab Ilipa diversam manifestum est, et exinde Plinii textum esse mendosum conjicio. Harduinus, vir doctissimus, MSS. Plinii se vidisse affirmat, in quibus scribitur, Ilipa cognomine Illa Italica. Illa, ut videtur, fuit Ilia olim, quod Gruteri inscriptio, p. 351. n. 5. esse Ilipæ cognomen probat. Verba sunt, IMMUNES. ILIENSES. ILIPONENSES. Ex hac emendatione Plinius non Straboni discrepat. Bochartus nomen ab פאד נליל celsa plaga, derivat. tom. ii. pag. 604. F.

Ibid. Ἀσθήνας δ' ἀπωτέρω, καὶ Κάρμων] Scripti libri, et Epitome, Ἀσθίνα. Legendum, Ἀσθίνα δ' ἀπωτέρω. Nec dubium, esse quam alii vocant Ἀσθί, Astigi. Nam ita interdum solet Strabo harum Barbararum vocum rectum efferre. Sic ἡ Τίγγα libro XVII, quam omnes Τίγγη Tingi appellant. Et tamen libro III. dixit τῆς Τίγγος. Plutarchus vero quartum casum ita extulit in Sertorio, καὶ τὴν Τίγγην εἰς ἣν ἐφυγεν, &c. Ptolemæus recensens urbes mediterraneas Turditanorum, Ἀσθίνα, Ἀσθίς, Χαρμονία. Sed apud Antoninum, Astigi et Carmon ut vicinæ urbes conjunguntur. Casaub.

Ibid.] Ἀσθίνας forsan Astigi, municipium et colonia quæ, secundum Plinium, eadem cum Augusta firma fuit. Hodie Ecija. Carmon est hodie Carmona, fortissima quondam totius provinciæ civitas. (Vide Cæs. comment. de bello civili.) In summo colle situm habet, et regio circumjacens mire fertilis est. F.

ac amplitudinem, magnam quoque partem Bæti fluvio conferente: inhabitantque eam ab initio delecti Romanorum et indigenarum viri, primamque eo istis in regionibus coloniam Romani deduxerunt. Post has Hispalis claret, ipsa quoque Romanorum colonia: ac nunc quidem emporium ibi durat, honore autem et recenti militum Cæsaris eo missorum in habitatione Bætis præcellit, quamvis non splendide condita. Secundum has Italica et Ilipa supra Bætīm sitæ: Astenas ab eo remotior, et Carmon, et Obulco. Sunt et in quibus Pompeii filii debellati sunt, Munda, Apetua, Urfo, Tucis, Iulia, Ægua. Omnes hæ non procul a Cor-

11. Ὀβέλκων] Non ὁ Βέλκων. Patet et ex Epitoma scripta, et impressa, et Plin. III. 1. et Ptolemæo est Ὀβόλολαν, infra pag. 243. Ed. Amst. τὴν Ὀβόλολαν leges. Ego hic persequi omnia non possum, cum pleraque in Stephano annotarim, apud quem est Ὀβόλολαν. Scriptus codex χρησμοδεῶν pro Αἶτωνα, habet Ἀπέτωνα, pro Τέκκις, Τέκκις, pro Ἀσθίνας, Ἀσθίνα, fortassis Plinio Astigi. Quod autem pro ἐξ χιλίων scripsi χιλίους, ἐξ expuncto, duæ sunt causæ: una quod ἐξακχιλίον fuerat legendum; non enim ita, ut nos habuimus, Græci loquuntur: altera, quod cum totius Hispaniæ longitudo non excedat sex millia stadiorum, qui potuit tantundem esse inter Mundam et Carteiam, ejusdem regionis urbes, distantia? Neque hic opus est longa ratiocinatione. Auctor libri de bello Cæsaris Hispaniensi c. 32. tradit Cordubam (cui vicinam Mundam facit Strabo) a Carteia abesse millibus passuum cxxx. ea faciunt stadia 1360. quæ summa ad nostram optime quadrat: et pro ἐξ fortasse legendum sit, ὡς, aut εἰς, aut aliquid tale, quod non præcisam summam, sed circiter poni moneat. Xyland.

Ibid. καὶ Ὀβέλκων] Sic recte Epitome, et libri scripti. Stephano est Ὀβόλολαν. Plinius III. c. 1. Et XIV. M. passuum remotum in mediterraneo Obulco, quod Pontificense appellatur. Casaub.

Ibid.] Obulconis cognomen esse Pontificense a Grutero confirmatur. Appianus (p. 496. Edit. Toll.) Ὀβόλολαν, Εἰσκαδία, καὶ Γεμέλλαν, Viriathi præsidia in his partibus memorat. Primum sit vel Obulco, vel Bæcula, oppida vicina: secundum sit Escua Ptolemæi, et Αἶγυα Strabonis; tertia eadem cum Τούκκις Strabonis, quæ in Plinio Augusta Gemella cognominatur. F.

Ibid. ἐστὶ δὲ ἐν αἷς] Scribe, ἐστὶ δ' ἐν αἷς. Casaub.

12. Μούνδα, καὶ Ἀπέτεια, καὶ Οὐρσων, καὶ Τούκκις] Sic Plinius, III. c. 1. Hujus conventus sunt reliquæ coloniæ immunes: Tucci, quæ cognominatur Augusta gemella: Itucci, quæ Virtus Iulia: Attubi, quæ Claritas Iulia: Urfo, quæ Genua Urbanorum: inter quæ fuit Munda cum Pompeii filio capta. Pro Ἀπέτεια, non in Epitome tantum, sed etiam in scriptis libris, erat Ἀπέτωνα, et ita vetus interpretis: nec dubito, quin aut hæc, aut quæ mox sequitur Αἶγυα, sit quam Hirtius B. Hisp. c. 8. et 22. appellat Ateguam: Græci Ἀστεγοῦσαν vocant: quamque obsessam tandem Cæsar expugnavit. Οὐρσων, Appiano Ὀρσων, Hirtio, B. Hisp. c. 41. est Urfao. Τούκκις etiam scribendum. Idem.

Ibid.] Si Ἀπέτωνα Strabonis est Ategua authoris de bello Hispanico, non Ucubis mentionem omiserit Strabo. Situs harum urbium obscurus est, sed prope flumen Salsum (hodie Salado) ponantur, ideoque, secundum Cellarium, Alcalá Real est Ategua. F.

13. καὶ Ἰουλία] Est et apud Ptolemæum Ἰουλία, quædam in hoc tractu. Plurimas ibidem fuisse Julias, sed quæ aliquo cognomine distinguerentur, e Plinio satis notum est. Casaub.

Ibid.] Pro Julia forsan legatur Ulia, et in Ptolemæo et Strabone. Hic enim enumerat urbes in quibus Pompeii filii bella gesserunt, et Ulia vel Ulla memoratur a Dione, et autore de bell. Hisp. tanquam urbs Cæsaris amica, et idcirco obsessā a Cn. Pompeio, dum Sextum in Corduba Cæsar obsedit. Julia nullibi fit mentio in historiis belli Mundensis; neque, ut puto, est ulla Julia civitas sine cognomine distincto. Notandum est etiam Ullam esse in nummo Spanheimii, p. 901. et inscript. Gruteri, p. 271. num. 1. scriptam Ulliam. Ergo dele I, et Ἰουλία fit Οὐλία, verum civitatis nomen. F.

14. καὶ Αἶγυα] Videtur esse Escua Ptolemæi. Plinio III. c. 1. Hegua. Casaub.

duba distant. Munda quodammodo harum metropolis est, distans a Carteia stadia circiter mille et quadringenta. Huc fugit Cn. Pompeius prælio victus, indeque navi avectus, cum in montana quædam mari imminencia egressus esset, occisus est. Sextus autem frater ejus Corduba elapsus, non diu inde in Hispania bellum sustinens, Siciliam ad defectionem concitavit: indeque in Asiam profugiens, captus ab Antonii militibus apud Miletum vitam amisit. In Celticis notissima urbs est Conistorfis. Ad æstuarium autem Astæ, in quam Turditani conveniunt, sitam supra navale insulæ stadiis summum c. non multo pluribus. Accolitur a plurimis Bætis, navigaturque sursum ad stadia mille et ducenta a mari usque et ad Cordubam, et paulo superiora loca: ædificata sunt diligentissime tum quæ in ripa sita sunt, tum parvæ in flumine insulæ: acceditque spectandi amœnitas, locis istis lucorum et alia stirpium plantatione excultis. Hispalin usque sursum navigatur grandibus onerariis, ad quingenta fere stadia: ad superiores autem urbes Ili-pam usque, minoribus: inde ad Cordubam usque scaphis fluvialibus, compactis nostra ætate, olim autem etiam lintribus. Superiores autem partes, quæ sunt ad Clastonem, navigari non possunt. Sed dorfa quædam montium a se ubique æqualiter dif-

τρόπον δὲ τινὰ μητρόπολις κατέστη τοῦ τόπου τούτου Μένδα· διέχει δὲ Καρτηίας ἢ Μένδα, σταδίους ^α χιλίους καὶ τετρακοσίους· εἰς ἣν ἔφυγεν ἡττηθεὶς ὁ Γναῖος, εἴτ' ἐκπελεύσας ἐνθεν, καὶ ἑκάς εἰς τινὰ ὑπερκειμένην θαλάττης ^β ὄρεϊνὴν, διεφθάρη. Ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Σέξτος ἐκ Κορδύβης σωθεὶς, καὶ μικρὸν ἐν τοῖς Ἰβηροι πολεμήσας χρόνον, ὑπερὸν Σικελίαν ἀπέστησεν· εἴτ' ἐκπεσὼν ἐνθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλὰς ὑπὸ τῷ Ἀντωνίῳ ^γ στρατηγῶν, ἐν Μιλήτῳ κατέπεσε τὸ βίον. Ἐν τῇ τοῖς Κελτικαῖς ^δ Κονίστωρσι ἐστὶ γνωριμωτάτῃ· ὅπῃ τῇ ταῖς ἀναχύσεσιν ἢ ^ε Ἀστὰ, εἰς ἣν οἱ Τερδιτανοὶ συνίασι, μάλιστα ^ς ὑπερκειμένην τῇ ^β ὁπινείῃ τῇ νήσῳ, σταδίων ^ε πολὺ πλείους τῷ ἑκατόν. Παροικεῖται ἡ ὑπὸ πλείων ὁ Βαῖτις, καὶ ἀναπλεῖται σχεδὸν τι ὅπῃ χιλίους καὶ διακοσίους σταδίους, ἐκ θαλάττης μέχρι Κορδύβης, καὶ τῷ μικρὸν ἐπάνω τόπων. Καὶ δὴ καὶ ἐξείργασαι περὶ τῶν τε παραποταμῶν καὶ τὰ ἐν τῷ ποταμῷ νησίδια· πρόσ-
εστι τῇ καὶ τὸ τῆς ὄψεως τερπνόν, ἄλσσι καὶ ταῖς ἀλλοδαῖς φυτουργαῖς ἐκπεπονημένων τῷ χειμῶν. Μέχρι μὲν οὖν Ἰασάλιος ὀλκασὶν ἀξιολόγοις ὁ ἀνάπλευς ἐστίν, ὅπῃ σταδίων ^ε πολὺ λείποντας τῷ πεντακοσίων· ἐπὶ τῇ τοῖς ἀνω πόλεσι μέχρι Ἰλίπας, ταῖς ἐλάττωσι· μέχρι δὲ ^ι Κορδύβης τοῖς ποταμίοις σκάφεσι, πικτοῖς μὲν ταῦν, τὸ παλαιὸν δὲ καὶ μονοξύλοις· τὸ δ' ἀνω τὸ ἐπὶ Κλασῶν ^κ ἐστὶ πλώϊμον· παράλληλοι δὲ πνες

^α ἑξακισχίλιους Bre. fed male. F. ^β ὄρεϊνὴν Par. 1. ^γ στρατηγῶν Med. 2. ^δ Κονίστωρσι Gron. Esc. Mosc. ^ε Μάσα Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. μάλιστα Par. 1. et in marg. Μάσα. ^ς οἱ Τερδιτανοὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. οἱ τ' ἐν Γαδιτανοὶ Bre. Eton. ^ς ὑπερκειμένη Med. 2. ^β ὁπινεί Par. 3. ^ι Κορδύβης Mosc. et Κορδύβης supra. ^κ Κλασῶνος Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^λ ἐπὶ Par. 1. Eton. Esc. Mosc.

1. τρόπον δὲ τινὰ μητρόπολις] Ait τρόπον τινὰ, quia pares fere dignitate fuisse videntur illo tempore in ea parte Hispaniæ Munda et Corduba, et Ptolemæus hanc potius μητρόπολιν vocat. Hirtius de Corduba, B. Hisp. c. 3. quod ejus provinciæ caput esse existimabatur. Obiter lectorem monebo, videri apud Ptolemæum, pro Δητούνδα, vel Βητούνδα, legendum, Munda. Nam qui putant Arundam Ptolemæi Mundam esse aliorum Geographorum, eos ego longe falli existimo: nec erit obscurum, quisquis rem attentius considerarit, ut omnittam Arundam agnosci a Plinio III. c. 1. diversam a Munda. Idem.

Ibid.] Munda hodierna, secundum quosdam, eundem situm, quem antiqua olim habuit, nunc tenet, sed non dignitatem pristinam. Parva est urbs, ad declivem collis sita, hinc solo circumjacenti paludoso, illinc fertili; quæ omnia cum auctore de B. Hisp. cap. xxix. congruunt. Pompeius, ut ait, natura loci defendebatur, et ipsius oppidi munitione. Planities inter utraque castra intercedebat, cujus decursum antecedebar rivus, qui summam efficiebat loci iniquitatem, nam palustri et voraginoso solo currebat ad dextram partem. Alii autem priscum urbis situm m. p. 9. ad occidentem hodiernæ urbis verisimilius ponunt. Inscriptio enim Hadriani Imp. m. p. 20. inter Mundam et Cartamam efficit, Mundæ vero recentis distantia a Cartama vix m. p. 9. æquat. Præterea, locus est huic situi congruus, quem incolæ, regnante Philippo secundo Hisp. Mundá la Vieja appellaverunt. Vide Carter's Spain, tom. 2. p. 18. F.

2. διέχει δὲ Καρτηίας ἢ Μένδα σταδίους χιλίους καὶ τετρακοσίους. Munda autem distat stadia circiter mille et quadringenta] Erratum est in numero. Nam hodiernus Mundæ situs, parum distans a Malaga versus occidentem, non patitur τὸ χιλίους verum esse, Notat hoc loco Casaubonus, in quibusdam exemplaribus legi, ἑξακισχίλιους; quod, ut reor, deformatum fuit e vero numero ἐξήκοντα, ut scriptum fuerit, ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίους, qui numerus satis quadraret cum hodierno situ. Palmer.

Ibid.] Palmerio assentior. Carteiæ enim situs in intimo sinus recessu, paulo plus quam stad. 400 distat. Hujus urbis vestigia ad orientalem fluvii Guadaramque ripam noster Carterus scrutatus est. Vide Carter's Spain, tom. 1. p. 95. F.

Ibid. σταδίων χιλίους καὶ τετρακοσίους] Recte Xylander vocem ἐξ expunxit, quæ in plerisque veteribus libris non reperitur: in nonnullis tamen est ἑξακισχίλιους, sed falso. Casaub.

3. εἰς ἣν ἔφυγεν ἡττηθεὶς ὁ Γναῖος] Victus Cnæus eo prælio, quod describitur ab Hirtio, capite quarto de bello Hispaniensi,

ex hac fuga oppidum Mundam sibi constituit præsidium. Vide Plutarchum in Cæsare, Epitomas, et Appianum libro secundo ἐμφυλίων. Idem.

4. εἰς τινὰ ὑπερκειμένην θαλάττης ὄρεϊνὴν] Hirtius, Pompeius cum paucis profugit, et locum quendam munitum natura occupat. Vide locum. Idem.

8. ἀλὰς ὑπὸ τῶν Ἀντωνίῳ στρατηγῶν] Vetus lectio, στρατηγῶν, itemque Epitomes et prioris interpretis. Recte. Nam Sextus Pompeius a M. Titio, et Furnio, Antonii legatis, est captus et interfectus: auctor Dio, libro quadragesimo nono, et Appianus, libro v. ἐμφυλίων. Idem.

10. Κονίστωρσι ἐστὶ γνωριμωτάτῃ] De hac urbe, quamvis γνωριμωτάτῃ, quæramus amplius. Nam mihi quidem ejus nomen apud alios incompertum, præterquam apud Appianum, qui in Ἰβηρικῇ ejus meminit, et Κονίστωρσιν appellat, urbem non Celticorum, ut Strabo, sed Cuneorum. Idem.

Ibid.] Κονίστωρσι Strabonis, et Κονίστωρσι Appiani sunt eadem. Strabo in Celticis ponit, quod Celtæ, teste Ephoro, plura loca in Hispania ad usque Gades tenuerint. Cellarius dubitat an Anitorgis Livii, l. 25. cap. 32. sit Conistorfis. Mariana Anitorgin esse urbem primariam Lobetanorum scribit, hodie Albarazin, ad fines Aragoniæ et Castellæ. Ptolemæus autem urbem primariam Lobetanorum Lobetam appellat. Conistorgis hodie Niebla. Marian. Hist. Hisp. F.

11. Ἀστὰ] Ἀστὰ reposui, pro Μάσα. Sic enim et supra, et paulo post: et Ptolemæus Astam in Turditanis agnoscit; et Plinio Asta regia nominatur in urbibus inter Bætis æstuarium sitis. Xylander.

24. τὸ πωλαῖον δὲ καὶ μονοξύλοις] Naves μονοξύλους vocant Græci quas Livius ex singulis arboribus cavari ait: Latini lintres. Casaub.

Ibid. ἐπὶ Κλασῶν] Non γ' Aldus. Suspectum. Nam infra est Κλασῶνος mentio: paulo post. Xylander.

Ibid. τὸ δ' ἀνω τὸ ἐπὶ Κλασῶν] Varie scribitur hæc vox. Nam paulo post Κασαῶνα sæpius legemus. Ego vero utramque lectionem puto esse mendosam. Esse enim quam Latini Castulonem, Polybius et Stephanus Κασαλῶνα, infra certa ratione demonstramus. Itaque apud Strabonem quoque Κασαλῶνα semper legendum: nisi quis malit Κασλῶνα, ut apud Plutarchum in Sertorio. Nam vocalem ante λ sæpe elidunt Græci, ut in Τῆσκλην et Ἀσκλην. Apud Plinium, lib. iii. c. 1. ubi vulgo ita legitur, Inde primum navigabili Bæti, oppida Carbulo, &c. cogitabit harum

ῥάχεις ὁρῶν παρατείνουσι τῷ ποταμῷ, μᾶλλον τὲ καὶ ἡπτόν συνάπτεσθαι πρὸς βορρᾶν, μεταλλῶν πλήρεις· πλείους δ' ἐστὶν ἄργυρος ἐν τοῖς κατὰ Ἰλίπαν τόποις, καὶ τοῖς κατὰ Σισάπωνα, τὸν τε παλαιὸν λεγόμενον, καὶ τὸν νέον· καὶ δὲ τὰς ἑκατόμβας λεγόμενας χαλκός τε ἅμα γινώσκονται καὶ χρυσός· ἐν ἀριστερᾷ μὲν οὖν ἐστὶ τοῖς ἀναπλέουσι τὰ ὄρη ταῦτα, ἐν δεξιᾷ δὲ πεδίων μέγιστα, καὶ ὑψηλόν, καὶ εὐκαρπὸν, καὶ μεγαλόδενδρον, καὶ εὐβοτόν· ἔχει δὲ ἡῖονας ὁ ἀνάπλες· οὔτε δὲ τηλικύτοις σκάφεισιν, οὔτε ὅτι τοσούτων· ὑπέρεκται δὲ καὶ τὰ μεταλλείας ἔχοντα ὄρη· καλεῖται δὲ ταῦτα πρὸς τὴν Τάγον. Τὰ μὲν οὖν τὰς μεταλλείας ἔχοντα χωρία, ἀνάγκη τραχέα τε εἶναι καὶ παράλυτρα, οἷά περ καὶ τὰ τῇ Καρπιτανίᾳ συνάπτοντα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον τοῖς Κελτίβησι. Τοιαύτη ἢ καὶ ἡ Βαιτυρία, ξηρὰ ἔχουσα πεδία τὰ παρῆκοντα τῷ Ἀνα· αὕτη δ' ἡ Τερδελανία θαυμαστῶς εὐτυχὲς· παμφόρος δ' ἔστι αὐτῆς, ὡσαύτως ἢ καὶ πολυφόρος, διπλασιάζουσα τὰ εὐτυχήματα ταῦτα τῷ ἑκκομισμῷ· τὸ γὰρ περιτεῦθον τῶν καρπῶν ἀπεμπολεῖται ῥαδίως τῷ πλήθει τῶν ναυκλη-
ριῶν. Ποιεῖσι δὲ τούτο οἱ τε ποταμοὶ καὶ αἱ ἀναχύσεις, ὥς εἰπον, ἐμφορεῖς τῶν ποταμῶν οὖσαι, καὶ ἀναπλεόμεναι παραπλησίως ὡς θαλάττης, καὶ μικρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις σκάφεισιν εἰς τὰς ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλεις. Ἀπασα γὰρ ἐπὶ πεδιάς ὑπὲρ τῆς παραλίας ὅτι πολλὴ τῆς μεταξὺ τῆς τε Ἰερῆ ἀκρωτηρίως καὶ τῆς φηλῶν· ἐνταῦθα ἢ πολλαχῇ κοιλάδες εἰς τὴν μεσογείαν ἐκ τῆς θαλάττης ἀνέχουσι, φάραγγι μετρίαις, ἢ ρέθοις εὐκίῃαι ποταμίαις ἐκτεταμέναις ἐπὶ πολλὰς σταδίας· ταύτας δὲ πληρῶσιν αἱ τῆς θαλάττης ὀρεῖαι, καὶ τὰς πλημμυρίδας, ὥς ἀναπλεῖσθαι μηδὲν ἡπτόν ἢ τοὺς ποταμούς, ἀλλὰ καὶ βέλπον· τοῖς γὰρ κατὰ πλοῖς εἴκει τοῖς ποταμίαις, ἀντικόπλοντος μὲν ἑδνός, ἐπερίζοντος

tantia, et Boream versus modo magis, modo minus cohærentia, juxta fluvium protenduntur, plena metallorum. Plurimum argenti est in locis circa Ili-pam et Sifaponem, tam veterem quam novum. Apud Cotinas, quas vocant, æs aurumque nascitur. Ii montes fursum navigantibus ad sinistram sunt: ad dextram autem planicies magna, excelsa, fertilis, magnis confita arboribus, et pascuis apta. Habet etiam ripas adversa hæc navigatio, sed neque tam magnis navibus, neque ad tantum spatium. Superjacent autem montes quoque secturas habentes metallicas, qui ad Tagum pertingunt. Loca in quibus metalla sint, necesse est aspera esse et sterilia fere, qualia sunt Carpetaniæ contigua, magisque etiam ea, quæ Celtiberiam tangunt. Talis ergo est etiam Bæturia, ficos habens campos juxta Anam porrectos. Ipsa autem Turditaniam in modum opulenta: et cum omnis generis rerum sit feracissima, commoda hæc ejus exportatione rerum duplicantur: nam ob multitudinem mercatorum navigantium facile quod abundat fructuum divenditur: navigationibus autem non flumina modo inferviunt, sed et æstus effusiones amnium similes, per quas eodem modo navigatur a mari, non exiguis tantum, sed magnis quoque lembis, ad urbes mediterraneas. Nam supra maritimam oram omnis regio campestris est, major pars eorum, quæ inter Sacrum promontorium et columnas est. Ibi multis in locis cavitates a mari in terram protenduntur mediocribus convallibus, aut etiam fluviorum alveis similes, in multa porrectis stadia: eas incrementa maris implent, æstu appellente, ut non minus quam per amnes possit per eas navigari: atque adeo melius: secundis enim amnium navigationibus similes sunt, nulla re impediende, et mari ob affluxum æstus leviter impel-

^a ἡπτόν αὐτῷ συνάπτεσθαι Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. Med. 1. 2. Mosc. ^d τῆ Par. 3. ^e μεταλλείας Par. 3. Bre. μεταλλίας Mosc. ^f Τερδελανία Esc. Τερδελανία Mosc. ^g Lege, ὡς δ' αὐτῶς V. ^h μεσογεία Par. 3. Med. 1. 2. ⁱ ἡ ὑπὲρ τῆς Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k τῆ τε τῆ Ἰερῆ Esc. ^l τῶν δεῖται Par. 1. Med. 1. 2. ^m ταῦτα δὲ Mosc.

rum rerum peritus lector, num sit potius legendum, *Castulo*: quam in περιηγήσει ejus tractus fuisse ab eo prætermittam non fit mihi verisimile. Præterea sciendum est, in antiquis tabulis Ptolemaicis, quas habeo, eum omnino situm habere Castulonem, quem dat Strabo hic: nempe ut supra Cordubam ad Bætiam, non Anam, propius caput sita sit. Quare apud Ptolemæum existimo numerum, qui latitudinem notat, esse corruptum, et pro 20 reponendum 27 cum aliquot fortassean scrupulis. *Casaub.*

Ibid.] In vetusto lapide, penes doctissimum Fr. Per. Baierum, scribitur, *Καρυλόπολις*. F.

2. συνάπτεσθαι πρὸς βορρᾶν] Vetus lectio, συνάπτεσθαι αὐτῷ. *Casaub.*

Ibid. μεταλλῶν πλήρεις] In Plinii tempore, ut ait, (l.iii. c.3. H. N.) *Metallis plumbi, ferri, æris, argenti, et auri, tota ferme Hispania scatebat*. Vide etiam Justinum, qui Antonino regnante scripsit. (cap. post.). F.

3. ἐν τοῖς τόποις κατὰ Ἰλίπαν] Manu exarati, ἐν τοῖς κατὰ Ἰλίπαν τόποις. *Casaub.*

4. καὶ τοῖς κατὰ Σισάπωνα] Plinio, l.iii. c. 1. Sifapo. Ptolemaeo, Σισάπωνη, quam formam in plerisque id genus nominibus usurpat. *Idem.*

5. Κωτίνες] In Geog. Nubienfi (p. 165. ad imum) Cotoniana ponuntur inter Siviliam et Cordubam, quod forsan est nominis antiqui vestigium. F.

9. ἔχει δὲ ἡῖονας] Locus mutilus ex Epitoma videtur, loqui eum de æstuariis effusarum aquarum navigatione. Aut potius permulta interciderunt ad descriptionem regionis inter Bætiam et Anam pertinentia, quæ est Bæturia: quod Tagi mentio et frequentia docent. *Xyland.*

^b Ὡτίνες ex correct. Med. 2. ^c ἔχει δὲ καὶ ἡῖονας Par. 1. 3. ^d Τερδελανία Esc. Τερδελανία Mosc. ^e Lege, ὡς δ' αὐτῶς V. ^f μεσογεία Par. 3. Med. 1. 2. ^g ἡ ὑπὲρ τῆς Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^h τῆ τε τῆ Ἰερῆ Esc.

Ibid. ἔχει δὲ ἡῖονας ὁ ἀνάπλες] Torfit me diu hic locus: nec mihi facile quis persuaserit recte eum se habere. Nam de Bæti flumine accipi ista nequeunt: idque vel cæcus videat, præsertim propter mentionem Tagi paulo post. Quare de Ana omnino locus videtur accipiendus. Sed quid est τὸν ἀνάπλεον ἔχειν ἡῖονας? An respicit ad ῥυμυλῶν, quam ad rem optandam sunt omnino commodæ ripæ fluvii? Alioquin labor improbitissimus erit subeundus: sæpeque ab una ripa ad alteram sese conferunt ii, qui naves remulco trahunt, nisi commoda sit illa ripa quam primum insistere cœperunt. Hoc si est, legendum fuerit, ἔχει δὲ καὶ ἡῖονας ὁ τῆς Ἀνα ἀνάπλες, aut simplicius, ἔχει δὲ καὶ ὁ Ἀνα ἀνάπλες. *Casaub.*

Ibid.] ἔχει δὲ ἡῖονας ὁ Ἀνα καὶ ἀνάπλες. Ita legendum. *Habet etiam Anas suos portus et fursum navigationes.* Toup.

Ibid. οὔτε δὲ τηλικύτοις] Quantis scilicet ὁ Βαίτις. Nam Bætis fluvius est Ana major. Ideo ab Arabibus Guadalgebir appellatus est, quasi flumen magnum. *Casaub.*

10. ὑπέρεκται δὲ καὶ] Hoc est, quemadmodum diximus ὑπερεκτεῖσθαι Bæti flumini montes ubi sunt variorum secturæ metallorum: ita etiam supra Anam porriguntur iidem montes, qui etiam ad Tagum usque pertinent. *Idem.*

12. Τὰ μὲν ἐν τὰς μεταλλείας ἔχοντα χωρία] Plinius, libro xxxi. c. 21. hanc ἀπόφασιν eleganter invertit. *Cæterum, inquit, montes Hispaniæ aridi sterilesque, et in quibus nihil aliud gignatur huic bono coguntur fertiles esse.* *Idem.*

16. τὰ παρῆκοντα τῷ Ἀνα] Plinius de Bæturia, l.iii. c. 1. *Quæ autem regio a Bæti ad fluvium Anam tendit extra prædicta, Bæturia appellatur.* *Idem.*

lente, sicut fit in defluxu fluviorum. Porro maris incrementa hic quam alibi sunt majora, quia ex magna latitudine in arctum meatum mare coactum, quem ad Hispaniam Mauritania facit, repercutitur, et facile defertur ad terræ partes concedentes. Porro harum cavitatum quædam evacuantur cum mare resorbetur, nonnullas aqua nunquam prorsus deferit, nonnullæ etiam insulas in se continent. Tales ergo sunt maris effusiones inter Sacrum promontorium et columnas, vehementius habentes, quam alibi fiat, incrementum. Atque hoc maximum adfert navigantium usibus commodum: nam plures ac majores facit effusiones, sæpe ad VIII. usque stadia navigabiles, ut quodammodo totam faciat terram navigabilem, et exportandis importandisque mercibus aptam. Habent autem etiam aliquid molestum. Navigationes enim in amnibus, quæ ob vehementiam exundationis validius fluxui amnium obnituntur, haud leve periculum sursum deorsumve navigantibus objiciunt. Et defluxus maris in effusionibus istis sunt damnosi: nam eadem, qua affluxus, ratione incitantur, atque ob celeritatem non raro in sicco destituunt naves ac pecus, quod ante affluxum in insulas ad amnem fitas transiverat: id aliquando illuvie obruitur, aliquando destituitur, vique transire frustra conatum interit: aiuntque boves, observato eo casu, recessum maris operiri, atque tum in continentem abire. Ergo homines, locorum natura cognita, cum viderent effusiones istas ministerium fluviorum implere posse, urbes in iis locis condiderunt et domicilia, sicut ad fluvios, quarum sunt Asta, Nebrissa, Onoba, Sonoba, Mænoba, aliæque plures. Adju-

δὲ τῆς πελάγους, καθάπερ τῆς ποταμίας ρεύματος, διὰ τῆς πλημμυρίδας. Αἱ δ' ἐπιβάσεις μείζους εἰσὶν ἐν ταῦτα ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις, ὅτι εἰς πόρον σιλωθεμένην τὸν ἢ θάλατταν ἐκ μεγάλης πελάγους, ὃν ἡ Μαυρυσία ποιεῖ ὡρὸς τὴν Ἰβηρίαν, ἀνακοπὰς λαμβάνει, καὶ φέρεται ὡρὸς τὰ εἰκοντα μέρη τῆς γῆς εὐπετῶς. Ἐνταῦθα οὖν τῶν τοιούτων κοιλάδων κεννέται καὶ ταῖς ἀμπώτεσι· πῦλός δ' ἐπὶ παντάπασιν ἐπιλείπει τὸ ὕδωρ, ἔνθα καὶ ἡ ἴσχυς ἀπολαμβάνουσι ἐν αὐταῖς. Τοιαῦτα μὲν οὖν εἰσὶν αἱ ἀναχύσεις, αἱ μεταξὺ τῆς τε Ἰβερικῆς καὶ τῆς ἡλῶν, ἐπιδόσιν ἔχουσαι σφοδρότεραν παρὰ τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. Ἡ τοιαύτη δ' ἐπιδόσις ἔχει μὲν τι καὶ πλεονέκτημα ὡρὸς τὰς χρεῖας τῆς πλοῖοις μόνων· πλείους γὰρ καὶ μείζους ποιεῖ τὰς ἀναχύσεις πολλάκις καὶ ὅτι ὁκτὼ σταδίους ἀναπλεομένης, ὥστε πρὸς πᾶσαν πλωτὴν παρέχεται τὴν γῆν, καὶ εὐπετῶς ὡρὸς τε τὰς ἐξαγωγὰς τῶν φορτίων καὶ τὰς εἰσαγωγὰς. Ἐχει δὲ τι καὶ ὀχληρὸν· αἱ γὰρ ἐν τοῖς ποταμοῖς ναυπλία, αἱ ἀπὸ τῆς σφοδρότητος τῆς πλημμυρίδος, ἰσχυρότερον τῇ ῥύσει τῶν ποταμῶν ἀντιπνέουσαι κίνδυνον ἔχουσιν τοῖς ναυπλίοις ἐπιφέρειν, κατὰ κομιζομένοις τε ὁμοίως καὶ ἀνακομιζομένοις· αἱ δὲ ἀμπώτεσι ἐν ταῖς ἀναχύσεσιν εἰσὶ βλαβεραί· ταῖς γὰρ πλημμυρίσιν ἀνάλογον καὶ αὐταὶ παροξύνονται, διὰ τε τὸ τάχος, καὶ ὅτι ξηρὰς πολλάκις ἐγκατέλιπον τὴν ναῦν, τὰ τε βοσκήματα εἰς τὰς ἴσχυς διαβαίνοντα, τὰς ὡρὸς τὸν ποταμὸν, ὡρὸς τῶν ἀναχύσεων· τότε μὲν οὖν καὶ ἐπεκλύσθη, τότε δ' ἐκπελείφθη· βιάζομεθα δ' ἐπανελθεῖν ὅσα ἴχθυον, ἀλλὰ διεφθάρη· τὰς δὲ βῆς φασὶ καὶ τετηρημένας τὸ συμβαῖνον, περιμυθεῖν τῇ ἀναχέρσει τῆς θάλαττης, καὶ τότε ἀπαίρειν εἰς τὴν ἡπειρόν. Καταμαθόντες δ' οὖν τὴν φύσιν τῶν τόπων οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰς ἀναχύσεις ὁμοίως ὑπεργίνε τοῖς ποταμοῖς δυναμένας, πόλεις ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἄλλας κατοικίας, καθάπερ ὅτι τῶν ποταμῶν τέττων δ' εἰσὶν ἢ τε Ἀστα, καὶ Νέβρισα, καὶ Ονόβα, καὶ Σόνοβα, καὶ

^a Ἰβηρία Bre. ^b ὁκτὼ punctis notatur in Par. 1. tanquam suspectum. ^c ἀντιπνέουσαι, et ex correct. ἀντιπνέουσαι, Med. 2. ^d ναυκλήροις Par. 3. Med. 1. Bre. Esc. Mosc. ναυπλίοις Med. 2. ^e κατακομιζομένοις et ἀνακομιζομένοις Par. 3. Bre. Esc. Mosc. ^f κατέλιπον ex correct. Med. 2. ^g τῶν ποταμῶν Esc. ^h καὶ deest Med. 1. 2. ⁱ καθάπερ καὶ Med. 2. ^k Νέβρισα Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Mosc.

15. πολλάκις καὶ ἐπὶ ὁκτὼ σταδίους ἀναπλεομένης] Egregiam vero laudem, quam in locis ad oceanum sitis quamplurimis æstuaria hujusmodi reperiuntur, quæ non VIII. sed ad D. et plura stadia possint ἀναπλεῖσθαι. Sed dejerare ausim non ita fuisse a Strabone scriptum. Neque vero alio teste hanc meam sententiam tueri quam Strabone volo, qui infra de his ipsis æstuariis sic scribit, ἐν ταῦτα δ' αἱ ἀναχύσεις ἐπὶ πλείους ἢ τετρακοσίους σταδίους. Quin igitur locus sit fœde corruptus dubitari non potest; verum emendare sine auctoritate codicis nec facile, nec tutum. Casaub.

21. τοῖς ναυπλίοις ἐπιφέρειν] Vetus lectio, ταῖς ναυκλήροις ἐπιφέρειν κατὰ κομιζομένοις τε ὁμοίως καὶ ἀνακομιζομένοις. Idem.

36. Νέβρισα] Ptolemæo Νέβρισα, Plinio, III. c. 1. Inter æstuarια Βætis oppidum Nebrissa, cognomine Veneria. Silius Italicus, III. ver. 393. etiam vocis originem docere nos voluit.

Ac Nebrissa Dionysius conscia thyrsis,

Quam Satyri coluere leves, redimitaque sacra

Nebride. Idem.

Ibid. καὶ Ονόβα, καὶ Σόνοβα] Onobam in hoc tractu nominat Plinius, III. c. 1. sed videtur eam longius ab oceani littore collocare in mediterraneis. Ptolemæo Onoba parum distat ab æstuario ad Anam, eaque esse videtur quam hic Strabo intelligit. Sonobam nusquam reperio: sed dubium non est quin sit Colobona Plinii, quam ille inter Bætis collocat æstuarια. Est et alia urbs nomine parum diverso ad eandem oceani oram inter Anan

et Bætin, Plinio Ossonoba cognomine Lusturia, Ptolemæo Onobalifuria conjunctim nominata. Mænobam, quæ mox sequitur, agnoscit et Plinius. Idem.

Ibid.] Hæc nomina non a Casaubono feliciter explicantur. Certum esse primo, quod Strabo hæc oppida ad oceanum Atlanticum sita esse voluerit. Nominatim progredi necesse est. Nebrissa (hodie Lebrixa) ad ostium Bætis nunc oblimatum ponitur, et 8 m. p. ab amne distat. Silius Italicus vinum hujusce loci laudat, quod ad hæc tempora præstantissimum est. Onoba non est Onoba Plinii, quam in Cordubensi conventu memorat, sed potius Colobona, prope Nebrissam, quæ videtur esse corruptio Colonia Onobæ in Hispalensi conventu, inter æstuarια Bætis. In Ptolemæo corrupta vox Ονεαλις ἐρία idem significat, quod probatur a Marciano Heracleota, qui eandem Ονεα Αφερίαν vocat: Mela tanquam parvum oppidum describit, prope Olitingi. Nomen recentius St. Lucar, hodie portus Savillia. Sonoba est Ossonoba Plinii, Lusturia cognominata. Ptolemæus ejusdem mentionem fecit. Mainoba ad Atlanticum est nomen obscurius: Menobæ in Mediterraneo frequens est mentio: sed Plinius, ni fallar, utramque memorat. (Vide lib. III. c. 1.) Prior est ad internum mare prope Malacam, hæc est Mænoba Ptolemæi, Melæ, et, ut posthac videbimus, Menoba (vel, ut scribitur, Μαινάκη) Strabonis. Hodie, secundum quosdam Geographos, est castellum Almuncar, quod nomen articulo

Μαίνοβα, καὶ ἄλλαι πλείους. Προσλαμβάνουσι δὲ καὶ
διάρυγες ἑοῦ ὅπε γερονῆαι, τῆς πολλοχρόθεν εἶναι, καὶ
πολλοχρόσε ἢ κομιδὴν ἂν ὁρῶς. Ἀλλήλας, καὶ ὁρῶς πύς
ἔξω. Καὶ αἱ σύρροιαι δὲ ὡσαύτως ὠφελῶσι κατὰ τὰς
ἑπιπολὺ ἢ πλήμας, καὶ διεργασμένας ὑπὸ τῆς διεργάν- 5
των ἰσχυρῶν τῆς πόρεως, καὶ ὡλωτὸν ἀπεργαζομένην,
ὥστε πορθημένα καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὰς ἀνα-
χύσεις, καὶ κεῖθεν δεῦρο. Ἀπασα ἔδῃ ἐμπορεία ὁρῶς
τῇ Ἰταλίαν ἐπὶ καὶ τῇ Ῥώμην, ἔχουσα τὴν πλῆν μέχρι τῆς
σηλῶν ἀγρόν, (ὡλὴν εἰς πῆς ἐπὶ περὶ τὴν πορθητὴν δυσ- 10
κολία) καὶ τὴν πελάγιον, τὸν ἐν τῇ καὶ ἡμᾶς θαλάττῃ.
Ἄλλῃ δὲ εὐδὲς κλίματος οἱ δρόμοι συντελούνται, καὶ
μάστιχα τῶν πελαγίζοντι. Τέτο δὲ ὁρῶσφορον ἐπὶ ταῖς
ἐμπορικαῖς ὁλκάσιν. ἔχουσι ἡ καὶ οἱ ἀνέμοι τάξιν οἱ
πελάγιοι. ὁρῶσεσι ἡ καὶ ἡ νῦν εἰρήνη, τῇ ληστῆριαν καὶ α- 15
λυθέντων. ὥσθ ἡ σύμπασα ὑπάρχει ῥατῶν τοῖς πλοῖ-
ζομένης. Ἰδιὸν δὲ πῶσι Ποσειδώνιος τηρῶσαι καὶ τῇ
ἀνάπλυν τὸν ἐκ τῆς Ἰσθμίας, ὅτι οἱ εὐροὶ κατ' ἐκείνο
τὸ πέλαγος ἔως τῆς Σαρδῶος κόλπεως πνέουσιν ἐτησίαι.
διὸ καὶ τρισὶ μηνὶν εἰς Ἰταλίαν ἔκταται. μόλις δὲ 20
διενεχθεὶς περὶ τὰς Γυμνησίας νήσους, καὶ περὶ Σαρ-
δῶνα, καὶ τ' ἄλλα ἀπαντικρὺ τέτων μέρη τῆς Λιβύης.
Ἐξάγεται δ' ἐκ τῆς Τερδτανίας σῖτος τε καὶ οἶνος
πολύς, καὶ ἔλαιον, καὶ πολλὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιτον.
καὶ κηρὸς δὲ, καὶ μέλι, καὶ πῖττα ἔξάγεται, καὶ κόκκος 25

^a καὶ ὁρῶς ἀλλήλας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^b πλῆμας Esc. ^c καὶ deest Par. 3. ^d ὡλωτῶν, et ex correct. πλωτῶν, Med. 2. ^e δ' ἡ ἐμπορεία Esc. δὲ ἐμπορεία Par. 3. Med. 1. 2. ^f ἐμποροῖς Par. 3. Med. 1. 2. ^g κατάρει

μόλις, διενεχθεὶς περὶ τε τὰς Par. 1.

articulo *Al* deleto, non multum ab antiquo differt. Paulo infra Plinius Ilipam cum Menoba jungit, et numerat inter oppida conventus Hispalensis. Hæc est Mænoba Strabonis. Forlian nomen ante Ptolemæum mutatum vel abolitum est. *F.*

1. Προσλαμβάνουσι δὲ καὶ διάρυγες] Has dioryges, five fossas, videtur Plinius fluvios appellare, cuiusmodi est Mænoba fluvius. *Casaub.*

8. ὁρῶς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ καὶ τὴν Ῥώμην] Figura Homérica, quasi Roma non sit in Italia. Æschylus, μέμνηται Ἀθηναίων Ἑλλάδος τε. *Idem.*

11. καὶ τὸν πελάγιον] Sententia, quam eliciunt interpretes, menti Strabonis repugnat. Nunc omnia clara et perspicua reddidimus, adiectis parentheseos notis. *Idem.*

12. καὶ μάστιχα τῶν πελαγίζοντι] Ergo navigatio in alto, hoc est πλῆς ὁ πελάγιος, non potuit dici modo ἔχειν δυσκολίαν, ut voluit interpretes. *Idem.*

18. ὅτι οἱ εὐροὶ κατ' ἐκείνο τὸ πέλαγος] Ait Posidonius, observasse se Euros in alto nostro mari spirare Etesias. Aristoteles autem Meteor. 11. 6. docet Etesias a septentrione occidentem versus flantes mutari solitos in δρασκίας, ἀργέας, καὶ ζεφύρους, qui sunt venti partim a septentrione, partim ab occasu flantes. Aristotelis sententiam confirmat et Diodorus Siculus, cuius hæc sunt lib. primo, τῆς ἐτησίας ἰδεῖν εἶναι ὅθεν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἀρκτου πνέοντας ἢ περὶ τῆς ἰσθμίας. ἐξ ὁρῶς γὰρ, ὅδ' ἀπαρκτίαι μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ πνέοντες ἀπὸ δριμύτης δύσεως ἀργέαι κοινωνοῦσι τῆς τῶν ἐτησιῶν προσήγορίας. Itaque secundum Aristotelis et Diodori sententiam, Etesiae in mari nostro flabunt ab occidente, et fient Favonii vel Cauri. At contrarium se observasse ait Posidonius, flare enim Etesias in nostro mari ab oriente, et eosdem esse cum Euro: quæ Posidonii assertio mire confirmat Plinii sententiam, scribentis de Etesiiis libro secundo c. 47. *In Hispania et Asia ab oriente est flatus eorum, in Ponto ab aquilone, reliquis in partibus a meridie.* Quod in Ponto sit ab aquilone flatus Etesiarum, alii quoque multi testantur. Scholiastes Apollonii, ὑπάρχειν ἐναντίοις αἱ ἐτησίαι τοῖς εἰσπλέουσι τὸν Πόντον, ὅντες βορραῖοι κατ' ἐκείνους τῆς τόπας. Polybius, lib. 1v. ἂν τε γὰρ ἀπ' Ἑλλησπόντου τρέχη τις τοῖς νότοις, ἂν τ' ἐπὶ τὸν Ἑλλησπόντον ἐκ τῆς πόντου τοῖς ἐτησίαις. Frustra igitur conantur quidam superiorem Plinii sententiam labefactare. Equidem vere dictum puto ab A. Gellio, ii. c. 22. *Etesias ex alia atque alia parte caeli spirare:* qua in sententia video esse et Julium Cæsarem Scaligerum, virum summum, cuius iudicium libenter amplector. Vide et Aristotelis περὶ ὁλμῶν. κατ' β'. *Idem.*

Ibid.] Etesii venti ab aere rarefacto calore solis oriuntur.

vant et fossæ quibusdam in locis actæ, quia multis de locis hinc inde merces trahuntur, et inter incolas, et ad externos: similiter profunt etiam confluxus in exundationibus, quæ impediuntur isthmis alveos dirimentibus, eosque navigabiles facientibus, ut etiam ex fluminibus ad effusiones hinc inde navigari possit. Omnis autem negotiatio est versus Italiam et Romam, habetque navigationem usque ad columnas commodam: nisi si qua est ad fretum difficultas et in alto nostri maris. Per tranquillum enim clima cursus est, maxime altum mare navigantibus: quod commodum est mercatoriis onerariis: habent et venti altum mare proflantes suum ordinem: accedit etiam quod nunc pax est, abolitis latrociniiis: itaque summa est navigantibus securitas. Peculiare autem aliquid se ex navigatione ab Hispania observasse scribit Posidonius, nimirum in illo mari usque ad finem Sardonum Euros Etesias, id est, stato anni tempore, spirare: itaque se tribus mensibus in Italiam pervenisse, ægre prætervectum Gymnesias, et juxta Sardiniam, aliaque e regione horum loca Africæ. Exportatur e Turditaniam multum frumenti ac vini, oleumque non multum modo, sed et optimum. Præterea cera, mel, pix, et coccus multus, et

Interdiu enim spirant, noctu (i. e. sole deficiente) cessant. In Hispania ad mediterraneum ab oriente est flatus, i. e. versus terram. In Ponto ab aquilone, Euxinum mare enim est ad septentrionem: in reliquis partibus (sc. Europæ) a meridie: Gallia Italia et Græcia ad aquilonem maris mediterranei positis, necesse est ut flatus a mari ad terram sint meridionales. *F.*

20. διὸ καὶ τρισὶ μηνὶν εἰς Ἰταλίαν κατάρει μόλις GAP διενεχθεὶς περὶ τὰς Γυμνησίας νήσους, καὶ περὶ Σαρδῶνα, καὶ τ' ἄλλα ἀπαντικρὺ τέτων μέρη τῆς Λιβύης.] Interpunctionem restituerat Casaubonus sic, διὸ καὶ τρισὶ μηνὶν εἰς Ἰταλίαν κατάρει μόλις, διενεχθεὶς κ. τ. λ. Et quidem satis commode. Si quis tamen τὸ GAP non prorsus institutum iudicet, legere potest non ineleganter, ΠΑΡΑΔΙΕΝΕΧΘΕΙΣ. *T.*

Ibid. μόλις γὰρ διενεχθεὶς] Laborat hic locus ab interpunctione, quod etiam sine libris facile observaveram. Ita autem habent veteres libri, τρισὶ μηνὶν εἰς Ἰταλίαν κατάρει μόλις, διενεχθεὶς περὶ τε τὰς. *Idem* mox, ἀπαντικρὺ τέτων μέρη. *Casaub.*

23. Ἐξάγεται δ' ἐκ τῆς Τερδτανίας] E Bætica. Justinus, XLIV. c. 1. eadem de Hispania. *Hinc enim (ait) non frumenti tantum magna copia est, verum et vini, mellis, oleique.* *Idem.*

Ibid. σῖτος τε] Hispanos frumentum Romanis pependisse, testantur veterum historiæ. Et ex Hispania Romam invehī solitum frumentum, etiam ex Plinii libro xvii. constat. *Idem.*

Ibid. καὶ οἶνος πολὺς] Plinius, lib. xiv. cap. 6. de vinis generosis, Hispaniarum vina recenset Laletana, Tarraconensia, Lauronensia, et Balearica: e Bætica nullum. *Idem.*

Ibid.] Nil refert. Campestris regiones frugibus accommodatæ, copiam vini reddunt; sed quanto copiosius, tanto deterius. *F.*

24. καὶ ἔλαιον, καὶ πολλὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιτον] Plinius, xv. 2. de oleo, *Reliquum certamen inter Isthriæ terram et Bætica par est.* *Casaub.*

Ibid.] Plinius ait, (lib. xvii. c. 12.), *Non alia major in Bætica arbor, (scil. olea), plantantur autem oleæ intervallis ad minimum 45 pedum, cum in Italia maximum spatium est 30 pedum secundum Catonem. Olea, ut scribit Columella, l. v. c. 8. neque depressa loca, neque ardua, magisque modicos clivos amat, quales in Italia Sabinorum, vel tota provincia Bætica videmus.* Oleum in Andalusia non hodie oleum in regno Valentiniæ æquat. Dillon. Hisp. descr. p. 344. *F.*

25. καὶ κηρὸς δὲ] Etiam hodie cera commendatur Hispaniensis. *Casaub.*

Ibid.] Eruditissimus Guill. Bowles affirmat esse in Hispania quosdam,

minium Sinopica terra non deterius : naves conficiunt ex indigena materia, habentque et sales fossiles, et fluviorum salforum fluxus non paucos : tum falsamenta copiosa, non inde modo habentur, sed et ex reliqua extra columnas ora, nihil cedentia bonitate Ponticis. Quondam etiam multum vestium advehebatur, nunc lanæ Coraxorum lana præstantiores, longeque pulcherrimæ : quippe talento aries emitur, qui oves ineat : tum summe

^a πολλὸς, καὶ μίλτος ἐ χείρων ὁ Σινωπικῆς γῆς· τὰ τε ναυπήγια συνιᾶσιν αὐτοῖσι ἐξ ἐπιχωρίας ὕλης· ἄλλες τε ὀρυκτοὶ ^b παρ' αὐτῆς εἰσὶ καὶ ποταμῶν ἁλμυρῶν ρεύματα ἐκ ὀλίγα· ^c ὅσα ὀλίγη δὲ οὐδ' ἡ ἐκ τῶν ὄψων ταριχεῖα, ἐκ ἐνθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἐκτὸς τηλῶν παραλίας, ἐ χείρων τῆς Ποντικῆς· πολλὴ δὲ καὶ ἐσθῆς πρότερον ἤρχετο· νῦν δὲ ἔρια μᾶλλον τῶν ^d Κοραζῶν· καὶ ὑπερβολὴ τις ἐπὶ τῆς κάλλους· ταλαντιαῖες γοῦν ἀνένται τὰς κριὰς εἰς τοὺς

^a πολλὴ Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Gron. Esc. Mosc. ^b παρ' αὐτοῖς Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. παρ' αὐτῆς defunt Med. 2. ^c ὅσα ὀλίγη δὲ καὶ ἡ ἐκ τῶν Par. 1. ὅσα ὀλίγη δὲ καὶ ἐκ τῶν Eton. ὅσα ὀλίγη δὲ ἐδὲ ἐκ τῶν Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^d Κοραζῶν ex correct. Med. 2.

quosdam, qui examina apum quinque millia curaverunt. Vide epist. ejus ad Collinsonum, paucis abhinc annis editam. F.

Ibid. καὶ πῖστα ἐξάγεται] Videtur tamen pix Hispaniensis parum fuisse probata. Plinius, lib. xiv. c. 20. de pice, Fit e pice resina : in Hispania autem e pinastris, minime laudata : est enim resina harum amara, et arida, et gravi odore. Casaub.

Ibid.] Picem ex pinastris minime laudatam esse, Plinius affirmat. Pinaster autem (secundum Bauhinum, Pin. p. 491.) nil aliud est, quam pinus sylvestris, vel πεύκη ἁγρία Theophrasti, mira altitudine, et a medio ramosa, sicuti pinus in vertice, copiosioreque pino dat resinam. Pinus autem Hispanica (secundum Osbeckium p. 37.) est pinus pinea Linnæi, et eadem cum pinu urbana, πεύκη ἡμερος Theophrasti. Recentiores Botanici sylvestres a fativis arboribus ejusdem generis recte non distinguunt. F.

Ibid. καὶ κόκκος πολλός] Vide Plinium, libro xvi. cap. 8. Idem, libro ix. cap. 41. Coccum Galatiæ rubens granum, ut dicemus in terrestribus, aut circa Emeritam Lusitanicæ in maxima laude est. Casaub.

Ibid.] Dioscorides a Plinio differt, lib. iv. c. 48. Galaticum et Armeniacum esse optimum dicit, deinde Asiaticum et Cilicium ; ἐχάτη δὲ πασῶν ἢ ἐν Ἰσπανίᾳ. Plinius autem et Strabo consentiunt esse multum in Hispania cocci, et in H. N. lib. xvi. c. 8. scribit Plinius, Pensionem alteram tributi pauperibus Hispaniæ donat. Id est, capitis tributum, cui omnes æque obnoxii, pauperes decerpendo arboribus cocco solverunt. Hoc abundantiam ejus in hisce regionibus probat. Cocci usus est tinctorius, hodie Kermes, ab Arabibus, (qui nomen a vermibus duxerunt), vocamus ; aliquando autem Scarlet grain. Est nihil aliud quam insectum Hemipterum, quod Linnæus cocci generico nomine distinguit. Sp. N. 6. Habitat præcipue in Galloprovincia in quercu coccifera, quam describit Linnæus, foliis ovatis indivisis spinoso-dentatis glabris. Theophrastus, l. iii. c. 17. eam πῆνος appellat, φέρει δὲ καὶ παρὰ τὸν βαλάνον κόκκον τίνα φοινικῆν, i. e. non quod coccus ipse puniceæ coloris sit, sed qui puniceum colorem reddet. Arbos φύλλον δὲ ἔχει δρυῶδες, ἑλαττον δὲ, ἐπακανθίζον, i. e. folium quercinum, sed minus, aculeatum. Rationem parandi descripsit Quinquernanus, lib. ii. de laudibus Provinciæ, Bellonius in Creta, l. i. c. 17. obs. et Car. Clusius in Hispania et Gallia Narbonensi, qui cum Quinquernano consentit. Hi scribunt ilicis duas esse species, unam, arborem nulla vi insignem, alteram, fruticem exiguum. Provenit locis planis quidem sed altis, exili et arenti solo. In medio frutice increfcit rotundum quiddam magnitudine et colore pisi. Matrem vocant, quod vere medio producitur. Ineunte æstate hæc matres quasdam novas soboles insectorum producant, colore, primum candido, deinde cineraceo, jamque non animalia sed pisa rursus apparent. Tunc ea grana maturitatem adepta colliguntur, jam vermiculis coloratis foeta, dumque asportantur pellicula præ tenuitate rumpitur. Areas sub dio habent ad eam rem destinatas, ubi, linteis pannis instratis, super eas coccum effundunt. Custodes autem bacillo extrema linteæ concutunt, ut vermiculos in interiora repellant. Postea aceto immerguntur, et super linteæ exsiccantur. Dillonus in Hispan. descriptione de cocco plura scribit, quæ a scriptis Joannis Pablo hausit. 4to. Lond. 1780. F.

1. καὶ μίλτος] Maxime in Sisāponensi regione, teste Plinio, libro xxxiii. capite 7. Justinus, de Hispania, xliv. c. 1. Minii certe nulla feracior terra. De minio vide Vitruvium, libro vii. c. 8. Casaub.

Ibid.] Μίλτος vertitur male a Xylandro minium. Cinnabari enim Græcorum est minium, et μίλτος Latine rubrica. Hoc a Plinio constat, quem Salmasius optime restituit. Locus est in lib. xxxiii. c. 7. Jam enim Trojanis temporibus rubrica in honore erat, Homero teste, qui naves ea commendat, alias circa picturas pigmentaque rarus. Milton vocant Græci : minium quidam cinnabari. Plurimi, vitiosa interpunctione decepti, dixerunt Plinium milton idem esse cum minio affirmare ; sed in eodem capite scribit minium inventum fuisse a Callia Atheniensi, longo post Homerum intervallo. (P. Ex. 189. b.) Sinopicam rubricam

posthac memorabimus in l. xii. Justinum minium in Hispania memorasse haud negandum est, nam in regionibus metallorum fecundis minium, vel cinnabari, semper inventum fuit : sed hoc non probat μίλτον esse minium. F.

Ibid. τῆς Σινωπικῆς γῆς] De Sinopide vide Plinium xxxv. 6. Dioscorides μίλλον Σινωπικὴν vocat, quem lege libro v. Casaub.

3. ἄλλες τε ὀρυκτοὶ παρ' αὐτῆς εἰσὶ] Lege, παρ' αὐτοῖς, ut in manuscriptis. Sales autem ὀρυκτοί, five qui effodiantur e terra, multis locis commemorat Strabo. Vide Plinium, libro xxxi. capite 7. Idem.

4. ἐδ' ἡ ἐκ τῶν ὄψων ταριχεῖα] Lege, ἐδ' ἡ ἐκ τῶν. Ὀψων autem nomine pisces intelligi præcipue, notius est quam ut notari debeat. Inde Straboni εὐόφος θάλαττα, mare piscosum, et piscibus abundans. Idem.

7. πολλὴ δὲ καὶ ἐσθῆς πρότερον ἤρχετο] Mos veterum fuit hic, ut vestes potius emerent quam pannum. Inde toties apud Livium, et alios historicos, vestes Roma ad milites missæ, totiesque a militibus petitiæ, ac Gracchi lege concessæ. Nec exemplis opus est, quæ passim occurrunt. Vide infra de Patavio. Ερχεσθαι autem pro φέρεσθαι, five ἄγεσθαι, dixit, (elegantius : sicut et elegantius. Theoph. qui libro de lapidibus, ἀνδράκιον τὸ ἐξερχόμενον τῆς Ἀρκადίας), sumpto hoc loquendi genere e plebe : qualia multa sunt in optimis quibusque scriptoribus. Sic et nos hodie loquimur. De sagis Hispanorum res est nota. Idem.

Ibid. νῦν δὲ ἔρια μᾶλλον] Vocem μᾶλλον in μαλακώτερα putavi aliquando mutandam. Nam ἡ ἔρια τῇ μαλακότητι passim commendatur. De lana Hispaniensi, vide apud Plinium, libro viii. capite 48. Scripti habent, νῦν δὲ καὶ ἔρια. Idem.

Ibid.] Vellera Hispanica et in antiquis æque ac recentibus sæculis præstantia. Plinius esse oves Bæticas rutilas ait. Epistola ad P. Collinsonum de gregibus in Hispania migrantibus plura de hoc argumento tractat. Exinde patet oves, quæ sub testis hyeme manent, five in borealibus, five meridionalibus Hispaniæ partibus, esse lanæ durioris nigræ vel maculosæ. E contrario greges, qui ab Aragonia ad Andaluziam migrant, ut hibernos menses in cælo aperto ferant, sunt unius coloris, lana pilis brevioribus, serica et candida, nunquam maculosa. Eas rubrica tingunt, ut lanam deprimant, et oves imbris ac frigori minus obnoxias reddant. Hoc more veterum sit, et an oves rutilæ Plinii non sint rubrica tinctæ nescio. Quicunque velit plura de ovibus Hispanicis discere, epistolam ipsam adeat. (Annual Register 1764). F.

8. μᾶλλον] Μᾶλλον τῇ Κοραζῶν ἄξια, ita forsan legendum, vel, ὡνα τῇ Κοραζῶν. Sed vide p. 436. B. 1. Ed. Amst. Quare probo μαλακώτερα. Tour.

Ibid. τῶν Κοραζῶν] Locus mutilus. Defunt enim quædam verba, ex quibus tota pendet sententia. Videtur conferre lanam, quæ ex Hispania afferebatur Romam, cum ea, quam mittebant Coraxi. Coraxorum, gentis Ponticæ, non infrequens apud veteres mentio, ut apud ipsum Aristotelem, et Hesychium. De lanis Coraxorum vide Joannis Tzetæ Chiliad. x. ubi docet solis Milesiis eas cessisse : profertque Hipponacis hunc versum, Κοραζικὸν μὲν ἡμφιεσμένη λῶπος. Idem alibi de gentibus loquens, apud quas vestes pretiosæ sunt, καὶ Ἴθρηες, inquit, ἐσπέριοι, καὶ Κοραζοὶ ὁμοίως ὑφάσματα τὰ κάλλιστα εἰσὶν ἐριγνῆτες : ex hoc ipso, ut videtur, Strabonis loco. Vetus autem interpretes populum Hispaniensem esse putavit. Casaub.

9. ταλαντιαῖες γοῦν ἀνένται τὰς κριὰς] Nescio an hæc ad musmonas arietes pertineant, de quibus lib. v. p. 344. Ed. Amst. Nam etiam in Hispania esse hujusmodi arietes, sed raros, testis Plinius, lib. viii. c. 49. Et Diodorus lib. v. auctor est, Celtiberos sagis usos, quorum τὸ ἔριον esset παραπλήσιον ταῖς αἰγίαις θριξίν : qua ratione musmones ab arietibus distinguit Strabo. Idem.

Ibid.] Arietes Hispani non sunt musmones, qui penitus extincti in Italia, adhuc, ni fallar, in Corsica supersunt ; sed plura posthac de musmone. In Hispania arietum vellera tanti sunt ponderis, ut tria eorum 25 libras exsuperent. Præterea longævi sunt præ ovibus, ideoque majoris pretii. F.

ὀχείας· ὑπερβολὴ δὲ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων,
ἅπερ οἱ Σαλπῆται κατασκευάζουσιν· ἄφθονος δὲ καὶ
βοσκημάτων ἀφθονία^a παντοίων, καὶ κυνηγεσίων. Τῶν
δ' ὀλεθρίων σπάνις, πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγυδέων,
οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι· λυμαίνονται γὰρ
φυτὰ, καὶ σπέρματα ῥιζοφαγεῦντες· καὶ τὰ τοιαῦτα συμ-
βαίνει κατ' ὅλην τὴν Ἰβηρίαν σχεδόν· ἀγατείνει δὲ καὶ
μέχρι Μαυσαλίας· ὁχλεῖ δὲ καὶ τὰς νήσους. Οἱ δὲ τὰς
Γυμνησίας οἰκούντες, λέγονται πρὸς βούσας ποτε
πρὸς Ῥωμαίους καὶ χώρας αἵτησιν· ἐκβάλλεσθαι γὰρ
ὑπὸ τῶν ζώων τέτων, ἀντέχειν μὴ δυναμένων διὰ τὸ
πλήθος· πρὸς μὲν οὖν τὸ τοσούτον ἴσως πόλεμον, ὅς ἐκ
αὐτῶν συμβαίνει, φθόρον δὲ πνι τοιμικῇ καταστᾶσει,
καθάπερ ὄφρων, καὶ μυῶν τῶν ἀρεαίων, χρεῖα τῆς
ποσότητος ὀπικουρίας· πρὸς δὲ τὸ μέτρον, ἐξυρνήται
πλείεις θήραι· καὶ δὴ καὶ γαλαῖς ἀγρίας αἵ ἡ Λιβύη
φέρει, φέρουσιν ὀπίτηδες· αἱ φημύσαντες παρίασιν εἰς
τὰς ὁπάς· αἱ δ' ἐξέλκυσιν ἔξω τοῖς ὄνυξιν, οὓς ἀν
καταλέγουσιν, ἢ φεύγειν ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν ὀπικα-
νείαν· ἐκπεσόντας δὲ θηρεύουσιν οἱ ἐφεσῶτες. Τὴν δὲ
ἀφθονίαν τὴν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Τερδιτανίας, ἐμ-
φανίζει τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλήθος τῶν ναυκλήρων·
ὁκάδες γὰρ μέγισται παρὰ τέτων πλέουσιν εἰς τὴν Δι-
καιαρχίαν, καὶ τὰ Ὀπία, τῆς Ῥώμης ὀπικνέον· τὸ τε
πλήθος μικρῶν δὲ ἐν ἐνάμιλλον τοῖς Λιβυκοῖς [ἐκ
πολλαπλασιάσεως]· τοιαύτης δὲ τῆς μεσογαίας οὐσίας
τῆς ἐν τῇ Τερδιτανίᾳ, καὶ τὴν παράλιον ἐνάμιλλον εὐροι-
πὺς ἀν τοῖς ἐκ θαλάττης ἀγαθοῖς· τὰ τε γὰρ ὀστρεώδη
πάντα καὶ κογχυοειδῆ, καὶ τοῖς πλήθεσιν ὑπερβάλλει καὶ

tenuia texta, quæ Saltiatæ faciunt. Est ingens ibi
pecoris copia, et venandi materies. Perniciosas
habet bestias fere nullas, exceptis cuniculis, lepus-
culis illis terram fodientibus, quos quidam lebe-
rides nominant: ii enim radices vorantes, stir-
pibus feminibusque nocent. Idque usu venit per
omnem Hispaniam, et ad Massiliam usque: quin
et insulas infestant: traditumque memoriæ est,
Gymnesiarum insularum incolas aliquando missis
legatis petiisse a Romanis terram sibi habitandam,
quod sua se ab animalibus pelli, neque eorum mul-
titudini resistere posse dicerent. Et sane hoc auxi-
lio opus esse potest, cum, quod non semper fit,
tanta multitudo tanquam bello aut peste gra-
fantur, veluti serpentes et mures terrestres etiam
ubi invalescunt. Sed ubi mediocriter habet res,
inventæ sunt jam cuniculos venandi plures ra-
tiones: quarum est, quod feles Africos feros stu-
diose adhibent, et ore obligato in foramina immit-
tunt, qui unguibus extrahunt cuniculos inven-
tos, aut in superficiem expellunt, ubi ab adstanti-
bus captantur. Abundantiam vero eorum, quæ ex
Turditania exportantur, navium magnitudo et
multitudo indicant: maximæ enim onerariæ naves
inde ad Dicæarchiam et Ostia, quod est Romæ na-
vale, advehuntur, itaque multiplicatæ sunt, ut nu-
mero jam Africis fere æquantur. Cum hic sit sta-
tus mediterraneorum Turditaniæ, ora ejus mari-
tima opibus maritimis cum ea quasi certare vide-
tur. In universum enim exterum mare omni ostreo-
rum concharumque abundat genere, numero, et

^a παντοία Med. 2. ^b ὀλεθρίων θηρίων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^c γαιωρύχων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.
^d καὶ φύτα Par. 3. Med. 1. 2. ^e δυναμένοι Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^f ὄφρων δὲ Med. 1. 2. sed Med. 2.
postea corrigitur. ^g καταστᾶσει deest Par. 1. 3. Mosc. ^h ἀρεαίων Esc. ⁱ γαλαῖς Mosc. ^k καταλάσσειν Par. 1. 3. Med. 1. 2.
Bre. Esc. Mosc. recte. V. ^l δὲ ex correct. Med. 1. ^m ἐκπολλαπλασιάσεως Par. 1. 3. Esc. Mosc. ἐκ πολλαπλασιάσεως Med. 1.
ⁿ κογχυοειδῆ Med. 2.

1. ὑπερβολὴ δὲ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων] Silius Italicus hunc locum explicat libro tertio, ver. 373.

Atque altrix celsa mittebat Setabis arce,
Setabis et telas Arabum sprevisse superbas,
Et Pelusaco filium componere lino.

Hinc sunt Setaba fudaria, quæ commemorat Catullus in Thal-
lum, et iterum in Marrucinum,

Nam fudaria Setaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus
Et Veranius.

In fine hujus libri ait Geographus, circa Carthaginem novam
δένδρον ἐξ ἀκάθης φλοῖον ἀφίεναι, ἐξ ὧν ὑφάσματα γίνεται κάλλινα.
Cafaub.

2. ἅπερ οἱ Σαλπῆται κατασκευάζουσιν] Hæc nullius auctoritate
possum confirmare: et quinam isti sint Saltiatæ adhuc quaero.
Interea lego, ex Silio, Σεταβῆται. Hanc laudem videtur paulo
post Emporitani tribuere, quos ait esse λιναργεὶς ἱκανῶς. Idem.

Ibid. Σαλπῆται] Recte Σεταβῆται reposuit Cafaubonus. Se-
tabis enim urbs vocabatur, quæ olim Augusta Valeria, nunc
Xativa. Videbis Lud. Nonnii Hispaniam, cap. 68. Anon.

Ibid. ἀφθονος δὲ] Eleganter, ἀφθονος ἀφθονία. Cafaub.

4. πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγυδέων] Catullo, Ep. xl. propterea cu-
niculosa Celtiberia dicta. Idem.

5. οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι] Ἔνιοι, hoc est, Massilienses.
Grammatici Græci in Glossis super voce λεβηρίς. Τηλέμαχος ὁ
γραμματικὸς εὐθέστερον φησὶ δυσανταγωνιστὴ καὶ λιμποποιὸν ζῶε μικρὸν ὄνομα
εἶναι τὴν λεβηρίδα, μικρὴν λαγυῶ ὁμοίαν, ὃ Ῥωμαῖοι μὲν κενέκλαν καλοῦσι,
Μαυσαλιῶται δὲ λεβηρίδα. Idem.

9. λέγονται πρὸς βούσας ποτε πρὸς Ῥωμαίους] Loquitur Strabo
tanquam de re antiqua, et pene dubiæ fidei, quod miror. Id
enim contigerat haud ita multo ante quam hæc ille scriberet,
etiāmi in extrema senectâ hos ab eo scriptos esse libros dica-
mus. Plinius, lib. viii. c. 55. Certum est Balearicos aduersus
proventum eorum auxilium militare a Divo Augusto petiisse. Re-
fertur hoc iterum eodem libro. Idem.

Ibid.] Legatio Balearica probat has insulas non esse bene
habitatas. Cuniculi enim habitationes humanas fugiunt. Nu-
merus in Hispania horum animalium vix credibilis est. M.
Varro refert oppidum ab iis esse suffossum: (Plin. lib. viii.
cap. 29.) et, ut antea annotavimus, cuniculus est in nummis
Romanis Hispaniæ symbolum. F.

11. ἀντέχειν μὴ δυνάμενοι] Lege, δυνάμενοι, ut veteres libri
recte habent. Cafaub.

12. πρὸς μὲν ἔν, &c.] Conatus sum sententiam reddere: nam
hiulca sunt verba. Xyland.

13. φθόρον δὲ τινι τοιμικῇ καταστᾶσει] Profecto vox φθόρος nihil
aliud est quam mera totius sententiæ φθορά. Legendum, αἴρων.
Ἀέρων τοιμικὴν κατάστασιν vocat aërem corruptum et malum, et
pestilentem, quem ait causam esse sæpe cur magna repente co-
pia serpentum, et murum terrestrium existat: quod verum est.
Sic enim sæpe in mediis æstibus solis ranas enatas memini: ne-
que vero id unquam contigit, quin vere sit ἡ τῶν αἰέρος κατάστασις
τοιμική. Verum eandem hanc esse causam cur abundant ali-
quando cuniculi, non facile mihi persuaserim: id tamen censet
Strabo, qui infra hoc eodem libro hoc repetit. Legendum au-
tem esse αἴρων, conjeci e veterum librorum scriptura, in quibus
legitur, ὄφρων: quod et ipsum fortasse ferri possit, quanquam αἴρων
magis probo. Sic Diodorus, τοιμικὴν κατάστασις ἐπεὶ χεῖ τὰς πόλεις
διὰ τὴν τῶν αἰέρος φθοράν. Idem alibi τοιμικὴν περιέσσειν, et αἴρα ἐφ-
δαρμένον conjungit. Cafaub.

16. γαλαῖς ἀγρίας] i. e. Viverras. Viverra fit in Linnæo ge-
nus. Anglice Ferret. Non sunt indigenæ Libyæ, sed Ægypti,
Indiæ, aliarumque vicinarum partium. F.

Ibid. αἵ ἡ Λιβύη φέρει, φέρουσιν ὀπίτηδες] Lege, τρέφουσιν. Vetus
interpretes legisse videtur, αἵ ἡ Λιβύη τρέφει. Cafaub.

22. τὸ πλήθος τῶν ναυκλήρων] Scripti, τῶν ναυκλήρων. Idem.

23. Δικαιαρχίαν] Δικαιαρχία Latine Puteoli, hodie Pozzuolo. F.

25. ἐκ πολλαπλασιάσεως] Scripti nonnulli, ἐκπολλαπλασία-
σις. In aliis deest hoc totum, idque meo judicio rectius. Cafaub.

4. διὰ

magnitudine: verum ad Turditaniam id maxime fit, quippe maris affluxu ac refluxu ibi augescente, quam causam apparet esse multitudinis ac magnitudinis istarum rerum ob exercitationem. Idem intelligendum de cæterorum omnibus generibus, 5 oryigibus, balænis, et a flando dictis physeteribus, qui cum efflant, eminus intuentibus species quædam nubis in columnæ formam coactæ videtur: quin et congrui ibi in belluas abeunt, longe nostrorum magnitudinem supergressi: et murænæ sunt 10 ibi, aliique plures id genus pisces. Apud Cartiam ceryces, five buccina, et purpuræ inveniri dicuntur, decem cotylas implentes: et in exterioribus locis murænæ, congrique, qui appendant octoginta minas, polypi qui talentum: bicubitales 15 teuthides, aliique id genus pisces. Huc etiam plurimi thynni compelluntur, a calore externi maris antiquo pingues et crassi. Vescuntur glande querna, quæ ad mare nascitur, humilis plane, sed prægrandem generans fructum: hæc arbor etiam in terra per Hispaniam frequens nascitur, magna radice, ut quercus perfectæ, sed humilis ipsa fructicis instar a stirpe surgit: tantum autem fert fructus, ut post maturitatem littus maris intra extraque columnas oppleatur eo alluvie ejecto: semper tamen minor invenitur quæ intra columnas nascitur. Polybius tradit, hanc glandem ab Hispanis etiam in Latium usque mitti, nisi forte Sardinia etiam eam generet, et vicina loca. Cæterum thynni quanto magis ad columnas accedunt, tanto fiunt tenuiores, defectu nutrimenti. Ferturque hoc ani-

τοῖς μεγέθεσι, καθόλου καὶ τὴν ἕξω θάλατταν πᾶσαν, ἐνταῦθα δὲ ἀφ' ἐξουσίας· ἃ τε καὶ τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώτεων ἐνταῦθα ἂν αὐξανόμενων· ἃς εἰκὸς αἰτίας εἶναι καὶ τῆς πλῆθους, καὶ τῆς μεγέθους διὰ τὴν γυμνασίαν· ὥς δ' αὐτὰς ἔχει καὶ περὶ τῶν κητείων ἀπάντων, οὐρύων τε, καὶ φαλαινῶν, καὶ φυσιτηρίων· ὧν ἀναφυσισάντων, φαίνεται τις νεφώδης ὄψις κίονος τοῖς πόρρωθεν ἀφορώσι· καὶ οἱ γόγροι δὲ ἀποθηριεύονται, πολὺ τ' παρ' ἡμῶν ὑπερβεβλημένοι καὶ τὸ μέγεθος· καὶ αἱ σμύραιναί, καὶ ἄλλα πλείω τ' τοιούτων ὄψων· ἐν ᾗ Καρτηίᾳ κήρηκας δεκακοτύλας καὶ πηρύρας φαίνονται· ἐν δὲ τοῖς ἕξωτέροις τόποις καὶ μείζονας ὀγδοήκοντα μῶν τὴν σμυραίναν, καὶ τ' γόγρον· ταλανπαῖον δὲ τ' πολυπόδα· διπλήχεις δὲ ταῖς τευγίδας, καὶ τὰ παραπλήσια· πολὺς δὲ καὶ ὁ θύννος σιευελεύεται δειρό, ἀπὸ τῆς ἀλῆος τῆς ἕξωθεν παλαιᾶς, πίων καὶ παχύς. Τρέφεται δὲ βαλάνῳ δρυΐνῃ, φουμένη καὶ τῆς θαλάττης, χαμαιζήλῳ τινὶ παντάπασιν δρυΐ, ἀδρότατον δ' ἐκφέρει καρπὸν· ἥπερ καὶ ἐν τῇ γῇ πολλὴ φύεται κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ῥίζας μὲν ἔχουσα μεγάλας ὥς ἀνὰ τελείας δρυὸς, ἕξαιρέμενη δὲ ἐκ γάμων, ταπεινῆς ἦτιον· ποσσῦτον δ' ἐκφέρει καρπὸν, ὥστε μὲν τὴν ἀκμὴν πλήρη τὴν παραλίαν εἶναι τὴν τε ἐντὸς, καὶ τ' ἐκτὸς θηλῶν, ἣν ἐκβάλλουσιν αἱ πλήμμαι· ἢ δ' ἐντὸς θηλῶν ἐλάτων αἰεὶ καὶ μᾶλλον εὐρίσκεται. Λέγει δ' ὁ Πολύβιος καὶ μέχρι τῆς Λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλανον ταύτην· εἰ μὴ ἄρα φησὶ καὶ ἡ Σαρδὼ φέρει, καὶ ἡ πλησιόχωρος ταύτη· καὶ οἱ θύννοι δ' ὅσῳ πλείον συνεγγίζουσιν τῇ θάλασσῃ ἕξωθεν φερόμενοι, τοσῶν δ' ἰχθυῶν νότον πλέον, τῆς τροφῆς ἐπιλιπέσης· εἰναι τε παρα-

^a αὐξανόμενων Eton. Esc. Mosc. ^b κητείων Par. 3. alia manu. κητίων Esc. et ex correct. Med. 2. ^c σμύραινα Par. 1. Eton. σμύραινα ex correct. Med. 2. ^d κήρηκας Par. 3. Esc. ^e δεκακοτύλας Par. 3. δεκακοτίλας Esc. ^f μείζονας Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^g σμυραίναν Par. 1. σμυραίναν ex correct. Med. 2. ^h ταλάντιον δὲ τὸν Par. 3. Mosc. ταλάντιον δὲ τὴν Par. 1. Med. 1. sed Par. 1. habet τὸν supra. ⁱ θύννος Med. 2. passim. ^k δρυΐ deest Med. 1. 2. ^l ἕξαιρέμενη Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^m δ' ἐκ γάμων Med. 1. et ex correct. δὲ γάμων. ⁿ ὅπως Par. 3. Bre. Esc. Mosc. ^o ἐπιλιπέσης Par. 1. Med. 1. 2. ^p παρὰ θάλαττην τὸ Par. 1. παρὰ θάλαττην τε τὸ Par. 3. Bre. Mosc.

4. διὰ τὴν γυμνασίαν] Legendum, διὰ τὴν ὑγρασίαν. Utitur Aristoteles de Animal. quia loca aquis abundant. Toup.

6. οὐρύων τε] Oryges inter cete nominat, cum alii terrestrem feram faciant: describitur eleganter ab Oppiano, Κυνηγετικῶν libro secundo. Casaub.

Ibid. καὶ φυσιτηρίων] De his monstris marinis vide plura libro xv. p. 1055. Edit. Amst. Idem.

Ibid.] Physeter est in veterum scriptis omne animal, quod aquam a naribus efflat. Physeter genus est in Linnæo, sed hæc species est forsan balænæ, physalus Linnæi, vel physeter Rondeletii et Willoughbeii. F.

7. φαίνεται τις νεφώδης ὄψις κίονος] Plinius, ix. c. 4. aliter. In Gallico oceano physeter, ingentis columnæ modo se attollens, altiorque navium velis diluvium quandam eructans. Strabonem puto verius loqui, qui non ipsum se attollere ait, sed spiritum tantum mittere, qui spiritus procul intuentibus speciem columnæ νεφώδης præbeat, quod et nominis ratio docet: et tamen facit columnæ mentio ut putem Plinium, cum hæc scriberet, ejusdem cujus et hic noster verba secutum potius esse, quam assecutum. Casaub.

Ibid.] Scymnus Chius cete prope Gades notat, ver. 162.

Γάδεις, ὅπου μέγιστα γίνονται λόγοι
Κήτη. —

De oryigibus &c, confulas Oppianum. F.

16. ἀπὸ τῆς ἀλῆος τῆς ἕξωθεν παλαιᾶς] Locus corruptus, quem ideo neuter interpretum intellexit. Ait Strabo quod Plinius, ix. c. 15. cum scribit thynnos tempore hiberno latere in gurgitibus imis nisi tempore aliquo evocentur: ἀλῆν, tepor. Aristoteles de Anim. viii. c. 19. χαίρουσι δὲ οἱ θύννοι μάλιστα τῶν ἰχθύων τῇ ἀλῇ, καὶ πρὸς τὴν ἀμμὸν τὴν πρὸς τῇ γῇ προχωρεῖσι, τῆς ἀλῆος ἐνίκειν, i. e. Thynni omnium maxime piscium gaudent tepore, et ob eam rem arenam et littora adeunt. Quæ verba mire Strabonis locum illustrent. Idem ex Aristotele repetit Athenæus. Lege igitur in Strabone, ἐπὶ τῆς ἀλῆος τῆς ἕξωθεν παραλίας. Casaub.

17. Τρέφεται δὲ βαλάνῳ δρυΐνῃ] Polybius, libro xxxiv. ut refert Athenæus, vii. c. 14. p. 302. de Hispania scripserat, ὅτι βάλανοι εἰσι κατὰ βάθος ἐν τῇ αὐτοῦ θάλαττῃ πεφυτευμένοι, ἀνὰ τὸν καρπὸν σιτευμένοι τῆς θύννης πωλίνουσαι, i. e. in profundo maris quo alluitur, glandiferas quercus gigni, quarum fructu thynni vescuntur, et pinguescant. Ex Polybio sumpsit Strabo, quod ipse mox indicat: βάλανον δρυΐνῃ vocat Geographus alibi δευδοβαλον. Sed hic arborem ipsam videtur significare. Idem.

18. χαμαιζήλῳ τινὶ παντάπασιν δρυΐ, ἀδρότατον δ' ἐκφέρει καρπὸν] In libris scriptis totus locus ita legitur, χαμαιζήλῳ τινὶ παντάπασιν δρυΐ· πολλὴν δ' ἐκφέρει καρπὸν. Sed illud πολλὴν pro ἀδρότατον ex glossa manasse suspicor, quæ sane interpretatio melior est ea, quam interpres habet: τὸ πολλὸν enim indicare opinor voluit potius quam τὸ μέγα. Idem.

Ibid.] Dubitari potest, an Strabo vellet ilicem grandes, vel multas, glandes ferre. Utrumvis horum eligas; certum vero est ilicem coccigeram nec multas, nec magnas, glandes producere; idcirco hæc illex non est illex coccigera. Vide Bodæum ad Theoph. Hist. Plant. p. 240. F.

19. καὶ ἐν τῇ γῇ] Etiam in mediterraneis. Casaub.

21. ἕξαιρέμενη δὲ ἐκ γάμων, ταπεινῆς ἦτιον] Scribe, ἕξαιρέμενη δὲ, γάμων ταπεινῆς ἦτιον, deletο ἐκ. Minus alte ē terra attolli dicit, quam humilem fruticem quemlibet. Bodæus a Stapel. ad Theophrast. Histor. Plant. lib. iii. cap. 16. p. 240. Anon.

25. ἢ δ' ἐντὸς θηλῶν] Sensus est: glans quæ reperitur intra Herculis columnas, est illa quidem minor, sed majori tamen copia reperitur: de illo loquendi genere, αἰεὶ καὶ μᾶλλον, diximus libro primo. Non nego interpretis versionem verbis Græcis convenire, sed ita vertendum esse ut diximus, quæ sequuntur indicant. At in nonnullis antiquis libris tota hæc periodus desiderabatur, quod non probo. Casaub.

30. εἰναι τε παραθαλάττιον τὸ ζῶον τέτο] Quis ferat thynnium, animal marinum, παραθαλάττιον vocari? An quia tepore interdum,

θαλάσιον τὸ ζῶον τῆτο· ἡδεσθαι δὲ τῇ βαλάνῳ, καὶ
 παίνεσθαι ἀφαιρύντας ὑπ' αὐτῆς· φορᾶς τε δὲ βα-
 λάνε γενόμενης, φορᾶν καὶ τὴν θύνων εἶναι. Τοσούτοις
 δὲ δὲ φορημένης χάρας ἀγαθοῖς^α κεχορηγημένοις, ἔχ-
 ῃσι^β ἂν τις ἀποδέξαιτο, καὶ θαυμάσειε, τὸ περὶ τὰς
 μεταλλείας εὐφυές· ἅπαντα μὲν δὲ μετὰ τὴν τοιῶν ἐστὶν
 ἢ τῶν Ἰβήρων χώρα· ἐκ παλαιᾶ δ' εὐκαρπὸς, ἐδ' εὐδαί-
 μων οὕτως· καὶ μάλιστα ἢ τῶν μετάλλων· εὐπορεῖσα.
 Σπάνιον δ' ἐν ἀμφοτέροις εὐτυχεῖν· σπάνιον γάρ, καὶ τὸ
 τὴν αὐτὴν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ παντοίοις πληθύνειν με-
 τάλλοις.^δ Ἡ δὲ Τυρδίτανία καὶ ἡ περὶ τὴν αὐτὴν
 λόγον δέδνα ἄξιον καταλείπει, περὶ τὴνδε τὴν ἀρετὴν
 τοῖς ἐπαινεῖν βελομένοισι.^ε Οὔτε γὰρ χρυσοῦς, οὐκ ἄργυ-
 ρος, οὐδὲ δὲ χαλκός, οὐδὲ σίδηρος, ἐδαμῆ δὲ γῆς,
 οὔτε ποσῦτος, οὔτ' οὕτως ἀγαθὸς ἐξήταται^ς γεννώμενος^ς
 μέχει νῦν· ὁ δὲ χρυσοῦς ἐμεταλλεύεται μόνον, ἀλλὰ
 καὶ σύρεται· καταφέρει δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χεῖμα-
 ροὶ τὴν χρυσοῦν ἄμμον, πολλαχῶς καὶ ἐν τοῖς ἀνύ-
 δροις τόποις ἔσταν· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἀφανὴς ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς
 ἐπικλύσι τοῖς ἀπολάμπει τὸ τῆς χρυσοῦ ψήγμα· καὶ τὰς
 ἀνύδρους γὰρ φορητῶ ἐπικλύζοντες ὕδατι, σιλπνὸν ποιεῖσι
 τὸ ψήγμα· καὶ φέρεται δ' ὀρύσσοντες, καὶ ἄλλας τέχ-
 νας ἐπινοῶντες, πλύνει τῆς ἄμμου τὸν χρυσοῦ ἐκλαμ-
 βάνουσι· καὶ πλείω τῶν χρυσορυχείων ἐστὶ νῦν τὰ χρυ-
 σοπλῦσια προσαγορευόμενα. Ἀξιοῖσι δὲ Γαλάται τὰ
 παρ' ἑαυτοῖς^ι εἶναι κρείττω μέταλλα·^κ τὰ τε ἐν τῷ
¹Κεμμένῳ ὄρει, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῇ κείμενα τῇ Πυρρήνῃ·
 τὸ μὲντοι^ν πλείον καντεῦθεν εὐδοκμεῖ· ἐν δὲ τοῖς

mal prope terram in mari degere, et glande delec-
 tari, atque admodum pinguescere: cumque glan-
 dium copia nascitur, multos etiam nasci thynnos.
 Cum autem Turditaniae tot bona suppeditent, non
 leviter, sed vel apprime observet, mireturque ali-
 quis, quod ita ferax metallorum est. Etenim me-
 tallis quidem plena est tota Hispania: at non om-
 nes regiones ita frugiferae sunt ac felices, mini-
 mumque ea quae metallis abundant. Rarum ni-
 mirum est cum metallorum habere tum frugum
 copiam: rarum etiam in exigua regione opes om-
 nis generis metallorum habere. At Turditania, ei-
 que contigua regio, ita utraque re abundat, ut nulla
 satis digna laudatio praestantiae earum institui
 possit. Nondum enim adhuc compertum est ullibi
 terrarum, aurum, argentum, aes, aut ferrum, tanta
 cum copia tum bonitate inveniri, atque hic. Au-
 rum non effoditur modo, sed et flumina et tor-
 rentes auro permixtam arenam volvunt: multis
 etiam in locis aquae expertibus arena talis reperi-
 tur: verum ibi aurum non apparet: in locis au-
 tem irriguis ramenta auri fulgent: quanquam et
 arenas nulla aqua madentes illata aqua humec-
 tant, itaque ramenta auri ut splendeant efficiunt:
 quin et puteis actis, aliisque excogitatis artibus,
 abluenda arena aurum excipiunt: pluraque nunc
 sunt loca in quibus elavetur, quam in quibus ef-
 fodiatur aurum. Afferunt quidem Galli sua me-
 talla esse praestantiora in Cemmeno monte, et sub
 ipsam Pyrenen: tamen et hic major pars laudatur.

^α κεχορηγημένος Med. 1. Esc. ^β ἐχ ἡκιστα ἄλλα καὶ μάλιστα Bre. Esc. Mosc. ἐχ ἡκιστα ἄλλα καὶ μάλιστα ἀποδέξαντ' ἂν τις Par. 3. Med. 1. 2. ^γ εὐπορεῖ Esc. ^δ ἢ τε Par. 3. Med. 1. 2. ^ε ἐ γὰρ Med. 1. 2. Gron. ^ς δὲ deest Par. 1. Eton. ^ζ γεννώμενος Med. 2. ^η χρυσοῦν Par. 1. ^ι εἶναι τὰ μέταλλα Par. 3. κρείττω deest Esc. Mosc. deerat Med. 1. additum postea. ^κ τὰ τε deest Par. 1. Med. 1. 2. ^λ Κεμμένῳ Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^μ αὐτῇ Par. 1. 3. ^ν πλείον τὰντεῦθεν Mosc.

dum, interdum glande ad littus evocantur, ideo erunt παρα-
 θαλάσιοι θύννοι? Nugæ. Legendum esse aio, εἶναι τε τὸν θαλά-
 σιον τὸ ζῶον τῆτο. Jam ante monuimus locum hunc totum e Po-
 lybio esse desumptum. Inde et hic locus nobis emendandus.
 Polybii verba, referente Athenæo, VII. c. 14. p. 302. sunt,
 διόπερ ἐκ τῶν ἀμάρτοι τις λέγων ὅς εἶναι θαλάσιος τὴν θύννην. Deinde
 causa appellationis sequitur eadem quam affert noster, εἰσὶ γὰρ
 οἱ θύννοι, οἳ ὅς εἰς, ἀπὸ τῶν βαλάνων αὐξανόμενοι, i. e. thynni enim
 sunt marini porci, qui, veluti sues, glande pascuntur et augescunt.
 Strabo autem sic, ἡδεσθαι γὰρ τῇ βαλάνῳ, καὶ παίνεσθαι ἀφαιρύντας
 ὑπ' αὐτῆς. Idem.

Ibid. εἶναι τε ΠΑΡΑΘΑΛΑΤΤΙΟΝ τὸ ζῶον τῆτο] De thynno ait
 Polybius. Correxerit Casaubonus, εἶναι τε τὸν (male in impres-
 sis) θαλάσιον τὸ ζῶον τῆτο. Ad sensum optime. Ad antiquæ lec-
 tionis vestigia propius accederet, εἶναι τε ΠΑΡΑΘΑΛΑΤΤΙΟΝ τὸν τ. Τ.

Ibid.] Casaubonus, ut opinor, non Strabonem explicat mu-
 tando παραθαλάσιον in θαλάσιον. Athenæus, (I. VII. c. 14.)
 Polybium citat, et adjicit, a Theodorida poetâ, concitatos œstro
 thynnus Gades cursu petiisse. Vide etiam Aristotelem de mi-
 rabilibus, p. 1165. Edit. Du Val. Hisce temporibus thynno-
 rum piscatio Gadibus magni est pretii, sed præcipue in regio-
 nibus ad Mediterraneum sitis horum piscium commercium
 Hispani exercent. F.

4. ἐχ ἡκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα] Verba illa, ἀλλὰ καὶ μάλιστα, ut
 glossæ grammaticæ cuiusdam deleta, et inducit, et ad auc-
 torem suum amandato. Nam etiam in veteribus libris nihil
 tale apparet. Casaub.

5. τὸ περὶ τὰς μεταλλείας εὐφυές] Auctorum testimonia in hanc
 rem proferre quid opus est? Sciunt omnes tot esse qui Hispa-
 niam hoc nomine dilaudarint, quot fuerunt qui de ea quic-
 quam scriberent. Idem.

Ibid.] Querendum est quo sæculo fodinae exhaustæ fuerint.
 Nimirum auri copia et argenti in Peruvianis et Mexicanis re-
 gionibus impedimento fuit ne Hispani terras suas ulterius scru-
 tarentur. Sidonius Apollinaris, qui Majoriano imperante scripsit,
 merces Romam advectas describens, Hispaniam naves
 deferre affirmat. Hodie argentaria fodina maxima est in Estre-
 madura ad Guadalcanal: hujus descriptio in Dillonis Hisp.

descri. occurrit. Ep. 7. F.

9. Σπάνιον δ' ἐν ἀμφοτέροις εὐτυχεῖν] Lege, cum veteribus li-
 bris, εὐτυχεῖν. Suspiciabar prius vel εὐτυχεῖν esse legendum, vel
 ἀμφοτέροις ἐπιτυχεῖν. Sic Diodorus libro quinto, τοῖς καρποῖς ἐπι-
 τυγχάνειν dixit. Casaub.

14. οὐδὲ δὲ χαλκός] Ærariam fodinam in hisce partibus ad
 fluvium Rio tinto dictum, Dillonus descripsit, p. 312. F.

15. ἐξήταται γεννώμενος] Scribe, auctoribus libris, γεννώμενος.
 Sic infra de stanno, γεννώμενος δ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ τὴν Λυσίτανος βαρ-
 βάρους. Casaub.

16. ὁ δὲ χρυσοῦς ἐμεταλλεύεται μόνον] Vide apud Plinium, de
 tribus modis auri invenendi, libro XXXIII, capite 4. Idem.

18. τὴν χρυσοῦν ἄμμον] Ballucam appellabant Hispani: Græ-
 ci una dictione χρύσαμνον. Plinius, libro XXXIII. cap. 4. His-
 pani quod minutum est balucem vocant. Gêdon, Glossarium vetus,
 χρύσαμνος balluca. Iterum, χρυσοῦς ἀκαθάριστος Valuca. Et lege
 prima Cod. de metallariis et metallis: Itaque si qui sponte con-
 fluxerint, eos laudabilitas tua oëtonos scrupulos in ballucam, quæ
 Græce χρύσαμνος appellatur, cogat exfolvere. Idem.

22. καὶ φέρεται δ' ὀρύσσοντες] Plinius, XXXIII. 4. Alio modo
 puteorum scrobibus effoditur. Idem, XXXIV. 4. Quod puteis fo-
 ditur canalitium vocant, alii canalienſe, marmoris glareæ inhæ-
 rens. Idem.

24. τῶν χρυσορυχείων] Ita etiam veteres libri: quam scriptu-
 ram confirmat et vox χρυσορυκτῆς apud Grammaticos per o scrip-
 ta: quanquam analogia postulare videbatur, ut χρυσορυχίης, sive
 χρυσορυχός, et χρυσορυχίον scriberetur. Sic namque τοιχωρύχης,
 sive τοιχωρύχος. Idem.

25. Ἀξιοῖσι δὲ Γαλάται] Totus locus in veteribus ita legitur:
 Ἀξιοῖσι δὲ Γαλάται παρ' ἑαυτοῖς εἶναι κρείττω τὰ μέταλλα, τὰ τε ἐν τῷ
 Κεμμένῳ ὄρει, καὶ τὰ &c. De metallis Tarbellorum lege libro
 IV. Idem.

Ibid.] Tarbelli sunt gens Aquitaniæ, quorum urbs primaria
 est Laburcum, hodie Bayonne. Hisce forsan Plinius alludit,
 (I. XXXIII. c. 4.) Omni auro inest argentum, vario pondere, alibi
 dena, alibi nona, alibi octava parte. In uno tantum Galliæ me-
 tallo, quod vocant Albicratensē, 36. portio invenitur: ideo cæteris
 præst. F.

Cæterum inter auri ramenta aiunt inventas aliquando selibres glebas, quas ipsi palas nominant, exigua purgatione indigentes. Ferunt etiam lapidibus fissis inveniri glebularum uberibus similes. Porro auro cocto, et purgato aluminosa quadam terra, electrum esse id quod purgando rejicitur: quod cum habeat argenti aurique mixturam, eo cocto argentum quidem comburi, aurum autem permanere: nam forma est fusilis et lapidea. Itaque etiam palea facilius liquefit aurum: quia flamma mollis cum sit, proportionem habet temperatam ad id quod cedit et facile funditur, carbo autem multum absumit, nimis colliquans sua vehementia et elevans. In Erythris terra hauritur, et pone lavitur in scaphis, aut puteo acto terra inde egesta lavatur. Argenti autem caminos faciunt sublimes, ita ut fuligo a glebis in altum efferatur: est enim gravis ea ac pestilens. Ærariarum officinarum quædam vocantur aurariæ: unde conjiciunt prius aurum inde fuisse effossum. Posidonius vero multitudinem metallorum laudans et præstantiam, non abstinet solita sibi sermonis exornatione, sed nimis amplificationibus quasi instinctu quodam poetico rapitur. Ait enim se fidem huic fabulæ non derogare, quod nemoribus aliquando inflam-

ψήγμασι τῇ χρυσίῃ φασὶν εὐρίσκεσθαι ποτε καὶ ἡμι-
λιτειαίας βάλλας, αἷς καλεῖσι πάλας, μικρὰς καθάρ-
σεως δεομένας· φασὶ δὲ καὶ λίθων χαλκοειδῶν εὐρίσκειν
βαλάρια θηλαῖς ὅμοια· ἐκ δὲ τῆ χρυσοῦ ἐφομένου
καὶ καθαιρομένου τυπηρεῖα δειπνῇ γῇ, τὸ καθαύμα ἤλεκ-
τρον εἶναι· πάλιν δὲ τέττε καταφορδύε, μίγμα ἔχον-
τος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὸν μὲν ἀργυρον σπικαίεσθαι,
τὸν δὲ χρυσὸν ὑπομένειν· εὐδιάχυτος γὰρ ὁ τύπος καὶ
λιθάδης· διὰ τῆτο καὶ τῷ ἀχύρῳ τήκεται μᾶλλον ὁ
χρυσός· ὅτι ἡ φλόξ μαλακὴ εἶσα, συμμετρῶς ἔχει
πρὸς τὸ εἶκον, καὶ ὁ ἀχὺρ ὁμοῦν ῥαδίως· ὁ δὲ ἀνδραξ
ἐπαναλίσκει πολὺ, ὑπερτίκων τῇ σφοδρότητι, καὶ
ἐξαίρων· Ἐν δὲ τοῖς Ἐρυθροῖς σύρεται καὶ πλύνεται
πλησίον ἐν σκάφαις, ἢ θρύπτεται φρέαρ, ἢ δὲ ἀνεύχ-
θεισαι γῇ πλύνεται· τὰς δὲ τῆ ἀργύρου καμίνους
ποιεῖσιν ὑψηλὰς, ὥστε τὴν ἐκ τῶν βάλλων λιγνὺν με-
τέωρον ἐξαίρεσθαι· βαρεῖα γάρ ἐστι καὶ ὀλέθριος· τῶν δὲ
χαλκοειδῶν πνὰ καλεῖται χρυσεῖα· ἔξ ὧν τεκμαί-
ρονται χρυσὸν ἔξ αὐτῶν ὀρύττεσθαι πρότερον· Ποσει-
δώνιος δὲ τὸ πλῆθος τῶν μετάλλων ἐπαινῶν, καὶ τὴν
ἀρετὴν, ὅσα ἀπέχεται τῆς συνήθους ῥητορίας, ἀλ-
λὰ συνενθροῖται ταῖς ὑπερβολαῖς· οὐ γὰρ ἀπιτεῖν τῷ
μύθῳ φησὶν, ὅτι τῷ δρυμνῷ ποτε ἐμπρησθέντων

^a Par. 1. scripserat τῇ, unde sic legerem, τῇ μὲν (μίγματος) τὸν ἀργ. . &c. V. ^b ἀπαναλίσκει Par. 1. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^c Ἐρυθροῖς punctis notatur in Par. 1. tanquam suspectum. ^d Esc. et Mosc. habent in marg. ἢ θρύπτεται φρέαρ.

1. καὶ ἡμιλιτειαίας βάλλας, αἷς καλεῖσι πάλας] Plinius, xxxiii. c. 4. longe aliter. *Aurum*, inquit, *arrugia quæsitum, non coquitur, sed statim suum est*. Inveniuntur ita massæ, nec non in puteis etiam denas excedentes libras: palacras Hispani, alii palacranas vocant. Videtur Strabo balucem intelligere, et cum pala sive palacra confundere. Diodorus voce Græca, *παλάκρας* τῆς γῆς πολυχρύσας dixit. Casaub.

2. πάλας] Apud Plinium, libro xxxiii. cap. 4. legitur palacras, et palacranas, quid pala sit Latinis, ignotum non est. Xyland.

6. μίγμα ἔχοντος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ] Ait electrum ex auro et argento esse mixtum: hinc intelligimus Sili Italici carmen libro primo, ver. 229.

Electri gemino pallent de semine venæ. Casaub.

Ibid.] Plinius, l. xxxiii. c. 4. ait, ubi quinta argenti portio est, electrum vocatur. F.

7. τὸν μὲν ἀργυρον ἀποκαίεσθαι] Argenti et auri separatio fiat per vapores nitri vel marini salis mixti cum pari quantitate vitrioli calcinati. Metallum in laminas confusum cum mixtura in fornace ponitur, et actio vaporum argentum dissolvit. (Neumann Chym. p. 42.) Notatu dignum est, Plinium (lib. xxxiii. c. 6.) optime modum separandi aurum per argentum vivum describere. Idem.

8. εὐδιάχυτος γὰρ ὁ τύπος καὶ λιθάδης] Male editur, καὶ λιθάδης, cum potius legendum sit, εὐδιάχυτος γὰρ οὗτος καὶ λιθάδης. Aurum enim mollioris naturæ ad fusuram, ac de facili liquatur: contra argentum difficilior et magis invictum ignibus, ut auro durius, et minus solvi ac fundi facile sit. Hinc in auro fundendo et excoquendo extra ejiciebatur materia durior, multo argento mixta, quam ἀδάμαντα propterea appellarunt. Salmas. Ex: Plin. pag. 761.

13. Ἐν δὲ τοῖς Ἐρυθροῖς] Legendum existimo, ἐν δὲ τοῖς ῥείθροις. De Hispania est sermo, in qua nullos Erythros reperio: nec quicquam huc pertinet Erythria insula paulo post. Putavi aliquando posse et Ἀρτάβοις legi, cujus vocis in Ἐρυθροῖς mutatio fuit proclivis. Sed Astures potissimum hoc nomine commendari video. Casaub.

Ibid.] Casauboni emendationem probo. F.

14. ἢ θρύπτεται φρέαρ] Lego, ἢ ὀρύττεται φρέαρ. Imperiti et aliud agentes librarii ex o fecerunt θ, male. Plinius, xxxiii. c. 4. *Apud nos tribus modis, (aurum invenitur), fluminum ramentis, ut in Tago Hispania, Pado Italia, Hebro Thracia, Paetolo Asia, Gange India: nec ullum absolutius aurum est, cursu ipso trituque perpolitum. Alio modo puteorum scrobibus effoditur.* Puteos autem in hunc usum solitos effodi docet idem Plinius alibi etiam apertius. Sed et Strabo modo id dicebat. Quid si legamus, ἢ θρύπτεται, ἢ ὀρύττεται φρέαρ. Nam vox quidem θρύπτεται commo-

de accipi poterit de auri grandioribus massis, quæ inter ramenta quandoque reperiuntur; confirmaturque hæc lectio sequentibus mox verbis, τὴν δὲ συστὴν βάλλον τὴν ἀργυρεῖν φησὶ κοπτεσθαι. Plinius, *Quod effossum est tunditur, lavatur.* Casaub.

17. βαρεῖα γάρ ἐστι καὶ ὀλέθριος] Plinius, xxxiii. c. 6. *Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, sed maxime canibus.* Lucretius, lib. vi. ver. 808.

*Denique, ubi argenti venas, aurique sequuntur,
Terræ penitus scrutantes abdita ferro:*

Qualeis exspirat scaptacula subter odores?

Quidve mali fit ut exhalant aurata metalla?

Quas hominum reddunt facies? qualeisque colores?

Nonne vides, audisve, perire in tempore parvo

Quam soleant, et quam vitæ copia defit,

Quos opere in tali cohibet vis magna? Idem.

Ibid. τῇ δὲ χαλκοειδῶν πνὰ καλεῖται χρυσεῖα· ἐξ ὧν τεκμαίρονται] Diodorus, lib. v. p. 360. Ed. Wessel. scribit nullas esse recentes metallorum officinas in Hispania, nec ullas fodinas quas avaritia Carthagenensium non detexerat. Idcirco verisimile est quasdam ærarias officinas, vel χαλκοειδέα, fuisse antea χρυσεῖα. F.

19. Ποσειδώνιος δὲ] Videtur Posidonius accurate admodum de metallis Hispanorum tractasse: nam Diodorus quoque Siculus eorum rationem ex professo explicaturus, non aliunde, ut nos deprehendimus, quam e Posidonio totam suam narrationem hausit: ipsaque adeo verba Posidonii usurpat, quum tamen eum auctorem nunquam laudet: quod longe a Strabonis candore et ingenuo animo alienum est: neque vero debuit Diodorum pudere profiteri per quos profecisset. Locus Diodori est libro quinto. Quod autem in Posidonii stylo notat Strabo, idem perpetuo apud scriptorem summum, Plinium dico, observabis. Nam ejus oratio plena est ejusmodi ῥητορίας, quæ lectorem sæpe magis afficiat, quam res ipsæ quæ narrantur. Non longe aberis: in eo capite, quod de metallorum ratione conscripsit, quam multa sunt id genus? Porro facundiæ et ῥητορίας Posidonii exempla pete e Seneca, qui ex ejus libris multa profert, Epist. xci. Eam lege. Casaub.

22. ἢ γὰρ ἀπιτεῖν τῷ μύθῳ] Nota fabula de incendio montium, unde auro fertilis reddita sit tota regio. Non est autem dubium fabulæ causam dedisse Pyrenæorum appellationem. Græci namque adeo simplices fuere, ut sibi persuaderent ἀπὸ τῆς πυρῆς vocatam τὴν Πυρηνῆν: quod nihilo prudentius ab iis dictum, quam a Lyfimacho dicta esse Hierosolyma παρὰ τὸ τὰ ἱερά σιλᾶν. Sed de his alias. Et si autem, uti dixi, fabulæ ansam dedit nomen Πυρηνῆς, tamen non defuere qui de aliis montibus eadem narrarent, ut Posidonius ipse de Rhipæis montibus, quos cum Alpiis confundeat. Vide Athenæum, libro vi. et Eustathium iv. Odyss. Com. Idem.

ἡ γῆ τὰ καὶνὰ ἃ τε ἀργυρίτις καὶ χρυσίτις, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξέρχεται. Διὰ τὸ πᾶν ὅρος, καὶ πάντα βενὸν ὕλην εἶναι νομίσματος, ὑπὸ πινος ἀφθόνου τύχης σεσωρευμένην· καὶ ὅλως δ' ἂν εἴπε φησὶν ἰδῶν τις τὰς τόπας, θησαυρὸς εἶναι φύσεως ἀενάου, ἢ τομῆον ἡγεμονίας 5 ἀνεκλείπτει· καὶ γὰρ πλεονάζον, ἀλλὰ καὶ ὑπόπλετος ἦν φησὶν ἡ χώρα· καὶ παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς τὸν ὑποχθόνιον τόπον, ἐχ' ὁ Ἀδης, ἀλλ' ὁ Πλάτων καλοῖκε. Τοιαῦτα μὲν οὖν ἂν ὡραῖον χῆματι εἴρηκε περὶ τέτων, ὡς ἂν ἐκ μετάλλων καὶ αὐτὸς πολλῶν χρώμενος 10 τῷ λόγῳ. Τὴν δ' ἐπιμέλειαν φράζων τὴν τ' μεταλλεύοντων, παρατίθησι τὸ τῷ Φαλήρεως· ὅτι φησὶν ἐκεῖνος ὅτι τ' Ἀθηναίων ἀργυρίων οὕτω συντόνως ὀρύττειν τὰς ἀνθρώπους, ὡς ἂν ἐπεσοδοκῶντας αὐτὸν ἀνάξειν τὸν Πλάτωνα· καὶ τῶν οὖν ἐμφανίζει παραπλη- 15 σίαν τὴν αὐτοῦ καὶ τ' φιλεργίαν, σκολιὰς τεμνύων ἐβαθείας τὰς σύριγας· καὶ πρὸς τὰς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμούς, πολλάκις. Ταῖς Αἰγυπτίαις ἀναντλήναι σκολιαῖς ἢ τ' δόλον, ἢ τ' αὐτὸν εἶναι τῶτον ποτὲ τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αἰνίγματι εἰσι- 20

metis terra liquefacta, cum esset aureæ et argentææ materiæ, in superficiem ea metalla effervescendo eiecerit: itaque omnis mons, et omnis collis locupletissimæ cujusdam fortunæ dono fit nomismatis materia cumulatus: omninoque (ait) videns aliquis ista loca, dixerit thesauros esse perennis naturæ, aut principatus ærarium perpetui: non enim dives modo (inquit) terra illa est, sed et infra se opes habet conditas: et revera apud istos homines infra terram non Ades, sed Pluto habitat. Hæc ille oratione speciosa, et quasi ex metallis repetita illa prolixè retulit. Diligentiam porro fodientium indicans, Phalerei dictum adducit, qui de Atticis metallis dixerat, tanta adfuitate homines ibi fodere, ac si sperarent se ipsum Plutonium eruturos: atque nunc Turditanorum similem demonstrat industriam laborandique studium, qui profundos obliquosque agant cuniculos, et sæpe in his occurrant fluminibus. Ægyptiis exhauriunt obliquis: dolum non eundem esse cum olim Atticis: verum

^a ἐν ἑρανίῳ χῆματι Mosc. et ex correct. Med. 1. ἐν ἑρανοῦ χῆματι in marg. Esc. et Mosc. ^b ἀργυρίων Par. 3. ^c περσοδοκῶντων Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^d τῶν οὖν ex correct. Med. 2. ^e καὶ παραπλησίαν Mosc. et ex correct. Med. 2. ^f τοῖς Αἰγυπτίαις Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^g ἀναντλήναι Par. 1. ἀναντλήναι Mosc. 3. ἀναντλήναι Med. 1. et ἀντλήναι ex correctione. ἀναντλήναι Med. 2. et ex correct. ἀναντλήναι. ^h τὸ δ' ὅλον Mosc. et ex correct. Med. 1. ⁱ ἐκ αὐτὸν Par. 1. ἐκ τῶν Eton. ^k τῶν Mosc. ^l τῶν Par. 3. Eton. ^m ποτὲ καὶ τοῖς Med. 1. 2. ποτὲ καὶ τὰς Mosc.

1. τὰ καὶνὰ] Lego, τακῆσα, quod ab hisce inepte positis literis prope admodum abest, et ad rem facit; et statim, διὰ τὸ πᾶν, mutarem τὸ ἐν ὅρος, et lego, σεσωρευμένην. Ades autem Deus inferorum est, qui visui subtrahat quæ ad ipsum veniunt. Idem ab opibus et divitiis Pluto dicitur: eo allusum est, et reliqua huc pertinentia non libet persequi. Xyland.

Ibid. ἡ γῆ τὰ καὶνὰ] Assentior Xylandro legenti, ἡ γῆ τακῆσα. Casaub.

Ibid. εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξέρχεται] Vox ὕλην suo loco mota, ut e veteribus libris apparet, totam sententiam perturbat. Hic igitur eam inducito, deinde lege, διὰ τὸ πᾶν ὅρος καὶ πάντα βενὸν ὕλην εἶναι νομίσματος, vel potius, διὰ δὲ τῶτον. Idem.

5. ἀενάου] Lege, ἀενάου et ἀνεκλείπτου, quod etiam in Plinudæ Excerptis reperi. Idem.

6. ὑπόπλετος] Forfan legendum, ὑπερπλετος. F.

11. Τὴν δ' ἐπιμέλειαν φράζων τὴν τῶν μεταλλεύοντων] Silius Italicus, l. ver. 231.

— Astur avarus

Visceribus laceræ telluris mergitur imis,

Et redit infelix effosso concolor auro. Casaub.

12. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων ἀργυρίων] Athenæus eundem Posidonii locum ita refert, lib. vi. c. 4. Τὸ μὲν τοῖ γε πολὺ τέτρα βαθείαις καὶ κακοπάδοις μεταλλείαις εὐρίσκειται, κατὰ τὸν Φαλήρεα Δημήτριον, ἐπιζέσης τῆς πλεονεξίας ἀνάξειν ἐκ τῶν μυχῶν τῆς γῆς αὐτὸν τὸν Πλάτωνα. Idem.

15. καὶ τέτων ἐν] Scribe, ἐν, auctoribus libris. Idem.

16. σκολιὰς τεμνύων καὶ βαθείας τὰς σύριγας] Plinius, xxxiii. 4. Tertia ratio opera vicerit Gigantum: cuniculis per magna spatia actis, cavantur montes ad lucernarum lumina. Diodorus Siculus de auri conficiendi ratione, p. 182. Ed. Wessell. et Strabonis et Plinii locum illustrabit: ὑπονόμους, inquit, διακόποντες, καὶ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὡς ἂν ἡ διάφραξις τῆς ἀποσιλεύσεως πύργους ὑπάρχει· οὕτως μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν ταῖς διώρυξι καμπὰς καὶ σκολιότητας ἐν σκοτεινῇ διατρίβοντες, λύχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους περιφέρουσι. Idem.

17. καὶ πρὸς τὰς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμούς] Totus hic locus ita fœde est corruptus, ut minime mirer videri hic nihil interpretes. Nos (ὅν δ' εὖ εἰπεῖν) et si opē codicum destituti, facta tamen diligenti inquisitione harum rerum, omnia ita correximus, ut non dubitemus etiam doctos viros, quibus hæc curæ, nostram diligentiam esse approbaturus. Ita igitur legendum: καὶ πρὸς, τὰς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμούς, πολλάκις, ταῖς Αἰγυπτίαις ἀναντλήναι κοχλίας· τὸν δὲ λόγον ἢ τ' αὐτὸν εἶναι τῶτον καὶ ποτὲ τοῖς Ἀθηναίοις: hoc est, Præterea, fluvios, qui sæpe in istis cuniculis et fossis occurrant, cochleis Ægyptiacis machinis exhauriunt: neque vero idem usu venire istis, quod quondam Atticis metall. Nunc rationem omnium reddemus. Idem.

Ibid. καὶ πρὸς τὰς] Ita esse distinguendum ut docuimus, luce jam clarius est. Sed error ab iis est profectus, qui non animad-

vertebant πρὸς adverbialiter pro προσέτι esse positum, quod tamen novum non est. Dio, libro quadagesimo sexto, καὶ πρὸς, συνέθεντο τῶν τε ἐχθρῶν σφῶν σφαγὰς ποιήσασθαι, et alibi sæpe. Strabo lib. xvi. de Sidoniis, παραδίδονται καλλιτέχναι, καὶ ἀπὲρ καὶ ὁ ποιητὴς δηλοῖ· πρὸς δὲ, καὶ φιλόσοφοι. Idem.

Ibid. τὰς ἐν αὐταῖς ἀπαντῶντας ποταμούς] Occurrant et filices, quos, ut inquit Plinius, aut igni et aceto rumpunt, aut si longiores sint, latus sequuntur. Idem.

18. Ταῖς Αἰγυπτίαις ἀναντλήναι σκολιαῖς] Torfit me hic locus diu multumque: tandem lætatus sum veram lectionem esse me nactum. Ita autem esse legendum, docuit me Diodorus Siculus, qui eadem ex eodem Posidonio referens, ita scribit, καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον· ἀπορύτισσι γὰρ τὰς ῥυσεῖς τῶν ὑδάτων τοῖς Αἰγυπτιακοῖς λεγομένοις κοχλίας, οὓς Ἀρχιμήδης ὁ Συρακούσιος εὗρεν, ὅτε παρῆσεν εἰς Αἴγυπτον. De cochlea machina ad tollendam aquam, habes apud Vitruvium: quis autem ejus esset in Ægypto tantus usus ut Αἰγυπτιακὴ appellari debeat, pluribus exponemus lib. xvi. ubi de Nilo. (Plutarchus quodam loco τροχὸς Αἰγυπτίας similiter vocat. Alia fuit trochlea Græcica, cujus Cato meminuit cap. 3.). Mirum autem, libros omnes manu scriptos constanter retinere ineptam illam vocem σκολιαῖς. Idem.

19. τὸν δόλον] Secuti fumus lectionem eam quam ex unico exemplari annotatam reperimus: primum quidem a Ludov. Budæo, deinde in codice fœderi Henrici Stephani. Idem.

Ibid. τὸν δόλον] Interpretes non expediunt. Lege, τὸ πόνον, non labor idem cum Atticis. Sic corruptus Hesychius v. Σφαδάζει — μετὰ δόλον πολλῶν, legendum, πόνον πολλῶν. Τούτῳ.

Ibid. τὸν δόλον, &c.] Locus corruptissimus sic forte restitutus est. Τὸν ΔΕ ΛΟΓΟΝ (ita lego ex emendatione Casauboni) ἢ τὸν αὐτὸν εἶναι ΤΟΥΤΩΝ· πότε τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αἰνίγματι εἰκέναι τὴν μεταλλείαν· ὅσα μὲν γὰρ ΕΛΑΒΟΝ, ἀνέλαβον, φησὶν, ὅσα ἔλαβον· ὅσα δὲ εἶχον, ἀπέβαλον· τούτοις δ' ὑπεράγαγον λυσινεῖν. Τ.

Ibid.] Forfan legendum, τὸν τρόπον. F.

20. αἰνίγματι εἰκέναι] Videtur hoc velle dicere, Athenienses quidquid ex metallis fructus tulissent impendisse: et tantum id audenti habuisse, quod adhuc in terra lateret: itaque usu venisse eis id, quod piscatores Ietæ Homero per ænigma proposuerunt, notum id est ex vita Homeri. Sed illa verba, Αἰγυπτίαις ἀναντλήναι δόλον, majorem in modum sunt corrupta, videnturque nonnulla etiam desiderari. Cogitavi aliquando, eum aliquid dixisse de ratione aquæ e metallis meatibus exhauriendæ, aut avertendæ. Verum quid si ad fabulam Belidum seu Ægypti filiarum allusit, quæ aquam apud inferos important in inane (ut cum Flacco loquar) lymphæ dolium, fundo pereuntis imo? Quid enim aliud faciunt, qui aurum aut argentum ita e terra effodiunt, ut impendant id ipsum in operas? Sed sine codice bono hujusmodi menda non corriguntur. Sed et quæ sequuntur, ἰδιωτῶν, non carent vitio. Xyland.

apud hos metallica opera simile quippiam habere ænigmatis illius: nam Athenienses quæ adepti fuerint, non percepisse, quæ autem habuissent, amisisse. Turditanis vero illa admodum profunt. Nam æris opificibus eruunt æs, quod quadrans est glebæ effossæ: et argenti Euboicum talentum triduo. Addit porro, stannum, non, ut historici divulgarent, in superficie terræ inveniri, sed effodi: nasci apud barbaros qui supra Lusitaniam degunt, et in Cassiteridibus (quasi Stannarias diceres) infulis: ex Britannicis quoque Massiliam 10 adferri. Apud Artabros autem, qui Lusitaniæ verus occasus et septentrionem ultima habent, efflorescere ait terram stanno aureo albo: est enim permixtum argento: hanc terram fluviis deferri, et a mulieribus sarculis exhauriri, lavarique in 15

κέναι τὴν μεταλλείαν· ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, ἐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ εἶχον, ἀπέβαλον· τέτοις δ' ὑπεράζαν λυσίπελῃ·^b τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς τέταρτον μέρος ἐξάγουσι τῆς γῆς χαλκόν, τῶν δ' ἀργυρεούτων τὴν ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν τάλαντον·^c ἐξαιρούντων. Τὸν δ' κατ'ἴτερον δὲ ἐπ' ἐπιπολῆς εὐρίσκεισθαι φησιν, ὡς τὰς ἰσορικὰς θρυλλεῖν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι· γινῶσθαι δ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ τὰς Λυσιτανίας βαρβάρους, καὶ ἐν ταῖς Κατ'ἰτερίσι νήσοις· καὶ ὅκ τῶν Βρετανικῶν δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν κομίζεσθαι. Ἐν δὲ τοῖς Ἀρτάβοις, οἱ τῆς Λυσιτανίας ὕψατοι πρὸς ἀρχὸν καὶ δύσιν εἰσιν, ἐξανθεῖν φασὶν ἀργυρεῖαν τὴν γῆν κατ'ἴτερον χρυσίαν λευκῇ· ἀργυρομυγῆς γὰρ ἐστὶ τὴν γῆν ταύτην φέρειν τὰς ποταμὸς· πλὴν δὲ σκαλίσιν τὰς γυναῖκας^e διαμάσας πλύνειν ἐν ἰσθητήροις

^a ἀνέλαβον Med. 1. ἔλαβον ex correct. Med. 2. ^b τοῖς μὲν χαλκουργοῖς Par. 3. τὰς μὲν χαλκουργὰς Mosc. ^c ἐξάγουσι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^d ἐπ' deest Med. 1. 2. Mosc. ἐπὶ πολλῆς Med. 1. et ex correct. ἐπὶ πολλῆς, ἐπιπολῆς Med. 2. ^e βαρβάρους Par. 3. et ex correct. Med. 1. 2. ^f φασὶ τὴν γῆν ἀργυρεῖαν Med. 1. 2. sed Med. 2. habet ἀργυρεῖαν ex correctione. φασὶ τὴν γῆν ἀργυρεῖαν Gron. ^g καὶ διαμ. Par. 3. ^h ἰσθητήροις Par. 3. Bre. ἰσθητήροις Mosc. et ex correct. Med. 2.

1. ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, ὅσα ἔλαβον, ὅσα δὲ εἶχον ἀπέβαλον] Omnino dictum hoc est ad imitationem illius Homero, si credere fas est, perniciosi ænigmatis, ὅσος ἔλοιμεν λιτόμεοδ', ὅσος οὐχ ἔλοιμεν φερόμεδα. Sed ut hoc ænigma interpretemur, quando non est id ab interpretibus factum, notandum est, vel legendum esse, ἀπέλαβον, pro ἀνέλαβον, vel ita certe istud ἀνέλαβον esse accipiendum: neque enim novum est ut ἀνὰ in compositione pro ἀπὸ accipiatur. Jam vero λαμβάνειν et ἀπολαμβάνειν, hoc est, capere et recipere, hoc differunt quod dare et reddere, de quibus vide leg. 1. §. 33. Digest. Deposit. et orationem de Haloneso, ubi insignis est de verbis λαμβάνειν et ἀπολαμβάνειν disputatio. Dicebat ergo Posidonius Athenienses, qui ingentes sumptus fecissent in quærendo auro atque argento, nec multum tamen invenissent, adeo ut pares essent rationes accepti et expensi, dicebat inquam, id ipsum quod invenissent, Athenienses non posse dici λαβεῖν, hoc est, *ceperisse*, sed ἀναλαβεῖν, hoc est, *receperisse*. Nam qui rem suam a se prius datam, aut alio modo alienatam recuperat, is non capere sed recipere dicitur: nec λαμβάνειν eum dicimus, sed verius ἀπολαμβάνειν. Vide τὴν περὶ Ἀλονήσας. Hæc, nisi vehementer fallor, vera est istius ænigmatis interpretatio: Diodorus tamen lib. v. Posidonii locum sic expressit, Μεγάλην δ' ἔχει παραλλαγήν τὰ μέταλλα ταῦτα συκρινόμενα τοῖς κατὰ τὴν Ἀττικὴν· ἐκεῖνα μὲν γὰρ οἱ μεταλλεύοντες, καὶ πρὸς ταῖς ἐργασίαις μεγάλας προΐεμενοι δαπανὰς, αὐτὸν ἡλπίσαν ἐνίοτε λαβεῖν ἐκ ἔλαβον, αὐτὸν δὲ εἶχον ἀπέβαλον. Ego vero quid in his sit ænigmaticum non intelligo: nec dubito Diodorum hoc ænigma male narrando suum fecisse. Athenæus ejusdem Posidonii verba ita refert, l. vi. c. 4. Χαριεντιζόμενος γὰρ φησὶν, ὅτι πολλάκις καταπαλώσαντες τὰ φανερά τῶν ἀδύλων ἔνεκα, αὐτὸν μὲν ἔμελλον ὅσα ἔλαβον, αὐτὸν δὲ εἶχον ἀπέβαλον· ὥσπερ αἰνίγματός τινος ἀτυχεύοντες. Suspiciari aliquis possit aut Athenæi codicem, aut Strabonis esse corruptum, et alterum ab altero emendandum, quum præsertim uterque ex professo Posidonii dictum referat, sitque in una tantum voce diversitas lectionis. *Casaub.*

3. τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς] Diodorus, οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ χαλκουργεῖα, τὸ τέταρτον μέρος χαλκὸν καθάρεθ' ἐκ τῆς ὀρυζομένης γῆς λαμβάνουσι. *Idem.*

4. τῶν δὲ ἀργυρεούτων τῶν ἰδιωτῶν] Nihil fuit causæ cur de hac lectione quereretur interpres, nec debuit vocem ἰδιωτῶν habere suspectam. Diodorus, τῶν δὲ ἀργυρεούτων τινες ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν ἐξάγουσι τάλαντον. In Diodoro malim, ἀργυρεούτων: in Strabone vetus lectio est, ἐξαιρούντων, aut ἐξαίρωντων, non ἐξαίρουσι, quod rectius est. *Idem.*

6. Τὸν δὲ κατ'ἴτερον δὲ ἐπ' ἐπιπολῆς] Legebatur, ὅτι ἐπὶ πολλῆς, sed cum fossioni opponatur, quod liquido constat, non dubitavi corrigere. *Xyland.*

Ibid. Τὸν δὲ κατ'ἴτερον] Stannum interpretes: Plinius tamen, xxxiv. c. 16. duo plumbi genera faciens, nigrum atque candidum, pretiosissimum ait candidum a Græcis appellatum cassiteron. Sic lib. iv. c. 22. Cattiteridas infulas a plumbi fertilitate nomen habere scribit. *Casaub.*

Ibid. ὅτι ἐπ' ἐπιπολῆς εὐρίσκεισθαι φησιν, ὡς τὰς ἰσορικὰς θρυλλεῖν] Diodorus, Γίνεται δὲ καὶ κατ'ἴτερος ἐν πολλοῖς τόποις τῆς Ἰσθμίας, ὅτι ἐξ ἐπιπολῆς εὐρίσκεισθαι φησιν, ὡς ἐν ταῖς ἰσορικαῖς τινὲς τεθρυλλήκασιν· ἀλλ' ὀρυζομένης. En furtum Diodori manifestum: furtum appello, quia, ut dixi, in tota hac narratione nusquam Posidonium auctorem laudavit. Quod autem ait Posidonius a plerisque falso περὶ κασσίτερος fuisse affirmatum, id Plinius quoque, qui post Posidonium et Strabonem scripsit, ita affirmare videtur, ut qui aliter sentiant, falli eos judicet. Ita enim scribit lib. xxxiv. cap. 16.

Sequitur natura plumbi; cuius duo genera, nigrum atque candidum. Pretiosissimum candidum, a Græcis appellatum κασσίτερον, fabuloseque narratum in infulas Atlantici maris peti, vitilibusque nasvigiis circumfusus corio advehi. Nunc certum est in Lusitania gigni, et in Gallecia, summa tellure arenosa, et coloris nigri. Summa tellure, hoc est, ἐξ ἐπιπολῆς. *Idem.*

8. γινῶσθαι δ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ τὰς Λυσιτανίας βαρβάρους] Diodorus, ὑπεράνω γὰρ τῆς τῶν Λυσιτανῶν χώρας ἐστὶ μέταλλα πολλὰ τὰ κασσίτερος. *Idem.*

9. καὶ ἐν ταῖς Κατ'ἰτερίσι νήσοις] Diodorus Siculus non videtur apud Posidonium legisse, τὸ καί. Addit enim, κατὰ τὰς προκειμένας τῆς Ἰσθμίας ἐν τῇ Ὀικεανῇ νησίᾳ, τὰς ἀπὸ τῆς συνεσθληκῆτος Κασσίτεριδος ὀνομασμένας. Sed lectionem Strabonis sequentia confirmant. *Idem.*

Ibid. καὶ ἐκ τῶν Βρετανικῶν δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν κομίζεσθαι] Diodorus sic, πολλὸς δὲ καὶ ἐκ τῆς Βρετανικῆς νήσου ἀνακομίζεται πρὸς τὴν καταντικρὺν κειμένην Γαλατίαν, καὶ διὰ τῆς μεσογείου Κελτικῆς ἐφ' ἵππων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἀγεται, παρὰ τε τῆς Μασσαλιώτας, καὶ εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ναρβῶνα. *Idem.*

12. ἐξανθεῖν φασὶν ἀργυρεῖαν τὴν γῆν κατ'ἴτερον] Confer cum Plinio. *Idem.*

Ibid.] Plinius (l. xxxiv. c. 16.) quædam de stanno falso dixit: præcipue non esse in infulis Cassiteridibus inventum; et eandem esse gravitatem calculorum ac auri. Sed vere dixit esse auro mixtum in fodinis. In Cornwallia enim sæpe aurei calculi in stannariis fodinis reperiuntur. Hodie Britannia optimum producit stannum, Malacca in Orientalibus vix deterius, et Saxonia et Bohemia deterrimum. Unde Græci stannum in Homericis temporibus habuerunt nescio, sed forsan ab Hispania, Phœnicibus ibi certe commercium habentibus. *F.*

13. κατ'ἴτερον χρυσίαν] Vox χρυσίαν mihi non probatur, et quid sit ἐπὶ τὴν πόλιν, non video, neque quid ἰσθητήριον: quod cortem tamen potius puto innuere quam pannum: itaque coactus sum divinare. Quid si fuit, ἐπὶ τὴν πόλιν, *bis ex die prob. hest.* Sicut nardus *πισικὴ* quibusdam creditur dicta. *Xyland.*

Ibid. χρυσίαν λευκῇ] Locum hunc habeo de mendo suspectum. Nam de plumbo, quod aurum colore referat, (id enim opinor est χρυσεῖον), nihil legisse memini: licet Plinius, xxxiv. c. 16. in aurariis metallis plumbum reperiri auctor sit; sed an ideo χρυσεῖον possit appellari non facile dixerim: et vox λευκῇ, quæ sine συνδεσμῷ sequitur, non videtur convenire. An ita locus debet corrigi? ἐξανθεῖν φασὶν ἀργυρεῖαν τὴν γῆν κατ'ἴτερον, καὶ χρυσίαν λευκῇ· ἀργυρομυγῆς γὰρ ἐστὶ. Ut τὸ ἀργυρομυγῆς referatur ad χρυσεῖον, figura dicendi usitatissima Grammaticis πρὸς τὸ σημανόμενον dicta, quasi esset χρυσεῖον, non χρυσίον. Sic paulo post, Γάδειρα quum nominasset, addit, καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν, quasi dixisset, τὴν Γάδειραν νῆσον. *Casaub.*

14. τὴν δὲ σκαλίσιν τὰς γυναῖκας ἀμαμάσας] Διαμῶν τὴν γῆν, est terram τῇ ἄμῃ fodere et accumulare. Strabo autem instrumentum, quo id fit, σκαλίδα vocat, non ἄμην, aut σκάφην, ut grammatici vocem ἀμαμάσας explicantes, qua utuntur Attici potius quam activa ἀμαμῶν. *Idem.*

15. πλύνειν ἐν ἰσθητήροις] Lego, ἡδιστηρίοις. Manifesta est analogia. Nam ut a φροντίζω dicimus φροντιστήριον, sic ab ἡδίζω, quod est colare, erit ἡδιστήριον, quod instrumentum significat per quod mittitur ista aggesta terra. Potest et ἡδιστήριον legi ab ἡδέω, quod potius dicitur hoc sensu quam ἡδίζω, atque hoc probō. Plinius, xxxiv. c. 16. Lavant eas arenas metallicæ, et quod subsidit coquant in fornacibus. *Idem.*

πλεοντοῖς ὅτι πῶ πίνην. Οὗτος μὲν περὶ τῶν
μεταλλῶν τοιαῦτ' εἴρηκε. Πολύβιος ὅ τ' περὶ Καρχη-
δόνα νέαν ἄργυρέων μνηθεῖς, μέγιστα μὲν εἰκὲν φησι·
διέχεν δὲ τῆς πόλεως ὅσον ἑξήκοντα σταδία, περιειλη-
φότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπερ τέσσαρας μυ-
ριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφερόντας
τότε τῶν δὴ μὲν τῶν Ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δις-
μυρίας καὶ πεντακισχίλιας δραχμάς. Τὴν δὲ κατέρ-
χασίαν τ' μὲν ἄλλην ἐὼν μακρὰ γὰρ ἐστὶ τὴν δὲ συρτὴν
βῶλον τὴν ἀργυρεῖν φησι κόπτεσθαι, καὶ κοσκίνοις εἰς
ὕδωρ διαρτᾶσθαι· κόπτεσθαι δὲ πάλιν τοὺς ὑποστάσεις,
καὶ πάλιν διηθεμελῆσθαι σποχεομένων τῶν ὑδάτων κόπ-
τεσθαι· τὴν δὲ πέμπτην ὑπὸ τῶν χωνευθεῖσαν σποχε-
θέντος τῆς μολύβδου, καθαρόν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν.
Ἐπὶ δὲ καὶ νῦν τὰ ἀργυρεῖα, καὶ μάλιστα δημοσία, οὐτε
δὲ ἐνταῦθα, οὐτε ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. Ἄλλ' εἰς ἰδιω-
τικὰς μετέστησαν ἑκπίσεις· τὰ δὲ χρυσεῖα δημοσιεύε-
ται τὰ πλείω· ἐνθεν δὲ καὶ Κασαῶνι καὶ ἄλλοις
τόποις ἰδίον ἐστὶ μέταλλον ὀρυκτὲς μολύβδου· παρα-
μέμικται δὲ καὶ τέτω τῆς ἀργύρεως μικρὸν, οὐχ
ὥστε λυσιτελεῖν σποχεθῆναι αὐτόν. Οὐ πολὺ δ' ἄπω-
θεν τῆς Κασαῶνος ἐστὶ καὶ τὸ ὄρος, ἐξ οὗ εἶναι φασὶ τὴν
Βαίτην, ἥ οὐ καλεῖσιν Ἀργυρεῖν, ὅτι ἀργυρεῖα τὰ ἐν

textis cratibus, dum expurgata terra stannum pu-
rum fiat. Hæc ille de his metallis. Polybius autem
mentionem argenteorum metallorum faciens quæ
sunt ad Carthaginem novam, ea ait esse maxima,
ab urbe ad xx. stadia diffita, circulo cccc. stadio-
rum contenta : ibi xl. millia hominum in labore
versari, atque in singulos dies populo Romano tum
temporis xxv. millia drachmarum ab iis tributa
fuisse. Quo modo conficiatur argentum, quia lon-
gum est, omitto narrare. Glebam autem quæ
amnis devehitur argentariam, contundi ait, et
cribris in aqua suspendi : ac rursus quæ subsidunt
contundi, ac percolari : aliquoties id repeti : quod
quinto subsedit, id liquari, itaque plumbo defuso
pulum argentum produci. Extant etiamnum offi-
cinæ, in quibus argentum conficitur, non autem
publicæ, neque ibi, neque aliis in locis, sed ad
privatos redactæ redditus. Auraria metalla plera-
que ad rempublicam pertinent. Ad Castaonem, et
aliis in locis, peculiare est metallum plumbi fossilis,
cui admixtum est paululum argenti, sed quod ab
eo separare non fit operæ pretium. Non procul a
Castaone mons est, unde Bætis dicitur profluere,
quem montem Argenteum vocant, ob argenti in

^a ἐπιπίσην Par. 1. 3. ἐπὶ κίσην Med. 1. ἐπὶ κύσην Med. 2. et ἐπὶ πίνην ex correct. ἐπιπάσην Esc. ^b ἀργυρέων Bre. Esc. ^c ὅτι ex
correct. Med. 1. ^d μοίρας Par. 1. Esc. Mosc. ^e μολύβδου Gron. et ex correct. Med. 1. ^f τὸν ἀργυρον Par. 3. Bre. Gron. Med. 1.
Eton. Esc. ^g ἀργυρεῖα Par. 3. Med. 1. Mosc. ^h ἐκπίσεις Med. 1. et καὶ κτήσεις ex correct. κτήσεις Esc. et in marg. Mosc. ⁱ Κασαῶνι
Par. 3. κατὰ σταθμὸν Med. 2. et ex correct. Κασαῶν. ^k μολύβδου Med. 1. ^l ἀργύρεα Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^m Κασαῶνος
Med. 1. κατὰ σταθμὸν ex correct. Med. 2. ⁿ ὅν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^o διὰ τὰ Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

1. ἐπὶ τὴν πίνην] Utinam nullas in Strabone locus esset mihi
aut ad intelligendum obscurior, aut ad corrigendum difficilior,
quam iste est : de quo tamen uterque interpres desperavit. Le-
go, ἐπὶ κίση, consentientibus etiam libris antiquis, in quibus erat
ἐπὶ κίση. Κίση est πλεοντὴ κίσητος : vel est igitur dictum ἐκ πα-
ραλλήλου, ἐν ἡδιστοῖς ἐπὶ κίση, vel significat instrumenta illa,
quibus terra hæc colari sueverat, κίσητος fuisse imposta, quæ id
exciperent, quod deflueret. Plinius *calathos* appellat, quum
dicit, *Et ideo in calathis, in quibus aurum colligitur, remanent
cum eo* : quoniam locus Plinii ex eo potius intelligendus est,
quod super hoc scribit Diodorus, l. iii. *Ἐπὶ γὰρ πλατείαις σάν-
δος μικρὸν ἐγκεκλιμένης τρέβουσι τὴν κατεργασμένην μάγμαρον, ὕδωρ ἐπι-
χέοντες* : εἴτα τὸ μὲν γῶδες αὐτῆς ἐκτὴν ὄρεον διὰ τῶν ὕδατων καταρρεῖ,
κατὰ τὴν τῆς σάνδος ἐγκλίσην, τὸ δὲ χρυσίον ἔχον ἐπὶ τῇ ξύλῳ παρα-
μένει διὰ τὸ βάρος. Quod autem affert vir doctus de nardo πίνην :
id vero nihil ad rem. Casaub.

Ibid. ἐπὶ τὴν πίνην] Recte Casaubonus, κίση. Πλεοντὴς ἐπὶ
τὴν κίσην, est, *textis in modum cistæ* : nam κίση est vas textile.
Hesychius, Κίση, ἀργύρεον πλεκτόν. Casaubonus non intellexit.
Tour.

Ibid.] Lectio MS. Esc. sensum reddit. F.

5. τέσσαρας μυριάδας ἀνθρώπων] Hi sunt, quos in metallum
damnatos Jurisconsulti appellant : estque regum Ægyptiorum
inventum, mortis damnatis vitam in istos usus concedere, ut
narrat Diodorus libro primo et tertio. In libris scriptis non-
nullis est μοίρας pro μυριάδας. Item ὅτι σταδία, non ἑξήκοντα.
Casaub.

10. κοσκίνοις εἰς ὕδωρ διαρτᾶσθαι] Diodorus, cujus paulo ante
verba referebamus, non κοσκίνοις uti solitos in hanc rem ine-
tallarios ait, sed πλατείαις σάνδισι. Conferendus locus, et quæ
ibi sequuntur. Idem.

16. εἰς ἰδιωτικὰς μετέστησαν ἐκπίσεις] Lego, κτήσεις. Idem.

Ibid.] Hanc emendationem inter Theod. Beza notas antea
memoratas inveni, quam MS. Esc. lectio confirmat. F.

18. καὶ Κασαῶνι] Κλάσων supra legebatur. Scribe, Κασαῶνι.
Casaub.

Ibid. Κασαῶνι] Apud Strabonem lib. iii. nomen hujus urbis
aliquoties depravatum est, Κασαῶν, pro Κασαῶν. P. Merula,
Cosmog. part. ii. lib. ii. cap. 20. Anon.

19. παραμειμικται δὲ καὶ τέτω τῇ ἀργύρεω μικρὸν] Plumbum
nativum raro inventum est, et minera plumbi plerumque ex
plumbo, argento, et sulphure, inter se commixtis, constat. F.

21. Οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν τῆς Κασαῶνος] Scribendum, Κασαῶνι.
Id ita esse locus Polybii quem ascribam evincit. Ita ille libro
decimo, ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς ἐπύγχανεν μὲν σταδίων ἐν τοῖς
περὶ Κασαῶνα τόποις, περὶ Βαίτην πόλιν, ἢ μακρὰν τῶν ἀργυρέων
μεταλλῶν. Vides argenti fodinas dici esse prope Castalonem,

quod hic ait Strabo. Quare dubium non est hunc esse Κασαῶνα,
itaque semper corrigendum. Casaub.

22. τῆς Κασαῶνος] Confirmat Casauboni lectionem meliorem
Bochartus, τῆς Κασαῶνος, quamvis argenteum vocari scribat
Strabo, διὰ τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν αὐτῷ, propter argenti fodinas quæ
in eo sunt. Avienus tamen nominari censet, quia latera montis
stanno obducta sunt, quod argenti speciem habet, inquit, ver.
291. *At mons paludem incumbit Argentarius,*
Sic a vetustis dictus ex specie sui,
Stanno iste namque latera plurimo nitet.

Cui sententiæ favent hæc de Tartesso amne apud Stephanum :
ὅς τις ποταμὸς καὶ κασσίτερον ἐν Ταρτησσῷ καταφέρει, qui fluvius stan-
num etiam deferit in Tartessum urbem. Bochart. in Canaan. lib. i.
c. 34. p. 601. et 602.

23. ἡ καλεῖσιν Ἀργυρεῖν] Nomen montis argentei indicat hanc
esse fodinam argenti ditissimam. Inde Romani 25000 drach-
mas per diem extraxerunt, quod valet usque 285156 lib. ad
comput. Anglorum per annum, quaque drachma ad 7 D. et ½
computata. Hinc Secundatius Baro de Montesquieu (Esp. des
loix, l. 21. c. 8.) arguit historias divitiarum Hispanicarum esse
præter modum exaggeratas. Aristotelem increpat, qui scribit
Phœnicias naves a Tartesso argenti onera reportasse. (Vide
Aristotelem περὶ θανάτου ἀκασματ. pag. 1165. Ed. Du Val.) Dio-
dorum æque castigat, qui ait Phœnices anchoras navium argen-
teas habuisse. (Vide Diodorum Sic. l. v. p. 358. Ed. Wesf.)
His authoribus dimissis, illud Polybii verum putat : Romanos
ex hac ditissima fodina labore 40000 fervorum 9125000 drach-
mas per annum exhaustisse : dum fodinæ Hanovienfes pluris sunt
pretii, nec opem 20000 hominum poscunt. Defensio autem
Aristotelis et Diodori haud difficilis est, neque omnibus recte per-
pensis, ii Polybio adversantur. Primo enim, quod argenti abun-
dantiam spectat, verisimile est Hispanos non argento pro num-
mis usos fuisse cum primum advenerint Phœnices ; quippe etiam
Americani pecuniam ignorarunt adusque Europæorum adven-
tum. Idcirco pro fictilibus vasis argenteis usi sunt Hispani. 2do.
Phœnicum possent naviculæ argenti onera reportare. Forfan in
tempore prophetæ Ezechielis hanc navigationem primo tentave-
runt. *Tarshish* (ait, Tyrum alloquens,) *negociatrix tua, præ copia
omnium opum : cum argento, ferro, stanno, ac plumbo, negotiaban-
tur in nudinis tuis.* (Cap. 27. v. 12.) *Tarshish* consensu omnium
est Tartessus in Bætica : Carthaginenses, ut paulo infra videbi-
mus, Barca duce, post Punicum bellum primum opes ingentes
invenerunt, sed iis deportatis avaritia eorum interna telluris
scrutari cœpit, et fere exhaust. Ergo in Polybii sæculo (i. e.
post deletam Carthaginem) Romani ditiozem fodinam monte
argenteo non invenerant ; et Augusto regnante, ex Strabonis
verbis,

eo metalla. Polybius scribit et hunc et Anam e Celtiberia labi, distantes invicem ad nongenta stadia: nam Celtiberi aucti potentia, a se etiam regionibus omnibus circumjacentibus nomen fecerunt. Videntur autem veteres Bætin appellasse Tartessum, et Gades cum insulis vicinis Erytheiam: ideoque putant Stefichorum de Geryonis armento sic cecinisse:

Nata ex adverso fere inclytæ Erytheiæ

Tartessi amnis ad fontes immensos argenteis radicibus,
In cavernæ saxis. —

Cum autem Bætis duobus ostiis in mare exeat, aiunt olim in medio horum urbem fuisse habitatam Tartessum, fluvio cognominem, regionemque appellatam fuisse Tartessidem, quam nunc Turduli incolunt. Quin et Eratosthenes Calpæ adjacentem regionem Tartessidem vocari tradit, et Erytheiam insulam fortunatam. Quem reprehendens Artemidorus, cum id falso eum dixisse ait, tum Sacrum promontorium a Gadibus quinque dierum navigatione distare mentitum, cum non intersint amplius mille et septingentis stadiis: et vanum esse, quod maris æstus ibi locorum dixit finiri, qui circumquaque ad omnes terræ partes fiunt: et quod asseruit partes Hispaniæ ad septentrionem spectantes facilius cognosci, si quis ad Galliam, quam si quis oceanum naviget: et quæ id genus alia arrogantius perhibuit Pytheam secutus. Homerus porro multarum rerum præditus notitia, multaque canens, occasiones fuggerit cogitandi, se ne horum quidem inscium fuisse locorum: modo quis ex utrisque, tam vere quam minus (inquam) recte de his quæ dicta sunt, ratiocinari convenienter velit;

αὐτῶ. Πολύβιος ὃ καὶ τὴν Ἀναν καὶ τὴν Ἐρυθρίαν ἐκ τῆς Κελ-
τιβηρίας ῥεῖν φησὶ, διέχοντάς τινες ἀλλήλων ὅσον ἐννακοσίους
σταδίους· αὐξηθέντες γὰρ οἱ Κελτίβηρες, ἐποίησαν καὶ τὴν
πλησιόχωρον πᾶσαν ὁμώνυμον ἑαυτοῖς. Ἐοίκασι δ' οἱ
5 παλαιοὶ καλεῖν τὴν Βαίτιν, Ταρτησσὸν· τὰ δὲ Γάδειρα,
καὶ τὰς ἄλλας αὐτὴν νήσους, Ἐρυθρίαν· διόπερ ἔτι
εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι Στησιχόρον περὶ τῆς Γερύονος
Βεκολίης, Δίοπιν γεννηθεῖν σχεδὸν ἀντιπέραν κλεινᾶς
Ἐρυθρίας Ταρτησσὸς ποταμῷ παρὰ πηγὰς ἀπεί-
10 ρονας ἀργυρεῖζες, ἐν κευθμώνων πέτραις. Δυσὶν δὲ
ἔσθ' ἐκβολῶν τῆς ποταμοῦ, πόλιν ἐν τῷ μεταξὺ
ἡρώ καὶ τοῦ κλεινῶν φασιν, ἣν καλεῖσθαι
Ταρτησσὸν, ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ· καὶ τὴν χώραν Ταρ-
τησσίδα καλεῖσθαι φασιν, ἣν νῦν Τερδούλοι νέμονται.
15 καὶ Ἐρατοσθένους ὃ τὴν συνεχὴ τῇ Κάλπῃ Ταρτησσί-
δα καλεῖσθαι φησὶ, καὶ Ἐρυθρίαν νῆσον εὐδαίμονα.
Πρὸς δὲ Ἀρτεμίδωρον ἀντιλέγων, καὶ ταῦτα φησὶ ψευ-
δῶς λέγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ καὶ τὸ Στράβωνος
ἐπὶ τῷ ἱερῷ ἀκρωτήριον ἀγένημα ἀπέχειν ἡμερῶν
20 πέντε πλεον, καὶ πλείονων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἐπὶ ἑκα-
σίων σταδίων· καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δεῦρο πε-
ρατῆσθαι, ἀντὶ τῆς κύκλῳ περὶ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν
συμβαίνειν· καὶ τὸ, τὰ φροσαρκτικὰ μέρη τῆς Ἰβηρίας
εὐπαράδοξότερα εἶναι πρὸς τὴν Κελτικὴν, ἢ πρὸς τὴν
25 Ὠκεανὸν πλέεσθαι· καὶ ὅσα δι' ἄλλα εἴρηκε Πυθέας
πιστεύσας δι' ὁ ἀλαζονείαν. Ὁ δὲ ποιητὴς πολὺ φανός
πρὸς τὴν πολυλίαν, δίδωσιν ἀφορμὰς, ὥς ἔδε τέτων
ἀνήκεος ἐστὶ τὸ τόπων, εἴ τις ὁρθῶς βέλτοιτο συλλογί-
σθαι ἀπ' ἀμφοῖν, ὅτι τε χεῖρον λεγομένων περὶ αὐτῶν,
30 καὶ τὸ ἀμεινον καὶ ἀληθέτερον· χεῖρον μὲν ὅτι πρὸς δύσιν

^a περὶ αὐτὴν Med. 2. ^b Ἐρυθρίαν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^c Γερύονος Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^d ἀν-
τιπέραν Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^e Ἐρυθρίας Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^f πηγὰς Par. 1. Med. 1. 2. ^g δυσὶν Med. 1. δυσὶν
Par. 3. ^h πρὸς Eton. ⁱ καλεῖσθαι φασιν desunt Bre. Esc. Mosc. et deleta sunt in Par. 3. sed ab alia manu, recte. F. φησὶν
Par. 1. Med. 1. 2. ^k Ἐρυθρίαν Par. 3. Med. 1. 2. ^l καὶ τὸ Par. 1. 3. Med. 1. Gron. et ex correct. Esc. Mosc. καὶ τὸ Med. 2.
et ex correct. καὶ τὸν. ^m εὐπαροδότερα Par. 1. Mosc. εὐπαροδότερα Par. 3. Bre. Med. 1. Eton. Esc. ⁿ εἰς Par. 3. Bre. Esc.
Mosc. ^o ἀλαζονείαν Par. 1. Med. 1. 2.

verbis, ἐστὶ δὲ καὶ νῦν τὰ ἀργυρεῖα, οὐ μὲντοι δημόσια, — ἀλλ' εἰς ἰδιω-
τικὰς &c. colligi potest, fodinas hæc non ejusdem esse pretii,
ac antea erant. Cur enim Polybium citaverit de copia me-
tallorum, potius quam plures alios recentiores, si non ea co-
pia defecisset? F.

5. καλεῖν τὸν Βαίτιν, Τάρτησσον] De Bæti igitur accipiendus Ste-
phani locus in Τάρτησσος· Τάρτησσος, inquit, πόλις Ἰβηρίας, ἀπὸ
ποταμῷ τῷ ἀπὸ Ἀργυρῆ ὀρεος ῥέοντος, ὅστις ποταμὸς καὶ κασσύτερον ἐν
Ταρτησσῷ καταφέρει. Certissimum est Bætin intelligi, quem de
monte Argyro fluere modo dicebat Strabo. Pausanias Ἠλιακῶν
β. Lib. vi. c. 19. de fluvio Iberiæ, quem vocat Ταρτησσόν. Τὸν
δὲ ποταμὸν μέγιστον τε ὄντα τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ, καὶ ἀμπῶτιν παρεχόμενον,
Βαίτιν ὠνόμασαν οἱ ὕστερον. Casaub.

Ibid.] Strabo paulo infra aliam sententiam de Tartesso pro-
fert. Hæc autem, ni fallar, verior est. Festus Avienus, qui
omnia ad occiduas oras pertinentia, ex Himilconis Pœni scriptis
desumpsit, sic se habet, Anam fluvium describens, ver. 223.

— Tartessus

Ager his adhæret, alluique cespitem

Tartessus amnis. —

i. e. Tartessus ager olim ad usque Anam protensus fuit. Tar-
tessus fluvius ad Bætim pertinet, qui olim gemino ostio mare
intravit, quorum unum nunc oblitatum est, ad orientem posi-
tum, quod, ut videtur, nomen Tartessi gessit. Florentius
in lib. de numism. Hisp. quoddam edidit nomine ΤΑΡΤΕΣ
inscriptum Latine. Hoc, si verum est, probat nomen Tartessi
non esse penitus abolitum ad tempus Romanorum adventus.
Vide annot. ad pag. 202. F.

6. καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους, Ἐρυθρίαν] Erythian nomen esse
plurimarum insularum nusquam opinor reperies: Strabo ipse
infra non alias insulas quam unam aliquam, a plerisque etiam
quæ a Gaditana urbe angustissimo freto sit dirempta, Erythiam
fuisse appellatam auctor est. Vide infra. Casaub.

8. Διότι γεννηθεῖν σχεδὸν] Quomodo σχεδὸν, si παρὰ πηγὰς Bætis
in monte Argyro? Idem.

Ibid.] Σχεδὸν ἀντιπέραν est certe, fere in Hispaniæ latere Ery-
thiæ vel Gadibus opposito. F.

11. πόλιν ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώ] Scripti, πόρῳ. De hac urbe
Stephanus in Tartessos. Casaub.

15. τὴν συνεχὴ τῇ Κάλπῃ Ταρτησσίδα καλεῖσθαι] Quid mirum
agrum Calpe vicinū Ταρτησσίδα γῆν vocari, quum Carteia ad
Calpen sita Tartessos antiquitus dicta sit? Auctores Strabo, Pli-
nius, III. c. 1. Mela, II. c. 6. alii. Inique igitur facit Ar-
temidorus, qui Eratosthenem hoc nomine reprehendat. Idem.

21. καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δεῦρο περατῆσθαι] Non puto tam
imperitum rerum istarum fuisse Eratosthenem, ut putaret in ea
tantum oceani partē æstus cieri in oceano: sed hoc voluit, opi-
nor, quod paulo ante docuit nos Geographus, æstus inter Sa-
crum promontorium et Mauritaniam majores excitari, et ma-
gis esse impetuosos quam alibi. Idem.

24. εὐπαροδότερα] Εὐπαροδότερα vox mendosa, divinavi.
Xyland.

Ibid. εὐπαροδότερα εἶναι πρὸς τὴν Κελτικὴν] Nihil habeo quo
locum hunc emendem. In scriptis est, εὐπαροδότερα. Videtur
ita legisse prior interpret. Casaub.

26. Ὁ δὲ ποιητὴς] Digreditur paululum Strabo ab instituto
de Hispania sermone ad Homerum suum, in cujus ἀπολογία εὐε-
πίφορος admodum est hic auctor. De istis autem omnibus libro
primo dictum fatis. Quare in hunc locum pauca tantum nota-
bimus. Idem.

29. τῶν τε χεῖρον λεγομένων περὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμεινον] Sic libro
primo, Ἐστὶ γὰρ ἀμφοτέρως τὸ τοῦ δέξασθαι, καὶ βέλτοιον καὶ χεῖρον. Vide
reliqua. Idem.

30. πρὸς δύσιν ἐχάτην ἤκειεν αὐτὴν] Non improbo hanc lectio-
nem: magis tamen placet quæ est in antiquis libris, ἐχάτη
ἤκειεν αὐτή. Idem.

^a ἐρχόμενον ἤκουεν αὐτὴν, ὅπερ, καθάπερ φησὶν αὐτὸς, εἰς τὸν Ὠκεανὸν

— ἐμπέπει λαμπρὸν φῶς ἡλίοιο,

Ἐλκὼν νύκτα μέλαιναν ὅππῃ ζεῖδωρον ἄρεαν.

Ἡ δὲ νύξ ὅτι δύσφημον, καὶ τῷ ἄδῃ πλησιάζον, δὴ 5
λον· ὁ δὲ ἄδης τῷ τάρταρῳ· εἰκάροι ἂν πρὸς ἀκῶν τὰ
πρὸς Ταρτηροῦ, τὸν τάρταρον ἐκείθεν παρονομάσας τὸν
ἐχάτον τῶν ὑποχρονίων ^b τόπων· περὶ τοῦτον· ^c δὲ καὶ
μῦθον, ^d τὸ πεινητικὸν σώζοντα. Καθάπερ καὶ τὰς Κιμ-
μερίους εἰδὼς ἐν βορείοις καὶ ^e ζευγείοις οἰκίσαντας τό- 10
ποις τοῖς καὶ τὸν Βόσπορον, ἵδρυσεν αὐτὰς πρὸς τῷ
ἄδῃ· πύργα καὶ κατὰ πικρὸν τῶν Ἰωνῶν· ἔστις πρὸς
τὸ φύλον τέτο· ^f καὶ γὰρ καὶ Ὁμηροῦ ἢ ^h πρὸ αὐτοῦ
μικρὸν λέγει· ⁱ τῶν Κιμμερίων ἐφοδὸν γενέσθαι, ^j καὶ
μέχρι ^k Αἰολίδος καὶ ^l Ἰωνίας. Ταῖς δὲ Κυανέαις 15
ἐποίησε πρὸς πλησίον τὰς Πλαγκτάς, αἰετὰς μύ-
θους ἀπὸ πινῶν ἱστορίων ἐνάγων· χαλεπὰς γὰρ πινὰς μυ-
θεύει πέτρας καθάπερ τὰς Κυανέας ^m φασίν· ἔξ οὗ καὶ
Συμπληγάδες καλεῖνται· ⁿ διόπερ καὶ τὸ Ἰάσονος παρ-
έθηκε δι' αὐτῶν πλῆν· καὶ ὁ κατὰ τὰς σήλας δὲ 20
πορθμός, καὶ τὸ καὶ Σικελίαν, ὑπεγέρουσιν αὐτῷ τὸ περὶ
τῶν Πλαγκτῶν μῦθον. Πρὸς μὲν δὴ τὸ χεῖρον, ἀπὸ
τῆς Ταρτάρου μυθοποιίας αἰνίττοιτο πρὸς αὐτὸν τὸ
πινὴν μνήμην τῶν περὶ Ταρτηρόν· πρὸς δὲ τὸ βέλπον,
ἐκ τέτων. Ἡ τε γὰρ Ἡρακλῆος ^o γραπὰ μέχρι δεῦρο 25
περὶ τοῦτον καὶ τὸ Φοινίκων, ὑπεγράψεν αὐτῷ πλῆν
πινὰ, καὶ ῥαθυμίαν τῶν ἀνθρώπων· οὗτοι γὰρ Φοίνιξιν
ἔτις ἐγένοντο ^p ὑποχείριοι, ὥστε πρὸς πλείους τῶν ἐν τῇ
Τερδιτανίᾳ πόλεων, καὶ τῇ πλεονέκῃ τῶν ὑπὲρ ἐκείνων
νῦν οἰκίσθαι. Καὶ ἡ τῆς Ὀδυσσεύς δὲ ^q γραπὰ δοκεῖ 30
μοι δεῦρο γενεῖσθαι, καὶ ἱστορηθεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῆς, παραδ-
εῖναι περὶ τοῦτον· ὥστε ^r καὶ τὸ Ὀδυσσεύς, καθάπερ ^s καὶ
τὴν Ἰλιάδα ἀπὸ τῆς συμβάντων μεταγραφῆς εἰς ποιή-
σιν, καὶ τὴν οὐκ ἐν τοῖς ποιηταῖς μυθοποιῖαν. Οὐ γὰρ
μόνον οἱ καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τόποι, καὶ 35
ἄλλοι πρὸς τῶν τοιούτων, σημεῖα ὑπογράφουσιν, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ Ὀδυσσεὺς πόλιν δέκνυται, καὶ Ἀθη-
ναῖς ἱερὸν, καὶ ἄλλα μυρία ἔχον· ^t καὶ ἐκείνη πλεονέκῃ, καὶ
ἄλλων τῶν ἐκ τῆς Τρωϊκῆς πολέμου γενομένων, καὶ ὅσων
κακωσάντων τὰς τε πολεμικὰς, καὶ τὰς ἐλόντας ^u 40
Τροίαν. Καὶ γὰρ οὗτοι Καδμεῖαν νίκην ἐτύγχανον ἡρ-
μῆροι, τῶν τε οἰκῶν αὐτοῖς κατεφθαρμένων, καὶ τῶν
λαφύρων ^v εἰς ἑκάστον ὀλίγων ἐληλυθότων, ^w σιμῶν

minus recte, quod Tartessum audivit esse ad ex-
tremum occasum, ubi, ut ipse loquitur,

Incidit oceano lampas clarissima solis,

Frugiferæ noctem tellurique ingerit atram.

Constat autem noctem esse mali ominis, et Plu-
toni propinquam, Plutonem Tartaro. Audiens er-
go aliquis de Tartesso, existimare possit Tartarum
inde ab Homero nominatum extremum eorum
quæ infra terram sunt locum: et fabulam, more
poëtico servato, ab eo fuisse additam. Quemadmo-
dum etiam Cimmericos cum sciret ad Bosporum
habitare loca versus septentrionem et occasum sita,
apud inferos collocavit: quanquam forte secutus
est in eo communem Ionum de iis loquendi con-
suetudinem: nam aut ætate Homeri, aut paulo
ante, Cimmerici usque ad Ioniam et Æolidem im-
pressionem facta progressi sunt. Ita ad exemplum
Cyaneorum scopulorum ipse Planctas petras finxit,
semper ab historia aliqua fabulam introducens.
Fingit enim quædam periculosa saxa, qualia erant
Cyanea, quæ, quod inter se colliduntur, Symple-
gades dicuntur: itaque etiam Jasonem per ea na-
vigasse addit: cæterum ad columnas et Siculum
freta ei hanc fabulam etiam fuggerebant. Ergo ex
minus commode dictis, nempe Tartari figmento,
existimarit aliquis Tartessum Homero notam fuisse.
Rectius autem ex his, quæ referam. Etenim et
Herculis et Phœnicum expeditio huc progressa,
significavit Homero opes et socordiam hominum:
ita enim in potestatem Phœnicum venerunt, ut
pleræque Turditaniæ urbes et viciniæ ab iis nunc
habitentur. Ulyssis quoque expeditio hucusque
progressa et cognita Homero ansam videtur præ-
buisse, ut sicut Iliadem, ita Ulyssæam quoque ex
historia in fabulosam poëtarum more narrationem
torqueret: non enim Italiæ modo et Siciliæ loca
et alia quædam, hujus rei indicia suggerunt: sed
in Hispania quoque urbs Ulyssæa ostenditur, et
Minervæ templum, et alia sexcenta errorum
Ulyssis vestigia, et aliorum qui e bello Trojano
cum evasissent, non minus Trojæ victores quam
victos infestant. Nam Cadmea (quod dicitur)
fuit Græcorum victoria, rebus eorum domesticis
perditis, et singulis prædæ exigua parte potitis:

^a ἐχάτη ἤκειν αὐτὴν Efc. Mosc.

^b τόπων Med. 2. Efc. Mosc.

^c δὲ deest Par. 1.

^d τὸν Par. 3. Bre. Efc.

^e ζευγείοις Med.

1. 2. Bre. Mosc.

^f Sic Par. 1. et ex correct. ἔχθος. Mosc.

habet ἔθος cum χ supra.

^g μὴ γὰρ Par. 3.

^h μικρὸν πρὸ

αὐτῇ Med. 1.

ⁱ τὴν Eton.

^k φησὶν Par. 1. Med. 1. 2.

^l δὲ ex correct. Med. 2.

^m Lege, στρατεία. V.

ⁿ σφόδρα ὑπο-

χείριοι Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Efc. Mosc.

^o Lege, στρατεία. V.

^p καὶ deest Par. 1. Efc. Mosc.

^q καὶ deest Efc. Mosc.

^r τῆς

τε ἐκείνη Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc.

^s πολεμικῶν Mosc.

^t ὀλίγων εἰς ἑκάστον Par. 1. Med. 1.

^u Lego, συνέβη ἐν τοῖς,

Marg. Caf.

28. ἔτις ἐγένοντο ὑποχείριοι] Libri veteres, ἔτις ἐγένοντο σφόδρα ὑποχείριοι. Casaub.

37. Ὀδυσσεὺς πόλιν δέκνυται] Legerem, Ὀδυσσεὺς. Stephanus, Ὀδυσσεὺς, πόλιν Ἰβηρίας ἀρσενικῶς, καὶ τὸ ἰδιόκον δὲ ὁμοίον ἀρσενικὸν δὲ, ὡς Ἀλαρεῖς, καὶ Διπαιεῖς. Sed etiam infra iterum sic scribitur, et ita quoque habet Eustathius. An autem hæc sit Ulyssippo Latinorum, quod video quibusdam probari, querant docti Hispanorum. Idem.

Ibid. Ὀδυσσεὺς πόλιν] Non est quod dubitet Casaubonus hanc

eandem esse urbem, quæ Ulyssippo antiquis, hodie Lisbona vocatur, ut pluribus probat P. Merula, Cosmogr. Part. ii. lib. ii. cap. 26. vel ipsius verbis Strabonis, quæ occurrunt infra, pag. 236. Edit. Amst. Anon.

Ibid.] Certe urbs Ulyssæa Strabonis est Ulyssippo Latinorum ad Tagum, vel potius Olisipo, ut probatur expresse a Grutero, p. 252. n. 5. FELICITAS IULIA OLISIPO. item p. 261. n. 6. et p. 273. n. 2. Exinde Bochartus nomen ducit a Phœnicibus, καὶ γὰρ ὀλὶς ὀβὰ, pulcher portus, hodie Lisbona. F.

itaque usu venit, ut et qui patriæ excidio superessent, ii se latrociniiis darent: et Græci idem facerent: vel quod eorum res familiaris esset everfa, vel quod apud se quivis cogitaret,

Turpe tibi diu abesse domo, vacuumque redire est.

Ergo cum Æneæ peregrinatio memoriæ mandata est, et Antenoris, atque Henetorum: tum Diomedis, Menelai, Ulyssis, aliorumque complurium. Proinde Homerus cum sciret hujusmodi expeditiones ultima Hispaniæ attigisse, et eorum locorum opulentiam atque alia bona Phœnicibus indicantibus cognovisset: ibi piorum sedes, et campum Elysium finxit, ubi Proteus Menelaum inculturum ait:

*Sed te, qua terræ postremus terminus extat,
Elysium in campum cœlestia numina ducent,
Quem Rhadamanthus habet; qua vita facillima
multo*

*Ducitur: haud operit campos nive Jupiter istos,
Hiberno tempus neque multum prorogat anno.
Nulli imbres: spirat semper grata aura Favoni,
Missaque ab oceano nimios demitigat æstus.*

Etenim propria est hujus regionis bona aëris constitutio, ac Favonii bonus flatus, cum sit occidua illa terra et tepida, ad fines terræ, ubi et inferos fingi diximus, et appositus Rhadamanthus, locum describit Minoi vicinum, de quo ait:

*Hic ego conspexi prolem Minoa Tonantis,
Aureo qui sceptro dat jura silentibus umbris.*

Similia his recentiores poëtæ fabulantur, expeditionem ob boves Geryonis, et aliam ob Hesperidum mala: et insulæ beatorum commemorantur, quæ etiamnum apparent, novimusque eas non multum distantes ab extremis Mauritaniam, Gadibus oppositis. Phœnices porro harum ego rerum fuisse indices dico, qui ante Homeri ætatem optima Africæ et Hispaniæ tenuerunt, et domini eorum fuere locorum, donec eorum a Romanis est abolitum imperium. Hispanicarum porro divitiarum id quoque testimonium scriptores perhibuerunt. Carthaginenses, qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præsepibus et

τοῖς περιλειφθεῖσιν ^a ἀπειθῶσιν ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ ἀληθείας πρέπεσθαι, καὶ τοῖς Ἑλλησι τοῖς μὲν διὰ τὸ ἐκπεπονηθῶσιν, τοῖς δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην, ἐκάστου ^b ὑπολαβόντος,

5 Αἰσχρὸν τοι δνερὸν τε μῦθον, ἄνευ τῶν οἰκείων, κενεὸν τε νέεσθαι παρ' αὐτῆς.

Πάλιν ἢ τε τῇ Αἰνείᾳ ὡς ἐξεδότα πλάνη, καὶ Ἀντήνορος, καὶ ἢ τῇ Ἑνετῶν ὡσαύτως καὶ ἡ Διομήδης τε, καὶ Μενέλαος, καὶ Ὀδυσσεύς, καὶ ἄλλων πλείονων. Ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς τοσαύτας ^c γραπὰς ὅτι τὸ ἔχρατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορικῶς, συνφανόμενος ἢ καὶ πλεῖστον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς (οἱ γὰρ Φοῖνικες ἐδήλουν τῆτο) ἐνταῦθα τὴν τῶν εὐσεβῶν ἐπλασε χάριν, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδῖον, οὗ φησιν ὁ Πρωτεύς ^d ἀποικίσειν τὴν Μενέλαον.

15 † Ἀλλὰ σ' ἐς Ἠλύσιον πεδῖον καὶ πείρατα γαίης Ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅτι ξανθὸς Ῥαδάμανθους, τῇ περ ῥήσῃ βιοτὴν σέλει ἀνθρώποισιν. Οὐ νιφετὸς, οὐτ' ἄρ' χειμῶν πολὺς, ἐδὲ πόλ' ὄμβρος. Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγὺ πνέοντα ἀήτας

20 Ὀκτανὸς ἀνίσσιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους. Τό τε γὰρ εὐαερον καὶ τὸ εὐπνεν τῇ Ζεφύρῳ ταύτης ἐστὶ καὶ χάρις οἰκείον, ἑσπερίᾳ τε καὶ ἀλεινῆς οὐσῃς. τὸ τε ὅτι τοῖς πέρασι τῇ γῆς, ἐφ' ἧς καὶ ^e ἀδὴν μεμνηθεύσθαι φαιδρὸν ὅ, τε Ῥαδάμανθους παρετεθείς, ὑπογράφει 25 τὸν πλησίον τῷ Μίνῳ τόπον, ὡς οὐ φησιν. † Ενδ' ἦτοι Μίνωα ἴδον Διὸς ἀγλαὸν υἱόν, Χρῦσειον σῆπτρον ἔχοντα θεμιτεύοντα νέκυσι.

Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἢ ποιητὰν παραπλήσια θρυλλοῦσι, πλεῖον τε ὅτι τὰς Γηρύονος βόας ^f γραπὰν, καὶ τὴν ἐπὶ τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων τὰ χρύσεια ὡσαύτως ^g γραπὰν. καὶ μακάρων πνὰς νήσους κατονομάζοντες, ὥς καὶ νῦν ^h δεικνυμένας ἴσμεν, καὶ πολὺ ἀπώθεν τῶν ἄκρων τῆς Μαυρεσίας, τῶν ἀντικειμένων τοῖς Γαδείροις. Τῆς ἢ Φοῖνικας λέγω μινυτάς. καὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Λιβύης 35 πλεῖον αἰετῶν οὗτοι κατέχοντες τῆς ἡλικίας τὴν Ὀμήρου καὶ διετέλεσαν κύριοι τῶν τόπων ὅντες, μέχρις οὗ Ῥωμαῖοι κατέλυσαν αὐτῶν πλεῖον ἡγεμονίαν. Τῇ δ' Ἰβηρικῇ πλεῖον καὶ ταῦτα μαρτύρια. Καρχηδόνιοι μὲν τῇ Βάρκᾳ γρατεύσαντες κατέλαβον, ὥς φασιν οἱ συγ- 40 γραφεῖς, φάτναις ἀργυραῖς, καὶ πῖθις χρωμένους τοὺς

† Odyss. δ'. 563.

† Ibid. λ'. 567.

^a ἀπειθῶσιν Par. 3. Esc. Mosc. ^b περιλαβόντος Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^c γραπείας Esc. ^d ἀποικίσειν Par. 1. Bre. Esc. ^e ἐφ' οἷς Par. 1. 3. Med. 1. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^f τὸν ἀδὴν Par. 1. 3. Esc. Mosc. ^g γραπείαν Par. 1. ^h γραπείαν deest Par. 1. ⁱ Vulgo, δεικνυμέν, ὥς ἴσμεν, Marg. Cas. δεικνυμέν, ὥς ἴσμεν Med. 1. 2.

1. τοῖς περιλειφθεῖσιν] Trojanis, qui ex incendio patriæ se eripuerant, ut Helenus, Æneas, Antenor, et si qui alii: et opponit τὰς περιλειφθέντας τοῖς Ἑλλησι: quare non probo quod aliquando existimavi, legendum esse, τοῖς τε βαρβάροις καὶ τοῖς Ἑλλησι. Eadem lib. pr. Casaub.

Ibid. ἀπειθῶσιν ἐκ τῶν κινδύνων] Scripti, ἀπελθῶσι. Idem.

21. Τό τε γὰρ εὐαερον καὶ τὸ εὐπνεν] Justinus, XLIV. c. 1. Salubritas cœli per omnem Hispaniam æqualis, quia aëris spiritus, nulla paludum gravi nebula inficitur: huc accedunt et marinæ auræ undique versis assidui flatus, quibus omnem provinciam penetrantibus, ventilato terrestri spiriū, præcipua hominibus sanitas redditur. Casaub.

22. τὸ τε ἐπὶ τοῖς πέρασι τῆς γῆς] Laborabat hic locus ab interpunctione; quæ res Xylandro imposuit. Ait Strabo, ea omnia quæ superioribus Homeri versibus continentur, Hispaniæ

convenire: unde sequitur, quod initio proposuit, Homerum ὅδε τέτων τῶν τόπων εἶναι ἀνήκοον. Ergo legendum, τό, τε, et ἐφ' οἷς. Idem.

31. καὶ μακάρων πνὰς νήσους] Vide ad librum primum: de istis insulis multa Plutarchus in Sertorio. Idem.

38. μετὰ τῇ Βάρκᾳ γρατεύσαντες] Is est Amilcar, cognomento Barcas, qui Hispaniam administravit ante Asdrubalem, fuitque Annibalis pater: vide Appiani Ἀννιβαικά. Ab hoc Barca Barcina factio apud Carthaginenses notissima. Idem.

40. φάτναις] In Epitoma, etiam in scripto codice, est φιάλαι, phialis, pateris. Sed id non erat novum et inusitatum aliquid. Xyland.

Ibid. φάτναις ἀργυραῖς, καὶ πῖθις χρωμένους] Recte quidem Xylander lectionem Epitomes, φιάλαις, damnavit: cujus enim magnificentia esset phialis uti argenteis, quod hodie apud nos etiam

ἐν τῇ Τερδιτανίᾳ. Ὑπολάβοι δ' ἂν τις ἐκ τῆς πολ-
λῆς εὐδαιμονίας καὶ μακροχρόνους ὀνομαδῆναι τὰς ἐν-
θάδε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰς ἡγεμόνας· καὶ διὰ
τῆτο Ἀνακρέοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν· Ἐγὼ τ' ἂν οὐτ'
Ἀμαλθίης βελόμην κέρας, ^a οὔτε τὰ πεντήκοντά τε ⁵
καὶ ἑκατὸν Ταρτησῶν βασιλεύσαι· Ἡρόδοτον δ' ἐν τῷ
ὀνόματι τῆ βασιλείας καταγράψαι, καλέσαντά ^b Ἀρ-
γανθώνιον· ἢ γὰρ οὕτω δέξαιτ' ἂν τις, ἢ ἴσον τούτῳ
τῷ Ἀνακρέοντος, ἢ κοινότερον, οὔτε Ταρτησῶν πολὺν
χρόνον βασιλεύσαι. Ἐνιοὶ δ' Ταρτησῶν τὴν νῦν Καρ- ¹⁰
τηίαν ὠρεσασσέμενοι. Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ
καὶ τὸ ἡμέρον καὶ τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς
Τερδιτανοῖς, καὶ τοῖς Κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γεινῆσιν,
ὡς εἶρηκε Πολύβιος, ^d ἀλλὰ τὴν συγγένειαν· ὅλ' ἐκεί-
νοις μὲν ἦσαν· τὰ πολλὰ γὰρ κοινὰ ζῶσιν. Οἱ μὲντοι ¹⁵
Τερδιτανοὶ, καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βαῖτην, τελείως
εἰς τὸν Ῥωμαίων μεταβέβληνται τρόπον, ἐδὲ τὴ δια-
λέκτῃ τῆς σφετέρᾳς ἐπὶ μεμνημένοι· Λατῖνοι τε οἱ
πλεῖστοι γηγόνες, καὶ ἐποίκες εἰλήφασι Ῥωμαίους·
ὥστε μικρὸν ἀπέχουσι τῶ πάντες εἶναι Ῥωμαῖοι· αἱ τε ²⁰
νῦν συνωκισμέναι πόλεις, ἢ τε ἐν τοῖς ^e Κελτικοῖς

^a Forte, ἔτ' ἔτη, Marg. Caf. Sic Par. 1. videtur corrigi alia manu. ^b πεντήκοντα τ' ἔτη καὶ ἑκατὸν Gron. ^c Ἀργανθώνιον Mosc.
^d Locus suspectus. Marg. Caf. ^e καὶ διὰ τὴν ex correct. Med. 1. ^f Τερδιτανοὶ Bre. Esc. Mosc. passim. ^g Κελτίβητες ex cor-
rect. Med. 2.

etiam mediocris fortunæ hominibus licet? Contra autem mira
et prorsus superans omnem fidem argenti copia, si, ut hæc vi-
detur velle lectio, etiam præsepia ex argento fuerint facta.
Neque sane tale quid alibi usquam legisse memini. Quare φάτ-
ναις quidem lego, sed lacunarium certum genus intelligo, hoc
est, φανωμάτων: ut non præsepia, sed domuum lacunaria ex ar-
gento facta dicantur: quod novum non est. Sic enim Polybius
divitem cultum Ecbatanorum regiæ Persarum describens, ait,
δοκὺς καὶ φανωμάτα fuisse ἀργυρᾶ. Dixisse autem bonos scriptores
φάτνας in hoc sensu, dubium non est. Diodorus Siculus libro
primo, καὶ τότε μονόλιθος ἦν ὁροφὴ, φάτναις καὶ ξίσμασι τοῖσι διαγε-
γλυμμένῃ, καὶ γραφαῖς διαφόροις πεποικιλμένῃ. Potes etiam de men-
sis accipere. Nam id quoque significat interdum vox φάτνη, quasi
φάγνη, παρὰ τὸ φαγεῖν dicta. Hefychius, φάτνη, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ
ἡ τῶν κτηνῶν, καὶ εἰ τι τῶν τοιούτων. Auctor incertus apud Suidam,
τὴν Ἀττικὴν θεραπεύων καὶ ὑπαικῶντων ἅμα φάτνην. Ælianus, οἱ
Μεσσηνιοὶ τὰς ἐκ τῆς αὐτῆς φάτνης οἰοῦναι ἐδιδόκτας ἐξέλασαν. Sed
illa prior interpretatio vera omnino est. Statius Thebaidos lib.
primo, ver. 144.

Et nondum crasso laquearia fulva metallo,
Montibus aut alte Graiis effulta nitebant
Atria.

Lucanus, libro x. ver. 111. palatium Cleopatras describens,
Ipse locus templi, quod vix corruptior ætas
Exstruet, instar erat: laqueataque tecta ferebant
Divitias, crassumque trabes absconderat aurum.

Plinius, xxxiii. 3. de Suanis, gentē Colchica, eorumque re-
ge Esubope, Sed et illius aureæ cameræ, et argenteæ trabes nar-
rantur, et columnæ atque parastatæ. Vide et vero ejusdem Plinii
eundem locum de luxu Romanorum in tegendis auro laqueari-
bus. Horat. lib. ii. Carm. Od. xviii.

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar.

Et apud Senecam lib. xiii. epistolarum. Idem.

1. Ὑπολάβοι, &c.] De Iberis Turditanis ait Strabo, Ὑπο-
λάβοι δ' ἂν τις ἐκ τῆς πολλῆς εὐδαιμονίας καὶ μακροχρόνους ὀνομαδῆναι τὰς
ἐνθάδε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰς ἡγεμόνας· καὶ διὰ τῆτο Ἀνακρέοντα μὲν
οὕτως εἰπεῖν·

Ἐγὼ τ' οὐτ' ἂν Ἀμαλθίης
Βελόμην κέρας, οὐτ' ἑκατὸν
Πεντήκοντά τε καὶ ἑκατὸν
Ταρτησῶν βασιλεύσαι·

Ἡρόδοτον δ' ἐν τῷ ὀνόματι τῆ βασιλείας καταγράψαι, καλέσαντά Ἀργαν-
θώνιον. Ἡ γὰρ οὕτω δέξαιτ' ἂν τις, ἢ ἴσον τούτῳ τῷ Ἀνακρέοντος, ἢ
κοινότερον, οὔτε Ταρτησῶν πολὺν χρόνον βασιλεύσαι. Posteriora, Ca-
saubono suspecta, et certe perobscura, sic forte refingenda sunt:
Ἡ γὰρ οὕτω δέξαιτ' ἂν τις, MH ἴσον τούτῳ, TO τῷ Ἀνακρέοντος, ἢ
κοινότερον, οὔτε Ταρτησῶν πολὺν χρόνον βασιλεύσαι. Sensus plenus
est, Vel enim sic accipiat aliquis dictum Anacreontis, se nolle
regnare tempus æquale huic Arganthonio, vel generalius, se nolle
regnare tempus longum Tartessii. Emendavit Casaubonus feli-

doliis usos deprehendisse. Judicare etiam aliquis
possit ob multam felicitatem hos homines etiam
longævus fuisse nominatos, maxime eorum princi-
pes; indeque esse, quod dixit Anacreon:

Non cornu Amaltheæ mi,
Non posco quinquaginta
Centumque regnare annos
Tartessii beatiss:

et quod Herodotus etiam regis eorum nomen ex-
pressit Arganthonium: nam aut hoc modo est in-
telligendum, aut alium regem ab Anacreonte dic-
tum, qui totidem annos regnavit, aut communius
ita, Nolim longo tempore rex Tartessi esse. Sunt
autem qui Tartessum esse dicant, quæ nunc est
Carteia. Cæterum Turditanis ad felicitatem re-
gionis vitæ etiam civilitas et mansuetudo accedit:
quod et Celticis ob vicinitatem et cognationem
contingere Polybius scribit: minus tamen his, cum
fere vicatim habitent. Turditani autem, maxime
qui ad Bætin sunt, plane Romanos mores assum-
ferunt, ne sermonis quidem vernaculi memores, ac
plerique facti sunt Latini, et colonos acceperunt
Romanos: parumque abest quin omnino Romani
sint facti: et quæ nunc conditæ sunt urbes, Pezau-

cissime, ἔτ' ἔτη, nisi forte malit quis forma Ionica scribere, οὐτ'
ἔτεα, quod metro æque conveniret. T.

4. Ἀνακρέοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν] Plinius, lib. vii. cap. 48.
Anacreon poeta Arganthonio Tartessiorum regi cl. tribuit annos.
Casaub.

7. καλέσαντα Ἀργανθώνιον] Locus est Herod. lib. i. c. 163.
Ἀπικόμενοι δ' ἐς τὸν Ταρτησῶν, προσφιλέες ἐγένοντο τῷ βασιλεῖ τῷ Ταρ-
τησῶν, τῷ ὀνόματι μὲν ἦν Ἀργανθώνιος· ἐτυράνευσεν δὲ Ταρτησῶν ἐγ-
δόκοντα ἔτεα, ἐδίωκε δὲ πάντα, εἰκοσι καὶ ἑκατὸν. Vide Marc. Tull.
de senectute c. 19. Lucianus, ut Strabo, loci Herodoti et A-
nacreontis meminit. Ἀργανθώνιος μὲν ἦν Ταρτησῶν βασιλεὺς πενή-
κοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη βιώων λέγεται, ὡς Ἡρόδοτος ὁ λοιστοῖς, καὶ ὁ μελο-
ποιὸς Ἀνακρέων· ἀλλὰ τῆτο μὲν μῦθος τοῖσι δοκεῖ. Obiter notabis
Luciani μνημονικὸν ἀμάρτημα: neque enim recte Herodotum ci-
tat. Phlegon quoque eodem modo peccat cum scribit, Ἀργαν-
θώνιος ὁ τῷ Ταρτησῶν βασιλεὺς, ὡς ἴσμεν· Ἡρόδοτος καὶ Ἀνακρέων ὁ ποιη-
τὴς, ἔτη ἑν. Vide Plinium, vii. c. 48. et Valerium Max. viii.
c. 13. Idem.

8. ἢ ἴσον τούτῳ τῷ Ἀνακρέοντος] Vetus interpres vertit; vel
huic dicto simile illud Anacreontis. Scripsisse igitur Strabo vide-
tur, ἢ ἴσον τούτῳ τῷ Ἀνακρέοντος, quomodo hic etiam legendum
conjecit V. Cl. I. C. Pauwius, in notis ad Anacreontis frag.
pag. 257. Gron.

10. Ἐνιοὶ δὲ Ταρτησῶν] Notant id Mela et Plinius, Pausanias
et Appianus. Casaub.

Ibid.] Inter hos authores Plinius solus affirmat Tartessum
esse nomen a Græcis Carteiæ datum. Mela certe hæret, vide
l. ii. c. 6. Pausanias negare videtur: ad ostia Bætis eam lo-
cat, et hodiernam Carpiam esse olim Tartesson appellatam scri-
bit. (Eliac. pag. 378.) Appianus eandem sententiam tenet.
Καὶ Ταρτησῶν, ait, μοι δοκεῖ τότε εἶναι πόλις ἐπὶ θαλάσσης, ἢ ἐν
Καρπησῶν ὀνομάζεσθαι. (De B. H. p. 256. Edit. H. Steph.) For-
san Carpeffus est exscriptoris mendum pro Καρπία. His ad-
jiciamus Silium Italicum, (lib. iii. ver. 396.) qui copias His-
panicas describens, ait,

Arganthoniacos armat Carteia nepotes:
et tum Tartesson ut Carteiæ vicinam memorat,
Armat Tartessos, stabulanti conscia Phæbo.

Abhinc Carteiam et Tartesson non esse in eodem loco positas
fentire videtur. Vide quæ annotavimus paulo supra. F.

14. διὰ τὴν συγγένειαν] Καὶ inferui. Intelligo autem de Cel-
ticis non Galliæ, sed Bæticæ, quorum supra facta est mentio,
et quos etiam Ptolemæus novit. Id infra plenius intelliges in
Artabrorum descriptione. Apud Appianum, Ἰβηρικῇ, constan-
ter pro Carteia Καρπησῶν, Carpeffus. Xyland.

18. Λατῖνοι τε οἱ πλεῖστοι γηγόνες] Plinius, lib. iii. c. 1. auctor
est oppida Bæticæ xxix. Latio fuisse antiquitus donata. Casaub.

21. ἢ τε ἐν τοῖς Κελτικοῖς Πεζαυγέσα, Pezaugusta in Celtica]
Optime repofuit ex Manuscriptis doctissimus Casaubonus; Παξ-
αυγέσα, quod nomen nunc deformatum est in Badajoz: est
autem urbs ad Anam fluvium, nunc Guadiana, sita. Palmer.

1. Πεζαυγέσα

gusta in Celtica, Augusta Emerita in Turdulis, et Cæsaraugusta apud Celtiberos, aliæque nonnullæ coloniæ demonstrant mutationem dictarum reipublicæ formarum: et qui hanc formam sequuntur Hispani, stolati seu togati appellantur, in quibus sunt Celtiberi, quondam omnium maxime ferinhumanique habitus. Verum hæc de his hæcenus.

Jam a Sacro rursus promontorio in alteram oræ maritimæ versus Tagum progredientibus, sinus est, deinde promontorium Barbarium, et prope Tagi ostia, ad quæ recta navigatur, x. stadiorum intervallo. Ibi sunt et effusiones, quarum una a dicta Turri, seu Pyrgo, ad cccc. prodit stadia, unde etiam aquantur Eipon Laccia. Tagi autem ostia latitudine sunt xx. circiter stadiorum, profunda admodum, ita ut etiam navibus myriagogis subvehi liceat. Cum autem mare effluit, duas Tagus effusiones facit in campos supra ostia positos, ita ut stagnet maris instar campus ad cl. stadia, et navigabilis sit. In superiore effusione insula quoque

^a Πεζαυγέστα, ἢ ἡ ἐν τοῖς Τερδέλοις Αὐγέστα Ἡμερίτα, ἢ ἡ περὶ τὰς Κελπίβηρας Καίσαραυγέστα, ἢ ἄλλῃ ἐνίᾳ κατοικίᾳ, τὴ μεταβολὴν τῆ λεχθεῖσιν πολιτειῶν ἐμφανίζουσι καὶ δὴ τῇ Ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδέας, τοιάτοι λέγονται ἢ τοιάτοι· ἐν τῇ τέτοις εἰσὶ καὶ οἱ Κελπίβηρες, οἱ πάντων νομιζόμενοι ποτὲ θηριωδέστατοι. Ταῦτα μὲν περὶ τῶν.

^b Ἀπὸ δὲ τῆ Ἰερῆ πάλιν ἀκρωτηρίε τὴ ἀρχὴν λαμβάνουσιν ὅπῃ γάτερον μέρος τῆ παραλίας, τὸ πρὸς τὸν Τάγον, κόλπος ἐστίν· ἐπεὶ αὖτα τὸ Βαρβάριον, καὶ αἱ τῆ Τάγε ἐκβολαὶ πλησίον· ἐφ' αὗς εὐθὺς πλοῖα· σάδιαι δ' εἰσὶ δέκα· ἐνταῦθα καὶ ἀναχύσεις· ὧν μία ὅπῃ πλείους ἢ τετρακοσίους σάδεις ἀπὸ τῆ λεχθέντος πύργου, καθ' ἣν ὑδρεύονται εἰπον λάκεια. Ὁ δὲ Τάγος καὶ τὸ πλεῖστον ἔχει τῆ γῆματος, εἰκοσί περ σάδων, καὶ τὸ βάθος μέγα, ὥστε μυριαγωγὴς ἀναπλεῖσθαι. Δύο δ' ἀναχύσεις ἐν τοῖς ὑπερκειμένοις ποιεῖται πεδίοις, ὅταν αἱ πληγαὶ γίνωνται ὥστε πελαγίζειν καὶ ὅπῃ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σάδεις, καὶ ποιεῖν πλωτὸν τὸ πεδίον· ἐν δὲ τῇ ἐπάνω ἀναχύσει καὶ νῆσον· ἀπολαμ-

^a Παζαυγέστα Par. 3. Bre. Esc. Mosc. Παζαυγέστα ex correct. Med. 1. ^b ἢ τοιάτοι defunt Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^c ἐνταῦθα δὲ καὶ Med. 1. 2. Mosc. ^d Mosc. olim habuit, εἰπον λάκεια, nunc vero, ἐνπολάκεια. ^e ἀπολαμβάνει Med. 1. 2. Mosc.

1. Πεζαυγέστα] Probo vehementer scripturam librorum, Παζαυγέστα. Sic alia in Hispania reperies a Romanis cognominata, ut apud Ptolemæum Παζ. Ἰελία. Plenus est hujusmodi cognominibus Plinii de Hispania tractatus. Casaub.

Ibid. Πεζαυγέστα] Παζαυγέστα legendum esse docet vir Clarissimus Christoph. Cellarius, Notitiæ Orbis Antiq. lib. ii. c. 1. Anon.

Ibid.] Pacis-Augustæ nomen a Mauris mutatur in Bax Augustos, unde Hispani Badajoz habent. Hodie est Estremaduræ metropolis. Augusta Emerita 9 leuc. distat a Badajoz. Augustus hanc urbem post subactos Cantabros sedem militibus emeritis condidit. Solum fertile est, præcipue in frugibus, nec vinum deficit. Plurima antiquitatis vestigia adhuc visenda sunt, et aquæ ductus, et arcus triumphalis. F.

Ibid. ἐν τοῖς Τερδέλοις Αὐγέστα Ἡμερίτα] Ptolemæo Lusitanorum urbs in mediterraneis. Plinius eam Anæ fluvio esse appositam testatur. De hac Aufonius de Clar. urb. ix.

Jure mihi post has memorare nomen Iberum

Emerita, æquoreus quam præterlabitur amnis

Submittit cui tota suos Hispania fasces.

Prudentius autem nec Turdulorum, ut Strabo, nec Lusitanorum, ut Ptolemæus, sed Vectonum esse indicat, in accurata ejus descriptione: quem locum propter elegantiam integrum proferam. Est autem in Eulalia, ver. 186.

Nunc locus Emerita est tumulo

Clara colonia Vectoniæ:

Quam memorabilis amnis Ana

Præterit, et viridante rapax

Gurgite mænia pulchra lavat. Casaub.

2. Καίσαραυγέστα] Ptolemæo, Καίσαρεια Αὐγέστα. Pomponius Mela, 11. 6. Urbium de mediterraneis in Tarraconensi clarissimæ fuerunt Pallantia et Numantia: nunc est Cæsaraugusta. Idem.

Ibid.] Cæsarea Augusta, hodie Saragossa, metropolis Aragoniæ. F.

5. τοιάτοι λέγονται ἢ τοιάτοι] A nonnullis veteribus libris aberant illa, ἢ τοιάτοι: quæ tamen ἀπεῖξ sunt nobis retinenda: sic namque Gallos quoque togatos legimus, qui Romanos mores induissent. Vide Dionem, sub finem libri quadragesimi sexti. Et Strabo ipse paulo post ita scribit, hos fuisse eis τὸν ἡμερον καὶ τὸν Ἰταλικὸν τύπον μετακειμένους ἐν τῇ γῆθενικῇ ἐδῇτι. Ratio nominis in promptu: nam toga, quam Græci τῆθενον vertunt, vestis Romanorum propria. Casaub.

8. Ἀπὸ δὲ τῆ Ἰερῆ πάλιν] Descripsit hæcenus oram Hispaniæ, quæ est a Calpe ad Sacrum promontorium: nunc pergit ab eodem Sacro promontorio ad Nerium Artabrorum promontorium, quod occidentum latus et septentrionale terminat. Idem.

10. ἄκρα τὸ Βαρβάριον] Hodie Cabo d' Espichel, promontorium altum a plurimis montibus formatum, quorum petra est Jaspidis species, diversicolor, et candida, viridis, et carnea, quæ ex politura lubricitatem habet eximiam. F.

11. ἐφ' αὗς εὐθύπλοια] Ad quas ἐκβολὰς Tagi est εὐθύπλοια, et recta navigatio a Barbario promontorio, estque illud interval-

lum stadiorum x. nisi mendum in numero. Casaub.

13. ἀπὸ τῆ λεχθέντος πύργου] Apparet deesse nonnihil in superioribus: nam in toto libro unius πύργου facta mentio, quem appellavit Καπίωνος, qui nihil ad hunc locum facit. Idem.

14. ὑδρεύονται εἰπον λάκεια] Locus est fœde corruptus. Si liceat divinare, legerem, ὑδρεύονται Ἰππων καὶ Σαλακία: ut sit, ubi sitæ sunt Hippon et Salacia. Certe Ptolemæus has duas urbes Barbario promontorio propinquas facit, planeque ita collocat, ut probabile sit idem hic fecisse Strabonem: de Pyrgo, seu turri, nihil habeo. Myriagogus navis a pondere mercium videtur dicta; sed qua ratione, nondum didici, neque explicat Pollux, qui meminit, iv. 22. Insulam, quam mox describit, puto esse Londobridem Ptolemæi, quæ ipsa descriptio est depravatissima; et qui totam paginam perleget attente, facile sentiet multa deesse. Hodie Barlingas vocant. Sed et quæ de Junii Bruti Callaici rebus gestis habentur, mendosa sunt, quid enim significant πλῆθους et ὅλους? Itaque posui quod succurrebat, mutaturus libenter, ubi vel apta inciderit conjectura: ῥεῖθρον alveum fluvii significat, idque vocabuli facile substituerem πλῆθους: sed ὅλους quid fiet? Xyland.

Ibid. καθ' ἣν ὑδρεύονται εἰπον λάκεια] Duo hæc postrema verba aberant a duobus manuscriptis codicibus: et sunt sane depravata mirifice. Xylandri conjectura non esset illa quidem improbanda, si ullum locum in illo tractu reperiremus, cui nomen esset Ἰππων, quod ipse sibi nescio qua ratione falso persuasit. Nam ὅλος; Ἰππων, quod apud Ptolemæum legitur, aliud esse constat. Hermolaus autem Barbarus, vir longe longeque doctissimus, quem non sine flagitio audent quidam Barbarum appellare, is igitur putabat legendum hoc loco, ὅπῃ Λάκεια. Nam Lanceam oppidum et Plinius et Ptolemæus commemorant. Ego etsi non habeo quod super hoc liquido possim affirmare, præsertim cum ita legatur in libris veteribus, tamen Hermolao libenter assentior. Jam vero quod ad vocem ὑδρεύονται, non esse eam in ὑδρεύονται mutandam, quod Xylandro videbatur, evincit simillimus hoc eodem libro locus, ubi de Bætis exundationibus similiter ita scribit, τότε δὲ ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ, ὥστ' ὑδρεύονται τὰς γρatiώτας αὐτόθι. Casaub.

Ibid. ὑδρεύονται εἰπον λάκεια] Lege, ὑδρεύονται λιμενοφυλάκεια, vel τὰ λιμενοφυλάκεια. Τουρ.

Ibid.] Legamus forsitan, καθ' ἣν ὑδρεύονται ἐστὶ λακκαῖα, i. e. ubi aquantium sunt cisternæ. Vide Athen. l. ii. c. 7. p. 46. E. 1. F.

16. μυριαγωγὴς ἀναπλεῖσθαι] Navem μυριαγωγὴν appellat, quam libro xvi. in simillimo loco μυριοφόρον: (Quemadmodum ἀγκαλιδαγωγοὶ ἀσινι appellantur, qui et ἀγκαλιδοφόροι): βάδος δὲ ὅσον ἀρκεῖ μυριοφόρῳ νηϊ. Thucydides, libro vi. c. 25. πρὸς σαυγαγόνες γὰρ ναὺν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι. Eadem ergo ratione navis μυριαγωγός. Nec est vocis analogia obscura. Sic enim ἱππαγωγός navis etiam Livio dicitur, et Thucydidi ὀπλιταγωγός, libro vi. c. 25. Apud Pollucem vi. c. 3. οἰαγωγὸν πλοῖον, et id genus multa. Cæterum disertiores hanc vocem refugisse testis Pollux. i. c. 9. Μυριοφόρος, inquit, καὶ τὸ δὲ μυριαγωγός, εὐτελής. Casaub.

20. καὶ νῆσον ἀπολαμβάνει] Scribe, νησίον. Idem.

ἴσμεν ὅσον τριάκοντα σταδίων τὸ μῆκος· πλάτος δὲ μικρὸν ὑπολείπον τῆς μήκους, ²εὐαλὲς καὶ ³εὐάμπελον. Κεῖται δ' ἡ νῆσος ⁴κατὰ λόγον ὑπολιπεῖν κειμένην ἐν ὄρει τῆς ποταμοῦ πλησίον ⁵ἀφ' ἧς ἔχουσιν ⁶τὴν θαλάσσης, ὅσον πεντακοσίας σταδίας· ⁷ἔχουσιν ὅτι καὶ ἔχουσιν ἀγαθὴν τὴν πέριξ, καὶ τὰς ἀνάπλους εὐπετεῖς, μέχρι μὲν πολλὰς, καὶ μεγάλας σκάφους· τὸ δὲ λοιπὸν τοῖς ποταμίους ⁸λέμβοις· καὶ ὑπὲρ τὸν Μόρωνα δ' ἐπὶ μακρότερος ἀνάπλους ἐστὶ· ταύτῃ δὲ τῇ πόλει Βρεῦτος ὁ Καλλαϊκὸς προσαγορευθεὶς, ὁρμητικῶς χρώμενος, ἐπο-
λέμησε πρὸς τὰς Λυσιτανὰς, καὶ κατέσχευε τὰς τοῖς δὲ τῆς ποταμοῦ πλῆθους ἐπεχείρησε ⁹τὴν ὄλυσιν, ὥς ἂν ¹⁰ἔχοι τὰς ἀνάπλους ἐλευθέρους, καὶ τοὺς ἀνακομιδὰς τῶν ἐπιτηδείων· ὥστε καὶ τῶν περὶ τὸ Τάγον πόλεων αὐτὰς κρατίστην. Πολύχθους δ' ὁ ποταμὸς, ¹¹καὶ ὁρμῶν πληθύνει· ῥεῖ δ' ἔχον τὰς ἀρχὰς ἐκ Κελ-
πιδίων, διὰ ¹²Ὀυετιάνων, καὶ Καρπιτιανῶν, καὶ Λυσια-
νῶν, ὅτι δύνει ἰσημερινὴν, μέχρι ποσὺ παράλληλος ὢν πρὸς τὴν Ἀνα καὶ τὴν Βαῖτι· μὲν δὲ ταῦτα ἀφιστάμενος, ¹³ἐκείνων ὑποκλινόντων πρὸς τὴν νότιον παραλίαν. Οἱ δ' ὑπερκείμενοι τῇ λεχθέντων ὄρει, Ὀρετανοὶ μὲν εἰσι νοτιώτατοι, καὶ μέχρι τῆς παραλίας δῆκοντες ἐκ

includitur longitudine xxx. stadiorum, fereque tanta etiam latitudine, lucis apta et vitifera. Sita est insula ratione . . . distare sitam in monte prope fluvium a mari diffitam fere quingenta stadia: habentem etiam circum se solum bonum, et fursum navigationes faciles, aliquantisper etiam magnis scaphis, deinde fluvialibus lembis: et super Moronem adhuc longior est fursum navigatio. Hac urbe Brutus, qui cognomentum Callaici tulit, tanquam arce belli usus, bellum contra Lusitanos gessit, eosque devicit: fluminisque ostia ita munivit, ut navigationes in mediterranea, et commeatus subvectiones liberas haberet. Itaque hæ urbium ad Tagum sitarum sunt optimæ. Fluvius piscium et ostreorum copia abundat: oritur ex Celtiberis, ac per Vettones, Carpetanos, et Lusitanos, occasum æquinoctialem versus meat: et cum aliquandiu Anæ et Bætis respectu æqualibus intervallis decurrit, avertitur, illis ad oram meridionalem declinantibus. Qui supra dictos montes siti sunt, eorum maxime ad meridiem vergunt Oretani, parte aliqua pertingentes usque ad littus maris quod est

² εὐαλὲς Par. 1. εὐαλὲς Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. ἡ νῆσος Efc. ³ κατὰ λόγον punctis notantur in marg. Par. 1. Med. 1. postea delet in. ⁴ ἔχουσιν Med. 2. ⁵ λέμβοις deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ⁶ ὄλυσιν est in lacuna in textu Med. 1. extat tamen in margine. In Med. 2. quoque eadem vox erat in lacuna, ac deinde suppleta. ⁷ ἔχου Med. 2. ⁸ ὁρμῶν Par. 3. et ex correct. Med. 1. ⁹ Ὀυετιάνων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ¹⁰ ἐκείνων μὲν ἀποκλι-
νόντων Mosc.

¹¹ εὐάμπελον κεῖται ἡ νῆσος Par. 3. εὐάμπελον κεῖται ἡ νῆσος Mosc. ¹² ἀφ' ἧς Med. 1. 2. ¹³ τῆς ἐκ θαλάσσης Med. 1. Mosc. sed ¹⁴ ὄλυσιν punctis notatur in Par. 1. ¹⁵ Ὀυετιάνων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ¹⁶ ἐκείνων μὲν ἀποκλι-
νόντων Mosc.

2. εὐαλὲς καὶ εὐάμπελον] Scripti libri habebant, εὐαλὲς, quidam, εὐαλίς. Sic δυσαλὲς legas in Epigrammatis. Lego tamen, εὐαλὲς, cui vocis sua pulchre constat analogia. Nam ut a γένος, et κλέος, fiunt εὐγενής, et εὐκλής, sic ab ἄλσος, εὐαλός. Ἄλσος autem, ut sciunt omnes, non solum tantum Deo sacrum significat: sed quemlibet locum κάθυγον et καλὰ δένδρον. Casaub.

Ibid.] MSS. lectio sensum reddit: εὐαλὲς, id est, incrementum capiens. F.

3. Κεῖται δὲ ἡ νῆσος, κατὰ λόγον ὑπολιπεῖν κειμένη] Quatuor illa verba, κατὰ λόγον ὑπολιπεῖν κειμένη, non agnoscit prior interpret: et sunt sane corrupta: quin si ea sustuleris, plana erit et perspicua sententia, quæ nunc Oedipo aliquo opus habet. Puto autem e margine in textum irrepsisse, hac ratione: cum enim modo dixerit Strabo insulam hanc habere longitudinem xxx. stadiorum, πλάτος αὐτὴν μικρὸν ὑπολείπον, suspicor ad ista verba notatum fuisse ab aliquo, κατὰ λόγον γὰρ ὑπολιπεῖν, quod verum est: latitudo enim κατὰ λόγον minor est longitudine. Sed hæc juris sunt arbitrarii. Suspensus hoc quoque sum aliquando, quia Μόρωνος mox fit mentio, quasi jam alibi nominata, legendum fortasse hic esse, pro κατὰ λόγον ὑπολιπεῖν, sic, κατὰ Μόρωνα πό-
λιν, de quo docti iudicent. Insulam autem hanc Londobridem esse Ptolemæi, infelix est viri docti conjectura. Nihil enim a vero alienius dici potuit. Illa est in alto oceano, hæc procul a mari, in flumine Tago, supra ejus æstuarium. Casaub.

8. ὑπὲρ τὸν Μόρωνα] Urbs Moron prorsus incognita est. Brutus circa A.U.C.615. Lusitanos et Callæcos subegit. De rebus a Bruto gestis vide Appianum de bello Hisp. p. 294. Edit. H. Steph. F.

9. Βρεῦτος ὁ Καλλαϊκὸς προσαγορευθεὶς] Scripserat Livius libro XLIV. de hoc bello. et XLV. Epit. LVI. de bello adversus Callaicos, unde cognomen Callaici reportavit D. Junius Brutus: quem alii scriptores Callaicum, ut hic Strabo et Plinius, alii Callacum, alii Gallicum nominant, prout nimirum varie scribitur illius provinciæ nomen. Hujus porro belli est apud Orosium, et Eutropium, IV. c.8. aliosque rerum Romanarum scriptores, mentio: sed mentio tantum, nusquam narratio: quæ si alicubi extaret, minus esset ignota illa urbs, quam vocat Strabo Moronem. Casaub.

12. τοῖς δὲ τῆς πόλεως πλῆθους ἐπεχείρησε τὴν ὄλυσιν] Locus corruptissimus, et qui me diu torfit. In libris scriptis ita legitur, τηλοῦσιν: quæ lectio, etsi quovis monstro monstrosior est, mihi tamen ad veram lectionem indagandam præiit. Legendum igitur est, τοῖς δὲ τῆς πόλεως πλῆθους ἐπεχείρησε τινὰς πόλεις. Nolo quorundam more emendationem nostram prædicare: verissimam certe eam esse persuasum fere habeo. Nam et mutatio prælectionis parva fit, et Strabo paulo post μονωνυχὶ βοᾷ se ita scripsisse. Cum enim subjicit, ὥστε τῶν περὶ τὸν Τάγον πόλεων αὐτὰς

κράτισται, annon satis manifesto significat hæc verba de quibusdam urbibus ad Tagum sitis esse accipienda? Jam πλῆθους in πλεονεῖς minori mutatione restituo quam ῥεῖθρους, ut Xylander. In reliquis duabus vocibus syllabarum transpositione peccatum est: et sane ex ἐπετείχισε nemo non videt, lapsum proclivem fuisse in ἐπεχείρησε. Similiter etiam pro τινὰς πόλεις, eadem transpositione syllabarum, et literarum aliquot mutatione, monstrum illud natum est, quo nullum tota Africa monstrosius, τηλοῦσιν. Ipsum porro loquendi genus quod restitui, et elegans est, et sententiam continet optimam. Ait namque Strabo, fuisse aliquot urbes in utraque fluminis ripa a Bruto munitas, ut esset commeatus investio facilis ac tuta. Sic libro sequenti dicuntur Massilienses, κτίσαι τινὰς πόλεις ἐπὶ τοῖς ἰσθμοῖς: hoc est, quibus suos fines defenderent ab incursionibus Hispanorum. Idem.

Ibid.] Vix ausim conjecturam de hisce verbis periclitari, τὴν ὄλυσιν esse Ὀυαλντίαν. Certum est hunc locum esse supra Moronem; Strabo enim affirmat eo consilio esse conditum, ut liberior esset ὁ ἀνάπλους Tagi. Mariana, Historicus certe optimus, hanc Valentiam esse eam, quæ a Bruto condita erat, sentit. Æque certum est Brutum Valentiam condidisse, sed quam Valentiam docti adhuc litigant. Valentia d'Alcantara modernorum non longe a Tago distat, et forsitan flumini propior erat, Romanis imperantibus. Super enim rupem ponitur, quem situm vix unquam delegerunt Romani. Urbes antiquæ plures post deletum Romæ imperium ad propugnacula rupium transferri solebant, nomen tamen conservarunt. Quod si durior hæc emendatio videatur, legamus, τοῖς δὲ τῆς ποταμοῦ πλεονεῖς ἐπεχείρησε τῶν ἄλλων [sc. πόλεων] κτίσιν, ὥς ἂν ἔχοι &c. ita fiet sensus aliquis, nec aliud sperandum, cum MSS. nil nobis adjumenti afferant. Observandum est quod in duobus MSS. Med. τὴν ὄλυσιν primo deerant, et exinde suspicor hæc verba nullum sensum exhibere. F.

15. Πολύχθους δ' ὁ ποταμὸς] Justinus, XLIV. c. 1. de Hispaniæ fluviis, In hac cursus amnium non torrentes, rapidique ut possint, sed lenes, et vineis campisque irrigui, æstuariisque oceani affatim piscos. Casaub.

Ibid.] Tagum a Phœnicio ἰψίς, Bochartus derivat. Plurimi autem veteres pisces hujus fluvii collaudant. F.

16. καὶ ὁρμῶν] MS. ὁρμῶν. Casaub.

21. τῶν λεχθέντων ὄρων] Illo loco, ὑπέκεινται δὲ τὰ μεταλλείας ἔχοντα ὅρη· καθύκει δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Τάγον. Idem.

22. καὶ μέχρι τῆς παραλίας δῆκοντες ἐν μέσῃ τῇ ἐκτὸς τῆς πόλεως] Legendum omnino, ἐκτὸς τῆς πόλεως, ut habent libri scripti. Nam hoc significat Strabo, Oretanorum regionem magis ad meridiem accedere quam Carpetanorum et Vettonum: quos tres populos ut

extra columnas. Ab his versus septentrionem sunt Carpetani, deinde Vettones et Vaccæi, per quos Durias fluit, urbem Vaccæorum Acontiam perlambens. Ultimi sunt Callaici (Callæcos et Gallæcos alii vocant) montanæ regionis multum incolentes: quare etiam difficillimi superatu: ei qui Lusitaniam debellavit cognomentum est Callaici ab iis inditum, et effecerunt ut nunc plurimi Lusitanorum Callaici vocentur. Oretaniæ primariæ urbes sunt Cætulum et Oria. A Tago versus septentrionem est Lusitania maximam complectens Hispanorum gentem, plurimoque tempore bellis Romanis petita. Hujus regionis austrinum latus Tagus includit, occiduum et septentrionale oceanus, ortivum Carpetani, Vettones, Vaccæi, et Callaici, nobiles gentes: reliquæ enim ob parvitatem et obscuritatem non sunt dignæ mentione. Secus autem quam nunc quidam etiam hos Lusitanos appellant. Contermini Lusitani sunt versus ortum, Callaici Asturibus et Iberis, reliqui Celtiberis. Longitudo est XIII. millia stadiorum, latitudo longe minor, ab ortivo latere ad oppositam oram mariti-

μέρες τῆς ἑκτῆς τῆς γῆς. Καρπιτανοὶ τε μὲν τέτρες πρὸς ἄρκτους, εἴτα Ὀυέτινες καὶ Οὐακαῖοι, δι' ὧν ὁ Διερέας ρεῖ, κατ' Ἀκοντίαν πόλιν τῶν Οὐακαίων ἔχον διάβασιν. Καλλαῖκοι δ' ἔστασι τ' ὀρεινῆς ἐπέχοντες πολλήν· διὸ καὶ δυσμαχέτατοι ὄντες, πρὶν τε καταπολεμήσαντι τὴν Λυσιτανίαν αὐτοὶ παρέχον τ' ἐπινομίαν, καὶ νῦν ἤδη τὰς πλείους τῆς Λυσιτανῶν Καλλαῖκας καλεῖσθαι παρεσκεύασαν. Τῆς μὲν οὖν Ὀρητανίας, κραττεύουσα ἐπὶ πόλιν Καίτελον, καὶ Ὀρίαν. Τῇ δὲ Τάγῳ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἡ Λυσιτανία, ἐπὶ μέγιστον τῶν Ἰβηρικῶν ἐθνῶν, καὶ πλείστοις χρόνοις ὑπὸ Ῥωμαίων πολεμήθεν· περιέχει δ' ἡ χώρα ταύτης τὸ μὲν νότιον πλευρὸν ὁ Τάγος, τὸ δ' ἐσπερίον καὶ τὸ ἀρκτικόν, ὁ Ὠκεανός, τὸ δ' ἐωθινόν, οἳ τε Καρπιτανοὶ, καὶ οἱ Ὀυέτινες, καὶ Οὐακαῖοι, καὶ Καλλαῖκοι, τὰ ἑγνώριμα ἔθνη· τὰλλα δ' ὅσα ἄξιον ὀνομάζειν, διὰ τὴν μικρότητα καὶ τὴν ἀδοξίαν· ὑπεναντίας δ' τοῖς νῦν, ἔνιοι καὶ τέτρες Λυσιτανῶν ὀνομάζουσιν. Ὀμοροὶ δ' εἰσὶν ἐκ τῆς πρὸς ἑω μέρας, οἳ μὲν Καλλαῖκοι τῶν Ἀστυρίων ἐθνεῖ καὶ τοῖς Ἰβηρσιν, οἳ δ' ἄλλοι τοῖς Κελτίβηρσι. Τὸ μὲν οὖν μῆκος μυρίων καὶ τριχίλιων σταδίων· τὸ δ' πλάτος πολὺ ἑλαττόν, ὃ ποιεῖ τὸ ἐωθινὸν πλευρὸν, εἰς

^a ἐκτῆς Par. 1. 3. Bre. Eton. καὶ Med. 1. Bre. Gron. Mosc.

^b Ουέτινες Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Esc. Mosc.

^c Ουακαῖοι Bre. Διερέας ρεῖ κατὰ Κοντίαν πόλιν Mosc.

^d Ουέτινες Med. 2. et ex correct. Ουέτινες.

^e Ουακαῖοι Med. 1.

^f Ουέτινες καὶ Ουακαῖοι Par. 3. Med. 1. Ουέτινες Med. 2.

^g γνωρίματα Esc. et ex correct. Mosc.

ut vicinos Geographi sæpe conjungunt: adeo autem notius est ait esse Oretanorum regionem, ut etiam aliqua sui parte porrigatur usque ad mare nostrum: nostrum inquam: non enim poterat ad fretum ἐκτῆς γῆς pertinere, ut cuius rem diligenter consideranti statim patebit. Casaub.

1. ἐκτῆς γῆς] Interpres legit, ἐκτῆς. Vettones autem scripsi, ut inveni supra, apud Ptolemæum, alios. Idem pro Acontia legit Contiam. Xylander.

2. καὶ Οὐακαῖοι] Aliis Vaccæi, Stephano Βακαῖοι. Sic in aliis multis Latinis dictionibus Græci partim literam B pro V ponunt, partim diphthongum v: ut Βιγίλιος et Ουίγίλιος, Ἀλβίων et Ἀλβίων. Plinii Βάρδουλι Ptolemæo sunt Οὐαρδουλοί. Casaub.

3. κατ' Ἀκοντίαν πόλιν] Stephanus, Ἀκόντεια, πόλις Ἰβηρίας, καθὰ Στράβων ἐν τῷ τρίτῳ· τὸ ἰδιόκων Ἀκοντανοί, (sic enim legendum, non Ἀκοντανοί,) ὡς αὐτὸς εἰσὶν δὲ τὸ κατὰ πλεονασμὸν ἔχειν. Ex his Stephani verbis merito suspicatur quis legendum apud Strabonem, Ἀκόντεια: alioquin frustra quæres locum quem indicat Stephanus. Mirum vero quod ait, Ἀκοντανοί apud nostrum ab ista urbe dici: cum ille perpetuo sic appellet Aquitanos, gentem, quamvis τοῖς Ἰβηρσιν προσεμφερῆ, tamen in Gallia sitam. Idem.

Ibid.] Nec Acontia, nec Acuteia, in hisce partibus, in aliis authoribus mentio reperitur. Acuteiam in Ptolemæo invenio, sed inter Antrigones. Urbis Pintia ad Durium sita (hodie, secundum quosdam, Valladolid) nomen haud ab simile est: κατὰ Πιντίαν enim facile mutari potest in κατ' Ἀκοντίαν, exscriptoris mendo. MS. Mosc. lectio huic conjecturæ favet. F.

4. ἔχον διάβασιν] Hoc est, trajici solitus. Xylander, perlambens, crasso errore: melius vetus interpres. Casaub.

8. Τῆς μὲν ἐν Ὀρητανίας, κραττεύουσα ἐπὶ πόλιν Καίτελον, καὶ Ὀρίαν.] Utriusque urbis nomen corruptum ex Ptolemæi libro ii. cap. 6. corrigendum est, apud quem Κατέλων καὶ Ὀρητον, id est, Cætulo et Oretum, seu Ὀρητον Γερμανῶν, id est, Oretum Germanorum, scribitur. Plinius quoque lib. iii. c. 3. ejus oppidanos Cætulonenses memorat, et Cæsar de bello civili lib. i. celebrat saltum Cætulonensem. Pinedo in Stephan. de urb. pag. 367. n. 90. et p. 734. n. 24.

Ibid. καὶ Ὀρίαν] P. Merula Cosmogr. Part. ii. lib. ii. cap. 20. Oretani Ὀρητανοὶ Ptolemæo et Straboni; Germani Plinio; unde urbs eorum Ptolemæo Ὀρητον Γερμανῶν, Stephano simpliciter Ὀρησία, Straboni, forte inemendatius, Ὀρία, hodie Oretum, ut scribit Moralis. Anon.

9. Καίτελον] Forte Cætulo, Κατέλων, nobilis urbs, et Oretanis etiam a Ptolemæo tributa. Fieri potest etiam ut Oria sit Oretum, Ὀρητον. Xylander.

Ibid. Καίτελον, καὶ Ὀρίαν] Legendum, Κατέλων, καὶ Ὀρία. Docet id locus Artemidori apud Stephanum: qui postquam docuit Ὀρίαν urbem esse in Hispania nomen, unde dicti sint Ὀρητανοί, subjicit locum Artemidori, ἀμφότεροι γὰρ, inquit, κατοικῶσι τὴν παραλίαν, καὶ τινὰ μεσογείαν· πρῶτον μὲν Ὀρητανοὶ πόλιν δ' ἐν αὐτοῖς εἰσι μεγάλα, Ὀρία καὶ Κατέλων, qui locus huic Strabō-

nis est plane geminus: sed liberandus est mendis quibus est obfessus Stephani codex. Nam primum Ὀρησία male legitur, item Ὀρησία adhuc ineptius, pro Ὀρία, ut recte habet Strabo, et ita quoque Stephanum scripsisse ex ipso certissimum est. Deinde Κατέλων pro Κατέλων scribi perperam, non dicam suspicari me, sed certo scire, ex ipso Stephano, qui alio loco Cætulonem magnam urbem Oretaniæ ex eodem Artemidoro commemorat. Mirum vero, quomodo toties hanc urbem Strabo nominet, nusquam ejus nomen recte scriptum posse reperiri. Casaub.

10. Τῇ δὲ Τάγῳ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἡ Λυσιτανία ἐστὶ] Longe alius Lusitaniæ περιγίσιμος apud Romanos scriptores, et Ptolemæum: quem non ignoravit Strabo, ut ipse mox docet: sed maluit tamen sequi veterum Geographorum divisiones, quam Romanorum principum, qui pro sua libidine provinciarum terminis modo hos, modo illos, constituebant. Idem.

Ibid.] Plinius, Ptolemæus, ac Marcianus Heracleota consentiunt, Anam ac Durium esse terminos Lusitaniæ, sed quoad orientale latus non congruunt. Augustus, post bella in Hispania feliciter gesta, omnem inter Durium ac oceanum regionem Hispaniæ Tarraconensi adjecit. Secundum autem Melam, Lusitania incipit ab Ana, et ad usque oceanum, septentrionem versus, extenditur. lib. ii. c. 6. Lusitania oceano tantummodo obiecta est, sed latere ad septentriones, fronte ad occasum. Et l. iii. c. 1. Lusitania trans Anam, qua mare Atlanticum spectat, primum ingenti impetu in altum abit, &c. F.

13. τὸ ἀρκτικόν, ὁ Ὠκεανός] Callaici sunt ad septentrionem interpositi; Strabo autem vult hanc gentem, vel partem ipsius, esse Lusitaniæ adjunctam. Idem.

17. ἔνιοι καὶ τέτρες Λυσιτανῶν ὀνομάζουσιν] Ptolemæus quidem in descriptione Lusitaniæ Ουέτινας commemorat. Casaub.

18. Ὀμοροὶ δ' εἰσὶν] Non Lusitani, sed ii quos dixit latus orientale Lusitaniæ efficere, Carpetani, Vettones, Vaccæi, et Callaici. Idem.

19. τῶν Ἀστυρίων] Fortasse, Ἀσέρων, vel Ἀσέρων. Infra Ἀσέρων vocat. Idem.

21. μυρίων καὶ τριχίλιων] Nemo ex superioribus non intelligit non salium modo hoc esse, sed et impossibile: quia tamen non habebam quod substituerem certo, reliqui. Nam Ptolemæi rationes non libet huc accommodare, sæpe admodum a nostri auctoris sententia diversas. Forte numeri errorem genuerunt, et mille ac trecenta stadia legendum, χιλίων τετρακοσίων. Xylander.

Ibid. μυρίων καὶ τριχίλιων σταδίων] Assentior Xylandro, putanti e notis α, τ' fuisse factas, γ' hoc est, positum esse 13000. pro 1300. Casaub.

Ibid.] Neque Xylandro nec Casaubono assentior. Si enim Lusitania ad oceanum protenditur, longitudo ejus 4 Gradus excedet, ergo 1300 stadia non sufficient: nam 4 Gradus 2800 stadia reddunt, et si addas dimidium alterius, sunt 3150 stadia. Deme 50' et literaria notatio est γ, ε', quod facili lapsu sit γ, ε'. F.

τὴν ἀντικειμένην ὠκελίαν· ὑψηλὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐωθινὸν
καὶ τραχύ· ἡ δὲ ὑποκειμένη χώρα, πεδιάς πάσαι, καὶ
μέχρι ἁλᾶτις, πλὴν ὀλίγων ὄρων ἑμεγάλων. Ἦδη
καὶ τ' Αἰετοτέλη φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, ὅτι ὄρθως αἰ-
πάζονται τὴν παραλίαν καὶ τ' Μαυρεσίαν τῶν πλεον- 5
μυρίδων καὶ τ' ἀμπότων· παλιρροεὶν γὰρ φάναι τ' ἡ-
λαθῆναι, ἀφ' οὗ τὰς ἀκρας ὑψηλὰς τε καὶ τραχεῖας
εἶναι, δεχομένας τε τὸ κύμα σκληρῶς, καὶ ἄνταποδι-
δύσας τῇ Ἰβηρίᾳ· τὰναντία γὰρ θινώδεις εἶναι καὶ τα-
πεινὰς τὰς πλείους, ὄρθως λέγων. Ἡ δ' οὖν χώρα 10
ὡς ἡς λέγομεν, εὐδαίμων τέ ἐστι, καὶ ποταμοῖς με-
γάλοις ἀφ' ὧν ῥέεται καὶ μικροῖς, ἃ ἅπαντες ἐκ τ' ἐωθινῶν
ἐμέρων παραλλήλοις τῷ Τάγῳ· ἔχουσι δὲ καὶ ἀνάπλες
οἱ πλείους καὶ ψῆγμα τῷ χρυσῷ πλείον· γνωριμώτα-
τοι δὲ τῶν ποταμῶν, ἐφεξῆς τῷ Τάγῳ Ἑμελιάδας, 15
ἀνάπλες ἔχον μικρὰς, καὶ Ὀυακῆα ὡσαύτας·
μετὰ δὲ τέττες, Δέριος, μακρόθεν τε ῥέων παρὰ
Ἡ Νεμαντίαν, καὶ πολλὰς ἄλλας τῶν Κελπιδήρων καὶ
Ὀυακκαίων κατοικίας, μεγάλους τ' ἀναπλεόμενος
σκάφειν, ὅτι ὀκτακοσίους ὁδοὺν πελάγεις. Εἴτ' ἄλ- 20
λοι ποταμοὶ· καὶ μετὰ τέττες, ὁ τῆς Λήθης, ὃν πινε-
ῖ Λιμαίαν, οἱ δὲ Βελιῶνα καλεῖται καὶ οὗτος δ' ἐκ
Κελπιδήρων καὶ Ὀυακκαίων ῥεῖ· καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Βαίνις
(οἱ δὲ Μίνιον φασὶ) πολλὸν μέγιστος τῶν ἐν Λυσιτανίᾳ

mam. Latus illud ortivum sublimis est et asperum:
infra eam tota regio est plana usque ad mare, ex-
ceptis paucis non magnis montibus. Jam Aristo-
telem Posidonius ait æstuum marinorum, qui
fiunt in Hispania, causas non recte adscribere littori
et Mauritaniæ: dicentem mare ideo reciprocari,
quia extrema terrarum sublimia sint et aspera,
quæ et fluctum duriter excipiant, et in Hispaniam
repercutiant: cum pleraque littora sint humilia,
et arenæ tumulis constent. Recte hic quidem. Lu-
sitania ergo, de qua nobis sermo, opulenta est, ac
magnis parvisque fluminibus pervia, quæ omnia
Tagi parallela sunt, et ab oriente manant: per
pleraque a mari subvehi in continentem licet, ha-
bentque auri ramenta plurima. Notissimi autem
istorum amnium deinceps a Tago sunt Muliadas,
subvectiones habens exiguas, et Vacua itidem:
tum Durius, e longinquis fluens partibus præter
Numantiam, multasque alias Celtiberorum et Vac-
cæorum habitationes, magnisque per eum subvehi
licet scaphis ad octingenta usque stadia. Deinde alii
fluvii: ac post hos Lethes, id est Oblivionis am-
nis, quem alii Limæam vocant, profluens e Cel-
tiberis et Vaccæis. Post hunc Bænis, quem alii
Minium nominant, fluviorum Lusitaniæ longe

^a πελάγεις Med. 2. ^b ἀνταποδύσας ex correct. Med. 2. ^c καὶ ἀφ' ὧν ῥέεται ποταμοῖς μεγάλους τε καὶ μικροῖς Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc.
Mosc. ^d ἅπαντες Esc. ^e ἅπαντες Mosc. sed cum a supra. ^f πλεονέων Esc. ^g Ἑμελιάδας Med. 1. et ex correct. Μονιάδας. ^h Ὀυακῆα
Med. 1. et ex correct. Ουακός. ⁱ Νεμαντίαν Med. 1. 2. Mosc. Νεμαντίας Bre. ^j ἀναπλεόμενος Par. 1. 3. ἀναπλεόμενος Med. 2.
^k ἐς Λιμαίαν Par. 3. Med. 1. Λιμαίαν Par. 1. Mosc. Λίμιον ex correct. Med. 1. et 2.

10. Ἡ δ' οὖν χώρα περὶ ἧς λέγομεν] Lusitania, cujus laudes e Polybio habes apud Athenæum, initio libri octavi. Casaub.

15. Ἑμελιάδας] Ptolemæo fluvius ἐφεξῆς τῷ Τάγῳ est Μόνδας: etsi autem scio Græcos non eodem modo omnes Barbara ista nomina solitos efferre, persuasum tamen habeo non aliter scripsisse Strabonem quam Ptolem. Legitur in Strabone quoque Μόνδας. Plinius, iv. c. 22. Ab Durio Tagus cc. m. p. interveniente Munda. Idem.

Ibid.] Munda fluvius, hodie Mondego. F.

16. καὶ Ὀυακῆα] Apud Ptolemæum Mondæ succedit Ουακός. Casaub.

Ibid.] Vacua, hodie Vougha. F.

17. μετὰ δὲ τέττες, Δέριος] Ptolemæus, postquam superiorum fluminum ἐκβολὰς nominavit, μετ' αὖς, inquit, αἱ τῆς Δωριέως ποταμοῦ ἐκβολαί. Appiano semper Δέριος. Plinius, iv. c. 20. hunc fluvium eodem modo quo Strabo fere describit. Durius amnis, inquit, ex maximis Hispaniæ, ortus in Pelendonibus, et juxta Numantiam lapsus, dein per Arcuacos Vaccæisque, determinatis ab Asturia Vellonibus, a Lusitania Gallæcis, ibi quoque Turdulos a Bracaribus arcens. Idem.

Ibid. Δέριος] Hodie Douero: ad ostium hujus fluvii est Oporto; urbs percelebris. Nomen Bochartus a Dora, urbe Phœnicia, ducit, sed verior est aliorum opinio, qui a Dour, aqua, Celtica voce, eam derivant. F.

20. Εἴτ' ἄλλοι ποταμοί] Avum fluvium commemorat Ptolemæus inter Duriam et Nebin, cui succedit fluvius Limius, qui est oblivionis fluvius, contrario ordine quam apud Strabonem. Avo Celandum adjungit Mela, iii. c. 1. Casaub.

21. τ' Λήθης] Βελιῶνα vox est corrupta, cum Strabo Ὀβελιῶνα (puto) scripsisset: de hoc monui in annotationibus, ad xxxiv. Plutarchi rerum Romanarum quæstionem. Λιμαῖος paulo post Λήμιος legitur, utrum rectius, non pronuncio, certe Limæus est etiam apud Plinium, iv. 22. Xyland.

Ibid. ὁ τῆς Λήθης] Non dicit ἡ Λήθη, sed ὁ τῆς Λήθης. Recte. Nam is fluvius non oblivio, sed oblivionis fluvius appellabatur. Pomponius Mela, iii. c. 1. Et cui oblivionis cognomen est Limia. Plinius iv. c. 22. Æminius, quem alibi quidam intelligunt et Limæam vocant, oblivionis antiquitus dictus: sic igitur Græce non Λήθη, sed τῆς Λήθης, dici debet. Fallitur ergo vir eruditus, qui annotat Limæam a Strabone Λήθην appellari. Fallitur etiam Appianus, qui cum reperisset hunc fluvium Λήθης appellari secundo casu, rectum inde finxit ὁ Λήθης, quod non debuit. Nam et fluvius inferiorum τῆς Λήθης vocatur. In Epigramm. Anth. iii. c. 1. ep. 19.

— σὺ δ' εἰ δέμις ἐν φθιμένοις,

τῇ Λήθης ἐπ' ἐμοὶ μήτι πίνης πόματος.

In Epitoma Livii lv. male fluvium oblivionem vulgo edunt, quum sit legendum, oblivionis. Apud Livium ipsum non dissimile mendum observabimus. Nam ubi vulgo edunt libro xxxiv. 26. Misit expeditos pedites equitesque, qui circa Cylarabin (gymnasium id est minus trecentos passus ab urbe) cum erumpentibus a porta Lacedæmoniiis prælium commiserunt. Legendum est, qui circa Cylarabis gymnasium, (id est, &c. Neque enim Cylarabis appellatus est ille locus, sed Cylarabis gymnasium. Pausanias, Κυλαράβε γυμνάσιον, in Corinthiacis. ii. 22. Redeo ad Lethæum fluvium: de eo Silius Italicus libro primo, v. 235.

Quique super Gravios lucentes voluit arenas

Infernæ populis referens oblivio Lethes.

Strabo, libro xiv. p. 957. Edit. Amst. varios oblivionis fluvios referens, ληθαίους vocat. Casaub.

Ibid. ὃν πινε, Λιμαίαν] Sic Plinius. Mela iii. c. 1. vocat Limiam: Ptolemæus Limium. Idem.

22. οἱ δὲ Βελιῶνα] Non displiceret eruditissimi viri conjectura super his verbis, putantis esse allusum ad vocem Latinam oblivionis: tum legerem, Ὀβελιῶνος, non... ὦνα, sed obstant veteres libri, in quibus omnibus constanter ita legitur. Nihil igitur mutandum. Idem.

Ibid. οἱ δὲ Βελιῶνα καλεῖται] Rejectam ab Isaaco Casaubono opinionem tuetur Merula, Cosmogr. Part. ii. lib. ii. cap. 7. legique vult Ὀβελιῶνα. Anon.

Ibid.] Nomen Belion incertum est; quod si Geographi Limiam vocant, quid οἱ δὲ significat? Spectat, ut opinor, ad Hispanos, qui jam subacti a Romanis nomina fluviorum ad eorum arbitrium mutaverunt. Idcirco Belion est forsan oblivionis corruptio. Hodie Lima vocatur. F.

23. καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Βαίνις] Lego, μετ' αὐτόν. Nam ordinem fluviorum indicat: quanquam Ptolemæus, ut jam dixi, aliter collocat. Existimo enim quem hic vocat Βαίνιν non alium esse ab eo qui Ptolemæo Νήμις. Casaub.

24. οἱ δὲ Μίνιον φασὶ] Etiam Ptolemæo fluvius qui Lethæo succedit Minius appellatur: sed is alius est a Bæni: siquidem Bænis et Nebis idem est fluvius. Suspiciari aliquis possit, legendum esse hoc loco, Νίμιος, vel Νίμις. Nam Appianus eum fluvium qui Lethæo succedit ita nominat, περάσας δὲ καὶ τὸνδε (Λήθην) καὶ μέχρι Νίμιος ἑτέρας ποταμῶν παρελθόν. Veruntamen in tanta scriptorum inconstantia nihil affirmare possumus. Idem.

Ibid.] An Bænis sit Nebis Ptolemæi, docti litigent: sed Mela

maximus, ipse quoque adversus navigatur ad octingenta stadia: hunc quoque e Cantabris delabi auctor est Posidonius: ante ostia ejus sita est insula, et duæ crepidines portubus præditæ. Natura autem loci laudem meretur, quod ripas habent flumina sublimes, et quæ sufficiant ad excipiendum alveis mare exundans, ita ut non effundantur, neque in campos dimanent. Atque hic est finis expeditionis Bruti: ulterius autem plures sunt amnes, dictorum paralleli. Ultimi colunt Artabri ad promontorium quod vocatur Nerium, in quod occidua atque septentrionalis linea desinunt: habitant circum Celtici, cognati eorum Celticorum qui sunt ad fluvium Anam. Ferunt enim inter hos et Turdulos, cum fecissent expeditionem eo, Limæo (quem diximus) flumine transito, ortam seditionem: ad quam cum accessisset ducis obitus, mansisse illos ibi dispersos, indeque Oblivioni fluvio factum nomen. Habent Artabri complures urbes, fitas juxta sese in sinu: qui eo navigant, Artabrorum portus appellant: nostra ætate Artabris Arotrebarum tribuitur appellatio. Gentes sunt ad xxx, quæ regionem inter Tagum et Artabros incolunt. Quanquam autem solum illud felix est, quod ad fruges et pecus attinet, itemque auri, argenti, et similibus rerum copiam: tamen plerique

ποταμῶν, ὅτι ὀκτακῶσις καὶ αὐτὸς ἀναπλεόμενος γαίης. Ποσειδώνιος δὲ ἐκ² Καντάβρων καὶ αὐτὸν εἶναι φησὶ: πρὸς αὐτὴν δὲ τῆς ἐκβολῆς αὐτῆς ὑψὺς, καὶ χαλὰ δύο ὄρμεις ἔχουσι. Ἐπαινῶν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι πᾶς ὄχθος ὑψηλὸς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἱκανὰς δέχονται τοῖς ῥέεθροις τὴν θάλατταν³ πλημμυρῆσαν, ὥστε μὴ ὑπερχεῖσθαι, μηδ' ἐπιπολάζειν ἐν τοῖς πεδίοις. Τῆς μὲν οὖν Βρεττανικῆς γαλτίας ὅρος οὗτος⁴ περαιτέρω δ' εἰσὶν ἄλλοι πολλοὶ ποταμοὶ παράλληλοι τοῖς λεχθεῖσιν. Ὑστατοὶ δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ περὶ τὴν ἄκραν, ἢ καλεῖται Νέριον, ἢ καὶ τῆς ἐσπερίας πλευρῆς καὶ τῆς βορείας πύλης ἐπὶ περὶ τοῦ Κελπικῶν, συγγενεῖς τῶν ὅτι τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Τάγχε καὶ Τερδάλεις στρατεύσαντες ἐκείσε, γαστήρῃ φασὶ μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἀλμίας ποταμῆος⁵ πρὸς δὲ τῇ γαστρί καὶ ἀποβολῇ τῆς ἡγεμόνος γενεῶν, καταμῖναι σκεδασθέντας αὐτῇ. Ἐκ τούτων καὶ τὸ ποταμὸν Ἀλμίας ἀρεθύνειν. Ἐχουσι δὲ οἱ Ἀρταβροὶ πόλεις συχνὰς, ἐν κόλπῳ συνοικουμένας⁶: ὧν οἱ πλεοντεῖς χρώμενοι τοῖς τόποις, Ἀρταβρῶν⁷ λιμένας προσαγορεύουσιν. οἱ δὲ οὖν τῆς Ἀρταβρίας, Ἀροτρεβρίας καλεῖσιν. Ἐθνη μὲν οὖν⁸ περὶ τριάντα τῶν χώρων νέμεται, τὰ μεταξὺ Τάγχε καὶ τῶν Ἀρταβρῶν. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας⁹ ὑπαρχούσης, κατὰ τε καρπὸς καὶ βοσκήματα, καὶ τὸ¹⁰ τῆς χρυσοῦς, καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν παραπλησίων πλῆθος,

² Κατάβρων Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.

Med. 2. et Λημαία ex correct. Λημαία Esc.

1. 2. Eton. Esc. Mosc.

³ Αροτρεβρίας Bre.

⁴ πλημμυρῆσαν Mosc.

⁵ Αλμία Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. Λημαία Bre. Λημία

Med. 2. et Λημαία ex correct. Λημαία Esc.

⁶ ὧν οἱ πλεοντεῖς καὶ χρώμενοι Eton. ὧν οἱ πλεοντεῖς καὶ χρώμενοι Esc. Mosc.

⁷ Αρταβρίας Bre.

⁸ περὶ πενήκοντα Par. 3. περὶ 1. Med. 1. et ex correct. περὶ 1.

⁹ Εὐδαίμονος Bre.

¹⁰ χρυσοῦς, καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν παραπλησίων πλῆθος, Mosc.

Mela utrumque nomen habet, et Minium, et Nebim: clarum autem est Minium esse nomen in Strabonis sæculo, ergo Bænis est nomen antiquius. Exinde non Bocharto prorsus assentior, qui fluminis Minii nomen a Phœnicibus derivat; cum sit forsan vox Latina a pigmento ducta. F.

Ibid. πολλὰ μέγιστος] Plinius, iv. c. 20. testatur Minium amnem iv. m. p. ore spatiosum esse. Casaub.

1. ἐπὶ ὀκτακῶσις γαίης] Lege, ὀκτακῶσις γαίης. Idem.

3. καὶ χαλὰ δύο ὄρμεις ἔχουσι] Χηλὰς vocant Græci quas Latini pilas: hæ erant moles in mare procurrentes, et portum a ventis defendentes, hoc sensu in Glossario *pila* explicatur *παρεσῆς*: nam quod in foribus *παρεσῆς*, id in portu istæ *χηλὰς*, et pilæ. Moles etiam vocant Latini scriptores: Græci, generali interdum voce, *χώματα*. Pollux i. c. 9. *χηλὰς* enumerat inter loca ad quæ navis commodè potest appellere. Recentiores Græci *μώλεις*, Latina voce, appellant. Idem.

8. Τῆς μὲν οὖν Βρεττανικῆς γαλτίας ὅρος οὗτος] Idem docet Appianus. Nam is postquam exposuit res a Bruto gestas trans Minium, adjicit inde eum esse Romam profectum. Epitome Livii lv. D. Junius Lusitaniam urbium expugnationibus usque ad oceanum perdomuit: et quum fluvium oblivionis transire nollent milites, raptum signifero signum ipse transfudit, et sic, ut transgrederentur, persuasit. Idem.

9. ἄλλοι πολλοὶ ποταμοὶ] Via et Tamara Ptolemæo. Idem.

10. Ὑστατοὶ δ' οἰκοῦσιν Ἀρταβροὶ] Mira confusio apud Plinium in expositione hujus tractus. Primum Nerion promontorium male confundit cum Olisipponensi. Nam aut fallor vehementer, aut hæc duo fuere occidui lateris diversa promontoria: prius Olisipponense, ubi Olisippo urbs, deinde Nerium: quod Strabo et Ptolemæus aiunt accoli ab Artabris: ideo promontorium Artabrum a veteribus nonnullis dictum: quos dum reprehendit Plinius, ipse, opinor, se non intelligit. Celticum autem idem esse cum Nerio inde intelligimus, quod Strabo mox testatur Celticis τὴν ἀκρὰν περιεοικεῖσθαι. Idem.

11. Νέριον] Hodie, Cap. Finisterre. F.

15. τῆς Ἀλμίας ποταμῆος] Lege, Ἀλμίας, ut supra, Ἀλμαίας: et Plinio Limæas. In scriptis libris est, Ἀλμίας, sicque vetus vertit. Casaub.

20. Ἀρταβρῶν λιμένας προσαγορεύουσιν] Scripti libri, Ἀλμίας. Ptolemæo etiam Ἀρταβρῶν λιμὴν. Idem.

Ibid. οἱ δὲ οὖν τῆς Ἀρταβρίας, Ἀροτρεβρίας καλεῖσιν] Dubium est docendine an reprehendendi animo hæc scribat. Plinius iv. c. 22. quidem acriter reprehendit. Cum enim dixisset Arotrebas promontorium Celticum accollere, postea eos reprehendit, qui Ar-

tabros ibi collocarent. Vide locum. Mela Ἀρταβρῶν λιμένας Ptolemæi et Strabonis Arotrebarum portum nuncupat. Qui autem conciliare nituntur Plinium Melæ frustra sunt. Idem.

Ibid.] De Artabris et Arotrebas nullæ sint lites; nam Arotrebas esse recentius, Artabros antiquius nomen ejusdem gentis, constat. Strabo autem nimium brevis est de gentibus in Gallicia sitis. Mela fusius eos describit, et cum Ptolemæo plerumque congruit. Ad septentrionem Durii Bracara Augusta est hodie *Braga*, et Tyde ad Minium est *Tuy*. Gronii, secundum Melam, habitant a Durio ad flexum littoris. Flexus ipse, ut ait, Lambriacam urbem amplectitur. Partem, quæ prominet, *Præsamarci* habitant, perque eos *Tamaris* et *Sars* flumina non longe orta decurrunt: *Tamaris* secundum Arotrebarum portum, *Sars* juxta turrim Augusti titulo memorabilem. *Tamaris* est forsan hodie *Tambra*: Celtica vox est, nam *Tamaris* est nomen fluvii in Britannia, ad portum *Plymouth*. Baxterus in Glossar. eam reddit per *Tamarau*, amnis placidus. *Sars* incertior est, sed est forsan quidam rivulus in magnum portum fluens prope Corunnam, quæ est, ut opinor, turris Augusti. Illic enim est turris antiqua, et eximia, quæ per inscriptionem adhuc extantem est Marti Aug. sacra; unde locus *Columnæ*, vel *Columnæ* nomen ducit, nam incolæ turrim hanc *Columnam* vocant. Brigantium Ptolemæi est *Betancos*, ad aliud latus magni portus. D'Anvillius plura numerat, sed queritur recentes Hispaniæ Chartas parum adjumenti nobis in explicanda geographia veteri harum regionum afferre. Vix necesse est observare, terminationem *briga*, quæ crebro occurrit in septentrionalibus Hispaniæ partibus, esse vicus Celtice. Appianus (de B. Hisp. p. 485.) inter Lusitanos maximam urbem memorat *Οξεδράκας*, quam Attilius cepit, et delevit. *Anæ* nomen cum urbe fuerit deletum nescio, sed forsan eadem sit ac urbs quæ postea dicitur Augustobriga, prope Vettones, (*Βεργα* enim facili lapsu fit *Θεάνα*), quam Antoninus in medio itinere inter Emeritam et Toletum ponit. Hodie est D'Anvillio *Puente del Arco Bispo* ad Tagi ripas in veteri Lusitania sita. Mariana prope *Guadalupe* ponit Augustobrigam, sed neque hic situs longe a Tago distat. F.

22. περὶ τριάντα] Scripta lectio, περὶ 1, hoc est, πενήκοντα. Lusitaniam testatur Plinius totam esse populorum xl. Casaub.

23. Εὐδαίμονος δὲ τῆς χώρας ὑπαρχούσης κατὰ τε καρπὸς] Bochartus Lusitaniam a *17 amygdalus* derivat. Amygdalos enim esse hic optimos affirmat. Phœnices ait esse solitos novas regiones a fructibus appellare. F.

^a ὁμοίως οἱ πλείους αὐτῶν, τὸ δὲ τῆς γῆς ἀφέντες βίον, ἐν ληθηείοις διετέλουν ^b καὶ πολέμῳ συνεχεῖ, πρὸς τε ἄλλήλους, καὶ τὰς ὁμόρους αὐτοῖς, ἀγροβαίνοντες τὸν Τάγον· ἕως ἔπαυσαν αὐτὰς Ῥωμαῖοι, ταπεινώσαντες, καὶ κόμας ποιήσαντες τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς πλείους, ἐνίας δὲ καὶ συνοικίζοντες βέλτιον. ^c Ἡρξάνθη δὲ ^d ἀνορίας ταύτης οἱ ὄρεινοί, καὶ ἁπὲρ εἰκός· λυπραὶ γὰρ νεμόμενοι, καὶ μικρὰ κεκτημένοι, τῶν ἁλλοτρίων ἐπεθύμουν· οἱ δὲ ἀμυνόμενοι τέτρες, ἄκυροι τῶν ἰδίων ἔργων κατῆσαντο ἕξ ἀνάγκης· ὥς ἀπὸ τῆς γεωργίας ἐπολέμουν καὶ οὗτοι· καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμελεμένην, σείραν ^e εἶναι τῶν ἐμφύτων ἀγαθῶν, οἰκεῖσθαι δὲ ὑπὸ ληστῶν. Τὰς δὲ οὖν Λυσιτανὰς ^f φασὶν ἐνεδρευτικοὺς, ^h ἔξερευνητικοὺς, ὀξεῖς, ⁱ κέφους, εὐεξελίκτες· ἀσπίδιον δὲ αὐτὰς δέπεν ἔχειν τὴν ἀξέμετρον, κοῖλον εἰς τὸ πρόσθεν, τελαμῶσιν ἐξηρητημένον· οὐτε γὰρ πέρπακας, οὐτ' ἀνπλαγὰς ἔχει· παραξίφης πρὸς τέτοις, ἢ κοπίς· λινοθώρακες οἱ πλείους· σπάνιοι δὲ ἀλυσιδωτοὶ χρώνται, ἢ τριλοφίαις· οἱ δὲ ἄλλοι νευρίνοις κράνεσιν· οἱ περὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχουσιν· ἀκόντια δὲ ἔχουσιν πλείους· τινὲς δὲ δόρατι χρώνται· ὀπίσθρατιδες δὲ χαλκῆα. Ἐνίαι δὲ τῶν περὶ τοὺς ποταμούς Λακωνικῶς διάγειν φασὶν, ἀλειπτηρίοις χρωμένους δις, καὶ πυρίαις ἐκ λίθων διαπύραν,

Lusitanorum victus e terra petendi omisso studio, latrocinii belloque continenter cum sese invicem, tum Tago transmissio finitimos infestarunt: donec Romani malo isti finem imposuerunt, repressis eis, et plerisque eorum urbibus in pagos mutatis, nonnullis etiam melius conditis. Initium huiusmodi injuriarum fecerunt nimirum montani: qui cum sterile solum colerent, et pauca possiderent, aliena concupiverunt: alii dum horum injurias defendunt, ipsi quoque necessario a suorum operum curatione abstracti, pro agricultura militiam tractare: quo factum est, ut terra neglecta bonorum suorum ferax esse desineret, et a latronibus habitaretur. Ferunt Lusitanos esse insidiandi indagandique peritos, celeres, leves, versatiles. Aspidē utuntur parva, cujus diameter duum pedum, cava foras, loris fuspensa: non enim fibulas aut ansas habet: ad hæc fica, aut ensis: plerique lineis, rari loricatis utuntur thoracibus, aut tres cristas habentibus galeis: cæteri nervis contra ictus firmatis aspidibus utuntur: pedites ocreas quoque usurpant: spicula singulis plura, nonnulli etiam hasta utuntur, ærea cuspide. Quosdam eorum, qui ad Durium amnem accolunt, Laconica ferunt uti vitæ ratione, bis unguento utentes, et candentibus lapidibus calefacientes, et frigida lavantes, unoque cibi genere

^a ὁμοίως Med. 2. Eton. Efc. et ex correct. Med. 1. ^b Vulgo, πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ συνεχεῖ πολέμῳ, Marg. Caf. ^c ἔχον Par. 3. Bre. ἔρχον Eton. Efc. Mosc. ^d ἀνορίας Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Efc. ^e ἔσαν Bre. Eton. Efc. Mosc. ^f δὲ deest Par. 3. Efc. Mosc. ^g φασὶν deest Med. 2. ^h ἐρευνητικὸς Med. 2. ⁱ κέφους Bre. sic Eton. sed cum & supra, recenti manu. κώφους Efc. Mosc. sed cum κώφους in marg.

2. καὶ πολέμῳ συνεχεῖ] Eleganter scripti libri, καὶ πολέμῳ συνεχεῖ πρὸς τε ἀλλήλους, καὶ πρὸς τὰς ὁμόρους. Tali autem ingenio esse hodieque Hispanos, nimis verum est. Justinus, XLIV. c. 2. pene ad verbum, Corpora hominum ad inedia, laboremque: animi ad mortem parati. Bellum quam otium malunt: si extraneus deest, domi hostem quaerunt. Silius Italicus, lib. i. 225.

Prodiga gens animæ, et properare facillima mortem.

Namque ubi transcendit florentes viribus annos,

Impatiens ævi spernit novisse senectam. Casaub.

5. καὶ κόμας ποιήσαντες τὰς πόλεις αὐτῶν] Κώμας sunt quæ mœnibus carent: πόλεις quæ mœnibus cinguntur. Consilium autem Romanorum, quo hic usi dicuntur ad pacandam Hispaniam, a M. Portio Catone auctore est profectum: qui, teste Plinio, effecit ut omnium urbium, quæ intra Bætin essent, muri una die dejicerentur: vide Appianum et Plutarchum. Frontinus strat. lib. i. c. 1. M. Portius Cato devictas a se Hispaniæ civitates existimabat in tempore rebellaturas, fiducia murorum. Scripsit itaque singulis, ut diruerent munimenta, minatus bellum. Ergo quod Cato in parte Hispaniæ a se subacta fecerat, id postea, qui Lusitaniam devicere, sunt imitati. Is autem fuisse videtur Cæsar, qui Lusitanos et Callaicos primus, teste Plutarcho, sub jugum Romanorum misit: Augusto id tribuit Strabo non uno loco. Idem.

12. σείραν εἶναι] Libri veteres, σείραν οὖσαν τῶν ἐμφύτων ἀγαθῶν, οἰκεῖσθαι ὑπὸ ληστῶν. Idem.

14. ὀξεῖς, κέφους, εὐεξελίκτες] Diodorus libro quinto, de Lusitanis, κέφοις γὰρ χρώμενοι καθοπλισμοῖς, καὶ παντελῶς ὄντες εὐκίνητοι καὶ ὀξεῖς, δυσχείρωτοι τοῖς ἄλλοις εἰσὶ. Idem.

Ibid. εὐεξελίκτες] Hoc est, qui facile aciem explicent: nam id Græci dicunt, ἐξελίσσειν τὴν τάξιν. Dio, τὴν γὰρ τάξιν ὅπως ἀντιπρόσωποι αὐτοῖς γένωνται ἐξελίσσαντες. Xenophon quoque παιδ. lib. VII. ait ducis boni esse, ὅπιδεν ἐπιφανέντων τῶν πολεμίων, ὁρῶς ἐξελίσσαι. Idem.

15. ἀσπίδιον δὲ αὐτὰς δέπεν] Polybius libro III. testatur scuta similia fuisse Gallis et Hispanis. De Gallicis lib. sequenti, θυρεὺς vocat Polybius. Idem Diodorus libro quinto. Idem.

Ibid.] Diodorus, lib. v. Πέλτας δὲ μικρὰς παντελῶς, διαπεπλεγμένας νεύροις. F.

17. παραξίφης πρὸς τέτοις, ἢ κοπίς] Idem Polybius gladios Hispanorum et Gallorum diversos ait esse. Horum usum esse tantum πρὸς καταφοράν, ad cædendum: illorum, πρὸς κέντημα, καὶ καταφοράν, ad punctum cæsimque pugnandum: describitur a Diodoro pluribus, lib. v. Casaub.

Ibid.] Diodorus Lusitanos ac Celtiberos iisdem gladiis usos fuisse testatur. Scilicet ξίφος ἀμφίμορον, ex optimo ferro conflatum,

quod est κοπίς Strabonis, et præter hunc παραξίφης quo conferta pugna utuntur. Milites enim sunt διμαχάριοι, i. e. duos gladios habentes: ideoque pro ἢ κοπίς, legas forsan, καὶ κοπίς. Nummi in Hispania reperti, Carissi nomine insigniti, duas gladiorum formas exhibent. Livius ait, Gallis Hispanisque dissimiles gladii: Hispano, punctum magis quam cæsim assueti petere hostem, brevitate habiles, et cum mucronibus. (l. XXII. c. 46.) In hoc loco equitum arma non peditum Livius describit, ideoque non Diodoro repugnat. F.

18. λινοθώρακες οἱ πλείους] Polybius, Καὶ τῶν μὲν Κελτῶν γυμνῶν, τῶν δὲ Ἰβηρῶν λινοῖς περιπορεῦντο χιτάνισκοις κεκοσμημένον, ξενίζσαν ἅμα καὶ καταπληκτικὴν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν πρόσοψιν. Casaub.

Ibid. σπάνιοι δὲ ἀλυσιδωτοὶ χρώνται] Ait, σπάνιοι, quia Gallorum proprium inventum, non Hispanorum, lorica. Varro de L. Lat. IV. p. 29. ed. Durd. Lorica a loreis, quod de corio crudo pectoralia faciebant: postea succederunt Galli e ferro sub id vocabulum ex annuleis ferream tunicam. Ufos tamen lorica fuisse Celtiberos testatur et Diodorus. Idem.

Ibid.] Diodorus loricas Lusitanicas describit, χρώνται δὲ καὶ σαννίοις ὀλοσιδήροις ἀγχιγρώδεσι, i. e. hamatis et ferreis. F.

19. καὶ τριλοφίαις] Diodorus galeas Lusitanicas et Celtibericas esse eadem ait, quas vocat κρᾶνη χαλκᾷ φοινικοῖς ἡσκήμενα λόφοις. Idem.

Ibid. οἱ δὲ ἄλλοι νευρίνοις κράνεσιν] Diodorus auctor est, Lusitanos φορεῖν ἐν τοῖς πολέμοις πέλτας μικρὰς παντελῶς, διαπεπλεγμένας νεύροις, καὶ δυναμένας σκέπειν τὸ σῶμα περιτότερον διὰ τὴν σφειρότητα. Idem Celtiberis κρᾶνη tribuit χαλκᾷ. Casaub.

Ibid.] Κρᾶνη sunt galeæ, non clypei. F.

20. οἱ περὶ δὲ καὶ κνημίδας ἔχουσι] Diodorus de Celtiberis, καὶ περὶ τὰς κνήμας τριχίνας εἰλῶσι κνημίδας. Casaub.

21. ἀκόντια δὲ ἑκάστος πλείω] Gæsa intelligit. Glossarium, Ἀκοντίον εἶδος, Gæsa. Sunt autem gæsa Hispanis propria. Nam qui Gallorum inventum esse volunt, quia dixit Virgilius, Æn. VIII. 661.

— Duo quisque Alpina coruscant

Gæsa manu —

falluntur, nisi me Athenæus fallit: qui libro VI. auctor est gæsa forum usum didicisse Romanos ab Hispanis. Scio tamen gæsa Gallis tribui a plerisque scriptoribus. Pollucis vero VII. c. 33. dum de gæsa agit merito inscitiam mireris. Idem.

23. Λακωνικῶς διάγειν φασὶν] Lacones in Hispania olim fuisse, et testatur infra Strabo diserite, et ex aliquot oppidorum nominibus, quæ commemorant Plinius et Ptolemæus, facile est intelligere. Idem.

Ibid. ἀλειπτηρίοις χρωμένους δις, καὶ πυρίαις] Explicat quid sit Λακωνικῶς

pure frugaliterque utentes. Immolando student Lusitani, et exta intuentur non exsecta: præterea et laterum venas inspiciunt, ac tangendo etiam divinant. Quin et ex captorum extis conjiciunt, sagis ea occultantes: deinde cum ea pulsum edunt infra, primum ex cadavere aruspex futura prædicit. Captivorum manus dextras amputant, diisque consecrant. Omnes, qui in montibus degunt, victu utuntur tenui, aquam bibunt, humi cubant, crines mulierum in morem demittunt, mitris faciem 10 velati pugnant. Maxime capros edunt, et Marti caprum immolant, prætereaque captivos, et equos. Quin et ritu Græco centurias victimarum (hecatombas sic exprimo) quotannis instituunt, ut et Pindarus ait:

Immolare centena omnia.

Certamina etiam gymnica, arma, et equestria edunt, pugno, cursu, velitatione, et instructo cohortatim proelio. Montani duobus anni temporibus glande vescuntur querna, siccata indeque contusam molentes, atque e farina panem conficientes: itaque eas ad suum tempus reponunt. Zytho etiam utuntur: vini parum habent, et, quod provenit, statim in convivium cum cognatis infumunt. Butyrum eis olei usum implet. Coenant sedentes, habentque ad parietes constructa in hunc usum 25 sedilia. Priora in sedendo loca ætati dignitatique deferuntur. Coena circumgestatur. Inter potan-

καὶ ψυχρολατρῶντας, καὶ μονοτροφεύοντας καθαρίως καὶ λιτῶς. θυπικὸι δ' εἰσὶ Λυσιτανοί· τὰ τε σπλάγχνα ὑπεβλέπεσιν ὅκ' ἐκτέμνοντες· ὡροσπεπιδέπεσι δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ πλευρᾷ φλέβας· καὶ ψιλαφῶντες δὲ 5 πεκμαίρονται· σπλάγχνεύονται δὲ καὶ δι' ἀνδρώπων αἰχμαλώτων, χαλύπτοντες σάγρις· εἰδ' ὅταν σπληγῇ ὑπὸ τῷ σπλάγχνῳ, ὑπὸ τῷ ἱεροσκοπέῃ μαντεύοντά, ὡροστον ἐκ τῷ πλάματος. Τῶν δ' ἁλόντων τὰς χεῖρας σποκόποντες τὰς δεξιὰς, ἀναπύεσιν· ἅπαντες δὲ οἱ ὄρειοι λιτοί, ὑδροπύται, χαμαιεύουσι, καὶ βα- 10 θείαν κατακεχυμένοι τὴν κόμην γυναικῶν δίκλῳ μιτρωσάμενοι δὲ τὰ μέτωπα, μάχονται· τραγοφάγοι ἢ μάλιστα, καὶ τῷ Ἀρεὶ τρέχον θύεσι, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ ἵππους· ποιεῖσι δὲ καὶ ἐκατόμβας 15 ἐκάστη γένος Ἑλληνικῶς, ὡς καὶ Πίνδαρός φησι,

Πάντα θύειν ἐκατόν.

Τελούσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικὰς, καὶ ὀπλιτικούς, καὶ ἵππικὰς, πυγμῇ, καὶ δρόμῳ, καὶ ἀφαιροβολισμῷ, καὶ τῇ σπειρηδὸν μάχῃ. Οἱ δ' ὄρειοι τὰ δύο μέρη τῆς ἔτης 20 δρυοβαλάνῳ χρώνται, ξηρανάντες καὶ κόφαντες, εἴτα ἀλέσαντες καὶ ἀρτοποιησάμενοι, ὥστε σποτίθεσθαι εἰς χρόνον· χρώνται δὲ καὶ ζύθει· οἶνῳ δὲ σπανίζονται· ἢ δὲ γινόμενον ταχὺ ἀναλίσκῃσι, καπνώχέμενοι μετὰ τῶν συγγενῶν· ἀντ' ἐλαίῃ δὲ βετύρῳ χρώνται· κα- 25 θήμενοί τε δειπνεῖσι, περὶ τὰς πόλεις κατέδρας οἰκοδομηταὶ ἔχοντες· προκάθηνται δὲ κατ' ἡλικίαν καὶ τιμὴν· ἑ περιφορητὸν δὲ τὸ δειπνον· καὶ παρὰ πότον

^a καὶ deest Par. 1. 3. Efc. Mosc. ^b καὶ deest Med. 1. Par. 3. ^c ἄλλων Med. 2. ^d καὶ deest Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^e ὀπλητικὰς Efc. Mosc. ^f καὶ εἰς Par. 1. ^g περιφρητὸν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. Post τιμὴν in Efc. est nota omissionis, et recent manu scribitur, περιφρητὸν δὲ τὸ δειπνον.

Λακωνικῶς διάγειν: oleo nimirum unguere se, et uti πυρίαις. Dio libro LIII. de Agrippa, τὸ πυριατήριον τὸ Λακωνικὸν κατεσκεύασε. Λακωνικὸν γὰρ τὸ γυμνάσιον, ἐπειδήπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι γυμνάζονται ἐν τῷ τότε χρόνῳ καὶ λίπα ἄσκειν μάλλον ἐδόκην, ἐπεκάλεσε. Straboni alio interprete non fuit opus. Porro quid sit πυρία, hoc est, caldarium, five tepidarium Laconicum, præter alios vide apud Vitruvium lib. v. cap. x. Athenæus lib. xii. c. 3. p. 519. tradit, apud Sybaritas inventas fuisse pelves, in quibus sedentes caleferent: εὐρέθησαν, inquit, καὶ πύελοι ἐν αἷς κατακείμενοι ἐπυριάζοντο: quem locum interpretes longe aliter accipit. Notandum autem, non apud Lacones tantum fuisse in usu τὰ πυριατήρια, nam Aristoteles et Plutarchus, et alii Græci auctores, passim eorum meminere. Casaub.

Ibid. χρωμένους δὲ] Forfan legas, χρωμένους δὲ. F.

1. καὶ μονοτροφεύοντας] Phylarchus apud Athenæum lib. ii. c. 6. p. 44. testatur, τὴν Ἰσθμῶν πᾶντας ὑδροποτεῖν, καίτοι πλεονεχίας ἀνδρώπων ὄντας· μονοσιτεῖν τε αὐτὰς λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐδῆτας δὲ φορεῖν πολυτελεσάτας, Hispanos, quamvis hominum ditissimos, aquam bibere: solos cibum capere ob parsimoniam, indui tamen sumptuosissima veste. Casaub.

Ibid. καθαρίως καὶ λιτῶς] Sic de se Aufonius semihispanus, victum, vestitum, suppellectilem, munda, non splendida. Diodorus Siculus de Celtiberis testatur, esse eos ἐπιμελεῖς καὶ καθαρίως ταῖς ἀδείταις. Idem.

Ibid. καθαρίως] Ptolemæus Tetrabibli libro secundo docet Tyrrheniæ, Galliæ, et Hispaniæ gentes esse φιλοκαθάρες, et munitiei studiosas: et causam scilicet affert, διὰ τὸ συνοικεῖσθαι τῷ τῷ τοξότη καὶ τῷ τῷ Δίῳ. De Italis et Gallis certissimum est: et disertis nostris Gallis hanc laudem tribuit Geographus libro sequenti. Athenæus libro iv. de conviviis Gallorum, προσφύρονται δὲ ταῦτα καθαρίως. Porro vox hæc apud Pollucem scribitur per εἰ, καθαρείως, qui quidem grammaticus nimis superstitione vocem καθαρείως damnat, qua usi sunt cum alii, tum Aristoteles non uno loco, ut Rhetor. I. 1. c. 4. καὶ τὰς καθαρείας περὶ ὄψιν, περὶ ἀμπεχόνην, περὶ ὅλον τὸν βίον: tum Diodorus Siculus, atque alii. Locus Poll. est lib. vi. c. 4. Idem.

8. Τῶν δ' ἁλόντων &c.] Πρὸς μὲν τὰς κακούργους καὶ πολέμιους ὑπάρχουσιν ὅμοι. Diodorus lib. v. p. 357. Edit. Wessal. Sed Romani hanc sævitiam imitati sunt: Cæsar enim in Galliæ et

Hispania manibus præcis captivos aliquando remisit. F.

16. Πάντα θύειν ἐκατόν] Πάντα, hoc est, ἐκάστη γένος. Sic apud Athen. lib. iv. cap. 10. p. 144. ἐκατόν πάντα παρατίθεσθαι. Sic ille, Θεόπομπος δ' ἐν τῇ τριακῇ καὶ πεμπτῇ τῶν ἱστορίων, τὸν Παφλαγόνων φησὶ βασιλέα Θύν, ἐκατόν πάντα παρατίθεσθαι δειπνῶντα ἐπὶ τὴν τρέπεζαν, ἀπὸ βοῶν ἀρξάμενον. i. e. Theopompus libro trigesimo quinto historiarum scribit, Thyn Paphlagoniæ regem in cæna fercula omnia centum mensæ apposuisse, a bobus auspicantem. Casaub.

20. δρυοβαλάνῳ χρώνται] Quercus Esculus Linnæi, Species p. 1414. Edit. 1764. Quercus parva, cujus glandes Hispani sub cineribus coctas secundis mensis apponunt. Bauh. Pin. p. 420. F.

21. ἀποτίθεσθαι εἰς χρόνον] Male Interpres. Verte, in longum tempus recondere. Toup.

22. χρώνται δὲ καὶ ζύθει] Ζύθος est πόμα ἐκ κριθῶν κατὰ σκευαζόμενον: præter Grammaticos, Diodorus libro quarto, εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν ὑπ' ἐνίων ζύθον, καὶ πολὺ δὲ λεγόμενον τῆς περὶ οἶνον εὐωδίας. Idem alio quoque loco zythi commendat εὐωδιαν. Non ita Julianus, Anthol. I. c. 59. 174. ed. 1604. in Epigrammate εἰς οἶνον ἀπὸ κριθῆς.

Κεῖνος νέκταρ ὕδατος· σὺ δὲ, τρέχον· ἢ ῥά σε Κελτοί, Τῇ πενή βοτρυῶν, τεύξαν ἀπ' ἀσυχῶν.

i. e. interprete Lubino,

Ille nectar olet: tu vero hircum: profecto te Celtæ Inopia uvarum fecerunt e spicis. Casaub.

24. ἀντ' ἐλαίῃ δὲ βετύρῳ χρώνται] Butyri usus Græcis Latinisque fere incognitus. Ideo Plinius libro xxviii. c. 9. E lacte, ait, fit et butyrum, barbararum gentium laudatissimus cibus, et qui divites a plebe discernat. Plurimum e bubulo, et inde nomen: pinguisimum ex ovibus. Plura Dioscorides, I. ii. c. 81. Idem.

26. προκάθηνται δὲ κατ' ἡλικίαν καὶ τιμὴν] Locus igitur apud Lusitanos in accubitu honorificentissimus, erat primus et summus: apud Gallos medius. Athenæus, libro quarto c. 13. p. 152. ὅταν δὲ πλεονεχὲς συνδειπνῶσιν, κάθηνται μὲν ἐν κύκλῳ μέσος δὲ ὁ κράτιστος, ὡς ἀν κορυφαῖος χορῆ, διαφίρων τῶν ἄλλων. i. e. Conpositæ plures ad cænam si convenient, in orbem confident. In medio præstantissimi sedes est, veluti cætus principis, ejus nimirum, qui cæteros anteit. Idem.

ὀρχῶνται πρὸς αὐτὸν καὶ σάλπιγξ χορεύοντες, ἀλλὰ καὶ ἀναλλόμενοι καὶ ὀκλάζοντες· ἐν Βασητανίᾳ ἢ καὶ γυναῖκες ἀναμιξ^a ἀντὶ προσαντιλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν. Μελανέιμονες ἅπαντες· τὸ πλεόν^b ἐν σάγῳ, ἐν οἷς περ καὶ πβαδοκοιτῆσι· κηρίοις δὲ ἀγείοις χρών- 5 ται, καθάπερ καὶ οἱ Κελτοί·^c αἱ δὲ γυναῖκες ἐν ἐνδύμασι καὶ ἀνθηναῖς^d ἐσθῆσι χρῶνται· ἀντὶ δὲ νομίματος, οἱ δὲ λίαν ἐν βαδεί^e φορτίων ἀμοιβῇ χρώνται, ἢ τὰ ἀργύρεα ἐλάσματα ἀποτέμνοντες διδῶσι· τὰς ἢ θανατεμνύς καταπετρέσι· τὰς δὲ πατραλοίας ἐξω 10 τῶν ὀρέων ἢ τῶν ποταμῶν καταλεύσει· γαμοῦσι δ' ὥσπερ οἱ Ἕλληνες· τὰς δὲ ἀρρώστες, ὥσπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοπαλαῖον, περὶθέουσιν εἰς τοὺς ὁδοὺς, τοῖς πεπειραμένοις τὰ πάθος ὑποθήκης χάριν· διφθερινοῖς τε πλοίοις ἐχρῶντο, ἕως ὅπῃ Βρέττα, διὰ τοὺς^f πλημμυρίας καὶ 15 τὰ τεναγῆ·^g νυνὶ δὲ καὶ τὰ μονόζυλα, ἀ δὲ σάβνια· ἄλλες πορφυροῖ, τριφθέντες δὲ λευκοί·^h ἔτι δὲ τ' ὀρείων ὁ βίος ἔστος, ὥσπερ ἔφην, λέγω τὰς τ' βόρειον πλευρὰν ἀφορίζοντας τ' Ἰβηρίας, Καλλιαικῆς, καὶⁱ Ἀσέρες, καὶ Καντάβρες, μέχρι Οὐασκωνῶν, καὶ τ' Ἰβηρίας· ὁμαειδεῖς 20

^a ἀντιπροσαντιλαμβανόμεναι Med. 1. Mosc. ^b ἐν σάγῳ Esc. Mosc. ^c αἱ γυναῖκες δ' ἐν Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. ^d ἐσθῆσιν Eton. Mosc. ^e φορτίω Par. 1. ^f πλημμυρίας Par. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^g Fortasse, νυνὶ δ' ἔχουσι, Marg. Cas. νυνὶ δὲ καὶ Med. 2. ^h Ἀσέρες Par. 1. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ⁱ Τυρρήνης Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2.

1. ἀλλὰ καὶ ἀναλλόμενοι καὶ ὀκλάζοντες· ἐν Βασητανίᾳ δὲ καὶ γυναῖκες ἀναμιξ^a ἀντιπροσαντιλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν. Interim exilientes, et poplitibus flexis rectum corpus demittentes. In Bastetania id etiam mulieres faciunt una alteram manu tenentes.] Ita Xylander vertit. Quæ interpretatio non convenit voci ἀναμιξ, quæ refertur ad viros, de quibus loquebatur, neque voci ἀντιπροσαντιλαμβανόμεναι. Ego sic puto exprimi Latine debere: In Bastetania vero etiam mulieres viris admixtæ, vel, una cum viris facie adversa manus invicem tenentes. Inde manavit hoc genus Satyricæ faltationis, quam Hispanico vocabulo vocant *sarabanda*, et quam ob morem illum antiquum, et motus lubricos, proavi nostri vocabant *une quaye antiquaille*: in ea enim mulieres cum viris ἀντιπρόσωποι multa manuum et brachiorum gestikulatione moventur, et de hoc more Martialis lib. v. epigrammate 79. et lib. vi. epigrammate 71. et Juvenalis Satyra xi. Palmer.

3. προσαντιλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν.] Libri scripti, ἀντιπρόσωποι λαμβανόμεναι τῶν χειρῶν. Casaub.

4. Μελανέιμονες ἅπαντες· τὸ πλεόν ἐν σάγῳ.] Diodorus de Celtiberis, φορεῖσι δ' ἔτοι σάγες μέλανας τραχιῆς. Idem.

5. κηρίοις δὲ ἀγείοις χρώνται, καθάπερ καὶ οἱ Κελτοί.] De Gallis id significare videtur Diodorus Siculus, libro quinto sic scribens, καὶ τὰ κηρίνα πλύνοντες τῷ τούτων ἀποπλύματι χρώνται. Athenæus tamen, qui lib. iv. c. 13. Celtarum vasa explicat qualia fuerint, horum non meminit. Idem.

Ibid. κηρίοις δὲ ἀγείοις.] Κερατίνοις Athenæus, lib. ii. Lege, χηρίοις ἀγείοις. Vide Hesychium, et Hemsterhus. in Addend. ad Polluc. p. 2. Τουρ.

7. ἀντὶ δὲ νομίματος.] Diodorus libro quinto capital fuisse ait incolis alterius Gymnesiarum, invehere in insulam pecuniam. Casaub.

8. οἱ δὲ λίαν ἐν βαδεί φορτίων ἀμοιβῇ χρώνται.] Prior interpret legisse videtur, λίαν ἐμδαρεῖ. Verum sine auctoritate librorum nihil necesse mutare: οἱ ἐν βάδει sunt, qui mediterranea incolunt. Nam apud Strabonem sexcentis locis hoc loquendi genus reperies. Libro v. τῇ δὲ Ἀλβὰ διὰ τὸ ἐν βάδει τῆς χώρας ἰδρῶσαι. Exempla passim occurrunt. Idem.

9. ἢ τὰ ἀργύρεα ἐλάσματα ἀποτέμνοντες διδῶσι.] Idem fere Cæsar de Britannis. Idem.

10. καταπετρέσι.] Plura hic sunt corrupta: καταπετρέσιν faxis obruere, an de faxo præcipitem deturbare sit, dubito, hoc tamen puto. Xylander.

Ibid.] Καταπετρέσιν est aliud nihil; puto, quam κατὰ πέτρας βάλλειν, præcipitem dare de saxo. Κατὰ πέτρας in hoc loquendi genere fere semper Græci dicunt, non ἀπὸ πέτρας, ut Homerus, Ὀδ. ε'. κατὰ πέτρας βαλεῖν, et Theognis,

Ῥίπτειν καὶ πέτρῳ Κύρνε κατ' ἡλιβάτων.
Ergo idem καταπετρέσιν. Simili ratione dixere et κατακρημνίζειν, nam et κατὰ κρημνῶν βάλλειν dicunt. In Evangelio Matth. viii. c. 32. ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τὴν κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν. At πετρέσιν Scholiastæ explicant λιθάσαι, lapidibus obruere: unde etiam καταπετρέσιν dici potest, ut καταλεῖν, et καταλιθάσαι. Casaub.

Ibid. ἐξω τῶν ὀρέων ἢ τῶν ποταμῶν.] Lego, ἐξω τῶν ὀρέων ἢ τῶν πόλεων. Idem.

dum ad tibiam saltant, et ad tubam choreas ducunt: interim exilientes et poplitibus flexis rectum corpus demittentes. In Bastetania id etiam mulieres faciunt, una alteram manu tenentes. Nigro omnes utuntur vestitu, plerumque in sagis degunt, in quibus etiam supra thoros herbaceos dormiunt. Vasis utuntur cereis, ut et Celtæ: mulieres vestibus utuntur floridis. Loco pecuniæ permutatio- 5 ne utuntur, aut de lamina argentea aliquid abscissum dant. Morti addictos coniectos de faxis præcipites agunt: patricidas eductos extra fines, aut flumina, lapidibus obruunt. Matrimonium more Græco contrahunt. Ægrotos vetere Ægyptiorum consuetudine in viis deponunt, ut qui eum morbum experti sunt, iis consulant. Coriaceis usi sunt navigiis usque ad Brutum, ob exundationes et paludes: nunc raris utuntur lintribus. Sal illis purpureus, sed albus fit terendo. Talis ergo vita est montanorum, eorum qui septentrionale Hispaniæ 10 latus terminant, Callaicorum, Asturum, Cantabrorum, usque ad Vascones et Pyrenam: omnes enim

12. τὰς δὲ ἀρρώστες.] Quos Latini depositos. Res pueris nota. De Assyriis id narrat Herodotus, et Strabo lib. xvi. Idem.

14. διφθερινοῖς τε πλοίοις ἐχρῶντο.] Coriaceorum navigiorum in veteri historia non infrequens mentio Plinio, Solino, Dionis, aliis. Antiphilus in Epigrammatis, Anth. l. i. c. 57. Ep. 14.

Ἰσοτόμοι παύσασθε νεῶν χάριν· ἔκ ἐτι πεινῶν
Κύματος, ἀλλ' ἤδη ῥιπὸς ἐπιτροχάει.
Γόμφος δ' ἐκ ἐτι χαλκὸς ἐν ὀκείῳ, ἐδὲ σίδηρος,
Ἀλλὰ λίνω τοίχων ἀρμονίᾳ δεδεται.

i. e. interprete Lubino,

Lignatores quiescite navium gratia: non amplius pinus
In mari, sed jam corium currit.

Clavus autem non amplius æs in navibus, aut ferrum,
Sed lino laterum harmonia alligatur. Idem.

Ibid.] Avienus hæc navigia, in Poem. de ora maritima, in hisce partibus describit, ver. 106:

Navigia junctis semper aptant pellibus,
Corioque vastum sæpe percurrunt salum.

Hic author verbis Himilconis forsan utitur. Adhuc iisdem, Britanni utuntur in fluviis. Lingua Wallica est *Cawrgwl*. F.

17. ἄλλες πορφυροῖ, τριφθέντες δὲ λευκοί.] Salem rubrum et Memphis fuisse repertum, testis Plinius, xxxi. 7. Casaub.

Ibid. τριφθέντες δὲ λευκοί.] Sal fossile terrena materia sæpe admixtum est: contusum autem candidius est et opacum. Dillonus in Hisp. descr. Ep. 19. eleganter montem salis describit vere mirabilem, prope Cardonam in Catalonia; qui pedes 400 altitudine superat. Sal ipsum plerumque est albicans, aliquando rubrum. F.

Ibid. ἔτι δὲ τ' ὀρείων.] Scripti, βορείων. Nihil muto. Sic enim supra, Οἱ δὲ ὀρειοὶ τὰ δύο μέρη. Casaub.

Ibid.] Tales sunt in Strabone Lusitani et Celtiberi, quos ille depingit tanquam gentes montanas, feras, et non ad civilem statum redactas. Parvulæ respublicæ sunt bellicosæ, et, quod vires sint exiguæ, sæpe insidiis circumvenire hostes tentant. Cum in commune consulant omnes, quisque se patriæ defensorum jactat, ac amor patriæ est in hostes furor: inde in captivos sævitia; nam quanto ardentius libertatem amant, tanto ferocius pugnant. Bella autem fortes et acres reddunt, et otium pacis iis ingratum est, qui nec commercium, nec civiles habent mores. Peregrinis tamen hospitium ultro offerunt, et hanc virtutem, quam Strabo penitus omisit, Diodorus (p. 357. Ed. West.) Lusitanis largitur. Artes negliguntur, quod inutiles sint, et belli scientia occupat omnium animos, quæ sola est necessaria. Senioribus defertur honos reipub. secundum Strabonem. Sic Diodorus Celtiberos agros quotannis in commune colere ait, et suam cuique frugum partem distribuere; ergo ubi nulla bonorum proprietas, primum locum tenent seniores. Hoc plerumque de omnibus feris gentibus sit dictum; sed quod eas spectat, quæ Lusitanos tangunt, necesse est ut hodiernos mores cum antiquis conferamus, quos Romani, Gothi, Mauri, religio Christiana, ac commercium, pœne deleverunt. Sunt tamen adhuc cibi ac vini parcissimi, glandibus quernis contenti, agiles, ac

eodem vivunt modo. Plura autem nomina apponere piget, fugientem tædium injucundæ scriptio-
nis: nisi fortassis alicui volupe est audire Pletau-
ros, Barduetas, et Allotrigas, et alia his deteriora
obscurioraque nomina. Morum autem immanitas
et feritas non tantum a bellis iis adest, sed et ob
remotam ab aliis habitationem: nam terra mari-
que ad eos longa sunt itinera: quo factum est, ut
commerciis carentes societatem et humanitatem
amiserint. Minus tamen hodie eo vitio laborant,
ob pacem, et Romanorum ad illos profectio-
nes: quibus ista minus obtingunt, importuniores sunt
et inhumaniores: quod vitium augeri par est, cum
nonnullis accedat locorum et montium incommo-
ditas habitandi. Verum jam, ut dixi, omnia bella
sunt sublata. Nam Cantabros, qui maxime hodie
latrocinia exercent, iisque vicinos, Cæsar Augus-
tus subegit: et qui ante Romanorum socios popu-
labantur, nunc pro Romanis arma ferunt, ut Co-
niaci, et qui ad fontes Iberi amnis accolunt, Tuisis
exceptis. Et qui Augusto successit Tiberius, im-
positis in ea loca tribus cohortibus, quas Augustus
destinaverat, non pacatos modo, sed et civiles
quosdam eorum redegit. Restat adhuc explicanda
ea Hispaniæ ora maritima, quæ a columnis est us-
que ad Pyrenam, et quæ mediterranea sunt supra
hanc oram sita, quorum non eadem est ubique la-
titudō: longitudo paulo major stadiorum quatuor
millibus. Oræ major duobus stadiorum millibus
perhibetur longitudo. A Calpe, qui mons est ad
columnas, ad Carthaginem novam, stadia nume-

γὰρ ἀπάντων οἱ βίοι· ὁκνῶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πλεονά-
ζειν, φεύγων τὸ ἀηδὲς τῇ γραφῇ· εἰ μὴ τι πρὸς ἡδον-
ῆς ἐπὶ ἀκούειν Πλευταῦρες, καὶ Βαρδυήτας, καὶ Ἀλ-
λότριγας, καὶ ἄλλα χεῖρα καὶ ἀσημότερα τῶν ὀνό-
ματα. Τὸ δὲ δυσήμερον καὶ ἀγριώδες, ὅσα ἐκ τῆς
πολεμικῆς συμβέβηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἔκτοπι-
σμον· καὶ ὅς ὁ πλῆθς ἐπ' αὐτὰς μακρὸς, καὶ αἱ ὁδοί·
δυσεπίμικτοι δ' ὄντες, ἀποβεβλήκασι τὸ κοινωνικὸν καὶ
τὸ φιλόφρωνον· ἦσαν δὲ νῦν τῷτο πάχους, διὰ τὴν
εἰρήνην, καὶ τῶν Ῥωμαίων ὀπιδιμίαν· ὅσοις δ' ἦσαν
τῷτο συμβαίνει, χαλεπώτεροι εἰσὶ καὶ θηριώδεστεροι· τοι-
αύτης δ' οὕσης καὶ ἀπὸ τῶν τόπων ὡς λυπρότης ἐνίοις,
καὶ τῶν ὄρων, εἰκὸς ὀπιτείνεσθαι τῇ τοιαύτῃ ἀτοπίᾳ.
Ἀλλὰ νῦν (ὡς εἶπον) πέπαυται πολεμοῦντα πάντα·
τὰς τε γὰρ συνέχοντας ἐπὶ νῦν μάλιστα τὰ ληστήρια
Καντάβρες, καὶ τὰς γειτονεύοντας αὐτοῖς, κατέ-
λυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ· καὶ ἀντὶ τῆς πόρεως τοὺς
τῶν Ῥωμαίων συμμάχους, φρατεύσει νῦν ὑπὲρ τῶν
Ῥωμαίων, οἱ τε Κωνιακοὶ, καὶ οἱ ὡς ταῖς πη-
γαῖς τῆς Ἰβηρίας οἰκούντες, πλὴν Τρίστοι. Ὁ γὰρ ἐκεί-
νον ἀφ' ὧν ἀμύδρος Τιβέριος, πρὶν ταγμάτων φραττω-
τικῶν ὀπισθῆσαι τοῖς τόποις τὸ ἀποδειχθῆναι ὑπὸ τοῦ
Σεβαστοῦ Καίσαρος, ἐ μόνον εἰρηνικὰς, ἀλλὰ καὶ πολι-
τικὰς ἤδη πινὰς αὐτῶν ἀπεργασάμενος τυγχάνει. Λοι-
πὴ δ' ἐστὶ τῆς Ἰβηρίας, ἥ τε ἀπὸ τῶν θηλῶν, μέχρι τῆς
Πυρήνης καὶ ἡμᾶς παραλία, καὶ ἡ ταύτης ὑπερκει-
μένη μεσόγαια πᾶσα, τὸ μὲν πλάτος ἀνώμαλος, τὸ
δὲ μήκος μικρὸν πλείονων ἢ τετρακιχλίων σταδίων·
τὰ δὲ τῆς παραλίας ἐπὶ πλείονι καὶ β εἰρηται στα-
δίοις. Φασὶ δὲ ἀπὸ μὲν Κάλπης τῆς κατὰ θήλας
ὄρεος ὅτι Καρχηδόνα νέαν διχίλις καὶ ἀφ' ὧν στα-

^a ὅσα ἐκ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

ταύρες Par. 1. ^c οἱ δεστ Par. 1. Eton. Mosc.

et πλείον, Marg. Cas. ἀνώμαλον Med. 2.

^b ἐπὶ πλείονι καὶ μ Med. 1. et ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις ex correct.

^d ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις τεσσαράκοντα Med. 2. et ex correct.

^e Lego, καὶ ἀπὸ τῆς Marg. Cas.

^f Τρίστοι Med. 2. et ex correct. τῆς ἴσας.

^g Sic vet. libb. Vulgo, ἀνώμαλον,

ἐπὶ πλείονι καὶ μ Med. 1. et ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις ex correct.

^h ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις τεσσαράκοντα Med. 2. et ex correct.

ⁱ λυπρότατοι ex correct. Med. 2.

^k Καν-

ταύρες Par. 1.

^l ἀνώμαλον,

ἐπὶ πλείονι καὶ μ Med. 1. et ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις ex correct.

ac raro pingues corpore, muscæ ac saltationis amantissimi. Mulieres comam demissam, longam, implicatamque gerunt. Homines adhuc nigro vestitu gaudent: famem ac sitim tolerant bello, ac plus defendendo quam aggrediendo valent. F.

1. ὁκνῶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζειν] Hoc sæpe queritur Plinius, ut libro III. de Hispania. Ex his digna memoratu, aut Latiali fermone dictu facilia. Casaub.

3. Πλευταῦρες] Veteres legunt, Πλευτάρες. Idem.

Ibid. Ἀλλότριγας] Fortasse, Ἀλτριγόντας. Ptolemæo et Plinio Autrigones. Idem.

16. κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ] Vide Epitomen Livii, lib. cxlv. et Florum, libro quarto, capite ultimo. Suetonius de Augusto, c. 20. Externa bella duo omnino per se gessit: Dalmaticum adolescens adhuc: et, Antonio devicto, Cantabricum. Vel-
leius etiam ii. c. 90. ληστήρια ab Augusto fuisse sublata indicat: scribit enim de Hispaniis: Has igitur provincias tam diffusas, tam frequentes, tam feras, ad eam pacem abhinc annos ferme L. perduxit Cæsar Augustus, ut quæ maximis bellis nunquam vacaverant, eæ sub C. Antistio, ac deinde P. Silio legato, cæterisque postea, etiam latrocinii vacarent. Idem.

19. οἱ τε Κωνιακοὶ] Hi fortasse sunt qui Κωνίκοι paulo post appellantur. Idem.

Ibid. Κωνιακοὶ] Delrius ad Senecæ Hippolytum ver. 110. ex Horatio et Silio scribendum ait, Κώνικα. Verum P. Merula Cosmogr. Part. ii. lib. ii. cap. 11. mavult, Κωνικαί. Anon.

20. πλὴν Τρίστοι] Hic ergo unicus Augusto invictus totis Hispaniis populus remansit: quod mihi quidem non fit verisimile. Nam disertis verbis paulo post dicuntur πάντας ἐποχεῖ-
ρις λαβεῖν Romanī: nec vestigium hujus rei in historia reperio: sed nec Τρίστον nomen. Τίτθας quidem quosdam vocat Appianus: idem Λυσάνων quorumdam meminit, qui Iberum accolunt: sed

ea nihil opinor ad hunc locum. Quare videndum annon potius ita locus sit legendus, καὶ οἱ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῆς Ἰβηρίας οἰκούντες πλὴν Τρίστοι, ut hoc sit urbis nomen non gentis. Sed præstat ἐπέχειν. Vulgata lectione ἑλληνίζει quidem. Casaub.

Ibid.] Dum aliquid melius occurrat Casauboni emendationem probo. F.

27. τὸ μὲν πλάτος ἀνώμαλος] Lege, ut est in libris antiquis, τὸ μὲν πλάτος ἀνώμαλος, τὸ δὲ μήκος μικρὸν πλείονων. Casaub.

28. μικρὸν πλείονων ἢ τετρακιχλίων σταδίων] Spatium a Calpe ad Pyrenæos montes circiter gr. 6. lat. sept. efficit, i. e. 4340 stadia. F.

29. πλείονι καὶ β] Quasi vero tantum xl. stadiis voluerit dicere longiorem mediterraneo tractu oram. Si summam concipias ex his, quæ sequuntur, habebis sex millia. Ergo pro μ scribendum, β, aut more antiquo, U. quæ nota haud dubie est in μ ab imperito librario versa. Xyland.

Ibid. ἐπὶ πλείονι καὶ β εἰρηται σταδίοις] Feliciter vir eruditus locum emendavit. Nam scripti libri ita habent, ἐπὶ πλείονι καὶ διχίλις σταδίων εἰρηται. Sed aliter locum interpretor quam ille: longe enim fallitur cum hæc refert ad sequentia, quæ ad præcedentia pertinent. Dixit enim supra Geographus, Hispaniæ longitudinem esse stadiorum vi. millium: modo autem dixit restare describendam Hispaniæ partem stadiorum iv. millium. Nam inquit, Bæticæ longitudo est stadiorum bis mille: quod etiam supra docuit. Scribit enim de Bætica, Μέγεθος δ' ἐ πλείον ἐστὶ τῆς χώρας ταύτης ἐπὶ μήκος καὶ πλάτος ἢ διχίλις σταδίων. Jam bis mille et quater si conjungas, habebis vi. millia: quæ est summa τοῦ μήκους, superius posita, ad quam non dubium respicere hic Strabonem. Casaub.

31. διχίλις καὶ διακοσίαι σταδίων] Lege, ut habent scripti, διχίλις καὶ ἀφ' ὧν σταδίων. Polybius ait ter mille. Idem.

δύες· οἰκεῖσθαι δὲ τὴν ἡύονα ταύτην ἀπὸ Βασητανῶν, οὓς καὶ Βατούλως καλεῖσιν· ἕκ μέρους δὲ καὶ ὑπὸ ^a Ὠρητανῶν. Ἐντεῦθεν δ' ὅτι τὸν ^b Ἰβηρα ἄλλες το- σούτῃς χερσὶν π. ταύτην δ' ἔχειν ^c Αἰλητανές· ἐν δὲ τῇ Ἰβηρῳ μέχρι Πυρήνης καὶ τῇ Πομπηίᾳ ἀναδημά- ⁵ των, χέλιοι καὶ ἐξακόσιοι· οἰκεῖν δὲ ^d Αἰλητανῶν τε ὀλί- γες, καὶ ^e λοιπῶν τὰς προσαναγορευομένας Ἰνδικήτας, μεμερισμένους τέσσαρα. Κατὰ μέρος δὲ ἀρξάμενοις ἀπὸ Κάλπης, ῥάχης ἐστὶν ὀρενὴ τῆς Βασητανίας καὶ τῇ Ὠρητανῶν, δασιαν ὕλην ἔχουσα καὶ μεγάλῳ δένδρον, ¹⁰ διορίζουσα τὴν παραλίαν [τὴν] ἀπὸ τῆς μεσογαίας· πολλαχῇ δὲ καὶ αὐτὰ ἐπὶ χρυσεῖα, καὶ ἄλλα μέταλ- λα· πόλις δὲ ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ πρώτη ⁸ Μά- λακα, ἴσον διέχουσα τῆς Κάλπης, ὅσον καὶ τὰ Γά- δειρα· ἐμπορεῖον δ' ἐστὶν ἐν τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ σαίμα- ¹⁵ σι καὶ ταριχείας δὲ ἔχει μεγάλας· ταύτην πᾶς τῇ Μαινάκῃ πρὸ αὐτὴν νομίζουσιν, ἢν ὑστέρῃ τῇ Φω- χαϊκῶν πύλεων πρὸς δύσει κειμένην παρελήφραμεν· οὐκ ἐστὶ δὲ· ἄλλ' ἐκείνη μὲν ἀπὸ τέρω τῆς Κάλπης ἐστὶ, χατσκοαμμένη, τὰ δ' ἵχνη σώζουσα Ἑλληνικῆς ²⁰ πόλεως· ἡ δὲ ^h Μαλάκα, καὶ πλησίον μᾶλλον Φοι- νίκης τῷ ὀνόματι· Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ τῶν Ἑξιτανῶν πόλις, ἐξ ἧς καὶ τὰ ταριχίᾳ ἐπωνύμως λέγεται.

^a Ὠρητανῶν Par. 1. Eton. Esc. Mosc. et alia manu supra Par. 3. ^b Ἰβηρα Bre. Esc. Mosc. ^c Ἑλητανές Bre. Eton. Mosc. Par. 1. 3. Αἰλητανές Med. 2. ^d Αἰλητανῶν Par. 1. ^e λοιπῶν Eton. Mosc. ^f τὴν deest Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ⁸ Μάλα καὶ ἴσον Par. 3. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^h Μάλα Par. 3. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2.

3. ἄλλες τοσούτῃς] Polybio sunt stadia bis mille et sexcenta. Casaub.

4. Αἰλητανές] Lege, Λαλητανές. P. Merula Cosmogr. Part. ii. lib. ii. cap. 15. et infra pag. 242. Edit. Amst. pro Λαητανῶν. Anon.

5. μέχρι Πυρήνης καὶ τῶν Πομπηίᾳ ἀναδημάτων] Plinius, lib. iii. c. 3. Pompeius Magnus tropæis suis, quæ statuebat in Pyrenæo, DCCCXLVI. oppida ab Alpibus ad fines Hispaniæ ulterioris in di- tionem a se redacta testatus est. Horum non semel mentio est in hoc opere. Casaub.

6. χέλιοι καὶ ἐξακόσιοι] Polybio quoque ab ostiis Iberi ad Em- porias stadia sunt mille et sexcenta. Idem.

Ibid. Αἰλητανῶν] Apud Ptolemæum, in Tarraconensis Hispa- niæ descriptione, est, Λαητανῶν, trajectis literis, Lætanorum, quorum urbes Suber et Barcino: et dubium non est, quin hi sint de quibus Strabo loquitur. Indigetum Plinius meminit, lib. iii. c. 3. Oppidum, inquit, Subur; flumen Rubricatum, a quo Laetani et Indigetes. Hæc plane ad Ptolemaica quadrant: ut appareat in Strabone et Plinio esse mendum corrigendum e Ptolemæo, cum et scriptus codex consentiat. Læetani ergo erunt, atque sic infra apud descriptionem Tarraconis fere legi- tur, Λαητανῶν. In Indigetibus x pro γ positum est, res non in- solens. Xyland.

Ibid. οἰκεῖν δὲ Αἰλητανῶν] Scripti semper fere vocant Ἑλητανές. Casaub.

7. τὰς προσαναγορευομένας Ἰνδικήτας] Latinis, Indigetes, Ptole- mæo, Ἐνδιγέται. Ita tamen scripsisse Strabonem, testis sit Ste- phanus, qui Ἰνδικὴν urbem in hac Hispaniæ parte commemorat, unde dicti sunt, ait, Ἰνδικῆται. Idem.

9. ῥάχης ἐστὶν ὀρενὴ] Ilipulam, itemque Orospedam, et Idube- dam, videtur unum montem διηγεῖσθαι facere. Idem.

13. πρώτη Μάλακα] Stephano, Μαλάκη. In scriptis, perpe- tuo errore, Μάλα. Idem.

Ibid.] Bochartus Malacam a מלך, condire sales, ducit. Alii, haud inepte, a מלך rex, quod urbs principalis in hoc littore diu steterit. De antiquitatibus Malacæ vide Carterum nostrum in Hisp. t. 2. l. 4. c. 1. De hac regione vide Dillonum, Ep. 11. et 12. Portus est hodie Europæis notissimus. F.

14. ἴσον διέχουσα τῇ Κάλπῃ] Hoc est stadia, secundum quosdam, n. secundum alios, dcc. sunt et qui dccc. scribant. Casaub.

15. ἐμπορεῖον δ' ἐστὶν ἐν τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ σαίμασι] Locus corrup- tus, ut etiam pueri videre possunt. Legendum aliquando pu- tavi, ἐμπορεῖον δὲ ἐστὶν τοῖς τ' ἐν τῇ περαιᾷ, καὶ τοῖς ἐν τῇ μεσογαίᾳ, vel, καὶ τοῖς μεσογαίᾳ. Movebar simili loco infra de Cartha- gine nova. Nunc sustineo me. Idem.

Ibid. ἐμπορεῖον δ' ἐστὶν ἐν τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ ΣΑΙΜΑΣΙ] De Mala- ca, hodie Malaga, loquitur. Sed Sæmades illi omnibus, credo,

rant bis mille et ducenta: eam oram coli a Baste- tanis, qui et Bastuli dicuntur, partim etiam ab Oretanis. Hinc ad Iberum fluvium totidem fere stadia, eam coli ab Æletanis. Ab Ibero usque ad Pyrenen et Pompeii tropæa, mille et sexcenta, ha- bitari a paucis Æletanorum, ac deinde ab Indige- tibus, in quatuor distributis partes. Ut autem a Calpe sumpto initio singula persequamur, dorsum est in Bastetania et Oretania montosum, densa sylva et magnis arboribus prædita tectum, quod oram a mediterraneis dividit: in eo multis locis sunt auri aliaque metalla. In hac ora prima urbs est Malaca, tanto a Calpe, quantum ab hac Gades, intervallo. Ea habet emporium, quo utuntur qui in opposito littore vivunt, multumque ibi confici- tur falsamenti. Sunt qui hanc eandem putant cum Mænaca, quam ultimam Phocæorum versus occa- sum civitatem accepimus, sed errant: nam Mæ- nacæ longius a Calpe distat atque everfæ rudera Græcanicæ urbis vestigia retinent: Malaca magis ad Punicæ formam accedit. Sequitur Exitanorum urbs, unde falsamenti Exitanis nomen. Post hanc

æque ac Xylandro, ignoti. Obvium est reponere, NOMÆSI. Nam Massæfylia, qui etiam NOMÆΔΕΣ vocabantur, teste ipso Strabone, l. xvii. p. 1190. Edit. Amst. oram Africæ incole- bant, quæ in Malacam, licet paulo orientior, spectare dica- tur. T.

Ibid. τοῖς ἐν τῇ περαιᾷ σαίμασι] Forte Sæmadibus emporium in opposita degentibus Mauritania: sed ii mihi ignoti sunt. Xyland.

17. τῇ Μαινάκῃ] Stephanus Μαίνης cujusdam meminit, quam et Μαινάκην vocari ait: sed Κελτικὴν esse urbem scribit. Casaub.

Ibid. ταύτην τινὲς τῇ Μαινάκῃ τὴν αὐτὴν νομίζουσι, sunt qui hanc eandem putant cum Mænaca.] Ad hunc locum sic commentatur doctissimus Casaubonus: nec confundit has urbes Ptolemæus eas ita recensens, Μάλακα, Μάνοβα, Σέξ. Nam Μάνοβα Ptolemæi du- bio procul est Μαίνακα Strabonis, sive Strabo ita scripsit, sive, quod verius puto, corrupta veteri τῇ μ pro β scriptura x. Quæ ultima verba, ut sunt excusa, multum habent obscuritatis. Sed ex ejus sententia patet legendum esse, corrupta τῇ β per x scrip- tura. Ita putat vir summus Strabonem ex Ptolemæo corrigend- um esse, eo quod apud Plinium eadem vox Menoba invenitur. At pro Strabone facit nomen hodiernum: nam eodem situ, quo Ptolemæus ponit Menobam, et Strabo Mænacam, est adhuc pagus, seu oppidulum, nomine Al muncar: al vero est arti- culus Arabicus. Muncar ad Mænaca prope accedit. Palmer.

Ibid. ὑστέρῃ τῇ Φωκαϊκῶν πύλεων] Phocæenses enim in Hispa- niam ad Arganthonium venisse, testis locupletissimus Herodotus, lib. i. c. 163. Casaub.

19. οὐκ ἐστὶ δὲ] Nec confundit has urbes Ptolemæus eas ita recensens, Μάλακα, Μάνοβα, Σέξ. Nam Μάνοβα Ptolemæi dubio procul est Μαίνακα Strabonis, sive Strabo ita scripsit, sive, quod verius puto, corrupta veteri τῇ μ pro β scriptura x. Cujus rei passim obvia sunt exempla. Plinius quoque, iii. c. 1. Malacha cum fluvio fœderatorum: dein Menoba cum fluvio: Sexi &c. Idem.

21. καὶ πλησίον μᾶλλον Φοινίκης τῷ ὀνόματι] Lego, καὶ πλησίον μᾶλλον, Φοινικὴ τε τῷ ὀνόματι. Nam ei, quod de Mænaca dixe- rat, esse eam ἀπώτερω, opponit πλησίον, et quod dixerat appa- rere in Mænacæ rudibus vestigia urbis Græcanicæ, opponit hanc esse Φοινικὴν. Cave igitur ne in unum duo hæc membra confundas: quod fecere interpretes. Idem.

22. ἡ τῶν Ἑξιτανῶν πόλις] Quam Mela Hexi, Ptolemæus Σέξ vocat, Plinius Sexi: quod non mirabitur qui eorum memine- rit, quæ de Salmysso, aliisque id genus, libro primo docuimus. Idem.

23. ἐξ ἧς καὶ τὰ ταριχίᾳ ἐπωνύμως λέγεται] Plinio Sexitana fal- samenta dicuntur. Meminit Athenæus, lib. iii. c. 33. hunc locum proferens, non Stratonis, ut stulte quidam putant. Idem.

Μετὰ ταῦτις Ἀνδρᾶ, Φοινίκων κτίσμα καὶ αὐτῇ·
 ὑπὲρ δὲ τῶν τόπων ἐν τῇ ὀρεινῇ, δεικνύται Ὀδυσσεύς,
 καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῇ, ὡς Ποσειδώνιος τε
 εἶρηκε καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεα-
 νός, ἀνὴρ ἐν τῇ ὁ Τερδιδανία παιδεύσας τὰ γραμ-
 ματικά, καὶ περιήγησιν πῶς τῶν ἐθνῶν ἐκδεδωκώς τῇ
 αὐτῇ. Οὗτος δὲ φησὶν ὑπομνήματα τῆς πλάνης τῆς
 Ὀδυσσεύς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀσπίδας προση-
 παθηαλέουσαι καὶ ἀκροστόλια· ἐν Καλλαίκοις δὲ τῶν
 10 μὲν Τεύκρε φρατευσάντων πᾶς οἰκῆσαι· καὶ ὑπάρξαι
 πόλεις αὐτοῖσι, τὴν μὲν καλεσμένην Ἑλληνες, τὴν δὲ
 Ἀμφίλοχοι· ὡς καὶ τῷ Ἀμφίλῳ τελευτήσαντος
 δέυρο, καὶ τῶν σιούοντων πλανηθέντων μέχρι τῆς μεσογαίας.
 Καὶ τῶν μετ' Ἡρακλέους δὲ πῶς, καὶ τῶν ἀπὸ Μεσσηνίας
 15 ἱστορησάτων φησὶν ἐποικίσαι τὴν Ἰβηρίαν· τῆς δὲ Καν-
 ταβρίας μέρος πᾶσι καταχεῖν Λάκωνας, καὶ ἑτέροις φησι,
 καὶ ἄλλοις· ἐνταῦθα δὲ, καὶ Ὠψικέλλαν πόλιν, ἣν
 Ὠψικέλλα κτίσμα λέγουσι τῷ Ἀντήνορος, καὶ τῷ
 20 παίδων αὐτοῦ, ἧς ἀφ' αὐτῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Καὶ
 ἐν τῇ Λιβύῃ δὲ πεπιτεύχουσι πῶς, τοῖς τῶν Γαδειρη-
 τῶν ἐμπόροις προσέχοντες, ὡς καὶ Ἀρτεμίδωρος εἶρηκεν,
 ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς Μαυροσίας οἰκῶντες πρὸς τοῖς ἑσπε-
 ρίοις Αἰθίοπες, Λατοφάροι καλεῖνται, σιτέμενοι λω-
 τὸν, πᾶσαν πῶς καὶ ῥίζαν· ἐξ δρόμῳ δὲ πῶς, οὐδὲ
 25 ἔχοντες, ἀλλὰ τῷ ἀνδρῶν, ἀφ' αὐτῶν μέχρι τῶν
 ὑπὲρ τῆς Κυρήνης τόπων· ἄλλοι τε πάλιν καλεῖνται
 Λατοφάροι, τῶν ἑτέραν οἰκῶντες τῶν πρὸς τῆς μικρᾶς
 Σύρτιος νήσῳ, τὴν ἑνὶ Μήνυχα. Οὐ δὲ θαυμάζοις
 ἀν' οὐτε τῶν ποιητῶν τὰ πρὸς τῷ Ὀδυσσεύς πλάνῳ
 30 μυθολογήσαντος τῶν τῶν τρόπων, ὡς· ἔξω τῶν ἐν
 τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει τὰ πολλὰ ἀφ' αὐτῶν τῶν
 λεγόμενων πρὸς αὐτῶν· τὰ γὰρ ἱστορήματα ἐγγὺς ἦν καὶ
 τοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ὑπὸ ἐκείνους πεπλασμένων.
 Ὡς ἐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὐτ' εἰ πῶς
 35 αὐταῖς τε ταύταις ταῖς ἱστορίαις πιστεύσαντες, καὶ τῇ
 πολυμαθίᾳ τῶν ποιητῶν, καὶ πρὸς ὁπισθημονικὰς ὑπο-
 θέσεις ἔπρεψαν τῷ Ὀμήρῳ ποιήσιν, καὶ ἵνα περ Κεφάλαιος
 τε ὁ ὁ Μαλλώτης ἐποίησε, καὶ ἄλλοι πῶς· οὐδ' ἔτι

Ibid.] Huic emendationi Theodorus Beza assentit. *F.*

ἀγροίκως ἐδέξαντο πλὴν ὅτι χεῖρσιν ἢ τοιαύτην, ὥστε ἔμεινον ἢ ποιητὴν σκαπανέως ἢ θερύσσῃ δίκην ἐκ πάσης τῆς τοιαύτης ὁπιστήμης ἐξέβαλον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀφαιμάκτους ἢ τοιαύτης φαραγματείας, καὶ μαινομένους ὑπελάβον· συνηγρίαν δὲ, ἢ ἐπανόρθασιν, ἢ πὶ τοῖσιν ἑτέροις 5 εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ σκείνων, εἰσενεγκεῖν οὐκ ἐθάρῃσεν, οὔτε τῶν γραμματικῶν, οὔτε τῶν περὶ τὰ μαθήματα δεινῶν οὐδεὶς. Καίτοι ἔμοι γε δοκεῖ δυνατόν εἶναι καὶ συνηγρῆσαι πολλοῖς τὸ λεχθέντων, καὶ εἰς ἐπανόρθασιν ἢ ἀγαγεῖν καὶ μάλιστα εἰς ταῦτα ὅσα Πυ- 10 θίας παρεκρέσατο τὰς ἐπιτεύσαντας αὐτῷ κατὰ ἀγνοίαν τῶν τε ἐσπερίων τόπων, καὶ τῶν περὶ τὸν Ὠκεανόν. Ἀλλὰ ταῦτα μὴ εἰδὼς, λόγον ἔχοντα ἴδιον καὶ μακρόν. Τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων πλάνης τῆς εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, νομίζοι τις ἂν αἴτιον τὸ 15 διεσπάρταί· καὶ μέρη μικρά, καὶ δυνατείας ὁμιπλοκήν οὐκ ἐχέσας πρὸς ἀλλήλους κατ' αὐθάδειαν· ὥστε ἐκ τέτταρτος τὰς ὁπλόνιας ἐξωθεν ἀσθενεῖς εἶναι. Τῷ δὲ αὐθάδεις· ἐν δὲ τοῖς Ἰβήροις μάλιστα ἐπέτεινε, προσλαβὼν καὶ τὸ πανῆργον φύσει, καὶ τὸ μὴ ἀπλὸν· ἐπὶ 20 γένοιτο καὶ ληστρικοὶ τοῖς βίοις ἐγένοντο τὰ μικρὰ τολμῶντες, μεγάλοις δ' οὐκ ὁμιπλοκῆς ἀλλὰ τὸ μέγας ἢ κατασκευάζοντα διωόμενοι καὶ κοινωνίας. Εἰ γὰρ δὴ συνασπίζον ἐβέβηκον ἀλλήλοις, οὔτε Καρχηδονίοις ὑπὴρξεν ἂν κατὰ τὴν ἐπελθεῖν ἢ πλείστην 25 αὐτῶν ἐκ περιουσίας· καὶ ἐπὶ πρῶτον Τυρρίοις, εἴτα Κελτοῖς, οἳ νῦν Κελτίβηρες καὶ Βήρωνες καλεῖνται· οὔτε τῷ ληστῇ Οὐριάδῃ καὶ Σερτωρίῳ μὲν ταῦτα, καὶ εἰ πινες ἑτέροις δυνατείας ἐπεθύμησαν μείζονος. Ῥωμαῖοί τε τῷ κατὰ μέρη πρὸς τὰς Ἰβήρας πολεμεῖν καὶ 30 ἐκάστην, ἀλλὰ ταύτην ἢ δυνατείαν, πολὺν πινὰ διετέλεισαν χεῖρον, ἄλλοι ἄλλες καταστροφόμενοι τέως, ἕως ἅπαντας ὑποχειρίους ἔλαβον ἢ διακοσίοις ἔτεσι σχεδόν πιν, ἢ μακρότερον. Ἐπ' αὐτοῖς δὲ ὅτι τὸ πεινήγησιν. 35 Μετὰ τοῖνυν τὰ Ἀβδηρά ἐστιν ἢ Καρχηδὼν ἢ νέα,

stice interpretati sunt, ut non ipsum modo, tanquam fossorem aut messorum, ex omni hac scientia ejicerent, sed et omnes, qui hanc tractare aggredierentur, eos pro infanis haberent; cum neque grammatices neque mathematices peritorum quicumquam patrocinari poetarum, aut emendationem eorum, quæ ii dicebant, aliudve tale proferre auderet: quanquam mea quidem sententia et defendi multa possunt, et corrigi: maxime qualia sunt, in quibus Pytheas decepit sibi credentes, ignoratione ad occasum aut Boream juxta oceanum vergentium locorum. Verum hæc, quia peculiarem et longum requirunt sermonem, omittamus. Quod autem Græci ad barbaras gentes evagati sunt, causa videtur fuisse in exiguas portiones distractio, et principatus eorum, qui ob fastum coalescere invicem et confortia tueri non possent: unde contigit, ut contra extrinsecus invadentes viribus non essent pares. Hæc contumacia maxime apud Hispanos aucta est, accedente vaficie ingenii et dolosa varietate: nam homines ii insidiosum et prædatorium vitæ genus sectati, ad parva audaces, nihil magnum moliti, magnæ potentiæ societatisque constituendæ conatum posthabuerunt. Qui si conjunctis viribus tueri se voluissent, nunquam licuisset, neque Carthaginensibus, incursione facta, majorem Hispaniæ partem nemine prohibente subigere, neque ante hos Tyriis, et Celtis, qui nunc Celtiberi et Verones dicuntur: neque postea temporis latroni Viriatho, et Sertorio, et si qui alii ad majus in Hispanos imperium animos adjecerunt. Et Romani per partes Hispanorum modo hanc modo aliam ditionem bello impetentes, alias alios domando multum temporis traxerunt, donec tandem omnes in suam redegerunt potestatem, ducentis fere et pluribus usi ad hoc annis. Verum ego ad narrationem revertor. Ergo post Abdera sequitur

^a καὶ δεῖσθαι Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^b ἀγεῖν Par. 3. Bre. Esc. Mosc. ^c πειτεύοντας Med. 2. ^d προσέδωκεν Med. 1. 2. Mosc. ^e καὶ τὰ μέρη Med. 2. Mosc. et ex correct. Med. 1. sed Med. 2. habet ex correct. κατὰ. ^f ἐπιβαλλόμενοι Med. 1. Mosc. ^g μὴ κατ'... Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Gron. Eton. Mosc. ^h ἀποκοσίων σχεδὸν ἔτι Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ἀποκοσίων σχεδὸν τι ἔτι Bre. et ex correct. Med. 2. ἀποκοσίων τῷ σχεδὸν τι ἔτι Par. 3. ⁱ Μετὰ ταῦτα τοῖνυν Ἀβδηρά Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k καὶ Καρχηδὼν Med. 1. Eton. Esc. Mosc.

2. σκαπανέως ἢ θερύσσῃ δίκην] Sic libro secundo. Persius, Sat. v. ver. 122.

— Nec cum sis cætera fossor. Casaub.

10. Πυθίας παρεκρέσατο τὰς ἐπιτεύσαντας] Usurpat verba Polybii de Pythea. Idem.

22. μεγάλοις δ' οὐκ ἐπιβαλλόμενοι] Manifestissimum est legendum esse, ut habent scripti, ἐπιβαλλόμενοι. Inde dicti οἱ μεγάλοι. Pertinet huc quod Justinus ait, l. xlv. c. 2. Hispanos ante Viriatum nullum habuisse magnum ducem: quem ipsum, inquit, non judicio populi electum, sed ut cavendi scientem, declinandorumque periculorum peritum, secuti sunt. Hinc apparet ἢ αὐθάδεια Hispanorum. Idem.

Ibid. διὰ τὸ μέγας] Nemo non videt, qui aliquid videre potest, deesse hic negationem. Lege, cum veteri interprete, διὰ τὸ μὴ μέγας. Idem.

26. ἐκ περιουσίας] Vetus interpres sic expressit, per majorem potentiam incurfantibus, Xylander omisit: sed non est dubium ἐκ περιουσίας significare hoc loco, quod isto Gregorii: ὁ δὲ κατὰ μέτρον μὴ ἵσταται, καὶ ἀκινδυνεύειν ἐκ ὧν δὲ δίκην μεγάλης ἀνάγκης, ἴσθι ἐκ περιουσίας κρατεῖν: hoc est, facile, et sine labore. Sic iterum hoc ipso libro extremo, καὶ τὰς ἀνδρῶν εἰρηναίους ἐκ περιουσίας ἢ δὴ τὴν θάλατταν ἐργάζονται. Idem.

33. ἀποκοσίοις ἔτεσι σχεδὸν τι] Lege, cum libris scriptis, ἀπο-

κοσίων σχεδὸν τι ἔτι. Bene autem colligit Strabo. Nam si temporum rationem ineas, reperies a belli Punici secundi initio, quo tempore primum de Hispaniis cogitarunt Romani, ad ea tempora quibus Hispanias subegit Cæsar Augustus, annos esse plus minus ducentos. Florus, libro secundo, capite 17. Hispaniæ nunquam animus fuit adversus nos universæ consurgere: nunquam conferre vires suas libuit, neque aut imperare, aut libertatem suam tueri publice. Post, In hac prope ducentos per annos dimicatum est, a primis Scipionibus in Cæsarem Augustum, non continuo, nec coherenter, sed prout causæ lacerant. Velléius Paterculus, lib. ii. c. 90. de Hispania, Per annos cc. in his multo mutuoque ita certatum est sanguine, ut amissis P. R. tot Imperatoribus, exercitiisque, sæpe contumelia, nonnunquam etiam periculum, Romano inferretur imperio. Idem.

35. ἢ Καρχηδὼν ἢ νέα] Duplici nomine Græci hanc urbem appellant, Καρὴν πόλιν, et Καρχηδὼνα νέαν. Polybius lib. 111. τὴν δὲ Καρὴν πόλιν ἔτι νεὰν Καρχηδὼνα καλεῖσι. Notat hoc et Stephanus. Idem.

Ibid.] Carthago nova, hodie Carthagera, et in Geog. Nub. eodem nomine nota, inter Contestanos ponitur; sed urbs maritima. Nomen Spartarii campi habuit, unde Antoninus Carthaginem Spartariam vocat. Polybius in Excerptis (l. x. c. 3.) urbem et portum optime descripsit ex oculi conjectu. Circuitus murorum

Carthago nova, ab Asdrubale condita, eo qui Bar-
cæ Annibalis patri successit, longe præstantissima
omnium ejus regionis urbium : nam et loci natura
est munitissima, et muro præclare extructo, et or-
nata est portubus ac lacu, et argenteis, quæ dixi,
metallis : et cum ibi, tum in vicinis locis, multum
confit falsamentorum : estque hoc magnum em-
porium, ubi et mediterranei maritimas, et mari-
timi mediterraneas mercantur merces. Ora hinc
usque ad Iberum fluvium, medio fere spatio habet
Sucronem fluvium, ejusque ostium, et urbem cog-
nominem : amnis delabitur e monte, qui contigu-
us est dorso supra Malacam et Carthaginem, pedi-
busque potest transiri, parallelus fere Ibero, a quo
aliquanto quam a Carthagine distat longius. Inter
Sucronem et Carthaginem tria sunt Massiliensium
oppida, non procul a fluvio : inter quæ celeberrimum
est id, quod diurnam habet speculam, in
promontorioque fanum Dianæ Ephesiæ magna re-
ligione cultum, quo ad res mari gerendas usus est
arce et receptaculo Sertorius : munitum enim est
editi loci natura, et latrociniis aptum, longèque
ab adnavigantibus cerni potest. Nomen est ei Di-
anium, habetque in propinquo bonas secturas fer-
rarias, tum exiguas insulas Planesiam ac Plumba-
riam, ac lacum marinum superne, cujus circuitus
stadiorum cccc. Sequitur Herculis insula jam po-
ne Carthaginem, quam Scombrariam vocant, a
captis ibi scombris, ex quibus optimum fit garum :

κτίσμα Ἀσδρῦβα, τῷ Ἀσδρεξάμῳ Βάρκα, τῷ Ἀν-
νίβα πατέρα, κρατίστη πολὺ τῶν ταύτης πόλεων· καὶ
ᾧ ἱερμυνοτάτη, καὶ τείχει κατασκευασμένῳ χαλῶς,
καὶ λιμένι, καὶ λίμνῃ κεκόσμηται, καὶ τοῖς τῶν ἄργυρέων
μετάλλοις πλεῖον ὧν εἰρήκαμεν· καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τοῖς
ἐπισημοῦς τόποις πολλὴ ἡ ταριχία· καὶ ἐπὶ τῷτο
μεῖζον ἐμπροσθεν τῶν μὲν ἐκ θαλάττης τοῖς ἐν τῇ με-
σογείᾳ· τῶν δ' ἐκείθεν τοῖς ἐξω πασίν. Ἡ δ' ἐνθενδὲ
μέχρι τῷ Ἰβηρὸς παραλία, καὶ μέσον πῶς τὸ διά-
στημα ἔχει τὸν Σέκρωνα ποταμὸν, καὶ τὴν ἐκβολὴν αὐ-
τῆς, καὶ πόλιν ὀμώνυμον· ῥεῖ δ' ἐκ τῆς συνεχῆς ὁρους
τῇ ὑπερκειμένη ῥάχει τῆς τε Μαλάκας καὶ τῶν πρὸ
Καρχηδόνα ὑπερκειμένων τόπων, περατὸς πέζῃ, πα-
ράλληλος δὲ πῶς τῷ Ἰβηρὶ, μικρὸν δὲ διέχει τὴν Καρ-
χηδόνα, ἢ τῷ Ἰβηρὸς. Μεταξὺ μὲν οὖν τῆς Σέκρωνος
καὶ τῆς Καρχηδόνας, τρία πόλιν Μαυσαλιωτῶν
εἰσὶν· ἐπὶ πολὺ ἀπὸθεν τῆς ποταμῆς· τῶν δ' ἐπὶ γνω-
ριμώτατον, τὸ Ἡμεροσκοπεῖον, ἔχον ὅτι τῇ ἄρᾳ τῇ
Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδος ἱερὸν σφόδρα τιμώμενον, ᾧ ἐχρή-
σατο ὀρμητικῶς καὶ θαλάτταν Σερτάριος· ἐρυμνὸν γάρ
ἐστι καὶ ληστρικόν, κάτοπτον δὲ ἐκ πολλῆς τοῖς πορο-
πλέεσι· καλεῖται δὲ Διάνιον, οἷον Ἀρτεμίσιον, ἔχον
σιδηρὰ εὐφυῆ πλησίον· καὶ νησίδα, Πλανησίαν καὶ
Πλεμβαρίαν, καὶ λιμνοθάλατταν ὑπερκειμένην, ἔχουσαν
ἐν κύκλῳ σταδίων τετρακοσίων. Εἰδ' ἢ τῆς Ἡρακ-
λέως νησὸς ἥδη πρὸς τὴν Καρχηδόνα, ἣν καλεῖται Σκομ-
βάρειαν ἀπὸ τῶν ἀλίσκομένων σκόμβων, ὅς ἐστι τὸ

^a ἱερμυνοτάτη Par. 1. Med. 1. Eton. Mosc. ^b ἄργυρέων Par. 3. Med. 1. Bre. Mosc. ^c πλεῖον Par. 3. ^d Σέκρωνος Med. 1. Bre. Eton. Mosc. ^e Διάνιον Med. 2. ^f σιδηρὰ Par. 1. Med. 2. σιδηρὰ Med. 1. Par. 3. Mosc. ^g Malim κύκλον, nisi aliqua vox deest Marg. Cas. ^h Καρχηδόνα Par. 3. Mosc. ⁱ Σκομβοαρίαν Med. 1. 2. Esc. Mosc.

murorum 20 stadia reddit : longitudo finis 20 stadia, latitudo
10 ad ostium. Livius scribit finem esse 500 passus introrsum
retractum, paululo plus in latitudine patentem : Africo vento
oppositum. (l. xxvi. c. 42). Silius Italicus hos sequitur, l. xv.
v. 220. Polybius lacum memorat, et fossam describit, quæ
lacum mari junxit. Omnium assensu portus est tutissimus. Ro-
manis vigentibus urbs floruit : Gothi eam deleverunt, sed com-
moditas portus mercatores huc traxit. F.

1. κτίσμα Ἀσδρῦβα] Polybius libro secundo, de Asdrubale,
τὴν τε παρὰ μὲν τισὶ Καρχηδόνα, παρὰ δὲ τισὶ Καίνην πόλιν προσαγο-
ρευομένην κατασκευάσας, ἢ μικρά, μεγάλα δὲ συνβάλλειο Καρχηδονίους.
Appianus contra omnium fidem refert, Annibalem, deletis Sa-
guntinis omnibus, Saguntum rursus οἰκίσαι, et civibus frequen-
tasse : eaque urbs (inquit) nunc videtur appellari Carthago
Spartaria. Casaub.

2. καὶ γὰρ ἱερμυνοτάτη] Lege, καὶ γὰρ ἱερμυνοτάτη. Idem.

8. τοῖς ἐξω πασίν] An vocat τὰς ἐξω gentes externas? An His-
paniam intelligit ulteriorem? Nam utroque modo posse accipi
constat. Idem.

9. κατὰ μέσον πῶς] Ait πῶς : nam révera a Carthaginē pro-
pius abest Sucro. Idem.

10. Σέκρωνα ποταμὸν] Hodie Xucar. F.

11. καὶ πόλιν ὀμώνυμον] Hanc urbem prætermittit Ptolemæus ;
causam Plinius istis verbis indicat, l. iii. c. 3. Sucro fluvius, et
quondam oppidum. Casaub.

Ibid.] Livius, l. xxviii. c. 24, et 29. propter seditionem
ibi coeptam, Sucronem memorat : sed forsitan castra modo stati-
va a flumine nominata erant. Sucro fluvius Contestaniæ finis,
secundum Plinium. F.

12. τῶν περὶ Καρχηδόνα] Scripti, τῶν πρὸς Καρχηδόνα. Casaub.

14. μικρὸν δὲ διέχει] Deest autem μάλλον, aut ἥτις, vel tale
aliquid, si μικρὸν in μικρῶ verum recte legatur. Ego legerem,
μικρῶ δὲ ἥτις διέχει : id tabulæ et ratio videntur confirmare.
Xyland.

22. καλεῖται δὲ Διάνιον] Dianium ait Plinius a Carthagine
nova per continentem abesse stadiis septingentis. Eo usum esse
Sertorium tanquam arce belli, ut noster ait, etsi apud Plutar-
chum non legitur, ex Cicerone tamen intelligimus, cujus hæc
sunt, e libro quinto, c. 56. contra Verrem : Quicumque accessse-
rant ad Siciliam paulo pleniores, eos Sertorianos milites esse, at-

que a Dianio fugere dicebat. Meminit Dianii Cicero et libro in
Verrem primo, c. 34. Casaub.

Ibid.] Sucronis fluvii ostium inter Iberum et Carthaginem
novam in medio ponitur : Dianium hodie Denia. Audivi incolas
hujus regionis promontorium nomine Artemi dignoscere. Ἡμε-
ροσκοπεῖον est in Festo Avieno Latine Hemeroscopium. Habita-
batur pridem hæc civitas ; nunc vero locus, vacuus incolarum,
languido itagno madet. Ptolemæus in Edetanis Dianium esse
falso scribit, nos Contestanis id restituimus. (M. Bouquet rer.
Gallic. SS.). Duo alia oppida Massiliensium nescio. Lucentum,
quod postea Mauris Alicant, Ilicis, hodie Elche, et Alone, quæ
forsan est Guardamar ad ostium Seguræ fluvii, (qui veterum est
Tader), ad hanc oram ponuntur. Ad Taderem Plinius Ilorci
ponit, ubi P. Scipio ab Asdrubale victus et occisus est, hodie
Llorquá. (H. N. l. iii. cap. i.). F.

Ibid. ἔχον σιδηρὰ εὐφυῆ] Scribe, σιδηρὰ, nam ita etiam so-
ceri codex. In hoc tractu, hoc est in Sucronensi finu, Ferra-
riam promontorium commemorat Mela, ii. c. 6. Casaub.

23. καὶ νησίδα, Πλανησίαν] Hanc insulam nemo veterum, quod
sciam, isto loco agnoscit : dico isto loco : nam Planasiam qui-
dem habet et Ptolemæus, sed alio in mari. Omnino autem
Planasias tres commemorat diversis locis Strabo. Prima est
ista, quam, ut dixi, nemo veterum agnoscit : altera est prope
Lerónem et Stœchadas, ante littus Massiliensium, cujus men-
tionem facit lib. sequenti : quæ et ipsa aliis Geographis neg-
lecta est, neminique veterum, quod meminerim, nominata.
Tertia est, cujus lib. ii. meminit, prope Æthalam, sive Iluam :
quam Ptolemæus quoque, et Plinius, iii. c. 6. aliique agnoscunt,
et Planasiam appellant. Quod ad eam attinet, qua de nunc est
sermo Straboni, potuit ea latere inter alias xx. ferme parvas
insulas, quas isto loco mari vadoso fuisse Plinius auctor est. Idem.

Ibid. καὶ Πλεμβαρίαν] Plumbariam reperio apud Ptolemæum
quoque : sed in Sardoo mari. Idem.

Ibid.] Plumbariæ nomen a fodinis plumbi ductum esse vi-
detur. F.

26. ἣν καλεῖται Σκομβοαρίαν] Ptolemæus Scombrariam promon-
torium nominat. Casaub.

Ibid.] Polybius hanc insulam memorat, quæ distat ab ostio fi-
nis 4 stad. nam finis longitudo, ut vidimus, stad. 20 reddit. F.

27. ἀπὸ τῶν ἀλίσκομένων σκόμβων] Athenæus, lib. iii. c. 34.

ἄριστον σκευάζεται γάρου· εἴκοσι δὲ διέχει σταδίους καὶ
 τεσσαρας τ' Καρχηδόνος. Πάλιν δ' ἐπὶ θάτερα τοῦ
 Σάκρωνος ἰόντι ὅπῃ τ' ἐκβολὴν τῆς Ἰβήρος, ἡ Σάκρων-
 τον, κτίσμα Ζακυνθίων· ἣν Ἀννίβας κατασκάψας
 παρὰ τὰ συγκείμενα πρὸς Ῥωμαίους, τ' δεύτερον αὐ-
 τοῖς ἔξηψε πόλεμον πρὸς Καρχηδόνιους· πολλῶν δὲ
 πόλεις εἰσὶ, Χερρόνησός τε, καὶ Ὀλέατρον, καὶ Καρ-
 ταλίαν· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ ἀφ' ἧς τῆς Ἰβήρος, Δέρ-
 κιασα κατοικία· ῥεῖ δὲ ὁ Ἰβὴρ ὑπὸ ὧν Καντάβρων
 ἔχων τὰς ἀρχὰς ὅπῃ μεσημβρίαν διὰ πολλὰς πεδιάδας,
 παρὰ ἄλλους τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσι. Μεταξὺ δὲ τῶν τῆς
 Ἰβήρος ἑκτοσπῶν, καὶ τῶν ἄκρων τῆς Πυρήνης, ἐφ' ὧν
 ἰδρυταὶ τὰ ἀναθήματα τῆς Πομπηίας, πρῶτη Ταρα-
 κῶν ἐπὶ πόλιν, ἀλίμενος μὲν, ἐν κόλπῳ ᾧ ἰδρυμένη,
 καὶ κατεσκευασμένη τοῖς ἄλλοις ἰκανῶς, καὶ ἔχ' ἥτιον
 εὐανδρῆσα νυνὶ τῆς Καρχηδόνος· πρὸς γὰρ τὰς τῆς ἡγε-
 μόνων ὀπίσθησας εὐφυῶς ἔχει, καὶ ἔστιν ὥσπερ μητρο-
 πόλις ἐν τῇ Ἰβήρᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκτοσπῇ τῆς
 πολλῆς. Αἱ τε Γυμνήσια νῆσοι περικείμεναι πλησίον,
 καὶ ἡ Ἐβυτος, ἀξιόλογοι νῆσοι, τὴν θέσιν εὐκαίρως
 τῆς πόλεως ὑπαγορεύουσιν. Ἐρατοσθένους ᾧ καὶ ναύσταθ-
 μον ἔχον φησὶν αὐτὴν· ἐδὲ ἀγκυροβόλοις σφόδρα εὐ-
 τυχεῖσαν, ὥς ἀντιλέγων εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος. Καὶ ἡ

distat a Carthagine stadiis xxiv. Rurfus a Sucrone
 in alteram partem proficiscenti versus ostia Iberi,
 Saguntum a Zacynthiis conditum: quam urbem
 cum Annibal delevisset contra pacta cum Romanis
 conventa, secundum illorum contra Carthaginen-
 ses bellum inflammavit. In propinquo urbes sunt
 Cherronesus, Oleatrum, Cartalias, et in ipso Iberi
 trajectu Dertossa colonia. Iberus ortus apud Can-
 tabros, per longam planiciem versus meridiem
 fluit, parallelus Pyrenæis montibus. Inter Iberi
 ostia et Pyrenes extrema, ubi sunt Pompeii tro-
 pæa, prima urbs est Tarracon, portu quidem ca-
 rens, sed in sinu condita, et aliis satis instructa re-
 bus, nunc non paucioribus quam Carthago fre-
 quentata viris. Commode enim sita est ad Præfec-
 torum in Hispania peregrinationes: estque me-
 tropolis non tantum intra Iberum sitæ Hispaniæ,
 sed et magnæ partis ejus quæ extra est: tum Gym-
 nesiae et Ebusus, memorabiles insulæ, ostendunt
 situm urbis esse opportunum. Eratosthenes ei na-
 vium quoque tribuit stationem: cum Artemidorus,
 cum refellens, dicat eam ne anchoris quidem jaci-
 endis esse satis opportunam. Sane tota a colum-

^a Σαγόντη Par. 3. Mosc. Σαγόντης prima manu, Med. 1. et Gron. secunda, Σαγόντη. Σαγόντη Med. 2. ^b καὶ Λέατρον Esc. ^c Καν-
 ταύρων Bre. ^d ἀπὸ μεσημβρίας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. sed Par. 1. habet ex correct. ἐπὶ μεσημβρίαν. ^e Ἐβυτος Par. 1.
 Med. 1. Gron. Eton. Malim, Ἐβυτος. Gronov.

p. 121. καὶ ἄλλην Σκομβριάαν, ἀπὸ τῶν ἀλίσκομένων σκόμερων, ἐξ
 αὐτῶν τὸ ἄριστον σκευάζεται γάρου, i. e. aliamque Scombrariam, a scom-
 bris dictam, quos illi capiunt, e quibus garum fit excellentissimum.
 Vide Plinium, libro xxxi. cap. 8. Casaub.

Ibid. ἐξ αὐτῶν τὸ ἄριστον σκευάζεται γάρου] Cum notat auctor
 Epitomæ, ὅτις ἔνδ' ὁ Στράβων εἶπε τὸ γάρου, hoc sibi vult, notatu
 esse dignum, neutro potius genere dixisse Strabonem, τὸ γάρου,
 quam ὁ γάρου: nam ita quoque dicitur. Athenæus, libro se-
 cundo, c. 25. p. 67. ὅτι δ' ἀρσενικόν ἐστι τὸνομα, Αἰχύλος δηλοῖ,
 εἰπὼν, Καὶ τὸν ἰχθυὸν γάρου. Idem.

2. ἐπὶ θάτερα τῆς Σούκρωνος] Strabo Valentiam omisit, hodie
 regni Metropolitim, quæ Sucronem et Saguntum interjacet.
 Mela inter notissimas urbes numerat. Plinius eam coloniam ap-
 pellant 3. m. p. a mari distantem. Sita est ad Turiam amœnissi-
 mum Hispaniæ fluvium, inter Edetanos. Conditam esse a Junio
 Bruto Consule non liquet. Certum est ex fragmentis Sallustii
 lib. iii. esse deletam a Pompeio in bello Sertoriano, et insta-
 ratam a J. Cæsare, ideoque in Strabonis sæculo, vix mentione
 dignam. Exinde fit Colonia Julia Valentia, in nummo Au-
 gusti. Vide Harduinum, et Vaillantium. F.

3. Σάκρωντον, κτίσμα Ζακυνθίων] Polybius Ζάκυνθαν vocat: et
 ait sitam in prominenti ad mare περὶ τῆς θέρης, in confinio
 Iberiæ et Celtiberiæ, septem stadia procul a mari. Livius, libro
 xxi. c. 7. de Sagunto: Civitas ea longe opulentissima ultra Iberum
 fuit, sita passus mille ferme a mari. Oriundi a Zacyntho insula
 dicuntur, mistique etiam ab Ardea Rutulorum quidam generis.
 Historiam pete e Polybio, Appiano, et Epitomis. Stephanus
 et Ζάκυνθαν, et Σάκρωντον, nominat. Casaub.

Ibid. Saguntum urbs dives et potens, quæ invisâ Carthagini
 propter potentiam, Carthaginem odio habuit. Origine Græ-
 ca Saguntini solertiores cæteris Hispanis erant. Asdrubal tan-
 quam æmulam Carthaginis hanc urbem respexit, et idcirco
 Saguntini fœdus cum Romanis inierunt. Hannibal eam dele-
 vit, sed secundum Appianum, (de B. H. p. 504), postea in-
 stauravit, καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς πατρίδος Καρχηδόνα προσεῖπεν. Ibi οὖ-
 φides sub Bostare servatos Abilyx Hispanus Romanis prodidit.
 (Polyb. 1. iii. c. 10.) Scipio veteres incolas qui supersites
 erant revocavit, et suum nomen urbi restituit. Plinius civium
 Romanorum oppidum vocat, propter privilegia ad hanc urbem
 data, ut ait Mela, fide et ærumnis inclutam. Mixtura Ar-
 deatum cum Zacynthiis sit figmentum Romanorum, ut confor-
 tium et immunitatem Sagunto datam in fœdere cum Pœnis ex-
 cufarent. Hiæc temporibus Murviedro appellatur, quasi muri
 veteres. Rupe in excelsa ponitur supra fluvium Turulis, qui
 adhuc vetus conservat nomen. Inscriptio est supra portam in
 muro in honorem Claudii 2^{di} Gothici. F.

7. Χερρόνησος] D'Anvillius vult Peniscolum (oppidum ad
 mare in alto promontorio situm) esse Cherronesum Strabonis.

Sed, ut opinor, Peniscola longius distat, et nomen melius du-
 citur a Celtica voce Pen, caput, vel vertex, montis. Idem.

Ibid. καὶ Ὀλέατρον] Veteres, Ὀλέατρον, cum Plinio, non uno
 loco. Casaub.

8. Δέρκισσα κατοικία] Recte Xylander, Δέρκισσα: veteres
 tamen libri hunc errorem hic retinent constanter omnes. Idem.

Ibid.] Δέρκισσα est nunc Tortosa, ad sinistram Iberi ripam.
 Bochartus nomen a τὸν τὸν πετρα, derivat. Ilercaonum est
 metropolis, vide Spanheim. p. 766. Livius, l. xxiii. c. 28.
 Iberam urbem nominat opulentissimam, cujus nulla exstant vesti-
 gia. Hoc solum est certum, esse trans Iberum. Oppidum Car-
 thaginensis veteris fuisse in hisce partibus patet. Mariana id
 esse Santa vecchia, viculum 40. m. p. a Tortosa distantem
 putat. F.

9. ῥεῖ δὲ ὁ Ἰβὴρ ἀπὸ Καντάβρων] Plinius, iii. c. 3. Iberus am-
 nis navigabili commercio dives, ortus in Cantabris. Casaub.

Ibid.] Iberus amnis ortum habet in valle non longe ab ho-
 dierna Espinosa distanti: fonte copioso profluit ad turrin anti-
 quam Fontibre dictam; fluvius fit ad Alabæ confinia; non au-
 tem ultra Tortosam propter vada rupestque navigabilis est. Dil-
 lon. Descr. Hisp. 4to. p. 142. F.

10. ἐπὶ μεσημβρίαν] Ἀπὸ pro ἐπὶ legebatur, nemo non videre
 potest, non a meridie, sed a septentrione fluere. Paulo ante,
 Dertossam pro Dertissa posui, quod facile judicatur ex paulo
 post sequentibus. Xylander.

13. Ταρρακὼν] Ptolemæo, Ταρράκων, Stephano, Ταρράκων. Ca-
 saub.

Ibid.] Tarraco, condita primum a Phœnicibus, urbs erat
 illustris. Bochartus a תרצון regia hoc nomen derivat. Deletam
 Scipiones fratres restituerunt, et propterea conditores vocantur.
 Plinius eam vocat coloniam, ac Scipionum opus; sed colonia
 post Scipiones ibi ducta erat; nam Paternulus primam extra
 Italiam coloniam civium Romanorum Carthaginem a Graccho
 ductam ait: Mela situm obscure depingit: Tulcis eam modi-
 cus amnis superne, ingens Iberus deorsum, attingit. Docti ju-
 dicent annon sit mendum vel defectus. Fama longe claruit
 urbs hæc, et juridico conventu 44 populorum eam ornarunt
 Romani; hodie Tarragona. F.

22. ἐδὲ ἀγκυροβόλοις σφόδρα εὐτυχεῖσαν] Lege, ἀγκυροβόλοις.
 Ἀγκυροβόλιον frequens in Strabone vox, quæ locum significat in
 quo jactis ancoris stare saltem navis possit: σάλοις alio nomine
 a Græcis hujusmodi loci appellantur, ut apud Thucydidem,
 et Polybium, libro primo, de quodam oppido, ἀλίμενον μὲν, in-
 quit, σάλοις δὲ ἔχον καὶ προβολὰς ἐκ τῆς γῆς εὐφυῖς. Arrianus utrum-
 que conjunxit, ἀγκυροβόλοις δὲ καὶ σάλοις ἔχοντα τὰς ὁρμὰς, κατὰ
 καιρὸς ἐπιτηδείας. Apud Plutarchum, ex Heraclito, ἀγκυροβόλοις
 scriptum est. Casaub.

nis ora huc usque raros habet portus: deinceps autem portus sunt passim boni; et solum fertile cum Leetanorum, tum Lartolætarum, aliorumque usque ad Emporium. Urbs ea, a Massiliensibus condita, a Pyrena distat, et Hispaniæ cum Gallia confinio, ad stadia cccc: regio tota bona est, et bonos habet portus. Ibi quoque est Rhodope, urbs Emporiensium: quidam a Rhodiis conditam dicunt. Ibi et Emporiis Dianam Ephesiam colunt: causam dicemus, ubi de Massilia sermo erit. Habitarunt Emporienses ante insulam quandam oppositam, quæ nunc Vetus urbs dicitur: modo in continente degunt. Est autem in duas urbes divisa, muro ducto, cum olim accolerent Indigetum quidam: qui etsi sua uterentur reipublicæ forma, tamen quo essent tutiores, iisdem cum Græcis voluerunt includi mœnibus, muro tamen intus ab iis distincti. Tempore in unam coaluerunt civitatem, mixtam ex barbaricis et Græcis constitutionibus, quod et multis aliis evenit. In proximo fluvius labitur, e Pyrena ortus, cuius ostio pro portu utuntur Emporienses. Linificio magnam impendunt operam: mediterranea habent partim bona,

σύμπασα δ' ὑπὸ φηλῶν ἀπυνίζεται λιμέσιν μέχει δ' εὐρο. ἐντεῦθεν δ' ἡδὴ τὰ ἐξῆς, εὐλίμενα· καὶ χάραξ ἀγαθὸς, ἃ τ' τε Λεητανῶν, καὶ Λαρτολαϊνῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων μέχοι^b Ἐμπορείᾳ. Αὐτὸ δ' ἐστὶ Μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅσον τετρακιχλίας διέχον τ' Πυρήνης γαδίας, καὶ τ' μεγάλων τῆς Ἰβηρίας περὶ τὴν Κελτικὴν· καὶ αὕτη δ' ἐστὶ πᾶσα ἀγαθὴ καὶ εὐλίμενος. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ ἡ Ῥοδόπη, πολίχνην Ἐμποριτῶν· πνὲς δὲ κτίσμα Ῥοδίων φασί· καὶ ενταῦθα ἡ καὶ ἐν τῷ^c Ἐμπορείῳ τ' Ἀρτεμιν τ' Ἐφεσίαν τιμῶσιν· ἐρεμνὴν ἡ τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς^d περὶ Μασσαλίας. Ὡκεν οἱ Ἐμπορίται ἄλλοτερον νησίον τι ὠροκείμενον, ὃ νῦν καλεῖται ὠαλαῖα πόλις· νῦν δ' οἰκῶσιν ἐν τῇ ἡπείρᾳ. Δίπολις δ' ἐστὶ, τείχει διαρισμένη, ἄλλοτερον τ' Ἰνδικητῶν πνᾶς ὠροσίχες ἔχουσα, οἱ καί περ ἰδίᾳ πολιτευόμενοι, κοινὸν ὅμως περίβολον ἔχειν ἐβέλοντο πρὸς τὰς Ἑλλήνας ἀσφαλείας χάριν· διπλὴν δὲ τ' ἔτετο, τείχει μέσῳ^e διαρισμένον· τῷ χρόνῳ δ' εἰς ταῦτο πολίτευμα συνήλθον μικτόν τι, ἐκ τε βαρβάρων καὶ Ἑλληνικῶν νομίμων, ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συνέβη. Ῥεῖ ἡ καὶ ποταμὸς πλησίον ὅκ τῆς Πυρήνης ἔχον τὰς ἀρχάς, ἡ δ' ἐκβολὴ λιμὴν ἐπὶ τοῖς Ἐμπορίταις· λιμερῶν ἡ ἰκανῶς οἱ Ἐμπορίται· χώραν δὲ τ' μεσόγαιαν

^a τῶν τε Λεητανῶν Efc. ^b Ἐμπορείᾳ Mosc. ^c Ἐμπορείᾳ Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^d περὶ Μασσαλίας Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^e Ἰνδικητῶν Efc. ^f τ' ἔτετο Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^g διαρισμένον Par. 3. Bre. Mosc.

3. τῶν τε Λεητανῶν] Leetanos hic collocat et Ptolemæus: Lartolætae mihi plane sunt incogniti. Casaub.

Ibid. Λαρτολαϊνῶν] Legas forsan, Δετρωσσαινῶν. F.

Ibid. καὶ ἄλλων τοιούτων] Spatium inter Tarraconem et Emporia paulo infra describitur. Idem.

4. μέχει Ἐμπορείᾳ] Emporias Ptolemæus vocat, et Plinius, ac Livius, ut libro trigésimo quarto, c. 8. Ab Rhoda secundo vento Emporias pervenit. Idem tamen appellat et Emporia, ut lib. xxix. c. 25. Emporia ut peterent gubernatoribus edixit: nisi hic quoque Emporias legendum: aut potius ubique Emporia restituendum. Scribit Stephanus, Ἐμπορίον, πόλις Κελτικὴ, κτίσμα Μασσαλιωτῶν. Sic Appianus, κατέπλευσεν τῆς Ἰβηρίας εἰς τὸ καλούμενον Ἐμπορίον. Sed quod Stephanus vocat Κελτικὴν πόλιν ratione caret: nam nec in τῇ Κελτικῇ erat, nec a Celtis condita, Massilienses enim ἐν τῇ Κελτικῇ quidem erant, Celtæ tamen non erant. Casaub.

Ibid. μέχει Ἐμπορείᾳ. Αὐτὸ δὲ ἐστὶ Μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅσον τετρακιχλίας διέχον τῆς Πυρήνης γαδίας. Usque ad Emporium. Urbs ea a Massiliensibus condita a Pyrena distat ad stadia cccc.] Immane quantum hic numerus distat a vero. Scribe pro τετρακιχλίας, τετραράκοντα. Nam ex bellis nuperis, quæ in Catalonia gessimus, hæc loca nobis nunc sunt notissima, et metuo, ne τετραράκοντα nimis sit; non equidem, si ad summum Pyrenæum numeres, sed si ad primum ascensum, et montis πρόποδας numerandum foret. Forte pro δ, legendum foret δ', id est, pro quatuor mille, legendum quatuor, et error provenit ex literis numeralibus. Palmer.

7. πᾶσα ἀγαθὴ] Cum culta fuerit regio, forsan fertilis erat: hodie circa Ampurias (olim Emporiæ) solum sterile. F.

8. ἡ Ῥοδόπη, πολίχνην] Constanter appellatur hæc urbs Rhoda ab aliis Geographis et historicis: quare hic quoque lego, Ῥόδη πολίχνην. Stephanus, Ῥόδη, πόλις Ἰβηρίας. Ipse Strabo lib. xiv. p. 967. Edit. Amst. τὴν Ῥόδον dixit, de hac urbe cum loqueretur: ut suspicari aliquis possit scripsisse hic quoque Ῥόδον, nisi ibi potius Ῥόδην. In Ptolemæi Græcis libris error idem fere qui apud Strabonem. Legitur enim, Ῥωδῆπολις, cum sit legendum, Ῥόδη πόλις, ut habet vetus interpretatio Latina, quam habeo. Casaub.

Ibid. πολίχνην Ἐμποριτῶν] Malo Ἐμποριτῶν, ut alibi in Strabone et Stephano. Idem.

10. τὴν Ἀρτεμιν τὴν Ἐφεσίαν τιμῶσιν] Dianam Ephesiam in hoc loco cultam fuisse patet ab inscriptione facta Cethego et Apronio Coss. Delices de l'Espagne. F.

14. Δίπολις] Erat Diopolis, quod et interpretem miror tenuisse tam evidente in re. Fluvius, qui suo ostio Emporiensibus faciat portum, Ptolemæo est Sambroca. Xyland.

Ibid. Δίπολις δ' ἐστὶ, τείχει διαρισμένη] Livii verba, xxxiv. 9.

Straboni instar erunt commentarii. Jam tunc Emporiæ duo oppida erant muro divisa: unum Græci habebant, a Phocæa, unde et Massilienses, oriundi, alterum Hispani. Sed Græcum oppidum in mare expositum, totum orbem muri, minus quadringentos passus patientem habebat: Hispanis retractior a mari trium millium passuum in circuitu murus erat. Casaub.

18. τῷ χρόνῳ δ' εἰς ταῦτο πολίτευμα συνήλθον] Livius, xxxiv. 9. Nunc in corpus unum confusi omnes: Hispanis prius, postremo et Græcis in civitatem Romanam oscitis. Idem.

21. Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς πλησίον] Ptolemæus Emporias inter duo flumina collocat, Sambrocam, et Clodianum: adeo ut sit obscurum, utrum potius intelligat. Plinii autem verba, iii. c. 3. difficultatem etiam augment. Flumen Alba, Emporiæ, geminum hoc, veterum incolarum, et Græcorum: qui Phocæensium fuisse soboles: flumen Tichis. Sed Mela ii. 6. omnem difficultatem tollit, qui Clodianum ad Emporias fluere scribit. Idem.

Ibid.] Ampurias inter fluvios Ter et Fluvianum ponitur: Rhodope, vel Rhode, est hodie Roses. Fluvius ad Rhodam a Mela Thicis vocatur. Incolæ sunt Rhodenses. F.

23. χώραν δὲ τὴν μεσόγαιαν ἔχουσι, τὴν μὲν ἀγαθὴν, τὴν δὲ σπαρτοφόρον, τῆς ἀχρηστότερας, καὶ ἐλείας χοῖνας· καλεῖται δὲ Ἰεργάριον πεδίον] Perperam eruditissimi Viri locum Strabonis de sparto exponunt, cum ibidem in hæc verba concipiatur de Emporitaniis. Equidem vir summus Casaubonus corrigit, τῆς εὐχρηστότερας, καὶ ἐλείας χοῖνας, et de sparto interpretatur, quod ad multos usus aptum esse constat ex Plinio, verum de junclo loquitur hic Strabo, quem Græci χοῖνον proprie vocant. Hinc et campum illum Ἰεργάριον ab illis vocari notat, manifestoque distinguit ἀπὸ τῆς Σπαρταρίας πεδίου, cujus paulo post meminit. Et sane Juncarius, et Spartarius, campi in Hispania citeriore diversi. Nec moveor, quod spartum Plinius juncum esse aridi soli tradiderit, nec quod Strabo Spartarium campum, quasi χοῖνεντα, id est, campum juncis oblitum, interpretetur. Alia res juncus, ὁ χοῖνος, alia spartum sic proprie appellatum. Juncus marina plane res, et in palustribus nascens: spartum e contra aridi soli foetus. Quid tam diversum? Theophrastus χοῖνον ἐν τοῖς ἐνδείοις recenset, et tria ejus genera facit. At spartum, ut supra vidimus, ἐν τῷ ἀνδρῶν gignitur. Σχοῖνος proprie juncus, non spartum. Theophrastus, lib. i. Historiarum cap. xiii. Οἶον, χοῖνος, τίφην, κύπερος, ὅ ὅλως εἰ τι ἐπὶ τῷ λιμνῶν: ubi χοῖνος est juncus. Nam spartum nondum erat cognitum Græcis tempore Theophrasti. Non probaverim etiam in Strabone corrigi, τῆς εὐχρηστότερας, καὶ ἐλείας χοῖνας, quantumvis libri sic scribant. Εὐχρηστότερας reponi non prorsus abnuerim. Nam juncus etiam ad multa utilis, et funes ex eo torquebantur. Sed ἐλείας, pro ἐλείας substitui nullo modo feram. Quod enim Dioscoridis auctoritate cum emendationem stabiliunt, male facere puto, qui e corrupta similiter scriptura

ἔχουσι, ἢ μὲν ἀγαθὴν, ἢ δὲ σπαρτοφόρον, ἢ ἄχρηστο-
 τέρως, ἢ ἑλίας χοῖνος· καλεῖται δὲ Ἰεργαρίον πεδίου·
 πινὲς δὲ καὶ τῶν τῆς Πυρήνης ἀκρῶν νέμονται, μέχει
 τῶν ἀναθημάτων τῶν Πομπηίης, δι' ὧν βαδίζουσιν εἰς τὴν
 ἑξω καλυμμένην Ἰβηρίαν ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ μάλιστα
 τῆς Βαιτικῆς· αὕτη δ' ἡ ὁδὸς, ποτὲ μὲν πλησιάζει τῇ
 θαλάττῃ, ποτὲ δ' ἀφίστηκε, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς περὶ
 ἑσπεραν μέρεσι. Φέρεται δ' ἐπὶ Ταρακῶνα, ἀπὸ τε τῶν
 ἀναθημάτων τῶν Πομπηίης, διὰ τῆς Ἰεργαρίου πεδίου,
 καὶ Βετήρων, καὶ τῶν Μαραθῶνος καλυμμένης πεδίου τῇ
 Λατίνῃ γλώττῃ, φόντος πολὺ τὸ μάραθρον· ἐκ δὲ

partim sparti feracia, et schoeni, seu junci palustris,
 ac minus utilis. Vocant Jungarium campum:
 quidam et extrema Pyrenes accolunt, usque ad
 tropæa Pompeii, per quæ iter est ex Italia in
 exteriorem quam vocant Hispaniam, maxime Bæ-
 ticam. Hoc iter aliquando appropinquat mari,
 aliquando recedit, maxime in occiduis partibus.
 Tendit ad Tarraconem a tropæis Pompeii per
 Jungarium campum, et Vetteres, et campum Fœ-
 nicularium, Latine, a fœniculi ibi nascentis copia
 dictum: a Tarracone ad transitum Iberi ad urbem

^a εὐχρηστοτέρως ex correct. Med. 1.

^b λείας Εἶον.

^c Ἰεργαρίον Par. 3. Med. 1. Bre. Gron. Mosc.

^d Ἰεργαρίον Med. 1. Gron. Mosc.

^e ἐκ δὲ τῶν Ταρακῶνος Εἰς. Mosc.

scriptura testimonium emendicant. Verba Dioscoridis, auctore
 libro vetustissimo, sic sunt legenda de hoc juncu: χοῖνος ἑλίας
 τὸ μὲν τι ὀξύχοῖνος, ἀποξὺς ἐπ' ἀκρῶν. Δισσὸν δὲ καὶ ταύτης εἶδος, ἢ μὲν
 γὰρ ἀκαρπός, ἢ δὲ καρπὸν μέλανα ἔχει περιφερῆ. Perperam in edi-
 tis, ὀξύχοῖνος, τὸ μὲντοι αὐτὸ καλεῖται χοῖνος λεία. Quæ falsissima
 est lectio. Quam Theophrastus χοῖνον absolute vocat, et ταῖς ἐνύ-
 δροις, καὶ λιμνώδεσιν assignat, eam Dioscorides χοῖνον ἑλίας, ut et
 Strabo: Galenus quoque, ἑλίων χοῖνον. Romani juncum ma-
 rinum vocabant. Plinius, xxi. 18. Alterum genus juncorum fa-
 cit, quod marinum, et a Græcis oxyfchaenon vocari invenio. Ma-
 rinus juncus Plinii est ἑλίας χοῖνος Dioscoridis, et χοῖνος Theo-
 phrastii. Salmas. Exercit. Plinian. p. 185. Edit. Traject.

Ibid.] Græci defectu cannabis sparto pro funibus usi sunt,
 ideoque σπάρα funt in Homero funes. Il. 6. 135. Romani autem
 Hispanicum κατ' ἐξοχὴν spartum appellaverunt. Theophrastus
 (l. i. c. 8.) λινόσπαρτον memorat, ergo fallitur Plinius cum eum
 spartum nescire affirmet; sed optimum certe nesciit, quod in
 Spartario campo pone Carthaginem novam provenit. Est stipa
 tenacissima Linnæi p. 116. Spec. Plant. Edit. 1764. quàm Loe-
 flingius describit, in Catalogo Plantarum Hispaniæ. Plinius ait
 spartum sponte nasci, nec posse feri. Evellitur a rusticis ocrea-
 tis et manicatis ab Idibus Maiis ad Junias. Evulsum manipu-
 latim foli exponitur et ficcatur: dein aqua maceratur, marina
 si possis, vel dulci, si marina desit; ficcaturque folē iterum ri-
 gatur: in arenosis provenit. Hispani jam vocant sparto, et eo
 pro funibus et corbibus æquæ ac veteres utuntur. Vide etiam
 Carterum nostrum in Hispania, t. 2. p. 414. F.

1. τὴν δὲ σπαρτοφόρον, ἢ ἀχρηστοτέρως καὶ ἑλίας χοῖνος] Τὴν σπά-
 ρτον ἐκ τῶν χοῖνων confundit: et est loquendi genus elegans, σπαρ-
 τοφόρος χοῖνος, qua forma dicunt οἰνοχοεῖ ὕδωρ, et id genus alia.
 Sed est quod præterea in hunc locum observemus. Nam obse-
 cro, satū sanus Strabo, qui spartum Hispaniæ appellet juncum
 inutilem et palustrem? Illud prius nemo dicet, qui non antē
 rem totam nauticam ut inutilem damnare in animum induxerit:
 hoc Plinius, xix. c. 2. non concedet, qui testatur spartum esse
 proprie juncum aridi foli. Quare dubium non est, quin veris-
 sima sit lectio scriptorum codicum, ubi legitur, τῆς εὐχρηστοτέρως
 καὶ λείας χοῖνος. Quid sit χοῖνος λεία, non ignorant qui Dio-
 scoridē legerunt, qui ejus duo facit genera, quorum alterum,
 χοῖνος λεία, alterum, ὀξύχοῖνος appellatur: vide locum lib. iv.
 c. 52. Vetus etiam interpretes λείαν legit, non ἑλίας. Casaub.
 2. καλεῖται δὲ Ἰεργαρίον πεδίου] Ptolemæus in hoc tractu Ἰεργ-
 γαρίαν oppidum commemorat, cujus meminit etiam Antoninus.
 Idem.

3. τῶν τῆς Πυρήνης ἀκρῶν νέμονται] Locus corruptus, et aliqua
 voce mutilus. Idem.

8. Φέρεται ἐπὶ Ταρακῶνα] Veteres, Φέρεται δὲ ἐπὶ Ταρακῶνα.
 Idem.

Ibid. ἀπὸ τε τῶν ἀναθημάτων τῶν Πομπηίης] Iter a summo Py-
 renæo, ubi sunt Pompeii tropæa, Tarraconem, ita describit
 Antoninus:

Summo Pyrenæo

Juncaria

M. P. XVI.

Cinniana

M. P. XV.

Aquis Voconis

M. P. XXIV.

Secerræ

M. P. XV.

Prætorio

M. P. XV.

Barcinone

M. P. XVII.

Fines

M. P. XX.

Antistiana

M. P. XVII.

Palsuriana

M. P. XIII.

Tarracone

M. P. XVII.

Describitur et hoc modo brevius ab eodem.

A Pyrenæo

Juncaria

M. P. XVI.

Gerunda

M. P. XXVII.

Barcinone

M. P. LXVI.

Stabulo novo

M. P. LI.

Tarracone

M. P. XXIV. Idem.

Ibid.] Cum iter Antonini a Casaubono detur, liceat huic
 paulum infiltrare, quum nullum fuit oppidum insigne inter Tar-
 raconem et Ampurias Strabonis sæculo. Etiam Mela, qui
 Claudio regnante scripsit, parva oppida vocat. Patet Antoni-
 ni itineraria duo esse inter mediterraneas regiones: Mela lit-
 tora depinxit: Ptolemæus huic consentit; nec Plinius mul-
 tum differt, sed non omnia in ordine recenset. Juncaria Anto-
 nini est viculus Jonqueras, Aquæ Voconis Bagnilas. Secerræ
 minus notæ sunt, sed in tabulis Catalonia viculus est prope
 veterem Aufam (hodie Vich) S. Feliu de Sacera. Barcinone est
 certe Barcelona, quæ condita fuit ab Asdrubale filio Barcæ, et
 postea colonia Rom. cognomine Faventino. Usque adeo dif-
 tantia Antonini sunt locis congruæ, sed a Barcinone ad Tar-
 raconem loca in utroque nescio. Gerunda est certe Gironna,
 ad rivulum Ondam, hodie Onbar. Melæ ac Ptolemæi itine-
 raria vix inter se differunt: cum vero hic illum explicet, utrum-
 que dabimus.

Mela.

Ptolemæus.

Rhoda,

Rhoda,

Thicis fl.

Clodiani fl. ostia,

Emporia,

Emporia,

Clodianum fl.

Sambroca fl. ostia.

Mons Jovis, et

INDIGETORUM

Scalæ Annibalis,

Blanda,

Betullo fl.

Diluro,

Blanda,

Lunarium promont:

Illuro,

BETULORUM

Betullo,

Rubricati fl. ostia,

Barchino,

Barcinon,

Rubricatum fl.

Subur.

Subur,

LAETANORUM

Tholobi,

Tarracon.

Tarraco.

Mons Jovis et Scalæ Annibalis sunt series montium ad littus;
 hodie Garaffa. Blanda est Blanes. Illuro, vel Diluro, ignotus
 est, sed Betullo, vel Bætulo, est, secundum D'Anvillium, Bade-
 lone. Rubricatum fluv. hodie est Lobregat. Subur est ad Ru-
 bricatum, ideoque forsan cum Barcinone cives istius urbis com-
 mixti erant, et situs ejus ignotus est: cives Suburitani. Vide
 Gruter. 414. n. 3.

L. FVRIO. L. F

FAVENTINO

SVBVRITANI

PVBlice.

Faventino spectat ad cognomen Barcinonis Faventiam. F.

10. καὶ Βετήρων] Vetus interpretes legit, Βετήρωνων. Ego de
 isto loco quid pronuntiem non habeo: nisi putet fortasse aliquis
 esse Secerras Antonini, corrupta aut hic aut ibi lectione.
 Casaub.

Ibid. καὶ τῶν Μαραθῶνος καλεμένης πεδίου τῇ Λατίνῃ γλώττῃ] Hæc
 sunt commoda interpretatione juvanda: alioquin videbitur di-
 cere Marathonem vocem esse Latinam: verum ille hoc potius
 ait, appellari hunc locum Romana voce, quæ respondeat Græ-
 cæ μαράθων. Sic autem exprimit Fœnicularium campum Latini-
 nis dictum, ut apud Ciceronem in epistolis ad Atticum xii.
 Ep. 8. Exprimit autem eleganter: nam ita postulat analogia:
 et Marathon quoque in agro Attico non aliunde nomen
 invenit, ut testatur Stephanus. Quod autem putat doctissimus
 Lipsius scribendum esse, τῶν Μαραθῶνος, prorsus ratione caret.
 An ignorabat vir eruditus, quum illa scriberet, Μαράθων dici et
 Μαράθρον pro eodem? An vero analogiam vocis μαράθων, quam
 exposuimus, non videbat? Idem.

Ibid. Μαράθωνος] Forfan hodie Mataro. F.

11. ἐκ δὲ Ταρακῶνος] Scripti, ἐκ δὲ τῶν Ταρακῶνος. Casaub.

Dertossam : inde per Saguntum et Setabin urbem ductum, paululum a mari recedit, et Spartario (quasi dicas junci marini feraci) campo applicatur : is magnus et aquæ expers spartum producit funibus texendis aptam, quæ exportatur usque-
 quaque, et maxime in Italiam : ac prius quidem per medium campum et Egelaftas via ducebat, longa et difficilis : nunc autem eam ad maritimas partes averterunt, ita ut tantummodo attingat junciferum illum campum, pergatque ad Clastonem et Obulconem, unde iter ad Cordubam et Gades, maxima emporia. Abest Obulco a Corduba circiter ccc. stadia. Historici perhibent Cæsarem Roma Obulconem pervenisse xxvii. dierum itinere, cum esset ad Mundam conferturus prælium. Explicatum est jam, qualis sit tota maritima ora a columnis usque ad Hispaniæ et Galliæ confinium. At interior terra, quæ Pyrenæis montibus et septentrionali includitur latere usque ad Astures, duobus præcipue montibus continetur : horum unus parallelus Pyrenæ est, a Cantabris incipiens, et ad nostrum mare definens : Idubeda vocant : alter, a medio versus occasum porrectus, ad meridiem et oram columnis vicinam declinat,

Ταρακῶνος ἐπὶ τὸ πύρον τῆς Ἰβήρας, καὶ ἡ Δερτώσαν πόλιν· ἐντεῦθεν διὰ Σαγύντης καὶ Σετάβιος πόλεως ἐνεχθεῖσα, κατὰ μικρὸν ἀφίσταται τῆς θαλάσσης, καὶ συνάπτει τῷ Σπαρταρίῳ ὡς ἂν ἂν ἀλιχοῦνεντι χαλκῶν πεδίῳ· τῷτο δ' ἐπὶ μέγα καὶ ἀνυδρον, πλὴν χοινο-
 πλοκικῶν φύον σπάρτον, ἐξαγωγὴν ἔχουσαν εἰς πάντα τόπον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν· πρότερον μὲν οὖν διὰ μέσας τῆς πεδίας καὶ Ἐγλαῆτας συνέβαινε εἶναι τὸ ὄδον, χαλεπὴν καὶ πολλήν· νυνὶ δ' ὅτι τὰ πρὸς τὴν Ἰταλίαν μέγα πεποιήσασιν αὐτήν, ἔπιφύεσσαν μόνον τῇ χοινοῦντος, εἰς ταυτὸ καὶ τένυσαν τῇ πρότερον, τὰ πρὸς Κλάωνα καὶ Ὀβέλκωνα· δι' ὧν εἰς τὴν Κορδύβην καὶ εἰς Γάδερα ἡ ὁδὸς, τὰ μέγιστα τῶν ἐμπορίων. Διέχει δ' ἡ Κορδύβης ἡ Ὀβέλκων πρὸς τριακοσίους σταδίους.
 Φασὶ δ' οἱ συγγραφεῖς, ἐλθεῖν καὶ Καίσαρα ἐκ Ρώμης ἐπὶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις εἰς τὴν Ὀβέλκωνα, καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ ἐνταῦθα, ἥνικα ἔμελλε συνάπτειν εἰς τὴν πρὸς τὴν Μένδαν πόλεμον. Ἡ μὲν δὲ παραλία πᾶσα ἡ ἀπὸ Σητηλῶν μέχρι τῆς μεθορίας καὶ τῆς Ἰβήρων καὶ Κελ-
 τῶν, τοιαύτη. Ἡ δ' ὑπερκείμενη μεσόγαια, λέγω δὲ τὴν ἐντὸς τῆς Πυρηναίων ὁρῶν καὶ τῆς ποσειδωνίας πλευ-
 ρᾶς, ἡ μέχρις Ἀστούρων δύοιν μάλιστα ὅροι διαρίζεται· τῶν δ' ἐπὶ τὸ μὲν παραλλήλον ἐπὶ τῇ Πυρηνί, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Κανταύρων ἔχον, τελευτὴν δ' ἐπὶ τῇ κατὰ
 ἡμᾶς θαλάττῃ· χαλῶσι δὲ τῷτο Ἰδύβηδα· ἔτερον δ' ἀπὸ τῆς μέσας, διήκον ὅτι τὴν δύσιν, ἐκκλίον δὲ

^a Δερτώσαν Par. 3. Bre. et ex correct. Med. 2. et in marg. Esc. ^b πόλιν in marg. Esc. ^c ἂν deest Par. 1. 3. Mosc. ^d χοι-
 νῶν Gron. et ex correct. Med. 1. ^e θαλάσση Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^f δ' Eton. Mosc. ^g τῇ Par. 1. ^h καὶ deest Eton. Esc.
 Mosc. ⁱ Μένδαν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^k τῶν Par. 1. unde non male fieret, τῆς τῶν. V. ^l μέχρις Ἀστούρων Par. 3.
 μέχρις Σατύρων Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m Κανταύρων Bre. ⁿ ἀπὸ τῆς δυσέως ex correct. Med. 2.

1. κατὰ Δέρτωσαν πόλιν] Antoninus ita hoc iter describit,
 Tarracone
 Oleastrum M. P. XXI.
 Traja capita M. P. XXIV.
 Dertossa M. P. XVII. Casaub.
 2. ἐντεῦθεν διὰ Σαγύντης καὶ Σετάβιος] In Antonini Itinerario ita
 legitur,
 Dertossa
 Intibili M. P. XXVII.
 Ildum M. P. XXIV.
 Sepelaci M. P. XXIV.
 Secuntum M. P. XXII. Idem.

Ibid. Σετάβιος] Setabis inter Contestanos sita est, prope Su-
 cronem amnem, linificio præstans, postea Xativa. F.

3. καὶ συνάπτει τῷ Σπαρταρίῳ] Spartarium campum intelligit, qui est circa Carthaginem novam, quæ ideo Spartaria Latinis, Græcis Σπαρτογενής appellatur. Plinius, xix. c. 2. de hoc tractu : Veruntamen complectatur animo, qui volet miraculum æstimare, quanto sit in usu, omnibus terris, navium armamentis, machinis ædificationum, aliisque desiderijs vitæ. Ad hos omnes usus, quæ sufficiant, minus xxx. M. pass. in latitudinem a littore Carthaginis novæ, minusque c. in longitudinem esse reperientur. Casaub.

Ibid. καὶ συνάπτει τῷ Σπαρταρίῳ, et Spartario applicatur] Ad hæc summus vir : Spartarium campum intelligit, qui est circa Carthaginem novam, quæ ideo Spartaria Latinis, Græcis Σπαρτογενής appellatur. Timeo, ne abeat a Strabonis mente hæc interpretatio. Nam Carthago nova fuit ad ipsum mare sita : iter vero, quod describit, per mediterraneam regionem procedit : postquam enim per Saguntum et Setabin processit, tunc (ut ait Strabo) discedit a mari, et ad Cordubam tendit. Sed ut viro doctissimo patrociner, potuit ille campus, qui est prope Carthaginem, tantum in mediterraneum extendi, ut qui Cordubam tendebant, per illius fines iter facerent. Id examinandum relinquo iis, qui eam regionem lustrarunt, quam non vidi. Palmer.

4. ὡς ἂν ἀλιχοῦνεντι καλεμένῳ πεδίῳ] Ait Spartarium campum ita esse a Latinis appellatum, quasi Græce aliquis dicat ἀλισχοῦνεντα : ubi vides iterum spartum χοῖνον verti, et Spartarium campum ἀλιχοῦνεντα, qua forma multa dicuntur, ut ἄγνες, ubi multa ἄγνος. Sic ἀχερδῆς, φηγῆς, μυρρινῆς, et id genus sexcenta. Sed cum spartum sit juncus aridi soli, quænam ratio est cur ἀλιχοῦνεντα potius quam χοῖνοντα campum Spartarium appelle-

mus? Profecto a mala manu profecta est ista vox. In veteribus libris desiderabatur vox ἂν, unde intelligimus prius ita fuisse lectum, ὡς ἂν χοῖνεντι : quod qui voluerunt emendare scripserunt ἀλιχοῦνεντι. At Strabo ipse paulo post non ἀλιχοῦνεντα, sed χοῖνεντα locum hunc vocat. Quare hic quoque legendum, ὡς ἂν χοῖνεντι καλεμένῳ πεδίῳ. Casaub.

Ibid. ἀλιχοῦνεντι] Marino juncus. Vide Salmaf. p. 185. Tourp. 8. καὶ Ἐγλαῆτας] Egelestanorum meminit Plinius in descriptione Tarraconenfis : Egelaftam idem dixit numero unitatis, lib. xxxi. cap. 6. Casaub.

10. τὰ χοινοῦντος, εἰς ταυτὸ] Lege, et distingue, τὰ χοινοῦντος : εἰς ταυτὸ δὲ τένυσαν τῇ πρότερον, τὰ πρὸς. Sic libri veteres, et prior quoque interpres : alter locum non intellexit. Idem.

11. τὰ πρὸς Κλάωνα] Lego hic quoque, Κλάωνα, vel Κασάωνα. Castulonem reperies in Itinerario Antonini, quem de his consule. Idem.

15. ἐλθεῖν καὶ Καίσαρα] Scribe, ἐλθεῖν Καίσαρα, vel τὸν Καίσαρα. Idem.

16. ἐπὶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις εἰς τὴν Ὀβέλκωνα] Appianus hoc ita refert ut videatur dicere Cæsarem diebus viginti septem advenisse in Hispaniam : Ὁ δὲ Καῖσαρ ἦκε μὲν ἀπὸ Ρώμης ἐπὶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις βαρυτάτῳ στρατῷ μακροτάτῃ ὁδῷ ἐπανελθόν. Auctor hystoriae de bello Hispaniensi hoc tantum ait, Cæsarem, cum ad bellum conficiendum in Hispaniam venit, summa celeritate esse usum. Dio lib. xliiii. tanta celeritate Cæsarem usum ait, ut prius ipse tum suis, tum hostibus visus fuerit, quam de ejus adventu in Hispaniam quicquam esset intellectum. Idem.

17. τὸν πρὸς τὸν Μένδαν πόλεμον] Lego, τὴν Μένδαν. Nam ὁ Μένδας fluvius potius fuerit, de quo paulo supra. Idem.

22. μέχρις Ἀστούρων] Μέχρι Σατύρων nihil est : legi ex conjectura, μέχρις Ἀστούρων : nota est causa ex præcedenti Lusitaniæ descriptione. Xyland.

25. χαλῶσι δὲ τῷτο Ἰδύβηδα] Ptolemæo Idubeda mons est, ut Straboni : Plinio, iii. c. 3. fluminis nomen. Casaub.

Ibid. ἔτερον δ' ἀπὸ τῆς μέσας, διήκον ἐπὶ τὴν δύσιν] De hoc monte videntur accipienda Melæ verba, l. ii. c. 6. Pyrenæus primo hinc in Britannicum procurrit oceanum, tunc in terras fronte conversus, Hispaniam irrumpit, et minore ejus parte ad dextram exclusa trahit perpetua latera continuus, donec per omnem provinciam longo limite immisus, in ea littora, quæ occidenti sunt adversa, perveniat. Idem.

πρὸς νότον, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν παραλίαν· ὁ καταρχὰς
μὲν γάλοφόν ἐστι καὶ φίλον, διέξεισι δὲ τὸ καλέμενον
Σπαρτάριον πεδίον· εἴτα συνάπτεται τῷ δρυμῶ τῷ ὑπερ-
κειμένῳ τῷ τε Καρχηδονίας καὶ τῷ ὡς τὸ Μάλακαν τό-
πων· καλεῖται ὅμως Ὁρόσπεδα. Μεταξὺ μὲν δὲ τῶν Πυ-
ρήνης καὶ τῶν Ἰδρυέδας ὁ Ἰβηρ ρεῖ ποταμὸς, παράλληλος
τοῖς ὄρεσιν ἀμφοτέροισι, πληρὲς ὕδατος ἐν τῷ ἐνταῦθεν κα-
ταφερομένων ποταμῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων. Ἐπὶ ὅ-
τῳ Ἰβηρι, πόλις ἐστὶ Καισαραυγέστα καλεμένη· καὶ
Κέλσα κατοικία τις, ἔχουσα γεφύρας λίθινους διάβα-
σιν. Συνοικεῖται ὅμως ὑπὸ πλείονων ἐθνῶν ἡ χώρα· γνω-
ριμωτάτη δὲ τῶν Ἰακκητανῶν λεγόμενη. Τῆς πο-
δὲ ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παρορίας τῆς καὶ τῆς Πυρήνης εἰς
τὰ πεδία πλατύνεται, καὶ συνάπτεται τοῖς περὶ Ἰλέρ-
δαν καὶ Ἰλεόσκαν χωρίοις, τοῖς τῶν Ἰλεργετῶν ἔσχατον
ἀπώθεν τῶν Ἰβηρος. Ἐν δὲ ταῖς πόλεσι ταύταις,
ἐπολέμει τὸ τελευταῖον Σεργάριος, καὶ ἐν Καλάγρει
Οὐασκῶνων πόλει, καὶ τῇ παραλίᾳ ἐν Ταρακῶνι, καὶ
ἐν τῇ Ἡμεροσκοπέᾳ, μὲν τῇ ἐκ Κελπιδήρων ἐκπύωσιν
ἐτελεύτα δὲ νόσῳ. Καὶ περὶ Ἰλέρδαν ὕπερον Ἀφ-
ράνιος καὶ Πετρήσιος οἱ τῶν Πομπηίων στρατηγοὶ κατεπο-
λεμήθησαν ὑπὸ Καίσαρος τῷ θεῷ. Δέχει δὲ ἡ
Ἰλέρδα τῶν μὲν Ἰβηρος, ὡς ἐπὶ δύσιν ἰόντι σταδίους ἑκα-
τὸν ἐξήκοντα, Ταρακῶνος δὲ πρὸς νότον ἡ πρὸς υἱ, πρὸς
ἀρκτον δὲ ὅσκις πεντακοσίους πενταράκοντα

initio nudus collis, deinde per Spartarium cam-
pum pergens, sylva committitur, quæ est supra
Carthaginem et Malacam positus in locis: voca-
tur hic Orospeda. Inter Pyrenam et Idubedam
Iberus fluvius labitur, parallelus utrique mon-
tium, impleturque omnibus inde defluentibus, et
aliis aquis. Ad Iberum amnem est Cæsaraugusta,
et Celsa oppidum, ubi ponte lapideo amnis jun-
gitur. Regionem eam complures incolunt gen-
tes: quarum nobilissima Iacetani. Ea, a Pyre-
nes radicibus incipiens, in campos dilatatur, et
contingit propinqua Ilerdæ et Ileosca loca, quæ
sunt regionis Ilergetum, non procul ab Ibero re-
mota. In his urbibus postremam belli partem
Sertorius confecit, et Calaguri Vasconum urbe,
et in ora circum Tarraconem, atque Dianium
quod diximus, postquam Celtiberia fuit ejectus,
... decessit autem e morbo. Et apud Ilerdam
postmodo Afranius et Petreius Pompeiani duces
a D. Cæsare sunt devicti. Distat Ilerda ab Ibero
versus occasum sito, stadiis clx: a Tarracone
versus austrum distante abest ad cccclx, versus
septentrionem ab Ilerda abest Osca stadiis dxi.

^a Ἰδρυέδας Par. 3. Med. 1. Bre. Gron. ^b τέτων Bre. ^c παρορίας Par. 1. Esc. παρωρίας Mosc. ^d Ἰλέρδαν Par. 1. 3. Eton. Esc. Mosc. sed Mosc. habet λ supra. ^e Καλαγρεῖς Ἀσκητῶν Bre. ^f καὶ Ἰλέρδας Par. 3. Mosc. καὶ περὶ Ἰλέρδας Esc. ^g Lege, θεῷ. V. ^h περὶ τετρακοσίους, ἐξήκοντα Par. 1. Esc. περὶ τετρακοσίων ἐξήκοντα Mosc. ⁱ ὁ Ἰβηρ Par. 1. 3. Esc. Mosc. Med. 1. 2. ^k πεντακοσίων τεσσάρων Mosc.

5. Ὁρόσπεδα] Ptolemæo ἡ Ὀρόσπεδα, littera τ post ε inferta. Xyland.

Ibid. Ὁρόσπεδα] Mariana, lib. 1. c. 3. elegantissime has montium series in Hispan. descript. pingit. Idubeda mons est Sierra d'Ossa qui flumen Iberum ad occasum ire prohibet, et inde ad Virvescam Arevacesque ubi Orbionis cacumina surgunt, neque procul Cauno (apud nos Moncayo) Bilbilim (cujus vestigia sunt prope Calatayud) Darocamque pretervectus, mare mediterraneum attingit non procul a Dertusa urbe. Paulo infra Caunum ex Idubeda emissus Orospeda mollibus initio jugis vix asurgere videatur: vel, ut ait Strabo, ὁ καταρχὰς μὲν γάλοφόν ἐστι καὶ φίλον: sensim tamen sese efferens, Molinæ primum montes erigit, Conchæ deinde, ubi Sucronem ad lævam, ad dextram Tagum emittit. De Tagi fontibus vide Dillonis descript. Hisp. 4to. Lond. 1780. ep. 22^a. p. 205. F.

9. Καισαραυγέστα καλεμένη] Ptolemæo urbs μεσόγειος Ἠδητῶν, et scribit disjunctim, Καισαρεία Αἰγύπτου. Casaub.

Ibid. καὶ Κέλσα] Manifesto Celsam ad Iberum collocat: ut necesse sit in tabulis Ptolemaicis male notari ejus longitudinem. Itaque pro ἡ fortasse legendum, ἡ, ut propius absit a longitudine Cæsaraugustæ, quæ et ipsa ad Iberum est sita. Idem.

10. κατοικία τις] Hoc est, colonia, ut recte prior interpret. Vetis inscriptio nummi apud eruditiss. Ortelium, C. O. L. V. I. CELSA. quod ita interpretor, Colonia vetus, Julia Celsa: aut, ut Plinius loquitur, Colonia veteris Latii. Apparet enim esse veterem coloniam. Alii legunt, Colonia Victoria Julia Celsa. Idem.

Ibid.] Celsa hodie Xelsa. F.

11. γνωριμωτάτη] Hunc locum hoc modo legamus, γνωριμωτάτη δὲ τέτων τῶν Ἰακκητανῶν λεγόμενη. Exscriptor enim fortasse has voces male repetitas judicavit. Idem.

12. τῶν Ἰακκητανῶν] Probo emendationem viri doctissimi Claudii Puteani, qui corrigit, καὶ Ὀσκαν, quanquam judicet idem Puteanus legendumque sit potius, καὶ Λίσσαν καὶ Ὀσκαν. Lissam enim Iacetanorum urbem Oscæ et Ilerdæ vicinam agnoscit Ptolemæus: nec mirum Iacetanis tribui urbem a Ptolemæo, quæ a Strabone Ilergetibus. Nam in plerisque id potest observari. Veruntamen nihil affirmo. Casaub.

15. καὶ Ἰλεόσκαν] Corrupte legitur, Ileosca, loco Oscæ. Nusquam enim apud Ptolemæum, aliumve Classicum scriptorem, Ileosca mentio inter Ilergetas, sed Oscæ passim. Lud. Nonnius Hispan. c. 83. Anon.

Ibid. Ἰλεόσκαν] Ἰλεόσκαν verum nomen esse potest, nam altera fuit Osca in Bætica. F.

17. ἐν Καλάγρει Οὐασκῶνων πόλει] Ptolemæus aliter extulit, Καλαγρεῖνα. In hac urbe obsessum fuisse a Pompeio Sertorium, legitur in Epitome Liviana xcii. Casaub.

Ibid.] Situs hujusce urbis incertus est, sed secundum quosdam est Calaborra: (Vide numism.) obsessa est ab Afranio, atque incolæ, horribili fame coacti, uxores suas natosque ad usum nefariæ dapnis verterunt. Val. Max. 1. vii. c. 6. Oros. v. 23. F.

20. ἐτελεύτα δὲ] Quisnam? Asteriscum posui, nam Sertorium a suis fuisse obtruncatum inter pocula, nemo fere nescit: neque credo eum hic de ejus obitu voluisse mentionem facere. Sed esse hæc historia videtur alterius cujusdam abolita. Xyland.

Ibid. ἐτελεύτα δὲ νόσῳ] Affentior hic quoque doctissimo Puteano, feliciter ex Plutarchi Sertorio emendanti, ἐτελεύτα δὲ ἐν Ὀσκη. Nam etsi diserte id Plutarchus non ait, vero tamen per esse simillimum, ex ejus historia facile intelligimus, Appianus eadem Sertorii pluribus narrans, locum tamen, ubi ea contigit, non expressit. Casaub.

Ibid. ἐτελεύτα δὲ νόσῳ] Clar. Puteanum feliciter ex Velleio emendasse, ἐτελεύτα δὲ ἐν Ὀσκη, exstinctus est Osca, ait Nonnius, Hispania, cap. 83. Gerard. Vossius, F. ad Vell. Paterc. lib. ii. cap. 30. Anon.

Ibid. καὶ περὶ Ἰλέρδαν ὕπερον Ἀφράνιος καὶ Πετρήσιος] Epitome Livii cx. Caius Cæsar Massiliam, quæ portas ipsi clauserat, obsedit: et relictis in obsidione C. Trebonio et D. Bruto, profectus in Hispaniam, L. Afranium et C. Petreium, legatos Cn. Pompeii, cum septem legionibus ad Ilerdam in deditiōnem accepit, omnesque incolumes misit. Vide Dionem lib. xli. ubi semper Ἰλέρδαν leges. Casaub.

22. Καίσαρος τῷ θεῷ] Quos Latini Divos, Græci θεοὶ appellant. Glossarium optimum, Divi, θεοί. Idem tamen Divos interpretatur θεοὶ et ἡμιθεοί. Sed Græci rerum Romanarum scriptores Divum, hoc est, τὸν ἀποθεωθέντα, semper θεὸν vocant, ut poetæ Latini. Idem.

23. τῶν μὲν Ἰβηρος, ὡς ἐπὶ δύσιν ἰόντι] Ptolemæo Ilerda est Ibero ad ortum: vide et Antoninum. Idem.

Ibid.] Ilerda hodie Lerida, ad ripam Sicoris vel Segre. Cæsaris castra inter Sicorim et Cingam ponuntur. Vide descript. belli feliciter acti a Cæsare in hisce partibus. Lib. i. de b. civili. F.

24. Ταρακῶνος δὲ πρὸς νότον περὶ υἱ] Hoc est M. P. LVIII. fere. Antoninus Tarracone Ilerdam docet esse M. P. LXII. quæ sunt stadia d. quatuor demptis. Casaub.

25. Ὀσκας] Ὀσκας, ex conjectura. Oscensos non longe post Ilerdenses ponit Plinius, ut et Ptolemæus Ὀσκαν. Xyland.

Ibid.]

Per dictos montes a Tarracone ad extremos ad oceanum habitantes Vascones, qui sunt circa Pompeionem et Idanufam urbem ad ipsum sitam oceanum, iter est stadiorum bis mille et cccc, definiens in ipsos Aquitaniæ et Hispaniæ limites. In Iaccetanis et Sertorius bellum contra Pompeium gessit, et postea Sextus Pompeius hujus filius contra Cæsaris legatos. Supra Iaccetaniam versus septentrionem habitant Vascones, in quibus urbs est Pompelon, quasi Pompeii si urbem diceret. Ipsi Pyrenes Hispanicum latus arborum dives est, et omnis generis sylvam habet, etiam perpetuo virentem. Gallicum latus nudum est. In medio convalles continentur, habitationibus opportunæ. Eas majori ex parte tenent Cerretani, Hispanica gens: apud hos pernæ conficiuntur præstantes, Cantabricis non cedentes, multumque inde istis est emolumenti. Porro, Idubeda superata, statim Celtiberia additur, ampla regio et inæqualis. Major ejus pars aspera est, et amnibus alluitur: nam per hanc defluunt Anas, et Tagus, ac deinceps alii fluvii, qui in Hispaniæ hac parte orti in mare occidentale deferuntur. Ex his Durius fluvius Numantiam et Serguntiam præterlabitur. Bætis, ex Orospecta ortus, per Oretaniam in Bæticam fluit. A Celtiberis versus septentrionem sunt Verones, Cantabrorum Coniscorum finitimi, ipsi quoque Gallico utentes vestitu. Horum urbs est Varia,

ἀπὸ τῶν δὲ τῶν ὄρων ἢ ἐκ Ταρακῶνος ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ Οὐάσκωνας, τὴν κατὰ ^a Πομπέλωνα, καὶ τὴν ἐπὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ ^b Ἰδάνεσαν πόλιν, ὁδὸς ἐστὶ σταδίων διχαλίων τετρακοσίων, πρὸς αὐτὰ τὰ τὴν Ἀκκεϊτανίας ὄρια καὶ τὴν Ἰβηρίας. ^c Ἰακκηλιανοὶ δ' εἰσὶν ἐν οἷς τότε μὲν Σεργάριος ἐπολέμει πρὸς Πομπήιον· ὕστερον δὲ τῷ Πομπήϊῳ υἱὸς Σέξτος, πρὸς τὴν Καίσαρος στρατηγέας. Ὑπέρκειται δὲ τὴν Ἰακκητανίας πρὸς ἄρκτον τὸ τῶν ^d Οὐάσκωνων ἔθνος, ἐν ᾧ πόλιν Πομπέλων, ὡς ἀνὰ Πομπηϊόπολιν. Αὐτῆς δὲ τὴν Πυρήνης τὸ μὲν Ἰβηρικὸν πλευρὸν εὐδενδρόν ἐστι παντοδαπῆς ὕλης, καὶ τῆς αἰθαλῆς· τὸ δὲ Κελπικὸν ψιλόν· τὰ δὲ μέσα περιέχει καλῶς οἰκείσθαι δυναμένους αὐλῶνας· ἔχουσι δ' αὐτὰς Κερρήτανοί, τὸ πλεον τῷ Ἰβηρικῷ φύλῃ· παρ' οἷς ^e πέραν ἀγέφοροι συντίθενται ταῖς ^f Κανθαρικαῖς ἐνάμιλλοι, πρὸς οὐδὲν καὶ μικρὰν τοῖς ἀνθρώποις παρέχουσι. Ὑπερβάλλουσι δὲ τὴν ^g Ἰδέβειαν, ἢ Κελπικὴν παραχρῆμα πολλὴ καὶ ἀνώμαλος· τὸ μὲν πλεον αὐτῆς ἐπὶ τραχὺ, καὶ ποταμόκλυτον· ἀπὸ τῶν δὲ τῶν ὄρων ἢ Ἄνας φέρεται, καὶ ὁ Τάγος, καὶ οἱ ἐφεξῆς ποταμοὶ οἱ πλείους, οἱ ὅτι τὴν ἐσπερίαν θάλατταν καταφερόμενοι, τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τῆς Ἰβηρίας· ὧν ὁ ^h Δεβρίας φέρεται παρὰ τὴν Νομαντίαν, καὶ τὴν Σεργεντίαν· ὁ δὲ Βαῖτις ἐκ τῆς Ὀροσπείδας τὰς ἀρχαῖς ἔχων, διὰ τῆς Ὀρητανίας εἰς τὴν Βαιτικὴν ῥεῖ. Οἰκοῦσι δ' ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν τοῖς Κελπικῇσι Βήρωνες, Καντάβροις ὁμοιοὶ τοῖς Κορίσκοις, καὶ αὐτοὶ τῷ Κελτικῷ ὅλῳ γεγονότες· ὧν

^a Πομπηϊόλωνα Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b Οὐάσωνα Par. 3. Med. 1. Esc. sed Med. 1. habet Οὐδάνεσαν ex correctione. Οὐδάνεσαν Med. 2. Mosc. sed Med. 2. habet etiam ex correct. Οὐδάνεσαν. ^c Ἰακκητιανοὶ Par. 3. Mosc. ^d Ὀσασκῶνων Eton. ^e Par. 1. habet ἐμπολαὶ in margine. ^f Κανταυρικαῖς Par. 1. supra. ^g Ἰδέβειαν Par. 3. Mosc. ^h Δεβρίας Par. 1. Mosc.

Ibid. πρὸς ἄρκτον δὲ Ὀσκάς πιντακοσίους τεσσαράκοντα] Hoc est M. P. LXVIII. fere. Antoninus ita describit:

Ilerda
Tolus M. P. XXXII.
Perula M. P. XVIII.
Osca M. P. XIX.

Unde colliguntur M. P. LXIX. Casaub.

3. τὴν ἐπὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ Ἰδάνεσαν πόλιν] Prior interpret. legit Oedafunen, Οὐδάνεσαν, ut in nonnullis codicibus reperitur: in aliis est Οὐάσωνα, quod meam confirmat sententiam, jampridem putantis esse Οὐάσωνα πόλιν Ptolemæi, quod Pintiano quoque placere video. Falluntur autem magnopere, qui annotant vocari hanc urbem ab Appiano Ὀρσωνα. Ὀρσων enim Appiano est, quæ Οὐρσων supra. Idem.

Ibid.] Ἰδάνεσαν] Ἰδάνεσαν suspectam: Ptolemæo Vasconum urbs Οὐάσων est ad oceanum sita: et forte hic scribendum, Ἰδάνεσαν, et nomen urbis supplendum. Xyland.

9. Πομπέλων, ὡς ἀνὰ Πομπηϊόπολιν] Scribo, Πομπηϊόπολιν, vel Πομπηϊά πόλιν, ut Κωνσταντῖνος πόλιν. De Pompelone nemo novit. Casaub.

Ibid. ἐν ᾧ πόλιν Πομπέλων, &c.] Fateor dubie dixisse Strabonem, quidquid in hac causâ dixit: incertumque esse, utrum adluserit ad nomen Pompeii, an ipsum pro conditore oppidi habuerit. Si habuit, cur non clarius exposuit, ut in aliis urbium conditoribus fecit? Cur non solum nomen Pompeiopolis ponit, ut in Cilice et Ponticis Pompeii monumentis geographi faciunt? Cur nemo posteriorum repetiit, sed Plinius, Ptolemæus, Antoninus, constanter *Pompelonem* nominarunt? An vero de Strabone, diligentissimo scriptore peritissimoque, credi potest, ignorasse quas urbes Pompeius condiderit, aut de fama dubitasse, quæ non antiqua erat, sed intra sæculum conclusa, aut breviori contenta spatio? Sed quoquo modo res Pompelonis habet, Strabonis verba nolim sollicitare, aut glossæ movere suspicionem: quin credam potius, ὡς voculam, non similitudinis, aut adlusionis, sed veritatis, ut sæpe solet, notam esse. Christ. Cellarius Notit. Orbis Antiqui lib. ii. c. 1. Anon.

Ibid. Πομπέλων] Hodie *Pampelona* est metropolis Navarræ. F.

15. παρ' οἷς πέραν διάφοροι συντίθενται ταῖς Κανθαρικαῖς ἐνάμιλλοι] Quum hæc ederentur, non ausi sumus, sine scripti codicis auctoritate, reponere veram lectionem, Κανταβρικαῖς: ita lectionem Aldi retinuimus. Postquam vero codicem suum optime de literis meritis socer Henricus Stephanus nobis concessit, veram lectionem in eo reperimus, Κανταυρικαῖς, posito u pro β, ut passim. Quare legendum, Καντάβρικαῖς, cum vetere interprete. De Athenæi loco dictum a nobis supra. Casaub.

16. Κανθαρικαῖς] Lego, Κανταβρικαῖς, quid enim sit Κανθαρικαῖς? Apud Athenæum citatur hic locus, libro decimo quarto, et legitur, Κερικαῖς. Xyland.

22. τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τῆς Ἰβηρίας] Nemo non intelligit legendum esse, τῆς Κελπικῆς. Casaub.

23. Νομαντίαν] Idem dixit etiam supra: ubi scribebatur, Νομαντία, per β, ut apud Ptolemæum. Stephanus, Νομαντία, πόλιν Ἰβηρίας. Τὸ ἔθνος Νομαντῖνος λέγεται, διὰ τῆς β. Apud Appianum utrumque per ο scribitur in Iberica. Idem.

24. καὶ τὴν Σεργεντίαν] Placet Hermolao Barbaro legi, Σεργεντίαν, ut, inquit, apud Plinium, *Saguntia*. Habet et Ptolemæus Σεργεντίαν, quam παραμύκιναι cognominat, sed paulum diverso situ. Idem.

27. Καντάβροις ὁμοιοὶ τοῖς Κορίσκοις] Supra Κοριακὲς vocabat. An hi sunt Κόριοι Polybio libro decimo? Quem ille populum ἐν τῷ τῶν Ἑσπερίων γηγένων locat. Apud Horatium *Conanos* Celtiberiæ gentem interpretantur plerique omnes, qui fortasse hi sunt. Idem.

28. Κελτικῷ ὅλῳ] Ambiguum: potest enim etiam intelligi, eos de Gallica classe extitisse: fortasse pro Κελτικῷ, legendum, Ἑλληνικῷ, ut a Græcis orti intelligantur, uti supra dictum est. Xyland.

Ibid. καὶ αὐτοὶ τῷ Κελτικῷ ὅλῳ γεγονότες] Nulla hic ambiguitas, quam frustra comminiscitur Xylander: qui non leviter errat, quum putat ὅλον amictum posse verti: ὅλον aut ὁλισμὸν id Græci dicunt, non ὅλον. Significat igitur, Verones quoque e Celtis esse oriundos, et una cum reliquis Hispaniæ partem occupasse. Auctor mihi hujus interpretationis Strabo, cujus sunt hæc

ἐστὶ πόλις Οὐαρία καὶ ἡ τῆς Ἰβηρος ἀφ' ἧς αἰῶνος κειμένη·
 σιωχεῖς δ' εἰσὶ καὶ ἡ Βαρδυταῖς, ἧς οἱ νῦν ἡ Βαρδυά-
 λης καλεῖται. Ἐκ δὲ τῆς ἐσπερίας τῶν τε Ἀτύρων πι-
 νῆς καὶ τῆς Καλλαϊκῶν, καὶ Οὐακαίων· ἐπὶ δὲ Οὐετιώ-
 νων καὶ Καρπητιανῶν. Ἐκ δὲ τῶν νοτίων, ὧς Ὀρηταῖοι
 τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὴν Ὀρόσπεδον οἰκῶσι Βασητανῶν τε
 καὶ Διτανῶν. Πρὸς ἑω δὲ Ἰδύβηδα, αὐτῶν τε τῶν
 Κελπιβήρων εἰς τέσσαρα μέρη διηρημένων, οἱ κρείττοι
 μάλιστα πρὸς ἑω εἰσὶ, καὶ πρὸς νότον, ὧς Ἀρεακοί,
 συνάπτοντες Καρπητιανῶς, καὶ ταῖς τῆς Τάγης πηγῶν
 πόλις δ' αὐτῶν ὀνομαζομένη Νομαντία· ἔδειξαν δὲ
 ἡ ἀρετὴν τῷ Κελπιβηρικῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Ῥωμαίους,
 εἰκοσαετὴ γενόμενῳ· πολλὰ γὰρ φρατεύματα σὺν
 ἡγεμόσιν ἐφάρη· τὸ δὲ τελευταῖον οἱ Νομαντινοὶ πο-
 λιορκέμενοι, διεχαρτέρησαν, πλὴν ὀλίγων τῶν ἐνδόντων
 τὸ τεῖχος. Καὶ οἱ Λέσωνες δὲ ἑω εἰσὶ, συνάπτοντες καὶ
 αὐτοὶ ταῖς τῆς Τάγης πηγῶν τῶν δ' Ἀρεακῶν ἐστὶ
 καὶ ἡ Σέγιδα πόλις, καὶ Παλλαντία· διέχει δὲ Νομαντία
 τῆς Καισαραυγέας, ἣν ἔφαμεν ἑν τῷ Ἰβηρι ἰδρύσ-
 θαι, σαδίας ἐπὶ ὀκτακοσίαις. Καὶ ἡ Σεγόβριδα δ' ἐστὶ
 τῶν Κελπιβήρων πόλις, καὶ Βίλβιλις· περὶ αὐτῆς Μέ-
 τελλος καὶ Σερτώριος ἐπολέμησαν. Πολύβιος δὲ τὰ
 τῶν Οὐακαίων καὶ τῶν Κελπιβήρων ἔθνη καὶ χωρία

fita ad trajectum Iberi: contigui sunt Bardyetis,
 quos nunc Bardyalos vocant. Ad occiduum latus
 accolunt Astures quidam, Callaici, Vaccæi, Vet-
 tones, et Carpetani. Versus meridiem Oretani, et
 qui alii de Bastetanis et Dittanis Orospedam habi-
 tant. Ad ortum est Idubeda, et Celtiberis in
 quatuor partes divisus, præstantissimi eorum versus
 ortum habitant et meridiem Arevaci, Carpetanis et
 Tagi ostiis contermini. Horum est celeberrima
 10 urbs Numantia. Virtutem suam demonstrarunt
 bello Celtiberico adversus Romanos, quod bellum
 annos duravit xx. multis Romanorum exercitibus
 perditis: tandem Numantini, obsidionem tolera-
 runt, paucis tantum muros deferentibus. Lusones
 15 quoque orientales sunt, et ipsi ad fontes Tagi per-
 tingentes. Arevacorum urbes sunt et præterea
 Segida et Pallantia. Distat Numantia a Cæsaraug-
 gusta, quam diximus ad Iberum sitam, ad octin-
 genta stadia. Celtiberorum urbes porro sunt Se-
 gobriga, et Bilbilis: circa quas Metellus et Ser-
 torius bellum gefferunt. Polybius Vaccæorum et
 Celtiberorum populos ac loca recensens, inter alias

^a Βαρδυταῖς Eton. ^b Βαρδυάλης Eton. ^c Ὀρηταῖοι τε Eton. Efc. Mosc. ^d οἱ Οὐακοί Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc.
^e Ἀρεακῶν Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^f Σέγιδα Par. 3. Mosc. ^g ἐπὶ τῷ Par. 1. 3. Med. 1. Gron. Eton. Efc. Mosc.
^h Σεγόβριγα Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc.

hæc, εἴτα Κελτοῖς, οἱ νῦν Κελπιβήρες, καὶ Βήρωνες καλεῖνται. Miror
 vero τὴν παλαιάν Xylander putarit legendum, τῇ ἑλληνικῇ γλῶσσῃ.
 An putavit γλῶσσῃ non posse dici nisi de colonia, quæ mari dedu-
 ceretur? Id vero falsum esse liquet. Dionysius Halicarn. lib. vii.
 de colonia, quæ Roma Velitras missa est, οὗτός τε δὴ ὁ γλῶσσος εὐ-
 περεῖ ἀνάγκη εἰς Βελίτρας μετακινήσεται ἀπεσάλη. Casaub.

1. πόλις Οὐαρία] Ptolemæo Οὐαρία Veronum urbs: sed paulo
 remotior ab Ibero in ejus tabulis. Idem.

Ibid.] D'Anvillius esse Variam Logrono urbem putat; sed
 alii ab eo dissentiunt. F.

2. οὗς οἱ νῦν Βαρδυάλης καλεῖται] Forte Βαρδυάλης. Videntur esse
 Barbuli Ptolemæo. Plinius, iv. c. 22. Turdulos cum Bardulis,
 librorum fortasse culpa, confundit. Quod sequitur apud Plini-
 um, et Ταπὶ, gentis alius nomen esse puto, non aliud Tur-
 dulorum cognomen, ut doctos viros illum locum accipere vide-
 o. Βαρδυάσιοι Polybii nescio an huc faciant: vide Stephanum.
 Casaub.

4. Οὐακαίων] Strabo Vaccæorum oppida omittit. Appianus
 Caucam memorat p. 478. scribens Lucillum, vastatis finibus
 Vaccæorum, Tagum transisse, et Caucam obsidisse. Cellarius
 abhinc falso sentit Caucam esse intra Tagum et Durium, quem
 vide. Ad hunc locum vide etiam Appian. p. 535. de Termiso et
 Colenda, urbibus Vaccæorum. F.

7. καὶ Διτανῶν] Lego, Λαιτανῶν, ex ipso Strabone, qui
 Lætanos supra in hac ora collocavit. Dittanos diligenter quæ-
 rens, nusquam reperio. Casaub.

Ibid. Διτανῶν] Appianus de B. H. p. 471. Τίτθας memorat
 Segedæ vicinos, ubi Strabo Διτανῆς ponit. F.

9. Ἀρεακοί] Secutus sum Plinium, iii. c. 3. et iv. c. 20.
 ac Ptolemæum, in hac emendatione. Xylander.

11. ὀνομαζομένη Νομαντία] Mariana scribit, lib. iii. c. 1. esse
 quædam vestigia hujus urbis ad declivem collis, prope fontem Dū-
 riū, ad pontem de Garai, 4. amplius millibus supra Soriam.
 Nemo ignorat bellum Numantinum, quod Florus, Orosius, Ap-
 pianus, alique descripserunt. A Scipione deleta fuit Numantia:
 postea vero restituta est: nam Antoninus in itinere eam me-
 morat. F.

12. τῷ Κελπιβηρικῷ πολέμῳ] Bellum Numantinum alii vocant:
 de quo lege historicos. Casaub.

13. εἰκοσαετὴ γενόμενῳ] Florus paulo aliter, libro secundo, ca-
 pite decimo octavo, de Numantia. Quatuor millibus Celtibero-
 rum, XL. millium exercitum per annos XIV. sola sustinuit. Sed
 Strabo Celtiberici belli nomine etiam illud complecti videtur,
 quod aliquot ante annis cum Viriatho est gestum, itemque il-
 lud, quod Metellus in Celtiberia gessit. Idem.

Ibid.] Scipio Numantiam delevit A. U. C. 619. Primus ille
 Romanorum cum hac urbe congressus est A. U. C. 599. Q. Fa-

bio nobiliore Conf. et duce contra Hispanos. Fortiter propug-
 natum est; Scipio enim 40000 milites habuit, Numantini
 4000 cives fame pressos. Obsidionem tamen tolerarunt dum
 paucos, qui superstitis erant, miserrime coactos sub jugum mi-
 ferunt Romani. Florus ait esse sine muris, sed Strabo per hæc
 verba, τὸ τεῖχος, hanc rem aut ignoravit, aut non credidit. F.

14. πολιορκούμενοι διεκατέρησαν] Aliter rem alii narrant. Con-
 sule Appianum, Orosium, Frontinum, et alios. Casaub.

16. καὶ οἱ Λέσωνες] Lusorum meminit sæpe Appianus Ἰβηρικῇ.
 Idem.

18. καὶ Σέγιδα πόλις] Stephanus, Σεγίδα, πόλις Κελπιβήρων. Se-
 gidam aliam habet Plinius, iii. c. 1. inter Bætin et oceanū
 oram in mediterraneo sitam. Ptolemæus urbem Arevacorum
 quandam Σεγιδίαν nuncupat. Idem.

Ibid.] Segeda, secundum Appianum, (de B. H. p. 471.),
 inter Celtiberos cognomine Bellos sita, fuit 40 stad. in circui-
 tu: hodie Osma. Mariana, lib. iii. F.

Ibid. καὶ Παλλαντία] Et Appiano, et Ptolemæo, Pallantia
 Vaccæorum est, non Arevacorum. Casaub.

Ibid.] Pallantia, si sit Palencia ad fluvium Carrion, quod
 nomen innuit, fuit inter Vaccæos, et non Arevacos; sed cum
 omnes Hispanicæ gentes inter se commixtæ erant ante Strabo-
 nem ac Ptolemæum, limites earum facile confunduntur. Ap-
 pianus Palantiam laudat, (p. 482. de B. H.), et dedecus inde
 Lucullo natum memorat. Segoviam urbem percelebrem inter
 Arevacos, Σεγιδίαν Ptolemæi, omittit Strabo. F.

19. ἐν τῷ Ἰβηρι ἰδρύσθαι] Imo, ἐπὶ τῷ Ἰβηρι dixit, et ita legen-
 dum. Casaub.

20. σαδίας ἐπὶ ὀκτακοσίαις] Lege, περὶ ὀκτακοσίαις. Ex Itine-
 rario Antonini facile intelliges cur dixerit περὶ. Sic ille iter
 hoc describit:

Numantia	
Augustobriga	M. P. XXIV.
Turiasstone	M. P. XVII.
Caravina	M. P. XVIII.
Cæsaraugusta	M. P. XXXVII.

quæ sunt omnino M. P. xcvi. at stadia dccc. conficerent M.
 P. c. ideo dixit περὶ. Idem.

Ibid. καὶ Σεγόβριδα] Ptolemæo Σεγόβριγα, per γ, quod magis
 Hispanicum videtur. Nam in illa regione τὸ βριγα multorum
 oppidorum nomina terminat, quicquid illa vox veteri Hispa-
 norum lingua sonet. Apud Plinium, in dictionibus hujusmodi,
 τὸ γ mutatum est fere in c. Sic ergo Segobricam nominat, ut
 libro xxxvi. cap. 22. Idem.

Ibid.] Segobridæ situs est incertus. Vaillantius opinatur esse
 duas urbes ita dictas, unam (hodie Segorba) in regno Valen-
 tiæ, alteram non longe a Bilbili distantem. F.

urbes Segesamam refert, et Intercatiam. Narrat Posidonius, M. Marcellum exegisse e Celtiberia tributum talentorum sexcentorum: quod argumento est Celtiberos et populosam fuisse gentem, et pecuniosam, quanquam solum colerent utcunque incommodum. Quod autem dixit Polybius, Tib. Gracchum ccc. urbes Celtiberiæ dejecisse, id comice exagitat, in Gracchi gratiam inquiring ab eo turribus urbium nomen inditum, ut sit in pompis triumphalibus. Atque id fortassis non abs re dixit. Nam et bellorum duces, et scriptores rerum gestarum, proclives sunt ad hoc mendacii, ut actiones exornent: quando ii etiam, qui plures quam mille fuisse urbes Hispaniæ dicunt, eo adducti videntur, quod magnos pagos urbium loco censerent. Nam neque regionis natura multarum est capax urbium ob ariditatem, vel longinquitatem, vel feritatem hominum: neque Hispanorum vita et actiones quicquam tale significant, si oram versus nostrum mare demas: nam qui vicos habitant, quod faciunt plerique Hispanorum, agrestes sunt: ac ne ipsæ quidem urbes facile mansuetos reddunt, ubi abundant qui vicinos infestandi causa sylvas incolunt. Secundum Celtiberos versus meridiem sunt, qui montem Orosipedam et loca circa Sucronem amnem incolunt Sidetani usque ad Carthaginem, et Bastetani, et Oretani, prope usque ad Malacam. Cæterum Hispani fere omnes peltis usi sunt in bello, levique armatura, latrociniorum causa, quales Lusitanos diximus, jaculo, funda, et gladio usi. Pedita-

διεξιῶν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ Σεγισάμαν καὶ Ἰντερκατίαν. Φησὶ δὲ Ποσειδώνιος, Μάρκον Μάρκελλον ἐξάξασθαι φόρον ἐκ τῆς Κελτιβηρίας πόλιντα ἐξακόσια· ὅς οὖν περμαίρεσθαι παρέστιν, ὅτι καὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ Κελτιβηρες, καὶ χρημάτων εὐποροῦντες, καίπερ οἰκοῦντες χώραν παράλυπρον. Πολυβίος δ' εἰπόντος τριακοσίας αὐτῶν καταλύσαι πόλεις Τιβέριον Γράγχον, κωμῶδων φησὶ ἃ τῆτο τῷ Γράγχῳ χαρίσασθαι τὸ ἄνδρα, τὰς πύργους καταλύντα πόλεις, ὥσπερ ἐν ταῖς θριαμβικαῖς πομπαῖς. Καὶ ἴσως οὐκ ἄπειρον τοῦτο λέγει· καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ, καὶ οἱ συγγραφεῖς, ῥαδίως ὅτι τῆτο φέρονται τὸ ψεῦσμα, καταλιπόντες τὰς ἐξάξεις· ἐπεὶ καὶ οἱ φάσκοντες πλείους ἢ χιλίας τὰς τῶν Ἰβήρων ὑπάρχειν πόλεις, ὅτι τῆτο φέρεσθαι μοι δοκοῦσι, τὰς μεγάλας κώμας, πόλεις ὀνομάζοντες. Οὐτε γὰρ ἡ τῆς χώρας φύσις, πόλεων ὅτιδεκατικὴ πολλῶν ἐστὶ ἀλλὰ τὴν λυπρότητα, ἢ διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ τὸ ἀνήμερον· οὐδ' οἱ βίοι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν (ἐξω τῶν χτ' τὴν παραλίαν τὴν κατ' ἡμᾶς) ὑπαρξοῦσι τοῖσιν οὐδέν· ἄγριοι γὰρ οἱ χτ' κώμας οἰκῶντες· τοῖσιν δ' οἱ πολλοὶ τῶν Ἰβήρων· αἱ δὲ πόλεις ἡμερῶσιν· εἰδ' αὐτὰ ῥαδίως, ὅταν πλεονάζῃ τὸ τὰς ὕλας ἐπὶ κακῶ τῶν πλησίων οἰκόντων. Μετὰ δὲ τὰς Κελτιβηρας, ὡρὸς νότον εἰσὶν οἱ τὸ ὄρος οἰκῶντες, ὃ τὸ ὄρος πεδαν, καὶ τὴν περὶ τὸν Σέκρωνα χώραν Σιδητανοὶ μέχρι Καρχηδόνης, καὶ Βασητανοὶ, καὶ Ὀρητανοὶ, σχεδὸν δὲ καὶ μέχρι Μαλάκας. Πελτασὴ δ' ἅπαντες, ὡς εἰπεῖν, ὑπῆρξαν Ἰβηρες, καὶ κῆφοι χτ' τὸν ὀπλισμὸν ἀλλὰ τὰς λεητείας, οἷος ἔφαμεν τὰς Λυσιτανέας· ἀκοντῶν, καὶ σφενδόνη, καὶ μαχαίρα χρώμενοι· ταῖς δὲ

^a τῆτο Μοsc.

^b αἱ δεῖσι Med. 1. 2. Esc. Mofc.

^c τὸ ὄρος πεδα ex correct. Med. 2.

1. Σεγισάμαν καὶ Ἰντερκατίαν] Segisamonenses, itemque Intercatenses, etiam Plinius commemorat, iii. 3. Ptolemæo et Intercatia et Segisama urbes sunt Vaccæorum. Casaub.

Ibid. Σεγισάμαν] Segisama Julia Ptolemæi; hujus situs est incertus. Intercatia in medio est itinere inter Astorgam et Valladolid, (secundum Marianam), urbs celebris propter obsidionem a Lucullo factam A. U. C. 602. Strabo nullas nisi claras urbes memorat, pleræque enim earum quæ mediterraneæ sunt, tunc temporis fuerunt modo vici rustici. Sed liceat urbium Carpetaniæ mentionem facere. Toletum, secundum Plinium, princeps, (hodie Toledo), ad Tagum: Complutum (Alcala de Henares) et Contrebia (Tortosa in Castilla nova) quam memorant Livius, Florus, et Val. Maximus, et præcipue fragmentum Livianum nuper Romæ editum. Neque minor Æburæ fama ad Tagum in Livio, Λιβύρα Ptolemæi, hodie Talavera la Reyna. F.

2. Μάρκον Μάρκελλον ἐξάξασθαι φόρον] In libris scriptis desideratur vox Μάρκον, non recte. Hic enim est M. Claudius Marcellus, qui anno U. C. DC. circiter, bellum adversus Celtiberos feliciter gessit, ut Appianus refert. Casaub.

7. Τιβέριον Γράγχον] Quem de Celtiberis et fociis eorum triumphasse auctor est Livius, libro xli. c. 26. Idem.

8. κωμῶδων φησὶ] Posidonius, Polybii dictum exagitans. Idem.

9. τὰς πύργους καταλύντα πόλεις] Hispania arcibus et castellis olim abundabat, urbes in ea non ita multæ nec magnæ. Inde apud nos manavit proverbium de castellis Hispanorum. Πύργους autem, id est turres, sæpe ab historicarum scriptoribus urbium appellatione honestari, facile Straboni concesserim. Poëtæ contra urbes ipsas πύργους sæpe vocant, a qua dictione factam esse vocem Burgum, non illam quidem Latinam, sed Latinitate post translatum in Thraciam imperium donatam, miror esse qui aut ignorant, aut negent. Nam qui vocem esse origine Germanicam censent, satis hoc ipso suam harum rerum ignoracionem produnt: est enim, ut dixi, pura puta Græca, in Macedonia et Thracia primum usurpata: qui βύργον pro πύργον, ut Βερνικὴν pro Φερνικὴν, dicebant. Quare etiam in optimo Glossario Burgum non aliter explicatur, quam πύργος. Sed de his alias. Idem.

Ibid. ὥσπερ ἐν ταῖς θριαμβικαῖς πομπαῖς] Notum est in pompa triumphali oppidorum expugnationum simulacra præferri solita. Idem.

13. πλείους ἢ χιλίας] Ego Straboni assentior: habeo enim Plinium auctorem, qui in tota Bætica oppida fuisse testis est tantum cxxxv. in citeriore ccxciv. In Lusitania autem non exprimit Plinius quot essent: tamen non fit mihi verisimile tot fuisse in ea parte potissimum, ut numerus mille urbium expleatur. Ephorus vero, auctor antiquissimus, tam fuit rerum Hispanicarum rudis, ut Iberiam unius urbis nomen esse putaverit: auctor Josephus. Idem.

Ibid.] Marcianus Heracleota πόλεις ἐπισήμως numerat,

in Bætica	85.
Lusitania	56.
Tarraconensi regno	273.
In toto	414.
Ptolemæus, ni fallor, numerat,	
in Bætica	87.
Lusitania	57.
Tarraconensi regno	297.
In toto	441.

Hoc probat Marciani πόλεις ἐπισήμως esse fere omnia Hispaniæ oppida. Plinius hisce bene congruit in Tarraconensi, sed in Bætica errat duplo. F.

21. αἱ δὲ πόλεις ἡμερῶσιν] Distingue, ἄγριοι γὰρ οἱ κατὰ κώμας οἰκῶντες· τοῖσιν δ' οἱ πολλοὶ τῶν Ἰβήρων· αἱ δὲ πόλεις ἡμερῶσιν· οὐδ' αὐτὰ ῥαδίως, ὅταν πλεονάζῃ τὸ τὰς ὕλας ἐπὶ κακῶ τῶν πλησίων οἰκόντων. In lacuna desunt hujusmodi quædam verba, τὸ γένος τῶν τὰς: quod ad distinctionem, eam prior sequutus est interpres. Casaub.

28. καὶ κῆφοι κατὰ τὸν ὀπλισμὸν] Livius, libro xxi. c. 18. de Hispanorum cohorte quadam loquens, Ea assuetior montibus, et ad concursandum inter saxa rupesque aptior, cum velocitate corporum, tum armorum habitu. Idem.

πρὸς δὲ δυνάμεισι παρέμεναι καὶ ἵππειά, δεδιδαγ-
μένων ἵππων ὀρεβατεῖν, καὶ ^aκατοκλᾶσθαι ῥαδίως
ὑπὸ τροχάγματος, ὅτε ^bτέτε δέοι. Φέρει δὲ ἡ Ἰβη-
ρία δορκάδας πολλὰς, καὶ ἵππους ἀλγίους· ἐστὶ δ' ὅπερ
καὶ αἱ λίμναι πληθύνουσιν· ὄρνεις δὲ, κύκνοι καὶ τὰ
πρὸς ἀπλήσια· πολλὰ δὲ καὶ ὠπιδες· κάστορας φέρει
μὲν οἱ ποταμοί· τὸ δὲ καστόριον οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν
δύναμιν τῷ Ποντικῷ· ἴδιον γὰρ τῷ Ποντικῷ πάρεστι τὸ
φαρμακῶδες, καθάπερ ἄλλοις πολλοῖς. Ἐπεὶ, φησὶν
ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ὁ Κύπριος χαλκὸς μόνος φέρει τὴν
^cΚαδμείαν λίθον, καὶ τὸ χαλκανθές, καὶ τὸ σπόδιον·
ἴδιον δ' εἰρήκεν ἐν Ἰβηρίᾳ ὁ Ποσειδώνιος, καὶ τὸ τὰς
κορώνας μελαίνας εἶναι· καὶ τὸ τὰς ἵππους ^dτὰς τ'
Κελπηήρων ὑποφάρες ὄντας, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἕξω
μετατεθῶσιν Ἰβηρίαν, μεταβάλλειν τὴν χροάν· εἰκέναι
δὲ τοῖς Παρθικοῖς· καὶ γὰρ ταχεῖς εἶναι καὶ εὐδρόμους
μᾶλλον τῶν ἄλλων· καὶ τῶν ῥιζῶν, τῶν εἰς τὴν βα-
φὴν χρησίμων, πλήθος. Ἐλαίας δὲ πέρι, καὶ ἀμπέλεις,
καὶ συκῆς, καὶ τῶν παρὰπλησίων φυτῶν, ἡ καθ' ἡμᾶς
Ἰβηρικὴ παραλία πάντων εὐπορεῖ· συχνὴ δὲ καὶ τῶν
ὀκτὸς, ^eἡ μὲν παρωκεανίτις ἡ πρόσβορος ἀμοιρεῖ διὰ
τὰ φύχη· ἡ δ' ἄλλη τὸ πλεον διὰ τὴν ὀλιγορίαν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ τὸ μὴ πρὸς ἀφαιρώγη, ἀλλὰ μᾶλλον
πρὸς ἀνάγκην καὶ ὀρμὴν θηριώδη μετὰ ἕδρας φαύλης

^a καλᾶσθαι Par. 3. ^b τέτο Par. 3. ^c Καδμείαν Par. 1. 3. ^d τὰς deest Par. 1. 3. ^e μεταχθῶσιν Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Efc. Mosc. μεταθῶσιν ex correct. Med. 2. correct.

5. καὶ αἱ λίμναι πληθύνουσιν] Legendum censeo, ἐστὶ δὲ ὅπερ καὶ αἱ λίμναι..... πληθύνουσιν. Deest autem vox πτηνοῖς, vel ὄρνιθι· estque hæc sententia: sunt et lacus in Hispania, qui λιμναίοις avibus abundant: aves autem hæc sunt cyni &c. Sic alibi, ἡ χώρα ἐλέφασιν πληθύνει. et lib. v. αἱ λίμναι τρέφουσιν ὅσον πολλὰ καὶ τῶν πτηνῶν τὰ λιμναῖα. Possit aliquis putare πληθύνειν absolute fuisse positum, nec quicquam deesse: quod equidem non probo. Cycnum animal esse λιμναῖον, notius est, quam ut moneri quicquam debeat. Casaub.

6. πολλὰ δὲ καὶ ὠπιδες] Quas Hispania aves tardas appellat, Græcia otidas, inquit Plinius, x. c. 22. Consule Athenæum, ix. c. 10. p. 390. Idem.

Ibid.] Otis inter Grallas a Linnæo ponitur, pedibus cursorii tridactylis. Athenæus otida cum oto confundit. Plinius eam recte tardam avem appellat. Aristoteles descripsit, ut opinor, otida tetracem Linnæi; vix enim omisisset tam curiosus naturæ indagator avem capite utrinque cristato tam insignem. Otis tarda habitat in Polonia, migrat in Angliam: otis tetrax in Gallia. F.

Ibid. κάστορας φέρει μὲν οἱ ποταμοί] Est enim animal ἀμφίβιον, ut ait Dioscorides, quem vide lib. ii. c. 26. et Plinium, libro xxxii. c. 3. Casaub.

Ibid. κάστορας] Castor fiber Linnæi, cauda ovata plana. Castores societatem hominum fugiunt, quapropter rariores sunt quam olim in Europa. F.

9. καθάπερ ἄλλοις πολλοῖς] Hoc est, quemadmodum in aliis rebus multis videre est, ut in certis locis optimæ nascantur, ita in castoreo contingit, quod e Ponto affertur optimum. Deinde subjicit aliarum rerum exempla, quarum congeriem magnam habes apud Athenæum lib. i. Pertinet huc omnino Latini poetæ hic locus. Georg. i. v. 56.

— nonne vides croceos ut Tmolus odores,
India mittit ebur, molles sua thura Sabæi?
At Chalybes nudi ferrum, viroscæque Pontus
Castorea, Eliadum palmas Epiros equarum?
Continuo has leges æternaque fœdera certis
Imposuit natura locis: quo tempore primum
Deucalion vacuum lapides jactavit in orbem.

Profus ista Strabonis mentem explicant. Xylander verba quæ adscripti omisit. Casaub.

10. ὁ Κύπριος χαλκὸς μόνος φέρει τὴν Καδμείαν λίθον] Quid sit cadmia, lege apud Plinium, lib. xxxiv. cap. 10. Ibi paulo aliter quam Posidonius ita scribit: Omnis cadmia in Cypri forna-

tui etiam equitatus admiscebatur, equis montes scandere, et in genua promte subsidere, ubi usu ferente juberentur, doctis. Multas alit Hispania capreas, et equos feros.... quibusdam locis paludes exundant: aves habet, olores, et id genus: multas etiam otides. Fibros, seu castores, producant fluvii: sed Hispanicum castorium non eandem habet cum Pontico vires: huic enim vis medica peculiaris est. Nam et Posidonius refert, solum Cyprium æs ferre Cadmiam lapidem, et vitriolum, et spodium. Idemque hoc Hispaniæ tradit peculiare esse, quod cornices nigrae sunt: et quod Celtiberorum equi, cum sint subvariegati et verficolores, ubi in exteriorem Hispaniam pervenerunt, colorem mutant: esse autem eos Parthi-
corum similes, celeritate et cursu dexteritate aliis præstantiores. Copiam etiam profert radicem ad tincturam utilium. Quod ad oleas, ficus, vites, aliasque id genus plantas attinet, omnibus his ora Hispaniæ nostrum mare tangens abundat: multum etiam nascitur in mediterraneis. Ora autem ad oceanum septentrioni objecta iis caret ob frigus: reliqua itidem, magis tamen ob incuriam hominum, qui non ad jucunditatem aliquam, sed necessitatem, et belluinos appetitus, vitam male moratam instituunt: quippe qui uri-

Med. 1. Mosc. ^d τὰς deest Par. 1. 3. ^e μεταχθῶσιν Par. 1. 3. Med. 1. Efc. Mosc. ^e ἡ μέντοι Med. 1. ex

cibus optima. Dioscorides, Καδμείας ἀρίστη μὲν ἐστὶν ἡ Κυπρία: deinde autem ejus Καδμείας mentionem facit, quæ ex Macedonia, Thracia, Hispania, advehitur. Idem.

Ibid.] Plinius lapidem Cadmium a cadmia fornacum distinguit. Lapis ex quo fit æs (scilicet Calaminaris) fusuris necessarius, medicinae inutilis. Sed altera, ait, in fornacibus existit, et vere est eadem cum Tutia. F.

11. καὶ τὸ χαλκανθές] Plinius, capite sequenti, Sed et æris flos medicinae utilis est: fit ære fuso, et in alias fornaces translato. Mox: In Cypriis maxime officinis omnia. Dioscorides χαλκανθον dicit, qui lib. v. c. 114. Cypriacum et Hispaniense pluribus describit. Casaub.

Ibid. καὶ τὸ σπόδιον] Vide Dioscoridem lib. v. c. 85. ubi σπόδον ἀρίστην esse τὴν Κυπρίαν ait. Confer cum Plinii capite 13. libri xxxiv. Idem.

12. τὰς κορώνας μελαίνας εἶναι] Si hoc Hispaniensibus cornicibus proprium est, ut sint nigrae, ergo aliorum locorum non erunt nigrae: quod vel putare stultum est. Sed profecto deest hic negatio, legendumque est, μὴ μελαίνας εἶναι, quod in suo codice jampridem annotaverat vir longe doctissimus, singularis amicus meus Jacobus Dalecampius. Idem.

Ibid. τὰς κορώνας μελαίνας] Non Casaubono adversor, invitis MSS. F.

14. ὑποφάρες] Φάρος avis est varii coloris. Inde φάρος ἵππος, in morem ejus avis discolor. Βαλίδος, Eustath. in fine Iliad. ρ. male ergo interpretes subalbum vertit, ut et paulo post διαγωγὴν educationem, qua voce lib. i. etiam usus est pro delectatione pag. 17. Xylander.

Ibid. εἰς τὴν ἕξω μετατεθῶσιν Ἰβηρίαν] Lege, cum veteribus libris, et Epitome, μεταχθῶσιν. Casaub.

16. ταχεῖς εἶναι καὶ εὐδρόμους] Equos Hispanicos feros plurimi veteres celebrarunt. Varro scribit equas Lusitanicas e vento concipere ad Tagum, ubi urbs Olyssippo est, in monte Sagro: (corrigere monte Sacro): idem fere Virgilius, scriptor coævus; Georg. iii. 273. Columella, qui Virgilium sequitur, huic assentit; sed eadem venia non Historico ac Poetæ dari potest. Justinus originem fabulae explicat, ex equarum fecunditate, et gregum multitudine: qui tanti in Gallæcia et Lusitania, ac tam pernices visuntur, ut non immerito vento ipso concepti videantur. lib. xliv. c. 3. F.

20. συχνὴ δὲ] Legi, συχνὴ δὲ καὶ ἡ ἐντός. Ἡ δὲ παρ. &c. Infra de Vettonibus ex epitoma Græcum codicem integravi. Xylander.

na in cisternis inveterata laventur, eaque cum ipsi, tum eorum uxores, dentes tergant: quod Cantabros facere et eorum confines aiunt. Hoc, et humi decumbere, commune est Gallis cum Hispanis. Quidam Callaicos perhibent nihil de Diis sentire. Celtiberos autem, et qui ad septentrionem eorum sunt vicini, innominatum quendam Deum noctu, in plenilunio, ante portas cum totis familiis choreas ducendo, totamque noctem festam agendo, venerari. Et Vettones, quo tempore primum in Romanorum venerunt potestatem, cum quosdam centuriones viderent, deambulandi causa, viam hac illac flectere, opinatos insanire homines, duces se eis ad tabernacula præbuisse: putabant enim aut in tabernaculo quiete sedendum, aut pugnandum esse. Barbaricæ formæ est etiam ornatus mulierum quarundam, quem Artemidorus retulit. Alicubi enim collo appensa gestare monilia ferrea, quæ corvos habeant supra verticem procul reflexos, et prominentes longe ante frontem; super quibus corvis quoties lubet velum demittant, quod panis faciem obumbret: atque hoc illas ornatus loco usurpare: alicubi tympanulum eas gestare, quod ad occiput sit rotundum, caputque usque ad auriculas constingat, indeque deorsum paulatim in altitudinem et latitudinem producat: alias frontis partes, quæ ad comam pertinent, ita deglabrare, ut magis ipsa fronte niteant: alias columellam pedis longitudine capiti adhibere, eique crines circumplectere, tum nigro velo circumdare. Multa, quæ horum veritatem commendent, visa sunt ac tradita, cum de omnibus in universum Hispanicis populis, tum præcipue de septentrionalibus. Neque fortitudine tantum, sed crudelitate etiam et furore feras imitantur. Bello Cantabrico matres liberos suos necarunt, ne in hostium manus pervenirent: et puer parentes fratresque captos omnes interfecit, ferrum nactus, mandante patre: itemque mulier quædam una fecum captos. Quidam ad ebrios vocatus, seipsum in rogum injecit. Hæc illis communia sunt cum Celtis, Thracibus, et Scythis: sicut et fortitudo non virorum modo, sed etiam mulierum. Mulieres enim agros colunt, et cum pepererunt, suo lo-

ζῆν· εἰ μὴ πῶς οἶεται πρὸς ἀφαιρῶν ζῆν, τὰς οὐρανὸν
λαομύνας ἐν δεξαμεναῖς παλαιαμένω, καὶ τὰς ὁδόν-
τας σμηνομύνας, καὶ αὐτὰς καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν,
καθ' ἅπας τὰς Καντάβρους φασί, καὶ τὰς ὁμόρους αὐ-
τοῖς. Καὶ τὸ τοῦδε, καὶ τὸ χαμευεῖν, κοινόν ἐστι τοῖς
Ἰβηροῖς πρὸς τὰς Κελτὰς. Ἐνιοὶ δὲ τὰς Καλλαικὰς
ἀγέας φασί· τὰς δὲ Κελτίβρους καὶ τὰς ὠροσβόρους
τὴν ὁμόρων αὐτοῖς ἀνώνυμω πινὶ δεῶ, ταῖς πανσελήνοις
νύκτωρ πρὸς τῶν πυλῶν ἑπανοικί τε χορεύειν καὶ παννυ-
χίζειν· τὰς δὲ Ουδέτινας ὅτε πρῶτον εἰς τὸ τ' Ῥω-
μαίων^d παρήλθον στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν ταξιαρχῶν
πινὰς, ἀνακάμποντας ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπάτεον χάριν,
μανίαν ὑπολαβόντας, ἡγεῖσθαι τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἐπὶ
ταῖς σκηνάς· ὥς δὲ ἢ μένειν καθ' ἡσυχίαν ἰδρυθέν-
τας, ἢ μάχεσθαι. Τῆς δὲ βαρβαρικῆς ἰδέας καὶ τῶν
γυναικῶν ἐνίων κόσμον· γαίη πῶς αὖν, ὃν εἴρηκεν Ἀρτεμί-
δωρος· ὅπερ μὴ ὅδε περιτραχήλια σιδηρὰ φορεῖν αὐτὰς
φασιν, ἔχοντα κόρακας καμπιόμενες ὑπὲρ κορυφῆς,
καὶ ὠροσβόρους πρὸς τὴν μετώπην πολὺ, κατὰ
τέτων δὲ τῶν κοράκων, ὅτε βέλονται, κατασπῶν τὸ
κάλυμμα, ὥστε ἐμπετασθῆναι, σκιάδιον τῷ πρὸς ὤπῳ
παρέχειν, καὶ νομίζειν κόσμον· ὅπερ δὲ τυμπάνιον πε-
ρικεῖσθαι, πρὸς μὴν τῷ ἰνίῳ περιφερὲς, ἐσφίγγον τὴν
κεφαλὴν μέχρι τῶν παρωπιδῶν, εἰς ὕψος ἢ καὶ πλά-
τος ἔξυπνισσόμενον καὶ ὀλίγον· ἄλλας δὲ τοὺς τροχοῦμα
μύλων ἐπὶ ποσσὶν, ὥς σπινθίλῃν τὴν μετώπην μάλ-
λον· τὰς δ' ὅσον ποδιαῖον τὸ ὕψος ἐπιτεμέναις φυ-
λίσκον, ἡ περιπλέκειν αὐτὰς τὴν χαίτην, εἴτα καλύπ-
τεσθαι μελαίνῃ περιτέλλειν. Πρὸς δὲ τῇ ἀληθείᾳ τῇ τοι-
αύτῃ πολλὰ καὶ ἑώραται καὶ μεμύθειται περὶ πάντων κοινῇ
τῶν Ἰβηρικῶν ἐθνῶν, ἀφαιρῶντος δὲ τῶν ὠροσβό-
ρων. Οὐ μόνον ἢ τὰ πρὸς ἄνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ
πρὸς ἀμύνηται καὶ σπόννοισιν Ἰβηρίᾳ. Καὶ γὰρ τέκνα
μητέρας ἔκτειναν πρὶν ἀλῶναι καὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐν
Καντάβροις· καὶ παῖδον δὲ τῶν δεδεμένων αἰχμα-
λώτων, ὁ γονέων καὶ ἀδελφῶν ἔκτεινε πάντας, κελεύ-
σαντος τῶν πατέρων, σιδηρὰ κυριεύσαν· γυναῖκα δὲ τοὺς
συναλόντας. Κληθεὶς δὲ πῶς εἰς μεθυσκομένους, ἔβριλεν
αὐτὸν εἰς σπυράν. Κοινὰ δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τὰς Κελ-
τὰς ἔθνη, καὶ τὰς Θράκας, καὶ Σκυθικά· κοινὰ ἢ καὶ
πρὸς ἀνδρείαν, τὴν τε τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν τῶν γυναικῶν
γεωργίαν· γὰρ αὐτὰ, τεκῆσθαι τε ἀφαιρῶν τοῖς

^a καὶ τὰς Med. 2.

2. Esc. Mosc.

καὶ τὰ τέτων.

Esc. Mosc.

τῶν γονέων Mosc.

γῆσιν Med. 2.

^b ὠροσβόρους Med. 1. 2. Esc. Mosc.^c ἔχοντας ex correct. Med. 2.^d ὅσας Par. 1.^e ἀνδρείαν Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.^f Aldi codex, κυριεύσαν, Marg. Cas. sic^g γὰρ deest Par. 3. Esc. Mosc.^h πανοικίς τε Par. 3. Esc. Mosc.ⁱ ὠροσβόρους Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc.^k ὠροσβόρους Par. 3. Med. 1. 2.^l Malim, τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν δεδεμένων αἰχμαλώτων ἔκτεινε, Marg. Cas.^m τὰ Σκυθικά Med. 2.ⁿ παρήλθον deest Par. 1. Med. 1.º καὶ τέτων Med. 2. et ex correct.^p δὲ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2.^q γεωργίαν

1. τὰς οὐρανὸν λαομύνας ἐν δεξαμεναῖς παλαιαμένω] Notus jam est eruditus omnibus hic spurcissimus Hispanorum mos ex Catullo, Diodoro, et Apuleio. Diodorus causam hujus moris indicat, πᾶς ἕκαστος τὸ σῶμα λῆσαν οὐρανὸν, καὶ τὰς ὁδόντας παρατρέποντες, ταύτην ἡγνύσκειν δεραπείαν εἶναι τὸ σῶμα. Casaub.

4. καθ' ἅπας τὰς Καντάβρους φασί] Catullus Celtiberos ait: Epig. 40.

Nunc Celtiber in Celtiberia terra

Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane

Dentem atque rufam defricare gingivam. Idem.

9. πανοικίς τε] Libri scripti, πανοικίς τε. Nihil muto. Idem.

18. ἔχοντα κόρακας καμπιόμενες] Vocat κόρακας instrumenta, quibus mulieres Hispaniæ velum adducebant, aut reducebant: quia simile aliquid habuit ei machinæ, quam describit Polybius, libro primo, et κόρακα nominat. Vide locum. Idem.

30. καὶ ἐώραται καὶ μεμύθειται] Suspecta lectio: et pro ἀληθείᾳ dubitavi aliquando num legerem, ἀληθεία. Idem.

33. Καὶ γὰρ τέκνα μητέρας ἔκτειναν] His nihilo sunt humaniora, quæ passim in historiis de Numantinis obsessis, itemque Calaguritanis, leguntur, aliisque Hispaniæ populis. Idem.

40. κοινὰ δὲ καὶ πρὸς ἀνδρείαν] Lege, καὶ τὰ πρὸς ἀνδρείαν. Idem.

42. γεωργοῦσι γὰρ αὐταὶ] Justinus, XLIV. 3. Famina res domesticas

ἀνδράσιν, ἐκείνους ἀνδ' αὐτῶν κατακλίνασαι.^a ἐν τε τοῖς ἐργοῖς πολλάκις αὐταὶ καὶ λέγουσι καὶ συναργανῶσιν, ἀπικλίνασαι πρὸς πρῆδρον. Ἐν δὲ τῇ Λιγυρικῇ φησὶν ὁ Ποσειδώνιος διηγήσασθαι τὸν ξένον αὐτῷ Χαρμόλεων, Μασσαλιώτῃ ἄνδρα, ὅτι μιθώσαστο ἄνδρας 5 ὁμοῦ καὶ γυναῖκας ὅτι σκαφητόν.^b ὠδίνασα ἡ μία τῶν γυναικῶν, ἀπέλθοι ὑπὸ τῷ ἔργῳ πλεονέκτησεν δ' ἐπανελθοῖ ὅτι τὸ ἔργον αὐτίκα, ὅπως μὴ ἀπολέσειε τὸν μισθόν.^c καὶ τὸς ὅτι πόνως ἰδὼν ἐργαζομένην, οὐκ εἰδὼς τίω αἰτίαν ὡς τὸν, ὅτε μάταια, καὶ ἄφησι,^d 10 δὲς τ' μισθόν.^e ἡ δ' ἐκκομίσασα τ' νήπιον, πρὸς πηλὸν, λέσασα καὶ συναργανώσασα οἷς εἶχε, ἀφασί- σκειν οἴκαδε. Οὐκ ἴδιον δὲ τ' Ἰσθίων ὅδε τῆτο, σὺν δύο ἐφ' ἵππων κομίζεσθαι. καὶ δὲ τὰς μάχας τὸν ἕτερον πεζὸν ἀγωνίζεσθαι. ὅδε τὸ τῶν μυῶν πλήθος 15 ἴδιον, ἀφ' ὧ καὶ λοιμικαὶ νόσοι πολλάκις ἠκολούθησαν. συνέβη δ' ἐν τῇ Κανταβρία τῆτο τοῖς Ῥωμαίοις, ὥστε καὶ μισθὸς ἀρνησθαι, καὶ μυοδηρεῖντες πρὸς μέτρον ἀποδειχθῆναι διωκόμενοι μολίσι. πρὸς ἐλάμβανε δὲ καὶ ἄλλων σπάνις καὶ σίτις. ἐπεσιτίζοντο δὲ ἐκ 20 τῆς Ἀκκυτανίας χαλεπῶς ἀφ' αὐτῶν δυσχωρίας. Τῆς δ' ἀπονείας καὶ τῆτο λέγεται τῆς ἡ Κανταβρίων, ὅτι ἀλόντες πνέες, ἀναπεπηγότες ὅτι τῶν ταυρῶν, ἐπαίω- νίζον. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἡδῶν, ἀγριότητος πνός πρὸς δὲ γάματ' ἂν εἴη. Τὰ δὲ τοιαῦτα, ἦσαν μὲν ἴσως 25 πολιτικά, καὶ θηριώδη δὲ. Οἷον τὸ παρὰ τοῖς Καντά-

co viros decumbere iubent, iisque ministrant: interque operandum ipsæ sæpenumero infantes lavant, et involvunt, ad alveum alicujus amnis acclinantes. Posidonius scriptum reliquit, sibi in Liguria hospitem suum Charmolaum narrasse, Massiliensem, fuisse a se ad fossionem quandam conductos viros et mulieres: inter has quandam, doloribus partus correptam, non longe ab opere digressam, edito foetu ad opus rediisse, ne mercedem amitteret: quam ipse cum videret ægre opus facere, primoque causam ignoraret, tandem re cognita mercede data dimiserit: mulierem ad fonticulum quandam extulisse infantem, lotumque, et quibus habebat pannis involutum, incolumem domum pertulisse. Hispani porro, non tamen ii soli, bini equo vehi solent, quorum alter pugnam pedes obeat. Neque illis peculiaris est murium multitudo, quam sæpe pestifera lues subsecuta est. In Cantabria quidem Romanis hoc usu venit, ita ut mercede conduxerint, qui mures certo numero venarentur, ægreque ita evasisse malum: accedebat enim salis et frumenti inopia, cum ob locorum difficultatem ex Aquitania ægre commeatum afferrent. Cantabricæ dementiæ id quoque fertur exemplum, quosdam eorum captos, et in crucem suffixos, pæanem cecinisse. Hujusmodi quidem mores feritatem quandam indicant. Alia sunt, minus fortassis civilia, non tamen belluina: ut quod

^a ἐν τε τοῖς &c., usque ad ἀποκλίνασαι inclusive, defunt Par. 3. et punctis notantur in Par. 1. ^b ὠδίνεσα Esc. ^c καὶ τὸς &c., usque ad δὲς τ' μισθόν inclusive, defunt Esc. et Mosc. ^d ἀφῆσι Par. 1. ἀφῆ Par. 3. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^e τὸ νήπιον Med. 1. 2. ^f καὶ deest Par. 3. Eton. Esc. Mosc. ^g ἄλλων Par. 3. ἄλλων Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^h Κανταβρίων Med. 2. ⁱ ἐπαίονίζον Par. 3. ἐπαίονίζον Mosc.

inesticas agrorumque culturam administrant: ipsi armis et rapinis servant. Idem.

Ibid.] Quanto major est labos et periculum in victu comparando, tanto major est gloria. Feræ gentes necessario venatui student, quo viri, utpote periculoso, se exercent, et sæminæ, quod æstimatur levius, agros colunt. F.

1. ἐκείνους ἀνδ' αὐτῶν κατακλίνασαι, suo loco viros decumbere] Mirum est quod Hispani narrant de quibusdam Americanis, qui hunc morem tam a ratione alienum servant; unde conjicio, eos olim ab Europæ partibus eo advectos fuisse, cum eruditissimo Hugone Grotio. Palmer.

Ibid.] Americani, æque ac Hispani, a natura ipsa morum originem deprompserunt: omnes enim incultæ gentes similitudinem aliquam habent. Quietis et desidiæ amor, ornatus, habitus, simplicitas religionis, contemptus doloris et mortis, et alia plurima, feris hominibus in toto orbe terrarum communia sunt. F.

3. Ἐν δὲ τῇ Λιγυρικῇ φησὶν ὁ Ποσειδώνιος] A Posidonio igitur habet Diodorus Siculus, licet ille hoc dissimulet, qui sane non satis candide adversus Posidonium egit, toties ejus nomen reticens, quum tam multa ex ejus scriptis in sua transferat. Affram autem ejus locum, ut conferri cum Strabone possit. Sic igitur Diodorus, de Liguriis scribens, libro quarto: Μισθὸν δὲ ἀλλήλοις ἐργαζομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, ἴδιον τι καὶ παρὰ τοῖς ἡμῶν συνέβη πρὸς μίαν γυναῖκα γενέσθαι. ἔγκυος γὰρ ἔσα, καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐργαζομένη μισθόν, μεταξὺ συνεχόμεναι ταῖς ὡδίαις, ἀπῆλθεν εἰς τινὰς θάλασσας ἀδοξίως. Minus hoc mirabimur si istius Varronis loci nobis in mentem venerit. In Illyrico, inquit, hoc amplius: prægnantem sæpe, cum venit pariendi tempus, non longe ab opere discedere, ibique enixam puerum referre, quem non peperisse, sed invenisse putes. De re rustica, lib. ii. cap. 10. Clemens quoque Alex. simile de Hispanis mulieribus refert. Casaub.

7. τεκῆσα δ' ἐπανελθοῖ ἐπὶ τὸ ἔργον] Diodorus, εἰς ἃς τεκῆσα, καὶ τὸ παιδίον φύλλοις ἐνέλισσασα, τῆτο μὲν εἰς τινὰς θάλασσας ἀπέκρυψεν αὐτὴ δὲ συμμίσχασα τοῖς ἐργαζομένοις τὴν αὐτὴν ἐκείνοις ὑπέμνε κακοπάθειαν, ὅθεν δηλώσασα περὶ τῆς συμπεθευμένης. Idem.

9. καὶ τὸς ὅτι πόνως ἰδὼν ἐργαζομένην] Haftenus Straboni pulchre cum Diodoro convenit: in sequentibus variantia est aliqua. Verba hujus sunt, τῆ δὲ βρέφους κλαυθυνομένης, καὶ τ' πρᾶξις φαι- νερὰς γενόμενης, ὁ μὲν ἐφεστῶς ὑδάτω ἰδύατο πύπται παύσασθαι τῶν

ἔργων. ἡ δ' ἐπὶ πρότερον ἀπέστη τῆς κακοπαθείας, ἕως ὅ μισθώσαστος ἐλθέσας, καὶ τ' μισθὸν ἀποδῆς, ἀπέλυσε τῶν ἔργων. Annotatum est legi apud Diodorum, καὶ κατ' ἡμᾶς, quæ lectio si vera est, videtur Diodorus illo, καὶ innuere voluisse, se non idem narrare cum Posidonio, sed rem quæ suo tempore contigisset. Philosophus certe in libello περὶ θαυμασίων ἀν. rem ita narrat, ut videatur id passim in Liguria more gentis fuisse receptum. Ἰδιὸν δὲ φασὶ καὶ τῆτο παρ' αὐτοῖς εἶναι. αἱ γυναῖκες ἅμα ἐργαζόμεναι τέκνῳ, καὶ τὸ παιδίον ὑδάτι περιέχουσας, παραχρῆμα σκάπτειν καὶ σκάλλεσι. Idem.

11. πρὸς τι κρήνον λέσασα] Non ergo soli Germani hoc factitarunt: recteque Philosophus multis barbaris in usu fuisse scribit. Διό, inquit, παρὰ πολλοῖς ἐστὶ τῶν βαρβάρων ἔθος, τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάπτεν τὰ γινόμενα ψυχρὸν, τοῖς δὲ σπάσσειν μικρὸν ἀμπισχεῖν, οἷον Κελτοῖς. Πολιτ. lib. vii. c. 17. De hoc more nihil est necesse ex Virgilio, Græcorumque Epigrammatis, et aliis, ea proferre, quæ jam sunt omnibus nota. Idem.

15. ὅδε τὸ τ' μυῶν πλήθος ἴδιον] Recte. Nam a muribus e Gyarro, quæ est una de Cycladibus, incolas fuisse aliquando fugatos, auctor est Plinius. Idem alibi x. c. 65. de muribus: Plurimi ita ad Troadem proveniunt, et jam inde fugaverunt incolas. Ælianus quoque, libro xvii. capite 41. idem quibusdam Italis contigisse scribit, quod his verbis Diodorus Siculus confirmat: Περὶ γὰρ τὴν Ἰταλίαν μυῶν πλεονέκτης ἀρεταίων ἐγενήθη τοῖς πεδίοις, ἐξ ἐλαλέ τινος τῆς πατρὸς χώρας. Videntur et Diodorus, et Ælianus, Cosam intelligere, de qua canit Rutilius Rufus, Itinér. I. v. 289.

Dicuntur cives quondam migrare coacti,

Muribus infectos deseruisse lares.

Hieronymus Mercurialis corrigit hunc locum, et legit μυῶν, ut de muscis intelligatur, non muribus. At falli Mercurialem docet similis locus supra, p. 192. lin. 14. Idem.

20. καὶ ἄλλων σπάνις] Scripti, τῶν ἄλλων. Probo. Nam ita quoque prior interpret in suis reperit. Idem.

Ibid. ἐκ τῆς Ἀκκυτανίας] Scripti, Ἀκκυτανίας, ut apud Ptolemaum. Idem.

23. ἀναπεπηγότες ἐπὶ τῶν ταυρῶν ἐπαίονίζον] Videtur tangere historiam, quæ est apud Justinum, xlii. c. 2. Celebratur etiam bello Punico servi illius patientia, qui ultus dominum inter tormenta risu exultavit, serenaque lætitia crudelitatem torquentium vicit. Idem.

apud Cantabros vir mulieri dotem affert; quod filiae hæredes instituuntur; et ab his fratres in matrimonium elocantur. Hæc enim mulierum in viros imperium quoddam habent, quod non est admodum civile. Hispanici quoque moris est 5 toxicum proponere, quod illi absque dolore necans conficiunt ex herba quadam apio simili: ut in promptu sit, si quis casus acerbior urgeat, et quod se pro iis, quorum amicitiam amplectuntur, devovent, mortemque adeo pro iis oppetunt. Regionem illam quidam, ut dixi, in duas, alii in quinque portiones dividunt: certum aliquid pronunciari non potest, ob mutationes et obscuritatem locorum. Nam in notis et nobilibus regionibus cum mutationes quæ fiunt facile innotescunt, tum terrarum distributiones, et nominum mutationes, et quæ horum sunt affinia: celebrantur enim hæc a multis, et maxime Græcis, qui omnium sunt loquacissimi. At barbaræ regiones, eæque longinquæ, exiguisque divisæ ac divulsæ portionibus, neque certam, neque multam de se commentandi materiam præbent: ignoratioque augetur, si longius a Græcis absunt. Jam Romani scriptores imitantur quidem ii Græcos, sed intra modum: transferunt enim a Græcis dicta, ipsi autem de suo

Γροισ, τοὺς ἄνδρας διδόναι ταῖς γυναῖξιν προῖκα· τὸ, ταῖς θυγατέρας κληρονομίας ἀποδείκνυσθαι· τὰς τε ἀδελφὰς ὑπὸ τέτων ἐκδίδωσθαι γυναῖξιν· ἔχει γὰρ πῖνα γυναικοκρατίαν· τὴν δ' ἔ' πάνυ πολιτικόν. Ἰβηρικὸν δὲ καὶ τὸ ἐν ἔδει παρατίθεσθαι τοξικόν, ὃ συνπύλασιν ἐκ βοτάνης σελίνω τοξομοίας, ἄπονον· ὥς ἔχειν ἐν ἐτοίμῳ πρὸς τὰ ἀβέλητα· καὶ τὸ κατασπένδειν αὐτὰς, ὅς ἐάν προσδῶνται· ὥστε ἀποθνήσκειν αὐτὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τινὲς μὲν οὖν εἰς δύο μέρη διηγεῖσθαι φασι τὴν χώραν ταύτην, καθάπερ εἶπομεν· ἄλλοι δὲ πενταμερῇ λέγουσιν· ὅτι ἐστὶ δὲ τοῖς κριβέσις ἐν τοῖς τοῖς ἀποδίδουσι, διὰ τὰς μεταβολὰς, καὶ τὴν ἀδοξίαν τῶν τόπων. Ἐν γὰρ τοῖς γνώριμοις καὶ ἐνδοξοῖς, αἱ τε μεταναστάσεις γνώριμοι, καὶ οἱ μερισμοὶ τῆς χώρας, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ εἰ πᾶσι παραπλήσιον· θρυλλεῖται γὰρ ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, οἱ λαλίστατοι πάντων γεγόνασι. Ὅσα δὲ καὶ βάρβαρα, καὶ ἐκτετοπισμένα, καὶ μικρόχαρα, καὶ διεσπασμένα, τέτων ὑπομήματα οὗτ' ἀσφαλῆ ἐσιν, οὕτε 20 πολλά· ὅσα δὲ διὰ πόρρω τῶν Ἑλλήνων, ὅπτι τέλει τ' ἀγνοίαν. Οἱ γὰρ τῶν Ῥωμαίων συγγραφεῖς μιμνῶνται μὲν τὰς Ἑλλήνας, ἄλλ' ὅτι ἑπιπολύ· καὶ γὰρ ἀλέγρουσι, ὥστε τῶν Ἑλλήνων μεταφέρουσιν· ἔξ ἑαυτῶν δ'

^a ἀπολείπεισθαι Par. 3. Esc. Mosc. ^b οἷς ἀν Med. 2. ^c αὐτὸν Par. 1. 3. Med. 1. Esc. ^d διηγεῖσθαι Med. 1. Gron. ^e ἄλλαν Par. 3. et ex correct. Med. 1. ^f μακρόχαρα ex correct. Med. 2.

1. τὰς ἄνδρας διδόναι ταῖς γυναῖξιν προῖκα] Ne hoc quidem Hispanis proprium: nam etiam veterum Judæorum moribus hoc fuisse receptum, docent nos sacræ literæ non uno loco. Et ætate Homeri tale quid fuisse quibusdam in locis usitatum, indicant ista, Od. 9. 317.

— ἀλλὰ σφῶε δόλος καὶ δεσμός ἐρύξει,
Εἰσόνε μοι μῦθα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔδνα
Ὅσσα οἱ ἐγὼ γάλαξιν κινώπιδος εἴνεκα κέρης.
— Sed ipso dolus et vinculum detinebit,
Donec mihi omnem pater reddat dotem,
Quantam illi præbui impudentem ob puellam.

Præterea scribit Cornelius Tacitus, de mor. Germ. c. 18. non uxorem marito dotem, sed uxori maritum afferre. Et de Gallis nescio quid non dissimile narrat Cæsar, libro vi. c. 18. Quid quod hodie quoque Transylvani eundem morem retineant? Casaub.

Ibid.] Inter Judæos mulier omnia suo marito affert, quæ, si viduata est, requirit. Tacitus matrimonia in Germania magnopere laudat. Munera non ad delicias muliebres quæsitæ, nec quibus nova nupta comatur; sed boves, et frænatum equum, et scutum, cum framea, gladioque. In hæc munera uxor accipitur, atque invicem ipsa armorum aliquid viro affert. Hoc maximum vinculum, hæc arcana sacra, hos conjugales Deos arbitrantur. Mos in Gallia, secundum Cæsarem, non idem erat: lib. vi. c. 18. Viri quantas pecunias ab uxoribus, dotis nomine, acceperunt, tantas ex suis bonis, æstimatione facta, cum dotibus communicant. Hujus omnis pecuniæ conjunctim ratio habetur, fructusque servantur. Uter eorum vita superarit, ad eum pars utriusque cum fructibus superiorum temporum pervenit. Germanorum mores humaniorem vitæ modum, Gallorum cultiorem indicant. Ex hisce tamen patet, nec Judæos, nec Germanos, nec Gallos, vere uxores emisse; ideoque eorum mores Hispanorum esse dissimiles, contra Casaubonum affirmamus. Hispani illis gentibus ferociore fuisse videntur, nam Aristoteles recte inter veteres Græciæ ritus, quos βαρβαρικὰς appellat, hunc numerat, quod τὰς γυναῖκας ἐώνοντο παρ' ἀλλήλων: Πολιτ. I. ii. c. 8. quanto enim cultior est civitas, tanto major est fœminarum æstimatio. Quod si uxores in Hispania tam viles haberentur, ut vulgo emerentur, unde fit illa τῶν θυγατέρων κληρονομία, cujus Strabo infra meminit? Hæc contraria videntur. Quod si nulla fuit terræ proprietates in Hispania, (quod Diod. Sic. de Lusitanis affirmat), vix ulla, defuncto patre, potuit esse hæreditas; ergo si quid fructuum supererat, id forsitan filiabus detur; quod vix τὴν γυναικοκρατίαν sapit. F.

2. κληρονομίας ἀποδείκνυσθαι] Scripti, ἀπολείπεισθαι: quod verbum extremis voluntatibus esse valde aptum sciunt omnes ex formulis veterum, et libris Jurisconsultorum. Casaub.

5. ἐν ἔδει] Suspiciabar legendum, ἐν ἔτει, ut scilicet quotannis si vitæ exactæ poeniteret, liceret eam cum morte commutare, meminique tale quid alicubi legere. De devotis simile est quod Cæsar habet de Solduriis Adcantuanni, lib. iii. c. 22. Xyland.

Ibid.] παρατίθεσθαι τοξικόν] De toxico Hispanorum vide Plinium, libro decimo sexto, capite 10. quanquam id aliud est ab eo quod hic describitur. Fit enim e taxi baccis, hoc e cicutâ. Casaub.

6. ὥς ἔχειν ἐν ἐτοίμῳ πρὸς τὰ ἀβέλητα] Mos veterum hic fuit, ut ad incerta fortunæ paratum haberent venenum: quod reges potissimum alioque magnos viros fecitasse constat: ideoque morem hunc regum vocat Livius, libro xxx. c. 15. de Masinissa: *Ingenti ad postremum edito gemitu, fido ex servis uno accito sub cujus custodia, regio more, ad incerta fortunæ venenum erat, ei mistum in poculo ferre ad Sophonisbam jubet.* Idem de Demosthene alioque magnis viris legimus. Quod Strabo dixit, πρὸς τὰ ἀβέλητα, Livius, *ad incerta fortunæ*, Diodorus, libro quinto, πρὸς τὰ παραβολὰ τῆς τύχης. Idem.

7. καὶ τὸ κατασπένδειν αὐτὰς, οἷς ἐάν προσδῶνται] De Gallorum Solduriis ex Cæsaris Commentariis de B. Gall. iii. c. 22. et Damasceni loco, qui apud Athenæum extat, res etiam pueris hodie nota. Puto autem a Gallis ad Hispanos mansisse hoc institutum. Nam id quoque in Hispania usitatum fuisse, præter Strabonem, alii quoque testantur. Plutarchus in primis, qui in Sertorio ita scribit: *ἔδης δ' οὗτος Ἰβηρικῶ, τὰς περὶ τὸν ἄρχοντα τεταγμένους συναποθνήσκουσιν αὐτῷ πρὸντι, καὶ τὴν τῶν ἐκεῖ βαρβαρῶν κατάσπεισιν ὀνομαζόντων.* τοῖς μὲν ἄλλοις ἡγεμόσιν ὀλίγοι τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν ἑταίρων, Σερτωρίῳ δὲ πολλὰ μυριάδες ἀνδράπων κατεσπεικόντων ἑαυτοὺς, κατηκέλευν. Κατασπένδειν dixere Strabo et Plutarchus pro devovere, et τὰς κατεσπεικόντας vocant devotos. Dio dixit, *καδοσιέν, et καδοσιένδαι, quem vide, lib. liii.* itemque Valerium Maximum, qui Celtiberis hoc tribuit, lib. ii. cap. 6. Idem.

9. Τινὲς μὲν οὖν εἰς δύο μέρη διηγεῖσθαι φασι] Mendum, quod in hac lectione latet, nemo facile odorari poterat, nisi additum esset a Strabone, καθάπερ εἶπομεν. Nam falsum est dixisse eum ante Celtiberiam in duas partes esse divisam. Verba ejus sunt, πρὸς ἧν δ' Ἰδύσεσθαι, αὐτῶν τε τῶν Κελτικῶν εἰς τέσσαρα μέρη διηγεῖσθαι. Ergo legendum hic quoque, εἰς δ' ἑξήκοντα. Imperitus aut aliud agens librarius, qui primus hunc locum corripit, ex δ fecit δύο, quod genus mendii non uno loco in hoc infelici scriptore deprehendimus. Idem.

21. Οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων συγγραφεῖς μιμνῶνται μὲν τὰς Ἑλλήνας, ἀλλ' οὐκ ἐπιπολύ· καὶ γὰρ ἂν λέγουσι, παρὰ τῶν Ἑλλήνων μεταφέρουσιν· ἔξ ἑαυτῶν δ' ἂν πολὺ μὲν προσφέρουσι τὸ φιλόδημον] In extrema hac voce corruptum locum esse Germanus vidit interpretes, sed medicinam facere posse desperavit. Tentabam legens ab ingenio, vel τὸ φιλόδημον,

ἐκ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλόδημον· ὥδ' ὅπῃ ταν
 ἑλλενισ γένηται παρ' ἐκείνων, ἢ ἐκ ἐπὶ πολὺ τὸ ἀνα-
 πληρῆμνον ὑπὸ τῶν ἑτέρων· ἄλλως τε καὶ τῶν ὀνομαζέων
 ὅσαι ἐνδοξότατα τῶν πλείων ὄντων Ἑλληνικῶν. Ἐπεὶ
 καὶ Ἰβηρίαν ὑπὸ μὲν τῶν προτέρων καλεῖσθαι πᾶσαν τὴν
 ἔξω τῆς Ῥοδανῆς, καὶ τῆς ἰσθμῆς τῆς ὑπὸ τῆς Γαλατικῶν
 κόλπων σφινγρομένης· οἱ δὲ νῦν, ὅριον αὐτῆς τίθενται
 πρὸς Πυρήνην, συνωνύμως τε τὴν αὐτὴν Ἰβηρίαν λέγουσι,
 καὶ Ἰσπανίαν μόνην ἐκάλεον, τὴν ἐντὸς τῆς Ἰβηρος·
 οἱ δ' ἐπὶ ᾧ πρότερον, αὐτὰς τέρας Ἰγλήτας, καὶ πολλὰ
 λὴν χώραν νεμομένης, ὥς φησὶν Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρ-
 λεανός. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς σύμπασαν καλέσαντες ὁμο-
 νύμως Ἰβηρίαν τε καὶ Ἰσπανίαν, τὸ μὲν αὐτῆς μέρος
 εἶπον τὴν ἐκτὸς, τὸ δ' ἑτέρον, τὴν ἐντὸς· ἄλλοτε δ' ἄλ-
 λως διαίρεσι, πρὸς τέρας καίρας πολιτευόμενοι. Νυνὶ
 δὲ τῶν ἐπαρχιῶν, τὴν μὲν ἀποδείχθεισαν τῷ δήμῳ τε
 καὶ τῇ συγκλήτῳ, τῶν δὲ, τῷ ἡγεμόνι τῶν Ῥωμαίων, ἡ
 μὲν Βαιτικὴ πρὸς κεῖται τῷ δήμῳ, καὶ πέμπεται γρα-
 τηγὸς ἐπ' αὐτήν, ἔχων ταμίαν τε καὶ πρεσβευτήν.
 ὅριον δ' αὐτῆς τεθείχθαι πρὸς ἡὸς πλησίον Ἰ Καζάωνος.
 Ἡ δὲ λοιπὴ, Καίσαρος ἐστὶ· πέμπονται δ' ἀπ' αὐτῆς
 δύο πρεσβευταί, γρατηγὸς τε καὶ ὑπατικός· ὁ μὲν γρα-
 τηγὸς, ἔχων σὺν αὐτῷ πρεσβευτήν, δικαιοδότης ὢν,
 Λυσιτανοῖς τοῖς παρακειμένοις τῇ Βαιτικῇ, καὶ διατεί-
 νουσι μέχρι τῆς Δερὸς ποταμῆς, καὶ τῆς ἐκβολῆς αὐτῆς
 καλεῖται ἡ χώρα ταύτην ἰδίως ἔστω ἐν τῷ πα-
 ρόντι. Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ ἡ Ἀνγῆσα Ἡμερίτα. Ἡ

non multum adferunt studii: itaque ubi Græci de-
 ficiunt, non multum est quod aliunde ad explen-
 dum possit addi: præfertim cum et nominum cele-
 berrima quæque Græcæ fere sint. Sane cum anti-
 quitus Iberiæ nomine intellectum fuerit quidquid
 est extra Rhodanum et Isthmum, qui a Gallicis
 coarctatur sinibus: nunc eam Pyrena terminant,
 vocantque peculiari nominis ratione Iberiam: His-
 pania nomine eam tantum accipientes, quæ est
 intra Iberum. Priores autem eos Igletas vocabant,
 regionis cultores non amplæ, ut ait Asclepiades
 Myrleanus. Romani totam regionem promiscue
 Iberiam et Hispaniam nominantes, in interiorem
 seu citeriorem, et exteriorem seu ulteriorem, di-
 vidunt: sed tamen accommodata temporum ra-
 tionibus administratione, alias aliter distinguunt.
 Nostra quidem tempestate provinciis aliis S. P. Q.
 Romano assignatis, aliis Principi: Bætica populo
 attributa est, mittiturque in eam prætor cum quæ-
 tore et legato: finis ei versus orientem constitutus
 est proximè Castaonem. Reliqua est Cæsaris: et
 in eam mittuntur duo legati, prætorius et consu-
 laris: quorum ille cum legato jus dicit Lusitaniæ,
 quæ attingit Bætica, et porrigitur usque ad Du-
 rium amnem et ejus ostia: sic enim nunc proprie
 illam regionem nominant: ibique est Augusta
 Emerita. Reliqua, et quidem major pars, Hispa-

^a Par. 1. habet φιλέδημον in textu, φιλεῖδημον in margine. φιλόδημον Med. 1. et ex correct. φιλότιμον. ^b ἐκείνη Par. 1. ὅσα ἐπὶ Eton. Mosc. ^c καὶ τὴν Par. 1. 3. Efc. Mosc. ^d In margine Efc. scribitur diversa manu, Sitne hæc Claston, seu Castulo? Alibi, Κλάτων. ^e δικαιοδοτήτων Efc. Mosc. ^f γὰρ ἔτι τὴν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^g ἔστω deest Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc.

φιλόδημον, vel sic, ἢ τὸ φιλόδημον, q. d. nihil adferunt præter
 contendendi ac vincendi studium. Post vidi magnum illum
 Criticum εὐστοχίαν prævertisse. Legit enim, sed majore muta-
 tione, atque interpunctione, ita: ἐξ αὐτῶν δ' ἐπὶ πολὺ μόνον δὲ
 προσφέρονται τὸ φιλέδημον, nisi quis malit τὸ φιλέδημον, quarum
 utramque vocem lib. 1. Geograph. pag. 52. lin. 15. con-
 junxit, sed illam probat magis. Schott. Obfer. human. lib. 3.
 cap. 35.

1. οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλόδημον] Locus corruptus.
 Legendum suspicor, ἐξ αὐτῶν δ' ἐπὶ πολὺ μόνον δὲ προσφέρονται τὸ
 φιλέδημον: nisi quis malit, τὸ φιλέδημον, quam utramque vo-
 cem libro primo conjunxit. Illam tamen malo, et quæ se-
 quuntur eam lectionem videntur confirmare. Casaub.

Ibid. προσφέρονται τὸ φιλόδημον] Φιλόδημον suspectum. Xyland.
 4. Ἐπεὶ καὶ Ἰβηρίαν] Ἰβηρίας vocem, ut ait, varie veteres ac-
 ceperunt: Polybius disertè docet hoc nomine oram tantum
 Hispania nostro mari obversam intelligi, reliqua ut incognita
 nullo nomine sua ætate fuisse insignita. Καλεῖται δὲ, inquit, τὸ
 μὲν παρὰ τὴν καδ' ἡμᾶς παρῆκον ἕως Ἡρακλείων σπηλῶν, Ἰβηρία· τὸ δὲ
 παρὰ τὴν ἔξω καὶ μεγάλην προσαγορευομένην, κοινὴν μὲν ὀνομασίαν ὅσα
 ἔχει, διὰ τὸ προσφάτως καταπλεῖσθαι· κατοικεῖται δὲ πᾶν ὑπὸ βαρ-
 βάρων ἰδιῶν καὶ πολυανθρώπων. lib. iii. Casaub.

Ibid.] Si Iberia ad Rhodanum protenditur, verisimilius est
 quod Dion. Halic. scribit, lib. i. ad finem, Romam esse pri-
 mo habitatam ὑπὸ τε καὶ Λιγύων, καὶ Ἰβηρων, καὶ Κελτῶν, et ab aliis
 gentibus Italiæ conjunctim, quas antea nominaverat. F.

9. καὶ Ἰσπανίαν μόνην ἐκάλεον] Attende lector verba hæc: fa-
 cile intelliges deesse hic aliquid, et hoc, aut simili modo, esse
 legendum: τὴν αὐτὴν Ἰβηρίαν λέγουσι καὶ Ἰσπανίαν· οἱ δ' Ἰβηρίαν μόνην
 ἐκάλεον. Οἱ δὲ, hoc est, alii. Hispaniam autem etiam Spaniam
 veteres vocabant: ut D. Paul. ad Rom. xv. 24. 28. et Plu-
 tarchus, De fluminibus. Casaub.

10. οἱ δ' ἐπὶ πρότερον, αὐτὰς τέρας Ἰγλήτας] Lego, Γλήτας.
 Stephanus, Γλήτες, ἰδιῶς Ἰβηρικόν. Vel, Εἰδητας. Idem Step-
 hanus, ex Hecataeo, Εἰδητες, ἰδιῶς Ἰβηρικόν. Idem.

14. ἄλλοτε δ' ἄλλως διαίρεσι] Vel vide Justiniani Novell.
 Idem.

15. Νυνὶ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν] Vide ad finem totius operis. Idem.
 18. πέμπεται γρατηγὸς ἐπ' αὐτήν] Sic vocat τὸν αἰνέπατον, vide
 Dionem. Idem.

19. ἔχων ταμίαν τε καὶ πρεσβευτήν] Quid sit ταμίαν, certum est.
 Vocat autem πρεσβευτήν, quem magis proprie πάρεδρον vocasset.
 Sed ita usus tamen obtinuit. Notat hoc Dio, libro LIII. Πέμ-
 πονται, inquit, ἐς μὲν τὰ τῷ δήμῳ τῆς τε βαλῆς λεγόμενα ἔθνη, οἱ τε
 ταμιεύοντες, οὓς ἀν' ὁ κληρὸς ἀποδείξει, καὶ οἱ παρεδρεύοντες τοῖς τὸ κύρος
 τῆς ἀρχῆς ἔχουσιν· ἔτι γὰρ ἀν' ὁρῶντες αὐτὰς, καὶ πρὸς τὸ ὄνομα, ἀλλὰ
 πρὸς τὴν πρᾶξιν, ὥσπερ εἴποι, καλέσασθαι· ἐπεὶ οἱ γε ἄλλοι πρεσβευτὰς
 καὶ τέρας ἑλληνίζοντες ὀνομάζουσι. Idem.

20. πλησίον Καζάωνος] Jam millies dixi legendum esse, Καζά-
 λωνος, vel Κάζλωνος. Hanc esse Castulonem, ut supra disputa-
 vimus, ecce testem omni exceptione majorem: Plinius, libro
 tertio, capite secundo: Bæticae longitudo nunc a Castulonis
 oppidi sine Gades: ubi notabis vocem Nunc. Nam plane idem
 significat quod Strabo. Idem.

21. Ἡ δὲ λοιπὴ, Καίσαρος ἐστὶ] Augustus, ut speciem reipub-
 licæ Romanis præstaret, quasdam provincias reliquit, sed for-
 tiores retinuit. F.

Ibid. πέμπονται δ' ἀπ' αὐτῆς δύο πρεσβευταί] Quia mox addit
 istos πρεσβευτὰς alios infra se πρεσβευτὰς habuisse, existimant doc-
 tissimi viri corruptum esse istum locum. Nam eos quidem, qui
 missi a Cæsare parerent, πρεσβευτὰς recte dici: illos autem,
 τὰς ἔχοντας τὸ κύρος τῆς ἀρχῆς, ut loquitur Dio, non recte. Sane
 πρεσβευτὰς πρεσβευτῶν dici non temere leges. Verum omnem
 scrupulum eximit nobis Dio, qui tam diligenter annotat πρεσ-
 βευτὰς istos omnes a Græcis rerum Romanarum scriptoribus
 dici. Imo disertè docet idem, Cæsarem jussisse, ut πρεσβευταί,
 five legati, vocarentur, quos ipse cum imperio mittebat, non
 tantum eorum πάρεδροι. Quare in Strabone nihil omnino mu-
 tandum. Casaub.

23. δικαιοδότης ὢν, Λυσιτανοῖς] Legendum, e veteribus libris,
 δικαιοδοτήτων. Theophilus, παρὰ τοῖς συγγραφεῖσι ἦν ὁ ὑπάτος, δι-
 καιοδοτῶν καὶ τέρας τὰς δικας. Idem.

25. μέχρι τῆς Δερὸς] Qui fluvius latus Bæticae aquilonium
 efficit: Anas autem, in quo desinit Bætica, ut supra dictum est,
 latus meridianum. Sic Plinius quoque et Ptolemæus Lusita-
 niam vocant eam tantum regionem, quæ est inter Anam et
 Durium. Mela lib. ii. c. 6. longe aliter, cui Lusitania oceano
 tantummodo objecta est, sed latere ad septentriones, fronte ad oc-
 casum. Idem.

niæ, subest consulari legato, qui exercitum habet non contemnendum, trium circiter cohortium, ac tres legatos. Horum prior cum duabus cohortibus custodit totum trans Durium versus septentrionem tractum, qui olim Lusitania, nunc Callaica dicitur: hunc attingunt septentrionales montes cum Asturibus et Cantabris. Per Astures fluit Melsus fluvijs, paulumque ab eo distat Næga urbs, et in propinquo est oceanî æstuarium, quod Astures a Cantabris dividit. Proxima ad Pyrenen usque montana gubernat alter legatorum cum una cohorte. Tertius mediterranea regit, atque continet pacatos jam populos, et mansuetis moribus, et cum togæ formam indutos Italicam: ii sunt Celtiberi, et qui in propinquo utrinque ad Iberum accolunt, usque ad maritima: ipse præfectus in maritimis hyemare solet jus dicendo, maxime Carthagine aut Tarracone: per æstatem obit provinciam, inspiciebat quæ quovis tempore correctionem desiderant. Sunt et procuratores ibi Cæsaris, equestris ordinis, qui militibus pecuniam ad vitæ necessitates suppeditant. Insularum porro, quæ ante Hispaniam sunt sitæ, Pityusas duas, et totidem Gymnasia, Balearidas appellant; sitas ante oram maritimam inter Sucronem et Tarraconem, supra quam oram situm est Saguntum: magis in alto jacent Pityusæ, et ad occasum a Gymnesiis. Harum altera

λοιπή, αὐτὴ δ' ἐστὶν ἡ πλείστη τῆς Ἰβηρίας, ὑπὸ τοῦ ὑπατικῷ ἡγεμόνι, στρατὸν τε ἔχουσα ἀξιόλογον πρῶτον πρὸς ταῦτά των, καὶ ὑπερσευταῖς τρεῖς· ὧν ὁ μὲν, δύο ἔχον ταῖς ἡμέρας, παραφρερεῖ τὴν πέραν τῆς Ἀφρικῆς πᾶσαν ἐπὶ τὰς ἀρκυάς· ἡν οἱ μὲν πρότερον Λυσιτανοὺς ἔχον, οἱ δὲ νῦν Καλλαϊκὰς χαλᾶσι· σιναπλεῖ δὲ ταῖς τοῖς προσάρκεια· ὅρη μὲν τῶν Ἀστυρίων καὶ τῶν Κανταβρῶν· ῥεῖ δὲ διὰ τῶν Ἀστυρίων Μέλσος ποταμός· καὶ μικρὸν ἀποτέρω πόλις Νοίγα· καὶ πλησίον ἐκ τοῦ Ὠκεανῆ ἀνάχυστις, ὀρίζουσα τὰς Ἀστυρίας, ἀπὸ τῶν Κανταβρῶν. Τῆς δ' ἐξῆς παρορίας μέχρι Πυρήνης, ὁ δεύτερος τῶν ὑπερσευτῶν μὲν τῆς ἐτέρας ταῖς ἡμέρας· ὁ τρίτος δὲ ὁ τρίτος τὴν μεσογείαν· συνέχει δὲ τὰς τῶν ἡδὴ λεγομένων ὡς ἀν' εἰρηλικῶν, καὶ εἰς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν Ἰταλικὸν τύπον μετακείμεναι ἐν τῇ τηβεννικῇ ἐσθίῃ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ Κελτίβηρες, καὶ οἱ πλησίον τῆς Ἰβηρίας· ἐκατέρωθεν οἰκῶντες, μέχρι τῶν πρὸς θαλάττην μερῶν· αὐτὸς δὲ ὁ ἡγεμὼν ἀφ' ἑξῆς μὲν ἐν τοῖς ἑπταχλυσίοις μέρεσι, καὶ μάλιστα τῇ Καρχηδονί καὶ τῇ Ταρακῶνι, διχαιοδοτῶν· ἑτέρας δὲ πλείους, ἐφορῶν ἀεὶ πᾶσι τῶν δεομένων ἐπανορθώσεως. Εἰσὶ δὲ καὶ ὁπλίται τοῦ Καίσαρος, ἱππικοὶ ἄνδρες, οἱ ἀφ' ἐνέμωντες τὰ χρήματα τοῖς στραπῶταις εἰς τὴν διοίκησιν τῆς βίης. Τῶν δὲ ὑπερκειμένων νήσων τῆς Ἰβηρίας, τὰς μὲν Πιτυύσας δύο, καὶ τὰς Γυμνασίας δύο, χαλᾶσι δὲ Βαλεαρίδας, ἃς ἀποκαλεῖται συμβαίνει τῆς μεταξὺ Ταρακῶνος καὶ Σέκρωνος θαλάσσης· ἐφ' ἧς ἰδρυταὶ τὸ Σάγυντον· εἰσὶ δὲ καὶ πελαγίαι μᾶλλον αἱ Πιτυύσαι, καὶ πρὸς ἐσπέραν κεκλιμέναι τῇ Γυμνησίῳ· χαλεπαὶ δ'

^a Δαρίῳ Med. 1. 2. Mosc. ^b MSS. μέρη, Marg. Cas. ^c Κανταβρῶν Par. 3. Med. 2. ^d παρορίαν Par. 3. Eton. Mosc. παρορίαν Efc. ^e τὸ ἡμέρον Med. 1. Efc. Mosc. ^f ἐπιδιδακτικαίς Mosc. ^g Ταρρακῶνι Mosc. ^h Πιτυύσας Mosc. ⁱ Γυμνησίας Bre. Mosc. ^k δὲ δεῖσθαι Par. 3. Med. 1. 2. ^l καὶ Par. 3. ^m προσκειμένη Eton. Mosc. ⁿ Ταρρακῶνος Efc. Mosc.

3. ταῦτά των, cohortium] Lipsius ad Tacit. Histor. lib. i. cap. 16. vertit, legionum. Anon.

Ibid.] Ταῦτά των sunt legiones, nam plerumque cuique legioni legatus est præpositus. Præterea, duæ cohortes vix amplius quam 1200 milites erant, qui non sufficerent ad castra tenenda inter Barbaros recenter subactos. De legione, cohorte, &c. vide Alex. ab Alex. lib. i. c. 5. F.

5. ἡν οἱ μὲν πρότερον Λυσιτανοὺς] Locus de mendo mihi suspectus. Casaub.

8. ῥεῖ δὲ διὰ τῶν Ἀστυρίων] Omnia hæc usque ad τῆς δ' ἐξῆς παρορίας in veteribus libris desiderabantur. Et sane cum Strabonis Geographia duas contineat partes, τὴν περιήγησιν, καὶ τὴν ἰστορίαν, videri possint illa ad περιήγησιν potius pertinere quam ad ἰστορίαν, in qua nunc versatur. Veruntamen nihil censeo mutandum multis de causis. Idem.

Ibid. Μέλσος ποταμός] Est, opinione mea, is, quem Ptolemæus Μεαρόν vocat: quanquam in περιήγησει magna est differentia. Idem.

Ibid. καὶ μικρὸν ἀποτέρω πόλις Νοίγα] Plinius, iv. c. 20. Regio Asturum, Næga oppidum in peninsula Pefici. In Ptolemæi descriptione hujus tractus legimus, Κανταβρῶν Νοίγα ἐκείνη: quæ verba ita nonnulli accipiunt ut Næga fluvii sit nomen, quod non puto: licet in veteri versione addita sit vox fluvijs. Idem.

Ibid.] Mela de hisce locis, In Artabris sinus ore angusto admixtum mare non angusto ambitu excipiens, Adrobicum urbem, et quatuor annuum ostia incingit. Duo etiam inter accolentes ignobilia sunt: per alia duo Mearus exit et Narius ad Libuncam. In Asturum littore Næga est oppidum, et tres aræ, quas Sestianas vocant, in peninsula sedent. lib. iii. c. 1. Ptolemæus inter Cantabros Nægā ponit, sed, Strabone fatente, limites regionum incerti sunt. Aliter Mela non Ptolemæo repugnat, nec Plinio. F.

20. διχαιοδοτῶν] Latini dicunt, Præsidem conventus agere, sive forum agere, quando in provincia juri dicendo vacat: quod recte ait Strabo hyeme fieri solitum: vide apud Græcum paraphrasten Institutionum juris. Casaub.

24. τὰς μὲν Πιτυύσας δύο] Placet Straboni duas esse insulas, quæ uno communi nomine Pityusæ appellantur: quarum altera Ebusus, altera Ophiusa dicatur. Idem et Ptolemæus docet. Pomponius quoque Mela idem sentire videtur, licet Pityusas utramque communi appellatione dici non moneat. At Plinio 111. c. 5. longe alia mens, qui utrique huic insulæ nomen

Ebusus convenire ait: et Colubrariam, sive Ophiusam, aliam facit a Pityusis. Longe falluntur qui Plinium Straboni et Ptolemæo conciliare quærunt. Diodorus Siculus eosdem cum Plinio sequi auctores videtur. Πιτυύσας enim agnoscit unam magnam insulam, in qua urbs sit, quæ appellatur Ἐβυρός: nisi ejus codex sit corrigendus, et pro Ἐβυρός legendum Ἐβυτός. Idem Diodorus annotat Pityusam a copia τῶν πιτύων, quas illa insula fert, nomen invenisse: Plinius, 111. c. 5. in fine, a frutice pineo: Idem.

Ibid.] Strabo non a Plinio dissentit. Duas esse Pityusas certum est, sed æque planum est Livium, l. xxviii. c. 37. ac Plinium, tanquam unam respicere; ac Ophiusam tanquam desertam negligere. Verba Plinii hoc manifeste declarant. Insula per hæc maria primæ omnium Pityusæ—nunc Ebusus vocatur utraque, civitate fœderata, angusto freto interfuerit. Ebusus ideo est nomen generale harum insularum; et Colubraria Plinii non est Ophiusa Strabonis: a Balearibus enim 700 stad. versus Sucronem distat, et, ut opinor, est Monte Colibre, insula parva in Iberico mari. Colubraria et Ophiusa idem significant, unde opinio orta est easdem esse, sed una et altera malefico genere serpentum scatet; ergo nomen utrique æque aptum. An Colubraria Mela sit eadem atque illa quam Plinius memorat, nil compertum habeo. F.

25. καλεῖται δὲ Βαλεαρίδας] Vide librum xiv. Casaub.

28. εἰσὶ δὲ καὶ πελαγίαι μᾶλλον] Diodorus situm Pityusæ accurate ita describit. Est, inquit, πελαγία, distans ab Herculis columnis trium dierum totidemque noctium navigatione: ab Africa diei et noctis unius, ab Hispania diei unius. Livius, xxviii. 37. Pityusam a continenti centum ferme millia abesse auctor est. Plinius a Strabone etiam hic dissentit: qui μᾶλλον πελαγίας esse vult Baleares quam Pityusas. Idem.

Ibid.] De situ Pityusarum Strabo et Plinius nil, ut opinor, inter se differunt. Strabo enim, qui ad ortum Hispaniæ Baleares ponit, certe noluit Pityusas (quas ad occidentem Balearum ponit) longius a continenti distare. Tum per μᾶλλον πελαγίας voluit hæc insulas a Tarracone, portu notissimo, longius distare. Veteres enim, inopia tabularum laborantes, sæpissime totam regionem ab uno loco notiore æstimant. F.

29. καὶ πρὸς ἐσπέραν κεκλιμέναι] Plinius de mari Iberico, Insulæ per hæc maria primæ omnium Pityusæ a Græcis distat. Casaub. Ibid.

αὐτῶν ἡ μὲν ² Ἐβυσσος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον κύκλος δὲ τὴν ἡσσαν, τετρακόσιοι σταδίοι, παράμαλος τὸ πλάτος καὶ τὸ μήκος· ἡ δὲ ³ Ὀφίυσα, ἔρημος, καὶ πολὺ ἐλάττω, ταύτης πλησίον κειμένη. Τῶν δὲ Γυμνησίων ἡ μὲν μείζων ἔχει δύο πόλεις, ⁴ Πάλμαν καὶ ⁵ Πολλεντίαν, τὴν μὲν πρὸς ἑω κειμένην, τὴν Πολλεντίαν· τὴν δ' ἑτέραν πρὸς δύσιν· μήκος δὲ τὴν ἡσσαν μικρὸν ὑπολείπειν τὴν ἑξακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ διακοσίων. Ἀρτεμίδωρος δὲ διπλάσιον εἴρηκε καὶ τὸ πλάτος, καὶ τὸ μήκος. Ἡ δ' ἐλάττω ὡς ἑβδομήκοντα διέχει σταδίας τὴν Πολλεντίαν· καὶ μέγας μὲν ἐν πολὺ τὴν μείζονος ὑπολείπειν· καὶ τὴν ἀρετὴν ἐδὲν αὐτῆς χείρων ἐστίν· ἀμφὶ γὰρ εὐδαίμονες, καὶ εὐλίμενοι· χοιραδῶδεις δὲ εἰσι καὶ τὰ ζῷα, ὥστε δεῖν προσοχῆς τοῖς εἰσπλέεσι· ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τὴν τοπικὴν καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰρηναῖοι· κατὰ περὶ καὶ οἱ καὶ τὴν Ἐβυσσον. 15 Κακέρων δὲ πινὼν ὀλίγων κοινωνίας συνησάμενων πρὸς τὰς ἐν τοῖς πελάγεσι ⁶ λησάς, διεβλήθησαν ἅπαντες· καὶ δέβη Μέτελλος ἐπ' αὐτὰς, ὁ ⁷ Βαλεαρικὸς περὶ σαλπορέυεις, ὅστις καὶ τὰς πόλεις ἔκτισε· διὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ὀπιθελευόμενοι, καί περ εἰρηναῖοι ὄντες· 20 ὅμως σφενδονῆται ἄριστοι λέγονται· καὶ τὰ τ' ἡσκησαν, ὡς φασι, ἀφαιρόντως, ἵζοντε Φοίνικας κατέχον τὰς ἡσσοὺς. Οὗτοι δὲ καὶ ἐνδύσαι λέγονται πρῶτοι τὰς ἀνδρώπας χιτῶνας πλατυσήμες· ἄλλοι δ' ὅτι τοὺς ἀγῶνας ἔχουσιν, αἰγίδα ⁸ καὶ τῇ χειρὶ ἔχοντες ἢ 25 πεπυρακτωμένον ἀκόντιον· σπάνιον δὲ, καὶ λελογχωμένον σιδήρῳ μικρῷ· σφενδῶνας δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ

Ebusus dicitur, urbem habens cognominem: insulae ambitus est cccc. stadiorum, aequali fere longitudine et latitudine: altera dicitur Ophiusa, vicina huic, sed multo minor, et deserta. Gymnesiarum major duas habet urbes, Palmam et Pollentiam, hanc versus ortum, illam ad occasum: longitudo insulae non multum abest a sexcentis stadiis, latitudo cc. Artemidorus utrumque duplicat. Minor ad lxx. stadia a Pollentia abest, non multo minor priore, neque quicquam ei virtute cedens. Utraque enim fortunata est, et bonos habet portus, quorum tamen aditus, saxi sub aqua latentibus obfiti, faciunt ut attente cura adhibenda sit intrantibus. Incolae ob soli praestantiam vivunt in pace, 15 ut et Ebusaei. Cum autem malefici quidam societatem coiissent cum praedonibus maritimis, culpati fuerunt universi: et bellum eis fecit Metellus, cognomento Balearicus, qui et urbes condidit. Ob praestantiam autem illam infidiis petiti, quanquam pacati vivant: funditores tamen sunt optimi, aiuntque eam artem eos magnopere exercuisse, ex quo tempore Phoenices eas insulas occuparunt. Hi primi hominum feruntur gestasse tunicas late praetextas. In pugnam exeunt discincti, scutum manu gestantes, aut jaculum praestitum, raro ferro exiguo praefixum. Circa caput fundas tres gerunt e melanocræna confectas: junci id genus est, ex quo funes

² Ἐβυσσος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

³ Ὀφίυσα Med. 1. Esc. Mosc.

⁴ Παλλάμαν Par. 1. 3. Bre. Med. 1. Eton. Mosc.

Παλλάμαν Esc. Med. 2.

⁵ Πολλεντίαν Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

et sic infra ubique.

⁶ χοιραδῶδεις δὲ εἰσι Med. 2.

⁷ εἰσι δεστ Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc.

⁸ πλεόντας Med. 1.

⁹ Βαλλιαρικὸς Par. 1. Med. 1. Mosc.

¹⁰ ἵχυσαν ex correct.

Med. 2.

¹¹ παρὰ Par. 3.

Ibid. καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ μὲν Ἐβυσσος] Eustathius in Dionysium Periegeten scribens, et hunc Geographi locum afferens, videtur legisse Βούσος, ut libro secundo notavimus. Dio autem appellat Ἐβυσσον, lib. XLIII. Casaub.

Ibid.] Ebusus insula hodie *Yvica* dicta. Diodorus, lib. v. ait Pityusam (hodie *Yvicam*) esse magnitudine Corcyrae parem, fertilitate mediocri, paucis vineis et olivetis, lana optima. Urbem habet Eresum, coloniam Punicam, splendide constructam, a Pœnis plerumque habitatam, qui anno 160 post Carthaginem conditam ibi migraverunt. Hæc Diodorus. A Dianio m. p. 30, et tantundem a Baleari majori distat. Ophiusa est *Formentera*, hodie propter serpentes inhabitata. F.

4. τῶν δὲ Γυμνησίων ἡ μὲν μείζων ἔχει δύο πόλεις] Plinius, III. c. 5. in fine, de Balearibus: Major c. m. passuum longitudine, circuitu vero cccclxxx. m. Oppida habet civium Romanorum Palmam et Pollentiam: Latina, Cinium et Cunici: et fœderatum Bochri fuit. Casaub.

5. Πάλμαν] Sic Ptolemæus, et Plinius, l. iii. 5. iidem Pollentiam, qua hic constanter Potentia. Xyland.

Ibid.] D'Anvillius Palmam esse urbem *Majorcam* putat, et Pollentiam *Alcudiam*. Mela has colonias vocat. F.

7. τῶν ἑξακοσίων σταδίων] Si Plinium sequimur, major est longitudo stadiorum dccc. Et Diodorus ait hanc insulam primam esse magnitudine, post septem istas quæ in nostro mari sunt omnium maximæ, Siciliam, Sardiniam, Cyprum, Cretam, Eubœam, Corficam, Lesbum. Casaub.

Ibid.] Strabo ad veritatem propius accedit. Insulae Majorcæ longitudo 20 leucas, sive 480 stadia; latitudo 15 leucas, vel 360 stadia efficit. Unde τὸ διπλάσιον Artemidori est certe mendosum. F.

9. ὡς ἑβδομήκοντα διέχει σταδίας] At Plinius, iii. c. 5. a majore Balearum, minorem distare ait xxx. m. p. quæ fuerint stadia cxxl. Sed numeros Plinianos esse mendosos puto. Casaub.

Ibid.] Minor Balearis a majori 10 leucas, vel 30 m. p. distat, ut Plinius recte habet. Strabonis notatio fuit literaria, et ὁ, 200, facile in ὁ, 70, mutari potest. F.

12. ἀμφὶ γὰρ εὐδαίμονες] Diodorus, Ἀμφότεραι αἱ ἡσσοὶ χώραν ἔχουσιν ἀγαθὴν καρποφόρον, καὶ πολλὰς τῶν κατοίκων ἐπὶ τὰς τριμυρίας. Vide locum, lib. v. Casaub.

Ibid.] Minor tamen (hodie *Minorca*) vix aliud est quam petra vix solo tecta. Arboribus deficit, sed vitibus oleisque abundat. Major (hodie *Majorca*) feliciori solo fruitur. F.

13. χοιραδῶδεις δὲ] Lycophron, v. 633. Gymnesias appellat χοιραδας. Livius, libro xxviri. eas esse εὐλίμενες docet. Casaub.

17. διεβλήθησαν ἅπαντες] Notabis causam belli Balearici. Florus, *Baleares insulae piratica rabie corruperant maria*: Mox, *Ascendere etiam inconditas rates, et præternavigantes subinde inopinato impetu terruere*. lib. III. cap. 8. Idem.

24. χιτῶνας πλατυσήμες] Tunicam lati clavi intelligit. Idem.

Ibid. ἄλλοι δ' ἐπὶ τὰς ἀγῶνας] Nudos ætatem transfigere harum insularum incolas, indeque nomen insulis impositum, testatur Diodorus. Lycophron vitam transfigere reliquis indumentis carentes, sola sisyrna tectos, v. 633.

Οἱ δ' ἀμφικλύες χοιραδας Γυμνασίας

Σισυροδύται καρκίνοι πεπληκότες,

Ἀχλαῖνοι ἀμπρεύουσι νηλιπὸν βίον.

Alii ad mari cineta saxa Gymnesia

Vestibus induti villosis Cancri navigantes,

Nudam trahent discalceatam vitam.

Σίσυρον autem interpretantur, ἀτρίχον δερμάτιον, pellem sine villis: vide Hesych. Idem.

26. λελογχωμένον σιδήρῳ μικρῷ] Λόγχη, ut Hesychius annotat, est ὁ τῷ δρεατος σιδήρος, ferrum quo munitur hasta. Inde verbum λογχῆν, et nomen θυρολόγχον, de quo libro primo. Idem.

27. σφενδῶνας δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς] Lycophron v. 636.

Τριπλάσις διπλάσις σφενδῶνας ὀπλισμένοι.

Florus, *Tribus quisque fundis præliatur*. Diodorus, Ὀπλισμὸς δ' ἐστὶν αὐτοῖς τρεῖς σφενδῶνας, καὶ τέτων μίαν μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν ἔχουσιν, ἄλλην δὲ περὶ τὴν γαστέρα, τρίτην δ' ἐν ταῖς χερσὶ. Sic alii quoque. Quare negligentius a Strabone dictum, περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς. Idem.

Ibid. σφενδῶνας δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς μεταγκραῖας] Melius hæc verba legi possunt, σφενδῶνας μεταγκραῖας. Duo enim sunt genera γεννώτατα junci marini, sive ἐλείας ὀκίους. Unum ὀξύχοιτος dicebatur, alteri nomen ὀλόχοιτος. At ὀξύχοιτος duæ species, altera ἀκαρπός: is est, quem ὀξύν proprie vocant, et marem intelligunt: altera, quæ in summo habet semen nigrum: hæc est, quæ μεταγκραῖς vocatur, quod in summitate nigra esset propter semen, ut ὀκίους Græce modo masculino, modo foeminino genere enuntiat, ita modo ὀκίους μεταγκραῖας, modo ὀκίους μεταγκραῖς

fiunt: inde Philetas in Hermania, seu interpretatione:

*Sordibus est illis toga squalida protinus; atque
Involvit coxas cento melancranius:*

scilicet quod scirpeis uterentur amiculis ex melancrana, aut ex crinibus, aut nervis. Tribus utuntur fundarum generibus, longo (quod macrocolon vocatur) ad ictus longius dirigendos, brevi ad feriendam propinqua, (id est brachycolon), et mediocri ad mediocres missus. A puero autem ita funda exercebantur, ut non alias panis daretur, quam si funda scopum tetigissent. Itaque Metellus ad insulas adnavigans, pelles supra tabulata navium extendit ad excipiendos fundarum ictus: introduxit autem colonos, tria millia Romanorum ex Hispania. Ad soli ubertatem id quoque accedit commodi, quod iis in insulis non facile noxium aliquod reperitur animal. Nam cuniculos aiunt non esse indigenas, sed ex opposita continente importato masculo et femella: ab hoc principio tantum fuisse procreatum cuniculorum, ut domos etiam arboresque tandem subverterint, et Romanorum opem Baleares implorare (ut docuimus) coacti fuerint. Nunc venandi dexteritas non finit eos ad dandum damnum invalescere, sed cum emolumento agri coluntur. Hæ ergo sunt insulæ intra columnas

τρεις μελαγκράινας, χοίνα είδος, εξ ου πλέκεται
τά χοίνα· ἡ Φιλήτας^a τε ἐν Ἑρμηνείᾳ.

Λευγαλέος δὲ χιτῶν πεπινωμένος· ἀμφὶ δ' ἀραιή

Ἰξὺς^b εἰλείται κόμμα μελαγκράινον·

5 ὡς^c χοίνα^d ἐξωσμένῳ μελαγκράινας, ἢ τριχίνας, ἢ
νευρίνας· τὴν μὲν μακρόκωλον, πρὸς τὰς μακροβολίας·
τὴν δὲ βραχύκωλον, πρὸς τὰς ἐν βράχει βολάς· τὴν
δὲ μέσσην, πρὸς τὰς μέσας· ἡσκῆντο δ' ἐκ παίδων
οὕτως ταῖς σφενδόναϊς, ὥστε οὐδ' ἄλλως τοῖς πασι
10 ἄρτον ἐδίδοσαν ἄνευ τῆς σφενδόνης τυχεῖν. Διόπερ
ὁ Μέτελλος προσπλέων πρὸς τὰς νήσους, ἔδρεϊς ἔτεινεν
ὑπὲρ τῆς καταγραμμάτων, σιέπειν πρὸς τὰς σφενδόνας·
εἰσήγαγε δ' ἐποίκους τριχίλους τῆς ἐκ τῆς Ἰβηρίας Ῥω-
μαίων. Πρὸς τὴν εὐκαρπία τῆς γῆς, καὶ τὸ μηδὲν
15 τῶν σινομένων θηρίων εὐρίσκεισθαι ῥαδίως, ἐνταῦθα
πρῶτον· οὐδὲ γὰρ τὰς λαγίδας ἐπιχωρίως εἰναί
φασιν, ἀλλὰ κομισθέντων ἐκ τῆς περαίας, ὑπὸ πινος
ἀρρενός καὶ θηλείας γενέσθαι τῆς ἐπιτηρῆς· ἢ τοσαύτη
καὶ ἀρχὰς ὑπῆρχεν, ὥστε καὶ οἴκους ἀνατρέπειν ἐκ
20 τῆς ὑπονομῆς καὶ δένδρα· καὶ ἐπὶ τὰς Ῥωμαίους, ὥστε
εἶπον, ἀναγκασθῆναι καταφυγεῖν τὰς ἀνθρώπους. Νῦν
μέντοι τὸ εὐμεταχείριστον τῆς θήρας ἐπικρατεῖν οὐκ ἔα
τὴν βλάβην, ἀλλὰ λυσιστελῶς οἱ ἔχοντες καρπῶνται
τὴν γῆν. Αὐτὰ μὲν οὕτως ἐν τῷ στήθεϊ τῆς Ἡρακλείων

^a τε deest Par. 1. sed Par. 3. habet M.
Gron. Mosc.

^c ὡς τῇ σφενδῶν Efc.

^b εἰλείται Med. 1. 2. Mosc.

^d δέρεϊς Bre. Med. 1. 2. Gron. Mosc.

^e χοίνα Par. 3.

^f ἐξωσμένον Par. 1. 3. Med. 1. 2.

^g λαγίδας Par. 3.

λαγιδῶν dicitur, et μελαγκράν. Inde adjectivum μελαγκράνιον Straboni, quod ex junco melancrano factum est. Versum porro Philetæ hoc modo restituendum putamus:

Λευγαλέος δὲ χιτῶν πεπινωμένος, ἀμφὶ δ' ἀραιήν

Ἰξὺν εἰλείται κόμμα μελαγκράινον.

Cum male scriptum sit, κόμμα μελαγκράινον. Salmas. Ex. Plin. pag. 186. col. a. lit. C.

1. μελαγκράινας, χοίνα είδος] Quia non omnes sciunt quid sit μελαγκράινας, ex qua ait fieri fundas Balearium, ideo addit ejus vocis explicationem, χοίνα είδος. Sic alibi, μάτερις, παλτῆ είδος. De melancranide vide Plinium, xxi. c. 18. Casaub.

Ibid. μελαγκράινας] Melius Salmasius, ΜΕΛΑΓΚΡΑΝΙΑΣ. Præcedentia autem vel cum Casaubono parenthesis includenda sunt, vel potius pro scholio habenda, et in marginem rejicienda. Sic ΜΕΛΑΓΚΡΑΝΙΑΣ, χοίνα είδος, εξ ου πλέκεται τὰ χοίνα· καὶ Φιλήτας τε ἐν Ἑρμηνείᾳ.

Λευγαλέος δὲ χιτῶν πεπινωμένος· ἀμφὶ δ' ΑΡΑΙΗΝ

ΙΞΥΝ εἰλείται κόμμα μελαγκράινον·

ὡς χοίνα ἐξωσμένῳ.

In operis Philete titulo, qui Xylandro suspectus est, pro Ἑρμηνείᾳ, libenter legerem, ΕΡΜΗ, vel ΕΡΜΗ ΕΛΕΓΕΙΑ. Philetas ΕΡΜΗ citatur a Parthenio, Erot. c. ii. Quinetiam in versu secundo, pro κόμμα, quod aperte mendosum est, Salmasius restituebat ΑΜΜΑ. Malim, ΖΩΜΑ. Τ.

2. καὶ Φιλήτας] Lego, καὶ Φιλήτας ἐν Ἑρμηνείᾳ. Τουρ.

Ibid. καὶ Φιλήτας τε ἐν Ἑρμηνείᾳ] Philetæ auctoritate confirmat μελαγκράιναν esse junci genus. Fuit Philetas Grammaticus antiquus, qui voces difficiliore et obscuriores interpretatus, partim in eo opere, quod appellaverat Ἀτακτα, partim in Ἑρμηνείᾳ, opere versibus conscripto, (ut sunt Martialis Apophoreta), ut ex hoc loco apparet, et isto Antigoni in congerie Mirabilium historiarum, ubi postquam dixit spinam Siculis dictam κάκτον hanc vim habere, ut si cervum forte vulneret, ossa ejus reddat ἀφωνα, καὶ ἀχρηστα πρὸς αὐλῆς, subjicit, ὅθεν ὁ Φιλήτας ἐξηγήσατο περὶ αὐτῆς, εἰπας,

Ἰηρεύσαντο δὲ νεβρὸς ἀπὸ ζῶν ὀλέσασα,

ὅξινος κάκτε τύμμα φυλαξαμένη.

Quum dicit ἐξηγήσατο, alludit, ut puto, ad operis titulum, Ἑρμηνεία. Philetæ meminit Athenæus multis locis: et Strato comicus apud eundem, lib. ix. c. 7.

— ὡς με

Τῶν τῷ Φιλήτᾳ λαμβάνοντα βιβλίων

Σκοπεῖν ἕκαστα τί δύνανται τῶν ῥημάτων.

In versibus Philetæ lego,

— ἀμφὶ δ' ἀραιῶς. Casaub.

4. κόμμα μελαγκράινον] Lego, ζῶμα, nam sequitur ἐξωσμένῳ: ζῶμα pag. 451. Ed. Amst. lin. 13. Τουρ.

5. μελαγκράινας] Apud Plinium legitur, melancranin. xxi.

18. In Philetæ versibus, et titulus Ἑρμηνεία suspectus est, et

lego, ἀμφὶ δ' ἀραιῶς, qui finis fit hexametri, et pentameter exeat in μελαγκράινον. Sed et reliqua manca sunt. Xylander.

5. ἢ τριχίνας, ἢ νευρίνας] Pertinent hæc ad fundas Balearium. Totus locus sic legi debet, Σφενδόνας περὶ τῇ κεφαλῇ τρεῖς, μελαγκράινας, (χοίνα εί. εί. ο. π. τ. χ. καὶ Φ. ἐν Ερ. Λευγ. &c. ὡς χοίνα ἐξωσμένῳ, non ἐξωσμένῳ, μελαγκράινας) ἢ τριχίνας, ἢ νευρίνας. Plana est sententia. Ait fundas Balearium vel ex melancranide (quæ sit species junci, teste Phileta,) fieri, vel ex pilis, vel nervis. Xylander hunc locum tractavit ut reliqua, hoc est negligentissime: qui si veterem interpretem consulisset, fecisset prudentius: non enim incidisset in tam crassum errorem. Casaub.

10. ἄρτον ἐδίδοσαν] Matres videlicet: vide Florum, iii. 8. et Diodorum. Idem.

Ibid. ἄνευ τῆς σφενδόνης τυχεῖν] Quis neget legendum, τῇ σφενδῶν? Sic etiam erat in Planudæ Excerptis. Idem.

11. δέρεϊς ἔτεινεν] Scripti, δέρεϊς. Festus, Δέρεϊς Græci appellabant pelles nauticas, quas nos vocamus segestria. Idem.

14. καὶ τὸ μηδὲν τῶν σινομένων θηρίων] Loquitur de Gymnesiis. Iis igitur id tribuit, quod alii plerique omnes Ebuso, quæ altera est e Pityusis. Idem.

16. οὐδὲ γὰρ τὰς λαγίδας ἐπιχωρίως εἰναί φασιν] Plinius, iii. c. 5. Nec cuniculos Ebusus gignit populates Balearium messes. Mela, ii. c. 7. de Ebuso, Omnium animalium, quæ nocent, adeo expers, ut nec ea quidem, quæ de agrestibus mitia fiunt, aut generet, aut, si invecta sunt, sustineat. Casaub.

24. Αὐτὰ μὲν ἐν] Diodorus has insulas descripsit, et plurima de nuptiis, ac sepulturis, ac more degendi in cavernis, nudis in æstate corporibus, dixit, quæ forsitan a quodam autore vetusto depromptit, et ab Aristotele, ut opinor, qui in libro de mirabilibus, p. 1157. Ed. Du Val. eodem modo Gymnesiarum incolas pingit. Metellus A.U.C. 630 Baleares subegit. Diodorus plusquam centum annos post insularum subjugationem scripsit. Vix ergo credibile est, quod eo vivente Baleares vitibus indigerent et olivis; et quod lentisci succum cum adipe fuillo commiserent, ut eo corpora, vice olei, inungerent; et præsertim esse nudos in æstate incolas, cum Strabo esse primos scribit qui χιτῶνας πλατυσῆς habuerunt. Secundum Diodorum, nec aurum, nec argentum importari licitum fuit; ideoque stipendia, quæ a Carthaginiensibus merebantur, in vini ac mulierum emptiorem infunderunt. Strabo forsitan mores eorum a Romanis cultos descripsit, Diodorus mores efferatos, dum Pœni hæc insulas stipendiarias tenebant. Mago oppidum in minori condidit, Maguntum, hodie Mahon. Numerus Balearicorum, secundum Diodorum, est 30000. Nomen a βάλλειν ducit, sed Phœnices primum nominaverunt, ut probatur a Strabone, l. xiv. p. 967. Ed. Amst. Ergo Bochartus a ἡγβ dominus, et ἡγβ jecit, melius derivat. F.

καλεμένων. Πρὸς αὐταῖς δὲ δύο νησίδες, ὧν ἑτέρον
 Ἡρας νῆσον ὀνομάζουσι· καὶ δὴ πινες καὶ ταύταις θήλας
 χαλῶσιν. Ἐξω δὲ τῆς νησίδος, τὰ Γάδειρα, περὶ ὧν το-
 σούτον μόνον εἰρήκαμεν, ὅτι τῆς Κάλπης διέχει περὶ
 ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους· τῆς δὲ ἑξο- 5
 λῆς τῆς Βαίτιδος πλεονέκτον ἴδρυται· πλείους δ' εἰσι λό-
 γοι περὶ αὐτῆς. Οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ ἄνδρες, οἱ τὰ
 πλείους καὶ μέγιστα ναυκλήρια σέλλοντες, εἰς τε τὴν καὶ
 ἡμᾶς θάλασσαν, καὶ εἰς τὴν ἑκτός· οὔτε μεγάλην οἰ-
 κῶντες νῆσον, οὔτε τῆς περαιῆς νεμόμενοι πολλήν· οὔτ' 10
 ἄλλων εὐπεροῦντες νήσων· ἄλλὰ πλεονέκοντες τὴν
 θάλασσαν, ὀλίγοι δ' οἰκῶντες, ἢ ἐν Ῥώμῃ διατρέφον-
 τες. Ἐπεὶ πλήθει γε οὐδὲ μίαν ἀν' ἀπολείπεσθαι δόξειε
 τὴν ἑξω Ῥώμης πόλεων· ἡκοῦσα γὰρ ἐν μίᾳ τῇ καὶ
 ἡμᾶς τιμήσεων, πεντακοσίους ἄνδρας τιμῆντας ἱππι- 15
 κῶν τῶν Γαδειτῶν, ὅσους ἐδένασθαι οὐδὲ τῶν Ἰταλιωτῶν
 πλὴν τῶν Παταγίνων. Τοσοῦτοι δ' οὗτες, νῆσον ἔχουσιν
 καὶ πολὺν μείζονα τῶν ἑκτὸν σταδίων τὸ μήκος, πλάτος
 δ' ὅσον ὅπερ, καὶ σταδίων πόλιν τὴν καταρχὰς μὲν ὥκεν
 παντόπασιν μικράν· περὶ ἧς αὐτοῖς Βάλβος Γα- 20
 δειτῶν, ὁ θριαμβεύσας, ἄλλην, ἣν νέαν καλεῖσθαι τὴν
 δὲ ἑξ ἀμφοῖν Διδύμην, καὶ πλείονων εἴκοσι σταδίων ἔσαν
 τὴν ἀμφοτέρωθεν, ἐδὲ ταύτῃ γενοχωρημένην· ὀλίγοι γὰρ
 οἰκῶσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ τὸ πάντας θάλασσαν τὸ
 πλεονέκοντες καὶ τὴν περαιῆν οἰκῶν· καὶ μάλιστα τὴν 25
 ὅτι τὴν πορκεμένην νησίδος ἀλλὰ τὴν εὐφύειαν ἣν ἄσπερ
 ἀντίπολιν πεποίηται τῇ Διδύμῃ, χαίροντες τὸ τό-
 πῳ· ὀλίγοι δὲ καὶ σύγχεσιν καὶ ταύτῃ οἰκῶσιν, καὶ τὸ
 ὅτι νησίδος, ὃ καλεομένην αὐτοῖς Βάλβος ἐν τῇ περαιῇ
 τῆς ἡπείρου· καὶ τὴν δὲ ὅτι τὴν ἑσπερίαν τὴν νῆσον μερῶν ἢ 30
 πόλιν· περὶ ἧς αὐτῇ τελευταίον ἐπὶ τὸ Κρόνιον
 πρὸς τὴν νησίδι· τὸ δὲ Ἡράκλειον ὅτι ἑτέρεα τέτραπ-
 ται τὰ πρὸς ἑω, καὶ τὸ δὲ μάλιστα τῇ ἡπείρῳ συν-
 ἀπρίσσει τυγχάνει ἡ νῆσος ὅσον σταδίων περὶ μὲν ἀπο-
 λείπεσθαι· καὶ λέγουσι μὲν διέχειν τὴν πόλιν δώδεκα 35
 μίλια τὸ ἱερὸν, ὅσον ποιεῖντες τὸν τῶν ἄθλων καὶ

Herculis sitæ. Ad ipsas autem Columnas duæ sunt
 minutæ insulæ, quarum alteram Iunonis fanum ap-
 pellant : a quibusdam hæ Columnæ vocantur.
 Extra Columnas sunt Gades, de quibus hoc tan-
 tum diximus, eas a Calpe distare septingentis ac
 quinquaginta stadiis : vicina est hæc insula ostiis
 Bætis : multi autem de ea sunt sermones. Etenim
 Gaditani sunt, qui plurimis maximisque navibus in
 nostrum et exterum mare proficiscuntur, cum ne-
 que magnam habitent insulam, neque multum
 agri in opposita continente possideant, neque alia-
 rum divites insularum sint : sed plerique mare in-
 colant, pauci domi defideant, aut Romæ versentur.
 Urbs enim eorum multitudine civium non videtur
 ulli extra Romam cedere. Audivi igitur nostra
 ætate censu habito aliquando censos fuisse equites
 Gaditanos quingentos, quot nullius vel Italicæ
 urbis censi sunt præter Patavinam. Tanto ergo
 cum sint numero, insulam habent, non multo lon-
 giorē c. stadiis, latitudine alicubi unius tantum
 stadii. Urbem ab initio habitarunt omnino exi-
 guam : condidit eis aliam, quam novam vocant,
 Balbus Gaditanus, vir triumphalis : ex utrisque
 facta est Didyma, (hoc est gemina), ambitu non ma-
 jore xx. stadiis : neque illa arcte habitatur, pauci
 enim domi defident, cum plerique in mari degant :
 nonnulli etiam in opposita terra, præcipue insula
 ante Gades sita, uberis soli, quam loco isto gau-
 dentes tanquam oppositam Didymæ urbem fecerunt.
 Hanc quoque (si quis comparisonem insti-
 tuat) pauci inhabitant, et navale, quod eis Balbus
 extruxit in opposita continente. Urbs sita est in
 occiduis insulæ partibus, cui contiguum est extre-
 ma in parte Saturni templum, e regione parvæ in-
 sulæ. Herculis fanum in alteram partem versus
 ortum positum est, qua proxime ad continentem
 insula accedit, unius stadii freto divulsa. Dicunt
 xii. passuum millibus ab urbe fanum hoc abesse,
 numerum milliarium numero certaminum Hercu-

^a eis deest Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^b Γαδειτῶν Par. 3. Γαδειτῶν Mosc. et sic infra.

^c σταδίων alia manu supra

Par. 1. ^d τυγχάνει συνάπτεσθαι Med. 1. 2. Mosc.

^e ὅσον Par. 1. 3. Mosc. sed Par. 1. habet ἴσον supra.

2. Ἡρας νῆσον ὀνομάζουσι] De Iunonis insula vide Plinium, lib. iv. c. 22. Ptolemæo non est insula, sed promontorium, in quo sit extructum Iunonis fanum. Casaub.

17. πλὴν τῶν Παταγίνων] Nam Patavii quoque, ut Gadibus, censos esse quingentos equites, discimus libro v. Idem.

18. καὶ πολὺν μείζονα τῶν ἑκτὸν σταδίων τὸ μήκος] Plinius ex Polybio tradit longam esse hanc insulam m. xii. latam iiii. m. p. quæ a Strabonis sententia non procul abfunt. Stephanus γένῃν vocat, καὶ περιμήκη. Idem.

Ibid.] xii. m. p. sunt 96 stad. sed xviii. m. p. vera longitudo, stad. 144 reddit. F.

20. Βάλβος Γαδειτῶν, ὁ θριαμβεύσας] Non temere dixit ὁ θριαμβεύσας : voluit enim notare singularem honorem L. Cornelio Balbo Gaditano habitum, qui de externis (erat enim Gadibus natus) primus triumphavit, ut Plinius, Solinus, et Dio annotant : triumphavit autem de Garamantibus, et aliis Africæ populis. De ejus opibus, Dio lib. quadragesimo octavo. Casaub.

26. ἐπὶ τῆς πορκεμένης νησίδος] Illustrabunt hunc locum Plinii verba de Gadibus, lib. iv. c. 22. Ab eo latere, quo Hispaniam spectat, passibus fere c. altera insula est longa iiii. m. passuum, m. lata, in qua prius oppidum Gaditum fuit. Hanc insulam appellat Erythiam Stephanus, et Ἀφροδισία dictam annotat. Idem.

Ibid.] Gaditana insula est hodie xviii. m. p. longa, et ubi continenti proxima ix. m. p. lata : angustior autem facta vix alicubi stadium superat : tum latior ad extrema, spatium vix satis amplum urbi præbet. Nulla autem vestigia insulæ Erythiæ

manent. (V. Hard. num.) Gades nomen est Punicum, γαδὶ σέπimentum. Huic Rufus Festus Avienus assentit, ver. 267.

— Gaddir hic est oppidum :

Num Punicorum lingua conscriptum locum

Gaddir vocabat. —

Hic Festus Theodosio regnante scripsit, cum status hujus urbis valde mutatus est,

— opulens civitas

Ævo vetusto, nunc egea, nunc brevis,

Nunc destituta, nunc ruinarum agger est. F.

31. ἐπὶ τὸ Κρόνιον] Hodie, Punta de S. Sebastiano : et huic vicina quædam rudera aliquando sub aquis est videre, quæ reliquæ esse possunt novæ urbis Saturni templo adjacentis. Idem.

32. τὸ δὲ Ἡράκλειον] Herculis fanum religione veteri sacrum et ditissimum fuit : non modo enim Hispani, sed Romani, in Diodori sæculo, vota Deo ibi solverunt. Annibal hic sacra fecit : sed Mago dux fanum expilavit. Gazæ tamen reparatæ præda Cæsarianis fuerunt post bellum Mundense. Nulla in hoc templo imago erat, donec adulatio servilis Alexandri statum posuerit, cujus visu Cæsar lacrymasse dicitur, quod ille Rex tanta peregerat juvenis, cum ipse, provectior ætate, nihil fecerat. Herculeam tamen solennitatem ad usque Theodosium Imperat : peregerunt Gaditani. Vide Fest. Avien. Rufum. Idem.

34. ὅσον σταδίων πορκεμένην ἀπολείπεσθαι] Plinius longe aliter : Abest a continente proxima parte minus passus dcc. reliqua plus septem m. Casaub.

lis exæquantes: est autem major distantia, ac fere tanta, quanta est insulæ ab ortu ad occasum longitudo. Videtur Gadibus nomen Erythæe tribuisse Pherecydes, in qua boves Geryonis fuisse fabulantur: alii eo nomine intelligunt insulam Gadibus 5 adsitam, freto unius stadii dejectam: ratione habita pascuorum bonitatis, quod ibi pascentium ovium lac fero caret, multumque ei ob pinguedinem additur aquæ, ut caseus cogi possit: et l. dierum spatio pecus suffocatur, nisi sanguinis aliquid mittatur: herba, qua pascuntur, sicca est, sed admodum pingues reddit: id conjiciunt ex eo, quod fabula ficta est de armentis Geryonis: communiter quidem totum littus frequentatur. Cæterum Gades ut fuerint conditæ, talia feruntur. Memorant Gaditani oraculum Tyriis datum, quod eos juberet ad Columnas Herculis coloniam deducere: missos loci videndi causa, cum ad fretum apud Calpen pervenissent, opinatos finem terræ habitatæ et Herculeæ expeditionis esse ea, quibus fretum illud clauditur, extrema, (quæ oraculum Columnas vocat), appulisse intra angustias ad locum, ubi nunc est Axitanorum urbs: ibi cum re divina facta non perlitarent, domum rediisse. Aliquanto post tempore missos, extra fretum progressos, 25 ad mille et quingenta stadia, ad insulam venisse Herculi sacram, e regione Onobæ Hispanicæ urbis sitam, ratosque ibi esse Columnas, Deo sacrificasse: rursumque victimis non addicentibus, domum se recepisse. Eos, qui tertio navigaverunt, Gades condidisse, templo in ortiva, urbe in occidua insulæ parte positis. Hinc ortum quod Columnarum vocabulo alii freti claustra intelligant: alii Gades, alii etiam quippiam ultra Gades situm. Nonnulli pro Columnis habent Calpen et Abilam, qui est mons ex adverso Calpæ in Africa, quem Eratosthenes ait situm esse in Metagoniis, Numidica gente: alii insulas exiguas utrique monti propinquas, quarum alteram Junonis insulam vocant.

τὸν τ' μιλίων ἀριθμὸν. ἐστὶ δὲ μείζον, καὶ σχεδὸν πέντε τοῦτον ὅσον ἐστὶ τὸ τῆς μήκους τῆς νήσου, τὸ δὲ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν. ^b Ἐρυθείαν δὲ τὰ Γάδειρα εἴκοτε λέγειν ὁ Φερεκύδης, ἐν ᾗ τὰ περὶ τῆς Γηρύονης μυθεύουσιν. Ἄλλοι δὲ τὴν παραβεβλημένην ταύτην τῇ πόλει νῆσον, πορθμῶν σταδία διεργασμένην τὸ εὐβοῖον ὄρωντες, ὅτι τὴν νεμομένην αὐτοῖσι πορθάτων τὸ γάλα ὄρον ἐποιεῖ. τυροποιεῖσι τε πολλῶν ὕδατι μίξαντες ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἐν δ' πεντήκοντά τε ἡμέραις πνίγεται τὸ ζῶον, εἰ μὴ τις ἀποχάξει π τῆς αἵματος. ^c Ἐπὶ δὲ ἐστὶν ἡν νέμονται βοτάνην, ἀλλὰ παίνει σφόδρα. τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ πεπλάσθαι τὴν μύθου τὴν περὶ τὰ βεκόλια τῆς Γηρύονης κοινῇ μύθοι συνήκισται πᾶς ὁ αἰγιαλός. Περὶ ᾧ τὸ κτίσεως τῆς Γαδείρων 15 τοιαῦτα λέγεται μέμνηται ἡ Γαδείτανοι χρησμοῦ πινος, ὃν πνεύματι γένεσθαι φασὶ Τυρίοις κελεύοντα ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους σήλας ἀποικίας πέμψαι. τὰς δὲ πεμφθέντας κατασκοπῆς χάριν, ἐπειδὴ καὶ τὴν πορθμὸν ἐγένοντο καὶ τὴν Κάλπην, νομίσαντας τέρμονας εἶναι τὸ οἰκόμενης καὶ τῆς Ἡρακλέους στρατίας τὰ ἄκρα ποιεῖν τὴν πορθμὸν, (ταῦτα δ' αὐτὰ καὶ σήλας ὀνομάζει τὸ λόγιον), καταχεῖν εἰς π χωρίον ἐντὸς τῆς πενῶν, ἐν ᾗ νῦν ἐστὶν ἡ τῶν Ἀξιτανῶν πόλις. ἐνταῦθα δὲ θύσαντας, μὴ γενομένων καλῶν τῶν ἱερείων, 25 ἀνακάμψαι πάλιν. χρόνῳ δ' ὑπερον τὰς πεμφθέντας πορευθέντων ἔξω τῆς πορθμῶν περὶ χιλίας καὶ πεντακοσίας σταδίας εἰς νῆσον Ἡρακλέους ἱερὰν, κειμένην καὶ πόλιν ὀνόμαζεν τῆς Ἰβηρίας. καὶ νομίσαντας ἐνταῦθα εἶναι τὰς σήλας, θύσαι τὰς πεν. μὴ γενομένων δὲ 30 πάλιν καλῶν τῶν ἱερείων, ἐπανελθεῖν οἴχθε. τὰ δὲ τρίτῳ χρόνῳ τὰς ἀφικομένους, Γάδειρα κτίσαι, καὶ ἰδρύσασθαι τὸ ἱερὸν ὅτι τοῖς ἐσώοις τῆς νήσου. τὴν δὲ πόλιν ἐπὶ τοῖς ἑσπερίοις. Διὰ δὲ τῆς τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ ἄκρα τῆς πορθμῶν τὰς σήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ Γάδειρα. τοῖς δ' ἐπὶ πορρώτερον τῶν Γαδείρων ἔξω 35 πορκεῖσθαι. Ἐνιοὶ δὲ σήλας ὑπέλαβον τὴν Κάλπην καὶ τὴν Ἀβύλκην, τὸ ἀντικείμενον ὄρος τῆς Λιβύης, ὃ φησὶν Ἐρατοσθένης ἐν τῇ Μεταγώνῳ Νομαδικῇ εἶναι ἰδρύσθαι. οἱ δὲ τὰς πλησίον ἑκατέρω νησίδας, ὧν τὴν

^a τῆς νήσου μήκος δὲ ἐστὶ τῆς νήσου, τὸ ἀπὸ τῆς δεξ. Med. 1. Efc. Mosc. ^b Ἐρυθείαν Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^c ποιότητα Med. 1. Mosc. ^d τριάκοντα Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^e ἀποχάξει Par. 3. Med. 1. Bre. ^f δὲ deest Par. 1. ^g πέτε Par. 1. alia manu. ^h λέγοντος μέμνηται Par. 1. Efc. λέγοντος Mosc. λέγοντας Par. 3. Med. 1. 2. sed Med. 1. habet λέγοντες ex correct. λέγοντες Bre. ⁱ Γαδείτανοι Efc. Γαδείτανοι Par. 3. ^k τινὰ deest Par. 1. 3. Med. 1. Efc. Mosc. ^l MSS. ἀποικίας, Marg. Caf. sic Par. 1. ^m Vulgo, νομίσαντες, Marg. Caf. ⁿ στρατίας Par. 1. Mosc. ^o ὀνομάζειν Par. 1. Efc. Mosc. ^p Ἀξιτανῶν Par. 1. ^q θύσαντες Med. 1. 2. ^r καὶ deest Par. 3. νομίσαντες Mosc. sed cum καὶ νομίσαντας supra. ^s τὰς μὲν Par. 3. Mosc. ^t τὰς δὲ Par. 3. Mosc. ^u τὰς δὲ Par. 3. Mosc. ^v MSS. κείσθαι, Marg. Caf. sic Par. 3. et ex correct. Med. 2. ^x MSS. καὶ τὸν Ἀβ. Marg. Caf. sic Par. 3. καὶ τὴν Ἀβύλκην Med. 2. Mosc. Ἀβύλκην Bre. ^y ἐκ τῆς Par. 3. Mosc. ἐν τῇ Efc.

3. Ἐρυθείαν δὲ τὰ Γάδειρα εἴκοτε λέγειν ὁ Φερεκύδης] Vide Melam, Plinium, Dionysium, et alios. Casaub.

8. ὅσον ἐποιεῖ] Sic et res ipsa poscit, et interpretes legit, itemque ποιότητα: nimis enim generale sit ποιότητα. Xyland.

9. ἐν πεντήκοντά τε ἡμέραις πνίγεται τὸ ζῶον] Libri veteres, ἐν τριάκοντα. Citatur hic locus libro sexto, p. 413. Edit. Anst. unde apparet scripsisse, πεντήκοντα. Casaub.

15. τοιαῦτα λέγεται] Scripti, λέγοντες, et ἀποικίας. Itemque νομίσαντας, recte. Idem.

22. ὀνομάζει] Recte idem, ὀνομάζειν. Idem.

23. ἡ τῶν Ἀξιτανῶν πόλις] Nisi totum Oblivionis fluvium exhausimus, non dubitabimus legendum esse, ἡ τῶν Ἀξιτανῶν πόλις, et ita libri veteres. Idem.

33. τοῖς μὲν δοκεῖν] Scripti, τὰς μὲν, et τὰς δεξ. Varias autem

fuisse veterum super istis Herculis columnis sententias, etiam Hesychius annotat. Nam de iis cum loqueretur, Ἐνιοὶ, αἰτ, αὐτὰς νήσους εἶναι φασίν· οἱ δὲ πορθώματα· οἱ δὲ τῶν ἡπείρων ἄκρας· οἱ δὲ πόλεις· καὶ οἱ ἄλλοι δύο, οἱ δὲ τρεῖς· οἱ δὲ μίαν, οἱ δὲ τέσσαρας. Idem.

[Ibid.] Hanno, in Periplo, p. i. columnas in freto ponit: Scylax identidem, sed innuere videtur plures esse quam duas, p. i. ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ. Marc. Heracl. p. 5. et Scymnus Chius, v. 142. in hoc consentiunt, sed posterior tanquam insulas in freto memorat. F.

37. Ἀβύλκην] Abilam, in Græco Abyllycem, Ἀβύλκην. Vide Stephanum nostrum in Abila. Citat hunc locum Eustathius in Dionysii periegesin, non procul initio. Artemidori sententia est obscure edita. Xyland.

6. Γαδείδα

ἐτέραν Ἡρας νῆσον ὀνομάζουσιν. Ἀρτεμίδωρος δὲ ^a τὴν μὲν τῆς Ἡρας νῆσον, καὶ ἱερὸν λέγει αὐτῆς· ἄλλην δὲ φησιν εἶναι πνα, εἰδ' Ἀβύλυκα, [^b καὶ] ὄρος, εἰδὲ Μεταγώνιον ἔθνος. Καὶ τὰς Πλαγκτὰς καὶ τὰς Συμπληγάδας ἐνθάδε μεταφέρσιν· πνες, ταύτας εἶναι νομίζοντες σήλας, ἃς Πίνδαρος καλεῖ πύλας· Γαδειρίδας, εἰς ταύτας ὑψάτας ἀφίχθαι φάσκων τὴν Ἡρακλέα. Καὶ Δικαίάρχος δὲ, καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ Πολύβιος, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸ πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς σήλας· οἱ δὲ Ἰβηρες καὶ Λίβυες ἐν Γαδειρίοις εἶναι φασιν· ὁ δὲν γὰρ εἰκέναι σήλαις τὰ πρὸς τὸ πορθμὸν· οἱ δὲ τὰς ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Γαδειρίοις, χαλκᾷς ὀκταπῆχες, ἐν αἷς ἀναγέγραπται τὸ ἀνάλωμα τὴν χαλκοκρυπτήν τε ἱερὴν ταύτας λέγουσιν· φασιν, ἐφ' ἃς ἐρχόμενοι οἱ τελέσαντες τὴν πλῆν, καὶ θύοντες τῇ Ἡρακλείᾳ, ἀφαισθῆναι παρεσκεύασαν, ὡς τῆς εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάσσης τὸ πέρας· τῆτον δ' εἶναι πιθανώτατον καὶ Ποσειδώνιος ἡγεῖται τὸ λόγον· τὴν χρησμὸν, καὶ τὰς πολλὰς ἀποδόλως, ψεύσμα Φοινικικόν. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀποδόλων, ^d τί ἂν τις διόρυ-
 20
 ρίσαιτο, πρὸς ἑλεγχον ἢ πίσιν, εἰδότερος παρὰ λόγον. Τὸ δὲ τὰς νησίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκων εἰκέναι σήλαις, ἀλλὰ ζητεῖν ὅτι τῶν κυρίως λεγομένων σηλῶν τὰς τῆς οἰκισμένης ὄρας ἢ τῆς στρατείας· τῆς Ἡρακλέας, ἔχει μὲν πνα· νέν· ἔθος γὰρ παλαιὸν ^e ὑπῆρχε
 25
 τὸ πῆμα τοιαύτας ὄρας, καὶ γὰρ οἱ Ῥηγῖνοι τὴν σηλίδαν ἔθεσαν τὴν ὅτι τῇ πορθμῷ κεκλιμένην πυργίον· πὶ καὶ ὁ τῆς Πελώρης λεγομένης πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ σηλίδι· καὶ οἱ Φιλαίωνων λεγομένων βωμοί, καὶ μέσσην πνα τὴν μεταξὺ τῶν Σύρτων γῆν· καὶ ὅτι τῇ
 30
 ἰσθμῷ ^k Κορινθιακῷ μνημονεύεται σήλην πνα ἰδρυμένην πρὸς τὸν ἦν ἔστησαν κοινῇ οἱ τὴν Ἀθήκην σὺν τῇ Μεγαρίδι· καὶ ἀρχόντες Ἴωνες, ^l ἐξελαθέντες ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ οἱ καὶ ἀρχόντες τῆς Πελοποννήσου· ^m ἐπι-
 γραφῆναι ὅτι μὲν τῆς πρὸς τῇ Μεγαρίδι μέρας,

Τὰ δ' ⁿ ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἄλλ' Ἰωνία·
 ἐκ δὲ γατέρως,

Τὰ δ' ἐπὶ Πελοποννήσου, ὅτι Ἰωνία.
 Ἀλέξανδρος δ' ^o τῇ Ἰνδικῇ στρατῶς ὅρα βωμὸς ἔθετο ἐν τοῖς τόποις, εἰς οὓς ὑψάτως ἀφίκετο τὴν πρὸς ταῖς
 40

Artemidorus Junonis quidem et insulam et fanum agnoscit : diversum tamen ait esse ab Abila, neque montem esse, neque in Metagoniis. Quidam etiam Planctas et Symplegadas petras huc transferunt, existimantque has esse Columnas, quas Pindarus vocet portas Gadiridas, dicens ultimo ad eas pervenisse Herculem. Quin et Dicæarchus, et Eratosthenes, et Polybius, et plurimi Græcorum Columnas ad fretum esse asserunt. At Hispani et Afri Gadibus eas vindicant : nihil enim columnarum simile habere ea, quæ sunt ad fretum. Alii Columnas intelligi volunt æreas octo cubitorum columnas, quæ sunt Gadibus in Herculis delubro, quibus inscriptus est sumptus in templi factus exædificationem : hasque aiunt esse, ad quas cum navigatione absoluta pervenissent, sacris Herculi factis, eam famam curaverint divulgari, ibi maris esse terræque finem : atque hanc maxime omnium opinionum probabilem Posidonius censet : oraculum, et multos legatos, commentum Punicum. Ac de legatis quidem istis in utramque partem non video quid certi possit affirmari. Id autem ratione non caret, quod dicitur insulas istas aut montes non referre columnarum formam : et quod quærentur columnæ proprie sic dictæ, quæ sint finis mundi et expeditionis Herculeæ nota. Vetus enim moris fuit, hujusmodi ponere limites, quemadmodum Rhegini columellæ loco in freto turriculam posuerunt, cui opposita est turris Pelori : et Philænorum aræ in medio prope terræ, quæ est intra Syrtes : et in Isthmo Corinthiaco memoratur posita columna antiquitus, quam communi opera collocaverunt Iones, qui Atticam et Megaridem, pulsi e Peloponneso, occupaverunt, et qui Peloponnesum obtinuerunt : inscriptumque fuit in parte Megaridi ob-
 35
 versa :

Non hic Peloponnesus, sed est Ionia :

et in altera parte :

Hic Peloponnesus est, non est Ionia.

Et Alexander in Indica expeditione, ad quæ ultima loca pervenit, apud Indos versus orientem de-

^a τὴν μὲν τῆς Ἡρας νῆσον, καὶ ἱερὸν αὐτῆς λέγει ex correct. Med. 2. ^b καὶ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c Γαδειρίδας Par. 3. ^d τίς ἂν Med. 1. Par. 3. ^e σήλας Par. 1. 3. Mosc. ^f τῇ Par. 1. Med. 2. Eton. ^g ὑπῆρχε Par. 3. Med. 1. 2. ^h σελίδα Par. 3. ⁱ σελίδα Par. 3. ^k τῇ Κορινθιακῇ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^l ἐξελαθέντες Med. 1. 2. ^m ἐπι-
 γραφῆναι Bre. Eton. Esc. Mosc. ⁿ ἐκ τῆς Med. 1. 2. ^o στρατῶς Par. 1. Mosc. recte. V.

6. Γαδειρίδας] Berkelius, ad Stephanum de Urbibus, v. Γαδει-
 ρα, ex Pindaro vult rescribi, Γαδειρικᾶς. Verum Eustathius, ad
 Dionysii versum 64. eadem citans Pindari verba, exprimit vul-
 gatam lectionem. Anon.

9. πρὸς τὸν πορθμὸν] Veteres, τῶν πρὸς τὸν πορθμὸν. Atque
 hæc fere omnium est sententia, columnas Herculis esse in ipso
 oceanii ostio. Incertus auctor apud Suidam : Ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἔμα-
 τα μεγάλα ἔβαλεν εἰς τὸ σῶμα τῶν ἀνέαν ὡς ἂν ἐμπόδα εἴη τοῖς ἐπιφοι-
 τῶσι θηρίοις. Casaub.

12. οἱ δὲ τὰς ἐν] Sic legendum vidit etiam interpres, nam
 ἐν totum locum corrumpit : sed et sequentia correctionem vi-
 dentur desiderare, in quibus id sum secutus, quod putavi consen-
 taneum. De columna in isthmo Corinthiaco, secutus sum Plu-
 tarchi Theseum. Xyland.

17. ὡς τῆς] Ipse Casaubonus, in suis ad primam editionem
 adjecit errorum emendationibus, ait Eustathium legere, ἰ-
 ταῖα. Locus Eustathii existat ad Dionysii versum 64. Anon.

19. ψεύσμα Φοινικικόν] Punica fides veteribus suspecta : unde
 apud Platonem, Φοινικικόντι : proverbiali dicendi genere, pro
 falsi aliquid et dubiæ fidei : et apud Laertium, lib. vii. Sect.
 25. dicitur Zeno a Polemone, ταῖς κηπαῖαις παρεισέων πύλαις
 δόγματα κλέπτειν Φοινικικῶς μεταφινέν. Vide Plat. Casaub.

21. εἰδότερος παρὰ λόγον] Lego, τί ἂν τις διὰ γυρίαιτο, πρὸς
 ἑλεγχον ἢ πίσιν, εἰδότερος παρὰ λόγον ὢν ; Idem.

Ibid. εἰδότερος] Lego, ἀποσώλων — εἰδότερος παρὰ λόγον. i. e.
 εἰδότερος ὄντων π. λ. Τουρ.

28. καὶ ὁ τῆς Πελώρης λεγομένης πύργος] Bryantius in Mythol.
 tom. 1. p. 414. Pelorum a *Pi El Aur* derivat ; scilicet, *os sa-
 cra lucis* : quod turres in littore erant speculæ in subsidium
 navigantium erectæ, et semper Soli sacra esse existimabantur. F.

36. Τὰ δ' ἐκ τῆς Πελοποννήσου] Lege, τὰ δ' ἐκ τῆς Πελοποννήσου.
 Vide Plutarch. in Theseo, et infra lib. ix. p. 601. Edit. Amst.
 Casaub.

gentes, aras pro termino posuit, Herculem imitatus et Bacchum. Erat sane hoc moris. Verum probabile est locos nomen, istarum rerum denominationem, excipere: præfertim ubi tempus abolet positos limites. Neque enim hodie extant Philænorum aræ, sed locus id nominis retinet. Et aiunt in India neque Herculis, neque Bacchi columnas visas fuisse: nihilominus Macedones indicata ipsis et demonstrata quædam loca crediderunt esse eas columnas, ubi vestigium aliquod reperiebant eorum, quæ vel de Baccho, vel de Hercule, erant memoriæ prodita. Ergo hic quoque incredibile nequaquam est, primos illis in locis, ad quæ ultima et maxime illustria venissent, limites extructis manu aris aliquibus, aut turribus, aut columnis, consignasse: (sunt autem freta, iisque incumbentes montes, aut insulæ, maxime illustria ad designanda locorum extrema vel prima): deinde abolitis monumentis illis manuum opera conditis, nomina eorum locis inhæsisse: five ea minutas insulas esse dicas, five fretum conficientia promontoria. Hoc enim jam definitum difficile est, utris appellatio ista sit tribuenda, cum columnæ utrisque sint similes: similes dico, quia talibus in locis collocantur, quæ evidentiter extremitates demonstrant: unde et huic freto, et aliis, nomen oris apud Græcos inditum: os autem intro navigandi principium est, extremum foras navigantibus. Jam parvæ illæ in ore (sic enim appellemus) insulæ, cum facile circumscribantur, et quasi punctum repræsentent, non inepte columnis comparari posse videntur: itemque incumbentes freto montes, eminentia sua five columnam five columellam referentes. Atque hac ratione Pindarus recte dixerit portas Gadiridas, si in ore intelligantur columnæ: portis enim ora ista sunt adsimilia: cæterum Gades non talibus in locis sitæ sunt, quæ extremitatem aliquam denotent: sed jacent in medio quodammodo maritimi sinuosi littoris. Minus vero mihi videtur rationi consentaneum, ad ipsas in fano Herculis positas columnas nomen columnarum referre velle: probabile enim est non a mercatoribus, sed a ducibus primum indito hoc nomine, ejus deinde famam inclaruisse. Tum inscriptio earum, non sacri donarii dedicationem, sed summam impensarum indicans, rationem illam impugnat: nam Columnas Herculis, argumentum magnificentiae ejus, non factorum a Phœnicibus sumptuum oportet esse. Porro autem scribit Polybius esse Gadibus in templo Herculis

ἀνατολαῖς Ἰνδῶν, μιμνέμενος τὴν Ἡρακλέα, καὶ τὸν Διόνυσον· ἦν μὲν δὴ τὸ ἔθος τῆτο. Ἀλλὰ καὶ τὰς τόπους εἰκὸς ἐπὶ μεταλαμβάνειν τὴν αὐτὴν προσσηγορίαν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν ὁ χρόνος ἀφθέρῃ τὰς τεθέντας ὄρες. Οὐ γὰρ νῦν οἱ Φιλαίνων μέντοι βωμοί· ἄλλ' ὁ τόπος μετέλκε τὴν προσσηγορίαν· ἐδὲ ἐν τῇ Ἰνδικῇ σήλας φασὶν ὄραθῆναι κειμένας, οὐθ' Ἡρακλέας, οὐτε Διόνυσον· καὶ λεγομένων μέντοι καὶ δεικνυμένων τῶν τόπων τιῶν, οἱ Μακεδόνες ὁπίσκειον τούτους εἶναι σήλας, ἐν οἷς τι σημεῖον εὕρισκον ἢ τὸ πρὸς τὸν Διόνυσον ἱστορούμενων, ἢ τὸ πρὸς τὴν Ἡρακλέα. Καὶ ταῦτα δὴ τὰς μὲν πρώτας, ἐκ δὲ ἀν' ἀπιστήσας τις, ὅροις χρῆσασθαι, χειροκμήτοις ποτὶ βωμοῖς, ἢ πύργοις, ἢ στήλῃσιν, ὅτι τῶν τόπων εἰς οὓς ὑφάτης ἦκον τὰς ἐπιφανέστερας· (ἐπιφανέστεροι δὲ οἱ πορθμοί, καὶ τοὶ ἐπικείμενα ὄρη, καὶ αἱ νησίδες, πρὸς τὸ σποδνολοῦν ἐχατίας τε καὶ ἀρχαῖς τόπων)· ὁ κλειπόντων ἢ τὴν χειροκμήτων ὑπομνημάτων, μετενεχθῆναι τένονα εἰς τοὺς τόπους, εἰ τε τὰς νησίδας τις βέλεται λέγειν, εἰ τε τὰς ἄκρας τὰς ποιεῖσας τὸν πορθμόν. Τῆτο γὰρ ἡδὴ διορίσασθαι χαλεπὸν, ποτέροις χρὴ προσάψαι τὴν ὀπίκλησιν, διὰ τὸ ἀμφοτέροις εἰκέναι τὰς σήλας. Λέγω δὲ εἰκέναι, διότι ἐν τοῖς τοιείοις ἴδρυνται τόποις, οἱ σαφῶς ὑπαγορεύουσι τὰς ἐχατίας· καὶ ὁ καὶ τόμα εἴρηται ὁ πορθμός, καὶ οὗτος, καὶ ἄλλοι πλείους· τὸ δὲ τόμα πρὸς μὲν εἰσπλεν ἀρχὴ ἐστὶ, πρὸς δὲ ἐκπλεν ἐχατον. Τὰ οὖν ὅτι τῷ τόματι νησίδας, ἔχοντα τὸ εὐπερίγραφόν τε, καὶ σημειώδες, οὐ φαύλως σήλαις ἀπεικάζουσι τις ἀν' ὥς δ' αὐτῶς καὶ τὰ ὄρη τὰ ὀπίκεινται μὲν τῷ πορθμῷ, καὶ ἐξοχὴν τινα τοιαύτην ἐκφαίνοντα, οἷον αἱ στήλιδες, ἢ αἱ σήλαι. Καὶ ὁ Πίνδαρος οὕτως ἀν' ὁρῶς λέγει πύλας Γαδερίδας, εἰ ἐπὶ τῷ τόματι νοῖντο αἱ σήλαι· πύλαις γὰρ εἴκει τὰ τόμα· τὰ δὲ Γαδεῖρα οὐκ ἐν τοιείοις ἴδρυσιν τόποις, ἀλλ' ἐν μέσῃ πῶς κεῖται μεγάλη παραλίᾳ κολπώδει. Τὸ δὲ ἐπ' αὐτὰς ἀναφέρειν τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ σήλας ἢ τὸ ἐνθάδε, ἥτις ἐὺλογον, ὥς ἐμοὶ φαίνεται· καὶ γὰρ ἐμπόρων, ἄλλ' ἡγεμόνων μᾶλλον ἀρξάντων τῷ ὀνόματος τέττε, κρατῆσαι πωλὸν τὴν δόξαν· καθάπερ καὶ ὅτι τῇ Ἰνδικῇ σήλῳ. Ἀλλὰ τε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἣν φησιν, ὅτι ἀφ' ἱερῶν δηλοῦσα, ἀλλὰ ἀναλώματος κεφάλαιον, ἀντιμαρτυρεῖ τῷ λόγῳ· τὰς γὰρ Ἡρακλείας σήλας μνημεῖα εἶναι· δεῖ τῆς ἐκείνης μεγαλεργίας, οὐ τῆς Φοινίκων δαπάνης. Φησὶ δὲ ὁ Πολύβιος κρήνην ἐν τῷ

^a στήλῃσιν Par. 1. 3. Eton. Gron.

Par. 1. Med. 1. Mosc.

^b ἐκλειπόντων Par. 3. Med. 1. 2.

^c εὐπερίγραφον Par. 3.

^d ἐκφαίνοντα Par. 3.

^e στήλιδες Par. 1. 3. Eton. Gron.

^f τῷ Par. 1. et τὰ

alia manu supra. τῷ Mosc.

^g καὶ deest Med. 2.

^h δὴ Par. 3. Med. 1. Mosc. et ex correct. Med. 2.

30. τοιαύτην ἐκφαίνοντα, οἷον] Lege, cum veteribus, τοιαύτην ἐκφαίνοντα οἷον. Casaub.

37. ἐν τῷ] Scribendum est, ἐν τῷ Ἡρακλείῳ — Τῷ ἐνθάδε, in fano Herculis, quod Gadibus est. T.

45. κρήνην ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδεῖροις] Plinius hujus fontis ita meminit, libro secundo, cap. 103. Nam dulcis haustus in mari plurimis locis, ut ad Chelidonias insulas, et Aradum, et in Gaditano oceano. Idem Plinius, libro secundo, c. 97. Gadibus, qui

est delubrum Herculis proximus, fons inclusus ad putei modum, alias simul cum oceano augetur, minuiturque: alias vero utrumque contrariis motibus. Eodem in loco alter oceani motibus consentit. De Arado Strabo l. xvi. Causam hujus rei sic Lucretius explicat, l. vi. v. 888.

Præterea, dispersa foras erumpere cogit
Vis per aquam subito, sursumque ea conciliari:
Quod genus endo mari spirat fons dulcis aquarum,

Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις εἶναι, ^a βαθυῶν ὀλίγων
κατάβασιν ἔχουσιν. ^b εἰς τὸ ὕδωρ, πότιμον ^c δὲ εἶναι.
ἢν ταῖς παλαιοταῖς τῆς θαλάσσης ἀντιπαθεῖν. καὶ μὲν
τοῖς πλήμασι, ἐκλείπουσιν. καὶ δὲ τοῖς ἀμπώτεσι,
πληρυσμένῳ αἰπῶται. δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
βάθους εἰς τὴν ὀπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτει, ^d κατα-
ληφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τῆς κύματος καὶ τοῖς ὀπιβά-
σεσι τῆς θαλάσσης, εἴργεται. ^e τῶν τοιούτων ἐξόδων οἰ-
κειῶν. ἀνατρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς ἐμφράττει τὰς τῆς
πηγῆς πόδας, καὶ ποιεῖ λεηλυμένην. γυμνωθείσης δὲ
πάλιν εὐθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς,
ὥς ^f ἀναβλύειν εὐπόρως. Ἀρτεμίδωρος δὲ ἀντιπῶν
τέτρω, καὶ ἅμα πᾶρ αὐτῆς πῖνα θεῖς αἰτίαν, μνησ-
θεῖς δὲ καὶ τῆς Σιλανῆς δόξης τῆς συγγραφῆς, οὐ μὴν
δοκεῖ μνήμης ἀξία εἶπεν, ὥς ἂν ἰδιώτης περὶ ταῦτα, ^g
καὶ αὐτὸς καὶ Σιλανός. Ποσειδώνιος δὲ ψευδῆ λέγων
εἶναι τὴν ἱστορίαν ταύτην, δύο φησὶν εἶναι φρέατα ἐν τῷ
Ἡρακλείῳ, καὶ τρίτον ἐν τῇ πόλει. τῶν δὲ ἐν τῷ Ἡ-
ρακλείῳ, τὸ μὲν μικρότερον, ^h ὑδρευομένων συνεχῶς ⁱ αὐ-
θορὸν καὶ ἐκλείπειν, καὶ ^k ἀφαιρούντων τῆς ὑδρείας
πληρῆσθαι πάλιν. τὸ δὲ μείζον δὲ ὅλης τῆς ἡμέρας
τὴν ὑδρείαν ἔχει. μείζοντον μὲν τοῖς, κατὰ περὶ καὶ τὰ
ἄλλα φρέατα πάντα, νύκτωρ πληρῆσθαι, μηκέτι
^l ὑδρευομένων. ἐπειδὴ δὲ συμπύπτει καὶ τὸ συμπλη-
ρώσεως καιρὸν ἢ ἀμπώτις πολλάκις, πεπιτυῖσθαι καὶ
ὥς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τὴν ἀντίπλοισιν. Ὅτι μὲν οὖν
ἢ ἱστορία πεπιτυῖται, καὶ οὗτος εἴρηκε, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς
^m παραδόξοις θρυλλομένοις παρελήφαμεν. Ἡκόμενοι γὰρ
καὶ φρέατα εἶναι, ⁿ τὰ περὶ τῆς πόλεως ἐν τοῖς κή-
ποις, τὰ δὲ ἐντὸς. ἀφ' ὧν δὲ τὴν μοχθηρίαν τῆς ὕδα-
τος καὶ τὴν πόλιν δεξαμένης ὀπιπολάζειν τῆς λακκαίης
ὑδατος. εἰ μὲν τοῖς καὶ τέτων πᾶν φρεάτων ὀπιδείκ-
νυται τὴν ἀντιπαθείαν, ὑπόνοιαν, ὁκνῶμεν. Τὰς
δ' αἰτίας, εἴπερ συμβαίνει ταῦτα οὕτως, ὥς ἐν χαλε-
ποῖς σποδόμεναι δεῖ. Εἰκὸς ὁ μὲν οὕτως ἔχειν ὥς ὁ
Πολύβιος φησὶν. Εἰκὸς δὲ καὶ τῶν φλεβῶν πῖνας τῶν
πηγαίων νοτιοδείσεσι ἐξωθεν χαυνόμεναι, καὶ ^p παρά-
χυσιν εἰς τὰ πλάγια μᾶλλον διδόναι τοῖς ὕδασι, ἢ
^q ἀναβλύειν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ῥεῖθρον εἰς τὴν κρήνην.

fontem, ad cuius aquas paucorum sit graduum de-
scensus, potui aptas : qui ad æstus maris contrario
plane sit affectus modo, cum sub exundationem
maris deficiat, et defluente eo impleatur. Causam
rei confert in spiritum, qui e profundo in superfi-
ciem terræ effertur : qua superficie sub maris af-
fluxum ab aquis occupata, spiritum, cum suis exi-
tibus solitis privetur, introrsum reverti, obstructif-
que fontis meatibus aquas intercludere : rursusque
denudata aquis superficie, venas fontis liberare ob-
structione, atque ita tum aquam copiose ebullire.
Artemidorus autem dum hujus sententiam vult re-
fellere, aliamque a se causam profert, facta simul
Silani historici mentione, indigna relatu mihi vide-
tur dicere : quippe cum et ipse et Silanus harum
fuerint rerum rudes. At Posidonius falsitatis hanc
narrationem damnans, duos ait in Herculis templo
esse puteos, et in urbe tertium : eorum qui sunt ad
Herculis minorem, cum continenter ex eo aqua
hauriatur, ea ipsa hora siccari, rursusque impleri
ubi defitum fuerit aquari : majorem totius diei a-
quatione minui : ipsum quoque, more aliorum pu-
teorum, aquatione noctu cessante, repleri : et cum
in repletionis tempus incidat non raro maris deflux-
us, creditam esse ab incolis inusitatam illam con-
trarietatem affectionis. Historiæ quidem huic fi-
dem adhibitam fuisse, cum ille ait, et nos in divul-
gatis rerum inusitatarum narrationibus traditum
reperimus. Auditum etiam cognovimus, esse Gadi-
bus alios quoque puteos, partim in ipsa urbe, partim
extra in hortis : sed ob aquæ vitiositatem in urbe
usurpari cisternas lacustris aquæ : utrum autem hi
quoque putei aliquam istius naturalis diffensionis a
mari dent significationem, ignoro. Quod si hæc ita
eveniunt, causarum assignationem ita par est acci-
pere, ut fieri in rebus difficilibus debet. Ac fieri
potest, ut res ita habeat, sicut judicavit Polybius.
Probabile est etiam, quasdam fontis venas humec-
tatas extrinsecus laxari, ita ut magis in obliquam
partem aquas diffundant, quam eas secundum
pristinum alveum in fontem exprimant : laxari au-

^a βαθυῶν ὀλίγων Bre. ^b ἢς τὸ ὕδωρ Med. 1. ex correct. ^c δὲ εἶναι defunt Par. 3. Med. 1. Esc. Mosc. ^d καταληφθείσης Par. 1. 3. Eton. Esc. Mosc. καταληφθείσης Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e τῶν οἰκείων τοιούτων ἐξόδων Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. τῶν τοιούτων οἰκείων ἐξόδων Med. 2. ^f ἀναβλύειν Par. 3. ^g ὑδρευομένων Par. 1. ^h Scribe, αὐθωρῶν, Marg. Cas. αὐθωρῶν Par. 1. 3. Esc. Mosc. recte. F. ⁱ καὶ deest Par. 1. Eton. ^k ἀφαιρούντων Med. 1. 2. Mosc. ^l ὑδρευομένων Par. 1. ^m παραδόξοις θρυλλομένην Par. 1. 3. Mosc. παραδόξοις θρυλλομένην Med. 1. 2. Bre. Esc. ⁿ τὰ μὲν περὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^o μὲν γὰρ Par. 1. 3. Med. 1. Esc. Mosc. ^p παρέχουσιν Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^q ἀναβλύειν Bre.

Qui scatit, et salsas circum se dimovet undas.
Et multis aliis præbet regionibus æquor
Utilitatem opportunam sitientibus nautis,
Quod dulcis inter salsas intervomit undas. Casaub.

2. πότιμον δὲ εἶναι] Scripti tantum πότιμον. Idem.

6. καταληφθείσης μὲν αὐτῆς] Legendum, cum veteribus libris, καταληφθείσης, et ita auctor Epitomes. Opponitur mox γυμνωθείσης. Idem.

19. αὐθωρῶν] Legit interpres, αὐθωρεῖ. Nam altera quidem vox nihili est. Plinium huc adducto, lib. ii. c. 97. Pro τὴν ὑδρείαν ἔχειν, legerem, τὴν ὑδρείαν ἀνέχον, aut potius, ἀνεχόμενοι : et pro ἀντίπλοισιν, ἀντιπάθειαν. Mox, λακκαίη ὕδατος, lacustris verti, quanquam pluvialis existimem esse. Xyland.

22. τὴν ὑδρείαν ἔχειν] Assentior Xylandro, τὴν ὑδρείαν ἀνέχον. Casaub.

25. πεπιτυῖσθαι καὶ ὥς] Legerem libentius, καὶ ὥς, et, cum Xylandro, ἀντιπάθειαν. Idem.

27. ἐν τοῖς παραδόξοις θρυλλομένοις] Libri veteres, ἐν τοῖς παραδόξοις θρυλλομένην. Intelligit libros Aristotelis, Antigonis, et aliorum, qui περὶ θαυμασίων ἀνυσμάτων scripserunt. Idem.

Ibid.] Hi putei mirabiles non extant, et verisimile est hanc rem esse figmentum Sacerdotum. F.

31. τὴν λακκαίην ὕδατος] Ὑδωρ λακκαίων, non est aqua lacustris : minus etiam fluviatilem significat. Ita enim appellantur aquæ cisternarum, quæ ἐν λακκῇ, hoc est in cisterna asservuntur. Sed ad Scholia Aristophanis, et Athenæum, de hac voce : ac περὶ λακκαίης ὕδατος, libro tertio idem Athen. Casaub.

37. καὶ παρέχουσιν] Scripti, παρέχουσιν. Idem.

tem necesse est inundatione aquarum. Quod si, ut Athenodoro videtur, inspirationis et expirationis simile quippiam habent maris affluxus et refluxus, fortassis quædam aquarum fluentium sunt, quæ per alios meatus naturam secutæ effluxus in superficiem effundunt (quorum ora fontes et scaturigines vocamus) aliis autem meatibus una trahuntur ad profunditatem maris: eæque aquæ mare ita attollunt, ut exundet quando fit expirationis, ac tum suum relinquunt proprium meatum: in quem redeunt, mari defluente. Nescio autem qui factum sit, ut Posidonius in cæteris rebus acumen ingenii Phœnicibus tribuens, magis hoc loco eos fatuos quam subtiles judicet. Solis conversionem die ac nocte metimur, partem supra, partem infra terram eo exigente. Jam ille tradit oceani motum imitari conversionem cœlestem, esseque æstum maris alium diurnum, alium menstruum, alium annuum, ad Lunam certo modo affecti. Cum enim Luna unius signi spatio supra horizontem elevatur, tum intumescere mare, et in terram effluere: quod etiam sensus possit percipere: idque dum ad medium cœli Luna perveniat. Inde declinante astro, paulatim mare abscedere, dum uno tantum signo ab occasu absit Luna: tum consistere ipsum, donec luna occiderit, atque item dum infra terram sub horizontem unius signi quantitate descenderit: exinde rursum incrementum, donec ad medium cœli infra terram Luna appulerit: postea iterum recedere, usque dum versus ortum progressa Luna signo uno horizontem se habeat altiore: tum eodem statu manere, donec ea signo horizontem superet altitudine: exinde rursum in terram exire. Hunc ergo ait ille maris esse diurnum circuitum. Menstruum porro, quod maximi refluxus contingunt circa novilunium: deinde dum æqua portione divisa videatur, minui: hinc rursum usque ad plenilunium augeri, et minui exinde, usque dum diminuta lumine dimidium lucidum ostendat, postea rursum ad coitum usque crescere: ea autem incrementa tempore et celeritate sese superare. Annuas denique maris vices se a

νοτίζεσθαι δ' ἀναγκάϊον ἐπικλύσαντος τῆς κύματος.
^a Εἰ δ' ὅπερ Ἀθηνόδωρος φησιν, εἰσπνοῇ τε καὶ ἐκπνοῇ τὸ συμβαῖνον πρὸς τὰς πλημμυρίδας καὶ πρὸς τὰς ἀμπτώσεις ἔοικεν, εἶναι ἂν πᾶσι τῶν ῥεόντων ὑδάτων, ἀ καὶ ἄλλες μὲν πόρους ἔκχει τῇ ἐκρυσιν κατὰ φύσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (ὧν δὴ τὰ ἑμάτια πηγὰς καὶ κρήνας καλεῖμεν) καὶ ἄλλες δὲ πόρους συνέλκεται πρὸς τὸ θαλάττης βάθος· καὶ συνεξαίρονται μὲν ἐκείνην, ὥστε πλημμυρεῖν, ^b ὅταν οἶον ἐκπνοὴ γένηται, τὸ οἰκεῖον δὲ ἀπολείπει ῥεῖθρον· ^d πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον, ὅταν ἐκείνη λάβῃ τὴν ἀναχώρησιν. Οὐκ οἶδα δὲ πῶς κατ' ἄλλα δεινὸς ἀποφαίνειν ὁ Ποσειδώνιος τὰς Φοίνικας, ἐνταῦθα μαρίαν μᾶλλον, ἢ δριμύτητα αὐτῶν κατέγνωκεν· ^f ἡμέρα μὲν γὰρ καὶ ^e νυκτὶ ἡ τῆς ἡλίου περιφορά μετρεῖται, ^h ποτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος, ποτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φαινομένη· φησὶ δὲ πᾶσι τῶν Ὀκεανῶν κινήσιν ὑπέχειν ἀστροειδῆ περίοδον, τὴν μὲν ⁱ ἡμερήσιον ἀποδιδέσσαν, τὴν δὲ μηνιαίαν, τὴν δὲ ἐνιαυσιαίαν, συμπαθεῖν τῇ σελήνῃ. Ὅταν γὰρ αὕτη ^k ζώδιον μέγεθος ὑπερέχῃ τῆς ὀρίζοντος, ^l ἀρχεσθὰ τε διοιδεῖν πᾶσι θαλάττην καὶ ἐπιβαίνειν τῇ γῆς αἰσθητῶς μέχρι μεσουρανήσεως· ἐκκλίναντος δὲ τῆς ἀστρῆς, πάλιν ἀναχωρεῖν τὸ πέλμαρος κατ' ὀλίγον, ἕως ἂν ζώδιον ^m ὑπερέχῃ τῆς δύσεως ἢ σελήνῃ· εἴτα μένειν τοσούτον ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει χρόνον, ὅσον ἡ σελήνη συνάπλῃ πρὸς αὐτὴν τῇ δύσει· καὶ ἐπὶ μᾶλλον τοσούτον, ὅσον κινήσῃ ⁿ ὑπὸ γῆς ζώδιον· ἀπὸ τοῦ ἀντὶ τῆς ὀρίζοντος· εἴτ' ἐπιβαίνειν πάλιν, ἕως τῆς ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος· εἴτ' ἀναχωρεῖν ἕως ἂν πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἀφελήσῃ ἡ σελήνη ζώδιον τῆς ὀρίζοντος ἀπὸ τοῦ· μένειν δὲ μέχρι ἂν ζώδιον ὑπὲρ γῆς μεταωριθῇ, καὶ πάλιν ἐπιβαίνειν· ταύτην μὲν εἶναι λέγει ^p ἡμερήσιαν περίοδον. Τὴν δὲ μηνιαίαν, ὅτι μέγιστον μὲν αἱ παλὶρροῖαι γίνονται περὶ τοὺς συνόδους, εἴτα μειννται, μέχρι διχοτόμου· πάλιν δ' αὖξινται, μέχρι πανσελήνης· καὶ μειννται πάλιν ἕως διχοτόμου φθινάδος· εἴθ' ἕως τῆς συνόδου αἱ αὖξήσεις· πλεονάζειν ^r καὶ χρόνῳ καὶ τάχει τὰς αὖξήσεις. Τὰς δ' ἐνιαυσίας παρὰ τῶν ἐν Γαδείροις πυθέσθαι φησὶ· λεγόντων ὡς

^a εἰδ' ὡς περ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. εἰ δ' ὡς περ Gron. ^b ὅταν ἡ ἐκπνοὴ Par. 3. Med. 1. 2. Gron. ὅταν οἶον ἡ ἐκπνοὴ Efc. Mosc. ^c ἀπολείπει Med. 2. et ex. correct. ἀπολείπειν. ^d πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον defunt Efc. et Mosc. ^e κακείνη Par. 1. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^f ἡμέρα Par. 3. Mosc. ^g νύξ Par. 3. Efc. Mosc. ^h ποτὲ μὲν — ποτὲ δὲ Efc. ποτὲ μὲν — ποτὲ δὲ Med. 1. 2. Mosc. ⁱ ἡμερήσιον Med. 2. ^k ζώδιον Par. 1. 3. Med. 2. Eton. Efc. Mosc. et ex. correct. Med. 1. ^l ἀρχεσθὰ τε διοιδεῖν Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^m ὑπερέχει Par. 3. Bre. ὑπερέχει Med. 1. Efc. Mosc. ⁿ ὑπὸ τὴν ζώδιον Eton. ^o ἀπὸ τοῦ Med. 2. ^p δὲ καὶ χρόνῳ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Mosc. ^q ἐνιαυσίας Efc. Mosc. ἐνιαυσίας Par. 3. Med. 1. 2.

5. ἔκχει τὴν ἐκρυσιν] Epitomæ auctor, ἔχει τὴν ἐκρυσιν. Mox βάθος pro βάθος non delerem: quod in Epitome extat. Casaub.

8. καὶ συνεξαίρονται μὲν ἐκείνην] Lego, καὶ συνεξαίρονται μὲν ἐκείνην. Sensus est, atque illæ quidem aquæ cum mari inflantur, seseque extollunt, adeo ut exundent, quando fit illa veluti spiritus emissio. Idem.

Ibid. συνεξαίρονται μὲν ἐκείνην] Pro συνεξαίρονται μὲν ἐκείνην Vir summus legit, συνεξαίρονται μὲν ἐκείνη, at minus recte, si quid video: nam καὶ εξαίρονται optime coherent sequentibus, τὸ οἰκεῖον ἀπολείπει ῥεῖθρον: scilicet, deprimuntur aquæ, cum mare adfluit, ita ut adfluxum ejus augeant, et ἀπολείπωσι τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον. Quare etiam pro πάλιν ἀναχωρεῖ fortasse scribendum, πάλιν δὲ ἀναχωρεῖ. Gronov. Animadv. in Strab. pag. 172.

14. ἡμέρα μὲν γὰρ καὶ νυκτὶ ἡ τῆς ἡλίου περιφορά μετρεῖται] Liber soceri Henrici Stephani, ἡμέρα μὲν γὰρ καὶ νύξ τῇ τῆς ἡλίου περιφορᾷ μετρεῖται. Casaub.

17. τὴν μὲν ἡμερήσιον ἀποδιδέσσαν, τὴν δὲ μηνιαίαν, τὴν δὲ ἐνιαυσιαίαν] Hæc tria marini æstus genera videtur Manilius obscure indicare his versibus, lib. ii. ver. 89.

Sic pontum movet, et terris immittit et aufert
 Æquæ seditio pelagi, nunc sidera Lunæ
 Mota tenens, nunc diverso stimolata recessu,
 Nunc anni spatio Phæbum comitata volentem. Idem.

18. τὴν δὲ μηνιαίαν] Cæsar, de B. G. lib. iv. c. 29. Eadem nocte accidit, ut esset luna plena, quæ dies maritimos æstus maximos in oceano efficere consuevit. Idem.

Ibid. συμπαθεῖ τῇ σελήνῃ] Auctor Epitomes nimis hic fuit de suo liberalis. Eum vide, et Plinium lib. ii. c. 97. Idem.

19. Ὅταν γὰρ αὕτη] Hunc locum ex Epitoma restituī. Xyland.

37. τὰς αὖξήσεις] Verba in Græco nihil habent cum quo coherent, videnturque ex posterioribus, nescio quo modo, contra sententiam loci, huc inculcata: ex iis quæ de Seleuci sententia referuntur. Sed et in reliquis aliquoties non textum, sed sensum secutus sum. Idem.

Ibid. τὰς δὲ ἐνιαυσίας] Tacitus, libro primo An. c. 70. Mox, impulsu aquilonis, simul sidere æquinoctii, quo maxime tumescit oceanus, rapi, atque agmen. Casaub.

κατὰ θερινὰς τροπὰς μάλιστα αὖξιντο καὶ αἱ ἀναχω-
ρήσεις, καὶ αἱ ἐπιβάσεις. Εἰκάζει δ' αὐτὸς ὅτι τῶν
τροπῶν μεῖναι μὴ ἕως ἰσημερίας· αὖξιναι δὲ ἕως
χειμερινῶν τροπῶν, εἴτα μεῖναι μέχρι εἰαρινῆς ἰση-
μερίας· εἴτα αὖξιναι μέχρι θερινῶν τροπῶν. ^α τῶν
δὲ περιόδων τέτων ἔσων καὶ ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα,
τὸν συνάμφω χρόνον, δις μὲν ἐπιβαίνουσιν τῆς θαλά-
ττης, δις δὲ ἀναχωρήσεις, τεταγμένως δὲ καὶ τῇ ἡμερη-
σίῳ χρόνῳ καὶ τῇ νυκτερινῇ, πῶς ^β οἴονται τὸ πολ-
λάκις μὲν συμβαίνειν καὶ τοῖς ἀμπώτεσι ^γ τῇ πλήρῳ-
σιν τῆ φρέατος, μὴ πολλάκις δὲ τῷ λευκυδρίῳ· ἢ
πολλάκις μὲν, μὴ ^δ ἰσάκις δὲ· ἢ καὶ ἰσάκις δὲ, τοὺς
Γαδειρίτας ταῦτα μὲν ^ε ἱκανὲς γενέσθαι τηρῆσαι ^ς καὶ
ἡμέραν γινόμενα· τοὺς δ' ἐνιαυσίους περιόδους, ὅτι τῶν
ἁπλῶς συμβαινόντων καὶ ἔτος τηρῆσαι τοὺς καὶ ἡμέραν ^ι
γινόμενα. Ἀλλὰ μὲν ὅτι γε πιστεύει αὐτοῖς, δῆλον ὅτι
αὐτὸν καὶ προσεκησάμενος γενέσθαι τοὺς μειώσεις καὶ πάλιν
αὖξιναι, ὅτι τῶν τροπῶν ἐπὶ τροπὰς τε ἑτέρας, καὶ κείθεν
πάλιν ἐπανόδους. Καὶ μὲν ὅθεν ἐκεῖνο εἰκός, ὅτι τη-
ρητικοὶ οὗτοι τοὺς μὲν συμβαινόντας οὐκ εἶδον, τοῖς δὲ ^κ
μὴ συμβαίνουσιν ὁπίστευσαν. Φησὶ δ' οὖν Σέλευκον τῷ
ὅτι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης, καὶ ^λ ἀνωμαλίαν πινὰ ἐν
τέτοις καὶ ^μ ὁμαλότητι λέγειν καλὰ τὰς τῇ ζῳδίων δια-
φοράς· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἰσημερινοῖς ζῳδίοις τῆς σελήνης
οὐδὲς ὁμαλίζειν τὰ πάθη, ἐν δὲ τοῖς τροπικοῖς ^ν ἀνω-
μαλίαν εἶναι, καὶ πλήθει καὶ τάχει· τῶν δ' ἄλλων
ἔχουσιν κατὰ τὰς συνεκτισμὸς εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν.
Αὐτὸς δὲ καλὰ τὰς θερινὰς τροπὰς περὶ τῇ πανσέληνόν
φασιν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ γενόμενος τῷ ἐν Γαδείροις
πλείους ἡμέρας, μὴ δύνασθαι συνεῖναι τὰς ἐνιαυσίους
ἀφ' ἑαυτοῦ. Περὶ μὲν τοὺς τὴν σύνοδον ἐκείνους τῷ μηνὸς,
τηρῆσαι μεγάλην παραλλαγὴν ἐν Ἰλίπῳ δὲ τῷ Βαίτιος

Gaditanis auditu cognovisse ait. Ita enim illos tradere, circa æstivum solstitium recessus accessus-
que maris maxime augeri: se vero conjecturam facere, eosdem inde ad æquinoctium usque dimi-
nui, rursusque ad brumam usque accrescere, ab hac usque ad vernum æquinoctium decrescere, por-
roque augescere, usque ad æstivum solstitium. Hæc maris vices cum quovis die naturali eveniant, bis quotidie mari se efferente, et bis subsidente, idque suo ordine et interdiu et noctu: quomodo fit ut putent impletionem putei sæpe evenire sub refluxum maris, non sæpe autem exinanitionem? Aut sæpe quidem, sed non toties, aut etiam toties? Est etiam Gaditanos suffecisse accurate observandis iis, quæ fierent quotidie: at qui potuerunt annuas vicissitudines ex eo deprehendere, quod semel fit toto anno? Nam quod fidem eis ipse adhibuerit, ex eo constat, quod ipse conjecturam de reliquis porro incrementis et decrementis solstitiorum et æquinoctiorum causa addit. Ne hoc quidem consentaneum est, homines istos observandi studiosos ea, quæ eveniunt, non animadvertisse, credidisse iis, quæ non fierent. Refert ergo Seleucum quendam a rubro mari oriundum, in his æqualitatem inæqualitatemque statuere aliquam pro signorum cælestium ratione: nam Luna in æquinoctialibus signis hærente, æquabiliter illos æstus fieri: in solstitialibus autem, et quantitate et celeritate inæquali: eamque inæqualitatem in reliquis signis locum habere, pro eo atque unum quodvis eorum ad dicta propius accedit. Ipse autem se memorat Gadibus in Herculis templo fuisse sub ipsum æstivum solstitium, in plenilunio per aliquot multos dies, neque tamen anniversarias istas mutationes potuisse deprehendere: sed circa ejus mensis novilunium mag-

^α τῶν δὲ Med. 1. 2. Mosc. ^β οἴονται πολλάκις Par. 1. 3. Efc. Mosc. τὸ δεῖσθαι Med. 1. 2. sed habent οἴον τε, pro οἴοντα, ex correctione. ^γ τὴν πλήρωσιν &c, ad usque τὴν λευκυδρίαν inclusive, desunt Par. 3. ^δ ἰσάκις δὲ· ἢ καὶ ἰσάκις· τὰς δὲ Γαδ... Par. 1. Med. 1. Efc. Mosc. ^ε ἱκανὲς· ἢ δὲ καὶ ἰσάκις· τὰς δὲ Γαδ... ex correct. Med. 2. ἢ καὶ ἰσάκις δὲ desunt Par. 3. ^ς καὶ ἱκανὲς Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^ζ τὰ καὶ ἡμ... Par. 1. Med. 1. Efc. Mosc. ^η ὁμαλίαν Bre. ^θ ἀνωμαλότητα Par. 3. Bre. et ex correct. Med. 1.

5. τῶν δὲ περιόδων τέτων] Quæ sequuntur valde sunt obscura propter menda, quibus obsidentur. Sed qui seriem totius hujus disputationis diligenter observaverit, non difficile quid sibi velit Strabo, intelliget. Est enim adversus Posidonium instituta disputatio: cujus sententiam superius positam de errore Gaditanorum refellere vult Geographus: atque ea gratia allata sunt ab eo, quæ de variis περιόδοις æstuum oceanī retulit. Quæ omnia non aliter videntur sciri potuisse, quam ex diligenti Gaditanorum observatione. His igitur relatis, ita deinde adversus Posidonium disputare videtur: Ais, Posidoni, Gaditanos in errorem fuisse inductos, quod viderent sæpe eodem tempore contingere et τὴν τῷ φρέατος πλήρωσιν, et τὰς ἀμπώτεσι, et ex eo perperam collegisse τὴν ἀντιπάθειαν ejus putei et maris. Sed quæro ex te, Posidoni, qui fit ut Gaditani, quorum solertiam et diligentiam, in observatione rerum quæ difficiliores longe erant observatu, probas, ac sententiam libenter amplecteris; qui, inquam, fit ut Gaditani tam fæde decepti fuerint, in ea re potissimum, cujus tam facilis fuit observatio? Quid enim facilius quam hoc observare, quod nimirum non semper concurrerent ἡ λευκυδρία et ἡ ἀμπώτις? Nonne enim multo facilius fuit hoc observare, quam τὴν ἐνιαυσίον περίοδον? Et tamen de ea Gaditanis fidem habet Posidonius: cum sit verisimile, si in illa priori observatione decepti sunt, ac tam crasso errore errarunt, longe etiam gravius eosdem in ista posteriore errasse. Hæc est, nisi vehementer fallor, mens istius loci, quam qui semel assecutus fuerit, ei de verbis postea facile erit constituere. Casaub.

Ibid. τῷ δὲ περιόδῳ] Vetus legit, δὴ, quod probo, nisi δὲ pro δὴ accipias. Hæc autem eo pertinent, ut doceat quam facile fuerit Gaditanis observare τὰ περὶ τῷ φρέατος. Idem.

9. πῶς οἴονται τὸ πολλάκις] Quomodo observarunt Gaditani

sæpe eodem tempore contingere τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν ἀμπώτιν, non observaverunt autem etiam τὴν λευκυδρίαν eodem tempore sæpe evenire? Idem.

11. ἢ πολλάκις μὲν] Hæc videntur ex Posidonii sententia dici. Idem.

12. τὰς Γαδειρίτας] Docet nunc, absurdum esse fidem Gaditanis in hac re abrogare, quibus in aliis rebus observatu longe difficilioribus tu credas. Ita autem lege, Ἡ τὰς Γαδειρίτας ταῦτα μὲν ὅτι ἱκανὲς γενέσθαι τηρῆσαι καὶ ἡμέραν γινόμενα· τὰς δ' ἐνιαυσίους περιόδους καὶ τῶν ἁπλῶς συμβαινόντων κατ' ἔτος τηρῆσαι; Ἀλλὰ μὲν ὅτι γε. An, inquit, dicit Posidonius, his observandis quæ quotidie eveniunt non fuisse idoneos Gaditanos, ea autem quæ semel in anno contingunt recte observasse? Interrogatio ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀποφάσει. Non sane hoc dicit Posidonius. In fine sententiæ verba illa, τὰ καὶ ἡμέραν γινόμενα, quæ ex proximo membro inepte sunt repetita, censeo esse tollenda: nisi quis malit magnum hic esse aliquot sententiarum hiatus, quod equidem non puto. Quæ sequuntur, Ἀλλὰ μὲν ὅτι, eo pertinent ut doceat Posidonium in re difficiliori Gaditanorum fidem esse secutum. Idem.

20. τὰ μὲν συμβαινόντα οὐκ εἶδον] Non viderunt, nec observarunt, puteum hunc aqua interdum deficere, recedente maris æstu. Idem.

Ibid. τοῖς δὲ μὴ συμβαίνουσιν ἐπίστευσαν] Crediderunt perpetuum esse, ut recedente maris æstu puteus aqua plenus esset: quod non semper contingit, ut quidem vult Posidonius. Idem.

22. καὶ ἀνωμαλίαν πινὰ ἐν τέτοις καὶ ὁμαλότητι] In veteribus legitur, καὶ ὁμαλίαν πινὰ ἐν τέτοις καὶ ἀνωμαλότητι. Nihil muto. Idem.

27. κατὰ τὰς συνεκτισμὸς εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν] Scripti, τὴν ἀνωμαλίαν. Idem.

ἀνακοπῆς παρὰ τὰς ἔμπροσθεν, ἐν αἷς οὐδὲ ἕως ἡμί-
σους τὰς ὀχθὰς ἔδρεχε· τότε δ' ὑπερχῆσθαι τὸ ὕδωρ,
ὡδ' ὑδρεύεσθαι τὰς γραπώτας αὐτοῦ (διέχει δ' ἡ
Ἰλίπα ἡ θαλάττης περὶ ἑπτακοσίους σταδίους) τῇ δ'
ὅπῃ θαλάττῃ πεδίον καὶ ὅπῃ λ' σταδίους εἰς βάθος χα-
λυπομέδων ὑπὸ τῇ πλημμυρίδος, ὥστε καὶ νῆες σπο-
λαμβάνεσθαι, τὸ δ' κρηπίδος ὕψος, τὸ τε τῆ νεῶ τοῦ
ἐν τῷ Ἡρακλείῳ, καὶ τῇ τοῦ Χωμάτος, ὃ τῆ λιμένος
ὠρεῖται, τοῦ ἐν Γαδεύροις, ὅδ' ὅπῃ δέκα πήχεις
καλυπτόμενον, ἀναμετρήσά φησι· καὶ ὠρεαδὴ δέ
πῃ καὶ τὸ διπλάσιον τέτε, κατὰ τὰς γενομένας ποιεῖ
παραυξήσεις, οὕτω παρὰ τοῦτον ἂν τῇ ἔμφασιν ἢ ἐν ταῖς
πεδίοις παρέχεται τὸ μέγεθος τῇ πλημμυρίδος· τῆτο
μὲν δὴ τὸ πάθος, κοινὸν ἰστορεῖται κατὰ πᾶσαν τὴν κύκ-
λῳ παρὰ τοὺς αἰῶνες. Τὸ δ' τοῦ Ἰσθμοῦ ὠρεατοῦ καὶ τῶν
καὶ ἰδίων φησὶν οὗτος· πλημμυρεῖ ὅδ' ἔσθ' ὅπερ καὶ χάρις
ὁμοίων καὶ χιόνων, ἐπειδὴν τὰ βόρεια πνεύματα πλεο-
νάσῃ· αἰπὴν δ' εἶναι τὴν λίμνην, δι' ἧς ρεῖ· συνεκβάλλ-
εσθαι ὅδ' τὸ λιμέναϊον ὑπὸ τῇ ἀνέμων. Ἰστορεῖ δὲ καὶ
δένδρον ἐν Γαδεύροις, ὅζους ἔχον χαμυπομέδους εἰς ἑδα-
φος, πολλάκις δὲ φύλλα ξιφοειδῆ, πικρυαῖα τὸ μῆ-
κος, πλάτος δὲ τετραδάκτυλα. Περὶ δὲ νέαν Καρ-
χιδόνα, δένδρον ἐξ ἀκάνθης φλοιὸν ἀφίεναι, ἐξ ἧς ὁ
φάσματα γίνεται κάλλιτα. Τῷ μὲν οὖν ἐν Γαδεύροις,
καὶ ἡμεῖς εἶδομεν ὁμοίον ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν κλά-
δων κατὰ καμψίαν· τοῖς δὲ φύλλοις ἀνόμοιον, οὐδὲ καρ-
πὸν ἔχον· τῆτο δ' ἔχειν φησί· τὰ δ' ἀκάνθινά ὁ-
φαίνεται καὶ ἐν Καππαδοκίᾳ· φέρει δ' οὐδὲν δένδρον
τῷ ἀκάνθινον ἔξ ἧς ὁ φλοιός, ἀλλὰ χαμαίζηνλος ἢ
βοτάνη. Τῷ δ' δένδρῳ τῷ ἐν Γαδεύροις καὶ τῆτο
ὠρεπτόρηται, ὅπῃ κλάδους μὲν σποκλαμένους, γάλα ρεῖ·
ρίζῃς δὲ τεμνομένης μιλῶδες ὕδρον ἀναφέρεται· το-
σαῦτα καὶ περὶ τῶν Γαδεύρων. Αἱ δὲ Καπτιπερίδες
δέκα μὲν εἰσι, κεῖνται δ' ἐγγὺς Ἀλλήλων, ὡς ἀρκ-
τον σπὸς τῆς τῇ Ἀρτάβρων λιμένος πελαγίᾳ· μία
δ' αὐτῶν ἔρημός ἐστι· τὰς δ' ἄλλας οἰκεῖσιν ἀνθρωποὶ
μεγάλ' ἄλλοι, ποδὴρεῖς ἐνδεδουκότες τὰς χιῶνας, ἐξω-
μένοι περὶ τὰ σέρνα, μὲν ῥάβδων περιπατῶντες, ὁμοίως

33. *Ai δὲ Κασιτερίδες*] Cassiterides sunt proprie insulæ,
quæ hodie *Scilly* appellantur; sed verissimè est omnes insulas
Britannicas a Phœnicibus sub nomine eodem comprehensas esse.
Ἰπτανίαν est, secundum Bochartum, Canaan, l. i. c. 39. p. 648.

Ibid. ὁμοιοι τοῖς πράγμασι ταῖς ὑπέραις] Casaubonus, ridiculam
exilifians hanc lectionem, reponit Πρωαῖς. Verum vulgatam
lectionem pluribus defendit eruditissimus Raphaël Fabretus in
elaboratissimis commentariis de Columna Trajani cap. i. pag.
19. et seq. *Anon.*

^a τοῖς τεύχεσι ταῖς ὑπὲρ αἰσῶν ζῶσι δ' ὑπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλέον· μέταλλα δ' ἔχοντες κατ' ἰσχυρὰ καὶ ^b μολύβδου, κέραμον ἀντὶ τέτων καὶ τῶν δερμάτων διαλλάττονται, καὶ ἄλλας, καὶ χαλκώματα, ὥς δὲ ἐμπορεύσιν. Πρότερον μὲν οὖν, Φοίνικες μόνοι τῶν ἐμπορείων ^c ἔτελλον ταύτην, ὅτε τῶν Γαδείρων, κρύπτοντες ἅπανσι τὴν πλῆν. τῶν δ' Ῥωμαίων ἐπακολοθέντων ναυκλήρων, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοῖεν τὰ ἐμπορεύσια, φθόνῳ ὁ ναυκλῆρος ἐκὼν εἰς τένας ἐξέβαλε τὴν ναῦν. ^d ἐπαγαγὼν δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον καὶ οὗτοι ἐπομένους, αὐτοὺς ^e ἐσώθη διὰ ναυαγίας, καὶ ἀπέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὧν ἀπέβαλε φορτίων. Οἱ Ῥωμαῖοι δ' ὁμῶς περὶ αὐτοὺς πολλὰ κέρδιον, ἐξέμαθον τὴν πλῆν. ἐπειδὴ δ' καὶ Πόπλιος Κράσσος ἀφ' ὧν ἐπ' αὐτοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ὅτι μικροῦ βάρους ὀρυζόμενα, καὶ τοὺς ἀνδρας εἰρηναίους ^f ὅτι περὶ αὐτοὺς ἦδη τὴν ἰσχυρίαν ἐργάζεσθαι, ταύτην τοῖς ἐθέλουσιν ἐπέδειξε· καίπερ οὖσαν πλείω τῶν διεργούσης εἰς τὴν ^g Βρετανικὴν. Καὶ οὗτοι μὲν τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν ἀποκεκρυμένων νήσων ταῦτα. ^h Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ ⁱ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική.

Vivunt ii ex pecore, vagantes fere incertis sedibus: metalla habent stanni et plumbi, quorum et pel-
lium loco fictilia, sales, et ærea opera, a mercatori-
bus recipiunt. Primis temporibus soli Phœnices
a Gadibus eo negociatum iverunt, celantes alios is-
tam navigationem. Cum autem Romani quendam
navis magistrum sequerentur, ut et ipsi emporia
ista addiscerent, is invidia ductus dedita opera na-
vem suam in vadum compulit, in eandemque per-
niciem iis qui insequabantur coniectis, ipse e nau-
fragio servatus ex ærario publico pretium amissa-
rum mercium recepit. Tamen Romani re sæpius
tentata, navigationem addidicerunt. Deinde P.
Crassus cum eo navigasset, videretque metalla non
alte effodi, hominesque eos pacis studiosos otio a-
bundante mari quoque navigando studere, id vo-
lentibus commonstravit: quanquam amplius mare
navigandum esset eo, quod inde ad Britanniam
pertinet. Ac de Hispania quidem, et insulis ante
eam sitis hæc sufficiant. Nunc ad Galliam trans
Alpes sitam nos convertemus.

^a ταῖς τεύχεσι ταῖς ὑπὲρ αἰσῶν ζῶσι δ' ὑπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλέον· μέταλλα δ' ἔχοντες κατ' ἰσχυρὰ καὶ ^b μολύβδου, κέραμον ἀντὶ τέτων καὶ τῶν δερμάτων διαλλάττονται, καὶ ἄλλας, καὶ χαλκώματα, ὥς δὲ ἐμπορεύσιν. Πρότερον μὲν οὖν, Φοίνικες μόνοι τῶν ἐμπορείων ^c ἔτελλον ταύτην, ὅτε τῶν Γαδείρων, κρύπτοντες ἅπανσι τὴν πλῆν. τῶν δ' Ῥωμαίων ἐπακολοθέντων ναυκλήρων, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοῖεν τὰ ἐμπορεύσια, φθόνῳ ὁ ναυκλῆρος ἐκὼν εἰς τένας ἐξέβαλε τὴν ναῦν. ^d ἐπαγαγὼν δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον καὶ οὗτοι ἐπομένους, αὐτοὺς ^e ἐσώθη διὰ ναυαγίας, καὶ ἀπέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὧν ἀπέβαλε φορτίων. Οἱ Ῥωμαῖοι δ' ὁμῶς περὶ αὐτοὺς πολλὰ κέρδιον, ἐξέμαθον τὴν πλῆν. ἐπειδὴ δ' καὶ Πόπλιος Κράσσος ἀφ' ὧν ἐπ' αὐτοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ὅτι μικροῦ βάρους ὀρυζόμενα, καὶ τοὺς ἀνδρας εἰρηναίους ^f ὅτι περὶ αὐτοὺς ἦδη τὴν ἰσχυρίαν ἐργάζεσθαι, ταύτην τοῖς ἐθέλουσιν ἐπέδειξε· καίπερ οὖσαν πλείω τῶν διεργούσης εἰς τὴν ^g Βρετανικὴν. Καὶ οὗτοι μὲν τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν ἀποκεκρυμένων νήσων ταῦτα. ^h Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ ⁱ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική.

trat, in Vit. Agric. cap. xi. de Britannis: *Habitus corporum varii — Silurum colorati vultus, et torti plerumque crines, et posita contra Hispaniam, Iberos veteres trajecisse, easque sedes occupasse fidem faciunt.* Silures sunt Cassiteridas versus positi, ergo nil mirum est Hispanis esse eos similes. Notandum est, secundum Strabonem, Astures nigro vestitu gaudere, quod hisce congruit. Et si Athenæus dat Iberis ποικίλας στολὰς, meminerit lector, quod Aurelio regnante scripsit, cum pace diuturna Hispani mores Romanorum adoptaverant. Exinde rationem alteram dare possumus, quare hæce Cassiteridas Strabo Hispaniæ attribuat; nempe similitudinem vultus et habitus. Quod ad vestitum in talos demissum, baculum, ac barbam promissam spectat, Druidarum vestitum referebant, excepto colore, qui in ordinibus sacris fuit semper albus. F.

11. ἀπέλαβε δημοσίαν] Scripti, δημοσίαν. Casaub.

13. ἐπειδὴ δ' καὶ Πόπλιος Κράσσος] Quis fuit hic Publius Crassus, nil compertum habeo. A Strabone autem primo constat

in Hispania eum imperasse, et secundo, quod eo imperante Gadibus Romani stanni causa mercaturam exercebant. Hoc concessio, Publ. Licinius Crassus, M. Crassi Triumviri pater, qui Consul fuit anno U. C. 655. in Hispania res gessit. Εἰς Ἰβηρίαν ἔφυγε, γεγονώς πάλα, στρατηγόντος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ait Plutarchus, in vita Crassi. Mariana quinquennium imperasse eum judicat. Unde videtur hunc esse nostri authoris P. Crassum. F.

18. εἰς τὴν Βρετανικὴν] Hisce perpensis, fat clarum est insulas Silurum esse Cassiteridas. Idem.

19. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική] In plerisque libris scriptis hæc desiderabantur. Sed non est novum apud Græcos scriptores, ut ab eadem sententia et prior liber finem, et qui deinceps sequitur initium habeat: quod a Thucydide potissimum ac Dionysio Halic. et Dione videmus esse observatum. Atque hæc de Hispania. Casaub.

S Y N O P S I S

LIBRI QUARTI.

GALLIAM hoc libro describit : primum generatim totam : deinde partes ejus singulas : Narbonensem, cum oppositis in nostro mari insulis : Aquitaniam : Lugdunensem : et Belgicam. Quibus expositis, Gallorum hominum mores, instituta, atque πολιτείας describit. Inde agit de jacentibus in oceano ante Galliam insulis, BRITANNIA, HIBERNIA, THULE. Postremo de ALPIBUS, et Inalpinis gentibus, fluminibus, lacubus.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛION ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER QUARTUS.

QUÆ ultra Alpes est Gallia, ejus jam ante figura et magnitudo utcunque descripta fuerunt : nunc singula persequemur. Sunt qui Gallos trifariam dividunt, in Aquitanos, Belgas, et Celtas : de quibus Aquitani a cæterorum plane

ΕΦΕΞΗΣ δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική. Ταύτης δὲ καὶ τὸ σχῆμα ὑπογράφεται ὡς ἑξῆς. Οἱ μὲν δὲ τριχῇ διήρυν, Ἀκυϊτανούς, καὶ Βέλγας καλεῖντες, καὶ Κέλτας· τὰς μὲν Ἀκυϊτανούς, τελέως ἐξηλλαγμένους, καὶ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ

1. ΕΦΕΞΗΣ] Argumentum, quia Strabonis non est, omit-tendum potius, quam corrigendum duxi. Ex fine præcedentis libri satis apparet quid sit descripturus hoc libro, nempe Gal-liam : χρησοµαδεῖων scriptor hunc librum tertium facit. *Xyland.*

Ibid. ΕΦΕΞΗΣ δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτική] Hispaniam sequitur Gallia : hæc igitur post illam explicanda. Est autem Gallia a Græcis Latinisque scriptoribus bifariam divisa : in eam, quæ est ἐντὸς τῶν Ἀλπεων, et eam, quæ est ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων. Ro-mani Cisalpinam et Transalpinam dicunt : sed quæ Græcis Latinisque Cisalpina, nobis Gallis est Transalpina, et contra. Profectis autem ab Hispania, prior occurrit quam vocari dixi-mus ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικήν. Quare de hac Galliæ parte prius sibi esse dicendum ait Geographus. Porro Celtarum nomen quam late pateret apud veteres, libro primo diximus : hic autem Galliām uno communi nomine Κελτικήν appellat Strabo : ea-dem ratione qua tertia orbis pars Asia dicta est : ab ea nimi-rum ejus parte, quæ prima Græcis nota fuit : et Hispania tota Ἰβηρικὴ est appellata, cum prius ita dicta fuisset ora ejus, quæ nostro mari est obversa : quæ prima in Græcorum hominum cognitionem venit. Sic et Κελτικήν apud vetustissimos Græcos ea tantum Galliæ erat pars, quam mare mediterraneum alluit. Nam eam tantum noverant. Postea id nomen etiam ad alias partes, quæ paulatim cognosci cœpere, translatum est : donec tandem toti Galliæ, postquam tota cognita fuit, est attributum.

Idem de Romana Galliæ appellatione sentiendum. Nam qui Celtae proprie appellantur, ii a Romanis Galli dicti sunt, auctore Cæsare. Deinde ea vox latius accipi cœpit. Polybius autem Κελτίαν proprio nomine appellat eam austrinæ oræ partem, quæ est inter Narbonem et Pyrenæos, quæ de re paulo post. *Casaub.*

2. ὑπογράφεται ὡς ἑξῆς] Libro secundo, in τῇ καθολικῇ ὑποτυπώσει. *Idem.*

4. Οἱ μὲν δὲ τριχῇ διήρυν] Hæc Galliæ divisio in Aquitanos, Belgas, et Celtas, antiquissimorum Græcorum esse videtur, qui hanc totius Galliæ φυσικὴν, ut ipse mox appellat, divisionem, ut facilior esset ejus descriptio, commenti sunt. Apud Latinos et recentiores Græcos, ut Ptolemæum, Gallia longe aliter dividi-tur : et quod Cæsaris auctoritate suam hanc divisionem fulcire paulo post videtur, frustra est Strabo, ut ibi dicemus. *Idem.*

5. τὰς μὲν Ἀκυϊτανούς, τελέως ἐξηλλαγμένους] Non Aquitanos tantum ait Cæsar ab aliis Gallis ἐξηλλαγμένους, sed omnes Gal-los lingua, institutis, legibus, inter se differre. *Idem.*

6. ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν] In scriptis erat τοῖς ὀνόμασι : male : nam sic iterum paulo post. Aquitani, inquit, a reliquis Gal-lis differunt, κατὰ τε τὰς τῶν σωμάτων κατασκευάς, καὶ κατὰ τὴν γλῶτταν, εἰκόνασι δὲ μᾶλλον Ἰβηροῖ : qui locus huic par est et gemi-nus. Aufonius, in clar. Urbib. xii. v. 6.

Inter Aquitanas gentes et nomen Iberum. *Idem.*

3. ἀλλὰ

^a τοῖς σώμασιν, ἐμφερῆς Ἰβησι μάλλον, ἢ Γαλάταις· τὰς δὲ λοιπὰς, Γαλαπκὴν μὲν ^b ὅφιν, ὁμογλώττες δ' ἐ πάντας, ἀλλ' ἐνὶς μικρὸν ὁμολλάττοντας ταῖς γλώτταις· καὶ πολιτεία δὲ, καὶ οἱ βίοι, μικρὸν ἑλλη-
λαγμῶν εἰσίν. ^b Ἀκείτανες μὲν οὖν καὶ Κέλταις ἐλε-
γον, τὰς πρὸς τῇ ^c Πυρήνῃ, διαρισμένους τῷ Κεμμένῳ
ὄρει· εἴρηται γὰρ ὅτι τὴν Κελτικὴν ταύτην ἀπὸ μὲν τῆς
ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τῶν Πυρήναια ὄρη ^d τῆς ἐκατέρωθεν θα-
λάσσης, τῆς ἐντὸς καὶ τῆς ἐκτὸς ὁροσεπίμυνας· ἀπὸ
δὲ τῶν ἀνατολῶν ὁ Ῥήνος παράλληλος ὢν τῇ Πυρήνῃ·
τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν καὶ τῆς μεσημβρίας, τὰ μὲν ^e ὁ
Ὀκεανὸς περιέλκεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς βορείων ἀκ-
ρων τῆς Πυρήνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῆς Ῥήνης· ^f τὸ
δ' ἐξ ἐναντίας, ἢ καὶ ^g Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θαλά-
σσια, καὶ αἱ Ἀλπεῖς ἀπὸ τῆς Λιγυτικῆς ἀρξάμεναι,
μέχρι τῆς πηγῶν τῆς Ῥήνης. Τῇ δὲ Πυρήνῃ πρὸς ὀρθὰς
ἥκται τὸ Κεμμένον ὄρος, ὃ καὶ μέσων τῶν πεδίων· καὶ
παύεται καὶ μέσα, πλησίον Λαγδάνης, ὅθεν διχλίεις
^h ἐκταθὲν σταδίους. Ἀκείτανες μὲν τοίνυν ἔλεγον τὰς
τὰ βορεία τῆς Πυρήνης μέρη κατέχοντας, καὶ τῆς Κεμ-
μένης, μέχρι πρὸς τὸ Ὀκεανόν, ⁱ καὶ ἐντὸς Γαρεῖνα
ποταμῷ· Κέλταις δὲ, τὰς ἐπὶ ἡμέτερα μέρη κατέχον-
τας, καὶ τὴν καὶ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θαλάσσιαν,
ἀπὸ μέρους καὶ τῆς Ἀλπεων ὄρων ἐνίων. Βέλγας ^j δ'
ἔλεγον τὰς λοιπὰς τε τῶν παρ' Ὀκεανὸν μέχρι τῶν
ἐκβολῶν τῆς Ῥήνης, καὶ πᾶσι τῶν παρ' οὐκέντων τὸν
Ῥήνον καὶ τὰς Ἀλπεῖς· οὕτω δὲ καὶ ὁ θεὸς Καῖσαρ ἐν
τοῖς ὑπομνήμασιν εἴρηκεν. Ὁ δὲ Σεβαστὸς Καῖσαρ τε-
τραχὶ διελὼν, τὰς μὲν Κέλταις τῆς ^k Ναρβωνίτιδος
ἐπαρχίας ἀπέφηνεν· Ἀκείτανες ^l δ' ὥσπερ καὶ κείνους· ^m δ'
πρὸς ἔθνη καὶ δέκα ἔθνη τῶν μετὰ τὴν Γα-
ρεῖνα, καὶ τὴν Λίγυρος ποταμῷ νεμομένων· ⁿ τῶν λοιπῶν

Hispanis quam Galliis sint similiores: reliqui Gal-
lica specie, ne ipsi quidem omnes eodem utantur
fermone, sed aliquid nonnulli habeant diversitatis:
forma quoque reipubl. et vitæ rationibus non-
nihil differant. Ergo qui Pyrenæ sunt proximi,
eos Aquitanos et Celtas vocant, monte divisi Cem-
meno. Dictum est enim supra, universam Galliam,
versus occasum, Pyrenæis definiri montibus, utrum-
que mare tam externum quam internum tangen-
tibus: ab ortu autem, Rheno, qui Pyrenæ est
parallelus: a septentrione, oceano, a septentriona-
libus Pyrenæ extremis usque ad ostia Rheni: a
meridie, mari, quod est ad Massiliam et Narbo-
nem, et Alpiibus, quæ a Liguria incipientes ad
fontes Rheni porriguntur. A Pyrena ad pares an-
gulos protenditur Cemmenus mons per mediam
planitiem Galliæ, ejusque in medio definit prope
Lugdunum, ad bis mille stadia porrectus. Aquি-
tanos ergo dicunt eos, qui septentrionalia Pyrenæ
et Cemmeni accolunt usque ad oceanum, intra
Garumnam fluvium: Celtas, qui in alteram par-
tem habitant versus mare, quod est ad Massiliam
et Narbonem, ac pertinent etiam usque ad quan-
dam Alpium partem: Belgas, reliquos oceano
propinqua tenentes usque ad Rheni ostia, et quos-
dam Rhenum accolentes. Sic enim etiam D. Cæ-
sar in suis Commentariis tradidit. Augustus Cæ-
sar in quatuor partes Galliam divisit, ita ut Cel-
tas Narbonensi provinciæ attribueret, Aquitanos
eosdem cum Julio faceret, iisque auctis decem
alias gentes intra Garumnam et Ligerin habitan-
tes: reliquum in duas partes tribueret, unam

^a τοῖς ὀνόμασιν Par. 1. Eton. Efc. Mosc.

^b Ἀκείτανες Par. 1. Eton.

^c Πυρήνη Efc. et sic infra.

^d ὁροσεπίμυνα τῆς Par. 1. 3.

Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc.

^e ὁ δεῦτε Par. 1. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc.

^f τὰ δ' ἐξ Par.

^g καὶ τὰ Par. 1.

1. 3. Med. 1. Eton. Efc. et ex correct. Med. 2.

^h Μεσσαλίαν Par. 3. et sic infra.

ⁱ ἐκταθέντα Par. 1.

^j καὶ τὰ Par. 1.

alia manu supra. μέχρι τὰ ex correct. Med. 2.

^k Ἀλπιῶν Par. 1. Ἀλπιῶν Par. 3. Καπνῶν Efc. Mosc. Καλπινῶν Eton.

^m δ' ἑλπίων

Par. 1. Eton. sed Par. 1. habet ἑλπίων supra.

ⁿ Ναρβωνίτιδος Bre. Mosc.

^o ἐπαρχίας Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur.

^p δ' ὥσπερ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc.

^q Par. 1. habet in marg. τέσσαρα καὶ δέκα alia manu.

^r Ἀγέρος Par. 1. Eton. Mosc.

sed Par. 1. habet Λίγυρος in margine. Λίγυρος Par. 3. Bre.

3. ἀλλ' ἐνὶς μικρὸν παραλλάττοντας ταῖς γλώτταις] Etiam hodie de Gallis vere dixeris, quod olim de Græcis Strabo, eos nimirum ὁμοῦ κατὰ πόλεις ἄλλες ἄλλως διαλέγεσθαι. Nam in Gallia certe nostra, tot fere linguæ sunt, aut certe tot ejusdem linguæ dialecti, ac diversi pronuntiandi modi, quot sunt Galliæ, non dicam, provinciæ, sed urbes. Casaub.

24. ἀπὸ μέρους καὶ τῆς Ἀλπεων ὄρων ἐνίων] Intelligit Salyum montes prope Massiliam, quos montes quare Alpes appellet mox aperiemus. Cave autem putes Celtarum nomine hoc quidem loco Salyes, eosque omnes intelligi, qui inter Massiliam et Varum fluvium habitant. Vide paulo post. Idem.

26. παρ' οὐκέντων τὸν Ῥήνον] In Græco est, καὶ τὰς Ἀλπεῖς, et Alpes, quod omisi, et expunctum velim. Nemo enim nescit quam procul ab Alpiibus absint Belgæ septentrionem versus Gallorum ultimi: cum illis Gallia nihil habeat meridionalius. Cæsaris descriptio in manibus est. Xylander.

Ibid. καὶ πᾶσι τῶν παρ' οὐκέντων τὸν Ῥήνον καὶ τὰς Ἀλπεῖς] Non puto esse inducendas has voces, καὶ τὰς Ἀλπεῖς, quas veteres omnes codices agnoscunt. Nam etsi videntur Belgæ ab Alpiibus esse longe remoti, tamen quam late acceperint Alpium nomen veteres, satis vel ex Strabone constat, et monebimus hac de re alio loco commodius. Casaub.

27. ὅτω δὲ καὶ ὁ θεὸς Καῖσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἴρηκεν] Ait Cæsarem in suis Commentariis Galliam ita dividere, ut superius exposuit. Id vero longe secus esse, fallique Strabonem vehementer, (quod cum ejus bona venia dictum sit), constanter affirmo. Id quidem verum est, scribi a Cæsare, ut a Strabone, Galliam esse omnem divisam in partes tres: quarum unam in-

colant Belgæ, aliam Aquitani, tertiam qui ipsorum lingua Celtæ, nostra Galli appellantur. Sed debuit Strabo animadvertere, sequi Cæsarem in hac divisione Galliæ eos auctores, qui Galliā a meridie montibus Gebenna et Jura definiebant, non mari nostro, ubi erat quam Provinciam vocabant Romani. Solinus, c. 21. init. Galliæ inter Rhenum et Pyrenæum, item inter oceanum et montes Cebennam ac Juram porriguntur. At Straboni Galliæ latus meridianum nostrum mare efficit: ut mirum jam non sit in horum τριτημορίων περιγραφῇ, præsertim Celtarum, parum inter utrumque convenire. Profecto vir magnus cum hæc scribebat, vel Cæsaris Commentarios non legerat, vel alii certe ii fuerunt, quam qui hodie in studiosorum manibus versantur: quod non est putandum. Idem.

Ibid.] Strabo ac Cæsar non inter se discrepant. Hic enim noluit provinciam Narbonensem describere, Romanis tam bene notam, ergo a monte Cebenna ac Jura incipit. Strabo autem totam amplectitur Galliā, et quis negat totam a mediterraneo ad oceanum a Græcis Celticam appellari? F.

28. Ὁ δὲ Σεβαστὸς Καῖσαρ τετραχὶ διελὼν] De hac Galliarum divisione in quatuor partes, consule Ptolemæum, qui ea utitur. Casaub.

30. Ἀκείτανες δ' ὥσπερ καὶ κείνους] Deest verbum. An repetendum dicitur? Idem.

31. προσέθηκε δὲ ἐπάρας] Ἐπάρας suspectum mihi est: forte ἐπτά, septem. Consule historicos. Xylander.

Ibid. προσέθηκε δὲ ἐπάρας καὶ δέκα] Martinus Bouquet legisse τέτταρας videtur. Vide Gallic. rer. SS. F.

Ibid. προσέθηκε δὲ ἐπάρας καὶ δέκα ἔθνη τῶν] Ἐπάρας vertit Xylander,

Lugduno adjungeret usque ad superiora Rheni, alteram Belgis. Enimvero, quæ ipsa locorum natura distinxit persequi, ad physicum pertinet, aut quæ gentibus divisa sunt, aliasve memoratu digna: quæ vero principes pro temporum ratione varie constituerunt, satis est uno verbo indicasse, et accuratam designationem aliis concedere. Tota ergo Gallia amnibus rigatur, quorum alii ex Alpibus, alii ex Cemmeno et Pyrena delapsi, partim in oceanum, partim in nostrum mare exeunt. Loca, per quæ feruntur, pleraque sunt campestria, aut tumuli terrestres, alveis præditi navigabilibus: alveique ita commode se invicem respiciunt, ut ab utroque mari ad alterum facile perferantur merces, majori ex parte descensu et adscensu fluviorum, aliquantum etiam terra. Ad quam rem aptior aliquanto reliquis est Rhodanus, in quem, ut dictum est, multis ex locis aqua confluit, et qui in nostrum mare exit oceano melius, ac regionem totius Galliæ fecundissimam perlabitur. Profert Narbonensis Gallia omnia fructuum genera, quæ in Italia nascuntur. Inde versus septentrionem et Cemmenum montem progressus, solum omnium rerum, oleo et ficu demptis, ferax invenies: sed et vitis, ubi procefferis, non facile uvas ad maturitatem perducit. Reliqua omnis Gallia multum fert frumenti, milii, glandis, ac omnigenum alit pecus: nihil in ea otiosum est, nisi qua paludes aut sylvæ obstant: quanquam et illa loca incoluntur, majore hominum copia quam accuratione:

διελὼν δὲ ῥα, ἢ μὲν Λεγδένῳ προσώρισε μέχρι τῆς ἀνω μερῶν τῆς Ῥήνης, τὴν δὲ τοῖς Βέλγαις. Ὅσα μὲν οὖν φυσικῶς διώρισται, δεῖ λέγειν τὴν γεωγραφίαν, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὅτι αὐτὴ καὶ μνήμης ἄξιον. ὅσα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τὰς καιρὰς πολιτευόμενοι διατάττειται ποικίλως, ἀρκεῖ καὶ ἐν κεφαλαίῳ τις εἶπῃ. τῆς δ' ἀκριβοῦς, ἀλλοῖς παραχωρητέον. Ἀπασα μὲν οὖν αὐτῇ ποταμοῖς κατάρρυτος ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῆς Ἀλπεων κατὰφερομένοις, τοῖς δ' ἐκ τῆς Κεμμένης, καὶ τῆς Πυρήνης. καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸ Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δ' εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. δι' ὧν δὲ φέρονται χωρίων, πεδία ἐπὶ τὰ πλεῖστα, καὶ γεωλοφία, ἀγρότερος ἔχουσα πλωτῆς. Οὕτως δ' εὐφυῶς ἴσχει τὰ ῥέθρα πρὸς ἀλλήλα, ὥς ἔστι ἑκατέρως τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατὰκομίζεσθαι, ὁρευομένων ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων καὶ διὰ πεδίων εὐμαρῶς. τὸ δὲ πλεόν τοῖς ποταμοῖς, τοῖς μὲν ἀναγομένων, τοῖς δὲ κατὰγομένων. ἔχει δὲ πλεονέκτημα πρὸς τὸ τοῦ Ῥοδανός. καὶ ὅτι πολλὰ χόθεν ἐστὶ σύρρες, ὥσπερ εἴρηται, καὶ συνάπτεται πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν κρείττω τῆς ἐκ τῆς ἑσάν, καὶ διὰ χώρας διέξεισι τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν ταύτης. Τὰς δ' αὐτὰς ἐκφέρει καρπὸς ἡ Ναβωνίτις ἀπασα, ὥσπερ ἡ Ἰταλία. ὡσιόντι δ' ἐπὶ τὰς ἀρκτεας καὶ τὸ Κέμνηνον ὅρος, ἡ μὲν ἐλαίφυτος καὶ συκοφόρος ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται. καὶ ἡ ἀμπελος ἣ φοιτῶσιν ἐραδίως τελεσφορεῖ. ἡ δ' ἄλλη πάντα, σίτον φέρεται πολὺν, καὶ κέγχρον, καὶ βάλανον, καὶ βοσκήματα πάντα. ἀργὸν δ' αὐτῆς ὄδον, πολλὴν εἰς πᾶσι ἐλεσι κεκώλυται καὶ δρυμοῖς. καίτοι καὶ τὸ σιτοικεῖται πολὺν ἀνθρώπων μάλλον, ἢ ὅτι μελεία. καὶ ὅτι τοιαύτης

^a καὶ δεστ Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^b ἄξια Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c ἐν τῇ Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^d ἐτέρως Par. 1. ^e τὴν δεστ Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^f πορευομένων καὶ φορτίων ἐπ' ὀλίγον Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. ^g τὰς γὰρ Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ^h δεστ Par. 3. ⁱ ὥσπερ Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^j ὡσιόντι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Bre. ^k δ' ἐδὲν Par. 1.

lander, iis auēis: nos vero augeamus rem Aquitanorum quatuor populis, et legamus, προσέθηκε δὲ τεσσαρεσκαίδεκα ἔθνη. Quis me ita esse legendum docuit? Strabo optimus, credo, magister. Verba ejus, Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Ἀκείτανων λέκτεον καὶ τῶν προσωρισμένων αὐτοῖς ἔθνων τεσσαρεσκαίδεκα θαλαττικῶν, τῶν μεταξὺ τῆς Γαλιᾶς κατοικούντων καὶ τῆς Λεγδένος, p. 288. Ed. Amst. Hæc jam pridem scripseram: postea dedit mihi, edito fere jam Strabone, utendum codicem suum doctissimus focer Henricus Stephanus, in quo ita scriptum erat. Casaub.

2. Ὅσα μὲν ἐν φυσικῶς διώρισται] Plane hic nugatur interpres, qui ad Physicum rejicit, quæ Strabo Geographus suo jure sibi vindicat. Sensus enim horum verborum est, Geographi officium esse iis divisionibus uti, quæ videantur ab ipsa natura esse profectæ, non a principibus, qui πολιτεύονται πρὸς τὰς καιρὰς, institutæ: quænam autem sint φυσικὰ τοιαύτα ita diligenter lib. ii. exposuit, ut mirer ejus oblitum esse Xylandrum. Addit, καὶ ὅσα ἐθνικῶς: gentes enim singulas seorsim se explicaturum, ut sunt ipsæ inter se distinctæ, pollicetur: non confuse, ut confundunt sæpe principes, varias gentes in unam contribuentes, aut contra. Idem.

4. καὶ ὅ, τι αὐτὴ καὶ μνήμης ἄξιον] Legendum omnino, ἄξιον, nam ita libri veteres habent. Idem.

7. Ἀπασα μὲν ἐν αὐτῇ ποταμοῖς κατάρρυτος] Vide Solinum. Seneca etiam causam indicat, lib. Nat. Quæst. iii. c. 6. At contra, ait, constat Germaniam, Galliamque, et proxime ab his Italianam, abundare rivis et fluminibus: quia cælo humido utuntur, et ne æstas quidem imbris caret. Idem.

15. πορευομένων ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων] Si ita scripsit, πορευομένων τὰ φορτία dixit, ut alio loco ἐρχομένων τὴν ἐσθῆτα, quo loquendi genere vulgo utimur. Existimo tamen legendum esse potius, πορευομένων, et, nisi vehementer animi fallor, haud aliter auctor scripserat. Potest et ἐμπορευομένων legi: nam simili fere modo loquitur lib. xi. ἐμπορευόντο καμήλοις τὸν Ἰνδικόν φόρτον. Idem.

19. ὥσπερ εἴρηται] Ubi? Malim, ὥσπερ εἰρήσεται, ut dicitur:

sed et postea de Varo fluvio ait, ὥς εἴπον πρότερον, cum tamen nulla ejus in præcedentibus, hodie quidem, aut nostro saltem in libro, extet mentio. Xyland.

23. ὡσιόντι δ' ἐπὶ τὰς ἀρκτεας] Scripti, ὡσιόντι. Casaub.

26. ἐραδίως τελεσφορεῖ] Sic libro secundo. Atque hoc quidem vere Geographus. Illi vero, qui Galliam totam vino carere scribunt, vehementer, quod omnes Galli scimus, errant. Ita autem videtur Livius existimasse, et alii nonnulli e veteribus. Idem.

Ibid.] Regio inculta, paludibus ac sylvis obsita, est regione culta frigidior. Ne miremur igitur, si authores de provinciis Galliæ discrepent. Cicero, de Provinciis Consularibus exclamat, Quid istis locis asperius? Quid incultius oppidis? Cæsar, l. i. c. 4. Galliam Transalpinam omnem tanquam frigidam regionem describit. Varro de re Rust. l. i. c. 7. ait, quod in hisce regionibus nec vitis, nec olivæ, nec pomæ nascerentur, nisi agros stercorearent candida fossilia creta. Diodorus Siculus l. v. hæc verba profert, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ψυχρῆς ἔτε οἶνον, ἔτε ἐλαιον φέρεται. In Melâ non vitis sit mentio; frumenti tamen ac pabuli feracem esse affirmat Galliam. Eodem tempore autem Columella vindemias in Gallia condere Italos queritur. Vide locum. Plinius, sub Tito Vespasiano, post culturam in Gallia passim introductam, Bituricæ vitis, (scilicet Transalpinæ), meminit, lib. xiv. c. 2. Post hæc Solinus Gallias præpinguibus glebis felices describit, plerasque vitibus confitas. Hujus copiam in causa sit Probus Imp. qui, secundum Vopiscum, Gallis permisit, ut vites a Domitiano Imperatore erutas renovarent, vinumque conficerent. Tantis fuit agriculturæ progressus, ut Imp. Julianus, abhinc vix 74 annis, vites optimas et ficus in Gallia describit; et aeris temperiem in hyeme Parisiis esse placidissimam affirmat, quam ipse oceano vicino ascribit; potius autem culturæ agrorum, paludibus siccatis, sylvisque erutis ascribendum est. (Julianus in Misopog.). Hæc paludes et sylvæ regionem non esse bene habitata indicant. F.

αἱ γυναῖκες, καὶ πρέφειν ἀγαθαί· οἱ δ' ἄνδρες μα-
χηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί· νῦν δ' ἀναβιβάζονται γεωρ-
γεῖν, καταθέμενοι τὰ ὄπλα. Κοινῇ μὲ οὖν ταῦτα λέ-
γομεν^a περὶ τῆς ἐκτὸς πάσης Κελτικῆς· ὧς δὲ τῇ
πεταρτημορίῳ ἐκάσθ' ἀφ' ἑαυτῶν, ^b λέγωμεν νυνὶ
μεμνημένοι τυπωδῶς· καὶ ὡς ὦτον ὧς τῆς Ναρβωνίτι-
δος. Ταύτης δὲ τὸ σχῆμα παραλληλόγραμμον ὡς
ἐστίν, ὅκ μὲ τῆς ἐσπέρας γραφόμενον τῇ Πυρηνῇ, ὡς
δὲ τὰς ἀρκτεὺς τῇ Κεμμένῳ· τὰς δὲ λοιπὰς, πλὴν μὲ
νότιον ἢ θαλάττη ποιεῖ, μέλαξυ Πυρηνῆς καὶ Μασσα-
λίας· πλὴν δ' ἐωθινὴν αἱ Ἀλπεις ὅκ μέρες, καὶ τὸ
μεταξὺ ἀγένημα τῶν Ἀλπεων, ἐπ' εὐθείας αὐταῖς
ληφθὲν, καὶ τῇ ὑπὸ τοῦ Κεμμένου τῶν καθ' ἑαυτῶν
ὅτι τῇ Ροδανῶν, καὶ ποιεσῶν ὁρμῇ γωνίαν ὡς πλὴν
λεχθεῖσαν ἀπὸ τῇ Ἀλπεων εὐθείαν· τῇ δὲ νοτίῳ πρόσ-
κειται παρὰ τὸ λεχθὲν σχῆμα ἢ ἐφεξῆς παραλία, ἣν
ἔχουσιν οἱ τε Μασσαλιῶται, καὶ οἱ Σάλυες μέχρι Λι-
γύων, ὅτι τὰ πρὸς Ἰταλίαν μέρη, καὶ τῇ Οὐάρον πο-
ταμόν· οὗτος δ' ἐστίν, ὡς εἶπον πρότερον, ὅριον τῆς
Ναρβωνίτιδος· ὑπάρχει ἡ καὶ τῆς Ἰταλίας, θέρους μὲν
μικρὸς, χειμῶνος δὲ μέχρι ἐπὶ τὰς τριῶν πλάτων
μενός. Ἐνταῦθεν μὲ οὖν ἡ παραλία παράλειπει μέχρι
τῆς ἱερᾶς τῆς Πυρηνάδας Ἀφροδίτης· καὶ τῆς δ' ἐστίν
ὅριον ταύτης τε τῆς ὑπαρχίας, καὶ τῆς Ἰβηρικῆς· ἐνιοὶ
ἡ τὸ πόντον ἐν ᾧ ἐστὶ τὰ Πομπηναῖα τριόπαια, ὅριον Ἰβη-
ρίας ἀποφαίνουσι καὶ τῆς Κελτικῆς. Ἔστι δ' ἐνθεν
εἰς Νάρβωνα γ' μίλια ξ'. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Νεμαύσον,
ὁ γδοήκοντα ὀκτώ· ἐκ Νεμαύσου ἡ δὲ Οὐργενεῖς, καὶ
ἡ Ταρασκωνος, εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τὰ Σεξτία

nam et mulieres foecundæ sunt, et educatrices bo-
næ, et viri bello quam agricultura meliores : nostro
autem tempore coguntur, positis armis, agros cole-
re. Atque hæc in genere dicta sunt de Gallia ex-
teriore. Nunc de singulis quadrantibus ordine et
rudi Minerva dicamus, initio a Narbonensi facto.
Hujus figura quodammodo parallelogrammum re-
fert, cujus occiduum latus Pyrene includit ; sep-
tentrionale, Cemmenus ; austrinum, quod inter Py-
renam est et Massiliam mare ; ortivum, partim Al-
pes, partim intervallum ad rectos angulos sumptum
inter Alpes et procurfus Cemmeni ad Rhodanum porrectos, qui ad angulum rectum incidunt
lineæ ab Alpibus ductæ. Austrino lateri adjacet,
præter dictam figuram, ora maritima quam Massi-
lienses tenent, et Salyes, usque ad Liguriam, et
Italix fines, ac Varum fluvium, quo (ut ante dixi)
Narbonensis Gallia terminatur, itemque Italia. Is
æstate parvus, hyeme ad vii. stadiorum latitudinem
augetur. Ab hoc igitur ora maritima protenditur
usque ad templum Veneris Pyrenææ, quo hæc pro-
vincia et Hispania limite distinguuntur (quanquam
pro eo alii locum designant eum, ubi sunt Pom-
peii trophæa). Inde ergo Narbonem usque mil-
liaria sunt lxxiii. hinc Nemaufum lxxxviii. a Ne-
mauso per Urgenum ac Tarasconem ad aquas ca-
lidas, quæ Sextiæ appellantur, quæ prope Massi-
liam sunt, lxi. hinc ad Antipolin et Varum am-

^a περὶ πάσης τῆς ἐκτὸς Κελτικῆς Med. 1. 2. Eton. Mosc. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. Σάλυες Par. 3. Bre. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f μίλια ξγ' Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^h διὰ Οὐργενεῖς Par. 1. Med. 1. Gron. Eton. ⁱ Ταρασκωνος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. et sic infra. ^k Σεξτία Par. 1. 3. Med. 2. sed Par. 1. habet Σεξτία alia manu.

^b λέγωμεν Eton. Mosc. Bre. ^c Σάλυες Par. 1. Med. 1. Σάλυες Eton. ^d δὲ καὶ μέχρι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. Gron. ^e ἐνθεν μὲν Med. ^f μίλια ξγ' Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^g ἐκ Νεμαύσου δὲ &c. defunt in Esc. et Mosc. usque ad ἡ πολλὴ ἀπώδεν, pag. 247. 1. 10. ^h διὰ Οὐργενεῖς Par. 1. Med. 1. Gron. Eton. ⁱ Ταρασκωνος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. et sic infra. ^k Σεξτία Par. 1. 3. Med. 2. sed Par. 1. habet Σεξτία alia manu.

7. Ταύτης δὲ τὸ σχῆμα παραλληλόγραμμον] Narbonensem provinciam ita περιγράφει elegantissimus poeta Aufonius, in Clar. Urb. xliii. v. 4.

Insuuant qua se Sequanis Allobroges oris,
Excluduntque Italos Alpina cacumina fines :
Qua Pyrenæicis nivibus divimuntur Iberi :
Qua rapitur præceps Rhodanus, genitore Lemanno,
Interiusque premunt Aquitanica rura Cebennæ :
Usque in Teutofagos primævo nomine Belgas
Totum Narbo fuit. Casaub.

11. τὴν δ' ἐωθινὴν αἱ Ἀλπεις ἐκ μέρες] Alpes hic appellat Salyum montes, qui porrigitur a locis Massiliæ vicinis ad loca Cemmenis montibus propinqua : quod prima fronte absurdum videri queat, cum omnes sciant Alpes, longe ab illis tractibus remotas, Italix esse objectas : quin Strabo ipse infra Alpes a Vadis Sabbatis incipere est auctor. Sed sciendum est, Alpium nomine omnes fere minores intelligi montes qui prope Alpes hinc inde surgunt. Quare etiam Salyum istos montes Alpes appellarunt veteres : ut Polybius, qui libro secundo scribit, τὴν Ἀλπεων παρώρειαν λαμβάνειν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Μασσαλίας. Non tamen inter Polybium et Strabonem omnino convenit. Hic enim, ut dixi, a Vadis Sabbatis, non a Massilia, principium duci Alpium scribit. Libro autem secundo etiam apertius exposuit nobis Geographus suam super istis sententiam. Dixit enim, Alpes lineam περιφερῇ efficere, cujus τὸ κρυπτόν Cemmeno monti esset obversum : τὸ κοῖλον versus Italiam et Liguriam pateret : qui locus hunc aperit. Idem.

19. οὗτος δ' ἐστίν, ὡς εἶπον πρότερον] Ubi, obsecro, id dictum est antea ? Apparet non satis integros pervenisse ad nos Strabonis libros. Nam in iis, quæ habemus, haftenus Vari nulla reperitur facta mentio. Idem.

22. μέχρι τῆς ἱερᾶς τῆς Πυρηνάδας Ἀφροδίτης] Ptolemæus quoque fanum istud Veneris ὅριον constituit Hispaniæ et Galliæ : atque adeo tam in Tarracoenensis descriptione, quam in Narbonensis, ejus mentionem facit. Idem.

26. Ἔστι δ' ἐνθεν εἰς Νάρβωνα] Iter ergo ex Hispania in Italiam est hujusmodi,

A fano Veneris
Narbonem M. P. LXXIII.
Nemaufum M. P. LXXXVIII.
Aguas Sextias M. P. LIII.
Varum usque M. P. LXXIII.

Τὸ πᾶν, a finibus Hispaniæ ad Italix proximam partem, M. P. cclxxvii. Hæc placuit ita describere, ut cum Antonini Itinerario facilius esset collatio : qui etsi in descriptione itineris parum videtur differre, in numeris tamen ejus magna diversitas. A Pyrenæo enim Narbonem usque M. P. esse ait xciv. inde Nemaufum xci. Antipolis autem et Vari non meminit, sed Cavellionis, de quo itinere mox Strabo. Idem.

Ibid.] Hæc loca notissima sunt, quocirca tabulæ recentiores multam huic Strabonis loco lucem afferent. Prima distantia, inter Pompeii trophæa et Narbonem, recte a Strabone ponitur. Antonini computatio verum excedit. Distantia inter Narbonem ac Nemaufum M. P. 101 in tab. Theodosiana æquat, quod inter Serrationem et Ambrussum M. P. xx. male pro xv. scribitur. Antonini computatio M. P. 91 verior est. Tertia distantia M. P. 53 inter Nemaufum et Aguas Sextias, in tab. Theodosiana M. P. 67 æquat, quæ Straboniana multo verior est. Quarta distantia ad Antipolin, scilicet M. P. 73, longe a vero aberrat. Spatium enim inter Aguas Sextias et Forum Julii M. P. 80 excedit, et a Foro Julii ad Antipolin spatium est M. P. 29, et exinde ad Varum fl. ulterius M. P. 10 tab. Theod. non mendose ponit. Summa milliarium est circiter 340. F.

27. εἰς Νάρβωνα γ' μίλια ξ'] Scribe, ut habent veteres, μίλια ξγ'. Casaub.

28. ἐκ Νεμαύσου δὲ διὰ Οὐργενεῖς] Scripti, Οὐργενεῖς, quod verius esse, mendum quod statim sequitur evincit. Idem.

29. Ταρασκωνος] Apud Ptolemæum quoque, ii. 10. Ταρασκωνον exhibent MSS. atque Editiones. Quare nimis confidenter cl. Cellarius, lib. ii. c. 2. Geogr. Antiq. scripsisse videtur : Supra Arelate

nem, LXXIII: in fumma, milliaria CCLXXVII. Alii a Veneris templo usque ad Varum stadia tradiderunt bis mille et sexcenta, nonnulli cc. addunt: non enim idem omnes de intervallis sentiunt. Altera via per Vocontios et Contium: Gernum quidem usque et Tarasconem a Nemauso communis est via: hinc usque ad Vocontiorum terminos et initium adscensus Alpium, per Druentiam et Caballionem, milliaria LXIII. inde ad alteros Vocontiorum terminos et ad Cottium, milliaria XCIX, ad Epebrodunum vicum: hinc totidem per Brigantium vicum a Scingomago et Alpium altos transitus, usque ad Ocelum, qui est terræ Cottiae finis: nam a Scingomago jam Italia dicitur: et distat ab Ocelo milliaria XXVII. Massilia a Phocæensibus est condita, sita loco saxoso, portum habens subiectum theatri forma cavato saxo, austro obversum: cum portus, tum ipsa urbs præclare ædificata est, justæ magnitudinis. In arce est Ephesium, et Apollinis Delphinii fanum. Hoc quidem omnium Ionum commune est. Ephesium autem, fanum est Dianæ Ephesiæ. Aiunt enim ex Phocæensibus domo discedentibus oraculum editum fuisse, quo

καλέμμεν, ἅπερ πλησίον Μασσαλίας ἐστὶ, νῦν ἐνταῦθεν ἢ εἰς Ἀντίπολιν καὶ τὸ Οὐάρον ποταμὸν οὐ γὰρ ὅτε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια ἀφ' ἑαυτῶν ἐξοδικήκοντα ἐπὶ αὐτῶν. Ἐνιοὶ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἄχρι τῆς Οὐάρας 5 σταδίων ἀνέγραψαν διχίλις ἑξακοσίαι· οἱ δὲ καὶ διακοσίαι προσέθεσαν· καὶ ὁ ὁμολογεῖται πρὸς τὴν ἀφροδιτιανῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὁδὸν τὴν διὰ τῶν Οὐοκοντίων καὶ τῶν Κοντίων· μέχρι μὲν οὖν Γέρου καὶ Ταράσκωνος κοινῇ ὁδὸς ἢ ἀπὸ Νεμαύσε· ἐνταῦθεν δὲ ἕκαστος μὲν τοὺς 10 Οὐοκοντίων ὅρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῆς Ἀλπεων, διὰ Δρεντίας καὶ Καβαλλίωνος μίλια ἐξήκοντα τρία· πάλιν δὲ ἐνταῦθεν ἕκαστος τὰς ἑτέρας ὁδὸς τῶν Οὐοκοντίων πρὸς τὴν Κοτίαν μίλια ἑκατὸν ἐνὸς δέοντα, εἰς Ἐπεβρόδονον κώμην· εἴτε ἄλλοι τοσούτοι διὰ Βριγαντίας κώμης, ἢ ἐκ Σκιγδομάγης, καὶ τῆς τῶν Ἀλπεων ὑπερβάσεως, ἐπὶ Ὀκελὸν τὸ πέραν τῆς Κοτίης γῆς· καὶ ἢ ἀπὸ Σκιγδομάγης δὲ ἡδὴ Ἰταλία λέγεσθαι· ἐπὶ δὲ ἐνταῦθεν ἕκαστος Ὀκελὸν, μίλια ἑκατὸν. Κτίσμα δὲ ἐστὶ Φωκαίων ἢ Μασσαλίας, κεῖται δὲ ἐπὶ χωρίῳ περὶ 20 δας· ὑποπέπλωκε δὲ αὐτῆς ὁ λιμὴν δεατροειδὲς πέτρα, βλεπέσθαι πρὸς τὸ νότον· πετρίχεται δὲ καλῶς καὶ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπασα, μέγας ἔχουσα ἄξιόλογον· ἐν δὲ τῇ ἀκρᾷ τὸ Ἐφέσιον ἱδρυται, καὶ τὸ τῆς Δελφινίης Ἀπόλλωνος ἱερόν· τῆς τοῦ κοινῶν Ἰωνῶν ἀπάντων· τὸ 25 δὲ Ἐφέσιον, τῆς Ἀρτέμιδος ἐστὶ νεὸς τῆς Ἐφεσίας. Ἀπαίρεσι γὰρ τοῖς Φωκαεῦσιν ἐκ τῆς οἰκείας, ἰ λόγον

^a καὶ τῆς Bre. ^b βρ. Par. 3. ^c Βοκοντίων Eton. ^d Κοτίαν Par. 3. Bre. ^e Par. 3. videtur legere Καβαλλίωνος. Καβαλλίωνος Med. 1. 2. ^f καὶ ἐκ Σκιγδομάγης Par. 3. καὶ ἐκ Σκιγδομάγης Med. 1. καὶ ἐκ Σκιγδομάγης Med. 2. et sic infra. καὶ ἐκ Σκιγδομάγης Eton. ^g MSS. καὶ. Marg. Caf. sic Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. ^h τὸν δεστ Par. 3. Med. 2. ⁱ λόγον Par. 3. Med. 1. 2.

Arelate in ripa Tarasco fuit Strabonis, quem in via a Nemauso ad Aquas Sextias ponebat. Ptolemæus prave, Ταράσκων Tarasco, scripsit, quia hodieque Tarascon vocatur nomen oppidi e regione Belloquadri. Gronov.

5. σταδίων ἀνέγραψαν διχίλις ἑξακοσίαι] Superior summa milliarium CCLXXVII. efficiebat stadia 2308½, putatis in singula milliaria stadiis octo cum tertia parte: quod Straboni placet. *Casaub.*

Ibid.] D'Anvillius hoc stadium esse decimam milliarii partem conjicit. Quod si communem stadii Olympici mensuram sequamur, tum numerus stad. 2600, m. p. 325 æquat, quod non a D'Anvillii optimis chartis longe differt. Præterea hæc stadiorum mensura nihil ad milliaria spectat: verba enim, Ἐνιοὶ δὲ, a diversis esse confectas mensurationes, ni fallor, indicant. Apud Epitomen Strabonis legimus stadia hæc esse numero 2700, quæ m. p. 337½ efficiunt; quæ computatio, ut videtur, optima est. *F.*

8. καὶ τῆς Κοντίας] Vetus lectio, καὶ τῆς Κοτίης: subaudiendum γῆς. Hæc est Κόττε, five Κοτίς, reguli ditio, cuius toties infra meminit. *Casaub.*

Ibid. μέγας δὲ ἔν Γέρου] Lego, Οὐγέρου, ut paulo ante habebant libri veteres. *Idem.*

Ibid.] Gregorius Turonensis, lib. VII. Hist. c. 30.—*Ugernum Arelatense castrum irrupit, resque cunctas cum hominibus abstulit, et sic se intra muros Nemausensis urbis inclusit.* Gronov.

Ibid.] Ugernum memoratur in tab. Peutinger. inter Nemausum et Arelate positum. (M. Bouquet rer. Gall. SS.). Ad hoc Sid. Apollinaris alludit, carm. VII. v. 571.

—Fragor atria complet

Ugerni. — F.

13. πρὸς τὴν Κοτίαν] Supple γῆν: ne te interpretes in errorem abducant. *Casaub.*

14. εἰς Ἐπεβρόδονον κώμην] Legendum est, ἐπὶ Ἐβρόδονον πόλιν. Ebrodunum namque intelligit in Alpibus Cottii situm oppidum. *Idem.*

16. ἐπὶ Ὀκελὸν τὸ πέραν τῆς Κοτίης γῆς] Ocelum, ait Caesar, B. Gall. lib. I. esse extremum citerioris provinciae oppidum. *Idem.*

18. Κτίσμα δὲ ἐστὶ Φωκαίων ἢ Μασσαλίας] Duplicem opinionem de conditoribus Massiliæ enarrat in eruditissimis notis ad Ammianum Marcellinum, lib. XV. c. 9. p. 98. Henricus Valesius, quem vide. *Anon.*

Ibid.] Phocæa urbs est maritima Ionæ, non longe a Magnesia distans. Phocæenses, ut ait Herodotus, primi Græco-

rum usque ad Adriam, Tyrrheniam, Iberiam, ac Tartessum navigarunt. Under Harpago, Cyri duci, se subicere dedignant, instructa classe, et urbe deserta, novās sedes petierunt. Hoc tempore, secundum Pausaniam, Massiliam condiderunt. Pausan. Phoc. p. 623. Aristoteles autem esse eam a Phocæensibus mercatoribus multo ante conditam affirmat. Herodotus, qui Velieæ originem a Phocæensibus, quum jam Harpagum fugissent, ducit, non Massiliam memorat; sed scribit Alalam in Cyrno eos oraculo monitos viginti annos ante condidisse. Scymnus Chius ait Phocæenses Massiliam condidisse 120 annos ante pugnam Salaminiam; et post viginti annos Massilienses, conjunctim cum Phocæensibus τὰ Πελοποννησια fugientibus, Neapolim fundasse: (Scymnus Chius, v. 206—218. et v. 251. &c.): et forsitan eadem expeditione Veliam Herodoti. Mira congruitas authorum in epochis tam obscuris. Si enim Alalam in Cyrno, et Massiliam, in prima expeditione struxissent, (ac Cyrnus non longe a Massilia abest); in secunda Veliam ac Neapolim, vicinas urbes, condere potuissent. De tempore hi authores Justino non discrepant, qui Tarquinio regnante Massiliam esse fundatam scribit. Pugnabatur enim ad Salamin anno 480 A. C. Jam 480 + 120 = 600, quo tempore, ex computo vulgari, Tarquinus priscus imperium tenebat. (Justinus, lib. XLIII. cap. 3.). Strabo has Phocæensium navigationes memorat, I. VI. p. 388. *Edit. Amst.* sed neque huic sententiæ, ut in suo loco videbimus, omnino repugnat. Plutarchus, in Solone, ad initium, mercatutam laudans, ait quosdam mercatores condidisse urbes, ὡς καὶ Μασσαλίας [κτιστῆς] πρῶτος ὑπὸ Κελτῶν τῶν περὶ τὸν Ροδανὸν ἀγαπηθείς. *F.* 20. ὑποπέπλωκε δὲ αὐτῆς ὁ λιμὴν δεατροειδὲς πέτρα] De hoc portu Dionysius, v. 74.

—ἐνθα τε γαῖα

Μασσιλὴν τεταύσαι, ἐπίτροπον ὄρμον ἔχουσα.

—Ibique terra

Massilia extensa est, rotundum (curvum) portum habens.

Is portus Λακύνων, teste Eustathio, nominabatur: quod nomen cum in antiquis editionibus Melæ recte scriberetur, primus Hermolaus Barbarus Melæ scripturam sollicitavit, et locum illum imprudens vir doctiss. corruptit. Sic igitur in Mela, II. 5. legendum, Et Lacydon Massiliensium portus, et in eo ipsa Massilia. Αλκυίδης autem, quam vocem substituerat Hermolaus e Strabone, nihil pertinent ad hunc portum. *Casaub.*

23. καὶ τὸ τῆς Δελφινίης Ἀπόλλωνος ἱερόν] De Apolline Delphinio lege Plutarchum in Theæo, Attica Pausaniæ, Pollucem et alios. *Idem.*

ἐπιτεσθῆναι φασίν, ἡγεμόνι χρήσασθαι τῆ πλῆθους παρὰ
 τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος λαβῆσαι τὰς μὲν δὴ ἄφοραχ-
 γέντας τῇ Ἐφέσῳ ζητεῖν ὅν τινα πρόσπον ἐκ τῆς θεοῦ
 πορίσαιντο τὸ ἀφοραχθῆναι. Ἀριστάρχῃ δὲ τῶν ἐντίμων
 σφόδρα γυναικῶν, παραστῆναι κατ' ὄναρ τὴν θεόν, καὶ 5
 κελευσθαι συναπαίρειν τοῖς Φωκαεῦσιν, ἀφίδρυμά τι τῇ
 ἱερῶν λαβῆσθαι· γενομένης δὲ τέττα, καὶ τῆς Σποικίας
 λαβῆσθαι τέλος, τὸ, τε ἱερὸν ἰδρύσασθαι, καὶ τῇ Ἀρι-
 στάρχῃν τιμῆσαι. Ἀφαιρόντως ἱερεῖαν ὁ σποδείξαντας.
 ἐν τε ταῖς Σποικίαις πόλεσι πανταχῇ τιμῆν ἐν τοῖς 10
 ὁρώτοις ταύτην τὴν θεόν, καὶ τῇ ξοάνῃ τὴν Ἀφαιρίαν
 τὴν αὐτὴν, καὶ τ' ἄλλα νόμιμα φυλάττειν τὰ αὐτὰ
 ἅπερ ἐν τῇ μητροπόλει ἐνεόμειτο. Διοικούντων δ'
 ἀριστοκρατικῶς οἱ Μασσαλιῶται πάντων εὐνομώταται.
 ἀνδρῶν χ' κατεστήσαντες συνέδριον, διὰ βίαι ταύτην 15
 ἐχόντων πλὴν τιμῆν, οὓς Τιμῆχες καλεῖται· πεντεκαί-
 δεκα δ' εἰσὶ τῇ συνέδριᾳ προεστώτες, τέτοις δὲ τὰ
 πρῶτα διοικεῖν δέδοται· πάλιν ὅ τ' ὡντεκαίδεκα
 προκαθίστανται τρεῖς οἱ πλείστον ἰσχύοντες. ὅ τ' εἰς
 Τιμῆχος ἔγινετο μὴ τέκνα ἔχων, μηδὲ διὰ τριτο- 20
 νίας ἐκ πολιτῶν γεννῶνται· οἱ δὲ νόμοι Ἰωνικοί, πρό-
 κεινται δὲ δημοσίαι. Χώραν δ' ἔχουσιν ἐλαϊόφυτον μὲν,
 καὶ κατὰ μπελον· σίτω δὲ λυπρότεραν Ἀφαιρίαν τῇ
 χύτῃ. ὥστε πεποιθότες τῇ θαλάτῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ,
 τὸ πρὸς ναυτιλίας εὐφυὲς εἶλοντο μᾶλλον. ὕστερον 25
 μέντοι ταῖς ἀνδραγαθίαις ἰσχύσαντες προσλαβῆναι τινα τῇ
 πέριξ πεδίων, Σπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ἀφ' ἧς καὶ τὰς
 πόλεις ἐκποσειν, ἐπιτερχίσματα, τὰς μὲν καὶ τῇ Ἰσθρίαν
 τοῖς Ἰσθρίων, οἷς καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος
 παρέδδοντο τὰ πάτρια, ὥστε Ἑλληνιστὶ θύειν. τῇ δὲ Ῥόδῳ 30
 Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸ ποταμὸν οἰκῶσι τῇ Ῥοδανὸν βαρ-

jubebantur navigationis ducem a Diana Ephesia ac-
 cipere: itaque eos, cum Ephesum appulissent, quæ-
 sivisse quo pacto a Dea consequerentur quod man-
 datum erat: ibi Aristarchæ honoratissimarum uni
 matronarum Deam per quietem adstitisse, ac jus-
 sisse ut sumpta secum quadam sacrorum imagine
 Phocæenses comitaretur: quibus ita factis, colo-
 nia condita Phocæenses fanum exstruxisse, ejusque
 antistitam fecisse Aristarcham, inque honore sum-
 mo habuisse: sed et in reliquis coloniis eos ubique
 primo loco Deam istam colere, et ad imitationem
 Ephesi simulacrum Deæ, ac reliquos ritus instituire.
 Respublica Massiliensium omnium optime legibus
 paret, administrata per optimates (Aristocratiam
 hoc Græci vocant) concilio sexcentorum virorum,
 quos ab honore, quem et per totam vitam gerunt,
 Timuchos nominant. Huic concilio quindecim
 viri præfunt, quorum est occurrentia negotia ex-
 pedire: de his rursum tres præfident, maxima po-
 testate: nullus Timuchi dignitatem consequitur,
 cui nulli sint liberi, aut cujus stirps inter cives non
 per tres ætates duraverit. Legibus utuntur Ioni-
 cis, publice expositis. Solum possident oleis ac
 vitibus confitum, frumenti autem ob asperitatem
 sterile: itaque mari magis quam terræ fidentes,
 ad navigationes ingenium potius contulerunt. Pos-
 terioribus tamen temporibus fortitudine sua freti
 quosdam circumjacentium camporum in suam po-
 testatem redegerunt, qua eadem subnixi, urbes
 quoque condiderunt, quibus munitionibus ute-
 rentur; ut ad Hispaniam contra Hispanos, quibus
 etiam ritus Dianæ Ephesiæ avitos tradiderunt, eos-
 que sacrificare Græco more docuerunt; ut Rhœn
 Agatham adversus barbaros Rhodanum accolentes;

^a ἀφοραχθέντας Bre. ^b μεγάλως ex correct. Med. 2. ^c ἀποδείξαντος Par. 1. ^d ἐνεόμειτο Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton.
^e τέτων δ' ἑδὲ Τιμῆχος γίνετο, MS. annot. in Aldi Strab. in Bibl. Bodl. ^f τὴν δὲ Ῥόδον punctis notantur in Par. 1.

13. Διοικούντων δ' ἀριστοκρατικῶς οἱ Μασσαλιῶται] Usos esse Mas-
 silienses ἀναγεῖναι, testis sit Aristoteles, Πολιτ. libro v. et viii.

Ibid.] Secundatius (Esprit des Loix, l. xx. c. 5.) elegan-
 tissime situm, commercium, aliaque quæ ad Massiliam attinent,
 depingit. Aristoteles testis est, Πολιτ. libro quinto, Massiliensium
 optimates quodam tempore Oligarchia oppressos ditionem suam
 recepisse, sed non Oligarchiam esse ibi institutam. Historia
 Massiliæ nos non penes est, sed verisimile est Aristocratiam non
 fuisse primo institutam. Commercium fortunas civium inæqua-
 les reddit, præcipue in civitatibus ubi soli proprietas non magna
 est. Sed Democratiæ fundamentum est æqualitas, ergo in Rep.
 parva commercium ad Aristocratiam vergit. Sed, secundum
 Aristotelem, Πολιτ. vi. c. 7. necesse est, in quaque Aristocratia
 bene constituta, τὴν μετὰ δόσιν γίνεσθαι τῶν πλείονος τοῦ πολιτευματός,
 nam si plebei excludi penitus, alienantur eorum animi a
 Rep. quæ ad eos parum spectat. Ergo auctor supra citatus
 scribit Massilienses optimates, censoria potestate usos, quosdam
 cives pro respectu morum in superiore ordinem admisisse,
 aliosque rejecisse. Exinde unusquisque, spe ductus honores
 assequendi, Remp. tutatur, et moribus ornat. Si alio teste opus
 est, vide Ciceronem (pro L. Flacco, c. 26.) qui hanc civita-
 tem omnibus aliis anteponebat. F.

16. οὓς Τιμῆχους καλοῦσι] Erant et apud Naucratis Τιμῆ-
 χου, ut ex Athenæi lib. iv. c. 13. p. 149. discere possumus.

20. μηδὲ διὰ τριτοῦν ἐκ πολιτῶν γεννῶνται] Pertinet huc locus Aris-
 totelis, libro Πολιτ. i. c. 2. initio, ubi civem in nonnullis Re-
 busp. non alium intelligi scribit, quam cujus avus, abavus, et
 tritavus, fuerint cives: unde, inquit, existit illa questio, Qua
 ratione abavus ille aut tritavus fuerit πολίτης? Verba philoso-
 phi sunt, οἱ δὲ καὶ τῶν ἐπὶ πλέον ζητῶσιν· οἷον ἐπὶ τῷ πρώτῳ δύο, ἢ τρεῖς,
 ἢ πλείους· ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐπὶ πλέον πολιτικῶς καὶ παχέως, ἀπορίσιν τινος τοῦ
 τρίτου ἐκείνου, ἢ τέταρτου, πῶς ἔστι πολίτης. Pertinet huc locus

Aristotelis de magistratibus Massiliæ, Πολιτ. l. vi. c. 7. Idem,
 23. καὶ κατὰ μπελον] Vox elegans κατὰ μπελος, hoc est, vineis
 referta. Sic dicitur locus κατὰ δένδρος, et κατὰ δένδρος, et πώλις
 κατὰ δένδρος, apud Lucam, in Actis Apost. cap. xvii. v. 16. Vi-
 num autem Massiliensium ait Athenæus, l. i. c. xxi. esse καλὸν,
 sed ὀλίγον, καὶ πᾶν, καὶ σαρκώδες. Vide Plinium, xiv. c. 6. Idem.
 Ibid.] Marialis vini fumati Massiliæ sæpe meminit: lib.
 xiii. Epig. 123.

Fumea Massiliæ ponere vina potes. F.
 28. τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἰσθρίαν] Emporias intelligit. Vide li-
 bro tertio. Casaub.

30. Ῥόδῳ Ἀγαθὴν] Forte, Ῥόδῳ, ut sit Boni fluxus: hæc Plinio
 et Stephano est Agatha, itemque Ptolemæo Ἀγαθὴ πόλις. Ti-
 motheus apud Stephanum Ἀγαθὴν τύχην vocat, bonam fortu-
 nam: ut fortassis hic quoque τύχην, pro ῥόδῳ, sit scribendum.
 Ridicule hunc locum interpres corruerat, Agathæ ignorance.
 Sextius porro, fuit C. Sextius Calvinus, circa annum U. C.
 DCXXV. Epit. Livii 61. Velleius, alii. Xyland.

Ibid. τὴν δὲ Ῥόδον Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸν ποταμὸν οἰκῶσι τὸν Ῥοδανόν] Videtur Strabo, quam Stephanus annotat dictam a veteribus
 nonnullis fuisse τύχην Ἀγαθὴν, appellare Rhœn Agatham: sed
 verius puto confundi ab eo urbes duas vicinas, Agatham et
 Rhodam, quam nominat utramque Plinius in descriptione ejus
 tractus: ex quo putavi aliquando legendum esse hoc loco, τὴν δὲ
 Ῥόδον καὶ Ἀγαθὴν τοῖς. Verba Plinii sunt, l. iii. 4. Oppida de ca-
 tero rara, præjacentibus stagnis, Agatha quondam Massiliensium,
 et regio Volcarum Testesagum: atque ubi Rhoda Rhodiorum fuit,
 unde dictus multo Galliarum fertilissimus Rhodanus amnis. Apud
 Stephanum quoque hujus, opinor, oppidi mentionem reperio:
 quanquam is non Ῥόδον, sed Ῥοδανουσίαν, itemque Ῥαδανουσίαν, vo-
 cat, et πώλις esse scribit ἱ. Μασσαλία: Μασσαλίας nomine intel-
 ligens et ipse, ut Dionysius poeta, regionem Massiliensium.
 Rhodanissiam nominat et Sidoniam Apollinariam, Epist. 5. libro
 primo. Strabonis codicem esse emendandum potius quam ut
 ipse

ut Taurentium, Olbiam, Antipolin, et Nicæam, Salyum genti, et Liguribus Alpes incolentibus opposuerunt. Habent Massilienses etiam navalia, et armamentarium. Olim etiam navium, armorum, ac machinarum ad navigationes et ad oppugnationes urbium factarum copia præditi fuerunt, quibus et contra barbaros se tuebantur, et Romanorum societatem paraverunt, multisque in rebus iis usui fuerunt, vicissimque ab iis horum incrementa sunt adjuncta. Sextius quidem, is qui Salyes subegit, non procul Massilia urbem sibi, et aquis, quæ ibi sunt, calidis (hodie partim in frigidas esse mutatas aiunt) cognominem condidit, impositoque Romano præsidio barbaros ab ora, quæ a Massilia in Italiam ducit, rejecit, cum eos prorsus reprimere Massilienses non potuissent. Quamquam is quoque nihil aliud præstitit, quam quod a locis portuosus barbaros ad XII. stadia repulit, a saxoso autem et aspero littore ad VIII. et ademptam iis terram Massiliensibus adjecit. Sunt in urbe Massilia permulta affixa spolia, quæ cives, diversis temporibus, victores pugnis navalibus retulerunt de iis, qui mare sibi injuste vindicabant. Atque antiquis quidem temporibus cum aliis in rebus fortunati majorem in modum fuerunt, tum cultura amicitiae cum Romanis, cujus et alia extant signa, et simulacrum Dianæ, quod in Aventino Romani defumptum a Massiliensibus dedicarunt. Cæterum bello civili Pompeii contra Cæsarem, cum se

ἑαίροις· τὸ δὲ Ταυρέντιον, καὶ τὴν Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νίκαιαν, τῶν τῶν Ἀλφειῶν ἔθνεϊ, καὶ τοῖς Λίγυσι τοῖς τὰς Ἀλπεὶς οἰκῶσιν. Εἰσὶ δὲ καὶ νεώστοι παρ' αὐτοῖς, καὶ ὀπλοθήκη· πρότερον γάρ, καὶ πλοίων εὐπορία καὶ ὄπλων, ἐν ὅρμαινον, πᾶν τε πρὸς τὰς ναυπλίας χρησίμων, καὶ τὴν πρὸς πολιορκίας, ἀφ' ὧν πρὸς τε τὰς βαρβάρους ἀντέσχον, καὶ Ῥωμαῖους ἐκτῆσαντο φίλους, καὶ πολλὰ καὶ αὐτοὶ χρήσιμοι ἐκατέστησαν ἐκείνοις, καὶ κείνοι περὶ τὴν αὐξήσεως αὐτῶν. Σέξτιος γὰρ ὁ καταλύσας τὰς Σάλυας, καὶ πολλὸν ἀπώθεν τῆς Μασσαλίας, κτίσας πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτῷ τε καὶ τῶν ὑδάτων τῇ θερμῶν, ὧν πᾶσι μελαεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ, ἐνταῦθα τε φρενὴν κατέκτισε Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς παραλίας τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀγέσης ἀπὸ Μασσαλίας ἀνέειλε τὰς βαρβάρους, οὐ δυναμένους τῇ Μασσαλιωτῶν ἀνείργειν αὐτὰς τελέως· ἐδ' αὐτὸς δὲ πλεονέχον ἴχυσεν, ἄλλ' ἢ τοσούτον μόνον, ὅσον καὶ μὲν τὰ εὐλίμνητα, ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπελθεῖν τὰς βαρβάρους, ἐπὶ ἑβ' ἐταῖροις· κατὰ δὲ τὴν τρέχοντος ἐπὶ ἡ· τὴν δὲ λειψεύσαν ὑπὲρ ἐκείνων, τοῖς Μασσαλιώταις παρέδωκεν. Ἀνάκειται δ' ἐν πόλει συχνὰ τῶν ἀκροθινίων, ἀ' ἔλαβον αἰεὶ καλὰ ναυμαχῶντες τὰς ἀμφισχητῶντας τῆς θαλάττης ἀδίκως. Πρότερον γὰρ οὕτω εὐτύχην ἀφαιρόντως, περὶ τε τὰ ἄλλα, καὶ περὶ τῆς πρὸς Ῥωμαῖους φιλίας, ἥς πολλὰ ἂν τις λάβοι σημεῖα· καὶ δὴ καὶ τὸ ξόανον τῆς Ἀρτέμιδος τῆς ἐν τῇ Ἀβεντίῳ οἱ Ῥωμαῖοι, τιμῇ αὐτῇ δάξουσιν ἔχοντες παρὰ τοῖς Μασσαλιώταις ἀνέστησαν. Κατὰ δὲ τὴν Πομπήϊαν πρὸς Καίσαρα γαστρί,

^a Σαλλίων Par. 3. Bre. ^b πλεόνων ex correct. Med. 2. defunt Eton. ^c ἐπὶ τὰς Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^d καταναυμαχῶντες αἰ Med. 1. 2. Mosc.

^e καὶ deest Par. 3. ^f αὐτοῖς Par. 3. Bre. ^g κατέστησαν ἐκείνοις ^h παραδίδωκεν Med. 1. Eton. Mosc. ⁱ ἀκροθινίων Par. 1. Med. 2.

ipse negligentiae infimuletur, etiam eo adducor ut credam, quod postea Agatham simpliciter nominat, non Rhœn Agatham. Casaub.

Ibid. τὴν δὲ Ῥοδανουσίην καὶ Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸν ποταμὸν οἰκοῦσι τὸν Ῥοδανὸν βαρβάρους. Vulgo legitur Ῥόην Ἀγαθὴν, pro quo Casaubonus scribebat Ῥόην καὶ Ἀγαθὴν. Sed ita, ut dixi, scripsit Strabo, vel turpiter erravit. Absurdum enim fuerit existimare Rhodam, quæ est in Hispania, adversus accolarum Rhodani excursionem a Massiliensibus fuisse conditam. Rhodam vero in Gallia nemo unquam somniavit. Nam errorem illum Plinii (cum censet Rhodam urbem nomen dedisse Rhodano flumini lib. III. cap. 4. Atque ubi Rhoda Rhodiorum fuit, unde dictus multo Galliarum fertilissimus amnis Rhodanus) ex confusione Rhodæ et Rhodanusiæ ortum esse, tam est certum, quam quod certissimum. Strabo præterea Rhodæ in finibus Iberorum superius jam ineminit p. 217. Hic vero inquit Massilienses oppida et munimenta circumjacentibus undique Barbaris opposuisse; Iberis quidem Rhodam et Emporias; Barbaris vero circa Rhodanum, Agatham et Rhodanusiā; Liguribus et Salyis, Taurentium, Olbiam, Antipolin, et Nicæam. Aliter verba Strabonis accipi nec possunt, nec debent. Isaac. Voss. in Obfer. ad Pompon. Mel. lib. II. c. 6. Anon.

1. τὸ δὲ Ταυρέντιον] Ptolemæo, Ταυρέντιον: atque ita hic scribendum: nam etiam infra Ταυρέντιον recte legitur. Priscis Græcis, Ταυρεῖς. Stephanus, Ταυρεῖς, πόλις Κελτικῆς, Μασσαλίων τῶν Ἀπικῶν· οἱ πολῖται Ταυρέντιοι. Vide reliqua. Casaub.

3. Εἰσὶ δὲ καὶ νεώστοι] Vide infra de Cyzico. Ille locus erit isti pro commentario. Idem.

10. Σέξτιος γὰρ ὁ καταλύσας τὰς Σάλυας] Epitome lib. LXI. Livii: C. Sextius pro Cos. victa Salviatorum gente, Coloniam Aquas Sextias condidit, ob aquarum copiam, et calidis et frigidis fontibus, atque a nomine suo ita appellatas. Vide Velleium et alios Rom. historicos. Plutarchus, in Mario, Ἰδατα Σεξτίλια vocat. Idem.

Ibid. Σέξτιος γὰρ &c.] A. U. C. 629. F.

12. ἂν τινα μεταεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ] Solinus, cap. 2. in fine: Aquæ quoque Sextiæ eo loco claruerunt, quondam hyberna

Consulis, postea excolta mœnibus. Quarum calor olim acrior, exhalatus per tempora evaporavit, nec jam par est famæ priori. Epitome Livii videtur significare ab initio fuisse calidos et frigidos fontes. Casaub.

15. καὶ δυναμένων τῶν Μασσαλιωτῶν ἀνείργειν] Florus, lib. III. cap. 2. Primi trans Alpes arma nostra sensere Salyi: quum de incursionibus eorum fidissima atque amicissima civitas Massilia queretur. Idem.

19. κατὰ δὲ τὰ τρέχοντος] Scripti, τρέχοντος, male: sic enim alibi multis locis ὁ τρέχων opponitur planitie. In iisdem erat ἐπὶ ζ', non η'. Idem.

21. Ἀνάκειται δ' ἐν πόλει συχνὰ τῶν ἀκροθινίων] Pausanias, in Delphicis, refert esse duo Massiliensium donaria, propter duas navales in Carthaginenses victorias. F.

27. τῆς ἐν τῇ Ἀβεντίῳ] De Dianæ Ephesiæ fano, quod in Aventino monte Romæ a populis Latinis fuit Servii Tullii hortatu atque impulsu factum, vide Dionysium Halicarnasæum, Livium, I. c. 45. et Plutarchum. Casaub.

Ibid. τὴν αὐτὴν διάδεσιν ἔχοντες παρὰ τοῖς Μασσαλιώταις] Legendum, τὴν αὐτὴν διάδεσιν ἔχον τῇ παρὰ τοῖς M. Sic paulo ante, τὸ ξόανον τὴν διάδεσιν τὴν αὐτὴν. Vulgata lectio et falsa est, et falsam continet, meo iudicio, sententiam. Neque enim a Massiliensibus sumperunt, credo, Dianæ Ephesiæ simulacrum Romanum, nec id aut Livius, aut Plutarchus, aiunt: sed coluerunt Romani Dianam Ephesiam eodem ritu quo a Massiliensibus colebatur, suntque hac in re eorum exemplum secuti, ut putat Strabo. Vide vero historicos, maxime Dionysium Halicarn. lib. IV. Idem.

Ibid.] Locus Dion. Halic. est lib. IV. p. 230. l. 35. edit. Sylburgii: alibi ejusdem templi mentionem fecit, lib. X. p. 659. l. 18. et 724. l. 14. Potest correctio Casauboni admitti, sed tamen innuit Strabo simulacrum Dianæ esse a Massilia defumptum; cur enim ejusdem Deæ cultus sit τῆς φιλίας σημεῖον nescio, cum ex Dionysio ante citato certum est Romanos non Massilienses in hoc cultu secutos esse. F.

τῷ κρατηθέντι μέρει προαθέμενοι, τὴν πολλὴν τῆς εὐδαιμονίας ἀπέβαλον· ὅμως δ' οὖν ἔχνη λείπεται τοῦ παλαιῆ ζήλῃ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα περὶ ταῖς ὀργανοποιίας, καὶ τὴν ναυτικὴν παρασκευὴν· ἐξημερμύων δ' αἰεὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, καὶ ἀντὶ τῆς 5 πολεμῆς τετραμύων ἥδη πρὸς πολιτείας καὶ γαργίας, ἀφ' ἧς τὴν τῶν Ῥωμαίων ὀπικράτειαν, εἰς αὐτοῖς ἐπὶ τῆς τοῖς συμβαίνοι ἀνπερὶ τὰ λεχθέντα ποσάυτη ἀσπυδῆ. Διηλοῖ δὲ τὰ κατὰ τὴν φύσιν πάντες γὰρ οἱ χαριέντες πρὸς τὸ λέγειν τρέπονται καὶ φιλοσοφεῖν· 10 ὥστε ἡ πόλις ἡ μικρὴ μὲν πρὸς τοῖς βαρβάροις ἀνεῖτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας ἡ κατεσκεύασε τὰς Γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν· ἐν τῇ τῷ παρόντι καὶ τὰς γνωριμωτάτας Ῥωμαίων πέπεικεν, ἀντὶ δ' εἰς Ἀθήνας σπουδαιότητας ἐκείσε φοιτᾶν φιλο- 15 μαθεῖς ὄντας· ὁρῶντες δὲ τέχτας οἱ Γαλάται, καὶ ἅμα εἰρήνην ἄγοντες, τὴν γορὴν ἀσμενοὶ πρὸς τὰς τοιαύτας ἀφ' ἧς τὴν βίαν, καὶ κατ' ἀνδραμόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ σοφιστὰς γένεσθαι ὑποδέχονται τὰς μὲν ἰδίᾳ, τὰς δ' αἰ πόλεις κοινῇ ἡμιδοῦναι, καθάπερ καὶ ἱατροὺς. 20 Τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν Μασσαλιωτῶν, ἐκ ἐλάχιστον ἀνὴρ τις θεῖν τετο τεκμήριον· ἡ δὲ μέγιστη προῖξ αὐτοῖς ἐστὶν ἐκαστὸν χρυσοῦ, καὶ εἰς ἐσθῆτα πέντε, καὶ πέντε εἰς χρυσὸν κόσμον· πλέον

^a ἀπέβαλον Par. 3. Br.

^b τῆς τοῖς δεῖσθαι Par. 1.

^c μικρὴν Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^d κατεσκεύασε Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc.

^e τὰς δεῖσθαι Med. 1. 2.

^f αὐτὴν δεῖσθαι Par. 1. Esc. Mosc.

^g ἡμιδοῦναι Par. 1. 3. Mosc.

1. τῷ κρατηθέντι μέρει προαθέμενοι] Lege Cæsarem, de bello civili, libro primo. *Casaub.*

Ibid.] Massilia, in sterili solo posita, et commercio innixa, diu Carthaginem æmulam habuit: ditione tamen inferior, lubenter fœdera cum Romanis iniit, ut Carthaginem opprimeret. Exinde fiebat societas inter Respublicas, et post deletas res Punicas Gallorum timor æque Romanos socios Massiliæ conjunctissimos reddidit. Cicero (pro M. Fonteio, c. 1.) urbem vocat fortissimorum, et fidelissimorum sociorum, qui Gallicorum bellorum pericula pop. Rom. coriis remisque compensarunt. Pompeium civitatis patronum delegerunt, qui agros iis concesserat. Æque Cæsarem tanquam patronum alterum coluerunt, qui bello Gallico vestigalia eorum auxerat. Domitio tamen Pompeii amico obsecuti contra Cæsarem portas clausurunt, qui capta urbe omnia iis præter libertatem ademit: (vide Cæs. de B. Civ. l. i. c. 34. et Florum): nec ullis fuit inimicior quam illis. (Cic. Phil. ii. 37.) Portari in triumpho Massiliam vidimus, et ex ea urbe triumphari, sine qua, ait Cicero, nunquam nostri imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt.—Quo quidem tempore pop. Rom. ingemuit.—Hujus civitatis fidelissimæ miseria nemo erat civis, qui a se alienas arbitraretur. De Off. ii. 8. et Phil. vii. 6. Ex hisce videmus quam cara fuit, saltem Pompeianis, Massilia; nec immerito. Cæsar aliquid iracundiæ suæ postea remisit, sed Romanis, post Galliam subactam, non eorum auxilio indigentibus, dominium terræ Massiliensibus non restituebatur. Fœderatam tamen appellat Plinius. Leo symbolum est hujus urbis in numismate argenteo; æreum autem bovem exhibet. *F.*

8. περὶ τὰ λεχθέντα] Rem militarem intellige, cujus laudem magnam Massiliensibus supra tribuit. *Casaub.*

Ibid.] Abhinc degeneres Massiliensium mores duci possunt. Pericula enim ingenium acuunt, et severitatem disciplinæ promoveant. Roma, post deletam Carthaginem, et Massilia, Gallis mansuefactis, luxui sensim se dederunt. *F.*

13. ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν] Cæsar de Gallis testatur, libro sexto, c. 13. eos in publicis privatisque rationibus Græcis literis uti. Idem, libro primo, c. 29. in castris Helvetiorum tabulas repertas esse ait literis Græcis confectas. Quod autem doctissimi viri, et in omni doctrinæ genere summi, negant ad illum libri primi locum quicquam facere alterum qui est libro sexto, nec istum Strabonis; ignoscant mihi obsecro: non possum assentiri: primum, quia Gallorum nomine etiam Helvetios intelligi, non possumus dubitare, si Cæsarem modo consulimus: deinde non video ubi dixerit Strabo id sua ætate Gallos cœpisse facere, ut συμβόλαια Græce scriberent: et profecto Strabo id nusquam dixit. *Casaub.*

19. σοφιστὰς γένεσθαι ὑποδέχονται] Sophistas hic accipe ut in Jure

victæ parti adjunxissent, magnam suæ felicitatis partem amiserunt: extant tamen adhuc vestigia antiqui studii apud eos, maxime quod ad machinas et nauticum apparatus attinet. Cum autem barbari supra eos siti subinde mansuescerent, et pro bello civilia jam studia agriculturamque amplecterentur, ob imperium Romanum, ne harum quidem rerum studio postmodo apud Massilienses tantum loci fuit. Idque nunc ejus urbis status indicat: nam quicunque sunt elegantiores ibi homines, ii se ad dicendum et philosophandum conferunt. Itaque urbs ea paulo ante barbaris loco ludi literarii patefacta, tantum Græcarum literarum studium apud Gallos excitavit, ut contractuum quoque formulas Græce conscriberent. Et hodie nobilissimis etiam Romanorum persuasit, ut discendi studio pro Atheniensi peregrinatione Massiliensem amplecterentur: quos cum vident Galli, quia in pace vivitur, ipsi quoque lubentes otium huic vitæ instituto impendunt, non privatim modo, sed et publice: nam et privatim et publice a civitatibus, ut medici, ita etiam sophistæ conducuntur. Porro frugalitatis ac modestiæ Massiliensium non minimum est argumentum, quod apud eos maxima dos est centum aurei, et ultra quinque in vestitum, ac totidem in ornatum aure-

Romano, et recentioribus Græcis scriptoribus. Sunt quos hodie Professores vocamus, et Doctores a docendo, ut illi παρὰ τὴν σοφίαν, quod est σοφὸν et doctum reddere. *Idem.*

Ibid. τὰς δὲ αἰ πόλεις κοινῇ μιδοῦναι, καθάπερ καὶ ἱατροὺς] Medicos publice olim fuisse conductos passim loquuntur historiae. Vide tit. Cod. de Professoribus et Medicis. De Professoribus et Magistris publico salario donandis primus omnium apud Græcos videtur cogitasse Charondas: quem refert Diodorus Siculus, lib. xii. νομοθετῆσαι τῶν πολιτῶν τοὺς ἑαυτὰς ἀπαντας μανδάνειν γράμματα, χορηγίας δὲ πόλεως τοὺς μισθοὺς τοῖς διδασκάλοις. Laudentur vero Galli, majores nostri, qui primi videntur hanc Charondæ præstantissimam et utilissimam legem re ipsa comprobasse. Græcos enim id non fecisse, ex eorum monumentis facile intelligimus. Romani autem multis post annis Gallorum hoc factum videntur æmulati: ac tandem apud Romanos iis, qui literas docerent, salarium ex fisco dari cœpit: quod primus omnium Quintilianus videtur nonnullis accepisse. (Idque Eusebius quoque in Chronico annotat.) Et tamen scribunt Romani Grammaticos Roma primum in Galliam venisse, ut hunc literarum cultum Romæ debeant Galli, non Massiliæ: quod non fit mihi verisimile. Suetonius de Claris Grammaticis, c. 3. Nam in provincias quoque Grammatica penetraverat, ac nonnulli de notissimis doctores peregre docuerunt: maxime in Gallia Togata, inter quos Octavius Tuccer, et Sicennius Iacchus, et Oppius Cares. *Idem.*

21. Τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης] Ecce commendat Strabo Massilienses duplici nomine, quod essent homines frugi et temperantes: utramque tamen iis laudem videtur adimere proverbium, Πλείσταις εἰς Μασσαλίαν: de quo consule Athenæum, lib. xii. c. 5. p. 523. Sed ea morum depravatio contigit fortasse post Strabonis tempora. *Idem.*

Ibid.] Val. Maximus, Straboni cœvus, reliquias quasdam priscae disciplinæ hujus urbis dignissimas sedula lectione servavit, lib. ii. c. 6. Ac inter recentes Ubbo Emmius hanc rem publicam optime depinxit, Vet. Græc. illustr. p. iii. p. 344. Hæc severitas adusque Neronem partim mansit, ut ex Tacito in vita Agricolæ patet. Sed ante Athenæum (i. e. M. Aurelio regnante) non mirandum est, si luxuriam sensim mores fregisset. Erasmus in adagiis hoc Athenæi proverbium ad Μασσαίαν in Lybia referendum judicat, ut hic author cum Strabone aliisque conveniat, certe autem Iberorum mentio ad hanc Massiliam pertinere istud probat. *F.*

23. ἐκαστὸν χρυσοῦ] Lege, χρυσοῦ: χρυσὸς autem dixit Romano more, qui, Aureos cum dicunt, nummos subaudiunt. Græci νόμισμα intelligunt, et dicunt χρυσῶ. *Casaub.*

Ibid.] De dotibus mulierum vide l'Esprit des Loix, l. vii. c. 15. *F.*

um, infumere non licet. Cæsar autem, et qui eum secuti sunt principes, mediocres se in vindicandis eorum in bello delictis gefferunt, recordatione amicitiae, libertatemque pristinam urbis conser-
varunt, ut neque ipsa, neque ejus subditi missis
in provinciam rectoribus parere opus habeant. Atque de Massilia haecenus. Jam montana Sa-
lyum regio ab occasu versus septentrionem in-
clinans, paulatim a mari recedit: ora autem ma-
ritima ad occasum vergit: ea a Massilia ad c.
stadia producta usque ad promontorium justæ
magnitudinis, vicinum lapicidinis quibusdam, in
sinum flecti incipit, facitque sinum Gallicum ad
promontorium Pyrenæ Venereum, quod et Mas-
siliense dicitur. Est autem duplex sinus. Nam
in ea ipsa litoris descriptione situs est mons
Sigius, distinguens duos sinus, assumpta etiam
Blascone insula in vicinia sita. Sinuum major
peculiari rursus nomine Gallicus appellatur, in
quem ostium Rhodani eructat: minor ad Nar-
bonem est usque ad Pyrenam. Narbo supra Atacis
fluvii ostia et lacum Narbonensem situs est, maxi-
mum eorum, quæ ibi locorum sunt, emporium:
ad Rhodanum vero urbs est, et emporium haud

δ' οὐκ ἔξεστι. Καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ, καὶ οἱ μετ' ὁκέινον
ἡγεμόνες, πρὸς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γενηθείσας ἀμαρ-
τίας, ἐμετρίσασαν, μεμνημένοι τῆς φιλίας, καὶ τὴν αὐτο-
νομίαν ἐφύλαξαν, ἣν ἐξάρχῃς εἶχεν ἡ πόλις· ὥστε μὴ
ὑπακύνειν τῶν εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπομένων στρατηγῶν,
μήτε αὐτὴν, μήτε τὰς ὑπὸ αὐτῇ πόλιν, ἀλλὰ μὲν Μασσαλίας
ταῦτα. Ἄμα δ' ἡ τε τῶν Ἀσάλων ὁρεὶνὴ πρὸς ἄρκ-
τον ὑπὸ τῆς ἐσπέρης κλίνει μάλλον, καὶ τῆς θαλάσσης
ἀφίσταται καὶ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρὰ τὴν ἐσπέραν
ᾧ ἐκτείνει· μικρὸν δ' ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Μασσα-
λιωτῶν προελθῆσα ὅσον ἑκατὸν σταδίους ὅτι ἄκραν
εὐμεγέθη πλησίον λατομῶν πνῶν, ἐντεῦθεν ἀρχεται
κολπῶσαι, καὶ ποιεῖν τὸν Γαλατικὸν κόλπον, πρὸς
τὸ Ἀφροδίσιον, τὸ τῆς Πυρήνης ἄκρον· καλεῖται δ' αὐτὸ
καὶ Μασσαλιωτικόν· ἐστὶ δ' ὁ κόλπος διπλῆς· ἐν γὰρ
τῇ αὐτῇ περιγραφῇ, δύο κόλπους ἀφορίζον ἐκκεῖται
τὸ Σίγιον ὄρος, προσλαβὼν καὶ τὴν Βλάσκωνα νῆσον πλη-
σίον ἰδρυμένην· τῇ δὲ κόλπον ὁ μὲν μείζων ἰδίως πάλιν
καλεῖται Γαλατικὸς, εἰς ὃν ὑπερέχεται τὸ τῆς Ρο-
δανῆς ὄρεος· ὁ δ' ἐλάττω ὁ καὶ Νάρβωνα ἐστὶ, μέχρι
Πυρήνης. Ἡ μὲν οὖν Νάρβων ὑπέρεχεται τῇ τῆς Ἀτα-
κος ἐκβολῶν καὶ τῆς λίμνης τῆς Ναρβωνίτιδος, μέ-
γιστον ἔμπορεῖον ταύτης πρὸς τὴν Ροδανῶν πόλιν ἐστὶ
καὶ ἔμπορεῖον ἑ μικρὸν, Ἀρελάται· ἴσον δὲ πᾶσι δέχεται
καὶ τὸ ἔμπορεῖον ταύτης, Ἀλλήλων τε καὶ τῆς εἰρημένων ἀκ-

^a Σαλλίων Med. 1. 2. Gron. Mosc. ^b ὅσον εἰς ἑκατὸν Par. 1. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^c ἔστι δὲ κόλπος Par. 1. ^d ἔμ-
πορεῖον τῶν ταύτης Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. ἔμπορεῖον τῇ ταύτης Bre. ἔμπορεῖον τῇ ταύτης Mosc. ^e ἔμπορεῖα Med. 1. 2. Gron.

4. ὅτε μὴ ὑπακύνει] Notum est fuisse in provinciis Romano-
rum aliquas urbes, quibus permixtum erat suis uti legibus, et
vocabantur liberæ civitates. Sic de Nemauso paulo post. Vide
Strabonem libro xvii. extremo. Casaub.

11. ἐπὶ ἄκραν εὐμεγέθη] Promontorium Citharisten Ptolemæus
appellat. Plinius, iii. 4. In ora Massilia Græcorum Phocæen-
sium, fœderata. Promontorium Citharista, portus. Vide et Me-
lam, ii. c. 5. qui melius, opinione mea, quam Plinius hæc loca
recenset: videtur enim errare Plinius Citharisten promonto-
rium inter Massiliam et ejus portum collocans. Idem.

Ibid.] In tabulis D'Anvillii prom. Citharistes plusquam 100
stad. a Massilia distat: sed oppidum Citharistam in promonto-
rio ponit, Strabonis distantia congruenter, inter Massiliam et
Tauroentium, hodie Ceireste. F.

15. ἔστι δ' ὁ κόλπος διπλῆς] In tabulis Ptolemæi optime ista
exprimuntur; nam duplex iste sinus ibi recte distinguitur. Pri-
or is est quem conficit ab occasu sanum Veneris in extremo Py-
renæo, ab ortu, mons quem Strabo Sigium, Ptolemæus Setium
vocat. Alter sinus, quem Gallicum proprie noster ait, est inter
Sigium montem, et Citharisten promontorium. Blasconem in-
sulam, cujus etiam Plinius (111. 5. in fine) meminit, paulo ali-
ter collocat Ptolemæus quam Strabo. Casaub.

17. Σίγιον] Ptolemæus habet Σήτιον, Setium. Ilybyrris Plin-
io est Illiberis, iii. 4. apud Ptolemæum legitur, Ἰλλερίς, cor-
rupte, puto. Apud Plinium porro Araris male scribitur in flu-
viorum Narbonensium censu, cum is fluvius procul inde per
Sequanos et Heduos in Rhodanum influat. Cæsar. i. bell. Gall.
Legendum est, Arauris. Ptolemæus enim Ἀραύριος habet, ubi
Strabo Παύριος, incuria librarii, pro Ἀραύριος: et quem nos
Obrin habemus, est Ptolemæo Ὀρεβριος. Pro κερεῖς noster habe-
bat mancum κρεῖς. Xylaud.

Ibid. τὸ Σίγιον ὄρος, mons Sigius] Ptolemæus habet Σήτιον,
quod notat Casaubonus, sed nihil decernit. Proculdubio cor-
rigendus est ex Ptolemæo Strabo, nam etiam hodie nomen du-
rat, et vocatur ille locus ab incolis eorum lingua, *lou cap de*
Sete. Palmer.

Ibid. τὸ Σίγιον] P. Merula, Cosmograph. Part. ii. lib. iii.
c. 5. Σήτιον nominari ait Ptolemæo, Setium Antonino, Σίγιον
Straboni, corruptius, nisi hoc sit *Cabo de S. Sigo*, de quo paulo
ante. Setium certe hodie *Cap de Sete*, scribente Clusio. Anon.

Ibid. Βλάσκωνα] Blascon insula est prope Agatham, hodie *Isle*
Brescon. F.

21. Νάρβων ὑπέρεχεται τῶν τῆς Ἀτακος ἐκβολῶν] Plinius, iii. 4.
Flumen Atax e Pyrenæo Rubrensem permeans lacum: Narbo Mar-

tius, Decumanorum colonia, xii. m. pass. a mari distans: quo ex
loco intelligimus λίμνην Ναρβωνίτιν, quam vocant Strabo et Ste-
phanus, Rubrensem esse lacum. Atacem fluvium unus Poly-
bius libro tertio, et xxxiv. Narbonem appellavit. Casaub.

Ibid.] Mela Atacem (hodie *Aude*) hoc modo describit, *Atax*
ex Pyrenæo monte degressus, qua sui fontis aquis venit, exiguis
vadosusque est, et ingentis alioquin alvei tenens, nisi ubi Narbo-
nem attingit, nunquam navigabilis: sed cum hybernis intumuit im-
bribus, usque eo solitus insurgere, ut se ipse non capiat. Lacus
accipit eum Rubrefus nomine, spatiosus admodum, sed qua mare
admittit, tenuis aditu. lib. ii. c. 5. Ad hunc locum P. de
Marca (ut inter Gallic. rer. SS. per M. Bouquet editos citatur,
tom. i.) habet: Narbonensis lacus nuncupatus est propterea quod
Narbonis commodis inferuiret, ac mille pass. intervallo ab urbe in-
ciperet. Distinguendus est vastius ille lacus Strabonis ab eo quem
hodie stagnum Narbonæ vocant, eo quod sit in territorio Narbo-
nenfi, cum vetus ille prætendatur territorio Sejani, unde illi no-
uum nomen. Cicero, pro Font. i. Narbonem speculam pop. Ro-
mani ac propugnaculum (scil. contra Gallos) appellat. Qu. Mar-
cus Rex, Cos. cum P. Catone, A. U. C. 634. hanc urbem
condidit, sed, ut videtur, alia colonia ibi deducta est a patre
Tiberii Imperatoris. Suetonius, Tib. c. 4. Ad deducendas in
Galliam colonias, in quibus Narbo et Arelate erant, missus est. F.

22. μέγιστον ἔμπορεῖον ταύτης] Lege, ex libris, τῶν ταύτης. Au-
sonius de Narbone, in clar. urbib. xii. v. 18.

Te maris Eoi merces, et Iberica ditant
Æquora: te classes Libycæ, Siculique profundis:
Et quicquid vario per flumina, per freta, cursu
Advenit, toto tibi navigat orbe κατὰ πλῆθος. Casaub.

24. ἔμπορεῖον ἑ μικρὸν, Ἀρελάται] Varie scriptum hoc nomen
reperies in veterum libris. Græcis est Ἀρελάται, fere, vel Ἀρε-
λάται, ut Ptolemæo. Latinis Arelate dicitur, et Arelatæ, et
Arelas, et Arelatus. Emporium autem fuisse Arelatæ ἑ μικρὸν,
ut ait, testantur hæc Ausonii in carmine de Arelate, in clar.
urbib. viii. v. 4.

Præcipitis Rhodani sic intercisa fluentis,
Ut mediam facias navali ponte plateam,
Per quem Romani commercia suscipis orbis,
Nec cobibes: populosque alios et mœnia ditas,
Gallia queis fruitur, gremioque Aquitania lato. Idem.

Ibid.] Arelatæ Sextanorum est, secundum Melam. Vix alia
civitas inter Romanos laudatior: fuit una ex tribus fabricis
monetalibus in Gallia; hoc autem factum est longo post Stra-
bonem

ρων, ἡ μὲν Νάρβων τῇ Ἀφροδίτῃ, τὸ δ' Ἀρελάται τῆς Μασσαλίας. Ἐκατέρωθεν ἢ τῆς Νάρβωνος ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Κεμνίδων ὄρων, οἱ δ' ἐκ τῆς Πυρήνης, πόλεις ἔχοντες εἰς ἀς ἀνάπλες ἔ' πολὺς ἐστὶ μικροῖς πλοίοις· ἐκ μὲν δὲ Πυρήνης ὅ, τε ^a Ρεσκίνων καὶ ὁ ^b Ἰλυσίρις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος αὐτῶν· τῇ δὲ Ρεσκίνωνος καὶ λίμνη πλησίον ἐστὶ, καὶ χωρίον ἑφύδρον, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀλυκίδων μετὸν, τὸ τὰς ὀρυκτὰς κεστρεῖς ἔχον· δύο γὰρ ἡ τρεῖς ὀρύξαντι πόδας, καὶ χερσὶν τριόδοντα εἰς ὕδωρ ἰλυῶ-
 10 δες, ἐστὶ ^d παραπείραξ τῆς ἰχθύων ἀξιόλογον τὸ μέγεθος· τρέφεται ἢ ὑπὸ τῆς ἰλῦος ἑκατάπερ οἱ ἐγγέλυες· ἔτοι μὲν ἐκ τῆς Πυρήνης ῥέουσιν οἱ ποταμοὶ, μετὰ δὲ Ναρβωνος καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ· ^e ἐπὶ γὰρ τὰ μέρη τῆς Ναρβωνος, ἐκ τῆς Κεμνίδος φέρονται πρὸς τὴν θαλάτταν, ἐξ
 15 ἑπὲρ καὶ ὁ Ἀταξ, ὁ, τε Ὀβρις, καὶ ὁ Ραύραρις· τῶν ἐφ' ἃ μὲν ^f Βιλτέρα πόλις ἀσφαλὴς ἵδρυται, πλησίον τῆς Ναρβωνος· ἐφ' ἣ ἢ Ἀγάθη, κτίσμα Μασσαλιω-

exiguum, Arelatae. Æqualiter fere distant dicta emporia et inter se, et a promontoriis, Venereo Narbo, Arelatae Massiliensi. Ab utraque Narbonis parte alii feruntur amnes, partim e Cemmeno, partim e Pyrena delapsi, et sitae ad hos urbes sursum navigiis adiri possunt exiguis. E Pyrena fluunt Ruscono et Ilybyrris: uterque urbem habens cognominem. Ruscononi etiam lacus est propinquus, ac paulo supra mare locus aquosus, plenus salinarum: is etiam fossiles habet mugiles. Ubi enim duos aut tres pedes foderis, immisso in aquam limosam tridente, configere licet piscem eum iustae magnitudinis: is alitur limo sicut anguillae. Hi ergo e Pyrena defluunt amnes. At ab altera parte Narbonis, e Cemmeno in mare delabuntur Atax, Obris, et Arauraris: supra illum sita est Biltera, urbs bene munita, Narboni vicina: ad hunc Agatha, a Massiliensibus condita. Retuli

^a Ρεσκίνων Par. 3. Bre.

^b Ἰλυσίρις Par. 3. Bre. Gron. Ἰλυσίρις Mosc.

^c ἑφύδρον Mosc.

^d παραπείραξ Par. 1. Med. 1.

Gron. Mosc. et ex correct. Med. 2. παραπείραξ Par. 3. sed cum περιπ. . . supra.

^e κατὰ περὶ Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^f ἐπὶ δὲ θάτερα Med. 2. Esc. Mosc.

^g Βιλτέρα Par. 1. Mosc. Βιλτέρα Eton.

bonem tempore, sed exinde nomen frequens in nummis occurrit. Amm. Marcellinus *multarum civitatum decus* appellat, i.e. post Constantinum M. qui plurimis aedificiis hanc ornavit. Multa pisciae dignitatis vestigia adhuc manent. Festus Avienus esse olim Thelinē vocatam affirmat, Graio incolente. ver. 682. F.

5. ὅ, τε Ρεσκίνων] In Ptolemæi codicibus, Ρεσκίνων fluvius vocatur, urbs Ρεσκίνων: uterque locus ex Strabone emendandus. Polybius Ρεσκίνων vocat. Casaub.

Ibid.] A Ruscinone hodiernum nomen Roussillon ducitur. F. 6. καὶ ὁ Ἰλυσίρις] Ptolemæi Græcus codex fluvium nominat Ἰλυσίριν, urbem Ἰλυσίριν: scripserat utroque loco Ptolemæus, Ἰλυσίρις. Polybio est Ἰλυσίρις: Livio Iliberis, libro xxi. c. 23. Casaub.

Ibid. πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος] Polybius, apud Athenæum, viii. c. 2. p. 332. scribit, μετὰ τὴν Πυρήνην, ἕως τῆς Νάρβωνος ποταμῶν, πεδίων εἶναι, δι' ὃ φέρεσθαι ποταμῶν Ἰλυσίριν καὶ Ρεσκίνων ῥέοντας παρὰ πόλεις ὁμώνυμους κατοικημένας ὑπὸ Κελτῶν. i. e. juxta Pyrenæos montes Narbonam usque campos esse, per quos Iliberis et Ruscono fluvii juxta civitates ejusdem nominis a Celtis habitatas decurrunt. Idem.

7. τῇ δὲ Ρεσκίνωνος καὶ λίμνη πλησίον ἐστὶ] Totum istum tractum stagnis abundasse indicat Plinius. Idem.

8. ἀλυκίδων μετὸν] Salsulas Latini appellant. In Antonini Itinerario non est dubium Salsulas esse illo loco quas describit hic Strabo. Apud Melam, ii. 5. prope Rubresum lacum Salsulas fontem legimus. Sic libro xii. terra quam Mæander rigat, dicitur πολλὰς ἀλυκίδων. Idem.

Ibid.] Verba Melæ sunt: *Salsulæ fons non dulcibus, sed salso-ribus etiam quam marinæ sint, aquis defluens.* l. ii. 5. *Hodie salem parant ad stagnum Sancti Nazarii juxta Canetum.* P. de Marca. F.

9. τὸ τὰς ὀρυκτὰς κεστρεῖς ἔχον] Polybius, apud Athenæum, viii. c. 2. p. 332. eandem rem pluribus ita narrat, ἐν τῷ πεδίῳ τοῦτον εἶναι τὰς λεγομένας ἰχθὺς ὀρυκτὰς· εἶναι τε τὸ πεδίον λεπτόγειον, καὶ πολλὰν ἀγρωσίν ἔχον πεφυκυῖαν· ὑπὸ δὲ ταύτην, διάμμεν τὴν γῆν, ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις, ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ὑπὸ τῶν ποταμῶν ὕδαρ· μεθ' ἃ ἰχθύες κατὰ τὰς παρυκχυσίας ὑποτρέχουσιν ὑπὸ τὴν γῆν, χάριν τῆς τροφῆς (φιληθεῖσι γὰρ τῇ τῆς ἀγρώσεως ῥίζῃ) πεποιήκασιν πᾶν τὸ πεδίον πλήρες ἰχθύων ὑπολείων, ὅς ἀνορύττοις λαμβάνουσιν, i. e. ac in iis campis fossiles quos vocant pisces reperiri. Ejus namque loci tenue solum esse, ac subnascente multo gramine herbosum: sub eo vero, cum ad duos tresve cubitos arenosa terra sit, quam admovent aquam fluvii, labi, et cum effusa illa pisces sub terra meantes pabuli causa, quod radice graminis impense delectentur, subterraneis piscibus universam oram illam replere, quos ego sa hunc capiunt. Sed videtur Polybius campum Lapideum, ubi est plurima ἀγρωσις, confundere cum illo loco ubi sunt pisces fossiles. Aristoteles, lib. θανμ. ἀνθ. (p. 1158. ed. Paris. 1619.) causam cur pisces isto loco effodiantur hanc affert: Est, inquit, prope Massiliam lacus, qui exundans, ingenti piscium copia loca vicina tegere solet: quæ loca postea Etesii spirantibus terra obruuntur, fitque solida superficies, quam loci incolæ τριόδοντα scindentes piscium referunt quantum volunt. Idem ex Theophrasto, et Plinius, ix. 57. et Seneca, Nat. Quæst. iii. 16. 17. referunt. Pomponius Mela, ii. 5. ut rem falsam irridet. Livius ut portentum narrat, libro xlii. in Gallico agro qua induceretur aratrum, sub existentibus glebis

pisces emeruisse. Sed etiam aliis locis effodi pisces constat. Aristoteles quidem id videtur quasi vulgo notum referre, in libello de respiratione, c. 9. ἐπεὶ, αἶτ, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πολλοὶ ζῶσιν ἐν τῇ γῇ, ἀκίνητοι μέντοι, καὶ εὐρίσκονται ὀρυττόμενοι. Vide fragmentum libri Theophrasti De piscibus, ubi multa super hoc. Vide Athen. lib. viii. initio. Casaub.

Ibid.] Mela non modo irridet quæ priores dixerant, sed ipse rem explicat, et in explicatione sua partim Polybio assentitur. Hoc tamen insuper ait; quod *media pars campi, stagno subeunte suspensi, velut insula natat, pellicque se atque attrahi patitur: quin et ex iis quæ ad imum perfossa sunt, suffusum mare ostenditur.* Exinde nil aliud est quam palus aquæ marinæ, quæ accretione vegetabilem superficiem habet solo tectam, ut in paludosis frequenter occurrit. F.

10. καὶ καθέντι τριόδοντα] Τριόδοντα instrumentum est piscatorium, quo majores capiunt pisces. In Epigrammate Leonidæ, Anthol. vi. cap. 3. Ep. 1.

Τρηχύν τε τριόδοντα, Ποσειδάωνιον ἔγχος.

Asperamque tridentem, Neptuniam hastam.

Philippus poeta τριάναν appellat, Anth. vi. c. 3. Ep. 11.

Κητοφόνον τε τριάναν ἐν ὕδασι κάρτερον ἔγχος.

Ceteque interimentem tridentem, in mari validam hastam.

Casaub.

15. ἐξ οὐπὲρ καὶ ὁ Ἀταξ] Pomponio, ii. 5. et Plinio, iii. 4. Atax fluit e monte Pyrenæo, non Cemmeno. Idem.

Ibid.] In tabulis rivulus est a Cemmeno defluens, qui Atacem jungit. Hinc error Strabonis. F.

16. ὅ, τε Ὀβρις] Pomponio, ii. 5. et Plinio, Obris: Ptolemæo Ὀροβρις hic fluvius dicitur, non Ὀροβρις, ut falso multi annotant. Casaub.

Ibid. καὶ ὁ Ραύραρις] In prioribus editionibus erat, ut et in MSS. ὁ Ραύραρις, quod interpretes mutavit, et edidit Ἀραύραρις, ut apud Pomponium Arauraris, ii. 5. Ptolemæo est Ἀραύριος. Idem.

Ibid. ταύτων ἐφ' οὗ μ] An Atacem intelligit? Videtur id suadere quod de Narbone subjicitur. An potius Obrin? Ipsum id suadet genus loquendi. In Ptolemaicis tabulis medium collocatur hoc oppidum inter utrumque fluvium. Idem.

Ibid.] Biltera, vel Blitera, est, secundum Melam, ad Obrin; Agatha ad Araurarin, vel Raurarin, quod Strabonem fat explicat. F.

17. Βιλτέρα] Noli mutare: sed est legendum, vel Blitera, cum Plinio, vel Bætira, (aut pluraliter Bliteræ, Bætiræ), cum Ptolemæo. Vide Stephanum in ΒΕΤΑΡΑ. Post, μιστόν, pro μέσον, et ὕδατα, pro ὕδατι, ex epitoma, sensu suffragante. Quid autem est μελεμβόριον? βόρειον λέγεται, item καταλῆσθαι. Xyland.

Ibid. Βιλτέρα πόλις] Vetus lectio Βιλτέρα, ut Plinio Bliteræ. In Ptolemæo corrupte, Βαίτιρα, pro Βιλτέρα, vel Βιλτέρα. Casaub.

Ibid. Βιλτέρα πόλις] Quod in MSS. est Βιλτέρα, olimque fuit Βαίτιρα, atque Ptolemæo Βαίτιραι, hoc Stephano est Βαίτια, rectissime autem est ΒΗΤΗΡΡΑ, probaturque hoc ex nummo veteri in Gallia Narbonensi prope Beterrensem civitatem reperto, in quo legitur, ΒΗΤΗΡΡΑΤΩΝ, unde veterem veramque hujus urbis scriptionem perspicimus, quæ nunc passim corrupta est apud Geographos. Holstein. in Not. ad Stephanum de Urbibus, p. 62. col. a.

jam ante unum hujus litoris miraculum de fossilibus piscibus: aliud eo nonnihil mirabilius subjungam. Inter Massiliam et ostia Rhodani campus est a mari c. circiter diffitus stadiis, diametro ejusdem quantitatis, forma circulari: is Lapidosus, seu Saxosus, ab eventu dicitur: est enim plenus lapidum, qui manum implere possint, infra quos gramen nascitur, abunde pascui pecori supeditans, in medio autem aquæ, et salinæ sunt et sales. Tota quidem omnis quæ superius adjacet regio, ventis est exposita: in hunc autem maxime campum ventus incumbit, ac defertur septentrionalis violentus ac horribilis, quo ferunt et lapides agitari atque volvi, et homines de vehiculis deturbari, ac vi flatus armis vestibisque nudari. Aristoteles ergo ait a terræ motibus, quibus ob ejiciend vim Brafton nomen est, lapides in superficiem egestos in cava loca confertim delapsos esse. Posidonius lacum fuisse dicit, qui cum fluctuatione quadam exaruerit, ideoque in plures dissipatus sit lapides, sicut fluminum lapillos, et litorum scrupulos, similes inter se magnitudine, lævitateque. Sane uterque probabilem rei rationem exposuit: necesse est enim lapides, qui sic constituuntur, non per se aut humidi alicujus concretione oriri, sed

τῶν. Ἐν μὲν οὖν ἔχει παράδοξον ἢ ὑποειρημένην παρά-
 λια, τὸ περὶ τὰς ὀρυκτὰς ἰχθύας· ἕτερον δὲ μείζον τέτυ-
 χένον π, τὸ λεχθησόμενον. Μεταξὺ γὰρ τῆς Μασσα-
 λίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τῆς Ῥοδανῆς, πεδίον ἐστὶ, τὸ θα-
 5 λᾶτις διέχον εἰς ἑκατὸν σταδίους, τοσούτον δὲ τὸ διά-
 μετρον, κυκλοτερές τὸ σχῆμα· καλεῖται δὲ λιθῶδες
 ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος· μετὸν γὰρ ἐπὶ λίθων χειρο-
 πληθῶν, ὑπεπεφυκῆσαν, ἔχοντων αὐτοῖς ἀγρωτίν· ἀφ'
 ἧς ἀφθονοὶ νομαὶ βοσκήμασιν εἰσὶν· ἐν μέσῳ δ' ὕδα-
 10 τα, καὶ ἀλυκίδες ἐνίστανται, καὶ ἄλλες· ἅπαντα μὲν οὖν
 καὶ ὑπερκειμένη χώρα, προσήνεμός ἐστι· διαφερόντως
 δ' εἰς τὸ πεδίον τέτυτο, ἡ μελεμβόριον καταιγίζει πνεῦ-
 μα βίαιον καὶ φρικτῶδες· φασὶ γὰρ σύρεσθαι καὶ κυλιν-
 δεῖσθαι τῶν λίθων ἐνέας· κατακλᾶσθαι δὲ τὰς ἀν-
 15 θρώπους ἀπὸ τῆς ὀχημάτων, καὶ γυμνῶσθαι, καὶ ὅπλων, καὶ
 ἐσθῆτος ἀπὸ τῆς ἐμπνοῆς. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ
 σεισμῶν τὴν καλεμένην βραχὺν, ἐκπιεσύντας τὰς λί-
 θους εἰς τὴν ὀπιφάνειαν, συνολιαθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν
 χωρίων. Ποσειδώνιος δὲ λίμνην εἶσαν, παγῆναι μετὰ
 20 κλυδασμῶν· καὶ ἀπὸ τῆς εἰς πλείονας μεριαθῆναι λί-
 θους, καθάπερ τὰς ποταμίους καὶ χληκας, καὶ τὰς
 ψήφους τὰς αἰγιαλίπδας· ὁμοίως δὲ καὶ λείας, καὶ
 ἰσομεγέδεις τῇ ὁμοιότητι· καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδεδώκα-
 σιν ἀμφοτέροι. Πιθανὸς μὲν οὖν ὁ παρ' ἀμφοῖν λόγος·
 25 ἀνάγκη γὰρ τὰς οὕτω συνεσῶτας λίθους, καὶ καθ' ἑαυ-
 τὰς ἢ ἐξ ὑγρῆς παγέντας μεταβάλλειν, ἢ ἄλλ' ἐκ

^a δὲ καὶ τὴν διάμετρον Med. 1. Gron. et ex correct. Med. 2. δὲ καὶ τὴν διάμετρον Eton. δὲ καὶ τὸ διάμετρον Efc. Mosc. ^b ὕδατι Med. 2.
^c καὶ ἡ ὑπερκειμένη Med. 1. 2. Mosc. ^d μελεμβόριον Par. 1. 3. Med. 1. μελεμβόριον Med. 2. et ex correct. μελεμβόριον Eton.
^e βόρειον Par. 3. ^f ὁμοίως Med. 1. 2. Mosc. ^g ἄλλ' deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc.

4. καὶ τῶν ἐκβολῶν τῆς Ῥοδανῆς] Eustathius, Grammaticus dili-
 gentissimus, cui perpetuo in ore noster hic Geographus, inter-
 dum adeo depravatis usus est codicibus, ut vestigia verborum
 Strabonis vix agnoscat: cujus rei illustre admodum exemplum
 est quod annotamus libro xiiii. Sed hic quoque, pro istis Stra-
 bonis verbis, videtur legisse, Ῥηγίνης. Scribit enim, λίθινον istud
 πεδίον esse μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Ῥηγίνης, quod omnino e deprava-
 ta istius loci flectione ortum puto. Casaub.

Ibid. πεδίον ἐστὶ] Visitur hodieque hic campus, ac vulgo voca-
 tur, Las Craux. Est inter Arelate et Massiliam. Idem.

Ibid.] Hæc planities hodie leucas 10 in diametro habet.
 Vix arborem vel herbam per totam videmus: filicibus magni-
 tudine figuraque variis oppletur. Greges tamen plurimi, lapi-
 des pedibus dimoventes, herba sub iis occulta vescuntur. F.

6. καλεῖται δὲ λιθῶδες] Mela, ii. 5. lapideum litus vocat:
 Plinius, iii. 4. lapideum campum: Solinus, c. 8. lapidarium.
 Casaub.

12. μελεμβόριον καταιγίζει πνεῦμα βίαιον καὶ φρικτῶδες] In libris
 scriptis partim μελεμβόριον legitur, partim μελαμβόριον, quæ est
 vera lectio. (Nisi quis μελαμβόριον malit, ut dicti sunt παλιμβόριον
 apud Theophrastum). Sic enim voce eleganter ficta τὸν μέλανα
 βορρᾶν exprimit; quem ventum ait Diodorus spirare ἀπὸ βερνῆς
 δύσεως καὶ ἀρκτοῦ. Galli similiter vocant Boream nigrum. No-
 tum est autem flare interdum in Galliæ ista parte ventum quen-
 dam qui terras vehementer obscurat: estque hic ventus mire
 impetuofus. Eum nos tum alibi sæpe, tum ad Avenionem
 maxime sensimus, prorsus, ut ait, φρικτῶδη καὶ βιαιόν, vix ut in
 equo stare possemus. De hoc loco sensit Æschylus in Prome-
 theo soluto istis versibus, quos nos e Galeno (Comment. i. de
 Morb. Epid. vi. p. 385. ed. Charterii) describemus simul, et
 emendabimus:

Εὐθείαν ἔρπει τήνδε· καὶ πρῶτιστ' αὖ
 βορέαδας ἥξει πρὸς πνοάς· οὐδ' εὐλαβῶ
 βρόμον καταιγίζοντα, μὴ σ' ἀναρπάσῃ
 Δυσχειμῆρ' ἡμίφινι συρρέφας ἀνν.

i. e. Interpr. Stanley:

Contende hac recta: quam primum quidem
 Ad Boreæ veneris flatus, cave
 Fremittum ingruentem, ne te rapiat
 Procelloso flatu statim everiens.

Βορέαδας πνοάς vocat Æschylus quod Straboni est μελαμβόριον: hoc
 est, ut dixi, μέλας βορέας: quo modo μέλανα εὖρος ποῖται sæpe

dicunt. Secundus, poëta Epigrammaticus, Anthol. i. c. 57.
 Ep. 10.

Ἦν ὁ μέλας ἔτ' εὖρος ἐπόντισεν. —
 Horatius, Epod. Od. x.

Niger rudentes Euris, inverso mari,
 Fractosque remos differat.

Porro autem ventum hunc Galli Circium vocabant. A. Gellius,
 lib. ii. cap. 22. Galli ventum ex sua terra flantem, quem sævis-
 simum patiuntur, Circium appellant, a turbine, opinor, ejus ac verti-
 gine. Vide et Senecam, N. Q. v. 17. ac Plinium, ii. 47. Idem.

14. κατακλᾶσθαι δὲ] Mallet, κατακυλίσθαι. Hæc ita expri-
 mit Diodorus, lib. v. ubi de isto vento plura, καθάπερ δὲ καται-
 γίζοντες λάβρως, ἀρπάττειν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τὰ ὅπλα, καὶ τὰς ἐσθῆτας,
 ἀπὸ δὲ τῶν ἵππων τὰς ἀναβάτας. Idem.

16. Ἀριστοτέλης μὲν ἔν] Locum Aristotelis hodie, opinor, non
 habemus: idem tamen hujus rei etiam libro ii. c. 8. μετεωρολ.
 meminit, quo loco, de terræ motu quem σφυγμὸν appellat dif-
 putans, ita scribit: ὅσα δ' ἂν γένηται τοῖστος σεισμός, ἐπιπολάζει
 πλῆθος λίθων, ὥσπερ τῶν ἐν τοῖς λίθιναις ἀναδρατιζομένων· τῆτον γὰρ τὴν
 τρόπον γενομένης σεισμῶ, τὰ περὶ Σίπυλον ἀνιέρπη, καὶ τὸ καλόμενον
 Φλεγραῖον πεδίον, καὶ τὰ περὶ τὴν Λιγυρικήν χώραν. De terræ motu
 quem Posidonius βρασμὸν vocabat, alii βρασματίαν, vide Seneca-
 cam, N. Q. vi. 21. Ammianus Marcell. lib. xvii. c. 7.
 Fiunt autem terrarum motus modis quatuor: aut enim brasmatia
 sunt, qui, humum intus suscitantes, sursum propellunt inmanissimas
 moles &c. Idem.

22. ὁμοίως δὲ καὶ λείας] Scripti, ὁμοίως δὲ καὶ λείας. Idem.

23. καὶ τὴν αἰτίαν] Fortasse, καὶ οὕτω τὴν αἰτίαν. Sed hic lo-
 cus non est sanus. Idem.

26. ἄλλ' ἐκ πετρῶν] Ἄλλ' inferui ob sensum: locus habet ali-
 quid vitii. Versus autem qui sequuntur Æschylei, desumpti
 sunt ex Prometheo soluto, seu vinculis liberato, quod doctissimus
 vir, et pulcherrime de literis meritis, Henricus Stéphanus, in
 annotationibus suis Æschyleis ingeniosissima conjectura docuit.
 Quanquam conjectura ne opus quidem est, cum Dionysius Ha-
 licarnassensis, tres primos horum versuum nominatim citet ex
 Æschylō, ἐν Προμηθεὶ λυομένῳ, libro primo antiquitatum Roma-
 narum: quos et inde emendavi. Μέμνηται secunda persona At-
 tice dici norunt eruditi: reliquos in Aldino luxatos, jam ante
 quidam metri leges secutus restituerat. Rarum est divisio vocis
 compositæ συμβαλὼν in duos versus: sed tamen etiam Horatius
 sic, lib. i. Sat. 2. v. 62. — Quid inter Est in matrona — &c. Illud
 tamen

πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῇ λαβασῶν ὑποκρι-
θῆναι. Τὸ μὲν τοι δυσάπολόγητον Αἰσχύλος καίλαμα-
ζών, ἢ παρ' ἄλλης^a παραλαβῶν, εἰς μῦθον ἐξετόπισε.
Φησὶ γὰρ Προμηθεὺς παρ' αὐτῷ καθιγέμενος Ἡρακ-
λεῖ τ' ὁδὸν τῶν ἀπὸ Καυκάσου πρὸς τοὺς Ἑσπερίδας⁵

Ἡεῖς δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρκτητον στρατόν,

Ἐνθ' ἐ μάχης, σάφ' οἶδα, ὃ^b θῆρός περ ὦν

Ἐμέμφη^c πέπρωται γάρ σε ὃ βέλη λιπῆν.

Ἐνταῦθ' ἐλέσθαι δ' οὐ πν' ἐκ^d γαίης λίθων

Ἐξεῖς, ἐπεὶ πᾶς χῶρος ἐπὶ μαλθακός.

Ἰδὼν δ' ἀμυχανέντα σ' ὁ Ζεὺς, οἰκτερεῖ,

Νεφέλην δ' ὑποχῶν νιφάδι^e τρογγύλων πέτρων

Ἐπόσιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμ-

βαλὼν^f δηώσεις ῥαδίως^g Λιγύων στρατόν.

^h Ὡς περ οἷον κρεῖττον ὄν, φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, εἰς αὐτὰς¹⁵

τὰς Λίγυας ἐμβάλλειν τὰς λίθους, καὶ καταχῶσαι

πάντας, ἢⁱ τοσοῦτον δρόμῳ ποῖσσαι^k λίθων τ' Ἡρακ-

λέα; Τὸ μὲν οἷον^l τοσοῦτον ἀναγκάσιον ἦν, εἴπερ καὶ

πρὸς ὄχλον παμπληθῆ^m ὥστε ταύτη γε πιθανώτερος

ὁ μυθολόγος τῆ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. Ἀλλὰ²⁰

καὶ τ' ἄλλα πεπρωθῆναι φήσας ὁ ποιητής, οὐκ ἔα

μέμφεσθαι φιλαίτιως. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τ' ὁρονοίας

fragmenta magnorum saxorum, continentibus rup-
turis avulsa. Æschylus quidem intelligens diffi-
culter causas rei exponi posse, aut ita ab alio ac-
cipiens, in fabulam detorsit. Nam apud eum Pro-
metheus, Herculi exponens iter a Caucaaso ad Hes-
peridas, in hanc loquitur sententiam:

Veniens ad impravidas Ligurum quoque copias,

Ibi, bellicosus etsi sis, tamen (hoc scio)

Satis arduo tibi conflictabere prælio,

Fato jubente destitui te spiculis.

¹⁰ Tellure saxa nec poteris avellere,

Rigida soli superficie sidentia.

Miserabitur tuas Jupiter angustias

Videns, rotundorum et plenam lapidum nive

Nubem polo subtendet, atque umbra solum

Teget: hisce tu lapidibus armatus ferum

Facile Ligusticum fundes exercitum.

Quanto, inquit Posidonius, præstabat saxa in ipsos
injicere Ligures potius, iisque hos obruere, quam
eo inopiæ lapidum adigere Herculem? At vero
tot lapidibus opus erat contra tantam multitudi-
nem: ut hac quidem in parte fabulæ auctor pro-
babiliora dixerit, quam fabulæ reprehensor. Sed
alias quoque poëta hæc ita in fatis esse dicens, non

^a λαβῶν Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Mosc. ^b θῆρός Par. 1. 3. Esc. Mosc. fed Esc. et Mosc. habent θῆρός in marg. θῆρός Med. 1. 2.
^c πέμφη ex correct. Med. 1. ^d γαίης Par. 1. Med. 1. Mosc. fed Mosc. habet γαίης supra. ^e τρογγύλων Par. 3. Bre. Med. 1. 2.
^f Grøn. Mosc. fed Med. 2. postea corrigitur, et Mosc. habet τρογ... supra. ^g δηώσει Par. 1. 3. Eton. Mosc. fed in Mosc. s addi-
tur a manu recenti. ^h Λιγύων Par. 1. Med. 1. ex correctione. ⁱ ὥσπερ ἐ Esc. et ex correct. Med. 1. et in marg. Par. 1. et
supra Mosc. ^j τοσέτων Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. ^k λίθων Bre. ^l τοσέτων Mosc. ^m ταύτης Med. 2.

tamen quod de mollitie loci dicit, non satis assequor: et forte
legendum est, ὅς ἐ μαλθακός. Xyland.

2. Τὸ μὲν τοι δυσάπολόγητον] Ἀπολογεῖσθαι est causam alicujus
rei seu facti reddere. Plutarchus hoc vocat τὸ ἀσυλλόγητον τῆς
αἰτίας. Casaub.

3. ἢ παρ' ἄλλης παραλαβῶν] Melius scripti, λαβῶν. Idem.

4. Φησὶ γὰρ Προμηθεὺς] Jampridem notavit doctissimus Hen-
ricus Stephanus e Dionysio Halicarnassensi locum istum de Æs-
chylī Prometheo Solutō esse descriptum. Patet hoc etiam ex
his quæ scribit Hyginus, Astrono. lib. ii. cap. Engonasin. Æs-
chylus, ait, in fabula, quæ inscribitur Prometheus Lyomenos, Her-
culem ait esse non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem.
Dicit enim, quo tempore Hercules a Geryone boves abduxerit, iter
fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo abducere pecus, ma-
nus contulisse, et quam plures eorum sagittis confixisse. Sed postquam
Herculi tela deficerent, multitudine Barbarorum et inopia armorum
defessum, se ingenuculasse, multis jam vulneribus acceptis. Jovem
autem miserum filii curasse, ut circa eum magna copia lapidum
esset, quibus se Herculem defendisse, et hostes fugasse. Idem.

10. ἐπεὶ πᾶς χῶρος ἐπὶ μαλθακός] Hoc nihil ad intelligendum
facilius: siquidem meminisset dici hæc Prometheo multo ante
quam ille campum lapidibus esset complutus: tunc πᾶς χῶρος erat
μαλθακός, lapidibusque carebat. Idem.

12. Νεφέλην δ' ὑποχῶν] Lego, ὑπερχῶν. Est enim hæc sen-
tentia, Jovem, cum vellet lapidibus pluuere in Herculis gratiam,
nubem prius excitasse, quæ Herculem hostium ipsius oculis eri-
peret: deinde autem faxea pluvia totum illum campum ope-
ruisse, (sic dicit poëta χεῖρα ὑπερχῶν), νιφάδα autem vocat hu-
jusmodi pluviam. Casaub.

Ibid. Νεφέλην δ' ὑποχῶν] Loquitur de campis lapidariis; et
Strabo quidem eos ponit inter Massiliam, et ἐκβολὰς τῆς Ῥοδανῆς:
qui tamen ex fabula Æschylī, quæ Προμηθεὺς λυόμενος inscribe-
batur, versus refert, quibus ex pugna Herculis cum Liguribus,
lapidum pluvia in gratiam Herculis de cælo lapsa, lapideos
factos esse campos illos traditur. Ergo, secundum Æschylī sen-
tentiam, in Liguria ille campus. Qui in Narbonensi ponunt,
non adversum Ligures pugnam Herculi fuisse, sed contra Nep-
tuni liberos Albionem, et Bergionia, tradunt, ut Mela. Ver-
sus Æschylī ita legendi:

Νεφέλην δ' ὑποχῶν, νιφάδι τρογγύλων πέτρων

Ἐπόσιον θήσει χθόν, οἷς ἔπειτα σὺ

Βαλὼν δαίσεις ῥαδίως Λιγύων στρατόν.

Vulgo legitur, — οἷς ἔπειτα συμβαλὼν δηώσεις. Hyginus in
Astronomico citans eisdem Æschylī versus: Jovem autem mi-
serum filii curasse, ut circum eum magna esset lapidum copia: qui-
bus se Herculem defendisse, et hostes fugasse. Legebatur igitur in
Æschylo, δαίσεις. Sed et male ὑπερχῶν, pro ὑποχῶν, corrigit in

iisdem versibus magnus Casaubonus. Salmf. Exer. Plin. pag.
42. Ed. Traj.

Ibid. τρογγύλων] Τρογγύλων idem valet, et hic magis idonea
est: sic enim metrum constat: τὸ τρογ... syllabam preceden-
tem vix brevem esse patitur. Hesychius, Τρογγύλων, τρογγύλων,
σκληρόν. Eustathius ad Hom. Il. β'. pag. 208. ὁ τοῖνον Ἀχιλλεὺς
τρογγύλην χεῖρὶ παίσας τὸν αἰχιστὸν τῇ καλῇ Πενδελείᾳ συγκατακλίνει.
Grøn. Animadv. in Strab. p. 174.

15. ὥσπερ οὖν κρεῖττον ὄν] Elegantissimi hujus loci umbram
vix affecuti sunt interpretes: mentem sane non viderunt. Le-
gendum aio, ὥσπερ ἐ κρεῖττον ὄν. Verba sunt Posidonii Æschylum
subsannantis, quod Jovem fecisset in Herculis gratiam lapidi-
bus pluuere, et totum illum campum operire: quasi vero, di-
cebat Posidonius, non fuisset satius facere ut iisdem lapidibus
cælitus delapsis obruerentur Herculis hostes, quam eum indu-
cere lapidibus carentem, et Jovem ejus gratia lapidibus pluen-
tem, quibus postea se defendat Hercules. Ergo ὥσπερ ἐ κρεῖτ-
τον ὄν significat, quasi non esset melius. Sic lib. xi. ὥσπερ οὐ
δυνατὸν ὄν. Dio, libro quinquagesimo septimo, ὥσπερ ἐ πολλῶν
δεινότερον ὄν, αὐτοχειρία τινὰ ἀποθανεῖν ἀναγκάσαι. Polybius, libro
xi. ἐπέκειτο τοῖς Φεύγεσιν, ὥσπερ ἐκ αὐτὸν τὸν φόβον ἱκανὸν ὄντα τοὺς
ἀπαξ ἐγκλινασας ἄχρι τῶν πυλῶν συνδιώκειν. Auctor incertus apud
Suidam, Φιλέας Ἀνδοκίδην ἱεροσυλίας ἐγγράφατο ὥσπερ ἐκ αὐτὸς ὄν,
ὁ τῆς Θεῆς τὸ γοργόνειον ἐκ τῆς ἀεροπόλεως ὑφελόμενος. Sic et libro se-
cundo supra, ὥσπερ τῆ Ἐρατοδίδεως ἐγκρίνοτος. Nam ibi quoque
τὸ ὥσπερ nota est reprehensionis. Vides ergo referri Posidonii
verba, quibus Æschylum ille reprehendebat: quod manifestis-
sime illa evincunt quæ statim sequuntur, πειθανώτερος ὁ μυθολόγος
τῆ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. Casaub.

17. ἢ τοσοῦτον δρόμον ποῖσσαι λίθων] Vetus interpres, τοσέτων,
ut λίθων, et mox, τὸ μὲν ἐν τοσέτων. Idem.

18. Τὸ μὲν ἐν τοσέτων] Incipit Strabo respondere reprehen-
sioni Æschylī. Idem.

20. Ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα πεπρωθῆναι φήσας] Lego, ἀλλὰ καὶ τὰλλα, καὶ
πεπρωθῆναι φήσας. Sensus est, Æschylī dictum et aliis rationibus
posse defendi, et eo maxime, quod ejus causam referat poëta
ad fatum. Nam in iis, ait Strabo, quæ a divina providentia
administrantur, quæque lege fati fiunt, multa sunt ejusmodi, ut
causam frustra inquiras. Idem.

22. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας] Stoicorum est placitum
ἡ πρόνοια, quam cum toties astruat Strabo hoc opere, non aliud
desiderare debemus argumentum, ut sciamus quam ille sectam
sequatur. Infra eodem, postquam dixit Galliam irrigari flu-
minibus quæ ad commercia et omnino βίης πολιτικῆς utilitatem
maximam præstent, subjicit, merito aliquem dicturum Προνοίας
id esse ἔργον. Vide libro xvi. Idem.

patitur in ea culpandi studio inquiri. Nam ubi de Providentia et fato disputatur, multa inveneris alioqui in rebus humanis ac naturalibus, de quibus diceres, præstitisse alio quam hoc modo ea fieri. Ut, verbi gratia, imbribus potius irriguam Ægyptum debuisse esse, quam ab Æthiopia humorem accipere: et Paridem, cum Spartam peteret, debuisse potius naufragium facere, quam rapta Helena pœnas postmodo sceleris dare, auctorem tantæ cladis Græcorum ac barbarorum: quam Euripides Jovi imputat:

Jupiter malum Troibus, et cladem Græciæ

Volens contingere, ista decrevit pater.

De Rhodani porro ostiis Polybius Timæum reprehendit, non (ut ille) quinque, sed duo esse asserens. Artemidorus tria perhibet. Posterioribus temporibus Marius videns adgestione limi ostium obturari, intratuque reddi difficile, novam egit fossam qua majorem amnis partem exciperet: eamque Massiliensibus ob navatam præclaram in bello contra Ambrones et Toygenos operam præmii loco donavit: unde hi sibi magnas pararunt opes, vectigal ab adscendentibus ac descendentibus exigendo. Adhuc tamen permanent intratu difficilia, ob aquæ copiosæ crebrum affluxum, limi adgestionem, et loci humilitatem, ita ut aere turbido ne e vicino quidem conspici possint. Itaque Massilienses signi

καὶ δ' εἰμαρμένης λόγῳ, εὐροὶ πῖς ἂν πολλὰ τοιαῦτα
ἂ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν φύσει ὁ γονομήων, ἅς' ἐπ' αὐ-
τῶν φάναι, πολὺ κρείττον εἶναι, τόδε ἢ τόδε γενέσθαι,
οἷον εὐομβρον εἶναι τ' Αἴγυπτον· ἀλλὰ μὴ τὴν Αἴθιο-
πίαν ποτίξεν τὴν γῆν· καὶ τὸν Πάριν εἰς τ' Σπάρ-
τῳ πλέοντα, ναυαγίῳ περιπεσεῖν· ἀλλὰ μὴ τ' Ἑλέ-
νην ἀρπάσαντα, δίχας πῶς τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕπερον,
ἠνίκα τοσούτου ἂ πειργάσατο φόρον Ἑλλήνων καὶ βαρ-
βάρων· ὅπερ Εὐριπίδης ἀννεγκεν εἰς τὸν Δία,

10 Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν Τρωσὶ, πῆμα δ' Ἑλλάδι

Θέλων γενέσθαι, τὰ δ' ἐβέλευσεν πατὴρ.

Περὶ δὲ τῶν τῷ Ῥοδανῷ τομάτων, Πολύβιος μὲν ὅπι-
πμᾶ Τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάτομον, ἀλλὰ δι-
τομον· Ἀρτεμίδωρος δὲ τριτομον λέγει. Ἰ. Μάριος δὲ
ὑπερον ὄρων τυφλότομον ἢ γινόμενον ἐκ τῆς προχωρήσεως,
καὶ δυσείσοδον, καὶ καὶνὴν ἔταμε διώρυχα, καὶ ταύτῃ δεξι-
μόσθι τὸ πλεον τῷ ποταμῷ, Μασσαλιώταις ἔδωκεν
ἀριτεῖον καὶ τὸν πρὸς Ἀμβρώνας καὶ Τωυγενέας πόλεμον·
ἐξ οὗ πλεόντων ἢ ἠνέγκαντο πολυτελεῖ, πραττόμενοι τὰς
ἀναπλέοντας, καὶ τὰς καταγομένους· ὅμως οὖν ἐπὶ μέ-
νει δυσείσπλοα, ἀγὰρ τε τὴν λαβρότητα, καὶ τὴν πρόσ-
χωσιν, καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ κατο-
ρεῖσθαι μηδ' ἐγγὺς ἐν ταῖς δυσαιερίαις. Διόπερ οἱ
Μασσαλιῶται πύργους ἀνέστησαν σημεῖα, ἐξοικεῖμενοι

^a τῶν ἀνθρώπων Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^b γονομένων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^c τὴν δεῖσθ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.
^d Quæ sequuntur, usque ad μητρόπολιν δὲ τῶν &c. p. 258. lin. 26. desunt in MSS. Esc. et Mosc. ^e ταῦτ' ἐβέλευσεν Par. 1. 3.
Med. 1. 2. ^f Τιμαίος Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. ^g γινόμενον Med. 1. 2. γινόμενον λέγει ἐκ τῆς προχωρήσεως Eton. ^h ἠνέγκατο
Par. 1. 3. et ex correct. Med. 2. sed Par. 1. habet ὑ supra.

2. τῶν ἀνθρώπων] Vetus lectio, τῶν ἀνθρώπων. Casaub.

4. εὐομβρον εἶναι τὴν Αἴγυπτον ἀλλὰ μὴ τὴν Αἰθιοπίαν] Inanis est igitur illa Ægypti laudatio apud Lucanum, viii. 446.

Terra suis contenta bonis, non indiga mercis,

Aut Jovis: in solo tanta est fiducia Nilo.

Præstabat enim Jovis indigam esse quam Æthiopiæ. Non esse autem Ægyptum εὐομβρον, hoc est, non ita aqua pluvia irrigari ut alia loca, tam certum est, quam certum est eandem πολ-
λάκις ὑεῖσθαι, sæpe in ea pluere. Vide Aristidem in Ægyptio. Idem.

5. καὶ τὸν Πάριν εἰς τὴν Σπάρτην πλέοντα, ναυαγίῳ περιπεσεῖν] Hoc ipsum eleganter queritur Agathias Scholasticus in Epigrammate, Anthol. i. c. 30. Ep. 6.

Ἀλλὰ σὺ μὲν προλέλοιπας ἑλάνιον· ἀντὶ δὲ μέλεις

Πᾶσαν ἀπεδέψω τείχεος ἀγλαίην.

Ἀρκίον ἦν θνήσκεις τὸν βεκόλον· εἰ γὰρ ἄδισμος

Ἐπλέτο, τὸ πάτρις σὸν ἀλτήμα τόδε.

Sed tu me deseruisti spoliū, pro pomo autem

Omnem decerpisti arcis pulchritudinem.

Satius erat mori illum pastorem: si enim impius ille

Fuit, patriæ non peccatum hoc.

Profus ista Strabonis mentem aperiunt. Idem.

8. ἠνίκα τοσούτου ἀπειργάσατο φόρον Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων] Syn-
taxis, opinor, postulat, ΑΠΕΙΡΓΑΣΤΟ. 7.

9. ὅπερ Εὐριπίδης ἀννεγκεν εἰς τὸν Δία] Erudite notat Servius ve-
teres, cum rationem hujusmodi malorum non viderent, solitos dicere, Sic visum superis. Virgilius, Æn. iii. 1. hac ipsa de re,
Postquam res Asiæ, Priamiq̃ evolvere gentem
Immeritam visum superis.

Et notum est illud Homeri, — Διὸς δ' ἐτελέετο βολή. Casaub.

12. Περὶ δὲ τῶν τῷ Ῥοδανῷ τομάτων] De Rhodano lege Poly-
bium, libro i. Ille autem locus, quem citat Strabo, hodie non extat. Idem.

13. φήσας εἶναι μὴ πεντάτομον] Quis Diodori Siculi incogitan-
tiam non miretur, qui affirmare ausus est, cum Timæo, Rhodanum esse πεντάτομον? Atqui Timæus eo nomine Polybio jam pœnas merito dederat. Sed nos illius scriptoris negligentiam multis locis maximam deprehendimus. Idem.

Ibid.] Non Diodorum increpo. Rhodanus enim fluvius paulo supra Arelaten in duo brachia scissus in mare descendit. Utrumque tamen horum in diversas partes secedit, sicque multi-
plici ore fluminis undas distribuit. Hæc esse vera affirmat testis oculatus Oberlinus, in tractatu singulari de priscis jungendo-
rum marium fluviorumque moliminibus, Argentorati 1775. F.

14. Ἀρτεμίδωρος δὲ τριτομον λέγει] Etiam Plinius, iii. 4. Rho-

dani ostia tria agnoscit: Ptolemæus cum Polybio duo. Livius, xx. 26. scribens Rhodanum pluribus ostiis divisum in mare decurrere, sibi, ne mendacii argui posset, cavit. Casaub.

Ibid. Μάριος] In Græco erat Timæus inculcatus: verum ex historiis notum est Ambrones, Cimbrorum socios, a Mario devictos esse: et hujus ipsius a Mario facti operis Plutarchus in ejus vita meminit disertissime. Qui autem sint Τωυγενοί, nescio. Teutonum aut Tigurinorum nomen historia quadraret, nam Orosius horum quoque meminit in hac explicanda: sed longe utrumque a scriptura abest. Cogitavi aliquando legendum, Τε-
γενών, Tugenium, Zuger, qui sunt Tigurinorum vicini. Xyland.

Ibid.] Fossæ Marianæ cursus optime a D' Anvillio inter os-
tium Rhodani orientale et Massiliam describitur. Vide etiam Oberlinum, in tractatu prædicto, p. 17—22. F.

15. ὁρῶν τυφλότομον γινόμενον] Vocat Strabo πῖδα μὲν τυφλόν, cu-
jus ostium in paludes diffunditur. Nam τίφλα vocant τὰ ἔλη, unde Grammatici interpretantur vocem ἔλη, τὰ τυφλά καὶ ἀπρό-
οπτα. Strabo, l. xiii. de Simoente et Scamandro, p. 890. Edit. Amst. πολλὴν καταφέροντες ἰλὺν, προχέουσι τὴν παραλίαν, καὶ τυ-
φλὸν γόμα τε καὶ λιμνοθαλάσσιαν, καὶ ἔλη ποιεῖσι. Idem, lib. ix. ὡς ἐξ
ἀπάτης ἐμβαλλόντα τὸν γόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάσσης. Idem flu-
vios multos τυφλοτόμους appellat: estque eadem figura qua vada
cæca, et saxa cæca, hoc est ἀπρόοπτα, Virgilius, i. Æn. 536. et
v. 164. vocat: itemque Lucretius, i. v. 278. et 296. Corpora
cæca, quæ cerni nequeant. Plutarchus (in vita Marii, p. 414. Ed. Francos.) hæc ita expressit, Τὰ γὰρ γόματα τῷ Ῥοδανῷ, πρὸς τὰς
ἀνακοπὰς τῆς θαλάσσης, ἰλὺν τε πολλὴν λαμβάνοντα, καὶ διὰ πηλῶ βα-
δεῖ συμπεπιλημένον, ὑπὸ τῷ κλύδωνος χαλεπῇ, ἐπίπονον καὶ βραχύτορον
τοῖς σιταγωγοῖς ἐποίει τὸν εἰσπλυν· ὃ δὲ τρέψας ἐστ. &c. Postrema
hæc in Plutarchi libris corrupte eduntur. De fossa Mariana omnes Geographi. Casaub.

18. κατὰ τὸν πρὸς Ἀμβρώνας καὶ Τωυγενέας πόλεμον] De bello
Ambrorum, Cimbrorum, et Teutonum, lege Epit. Liv. lxxvii. et lxxviii. et Florum, iii. 3. Plutarchum, Orosium, alios. Toygenos istos esse eos qui hodie locum inter Helvetios septi-
mum tenent, et quorum oppidum vocatur Zuger, doctis viris conjicientibus assentior. Et ex Strabonis lib. vii. intelligimus, Tigurinorum ac Toygenos istos Ambroniis et Cimbris, per ipso-
rum regionem iter facientibus, cum Romam peterent, se ad-
junxisse. Lectionem autem vulgatam non esse hic quidem sol-
licitandam, ex eodem libro vii. apparet. Idem.

19. ἐξ ἧς] Scribendum est, ἐξ ἧς πολλοὶ ἀπηνέγκαντο ΠΟΛΥΝ,
ΤΕΛΗ πρᾶττόμενοι τὰς ἀναπλέοντας, καὶ τὰς καταγομένους, ut interpres
videtur legisse. 7.

3. ὁ ποιῶ

πάντα τρέπον τ' ἄρ' ἔχει· καὶ δὴ καὶ τ' Ἐφεσίας Ἀρλί-
μυδες καὶ νταῦθα ἰδρίσαντο ἱερόν, χαρίον σπλαγόν-
τες, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ γήματα τῆ ποταμῆ. Ὑπέρ-
κειαι δὲ τ' ἐκβολῶν τῆ Ῥοδανῆ λιμνοθάλαττα· κα-
λῶσι δὲ τ' ἑσπέρην· ὅσρα δ' ἔχει πάμπολλα, καὶ
ἄλλως εὐοφεῖ· ταύτην δ' ἐνιοὶ συγκατηρήθησαν τοῖς
γῆμασι τῆ Ῥοδανῆ, καὶ μάλιστα οἱ φήσαντες ἐπὶ ἄτομον
αὐτοῦ· ἔτε τῆτ' εὐ λέγοντες, οὗτ' ἐκεῖνο· ὅρος γάρ ἐστι
μεταξὺ, τὸ διέρχον ἀπὸ τῆ ποταμῆ τὴν λίμνην. Ἡ
μὲν οὖν ἀπὸ τ' Πυρήνης ὅπῃ Μασσαλίαν παραλία τοι-
αύτη καὶ ποσαύτη τις. Ἡ δ' ὅπῃ τὸν Οὐάρον ποταμόν,
καὶ τὰς ταύτη Λίγυας, τὰς τε τ' Μασσαλιωτῶν ἔχει
πόλεις, Ταυρόεντιον, καὶ Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νί-
καιαν, καὶ τὸ ναύσταθμον τὸ Καίσαρος τῆ Σεβαστῆ, ὃ
καλῶσι Φόρον Ἰέλιον· ἰδρύται δὲ τῆτο μεταξὺ τῆς
Ὀλβίας^a καὶ τ' Ἀντιπόλεως, διέχον Μασσαλίας εἰς
ἑξακοσίας σταδίους· ὃ δὲ Οὐάρος μέσος ἐστὶ τ' Ἀντιπό-
λεως καὶ Νικαίας, τ' μὲν ὅσον εἴκοσι, τ' δὲ ὅσον ἑξή-
κοντα σταδίους διέχον· ὥς ἡ Νίκαια τ' Ἰταλίας γίνε-
ται καὶ τ' οὖν ἀποδειγμένον ὅρον, καίπερ ἔστα Μασ-
σαλιωτῶν· ἐτείχισαν γάρ τὰ κτίσματα ταῦτα τοῖς
ὑπερκειμένοις βαρβάροις οἱ Μασσαλιῶται, πῶς τε
θάλατταν ἔχειν ἐλευθεράν βελόμην, τ' χώρας ὡς
ἐκείνων κρατεμένης· ὁρενὴ γάρ ἐστι καὶ ἐρυμνή, πρὸς μὲν

loco turresexerunt, omni modo loca illa sibi
vindicanter: ideoque etiam Dianæ Ephesiæ fanum
ibi collocarunt in insula quam ostia fluminis fa-
ciunt. Supra ostia Rhodani situs est lacus, quam
Stomalimnam, id est lacum ostii vocant: abundat
ostreis, piscesque bonos gignit. Quidam ostiis
Rhodani hunc annumerant, maxime qui septem
ejus ostia esse dicunt, in utroque errantes: quippe
mons interpositus lacum ab ostio dirimit. Talis
ergo ac tanta est maritima a Pyrenæis montibus
Massiliam usque ora. Quæ autem hinc ad Varum
usque fluvium et Ligures ibi degentes porrigitur,
eæ urbes Massiliensium habet Taurentium, Olbi-
am, Antipolin, Nicæam, et navale Augusti Cæ-
saris, quod appellatur Forum Julium: id situm est
inter Olbiam et Antipolin, distans a Massilia cir-
citer sexcentis stadiis. Varus inter Antipolin est et
Nicæam, ab altera xx. ab altera lx. fere stadiis
distans: itaque secundum nunc monstratum ter-
minum Nicæa Italiæ adscribitur, quanquam est
Massiliensium: eam enim contra barbaros supra
adjacentes ii. condiderunt munitionem, ut mare
liberum obtinerent, agros illis tenentibus. Est
enim regio illa montosa et natura loci munita, ad

^a τῆς τε Ἀντ. Med. 1. Eton. ex correct. Med. 2.

^b ὅσον ἡ. Bre.

^c ὅσον deest Med. 1. Eton. et expunctum est in Med. 2.

^d ὑπερκειμένοις

3. ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ γήματα τῆ ποταμῆ] Ὁ χαρίον τὰ γήματα τοῦ ποταμῆ ποιεῖ νῆσον. An autem Metinam intelligit, quam Plinius, iii. 5. in fine, insulam esse ait in ostio Rhodani? Casaub.

Ibid. Ὑπέρκειαι δὲ τῶν ἐκβολῶν τῆ ποταμῆ λιμνοθάλαττα] Ait supra Rhodani ostia esse limnothalattam, hoc est stagnum, five lacum magnum, ut libro primo hanc vocem exposuimus. Hujus limnothalassæ mentionem reperio apud Melam, ac Plinium: sed utriusque locus ita confuse legitur, ut hæcenus, quod sciam, nemo illa recte sit interpretatus. Legitur apud Pomponium, ii. c. 5. vulgo, Inter Massiliam et Rhodanum maritima Avaticorum stagno assidet fossa Mariana, partem ejus amnis navigabili alveo effundit. Sed qui rem ipsam et illius tractus περιήγησιν cognitam habuerit, facile, opinor, mihi assentietur legenti, Inter Massiliam et Rhodanum Maritima Avaticorum stagno assidet: fossa Mariana partem ejus amnis navigabili alveo effundit. Stagnum vocat Mela λιμνοθάλατταν hanc Strabonis, quæ vere, ut noster ait, ὑπέρκειται τῶν ἐκβολῶν τῆ Ῥοδανῆ: Maritima oppidi est nomen, cujus et Plinius et Ptolemæus meminere, quanquam in Ptolemæo corrupte Αἰατικῶν legitur, pro Αἰατικῶν, estque inter Massiliam et Rhodani ostia, ut ait Mela. Deinde accedit Pomponius ad ostia Rhodani, et fossam Marii commemorat. Atque hæcenus de Melæ loco. Veniamus ad Plinium, iii. 4. Is igitur postquam ostia Rhodani recensuit, Sunt, ait, αὐτόρες, et Heracleam oppidum in ostio Rhodani fuisse ultra fossa ex Rhodano C. Marii opere et nomine insigne stagnum. Astromela oppidum, maritima Avaticorum. Distinguendum autem fuit, ultra, fossa ex Rhodano C. Marii opere et nomine, insigne stagnum Astromela, oppidum Maritima Avaticorum. Astromela est stagni nomen, quod stagnum non aliud esset quam Strabonis λιμνοθάλαττα. Idem.

4. καλῶσι δὲ ἑσπέρην] Vocant vulgo Græci hujusmodi loca, ait Strabo, ἑσπέρην: nec putandum est Stomalimnam proprium hujus loci fuisse nomen. Nam istæ λιμνοθάλατται omnes etiam ἑσπέρην appellantur a Geographo: ut libro xiii. in descriptione illius oræ ubi fuit Troja, καὶ ἡ ἑσπέρην καλεμένη, καὶ αὖ τῆ Σκαμάνδρου ἐκβολῆς. Reperies et alibi in hoc scriptore. Poætæ etiam ἑσπέρην dicunt. Theocritus, iv. v. 23.

Καὶ μὴν ἐς ἑσπέρην ἐλάννεται.

Sic enim locum Theocriti esse corrigendum primi nos docuimus. Verba autem Scholiastæ ad illum locum, quæ in vulgatis libris valde sunt depravata, ita censemus legenda, τὰς εἰς θάλασσαν ἐκβολὰς λίμνης ἔτω φασίν· τῆτο δ' ἦν γῆμα λίμνης περὶ τὴν Κρότωνα· καὶ τὴν ἐν Τροίᾳ δὲ ἑσπέρην φασίν. Recte explicat Scholiastes hic quid appellent ἑσπέρην: nimirum lacum prope mare, qui ipsum mare suo ostio ingreditur. Infra Strabo

λίμνην ἀνεωγμένην eodem sensu dixit, cui opponit λίμνην ἄσπομον. Cave autem putes λιμνοθάλατταν et ἑσπέρην idem perpetuo significare. Nam omnis quidem ἑσπέρην est λιμνοθάλαττα, sed non contra: cum etiam in mediterraneis λιμνοθάλατταις multas commemoret Geographi, ut libro primo dictum est. Fuit cum putarem legendum esse hoc loco, καλῶσι δὲ Μασσαλίην, ex Stephano, qui, ut erudite Pintianus, vir longe doctissimus, annotavit, ita appellat quam Plinius, iii. 4. Astromela: hodieque vocatur Stagnum Marteguae, ut quidem nonnullis placet. Sed nihil est mutandum, et locus ita omnino est exponendus ut diximus. Idem.

5. καὶ ἄλλως εὐοφεῖ] Hoc est εὐοφὸς ἐστὶ, five piscibus abundans. Sic Archesistratus poeta apud Athenæum,

Ἄλλως τ' εὐοφὸν σφόδρα χαρίον ἐστὶ Κάρυστος. Idem.

10. ἀπὸ τῆς Πυρήνης ἐπὶ Μασσαλίαν] Posterius ἀπὸ in ἐπὶ muta, et Massiliam quarto casu scribe. Xylander.

13. Ταυρόεντιον] Taurentium scripsi, ut supra: hic erat Ταυρόεντιον, Taurœntium: ut et Ptolemæus habet. Idem.

Ibid. Ταυρόεντιον] Vult interpretes legi Ταυρόεντιον, ut supra, inquit. Vide hominis eruditi oscitantiam. Constat ex aliis scriptoribus veram scripturam esse Ταυρόεντιον. Strabo hic ita appellat, et supra quoque ita vocaverat: sed vulgati codices ibi sunt mendosi: et tamen Xylander ex illo corrupto loco istum labefactare maluit, quam ex isto veram ibi quoque lectionem reponere. Casaub.

14. ὃ καλῶσι Φόρον Ἰέλιον] Sic et Ptolemæus: Latini Forum Julii, non Julium. Idem.

Ibid.] Forum Julii, secundum Melam, Octavianorum est colonia: Plinius Pacensem et Clasticam vocat. Amnis in ea Argenteus fuit (hodie Argens) ubi Lepidus contra Antonium castra posuit. Cic. Ep. ad Fam. l. x. Ep. 34. Hodie Frejus. F.

16. διέχον Μασσαλίας εἰς ἑξακοσίας σταδίους] Describitur hoc iter ab Antonino, et colliguntur ex ejus descriptione p. m. lxxxvii. hoc est stadia dcccxvi. Casaub.

Ibid.] Linea ducta a Foro Julii ad Massiliam m. p. 75, vel 600 stad. efficit. F.

18. τῆς μὲν ὅσον εἴκοσι] Et hic multum variat Antonini calculus. Vide locum. Casaub.

Ibid. Antoninus Antipolin m. p. 10 a Varo flumine distare vult. MSS. nil adjumenti afferunt. F.

21. ἐτείχισαν γὰρ τὰ κτίσματα ταῦτα τοῖς ὑπερκειμένοις] Legendum est, ἐπετείχισαν: siquidem scivit Strabo inter τεῖχος et ἐπιτεῖχος distinguere; de quo nemo sanus dubitaverit. Paulo ante, p. 246. rem eandem ita narrat, καὶ τὰς πόλεις ἐκτίσαν ἐπιτεῖχισματα, τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἰερίαν τοῖς Ἰερίσι. Casaub.

Maffiliam mediocrem habens planitie latitudinem: inde autem versus ortum plane ad mare adstringitur, ita ut vix spatium itineri faciendō relinquat. Primam partem habent Salyes, ultimam Ligures Italiæ contermini: de quibus postea dicetur. Id hoc loco addendum, cum in Narbonensi provincia sit Antipolis, Nicæa in Italia, Nicæam tamen sub Maffiliensibus manere, ejusque præfecturæ esse: Antipolin, in judicio re disceptata, a Maffiliensium jurisdictione liberatam, inter Italicas urbes cenferi.

Ante has angustias, facta a Maffilia initio, sitæ sunt Stœchades insulæ: tres earum memorabiles, duæ exiguæ: agros earum colunt Maffilienses: antiquitus etiam præsidium ibi erat contra prædonum incursiones: habent et portus suos. Post Stœchadas est Planasia et Leron, in quibus sunt pagi. Lerone, quæ est Antipoli objecta, etiam facellum est Leronis. Aliæ sunt parvæ insulæ memoratu non dignæ, partim ante ipsam sitæ Maffiliam, partim ante alias oræ partes.

De portubus memoria dignus est qui ante statuonem navium jacet, et Maffiliensis: reliqui sunt mediocres: quorum est etiam Oxybius portus, sic dictus a Liguribus Oxybiis. Atque hæc tenus de ora maritima. Quæ autem supra hanc est sita regio, eam potissimum describunt circumjacentes montes ac fluvii, præcipue Rhodanus, qui et

^a τῇ Μασσαλίᾳ πλάτος πὶ μέτριον καταλιπέσα ^b τὰ χωρίων τῶν ἐπιπέδων περιέχοντι δὲ ἐπὶ τῇ ἑω παντάπασιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μόλις ἑῶσαι πορεύσιμον αὐτῶν τῶν ὁδῶν. Κατέχουσι δὲ τὰ μὲν ⁵ πρῶτα Σάλυες· τὰ δὲ τελευταῖα πρὸς τὴν Ἰταλίαν συνάπτοντες Λίγυες· ὧν λεχθήσεται μετὰ ταῦτα. Νυνὶ δὲ τοσούτον προαίτιον, ὅτι τῇ Ἀντιπόλεως ἐν τοῖς τῆς Ναβωνίπιδος μέρεσι κειμένης, τῆς δὲ Νικαίας ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας, ἢ μὲν Νίκαια ὑπὸ ¹⁰ τοῖς Μασσαλιώταις μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας ἐστίν· ἢ δ' Ἀντίπολις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐξετάζεται, κριθεῖσα πρὸς τὰς Μασσαλιώτας, καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῇ παρ' ἐκείνων ἐξαγωγῇ.

Πρόκεινται ὅ τιν' ἐν τῇ τῶν τετῶν ἀπὸ Μασσαλίας ¹⁵ ἀρξάμενοι, αἱ Στοιχάδες νῆσοι, τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραὶ· γεωργεῖσι δ' αὐτὰς Μασσαλιῶται· τὸ δὲ παλαιόν, καὶ φρερὰν εἶχον, ἰδρυμένην αὐτόθι πρὸς τὰς τῶν ληστῶν ἐφόδους, εὐπορεῖντες καὶ λιμένων. Μετὰ ὅ τας Στοιχάδας ἡ Πλανασία καὶ Λήρων, ἔχουσαι ²⁰ κατοικίας· ἐν δὲ τῇ Λήρωνι καὶ ἡρώων ἐπὶ τὸ τῆς Λήρωνος· κεῖται δ' αὕτη πρὸς τῆς Ἀντιπόλεως· ἄλλα δ' ἐστὶν νησιδία ὅσα ἀξία μνήμης, τὰ μὲν πρὸς τῆς Μασσαλίας αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸς τῆς ἄλλης τῆς λεχθείσης νήσου.

Τῶν δὲ λιμένων, ὁ μὲν καὶ τὸν ναῦσταθμον ἀξιό- ²⁵ λογος, καὶ ὁ τῇ Μασσαλιωτῶν, οἱ δ' ἄλλοι μέτριοι· τετῶν δ' ἐπὶ καὶ ὁ Ὀξύβιος καλούμενος λιμὴν, ἐπὶ ὧν τῇ Ὀξύβιαν Λιγύων· πρὸς μὲν τῆς παραλίας ταῦτα λέγομεν. Τὴν δ' ὑπερκειμένην αὐτῆς ὅσων ³⁰ μάλιστα γεωργεῖται τὰ τε ὅσα τὰ περικείμενα, καὶ οἱ ποταμοί· ἀφ' ὧν φέρνεται δὲ ὁ Ῥοδανὸς, μέγιστος

^a τὴν Μασσαλίαν ex correct. Med. 2.

^b τῶν ἐπιπέδων χωρίων Med. 1. 2.

^c περὶ ἀγωγῶν Par. 1. 3. Med. 1.

^d λέγω Med. 2.

^e αὐτοῖς Med. 2.

^f MSS. τὰ ὑπερκειμένα, Marg. Caf. sic Med. 2. ex correct.

4. τὰ μὲν πρῶτα Σάλυες] Ab aliis Salyes Liguribus adscribuntur. Plinius, iii. c. 5. *Ligurum celeberrimi ultra Alpes Salvi*. Casaub.

7. τῆς μὲν Ἀντιπόλεως] Antipolis, hodie *Antibes*, inter Deceates sita est, secundum Ptolemæum ac Plinium. Mela videtur Antipolin ab oppido Deceato distinguere. *Nicæa*, ait, *tangit Alpes, tangit oppidum Deceatum, tangit Antipolis*. Dele posterius *tangit*, et Mela cum aliis congruit. Et hæc, ut videtur, est vera Melæ lectio: nec obijciendum est Stephanum *Δεκίτην* inter urbes Italiæ numerare. Antipolin enim nunquam memorat, et exinde conjicere possumus Antipolin esse oppidum Deceatum, vel uno nomine Decietum, præcipue cum inter veteres Gallia Cisalpina Italia nominata fuit. Plinius *oppidum Latinum* vocat, i. e. Latio jure donatum: Tacitus, Hist. 1. ii. 15. municipium. Ex eodem patet, quod Plinio favet, Neronem omnibus maritimis Alpium gentibus jus Latii dedisse. Ann. xv. 32. F.

8. τῇ δὲ Νικαίας ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας] Plinius et Ptolemæus Nicæam Italiæ tribuunt: a Mela tamen et Stephano Narbonensi Galliæ tribuitur. M. Bouquet, rer. Gall. SS. *Idem*.

12. ἐλευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων ἐξαγωγῶν] Vetus lectio, *περὶ ἀγωγῶν*. Optime. Casaub.

15. αἱ Στοιχάδες νῆσοι] Quas sic vocarunt Maffilienses propter ordinem: auctor Plinius, iii. c. 5. in fine. *Idem*.

Ibid. αἱ Στοιχάδες] Hodie *les Isles d'Ieres*: sed Prote est, apud nos, *Porquerolles* ad occasum. Mese, quæ et Pomponiana dicitur, est *Port Cros*; et Hypæa, *l'Isle du Levant*. Corallium in hisce natum laudat Plinius, l. xxxii. cap. 2. Ptolemæus eas ad Citharisten promont. ponit. F.

Ibid. τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραὶ] Ptolemæus quoque iii. que agnoscit: Plinius, iii. c. 5. in fine, tres tantum, Proten, Mese, Hypæan, sive Hypatan. Stephano cum Plinio convenit. Casaub.

19. μετὰ δὲ τὰς Στοιχάδας ἡ Πλανασία] De Planasia vide quæ notavimus libro superiore, p. 215. Ridiculi sunt omnino

qui putant esse oppidum quod hodie Pontem Sp. St. vocamus. *Idem*.

Ibid. ἡ Πλανασία] Hanc Planasiam ita describit Montfaucon, Diarii Italici cap. i. p. 9. *Planasia*, inquit, *vocata a Strabone, est figura pene ovali oblonga, ambitus duorum miliarium, apæno conspectu, angulos habens acutos ad orientem, et occidentem, pinetis vestitos. Interfluit seu Euripus quidam 600 passuum, qui Leronem a Lerina dirimit; est autem Lerina a meridie Leronis*. Anon.

Ibid. καὶ Λήρων] Ptolemæo Lerone, *Λήρων*, quo modo multa dicuntur: sic Ammianus, xv. cap. 11. *Narbonam* pro Narbone dixit: atque ita scriptum perpetuo hoc nomen vidisse me in optimo codice Comm. Cæsaris possum affirmare. Casaub.

21. κεῖται δ' αὕτη πρὸς τῆς Ἀντιπόλεως] Apud Plinium, iii. c. 5. in fine, vulgo creditur duas esse insulas, Leronem et Lerinam. Nam ejus verba hæc sunt: *Ab his Sturium, Phænice, Phila, Lero, et Lerina adversum Antipolin*. Sed ex isto Strabonis loco videtur legendum apud Plinium, *Lero, quæ et Lerina, adversus Antipolin*. Veruntamen nihil affirmo: præsertim propter Antoninum. Ptolemæus ante Vari ostia collocat. *Idem*.

Ibid.] Mallem Cellario assentiri, qui putat Lerinam Plinii esse Planasiam Strabonis, hodie *St. Marguerite*. Leron nobis est *St. Honorat*. F.

28. τῶν Ὀξύβιαν Λιγύων] De Oxybiis, Ligurum populo, vide infra p. 309. Edit. Amst. Casaub.

31. ὁ Ῥοδανὸς] Mela eleganter Rhodani cursum describit: *Non longe ab Istri Rhenique fontibus surgit. Deinde Lemano lacu acceptus tenet impetum, sequens per medium integer agens, quantus venit egreditur. Inde contra in occidentem ablatus, aliquandiu Gallias dirimit. Post cursu in meridiem abducto, hac intrat, accessuque aliorum annuum jam grandis, et subinde grandior, inter Volcas et Cavaras emittitur*. Scylax, p. 30. Tanaim, Istrum, ac Rhodanum, tres maximos esse Europæ fluvios affirmat. Navigatio autem propter rapiditatem molesta. F.

τε ὧν καὶ πλεῖστον ἀνάπλεον ἔχων, ἐκ πολλῶν πληρέ-
 μινος ρευμάτων· λεκτέον οὖν ἐφεξῆς περὶ τέτων.
 Ἀπὸ Μασσαλίας τοῖνυν ἀρξάμενοι, καὶ προϊέσιν ἐπὶ
 πλεῖστον μεταξὺ χώραν τὴν τε Ἀλπεων καὶ τῆς Ῥοδανῶς,
 μέχρι μὲν τῆς Ἀρβέντιας ποταμῆς, Σάλυες οἰκῶσιν ἐπὶ
 πεντακοσίαις σταδίαις· πορθμεῖα δὲ διαβᾶσιν εἰς Ἐκα-
 βαλιῶνα πόλιν, ἣ ἐφεξῆς πᾶσα χώρα Ἐκαβάρων ἐστὶ,
 μέχρι τῆς Ἰσαροῦ συμβολῶν πρὸς τὴν Ῥοδανόν· ἐν-
 ταῦθα δὲ καὶ τὸ Κεμμένον συνάππει ὡς τῶς Ῥοδανῶς·
 μῆκος τὸ μέχρι δ'εὖρο· σπὸς τῆς Ἀρβέντιας, σταδίων ἐστὶν
 ψ. Οἱ μὲν οὖν Σάλυες, ἐν αὐτοῖς τὰ τε πεδία καὶ τὰ
 ὑπερκείμενα ὄρη κατοικῶσι· τὴν τε Καβάρων ὑπερκείμενην
 Ουοκόντιον τε, καὶ Τρικόριον, καὶ Ἰκόνιον, καὶ Πεδύλιν·
 μεταξὺ δὲ τῆς Ἀρβέντιας καὶ τῆς Ἰσαροῦ καὶ ἄλλοι
 ποταμοὶ ῥέουσιν σπὸς Ἀλπεων, ὅπῃ τὸν Ῥοδανόν, δύο
 μὲν οἱ περιέρχοντες πόλιν Ἐκαβάρων καὶ Ουάρων, κοινῶς
 ρεῖθρον συμβάλλοντες εἰς τὴν Ῥοδανόν· τρίτος δὲ Σέλ-
 γας, ὁ καὶ Οὐνδαλον πόλιν μισγόμενος τῶς Ῥοδανῶς,
 ὅπου Γναῖος Αἰνόβαρδος μεγάλην μάχην πολλὰς ἐπέ-
 φασκε Κελτῶν μυριάδας· εἰς δὲ ἐν τῶς μεταξὺ πόλεις
 Αὐενίων, καὶ Αραυσίων, καὶ Αερίαν· τῶς ὄντι, φησὶν

maximus est, et longissimo fursum navigabilis spa-
 tio, ac multis impletur amnibus. Ergo (ut ordine
 hæc edifferamus) a Massilia, regionem quæ inter
 Alpes et Rhodanum est, usque ad Druentiam flu-
 vium, Salyes incolunt ad quingenta stadia. Inde
 ubi navi trajeceris ad Cabalionem urbem, deinceps
 Cavarum est regio, usque ad Isaræ in Rhodanum
 influxum: quo loco Cemmenus quoque mons ad
 Rhodanum appropinquat. Eo a Druentia sunt
 stadia septingenta. Proinde Salyes campos et his
 superpositos montes habitant. Supra Cavares sunt
 Vocontii, Tricorii, Iconii, Pedyli. Inter Druen-
 tiam et Isaram alii quoque amnes ex Alpibus in
 Rhodanum delabuntur: quorum duo, urbem Ca-
 varum circumfluentes, communi alveo in Rho-
 danum feruntur. Tertius est Sulgas, qui ad Un-
 dalum urbem Rhodano miscetur: quo loco Cn.
 Domitius Ænobarbus ingenti pugna permulta bar-
 barorum fudit millia. In medio sunt urbes, Ave-
 nio, Arufio, et Aeria, recte (ut ait Artemidorus) sic

^a Ἀρβέντια Med. 1. 2.
^b Καβαλιῶνα Med. 1. 2. Gron. Eton.
^c Καβάρων Par. 1. 3. Med. 1. Eton. et sic infra. Κάβων Bre.
^d Μεδύλλοι Par. 3. Bre. Eton. Πεδύλλοι Med. 1. 2.
^e τῶν Ἀλπεων Par. 3. Med. 1. 2.
^f Κλαβάρων Par. 1. 3.
^g Lege, κατὰ Οὐνδαλον, cum Josepho Scaligero, Marg. Caf. Οὐνδαλον Med. 2. ex correct.

6. εἰς Καβαλιῶνα πόλιν] Annotant viri docti appellari a Pto-
 lemæo hunc locum, Cabelliorum Coloniam, et ita habent Pto-
 lemæi tabulæ, ac Latinæ interpretationes: quod tamen valde
 est ineptum. Καβαλιῶν enim est Caballio, urbis, non gentis, no-
 men. Stephanus autem, quem proferunt nonnulli ut hunc er-
 rorem confirmet, Καβαλιῶν diserte scribit: et addit, πόλιν esse
 ita dictam ut Ταρρακόν. Idem est eorum error, qui Arausiorum
 Coloniam Latino cælo inauditam confingunt. Casaub.

Ibid. Καβαλιῶνα] Hodie, *Cavaillon*. F.

7. Καβάρων] Sic emendavi ex aliis Geographis: sunt autem
 pleraque nomina valde corrupta, et suspecta: ut Iconii, Pedyli,
 qui infra, p. 312. *Edit. Amst.* non procul fine libri, Siconii
 et Medoali leguntur. *Xyland.*

Ibid. Καβάρων ἐστὶ] Cavarum nomen et latius interdum ac-
 cipitur, et interdum angustius. Cavares enim hic vocat eos
 tantum qui inter Druentiam et Isaram (quem fluvium hodie vo-
 cant *Lisère*) habitant. Ptolemæus etiam angustius accipit.
 Nam horum tantum partem ita vocat. Sed noster paulo post
 plerisque omnes, qui τὴν παραποταμίαν Rhodani ab isto latere
 habitant, Cavares ait nuncupari. Nunc Salyes appellamus Pro-
 vinciales, a voce Rom. Provincia. Deinde sequuntur aliquot
 urbes ad Rhodanum sitæ, quæ Romano Pontifici parent: in his
 Avenio, urbs magna, et pulcherrima. Is tractus vocatur Terra
 Papæ, vel Comitatus Venascinus. Finitimi istis sunt, qui Del-
 phinates appellantur: quorum regionem Isara fl. mediam secat,
 ad Rhodanum properans. Ad Isaram est urbs nobilis Gratia-
 nopolis, et alia Rhodano propior Romantium appellata. Infra
 Isaræ ostia est Valentia, quam Plinius, iii. c. 4. Valentiam
 Cavarum nominat: estque etiam hodie præcipua illius tractus
 urbs: a qua Delphinatus pars Valentinenfis appellatur. Supra
 Isaram ad Araris usque συμβολῆς, ubi Lugdunum situm est, por-
 tigitur Delphinatus: in ea παραποταμίᾳ est Vienna, urbs xii.
 m. p. Lugduno plus minus distans. Prope Lugdunum incipit
 ditio Sabaudi. Casaub.

8. τῆς Ἰσαροῦ] Plancus (Cic. Ep. ad Fam. 1. x. Ep. 15.)
 Isaram vocat *flumen maximum*, in finibus Allobrogum, quos ad
 meridiem a Segalaunis &c. dividit. Plinius tanquam non mi-
 nus torrentem Rhodano Isaram describit. Druentia hodie est
Durance, quem Livius, lib. xxi. c. 31. tanquam longe diffi-
 cillimum transitu omnium fluviorum Galliæ describit. Vide
 etiam Amm. Marcell. 1. xv. c. 10. F.

Ibid. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Κεμμένον] Vide initio hujus libri, p. 244.
Casaub.

12. τῶν τε Καβάρων ὑπερκείμενην] Versus Alpes et Italiam.
Idem.

13. Ουοκόντιον τε καὶ Τρικόριον]. De his infra, in tractatu de Al-
 pibus. *Idem.*

Ibid. καὶ Ἰκόνιον] Aut hic Σικόνιον legendum, aut infra Ἰκόνιον:
 ubi de Alpibus et populis Inalpinis. *Idem.*

Ibid. καὶ Πεδύλιν] Bene libri scripti, Μεδύλλοι, vel Μεδύλλοι.

Strabo infra, p. 312. *Ed. Amst.* Μετὰ δὲ Ουοκόντιον Σικόνιον, καὶ
 Τρικόριον, καὶ μετὰ αὐτὰς Μεδύλλοι. Medullorum mentio est apud
 Plinium in trophæo Alpium, lib. iii. cap. 20. *Idem.*

14. καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν] Prior interpres legit in suis codi-
 cibus, καὶ ἄλλοι ποταμοὶ. At Strabo non quinque sed quatuor
 amnes enumerat. Sed totus locus misere acceptus est ab im-
 peritis hominibus. Josephus autem Scaliger, vir præstantissi-
 mus, et singulare non Galliæ nostræ tantum, sed totius Europæ
 ornamentum, in aureo libello *Lectioum Aufonianarum*, lo-
 cum hunc diligenter excussit, explicuit, et emendavit: eum,
 lector, adi: et quid certi de hoc loco possit constitui illinc
 discere. *Auson. Lect. lib. i. c. 30. Idem.*

15. δύο μὲν οἱ περιέρχοντες πόλιν Καβάρων καὶ Ουάρων] Ita est in om-
 nibus libris. Sed putat Scaliger legendum esse πολλῶν, et Κα-
 βάρων ac Ουάρων nomina esse duorum istorum fluviorum: quorum
 alterum placet illi esse Drunam, alterum autem, illum, qui
 Drunæ immixtus nomen suum amittit. Druna autem est quem
 hodie vocant Dromam, qui Diam ac Chrestam oppida præ-
 terlabitur, et infra Valentiam Rhodanum intrat. Hæc est sum-
 mi viri conjectura: quam equidem non improbo. Suspiciatus
 tamen sum interdum legendum esse, πόλιν Καβάρων Δερῶνα. Nam
 Durionis paulo post ita meminit Geographus, ut videatur ejus
 facta jam fuisse mentio, et in fine hujus libri eandem iterum
 commemorat: quanquam ille locus est corruptus: legitur enim,
 Δερῶν, pro Δερῶν, nisi potius ubique Δερῶν legi debet. Quare
 verba Strabonis ita erunt legenda, δύο μὲν οἱ περιέρχοντες πόλιν
 Καβάρων Δερῶνα κοινῶς ρεῖθρον συμβάλλοντες εἰς τὸν Ῥοδανόν. Sunt
 autem præter supra dictos fluvios alii quoque duo inter Isaram
 et Druentiam fluentes, qui ad pagum Anconam communi ostio
 Rhodano miscuntur, paulo infra oppidum Montem limarum
 vulgo nuncupatum (qui est mons *Æmarorum*). Flumina illa
 vulgo dicuntur, *Robio* et *Gebro*. *Idem.*

16. Καβάρων καὶ Ουάρων] Urbs Cavarum est, ut opinor, Arausio,
 hodie *Orange*: pro Ουάρων legamus, καὶ Ουοκόντιον. Vasio, quan-
 quam hodie viculus, *Vaifson* dictus, fuit urbs primaria Vocon-
 tiorum. Nil tamen habeo, quod pro certo dicam. F.

17. Σέλγας, ὁ κατὰ Οὐνδαλον πόλιν] De Sulga lege quæ sunt
 a Scaligero annotata: idem emendat, Οὐνδαλον, et sic legen-
 dum, ex Epitome Livii lib. lxi. et Orosio. Celtas autem vo-
 cat quos Latini historici Allobroges et Arvernos. Casaub.

Ibid.] Sulgas est hodie *Sorgue*. F.

19. Γναῖος] Hunc locum correxi ex historia, quæ extat in
 Liviana Epitoma lxi. et apud Orosium, lib. v. cap. 13. et alios:
 illi autem habent non Undalum, sed Vindalium. *Xyland.*

21. Αὐενίων, καὶ Αραυσίων] Hæ urbes a Mela sunt dictæ *Avenio*
Cavarum, *Arausio*, *Secundanorum*, et inter opulentissimas nu-
 merantur. F.

Ibid. τῶς ὄντι, φησὶν Ἀρτεμίδωρος, Αερίαν] Hoc est, ἐψηλή. No-
 tum est enim aerium Græcis Latinisque dici quicquid est altum,

dicta, quod sita est celsissimo loco. Tota ista regio campestris est, et pascuis idonea, nisi quod ab Aeria ad Durionem transitus per excelsa est angustus atque sylvestris. Quo autem loco Isara et Rhodanus fluvii confluunt prope Cemmenum montem, Q. 5 Fabius Maximus Æmilianus, xxx. millium non integrorum exercitu instructus, cc. millia Gallorum concidit, ibique trophæum statuit ex albo lapide, ac duo templa, unum Martis, alterum Herculis. Cæterum ab Isara ad Viennam Allobrogum metropolin, ad Rhodanum sitam, stadia sunt trecenta et viginti. Paulo supra Viennam est Lugdunum, ubi Arar et Rhodanus confluunt: eo sunt terrestri itinere stadia circiter cc. per Allobroges, adverso amne aliquanto amplius. Allobroges quondam multis admodum hominum milibus expeditiones susceperunt: hodie campos et Alpium convalles colunt: vulgo per vicos habitant; præstantiores Viennam, qui pagus tamen metropolis gentis dicebatur, urbem redegerunt: sita est ad Rhodanum: is ab Alpibus magnus magno defluit impetu, qui etiam ubi magnum lacum exit, alveum suum ad multa stadia conspicuum exhibet: inde in campestria Allobrogum et Segusianorum lapsus, apud Lugdunum cum Arare

^a Ἀρτεμίδωρος, ἀερία, ἀπὸ τὸ ἐφ' ὕψους ἰσθμίουται μεγάλη. Ἡ μὲ οὖν ἄλλη πᾶσα ἐπὶ πεδιάς, καὶ εὐβοίος· ἢ δ' ἐκ τῆς Ἀερίας εἰς τὴν Δαρίωνα ὑπερθέσεις ἔχει γενὰς καὶ ὑλώδεις. Καθ' ὃ δὲ συμπέπτεσιν ὁ Ἰσαρ ποταμός καὶ ὁ Ῥοδανός, καὶ τὸ κεκμμένον ὄρος, κοῖντος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανός, ἐχ' ὅλαις περὶ μυριάσιν, ^b εἴκοσι μυριάδας Κελτῶν κατέκοψεν· καὶ ^d ἔθηκεν τρύπαιον αὐτῇ λευκῇ λίθῃ, καὶ νεῶς δύο, τὸν μὲν Ἀρεως, τὸν δ' Ἡρακλέους. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἰσαρος εἰς τὴν Οὐιένναν, τὴν τὴν Ἀλλοβρόγων μητρόπολιν, κεκμμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ, σταδίοι εἰσὶ τετρακτῶν πλησίον δ' ὑπερέκειται τῆς Οὐιέννης τὸ Λεγάδενον, ^e ἀφ' ὧς συμμίσγεται Ἀλλήλοις, ὅ, τε Ἀραρ, καὶ ὁ Ῥοδανός. σταδίοι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτὸ, περὶ μὲν ὧς διατρεφόμενοι τῇ Ἀλλοβρόγων ἀνάπλω δὲ μικρῷ πλείους. Ἀλλοβρογες δὲ μυριάσι πολλαῖς ὀρότερον μὲν ἐστράτευον, νῦν δὲ γεωργεῖσι τὰ πεδία, καὶ οὖν ἀλῶνας οὖν ἐν ταῖς Ἀλπεσι· καὶ οἱ μὲ ἄλλοι κωμῆδον ζῶσιν, οἱ δ' ἐπιφανέστατοι τὴν Οὐιένναν ἔχοντες, κώμην ὀρότερον ἔσαν, μητρόπολιν δ' ὅμως τῆς ἔθνους λεγόμενης, κατεσκευάσασιν πόλιν· ἰσθμίου δ' ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ φέρεται δ' ἄνω τῆς πόλεως ἔστος πολὺς καὶ σφοδρός· ὅς γε καὶ διὰ λίμνης ἔξω τῆς μεγάλης, φανερόν δέκνυσιν τὸ ῥεῖθρον ἐπὶ πολλὰς σταδίας· κατελθὼν δὲ εἰς τὰ πεδία τῆς χώρας τῆς Ἀλλοβρόγων καὶ ⁱ Σεγροσιανῶν, συμβάλλει τῷ Ἀραρι κατὰ Λεγάδενον

^a ὁ Ἀρ... Med. 1. 2. ^b ἡ μυριάδας Bre. ^c κατέκοψεν Par. 3. Med. 1. 2. κατέκοψας Bre. ^d ἔθηκεν ex correct. Med. 2. ^e αὐτόθι, deest Eton. ^f τὴν deest Med. 1. 2. ^g ἐφ' ὧς Par. 1. Med. 1. ex correct. ^h Ἀλπεων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. ⁱ Σεγροσιανῶν Par. 1. Σεγροσιανῶν Par. 3. Σεγροσιανῶν Bre. Σεγροσιανῶν Med. 1. 2.

aut sublimi loco positum. Aeriam et Plinius, iii. c. 4. commemorat, et Stephanus ex Apollodoro. Casaub.

5. Κοῖντος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανός] Falli Strabonem quum Fabium hunc appellat Æmilianum, cujus filius fuit, jam pridem docti viri ex Asconio observarunt: estque hic error Straboni cum Appiano et Plinio communis, ut putat Sigonius. Historiam pete e Livii epit. lxi. Orofio, et aliis. Idem.

Ibid.] Victoria hæc ab Allobrogibus et Arvernibus reportata est, A. U. C. 631. hostibus cæsis 130,000, secundum Plinium, l. vii. c. 50. Quod Æmilianum spectat, nescimus annon Fabius idem cum patre nomen haberet, ut adoptionem in clarissimam familiam jactaret. Postea, nomine Allobrogici a victoria sumpto, adoptivum forsan periit. F.

7. καὶ ἔθηκεν τρύπαιον αὐτῇ λευκῇ λίθῃ] Cur hoc Strabo notet, ex his Flori, iii. 2. intelligimus: Domitius Ænobarbus et Fabius Maximus ipsis quibus dimicaverant locis saxeas erexere turres, et desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere: quum hic mos in usitatus fuerit nostris. Nunquam enim populus Rom. hostibus domitis viatoriam suam exprobravit. De Græcorum tropæis res est notissima. Testatur autem Diodorus, libro xlii. veteres Græcos nonnisi διὰ τῶν τυχευόντων ξύλων voluisse erigi tropæa, ne essent odia immortalia. Plutarchus in Quæst. Rom. quoque ait, parum apud Græcos probatum fuisse eorum factum, qui primi e lapide aut ære tropæum erexerunt. Vide etiam quæ scribit Cicero, lib. ii. De invent. Rhet. c. 23. de tropæo æneo, quod Thebani victis Lacedæmoniis in finibus suis statuerant. Casaub.

10. τὴν Οὐιένναν] Vienna colonia, hodie Viennæ. Allobrogum fines pertingebant a Geneva ad lacum Lemani, (vid. Cæf. Comm.) usque ad Lugdunum, et deinde per Rhodanum ad Isaræ confluentiam: exinde per Isaram ad Cularonem, (postea Gratianopolim, hodie Grenoble), et ad fontes fluvii. Vide Harduini numismata. F.

14. περὶ μὲν περὶ σ] Stadia cc. efficiunt mensura Romana m. p. xxv. quæ sunt, nostra mensura, leucæ xii. Quis autem nescit Viennam Lugduno vix xli. m. passuum distare? Quare si ita scripsit Strabo, fugit cum ratio. Sed fortasse scripserat ille, περὶ ρ. Casaub.

17. καὶ τὰς ἀλῶνας] Noster, ἀλῶνας: Aldus, ἀλῶνας. Xyland. Ibid. καὶ τὰς ἀλῶνας] Sic recte habent libri scripti. Casaub.

21. ἄνω τῶν πόλεων] Interpres pro ἄνω τῶν πόλεων legit aliquid de Alpibus: ipse puto scribendum, ἀπὸ τῶν Ἀλπεων, ab Alpibus. Segusianos scripsi pro Σεγροσιανῶν. Cæsar, lib. i. c. 10. de bello Gallico, Ab Allobrogibus in Segusianos (male legunt qui Sebusianos ibi legunt) exercitum ducit. Hi sunt extra provinciam trans

Rhodanum primi, &c. Σεγροσιανοὶ sunt etiam apud Ptolemæum hoc ipso loco: eosdem pro nescio quo Engosiaborum monstro reposui, secutus Plinium, iv. 18. ubi tamen Secusiani legitur, quod non moror. Lincafios autem suspicor esse quæ Latinis sunt Lingones: si nomen mendo caret. Xyland.

Ibid. φέρεται δ' ἄνω τῶν πόλεων] Libri scripti plerique omnes, ἄνω τῶν Ἀλπεων, pro ἀπὸ τῶν Ἀλπεων. Casaub.

Ibid. φέρεται δ' ἄνω, &c.] Vide sis hunc locum explicantem P. Merulam, Cosmograph. part. ii. lib. iii. cap. 9. ubi docet vocem ἔξω apud Strabonem non significare exientem Latinis, sed exitum quærentem, quod probat ex Ammiano Marcellino, lib. xv. c. 11. qui Rhodanum describens ait: sed alitrinfecus summitates undæ præterlabens segniores, quæritans exitus, viam sibi impetu veloci molitur. Anon.

22. ὅς γε καὶ διὰ λίμνης ἔξω τῆς μεγάλης] Omnino legendum est, τῆς Λεμάνης, vel Λαμῆνης: ita enim Strabo Lemani lacum infra appellat. Ptolemæus Λιμνῆν. Casaub.

23. φανερόν δέκνυσιν τὸ ῥεῖθρον ἐπὶ πολλὰς σταδίας] Idem de Rheno, per lacum Brigantium fluente, docti et fide digni viri affirmant. De Rhodano Lemani lacus accolæ hoc negant esse verum: ego certe, cum diligenter id observaverim, vidi rem non esse tam miram, quam volunt videri plerique veterum. Strabo quidem non semel hoc narrat. Ammianus autem Marcellinus, xv. c. 11. de Rhodano ita scribit, A Pæninis Alpibus effusore copia fontium Rhodanus fluens, et proclivi impetu ad planiora degrediens, proprio agmine ripas occultat, et paludi sese ingurgitat nomine Lemano, eamque intermeans nusquam aquis miscetur externis: sed alitrinfecus summitates undæ præterlabens segniores, quæritans exitus, viam sibi impetu veloci molitur. Equidem hoc magis miratus sum, quod in Arva ipse observavi: is est fluvius qui Rhodanum ingreditur c. c. circiter passus emensum postquam e lacu Genevensi exiit. Tanta autem est ejus fluvii, seu verius torrentis, vehementia, tantaque rapiditas, ut Rhodani alveum ingressus multos fluat passus antequam ei miscetur: ita ut duo flumina juncta quidem, sed nullo modo mixta, eodem labantur alveo: quin non raro contingit, ut nivibus liquefactis augetur ille fluviolus Rhodani cursum impediatis, qui tum cogitur ad lacum regredi, ut vere dicere illud possis, ἄνω ποταμῶν χωρῆσι παγαί. Id maxima cum omnium admiratione contigit famoso anno MDLXXII. adeo ut molendinæ Genevensium, Rhodano inter lacum et Arvæ confluentem impositæ, horarum aliquot spatio contrario motu moverentur, ac molerent. Idem.

25. Σεγροσιανῶν] Casaubonus subjicit veteres libros habere, Εγγροσιανῶν:

πόλιν τῆς Ἑγγοσιανῶν· ῥεῖ δὲ ἡ ὁ Ἀραρ ἐκ τῶν Ἀλπεων, ὀρίζων Σηκουανὲς πὶ καὶ Αἰδεῖες, καὶ Λιγκα- σίης· παραλαβὼν δ' ὑπερὸν τὸν Δεῦβιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρων φερόμενον πλωτὴν, ἑπικρατήσας τῷ ὀνόματι, καὶ γενόμενος ἐξ ἀμφοῖν Ἀραρ, συμμίσγει τῷ Ῥοδανῷ· 5 πάλιν δ' ἑπικρατήσας ὁ Ῥοδανὸς, εἰς τὴν Οὐιένναν φέρεται. Συμβαίνει δὲ καταρχὰς μὲν τρεῖς πο- ταμὲς φερέσθαι πρὸς ἄρκτον, εἴτα πρὸς δύσιν· εἰς ἐν δ' ἡδὴ συμπεσὼν ῥεῖθρον, πάλιν ἄλλην χαμπὴν λα- βὼν νότον φέρεται τὸ ρεῦμα μέχρι τῆς ἐκβολῶν, δεξιὰ 10 μὲν καὶ τρεῖς ἄλλες ποταμὲς· καὶ κεῖθεν ἡδὴ τῇ λοιπῇ ποιεῖται μέχρι τῆς θαλάττης ῥυσιν. Ἡ μὲν ἐν μέσῃ τῇ Ἀλπεων καὶ τῇ Ῥοδανῷ, τοιαύτη τις. Τὴν δ' ὅπῃ γὰρ τὰ μέρη τῆς ποταμῆς, Οὐώλκα νέμονται τῇ πλείστῃ, εἰς ἃ Ἀρικομισκὲς προσαγορεύουσι· τέτων δ' ὁπίνειον ἡ 15 Ναρβὼν λέγεται· διχαιότερον δ' αὖ καὶ τῇ ἄλλῃς Κελτικῆς λέγεται· τοσοῦτον ὑπερέβληται τῷ πλήθει τῶν χρόνων τῷ ἐμπορείῳ· οἱ μὲν οὖν ὁ Οὐώλκα γειτονέουσι τῷ πο- ταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τρεῖς Σάλυας ἔχοντες ἀντιπαρήκου- τας αὐτοῖς ἐν τῇ περαίᾳ, καὶ τρεῖς Ἐκαάρες· ἑπικρα- 20 τεῖ δὲ τὸ τῇ Ἐκαάρων ὄνομα, καὶ πάντας ἔτις ἡδὴ προσαγορεύουσι τρεῖς ταύτῃ βαρβάρους, ὅδ' βαρβάρους ἐπ' ὄντας, ἀλλὰ μετακειμένους τὸ πλέον εἰς τῇ τῷ Ῥωμαίων τύπον, καὶ τῇ γλώτῃ, καὶ τοῖς βίοις, πινὰς ἢ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Ἀλλὰ δὲ ἐπὶ ἀδοξᾷ ἔθνη καὶ μικρὰ, 25 ὡς καὶ μέγα τοῖς Ἀρικομισκοῖς μέχρι Πυρήνης· μη- τρώπολις ἢ τῇ Ἀρικομισκῶν ἐστὶ Νέμαυσος, καὶ μὲν τῇ ἀλλότριον ὄχλον καὶ τῇ ἐμπορικόν, πολὺ Ναρβῶνος λει- πομένη, καὶ τῇ τὸν πολιτικὸν ὑπερέβλεψα· ὑπὸ τῆς

concurrit, urbem Segusianorum. Fluit Arar ex Alpibus, terminus Sequanorum, Heduarum, et Lincasiorum: deinde excipiens Dubin fluvium ex iisdem ortum montibus, eumque navigabilem: itaque ex utroque confectus Arar, Rhodano mis- 5 cetur. Inde Rhodanus nomen obtinens, Viennam versus delabitur. Id contigit, ut hi tres fluvii ab initio versus septentrionem, postea ad occasum fe- rantur: ubi in unum alveum confluerunt, flumen jam alio flexu versus meridiem usque ad ostia ten- 10 dit, receptis aliis etiam amnibus, usque ad mare. Hæc ergo est forma regionis inter Rhodanum et Alpes sitæ. At alterum Rhodani latus Volcæ ma- jori ex parte accolunt, cognomento Arecomici. Horum navale dicitur esse Narbo, quem rectius totius Galliæ emporium dicerēs, tantum vetustate reliquis anteit. Volcæ Rhodano vicini sunt, oppo- 15 sitos habentes in altera ripa Salyas, et Cavaros: horum nomen obtinet, ita ut omnes, qui eam co- lunt regionem barbari, Cavari appellentur: quan- quam ne barbari quidem adhuc sunt, plerique jam omnes Romanam formam, linguamque, et vitæ ra- tionem, quidam etiam civitatem adepti. Aliæ deinde gentes obscuræ ac parvæ Arecomicis adjacent, us- 20 que ad Pyrenam. Caput Arecomicorum est Ne- mausus, longe inferior Narbone, si peregrinam et ne- gotiantium turbam confideres: sin Rempubl. spec-

^a Ἑγγοσιανῶν Par. 1. 3. Ἑγγοσιανῶν Med. 1. 2. Eton. ^b καὶ deest Med. 2. ^c συμπεσὼν Par. 3. Bre. recte. F. ^d Ἀρικο- μισκὲς Par. 1. Ἀρικομισκὲς Med. 1. Bre. Eton. Ἀρικομισκὲς Med. 2. ^e Οὐώλκα Med. 1. Eton. ^f τῷ ποταμῷ defunt Med. 1. 2. Eton. ^g Καδύρες Par. 1. Med. 1. 2. Καδάρης Par. 3. Κατάρης Bre. Eton. ^h Καδύρων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. ⁱ Ἀρικομισ- κοῖς Med. 1. Ἀρικομισκοῖς Med. 2. ^k τῷ Ἀρικομισκῶν Efc. τῶν Ἀρικομισκῶν Med. 1. et Ἀρικομισκῶν ex correct. ^l Ἀρικομισκῶν Med. 2. et ex correct. Ἀρικομισκῶν.

Ἑγγοσιανῶν: et ita forte legendum, apud P. Merulam, Cosmog. part. ii. lib. iii. c. 24. pro Ἑγγοσιανῶν, quomodo vitiose vocari eos ait apud Strabonem, ubi ille legit, Σαιγοσιανῶν. Anon.

Ibid. κατὰ Λέγδων πόλιν τῇ Σεγοσιανῶν] Plinius, iv. 18. Segusiani liberi, in quorum agro colonia Lugdunum. Veteres tamen libri habebant, Ἑγγοσιανῶν. Casaub.

2. Σηκουανὲς τε καὶ Αἰδεῖες, καὶ Λιγκασίης] Sequani sunt ad ortum Araris fluvii, postea Saconnæ, (Amm. Marc. xv. 11.) hodie Saone, ubi pars est Burgundiæ et Franche Comte: eorum metropolis est Vesontio, ad Dubim, hodie Besançon. Ædui ad occasum in Burgundia comprehenduntur: Lincasii, vel Lingones, infra memorantur. F.

5. γενόμενος ἐξ ἀμφοῖν Ἀραρ, συμμίσγει τῷ Ῥοδανῷ] Inde putant Græci Ararim nomen invenisse παρὰ τὸ ἡμεῖς, cum ante Brigulus vocaretur. Plutarchus, in libello de fluminibus, (p. 20. Edit. Maussac.) Ἀραρ ποταμὸς ἐστὶ τῆς Κελτικῆς, τὴν προσηγορίαν εἰληφὼς παρὰ τὸ ἡμεῖς τῷ Ῥοδανῷ καταφέρειται γὰρ εἰς τὸν κατὰ τὴν χώραν τῶν Ἀλλοβρόγων· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Βεργίλος. Ibidem multa de Arari ex Callisthenis Galaticis, itemque de Lugduno ex Clitophonte profert. Hodie Ararin Galli, ut et Ammiani Marcellini ætate, vocant Saonnæ. (Saconnam, xv. 11.) Δεῖς autem hodieque nomen retinet. Casaub.

Ibid.] Δεῖς hodie Doux. F.

7. Συμβαίνει δὲ καταρχὰς μὲν τρεῖς ποταμὲς φερέσθαι πρὸς ἄρκτον. Id contigit, ut hi tres fluvii ab initio versus septentrionem ferantur.] Falleris, o Geographorum optime: nunquam enim Arar versus septentrionem fluit, nec, ut supra dixisti, ex Alpibus nascitur, sed ex Vogelo monte, et recta fluit versus meridiem ab ipsa origine, flexus tamen modo versus orientem, modo ad occidentem, plures faciens, sed nunquam ad septentrionem. Ignoscendum est Græco homini, imo Asiatico, de Gallia scribenti, et qui forte Dubim pro Arare, in quem influit, accepit. Palmer.

8. εἰς ἐν δ' ἡδὴ συμπεσὼν ῥεῖθρον] Lege, συμπεσόντες. Sic paulo

post in eadem re, ἔπειτα εἰς ἐν ῥεῖθρον συμπεσόντες, εἰς τὸν Ῥοδανὸν καταφέρονται. Casaub.

13. Τὴν δ' ἐπὶ δάτερα μέρη τῇ ποταμῷ Οὐώλκα νέμονται] Ptolemæus, Μετὰ δὲ τέτρες, μέχρι τῇ Ῥοδανῷ ποταμῷ, Οὐώλκα Ἀρικομισκοῖς. Idem.

15. οὗς Ἀρικομισκὲς προσαγορεύουσι] Infra sæpe Ἀρικομισκὲς vocabit, quos Ptolemæus Ἀρικομισκῶν, alii Arecomicos. Apud Cæsarem, libro vii. cap. 2. ita vulgo legitur, præsidia in Ruthenis, provincialibus Volcis, Artomicis, Tolosatibus, circumque Narbonem, quæ loca hostibus erant finitima, constituit. Sed legendum est, ut ex re ipsa, et præterea veteribus membranis didici, Volcis Arecomicis. Eiusdem libri capite 12. ita scribitur, Cadurcosque ad fines Volcarum Arecomicorum depopulandos mittit: ubi habebant membranæ, ad fines Volcarum Arecomicorum: itaque legendum. Idem.

17. ὑπερέβληται τῷ πλήθει τῶν χρόνων τῷ ἐμπορείῳ] An καὶ τῷ ἐμπορείῳ? Vetus interpres ita exprefit, cum per tam multos annos tanto excellat emporio. Idem.

19. ἀντιπαρήκοντας αὐτοῖς] Vetus lectio, ἀντιπαροικῶντας αὐτοῖς. Utraque lectio convenit: sed illa, opinor, Strabonis est. Idem.

20. καὶ τρεῖς Καυάρης] Καδύρες habetur: sed eos nullibi invenio, cum Cavari, seu Cavares, sint celebres, et supra commemorati: ita lego, Καυάρης. Xyland.

Ibid. καὶ τρεῖς Καυάρης] Omnino legendum est, Καυάρης, ut supra. Sic alibi monuimus τὸ ο in θ perperam fuisse mutatum. In scriptis tamen erat, Καδάρης, et mox Καδάρης. Ptolemæo sunt Καδαροι. Casaub.

27. Νέμαυσος] Hodie Nîmes. Urbs antiqua, sed Augustus post Actiacam pugnam coloniam ibi misit, et multis ædificiis eam ornavit. Symbolum in nummis est crocodilus palmæ alligatus. Vide J. Peldo. et Crasserum, de antiq. Nemaus. F.

29. ὑπὸ τῆς γὰρ ἔχει κώμας τέτταρας καὶ εἴκοσι] Id Plinius quoque testatur, lib. iii. cap. 4. Vocontiorum civitatis sæderata duo capita, Vasio, et lucus Augusti: oppida vero ignobilia xix. sicut xxiv. Nemausensibus attributa. Casaub.

tes, multo præstantior. Nam xxiv. habet pagos popularium præstantes viris, qui ei subfunt, et jus quoque Latii habent: ita ut Nemausi invenias Romanos, qui ædilitatis et quæsturæ honorem sint consecuti: eamque ob causam gens ea cum præfectis Roma missis nihil habet negotii. Sita est urbs in via, quæ ex Hispania in Italiam ducit, per æstatem commoda, hyeme autem et vere lutosa, ac fluviorum eluvie molesta: fluminum quædam scaphis trajiciuntur, alia pontibus instrata sunt, partim ligneis, partim faxeis: difficultatem itineris ob aquas efficiunt torrentes, qui aliquando etiam ad æstatem usque nivibus liquefactis ab Alpibus deferuntur. Quam autem dixi viam, ea, recta ad Alpes pergens per Vocontios, brevissima est: altera per litus Massiliense et Ligusticum prolixior, sed tractus montium in Italiam habens faciliores, montibus ibi se jam demittentibus. Distat Nemausus a Rhodano ad c. fere stadia, ubi in opposita ripa est oppidum Tarascon: a Narbone autem dcccxx. Cemmenum porro montem attingunt, ejusque austrinam partem usque ad promontoria accolunt Volcarum Tectosages, et alii quidam, de quibus dicemus postea. Tectosages ad Pyrenam accedunt, et septentrionalem Cemmenorum montium partem nonnihil attingunt, aurique divitem colunt terram. Probabile est eos quondam potentia ac multitudine hominum excelluisse adeo, ut oborta seditione magnam multitudinem suorum domo expulerint, cui se etiam alii ex aliis gentibus adjunxerint: ex his ergo esse eos, qui Phrygiam Cappadociæ ac Paphlagoniæ finitimam occuparunt: cujus rei argumentum sunt qui hodieque vocantur Tectosages. Nam cum tres sint ibi gentes, una, quæ est circa Ancyram urbem, Tectosages dicitur, reliquæ, Trocmi et Tolistobogii: quas ipsas quoque e Gallia migrasse,

ἣ ἔχει κάμας τέτταρας καὶ εἴκοσι τῷ ὁμοειθῶν, εὐανδρίαις ἀγαφῆρας, συντελέσας εἰς αὐτὴν, ἐχέσας καὶ τὸ καλέμενον Λατῆιον· ὥστε τὴν ἀξιοθέντας ἀγορανομίας καὶ ταμείας ἐν Νεμαύσῳ Ῥωμαῖος ὑπάρχειν· διὰ δὲ τὸ τοῦτο ὑπὸ τοῖς Ῥωμαῖσι τὸ ἐκ τῆς Ῥώμης στρατηγῶν ἐστὶ τὸ ἔθνος τῆτο. Ἰδρυταὶ δὲ ἡ πόλις καὶ τὸ ὄδον τὸ ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, θέρους μὲν εὐδατον ἔσαν, χειμῶνος δὲ καὶ ἑαρος πηλάδι, καὶ ποταμόκλυτον· τινὰ μὲν οὖν τῶν ρευμάτων, πορθμείοις περᾶται· τινὰ δὲ γαφύραις, ταῖς μὲν ἐξ ὕλων πεποιημέναις, ταῖς δὲ ἐξ λίθων· ποιεῖσι δὲ τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων δυσκολίας οἱ χεῖμαρροι, καὶ μέχρι τῆς θέρους ἔαδ' ὅτε ἐκ τῶν Ἀλπεῶν καταφερόμενοι, μὴ τὴν ἀπὸ τῆς τῶν χιόνων· τῆς δὲ ὁδοῦ τῆς λεχθείσης, ἡ μὲν εὐθὺς ὅτι τὰς Ἀλπεῖς ἐστὶ, καθάπερ εἵπομεν, ἡ σύντομος διὰ τὸ Οὐκοκόντιον· ἡ δὲ διὰ τῆς παραλίας τῆς Μασσαλιωτικῆς, καὶ τῆς Λιγυτικῆς, μακροτέρα μὲν, τὰς δὲ ὑπερβείσεις, τὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, εὐμαρετέρας ἔχει, ταπεινῶν ἐνταῦθα ἤδη τῶν ὁρῶν· διέχει δὲ ἡ Νεμαύσος τῆς μὲν Ῥοδανῆς περὶ ἑκατὸν σταδίους, καθὼς ἐν τῇ περὶ αὐτὴν πόλιν ἐστὶ τὰς Ταρασκῶν· τῆς δὲ Ναρβωνῶνς καὶ εἴκοσι. Πρὸς δὲ τὸ Κεμμένιον ὅρος συνάπτοντες, ὅπλα μὲν ἀνέχοντες δὲ καὶ τὸ νόπον πλευρὸν αὐτῆς, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰκῶσι, τὴν τε Οὐολκῶν οἰκίαν καὶ τῆς Τεκτοσάγης καλέμενοι, καὶ ἄλλοι πινές· περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐρεῖμεν ὕστερον. Οἱ δὲ Τεκτοσάγης καλέμενοι τῇ Πυρρήνῃ πηλοσίζουσιν· ἐφάπτονται δὲ μικρὰ καὶ τῆς προσαρκτίης πλευρῆς τῶν Κεμμένων, πολύχρυσόν τε νέμονται γῆν· εὐκασι δὲ καὶ δυνατεῦσά ποτε, καὶ εὐανδρήσαντες τοσῶτον, ὥστε στασεως ἐμπειροῦς ἐξελάσαντες πολὺ πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οἰκείας κοινωνήσαντες δὲ τέτοισι καὶ ἄλλας ἐξ ἄλλων ἐθνῶν· τέτων δὲ εἶναι καὶ τὴν καταχόντας τὴν Φρυγίαν, τὴν ὁμορον τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τοῖς Παφλαγόσι· τέτε μὲν οὖν ἔχοντες πενήμιον, τὰς ἐπὶ καὶ νῦν λεγομένους Τεκτοσάγης· τριῶν γὰρ ὄντων ἐθνῶν, ἐν ἧς αὐτῶν τὸ περὶ Ἀγκυραν πόλιν Τεκτοσάγων λέγεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἐπὶ Τροκμοὶ καὶ Τολισδόγοι· τέττες δὲ ἐπὶ

^a εἶναι Med. 2. ^b προσάγμασι Par. 1. ^c πορθμείοις Par. 3. Bre. Med. 1. 2. ^d ἐξ ὕλων Bre. ^e ἐκ λίθων Par. 1. Eton. ^f Οὐκοκόντων Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^g Ταρασκῶν Par. 1. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. Ταρασκῶν Med. 2. ^h εὐανδρήσαντες Par. 3. Bre. ⁱ οἰκείας Bre. ^k Τολισδόγοι Par. 3. Med. 1. 2. Eton. et sic infra. Τολισδόγοι Bre. Esc. Mosc.

2. ἐχέσας καὶ τὸ καλέμενον Λατῆιον] Legendum est omnino, ἔχουσαν, scilicet τὴν Νεμαύσον. Interpres totum locum mire perturbavit. Casaub.

3. ὥστε τὴν ἀξιοθέντας ἀγορανομίας] Explicat quid sit habere jus Latii. Ait jus Latii hanc vim habere, ut postquam aliqua civitas eo jure donata est, quicumque in ea magistratus creantur, ii cives Romani fieri intelligantur. Recte Strabo. Aprianus, Εμφυλ. ii. p. 730. Edit. Amst. de Novocomensibus jure Latii a Cæsare donatis, Πόλιν δὲ Νεόκωμον ὁ Καῖσαρ εἰς Λατίαν δέκατον ἐπὶ τῶν Ἀλπεῶν ὥκει, ὃν ὅσοι κατ' ἔτος ἤρχον ἐγγίνοντο Ῥωμαίων πολῖται· τὸ δὲ γὰρ ἰσχύει τὸ Λατίον, quibus verbis jus Latii ita prorsus explicat, ut hic facit. Idem.

5. ὅδ' ὑπὸ τοῖς Ῥωμαῖσι τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης στρατηγῶν] Legendum cenfeo, ὑπὸ τοῖς Ῥωμαῖσι. Similem mendam supra ex libris veteribus emendavimus. Et hanc emendationem confirmant similes loci, προσέχον τοῖς Ῥωμαῖσι τῶν Ῥωμαίων, et ζῆν κατὰ τὰ προσάγματα τῶν Ῥωμαίων, et ὑπὸ τοῖς στρατηγοῖς ταῖς δαμα, quod hic dixit, εἶναι ὑπὸ τοῖς Ῥωμαῖσι τῶν στρατηγῶν. Idem.

10. ταῖς μὲν ἐξ ὕλων πεποιημέναις] Scripti, ἐκ ὕλων, et ἐκ λίθων. Idem.

15. καθάπερ εἵπομεν] Non procul a principio hujus libri: quod moneo propter interpretem. Idem.

21. τῆς δὲ Ναρβωνῶνς καὶ εἴκοσι] Optime hic Straboni cum Antonino convenit, qui hoc iter sic describit:

Nemauso,	
Ambrussum	M. P. XV.
Sextatione	M. P. XV.
Foro Domitii	M. P. XV.
Araura, sive	
Ceserone	M. P. XVIII.
Beterras	M. P. XII.
Narbone	M. P. XVI.

quæ sunt omnino M. P. xci. stadia dcccxxviii. quod et Strabo ait, octo demptis: quare quod apud eundem Antoninum paulo post a Beterris Narbonem esse dicuntur M. P. xii. corrigendum cenfeo, ac legendum, xv. ut prorsus cum Strabone ei conveniat: et facilis lapsus ex v. in ii. aut certe legendum, xvi. ut in eo loco quem protuli. Idem.

26. ἐρεῖμεν ὕστερον] In descriptione Aquitaniæ. Idem.

30. ἐξελάσαντες πολὺ πλῆθος] De his vide libro xii. p. 850 &c. Edit. Amst. Idem.

μὲν οὐκ ἔχει Κελπκῆς ἀπακλίσθαι, μνησὶν τὸ, τε τὸς
 τὰς Τεκτοσάγας σύμφυλον. ἔξ ὧν δὲ χαρίων ὠρμήθη-
 σαν, οὐκ ἔχομεν φράζειν. οὐ γὰρ παρειλήφαμεν οἰ-
 κοῦντάς τινας ὑπὸ Τρόκμους, ἢ Τολισβογίους, ἐκ τῶν
 Ἀλπεων, οὐτ' ἐν αὐταῖς, οὐτ' ἐν τῷ εἰκὸς δ' ἔκλε- 5
 λειπόμεναι ἀφ' ὧν τὰς ἀδρόας ἀπαναστάσεις, καθάπερ καὶ
 ἐπ' ἄλλων συμβαίνει πλείονων. Ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον
 Βρέννον τ' ἐπελθόντα ἐπὶ Δελφῆς, Πραῦσον πινε φε-
 σίν. ὅλλ' ἐδὲ τὰς Πραῦσους ἔχομεν εἰπεῖν, ὅπερ
 γῆς ὥκησαν πρῶτον καὶ τὰς Τεκτοσάγας δὲ φασὶ 10
 μεταχρεῖν τ' ἐπὶ Δελφῆς ἁγρᾶς, καὶ τὰς τε θησαυ-
 ρὰς τὰς εὐρέθεντας παρ' αὐτοῖς, ὑπὸ Καίπινος τοῦ
 στρατηγῆς τ' Ῥωμαίων ἐν πόλει Τολώσῃ, τῶν ἐκείθεν
 χρημάτων μέρος εἶναι φασί. πρῶτον δὲ τὰς ἀν-
 θρώπους, καὶ ἐκ τῶν οἰκῶν ἀνιερῆντας καὶ ἑξίλασκο- 15
 μένους τ' θρόνους πρῶτον δὲ αὐτῶν τ' Καίπινον
 να, διὰ τὴν ἐν δυστυχίᾳ καταστρέφειν τ' βίον, ὡς
 ἱερόσυλον ἐκβλήντα ὑπὸ τῆς πατρίδος. ἀφ' ὧν δὲ
 ἑπολιπόντα παῖδας, ἃς συνέβη καταπορευθεῖσας,
 ὡς εἴρηκε Τιμαγένης, αἰσχροῦς ἑπολέσθαι. Πιθανώτερος 20
 δ' ἐστὶν ὁ Ποσειδωνίης λόγος. τὰ μὲν γὰρ εὐρέθεντα ἐν τῇ
 Τολώσῃ χρήματα, μυρίων περὶ καὶ πεντακισχίλιων τα-
 λάντων γενέσθαι φασί. τὰ μὲν ἐν οἰκῶν ἑποκέμενα,
 τὰ δ' ἐν λιμναῖς ἱεραῖς, ἐδεδίαν κατασκευὴν ἔχοντα,
 ὅλλ' ἄρῃν χρυσὸν καὶ ἄργυρον. τὸ δ' ἐν Δελφοῖς 25
 ἱερὸν καὶ ἐκείνης ἡδὲ τὰς χρόνας ὑπὸ τῆς κενόν, τῶν
 πολεμίων σεσυλημένων ὑπὸ τῶν Φωκέων καὶ τὸν ἱερὸν
 πόλεμον. εἰ δὲ καὶ πᾶσι ἐλείφθη, ἀφ' ὧν δὲ πο-
 λῆς. ὅς δὲ σάθηναι δὲ αὐτὰς εἰκὸς εἰς τὴν οἰκίαν,
 ἀθλίως ἁπαλλάξαντας, μὲν τ' ἐκ Δελφῶν ἑποχώ- 30
 ρησιν, καὶ σκεδαμέντας ἄλλας ἐπ' ἄλλα μέρη κατὰ
 διχασίαν. Ἀλλ' ὥσπερ ἐκείνός τε εἴρηκε, καὶ ἄλλοι
 πλείους, ἢ χώρα πολὺ χρυσοῦ οὖσα, καὶ δεισιδαιμόνων

cognatio cum Tectosagibus indicat : quibus autem
 e locis profecti fuerint, non habeo dicere : non
 enim accepimus hodie vel intus, vel extra Alpes, vel
 in ipsis etiam Alpibus, habitare Trocmos aut To-
 listobogios. Apparet autem ob crebras migrationes
 eos defecisse, quod et aliis pluribus evenit : quando
 alterum quoque Brennum, qui Delphos invasit,
 Praufum quidam dicunt : cum dicere nequeamus,
 ubinam terrarum Prausi prius habitaverint. Tecto-
 sages quidem traditum est interfuisse Delphicæ ex-
 peditioni ; et thesauros, quos Tolosæ (ea urbs est
 Tectosagum) Cæpio Romanorum dux invenit, par-
 tem fuisse pecuniarum Delphis ablatarum, quibus
 illi de suis facultatibus additione facta, eas placandi
 numinis gratia consecrarint : itaque Cæpionem, qui
 contrectasset eas, vitam in calamitatibus finivisse,
 tanquam sacrilegum, patria ejectum, relictis hære-
 dibus filiabus, quas Timagenes scribit constupratas
 turpiter periisse. Probabilior autem est Posidonii
 narratio. Is inventas Tolosæ pecunias ait xv. millia
 circiter fuisse talentum, partim in sacriis repositas,
 partim in sacris lacubus, neque signatas, sed aurum
 argentumque infectum fuisse : at templum Delphi-
 cum illo jam tempore vacuum fuisse huiusmodi re-
 rum, jam in Sacro bello a Phocenibus spoliatum :
 quod si quid fuerit ibi repertum, fuisse id inter
 multos divisum : neque verisimile esse Tectosagas
 in patriam rediisse salvos, qui post discessum a Del-
 phis miseriis preffi, ob diffensionem alii alio dispersi
 abierint. Ergo, quod hic cum multis aliis tradit,
 regio illa auri dives cum esset, hominesque eam te-

^a τὴν νυνὶ Par. 3. Efc. Mosc. ^b ἄλλ' deest Par. 3. Med. 1. Efc. Mosc. ^c δ' ἔχομεν Par. 3. Med. 1. Efc. Mosc. ^d στρατίας
 Par. 3. Bre. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e Σκηπίωνος Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. Σκηπίωνος Med. 2. Efc. ^f ἐνιερῆντας
 Par. 3. Bre. ^g Σκηπίωνα Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Σκηπίωνα Efc. Mosc. ^h οἷς Par. 3. et ex correct. Med. 1. ⁱ καταπορ-
 ευθεῖσιν Par. 3. ^k φασὶ Par. 1. et ex correct. Med. 2. ^l χρυσίου Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ^m ὑπάρξαι Par. 1. 3.
 Bre. Med. 1. Eton. Mosc. ⁿ μεταλλάξαντας Par. 3.

3. ἢ γὰρ παρειλήφαμεν] Libro xii. dicuntur Trocmi et To-
 listobogii a suis ducibus ita esse nominati. Casaub.

Ibid.] Barbaras inter gentes, quibus nullæ sunt fixæ sedes,
 nomen est tribui affixum, sed non regioni. Ergo, extincta tribu,
 nomen deficit. Memnon Historicus sub Augusto scribit has tres
 gentes, Nicomede regnante, Galatiam occupasse, et urbes
 condidisse : Τρωγοὶ μὲν Ἀγκυραν, Τολισβογίοι δὲ Τασίαν, Τεκτοσά-
 γες δὲ Πισινέντα. Photius, Biblioth. p. 721. Edit. 1653. Livius
 de locis ab hisce conditis Memnoni paulum discrepat, l. xxxviii.
 c. 16. sed alias de hisce Gallis inquirendum est. F.

7. Ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον] Vox ἄλλος valde mihi est suspecta : et
 suspicionem auget vetus interpres, qui totum locum aliter legisse
 videtur. Casaub.

8. Βρέννον τὸν ἐπελθόντα ἐπὶ Δελφῆς] Vide Justinum, xxiv. 6.
 et Pausaniam, x. c. 23. et Athenæum, libro vi. De auro To-
 losano res vulgo nota. Idem.

Ibid. τὸν ἄλλον Βρέννον] Legendum, τὸν Γάλλον Βρέννον : Bren-
 nus enim Gallorum dux. Tour.

Ibid.] Brennus non est nomen, sed officium. Brenhin est
 Cambro-Britanice, Rex. Πραῦσος est forsitan appellativum ; Braos
 est Corinaviis magnus. Vide Baxter. Gloss. p. 199. Justinus in
 suis Delphicæ invasionis descriptionibus parum sibi constat. In
 libro enim xxiv. ad finem, ait Gallos grandine ac tempestatibus
 obrutos, nec templum expilasse, nec salvos effugisse ; et ne
 unum quidem ex tantis copiis cladi superfuisse. Postea autem
 refert Gallos patriam repetivisse, ubi aurum argentumque sacri-
 legiis quæsitum in Tolosensi lacu merferunt. F.

17. ὡς ἱερόσυλον ἐκβλήντα ὑπὸ τῆς πατρίδος] Vide Epitom.
 Liv. lxxvii. et Valerium Maxim. l. iv. cap. 7. §. 3. de A-
 micitia. Idem Valerius, quasi eorum oblitus quæ ante scrip-
 serat, refert lib. vi. c. 9. §. 13. Q. Cæpionem in publicis vin-
 culis spiritum deposuisse. Casaub.

19. ἃς συνέβη καταπορευθεῖσας] Vetus lectio, οἷς συνέβη κατα-
 πορευθεῖσιν. Idem.

20. ὡς εἴρηκε Τιμαγένης] Timagenes hic de antiquitatibus
 Galliæ scripserat accuratissime. Ammianus, libro xv. c. 9.
 Ambigentes super origine prima Gallorum scriptores veteres notitiam
 reliquere negotii semiplenam : sed postea Timagenes, et diligentia
 Græcus et lingua, hæc quæ diu sunt ignorata collegit ex multipli-
 cibus libris. Plutarchus, in libello de fluviis (p. 22. Edit. Mauf-
 sac.) Timagenem Syrum vocat, et pleraque de Callisthene,
 Galaticorum scriptore, sumpsisse indicat. Idem.

22. μυρίων περὶ καὶ πεντακισχίλιων] Justinus, l. xxxii. c. 3. Fuere
 autem argenti pondo centum decem millia, auri pondo quinquies decies
 centum millia. Tolosa est, secundum Melam, Tolosa Tectosa-
 gum, hodie Toulouse. Ausonius, de cl. urb. in suo sæculo mag-
 nitudinem Tolosæ celebrat :

Quæ modo quadruplices ex se quum effuderit urbes,
 Non ulla exhaustæ sentit dispendia plebis. F.

26. ὑπὸ τῆς κενόν] Scripti libri, ὑπάρξαι. In iisdem sæpe χρυ-
 σίου pro χρυσόν. Casaub.

27. κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον] De sacro adversus Phocenses bello,
 præter historicos, vide Æschinem κατὰ Κτησιφ. Idem.

nerent superstitiosi, ac in vitam degendam non sumptuosi, factum est ut multis in locis Gallia thesauros haberet: maxime autem paludes eos tuto praestabant, in quas argenti aut etiam auri pondera demittebant. Romani itaque potiti ea ditioe, paludes publice vendiderunt: multique eorum qui emerunt, molas ex argento ductas reppererunt. Tolosae porro templum fuit sacrosanctum, quod valde venerabantur vicini: ideoque abundabat thesaurus, multis donaria dedicantibus, et nemine attingere auso. Sita est Tolosa quo loco arctissimus est isthmus, qui a Narbonensi mari oceanum distinguit, quem isthmum Posidonius ait minorem esse tribus stadiorum millibus. Quod autem initio diximus, rursus pra omnibus aliis observatu dignum videtur, quomodo regio ista tam ad flumina, quam ad utrumque mare congruat. Id enim diligenter si observes, intelliges non minimam esse partem felicitatis istorum locorum: hoc dico, quod et citra omnem difficultatem mutuis commerciis omnia ad vitae usus commoda invicem communicant, et emolumenta in commune percipiunt: idque maxime nunc, quo tempore ab armis vacantes terram diligenter colunt, et civilem vitae rationem instituunt. Adeoque in huiusmodi rebus non nemo existimare possit Providentiae operibus testimonium exhiberi, non fortuito, sed ratione aliqua disposita illius regionis loca intuens. Nam Rhodanus fursum navigari potest longo satis spatio, idque magnis navium oneribus: quae ipsa per varias regionis partes possunt distrahi, cum in Rhodanum incidentia flumina sint navigabilia, et vehendis magnis oneribus idonea. Excipit enim ea Arar, et in hunc influens Dubis: exinde usque ad Sequanam fluvium, terra merces transportantur: hinc secundo amne deferuntur ad oceanum, et Lexobios, ac Caletos: inde in Britanniam diurno brevior est cursus. Quoniam autem rapidus est Rhodanus, ac difficilis fursum navigantibus, quaedam merces curribus potius vehuntur, quae ad Arvernos portantur, et Ligerin fluvium: tametsi ab istis quoque Rhodanus non multum abest: sed tamen iter campestre, et non longum (quippe ad stadia octingenta) ob facilitatem terrestris itineris a subvectione abstrahit: eo finito, Ligeris commodè excipit. Fluit Ligeris e Cemmenis montibus in oceanum. A Narbone subvectio est non longinqua, adverso Atace fluvio: longius iter terrestre est ad Garumnam fluvium, stadiorum circiter octingentorum, aut septingentorum: is quoque exit in

ἀνθρώπων, καὶ ἐ πολυτελῶν τοῖς βίοις, πολλαχόῃ τῆς Κελτικῆς ἔχει θησαυροὺς· μάλιστα δ' αὐτοῖς αἱ λίμναι τὴν ἀσυλίαν παρείχον, εἰς αἷς καθίεσαν ἀργύρε ἢ καὶ χρυσίε βάρη. Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι κρατήσαντες τῶν τόπων, ἀπέδοντο τοῖς λίμνας δημοσίαι, καὶ τῶν ἀνησυχούντων πολλοὶ μύλαις εὖρον σφυρηλάτους ἀργύρε. Ἐν δὲ τῇ Τολώσῃ καὶ τὸ ἱερόν ἦν ἅγιον, πρὸς ὅν σφύρα ὑπὸ τῶν θεοῖων, καὶ τὰ χρήματα ἐπλεόνασε ἀπὸ τούτου, πολλῶν ἀναπνεύτων, καὶ μηδὲν ὡς προσάπτεσθαι θαρρύντος. Ἰδρυται δ' ἡ Τολώσα καὶ τὸ γενώτατον τῆ ἰσθμῷ τῆ διέρχοντος ἀπὸ τῆς Ναρβῶνα θαλάττης τὸ Ὠκεανόν, ὡς φησι Ποσειδώνιος, ἐλάττω τῶν πελαγίων θαλάσσης. Ἀξίον δ' ἀντὶ πάντων ὁπσιμύνασθαι πάλιν, ὅπερ εἵπομεν πρότερον, τὴν ὁμολογίαν τῆς χώρας, πρὸς τε τὰς ποταμὸς καὶ τὴν θαλάτταν, τὴν τ' ἐκτὸς ὁμοίως, καὶ τ' ἐντὸς· εὖροι γὰρ αὖ τις ὁπσιμύνασθαι, ὅτι ἐλάττω μέρος τῆς ὑπάρχον, καὶ τὸ τόπων ἀρετῆς· λέγω ὅτι τὸ τοῖς χρεῖαις ὁπσιμύνασθαι τοῖς τῆ βίαις μὲν ῥαυτῶναι, ἀπασιν πρὸς πάντας, καὶ τοῖς ὠφελείαις ἀνείσθαι κοινὰς· μάλιστα δὲ νῦν, ἡνίκαι ἀργοντες ἄλλαν ἀπὸ τῶν ὀπλων ἐργάζονται τὴν χώραν ἐπιμελῶς, καὶ τὰς βίαις κατασκευάζονται πολιτικῶς· ὥστε ὅτι τῶν τοιούτων καὶ τὸ πρὸς νόμους ἔργον ἐπιμαρτυρεῖσθαι τις ἀν' ὁδῶν, ἐκ ὅπως ἐτυχεν, ἀλλ' ὡς αὖ μὲν λογισμῷ πρὸς ἀγαθὰ τῶν τόπων. Ὁ μὲν γὰρ Ῥοδανὸς πολὺν τε ἔχει τὴν ἀνάπλυν, καὶ μεγάλαις φορτίοις καὶ ὅτι πολλὰ μέρη τῆς χώρας, ἀπὸ τοῦ ἐμπιπλοντας εἰς αὐτὸν ποταμὸς ὑπάρχειν πλωτῶν, καὶ ἀγασθῆσθαι τὸν φόρτον πλεῖστον. Ὁ δ' Ἀραρ ἐκδέχεται, καὶ ὁ Δεῖσις ὁ εἰς τῆτον ἐμβάλλων· εἴτα πεζεύεται μέχρι τῆς Σηκοῖνας τῆ ποταμῶν καὶ νηῶν ἡδὴ καταφέρεται εἰς τὸ Ὠκεανόν, καὶ τὰς Ληξοβίαις, καὶ Ἰαδέταις· ἐκ δὲ τῶν εἰς τὴν Βρεταννικὴν, ἐλάττω ἢ ἡμερήσιος δρόμος ἐστίν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ὅξυς καὶ δυσανάπλυν ὁ Ῥοδανὸς, πινὰ τῶν ἐντῶν φορτίων πεζεύεται μάλλον ταῖς ἀρμαμάξαις, ὅσαι εἰς Ἀρεῖνας κομίζεται, καὶ τὴν Λεῖγναι ποταμόν· καίπερ τῆ Ῥοδανῆ καὶ τέτοις πλησιάζοντος ἐκ μέρους· ἀλλ' ἡ ὁδὸς πεδία οὖσα, καὶ ἐ πολλῇ, περὶ ὧν θαλάσσης ἐπάγεται μὴ χρῆσθαι τῇ ἀνάπλυν, διὰ τὸ πεζεύεσθαι ῥαυτῶν ἐντῶν δ' ὁ Λεῖγναι εὐφρῶς ἐκδέχεται. Ῥεῖ ὅτι ἐκ τῆς Κεμνύων εἰς τὸν Ὠκεανόν· ἐκ δὲ Ναρβῶνος ἀναπλεῖται μὲν ἐπὶ μικρὸν τῇ Ἀτακί πεζεύεται ὅτι πλέον ἐπὶ τῇ Γαρνῶν ποταμόν, καὶ τῆς ὅσον ὧν ἢ τῇ θαλάσσης· Ῥεῖ ὅτι καὶ ὁ Γαρνῶν εἰς τὸ Ὠκεανόν. Ταῦτα

^a χρυσῶ Par. 1. ^b Τολώσσει Bre. ^c οὐχ ὅτι Par. 3. Bre. ^d τὸν πλεῖστον Med. 2. ^e οὐδ' ἀρ' ἐκδέχεται Eton. ^f Σηκοῖνας ex correct. Med. 2. ^g τὸν πλεῖστον Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosf. ^h εἰς μέρος Par. 3. Bre. ⁱ Ἀτακί ex correct. Med. 1. Ἀτακί, Med. 2. et ex correct. Ἀτακί.

12. ὡς φησι] Lego, ὡς φησι, ut ad isthmum referatur, alias aliquid deesse dixeris. Xyland.

14. ὅπερ εἵπομεν πρότερον] Superior locus hunc explicabit: οὕτως δ' εὐφρῶς ἔχει τὰ ῥεῖθρα πρὸς ἄλληλα, ὡς ἐξ ἐκατέρως θαλάσσης εἰς τὴν ἑκατέρω κατακομίζονται. Casaub.

33. Ἰαδέταις] Ἰαδέταις est in Græco, Hyadetas; quos si inveneris alibi, meos Caletos expunxeris: horum Cæsar (B. G. ii. c. 4.) meminit, et juxta Lexobios Plinius, iv. 18. nisi quod fere Galleti leguntur, inciticia typographica. Quis nescit Kales

adhuc nomen retinere? Xyland.

Ibid. καὶ Ἰαδέταις] Assentior Xylandro emendenti, Καλέταις: nec dubitare quicquam potest quin ita scripserit. Veruntamen scripti omnes hunc errorem retinent. Casaub.

Ibid. καὶ Ἰαδέταις] Emendationem Xylandri, Καλέταις substituentis, probat P. Merula, Cosmograph. p. ii. lib. iii. c. 30. confirmatque loco Strabonis, lib. iv. p. 296. Edit. Amst. καὶ Καλέταις, μέχρι τῆς ἐκβολῆς &c. Anon.

μὲν ὑπὲρ τῶν νεμομένων πῆν Ναρβωνίην ἑπικράτειαν
λέγομεν, οὗς οἱ ᾠρότερον Κέλτας ὠνόμαζον· ἀπὸ τῶν
δ' οἶμα καὶ τὰς σύμπαντας Γαλάτας Κέλτας
ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσαρρευνθῆναι, διὰ τ' ἑπιφάνειαν
ἢ καὶ προσλαβόντων πρὸς τὴν καὶ τ' Μασσαλιωτῶν
ἀφ' ὅ το πλησιόχωρον.

Ἐξῆς δὲ περὶ τ' Ἀκεϊτανῶν λεκτέον, καὶ τ' προσ-
ωρισμένων αὐτοῖς ἐθνῶν τεσσαρεσκαίδεκα Γαλαπικῶν,
τ' μεταξύ τῆ Γαρνᾶ κατωκέντων, καὶ τῆ Λείγρης·
ὧν ἓνα ἑπιλαμβάνει καὶ τ' τῆ Ῥοδανῆ ποταμίας, καὶ
τῶν πεδίων τῶν καὶ τ' Ναρβωνίην. Ἀπλῶς γὰρ εἰπεῖν,
οἱ Ἀκεϊτανοὶ ἀφ' ὧν τῆ Γαλαπικῆ φύλε, κατὰ
τὰς τῶν σωματῶν κατὰ πνεύσας, καὶ καὶ τ' γλώττιαν·
εἰκότως δὲ μᾶλλον Ἰβηρῶν ὀρίζονται δὲ τῶν Γαρνᾶ
ποταμῶ, ἐντὸς τέττε^a καὶ τῆς Πυρήνης οἰκούντες. Ἐπὶ
δὲ ἐθνη τ' Ἀκεϊτανῶν πλείω μὲν τ' εἴκοσι· μικρὰ δ' καὶ
ἀδύνα· τὰ πολλὰ μὲν παρὰ κεναντικὰ, τὰ δ' εἰς τὴν
μεσσηγίαν, καὶ τὰ ἄκρα τῶν Κεμμένων ὄρων μέχρι
Τεκτοσύγων^b ἀνέχοντα. Ἐπειδὴ δὲ μικρὰ μελὶς
ἦν^d ἡ ποσάυτη, προσέθεσαν καὶ τ' μεταξύ τῆ Γαρνᾶ
καὶ τῆ Λείγρης· παρὰλληλοι δὲ πῶς εἰσὶν οἱ ποταμοὶ
τῇ Πυρήνι, καὶ δύο ποιεῖσι παραλληλόγραμμα πρὸς
αὐτὴν χωρία, ὀρίζοντα καὶ τὰς ἄλλας πλευρὰς τῶν
τε Ὀκεανῶ, καὶ τοῖς Κεμμένοις ὄρεσι· διχλίω δ'
ὁ μὲν γαδίων ἐπὶν ὁ πλεῖς ἐκατέρων τ' ποταμῶν. Ἐκ-
βάλλει δ' ὁ μὲν Γαρνᾶς, τρισὶ ποταμοῖς ἀνέχεται, εἰς
τὸ μεταξύ Βιτερίων τε τῶν Ἰοσκῶν ἑπικρατέμενων,
καὶ Σαντόνων, ἑκατέρων Γαλαπικῶν ἐθνῶν· μόνον γὰρ
δὴ τὸ τ' Βιτερίων τέτων ἐθνὸς ἐν ταῖς Ἀκεϊτανοῖς
ἀλλόφυλον ἰδρυται, καὶ εἰ συντελεῖ αὐτοῖς· ἔχει δὲ
ἐμπορεῖον^h Βερδιγάλα ἑπικείμενον λιμνοθαλάττῃ τινί,

oceanum. Hæc diximus de Gallis qui Narbonensem provinciam incolunt, qui quondam Celtæ appellabantur: et arbitror ab his esse a Græcis nomen Celtarum universis Galatis, seu Gallis, inditum, ob gentis claritatem: vel Massiliensibus ob vicinitatem ad id aliquid momenti conferentibus.

Dicendum nunc de Aquitanis, et eorum conterminis xiv. gentibus habitantibus inter Garumnam et Ligerim: quarum tamen quædam etiam Rhodani ripam, et campos provinciæ Narbonensis attingunt. Ut simpliciter dicam, Aquitani a reliquis Gallis, cum corporum constitutione, tum lingua, differunt, magisque sunt Hispanorum similes. Fines eorum sunt Garumna et Pyrene: hos inter habitant. Gentes Aquitanorum sunt plures xx. exiguæ tamen et obscuræ, et fere ad oceanum accolentes: quædam in continente, et ad extrema Cæmmerum montium usque ad Tectosages. Quia autem angusta erat hæc regio, id quod est inter Garumnam et Ligerim ei adjecerunt: hi duo fluvii quodammodo paralleli sunt respectu Pyrenes, ac cum ea duas includunt parallelogrammas areas, quarum reliqua latera oceano et Cæmmenis montibus describuntur: utriusque fluminis navigatio est stadiorum circiter bis mille. Garumna, tribus auctus fluminibus, effluit inter Bituriges Ioscos, et Santones, gentes Gallicas. Sola enim Biturigum istorum ea gens in Aquitanis peregrina degit, neque de eorum est corpore: et habet emporium Burdigalam, impositum paludi marinæ, quam Garumnæ

^a καὶ τῆς, Πυρήνης καὶ οἰκούντες Par. 3.
que ad pag. 265. lin. 10.

^b ἀνέχοντα Med. 2.

^c δὲ καὶ Eton. Esc.

^d ἡ ποσάυτη &c, defunt in Esc. et Mosc. usque ad pag. 265. lin. 10.

^e ὁ μὲν τι γαδίων Bre. Eton.

^f μεταξύ deest Med. 2.

^g ἐκατέρων Med. 2.

^h Βερδιγάλα Med. 1.

7. καὶ τῶν προσωρισμένων] Ἐθνη προσωρισμένα non sunt gentes conterminæ, sed gentes Aquitanis attributæ: quod factum fuisse ab Augusto Cæsare docuit initio hujus libri, p. 242. ac statim repetit: ita enim et locus ille emendari, et hic explicari, debet. Casaub.

13. κατὰ τὴν γλώττιαν] Lingua Biscayana, quæ Gallice est *Baïque*, plane ab omnibus aliis diversa, circa Bayonam, St. Jean de Lux, et inter Pyrenæos usitata est. Quidam affirmant esse eam Hibernicæ similem, sed alii negant. (Vide *Barrington's Spain*, tom. iv. p. 19.). Hibernica, Scotica, Cambro-Britannica, et Armorica, sunt linguæ Celticæ dialectus, et ejusdem cum Gallica familiæ. Sermo, ait Tacitus, (scilicet Galiorum ac Britannorum), *haud multum diversus*: idcirco si eadem sit lingua Aquitanica ac Hibernica, fere eadem est ac Gallica, et Strabo differentiam non annotavit. Certum est, ut in lingua, sic in forma corporum, Gallis esse Aquitanos dissimiles. Vitruvius, l. ii. c. 3. et Sextus Rufus, cap. 6. Aquitanos a Gallis distinguunt. F.

26. ὁ μὲν Γαρνᾶς, τρισὶ ποταμοῖς ἀνέχεται] Hi tres fluvii sunt, Tarnis, Olda, quem inverso nomine vocant Lodam, et Duranius, teste summo viro Josepho Scaligero. Casaub.

Ibid. τρισὶ ποταμοῖς] Hodie Tarn, Lot, et Dordogne. F.

27. Ἰοσκῶν] Hos *Oviscos* Ptolemæus vocat, *Vibiscos*: apud Plinium legitur Ubisci, sed Xantonum cognomentum. Itaque hic et apud eum velim sequi lectionem Ptolemæi. Nannetes scripsi, ex Cæsare et Plinio, ubi est *Namnetum*: Ptolemæus, *Ναμνῆται*. Κορδῆλων, an βί, sit scribendum nescio. Xyland.

Ibid. τῶν Ἰοσκῶν] Scribe, *Οἰσικῶν*. P. Merula, Cosmograph. part. ii. lib. iii. c. 34. Anon.

Ibid. Βιτερίων τε τῶν Ἰοσκῶν] Id quidem certum est, Viviscos hic intelligi Bituriges, qui et Vibisci, et Bibisci, et Bivisci, pro more illius gentis mutandi B in V, et contra: hoc, inquam, certissimum est. Sed an legendum sit hoc loco, *Οἰσικῶν*, ut apud Ptolemæum, in tanta istarum vocum confusione, certo affirmari nequit. Casaub.

28. Σαντόνων] Santones hodie *Santonge*. Mela Garumnam optime describit, et cursum illius, et ætus marinos, insulamque in ostio quæ Antros vocatur. Vide l. iii. 2. F.

30. καὶ εἰ συντελεῖ αὐτοῖς] Elias Vinetus, in doctissimis Commentariis in Aufonium, ita hæc interpretatur, ut dicantur Vivisci Bituriges liberi fuisse, nec cum reliquis Aquitanis vectigales; ideo, inquit, et Plinio Liberi vocantur: quæ optimi et doctissimi viri sententia mihi quoque probatur. Idem quæ de clarissima urbe Burdigala sequuntur accurate omnia explicat, et persequitur: quare illinc petes. Ego lectorem hoc monebo tantum: *λιμνοθάλατταν* Vinetus putat significare paludem aliquam, quam ipse ait exsiccata: ego Strabonem nihil aliud significare voluisse existimo, quam quod hodieque cerni potest, ac verum est, Burdigalam nimirum ad Garumnæ ostia esse sitam, in quæ effundens se oceanus, lacum veluti quendam efficit, qui eisdem ætus patitur cum oceano: quod elegantissimus poeta Aufonius in carmine de Burdigala sic expressit: de clar. urb. Ep. xiv. v. 11.

Fervent æquoreos imitata fluentia meatus.

Paulo post, v. 18.

Quem pater oceanus refuio cum impleverit æstu.

Adlabi totum spectabis classibus æquor.

Quare *λιμνοθάλατταν* hic minus proprie nuncupat, quod libro tertio *ἀναχυσιν* sæpe vocavit, ubi de his plura Geographus. Latini hujusmodi *ἀναχυσιν* (vide de hac voce locum Plinii in Ep. 33. l. ix.) *æstuaria* appellant, et amnes quibus id contingit æquoreos Aufonius solet dicere, ut doctissime a Scaligero est observatum ad clar. urb. Ep. ix. v. 2. Casaub.

31. Βερδιγάλα] Burdigala hodie *Bordeaux*. Ptolemæus aliam Biturigum Vivischorum urbem memorat, Noviomagum, quæ, secundum D'Anvillium, est *Castelnau de Medoc*. Vide Aufonium, de claris urbibus, qui probat Burdigalam esse eodem Biturigum Vivischorum. F.

ostium efficit. Ligeris inter Pictones et Namnetas effluit. Prius emporium fuit Corbilo supra Ligerin: cujus mentionem faciens Polybius, simul Pytheæ refert commentum, Massiliensium scilicet, qui Scipionem convenerunt, nullum quicquam habuisse dignum memoratu quod diceret interrogatus de Britannia, itemque Narbonensium et Corbilonensium: cum hæ tres urbes Galliæ omnium essent optimæ. Cæterum Pytheas ita nugari ausus fuit. Santonum urbs est Mediolanum. Aquitaniæ solum quod est ad litus oceani, majore sui parte arenosum est et tenue, milio alens, reliquarum frugum minus ferax. Ibi est etiam finus isthmum efficiens, qui pertinet ad finem Gallicum in Narbonensi ora, idemque cum illo sinu hic finus nomen habet. Tarbelli hunc finem tenent, apud quos optima sunt auri metalla: in fossis enim non alte actis inveniuntur auri laminæ manum implentes, aliquando exigua indigentes repurgatione: reliquum ramenta et glebæ sunt, ipsæ quoque non multum operis desiderantes. Mediterranea autem et montana agrum habent meliorem. Ad Pyrenam Convenarum est civitas, urbsque Lugdunum, et thermæ Onesiæ præstantissimæ, aqua ad potum optima: bona est etiam Aufciorum. Gentes porro inter Garumnam et Ligerim Aquita-

νήν ποιῶσιν αἱ ἐκβολαὶ τῆς πόλεως. ὁ δὲ Λείγης μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ ὁ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει· πρότερον δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπορεῖον ὅπῃ τέτρω τῷ ποταμῷ· περὶ ἧς εἶρηκε Πολύβιος, μνηθεὶς τὸ ὑπὸ Πυθέας μυθολογηθέντων· ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιζάντων ὁ Σκηπίωνι, ἐδίδετο εἶχε λέγειν ἐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς Σκηπίωνος· ὑπὲρ τῆς Βρετανικῆς, ὅδδὲ τὴν ἐκ Ναρβῶνος, ὅδδὲ τὴν ἐκ Κορβηλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἀριστὴ πόλεις τῶν ἐταύτη. Πυθέας δ' ἐθαύρησε φεύσαντα ποταμῷ. Τῶν δὲ Σαντόνων πόλις ἐστὶ Μεδιολάνιον. Ἐπὶ δ' ἡ μὲν σάρα-κεανῆς τὴν Ἀκείτανων ἀμμόδης ἡ πλείστη καὶ λεπτή, κέγχρω πέρφερα, τοῖς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορατέρα· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ κόλπος ὁ ποταμὸς τὸ ἰσθμὸν πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναρβωνίῃ παραλίᾳ Γαλιτικὸν κόλπον, ὁ μὲν νυμὸς ἐκείνῳ καὶ αὐτὸς· ἔχουσι δὲ Τάρβελλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς εἰσὶ τὰ χρύσεια ἡ σπουδαιότατα πάντων· ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ἐπὶ μικρὸν εὐρίσκουσι καὶ χειροπληθεῖς χρυσὴ πλάκες, ἐὰν ὅτε μικρὰς ἀποκαθάρσεως δεόμεναι· τὸ δὲ λοιπὸν ψήγμα ἐστὶ καὶ βῶλοι· καὶ αὐτὰ κατεργασίαν ἐκ πολλῆν ἔχουσι· ἡ δὲ μεσόγειος, καὶ ὀρενὴ, βελτίω γὰρ ἔχει· πρὸς μὲν τῇ Πυρήνῃ, τὴν τῶν Κοινέων ἐστὶ συγκλύδων· ἐν ἡ πόλις Λέγδενος, καὶ τὰ τὴν Ὀνησιῶν θερμὰ καλλίστη ποτιμωτάτε ὕδατος· καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὐσκίων, τὰ δὲ μεταξὺ τοῦ

^a Ἀμνιτῶν Med. 2.

^b Κορβηλῶνος Med. 2.

^c ἐστὶ Par. 3. Med. 1.

^d Σκηπίων Par. 1. 3. et Med. 1. semper cum pro n.

^e ταύτης Par. 3. Eton. Med. 1. 2.

^f ὁμωνύμως Par. 1. et ex correct. Med. 1. fed Par. 1. habet os supra.

^g σπουδαιότατοι Med. 2.

^h μεσόγειος Par. 1. Med. 1. 2.

ⁱ συγκλύδων Med. 2.

^k Ὀνησιῶν Par. 3.

2. Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν] Pictones hodie Poitevi. Namnetes, vel Nannetes, regio est circa Nantes: horum urbs a Ptolemæo Condivicnum vocatur; in medio ævo est Nannetum, et exinde Nantes. F.

3. Κορβίλων] Corbilo in D'Anvillii tabulis est Coerlon, sed oppidum, et nomen, ante Ptolemæum deletum est, et forsitan emporium ad Condivicnum translatus; si non sunt eadem loca. Theodosianæ tabulæ Condaten urbem in hisce partibus solam habent. Idem.

9. Πυθέας δ' ἐθαύρησε φεύσαντα ποταμῷ] Cur Pytheam increpat Polybius, vix scio. Narbonenses enim ac Corbilonenses forsitan Britannia situm ignorare possent; et Massilienses, commercio penitus dediti, si possent, nollent arcana regionum exterarum Romanis patefacere, ne quæstus eorum imminueretur. Quis fuit hic Scipio, non liquet. Idem.

10. Σαντόνων πόλις ἐστὶ Μεδιολάνιον] Ptolemæus habet, Σάντωνας, et eorum urbem similiter Mediolanium: Stephanus autem sic, Μεδιολάνιον πόλις Ἀκουτανίας. Ab hoc Gallorum oppido Mediolano, nomen ei fuisse impositum, quod Galli, ut testatur Livius, (v. 34. in fine), in agro Insulubrum condiderunt, per est verisimile, ne dicam certum. Casaub.

Ibid.] Mediolanum, urbs Santonum, eorum nomen in hodierno Saintes retinet: ad fluv. Charente, ut antea notavimus. Vide D'Anvillium. Marcius tamen Heracleota Mediolanum ad mare ponit juxta Garumnam. Quem sequamur, adhuc inquirendum est. F.

16. ἔχουσι δὲ Τάρβελλοι τὸν κόλπον] Male vertunt interpretes, finem hunc habent Tarbelli, dicendum enim fuerat, habent vero et finem Tarbelli: ne finem Gallicum, de quo paulo ante verba fecerat Strabo, tribuere videatur Tarbellis; Gallicumque, qui ad mare Mediterraneum, cum Tarbellico vel Aquitanico, qui ad oceanum, confundere. P. Merula, Cosmog. part. ii. lib. iii. c. 7. Anon.

Ibid. Τάρβελλοι] Tarbelli ad oceanum positi sunt: eorum metropolis Aquæ Augustæ, vel Tarbellicæ, hodie Acs en Guienne. Has aquas descripsit M. Le Secondat. (Vide les mem. de l'academie de Bourdeaux pour l'année 1742.) Flumen Aturus, hodie Adour, urbem præterfluit. Lucanus, l. i. v. 419. habet,

Tunc rura Nemossi

Qui tenet, et ripas Aturi, qua littore curvo

Molliter admissum claudit Tarbellicus æquor.

Tibullus, lib. i. El. 8. v. 9. Tarbellam Pyrenem appellat. In hac regione Lapurdum alia est civitas, quæ nobis Bayonne. F.

22. τὴν τῶν Κοινέων ἐστὶ συγκλύδων] Certissimum est scripsisse, τὴν τῶν Κοινέων, ὅπερ ἐστὶ συγκλύδων. Sic alibi vocem Latinam explicat, ut, τὰ καλέμενα Σαββάτων Οὐάδα, ὅπερ ἐστὶ τεύχη. Convenæ autem sunt συγκλύδες ἀνδρες, vel ἐγκλύδες, ut apud Thucyd. l. vii. c. 5. et infra, libro v. p. 352. Ed. Amst. Μετὰ δὲ τὴν κρίσιν ἀνδρες συγκλύδες ὁ Ῥωμύλος ἠδρῶκεν. In vett. libb. erat, συγκλείδων: et in Glossario legimus, συγκλείδες puto autem vocem Latinam Conventæ desiderari. (Vox συγκλ. respondet potius voci Latinæ colluvies. At convenæ proprie sunt συγκλύδες, ut ἐγκλύδες sunt advenæ.) Casaub.

23. Λέγδενος] Locus hic est depravatus, ut et pleraque nomina, in Stephano nostro: de quibusdam eorum meas exposui conjecturas. Lugdunum quidem aliud hoc est a noto illo et celebri ad Rhodanum emporio, nimirum id quod etiam Ptolemæus in Aquitania descriptionis sine posuit, et Cucuenis Pyrenæ vicinis tribuit, Κεκενοῖς, vocem enim Latinam non potuit exprimere librarius. Strabo autem eam Græce reddidit, συγκλύδες (quæ vox sane placet, estque apud Suidam explicata, ne quis in συγκλείδων mutet sciolus: per omnino scribenda est) vocans, convenas, colluviem. Convenas etiam Plinius vocat, iv. c. 19. et videndum Monofine sint ejus, quos hic Ὀνησιῶν legunt. Pro Pfauciis reddidi Aufcios. Ἐλαοὶ forte sunt, qui Plinio, iv. c. 19. Elufates. Vellaio Ptolemæus Velaunos vocat, Οὐελαυνοί, et Cæsar Vellaunios Cadurcis ac Gabalis adscribit, lib. vii. c. 5. bell. Gall. Arvernibus addidit, Xyland.

Ibid. πόλις Λέγδενος] Ptolemæo quoque Convenarum urbs Λέγδενον. Casaub.

Ibid.] Lugdunum Convenarum est hodie S. Bérard. F.

24. τὰ τῶν Ὀνησιῶν θερμὰ] De hoc loco quid dicam nihil certi habeo. Tu de thermis illius tractus lege quæ scripsit Scaliger, Aufon. Lect. lib. i. c. 6. Casaub.

Ibid.] Onesiæ thermæ, non alibi memoratæ, secundum Cellarium, hodie Bagnères en Bigorre appellantur, neque diffiteor has aquas limpidas et inspidas esse, et idcirco vere tantam fontes ποτιμωτάτης ὕδατος celebratas; non autem esse easdem ac aquæ Convenarum, in Antiquini itinere memoratæ, sentio. Si enim Onesia balnea inter Bigerriones habeamus, non necesse est ut inter Convenas (alteram gentem) ponamus. Aquissem vicum potius Onesia esse balnea sentio. Notandum est quod Valefius legendum censet, Κοινέων θερμὰ, textus autem sanus esse videtur. F.

25. καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὐσκίων] Valde hic oscitantur interpretes, qui

Γαρενᾶ καὶ τῶ Λείγρος ἔθνη, τὰ περὶ κείμηναι τοῖς
 Ἀκβιτανοῖς ἐστίν. ^a Ἐλαιοὶ μὲν δὲ τῶ Ροδανῶ τ' ἀρ-
 χὴν ἔχοντες. ^b Οὐελλαῖοι δὲ μὲν τέτρες, οἱ προσωρίζοντο
 ποτὶ Ἀρβερνοῖς· νῦν δὲ τὰ πόντον καὶ ἑαυτὰς· εἴτα
 Ἀρβερνοί, καὶ Λεμοβίκες, καὶ Πετροκόριοι· πρὸς δὲ τῶ 5
 τοῖς, ^d Νιτιόβριγες, καὶ Καδουρκοί, καὶ Βιτέριγες οἱ Κέβοι
 καλεῖσθαι· πρὸς δὲ τῶ Ὠκεανῶ, Σανίονοι τε καὶ Πί-
 τονες, οἱ μὲν τῶ Γαρενᾶ παρικοινῶντες, ὡς εἴπομεν, οἱ δὲ
 τῶ Λείγρι. ^e Ρετῆνοι δὲ καὶ Γαβάλαις τῇ Ναρβωνί-
 πιδι πλησιάζουσι. Παρὰ μὲν οὖν τοῖς Πετροκόριοις, σι- 10
 δηργεῖα ἐστὶν ἀσεία, καὶ τοῖς Κέβοις Βιτέριξι· παρὰ
 δὲ τοῖς Καδουρκοῖς, ^g λινεργία· παρὰ δὲ τοῖς Ρετῆ-
 νοῖς, ^h ἀργύρια· ἔχουσι δὲ ἀργύρια καὶ οἱ Γαβάλαις·
 δεδῶκασι δὲ ⁱ Λαπίνιον ^k οἱ Ρωμαῖοι καὶ τ' Ἀκβιτανῶν
 ποῖ, κατὰ περὶ ^l Αὐσκίους καὶ ^m Κορμέναις. Ἀρβερνοὶ δὲ 15
 ἴδρυνται μὲν τῶ Λείγρι· μητροπόλις δ' αὐτῶν ἐστὶ
 Νεμωσός, ὅτι τῶ ποταμῶ κειμένη· ῥυεῖς δ' οὗτος
ⁿ παρὰ Γήναβον τὸ τ' Ὀκαρνέτων ἐμπορεῖον, καὶ μέσον
 πρὸς τὸ πλὴν συνοικέμενον, ἐκβάλλει πρὸς τὸ Ὠκεανόν.
 Τῆς δυνάμεως δὲ τὸ πρότερον Ἀρβερνοὶ μέγα περὶ 20
 παρέχοντα τὸ πολλάκις πολεμῆσαι πρὸς ^p τῶς Ρω-
 μαῖας· τότε μὲν μυριάσιν εἴκοσι, πάλιν δὲ διπλασίαις.

^a Ἐλαιοὶ Par. 1. et in marg. Ἐδαιοί. ^b Οὐελλαῖοι Med. 2. Βελλαῖοι Eton. et Οὐελλαῖοι supra, eadem manu. ^c Λεμοβίκες Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Λεμοβίκες Bre. ^d Νιτιόβριγες Eton. ^e Ρετῆνοι Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. ^f Γαβάλαις Eton. ^g Μα-
 λιμ, λινεργία, et ἀργύρια, Marg. Caf. λινεργία Med. 1. et recenti manu Eton. ^h ἀργύρια Med. 2. et sic infra. ⁱ Λαπίον Par. 1.
^k οἱ deest Par. 1. 3. Med. 1. ^l Ψανσκίους Med. 2. ^m Κορμέναις Par. 1. 3. Bre. Κορμέναις Med. 1. 2. Eton. ⁿ παρὰ Ἀκμή-
 ναβον Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. ^o Καρνέτων Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Καρνέτων Med. 2. ^p τῶς deest Par. 1. Med. 1. 2.

qui aquam Aufciorum putarunt commendari: quo enim referes illud ἦ? Sed certo certius est repetendum esse vocem γῆν, ex illis præcedentibus, ἡ δὲ μεσόγαιος, καὶ ὁρεῖν, βελτίω γῆν ἔχει· πρὸς μὲν τῇ Πυρ. &c. καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὐσκίων, sc. γῆ. Cafaub.

Ibid.] Hæc partes P. Crassus sub Cæsare subegit, vide Comm. 1. iii. c. 20—27. Quas enumerat gentes Cæsar, non facile est explicare. Bigerriones sunt certe *Bigorre* ad Pyrenæos, quorum oppidum est *Turba*, hodie *Tarbe*. Vocates sunt *Vafates*, vel *Vasarii*, Ptolemæi, ac forsan *Basabocates* Plinii. Horum metropolis levi mutatione fit *Basar*. *Tarufates* vix noti sunt. *Elusatum* vestigia sub nomine *d'Eaufe*, secundum D'Anvillium, habemus. *Sidonius* Apollinaris metropolim eorum *Elusam* vocat. *Sibuzates* sunt forsan *Sibyllates* Plinii. *Cocofates* in Plinio *Sexsignani* appellantur, quibus forsan sex vexilla præfidiariorum fuerunt. *Tarbelli*, eadem de causa, sunt *Quatuorsignani*: unde conjiciamus, *Cocofatum* regionem esse *Tarbellica* majorem. *Sotiates*, quos Cæsar memorat seorsim, non bene sunt noti: D'Anvillius, ex analogia nominum, eos in regione *Sos* ponit. Certe non longe a *Tolosâ* distabant, cum Crassus eos aggressus est. Hæc tota regio *Novempopulana* vocatur, forsan a numero gentium insigniorum. Cæsar enim duodecim memorat, 1. iii. c. 27. et plures inter Pyrenæos omisit. F.

2. Ἐλαιοί.] Lego Ἐλαῖοι. Hi sunt quos Cæsar, B. G. lib. vii. c. 8. scribit ab Arvernibus monte *Gebenna* discludi. Strabo autem inter *Helvios* et *Arvernos* medios collocat *Οὐελλαῖες*, qui sunt Cæsari *Velauni*, et sub imperio Arvernorum, non κατ' αὐτὰς. Cafaub.

Ibid. Ἐλαιοί.] Male Strabo Ἐλαῖες, *Helvios*, in quatuordecim gentibus ab Augusto Aquitanicæ adjectis numerat, a quibus *Gebennæ* jugis separantur. Chr. Cellarius, *Notit. Orbis Antiq.* 1. ii. cap. 2. *Anon.*

Ibid.] *Helvii* habitaverunt regionem, quæ nunc est diocesis *de Viviers*. *Albæ* Augustæ metropolis nomen hodie retineri videtur in viculo *Alps*. Vide D'Anvillium. Cæsar certe *Velaunos* esse partem Arvernorum voluit, ideoque recte *Helvios* tanquam Arvernibus conterminos descripsit. Strabo idem in sequenti clausula affirmat. F.

3. Οὐελλαῖοι δὲ.] Apud Cæsarem, in antiquo codice, *Velavi*, non *Velaunii*. Ejus verba sunt, B. G. lib. vii. c. 75. *Adjunctis Eleutheris Cadurcis, Gabalis, Velaunis, qui sub imperio Arvernorum esse consueverunt.* Apud Ptolemæum ὑπὸ τῶς Αὐσκίας sequuntur *Οὐελαυνοί*. Cafaub.

Ibid. Οὐελλαῖοι δὲ μετὰ τέτρες.] Apud Cæsarem dicuntur *Velauni*, sed *Casaubonus* asserit antiquum codicem exhibere *Velaui*. Noster Strabo proxime accedit ad nomen hodiernum, imo ipsissimum est nomen. Nunc enim ea regio dicitur *Vellai*. Palmer.

nis adjacentes sunt, *Elvi* a *Rhodano* initium fumentes, et *Vellaunii*, qui olim *Arvernibus* adscribebantur, nunc pro se civitatem constituunt: deinde *Arverni*, et *Lemovices*, et *Petrocorii*: tum *Nitiobriges*, *Cadurci*, et *Bituriges* cognomento *Cubi*. Ad oceanum sunt *Santones* et *Pictones*, quorum hi *Ligeri*, ut docuimus, illi *Garumnæ* sunt vicini. *Narbonensi* propinquant *Ruteni* ac *Gabales*. Apud *Petrocorios*, et *Bituriges Cubos*, ferri sunt præclara metalla; apud *Cadurcos* linificium: argenti metalla *Ruteni* habent et *Gabales*. Jus quoque Latii nonnullis *Aquitanorum* *Romani* dederunt, ut *Aufciis*, et *Convenis*. *Arverni* fluvio *Ligeri* insident: caput eorum *Nemossus* ipsi imposita flumini. *Ligeris* autem *Genabum* præterfluens, quod est *Carnutum emporium*, fere ad medium fluminis conditum, in oceanum exit. Magnam olim fuisse *Arvernorum* potentiam inde sciri potest, quod multa adversus *Romanos* inde sciri potest, quod multa adversus *Romanos* bella gesserunt: aliquando cc. millium exercitu, atque etiam duplo ejus: nam duce *Vercingetorige*

5. καὶ Λεμοβίκες.] Ptolemæus *Λιμοβίκες* vocat: nisi scribendum, *Λιμοβίκες*. Cafaub.

Ibid. καὶ Λεμοβίκες καὶ Πετροκόριοι.] Secundum Cæsarem, *Lemovicum* metropolis est *Augustoritum*; sed a scriptoribus mediæ sæculi vocatur urbs *Lemovicum*, hodie *Limoges*. *Petrocorii* habitant *Perigord*. F.

6. Νιτιόβριγες, &c.] *Nitiobrigum* metropolis est *Aginnum*, hodie *Agen*, unde nomen *Agenois* regioni datur. A *Cadurci* derivatur nomen *Cabors*, quam antiqui *Divonam* appellaverunt. Cæsar *Eleutheros* *Cadurcos* vocat, 1. vii. c. 75. sed hoc forsan ad partem gentis refert. *Bituriges Cubi* vestigia nominis servant in *Bourges*, antea *Avaricum*, oppidum, ut ait Cæsar, maximum ac munitissimum in finibus *Biturigum*. Idem.

9. Ρετῆνοι δὲ καὶ Γαβάλαις.] Illos Ptolemæus *Ρετανῆς*, hos *Γαβάλαις* appellat. Cæsari, B. G. vii. 75. *Rutheni* et *Gabali*: Plinio, c. 19. *Gabales*. Cafaub.

Ibid.] *Rutheni* nobis *Roüergue*, et *Gabali*, *Gevaudan*. F.

11. καὶ τοῖς Κέβοις Βιτέριξι.] Esse apud hos magnas ferrarias testatur et Cæsar, lib. vii. c. 22. B. G. *Rutilius*, lib. i. ver. 353.

Non *Biturix* largo potior strictura camino. Cafaub.

16. ἐπὶ τῷ Λείγρι.] Quare annon legendum, *Ἐλάτρη*. Si enim *Nemossus* metropolis *Arvernorum* sit, (hodie *Clermont*), a *Ligeri* longe distat, sed est prope *Elaverem*, vel *Allier* recentiorum. F.

Ibid. μητροπόλις δ' αὐτῶν ἐστὶ Νεμωσός.] Hanc Ptolemæus *Αὐγερονέμετον* vocat: unde suspicor scripsisse Strabonem, *Νέμετος*. Nam: in ω sæpe mutarunt imperiti librarii, et σσ in ττ. Sæpe autem fit ut, quam alii vel duplici nomine, vel composito, appellent, noster simplici afficiat: cujus rei passim sunt exempla. Sic *Segeda* Straboni est, quæ aliis *Segeda* *Augurina*. *Næga*, quæ *Næga* *Vaccina*. Cafaub.

18. Γήναβον.] Erat monstrum hic, παρ' Ἀκμήναβον. Locum ex lib. vii. c. 3. de bello Gallico restitui. Sed et Ptolemæus *Genabum* *Carnutum* novit. *Γήναβον* enim male scribitur. Locum quoque de *Alex.* ex Cæsare correxi, 1. vii. de bello Gallico, et *Dionis* xl. *Bituitum* ex *Livii* epit. lxi. *Floro*, 1. iii. c. 2. aliis. *Xyland*.

Ibid. Γήναβον.] Postea *Aurelia* vocata est hæc urbs, ab *Aureliano* Imp. ut videtur, non obstante silentio Historicorum et nummorum. Post *Tetricos* deditos verisimile est hanc urbem ex adulatione quadam nomen Imperatoris assumpsisse. Secundum Cæsarem, *Genabum* *Carnutum* distat a finibus *Arvernorum* 160 m. p. (B. G. 1. vii. c. 3.) D'Anvillius hanc esse eandem urbem, quæ nunc *Orleans* dicitur, probavit. (Ecl. geog. p. 167.) F.

Ibid. ῥυεῖς δ' οὗτος παρὰ Γήναβον.] Lege Cæsarem, de bello Gall. lib. vii. cap. 2. Cafaub.

cccc. millibus adverſus D. Cæſarem decertaverunt: ante cc. millibus contra Maximum Æmilianum, et Domitium item Aenobarbum. Contra Cæſarem belligerarunt apud Gergoviam, urbem Arvernorum, ſitam in altiffimo monte, patriam Vercingetorigis: et apud Alexiam, Mandubiorum urbem, qui Arvernſis finitimi ſunt, ipſam quoque in ſublīmi ſitam colle, ac montibus et duobus arinibus cinctam: ibi, capto duce eorum, bello eſt finis impoſitus. Contra Maximum Æmilianum, ad confluentes Iſaræ et Rhodani, ubi etiam Cemmenus mons Rhodano appropinquat. Contra Domitium, aliquanto inferius, ubi Sulga Rhodano miſcetur. Propagaverunt Arverni ſuam dominationem uſque ad Narbonem, et fines Maſſilienſis ditionis: gentesque ad Pyrenam uſque et oceanum, et Rhenum, ſubegerant. Luerius pater Bituiti, ejus qui contra Maximum et Domitium bellum geſſit, tantis fertur opibus luxuriari, ut aliquando, oſtentandæ amicis opulentiae ſuæ cauſa, curru per campum veheretur, auream argenteamque monetam hinc inde diſpergens, quam comites ipſius colligerent.

Poſt Aquitaniam et Narbonenſem Galliam, ea ſequitur regio quæ ad Rhenum pertingit a Ligeri et Rhodano, quo is loco a fontibus delapſus ad Lugdunum accedit. Hujus regionis ſuperiora, quæ ſunt ad fontes Rheni atque Rhodani uſque ad mediam fere planitiem, Lugduno ſunt ſubdita: reliqua, ad oceanum vergentia, ſub alia ſunt provincia, quam ſibi Belgæ vindicant. Nos communius fin-

ποσάυταις γὰρ πρὸς Καίſαρα τὸν θεὸν διηγωνίſαντο, μὴ Οὐερκιγετόριος· πρότερον δὲ καὶ εἰκοσι πρὸς Μάξιμον τὸν Αἰμιλιανόν· καὶ πρὸς Δομήτιον δ' αὐαύτως ἂν Ἀννόβαρσον· πρὸς μὲν οὖν Καίſαρα περὶ τὴν Γερροῦντιαν πόλιν τῶν Ἀρεέρνων, ἐφ' ὑψηλῆς ὄρεος κειμένην, συνέſτησαν οἱ ἀγῶνες· ἐξ ἧς ἦν ὁ Οὐερκιγετόριος· καὶ ὁ πρὸς Ἀλεσίαν πόλιν ἢ Μανδεβίαν, ἔθνης ὁμόρου τοῖς Ἀρεέρνοις, καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλῆς λόφου κειμένην, περιεχομένην δ' ὄρεσι καὶ ποταμοῖς δυσιν· ἐν ἣ ἑτέρω ὁ ἡγεμόν, καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔλαβεν πρὸς δὲ Μάξιμον Αἰμιλιανόν καὶ τὴν συμβολήν τε καὶ τὸν Ἰσαρος καὶ τὸν Ροδανῆ, καὶ τὴν καὶ τὸν Κέμυρον ὄρος πλησιάζει τῇ Ροδανῇ· πρὸς τὴν Δομήτιον κατωτέρω ἐπὶ, κατὰ τὴν συμβολήν τε καὶ τὴν Σελγᾶ, καὶ τὴν Ροδανῆ. Διέτειναν τὴν ἀρχὴν οἱ Ἀρεέρνοι· μέχρι Ναρβωνος καὶ τὸν ὄρων τῆς Μααſαλιάδος· ἐκράταν τὴν καὶ τὴν μέχρι Πυρήνης ἐθνῶν, καὶ μέχρι Ὠκεανῆ καὶ Ρήνου. Βίτις δὲ, τὴν πρὸς τὸν Μάξιμον καὶ τὸν Δομήτιον πολέμησαντος, ὁ πατὴρ Λεγίος τοσούτον πλεόντων λέγεται καὶ τρυφὴν διενεγκεῖν, ὥστε ποτὲ ὀπίδειξιν ποιούμενος τοῖς φίλοις τῆς εὐπορίας, ἐπὶ ἀπῆνης φέρεσθαι χρυσῶν, χρυσοῦ νομίσματα, καὶ ἀργύρας, δεῦρο καὶ κείσε σπειρών, ὥστε συλλέγειν ἐκείνους ἀκολουθεύοντας.

Μετὰ τὴν Ἀκείτανην μερίδα, καὶ τὴν Ναρβωνίνην, ἡ ἐφεξῆς ἐπὶ, μέχρι τῆς Ρήνου παντός, ἀπὸ τῆς Λεγίος ποταμῆ καὶ τῆς Ροδανῆ, καὶ οὗ συνάππει πρὸς τὸ Λεγίονον ἀπὸ τῆς πηγῆς κατενεχθεὶς ὁ Ροδανός· ταύτης τὴν χεῖρας τὰ μὲν ἄνω μέρη τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῆς ποταμῶν, τὴν τε Ρήνου καὶ τὴν Ροδανῆ, μέχρι μέσων σχεδὸν πᾶν τῶν πεδίων, ὑπὸ τῇ Λεγίονῳ τέτακται· τὰ δὲ λοιπὰ καὶ παρωκεανικὰ ὑπὸ ἄλλῃ τέτακται

^a Ἡνέβαρσον Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^b Γερροῦντιαν Gron. ^c περὶ Ἀλυσίαν Par. 1. περὶ Λυσίαν Par. 3. Med. 2. περιλλυσίαν Med. 1. ^d Μανδεβίαν Med. 1. 2. Eton. ^e ἐν ἣ καὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eſc. Moſc. ^f καὶ μέχρι Par. 1. 3. Med. 1. Moſc. et ex correct. Med. 2. ^g Βίτις Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Eſc. Moſc. Gron. ^h τοσούτον πλεόντων λέγεται καὶ τρυφὴν διενεγκεῖν Par. 1. Med. 1. 2. Gron. Eſc. Moſc. ⁱ ἀκολουθεῖν Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Eton. Eſc. Moſc. ^k In Eton. poſt Ροδανῆ ſcribitur, μέχρι μέσων σχεδὸν τοῖς πεδίοις, inter lineas.

1. ποσάυταις γὰρ πρὸς Καίſαρα τὸν θεὸν διηγωνίſαντο] Arvernſis ſolis tribuit quod Cæſar de multis Galliarum populis narrat. Vide initium lib. vii. Dionem, libro xi. et Plutarchum, qui ita ſcribit in C. Cæſare, p. 720. Edit. Francof. Ἀφεισῆκει μὲν οὖν πολλὰ φῶλα· πρόχρημα δὲ ἦσαν Ἀρεενοὶ καὶ Καρνάτιοι. Nationes deſciverant multæ, ſumma auctoritas penes Arvernos et Carnutes erat. Ipſe Strabo infra ait hoc eſſe πλεόντων τῶν Ἀρεέρνων καὶ τῶν ſυμμάχων. Caſaub.

3. πρὸς Δομήτιον] Domitius Arvernos vicit, A. U. C. 631. 20,000 occiſis, 3000 captis. F.

4. Γερροῦντιαν πόλιν τῶν Ἀρεέρνων] Vide Cæſarem, lib. vii. cap. 36. Caſaub.

Ibid.] Excifa eſt Gergovia, ſed rudera in monte Gorgoje nominæ, una leuca ab Elaveri flumine, nec multo longius a Claro Monte, teſtantur de ſede genuina. Cellarius, l. ii. c. 2. F.

6. καὶ ὁ περὶ Ἀλεσίαν πόλιν Μανδεβίαν] De hac urbe Cæſar, libro vii. cap. 68. ſcribitur vulgo per ξ, et apud alios: ſed antiqua ſcribendi ratio eſt per σ, ut et Aldus hic habet, et libri veteres: et ita perpetuo reperi in ſcripto cod. Cæſaris. Prætereā, cum ſcribat Diodorus hanc urbem ab Hercule ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ſαταίαν ἄλλης Ἀλυσίαν fuiſſe appellatam, an poteſt eſſe obſcuro quomodo ea vox olim ſcriberetur? Apud Dionem eſt Σαλεσία, perperam, pro Ἀλεσία. Apud Polyænum noſtrum viii. c. 23. §. 11. veteres codices habebant Ἀλασίαν. Caſaub.

Ibid.] Aleſiæ nominis veſtigia hodie in Aliſe reſtant, in ducatu Būrgundiarum, quæ non longe a Dijon diſtat. D'Anvillius in tractatu ſingulari Aleſiæ ſitum optime depingit. (Eclairc. geog. ſur l'ancienne Gaule. p. 436.). Mandubii non ſunt Arvernſis finitimi, ſed inter Æduos et Senones; ergo mendum in textu Strabonis ſuſpicor. F.

8. καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλῆς λόφου] Videtur Cæſaris deſcriptio-

nem ſequi: Ita ille, B. G. vii. c. 69. Ipſum erat oppidum in colle ſummo, admodum edito loco, ut niſi obſidione expugnari non poſſe videretur: cujus collis radices duo duabus ex partibus flumina ſublebant. Caſaub.

17. Βίτις δὲ τὴν πρὸς τὸν Μάξιμον] Libri veteres, Βίτις. Athenæi codices, lib. iv. c. 13. p. 152. τὴν Βιτύντος. Idem.

18. ὁ πατὴρ Λεγίος] Apud Athenæum, iv. c. 13. p. 152. Λεγίος. Idem.

19. τοσούτον πλεόντων λέγεται καὶ τρυφὴν διενεγκεῖν] Legendum, κατὰ πλεόντων λέγεται καὶ τρυφὴν, vel, πλεόντων καὶ τρυφῆ. Atque hoc poſtea in Stephanico libro reperi. Idem.

22. δεῦρο καὶ κείσε σπειρών] Veteres libri, διαſπείρων. Poſidonius apud Athenæum, loc. cit. ἐν ἄρματι φέρεσθαι διὰ τῶν πεδίων, καὶ ſπείρειν χρυσόν καὶ ἀργυρον ταῖς ἀκολουθεύσαις τῶν Κελτῶν μυριάσι. Ex Poſidonio referre iſta Strabonem apparet. Fuit et apud Romanos uſitatum ſtipem ſpargere, ut teſtatur Plinius, et in hiſtoriis Romanis ſparſæ per tribus pecuniæ frequens mentio. Vide et quæ Athenæus, lib. x. c. 10. p. 438. de Antiocho philopota refert. Hodie res eſt Galliarum regibus et principibus non inuſitata. Idem.

23. ἐκείνους] Pro ἐκείνους ſcribendum videtur, ἐκείνῳ, ſcilicet Λεγίῳ. Gronov.

27. ἀπὸ τῆς πηγῆς] Forte, λίμνης, lacu, ſcilicet Lemanno. Xyland.

Ibid. ἀπὸ τῆς πηγῆς κατενεχθεὶς] Nihil cenſeo mutandum. Sic infra Rhodani, καὶ τῆς πηγῆς αὐτῆς, meminit. Caſaub.

29. μέχρι μέσων σχεδὸν πᾶν τῶν πεδίων] Longe aliter Ptolemæus, qui Lugdunenſi provinciæ totam oram παρωκεανίαν, quæ eſt inter Ligerim et Sequanam fluvios, adſcribit: quo pertinuiſſe Lugdunenſem provinciam, vel ex cap. 5. lib. ix. Plinii intelligi poteſt. Idem.

μερίδι, ἣν ἰδίως Βέλγας προσνέμεσιν· ἡμεῖς δὲ κοινότερον
τὰ κατ' ἕκαστα δηλώσομεν. Αὐτὸ μὲν δὴ τὸ Λεγδε-
νον, ἔκτισμένον ὑπὸ λόφῳ καὶ πῶν συμβολὴν τῆς πε-
ῖ Ἀραρος ποταμῆς καὶ τῆς Ῥοδανῆς, κατέχουσι Ῥωμαῖοι·
εὐανδρεῖ δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλὴν Ναρβᾶνος· καὶ ὅ-
5 ἔμπορεύω χρωῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττεισιν ἐν αὐτῇ,
τὸ, τε ἀρβύρεν, καὶ τὸ χρυσῆν, οἱ δὲ Ῥωμαίων ἡγεμόνες.
Τό, τε ἱερὸν τὸ ἀναδειχθὲν ὑπὸ πάντων κοινῇ τῶν Γα-
λατῶν Καίσαρι τῷ Σεβασῶ, πρὸ ταύτης ἰδρυται δὲ
πόλεως, ἐπὶ τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν· ἐστὶ δὲ βαμὸς 10
ἀξιόλογος ἐπιγραφὴν ἔχων τῶν ἔθνων ξ' ἢ ἄριθμόν, καὶ
εἰκόνες τέτων ἑκάστη μία, καὶ ἄλλος μέγας· προκείμε-
ται δὲ τῆς ἔθνους τοῦ Σαιγοσιανῶν ἡ πόλις αὐτῇ,
κειμένη μεταξὺ τῆς Ῥοδανῆς καὶ τῆς Δέβιος· τὰ δὲ
ἐξῆς δὲ τὰ συντείνοντα πρὸς τὸν Ῥήνον, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς 15
Δέβιος ὀρίζεται, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς Ἀραρος· ἐστὶ μὲν οὖν,
ὡς εἴρηται πρότερον, ὑπὸ τῶν Ἀλπεων καὶ αὐτοὶ καλ-
ενοχθέντες, ἔπειτα εἰς ἓν ῥεῖθρον συμπεσόντες, εἰς τὸν
Ῥοδανὸν καταφέρονται. Ἄλλος δὲ ἐστὶν, ὁμοίως ἐν
ταῖς Ἀλπεσι τὰς πηγὰς ἔχων, Σηκεανὸς ὄνομα, 20
ῥέων. Ῥεῖ δὲ εἰς τὸν Ὠκεανόν, παράλληλος τῷ Ῥήνῳ,
ἀφ' ἔθνους ὁμωνύμου, συνάπτοντος τῷ Ῥήνῳ τὰ πρὸς
ἑω, τὰ δὲ εἰς τὰναντία τῷ Ἀραρί· ὅθεν αἱ καλ-
λισται ταριχεῖαι τῶν υἰῶν κρεῶν εἰς τὴν Ῥώμην καλα-
κομίζονται. Μεταξὺ μὲν οὖν τῆς Δέβιος καὶ τῆς Ἀραρος 25
οἰκεῖ τὸ τ' Ἐδῶν ἔθνος· πόλιν ἔχον Ἐδουλίνοι

gula persequemur. Lugdunum ergo sub colle con-
ditum, ubi Arar in Rhodanum incidit, Romani ob-
tinent. Post Narbonem hæc urbs maxime omnium
Gallicarum hominum frequentia pollet: præfecti
enim Romanorum eo utuntur emporio, monetam-
que ibi, tam auream quam argenteam, cudunt: et
templum ab omnibus communi sententia Gallis de-
cretum Cæsari Augusto, ante hanc urbem, ad con-
cursum fluviorum, est positum: aram habet hoc
memorabilem, cum inscriptione gentium, lx. nu-
mero, et imagine singularum: item aliam magnam.
Præest hæc urbs genti Segusianorum, sitæ inter
Rhodanum et Dubin fluvios: reliquæ, ad Rhenum
tendentes, partim a Dubi terminantur, partim ab
Arare. Atque hi quidem, ut ante diximus, ab Al-
pibus ipsi quoque delapsi, conjunctis alveis in Rho-
danum exeunt. Est et alius fluvius, fontes in iisdem
habens Alpibus, Sequana nomine: is Rheno pa-
rallelus per Sequanos sibi cognomines fluit in oce-
anum. Sequani versus orientem Rheno, diversa
parte Arari, sunt affines: ex his optima fuilla falfa-
menta Romam perferuntur. Inter Dubin et Ara-
rim Hedui incolunt, urbem habentes Arari im-
po-

³ τῆς ποταμῆς Par. 3. Med. 1. Mosc.

⁴ Σαιγοσιανῶν Par. 1. Eton. Esc. Mosc.

⁵ Σαιγοσιανῶν Par. 3. Σαιγοσιανῶν Med. 1. Σαιγοσιανῶν Med. 2. et ex correct. Σαιγοσιανῶν.

⁶ κειμένη Bre. Med. 1. 2. Mosc.

⁷ ἐστὶν τὰ Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

⁸ ὁμοίως ex correct. Med. 2.

⁹ Σηκεανὸς Med. 2.

¹⁰ ῥέων deest Eton.

¹¹ πρὸς

¹² καὶ

¹³ καὶ

¹⁴ καὶ

¹⁵ καὶ

¹⁶ καὶ

¹⁷ καὶ

¹⁸ καὶ

¹⁹ καὶ

²⁰ καὶ

²¹ καὶ

²² καὶ

²³ καὶ

²⁴ καὶ

²⁵ καὶ

²⁶ καὶ

²⁷ καὶ

²⁸ καὶ

²⁹ καὶ

³⁰ καὶ

³¹ καὶ

³² καὶ

³³ καὶ

³⁴ καὶ

³⁵ καὶ

³⁶ καὶ

³⁷ καὶ

³⁸ καὶ

³⁹ καὶ

⁴⁰ καὶ

⁴¹ καὶ

⁴² καὶ

⁴³ καὶ

⁴⁴ καὶ

⁴⁵ καὶ

⁴⁶ καὶ

⁴⁷ καὶ

⁴⁸ καὶ

⁴⁹ καὶ

⁵⁰ καὶ

⁵¹ καὶ

⁵² καὶ

⁵³ καὶ

mutavi: notum est enim Lugduno hunc situm non congruere: quanquam ne Segusiani quidem videntur ad Dubin ullo modo pertinere, siti (ut ex Ptolemæo et aliis apparet) inter Cemmenum montem et Rhodanum, qua is a Lugduno delabitur. Xyland.

Ibid. Δέβιος] Certe mendosus locus: forsan, Δείγης. F.

20. Σηκεανὸς ὄνομα] Ita et apud Stephanum, qui Massilien-
sium fluvium vocat. Supra non semel Sequanas, et Ptolemæo
Σηκοάνας. Casaub.

Ibid.] Stephanus ponit Σηκοανὸν inter Massilienses, sed an
sit urbs, an fluvius, discrepant inter se MSS. Certe non
voluisset esse fluvium inter Sequanos. Nec Strabo, ut opi-
nor, per Σηκεανὸν, Σηκοάνας significat, quem paulo infra descri-
bit. Quem autem fluvium designare vult in oceanum fluen-
tem, nescio. Sequani, ut ait, terminantur ad ortum a Rheno,
ab Arari ad occasum: et nemo nescit Sequanam (hodie Seine)
ad occasum Araris fluere. Forsan lapsus memoriæ in Strabone
est, qui Sequanam a similitudine nominis inter Sequanos
ponit. F.

21. ῥέων] Vocem ῥέων abesse mallet. Casaub.

Ibid. ῥέων] Ita distinguendum: ῥέων (ῥεῖ δὲ εἰς τὸν ὠκεανόν) πα-
ράλληλος τῷ Ῥήνῳ &c. Tour.

23. ὅθεν αἱ κάλλιαι ταριχεῖαι τῶν υἰῶν κρεῶν εἰς τὴν Ῥώμην κατὰ-
κομίζονται] Has ταριχεῖας videtur intellexisse Varro, lib. ii. de re
rust. cap. 4. Quotannis, inquit, e Gallia apportantur Romam
perna, tomacula, petasones. Vide et Plinium. Casaub.

25. Μεταξὺ μὲν ἐν τοῦ Δέβιος καὶ τῆς Ἀραρος οἰκεῖ τὸ τῶν Ἐδῶν ἔθ-
νος, Inter Dubin et Ararim Hedui incolunt.] Hic locus errore non
vacat: vel scripsit Strabo, μεταξὺ μὲν τῆς Δείγης καὶ τῆς Ἀραρος,
vel habuit in mente, vel habere debuit. Nam Eduorum situs
fatis notus est inter Ligerim et Ararim. Palmer.

26. τὸ τῶν Ἐδῶν ἔθνος] Græci Latinique per αἰ scribunt, nec
Stephanus aliter. Casaub.

Ibid.] Edui nomen est verum. Vide Gruter. p. 371. num.
8. et Reines. syntag. Infer. F.

Ibid. Καβυλλῖνοι] Cæsar, extremo septimo de bell. Gall. Ca-
billonum. Idem, lib. primo, c. 33. In primis quod Heduos fratres
consanguineosque sæpenumero ab Senatu appellatos &c. Lucanus,
lib. i. v. 427. Arvernos hoc sibi sumpsisse scripsit. Xyland.

Ibid. πόλιν ἔχον Καβυλλῖνοι] Ptolemæus Καβάλλιοι: Cæsar, B.
G. vii.

2. Λεγδονον, ἐκτισμένον ὑπὸ λόφῳ] Quotquot fere Galliæ op-
pida in dunum terminantur (sunt autem multa) omnia in colli-
bus et locis editis sita reperiuntur: idque nomen ipsum indicat.
Dunum enim veteri Gallorum lingua collem significat, sive
montem: idque Clitophon, antiquus auctor apud Plutarchum
(de Fluviiis p. 23. Edit. Maussac) docet. Dio, libro quadra-
gesimo sexto, notat Λεγδονον prius fuisse appellatum, quod
nunc Λεγδονον. Significat illa vox, auctore Clitophonte, Corvi
collem. Græci hujusmodi loca edita βερεῖς appellant, quam vo-
cem Grammatici Libycam esse scribunt, Herodotus Melpom.
Græcam. Casaub.

Ibid.] Lugdunum, Lyons, urbs est notissima, quodam casu
feliciter sita. Viennenses enim ab Allobrogibus expulsi ad con-
fluentiam Araris ac Rhodani confederant. Plancus, qui Gal-
liæ præfuit, jussu Senatus urbem in subsidium exulum ibi con-
didit. Dio Cassius, lib. xlii. Lepidum in hoc opere cum
Planco jungit, sed errat. Inscrit. Gruter. enim p. 439.
n. 8. Plancum solum nominat. Hoc evenit A. U. C. 709.
Ergo, citissime accrevisse patet, cum Strabo, vix 50 annis pe-
ractis, eam maximam urbem Galliæ, excepta Narbone, ap-
pellet. F.

10. ἐπὶ τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν] Epitome Livii, lib. cxxxvii.
Ara Cæsari ad confluentem Araris et Rhodani dedicata. De hac
ara, notus est Juvénalis locus, ac Suetonii. Meminit et Dio,
libro quinquagesimo quarto extremo. Fuisse et alibi in Gallia
Augusto exstructas aras, notum id quoque. De ea quæ Tar-
racone, vide Quintilianum, lib. vi. cap. 4. Casaub.

Ibid. βαμὸς] Hæc ara extructa est, Julio Antonio, Fab. Af-
ricano Coss. eo ipso die, quo natus est Claudius, scilicet circa
ann. 744 post urbem conditam. Sueton. in vit. Claud. c. ii. F.

11. ἐπιγραφὴν ἔχων τῶν ἔθνων ξ' ἢ ἄριθμόν] Appianus testatur Gal-
liarum ἔθνη fuisse τετρακόσια, πόλεις ὑπὲρ ὀκτακόσιας. Casaub.

12. καὶ ἄλλος μέγας] Forte, καὶ ἄλλος μέγας. Tour.

Ibid. καὶ ἄλλος μέγας] Describit aram Lugdunensem, Au-
gusto dedicatam. "Εστὶ δὲ βαμὸς ἀξιόλογος ἐπιγραφὴν ἔχων τῶν ἔθνων
ἐξήκοντα τὸν ἀριθμόν καὶ εἰκόνες τέτων ἑκάστη μία, καὶ ἄλλος μέγας.
An scribendum, καὶ ἄλλος ΚΑΙΣΑΡΟΣ μέγας? Nam magnam illam
imaginem Augusti fuisse, et Strabonem nomen ejus non tacuisse,
certe probabile est. F.

14. κειμένη μεταξὺ τῆς Ῥοδανῆς καὶ τῆς Δέβιος] Κειμένη in κειμένου

fitam Cabullinum, et oppidum Bibracta. Hedui Romanorum cognati appellati, primique Gallorum amicitiam et societatem eorum amplexi sunt. Trans Ararim Sequani habitant, antiquitus Romanorum et Heduorum inimici, et Germanorum in Italiam incurfionibus socios se præbentes plerumque: qua in re ostenderunt se plurimum potentiae habere, cum eos sua conjunctione magnos, discessu impotentes redderent. Heduis cum hæc causa eos inimicos fecit, tum de Arari contentio, qui ipsos distinguit, utraque gente eum et vestigalia sibi vindicante: nunc omnia sunt Romanorum. Ad Rhenum primi omnium habitant Nantuates, apud quos etiam ejus fluvii fontes sunt in Adula monte: is mons Alpium est pars, ex quo et in alteram partem Addua fluens, in partes interiori vicinas Galliae, Larium implet lacum, ad quem Comum urbs sita est, indeque in Padum exit: de quibus suo loco dicetur. Rhenus quoque in magnas paludes, magnum lacum, diffunditur, quam attingunt Rhæti et Vindelici, partim in Alpibus, partim supra Alpes habitantes. Asinius Rheno longitudinem adsignat stadiorum vi. millium: sed non est ita: nam longitudo, si rectam lineam intelligas, femissem hujus numeri non multum excedit, et propter flexus addita mille stadia sufficient: est enim celer, ideoque et ponti-

ἔπι τῷ Ἀραρί, καὶ φρερίον ^a Βίβρακτα· οἱ δὲ Ἑδῶι καὶ συγγενεῖς Ῥωμαίων ὀνομάζοντο, καὶ πρῶτοι τῇ ταύτῃ προσήλθον πρὸς τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. Πέραν δὲ τῆς Ἀραρὸς οἰκοῦσιν οἱ Σηκουανοί, ἀγρόφοροι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ πολλῶν γεγονότες καὶ τοῖς Ἑδῶις· ὅτι πρὸς Γερμανοὺς προστεχέοντο πολλάκις, καὶ τὰς ἐφόδας αὐτῶν, τὰς ἐπὶ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἐπεδείκνυντο γὰρ καὶ τὴν τυχεῖσαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐπίεντο μεγάλας, καὶ ἀφιστάμενοι μικράς· πρὸς δὲ τὰς Ἑδέας, καὶ διὰ ταῦτα μὲν, ἀλλ' ἐπέτεινε τὴν ἔχθραν ἡ τοῦ ποταμῆος ἑρῖς, τῇ διερχόντος αὐτὰς, ἐκατέρω ^b ἑδνὸς ἴδιον· ἀξιοῦντος εἶναι τὴν Ἀραρά, καὶ ἑαυτῷ προσήκειν τὰ ἀγαθὰ τέλη· νυνὶ δὲ ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαντ' ἐστὶ. Τὴν δ' ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσιν Αἰτουάτιοι, πᾶρ οἷς εἰσιν αἱ πηγαὶ τῆς ποταμῆος ἐν τῷ ^c Διάδελλᾳ ὄρει· τὸ δ' ἐστὶ μέρος τῶν Ἀλπεων, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδρίας εἰς τὸναντῖα μέρη ῥεῖ, τοὺς πρὸς τὴν ἐντὸς Κελτικὴν, καὶ πληροὺς τὴν Ἀδρίαν λίμνην, πρὸς ἣν ἐκτεταται τὸ Κῶμον· εἰς τὴν ἐνθενδε εἰς τὴν Πιάδον συμβάλλει, καὶ ὧν ὑπερὸν ἐρᾶμεν. Καὶ ὁ Ῥήνος δὲ εἰς ἑλὴν μεγάλην καὶ λίμνην ἀναχέεται μεγάλην, ἥς ἐφ' ἡπείρου καὶ Κερέτοι, καὶ ^d Οὐινδολόγοι, τῶν ^e Ἀλπείων πινέες, καὶ τῶν ὑπεραλπείων. Φησὶ δὲ τὸ μέγεθος αὐτῆς, σταδίων ἑξακισχίλιον Ἀσίνιος· ὅσα ἐστὶ δὲ· ἀλλ' ^f ἐπ' εὐθείας μὲν τῆς ἡμέρας ὀλίγον ἀν' ὑπερβάλλοι· τοῖς δὲ σκολιόμασι καὶ χίλιοι πρὸςθεντες, ἱκανῶς ἀν' ἐχέοιεν· καὶ γὰρ ὅξυς ἐστὶ, διὰ τὸ καὶ δυσγεφύρωτος, καὶ

^a Βίβρακτα Par. 3. Bre. ^b τῇ ἑδνὸς Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c ἀξιοῦντες Par. 3. Med. 2. ^d Δεῖλλα ex correct. Med. 2. ^e Ἀδρίαν Mosc. et ex correct. Med. 2. ^f καὶ Ῥετοὶ Med. 1. Gron. Mosc. Καίτοι Par. 3. Bre. καὶ Ῥαιτοὶ Med. 2. Esc. ^g Οὐινδολόγοι Med. 1. 2. Gron. Par. 3. Οὐινδολόγοι Bre. Eton. Esc. Mosc. ^h Ἀλπίων Par. 1. Ἀλπεων Par. 3. Esc. Mosc. ⁱ ὑπεραλπίων Par. 1. 3. Esc. Mosc. ^k ὅτι Med. 1. Eton. Mosc.

G. VII. 42. et 90. Cabillo, vel, ut alii legunt, Cabillonum. Casaub.

Ibid. Καβυλλίων] Hodie Chalons. F.

1. καὶ φρερίον Βίβρακτα] Vocat φρερίον, quod Cæsar oppidum apud Æduos maximæ auctoritatis esse ait. Bibracte autem vocat Latine. Cæsari Bibrax oppidum est Rhemorum, B. G. ii. 6. Casaub.

Ibid.] Secundum D'Anvillium, Bibractes nomen ab Augusto in Augustodunum mutabatur, hodie Autun. Cellarius, Marliano et Valesio adstipulantibus, hæc oppida diversa esse, et in nomine corrupto Beurett, ad 4. m. p. ab Augustoduno, Bibractes vestigia conservari, putat. Bibracte, castellum Gallorum (scilicet oppidum munitum) forsan in colle situm est, et Augustodunum nil aliud est quam Augusti collis. Ergo Bibracte incensa (quod e Comm. Cæs. discimus) nil mirum est Augustum in eodem loco novam urbem condidisse, quam postea Constantinus Flavia nomine ornavit. Vide Cellarium, lib. ii. c. 2. Vide etiam Eclaircissement. geog. sur l'ancienne Gaule par Mous. D'Anville, p. 267. ubi Bibractes situm solito acumine et doctrina explicavit. F.

Ibid. οἱ δὲ Ἑδῶι καὶ συγγενεῖς Ῥωμαίων ὀνομάζοντο.] Plena sunt veterum monumenta hujus rei; Cæsaris præsertim, qui non uno loco testatur, Æduos ab Senatu fratres consanguineosque fuisse sæpenumero appellatos. Casaub.

2. καὶ πρῶτοι τῇ ταύτῃ προσήλθον πρὸς τὴν φιλίαν] Auctor panegyrici Flavienfium nomine Constantino Augusto dicti, c. 2. Quamnam igitur gens toto orbe terrarum in amore Romani nominis Æduis se postulet anteponi? Qui primi omnium inter illas immanes et barbaras Galliae gentes plurimis Senatufc. fratres pop. Rom. appellati sunt: et cum a cæteris Rhodano ad Rhenum usque populis ne pax quidem posset nisi suspecta sperari, soli et consanguinitatis nomine gloriati sunt. Idem.

14. πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσιν Αἰτουάτιοι] Vidit Xylander locum esse e Cæsare corrigendum, quanquam ne Cæsaris quidem auctoritate fuit opus: cum ex ipso Strabone vera lectio dici possit. Lege igitur, οἰκοῦσι Ναντουάται, ut in fine libri hujus scribitur: inde etiam mox legendum, ἐν τῷ Ἀδούλᾳ, vel Ἀδουάλα. Vide locum. Idem.

Ibid.] πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσιν Αἰτουάτιοι] Lege, Ἑλεήτιοι.

Phil. Cluver. Germaniæ Antiq. lib. ii. cap. 6. et mox pro Διαδούλλα restituendum esse Ἀδούλα idem docet Cluverius, Italiæ Antiquæ lib. i. cap. 32. pag. 345. Anon.

Ibid.] Ætuitii, vel Nantuates, prope Rheni fontes habitaverunt. Sunt qui putant oppidum Tavetsch, foederis superioris Grisonum, esse vicum Ætuaticum. Alia gens Nantuatum est ad lacum Lemannum, quam una cum Veragris et Sédunis nominat Cæsar, l. iii. cap. i. Hæ regionem quæ hodie appellatur le Vallais occupaverunt. F.

15. ἐν τῷ Διαδελλᾳ] Pro Διαδουέλλα scribendum Ἀδούλα, quod infra utcumque rectius est scriptum Ἀδούλας. Sed et Ætuatios non concoquo: et plane puto legendum, Ναντουάται, Nantuates: hos enim Cæsar, lib. iv. c. 10. bell. Gall. primo loco numerat de populis loquens, per quos Rhenus defluit: meminit infra Strabo, etsi Nav pro Navi legitur falso, ut innumera alia. Ceretos quoque non novi: itaque legi, καὶ Ῥαιτοὶ, καὶ Οὐινδολόγοι. Xylander.

Ibid.] Mons Adula est regio, quæ dicitur Rheinwald. Fontes Rheni sunt tres: primus ad occasum de monte dicto Crispals exit; hic est Rhenus inferior. Secundus de monte Sti. Barnabæ defluit, scilicet Rhenus medius: tertius de monte Vogelberg, qui est Rhenus superior. F.

20. ὑπερὸν ἐρᾶμεν] In tractatu de Alpibus. Casaub.

Ibid. καὶ ὁ Ῥήνος δὲ] Vide libro septimo. Idem.

22. καὶ Κερέτοι καὶ Οὐινδολόγοι] Ex eodem vii. libro discimus scripsisse Strabonem, καὶ Ῥαιτοὶ καὶ Οὐινδολόγοι. Veteres libri habebant, καὶ Ῥετοί. Idem.

24. Ἀσίνιος] An hic est Asinius Pollio qui historias scripsit, de quo Suidas? An ejus filius Asinius Quadratus, quem toties citat Stephanus, quemque ait Agathias diligentissime res Germanorum literis mandasse? Idem.

Ibid. ἐκ ἑστὸς δὲ] Strabo, et non Asinius, errat. Cursu enim plusquam 6000 stadiorum Rhenus a fontibus ad ostia fluit. F.

27. διὰ τὸ καὶ δυσγεφύρωτος] Cæsar, B. G. lib. iv. c. 17. Itaque etsi summa difficultas faciendi pontis proponebatur, propter latitudinem, rapiditatem, altitudinemque fluminis. Qua autem ratione pontes efficerent in magnis his fluminibus Romani, præter Cæsarem, docet nos Arrianus. Casaub.

διὰ πεδίων ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἔχεται καταβάς ἀπὸ τῶν ὄρων
 τοιοῦτον· ὡς οὖν οἷον τε μένειν ὅζον καὶ βίαιον, ^b εἰ
 τῷ ὑπασμῷ προσδίδηται καὶ σκολιότητας πολλὰς ὁ
 μακρὰς; Φησὶ δὲ καὶ διόμοιον εἶναι, μεμψόμενος τοὺς
 πλείω λέγοντας· ^c ἐκκυκλῆναι μὲν δὴ τινα χώραν ταῖς
 σκολιότησι καὶ ἔτος, καὶ ὁ ^d Σηκεάνας εἰς ποταύτην·
 ἀμφότεροι δὲ ῥέουσιν ὅππῃ ταῖς ἀρκτεσ, ἀπὸ τῶν νοτίων
 μερῶν· ^e ὡς καὶ τῷ ὕδατι τὸ Κάντιον, ὅπερ ἐστὶ
 τὸ ἑὸν ἄκρον τῆς ἡμέρας, τῷ δὲ ^f Σηκεάνα μικρὸν ἀπὸ
 τέρω· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ναυπήγιον συνεστήσατο Καῖσαρ
 ὁ θεός, πλέων εἰς τὴν Βρετανικήν. Τῷ δὲ Σηκεάνα
 τὸ πλεονάζον ὑπὸ τῷ ^g ἐκ τῷ Ἀραρος ^h δεχόμενον τὰ
 φορτία μικρῷ πλεονάζειν, ἢ τὸ τῷ Λείγρος, καὶ ⁱ τὸ
 τῷ Γαρενᾷ· τὸ δὲ ἀπὸ Λεγδένε μέχρι τῷ Σηκε-
 ἀνα, ἢ χιλίων σταδίων ἐστὶν ἑλπίον, ἢ διπλάσιον ^k τε-
 τας, ἀπὸ τῶν ^l εἰσβολῶν τῷ Ῥοδανῇ μέχρι Λεγδένε.
 Φασὶ δὲ καὶ πολυχρύσους τὰς ^m Ἑλληνίδας ⁿ εἶναι· μι-
 δὲν μὲντοι ἦτον ὅππῃ ληστειαν ὁ τραπεζαίτης, τὰς τῷ Κί-
 βρων εὐπορίας ἰδόντας· ἀφανισθῆναι δὲ αὐτῶν τὰ δύο
 φύλα, τῶν ὄντων κατὰ ^p στρατίας· ὅμως δὲ ἐκ τῶν
 λοιπῶν τόπων τὸ τῶν ἐπιγόνων πλεονάζειν ἐδήλωσεν ὁ
 πόρος Καίσαρα τὸν θεὸν πόλεμος, ἐν ᾧ περὶ τετραρά-
 κοντα μυριάδες σωμάτων διεφάρησαν· τὰς δὲ λοιπὰς
 σώζεσθαι μετῴκειν εἰς ὀκτακιχλίδας, ὅπως μὴ, τοῖς
 Γερμανοῖς ὁμόροις εἶσιν, ἔρημον τὴν χώραν ^q ἀναφῇ.
 Μετὰ δὲ τὰς ^r Ἑλληνίδας, ^s Σηκεανοὶ καὶ ^t Μεδιομα-
 τικοί κατεπίκεινται τῷ Ῥήνον· ἐν οἷς ἰδρυται Γερμανικὸν
 ἔθνος περαιωθὲν ἐκ τῆς οἰκείας, Τρίβοχοι. Ἐν τῇ τοῖς
 Σηκεανοῖς ἐστὶ τὸ ὄρος ὁ Ἰουράσιος· διόριζι δὲ Ἑλλη-
 τ- 30

bus difficulter jungitur, et ab montibus delatus, de-
 inceps per campos supinus fertur : at quomodo ra-
 pidus et celer maneret, si supinationi huic addere-
 mus etiam obliquitates multas ac longas? Idem
 duo ei tribuit ostia, reprehendens eos qui plura.
 Flexibus quidem suis aliquid regionis Rhenus in-
 cludit, ut et Sequana, sed non tantundem. Uterque
 a meridie versus septentrionem fluit, et est eorum
 ostiis objecta Britannia, Rheno vicinior, ita ut Can-
 tium, quod est orientale insulæ promontorium, apud
 ostia ejus cerni possit. Sequana aliquantō longius
 distat. Ibi D. Cæsar naves compegit, cum in Bri-
 tanniam navigaret. Sequana ab his qui ex Arare
 merces acceperunt navigatur aliquanto longius
 quam Ligeris et Garumna : a Lugduno usque ad
 Sequanam aut duobus stadiorum millibus est, aut
 duplum ejus spatii, quod ab ostiis Rhodani Lugdu-
 num usque est. Helvetios aiunt, quanquam essent
 auri divites, tamen latrocinii se dedisse, cum vide-
 rent Cimbrorum opes : cumque essent in tres gen-
 tes divisi, duas earum expeditionibus bellicis peri-
 isse : quanta tamen ex reliquiis enata fuerit multi-
 tudo, bellum Helvetiorum contra D. Cæsarem gef-
 tum docuit, in quo hominum cccc. millia deleta
 sunt : reliquos, ad viii. millia, Cæsar superesse passus
 est, ne finitimis Germanis vacuum regionem relin-
 queret. Post Helvetios ad Rhenum sunt Sequani
 et Mediomatrices, in quibus Triboci, gens Germa-
 nica, eo ex patria sua translata. In Sequanis mons
 est Jurassus, qui eos ab Helvetiis distinguit. Super

^a φέρεται τὸ λοιπὸν καταβάς ἀπὸ τῶν ὄρων Med. 1. 2. Mosc. ^b εἰ τῷ Mosc. sed insertum est μὴ a prima manu. Esc. habet μὴ supra.
^c ἐκκυκλῆναι Par. 3. Bre. ^d Σηκεάνας Gron. et sic infra semper. ^e Πρετανική Mosc. et sic infra semper. Βρετανική Med. 2. passim.
^f Σηκεάνα Med. 1. Mosc. passim. ^g ἐκ τῷ defunt Par. 1. ^h δεχόμενον Mosc. ⁱ τὸ δεστ Par. 1. ^k τὰ ἀπὸ τῶν Esc. ^l ἐκ-
 σολῶν ex correct. Med. 1. ^m Ἑλληνίδας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ⁿ εἶναι deest Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^o τε-
 πέδας Med. 1. 2. Mosc. ^p στρατίας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^q ἀφῇ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^r Σηκε-
 τίδας Med. 1. Esc. Mosc. Ἑλληνίδας Med. 2. passim. ^s Σηκεανοὶ Med. 2. Mosc. et sic fere semper. ^t Μεδιοματρικοί Mosc.

4. Φησὶ δὲ καὶ διόμοιον εἶναι] Plinius, iv. c. 15. videtur τρεῖς μοῖον
 facere, ostiorumque nomina hæc refert, Helium, Flevum, et
 quod Rhēni nomen servat in medio istorum. Cæsar, B. G. iv.
 10. multis capitibus in oceanum ait influere. Casaub.

6. καὶ ἔτος, καὶ ὁ Σηκεάνας] Nullum videtur Strabo agnoscere
 flumen inter Sequaniam et Rhenum, quum sint aliquot : Mosa
 in primis : de quo dubitavi diu essetne intelligendum quod Se-
 quana hic tribuitur. De Mosa enim scribit Cæsar, B. G. iv. 10.
 Mosa profluit ex monte Vogeso, qui est in finibus Lingonum, et parte
 quadam Rheni recepta, quæ appellatur Vacalos, insulam efficit Ba-
 tavorum. Idem.

Ibid.] Certe Strabo non Mosam vocat Sequanam. Mosa
 enim Rhenum influit, nec habet ostium sibi proprium. F.

9. καθορᾶσαι τὸ Κάντιον] Vide lib. i. p. 94. Idem.

11. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ναυπήγιον συνεστήσατο Καῖσαρ] Ἐνταῦθα,
 hoc est apud Morinos et Menapios, ut docet Cæsar, lib. iv.
 cap. 21, 22. Bis autem trajecit in Britanniam : sed ab eo-
 dem solvens portu Iccio, scilicet Morinorum. Casaub.

16. ἢ χιλίων σταδίων] Multo longior est navigatio a Lugduno
 ad Sequanam. F.

19. τὰς τῶν Κίμβρων εὐπορίας] Vide infra, lib. vi. Casaub.

21. κατὰ στρατίας] Veteres libri, στρατίας. Idem.

Ibid. ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων] Lego, λοιπῶν τόπων. Idem.

Ibid. ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων] Ἐκ τῶν λοιπῶν ὁποῖον τὸ τῶν ἐπιγόνων
 πλεονάζει, &c. Ita legendum, sine dubio. Tour.

23. ἐν ᾧ περὶ τετραράκοντα μυριάδες σωμάτων διεφάρησαν] Per-
 suasum habeo librariorum culpa fieri, ut tanta varietas hodie
 reperitur in hac summa apud Cæsarem, Plutarchum, et Stra-
 bonem. Si Cæsarem sequimur (nec video cui potius credamus)
 legendum fuerit hoc loco, περὶ τετραράκοντα. Nam ex Cæsare,
 B. G. i. c. 29. intelligimus, summam eorum qui perierunt hoc
 bello esse cclviii. millium. Sed quod sequitur, de octo mil-
 libus quæ redierunt domum, longe est depravatus : cum Cæsar
 diserte scribat, censu habito, repertum esse numerum millium

c. et x. quæ sunt xi. μυριάδες. Casaub.

25. ὅπως μὴ, τοῖς Γερμανοῖς ὁμόροις εἶσιν,] Cæsaris verba mihi vi-
 detur interpretari, B. G. i. c. 28. Ipsos oppida vicisque, quos
 incenderant, restituere jussit. Id ea maxime ratione fecit, quod noluit
 eum locum, unde Helvetii discesserant, vacare : ne propter bonitatem
 agrorum Germani, qui trans Rhenum incolunt, e suis finibus in Hel-
 vetiorum fines transfrent, et finitimi Gallia Provincie, Allobrogi-
 busque essent. Idem.

26. τὴν χώραν ἀναφῇ] Veteres libri, χώραν ἀφῇ. Recte. Idem.

27. Μετὰ δὲ τὰς Ἑλληνίδας, Σηκεανοὶ καὶ Μεδιοματρικοί] Plane
 ita Cæsar, in Com. de Rheno, B. G. iv. 10. Longo spatio per
 fines Nantuatium, Helvetiorum, Sequanorum, Mediomatricum, Tri-
 bocorum, Trevirorumque citatus fertur. Apud Cæsarem omnino
 legi debet Tribocorum. Nam hi sunt quos Τριβόκους noster ap-
 pellat : Ptolemæus Τριβόκους. Et idem Cæsar Tribocos vel Tri-
 bocos Germanorum gentem agnoscit. Idem.

Ibid.] Helvetiorum hi fines fuerunt : ad Germanos flumen
 Rhenus, ad Sequanos Jura mons, ad provinciam Romanam la-
 cus Lemanus, et flumen Rhodanus. Mediomatrici sunt circa
 Metz, quæ Divodurum est Ptolemæi, et, secundum Cæsarem, ad
 usque Rhenum protenduntur. Tribocci autem, qui Alsatiam ha-
 bitant, interpositi esse videntur. Tribocci tamen trans Rhenum
 inter Ariovisti subditos vel auxilia fuerunt. Cellarius, lib. ii.
 c. 3. Strabonem ac Cæsarem explicat. Tribocci cis Rhenum
 translata, forsan per Agrippam, partem regionis Mediomatri-
 corum tenuerunt ; quod per hæc verba, ἐν οἷς ἰδρυται, &c. patet.
 Tacitus Mediomatricos sociam civitatem appellat. Hist. l. iv.
 c. 70. F.

30. τὸ ὄρος ὁ Ἰουράσιος] Cæsari, B. G. i. c. 2. Jura. Pto-
 lemæo, Jurassus : infra, Ἰορας. Casaub.

Ibid. διόριζι δὲ Ἑλληνίδας καὶ Σηκεανούς] Cæsar, B. G. i. c. 2.
 ait, contineri Helvetios una ex parte Rheno ; altera ex parte, monte
 Jura altissimo, qui est inter Sequanos et Helvetios. Idem.

Helvetios et Sequanos versus occasum habitant Hedui et Lingones : super Mediomatrices, Leuci, et pars Lingonum. Populi qui trans Rhodanum et Ararim inter Ligerim et Sequanam sunt, ad septentrionem adjacent Allobrogibus et Lugdunensi agro : horum clarissimi sunt Arverni et Carnutes, per quos utrosque Ligeris in oceanum delabitur. A fluminibus Galliae in Britanniam trajectus est stadiorum cccxx : nam sub defluxum maris vesperavehentes, postridie circa octavam horam in insulam perveniunt. Infra Mediomatrices et Tribocos ad Rhenum incolunt Treviri, apud quos nostro tempore pons est factus a Romanis qui bellum Germanicum gerunt. Trans fluvium ad ista loca habitabant Ubii, quos non invitos Agrippa intra Rhenum traduxit. Treviris contigui sunt Nervii, Germanica gens : ultimi sunt Menapii, qui ex utroque

πίες, ἡ Σηκεανές. Ὑπὲρ οὗ τ' Ἑλληνίων^a ἡ Σηκεανῶν^b Ἐδῶι ἡ Λίγδονες οἰκοῦσι πρὸς δύσιν· ὑπὲρ δ' τῆς Μεδιοματρικῶν, Λεῦκοι, ἡ τῶν Λιγόνων μέρος· τὰ δὲ μεταξύ ἔθνη τῆς τε Λείγης καὶ τῆς Σηκεάνας ποταμῶν, τὰ πέραν τῆς Ῥοδανῆς τε καὶ τῆς Ἀραρος, παράκειται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε Ἀλλόβριξι, ἡ τοῖς περὶ τὸ Λέγδονον· τῶν δ' ἐπιφανέστατον ἐστὶ τὸ τ' Ἀρβέρνων, ἡ τὸ τ' Καρνέτων· δι' ὧν ἀμφὸν ἐνεχθεῖς ὁ Λείγης, εἰς τὸ Ὠκεανὸν ἔξεισι· διάγραμμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν Βρετανικὴν, ἀπὸ τῆς ποταμῶν τ' Κελτικῆς, εἰκοσι ἡ τ' ἑκατοῖ· ὑπὸ γὰρ τ' ἀμπωτὶν ἀφ' ἐσπέρας ἀναχθέντες, τῇ ὑπεραίᾳ περὶ ὁδοὺν ὥραν καταίρουσιν εἰς τὴν νῆσον. Μετὰ δὲ τὰς Μεδιοματρικὰς καὶ Τριβόχας, παροικοῦσι τὸν Ῥήνον· Τριβάγροι· καὶ οὐς^c ἀποποιήται τὸ ζεύγμα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νυνί, τῆς στρατηγόντων τ' Γερμανικὸν πόλεμον· πέραν δὲ ὦκεν Ὀύβιοι καὶ τῶν τ' τόπον· οὐς μετήγαγεν Ἀγρίππας ἐκόντας εἰς τὸ ἐντὸς τῆς Ῥήνης. Τριβάγροις δ' συνεχεῖς Νερβίοι, ἡ τῆς Γερμανικῶν ἔθνος· τελευταῖοι δ'

^a ἡ τ' Par. 3. Med. 1. 2. ^b οἱ Δῶι Par. 1. 3. Οἰδῶι Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^c Οὐαίρων Par. 1. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. Οὐαίρων Med. 2. ^d ὁκτὼ ex correct. Med. 1. 2. ^e Τριβόχοι Par. 1. 3. Bre. Eton. Esc. Mosc. Τριβόχοι Med. 1. ^f Οὐβίοι Par. 1. Eton. Esc. Mosc. Οὐβίοι Bre. ^g Τριβόχοι Par. 1. Eton. Esc. Mosc.

2. Λίγδονες] Lingones, unde nomen *Langres* ducitur, partim in Prov. de *Champagne*, partim in Lotharingia fuerunt. Metropolis olim Andomatunum vocabatur. F.

3. Λεῦκοι] Leuci, quorum metropolis Tullum, hodie *Toul* vocatur. Idem.

6. τοῖς τε Ἀλλόβριξι] Supra Ἀλλόβρογας dixit : Stephanus auctor est a Polybio per i fuisse hanc vocem scriptam, quod verum est : alii tamen per o, ut Ptolemæus : alii per v, ut Apollodorus. Dio et plerique Græci Polybium sequuntur. Casaub.

8. Ἀρβέρνων, καὶ τὸ τῶν Καρνέτων] Arverni habitaverunt *Auvergne*. Carnutes *le Chartrain*, et regionem de *Beauce* occupaverunt. Ptolemæus oppida nominat Autricum, scilicet *Chartres* ; et Genabum, scilicet *Orleans*. Hæc gens inter Gallos antiquos erat ἐπιφανέστατη. Hæc enim regio totius Galliae media habebatur : ideoque solennes Druidarum conventus habitati fuerunt in finibus Carnutum. B. G. l. vi. c. 12. Hi etiam inter primos fuerunt, qui a Cæsare defecerunt, et Romanos Genabi degentes interfecerunt. F.

10. ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Κελτικῆς] Miror quare ita loquatur, ἐπισαμένος σάφα εἰπεῖν. Nam profecto rectius paulo ante Britanniam Rheni ostiis propiorem esse dixit quam fluminum aliorum. Vide in descriptione Britanniae. Casaub.

11. εἰκοσι καὶ τ' ἑκατοῖ] Annotat vir harum rerum peritissimus, Abrahamus Ortelius, hæc plane convenire trajectui a portu Iccio ad proximam Britanniae partem : quod intervallum volunt esse, vulgata mensura, xl. milliarium, quæ stadia efficiant, ut Strabo ait, cccxx. unde adducor equidem ut credam Cæsarem de hoc trajectu ita scripsisse : *Atque omnes ad portum Itium convenire jubet : quo ex portu commodissimum in Britanniam transjectum esse cognoverat, circiter millium passuum xl. nam quadraginta millia passuum stadia colligunt cccxx. vulgo tamen ibi legitur xxx. quod non possum probare, cum Strabo aliter legerit, ut infra dicemus. Antoninus autem a portu Gessoriacensi ad Ritupium stadia ait esse cccci. nisi in numeris peccatum est, quanquam vulgatam lectionem confirmat Plinius, iv. c. 16. qui Britanniam ait abesse a Gessoriaci Morinorum gentis litore proximo trajectu l. m. minimum. Idem.*

Ibid.] Trajectus Strabonis in Britanniam est ab ostio fluvii ubi situm est Gessoriacum, postea Bononia, hodie *Boulogne*, quæ 320 stadia, vel circa 40 m. p. a Britannia distat. Hic autem non est portus Itius Cæsaris, sed *Witsand*, secundum D'Anvilium, qui, Ptolemæo innixus, a portu Itio Gessoriacum disjungit. Geographi tamen de hisce locis dissentiant. Si Gessoriacum est portus Itius Cæsaris, legas xl. m. p. si non, xxx. m. p. Antonini computatio est vera. Nec Plinius ab Antonino differt, nam vult a Gessoriaci ad proximum commodum portum, i. e. in Plinii tempore, Ritupium, (*Isle of Thanet*), esse 50 m. p. id est, 400 stad. Distantiam Itii portus a litore Britannico memorat Strabo iterum in p. 279. F.

14. Τριβάγροι] Omnino puto esse Treviros, de quibus passim historiae Romanae loquuntur. Mirum autem paulo post eosdem

Τριουίρους recte dici, cum toties Τριουάγροι. An potius Τριουαίροι ubique legendum? Casaub.

Ibid. Τριβάγροι] Τριβάγροι apud Strabonem, quem Geographum historicum appellare liceat, mea et multis rationibus argumentisque innixa opinione, mendose leguntur. Agit enim ibi de *Tungris*, qui propius a Rheno absunt, nunquam enim leguntur *Triuagris*, etsi in antiquis codicibus Latinis *Triusgros* inveniamus. (Rationem hujus sententiae dat celeberr. auctor, thesi antecedente). Primam Belgicam incolunt Treviri, quorum apud scriptores priscos mentio per est frequens, constatque insuper, caput rerum ibi fuisse Augustam Trevirorum, ubi quoniam et domicilium Romanorum Cæsaris, et officina quoque nummaria fuit : alterum ex Ammiano Marcellino, Juliani expeditionis comite, testeque oculato, liquet ; alterum probant nummi in urbe Trevirorum cusi, qui ostendunt has literas, P. T. R. id est, pecunia Trevirensis : patetque ex toto contextu Strabonis non *Treviros*, (qui apud Dionem per *Τριεήρης*, non vero *Τριήρης* restituendi), sed *Tungros* intelligi et legi debere. Vide Schurzschleischii opera Hist. Polit. p. 77. Sect. 20. et 19. Anon.

Ibid.] Colonia militaris ab Augusto in Treviros ducta fuit, unde urbs Augusta Trevirorum dicta. Aufonius, de claris urbibus, hujus et situm et commercium laudat. Hodie *Treves*. F.

Ibid. καὶ οὐς ἀποποιήται τὸ ζεύγμα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νυνί] Florus de Druso, iv. c. 12. *Per Rheni ripam quinquaginta amplius castella direxit : Bonnam et Gesoniam cum pontibus junxit, classibusque firmavit.* Meminit et Tacitus pontis Rheno impositi, Annal. lib. primo c. 69. De Germanico bello, præter alios, vide Dionem, libro quadragesimo tertio. Casaub.

17. οὐς μετήγαγεν Ἀγρίππας] Videtur et alios multos Germaniae populos in Galliam transduxisse. Nam id infra lib. vii. dicitur. Idem.

18. ἐκόντας] Adeo quidem ut historici non transductos fuisse ab Agrippa scribant, sed transgressos Rhenum, in fidem ab Agrippa esse acceptos. Vide Tacitum, Ann. lib. xii. c. 27. Idem.

Ibid.] Ubii, cum Transrhenanis fuerint a Suevis oppressi, auxilium a Cæsare petierunt, et semper fidi Romanis erant ; idcirco Agrippæ acceptiores : (B. G. lib. i. ad fin.) : præsertim cum cæteris Germanis fuerint humaniores, et Gallicis moribus assuefacti. Transducti, prope coloniam Agrippinam habitaverunt, sic vocatam ab Agrippina, Claud. Imp. uxore, quæ coloniam, secundum Tacitum, l. xii. An. c. 27. in oppidum Ubiorum deduxit. Gens tota Agrippinenses dicuntur. Tacit. de M. G. c. 28. F.

19. Νερβίοι, καὶ τῆς Γερμανικῶν ἔθνος] Tacitus, de moribus Germ. c. 28. *Nervii circa affectionem Germanicæ originis ultra ambitiosi sunt, tanquam per hanc gloriam sanguinis a similitudine et inertia Gallorum separentur.* Casaub.

Ibid.] Nervii totam Camaraci et Tornaci regionem, et circa Scaldim, vel *Scheld*, habitaverunt. De virtute, numero, et abstinentia eorum, vide Cæsarem, l. ii. c. 15. 16. &c. Metropolis Nerviorum fuit Bavacum, hodie *Bavay* in *Hainault*. F.

Μενάπιοι τῶν ἐκβολῶν ἐφ' ἐκάτερα τῆ ποταμῆ καὶ οἰκῶντες ἑλν, καὶ δρυμῆς, ἐχ' ὑψηλῆς, ἅλλὰ πυκνῆς ὕλης, καὶ ἀκανθῶδες· κατὰ τέττες δ' ἰδρυνταὶ Σάγαμβροι Γερμανοί· πάσης δ' ὑπερκεῖναι τῆς ποταμίας ταύτης οἱ ὁ Σόηβοι προσαγορευόμενοι Γερμανοί, καὶ δυνά- 5 μιν καὶ πλήθει. Ἀφ' ἑκείνων τῶν ἄλλων ὅφ' ὧν οἱ ἐξελαυνόμενοι, κατεφύγον ἐπὶ τ' ἐντὸς τῆ Ῥήνης νυνί· καὶ ἄλλοι ᾗ κατ' ἄλλες τόπες δυνατεύουσι, καὶ διαδέχονται τὰ ζώπυρα τῆ πολέμου ὅτ' ἄρ' ὅτερον αἰεὶ καὶ ἀλυσόμενοι. Τῶν δ' ἡ Τρηείρων καὶ Νερβίων, ὧν Σένωνες 10 καὶ Ῥήμοι πρὸς ἐσπέραν οἰκῶσιν· ἐπὶ δ' Ἀτρεβάτοι καὶ ἑβέρωνες· τοῖς Μενάπιοις ἡ δ' εἰς συνέχεις ὅπ' τῇ θαλάτῃ Μόρινοι, καὶ Βελλοάκοι, καὶ Ἀμβιανοί, καὶ Σεσιῶνες, καὶ Καλέτοι, μέχρι τ' ἐκβολῆς τῆ Σηκεάνα ποταμῆς. Ἐμφερὲς δ' ἐπὶ τῇ τῶν Μενάπιων ἢ τε τῇ Μο- 15 εινῶν, καὶ ἡ τῶν Ἀτρεβατίων, καὶ ἑβέρωνων ὕλη γάρ ἐστιν ἐχ' ὑψηλῶν δένδρων, πολλὴ μὲν, καὶ ποσάυτη δ', ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασιν τετρακισχιλίων σταδίων· καλῶσι δ' αὐτῇ Ἀρδένναν· κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς ἐφόδες συμπλέκοντες τὰς τῶν θάμνων λύγες, 20 βατώδεις ὄντας, ἀνέφρατον τὰς εἰσόδους· ἐπὶ δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατέπηγον· αὐτοὶ δ' ἐκτεδύνον ἐπὶ τὰ βῆθη πανοίκοι, νησίδια ἔχοντες ἐν τοῖς ἔλεσι· ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπομβρίαις ἀσφαλεῖς τὰς φυγὰς ἔχον· ἐν δ' τοῖς αὐχμοῖς ἡλίσκοντο ῥαδίως· νυνὶ δ' ἅπαντες 25

ostiorum latere paludes incolunt et fylvas, humilis densæque materiæ, ac spinosæ: juxta illos Sicambri. Supra totam hanc ripam degunt Suevi, Germanica natio, reliquis numero et potentia superiores: a quibus alii pulsi in regionem interiorum Rheno nunc confugerunt: sed et aliis in locis alii dominantur, bellicæ feminaria excipiunt, prioribus subinde debellatis. A Treviris et Nervii versus occasum Senones sunt et Rhemi, itemque Atrebares, et Eburones. Menapii contermini sunt ad mare Morini, Bellovaci, Ambiani, Sueffiones, et Caleti, usque ad Sequanæ ostia. Menapiorum regioni similis est Morinorum, Atrebatum, et Eburonum: est enim sylva arborum non excelsarum, magna quidem, sed non tanta, quantam scriptores faciunt, iv. millia stadiorum ei tribuentes: eam vero Arduennam vocant. Sub bellorum incursiones, vimina arbuistorum dumosorum contexentes, aditus intercludunt, defixis etiam alicubi palis: ipsi cum totis familiis in profunda sylvæ se abdunt, insulas habentes in paludibus exiguas: ac tempore quidem pluvio facile iis fuit effugere, siccitate oborta non difficulter sunt capti: nunc omnes, qui intra Rhenum degunt, qui-

^a Σόηβοι Med. 2. Σόηβοι Mosc. ^b οἱ deest Par. 1. ^c τῶν πρώτων Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Mosc. ^d Τρεβείρων Med. 2. ^e Νερβίων Par. 1. Med. 1. Eton. Mosc. Νερβίων Med. 2. ^f Σένωνες Gron. Mosc. ^g ἑβέρωνες Med. 1. 2. Mosc. ἑβέρωνες Par. 3. ^h δυοῖ Med. 2. ⁱ Ὀμοεινῶν Par. 3. Med. 2. Eton. Mosc. Ὀμοεινῶν Med. 1. ^k Ἀτρεβατίων Par. 3. Bre. Mosc. Ἀτρεβατίων Efc. ^l παρόδες Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^m κατέπηγον Efc. ⁿ MSS. τὰς καταφυγὰς, Marg. Caf. sic Par. 3. Bre. Med. 1. Eton. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2.

1. Μενάπιοι] Μενάπιοι fuerunt a Rheno ad usque Scaldim. F. Ibid. ἐφ' ἐκάτερα τῆ ποταμῆ] Cæsar de iisdem Menapiis, B. G. iv. 4. Ad utramque ripam fluminis agros, ædificia, vicisque habebant. Casaub.

3. κατὰ τέττες δ' ἰδρυνταὶ Σάγαμβροι Γερμανοί] Sugambri in altera Rheni ripa ἀνιπαρήκασιν Menapiis. Sunt autem Sugambri Germani. Mirum non vidisse interpretem hujus loci mentem: in quo tamen nulla erat difficultas. Idem.

5. οἱ Σόηβοι προσαγορευόμενοι] Veteres libri, Σούηβοι. De Suevis vide Tacitum, de morib. Germ. c. 38. Idem.

Ibid. οἱ Σόηβοι] Veteres libri, Σούηβοι, teste Casaubono, quam lectionem recipit Ph. Cluverius, German. Antiq. lib. ii. c. 17. pag. 78. Anon.

Ibid.] Cæsar (l. iv. c. 1.) Suevos optime descripsit. F.

6. ὅφ' ὧν οἱ ἐξελαυνόμενοι] Pulsos ait a Suevis confugisse cis Rhenum: quinam igitur illi pulsi? Certe nulli alii, nisi Ubi, quibus perpetuum cum Suevis istis bellum: proinde etiam vocabulum hoc οὐδὲν in Strabonis exemplaribus ante vocem ἐξελαυνόμενοι interiisse censeo, &c. Ph. Cluverius, German. Antiq. l. ii. c. 17. pag. 79. Anon.

10. Σένωνες] Veteres libri, Σένωνες. Legendum, Σένωνες, ex Stephano, quanquam infra semper Σένωνες. De Senonibus, et Rhemis sæpe Cæsar. Casaub.

Ibid.] Senones habitaverunt ubi hodie est Sens, olim Agendicum, et Rhemi circa Rheims; non autem πρὸς ἐσπέραν οἰκῶσιν: melius dixerit Strabo Rhemos habere Nervios ad septentrionem, Treviros ad ortum, et Senones fere ad meridiem. F.

11. ἐπὶ δ' Ἀτρεβάτοι] Libri, Ἀτρεβάτοι: Ptolemæo, Ἀτρεβάτοι: Latinis, Atrebares. Casaub.

Ibid.] Atrebares partem de Artois coluerunt, unde nomen Arras ducitur. Eburonum regio fuit ubi nunc est Tongres, nam, gente a Cæsare deleta, Tungri sedes eorum occupaverunt. Morini litus ad Calesium; Bellovaci circa urbem Beauvais; Ambiani circa Amiens, quæ veterum est Samarobriua, i. e. oppidum ad Samar, vel Somme; Sueffiones Soissons, et Caleti regionem Normannicam, Caux vocatam, coluerunt. F.

13. Βελλοάκοι] Ptolemæo, Βελλοάκοι. Casaub.

Ibid. Σεσιῶνες] Lego, Σεσιῶνες. Sueffiones Cæsari, B. G. ii. 3. Rhemorum fratres ac consanguinei: Οὐέσσονες Ptolemæo, ut eruditi viri annotarunt, deficiente in principio litera σ: qua de re libro primo diximus. Potest tamen apud Ptolemæum videri legendum, ὅφ' ἂς Σεσιῶνες, non ὅφ' ἂς Οὐέσσονες. Idem.

14. καὶ Καλέτοι] Ptolemæo, Καλέται. Idem.

18. ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασιν τετρακισχιλίων σταδίων] Cæsarem reprehendit, si ita scripsit. Cæsaris enim sunt hæc, libro vi. c. 28. B. G. Profectus per Arduennam sylvam, quæ est totius Galliæ maxime, atque ab ripis Rheni finibusque Trevirorum ad Nervios pertinet, millibusque amplius d. in longitudinem patet. Millia pass. d. stadia sunt omnino iv. millia. Quare, ut dixi, si ita scripsit Strabo, Cæsarem et qui cum Cæsare sentiunt reprehendit hoc loco. Quis autem putet certius de Arduenna quicquam habuisse Strabonem quam Cæsarem, qui eam non semel iustravit? Mihi quidem non temere videntur quæ a Cæsare dicuntur in dubium posse vocari: nec facile reperias ubi a Cæsare dissentiat Strabo. Quare ne hic quidem, meo iudicio, ab eodem dissentire voluit: sed ejus potius auctoritate adversus alios uti. Nam aut ego vehementissime fallor, aut ita scripserat Strabo, καὶ ποσάυτη δὲ ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασιν· τετρακισχιλίων σταδίων δὲ, quorum verborum est hæc sententia, Arduennam non esse tantam quantam scriptores plerique tradunt, sed stadiorum tantum quatuor millium. Corruerunt hunc locum qui elegantem τῆς δὲ in fine sententiæ usum non observaverant: quod in hoc auctore passim occurrit. Idem.

Ibid. ὅσην οἱ συγγραφεῖς, &c.] Ph. Cluverius, German. Antiq. lib. ii. cap. 38. pag. 191. refutat ea quæ ad hunc locum commentatus est magnus Casaubonus. Anon.

20. συμπλέκοντες τὰς τῶν θάμνων λύγες, βατώδεις ὄντας] Θάμνοι sunt δένδρῳδες τόποι δασεῖς, loci densis arboribus five arbutis confiti: λύγοι vimina sunt, et quod in fruticibus ἀναλογίᾳ ramis arborum: βατώδεις autem vocat, id est, ἀκανθώδεις. In veteribus libris erat, συντέμνοντες, quod non placet. Cæsaris verba, unde hæc sunt, erunt pro interprete. Nervii, inquit, quo facilius finitimorum equitatum, si prædandi causa ad eos venisset, impedirent, teneris arboribus incisis atque inflexis, crebrisque in latitudinem ramis enatis, et rubis sentibusque interjectis, effecerant ut instar muri hæc sepes munimenta præberent, quo non modo non intrari, sed ne perspicere quidem posset. Hactenus Cæsar, lib. ii. c. 17. B. G. Videtur autem scriptorum lectio defendi posse, cum scribat Cæsar, incisis arboribus, ego tamen nihil censeo mutandum. (Nisi velimus, eundem Cæsarem secuti, conjungere utrumque, ac legere, συντέμνοντες καὶ συμπλέκοντες, ut ille dixit, incisis atque inflexis). Scribe autem ἕσας. Casaub.

21. ἀνιπαρήκοντες τὰς εἰσόδους] Scripti libri, τὰς παρόδες: iidem habent, τὰς καταφυγὰς ἔχον, recte, pro τὰς φυγὰς. Idem.

eti Romanis parent. Ad Sequanam fluvium sunt etiam Parisii, insulam habitantes in flumine, et urbem Luteciam: tum Meldæ, et Lexobii ad oceanum. Inter istas gentes Rhemi nobilissimi sunt, et eorum urbs primaria Duricortora maxime incolitur, et Romanorum præfectis hospitium præbet.

Post dictas gentes Belgæ sunt ad oceanum pertinentes. De his Veneti navali pugna cum Cæsare congressi sunt, parati ejus Britannicam navigationem impedire, quod eo ipsi uterentur emporio. Facile autem Cæsar eos vicit, non configendis navibus, (quippe crassis lignis eorum naves constabant), sed cum vento incitata impetum darent, Romani vela earum falcibus, quas longuriis præfixerant, deripiebant: nam velis utebantur pelliceis. Veneti ad vim ventorum, et catenas intendebant loco rudentium: naves faciebant latis carinis, altis proris et puppibus, ob æstum maris, ex materia, qua abundant, querna: tabularum juncturas non committebant, sed intercapedines relinquebant, quas alga impleant, ne materia, cum subducuntur naves, exaresceret, neve ei noceret humor: cum alga sua natura sit humidior, quercus ficca et pinguedinis inops. Hos ego Venetos existimo Venetiarum in Adriatico sinu esse auctores: (quando reliqui etiam

οἱ ἐν τῷ ᾧ ῥήνῃ καὶ ἡσυχίαν ὄντες ὑπακύνεσι ὁ ῥωμαίων. Περὶ δὲ τὸν ᾧ Σηκοάναν ποταμὸν, εἰσι καὶ οἱ ᾧ Παρίσιοι, νῆσον ἔχοντες ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν Λεκοτοκίαν καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξοεῖοι, παρωκεανίται ἔτοι. 5 ᾧ Ἀξιολογώτατον δ' ἐπὶ ἔθνος τ' ταύτη, ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν ᾧ Δερικόρτορα μάλιστα συνοικεῖται, καὶ δέχεται τὰς τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνας.

Μετὰ τὴν τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ Βελγῶν ἐστὶν ἔθνη τ' παρωκεανίων, ὧν Οὐένετοι μὲν εἰσιν οἱ ναυ- 10 μαχήσαντες πρὸς Καίσαρα· ἔτοιμοι γὰρ ἦσαν κωλύειν τ' εἰς τὴν Βρετανικὴν πλῆν, χρώμενοι τῷ ἐμπορίῳ· καὶ ἐναυμάχῃσι δὲ ῥαδίως, ὅτε ἐμβόλοις χρώμενος, (ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα) ἄλλ' ἀνέμῳ φερομένην ἐπ' αὐτὸν κατεσπῶν οἱ ῥωμαῖοι τὰ ἱστὰ δορυδρεπάνοις· ἦν 15 ᾧ σκύπνα, διὰ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων· ἀλύσεις δ' ἔτεινον ἀπὲρ κέλων· πλατύπυγα δὲ ποιεῖσι, καὶ ὑψίπρυμνα, καὶ ὑψόπρωρα, διὰ τὰς ἀμπώτεις, δρυϊνῆς ὕλης, ἧς ἐστὶν εὐπορία· διόπερ' ἐ συνάγῃσι τὰς ἀρμονίας τῶν σανίδων, ἄλλ' ἀραιώματα καταλείπτουσι· ταῦτα δὲ 20 βρύοις διανάττει, τὰ μὴ κατὰ τὰς νεωλκίας καπνυρῶσαι τὴν ὕλην ἢ νοτιζομένην· τὰ μὲν βρύε νοτιώτεραι ὄντος τῆ φύσει, τὰ δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ ἀλιπῆς. Τέτρες οἶμαι τὰς Οὐένετας, οἰκιστὰς εἶναι τῶν καὶ τὴν Ἀδρίαν·

^a τῷ ῥήνῃ Med. 2. ^b ῥωμαίοις Med. 2. ^c Σηκοάνα Med. 1. Σηκοάναν Mosc. ^d Παρίσιοι Par. 1. Bre. Mosc. ^e Δεδυκότορα Efc.

2. οἱ Παρίσιοι νῆσον ἔχοντες] Cæsar, lib. vii. c. 57. B. G. Cum iv. legionibus Lutetiam proficiscitur. Id est oppidum Parisiorum, posuit in insula fluminis Sequanæ. Casaub.

3. καὶ πόλιν Λεκοτοκίαν] Apud Ptolemæum, πόλις Παρισίων Λεκοτεκία. Videntur Græci auctores in voce Gallica Græcam etymologiam somniasse. Idem.

4. καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξοεῖοι, &c.] Meldos Strabo imprudenter cum Lexoviis παρωκεανίταις facit, qui sunt in ipso Galliæ meditullio, ubi nunc ad Matronam amnem Meaulx oppidum. P. Merula, Cosmogr. part. ii. lib. iii. cap. 23. Anon.

Ibid. παρωκεανίταις ἔτοι] Lexovii, non etiam Meldi. Hi enim Ptolemæo quidem sunt in ipso Galliæ meditullio: Μέλδαι autem vocat. Idem Λιξοεῖας vocat, quos noster Ληξοεῖες. Casaub.

Ibid.] Meldi sunt hodie Meaulx, ad ortum Parisiorum; Lexovii habitant Lixieux, quæ prius dicta Noviomagus. Si corrigamus interpunctionem Strabonis, sana sunt omnia: καὶ πόλιν Λεκοτοκίαν, καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξοεῖοι· παρωκεανίταις δ' ἔτοι. i. e. Lexovii ad oceanum habitant, non autem Meldi, vel Parisii. F.

6. Δερικόρτορα] Ptolemæus, Δερικόρτορον. Apud Stephanum, Δερικόρτορος. Casaub.

Ibid. Δερικόρτορα] Hodie Rheims, ubi plurima Romanæ magnificentiae vestigia extant. F.

8. τὰ λοιπὰ Βελγῶν ἐστὶν ἔθνη, &c.] Mirum vulgares Strabonis editiones Venetos Belgis adscribere: Veneti enim non Belgicæ, sed Celticæ sunt populi, unde legendum pro Βελγῶν cenleo Κελτῶν. P. Merula, Cosmograph. part. ii. lib. iii. cap. 31. Anon.

9. Οὐένετοι] Veneti sunt pars Prov. de Bretagne: metropolis eorum olim Dariorigum, hodie, a gente Venetorum, Vannes appellatur. F.

10. ἔτοιμοι γὰρ ἦσαν] Aliam causam hujus belli commemorat Cæsar, B. G. iii. cap. 2. Casaub.

Ibid.] Strabo alios hujus belli commentarios præter Cæsaris habuit, nempe Labieni ac Pollionis. Dubitandum est, annon Cæsar fictam causam huic bello assignaverit, qua sævitiam suam in necando senatu, ac gentem sub corona vendenda excusaret. F.

11. χρώμενοι τῷ ἐμπορίῳ] Cæsar, B. G. iii. 8. Hujus civitatis est longe amplissima auctoritas omnis oræ maritimæ regionum earum, quod et naves habent Veneti plurimas, quibus in Britanniam navigare consueverunt. Casaub.

12. οὐκ ἐμβόλοις χρώμενος, ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα] Cæsaris verba B. G. iii. 13. unde hæc videntur expressa, sunt: Cum his navibus nostræ classis ejusmodi congressus erat, ut una celeritate et pulsu remorum præstarent; reliqua pro loci natura, pro vi tem-

pestatum, illis essent aptiora et accommodatiora: neque enim his nostræ rostro nocere poterant: tanta erat in his firmitudo. Idem.

13. ἄλλ' ἀνέμῳ φερομένην ἐπ' αὐτόν] Cæsar, B. G. iii. 14. Una erat magno usui res præparata a nostris; falces præacutæ, insertæ affixæque longuriis, non absimili forma muralium falcium: his quum funes, qui antennis ad malos distinebant, comprehensi adductique erant, navigio remis incitato, præerumpebantur: quibus abscissis, antennæ necessario concidebant. Idem.

14. κατέσπῶν οἱ ῥωμαῖοι τὰ ἱστὰ δορυδρεπάνοις] Dio, libro xxxix. c. 43. in descriptione hujus naumachiæ: δορυδρέπανα πῶρρωθεν σφίσιν οἱ ῥωμαῖοι ἐπέφερον, καὶ τὰ τε χοινία αὐτῶν διέτενον, καὶ τὰ ἱστὰ διέσχίζον. Atque hoc quidem Dio recte: nam cætera quæ ad hoc prælium faciunt in eo scriptore minus accurata reperiuntur, quale est illud τότε μὲν ἐμβόλων τινὶ, cum certum sit ἐμβόλοις Romanos uti nequivisse. Idem.

Ibid. ἦν γὰρ σκύπνα διὰ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων] Cæsar, B. G. iii.

13. Pelles pro velis, aiutæque tenuiter confectæ, sive propter lini inopiam, atque ejus usus incertitiam, sive, quod est magis verisimile, quod tantas tempestates oceani, tantosque impetus ventorum sustineri, ac tanta onera navium regi velis non satis commode posse arbitrabantur. Dio, xxxix. 41. καὶ γὰρ ἱστὰ δευμάτινα εἶχον ὥστε πᾶσαν τὴν τῶ πανύματος ἰσχὺν ἀπλήτως εἰσδέχεσθαι. Idem.

15. ἀλύσεις δ' ἔτεινον ἀπὲρ κέλων] Cæsar, B. G. iii. c. 13. Anchoræ, pro funibus, ferreis catenis revinctæ. Idem.

16. πλατύπυγα δὲ ποιεῖσι, καὶ ὑψίπρυμνα, καὶ ὑψόπρωρα] Et hæc habet a Cæsare, B. G. iii. 13. cujus verba lucem magnam istis afferunt: Carinæ aliquanto planiores quam nostrarum navium, quo facilius vada ac decessum æstus excipere possent. Proræ admodum erectæ, atque item puppes, ad magnitudinem fluctuum tempestatumque accommodatæ. Idem.

17. δρυϊνῆς ὕλης, ἧς ἐστὶν εὐπορία] Aliam causam affert Cæsar, B. G. iii. 13. Naves totæ factæ ex robore, ad quamvis vim et contumeliam perferendam. Idem.

21. τὴν ὕλην ἢ νοτιζομένην] Lego, τὴν ὕλην νοτιζομένην, ut sit hæc sententia: navium rimas alga replent, ut materia earum subductarum νοτιζομένην propter siccitatem non corrumpatur: quod usuvenire solet. Participium igitur causam indicat quæ naves conservat: quod in Thucydide frequenter occurrit. Quid si ita legas, τὴν μὴ κατὰ τὰς νεωλκίας καπνυρῶσαι τὴν ὕλην μὴ νοτιζομένην? Xylander a sententia procul aberravit. Idem.

Ibid. ἢ νοτιζομένην] Recte Casaubonus, μὴ νοτιζομένην. Tour.

Ibid. νοτιώτεραι ὄντος τῆ φύσει] In scriptis, τὴν φύσιν. Casaub.

22. Τέτρες οἶμαι τὰς Οὐένετας] Strabonis conjecturam probo, ac libenter amplector. Quis est enim adeo harum rerum imperitus, quin sciat a Gallis totam illam Italiæ partem fuisse occupatam, multasque ab ipsis ibi fuisse conditas urbes, iis unde profecti erant cognomines? Idem.

καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες σχεδὸν π οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ
Κελτοὶ μετανέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων γῆς,
καθάπερ καὶ οἱ ^a Βοιοὶ καὶ ^b οἱ Σέρονες. ἀφ' ἧς τ' ὁμο-
νυμίαν Παφλαγῶνας φασὶν αὐτὰς· λέγω δ' ἐκ ἰχυ-
ριζόμενος· ἀρκεῖ γὰρ περὶ τ' ποιεῖται τὸ εἶκος. Ἐν-
θεν οἱ Ὀσίσιμοι δ' εἰσὶν, οὓς Τιμίος ὀνομάζει Πυθέας,
ὅτι πινος ὠροπεπλωκίας ἰκανῶς ἀκράς εἰς τ' Ὀκεα-
νὸν οἰκοῦντες. ὁ δὲ ὅτι ποσούτου δέ, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος
ἔχειν φησὶ, καὶ οἱ πιστεύσαντες ἐκείνῳ. Τῶν ἧ με-
ταξὺ ἐθνῶν τὰ τε Σηκεάνα καὶ τὰ Λείγηρος, οἱ μὲν τοῖς
Σηκεανοῖς, οἱ δὲ τοῖς Ἀρερνοῖς ὁμοῦσι.

Τὸ δὲ σύμπαν φύλον, ὃ νῦν Γαλλικὸν τε καὶ Γα-
λατικὸν καλεῖται, ἀρειμανιὸν τε καὶ θυμικὸν ἐστὶ, καὶ τα-
χὺ πρὸς μάχην· ἄλλως δὲ ἀπλὲν καὶ ἐκαστόν ἐστι.
ἀφ' ἧς δὲ τὴν ἐρεθισθέντες μὴ, ἀδρόοι σιναῖσι πρὸς
τὰς ἀγῶνας, καὶ φανεῶς, καὶ ἐν μεταπολεμικῇ
ὥσπερ καὶ εὐμεταχείριτοι γίνονται τοῖς κατασρατηγῶν
ἐθέλοισι· καὶ ὅτε βέλεται, ἐπὶ ὅπῃ, καὶ ἀφ' ἧς ἔτυχε
παραφάσεως, παροξύνει αὐτὰς, ἐτοίμως ἔχει πρὸς
τὴν κίνδυνον, πλὴν βίας καὶ τολμῆς, ἐδὲν ἔχοντας τὸ
συναγωνιζόμενον· παραπεισθέντες ἧ εὐμαρῶς ἐνδιδόσι
πρὸς τὸ χρήσιμον· ὥστε καὶ παιδείας ἀπείρατοι, καὶ λό-
γων· τῆς δὲ βίας, τὸ μὲν ἐκ τ' σωματικῶν ἐστὶ, μεγάλων

fere omnes Galli qui in Italia sunt, ex transalpinis
eo immigraverunt regionibus, ut Boii et Senones):
cum Paphlagonibus, quia illi quoque Heneti, five
Veneti, appellantur, alii id adscribant: neque ego
id pro certo tamen affirmo, cum in huiusmodi re-
bus probabili conjectura par sit esse contentum.
Post Venetos sunt Osifinii, quos Timios Pytheas
dicit, versus oceanum habitantes in promontorio
quodam satis longe porrecto, non tamen ita longe,
ut ille et qui eum secuti sunt auctorem tradiderunt.
Gentium quæ inter Sequanam et Ligerin degunt,
aliæ Sequanorum, aliæ Arvernorum sunt finitimæ.

Univerſa autem hæc natio, quæ Gallica, seu Ga-
latica, nunc usurpatur, bellicosa est et ferox, et ad
pugnam prompta, cæterum ingenio simplici ac
nulla malignitate devincto. Itaque irritati, ad pug-
nam confertim et palam coeunt, idque incircum-
ſpecte: quo fit ut facile circumveniantur, si quis
calliditate bellica adversus eos uti velit: facile enim
quando et ubi volet, et quacunque causa objecta,
eos laceſſitos ad prælium conferendum elicuerit,
nulla, præter vim et audaciam, re instructos. Iidem
facile perſuaderi ſibi ſiunt ut utiliora amplectan-
tur: itaque diſciplinæ etiam et literis ſe dederunt.
Violentiam partim a corporum mole habent, par-

^a Βοιοὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. male. V. ^b οἱ δεῖσθ Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c τὸ εἶκος. Οἱ Σίσμοι δ' Med. 1. 2. Eton. τὸ
εἶκος. Οἱ Σίσμοι δ' Bre. Esc. Mosc. ἐνδεδεῖσθ Par. 1. 3. ^d ἔχειν δεῖσθ Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^e οἱ νῦν
Med. 1. 2. ^f Ἀρειμανιὸν τε εἰς καὶ θυμικὸν Med. 1. Mosc. Ἀρειμανιὸν τε εἰς καὶ θυμικὸν Med. 2. ^g δεῖσθ Esc.

3. καθάπερ καὶ οἱ Βοιοὶ καὶ οἱ Σέρονες] Vide seq. lib. et Livium,
lib. quinto c. 34. Casaub.

4. Παφλαγῶνας φασὶν αὐτὰς] Vide lib. seq. Idem.

Ibid. λέγω δὲ ἐκ ἰχυριζόμενος] Videtur satis aperte significare
se huius conjecturæ auctorem esse: quod tamen secus esse e lib.
quinto intelligimus. Idem.

6. Ὀσίσιμοι]. Ex Cæsare et Plinio correxi. Cæterum apud
Homerum Paphlagonες Heneti vocantur. Iliad. B. 852. et
digamma Æolicum alias in H, alias in V consonantem mutari,
alibi annotavimus. Vide infra libro quinto. Xyland.

Ibid. Ὀσίσιμοι] Et Ptolemæo, Ὀσίσιμοι. Cæsari, B. G. ii.
34. Osifinii male in vulgatis libris. Vide Plin. lib. iv. cap. 18.
Casaub.

Ibid.] Ὀσίσιμοι siti sunt ad terminum peninsulæ, ubi nunc
est portus Brest, forſan Brivates portus Ptolemæi. F.

8. ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος ἔχειν φησὶ] Malim, ἀνέχειν, vel ἐξέχειν.
Nam ἀνέχειν et ἐξέχειν apud Geographos idem significant ac
προσπίπτειν. Casaub.

9. καὶ οἱ πιστεύσαντες ἐκείνῳ] In his est Plinius, nisi fallor.
Idem.

Ibid.] Peninsulæ latitudo, secundum Plinium, est 125
m. p. quæ vix veritatem excedit. F.

12. Τὸ δὲ σύμπαν &c.] Descriptione Galliarum peracta, non
injucundum erit Marc. Herac. cum Ptolemæo, quoad numerum
gentium ac urbium, conferre.

Aquitania	Marc. Herac.	Ptolem.
Gentes	16	17.
Urbes infig.	16	19.
Fluv.	5	5.
Prom. infig.	4	3.
Portus	1	1.

N. B. Plinius numerat plures parvulas forſan civitates ad
usque 42 in Aquitania.

Lugdunensis		
Gentes	25	26.
Urbes	26	26.
Fluv. infig.	4	6.
Prom.	1	1.
Portus	3	3.

Plinius gentes numerat 25 in Lugdunensi.

Belgica		
Gentes cum Germanis	24	23.
Urbes infig.	38	40.

Fluv.	7	6.
Prom.	1	1.

Plinius gentes postea conjunctas ad usque 33 numerat. De Gallis
ipsis meminerit lector, quod post crematam Romam a Seno-
nibus, terrorem maximum etiam rumor belli Gallici Romanis
incussit. A. U. C. 693, Metello et Afranio Coss. hoc acci-
dit, vix anno sexto ante Galliam a Cæsare subactam. Vide
Cic. ad Att. l. i. Ep. 19. et eximiam huius rei probationem
in Orat. de Prov. Consul. c. 13. 14. Hinc in Cæsarem favor
populi, quod periculum ab urbe amovit: et hinc omnes Romani
Scriptores diligentius Gallorum et mores et regionem scruta-
bantur. Polybius, Cæsar, Livius, Diodorus, Ammianus Mar-
cellinus, alique plures, quorum scripta perierunt, hos de-
pinxerunt. De rebus ante Cæsarem actis Polybius maxime
fidem meretur. (l. iii. c. 1.) Cæsar certe omnium autoritate
primus est: sed quidam fuit Timagenes sub Augusto, quem Sui-
das memorat, unde Marcellinus plurima desumpsit, et forſan
Diodorus. Strabonis relatio Cæsari congrua est, ergo Cæsarem
et alios citare inutile est, nisi ad illustrandum quicquid in
nostro sit obscurum vel omisſum. Idem.

Ibid. ὃ νῦν Γαλλικὸν] Epitome, ὃ νῦν Κελτικὸν τε καὶ Γαλλικὸν, καὶ
Γαλλικὸν. Casaub.

13. ἀρειμανιὸν τε] Dionysius poeta, v. 285. Germanos vocat
ἀρειμανίους, itemque Strabo, lib. vii. Idem.

Ibid. καὶ θυμικὸν] Polybius eleganter ait, μὴ τὸ πλεῖον, ἀλλὰ
συλλήθεον ἅπαν τὸ γινόμενον ὑπὸ τῶν Γαλατῶν, θυμῷ μᾶλλον ἢ λογισ-
μῷ βραδύνεσθαι. Aristoteles, ante Polybium, ὥσπερ, inquit, ἡ βαρ-
βαρική ἀνδρεία μετὰ θυμῷ ἐστίν. Eudem. lib. iii. cap. 1. Idem.

Ibid. καὶ ταχὺ πρὸς μάχην] Cæsar, B. G. iii. 10. Itaque cum
intelligeret omnes fere Gallos novis rebus studere, et ad bellum mo-
biliter celeriterque moveri. Idem, B. G. iii. 19. Ad bella sus-
cipienda Gallorum alacer ac promptus est animus. Utinam id ve-
rum non esset. Idem.

14. ἄλλως δ' ἀπλὲν καὶ ἐκαστόν ἐστι] Egregia sane laus veterum
Gallorum: quam quominus hodie retineamus, sciunt omnes
penes quos culpa hæreat. Idem.

20. ἐδὲν ἔχοντας τὸ συναγωνιζόμενον] Οὐδὲν ἔχοντας, hoc est,
prudentia, et τῇ στρατηγικῇ φρονήσει, destitutos. Sane enim si hoc
excipias, quid admodum in Gallis ad summam rei militaris
laudem possit desiderari non video. Idem.

23. ἐκ τῶν σωματικῶν ἐστὶ, μεγάλων ὕψων,] Hoc testantur omnes
veteres: ut auctoritatibus agendum non sit. Idem.

Ibid.] Diodorus addit, ταῖς δὲ σαρεῖς κάθυγραι καὶ λευκοί. Vide
Marcell. l. xv. c. 12. F.

tim a multitudine: ac facile coeunt magno numero ob simplicitatem et libertatem, semper indignationem fuscipientes pro vicinis injuria se affectos putantibus. Nostra quidem ætate omnes pacati feruiunt, ac Romanorum, a quibus subacti sunt, jussis parent. Sed quales diximus superioribus temporibus, tales eos fuisse intelligimus ex Germanorum adhuc durantibus consuetudinibus. Nam et natura, et vitæ institutis, gentes hæ invicem similes sunt, et cognatæ, confinem habitantes regionem, Rheno divisam, et pleraque inter se similia habentem. Magis tamen versus septentrionem vergit Germania, partibus austrinis cum austrinis, et borealibus cum borealibus comparatis. Iisdem de causis migrationes etiam facilius iis acciderunt, cum gregatim ac ex omni collecto multitudine exercitu ferrentur, imo potius cum omni familia migrarent, quoties ab aliis validioribus pellebantur. Ac Romani multo hos facilius quam Hispanos subegerunt: nam his et prius intulerunt bellum, et tardius debellarunt, domitis interea temporis omnibus qui inter Rhenum et Pyrenam erant Gallis. Hi enim confertim numerosis agminibus irruentes, confertim victi fuerunt. Hispani bellum traxerunt, et in partes exiguas certamina discerpserunt, alias alii atque alibi latrocinii in morem belligerantes. Galli omnes natura sunt pugnaces, equitatu tamen quam peditatu meliores: et optimam equitatus sui partem Romani ab his habent: quo magis ad septentrionem et oceanum vergunt, eo sunt bellicosiores. Primam laudem Belgis tribuunt, divisim in xv. gentes, quæ habitant inter Rhenum et Ligerin ad oceanum: folique adeo Belgæ Germanorum, Cimbrorum ac Teutonum impressionem substiterunt. Inter Belgas præstare aiunt Bellovacos, ac secundum hos Sueffiones. Quanta hominum copia apud eos fuerit, hinc colligi potest, quod olim ccc. millia hominum arma ferre valentium apud Belgas sunt. censa. Helvetiorum, et Arvernorum, ac foci-

όντων, τὸ δ' ἐκ τῆ πλήθους συνίασι δὲ^a καὶ κατὰ πλῆθος^b ῥαδίως ἀπὸ τοῦ ἀπλῆν, καὶ αὐτὴ κατὰ συναγανακτύντες τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκῶσιν αἰετῶν πωλησίον. Νυνὶ μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ πάντες εἰσὶ δεδωλωμένοι, καὶ ζῶντες κατὰ τὰ φροστώματα τῶν ἐλόντων αὐτοὺς Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων τῆτο λεμβάνομεν περὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμβαινόντων ὡς τοῖς Γερμανοῖς νομίμων· καὶ γὰρ τῇ φύσει, καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσιν ἔτοι καὶ συγγενεῖς ἄλλήλοισι, ὁμορὸν τε οἰκεῖσι χάραν διορίζομένην τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσιν τὰ πλεῖστα· ἀρκτικώτερα δ' ἐστὶν ἡ Γερμανία, κεινομένη τῶν τε νοτίων μερῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. Διὰ τῆτο δὲ τὰς μεταναστεύσεις αὐτῶν ῥαδίως ὑπάρχειν συμβαίνει, φερομένην ἀγέληδεν καὶ παντραπή· μᾶλλον δ' ἐκ πανοικίαν ἔχαιρόντων, ὅταν ὑπὲρ ἄλλων ὑπεκβάλλονται κρείττονων. Οἱ τε Ῥωμαῖοι πολὺ ῥᾶον τέττες ἐχειρώσαντο, ἢ τὰς Ἰβήρας· καὶ γὰρ ἤρξαντο πρῶτον, καὶ ἐπαύσαντο ὑπερὸν ἐκείνοις πολέμοις. Τέττες δ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάντας κατέλυσαν, τὰς ἀνὰ μέσον Ῥήνε καὶ τῶν Πυρηναίων ὁρῶν σύμπαντας· ἡ δ' ἀδρόσι γὰρ καὶ κατὰ πλῆθος ἐμπέποντες, ἀδρόσι κατελύοντο· οἳ δ' ἐταμίουν, καὶ κατεκερμάτιζον τὰς ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μέρη ληστρικῶς πολεμῶντες. Εἰσὶ μὲν οὖν μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει, κρείττες δ' ἰπποτάι ἢ πεζοί· καὶ ἐπὶ Ῥωμαίοις τῆς ἰππείας ἀρίστη παρὰ τέτων· αἰετὶ δὲ οἱ φροσβορότεροι καὶ παρωκεανῖται, μαχηώτεροι· τέτων δὲ τοὺς Βέλγας ἀείσας φασὶν, εἰς πεντεκαίδεκα ἔθνη διηρημένους, τὰ μεταξὺ τῆ Ῥήνε καὶ τῆ Λείγης^c παροικέντας τῷ Ὠκεανῷ. ὥστε μόνους ἀντέχειν πρὸς τὴν Ῥηνοῦ ἔφοδον, Κίμβρων καὶ Τευτόνων· αὐτῶν δὲ τῶν Βέλγων Βελλοάκας ἀείσας φασὶ· μὲν γὰρ τέττες Σαεσίονας· τῆς δὲ πολυανδρωπίας σημεῖον. Εἰς γὰρ λ μυριάδας ἔξεταιζα φασὶ τῶν Βέλγων πρῶτον τῶν δυναμῶν φέρειν ὅπλα· εἰρηται δὲ καὶ τῶν

^a καὶ δεστ Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^b συναγανακτύντων Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^c συμμεινόντων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^d ἐμφερεῖς εἰσιν ἀλλήλοισι καὶ συγγενεῖς ἔτοι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^e δε καὶ τὰς Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^f Malim, ἐκβάλλονται, Marg. Caf. sic Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^g ἀπαντας Med. 2. ^h ἀδρόσι γὰρ κατελύοντο· οἳ δ' &c. Esc. Mosc. ⁱ φροσβορότεροι Med. 1. Mosc. φροσβορότεροι Med. 2. ^k παροικέντα Esc. ^l ἔτε Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^m Οὐεσίονας Par. 1. 3. Eton. Esc. Mosc. Οὐεσίονας Med. 1. 2.

1. τὸ δ' ἐκ τῆ πλήθους] Supra dixit Gallorum mulieres esse τοκάδας. Casaub.

2. καὶ αὐδέκασον] Αὐδέκασοι sunt ii, qui non aliorum consilia sequuntur, sed de suo animo semper agunt. Vinculum enim quo civitatis membra inter se colligantur inter Barbaros est semper tenue. F.

Ibid. συναγανακτύντες] Scripti, συναγανακτύντων. Non probo. Casaub.

7. ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμβαινόντων] Optime veteres libri, συμμεινόντων. Norunt satis eruditi quam saepe β et μ in veteribus libris confundantur. Idem.

14. τὰς μεταναστεύσεις αὐτῶν ῥαδίως ὑπάρχειν] Cæsar optime Helvetiorum migrationem, quæ postrema fuit Gallorum, describit, (L. Pisone et A. Gabinio Coss.), l. i. cap. 2. F.

18. καὶ γὰρ ἤρξαντο πρῶτον καὶ ἐπαύσαντο ὑπερὸν] Livius, libro xxviii. c. 12. de Hispania: Itaque ergo prima Romanis inita provinciarum, quæ quidem continentis sunt, postrema omnium, nostra demum ætate, auctu auspicioque Augusti Cæsaris, perdomita est. Casaub.

25. Εἰσὶ μὲν ἔν μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει] Amm. Marcell. l. xv. c. 12. ait, Ad militandum omnis ætas aptissima: ac in B. G. l. viii. c. 2. exemplum ducis veterani profertur, qui, consuetudine Gallorum, non ætatis excusatione in juscipienda præfectura usus erat. F.

26. κρείττες δ' ἰπποτάι] Quantum equitatu valuerint Galli, testis sit Cæsar, multis locis: quem lege. Casaub.

Ibid.] Secundum Cæsarem (l. vi. c. 13.) pedites Gallorum sunt servi, et omnes qui sunt in honore vel Druides, vel equites sunt. Servi in rep. barbara semper debiles, ergo pessimi milites. Nullus liber homo inter pedites militat, ergo equitatu plurimum valent. F.

27. τῆς ἰππείας ἀρίστη παρὰ τούτων] Lege, ἡ παρὰ τέτων. Casaub.

28. τέτων δὲ τὰς Βέλγας ἀείσας φασὶν] Cæsar, B. G. i. 1. Horum omnium fortissimi sunt Belgæ. Sed causam aliam adfert. Idem.

31. ὥστε μόνους] Ὡστε, pro ἔτε scripsi: quod et interpret habet, et sensus exigit. Xyland.

Ibid. ὥστε μόνους ἀνέχειν πρὸς τὴν Ῥηνοῦ ἔφοδον] Quis dubitat ex Cæsare esse hæc? Ejus verba sunt, de Belgis, Solosque esse qui patrum nostrorum memoria, omni Gallia vexata, Teutones Cimbrofque intra fines suos ingredi prohibuissent. B. G. l. ii. c. 4. Casaub.

32. τῶν Βέλγων Βελλοάκας ἀείσας φασὶ] Auctor est Cæsar, B. G. ii. 4. inter Belgas plurimum Bellovacos, et virtute, et auctoritate, et hominum numero valere. Auctor etiam libri viii. c. 6. de bello Gall. testatur Bellovacos belli gloria Gallos omnes Belgasque præstitisse. Idem.

Ἑλληνῶν πλῆθος, καὶ τὸ τ' Ἀρβέρων^a καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανδρωπία φαίνεται, καὶ, ὅπερ εἶπον, ἡ τ' γυναικῶν ἀρετὴ πρὸς τὸ τίκτειν καὶ ἐκτρέφειν τὰς παῖδας. Σαγγοροῖσι δὲ καὶ κομοτροφοῖσι, καὶ ἀναξυρίσι χρώνται περιτεταμέναις· ἀντὶ δὲ χιτῶνων, 5 χιτῶν χεριδωτῆς φέρει μέχρι αἰδοίων καὶ γλετῶν· ἢ δ' ἐρέα, τραχεῖα μὲν, ἀκρόμαλλος δὲ· ἀφ' ἧς τοὺς δασεῖς σάγους ἐξυφαίνουσιν, ἐς λαίνας καλοῦσιν· οἱ μὲντοι Ῥωμαῖοι καὶ ἐν τοῖς^b προσβορωτάτοις ὑποδιφθέρας τρέφουσι ποίμνας, ἱκανῶς ἀείας ἐρέας. 10 Ὀπλισμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι· μάχαιρα μακρά, παρηρτημένη^c παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, καὶ^d θυρεὸς μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον,

orum multitudinem ante commemoravi, unde apparet quam populosi fuerint, quamque (ut dixi) mulieres eorum pariendo educandoque foetu felices. Belgæ saga ferunt, comam alunt, braccis utuntur circum extentis: loco tunicarum utuntur veste fissili manicata, usque ad pudenda et nates demissa. Lana eorum aspera est, sed ipsam proxime pellem detonsa: ex ea densa saga texunt, quas lænas vocant. (Sane et Romani in maxime septentrionalibus locis degentes, laneas infra diphtheras gerunt vestes sive lænas satis elegantes.) Armatura illis pro corporum proportionem, gladius longus ad dextrum dependens latus, scutum longum, lanceæ pro proportionem, et meris, tragulæ

^a καὶ τὸ τῶν Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^b προσβορωτάτοις Med. 1. Mosc. ^c παρὰ τὸ δεξιὸν Bre. Esc. et ex correct. Med. 2. ^d θυρεὸς Par. 3. Δηριὰς Med. 1. 2.

4. Σαγγοροῖσι δὲ] Virgilius, Æn. viii. 660. de Gallis, Virgatis lucent sagulis. Diodorus, ἐπιπορπένται σάγους φαδωτῆς. Vide Josephi Scaligeri Conjectanea. Casaub.

Ibid.] Saga virgis purpureis ornata fuit. Montfaucon t. iii. p. 84. plura Gallici vestitus exempla edidit: in his sagum de humeris pendet. Nescio quid dicam de figuris rudioribus in templo de Montmorillon. Supplem. des Antiq. t. ii. p. 222. Supra portam templi astant sex viri, quorum tres juniores, tres barbati, et duæ foeminæ, quarum una nuda est, altera longum crinem plicatum, chirothecas, et tunicam alstrictam habet: sed cum hominum figuræ crines habeant tonfos, forsitan non ad veterem Gallorum formam vestiuntur. Diodorus σάγους, i. e. saga, describit tanquam densa in hyeme, τοῖς χειμῶσι δασεῖς, in æstate tenuia, πλινθίοις πολυανδρείοι, tessellis ad florum formam ac crebris distincta. F.

Ibid. κομοτροφοῖσι] Virgilius, Æn. viii. 659. Aurea cæsaries illis. Diodorus, lib. v. Ταῖς δὲ κόμαις ἐ μόνον ἐκ φύσεως ξανδοί, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς ἐπιτηδεύουσιν αὐξάνειν τὴν φυσικὴν τῆς χροῆς ἰδιότητα. Τινὰς γὰρ ἀποπλύνει σμῶντες τὰς τρίχας συνεχῶς, καὶ ἀπὸ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν κορυφὴν, καὶ τὰς τένοντας ἀνασπῶσιν. Hoc videas hodie plerosque in Gallia factitare, prorsus ut, quod subjicit idem Diodorus, vere iis conveniat, possitque dici, τὴν πρόσωπον αὐτῶν φαίνοντα Σατύροις καὶ Πᾶσιν ἰοικέναι. Hinc dicta Comata Gallia. Casaub.

Ibid.] Diodorus adjicit, τὰ δὲ γένεια τινὲς μὲν ἐξυφάλλει, τινὲς δὲ μετρίως ὑποτρέφει. Hæc de vulgo: sed nobiles, οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν παρειὰς ἀπολειάνουσιν, τὰς δ' ὑπὲρ τὰς ἀναιμμένας ἑῶσιν. Mos, ut Diodoro visum est, vere barbarus. F.

Ibid. καὶ ἀναξυρίσι χρώνται] Diodorus annotat Gallos bracas id vocitare, χρώνται δὲ ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι βράκας προσαγορεύουσιν. Inde Braccatæ Galliæ nomen. Casaub.

5. ἀντὶ δὲ χιτῶνων] Et tamen testatur Diodorus, Gallos uti χιτῶσι βαπτοῖς, χρώμασι φαντοδοποῖς διηθισμένοις. Strabo mox ἰδιότητας βαπτὰς vocat. Idem.

6. χιτῶν χεριδωτῆς] De tunicis chiridotis lege A. Gellium, lib. vii. cap. 12. Idem.

Ibid.] Tunicæ chiridotæ sunt quæ ultra brachia protenduntur usque ad primam partem manus, et prope ad digitos. Figuræ antequam citatæ largas habent manicas. F.

7. ἀκρόμαλλος δὲ] Lege, μακρόμαλλος δὲ, id est, sed admodum villosa. Cluverius, Germaniæ Antiq. lib. i. cap. 16. pag. 137. Anon.

8. ἐς λαίνας καλοῦσιν] Qui? Videtur enim indicare Gallorum esse vocem, læna: Varro tamen vult esse Latinam. De L. L. lib. iv. p. 33. Læna, inquit, quod de lana multa: duarum enim togarum instar: ut antiquissimum mulierum ricinum; sic hoc duplex virorum. Ego puto vocem esse puram putam Græcam, literula una truncatam. Constat enim e Plutarcho, lænas nihil esse aliud quam Græcorum χλαῖνας, sic dictas παρὰ τὸ χλαῖνειν: utrumque autem, læna, inquam, et chlæna, παχὺς erat ἱμάτιον, et utrumque χλαῖνον. Festus (v. Læna) quoque auctor est quosdam existimasse lænam Græce quam χλαῖνην dicunt esse appellatam, quosdam tamen Thulce. Casaub.

Ibid. λαίνας καλοῦσιν] Λαίνας καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι. Καὶ μὲν τοι καὶ ἐν τοῖς προσβορωτάτοις ὑποδιφθέρας τρέφει ποίμνας, &c. Ita legendum: Illa, Καὶ μὲν τοι, et quæ sequuntur, de Gallis dicuntur. Tourp.

Ibid. λαίνας] Repone, Χλαῖνας. P. Merula, Cosmograph. p. ii. lib. iii. c. 15. Anon.

9. Ῥωμαῖοι] Locus haud dubie vitiosus, præcipue in verbis, Ῥωμαῖοι, quod Belgici alicujus populi loco substitutum apparet; et τρέφει ποίμνας, forte, φέρει λαίνας. Videtur autem Rhenones describere, Leib-beltz, infra superiorem vestem proxime cutim supra indusium gestatos. Lanam autem ἀκρόμαλλον intelligo

longis pilis, ut quæ ad ipsam cutem pecudis detonsa sit: zottet beltz overck. Pro μέρις porro Epitome etiam scripta habet μάρις: utraque vox mihi ignota. Xyland.

Ibid. οἱ μὲν τοι Ῥωμαῖοι] Difficilis mihi locus: et de quo neutram in partem velim quicquam affirmare. Potest videri bene habere: et tunc ita interpretabimur, ut intelligamus quemadmodum fuerunt parthiciarii negotiatores Romani apud Parthos, quorum mentio est in leg. vii. Cod. De excus. muner. ita etiam fuisse apud Gallos qui in optimis quibusque Galliæ pacis græges alerent: neque erit, opinor, inepta hæc expositio. Nam civium Romanorum qui in Galliæ negotiabantur meminit etiam Cicero, pro Fonteio. c. i. Nec dubium est fuisse et in aliis provinciis: ac fortasse de hujusmodi hominibus accipi debet locus libri decimi, ubi Romanorum qui Patris erant (quo fortasse pertinet locus Cicer. Epistol. lib. xii. Ep. 50.) meminit. Non improbo tamen quod Xylandro videbatur, successisse vocem Ῥωμαῖοι in locum alicujus populi Galliæ septentrionalis, quales fuere Rhemi, et Rhotomagi. Putavi etiam aliquando legi posse, ἐς λαίνας καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι· οἱ μὲντοι καὶ ἐν Casaub.

Ibid.] Conjectura hæc Casauboni a cl. Marklandio adoptatur, qui locum hunc legit, οὗς λαίνας καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι· καὶ μὲντοι ἐν τοῖς, &c. Hæc levis correctio Xylandrum plane refellit. F.

9. ὑποδιφθέρας τρέφει ποίμνας] Ἀνθρώπινοι πάθος (Hesych. in οἷας: huc refer locum Hesychii εἰώα. Laertius, l. vi. Seg. 41. De ratione alendi hujus pecoris, nota locum Palladii elegantiff. l. xii. tit. 13.) hic ἐπαθεν interpretes, ac mire cæcutivit. Nam quod ille διοδοῖ, φέρει λαίνας, id vero παραδιορθῶν est. Tu locum ita intellige. Istos populos græges habuisse pellitos, unde lanam bonam consequerentur: ὑποδιφθέρας ποίμνας vocat quas Latini pellitis oves, vel testas. M. Terentius Varro, de re rust. ii. c. 2. Pleraque similiter faciendum in ovibus pellitis, quæ propter lanæ bonitatem, ut sunt Tarentinæ et Atticæ, pellibus integuntur, ne lana inquinetur. Vide Plinium et Columellam. Horat. lib. ii. Od. 6.

Dulce pellitis ovibus Galeæ

Flumen.

Eleganter porro libro xii. lanam ipsam vocat ὑποδιφθέροι: (sicut apud Latinos tam lana solox dicitur, quam ipsum pecus non testum: ita enim Lucilius hoc versu apud Festum) quem locum nec interpretes, nec alii, qui de ejus expositione laborarunt, intellexerunt. (Huic lanæ opponitur solox lana, ait Festus, quem vide). Casaub.

10. ἱκανῶς ἀείας ἐρέας] Similiter est locutus libro xii. ἡ χώρα πρόσκατα ἐκφέρει δαυμασῶς, τραχείας δὲ ἐρέας: et libro x. de Nisyro insula, πετρώδης, μολὴ λίθου. Solet autem Strabo ἀείων appellare, quod in suo genere eximium est. Sic dixit lib. ix. ἀείων ἑλλέβορον. Idem.

11. Ὀπλισμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι] Livius, libro xxxviii. c. 17. de Gallis, Procera corpora, promissæ et rutilatæ comæ, vasta scuta, prælongi gladii. Idem.

Ibid.] Armaturæ Gallicæ vix ullam effigiem habet Montfaucon. Vide autem tom. iv. l. i. cap. 13. F.

12. μάχαιρα μακρά, παρηρτημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν] Diodorus, libro quinto, ἀντὶ δὲ τῷ ξίφει, σπάδας ἔχει μακρὰς σιδηραῖς ἢ χαλκαῖς. ἀλύσειν ἐξηγητήνας, παρὰ τὴν δεξιὰν λαγόναν παρατεταμέναις. Sed et Romanus miles gladium ad latus dextrum accingebat, teste Polybio, libro vi. Casaub.

13. θυρεὸς μακρὸς] Virgilius, Æn. viii. 662.

— Scutis protecti corpora longis.

Livius, xxxviii. c. 21. Scuta longa, cæterum ad amplitudinem corporum parum lata, et ea ipsa plana, male tegebant Gallos. Diodorus θυρεὸς ἀνδρομήκεις vocat. Idem.

Ibid.] Θυρεὸς semper, secundum Diodorum, πεποικιλμένης ἰδιότητος,

genus: nonnulli etiam arcubus utuntur et fundis: habent et lignum pili forma, quod non amento, sed e manu torquetur, longius etiam atque sagitta, quo maxime utuntur ad aucupium. Humi decumbunt, etiamnum plerique sedentes in toris cibum capiunt. Cibus plerumque cum lacte est, et omnis generis carnibus, maxime fuillis, cum recentibus tum salitis. Sues etiam in agris pernoctant, altitudine, robore, et celeritate præstantes: a quibus, si quis non adfuevit, accedenti non minus quam a lupo est periculi. Domos e tabulis et cratibus construunt rotundas, magno imposito fastigio. Tam copiosi autem sunt iis pecudum et suum greges, ut fagorum et falsamentorum copiam non Romæ tantum suppeditent, sed et plerisque Italiæ partibus. Pleræque eorum respublicæ ab optimatibus gubernabantur: antiquitus unum quotannis principem, itemque unum belli ducem, multitudo deligebat: nunc Romanorum mandatis fere parent. Peculiare quippiam habent in conciliis. Si quis enim dicenti obstrepat, aut tumultuetur, licetor accedit stricto cultro; minis adhibitis tacere eum jubet, idque iterum ac tertio facit, eo non cessante: tandem a sago ejus tantum amputat, ut reliquum sit inutile. Id eis cum compluribus aliis barbaris commune est, quod contraria nostris moribus ratione virorum et mulierum officia habent distributa. Apud universos autem fere tria hominum sunt

ἡ μέρῃς πάλτε πῆ εἶδος· χρώνται δὲ ἡ τοῖς ἐνίοις, καὶ σφενδοναῖς· ἐστὶ δὲ πῆ καὶ γρόσφω ἐοικὸς ξύλον, ἐκ χειρὸς οὐκ ἔξ ἀγκύλης ἐπιέμενον, τηλεβολώτερον ἢ βέλος, ᾧ μάλιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρώνται θήρας· χαμυνῶσι δὲ ἡ μέχρι νῦν οἱ πολλοί, ἡ καθ' ἐξόμενοι δειπνῶσιν ἐν σιβάσι· τροφή δὲ πλείη μετὰ γάλακτος, καὶ κρεῶν παντοίων· μάλιστα δὲ τῶν ὕϊων, καὶ νέων, ἡ ἀλιτῶν. Αἱ δ' ὄντες καὶ ἀγραυλῶσιν, ὕφει τε καὶ ἀλκῇ, ἡ τάχει, ἀφ' ἑαυτῶν· κίνδυνος γὰρ ἐστὶ τοῦ ἀήθει περὶ σιόντι, ὡσαύτως ἡ λύκῳ. Τὰς δ' οἴκους οὐκ στανίδων καὶ γέροντων ἔχουσι μεγάλας, θολοειδεῖς, ὄροφον πολλὴν ἐκτετακέντες· ἔστω δ' ἐπὶ δαψιλῇ καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑποφύβια, ὥστε τὸ σάγων καὶ τὰ τρυχέας ἀφθονίαν μὴ τῇ Ῥώμῃ χορηγεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι τῆς Ἰταλίας. Ἀριστοκρατικὰ δ' ἦσαν αἱ πλείους τῶν πολιτείων· ἓνα δ' ἡγεμόνα ἡγεῖτο κατ' ἐνιαυτὸν τοπαλαῖον· ὡς δ' αὐτὸς εἰς πόλεμον εἰς ὑπὸ τῆς πλήθους ἀπεδείκνυτο στρατηγός· νυνὶ δὲ περὶ τοὺς τοῖς Ῥωμαίων προσταγμάσι τὸ πλέον. Ἰδίον δὲ, τὸ ἐν τοῖς συνεδρίοις συμβαῖνον· εἰάν γάρ τις θορυβῇ τὸ λέγοντα, καὶ ὑποκρέσῃ, προσίων ὁ ὑπηρετής, ἐσπασμένος τὸ ξίφος, κελεύει σιγᾶν· μετ' ἀπειλῆς· μὴ παυομένη δὲ, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτὰ· τελευταῖον δὲ ἀφαιρεῖ τῆς σάγως τοσέτον, ὅσον ἀχρηστον ποιῆσαι τὸ λοιπόν. Τὸ δὲ πλεῖον τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς γυναῖκας, τὸ διηλλάχθαι τὰ ἔργα ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῶν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συχνὲς τῶν βαρβάρων ἐστὶ. Παρ' ἅπασιν δ' ὡς ἐπίπαν τέλεια

^a μαῖρις Par. 1. Med. 1. Eton. et ex correct. Med. 2. μαρισπάλτε Efc. Mosc. μῆρις Par. 3. Bre. ^b ἀφίεμενον Par. 1. Gron. et ex correct. Mosc. ^c ὕϊων Med. 1. 2. Mosc. ^d δαψιλῇ κατὰ π... Par. 3. Bre. δαψιλῇ τὰ π... Efc. ^e ὥστε τῇ τῶν σάγων καὶ τῶν τρυχέας ἀφθονία Med. 2. ^f τῶν δεῖσι Efc. ^g τὸ αὐτὸ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Efc. Mosc.

ἰδιότητος, et galeas æneas gestaverunt, aliqua figura, vel avium, vel bestiarum, ornatas, et corpora thoracibus æneis et hamatis texerunt: alii autem nudi pugnauerunt. Tubis in bello, barbarico more, horridum sonantibus usi sunt. Diodorus itidem στανία, gladiatorum speciem memorat, quæ partim acie sunt directa, partim incurva, quo magis carnes lacerent. F.

Ibid. καὶ λόγχοι κατὰ λόγον] Diodorus auctor est, veteres Gallos lanceas appellasse τὰς λόγχας, ut hodieque facimus: προβάλλουσαι δὲ λόγχας, ἃς ἐκείνοι λαγχίας καλεῖται, πηχυαίας τῇ μήκει τῶν σιδηρῶν, καὶ ἐν μείζονα ἐπιδημῶντα ἔχουσαι. Videtur Diodorus describere, quos hodie vernacula nostra lingua Alebardas appellat: quas veteres tamen Galli ἄγγος dixerunt, si Eustathio credimus. Ἄγγος, ait ille, εἶδος δόρατος φραγκικῆς, ὅτε λίαν μακρὴ φαίνεται, ὥστε μεγάλη, καὶ τὸ πλεῖστον σιδηρῶν περιέχεται. Porro vocem lancea Varro, Gallis inique adimens, Hispanis tribuit. Casaub.

1. καὶ μέρῃς πάλτε πῆ εἶδος] Veteres libri habebant, vel μάρῃς, vel μαῖρις. Non est dubium legendum esse, quod duo summi viri, Scaliger, et Turnebus, Adv. ix. 7. animadvertunt, μάτερις, vel μάταρις: quandoquidem Epitome habet, μάταρις. Cæsar, B. G. i. 26. mataras. Auctor ad Herennium, libro quarto, c. 32. Ut si quis Macedones appellavit hoc modo: non tam cito sarrissæ Græciæ potitæ sunt: aut idem Gallos significans dicat, nec tam facile ex Italia materis transalpina depulsa est. In promptu sunt Cæsar, Livii, lib. vii. Sifennæ apud Nonium, (V. materæ) et Gellii loci, a doctis viris annotati. Apud Hesychium observavimus scribi hanc vocem per δ, non τ. Sic autem ejus verba restituimus: Μαδάρις, τὰ πλεῖστα λόγχα... τῶν κεράτων Κελτοί. Idem.

Ibid. καὶ μέρῃς] Μάτερις, vel μάταρις, scribendum esse docent et Merula, Cosmograph. p. ii. lib. iii. c. 13. et Boxhornius Origin. Celtic. c. 2. p. 24. quæ suā desumpsit ex Bocharti Chanaan. lib. i. cap. 42. Locus autem Scaligeri a Casaubono indicatus extat in notis ad Virgilii Catalecta pag. 282. Anon.

2. ἐστὶ δὲ πῆ καὶ γρόσφω] Gēsa Gallorum videtur describere: quanquam quod ait, esse καὶ βέλος, τηλεβολώτερον, non satis gefis convenit: ut nec cateiæ, quod erat aliud teli Gallici genus.

Vide Isidorum, Orig. xviii. 7. De voce γρόσφος, vide Eustath. pag. 711. Casaub.

5. καθ' ἐξόμενοι δειπνῶσιν ἐν σιβάσι] Diodorus, Δειπνῶσι δὲ καθ' ἐξόμενοι πάντες ἐκ ἐπὶ θρόνων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὑποσώμασι χρώμενοι λύκων ἢ κυνῶν δερμάσι. Idem.

8. Ibid.] Diodorus addit, juniores utriusque sexus ad menfas ministrare, sed non postquam adoleverint. Hospites exercent; hospites, vel ἀνδράς ἀγαθὰς, ταῖς καλλίσταις τῶν κρεῶν μοίραις honorant, ad Græcorum morem, secundum Homerum: in conviviis crebro rixantur, et pugnant, πᾶρ ἑδὲν τιθεμένοι τῇ τῆ βίᾳ τελευτῇ. F.

6. μετὰ γάλακτος] Hanc affert Cæsar causam staturæ Gallorum proceræ. Casaub.

10. οἴκους ἐκ στανίδων καὶ γέροντων] Casas Gallorum stramento tectas fuisse, auctor est Cæsar: Diodorus de Britannicis idem scribit: quas similes Gallicis fuisse auctor est Cæsar, B. G. v. 12. Idem.

25. τὸ λοιπόν] Cæsar quædam alia notatu dignissima scripsit de conciliis Gallorum, quæ hunc locum Strabonis explicant. Gentes Gallicæ ingenii acerrimis erant præditæ, novis rebus semper studentes, et nullo communi vinculo constrictæ, mobiles et feroces, quibus subita semper ac repentina consilia, ac incertis rumoribus sæpe innixa; unde cavendum erat semper ne talis imprudentia, ac levitas, in libero conventu, rebus publicis noceret. Hinc legibus sancitum, primo, si quis quid de rep. a finitimis rumore aut fama acceperit, uti ad magistratum deferat, necesse cum quo alio communicet.—Magistratus, quævis sunt, occultant, quæque esse ex usu judicaverint, multitudini produnt. Secundo, quod de rep. nisi per concilium, nemo loqueretur. Ab hisce legibus patet, in communi concilio Gallorum sæpe ob loquacitatem quorundam tumultus oboriri, ideoque stigma iis affixum, qui consulentibus de re communi obstarent. B. G. i. vi. c. 19. Tertio, ut initio belli armatum concilium indicerent, quo omnes puberes armati convenire coguntur; et qui ex iis novissimus venit, in conspectu multitudinis, omnibus cruciatibus affectus, necatur. B. G. i. v. c. 54. F.

28. πᾶρ ἅπασιν δ' ὡς ἐπίπαν τέλεια φέλλαι] Cæsar, B. G. vi. 12. quem

φῦλα τῶν πρῶτων διαφερόντως ἐστὶ, Βάρδοι τε, καὶ^a Οὐάταις, καὶ Δρυΐδαι. Βάρδοι μὲν, ὕμνηται καὶ ποιη-
ταί·^b Οὐάταις δὲ, ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· Δρυΐδαι
δὲ πρὸς τῇ φυσιολογίᾳ, καὶ τῇ ἠθικῇ φιλοσοφίᾳ
ἀσκήσαι· δικαιοτάτοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ τῆτο⁵
πιτεύονται τὰς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις καὶ τὰς κοινὰς·
ὥστε καὶ πολέμους διήπων πρότερον καὶ παρατάττεσθαι
μέλλοντας ἔπαυον· τὰς δὲ φονικὰς δίκας, μάλιστα
τέτοις ἐπετέτρετο δικάζειν· ὅταν τε φορὰ τέτων¹⁰
ἦ, φορὰν καὶ τὴν χώραν νομίζουσιν ὑπάρχειν. Ἀφθάρ-
τες δὲ λέγεται καὶ οὗτοι, καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ
τὸν κόσμον·^d ἐπικρατήσιν δὲ ποτε καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ.
Τῷ δ' ἀπλῶ καὶ θυμικῶ, πολὺ τὸ ἀνόνιον καὶ ἀλα-
ζονικὸν πρόσκειται, καὶ τὸ φιλόκοσμον· χρυσοφορεῖσι τέ
γὰρ περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις σπρεπὰ ἔχοντες·^e αὐτὰ δὲ¹⁵
τοῖς βραχίοις καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, καὶ τὰς ἐσ-
θῆτας βαπτὰς φορεῖσι, καὶ χρυσοπάσας, οἱ ἐν ἀξιώ-
ματι· ὑπὸ τοιαύτης δὲ κερφότητος, ἀφόρητοι μὲν νι-
κῶντες, ἐκπλαγεῖς δ' ἡττηθέντες ὀράνται·^f ὥστε τῇ
τῇ διανοίᾳ καὶ τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ ἐκφυλον, ὃ τοῖς²⁰
προσκόροις ἔθνεσιν παρακολοῦται πλείστον, τὸ δὲ τῆς
μάχης ἀπύοντες, τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν
ἐκ τῶν αὐχένων τῶν ἵππων, κομίσαντας δὲ προσωπατα-
λεύειν τῇ θείᾳ τοῖς προπυλαίοις. Φησὶ γὰρ Ποσειδῶ-
νις αὐτὸς ἰδεῖν ταύτην πολλαχῇ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον²⁵
ἀνιήσθαι, μὲν δὲ ταῦτα φέρειν πρῶτως διὰ τὴν συνή-
θειαν. Τὰς δὲ τῶν ἐνδοξῶν κεφαλὰς κεδρῶντες,^g ἐπε-
δείκνυντο τοῖς ξένοις, καὶ ὅδ' ἐπὶ πρὸς ἰσοτάσιον χρυσὸν

genera, quæ in singulari habentur honore: Bardi, Vates, et Druidæ: horum Bardi hymnos canunt, poëtæque sunt: Vates sacrificant, et naturam rerum contemplantur: Druidæ præter hanc philosophiam etiam de moribus disputant. De horum justitia, summa omnium est opinio: itaque et publica iis et privata judicia committuntur, et aliquando causis bellorum disceptandis jam acie congressufuros composuerunt: maxime judicia de cæde iis commissa sunt: cumque horum multus est proventus, agrorum quoque fertilitatem consequi putant. Cum hi, tum alii, animam interitus expertem statuunt, et mundum: tamen aliquando ignem et aquam superatura. Simplicitati eorum et ferociæ multum adest stoliditatis ac arrogantia, et ornatus studii: gestant enim aureos circum colla torques, et circa brachia, ac manus cum brachiis commisfuram, brachialia: et qui honores gerunt, ii vestes tinctas atque auro variegatas usurpant. Ob hanc levitatem et intolerabiles sunt ubi vincunt, et ubi vincuntur, plane consternati. Habent eorum etiam ingenia barbaricum quippiam et inusitatum, quod plerisque septentrionalibus gentibus comitatur, quod cum a pugna redeunt, capita hostium de collis equorum suspendunt, et spectaculi gratia ante portas oppidorum affigunt: id se multis in Galliæ locis vidisse ait Posidonius, cumque initio rem insolentem averfaretur, consuetudine eam sibi minus molestam redditam. Capita autem illustrium virorum cedrino inungentes, peregrinis ostentabant, neque reddere dignabantur, si quis tan-

^a Οὐάταις Mosc. et sic infra. Οὐάταις δὲ ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· Δρυΐδαι δὲ &c. Par. 1. Οὐάταις καὶ Δρυΐδαι· Οὐάταις δὲ &c. Par. 3. Bre.

^b Οὐάταις δὲ ἱεροποιοὶ deerant Med. 2. addita postea. ^c ὅταν δὲ ex correct. Med. 2. ^d ἐπικρατήσιν δὲ ποτε defunt Esc. Mosc.

^e ὑπὸ τῆς τοιαύτης Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f τῇ διανοίᾳ Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^g ἐπεδείκνυντο Med. 2.

quem tamen imitari videtur, duo tantum: In omni, ait, Gallia eorum hominum qui in aliquo sunt numero atque honore genera sunt duo. Sed in frequentibus major varietas. Casaub.

Ibid.] Tres ordines Strabonis nil habent commune cum duobus Cæsaribus. Hic enim dividit Gallos in sacros et nobiles, Strabo autem sacrum ordinem solum hic memorat, quem recte in tres ordines distinguit. Druidas optime descripsit Cæsar, testis oculatus, B. G. l. vi. c. 13, &c. et Plinius, l. xvi. c. 44. F.

1. Βάρδοι τε, καὶ Οὐάταις, καὶ Δρυΐδαι.] Marcellinus Bardos, Eubages, et Druidas appellat. Casaub.

Ibid.] Lucanus autem Vates, Bardos, et Druidas appellat. F.

2. Βάρδοι μὲν ὕμνηται καὶ ποιηταί.] Marcellinus, xv. 9. Bardi quidem, fortia virorum illustrium facta, heroicis composita versibus, cum dulcibus lyrae modulis cantantur. Diodorus, εἰς δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ποιηταὶ μελῶν, ἔς βαρδὸς ὀνομάζεσθαι, &c. Festus Pompeius, Bardus Gallice cantor appellatur, qui virorum fortium laudes canit. Posidonius, apud Athenæum, vi. c. 12. p. 246. Τα δὲ ἀκρόματα αὐτῶν εἰσιν οἱ καλέμενοι βάρδοι· ποιηταὶ δὲ ἔσσι τυγχάνουσι μετ' ὧδ' ἐπαίνες λέγοντες. De barditu Germanorum vide Tacitum, de Mor. Germ. 3. Casaub.

3. Οὐάταις δὲ ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι.] Ammianus, xv. c. 9. Eubages vero scrutantes summa et sublimia naturæ pandere conabantur. De Druidibus infinita sunt in veterum monumentis testimonia. Vide Cæsar. libro vi. capit. 13. Idem.

9. ὅταν τε φορὰ τέτων.] Judiciorumne an Druidarum? Ambiguitatem Græcorum verborum imitatus sum. Samniticas autem mulieres, quarum infra mentio, apparet prave scribi. Xyland.

10. Ἀφθάρτες δὲ λέγεται.] Sentiebant idem cum Pythagora. Vide Diodorum, et Ammianum. Casaub.

14. καὶ τὸ φιλόκοσμον.] Non prætermittam Ammiani locum elegantissimum, de nostra gente, xv. 12. Tersæ, inquit, pari diligentia, cuncti, et mundi: nec in tractibus illis, maximeque apud Aquitanos, poterit aliquis videri, vel sæmina, licet perquam pauper, ut alibi frustis squallere pannorum. Idem.

Ibid. χρυσοφορεῖσι τε γὰρ.] Latinus poeta de Gallis, Æn. viii. 659.

Aurea cæsaries illis, atque aurea vestis:
Virgatis lucent sagulis: tum lactea colla
Auro innectuntur. —

Polybii, Livii, et aliorum in hanc sententiam locos omitto. Idem.

15. περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις σπρεπὰ.] Polybius appellat μαντάκας. Idem.

20. τῇ διανοίᾳ.] Scripti libri, τῇ ἀνοίᾳ. Idem.

22. τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν.] Diodorus, τῶν δὲ πεσόντων πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἀφαιρῶντες, περιεπτύσσουσιν τοῖς αὐχέσι τῶν ἵππων. Livius, lib. x. 26. Nec ante ad Coss. qui jam haud procul a Clusio aberant, famam ejus cladis perlatam, quam in conspectu fuere Gallorum equites, pectoribus equorum suspensa gestantes capita, et lanceis infixæ, ovantesque moris sui carmine. Notavit hunc morem et lib. xiv. Diodorus. Idem.

23. προσωπαταλεύειν τὴν θείαν τοῖς προπυλαίοις.] Hujus rei vestigium etiam his temporibus in nobilium ædibus reperias. Nam hodieque Galliæ nobiles suis foribus affixa habent ferarum capita, quæ vel ipsi, vel majores ipsorum, occiderint. Quod et apud Græcos fuisse factitatum docet poeta elegantissimus Nonnus, Dionysiac. lib. xlv. ver. 232. ubi loquentem inducit Agaven, post occisum, ut putabat, leonem:

Δμῶες ἐμοὶ γείχεοδε, παρὰ προπύλαια δὲ Κάδμου
Πήξατε τῆτο κάρηνον ἐμῆς ἀναδήματα νίκης.
Famuli mei ite, ante vestibula vero Cadmi
Affigite hoc caput meæ donarium viæτορία.

Eodem pertinent illa in Bacchis Euripidis, ver. 1214.

Ὡς πασσαλεύσῃ κρέατα τριγλύφοις τόδε

Λέοντος —

Et Scholiastes Aristophanis in Pluto notat moris fuisse apud Græcos, ut venatores capte belluæ partem aliquam, puta caput, vel pedem, in ipsa sylva paxillo alicui aut arbori affigerent, in Dianæ honorem. Vide initium libri primi Floridorum Apuleii. Idem.

28. πρὸς ἰσοτάσιον χρυσὸν ἀπολύειν.] Id Latine vertere debes, Auro contra luere, vel contra aurum: verba sunt summi viri Josephi

tundem auri pondus pro iis redimendis offerret. Romani tamen et ab his eos deduxerunt, et a sacrificiorum ac divinandi ritibus, qui nostris pugnant: homines enim sacris devoti gladio tergum ferientes, ex ejus palpitatione ariolabantur: sacris
5 semper aderant Druidæ. Quin et aliæ hominum immolationes feruntur: quosdam enim in sacris sagittis configebant, aut in crucem agebant: ac foeni colosso extructo, defixo ligno, pecudes, et
10 omnis generis bestias, ac homines, concremabant. In oceano autem insulam esse aiunt parvam, non plane in alto sitam, objectam ostio Ligeris: in ea habitare Samniticas mulieres, Bacchico instinctu correptas, quæ Bacchum cæremoniis et sacrificiis demereantur: nullum eo virum venire, sed ipsas
15 navigiis avectas cum viris suis coire, atque inde in insulam reverti: moris quoque esse, ut templi tectum quotannis auferatur, eademque rursus die ante solis occasum integatur, una qualibet mulierum onus apportante: cui onus excidat, eam ab aliis discerpi: et eas frustra inter evandum ad templum congerentes, non ante finem facere quam furore solvantur: semper autem usvenire, ut una de iis, onere elapso, ita lanietur. Fabulæ similius
20 est quod de corvis Artemidorus tradidit: lacum ait esse quendam ad oram oceani, qui duorum corvorum appelletur: in eo apparere duos corvos, qui dextram alam habeant albicantem: eo accedere quibus aliquid controversiæ est, et in sublimi loco posita tabula, utrumque pro se liba conjicere, corvos advolantes altera vorare, altera dissipare: obtinere autem causam suam eum, cujus liba disjiciuntur. Hæc ergo magis fabulam sapiunt. Quæ autem de Cerere et Proserpina dicit, magis sunt probabilia. Perhibet enim insulam esse Britannicæ propinquam, in qua deabus his sacrificetur eodem
25 ritu quo in Samothrace. Creditum est id quoque,

ἄπολυτρεν ἡζίεν· καὶ τέτων δ' ἐπαυσαν αὐτὰς Ῥωμαῖοι, καὶ τῶν κατὰ τὰς θυσίας καὶ μανείας ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν νομίμοις· ἀνδρωπὸν δ' ἡ κατεπεπισμένον παίσαντες εἰς νῶτον μαχαίρα, ἐμαντεύοντο
3 ὅκα τῷ σφαδασμῷ· ἔθυσον δ' ὅκα ἀνευ Δρυϊδῶν· καὶ ἄλλα δὲ ἀνδρωποθυσῶν εἶδη λέγεται· καὶ ἡ κατεπόξ-
εὐὸν πιναι, καὶ ἀνεπαύρειν ἐν τοῖς ἱεροῖς· καὶ κατασκευά-
σαντες κολασὸν χόρτε, καὶ ξύλον ἐμβαλόντες εἰς τῷ-
τον, βοσκήματα, καὶ παντοῖα θηρία, καὶ ἀνθρώπους, ὡλο-
10 καύτην. Ἐν δὲ τῷ Ὀκεανῷ φασιν εἶναι νῆσον μικ-
ράν, ἐπ' αὐτῇ πελαγίαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τῆς
Λείγης ποταμῷ· οἰκεῖν δὲ ταύτην τὰς τῶν Σαμνιτῶν
γυναῖκας, Διούσω κατεχομένης· καὶ ἰλασκομένης τῇ
θεῶν τῶτον τελεταῖς τε, καὶ ἄλλαις ἱεροποιαῖς ἔξιλε-
15 μύρας· ὅκα ἐπιβάλλειν δὲ ἀνδρα τὴν νῆσον, τὰς δ' ἡ
γυναῖκας αὐτὰς πλεέσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ πάλιν
ἐπανιέναι· ἔθος δ' εἶναι καὶ ἐν αὐτῇ ἀπαξ τὸ ἱερόν
ἀποτεράζεσθαι, καὶ τεράζεσθαι πάλιν αὐθημερόν περὶ
δύσεως, εὐχῆς φορτίον ἐπιφέρειν· ἥς δ' αὖ ἐκπέσει
20 τὸ φορτίον, ἀφαισάμεν ταύτην ὑπὸ τῶν ἄλλων· ἢ φε-
ρέσας δὲ τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερόν μετ' εὐασμῶ, μὴ
παύεσθαι πρότερον, ὥρην παύσανται τὴν λύπην· αἱ δὲ
συμβαίνειν, ὥς τέ πιναι ἐμπιπτεῖν τῇ τῷτο ἱππομένη.
Τῷτο δ' ἐπὶ μυθώδεστρον εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ
25 τὰς κόρακας συμβαῖνον· λιμένα γὰρ πιναι τῆς παρα-
κεανίπιδος ἱστορεῖ δύο κόρακας ἐπονομαζόμενον· φαίνε-
σθαι δ' ἐν τῷτῳ δύο κόρακας τὴν δεξιὰν πτέρυγα πα-
ράλευκον ἔχοντας· τὰς οὖν περὶ πιναι ἀμφισβητούν-
τας, ἀφικομένους δὲ εὐρὸν ἐφ' ὑψηλῇ τόπῳ, σαινίδα θέντας
30 ἐπιβάλλειν ψαῖα, ἐκάτερον χωρὶς· τὰς δ' ὄρνεις
ἐπιπλάντας τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· ὅθεν αὖ
σκορπισθῇ τὰ ψαῖα, ἐκείνων νικᾶν· ταῦτα μὲν οὖν
μυθώδεστρον λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κό-
ρης, πιστότερα· ὅτι φησὶν εἶναι νῆσον πρὸς τῇ Βρετανικῇ,
35 καὶ ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τῆς Δήμητρος
καὶ τῆς Κόρης ἱεροποιεῖται. Καὶ τῷτο δὲ τῇ περὶ τοῦτον

^a Scribo, ὑπεναντίως, Marg. Cas. ^b δὲ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. ^c κατεπεπισμένον Esc. Mosc. sed Esc. habet καταπεπεπισμένον
in marg. ^d ἐμαντεύον Med. 2. ^e φησὶν Par. 1. Esc. Mosc. ^f ἐπιμένειν ex correct. Med. 2. ^g ἐκπέσει Par. 1. 3. Med. 1.
Mosc. ^h φερέσας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. sed Med. 2. postea corrigitur. ⁱ περὶ τοῦτον Par. 1. 3. Med. 2. Bre. Eton.
^k ἐπιπλάντας Mosc. ^l τῆς deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^m Δήμητρον Par. 1.

sephi Scaligeri, doctissime, ut omnia, vim hujus φράσεως expli-
cantis. Casaub.

2. ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν νομίμοις] Legibus Romanis capite
plectitur qui tali vaticinandi genere usus fuerit. Harmeropolus,
τὸ δὲ θυσιῶν μαντεύεσθαι κεκλυται· ὁ δὲ τοῦτος ἐξίφει τιμωρεῖσθαι.
Idem.

5. καὶ ἄλλα δὲ ἀνδρωποθυσῶν εἶδη λέγεται] Vide Ciceronem
pro Fonteio, Tertullianum adversus Gentes, Livium, Diodo-
rum, Melam, et alios. Sophocles frag. Androm.

Νόμος γὰρ ἐστὶ τοῖσι βαρβάροις, Κρόνῳ

Θυπολεῖν βράτειον ἀρχήνδε γένος. Idem.

7. καὶ κατασκευάσαντες κολασὸν χόρτε] Cæsar, B. G. VI. 15.
Alii immanti magnitudine simulachra habent, quorum contexta vi-
minibus membra vivis hominibus complent: quibus succens, cir-
cumventi flamma exanimantur homines. Diodorus hanc rem ita
narrat: τὰς κακουργίας κατὰ πειραστηρίδα φυλάξαντες, ἀνασκοποῦντες
τοῖς θεοῖς, καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν ἀπαρχῶν καθαρῶν, πνεύματι
μεγέθει κατασκευάζοντες. Idem.

11. ἐπ' αὐτῇ πελαγίαν] Insula de Noirmoutier est ad ostium
Ligeris, nec procul a litore: idcirco ἐπ' αὐτῇ πελαγίαν recte di-
citur. F.

12. οἰκεῖν δὲ ταύτην (νῆσον scilicet, objectam ostio Ligeris) τὰς
τῶν ΣΑΜΝΙΤΩΝ γυναῖκας] Omnino reponendum est, ΝΑΜΝΙ-
ΤΩΝ. Vide supra, p. 263. ὁ δὲ Λεῖγης μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ

NAMNITΩΝ ἐκβάλλει. Eodem modo corrigendus est Dionysius
Periegetes, a Casaubono citatus. T.

Ibid. τὰς τῶν Σαμνιτῶν γυναῖκας, Διούσω κατεχομένης] Diony-
sius Periegetes unicus est, ut puto, e veteribus, qui hujus rei
meminerit. Sic ille, ver. 570.

Ἀγχι δὲ, νησιῶν ἑτέρος πόρος, ἔνθα γυναῖκες

Ἀνδρῶν ἀντιπύρην ἀγαυῶν Ἀμνιτῶν

Ὀρνύμεναι τελέσσι κατὰ νόμον ἱερὰ Βάκχῳ.

Juxta autem, parvarum insularum alius tractus, quo uxorēs

Hominum ex ulteriore ora illustrium Amnitarum

Prosepta peragunt juxta ritum sacra Baccho.

Ad quem locum Eustathius, Strabonis verba proferens, videtur
legisse, Ἀμνιτῶν, deficiente initio σ: quā de re dictum libro
primo satis. Stephano Samnium urbs est Britannicæ, decepto,
opinor, propter locorum vicinitatem. Casaub.

23. ὥς τέ πιναι ἐμπιπτεῖν τῇ τῷτο ΠΗΣΟΜΕΝΗΝ] Error est li-
brarii, an typographi? Pro ΠΕΙΣΟΜΕΝΗΝ, passuram. T.

25. λιμένα γὰρ πιναι τῆς παρακεανίπιδος] Xylander ita vertit ut
si legisset λίμνην, incogitantia, ut puto, non consilio. Casaub.

31. τὰ μὲν ἰδίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν] Inde videtur Romanorum
tripudium solistimum originem habere. Idem.

36. ἱεροποιεῖται] Religionem Gallorum descripsit Strabo, nil
de templis memorans. Montfaucon quædam viderat in Gal-
lia

ἐστίν, ὅτι ἐν τῇ Κελτικῇ φύεται δένδρον, ὁμοίον συκῇ, χαρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλήσιον ^a κιονοκράνῳ Κορινθιαργαί. ὅπτι μινδεῖς δ' ἔπος, ἀφίησιν ὅπὸν θανάσιμον πρὸς ταῖς ὀπιχρίσεις τῶν βελῶν. Καὶ τὲτο δὲ τῶν θρυλλυμνῶν ἐστίν, ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνηκοί τε εἰσὶ καὶ ἔ νομίζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, τὸ τῆς ἀκμῆς ἀφειδεῖν τὰς νέες. Ἐφορος δὲ ὑπερβάλλουσάν τε τῷ μεγέθει λέγει τῷ Κελτικῷ, ὥτε ἥσπερ νῦν Ἰβηρίας καλεῖται, ἐκείνοις τὰ πλείστα προσνέμειν μέχρι Γαδείρων· φιλέλληνάς τε σποραίνει τὰς ἀνθρώπους, καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν ὅτι εἰκότα τοῖς νῦν. Ἰδιὸν δὲ καὶ τὲτο· ἀσκεῖν γὰρ αὐτὰς, μὴ παχεῖς εἶναι, μηδὲ πορογάστας· ἢ δ' ὑπερβαλλόμενον ἢ νέων τὸ ἢ ζώνης μέτρον, ζημιῶσαι. Ταῦτα μὲν περὶ τῶν ὑπὲρ τ' Ἀλπεων Κελτικῆς.

Η ΔΕ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ, ^b τείγωνος μὲν ἐπὶ τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐτῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τῆς μήκους οὐδ' ὑπερβάλλον, οὐτ' ἐλλείπον· ἐπὶ γὰρ ὅσον τετρακιχλίων καὶ τ' ἢ ὑσαδίων ἐκάτερον· τό τε Κελτικὸν ^c σπὸ τ' ἐκβολῶν τῆς 20 ῥήνης μέχρι πρὸς τὰ βόρεια τῇ Πυρήνης ἄκρα τὰ κατ' Ἀκεϊτανίαν, καὶ τὸ σπὸ Καντίης τῆς κατ' ἀντικρὺ τῷ ἐκβολῶν τῆς ῥήνης, ἐωθινωτάτε σημεῖα τῇ Βρεττανικῆς, μέχρι πρὸς τὸ ἐσπερίον ἄκρον τῇ νήσῳ, τὸ κατ' Ἀκεϊτανίαν καὶ τῇ Πυρήνῃ ἀντικείμενον. Τὲτο μὲν 25 δὴ τελάχιστον διάστημα σπὸ τῇ Πυρήνης ὅπτι τὸν ῥήνον

in Belgico arborem nasci ficus similem, quæ fructum edat forma capituli columnæ Corinthiaci, qui fructus incisus succum emittat, jaculis inunctus qui sit lethalis. Id quoque vulgi sermonibus tritum est, omnes Belgas contentiosos esse, neque apud eos turpe judicari, si adolescentes flore ætatis abutantur. Ephorus Celticam ingenti facit magnitudine, quod ii pleraque Hispaniæ nunc dictæ loca usque ad Gades tenuerint: atque Græcorum studiosam esse gentem, multaque de iis peculiaria tradit, præfenti statui non consentanea: de quibus hoc etiam est, dare operam eos, ne obesi fiant, neve prominentem ventrem habeant: et si quis adolescens cingulo præscriptam mensuram excedat, eum multari. Hæc de transalpina sufficiant Gallia.

BRITANNIA autem formam habet triquetram: longissimum ejus latus juxta Galliam protenditur, longitudine neque majore, neque minore: utrumque enim latus longum est stadia iv. millia, et vel ccc, vel cccc: Gallicum ab ostiis Rheni usque ad septentrionales Pyrenes processus apud Aquitaniam: Britannicum autem a Cantio, quod punctum Britannicæ maxime ortivum ostiis Rheni e regione est, usque ad occiduum insulæ procursum, Aquitanicæ et Pyrenæ oppositum. Atque hoc est brevissimum a Pyrena ad Rhenum intervallum: maximum enim etiam v. millia stadiorum com-

^a κροκράνῳ Par. 3. κιονοκράνῳ Eton. Efc. Mosc. fed Eton. habet et κιονοκράνῳ, recenti manu. ^b τείγωνος Efc. ^c τὸ ἀπὸ Med. 1. 2. Efc. Mosc.

lia, omnia octangula, unde argumentum trahit, numerum 8 esse mysticum inter Gallos; sed huic vix adhibenda fides. Certum est lacus ac paludes fuisse sola Gallorum templa ante Cæsarem; et post extractas ædes plurimas, sacra propria Divis patriis fecerunt. Vide Montfauc. supp. des Ant. tom. ii. p. 219. Keysser. antiq. Sept. et Celt. Sect. i. c. 4. §. 15. Hæ regiones hodie mutantur, et in diversis partibus altera ab altera differt. Primo cultus Romanorum, deinde religionis priscae abolitio, et postremo Francorum admixtio, plurima nova introduxerunt. Gallos autem hodiernos sedulus indagator non priscis valde dissimiles, vel in animi affectibus, vel ingenio, vel in modo præliandi, ratione habita diversitatis temporum, judicabit. F.

1. ἐν τῇ Κελτικῇ] Non Κελτικῇ legendum, sed Βελγικῇ. Φιλόνηκοι, pro φιλόνηκοι, ex epitomis. Xylaud.

2. κιονοκράνῳ Κορινθιαργαί] Vet. lib. κροκράνῳ, male. Sic apud Diodorum, κιονοκράνῳ Ἰωνικά. Athenæus κεφαλὰς Κορινθιαργαίς vocat: Plinius, xxxvi. c. 23. Corinthiarum capitula. Vide Vitruvium, iv. c. 1. Casaub.

6. καὶ ἔ νομίζεται] Notarunt Diodorus, Athenæus, et Aristoteles, quem lege de Republ. secundo cap. 7. Athenæum qui mentiri aiunt viri doctissimi, vellem equidem verum dicerent: sed legant, obsecro, locum Aristotelis, et desinent Athenæum mendacii insimulare: discent etiam parcius probatis scriptoribus mendacium objicere. Maneat vero firma apud Tacitum, de Mor. Germ. c. 12. vulgata lectio, corpore infames: et laudetur nobilissima gens, non quod apud eam tale nihil auditum fuerit, sed quod reos nefandi criminis punierit. Idem.

12. ἀσκεῖν γὰρ αὐτὰς, μὴ παχεῖς εἶναι] Commune hoc Gallis cum Lacedæmoniis, quorum hoc fuisse institutum refert Athenæus, lib. xii. Vide Vegetium, de re milit. lib. i. cap. 6. Idem.

16. Ἡ δὲ Βρεττανικὴ τείγωνος μὲν ἐστίν] Cæsar, B. G. v. 13. Insula natura triquetra. Pomponius Mela; iii. 6. Britannia se in diversos angulos cuneat triquetra, et Sicilia maxime similis: Diodorus quoque Siculus, αὐτὴ γὰρ τῷ σχήματι τείγωνος ἔσα παρὰ πλεονεξίαν τῇ Σικελίᾳ: quam sit autem hoc verum, ex recentiorum descriptionibus discere quisvis potest, et præterea ex Tacito, in vita Julii Agricola c. 12. Idem.

Ibid.] Hæ omnes insulæ Britannicæ appellantur communiter, et Britannia speciatim Albion. Plinius, l. iv. c. 16. hanc distinctionem tanquam obsoletam memorat. Mela de Albionis nomine fileat. Hoc nomen autem renovatum est a Ptole-

mæo, et Marciano Heracleota. De derivatione nominis Britannicæ, vide notam ad p. 239. F.

19. τετρακιχλίων καὶ τ' ἢ ὑσαδίων] Stadia 4400 sunt 550 m. p. Cæsar ait esse circa 500 m. p. sed minus accurate. Alterum latus, a Cantio ad partem Hiberniæ oppositam, i. e. Bolerium Ptolemæi, fama Cæsar accepit esse longitudine 700 m. p. errore manifesto. Sed fortasse textus vitio scribebatur dcc, pro cccc. Tertium latus ad septentrionem, (ut falso ponit), i. e. a Bolerio ad Orcades, 800 m. p. in quo certe rectior quam in aliis. Novem enim gradus 6300 stadia efficiunt, vel 787 m. p. Strabonis igitur mendum est, Britannicæ latus Gallicæ oppositum esse longissimum. Agrippa, apud Plinium, l. iv. c. 16. longitud. Britannicæ facit 800 m. p. latitud. 300 m. p. Marc. Herac. longit. 5225 stad. vel 653 m. p. latitud. 3083 stad. vel 385 m. p. Hinc patet veteres quosdam ante subactam insulam quandam noticiam ejus habuisse, sed incertam. Diodori computationem prætereo, quæ longissime a veritate abest. Accuratio Dio Cassius, qui longit. facit 7132 stad. vel 891 m. p. et dimidium: latitud. 2310 stad. vel 288 m. p. 6 stad. Idem.

24. τὸ κατὰ τὴν Ἀκεϊτανίαν καὶ τὴν Πυρήνῃ] Id est, lineam ductam ab extremo Britannicæ promontorio, meridiem versus, Aquitaniam attingere. Hoc autem non verum est: nam Astures tangit. Tacitus paulo obscurius situm hujus insulæ descripsit, in Vit. Agric. c. 10. Britannia insularum, quas Romana notitia complectitur, maxima spatio ac cælo, in orientem Germaniæ, in occidentem Hispaniæ obtenditur. Certe non voluit esse occiduum Britannicæ latus Hispaniæ obtensum, sicut orientale Germaniæ, sed terminum lateris meridionalis ad ortum Germaniæ, ac terminum ad occasum Hispaniæ opponi: quod verum. Lipsius punctuatione nova hunc locum Taciti bene restituit. Idem.

25. Τὲτο μὲν δὴ τελάχιστον διάστημα] Ait minimam distantiam inter Pyrenæos montes et Rhenum esse, qua parte oceanum attingunt: id autem intervallum quantum sit non indicat: sed ait aliis in locis ubi maximum id est, stadiorum esse v. millium, Ego vero in Strabone hic constantiam desidero. Nam lib. ii. p. 167. docuit nos longitudinem Britannicæ contra litus Gallicum porrectæ esse stadiorum similiter v. millium. Non esse autem longiorem Britanniam quam sit ei contrarium Gallicum litus sæpius dixit. Quare, ut dixi, diligentiam hac in parte in accuratissimo scriptore desidero. Casaub.

Ibid.]

plecti traditum est: sed probabile est, flumine ad montem parallelo, utrinque extrema quæ sunt versus oceanum ad se mutuo inclinare. Quatuor sunt usitati e continente in insulam trajectus, nimirum ab ostiis fluminum Rhēni, Sequanæ, Ligeris, et 5 Garumnæ. Qui a Rhēni partibus trajiciunt, ii non ex ipso solvunt ostio, sed a Morinis Menapiorum conterminis, apud quos est etiam Itium, quo navali usus est D. Cæsar in eam transmittens insulam: noctu autem solvit, et postridie circa quartam horam appulit ad insulam, navigatione cccxx. stadiorum confecta: frumentum adhuc in agris deprehendit. Maxima insulæ pars campestris est, et sylvis obsita, multos etiam terrestres habet colles: profert frumentum, pecus, aurum, argentum, 10 ferrum: efferuntur præter hæc ex ea insula pelles, mancipia, et canes ad venationem naturali præstantes facultate. Galli cum his tum suis canibus in bello utuntur. Viri Gallos proceritate superant, minusque flavos habent crines: laxioribus autem 20 sunt corporibus: magnitudinis argumentum esto, quod nos ipsi adolescentes Romæ vidimus, qui etiam semisse pedis superarent altissimos homines: erant autem pedibus male suffulti, et reliqua corporis lineamenta constitutionem non elegantem re-

ἔστιν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι καὶ πεντακισχίλιων σταδίων ἔστιν· ἄλλ' εἰκὸς εἶναι πῦρα σύννευσιν ἐκ τῆς παρθαλλήλης θεσεως τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ὁπιστροφῆς πινος ἡγενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸ Ὀκεανὸν ἐγκατίας. Τέτταρα δ' ἐστὶ ἀφ' ἑρμάτα, οἷς χρωῖνται σιμῆδως ἐπὶ τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἡπείρου, τὰ ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν τῆς τε Ῥήνης, καὶ τοῦ Σηκοῦ, καὶ τῆς Δείρης, καὶ τῆς Γαρυνῆ· τοῖς δ' ἀπὸ τῆς περὶ τὴν Ῥήνον τόπων ἀναγομένοις, ἐκ ἀπὸ αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν ὁ πλεῖς ἐστίν, ἄλλα δ' ἀπὸ τῆς ὁμορῆντων τοῖς Μενάπιοις Μορινῶν· παρ' οἷς ἐστὶ καὶ τὸ Ἴτιον, ὃ ἐχρήσατο ναυστάδμῳ Καῖσαρ ὁ θεός, διαίρων εἰς νῆσον· νύκτωρ δ' ἀνέχθη, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατήρε πρὸς τετάρτην ἄραν, τὴν καὶ εἰκοσι σταδίας τῆς διάπλου τέλεσσας· κατέλαβε δ' ἐν ἀράραις τὸν ὅτιον. Ἐστὶ δ' ἡ πλείστη τῆς νήσου πεδιάς, καὶ κατὰδρυμος· πολλὰ δ' ἡ γέωλοφα τῶν χρωῖων ἐστὶ· φέρεται δὲ ὅτιον καὶ βοσκήματα, καὶ χρυσόν, καὶ ἀργυρον, καὶ σίδηρον· ταῦτα δ' ἡ κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ ἀνδράποδα, καὶ κύνες εὐφρεῖς πρὸς τοὺς κυνηγεσίας. Κελτοὶ δὲ καὶ πρὸς τὰς πολέμους χρωῖνται καὶ τέτοις, καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις. Οἱ δὲ ἄνδρες εὐμυκέτεροι τῶν Κελτῶν εἰσι, καὶ ἥσαν ξανθότερες, χαυνότεροι δ' οἱ τοῖς σώμασι· σημεῖον δὲ τοῦ μεγέθους ἀντίπαιδας ὃς ἡμεῖς εἶδεμεν ἐν Ῥώμῃ, τῶν ὑψηλοτάτων αὐτοῦ ὑπερέχοντας καὶ ἡμιποδῶ· βλαίστους δὲ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εὐχράμους τῇ συστάσει.

^a γενομένης Par. 1. 3. Mosc. ^b τῆς δεστ Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. ^c εἰς τὴν νῆσον Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^d δὲ καὶ γέωλοφα Par. 1. 3. Med. 1. Gron. Mosc. ^e ἀνδράποδα Gron. ^f ἴδομεν ἡμεῖς Med. 1. Mosc. ἡμεῖς ἴδομεν Par. 1. 3.

Ibid.] Non constantiam in Strabone desidero. In loco citato Britannia longitudo est ὅσον πεντακισχίλιων, accurata enim computatione non ibi opus fuit. Hic autem minutius Britanniam describens (quantum poterat) numeravit centum stadia. F.

9. ἀναγομένοις] Veteres, ἀνείμενοις. Casaub.

12. ὃ ἐχρήσατο ναυστάδμῳ Καῖσαρ] Portum Itium Cæsar nominat, lib. v. cap. 5. Idem.

13. νύκτωρ δ' ἀνέχθη, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατήρε] Non pertinent hæc ad posteriorem Cæsar in Britanniam trajectionem, quod video doctissimis quibusdam viris videri, sed ad priorem: nec potest de eo dubitari, quum scribat ipse (B. G. iv. 23.) se tertia fere vigilia solvisse, hora autem diei iv. cum primis navibus Britanniam attigisse. Male etiam de posteriori profectio accipiunt docti viri quod scribit Florus, lib. iii. c. 10. In Britanniam transit mira celeritate: quippe qui tertia vigilia Morino solvisset a portu, minus quam medio die insulam ingressus est. Portum Morinum vocat Florus Itium portum: quem ait Strabo et omnes fatentur esse Morinorum: ut valde mirer cur placeat summis viris apud Florum rescribi Morino, quod omnino ferri nequit. Idem.

14. τὴν καὶ εἰκοσι σταδίας τῆς διάπλου τέλεσσας] Idem dixit et supra, itaque omnes libri habent: unde adducor ut de loco Cæsar, quem interpretatur, ita censeam quemadmodum superius exposui. Eustathius tamen, locum Strabonis excubens, τριακσίους tantum ait: sed ille ἀπαριθλογίῃ studuit, ut sæpe multi auctores. De Dione, qui trajectum brevissimum a Galliis in Britanniam stadiorum esse scribit quadringentorum et quinquaginta, nescio quid dicam, nisi quod in numerorum notis peccatum puto. Idem.

Ibid. τὴν καὶ εἰκοσι σταδίας, &c.] Miror Strabonem, diligentissimum alioqui fatique sui memorem auctorem, eundem stadiorum numerum ponere inter flumina Celtica (intelligit Ligerim, et Sequanæ, nam p. 268. de iis egerat) et Britanniam. Δίαρμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν Βρετανικὴν, αἰτ, ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Κελτικῆς εἰκοσι καὶ τὰ σταδία. Quod esse non potest. Traiectus enim ab ostio Sequanæ in Britanniam major est quam cccxx. stadiorum, et multo major ex Ligeris ostio. Quidquid sit, Strabonis stadia cccxx, Cæsar autem xl. millia passuum, si cum hodierna mensurandi ratione committantur, dabunt xlii. leucas vel miliaria. Tantum hodie circiter est intervallum inter

finitima Bononiae litora, et proximas Angliæ oras. P. Merula, Cosmograph. part. ii. lib. iii. c. 20. Anon.

15. Ἐστὶ δ' ἡ πλείστη τῆς νήσου πεδιάς] Comitatus Cantii (exceptis sylvis, quas cultura eruit) accurata descriptio. Cæsar in hisce sylvis materiam esse cujusque generis ait, præter fagum atque abietem. F.

17. φέρεται δὲ ὅτιον καὶ βοσκήματα] Tacitus, in Vita Agricola, c. 12. ait, Solum, præter oleam, vitemque, et cætera calidioribus terris oriri sueta, patiens frugum, facundum: tarde mitescent, cito proveniunt: eademque utriusque rei causa, multus humor terrarum cælique. Idem.

18. καὶ χρυσόν, καὶ ἀργυρον, καὶ σίδηρον] Nec stannum nec plumbum memorat, forsitan quod Cassiteridas esse tam vicinas Britannia ignoravit. Tacitus id novit, nam præter aurum et argentum alia esse metalla scribit. Diodorus p. 347. Edit. Wesseling. stannum prope Belerium in Cornubia, et modum erudiendi optime depingit. Tacitus margarita insuper addit, sed subfusca et liventia. Hæc autem extra Strabonis notitiam erant. Mela dat gemmas ac margaritas. Cæsar, Nascitur plumbum album in mediterraneis, in maritimis ferrum; sed ejus exigua est copia: ære utuntur importato. Ergo a caritate æris et ferri exortum est, quod æreo aut talis ferreis (vel laminis, uti legitur ab Hotomanno, de re nummaria,) ad certum pondus examinatis, pro nummo usi sunt. Talia fuerunt in Cæsaris ævo Britannica metalla; sed in Plinii tempore plumbum nigrum tam copiose inventum est summo terra corio, ut lex ultro dicatur ne plus certo modo fiat, lib. xxxiv. c. 17. Idem.

19. καὶ κύνες εὐφρεῖς] Nota est hodieque præstantia canum Britannia. Casaub.

Ibid.] Plures canum species Romani importarunt. Primo molossum, (mastiff), quem Strabo hic memorat, et Claudianus magnopere laudat.

Magnaue taurorum fracturi colla Britanni. Alio teste vix opus est. Oppianus alium canem extollit, quem ἀγασσεὺς appellat, et idem est cum parvo cane venatico, beagle. Camdenus, in Britannia, mendose a nominum similitudine hunc esse Agasæum Gesneri sentit: sed Agasæus a visu solo cervos aut vulpes venatus est, ἀγασσεὺς naribus solis prædam exploravit. F.

21. καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις] Gallicos canes commendat et Oppianus: de iisdem Græti, Cyneg. v. 156.

Magnaue diversos extollit gloria Celtas. Casaub.

Τὰ δ' ἤδη τὰ μὲν ὅμοια τοῖς Κελτοῖς, τὰ δ' ἀπλὲ-
 στερα καὶ βαρβαρώτερα· ὥς ἐνὶ γάλακτος εὐπορέντας,
 μὴ τυροποιεῖν, διὰ τὴν ἀπειρίαν· ἀπίρους δ' εἶναι καὶ
 κηπίδας, καὶ ἄλλων γεωργικῶν. Δυνατεῖαι δ' εἰσὶ παρ'
 αὐτοῖς. Πρὸς δὲ τὰς πολέμους, ἀπηνείαις χρωῦνται
 τὸ πλέον, καθάπερ καὶ τῶν Κελτῶν ἐνιοὶ πόλεις δ'
 αὐτῶν εἰσιν οἱ δρυμοί· περιφράξαντες γὰρ δένδροισι κα-
 ταβεβλημένοις εὐρυχωρῇ κύκλον, καὶ αὐτοὶ ἐνταῦθα
 καλυβοποιεῖνται, καὶ τὰ βοσκήματα κατασκαμνύουσιν,
 ἕως πολὺν χρόνον· ἐπομβροὶ δ' εἰσὶν οἱ αἶρες
 μᾶλλον ἢ υφ' ὧν αἰθρίαις ὁμίχλη καί-
 ῃ πολὺν χρόνον· ὥστε δὲ ἡμέρας ὅλης ὅτι τρεῖς
 μόνον ἢ τέσσαρας ὥρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁράσ-
 γαι τὴν ἡλιον. Τῆτο δ' καὶ τοῖς Μορινοῖς συμβαίνει,
 καὶ τοῖς Μενάπιοις, καὶ ὅσοι τῶν πλησιόχωροι.
 Δις δὲ διέβη Καῖσαρ εἰς τὴν νῆσον ὁ θεός· ἐπαγγέλλεται
 ἀπὸ τῶν ἐνὶ μέγα διαπραξάμενος, ὅδε προελ-
 θὼν ὅτι πολὺ τὴν νῆσον, διὰ τε τὰς ἐν τοῖς Κελτοῖς
 γενομένας τῆσιν, τῶν τε βαρβάρων καὶ τῶν οἰκείων τρα-
 πωτῶν· καὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν πλοίων ἐπολέσθαι καὶ
 τὴν πανσέληνον, αὐξήσιν λαβασὼν τὴν ἀμπώτεον καὶ τῶν
 πλημμυρίδων· δύο μὲν τοὶ ἢ τρεῖς νύκτας ἐνίκησε τὰς
 Βρεταννούς, καθάπερ δύο τείγματα μόνον περαιώσας τὴν
 τραπῆς, καὶ ἀπήγαγεν ὁμίαν τε καὶ ἀνδράποδα, καὶ
 ἄλλης λείας πλήθος. Νυνὶ μὲν τοὶ τὴν δυνατῶν πινύς
 αὐτόν, πρεσβύτεροι καὶ γεραταῖς κατασκευασά-
 μνοι τὴν πρὸς Καῖσαρα τὴν Σεβαστὴν φιλίαν, ἀναδή-
 ματά τε ἀνέστηκαν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ, καὶ οἰκείαν
 σχεδὸν παρεσκεύασαν τοῖς Ῥωμαίοις ὅλην τὴν νῆσον·
 τελεῖ τε οὕτως ὑπομένοντες βαρέα, καὶ τε εἰσαγόμενων

ferebant. Ingenio Gallorum partim similes sunt,
 partim simpliciores et magis barbari, adeo ut qui-
 dam eorum ob imperitiam caseos nullos conficiant,
 cum tamen lacte abundant: alii hortos colendi, et
 aliarum partium agriculturæ ignari sunt. Complures
 sunt apud eos dominationes. Ad bella effedorum
 utuntur multitudine, ut et quidam Gallorum. Ur-
 bium loco ipsis sunt nemora. Arboribus enim de-
 jectis, ubi amplum circulum sepierunt, ipsi caseas
 ibidem sibi ponunt, et pecori stabula condunt, ad
 usum quidem non longi temporis. Aër apud eos
 imbribus magis est quam nivibus obnoxius: ac
 fereno etiam cælo caligo quædam multum tem-
 poris obtinet, ita ut toto die non ultra tres aut qua-
 tuor quæ sunt circa meridiem horas conspici Sol
 possit: quod ipsum Morinis quoque et Menapiis,
 et eorum vicinis contingit. Divus Cæsar bis in eam
 insulam trajecit, ac mox reversus est, nulla magna
 re confecta, neque longe in insulam progressus: id-
 que cum propter barbarorum et suorum militum
 obortos in Gallia motus, tum quod sub plenilunium
 multas navium, aucto maris æstu, amisisset: duobus
 tamen aut tribus præliis vicit Britannos, quanquam
 duas tantum eo trajecisset legiones: abduxitque et
 obsides, et mancipia, et prædæ præterea multum.
 At nostra ætate regulorum quidam Britannicorum,
 legationibus et officiis amicitiam Augusti Cæsaris
 consecuti, donaria in Capitolio dedicarunt, familia-
 remque Romanis totam pœne insulam redegerunt:
 et vectigalia tolerant jam non difficilia, a rebus quæ

^a ἀπηνείαις Bre. ^b καὶ deest Med. I. 2. ^c ἐνταῦθα γὰρ καὶ αὐτοὶ Par. 1. ἐνταῦθα καὶ αὐτοὶ Par. 3. Med. I. 2. Mosc. ^d ἐπομ-
 βροὶ δὲ &c., ad usque πολὺν χρόνον, defunt Bre. ^e συμβαίνει Mosc. ^f Μασσαπίοις Par. 1. 3. Med. I. Eton. Esc. Mosc. ^g Κα-
 πιτωλίῳ Par. 1. 3. Mosc. ^h καὶ οἰκείαν τε σχεδὸν Par. 3. Med. I. 2. Esc. Mosc. καὶ οἰκείαν τοὶ σχεδὸν Par. 1. Eton. καὶ οἰκείαν σχεδὸν τι Gron.
ⁱ οὕτως Par. 1. Med. I. 2. Esc. Mosc. ^k Fortasse, καὶ τε εἰσαγόμενων, Marg. Cas.

1. Τὰ δ' ἤδη, &c.] Strabo vestitum omisit. Cæsar, B. G. I. v. c. 14. scribit esse pellibus vestitos: omnes vero se Britanni vitro inficiunt, quod cæruleum efficit colorem, atque hoc horribiliore sunt in pugna aspectu: capilloque sunt promisso, et omni parte corporis rufa, præter caput, et labrum superius. Mela scribit, incertum ob decorem, an quid aliud, vitro (sic enim corrigendus est, secundum Salmastium,) corpora inficiunt. F.

4. καὶ ἄλλων γεωργικῶν] Cæsar ait interiores plerisque frumenta non ferere: Diodorus, frugum messes eis τὰς κατάγειν οἰκίσεις, reponere; et inde spicas, quantum in diem satis sit, vellicare, καὶ καταγεζομένους ἔχειν τὴν τροφήν. Vivebatur ex venatu, et præda, et arborum fructibus: piscibus tamen abstinebant. Dio, I. LXXVI. His addit Cæsar leporem, gallinam, et anserem, quos gustare fas non putant. Idem.

Ibid. Δυνατεῖαι δ' εἰσὶ παρ' αὐτοῖς] Ad Cæsaris adventum, Cantio quatuor reges præerant. B. G. I. v. c. 22. Idem.

5. ἀπηνείαις] Ἀπηνεία non crudelitas hic quidem est, ut putavit interpretes, sed παρὰ τὴν ἀπηνείαν effectum collectivum, ut alia quædam. Cæsar de hac ipsa re, lib. IV. cap. 24. Bell. Gall. Effedariis, quo plerumque genere in præliis uti consueverunt, &c. Xyland.

Ibid. ἀπηνείαις χρωῦνται] Lego, ἀπηνείας: effeda Britannorum vocat ἀπηνείας, Diodorus ἀρματα. Ἀρμασιν, ait, κατὰ τὰς πολέμους χρωῦνται, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ κεχρησθέντες παραδιδόνται. Mela, lib. III. c. 6. Dimicant non equitatu modo, aut pedite, verum et bigis, et curribus. Casaub.

Ibid. Mela addit, Gallice armati: cōvinos vocant, quorum falcatis axibus utuntur. Sed de effedis longe optima est Cæsaris relatio. Vide B. G. I. IV. c. 33. Ad milites quod spectat, in pedite fuit robur, in hoc Gallis dissimillimi erant; causa est quod, secundum Dionem Cassium, δημοκρατεῖνται ὡς πολῖται, dum in Gallia, ubi plebs inter servos fuit, equitatu plurimum valuerunt. Vide Tacitum, in Vit. Agric. c. 12. Dionem, I. LXXVI. Equos tamen habent μικροὺς καὶ ταχέας. Vide armorum

descriptionem apud Dionem, I. LXXVI. et Boadiceæ I. LXXII. F.

6. πόλεις δ' αὐτῶν εἰσιν οἱ δρυμοί] Cæsar, B. G. V. 21. Oppidum autem Britanni vocant, cum sylvas impeditas vallo atque fossa muniunt, quo, incursionis hostium vitandæ causa, convenire consueverunt. Casaub.

Ibid. πόλεις δ' αὐτῶν εἰσιν οἱ δρυμοί] Unde scribit Dio, μήτε τείχη, μήτε πόλεις ἔχοντες. F.

9. καλυβοποιεῖνται] Nam casæ Britannorum Gallicis erant similes, ut supra dictum est. Casaub.

10. ἐπομβροὶ δ' εἰσὶν οἱ αἶρες] Tacitus, Agric. c. 12. Cælum crebris imbribus ac nebulis fædum. Hunc locum habebat in animo Jordanus, cum scriberet, Refert Sirabo, Græcorum nobilis scriptor, tantas illam exhalare nebulas madefactam oceani crebris excursibus, ut subiectus sol per illum pene totum qui serenus est diem negetur aspectui. Idem.

12. ὥστε δὲ ἡμέρας ὅλης] Utrumque verum est, et quod hic dicit, horis paucissimis solem in Britannia conspici, et quod Tacitus, Agric. c. 12. Dierum, inquit, spatia ultra nostri orbis mensuram, et nox clara, et extrema Britannicæ parte brevis, ut finem atque initium lucis exiguo discrimine internoscas. Vide reliqua. (Sic auctor Panegyrici Constantino Constantii filio dicti Britanniam dilaudans: Certe quidem, inquit, quod propter vitæ diligitur, longissimæ dies, et nullæ sine aliqua luce noctes, &c.) Causam libro secundo alias indicabimus. Idem.

16. Δις δὲ διέβη Καῖσαρ] Cujus vide Com. B. G. lib. IV. extremo, et initium quinti. Idem.

17. ἑδὲν μέγα διαπραξάμενος, ἑδὲ προελθὼν ἐπὶ πολὺ] Tacitus, Vit. Agric. c. 13. Igitur primus omnium Romanorum D. Julius cum exercitu Britanniam ingressus, quanquam prospera pugna teruerit incolas, ac litore potius sit, potest videri ostendisse posteris, non tradidisse. Mox, Consilium id D. Augustus vocabat. Idem.

30. τέλη τε ὕπως] Legebatur, ἔπως. Ego existimo me sententiam, præsertim ex iis etiam quæ supra de eadem sunt disputata

a Gallia et Britannia ultro citroque vehuntur: sunt autem eburnea fræna, et torques, et electrina, atque vitrea vasa, aliæque id genus viles ac promiscuæ merces. Itaque nullo ad eam insulam opus est præsidio. Requiritur enim ad minimum una legio, et aliquid equitatus, si tributa inde essent auferenda: atqui tributum æquarent sumptus in præsidium faciendi: necessario enim vectigalia imposito tributo minuerentur, et vi facta aliquid impenderet periculorum. Circa Britanniam sunt cum aliæ par-

eis τὴν Κελτικὴν ἐκεῖθεν ἡ εἰσαγομένη ἐνθένδε ταῦτα δ' ἐστὶν ἐλεφάντινα ψάλια, καὶ περιανθήνια, καὶ λιγύβρια, καὶ ὑάλα σκεύη, καὶ ἄλλος ῥῶπος τοιούτος ὥστε μηδὲν δεῖν φρεῖας τῆς νήσου. τὰ ἐλάχιον μὲν γὰρ, ἐνός τάγματος χρήσοι ἂν, καὶ ἵππικῆς πινος, ὥστε καὶ φόρες ἀπάγεισθαι παρ' αὐτῶν εἰς ἴσον δὲ καὶ χεῖρα τοῦ ἀνάλωμα τῇ στρατῷ τοῖς προσφερομένοις χρήμασιν ἀνάγκη γὰρ μεῖσθαι τὰ τέλη φόρων ὑπεβαλλομένων. ἅμα δὲ καὶ κινδύνους ἀπαντᾶν πινος, βίας ἐπαγομένης. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι περὶ τὴν Βρετανικὴν νῆσοι μικραὶ μεγάλη δὲ ἡ ΙΕΡΝΗ ὥστε ἄρκτον αὐτῇ παραβέβηκεν, προμήκης μᾶλλον δὲ πλάτος ἔχουσα. Περὶ ἧς εἰδὲν ἔχομεν λέγειν σαφές, πλὴν ὅτι ἀγριώτεροι τῶν Βρετανῶν ὑπάρχουσιν οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, ἀνθρωποφάγοι τε ὅντες καὶ πολυφάγοι, τὰς τε πατέρας

^a καὶ τὰ ἐξαγομένην Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Gron. Eton. Mosc. Esc. ^d δὲ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^e νῆσοι τινες μικραὶ Par. 1. ^f νῆσος περὶ Par. 1. in marg. alia manu. ^g παραβέβηκεν προμήκης, μᾶλλον πλάτος ἔχουσα Par. 1. ^h προμήκης deest Bre. ⁱ δὲ deest Par. 1. Med. 2. Esc. Mosc.

^b καὶ ἀλλυγρία Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^c ὑάλα ^e παραβέβηκεν ^f νῆσος περὶ Par. 1. in marg. alia manu. ^g παραβέβηκεν προμήκης, μᾶλλον πλάτος ἔχουσα Par. 1. ^h προμήκης deest Bre. ⁱ δὲ deest Par. 1. Med. 2. Esc. Mosc.

putata insula, tenuisse. Vox ἀλλυγρία quid sit, non assequor adhuc: interpretes electrum posuit: legit enim λιγύβριον, ex loco qui mox sequetur; idque probo. Mox de Hibernia. Xyland.

Ibid. τέλη τε ἄνω ὑπομένει βαρεία] Xylander vertit, et vectigalia tolerant jam non difficilia, prorsus contra mentem Strabonis, qui hoc voluit, Romanos sua ætate nec tributa, nec graviora adhuc vectigalia, Britannis imposuisse: quæ autem essent imposita vectigalia mercibus quæ exportantur vel importantur, ea a Britannis facile solvi, esse enim non magna, ut et merces viles sunt quarum nomine penduntur. Cur autem tributa non fuerint a Romanis imposita, causam pluribus explicat. Hæc est istius loci sententia: quem non fuisse ab interprete intellectum minus miror, quam videam magnum illum Budæum, in libro iv. De asse, graviter peccasse in interpretatione istius loci: non enim animadvertens dicere Strabonem, Britannos τέλη ὑπομένειν, eaque ἄνω βαρεία, nullos autem φόρους: at idem etiam planius libro secundo dixit Geographus, p. 154. πολέον γὰρ ἂν, inquit de Britannia, ἐκ τῶν τελῶν δοκεῖ προσφέρειν νῦν, ἢ ὁ φόρος δύναται συντελεῖν, ἀφαιρέμενης τῆς εἰς τὸ στρατιωτικὸν δαπανῆς, τὸ φρεῖαν καὶ φορολογίαν τὴν νήσον. Scio Diodorum Siculum, ac Dionem, scriptum reliquisse, Britannis fuisse a Cæsare φόρον ἐτήσιον impositum, ipsumque Cæsarem ita scribere, B. G. l. v. 22. Obsides imperat, et quid in annos singulos vectigalis populo Romano penderet, constituit: verum ea nostram interpretationem huius loci nihil impediunt. Casaub.

2. ἐλεφάντινα ψάλια] Solinus, de Britannis, c. 22. Qui student cultui, dentibus mari nantium belluarum insigniunt ensium capulos: candicant enim ad eburneam claritatem. Non igitur eburnea, sed eburneis similia, erant Britannorum ψάλια. Idem.

Ibid. ἐλεφάντινα ψάλια, καὶ περιανθήνια, &c.] Variæ et minutæ merces, videlicet ornamenta equorum eburnea, torques, succina, et vitrea pocula, e Romano solo in Britanniam importari solebant, et referri debent ad illud tantum, quod in ultimo positum est, τῶν εἰσαγομένων ἐνθένδε, quæ ex his locis in Britanniam invehuntur. Nihil enim horum, quæ ibi numerantur, e Britannia afferebatur. Obscure itaque et male interpretes docuit: et vectigalia tolerant jam non difficilia, a rebus quæ a Gallia et Britannia ultro citroque vehuntur. Sunt autem eburnea fræna, et torques. Quasi ejusmodi merces a Britannia, et Gallia, ultro citroque veherentur. Quod est falsum. Nec melius vir præstantissimus, qui ψάλια Britannorum non eburnea fuisse, sed eburneis similia, ex hoc Solini loco asserit. Res in plenum diversa. Mens est Strabonis, Britannos tum admodum levia vectigalia pendisse, tam ἐξαγωγίμων, quam εἰσαγωγίμων. Non dicit qualia fuerint Britannia ἐξαγωγήματα, quia paulo superius id dixerat his verbis, pag. 279. φέροι δὲ σίτον, καὶ βοσκήματα, καὶ χερσὶν, καὶ ἄγνους, καὶ σίδηρον. ταῦτα δὲ κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ ἀνδράποδα, καὶ κύνες εὐφρεῖς πρὸς τὰς κινήσεις: id est: profert frumentum, pecus, aurum, argentum, ferrum: offeruntur præter hæc ex ea insula pelles, mancipia, et canes ad venationem naturali præstantes facultate. Hæc igitur merces, quæ exportabantur: verum quæ importarentur, has fuisse scribit, ἐλεφάντινα ψάλια, et cætera. Eburna igitur ψάλια, quibus utebantur Britanni, inter investitias merces. At dentes belluarum marinarum ad eburneam claritatem candicantes, quibus insigniebant ensium capulos, non aliunde importabantur, et eburnis similia, non erant eburnea: ψάλια quoque sunt viriolæ, et cum torquibus junguntur: ἐλεφάντινα ψάλια, καὶ περιανθήνια, male autem interpretes reddunt frænos. Scio Græcos Grammaticos vulgo distinguere inter ψάλια, et ψέλια: ut ψάλιον de fræno

equi dicatur, ψέλιον de viriola. Sed auctores hæc discrimina sæpe insuper habent. Hesychius, ψάλια, κρίκοι, δακτύλιοι. In Epigrammate Græco, — ὁ ψελισσας ἵππον, equum frænans. Latini viriolas vocant. Glossæ exponunt per κλαῖον, ψέλιον, περιχέριον, quare viriolæ sunt κρίκοι ex ebore plerumque fieri soliti. Salmast. Exerc. Plin. Ed. Ultraj. p. 173.

3. καὶ λιγύβρια] Vide Plinium, libro xxxvii. 2. Casaub.

Ibid.] Λιγύβριον, apud Strabonem, est certe electrum, sed Theophrastus eas plane diversas gemmas esse affirmat. Lapis Lyncurii Theophrasti est forsitan gemmā quam Tourmalin vocamus. F.

9. ἅμα δὲ καὶ κινδύνους, &c.] His addere liceat quæ Britannorum statum in sæculo Strabonis plenius explicant: Uxores habent deni duodenique inter se communes, et maxime fratres cum fratribus, et parentes cum liberis. Sed si qui sint ex his nati, eorum habentur liberi a quibus primum virgines quæque ductæ sunt. B. G. l. v. c. 14. Dio Cassius idem memorat, l. lxxvi. c. 12. et addit, τὰ γεννώμενα πάντα ἐκτρέφοντες. Expositio ergo liberorum non in Britannia nota. Exinde apud illos, juxta Cæsaris enarrationem, infinita hominum multitudo, creberrimaque ædificia. Diodorus probitatem morum ac simplicitatem laudat. Dio latrocinia increpat, sed ecquid latrocinii posset esse in Romanos eorum regionem aggressos? Famem sitimque diu tolerarunt, et capite tenus merfi in paludibus per multos dies fuerunt, radicibus ac corticibus vescentes. Præter hæc, ait Dio, σκευάζουσι τι βρώμα, ἃ φ' οὐ κύματι μέγιστος ἐμφαγόντες, οὔτε πεινώσιν, οὔτε διψῶσι. Hic cibus est forsitan nihil aliud quam Glycyrrhizæ radix. Vide Sibbaldi Prodrum H. N. Scotiæ, l. i. c. 17 &c. et Plinium, l. xi. c. ult. Ad oppida Britannia quod spectat, cum nullam horum Strabo mentionem fecit, consulat lector Ptolemæum, Antoninum, et Ricardum Cicestrensem, qui plurima nova ex reliquiis monumentorum deperditorum collegit. Idem.

10. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι] Orcades, Hæbudes, aliæ. Vide Solinum, capite 25. et Plutarchum, in lib. de oraculis, quæ deferunt. Casaub.

11. ἡ Ἰέρη] Ptolemæus et Marcianus Heracleota quædam de hac memorarunt quæ subijciemus:

	Ptolem.	Marc. Herac.
Prom.	6.	5.
Fluv.	13.	15.
Gentes	14.	16.
Urbes insig.	10.	11.

Marc. Herac. longitud. facit. 2170 stad. vel 271 m. p. 2 stad. latitud. 1834 stad. vel 229 m. p. 2 stad. nec multum a veritate abest. F.

12. μᾶλλον δὲ πλάτος] Μᾶλλον δὲ lego: quod quadrabit, si ab Austro ad Boream supputetur latitudo: fin majus latus longitudinem vocare velis, μᾶλλον ἢ lege, longior quam latior. Vide posteriores, Plinium præsertim, iv. 16. Xyland.

Ibid. προμήκης μᾶλλον δὲ πλάτος ἔχουσα] Hiberniam esse προμήκη, etiam Mela l. iii. 6. indicat: cujus verba, quæ valde depravate eduntur, ita legenda cenfeo: Super Britanniam Ivernica est, pene par spatio, et utrinque æquali tractu litorum oblonga. In veteribus autem codicibus, et Aldi editione, locus ita legebatur, προμήκης, μᾶλλον πλάτος ἔχουσα, quam lectionem fulsit interpretes inferta particula δὲ. Ego vero ita putarem legendum, προμήκης μὲν, ἀλλ' ὃ πλάτος ἔχουσα. Ortus error videtur ex compendio scripturæ vocis μὲν. Sed hæc arbitrarii juris sunt: maxime propter ea quæ scribit Plinius. Casaub.

15. καὶ πολυφάγοι] Non est negligendum quod habetur in Epitome,

τελευτήσαντας κατεσθίεν ἐν καλῷ πημενοῖ· καὶ φανερῶς μίσγεσθαι ταῖς τε ἄλλαις γυναῖξιν, καὶ μητράσι, καὶ ἀδελφαῖς. Καὶ ταῦτα δ' ἔγω λέγομαι, ὡς οὐκ ἔχοντες ἀξιοπίστες μάρτυρας. Καίτοι τό γε τ' ἀνθρωποφάγας, καὶ Σκυθικὸν εἶναι λέγεται, καὶ ἐν ἀνάγκαις πολιορκητικαῖς, καὶ Κελτοὶ, καὶ Ἴβηρες, καὶ ἄλλοι πλείους, ποιοῦσιν τὸτο λέγονται. Περὶ δὲ τῆς ΘΟΥΛΗΣ ἐπιμᾶλλον ἀσαφὲς ἢ ἱστορία, διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν ταύτην γὰρ τῶν ὀνομαζομένων ἀρκυκωτάτην πηθεῖσιν. Ἄ δ' εἴρηκε Πυθέας^a περὶ ταύτης, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτη¹⁰ τόπων, ὅτι μὲν πέπλασται, φανερόν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων· κατέφευσται γὰρ αὐτῶν τὰ πλείστα, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται· ὥστε δῆλός ἐστιν ἐφευσμένος μᾶλλον περὶ τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μὲντοι τὰ ἔράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δόξειε κεχρησθαι¹⁵ τοῖς πράγμασι, τοῖς τῇ κατεφυγμένη ζώνῃ πλησιάζουσι, τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων, καὶ ζώων, τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιον· κέγχρω δὲ καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ καρποῖς, καὶ ῥίζαις τρέφεσθαι· παρ' οἷς δὲ σίτος καὶ μέλι γίγνεται, καὶ τὸ πόμα ἐντεῦθεν^b ἔχειν²⁰ τὸν δὲ σίτον, ἐπειδὴ τὰς ἡλίας ἐκ ἔχεισι καθαρές, ἐν οἴκοις μεγάλοις κόπῃσι, συγκομιθέντων δέυρο τῶν φαχύων· αἱ γὰρ ἄλλως ἀχρηστοὶ γίνονται διὰ τὸ ἀνήλιον, καὶ τὰς ὄμβρες.

Μετὰ δὲ τῶν ὑπὲρ τῶν Ἀλπεων Κελτικῶν, καὶ τὰ ἔθνη²⁵ τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, ἐπεὶ αὐτῶν τῶν ΑΛΠΕΩΝ λεκτέον, καὶ τῶν κατοικούντων αὐτάς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττεισιν ἐν τῇ ῥεσφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἣν περ δίδωσιν ἢ τῇ χώρας φύσει. Ἀρχονται μὲν οὖν αἱ Ἀλπεῖς ἐκ τοῦ Μονοίκου λιμέ³⁰ νος, ὡς εἴρηκασί πινες, ἀλλ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧν περ καὶ τὰ Ἀπέννινα ὄρη, καὶ Γένεαν ἐμπορεύειν Λιγύων, καὶ τὰ καλούμενα Σαββάτων οὐάδα, ἧς ἅπερ ἐπὶ τεύαγι. Τὸ μὲν γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενέας, αἱ δὲ Ἀλπεῖς ἀπὸ τῆς Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· γάδοι δ' εἰσὶ³⁵

vorant, et pro honesto ducunt parentum mortuorum corpora comedere, ac palam concumbere non cum aliis modo mulieribus, sed etiam cum matribus ac fororibus. Quæ quidem ita referimus, ut fide dignis harum rerum testibus destituti. Sane carnibus humanis vesci Scythicum esse fertur: idque usurpasse etiam, obsidionum necessitatibus urgentibus, Galli, Hispani, aliique plures feruntur. Magis etiam obscura est THULES historia, ob tam longinquum situm: omnium enim, quarum ferantur nomina, maxime versus septentrionem esse hanc diffitam aiunt. Vana esse quæ Pytheas de hac et aliis ibi sitis locis perhibuit, liquet ex locis nobis cognitiss, de quibus ille mentitus est plurima, quod etiam supra docuimus: ut de longinquis plura eum finxisse non sit obscurum. Tamen quod ad cœli rationem et mathematicam attinet contemplationem, videtur non inepte eorum locorum descripsisse proprietatem, quæ frigidæ appropinquant plagæ: nimirum fructuum mitiorum nihil, animaliumque mansuetorum parum ibi nasci, milio et aliis oleribus, fructibus et radicibus homines vesci: ubi frumentum et mel provenit, ibi inde etiam potum fieri: frumentum, quia soles non habeant puros, comportatis magnas in domos spicis contundi: alias, ob solis radiorum defectum, et imbres, reddi inutiles.

Enimvero postquam dictum est de transalpinis Gallis, et eam regionem habentibus populis, jam nunc de ipsis differendum est ALPIBUS et earum incolis, ac deinceps de universa Italia: qua in descriptione eum sequemur ordinem, quem ipsa locorum dictabit natura. Ordiantur Alpes non a Monæci portu, ut quidam tradiderunt, sed ab iisdem locis, a quibus etiam Apenninus mons, juxta Genuam Ligurum emporium, et quæ vocantur Sab-
batorum vada: nam Apenninus a Genua incipit, Alpes a Sabbatis: inter Sabbata et Genuam stadia sunt cclx. Hinc post cccclxx. stadia oppidum Al-

^a περὶ τε ταύτης Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^b ἔχει Mosc.

^c ἄλλως Med. 1. Mosc. et ex correct. Par. 3.

^d γίγνεται

Med. 1. 2. Mosc.

^e νῦν λεκτέον περὶ τῶν Ἀλπεων Esc. in marg. alia manu.

^f Σαββάτων οὐάδα Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. et sic semper cum unico ῥ.

Σαββατάδας Eton. Esc. et ex correct. Mosc.

^g ὅπερ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc.

^h Σαββάτων

Epitome, ποιφάγοι. (Est autem reliquorum animantium, potius quam hominis, gramine vel herba vesci, sive ποιφαγεῖν, ut loquitur etiam Græcus paraphrastes libri septimi Nicomacheorum.) Casaub.

2. καὶ μητράσι, καὶ ἀδελφαῖς.] De Britannis idem scriptum est apud Cæsarem, B. G. 1. v. c. 14. Idem.

6. καὶ Κελτοὶ.] Exemplo fuit qui Alefix fuerunt obsessi, quos ita Critognatus apud Cæsarem, B. G. vii. c. 77. alloquitur. Quid ergo mei consilii est facere? Quod nostri majores nequaquam pari bello Cimbrorum Teutonumque fecerunt: qui in oppida compulsi, ac simili inopia subacti, eorum corporibus, qui ætate inutiles ad bellum videbantur, vitam toleraverunt, neque se hostibus transfuderunt. Idem.

Ibid. καὶ Ἴβηρες.] De Numantinis a Scipione obsessis hoc scribunt veteres. Idem.

Ibid. καὶ ἄλλοι.] Ut Potidæatæ, teste Thucydide. Idem.

7. Θέλη.] Thule extrema fuit telluris pars ad septentrionem, ubi veteres umbras esse perpetuas putaverunt. Ergo Bochartus a τῇ θυλί, tenebræ, ducit. De situ Thules inter doctos lis est, sed cum ultima regio cujusque veteris scriptoris sit Thule, sedem esse incertam conjicio. F.

10. περὶ ταύτης.] Veteres libri, περὶ τῆς αὐτῆς. Casaub.

17. τὸ τῶν καρπῶν, &c.] Cellarius Plinium, (l. iv. c. 16.) Solinum, ac Tacitum, (in vit. Agricola, ubi dispectam esse Thulen scribit ab iis qui Britanniam circumnavigabant) de insulis Shetlandicis dicere intelligit. Procopius autem (Bell.

Goth. l. ii. c. 15.) Θέλην μέγιστην depingens, et dies in æstate femestres, certe Scandinaviam vult esse Thulen. F.

21. ἐν οἴκοις μεγάλοις κόπῃσι.] Narrat ceu rem memorabilem, quod hodie in multis Gallia ac Germania locis cernere est, ut messim in villis intra parietes et sub tecto perticis flagellent. Diodorus Siculus lib. v. auctor est, Britannorum ædes e ligno et arundinibus esse constructas, frumenti autem spicas recondi ab iis in subterraneas quasdam domos, unde quotidie ad victum grana evellant. Casaub.

23. αἱ γὰρ ἄλλως ἀχρηστοὶ.] Libri veteres, αἱ γὰρ ἄλλως: scribe, ἄλλω, id est, areæ, quod etiam sine libris jam pridem videram, atque ita prior interpretes. Idem.

30. Ἀρχοῦναι μὲν οὖν αἱ Ἀλπεῖς.] Alpes Maritimas intelligit. Nam Alpium ut varia variis locis sese attollunt juga, ita variis etiam appellationibus insigniuntur. Maritimas autem Alpes vocant Latini scriptores ea Alpium juga, quæ mari Ligustico et Tyrrheno sunt vicina. Idem.

32. Γένεαν.] Augusto regnante, Genua parum nota est. Mago Pœnus eam delevit A. U. C. 547. et Romani, Lucretio duce, exædificaverunt, Cæpione ac Servilio Coss. A. U. C. 549. Vide Liv. l. xxviii. c. 46. et l. xxx. c. 1. F.

33. ἅπερ ἐπὶ τεύαγι.] Veteres libri, ὅπερ. Recte. Nam vocem Latinam explicare voluit. Glossarium vetus, Vada, βράχη. Casaub.

35. γάδοι δ' εἰσὶ μεταξὺ Γενέας καὶ Σαββάτων σ. πρὸς τοῖς ῥ., inter Sabbata et Genuam stadia sunt cclx.] Hoc est iter maritimum brevius.

bingaunum, oppidani Ligures Ingauni: hinc ad portum Monæci cccclxxx. In medio urbs magna, Albium Intemelium: incolæ Intemelii. Pro signo autem hæc nomina sumunt, quo probent Alpes a Sabbatis oriri. Alpia enim prius dicta fuisse Albia, sicut et Alpionia: nam etiamnum montem in Iapodibus sublimem, extremitate quodammodo Alpes attingentem, Albium vocari, quasi eo usque porrectis Alpibus. Cum ergo Ligurum alii sunt Ingauni, alii Intemelii, consentaneum fuit eorum colonias maritimas, alteram Albium Intemelium vocari, quasi Alpinum, alteram concisius aliquantulo Albingaunum. Duabus his Ligurum gentibus addit Polybius Oxybios, et Deceates. Omnino autem universum litus a Monæco portu ad Etruriam usque continuum est, et portubus caret, nisi quatenus paucis locis appellii naves finit, et defigi anchoras: desuper imminent grandes ac præruptæ montium rupes, angustum relinquentes juxta mare

μεταξὺ Γενέας καὶ Σαββάτων, ὁ πρὸς τοῖς ξ'· μετα
τὸ πρὸς τοῖς ο, ^a Ἀλβιγαῦνόν ἐστι πόλισμα, οἱ δ'
ἐνοικεῖντες Λίγυες ^b Ἰγᾶυνοι καλεῖσθαι· ἐντεῦθεν δ' εἰς
Μονοίκας λιμένα· καὶ π· ^c ἐν δὲ τῷ μεταξὺ πόλις
5 εὐμεγέθης, Ἀλβιον Ἰντεμέλιον, καὶ οἱ κατοικεῖντες
Ἰντεμέλιοι. Καὶ δὴ καὶ σημεῖον τίθενται, τὰ τ' ἀρχὴν
ἀπὸ τῆ Σαββάτων εἶναι ταῖς Ἀλπεσιν, ἐκ τῆ ὀνομασίαν
τῶν· τὰ γὰρ Ἀλπια καλεῖσθαι πρότερον Ἀλβία,
καθάπερ καὶ Ἀλπίονα· καὶ γὰρ νῦν ^d ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς· Ἰά-
10 ποσιν ὅρος ὑψηλὸν, συνάπτον πᾶσι τῇ ἄκρᾳ καὶ ταῖς
Ἀλπεσιν, Ἀλβιον λέγεσθαι, ὡς ἂν μέχρι δεῦρο τῶν
Ἀλπεων ἐκτεταμένον. Τῶν οὖν Λιγύων τ' μὲν ὄντων
^e Ἰγᾶύων, τ' ἰ' Ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας
αὐτῶν ὅτι τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Ἀλβιον
15 Ἰντεμέλιον, οἷον Ἰ' Ἀλπίον· τὴν δὲ ὅτι τετμημένης
μᾶλλον, ^k Ἀλβιγαῦνον. Πολύβιος δὲ προσέτιθαι τοῖς
δυσὶ φύλοις τῶν Λιγύων τοῖς λεχθεῖσι τό τε τ' Ὀξυ-
βίων, καὶ τὸ τ' Ἀλκηνίων. Ὅλως δὲ ἡ παραλία αὕτη
πᾶσα, μέχρι ^m τῆ Τυρρηνίας ἀπὸ Μονοίκας λιμένος, προσ-
20 ἑλθὲς τέ ἐστι, καὶ ἀλίμενος, πλὴν βραχέων ὁρμῶν καὶ
ἀγκυροβολίων. Ὑπερκεῖται δὲ οἱ τῶν ὁρῶν ἐξαιετοί

^a Ἀλβιον τανύος Par. 3. Ἀλβιγαῦνός Eton. Ἀλβιγαῦνός Efc. Mosc. ^b Σιγγανὸς Par. 1. Eton. Efc. Mosc. Σιγγανὸς Par. 3. ^c ἐν
τῇ Ὀκρᾷ Gron. et ex correct. Med. 1. ^d Ἰάπυσι Par. 1. ^e Σιγγαῦνον Par. 3.
^f Ἰντεμελίον Med. 1. Mosc. et sic infra. ^g Ἀλπίον Med. 2. ^h Ἀλβιον γαῦνον Par. 3. Med. 1. 2. Ἀλβιγαῦνον Mosc. ⁱ Δεκηνίων

^j Ἀλβιον γαῦνον Par. 3. Med. 1. 2. Ἀλβιγαῦνον Mosc. ^k Δεκηνίων

brevius. At aliud iter describit Antoninus per montium circuitum et Dertoniam multo longius, cujus itineris milliariorum summa cxli. Ideo putavit doctissimus commentator numeros esse corruptos, eo quod tanta differentia inter duo illa itinera exurgit. Sed non cogitabat vir ille summus, iter illud Antonini non esse iustum inter duo illa oppida spatium, sed tanto per Dertoniam et aquas Statiellas circuitu, ut numerus ille Antonini videatur potius minor iusto quam major. Palmer.

1. μεταξὺ Γενέας καὶ Σαββάτων ὁ πρὸς τοῖς ξ'] Antonini fragmenta testantur a Genua ad Vada Sabbata esse m. p. xxx. quæ non multum variant ab hac Strabonis summa. At in altero ejusdem itinerario hoc iter sic est descriptum:

Genua	
Libanum	M. P. XXXVI.
Dertona	M. P. XXXV.
Aquis	M. P. XXVIII.
Crixia	M. P. XX.
Canalico	M. P. X.
Vadis Sabbatis	M. P. XII.

unde aggregatur summa m. p. cxli. quæ tanta diversitas e numerorum notis corruptis orta est. Casaub.

Ibid.] Sabbatorum Vada, hodie Vadi, vel Vai, antiquitus notiora fuerunt: Savo hodie Savona. Quidam Vada tantum appellant, ut D. Brutus ad Cicer. l. xi. Ep. 10. qui hunc locum sic describit: Jacet inter Appenninum et Alpes impeditissimus ad iter faciendum. Et Vada et Savo maritima loca erant, sed quod Livius oppidum Alpinum Savonem vocat, Cellarius inter Alpes reducit, a mari. Meminisse autem debuit, perlecto Livii loco, Magonem Savone prædam deposuisse, decem longis navibus in statione ad præsidium relictis, quod esse ad mare positum probat. F.

Ibid. μεταξὺ τὸ πρὸς τοῖς ο, Ἀλβιγαῦνόν ἐστι] Vide num loco τ legendum sit potius g, ut sint clxx. stad. m. autem pass. xxi. fere. Nam apud Antoninum ita legitur,

Vadis Sabbatis	
Lollupice	M. P. XII.
Abingano	M. P. VIII.

Alibi idem scribit, a Vadis Sabbatis Abingano, esse m. p. xvii. Casaub.

Ibid. μετὰ δὲ τὸ πρὸς τοῖς ο,] Hi numeri forsan distantiam a Genua ad Abingano indicant, quæ vere stad. 370 æquat. F.

2. Ἀλβιγαῦνόν ἐστι] Abingano hodie Albenga. Idem.

3. ἐντεῦθεν δ' εἰς Μονοίκας λιμένα· καὶ π·] Antoninus,

Ab Abingano portum Maurici M. P. XXV.

A portu Maurici Vigintimilium M. P. XV.

A Vigintimilio Herclemonæcum portum M. P. XVI.

Summa, M. P. LVI.

Strabonis autem stadia colligunt m. p. lx. Casaub.

5. Ἀλβιον Ἰντεμέλιον] Tacitus municipium vocat. Hist. lib. ii. c. 13. Vide etiam Inscript. in Spon. Misc. p. 155. hodie Ventimiglia, ad flumen Rutubam. F.

8. Ἀλπια καλεῖσθαι πρότερον Ἀλβία] Utroque modo scripsisse hoc nomen veteres Græcos testatur in Epitome Hermolaus, et ex eo Eustathius, Casaub.

9. καθάπερ καὶ Ἀλπίονα] Lego, καθάπερ καὶ Ἀλπίων εἶνα, quam scripturam statim ipse explicat et confirmat. Idem.

Ibid. ἐν τοῖς Ἰάποσιν] Veteres libri, Ἰάπυσι, male. Idem.

Ibid. Ἰάποσιν] Iapodes sunt in Illyria. F.

10. συνάπτον πᾶσι τῇ ἄκρᾳ καὶ ταῖς Ἀλπεσιν] Legendum esse τῇ Ὀκρᾷ, luce est clarius. Strabo, lib. vii. p. 482. Edit. Amst. Ἡ δ' Ὀκρᾷ ταπεινότητα μέρος τῶν Ἀλπεων ἐστὶ τῶν ἀλπεϊνῶν ἀπὸ τῆ Ραιτικής μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν ἐξαιρέσει τὰ ὅσα πάλιν ἐν τοῖς Ἰάπυσι, καὶ καλεῖται Ἀλβία. Casaub.

16. Ἀλβιγαῦνον] Atqui dicunt Romani scriptores et Albium Ingaunum, sicut Albium Intemelium. Idem.

Ibid. τοῖς δυσὶ φύλοις τῶν Λιγύων] Ligurum populos plurimos recenset Plinius, quem lege. Idem.

Ibid.] Plinius tres enumerat gentes Ligurum ultra Alpes, Polybius duas; sed hæc Mela ac Strabo in Gallia Narbonensi ponunt. F.

17. τό τε τῶν Ὀξυβίων, καὶ τὸ τῶν Δεκηνίων] Horum conjunctionem sæpe meminit Polybius: vide Fragm. περὶ πρεσβεῶν, cxxxiv. Apud Stephanum scriptum est, Δεκηνίων, πόλις Ἰταλίας· τὸ ἐνικόν Δεκηνίται. Plinio, l. iii. c. 5. sunt Deciates. Casaub.

19. προσεχὴς τέ ἐστι, καὶ ἀλίμενος] Ita habent libri omnes: atque hanc lectionem similes loci confirmant, ut libro v. p. 355. Edit. Amst. ἐπεὶ τα προσεχὴς αἰγιαλὸς ἀλίμενος, πρὸς αὐτῷ μόνον τῷ Κερκαῖῳ λιμένει ἔχει. Et paulo post, p. 373. Ὀνομάσθαι δ' εἶναι Κέρμην ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί· ῥαχιδὴς γὰρ καὶ προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός: quibus in locis vox προσεχὴς idem significare videtur quod τραχὺς, vel προσβραχὺς, ut alibi loquitur. Sic autem hanc vocem et Dionysius Halicarn. usurpat, lib. iii. c. 44. ubi de Tiberi sic scribit, παρὰ αὐτὴν τὴν Ῥώμην ῥέοντος, ἐμβάλλοντος δὲ εἰς αἰγιαλὸς ἀλίμενος καὶ προσεχὴς, οὗς τὸ Τυρρηνικὸν ποιεῖ πέλαγος. An autem αἰγιαλὸς προσεχὴς dicitur, qui sit προσοχὴς ἄλιος, et in quo magna attentione et cautione opus sit, ne videlicet navis in scopulos incidat? An potius is est προσεχὴς αἰγιαλός, qui, ut sic dicam, perpetuo tenore decurrat, nec flexum ullum habeat portui aptum? Apud Plutarchum, in Alexandro p. 673. Edit. Francof. in descriptione oræ Pamphyliæ leges, πάγους προσοχῆς, quod vertunt, pagos resonantes. Tu locum expende. Sed omnino quid sit προσεχὴς in istiusmodi locis, vide apud Suidam, qui fuse explicat. Idem.

Ibid.] Portus Genuensis est magnus et profundus, sed Africo expositus, quanquam molibus constructis fiat tutior. Ergo Strabo recte dixit hoc litus esse ἀλίμενον. F.

κρημνοί, ^a γέννη ^b ἀπολιπόντες ^c πρὸς θαλάττην πάροδον. Κατοικῶσι δὲ ^d Λίγυες, ζῶντες ἀπὸ θρεμμαίων τὸ πλέον, καὶ γάλακτος, καὶ κριθίνε πόματος, νεμόμενοι τὰ τε ^e πρὸς θαλάττην χωρία, καὶ τὸ πλεον τὰ ὄρη· ἔχουσι δ' ὕλην ἐνταῦθα ^f τὰ ὄρη παμπόλλην 5 ναυπηγήσιμον, καὶ μεγαλόδενδρον· ὥς ἐνίων τῆ πάχης ^g ἀλάμετρον ὀκτὼ ποδῶν εὐρίσκεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῶν θύνων ὅτε ἐστὶ χείρω πρὸς τὰς τραπεζοποιίας. Ταῦτά τε δὴ κατάγχειν εἰς τὸ ἐμπορεῖον τὴν ^h Γέναν, καὶ θρέμματα, καὶ δέρματα, 10 καὶ μέλι· ἀνπιφορπίζονται δὲ ἔλαιον, καὶ οἶνον ⁱ τ' ἐκ τῆ Ἰταλίας· ὁ δὲ παρ' αὐτοῖς ὀλίγος ἐστὶ, πηλίστης, αὐσιρός. Ἐντεῦθεν δὲ εἰσιν οἱ ^j Γεγηνιοὶ λεγόμενοι, ἵπποιοι τε καὶ ἡμίονοι, καὶ οἱ Λιγυστινοὶ τε χιτῶνες καὶ σάγρι· πλεονάζει δὲ καὶ τὸ λιγυρίον παρ' αὐτοῖς, ὃ 15 πινες ἤλεκτρον προσαρρέουσι· τρατεύονται δ' ἵππεῖς μὲν πάντες, ὀπλίται δὲ ἀγαθοί, καὶ ἀκροβολισαὶ ἀπὸ ^k τῆ χαλκάσιδας εἶναι, τεκμαίρονται πινες Ἑλληνας αὐτὰς εἶναι. Ὁ δὲ τῆ Μονοίκης λιμένος ὅρμος ἐστίν, ὃ μεγάλας, ἐδὲ πολλαῖς ναυσὶν, ἔχων 20 ἱερὸν Ἡρακλέους Μονοίκης καλεσμένη· εἴκει δὲ ἀπὸ τῆ ὀνόματος καὶ μέχρι δεῦρο διατείνειν ὁ Μασσαλιωτικὸς παράπλος· διέχει δ' Ἀντιπόλεως μικρῶ πλείους, ἢ ἀφ' ἑκατοστίων σταδίων· τὸν τεῦθεν δ' ἤδη μέχρι Μασσαλίας, καὶ ^l μικρὸν πρὸς αὐτῇ, τὸ ^m τῆ Σαλῶν ἔθνος 25 οἰκεῖ τὰς Ἀλπεῖς τὰς ὑπερκειμένης, καὶ πῖνας τῆς αὐτῆς παραλίας ἀναμίζει τοῖς Ἑλλήσι. Καλεῖται δὲ τὰς Σάλυας οἱ μὲν παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων Λίγυας, καὶ τῶν Χόρων ἢ ἔχουσιν οἱ Μασσαλιῶται Λιγυστικὴν· ⁿ οἱ δ' ὕπερον ^o Κελτολίγυας ὀνομάζουσι, καὶ τὴν μέχρι 30 Ἀπερίωνος καὶ τῆ Ροδανῆ πεδιάδα τέτοις προσέ-

transitum. Ibi accolunt Ligures, vitam re pecuaria fere sustentantes, ac lacte, et hordeaceo potu; pascuntur maritima, et majori e parte montes: sunt ibi sylvæ frequentes, ligna ad naves compingendas 5 suppeditantes, magnarum feraces arborum, quarum nonnullæ crassitieci diametrum octo pedes habeant: sunt et aliæ arbores, ob varietatem ad mensas conficiendas thya nihil deteriores. Hæc ergo ligna ii ad emporium Genuam deportant, itemque 10 pecora, pelles, mella: eorumque loco oleum exportant, et vinum Italicum: apud ipsos enim parum vini nascitur, idque picem refipit. Ibi sunt equi et muli qui appellantur Gegenii, et tunicae ac faga Ligustica: copiosum est etiam apud eos 15 Lyncurium, quod nonnulli cognominant electrum. In bellum equites rari proficiscuntur, gravis autem et levis armaturæ pedites sunt boni: nonnulli, ex eo quia æreis utuntur scutis, Græcos eos esse ratiocinantur. Portus Monæci neque magnas neque 20 multas capit naves: in eo templum est Herculis Monæci: nomen conjecturam præbet eo usque Massiliensem navigationem pertingere: distat ab Antipoli paulo amplius cc. stadiis. Inde jam ad Massiliam usque, atque nonnihil ulterius, Salyes habitant oræ maritimæ imminentes Alpes, partemque litoris, permixti Græcis: hos antiqui Græcorum 25 Ligyas, id est Ligures, vocarunt, et regionem, quam tenent Massilienses, Ligusticam: posteriores Galloligures eos dixerunt, campestreque iis regionem omnem usque ad Luerionem et Rhodanum ad-

^a ἀπολείποντες Med. 1. 2. Gron. Mosc.

^b πρὸς τὴν θαλάττην Med. 2.

^c Λίγυες Par. 3. Mosc.

^d πρὸς τὴν θαλάττην Med. 2.

^e τὰ ὄρη defunt Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^f Γέναν Med. 2.

^g Γεγηνιοὶ Par. 3. Bre. Eton. Mosc.

^h Γεγηνιοὶ Gron.

ⁱ δὲ deest Par. 1.

^j λιμὴν Par. 1. Eton.

^k μικρῶ Par. 3.

^l Σαλῶν Par. 3. Bre.

^m οἱ δ' ὑπὲρ Κελτοὶ Λίγυας Par. 3.

ⁿ Κελτοὶ Λίγυας Med. 1.

^o Forfan, Δαριανός. F.

5. ἔχουσι δ' ὕλην ἐνταῦθα τὰ ὄρη παμπόλλην ναυπηγήσιμον καὶ μεγαλόδενδρον. Ibi sylvæ frequentes, ligna ad naves compingendas suppeditantes, magnarum feraces arborum.] Immane quantum immutata sit ea regio, si verum dixit noster Geographus. Nam hodie de Genua proverbialiter dicitur, montagna senza legno, mar senza pesce, &c. Palmer.

Ibid.] Montes ad Genuam siti ad usque loca ubi deficit solum sunt culti: sylvæ igitur sunt erutæ. F.

Ibid. ἐνταῦθα παμπόλλην.] Auctiores libri veteres, ἐνταῦθα τὰ ὄρη παμπόλλην. Casaub.

8. τῶν θύνων ἢ ἐστὶ χείρω πρὸς τὰς τραπεζοποιίας.] Mensas θύνων passim veteres scriptores commemorant: sed quid sit θύνων non minus obscura quæstio est, quam quid sit orichalcum, aut quale ligni genus Almagim apud Hebræos, quod Græci interpretes vertunt ξύλον θύνων, et Hieronymus ligna thyina. Sed de his plura alias, si Deus dederit ut Notas in Novum Testamentum nostras absolvamus. Idem.

Ibid.] De Thya arbore vide Theophr. H. P. l. v. c. 5. Linnæi Spec. Plant. 1176. C. Bauhin. Pin. 488. eadem ac arbor vitæ esse videtur. F.

Ibid. τῶν θύνων ἢ ἐστὶ χείρω πρὸς τὰς τραπεζοποιίας.] Nescio cur ibi vertat doctissimus interpres: Sunt et aliæ arbores ob varietatem ad mensas conficiendas thya nihilo deteriores. Cur, inquam, thya reddunt Latine quæ citrus est? Mentio extat apud Plutarchum τῶν θύνων τραπέζων, quas Latini citreas vocant; quin ligni citrei etiam mentio fit in Apocalypsi, cap. xviii. 12. καὶ πᾶν ξύλον θύνων, et omne lignum citreum. Sic igitur potius vertendum, quam thyinum. Salmas. Exerc. Plin. Ed. Ulraj. p. 667.

13. Γεγηνιοὶ.] In præsentia nihil habeo quod statuam de hac voce, vereor autem ut sit genuina. Lyncurium quod scripsi, lingurium est in Græco. Vide Plinium, viii. 38. et xxxvii. 2. 3. Alpes et Liguriam si contemplari libet, Ptolemæi tabu-

lam Italiæ inspicere, sextam Europæ. Xyland.

Ibid. οἱ Γεγηνιοὶ λεγόμενοι, ἵπποιοι τε καὶ ἡμίονοι.] Legendum est, οἱ γίννοι λεγόμενοι, ut monuit etiam summus vir Josephus Scaliger. Quid sint γίννοι (qui et ἵννοι et ὕννοι dicuntur) vide apud Hesychium, ac reliquos Grammaticos, et Aristotelem. (Sed Aristoteles γίννους et ὕννους distinguit in historiis.) Casaub.

Ibid.] Vide Aristot. Hist. Anim. lib. vi. c. 24. F.

15. πλεονάζει δὲ καὶ τὸ λιγυρίον.] Alias per ὃ scribitur hæc vox. Casaub.

Ibid. ὃ τινες ἤλεκτρον προσαρρέουσι.] Vide Plinium, lib. xxxvii. cap. 2. et 3. Idem.

19. Ὁ δὲ τῆ Μονοίκης λιμένος.] Scribe λιμὴν, ut habent veteres libri. Idem.

21. ἱερὸν Ἡρακλέους Μονοίκης καλεσμένη.] De Hercule Monæco vide poetæ interpretes ad hoc carmen, Æn. vi. v. 831.

Aggeribus socer Alpinis, atque arce Monæci. Idem.

Ibid. εἴκει δὲ ἀπὸ τῆ ὀνόματος.] Sententia est: apparere ex nomine huius loci, eo usque pertinuisse Massiliensium litus. Quomodo autem id ex nomine apparet? Quia ut Massilienses Græci erant, ita nomina locorum ejus tractus sunt Græca. Idem.

25. Σαλῶν ἔθνος.] Salyes, vel Salluvii, (Vide Grut. p. 298. n. 3. ac Plinium) a Rhodano ad usque fines Italiæ habitaverunt, ad meridiem Druentia. (Vide supra p. 256.) Albici sunt gens quorum metropolis Reii Apollinaris, hodie Riez. Grut. p. 428. n. 9. Spon. Misc. p. 178. De Vocontiiis vide supra. F.

30. Κελτολίγυας.] Lego enim Κελτολίγυας, non Κελτοὶ Λίγυας, quod credo facile probatum iri sententiam loci perpendicularibus. Sed vox Δαριανός haud dubie prava est: neque satis video quid scribi debeat. Xyland.

Ibid. μέχρι Δαριανός.] Puto esse quam Δαριανὰ supra vocabat. Casaub.

signarunt: unde ii non pedestri modo, sed equestri etiam exercitu expeditionem fecerunt, in decem divisi partes. Primos omnium transalpinorum Gallorum hos domuerunt Romani, gesto contra eos et Ligures diuturno bello, quod hi illis aditum per maris oram in Hispaniam interclusissent. Etenim Ligures isti terra marique latrocinia exercebant, tanta potentia præditi, ut iter vix magnis exerciti- bus facere liceret. Et Romani bello per lxxx. an- nos tracto vix obtinuerunt, ut xii. stadiorum am- plitudine publica via pateret. Posterioribus autem temporibus universos Ligures subegerunt Romani, et formam reipublicæ iis præscripserunt, imposito stipendio. Post Salyas, Albienfes, et Albiæci, et Vo- contii, habitant versus septentrionem fitas montium partes: Vocontii usque ad Allobroges pertingunt, degentes in convallibus montium profundis ac mu- nitis. Cæterum Allobroges et Ligures rectoribus provinciæ Narbonensis Roma missis obtemperant: Vocontii, sicut et de Volcis circa Nemaufum dixi- mus, sui sunt juris: qui inter Varum et Genuam degunt Ligures ad mare, ii pro Italis censentur: ad montanos præfectus equestris ordinis aliquis mittitur, ut ad reliquos plane barbaros. Post Vo- contios sunt Siconii, Tricorii, et ab his Medulli, cacuminibus infidentes altissimis: altitudo eorum rectissima c. stadiorum dicitur esse, tantusque rur- sus ad fines Italiæ descensus. Superne in quibusdam

μεσιν, ἀφ' ἧς ἐπεζῆν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱππικὴν ἔτελ- λον στρατὸν, εἰς δέκα μέρη διηρημένοι. Πρώτους δ' ἐχει- ρώσαντο Ῥωμαῖοι τέτρες τῶν ὑπεραλπεῖων Κελτῶν, πολλὸν χρόνον πολεμήσαντες καὶ τέτοις, καὶ τοῖς Λίγυ- σιν, ἀποκεκλεικότες τὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν παρόδους, τὰς ἀφ' αὐτῆς παραλίας· καὶ ὅτι καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐληΐζοντο· καὶ πολλὸν ἰσχυρὸν, ὥστε μολὶς στρατοπέδοις μεγάλοις πορευτὴν εἶναι τὴν ὁδὸν· ὁγδοηκοστὸν δ' ἔτος πολεμῆντες, διεπράξαντο μολὶς ὥς· ὅτι ἰς ταδίνας τὸ πλάτος ἀνακείσθαι τὴν ὁδὸν τοῖς ὁδεύουσι δημοσίᾳ. Μετὰ ταῦτα μὲν οἱ κατέλυσαν ἅπαντας, ἐδέταξαν αὐτοὶ τὰς πολιτείας, ὁκισήσαντες ὅρον. Μετὰ δὲ τὰς Σάλυας, Ἀλβιέις, καὶ Ἀλβίοιοι, καὶ Οὐοκένιοι νέμονται τὰ ἀριστέρηκα μέρη τῶν ὁρῶν· παρατείνουσι δ' οἱ Οὐοκένιοι μέχρι Ἀλμοβρίγων, ἔχοντες αὐλῶνας ἐν βάθει τῶν ὁρεῖν καὶ ἀξιολόγους καὶ ὀχυρὰς ὧν ἔχουσιν ἐκεί- νοι. Ἀλμοβρίγες μὲν οὖν καὶ Λίγυες ὑπὸ τοῖς στρατηγῶσι τὰ πόντον τοῖς ἀφικνεμένοις εἰς τὴν Ναρβωνίην· Οὐο- κένιοι δὲ, καθάπερ τὰς Οὐόλκας ἐφάμεν, τὰς περὶ Νεμαύσον, τὰ πόντον καθ' αὐτὰς. Τῶν δὲ μεταξὺ τῶν Οὐάρε καὶ τῶν Γενέας Λιγύων, οἱ μὲν ὅτι τῇ θα- λάτῃ τοῖς Ἰταλιώταις εἰσὶν οἱ αὐτοὶ· ὅτι δὲ τὰς ὁρεῖνας πέμπεται τις ἱππαρχος τῶν ἱππικῶν ἀνδρῶν, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλας τὰς τελέας βαρβάρων. Μετὰ δ' οἱ Οὐοκέντιος Σικόνιοι, καὶ Τρικόριοι, καὶ μετ' αὐτὰς ἡ Με- δάλοι ὑπὲρ τὰς ὑψηλοτάτας ἔχουσι κορυφάς· τὸ γὰρ ὀρῆϊώτατον αὐτῶν ὕψος, ταδίαν ἐκατὸν ἔχει φασὶ τὴν ἀνάβασιν· καὶ νυντὺν πάλιν τὴν ὁδὸν τὰς ὁρεὺς τὰς τῇ Ἰταλίᾳ καταβάσιν. Ἄνω δ' ἐν ποσὶ κοίλοις χωρίοις

^a ἀνείδαι Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^b φέρον Par. 3. Eton. Esc. Mosc.

^c Οὐοκόντιοι Med. 2. et sic semper. Οὐ-

^d χείρας Par. 3. Bre. Med. 1. Gron. Eton. Mosc.

^e Νεάρε Par. 1. 3. Mosc. sed in Par. 1. de-

^f ἱππαρχος Par. 3. Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur.

^g Τρικόνιοι Eton.

^h καὶ

ⁱ καὶ

^k φασὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc.

^l καὶ

^m καὶ

ⁿ καὶ

^o καὶ

^p καὶ

^q καὶ

^r καὶ

^s καὶ

^t καὶ

^u καὶ

^v καὶ

^w καὶ

^x καὶ

^y καὶ

^z καὶ

^{aa} καὶ

^{ab} καὶ

^{ac} καὶ

^{ad} καὶ

^{ae} καὶ

^{af} καὶ

^{ag} καὶ

^{ah} καὶ

^{ai} καὶ

^{aj} καὶ

^{ak} καὶ

^{al} καὶ

^{am} καὶ

^{an} καὶ

^{ao} καὶ

^{ap} καὶ

^{aq} καὶ

^{ar} καὶ

^{as} καὶ

^{at} καὶ

^{au} καὶ

^{av} καὶ

^{aw} καὶ

^{ax} καὶ

^{ay} καὶ

^{az} καὶ

^{ba} καὶ

^{bb} καὶ

^{bc} καὶ

^{bd} καὶ

^{be} καὶ

^{bf} καὶ

^{bg} καὶ

^{bh} καὶ

^{bi} καὶ

^{bj} καὶ

^{bk} καὶ

^{bl} καὶ

^{bm} καὶ

^{bn} καὶ

^{bo} καὶ

^{bp} καὶ

^{bq} καὶ

^{br} καὶ

^{bs} καὶ

^{bt} καὶ

^{bu} καὶ

^{bv} καὶ

^{bw} καὶ

^{bx} καὶ

^{by} καὶ

^{bz} καὶ

^{ca} καὶ

^{cb} καὶ

^{cc} καὶ

^{cd} καὶ

^{ce} καὶ

^{cf} καὶ

^{cg} καὶ

^{ch} καὶ

^{ci} καὶ

^{cj} καὶ

^{ck} καὶ

^{cl} καὶ

^{cm} καὶ

^{cn} καὶ

^{co} καὶ

^{cp} καὶ

^{cq} καὶ

^{cr} καὶ

^{cs} καὶ

^{ct} καὶ

^{cu} καὶ

^{cv} καὶ

^{cw} καὶ

^{cx} καὶ

^{cy} καὶ

^{cz} καὶ

^{da} καὶ

^{db} καὶ

^{dc} καὶ

^{dd} καὶ

^{de} καὶ

^{df} καὶ

^{dg} καὶ

^{dh} καὶ

^{di} καὶ

^{dj} καὶ

^{dk} καὶ

^{dl} καὶ

^{dm} καὶ

^{dn} καὶ

^{do} καὶ

^{dp} καὶ

^{dq} καὶ

^{dr} καὶ

^{ds} καὶ

^{dt} καὶ

^{du} καὶ

^{dv} καὶ

^{dw} καὶ

^{dx} καὶ

^{dy} καὶ

^{dz} καὶ

^{ea} καὶ

^{eb} καὶ

^{ec} καὶ

^{ed} καὶ

^{ee} καὶ

^{ef} καὶ

^{eg} καὶ

^{eh} καὶ

^{ei} καὶ

^{ej} καὶ

^{ek} καὶ

^{el} καὶ

^{em} καὶ

^{en} καὶ

^{eo} καὶ

^{ep} καὶ

^{eq} καὶ

^{er} καὶ

^{es} καὶ

^{et} καὶ

^{eu} καὶ

^{ev} καὶ

^{ew} καὶ

^{ex} καὶ

^{ey} καὶ

^{ez} καὶ

^{fa} καὶ

^{fb} καὶ

^{fc} καὶ

^{fd} καὶ

^{fe} καὶ

^{ff} καὶ

^{fg} καὶ

^{fh} καὶ

^{fi} καὶ

^{fj} καὶ

^{fk} καὶ

^{fl} καὶ

^{fm} καὶ

^{fn} καὶ

^{fo} καὶ

^{fp} καὶ

^{fq} καὶ

^{fr} καὶ

^{fs} καὶ

^{ft} καὶ

^{fu} καὶ

^{fv} καὶ

^{fw} καὶ

^{fx} καὶ

^{fy} καὶ

^{fz} καὶ

^{ga} καὶ

^{gb} καὶ

^{gc} καὶ

^{gd} καὶ

^{ge} καὶ

^{gf} καὶ

^{gg} καὶ

^{gh} καὶ

^{gi} καὶ

^{gj} καὶ

^{gk} καὶ

^{gl} καὶ

^{gm} καὶ

^{gn} καὶ

^{go} καὶ

^{gp} καὶ

^{gq} καὶ

^{gr} καὶ

^{gs} καὶ

^{gt} καὶ

^{gu} καὶ

^{gv} καὶ

^{gw} καὶ

^{gx} καὶ

^{gy} καὶ

^{gz} καὶ

^{ha} καὶ

^{hb} καὶ

^{hc} καὶ

^{hd} καὶ

^{he} καὶ

^{hf} καὶ

^{hg} καὶ

^{hh} καὶ

^{hi} καὶ

^{hj} καὶ

^{hk} καὶ

^{hl} καὶ

^{hm} καὶ

^{hn} καὶ

^{ho} καὶ

^{hp} καὶ

^{hq} καὶ

^{hr} καὶ

λίμνη τε συνίσταται μεγάλη, καὶ πηγὰς δύο ἢ πολὺ ἀπὸθεν Ἀλλήλων· ὧν ἓκ μὲν ἡ ἑτέρα ἐστὶν ὁ Ἀδριέντιος ποταμὸς χαράδρῳδης, ὡς ὅτι τὸ Ῥοδανὸν ἢ χαλαρήτην· ἡ δὲ Δαρία εἰς πάναντία· τῷ γὰρ Πάδῳ συμμίσγει, κατενεχθεὶς διὰ Σαλασσῶν εἰς τὴν ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Κελτικῇν· ἓκ δὲ ἡ ἑτέρα πολλὸν ταπεινότερος τῇ χωρίων τέτων ἀναδίδωσιν αὐτὸς ὁ Πάδος, πολὺς τε καὶ ὀξύς· περὶ δὲ γίνεσθαι μείζων καὶ πρᾶϊότερος· ἓκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὐξήσιν· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἡδὴ γινώμενος καὶ πλατύνεται· τῇ οὖν ἀναχέσει περιῶν καὶ ἀμβλύνει τὸ ῥέον· εἰς δὲ τὴν Ἀδριατικὴν θάλατταν ἐμπίπτει, μέγιστος γινώμενος τῇ καὶ τῇ Εὐρώπῃν ποταμῶν, πλὴν τῆς Ἰστροῦ· ὧν τῇ περὶ τὴν Ἰταλίαν Ῥοδανὸν· ὅτι δὲ θάτερα μέρη τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν κεκλιμένα τῆς λεχθείσης ὀρεινῆς, Ταυρινοὶ τε οἰκοῦσι, Λιγυτικὸν ἔθνος, καὶ ἄλλοι Λίγυες· Τέτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τῆς Ἰδεόννης λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τῆς Κοτίης· μὲν γὰρ τέτρες, καὶ τὸ Πάδον, Σαλασσοί· ὑπὲρ δὲ τέτων ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες, καὶ Κατόριγες, καὶ Οὐαράγροι, καὶ Νανταῖται, καὶ ἡ Πελαμένα λίμνη, δι' ἧς ὁ Ῥοδανὸς φέρεται, καὶ ἡ πηγὴ τῆς ποταμῆς. Οὐκ

cavitatibus lacus magnus continetur, duoque fontes non multum a se invicem diffiti: ex quorum altero Druentia fluvius per confragosa loca Rhodanum versus defluit, et in diversam partem Duria per Salassos in cisalpinam delapsus Galliam Pado miscetur: ex altero, longe istis locis humilior ipse Padus oritur, copiosus et rapidus: in progressu autem major fit ac placidior, multis auctus aquis affluentibus: et ubi in planitiem devenit, dilatatus jam vehementiam fluxus minuit. Incidit in Adriaticum mare, maximus, Istro excepto, factus omnium Europæ fluminum. Medulli fiti sunt potissimum super Ifaræ influxum in Rhodanum. In altera autem parte montanorum, quæ ad Italiam vergit, Taurini habitant, Ligustica gens, alique Ligures: horum est et quæ Ideonni dicitur, et quæ Cottii terra. Post hos et Padum, Salassi: super hos in verticibus montium Centrones, et Catoriges, et Veragri, Nantuates, et Lemannus lacus, per quem Rhodanus fertur, et fons Rhodani. Non procul hinc Rheni sunt fontes, et Adula mons, ex quo Rhenus

^a Δαριέντιος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b καταράττει Par. 3. Gron. Mosc. ^c γὰρ Par. 1. 3. Esc. Mosc. ^d δὲ deest Par. 1. 3. Esc. Mosc. ^e ἐκπίπτει Bre. Med. 1. Esc. ^f Μεδάλλοι Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. Μεδάλλοι Gron. ^g κεκλιμένα Par. 3. Med. 1. 2. Esc. ^h Ἰδεόννη Med. 2. ⁱ ἡ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^k Κέντρωνες Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^l Μανταῖται Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corrigitur. ^m Πελαμένα Par. 3. Λεμένα Med. 1. 2. Gron. fed Med. 2. habet Bre. Malim, Δημένα, Gronov.

1. λίμνη τε συνίσταται μεγάλη] Prope eundem lacum nasci vult Strabo altera quidem ex parte, Druentiam ac Doriam, ex altera, Padum. Ptolemæus vero Padum quidem prope Larium lacum nasci, Doriam autem prope Pœninum, auctor est. Casaub.

2. ὧν ἓκ μὲν τῆς ἑτέρας ἐστὶν, &c.] Vitiata hæc a librariis ita corrigo, ὧν ἓκ μὲν τῆς ἑτέρας ὁ Δαριέντιος ποταμὸς χαράδρῳδης ὡς ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν καταράττει, καὶ ὁ Δαρία εἰς πάναντία. Nam lib. v. accusativus legitur, τὸν Δαριέντιαν, et eodem modo libro iv. antea corruptus itidem genitivus διὰ Δαριέντίας, pro διὰ Δαριέντια: qui amnis Livio, lib. xxi. Plinio, lib. iii. c. 4. et Marcellino, lib. xv. Druentia dicitur. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. i. cap. 36. pag. 408. Anon.

4. καὶ ὁ Δαρία] Duria nomine Plinius (lib. iii. c. 16.) duos enumerat fluvios, Padum influentes: alter major est, alter minor. Duria minoris fons non longe a Druentia ac Padi fontibus exoritur, sed hic non per Salassos labitur. Duria major, Penninis Alpibus exortus, Salassorum regionem præterfluit, commixtus Pado inter Chivas et Verrue. Unde quærendum est, annon fit in Strabone mendum. F.

6. ἓκ δὲ τῆς ἑτέρας πολλὸν ταπεινότερος] Locus apparet corruptus. Puto autem sic posse legi, ἓκ δὲ τῆς ἑτέρας πολλὸν ταπεινότερας, διὰ τῶν χωρίων τέτων ἀναδίδωσιν αὐτὸς ὁ Πάδος. Quod ait, Padum e loco humili originem trahere, Mela, ii. 4. confirmat, qui Padum ait ab imis radicibus Vesuli montis exoriri, et parvis primum se fontibus colligere. Plinius, iii. 16. sic: Padus e gremio Vesuli montis celsissimum in cacumen elati, finibus Ligurum Vagiennorum Visendo fonte profluens, &c. Casaub.

9. ἓκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὐξήσιν] Plinius, iii. 16. Nec amnes tantum Apenninos Alpinoſque navigabiles capiens, sed lacus quoque immensos in eum sese exonerantes, omni numero xxx. flumina in Adriaticum mare defert. Idem.

Ibid. ἐν δὲ τοῖς πεδίοις] Scripti libri, ταῖς πεδίοις. Idem.

12. μέγιστος γινώμενος] Tantus est Padus quando in Adriaticum mare ἐμπίπτει, (vel ἐκπίπτει, ut est in veteribus libris), ut ostia ejus septem, quibus mare ingreditur, totidem maria esse dicantur. Vide Plinium, iii. 16. Idem.

13. πλὴν τῆς Ἰστροῦ] Lucanus, ii. v. 416. ne Danubium quidem vult excipi: canit enim de Pado,

Non minor est Istro, nisi quod dum permeat orbem

Ister, casuros in quælibet æquora fontes

Accipit, et Scythicas exit non solus in undas. Idem.

Ibid.] Lucanus in his versibus, haud tali poeta dignis, rationem affert, cur Ister Pado præcellit, ideoque fatetur Padum esse Istro minorem. Tota Padi descriptio in H. N. Plinii lectione digna est. Notandum hic solum, quod Ligurum lingua Bodencum appellatur, i.e. fundo carens. Vide Polybium, l. ii.

Virgilius eum laudat magnifice, Georg. iv. 372.

quo non alius per pingua culta

In mare purpureum violentior influit amnis.

Sed Rhodanus est violentior, alique amnes. Holdeſworthius doctissimus nodum solvit per pingua culta. Rhodanus enim per rupes montosæque regiones labitur, sed Padus agros Pedimontanos præterlabens, et deinde Lombardicos, per pingues campos Adriaticum mare intrat, et vix ullus amnis per plana decurrens, quod, ut ait Strabo, ἀμβλύνει τὸν ῥέον, pari violentia fluit. Polymetis, p. 232. F.

16. Ταυρινοὶ τε οἰκοῦσι, Λιγυτικὸν ἔθνος] Plinius, iii. 17. Colonia ab Alpium radicibus, Augusta Taurinorum antiqua Ligurum stirpe. Casaub.

18. ἡ τῆς Ἰδεόννης λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τῆς Κοτίης] Ideonnius et Cottius reguli fuisse Inalpinii videntur, qui ditioni suæ nomen dederint. Nam Cottius quidem, et Cottii terra, passim a Strabone, Plinio, Marcellino, et aliis memoratur. De Ideonno obscurior fama. Idem.

Ibid.] Ideonni regnum a Cellario memoratur, lib. ii. cap. 9. Cottiorum metropolis est Segusio, hodie Susa. F.

19. Σαλασσοί] Salassii Ptolemæο εἰσὶν ὑπὸ τῆς Ἰστροῦ. Casaub.

Ibid.] Salassorum metropolis est Augusta Prætoria, apud nos Aoste. F.

Ibid. ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες] Ptolemæο Centrones sunt ἐν ταῖς Γραῖαις Ἀλπεσιν: quas Graias Alpes Latini vocant. Casaub.

Ibid.] Centrones sunt hodie Tarentaise: metropolis eorum Darantasia hodie Montier in Sabaudia. F.

20. καὶ Κατόριγες] Latinis Caturiges, ut et Ptolemæο, Κατέριγες ἐν ταῖς Γραῖαις Ἀλπεσιν. Casaub.

Ibid.] Caturigum metropolis Eburodunum, hodie Embrun. F.

Ibid. καὶ Οὐαράγροι] Cæsar Veragros vocat, lib. iii. c. 1. B. G. et eorum vicum Octodurum. Casaub.

Ibid.] Octodurus Cæsaris est Martinach. Veragri, a valle Pennina, nomen Vellensium in notitia habent, et apud nos le Vallais. F.

21. Νανταῖται] Videntur esse Nantuates, de quibus supra dictum est, p. 267. Putant tamen viri eruditi alios esse Nantuates, apud quos nascitur Rhenus, alios Antuates, quorum Cæsar, libro iii. c. 1. B. G. meminit, et cum Veragris eos conjungit: de quo quærant harum rerum peritiores. Sane vel apud Cæsarem ita est legendum, Partem equitatus in Antuates, Veragros, Sedunosque misit: vel apud Strabonem, Ἀνταῖται. Casaub.

Ibid. καὶ ἡ Πελαμένα] Vetus lectio, καὶ ἡ Λαμένα λίμνη: Ptolemæο, Λιμένα: Latinis, Lemanus lacus. Idem.

fluit versus septentrionem, inque contrariam partem Addua in lacum Larium, qui ad Comum est, delabitur. Supra Comum, quod est ad radices Alpium situm, habitant versus orientem Rhæti et Venonnes: ad alteram partem, Lepontii, Tridentini, Stoni, et aliæ complures exiguæ gentes, quæ superioribus temporibus Italiam tenuerunt, latrociniiis deditæ et pauperes. Eæ nunc partim excisæ sunt, partim domitæ: ut iter supra montes per illos, quod olim erat angustum et superatu difficile, multis nunc locis pateat, tutumque sit ab injuria hominum, et expeditum: quod ipsum opere est confectum. Nam Augustus Cæsar latronum excidio viarum structuram adjecit, quantam omnino licuit perfici: neque enim potuit ubique vi per-rumpere naturam saxorum et ingentium præruptarum rupium, alias viæ impendentium, alias subjacentium, ita ut vel leviter e viæ egressi in periculum venirent inevitabile, cum in fundo carentes valles esset decidendum. Ibi quidem alicubi ita arcta est via, ut et peditibus et jumentis non adfuetis vertigo oboriat: incolarum autem jumenta facile illum laborem obeunt. Neque huic incommodo mederi potuit, neque delapsui ingentium glaciei tabularum, quæ integrum etiam comitatum obruere, et in subiectas deturbare valles possunt. Multæ enim una supra aliam jacent glaciei tabulæ, subinde uno post alterum gelu concrecente in glaciei formam nive: quarum tabularum quæ in superficie sunt, facile

ἀπώθεν ἢ τέτων ἐδὲ τῆς Ῥήνης αἱ πηγαί, ἐδ' ὁ Ἀδελῆας τὸ ὄρος, ἔξ ἑ ρεῖ καὶ ὁ Ῥήνος ἐπὶ ταῖς ἀρκίαις, καὶ ὁ Ἀδελῆας εἰς τὰναντία ἐμβάλλον εἰς τὴν Λάριον λίμνην τὴν πρὸς τῷ Κώμῳ. Ὑπέρκεινται δὲ τῆς Κώμης πρὸς τὴν ῥίζην τῆς Ἀλπεων ἰδρυμέναι, τῇ μὲν Ραιτοὶ καὶ Οὐένονες, ἐπὶ τὴν ἑὴν κεκλιμένοι· τῇ δὲ Ἀηπόντιοι, καὶ Τριδεντῖνοι, καὶ Στόνοι, καὶ ἄλλα πλείω μικρὰ ἔθνη, κατέχοντα τὴν Ἰταλίαν ἐν τοῖς ἀρσάθεν χρόνοις, λησπρικὰ, καὶ ἄπορα· νυνὶ δὲ, τὰ μὲν ἐξέφθαρται, τὰ δ' ἡμέρωται ὡς τελείως· ὥστε ταῖς δι' αὐτῶν ὑπερβολὰς τῶν ὄρεων, ἀρτίτερον οὕτως ὀλίγας καὶ δυσπεράτους, νυνὶ πολλὰχρὸν εἶναι καὶ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐβάτους. Ὡν ἐν ἐστὶ ἀρχὴ τὴν κατασκευὴν προσέθηκε ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῇ καταλύσει τῶν λησῶν τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν, ὅσων οἶόν τ' ἦν· καὶ ὁ δυνατὸν πανταχῶς βιάσασθαι τὴν φύσιν ἀπὸ πετρῶν, καὶ κρημνῶν ἑλαιοῖν, τῇ μὲν ὑπερκειμένων τῶν ὁδῶν, τῇ δ' ὑποπιπτόντων, ὥστε καὶ μικρὸν ἐκβάσιν ἀφυκτον εἶναι τὴν κίνδυνον, εἰς φάραγδας ἀβύσσους τῶν πλάματος ὄντος· ἔτω δὲ ἐπὶ στείῃ κατὰ π αὐτῶν ἡ ὁδὸς, ὥς ἰλιγδον φέρειν τοῖς πεζῇ βαδίζουσι καὶ αὐτοῖς καὶ ὑποζυγίοις τοῖς ἀήδεσι· τὰ δ' ἐπιχώρια κομίζειν τὰς κόλπας ἀσφαλῶς· οὗτ' οἷον ταῦτα ἰάσιμα, οὐδ' αἱ καλοιοθαίνουσαι πλάκες τῶν κρυτῶν ἀνθῶν ἑλαιοῖσι, συνοδῶν ὅλην ἀπολαμβάνειν δυνάμειν, καὶ συνεξωθεῖν εἰς τὰς ὑποπιπτόσας φάραγδας· πολλὰ γὰρ Ἀλλήλαις ἐπὶ κεινται πλάκες πάγων ἐπὶ πάροις ἡ γνομῶν ἡ χιόνος ὁ χροταλλοειδῶν, καὶ τῶν ἐπ' ἐπιπολῆς αἰεὶ ραδίως

^a Ἀδελῆας Par. 1. 3. Med. 1. Esc. Mosc. Ἀδελῆας Med. 2. ^b Ἀδελῆας Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c ἰδρυμέναι Par. 1. 3. Bre. Med. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^d Οὐένονες Par. 1. Οὐένωνες Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^e Ἀηπόντιοι ex correct. Med. 2. ^f Τριδεντῖνοι, et ex correct. Τριδεντῖνοι, Med. 2. ^g τελείως Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^h ὀλίγας Par. 1. 3. Bre. Mosc. ⁱ εὐβάτους Par. 1. εὐβάτους Med. 1. εὐβάτους ὡς ἐν ἐστὶ διὰ &c. Mosc. ^k ὅσων Par. 3. ^l τὰς φάργας Esc. et in marg. Mosc. ^m γνομῶν Par. 1. γνομῶν Med. 1. 2. Mosc. ⁿ τῆς χιόνος Par. 3. Med. 1. 2. Esc. ^o χροταλλοειδῶν Par. 1. 3. Mosc. χροταλλοειδῶν Med. 1. et χροταλλοειδῶν ex correctione. χροταλλοειδῶν Med. 2. ^p ἐπ' deest Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.

1. ἐδὲ τῆς Ῥήνης αἱ πηγαί] Ecce ait fontes Rheni non procul esse a Nantuatis, quos modo nominavit. Iidem ergo hi sunt cum iis quorum ante facta est mentio: neque apud Cæsarem recte Antuates et Nantuates diversæ gentes esse creduntur: quanquam, ut dixi, iudicent viri eruditi. *Casaub.*

Ibid. ἐδ' ὁ Ἀδελῆας] Libri veteres, ὁ Ἀδελῆας. *Idem.*

3. καὶ ὁ Ἀδελῆας] Ἀδελῆας scribi debuit. De hoc fluvio, præter alios, Cassiodorus, lib. xi. Ep. 14. *Hujus sinibus ab austro veniens Addua fluvius, faucibus apertis accipitur. Qui ideo tale nomen accepit, quia duobus fontibus acquisitus, quasi in proprium mare devolvitur.* Vide cætera. *Idem.*

Ibid. Λάριον λίμνην] Hodie Lago di Como. Plinius lacum Larium magnopere commendat, lib. i. Ep. 3. et lib. ii. Ep. 8. *F.*

5. τῇ μὲν Ραιτοὶ καὶ Οὐένονες, &c.] Scriptum fuisse ab Strabone suspicor in hunc modum: τῇ μὲν, Ἀηπόντιοι Ραιτοὶ, τῇ δὲ Οὐένωνες. *Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 14. p. 99. Anon.*

Ibid. Ραιτοὶ καὶ Οὐένονες] Plinio, iii. 20. caput Rhætorum Venonetes. Straboni etiam paulo post Οὐένωνες alii sunt a Rhætis. *Casaub.*

Ibid.] Venones sunt, secundum Plinium, Rhætorum caput, l. iii. c. 20. In eodem capite gentes enumerat Alpinas sub Augusti auspiciis subactas, et inter hos Venones, in bellis sub Druso gestis. Hoc elucidat poetam Flaccum, lib. iv. Od. 4. et 14. *F.*

6. τῇ δὲ Ἀηπόντιοι] Sic Latini Lepontios vocant. Sed Græci videntur scripsisse, Ἀηπόντιοι, ut habet Ptolemæus, vel Λαιπόντιοι, ut mox, παρὰ τὸ λαιπέδιον. Plinius, iii. 20. *Cæteri fere Lepontios relictos ex comitatu Herculis, interpretatione Græci nominis credunt: præfuit, intra sinus Alpium, nunc membris.* *Casaub.*

Ibid.] Lepontii circa fontem Rhodani accollunt: partem eorum Plinius Viberos vocat. (Quære annon, *liberos*). Cluverii lectionem non probo, sed neque Strabonis textus, ut opinor, est integer. Τῇ μὲν Ραιτοὶ καὶ Οὐένονες, ἐπὶ τὴν ἑὴν κεκλιμένοι, i. e. ad ortum Larii lacus sunt Rhæti et Venones; τῇ δὲ Ἀηπόντιοι, καὶ Τριδεντῖνοι, καὶ Στόνοι, i. e. ad occasum Lepontii, Tridentini, ac

Stoni. Lepontii certe sunt ad occasum. Ad Stonos, vel Stoenos, quod spectat, Epitome Livii eos gentem *Alpinam*, (l. lxii.) Plinius caput *Lepontiorum* vocat. Gruterus (p. 298. n. 3.) triumphum Q. Marci de Liguribus Stoenis memorat, A. U. C. 590. Ab hisce patet, Stonos esse Lepontiorum ac Ligurum confines. Cur autem Strabo cum his Tridentinos jungit, quorum situs et a Plinio aliique notissimus, et longe ab hisce versus ortum remotus? Forſan in textu Τριδεντῖνοι ante ἐπὶ τὴν ἑὴν &c. poni possit. *F.*

7. Τριδεντῖνοι, καὶ Στόνοι] Utriusque populi meminit Plinius; iii. 20. *Casaub.*

9. τὰ μὲν ἐξέφθαρται] Ut Caturiges, teste Plinio. *Idem.*

10. ὥστε τὰς δι' αὐτῶν ὑπερβολὰς τῶν ὄρεων] Lege, τῶν ὄρεων. *Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 15. pag. 103. et l. i. c. 33. pag. 357. Anon.*

Ibid. ὥστε τὰς δι' αὐτῶν ὑπερβολὰς τῶν ὄρεων, ἀρτίτερον οὕτως ὀλίγας καὶ δυσπεράτους, νυνὶ πολλὰχρὸν εἶναι καὶ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐβάτους. ὩΝ ΕΝ ΕΣΤΙ διὰ τὴν κατασκευὴν.] Scribendum credo, καὶ εὐβάτους, ὩΣ ΕΝΕΣΤΙ, διὰ τὴν κατασκευὴν. *Quantum licet.* Vide quæ sequuntur. *T.*

13. προσέθηκε γὰρ ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ] Vide lib. seq. et Suetonium in Octavio, cap. 37. et alios. *Casaub.*

22. κομίζειν τὰς κόλπας ἀσφαλῶς] Malim, κομίζει. Sed quid est κόλπας κομίζειν? Xylander, lectionis absurditatem quum videret, mutavit lectionem, ac legit, ediditque, κόπας, nimis profecto audacter et confidenter, ne quid gravius dicam. Quid est enim κομίζειν κόπας? Scilicet quia Latini *perferre labores* dicunt, Strabo dixit, κόπας κομίζειν. Nos vero, quum jampridem mentem hujus loci vidissemus, conjiciebamus legendum, vel *molares*, vel *caricæ*, vel nescio quid tale. Postea liberavit nos omni cura optimus soceri Henrici Stephani codex: ex eo didici legendum esse, non κόλπας, sed φόρτας. *Idem.*

23. κατοιοθαίνουσαι πλάκες] Germani has *Gletscher*, Galli *Glaciers* vocant. Vide harum descriptiones quasdam nuper editas. *F.*

ὑπολυμέναν ὑπὸ τῷ ἐντός, πρὶν ἀφελῆσθαι τελέως ἐν τοῖς ἡλίοις. Ἡ δὲ τῶν Σαλασσῶν πολλὴ μὲν ἐστίν, ἐν αὐτῷ βαθεῖ, τῷ ὄρει ἀμφοτέρων κλείντων τὸ χωρίον· μέρος δὲ π αὐτῶν ἀνατείνει καὶ πρὸς τὰς ὑπερ-
κειμένας κορυφάς. Τοῖς οὖν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὑπερ-
θεῖσι τὰ ὄρη, ἀφ' ὧν λεχθέντος αὐτῶνός ἐστιν ἡ ὁδός·
εἴτα χρίζεται διχῶς· καὶ ἡ μὲν ἀφ' ὧν τῆς Ποιήνης λεγο-
μένης φέρεται, ζεύγεται ἐ βατῇ, καὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἀλ-
πεων· ἡ δὲ διὰ τῶν Κεντρῶνων δυσμικωτέρα. Ἐχει δὲ
χρύσεια ἡ τῆς Σαλασσῶν, ἀ κατεῖχον ἰσχύοντες οἱ Σα-
λαστοὶ πρότερον, καθάρπευον καὶ τῆς παρόδου ἦσαν κύριοι·
ἠ προσελάμβανε δὲ πλείον ἐκ τῆς μεταλλείας αὐτοῖς
ὁ Δερίας ποταμὸς εἰς τὰ χρυσοπλύσια· διόπερ ἐπὶ
πολλὰς τόπας χρίζοντες εἰς τὰς ἐξοχετίας τὸ ὕδωρ,
τὸ κοινὸν ῥεῖθρον ἐξεκέναν· τῆτο δ' ἐκείνοις μὲν συνέ-
φερε πρὸς τὴν τῆς χρυσοῦς θήραν, τὰς δὲ γεωργούντας
τὰ ὑπ' αὐτοῖς πεδιά, τῆς ἀρδείας τερεμνῶν, ἐλύπει·
τῆς ποταμῶν δὲ δυναμὸς ποτίζειν τὴν χώραν, ἀφ' ὧν
ὑπερῆξιν ἔχειν τὸ ῥεῖθρον. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας
πόλεμοι συνέχοντο ἦσαν ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς
Ἀλλήλους· ἡ καταστάντων δὲ Ῥωμαίων, τῆς μὲν χρυσο-
ργίαν ἐξέπεσον καὶ τῆς χώρας οἱ Σαλαστοί· τὰ δ' ὄρη
κατέχοντες ἀκμὴν τὸ ὕδωρ ἐπέβαλον τοῖς δημοσίαις
τοῖς ἐργολάβοις τὰ χρύσεια· καὶ πρὸς τὰς δὲ
ἦσαν αἰεὶ διαφοραί, ἀφ' ὧν πλεονεξίαν τῆς δημοσι-
ῶν· ἔτω δὲ συνέβαινε τὰς στρατηγούντας αἰεὶ τῆς Ῥω-
μαίων, καὶ πεμπομένους ὅππῃ τὰς τόπας, εὐπορεῖν προ-
φάσεων, ἀφ' ὧν πολέμησεν. Μέχρι μὲν δὴ τῆς νεωστὶ
χρόνων, τότε μὲν πολεμέμφοι, τότε δὲ καταλυόμενοι
τὸ πρὸς τὰς Ῥωμαίας πόλεμον, ἰσχυροὶ ὅμως, καὶ πολ-
λὰ κατέβλαπτον τὰς δὲ αὐτῶν ὑπερβάλλουσι τὰ ὄρη,
καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος. Οἱ γὰρ καὶ τῶν Δέκιων Βρετ-
τον φυγόντα ἐκ Μετίνης, ἐπράξαντο δραχμὴν καὶ ἄν-
δρα. Μεσάλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμαδεύων, πικρὴν
ξύλων κατέβαλε, τῶν τε καυσίμων, καὶ τῶν πελερίνων
ἀκονισμάτων, καὶ τῶν γυμνασικῶν· ἐσύλησαν δὲ ποτε
καὶ χρήματα Καίσαρος οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ ἐπέβαλον
κρημνὰς στρατοπέδοις, πρόφασιν ὡς ὁδοποιεῖντες, ἢ γε-
φυρεῖντες ποταμούς· ὕστερον μὲντοι κατετρέψατο αὐτὰς

quovis tempore ab interioribus solvuntur antequam a sole plane liquantur. Salassorum regio ampla est, in profunda convalle, montibus utrinque includen-
tibus: quanquam alicubi etiam ad superincum-
bentes attollitur vertices. Qui ex Italia profecti
montes illos superare volunt, iis iter per eam est
convallem: deinde in duas vias scinditur, quarum
quæ per Pœninas fauces tendit ad summitates Al-
pium, jumentis est inaccessible: altera per Centrones
magis est occidua. In Salassorum regione sunt auri
metalla, quæ olim obtinuerunt Salassi, sicut et iti-
nera: maximum illis adjumentum ad negotium
metallicum attulit Duria fluvius, ad eluendum au-
rum: itaque multis locis eum in rivulos scinden-
tes, alveum exinaniverunt: quod ut illis ad auri
investigationem profuit, ita molestum fuit iis qui
subjectos illis agros colebant, rigandi facultate spo-
liatis, quam fluvius iste superne labens poterat præ-
bere: atque ea res causam continentium invicem
bellorum iis gentibus dedit. Romanis autem rerum
potitis, et metallis et ditione sua Salassi exciderunt:
montes tamen adhuc obtinentes, aquam publicanis
venditabant, qui conduxerant auri metalla: cum
quibus perpetuæ iis erant lites, ob avaritiam pub-
licanorum. Atque ita factum est, ut qui a Romanis
ad ea loca mittebantur, cum bellum gerere cupe-
rent, facile ejus invenirent occasiones. Et ad paulo
superiora quidem tempora usque modo bello impe-
titi, modo pace cum Romanis composita, tamen
potentia fuerunt præditi, ita ut more prædonum
magna injungerent damna iis qui per ipsos transi-
rent. Quippe et D. Brutum, Mutina cum suis fugi-
entem, viritum denarium solvere coegerunt: et
Messala, in vicinia hyemans, pecunia ab iis redemit
ligna ad focum, et ulmea hastilia ad exercitationes.
Quin et Cæsaris aliquando pecuniam diripuerunt
Salassi, exercitibusque præcipitia infederunt, simu-
lantes viam se reficere, aut fluminibus pontes im-
ponere. Ad extremum Cæsar eos devicit, et sub

^a Ποιήνη Par. 1. 3. Gron. Mosc. ^b Κεντρῶνων Par. 1. Med. 1. Eton. Mosc. Κεντρῶνων Med. 2. ^c δὲ καὶ Par. 1. 3. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^d συνελάμβανε Eton. supra. ^e eis deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f μὴ δυναμένη Par. 1. et alia manu supra Eton. ^g ἦσαν πρὸς ἀλλήλους ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^h συγκρατησάντων ex correct. Med. 2. ⁱ πρὸς τούτοις Med. 1. 2. Mosc. ^k δημοσίαις Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^l τὰς deest Par. 1. ^m ἱθὺς Par. 1. Eton. ⁿ Δέκιον Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. — μ — punctis notatur in Par. 1. quasi Δέκιον.

2. ἐν τοῖς ἡλίοις] Ut lib. i. ἐν ἀνέμῳ, vide locum. Casaub.

3. τῶν ὄρων ἀμφοτέρων] Fortasse ἀμφοτέρωθεν. Idem.

7. διὰ τῆς Ποιήνης] De Pœninis Alpibus, et viis omnibus per Alpes, habes in eruditissimi et optimi viri Josæ Simleri Tigurini Comm. de Alpibus. Idem.

Ibid.] Alpes Pœninae hodie S. Bernard. F.

12. προσελάμβανε δὲ] Veteres libri, συνελάμβανε, quod est usitatus: tamen ita quoque alibi, libro quinto, προσελάμβανεν δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας καὶ λίμνης. Casaub.

13. εἰς τὰ χρυσοπλύσια] Vide lib. iii. p. 194. Idem.

18. τῶν ποταμῶν δυναμένη] Veteres libri, μὴ δυναμένη, quod prior interpretis est secutus. Idem.

32. Δέκιον Βρεττον φυγόντα ἐκ Μετίνης] D. Brutum intelligit, qui, e Cæsaris percussoribus unus quum fuisset, Mutinæ ab Antonio est obsessus. Vide Dionem, lib. xlvii. Appianum, Epitomas, alios. Idem.

34. Μεσάλας δὲ] Salassos a Messala fuisse superatos testis Dio, libro quadragesimo nono. Idem.

36. καὶ τῶν γυμνασικῶν] Milites enim Romani rudibus sese exercebant: rudis autem est gladius e ligno. Idem.

37. καὶ ἐπέβαλον κρημνὰς στρατοπέδοις] Ita omnes libri habent. At Xylandro placuit ἐπέβαλον, quod vertit, infederunt. Nimirum hujus loci mentem non vidit vir doctus. Est autem ὁ νοῦς, Salassos, occupatis Alpium summitatibus, ut superiores essent Romanis qui per Alpes iter faciebant, devolvissē in eos saxa, (quod e superiori loco facile fait) et ita Romanos obruisse: quo facilius autem præstare id possent, sine ulla Romanorum suspitione, simularunt viarum reficiendarum, vel muniendarum, aut conficiendorum pontium, causa Alpes se conscendere. Idem.

39. κατετρέψατο αὐτὰς ἀρδὴν ὁ Σεβαστὸς] Salassos recenset Suetonius (Aug. c. 21.) inter eas gentes quas Cæsar Augustus partim ductu, partim auspiciis suis devicit. Nominantur Salassi et in inscriptione trophæi Alpium. Vide Dionem, libro liii. Idem.

hasta universos vendidit, Eporediam deductos: (quæ colonia Romanorum in hoc fuerat condita, ut præfidio esset contra Salassos: sed parum resisti ab incolis potuit, donec ea gens deleta est): numerata sunt hominum millia xxxvi. virorum ad pugnam idoneorum viii. millia: universos sub hasta vendidit Terentius Varro, qui dux belli eos devicerat. Augustus autem Cæsar, missis Romanorum tribus millibus, urbem condidit, quo loco Varro castra habuerat. Atque nunc tota vicinia pacata est, usque ad fummos montis transitus. Deinceps montium partes quæ ortum spectant, et ad meridiem vertuntur, Rhæti et Vindelici tenent, Helvetiorum et Boiorum contermini, quorum campis imminet. Rhæti usque ad Italiam pertinent, supra Veronam et Comum: in radicibus montium, quos illi colunt, vinum Rhæticum nascitur, quod laudatis Italiæ vinis non videtur cedere: pertingunt autem etiam usque ad loca per quæ Rhenus fertur. Hujus gentis sunt etiam Lepontii, Camuniques. Vindelici autem et Norici montana exteriora tenent magna ex parte cum Breunis et Genaunis, qui jam ad Illyrios pertinent. Hi omnes cum Italiæ vicinas partes adfudis incursionibus vexaverunt, tum Helvetiorum, Sequanorum, Boiorum, Germanorum. Petulantif-

ἀρδην ὁ Σεβαστός, καὶ πάντας ἐλαφύροπώλησεν, κομισ-
θέντας εἰς Ἑπορειδίαν, Ῥωμαίων ἀποικίαν· (ἦν συν-
ώκισαν μὲν, φρερὰν εἶναι βελόμην τοῖς Σαλασσοῖς·
ὀλίγον δ' ἀντέχειν ἐδύναντο οἱ αὐτοὶ, ἕως ἡφανίσθῃ
τὸ ἔθνος.) Τῶν μὲν οὖν ἄλλων σωματέων τρεῖς μυριάδες
ἔξητάσθησαν ἐπὶ τοῖς ἐξακιχλίοις, τῶν δὲ μαχίμων
ἀνδρῶν ὀκτακιχλίοι· πάντας δ' ἐπώλησε Τερέντιος
Οὐάρρων ὑπὸ δόρυ, καταστρεφόμενος αὐτὰς στρατηγός·
τριχλίες δὲ Ῥωμαίων πέμψας, ὥκισε τὴν πόλιν Αὐ-
γέσαν ὁ Καῖσαρ, ἐν ᾗ ἐστρατοπέδευσε χωρίῳ ^a Οὐάρ-
ρων· καὶ νῦν εἰρήνην ἄγει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι
τῆς Ἀκρῶν ὑπερβολῶν τῆς ὄρεος. Ἐξῆς δὲ τὰ πρὸς ἑω-
μέρη τῶν ὄρων, καὶ τὰ ὑπερέφροντα πρὸς νότον, Ῥαῖτοι
καὶ ^b Οὐινδελικοὶ κατέχουσι, σιναπτοντες Ἑλληνιστοὺς καὶ
¹⁵ Βοίοις· ἐπικευνταὶ γὰρ τοῖς ἐκείνων πεδίοις. Οἱ μὲν οὖν
Ῥαῖτοι μέχρι τῆς Ἰταλίας καθέκουσι, τὴν ὑπὲρ ^c Οὐή-
ρωνος καὶ Κώμης· καὶ ὁ γὰρ Ῥαιπικὸς οἶνος τῇ ἐν τοῖς Ἰτα-
λικαῖς ἐπαινεμένῳ οὐκ ἀπολείπεισθαι δοκῶν, ἐν ταῖς
τέτων ὑπαρείαις γίνεσθαι· διατείνουσι δ' καὶ μέχρι τῆς χω-
²⁰ρίων δι' ὧν ὁ Ῥήνος φέρεται· τέττε δ' εἰσὶ τῆς φύλης καὶ
^d Λειπόντιοι, καὶ ^e Καμῦνοι. Οἱ δὲ Οὐινδελικοὶ καὶ Νο-
ρικοὶ τὴν ἐκτὸς παρὰρρειαν κατέχουσι τὸ πλεόν μετὰ
^f Βρεύνων καὶ ^g Γεναύνων, ἥδη ^h τέτων Ἰλλυριῶν· ἀπαν-
τες δ' οὗτοι, καὶ τῆς Ἰταλίας τὰ γειτονεῦοντα μέρη κα-
²⁵τέσχον αἰεὶ, καὶ τῆς Ἑλληνιστῶν, καὶ Σηκεσάνων, καὶ
Βοίων, καὶ Γερμανῶν. Ἰταμώτατοι δὲ τῇ μὲν Οὐινδε-

^a ὁ Οὐάρρων *Mosc.* ^b Οὐινδελικοὶ *Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.* et sic infra passim. ^c Οὐήρωνος *Par. 1.* ^d Ληπόν-
τιοι *Med. 1. 2. Gron. Eton. Mosc.* ^e Καμῦνοι *Par. 3. Bre. Eton. Mosc.* ^f Βρεύνων *Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.*
^g Γεναύνων *Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Tinnauon Mosc.* ^h τῇ τῶν *Par. 1. Mosc.*

2. εἰς Ἑπορειδίαν] Ptolemæus, Ἑπορειδίαν. Plinius, iii. 17. Oppidum Eporedia, Sibyllinis libris a pop. Rom. condi jussum: hoc est quod sequitur, Ῥωμαίων ἀποικίαν. *Casaub.*

Ibid. εἰς Ἑπορειδίαν] Vossius, ad Velleium Paterculum, lib. i. c. 15. legit, Ἑπορειδίαν, sequutus Ptolemæum et Plinium. *Anon.*

Ibid.] Eporedia hodie Ivrea. Decii Bruti quædam epistolæ ab hoc loco dabantur. Eporedicas (secundum Plinium, lib. iii. c. 17.) Galli bonos equorum domitores vocant. Coloniam huc missam fuisse refert Paterculus, C. Mario, 6. I. V. Flacco Coff. i. e. A. U. C. 653. *F.*

7. πᾶντας δ' ἐπώλησε Τερέντιος Οὐάρρων ὑπὸ δόρυ] Dio, συνέλα-
σε τε τὸς ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ ἀπέδοτο, ἐφ' ᾧ μηδεὶς σφῶν ἐντὸς εἰκοσίων ἐτῶν
ἐλευθερωθεῖν. *Casaub.*

Ibid. ἐπώλησε Τερέντιος Οὐάρρων] Terentius Varro Murena Sa-
lassos vicit, A. U. C. 728, Augusto et M. Silano Coff. Ipse
Varro anno 730, tum Coff. mortuus est. Goltz. Fast. Conf.
p. 205. et D. Caff. lib. liii. c. 25. *F.*

9. ὥκισε τὴν πόλιν Αὐγέσαν] Dio, Καὶ αὐτῶν ἡ ἀρίστη τῆς γῆς
τῶν τε δρυφόρων τισὶν ἐδόθη, καὶ πόλιν Αὐγέσαν Πραιτωριανῶν ἔχειν.
Xylander videtur legisse, Αὐγέσος: male. *Casaub.*

13. Ῥαῖτοι καὶ Οὐινδελικοὶ] Rhætia ac Vindelicia seorsim me-
morantur a Strabone, quanquam eas unam provinciam fecerit
Tiberius Nero. (Paterculus, *Edit. Lips.* p. 40.) Tacitus igitur
Vindelicorum urbem Rhæticiæ provinciae coloniam appellat. (de
mor. Germ. c. 41.) Rhætia propria includit omnem a lacu-
bus regionem adusque Tridentum, (vel *Trent*), quæ hodie est
Grisonum et Tirolensium. Vindelici, ad septentrionem Rhæ-
torum, Rhenum habent ad Helvetios finem, Danubium ad Ger-
maniam, et Ænum, vel *Inn*, ad Noricum. Augusta, Vindeli-
corum metropolis, hodie *Augsbourg*. Vide Ptolem. l. ii. c. 11,
12. *F.*

16. τῆς ὑπὲρ Οὐήρωνος] Plinius, iii. 19. Veronam appellat
Rhætorum oppidum. Mire variat Stephanus, apud quem ita
scriptum est, Βίρωνος, ὡς Λέγδωνος, Ἰταλικὴ πόλις: nisi aliam intel-
ligat. *Casaub.*

17. καὶ ὁ γὰρ Ῥαιπικὸς οἶνος] Virgilius, *Geor.* ii. 95.

et quo te carmine dicam,
Rhætica? Nec cellis ideo contendere Falernis.

Plinius, xiv. c. 6. In Veronensi item Rhætica, Falernis tantum
posthabita a Virgilio. Idem.

19. μέχρι τῶν χωρίων δι' ὧν ὁ Ῥήνος φέρεται] Plinius, iii. 20. id

docet, Rhætorum, ait, Vennonetes Sarunetesque ortus Rheni amnis
accolunt. Idem.

21. Λειπόντιοι] Scribe, Ληπόντιοι. *Ph. Cluver. Ital. Antiq.*
l. i. c. 14. p. 99. *Anon.*

Ibid. καὶ Καμῦνοι] Camunorum etiam Plinius meminit, iii.
20. *Casaub.*

Ibid.] Camunos ad fontem Ollii, vel *Oglio*, Geographi rec-
te ponunt. *F.*

Ibid. οἱ δὲ Οὐινδελικοὶ καὶ Νορικοὶ] Ptolemæo non Vindelici tan-
tum et Norici, sed et Rhætici vicini populi sunt, omnes τῇ
ἐκτὸς παρὰρρειαν accolentes. Stephano Ῥαῖτοι sunt ἔθνος. *Tyrænnikon.*
Casaub.

23. Βρεύνων καὶ Γεναύνων] Erat Βρεύνων καὶ Τεναύνων. Cur Βρεύνων
legam, ostendi in Stephano. Lego autem Genaunos, Γεναύνων,
cum quia ita apud Horatium legitur, iv. Od. 14. ubi conjunc-
tim itidem horum mentio fit: tum quia apud Plinium, libro
tertio, cap. 20. legitur in Alpinarum recensione gentium,
Breuni. Naunes, pro Genaunes, puto: tum quia facile fuit γ
in τ mutari a librario, et υ pro ο scribi, qui errores passim oc-
currunt. Apud Ptolemæum quoque, vel Λεῦνοι, vel Βελαῦνοι,
sunt mendosi: scribendumque crediderim, pro priore, Βελαῦνοι,
(Velaunas habet Plinius, ibidem), pro posteriore, quod ex
priore sit corruptum, Γεναῦνοι. *Xyland.*

Ibid. μετὰ Βρεύνων καὶ Γεναύνων] Aldina editio, μετὰ Βρεύνων καὶ
Τεναύνων. Sed recte observarunt docti viri ita esse corrigendum
ut plerique Horatii codices veteres habent isto loco, lib. iv.
Od. 14. ver. 9.

— milite nam tuo

Drusus Genaunos, implacidum genus,

Breunosque veloces, et arces

Alpibus impositas tremendis

Dejecit. —

Legendum etiam, ut recte vidit Xylander, in trophæo Alpium,
ISARCI BREUNI GENAUNES. *Casaub.*

Ibid. ἥδη τέτων Ἰλλυριῶν] Sed neque Breuni, nec Genauni, nec
Vindelici, ad Illyrios pertinebant. Ergo forsitan scriptum fuit,
ἥδη Νορικών Ἰλλυριῶν. Vide Sext. Ruf. cap. 7. et cum 8vo. confer.
Forsan MSS. *Par. 1.* et *Mosc.* lectio sensum reddit, ἥδη τῆς, scilicet
Norico, cujus mentionem fecerat, τῶν Ἰλλυριῶν, i. e. ad Il-
lyrios pertinenti. *F.*

λικῶν ἐξητάζοντο ^a Λικάτιοι, καὶ ^b Κλαυτηνάτιοι, καὶ Οὐένωνες· τῶν δὲ ^c Ραιτῶν, ^d Ρεκάντιοι, καὶ ^e Κοτεάντιοι. Καὶ οἱ Ἑτίωνες δὲ ^f Οὐίνδελικῶν εἰσι, καὶ Βειγάντιοι· καὶ πόλεις αὐτῶν, ^g Βειγάντιον καὶ ^h Καμπόδουνον, καὶ ἡ τῶν ⁱ Λικατῶν ὥσπερ ἀκρόπολις Δαμασία. Τῆς δὲ πρὸς τὰς Ἰταλιώτας τῶν ληστῶν τέτων χαλεπότητος, λέγεται τι τοῖσιν, ὥς ἐπειδὴν ἔλῳσι κόμην ἢ πόλιν, εἰ μόνον ἢ ἑκὼν ἀνδροφονεῖντας, ἀλλὰ καὶ μέχει τῶν νηπίων πρῶτοντας τῶν ἀρρένων, καὶ μηδ' ἐνταῦθα πανομένους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγκύους γυναῖκας κλείνουσας, ¹⁰ ὅσας φαῖεν οἱ μάντις ἀρρένοκυεῖν. Μετὰ δὲ τούτους, οἱ ἐγγὺς ἦδη τῇ Ἀδριατικῇ μυχῆ, εἰ καὶ καὶ Ἀκυλῆϊαν τόπων, οἰκῶσι Νωρικῶν τέτινες καὶ Κάρνοι· τῇ δὲ Νωρικῶν εἰσι καὶ οἱ ^h Ταυρίσκοι. Πάντας δ' ἐπαυσε τῇ ἀνέδην καταδρομῶν Τιβέριος, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς Δρυσος, ^k θέρια μῖα· ὥς ἦδη τρίτον καὶ τριακοτὸν ἔτος ἐστίν, ἐξ ἧ καὶ ἡσυχίαν ὄντες, ἀπειτακτῆσι τὰς φόρας. Κατὰ πᾶσαν δὲ τῇ ^l Ἀλπεων ὄρεινῃ, ἐστὶ μὲν καὶ γνῶλοφα χωρία, καλῶς γεωργίᾳ· δυνάμεινα, καὶ αὐλῶνες εὖ συνεκτισμένοι· τὸ μὲντοι πλεόν, καὶ μάλιστα ²⁰ πρὸς τὰς κορυφὰς, περὶ ὃ δὴ καὶ συνίσταντο οἱ λησταί, λυπρὸν καὶ ἀκαρπὸν διὰ τε τὰς τέχνας, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς γῆς· καὶ πᾶν οὖν τροφῆς τε καὶ ἄλλαν, ἐφείδοντο ἑαθ' ὅτε τῇ ἐν τοῖς πεδίοις, ἵνα ἔχοιεν χρηγὰς· ἀντεδίδουσαν δὲ ῥητίνην, πώγην, δάδα, κηρὸν, ²⁵ μέλι, τυρόν· τέτων δ' εὐπύρεν. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Καρνῶν τὸ Ἀπέννινον ὄρος, λίμνην ἔχον ἐξείσσαν εἰς τὴν

fimi Vindelicorum habiti sunt Licatii, Clautinatii, et Vennones: Rhætorum, Rucantii, et Cotuantii. Hestiones quoque Vindelicorum sunt, et Brigantii: urbes ipsorum Brigantium et Campodunum, et Licatiorum veluti arx Damasia. De horum latronum in Italos sævitia hoc memoratur, eos pago aut urbe potitos, non modo puberes omnes mares necare, sed ne infantibus quidem masculis parcere: imo ne hic quidem subsistere, sed gravidas etiam mulieres occidere, quas eorum vates dicunt virilem fœtum utero ferre. Post hos, vicini jam Adriatici sinus intimo, et locis ad Aquileiam, habitant Noricorum quidam, et Carni: Noricorum sunt etiam Taurisci. Horum omnium crebris incursionibus finem imposuit Tiberius, et ejus frater Drusus, unica ætate: et jam annus agitur tertius supra trigesium, ex quo quiescentes tributum legitime persolvunt. Per tota porro Alpium montana, tumuli sunt terrestres, bonæ capaces culturæ, et convalles bene conditæ: major tamen pars, maxime circa vertex, ubi degebant latrones, sterilis est et infrugifera, ob artis colendi imperitiam, et asperitatem terræ. Ob inopiam itaque alimentorum, et aliarum rerum, pepercerunt nonnunquam iis qui campestria tenebant, ut haberent qui iis suppeditarent necessaria: quibus ipsi vicissim dabant picem, refinam, tædam, ceram, mel, caseum, quorum apud ipsos est copia. Supra Carnos Apenninus mons situs est: is lacum habet ex-

^a Λικάτιοι Par. 1. ^b Κλαυτηνάτιοι Par. 1. Med. 1. Gron. Mosc. Κλαυτηνάτιοι Par. 3. Bre. Κλαυτηνάτιοι Med. 2. ^c Κοτεάντιοι Bre. Mosc. ^d εἰσὶ Par. 3. Med. 1. Mosc. ^e Σικάντιοι Par. 1. Eton. Βικάντιοι Par. 3. Bre. Med. 1. sed Med. 1. habet Σικάντιον, ex emendatione. Σικάντιον Med. 2. et Σικάντιον, ex correctione. Σικάντιον Efc. Mosc. ^f Κανδόδουνον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^g Βειγάντιον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Mosc. ^h Ταυρίσκοι Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ⁱ ἀνέδην Par. 1. Med. 2. Eton. Mosc. ἀνέδην Par. 3. Bre. ^k θέρια Par. 1. Mosc. et ex correct. Par. 3.

1. Λικάτιοι, καὶ Κλαυτηνάτιοι] Plinio, iii. 20. Vindelicorum gentes sunt Licates et Catenates. Λικάτιες inter Vindelicos recenset Ptolemæus quoque. Casaub.

Ibid. Λικάτιοι καὶ Κλαυτηνάτιοι] Non facile dixeris, utrum e Strabone apud Plinium recte legas Clatenates, an vero ex hoc apud Strabonem Καντινάτιοι. Ph. Cluver. Vindelic. et Noric. c. 3. pag. 11. Anon.

Ibid. Κλαυτηνάτιοι] Nomen hoc depravatum esse videtur. Sunt autem, genuina adpellatione, Clarenates, Κλαρηνάτιοι, Clarenna incolæ. Eam tabula Peutingeri, itinere Alcimoenni, seu Ulma, per Danubii ripam ad Oeni confluentem usque, nominat: unde vetustissimam esse, et a qua populus Vindeliciæ aliquis vocari potuit, sequitur. Hodie priore syllaba truncatam Rainam nuncupamus, ad Lici trajectum, Danubio non ita procul, celebre oppidum, quod Acha fluvius interluit, et infra Lici εἰσελάς in Danubium præcipitat. Th. Reines. Var. Lect. l. iii. c. 2. pag. 328. Anon.

Ibid. καὶ Οὐένωνες] Ptolemæo Οὐένωνες Rhætis adscribuntur. Casaub.

Ibid.] Οὐένωνες non sunt iidem ac Οὐένονες in Rhætia. F.

2. Ρεκάντιοι καὶ Κοτεάντιοι] Hos inter gentes Rhæticas Ptolemæus non agnoscit: nisi valde depravati sunt ejus codices. Plinius etiam omisit. Item uterque τὰς Ἑτίωνας, nisi nos fallunt libri. Ptolemæo Ρεκάντια inter Vindelicos nominantur: qui fortasse sunt Rucantii Strabonis: ut et Κοτεάντια eidem fortasse ii sunt quos noster Κοτεάντιες vocat. Casaub.

4. Βειγάντιοι καὶ Καμπόδουνον] Veteres libri, Βηκάντιοι. Sed Ptolemæus quoque Βηγάντιος vocat, licet ille Rhætis adscribat. Idem Καμπόδουνον, Vindelicum oppidum agnoscit. Non est autem improbanda eruditissimi Simleri conjectura, qui Brigianos in trophæo Alpium putat esse istos Brigantios: quod tamen non possumus pro certo affirmare. Idem.

Ibid. Βηγάντιον] Brigantium est hodie Bregentz, ad ripam lacus Brigantini, vel Veneti. Pomponius Mela enim lacum in duas partes dividit, Acronium ac Venetum. Campodunum Hestionum caput est, apud nos Kempien. Damasia, arx Licatiorum, secundum Cluverium, postea Augusta Vindelicorum. F.

5. καὶ ἡ τῶν Λικατῶν] Vocabulum eorum vitiose in Strabonis exemplaribus scribi iudico per geminum τλ, Λικάτιοι, quum Plinio sint Licates, et Ptolemæo Λικάτιοι. Ph. Cluverius, Vindeliciæ et Noric. cap. 4. pag. 11. Adde clar. Cellarium, Geograph. Antiq. l. ii. c. 7. pag. 329. Anon.

7. λέγεται τι τοῖσιν] Narrat Dio, lib. LIII. Πᾶν δὲ δὴ τὸ ἀρρενὲς ἄλσισκομένον, ἔχ' ὅτι τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ταῖς γαστέρας ἐστὶ τῶν γυναικῶν ὄν, μαντείαις τισὶν ἀνευρίσκοντες, φθερον. Casaub.

13. Νωρικῶν τέτινες καὶ Κάρνοι] Hos populos conjunctim nominat, ut vicinos: quod ex Ptolemæo et Plinio intelligimus. Idem.

Ibid.] Norici fines sunt, ad occasum flumen Ænus, ad septentrionem Danubius, ad ortum Cetius mons, ad meridiem termini incertiores; ergo Noricum partem Bavariz, Austriæ, ac Istriam totam complectitur. Carni sunt in Carniola. F.

Ibid. καὶ οἱ Ταυρίσκοι] Plinius, iii. 20. paulo aliter. Juxta Carnos, inquit, quondam Taurisci appellati, nunc Norici. Casaub.

16. ὥς ἦδη τρίτον καὶ τριακοτὸν ἔτος] Drusi ac Tiberii victoriæ adeptæ sunt A. U. C. 734. Ergo Strabo hoc scripsit A. U. C. 767. i. e. septimo Tiberii. F.

20. τὸ μόντοι πλεόν [τῶν Ἀλπεων] καὶ μάλιστα περὶ τὰς κορυφὰς — λυπρὸν καὶ ἀκαρπὸν διὰ τε τὰς ΤΕΧΝΑΣ, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς γῆς] Pro voce τέχνας, quam mendosam esse vidit Casaubonus, reponenda est, credo, ΠΑΧΝΑΣ, pruinas. T.

22. διὰ τε τὰς τέχνας] Vocem τέχνας mendosam esse persuasum habeo. Lego, διὰ τε τὰς ἀτεχνίας. Casaub.

Ibid. διὰ τε τὰς τέχνας] Lege, διὰ τε τὰς οἰκίας, inhabitants, five αἰκίας. Sed τὰς κατέχουσας est certa emendatio. Vide pag. 343. lin. 8. Edit. Amst. Toup.

26. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Καρνῶν τὸ Ἀπέννινον ὄρος] Legendum esse Ἀλπίον docet Ph. Cluverius, Italiæ Antiq. l. i. cap. 18. pag. 140. et 172. et cap. 32. pag. 352, 353. Anon.

27. τὸ Ἀπέννινον ὄρος] Legendum cenfeo, τὸ Πόιννον ὄρος. Pænninas Alpes sic vocant Græci. Eas autem hic esse intelligendas, et quivis facile intelligere potest verba Strabonis diligenter attendens, et nos alias pluribus docebimus. Casaub.

Ibid.

euntem in Isaram: qui, alium fluvium Atagin recipiens, in Adriam effluit. Ex eodem lacu alius fluvius, Atesinus, in Istrum exit. Nam Ister ab his montibus initium fumit, in multas partes multaque capita scissis. Haecenus enim a Liguria summities Alpium continentes porriguntur, uniusque montis speciem praebent: deinde remissae et humiliores factae, rursus porro attolluntur in multas partes, multosque vertices. Primus est trans Rhenum, et paludem, dorsum quoddam versus orientem solem flexum, mediocriter sublime, ubi fontes Istri sunt prope Suevos et Hercyniam sylvam: alia sunt Illyrico obversa, et Adriæ, ut Apenninus, Tullum, Phlygadia, et montes supra Vindeliciam, ex quibus Duras, Claves, alique plures torrentes in Istrum influunt: Iapides quoque, permixta nunc Illyriis et Gallis gens, circa hæc loca habitant, et extremitas his vicina est. Hi cum aliquando florent, et suam habitationem ad utrumque terminum extendissent, latrociniisque invalescerent, tandem ab Augusto Cæsare debellati confectique sunt. Urbes eorum Metulum, Arupenum, Monettium, Vendum. Post hos Segestica urbs in planitie, quam Saus præterfluit fluvius, qui in Istrum exit. Urbs ea ad Dacicum bellum opportune est sita. Ocræ autem pars

^a Ἰσαρον ποταμόν· ὃς παραλαβὼν Ἀταγὴν ἄλλον ποταμόν, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλει. Ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς λίμνης καὶ ἄλλος ποταμὸς εἰς τὸν Ἴστρον ῥεῖ, καλεῖται Ἀτῆσινός. Καὶ γὰρ ὁ Ἴστρος τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τέ-
⁵ των λαμβάνει τῶν ὄρων, πολυχρόντων ὄντων, καὶ πολυκεφάλων· μέχρι μὲν γὰρ δεῦρο, ἀπὸ τῆς Λιγυτικῆς, συνεχῇ τὰ ὑψηλὰ τῶν Ἀλπεων διέτεινε, καὶ ἐνὸς ὅρου φαντασίαν παρῆχεν· εἴτ' ἀνεθύντα καὶ ταπεινωθέντα ἐξαίρεται πάλιν εἰς πλείω μέρη, καὶ πλείους κορυφάς.
¹⁰ Πρώτη δ' ἐστὶ τῶν τεττάρων ῥήγας πέραν, καὶ τῆς λίμνης, κεκλιμένη πρὸς ἑὸν ῥάχιν· μετρίως ὑψηλὴ, ὅπως αἱ τοῦ Ἰστροῦ πηγαὶ πλεονέχουσιν· Σιδήων, καὶ τῆς Ἐρκευνίης δρυμῶν· ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐπιτρέφουσαι πρὸς τὴν Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Ἀδρίαν, ὧν ἐστὶ τό τε Ἀπέννινον ὄρος τὸ λεχθέν, καὶ
¹⁵ τὸ Τέλλον, καὶ ἡ Φλυγαδία, καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Οὐίνδελικῶν, ἐξ ὧν ὁ Δεῦρος, καὶ ὁ Κλάνης, καὶ ἄλλοι πλείους χαραδρώδεις ποταμοὶ συμβάλλουσιν εἰς τὸ τε Ἰστρον ῥεῖν· καὶ οἱ Ἰάποδες δὲ τῆτο ἤδη ἐπιμικτον Ἰλλυριοῖς καὶ Κελτοῖς ἔθνος, περὶ τὰς οἰ-
²⁰ κῆσιν αὐτῶν τόπας· καὶ ἡ ἄκρα πλεονέχουσα τῶν ἐστίν. Οἱ μὲν οὖν Ἰάποδες πρότερον καὶ εὐανδρῆντες, καὶ αὐτοὶ ὅρους ἐφ' ἑκάτερον πλὴν οἰκιστὴν ἔχοντες, καὶ τοῖς ληστῆσι βίβρατοντες, ἐκπεπὸννηται τελέως ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος χαλᾶπολεμηθέντες· πόλεις δ' αὐτῶν
²⁵ Μετάλον, Ἀρᾶπεινον, Μονήτιον, Οὐένδον· μετὰ δὲ ἡ Σεγεστική πόλις ἐν πεδίῳ παρ' ἣν ὁ Ῥήνος αὐτὸς παραρρεῖ ποταμὸς, ἐκδιδὼς εἰς τὸν Ἴστρον· καὶ ταῦτα ἡ

^a Ἰσαρον Bre. Med. 1. Gron. Mosc. Ἰσαρα Med. 2. ^b τέτων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^c Σιδήων Par. 1. 3. Mosc. Σιδήων Eton. sed recenti manu emendatur, Σιδήων. ^d Φλυγαδία Par. 1. 3. Eton. Mosc. ^e καὶ δεστ Par. 1. 3. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^f ὁ δεστ Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^g Κλάνης Par. 1. 3. Eton. Esc. Mosc. ^h Οὐκρα ex correct. Med. 1. ⁱ καὶ δεστ Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^k τῆ Med. 1. 2. ^l Ἀρᾶπεινον Par. 1. Ἀρᾶπεινοι Par. 3. Ἀρᾶπεινοι Eton. Esc. Mosc. ^m Μονήτιον Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ⁿ Par. 1. habet in marg. Αἶνος, ἡ Ἠνός.

Ibid. λίμνην ἔχον] Quis dubitat esse hanc, quam Ptolemæus λίμνην Ποινην vocat? Casaub.

Ibid. λίμνην ἔχον ἐξείσαν εἰς τὸν Ἰσαρον] Forte scripserit Strabo, λίμνην ἔχον ἐξείσαν εἰς τὸν Ἀταγὴν ποταμόν· ὃν παραλαβὼν Ἀτῆσις ἄλλος ποταμὸς, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλει. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. cap. 18. pag. 140. Anon.

Ibid. εἰς τὸν Ἰσαρον] Hic locus mirifice corruptus est, quod ad nomina fluviorum attinet, quæ, ex Apennino sic in Adriam fluentia, nullibi extant: nam Atesis quidem in Istrum minime exit. Cogitavi Ἀτῆσινός fortassis esse Ticinum, et pro Istro Padum legendum. Sed hoc nihil sufficit ad totum sanandum morbum. Xyland.

Ibid. ἐξείσαν εἰς τὸν Ἰσαρον ποταμόν] Sic solet Cæsar dicere lacus et paludes influere in flumina. Libro primo, c. 8. B. G. A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. lib. vii. c. 57. perpetuam esse paludem quæ influeret in Sequanam. Sed ex fine huius libri apparet legendum esse, ἐξείσαν τὸν Ἰσαρον ποταμόν. Sed quisnam est iste Iarus fluvius, qui in Adriaticum mare se exonerat? Non sane Iar esse potest, de quo supra: licet hic quoque ut ibi libri veteres Ἰσαρα habebant. Et potest ea esse vera lectio. Nam cum certum sit fluvios quam plurimos a superioribus Alpibus in Adriam descendere, non est absurdum dictu, fuisse aliquem ex illis qui Iaræ fluvio, qui Rhodano se miscet, esset cognominis. Sic fuit ex iis unus Rhenus appellatus, cuius mentio est apud Plinium, alius a magno Rheno. Assentior autem iis, qui Ἀθαγὴν putant esse Athesin: sive Strabo ita scripsit, sive librariorum culpa est. Atesinum putant docti quidam esse Ænum Ptolemæi, et Taciti, Hist. iii. c. 5. qui Rhætos ac Noricos interfuit. Libri veteres habebant, Ἀτῆσινός. Casaub.

10. πρώτη δ' ἐστὶ τοῦτοῦ ἡ τεττάρων ῥήγας πέραν, καὶ τῆς λίμνης, κεκλιμένη πρὸς ἑὸν ῥάχιν] Scribendum est, τοῦτοῦ, (μέρων scilicet, vel κορυφῶν, de quibus modo loquutus est). T.

14. τό τε Ἀπέννινον ὄρος] Et hic legendum est, τὸ Ποινηνὸν ὄρος. Quis vero non miretur potuisse interpreti persuaderi Apenninum montem Alpium esse partem? Casaub.

Ibid. Ἀπέννινον ὄρος] Lege, Ἀλπίον. Phil. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 19. p. 174. Anon.

15. καὶ τὰ ὑπερκείμενα, &c.] Lege, τὰ ὑπερκείμενα τῶν Νορικών, ἐξ ὧν ὁ Δεῦρος καὶ ὁ Σαῦος. Phil. Cluverius, lib. i. c. 19. p. 174. et l. i. c. 32. p. 353. Anon.

18. καὶ οἱ Ἰάποδες] De Iapodibus vide lib. vii. p. 482. Edit. Amst. Casaub.

20. καὶ ἡ ἄκρα πλεονέχουσα τῶν ἐστίν] Legendum cenfeo, καὶ ἡ Ὀκρα. Id. ita esse ex sequentibus, et lib. vii. p. 482. Edit. Amst. fatis constat. Idem.

21. Οἱ μὲν ἔν τῷ Ἰστρον] Quæ sequuntur iisdem prorsus verbis repetita habes libro septimo. Vide locum. Idem.

Ibid. Ἰάποδες] Scribe ubique, Ἰάπυδες, qui Latinis auctoribus dicti Iapydes, et Iapides; fragmento etiam fastorum triumphalium Iapudes. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 19. p. 174. et 176. et l. i. c. 32. pag. 349. Anon.

Ibid. Οἱ μὲν ἔν τῷ Ἰστρον πρότερον καὶ εὐανδρῆντες, καὶ τοῦτο οὖρος ἐφ' ἑκάτερον τὴν οἰκιστὴν ἔχοντες] Scribendum est, credo, τοῦτο οὖρος ἐφ' ἑκάτερον, ex utraque parte montis. T.

25. Μετάλον, Ἀρᾶπεινον] Metulum ab Appiano, in Illyricis, (si fides interpreti adhibenda), memoratur. Ἀρᾶπεινον est forsitan Terponus Appiani. F.

Ibid. Ἀρᾶπεινον] Rectius Ἀρούπιον, quod Antonino Aururium, Tabulæ Itinerariæ Arupium: Ptolemæo itidem vitiatum Ἀρουκία pro Ἀρούπια: oppidani inde Appiano, in rebus Illyricis, Ἀρεπίνοι. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 19. p. 174. Anon.

Ibid. Οὐένδον] Rectius paulo ex libro vii. ubi hæc repetuntur, Οὐένδον. Nam inde Antonino et Tabulæ obliquus casus est Avendone: atque Appiano, in Illyricis, corrupto itidem vocabulo, Αὐένδαται, pro Αὐένδοναται, unde apud hunc nostrum auctorem scribo, Αὐένδον. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. i. c. 19. pag. 174. et l. i. c. 32. pag. 347. Anon.

Ibid.] μετὰ οὖς ἡ Σεγεστική πόλις ἐν πεδίῳ παρ' ἣν ὁ Ῥήνος αὐτὸς παραρρεῖ ποταμὸς, ἐκδιδὼς εἰς τὸν Ἴστρον] Hæc corrupta esse, omnes viderunt. Verisimiliter forte legamus, παρ' ἣν ὁ Ἰστρον ὁ Σαῦος π. Eadem pene phrasi usus est Strabo, l. x. p. 733. Edit. Amst. διαρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἰστρον ὁ Ἀθηναῖος ποταμὸς. T. 26. ὁ Ῥήνος αὐτὸς] Falsissimum: de Sao quidem verum: vide Plinium, iii. 25. Interpres Oenum. Sane Oeneus, Οἰνέος, in Illyrico fluvius, a Ptolemæo nominatur. Colapin autem ex Plinio,

πόλις εὐφυῶς, πρὸς τὴν κατὰ τὴν Δακῶν πόλεμον· ἢ δ' Ὀκρα² ταπεινότητα μέρος τῆς Ἀλπεῶν ἐστὶ, καθ' ὃ συνάπτεται τοῖς Καρνοῖς, καὶ δι' οὗ τὰ ἐκ τῆς Ἀκυληίας φορτία κομίζουσιν ἄρμαμάξαις, εἰς τὴν καλεσμένην Πάμ- πορτον, σταδίων ὁδὸν εἰς πολὺ πλείονων ἢ ὅσον ἐκείθεν ἢ 5 τοῖς ποταμοῖς κατὰ γαίαν μέχρι τῆς Ἰστροῦ καὶ τῆς ταύτης χωρίαν· ὡς γὰρ τὸ Πάμπορτον ποταμός, ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος φερόμενος, πλωτός· ἐκβάλλει δ' εἰς τὸν Σάον· ὥστε εὐμαρῶς εἰς τὴν Σεγεστικήν κατὰ γαίαν, καὶ τὰς Παννονίας, καὶ Ταυρίσκας. Συμβάλλει δ' εἰς τὴν 10 Σάον, καὶ τὴν πόλιν, καὶ ὁ Κολάπις· ἀμφότεροι δ' εἰσὶ πλωτοί, ῥέουσι δ' ἐκ τῆς Ἀλπεων. Ἐχέουσι δ' Ἀλπεῖς καὶ ἵππεες ἀγέαι, καὶ βόας· φησὶ γὰρ Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφον τι ζῶον γεννᾶσθαι ἐν αὐταῖς, ἐλαφοειδὲς τὸ σχῆμα, πλὴν ἀγένης καὶ περὶ τὸν ὄνυχον· ταῦτα δ' εἰς 15 κέναι κάπραι, ἐπὶ δὲ τῷ γενεῷ πυρρὰ ἴσχειν ὅσον σπιθαμίων, ἀκρόκομον, πωλικῆς κέρκε τοῦ πάχους. Τῶν δ' ὑπερθέσεων τῆς ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν ἔξω Κελτικὴν, καὶ τὴν περὶ τὸν Σαλασσῶν ἐστὶν ἀγασα ὅτι Λεγδωνον· διττὴ δ' ἐστὶν· ἡ μὲν ἀμαξείεσ- 20 θαι δυναμένη, διὰ μήκας πλείονος, ἡ δὲ Κεντρωνων· ἡ γὰρ ὀρθία καὶ στενὴ, σύντομος γάρ, ἡ δὲ τῆς Ποινίνε. Τὸ γὰρ Λεγδωνον ἐν μέσῳ τῆς χώρας ἐστὶν, ὡς ἀκρόπολις, ἀπὸ τῆς τοῖς συμβολαῖς τῶν ποταμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐξ ἑνὸς εἶναι πᾶσι τοῖς μέρεσι. Διόπερ καὶ Ἀγρίππας ἐν τῷ 25 γένει τὰς ὁδούς ἐτεμε· τὴν δὲ διὰ τῆς Κεμμένων ὁδὸν ἕως μέχρι Σαντώνων καὶ τῆς Ἀκεϊτανίας· καὶ τὴν ἐπὶ τῇ Ῥήνῳ· καὶ τρίτην τὴν ὅτι τὸν Ὠκεανόν, τὴν πρὸς ἡ Βελοακοῖς, καὶ ἡ Ἀμβιανοῖς· τετάρτη δ' ἐστὶν ὅτι τὴν Ναρβωνίνην, καὶ τὴν 30 Μασσαλιωτὴν παραλίαν. Ἐστὶ δὲ καὶ ἐν ἀριστερῇ ἀφίσει τὸ Λεγδωνον, καὶ τὴν ὑπερκειμένην χώραν, ἐν αὐτῇ τῇ Ποινίνῳ πάλιν ἐκτροπὴν ἀφιστάμεν τὴν Ῥοδανόν, ἢ τὴν

est Alpium humillima, qua ad Carnos accedunt, et per quam ab Aquileia curribus portantur merces ad locum cui nomen Pamportum, iter stadiorum non ultra cccc. hinc fluviis ad Istrum et adfitas ei 5 regiones devehuntur. Pamportum enim fluvio aluitur navigabili ex Illyrico decurrente, et in Saum exeunte: itaque facile in Segesticam, Pannoniam, et Tauriscos devehuntur. Apud Segesticam Colapis quoque fluvius in Saum incidit: uterque est navi- 10 gabilis, et ab Alpibus defertur. Proferunt Alpes etiam equos sylvestres, et boves. Polybius tradit peculiaris formæ animal ibi nasci, cervi specie, demptis collo et pilis, quibus caprum imitatur: id habere infra mentum quippiam metæ instar enatum, 15 dodrantis longitudine, crassitie caudæ pulli equini, in imo crinitum. Porro autem montanorum ex Italia in Galliam ulteriorem et septentrionalem trajectuum, qui per Salassos est, Lugdunum ducit: est autem duplex: alter curribus etiam pervius, itinere longiore per Centrones: alter per Pœninas fauces brevior, sed idem acclivis, et angustus. Lugdunum in medio Galliæ situm est, instar arcis, cum ob 20 fluminum confluentes, tum quod omnibus partibus est propinquum. Itaque etiam Agrippa hinc vias aperuit, unam per Cemmenos montes in Aquitania et ad Santones usque: alteram ad Rhenum: tertiam ad oceanum, per Bellovacos et Ambianos: quartam in Narbonensem Galliam, et ad litus Mas- 25 siliense. Potest etiam ad finistram relinquens aliquis Lugdunum et superjacentem regionem, in ipso Pœnino jugo divertere, Rhodano trajecto, aut lacu

² τὸ ταπεινότητα Med. 1. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. Esc. ὀγδόλαπις Med. 1. 2. Bre. Mosc. ὀγδόλαπις, vel ὁ γδόλαπις, Eton. Mosc. ³ Κεντρωνων Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ⁴ μέχρις Ἀντώνων Par. 1. 3. Mosc. μέχρις Ἀντώνων Med. 1. 2. μέχρι Σαν- 30 τόνων Gron. μέχρι Ἀντώνων Eton. Esc. ⁵ Βελοακοῖς Bre. Med. 1. 2. Βαλλοακοῖς Gron. Eton. Mosc. ⁶ Ἀμβιανοῖς Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. ⁷ Μασσαλιωτὴν Par. 3. Bre. Esc. Mosc. ⁸ ἐκτροπὴ Mosc.

⁹ γὰρ δὴ τὸ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ¹⁰ ὁ γδόλαπις Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ¹¹ σπιθαμίων Med. 1. 2. Mosc.

¹² ὁ γδόλαπις Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ¹³ σπιθαμίων Med. 1. 2. Mosc. ¹⁴ μέχρις Ἀντώνων Par. 1. 3. Mosc. μέχρις Ἀντώνων Med. 1. 2. μέχρι Σαν- 30 τόνων Gron. μέχρι Ἀντώνων Eton. Esc. ¹⁵ Βελοακοῖς Bre. Med. 1. 2. Βαλλοακοῖς Gron. Eton. Mosc. ¹⁶ Ἀμβιανοῖς Par. 3. Med. 1. 2. Bre. Mosc. ¹⁷ Μασσαλιωτὴν Par. 3. Bre. Esc. Mosc. ¹⁸ ἐκτροπὴ Mosc.

Plinio, iii. c. 25. restitui: is Dionysio, lib. ii. est Κόλαψ. Xylander.

Ibid. ὁ Ῥήνος αὐτὸς παραρρεῖ ποταμός] Falsissima lectio: falsa etiam quam substituit Xylander. Lege, ὁ Νάρος παραρρεῖ, auctore Strabone, lib. vii. p. 482. 489. Edit. Amst. Casaub.

Ibid. παρ' ἢ ὁ Ῥήνος αὐτὸς παραρρεῖ] Mendosum hunc locum atque vitiatum esse, quo multa confunduntur, vidit antiquæ geographiæ, si quis alius, peritissimus Chr. Cellarius, Notit. Orb. Antiq. l. ii. c. 8. Sed Ph. Cluverius, Italiæ Antiq. l. i. c. 20. pag. 180. pro mendosis verbis scribendum ostendit, παρ' ἢ ὁ Ῥήνος αὐτὸς παραρρεῖ. Anon.

Ibid. παρ' ἢ ὁ Ῥήνος] Segestica urbs non longe a Siscia distat, in insula a confluentia Colapis (apud nos Culpra) cum Savo effecta. (Plin. lib. iii. c. 25.) Tertius autem fluvius ad Segesticam est, qui forsitan Ἦνος est in marg. MS. Par. i. notati. F.

1. ἢ δ' Ὀκρα] Ocrum Plinius memorat, tanquam urbem Carnorum cum Segestis. lib. iii. c. 19. Idem.

4. εἰς τὸν καλεσμένον Πάμπορτον] Ναύποντον vocat infra, p. 482. Edit. Amst. idque non semel. Equidem, utut Strabo scripserit, non dubito verum nomen huius loci esse Nauportus, non Pamportus, nec Naupontus. Nam ita semper in Latinis historiis nuncupatur: ut apud Tacitum, Annal. lib. i. c. 20. Casaub.

Ibid. εἰς τὸν καλεσμένον Πάμπορτον] Libri iv. Πάμπορτον, et libri vii. Ναύποντον, corrigendum esse in Ναύποντον, non Plinii modo et Itinerariorum, sed Taciti etiam et Velleii Patreculi con-

firmat auctoritas. Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. i. cap. 32. pag. 349. Anon.

Ibid. Πάμπορτον] Nauportus certissime: apud nos est Laybach superior, ut Æmona veterum est Laybach inferior, in Carniola. (D'Anvillius.) F.

5. σταδίων ὁδὸν εἰς πολὺ πλείονων ἢ ὅσον] Vetus lectio, εἰς πολὺ πλείονων, quam scripturam esse optimam ex alio loco intelligimus, ubi hoc iter discimus esse stad. ccccl. vel d. Ille locus est lib. vii. p. 482. Edit. Amst. Casaub.

7. παραρρεῖ γὰρ τὸ Πάμπορτον ποταμός] Hic fluvius est Corcoras. Saus infra est Σαῦος. Idem.

14. ἰδιόμορφον τι ζῶον] Vel rupicapra Plinii, noster chamois, vel ibex. F.

19. ἢ διὰ Σαλασσῶν] De his jam ante dictum, p. 286. et 288. Casaub.

25. Διόπερ καὶ Ἀγρίππας] Vide ad librum sequentem. Idem.

26. μέχρι Σαλόνων] Legebant, μέχρις Ἀντώνων. Sunt et frequentia magis quam vellem mendosa, et, ut puto, mutila: quo enim refertur illud, Ἐπὶ φησι Πολύβιος, nisi ἔτι legas? Et de itinere altero sententiam puto me expressisse, cum verba corrigere non auderem. Ubi autem est mons Dunax? In extremo libro nomia Ticini et Adduæ erant transposita, et cum non semel Strabo, hoc ipso et sequenti libro, Adduæ Larium tribuat, non trepide mendum fustuli. Vide Plinium, iii. 19. alibi, et alios. Xylander.

30. ἀφίσει τὸ Λεγδωνον] Vet. ἀφίσει τὸ Λεγδωνον. Forte, ἀφίσει, ut διαδάντη Casaub.

Lemanno, et per Helvetiorum plana, superato dehinc monte Jura, ad Sequanos, indeque ad Lingonas pervenire: hinc bivium est ad Rhenum et ad oceanum. Præterea, Polybius auctor est, sua ætate apud Aquileiam, et in Tauriscis, præcipue in Noricis, auri solum ita ferax fuisse repertum, ut exhausta duum pedum altitudine terra, statim occurreret aurum fossile: fossam autem xv. pedes non excessisse: aurum partim statim purum extitisse, fabæ aut lupini quantitate, octava tantum parte decocta: aliud majori quidem diffusionē indiguiffe, sed ea admodum utili. Cum autem Itali barbaros per duos menses adjuvissent, statim auri pretium fuisse per totam Italiam triente diminutum: quod cum sentirent Taurisci, ejectis eos operarum sociis solos aurum coëmisfe. Nunc omnia ista auri metalla Romani possident. Iis autem in locis, ut in Hispania quoque, præter fossile aurum, in fluviiis etiam ramenta auri, tametsi non tanta quantitate, inveniuntur. Idem Polybius, de Alpium magnitudine et altitudine verba faciens, cum iis maximos Græciæ montes contendit, ut Taygetum, Lycæum, Parnassum, Olympum, Pelium, Ossam, et de Thraciæ montibus, Æmum, Rhodopen, Dunacem: aitque horum quemque unius diei spatio expeditum viatorem fere conscendere, tantodemque spatio ambire posse: at Alpes ne intra quintum quidem diem conscendi a quoquam posse, et longitudinem juxta campestria porrectam esse mille ac cc. stadiorum. Quatuor etiam tantummodo earum transitus nominat: per Ligures, proxime Etruscum mare: per Taurinos, quo Annibal usus: per Salassos: et quartum per Rhætos: eosque omnes ait esse præcipientes. Lacus in Alpibus ait esse complures, tres tamen magnos: quorum Benacus in longum quingenta stadia occupet, in latum cl. ex hoc Mincius effluit. Post hunc Verbanus, cccc. stadiorum lon-

λίμνην τὴν Ἀιμέναν εἰς τὰ Ἑλληνικῶν πεδία, καὶ
 τῷθεν εἰς Σηκοάνας ὑπέρθεσις ἀφ' ἧς τὰ Ἰόρα ὄρεα, καὶ
 εἰς Λίγδονας. ἀφ' ἧς περὶ τῶν ἐπ' ἀμφω, καὶ ὅτι τὸν
 Ῥήνον, καὶ ὅτι τὸν Ὠκεανόν, ὁ δόδοι ἔλκεται. Ἐπεὶ
 5 φησι Πολύβιος ἐφ' ἑαυτῶ καὶ Ἀκυλῆϊαν μάλιστα, ἐν
 τοῖς Ταυρισκοῖς τοῖς Νορικοῖς, εὐρεθῆναι χρυσεῖον οὐ-
 τως εὐφύες, ὥς ὅτι δύο πόδας ἀποσφραγῆται ἡ ἐπιπο-
 λῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὐρίσκεισθαι χρυσόν. τὸ δ' ὅρυ-
 μα μὴ πλείονον ὑπάρχειν ἢ πεντακάδεκα ποδῶν. ^ἢ
 10 δὲ τὴν χρυσὴν τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρόν, κυάμα μέγε-
 θος ἢ ἑρμῆ, τὴν ὁ γδοε μόνον ἀφελθέντος, τὸν δὲ
 δεῖσθαι μὲν χυνείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσίτελους.
 Συνεργασάμενων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν
 διμήνῳ, παραχρῆμα τὸ χρυσίον εὐανότερον γενέσθαι
 15 τὸ τρίτῳ μέρει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν. ἡ αἰδομένη-
 νες ὅτι τὰς Ταυρίσκας μονοπωλεῖν, ἡ ἐκβάλλουσας τὸν
 συνεργασομένης. Ἀλλὰ νῦν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ὑπὸ
 Ῥωμαίοις ἐστὶ. Καὶ ταῦτα δὲ, ὥσπερ καὶ τὴν Ἰβηρίαν,
 φέρουσιν οἱ ποταμοὶ χρυσὸν ψήγμα πρὸς τὸ ὀρυκτῶν,
 20 καὶ μὲν τοῖς τούτοις. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ, περὶ τῶν μεγέ-
 θους τῶν Ἀλπεων καὶ τῶν ὕψους λέγων, παραβάλλει
 τὰ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ὄρη τοῖς μέγεθαι, τὸ ἑκάστον, τὸ
 Λύκαϊον, Πάρνασσόν, Ὀλυμπον, Πήλιον, Ὀσσα. ἐν
 δὲ Θράκῃ Αἴμιον, Ῥοδόπην, Δέννακα. καὶ φησιν ὅτι
 25 τῶν μὲν ἑκάστον μικρὰ δὲ αὐτῶν αὐτῶν εὐζώνοις ἀνα-
 βῆναι δυνατὸν, αὐτῶν δὲ καὶ ὡς ἐλθῆναι. τοῖς
 δ' Ἀλπεῖς, καὶ ἂν περὶ τῶν ἀναβαίνει τίς. τὸ δὲ
 μήκος ἐστὶ διχαλίων καὶ ἀφροσύων γαδίων, τὸ παρῆκου
 πρὸς τὰ πεδία. Τέτταρας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζει
 30 μόνον. ἀφ' ἧς Λιγύων μὲν τὴν ἐγγίστα τὴν Τυρρήνικῃν πε-
 λάγει· εἴτα τὴν ἀφ' ἧς Ταυρίνων, ἢ Ἀννίβας διήλθεν·
 εἴτα τὴν διὰ Σαλασσῶν. τέταρτην δὲ, τὴν διὰ Ῥαιτῶν.
 ἀπάσας κρημνώδεις. Λίμνας δὲ εἶναι φησιν ἐν τοῖς
 ὄρεσι πλείους μὲν, πρὸς δὲ μεγάλας. ὧν ἡ μὲν Βήνα-
 35 κος ἔχει μήκος πεντακοσίων γαδίων, πλάτος δὲ
 ἑκατὸν πεντήκοντα, ὅρα δὲ ποταμὸς Μίγκιος· ἡ
 δ' ἐξῆς Ὀυερβανὸς, τετρακοσίων πλάτος δὲ πεν-
 τήκοντα.

^a Δημέναν Par. 1. Δημέναν Med. 1. 2. Gron. Mosc. Δημέναν Par. 3. Bre. ^b δόδοις Par. 1. ^c Forte, ἔτι, Marg. Cas. ^d χρυσίον Bre. Med. 1. 2. Mosc. ^e ἐπιπολῆς deest Par. 3. ^f τὸ Bre. ^g ὁ γδοε μέρες μόνον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h αἰδομένης Par. 1. 3. Esc. Mosc. ⁱ ἐκβάλλουσας Med. 1. 2. Gron. Mosc. ^k Τάυτετον Par. 3. Ταύτετον Mosc. ^l παρ- ^m πελάγει deest Par. 1. ⁿ πλάτος δὲ τριῶντα Par. 1. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. ^o Ουερβανὸς Med. 1. et in margine Λάριος, tanquam varia lectio. Med. 2. habet Λάριος ex correctione.

2. διὰ τῶν Ἰόρα ὄρεα] Ἰεράσιον supra appellat, p. 268. Casaub.
 5. ἐν τοῖς Ταυρισκοῖς] Taurisci Gallica gens in Pannoniam transducta est inter Dravum ac Savum. F.

11. τὴν ὁ γδοε μόνον ἀφελθέντος] Vetus liber, τὴν ὁ γδοε μέρες. Vide Epitomen. Casaub.

19. φέρουσιν οἱ ποταμοὶ χρυσὸν ψήγμα] Hujusmodi ramenta ferunt Rhenus, Urfa, Emma, fluvii ex Alpibus cadentes. Idem.

24. Δέννακα] Montem in Thracia qui ita appelletur nullum reperio. Plinius iv. c. 8. Donacessam montem agnoscit: sed in Thessalia. Si quis putet nomen alicujus Thraciæ montis esse reponendum, Mimas non incommode posse reponi videtur. Silius Italicus, iii. v. 494. in eadem sententia:

Mixtus Athos Tauro, Rhodopeque adjuncta Mimanti,
 Ossaque cum Pelio, cumque Æmo cesserit Othrys. Idem.

27. τὸ δὲ μήκος ἐστὶ] Vide Plinium, iii. 20. et Simleri Comm. de Alpibus. Idem.

34. πλείους μὲν] Plinius, lib. iii. cap. 19. In hac regione et x. lacus inclyti sunt, amnesque eorum partus, aut alumni, si modo excep-
 tos reddunt, ut Adduam Larius, Ticinum Verbanus, Mincium Be-

nacus, Ollium Sebinus, Lambrum Eupilis: omnes incolae Padi. Idem.

Ibid. ἡ μὲν Βήνακος] Virgilius Benacum memorat, Georg. ii. ver. 160.

— fremitu assurgens Benace marino.

Quod commune est omnibus lacubus in regione montosa. Plinius hujus lacus anguillas laudat, et modum captandi describit, lib. ix. c. 22. Longitudo hujus lacus nimia est apud Strabonem: pro πεντακοσίων, legas, διακοσίων καὶ πεντήκοντα: ad latitudinem quod spectat, dele πεντήκοντα, et non multum a veritate aberit. Hodie inter Italos est Lago di Garda. MSS. autem non adjuvantibus, nihil mutandum judico. F.

35. πλάτος δ' ἑκατὸν πεντήκοντα] Vet. πλάτος δὲ τριῶντα. In alio, πλάτος δὲ v. Casaub.

36. ἡ δ' ἐξῆς Ουερβανὸς] Verbanus est Lago Maggiore, in agro Mediolanensi. Longitudo ejus amplificata fuisse videtur: vix enim stad. 300 excedit. Ad fluvios exeuntes quod spectat, textus authoris sanus est. F.

τέρα τῆς πρότερον· ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν ^a Τίκινον·
 τρίτη δὲ ^b Λάριος, μῆκος ἐγγὺς τελακισίων ραδίων,
 πλάτος δὲ ^c τριάκοντα· ποταμὸν δὲ ἐξίησι μέγαν
^d Ἀδριαν· πάντες δ' εἰς τὸν Πάδον συρρέουσι. Το-
 σαῦτα καὶ περὶ τῶν ὁρῶν ἔχομεν λέγειν τῶν Ἀλπι-
 νῶν. ^e Μετὰ δὲ τὴν ὑπάρειαν τῶν Ἀλπεῶν ἀρχὴ τῆς
 οὖν Ἰταλίας.

^a Ἀδριαν Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^b Λάριον Par. 1. 3. Eton. Efc. Mosc. Λάριον Med. 1. et in marg. Οὐρέα-
 ρος. Med. 2. habet Οὐρέανος ex correct. ^c πεντήκοντα Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corrigitur. ^d Par. 3. Bre. ^e Τικινὸν Par.
 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^f Μετὰ δὲ τὴν &c. ad usque Ἰταλίας, defunt Par. 1. Eton. Efc. Mosc.

3. πλάτος δὲ τριάκοντα] Vetus lectio, πλάτος δὲ ν. Casaub.

gitudine, angustior aliquanto prius dicto: is amnem
 emittit Ticinum. Tertius est Larius, longus fere
 ccc, latus xxx, is Adduam magnum flumen emit-
 tit. Hi autem fluvii omnes in Padum confluunt.
 Atque hæc habuimus, quæ de Alpinis diceremus
 montibus.

Milliaria Romana, Hexapodis 756 definita.
25 50 75 100
Stadia Olympica, quorum octo aequant Milliariū.
100 200 400 600 800
Milliaria Britannica propria, Hexapodis 826 aequalia
5 10 20 30 40 50 60 70 80 90
Leuca Francica, Hexapodarum 2500.
5 10 15 20 25 30

S Y N O P S I S

LIBRI QUINTI.

ITALIAM, cum adjacentibus insulis, his duobus libris describit. Sunt autem ea, de quibus hoc libro agit, hæc : De totius Italiæ figura. De Gallia Cisalpina, Transpadana primum, deinde Cispadana. De Liguria. De Hetruria. De insulis ante Hetruriam sitis, ILUA, CORSICA, SARDINIA. De Umbria. De Sabinis. De Latio, et urbe Roma. De Apenninis montibus, et gentibus quæ eos montes incolunt, vel accolunt. De Campania, et insulis ante Campaniam sitis, ut sunt PITHECUSÆ, CAPREÆ. De Samnitibus. De Picentinis.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER QUINTUS.

POST Alpium radices initium est ejus quæ nunc appellatur Italiæ. Prisci enim Oenotriam vocarunt Italiam, quidquid terræ a Siculo freto usque ad sinum Tarentinum et Posidoniatem tendit : quod nomen deinde ita obtinuit, ut usque ad Alpium radices proferretur : occupavit etiam Liguriam usque ad Varum flumen, et mare quod a finibus Etruriæ eo pertinet, et Istriam usque ad Polam. Probabile est, eos, qui primum Itali sunt

METÀ δὲ τῶν ὑπὸρείων τῶν Ἀλπεῶν, ἀρχὴ δὲ τῆς Ἰταλίας· οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν ἐκάλεον Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμῆ, μέχρι τῆς Ἰταλίας κόλπου, καὶ τῆς Ποσειδωνιάτης διήκουν· ἐπικρατήσαν δὲ τὸν ὄνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑπὸρείας τῶν Ἀλπεῶν προέβη· προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυρικῆς, ἕως τοῦ Οὐάρου ποταμοῦ καὶ τῆς Ἰστρίας, ἀπὸ τῆς οὐραίας τῆς Τυρρηνικῆς, καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας. Εἰκόσκει δ' ἂν τις εὐτυχῶς

^a Ταραντίνος Med. 2.

^b τὰ μέχρι Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^c εἰκόσκει Med. 1. Esc. Mosc.

1. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὸρείαν τῶν Ἀλπεῶν] Galliam relinquentibus a sinistra occurrit Germania : a dextra Italia. Ptolemæus post Galliæ descriptionem ad Germaniam transit : Strabo contra ad Italiam : idque optime. Nam cum in fine libri quarti Alpes descripsisset, quæ altero latere Galliæ sunt obversæ, altero Italiæ, ipsa locorum συνέχεια, quam se observare testatur sæpe, indicabat satis, non aliam prius quam Italiam describendam regionem : atque hoc ordine usus est etiam supra, in platica totius orbis descriptione. Casaub.

2. ἀρχὴ τῆς Ἰταλίας] Latius accipiendum, τὸ Ἰν : nam ut Italiæ nomine etiam Gallia Cisalpina comprehenderetur non Strabonis ætate, aut paulo ante, sed jam inde a Polybii temporibus videtur obtinuisse, quum diu Rubico utriusque fuerit limes. Vide Servium ad illud Virg. Æn. i. ver. 6.

— Trojæ qui primus ab oris

Italiam, fato profugus, &c. Idem.

Ibid. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν ἐκάλεον Ἰταλίαν] Vide ad librum sextum, non procul ab initio : ubi hæc pluribus expontur. Idem.

Ibid. τὴν Οἰνωτρίαν ἐκάλεον Ἰταλίαν] Vide P. Merulam, Cosmog. part. ii. lib. iv. c. i. Anon.

6. προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυρικῆς, μέχρι Οὐάρου] Libro quarto, p. 244. dictum est, Varum flumen Galliam dividere ab Italia : quod ex divisione Augusti ortum videtur. Vide Plinium, l. iii. c. 4. Habent autem scripti, τὰ μέχρι Οὐάρου. Casaub.

8. καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας] Plinio, l. iii. c. 19. finis Italiæ Arsia fluvius, qui est a Pola haud procul. Pola paulo post ascribitur Italiæ. Idem.

σαντας ^a τὰς πρώτας ^b ὀνομαζέμεντας Ἰταλούς, μεταδύναμι καὶ τοῖς πλησιόχοις· εἰδ' ἔτι πῶς ἐπιδόσιν λαβεῖν, μέχρι τ' Ῥωμαίων ὀπικρατείας· ὁφ' ἐδ' ἐποτε ἀφ' ἧς μετέδωσαν Ῥωμαῖοι τοῖς Ἰταλιώταις τ' ἰσοπλιτείαν, ἔδωκε καὶ τοῖς ἐντὸς Ἀλπεων Γαλάταις, καὶ 5 Ἑνετοῖς, τὴν αὐτὴν σπονδὴν πικρὴν, πρὸς αὐτοὺς δὲ καὶ Ἰταλιώταις πάντας καὶ Ῥωμαίους· σπονδίας τε πολλὰς ^c εἶσθαι, τὰς μὲν πρῶτον, τὰς δ' ὑστερον, αὐτὴν ἔχουσαν εἰπεῖν ἀμείνους ἑτέρας. Ἐνὶ μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ὅλην τὴν νῦν Ἰταλίαν ^d ἔχουσαν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἔχουσαν γεωμετρικῶς· καίτοι φασὶν ἄκραν εἶναι τριγωνοειδὴν ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολάς, κορυφωμένην δὲ πρὸς τὸν Σικελικὸν πορθμῶν· βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς ^e Ἀλπεῖς· συγχωρῆσαι δὲ καὶ τῶν πλευρῶν μίαν, τὴν ἐπὶ τ' πορθμὸν τελευτῶσαν, κλυ- 15 ζομένην δὲ ὑπὸ τῇ Τυρρηνικῇ πελάγῃ. Τριγωνοειδὴς τὸ εὐθύγραμμον καλεῖται σχῆμα· ἐνταῦθα γὰρ καὶ αἱ βάσεις, καὶ αἱ πλευραὶ περιφερεῖς εἰσιν, ὥστε εἰ φημι δεῖν συγχωρεῖν, ^f περιφερογράμμε σχήματος ἑτέρου καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν· συγχωρητέον γὰρ καὶ τ' 20 λόξωσιν ταύτης τ' πλευρᾶς τ' ἐπὶ τὰς ἀνατολάς. Τ' ἄλλα δ' ἔχ' ἱκανῶς εἰρήχασιν, ὑποθέμενοι μίαν πλευράν ἀπὸ τῆς μυχῆς τῆς Ἀδρίας μέχρι τῆς πορθμοῦ· πλευράν γὰρ λέγομεν τ' ἀγώνιον γραμμὴν· ἀγώνιος δ' ἐστὶν ὅταν ἢ μὴ συννεύῃ πρὸς ἀλλήλας τὰ μέρη, ἢ μὴ 25 ὅπῃ πολὺ. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἀριμίνης ὅπῃ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, καὶ ἢ ἀπὸ τῆς πορθμῆς ἐπὶ τ' αὐτὴν ἄκραν, πᾶν πολὺ πὶ συννεύουσιν· ὁμοίως δ' ἔχειν οἴομαι καὶ τ' ἀπὸ τῆς μυχῆς τῆς Ἀδρίας, καὶ τ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας· ^g συμπίπτουσαι γὰρ ἐπὶ τὰς περὶ Ἀερίμιον καὶ Ραβένναν 30 τόπους, γωνίαν ποιεῖσιν· εἰ δὲ μὴ γωνίαν, περιφερειᾶν ^h γε ἀξίολογον. Ὡς εἰ ἄρα τῆς αὐτῆς μίας πλευρᾶς ὁ περὶ πλάτος, ὁ ἀπὸ τῆς μυχῆς ἐπὶ τὴν Ἰαπυγίαν, οὐκ εὐδαίμων· τὸ δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθένδε ὅπῃ τ' πορθμὸν,

appellati, ob res secundas nomen cum finitimis communicasse, idque deinde ita auctum, tantisper dum ad Romanos summa rerum pervenerit. Tandem etiam, cum Romani Italos in societatem civitatis recepissent, placuit eodem honore dignari Gallos Cisalpinos, et Venetos, omnibusque Italorum et Romanorum nomen tribuere, et diversis temporibus colonias condere, quibus praestantiores alias haud facile dixeris. Non in proclivi est totam Italiam geometrica una aliqua figura describere: quanquam dicunt eam esse promontorium trianguli forma porrectum versus meridiem et ortum hybernum, cujus mucro sit ad Siculum fretum, Alpes pro basi concedere autem etiam alterum latus quod Tyrrheno mari alluitur, et Siculo mari finitur. Atqui triangulum proprie dicitur figura tribus rectis lineis contenta: hic et basis et latera circumferentias habent: itaque si concedendum est Italiam esse forma trianguli, addendum, ejus cujus et basis et latera circumductis describantur lineis: concedenda est etiam lateris versus orientem incurvatio. Reliqua non satis apte dixerunt, unum latus ponentes a sinus Adriatici intimo usque ad fretum. Latus enim dicimus lineam absque ullo angulo: quod fit, cum partes invicem aut omnino non inclinatur, aut leviter admodum. At linea ab Arimino ad Iapygium promontorium, et linea eodem a freto ducta, ad angulum non leviter in se invicem inclinatur: idemque sentio de lineis ab intimo Adriæ et Iapygio ductis, quæ, circa Ariminum et Ravennam concurrentes, angulum faciunt, aut saltem circumferentiam minime negligendam. Itaque litus ab Adriæ intimo ad Iapygium, si pro uno latere ponendum sit, recta linea non erit: ab Iapygio autem ad fretum aliud porro describetur

^a αὐτὰς πρώτας Med. 1. 2.

^b ὀνομαζέμεντας Mosc.

^c εἶσθαι Par. 1. 3. Med. 1. 2. Brei. Eton. Mosc.

^d Ἀλπεῖς συγχωρῆσαι

&c, sine ulla defectus nota, Par. 1. 3. Med. 1. 2. Brei. Mosc.

^e περιφερομένη Med. 2.

^f τῇ δεστ Med. 1. 2.

^g συμπίπτουσαι

Par. 3. ^h τὴν Par. 1. Mosc.

7. ἀποικίας τε πολλὰς εἶσθαι] Mallem εἶσθαι. Conjecturam meam confirmant veteres codices, qui ita habent. Casaub.

11. φασὶν ἄκραν εἶναι τριγωνοειδὴν] Prior interpretes videtur hunc locum paulo aliter legisse: Italiam autem formam esse τριγωνοειδὴν alii quicque aiunt. Servius. Constat tria habere latera Italiam, superi maris, inferi, Alpium: Polybius quoque, libro secundo, τὸ σχῆμα τῆς Ἰταλίας dicens esse τριγωνοειδὴς, ejus latera ita prorsus describit ut Strabo. Plinius vero, l. iii. c. 5. non γεωμετρικῶς, sed ἀπλάστερον, et magis γεωγραφικῶς, Italiam figuram expressit, quum dixit esse similem folio querno. Rutilius, Itiner. lib. ii. v. 17.

Italiam rerum aominam qui cingere visum,

Et totam pariter cernere mente velit,

Inveniet quernæ similem procedere frondi,

Artatam laterum conveniente sinu.

Me vero non pœnitet eorum esse sententiæ, qui Italiam formam tibiæ similem pronunciant. Eustathius κισσῶ similem scribit. Idem.

Ibid. J. P. Mela Italiam formam accuratissime depingit, lib. ii. c. 4. Ab Alpibus incipit in altum excedere, atque, ut procedit, mediam se perpetuo Apennini montis jugo attollens inter Adriaticum ac Thyscum, sive, ut aliter eadem appellantur, inter superum mare et inferum, excurrit, diu solida. Verum ubi longe abit, in duo cornua scinditur, respicitque altero Siculum pelagus, altero Ionium: tota angusta, et alicubi multo, quam unde cœpit, angustior. F.

12. ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολάς] Plinius, l. iii. c. 5. Incedit per maria cœli regione ad meridiem quidem: sed si

quis id diligenti subtilitate exigit, inter sextam horam primamque brumalem: quem locum satis obscurum Strabonis verba declarant. Casaub.

13. κορυφωμένην δὲ πρὸς τὸν Σικελικὸν πορθμῶν] Polybius postquam dixit latus quod est ad ortum Italiam effici ab Ionio mari et Adriatico, id autem latus quod ad meridiem vergit et occasum a mari Siculo et Tyrrhenico, addit, αὐτὰν δ' αἱ πλευραὶ συμπίπτουσαι πρὸς ἀλλήλας, κορυφὴν ποιεῖσαι τὴν τριγωνοειδὴς, τὸ προκείμενον ἀκριβέστερον τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν μεσημβρίαν, ὁ προσαγορεύεται μὲν Κόρινθος. Ἀκριβέστερον δὲ τὸν Ionium πόρον καὶ τὸν Σικελικὸν πορθμῶν. Idem.

Ibid. βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς Ἀλπεῖς] Polybius, τὴν δὲ λοιπὴν, τὴν περὶ τὰς Ἀλπεῖς καὶ τὴν μεσημβρίαν περικλείουσαν, ὁρίζει κατὰ τὸ συνεχές, ἢ τῶν Ἀλπεων περικλείουσα. Mosc, ἢ δὲ καὶ τοῖν ὡσανεὶ βάσιν τῇ τριγωνοειδῇ. Idem.

14. συγχωρῆσαι] Non cohærent: disputat contra eos, qui trianguli formam accommodant Italiam. Ex sequentibus apparet aliquid excidisse, nimirum auctores hujus sententiæ curvitatem quandam lateribus tribuisse. Porro autem linea recta dicitur, cujus partes angulum faciunt, non recta inter extrema porrecta: ut συννεύειν, in se invicem inclinare dicuntur lineæ, quæ concurrentes non in eadem recta jacent lineæ, sed ad angulum coeunt. Xyland.

Ibid. συγχωρῆσαι δ'] Satis apparet everti hac disputatione superiorem de Italiam figuram opinionem: quam diximus esse Polybii. Sed locus mutilus est et mancus. Et ea ipsa quæ bene habent, sine tabularum inspectione nequeunt intelligi: quibus adhibitis luce clariora sunt omnia. Casaub.

latus, ne ipsum quidem rectilineum. At sic quadrilatera potius quam triquetra erit figura, nullo modo triangula, nisi improprie loqui velis. Præstat autem fateri, figurarum quæ geometricis figuris non respondent, non facile posse tradi circumscriptionem. Singulatim autem ita licet dicere, Alpium radices circumferentiam habere sinuosam, cavitate Italiæ obversa: sinus medium est apud Salassos: extrema flectuntur partim usque ad fines et intimum Adriatici sinus, partim in oram Liguriæ usque ad Genuam Liguriæ emporium: quo loco Apenninus Alpibus committitur. Subjacet autem statim planities insignis, bis mille et centum stadiorum longitudine, et latitudine fere æquali: cujus meridionale latus ora Venetorum et Apennini parte ad Ariminum et Anconem porrecta includitur. Apenninus enim a Liguria incipiens in Etruriam pergit, angustam oram maritimam excludens: inde paulatim in mediterranea recedens, ubi ad agrum Pisanum pervenit, ad orientem convertitur, et Adriaticum mare, usque ad loca Arimino et Anconæ vicina, quæ Venetorum oræ maritimæ in eadem recta subjacent linea. His ergo finibus Gallia Cisalpina includitur. Longitudo oræ maritimæ est sex millium et ccc. stadiorum cum montibus: latitudo paulo minus mille. Reliqua Italia angusta est, et in longum porrecta, inque duos exit vertices, quorum alter ad fretum Siculum, alter ad Iapygium est: stringitur autem ab una parte Adriatico, ab altera Tyrrheno mari. Simili autem forma sunt Adriaticum mare et Italia, quæ monte Apennino, et utroque mari inclusa usque ad Iapy-

ἄλλην ἀν' ὑπογράφοι πλευρὰν, εἰδὲ ταύτην εὐθείαν·
ἔτι δὲ τετραπλευρον μάλλον ἢ τρίπλευρον^b φαίη ἂν
τις τὸ σχῆμα· τρίγωνον δ' ἐδοκίμασεν, πλὴν εἰ κα-
ταχράμενος. Βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγέμε-
5 τήτων σχημάτων, ἔκ' εὐπερίγραφος ἢ ἀπρόδοσις.
Κατὰ μέρος δ' ἔτι εἰπεῖν δυνατόν, ὅτι τῶν μὲν Ἀλ-
πεων περιφερὴς ἡ ὑπώφειά ἐστι, καὶ κοιλώδης, τὰ κοῖλα
ἔχουσα ἐτραμμήνια πρὸς τὴν Ἰταλίαν· τὰ δὲ κόλπα
τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς Σαλασσοῖς ἐστὶ· τὰ δ' ἄκρα
10 ὀπίστροφον λαμβάνει, τὰ μὲν μέχρι τῆς ἄκρας καὶ τῆς
μυχῆς τῆς κατὰ τὴν Ἀδρίαν, τὰ δ' εἰς τὴν Λιγυρικὴν παρ-
αλίαν μέχρι Γενέας, τὰ δὲ τῆς Λιγύων ἐμπορίας, ὅπου
τὰ Ἀπέννινα ὄρη συνάπτοι ταῖς Ἀλπεσιν· ὑπὸκειται
ἡ εὐθὺς πεδίων ἀξίολογον πᾶσι τὸν πῶς ἔχον τὸ
15 πλάτος καὶ τὸ μῆκος, σταδίων ἑκατὸν καὶ διχιλίων· τὸ
δὲ μεσημβρινὸν αὐτῆς πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῆς Ἐνε-
τῶν παραλίας, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς περὶ Ἀ-
ρίμινον καὶ Ἀγκῶνα καθεύκεσι. Ταῦτα γὰρ ἀρξάμενα
ἀπὸ τῆς Λιγυρικῆς εἰς τὴν Τυρρηνίαν ἐμβάλλει, σπυρ-
20 παραλίαν ἀπολιπόντα· εἰτα ἀναχωρῶν εἰς τὴν με-
σόγειον καὶ ὀλίγον, ἐπειδὴ γέννηται κατὰ τὴν Πισάην,
ὀπίστροφον πρὸς ἑω, καὶ πρὸς τὴν Ἀδρίαν, ἕως τῶν περὶ
Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα τόπων, συνάπτοντα ἐπ' εὐ-
θείας τῇ τῶν Ἐνετῶν παραλίᾳ. Ἡ μὲν οὖν ἐν τῷ
25 Ἀλπεων Κελτικῇ τέλει κλείεται τοῖς ὄρεσι· καὶ ἐπὶ
τῇ μὲν παραλίᾳ τὸ μῆκος ὅσον τὰ σταδίων ἐπὶ τοῖς
ἑξακισχιλίοις, ἢ μὲν τῶν ὁρῶν· μικρὸν δ' ἔλαττον τὸ
πλάτος τῶν χιλίων. Ἡ λοιπὴ δὲ Ἰταλία σπυρ-
καὶ παραμυκήν ἐστι, κορυφωμένη διχῶς, τῇ μὲν πρὸς τὸν
30 Σικελικὸν πορθμὸν, τῇ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν· σφιγ-
γόμενη δ' ἐκατέρωθεν, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς Ἀδρίας, τῇ δ'
ὑπὸ τῆς Τυρρηνικῆς πελάγους. Ἐστὶ δ' ὁμοίον τὸ σχῆ-
μα τῆς Ἀδρίας καὶ τὸ μέγεθος τῇ Ἰταλίᾳ τῇ τε
ἀφοριζομένη τῶν Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ

^a ὑπογράφει Bre. ^b φαίη τις ἂν Med. 1. 2. Mosc. ^c ἐκ deest Par. 3. Mosc. deerat Eton. sed scribitur supra, recenti manu.
^d ἐμπορίας Med. 1. 2. ^e δ' αὐτοῖς Med. 2. δὲ deest Par. 1. ^f Ἀρίμινον ex correct. Mosc. ^g τῶν Ἀλπεων Med. 2. ^h ἑξακισ-
χιλίοις Med. 1. in marg. vero, tanquam varia lectio, χιλίοις. ⁱ μετὰ deest Esc. Mosc. deerat Eton. sed scribitur supra, recenti
manu. ^k ἀπὸ τῆς Mosc. ^l ἔστιν ὁμοίον Par. 1. Eton. ἔστιν ὁμοίως Esc. Mosc. ^m τε deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ⁿ τοῖς τε
Ἀπ. Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.

10. τὰ μὲν μέχρι τῆς ἄκρας] Non dubito assensuros mihi viros doctos emendanti hic quoque, τῆς Ὀκρας: quod vel ἡ φράσις persuadeat. Casaub.

13. ὑπὸκειται δ' εὐθὺς πεδίων] Galliam Cisalpinam Romanis dictam describit. Hanc Polybius facit τρίγωνον: cujus trigoni vertex sit ἡ σύμπλωσις Alpium et Apennini: latus autem boreum ait ab Alpibus effici porrectis in longit. bis mille et ducentorum: meridianum autem Apenninis montibus, longum stadia ter mille et sexcenta: tertium latus, ac totius trianguli basin, constituit, oram Adriatici maris, quæ est a Sena ad intimum usque ejus sinus recessum, stadiorum bis mille et quingentorum. Straboni et Polybio in hujus περιουσιμῶν parum adeo convenire mirum non est, quum ille totius Italiæ formam, quam dabat ei Polybius, improbet: ut modo dictum est. Idem.

14. πεδίων] De hac planitie Strabo obscure tractat; Galliæ enim Cisalpinæ latitudo 1000 stadia non excedit. Longitudo stad. 2100 vix a vero abest. Si negativum ante πᾶσιςον admittatur, vix aliquid obijciendum restat. F.

23. συνάπτοντα ἐπ' εὐθείας τῇ τῶν Ἐνετῶν παραλίᾳ] Hoc est, qui montes incidunt ad rectos angulos in Venetorum oram: nam hanc esse istorum verborum sententiam vel ex superioribus apparet. Adde quod paulo post ita scribitur, τὰ δὲ Ἀπέννινα ὄρη συνάπτοντα τοῖς περὶ Ἀρίμινον, &c. Casaub.

27. μετὰ τῶν ὁρῶν] Si recte legitur, intelligo spatium ab initio Apennini usque ad Anconem. Xyland.

Ibid. μετὰ τῶν ὁρῶν] Si Polybii summam utramque conjungas, erunt stadia sex millia et c. Casaub.

Ibid.] Circuitus Galliæ Cisalpinæ, et per montes, et per maria, est circiter stad. 6300. F.

Ibid. μικρὸν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων] Difficilis et obscurus mihi locus. Nam paulo ante dictum est, hanc planitiem habere longitudinem et latitudinem fere æqualem, stadiorum bis mille et c. Quodnam igitur est istud πλάτος, quo de nunc loquitur? Nisi quis dicat legendum esse hic quoque, διχιλίων. Habent etiam difficultatis non parum quæ de meridiano ejus planitie latere dixit: quæ omnia iis relinquo excutienda, quibus plus est ad hanc rem otii: mihi nec vacat, nec libet, hoc præsertim tempore, quo allatus mihi tristissimus de obitu, hei mihi! optimi, optimeque de me meriti, parentis mei nuntius, ita me perculit affecitque, ut prorsus ab istis mansuetioribus Musis abhorrens animus meus, alias literas requirat, in quibus acquiescat, ac tanti vulneris medicinam reperiat: quæ profecto non aliæ sunt quam eæ, in quibus annos ferme triginta idem ille μακαρίτης pater meus se non sine fructu (Deo gloria sit et laus) exercuit: quasque voluit ille semper suis liberis versari ante oculos. Casaub.

Ibid. μικρὸν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων] Hæc verba vere latitudinem Galliæ Cisalpinæ exprimunt, non autem cum superiori loco authoris conveniunt. F.

29. κορυφωμένη διχῶς] Ideo dicitur Italia Melæ, l. ii. c. 4. ac Plinio, duo habere cornua. Sallustius, (apud Servium, ad Virg. Æn. ver. iii. 400.) Omnis Italia, coacta in angustias, scinditur in duo promontoria, Brutium et Sallentinum. Casaub.

ἐκάτερα, μέχρι τῆς Ἰαπυγίας καὶ τῆς ἰσθμῆς τῆς καὶ τὸν Ταραντῖνον καὶ τὴν Ποσειδωνιάτην κόλπον· τὸ, τε γὰρ πλάτος τὸ μέγιστον ἀμφοῖν ἐστὶ περὶ χιλίας καὶ τριακοσίας σταδίας· τὸ δὲ μήκος ἑλάττω ^α καὶ πολλὸν τῶν ἑξακισχίλιων. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶν ὅσην κατέχουσιν ^β Βρέττοι καὶ Λευκανοί. Φησὶ δὲ Πολύβιος, περὶ μὲν εἶναι πρὸς παραλίαν πρὸς Ἰαπυγίας μέχρι πορθμῆ καὶ τριχίλιων σταδίων· κλύζεσθαι δ' αὐτὴν τῇ Σικελικῇ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δεύσαν. Τὰ δὲ Ἀπέννινα ὄρη συνάφοντα τοῖς περὶ Ἀρίμινον καὶ ^γ Ἀγκῶνα τόποις, καὶ ἀφορίζοντα τὸ ^δ ταύτῃ πλάτος τῆς Ἰταλίας πρὸς θαλάττης ὅπῃ θάλατταν, ὅπως πορὴν λαμβάνει πάλιν, καὶ τέμνει πρὸς χώραν ὅλην ἐπὶ μήκος· μέχρι μὲν δὴ Πευκετίων καὶ Λευκανῶν, καὶ πολλὸν ἀφίσταται τῇ Ἀδρίᾳ· συνάφοντα δὲ Λευκανοῖς, ὅπῃ ^ε πρὸς ἑτέραν θάλατταν ἀποκλίνει μάλλον, καὶ λοιπὸν ἀφ' ἑμέσων τῶν Λευκανῶν καὶ Βρεττίων διεξιόντα τελευτᾷ πρὸς τὴν Λευκόπετραν τῇ Ρηγίνῃς ^ς χαλουμένης. Τυπωδῶς μὲν οὖν εἴρηται περὶ τῆς νῦν Ἰταλίας ἀπάσης ταῦτα· περὶ αὐτῶν δὲ ἀναλαβόντες εἰπεῖν περὶ τῆς ^ς καθ' ἑκάστην καὶ πρῶτον περὶ τῶν ὑπὸ ταῖς Ἀλπεσιν.

Ἐστὶ δὲ πεδίον εὐδαίμων σφόδρα, καὶ γεωλοφίαις εὐκάρποις πεποικιλμένον· ἀφ' ἧς δ' αὐτὸ μέσον πρὸς ὁ Πάδος· καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τῆς Πάδου, τὸ δὲ πέραν· ἐντὸς μὲν ὅσον ἐστὶ πρὸς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ ^ς τῇ Λιγυτικῇ πέραν δὲ τὸ λοιπόν. Οἰκεῖται γὰρ τὸ μὲν ὑπὸ τῇ Λιγυτικῇ ἐθνῶν, καὶ τῇ Κελτικῇ, τῇ μὲν ^ς ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντων, τῇ δ' ἐν τοῖς πεδίοις· τὸ δ' ὑπὸ τῶν Κελτῶν, καὶ Ἑνετῶν. Οἱ μὲν οὖν Κελτοὶ τοῖς ^ς ὑπεραλπέοις ὁμοειδεῖς εἰσι. ^ς Περὶ τῶν Ἑνετῶν διττός ^ς

giam et isthmum Tarentino et Posidoniatae sinubus interjecto protenditur: utriusque enim maxima latitudo est mille et ccc. circiter stadiorum, longitudo paulo minor sex millibus. Restat deinde ea Italiae pars, quam Bruttii et Lucani tenent. Polybius scriptum reliquit, terrestre iter ab Iapygia per oram ad fretum esse vel ter mille stadiorum, ac eam oram mari Siculo allui: navigationem autem ne quingenta quidem implere stadia. Enimvero Apenninus ubi ad Ariminum et Anconam perrexit, ibique Italiae latitudinem ab uno mari ad alterum definivit, rursum se convertit, et reliquam Italiam per longum fecat: donec Peucetios et Lucanos attingat, non procul ab Adria recedit: apud Lucanos versus alterum mare incipit inclinare, ac deinceps per Lucanos et Bruttios in Leucopetram (vox album saxum notat) agri Rhegini definit. Haec ergo Italiae esto universae quaedam delineatio: nunc ordine de singulis dicere aggrediemur, initio sumpto ab ea regione, quae sub Alpibus est sita.

Est ea planities admodum felix, et collibus terrestribus frugiferis distincta: mediam fere Padus dividit, unde regionis pars Cispadana, quae est ad Apenninum et Liguriam, reliqua Transpadana dicitur. Illam Ligusticae et Gallicae gentes colunt, partim in montibus degentes, partim in campestribus: hanc Galli et Veneti. Ac Galli quidem Gallorum transalpinorum sunt gentiles. De Venetis

^α καὶ δεῖσθαι *Esc. Mosc.* deerat *Eton.* sed scribitur supra, recenti manu. ^β Βρέττοι *Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. Bre. Gron.* et sic infra. ^γ Ἀγκῶνα *Eton. Esc. Mosc.* ^δ ταύτης *Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.* ^ε καλεομένην *Par. 1. Eton.* ^ς ἐν τοῖς ὄρεσιν *Med. 1. Eton. Mosc. Gron.* et ex correct. *Med. 2.* ^ς ὑπεραλπέοις *Med. 1. 2. Esc. Mosc.* ^ς περὶ δὲ τῶν *Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc.*

2. τὸ, τε γὰρ πλάτος τὸ μέγιστον] Italiae maxima latitudo est ferme circa urbem Romam, ab ostio Aterni amnis, in Adriaticum mare influentis, ad Tiberina ostia: quam Plinius, iii. c. 5. ait esse m. p. cxxxvi. hoc est, stad. m. cccxxviii. unde intelligimus quare dicat accuratissimus scriptor, περὶ. Docet autem Geographus, lib. vi. p. 437. *Edit. Amst.* latitudinem Italiae ad finem Cumanum, esse stadiorum minus quam mille. In longitudine assignanda in diversa eunt Strabo et Plinius, quod non mirabitur qui verba utriusque attenderit. *Casaub.*

Ibid.] Plinius Italiae longitudinem per itinera describere videtur, scilicet per Praetoriam Augustam ad Romam, ac Capuam, adusque Rhegium, decies centena viginti m. p. i. e. 8160 stadia. Strabo describit longitudinem ab Iapygio ad Salassos, quae, linea recta, est circiter stad. 5500. *F.*

9. πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δεύσαν] Polybius recte iter terrestre ab Iapygio ad Rhegium 3000 stad. esse ait; sed navigatio brevior est, neque implet 2500 stadia. Notandum est autem veteres, litora legendo, vix unquam in itinere maritimo distantias pernovisse. *Idem.*

30. διττός ἐστι λόγος] Relatus et lib. iv. p. 271. Vide, praeter alios, Eustathium hanc Dionysii verba interpretantem, v. 380.

— τὸ δὲ σέρεται Ἀδρίας ἄλμη

Πόντον ἐς ἀγχιπόρον Ἀκυλῆιον.

— Ubi trahitur Adrii salum

Mare in finitimum Aquileense.

De Antenore lege (ut Virgilium et alios omittam) Strabonem, lib. xiii. p. 905. *Edit. Amst.* Polybii super hoc verba non praetermittam: is enim populos Galliae Cisalpinæ commemorans ita scribit: τὰ δὲ περὶ τὸν Ἀδρίαν ἡδὴ προσήκοντα γένος ἄλλο πάντων παλαιῶν ἀνακρίσει· προσαγορεύοντα δὲ Ὀδύνετοι, τοῖς μὲν ἔθνεσι καὶ τῷ κόσμῳ βραχὺ ἀναφέροντες Κελτῶν, γλώττη δ' ἄλλοιᾳ χρωμένοι· περὶ δὲ οἱ τραγωδιογράφοι πολλὴν τινα πεποιήνται λόγον. *Casaub.*

Ibid.] In libro iv. noster opinatur Venetos, in Italia sitos,

esse Gallica origine exortos. Hic autem, et in lib. xii. incertam eorum originem reddit. Cellarius (lib. ii. c. 9.) neutram sententiam esse satis firmam, et sola nominis convenientia niti, recte iudicat. Livius, C. Nepos, Justinus, alique, (Vide Liv. l. i. c. 1. Plin. l. iii. c. 19. et l. vi. c. 2. Justin. l. xx. cap. 1.) verisimillimum esse putant Venetos esse ab Antenore huc ductos, cremata Troja. Livius insuper tradit (l. v. c. 33.) de antiquitate Venetorum, Gallos, ducentis annis antequam Romanam caperent, Tuscos hisce regionibus expulisse. *Tuscorum ante Romanum imperium late terra marique opes patuere. — Trans Padum omnia loca, excepto Venetorum angulo, qui finem circumcolunt maris, usque ad Alpes tenuere.* Hæc Livius: et ab hac relatione patet Venetos esse Tuscos, in hisce partibus, et Tuscos Gallis anteriores, et exinde antiquitatem Venetorum ducamus. Roma cremata fuit anno A. C. 388. primi igitur Gallorum incurfus circa annum 588 A. C. Imperium Tuscorum in hisce partibus vix brevi spatio includitur: et si tempus addamus, quo Venetos necesse est habitasse ante Tuscorum adventum, facile ad annum 960 A. C. advenimus, cum, ut opinor, Troja a Græcis capta fuit. Hæc temporum congruitas forsitan huius historiae fundamentum est: sed videtur verisimilius, Venetos etiam ante Trojanum bellum sedes hic habuisse fixas. Non mirum est quosdam Gallos, vel Germanos, bello pulsos, perfugium paludum quaesivisse, ac diutina commoratione penitus a patria se junctos linguam mutavisse. Polybius ante citatus (qui bene gentem novit) Venetos esse moribus parum dissimiles Gallis affirmat, sed lingua diversa uti. Diversitas autem linguæ in Polybii sæculo non improbat fuisse eos olim eundem populum. In Britannia diversis partibus, scilicet in Cambria, et montosis Scotiae, nulla societas est linguæ. Probari tamen potest linguas, scilicet Cornubiensem, et Armoricam, Cambricam, Scoticam, et Hibernicam, ex eodem fonte esse derivatas. Vide Panvin. *Antiq. Veron.* l. i. c. 3, 4. de Venetorum origine. *F.*

duplex fertur sententia. Quidam enim eos quoque Gallos faciunt, Gallorum Venetorum qui ad oceanum habitant gentiles. Alii e bello Trojano cum Antenore eo locorum evasisse tradunt Venetorum Paphlagonum quosdam: cui rei testimonium pro-

5 *ἐπὶ λόγος· οἱ μὲν γὰρ καὶ αὐτοὶ ἴφασιν Κελτῶν εἶναι Σποίκας τῶν ὁμωνύμων παρωκεανίων· οἱ δ' ἐκ τῆς Τρωικῆς πολέμου μετ' Ἀντήνορος σωθῆναι· δευρὸ φασὶ τὸ ἐκ τῆς Παφλαγονίας· Ἐνετῶν πιναι· μάρτυριον δὲ τῆς αὐτοῦ φροφύρονται, τὴν περὶ τὰς ἱπποτροφίας ὀπιμέ-*

λειαν· ἢ οὖν μὲν τελέως ἔκλελοιπε, φρότερον ἢ ἐπὶ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς, Σπὸ τῆς παλαιῆς ζήλῃ, τῆς καὶ τοῖς ἡμιονίπιδας ἱππας· τῆς γὰρ Ὀμήρου μέμνηται,

** Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων.*

10 *Καὶ Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἐντεῦθεν τὸ ἱπποτροφεῖον συνεστήσατο τῶν ἀθλητῶν ἱππῶν· ὥστε καὶ ὄνομα ἐν τοῖς Ἑλλήσι γενέσθαι τῆς Ἐνετικῆς πωλείας, καὶ πολλὸν χρόνον εὐδοκίμησαι τὸ γένος. Ἀπασα μὲν οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πληθύνει, καὶ ἔλεσι· μάλιστα δ' ἡ*

15 *τῶν Ἐνετῶν· φρόσσει δὲ ταύτη καὶ τὰ τῆς θαλάττης πᾶσι. Μόνα γὰρ ταῦτα τὰ μέρη, σχεδὸν πᾶσι καὶ ἡμᾶς θαλάττης, ὁμοιοπαθεῖ τῷ Ὠκεανῷ, καὶ παραπλησίως ἐκείνῳ ποιεῖται τοῖς τε ἀμπώτεσι καὶ τοῖς πλημμυρίδας· ὑφ' ὧν τὸ πλεόν τῆς πεδῖς, λιμνοθαλάττης*

20 *γίνεται μετόν· διώρυξι δὲ, καὶ παραχώμασι, κατὰ περὶ ἡ κάτω λεγομένη χώρα τῆς Αἰγύπτου, ὁ διοχετεύεται· καὶ τὰ μὲν ἀνέφυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ ἀφ' ἀπλούς ἔχει. Τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησίεσσιν, αἱ δ' ἐκ μέρους κλύζονται· ὅσαι δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλῶν, ἐν τῇ μεσο-*

25 *γᾶ καὶ κύνται, τὰς ἐκ τῆς ποταμῶν ἀνάπλες θαυμασ-*

30 *τὰς ἔχουσι, μάλιστα δ' ὁ Πάδος· μέγιστος γὰρ ἐστὶν, καὶ πληρῆστα πολλὰς ἐκ τῆς ὁμβρίων καὶ χιόνων· ἀφ' ἑξομένου δ' εἰς πολλὰ μέρη καὶ τὰς ἐκβολὰς, τυφλὸν τὸ εἶδος ποιεῖ, καὶ δυσείσοδος ἐστὶν· ἢ δ' ἐμπει-*

35 *εῖα ὁ περιγίνεσθαι καὶ τῆς χαλεπωτάτων. Τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον, ὡς περὶ ἔφην, ὑπὸ Κελτῶν περιωκεῖτο τῶν πλείων ὁ ποταμός· καὶ μέγιστα ἦν τῶν Κελτῶν ἔθνη Βοῖοι καὶ Ἰνσεβροί, καὶ οἱ τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἔξ ἐφόδου καταλαβόντες· Σένωνες μὲν Γαισατῶν τὰς*

40 *τὰς μὲν οὖν ἐξέφθειραν ὑπερον τελέως Ῥωμαῖοι· τὰς δ' ὁ Βοῖας ἐξήλασαν ἐκ τῆς τόπων· μεταστάντες δ' εἰς τὰς περὶ τῆς Ἰστρον τόπους, μὲν Ταυρίσκων ὥκεν πολεμεῖν.*

* Iliad. β. 852.

^a φασὶν εἶναι Κελτῶν Med. 1. 2. Mosc. ^b ἐξέλειπε Eton. ^c ἱπποτροφεῖον Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^d διοχετεύεται Par. 1. 3. διοχετεύεται Bre. Esc. Mosc. ^e ὁμβρίων Bre. Esc. ^f περιγίνεσθαι Med. 2. ^g Malim, ὅτε ὡς περ, mutata distinctione: vel mox, μέγιστα δ' ἦν. Marg. Caf. ^h τῆς Κελτῶν ex correct. Med. 2. ⁱ τὸ πλεόν Esc. ^k μέγιστα δ' ἦν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^l οἱ τῶν Med. 2. ^m ποτὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ⁿ Σένωνες Esc. Mosc.

12. τῆς Ἐνετικῆς πωλείας] Hefychius Ἐνετίδας πώλης interpretatur γεφανφόρες, ἀπὸ τῆς περὶ τῆς Ἀδριανῆς Ἐνετίδος· διαφέρει γὰρ ἐκεί. Casaub.

17. ὁμοιοπαθεῖ τῷ Ὠκεανῷ] Fluxus maris altitudo ad Venetias est quatuor pedes, sed adusque os Adriatici maris sensim dimi-

26. μάλιστα δ' ὁ Πάδος] Si sententiam spectes, nihil videbitur deesse; si verba, defunt quædam. Casaub.

Ibid.] Malim, μάλιστα δ' ἐκ τῆς Πάδου. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. i. c. 18. pag. 144. Anon.

32. μέγιστα ἦν] Scribe, μέγιστα δ' ἦν, ut etiam veteres habent. Casaub.

33. Βοῖοι καὶ Ἰνσεβροί] Hos Polybius Ἰνσεβρας vocat: quanquam in ejus cod. gr. editur Ἰσομβρας: male, ut ex Stephano apparet. Uterque populus Romanis historiis celeberrimus. Idem.

34. Σένωνες] Polybio Σήνωνες. Stephanus, Σένωνες, ἔθνος Γαλατικόν. Idem a Sena oppido ad Adriam sito formari annotat, a Græco gentile Σήνων. Alii Σένωνες, ut apud Silium Italicum, VIII. v. 455.

Et Clanis, et Rubico, et Senonum de nomine Sena.

Claudianus,

Et Senonum quatit arma fragor. Idem.

Ibid. μετὰ Γαισατῶν] Gæfatas Polybius ait profectos a locis Rhodano vicinis ad ea quæ sunt circa Padum. Idem eos ait sic esse appellatos, διὰ τὸ μὲν γεατεύειν· ἢ γὰρ λέξις, inquit, αὐτῇ τῇτο σημαίνει κυρίως. An autem iidem censendi sunt Gæfata isti, et Γαζάται, sive Γαζήται Galli, quos volunt Grammatici Græci sic dictos, quasi γὰν ζητῶντας, propter frequentes migrationes? Vel παρὰ τὴν γάζαν, quia plerique Gallorum erant χερσοφορεῖς: quæ fuit Euphorionis sententia. Idem.

35. τὰς δὲ Βοῖας ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων] Plinius, l. iii. c. 15. In hoc tractu interierunt Boii, quorum tribus CXII. fuisse auctor est Cato: item Senones qui ceperant Romam. Idem.

Ibid. τὰς δὲ Βοῖας ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων] Contrarium plane scribit Julius Obsequens de Prodigis, cap. 36. Galli, qui Alpes transferunt in Italiam, sine prælio ejecti, Boios Gallorum nomine complexus, nec enim cæteræ Gallicæ gentes Italiam tum relinquere. M. Vellereus, Rer. Boicarum lib. i. pag. 35. Anon.

Ibid.] Scipio Nafica Boios subegit, et ex parte regionis expulit, A. U. C. 556. F.

τες πρὸς Ἀδάς, ἕως ἀπώλοντο πανενδεῖ· τίω δὲ
 χώραν ἔσαν τῆς Ἰλλυρίδος μηλόδοτον τοῖς περιόικοις
 κατέλιπον. Ἰνσάβροι δὲ καὶ νῦν εἰσι· Μεδιολάνιον δ'
 ἔχον μητρόπολιν, πάλαι μὲν κώμην, (ἅπαντες γὰρ ὤκεν
 καμινδόν), νῦν δ' ἀξιόλογον πόλιν, πέραν τῆς Πάδου
 συνάπυσαν ὡς ταῖς Ἀλπεσι· πλησίον δὲ, καὶ ὅτι Βη-
 ρών· καὶ αὕτη πόλις μεγάλη· ἐλάττω δὲ τέτων Βρηξ-
 ία, καὶ Μάντσα, καὶ Ῥήγιον, καὶ Κώμων· αὕτη δ' ἦν μὲν
 κατοικία μετρία· Πομπήιος δὲ Στράβων ὁ Μάγνου
 πατὴρ κακώθεισαν ὑπὸ τῷ ὑπερχεινόμενῳ Ῥαιτῶν συνώ-
 κισεν· εἴτα Γάιος Σκηπίων· περὶ τριχίλιν· προσέθη-
 κεν· εἴτα ὁ θεὸς Καῖσαρ πεντακίχλιν· ὅπισθ' ὤκισεν·
 ὧν οἱ πεντακόσιοι τῷ Ἑλλήνων· ὑπῆρξαν οἱ ὀπίσθ' ὤκισ-
 ταί· τῆτοις γὰρ καὶ πολιτείαν ἔδωκε, καὶ ἐνέγραψεν
 αὐτὰς εἰς τὰς συνοίκους· καὶ μὲν τοῖς ὤκισαν αὐτόν·
 ἄλλὰ καὶ τὸν νόμον γὰρ τῷ κτίσματι ἐκείνοι κατέλιπον·
 Νεοκαμίται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες· τέτο γὰρ μετε-
 μινυθέν Νόβερκώμεν λέγεται· Ἐλγὺς δὲ τῆς χω-
 ρῆς τέττα λίμνη Ἰάριος καλεμένη· πληροὶ δ' αὐτὴν
 ὁ Ἀδάς ποταμός· εἴτ' ἐξίησιν εἰς τὸν Πάδον· ταῖς
 δὲ πηγὰς ἔρχεται ἐν τῷ Ἀδέλα ὄρει, ὅπου καὶ ὁ Ῥήνος.
 Αὐτὰ μὲν οὖν πολὺ ὑπὲρ τῶν ἐλῶν ὤκνουν· πλησίον
 γὰρ τὸ Πατάκιον, ὅπου πάντων ταύτη ἀρίστη τῶν πόλεων· ἡν-
 νεωστὶ λέγεται τιμήσασθαι πεντακοσίους ἵππικους ἄν-
 δρας· καὶ τὸ παλαιὸν γὰρ ἔτελλε ἱερὰ μυριάδας γραπᾶς·
 δηλοῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πεμπομένων κατασκευῆς εἰς
 τίω Ῥώμην καὶ ἐμπορίαν, τῶν τε ἄλλων καὶ ἐοικῶτος

ejecerunt: qui deinde ad Istrum cum commigra-
 sent, apud Tauriscos habitaverunt, bellumque contra
 Dacos gesserunt, donec tota ipsorum gens funditus
 est excisa, et agrum, qui ad Illyricum pertinet, de-
 fertum ac pecoribus pascuum vicinis reliquerunt.
 Infubres etiamnum extant, quorum fuit metropolis
 Mediolanum, pagus olim, (nam per pagos habita-
 bant ea tempestate universi), nunc urbs est præclara,
 trans Padum, et Alpibus fere contigua: in pro-
 pinquo est Verona, ipsa quoque urbs magna: et
 his minores Brixia, Mantua, Regium, Comum.
 Fuit initio oppidum mediocre Comum: sed Pom-
 peius Strabo, Magni pater, afflictam a supra accolen-
 tibus Rhætis instauravit: deinde C. Scipio ad tria
 colonorum millia adjecit: quibus iterum Divus
 Cæsar v. millia addidit, de quibus quingenti fuerunt
 Græcorum nobilissimi: his et jus civitatis dedit, et
 inter colonos eorum nomina retulit, qui tamen
 Græci ibi sedes non posuerunt, sed coloniae isti no-
 men reliquerunt, ut Novocomenses oppidani om-
 nes appellarentur. Prope est Larius lacus, quem
 Addua fluvijs facit, indeque in Padum defluit, or-
 tus in Adula monte, ubi et Rhenus. Hæ ergo ur-
 bes longe supra paludes jacent. Propius paludes
 situm est Patavium, omnium ejus regionis urbium
 præstantissima, in qua aiunt nuper census fuisse
 quingentos viros equestres: et antiquitus ad bellum
 mittebat cxx. militum millia: multitudo etiam
 mercium quas Romam ad mercatum mittunt Pa-

^a Δάκας Par. 1. 3. Med. 1. Gron.

^b Βηρών Par. 1. sed infra scribitur Οὐνερών.

^c περὶ deest Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^d ἦσαν

^e ὤκισαν Par. 3. Mosc.

^f Ἰάριον Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^g πᾶσων ἀρίστη τῶν ταύτη πόλεων Par. 1. 3. Med.

1. 2. Mosc.

^h ἡ γὰρ νεωστὶ Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

ⁱ δώδεκα Par. 1. 3. Bre. Eton. Mosc.

3. Μεδιολάνιον δ' ἔχον] De Mediolano lege Livium, lib. v. c. 34. Ptolemæo est Μεδιολάνιον, vel Μεδιολάνια, ut apud Stephanum Λέγδανα. Casaub.

Ibid.] Infubres a Cl. Marcello subacti sunt A. U. C. 530, et a C. Corn. Cethego, Cos. A. U. C. 555. Mediolani metropolis nomen est certe Celticum. Claudianus tamen et alii a media lanā duxerunt, quod in urbe condenda suam lanigeram effoderunt. (Claud. de nupt. Honor. et Mariæ.) Urbs fuit nota in Polybii tempore, a quo κυριώτατος τόπος esse dicitur. (lib. ii.) Tacitus inter firmissima municipia numerat: sed fuit celebrior in occasu imperii Romani, quam sub Augusto. Aufonius eam laudat sub Gratiano: Imperatores enim post Constantinum ibi sedem habuerunt, dum in Italia commorati sunt. In planitie feracissima sita est. Vopiscus rosas Mediolanenses in vita Carini laudat. F.

6. πλησίον δὲ, καὶ Βηρών] Ptolemæo Οὐνερών, ut Latinis Verona: Stephano Βήρηνος. Locus notissimus, vel ob Veronensem Catullum. Casaub.

Ibid.] Plinius Veronam Rhætorum ac Euganeorum vocat, l. iii. cap. 19. Rhæti autem sunt iidem ac Tusci, qui, Rhæto duce, expulsi a Gallis trans Alpes novas sedes quærebant. Euganei sunt iidem ac Veneti. Justinus tamen Veronam a Gallis conditam esse affirmat, et Livius Cenomanos conditores nominat. Utraque sint vera; nam Verona deleta a Gallis, cum aliis pluribus a Plinio memoratis urbibus, Cenomani forsan eam refecerunt. Vina Rhætica, quæ laudat Virgilius, in Veronensi agro fuerunt, secundum Plinium. Panvin. Antiq. Veron. lib. i. c. 9. Athesis fluvijs hanc urbem præterfluit. Colonia fuit Romana copiis valida. Vid. Tac. Hist. l. iii. c. 8. F.

7. Βρηξία] Malim Βριξία, ut apud Ptolemæum: Brixia Livio, xxxii. 30. Cenomanorum caput. Quod autem Veronam minorem facit, non ita videtur Veronensi Catullo, cujus de hac urbe locum egregium ascribam, Ep. lxxviii. v. 31.

Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere

Brixia, Chinæ supposita specula:

Flavius quam molli percurrit flumine Mela:

Brixia Veronæ mater amata mea.

Sed non novum ut colonia opibus et splendore suam matrem superet. Casaub.

Ibid. Βηξία καὶ Μάντσα καὶ Ῥήγιον] Nihil certius quam legendum esse, Βριξία, καὶ Μάντσα, καὶ Βιζγομον. Ph. Cluverius, Ital.

Antiq. lib. i. cap. 25. p. 248. Anon.

Ibid.] Brixia est hodie Brescia, urbs Venetorum, fabricis ferrariis celeberrima, ad flumen Melam. Catullus eam laudat in poemate ad seipsum. F.

8. Μάντσα] Originem Mantuæ quære in Æneid. x. v. 198, et seq. In medio lacu sita est, quem Mincius efficit. Hodie Ducatus est caput. Idem.

Ibid. καὶ Ῥήγιον] An est Ῥήγιον Δέπιδον, de quo paulo post? Mentio istius Regii in epistolis Bruti ad Ciceronem. Cic. ad Fam. lib. xii. ep. 5. Casaub.

Ibid.] Est certe Regium Lepidi, ad viam Æmiliam positum: colonia ibi ducta est a Lepido, qui Cos. cum Flaminio fuit, A. U. C. 565. F.

9. Πομπήιος δὲ Στράβων — συνώκισεν] Forfan post captum Asculum, circa annum 663. Idem.

12. εἴτα ὁ θεὸς Καῖσαρ] Res nota ex historiis. Vide Appianum. Casaub.

20. εἴτ' ἐξίησιν εἰς τὸν Πάδον] Meminit et Tacitus, libro histor. ii. c. 40. confluentum Padi et Adduæ fluminum. Idem.

23. τὸ Πατάκιον] Padua est nomen forsan Celticum, Padavum, seu Batavum; nam sicut Batavia est ostium Rheni inter paludes, sic Patavium prope ostia Padi. Solo felici ponitur, equis alendis apto, sed oves lanam crassiores habuerunt, unde Martialis tunicas pingues vocat. Strabo autem paulo post tapetes Patavinos commendat, qui non meliora poscunt vellera, ac etiam gausapa, pallii genus, quorum commercium cum Barbaris forsan habuerunt. De Antenore, Patavii conditore, vide Livium, qui, et ipse Patavinus, forsan voluit suam urbem, æque ac Romam, Trojana origine esse exortam. Fons Aponus, quem sumiferum appellat Lucanus, est hodie Abano, Paduæ vicinus. Vide Sueton. Tib. c. 14. et Claudian. F.

24. πεντακοσίους ἵππικους ἄνδρας] Strabo antea dixit census fuisse equites Gaditanos 500, quot nullibi etiam in Italicis urbibus censi sunt præter Patavinam. Ad numerum militum quod spectat, Xylander MSS. lectionem sequitur; textus vero mihi videtur falsus. Idem.

27. τῶν τε ἄλλων καὶ ἐοικῶτος παντοδαπῆς] Martialis, lib. xiv. Epig. 143. Tunica Patavina:

Vellera cum sumant Patavina multa trilinges,

Et pingues tunicas ferra secare potest. Casaub.

tavini, cum aliarum, tum vestimentorum, ostendunt quantum et viris et opibus urbs ea polleat. Ad eam a mari subvectio est adverfo flumine per paludes ad stadia ccl, ex magno portu, cui, ut et flumini, nomen est Medoaco. Urbium in paludibus sitarum maxima est Ravenna, tota ligneis constans ædificiis, aquis perflua, quare pontibus et lembis viæ expediuntur: non exiguum maris portionem affluxu æstus recipit: a quo et a fluminibus cœnosa omnia cum elewantur, æris vitio fit medicina: itaque locus adeo salubris est, ut ibi gladiatores ali atque exerceri iusserint principes Romani. Mirabile igitur hoc locus iste habet, quod in palude aër est innoxius: sicut et Alexandriæ, quæ ad Ægyptum est, æstate lacus vitium tollitur ob adscensum fluvii, quo paludes abolentur. Sed et mira est Ravennæ vitis natura, quæ a palude celeriter producit, ita ut multum fructus ferat: sed intra quadriennium, aut ad summum intra quinquennium, perit. Est et Altinum in paludibus, eodem quo Ravenna situ. Interjacet Butrium Ravennæ oppidum: et Spina, nunc vicus, quondam Græca urbs nobilis: quando et Spinitarum thesaurus Delphis ostenditur, et aliqui fertur eos maris dominium obtinuisse: aiunt etiam ad mare fuisse sitam: nunc in mediterraneis est, stadiis a mari xc. Fertur etiam Ravennam a Theſſalis fuisse conditam: qui cum Tyrrenorum injurias non ferrent, ultro in urbem admissis Umbriorum quibusdam, qui urbem etiamnum tenent, domum reverterint. Atque hæc quidem urbes majori sui parte paludibus continentur, ita ut etiam

παντοδαπῆς, ἡ εὐανδρίαν τῆς πόλεως, καὶ ἡ εὐτυχίαν· ἔχει δὲ θαλάττης ἀνάπλεον ποταμῶ διὰ τῶν ἐλῶν φερόμενῶν γαδίων καὶ σὺν λιμνῶς μεγάλου· καλεῖται δὲ ὁ λιμὴν Μεδοάκος ὁμώνυμος τοῦ ποταμοῦ. Ἐν δὲ τοῖς ἐλεσι μεγίστη μὲν ἐστὶ Ραβέννα, ξυλοπαγὴς ὅλη, καὶ ἀγρόφυτος, γέφυραις καὶ πορθείοις ὁδευομένη· δέχεται δὲ ἐκ μικρὸν τῆς θαλάττης μέρος ἐν ταῖς πλημμυρίσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τέτων καὶ ὑπὸ ποταμῶν ἐπικλυζόμενον τὸ βορβορώδες πᾶν, ἵαται δὲ τὴν δυσσερίαν· ἔτι γὰρ ὑγιεινὸν ἐξίταται τὸ χωρίον, ὥστε ἐνταῦθα τὰς μονομάχους πρέφειν καὶ γυμνάζειν ἀπέδειξαν οἱ ἠγεμόνες· ἐπὶ μὲν οὖν καὶ τὸ θαυμαστὸν τῶν ἐνθάδε, τὸ ἐν ἐλεσι τὰς ἀέρας ἀβλαβεῖς εἶναι, καθάπερ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς Αἰγύπτῳ τῇ θέρει ἡ λίμνη τῇ μοχθηρίαν ἀποβάλλει, ἀγρὸς δὲ ἀνάβασιν τῆς ποταμῆς, καὶ τὸν τῶν τελεμάτων ἀφανισμόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ τῆς ἀμπελον πάθος θαυμάζειν ἄξιον· φύει μὲν γὰρ αὐτὴν τὰ ἔλη, καὶ ποιεῖ ταχὺ, καὶ πολλὸν ἀποδιδέσκει καρπὸν· φθείρεται δὲ ἐν ἔτεσι τέττασιν ἢ πέντε. Ἐστὶ καὶ τὸ Ἀλπινον ἐν ἐλεσι, παραπλήσιον ἔχον τῇ Ραβέννῃ τὴν γέσιν· μεταξὺ δὲ Βέτριον τῆς Ραβέννης πόλις· καὶ ἡ Σπίνα, νῦν μὲν κωμίον, πάλαι δὲ Ἑλληνὶς πόλις ἐνδοξὸς· θησαυρὸς γὰρ Σπιντῶν ἐν Δελφοῖς δέικνυται· καὶ τὰ ἄλλα ἱστορεῖται περὶ αὐτῶν, ὡς θαλατοκρατορῶν· φασὶ δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττῃ ὑπάρχειν· νῦν δὲ ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐννεήκοντα τῆς θαλάττης σταδίας ἀπέχον. Καὶ ἡ Ραβέννα δὲ Θεσσαλῶν λέγεται κτίσμα· ἐφέροντες δὲ τὰς τῶν Τυρρηνῶν ὕβρεις ἐδέξαντο ἐκόντες τὸ Ὀμβρίκων πινᾶς, οἱ καὶ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· αὐτοὶ δὲ ἀπεχώρησαν ἐπὶ οἴκῳ αὐτῶν μὲν οὖν ὀπιπλέου

^a εὐτυχίαν Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^b ὁμώνυμος Esc. ^c πορθείοις Par. 1. Med. 2. ^d τὴν δυσσερίαν Esc. Mosc. ^e ἐξίταται Bre. Esc. Mosc. ^f Ἀλπινον Med. 2. ^g ἐστὶν δεῖξ Med. 2. ^h εἰρηλαί Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ⁱ Lego, ἀνεχώρησαν, Marg. Cas. sic Par. 1. ^k ἀπὸ οἴκου ex correct. Med. 2.

4. ὁ λιμὴν Μεδοάκος ὁμώνυμος τοῦ ποταμοῦ] Aliter Plinius, iii. c. 16. quem lege. Casaub.

Ibid.] Non, ut opinor, Plinius Straboni repugnat, sed textus authoris est forsitan mendosus. Lego, ἔχει δὲ θαλάττης ἀνάπλεον ὁ ποταμός, διὰ τῶν ἐλῶν φερόμενος. Sed de his quære. Medoacus major est hodie Brenta, et minor il Bachiglione. Λιμὴν Μεδοάκος est certe pars earum paludum, quas Lagunes vocant, prope Venetias. F.

5. Ραβέννα] Vide Stephanum. Mox scribitur, Ραουέννα. Casaub.

Ibid. Ραβέννα] Ravenna 3. m. p. nunc a mari distat. Mare autem in Strabonis sæculo longe recesserat, ut infra de urbe Spina patebit, et multo magis in nostro. Substructiones ligneæ sunt semper necessariae inter paludosa. Vites adhuc laudantur, sed defectum aquæ potabilis omisit Strabo, qui tantus erat, ut villius aqua esset vinum; cui Martialis in quibusdam locis alludit. Augustus classem Ravennæ, ad tutelam inferi maris, collocavit. (Sueton. Oct. c. 49.) Classis etiam Ravennæ sub Vespasiano fuit. Tacit. Hist. l. ii. c. 100. Vegetius autem, qui Valentino regnante scripsit, non portum Ravennæ in suo tempore expresse memorat; sed classem sub Augusto laudat. l. iv. c. 31. Zosimus refert Honorium, Serenæ obtemperantem, Roma Ravennam abiisse, ut in urbe tutiori degeret: sed neque hic portus est mentio, nec in Claudiano, quanquam citatur a plurimis ad probandum mare sub Honorio ad usque Ravennæ mœnia fluxisse. Jornandes ait, Portus Ravennæ classem 250 navium, Dione referente, tutissima dudum credebatur recipere statione: qui nunc, ut Fabius ait, quod aliquando portus fuerat, spatiosissimos hortos ostendit arboribus plenos. Jornand. de reb. Get. Edit. Paris. 1600. p. 669. F.

10. οὕτως γὰρ ὑγιεινὸν ἐξίταται τὸ χωρίον] Legebam, ex conjectura, ἐξίταται, motus etiam similibus locis, ut lib. xvi. p. 1098.

Edit. Amst. Πολὺ γὰρ ἐξίταται πασῶν ἡ Τυρία καλλίστη πορθύρα. lib. iv. Ἰταμῶντατοι δὲ τῶν Οὐινδελικῶν ἐξητάζοντο Δικιάτσιοι, et alibi. Postea conjecturam meam codex Stephanicus scriptorum auctoritate confirmavit. Casaub.

14. καθάπερ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ] Nam Alexandriam esse εὐαίρεον dicit, libro ultimo, p. 1143. Edit. Amst. Idem.

17. Ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ τὴν ἀμπελον πάθος] Plinius de generibus vitium, xiv. c. 2. Quinimo nebulis niva alitur, ob id Ravennati agro peculiaris. Idem.

18. φύει μὲν γὰρ αὐτὴν τὰ ἔλη] Id vero etiam alibi. Vide infra, p. 354. Edit. Amst. de Cæcubo. Idem.

20. Ἀλπινον] Ad ostium Silis. Adhuc rudera nomen fere servant. Vide Brown's travels, p. 86. F.

21. Βέτριον] Stephanus, Βέτριον, ὡς Πήγιον, τῆς Ἰταλίας. Casaub.

22. καὶ ἡ Σπίνα] Oppidum antiquum, cujus meminere Eudoxus, et Artemidorus, ut est apud Stephanum. Idem.

23. πόλις δὲ Ἑλληνὶς πόλις ἐνδοξὸς] Condita fuit a Pelasgis, prope ostium Padi Spineticum nuncupatum: vide Dionys. Halic. lib. primo, c. 18. Idem.

Ibid. θησαυρὸς] Verti, ut pleraque, quantum licuit ad verbum. Dionys. lib. i. c. 18. Ant. Rom. scribit eos decimas Delphos misistasse. Vide et Plin. l. iii. 16. Xyland.

Ibid. θησαυρὸς γὰρ Σπιντῶν ἐν Δελφοῖς δέικνυται] Plinius, l. iii. c. 16. Spineticum ab urbe Spina quæ fuit juxta prævalens, ut Delphicis creditum est thesauris, condita a Diomede. Meminit Strabo iterum, lib. ix. p. 644. Edit. Amst. Casaub.

28. Θεσσαλῶν λέγεται κτίσμα] Ravenna est oppidum Sabino- rum, secundum Plinium. F.

31. ἀπεχώρησαν] Ἀπεχώρησαν scripsi, et ἐπὶ οἴκῳ, pro ἐπεχώρησαν, et ἀπὸ οἴκου. De Adria vide nostrum Onomasticon. Xyland.

περιέχονται τοῖς ἔλεσιν, ὥστε καὶ κλύζεσθαι. Ἐπιτερ-
πον δὲ, καὶ Ὀρδία, καὶ Ἀδρία, καὶ Ὀυκετία, καὶ ἄλλα
ποταῦτα πολισμάτια, ἦσαν μὲν ὑπὸ τῷ ἔλῳ ἐνοχλεῖται·
μικροὶ δ' ἀνάπλοισι πρὸς τὴν θάλασσαν συνήπια. Τὴν
δ' Ἀδρίαν ἐπιφανῆ γενέσθαι πόλιν φασίν, ἀφ' ἧς καὶ
τένονμα πρὸ κόλπῳ γενέσθαι τῷ Ἀδρίᾳ, ὡς μικρὰν
μετάθεσιν λαβόν. Ἀκυληία δ' ἥπερ μάλιστα τῷ μυ-
χῷ πληπάζει κίσμα μὲν ἐπὶ Ῥωμαίων ἐπιτετραχέν
τοῖς ὑπερκειμένοις βαρβάροις· ἀναπλεῖται δὲ ὀλκῆσι
καὶ τὸν Νατίωνα ποταμὸν ὅτι ὁ πλείους ἐξήκοντα
σταδίους ἀνεῖται δ' ἐμπορεῖον τοῖς περὶ τὸν Ἴθρον τῷ
Ἰλλυρικῶν ἔθνεσι· κομίζουσι δ' εἴποι μὲν τὸ ἐκ θα-
λάττης, καὶ οἶνον ὅτι ξυλίνων πίθων ἀρμαμάξαις ἀνα-
θέντες, καὶ ἔλαιον· ἐκείνοι δ' ἀνδραπόδα, καὶ βοσκή-
ματα, καὶ δέρματα· ἔξω δ' ἐπὶ πᾶν Ἑνετικῶν ὄρων ἡ
Ἀκυληία· διορίζονται δὲ ποταμῷ ῥέοντι ἀπὸ τῷ Ἀλ-
πίων ὄρων, ἀνάπλυν ἔχοντι καὶ σ σταδίων ὅτι τοῖς χι-
λίοις εἰς Νωρήϊαν πόλιν· περὶ ἣν Γναῖος ὁ Κάρβων
συμβαλὼν Κιμβρίοις, ἐδὲν ἐπραξεν· ἔχει δὲ ὁ τόπος
εἶτος χρυσιόπλυστα εὐφυῆ καὶ σιδηροργεῖα. Ἐν αὐτῷ δὲ

illuviem patiantur. Epiterpum, Ordia, Adria, et
Ucetia, et alia id genus oppidula, minus a paludi-
bus infestantur, et parvis subvectionibus mari con-
junguntur. Adriam ferunt illustrem fuisse urbem,
unde et finui Adriatico nomen exigua mutatione
literarum factum sit. Aquileia, quæ maxime sinus
hujus intimo in continentem recessui appropinquat,
a Romanis condita est, munitiois loco contra habi-
tantes supra barbaros : ad eam adverso Natifone
amne subvehuntur a mari plurimum lxx. stadia. Pa-
tet hoc emporium Illyricis gentibus Istrum accolen-
tibus : hi auferunt marinas merces, ac vinum in
lignis doliis curribus impositum, ac oleum : illi
mancipia, pecora, pelles. Sita est Aquileia extra
Venetorum fines : pro limite est fluvius ab Alpibus
delapsus, qui adversus navigari potest et mille ac
ducentis stadiis ad Noreiam urbem, apud quam Cn.
Carbo inani conatu cum Cimbris conflixit : habet
is locus auri lavacra, et secturas ferri præclaras. In
ipso autem intimo sinus Adriatici Tinnavum est,

^a Ἰουκέντια Par. 1. Med. 2. Esc. Ἰουκέντια Par. 3. Bre. Med. 1. Mosc. sed Med. 1. habet Ἰουκέντια, ex correctione. Οὐκέντια Eton. et
Οὐκέντια recenti manu. ^b μικρὰν μετάθεσιν λαβόν defunt Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ^c Suspicor scribendum, πλείους ἢ ἐξήκοντα,
Marg. Cas. ^d ἐμπορεῖον Esc. Mosc. ^e Ἰλλυρικῶν Med. 1. 2. ^f Νωρήϊαν Par. 1. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. Νωρήϊαν Par. 3. sed
cum η supra. ^g δὲ deest Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

1. Ἐπιτέρπον δὲ.] Vide num scribendum sit, Ὀπιτέργιον, ut
apud Ptolemæum, et Plinium, l. iii. c. 19. Casaub.

Ibid. Ἐπιτέρπον δὲ, καὶ Ὀρδία, καὶ Ἀδρία, καὶ Ὀυκετία.] Locus fœ-
de corruptus. Legendum sane, Ὀπιτέργιον δὲ, καὶ Κωνκορδία, καὶ
Ἀδρία, καὶ Οὐκέντια, Opitergium, Concordia, Hadria, Vincentia.
Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. i. c. 18. p. 157. Et p. 167 addit :
Nomen ejus apud Strabonem scribendum censeo per ω in prima
syllaba : non vero per ο, ut est apud Ptolemæum, atque Zosi-
mum : omnia quippe ejusmodi vocabula, quæ Latinis compo-
sita sunt a particula con, Græcis usurpata per ω animadverto.
Sic Κωνσαντίος, Κωνσαντίος, et Κωνσεντία, scripta reperio. Anon.

Ibid.] Lectionem Cluverii maxime probo. Opitergium
(hodie Oderzo) ad flumen Liguentia, nobis Livenza. Con-
cordia Julia, colonia Romana. Vide Grut. p. 549. num. 7.
Vicetia est ad minorem Medoacum, recte veteribus (ut Cella-
rius putat) Vicetia scripta. Posteriores autem, quorum Ptole-
mæus est primus, et postea Tabula Peutingeriana, Vicien-
tiam appellant, unde fit nobis Vicenza. F.

2. καὶ Ἀδρία, καὶ Ὀυκετία.] De Adria mox : pro Οὐκετία,
vetus interpretes legit, Τεκέντια. Οὐκέντια nominat Ptolemæus
inter mediterraneas Venetorum. Plinius, lib. iii. c. 19. Vice-
tiam, prope Opitergium. Lego igitur, Οὐκέντια. Casaub.

4. Τὴν δ' Ἀδρίαν ἐπιφανῆ γενέσθαι.] Ambiguæ lectionis locus :
nam et Ἀδρίαν, et Ἀτρίαν, legi cum hic tum paulo ante potest.
Ut Ἀδρίαν legendum videatur, facit tum Livius, qui lib. v. c. 33.
testatur Adriaticum mare ab Adria Tuscorum colonia esse ap-
pellatum, et Justinus, quem vide, lib. xx. c. 1. tum Eustathius,
qui non aliter hic legisse videtur : ut vero Ἀτρίαν malim, hæ-
c sunt rationes : primum, quia Ἀτρία scriptum est apud Step-
hanum, Ptolemæum, et Plinium, cujus sunt hæc, iii. c. 16. Quæ
septemmaria appellantur, nobili portu oppidi Tuscorum Atria, a quo
Atriatum mare ante appellabatur, quod nunc Adriaticum : quæ
verba Strabonem plane videntur exponere. (Vide etiam Fes-
tum in Atrium.) Altera ratio est, quod sequentia verba, μικρὰν
μετάθεσιν λαβόν, ita videntur exponenda, ut accipiantur de mu-
tatione τῆς τ in δ : nisi quis malit ad generis mutationem re-
ferre. Dicitur namque ἡ Ἀδρία πόλις, et ὁ Ἀδρίας, scilicet κόλ-
πος. Adria oppidi meminit et Plinius, lib. iii. cap. 13. Idem.

7. Ἀκυληία.] Livius, l. xxxix. c. 22. Quidam Galli Trans-
alpini transgressi in Venetiam — haud procul inde ubi nunc Aqui-
leia est, locum oppido condendo ceperunt. Hoc evenit A. U. C.
566. His Gallis autem sine clade expulsis, Romani Aqui-
leiam coloniam Latinam condiderunt, A. U. C. 569. lib. xxxix.
c. 55. Herodianus lib. viii. cap. 3, 4. magnitudinem hujus
urbis, opes, ac numeros, optime describit. Adhuc vestigia mu-
rorum et una turris extant. Vide Keyser's travels, l. 77. F.

10. κατὰ τὸν Νατίωνα ποταμὸν.] Natifo enim et Turrus fluvii
Aquileiam præfluunt. Plin. iii. c. 18. Casaub.

Ibid. ἐπὶ πλείους ἐξήκοντα σταδίας.] Non igitur Aquileiam usque
ἀναπλεῖσθαι potest Natifo : nam Plinius, iii. c. 18. auctor est,

Aquileiam xli. m. a mari esse sitam. Eustathius ait esse qui
scribant distare a mari Aquileiam stadia cli. Idem.

13. καὶ οἶνον ἐπὶ ξυλίνων πίθων.] Ait ξυλίνων, quia Græcorum
ac Romanorum dolia erant fistilia : ut ex proverbio notum est,
ἐν πίθῳ τὴν κεραμεύειαν. Hujus rei ita meminit Plinius, xiv. c. 21.
Circa Alpes ligneis vasibus condunt, circulisque cingunt : atque etiam
hyeme gelida ignibus rigorem arcent. Strabo mox, τοῦ δὲ οἶνου τὸ
πλήθος δηλοῦσιν οἱ πίθοι : ξυλίνους γὰρ μέζους οἶκων εἰσὶν. Idem.

15. ἔξω δ' ἐπὶ τῶν Ἑνετικῶν ὄρων ἡ Ἀκυληία.] Livius tamen in Ve-
netia ponit, sed limites forsitan ab Augusto accuratius fixi
erant. F.

16. διορίζονται δὲ ποταμῷ.] Hic fluvius videtur esse Son-
tius. Idem.

17. ἀνάπλυν ἔχοντι καὶ σ σταδίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις &c.] Mendum
in istis Strabonis latere verbis, quis non animadvertit, quum
totus Natifo a fonte ad mare cccc haud amplius fluat stadiis ?
Quapropter corrigenda ea sic censeo : Διορίζονται δὲ ποταμῷ, ῥέοντι
ἀπὸ τῶν Ἀλπίων ὄρων, καὶ ἀνάπλυν ἔχοντι σ σταδίων ἐπὶ Ταυρίσκῳ εἰς
Νωρήϊαν πόλιν, id est, dirimuntur amne, qui, ab Alpibus profluens,
subvectionem habet ducentium stadiorum in Tauriscos ad urbem No-
reiam. Ph. Cluverius, Vindelicia cap. 2. p. 5. Verum Italiae
Antiq. l. i. c. 19. p. 172. ait se conjicere scriptum fuisse, Διο-
ρίζονται δὲ Τίλαεμπτῷ ποταμῷ, ῥέοντι ἀπὸ τῶν Ἀλπίων ὄρων, καὶ ἀ-
νάπλυν ἔχοντι φ σταδίων ἐπὶ Ταυρίσκῳ εἰς Νωρήϊαν πόλιν, id est, Dis-
tinguuntur Tilavempto fluvio, ex Alpibus montibus delapsō, quo
adverso navigatur per quingenta stadia in Tauriscos ad Noreiam
oppidum. Anon.

Ibid. καὶ σ σταδίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις.] Locus non est integer. Infra,
pro ποταμῷ, legi, ποτίμῳ : cui sententia Polybii opponitur. Deinde
in mentione fabulæ filiarum solis, quas Heliadas vocat, ἀπαί-
γειρομένης scripti, pro ἐπὶ ἀγειρομένης : nota est fabula. Xylaud.

18. Νωρήϊαν πόλιν.] Hanc sua ætate fuisse dirutam ait Plinius,
iii. c. 19. Stephanus, quem vide, Noracum appellare vide-
tur. Casaub.

Ibid. Νωρήϊαν πόλιν.] Plinius urbem Tauriscorum, Stephanus
Pannoniæ Noracum vocat. Cæsar autem Noreiam in agro No-
rico ponit. Edvardus Brown, M. D. Noreiam esse nostram
Goritiam, Goritiæ regionis metropolim, sentit. Vide Brown's
travels, p. 83. D'Anvillius St. Leonhard esse affirmat. F.

Ibid. Γναῖος ὁ Κάρβων συμβαλὼν Κιμβρίοις.] Epit. Liv. Lxiii.
Cimbri, gens vaga, populabundi in Illyricum venerunt : ab iis Papy-
rius Carbo, Consul, cum exercitu fusus est. Victi Carbonis meminere
et Tacitus, de moribus Germ. c. 37. et Velleius. Casaub.

Ibid. Γναῖος ὁ Κάρβων συμβαλὼν Κιμβρίοις.] A. U. C. 639. F.
20. καὶ σιδηροργεῖα.] Rutilius, Itinerarii libro primo, v. 351.
Occurrit chalybum memorabilis Ilva metallis :

Qua nihil uberius Noricæ gleba tulit.
De Noraco idem testatur Epaphroditus, apud Stephanum.
Casaub.

Ibid. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ μυχῷ τοῦ Ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ Διομήδους ἐστίν.]
Diomedis

Diomedis templum memorabile : habet enim portum, et elegantem lucum, et fontes septem potabilis aquæ, statim in mare alto et lato excidentis amne. Polybius dicit, uno dempto, reliquos fontes esse falsos : et quidem incolas locum hunc fontem et matrem maris appellare. Posidonius tradit flumen Timavum, e montibus delatum, voragine terræ absorberi, sub qua, ubi per cxxx. stadia decurrerit, eum in mare effluere. Diomedem circa illud mare ditionem tenuisse, testantur insulæ Diomedæ, et quæ de Dauniis et Argo Hippios feruntur. De quibus dicemus, quantum ad historiam videbitur conducere. Nam fabulosa illa multa et conficta alioquin omittenda sunt : ut de Phaëthonte, et Heliadibus quæ in alios fuerint mutatae apud Eridanum, qui nullibi terrarum est, quanquam ab iis vicinus Pado dicitur : item de insulis Electridibus ante Padum sitis, et Meleagridibus quæ in iis sint : nihil enim horum iis est in locis. Memoriae autem proditum est, Diomedem apud Venetos esse aliquos honores decretos : nam et albus equus ei immolatur, et duo monstrantur luci, unus Junonis Argivæ, alter Dianæ Ætolicæ : additur, ut solet, fabula, iis in lucis feras ita mansuescere, ut cervi lupis aggregentur, et ab hominibus accedentibus contrectari sustineant : et quæ a canibus agitantur feræ, eas, ubi eo confugerint, tutas persecutionis esse. Ferunt quendam eo nomine, quod libenter sponderet, celebrèmi atque dicterii hominum obnoxium, incidisse in venatores, qui in cassibus habebant lupum : qui cum per jocum dicerent, se lupum, si ipse fide juberet eum illa damna compensaturum, missum facturos, hominem id in se recepisse : lupum ita dimissum, armentum equarum nulla inusta nota signatarum fatis magnum abegisse, adque sponsoris istius stabulum adduxisse : sponforem, recepta beneficii mercede, equas inusto lupi

τῷ μυχῷ τῆ Ἀδρίας καὶ ἱερὸν τῆ Διομήδεος ἐστὶν ἄξιον μνήμης, τὸ Ἰτίμαον· λιμὴν δ' ἔχει, καὶ ἄλλος ἑὐ-
αρεπὲς, καὶ πηγὰς ζ' ποταμὶς ὕδατος εὐθὺς εἰς τὴν
θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλάτῃ καὶ βαθεῖ ποταμῷ.
5 Πολύβιος δ' εἴρηκε, πλὴν μᾶς, τοὺς ἄλλας ἀλμυροῦ
ὕδατος· καὶ δὴ ἐ τὰς ἐπιχωρίους πηγὰς καὶ μητέρας
ἑ θαλάττης ὀνομάζειν τὸν τόπον. Ποσειδώνιος δὲ φησι
ποταμὸν τὸν Ἰτίμαον ἐκ τῶν ὄρων φερόμενον, καὶ ἀπὸ
τεν εἰς βέρεθρον· εἶθ' ὑπὸ γῆς ἐνέχθεται· ἃ περὶ ἐκά-
10 τὸν καὶ λ' ἑστίες, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθαι.
Τῆς δὲ τῆ Διομήδεος δυνατείας περὶ τὴν θάλατταν
ταύτην, αἱ τὴν Διομήδεος ἡῆσοι μαρτύρια, καὶ τὰ
περὶ Δαυνίους, καὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἰππιὸν ἱστορέμενα.
Περὶ ὧν ἐρεῖμεν, ἐφ' ὅσον πρὸς ἱστορίαν χρήσιμα. Τὰ
15 δὲ πολλὰ τῶν μυθευομένων ἢ κατεφυσμένων ἄλλως
ἢ ἂν δεῖ· οἷον τὰ περὶ τὸ Φαέθοντα, καὶ τὰς Ἡλιά-
δας τοὺς ἀπαιγερευμένους περὶ τὸν Ἡριδανόν, τὴν μηδαμῶς
γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τῆ Πάδου λεγόμενον· καὶ τὰς
Ἡλεκτρίδας ἡῆσας τὰς περὶ τῆ Πάδου, καὶ Μελεαγ-
20 ρίδας ἐν αὐταῖς· εἰδὲ γὰρ τέτων ἐδὲν ἐστὶν ἐν τοῖς τό-
ποις. Τῷ δὲ Διομήδῃ παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς Σπιδεδειγ-
μένα πῆλιν ἱστορεῖται τιμὰ· καὶ γὰρ θύεται λευκὸς ἵπ-
πος αὐτῷ· καὶ δύο ἄλλοι, τὸ μὲν Ἥρας Ἀργείας δείκ-
νυται, τὸ δὲ Ἀρτέμιδος Αἰτωλίδος· προσμυθεύσει δ'
25 ὡς εἰκὸς τὸ ἐν τοῖς ἄλλοις τέτοις ἡμερεῖσθαι τὰ θη-
ρία, καὶ λύκοις ἐλάφας συναγέλλεσθαι· προσδόντων
ἢ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ καταφάνων, ἀνέχεσθαι· τὰ
ἢ διακόμενα ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἐπειδὴ καὶ ἀφύροι δ' εὖρο,
μηκέτι διακόμενα. Φασὶ δὲ πᾶσι τὸ πᾶν γνωρίζομενων
30 ὡς εἴη φιλέγγυος, καὶ σκωπόμενον ἐπὶ τέτῳ, παρα-
τυχεῖν κυνηγέταις, λύκον ἐν τοῖς δικτύοις ἔχον·
εἰπόντων ἢ καὶ παῖδαν, εἰ ἐγυῖσθαι τὸν λύκον, ἢ ἐφ'
ὧτε τὰς ζῆμίας ἀς εἰργασίῃ ἀγλάσειν, ἢ ἀφῆσιν αὐ-
τὸν ἐκ τῶν λίνων, ὁμολογήσῃ· ἀφελόντα δὲ τὸν λύκον,
35 ἵππων ἀγέλην ἀπελάσαντα· ἀκαυτηριάτων ἱκανὴν
προσαγαγεῖν πρὸς τὸν φιλεγγύου σάδμον· τὸν δ'

^a Τίμαον Med. 2. et sic infra.

^b ἑκαρεπὲς Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. et forte Par. 1. ^c τῆς θαλάττης Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^d περὶ δ' καὶ p Bre. ^e Διομήδῃ Med. 1. Esc. Mosc. ^f Ἰππιὸν Par. 1. 3. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^g ἂν Par. 1. 3. ^h τὸν deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Mosc. ⁱ καταφάνων Par. 1. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^k καταφύγη Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^l σκωπόμενον Par. 3. Esc. Mosc. ^m περιτυχεῖν ex correct. Med. 2. ⁿ ἐφ' ^o τὰς τὴν ζῆμίας Par. 1. ^p ἀγλάσειν Par. 1. Med. 2. Eton. Mosc. ^q καὶ ἀφῆσιν Par. 1. Eton. ^r ἀκαυτηριάτων Par. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ἀκαυτηριάτων Med. 1. 2.

Diomedis nomen esse inter Venetos notum verè mirabile est, et exinde, cum Bryantio, in Mythol. suspicor hoc nomen non hominis, sed insularum fuisse, ubi Ægyptii numinis Hippi, vel Hippæ, cultus introductus fuit ; unde ad extrema sinus protendebatur. Hoc nomen Hippæ equarum fabulæ originem docet. Mythol. tom. ii. p. 31. F.

1. καὶ ἱερὸν τοῦ Διομήδεος, &c.] Vide Ph. a Turræ Monument. Veter. Antii, pag. 320. Anon.

3. καὶ πηγὰς ζ' ποταμὶς ὕδατος] Assentior interpreti, legenti potius. Ora autem Timavī septem esse, multi, inquit Servius, dicunt : Virgilius, Æn. i. 242. novem.

Antenor potuit, mediis elapsus Achivis,
Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus
Regna Liburnorum, et fontem superare Timavi :
Unde per ora novem effuso cum murmure montis
It mare proruptum, et pelago premit ævo sonanti.

Pomp. Mela, ii. c. 4. Interfluit Timavus novem capitibus exurgens, uno ostio emissus. Casaub.

6. καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐπιχωρίους πηγὰς καὶ μητέρας θαλάττης ὀνομάζειν] Varro dicit (ait Servius ad Virg. Æn. i. v. 250.) hunc fluvium ab incolis mare nominari. An huc pertinent quæ Herodotus viii. c. 7. de loco Septemmaria appellato annotat ? Idem.

8. καταπίπτειν εἰς βέρεθρον] Plinius, ii. c. 103. Et in Aquinate campo fluvius merfus post xx. m. pass. exit : et in Aquileienfi Timavus. Idem.

14. Περὶ ὧν ἐρεῖμεν] Vide libro sequenti. Idem.

16. οἷον τὰ περὶ τὸν Φαέθοντα] Ovidius, Metamorph. libro fecundo, v. 345. Idem.

17. τὰς ἀπαιγερευμένας, quæ in alios fuerint mutatae] Bodæus a Stapel, in notis ad Theophrasti Hist. Plant. lib. iii. cap. 14. docet scribendum, quæ in populos nigras fuerint mutatae. Consule notas Jan. Anton. Saraceni ad Dioscorid. lib. i. cap. 112. Anon.

18. καὶ τὰς Ἡλεκτρίδας ἡῆσας] Plinius, iii. c. 26. Juxta eas, Electridas vocant in quibus proveniret succinum, quod illi electrum appellant, vanitatis Græcæ certissimum documentum : adeo ut quas earum designent, baud unquam constiterit. Mela tamen, ii. c. 7. Electridas agnoscit. Casaub.

19. καὶ Μελεαγρίδας ἐν αὐταῖς] Meleagridas vocare videtur aves Diomedis, ob similitudinem τῶν πάδων : vide de his Plin. lib. x. cap. 44. Idem.

35. ἀκαυτηριάτων] Scribe, ἀκαυτηριάτων, ut analogia postulat, et veteres codices. Idem.

^a ἀπολαβόντα τὴν χάριν ^b καυτηριάσαι τε τὰς ἵππους
λύκων, καὶ κληθῆναι ^c λυκοφόρους, τάχῃ μᾶλλον ἢ καλ-
λει ἀφαιρέσας· οὗ δ' ἀπ' ἐκείνης ἀφαιδεζόμενες
τό, τε ^d καυτήριον φυλάττει, καὶ τ' ἐνομα τὸ γένει τῶν
ἵππων· ἔθος δὲ ποιῆσαι, θήλειαν μὴ ἐξαλλολεῖν, ἵνα
ῥυθοὶ παρά μόνοις τὸ γνήσιον γένος, ἐνδεδε γνομῶνης
ἐνθὲνδε ἵππειας. Νυνὶ δὲ, ὥσπερ ἔφαμεν, πᾶσα ἐκ-
λέλοιπεν ἡ τοιαύτη ^e ἀσκησις. ^f Μετὰ τὸ Τίμαυον, ἡ
τ' Ἰσθμίων ἐπὶ παραλία μέχρι Πόλας, ἡ περικείται
τῇ Ἰταλίᾳ· μεταξὺ δὲ φέρειον ^h Τεργέσαι, Ἀκυλῆας
διέχον ρ καὶ π σαδίας· ἡ δὲ Πόλα ἰδρυται μὲν ἐν κόλ-
πῳ λιμνοειδεῖ, νησίδια ἔχοντι εὐορμα καὶ εὐκαρπα·
κτίσμα δ' ἐστὶν ἀρχαῖον Κόλχων ⁱ ἐπὶ τὴν Μήδειαν
ἐκπεμφθέντων, ἀφαιμαρτόντων δὲ τῆς περὶ ξέως, καὶ
καταγνόντων ἑαυτῶν φυγὴν,

* τὸ μὲν ^k φυγάδων τις ἐνίστοι

Γραικός (ὡς Καλλίμαχος εἴρηκεν) ἀπὸρ κείνων

^l γλώσσῳ ὀνόμηνε Πόλας.

Τὰ μὲν δὲ πέραν τῆς Πάδης χαρίαι, οἱ τε Ἑνετοὶ νέ-
μονται καὶ οἱ μέχρι Πόλας. Ὑπὲρ δὲ τ' Ἑνετῶν Κάρ-
νοι, καὶ ^m Κενομάνοι, καὶ Μεδοάκοι, καὶ Σύμβροι· ὧν οἱ μὲν
πολέμιοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπῆρξαν, Κενομάνοι δὲ καὶ
Ἑνετοὶ συνεμάχον, καὶ περὶ τ' Ἀννίβα γραπῆς, ἡνίκα
ⁿ πρὸς Βοίους καὶ Συμβρίους ^o ἐπολέμουν, καὶ μετὰ ταῦτα.
Οἱ δ' ἐντὸς τῆς Πάδης κατέχουσι μὲν ἅπασαν, ὅσην ἐγ-
κυκλῶνται τὰ Ἀπέννινα ὄρη πρὸς τὰ Ἀλπια μέχρι
Γενέας, καὶ τ' ^p Σαββάτων· κατέχον δὲ Βοῖοι καὶ Λί-
γυες, καὶ Σενώνες, καὶ ^q Γαισάται τὸ πλεον· τ' ἡ Βοίων
ἐξελαθέντων, ἀφανισθέντων ἡ καὶ τ' Γαισατῶν, καὶ
Σενώνων, λείπεται τὰ Λιγυτικὰ φύλα, καὶ τ' Ῥωμαίων
αἱ ἀποικίαι· τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀναμέμικται καὶ τὸ τ'
Ὀμβρίκων φύλον, ἐπὶ δ' ὅπερ καὶ Τυρρήνων· ταῦτα γὰρ
ἄμφω τὰ ἔθνη, περὶ τ' Ῥωμαίων ἐπὶ πλεον αὐξή-
σεως, εἶχε τινα πρὸς ἀλλήλα περὶ πρωτείων ἀμιλλαν,
καὶ μέσον ἔχοντα τ' Τίβεριν ποταμὸν, ῥαδίως ὅτι-
διέβαινον Ἀλλήλοισ· καὶ εἰ πᾶς τινὰς ἐκτραλείας ἐποιεῖτο

figno notasse, et Lupiferas appellasse, velociore
quam pulchriores : posteros ejus et notam et nomen
equarum servasse, et quo id equarum genus apud
solos ipsos perduraret genuinum, consuetudinem
hanc introduxisse, ne equam ullam abalienarent,
cum nobilitaretur ista equarum progenies. Nostre,
ut diximus, ætate ista plane nulla est exercitatio.
Post Timavum Istriorum est maritima ora usque ad
Polam, quæ Italiæ adjacet : in medio oppidum
Tergeste, ab Aquileia distans clxxx. stadia. Sita est
Pola in sinu portuoso, qui exiguas habet insulas,
subducendis navibus aptas atque frugiferas : anti-
quum est opus Colchorum ad Medeam insequen-
dam missorum, qui re infecta exsilium sibi indixe-
rant : itaque (ut est apud Callimachum),

Nomen ab exulibus Graio sermone notatur,

Ast illam dixit Colchica lingua Polas.

Ergo quæ trans Padum sunt, Veneti incolunt, et
Istri ad Polam usque. Super Venetos autem siti
sunt Carni, Cenomani, Medoaci, Symbrii : quo-
rum alii Romanorum hostes fuerunt, Cenomani au-
tem ac Veneti et ante Annibalicum bellum auxilia
Romanis tulerunt contra Boios et Symbrios, et de-
inde. Intra Padum continetur quidquid cingitur
Apennino et Alpibus usque ad Genuam et Sabba-
tos : obtinuerunt quondam Boii, Ligures, Seno-
nes, et Gæsatae maximam partem. Postea, pulsus
Boiis, et Senonibus Gæsatisque deletis, superfue-
runt Ligusticæ gentes, et coloniae Romanorum.
Romanis Umbrica etiam gens admixta est, et ali-
cubi etiam Tyrrhena. Umbri enim et Tyrrheni,
antequam Romanorum aucta fuit potentia, diu de
principatu inter se contenderunt, cumque Tiberi
fluvio dividerentur, facile ultro citroque bellum
inferebant. Quod si alteri expeditionem in aliam

* Callimach. Fragm. Bent. 104.

^a ἀπολαβόντα Med. 2. ^b καυτηριάσαι Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ^c λυκοφόρος Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^d καυτήριον
Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e μένη Esc. ^f γυμνασία Med. 2. ^g μετὰ δὲ τὸ Med. 1. 2. Mosc. ^h Τεργέσαι Med. 2.
ⁱ τῶν ἐπὶ τῇ Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^k φυγάδων κεν ἐνίστοι Par. 1. 3. Eton. Esc. Mosc. φυγάδων κεν ἐνίστοι Med. 1. φυγάδων κεν
ἐνίστοι Med. 2. ^l γλώσσῳ Med. 1. 2. ^m Κενομάνοι Par. 3. Bre. Eton. Mosc. et sic infra : sed Eton. habet Κενομάνοι ex correct.
manu recenti. ⁿ πρὸς δεστ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^o ἐπολέμει Par. 3. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^p Σα-
βάτων Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^q Γαισάται Par. 3. Med. 1. Mosc. Γαισάται Par. 1. Med. 2. Eton. et ex correct. Med. 1. ^r καὶ
τ' Γαισάτων Par. 1. Med. 1. Eton. Mosc. καὶ Σενώνων καὶ Γαισάτων Med. 2.

2. λυκοφόρους] Λυκοφόρους, nam Aldus habet λυκοφόρον. Lo-
cum de Pola ex primo libro, p. 66. correxi. Xyland.

Ibid. καὶ κληθῆναι λυκοφόρους] Ait obtinuisse ut equi illi, et qui
ab iis essent prognati, λυκοφόροι appellarentur. Plutarchus au-
tem, Symp. ii. Q. 8. testis est, λυκοσπάδας fuisse vulgo appel-
latos optimos et θυμικοὺς equos : quod ab istis Veneticis tractum
esse significat Hefychius, apud quem sic lego : λυκοσπάδες ἵπποι,
ὑπὸ λυκῶν δισπασμένοι, οἱ περὶ τὸν Ἀδρίαν : ubi vulgo legitur, οἱ
περὶ τὴν ἀνδρίαν. Casaub.

Ibid.] Vide Boch. Hieroz. part. 1. lib. ii. c. 55. Anon.

10. Τεργέσαι, Ἀκυλῆας διέχον ρ καὶ π σαδίας] Plinius, III.
c. 18. Colonia Tergeste xxiii. m. p. ab Aquileia. Stadia
Strabonis efficiunt m. p. xxii. et femis. Casaub.

Ibid.] Tergeste, hodie Trieste, secundum Antoninum, dis-
tat a Fonte Timavi 12 m. p. et Fons Timavi totidem ab A-
quileia : summa 24, quæ a Strabone vix differt. F.

11. ἡ δὲ Πόλα] Metropolis Istriæ. Stephanus urbem Illyriæ
vocat. Bochartus nomen a πῶς amovere derivat, quod, secun-
dum Herodotum, in Colchica lingua, Ægyptiæ haud dissimili,
Pal exulem, vel exilium, sonabat. Phaleg. 1. iv. c. 31. A

Plinio vocatur Colonia Pietas Julia. Traiectus ad Anconam est
120 m. p. Plinius Polam a Tergeste 100 m. p. distare ait,
sed errat : Antoninus numerat 77. m. p. et Tab. Peutinger.
78. vero harum urbium situi congruenter. Ab inscriptione
adhuc extante patet fuisse, Severo regnante, rempublicam :
et templum Romæ et Augusto dicatum, et alia antiqui-
tatum vestigia, ad morem Romanorum extructa, argumento
sint, non esse ante Augustum coloniam ibi ductam. Hoc etiam
nomine pietatis Juliæ confirmatur. Wheelerus noster a nummis
quibusdam hujus urbis, Græcis literis insculptis, conjicit Græ-
cos priori sæculo hic fedes habuisse fixas. In hisce temporibus
nomen retinet, sed vix 800 habet incolas. (Vide Wheeler. p. 5.
Spon. t. i. p. 80. Cotovici itiner. p. 6—10.) Idem.

24. Συμβρίους] Pro Συμβρίους Ortelius, in Dictionar. Geograph.
v. Symbrii, corrigit; Ἰσυβρίους, vel, Κίμβρους, ex indicio Celsi
Cittadini. Priorem conjecturam firmat vetus interpret. Gronov.

28. τῶν δὲ Βοίων ἐξελαθέντων] Plinius ait, l. iii. c. 15. In hoc
tractu interierunt Boii, quorum tribus 112 fuisse auctor est Cato.
Scipio Nasica iis dimidium territorii ademit, A.U.C. 556. F.

5. ἐκπεσόντων

gentem fusciperent, curæ erat alteris, ut eodem tempore ipsi quoque eo ducerent: itaque cum Tyrrheni in barbaros circa Padum habitantes exercitum misissent, ac re bene gesta ob luxuriam mox vice versa ejicerentur, Umbri bellum iis fecerunt qui Tyrrhenos expulerant. Deinde ex successione de locis disceptantes, multas colonias Tyrrhenas, plures Umbricas fecerunt, quod Umbri propiores locis erant. Romani autem rerum potiti, cum colonos in varia loca emitterent, nomina tamen eorum qui prius ibi habitaverant, conservarunt: ac nunc Romani cum sint omnes, nihilominus tamen quidam eorum Umbri, alii Tyrrheni, Veneti, Ligures, Insubres dicuntur. Urbes intra Padum et ad Padum illustres sunt, Placentia et Cremona proximæ, media fere regione: inter has et Ariminum, Parma, Mutina, et Bononia jam Ravennæ propior, tum alia oppida minora. In medio harum iter est Romam, inque eo Acerræ, Regium Lepidi, Campi Macri, ubi solennis conventus agitur, Cliterna, Forum Cornelium: tum Faventia ac Cæsena, ad Ifapin fluvium et Rubiconem, jam Arimino appropinquant. Ariminum Umbrorum est

ἔπ' ἄλλας οἱ ἕτεροι, καὶ τοῖς ἑτέροις ἑρὶς ἦν μὴ ἀπολείπεσθαι τὸ εἰς αὐτὰς τόπους ἵξασθαι. καὶ δὴ καὶ τῶν Τυρρηνῶν σείσαντων ἑσπερίαν εἰς αὐτὸν πόντον Πάδον βαρβάρους, καὶ πραξάντων εὖ, ταχὺ δὲ πάλιν ἐκπεσόντων ἀφ' ἧς τρυφῆς, ἐπεστράτευσαν οἱ ἕτεροι τοῖς ἐκβαλῶσιν· εἴτ' ἐκ ἀφροδυχῆς τὸ πόντον ἀμφισβητῶντες, πολλὰς τὴν κατοικίαν τὰς μὲν Τυρρηνικάς ἐποίησαν, τὰς δ' Ὀμβρικές, ἅπλεις δὲ τὴν Ὀμβρικήν· ἐγλυτέρω γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ πέμψαντες ἐποίκας πολλαχῆ, συνεφύλαξαν καὶ τὰ τῶν περὶ τοὺς ποταμούς τῶν γένων. Καὶ νῦν Ῥωμαῖοι μὲν εἰσιν ἅπαντες· ἐδὲν δ' ἦσαν Ὀμβρικοί τε τινες λέγονται καὶ Τυρρηνικοί, καθάπερ Ἑνετοί, καὶ Λίγυες, καὶ Ἰνσέβροι. Πόλεις δ' εἰσιν ἐν τῷ Πάδῳ, καὶ περὶ τὸν Πάδον, ὅππασιν· Πλακεντία μὲν καὶ Κρεμόνη πλησιαιτάται τῇ μέσῃ πρὸς τὴν χώραν· μετὰ δὲ τῶν τε καὶ Ἀριμίνε, Πάρμα, καὶ Μεδίον, καὶ Βονωνία πολίσιον ἡδὴ Ραβέννης, καὶ μικρὰ πολίσματα ἀνὰ μέσον τῶν, δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδὸς, Ἀκαρα, Ῥήγιον Ἀλέπιδον, Μακροὶ Κάμποι, ὅπερ πανήγυρις συντελεῖται κατ' ἔτος, Κλίτερνα, Φόρον Κορνήλιον· Φαβεντία δὲ καὶ Καισινά πρὸς τὴν Ἰσάπει ποταμῷ καὶ τὴν Ραβίκωνι ἡδὴ συνάπτεται τὴν Ἀριμίνην. Τὸ δὲ

^a ἐπ' ἄλλας Bre. Eton. ^b καὶ deest Par. 1. Eton. ^c στρατιὰν Med. 1. 2. ^d Forte, πλείους δ' εἰσὶν τῶν Ὀ. Marg. Cas. ^e οἱ ἐγλυτέρω Par. 1. 3. et ex correct. Med. 2. Mosc. ^f περὶ τοὺς ποταμούς Par. 3. ^g Ὀμβροὶ τε Mosc. ^h Τυρρηνικοὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ⁱ Ἰνσέβροι Par. 1. ^k Βατινὴ ex correct. Med. 1. Βατινὴ Eton. Mosc. et ex correct. Metim. ^l δι' Eton. ^m Λέπιδον ex correct. Med. 1. 2. ⁿ Νάκροι Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. Νάκρη Med. 2. et ex correct. Νάκροι. ^o Κάμποι ex correct. Med. 2. ^p Ἰσάπει Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.

5. ἐκπεσόντων διὰ τὴν τρυφὴν] Similis locus infra, ubi de Capua. Casaub.

15. Πλακεντία μὲν καὶ Κρεμόνη πλησιαιτάται] Ptolemæo non ita sunt vicinæ, neque Plinio. Idem.

Ibid.] Sed illustriorum urbium, quas nominat Strabo, Placentia et Cremona sunt maximæ vicinæ. Vix enim 20 m. p. distant. Hæ coloniae conditæ sunt A. U. C. 533, Livio et Emilio Coss. Placentia nomen, a situ felicissimo ductum, adhuc retinet, sed Italice verum, scilicet *Piacenza*. F.

17. Πάρμα, καὶ Μεδίον] Colonia Romanæ, conditæ A. U. C. 569, Claudio et Fabio Coss. Liv. 1. xxxix. c. 55. Hodie urbes notissimæ sunt, nec ubertatem soli notare necesse est. Inscriptio Gruteri p. 492. n. 5. Parmam Juliam Augustam appellatam esse probat. Ergo Augustus coloniam auxit et ornavit. Nomen Parmæ forsan a flumine ductum est quod Tab. Peutinger. *Paala* vocat, corrupte forsan pro Parma scriptum. Idem.

Ibid. καὶ Βονωνία] Plinius, l. iii. c. 15. *Intus coloniam, Bononia, Felsina vocitata, cum princeps Etruriæ esset, &c.* Ager ademptus Gallis Boiis fuerat, qui Tuscos expulerant, et exinde a Boiis nomen Bononiæ accepit. Postea colonia Latina deducta est, Cnæo Manlio Volfone et M. Fulvio Nobiliore Coss. A. U. C. 564. *Tria millia hominum sunt deducta: equitibus septuagena jugera, cæteris colonis quinquagena sunt data.* Vide Paterculium, et Livium, l. xxxvii. c. 57. In colonia Parmensi homines tantum octona jugera, in Mutinensi quina, acceperunt, ut idem Livius refert. Hi coloni tamen Romani fuerunt cives. Differentiæ hujus causam inquirant alii. Flumen Rhenus vocatur, unde Silius Italicus scribit — *par-vique Bononia Rheni*. A Ravenna distat fere 350 stad. vel 43 m. p. Idem.

19. Ἀκαρα &c.] Ἀκαρα est in Græco: vide Onomasticum, seu Stephanum de urbibus nostrum. Quid autem putas esse Νάκροι? Torfit me hic locus non mediocriter, tandem ausus sum in Μακροὶ convertere, et Macros Campos intelligere, quos in Gallia Cisalpina esse Livius me docuit, libro xli. c. 18. in belli Ligustici historia: *Quæ Petillius Coss. ne absente se debellaretur, literas ad C. Claudium misit, ut cum exercitu ad se in Galliam veniret: Campis Macris se eum expectaturum.* Et lib. xiv. *Profectus in Galliam circa Macros Campos &c.* Claternam habent Plinius, et Ptolemæus, et Cicero, lib. xii. Epist. 5. ad Famil. et pro Milone. Cæsena quoque restitui ex Geographis flumen et locum pœne perditum sibi aliisque refeci. Vide Plinium, iii. 15. Sed sane de Cotutta hoc tempore nihil excogitare potui. Ticinum quidem ad fines Insubrum est, Papiæ hodie. Xyland.

Ibid. Ἀκαρα] Stephano, et Appiano, Ἀχέρραι. Apud Polybium semper Ἀχέρραι, pro Ἀχέρραι, ut etiam paulo infra legitur. Plinio, iii. c. 14. et Latinis omnibus, *Acerræ*. Casaub.

Ibid. δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδὸς, Ἀκαρα] Hic Strabonis commentatores conjecunt, corruptum esse vocabulum Ἀκαρα ab genuino Ἀχέρραι, five Ἀχέρραι. Verum hi situm Acerrarum apud Adduam parum compertum habuisse mihi videntur: quandoquidem neque a Cremona, neque a Placentia iter ferebat per eas Romam: tum Strabo disertè πολίσματα isthic recenset quæ inter Parmam et Ariminum erant sita in via Emilia. Quod si igitur aliquod *Acara* oppidum fuerit hac via, certè ex Strabonis recensione inter Parmam id fuit et Regium Lepidi. At eo vel simili vocabulo heic nullum unquam fuit. Quapropter scriptum fuisse arbitrò a Strabone, δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδὸς φέρεται &c. Ph. Cluverius, Italia Antiq. l. i. cap. 24. pag. 244. Anon.

Ibid.] Acerræ prope ripam Padis positæ sunt. Vide Plutarch. in Marcello. D'Anvillius ad Adduam ponit. Polybius Ἀχέρραι appellat, libro primo. F.

20. Ῥήγιον Ἀλέπιδον] Ptolemæus, Ῥήγιον Ἀλεπιδίου πολίσια. Plinius, iii. c. 15. *Regienses a Lepido*. Casaub.

Ibid.] Ῥήγιον Ἀλεπιδόν] Hodie Reggio. F.

Ibid. Μακροὶ Κάμποι] Sic rectè Xylander emendavit. Columella libro septimo, cap. secundo: *Nunc Gallicæ (ovæ) pretiosiores habentur, earumque præcipue Altinates: item quæ circa Parmam et Mutinam Macris stabulantur campis.* Casaub.

Ibid. πανήγυρις συντελεῖται] Vetus lectio, συγκροτεῖται. Idem.

21. Κλίτερνα] Latine Claterna, præsidium Antonii ab Hirtio disiectum. Cicer. Ep. ad Fam. l. xi. Ep. 5. Situm est ad viam Emiliam, medium fere inter Bononiam et Ariminum. F.

Ibid. Φόρον Κορνήλιον] Sic Φόρον Ἰαλίων, Forum Julii. Sed Ptolemæus, Φόρον Κορνήλιον, rectius, cum Latinis. Casaub.

Ibid. Φόρον Κορνήλιον] Forum Cornelii, cujus castrum in medio sæculo Imolas vocabatur, teste Paulo Warnefrido, lib. ii. Langobard. cap. 18. Ergo nomen hodie Imola. F.

22. Φαβεντία δὲ καὶ Καισινά] Conjunguntur etiam apud Ptolemæum et Faventia et Καισινά. Casaub.

Ibid. Φαβεντία δὲ καὶ Καισινά] Hodie Faenza, et Cesena. F.

Ibid. πρὸς τὴν Ἰσάπει ποταμῷ] Vide num potius Σάπει sit legendum: nam ita Plinius, iii. c. 15. habet, et Silius, viii. v. 450.

Hos Æfis Sapisque lavant.

Sed etiam alibi reperias Ifapis. Casaub.

23. καὶ τὴν Ρουβίκωνιν] Rubicon fluvius est hodie *Pisatelli*, ac agrestes adhuc *Rugon* appellant. Keysser. Epist. 63. F.

Ἀρίμινον ^a Ὀμβρικῶν ἐστὶ κατοικία, καθάπερ καὶ ἡ Ῥα-
βέννα· δέδεκται δ' ἐποίκους Ῥωμαῖους ἐκαστέρα· ἔχει
δὲ τὸ Ἀρίμινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν· ἀπὸ
δὲ Πλακεντίας εἰς Ἀρίμινον ^b στάδια τ' ὑπὲρ δὲ Πλα-
κεντίας, ^c ἐπὶ μὲν ὄρεσι ^d Κοττίτης, Τίκινον ^e κα-
λὲς μιλίοις πόλιν, καὶ ὁμώνυμος ὁ παρὰρρέων ποτα-
μός, συμβάλλων τῷ Πάδω· καὶ Κλασίδιον, καὶ ^f Δέρ-
θων, καὶ ^g Ἀκιδισατέλλα, ^h μικρὸν ἐν παρόδῳ· ἡ δ'
εὐθεῖα εἰς Ὀκελον παρὰ τὸ Πάδον ⁱ τὸν Δερίαν πο-
ταμόν βαρυσφάδης ἢ πολλή, πλείους καὶ ἄλλας ἔχουσα
ποταμούς, (ὧν καὶ τὸν Δρευντίαν) μιλίων ^k ἐστὶ περὶ
ἑξήκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἦδη τὸ ^l Ἀλπεῖα ὄρη καὶ ἡ Κελπι-
κή· ὡς δὲ τοῖς ὄρεσιν ἐστὶ πόλιν τοῖς ὑπερκειμένοις τῆς
Λένης Λεκα· ἐνιοὶ δὲ καμινδὸν οἰκεῖσιν· εὐανδρεῖ δ'

colonia, ut et Ravenna: utraque Romanos accepit
colonos: portum habet Ariminum, et fluvium cog-
nominem: a Placentia ad Ariminum sunt mille
stadia. Supra Placentiam ad fines Cottutæ Tici-
num urbs abest millibus passuum xxxvi. ejusdem
nominis fluvius præterfluens, qui Pado miscetur:
tum Clastidium, Derthona, et Aquæ Statellorum
paulisper præter viam: recta autem juxta
Padum, Duriam amnem, majori ex parte val-
libus concisa, et alios habens fluvios, unde ad
Druentiam sunt millia passuum circiter lx. Hinc
jam Alpes et Gallia Cæterum ad mon-
tes supra Lunam fitos est Luca. Nonnulli per
vicos habitant: tamen populosa est regio, inde-

^a Ὀμβρικῶν Mosc. et ex correct. Med. 1. ^b στάδιοι χίλιοι τριακοῖσι Par. 1. Eton. Mosc. στάδιοι χίλιοι τ' Par. 3. Bre. στάδια χίλια τρια-
κόσια Med. 2. στάδιοι ατ' Med. 1. sed notandum, a verbo στάδιοι usque ad ἐν λς erasa antiqua scriptura, superinductam fuisse novam
hanc lectionem. ^c ἐν τοῖς ὄρεσι Esc. ^d Κοττίτης Par. 3. et ex correct. Med. 2. ^e ἐν Par. 3. Med. 1. 2. Mosc. ^f Δέρθων
Par. 1. sed ε superascibitur. Δέρθων Par. 3. Eton. Med. 1. Mosc. et sic infra. Δέρθων Med. 2. ^g Ἀκιδισατέλλα Par. 1. Med. 1. 2.
Ἀκιδισατέλλα Par. 3. Ἀκιδισατέλλα Bre. Ἀκιδισατέλλα Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. sed in Eton. supra—τε—scribitur—
των—recenti manu. ^h μικρὸν Mosc. ⁱ καὶ τὸν Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^k δ' ἐστὶ Par. 1. ^l Ἀλπεῖα
Par. 1.

2. ἔχει δὲ τὸ Ἀρίμινον] Plinius, iii. c. 15. Ariminum colonia
cum annibus Arimino et Aprusa. Casaub.

Ibid.] Paternus esse colonias Ariminum et Beneventum
deductas affirmat; Sempronio Sopho et Appio Claudio, cæci
filio, Coss. scilicet A. U. C. 485. lib. i. c. 14. Augustus et
Tiberius Ariminum ædificiis adhuc extantibus ornaverunt. F.

3. ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς Ἀρίμινον στάδια τ'] Prior interpretes le-
git, στάδια α καὶ τ', quæ vera est lectio: confirmatur enim
auctoritate Antonini, a quo hoc iter sic describitur:

Placentia civitas	
Fidentia vicus	M. P. XXIV.
Parma civitas	M. P. XV.
Regio civitas	M. P. XVIII.
Mutina civitas	M. P. XVII.
Bononia civitas	M. P. XXV.
Fori Corneli civitas	M. P. XXIV.
Faventia civitas	M. P. X.
Cæsena civitas	M. P. XXIV.
Ariminum civitas	M. P. XX.

Quæ sunt in summa M. P. CLXXVII. stadia autem MCCCC
xvi. Quare apud Strabonem legendum censuerim, vel ut jam
dixi, cum priore interprete, α καὶ τ', habet enim ille MCCC,
vel α καὶ ὁ: τὸ ὁ, quia mox aliud sequebatur, videtur fuisse
omissum: in manuscriptis ita legitur, στάδιοι χίλιοι τριακοῖσι,
quod omnino rectum est. Casaub.

Ibid.] Quod ad singulorum locorum distantias spectat, Tabula
Theodosiana, excepto uno errore, vix ab Antonino differt.
Parma a Tanneto distat xi. m. p. quod certe pro xii. m. p.
mendose scribitur. Si hoc adjicias, habebis in toto 175 m. p.
D'Anvillius, qui tabulam Italiæ a vero locorum situ optime de-
prompsit, 173 m. p. numerat. Talis congruentia probare vi-
detur Strabonem esse corrigendum, α καὶ ὁ: MSS. autem
consentientibus, nil mutandum judico, nisi quod litera numera-
lis α addatur. F.

5. ἐπὶ μὲν τοῖς ὄρεσι τῆς Κοττίτης] Ab impudentissima Coty-
tone profecta est ista Cotuta: quam cenfeo non ferendam. Le-
gamus igitur, τῆς Κόττου γῆς, neque dubium potest esse, sitne
hæc vera lectio: quum supra toties τῆς Κοττίου, sive Κόττου, γῆς
sit facta mentio. Ditionis ergo reguli istius terminus, versus
Italiam, fuit Ticinum, versus Alpes, Ocelum: dixit enim
Strabo, lib. iv. p. 245. ἐπὶ Ὀκελον τὸ πέρας τῆς Κοττίου γῆς.
Potuit aliquis suspicari ex Stephano legendum esse, pro τῆς Κοτ-
τούτης, τῆς Ραυέννης. Scribit ille, Τίκινος, πόλις Ἰταλίας περὶ Ῥαβ-
ένναν, καὶ ποταμὸς ὁμώνυμος. Sed prior emendatio dubio procul
vera est. Casaub.

Ibid. Κοττίου] Casauboni emendatio admitti potest, dum
aliquid melius occurrat. F.

Ibid. Τίκινον] Sic malim, cum Ptolemæo, quam Τίκινος cum
Stephano: Latinis, Ticinum. Casaub.

Ibid.] Ticinum ita appellatur a fluvio Ticino, qui, e Verbano
lacu egressus, Padum influit. Urbs, secundum Plinium, a Le-
vis et Maricis condita est, l. iii. c. 17. In medio sæculo Papia
vocatur, (Paulus Warnef. Langob. l. ii. c. 15.), unde nomen
recentius Pavia. F.

7. καὶ Κλασίδιον] Clastidii meminit Polybius, libro secundo:
διαβιβάσαντες εἰς τὴν τῶν ἀνδρῶν χώραν, ἐπολιόρουσι τὸ Κλασίδιον προσ-
αγορευόμενον, ubi cogitet lector eruditus, num sit legendum, εἰς
τὴν τῶν Λιγυρῶν χώραν. Nam Clastidium oppidum fuisse Ligurum
testis mihi est Livius, xxxii. c. 29. Casaub.

Ibid. καὶ Δέρθων] Stephanus, Δέρτων, πόλις Λιγυρῶν. Derthona,
vel Derthona, in libris Latinis, et Ptolemæo. Idem.

Ibid. καὶ Δέρθων] Nescio an Strabo in eo vocabulo scripserit θ,
quum reliqui auctores habeant τ. Stephani epitomator, Δέρτων,
πόλις Λιγυρῶν. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. i. c. 10, p. 81. Anon.

Ibid.] Dertona hodie Tortona; sicut in Hispania Dertosa in
Tortosa mutatur. F.

8. Ἀκιδισατέλλα] Recte observavit corrector id esse, quod
ex Plinio, iii. 5. reposui: legunt autem Statylli Ligures ibi-
dem et aquæ Statyllorum. Statellates hi constanter a Livio
dicuntur, lib. xlii. c. 7. quod cum Straboniana scriptura
non male convenit, et lego, Ἀκιδισατέλλα. Xylander.

Ibid. καὶ Ἀκιδισατέλλα] Facessat hinc Ἰταλισμός, qui vocī
huic inest: Legendum arbitror, Ἀκούαι Στατέλλαι. Ex αἰ fecit
aliquis opinor Italus, imperitus, ineptus, aliud agens librarius,
δ. Plinius, Aquæ Statyllorum, libro tertio, cap. 5. et Sta-
tyellæ, xxxi. c. 2. Casaub.

Ibid. καὶ Ἀκιδισατέλλα] Hoc loco et mox sequenti doctissimus
Casaubonus emendavit, Ἀκουσατέλλαι, an satis recte, dubito:
quippe primum, haud ignorasse auctorem puto, geminum id
esse loci nomen: dein, quia posteriori loco est vocalis, in prin-
cipio vocis Ἰέλλαια, omnino persuasum habeo, utrobique scrip-
sisse Strabonem, Ἀκούαι Στατέλλαι. Posteriori vero loco etiam
addidisse verbum εἰσί. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. i. c. 10. p.
82. Anon.

Ibid.] Aquæ Statelliorum hodie Acqui. F.

Ibid. ἡ δ' εὐθεῖα] Quæ sequuntur, usque ad ἡ Κελτική, demp-
tis vocibus, τὸν Πάδον, omnino huc non pertinent, cum neque
Ocelum, neque Druentia, hujus sint regionis, itaque sine codi-
cis auxilio emendare non possum: apparet sanè horum loco
quædam excidisse, pro quibus librarius nobis hæc tam ἀπρόσ-
δόνουσα reddiderit, ne lacuna facta scilicet obesset. Luna prima
est Etruriæ urbs cum portu: Plinius, alii. Xylander.

Ibid. ἡ δ' εὐθεῖα εἰς Ὀκελον] Cur de hac lectione conqueratur
Xylander causa nulla erat. Describit enim Strabo viam qua
itur in Galliam. Ocelo autem transire solitos etiam e libro su-
periori apparet. Quare dubio procul legendum est, ἡ δ' εὐθεῖα
εἰς Ὀκελον παρὰ τὸν Πάδον καὶ τὸν Δερίαν. Casaub.

11. ὧν καὶ τὸν Δρευντίαν] Plinius, iii. c. 16. Durias ait esse
duas: harum alteram videtur Strabo Δρευντίαν, sive Δρευντίαν,
vocare. Cæterum nihil affirmo: superiori libro, p. 286. docuit
Geographus Druentiam et Duriam eodem e lacu manare: ve-
runtamen quomodo Druentia potuerit hic nominari non video.
Idem.

Ibid. ὧν καὶ τὸν Δρευντίαν] Suspicio hæc verba, ὧν καὶ τὸν Δρευντίαν,
e margine in textum irrepsisse, sed, si placeat, restent. Certe
Strabo noluit Druentiam et Duriam eosdem esse fluvios. Dis-
tantiam 60 m. p. minus intelligo; nam unde initium facit,
nescio; si a Ticino, centum m. p. excedit. Hic locus opem
meliorum codicum requirit. F.

12. ἐντεῦθεν δὲ ἦδη] Ab Ocelo, inquit, initium Alpium: quod
certissimum est: ut mirer hunc locum interpreti facessivisse ne-
gotium. Casaub.

13. τοῖς ὑπερκειμένοις τῆς Λένης Λεκα] Attende τὴν περιήγησιν,
quæ mihi quidem mira videtur: valdeque suspicio hæc pertur-
bata fuisse. Idem.

14. Λοκα] Hodie Lucca, respublica notissima. Colonia hæc
missa fuit A. U. C. 576. F.

que magnæ militum atque adeo equitum copiae coguntur: ex quibus et Senatus legiones constituit. Est autem Derthon urbs insignis, sita medio inter Placentiam et Genuam itinere, cccc ab utraque distans stadiis. In eodem itinere sunt Diacuisa et Ielleia. Quantum sit inter Placentiam et Ariminum intervalli, dictum est. A Placentia autem Ravennam secundo Pado navigatur duobus diebus naturalibus. Multum etiam ejus quæ intra Padum est regionis paludibus olim obtinebatur, per quas Etruriam petens Annibal difficulter transit: sed exsiccavit eas paludes Scaurus, fossis navigabilibus ductis a Placentia Parmam usque: nam apud Placentiam Trebia incidens Pado, eum, sicut et alii plures ante lapsi, ultra modum implet. Is est Scaurus qui viam Æmiliam stravit, quæ per Pisas et Lunam usque ad Sabbatos, indeque Derthonem ducit: alia est Æmilia, Flaminiam excipiens. Nam collegæ in consulatu fuerunt M. Lepidus et C. Flaminius: qui devictis Liguribus, hic Flaminiam viam stravit a Roma per Etruriam, et Umbriam, usque ad Ariminum: ille deinceps ad Bononiam usque, et inde usque ad Aquileiam juxta radices Alpium, paludibus in gyrum circumventis. Limes Galliæ huic, quam citeriorem vocamus, ad reliquam Italianam mons Apenninus, quem ostendimus Etruriæ imminere, et fluvius Æsis, ac post eum Rubico, uterque in Adriam effluens. Quanta sit ejus regionis præstantia, judicari potest ex incolarum frequentia,

ὅμως ἡ χώρα, ἡ ἑρασιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλεον ἐστὶ· καὶ τὸ τῆ ἱππικῶν πλήθος, ἔξ ὧν καὶ ἡ σύγκλητος λαμβάνει τὴν συντάξιν. Ἐπὶ δὲ ἡ Δέρθων πόλις ἀξιόλογος, κειμένη κατὰ μέσον τῆ ὁδὸν, πρὶν δὲ τὸ Γενέας εἰς Πλακεντίαν, ἑκατέρως διέχουσα σταδίας ὡς κατὰ δὲ ταύτην πρὶν ὁδὸν, καὶ Διακείσα καὶ Ἰέλλεια. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς μὲν Ἀρίμνον, εἰρηται· εἰς δὲ Ραβένναν, κατὰ πλῆθος τῶν Πάδω διὸν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Πολὺ δὲ καὶ ἐν τῷ τῆ Πάδω κατέχετο ὑπὸ ἐλῶν, δι' ὧν Ἰννίβας χαλεπῶς διήλθε περὶ τῶν Τυρρηνίαν· ἀλλ' ἀνέφυξε τὰ πεδία ὁ Σκαῦρος διαφυλαῖς πλωταῖς, δὴ τῆ Πάδω μέχρι Παρμητῶν· κατὰ γὰρ Πλακεντίαν ὁ Τρεβίας συμβάλλων τῶ Πάδω, καὶ ἐπὶ περὶ τὸν ἄλλοι πλείους πληρῶσι πέραν τῆ μετρίως· οὗτος δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν ὁ καὶ πρὶν Αἰμιλίαν ὁδὸν φράσας, πρὶν διὰ Πεισῶν καὶ Λένης μέχρι Σαββάτων, καὶ ἐντεῦθεν ἄρ' Δέρθωνος· ἄλλη δ' ἐστὶν Αἰμιλία διαδεχόμενη πρὶν Φλαμινίαν· συνυπάτευσαν γὰρ ἀλλήλοις Μάρκος Λέπιδος, καὶ Γάιος Φλαμίνιος· κατελόντες δὲ Λίγυας, ὁ μὲν τῆ Φλαμινίαν ἔφρασεν ὡς Ῥώμης ἄρ' Τυρρηνῶν, καὶ τῆ Ὀμβρικῆς, μέχρι τῆ περὶ Ἀρίμνον τόπων· ὁ δὲ πρὶν ἐξῆς μέχρι Βονωνίας, καὶ κείθεν εἰς Ἀκυλῆαν παρὰ τὰς ρίζας τὰς τῆ Ἀλπεων ἐγκυκλῆδος τὰ ἔλη. Ὅριον δὲ τῆ χώρας ταύτης, ἢ ἐν τῷ Κελπῶν καλεῖται, περὶ πρὶν λοιπὴν Ἰταλίαν, τό τε Ἀπέννινον ὄρος τὸ ὑπὲρ τῆ Τυρρηνίας ἀπεδέεικτο, καὶ ὁ Αἰσις ποταμός· ὑπερὶ δὲ ὁ Ρεβίκων, εἰς τὴν Ἀδρίαν ἐκιδόντες ἀμφοτέρω. Τῆς δ' ἀρετῆς τῆς τόπων τεκμήριον, ἢ τὴν εὐανδρίαν, καὶ τὰ μεγάλα τῶν

^a καὶ τὸ Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. ^b ἑκατέρω Med. 1. Mosc. ἑκατέρων Med. 2. et ex correct. ἑκατέρω. ^c Κετωδία καὶ Ἰέλλεια Par. 1. Med. 1. sed Med. 1. habet Διακείσα in margine. Διακείσα τὰ τῆ Ἰέλλεια Par. 3. Διακείσα τε Ἰέλλεια Mosc. ^d ὑπὸ τῶν ἐλῶν Esc. ^e περὶ τῆ Par. 1. Eton. ^f Σαββάτων Med. 1. 2. Mosc. ^g Βονωνίας Med. 2. Βοσωνίας Esc. Βοσωνίας Mosc. ^h τὰ ἔλη Par. 3. ⁱ μαρτύριον Par. 1. Eton.

2. λαμβάνει τὴν σύνταξιν] Ambiguum: potest stare. Ex illa Etruriæ parte Senatum pensionem capere, tributum &c. Xyland.

6. καὶ Διακείσα καὶ Ἰέλλεια] Quid sint, nescio: inter Genuam quidem et Placentiam adhuc nihil tale reperi. Idem.

Ibid. καὶ Διακείσα καὶ Ἰέλλεια] Observa literarum ductus: facile, ut puto, mihi assentieris legenti, καὶ αἱ ἀκουασιπύλλαι. Nam ex αἱ fecerunt δι: quod postea conjunxerunt cum sequenti voce, et factum ita δια: præterea τὸ καὶ insertum est, ut male coherentem locum fulcirent: putabant enim esse duorum locorum nomina: his observatis, in promptu erit vera lectio. Quare, me auctore, pellatur monstrosissima et ineptissima lectio. Casaub.

Ibid. καὶ Διακείσα καὶ Ἰέλλεια] In vulgatis est, καὶ Διακείσα καὶ Ἰέλλεια: legendum, Ἀκούας Στατέλλαι. Aquæ simpliciter Antonino. P. Merula, Cosmogr. Part. ii. lib. iv. cap. 34. Anon.

9. δι' ὧν Ἰννίβας χαλεπῶς διήλθε] Placet id ex Livio, l. xxii. c. 2. paulo pluribus describere: Annibal, inquit, profectus ex hibernis, quia jam Flaminium Cos. Arretium pervenisse fama erat, cum aliud longius, cæterum commodius, ostenderetur iter, propiorem viam per paludem petit, qua fluvius Arnus per eos dies solito magis inundaverat. Mox: Primi, qua modo præirent duces, per præaltas fluvii ac profundas voragines, hausti pene limo, immergentesque se, tamen signa sequebantur. Galli neque sustinere se prolapsi, neque assurgere ex voraginibus poterant: aut corpora animis, aut animos spe sustinebant: alii fessa ægre trabentes membra: alii, ubi semel victis tædio animis procubuisse, inter jumenta et ipsa jacentia passim morientes: maximeque omnium vigiliæ conficiebant, per quadriduum jam et tres noctes toleratæ. Vide et quæ sequuntur de Annibale, qui alterum eo labore amisit oculum. Eadem habes apud summum scriptorem Polybium, lib. iii. Casaub.

12. μέχρι Παρμητῶν] Voluit esse gentile a Parma: sed talis ἱστικῶς analogiam non agnosco. Idem.

15. ὅτος δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν] Apud auctorem eum, qui de Viris Illustribus scripsit, c. 72. scriptum est, M. Æmiliū Scaurum Censorem viam Æmiliam stravisse. Idem.

Ibid. ὅτος δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν ὁ καὶ τὴν Αἰμιλίαν ὁδὸν φράσας τὴν διὰ Πεισῶν καὶ Λένης μέχρι Σαββάτων, Is est Scaurus, qui viam Æmi-

liam stravit, quæ per Pisas et Lunam usque ad Sabbatos ducit] Metuo, ne falsus sit hoc loco noster Geographus, qui duas Æmilias facit. Cicero certe Philippica xii. c. 9. maritimam per Hetruriam viam non Æmiliam, sed Aureliam vocat: de eo amplius inquirendum. Palmer.

18. συνυπάτευσαν γὰρ ἀλλήλοις] Livius, libro xliii. Casaub. Ibid. συνυπάτευσαν γὰρ ἀλλήλοις Μάρκος Λέπιδος &c.] At hi consules fuere anno dclxvi. de quibus Livius, lib. xxxviii. cap. 42. Comitibus consulibus rogandis fuerunt ante diem xii. Kal. Martias. Creati M. Æmilius Lepidus, C. Flaminius. Valde vereor, ne censores prope cognomines cum his Strabo consulibus confuderit. Clare enim Livius Censorem Flaminium auctorem viæ Flaminiae dixit. Chr. Cellarius, Notit. Orb. Antiq. l. ii. cap. 9. Anon.

Ibid.] Cellarius recte Strabonem increpat. Flaminius, viæ Flaminiae author dum Censuram agebat, A.U.C. 532, ad lacum Thrasymeni Consul occisus est, A.U.C. 535. F.

20. ὁ μὲν τὴν Φλαμινίαν ἔφρασεν] Livius, libro xxxix. c. 2. de Flaminio. His quoque perdomitis, Cos. pacem dedit finitimis, et quia a bello quieti ut esset provincia effecerat, ne in otio militem haberet, viam a Bononia perduxit Arretium. Strabo aliter longe hanc viam describit. Casaub.

22. ὁ δὲ τὴν ἐξῆς μέχρι Βονωνίας] Livius de Æmilio l. xxxix. c. 2. Pacatis Liguribus, in agrum Gallicum exercitum duxit: viamque ab Placentia ut Flaminiae committeret Ariminum perduxit. Idem.

27. ὁ Αἰσις ποταμός· ὑπερὶ δὲ ὁ Ρεβίκων] De his duobus fluminibus, vide paulo post in Umbriæ descriptione. Idem.

28. τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων] Animadvertimus in hoc summo scriptore, libenter eum ex Polybio, quæ ad rem facere videantur, decerpere: nec mirum Straboni placere Polybium: Strabo igitur cum alias imitatur Polybium, tum hoc loco manifestissime. Illius verba sunt in lib. ii. postquam Galliam Cisalpinam descripsit, Περὶ γὰρ μὴν τῆς ἀρετῆς ἐστὶν εἰπεῖν ῥᾶλλον, &c. Idem.

29. ἡ τ' εὐανδρία] Polybius, τὸ γὰρ μὴν πλήθος τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος τῶν σωμάτων, ἐστὶ δὲ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις τόλμαν, ἐξ αὐτῶν τῶν πράξεων σαφῶς ἐστὶ καταμαθεῖν. Idem.

πόλεων καὶ ὁ πλεῖστος, οἷς πᾶσιν ὑπερεβέβληντο τὴν ἄλλην Ἰταλίαν οἱ ταύτη Ῥωμαῖοι. Καὶ ὃ ἡ γεωργεμένη γῆ πολλὰ καὶ παντοῖα ἐκφέρει καρπύς· καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτην ἔχουσι βάλανον, ὥς ὅτι πᾶν ἐντεῦθεν ὑοφορίαν ἢ Ῥώμῃ τρέφεται τὸ πλεόν· ἐστὶ δὲ καὶ 5 κεγχροφόρος διαφερόντως, ἀφ' οὗ εὐδρίαν· τῆτο δὲ μέγιστον λιμὲς ἐστὶν ἄκος· πρὸς ἅπαντας δὲ καιρὸς ἀέρων ἀντέχει, καὶ ἐδέποτε ἐπιλείπειν δύναται, καὶν τῇ ἄλλῃ σίτε γέννεται σπάνις· ἔχει δὲ καὶ ἁπλοῦς θυματά· τῇ δ' οἶνε τὸ πλεόν μινύουσιν οἱ πίσι· 10 ξύλοι δὲ μέγιστος οἶκον εἰσὶ· προσλαμβάνει δὲ πολὺ ἢ δὲ πίσις εὐπορία πρὸς τὸ εὐώνητον· ἐρέαν δὲ τὴν μὲν μαλακὴν, οἱ δὲ Μελίτην τόποι καὶ τῇ Σκυτάναν ποταμὸν φέρει· πασῶν πολὺ καλλίστην· τῇ δὲ τραχεῖαν ἢ Λιγυστικὴν καὶ ἢ τῇ Σύμβριον, ἐξ ἧς τὸ πλεόν 15 τῇ οἰκίᾳ τῇ Ἰταλιῶν ἀμπεύεται· τὴν δὲ μέσην οἱ δὲ Παταγίον, ἐξ ἧς οἱ ταπεινὸι οἱ πολυτελεῖς, καὶ γαύσαποι, καὶ τὸ τοῖστον εἶδος πᾶν, ἀμφιμαλλόν τε καὶ ἐπερόμαλλον. Τὰ δὲ μέταλλα νυνὶ μὲν ἐχ' ὁμοίως ἢ τὰ ἐνταῦθα ἀποδίδεται, ἀφ' οὗ τὸ λυσιτελέστερον ἴσως 20 εἶναι τὰ ἐν τοῖς ὑπεραλπίοις Κελτοῖς καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ· ὥστερον δὲ ἀποδίδεται· ἐπεὶ καὶ ἐν Οὐρεκέλλοις χρυσορύχον ἦν· κόμη δ' ἐστὶ πλησίον Ἰκτεμέλων καὶ ταύτης δὲ κόμης· ἀμφὸς δ' εἰσὶ περὶ Πλακεντίαν· Αὕτη μὲν δὲ πρώτη μερὶς τῆς Ἰταλίας, 25 μέχρι δεῦρο ἢ περιδεύειν.

Δευτέρα δὲ λεγέσθαι ἢ Λιγυστικὴ ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ ἰδρυμένη τῆς νῦν λεχθείσης Κελτικῆς καὶ τῇ Τυρρηνίᾳ, ἐδὲν ἔχουσα περιήγησης ἄξιον, πλὴν ὅτι καμινδὸν ζῶσι, τραχεῖαν γῆν ἀρῶντες, 30 καὶ σκαπτόντες, μᾶλλον δὲ λατομῶντες, ὥς φησι

urbium magnitudine ac opibus, quibus rebus Romani isthic habitantes omnibus aliis præstant Italīs. Nam et quæ colitur terra, omnis generis copiosos præbet fructus, et sylvæ tantum glandis suppeditant, ut ex porcorum gregibus, qui ibi pascuntur, Roma fere alatur: tum ob aquæ copiam milii feracissima est, quod est præsentissimum famis remedium, cum quavis aeris constitutiones fufferat, ac nunquam deficiat, etiam cum reliqui frumenti penuria incidit. Picis quoque opificia habet mirabilia. Jam vini copiam dolia arguunt, quæ ex ligno ædibus majora conficiuntur: ac picis copia multum conducit ad vilitatem pretii. Lanam mollem, et omnium longe optimam, producant loca circa Mutinam et Scutanam flumen: asperam Ligures et Symbri præbent, ex qua plerique Itali familiæ vestimenta conficiunt: mediocrem Patavium, ex qua fiunt pretiosi tapetes, gaufapa, aliaque id genus, vel utraque vel unica superficie villosa. Metalla ejus regionis hodie non perinde magno studio tractantur, quia (puto) plus utilitatis ex Transalpinis Gallicis et Hispanicis percipitur, olim autem magnæ erant curæ. Nam et Vercellis auri fodina fuit, et Ictomuli, quæ vicina sunt Placentiæ oppida. Atque hactenus quidem prima nobis descripta esto Italiæ portio.

Secunda pars explicetur Liguria, in ipsis Apenninis montibus inter Galliam nunc dictam sita et Etruriam: quæ nihil relatu dignum habet, nisi quod per pagos dissipati vivunt Ligures, asperam terram arantes ac fodientes, aut potius saxa cæden-

^a πινθηγαῖα Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. ^b Σκυτάναν Par. 3. Med. 1. Gron. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^c πολὺ πασῶν καλλίστην Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. ^d τὰ δεῖται Par. 1. Mosc. ^e ὑπεραλπίοις Med. 1. 2. Mosc. ^f ἢ πρώτη Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^g περιδεύειν Bre. Mosc.

3. καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτην ἔχουσι βάλανον] Polybius, τὸ δὲ τῶν βαλάνων πλεῖστος τὸ γινόμενον ἐκ τῶν κατὰ διάστημα δρυμῶν ἐν τοῖς πεδίοις, ἐκ τούτων ἂν τις μάστιγα τεκμήριον· πλείων γὰρ ὕλων κρεῖων κοπτομένων ἐν Ἰταλίᾳ, &c. Vide locum. Casaub.

5. ἐστὶ δὲ καὶ κεγχροφόρος διαφερόντως] Polybius, Ἐλύμου γε μὴν καὶ κέγχρες τελὲς ὑπερεβάλλουσα δαψιλία γίνεται παρ' αὐτοῖς. Idem.

11. ξύλοι γὰρ μέγιστος οἶκον εἰσὶ] Plinius xiv cap. 21. de celis vinariis, Circa Alpes ligneis vasis condunt, circuliſque cingunt, atque eitis hyeme gelida ignibus rigorem arcent. Mirum dictu, sed aliquando visum, ruptis vasis steterē glaciatae moles. Casaub.

13. Σκυτάναν] Videtur esse Plinii Scultenna, iii. 16. et Ictomulum fortasse est Gaumellum Ptolemæi: locus mancus. Xyland.

Ibid. καὶ τὸν Σκυτάναν ποταμὸν] Mihi quoque Scutanas hic videtur esse Scultenna Plinio dictus, iii. c. 16. Casaub.

Ibid. καὶ τὸν Σκυτάναν] Apud Strabonem vocabulum antiquum corruptum legitur, Σκουτάναν, pro Σκουτάναν. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. i. c. 36. pag. 417. Anon.

Ibid. Σκυτάναν] Scultenna fluvius, ubi Claudius Ligures fugavit. Liv. l. xli. c. 18. F.

15. καὶ ἡ τῶν Σύμβριον] Prior interpretes legit, ἢ τῶν Ἰνσούβριον. Symbri certe isti, de quibus tamen paulo ante Strabo, valde mihi sunt incogniti. Casaub.

Ibid.] Symbri fuerunt certe gens cum Boiis conjuncta, ideoque nomen postea forsitan deperditum. F.

17. καὶ γαύσαποι] Mallet, γαυσάπαι. Priscianus, libro septimo, p. 759. Corp. Gramm. Latin. Varro de lingua Latina ait, italia ex Græco sumpta, ex masculino in fæmininum transire, et a litera finiri, ὁ κοχλίας hæc cochlea, ὁ χαρτης hæc charta, ὁ γαυσάπης hæc gaufapa. Qui Prisciani locus vellem Antonio Augustino, viro doctissimo, venisset in mentem, quum suam de nomine Pandectarum scriberet sententiam: profecto vir optimus remisisset aliquid de acri contentione, qua probare nititur, errare eos omnes qui Pandectas fæmineo genere efferunt: sed non primus Augustinus hic offendit. Cæterum an recte Varro gaufapæ vocis

analogiam ab origine Græcanica repetat, alii æstiment: mihi simul et ea vox, et rei significatæ usus, a Barbaris gentibus (Gallis fortasse) ad Romanos transisse videtur. Gloss. Gaufapa, βαρβαρικὸν παλλίον. Alibi, Gausarus, ἐνδομῆς, lege, Gausarus: unde putet aliquis nihil isto loco esse mutandum. Latine quidem non uno modo efferri hoc nomen, quum et Gausapam, et τὰ Gaufapa, et τὸ Gaufape dicant, notum est. Casaub.

22. ἐπεὶ καὶ ἐν Οὐρεκέλλοις χρυσορύχον ἦν· κόμη δ' ἐστὶ πλησίον ἸΚΤΟΜΟΥΛΩΝ καὶ ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ κόμης· ἀμφὸς δ' εἰσὶ περὶ Πλακεντίαν] Corrigebat Casaubonus, Saltem, Ἰκτεμάδαν. Sed de hoc loco querendum amplius. Deinde puto legendum, καὶ ταύτης εὐσας κόμης. Posteriora fortasse vera sunt. Pro Ἰκτεμέλων, reponendum credo, ΟΥΙΚΤΟΜΟΥΛΩΝ. Emporium erat prope Placentiam, a Livio appellatum Vicum-viæ. l. xxi. c. 57. Quinetiam sub Οὐρεκέλλοις latere suspicor nomen alterius Emporii, a Livio ibidem sine nomine memorati; nam Vercellæ, quas innui cogitabat Casaubonus, trans Padum erant, et a Placentia nimium quantam distantes. F.

Ibid. ἐν Οὐρεκέλλοις] Lego, Οὐρεκέλλαις. Vercellas et Geographi et Historici commemorant. Casaub.

Ibid.] Vercellæ longius a Placentia distant quam quæ vicinæ ei dici possint. Suspicio legendum esse, ἐν Οὐρέλλαις, scilicet Velleis. Plinius enim oppidum Velleiacium memorat, in colibus circa Placentiam, lib. vii. c. 49. F.

23. πλησίον Ἰκτουμούλων] Saltem, Ἰκτουμούλων. Sed de hoc loco querendum amplius. Deinde puto legendum, καὶ ταύτης εὐσας κόμης. At prior interpretes longe aliter. Casaub.

Ibid.] Tyrwhitti emendationem maxime probo. F.

29. ἐδὲν ἔχουσα περιήγησης ἄξιον] Livius hoc docet cum alibi, tum lib. xxxix. c. i. ubi præter alia hæc scribit, In Liguriis omnia erant, quæ militem excitarent: loca montana et aspera, quæ et ipsis capere labor erat, et ex præoccupatis dejicere hostem: itinera ardua, angusta, infesta insidiis, &c. Casaub.

31. μᾶλλον δὲ λατομῶντες, ὥς φησι Ποσειδώνιος] A Posidonio ergo habet Diodorus, quod ipse nos celat: οἱ δὲ, αἰτ, τὴν γῆν ἐργάζονται.

tes, ut ait Posidonius. Tertiā habent his contigui Tyrrheni, campeſtria incolentes uſque ad Tiberin fluvium, quo verſus ortum maxima ex parte alluuntur uſque ad ejus offia: ab altera parte, Tyrrheno et Sardoo mari. Tiberis ex Apennino defluit, multiſque augetur fluminibus: parte quadam per ipſam fertur Tyrrheniam, deinde ab ea diſtinguit Umbriam primo, deinde Sabinos, ac mox Latinos, qui ad Romam uſque ad litus maris habitant. Siti ſunt fluvii et Tyrrhenorum reſpectu ſecundum latitudinem, invicem autem ſecundum longitudinem: et ſurſum tendunt uſque ad Apennini partes Adriæ appropinquantes, primi Umbri, ab his Sabini, et poſtremo loco Latini, omnes initio a flumine ſumpto. Latium ergo (ſic enim Latino- rum appellatur regio) inter oram maritimam ab Offia, urbem Sinueſſam, et Sabinos ſitum eſt: (Offia Romæ navale eſt, juxta quod Tiberis labens in mare exit): et in longum porrigitur uſque ad Campaniam, et Samniticos montes. Sabinorum regio interjecta Latinis et Umbris, ad eoſdem et ipſa uſque montes extenditur: magis tamen accedit ad Apennini eas partes, quæ ſunt vicinæ Veſtiniſ, Peligniſ, ac Marſiſ. Umbri inter Sabinos et Tyrrhenos ſiti ſunt, montes ſupergreſſi qua Ariminum et Ravennam pergitur: Tyrrheni a ſuo mari et Tiberi orſi, ad montes terminantur, qui a Liguria ad Adriam circumducuntur. Ab his ipſiſ nunc repetito initio, ſingula perfequamur.

Tyrrheni ergo a Romanis Etruſci et Tuſci nominantur. Græci ſic appellarunt a Tyrrheno, Atys

Ποσειδάωνιος. Τεῖτοι δ' εἰσὶ συνεχεῖς τέτοις οἱ Τυρ-
ρηνοί, τὰ πεδία ἔχοντες τὰ μέχρι τῆς ποταμῆς τῆς
Τιβέριδος, κλυζόμενοι τὰ μὲν πρὸς ἑω μάλιστα μέρη
τῆς ποταμῶς μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτῆς· καὶ ἡ γὰρ
5 τῆς Τυρρηνικῆς καὶ Σαρδάωνος πελάγει. Πρὶν δ' ἐκ τῆς
Ἀπεννίνων ὄρων ὁ Τίβερις· πληρῆται δ' ἐκ πολλῶν
ποταμῶν· μέρος ἂν τοι δι' αὐτῆς φερόμενος τῆς Τυρ-
ρηνίας, τὸ δ' ἐφεξῆς διορίζον ἀπ' αὐτῆς, ὡρῶτον
μὲν τῆς Ὀμβρικῆς, εἶτα τῆς Σαβίνης, καὶ Λατίνης τῆς
10 πρὸς τῇ Ῥώμῃ ἄχρι τῆς Ὠκερίας· ὡς βέλβηται
δὲ πῶς τῶς ποταμῶς μὲν καὶ τοῖς Τυρρηνίοις καὶ πλά-
τος, ἀλλήλοις δὲ κατὰ μήκος· ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ
Ἀπέννινα ὄρη τὰ πλησιάζοντα τῷ Ἀδρίᾳ, ὡρῶτοι
μὲν τῆς Ὀμβρικοῦ, μὲν δὲ τῆς Σαβίνης, τελευταῖοι
15 δ' οἱ τὴν Λατίνην ἔχοντες, ἀρξάμενοι πάντες ἀπὸ τῆς
ποταμῆς. Ἡ μὲν ἐν τῶν Λατίνων χώρα, μεταξὺ
κεῖται τῆς τε ἀπὸ τῆς Ὠκερίας Ὠκερίας, μέχρι
πύλλης ἢ Σινυέσσης καὶ τῆς Σαβίνης· τὸ δ' Ὠκερία ἐστὶν
ὀπίσθιον τῆς Ῥώμης, εἰς ἃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις παρ'
20 αὐτῇ ῤυεῖς· ἐκτείνεται δὲ ὅτι μήκος μέχρι τῆς Καμ-
πανίας, καὶ τῆς Σαμνητικῆς ὄρων· ἡ δὲ Σαβίνη μεταξὺ
τῆς Λατίνων κεῖται, καὶ τῆς Ὀμβρικῆς· ἐκτείνεται δὲ καὶ
αὐτὴ πρὸς τὰ Σαμνητικὰ ὄρη, καὶ μᾶλλον σιναίπτε
τοῖς Ἀπεννίνους τῆς καὶ Οὐεστίνης τε, καὶ Περίγνης,
25 καὶ Μαρσέας· οἱ δ' Ὀμβρικοὶ μέσοι μὲν κεῖνται τῆς
Σαβίνης καὶ τῆς Τυρρηνίας, μέχρι Ἀριμίνης καὶ Ραβέννης
πρὸς τὴν Ὠκερίαν· ὑπερβάλλοντες τὰ ὄρη. Τυρρηνιοὶ δὲ
παύονται ὑπὸ αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι, τοῖς περικυκλί-
30 σιν ἐκ τῆς Λιγυτικῆς εἰς τὴν Ἀδρίαν, ἀπὸ τῆς οἰκίας
ἀρξάμενοι θαλάττης, καὶ τῆς Τιβέριδος· τὰ κατὰ ἑ-
κάστα δὲ διέξομεν, ἀπ' αὐτῶν τέτων ἀρξάμενοι.

Οἱ Τυρρηνοὶ τοίνυν ὡς καὶ τοῖς Ῥωμαίοις Ἑτρώσκοι
καὶ Τετρώκοι ὡς σαργρεύονται· οἱ δ' Ἑλλήνες ἔτι

^a μὲν τι. Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^b τῶ δ' ἐφεξῆς Gron. Mosc. ^c διορίζων Mosc. ^d μέχρι τῆς Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e παραβέβηται Bre. Mosc. ^f οἱ Ὀμβρικοὶ Med. 1. Mosc. ^g ὡρῶτον Par. 3. ^h Σινυέσσης Eton. ⁱ Σαμνητικῶν Par. 1. 3. Σαμνητικῶν Med. 1. 2. Gron. ^k Σαμνητικὰ Par. 1. 3. Eton. Mosc. Σαμνητικὰ Med. 1. 2. Gron. ^l τοῖς κατὰ Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ^m Πιλιγκίης Med. 1. Eton. Mosc. Πιλιγκίης Med. 2. Πιλιγκίης Esc. ⁿ τῆς τε Σαβίνης Med. 1. Mosc. τῆς τε Σαβίνης Med. 2. Esc. ^o δ' Ἀριμίνης Par. 1. ^p πρὸς τὴν Eton. ^q ὑπερβάλλοντες Gron. ^r περικυκλίσιν Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^s διέξομεν Par. 1. Bre.

γαζόμενοι, τὸ πλεῖον πέτρας λατομοῦσι, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τραχύτη-
τος. Studiosus lector, cui hæc curæ, conferat quæ ibi scribun-
tur a Diodoro de Liguriis, cum Livianis: locus est libro v. Sunt et apud Tacitum non dissimilia, libro ii. Historiarum. Casaub.

Ibid.] Adhuc marmoris optimi fodinæ in hac regione sunt, ad Carraram, ac Massam. F.

1. συνεχεῖς τούτοις οἱ Τυρρηνοί] Limes Etruriæ, vel Tyrrhe-
niæ, ad Liguriam est Macra fluvius, qui, juxta Plinium, a Ti-
beri distat 288 m. p. lib. iii. c. 5. Idem.

5. Πρὶν δὲ ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ὁ Τίβερις] Plinius, iii. c. 5. Tiberis antea Tybris appellatus, et prius Albula, e media fere lon-
gitudine Apennini finibus Aretinorum profuit. Vide cætera. Casaub.

Ibid.] Cursus Tiberis, juxta Plinium, est m. p. 150. F.

8. τὸ δ' ἐφεξῆς διορίζον] Sic equidem habent pleraque exem-
plaria: at ego multo malim illud ex Aldini editione διορίζων,
quod respondet illi φερόμενος: utrumque vero spectat ad ὁ Τίβε-
ρις: tum pro μέρος μὲν τοι, lego, μέρος μὲν τι. Pb. Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 10. p. 699. Anon.

17. μέχρι πόλεως Σινυέσσης] Infra Σινυέσση. Plinio, iii. c. 5. Sinuessa extremum in adjecto Latio. Aliter omnino Ptolemæus, qui et Σόεσσαν in ora Campaniæ recenset, et inter μεσογαίης ejusdem Campaniæ aliam Σόεσσαν, quam et Plinius appellat Sueſſam. Vide infra. Casaub.

Ibid.] Nomen Σόεσσαν, apud Ptolemæum, certe scribitur pro Σινυέσσαν. Sinuessa extremus fuit Latii terminus, sed aquæ Si-
nuessanæ prope oppidum sunt, extra limites: ergo Plinius eas

recte Campaniæ dedit. (Plin. l. xxxi. c. 2.) Σόεσσαν Ptole-
mæi, inter μεσογαίης, est Sueſſa Auruncorum, ubi colonia de-
ducta est iterum ab Augusto, unde Julia felix vocatur. Sinueſ-
ſa, juxta D'Anvillium, est hodie Torre di monte Dragone. F.

18. καὶ τῆς Σαβίνης] Sabini enim supra Latinos porriguntur
ad Tiberin uſque. Casaub.

19. εἰς ἃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις] Malim legere, cum Epitome,
εἰς ἃ. Strabonis autem textus sensum reddit. F.

21. καὶ τῶν Σαμνητικῶν ὄρων] Supra Campaniam ſiti ſunt Sam-
nites, quorum fines ad Frentanos uſque et Daunios porrigun-
tur. Casaub.

26. μέχρι Ἀριμίνης καὶ Ραβέννης πρὸς τὴν Ὠκερίαν] Lege, μέχρι δ' Ἀρι-
μίνης καὶ Ραβέννης πρὸς τὴν Ὠκερίαν. Idem.

28. παύονται ὑπὸ αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι, τοῖς περικυκλί-
σιν ἐκ τῆς Λιγυτικῆς εἰς τὸν Ἀδρίαν] Sensus est, Tyrrhenos terminari ab Apen-
ninis montibus, qui montes Hetruriæ ambiunt, ab infero mari
ad superum porrecti. Ad utrumque igitur mare pertinent Tuſ-
ci: quod verum esse Livius testis, lib. v. c. 54. Non univerſa, ait, Hetruria tantum terra marique pollens, atque inter duo
maria latitudinem Italiæ obtinens. Idem.

33. καὶ Τετρώκοι] Vide Festum, Tuſci. Idem.

Ibid.] Festus nomen derivat vel a Tuſco rege, filio Hercu-
lis, vel a θεῷ sacrificare. In hoc Dionysium ac Plinium sequi-
tur. Potius autem Ἑτρώσκους et Τετρώσκους esse eadem nomina pu-
to, præfixo E, ut sæpe accidit, amisso. Τετρώκοι certe recentius
nomen quam Ἑτρώσκοι. Univ. Ant. Histor. t. xvi. p. 35. F.

ωνόμασαν αὐτὰς ὑπὸ τῆς Τυρρήνων τῆς Ἀτῦος, ὥς
 α φασί, τῆς γείλαντος^a ἐκ Λυδίας Σπείκουσ δ'εὐρο-
 α ἀπὸ τοῦ λιμὸς καὶ ἀφορίας^d ὁ Ἀτῦς εἰς τῶν Σπυγό-
 νων Ἡρακλέους καὶ Ὀμφάλης, ε δυοῖν παίδων ὄντων,
 κλήρω Λυδὸν μὲν κατέχευε, f τὸν δὲ Τυρρηνόν, τὸν
 πλείω^g συτείλας λαὸν, ἐξέσειλεν· ἐλθὼν γ', h τὴν
 χώραν ἀφ' ἑαυτῆς Τυρρηνίαν ἐκάλεισε, καὶ δωδεκά
 πόλεις ἐκτίσεν, i οἰκιστὴν ὀπίσθησας Τάρκωνα, ἀφ' ἧς
 Ταρκυνία ἡ πόλις· ὃν διὰ τὴν ἐκ παίδων συτίειν,
 πολὺν^k γεγενῆσθαι μυθεύουσι. Τότε μὲν ἐν ὑφ' ἐνί
 ἡγεμόνι πατρίοι, μέγα ἴχθυον. Χρόνους δ' ὕστερον
 διαλυθῆναι τὸ σύστημα εἰκός, καὶ κατὰ πόλεις διασπασ-
 θῆναι βίαν τῶν πλησιοχώρων ἐξάντας· οὐ γὰρ αὖ
 χώραν εὐδαίμονα ἀφέντες, τῇ θαλάττῃ κατὰ ληϊσίαν
 ἐπέθεντο, ἄλλοι πρὸς ἄλλα^l τρεπόμενοι πελάγη· ἐπεὶ
 ὅπως γε συμπνεύσαιεν, ἱκανοὶ ἦσαν ὅτι ἀμυνάσθαι
 μόνον τὰς ὀπίσθεντας^m αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀντιπαι-
 ρεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας ποιεῖσθαι. Μετὰ δὲ τὴν
 τῆς Ῥώμης κτίσινⁿ Δημάρατος ἀφικνεῖται, λαὸν ἄ-
 γων ἐκ Κορίνθου καὶ δεξαμένην αὐτῶν^p Ταρκυνίων,
 γεννῆ Λακονύμωνα ἐξ ὀπίσθεντος γυναικός· γενόμενος
 δὲ Ἀγκὰ Μάρκω τῷ βασιλεῖ τῆς Ῥωμαίων φίλος, ἐβα-
 σίλευσεν ἔστος, καὶ μετωνομάσθη Λεύκιος Ταρκυνίος
 Πείσκος. Ἐκόσμησε δ' ἐν τῇ Τυρρηνίαν καὶ αὐτὸς,

filio, qui eo coloniam ex Lydia duxerit. Fame
 enim et sterilitate coactus Atys, unus ex Hercule
 et Omphale prognatis, de duobus filiis alterum,
 Lydum nomine, fortito detinuit: alterum, Tyr-
 rhenum, cum maiore populi parte amandavit. Is
 cum in Italiam venisset, regionem a suo nomine
 Tyrrheniam nuncupavit, et duodecim urbes con-
 didit, praefecto rei Tarconte, a quo Tarquiniis urbi
 nomen est: hunc, quod a puero sciperet, canum
 natum fabulantur. Ac ab initio quidem unius pa-
 rentes imperio, magna erant potentia. Postmodo
 apparet dissolutum fuisse id corpus, ac Tyrrhenos
 vicinorum divulsas singulas urbes tenuisse: nam
 absque id fuisset, non (puto) regione felici relicta
 latrociniis maritimis animum adjecissent, alii ad
 alia conversi maria. Nam ubi conspirassent, fatis
 iis erat virium non ad profliganda duntaxat, sed
 etiam ad inferenda ultro bella, longasque suscipien-
 dum expeditiones. Roma jam condita, Demaratus
 Tarquinius venit, hominum secum multitudinem
 a Corintho adducens: receptusque ab oppidanis, e
 Tarquinienfi muliere Lucumonem generat. Hic
 Lucumo cum esset factus Anco Marcio Romano-
 rum regi familiaris, regnum deinde consecutus, et

^a φασί Med. 1. ^b ἀπὸ τῆς Λυδίας Med. 2. ^c ἐκ Λυδίας ἐπὶ οἰκιστὴν Mosc. ^d ὑπὸ Med. 2. ^e ὁ Σάτυρος Mosc. ^f δυοῖν Med. 1. Mosc. ^g τῶν δὲ Τυρρηνῶν Par. 1. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^h συτείλας Par. 1. Med. 1. Eton. Mosc. ⁱ οἰκιστὴν Bre. ^j τὴν τε Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^k οἰκιστὴν δὲ ex correct. Med. 2. ^l γεγενῆσθαι Mosc. ^m τρεπόμενοι Par. 1. 3. Med. 1. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁿ αὐτὰς Par. 3. Bre. ^o Δημάρατος Mosc. ^p αὐτὸν Mosc. ^q Ταρκυνιῶν Gron. Ταρκυνιῶν Mosc.

1. ἀπὸ τῆς Τυρρηνῶν τῆς Ἀτῦος] Festus: *Tyrrhenos Etruscos appellari solitos ait Verrius, a Tyrrhenō duce Lydorum.* De Atys vide eundem v. *Italia.* et Dionys. Halicarn. libro primo c. 26. ubi de Tyrrhenorum appellatione plura. Vide et Servium. *Casaub.*

3. ὁ Ἀτῦς, coactus Atys] In Graeco verbum deest: auctor χρησιμαδεῶν habet, Mæoniam his malis conflictatam, ideoque ejus regem Atyn compulsam &c. quanquam solet libere aliquando addere de suo, aut mutare etiam Straboniana. *Xyland.*

3. ὁ Ἀτῦς — κλήρω Λυδὸν μὲν κατέχευε, τὸν δὲ Τυρρηνόν, τὸν πλείω συτείλας λαὸν, ἐξέσειλεν] Ex Eustathio ad Dionys. Perieg. ver. 347. qui Strabonis locum ob oculos habuit, corrigitur, τὸν πλείω συτείλας λαὸν, ἐξέσειλεν. *Biblioth. Crit.* p. iv. Amstel. 1779. pag. 64. ex Dav. Ruhnkenii Edit. Vell. Paterculii, p. 6. F.

5. κλήρω Λυδὸν μὲν κατέχευε] A quo dicta Lydia, ut ab ejus fratre Tyrrhenō Tyrrhenia. Dionys. l. i. c. 27. τὸν μὲν Λυδὸν, αὐτὴν καταμείναντα, τὴν πατρίαν ἀρχὴν καταλαβεῖν, καὶ ἀπ' αὐτῆς Λυδίαν τὴν γῆν ὀνομασθῆναι, &c. Quod ait κλήρω, sumit ab Herodoto, quem vide libro primo, c. 94. Servius (ad Virg. *Æn.* viii. 479.) ait, Mæoniam provinciam esse cujus dum brevitas duos fratres Lydum et Tyrrhenum ferre non posset, ex sorte Tyrrhenus, cum ingenti multitudine profectus, partem Italiae tenuit, et Tyrrheniam nominavit. Mox: Sane illo tempore Tyrrheni dicti sunt: post Tusci, ἀπὸ τῆς θυεῖς. Lydi autem a Lydo fratre, qui in provincia remanserat. *Casaub.*

Ibid.] Bochartus (Canaan. l. i. c. 33.) ait, omnes ante Polybium auctores eos Τυρσηνοὺς appellasse. Tyrrheni, vel Tyrrheni, certe Lemnum, Imbrum, Scyrum, et Lesbium, ejectis incolis, tenuerunt, ut Strabo alii que plurimi, a Bocharto collecti, testantur. Hi copias, ut infra patebit, cum Pelasgis conjunxerant. Dionysius Sophoclem in Choro Τυρρηνῶσι Πελάσγοις utentem, aliosque vetustissimos scriptores laudat. (Dion. Halic. l. i. c. 25.) Hi Tyrrheni ex Lydiacā origine exorti sunt, teste omni scriptore Romano, excepto Dionysio.

Virgilius, *Æneid.* viii. ver. 478. ait:

Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto

Urbis Agyllinae sedes, ubi Lydia quondam

Gens, bello praeclara, jugis insedit Etruscis.

Tybrim etiam Lydium vocat, *Æneid.* ii. ver. 781. Horatius Etruscum Mæcenatis genus referens, Lydos esse stirpem Tyrrhenorum plane innuit, Sat. vi. ver. 1, 2.

Non quia, Mæcenas, Lydorum quidquid Etruscos
Incoluit fines, nemo generosior est te.

Ab hisce locis patet Etruriam esse vetus nomen, et Tyrrheniam a colonia ductam. Verisimile est Etruriam esse a Chaldaeo *אֶתְרוּר* *aturia* derivatam, quod idem est ac Hebraeum *אֶתְרוּר* *atur*. Ergo Etrusci ab Assyria fuerunt deducti longe ante Lydorum adventum. Constat Romanos Lydiacā originem esse veram credidisse, nec αὐτόχθονας fuisse Tyrrhenos cum Dionysio sensisse. Historiam certe esse obscuram fatendum est. Dionysius ait ipsos Tyrrhenos ducem jactavisse quendam nomine *Rafena*. Hic, secundum Cumberlandium, sit idem ac Tyrsenus. Tenim est litera servilis in linguis Asiaticis, et saepe verbis praefixa: ergo *Ῥάσενας*, vel *Ῥάσεν*, facile *Ῥάσενος*, vel *Ῥάσεν*, fieri potest. Hic Tyrsenus, vel Tyrrhenus, (uti forsitan *εὐφωρίας* *ένεκα* vocatur,) est, omnium consensu, Atys filius. De Atys patre, an filius sit Herculis, juxta Strabonem, an pronepos Jovis, juxta Herodotum, investigatio futilis. Familiam esse divinitus ortam error communis antiquorum. De tempore nihil constat, sed si Atyn esse filium Herculis credimus, tum, Tlepolemo filio Herculis ad Trojam occiso, juxta Homerum, nepotis expeditionem esse post captam a Graecis Trojam confiteri necesse est. Notandum est tamen Bryantium, in *Mythol.* t. i. p. 404. Tyrrheniam a *Tur Ain*, turris ignis, ducere, propter turre in litore erectas, ut nautis iter tutissimum noctu indicarent. Vide Dionys. Halic. l. i. qui prolixius de Tyrrhenis tractat, Cumberlandii origines Gentium, p. 315. Paterculium, l. i. c. i. F.

Ibid. τὸν πλείω συτείλας λαὸν] Συτείλας hic non est contrahere, sed cum alio ἑλλεῖν, five mittere. *Casaub.*

7. καὶ δωδεκά πόλεις ἐκτίσεν] Hetruriae populos fuisse xii. passim loquuntur historiae: et Servius (ad Virgil. *Æn.* ii. v. 278) annotat habuisse eam Lucumones xii. hoc est reges. *Idem.*

9. Ταρκυνία ἡ πόλις] Tarquinii urbs, cujus adhuc quaedam extant vestigia propè viculum *de Corneto*, ad fluvium Martam. Livius (l. xxviii. c. 45.) scribit Tarquinienfes, Romam adiutores anno 14°. 2° belli Punici, *lintea in vela pollicitos*: unde linum esse hujus regionis proventum suspicari possumus. F.

10. πολὺν γεγενῆσθαι μυθεύουσι] Ut et Cycnum: de utroque Eustathius, παρὰ Ἡλ. sec. Iliad. *Casaub.*

14. τῇ θαλάττῃ κατὰ ληϊσίαν ἐπέθεντο] Tyrrhenos piraticam olim exercuisse, et multi veteres testantur, et ex Ciceronis Hortensio ait Servius, ad Virgil. *Æn.* viii. 479. Augustin. l. iv. contra Pelagium. *Idem.*

19. Δημάρατος ἀφικνεῖται] Historiam pete a Dionys. Halicarn. lib. iii. c. 69. et seqq. *Idem.*

mutato nomine, L. Tarquinius Priscus est appellatus. Cum hic, tum ante ipsum pater, Etruriam exornarunt: hic, quod opificibus domo ipsum comitatus abundaret, ille quod Roma ad eam rem facultates suppeditaret. Traditum est ornatum triumphalem ac consularem, omniumque adeo magistratuum, a Tarquiniis Romam fuisse translatum: nec non fasces, secures, tubas, sacrificia, divinationem, et musicam qua publice utuntur Romani. Hujus filius fuit Tarquinius posterior, Superbus cognomine, qui ultimus Romanorum regum regno excidit. Porfena autem rex Clusii (quæ Etrusca urbs est) armis eum restituere frustra conatus, composita re, amicus Romanorum discessit, cum honore et magnificis donis. Hæc de Etruscorum claritate. Quibus adjici potest Cæretanorum facinus. Hi enim Gallos, qui Romam ceperant, debellaverunt, adorti eos in Sabinis: invitisque eam extorserunt prædam, quam illi volentibus Romanis abstulerant: præterea, Romanos qui Cære confugerant, et æternum ignem, ac Vestales virgines, conservaverunt. Ac videntur mihi Romani, propter eos qui tum urbem male administrabant, non satis memores accepti beneficii se exhibuisse: cum enim eis jus civitatis darent, inter cives tamen nomina eorum non retulerunt: quin et alios, qui æquali jure cum civibus reliquis non fruerentur, in Cæritum tabulas rejiciebant. Sed apud

καὶ ὁ πατὴρ πρῶτος· ὁ μὲν εὐπορία δημογῶν τῶν συνακολαθισάντων οἴκοθεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀφορμαῖς. Λέγεται δὲ καὶ ὁ θειάμβικος κόσμος καὶ ὕπατος, καὶ ἀπλῶς ὁ τῶν ἀρχόντων, ἐκ Ταρ-
 5 κυνίων δὲ μετενεχθῆναι, καὶ ῥάβδοι, καὶ πελῆεις, καὶ σάλπιγες, καὶ ἱερσποῖα, καὶ μανικὴ, καὶ μουσική, ὅση δημοσίᾳ χρῶνται Ῥωμαῖοι· τέταρτον δ' ὡς ἡμεῖς ὁ δευτερός Ταρκύνιος ὁ Σέπερος· ὅσπερ καὶ τελευταῖος βασιλεύσας ἐξέπεσε. ^a Πορσένως δ' ὁ τῶν ^b Κλεσίων βασιλεὺς πόλεως Τυρρηνίδος κατὰγειν αὐτὸν ἐπιχειρήσας δι' ὅπλων, ^c ἔχ' οἷός τε ἡμεῖς, ^d καταλυσόμενος τὴν ἑχθρὰν, ἀπῆλθε φίλος, μετὰ πρῆμιν καὶ δωρεῶν μεγάλων· περὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῆς Τυρρηνίων ταῦτα· καὶ ἐπὶ ταῖς ^e Καίρετανόις πρᾶχθέντα· καὶ ὅτε
 15 τὴν ἐλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμισαν, ^f ἐπὶ τῇ ἐπιδήμειοι καὶ Σαβίνες· καὶ ^g ἅπερ ἐκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκείνοι λάφυρα, ἀκόντας ἀφείλοντο· πρῶτος δὲ ταῖς, τὴν καταφυγόντας παρ' αὐτὰς ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν, καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς
 20 ἑτέρας ἱερείας. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῆς τότε φάουλως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς συμνημονεύσαι τὴν χάριν αὐτοῖς δοῦναι· πολιτείαν γὰρ δόντες, ὅσῃ ἀνέγραψαν εἰς τὴν πόλιν· ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας τὰς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς
 25 δέλτας ἐξώρριζον τὰς ^h Καίρετανων. Παρὰ δὲ τοῖς

^a Πορσένως Med. 1. Mosc. et ex correct. Med. 2.

Eton. Mosc. ^d Malim, καταλυσόμενοι δὲ, Marg. Cas.

Mosc. ^f ἀπῆλθον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Mosc.

Eton. Mosc.

^b Κλεσίων Med. 1. Gron. Bre. Eton.

^c ὡς ἔχ' οἷός Par. 1. 3. Med. 1. 2.

^e Καίρετανόις Par. 1. Καίρετανόις Par. 3. Καίρετανόις Eton. Καίρετανόις Efc.

^g ἅπερ ἐκόντων Par. 1. Med. 1. 2. Mosc.

^h Καίρετανων Par. 1.

4. καὶ ἀπλῶς ὁ τῶν ἀρχόντων] Livius, l. i. c. 8. de duodecim lictoribus: Me haud prænitet eorum sententiæ esse, quibus et apparitores, et hoc genus, ab Etruscis finitimis, unde sella curulis, unde toga prætexta sumpta est, numerum quoque ipsum ductum placet. Vide omnino Diodorum, libro quinto. Casaub.

6. καὶ σάλπιγες] Inde dicta poetis Τυρρηνικὴ σάλπιγξ. Idem. Ibid. καὶ μανικὴ] Augurum disciplinam totam ab Etruscis habuisse Romanos, e Cicerone, Livio, Valerio Maximo, Diodoro, aliisque multis, notum est. Idem.

7. ὡς ἡμεῖς ὁ δευτερός Ταρκύνιος] Dionysius, nimium vulgatæ temporum rationi innixus, negat Tarquinium Superbum esse Prisci filium. Livius tamen ait; regis filius neposne fuerit, parum liquet: pluribus tamen auctoribus filium ediderim. Hæc diversitas opinionum ex chronologia vulgari Romanorum exoritur, quæ nimium regna singulorum regum producit. Si autem cum Newtono et Hookio ad naturæ normam, et ad historiæ fidem hæc reducamus, Tarquinius Superbus facile sit Prisci filius. (Vide Newtoni Chron. Hookii dissertationem). F.

11. ἔχ' οἷός τε ἡμεῖς] Expedita erit sententia, si legamus, ἔχ' οἷός τε ὧν. T.

12. ἀπῆλθε φίλος] Porfene historia, ut a Romanis refertur, vix credibilis est: nec omnino sibi constant historici. Tacitus, Capitolii incendium describens, in Vitelliano motu, ait: sedem Jovis optimi maximi — quam non Porfena, dedita urbe, neque Galli, capta, temerare potuissent. Hist. l. iii. c. 72. Plinius, xxxiv. 14. ait: In fœdere, quod expulsi regibus populo Romano dedit Porfena, nominatim comprehensum invenimus, ne ferro, nisi in agricultura, uterentur. Tacitus deditionem urbis probat, et Plinius fœdus cum urbe subiecta innuit. Suetonius, in Tiberio, c. 3. ait: Traditur etiam [Drusus] pro prætore ex provincia Gallia retulisse aurum, Senonibus olim in obsidione Capitolii datum, nec, ut fama, extortum a Camillo. Quantum hi Scriptores ab aliorum omnium sententiis discrepant, etiam mediocriter doctis notum est. Ad solvendum hunc nodum observemus, primo, quod Romani tyranno infensi, sed salutem desperantes, maluerunt forsitan Porfena, quam Tarquinio, urbem dedere. Porfena, e contrario, astute res agens, fœdus fortasse deseruit, et conditionem pacis, sub ista lege a Plinio memorata, Romanis imposuit. Neque in hoc prorsus Livio vel Dionysio repugno. Non Horatii, non Scævola, non Clœliæ gesta, nec Porfene munificentiam nego; sed agri Veientibus reddit, obsequia a Romanis dati,

probant non esse pari conditione pacem factam. Præsidium Janiculo deductum nihili est, si antea Romanis armorum usum interdixerat. Nec discrepantiam Historicorum admiremur; sed cum Romani partium studio sæpe ducuntur, mallet Tacito ac Plinio, invito patriæ gloriam detrahentibus, quam cæteris amplificandis, credere. F.

13. περὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῶν Τυρρηνίων ταῦτα] Omnia Romanorum sacra esse ab Etruscis desumpta plurimi testantur: sed artes mimeticæ inter hos floruerunt antequam Romani Græcis literis imbuti fuissent. Extant certe hodieque, ait Plinius, xxxv. 3. antiquiores urbe (Roma) picturæ Ardeæ, quibus equidem nullas æque demior, tam longo ævo durantes veluti recentes. Vasa et sepulchra, cum parietibus depictis, adhuc extant, quæ opes et elegantiam hujus gentis testantur. Inter veteres Diodorus (lib. v.) optime Tyrrenos descripsit. Inter recentes plurimi antiquitates eorum explicaverunt, quos omnes adusque A. D. 1746 collectos in Hist. Univ. antiqua, tom. xvi. p. 51. inveniat lector. Editio autem nupera Vasorum elegantissime depictorum, quæ nobilissimus Hamiltonus ex Italia deportaverat, majorem huic studio lucem attulit. Idem.

14. τὰ τοῖς Καίρετανόις πρᾶχθέντα] Vide Livium, libro v. c. 50. et Valer. Maxim. libro primo, c. 1. §. 10. Uterque aliter ac Strabo rem narrat. Casaub.

16. ἅπερ ἐκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκείνοι λάφυρα, ἀκόντας ἀφείλοντο] Livius et alii Historici hoc aliter referunt. Indecorum iis visum est redemptos vivere Romanos: ideoque Camillum victorem in Gallos finxerunt, et ne nuncius quidem cladis relictus. Polybius tamen fœdus esse initum affirmat, urbemque redditam, fama ad Gallos perlata, quod Veneti, iis absentibus, terras eorum prædatum ierant. In hoc non Straboni repugnat. F.

22. πολιτείαν γὰρ δόντες, ὅσῃ ἀνέγραψαν εἰς τὴν πόλιν] A. Gellius, xvi. 13. paulo aliter. Primos autem municipales, sine suffragii jure, Cærites esse factos accepimus: concessumque illis, ut civitatis Romanæ honorem quidem caperent, sed negotiis tamen atque oneribus vacarent, pro sacris bello Gallico receptis custoditisque. Casaub.

23. ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας τὰς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας] Et hoc aliter A. Gellius, xvi. c. 13. Hinc, inquit, tabulæ Cærites appellatæ, versa vice, in quas censores referri juebant, quos notæ causa suffragiis privabant. Idem.

Ἑλλήσιν εὐδοκίμησεν ἡ πόλις αὕτη, ἀφ' ἧς τε ^a ἀνδρίαν καὶ δικαιοσύνην. ^b ἥ τε γὰρ ληστῶν ἀπέχετο, καίπερ διωαμένη πλείστον, καὶ Πυθοὶ ^c τὸν Ἀγυλλαίων καλέ-
 μένον ἀνέθηκε θησαυρὸν. Ἀγυλλα γὰρ ^d ἐλογίζετο τὸ
 πρῶτον, ἡ νῦν ^e Καίρεα, καὶ λέγεται Πελασγῶν 5
 κτίσμα ἥ ἐκ Θεσσαλίας ἀφικυμένων. ἥ δὲ Λυδῶν, οἱ
 περ Τυρρῆνοὶ μετωνομάσθησαν, ὅππασιν αὐτῶν τοῖς
 Ἀγυλλαίοις, πρῶτον τῷ τείχει τις, ἐπισημάνετο
 τὸννομα τῆς πόλεως. τῶν δ' ἀπὸ τῆς τείχους Θεσα-
 λῶν πινος, ἀπὸ τῆς ἀποκρίνασθαι, πρῶτον αὐτῶν 10
 αὐτὸν χαίρει, δεξιόμενοι ἢ οἰωνόν οἱ Τυρρῆνοὶ τῆτον,
 ἀλῶσαν τὴν πόλιν μετωνόμασαν. ἡ δὲ ἔτι λαμπρὰ
 καὶ ὀψιφάνης ^f πόλις ἔχου σῶζει μόνον. εὐανδρεὶ δ'
 αὐτῆς μάλλον τὰ πλησίον θερμά, ἢ καλῶσι ^g Καίρε-
 τανὰ, ἀφ' ἧς τοὺς φοιτῶντας θεραπείας χάρειν. Τὰς δ' 15
 Πελασγῶν, ὅτι μὲν ἀρχαῖον ^h πὺλον καὶ τὴν Ἑλ-
 λάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα πρῶτον τοῖς Αἰο-
 λεῦσι τοῖς καὶ Θεσσαλίαν, ὁμολογεῖσιν ἅπαντες σχεδὸν
 π. ⁱ νομίζειν δὲ φησιν Ἐφορος, τὸ ἀνέκαθεν Ἀρχα-
 δας ὄντας ἐλεῖσθαι τραπωπικὸν βίον. εἰς δὲ τὴν αὐτὴν 20
 ἀγωγὴν πρῶτον πολλὰς, ἅπασιν τῆς ὀνόματος
 μέλαδ' ἔχει, καὶ πολλὰν ὀψιφάνειαν κτίσασθαι, καὶ πρῶτον
 τοῖς Ἑλλήσιν, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, παρ' ὅσας πόλεις ἀφ-
 ικυμένοι τετυχήκασι. καὶ γὰρ ἡ Κρήτης ἔποικοι γεγόνα-
 σιν, ὥς φησιν Ὀμηρος. λέγει ^k ἐν Ὀδυσσεύς, πρῶτον 25
 Πίωελόπιν.

† Ἀλλ' ἄλλων γλώσσα μεμιγμένη. ἐν μὲν Ἀχαιοί,
 ἢ ἐν δ' Ἐτεοκρητῆς μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κυδωνες,
 Δωριεὲς τε ^m τριχάικες, δίοι τε Πελασγοί.

Καὶ τὸ Πελασγικὸν Ἄργος, ἡ Θεσσαλία λέγεται, τὸ 30
 μεταξὺ ἧς ἑσβολῶν τῆς Πίωει, καὶ ἧς Θερμοπυλῶν,
 ὥς ὅτι ὀρεινῆς τῆς κατὰ Πίνδον, ἀφ' ἧς τὸ ἐπ' ἄρξαι τῆς

Græcos urbs ea nobilitata fuit, ob justitiam et forti-
 tudinem: nam et abstinuit latrociniiis, quanquam
 posset plurimum, et apud Delphos donarium, quod
 Agyllæorum thesaurus vocatur, consecravit. Olim
 enim Agylla usurpabatur, quæ nunc Cære, fertur-
 que condita a Pelasgis qui e Theffalia venerant:
 quos cum Lydi, qui Tyrreni dicti sunt, bello pe-
 tiissent, accessisse quendam ad murum, et quod
 nomen esset urbis, interrogasse: et cum Theffalo-
 rum quidam de muro, loco responfi, eum salvere
 jussisset, (χαίρει id Græce dicitur,) omen accepisse
 Tyrrenos, atque urbi captæ nomen Cære fecisse.
 Hodie urbis, tam splendidæ quondam et claræ,
 tantum restant rudera: magis frequentantur ab ho-
 minibus thermæ vicinæ Cæretanæ, propter eos qui
 valetudinis causa eo commeant. Cæterum Pelasgos
 antiquam gentem per universam Græciam extitisse,
 maxime inter Æoles Theffaliæ incolas claram, apud
 omnes fere in confesso est. Ephorus ait se arbitra-
 ri, eos, cum a prima stirpe Arcades essent, milita-
 rem amplexos vitam: et in studii ejus nominisque
 societatem multis perductis, magnum sibi nomen
 cum apud Græcos parasse, tum apud alios, ad quos
 pervenissent: nam et in Creta coloni fuerunt, ut
 Homerus auctor est, apud quem Ulysses ita Pene-
 lopæ narrat:

*Diversis illic linguis utuntur: Achæi,
 Magnanimique Eteocretes, intusque Cydones,
 Dorieesque habitant triplices, divique Pelasgi.*

Et Pelasgicum Argos dicitur Theffalia, quæ est
 inter ostia Penei, et Thermopylas, usque ad mon-
 tana Pindi, quod Pelasgi loca ea obtinuerint: Jo-

† Odyss. τ. 175.

^a ἀνδρίαν Med. 1. Moys. ^b τῶν τε γὰρ ληστῶν ἀπέχετο defunt Esc. Mosc. ^c τὸν Ἀγυλλαίων Med. 2. et τῶν Ἀγυλλαίων ex cor-
 rectione. Ἀγυλλαίων Par. 3. Bre. et sic infra. ^d ἐπολάζετο Med. 1. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^e Malim, Καίρει, vel Καίρη, Marg.
 Caf. Κεραία Par. 1. Eton. Κερία Bre. Κερία Esc. Κερία Mosc. ^f πόλις νῦν ἔχου Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^g Κερετανὰ
 Par. 1. Eton. Mosc. Καίρετανὰ ex correct. Med. 2. ^h τὸ πῦλον ex correct. Med. 2. ⁱ νομίζω Med. 1. 2. ^k γὰρ Mosc. ^l ἐν δὲ
 τοῖς Κρήταις Par. 1. ἐν δὲ τε καὶ Κρήταις Med. 1. 2. ἐν δὲ τε οἱ Κρήταις Mosc. ^m τριχάικες Med. 2.

Ibid.] Exinde Horatius, Ep. 1. i. epist. 6. ver. 62.

*Quid deceat, quid non, obliti, Cærite cera
 Digni.* F.

3. καὶ Πυθοὶ τὸν Ἀγυλλαίων] De Delphicis thesauris vide li-
 bro ix. p. 644. Edit. Amst. Casaub.

4. Ἀγυλλα γὰρ ἐλογίζετο] Vide Dionys. Halicarn. lib. iii.
 et Stephanum. Ita appellatur ab Herodoto, Diodoro, Virgi-
 lio, Æn. vii. 652. Justinio, aliis. Idem.

Ibid.] Vide Cellarii Geogr. Ant. lib. ii. c. 9. Anon.

Ibid.] Virgilius et Agyllam et Cæretem appellat, Æn. x.
 ver. 183. *Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in arvis.*

Ergo Lydiacam migrationem ante excidium Trojæ ponit. Jus-
 tinus, ni fallor, nihil de nomine Agyllæ retulit. Anno 14to.
 secundi belli Punici Livius enumerans Etruriæ populos qui
 Consulem adiuturos polliciti sunt, ait: Cærites frumentum com-
 mecatum de omnibus generis. l. xxviii. c. 45. Hodie Cæretum in
 Ducatu de Bracciano appellatur. F.

5. ἡ νῦν Καίρεα] Legendum, ἡ νῦν Καίρει, ut apud omnes
 legitur. In Stephano et Καίρει reperies, et Καίρη. Potes et vul-
 gatam lectionem tueri, cum soleat Strabo ista forma familia ef-
 ferre: sic Theate paulo post dicit Θεατεάν. Casaub.

Ibid. Πελασγῶν κτίσμα τῶν ἐκ Θεσσαλίας ἀφικυμένων] Vide Hali-
 carnass. et lib. iii. et lib. primo. Idem.

15. Τὰς δὲ Πελασγῶν] Digressio elegans et necessaria de Pe-
 lasgorum gente, vel gentibus potius, ut ait, lib. xiii. qui
 locus cum isto comparandus. Vide etiam Dionysium Halicarn.
 lib. i. Thucydides, lib. i. c. 3. auctor est, τὸ Πελασγικὸν Ἄρ-
 γος multis aliis gentibus suam appellationem communicasse.

Idem.

Ibid.] Reinholdus Forsterus doctissimus Pelasgos ab Ægypto
 ducit: vide notam ad Græc. Grammat. Gregorii Sharpe LL. D.
 p. 224. Alii Phœniciam originem iis attribuunt. Alii a Pha-
 leg, vel Peleg, nomen ducunt. Mallet autem Pelasgos esse fig-
 nificatione verbi nihil aliud quam advenas, vel gentes a patria
 separatas. In Hebraica lingua, quæ a veteri Græcorum parum
 differt, ἡδὲ peleg est divisio, unde πειλαγος est mare inter Græ-
 cos, quod terras separat. Πελαγοὶ igitur Æolice et Dorice pos-
 sunt esse iidem ac πειλαγοί, vel homines marinis rebus occupa-
 ti. Si hoc verum sit, non mirum est Pelasgos ubique, et in
 Græcia, et oris maritimis Asiæ, inventos: nam undecumque
 venerint, licuit iis nomen Pelasgorum assumere. F.

24. καὶ γὰρ τῆς Κρήτης ἔποικοι γεγόνασιν] Diodorus, lib. v.
 p. 346. Edit. 1604, Μετὰ δὲ τὰς πολλὰς γενεαὶς ὑπερὶν Πηλασ-
 γοὶ πλανώμενοι διὰ τὰς συνεχεῖς στρατείας καὶ μεταναστεύσεις, καταστή-
 σαντες εἰς τὴν Κρήτην, τῆς νῆσος μέρος κατήκτισαν. Casaub.

30. Καὶ τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἡ Θεσσαλία λέγεται] Apud Home-
 rum, Iliad. β. 681.

Νῦν δ' αὖ τὰς ὅσους τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔβαιον.
 Vide libro octavo. Æschylus autem ὁ φιλόμυθος (ut et Sophocles)
 hoc non ignorabat, quum fecit Regem Argivum gloriantem suæ
 ditionis fines esse Strymonem et Pindum, ac Petræborum Pæo-
 numque fines: quem locum paucissimi intelligunt. Nos autem,
 si Deus dederit, in nostra illius poetæ editione explicabimus.
 Idem.

vemque Dodonæum idem poeta Pelasgicum vocat :

O Rex Dodonæ, Pelasgice.

Multi etiam Epiroticas gentes Pelasgicas nominant, quod eo usque suam Pelasgi ditionem protulerint : multique heroum Pelasgi sunt dicti, a quibus deinde gentibus sint nomina indita. Nam et Lesbium Pelasgiam appellarunt : et Homerus eos qui finitimi sunt Cilicum in Troade Pelasgos vocat :

Pinguia Larissæ ducebat culta tenentes

Hippobous, hastas solitos tractare Pelasgos.

Ephoro, ut Pelasgos ex Arcadia esse diceret, auctor fuit Hesiodus :

— *Lycaône natos,*

Quem quondam fertur clarus genuisse Pelasgus.

Æschylus in Supplicibus, seu Danaïdibus, eorum patriam facit Argos apud Mycenæ. Sed et Peloponnesum fuisse Pelasgiam vocatam Ephorus scribit. Et Euripides in Archelao ait :

Danaus, qui quinquaginta genuit filias,

Argos profectus, urbem condidit Inachi :

Pelasgiotas hicque dictos antea,

Danaos vocari jussit.

Anticlidides primos Pelasgos Lemno et Imbro vicina condidisse scribit, quosdamque eorum cum Tyrrheno Atys filio in Italiam navigasse. Atticæ historiæ scriptores ita Pelasgorum meminerunt, ut qui etiam Athenis fuerint : et eos, quod vagi instar avium modo hæc, modo alia adirent loca, pelargos appellatos ab Atticis, quæ vox ciconiam significat.

τόπων τῶν Πελασγῶν τὸν τε Δία τὸ Δωδωναῖον αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὀνομάζει Πελασγικόν.

* Ζεὺ ἄνα, Δωδωναῖε, Πελασγικέ.

Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ Ἑπειρωτικὰ ἔθνη Πελασγικὰ εἰρήκασιν, ὥς καὶ μέχρι δεῦρο ἐπαρξάντων. Πελασγὸς τε πολ-
λοὺς καὶ τὴν ἡρώων ὀνόματα καλέσαντες, οἱ ὑπερὸν ἀπὸ
ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπώνυμα πέποιήκασι· καὶ ὅ
τὸ Λέσβον Πελασγίαν εἰρήκασι, καὶ τοῖς ἐν τῇ Τρωάδι
Κίλιξιν Ὅμηρος εἰρήκε δὲ ὁμόρους Πελασγούς.

† Ἰππόβοος δ' ἄγε φύλα Πελασγῶν ἐγχεσιμῶραν,

Τῶν, οἱ Λάριον ἐβόλαχα ναιετάσκον.

Ἐφ' ὧν γ' Εὐφῶρ τῷ ἔξ Ἀρχαδίας εἶναι τὸ φύλον τῆτο, ἥρξεν Ἡσίοδος· φησὶ γὰρ,

Υἱεὺς ἔξ ἐγένοντο Λυκαῶνος ἀντιθέοιο

15 Ὀν ποτε πίκετε Πελασγός. —

[Αἰχὺλος δ' ἐκ τῆς Μυκηνῆς Ἀργεὺς φησὶν ἐν Ἰκέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν.] Καὶ τὴν Πελο-
πόννησον δὲ, Πελασγίαν φησὶν Εὐφῶρος κληθῆναι· καὶ
Εὐριπίδης δ' ἐν Ἀρχελαῷ φησὶν, ὅτι

20 Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ

Ἐλθὼν εἰς Ἀργεὺς, ὥκισεν Ἰνάχην πόλιν·

Πελασγώτας δ' ὀνομασμένους τοπεῖν,

Δαναὸς καλεῖσθαι νόμον ἔθηκεν. —

Ἀντικλείδης δὲ πρώτως φησὶν αὐτὸς τὰς αἰετὰς Λημνον
25 καὶ Ἰμβρον κτίσαι· καὶ δὴ τῶν πινῶν, καὶ μετὰ Τυρ-
ρηνῶν τῆς Ἀττικῆς εἰς Ἰταλίαν σιεύει. Καὶ οἱ τὴν
Ἀττικὴν συγγραψάντες ἱστοροῦσι περὶ τῶν Πελασγῶν, ὥς
καὶ Ἀθηναῖοι γενόμενοι τῶν Πελασγῶν· διὰ δὲ τὸ πλα-
νήτας εἶναι, καὶ δίκην ὀρνέων ἐπιφοιτῶν ἐφ' ἑστέτυχε
30 τόπας, πελαργὸς ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν κληθῆναι. Τῆς δ'

* Iliad. π. 233.

† Ibid. β. 840.

2 τῶν τῶν Πελασγῶν Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. 3 προσεβόλασιν Med. 2. 4 ναιετάσκον Med. 2. 5 τῷ δ' Εὐφῶρ Par. 1. Med. 1. 2. τῷ δ' Εὐφῶρ τῷ Mosc. 6 ὥκισεν Par. 1. 3. Mosc. 7 ἔθηκεν Ἑλλάδα Gron. Mosc. 8 ἔθηκεν Ἑλλάδα Esc. 9 Τυρρηνῶν Par. 1. Mosc. 10 εἰς τὴν Ἰταλίαν Med. 1. 2. Esc. Mosc. 11 οἱ μὲν Med. 2. 12 ὥς καὶ Ἀθηναῖοι γενομένοι τῶν Πελασγῶν defunt Par. 1. 1 Πελασγῶν Med. 2.

7. καὶ γὰρ τὴν Λέσβον Πελασγίαν εἰρήκασι] Herodotus, Terpsichore c. 26. auctor est Lesbium et Imbrum a Pelasgis fuisse quondam habitatas. Casaub.

16. Αἰχὺλος δ' ἐκ τῆς Μυκηνῆς Ἀργεὺς φησὶν ἐν Ἰκέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν] Perlege Æschyli fabulam. Nihil reperies quo hæc referas : nusquam enim Pelasgorum ibi fit mentio. Quare legendum puto, τὸ γένος αὐτῶν, videlicet Πελασγῶν, de quo Hesiodus in præcedentibus versibus. Nam Æschylus Pelasgum, Argis tunc regnantem cum advenere Danaides, indigenam facit :

Τῶν γνηνῶν γὰρ εἰμὶ ἐγὼ Παλαίχθονος
ἱνὸς Πελασγός, τῆς δὲ γῆς ἀρχηγέτης.

De Pelasgis, ut dixi, ne γὰρ quidem : quæ res movit me aliquando, ut putarem hæc omnia e margine libri in contextum irrepisse, quum ad locum Euripidis, qui mox sequitur, fuissent annotata. Nam quia de Danao fit ibi mentio, videbatur aliquis superiora verba annotasse, quum respiceret ista Æschyli, de Danaïdibus :

Κέλσιν Ἀργεὺς γαῖαν, ὅθεν δὴ
γένος ἡμέτερον.

Nunc aliter censeo : præsertim quum veteres codices hæc retineant. Idem.

Ibid. Αἰχὺλος δ' ἐκ τῆς Μυκηνῆς Ἀργεὺς φησὶν, ἐν Ἰκέτισιν, ἢ Δαναΐσιν, τὸ γένος αὐτῶν, Æschylus vero, in Supplicibus mulieribus, seu Danaïdibus, Argis eos juxta Mycenæ esse oriundos dicit.] Non recte viri magni locum eum vel movendum, vel omnino inducendum, arbitrantur. Argos dicit, pro Laconica : quæ olim eo nomine appellabatur : ut notum ex Strabone, lib. viii. p. 561. Edit. Amst. Pindari Scholiaste, ad Isthm. Od. ii. et Eustathio, ad Dionysium, et Homeri Iliad. 6. unde Ἀργεῖα illic Helena dicitur, ut Virgilio Argiva, Æneid. i. Ac diserte Laconum colonos dicit Pelasgos Servius, ad Æneid. lib. viii. v. 600. De his (Pelasgis) varia est opinio : nam alii eos ab Atheniensibus, alii a Laconibus, alii a Thessalis dicunt originem habere.

Sane Danaum Argos venturum prædicit Prometheus apud Æschylum, in Tragedia sui nominis :

Πέμπτη δ' ἀπ' αὐτῶν γέννα πεντηκοντόποις

Πάλιν πρὸς Ἀργεὺς ἐχ' ἐκὼς ἐλεύσεταί.

Quinta vero ejus progenies, quinquaginta filias habens,

Rursus Argos haud volens ventet. Meursius, in Miscel. Lacon. l. i. c. 7.

24. τὰ περὶ Λημνον καὶ Ἰμβρον] De Lemno testatur Thucydides, libro iv. c. 28. Herodotus, libro sexto extremus. De Imbro libro quinto, c. 26. Casaub.

25. καὶ δὴ τῶν πινῶν, καὶ μετὰ Τυρρηνῶν τῆς Ἀττικῆς εἰς Ἰταλίαν σιεύει] Plinius, l. iii. c. 5. aliquantulum differt. Umbros, ait, inde exegere antiquitus Pelasgi, hos Lydi, a quorum rege Tyrrheni. Talia sunt Plinii verba, ubi observandum est, eum non Pelasgos inter Lydos numerare : quocirca si in utraque expeditione Pelasgos inveniamus, quid est, cur credatur non ex eadem stirpe, ut antea diximus, esse exortos ? F.

26. Καὶ οἱ τὴν Ἀττικὴν συγγραψάντες] Vide libro iv. Scripserunt autem τὴν Ἀττικὴν, sive historiam rerum Atticarum, multi : ut Philochorus, quem laudant Dionysius, et Athenæus, vi. c. 11. et xiv. 10. p. 637. Androtion, quem Pausanias, vi. c. 7. et x. c. 8. Hellanici quoque Ἀττικὰ citari video a Grammaticis. Citatur et Ameleagoræ Atthis. Casaub.

30. πελαργὸς ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν κληθῆναι] Obscura hujus appellationis mentio apud Hesychium, Πελασγός, et infra, lib. ix. p. 608. Edit. Amst. At Dionysius Halicarnassensis, libro primo, c. 28. rem fuse explicat : Μυρίδας, inquit, τὰ ἐμπάλιν ἀπεφαιρόμενος Ἑλλαδικῶν, τῶν Τυρρηνῶν φησὶν, ἐπειδὴ τὴν ἐαυτῶν ἐξέλιπον, ἐν τῇ πλάνῃ μετανομοσθῆναι Πελασγούς, τῶν ὀρνέων τοῖς καλεμένοις πελάργοις ἐκασδέσας ὥς κατὰ ἀγέλας ἐφοίτω, εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκάνιον. i. e. Myrsilus contra, dissentiens ab Hellanico, Tyrrhenos ait post relictam patriam passim vagabundos, mutato nomine, dictos Pelargos quadam alium pelargorum similitudine, quod agminatim oberrarent

Τυρρηνίας μήκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι^α φασι τὴν παραλίαν ἀπὸ Λένης μέχρι^β Ὠσείων, διχελίων περὶ καὶ πεντακοσίων σταδίων· πλάτος δὲ τῆς ἡμίσεος ἐλαττοῦ τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν· εἰς μὲν οὖν Πίσας ἀπὸ Λουνῆς, πλείους τὴν σταδίων εἰσὶν· ἐντυθεν δὲ εἰς Οὐαλδε-⁵ τέρως σ π· πάλιν δὲ ἐνθενδε^γ εἰς Ποπλώνιον σ ο· ἐκ δὲ Ποπλώνιος εἰς^δ Κόρσαν ἐλθὺς ω· οἱ δὲ χ φασι· Πολύβιος δ' οὐκ εἶναι τὰς πάντας α υ λ λέγει· Τέτων δ' ἡ μὲν Λέναι πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν· καλεῖται δ' οἱ Ἕλληνες Σελήνης λιμένας, καὶ πόλιν· ἡ μὲν οὖν¹⁰ πόλις ἐστὶ μεγάλη· ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστος τε καὶ κάλλιστος, ἐν αὐτῷ περιέχων πλείους λιμένας, ἀγχιβαθεῖς πάντας, οἷον ἀν γένοντο τὸ ὀρμητήριον θαλασσοκρατησάντων ἀνθρώπων, τοσαύτης μὲν θαλάττης, τοσούτου δὲ χρόνου· περιεκλείεται δ' ὁ λιμὴν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ'¹⁵ ὧν τὰ πελάγη κατὰ πλεύεται, καὶ ἡ^κ Σαρδῶν, καὶ τῆς ἡόνος ἐκτεταθὲν πολὺ μέρος· μέταλλα δὲ λίθος λευκοὶ τε καὶ ποικίλοι γλαυκίζοντες, τοσαῦτ' ἐστὶ καὶ τηλικαῦτα μονολίθως ἐκδιδόντα πλάκας καὶ^μ στήλας, ὥστε τὰ πλείστα τῶν ἐκπερεπῶν ἔργων τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ταῖς²⁰ ἄλλαις πόλεσιν, ἐντυθεν ἔχειν τὴν χορηγίαν· καὶ γὰρ εὐεξάγωγός ἐστιν ἡ λίθος, τῶν μεταλλῶν ὑπερκειμένων τῆς θαλάττης πλησίον· ἐκ δὲ τῆς θαλάττης διαδεχόμενοι^ν τῆς Τίβριδος τὴν κομὴν καὶ τὴν ξυλείαν τὴν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σελμάτων εὐρυτάτων, καὶ εὐμικεσίων,²⁵ ἡ Τυρρηνία χορηγεῖ τὴν πλείστην τῶν ποταμῶν κατὰ δέξανται ἐκ τῶν ὄρων εὐρύς. Μεταξὺ δὲ Λένης καὶ Πίσας ὁ Μάκρης ἐστὶ χωρίον, ὃ πέραν τῆς Τυρρηνίας, καὶ τῆς Λιγυτικῆς, κέχρηται τῶν συγγραφέων πολλοί.

^α φησὶ Par. 1. Mosc. sed Par. 1. habet . α . . supra. ^β Ὠσείων Par. 1. Ὠσίων Mosc. ^γ Πίσας Med. 1. 2. Gron. Mosc. et sic infra. ^δ πολλὰς Efc. ^ε Οὐαλδετέρως Par. 1. Med. 2. sed Par. 1. habet Οὐαλδετέρως in margine. Οὐαλδετέρως Med. 1. et Οὐαλδετέρως ex correctione. Οὐαλδετέρως Gron. Bre. Οὐαλδετέρως Eton. et Οὐαλδετέρως recentis manu supra. ^ς καὶ π' Par. 1. 3. Med. 1. Gron. Αἰχμοσίων καὶ πεντήκοντα Med. 2. et ex correct. Αἰχμοσίων καὶ ὀγδοήκοντα. ^ζ εἰς Πλώνιον Par. 3. εἰς τὸ Πλώνιον Med. 2. et ex correct. εἰς τὸ Ποπλώνιον. ^η Κόρσαν Med. 1. Gron. Mosc. ^θ τὸ δεξι Med. 1. 2. ^ι Σαρδῶν Par. 1. Eton. Mosc. Σαρδῶν Med. 2. et ex correct. Σαρδῶν. ^κ τοσαῦτα τ' ἐστὶ Med. 1. Mosc. ^λ στήλας Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^μ Τίβριδος Par. 1. Med. 1. ^ν κατάγναι Med. 1. 2. Gron.

per Græcas regiones atque barbaras. Ubi vide quæ notavimus. Casaub.

Ibid. τῆς δὲ Τυρρηνίας μήκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι φασι τὴν παραλίαν — διχελίων περὶ καὶ πεντακοσίων σταδίων] Plinius longitudinem Etruriæ a Macra ad Ostia ait esse 288 m. p. vel 2304 stadia: ergo si literali arithmetica utamur, 300 pro φ ponatur. Mox, πλείους τῶν σταδίων εἰσὶν: distantia Lunæ a Pisis, juxta D'Anvillium, est m. p. 36, i. e. stad. 288. quocirca mendum in Strabone suspicor. L'Italie de M. D'Anville, 4to. p. 144. F.

4. εἰς μὲν ἐν Πίσας ἀπὸ Λένης] Confule Itinerarium Antonini: cui quando parum hac in parte cum Strabone convenit, ejus verba apponere superfedebo. Casaub.

5. Οὐαλδετέρως] Lego, Οὐολατέρως, patet ex Etruriæ Pliniana, et aliorum descriptionibus: et paulo post, Οὐολατέρων legitur pro Οὐολατέρων. Xyland.

7. εἰς Κόρσαν] Videtur simpliciter scribendum, ut apud nonnullos. Latini poetæ enim priorem corripiunt. Rutilius, i. 285. Cernimus antiquas nullo custode ruinas,

Et desolatæ mœnia facta Cosæ.

Apud Priscianum legitur Cosæ. Virgilius Cosas dixit, Æn. x. v. 168.

Quique urbem liquere Cosas.

Quod ait Servius poetica factum licentia: quum tamen Strabo habeat Κόρσαν, paulo post, ut et Ptolemæus. Κόρσα cujus Stephanus meminit alia esse videtur. Casaub.

9. καλεῖται δ' οἱ Ἕλληνες Σελήνης λιμένας, καὶ πόλιν] At Stephanus Σελήνην ait esse πόλιν Τυρρηνίας. Lunæ portum ita laudat Silius Italicus, libro viii. v. 482.

Tunc quos a niveis exegit Luna metallis

Insignis portu, quo non spatiosior alter

Innumeras cepisse rates, et claudere pontum.

Lunæ portus meminit Ennius, apud Priscianum. Ptolemæus Λέναν et Σελήνης ἄκρον facit diversa. Idem.

Ibid.] Lunæ oppidum est in Etruria, dein fluvius Macra, et

Etruriæ longitudo maxima traditur per litus a Luna usque ad Ostia bis mille et quingenta stadia: latitudo semisse minor ad montes: nam a Luna ad Pisas amplius est stadiis cccc. hinc Volaterras cclxxx. rursum inde ad Populonium cclxx. a Populonio Cossam, prope dccc. aliis dc. Polybius summam totam ait non implere mccccxxx. stadia. Ergo Luna urbs est et portus: urbs quidem non magna, sed portus maximus, juxta ac pulcherrimus, plures includens portus, omnes prope litus profundos: quale omnino convenit esse receptaculum hominum qui tanti maris tanto tempore dominium obtinuerunt. Cingitur portus montibus altis, unde maria cerni possunt, et Sardinia, et litoris utrinque magna pars. Fodiuntur ibi lapides albi, et discolores, ad cæruleum vergente specie: magno numero, et mole, ut etiam columnæ, ac grandes tabulæ, unico constantes lapide, inde excindantur. Itaque pleraque egrorum operum quæ Romæ et aliis in urbibus visuntur, materiam habent inde petitam. Facile enim lapis avehi potest, cum fodinæ mari e propinquo immineant, atque a mari Tiberis excipiat. Ligna quoque ad ædificia, et longissimos atque rectissimos afferes Etruria copiosissime suppeditat, fluminibus statim a montibus devehentibus. Inter Lunam et Pisas locus est Macra, quem multi scriptorum terminum statuerunt Etruriæ et Liguriæ. Pisæ a Pi-

postea ad occasum fluvii portus Lunæ. Hinc mire quidam interpretes veterum erraverunt. Etrusci certe regionem a Macra fluvio ad usque Tiberim possederunt. Ligures autem regionem vicinam iis ademerunt, et a Liguribus captus est is ager a Romanis. Exinde limites prisce Etruriæ sunt redditi: et Luna oppidum est, apud Melam, recte Luna Ligurum, dum alii scriptores in Etruria ponunt. Liv. xli. c. 13. F.

10. ἡ μὲν ἐν πόλιν ἐστὶ μεγάλη] Scilicet in Strabonis sæculo. Lucanus enim desertæ mœnia Lunæ memorat, l. i. v. 586. Ideoque post Strabonem deterior facta est. Idem.

17. μέταλλα δὲ λίθος λευκοὶ τε καὶ ποικίλοι] Plinius, l. xxxvi. c. 5. Lunense marmor esse Pario candidius affirmat, sed nuper repertum esse scribit: unde forsan in Strabonis tempore hæc candidioris vena marmoris non reperiatur. Hæc regio adhuc Lunegiana vocatur, quæ æque nunc ac olim ob marmoris lapicidas laudatur. Idem.

24. καὶ τὴν ξυλείαν] Thucydides, ii. c. 14. ξύλων appellat: Aristoteles, τὴν περὶ τὰ ξύλα ἔλκην: Latini, materiam. Casaub.

28. ὁ Μάκρης ἐστὶ χωρίον] Omnes fluvium Macram in hoc tractu recensent: χωρίον nemo, quod meminerim. Plin. iii. c. 5. Macra Liguriæ finis: quod autem in Ptolemæo est Μάρκαλλα, librariis, opinor, acceptum id ferendum. Idem.

Ibid. ὁ Μάκρης ἐστὶ χωρίον] Hujus Macræ quotquot alii meminerunt auctores, amnem, non locum, pronunciarunt: manetque in hanc usque diem hoc nomine, nisi quod exiguum emollito, vulgo Magra dictus, copiosissimis rapidissimisque aquis. Proinde suspicatus sum, scriptum fuisse hoc loco ab ipso Strabone, ὁ Μάκρης ἐστὶ ποταμός, Macra est fluvius: quippe geographum hunc, alioquin accuratissimum, Macra quid esset, non explorasse, quum Etruriam peragraret, ut ipse paulo post de Populonio promontorio abs se consensu testatur, haud quaquam veri erat simile. Sed dubium hoc in medium relinquo. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. i. c. 8. pag. 55. et cap. 9. pag. 73. Anon.

ſæis Peloponneſiis conditæ ſunt, qui cum Neſtore ad Trojam profecti, in reditu navigantes ejeſti ſunt, alii ad Metapontium, alii ad agrum Piſanum, cum univerſi Pylii dicerentur. Piſæ ſitæ ſunt in medio amnium Arni et Æſaris, qua illi concurrunt: alter ab Aretio copioſus descendens, ſed in tres diviſus alveos, alter ab Apennino: et ubi confluunt, alter alterius violento incurſu, ita ſe invicem attollunt, ut qui utrinque in ripa ſtant, alius alium videre non poſſit. Itaque eo ſubvectionem a mari neceſſe eſt difficilem fieri, quæ eſt ſtadiorum circiter xx. Fertur fabula, quo tempore primum illi amnes fuerint e montibus delati, incolis obſiſtenti- bus ne in unum confluentes alveum diluvio agros vaſtarent, pollicitos fuiſſe amnes ſe eluvionem non facturos: ac ſtetiſſe promiſſis. Videtur urbs ea quondam floruiſſe, ac ne nunc quidem ignobilis eſt, ob fertilitatem, lapicidinas, et materiam navalem, quia olim uſi ſunt ad maritima prælia: nam Ligu- res Tyrrhenis erant bellicoſiores, ac malos ſe vici- nos præbebant, a latere accolentes, et provocantes ad certamina: hodie major pars in Romana ædifi- cia inſumitur, ubi etiam in villis Perficæ extruun- tur regiæ. Volaterranorum ager mari alluitur: urbs condita eſt in valle profunda, ſupra collem celſum et undequaque præcipitem, plano vertice, in quo arx urbis ſita eſt: ab imo ad ſummum adſcenſus eſt arduus atque difficilis, xv. ſtadiorum. Eo confluxere aliquando quidam Etruſcorum et a Sylla proſcrip- torum: qui, quatuor cohortibus armatorum confi-

Ἡ δὲ Πίσα κτίσμα ἔστι τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Παι-
σαίων, οἱ μὲν Νέστωρος ὅτι Ἰλίον φρατεύσαντες, κατὰ
τὸν ἀνάπλουν ἐπλανήθησαν, οἱ μὲν, εἰς τὸ Μεταπόν-
πον, οἱ δ' εἰς τὴν Πεισάπιν, ἅπαντες Πύλοι χαλκί-
μοι. Διοὶν δὲ πόσιμα κῆται μεταξὺ καὶ αὐτὴν τὴν
συμβολήν, Ἄρνε τε καὶ Αἰσάρος. ὧν ὁ μὲν ἔξ Ἀρρη-
πῆς φέρεται πολὺς, ἐχὶ πᾶς, ἀλλὰ τευχῇ χιθεῖς, ὁ
δ' ὅκ τ' Ἀπεννίνων ὄρων· συμπεσόντες δ' εἰς ἐν ρεῖθ-
ρον, μετεωρίζουσιν ἑλλήκας ταῖς ἀντιποταμίοις ὅτι ποσῶ-
τον, ὥστε οὗτο ὅτι τῶν ἡϊόνων ἐξῶτας ἀμφοτέρων, μηδ'
ἕτερον ὑπὸ θατέρω καθορᾶσθαι· ἄς ἀνάγκη δυσανά-
πλωτα ὅκ θαλάττης εἶναι· γάδοι δ' εἰσι τῆ ἀνάπλες,
πρὸς κ. Μυθεύουσι δ' ὅτε πρῶτον ὅκ τῶν ὄρων κατ-
εφέρουντο οἱ ποταμοὶ ἔτοι, κωλυόμενοι ὑπὸ τ' ὅτι-
15 χωρίων, μὴ συμπεσόντες εἰς ἐν χαλκίμοις τὴν χό-
ραν, ὑποχέσθαι μὴ κατακλύσειν, καὶ φυλάξαι τὴν
πίσιν. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις εὐτυχισμένη ποτε, καὶ νῦν ὅκ
ἀδοξεῖ, ἀφ' ἧς εὐχαρίαν, καὶ τὰ λιθοργία, καὶ τὴν
ὑλὴν τὴν ναυπηγήσιμον, ἢ τὸ μὲν παλαιὸν ἐχρῶντο πρὸς
20 τὰς καὶ θαλάτταν κινδύνους· καὶ γὰρ μαχηώτεροι Τυρ-
ρηνῶν ὑπῆρξαν, καὶ παρώξυναν αὐτὰς οἱ Λίγυες, πονη-
ροὶ γένοιτο πρὸς πλεῖραν ὄντες· νῦν δὲ τὸ πλεόν εἰς
ταῖς οἰκοδομαῖς ἀναλίσκειται τὰς ἐν Ῥώμῃ, καὶ τὰς
ἐπαύλεσι βασιλεία κατασκευαζομένων Περσικῶν. Τῶν
25 δὲ Ὀυλατεγγάνων ἡ μὲν χώρα κλύζεται τῇ θαλάτ-
τῃ· τὸ δὲ κτίσμα ἐν φάραγι βαθείᾳ λόφος ἐστὶν ὑψη-
λὸς περικρημνός πάντῃ, τὴν κορυφὴν ὀπίπεδος, ἐφ' ἣ
ἵδρυται τὸ τεῖχος τῆς πόλεως· ἡ δ' ἐπ' αὐτὴν ἀνά-
βασις πεντεκαίδεκα σταδίων ἐστὶν ἀπὸ τῆ βάσεως, ὅξεια
30 πᾶσα καὶ χαλεπή· ἐνταῦθα σινέσθουσιν πινεσὶ Τυρρηνῶν
καὶ τῶν περὶ γειτομένων ὑπὸ Σύλλα· πλερώσαντες δ'

^a μὲν ἐστὶ Eton. Esc. Mosc.

^b τῇ deest Med. 1. Esc. Mosc.

^c Ἀνσαρος, Marg. Cas.

^d κωλυόμενοι Par. 3. Bre. Med. 1. Esc. Mosc. sed Med. 1. habet ex correct. κωλυόμενοις. κωλυόμενοις Med. 2.

^e et ex correct. κωλυόμενοις.

^f κατακλύζειν ex correct. Med. 2.

^g τὴν πόλιν ex correct. Med. 2.

^h λιθοργία Par. 1. 3. Med. 2.

ⁱ γένοιτο Par. 1. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc.

^k παρὰ Par. 1. Med. 1. 2. Esc.

^l καὶ Par. 1.

^m Οὐλατεγγάνων Med. 1. 2.

ⁿ Mosc. Οὐλατεγγάνων Esc.

^o Forte,

^p καὶ Par. 1.

^q καὶ Par. 1.

^r καὶ Par. 1.

^s καὶ Par. 1.

^t καὶ Par. 1.

^u καὶ Par. 1.

^v καὶ Par. 1.

^w καὶ Par. 1.

^x καὶ Par. 1.

^y καὶ Par. 1.

^z καὶ Par. 1.

^{aa} καὶ Par. 1.

^{ab} καὶ Par. 1.

^{ac} καὶ Par. 1.

^{ad} καὶ Par. 1.

^{ae} καὶ Par. 1.

^{af} καὶ Par. 1.

^{ag} καὶ Par. 1.

^{ah} καὶ Par. 1.

^{ai} καὶ Par. 1.

^{aj} καὶ Par. 1.

^{ak} καὶ Par. 1.

^{al} καὶ Par. 1.

^{am} καὶ Par. 1.

^{an} καὶ Par. 1.

^{ao} καὶ Par. 1.

^{ap} καὶ Par. 1.

^{aq} καὶ Par. 1.

^{ar} καὶ Par. 1.

^{as} καὶ Par. 1.

^{at} καὶ Par. 1.

^{au} καὶ Par. 1.

^{av} καὶ Par. 1.

^{aw} καὶ Par. 1.

^{ax} καὶ Par. 1.

^{ay} καὶ Par. 1.

^{az} καὶ Par. 1.

^{ba} καὶ Par. 1.

^{bb} καὶ Par. 1.

^{bc} καὶ Par. 1.

^{bd} καὶ Par. 1.

^{be} καὶ Par. 1.

^{bf} καὶ Par. 1.

^{bg} καὶ Par. 1.

^{bh} καὶ Par. 1.

^{bi} καὶ Par. 1.

^{bj} καὶ Par. 1.

^{bk} καὶ Par. 1.

^{bl} καὶ Par. 1.

^{bm} καὶ Par. 1.

^{bn} καὶ Par. 1.

^{bo} καὶ Par. 1.

^{bp} καὶ Par. 1.

^{bq} καὶ Par. 1.

^{br} καὶ Par. 1.

^{bs} καὶ Par. 1.

^{bt} καὶ Par. 1.

^{bu} καὶ Par. 1.

^{bv} καὶ Par. 1.

^{bw} καὶ Par. 1.

^{bx} καὶ Par. 1.

^{by} καὶ Par. 1.

^{bz} καὶ Par. 1.

^{ca} καὶ Par. 1.

^{cb} καὶ Par. 1.

^{cc} καὶ Par. 1.

^{cd} καὶ Par. 1.

^{ce} καὶ Par. 1.

^{cf} καὶ Par. 1.

^{cg} καὶ Par. 1.

^{ch} καὶ Par. 1.

^{ci} καὶ Par. 1.

^{cj} καὶ Par. 1.

^{ck} καὶ Par. 1.

^{cl} καὶ Par. 1.

^{cm} καὶ Par. 1.

^{cn} καὶ Par. 1.

^{co} καὶ Par. 1.

^{cp} καὶ Par. 1.

^{cq} καὶ Par. 1.

^{cr} καὶ Par. 1.

^{cs} καὶ Par. 1.

^{ct} καὶ Par. 1.

^{cu} καὶ Par. 1.

^{cv} καὶ Par. 1.

^{cw} καὶ Par. 1.

^{cx} καὶ Par. 1.

^{cy} καὶ Par. 1.

^{cz} καὶ Par. 1.

^{da} καὶ Par. 1.

^{db} καὶ Par. 1.

^{dc} καὶ Par. 1.

^{dd} καὶ Par. 1.

^{de} καὶ Par. 1.

^{df} καὶ Par. 1.

^{dg} καὶ Par. 1.

^{dh} καὶ Par. 1.

^{di} καὶ Par. 1.

^{dj} καὶ Par. 1.

^{dk} καὶ Par. 1.

^{dl} καὶ Par. 1.

^{dm} καὶ Par. 1.

^{dn} καὶ Par. 1.

^{do} καὶ Par. 1.

^{dp} καὶ Par. 1.

^{dq} καὶ Par. 1.

^{dr} καὶ Par. 1.

^{ds} καὶ Par. 1.

^{dt} καὶ Par. 1.

^{du} καὶ Par. 1.

^{dv} καὶ Par. 1.

^{dw} καὶ Par. 1.

^{dx} καὶ Par. 1.

^{dy} καὶ Par. 1.

^{dz} καὶ Par. 1.

^{ea} καὶ Par. 1.

^{eb} καὶ Par. 1.

^{ec} καὶ Par. 1.

^{ed} καὶ Par. 1.

^{ee} καὶ Par. 1.

^{ef} καὶ Par. 1.

^{eg} καὶ Par. 1.

^{eh} καὶ Par. 1.

^{ei} καὶ Par. 1.

^{ej} καὶ Par. 1.

^{ek} καὶ Par. 1.

^{el} καὶ Par. 1.

^{em} καὶ Par. 1.

^{en} καὶ Par. 1.

^{eo} καὶ Par. 1.

^{ep} καὶ Par. 1.

^{eq} καὶ Par. 1.

^{er} καὶ Par. 1.

^{es} καὶ Par. 1.

^{et} καὶ Par. 1.

^{eu} καὶ Par. 1.

^{ev} καὶ Par. 1.

^{ew} καὶ Par. 1.

^{ex} καὶ Par. 1.

^{ey} καὶ Par. 1.

^{ez} καὶ Par. 1.

^{fa} καὶ Par. 1.

^{fb} καὶ Par. 1.

^{fc} καὶ Par. 1.

^{fd} καὶ Par. 1.

^{fe} καὶ Par. 1.

^{ff} καὶ Par. 1.

^{fg} καὶ Par. 1.

^{fh} καὶ Par. 1.

^{fi} καὶ Par. 1.

^{fj} καὶ Par. 1.

^{fk} καὶ Par. 1.

^{fl} καὶ Par. 1.

^{fm} καὶ Par. 1.

^{fn} καὶ Par. 1.

^{fo} καὶ Par. 1.

^{fp} καὶ Par. 1.

^{fq} καὶ Par. 1.

^{fr} καὶ Par. 1.

^{fs} καὶ Par. 1.

^{ft} καὶ Par. 1.

^{fu} καὶ Par. 1.

^{fv} καὶ Par. 1.

^{fw} καὶ Par. 1.

^{fx} καὶ Par. 1.

^{fy} καὶ Par. 1.

^{fz} καὶ Par. 1.

^{ga} καὶ Par. 1.

^{gb} καὶ Par. 1.

^{gc} καὶ Par. 1.

^{gd} καὶ Par. 1.

^{ge} καὶ Par. 1.

^{gf} καὶ Par. 1.

^{gg} καὶ Par. 1.

^{gh} καὶ Par. 1.

^{gi} καὶ Par. 1.

^{gj} καὶ Par. 1.

^{gk} καὶ Par. 1.

^{gl} καὶ Par. 1.

^{gm} καὶ Par. 1.

^{gn} καὶ Par. 1.

^{go} καὶ Par. 1.

^{gp} καὶ Par. 1.

^{gq} καὶ Par. 1.

^{gr} καὶ Par.

πέπαρα τὸν γαλατῶν, διετὴν χρόνον ἐπολιορκή-
 θησαν, εἰθ' ὑπόσπονδοι παρεχώρησαν τῇ τόπῃ. Τὸ δ' ἢ
 Ποπλόνιον ἐπ' ἄκρας ὑψηλῆς ἰδρύται, κατ' ἐρωγίας
 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ χερρόνησιζέσης, πολιορκίαν καὶ αὐτὸ
 δεδεγμένον πρὸς τὰς αὐτὰς καίρας· τὸ μὲν οὖν πολίχ- 5
 νιον πάντῃ ἐρημὸν ἐστὶ, πλὴν τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν κατοικίων
 ὀλίγων· τὸ δ' ὅπνιον οἰκεῖται βέλπον, ὡρὸς τῇ ῥίζῃ
 τῆς ὄρεος λιμένιον ἔχον, καὶ νεωσιόεσσι· διὸ καὶ δοκεῖ μοι
 μόνῃ τῇ Τυρρηνίδων τῇ παλαιῶν αὐτῇ πόλει, ἐπὶ αὐ-
 τῇ τῇ θαλάτῃ ἰδρύσθαι· αἴτιον δ' ἐστὶ τὸ τῆς χώρας 10
 ἀλίμενον· διόπερ παντάπασιν ἐφευγον οἱ κτίσται τὴν θά-
 λατταν, ἢ ὡς ἐβόλλοντο ἐρύματα ὡρὸς αὐτοῖς,
 ὥστε μὴ λάφυρον εἶσιμον ἐκκεῖσθαι τοῖς ἐπιπλεύουσιν·
 ἐστὶ δὲ καὶ θυνοσκοπεῖον ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ. Κατοπιεύεται
 δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόρρωθεν μὲν καὶ μόλις ἢ Ἡ Σαρδάν, 15
 ἐχύτερον δ' ἢ Κύρνος, ὅς τις διέχουσα τῆς Σαρδόνος
 σταδίας· πολλὸν δ' ἢ μάλλον τέτων, ἢ Αἰθαλία ὡς ἐ-
 χετέρα τῇ ἡπείρῳ ἐστὶν, ὅσον τὸ διέχουσα σταδίας,
 ὅσας καὶ τὴν Κύρνε διέχει· ἀριστον δ' ἀφετήριον τέτο τὸ
 χωρίον ὅθεν ἐπὶ τὰς πρὸς τὰς λεχθεῖσας νήσους· 20
 εἰδομένη δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ Ποπ-
 λόνιον, καὶ μετάλλᾳ πνα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκλελειμμένα·
 εἰδομένη δ' καὶ οὖν ἐργαζομένης τὴν σίδηρον τὴν καὶ Αἰ-
 θαλίας κομιζομένη· ἐ γὰρ διύαται συλλιπαίνεσθαι
 χαμινεύοντος ἐν τῇ νήσῳ· κομίζεται δ' εὐθὺς ἐκ τῆς 25
 μεταλλῶν εἰς τὴν ἡπείρον. Τέτο δὲ δὴ παρὰ δόξον ἢ
 νήσος ἔχει, καὶ τὸ, τὰ ὀρύγματα ἀναπληρῶσαι πάλιν
 τῷ χρόνῳ τὰ μεταλλεύοντα, κατὰ περ οὖν πλα-

tutis, per biennium tolerata oppugnatione, tandem
 publicam secuti fidem loco isto cesserunt. Populo-
 nium situm est in promontorio sublini, quod præ-
 ruptum, in mare exit, ac peninsulam efficit. Id
 quoque oppidum sub idem tempus obsidionem
 pertulit: nunc desertum plane est, si templa et do-
 mos paucas demseris: navale melius frequentatur
 ad radices montium, lacu non magno præditum, et
 domos recipiendis navibus habens. Itaque mihi
 sola de omnibus Tyrrhenis urbibus vetustis hæc ad
 ipsum mare condita fuisse videtur: cum conditores
 omnibus modis mare fugerent, quod importuosa
 ea esset regio: aut propugnacula saltem objicerent,
 ne prædationibus appellentium essent expositi: est
 et specula in promontorio, unde thynni observa-
 tur. Ex urbe procul ac ægre conspicitur Sardinia,
 propius Corfica, quæ a Sardinia distat fere lxx. sta-
 diis. His multo vicinior continenti est Æthalia,
 ad ccc. stadia inde, totidemque a Corfica distans.
 Optime a Populonio solvunt tres illas insulas peti-
 turi: quas et nos vidimus, Populonio conscenso,
 et metalla quædam ibi locorum deserta: vidimus
 etiam qui ferrum ex Æthalia allatum elaborarent:
 non enim ea in insula fornacibus liquari potest, sed
 statim atque effossum est in continentem perfertur.
 Cum id rarum auditu habet Æthalia, tum quod
 fossæ, unde metalla sunt eruta, rursus tractu tem-
 poris implentur: quod ipsum de salis fossis apud

^a χερρόνησιζέσης Par. 1. Med. 1. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. Eton. ^b τῶν δεῖσθαι Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c πρὸς τῆς ῥίζης
 Med. 2. ^d ἐβόλλοντο Esc. Mosc. ^e πρὸς αὐτῆς Med. 1. Gron. πρὸ αὐτῆς Eton. Esc. Mosc. ^f Σαρδάν Par. 1. Med. 2. Esc. Mosc. ^g Αἰθαλία Med. 2. et sic infra. ^h Malim, πρὸς ἐχέτερα γὰρ, divisa sen-
 tentia. Marg. Cas.

2. εἰθ' ὑπόσπονδοι παρεχώρησαν τῇ τόπῃ] Epitome Liv. lxxxix. Volaterras, quod oppidum adhuc in armis erat, obsessum, in dedi-
 tionem accepit. Casaub.

8. διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνῃ τῇ Τυρρηνίδων] Idem etiam Plinio, iii. c. 5. videtur: Populonium, inquit, Hetruscorum quondam, hoc tantum in litore. Idem et libellus ille habet qui Catonis nomen præfert. Idem.

14. θυνοσκοπεῖον ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ] Thynnos piscatores observa-
 bant, vel in aliquo prominenti in mare promontorio, (unde lo-
 cus Aristophanis, Equit. pag. 305. Ed. 1607.

Ὅστις ἡμῶν τὰς Ἀθήνας ἐκκεκώφκει βοῶν,
 Καπὸ τῶν πετρῶν ἀνωθεν τοὺς πόρους θυνοσκοπεῖν. i. e.

Qui nostras Athenas obtudisti tot clamoribus,

Quasi piscator, e specula procul observans portoria.)

vel e summa trabe quam in vado defigebant, quod indicat Phi-
 lostratus, Iconum i. σκοπιωρεῖται, inquit, τὸς ἀφ' ὑψηλοῦ ἔχον, ταχὺς
 μὲν ἀριθμῆσαι, τὴν δὲ ὄψιν ἱκανός. Vide Ælian. et Strab. lib. i.
 Idem.

18. ὅσον τὸ διέχουσα σταδίας] Vel hic, vel apud Plinium, iii. c. 6. quem vide, in numerorum notis puto peccatum. Idem.

19. ὅσας καὶ τῆς Κύρνης] Idem ait Diodorus Siculus, lib. v. Idem.

22. καὶ μετάλλᾳ πνα] Livius, in loco supra citato, ait, Po-
 pulonienfes ferrum. De urbe Populonia vide infra. F.

23. τὸν σίδηρον τὸν ἐκ τῆς Αἰθαλίας] Æthalam ait Diodorus
 dictam ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς καὶ αὐτῇ αἰθαλίας· πότερ' ἔχει πολλὴν
 σιδηρεῖν, ἢν τέμνουν εἰς τὴν χωρίαν καὶ καλασκευὴν τῶν σιδήρων. Plinius,
 iii. c. 6. Ilva cum ferri metallis, circuitu c. m. a Populonia x.
 a Græcis Æthalia dicta. Rutilius in Itinerario, lib. i. ver. 351.

Occurrit chalybum memorabilis Ilva metallis,

Qua nihil uberius Norica gleba tulit. Casaub.

24. ἐ γὰρ διύαται συλλιπαίνεσθαι χαμινεύοντος ἐν τῇ νήσῳ] Συλλι-
 παίνεσθαι non est, ut putat interpres, liquari, sed cogi in stricu-
 ras, ut Latini loquuntur. Servius (ad Virg. Æn. x. v. 174.)
 de Ilva, Varro et aliud dicit, nasci quidem illic ferrum, sed in
 stricuras non posse cogi, nisi transvectum in Populonium Tusciæ ci-
 vitatem. Vides eandem sententiam a Varrone totidem verbis
 esse. Quare recte Glossarium optimum, Stricuras, λιπαίνας

μένον, ἢ τὸ ἀπὸ τῆς σιδηρῆς πίπτειν ὡς περὶ σπινθήρας. Grammatici quo-
 que Græci docent nos λιπαίνας insulam id nominis invenisse ab
 hac istius vocis notione, quam nautæ varia ferri frustra, quæ in
 ea reliquerant, postea reperissent in unum coisse et fuisse conflu-
 ta, hoc est ἐκ τῆς ἀναδόσεως τῆς πρὸς λιπαίνεσθαι. Stricuras autem
 (vel strictum) quid Latini vocent, vide apud Nonium, et Vir-
 gilius interpretes in illud Æn. viii. ver. 420.

— striduntque cavernis

Stricturæ chalybum.

Prudentius,

Decoquat in massas fervens strictura secures.

Rutilius de Ilva, Itiner. i. v. 353.

Non Biturix largo potior strictura camino,

Nec quæ Sardonio cespite massa fluit. Idem.

27. καὶ τὸ, τὰ ὀρύγματα ἀναπληρῶσαι πάλιν] Virgilius, Æn. x.
 ver. 173.

— est Ilva trecentos

Insula, inexhaustis chalybum generosa metallis.

Ubi notat Servius: Plinius Secundus dicit, cum in aliis regionibus
 effossis metallis terræ sunt vacuæ, apud Ilvam hoc esse mirum, quod
 sublata renascuntur, et rursus de iisdem locis effodiuntur. Aristo-
 teles quoque in libro περὶ θαυμ. ἀνωσμ. (p. 1158 Edit. Du Val.)
 idem sed paulo aliter refert. Porro renascuntur præter comeme-
 morata a Strabone etiam alia aliis locis, ut in Italia faxum in
 exitu paludis Reatinæ, et alia marmora in lapidinis, teste
 Plinio. (Vide legem septimam, §. xiii. De soluto matrimo-
 nio, quemadmodum dos petatur.) De metallo bituminis apud A-
 polloniatas renascente, vide l. vii. Idem.

Ibid.] Aristoteles refert esse fodinas æris in Æthalia, ubi
 postquam æs fuit erutum, χρόνῳ διελθόντος πολλὰ φανέναι ἐκ τῆς αὐτῆς
 μετὰ τὴν σιδηρεῖν. — Sub terra semper ferrum cum ære mixtum est.
 Forsan in fodinis aquarum fontes particulas ferri in cavitatibus
 deposuerunt, quas elaboraverunt operarii. Dicitur in Hunga-
 ria esse fontes ubi inverso ordine ferrum in æs mutatur. (Brown's
 travels, fol. p. 68.) Hodiernum Æthaliæ nomen, secundum
 Pocockium, est Monte Christo, insula deserta ad distantiam
 leuc. 4. ab Ilva versus meridiem. F.

Rhodos, et marmore Pario, fertur, et de Indicis salibus Clitarchus tradit. Ergo neque Eratosthenes recte dixit, e continenti neque Corsicam posse conspici, neque Sardiniam: et falsum est quod Artemidorus ait, in pelago utramque jacere stadiis mille et cc. a continente diffitam: nam si quis alius id potuit, ipse certe tanto intervallo non potuiffem eas tam liquido conspiciere, quam conspexi, et præcipue Corsicam. Ad Æthaliā portus est Argous, ab Argo navi sic dictus, ut aiunt. Eo enim perhibent Jasonem navigasse, Circes domicilium quærentem, quam Deam Medea cupiebat visere, et a strigmentis concretis, quæ Argonautæ ibi fecerint, adhuc durare variegatos in litore scrupulos. Huiusmodi porro fabulæ id confirmant, quod nos diximus, Homerum non omnia finxisse, sed cum multa id genus ferri rumoribus vulgi audiret, ipsum de suo intervallorum longitudines, et remotos ab hominibus situs addidisse: utque Ulyssēm, ita etiam Jasonem in oceanum eduxisse, cum eorum uterque vagatus fuerit, sicut et Menelaus. Ac de Æthalia quidem satis. Corsicam Romani nominant quæ Cynus est Græcis: male ea habitatur, aspera, ac plerisque locis plane invia: quo fit ut montana colentes, qui latrociniis vitam sustentant, ipsis sint inhumaniores bestiis. Itaque cum Romani duces in insulam hanc incursionem faciunt, ac munitiones adorti magnum mancipiorum numerum afferunt, videre Romæ cum admiratione licet quantum in eis feritatis ac indolis plane sit belluinæ: nam aut vitam fugiunt, aut impatientia ac stupiditate dominos obtundunt: ut impensæ poeniteat, etiam si quis minimo emerit. Habent tamen quædam oppida

παμῶνας φασὶ ὅτι ἐν Ῥόδῳ, καὶ τὴν ἐν Πάρῳ πέτραν
τὴν μάρμαρον, καὶ ἂν ἐν Ἰνδοῖς ἄλλας, ὅς φησι Κλει-
ταρχος. Οὐτ' οὖν Ἐρατοσθένους ὁρᾶς, ὁ φήσας μὴ
καθορᾶσθαι, μήτε τὴν Κύρνον οὐκ ἔπειρα, μήτε τὴν
5 Σαρδόναν· οὐτ' Ἀρτεμίδωρος, ὁ φήσας ἐν χιλίοις εἶναι
καὶ ἀφ' ἀποστολῶν τὰς ἀπὸ πελαγίας ἀμφοτέρας· καὶ γὰρ εἰ-
πίπιν, ἡμῖν γὰρ οὐκ ἂν ὑπὲρξαν ὁραταὶ ἢ ἐπὶ τοσού-
τον, ἐφ' ὅσον σαφεῖς ἐωρῶντο, καὶ μάλιστα ἡ Κύρνος.
Ἐπὶ δὲ κατὰ τὴν Αἰθαλίαν λιμὴν Ἀργῶος ὁ δὲ τῆς
10 Ἀργεῖς, ὡς φασὶν· ἐκεῖσε γὰρ πλεύσας τὴν τῆς Κίρ-
κης οἰκιστὴν ζητῶντα τὸν Ἰάσονα, τῆς Μηδείας ἐθε-
λέσας ἰδεῖν τὴν ἑαίν· καὶ δὴ καὶ δὲ τῶν ὁπότε-
λεγεῖσμάτων παγόντων, ἃ ἐποίησαν οἱ Ἀργοναῦται, δια-
μένειν ἐπὶ καὶ νῦν ἡ ἀποικίλλας τοῖς ἐπὶ τῆς ἡόνος
15 ψήφους. Αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιῶνται, τεκμήρια τὴν λεγο-
μένην ὑφ' ἡμῶν ἔστιν· ὅτι ἔκ πάντα Ὀμηρὸς αὐτὸς
ἐπλάττειν. Ἄλλ' ἀκέρων θρυλλεμένων τὴν ποιεῖται πολ-
λῶν, αὐτὸς προσετίθει μήκη ἀφ' ἀποστολῶν καὶ ἐκ τοσού-
των· καὶ κατὰ τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς τὸν Ὀκεανὸν
20 ἔξβαλε, παραπλησίως καὶ τὴν Ἰάσονα, γεννημένης καὶ
τετὰ πλάνης πινύς, καὶ κείνη, κατὰ τὴν καὶ Μενελάω·
ὡς μὲν οὖν τὴν Αἰθαλίαν τοσαῦτα. Ἡ δὲ Κύρνος ὑπὸ
τῶν Ῥωμαίων καλεῖται ἡ Κόρσικα· οἰκεῖται δὲ φαύλως,
τραχεῖά τε οὖσα, καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι δυσβάτος
25 τέλος, ὥστε τὸς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ δὲ τὸν λησι-
εῶν ζῶντας, ἀγριωτέρας εἶναι θηρίων· ὁπόταν γὰρ
ὁρμήσωσιν οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ προσεσύντες
τοῖς ἐρύμασι, πολλὸν πλῆθος ἔλωσι τῶν ἀνδραπόδων,
ὅρῳ ἐστὶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ θαυμάζειν ὅσον ἐμφαίνεται
30 τὸ θηριώδες καὶ τὸ βοσκοματώδες ἐν αὐτοῖς· ἢ γὰρ ἐχ-
υπόμένεσι ζῆν, ἢ ζῶντες, ἀπαθεία καὶ ἀναισθησία τὸς
ὠνηταμύρας ὁπτιρίζουσιν· ὥστε καὶ τὸ τυχὸν κατὰ
βάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅπως μεταμέλει. Ἐπὶ δ' ὅμως

^a τὰς Par. i. 3. Bre. Eton. ^b ἄλλας, ὅς φησι Bre. Eton. Mosc. ἄλλας ὅς φησι Esc. ^c ὁρᾶς Mosc. ^d ἢ ἐπὶ Par. 3. Med. i. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^e ἀπὸ deest Bre. ^f δειαν Mosc. ex correctione. ^g ἀποστολῶν Med. i. Eton. Esc. Mosc. ^h ἀποικίλλας Par. 1. ἀποικίλλας Par. 3. ἀποικίλλας Eton. recenti manu. ⁱ Vulgo, εἰς, Marg. Cas. sic Par. i. 3. Med. i. 2. Esc. Mosc. ^k κατὰ τὸν καὶ Med. 2. ^l Κόρσικα Mosc. ^m κατὰ βάλλουσιν Par. i. Mosc.

9. λιμὴν Ἀργῶος ἀπὸ τῆς Ἀργεῖς] Diodorus Siculus, libro iv. quo loco Argonautarum iter pluribus describit, hunc portum Æthaliæ Ἀργῶος vocatum fuisse ait ἀπὸ τῆς νεώς, καὶ μέχρι τῶνδε τῶν χρόνων διαμένειν αὐτὴ τὴν προσηγομένην. Casaub.

Ibid.] Insula Ilva hodie est Elba; portus Argous, portus Ferrario; portus longus, portus Longone. Circuitus est 14 leuc. F.

12. ἀπὸ τῶν ἀποστολῶν παγόντων] Aristoteles, περὶ θαλάσσης. p. 1160. Edit. Du Val. ait, Græcos insulam Æthaliæ incolas referre, in litore reperiri calculos varii coloris, quos fuerint infecti ἀπὸ τῶν ἀφ' ἀποστολῶν ὧν ἐποίησαν ἀλειφόμενοι οἱ Ἀργοναῦται. Vide locum. Casaub.

23. οἰκεῖται δὲ φαύλως, τραχεῖά τε οὖσα] Diodorus (l. v. p. 341. Edit. Weffeling.) ait incolas 30000 excedere. Rutilius in Itinerario, i. 431. de Corsica scribens, ait:

Incipit obscuros ostendere Corsica montes,
Nubiferumque caput concolori umbra levat.
Seneca, in carminibus de exilio, aeris temperiem, et situm reprehendit:

Corsica, terribilis cum primum incanduit æstas,
Sævier ostendit cum ferus ora Canis.

Et alibi:

Barbara præruptis inclusa est Corsica saxis,
Horrida desertis undique vasta locis.
Non poma Autumnus, segetes non educat æstas,
Canaque Palladio munere bruma caret.
Umbrarum nullo ser est letabile sætu,
Nullaque in infausis nascitur herba solo:
Non panis, non haustus aquæ, non ultimus ignis.

Hæc autem poetice, pro luctu exulis, exaggerantur. Nec poma

nec oleam ibi esse consitam, rationi consentaneum est, cum Diodorus incolas tanquam melle, carnibus, et lacte vescentes describat. Vix adeo consentaneum non haustum esse aquæ, cum idem author paulo antea canat;

Corsica piscosis peruvia fluminibus.

Potest tamen esse in parte verum. Colonias enim Romani ad orientale litus insulæ posuerant, ubi tellus paludosa forsan aquas insalubres reddidit. Mellis copiam habent, sed amarum est: cuius in causa est buxus arbor, secundum Diodorum, et taxus, ut est apud Virgilium, Ecl. ix. 30.

Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Theophrastus, H. P. l. v. c. 9. cum pini et abietis magnitudinem in agro Latino iactaverit, addit: ὅθεν γὰρ εἶναι πρὸς τὰ ἐν τῇ Κύρῳ, et totam insulam describit tanquam hisce arboribus fertilissimam: quamobrem scribit, Ῥωμαῖοις ἀποσπῆναι τὴν πόλιν οἰκίσαι. Recentiores Corsicam satis salubrem esse agnoscunt; nec telluri cultæ frumentum, oleum, aut vinum deficit. De animalibus huius insulæ vide Polybium, contra Timæum, lib. xii. Exc. i. F.

32. καὶ τὸ τυχὸν κατὰ βάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅπως μεταμέλει] Non aqua magis contraria igni quam isti ἀποφάσει repugnant Diodori verba, Corsica mancipia ita laudantis, lib. v. p. 341. Edit. Weffeling. Τὰ δὲ ἀνδραπόδα τὰ Κύρῳ διαφέρειν δοκεῖ τῶν ἄλλων δόλων, εἰς τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, φυσικῆς ταύτης τῆς ιδιότητος παρὰ τοὺς ἄλλους. Casaub.

Ibid.] Corsi, libertatis amantissimi, et servitium magis quam mortem abhorrentes, sævi iussa magistræ ægre tolerarunt. Diodorus iustitiam eorum, ac bonitatem morum, maxime laudat. F.

2. καὶ

οἰκήσιμα πῶτα μέρη, καὶ πολίσματα^a περὶ Βλησίωνων τε, καὶ Χάραξ, καὶ Ἐνικονία, καὶ Οὐάπανες· μήκος δὲ τῆς νήσου φησὶν ὁ^b χωρογράφος μίλια ρξ, πλάτος δὲ οὐ Σαρδόνος ὅ^c μήκος σκ· πλάτος δὲ 4η καὶ ἄλλες ἤ, Κύρως μὲν περὶ μέτρος περὶ^c χιλίους λέγεται καὶ 5 διχοκομίσαι τὰς, τῆς δὲ Σαρδόνος καὶ τετρακοιλίους. Ἐπὶ δὲ αὐτῆς τὸ πολὺ μέρος τραχὺ, καὶ ἐκ εἰρηναίων, πολλὸν ἢ καὶ χάραν ἔχον εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῳ ἢ καὶ ἀγαθέρωντος· πόλεις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ἀξιόλογοι ἢ^d Κάραλις, καὶ Σελχί· τῇ δ' ἀρετῇ τ' τόπων 10 ἀντιπαρατίθεται τις καὶ^e μοχθηρία, νοσερὰ ἢ νῆσος τῶν θέρων, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς εὐκαρπύσι χωρίοις· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα καὶ πορθεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρέων, οἱ καλεῖνται^f Διαγέθρεις, Ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι· λέγεται γὰρ Ἰόλαος ἄγων^h τινὰς τῶν παίδων 15

^a περὶ Βλησίωνων, una voce, Mosc. ^b γεωγράφος Med. 1. ^c τετρακοιλίους Par. 1. χιλίους Eton. sed additur τρισ recenti, ut videtur, manu. ^d Κάραλις Mosc. Μάραλις Med. 2. ex correctione. ^e τῇ μοχθηρίᾳ Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^f νοσερὰ γὰρ ἢ νῆσος Par. 1. 3. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^g Διαγέθρεις Par. 1. Med. 1. Bre. Gron. Eton. Efc. Mosc. Διαγέθρεις Par. 3. Διαγέθρεις Med. 2. et ex correct. Διαγέθρεις. ^h τῶν παίδων τινὰς τῶν H. Par. 1. τῶν παίδων τινὰς τῶν H. Med. 1. 2. Mosc.

2. καὶ Χάραξ, καὶ Ἐνικονία] Aliter has Diodorus appellat, lib. v. pag. 340. Edit. Wesseling. ὑπάρχειν δὲ, inquit, ἐν αὐτῇ καὶ πόλεις ἀξιόλογοι δύο, καὶ τῶν ἢ μὲν Κάραλις, ἢ δὲ Νίκαια προσαναγορεύεται. Ptolemæus, qui diligentissime Corsicam descripsit, neutram nominat, aut non hoc certe nomine. Casaub.

Ibid.] Χάραξ est certe Κάραλις Diodori, et Ἀλαλὴ Herodoti, a Phocænsibus condita, postea Aleria, ubi Sylla Dictator coloniam misit. Ἐνικονία est Νίκαια Diodori et Stephani, postea Mariana dicta, a colonia ibi a Mario ducta: condita fuit ab Etruscis, dum imperium maris tenuerunt. Dionysius portum Syracusanum memorat, hodie Bonifacio. Plinius 32 civitates, sed duas tantum urbes esse scribit. Carthaginenses hanc insulam subegerunt, sed expulsi a Romanis fuerunt duce Cornelio Cof. A. U. C. 494. Inscriptionem, dum rudis esset lingua Latina, scriptam de hoc Cornelio Scipione, qui cepit Corsicam, Aleriamque urbem, videas in Phil. Transf. vol. 64. p. 1. p. 321. Abhinc patet certissime Aleriam esse ante Syllam conditam: sed forsitan deserta est, amotis Pœnis. Pinarius Prætor postea reliquas insulæ partes subegit. Tributum fuit ceræ centum millia pondo. Cicereus in Prætura A. U. C. 575. de Corsis triumphavit. Liv. lib. xl. c. 34. et lib. xlii. c. 7. F.

3. ὁ χωρογράφος] Quis autem? Num Eratosthenes? An Polybius? Aut Artemidorus? Supra aliquoties φησὶν ἐν φασὶν mutavi. Numeros ex epitoma correxi. Xyland.

Ibid. φησὶν ὁ χωρογράφος] Ecquem intelligat Strabo quoties τὸν χωρογράφον citat (citat autem sæpe) alias pluribus quaeremus. Nunc tantum dicemus, neque Eratosthenem intelligi, neque Polybium, neque Artemidorem. Per miliaria autem dimensus erat orbem iste χωρογράφος, ut ex omnibus locis intelligimus, qui ex eo afferuntur. Casaub.

Ibid. μίλια ρξ] Apud Plinium, l. iii. c. 6. Corsicæ longitudo dicitur esse m. pass. cl. latitudo maiore ex parte l. Minus etiam in Sardinia dimensione convenit. Idem.

4. Σαρδόνος δὲ μήκος] Sardinia formam antiquum nomen indicat: Ichnusa enim prius a similitudine vestigiū humani est appellata: auctores, Aristoteles, Sallustius, Plinius, l. iii. c. 7. Claudianus, et Silius Italicus, xii. 356.

— compressaque gurgite terras
Enormes cōhibet, nudæ sub imagine plantæ.

Inde Ichnusa prius Graiis memorata colonis. Idem.

5. περὶ μέτρος περὶ χιλίους λέγεται καὶ διχοκομίσαι τὰς] Hoc apertum arguit mendum. Ego igitur lego, περὶ μέτρος τετρακοιλίους λέγεται καὶ διχοκομίσαι τὰς, id est, circuitus traditur stadiorum ter mille ducentū, hoc est, millium passuum cccc. Phil. Cluver. Corsicæ Antiq. c. 2. pag. 501. Sicil. Antiq. Akon.

Ibid.] Sardinia longitudo est, secundum Pausaniam, 1120 stad. latitudo 470 stad. quæ mensuratio vix veritatem attingit. Ergo Strabonem corrigamus, et pro σκ, 220, legamus ασκ, 1220, pro 4η, 98, ponamus, σ4η, 298. Sardinia nomen obtinuit a quodam Sardo, duce Lybico, Maceridis filio, cui nomen Herculis inter Lybicos et Ægyptios fuit. (Pausan. Phocic. p. 638. Edit. 1613.) Distat a Corsica vix 8 m. p. Plin. l. iii. c. 6. Fretum inter insulas Fossa vocatur. F.

Ibid. περὶ χιλίους] Corsicæ circuitus est stad. circiter 2200: si fiat computatio per sinus, tum lectionem MS. Par. 1. τετρακοιλίους, non repudio. Idem.

7. τὸ πολὺ μέρος τραχὺ] Pausanias, in Phocic. p. 640. Edit. 1613 optime montium situm depinxit: τῆς δὲ νήσου τὰ πρὸς τῆς ἀρκτῆς καὶ ἡπίεως τῆς κατὰ Ἰταλίαν, εἰν ὅρη δύσβατα, τὰ πέρατα συν-

habitabilia, ut sunt Blefino, Charax, Eniconia, et Vapanes. Longitudinem insulæ tradit regionum descriptor passuum millia clx. latitudinem lxx. Sardinia longitudinem ccxx. latitudinem xcvi. Secundum alios, circumferentia Corsicæ est stadiorum mille et cc. Sardinia etiam quater mille. Sardinia magna pars aspera est, et parum pacata: magna etiam solum habet omnium rerum copia, excellenter autem frumenti beatum. Urbes habet plures, quarum præcipuæ Caralis et Sulchi. Bonitati soli oppositum est vitium, quod per æstatem insula morbofa est, ibi præcipue, ubi feracissima est. Eandem continenter etiam populantur montani Diagebres, quondam Iolaenses dicti: fertur enim Iolaus eo adduxisse quosdam filiorum Hercu-

απτόντα ἀλλήλοις. Hoc cum recentibus insulæ descriptionibus congruit. Idem.

8. σίτῳ δὲ καὶ διαφέρωντος] Cicero (pro Leg. Man. c. 12.) Africam, Sardiniam, ac Siciliam, tria frumentaria subsidia reipublicæ vocat. Polybius, l. i. c. 79. scribit: Σαρδὼν — ἔσα νῆσος καὶ τῶν μεγάλων, καὶ τῇ πολυανδρωπείᾳ, καὶ τοῖς γεννήμασι, διαφέρεισα. Valerius Maximus Sardiniam ac Siciliam benignissimas urbis nutrices appellat. Idem.

10. Κάραλις, καὶ Σελχοί] Mela, l. ii. c. 7. Urbium antiquissimæ, Caralis et Sulchi. Inde Caralitani et Sulcitani Plinio, l. iii. c. 7. Apud Ptolemæum est Κάραλις πόλις καὶ ἄκρα, et Σόλχοι λιμὴν. Apud Stephanum Σολκὸς πόλις ἐν Σαρδὼνι reperies, et Κάρσαλιν, nescio an mendose pro Κάραλιν. Idem alibi ita scribit: Σόλχοι πόλις ἐν Σαρδὼνι, Καρχηδονίων κτίσμα. Claudianus,

Pars adit antiqua ductos Carthagine Sulchos. Casaub.

Ibid. Κάραλις] Livius Carales vocat. Pausanias in Phoc. (ubi Κάραλις mendose scribitur) hanc urbem et Sulchos esse a Pœnis conditas affirmat. Plinius Caralitanis dat jus civitatis Romanæ. Hodie Cagliari vocatur, urbe super promontorium posita, unde ἄκρα Ptolemæi. Mela Caralim et Sulchos antiquissimas urbes vocat. Coniungere possumus, ante Pœnos nulla fuisse oppida. Pausanias, fateor, urbem Νάραν ab Iberis conditam affirmat ante Pœnorum adventum, sed in barbaris regionibus vix aliquid de origine urbium certi habemus. F.

11. νοσερὰ ἢ νῆσος τῶν θέρων] Silius Italicus, xii. ver. 370.

Serpentum tellus pura, ac viduata venenis,
Sed tristis cælo, ac multa vitata palude.

Martialis, iv. Epigr. 60.

Nulla fata loco pessis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

Claudianus eleganter causam expressit huius rei:

— quæ pars vicinior Afris

Plana solo, ratibus clemens: quæ respicit Arctos
Immitis, scopulosa, procax, subitisque sonora
Fluctibus, insanos infamat navita montes.

Hinc hominum pecudumque lues, hinc pestifer aër
Sævit, et exclusis regnant Aquilonibus Austri. Casaub.

Ibid. νοσερὰ ἢ νῆσος] Propterea Cicero, Ep. ad Fam. l. ix. Ep. 7. scribit de Cæsare: Illud enim adhuc prædium suum (scilicet Sardiniam) non inspexit: nec ullum habet deterius, sed tamen non contemnit. F.

12. καὶ μάλιστα ἐν τοῖς εὐκαρπύσι χωρίοις] Mela, ii. c. 7. Ceterum fertilis, et soli quam cæli melioris, atque ut fecunda ita pene pestilens. Casaub.

14. Ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι] Diodorus Ἰολαεῖς appellat, et Ἰολάους. Eum lege, lib. νησιωτικῶν v. pag. 341. Edit. Wesseling. et lib. iv. ubi de Iolao pluribus. Meminit et Aristoteles in Admirandis. Idem.

Ibid.] Diodorus ait, τὰ κάλλιστα πύργια, τὴν προσσηγορίαν ἀπ' ἐκείνων λαβόντα, Ἰολαεῖα καλεῖται, et multa Gymnasia aliaque ædificia memorat ab Iolao extructa. Hæc autem forsitan ab Aristotele deprompta sunt, (de mirabil. p. 1159. Edit. Du Val.) cui propter longinquitatem vix fides habeatur. Pausanias primo Lybicos, deinde Aristæum, Iberos, Atticos sub Iolao, Trojanos, Corsos, Pœnos, et denique Romanos Sardiniam incolentes numerat. Ad Trojanos quod spectat, Salmasio assentior, Iolenses, vel Atticos, in Ilienses depravari, unde Æneæ comitum naufragorum fabula exorta est. (Plin. Exerc. pag. 70.) F.

lis, et inter barbaros (erant autem Tyrrheni) ejus insulæ cultores habitasse. Postea Pœni Carthaginenses insulam obtinuerunt, adjutique ab incolis bellum contra Romanos gesserunt: Carthaginensibus domitis, omnia in potestatem Romanorum venerunt. Quatuor sunt montanæ gentes, Tarati, Soffinati, Balari, Aconites, in speluncis habitantes: et quamquam agrum habent sementi aptum, tamen negligenter eum colunt, et aliorum opera diripiunt, partim in ipsa insula, partim, et quidem frequentius, in opposita continente, Pifanis maxime infesti. Romanorum autem præfecti missi alias eos prohibent, alias negligunt, ubi non videtur ex usu esse exercitum continenter in locis alere morbofis: restat ergo tum per calliditatem rei gerendæ locus: observant enim id tempus, quo barbari de more post prædam coactam aliquot dies festos ducunt, ac tum eos per insidias adorti, multos in suam potestatem redigunt. Nascuntur ibi arietes, qui lanæ loco pilum ferunt caprinum, et vocantur Musmones: horum pellibus thoracum loco utuntur: peltam gestant et pugionem. A tota quæ Populonium et Pifas interjacet regione fatis conspici possunt insulæ: sunt autem tres oblongæ, ac pæne parallelis inclusæ lineis, meridiei et Africæ obversæ: longe autem reliquis minor est Æthalia. Jam ab Africa in Sardiniam brevissimum trajectum chorographus tradit esse passuum millia ccc. Post Populonium Cossæ urbs

τῇ Ἡρακλέους ἐλθεῖν δεῦρο, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τὴν νῆσον ἔχουσι βαρβάροις. Τυρρῆνοί δ' ἦσαν ὕπερθε δὲ Φοίνικες^α κατεκράτησαν οἱ ἔκ Καρχηδόνος, καὶ μὲν τῶν Ῥωμαίοις ἐπολέμεν καταλυθέντων ἢ ἐκείνων, 5 πάνθ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ὑπῆρξε. Τέτταρα δ' ἐστὶ τῶν ὀρείων ἔθνη, ^βΤαράτοι, ^γΣοσινάτοι, ^δΒαλαροί, ^εἈκόνιτες, ἐν σπηλαίοις οἰκῶντες. ^{εἰ} καὶ πῶς γῆν ἔχουσι ἀσπίριμον, ὅσδ' αὐτὴν ὀπιμελῶς ἀσείροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ἐργαζομένων καθαυτὰς, τῶτο μὲν τῷ αὐτόθι, 10 τῶτο δ' ^{εἰ} ὀπιπλέον τοῖς ἐν τῇ περὶ αὐτῆς Πεισάταις μάλιστα. Οἱ δὲ πεμπύμοι στρατηγεῖ τὰ μὲν ἀντέχουσι, ὥς δ' ἀπαυδάσιν, ἐπειδὴ μὴ λυσιτελεῖν τρέφειν συνεχῶς ἐν τόποις νοσείοις στρατόπεδον. λείπειται ^δ δὲ στρατηγεῖν τέχνας πᾶς καὶ δὴ, τηρήσαντες ἔθος πῶς 15 βαρβάρων πανηγυρίζουσι ὅτι πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς λεηλασίας, ὀπιπλέοντα τότε καὶ χειρῶν πολλούς. ^ι Γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρία φύοντες αἰγίαν ἀντ' ἐρέας κριοί, καλέμενοι δὲ ^κ Μέσμονες. ὧν ταῖς δοραῖς θωρακίζονται. χρώνται δὲ πέλτη, καὶ ξιφιδία. Ἀπὸ 20 πάσης δὲ τῆς μετὰ τὸν Ποπλῶνιον, καὶ ^ι Πίσσης, ἱκανῶς αἱ νῆσοι κατοπιεύονται. ἐπιμήκει δ' εἰς ἢ παράλληλοι σχεδὸν αἱ τρεῖς ὀπί νότον καὶ Λιβύην τετραμμέναι. πολὺ μὲντοι τῷ μεγέθει λείπεται τῶν ἄλλων ἢ Αἰθάλια. Ἀπὸ τε τῆς Λιβύης ^μ τῷ ἐγγυτάτῳ διάστημα, 25 φησὶν ὁ χωρογράφος, εἰς τὴν Σαρδῶνίαν τ. ^ν Μετὰ δὲ Ποπλῶνιον ^ο Κόσσαι πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάτ-

^α ἐπεκράτησαν Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^β Παράτοι Par. 1. 3. Brē. Med. 1. Gron. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^γ Σοσινάτοι Par. 3. Brē. ^δ Μάλαροι ex correct. Med. 2. ^ε Ἀκόνιτες Gron. Mosc. ^{εἰ} ἢ δὲ τινὰ Par. 3. Brē. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^{εἰ} ἐπιπλέοντες Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. ^δ δὲ Med. 1. 2. Mosc. ^ι γίνονται Med. 1. Gron. ^κ Μεσμονες Par. 1. Gron. Eton. Mosc. ^ι Πίσσης Med. 1. 2. Gron. ^μ τὸ ἐγγυτάτῳ Mosc. ^ν μετὰ δὲ τὸ Efc. Mosc. ^ο Κόσαι Par. 3. Brē.

2. ὕπερθε δὲ Φοίνικες κατεκράτησαν] Diodorus ergo Siculus imponit nobis, cum negat superari potuisse a Phœnicibus et Romanis Sardos. (lib. iv. p. 275. Edit. Wesseling.) Διὸ καὶ, inquit, πρότερον μὲν Καρχηδόνιοι, μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαῖοι, πολλὰς πολέμους τούτοις τῆς προδέσεως δῆμαστον. De Romanis sciunt omnes esse falsissimum. Casaub.

Ibid.] Verissimum esse sentio quod Diodorus scribit; ut infra patebit. Pœni tantum litoralia possederunt, secundum Pausaniam, Iliensibus et Corfis montana tenentibus. Aristoteles (de mirabil. p. 1159. Edit. Du Val.) nos docuit, Pœnos in Sardinia ἐκκοπῆναι πάντας τὰς χρήσιμους εἰς προσφορὰν καρπὸς, καὶ θάνατον τὴν ζημίαν τοῖς ἐγχωρίοις τέταχθαι, εἰάν τις τῶν τοιούτων τι ἀναφυτεύῃ. Non mirandum est igitur, si accolæ montani (cum socios ad litora degentes acerbius tractatos viderent) difficillima propugnacula quærent, et bellum Pœnis perpetuum ultro inferrent. Romani, Corn. Scipione Cos. A. U. C. 493, Pœnos insula expulerunt. Reddita tamen fuit ad finem belli Punici primi. Anno autem Romæ 514, Carthagine bello afflicta, Romani haud juste Sardiniam arripuerunt, quam Manlius Torquatus Cos. A. U. C. 517 subegit. F.

6. Ταράτοι, Σοσινάτοι] Ptolemæus, qui Sardinia populos diligenter recenset, neque Taratos, neque Soffinatos, neque Balaros, neque Aconitas, ac ne Diagebras quidem ullos nominat. Σοσινάτοι fortasse fuerint quos ille Σολινάτους appellat. Βαλαροί fortasse qui Οὐαλερίαν πόλιν habitant. Casaub.

Ibid. Βάλαροι] Balaros, apud Pausaniam, videmus esse nomen Corfis, et Iberis, et Lybiis; a Carthaginis imperio deficientibus, impositum: Balarus, in Corfica lingua, est exul. Plinius etiam Balaros memorat. F.

7. ἐν σπηλαίοις οἰκῶντες] Diodorus de Iolaensibus, qui sunt Sardi montani, lib. iv. p. 275. Edit. Wesseling. Κάλασκειν ὀνομαζόμενοι δ' οἰκῶσις ἐαυτοῖς καταγίαις, καὶ τὴν τῶν βίᾳ διαγωγὴν ἐν τοῖς δεύρημασι ποιεῖται, τὸς ἐκ τῶν πολέμων κινδύνους ἐξίφυγον. i. e. Cumque sub terra habitantes atatem suam in effosis humo speluncis degant, bellorum discrimina facile devitarunt. Casaub.

10. τῶτο δ' ἐπιπλέον τοῖς ἐν τῇ περὶ αὐτῆς Πεισάταις] Lege, cum veteribus codicibus, τῶτο δὲ ἐπιπλέοντες τοῖς ἐν τῇ π. Idem.

16. καὶ χειρῶν πολλούς] Exinde patet Romanos constanter cum montanis bella gessisse, neque unquam penitus subegisse. In nostris temporibus æque invictæ sunt Sardinia interiores partes. F.

17. οἱ τρία φύοντες αἰγίαν ἀντ' ἐρέας κριοί] Libro xvii. una voce feliciter, αἰγοτριχεῖν, pro φύειν τρία αἰγίαν ἀντ' ἐρέας. Casaub.

18. καλέμενοι δὲ Μέσμονες] Plinius, viii. c. 49. Est et in Hispania, sed maxime Corsica, non maxime asinile pecori, genus musmonum, caprino villo, quam pecoris vellere, propius. Idem.

Ibid. Μέσμονες] Capra Ammon Linnæi. Descriptionem hujus (quam nuper in Angliam vidimus ex Corsica translata) vide in Buffon. tom. xi. 352. tab. 29.—Pennant's System of Quadrupeds, 8vo. p. 18. Pausanias ait naturam lupos, serpentes, et omnes lethales stirpes, excepta una, Sardinia denegasse. Hæc una stirps amara et venenosa est, unde Virgilius, Ecl. vii. 41. Immo ego Sardois videar tibi amarior herbis.

Dioscorides hanc esse secundam βατραχίαν speciem affirmat: Sallustius, in fragmentis, describit tanquam apio sylvestri similem. Hæc ora hominum et rictus dolore contrahit, et quasi ridentes interimit. Unde proverbium, Γέλως Σαρδόνιον. F.

Ibid. ὧν ταῖς δοραῖς θωρακίζονται] Mastrucatos inde Sardos Cicero appellat, ut doctissimi. Turnebus observavit, Advers. xx. c. 9. Casaub.

25. μίλια τ] Plinius habet ducenta millia: hoc est, μίλια σ. Idem.

Ibid.] Secundum D'Anvillium, Caralis vix 150 m. p. ab Africa distat. Hic tamen non est brevissimus trajectus. F.

26. Ποπλῶνιον] Urbs ante Plinium eversa est. Populonium Etruscorum quondam hoc tantum in littore. Rutilius ruinas hujus loci descripsit. Idem.

Ibid. Κόσσαι πόλις] Vide paulo ante. Libri scripti habent, Κόσσα πόλις. Casaub.

Ibid. Κόσσαι] Melius a Latinis, Cosa. Virgilius inter copias Æneæ numerat, (Æn. x. 168.)

— Quique urbem liquere Cofas.

Paterculus coloniam ibi missam scribit, Fabio Dorfone et Claudio Canina Cos. scilicet A. U. C. 480. Hæc colonia aucta est 1500 colonis, L. Furio Purp. et M. Claud. Marcello Cos. A. U. C. 556. Liv. xxxiii. c. 24. Julia nomen postea obtinuit. Rutilius in Itin. l. i. v. 285. memorat desolatæ mœnia jæda Cofæ. Plinius Cossam Volcentium vocat. Eversa a Gothis, et restituta a Longobardis, nomen Assidonia sumpsit. F.

2. ὑπέκειται

της· ἐστὶ δ' ἐν κόλπῳ βενδὸς ὑψηλὸς, ἐφ' ᾧ τὸ κτίσμα·
 ὑπόκειται δ' Ἡρακλέους λιμὴν, καὶ πλησίον λιμνοθά-
 λατῆα, καὶ παρὰ τὴν ἄκραν τ' ὑπὲρ τῆς κόλπου θυννο-
 σκοπεῖον· ἀκολουθεῖ γὰρ ὁ θύννος ἐκ τῆς βαλάνου μόνον,
 ἀλλὰ καὶ τῆς πορφύρας παρὰ γῆν, ἀρξάμενος ἀπὸ τ' ἔξω
 θαλάσσης, μέχρι καὶ Σικελίας. Ἀπὸ δ' τῶν Κοσσῶν εἰς
 Ὠσίαν παραπλέουσι πολίχνια ἐστὶ, ἡ Γραβίσκιον, καὶ
 Πύργου, καὶ ἡ Ἀλσιον, καὶ Φρεγνία· εἰς μὲν δὴ ἡ Γραβί-
 σκας σταδίῳ τ' ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τόπος ἐστὶ καλέμε-
 νος Ῥημισούλλα· ἱστορεῖται δ' γενέσθαι τῆτο βασιλείῳ
 ἡ Μαλαιώτῃ Πελασγῷ, ὃν φασὶ δυνατεύσαντα ἐν τοῖς
 τοῖσις μὲν τ' συνοίκων Πελασγῶν, ἀπελθεῖν ἐνθενδε εἰς
 Ἀθήνας· τέττε δ' εἰσὶ τῆς φύλας καὶ οἱ τ' ἡ Ἀγυλλαν
 κατερχικότες. Ἀπὸ δ' ἡ Γραβίσκων εἰς Πύργους, μικρὸν
 ἐλάττω τ' ρ π'· ἐστὶ δ' ἐπίνειον τῆς Καίρετανῶν ἀπὸ ν
 σταδίων· ἔχει δὲ Εἰληθίας ἱερὸν, Πελασγῶν ἱδρυμα,
 πλεονέκον ποτε γενόμενον· ἐσύλησε δ' αὐτὸ Διονύσιος ὁ
 τ' ἡ Σικελιωτῶν τύραννος καὶ τ' πλεονέκον τὸν ὄντι Κύρνον.
 Ἀπὸ δὲ τῆς Πύργων εἰς Ὠσίαν σ ζ'· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ
 τὸ ἡ Ἀλσιον καὶ ἡ Φρεγνία. Περί μὲν δ' παραλίας τ' 20
 Τυρρηνικῆς, ταῦτα. Ἐν δ' τῇ μεσογαίᾳ, πόλεις ὡς
 ταῖς εἰρημέναις, ἡ Ἀρήπιόν τε καὶ ἡ Περυσία, καὶ ἡ Οὐλ-
 σίνιον, καὶ Σέτριον· ὡς δ' ταύταις πολίχνια συχ-
 νοῦν, ἡ Βληράτοι, καὶ Φερενπνόν, καὶ ἡ Φαλέριον, καὶ Φαλίσκον,

est paulum supra mare, sita in sublimi colle, qui in
 sinu jacet: infra urbem Herculis portus est, et proxi-
 me lacus marinus, et ad promontorium, quod sinui
 imminet, specula ad captandos thynnos comparata.
 Non enim glandes tantum sectatur thynnus, sed et
 purpuram prope terram, ab extero mari usque ad
 Siciliam. A Cossa navigantibus Ostiam, oppida
 occurrunt Graviscae, Pyrgi, Alsum, Fregenae: dis-
 tant Graviscae stadiis ccc. a Cossa. Inter haec est
 Regis villa, quam narrant olim fuisse regiam Ma-
 laeoti Pelasgi, qui cum ibi cum accolentibus Pelas-
 gis habitasset, inde Athenas migraverit. Eiusdem
 gentis sunt etiam qui Agyllam tenuerunt. A Gra-
 viscis ad Pyrgos stadia sunt paulo minus clxxx. ab
 his ad L. stadia abest Caeretanorum navale: id habet
 Lucinae fanum a Pelasgis conditum, locuples quon-
 dam: spoliatum est a Dionysio Siciliae tyranno in
 Corsicam navigante. A Pyrgis ad Ostiam stadia sunt
 cclx. interjacent Alsum et Fregenae. Tantum de
 ora Tyrrhena maritima. At in mediterraneis, praeter
 jam dictas urbes, sunt Aretium, Perusia, Volsinium,
 Sutrium: tum crebra oppida, Blerati, Ferentinum,
 Faleria, Falisca, Nepeta, Statonia, et alia plura,

^a Τραβίσκιον Par. 1. 3. Esc. et sic semper. Τραβίσκικα Med. 1. Eton. et sic infra. Τραβίσκικα Med. 2. Τραβίσκιον Mosc. ^b Ἀλεῖον
 Par. 1. Ἀλλεῖον Par. 3. Med. 1. 2. Ἀλεῖον Esc. Mosc. ^c Τραβίσκικα Med. 2. Mosc. ^d Μαλαίω τῆ Π. Mosc. ^e Ἀγυλλαν Par. 1.
 Mosc. Ἐγγυλλαν Par. 3. Ἀγυλλαν Med. 1. 2. sed Med. 2. habet Ἐγγυλλίαν ex correctione. Ἀγυλλαν Eton. ^f ἀπὸ τριάκοντα σταδ.
 Par. 1. Mosc. ἀπὸ λ σταδ. Par. 3. Bre. ἀπὸ πεντήκοντα σταδ. Med. 2. et ex correct. τριάκοντα. ^g Σικελίων Med. 2. ^h Ἀλεῖον Par.
 1. 3. Med. 1. 2. Ἀλεῖον Eton. Esc. Mosc. ⁱ Φραγνία Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Eton. Mosc. ^k Ἀρξήτιον Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron.
 Mosc. ^l Περυσία Par. 3. Med. 2. Mosc. ^m Οὐλσίνιον Par. 1. Bre. Eton. Mosc. Οὐλσίνιον Esc. ⁿ Βληράτοι Par. 1. 3. Eton.
 Mosc. Gron. Βληράτοι Med. 1. 2. ^o Φαλέριον Esc. Mosc.

2. ὑπόκειται δ' Ἡρακλέους λιμὴν] Rutilius in Itiner. i. v. 293.
 postquam de Cosa egit, subjicit,

Haud procul hinc petitur signatus ab Hercule portus. Casaub.
 Ibid. λιμνοθάλαττα] Hodie lago d'Orbitello. F.

4. ἐκ τῆς βαλάνου μόνον] De qua glande dictum est libro iii.
 p. 193. Casaub.

6. Ἀπὸ δὲ τῶν Κοσσῶν εἰς Ὠσίαν] Plinius l. iii. c. 5. hunc trac-
 tum ita describit: Cossa Volcentium, a pop. Romano deducta,
 Graviscae, Castrum novum, Pyrgi, Caeretanus amnis, et ipsum
 Caere intus M. pass. quatuor, Agylla a Pelasgis conditoribus dictum:
 Alsum, Fregenae. Ptolemaeus ita: Κόσσαί, Γραβίσκαι, Κάστρον
 νέον, Πύργοι, Ἀλσιον. Rutilius in hoc παράπλῳ a se praevertecta
 ait haec oppida, Alsum, Pyrgos, Caere, Castrum novum, Centum
 cellas, Gravisecas, Cossam. Idem.

7. Γραβίσκιον] Secutus sum Plinium; Ptolemaeum, et alios,
 (ut ex Stephano nostro intelliges,) in his nominum portentis
 utcunque corrigendis. Xyland.

Ibid. Γραβίσκιον] Γραβίσκαι autem, ne indictae mihi abeant,
 Ptolemaeo, et Graviscae Livio, Silio, lib. viii. Paterculo,
 Plinio, Antonino; quod in Strabonis codicibus corrupte Γραβί-
 σκων &c. P. Merula, Cosmograph. p. ii. lib. iv. cap. 21. Ph.
 Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 2. p. 483. Anon.

Ibid.] Graviscae, vel Gravisca, oppidum Etruscum, facta est
 colonia Romana A.U.C. 572, Cornelio et Baebio Coff. Liv. xl.
 c. 29. Rutilius tanquam male habitam describit, ad litus pa-
 ludibus oblitum. Itin. l. i. ver. 281.

Inde Graviscae fastigia rara videmus,

Quas premit aestiva saepe paludis odor.

Virgilius, Aen. x. 184.

intempestaque Graviscae. F.

10. Ῥημισούλλα] Regis villa. Quare an sit Castrum novum in
 itineralio notatum, vel Centumcellae, postea Villa et portus
 Trajani. Idem.

19. Ἀπὸ δὲ τῶν Πύργων εἰς Ὠσίαν σ ζ'] Antoninus parum variat.
 Nam vult esse intervallum M. P. xxxiv. hoc est, stad. cclxxii.
 Casaub.

Ibid.] Pyrgi Etruscum fuit oppidum. Inde Virgilius Pyrgi
 veteres scribit. Coloniam esse Romanam a Livio patet. Tab.
 Theod. numerat a Pyrgis ad Alsum x m. p. ad Ostia ix m. p.
 Spatium, juxta D'Anvillium, vix 26 m. p. excedit, vel 208
 stad. Ergo forsitan pro σ ζ', scribas, σ ζ', 207 stad. F.

20. Ἀλσιον καὶ ἡ Φρεγνία] Alsum fuit Col. Rom. ad finem
 belli Punici primi, (Velleius, l. i. c. 14.) quod a vetusto lapide
 confirmatur. Oppidum vetus. Fregenae oppidum ad litus a Silio
 Italico memoratum:

— Obsessa campo squalente Fregenae.

Ita enim a Cellario corrigitur, Fregenae scribente pro Fregellae.
 Idem.

22. Ἀρήτιον] Hodie Arezzo. Plinius Aretinos in veteres
 Fidentes et Julienes dividit: unde suspicor colonias duas ibi
 missas fuisse, quae sedes vicinas sed distinctas habuerunt. In
 veteri inscriptione invenimus Decuriones Arretinorum veterum,
 ubi notandum est, nomen esse duplici litera r semper Latine
 scriptum. Plinius vasa fictilia hujus urbis (l. xxxv. c. 12.) et
 murum lateritium (c. 14.) commendat. Arretini (ni textus Livii
 mendosus sit, l. xxviii. c. 45.) Romanis obtulerunt, anno 140
 zdi belli Punici, triginta millia scutorum, galeas totidem, pila,
 galeas, hastas longas, millium quinquaginta summam pari cujusque
 generis numero expleturos, secures, rutra, falces, alveolos, molas,
 quantum in quadraginta longas nares opus esset, tritici centum et
 viginti millia modium, et in viaticum decurionibus remisque
 collaturos. Insigne opum testimonium. Idem.

Ibid. Περυσία, καὶ Οὐλσίνιον, καὶ Σέτριον] Livius Volsinios, Arre-
 tium, et Perusiam, validissimas urbes appellat, tria Etruriae
 capita. Perusia hodie Perugia ad Tiberim; Volsinii hodie
 Bolsena ad ripam lacus. Sutrium olim urbs nobilis, ad limites
 Etruriae posita, ideoque Romanorum focia, uno et eodem die
 capta ab Etruscis et a Camillo recepta fuit. (Liv. lib. vi. c. 3.)
 Colonia ibi deducta est 7mo anno post Romam a Gallis exci-
 sam. Patere. l. i. c. 14. Idem.

Ibid. καὶ Οὐλσίνιον] Ptolemaeus Οὐλσίνιον. Casaub.

Ibid. καὶ Οὐλσίνιον] Paulo post obliquum habet casum, περὶ
 Οὐλσινίης, unde ego conjecerim, hoc loco Strabonem scripsisse,
 καὶ Οὐλσίνιον. Nam variasse in tam paucis verbis haud facile
 crediderim. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 3. p. 556. Anon.

24. Βληράτοι] Ptolemaeus, Βληρά. Quare lego, Βληρά τε.
 Idem Φερενπνόν habet non Φερενπνόν. Plinius, iii. 5. Ferentinum.
 Casaub.

Ibid. Βληράτοι] Scribe, Βληρά τε, male in vulgatis exempla-
 ribus Βληράτοι. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 3. p. 522. Anon.

Ibid. καὶ Φαλέριον, καὶ Φαλίσκον] Falerii fuit oppidum, et Falisci
 populi. F.

partim antiqua, partim condita a Romanis, cum hi Fidenas, ut et Veios, oppressissent sæpius rebellantes. Sunt qui Falerios negant esse Tyrrhenos, sed Faliscos gentem esse peculiarem dicant, urbemque eodem nomine peculiari lingua utentem. Alii conjectant Faliscam urbem sitam esse in Flaminia inter Otriculum et Romam. Sub monte Soracte urbs est Feronia, cognominis indigenæ cuidam Deæ, quam vicini studiose venerantur: atque est ibi lucus Feroniæ, in quo sacrificium perpetratur mirabile. Correpti enim ejus numinis afflatu homines nudis pedibus prunarum ardentium struem illæsi perambulant: et quotannis eo turba hominum, cum solennis conventus tum spectaculi ejus causa, confluit. Maxime in mediterranea recedit Aretium, montibus vicinum: abest a Roma stadiis mille: Clusium autem octingentis. Prope hæc est etiam Perusia.

ἡ Νέπιτα, ἡ Στατωνία, ἡ ἄλλα πλείες, αἱ μὲν ἔ-
αρχῆς συνετώσων, τινὲς δὲ τῶν Ῥωμαίων² οἰκισάντων,
ταπεινωσάντων, καὶ ἄλλοι δὲ³ Οὐνίης πολέμησαντες
πολλάκις, ἡ τὰς Φιδίνας. Ἐνιοὶ δ' ἔ' Τυρρήνες, φασὶ
5 δὲ Φαλερίες, ἀλλὰ Φαλίσκες ἴδιον⁴ ἔθνος⁵ τινὲς⁶ ἡ
τὰς Φαλίσκες πόλιν ἰδιόγλωσσον. οἱ δὲ⁷ οἰκᾶν συμ-
βαλίσκον λέγουσιν ὅτι τῇ Φλαμνίᾳ ὁδῷ κείμενον με-
ταξὺ Ὀρχηκλῶν καὶ Ῥώμης. ὑπὸ δὲ τῇ⁸ Σωφράκτῳ
ὄρει Φερωνία πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος ὁπικρατεῖα πρὶ δαί-
10 μωνι τιμωμένη σφόδρα ὑπὸ τῶν περιόικων, ἥς τέμενός
ἐστὶν ἐν τῷ τόπῳ θαυμαστὴν ἱεροποιίαν ἔχον· γυμναῖς γὰρ
ποσὶ διεξίσσιν ἀνδρακίαν ἡ ἀποδιδὼν μεγάλην οἱ καλ-
εχόμενοι ὑπὸ τῆς δαίμονος ταύτης ἀπαθεῖς. ἡ συνέρ-
χεται πλῆθος ἀνδράπων ἅμα τῆς τε πανηγύρεως χρί-
15 ριν, ἡ⁹ σωπελεῖται καὶ ἔτος, ἡ τῆς λεχθείσης θεᾶς.
Μάλιστα δ' ἐπὶ μεσογαίᾳ τὸ Ἀρήπιον πρὸς τοῖς ὄρε-
σιν ἀπέχει γὰρ τῆς Ῥώμης¹⁰ ἐν μεσογαίᾳ¹¹ χιλίους
σταδίους. τὸ δὲ Κλέσιον¹² ὦ· ἐγγὺς δὲ τῶν ἐστὶ καὶ ἡ

² ἡ οἰκισάντων, ἡ ταπεινωσάντων Efc. οἱ οἰκισάντων ἡ ταπεινωσάντων Mosc. οἰκισάντων ἡ ταπεινωσάντων Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron.
³ οἰκίης Par. 1. 3. Eton. Mosc. Οὐνίης Med. 1. 2. sed Med. 2. habet οἰκίης ex correctione. οἰκίης Efc. ⁴ ἔθνος⁵ τινὲς δὲ καὶ Par. 1.
Bre. Eton. Mosc. ⁶ Forte, τί, Marg. Caf. ⁷ οἰκᾶν συμβαλίσκον Par. 1. Bre. Med. 1. Eton. οἰκᾶν συμβαλίσκον Par. 3. Mosc.
συμβαλίσκον Med. 2. sed prima syllaba συμ addita posterius fuit, quum esset in lacuna una cum voce antecedenti οἰκᾶν.
⁸ Σωφράκτῳ Par. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. sed Med. 1. habet ex correct. Σοφράκτῳ. ⁹ συνέρχεται ex correct. Med. 2. ¹⁰ ἡ Mosc. ¹¹ δ'
ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ Par. 1. Eton. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ¹² ἐν μεσογαίᾳ defunt Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc.
¹ χιλίους καὶ ἀγχοσίους Med. 2. Eton. Efc. Mosc. χιλίους καὶ σ' Med. 1.

1. ἡ Νέπιτα] Ptolemæo, Νέπετα, Latinis, *Nepet*, et *Nepete*, unde Νέπετος dixit Dionysius Halicarn. ut Præneste, Πραίνετος. Apud Stephanum perperam, Νέσπετος. Grammatici Latini docent veram lectionem Latinæ vocis esse *Nepet*. Casaub.

Ibid.] Nepeta facta est Romanorum colonia anno 17mo post Romam a Gallis captam. F.

3. ταπεινωσάντων] Defunt paucula quædam verba. Sensus erit non incommodus, si legas, τινὰς δὲ καὶ ταπεινωσάντων: vel quod malim, τὰς δὲ πρὶν ταπεινωσάντων. De bellis Romanorum adversus Veientes et Fidenates res etiam pueris nota. Casaub.

Ibid.] An scribendum, οἰκισάντων, vel potius, οἰκισάντας ταπεινωσάντων? Gronov.

Ibid. καθάπερ τὰς Οὐνίης, ut et Veios] Hoc pro οἰκίης ex conjectura substitui, Οὐνίης, adeoque ex historia: sed illa, οἰκᾶν συμβαλίσκον et Ὀρχηκλῶν, plane sunt monstrosa. Lego autem, οἰκᾶν συμβαλίσκον, et Ὀρχηκλῶν: non quod ausim affirmare ita me rem attigisse, sed quia neque nimis aliena videtur conjectura, et aliam hoc tempore meliorem nondum inveni. Certe situs mirifice quadrat, et Dominicus Niger, inter recentes geographos facile princeps, libro vii. scribit, contra Viterbum, inter Romam et Otriculum, rudera Faliscæ, sive Faleriæ urbis. Græca intacta reliqui, ut omnibus peritis et acutis eo facilius esset verum indagare. Soracte autem legi debere notum est. Vide Plinium etiam, vii. 2. qui id sacrificium Apollini adscribit: atque ante eum Virgilius, l. xi. Æneidos, in Aruntis ad Apollinem precatione. Xyland.

4. ἡ Τυρρήνες φασὶ τὰς Φαλερίες, ἀλλὰ Φαλίσκες] Atqui Livius Falerios et Faliscos eisdem facit. Vide libro v. c. 19. ubi Faleriorum, sive Faliscorum, urbem obsidet Camillus. Apud Dioscorum Φαλίσκον πόλιν reperio, ἐκ τῶν Φαλακίων ἔθνης. Apud Plinium, iii. c. 5. Falisca coloniæ nomen est, Argis ortæ, quæ cognominatur Hetruscorum. Stephanus, Φαλίσκος, πόλις Ἰταλίας, ἀποίκος Ἀργείων. Casaub.

Ibid. Ἐνιοὶ δὲ ἔ' Τυρρήνες φασὶ τὰς Φαλερίες, ἀλλὰ Φαλίσκες. Ἰδιον ἔθνος τινὲς τὰς Φαλίσκες καὶ πόλιν ἰδιόγλωσσον. Οἱ δὲ Αἰκὴν Φαλίσκον, &c.] Sic legenda et distinguenda verba Strabonis, quæ vulgo pessime habent. Salmaf. Exercit. Plinian. p. 44. Edit. Traject.

Ibid. Ἐνιοὶ δὲ ἔ' Τυρρήνες &c.] Hæc verba ita restituere conor: Ἐνιοὶ δὲ ἔ' Τυρρήνες φασὶ τὰς Φαλερίες, ἀλλὰ Φαλίσκες ἴδιον ἔθνος εἶναι καὶ ἰδιόγλωσσον, καὶ τὰς Φαλερίες πόλιν αὐτῶν, οἱ δὲ Αἰκὴν Φαλίσκον λέγουσιν, ἐπὶ τῇ Φλαμνίᾳ ὁδῷ κείμενον, μεταξὺ Ὀρχηκλῶν καὶ Ῥώμης. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. ii. c. 3. pag. 538. Anon.

6. οἱ δὲ οἰκᾶν συμβαλίσκον λέγουσιν] Hermolaus Barbarus, vir summus, jampridem hunc locum ita emendavit, οἱ δὲ Αἰκὴν Φαλίσκον λέγουσιν, quemadmodum apud alios Æqui Falisci leguntur. Virgilius, Æn. vii. 695.

Hi Fescenninas acies, Æquosque Faliscos.

Silius Italicus, viii. v. 490.

His mixti Nepefina cohors, Æquique Falisci.

Quamquam non defunt qui de istis locis aliter sentiant. Casaub.

7. μεταξὺ Ὀρχηκλῶν] Lege, Ὀρχηκλῶν. Stephanus, Ὀρχηκλῶν,

πόλις Τυρρήνιαν. Sic infra. Idem.

Ibid.] Otriculi rudera quædam adhuc extant: juxta Antoninum a Roma distat 47 m. p. Hodie oppidum vicinum *Otricoli* vocatur, nomine ab antiquo oppido deducto. F.

9. Φερωνία πόλις] Φερωνίας Λέκον, Lucum Feroniæ, et Ptolemæus in mediterraneis Hetruriæ recenset. Sed a doctis viris jampridem annotatum est, variis Italiæ locis fuisse Feroniam cultam: cujus meminere Dionysius Halicarn. lib. ii. c. 49. et iii. 44. Virgilius, Æn. vii. v. 800. Horatius, i. Sat. v. 24. et Silius Italicus, v. 175. Soracte constat montem esse apud Irpinos haud procul a Flaminia. Casaub.

Ibid. Φερωνία πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος ἐπιχωρία τινὶ δαίμονι τιμωμένη σφόδρα ὑπὸ τῶν περιόικων, ἥς τέμενός ἐστὶν ἐν τῷ τόπῳ θαυμαστὴν ἱεροποιίαν ἔχον· γυμναῖς γὰρ ποσὶ διεξίσσιν ἀνδρακίαν. Urbs est Feronia, cognominis indigenæ: cujusdam Deæ, quam vicini studiose venerantur: atque est ibi lucus Feroniæ, in quo sacrificium perpetratur mirabile: nudis enim pedibus perambulant prunarum struem Efc.] Hoc miraculum in Apollinis sacris fieri, non autem Feroniæ, contra Strabonem probare satagit Cluverius, Italiæ antiquæ lib. ii. cap. 3. ubi et Servium citat, quem ex Varrone quibusdam medicamentis id effici asseruisse dicit: eum vide. Palmer.

Ibid.] Hic est Feroniæ lucus ad Capenam, oppidum in Etruria, colonia ac municipium. Plinius nomine solo luci Feroniæ hunc locum dignoscit. l. iii. c. 5. In alio loco hoc miraculum memorat: In Faliscorum agro familiæ sunt pauca, quæ vocantur Hirpiæ: quæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini, super ambustam ligni struem ambulantes non aduruntur. lib. vii. c. 2. Hæc, ut vidimus, Apollini tribuit, et non Feroniæ: nec aliter Virgilius, Æneid. lib. xi. ver. 785.

Sancti custos Soractis Apollo,
Quem primi colimus, cui pineus ardor acer-vo
Pascitur, et medium freti pietate per ignem
Cultores multa premimus vestigia pruna.

Feronia autem Diva (ut videtur) in eodem loco colebatur ab Etruscis, ubi fere singulæ urbes numen proprium habuerunt. Montfauconus a Fabreto citat lapidem Junoni Feroniæ dicatum. Servius Deam *Libertorum* eam vocat. Soracte mons est hodie *S. Oreste*. Bryantius Feroniæ nomen a *Fer-On*, scilicet ignis solis, derivat. Myth. tom. i. p. 190. F.

17. ἀπέχει γὰρ τῆς Ῥώμης] Aldus, γῆντες τῆς, noster, γῆν καὶ δ: utrumque vitiosum. Xyland.

Ibid. ἐν μεσογαίᾳ χιλίους σταδίους] Veteres codices, χιλίους καὶ διακοσίους. In duobus non erant illa, ἐν μεσογαίᾳ. Casaub.

Ibid.] Χιλίους vera lectio est. F.

18. τὸ δὲ Κλέσιον ὦ] Polybius lib. ii. c. 25. de Clusio ait, ἀπέχει ἡμέρων τριῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Clusium fuit diu Etruriæ princeps: aliud nomen est *Camers*. Plinius incolas in Clusinos veteres et novos distinguit. Multa de Porfene sepulchro retulerant Etrusci, quæ Plinius fabulosa rebatur, lib. xxxvi. c. 13. Ad fluvium Clanim ponitur super collem. Fluvius hodie *Chiana*, oppidum *Chiusi* vocatur, in Siennenfi regione. Idem.

^a Περυσία^a προσλαμβάνουσι δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας καὶ λίμναι, μεγάλας τε καὶ πολλὰς ἔσται καὶ ὃ^b πλεῖται, καὶ πρέφουσιν ὄψον πολλόν, καὶ τῶν πτηνῶν τὰ λιμναῖα^c τύφοι τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε πολλὴ κατακομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν Ῥώμην, οὓς ἐκδιδόασιν αἱ λίμναι μέχρι τῆς^d Τιβέρεως^e ὧν ἔστιν καὶ ἡ τε^f Κιμινία^g καὶ περὶ Οὐολσίνης, καὶ ἡ περὶ Κλάσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω τῆς Ῥώμης καὶ τῆς θαλάττης Σαβάτα^h ἀπωτάτω δὲ, καὶ ἡ πρὸς Ἀρρήτιωⁱ ἡδὴ Τρασυμένῃ, καὶ ἡν αἱ ἐκ τῆς Κελπηκῆς εἰς τὴν Τυρρήνιαν^j ἐμβολαί, στρατοπέδοις^k αἷς περ καὶ Ἀννίβας ἐχρήσατο, Ἰουῖν ἔστων, ταύτης τε καὶ τῆς ἐπ' Ἀειμίνης^l τῆς Ὀμβρικῆς. Βελτίων μὲν οὖν ἡ ἐπ' Ἀριμίνης, ταπεινέται ὃ ἐνταῦθα ἱκανῶς τὰ ὄρη φρερμένων δὲ τῷ παρόδῳ τέτων ὀπιμελῶς, ἡναγκάσθη^m τὴν χαλεπώτεραν ἐλέσθαι καὶ ἐκράτησεν ὁμοῦς νικήσας μάχας μεγάλαςⁿ Φλαμίνιον. Πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρήνιαν τῷ πλησίον εἶναι τῆς Ῥώμης· ἐχ' ἥτιον δ' εὐανδρεῖ τῶν ἐν Βαίαις· ἃ δινόμεσθαι πολλὸν πάντων μάλιστα. Τῇ^o δὲ Τυρρήνιᾳ παραβέβληται κατὰ τὸ πρὸς ἑὸ μέρος

Ad ubertatem foli conducunt etiam lacus, magni ii ac multi: quippe et navigantur, et multum piscium ac palustrium avium producant: tum typhi, papyri, et paniculae lucernariae copia fluminibus Romam devehitur, quos lacus isti in Tiberim emittunt. Talis est Ciminus lacus apud Volfinios, et alius apud Clusium, et proxime Romam ac mare Sabatus: longissime autem remotus, et jam Aretio propinquior Trasymenus, juxta quem e Gallia in Etruriam aditus exercitibus datur, quo et Annibal usus est. Sunt enim duo aditus, hic, et alter per Umbriam juxta Ariminum: atque hic quidem commodior est, montibus ibi satis humilibus. Sed cum is accurata custodia teneretur, difficiliorem coactus est petere: et obtinuit, victo magna pugna Flaminio. Abundat etiam calidarum fontibus aquarum vicina Romae Etruria, cujus thermæ non minus quam famosissimæ illæ omnium maxime Baiæ frequentantur. Etruriæ, qua parte ortum solis spectat, Um-

^a Περυσία Mosc. et ex correct. Med. 2. ^b πλεόνται Par. 1. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^c τύφη Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. Mosc. ^d Τιβέριος Par. 1. ^e καὶ deest Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^f Κυμινία ex correct. Med. 2. ^g καὶ ἡ περὶ Bre. Mosc. ^h γῆ πασσεμίνης Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. γῆ πασσεμίνης Med. 2. et ex correct. πασσεμίνης. ⁱ Aldi codex, ἐμβολαί, Marg. Caf. sic Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. sed Med. 1. habet ex correct. ἐμβολαί. Par. 1. habet et ἐμβολαί et ἐκβολαί. ^k οἷς Bre. Med. 1. 2. Mosc. ^l δυνεῖν Mosc. ^m Φλαμίνιον Par. 1. Mosc.

3. καὶ γὰρ πλεῖται] Πλέονται, τρίφονται, καὶ τρίφουσι, Aldus: τρέφονται fustuli, ἀνθήλην autem verti paniculam lucernariam, nimirum cannæ alicujus florem in pappum qui efflaceffens, lucernarum usui supeditet. Pollux, lib. x. cap. 8. id mihi suggestit. Xyland.

4. τύφοι τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε] In voce τύφοι meræ tenebræ interpretibus: prior vertit *cremium* audacter: posterior *typhos*, haud scio an satis bonos Latinitatis auctores secutus. Lege, τύφη τε. Τύφη quid sit ex his Dioscoridis potes intelligere, l. iii. cap. 133. Τύφη, φύλλον ἀνθήσει κυπέριδι ὅμοιον· καυλὸν λεῖον, ὁμαλόν, ἐπ' ἄκρῳ περιεκείμενον ἄνθος πύκνον καὶ ἐκπαπυμένον· ὃ καλεῖσιν εἰνοὶ ἀνθήλην. 1. e. Typha, folium profert cyperidi simile, caulem lævem et æquabilem, quem in cacumine flos ambit densus, quique in pappos solvitur: eum aliqui paniculam nominant: ubi habes etiam de voce ἀνθήλη: magnus autem hujus ἀνθήλης Romæ usus, primum ad circum, (unde tomentum circense dictum est) deinde ad alia. Martialis, xiv. Ep. 160.

Tomentum concisa palus circense vocatur.

Hæc pro leuconio stramina pauper emit.

Isidorus, libro xvii. cap. 9. Ulva et typhus herbæ circa fontes et paludes stagnisq. nascuntur. Casaub.

Ibid. τύφη τε καὶ πάπυρος] Anthol. p. 561. Edit. Franc. 1600.

— τυφῆρα λύχνοι,

Σχοίνω καὶ λεπτῇ σφιγόμενον παπύρω.

Hinc explicand. *lychnum ex typhæ factum*. Interp. nugatur. Tourp.

7. ἡ τε Κιμινία] Virgilius, Æn. lib. vii. v. 697.

Et Cimini cum monte lacum.

Vide Servium. Meminit Ciminii lacus et Vibius Sequester, qui et montem Ciminium in Hetruria memorat. Casaub.

Ibid. Κιμινία] Hodie Lago di Bolsena. F.

Ibid. καὶ ἡ περὶ Κλάσιον] Ex isto amnis videtur Clanis exire, et ad Tiberin merces deferre. Clanis enim Clusium præterlabatur. Strabo. Casaub.

Ibid.] Clusina palus vulgo *Chiana palude*, ab Arretio ad usque Clusium protensa est. Tacitus lib. i. Ann. ait, Florentinos sub Tiberio orare ne Clanis, solito alveo demotus, in Arnum transferretur. Propositum fuit paludes hæc siccare. F.

9. Σαβάτα] Silius Italicus, lib. viii. v. 492.

Quique tuos Flavina focos, Sabatia quique

Stagna tenent, Ciminique lacum, qui Sutria testæ

Haud procul, et sacrum Phæbo Soraest frequentant. Casaub.

Ibid. Σαβάτα] Hodie Lago di Bracciano. F.

10. Τρασυμίνη] Γῆ πασσεμίνης legebatur, insigni mendo. Supra Arretium omnium maxime Etruricarum urbium in mediterranea penetrare dixerat, adeoque ultimam fecerat, itaque hic etiam lacum describit, qui a mari et Roma longissime absit. Is autem est haud dubie Trasymenus lacus, inter Cortonam et Perusiam, nobilis Romanorum clade. Vide lib. xxi. Livii. Ἐμβολὰς quoque pro ἐκβολὰς posui: sic enim loquuntur Græci: et pro μάχης

μεγάλης legendum μάχη μεγάλη historia docet, cujus minime ignarus fuit Strabo. Senam porro Umbriæ intellige Senogalliam, Plin. iii. 14. Ptolemæo est Sena Gallica: de Ginguino monte nihil habeo. Iguini leguntur in Umbria apud Plinium. Forte Inguini: ab hoc monte Inguno. Sed nihil affirmo. Ὀμβρικὴν κατ' ἐαυτὴν, legebatur, καὶ ἡν. Xyland.

Ibid. ἡ πρὸς Ἀρρήτιω ἡδὴ Τρασυμένῃ] Omnino ita legi debet. Trasymenus lacus prope Arretium est et Cortonam, quas esse vicinas urbes invicem certissimum est. Annibal autem viam tenuit, quæ inter Trasymenum est et Cortonam, quam Polybius Κυρτώνιον appellat. Sic ille libro tertio, Ὅγε μὴν Ἀννίβας ἄμα τὰ εἰς τὸν ποταμὸν ὡς πρὸς τὴν Ῥώμην πορεύει διὰ τῆς Τυρρήνιαις· εὐάνθυμον μὲν πόλιν ἔχων τὴν προσαγορευομένην Κυρτώνιον, καὶ τὰ ταύτης ὄρη, δεξιὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν καλεσμένην λίμνην. Eadem Livius, quem adi, libro xxii. c. 4. Casaub.

Ibid. Τρασυμίνη] Hodie Lago di Perugia. Ad Offaiam ripis hujusce lacus pugna fuit commissæ. Livius τὴν χαλεπώτεραν ἐμβολὴν optime describit: et jam pervenerant ad loca insidiis nata, ubi maxime montes Cortonenjes Trasymenus subit. Via tantum interest perangusta, velut ad id ipsum de industria relicto spatio: deinde paulo latior patet campus, inde colles assurgunt. A Polybio patet hunc aditum esse ad septentrionem lacus. Urbes vicinæ sunt Cortona occiduum versus, Perugia ad ortum.

Strabo 12 esse civitates in Etruria principes antea dixit, sed harum tantum octo memoravit, scilicet, Tarquinii, Cære, Volaterra, Arretium, Perusia, Volfinii, Falerii, Clusium. Inter omiffas sunt primo Rusellæ, urbs antiqua, postea colonia, ad Umbronem, hodie Ombrone. Balnea dicta *bagni di Roselle* nomen ab urbe antiqua ducunt.

Vetulonia urbs fuit antiquissima, sed a Romanis in regni primordiis everfa. Silius Italicus hanc Mæoniæ decus gentis appellat, et ornamenta Magistratum Romanorum ab hisce trahit. (lib. viii. ver. 485.) Vetuloniæ situs haud notus, sed certe non longe a Populonio distabat. Veii, urbs grandis et antiqua, everfa est a Camillo: situs ejus incertus: sed certe non procul a Roma ad Cremeram ponamus. Aere situque felici super collem gavisi sunt Veientes. Cortona ad lacum Trasymenum Dionysius Halic. (l. i. c. 26.) ἔξω γὰρ Κρότωνος τῆς ἐν Ὀμβρικοῖς πολέως ἀξιολόγη &c. Juxta Stephanum, Τυρρήνιαις μητρόπολις est. Pelasgi eam arripuerunt, et exinde forsan fit Coryti nomen in Virgilio, scilicet, αἱ Τῆρετι, vel Curetes, (unde Pelasgi, vel Umbri,) originem traherent. Colonia paulo ante Dionysium facta fuit, quo tempore, ait, Κοθωνία primo dicitur. Potest Κοθωνία mendoſe scribi, pro Κυρθωνία, vel Cortona. Hactenus de civitatibus Etruriæ. F.

17. Πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν] Distingue, et lege, πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρήνιαν· ὅπερ τῷ πλησίον εἶναι τῆς Ῥώμης ἐχ' ἥτιον εὐανδρεῖ τῶν ἐν Βαίαις. De Baiis paulo post. Casaub.

bria adjacet, et ab Apennino, atque etiam ulterius ab Adria usque incipit. Nam a Ravenna Umbri propinqua tenent, ac deinceps Sarfinam, Ariminum, Senam, Camarinum: ibi est et Æsis fluvius, Gingunum mons, Sentinum, Metaurus fluvius, Fanum Fortunæ. Nam circa hæc loca limes est antiquæ Italiæ et Galliæ ad hujus maris partes: quanquam is limes sæpe est a magistratu mutatus. Primum Æsin fluvium limitem esse voluerunt, deinde Rubiconem. Æsis inter Anconam est et Senogalliam, Rubico inter Ariminum et Ravennam: ambo in Adriaticum mare effluunt: ac nostra quidem ætate, cum quidquid regionis usque ad Alpes est Italiæ nomine censeatur, limites istos valere jubemus: nihilominus ipsam per se Umbriam usque ad Ravennam protendi in confesso apud omnes est: ab his enim habitatur. Hinc ergo ad Ariminum stadia ferunt ccc. Ab Arimino autem Romam via Flaminia per Umbriam usque ad Ocriculum et Tiberim, iter est stadiorum mille et cccl. Hæc est longitudo. Latitudo autem inæqualis est. Urbes intra Apenninum in Flaminia via memorabiles, Ocriculum ad Tiberim, Larolum, Narnia, per quam fluit Nar fluvius, qui paulum supra Ocriculum in Tiberim exit, navigabilis lembis non mag-

ἡ Ὀμβρικὴ, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἀπεννίνων λαβῶσα, καὶ ἐπὶ περαιτέρω μέχρι τῆς Ἀδρίας ἀπὸ ᾧ δὴ Ραβέννης ἀρξάμενοι κατέχουσιν ἔτι τὸ πλεονέκτον, καὶ ἐφεξῆς, Σάρσιναν, Ἀρίμινον, Ἰσῆναν, καὶ Καμάρινον· αὐτὴ δ' ἐπὶ καὶ ὁ Αἰσὶς ποταμὸς, καὶ τὸ Γυγγῆνον ὄρος, καὶ Σεντῖνον, καὶ Μέταυρος ποταμὸς, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης· ὧς δὲ τέτρες τὰς τόπας εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰταλίας τῆς περὶ τὴν Κελτικὴν καὶ τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος· καὶ περ μεταπηγνύοντων πολλὰς τῆς ἡγεμόνων. Πρότερον μὲν γὰρ τῆς Αἰσὶς ἐποιοῦντο ὄριον· πάλιν δ' ἡ Ραβίκωνα ποταμὸν. Ἐστὶ δ' ὁ μὲν Αἰσὶς μεταξὺ Ἀγκῶνος καὶ Σηνογαλλίας· ὁ δ' ἡ Ραβίκων μεταξὺ Ἀριμίνης καὶ Ραβέννης· ἀμφὸς δ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὴν Ἀδρίαν. Νυνὶ δὲ συμπάσης τῆς μέχρι τῆς Ἀλπεων ἀποδείχθεις Ἰταλίας, τέτρες μὲν τὰς ὄρας εἶναι δεῖ· ἡ δ' Ὀμβρικὴ καθ' ἑαυτὴν ἔδην ἦτορ μέχρι καὶ Ραβέννης, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες ἀφαιρῆναι· οἰκείται γὰρ ὑπὸ τέτων· εἰς μὲν δὴ Ἀρίμινον ἐνθένδε, περὶ τὴν φασίν· ἐκ δὲ Ἀριμίνης πρὸς τὴν Ρώμης ἰόντι, καὶ πρὸς τὴν Φλαμινίαν ὁδὸν, ἀφ' ἧς τῆς Ὀμβρικῆς ἅπαντα ἡ ὁδὸς ἐστὶ, μέχρι Ὀκρίκλων καὶ τῆς Τίβερως γαδίων· καὶ καὶ περιακοσίαν ὅτι τοῖς χιλίοις· τῆτο μὲν δὴ καὶ μήκος· τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλόν ἐστι. Πόλεις δ' εἰσὶν αἱ ἐντὸς τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ἄξιαι λόγου καὶ αὐτὴν μὲν τὴν Φλαμινίαν ὁδὸν, οἱ τε Ὀκρίκλοι πρὸς τὴν Τίβερι, καὶ Ἀρόλον, καὶ Νάρνα, δι' ἧς εἶναι ὁ Νὰρ ποταμὸς, συμβάλλων τῇ Τίβερι μικρὸν ὑπὲρ Ὀκρίκλων, πλωτὸς δ' ἐν μεγάλοις σκάφεσιν· εἴτα

^a καὶ Σῆναν Par. 1. et, recenti manu, Eton. ^b καὶ Μάρινον Par. 1. 3. Grøn. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. Καμάρινον Eton. sed videtur olim fuisse καὶ Μάρινον, nam litera quædam inter α et μ rasuram passa est. ^c Κιγγῆνον Par. 1. Esc. Mosc. Γιγγῆνον Med. 1. 2. Πιγγῆνον Bre. ex correct. recent. ^d ἐστὶ Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. ^e Σηλίας Par. 3. Eton. Esc. Mosc. sed Eton. habet Σηνογαλλίας supra, recenti manu. Σηνογαλλίας Med. 1. 2. sed Med. 2. videtur corrigi, Σηλίας. ^f τῆς deest Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^g καθ' ἡν Par. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. et in marg. Par. 1. ^h Φλαμινίαν Par. 1. Med. 2. Mosc. et sic infra. ⁱ καὶ σ Par. 3. ^k τὸ μήκος Med. 2. ^l Λαρόλον Par. 1. Eton. Mosc. et ex correct. Med. 2. Λαρόλον Esc. ^m πλωτὸς ἐν μεγάλοις Par. 1. 3. Med. 1. 2.

1. ἡ Ὀμβρικὴ] Umbria Strabonis Senones, ad litus Adriatici, et Umbriam Ptolemæi complectitur. F.

4. Σάρσιναν] Hanc nominat Silius Italicus, viii. 462.

— bis Sarfina divites

Lactis, et haud parci Martem coluisse Tudertes.

Hæc Plauto patria, unde Sarfinas appellatur. Casaub.

Ibid.] Polybius Sarfinates et Umbros ait 20,000 milites contra Gallos, Italiam aggressuros, conscripsisse. (lib. ii. c. 2.). Ad fluvium Sapim ponitur hodie Sarfina, et nomen adhuc retinet. Has urbes, Sarfinam, Ariminum, Senam, ac Camerinum, Strabo nominat, quia termini sunt Umbriæ. Sarfina Tyrreniæ proxima est. Ariminum ad Adriaticum mare a Gallia togata non longe distat. Hujus urbis supra meminit. Sena est ad Adriaticum, et Camerinum in mediterraneis. Limites sunt Picenum, Σῆνα, vel Sena Gallica, (unde Senigaglia nomen) col. Romana ad flumen Senam, (hodie Cesano,) et Misum, hodie Negola. Καμάρινον, urbs fidiissima Romanis, dicta fuit etiam Camers, incolæ Camertes, et agriculturæ et bello aptissimi. Sil. Ital. lib. viii. ver. 462.

— et armis

Vel rastris laudande Camers. —

Scribitur a Latinis, Camerinum, hodie Camerino. Inter montes situm habet. F.

Ibid. Καμάρινον] Μάρινον verum hujus civitatis nomen esse, docet Cæsar Orlandus in Antiquitatibus Senæ. Adde Ortellium in Diction. Geograph. v. Marimum. Gronov.

5. ὁ Αἰσὶς ποταμὸς] Vide supra p. 307. Ptolemæo Æsis urbs est Umbrorum: unde Æsinates Plinio, l. iii. c. 14. De Ginguno monte probo quod Xylandro videtur, Iguinos Plinianos ab eo esse denominatos, ut vel hic ex Plinio sit emendandus, vel contra: quanquam hæc conjecturis tantum nituntur. Jugini et Silius meminit. Casaub.

Ibid.] Fluvius Æsis hodie Efino. F.

6. Σεντῖνον] Sentinum hodie Sentina, ad flumen Sentinum, nobis Sentino. Idem.

Ibid. καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης] Fano hodie appellatur, ad fluvium Metro, Metaurum antiquorum: apud Melam est Fanestris Colo-

nia. Augustus eam arcu triumphali ornavit qui adhuc extat. Apud Gruterum p. 416. n. 8. est Col. Julia Fanestris. Idem.

5. καὶ τὸ Γυγγῆνον ὄρος] Τὸ Γυγγῆνον ὄρος nominatur apud Strabonem: non dubito, quin scripserit Ἰγγῆνον, vel Ἰγγίνον, et is sit, in quo nunc D. Ubaldi fanum. P. Merula, Cosmograph. p. ii. l. iv. c. 24. vide Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. ii. cap. 7. pag. 625. Anon.

18. εἰς μὲν δὴ Ἀρίμινον ἐνθένδε] Scilicet a Ravenna ad Ariminum. Tab. Theod. 36 m. p. numerat, vel 288 stad. F.

25. οἱ τε Ὀκρίκλοι] Ptolemæo, Ὀκρίκλων: Stephano, Ὀκρίκοι: Plinio, iii. c. 14. Ocriculani Umbri. Casaub.

26. καὶ Νάρνα, δι' ἧς εἶναι ὁ Νὰρ ποταμὸς] Lego, Ναρνία, ut apud Stephanum, et Ptolemæum. Silius Italicus, lib. viii. v. 458.

— et duro monti per saxa recumbens

Narnia.

De oppido et ejus flumine sic Claudianus, de vi. conf. Honori, v. 515.

Celsa dehinc patulum prospectans Narnia campum

Regali calcatur equo, varique coloris

Non procul amnis abest urbi qui nominis auctor.

Servius, (ad Virg. Æn. vii. v. 517.) In via Flaminia est civitas Narnia in montibus posita, quibus subest Nar fluvius, qui Tyberino conjungitur. Idem.

Ibid.] Narnia antea Nequinum, sed col. Rom. ibi ducta, nomen a fluvio sumptum est. Hodie Narni. Vestigia pontis ab Augusto extructi ibi videnda sunt. Pisces hujus fluvii laudat Galenus, nam ab ipsis fontibus, ait, magnus oritur et purus, perpetuo declivi rapidoque flexu in Tiberim profluit, nusquam prorsus, ne tantillum quidem, restagnans. Alim. fac. l. iii. cap. 30. F.

Ibid. καὶ Νάρνα] Forte Ναρνία, Narni hodie. P. Merula, Cosm. p. ii. l. iv. c. 24. Anon.

28. εἴτα Κάρσελοι] Scribe, Καρσεῖοι, ut paulo post. Ptolemæo, Καρσεῖοι. Carfeolani Plinius refert, l. iii. c. 12. Livius Carfeolos oppidum. Casaub.

Ibid.] Vide Cellar. Geogr. Antiq. ii. 9. Anon.

Ibid. εἴτα Κάρσελοι] Id vocabulum commentatorem Strabonis voluisse

Κάρσελοι, καὶ ^aΜησανία, παρ' ἣν ῥεῖ ^bὁ Τενέας, καὶ
 ἔπος ἐλάττωσι σκάφει κατὰ γων' ὅππ' ἢ Τίβεριν τὰ ἐκ
 τῆ πεδίας· καὶ ἄλλα δ' εἰσὶ κατοικίαι διὰ τ' ὁδὸν πλη-
 θυνόμεναι μάλλον, ἢ ἀπὸ πολιτικὸν σύστημα, Φόρον
 Φλαμίνιον, καὶ Νυκέρια, ἢ τὰ ξύλινα ἀγέια ἐργαζο-
 μένη, ἢ Φόρον Σεμπρώνιον. Ἐν δεξιᾷ ἢ τ' ὁδῷ βαδί-
 ζοντι ἐκ τ' Ὀκρίνων εἰς Ἀρίμινον, Ἰντέραμνά ἐστι,
 καὶ ^cΣπολίον, καὶ Αἰσίον, καὶ ^dΚαμέρτη, ἐν αὐτοῖς
 τοῖς ὀρίζεσσι τ' ^eΠικεντίνην ὄρεσι· καὶ δὲ γάτερα μέρη,
 Ἀμερία τε καὶ ^fΤυδερεὺελκίς πόλις, καὶ Εἰσπέλλον, καὶ ^g10
 Ἰτορον, πλησίον τῆς δὴ τῶν ὑπερβολῶν τῆς ὄρεος.
 Ἀπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα, μικρῶ δ' ὀρειότερα, ζεῖα
 μάλλον ἢ πυρρῶ τῆς ἀνθρώπων τρέφουσα· ὀρεινὴ δὲ καὶ
 ἡ Σαβινὴ ἐφεξῆς ἔσα ταύτῃ παραβεβλημένη τ' αὐτὸν
 πρόπον ὅνπερ ^hαὐτῇ τῇ Τυρρηνικῇ. Καὶ ^kτοῖς Λατί- 15
 νοις δὲ ὅσα πλησιάζει τέτοις τε καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις
 ὄρεσι, τραχύτερά ἐστιν. Ἀρχεται μὲ οὖν τὰ δεκά ἔθνη
 ταῦτα ἀπὸ τῆς Τιβέρεως καὶ τῆς Τυρρηνίας· ἐκτείνονται

nis: tum Carfuli, Mevania, quam alluit Teneas, qui et ipse parvis navigiis merces a campestribus in Tiberim devehit. Sunt et alia oppida magis itineris causa frequentata, quam civilem ob constitutionem: Forum Flaminii, Nuceria, ubi lignea fiunt vasa, Forum Sempronii. In itinere autem ab Ocriculo Ariminum versus ad dextram Interamna, Spoleto, Æsium, Camerta in ipsis montibus qui Picenum distinguunt. Et in altera parte Ameria, et Tuder, ... et Ispellum, et Itorum vicinum montis sublimibus trajectibus. Tota ea felix est regio, aliquantum tamen montosior: zea magis quam tritico homines alit. Montosa etiam Sabinorum regio, huic contigua, juxtaque Umbriam porrecta, ut hæc juxta Etruriam. Quin et Latii partes, his et Apennino propinquæ, asperiores sunt. Hæ igitur decem gentes incipiunt a Tiberi et Etruria, et extenduntur

^a Μησανία Par. 1. ^b ὁ τε νέας Med. 1. Mosc. ὁ τε νέας Med. 2. et ex correct. ὁ τε νέας. ^c Σπολίον Par. 3. Σπολήτιον Bre. Med. 1. 2. Mosc. ^d Καμέρτης Par. 1. 3. Bre. Med. 2. Esc. Mosc. Καμέρτης Eton. ^e Supra Πικεντίνην in Eton. scribitur, γρ. Πικηνίην, recenti manu. ^f Τυδερεὺελκίς Par. 1. ^g Ἰτορον Par. 1. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. Mosc. ^h τῶν Med. 2. ⁱ αὐτῇ τῇ Mosc. ^k τῆς Λατίνης Par. 1. Med. 1. Gron. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2.

voluisse corrigere e Livio, ac Ptolemæo, in Καρσεόλοι, Carseoli, ego miror. Siquidem Livii Ptolemæique Carseoli Æquorum fuit oppidum, a quo oppidani Plinio sunt Carseolani, lib. iii. c. 12. eidem vero Plinio postea cap. 14. oppidani recensentur in Umbria CARSULANI. Quorum oppidum Tacito, Histor. l. iii. dicitur CARSULÆ, in eadem Umbria ac via Flaminia: qua tum Vespasiani exercitus ab Apennini transitu ad Narniam et Vitellii exercitum tendebat. Probum igitur vocabulum illud Strabonis, nisi id fœminino malis genere exprimi, Καρσεύλας, Carfulæ, ut Tacito dicitur. Verum eam correctionem haud temere admiserim: quando in innumeris aliis etiam Italiæ urbibus diversa genera diversos usurpasse auctores, jam antea sæpius vidimus, &c. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 7. p. 638. Anon.

Ibid.] Cluverius recte Casaubonum increpat. Κάρσελοι est certe Carfulæ. Plinius junior eam in lib. i. Ep. 4. memorat. F. 1. παρ' ἣν ῥεῖ ὁ Τενέας] Fluvius parvus, ut ex Silio, lib. viii. v. 453. intelligitur,

— Narque albescentibus undis

In Tybrim properans, Teneæque inglorius humor.

Tiniam scribunt vulgo apud Plinium, et Silium. Casaub.

Ibid.] Τενέας Latine Tinia: Mevania ad Tiniam sita est, ubi Clitumnus et Tinia conflunt. Mevania fuit tauriferis campis insignis. Vide Sil. Ital. lib. viii. ver. 458. Virgil. Georg. l. ii. v. 146. Amnis Tinia est hodie Turino. F.

4. Φόρον Φλαμίνιον, καὶ Νυκέρια] Forum Flaminii: oppidani Foro Flaminienis; ab urbe Roma, juxta Tab. Peut. 66 m. p. distat. Nuceria hodie Nucera: juxta tab. Peut. a Roma distat 78 m. p. cognominata est Camellaria. Plinius, l. iii. c. 14. Nucerini cognomine Favonienfes et Camelani. Aliæ sunt urbes, quæ Nuceriæ nomine dignoscuntur. Unam in Campania (scilicet Nuceria Alfaternas) Strabo infra memorat. Idem.

6. Φόρον Σεμπρώνιον] Hodie Fossombrone. Idem.

7. Ἰντέραμνά ἐστι, καὶ Σπολίτιον] Interamna Nare circumflua est. Plinius, hac de causa, incolas Interamnates cognomine Nartes vocat, iii. 14. Vide etiam Gruterum, p. 411. n. 3. Coloniam huc missam esse refert Paterculus, A. U. C. 447. Σπολίτιον, vel potius Spoletium, colonia deducta fuit A. U. C. 516. Pat. lib. i. c. 14. Florus Interamnium et Spoletium municipia Italiæ splendidissima appellat. Sub hasta venerunt in bello Mariano, l. iii. c. 21. Spoletium hodie Spoleto. Idem.

8. καὶ Αἰσίον, καὶ Καμέρτη] Ptolemæus, Αἰσίσιον, Καμαρίον, Νυκέρια κολωνία. Idem paulo post Σπολήτιον habet. Casaub.

Ibid.] Αἰσίον Strabonis, ad dextram itineris ab Ocriculo ad Ariminum, certe non est Αἰσίσσιον Ptolemæi (hodie Affisi) quod ad sinistram est, et longe a Piceno distat. Ut opinor, est Æfis oppidum ad fluvium ejusdem nominis, hodie Jesi. Καμέρτη nomen mihi ignotum; sed non Camarinum est, quam urbem paulo supra memoravit Strabo. F.

9. τῶν Πικεντίνων] Sed ad Picentinos non potest referri: quid autem sit Τυδερεὺελκίς, non possum dicere. Τυδερεὺς agnosco, quod Τυδερεῖαν Plutarchus in Craffo vocat: interim εὐελκίς omisi: quod etiam de decem gentibus Latinorum dicitur mendam sapit. Xyland.

10. Ἀμερία τε καὶ Τυδερεὺελκίς πόλις] De hoc tractu vide quæ

doctissime, ut omnia, summus vir Josephus Scaliger scribit ad Propertium, lib. iv. El. i. Idem monstrum lectionis Τυδερεὺελκίς ita corrigit, καὶ Τυδερεὺς εὐελκίς πόλις, quemadmodum apud Silium, Sed domus haud obscura Tuder, motusque per Umbros Bellator populos.

Estque omnino ita legendum: aut certe εὐελκίς πόλις. Nam et ille locus natura fuit munitus, in colle ac loco edito situs, et Strabo hujusmodi locos solet εὐελκίς appellare: quæ vox plus quam duodecies in hoc auctore occurrit: quod testatur Silius Italicus, lib. vi. v. 643.

— colles Umbros atque arva petebat

Annibal, excelsa summi qua vertice montis

Devexum lateri pendet Tuder.

Sed εὐελκίς legit etiam prior interpres. Casaub.

Ibid.] Vide Cellar. Geogr. Ant. lib. ii. c. 9. Anon.

Ibid.] Ameria super collem sita est, hodie Amelia. Cicero in Oratione pro Sexto Roscio Amerino municipium vocat: quod a Grutero probatur, p. 485. n. 5. Virgilius in Georg. Amerina vitium retinacula laudat. Cato prodidit Ameriam esse conditam 964 ann. ante Persei bellum, i. e. 1132 ann. ante Christum. F.

Ibid. καὶ Εἰσπέλλον, καὶ Ἰτορον] Plinio, iii. c. 14. Hispellum: Ptolemæo, Ἰσπελλον. (Apud Plinium, in Epist. lib. viii. Ep. 8. Hispellates.) De Ito nihil nunc succurrit. Casaub.

Ibid. καὶ Ἰτορον, πλησίον τῆς δὴ τῶν] Lego, πλησίον τῆς ἡδὴ. Nam ita passim loquitur. Lib. iv. p. 291. καὶ οἱ Ἰάποδες δὲ τῆς ἡδὴ ἐπὶ μύκτον Ἰλλυριοῖς. lib. xvii. p. 1150 Edit. Amst. καὶ Χερρόνησος Φρέριον, πλησίον ἡδὴ τῆς Ἀλεξανδρείας, et sexcentis aliis locis. Idem.

Ibid. καὶ Ἰτορον] Legendum est, Ἰγύιον, Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. iii. c. 6. p. 612, et cap. 7. pag. 625, 626. Anon.

Ibid.] Cluverio assentior, Ἰτορον esse Iguvium oppidum a Silio memoratum, l. viii. ver. 460.

— infestum nebulis bumentibus olim

Iguvium.

Municipium fuit. (Vide Cas. de B. C. l. i. c. 12.) Hodie Eugubio vocatur; urbs olim memorabilis, ut a nummis patet, (Dempster. de Etrur. regal. 59. n. 4.) et a Tabula Eugubina. Vide Gori prolegom. ad interpret. tabulæ Etr. Eugub. p. 47. Notandum est Iguvium esse ad sinistram itineris. F.

12. Ἀπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα] Idem de Etruscis scribit; et exinde Catullus ambos jocat in Carm. 40. ad Egnatium:

Aut porcus UMBER, aut obesus HETRUSCUS. Idem.

17. Ἀρχεται μὲν ἐν τὰ δέκα ἔθνη ταῦτα] Quæritur eruditi viri, quænam sint ista Latinorum δέκα ἔθνη: sed frustra quærunt, nunquam reperturi. Qui eorum meminerit, quæ paulo ante docuit Geographus, non dubitabit locum esse corruptum, et ita emendandum, τὰ δὲ δέκα ἔθνη ταῦτα. Gentes hæ sunt Sabini et Umbri, de quibus nunc sermo est institutus. Sabinos autem et Umbros incipere a Tiberi et Hetruria, porrigique ad montes Apenninos, ut hic dicitur, evincunt illa superius posita, p. 309. παραβεβληνται δὲ πῶς τῶ ποταμῷ μὲν καὶ τοῖς Τυρρηνοῖς κατὰ πλάτας, ἀλλήλοις δὲ κατὰ μήκος· ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ Ἀπέννινα ὅση τὰ πλησιάζοντα τῷ Ἀδρίᾳ, πρῶτοι μὲν Οὐμβρικοὶ, μετὰ δὲ τέτρες Σαβῖνοι. Casaub. 6. ἀπὸ

per obliquum juxta Apenninum versus Adriam : Umbria etiam ad mare usque declinans, ut docuimus. Ac de Umbris quidem dictum satis.

Sabini angustam incolunt regionem, in longum ad mille stadia porrectam a Tiberi et Nomento oppido usque ad Vestinos : urbes habent paucas, easque continentibus bellis attritas, Amiternum, Reate, cui vicinum est oppidum Interocrea, et aquæ frigidæ ad Cotifcolias quas bibunt, et iis infidentes morbis medentur. Sunt et Foruli Sabinorum, saxa ad rebellionem quam habitationem aptiora. Cures nunc viculus est, quondam urbs illustris, ex qua orti sunt T. Tatius, et Numa Pompilius, Romæ regno potiti : unde qui populum Romanum affantur, Quirites appellant. Præterea, Trebula, Eretum, et alia id genus domicilia, pagis potius quam urbibus annumeranda. Tota Sabinorum regio egregie ferax est olearum ac vitium, multumque fert glandis, ac pecori producendo opportuna est : præsertim vero Reatini muli laudantur mirum in modum. Ut autem uno dicam verbo, tota Italia et pecore alendo et frugibus gignendo præstat : alia tamen aliis in locis primam merentur laudem. Antiquissima gens est Sabinorum, indigenarum nimirum : ab his sunt Picentini et Samnitæ : ab his

δὲ ὅτι τὰ Ἀπέννινά ὄρη πρὸς τὴν Ἀδρίαν λοξὰ παρεμβάλλοντα. Ἡ δὲ Ὀμβρική καὶ παραλλάττει, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάσσης· περὶ μὲ οὖν τῶν Ὀμβρικῶν ἱκανῶς εἴρηται.

5 Σαβῖνοι δὲ στενὴν οἰκῶσι χώραν, ἐπὶ μῆκος δὲ διήκουν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τῆς Τιβέρεως καὶ Νωμῆνις πόλεως, μέχρις Οὐντινῶν· πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ τεταπεινωμένας, ἀλλὰ οὖν συνεχεῖς πολέμους, Ἀμίτερνον, καὶ Ῥεάτην^a πλησιάζει καὶ τὰ ἐν^b Κωτισκολίαις ψυχρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πίνουσιν καὶ ἐγκαθίζοντες^c θεραπεύουσιν νόσους. Σαβῖνων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Φόρμυλοι^d πᾶσι, πρὸς ἀποστάσιν μᾶλλον ἢ κατοικίαν εὐφυεῖς. Ἡ κύρις δὲ νῦν μὲν κώμὴν ἐστίν· ἦν δὲ πόλις ὅπισθιμος, ὅς τις ὠρμηντο οἱ τῆς Ῥώμης βασιλεύσαντες, Τίτος^e 15 Τάπιος καὶ Νεμῆας Πομπήλιος· ἐντεύθεν ἤ καὶ^f Κυρίτας ὀνομάζουσιν οἱ δημηγορῶντες τὰς Ῥωμαίους. Τρηβέρα τε καὶ^g Ἡρητον, καὶ ἄλλαι κατοικίαι τοιαῦται, κώμαι μᾶλλον, ἢ πόλεις ἔξετάζοντ' αὖ· ἅπαντα δ' αὐτῶν ἢ γῆ ἀφαιρόντως ἐλαϊόφυτος ἐστὶ καὶ ἀμπελόφυτος, βάλανόν τε ἐκφέρει πολλήν· σουδαία δὲ καὶ βοσκήμασι τοῖς τε ἄλλοις, καὶ δὴ τὸ ἥμιόνων γένος τῶν^h Ῥεατίνωνⁱ διωνόμασιν θαυμαστῶς· ὡς δ' εἰπεῖν, ἅπαντα ἢ Ἰταλία θρεμμάτων τε ἀρίστη τροφὸς καὶ καρπῶν ἐστίν· ἄλλα δ' ἢ ἡδὴ^j καὶ ἄλλα μέρη τῆς φρωτείων^k τυγχάνει. Ἐστὶ δὲ καὶ παλαιότατον γένος, οἱ Σαβῖνοι^l καὶ αὐτόχθονες· τῶν δ' ἀποικοι Πικεντῖνοί τε καὶ

^a πλησιάζει κώμην Ἰντεροκρέα, καὶ τὰ Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b Κωτισκολίαις Par. 1. Κωτισκολίαις Par. 3. Med. 1. Mosc. sed Med. 1. habet Κωτισκολίαις ex correct. ^c θεραπεύουσιν Par. 1. 3. Med. 1. Eton. Mosc. ^d αἱ Med. 2. ^e πᾶσι Par. 1. Esc. Mosc. ^f Κυρίτας Par. 1. 3. Mosc. ^g Στάτιος Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^h ἐντεύθεν δὲ defunt Esc. ⁱ Κυρήτας Par. 1. Mosc. Κυρήτας Par. 3. ^k Κρητον Par. 3. ^j Ἡρητον Med. 1. 2. ἢ Ῥητον Mosc. ^l Ῥεατίνων Med. 1. 2. Ῥεατίνων Esc. Mosc. ^m ὀνόμασιν Par. 1. δι' ὧν ὀνόμασιν Par. 3. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁿ εἰδη Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^o καὶ κατ' ἄλλα Med. 2. καὶ οἱ Par. 3. Med. 1. 2. Mosc.

6. ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ Νωμῆντος πόλεως]. In priscis Romæ sæculis, Antemnæ (quas *turrigeras* Virgilius appellat, Æn. vii. ver. 631.) fines Sabinorum fuerunt : urbs antiquissima, Crustumio prior. (Sil. Ital. lib. viii. ver. 367.) Nomentum fuit Albanorum colonia, juxta Dionysium Hal. l. ii. c. 53. Virgilius etiam Ascanii futura nepotum gesta enumerans,

Hi tibi Nomentum, et Gabios, urbemque Fidenam.

Æn. vi. ver. 773. Postea tamen in lib. vii. ver. 712. inter Sabinorum copias, Turni focios, ponit ; ergo Albani non conditores fuerunt sed restitutores Nomenti. Plinius bis Nomentanos (lapsu memoriæ forsan) nominat : inter Latinos, l. iii. c. 5. inter Sabinos, c. 12. Hodie *Lamentana vecchia*. F.

8. Ἀμίτερνον]. Inter Vestinos ponitur a Ptolemæo, quod fines eorum tangit. Situs hodie notus, ubi quædam vestigia urbis apparent. *Idem*.

9. Ῥεάτη]. Silius Italicus hanc memorat, lib. viii. ver. 417.

Hunc Foruli, magnæque Reate dicatum

Cælicolum matri.

Præfectura fuit ac municipium. Inter Sponii Inscrip. p. 196. est una, REIP. REAT. Hodie *Rieti* dicitur. Lacus Velinus inter Reatinos frequenter ab antiquis memoratus est. Hodie *Lago di Rieti*. Notandum est montem Palatinum in Roma, secundum quosdam, hoc nomen gessisse, quod *Palatini*, qui et *Aborigines*, ex agro Reatino, qui appellatur *Palatium*, ibi confederunt. Varro de L. L. lib. iv. c. 8. Palatium oppidum, juxta Dionys. Halic. 25 stad. a Reati abest. *Idem*.

Ibid. πλησιάζει]. Aldus, Xyland. et fere omnes MSS. adjiciunt, κώμην Ἰντεροκρέα. *Ocrem antiqui montem confragosum vocabant.* (Festus.) *Idem*.

Ibid. ἐν Κωτισκολίαις]. Forte Cutiliæ lacum dicit, de quo Plinius, iii. 12. et ii. 95. Trebulam pro Trebura posui, unde Trebulani : cujus in Sabinis siti multa mentio apud Livium, lib. iii. Eratum infra scribitur. *Xyland.*

Ibid. καὶ τὰ ἐν Κωτισκολίαις ψυχρὰ ὕδατα]. Certissimum est legendum esse, ἐν Κωτισκολίαις. Lacum Cutiliensem Varro (L. Lat. lib. iv. pag. 20.) vocat : de eo lacu, præter Plinium, (quem de viillarum aquarum consule,) Festus, Cutiliæ lacus appellatur, quod in eo est insula Cutilia nominata a Græcis. Dionys. Halicarn. libro primo, c. 15. et 19. Κοτίλιαν vocat, et ait esse ἄετον. Eum lege. *Casaub.*

Ibid. ἐν Κωτισκολίαις]. Lege, ἐν Κωτιλῆαις, P. Merula, Cosmogr. p. ii. l. iv. c. 12. Verum G. J. Vossius de Idololatr. l. ii. cap. 72. ait Κοτιλῆαις rescribi oportere. Κοτιλῆαις legit Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. ii. c. 9. p. 689. *Anon.*

11. οἱ Φόρμυλοι πᾶσι]. Forulos vicum Livius (l. xxvi. c. 11.) vocat. *Casaub.*

13. ἦν δὲ πόλις ὀπίσθιμος]. Stephanus, Κύρις μητρόπολις Σαβῖνων. Vide Festum, Ovidium, Livium, et alios, et iterum Stephanum, Κέρμυ. *Idem*.

Ibid.]. Alii Scriptores Cures pluraliter scribunt. Hodie, secundum Holstenium, *Correse*, vel *Curese*. In historia univ. antiqua, est *Vicorio di Sabina*, tom. xi. p. 214. In Fastis Ovidii *parvi Cures* appellantur, l. ii. ver. 135. F.

17. Τρηβέρα τε]. Legendum, Τρηβέρα : hanc *Mutuscæ* Virgilius, Æn. vii. v. 711. appellat.

Ereti manus omnis, oliviferæque Mutuscæ.

Ubi Eretum et *Mutuscæ*, sive *Trebulam*, conjungit poeta, ut hic Strabo, Τρηβέρα τε καὶ Ἡρητον. *Mutuscæ* autem Virgilio *Trebulam* esse, et Servius admonet recte, et ex Plinio, iii. c. 12. intelligere possumus : qui *Trebulanos Mutuscæos* cognominari annotat, ac Nomentanis facit vicinos, ut Strabo. Quare errare videntur doctissimi viri, qui de his aliter censent. *Casaub.*

Ibid.]. Altera fuit Trebula, Suffenas dicta, (Plin. l. iii. c. 12.) nunc appellatur *Monte Leone della Sabina*, ubi multæ Tribulanorum inscriptiones reperiuntur. Municipium factum est A. U. C. 450, L. Genucio Ser. Cornelio Coss. Livius enim lib. x. c. 1. de hoc anno, *Arpinatibus Trebulanisque civitas data*. F.

Ibid. Τρηβέρα τε]. Lege, Τρεβέρα, P. Merula, Cosmogr. p. ii. lib. iv. c. 24. *Anon.*

21. τὸ τῶν ἡμιόνων γένος τῶν Ῥεατίνων]. Asinos Reatinos commendat et Latini scriptores, Varro, et ex Varrone Plinius, viii. c. 43. Varro, De re rustica lib. ii. c. 1. *Tertia pars est, quo sint seminio quærendum. Hoc nomine enim asini Arcadici in Græcia nobilitati, in Italia Reatini.* Sed et mulos Reatinos excelluisse, ex eodem Varrone potest intelligi : quem vide lib. ii. ejusdem operis, cap. 8. *Casaub.*

26. ἀποικοι]. Valde mihi hic locus suspectus est : situ quidem ita fere ut hic referuntur a Sabinis versus fretum juxta Apenninum hæ gentes ordine succedunt : a Sabinis autem propagatas, idque hoc ordine, vix credibile est. *Xyland.*

^a Σαμνίται· τέταν· ^b δὲ Λευκανοί, τέταν δὲ Βρέττιοι. Τὴν δὲ ἀρχαιότητα τεκμήριον ἂν τις ποιήσαιο· ἄνδρας, καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, ἀφ' ἧς ἀντέχον, μέχρι τοῦ τ' παρόντος χρόνον. Φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος, Ῥωμαίους αἰσθῆσαι τῆς πλείους τότε ὡς, 5 ὅτε τῶν ἔθνεσ τετε κατέστησαν κύριοι. Ἐρωτῶν ὅ δὲ αὐτῶν ἢ τε Σαλαρία ὁδὸς ἐ πολλῇ ἔστα, εἰς ἣν καὶ ἡ Ναρδυνὴ συμπίπτει, καὶ ἡ Ἡρτων τῆς Σαβίνης· ^d κόμην ὑπὲρ τῆς Τιβέρεως· ^e κειμήλιον, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς πόλεως ἀρχομένη τῆς Κολινθῆς.

Ἐξῆς δ' ἡ Λατίνη κεῖται, ἐν ἣ καὶ ἡ Ῥωμαίων πόλις, ^f καὶ πολλὰς σκευὰς ^g καὶ μὴ Λατίνης ^h πρότερον. Αἴκοι γάρ, καὶ ⁱ Οὐολσκοί, καὶ Ἑρνικοί, Ἀβοριγίνες τε οἱ περὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, καὶ Ῥατέλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν ^k Ἀρδεάν ἔχοντες, καὶ ἄλλα συστήματα μέγιστα καὶ ἐλάττω 15 τὰ περιεχόμενα τῶν τότε Ῥωμαίων ὑπὲρ ἔξεν, ἥνικα πρῶτον ἐκτίσθαι ἡ πόλις· ὧν ἕνα καὶ κόμας ἀπονομήσθαι συνέβαινε, ὑπὲρ ἑνὶ κοινῷ φύλῳ τεταγμένα. Φασὶ δὲ Αἰνείαν μὲν τῆς πατρὸς Ἀγχίσε, ἐ τῆς παιδὸς Ἀσκανίης ^m κατὰραντα εἰς ⁿ Λαύρεντον, πλησίον τῆς 20 Ὠσίων, καὶ τῆς Τιβέρεως, ἡόνος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ὅσον ἐν τέταρσι καὶ εἴκοσι σταδίοις, κτίσαι πόλιν· ἐπελθόντα δὲ Λατίνον τὸν Ἀβοριγίνων βασιλέα, τῶν οἰκόντων τὸν τόπον τῆτον, ὅπερ νῦν ἡ Ῥώμη ἐστὶ, συμμάχοις χρήσασθαι τοῖς περὶ τὴν Αἰνείαν ὅππότες γε 25 τονεύοντας Ῥατέλους, τῶν Ἀρδεάν κατέχοντας (σταδιοὶ δ' εἰσὶν ὅσοι τῆς Ἀρδεᾶς εἰς τὴν Ῥώμην ρ ξ) νικήσαντα ὅν· ὅσοι τῆς θυγατρὸς Λακινίας ἐπώνυμον κτίσαι πλησίον πόλιν· πάλιν ^p δὲ Ῥατέλων ^q συμβαλόντων εἰς μάχην, τὸν μὲν Λατίνον πεσεῖν, τὸν δὲ Αἰνείαν 30 νικήσαντα βασιλεύσαι, καὶ Λατίνους καλέσαι τῶν ὑφ' αὐτοῦ καὶ τέτε ὅ τελευτήσαντος καὶ τῆς πατρὸς, τὸν Ἀπείαν Ἀλβαν κτίσαι ἐν τῷ Ἀλβάνῳ ὄρει, διέχοντι τῆς Ῥώμης τοσούτον, ὅσον καὶ ἡ Ἀρδεά· ἐνταῦθα Ῥωμαῖοι σὺν τοῖς Λατίνοις ^r Διὶ θυέσιν, ἅπαντα ἡ συναρ- 35 χία ἀθροισθεῖσα· ^s τῇ πόλει δ' ἐφίστησιν ἀρχοῦντα πρὸς

Lucani, ab his Bruttii. Vetustatem eorum licet sumere pro argumento fortitudinis ac virtutis eorum, qua freti ad hoc usque tempus perdurarunt. Fabius historiae scriptor inquit tunc demum Romanos sensitisse divitias, cum eam gentem sibi subiecissent. Strata est per Sabinos via Salaria non longa, in quam Nomentana incidit apud Eretum Sabinorum vicum supra Tiberim, ab eadem porta incipiens Collina.

¹⁰ Sabinos Latium subsequitur, in quo Roma sita est. Complectitur autem multa etiam non Latina: nam Aequi, Volsci, Hernici, et circa ipsam Romam Aborigines, et qui vetustam habuerunt Ardeam Rutuli, aliaeque maiores minoresque civitates quondam circa Romam habitaverunt, cum ea primum conderetur: et quidam libere per pagos habitabant, nulli communi subjacentes genti. Fama est Aeneam, cum patre Anchisa, et filio Ascanio, Laurentum appulisse, prope Ostiam et Tiberim, et in ripa ad xxiv. stadia supra mare urbem condidisse: super-venisse Latinum, regem Aboriginum, qui tum ea loca tenebant ubi nunc est Roma, Aeneae auxilio usum contra vicinos Rutulos, qui Ardeam habitabant (stadia sunt ab Ardea Romam cix.) partaque victoria Lavinium urbem Laviniae filiae suae cognominem in propinquo posuisse. Rursum autem Rutulis acie congressis, Latinum cecidisse, Aeneam victorem regno potitum, subditis suis Latinorum nomen fecisse. Aenea porro Anchisaque mortuis, Ascanium Albam condidisse in Albano monte, qui tanto a Roma quanto Ardea abest spatio. Ibi totius regni coetu coacto, Romani cum Latinis Jovi sacrificant: urbiue ad earum tempus feriarum pra-

^a Σαμνίται Mosc. Σαμνίται Par. 1. 3. Med. 1. 2.

^b δὲ οἱ Par. 3.

^c κείμένη Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^d καὶ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^e καὶ τῆς Med.

^f καὶ τῆς Med.

^g καὶ τῆς Med.

^h καὶ τῆς Med.

ⁱ καὶ τῆς Med.

^j καὶ τῆς Med.

^k καὶ τῆς Med.

^l καὶ τῆς Med.

^m καὶ τῆς Med.

ⁿ καὶ τῆς Med.

^o καὶ τῆς Med.

^p καὶ τῆς Med.

^q καὶ τῆς Med.

^r καὶ τῆς Med.

^s καὶ τῆς Med.

^t καὶ τῆς Med.

^u καὶ τῆς Med.

^v καὶ τῆς Med.

^w καὶ τῆς Med.

^x καὶ τῆς Med.

^y καὶ τῆς Med.

^z καὶ τῆς Med.

^{aa} καὶ τῆς Med.

^{ab} καὶ τῆς Med.

^{ac} καὶ τῆς Med.

^{ad} καὶ τῆς Med.

^{ae} καὶ τῆς Med.

^a καὶ τῆς Med.

^b καὶ τῆς Med.

^c καὶ τῆς Med.

^d καὶ τῆς Med.

^e καὶ τῆς Med.

^f καὶ τῆς Med.

^g καὶ τῆς Med.

^h καὶ τῆς Med.

ⁱ καὶ τῆς Med.

^j καὶ τῆς Med.

^k καὶ τῆς Med.

^l καὶ τῆς Med.

^m καὶ τῆς Med.

ⁿ καὶ τῆς Med.

^o καὶ τῆς Med.

^p καὶ τῆς Med.

^q καὶ τῆς Med.

^r καὶ τῆς Med.

^s καὶ τῆς Med.

^t καὶ τῆς Med.

^u καὶ τῆς Med.

^v καὶ τῆς Med.

^w καὶ τῆς Med.

^x καὶ τῆς Med.

^y καὶ τῆς Med.

^z καὶ τῆς Med.

^{aa} καὶ τῆς Med.

^{ab} καὶ τῆς Med.

^{ac} καὶ τῆς Med.

^{ad} καὶ τῆς Med.

^{ae} καὶ τῆς Med.

^a καὶ τῆς Med.

^b καὶ τῆς Med.

^c καὶ τῆς Med.

^d καὶ τῆς Med.

^e καὶ τῆς Med.

^f καὶ τῆς Med.

^g καὶ τῆς Med.

^h καὶ τῆς Med.

ⁱ καὶ τῆς Med.

^j καὶ τῆς Med.

^k καὶ τῆς Med.

^l καὶ τῆς Med.

^m καὶ τῆς Med.

ⁿ καὶ τῆς Med.

^o καὶ τῆς Med.

^p καὶ τῆς Med.

^q καὶ τῆς Med.

^r καὶ τῆς Med.

^s καὶ τῆς Med.

^t καὶ τῆς Med.

^u καὶ τῆς Med.

^v καὶ τῆς Med.

^w καὶ τῆς Med.

^x καὶ τῆς Med.

^y καὶ τῆς Med.

^z καὶ τῆς Med.

^{aa} καὶ τῆς Med.

^{ab} καὶ τῆς Med.

^{ac} καὶ τῆς Med.

^{ad} καὶ τῆς Med.

^{ae} καὶ τῆς Med.

4. Φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος] Q. Fabium Pictorem intelligit, quem saepe laudant rerum Rom. scriptores, Polybius, Livius, (lib. i. c. 44. et x. 37. xxii. 7.) Dionysius Halic. (lib. vii. c. 71.) alii. Casaub.

8. Ἡρτων] Juxta Antonini itinerarium, Eretum a Roma distat 18 m. p. F.

13. Αἴκοι γάρ, καὶ Οὐολσκοί] Infra Αἰεκοί dicuntur. Apud historicos, fere hos populos reperies conjunctos. De Hernicis, praeter alios, vide Servium, ad Virg. Aen. vii. v. 684. Casaub.

Ibid. Ἀβοριγίνες τε οἱ περὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην] Dionysium Halicarn. lege, lib. i. c. 10. Idem.

14. οἱ τὴν ἀρχαίαν Ἀρδεάν ἔχοντες] Vide Stephanum. Meminerit Ardeam Virgilius, vii. 411. Dionys. Halic. Livius, lib. i. c. 57. et alii ἀρχαιολογίας Ῥωμαίων scriptores: quae quia omnibus hodie notissima sunt, verba eorum parcam adscribere. Idem.

19. Φασὶ δὲ Αἰνείαν &c.] Livius, Dionysius, et Plutarchus, cum Strabone consentiunt hanc Aeneae expeditionem non a vero

esse prorsus alienam. Haec omnia tamen de Trojanis, et Romulo a Fabio Pictore traxerunt, qui Dioclem Peparethium, Graecum Scriptorem, secutus est. (Plutarch. in Romulo.) Nec mirandum est originem urbis esse nimia vetustate obscuram, cum adusque Romam a Gallis cremata, literae fuerint pene ignotae, et si quae in monumentis publicis vel privatis extiterint, incensa urbe pleraque interiere. (Liv. lib. vi. c. 1.) F.

20. κατὰραντα εἰς Λαύρεντον] Virgilius, Aen. i. v. 6.

— Lavinia venit

Littora.

Ad quem locum consule interpretes. Casaub.

22. ἐν τέταρσι καὶ εἴκοσι σταδίοις] Servius ait viii. millibus a mari esse remotum. Idem.

Ibid. κτίσαι πόλιν] Vide poetae interpretem ad illud carmen, Aen. i. v. 9.

Multa quoque et bello passus dum conderet urbem. Idem.

34. ἐνταῦθα Ῥωμαῖοι σὺν τοῖς Λατίνοις] Ferias Latinas intelligit in monte Albano celebrari solitas. Liv. v. 17. Idem.

1. τῶν

ficitur celebrium aliquis juvenum. Quadringentis post annis Amulii et Numitoris fratrum res gesta est, quæ partim fabulis involvitur, partim a vero non est aliena narratio. Ad hos Albæ regnum a posteritate Ascanii per successionem delatum fuit, usque ad Tiberim pertinens. Sed junior fratrum Amulius altero detruso regnum obtinuit, Numitoris filium in venatione per dolum occidit, et filiam (hi enim ejus erant liberi) ut perpetuo custodienda virginitate spem prolis ei adimeret, sacerdotem Vestæ fecit: hanc Rheam Sylviam nominant. Deinde cum corruptamprehendisset, vita in gratiam fratris donatam inclusit: gemellos autem quos pepererat, morem quendam patrum secutus, ad Tiberim exposuit. Hos Marte patre natos fabulantur, animadversumque eos a lupa catulorum loco ali: et Faustulum quendam subulcorum in iis locis sustulisse eos ac enutrivisse, (intelligendum autem est, potentem quendam Amulio subjectum id fecisse), nomenque alteri Romulo, Remo alteri fecisse: hos, cum ad virilem ætatem pervenissent, Amulium et prolem ejus sustulisse: ac regno Numitori restituto, domum eos rediisse, urbemque Romam condidisse, loco non tam delectu quam necessitate capto: nam neque munitus natura erat, neque solum habebat proprium, et quod urbi sufficeret, neque homines qui incolerent. Nam qui tum circa ea loca erant, ii pro se quique seorsim habitabant, muros urbis Romæ, quæ tum condebatur, attingentes, neque Albanos admodum curabant. Erant Collatia, Antemnæ, Fidenæ, Lavinium, aliaque id genus tunc oppida, nunc pagi, privatorum domicilia, xxx. aut xl. a Roma stadiis. Sane inter quintum et sextum a Roma lapidem locus est Festi: hunc tradunt eo tempore finem agri Romani fuisse, et hodieque

τὸν δ' ἰσοσίας χερσὶν τῷ γνωρίμων πινὰ νέων. Ὑπε-
ρον δ' ἑξακοσίοις ἔτεσιν ἱστορεῖται τὰ περὶ Ἀμώλιον,
καὶ τὰ ἀδελφῶν Νεμήτορα, τὰ μὲν μυθεῖται, τὰ δ' ἐγ-
γυτέρῳ πίστεως. ^d διεδέξαντο μὲν γὰρ πλὴν τῆς Ἀλβας
ἀρχὴν ἀμφοτέροι παρὰ τῷ δ' ἀπογόνων τῷ Ἀσκανίῳ, δια-
τείνευσαν μέχρι τῷ Τιβέρεϊ. ^e παραγωνισάμενος δ' ὁ
νεώτερος τὸν ἀρεσύτερον, ἤρχεν ὁ Ἀμώλιος. ὃς δ'
οὗτος, καὶ θυγατρὸς τῇ Νεμήτορι, τὸν μὲν ἐν κυνηγίᾳ
δολοφονεῖ· πλὴν δὲ, ἵνα ἀπικνὸς ἀφαιμένη, τῆς Ἑστίας
ἱερείαν κατέστησε, ^h παρθενίας χάριν· καλεῖται δ' αὐτὴν
Ῥέαν Σιλβίαν· εἴτα φθορὰν φωράσας, ⁱ διδύμων αὐ-
τῇ παίδων γενόμενων, πλὴν μὲν εἰρξεν ἀπὸ τῶν κτεί-
νειν, χαρίζομενος τῷ ἀδελφῷ· τὰς δ' ἔξεδθηκε πρὸς τὴν
Τιβέριν, κατὰ π. πάτριον· μυθεύονται μὲν ἐν ἔξῃ ^k Ἀρεὸς
γενέσθαι τὰς παῖδας· ἐκτείνοντας δ' ὑπὸ λυκαίνης
ὄραθῆναι σκυλακενομένους· ^l Φαύσυλον δὲ πινὰ τῶν
πρὸς τὸν τοῦτο συφορβῶν ἀνελόμενον ἐκθρέψαι. (^m δὲ δ' ὁ
ὑπολαβεῖν τῶν δυνατῶν πινὰ, ὑπηκόων δ' τῷ Ἀμωλίῳ,
λαβόντα ἐκθρέψαι)· καλεῖται δὲ τὸν μὲν Ῥωμύλον, τὴν
Ῥῶμον· ἀνδρωθέντας δ' ὀπιθέσθαι τῷ Ἀμωλίῳ, καὶ
τοῖς παισὶ· καταλυθέντων δ' ἐκείνων, καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς
τὴν Νεμήτορα φεριστάσις, ἀπελθόντας οἴχεσθαι, κτίσασθαι
τὴν Ῥώμην, ἐν τοποῖς ἐπὶ πρὸς αἵρεσιν μάλλον, ἢ πρὸς
ἀνάγκην ὀπιτηδεύοις· οὐτε γὰρ ἐρυμνὸν τὸ ἔδαφος, οὐτε
χώραν οἰκίαν· ἔχον τὴν πᾶν, ὅση πόλει πρὸς σφοδρὸς,
ἀλλ' ἐπὶ ἀνδράπες τὰς συνοικήσοντας· οἳ γὰρ οὐτε
ἔκταν καὶ αὐτὰς, συνάπτοντες πρὸς τοῖς τέχεσι τῆς
κτιζομένης πόλεως, ἐπὶ τοῖς Ἀλβανοῖς πάντῃ πρὸς ἐ-
χόντες. Κολλατία δ' ἦν, καὶ Ὁ Αντέμνα, καὶ Ὁ Φιδήνα,
καὶ Λαβίνον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τότε μὲν πολίχνια, νῦν
δὲ κῶμαι, κτίσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ λ. ἢ μ. μικρῶν πλειό-
νων τῆς Ῥώμης σταδίων. Μεταξὺ γὰρ τῶν πρὸς ἐμπερὶ καὶ
τῶν ἐκτε. λίθων τῶν τὰ μέλια ἀφαισιναιόντων τῆς
Ῥώμης καλεῖται τόπος Φῆται· τῶτον δ' ὄρειον ἀπο-
φαίνεσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς· οἳ δ' ἱερομνήμονες θυ-

^a ἰσοσίας Bre. ^b Ἀμώλιον Par. 1. 5. Med. 1. 2. Mosc. sed Par. 1. 5. habent . . . ἄ . . . supra. ^c Νεμήτορα Med. 1. 2. Mosc.
^d διεδέξαντο μὲν &c., ad usque Τιβέρεϊ, defunt Par. 5. ^e παραγωνισάμενος ex correct. Med. 2. ^f Ἀμώλιος Par. 1. 5. Med. 1. 2.
Gron. Mosc. et sic infra. ^g Νεμήτορι Par. 1. 5. Mosc. ^h παρθενίας Par. 5. ⁱ διδύμων αὐτῇ παίδων γενομένων defunt Par. 5. ^k Ἀρεὸς
Par. 5. Mosc. ^l Φαύσυλον Par. 1. Φαύσυλον Esc. Mosc. ^m δὲ δ' &c., ad usque ἐκθρέψαι defunt Par. 5. ⁿ οἳ γὰρ οὐτε ἔκταν
καὶ αὐτὰς — Quæ sequuntur usque ad pag. 372. Edit. Amst. defunt in MSS. Esc. et Mosc. Nec tamen in MS. Mosc. spatium va-
deletum quodque ibi est unum vocabulum. Forte λείπει adscrip-
tum fuerat. ^o Αντέμνα Par. 1. Eton. ^p Φιδήνα Med. 1. 2. ^q καὶ Λαβίνον Med. 1. 2. καὶ Λαβίνον Eton. Λαβίνον Par. 1. Λαβίνον
deest Par. 5.

1. τῶν γνωρίμων πινὰ νέων] Cur dicat νέων pete ab A. Gellio, lib. xiv. cap. ultimo. Casaub.

Ibid. Ὑπερον δὲ ἑξακοσίοις ἔτεσιν] Imo trecentis: Virgilius, Æn. i. v. 270.

— regnumque a sede Latini

Transferet, et longam multa vi munit Albam.

Hic jam ter centum totos regnabitur annos

Gente sub Hectorea: donec regina sacerdos

Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem.

Ad quem locum vide Servium: itemque chronologos. Idem.

Ibid.] Dionysius l. i. ratione Chronologica, annum Romæ conditæ demonstrare nititur. Omnes consentiunt Romam a Gallis esse captam anno 1. Ol. 98. (scilicet A. C. 388. J. P. 4326.) Anno præcedenti fuit census 119 ann. post expulsos re-
ges: ergo regifugium 120 annis ante urbem incensam, sc. anno imo 68 Ol. (A. C. 508. J. P. 4206.) Reges septem regnarunt 244 annos. Ergo Roma condita est anno primo Ol. 7. (sc. A. C. 752. J. P. 3962.) Hoc evenit 432 ann. post excidium Trojæ, neque Straboni in hoc Dionysius repugnat. Varro, Polybius, Diodorus, Cato, alique Scriptores, parum a Dionysio discrepant. Si tamen regna ad naturæ nor-

mam effingimus, non stabit hæc computatio. F.

19. τὸν δὲ Ῥῶμον] Epitome, Ῥέμον, quomodo scribi malim: nam Romus non est alius a Romulo, teste Servio. Non ignoro tamen plerumque apud Græcos scribi, Ῥωμύλος καὶ Ῥῶμος. Casaub.

23. ἐπὶ πρὸς αἵρεσιν μάλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην] Ideo nonnulli putant desertas dici terras a poetâ, Æn. lib. iii. v. 4.

Diversa exilia et desertas quærere terras

Auguriis agimur Divum. Idem.

26. ἀνδράπες τὰς συνοικήσοντας] Epitome, συνοικήσας. Idem.

30. Λαβίνον] Epitome, Λαβινόν. Puto legendum, Λαβινός. Labicos, sive Lavicos, oppidum, et Lavicanos passim veteres Rom. historiæ memorant. Idem.

Ibid. Λαβίνον] Pro corrupto hoc vocabulo scribendum puto, καὶ Καβίνα. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. ii. c. 8. p. 650. at c. 9. p. 665. καὶ Καβίνον. Anon.

Ibid. τότε μὲν πολίχνια, νῦν δὲ κῶμαι, κτίσεις ἰδιωτῶν] Rutilius, poetâ elegantissimus, Itiner. lib. i. v. 223.

Alia prælegitur tellus, Pyrgique recedunt,

Nunc villæ grandes, oppida parva prius.

Ad verbum, νῦν μὲν κτίσεις ἰδιωτῶν, πρὶν δὲ πολίχνια. Casaub.

31. κτίσεις ἰδιωτῶν] Lego, cum Epitome, κτήσεις. Idem.

2. Ἀβερνίαν

σίαν ἐπίλεξον, ἐνταῦθα τε καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πλείο-
 σιν, ὥς οἰοίσις αὐθημερόν, ἣν καλεῖσιν ἁ Ἀβαρηνίαν.
 Γενομένης δ' οὖν γαστρώς (φασί) καὶ τ' κπῖον ἀναιρε-
 θῆναι τ' ἁ Ῥώμον. Μετὰ δὲ τ' κπῖον ἀνθρώπους σύγ-
 κλυδας ὁ Ῥωμύλος ἤθροισεν, ἀποδείξας ἀσυλὸν π
 τέμνος μεταξὺ τῆς ἀκρας καὶ τῆς Καπιτωλίας· τὰς δ'
 ἐκεῖ καταφεύγοντας τῶν ἀστυγενέτων, πολίτας ἀπο-
 φαίνων ἐπιγαμίας ἢ τέτοις ἐ τυγχάνων, ἐπιγεί-
 λετο ἕνα ἀγῶνα ἵππικόν τε Ποσειδάωνος ἱερὸν, τὸν καὶ
 νῦν ἐπιτελέμενον. ἁ συνελθόντων δὲ πλείων πολλῶν, 10
 ἐκέλευσε τοὺς παρθένας ἀρπάσαι τοὺς ἀφιγμένους τοῖς
 δεομένοις γάμοις· μετῶν ἢ τ' ὕβριν ἁ μὲν ὅπλων Τίτος
 ἁ Τάπος ὁ βασιλεὺς τ' Κυρίτων, ἐπὶ κοινῶν τ' ἀρ-
 χῆς καὶ πολιτείας συνέβη ἁ πρὸς Ῥωμύλον· δολερονηθέντος
 δ' ἐν Λακινίῳ τῆς Τατίας, μόνος ἦρξεν ἁ ἐκὼν τ' Κυ- 15
 ρίτων ὁ Ῥωμύλος. Μετὰ δὲ τῆτον διεδέξατο τ' ἀρ-
 χὴν Νέμας Πομπίλιος πολίτης τῆς Τατίας, παρ' ἐκόν-
 των ἁ τῶν ὑπηκόων λαβὼν· αὕτη μὲν οὖν ἡ μάλιστα
 πιστευομένη τῆς Ῥώμης κτίσις ἐστίν. Ἄλλη δὲ τις πο-
 τέρα, ἁ καὶ μυθώδης, Ἀρχαδικὴν λέγουσα γενέσθαι τὴν 20
 ἀποικίαν ὑπ' Εὐάνδρου· τῆτον δ' ἐπιξενωθῆναι τὸν
 Ἡρακλέα, ἐλαύνοντα τοὺς Γηρύονες βέες· πυθόμενον ἢ
 τῆς μητρὸς Νικοστράτης τ' Εὐάνδρον, (εἶναι δ' αὐτὴν
 μαντικῆς ἐμπείρου) ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ πεπραμμένον ἁ ἦν
 ἁ τελευτήσαντι τῆς ἀθλῆς, γέω γενέσθαι, φεῖσαι τε 25
 πρὸς τ' Ἡρακλέα ταῦτα, καὶ τέμνος ἀναδείξαι, καὶ
 θῦσαι θυσίαν Ἑλληνικὴν· ἦν καὶ νῦν ἐπὶ φυλάττεσθαι τῷ
 Ἡρακλεῖ. ὁ καὶ ὁ Κεκίλιος ὁ τ' Ῥωμαίων συγγρα-
 φεύς, τῆτον πῆχεται σημεῖον, τῆς Ἑλληνικὸν εἶναι κτίσ-
 μα τ' Ῥώμην, τὸ παρ' αὐτῇ τ' πάτριον θυσίαν, Ἑλ- 30
 ληνικὴν εἶναι τῷ Ἡρακλεῖ· καὶ τ' μητέρα ἢ τῆς Εὐάν-
 δρου πᾶσι Ῥωμαῖοι, μίαν τ' νυμφῶν ἁ εἶναι νομίσαν-
 τες, Καρμέντιν μετονομάθεισαν. Οἱ δ' οὖν Λατῖνοι
 καταρχὰς ἁ μὴ ἦσαν ὀλίγοι, καὶ οἱ πλείους ἐ πρῶτον
 Ῥωμαῖοι· ὕστερον ἢ καὶ ἀπλαγῆντες τ' ἀρετὴν τῆς τε 35

ibi aliisque in locis, qui limites sint, sacerdotes fa-
 crificium peragunt, quod Ambarvalia dicitur.
 Porro inter condendum aiunt, contentione orta,
 Remum interfectum fuisse. Urbe condita, Romu-
 lus homines convenas colligit, aperto asylo in luco
 inter arcem et Capitolium: et qui eo de vicinis
 confugissent, cives allegit. Quibus cum uxores
 non inveniret, equestre Neptuni certamen (quod
 etiamnum celebratur) indixit: cumque ad id multi
 mortales convenissent, iis qui uxoribus indigerent
 raptum virginum mandavit: quam injuriam armis
 persequens T. Tatius, Quiritium rex, pactus cum
 Romulo regni societatem ab armis discessit: et per
 insidias occisus Lavinii, soli Romulo imperium in
 Quirites volentes reliquit. Romulo successit Numa
 Pompilius, Tatii civis, oblato a subditis regno.
 Atque hæc de Romæ origine maxime credita est
 narratio. Alia antiquior est et fabulosa, quæ colo-
 niam eam facit Arcadicam ab Evandro deductam:
 hujus usum hospitio Herculem, cum Geryonis boves
 ageret, et Evandrum, qui e matre sua Nicofrata
 (erat enim hæc vaticinandi perita) cognovisset,
 Herculem confectis certaminibus fato in deorum
 numerum relatum iri, id Herculi indicasse, lucoque
 dicato sacrificium ei Græcanicum fecisse, quod eo-
 dem ritu hodieque servatur. Et Cecilius, rerum
 Romanarum scriptor, eo argumento colligit Romam
 a Græcis esse conditam, quod Romani Græco ritu
 antiquo instituto Herculi rem sacram faciunt.
 Matrem quoque Evandri venerantur Romani, unam
 de nymphis censentes, Carmentam denominatam.
 Latini autem initio erant pauci, ac plerique Ro-
 manis non obtemperabant: successu tamen tempo-

^a Ἀβαρηνίαν Par. 3. 5. Bre. Eton. Ἀβαρηνίαν Par. 1. et in marg. Ἀβαρηνίαν. ^b πρῶτον Par. 3. Bre. sed Par. 3. habet Ῥώμον in
 marg. alia manu. ^c ἐπιγείλετο Par. 5. ^d συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλείων δὲ Σαβινῶν Par. 1. 3. 5. Bre. Med. 1. Eton. sed Med. 1.
 Bre. Eton. habent Σαβινῶν pro Σαβινῶν. συνελθόντων δὲ πολλῶν πλείων Med. 2. ^e δὲ ὅπλων Par. 5. Med. 1. 2. Bre. Gron. Eton.
^f Στάσιος Par. 1. Med. 1. et sic semper. ^g πρὸς τὸν Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. ^h ἐκόντων καὶ τ' Κυρίτων Par. 5. ἐκόντων τ' Κυρίτων
 Med. 1. 2. Bre. Gron. ⁱ λαβὼν τ' ὑπηκόων Par. 1. 5. Med. 1. ^k καὶ μυθώδης defunt Par. 5. Eton. ^l φασὶ τὸν Eton. ^m εἶναι
 Eton. ⁿ τελευτῶν Par. 1. Med. 1. 2. Gron. Eton. ^o καὶ ὁ γε Κεκίλιος Par. 3. καὶ ὁ Κεκίλιος Par. 1. Med. 1. 2. ^p εἶναι deest Par.
 3. 5. Med. 1. 2. Eton. ^q μὲν deest Eton.

2. Ἀβαρηνίαν] Ab ignaro rerum scriptore pro Ἀβαρηνίαν, aut tali aliqua voce, putò positum. Ne ego multa dicam. Vide Turneb. Advers. lib. xviii. cap. 17. Xyland.

Ibid. ἣν καλεῖσιν Ἀβαρηνίαν] Legendum, Ἀβαρηνίαν. Ambarvale enim sacrificium voluit dicere. Lege quæ de his scripsit Scaliger, ad Festum Amtermini. Casaub.

Ibid. ἣν καλεῖσιν Ἀβαρηνίαν] Salmastius, ad Vopisci Aureliani, cap. 20. legit, Ἀβαρηνίαν. Anon.

6. μεταξὺ τῆς ἀκρας καὶ τῆς Καπιτωλίας] Dionysius Halicarn. lib. ii. c. 15. τὸ γὰρ μεταξὺ χωρίον τῆς τε Καπιτωλίας καὶ τῆς ἀκρας ὁ καλεῖται νῦν, κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον, μεθόριον δυοῖν δρυμῶν, &c. Casaub.

8. ἐπιγείλετο ἕνα ἀγῶνα ἵππικόν] Consualia vocant. Livius, lib. i. c. 9. alii. Idem.

10. συνελθόντων δὲ πλείων πολλῶν] Legebam, πληθὺν πολλῶν. Sed postea observavi veram lectionem esse in Epitome. Lege igitur, συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλείων δὲ Σαβινῶν, ita et prior interpres, itemque foci codex. Dionysius de Sabinis, τῶν γὰρ ἡσπασμένων αἱ πλείους ἦσαν Σαβινῶν. Idem.

15. μόνος ἦρξεν ἐκὼν τῶν Κυρίτων] Quis unquam regnavit ἄκων? Lege, ἐκόντων τῶν Κυρίτων, vel, ut in Epitome, ἐκόντων τῶν Κυρί-

των. Idem.

20. Ἀρχαδικὴν λέγουσα γενέσθαι τὴν ἀποικίαν ὑπ' Εὐάνδρου] Virgilius, Æn. viii. v. 51.

Arcades his oris, genus a Pallante profectum,
 Qui regem Evandrum comites, qui signa secuti,
 Delegere locum, et posuere in montibus urbem,
 Pallantis proavi de nomine Pallanteum.

Vide Dionys. Halic. lib. i. cap. 31. Idem.

Ibid.] Dionysius scribit Romam esse ter conditam, καὶ τρίτη τις ἀρχαιότερα τούτων εὐρεθήσεται Ῥώμη. l. i. c. 73. ad finem autem hujus libri Romam esse Græcam urbem affirmat, nec admixtos Barbaros nisi σὺν χρόνῳ. F.

27. ἦν καὶ νῦν ἐπὶ φυλάττεσθαι τῷ Ἡρακλεῖ] Idem testatur Halicarnass. Est autem Potitiorum et Pinariorum sacerdotium. Casaub.

28. τῶν Ῥωμαίων συγγραφεὺς] Legendum, τῶν Ῥωμαϊκῶν συγγραφεὺς. Toupus ad Longinum 8vo. p. 272. F.

33. Καρμέντιν μετονομάθεισαν] A carminibus, inquit Servius, ad Virgil. Æn. viii. v. 336. Vide Plutarch. κεφάλ. Ῥώμ. lvi. Hujus sacra Carmentalia vocabant. Ovid. Fast. primo. Casaub.

ris, virtute Romuli, et qui post eum regnare, percussis, universi se subjecerunt. Domitis porro Æquis, Volscis, Hernicis, ac prius etiam Rutulis, Aboriginibusque, tum præterea Rœcis et Argyriscis quibusdam, ac Privernatibus, omnis eorum ager Latium appellatus fuit. Volscorum Pometiorum ager præclarus fuit, finitimus Latinis, et Appiolæ urbs, quam Tarquinius Priscus delevit. Æqui maxime vicini erant Quiritibus, quorum urbes idem vastavit: filius ejus Sueffam cepit Volscorum caput. Hernici Lavinio erant ac Albæ propinqui, ipsique Romæ: nec procul inde Aricia, Tellenæ, et Antium. Albani initio cum Romanis consentiebant, ut qui eadem uterentur lingua, essentque Latini: itaque etsi suum utraque seorsim haberet regem, tamen et mutua jungabant connubia, et Albæ communibus utebantur sacris, aliaque jura civilia habebant communia. Postea temporis bello coorto, Alba, dempto templo, diruta est, et Albani civibus Romanis adscripti. Reliquæ etiam circum vicinæ urbes aliæ deletæ sunt, aliæ, cum resisterent, oppressæ, nonnullæ etiam favore Romanorum auctæ. Nunc quidem ora maritima ab Ostia Sinuessam usque Latium appellatur: prius usque ad Circæum non tantum crevit: mediterranea quoque olim pauca occupavit, post extenta fuit regio usque ad Campaniam, et Samnites, ac Pelignos, aliosque Apennini accolæ. Totum Latium felix est et omnium rerum ferax, demptis paucis quibusdam locis maritimis, quæ palustria sunt et morbosæ, ut Ardeatium ager, et quod est intra Antium ac Lavinium, usque ad Pometiam, et Setini agri quædam, ac circa Tarracinam et Circæum: tum si qua sunt montosa et saxosa, quanquam ne hæc quidem prorsus otiosa aut inutilia sunt, cum vel pascua copiosa habeant, vel sylvas, vel fructus palustres montanosve proferant. Cæcubum quidem, locus palus-

Ρωμύλε, καὶ τὴν μετ' ἐκείνων βασιλέων, ὑπήκοοι πάντες ὑπῆρξαν· καὶ ἀλκυονίδων ὅτε τε Αἰκείων, καὶ τὴν Οὐόλσκων, καὶ Ἐρνίκων, ἐπὶ ᾧ πρότερον Ῥατέλων τε καὶ Ἀβορίγων, πρὸς ᾧ τότε Ρακίων, καὶ Ἀργυρέσκων δὲ πινων καὶ Πρεφέρνηων, ἡ τῶν χωρὰ Λατίνη ὠροσηρέυνται πᾶσα· ἦν δὲ τὴν Οὐόλσκων καὶ τὴν Πωμετίων ἐνπιμον πεδίον, ὁμοῦν τοῖς Λατίνοις· καὶ πόλις Ἰ' Ἀπίολα, ἣν κατέσκαψε Ταρκύνιος Πρίσκος· Αἰκείοι δὲ γειτονεύοντες μάλιστα τοῖς Κυρίταις· καὶ τῶν δ' ἐκείνων τὰς πόλεις ἐξεπόρθησεν· ὁ δ' υἱὸς αὐτῆς ἦν Σέεσαν εἶλε τὴν μητρόπολιν τῆς Οὐόλσκων. Ἐρνικοὶ δὲ πλησίον ὤκουν τῷ τε Λαβινίῳ καὶ τῇ Ἀλβᾷ, καὶ αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ· οὐκ ἄποθεν δ' ἔδ' Ἀρικήα, καὶ Τελλήνηαι, καὶ Ἀνπιον. Ἀλβανοὶ δὲ κατὰρχαὶ μὲν ὠμονόουν τοῖς Ῥωμαίοις, ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ Λατῖνοι· βασιλεύοντες δ' ἐκάτεροι χωρὶς ἐτύγγανον· ἐδὲν δ' ἦσαν ὁππιάμια τε ἦσαν πρὸς Ἀλλήλους, καὶ ἱερὰ κοινὰ τὰ ἐν Ἀλβᾷ, καὶ ἄλλα δίχαια πολιτικά· ὑπερον ᾧ πολέμῳ συστάντος, ἡ μὲν Ἀλβὰ κατεσκάφη, πλὴν τῆς ἱερᾶ, οἱ δ' Ἀλβανοὶ πολίται Ῥωμαίων ἐκρίθησαν. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν περὶ οὐκίων πόλεων, αἱ μὲν ἀννέστησαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθησαν ἀπειθοῦσαι· πινὲς δὲ καὶ ἠυξήθησαν ἀφ' οὗ τὴν εὐνοίαν. Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως Σινεσσῆς ἀπὸ τῆς Ὠστίων Λατίνῃ καλεῖται· πρότερον δὲ μέχρι τῆς Κιρκαίου καὶ μόνον ἐσχέκει τὴν ὀπίσθου· καὶ τὴν μεσογαίαν δὲ πρότερον μὲν καὶ πολλὴν, ὑπερον δὲ καὶ μέχρι Καμπανίας διέτεινε, καὶ Σαννιτῶν, καὶ Πελιγνῶν, καὶ ἄλλων τῶν τὸ Ἀπέννινον κατοικέντων. Ἀπασα δ' ἐστὶν εὐδαίμων καὶ παμφόρος, πλὴν ὀλίγων χωρίων τῇ καὶ τῇ παραλίᾳ, ὅσα ἐλάδη καὶ νοσερά, ὅσα τὰ τῶν Ἀρδεατῶν καὶ μετὰ τὴν Ἀντίαν καὶ Λαβινίαν, μέχρι τῆς Πωμετίης, καὶ πινων τῆς Σητίνης χωρίων, καὶ περὶ Τάρρακίαν, καὶ τὸ Κιρκαῖον· ἡ εἰς πᾶσα ὀρεῖνὰ καὶ πετρώδη καὶ ταῦτα δ' ἐπὶ τελέως ἀργὰ, ἐδ' ἀχρηστὰ· ἀλλὰ νομάς παρέχει δαφίλους, ἢ ὕλην, ἢ καρπὸς πινὰς ἐλείας, ἢ πετρελαίους· τὸ δὲ Καίκεον ἐλάδες ὄν, εὐοινοτάτην ἀμπελον

^a ἐγένοντο Par. 5. Eton. ^b Οὐόλσκων Par. 3. 5. Βάσκων Eton. ^c Ἐρνίκων ex correct. Med. 2. ^d καὶ Ἀργυρέσκων καὶ τόπων ἐνπιμον πεδίον, omittis interjectis, Med. 2. ^e δὲ τινες ex correct. Med. 1. ^f Πρεφέρνηων Eton. et ex correct. Med. 1. ^g Οὐόλσκων Bre. Par. 5. et sic semper. Βάσκων Eton. semper. ^h καὶ τὸ Πωμεντίνον πεδίον Par. 5. Πομεντίνον Eton. καὶ τόπων ἐνπιμον πεδίον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. sed τόπων punctis notatur in Par. 1. ⁱ Ἐπίολα Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. ^k Σέεσαν Par. 5. Σοῖσαν Eton. ^l Οὐόλσκων Med. 1. 2. ^m Ἀντίοι Med. 2. ⁿ ὁμόγλωττοι Par. 5. ^o ἐπιγαμία τε Med. 2. ^p πινὰ τε Par. 3. Bre. ^q τὰ ἐν Ἀλβᾷ defunt Par. 5. ^r Ἀλβῇ Eton. ^s περιουκίδων Par. 1. 5. Med. 1. 2. ^t Σινεσσῆς Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. ^u ἐδεστ Med. 1. 2. Bre. Eton. ^x τῆς μεσογαίας Par. 1. 5. Med. 1. 2. Eton. ^y πολλὴν Eton. ^z Σαννιτῶν Eton. Σαννιτῶν Par. 1. Med. 2. sic Med. 1. semper. ^a οἷα τὰ &c, ad usque τὸ Κιρκαῖον, defunt Par. 5. ^b καὶ τὰ Eton. Gron. ^c Λαονέγας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. ^d Πωμεντίνος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Πομεντίνος Eton. ^e τὸ δὲ &c, ad usque δεινότητι defunt Par. 5. ^f Κέκεον Med. 2. et sic infra.

7. Ἀπίολα] Legebatur, Ἰπίολα. Sed secutus sum Livium, lib. i. c. 35. Xyland.

Ibid. καὶ πόλις Ἀπίολα] Stephanus, Ἀπίολα πόλις Ἰταλίας. De ejus dirutione et concrematione Dionys. Halic. lib. iii. c. 57. Casaub.

10. τὴν Σέεσαν εἶλε] L. Tarquinius Volscos fudisse, et vicisse, auctores sunt Livius, Dionys. Halicar. iv. cap. 52, 53. et alii. Sueffæ ἄλλωσιν lege apud Dionys. Halicarn. iv. 50. Idem.

17. ἐπιγαμία τε ἦσαν] Lege, ἐπιγαμία τε ἦσαν, ex scriptis. Idem.

18. ὑπερον δὲ πολέμῳ συστάντος] Id bellum a Tullo Hostilio rege gestum est: describitur a Livio, libro primo, c. 23. et Dionys. Halicar. libro iii. Idem.

21. τῶν περὶ οὐκίων πόλεων] Veteres libri, τῶν περιουκίδων, quam lectionem similes loci confirmant. Idem.

25. μέχρι τῆς Κιρκαίου καὶ μόνον] Lege, πρότερον δὲ μέχρι τῆς Κιρκαίου μόνον ἐσχέκει τὴν ὀπίσθου. Angustissimi fuere primo agri Latini fi-

nes: postea autem aucti sunt, sed Circeios usque tantum: nunc, inquit, pertinet Latinus ager ad oppidum Sinuessam. Negatio hic quoque inepte repetita a fine vocis Κιρκαίου, quæ totum locum turbabat: quare vel δικράτοις hinc debuit εἰσεῖναι ab interprete. Plinius idem significare voluit, cum scripsit, lib. iii. c. 5. Et ultra Circeios Volsci, Oscii, Ausones, unde nomen modo Latii processit ad Lirim amnem. Nam Sinuessæ haud procul ab amne Liri. Idem paulo ante testatus erat Latium antiquum fuisse a Tiberi Circeios. (Polybius Tarracinam usque extendit, libro tertio, p. 250. Edit. Amst. ubi ait urbes istas, Ardeam, Antium, Circeios, et Tarracinam, περιέχειν παρὰ θάλατταν τὴν Λατίνην χώραν.) Cum hæc scripsissem, eandem postea lectionem reperi in optimo codice Stephanico, ut jam dubitationi non sit locus. Idem.

28. καὶ Σαννιτῶν] Legendum, Σαννιτῶν. Idem.

37. τὸ δὲ Καίκεον ἐλάδες ὄν, εὐοινοτάτην ἀμπελον τρέφει] Plinius, xiv. c. 6. Antea Cæcubo erat generositas celeberrima in palustribus

τρέφει, τὴν δὲ νηίδα. Πόλεις δ' ὅτι θαλάτῃ μὲν^α εἰσι
τῇ Λατίνων, τὰ τε Ὠρία, πόλεις ἀλίμνος διὰ τὴν
πρόχωσιν, ἣν ὁ Τίβερις παρασκευάζει, πληρέμνος ἐκ
πολλῶν ποταμῶν· παρακινδύνως μὲν οὖν^β ὀρίζονται
μετέωρα ἐν τῷ σάλῳ τὰ ναυκλήρια· τὸ μὲν τοι λυσι- 5
τελές νικᾷ· καὶ γὰρ ἡ τῇ ὑπερεπικῶν σκαφῶν εὐπορία, τῇ
ἐκδεχόμενων τὰ φορτία, καὶ ἀνποροπίζοντων, ταχὺν
ποιεῖ τὴν ἀπόπλυν, πρὶν ἢ τῷ ποταμῷ ἀφαισθαι, καὶ
μέρες ἀποκεφιαθέντος, εἰσπλεῖ καὶ ἀνάγεται μέχρι τῇ
Ῥώμης, σταδίας^δ ρζ'. κτίσμα δ' ἐπὶ τῷ Ὠρία Ἀγκυ- 10
μαρκίς· αὕτη μὲν ἡ πόλις τοιαύτη. Ἐξῆς δ' ἐστὶν
Ἀντιον, ἀλίμενος καὶ αὕτη πόλις· ἱδρυταὶ δ' ἐπὶ πέ-
τραις· διέχει δὲ τῷ Ὠρίῳ περὶ σζ' σταδίας· νυνὶ μὲν
οὖν ἀνείτα τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς χολὴν καὶ ἀνεσίαν τῇ πο-
λιτικῶν, ὅτε λάβοιεν χαίρον· καὶ ἀφ' ἧς τὸ κατακοδ- 15
μνηται πολυτελεῖς οἰκίσεις ἐν τῇ πόλει συχνῶς, πρὸς
ταῖς τοιαύτας ὀκνημίας· καὶ ὡς ἄλλοι δὲ ναῦς ἐκεί-
τηντο, καὶ ἐκοινώνουν τῇ ληστρίῳ τοῖς Τυρρηνίοις, καὶ περ
ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις ὑπακούοντες. Διόπερ καὶ Ἀλέξαν-
δρος ὡς ἄλλοι ἐγκαλῶν^ε ἐπέτειλε, καὶ Δημήτριος ὕστε- 20
ρον^ι οὖν ἄλλος τῇ ληστῶν ἀναπέμπων τοῖς Ῥωμαίοις,
χαρίζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα, ἀφ' ἧς τὸ πρὸς
οὖν Ἕλληνας συγγένειαν· ὅτι ἀξίον δὲ οὖν αὐτοὺς
ἀνδρας στρατηγεῖν τε ἅμα τῆς Ἰταλίας, καὶ ληστῆρα
ἐκπέμπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ Διοσκύρων ἱερὸν^κ ἱδρυ- 25
σαμένους πᾶσιν, ἐς πάντας σωτήρας ὀνομάζουσιν, εἰς δὲ
τὴν Ἑλλάδα πέμπειν^λ τὰς τῶν ἐκείνων πατρίδας

tris, vitem arboream alit, cujus vinum est præstanti-
tissimum. Latinorum urbes maritimæ sunt Ostia,
urbs importuosa, ob aggestionem limi, quæ fit a
Tiberi multis impleto amnibus: itaque non sine
periculo naves sublimes in aqua fluctuant: vincit
tamen commoditas: nam actuariæ naves, ad exci-
piendum a magnis navibus merces et alias impor-
tandum, magno paratæ numero adfunt: quibus ef-
ficitur ut naves, priusquam ad Tiberim perveniant,
celeriter subvehantur, ac parte onerum levatæ, per
eum adversum Romam usque adscendant ad cxc.
stadia. Ostiam Ancus Marcus condidit. Eam se-
quitur Antium, urbs importuosa, faxis infita, distans
ab Ostia cclx. stadiis. Hodie urbs ea principum
otio et vacationi civilium occupationum dicata est:
itaque magnifica ibi sunt ædificia permulta, exci-
piendis, cum eo commigrant oblata occasione, prin-
cipibus. Olim naves possederunt, et socios se præ-
donibus Tyrrenis præbuerunt, quanquam jam
Romanis subessent. Itaque et Alexander misit qui
ea de re quererentur, et post eum Demetrius reli-
quos prædones Romanis mittens, corpora eorum se
ipsis largiri ostendit, ob cognationem cum Græcis:
indignum tamen sibi videri, eosdem et Italiæ præ-
esse, et latrocinia emittere: ac Castores quidem
dedicato iis in foro templo venerari, qui ab omni-
bus Servatorum loco habeantur, in Græciam autem

^α τῶν Λατίνων εἰσι Par. 5. Med. 1. ^β ὀρίζονται Eton. ^γ ἐπὶ δ' αὖ μέρες Eton. ^δ ἑκατὸν ὀκτώ Med. 2. ^ε Μάρκῃ Par. 1. 5. Med. 1. 2. ^ς ἐν δεστ Med. 2. ^ζ καὶ δεστ Par. 5. Med. 2. ^η ἀπέτειλε Med. 2. ^ι τὸς ἀλόντας Med. 1. 2. Bre. Gron. Eton. ^κ ἱδρυσαμένων Par. 1. et ex correct. Med. 1. ^λ τὰς δεστ Med. 1. 2.

bus populetis, sinu Amyclano: quo jam intercidit et incuria coloni
locique angustia. Idem, libro xvii. c. 4. Cæcubæ vites in Pon-
tinis paludibus madent. De Cæcubo vino malè meritis Nero,
ut idem Plinius docet. Casaub.

2. τὰ τε Ὠρία, πόλεις ἀλίμνος διὰ τὴν πρόχωσιν] Τὰ Ὠρία solet
hic dicere quam alii τὴν Ὠρίαν. Dionysius Halic. lib. iii. c. 44.
ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῷ ποταμῷ καὶ τῆς θαλάττης ἀγκυρῇ πόλιν ὁ βασιλεὺς
ἐντειχίσας, ἣν ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος Ὠρίαν ὠνόμασαν, ὡς δ' αὖ ἡμεῖς
ἱπομὲν θύραν. Festus: Ostiam urbem ad exitum Tiberis in mare
fluentis Ancus Martius rex condidisse, et sæminino appellasse voca-
bulo fertur. Quod ait Ostiam esse ἀλίμενον διὰ τὴν πρόχωσιν, re-
pugnat Dionysius, cujus hac de re verba operæ pretium fuerit
attexere, lib. iii. c. 44. ἐπίνειον ἔγνω κατασκευάζειν ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς
αὐτῆς, λιμένι χρησάμενος αὐτῷ τῷ τῷ ποταμῷ στόματι· εὐρένεται γὰρ
ἐπιπολὺ τῇ θαλάττῃ συνάπτων, καὶ κόλπῳ λαμβάνει μεγάλης, οἷος οἱ κρη-
τιοὶ τῶν θαλαττίων λιμένων· ὁ δὲ μάλιστα θαυμάσιον ἂν τις, ἐκ ἀπο-
κλείεται τῷ στόματι ὑπὸ τῆς θαλαττίας διὸς ἐμφρατίζομενος. Vide re-
liqua. Idem Dionysius affirmat Tiberis ostium unum esse γνή-
σιον, quo mare ingreditur. At Rutilius ita scribit, l. i. v. 179.

Tum demum ad naves gradior, quæ fronte bicorni

Dividuus Tiberis dexteriores secat.

Latens inaccessis fluvius vitatur arenis:

Hospitis Æneæ gloria sola manet. Idem.

Ibid.] Ostia colonia Latina. Minucius Felix amœnissimam
civitatem vocat. Portum oblimatum Nero Imp. (qui ardua
semper amavit) reficere tentabat. (Vide Nummum Neronis.)
Procopius, l. i. B. G. c. 26. ait: Ὠρία λόγον μὲν πολλοῦ τὸ πα-
λαιὸν ἄξια, νῦν δὲ ἀτείχιστος παντάπασιν οὖσα. Hodie nomen et
nihil aliud tenet. F.

4. ὀρίζονται μετέωρα ἐν τῷ σάλῳ τὰ ναυκλήρια] Lege, ὀρίζονται.
Hoc ita Dionysius exprimit, l. iii. c. 44. αἱ δὲ μέγας, scilicet
naves, πρὸ τῷ στόματι ἐπὶ ἀγκυρῶν σαλευσασαί ταῖς ποταμηγόις ἀπογε-
μίζονται τε καὶ ἀποφορτίζονται σκάφαις. Casaub.

9. μέχρι τῆς Ῥώμης, σταδίας ρζ'] At Plinius, iii. c. 5. Romam
ait a mari abesse xvi. m. p. quare vide num legendum sit, ρ λ.
Antoninus a Plinio non variat: sed in ejus codice Noctis pro
Ostii editur perperam. Idem.

10. σταδίας ρζ'] Tot equidem stadia omnia habent Strabonis
exemplaria, vulgata simul et manuscripta, quæ sciamus: quæ

millia passuum conficiunt xxiii, et passus dcccl. At mendum
illis inesse, cum superscripti tot auctores, qui xvi. haud amplius
millia referunt, tum ipsa hodierna testatur experientia, quibus
adde Plinii quoque testimonium, qui sub initium lib. i. c. 5.
Latium, inquit, ubi Tiberina ostia, et Roma, terrarum caput, xvi.
millium passuum intervallo a mari. Et Plinii epitomator in geo-
graphicis Martianus lib. vi, in Italiæ descriptione: Umbri
nox, Latiumque, atque ostia Tiberina: dehinc ipsa caput gentium
Roma: hæc a mari xvi passuum millibus disparatur. Scripsisse
igitur opinor Strabonem, σταδίας ρλ, id est, stadia cxxx: quæ
sunt millia xvi. cum duobus stadiis. Ph. Cluverius, Ital. Antiq.
l. iii. c. 3. p. 872. Anon.

12. Ἀντιον, ἀλίμενος καὶ αὕτη πόλις] Livius tamen, iii. c. i.
Antium, propinquam, opportunam, et maritimam urbem coloniam
deduci posse. Opportunam, εὐλίμενον. De Antio scribit Step-
hanus fuisse cum Ἀνθεια appellaretur, et alio loco Ἀνθιον habet per
9 non τ: vide et in Ἀνθεια. Casaub.

Ibid.] Ἀνθιον, ἀλίμενος καὶ αὕτη πόλις] Statius Pap. lib. i. Sylv.
In Tiburt. Manl. Vopisci, in ἐκφράσει Antii docet ἀλίμενον ger-
manam esse lectionem, non εὐλίμενον, his vers.

Cedant quæ te jam Solibus arctis,

Ævia nimboſa revocabunt littora bruma.

Ævia utique littora (Hom. ἄντα, πάραντα, κάπαντα) faciunt op-
pidum ἀλίμενον: tametsi Livius, initio lib. iii. c. i. opportunum
et maritimum fuisse perhibeat, eoque a Rom. capto, T. Æmi-
lium, et Q. Fabium Coff. factos A. U. C. 288. Steph. Byzant.
Ἀνθιον πόλις ὑδέρτης, μετὰ Λαύρεντον τῆς Ἰταλίας. Morel.

Ibid.] Antium, Volsorum caput, diu bella cum Romanis
geffit. Subacta autem urbe, Camillo ac Mœnio Coff. A. U. C.
417, naves longæ abactæ, interdictumque mare Antiati populo
est, ac civitas data. Eodem anno nova colonia missa, et rostra
navium suggestum in foro extructum adornaverunt. Liv. l. viii.
c. 14. Cicero hoc memorat in Orat. in Vatinius, et pro lege
Manilia. Ad usque Florum manserunt, l. i. c. 11. Horatius
Fortunam Deam, cujus in tutela fuit Antium, celebrat:

O Diva, gratum quæ regis Antium. lib. i. Od. 35. F.

20. καὶ Δημήτριος ὕστερον τῆς ἄλλης τῶν ληστῶν ἀναπέμπων τοῖς Ῥω-
μαίοις] Legendum est, nisi fallor, τὰς ΑΛΟΝΤΑΣ τῶν ληστῶν, qui
capti fuerant ex prædonibus. T.

mittere qui istorum patriam populentur. Sane Romani eos ab isto prædandi studio deduxerunt. In medio harum urbium est Lavinium, quod habet omnibus Latinis commune fanum Veneris: ejus administratio a majoribus est ad Ardeatas propagata. Sequitur Laurentum: et supra id Ardea, Rutulorum colonia, LXX. a mari stadiis: prope est fanum Veneris, ad quod Latini solennem agitant conventum: ea loca sunt a Samnitibus vastata, et nunc rudera urbium restant: loca ipsa nobilitata sunt Æneæ peregrinatione, et sacrificiorum ritus ab illo usque tempore traditos servari aiunt. Stadiis ab Antio CCXC Circæus mons est: quem mare et paludes tantum non insulam faciunt: aiunt eum radicibus abundare, fortassis ut fabulæ de Circe accommodent: est ibi Circes oppidum, et sacra Minervæ ara: aiuntque ibi pateram quandam Ulyssis monstrari. Inter hæc est Stura fluvijs, et ad eum navium piratarum statio. Sequitur litus importuosum, et ad ipsos tantum Circeios portu præditum. Supra in mediterraneis est Pometius cam-

^a ληλατήσαντας· ἔπαυσαν δ' αὐτὰς Ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ὀπιτηδεύσεως· ἀνὰ μέσον δὲ τῶν τῶν πόλεων, ἐπὶ τὸ Λαεῖνιον, ἔχον ^b κοινὸν τῷ Λατίνων ἱερὸν Ἀφροδίτης· ὁπιμελῆνται δ' αὐτῶν 2/3 παρρηγόνων ⁵ Ἀρδεάται. Εἴτα Λαύρεντον. Ὑπέρκειται ἡ τέτων ἡ Ἀρδεά, κατοικία Ῥετέλων ^d ἄνω οὐ σαδῖες ἀπὸ τῆς θαλάττης. Ἐπὶ δὲ ^e ταύτῃ πλησίον Ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι Λατῖνοι. ^f Σαννίται δ' ἐπόρθησαν τοὺς τόπους· καὶ λείπεται μὲν ^g ἰχθυὶ πόλεων, ἐνδοξά ἡ διὰ τὸ Αἰνείε γέγονεν ἐπιδημίαν, καὶ τὰς ἱεροποιίας ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδοῦναι φασί. Μετὰ ἡ Ἀνπιον τὸ Κιρκαιὸν ἐστίν, ^h ἐν ᾧ καὶ ἡ σαδῖος ὅρος ὑποιάζον θαλάττῃ τε, καὶ ἔλεσι· φασὶ ἡ καὶ ⁱ πολυρίζον εἶναι, τὰχα τῷ μύθῳ τῷ περὶ τὴν Κίρκης συνοικεῖντες· ἔχει ¹⁵ δὲ πολίχινον καὶ ^k Κίρκης, καὶ ἱερὸν Ἀθηνᾶς βωμόν· δεικνύουσι δὲ καὶ φιάλην πινά ^l φασὶν Ὀδυσσεύς· μεταξὺ ἡ ὅ, τε Στόρας ποταμὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὕφορμος· ἔπειτα προσεχὴς αἰγιαλὸς ^m ἀλίμνιος, πρὸς αὐτῷ μόνον ⁿ τῷ Κιρκαίῳ λιμένιον ἔχων· ὁ ὑπέρκειται δ' ἐν τῇ

^a τὴν ληλατήσαντας Par. 5. Med. 1. 2. ^b κοινὸν deest Med. 2. ^c αὐτὰς Par. 1. 5. Med. 1. 2. ^d ἄνω οὐ σαδῖες ἀπὸ τῆς θαλάττης deest Par. 5. ^e ταύτης Par. 1. 5. Med. 1. 2. ^f Mallem, Σαννίται, sed ita semper infra. Marg. Caf. Σαννίται Par. 1. 3. Σαννίται δὲ &c., ad usque παραδεδοῦναι φασί, deest Par. 5. ^g ἰχθυὶ ποτε πόλεων Eton. ^h ἐν σ καὶ ζ Par. 1. 3. Med. 1. ἐν 2/3-
χοσίαις καὶ ἐννῆκοντα Par. 5. Med. 2. ⁱ πολυρίζον Par. 1. 5. Med. 1. 2. ^k Κίρκης ἱερὸν, καὶ Ἀθηνᾶς βωμόν Par. 1. Med. 1. 2. καὶ
deest ante ἱερὸν in Eton. ^l φασὶν deest Eton. ^m ἀλίμνιος, πρὸς αὐτῷ μόνον τῷ Κιρκαίῳ λιμένιον ἔχων
deest Par. 5. ⁿ τὸ Κιρκαιὸν Med. 2. ^o ὑπέρκειται Med. 1. 2.

4. ἐπιμελῆνται δ' αὐτῶν] Αὐτὴ legi. Cæterum in numeris distantia Antii et Circeiorum dubium est: legit interpres σ ζ, quod et ipse sum secutus: nos et Aldus habemus ο ζ, quod est 76 stadia: quod tamen intervallum justo minus esse constat: et si majus debito esse 290 stadiorum spatium appareat. Sed propius tamen abesse a vero. *Xyland.*

5. Εἴτα Λαύρεντον] Lavinium et Laurentum oppida diversa facit, tum sibi invicem tum Romæ propinqua. Sic Antoninus:

Ab urbe	
Osiiis	M. P. XVI.
Laurentio	M. P. XVI.
Lavinio	M. P. XVI.

At Servius (ad Virg. Æn. i. v. 6.) Lavinium et Laurentum ejusdem oppidi nomina esse diversa auctor est. Sed lege quæ de his tribus, Laurento, Lavinio, et Lanuvio, duo doctissimi viri, Hermolaus Barbarus et Carolus Sigonius, summa diligentia observarunt, ille in Plinium, hic in Livium. Stephanus Laurentum vocat Λάρεντον. *Casaub.*

Ibid.] Lavinium, a Lavinia dictum Latini filia, in Tab. Peut. 6. m. p. a Laurento ad ortum distat. Laurentum, quod τὸ χωρίον δαφνηφόρον, appellatur. Herodianus, l. i. c. 36. Virgilius Laurentum arcem ante Lavinium conditam memorat, lib. viii. ver. 1. Lanuvii vicinitas, et nominum similitudo, geographiam hujus regionis mire turbavit. *F.*

6. Ἀρδεά, κατοικία Ῥετέλων ἄνω οὐ σαδῖες] Id est, millia passuum 1x, duobus stadiis minus. Nescio, an in tantum aberraverit Strabo, aut scriptum ab eo fuerit ὁ σαδῖες, l. stadia, id est millia vi cum passibus ccl. *Ph. Cluver.* Ital. Antiq. l. iii. c. 5. p. 974. *Anon.*

Ibid. Ἀρδεά] Prima colonia ibi deducta est A. U. C. 313, Fab. Vibulano et Posthumo Æbutio Coff. *F.*

12. τὸ Κιρκαιὸν ἐστίν] Κιρκαίαν vocat Dionysius: oppidum vicinum Latini Circeios. Dionysius non aliter quam Κιρκαίαν. *Casaub.*

Ibid. ἐν σ καὶ ζ σαδῖος] Tab. Peut. habet 22 m. p. ab Antio ad Circeios, cum Strabonis computatio (si recte vertitur) est plusquam 36 m. p. Vera distantia autem est circa 27 m. p. Hopperi editio legit, ἐν σ καὶ ζ. Forsan legendum est, ἐν σ καὶ γ, i. e. 206 stadia. *F.*

Ibid. ὅρος ὑποιάζον θαλάττῃ τε, καὶ ἔλεσι] Dionysius, libro iv. c. 63. de Circeæ, ἐστὶ δὲ χερσονήδης σκόπελος ὑψηλὸς ἐπιεικῶς, ἐπὶ τῇ Τυρρηνικῇ πελάγῃ κείμενος, ἐνθα λόγος ἔχει Κίρκην τῇ Ἠλίᾳ θυγατέρα κατοικήσασα. Lycophron, v. 1273.

— μακεδνὰς ἀμφὶ Κιρκαίᾳ νάπας.

i. e. altis juxta Circei sylvas.

Servius, (ad Virg. Æn. iii. 386.) Qui nunc Circeius mons a Circe dicitur, aliquando, ut Varro dicit, insula fuit, nondum siccatis paludibus, quæ eam dividebant a continenti. Vide eundem ad lib. vii. ver. 10. et Plinium. *Casaub.*

Ibid.] Theophrastus, H. P. l. v. c. 9. scribit: πρότερον μὲν ἦν νῆσον εἶναι τὸ Κιρκαιὸν, νῦν δὲ ὑπὸ ποταμῶν τινῶν προσκεχώσθαι, καὶ εἶναι ἥϊονα τῆς δὲ νῆσου τὸ μέγεθος περὶ ὀγδοήκοντα σαδῖες. Procopius etiam in Gothicis, l. i. cap. 11. p. 337. Τὸ Κιρκαιὸν τῷτο, ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης δῆλον, νῆσω ἐμφερὲς ἐστὶ, καὶ τοῖς τε πλέεσιν ἄλγιστα, τοῖς τε εἰς τὴν ἐκείνην ἥϊονα βαδίζουσι, νῆσος δοκεῖ ἐπιπλεῖστον εἶναι. Circeium, haud modico tractu in mare porrectum, insula speciem ferre, adeoque videri insulam tam præternavigantibus, quam terrestri itinere prætereuntibus. A pluribus exemplis patet mare recessisse a quibusdam oris Italiæ. Ergo Circeiam jure optimo conjiciamus insulam in Homeri sæculo fuisse. Non tamen esse mari penitus cinctam necesse putemus. Hebræi enim, et sine dubio Phœnices, peninsulas nomine insularum dignoverunt. Quocirca Homerus, qui omnia in hisce partibus a Phœniciis mercatoribus deprompsit, insulam Circes appellaret. Si quid oppidum in hoc promontorio in præteritis temporibus Phœnices struxerant, proculdubio propter piratas fuit bene munitum, quapropter nomen a τῇ Kir, murus, derivari potest: quin et Homerus regiam Circes tanquam castellum inter sylvas describit: certe fabula Circes non ab ipso efficta est, nam Hesiodus filium Ulyssis et Circes memorat. Theog. ver. 1010. *F.*

13. φασὶ δὲ καὶ πολυρίζον εἶναι] Aristoteles in mirabilibus p. 1156. Edit. *Du Val.* et Theophrast. H. P. l. ix. c. 15. hanc oram venenosus herbas abundasse aiunt. *Idem.*

14. ἔχει δὲ πολίχινον καὶ Κίρκης, καὶ ἱερὸν] Lego, ἔχει δὲ καὶ πολίχινον καὶ Κίρκης ἱερὸν, καὶ Ἀθηνᾶς βωμόν: quomodo videtur prior interpres in suis codicibus reperisse. Ἐχει autem, videlicet τὸ ὅρος. Circeia a Circeiensibus fuisse cultam religiose, testis est locupletissimus Cicero, De Nat. Deo. iii. c. 19. *Casaub.*

17. Στόρας ποταμὸς] Sic Strabo, Στόρας: apud Plin. iii. 5. est Astura. Sed dixi ea de re apud Stephanum: ὕφορμος vox est dubia. Niger fluvii proprium putat, qui sit Plinio Nymphæum. Ego stationem navium piratarum intelligo. *Xyland.*

Ibid. Στόρας ποταμὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὕφορμος] Satis constat Storam esse Asturam Plinii: (vide Festum, Stura.) ergo ὕφορμος est ejusdem nominis insula quæ ad ejus fluminis ostia a Plinio commemoratur: nam quia parva erat et vix nomine insulæ digna, ideo ὕφορμος vocavit. Servius, Æn. vii. 801. non insulam sed oppidum vult fuisse. Similis omnino locus lib. vi. p. 394. Edit. *Amst.* Ἐγὼ δὲ καὶ Μίταυρος ποταμὸς, καὶ ὕφορμος ὁμώνυμος. Stephanus ait Asturam esse χώραν Ἰταλίας: in Ἀστυρί. *Casaub.*

Ibid.] Vide Cl. Cellarium, Geograph. Antiq. l. ii. c. 9. p. 513. *Anon.*

Ibid. τε Στόρας ποταμὸς] Scripsisse Strabonem non Ἀστόρας, neque Ἀσύρας, sed Στόρας, quod Latine recte formaveris STURA, fidem maxime confirmat Festus, qui inter vocabula incipientia ab St. sic habet. Stura flumen in agro Laurenti est, quod quidam Asturam vocant. *Ph. Cluver.* Ital. Antiq. lib. iii. c. 7. p. 991. *Anon.*

μεσσηνία τὸ ^a Πωμέντιον πεδίον· τὸ δὲ συνεχὴ ^b ταύτῃ
 πρότερον Αὔσονες ὄκον, οἵπερ καὶ τὸ Καμπανίαν εἶχον·
 μετὰ δὲ τέττες Ὀσχοι καὶ τέτοις δὲ ^c μετὴν τὸ Καμ-
 πανίας· νῦν δ' ἅπαντα Λατίνων ἐστὶ μέχρι Σινουέσσας,
 ὡς ^d εἶπον. Ἰδίον δὲ πὶ τοῖς Ὀσχοις, καὶ τὰ τὸ Αὔσο- 5
 νίων ἐθνεὶ συμβέβηκε· τὸ μὲν γὰρ Ὀσκων ἐκλειποπό-
 των, ἡ δὲ ἀλέκτος μένει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις· ὥστε
 καὶ ποιήματα σκηνοβατεῖσθαι κατὰ τινὰ ἀγῶνα πάτριον,
 καὶ μιμολογεῖσθαι· τὸ δ' Αὔσονίων ἐστὶ ἅπαξ οἰκησάν-
 των ὅπῃ τῇ Σικελικῇ θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως Αὔ- 10
 σόνιον καλεῖται. Ἐξῆς δ' ^e ἑκατὸν σταδίοις τὸ Κιρκαῖον
^f Ταρακίνα ἐστὶ, Τραχινὴ καλεμένη πρότερον ἀπὸ τῆς
 συμβεβηκότος· πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἔλος, ὃ ποιεῖσι
 δύο ποταμοί· καλεῖται δ' ὁ μείζων ^h Αὔφιδος. Ἐν-
 ταῦθα δὲ συνάπτει τῇ θαλάττῃ πρῶτον ἡ Ἀππία ὁδός, 15
 ἐστρωμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ῥώμης μέχρι ⁱ Βρεντησίας, πλεί-
 στον δ' ὁδευομένη· τὸ δ' ἐπὶ θαλάττῃ ^k πόλεων τέτων
^l ἐφαπτομένων μόνον, καὶ τε Ταρακινῆς, καὶ τὴν ἐφεξῆς
^m Φορμίων μὲν, καὶ Μιντέρνης, καὶ ⁿ Σινουέσσας, καὶ τῶν
 ἐχάτων, Τάραντος τε καὶ ^o Βρεντησίας. Πλησίον δὲ τῆς 20
 Ταρρακινῆς βαδίζοντι ὅπῃ τὴν Ῥώμης, παραβέβηται
 τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ διώρυξ ὅπῃ πολλὰς τόπους πλη-
 ρυμένη τοῖς ἐλείοις τε καὶ τοῖς ποταμίοις ὕδασι· πλεί-
 ται δὲ ^p μάλιστα νύκτωρ, ὥς ἐμβάντας ἐφ' ἐσπέρας

pus. Huic contiguam regionem prius Aufones
 habitarunt, qui iidem Campaniam quoque tenuerunt : post hos Osci sunt, qui et ipsi partem Cam-
 paniae tenuerunt : nunc omnia sunt Latinorum us-
 que ad Sinuessam, ut dixi. Peculiare quippiam
 Osci et Aufonibus usu venit. Nam cum Osci-
 gens interierit, sermo eorum apud Romanos restat,
 ita ut carmina quaedam ac mimi certo quodam cer-
 tamine, quod instituto majorum celebratur, in sce-
 nam producantur. Aufones autem quanquam ne-
 femel quidem ad mare Siculum habitaverint, ta-
 men mare id Aufonium dicitur. Deinde a Circæo
 stadiis c est Tarracina, prius Trachina, id est aspe-
 ra, ab accidente vocata. Ante eam est magna pa-
 lus, quam duo fluvii efficiunt, quorum major Ufens
 dicitur. Hic primum mare attingit via Appia, strata
 a Roma Brundisium usque, et frequentissima :
 eam de maritimis urbibus hæc duntaxat tangunt,
 Tarracina, ac deinceps Formiæ, Minturna, Sinu-
 essa, ac extremæ Tarentum et Brundisium. Prope
 Tarracinam, qua Romam itur, juxta viam Appiam
 fossa longa ducta est, quæ palustribus et fluvialibus
 impletur aquis, ac noctu maxime navigatur, ut

^a Πωμέντιον Med. 1. Gron. Πομέντιον Med. 2. ^b ταύτῃ Par. 1. 5. Med. 1. ^c μετὰ τὴν τῆς Par. 5. ^d εἶπομεν Eton. ^e Αὔ-
 σόνιον Par. 5. ^f Scribo, ἐν ἑκατὸν σταδ. Marg. Cas. sic Par. 1. 3. 5. Bre. Med. 1. 2. Eton. ^g Ταρρακίνα Par. 1. 5. Bre. Gron.
^h Αὔφιδος Med. 1. 2. ⁱ Βρεντησίας Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^k πρὸς πόλεων Eton. ^l ἐφαπτομένην ex correct. Med. 1. ^m Φο-
 ραίων Med. 1. Eton. ⁿ Σινουέσσας Par. 3. Med. 1. Σινουέσσας Par. 1. Med. 2. ^o Βρεντησίας Eton. Βρεντησίας Med. 2. et ex correct.
 Med. 1. ^p μάλιστα μὲν Med. 1. 2. Eton.

1. τὸ Πωμέντιον πεδίον] Dionysius Halicarnass. de Circeis lo-
 quens, lib. v. c. 63. ὅτι τῇ Πωμεντινῶν πεδίῳ μεγίστη τῶν περὶ τῇ
 Λατίνῃ, καὶ τῆς συναπτέσης αὐτῇ θαλάσσης, ἐκεῖνο ἐν καλῷ. Casaub.
 Ibid. τὴν δὲ συνεχὴ ταύτῃ πρότερον μὲν Αὔσονες] Sic Plinius, l. iii.
 c. 5. *Ultra Circeios Volsci, Osci, Aufones.* Idem.
 7. ἡ διάλεκτος μένει] Osci licentia tanta fuit in ludis
 Osci, ut, quemadmodum Festus l. xiii. p. 175. scribit, ex Ti-
 tinio, *verba impudentia appellantur obscena, quia frequentissimus*
fuit usus Osci libidinum spurcarum. Et paulo ante, de Osci et
 Volscis proverbium referens, ait ; *qui Osci et Volscæ fabulantur,*
nam Latine nesciunt. Diversitatem linguæ memorat Livius,
 lib. x. c. 20. Vix credendum est usque ad Strabonis tempora
 hanc dialectum in regione tam Romæ vicina mansisse, sed Itali
 semper ludorum amantissimi, nec in contemptu fuerunt Osci
 ludi, quos Pompeius coram Pop. Romano produxit. (Cicero,
 l. vii. Ep. 1.) Etiam in Italia hodierna ludos scenicos extem-
 poraneos habent, ubi quisque proprio loquendi more partes
 agit. F.

8. κατὰ τινὰ ἀγῶνα πάτριον] Osci ludos putat intelligi
 magnum illud nostræ Galliæ ornamentum Adrianus Turnebus,
 Adv. xii. c. 18. Casaub.

9. τὸ δ' Αὔσονίων] Idem ac Aurunci. Vide Servium ad Æneid.
 vii. ver. 727. Forfan intermixti fuerunt : Plinius enim, in no-
 minandis Italiæ gentibus, Auruncos ab Aufoniis disjungit,
 l. iii. c. 5. Tzetzes de Aufonia habet,

Ἡ Αὔσωνια ἔρχηκε τὴν κλήσιν τῶν Αὔσωνων,
 Κατὰ τινὰς, ἐξ Αὔσονος υἱὸς τῆς Ὀδυσσεύς.

Hanc opinionem ridet : tum sequitur,

Ἄλλοι δὲ ἀπὸ Αὔσονος φασὶ αἰστέρε, (margo, παλαιότερα)
 γὰρ τελευτῶν Ἰταλῶν, τῆς χώρας βασιλέως·
 Τὸς δὲ Αὔρεγκας μόνες μοι Αὔσωνας λέγεω νόει,
 Μῆσες Ὀδυσσέων Καμπανῶν, πρὸς θάλασσαν κείμενες.

Chil. v. lin. 564. et post lin. 578. F.

12. Ταρακίνα ἐστὶ] Stephano, Ταρρακινῆς, πόλις Ἰταλίας. Pto-
 lemæo, Ταρρακινῆς. Idem Stephanus Ταρρακινῆς aliam habet.
 Casaub.

Ibid. Τραχινὴ καλεμένη πρότερον] Vocata est et Anxur ali-
 quando, testibus Plinio, Festo (*Anxur*) et Servio, *Anxurus*, ad
 Virg. Æn. vii. 799. Idem.

Ibid. Τραχινὴ καλεμένη] Eadem *Anxur* etiam nuncupata, per-
 hibente eodem Statio, l. i. Sylv. in Tiburt. Manl. Vopisci ;
 — *arcesque superbae Anxuris.* Itemque versu superiore per *littus*

cruenti Antiphata, innuitur oppidum Formiæ, de quo noster
 hic, Ὀρμίας λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὐορμον, quod circa id crebræ
 stationes tutæque erant, ut Festo libuit exponere. Plinio, *Hor-*
miæ, ut existimavere, antiqua Læstrygonum sedes. Morel.

Ibid.] Tarracina, vel Anxur. Horatius situm describit :

Impositum faxis late candentibus Anxur. l. i. Sat. 5. v. 26.
 Martialis, l. v. Ep. i.

— *Salutiferis candidus Anxur aquis.*

Jovem imberbem coluit hæc urbs ; unde Servius inepte, nō
 fallor, Anxurem, quasi ἀνευ ξυγῆς, derivat. Solinus prius fuisse
 insulam scribit, postea annexam continenti. Coloniam Rom.
 huc missam Paternulus refert, A. U. C. 439. lib. i. Hodie *Ter-*
racina dicitur. Aer insalubris est propter paludes. Multa vil-
 larum Romanarum vestigia adhuc extant. F.

13. πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἔλος] Plinius, l. iii. c. 5. *A Cir-*
ceiis palus Pomptina est, quem locum xxiii. urbium fuisse Mu-
tianus ter Cos. prodidit. Dein flumen Ufens, supra quod Tarra-
cina oppidum, lingua Volscorum Anxur dictum. Recte ergo Xy-
 lander Αὔφιδον in Aufentem mutavit. De Pomptinis paludibus
 lege Epit. Livii xlv. et Tacitum, Ann. xv. 42. (Has Au-
 gustus exsiccavit, ut et Horatius indicat, p. 269.) Casaub.

Ibid.] Vide Cl. Cellarium, Geogr. Antiq. l. ii. c. 9. Anon.

Ibid.] Hæc regio antiquitus fuit tam populosa, ut Plinius,
 Mutiano teste, ter Consule, affirmet Pomptinam paludem esse
 locum 23 urbium, l. iii. c. 5. Vastata autem a victoriis Roma-
 norum in paludem convertitur. *Pomptinæ paludes a Corn. Ce-*
thego Cos. (A. U. C. 549) siccata, agerque ex iis factus. (Epit.
 Liv. xlv.) Sed non paludem totam siccavit, vel saltem in pris-
 cum statum repente vertebatur. Julii enim Cæsaris propositum
 fuit *siccare Pomptinas paludes.* (Sueton.) Dio Cass. autem scri-
 bit, (lib. xlv. c. 9.) L. Antonium militibus pollicitum *χώραν*
πολλὴν ἐν τοῖς ἐλασι τοῖς Ποντίνιοις, ὡς κεχωσμένοις ἦδη, καὶ τοι γεωρ-
γεῖσθαι δυναμένοις. Unde patet esse partem paludis agriculturæ
 aptam, quanquam in Strabonis sæculo μέγα ἔλος fuit. F.

14. Αὔφιδος, Ufens dicitur] In Græco est Αὔφιδος, *Aufidus*,
 de quo alias. Ex Plinio autem satis liquet, Ufens legendum :
 Οὔφιδος fortasse Strabo scripserit, nam Aufidum hic quærere ni-
 hil attinet. Palus, cujus mentionem facit, est Pontina. *Xyland.*
 Ibid.] Hodie *Aufente* dicitur. F.

18. ἐφαπτομένη] Scribendum est, τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ πόλεων
 τέτων ΕΦΑΠΤΟΜΕΝΗ μόνον. Et mox, βαδίζοντι ἐπὶ τὴν ΡΩ-
 ΜΗΝ, vel, ΑΠΟ τῆς Ῥώμης. T.

qui navim vesperi intrant, mane egressi Appia via pergant. Sed et interdiu muli naves per eam fossam loris trahunt. Sequuntur Formiæ a Laconibus conditæ, prius ob opportunitatem litoris ad excipiendas naves Hormiæ dictæ: quin et sinum interjectum Lacones Caiattam (Caieta usurpatur) appellarunt, quo nomine omnes cavitates ii afficiunt. Alii a Caieta Æneæ nutrice dictum sinum volunt: longitudine est stadiorum c. a Tarracina ad promontorium Caietam eodem nomine dictum: atque inde ingentes aperiuntur speluncæ, in quibus magnæ sunt ac sumptuosæ ædēs: a Caieta distant Formiæ stadia xl. Inter has et Sinuessam sunt Minturnæ, utrinque stadiis ad lxxx. diffitæ. Minturnas perfluit Liris, qui olim Clanius vocabatur: is ab Apennino monte per Vestinos delapsus præter Fregellas (qui nunc vicus est, olim nobilis urbs) in lucum sacrum exit infra Minturnas situm, quem sanctissime oppidani colunt. In conspicuo autem maxime a speluncis duæ infulæ in pelago jacent, Pandataria et Pontia, non magnæ eæ, sed bene habitatæ, et a se non procul disjunctæ, a continente

ἐκβαίνειν πρώτας, καὶ βαδίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία. Ἀλλὰ καὶ μετ' ἡμέραν ῥυμυλκεῖται δι' ἡμῶν. Ἐξῆς δὲ Φορμιά Λακωνικὸν κτίσμα ἐστίν, Ὁρμιά λεγόμενον πρότερον Ἀφρὰ τὸ εὐορμον. Καὶ τὸν μεταξὺ τῇ κόλπον ἐκείνοι Καιάτταν ὠνόμασαν. τὰ γὰρ κοῖλα πάντα Καιάττας οἱ Λάκωνες προσαγορεύουσιν. ἐνίοι δ' ἐπώνυμον τῇ Αἰνείᾳ τροφεῇ τὴν κόλπον φασίν. ἔχει τὴν μήκος σταδίων ρ' ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Ταρρακινής, μέχρι τῆς ἁκρας τῆς ὁμωνύμου. Ἀνέωγε ἡ τ' ἐντεῦθεν ἀσπλάγια ὑπερμεγέθη, κατοιικίας μεγάλας καὶ πολυτελεῖς δεδωγμένα. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰς Φορμίας τελευτῶντα ταύτης δ' ἀνὰ μέσον εἰσὶ καὶ Σινουέσσας αἱ Μιντέρνηαι, σταδίους ἑκατέρας διέχουσαι περὶ π' ἀφ' ἑαυτῆς τὴν Λεῖρις ποταμὸς, ἡ Κλάνις δ' ἐκκαλεῖτο πρότερον. φέρεται δ' ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἀπεννίνων ὄρων, καὶ τῆς Οὐνιτίνης παρὰ τῇ Φρεγγέλλας κόμην (πρότερον δ' ἦν πόλις ἐνδοξος) ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλλος ἱερὸν πημάτων περικτῶς ὑπὸ τῇ ἐν Μιντέρναις, ὑποκείμενον τῇ πόλει. Τῶν δ' ἀσπλάγιων ἐν ὅφει μάλιστα ῥοοκένια, δύο ἡῆσι πελάγια, ἡ Πανδαταρία τε καὶ Ποντία, μικρὰ μὲν, οἰκόμενα τὴν καλῶς, ἐπὶ πολὺ ἀπ' Ἀλλήλων διέχουσαι. τῇ ἡπείρῃ δ' ἐπὶ σ. ἔχεται τὴν τῆς Καιάττης κόλ-

^a τῇ Ἀππία defunt Par. 1. 3. ^b ῥυμυλκεῖ Bre. et ex correct. Med. 1. ^c Καιάττα Par. 1. Καῖατα Par. 3. Καιάτταν Par. 5. Med. 1. 2. Καῖατα Bre. et sic infra. ^d Καῖατας Par. 1. Med. 1. 2. Καῖατας Par. 3. Καῖατας Par. 5. ^e ἐνίοι δὲ &c. ad usque φασίν, defunt Par. 5. ^f ἀρξάμενος Med. 2. ^g τῆς deest Par. 5. Med. 1. 2. ^h τ' ἐνταῦθα Par. 1. Med. 1. 2. Gron. δ' ἐνταῦθα Par. 5. ⁱ ἐστὶ Par. 1. 5. Med. 1. 2. Eton. ^k Σινουέσσας Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. et sic infra. ^l Λεῖρις Par. 1. 3. 5. Med. 1. 2. Eton. ^m Κλάνις Med. 2. et ex correct. Med. 1. ⁿ Οὐνιτίνης Med. 1. et ex correct. Οὐνιτίνης. ^o Φρεγγέλλας Par. 5. Eton. Φρεγγέλλας Med. 2. Φρεγγέλλας Med. 1. et ex correct. ut videtur. Φρεγγέλλας, ^p ῥοοκένια Par. 1. et ex correct. Med. 1. ^q Πανδαταρία Par. 5. Med. 1. 2. Πανδαταρία Eton. ^r ἐπὶ τοῖς σ. Par. 1. 3. 5. Med. 1. Gron. ^s Καῖατα Par. 1. 3.

3. Ἐξῆς δὲ Φορμιά] Ita pro Φορμιά legendum esse docet Sext. Arcerius, in notis ad Æliani Tactica, pag. 94, 95. Anon.

Ibid. Ὁρμιά λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὐορμον] Festus paulo aliter: Formiæ oppidum appellatur ex Græco, velut hormiæ, quod circa id crebræ stationes tuiæque erant: non enim ait Hormias fuisse aliquando vocatum id oppidum, ut noster scribit. Plinius, l. iii. c. 5. Oppidum Formiæ, Hormiæ dictum, ut existimaverit, antiqua Lastrygonum sedes. Casaub.

Ibid.] Formiarum deliciae a plurimis celebrantur. Circa annum U. C. 434 in civitatem recipiebantur, et suffragii latio civibus dabatur M. V. Messala et C. Livio Salinatore Coss. A. U. C. 565. (Liv. l. xxxviii. c. 36. Vell. Pat. l. i. c. 14.) Mola hodie dicitur. F.

5. τὰ γὰρ κοῖλα πάντα Καιάττας οἱ Λάκωνες προσαγορεύουσιν] Lacones Καιάττας, five Καιάδας, vocant barathra et fossas, in quas cadavera eorum, qui publico supplicio fuerant affecti, projiciebant. Thucydides, de Pausania, l. i. c. 134. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, ὅπως τῆς κακέρους ἐμβάλλειν εἰσδείσαν. ἔπειτα ἔδοξε πλοσόν πε κατορύξαι. i. e. eum autem in Caiadem dejecturi erant, quo facinorosos homines deicere solent, sed postea visum est (ipsis) eum in aliquo loco propinquo defodere. Hesychius, Καιάδα, δούματα. Ab hac ergo voce placet Straboni Lacones sinum Caietam nominasse: quod mihi quidem, ut ingenue fatear, parum probatur. Virgilius, Æn. vii. ver. 1. aliam nominis causam affert, quam nec Strabo prætermisit;

Tu quoque littoribus nostris, Æneia nutrix,

Æternam moriens famam, Caieta, dedisti.

Et Grammatici aliam comminiscuntur: volunt enim παρὰ τὸ καίεν dici: quia ibi incensæ sunt naves Trojanorum. Diodorus autem Καῖήτην postea appellatum esse portum tradit, qui prius ab Æeta, Αἰήτης. Locus est lib. iv. pag. 300. Edit. Wesseling. Casaub.

Ibid.] Cicero, in Orat. pro lege Manilia, c. 12. portum Caietæ celeberrimum atque plenissimum navium esse scribit. Bryantius, in Mythol. tom. ii. p. 17. nomen a Cai Attæ, caverna Atys, ut opinor, recte ducit. F.

9. Ἀνέωγε τ' ἐντεῦθεν ἀσπλάγια] Plinius quoque, l. iii. c. 5. Speluncæ locum commemorat. Casaub.

Ibid. Ἀνέωγε τ' ἐντεῦθεν—εἰσέθεν δ' ἐπὶ &c.] Minime hoc posterius ἐντεῦθεν intelligendum esse de speluncis. At primum ἐντεῦθεν mendosum esse existimo a germano auctoris ἐλαύθεα, id est heic, scilicet, ἐν τῇ κόλπῳ Καιάττα, in sinu Caietæ, inter Caietam oppidum et Terracinam. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. iii. cap. 10. p. 1063. Anon.

Ibid.] Speluncæ sunt in Italia frequentissimæ, ab ora Neapolis ad usque Latium. Hunc locum Tacitus memoravit, An-

nal. l. iv. c. 59. F.

12. ταύτης δ' ἀνὰ μέσον εἰσὶ καὶ Σινουέσσας] Sic Antoninus in descriptione viæ Appiæ:

Formis

Minturnis

M. P. IX.

Sinuessæ

M. P. IX.

Casub.

14. Λεῖρις] Hæc nomina, male scdada, ex Plinio et aliis correxi. Vinum Statantum pro Σταγάνον posui, secutus Plinium, xiv. 6. Xyland.

Ibid. Κλάνις δ' ἐκαλεῖτο πρότερον] Vide num apud Plin. lib. iii. c. 5. ita sit legendum: Colonia Minturnæ Liri amne divisa, Glani quondam appellato. Vulgo, Glanico appellato. Stephanus annotat duo in Italia hoc nomine fuisse flumina: nos tria reperimus. Primus est hic, qui alio et recentiori nomine Liris appellatur. Secundus est in Campania, ut ille ait, de quo Virgil. Georg. ii. 224.

Talem dives arat Capua, et vicina Vesuvo

Ora jugo, et vacuis Clanius non æquus Acerris.

Hunc fluvium qui annotant a Stephano Glanium quoque appellari, falluntur. Ejus et Lycophron meminit, ver. 718.

Γλάνις τε ρεῖδρος διέταται τέγῃσι χθόνα.

i. e. Glanisque terram humectans excipiet.

De tertio sic ille scribit, ἐστὶ καὶ Ἰταλίας τρίτος ποταμὸς περὶ τὸν Τίβεριν ποταμὸν. Recte. De hoc fluvio Plinius, l. iii. c. 5. in Tiberis descriptione: Nec nisi piscinis corripuit, emissisque navigabilis, sicuti Tina et Glanis influentes in eum. Strabo infra docet Clanin hunc Clusii, quæ erat Etruriæ urbs, mœnia aluisse ad Tiberim properantem. Casaub.

Ibid.] De Minturnis Velleius, l. i. c. 14. Quò anno Pyrrhus regnare cœpit, Sinuessam Minturnasque missi coloni. Fluvius Liris est hodie Garigliano. F.

17. εἰς ἄλλος ἱερὸν πημάτων περικτῶς] Non dixit cui esset sacrum hoc nemus: Marica autem fuit, de qua lege Virgillii interpretes isto loco, Æn. vii. ver. 47.

Hunc Fauno et Nympha genitum Laurente Marica.

Horatius, l. iii. Carm. xvi.

Qui Formiarum mœnia dicitur

Princeps et innantem Maricæ

Littoribus tenuisse Lirin.

Meminit et Plutarchus, in Mario p. 428. Edit. F. Furt. τῆς Μαρκῆς ἄλλος Minturnensium. Casaub.

20. Πανδαταρία τε καὶ Ποντία] Plinius, l. iii. c. 6. Adversum Formias Pontia. In Puteolano autem sinu Pandataria. Idem.

Ibid.] Pontia hodie Ponza. Pandataria, ubi Julia Aug. filia exul supremum diem obiit, est nunc Palmaruola. F.

1. Φένδοι,

πρὸ Καίκεβος, τέττε ᾧ^α Φένδοι, πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία κειμένη· πάντες δ' εἰσὶν οἱ τόποι ἔτοι σφόδρα εὖοινοι· ὁ δὲ Καίκεβος καὶ ὁ Φενδανός, καὶ ὁ Σηπνός, τῶν διανομασμένων εἰσὶ, καὶ ἡ Ἰαπέρ^β καὶ ὁ Φάλερ- νός, καὶ ὁ Ἀλβανός, καὶ ὁ Στατάνος. Ἡ δὲ Σινέσσα⁵ ἐν Σιτίνῳ κόλπῳ ἱδρυται, ἀφ' ἧς καὶ τὸν νομα· σίνος γὰρ ὁ κόλπος· πλησίον ἔστι δ' αὐτῆς θερμὰ λειτρά κάλλιπα ποιεῖντα πρὸς νόσους ἐνίας· αὐτὰ μὲν αἰ ἐπὶ θαλάττῃ τῶν Λατίνων πόλεις. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρὸς τὴν ὕπερ τῶν Ὠπίων ἐστὶν ἡ Ῥώμη, καὶ μόνη γε ἐπὶ¹⁰ τῷ Τιβέρι κεῖται· περὶ ἧς, ὅτι πρὸς ἀνάγκην εἰ πρὸς αἰρέσειν ἐκπίπτει, εἴρηται· πρὸς αὐτὴν δ' ὅτι εἰς οἱ μὲν ταῦτα προσκείμεναι πῶς μέρη, κύριοι τῶν βελτίονος ἦσαν, ἀλλ' ἐδέχοντο τοῖς προὔποκειμένοις. Οἱ μὲν γε πρῶτοι τὸ Καπιτώλιον, καὶ τὸ Παλάτιον, καὶ τὸ Κεῖρίνον¹⁵ λόφον ἐτείχισαν, ὅς ἦν ἔτι εὐεπίστατος τοῖς ἔξωθεν, ὥς ἔξ ἐφόδου Τίτος Τάτιος εἰλεν ἐπελθὼν, ἡνίκα^ε μετὰ τὴν τῶν ἀρπαγείων παρθένων ὕβριν. Ἀγκὸς τε^h Μάρκιος προσλαβὼν τὸ Κέλλιον ὄρος, καὶ τὸ Ἀβέν- τινον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ τῶν πεδίων, διηρτημένα καὶ²⁰ τὸ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῶν ποταμεισμένων, προσ- ἐθηκεν ἀναγκαίως· οὐτε γὰρ οὕτως ἐρυμνὰς λόφους ἔξω τέχνης εἶσαι τοῖς βελομένοις^m ἐπιτείχισμά τι καλῶς εἶχεν, οὐδ' ὅλον ἐκπληρῶσαιⁿ τὸ τοῖχον ἵχουσε τὸ μέγχι^{τς} Κεῖρίνα· ἤλεγξε δὲ Σερέιος τὸ ἐκλείψιν· ἀνεπλή-²⁵ ρωσε γὰρ πρὸς τὸν τε Ἡσκυλίνον λόφον, καὶ τὸ Οὐ- μίλανον· καὶ ταῦτα δ' εὐεφόδα τοῖς ἔξωθεν ἐπὶ δίο- περ πόλιν βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς τὸ ἐντὸς ἐδέξαντο τὴν γῆν, καὶ ἔξετειναν ὅσον ἐξατάδιον χῶμα ἐπὶ τῇ

stadiis ccl. Caietanum finum subsequitur Cæcu-
bum: inde Fundi, urbs in via Appia. Hæc loca
optimum producunt vinum: inter quæ maxime
celebrantur Cæcubum, Fundanum, Setinum, sicut
et Falernum, Albanum, et Statanum. Sinuessæ in
finu Setino sita est, et a finu nomen gerit: in proxi-
mo thermæ ad quosdam morbos pellendos effica-
cissimæ. Hæ ergo sunt Latii urbes maritimæ. In
mediterraneis prima super Ostiam est Roma, quæ
sola super Tiberi est sita: quam et docuimus non
delectu sed necessitate oblato loco positam. Id ad-
dendum, eos quoque qui postmodo partes aliquas
adjecerunt, non commoditatem locorum secutos
fuisse, sed jam conditis partibus inservivisse. Pri-
mi Capitolium, Palatium, et Quirinalem collem
muniverunt, qui ab exteris ita facile conscendi po-
tuit, ut T. Tattius, quo tempore raptarum virgi-
num injuriam ulcisceretur, primo aggressu cepit.
Ancus Marcius Cælium montem, et Aventinum,
campumque his interjectum, divulsa hæc et a se
invicem et ab antea exstructis, necessitate compul-
sus adjecit: nam neque colles ita natura munitos
extra pomerium relinquere videbatur commodum,
quos hostis facile occupare, ac pro arce iis uti, pos-
set: neque perducere murum usque ad Quirinalem
collem poterat. Quem defectum Servius arguit,
qui complevit murum, adjunctis urbi Exquilino et
Viminali collibus: quæ omnia cum facile capi ex-
trinfecus possent, fossam altam egerunt, terraque

^a Φένδοι Eton. ^b καὶ deest Med. 1. Eton. ^c Στατάνος Par. 1. 3. Med. 1. 2. Eton. ^d Σιτάνοις Par. 1. Med. 1. 2. Σηπνός Par. 3. Bre. Σιτανῶ Par. 5. ^e μὲν ἢ αἰ Med. 2. ^f Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ἀλλὰ τε σὺχνα, καὶ ἐν αὐταῖς Σιγνία, &c. Par. 5. sic omittit quæ sequuntur a πρῶτῃ usque ad lin. 13. pag. 339. ^g μετὰ Med. 1. μετὰ Med. 2. ^h Μάρκιος Med. 1. 2. ⁱ Κέλλιον Par. 1. Gron. ^k Ἀβεντίνον Eton. ^l τὸ deest Med. 1. 2. Eton. ^m ἐπιτείχισμα καλῶς Bre. Med. 1. 2. ⁿ τὸν κύκλον Par. 1. Med. 1. Bre. Gron. Eton. ^o Scribe, Οὐμινάλιον, Marg. Caf. Οὐμινάλον Par. 1. Οὐμινάλε Par. 3. Bre. Οὐμινάλε Med. 1. 2. sed Med. 2. habet Οὐμινάλε ex correctione. Βιμινάλε Eton.

1. Φένδοι] Fundi municipium fuit, sed sine magistratu ac jure suffragii. Vide Festum sub verbo *Municipium*. Hodie *Fondi*. F.

Ibid. πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία] Vide Antoninum. *Casaub.*

3. ὁ δὲ Καίκεβος καὶ ὁ Φενδανός] Lege Plinium, lib. xiv. *Idem.*

5. καὶ ὁ Στατάνος] Sic recte Xylander emendavit ex Plinio. Aldi codex, Στατάνος, male. *Idem.*

Ibid. καὶ ὁ Στατάνος] Pro Στατάνος scribendum est Σιγνίος. *Carolus Sigonius*, ad Ciceron. Oration. pro Cornelio i. p. 954. t. vi. Edit. Græv. Anon.

6. ἐν Σιτίνῳ κόλπῳ] Ita emendavit Xylander. Libri autem veteres et prior interpretes habent Σιτάνῳ, Aldi codex, Σιτάνοις: unde putabat Sigonius legendum esse, σίνοις, Strabonem enim vocem Latinam usurpassé: quod mihi non probatur. *Casaub.*

Ibid. Σινέσσα ἐν Σιτίνῳ] Sinuessæ, secundum Plinium, oppidum extremum in adjecto Latio, quam quidam Sinopen dixere vocita-
tam. l. iii. c. 5. Sigonii emendationem probo. F.

Ibid. ἐν Σιτίνῳ] Lege, Σίνοις. *Carolus Sigonius*, ad Ciceron. Oration. pro Cornelio i. pag. 954: t. vi. Edit. Græv. Anon.

13. κύριοι τῶν βελτίονος ἦσαν] Non fuit in eorum potestate eli-
gere et sequi quod ipsis videretur optimum. *Casaub.*

14. Οἱ μὲν γε πρῶτοι] Urbem Romam a parvis initiis in tan-
tam amplitudinem venisse, quanta fuit Strabonis temporibus, omnes rerum Rom. scriptores, præsertim autem Livius et Dio-
nysius Halicarnass. docent: nostra vero ætate quæ de ejus situ
et incrementis hic ait Strabo, ita diligenter a doctis viris sunt
explicata, ut malim lectorem ad eorum doctissima scripta reji-
cere, quam pauca quædam tantum delibando, desiderium ha-
rum rerum excitare potius quam explere. *Idem.*

Ibid.] Romulus primo Palatinum muro cinxit, et postea
Capitolium, Tatio adjuncto socio. Numa collem Quirinalem
addidit, τὸν περὶ τὸν αὐτῆς τῶν Κυρίων λόφον. *Dion. Hal. l. ii. c. 62.* Ancus Marcius Aventinum montem intra muros, non
autem intra pomerium inclussit. Inter auctores, qui optime

Romæ circuitum pinxerunt, Donatus præstat, quocirca ejus ver-
ba, e libro de Roma veteri ac recenti, l. i. c. 7. p. 20. *Ed. 1639.*
citare liceat. Ducendi sunt muri, ait, a Tiberi juxta theatrum
Marcelli ad Saxum Tarpeium; tum in colle Capitolino per ejus cre-
pidinem, qua vergit ad planitiem Romanam; inde Columnam Tra-
janam versus, quæ pars collis Quirinalis olim fuit. Hinc ad ejus
collis jugum, versus Pontificium Palatium: tum S. Susannæ tem-
plum. Hæc enim crepido montis perpetuo decurrens imminet subjæctæ
valli; quamquam aliqua nunc molliori petuntur clivo, quæ olim
abrupta et aspera fuere. Ultra ædem S. Susannæ Collina porta,
quæ et Salaria, secundum viam Numentanam: a qua ad portam Es-
quilinam directus est agger Tarquinii regis nonngentos circiter passus.
—A porta Esquilina versus Basilicam S. Mariæ Majoris mœnia de-
ducta tendebant in Cælium montem, ejusque dorsum infidebant, usque
ad eam partem, quæ devexa est ultra hortos Matthæiorum: tum de-
lappum in valles pomerium juxta viam Appiam per radices Aventini
montis, extra ipso relicto decurrebat in Tiberim. Tale fuit pomæ-
rium urbis sub regibus. Augustus pomerium protulit, sed ubi
non satis liquet. Donati tamen sententiam intelligo esse a porta
Esquilina versus Labicanam; Horatius enim in Sat. 8. l. i.
ver. 14. habet:

Nunc licet Esquilis habitare salubribus, atque
Aggere in aprico spatium: quo modo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum.

Sepulchra igitur in Esquilis erant, quæ intra pomerium ponere
nefas; ideoque certe hic, si non alibi, Augustus urbem amplia-
vit. Tiberius, ut a Tacito patet, castra Prætoria urbi adjunxit,
neque Strabone vigente urbs fuit major. F.

24. μέγχι τῷ Κυρίνῳ] Collis Quirinalis nomen a Curetibus
duxit. (Festus.) Esquilinus, juxta Varronem, pro duobus
montibus habebatur; ideoque pluraliter Esquilias Romani ap-
pellaverunt. Viminalis a viminetis ibi confitis nomen duxit.
Varro, de L. L. lib. iv. *Idem.*

intro recepta, aggerem sex circiter stadiorum in interiore fossæ margine fecerunt, murosque et turres in eo constituerunt a Collina porta usque ad Exquilinam: tertia porta Viminalis sub medio est aggere. Hujusmodi est Romæ munitio, aliis munitionibus indigens. Ac mihi videntur urbis ejus principes de se et posteritate sua ita statuissē, Romanum esse non munitionibus, sed armis, suaque virtute, securitatem sibi et opes parare: neque viros muris, sed muros viris defendere. Initio quidem cum in orbem circumdata Romæ regio, ampla ea et præstans, a Romanis esset aliena, situs vero Romæ is, qui expositus oppugnantium injuriæ eam facere videretur, nullam certe locus urbis spem futuræ felicitatis faciebat: sed postquam virtute ac labore eam regionem suæ potestatis fecerunt, concursus quidam bonorum Romæ apparuit, omnem exsuperans naturæ felicitatem: unde fit ut urbs tantis aucta incrementis sufficiat cum alendis tot hominibus, tum ad ædificia lignis ac lapidibus: nam continentes Romæ substructiones fiunt ob crebras ruinas, incendia, assiduasque venditiones, quæ ipsæ quasi spontaneæ quædam sunt ruinæ, pro sua libidine civibus ædes demolientibus et ædificantibus identidem. Quam ad rem metallorum copia, tum sylvæ, et materiam devehentes fluvii, mirum in modum sufficiunt: primus Anio ex Alba, quæ Latina urbs est Marfis propinqua, defluens per ei subjectam planitiem usque ad Tiberis occursum: deinde Nar ac Teneas, qui in eundem Tiberim per Umbriam decurrunt: tum per Etruriam et agrum Clusinum Clanis. Hujusmodi detrimenta urbis Augustus Cæsar prævidens, contra incendia cohortem libertinorum constituit quæ opitularetur:

^a Κολίνας Par. 1. 3. Med. 1. Κολίνας Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^b Scribo, Οὐμινάλῳ, Marg. Cas. Οὐμινεαλίῳ Med. 2. ^c προσβλήματα Par. 3. ^d κῆ deest Eton. ^e καταβαλλόντων Par. 1. Med. 1. 2. ^f Μάσοις Par. 1. 3. ^g Τένεας Par. 1. 3. Bre. Eton. ^h Κλέανις Eton. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ⁱ μὲν deest Med. 2. ^k ἀπελευθερωτῶν Par. 1. 3. Bre. et ex correct. Med. 2.

10. προσβλήματα νομίζοντας ἔ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν] Talis erat imperii status a Strabone ad Aurelianum, qui, inclinatis rebus, urbem ac suburbana muro cinxit; et hodiernæ Romæ mœnia fere iisdem fundamentis exstructa fuisse videntur. Vide Donatum, et Rap. Fabrettum de aquis et aquæductibus. F.

16. ἐφάνη συνδρομή τις ἀγαθῶν, ἀπασαν εὐφύιαν ὑπερέβαλλεσα] Livius συνδρομὴν ἀγαθῶν indicat, apud quem ita loquitur Camillus: Non sine causa Dii hominesque hunc urbi condendæ locum elegerunt: saluberrimos colles, flumen opportunum, quo ex mediterraneis locis fruges devehantur, quo maritimi commeatus accipiantur: mare vicinum ad commoditates, nec expositum nimia propinquitate ad pericula classium externarum: regionum Italiæ medium: ad incrementum urbis natum unice locum. lib. v. c. 54. Casaub.

18. τῷτο δὲ ξύλοις] Italiam multi veteres eo nomine commendunt: et poetæ Græci πολυδένδρον ideo appellant. Archastratus, (vide Epistol. Cassiodori lib. v. 16. Appianum, p. 347. Edit. H. Steph. 1592.)

Τὸν δὲ λάτον τὸν κλεινὸν ἐν Ἰταλίᾳ πολυδένδρον. Alcibiades apud Thucydidem, τρεῖς τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, ἔχουσιν τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα. Idem.

19. ὡς ἀδιαλείπτως ποιεῖσιν] Lege, ἀδιαλείπτως. Idem.

23. ἕτερα ἐξ ἑτέρων] Videtur alludere ad Homeri versum, quod rursus fecit libro ultimo, de Alexandria loquens, magis perspicue. Idem.

26. πρῶτος μὲν Ἀνίῳ] Plinius, lib. iii. c. 12. At ex altera

ἐντὸς ὀφρὺι τῆς πόλεως, καὶ ἐπέβαλον τείχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς ^a Κολίνας πύλης, μέχρι τῆς Ἡσκυλίνας. Ὑπο μέρω δὲ τῷ χάματι τρίτῃ ἐπὶ πύλῃ ὁμώνυμος τῷ ^b Οὐμινάλῳ λόφῳ τὸ μὲν οὖν ἔρυμα τοῖσιν ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως, ἐρυμάτων ἑτέρων δέομενον. Καὶ μοι δοκεῖσιν οἱ πρῶτοι ἔ αὐτὸν λαβεῖν ^c δημολογισμὸν περὶ τοῦ σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῷ ὑπερον, διότι Ῥωμαίοις προσήκεν ὅτι ἀπὸ τῶν ἐρυμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῷ ὅπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἔχουν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἄλλω εὐπορίαν. ^d προσβλήματα νομίζοντας ἔ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τὰς ἀνδρας τοῖς τείχεσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτείας τὴν κύκλῳ χώρας ἔσθης ἀγαθῆς καὶ πολλῆς, τῇ δὲ τὴ πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτης, τὸ μακροχρόνιον οὐδὲν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα. τῇ ^e ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης, ἐφάνη συνδρομή τις ἀγαθῶν, ἀπασαν εὐφύιαν ὑπερέβαλλεσα. διὸ ἦν ἐπὶ τοσούτον αὐξηθεῖσα ἡ πόλις ἀνέχει, τῷτο μὲν τροφῇ, τῷτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκοδομίας, ἀς ἀδιαλείπτως ποιεῖσιν αἱ ^f συμπόσεις, καὶ ἐμπήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀδιαλείπτως καὶ αὐταὶ ἔσθαι καὶ γὰρ αἱ μεταπράσεις, ἐκείσοι πινες συμπόσεις. εἰσὶ, ^g καταβαλλόντων καὶ ἀνοικοδομούντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἑτέρα ἢ ἑτέρων. πρὸς ταῦτ' οὖν, τὸ, τε τῷ μεταλλῶν πλήθος, καὶ ἡ ὕλη, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοὶ, θαυμαστὴν παρέχουσι τὴν ὑποχρησίαν. πρῶτος μὲν Ἀνίῳ, ἢ Ἀλβας ῥέων τὴ πρὸς ^h Μαρσίοις Λατίνης πόλεως, καὶ διὰ τῇ ὑπὸ αὐτῇ πεδίε μέχρι τὴ πρὸς τὴ Τίβεριν συμβολῆς. ἐπειθ' ὁ Νάρ, καὶ ὁ ⁱ Τενέας, οἱ ἀπὸ τῇ Ὀμβρικῆς εἰς τὴν αὐτὴν καταφερόμενοι ποταμὸν τὴ Τίβεριν. ἀπὸ τῇ Τυρρηνίᾳ καὶ τῆς Κλασίνης, ὁ ^k Κλέανις. Ἐπεμελήθη μὲν οὖν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῷ τοιῶν ἐλαττωμάτων τὴ πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπήσεις, συντάξας στρατιωτικὸν ἐκ τῇ ^k ἀπελευθερωτῶν τὸ βοηθῆσον. πρὸς δὲ τὰς συμπόσεις, τὰ ὕλη τῶν καίων οἰκοδομημάτων καθελόν,

parte Anio, in monte Trebanorum ortus, lacus tres amœnitate nobiles, qui nomen dedere Sublaqueo, defert in Tiberim. Plinius in epistolis (l. viii. Ep. 17.) Anienem vocat mitissimum amnium. Idem.

Ibid. ἐξ Ἀλβας] Vide Ph. Cluverium, Ital. Antiq. l. ii. c. 10. p. 713. Anon.

31. Κλέανις] Alius hic est a Liri. Plin. lib. iii. c. 5. Clanis dicitur hodie Chiana. Xyland.

33. πρὸς μὲν τὰς ἐμπήσεις, συντάξας στρατιωτικὸν ἐκ τῶν ἀπελευθερωτῶν τὸ βοηθῆσον] Dio, lib. LV. Τοῖς δὲ ἀγορανόμοις τοῖς κατελείπει τῶν ἐμπιπραμένων κατασβεστὴν ἐνεχέρισε, ἑξακοσίαι σφίσι βοηθῆς δέλας δέξ. Paulo post, ἐπειδὴ τε ἐν τῷ χρόνῳ τῷ πολλὰ τῆς πόλεως πρὸς διεφθάρη, ἀνδρας τε ἐξελευθέρας ἐπαχῇ πρὸς τὰς ἐπιτηρείας αὐτῆς κατελέξατο, καὶ ἀρχόντα ἰππέα αὐτοῖς προσέταξεν. Suetonius, in Aug. c. 30. Adversus incendia, excubias nocturnas vigilisque committitur est. Neque tamen putandum est, quod videtur existimasse Strabo, ante Augustum nullo modo huic rei a Rom. fuisse provisum. Paulus Jurisconsultus: Apud vetustiores incendiis arcendis Triumviri præerant, qui, ab eo quod excubias agebant, nocturni dicti sunt: interveniebant nonnunquam et Aediles et Tribuni plebis. Erat autem familia publica circa portam et muros disposita, unde si opus esset evocabatur. Fuerant et privatae familiae, quæ incendia vel mercede, vel gratia, extinguerent. Deinde Divus Augustus maluit per se huic rei consuli. Vide totum tit. D. de officio præf. Vigilium. Casaub.

καλύσας εξαίρειν ποδῶν ο τὸ πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δημοσίαις. Ἀλλ' ὅμως^a ἐπέλιπεν ἀν' ἡ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα, καὶ ἡ ὕλη, καὶ τὸ τῆς^b πορθμίας εὐμεταχείριστον ἀντίχρ. Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται τοῖς εὐτυχήμασι τῇ πόλει· πρὸς τὰς^c ὁδοῖς δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὰ ἐκ τῆς πορνείας^d τῆς Ἑλλήνων περὶ τὰς κτίσεις^e μάλιστα εὐτυχῆσαι δοξάζοντων, ὅτι κάλλες ἐστοχάζοντο, καὶ ἐρυμνότητος, καὶ λιμένων, καὶ χώρας εὐφυῆς· οὗτοι πορυνόησαν μάλιστα ὧν ὠλιγόρησαν ἐκείνοι, πρῶτως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσαγωγῆς, καὶ ὑπὸ νόμων^f δυνάμενων ἐκκλύζειν τὰ^g λύματα τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίβεριν· ἐφῶσαν γὰρ καὶ τὰς^h καὶ τὴνⁱ χώραν ὁδούς, προσθέντες ἐκκοπὰς τε λόφων, καὶ ἐγγχώσεις κοιλάδων· ὥστε τὰς ἀρμαμάξας δέχεσθαι^j περθμείων φορτία· οἱ δ' ὑπὸ νόμοι, σὺν νόμῳ λίθῳ^k καὶ χαλκῷ^l καμψθέντες ὁδούς ἀμάξαις χόρται πορευταίς, ἐνίας ἀπολελοίπασιν. Τοσούτον δ' ἐστὶ τὸ εἰσαγώγιμον ὕδαρ διὰ τῆς ὑδραγωγείων, ὥστε ποταμὸς διὰ τῆς πόλεως

utque ruinæ caverentur, edixit, ne novum ullum ædificium, ad viam publicam factum, ultra lxx. pedes attolleretur. Sed tamen instauratio urbis defecisset, nisi metalla, sylvæ, et navigationis commoditas succurrissent. Atque has quidem commoditates loci natura suggessit: sed Romani alias prudentia sua adjunxerunt. Cum enim Græci videantur ædificandis urbibus maxime scopum consecuti, quia pulchritudinis, munitionum, portuum, et soli felicitatis rationes accurate duxerunt: Romani maxime eorum curam gefferunt, quæ ab illis neglecta sunt, nimirum sternendarum viarum, aquæ ductuum faciendorum, et cloacarum sub terra parandarum, per quas fordes urbis in Tiberim exhaurirentur. Itaque et per regiones itinera straverunt, colles exciderunt, et cavitates ingesta materia complanaverunt, ut onera navium curribus excipi atque transvehi possent. Et cuniculi isti lapideis fornicibus suffulti, nonnulli spatium curui foeni onusto transeunti præbent. Tantum au-

^a ἐπέλιπεν Par. 1. 3. Med. 1. Bre. Gron. ^b πορθμίας Med. 2. ^c οἱ deest Med. 1. 2. ^d εὐστοχῆσαι μάλιστα Med. 1. μάλιστα εὐστοχῆσαι Med. 2. ^e λύματα Par. 1. 3. Gron. ^f πορθμίων Par. 1. 3. Med. 1. ^g συννόμῳ Par. 1. 3. ^h καμψθέντες Par. 3. Bre.

1. καὶ καλύσας εξαίρειν ποδῶν ο] Hoc postea ab aliis Imperatoribus est correctum: quemadmodum de Nerone scribit Tacitus, Ann. xv. 43. et de Trajano Sextus Aurelius, Epitom. c. 13. Quibus omnibus Trajanus præ exquisita remedia plurimum opitulatus est, statuens, ne domorum altitudo sexaginta superaret pedes, ob ruinas faciles. Casaub.

4. Ταῦτα μὲν οὖν ἡ φύσις τῆς χώρας παρέχεται] In his ἐγκωμιστικοῖς πολιτικοῖς, Strabō videtur μέθοδον καὶ τεχνολογίαν æmulari Xenophontis, qua in Lacedæmoniorum πολιτεία utitur, ubi imprimis causas affert cur Sparta τῶν ἀνθρώπων πόλεων ἕσα, δυναστάτη τε καὶ ὁμομασολάτῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη, easdemque ferme Spartiatis, eorumque Legislatore Lycurgo, laudes tribuit, quas auctor noster præfatis Romanis, de quibus hæc scribit, οἱ παλαιοὶ μὲν τὰ κάλλες τῆς Ῥώμης ὠλιγόρουν, πρὸς ἄλλοις μείζονσι καὶ ἀναγκαϊότεροις ὄντες. Porro quod hic de Græcis in genere dicitur, non tam ad Spartanos quam ad aliarum Græcarum urbium conditores pertinet, ὅτι κάλλες ἐστοχάζοντο, καὶ ἐρυμνότητος, καὶ λιμένων, καὶ χώρας εὐφυῆς: siquidem urbis decus externum, munitiones, solique felicitatem non admodum Lacedæmoniis cordi fuisse, eorum ἐπιτηδεύματα tantum non loquuntur. At cum Dinocrates, Architectus Macedo, Alexandro Magno narraret (M. Vitruvio perhibente, in præf. lib. ii. de Archit. et Plutarcho, in Alex.) se Athon montem mente formasse in statuæ virilis figuram, cujus manu læva designaverat civitatis amplissimæ mœnia, dextra pateram, quæ exciperet omnium fluminum, quæ sunt in eo monte, aquam, ut inde in mare profunderetur. Delectatus Alexander ratione formæ, statim quæsit, si essent agri circa, qui possent frumentaria ratione eam civitatem tueri. Cum invenisset Architectus non posse nisi transmarinis subvectionibus, tum Alexander, O Dinocrates, (inquit) attendo egregiam formæ compositionem, eaque delector; sed animadverto, si quis deduxerit eo loci coloniam, fore ut iudicium ejus vituperetur: ut enim natus infans sine nutricis lacte non potest ali, neque ad vitæ crescentis gradus perducī: sic civitas sine agris, et eorum fructibus in mœnibus affluentibus non potest crescere, nec sine abundantia cibi frequentiam habere, populumque sine copia tueri. Itaque quemadmodum formationem puto probandam, sic iudicō locum improbandum; teque volo esse mecum, quod tua opera sum usus. Ex eo Dinocrates ab Rege non discessit, et in Ægyptum est eum prosequutus. Ibi Alexander cum animadvertisset portum naturaliter tutum, emporium egregium, campos circa totam Ægyptum frumentarios, immanis fluminis Nili magnas utilitates, fuisse suo nomine civitatem Alexandriam constituere: de qua M. Aufonius, de cl. urb.

Hæc Nilo munita quod est, penitusque repositis

Insinuata locis fecunda, situque superbit.

De hac Auctor, l. xi. Morel.

10. πρῶτως ὁδῶν] Ὀδοσρωσίαν vocant Græci Jurisconsulti. Vide Harmenopolium. Est autem antiquissimum Romanorum institutum vias curare ac sternere, quod olim Censorum munus fuisse multis locis Livius indicat: lib. autem xli. c. 27. ita scribit: Censores vias sternendas silice in urbe, glareæ extra urbem substernendas, marginandasque, primi omnium locaverunt. Vide Plutarchum, in C. Graccho, p. 837. Ed. F. Furt. De Augusto lege Suetonium, et Dionem. Ista autem tria quæ hic

commemorantur, ὁδῶν πρῶσις, ὑδάτων εἰσαγωγή, et ὑπὸ νόμοι quanti constiterint Romanis testatur Dionysius, lib. iii. c. 67. Ἐγὼ γὰρ ἐν, inquit, ἐν τρισὶ τοῖς μεγαλοπρεπέστατοις κατασκευάσμασι τῆς Ῥώμης, ἐξ ὧν μάλιστα τὸ τῆς ἡγεμονίας ἐμφαίνεται μέγεθος, τὰς τε τῶν ὑδάτων ἀγωγὰς τίθεμαι, καὶ τὰς τῶν ὁδῶν πρῶσεις, καὶ τὰς τῶν ὑπὸ νόμων ἐργασίας. Ego sane in tribus magnificentissimis urbis Romæ structuris, ex quibus maxime apparet amplitudo imperii, pono aquæductus, viarum straturam, et cloacarum fabricam. (Frontinus de Aquæ D. p. 67. sed vide Cassiodorum, lib. iii. Ep. 30.) Casaub.

Ibid.] De viis Romanis vide Fabricii Romam, c. 5. Lipsii antiq. p. 194. Raph. Fabrettum de aquis, qui vias Romanas feliciter explicat. F.

Ibid. καὶ ὑδάτων εἰσαγωγῆς] Vide Julii Front. de Aquis quæ in urbem influunt libellum statim initio. Casaub.

Ibid.] Vide etiam Fabretti librum de aquis et aquæ ductibus. F.

11. ἐκκλύζειν τὰ λύματα τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίβεριν] Dionysius, l. iii. c. 67. cloacas definit, τάφρους δὲ ὧν ἐπὶ τὸν Τίβεριν ὀχετεύεται πᾶν τὸ συρρέον ἐκ τῶν γενωπῶν ὕδωρ. Casaub.

Ibid.] Ad cloacas instaurandas Censores 1000 talenta expenderunt. (Dionys. l. iii. c. 67). Plinius hæc opera magnopere laudat, lib. xxxvi. c. 15. Livius, ad finem lib. v. scribit, quod, urbe Roma instaurata post Gallorum incendium, cloacæ, quæ primo per publicum ductæ, tum privata passim subiere tecta; festinatio enim curam exemit vicis dirigendi. Hac de causa Plinius ruinas domorum memorat, ut firmitatem operis probet. F.

13. ἐκκοπὰς τε λόφων, καὶ ἐγγχώσεις κοιλάδων] Ad vias complandas ac muniendas utrumque necessarium. Eleganter Lucas, (Evang. cap. iii. com. 5.) Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται· καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἐστὶν τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ ἡ τραχεῖα εἰς ὁδὸν λείας, Casaub.

15. οἱ δ' ὑπὸ νόμοι, σὺν νόμῳ λίθῳ κατακαμψθέντες] Locus turpiter corruptus. Prior interpretes legit, συντόνῳ. Legendum, συννόμῳ λίθῳ κατακαμψθέντες. Quid sit σύννομος λίθος dicemus libro ultimo, p. 172. Edit. Amst. ubi eandem vocem Straboni et Heliodoro restituemus: κατακαμψθέντας ὑπὸ νόμους dixit, ut κατακαμψθείσας ψαλίδας, lib. xvii. κατακαμψθειῶν ψαλίδων διὰ μονολίθων ὑπερεκκλόντων τῷ μεγέθει. Huc pertinent illa Dionysii Halicarnassei lib. iv. c. 44. ubi de operibus publicis a Tarquinio superbo factis loquitur, μεταλλείοντες τε ὑπὸ νόμους καὶ σήραγδας ἔτερον, καὶ πλάττοντες τὰς ἐν αὐτοῖς καμάρας. Κατακάμπτεται autem est contrarium τῷ ἀνακάμπτεται: quorum illud est flecti eis τὸ κυρτόν, hoc est, in arcum, ut sunt fornices: hoc vero flecti eis τὸ κοῖλον, ut docet Aristoteles, Meteorolog. iv. 9. etsi hæc aliter ratione nostri, aliter loci ratione accipienda sunt. Idem.

16. ὁδὸς ἀμάξαις χόρται πορευταίς ἐνίας ἀπολελοίπασιν] Malim ἀπειλήφασιν: quam esse veram lectionem adducor his Plinii verbis ut fere credam, lib. xxxvi. c. 15. ubi de cloacis a Tarquinio Prisco factis loquitur, Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitteret. Non ignoro tamen legibus Romanis cautum esse, ne quis aquam propius parietes duceret: sed prior expositio magis placet. Idem.

tem aquæ per aquæductus in urbem derivatur, ut flumina per urbem et cloacam labantur, et quælibet propemodum domus cisternas, tubulos, ac canales habeat copiosos: ad quam rem plurimum industriæ contulit M. Agrippa, qui multis etiam aliis donariis Romam exornavit. Utque in summa dicam, prisci, aliis majoribus ac magis necessariis occupati rebus, pulchritudinis urbi conciliandæ nullam susceperunt cogitationem: posteriores, ac maxime qui nostra sunt ætate, ne hac quidem in re defuerunt, sed urbem donariis multis ac elegantibus impleverunt. Nam Pompeius, Divus Cæsar, Augustus, hujusque filii, amici, uxor, et soror, iis adornandis omnem aliorum et diligentiam et liberalitatem superaverunt. Horum pleraque Martius habet campus, cum natura, tum hominum prudentia ornatus: nam et magnitudo ejus mirabilis est, et curruum equorumque decursionibus libere patet, tantæque multitudini pila, circo, ac palæstra se exercentium: tum opera circumjecta, solumque toto anno herba virens, tumulorumque coronæ supra amnem usque ad alveum, scenæ quandam ostentant speciem, a cujus spectaculo difficulter quis avellatur. Prope hunc campum alius est campus, porticusque circum circa permultæ, tum luci, tria theatra, amphitheatrum, templa, unum alteri subinde contiguum, magnifica: quorum respectu ipsa urbs quasi additamentum quoddam videri possit. Itaque Romani hunc locum maxime sacrum ac venerabilem rati, illustriſſimorum virorum monumenta ibi collocarunt ac matronarum: quorum omnium præclarissimum est Mausoleum, agger ad amnem supra sublimem albi

καὶ τὸ ὑπονόμων ῥεῖν· ἅπασαν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεξα-
μενὰς καὶ σίφωνας, καὶ κρενὰς ἔχειν ἀφθόνας, ὧν πλεί-
στην ἐπιμέλειαν ἐποίησατο Μάρκος Ἀγρίππας, πολ-
λοῖς καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. Ὡς
5 δ' εἰπεῖν, οἱ παλαιοὶ μὲν τῆς καλλυεῖς τῆς Ῥώμης ὀλι-
γώρουν, πρὸς ἄλλοις μείζονσι καὶ ἀναγκαιοτέροις ὄντι· οἱ
δ' ὑπερον, καὶ μάλιστα οἱ νῦν καθ' ἡμᾶς, εἰδὲ τέττα καθ-
υπερῆσαν, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν καὶ χαλῶν ἐ-
πλήρωσαν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ Πομπήιος, καὶ ὁ θεὸς
10 Καῖσαρ, καὶ ὁ Σεβαστὸς, καὶ οἱ τέττα παῖδες, καὶ οἱ
φίλοι, καὶ ἡ γυνή, καὶ ἡ ἀδελφὴ, πᾶσαν ὑπερεβάλλ-
οντο σπουδῇ, καὶ δαπάνῃ, εἰς τὰς κατασκευὰς· τέ-
των δὲ τὰ πλείετα, ὁ Μάρκος ἔχει κάμπος, πρὸς τῇ
φύσει προσλαβὼν καὶ τὸν ἐκ τῆς προνοίας κόσμον· καὶ
15 γὰρ τὸ μέγεθος τῆς πεδίου θαυμαστὸν ἅμα, καὶ τὰς ἀρ-
ματοδρομίας, καὶ τὴν ἄλλην ἵππασίαν, ἀκόλυτον παρ-
έχων τῷ ποσούτῳ πλήθει, τῶν σφαίρα, καὶ ὁ κίρκω, καὶ
παλαίστρα γυμναζομένων· καὶ τὰ περικείμενα ἔργα, καὶ
τὸ ἔδαφος ποάζον δι' ἔτας, καὶ τῶν λόφων τεφάναι
20 τὸ ὑπὲρ τῆς ποταμῆς μέχρι τῆς ῥείθρου σκηνογραφικὴν
ὄψιν ὑπερδεικνύμενα, δυσπαλάκτον παρέχουσι τὴν
θέαν· πολλοὶ δ' ἐπὶ τῆς πεδίου τέττα, καὶ ἄλλο πε-
δίον, καὶ τὴν κύκλῳ παμπληθεῖς, καὶ ἄλσιν, καὶ θέα-
τρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυτέλεις, καὶ
25 συνεχεῖς Ἀλλήλοισι· ὥς παρέργον ἂν δοξάσιν σποραίνειν
τὴν ἄλλην πόλιν· διόπερ' ἱεροπρεπέστατον νομίσαντες ἅ τ'
τόπον τέττον, καὶ τὰ τῶν ὑπερνεστάτων μνημάτων
ἐνταῦθα κατασκεύασαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀξιολο-
30 γώτατον δὲ τὸ Μαυσώλειον καλέμενον, ἐπὶ κρηπί-
δος ὑψηλῆς λευκολίδεως πρὸς τῇ ποταμῷ Ἰχῶμα,

^a οἰκίαν Par. 1. ^b κίρκω Med. 1. 2. Eton. ^c ἀμά τε καὶ Eton. ^d τέττον τὸν τόπον Med. 1. 2. ^e μαυσώλειον Med. 1. ^f Ἰχῶμα
μέγα Par. 3. Bre.

2. ὧν πλείετην ἐπιμέλειαν ἐποίησατο Μάρκος Ἀγρίππας] Dio, lib. XLIX. in fine, p. 417. Edit. 1606 accurate refert quæ ab Agrippa in Ædilitate facta sunt. Ita locus ille incipit, πάντα τὰ οἰκοδομήματα τὰ κοινὰ, πᾶσας δὲ τὰς ὁδούς, μηδὲν ἐκ τῆς δημοσίου λαβὼν, ἐπεσκεύασε· τὰς τε ὑπονόμους ἐξεκάθρισε, &c. vide locum. Plinius, XXXVI. c. 15. *M. Agrippa in Ædilitate, post Consulatum, per meatus corrivati septem annes, cursuque præcipiti torrentium modo rapere atque auferre omnia coacti.* Hanc Agrippæ laudem nec Suetonius, in Augusto, nec Julius Frontinus prætermiserunt. De templis, porticibus, arcubus, ac reliquis publicis ædificiis, quibus Pompeius, Cæsar, Augustus, et cæteri, qui illis temporibus vixerunt, Romam ornarunt, lege Suetonium, Dionem, ac Tacitum. *Casaub.*

5. οἱ παλαιοὶ μὲν τῆς καλλυεῖς τῆς Ῥώμης ὀλιγώρουν] Urbs Roma et incommoda fuit tectis, et in dispositione vicorum, ut a Livio probatur. Tacitus, urbem renovatam post Neronis incendium describens, incommoda plurima veteris urbis memorat. *F.*

10. καὶ ὁ Σεβαστὸς] Exinde fuit Augusti dictum, cujus meminit, in ejus vita, Suetonius: *Lateritiam inveni, marmoream relinquo.* Idem.

13. ὁ Μάρκος ἔχει κάμπος] Donatus non ultra portam Flaminiam (hodie *Porta del Popolo*) Martium Campum protendit. Strabo autem duos memorat, et μέγεθος τῆς πεδίου θαυμαστὸν laudat. Quocirca potius Venuto assentior, qui ad usque pontem Milvium, vel saltem loca ponti vicina, extendit. (*Antich. di Roma*, 4to.) Prima pars a ponte Milvio ad portam Flaminiam, a monte Pincio, villis et hortis referta, et a fluvio Tiberi utroque latere terminatur, ut vere τῶν λόφων τεφάναι ὑπὲρ τῆς ποταμῆς — τὴν σκηνογραφικὴν ὄψιν oculis offerant. Huic proximus (i. e. urbi vicinior) est τὸ ἄλλο πεδίον, quæ a porta Flaminia recentiori incipit, ubi mons Pincius et Tiberis utrinque planitiem continent. Hic fere ad radices Capitoli extenditur, structuris publicis ornatus, et exinde Strabonis progressus urbem versus. Hi campi extra muros erant ad usque Aurelianum, qui metu Gothorum suburbana mœnibus inclusit. Ideoque Romani, aquæ-

ductibus collapsis, hunc Martium Campum ædificiis compleverunt, et hodiernæ Romæ pars major hanc planitiem urbi proximam, scilicet τὸ ἄλλο πεδίον Strabonis, occupat. *Idem.*

17. καὶ κίρκω] Quid est circo se exercere, aut quid appellat circum? Circum enim quid Romani appellent, non est obscurum: verum id nihil huc facit. In veteribus libris legitur, κίρκω: ut κρηλασίαν, genus exercitationis Oribasio descriptum, videatur intelligere: nisi quis ad discum hæc putet referenda. *Casaub.*

Ibid. τῶν σφαίρα, καὶ κίρκω, &c.] Mendosa sunt bis terque hæc Strabonis verba, sed quibus post iteratam *Id.* Casauboni recensionem nemo facile medeatur. Certum tamen pene nobis legendum, σφαῖρα καὶ δίσκος, quod eidem summo etiam viro incidit. Deinde legendum, μέχρι τῆς θείας. *Caspr. Barth. ad Statii lib. v. Sylv. vers. 113. pag. 456. t. i.* Verum Casauboni emendationem recipit Ger. Joan. Vossius, de *iv. Artibus Popularib. l. i. c. 3. §. 27. Anon.*

Ibid.] Δίσκω malim legere. Horat. enim *Carm. l. i. Od. 8.* inter nobiliores Campi Martii lusus *discum* celebrat. *F.*

20. τὸ ὑπὲρ τῆς ποταμῆς μέχρι τῆς ῥείθρου] Locus mendosus. *Casaub.*

Ibid.] Nil, ut opinor, deest; malim autem delere τὸ. *F.*

23. καὶ θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον] Scilicet, theatra Pompeii, Marcelli, et Cornelii Balbi; et amphitheatrum Statilii Tauri. *Idem.*

30. τὸ Μαυσώλειον καλέμενον] Suetonius, in Augusto, c. 100. *Reliquias in Mausoleo condiderunt. Id opus inter Flaminiam viam, ripamque Tiberis, sexto suo consulatu extruxerat: circumjectasque silvas et ambulationes in usum populi tum jam publicarat.* *Casaub.*

Ibid.] Mausoleum Augusti, cujus hodie quædam vestigia extant, ad introitum Campi Martii majoris, structum fuit ad ripam Tiberis: exinde (ut plurimi sentiunt) Virgilius, Marcelli obitum lugens, ait: *Æn. vi. 874.*

— vel quæ, Tiberine, videbis
Funera, quum tumulum præterlabere recentem! *F.*

ἄχρι κορυφῆς τοῖς ἀειθαλέσι τῶν δένδρων συνηρεφές· ἐπ' ἄκρῳ μὲν οὖν εἰκὼν ἐστὶ χαλκῇ τῇ Σεβαστῇ Καίσαρος· ὑπὸ δὲ τῷ χώματι, θῆκαί εἰσιν αὐτῆς, καὶ τῶν συγγενῶν, καὶ οἰκείων· ὅππῃθεν δὲ μέγα ἄλσος, περιπάτους θαύματος ἔχον· ἐν μέσῳ δὲ τῷ πεδίῳ ὁ δὲ καίτρας αὐτῆς περίβολος, καὶ ἔτος λίθος λευκός, κύκλῳ μὲν περιεμύκον ἔχων σιδηρὴν περίφραγμα, ἐντὸς δ' αἰγείροις κατὰφυτον. Πάλιν δ' εἴ τις εἰς τὴν ἀγορὰν παρελθὼν τὴν ἀρχαίαν, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἰδοὶ παραβεβλημένην ταύτην, καὶ βασιλικὰς τοὰς καὶ ναὺς, ἰδοὶ καὶ τὸ Καπιτώλιον, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἔργα, καὶ τὰ ἐν τῷ Παλατίῳ, καὶ τῷ Διόστῳ περιπάτῳ, ῥαδίως ἐκλάθῃ· ἂν γὰρ ἔξωθεν τοιαύτη μὲν ἡ Ῥώμη. Τῶν δ' ἄλλων τῆς Λατίνης πόλεων, τὰς μὲν ἑτέροις γνωρίσμασι, τὰς δὲ ταῖς ὁδοῖς ἀφορίσασθαι· ἂν τις ταῖς γνωριμωτάταις, ὅσαι διὰ τῆς Λατίνης ἔφρωνται· ἢ γὰρ ὅπῃ ταύταις, ἢ περὶ ταύταις, ἢ μεταξὺ ἴδρυνται· γνωριμωτάταις δὲ τῶν ὁδῶν, ἢ τε Ἀππία, καὶ ἡ Λατίνη, καὶ ἡ Οὐαλερία· ἢ μὲν τὰ πρὸς θάλατταν ἀφορίζουσα μέρη τῆς Λατίνης, μέχρι Σινούεσσας, ἢ δὲ τὰ πρὸς τῇ Σαβίνῃ μέχρι Μαρσῶν· μέση δ' αὐτῶν ἡ Λατίνη ἢ συμπίπτουσα τῇ Ἀππίᾳ καὶ Κασίνῳ πόλιν, ἢ διέχουσαν Καπύνης ἐννεακαίδεκα σταδίας· ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀππίας ἐν ἀριστερᾷ ἀπ' αὐτῆς ἐκτρεπομένη πλεονέουσα Ῥώμης, εἴτα διὰ Τεσκλάνης ὄρεος ὑπερβάουσα, μεταξὺ Τεσκλάνης πόλεως καὶ τῆς Ἀλβανῆς ὄρεος, κάτεισιν ὅπῃ Ἀλγιδὸν πόλιν ἔχον, καὶ Πικτὰς πανδοχεῖα· εἴτα συμπίπτει καὶ ἡ Λαβικανή, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἐσκυλίνης πόλεως, ἀπ' ἧς καὶ ἡ Πραϊνεστίνη· ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφείσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πρὸς τὸ Ἐσκυλίνον, πρὸς τὴν ἐπὶ πλείους τῶν καὶ καὶ σταδίων, καὶ πλησιάζουσα τῷ παλαιῷ Λαβικῷ, κτίσματι κατεσπασμένῳ, κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους, τῆτο μὲν καὶ τὸ Τεσκλόν ἐν δεξιῇ πόλει· τελευτᾷ δὲ πρὸς τὰς Πικτὰς καὶ τὴν Λατίνην· διέχει δὲ τῆς Ῥώμης τὸ χωρίον τῆτο σ' καὶ σταδίας· εἰθ' ἐξῆς μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι καὶ οἰκίαι, καὶ πόλεις, Φερέντιον, Φορέστινον, παρ' ἧν ὁ

lapidis fornicem congestus, et ad verticem usque semper virentibus arboribus coopertus: in fastigio statua Augusti Cæsaris: sub aggere loculi ejus, et cognatorum ac familiarium: a tergo lucus magnus, ambulationes habens admirabiles: in medio autem campo busti ejus ambitus ex albo saxo, in orbem cinctus ferrea sepe, intus alnis confitus. Rursum si quis in forum progressus antiquum, basilicas, porticus, templaque contueatur, una alteris identidem conjuncta, tum Capitolium videat, et quæ ibi sunt opera atque in Palatio, et in Liviæ ambulacro: is facile eorum, quæ extra urbem sunt, obliviscatur. Ac Roma quidem talis est. Reliquæ autem Latii urbes aliæ aliis notis, pleræque viis discernuntur celeberrimis, quæ per Latium ductæ sunt: aut enim in his, aut prope, aut in medio earum sitæ sunt. Nobilissimæ viarum sunt Appia, Latina, et Valeria: de his Appia Latii partes maritimas pertransit usque ad Sinuessam: Valeria est, quæ ad Sabinos pertinet usque ad Marfos: media est Latina, quæ in Appiam incidit ad Cassinum urbem, distantem a Capua xix. stadiis. Incipit Latina a via Appia ad sinistram, ab ea prope Romam deflectens, ac supra montem Tusculanum transit inter Tusculum urbem ac montem Albanum, descenditque ad Algidum oppidum et Pictas diversorium. Incidit deinde Lavicana, incipiens a porta Exquilina, unde et Prænestina: relinquens autem ad lævam et campum Exquilinum, procedit ad cxx. et amplius stadia, et appropinquans veteri Lavico, quod oppidum in sublimi situm, nunc dirutum est, hoc et Tusculum ad dextram relinquit, et ad Pictas in Latinam viam definit: abest is locus Roma cxx. stadiis. Deinceps in Latina via sunt nobilia oppida ac urbes, Ferentinum, Frusinum, quod Cosa amni allui-

^a καύτρας Eton. ^b κατὰφυτος Med. 1. 2. Gron. ^c ἰδὼν Bre. ^d τὸ Med. 2. ^e Διόστῳ Par. 1. Med. 1. 2. Gron. ^f τὰς δ' ἐπὶ Med. 1. 2. Eton. ^g Malim, περὶ ταύτας, Marg. Cas. παρὰ ταύταις Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. melius. F. ἢ περὶ ταύταις defunct Eton. ^h διέχουσα Par. 1. ⁱ δὲ τὸ ἀπὸ τῆς Bre. Med. 1. 2. δὲ τὸ τῆς Eton. ^k Aldus, τῇ Τεσκλάνῃ, Marg. Cas. sic Par. 3. Bre. Med. 1. 2. ^l Κυλίνης Par. 3. Κωλίνης, vel Κυλίνης, Eton. nam prima vocalis vix dignosci potest. ^m Πραϊνεστίνη Med. 1. 2. ⁿ πρὸς πρὸς τὴν Eton. sed πρὸς punctis notatur. ^o Τεσκλόν Med. 2. ^p Πικτὰς Par. 1. ^q Φερέντινον Par. 3. Bre. Med. 1.

8. εἰς τὴν ἀγορὰν παρελθὼν τὴν ἀρχαίαν] Hoc est Forum Romanum, quod hodie Campo Vaccino dicitur. Strabo progredi videtur a Campo Martio per portam Flaminiam antiquam, a Capitolio non longe distantem. F.

18. ἢ μὲν τὰ πρὸς θάλατταν] Appia, quæ a porta Capena incipit. Casaub.

20. ἢ δὲ τὰ πρὸς τῇ Σαβίνῃ] Valeria, cujus initium a Tibure. Idem.

22. κατὰ Κασίνον πόλιν, ad Casinum urbem] Lege Κασινόν: nam Casinum erat in via Latina, ut ait Livius, lib. xxvi. c. 9. Per Sueffanum, Venafranumque, et Casinatem agrum via Latina ducit. At via Appia inferius ad mare erat, et per Minturnas et Sinuessam Casilinum ducebat, ubi cum Latina coincidebat: vide tabulas, ubi hæ duæ viæ notantur. Palmer.

Ibid.] Palmerio prorsus assentior. F.

Ibid. κατὰ Κασίνον] Scribe, Casilinum, quod prope Capuam est: Casinum autem longe reductum ab Appia. Chr. Cellarius, Geograph. Antiq. lib. ii. c. 9. Anon.

25. μεταξὺ Τεσκλάνης πόλεως] Tusculum et Tusculum Græci Latiniq. sæpe dicunt: sed Latini Tusculum potius, Græci sæpius Τεσκλόν: sic Ἀσκλόν pro Asculo: Algidi meminit Ovidius,

et Polybius; Pictarum, Antoninus. Casaub.

Ibid.] Tusculum est hodie Frascati. Algidum in colle situm est, unde Horatius *nivale* appellat, l. iii. Od. 23. F.

27. εἴτα συμπίπτει] Etiam Antoninus admonet Latinam viam intrare in Lavicanam. Casaub.

30. πρὸς τὴν] Scribo, πρὸς τὴν, et ita veteres. Idem.

31. τῷ παλαιῷ Λαβικῷ] Sæpe Labici, plurali numero, appellatur. Virgilium vide, l. vii. v. 796.

— et *picti* scuta Labici.

Oppidum ante Strabonem dirutum est, sed nomen genti mansit. Silius Ital. enim, l. viii. v. 368. ait,

— habiles ad aratra Labici.

Oppidum autem idem singulari numero exprimit, l. xii. v. 534.

— Campos ingressus et arva Labici. F.

35. σ' καὶ σταδίας] Antonini summa parum variat.

Ab Urbe

Ad Quintanas

Ad Pictas

M. P. XV.

M. P. X.

Sunt omnino M. P. xxv. stadia autem cc. Casaub.

37. Φερέντιον, Φορέστινον] Ptolemæus, Φιδέντιον, Φορέστινον, Φορέστινον. Idem.

tur, Fabrateria, quam Trerus fluvius præterfluit: Aquinum urbs magna, juxta quam Melpis fluvius magnus labitur: Interamna sita urbs ad confluentes Liris et Casini fluminum, ipsa quoque memorabilis, et Latinarum ultima. Teanum enim Sidicinum, quod proxime sequitur, ipso cognomento ostendit se ad Sidicinos pertinere, qui sunt Ofci, gens Campanorum superstes, ita ut possit Campaniæ dici, ipsa quoque urbium in via Latina sitarum maxima. Eam subsequitur Calenum, urbs ipsa quoque egregia, et Casilino contigua. Ab utraque Latinæ viæ parte, ad dextram sunt inter hanc et Appiam sitæ Setia et Signia, feraces vini, illa pretiosi, hæc alvum optime fistentis, quod Signinum vinum appellant. Ante hanc est Privernum, et Cora, et Sueffa, Trapontium, Velitræ, Ale-

Κόσας ρεῖ ποταμός· Φαβρατέρια, παρ' ἣν ὁ Τρήρος ρεῖ. Ἀκένινον μεγάλη πόλις ἐστὶ, παρ' ἣν ὁ Μέλπις ρεῖ ποταμός μέγας. Ὡτεράμνιον, ὃν ἐν συμβολῇ δυοῖν ποταμῶν κείμενον, Λείριός τε καὶ ἑτέρη^d Κασίνε, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑστάτη τῶν Λατίνων· τὸ γὰρ Τέανον τὸ καλέμενον^c Σιδικηνὸν, ἐφεξῆς κείμενον, ὅκ τε ὑπιδέτε^e διλήτα, διότι τ' ἑ Σιδικηνῶν ἐστίν· ἔτοι δὲ^f Ὅσκοι, Καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπός· ἄγε λέγοι^g ἂν τ' Καμπανίας, καὶ αὕτη μέγιστη ἔσα^h τ' ἐπὶ τῇ Λατίνῃ πόλειⁱ καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τ' Ἡ Καληνῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος, συνάπτεσα τῷ Κασιλινῷ. Ἐφ' ἐκάτερθε^j τ' Λατίνης, ἐν δεξιᾷ μὲν εἰσιν αἱ μεταξὺ αὐτῆ καὶ τ' Ἀππίας, Σήτεά τε καὶ Σιγνία φέρουσαι οἶνον, ἡ μὲν τῷ πολυτελῶν ἑνα, ἡ δὲ τ' γαλτικώτατον κοιλίας, τ' Σίγνιον λεγόμενον· παρὶ δὲ ταύτης ἐστὶ Πρίβερνον, καὶ Κόρα, καὶ^k Σέεσσα, Τραπόντιον τε^l καὶ Οὐελίτρα,

^a In marg. Eton. scribitur, recenti manu, ὁ Τρήρος ρεῖ ποταμός μέγας ἰτεράμνιον, &c. ^b ἰτεράμνιον ὃν, ἐν σ. Par. 1. ^c ἑτερον Med. 2. ^d Κασίνων Par. 1. 3. Med. 1. Κάσιον Med. 2. ^e Σιδικηνὸν Med. 1. 2. Eton. ^f Σιδικηνῶν Med. 2. Eton. ^g οἱ Ὅσκοι Med. 2. ^h Κασιλινῶν Med. 2. ⁱ Μαλίμ, ταύτης, vel, αὐτῆς, Marg. Cas. αὐτῆς Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. αὐτῆς Bre. ^j Σέεσσα Τραπόντιον Par. 1. Med. 1. 2. ^k καὶ deest Eton.

Ibid. Φερέντιον, Φορεσίον] Apud Strabonem corrupta sunt hæc vocabula: lege, Φερεντίνον, Φορεσίον. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. iii. cap. 6. pag. 983. et cap. 8. p. 1036. et mox, Ἀκένινον, pro Ἀκένινον. Anon.

Ibid. Φερεντίνον, Φορεσίον] Hodie Ferentino, et Frusnone. F. 1. Φαβρατέρια] Plinius, l. iii. c. 5. nominat Fabraternos novos et veteres. Hæc distinctio (ut videtur) colonia ibi missa exorta est, A. U. C. 629; C. Cass. Longino, Sexto Calvino Coss. Idem.

2. Ἀκένινον μεγάλη πόλις] Lego, ut apud Ptolemæum, Ἀκένινον: Latinis Aquinum. Silius, viii. 405.

— atque viris ingens exhaurit Aquinum. Casaub.

Ibid. Ἀκένινον] Legendum, ex Ptolemæo, Ἀκένινον. P. Merula, Cosmogr. p. ii. l. iv. c. 39. Anon.

Ibid.] Municipium fuit. Vide Cicer. Phil. ii. c. 41. F.

3. ἰντεράμνιον, ὃν ἐν συμβολῇ δυοῖν ποταμῶν] Inde nomen, Interamna. Varro. Casaub.

Ibid.] Interamnium est certe ab Interamna diversum. Cellarius hanc ponit inter Melpim ac Lirim. F.

5. τὸ γὰρ Τέανον τὸ καλέμενον Σιδικηνόν] Teanum duplex fuit, Sidicenum, et Teanum Appulum: utriusque meminit Strabo, Plinius, l. iii. c. 5, 11. alii. Casaub.

Ibid.] Teanum, Sidicinum cognomine, colonia. Plin. l. iii. c. 5. Colonia Cæs. Augusti. Frontinus. F.

10. Καληνῶν] Latine pluraliter Cales: municipium ac colonia eodem anno, quo Campanis data est civitas. Cato, de re rustica, c. 135. Calibus et Minturnis ferramenta, falces, ligones, palas, secures, &c. nos emere jubet. Unde fabricas esse ferrarias hisce locis præstantiores in Catonis sæculo judicare possumus. Idem.

13. Σήτεά τε] Lego, Σητία, ut apud Ptolemæum, et Latinos omnes: præterea, Stephanus, Σητία, πόλις Ἰταλίας. Casaub.

Ibid.] Setia colonia, hodie Sezza, in clivi jugo posita est, supra Pomptinas paludes. Mart. l. x. Ep. 74. Signia est hodie Segni. Colonia fuit Tarquinii Superbi, postea renovata App. Claudio et Servilio Coss. Columella inter pyra generosissima Signina numerat, l. v. c. 10. F.

14. ἡ δὲ τὸν γαλτικώτατον κοιλίας] Plinius, xiv. c. 6. Nam quod Signia nascitur, austeritate nimia continendæ utile alvo, inter medicamina numeratur. Priscianus Signium hoc oppidum nominat, et vinum Signinum, non Signium. Stephanus quoque Σίγνινά ait, πόλις Ἰταλίας, ὡς Στράβων τρίτη· τὸ ἰδιὸν Σίγνινος: ubi pro τρίτη, constat legendum esse, πέμπτη: præterea, vel ex Stephano emendandus Strabo, vel contra. Dionysius Halicarnass. lib. iv. c. 63. Σίγνιναν appellat: facileque ex ejus narratione possumus intelligere unde illi nomen. Nam quum forte exercitus Romanus coactus esset castrametari et hyemare eo in loco ubi fuit postea Signia, paulatim pro castris facta est urbs, et a signis Signia dicta. Habent autem veteres γαλτικώτατον, et καλέμενον iidem pro λεγόμενον. Casaub.

15. τὸν Σίγνιον λεγόμενον] Legendum, Σίγνιον. Sic appellat Priscianus, sic Martialis, l. xiii. Ep. 116.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem:

Ne nimium fistant, sit tibi parca sitis.

Hinc — sprumans inimico Signia misto

legitur apud Silium, lib. viii. ver. 379. P. Merula, Cosmogr. p. ii. lib. iv. cap. 4. Anon.

Ibid. παρὶ δὲ ταύτης ἐστὶ Πρίβερνον, καὶ Κόρα, &c.] Locus hic sane

non erroribus tantum ipsius auctoris, sed et exscriptorum mendis foedatus. Nam neque Privernum, neque Aletrium, nec Fregellæ citra Signiam sunt sitæ: nec Aletrium intra Latinam Appiamque vias; sed ad Latinæ finistrum latus. Vox autem ista, Τραπόντιον, jam ante me ab omnibus auctoris interpretibus, commentatoribusque damnata est; pro qua alii Κλώσσα, Ἄντιον alii, præmissa voce Σέεσσα, τῶν Ποντίων, restituere sunt conati. Verum illis non animadversum fuit, Strabonem heic velle oppida ad Appiam Latinamque vias sita: Clostra autem et Antium in ipso fuisse litore: quorum hoc jam antea Strabo diligenti expositione meminit. Qui vero Σέεσσα τῶν Ποντίων legunt, haud dubie Sueffam Pometiam intellexerunt. Attamen hi non satis ad auctoris mentem adcessisse mihi videntur, quando apud eum legitur, primo, τῶν Οὐόλσκων τῶν Πωμεντίων, dein Πωμεντίων, quorum hoc Πωμεντίων, illud Πωμεντίων esse legendum; ex supra scriptis clare patet. Quapropter haud est dubitandum quin isto etiam loco scripserit Strabo, Σέεσσα, vel Σέεσσα, τῶν Πωμεντίων. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. iii. cap. 8. p. 1025. sed pag. 1036 pro, παρὶ δὲ ταύτης ἐστὶ Πρίβερνον καὶ Κόρα, mavult, παρὶ δὲ ταύταις ἐστὶ Πρίβερνον καὶ Κόρα. Anon.

Ibid.] Cluverius, ut opinor, non recte Strabonem increpat: levis enim correctio totum hunc locum restituet. Noster, descripta via Latina ad usque Calenum, oppida ad dextram memorat, primo Setiam, et Signiam, tum procedit, παρὶ δὲ ταύτης &c. sed urbes, quas ante Signiam memorasse oportuit, sunt in ordine (ab ortu ad occasum) Privernum, Cora, Sueffa, Velitræ; omnes ad dextram. Aletrium esse ad finistram viæ Latinæ fateor, ergo mallet hunc locum legere, Οὐελίτρα, ἐστὶ δὲ Ἀλετρίον καὶ Φρέγελλα, sed præterea, Aletrium, et Fregellæ. Τραπόντιον esse in τῶν Πωμεντίων mutandum assentior. F.

Ibid. καὶ Κόρα, καὶ Σέεσσα, Τραπόντιον τε καὶ Οὐελίτρα, et Cora, et Sueffa, et Trapontium, Velitræ] Cluverius legit, καὶ Σέεσσα Πωμεντίων, multo melius: eum vide. Palmer.

16. Σέεσσα, Τραπόντιον] Legebatur, Σέεσσα Τραπόντιον: unde interpretes Syes et pusillam præfecturam (scilicet Græcis hoc σατραπόντιον est) ridicule exstruxit. Trapontium quidem fateor me nullibi reperire, et vocem esse suspectam: de Sueffa, quam Livius Auruncam et Pometiam nominat, dubium non est, legenti Plinium, Ptolemæum, et alios. Sed et Σόρα maluisssem quam Κόρα, ex eodem Plinio Soram proxime Priverno adjuncti, lib. iii. 5. quia tamen etiam Coranorum isto in tractu meminit, nihil mutavi. Acuenum autem, Ἀκένινον, esse Aquinum, satis liquet. Xyland.

Ibid. καὶ Σέεσσα, Τραπόντιον τε καὶ Οὐελίτρα] Recte quidem Σέεσσα emendavit eruditus interpret: sed quid fiet altera voce non minus corrupta Τραπόντιον? Ferdinandus Pintianus, Hispanorum decus, putabat legendum esse, Sueffa, Clostra, Antium, quod equidem probare nequeo. Nam quæ de Antio dicta sunt suo loco, ea omnino obstant. Carolus autem Sigonius, ut a Theodoro Cantero clarissimo viro, mihi que amicissimo, accepi, putabat legendum, καὶ Σέεσσα τ' Ποντίων, de quo docti viri judicent. Casaub.

Ibid. καὶ Σέεσσα] Scribe, καὶ Σέεσσα τῶν Ποντίων. Carolus Sigonius, ad Ciceron. Oration. pro Cornelio i. pag. 954. tom. vi. Edit. Græv. Anon.

Ibid. καὶ Οὐελίτρα] Stephanus, Βελίτρα, πόλις Ἰταλίας, ἡ Πώμης ἀποτίτρα. Casaub.

Ibid.] Privernum hodie Πρίβερνο. Cora nomen retinet. Sueffa

ἡ Ἀλέτρινον^a ἐπὶ τῇ Φρεγγέλλῃ, παρ' ἣν ὁ Λεῖρις ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς Μιντέρνας ἐκδιδέσ· ἡν μὲν κόμη, πόλις δὲ ποτε γενομένη ἀξιόλογος, καὶ^b τοῖς πόλεσι τῇ ἄρτι λεχθεῖσων παροικίας πρότερον ἐρχομένη, αἱ ἡν εἰς αὐτὴν συνέρχονται, ἀγροὺς ποιεύμεναι καὶ ἱεροποιίας πινάς· κατεσιάφη δ' ὑπὸ Ῥωμαίων σποῦσα. Πλεῖστα δ' εἰσὶ, καὶ τέτων^c ἐν τῇ Λατίνῃ, καὶ τῇ ἐπέκεινα, ἐν τῇ Ἐρνίκων τε καὶ Αἰκῶν, καὶ Οὐόλσκων, ἰδρυμένη, Ῥωμαίων δ' εἰς κτίσματα. Ἐν ἀριστερᾷ τῇ δὲ Λατίνῃ, αἱ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῇ Οὐαλερίας, Γάβιοι μὲν ἐν τῇ Πραινεστίνῃ ὁδῷ κειμένη, λατόμων ἔχουσα ὑπεργόν τῇ Ῥώμῃ μάλιστα τῇ ἄλλων, διέχουσα τὸ ἴσον τῇ Ῥώμῃς τε καὶ Πραίνεσσι περὶ ἑκατὸν σταδίους· εἰθ' ἡ Πραίνεστος, περὶ ἧς αὐτίκα ἔρμεν. Εἰθ' ἡ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ Πραίνεστος, ἡ τε τῇ Ἐρνίκων πολίχνη, ἡ Καπίτε-^d λον, καὶ Ἀναγνία πόλις ἀξιόλογος, καὶ Κεραία, καὶ Σόρα, παρ' ἣν ὁ Λεῖρις παρεξιών εἰς Φρεγγέλλας ῥεῖ καὶ Μιντέρνας· ἔπειτα ἄλλα τινὰ, καὶ Οὐενάφριον, ὅθεν τὸ κάλλιτον ἔλαιον· ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὕψους κεῖ-^e ται· παραρρεῖ τῇ τῇ λόφῃ ῥίζαν ὁ Οὐελτέρνος· ὅς^f καὶ^h περὶ τὸ Κασιλῖνον ἐνεχθεῖς, ἐκδίδωσι καὶ πλὴν ὁμάνυμον αὐτῷ πόλιν. Αἰσερνία δὲ καὶⁱ Ἀλιφαῖ ἡδὴ^k Σαμνιτικαὶ πόλεις εἰσὶν, ἡ μὲν ἀνηρημένη καὶ τῇ Μαρσικὸν πόλεμον, ἡ δ' ἐπὶ συμμένεσα· ἡ Οὐαλερία δ' ἀρχεται μὲν ἀπὸ Τιβέρων, ἀγεί δ' ὅππῃ Μαρσέας, καὶ^l Κορφίνιον τῇ τῇ Πελιγνῶν μητροπόλιν· εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ Λατῖναι πόλεις Οὐαλερία τε, ἡ Καρσεόλοι, καὶ Ἀλβα.

trium, et Fregellæ, quam urbem præterit Liris fluvijs, ad Minturnas se effundens. Fregellæ nunc vicus est, olim urbs celebris, multarumque jam dictarum caput, quæ nunc eo fori frequentandi sacrificiorumque quorundam gratia conveniunt: excisa est a Romanis ob defectionem. Harum aliarumque in via Latina et ulterius urbium pleræque in agro Hernico, Æquo, Volusco sitæ, a Romanis sunt conditæ. A sinistro autem Latinæ viæ latere, inter eam et Valeriam jacent Gabii in via Prænestina, quæ urbs latomias habet Romanis tanto quanto non aliæ ufui: distat æquali a Roma et Præneste intervallo. Sequitur Præneste, de quò deinde verba faciemus. In montibus porro supra Præneste cum urbs Hernicorum sita est, Capitulum, et Anagnia urbs illustris, tum Ceratæ, et Sora, apud quam Liris erumpens Fregellas Minturnasque petit: deinde etiam aliæ sequuntur, tum Venafrum, unde oleum optimum: urbs ea in sublimi jacet colle, cujus radicem alluit Vulturnus amnis, et juxta Casilinum delapsus, ad urbem sui cognominem in mare exit: cæterum Æfemia et Alifæ jam Samniticæ urbes sunt: quarum altera bello Samnitico est deleta, altera etiamnum durat. At Valeria via a Tibure incipit, ducitque in Marfos, et Corfinium, Pelignorum urbem primariam. Sunt in ea urbes Latinæ, Valeria, Carseoli, et

^a ἐπὶ δὲ Med. 1. ^b τὰς πόλεις Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. ^c παροικίας Par. 1. Bre. Med. 1. 2. Gron. παροικίας Eton. ^d ἀγροὺς τε π. Par. 1. Med. 1. 2. ἀγροὺς τε π. Eton. ^e καὶ τῶν Med. 1. 2. ^f καὶ Πίτελον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. ^g ἡ deest Med. 1. 2. ^h παρὰ τὸ Par. 3. Med. 1. 2. Gron. ⁱ Ἀλιφαῖ Bre. Med. 1. 2. ^k Σαμνιτικαὶ Par. 1.

Suessæ est urbs quam antea nominavit, tanquam Volscorum caput, a Tarquinio filio captam. Velitræ, hodie *Velletri*, urbs Volscorum. Hæ omnes coloniæ Romanæ. Gentile Veliturnus. Vide Gruter. p. 297. F.

1. Ἀλέτρινον] Vel Alatrium Livii: municipium postea. Cicero, pro Cluentio, cap. 16. Idem.

Ibid. Φρεγγέλλῃ] Vide Lib. ad Herennium iv. c. 15. Colonia ibi missa fuit A. U. C. 512. (Paterc.) Idem.

3. καὶ τὰς πόλεις τῶν ἄρτι λεχθεῖσων παροικίας πρότερον ἐρχομένη] Lege, cum codice Stephanico, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἄρτι λεχθεῖσων, παροικίας πρότερον ἐρχομένη, plana et perspicua sententia. Casaub.

Ibid. καὶ τὰς πόλεις τῶν ἄρτι λεχθεῖσων παροικίας πρότερον ἐρχομένη] Locum, jam dudum commentatoribus suspectum, sic lego: καὶ τὰς πόλεις τῶν ἄρτι λεχθεῖσων κατηκόες πρότερον ἐρχομένη. Pb. Cluver. Ital. Antiq. l. iii. c. 8. p. 1036. Anon.

10. Γάβιοι] Gabii olim urbs, secundum Dionysium, ἐπὶ τῇ ἄλλῃ, μεγάλῃ. Latini eam condiderunt, sed Albani coloniam ibi miserunt. Sub Augusto, vix ullæ domus fuerunt, exceptis tabernis quibusdam, ad viam Prænestinam. Multa tamen vestigia priscae magnificentiae tunc temporis extiterunt. (Vide Dionysium, l. iv. cap. 53.) Capta a Tarquinio secundo per astutiam fuit, qui benigne eam tractavit, ideoque fedem in exilio fecit. Junoni dicata fuit:

— quique arva Gabina

Junonis. — Virgil. Æn. l. vii. v. 682.

Arva vocat quod in 6to libro Æneid. putat urbem Gabios esse ab Æneæ posteris conditam. F.

11. λατόμοι ἔχουσα ὑπεργόν τῇ Ῥώμῃ] Tacitus, Annal. xv. c. 43. Ædificiaque ipsa certa sui parte, sine trabibus, saxo Gabinio Albanoque solidarentur: quod is lapis igni impervius est. Casaub.

15. Καπίτελον] Sic ex Plinio correxi, pro καὶ Πίτελον. Infra, Cuculum, Κέκελον, suspectum mihi. Xyland.

Ibid.] Capitulum a Plinio memoratur in hac regione, l. iii. c. 5. F.

Ibid. Καπίτελον, καὶ Ἀναγνία πόλις, Capitulum et Anagnia urbs] Ex Antonini itinerario et tabulis palam est debere legi, pro Καπίτελον, Κάμπιτον. Palmer.

Ibid.] Anagnia, quæ a Virgilio *divæ Anagnia* appellatur, urbs Hernicorum primaria est ad montis jugum, inter Hernica saxa. Notandum est *Hernicos*, juxta Pompeium Festum, a

saxis dici, quæ Marfi *berna* vocant. Hodie *Anagni*, urbs pauperrima. F.

16. καὶ Κεραία] Sic habent etiam scripti. Sed quis veterum hujus loci unquam meminit? Suspicio esse oppidum Plinio, iv. c. 5. *Cernetum* dictum, utut a Strabone id fuerit elatum. Casaub.

Ibid.] Cernetum certe fuit in hac regione: incolæ Cernetani, qui et Mariani cognominantur. Sora nomen adhuc retinet. Liris duo sunt fontes supra Soram, circa 8 m. p. Col. Rom. ibi iterum ductæ sunt. (Paterc. lib. i. Liv. l. x. c. 1.) F.

18. ὅθεν τὸ κάλλιτον ἔλαιον] Plinius, xv. c. 2. *Principatum in hoc quoque bono obtinuit Italia toto orbe, maxime agro Venafrano, ejusque parte quæ Licinianum fundit oleum*, Casaub.

Ibid.] Varro, l. i. c. 2. Italiam laudans, scribit, quod oleum conferatur Venafræ? Col. fuit Rom. Venafrum: hodie *Venafrum* oppidum in colle situm prope S. Maria de Oliveto. Cato, de R. R. c. 135. tegulas ac palas Venafræ nos emere jubet. Hic locus est primus Campaniæ. F.

21. κατὰ τὴν ὁμάνυμον αὐτῷ πόλιν] Plinius, lib. iii. c. 5. *Vulturnum oppidum cum amne*. Vibius Sequester, *Vulturnus Campaniæ, a quo oppidum juxta Puteolos Vulturnum*. Casaub.

Ibid.] Vulturnus Campaniæ terminus est ad Samnium. Hodie *Voltorno*. F.

22. Αἰσερνία δὲ καὶ Ἀλιφαῖ] Ptolemæus Æfemiam et Alliphanam Samnitum oppida nominat: Plinio, *Allifanos*. Casaub.

Ibid.] Æfemia, ad lævam Vulturni ripam, colonia fuit. In bello Marfico in potestatem Samnitum cum M. Marcello venit. Epit. Liv. l. lxxiii. Allifæ, antiquum oppidum, colonia. Livius, l. viii. c. 25. et l. ix. c. 38. Allifas memoravit. Plinius Allifanorum mentionem fecit, l. iii. c. 5. quod oppidum fortasse fuit deletum. Nummus est in Patini libro de fam. Rom. p. 311 altera superficie Vulcanum referente, in altera epigraphe est *Æfemino*: qui nummus forsitan cultum loci explicat. F.

27. Οὐαλερία, &c.] Apud Strabonem scriptum fuisse suspicabar, *Οὐαρία τε καὶ Καρσεόλοι*: quod vocabulum postmodum exscriptores corrupissent in *Οὐαλερία*: scilicet, quia id oppidum in *via Valeria* positum erat: ni apud Anastasium in vita Bonifacii IV. ita scriptum foret: *Natione Marforum de civitate Valeria*. Pb. Cluver. Ital. Antiq. lib. ii. c. 16. p. 783. Anon.

Ibid. Οὐαλερία τε καὶ Καρσεόλοι, καὶ Ἀλβα] Valeria est certe Varia. Carseolos Ovidius describit, l. iv. Fastorum, ver. 683.

Frigida

Alba, et prope urbs Cuculum. In conspectu Romæ sunt Tibur, Præneste, et Tusculum. Tibure fanum est Herculis, et præceps aquæ dejectus (cataractam vocant) quem facit Anio navigabilis ab excelso loco in convallem dejiciens sese profundam, lucisque obstitam, ad ipsam urbem. Inde per loca fructuosissima perlabitur, juxta secturas lapidis Tiburtini, et Gabini, et ejus qui dicitur rubeus: uteductio ex fodinis, et navibus devectio, plane sit expedita, et pleraque opera Romæ ex ea materie fiant. Planitiem eam, per quam delabi Anienem diximus, Albulæ etiam perfluunt aquæ frigida, multis e fontibus prolapsæ, ad varios morbos potæ, aut pro balneo usurpatæ, remedium præbentes: tales sunt etiam non procul inde Labanæ aquæ, in agro Nomentano et circa Eretum. Apud Præneste autem fanum et oraculum Fortunæ celebre est. Ambæ urbes sunt ad eadem conditæ montana, distantque inter se stadiis c: a Roma Præneste abest stadiis cc: Tibur Romæ aliquanto est vicinius: utramque urbem Græcanicam esse dicunt: et quidem Prænesti olim fuisse nomen Polystephanus, quo multitudo coronarum significatur. Utraque loci natura munita est, Præneste tamen hac re excellit. Nam arcis loco supra urbem eam adjacet mons excelsus, qui a tergo imminentium montanorum continuitati angusto quodam transitu et quasi collo avellitur, recto adscensu duobus altior stadiis: accedit ad naturalem hanc munitionem, quod undique urbs est cuniculis occultis perforata, quorum alii aquæ ducendæ, alii clandestinis exitibus inserviunt: in quorum uno

πλησίον τῇ καὶ πόλιν Κέκελον. Ἐν ὅφει δ' εἰσι τοῖς ἐν Ῥώμῃ Τίβερά τε, καὶ Πραίνετος, καὶ Τῦσχλον. Τίβερα μὲν, ἢ τὸ Ἡράκλειον, καὶ ὁ ἁγίαράκτης, ὃν ποιεῖ ὁ πλωτὸς ὁ Ἀνίων, ἀφ' ὧν μεγάλα καταπίπτων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, καὶ ἁπάλσει πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει· ἐντυθεν δὲ διέξεισιν εὐκαρπώτατον, περὶ τὰ μέταλλα τὰ λίθια τὰ Τίβεριν· ἐν τῇ ἐν Γαβίοις, καὶ τῇ ἐρυθρῇ λεγόμενῃ· ὥστε τὴν ἐκ τῶν μετάλλων ἔξαγωγήν καὶ τὴν πορθμεῖαν εὐμαρῇ τελέως εἶναι, τῶν πλείων ἔργων τῇ Ῥώμῃ ἐντυθεν κατασκευαζομένων· ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τέττω ὁ Ἀνίων διέξεισι, καὶ τὰ Ἀλβελα καλέμενα ῥεῖ ὕδατα ψυχρὰ ἐκ πολλῶν πηγῶν, πρὸς ποικίλας νόσους, καὶ πίνεσι καὶ ἐγκαθημένοις ὑμενᾶ· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ Λάβανα, ὅτι ἀπώθεν τῶν ἐν τῇ Νομεντάνῃ καὶ τοῖς περὶ Ἡρητον τόποις. Πραίνετος δ' ἐστὶν ὅπως τὸ τῇ Τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρησθησὶν· ἀμφοτέρω δ' αἱ πόλεις αὗται, τῇ αὐτῇ προσισχυμέναι τυγχάνουσιν ὀρεινῇ· διέχεσθαι δ' ἑλλήνων ὕσων σταδίας ἑκατὸν· τῇ δὲ Ῥώμῃ Πραίνετος μὲν καὶ διπλάσιον, Τίβερα δ' ἑλάττω. Φασὶ δ' Ἑλληνίδας ἀμφοτέρως Πραίνετον γένεσθαι Πολυτέφανον καλεῖσθαι πρότερον. Ἐρυμνὴ μὲν οὖν ἑκάτερα, πολὺ δ' ἐρυμνοτέρα Πραίνετος· ἄκρον γὰρ ἔχει τῇ πόλεως ὑπερθεῖν ὅρος ὑψηλόν, ὅπως δὲ ἀπὸ τῆς συνεχέως ὀρεινῆς αὐχένι διεζευγμένον, ὑπεραίρον καὶ δυοὶ σταδίοις τέττω πρὸς ὀρειαν ἀνάβασιν· πρὸς τῇ τῇ ἐρυμνότητι καὶ διάρῳσι κρυπταῖς ἀφαιτέτηται πανταχόθεν, μέχρι τῇ πεδίων, ταῖς μὲν, ὕδρας χάριν, ταῖς δ' ἑξ ὁδῶν λαθραίων· ὧν ἐν μᾶ, Μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε. Ταῖς μὲν οὖν

^a καταρράκτης Med. 1. ^b πλωτὸς ὧν ὁ Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. ^c Ἀνίων Bre. Med. 1. ^d κατάλη Par. 1. 3. Med. 1. Gron. καὶ ἄλλῃ Med. 2. ^e πρὸς τὰ Par. 1. Bre. Med. 1. 2. Gron. διέξεισιν παρὰ, omisso εὐκαρπώτατον, Eton. ^f ὁ Ἀνίων διέξεισι defunt Par. 1. ^g ὕδρας Par. 1. Med. 1. 2.

Frigida Carsæoli, nec olivis apta ferendis

Terra, sed ad segetes ingeniosus ager.

Varia et Carsæoli certe fuerunt inter Æquos. De Alba vide infra. Coloniam ad Carsæolos missam refert Patere. l. i. c. 14. F.

1. καὶ πόλιν Κέκελον] Vide an huc pertineant Plinio, in hoc tractu, disti *Cubulterini*, lib. iii. c. 5. Casaub.
2. Τίβερα μὲν] Ptolemæo, Τίβερ. Vide Stephanum. Idem. Ibid.] Tibur, delicia Romanorum, urbs fuit Herculi sacra. Sueton. Calig. c. 8. Augustus in porticibus Herculis templi sæpe jus dixit. Notus est Hercules Tiburtinus, et Sibylla Tiburtina, quam decimam vocant. Vide Lactant. Div. Justit. l. i. c. 6. Sibyllæ templum ad cataractas ponitur, ut a reliquiis videtur. Urbs vetustissima fuit, ab Argivis condita. Hor. l. ii. Od. 6. Martialis Tibur Sardinia, scilicet jucundissimum injucundissimo loco, opponit, l. iv. Ep. 60.

— Cum mors

Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

Hodie *Tivoli* dicitur. Romani recentes lapide Tiburtino (scilicet, *pietra Trastertina*) utuntur. F.

3. ὃν ποιεῖ πλωτὸς ὁ Ἀνίων, ἀφ' ὧν μεγάλου καταπίπτων] Lego, ποταμὸς ὁ Ἀ. Cæterum descriptionem hanc Anienis operæ pretium fuerit cum ea quæ est apud Dionysium Halicarnass. lib. v. c. 36. conferre. Ὅς, inquit, videlicet Anion, quem Ἀνίοντα ipse vocat, ἐκ πόλεως μὲν Τιβύρων, κατ' ὑψηλοῦ πολλὰς ἐκχεῖται σκοπέλας, φέρεται δὲ διὰ τῆς Σαδίνων καὶ Ῥωμαίων πεδιάδος, ὅριζον τὴν ἐκατέρωθεν χώραν συνάπτει δὲ τὸ ρέμμα τῷ Τίβερι ποταμῷ, καλὸς μὲν ὁφθαλμῶν, γλυκὺς δὲ πίνεσθαι. Qui fluvius ad Tibur ex alto scopulo magna mole præcipitans, per Sabinorum et Romanorum campos labitur, et amborum fines terminat, amœnus aspectu, et potu non ingratus, donec in Tiberim influat. Casaub.

5. κατάλη] Forte, κατ' ἄλση, aut κατάλη. Sed locus videtur alioquin etiam mutilus: ὁ Ἀνίων διέξεισι, non ὁ. Algidum autem non Alginum esse, notum est. Xyland.

Ibid. βαθεῖαν καὶ κατάλη] Legendum, κατάλη, eadem forma, qua locus καλὰ δεινός alibi dicitur, ut monuimus. Mox, le-

go, διέξεισι πεδίον εὐκαρπώτατον. Dionysius πεδιάδα vocat. Casaub.

11. τὰ Ἀλβελα καλούμενα ῥεῖ ὕδατα] Plinius, xxxi. c. 2. *Juxta Romam Albulæ aqua vulneribus medentur.* Meminit Suetonius, in Augusto, c. 82. vide Const. 2. pag. 1834. Idem.

14. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ Λάβανα] Ita legitur in omnibus codicibus, sed placet Scaligero, in Tibul. lib. iv. p. 162. Edit. Par. 1577. ut legatur, Ἀλβανα. Idem.

16. Πραίνετος δ' ἐστὶν ὅπου τὸ τῆς Τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρησθησὶν] Prænestina Fortunæ multa mentio apud veteres, ut et fortium Prænestinarum: sed nemo pluribus rem explicavit quam Cicero ipse, quem vide, lib. de Divinatione ii. c. 41. Idem.

Ibid.] Templum Fortunæ a Sylla fuit extructum, qui Felicis nomine gavissus est. Lithostratum in hoc templo quod Plinius memorat, l. xxxvi. c. 25. optime a nostrate D. Shaw explicatur. (Vide *Supplement to Shaw's travels.*) F.

19. τῆς δὲ Ῥώμῃ Πραίνετος μὲν καὶ διπλάσιον] Hoc est stad. ducenta, five m. p. xxv. quod verum est. Antoninus,

Ab urbe

Gabios

Præneste

M. P. XV.

M. P. XI.

Casaub.

21. Πραίνετον γένεσθαι Πολυτέφανον καλεῖσθαι πρότερον] Plinius, lib. iii. c. 5. paulo aliter: *Prænestini, urbe quondam Stephane dicta*: et aliter Stephanus, de Tibure sic scribens, αὐτῇ πολυτέφανος ὀνομάζετο πρότερον. Idem.

Ibid.] *Stephane* a jugis collium appellatur. Præneste nomen est forsan Etruscum, sed a Latinis renovatum. Festi derivatio est, quod montibus præstet. Alium Præneste est Virgilio, et Juvenalis gelida Præneste scribit, l. i. Sat. iii. ver. 190. F.

26. διάρῳσι κρυπταῖς] Hæ cavernæ sunt signa foundationis Etruscæ. Non enim in Græcis urbibus tales invenire est. Idem.

28. ὧν ἐν μᾶ, Μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε] Marii filium intellige, de quo in vita patris Plutarchus. Liv. Epitom. lib. lxxxviii. C. Marius, Præneste obsessus a Lucretio Afella, Syllanarum partium viro, cum per cuniculum captaret evadere, septus ab exercitu, mortem sibi conscivit: id est, in ipso cuniculo, cum sentiret se evadere minime posse. Casaub.

ἄλλαις πόλεσι ^a πλείστον τὸ ^b εὐαρκές, πρὸς ἀγαθοῦ
 τίθεται. Πραϊνεστίνους ἢ συμφορὰ γένηται διὰ τοῖς
 Ῥωμαίων στάσεις· καταφεύγουσι γὰρ ἐκεῖσε οἱ νεωτερι-
 σάντες· ἐκπολιορκηθέντων δὲ, πρὸς τῇ κακώσει τῆς
 πόλεως, καὶ τῇ χώρᾳ ἀπαλλοτριῶσθαι συμβαίνει, τῆς
 αἰτίας μεταφερομένης ὅτι τὰς ἀναιτίους. Πρὶν ἢ διὰ
 τῆς χώρας· Οὐρέσις ποταμός· πρὸς ἑω δὲ τῆς Ῥώ-
 μης εἰσὶν αἱ λεχθεῖσαι πόλεις. Ἐνδοτέρω δὲ τῇ ^d καὶ
 αὐταῖς ὀρεινῆς, ἄλλη ῥαχίς ἐστὶ, μεταξὺ αὐλῶνα κα-
 ταλείπεται τὸν κατὰ ^e Ἀλγιδὸν ὑψηλὴ μέχρι τοῦ
 Ἀλβανῆ ὄρους· ^f ἐπὶ ταύτης δὲ τὸ Τεσκλὸν ἰδρύται,
 πόλις ἐφ' αὐτῷ κατεσκευασμένη· κεκρόσμηται ἢ ταῖς
 κύκλῳ φυτείαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλιστα ταῖς ὑπο-
 πιπύσαις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην μέρος· τὸ γὰρ ^g Τεσ-
 κλον ἐνταῦθά ἐστι λόφος εὐγεωὶ καὶ εὐυδρὸς, κορυφῇ
 μένος ἡρέμα πολλαχῆς, καὶ δεχόμενος βασιλείων καλα-
 σκευὰς ἐκπρεπεστάτας· συνεχῇ δ' ἐστὶ καὶ τὰ τῷ Ἀλ-
 βανῷ ὄρει ὑποπίπτοντα, ^h τὴν αὐτὴν τε ἀρετὴν ἔχον-
 τα, καὶ κατασκευὴν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶ πεδιάς, τὰ μὲν
 πρὸς τὴν Ῥώμην συνάπτοντα, καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς,
 τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλατταν· ^k τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν
 θάλατταν, ἡπτόν ἐστιν ὑμεινά· τὰ δὲ ἄλλα εὐάγωγά τε,
 καὶ παραπλησίως ἔχοντα. Μετὰ δὲ τὸ Ἀλβανὸν
 Ἀρίκία ἐστὶ πόλις ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ· στάδιοι δ'
 εἰσὶν ὅκ τῆς Ῥώμης ρξ, κοῖλος δ' ἐστὶν ὁ τόπος, ἔχει
 δ' ὅμως ἐρυμνὴν ἀκρὰν· ὑπέρεκται δ' αὐτῆς τὸ μὲν
 Λαυίνιον, πόλις Ῥωμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀππίας
 ὁδῷ, ἀφ' ἧς ἔποπλος ἢ τε θάλασσα ἐστὶ καὶ τὸ Ἀντιον·
 τὸ δ' Ἀρτεμίσιον ὃ καλεῖται νέμος, ὅκ τ' ἐν ἀριστερᾷ

obfessus Marius junior periit. Enimvero ut aliis
 urbibus in parte felicitatis copia rerum ponitur,
 ita contra Praenestinis sua opulentia calamitosa fuit
 ob Romanorum seditiones: nam qui novas res
 moliebantur, eo confugiebant: quibus expugnatis,
 cum alia damna urbi injungebantur, tum ager adi-
 mebatur, culpa a fontibus in innoxios translata.
 Per hanc regionem Veres amnis defertur: dictae
 urbes a Roma versus ortum solis sunt sitae. Intra
 montana ad quae eae sunt conditae, aliud porrigitur
 montanum et sublimis dorsum, convallem relin-
 quens inter Algidum et Albanum montem. Eo
 in dorso Tusculum collocatum est, urbs minime
 contemnendo apparatu: nam circumquaque ex-
 ornata est plantis atque aedificiis, maxime quibus
 partibus versus Romam vergit. Ibi enim Tuscu-
 lum habet collem terrae bonitate et aquarum copia
 praecclarum, qui multis partibus sensim attollitur, et
 regionum aedificiorum pulcherrime exstructorum
 capax est. Huic continenter adjacent partes ad Al-
 banum montem inclinantes, eadem et natura et
 ornamentis praeditae. Succedunt planities qua Ro-
 mam et suburbia ejus, qua mare attingentes: ac
 maritima quidem minus sunt salubria: reliqua ha-
 bitationi commoda, ac perinde culta. Secundum
 Albanum montem in via Appia urbs est Aricia,
 CLX. stadiis a Roma, situ concavo, arce tamen
 natura loci munita. Supra eam sita est Lavinium,
 urbs Romanorum, in dextro viae Appiae latere,
 unde et mare et Antium conspici potest. Dianae
 autem quod vocant nemus, in sinistra viae parte

^a ταῖς πλείοσις Eton. ^b εὐαρκές Med. 1. 2. ^c Οὐρέσις Par. 1. 3. Med. 1. 2. Οὐρέσις Bre. ^d κατὰ deest Bre. ^e Ἀλγιδόν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. fed Par. 1. habet ... δ... supra. ^f ἐπὶ ταύτης δὲ δὴ Med. 2. ^g Τεσκλόν Par. 1. Τεσκλον Par. 3. ^h τὴν αὐτὴν δὲ κατ' ἀρετὴν Eton. ⁱ καὶ deest Eton. ^k τὰ μὲν ἐν πρὸς τὴν θάλατταν desunt Eton. ^l Λαυίνιον Eton.

1. πλείστον τὸ εὐαρκές πρὸς ἀγαθὸν τίθεται] Scribe, meo periculo, τὸ εὐαρκές. Aliæ, inquit, urbes laudantur, si loco natura munito fuerint sitae; Praenestinis hæc multorum malorum causa. Quam frequenter ista vox in hoc auctore occurreret paulo ante monui: ita autem scripsisse Strabonem isto loco, et prior interpretes testis sit, et (quod plus apud me valet) ipsa sententia, quæ ita prorsus postulat, vel me tacente docere possit. Adde quod ita est in codice Stephanico. *Casaub.*

Ibid.] Εὐαρκές est melior lectio. *F.*

2. Πραϊνεστίνους δὲ συμφορὰ γένηται] Sylla enim post captum Praeneste 12000 habitantium occidit, (salvis pueris et mulieribus) et oppidum πολυχρήματον ἐν τοῖς μάλιστα τοῖς ἔσαν diripuit. Appianus, B. C. 1. i. p. 681. *Edit. Amst.* Catalina Praeneste occupare tentavit nocturno impetu. Cicero, Orat. Catal. i. c. 2. Fulvia, Antonii uxor, belli sedem Praeneste cepit. Vell. Paterc. 1. ii. c. 74. Hæc urbs resp. fuit, et octo oppida sub ditione tenuit. Capta est tamen a Quintio Cincinnato Dictatore, A. U. C. 375, qui Jovis Imp. signum, Praeneste devectum, in Capitolium tulit. *Quis credat*, ait Florus, *Tibur nunc suburbanum, et æstivæ Praeneste deliciæ* (scilicet propter algorem) *nuncupatis in Capitolio votis petebantur?* Liv. 1. vi. c. 29. Florus, 1. i. c. 11. *Idem.*

11. Τοῦσκλον] Tusculum fuit municipium. Cic. pro Fonteio, c. 14. Ciceronis villa Tusculana omnibus nota est. Horatius in Epod. i. de alto ejus situ,

Superni villa candens Tusculi. *Idem.*

23. Μετὰ δὲ τὸ Ἀλβανὸν Ἀρίκία, &c.] Totum hunc locum sic restituo: Μετὰ δὲ τὸ Ἀλβανὸν ὄρος Ἀρίκία ἐστὶ πόλις, ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ· ὑπέρεκται δ' αὐτῆς τὸ μὲν Λαυίνιον, πόλις Ἀππικῶν Ῥωμαίων, ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀππίας ὁδῷ. *Ph. Cluver.* Ital. Antiq. 1. iii. c. 4. p. 935, 936. et p. 939. *Anon.*

24. Ἀρίκία] Aricia ante Horatium viculus factus est.

Egressum magna me excepit Aricia Roma,

Hospitio modico. — 1. i. Sat. 5. ver. 1.

Hodie est *Rixxa*. Aricini in urbem recepti sunt A. U. C. 411. Paterc. 1. i. c. 14. *F.*

Ibid. στάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς Ῥώμης ρξ] Antoninus tamen m. pass. xvi. tantum ponit: nisi in numerorum notis peccatum est. *Casaub.*

Ibid. στάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς Ῥώμης ρξ] In numero CLX. stadiorum ingens est, non dixerim Strabonis errorem, sed exscriptoris mendum. Dionysius, lib. vi. *Συντυχάνουσιν ἀλλήλοις ἀγχοῦ πόλεως Ἀρικίας, ἢ διέχει στάδιος ἑκατὸν εἰκοσι τῆς Ῥώμης.* Id est: *occurrerunt sibi invicem ad Ariciam oppidum: quod cxx. stadia ab urbe Roma abest.* *Ph. Cluver.* Ital. Antiq. 1. iii. c. 4. p. 920. *Anon.*

Ibid.] Computatio justa est, si mille passus stad. decem efficiunt, ut aliquando apud Romanos scriptores, unde Strabo (ut opinor) hanc deprompsit. Vide etiam eximium authorem D'Anvillium, in libro *des mesures itiner.* 8vo. p. 71. *F.*

26. ὑπέρεκται δ' αὐτῆς τὸ μὲν Λαυίνιον, supra eam sita est Lavinium] Lege, meo periculo, Λαυίνιον. Nam Lavinium urbs non fuit in edito, sed ad maris litus: at Lanuvium fuit super Ariciam in edito. Vide Cluverium in sua Italia. Salmastius tamen in suis ad historiam Augustam notis pertendit Lavinium et Lanuvium unum et idem esse, fed non persuadet. *Palmer.*

Ibid. τὸ μὲν Λαυίνιον] Legendum omnino, Λαυίνιον, vel Λαυίνιον. *P. Merula.* Cosmogr. p. ii. l. iv. c. 22. Verum Carolus Patinus, de Familiis Roman. p. 198. in *Græcis*, ait, *Strabonis verbis, male Λαυίνιον, pro Λαυίνιον, scriptum est.* *Anon.*

Ibid.] Lanuvium est vera lectio, ut opinor. Vide Ciceronem pro Milone, de hoc loco. Junonem Sospitam hic coluerunt. Liv. 1. xxii. c. 1. *F.*

27. Λαυίνιον] Interpres habet Lanuvium, legit enim non Λαυίνιον, sed Λανέιον: ut et Ptolemæus habet. Ego Lanuvium et Lavinium non puto esse unam urbem, et Lavinii nomen etiamnum extat, eo loco plane qui hic notatur. Caterum locus de sacerdote Dianæ vitiatu est: γυνήδεις et ιερώμενος ex conjectura restitui. Genium, cujus nomen omisum est, Egeriam fuisse, aut potius Angetiam, ex lib. vii. ver. 759. *Æneidis*, et quæ ibi annotantur, est probabile. *Xyland.*

29. τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλεῖται Νέμος, ἐκ τῆς ἐν ἀριστερᾷ μέρι τῆς ὁδῷ τῆς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαίνουσας τῆς δ' Ἀρικίνης τὸ ἱερόν λέγουσι δ' εἶναι ἀφίδρυμα τῆς Ταυροπόλεως] Ita distinximus, ac emendavimus insignem magni Scriptoris locum, vulgo ab interpolatione et lectione corruptissimum. Τὸ Ἀρτεμίσιον, ut vel pueri sciunt Cercoëtiani, templum est Dianæ, ut Ἀσκληπιείον, Ἀἰσουλπίου, Ἰοί-

est qua Ariciam adscenditur: fertur autem Dianæ Tauricæ sacrorum similia ibi esse dicata: nam et barbaricus ac Scythicus mos apud id templum obtinet: perfuga enim sacerdos ibi constituitur, qui sacerdotem priorem sua trucidaverit manu: 5 strictoque semper gladio paratus ad insultus propulsandos circumspicit. Fanum in luco est: ante eum lacus mari æmulus: circum circa supercilio montano continente atque arduo templum ac lacum in cavo includente ac profundo loco. Ac 10 fontes quidem conspicui sunt, unde lacus impletur: iisque adest sacerdos, nomen cum genio quodam habens commune: effluxus autem intus quidem occultus, foris autem cernuntur, e longinquo conspicui. His locis vicinus est mons Albanus, longe 15 sublimior luco Dianæ et ejus superciliis, quamquam et celsa ea sunt et fatis recta: is quoque lacum habet longe majorem eo, qui est ad Dianæ.

μέγας δ' ὁδὸς ἡ τῆς ἐξ Ἀρικής ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν δ' Ἀρεκίνην τὸ ἱερόν. λέγεται δ' εἶναι ἀφιδρύματα τῆς Ταυροπόλεως· καὶ γὰρ π. βαρβαρικὸν κρατεῖ καὶ Σκυθικὸν περὶ τὸ ἱερόν ἔδος· καθίσταται γὰρ ἱερεὺς, ὁ γεννηθεὶς αὐτοῦ χειρὶ τῶν ἱερωμένων πρότερον, δραπετὸς ἀνὴρ· ξιφῆρης οὖν ἐστὶν αἰεὶ περισκοπῶν τὰς ἐπιθέσεις ἐτοιμὸς ἀμύνεσθαι. τὸ δ' ἱερόν ἐν ἄλσει· πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα· κύκλῳ δ' ὄρεινῃ συνεχῆς ὄφρυς περιέκειται, καὶ μία ὑψηλὴ, καὶ τὸ ἱερόν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολαμβάνουσα ἐν κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. τὰς μὲν οὖν πηγὰς ὄραν ἐστὶν ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληρεται· τῶν δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλεσμένη δαίμονος τινος ἐπώνυμος· αἱ δ' ἀπορύσεις, ἐνταῦθα μὲν ἀδηλοὶ εἰσιν, ἐξω δὲ δέκνυνται πόρῳ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσαι. Πληστόν δ' ἐστὶ τῶν χαρίων τῶν καὶ Ἀλβανὸν ὄρος πολὺ ὑπερέκπλητον τῶν Ἀρτεμισίως, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ὄφρων, καὶ περὶ ὑψηλῶν ἑσῶν, καὶ ὀρθίων ἰκανῶς ἔχει δὲ καὶ τὸ τοῦ λίμνης πολὺ μείζον τῆς καὶ τὸ Ἀρτεμισίων ὄρος· προ-

^a τῆς Ἐξαρκίας Med. 1. τοῖς (et ex correct. τῆς) ἐξ Ἀρικής Med. 2. τῆς ἐξ Ἀρικής Par. 1. ^b τὴν Ἀρεκίνην Par. 1. 3. sed Par. 1. punctis notatur in marg. ^c λέγεται Eton. ^d ἀφιδρύματα Bre. ^e εἶναι ἀφιδρύματα Med. 2. ^f ἀπεκρύσεις Eton. ^g ἀνέχουσαι Eton. ^h ὄφρων &c., ad usque τῆς κατὰ τὸ inclusive, desunt Med. 2. ⁱ καὶ desunt Eton.

ειον, Iſidis templum. Non igitur Ἀρτεμισίων νέμος, junctim legendum est: nec Latine vertendum erat, *Dianæ quod vocant nemus*. Etſi enim antiquissimi Græci voce νέμος uſi ſunt in eadem notione, qua Latini *nemus*: non tamen putandum eſt Straboni antiquum et obſoletum hoc verbum uſurpatum fuiſſe pro vulgato ἄλος. Sic igitur diſtinguendum fuerat, ut nos poſuimus: τὸ δ' Ἀρτεμισίων, ὃ καλεῖται Νέμος: templum vero *Dianæ, quod vocant Nemus*. Latini ſcilicet *Aricinæ Dianæ templum* ita proprie vocabant, *Nemus*: unde et ipſa *Diana Nemorensis* indigitabatur: et ſacerdos ejus *rex Nemorensis* dicebatur, ut eſt apud Suetonium, in Vita Jul. c. 46. Plinius, lib. xxxv. cap. 7. *Pingi autem gladiatoria, atque in publico exponi coepta a C. Terentio Lucano. Is mortuo avo ſuo, a quo adoptatus fuerat, triginta paria in foro per triduum dedit, tabulamque pictam in Nemore Dianæ poſuit*, id eſt, ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ, quod *Nemus* vocabatur. Vitruvius, lib. iv. cap. 7. *Item generibus aliis conſtituuntur ædes, ex iſdem ſymmetriis ordinatæ, et alio genere diſpoſitiones habentes, uti eſt Caſtoris in Circo Flaminio, et inter duos Lucos Vejoſis: item argutius in Nemore Dianæ, columnis adjeſtis dextra ac ſiniſtra ad humeros pronai*. Ex his locis conſtat *Nemus* proprie vocatum fuiſſe templum illud *Dianæ Aricinæ*, quod in nemoribus poſitum eſſet. Ovidius, de Art. Am. ver. 259.

Ecce suburbanæ templum Nemorenſe Dianæ.

De eodem loquitur Silius Italicus, lib. viii. ver. 364. *Quique immite Nemus Triviae*. Strabo autem explicat, quod ſit illud Ἀρτεμισίων, vocatum *nemus*. Τῆς δ' Ἀρικής, inquit, τὸ ἱερόν. Vulgo ſcriptum eſt: τῆς ἐξ Ἀρικής ἀναβαίνουσιν, εἰς τὴν δ' Ἀρεκίνην τὸ ἱερόν. Nec meliorem reponit vir doctiſſimus, qui emendat, τοῖς ἐξ Ἀρικής ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρικής ἱερόν. Quæ lectio diverſa facit τὸ Ἀρτεμισίων, et τὸ τῆς Ἀρικής ἱερόν, quæ eadem ſunt. Nam τὸ ἱερόν τῆς Ἀρικής eſt templum *Dianæ*, quod Græcis Ἀρτεμισίων dicitur; Latini vero *Nemus* proprie vocabant a nemore, in quo erat ſitum. Perperam etiam in Strabone legitur, λέγεται δ' εἶναι ἀφιδρύματα τῆς Ταυροπόλεως, cum legendum ſit ἀφιδρύματα, nam unicum erat. Ἀφιδρύματα τῆς Ταυροπόλεως eſt ſimulacrum *Scythicæ Dianæ*. Salmaſ. Exercit. Plinian. p. 48. ed. Ultraj.

1. τῆς ἐξ Ἀρικής ἀναβαίνουσιν] Malim, τοῖς ἐξ Ἀρικής ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρικής ἱερόν. Caſaub.

2. λέγεται δ' εἶναι ἀφιδρύματα τῆς Ταυροπόλεως] Servius, (ad Virgil. Æn. ii. 116.) *Oreſtes, accepto oraculo, cavendi furoris cauſa, cum amico Pylade Colchos petierāt: et cum his, occiſo Thoante, ſimulacrum ſuſtulit abſconditum faſce lignorum (unde et Faſcelis dicitur, non tantum a face cum qua pingitur, propter quod et Lucifera dicitur) et Aritiā detulit*. (Vide Feſtum Pompeium in voce *Mavius*, et veterem Horatii interpretem ad illud, odarum libro primo, vii. ver. 10. *Me nec tam patiens Lacedæmon*. Item Pauſaniam, l. ii. p. 135. Edit. Sylb. 1613.) Idem.

4. καθίσταται γὰρ ἱερεὺς, ὁ γεννηθεὶς αὐτοῦ χειρὶ] Servius de Aricina *Diana*, (ad Virgil. Æn. vi. 137.) *In hujus templo poſt mutatum ritum ſacrificiorum, fuit arbor quædam, de qua infringi ramum non licebat: dabatur autem fugitivi poſteſtas, ut, ſi quis exinde ramum potuiſſet auferre, monomachia cum fugitivo templi ſacerdote dimicaret*. Ovidius, (de Art. Am. i. 259.)

Ecce suburbanæ templum nemorale Dianæ,

Partaque per gladios regna nocente manū. Idem.

7. πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα] Speculum *Dianæ* hunc lacum vocabant: de eo Virgilius, (Æn. vii. 514.)

— protinus omne

Contremuit nemus, et ſylva intonare profundæ.

Audit et Trivia longe lacus. —

Vibius Sequeſter, *Trivia lacus Aritiæ*: ubi falluntur qui legunt *Africa*. Viſitur et hodie ille lacus, ac dicitur ab accolis *il lago di Fouſano*. Idem.

Ibid.] Speculum *Dianæ* dicitur ab antiquis. Caſtellum vicinum *Cinchiana* dicitur a *Cynthia*. Lacus eſt hodie *Lago di Nemi*, a *nemus*. Ad hunc locum refert Lucanus, l. iii. ver. 86.

Qua ſublime nemus, Scythicæ qua regna Dianæ. F.

9. καὶ μία ὑψηλὴ, καὶ τὸ ἱερόν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολαμβάνουσα] Templum hoc in edito loco fuiſſe etiam Silius Italicus teſtatur,

Jamque dies aderat profugis cum regibus altum

Fumat Aricinum Trivia nemus. Caſaub.

11. τούτων δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλεσμένη] Aſſentior ſummo viro, Joſepho Scaligero, legenti, τούτων δ' ἐστὶν Ἰτέρνη δαίμ. Juturnam enim intelligit, qui fuit fons in eo tractu Juturnæ Jovis pellici cognominis. Idem.

Ibid. τῶν δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλεσμένη δαίμονος τινος ἐπώνυμος. *Iſſeque adest ſacerdos nomen cum genio quodam habens commune*] Doctiſſimus, et mihi ſemper cum honore nominandus, Caſaubonus pro ἱερεῖα vult legi Ἰτέρνη. Si quid poſt tantum virum muſſitare auderem, putarem debere legi, ἱερεῖα, minima mutatione. Cluverius demonſtravit eum, de quo loquitur hoc loco, fontem non eſſe Juturnæ fontem, ut putat. Sed ſive fuerit Juturnæ, ſive Egeriæ, non dixiſſet Strabo δαίμονος τινος, ſi eam divam, ſeu dæmonem, proprio nomine jam indigaſſet. Igitur mihi videntur melius procedere verba Strabonis, ſi ἡ ἱερεῖα legatur, et ſic verto: *earum eſt una, quæ ſacra dicitur, divæ cujuſdam ferens nomen*. Nam proprio epitheto hic fons, de quo agitur, ſacer dicebatur. Sic Juvenalis eum vocat, lib. i. Sat. iii. ver. 13.

Nunc ſacri fontis nemus et delubra locantur

Judæis. Palmer.

Ibid. τῶν δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλεσμένη] Caſaubonus heic pro voce ἱερεῖα ſcribendum docuit Ἰτέρνη: ſcilicet, quia *Juturna fons ac dea* circa hæc loca aliis memorantur auctoribus. Verum ne hoc quidem ſuſſistere poteſt, quando nemo auctorum *Juturnæ fontem* circa *nemus* hoc et lacum templumque *Dianæ* poſuit, et nos ſupra lib. ii. cap. 10. oſtendimus, circa Albanum et Savelum oppida eum fuiſſe, ubi hodieque fons corrupto per ſimplicitatem adcolentium vocabulo dicitur *Volturno*. Lego igitur, τῶν δ' ἐστὶν ἡ Ἑγερία καλεσμένη. Nempe *Egeriæ Nymphæ* dicebatur *fons*, uti ex compluribus aliis mox patebit auctoribus. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. iii. c. 8. pag. 922. Anon.

Ibid. τῶν δ' ἐστὶν ἱερεῖα καλεσμένη] Caſaubonus legit, Ἰτέρνη, a Joſepho Scaligero ſubmonitus, a quibus auctoritate Ovidii diſſentio, et lego, *Aigeriæ*. Corr. Samuel. Schurzſleiſch. de Templorum Antiquitatibus, pag. 14. Anon.

Ibid. δαίμονος τινος ἐπώνυμος] *Ægeriæ*, ut recte Xylander ait. Virgilius, Æn. vii. 762.

— inſignem quem mater Aritia miſit

Eductum Ægeriæ lucis. Caſaub.

14. πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσαι] Lego, ἀνέχουσαι, et ita ſcripti. Idem.

σωτέρω δὲ τέτων αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις τῆς
Λατίνης εἰσί· μάλιστα δ' ἐν μεσογαίᾳ τῇ Λατίνων πό-
λεων, ἔστι ἡ Ἀλβη, ὁμοῦσα Μαρσίοις· ἰδρυταὶ ἐφ'
ὑψηλῇ πάγῃ· λίμνη Φουσίνας πλησίον, πελαγία
τὸ μέγεθος· χρωῖνται δ' αὐτῇ μάλιστα καὶ Μαρσοί,
καὶ πάντες οἱ πλησιόχωροι· φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληρῆ-
σαι ποτὲ μέχρι τῆς ὀρεινῆς, καὶ ταπεινοῦσθαι πάλιν,
ὥς ἀναφύχειν τὰς λιμνωδέντας τόπους, καὶ γαργῆ-
σαι παρέχειν· ἥτοι μεταβάσει τῶν καὶ βάθους ὑγρῶν
ασπράδην, καὶ ἀδήλως γίνονται, πάλιν δ' ἐπισυρρέουσιν,
ἢ τελείως ἐκλείπουσιν αἱ πηγαί, καὶ πάλιν συνδλί-
βονται· καθάπερ ἐπεὶ τῇ Ἀμεινάνῃ συμβαίνειν φα-
σί, τῇ δὲ Κατάνῃ ῥέοντι· ἐκλείπει γὰρ ὅτι πολλὰ
ἔτη, καὶ πάλιν ῥεῖ· ὅκα δὲ τῆς Φουσίνας εἶναι τὰς πη-
γὰς ἰσοῦσαι τῇ Μαρκίᾳ ὕδατος, τῇ δ' Ῥώμῃ ποτί-
ζοντος καὶ παρὰ τὰλλα εὐδοκίμεντος ὕδατα· τῇ δὲ
Ἀλβᾷ, ἁλῆ τὸ ἐν βάθει τῆς χώρας ἰδρύσθαι, καὶ
διὰ τὸ εὐερέες, ἀντὶ φρενῶς ἐχρήσαντο πολλάκις Ῥω-
μαῖοι, τὰς φυλακῆς δεομένους ἐνταῦθα καθεύροντες.

Ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶν προσαλπέων ἐθνῶν ἀρξάμενοι
καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὄρων τῇ Ἀπεννίνων, ἔπειθ' ὑπερ-
βάντες ταῦτα, πρὶν ἐντὸς ἐπήλθομεν πᾶσαν ὅση με-
ταξὺ κεῖται τῇ Τυρρηνικῇ πελάγῃ, καὶ τῇ Ἀπεννίνων
ὄρων τῇ κεκλιμένων πρὸς τὴν Ἀδρίαν μέχρι Σαννιτῶν
καὶ Καμπανῶν· νῦν ἐπανιόντες, δηλώσομεν τὰ ἐν τοῖς
ὄρεσι τέτοις οἰκῶνται καὶ ταῖς ὑπαρείαις τῆς πελάγους,
μέχρι τῆς παραλίας τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ τὸ ἐντὸς.
Ἀρκτεῖον δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ὄρων. Ἐστὶ δ' ἡ

Ante hos montes prius dictæ Latinæ urbes sitæ
sunt: inter quas maxime mediterranea est Alba,
Marsis finitima, scopulo insita sublimi. Prope
est lacus Fucinus, magnitudine maris similis: eo
utuntur præcipue Marsi, et finitimi omnes. Ferunt
hunc lacum aliquando usque ad montana impleri,
rursusque subsidere, ita ut palude obducta loca
rursus detegantur, et agriculturæ sint commoda:
sive isti affluxus fiunt humore, qui in profundo est,
mutatione loci sursum se efferente, rursusque in
imū conflante: sive prorsus deficient fontes at-
que stipantur: quod Amennano flumini evenire
perhibent, per Catanam fluenti: qui per aliquot
annos destitutus aquis, deinde iterum fluit. E Fu-
cino lacu promanare aiunt aquam Marciam, quæ
Romam irrigat, gloriaque reliquas aquas vincit.
Alba porro, quod in penetralibus regionis sita, ac
munita circum optime effert, sæpenumero loco cus-
todixit a Romanis data, in quam dederent, quos
adservari captivos vellent.

Sed quoniam ab Alpibus viciniam colentibus
gentibus, et contiguis montibus Apenninis orsi,
iis deinde superatis percurramus quicquid est Italiæ
mediterraneæ inter mare Tyrrhenum et Apennini
montana versus Adriam vergentia, usque ad Sam-
nitas et Campanos: nunc ad initium regressi, po-
pulos referamus, qui istis in montibus degunt et
eorum radicibus, sive extra ad Adriatici maris li-
tus, sive in mediterraneis. Rursus ergo a Galli-
cis finibus sumetur exordium. Umbricæ urbes,

^a ἰδρυταὶ δ' ἐφ' *Med.* 1. 2.

^b ἔστι δὲ καὶ λίμνη *Eton.*

^c Φουσίνας *Par.* 1. 3. *Med.* 1. 2.

^d Φουσίνας *Par.* 5.

^e μέγεθος· ἐξ ἧς εἶναι τὰς

πηγὰς ἰσοῦσαι τῇ Μαρκίᾳ ὕδατος, τῇ δὲ τὴν Ῥώμῃ ποτίζοντος καὶ παρὰ τὰλλα εὐδοκίμεντος ὕδατα. *Par.* 5. Quæ sequuntur in hoc MS. sunt compendiose redacta, plurimis omisiss.

^f ἐπὶ τῇ *Med.* 1. 2. *Eton.*

^g Φουσίνας *Par.* 1. 3. *Br.* *Med.* 1. 2. *Eton.*

^h Σαννιτῶν *Par.* 1. 3. *Σαννιτῶν Eton.*

3. ἔστι ἡ Ἀλβη] Ad septentrionem Fucini lacus. Gentile nomen Albenfis. Silius Ital. 1. VIII. ver. 508 situm describit:

interiorque per udos

Alba sedet campos, romisque rependit aristas.

Ptolemæus hanc urbem Marsis ascribit. Antoninus Albam Fucintiam vocat. *F.*

Ibid. ἰδρυταὶ ἐφ' ὑψηλοῦ πάγου λίμνη Φουσίνας πλησίον] Lege, cum veteribus libris, et interprete, quem secutus est recte Xylander, ἰδρυταὶ δ' ἐφ' ὑψηλοῦ πάγου· ἔστι δὲ καὶ λίμνη Φουσίνας πλησίον. *Casaub.*

4. λίμνη Φουσίνας] Legendum, πάγου λίμνη δὲ Φουσίνας πλησίον &c. aut tale aliquid. Plinius, iii. 12. *Alba Albenfisum ad Fucinum lacum.* Meminit Virgilius, dicto loco. Sed locus de incrementis Fucini lacus ejus denique decrementis videtur esse non integer: pro ἥτοι legerem ἔτε. *Xylander.*

9. ἥτοι μεταβάσει] Lege, μεταβάσεις. Sensus est, lacum Fucinum aliquando deficere, mox redire aquas: cujus rei duplicem affert causam: vel quia scaturigines aquarum, quæ sunt in imo, σποράδην locis aliis scaturiant prioribus relictis salientibus, postea autem eosdem repetant, et lacum ita efficiant: vel potius quod scaturigines istæ, quæ aquas lacui suggerebant, ad tempus deficient omnino, et rursus postea impleantur, ac se in eundem lacum effundant. *Casaub.*

11. καὶ πάλιν συνδλίβονται] Atque stipantur, vertit Xylander. Sed si id voluit significare, cur dixit πάλιν? Vertendum potius, ac rursus compressa erumpit aqua, sive simpliciter, ac rursus erumpit, vel exprimitur: συνδλίβεται proprie, in angustias redigi: hic est, arctatum erumpere. Sic apud Lucretium, ii. 203, *expressæ flammæ*, pro expressione emissæ. Multa ita dicuntur, quæ passim apud utriusque linguæ scriptores occurrunt. (Seneca hoc dixit, pag. 460. *pressura loci elidi.*) *Idem.*

Ibid.] Fluxus et refluxus lacus Fucini causam non indigitant verba Strabonis. Certe si imbres soli in causa fuissent, non tantum miraculum exposuisset: fluentium enim influentium excessus incrementi rationem dedisset. Non Amennano fluvio similis est, cujus defectus in causa est certe terræ motus, qui fontes sæpe claudat iterumque patefaciat. J. Cæsar hunc emittere voluit. C. Claudius autem per 3 m. p. partim effosso monte, partim exciso, canalem absolvit ægre. (Suet. Claud. c. 20.)

Plinius amnem describit Fucinum lacum sine admixtione aquarum permeantem. Hodie *Lago di Celano*. *F.*

12. καθάπερ περὶ] Veteres ἐπὶ habent, et mox ἐκλείπειν, ac εἶναι. *Casaub.*

14. ἐκ δὲ τῆς Φουσίνας εἶναι τὰς πηγὰς] Aliter Plinius tradit, xxxi. c. 3. *Oritur (aqua Martia) in ultimis montibus Pelignorum, transit Marsos et Fucinum lacum, Romam non dubie petens.* Hanc aquam jampridem φθαρεῖ τῶν ὀρετῶν ἐκλείπουσαν restituit Romæ Agrippa: auctor Dio. *Idem.*

Ibid.] Dalecampius, ad Plinium, mutat εἶναι in ἐξίεναι. Plinius postquam laudavisset aquas Martias addit: *Vocabatur hæc quondam Ausonia, fons autem ipse Piconia.* Hic amnis est supra dictus in Fucinum invehens, quem Vibius Sequester Picornium vocat. Secundum Plinium, xxxi. 3. *specu est aqua mersa, dein in Tiburtina se aperit 9 m. p. fornicibus structis perducta.* Primus eam in urbem ducere auspiciatus est Ancus Marcius: — postea Q. Marcius Rex in Prætura. Vide nummum Marcie Familæ. Multa vestigia hujus extant. *F.*

17. καὶ διὰ τὸ εὐερέες] Lege, εὐερέες, quod recte Xylander vidit. *Casaub.*

Ibid. εὐερέες] Est in Græco εὐαρέες, sed εὐερέες legit interpretes, ut apparet, quod et sensui est commodissimum. Caterum aquas non Martias esse appellandas, quas in urbem duxit Qu. Martius Rex, vel ex Plinio liquet, xxxvi. 15. *Xylander.*

Ibid. ἀντὶ φρενῶς ἐχρήσαντο πολλάκις] Livius, lib. xxx. c. 17. *Consulti inde patres regem in custodiam Albam mittendum censuerunt.* Et lib. xlv. c. 42. *Patres censuerunt ut Q. Cassius Perseia regem cum Alexandro filio Albam in custodiam duceret.* *Casaub.*

24. Σαννιτῶν καὶ Καμπανῶν] Καὶ inter Campanos et Samnitas interjeci, quod et legit interpretes, et sensus flagitat. *Xylander.*

28. Κελτικῶν ὄρων] Ὁρῶν pro ὄρεων legi: ad rem etiam hoc commodius est, et verius multo. Nam Ariminum Senonum, Boiorum Gallicæ Ravennam etiam Ptolemæus ascribit. Piconos autem hoc loco dixi, qui sunt Πικεντῖνοι nostro, id est Picenum (hodie Marcam Anconitanam,) incolabant, ut ne confunderem cum Picentinis ad mare Tyrrhenum apud Salernum in diversa Italiæ regione habitantibus, nihil autem in verbis auctoris mutandum fuisse, satis constat ex hujus libri fine. Piconos, Πικηνες, Ptolemæus distinctius dixit: noster ad originem reipexit.

quæ inter Ariminum sunt. et Anconam sitæ, Picenus ager sequitur. Piceni ex agro Sabino in ea loca migrarunt, Pico avē iter ductoribus monstrante, unde nomen genti: avem Marti sacram censent. Incolunt a montibus versus planities, et mare: estque eorum regio in longum quam latum porrectior, ad omnes vitæ usus commoda, arborum tamen fructibus quam frumento præstantior. Latitudinis a montibus ad mare inæqualia sunt diversis locis spatia. Longitudo, ab Æsi fluvio usque ad Castrum, navigatur legendo litore stadiis octingentis. In Piceno urbs Græca est Ancona, a Syracusanis condita, qui Dionysii fugerant tyrannidem. Sita est in promontorio, quod suo versus septentriones reflexu portum includit: vino et tritico abundat. Proxime eam est Auximum urbs paululum supra mare. Deinde Septempeda, Pnœventia, Potentia, ac Firmum Picenum, ejusque navale Castellum. Deinceps Cypræ fanum, conditum dedicatumque ab Etruscis: qui Junonem Cupram vocant. Tum Truentinus amnis, ejusdemque nominis urbs: inde Matrinus fluvius ab

^a Πικεντίνη μὲν τὰς τῶν Ὀμβρικῶν πόλεις τὰς μετὰ ξυ^a
Ἀριμίνην καὶ Ἀγκῶνος· ὥρμηται δὲ ἐκ τῆς Σαβίνης
οἱ ^b Πικεντῖνοι, ^c δρυκολάπτει τὴν ὁδὸν ἡγησάμενοι τοῖς
ἀρχηγέταις, ἀφ' ἧ καὶ τοῦνομα· πῖκον γὰρ τὸν ὄρνιν
5 τῆτον ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν Ἀρεὸς ἱερόν. Οἱ καὶ
δ' ἀπὸ τῶν ὄρων ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς
θαλάττης, ὅπτι μῆκος ἔχοντες ἡξημένην μάλλον, ἢ
πλάτος τὴν χώραν, ἀγαθὴν ὡς ἅπαντα, βελτίω
δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ^d ἢ σπικαῖς· ἐπὶ δ' εὖρος μὲν
10 τὸ ἀπὸ τῶν ὄρων ὅπτι θαλάττην, ^e ἀνώμαλον τοῖς ἀγ-
γῆμασι· μῆκος δ' ἀπὸ Αἰσίου ποταμοῦ μέχρι ^f Κάπρης,
παράπλεον ἔχον θαλάττης ὅ. Πόλις δ' Ἀγκῶν μὲν Ἑλ-
ληνίς, Συρακεσίων κτίσμα, τῇ φυγόντων τῶν Διονύσεω
τυραννίδας· καί ται δ' ἐπ' ἄκρας μὲν λιμένα ἐμπερι-
15 λαμβανέσης, τῇ πρὸς τὰς ἄρκτας ὅπιστροφῇ· σφόδρα
δ' εὖοιός ἐστι, καὶ εὐπυρόφορος. Πλησίον δ' αὐτῆς,
Αὐξέμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· εἴτα Σεπ-
τέμπεδα, καὶ Πνευεντία, καὶ ^g Ποτεντία, καὶ Φέρμων Πι-
κηνόν· ὅπτιναιον ἢ ταύτης, ^h Κάστειλον· ἐφεξῆς δὲ τὸ
20 τῆς Κύπρας ἱερόν, Τυρρήνων ἱδρυμα καὶ κτίσμα· τὴν
δ' Ἦραν ὁκαῖνοι Κύπραν καλεῖσιν· εἴτα Τρεντίνος
ποταμός καὶ πόλις ἐπ' αὐτῷ· εἴτα καὶ Τρενόν, καὶ

^a Πικὴν Ἐτον. ^b Πικῆνοι Ἐτον. ^c δρυκολάπτει Par. 1. 3. Bre. ^d ἢ τοῖς Par. 1. 3. Med. 1. ^e μάλλον Par. 1. Bre. Med. 1. 2. ^f Aldi codex, Διάρης, Marg. Caf. sic Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. ^g Πεντεντία Par. 1. 3. Med. 1. 2. ^h Κάττειλον Med. 1. 2. ⁱ Eton.

respexit. Jam vocem μάλλον non dubitavi tollere, et ἀνώμαλον substituere, rei veritate hoc docente, et literarum reliquiis quasi manu ducentibus ad emendationem: ne dicam sic legisse interpretem. Leastum porro nullum invenio. Plinius, iii. 13. Helvio flumini hoc tribuit. Ego plane Castrum suspicor a Strabone scriptum fuisse, idque reposui. Congruit enim ad Plinianam etiam ac Ptolemaicam Piceni descriptionem, urbe ultima et Pratuciis proxima posita pro termino, eademque maritima. Si cui Leastar arridet, amet eum sine rivali, quod ad me attinet. Xyland.

Ibid. ἀπὸ τῶν Κελτικῶν ὄρων. Malim, ὄρων. Casaub.

Ibid. Ἐπὶ δ' ἡ Πικεντίνη. Manuscripti, ἡ Πικὴν. Idem.

2. ὥρμηται δὲ ἐκ τῆς Σαβίνης οἱ Πικεντῖνοι. Veteres libri, οἱ Πικῆνοι. Plinius, iii. c. 13. Orti sunt a Sabini voto vere sacro. Idem dixit et supra. Idem.

3. δρυκολάπτει τὴν ὁδὸν ἡγησάμενοι. Festus, V. Picena, aliter: Picena regio, in qua est Asculum, dicta quod Sabini cum Asculum proficiscerentur, in vexillo eorum picus confederit. Idem.

4. πῖκον γὰρ τὸν ὄρνιν τῆτον ὀνομάζουσι. Vide Dionys. Hal. et quare sit picus Marti sacer quaerit Plutarchus, Κεφ. Ρωμ. XXI. Idem.

11. μέχρι Κάπρης. Ita etiam Ptolemæus Ancona et Castro Picentinorum oram maritimam claudit. Plinius aliter. Idem.

14. καί ται δ' ἐπ' ἄκρας μὲν λιμένα ἐμπερι- Anconæ situm Pomponius, ii. c. 4. elegantissime indicat: Flumen Metaurus atque Æsis. Exin illa in angusto illorum duorum promontiorum ex diverso coeuntium inflexu, cubiti imagine sedens, ac ideo a Graiis dicta Ancon, inter Gallicas Italicasque gentes quasi terminus interest: hanc enim prægriffos Piceni litora excipiunt. Quibus verbis excludi vides finibus Picenorum hanc urbem. Idem.

Ibid.] Cato retulit esse Anconam a gente Aboriginum primo conditam, ac Picenam dictam. Hæc urbs fuit forsan everfa ante Syracusanorum adventum. Plinius Siculos eam condidisse affirmat, qui Doricam originem jactarunt, ideoque Juvenalis scribit:

— Dorica sustinet Ancon.

Silius Ital. l. viii. ver. 438. Anconæ purpuram laudat:

— Nec Sidone vilior Ancon,

Murice nec Libyo.

Hodie est Anconæ portus melior. F.

16. Πλησίον δ' αὐτῆς, &c.] Auximum, hodie Osimo, juxta Antoninum, 12 m. p. ab Ancona distat: eadem distantia est in Tab. Peutinger. Col. Rom. ibi missa fuit A. U. C. 595. Septempeda, municipium, in itinere ad Romam ab Ancona 27 m. p. ab Auximo distat. (Gruter. p. 308. Inf. 3.). Idem.

17. Αὐξέμον. Nescio an satis recte sit diplithongus & in secunda syllaba, Αὐξέμον, quando omnes alii Græci auctores, Procopius, Ptolemæus, et Plutarchus in Pompeio, habent Αὐξέμον, et ita cuncti pariter cum auctores Latini, tum lapides

antiqui; Auximum. Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. ii. cap. ii. pag. 737. Anon.

18. Πνευεντία. Reliqui hanc vocem, sed suspectam mihi: forte aliquid est depravatam pro eis qui sunt Pleninenfes Plinio. Pro Κάττειλον, Κάττειλον reposui: Castellum Firmanorum Plinius, l. iii. c. 13. Truentum quoque ipsa scriptura ostendit esse vitiosam vocem, pro qua aut Novanam, aut Numanam, crederem ex Ptolemæo et Plinio reponendam. Frentanos ex iisdem posui. Xyland.

Ibid. Πνευεντία. Malim legere, Νευμαῖνα. Π addita est librarii mendo, quod nomen sequens ab hac litera inciperet. Strabo enim mediterraneis recensitis ad litora revertitur, et in ordine loca nominat. Numana fuit municipium, Grut. p. 446. n. 1. a Siculis condita est, Plin. l. iii. c. 13. Silius Italicus, lib. viii. ver. 433. hæc appellat, — scopulose rura Numana.

Potentia col. fuit Romana A. U. C. 595. Firmum colonia in initio belli Punic primi ad annum U. C. 488. Hodie Fermo. F.

Ibid. Φέρμων Πικηνόν, Firmum Picenum.] Christoph. Colerus ad Valer. Maximum, lib. ix. cap. 15. scribit a pistorum multitudine haud ineleganter posse dici Furnum Picenum. Anon.

19. ἐπὶ τοῖς δὲ ταύτης, Κάττειλον. Plinius, iii. c. 13. Castellum Firmanorum vocat. Casaub.

Ibid. τὸ τῆς Κύπρας ἱερόν. Plinio, iii. c. 13. Cupra oppidum. Ptolemæo, Κάπρια μαριτίμα. Idem.

Ibid.] Cupram maritimam Ptolemæus vocat, ut a Cupra montana distinguat. F.

21. Τρεντίνος ποταμός καὶ πόλις. Pomponius, ii. c. 4. Truentum, id a fluvio, qui præterit, ei nomen est. Sic Plinius, iii. c. 13. Ptolemæus fluminis tantum meminit. Casaub.

Ibid.] Hodie Tronto. Truentum oppidum est, juxta Plinium, solum Liburnorum reliquum in Italia. l. iii. c. 13. F.

22. εἴτα καὶ Τρενόν, καὶ ὁ Ματρινὸς ποταμός. Quid est obsecro Τρενόν? Eruditus interpres id monstrum interpretando omisit: sed aut nos ipsi nobis suffeni sumus, aut felici admodum conjectura locum emendavimus. Legendum censeo, εἴτα Κατρενόν, καὶ ὁ Ματρινὸς ποταμός, quam equidem emendationem non e libris, qui hic me deficiunt, sed ex re ipsa habeo. Nam Truento oppido proximum aliud fuit quod Castrum novum appellabatur: cujus frequens admodum in historiis mentio: ut verisimile non sit, prætermisum id a diligentissimo scriptore: fere autem cum Truento solet conjungi, ut hoc loco. Plinius, iii. c. 13. Castrum novum, flumen Batinum, Truentum cum amne. Antoninus quoque, in descriptione itineris ab Ancona Brundisium, hoc loco refert, Numanam, Potentiam, Castellum Firmanum, Castrum Truentinum, Castrum novum, Adriam, Ostia Aterni: et sic alibi non semel. Quare dubium non potest esse scripsisse Strabonem ut nos emendavimus. Porro Matrinus fluvius, quem

ὁ^a Ματρίνος ποταμός, ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀδριανῶν πό-
λεως, ἔχων ὅπνιον τῆς Ἀφρίας ἐπάνυμον αὐτοῦ.
ἐστὶ δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ αὕτῃ, καὶ τὸ Ἀσκλον τὸ
Πικηνόν, ἐρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ πῖ-
χος, καὶ τὰ περιεκύματα ὅρη τρατοπέδους^b ἐβάζετο.
ὑπὲρ δὲ τῆς Πικεντίας· Οὐσησιοί τε καὶ Μαρσοί, καὶ^c
Πέλιγνοι, καὶ^d Μαρσικῖνοι, καὶ^e Φρεντανοί, καὶ^f Σαννιτι-
κὸν ἔθνος, ἃ ὁρεῖν κατέχουσιν, ἐφαπτόμενοι μικρὰ καὶ
γαλάτης· ἐστὶ δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μὲν, ἀνδρικό-
τατα δὲ, καὶ πολλάκις τὴν ἀρετὴν ταύτην ὀπιδεδειγμένα
Ῥωμαίοις· πρῶτον μὲν, ἡνίκα ἐπολέμεον· δεύτερον δὲ,
ὅτε συνεγράτεον· τρίτον δὲ, ὅτε δέοιτο τυχεῖν ἐλευ-
θερίας καὶ πολιτείας, μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν, καὶ
τὴν Μαρσικὸν καλέμενον ἔξῃσαν πόλεμον· Κορφίνιον δὲ
τὴν Πελινῶν μητρόπολιν κοινὴν ἅπασιν τοῖς Ἰταλιώταις
ἀποδείξαντες πόλιν, ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὁρμητήριον τοῦ
πολέμου, μετονομάσασιν Ἰταλικήν· καὶ ἐνταῦθα δὲ
τὰς συνεπομένους ἀφροίσαντες, καὶ χειροτονήσαντες ὑπά-
τες καὶ στρατηγούς· δύο δ' ἔτη συνέμειναν ἐν τῷ πο-
λέμῳ, μέχρι διεπράξαντο τὴν κοινωνίαν περὶ ἧς ἐπο-
λέμεον· Μαρσικὸν δὲ ὠνόμασαν^h αὐτὸν πόλεμον, ἀπὸ
τῶν ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως, καὶ μάλιστα ἀπὸ Πομ-
πιδίου· τὰ μὲν οὖν ἄλλα κομῆδον ζῶσιν· ἔχουσι δὲ καὶ
πόλεις ὑπὲρ μὲν τῆς γαλάτης τὸ, τὴν Κορφίνιον, καὶ Σελ-

Adrianorum urbe profluens, et navale Adriæ ha-
bens nomine secum conveniens. In mediterraneo
sunt Adria, et Asculum Piceni locus cum natura
munitissimus, tum muro cinctus, et montibus qui
conscendi a nullo possunt exercitu. Supra Picenum
sunt Vestini, Marfi, Peligni, Marucini, Frentani,
Samnitica gens. Hi montana tenent, neque fere
mare attingunt. Populi ipsi exigui sunt, sed for-
tissimi, et qui suam fortitudinem Romanis sæpe
demonstraverint. Primum quidem cum bellum
adversus eos gesserunt: deinde cum eorum castra
secuti sunt: tertio, quando libertatem ac jus civi-
tatis postulantes, repulsam passi desciverunt, Cor-
finiumque, quod est Pelignorum caput, occupatum,
communem omnibus Italis loco Romæ urbem de-
signaverunt, bellique arcem, et Italicæ nomen in-
diderunt, contractisque sociorum auxiliis, et con-
sulibus ac prætoribus creatis, biennium ei bello
produxerunt: donec potiti sunt ea, ob quam arma
ceperant, communione. Bellum Marficum nomen
accepit a defectionis auctoribus, maxime Popedio.
Vivunt hæ gentes fere in vicis: habent tamen
etiam urbes supra mare, ut sunt Corfinium, Sulmo,

^a Ματρίνος Eton. ^b ἐδεστ Med. 2. ^c Οὐσησιοί Par. 1. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. Οὐσησιοί Bre. ^d Πέλιγνοι Par. 1. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^e Μαρσικῖνοι Par. 1. Med. 1. Gron. et sic infra. ^f Φρεντανοί Par. 1. 3. Med. 1. et sic infra. Φρεντανοί Med. 2. ^g Σαννιτικὸν Par. 1. 3. Σαννιτικὸν Eton. ^h Malim, τὸν πόλεμον, Marg. Cas. sic Par. 3. Eton.

Strabo Castro novo facit admodum vicinum, is ipse est, meo
iudicio, quem Plinius *Batrinum* vocat, five *Batinum*: ac puta-
rem scripsisse Strabonem, Βατρίνος, cum toties β et μ in antiquis
libris reperiantur commutata: sed ita habet Ptolemæus quoque:
quanquam eo auctore paulo longius abest ab ejus officiis Castrum
novum. Præterea augent dubitationem meam quæ de Adria ad
Matrinum sita sequuntur: nam id Plinius de Aternō fluviō scri-
bit: et cum Plinio facere Antoninus videtur. Quare de tota re
docti viri, quibus plus otii est, et quorum iudicio mea omnia
libenter permitto, judicent. Casaub.

Ibid. εἴτα καὶ Τρενόν] Mendum heic evidentissimum doctissi-
mus Strabonis commentator ita purgare conatus est, εἴτα Κάσ-
τρον νέον. Verum ego malim totam vocem Latine formatam,
Καστρεμνόν. Sic namque eodem libro antea dixit, Νόβεμνόν-
μυ, quod Latinis erat *Novum Comum*. Sic item eodem libro
Etruriæ oppidum scripsit, Αἰκέρν Φάλσκουμ, quod erat *Æquum
Faliscum*. Ph. Cluver. Ital. Antiq. 1. ii. c. 11. pag. 736. Anon.

Ibid.] Casauboni conjecturam de Castro novo valde probō.
Batinum Plinii est, juxta D'Anvillium, *Trontino*. Hæc loca sunt
in reg. Præutiāna parte Piceni. Urbs Adria est hodie *Atri*:
juxta Plinium, 7 m. p. a mari distat. F.

3. Ἀσκλον] *Ascoli* est hodie, olim Piceni caput, colonia ac
municipium. Regio *Piceni*, (quæ Plinio quinta est,) quondam,
ut ait, uberrimæ multitudinis. Trecenta et sexaginta millia Pi-
centium in fidem pop. Romano venere. 1. iii. c. 13. Idem.

6. ὑπὲρ δὲ τῆς Πικεντίας] MSS. Πικηνίας. Casaub.

9. ἀνδρικότατα δὲ] Plinius, iii. c. 12. de quarta Italiæ re-
gione, qua istæ gentes continentur: *Sequitur regio quarta gen-
tium vel fortissimarum Italiæ*. Idem.

14. τὸν Μαρσικὸν καλέμενον ἔξῃσαν πόλεμον] De hoc bello, quod
et *Marficum* appellatur, et *Sociale*, et *Italicum*, Epitome Livii
lib. LXXII. Appianus, Ἐμφ. primo, alii. Idem.

Ibid. Κορφίνιον τὴν τὴν Πελινῶν μητρόπολιν] Velleius, ii. c. 16.
Caput imperii sui Corfinium legerant, quod appellarent Italicam.
Apud Diodorum in hac historia ita legitur, τὴν κοινὴν πόλιν Ἰτα-
λίαν ὀνομάσαντες: ubi puto legendum Ἰταλικήν: sicut mox Strabo,
μετονομάσασιν Ἰταλικήν. Idem.

Ibid.] Corfinii situs haud bene notus est. Certe 3 m. p. ab
Aternō flumine, et 7 m. p. a Sulmone distabat, (vide Cæsar.
B. C. 1. i. c. 18.) et, juxta Antoninum, m. p. 28 a Teati Mar-
rucino. D'Anvillius hanc urbem ad viculum de *San Perino*
ponit. F.

17. μετονομάσασιν Ἰταλικήν] Berkelius, ad Stephanum de
Urbibus, pag. 428. v. restituit Ἰταλικήν. Anon.

20. μέχρι διεπράξαντο τὴν κοινωνίαν] Italicis civitatem fuisse

datam constat. Velleius enim testatur Romanos victis demum
afflictisque dedisse. Sed id eos obtinuisse altero anno a bello in-
choato non facile Straboni concesserim. Epitome fane Livii
cum hujus belli initia referat libro septuagesimo secundo, libro
demum octuagesimo testatur Italicis populis a senatu civitatem
esse datam: ut necesse sit multis post gestum bellum annis id
contigisse. Casaub.

Ibid.] Strabo recte hoc bellum duos tantum annos exarsisse
scribit. Ut originem hujus belli breviter attingamus, sciendum
est, nullam civitatem libertatem tenere posse, ni suffragiorum
numerus sit notus. Optimates ergo Romani recte jus suffragii
Italicis negaverunt, ne, cives Romani facti, omnia in comitiis
turbarent. Tribuni autem plebis, cum sentirent quantum opti-
mates a divitiis apud plebem urbanam potuerunt, Italos civi-
que Romanos in unum corpus redigere voluerunt. Livius Dru-
sus, Tribunus plebis A. U. C. 661, Marcio et Julio Coss. fidem
sociis astrinxerat, ut eis jus suffragii daretur. Immatura autem
morte illius spe sublata defectio exorta est. Tum Romani, qui
Asiam, Macedoniam, Africam, et Hispaniam armis subege-
rant, eadem arma in se versa, quibus tot regiones acquisive-
rant, viderunt. Socii interea recognoscences duplici munere se
militum equitumque fungi, et indignantes urbanam plebem
otiosam et imbellem in eos dominari, causam eorum esse justis-
simam putaverunt. Primum Asculi furor erupit, Julio et Ru-
tilio Coss. A. U. C. 662. In hoc bello 300,000 juventutis Ita-
liæ occisi, et per biennium continuum, ait Velleius, duo Consu-
les, Rutilius, et deinde Porcius Cato, ab hostibus trucidantur.
Anno sequenti, Pompeio et Porcio Coss. Asculo et Corfinio
captis, bellum elanguit. Romani autem interea, ut vires resi-
cerent, eos, qui aut arma non ceperant, aut maturius depose-
rant, in civitatem receperunt. Hi novi cives innumeri in octo
novas tribus admittebantur, et in comitiis tribus, ubi singuli
vocem habuerunt, certe plurimum valuerunt. Hoc, ut videtur,
maxime collabentis reip. ruinam acceleravit. Vide Patercu-
lum, Florum, Appianum. F.

21. ἀπὸ τῶν ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως] Sic Diodorus, ὁ Μαρ-
σικός πόλεμος ἐκ τῶν ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως ὠνομάσθη. A Mariis
ergo ortum est istud bellum. Aliter tamen Velleius, ii. c. 15.
qui id malum ab *Asculanis* esse ortum, a *Marfis* exceptum, scribit.
Rursus dissentit Livius, cujus in Epit. scriptum est, initium
hujus belli a Picentibus esse motum. Casaub.

24. καὶ Σελμόν] Hoc omnino falsum vitiatumque iudico, pro
eo, quod Strabo scripserat, Σέλμωνα, ab recto casu Σέλμων: quidpe
Latinis auctoribus pariter omnibus constanter dicitur *Sulmo*, *Sul-
monis*. Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. ii. c. 14. p. 755. Anon.

Ibid.

Maruvium, et Teate Marucinarum caput. Ad ipsum mare sunt Aternum Piceno confine, ejusdemque nominis cum fluvio qui Vestinos a Marrucinis dirimit: fluit enim ex agro Amiternino per Vestinos, relictis ad dextram Marrucinis qui sunt supra Pelignos: ponte trajicitur: urbs ei cognominis Vestinorum quidem est, eo tamen navali communiter utuntur Peligni et Marrucini: pons stadiis xxiv. a Corfinio distat. Post Aternum Orton est Frentanorum navale, et Buca, ipsa etiam Frentanorum, ac superne Apulos tangens est in Frentanis Ortium, faxa a prædonibus infessa, qui sua ædificia ex naufragiis concinnant, vitamque agunt belluinam. Inter Ortonem et Aternum Sagrus fluvius labens Frentanos a Pelignis dividit. Navigatio secundum litus a Piceno usque ad Apulos, quos Daunios Græci dicunt, stadiorum est circiter ccccl.

Deinceps post Latium Campania est juxta mare porrecta, et supra hanc in mediterraneis Samnium usque ad Frentanos et Daunios pertinens. Sequuntur Daunii, aliæque gentes, ad Siculum usque fretum: sed prius de Campania dicendum est. A Sinuessæ versus reliquam oram maris, sinus est usque ad Misenum justæ magnitudinis: inde alius priore multo major, Craterem nominant, a Miseno usque

μον, ἡ^a Μαρβίον, ἡ^b Τεατέαν ἢ^c Μαρκεκίαν μητροπολιν· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θαλάττῃ τό, τε^d Ἀϊέρνον, ὁμορον τῇ Πικεντίνῃ, ὁμώνυμον δὲ τῷ ποταμῷ τῷ διορίζοντι τὴν τε^e Οὐσητίαν, ἡ^f τ^g Μαρκεκίαν· ρεῖ γὰρ ἐκ τῆς^h Ἀμιτερνίνης, διὰ τῆςⁱ Οὐσητίαν, παραλιπὼν ἐν δεξιᾷ τῆς Μαρκεκίας ὑπὲρ τῆς^j Πελιγνῶν κειμένης, ζεύγματι περατὸς· τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπώνυμον αὐτῆς^k Οὐσητίαν μὲν ἐστὶ, κοινῶ δ' ὀπινέω χρώνται, καὶ οἱ Πελιγνοὶ, ἡ^l οἱ Μαρκεκίνοὶ· διέχει δὲ τὸ ζεύγμα τεσσαράς^m καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κορφινίας. Μετὰ δὲⁿ Ἀϊέρνον^o Ὀρτῶν ἐπίνειον Φρεντανῶν, ἡ^p Βῆκα, ἡ^q αὐτὸ Φρεντανῶν, ὁμορῶς τε ἀνω τῷ Ἀπέλω, ἡ^r Ὀρτῶν ἐστὶν ἐν τοῖς Φρεντανοῖς, πέτρας ληστῶν ἀνδρώπων, οἷς αἱ οἰκῆσεις ἀπὸ τῶν ναυαγίων πηγνύνται, ἡ^s τ' ἄλλα θηριώδεις^t εἰσὶ. Μεταξὺ δὲ^u Ὀρτῶν καὶ^v Ἀϊέρνης ὁ Σάγγρος ποταμὸς ὀρίζων τὰς Φρεντανὰς ἀπὸ τῆς^w Πελιγνῶν· ὁ δὲ παράπλευς ἀπὸ τῆς^x Πικεντίνης ὅπῃ τὰς Ἀπέλας, ἡ^y οἱ Ἕλληνες Δαυνίους καλεῖσι, σταδίων ἐστὶν ὅσον υν'. Ἐξῆς^z δὲ^{aa} μὲν τῇ Λατίνῃ ἐστὶν, ἡ^{ab} τε Καμπανία παρῆκεσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ^{ac} Σαμνίτις παρήκεσα ἐν μεσογαίᾳ μέχρι Φρεντανῶν ἡ^{ad} τ^{ae} Δαυνίων· εἴτ' αὐτοὶ Δαυνοὶ, καὶ τὰλλα ἔθνη τὰ μέχρι τῆς Σικελικῆς πορθμῆ· πρῶτον δὲ περὶ τῆς Καμπανίας ῥητέον. Ἐπὶ δὲ^{af} ἀπὸ τῆς Σινεέας, ὅπῃ μὲν τὴν^{ag} ἐξῆς παραλίαν, κόλπος εὐμεγέθης, μέχρι Μισσηνῆ· καὶ κείθεν ἄλλος κόλπος πολὺ μείζων τῆς πρῶτου· καλεῖται δὲ αὐτὸν Κρατῆρα, ἀπὸ τῆς Μισσηνῆς μέχρι τῆς

^a Μαρκεκίον Med. 1. ex correct. ^b Τεατέαν Par. 1. Med. 1. Eton. Τεατέαν Par. 3. Bre. Τεατέαν Med. 2. ^c Μαρκεκίαν Par. 1. Καρκεκίαν Med. 1. Eton. et ex correct. Μαρκεκίαν. Καρκεκίαν Med. 2. ex correct. ^d Αἰτέρνον Par. 1. Med. 1. 2. ^e Αμιτερνίνης Par. 1. Med. 1. ex correctione. ^f Αμιτερνίνης Med. 2. ^g Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^h Οὐσητίαν Med. 1. 2. ⁱ Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^j Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^k Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^l Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^m Οὐσητίαν Med. 1. 2. ⁿ Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^o Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^p Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^q Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^r Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^s Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^t Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^u Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^v Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^w Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^x Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^y Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^z Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{aa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ab} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ac} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ad} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ae} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{af} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ag} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ah} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ai} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{aj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ak} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{al} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{am} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{an} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ao} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ap} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{aq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ar} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{as} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{at} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{au} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{av} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{aw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ax} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ay} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{az} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ba} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{be} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{br} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{by} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{bz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ca} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ce} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ch} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ci} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ck} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{co} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ct} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{cz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{da} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{db} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{de} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{df} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{di} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{do} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ds} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{du} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{dz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ea} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ec} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ed} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ee} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ef} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ei} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ej} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ek} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{el} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{em} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{en} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ep} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{er} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{es} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{et} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{eu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ev} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ew} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ex} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ey} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ez} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fe} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ff} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ft} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{fz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ga} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ge} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{go} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{gz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ha} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{he} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ho} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ht} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{hz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ia} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ib} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ic} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{id} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ie} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{if} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ig} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ih} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ⁱⁱ Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ij} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ik} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{il} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{im} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ⁱⁿ Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{io} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ip} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ir} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{is} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{it} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ix} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{iz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ja} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{jb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{jc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{jd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{je} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{jf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{jj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ki} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{km} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ko} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ks} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ku} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ky} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{kz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{la} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ld} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{le} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{li} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ll} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ln} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ls} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ly} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{lz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ma} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{md} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{me} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ml} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ms} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{my} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{mz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{na} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. nd Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ne} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ng} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ⁿⁱ Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{no} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{np} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ns} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ny} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{nz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ob} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{od} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oe} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{of} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{og} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ok} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ol} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{om} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{on} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{op} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{or} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{os} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ot} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ou} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ov} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ow} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ox} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{oz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pe} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ph} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{po} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ps} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{px} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{py} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{pz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qe} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qi} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ql} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qo} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qu} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{qz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ra} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. rd Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{re} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ri} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rm} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ro} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rs} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rt} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ru} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ry} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{rz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sa} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sd} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{se} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sf} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sg} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sh} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{si} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sj} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sk} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sl} Οὐσητίαν Med. 1. 2. sm Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sn} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{so} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sp} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sq} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sr} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ss} Οὐσητίαν Med. 1. 2. st Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{su} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sv} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sw} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sx} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sy} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{sz} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{ta} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{tb} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{tc} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{td} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{te} Οὐσητίαν Med. 1. 2. ^{tf} Οὐσητίαν Med

Ἀθηναίᾳ δυοῖν ἀκρωτηρίων, κολπέμυρον· ὑπὲρ δὲ τε-
των πῶν ἡόνων Καμπανία πᾶσα ἰδρύται, πεδίων εὐ-
δαιμονέστατον πῶν ἀπάντων· περικενταὶ δ' αὐτῷ γεω-
λοφία τε εὐκαρποί, καὶ ὅρη τὰ τε τῶ Σαννιτῶν καὶ τὰ
τῶν Ὀσκων. Ἀντίοχος μὲ οὖν φησι τὴν χώραν ταύτην
Ὀπικὲς οἰκῆσαι, τέτρες δὲ καὶ Αὐσονας καλεῖσθαι.
Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. Ὀ-
πικὲς γὰρ φησι καὶ Αὐσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην
περὶ τὸν Κρατῆρα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκόντων
Ὀπικῶν πρότερον, καὶ Αὐσόνων· οἳ δ' ἐκείνους κα-
λεῖν ὑπερὸν Ὀσκων πᾶν ἔθνος· τέτρες δ' ὑπὸ Κυμαίων,
ἐκείνους δ' ὑπὸ Τυρρήνων ἐκπεσεῖν· ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρετὴν
περιμάχον γενέσθαι τὸ πεδίων· δώδεκα δὲ πόλεις
ἐγκατοικήσαντες, τὴν οἶον κεφαλὴν, ὀνομάσαι Κα-
πύην· ἀλλὰ δὲ τὴν περὶ τὴν εἰς μαλακίαν τραπομένην,
καθ' ἅπασαν τὴν περὶ τὸν Πάδον χώραν ἔξετησαν, ἔτι
καὶ ταύτης παραχωρήσαι Σαννίταις, τέτρες δ' ὑπὸ
Ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. Τῆς δ' εὐκαρπίας ἐπὶ σημείον,
τὸ, οἷον ἐνταῦθα γίνεσθαι τὸν κάλλιτον· λέγω δὲ τὴν
πύρινον, ἣ ἐκ καὶ ὁ χόνδρος κρείττων ὢν πάντος καὶ
ὀρύζης, καὶ ἐν ὀλίγῳ σιτικῆς τροφῆς ἰσχυρεῖται δ' ἕνα
τῶν πεδίων ἀσπεύεσθαι δι' ἔτους, δις μὲν τῇ ζέᾳ, τὸ δὲ
τρίτον ἐλύμῳ· πνὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι τῷ τελέρτῳ
αὐτῷ. Καὶ μὴν τὸ οἶνον τὸν κράτιστον ἐντεύθεν ἔχει
Ῥωμαῖοι τὸ Φάλερνον, καὶ τὸ Στατάνον, καὶ τὸ Κάληνον·
ἡ δὲ καὶ ὁ Σαρεντίνος ἐνάμιλλος κατὰ τὰς τέτοις,
νεωτέρῳ περαθεῖς ὅτι παλαιώσιν δέχεται· ὥς δ' αὖτως
εὐελαιός ἐστι, ὅτι πᾶσα ἡ περὶ τὸ Οὐέναφρον ὁμορὸν τοῖς
πεδίοις ὢν. Πόλεις δ' ὅτι μὲν τῇ θαλάττῃ μὲν τὸ Σι-
νέουσαν, Λίτερνον, ὅπερ τὸ μνημα Σκιπίωνος τῷ πρώτῳ
προσαγορευθέντος Ἀφρικανῶ· διέτριψε καὶ ἐνταῦθα τὸ
τελευταῖον, ἀφ' οὗ τὰς πολιτείας καὶ ἀπέχθειαν τὴν

ad Minervæ, promontoriis duobus in finis morem
conclusus. Super hoc litus universa est sita Cam-
pania, omnium planitierum felicissima: circum
eam jacent cum tumuli terræ fertiles, tum Samni-
tum Oskorumque montes. Antiochus ab Opicis
habitata fuisse eam regionem narrat, qui iidem
et Aufones appellarentur. At Polybius significat
se pro duabus diversis gentibus eos habere. Ait
enim Opicos et Aufones terram, quæ est circa Cra-
terem, incoluisse. Alii ferunt, cum ea loca quon-
dam Opici et Aufones tenuissent, fuisse ea deinde
ab Osca gente occupata, quæ a Cumanis pulsa inde
fit, quos rursus Etrusci ejecerint: etenim ob præ-
stantiam campos illos multis fuisse certaminibus ex-
petitos. Tyrrhenos cum xii. urbes habitarent, quæ
earum quasi caput esset, ea de causa Capuam nun-
cupasse. Eisdem cum per luxuriam ad mollitiem
fese transdidissent, sicut et regionē ad Padum sita
pulsi fuerunt, ita Samnitibus Campania cecidisse,
quos Romani postmodo inde profligaverint. Fer-
tilitatis indicium est, quod frumentum ibi nascitur
præstantissimum: triticum, inquam, ex quo alica
fit omni præstantior oryza, omnique fere alio fru-
mentario alimento. Traditum memoriæ est, quæ-
dam Campaniæ arva toto anno conferi bis zea, ter-
tium panico: quædam etiam quarto satum olera pro-
ducere. Quin et vinum optimum hinc habent Ro-
mani, Falernum, Statanum, Calenum: atque hodie
Surrentinum quoque his non cedit, quod ætatem
ferre nuper est exploratum. Nec minus olei ferax
est toto Venafrano tractu, qui planis est contiguus.
Urbes Campaniæ ad mare sunt post Sinuessam Li-
ternum, ubi sepulchrum est Scipionis, ejus qui pri-
mus est Africanus usurpatus: ibi enim vitæ extrema
tempora transegit, omissa ob inimicitias cum qui-

^a τὴν περὶ Εἶον. ^b ἐγκατοικήσαντες Par. 1. 3. recte. V.
^c Σινέουσαν Med. 2. Mosc. et ex correct. Med. 1.

^c ὅτως Par. 1. Med. 1. ^d Κάληνον Par. 1. et ex correct. Med. 1.

6. τέτοις δὲ καὶ Αὐσονας καλεῖσθαι] Opicos et Aufones eisdem
esse credidit etiam summus auctor Aristoteles. Sic ille, Πολ.
lib. vii. c. 10. φησὶν δὲ τὸ μὲν πρὸς τὴν Τυρρήνιαν Ὀπικοί, καὶ πρό-
τερον καὶ νῦν καλούμενοι τὴν ἐπὶ πωρυγίαν Αὐσόνες. 1. e. incolebant autem
eam Italiæ partem, quæ ad Tyrrheniam versa est, Opici, qui nunc
Aufonii nominantur. Idem.

9. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκόντων Ὀπικῶν πρότερον, καὶ Αὐσόνων· Οἱ δ'
ἐκείνους καταχεῖν ὑπερὸν Ὀσκων τὴν ἔθνος] Scribendum credo, καὶ Αὐ-
σόνων MET' ἐκείνους, καταχεῖν. T.

10. οἳ δ' ἐκείνους] Corrupte: forte, εἴτ' ἐκείνους, ut subaudias
τόπες. Σαννίταις, dandi casu, sensus requirit. De alica et Cam-
paniæ fertilitate confer huc quæ habet Plinius, xviii. 11. Sta-
tanum vinum male in Setinum depravavit interpres. Vide
Plinium huc, xiv. 6. Xyland.

Ibid. οἳ δ' ἐκείνους καλοῦσιν ὑπερὸν Ὀσκων τὴν ἔθνος] Probo emen-
dationem Xylandri, εἴτ' ἐκείνους, scilicet Opicos. Casaub.

13. δώδεκα δὲ πόλεις ἐγκατοικήσαντες] Lego per 1, ἐγκατοικήσαν-
τες. Nam ipsas urbes conditas a Tyrrhenis fuisse, non solum
habitas, significare, opinor, voluit; quin si nihil deesse pu-
tandum est, legendum arbitror, ἐγκατοικήσαντας, quarto casu:
quod mihi facile fat scio docti viri concedent. Idem.

14. τὴν οἶον κεφαλὴν ὀνομάσαι Καπύην] Capua ergo quasi Caput
dicta. Sed Latino vati aliter visum, lib. x. Æn. ver. 145.

Et Capys: hinc nomen Campaniæ ducitur urbi.
Vide Dionysium Halicarn. i. c. 73. Servium, ad l. c. Virgillii,
et Festum, v. Capua. Idem.

Ibid.] Livius et Plinius Capuæ nomen melius a campo,
quod in planitie sita est, ducunt. F.

16. καθ' ἅπασαν τὴν περὶ τὸν Πάδον χώραν] Respicit ad ea quæ
supra de Etruscis dixit: vide locum. Casaub.

18. Τῆς δ' εὐκαρπίας ἐπὶ σημείον, τὸ, οἷον ἐνταῦθα γίνεσθαι τὸν

κάλλιτον] Varro, de R. R. l. i. c. 1. Quod far conferam Campano?
Plinius, l. iii. c. 5. de laudibus Campaniæ multa profert. F.

20. ἐξ ἧ καὶ ὁ χόνδρος] Lege Plinium, lib. xviii. cap. 11.
Casaub.

21. καὶ ἐν ὀλίγῳ σιτικῆς τροφῆς] Ἐν ὀλίγῳ hic ut apud Lucam,
Astorum xxvi. 28. ἀντὶ τῆς, παρ' ὀλίγον, vel ὀλίγε δειν. Casaub.

Ibid. ἐν ὀλίγῳ] In short: et sic intelligendus Lucas. Male
Casaubonus. Tour.

Ibid. ἰσχυρεῖται δ' ἕνα τῶν πεδίων] Plinius de tota Campania id
videtur velle intelligi, itemque alii, ut Florus: partem tamen
Campaniæ optimam semper fuisse, et reliquæ toti longe præ-
latam, satis constat: ii sunt Campi Laborini veteribus dicti.
Vide Dionys. de laudib. Ital. Casaub.

22. δις μὲν τῇ ζέᾳ, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμῳ] Plinius ita, Seritur toto
anno panico semel, bis farre. Græci panicum ἐλύμον vocant, ab
ἐλος facta voce, ut ab ἔτος ἔτυμος. Idem.

25. τὸν Φάλερνον, καὶ τὸ Στατάνον, καὶ Κάληνον] De quorum præ-
stantia lege apud Plinium, lib. xiv. cap. 6. et Athenæum, lib.
prim. c. 21. Idem.

27. ὅτι παλαιώσιν δέχεται] Surrentinum vinum post annum
xxv. potui aptum esse ait Athenæus, lib. i. c. 21. p. 26. Idem.

29. Πόλεις δ' ἐπὶ μὲν τῇ θαλάττῃ] Campaniæ oram maritimam
ita describit Polybius, Histor. iii. p. 336. Edit. Amst. Τὴν μὲν
γὰρ παραλίαν αὐτῶν Σενεσάνοι, καὶ Κυμαῖοι, καὶ Δικαιαρχίται νέμονται,
πρὸς δὲ τέτοις Νεαπολίται, τελευταῖον δὲ τὸ τῶν Νεκρινῶν ἔθνος. Idem.

30. ὅπερ τὸ μνημα Σκιπίωνος] Historiam pete ex Livio, lib.
xxxviii. Idem.

Ibid.] De villa Scipionis vide Senecam, Ep. 86. Vestigia
Linterni, vel Linterni, ad locum Torre della patria dictum ap-
parent, prope Lago della patria. Hinc Silius Italicus Linter-
num stagnosam memorat, vi. 653. F.

busdam ipsi intercedentes reipubl. tractatione. Urbem alluit ejusdem nominis fluvius. Sequitur Vulturturnus, urbs ejusdem nominis cum amne ipsam præterlabente, qui per Venafrum et mediam Campaniam fluit. Has subsequuntur Cumæ, Chalcidensium et Cumæorum opus vetustissimum: est enim antiquissima hæc urbs omnium Sicularum et Italicarum a Græcis deductarum coloniarum. Ductores classis, Hippocles Cumæus et Megasthenes Chalcidensis, inter se pepigerant, ut alterius colonia esset, alterius appellatio coloniae: itaque urbs Cumæ nomen gerit, videtur autem a Chalcidensibus condita. Atque ab initio quidem urbs ea fortunata fuit: et quæ de Phlegræis campis fabulantur, ac re ibi cum gigantibus gesta, non aliunde videntur orta, quam quod eam regionem ob soli virtutem multi sibi certatim vindicarent. Postea temporis Campani, urbe ea in suam redacta potestatem, cum alias multas contumeliosas injurias civibus intulerunt, tum cum eorum uxoribus ipsi habitaverunt. Attamen etiamnum multa Græci ornatus supersunt vestigia, et sacrorum, atque institutorum. Sunt qui a fluctibus (hi enim sunt Græcis kymata) factum urbi nomen putent: est enim vicinum litus scopulosi instar dorsi mari objectum. Sunt et op-

πρὸς τινὰς· παρὰ ῥεῖ δ' ὁμώνυμος τῇ πόλει ποταμός· ὡς δ' αὖτως καὶ Ὀυαλτέριος ὁμώνυμός ἐστι τῇ παρ' αὐτὴν πόλει ἐφεξῆς κειμένη· ῥεῖ δ' ἔπος 279^b Ὀυνάφρος καὶ τῆς Καμπανίας μέσης. Ταύταις δ' ἐφεξῆς ἐπὶ Κύμῃ, ὧς Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασῶν γὰρ ἐπὶ πρὸς βυτάτη τῶν πε- 5 Σικελικῶν, καὶ τῶν Ἰταλιωτίδων. Οἱ δὲ τὸν τόπον ἄγοντες, Ἰπποκλῆς ὁ Κυμαῖος, καὶ Μεγασθένης ὁ Χαλκιδεὺς, διωμοιολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτὰς, τῶν 10 μὲν Σπικίαν εἶναι, τῇ δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν πρὸς τὰς ἀρετὰς Κύμη· κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Πρῶτον μὲν οὖν ἡτύχει καὶ τὸ Φλέγραιον καλέμενον πεδῖον, ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Γίγαντας μυθεύ- 15 σιν, ὅτε ἄλλοθεν, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τῆ περιμέλειον τῶν γῆν εἶναι δι' ἀρετῶν· ὑπερον δὲ οἱ Καμπανοὶ κύριοι καταστάντες τῆς πόλεως, ὕβρισαν εἰς τὰς ἀνθρώ- 20 πους πολλὰ· καὶ δὴ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συνώκησαν αὐτοί· ὅμως δ' οὖν ἐπὶ σώζεται πολλὰ ἵχνη τῆς Ἑλληνικῆς κόσμου, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. Ὦνο- 20 μάσται δ' ἐνιοὶ Κύμην Σπὶ τῶν κυμάτων φασί· ῥα- 21 χιδέως γὰρ καὶ προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός· εἰσὶ δ' καὶ κτεῖναι παρ' αὐτοῖς ἄριστοι· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τέττα

^a Ουαλτέριος Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b Ουνάφρος Med. 2. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^c Χαλκιδέων Mosc. ^d καὶ δὴ καὶ ταῖς Bre. Eton. Esc. Mosc. ^e Suspecta vox, Marg. Caf. προσεχὴς Med. 1. 2. Mosc. ^f Legendum, κτεῖναι παρ' αὐτοῖς ἄριστοι, Marg. Caf. κτεῖναι Eton. Esc. Mosc. ἀρετῶν Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

1. παρὰ ῥεῖ δ' ὁμώνυμος τῇ πόλει ποταμός) Linterni amnis meminuit Livius, lib. xxxii. c. 29. Duæ coloniae ad ostia fluminum Vulturturni Linternique, una Puteolis, una ad castrum Salerni. Et lib. xxiii. c. 35. Transgressus Vulturturnum flumen circa Linternum castra posuit. Cave putes eundem esse Linternum et Lirim, quæ est Appiani primo ἔμφυλ. falsa conjectura. Quamquam video doctos Appianum sequi, aut potius ab eo seduci. Casaub.

Ibid.] Alio nomine flumen Linternus est Clanius. F. 2. ὡς δ' αὖτως καὶ Ὀυαλτέριος] Xylander hunc locum vertit quasi Vulturturnus esset post Linternum, sed inter Sinuessam ac Linternum jacet. Vulturturnus fluvius est hodie Vulturno. Livius originem urbis memorat, lib. xxv. c. 20. Ad Vulturturni ostium, ubi nunc urbs est, castellum communitum. Colonia ibi ducta fuit, A.U.C. 555, Cornelio et Minucio Coff. Idem.

5. Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα] Dionysio Halicarnasæo, in initio lib. vii. Cuma hæc Eretrienfium et Chalcidensium κτίσμα. Cum quidem variæ fuerint variis locis Cumæ, quas enumerat Stephanus, dubitari potest ex qua Cumani isti sint profecti, qui Cumam Campaniæ condiderunt: puto tamen e Cuma Euboica: nam et Chalcis in Eubœa. Ideo ait Virgilius, Æn. vi. 2:

Et tandem Euboicis Cumarum allabitur oris. Casaub.

Ibid.] Cuma Euboica Stephani non alibi memoratur, ergo forsitan auctoris lapsus est. Istum vero librum de urbibus, Steph. Byzant. ascriptum, esse epitomen grandioris operis certum est. Strabo et Virgilius non inter se discrepant. Scymnus Chius, ver. 245, Æolicam originem Cumis ascribit.

Μετὰ δὲ Λατίνους ἐστὶν ἐν Ὀπικαῖς πόλεις,

τῆς λεγομένης Νίμνης Ἀθήνα πλησίον,

Κύμη, πρῶτον ἦν οἱ Χαλκιδεῖς ἀποκήσαν,

ἔπειτα Αἰολεῖς. Μάλιστα τ' εὐανδρεμένη

Κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη ἔστι κειμένη πόλις.

Tempus foundationis haud notum, sed ante Trojanum bellum esse omnes consentiunt. Dionysius Olymp. 64 scribit Campanos Cumas aggressos esse, sed frustrata spe a duce Cumano Aristodemio decessisse. Hicce prosperis elatus Aristodemus factus est tyrannus, et mores juventutis, quod potuit, depravatos ac molles reddidit. Huc Tarquinius exul se contulit, et hic diem vitæ supremum obiit. Dionys. l. vii. p. 418. Edit. Oxon. F.

8. Ἰπποκλῆς ὁ Κυμαῖος, καὶ Μεγασθένης ὁ Χαλκιδεὺς] Alii utrumque faciunt Chalcidensem. Velleius Paterc. i. c. 4. Nec multo post Chalcidenses, orti, ut prædiximus, Atticis, Hippocle et Megasthene ducibus, Cumas in Italia condiderunt. Casaub.

12. Πρῶτον μὲν ἔν ἡτύχει καὶ τὸ Φλέγραϊον καλέμενον πεδῖον] Laborinos campos Latini vocant, ut Plinius, lib. iii. c. 5. Idem lib. xviii. c. 11. Laborias appellat, et a Græcis Phlegræum appellari admonet: cum lib. iii. id omisisset, ac paulo aliter sentire videri potuisset. Diodorus, iv. c. 21. hunc campum

olim Φλέγραϊον, nunc Κυμαῖον, appellari testatur. Idem.

Ibid. καὶ τὸ Φλέγραϊον καλέμενον πεδῖον, ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Γίγαντας μυθεύσιν, ὅτε ἄλλοθεν, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τῆ περιμέλειον τῶν γῆν εἶναι δι' ἀρετῶν. Et quæ de Phlegræis campis fabulantur, ac re ibi cum gigantibus gesta, non aliunde videntur orta, quam quod eam regionem ob soli virtutem multi sibi certatim vindicarent.] Videtur aliquid deesse sententiæ, quæ perfecta foret, si adderetur εἰρηκέναι post ὡς εἰκός: sic, ἐκ ἄλλοθεν, ὡς εἰκός, εἰρηκέναι δοκεῖ. Palmer.

14. ἐκ ἄλλοθεν, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τῆ περιμέλειον τῶν γῆν εἶναι] Eadem Polybio (Histor. lib. iii. p. 336. Edit. Amst.) mens, scribenti de Capua, κατὰ μέσα δὲ τὰ πεδία κείδαι συμβαίνει τὴν πασῶν ποτε μακαριωτάτην γενομένην πόλιν Καπύην· ἐπιεικέατος δὲ καὶ παρὰ τοῖς μυθογράφοις ὁ περὶ τῶν πεδίων λέγεται λόγος· προσεγορεύεσθαι δὲ καὶ ταῦτα Φλέγραϊα, καθάπερ καὶ ἕτερα τῶν ἐπιφανῶν πεδίων· δεῖς γὰρ μὴν μάλιστα περὶ τῶν εἰκός εἰρηκέναι, διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν. Quod ait, alios quoque campos ita fuisse appellatos, id verum est. Sic Pallene Phlegræa dicta, sic alia. De bello autem isto Deorum, et gigantum clade, unde Phlegræis campis nomen, lege, si vacat, Diodorum Siculum, lib. v. Casaub.

15. ὕπερον δὲ οἱ Καμπανοὶ] A. U. C. 373, L. Q. Cincinnato, Sexto Fur. Medullino, &c. Trib. Milit. Liv. l. iv. c. 44. Hi Campani forsitan cavernas et antra formaverunt, nisi conjicias ante Græcorum adventum fuisse quandam Etruscam coloniam ibi sitam. Municipis facti sunt Cumani durante bello Punico secundo, (Liv. l. xxiii. c. 31.) sed ante Campanorum defectum. Eximia utriusque urbis (ait Velleius, de Cuma et Neapoli) in Romanos fides facit eas nobilitate atque amœnitate sua dignissimas. Sed aliis diligentior ritus patrii mansit custodia. Cumanos Osca mutavit vicinia. Vires autem veteres earum urbium hodieque magnitudo ostentat mœnium. Vell. Paterc. l. i. c. 4. Permissum est Cumanis ut publice Latine loquerentur, paulo ante Persei bellum. (Liv. l. xl. c. 42.) Decreuit hæc urbs, ut accipimus a Paterculo, ante Tiberium: et Juvenalis sub Domitiano (Sat. iii. ver. 2.) vacuas Cumas appellat. Sola Cumarum vestigia, quæ extant, sunt arcus lateritius, (arco felice dictus,) templum Jovis, et antrum Sibyllæ a Virgilio memoratum. De Cumæis vide Heraclidem de Politis. F.

20. Κύμην ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί] Servius, ad Virgil. Æn. vi. 2. Cumas vocarunt, vel ἀπὸ τῶν κυμάτων, vel a gravidæ mulieris augurio, quæ Græce ἔγκυος dicitur. Casaub.

Ibid. ῥαχιδέως γὰρ καὶ προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός] Scribe, ῥαχιδέως γὰρ καὶ προσεχὴς, &c. Scaliger, ad Eusebium, p. 59. Anon.

21. προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός] Forsan, προσεχέως. Vide Casaubonum, pag. sequent. Sed vide Suidam, v. προσεχὴς. Τον.

22. κτεῖναι] Hanc ego vocem neque adsequor, neque quid legerit interpretes video, qui ostrea vertit, nisi si legit τηδεα: nam τηδεα esse ostrea vel ex Homero notum est. Xyland.

Ibid.

καὶ ὕλη τις ἐστὶ θαμνώδης, ὅτι πολλὰς ἐκτεννομένην
 γαδίους, ἀνδρὸς καὶ ἀμμώδης, ἣν ἂ Γαλλινάριαν ὕλην
 καλεῖσιν. Ἐνταῦθα ἔτι ληστήρια συνεστήσαντο οἱ Πομ-
 πηεὶ Σέξτε νάυαρχοι, καὶ ὃν καιρὸν Σικελίαν ἀπέ-
 σπεν ἑαίνους. Πλησίον δὲ τῆς Κύμης, τὸ Μισινὸν ἀκ-
 ρωτήριον, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ Ἀχερυσία λίμνη, τῆς θα-
 λάσσης ἀνάχουσις τις πεναλώδης. Κάμψαντι δὲ τὸ
 Μισινὸν, λίμνη εὐθὺς ὑπὸ τῇ ἀκρᾷ καὶ ἔτι τῷ
 ἐγκολπίζουσα ἢ ἡὶον εἰς βάθος ἑάενναον· ἐν ἣ αἱ
 Βαίαι καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, ἔτι καὶ πρὸς τρυφὴν καὶ
 πρὸς θεραπείαν νόσων ὀπιτήδεια. Ταῖς δὲ Βαίαις συν-
 εχῆς ὁ, τε Λοκρίνος κόλπος, καὶ ἐντὸς τῆς ὁ Ἀορνός,
 χερρῶνησον ποῖον τὴν ἀπολαμβανομένην μέχρι Μισινῆ
 γῆν, ἀπὸ τῆς πελαγίας τῆς μεταξὺ Κύμης καὶ αὐ-
 τῆς· λοιπὸς γὰρ ἐστὶν ὀλίγων γαδίων ἀπὸ τῆς διάρ-
 γος ἰσθμὸς ἐπὶ αὐτῇ Κύμην, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θα-
 λάτταν. Ἐμύθενον δὲ οἱ πρὸς ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ, τὰ
 περὶ τὴν νεκρῶν τὴν Ὀμηρικὴν καὶ δὴ καὶ νεκυομαν-
 τειὸν ἰσορροπῶν ἐνταῦθα γινέσθαι, καὶ Ὀδυσεῖα εἰς τῷ
 ἀφικέσθαι. Ἐστὶ δὲ ὁ μὲν Ἀορνός κόλπος ἀγχιβαθὴς
 καὶ ἀρτίστομος, λιμένος καὶ μέγας καὶ φύσιν ἔχων,
 χρεῖαν δὲ παρεχόμενος λιμένος, ἀπὸ τῷ περικλείεσθαι
 τὸ Λοκρίνον κόλπον ὑπερβαρὺ καὶ πολὺν. Περιλείεσθαι
 ὁ δὲ Ἀορνός ὀφρύσιν ὀρθαῖς, ὑπερχεινόμεναις πανταχόθεν

timi apud eos . . . et in sinu hoc sylva quaedam est
 arbuftis confita, aliquot stadiorum longitudine,
 aquæ inops et arenosa, quam sylvam Gallinariam
 appellant. Ibi præfides navium Sex. Pompeii
 prædonum copiam contraxerunt, quo tempore Si-
 ciliam is ad defectionem pertraxit. Cumis vicinum
 est Misenum promontorium, iisque interposita est
 Acherontia palus, ac cœnosa quædam maris effu-
 sio. Postquam ultra Misenum cursum navis cir-
 cumflexeris, statim sub ipso promontorio palus
 existit, indeque litus profunditate immensa in fi-
 num reducitur: quo in litore Baiæ sunt, et calidæ
 aquæ cum ad luxum, tum ad morborum sanatio-
 nem idoneæ. Baias autem contingit Lucrinus fi-
 nus, eoque interior lacus Avernus, qui id terræ,
 quod in ora maritima Cumas usque inter ipsum ac
 Misenum intercipitur, in peninsulæ formam redi-
 git: superest enim, ne fiat insula, collum angustum
 mari utrinque vicino interjectum, ac per fossam
 per stadia pauca porrectum Cumas versus, et mare
 quod eam urbem tangit. Qui nos ætate anteces-
 serunt, Necyæ Homericæ fabulas Averno appli-
 caverunt, atque adeo narrant fuisse ibi oraculum
 ubi vita defuncti responsa darent, eoque Ulysssem
 advenisse. Avernus est sinus mari pone ipsum li-
 tus profundo, faucibus commode ad recipiendas
 naves instructus: neque ei ut portus haberetur vel
 a natura loci, vel a magnitudine, quicquam deest,
 sed usum tamen illum non præstat, quod ante eum

^a Γαλλινάριαν Med. 2. ^b δὴ Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. recte. V. ^c οἱ τὲ Med. 2. ^d μετὰ τῶτον Med. 1. 2. Bre. Mosc.
^e ἢ deest Par. 1. ^f ἑάενναον deest Eton. Esc. Mosc. ^g καὶ τὰ πρὸς Med. 1. 2. Mosc. ^h πελαγίας Esc. ⁱ γαδίων ἰσθμὸς διὰ
 τῆς διάργος ἐπὶ αὐτὴν Med. 1. 2. Mosc. ^k νεκρῶν Mosc. ex correctione. ^l ἀγχιβαθὴς Par. 3. ^m ὑπερβαρὺ Med. 1. Gron. et
 ex correct. Med. 2. ⁿ περικλείεσθαι Esc. ^o ὑπερχεινόμεναις πανταχόθεν deest Eton. ^p πολὺν ex correct. Med. 2. ^q δὲ ὁ Ἀορνός Esc.

Ibid. εἰσὶ δὲ καὶ κητεῖαι παρ' αὐτοῖς ἄριστοι. Ait quod Plinius:
 Hæc littora, inquit, fontibus calidis rigantur: præterque cætera
 in toto mari conchylio et pisce nobili annotantur. Legendum igitur
 κητεῖαι. Κητεῖαι enim vocabant loca ubi pisces vel capiebant, vel
 condiebant, maxime autem thynnus, qui plurimi illa maris
 parte capiebantur. Quis me hoc docuit? Ælianus, qui hac de
 re nos admonet, lib. Hist. Anim. xiiii. cap. 17. τὴν τῶν θύνων
 αἰτ, θύνων, Ἰταλὸς τε καὶ Σικελὸς δὲ Κητεῖαν φιλῶσιν ὀνομάζειν. Vide
 reliqua. Utitur ea voce et Athenæus, libro septimo. Casaub.

Ibid. κητεῖαι] Recte Casaubonus, κητεῖαι. Hesychius, κητεῖα,
 θύνων θύρα. Ita legend. Vide Casaubonum. Tour.

Ibid. παρ' αὐτοῖς] Omnino rectius, αὐτῶν. Ph. Cluverius, Ital.
 Antiq. l. iv. c. 2. p. 1101. Anon.

2. Γαλλινάριαν ὕλην καλεῖσιν] Cicero ad Pætum, lib. ix. epist.
 23. Heri veni in Cumanum: cras ad te fortasse. Sed cum certum
 sciam, faciam te paulo ante certiore. Et si M. Cæparius, cum
 mihi in sylva Gallinaria obviam venisset, &c. Vide Varronem
 de re rust. lib. iii. c. 9. Casaub.

Ibid.] Varro Gallinariam insulam, non autem sylvam,
 lib. iii. c. 9. memorat. F.

3. οἱ Πομπηεὶ Σέξτε νάυαρχοι] Vide Appianum, lib. v. Dio-
 nem, lib. xlviii. Casaub.

6. Ἀχερυσία λίμνη] Plinio, iii. c. 5. Acherusia palus Cumis
 vicina. Vide Servium ad hæc Virgil. Æn. vi. 107.

— Et tenebrosa palus Acheronte refusa. Idem.

8. λίμνη εὐθύς] Omnino suspicor pro corrupto vocabulo re-
 ponendum esse λίμνην εὐθύς. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv.
 c. 2. p. 1117. Anon.

10. τὰ καὶ πρὸς τρυφὴν καὶ πρὸς θεραπείαν νόσων ὀπιτήδεια] Utrumque
 testatur Josephus, Iud. æγ. lib. xviii. c. 9. καὶ τὰ παρὰ τῇ τρυφῇ
 καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν νόσων ὀπιτήδεια. ἀγαθὰ ἐπὶ τῇ ἰάσει τοῖς χρωμέ-
 νοις, καὶ ἄλλως τῷ ἀνεμίνῳ τῆς ἀσθενείας συμφέροντα. Casaub.

Ibid.] Baiæ (hodie Baie) deliciæ fuerunt ac luxus Romano-
 rum. Ruinas villarum in mari adhuc videre est, quas crebri
 terræ motus disjecerant. Balnea adhuc extant. F.

12. ὁ, τε Λοκρίνος κόλπος, καὶ ἐντὸς τῆς ὁ Ἀορνός] Operæ pre-
 tium fuerit Dionis, qui locum illum visit, descriptionem cum
 hac conferre: in Campania, inquit, locus est inter Misenum
 et Puteolos μνησείδης, montibus parvis et fere nudis cinctus. Is
 locus maris sinum triplicem habet: unum exteriorum ad Mi-
 senum et Puteolos: alter est qui exiguo intervallo ab isto dis-
 tinguatur: tertius est in intimo sinu lacui similis: huic sinui
 Averno nomen est: medio, Lucrino: tertius est in Tyrrhenō
 mari, illi ipsi mari cognominis. Verba Dionis: Ἐν τῇ Κύμῃ τῇ

Καμπανίῳ, χωρίον τι μεταξὺ Μισίνης καὶ Παπέδων μνησείδης ἐστίν· ὅρασι
 τε γὰρ μικροῖς καὶ ψιλοῖς, πολλὰν βραχέων, περιέληπται, καὶ θάλασσαν τρι-
 πλὴν κοιλώδη ἔχει· ἡ μὲν γὰρ ἑξω τῆς, καὶ πρὸς ταῖς πόλεσιν ἐστίν, ἡ δὲ
 ἐλὶ γῆν διαφύει ἀπὸ αὐτῆς διεσπασμένη· ἄλλη ἐν αὐτῇ τῷ μυχῷ λιμνώδης ὁρα-
 τὰ· καὶ καλεῖται αὕτη μὲν Ἀορνός, ἡ δὲ μέση Λοκρινίς· ἡ γὰρ ἑξω τῆς
 Τυρρηνικῆς ἕσα, ἐς ἐκεῖνο καὶ τὴν ἐπὶ νηυσὶν αὐτῶν τελεῖ. Locus est lib. xlviii.
 p. 388. Edit. 1606. Vocant autem Græci κόλπος et Avernum,
 et Lucrinum, quos Latini lacus appellant, et Aristoteles quo-
 que λίμνην Ἀορνόν. (Martialis etiam stagnum, lib. iii. Epigr.
 lx. 3. Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino). Casaub.

17. Ἐμύθενον δὲ οἱ πρὸς ἡμῶν] Id Servius affirmat, Æn. lib. vi.
 Vide etiam Plinium. Idem.

20. Ἐστὶ δὲ ὁ μὲν Ἀορνός κόλπος ἀγχιβαθὴς] Avernum lacum ita
 describit philosophus, in Mirab. p. 1159. Edit. 1619. Περὶ τῆς
 Κύμης τὴν περὶ Ἰταλίαν λίμνην ἐστὶν ἡ προσασφραγισμένη Ἀορνός· αὕτη μὲν
 ὡς εἰσὶν, ὅσα ἔχουσιν τι θαύματος· περικλείεται γὰρ λένεσι περὶ αὐτὴν
 λόφος κύκλῳ, τὸ ὕψος οὐκ ἐλαττον τριῶν γαδίων, καὶ αὕτη εἶναι τῷ ὀρέ-
 ματι κυκλωτερή, τὸ βάθος ἔχουσαν ἀνυπέβλητον. Eundem vocat Ἀορ-
 νεῖτιν Antigonus, apud quem videtur elegantem Timæi de eo lo-
 cum. Idem.

23. ὑπερβαρὺ καὶ πολὺν] Lego, ὑπερβαρὺν, vel ὑπερβαρὺν, ut
 alibi. Sic enim Strabo solet appellare locos vadefos, ubi sunt
 multa βραχέα, et quæ alibi appellat τυφλά. Sic lib. vii. ἔχει
 δὲ ὁ κόλπος τοιαύτα τρία, καὶ ὑπερβαρὺν τινὰ καὶ χοιραδωδὴ ὀλίγα. Non
 semel peccatum in hac voce ab imperitis huius auctoris librariis.
 Idem.

Ibid. ὑπερβαρὺν] Casaubonus legit, ὑπερβαρὺν, et sic MS. Nec
 tamen deterius foret ὑπερβαρὺν. Gronov. Animadv. in Strab.
 pag. 184.

Ibid. Περιλείεσθαι δὲ ὁ Ἀορνός ὀφρύσιν ὀρθαῖς] Aristoteles paulo
 ante, λόφος κύκλῳ τὸ ὕψος οὐκ ἐλαττον τριῶν γαδίων. Virgil. Æn. vi.
 237.

Spelunca alta fuit, vastoque immanis biatu,
 Scrupea, tuta lacu nigro, nemorumque tenebris:
 Quam super haud ullæ poterant impune volantes
 Tendere iter pennis: talis sese halitus atris
 Faucibus effundens, supera ad convexa ferebat:
 Unde locum Graii dixerunt nomine Aornon.

Lucretius, lib. vi. ver. 740.

Principio quod Averna vocantur, nomen id ab re
 Impositum est, quia sunt avibus contraria cunctis.

Mox, 747.

Qualis apud Cumas locus est, montemque Vesuvium,
 Oppleti calidis ubi fumant fontibus auctus. Casaub.

jacet Lucrinus sinus prælongus et altus. Includitur Avernus superciliis recta fursum enatis, et undique præterquam in aditu imminentibus, ac nunc quidem cultura elaboratis: olim enim sylva inaccessa magnarum arborum obsita, ob superstitionem ipsum sinum obumbrabant: additum est ab accolis fabulæ hoc, aves, quæ supervolarent, in aquam decidere, exanimatas aëris exhalatione, quemadmodum in Plutoniis locis fit: nam et Avernum pro loco Plutoni dicato deputabant, et Cimmerios ibi fuisse indicatum habitare: ac qui intro navigarent, prius sacrificiis placabant genios Manes, cum essent pontifices, qui conducto isto loco hujusmodi sacra præmonstrarent. Ibidem fons est aquæ potabilis ad ipsum mare: sed ea omnes abstinent, Stygis aquam esse putantes. Ibidemque alicubi oraculum est conditum, et Pyriphlegethontem ex aquis calidis Acherusiae vicinis æstimant ibi esse. Ephorus vero Cimmeriis locum illum dicans, hos habitare ait in subterraneis ædificiis, quas argillas vocent, ac per fossas quasdam inter se commineare, hospitesque eadem via in oraculum adducere alte infra terram conditum: victum eos metallis effodiendis quærere, et ab iis accipere qui oraculum consulunt, ac regem iis constituisse eo nomine stipendium: porro qui apud oraculum illud degunt, eos more a majoribus accepto nunquam videre solem, sed noctu ex hiatibus terræ prodire, ideoque de iis Homerum scripsisse:

—neque unquam

Illos illustrat radiorum lumine Titan.

postea temporis Cimmerios fuisse deletos a rege quodam, cujus eventa oraculum non comprobassent: sedem oraculi alio translatam etiamnum durare. Atque hæc quidem fabulati sunt nobis pri-

πλὴν τῆ εἰσπλῆ, νῦν μὲν ἡμέρας ἐκπεπονημέναις, ὡς ἑτέρον δὲ συνηρέσειν ἀγρία ὕλη μεγαλοδένδρων καὶ ἀβάτων, αἱ κατὰ δεισιδαιμονίαν κατὰ σκιον ἐποίουν τὸ κόλπον· ὡς ἑμὲ μύθεον δ' οἱ ἐπιχῶριοι καὶ τὰς ὄρνεις, 5 τὰς ὑπερπετῆς γινόμενες, καταπιπίεν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένους ἅπλο τῶν ἀναφερομένων ἀέρων, καθάπερ ἐν τοῖς Πλετωνίοις· καὶ τὸ τοιοῦτον χωρίον Πλετωνίων πῦρ ἐπὶ ἀμείβανον, καὶ τὰς Κιμμερίας ἐνταῦθα λέγεσθαι· καὶ εἰσέπλεον γὰρ οἱ ἐπὶ ὡσεύσαντες [καὶ] ἱλασμένοι μὲν τὰς καταχθονίας δαίμονας, ὅντων τῶν ὑψηλόμενων τὰ τοιαῦτα ἱερέων, ἐργολαβηκότων τὸ τόπον. Ἐπὶ δὲ πηγή τις αὐτοῦ ποταμὸς ὕδατος ἐπὶ τῇ θαλάσῃ· τὰς δ' ἀπείχοντο πάντες, τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ νομίσαντες· καὶ τὸ μαντεῖον ἐνταῦθα παρὰ 15 Ἰδρυται· τὸν τε Πυριφλεγέθοντα ἐκ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἐτεκμαίροντο τῶν πλησίων τῆς Ἀχερουσίας. Ἐφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις ὡσεύσαντες [τὸ τόπον,] φησὶν αὐτὰς ἐν καταχθονίαις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ ἀφ' ὧν ὀρυγμάτων παρὰ 20 ἀλλήλους τε φοιτᾶν, καὶ τὰς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δεχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἰδρυμένον· ζῆν δ' ἅπλο μεταλλείας καὶ τῶν μαντευσόμενων, καὶ τὴν βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις· εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστέον ἕως πάσης, μηδένα τὸ ἥλιον ὄραν, ἀλλὰ 25 τῆς νυκτὸς ἕξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ ἀφ' ὧν τὸ ποταμὸν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς ἄρα

* ———— εἰδὲ ποτ' αὐτὰς

Ἡλίου φαέδων ἐπιδέρεται. ————

Ἦσαν δὲ ἀφ' ὧν ἡμεῖς τὰς ἀνθρώπους ὑπὸ βασιλέως πινύς, ὅς ἐστιν ἀποδάντος αὐτῶν τὰ χρηστέα· τὸ δὲ μαντεῖον ἐπὶ συμμύειν μετρητὸς εἰς ἑτέρον τόπον. Τοιαῦτα μὲν οἱ ὡς ἡμῶν ἐμυθολόγησαν. Νυνὶ δὲ τῆς

* Odyss. l. ver. 15.

^a ὑπὸ Ἑσ. ^b τὸ Πλετωνίων τὸ χωρίον Med. 2. ^c ὡσεύσαντες Med. 1. ^d καὶ deest Par. 1. ^e ἱλασμένοι Par. 1. Med. 1. 2. Mosc. ^f ἡγελοαβηκότων Med. 2. ^g τὸν deest Esc. Mosc. ^h ἐνταῦθα ex correct. Med. 2. ⁱ Xylander, ποτίμης, Marg. Cas. ^k τῶν πλησίων, καὶ τῆς Gron. ^l καὶ τῆς Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^m δὲ τις Par. 3. Med. 1. 2. Esc. ⁿ ποταμὸν Med. 2. Eton. et ex correct. Med. 1. ^o τὸν τόπον deest Par. 1. Eton. ^p παρὰ ἀλλήλους Mosc. ^q MSS. γῆν, Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^r ληστήριον Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Mosc. sed Par. 1. et Med. 2. habent χρηστέον ex correctione. ^s διεφθαρμένους ex correct. Med. 2. ^t συμμύει Med. 1. 2. Mosc.

4. ὡσεύσαντες δ' οἱ ἐπιχῶριοι] Vix aliquid Straboni de Averno lacu adjiciendum, nisi quod regiones subterraneis ignibus repletæ sæpe mutantur. In primis sæculis plurima loca sulphureo odore tinctæ perniciose piscibus avibusque forent, quæ postmodum terræ motibus, vel alia quadam causâ, salubria fierent. A veneratione tamen loci accolæ mortiferas fuisse aquas, post salubres factas, diu crederent. F.

6. καθάπερ ἐν τοῖς Πλετωνίοις] Nam ejusmodi loca perniciosos odores exhalant ac sæpe pestilentes. Galenus, πολλάκις δὲ ἀπὸ τοῦ πνεύματος μόνον κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἢ βλάβη γίνεται, καθάπερ ἐν τοῖς χαρυνείοις ὀνομαζομένοις χωρίοις. Quæ a Latinis *Ostia Ditis* appellantur, ea Græci Πλετωνία, et Χαράνεα dicunt: qualia multa multis locis commemorat Geographus. Plinius, l. ii. c. 93. In Sinuessano agro et Puteolano spiracula vocant; alii Choroceas scrobes mortiferum spiritum exhalantes. Lego, spiracula vocant, alii Charonea, scrobes m. sp. exh. Cicero, de Divin. l. i. c. 36. Quid enim? Non videmus quam sint varia terrarum genera? Ex quibus mortifera quædam pars est: ut et Ampsancti in Hirpini, et in Asia Plutonia quæ videmus. Quare autem ita appellantur hæc loca ostendit Lucretius, his versibus, lib. vi. ver. 762.

Janua ne his Orci potius regionibus esse

Credatur postea, hinc animas Acheruntis in oras

Ducere foris Deos Manes inferne reamur. Casaub.

9. καὶ εἰσέπλεον γὰρ οἱ ἐπὶ ὡσεύσαντες] Virgilius, de Aenea Avernum intrante, Æn. vi. 249.

Ipse atri velleris aquam

Æneas matri Eumenidum, magnæque sorori

Ense ferit, sterilemque tibi, Proserpina, vaccam:

Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Idem.

12. ποταμὸς] Puto, ποτίμης. Sed et καὶ rejeci ante τῆς Ἀχερουσίας, et τοῖς Κιμμερίοις, pro τις restitui, ac ποταμὸν: quæ menda levia ridiculam interpreti versionem extorserunt. Sed et ληστήριον non potui tolerare: quis enim credat latrones nunquam interdiu prodire ex latebris? Aut quid his cum oraculo? Aut unde probabile sit, Cimmerios fuisse prædones? Xylander.

15. τὸν τε Πυριφλεγέθοντα] Notandum est quod Aristoteles ait paulo ante allato loco, totum illum tractum quondam Pyriphlegethontem solum appellari. Casaub.

16. τῶν πλησίων τῆς Ἀχερουσίας] Malim, τὸν πλησίον τῆς Ἀχερουσίας, vel, ut MS. habet, τῶν πλησίων, καὶ τῆς Ἀχερουσίας. Vetus Versio, ex aquarumque fervore vicinarum Phlegethontem esse conjecturam faciebant, et ex Acherusia. Gronov. Animadv. in Strab. p. 184.

32. Τοιαῦτα μὲν οἱ περὶ ἡμῶν ἐμυθολογοῦν] Ephori relatio Homero valde consona est, qui, ut videtur, a Phoeniciis mercatoribus, hæc litora visentibus, omnia depromsit. In Odyss. x. ver. 98. scribit de Læstrygonibus in hac regione:

Ἐνθα μὲν ἔτε βοῶν, οὐτ' ἀνδρῶν φαίμετο ἔργα,

Καπνὸν δ' οἶον ὄρωμεν ἀπὸ χθονὸς αἰσσοῦντα.

Et de Circe, ver. 149.

Καὶ μοι εἴσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,

Κίρκης ἐν μεγάροισιν.

Vaticinia ab Ephoro memorata probantur ab iis quæ de Circe et Sibylla Cumana traduntur. Nimirum nautæ, dum adnavigabant litora tantis miraculis repleta, sacro horrore perculsi, multo plura quam quæ constarent veritati fingerent. F.

μὲν ὕλης ἢ περὶ ^a τὸ Ἄορνον κοπέσις ὑπὸ Ἀγρίππα, ἢ δὲ χωρίων ^b κατοικοδομηθέντων, ^c ἀπὸ δὲ τῆς Ἀόρνου διώρυγος ὑπονόμους τμηθείσης μέχρι Κύμης, ἅπαντ' ἐκείνη ἐφάνη μῦθος· τῆ Κοκκίης τῆ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ^d ἐκείνην τε, ^e καὶ ὅτι Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιαρχίας ^f ὅτι ταῖς Βαίαις, ἐπακολουθήσαντος ὡς τῷ περὶ τῆς Κιμμερίων ἀρτίως λεχθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτριον νομίσαντος τῷ τόπῳ τέτῳ δι' ὀρυμμάτων εἶναι τὰς ὁδούς· ὁ δὲ Λοκρῖνος κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαίων, χόματι εἰργόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω ^g θαλάττης οὐτασιδίῳ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἀμαξίτῃ πλατείαις, ὅ ^h φασιν Ἡρακλέα ἀγαχῶσαι, τὰς βούς ἐλαύνονται τὰς Γηρύονες· δεχόμενον δ' ἐπιπολῆς τὸ ⁱ κύμα τοῖς χειμῶσιν, ὥστε μὴ πεζεύεσθαι ῥαδίως, ^j Ἀγρίππας ἐπεσκεύασεν· εἰσὼλκεν δ' ἔχει πλοίοις ^k ἐλαφοῖς, ἐνορμίσασθαι μὲν ἀχρηστος, τῶν ὀρέων δὲ θήραν ἔχων ἀφθονωτάτην. Ἔνιοι δὲ τῆτον αὐτὸν, ἢ λίμνην εἶναι τὴν Ἀχερσίαν φασίν· Ἀρτεμίδωρος δ' αὐτὸν τὸν Ἄορνον. Τὰς δὲ Βαίας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι ^l Βαίε τῇ Ὀδυσσεύς ^m ἐταίρων πνός· ⁿ καὶ ^o τῶν Μισσηνῶν. Ἐξῆς δ' εἰσὶν αἱ περὶ Δικαιαρχίαν

ores ætate. Nostra vero tempestate, cum sylvam, quæ circa Avernum fuit, cæcidisset Agrippa, et loca ædificiis occupata essent, actusque infra Avernum Cumas usque cuniculus, omnia ista fabulas esse liquido apparuit: cum quidem Cocceius, qui cuniculum istum duxit, et alium a Putioli ad Neapolin supra Baias tendentem, fere secutus sit fabulam istam de Cimmeriis modo relatam: ac fortasse etiam loco huic antiqua consuetudine putaverit convenire, ut per fossas viæ ducantur. Porro Lucrinus finus in latum producit usque ad Baias, interclusus ab externo mari aggere longo stadia VIII, tanta latitudine quantam lati currus orbita occupat: eum aggerem aiunt ab Hercule factum, dum in Geryonis boves ageret: cum autem tempestatibus mare agitantibus undas multis locismitteret, difficulterque terrestri itinere posset peragrari, ab Agrippa est, quod deerat structuræ, additum: naves admittit leves, stationi inutilis, sed capturam ostreorum habet copiosissimam. Hunc ipsum Lucrinum lacum esse Acherusiam nonnulli opinantur: Artemidorus ipsum Avernum. Baias nomen habere perhibent a Baia quodam, uno de fociis Ulyssis, sicut et Misenum.....

^a τὸν Ἄορνον Med. 1. 2. Bre. Gron. Mosc. ^b κατοικοδομηθέντων Esc. Mosc. ^c ὑπὸ δὲ Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^d ἐκείνην καὶ Esc. ^e καὶ ἀπὸ νέας πόλεως καὶ Par. 1. et, recenti manu, Eton. καὶ ἀπίνεαν, &c. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^f φασίν Med. 1. ^g χόμα Eton. ^h Ἀγρίππας δὲ Par. 1. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ⁱ Βαία Par. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^j ἐταίρων Par. 3. Med. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^k καὶ τὸν Μισσηνῶν, sine ulla lacunæ nota, Par. 1. 3. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc.

1. κοπέσις ὑπὸ Ἀγρίππα] Servius de Averno, (ad Virgil. Æn. iii. 442.) Hic lacus ante sylvarum densitate sic ambiebatur, ut exhalans inde per angustias aquæ sulphureæ odor gravissimus supervolantes aves necaret. Unde et Avernus dictus est, quasi æovos: quam rem Augustus Cæsar intelligens, deiecit sylvas, ex pestilentibus amœna reddidit loca. Vide Dionem, lib. XLVIII. p. 388. Edit. 1606. Casaub.

2. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀόρνου διώρυγος] Hodie Grotta di Sibylla. (Wright's Travels p. 179.) F.

4. τῆ Κοκκίης] Planior foret sententia, si scriberetur, τῆ Κοκκίης τῆ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ἐκείνην τε καὶ τὴν ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιαρχίας τῆς ἐπὶ ταῖς Βαίαις. V. p. seqq. Dicæarchia juxta Baias sita erat, et διωρὲς κρύπτη montis inter Dicæarchiam et Neapolin similis erat huic inter Avernum et Cumas. T.

5. ἐπὶ Νέαν πόλιν] Locus in Græco monstroso fuit corruptus. De Agrippæ opere ad lacum Avernum, vide Dionem, lib. XLVIII. fere extremo, p. 388. Xyland.

Ibid. καὶ ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δ.] MSS. ἀπὸ Νέας πόλεως καὶ Δ. Casaub.

Ibid. καὶ ἐπὶ Νέαν πόλιν, &c.] Satis apparet nunquam hæc loca inspexisse interpretem: quidpe, cum Baiæ citra Puteolos sint, qui heic cuniculus esse potuit a Puteolis versus Neapolim super Baias tendens? Ridiculum hoc sane. Alia exemplaria manuscripta habent, Ἀπὸ Νέας πόλεως καὶ Δικαιαρχίας ἐπὶ ταῖς Βαίαις. Sed ne huic quidem lectioni sensus ullus sanus inest. Vide reliqua. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. IV. c. 2. p. 1129. Anon.

Ibid. ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιαρχίας ἐπὶ ταῖς Βαίαις] Camillus Peregrinus, in libro de Campania, textum Strabonis a Commentatoribus vexatum defendit: statuit enim εἶναι πόλιν non esse eandem ac Neapolin, sed urbem novam, supra Baias extructam, (forsan sub Augusto, quæ a Geographo paulo infra memorabitur,) atque adeo non nomine proprio, nec una voce reddendam, sed novam urbem. Itaque cuniculus hic non ad montem excavatum pertinet, qui hodie Grotta di Pausilyppo appellatur, (cujus Strabo infra meminit, quippe inter Neapolin ac Puteolos sita,) sed vere collocatur inter Puteolos ac Baias. Nil certius hac observatione sperandum esse opinor, ideoque Strabonis verba, quæ vulgata sunt, non mutanda esse censeo. Peregrini sententiam Holdsworthius nostras, doctissimus antiquitatum Italiæ indagator, magnopere laudat. (Holdsworth's Dissertations, 4to. p. 555.) F.

10. χόματι εἰργόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης] Opus Julium fuit quo a reliquo mari arcebatur lacus Lucrinus: de quo opere Virg. Georg. ii. ver. 161.

— Lucrinoque addita claustra,
Atque indignatum magnis stridoribus æquor,
Julia qua ponto longe sonat unda refuso,
Tyrrhenuisque fretis immittitur æstus Avernus.

Vide Servium: χόματα autem vocat quas Latini pilas, five moles. Casaub.

12. φασίν] Non φασίν, nisi forte ad Ephorum usque referendum sit. Sed et διεπισκεύασεν legendum fuit. Xyland.

15. Ἀγρίππας ἐπεσκεύασεν] Hæc sunt Virg. Georg. ii. 161. — Lucrinoque addita claustra.

Quæ Servius in notis J. Cæsari attribuit. Suetonius (in Augusto c. 16.) scribit hunc imperatorem 20,000 viros hyeme tota exercuisse, ut in Avernum ac Lucrinum mare immitteret. Hæc omnia terræ motu deperdita sunt, A. D. 1538, monte novo elato, et Lucrino in minimum spatium contracto. F.

19. τὰς δὲ Βαίας] Ταῖς Βαίαις cur in accusativum converterim, et pro ἑτέρῳ socium scripserim, satis liquet. Baium Ulyssis socium, unde Baiis nomen, Servius, in lib. iii. 441. et ix. 710. Æneidos, dicit. Xyland.

Ibid. τὰς δὲ Βαίας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι] Vide Servium, ad Virg. Æn. iii. 441. et ix. 710. Casaub.

Ibid. τὰς δὲ Βαίας ἐπωνύμους] De Baiis idem Papinius, lib. iv. Syl. ad Max. Jun.

Ecce me natum propiore terra,
Non tamen portu retinent amœno
Desides Baiæ. Morel.

Ibid. τὰς δὲ Βαίας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι Βαίε τῶν, &c.] Corrige, τὰς δὲ Βαίας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι Βαίε, καὶ τὸ Μισσηνῶν Μισσηνῶν, τῶν Ὀδυσσεύς ἑταίρων τινῶν. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. IV. c. 3. pag. 1116. Anon.

21. τῶν Μισσηνῶν] Legendum, τὸν Μισσηνῶν. Sed exciderunt verba, quibus ostendat unde Miseno promontorio nomen. Imo autem apparet magnam hic esse lacunam, et periisse quæ de Baiis Strabo scripsit: nihil enim scripsisse quis credat? Et in eclogis etymon Baiarum, et alia quædam cum extent; quis dubitet locum hunc esse decurtatum? De Miseno vide Virg. Æneid. vi. 234. et interpretes. Xyland.

Ibid. καὶ τῶν Μισσηνῶν] Locus mutilus: sed non est obscurum quid sibi voluerit Strabo. Iteratio ejusdem vocis, huic loco, ut aliis quam plurimis, fraudi fuit. Legendum enim, καὶ τὸ Μισσηνῶν ἀπὸ Μισσηνῶν. Virgilius, Æn. vi. 232.

At pius Æneas ingenti mole sepulchrum
Imponit, suaque arma viro, remumque, tubamque,
Monte sub æreo, qui nunc Misenus ab illo
Dicitur, æternumque tenet per sæcula nomen.

Potest etiam legi, καὶ τὸ Μισσηνῶν ὁμοίως. Non est autem quod ex Epitoma sibi persuadeat aliquis, multa hic deesse: quod omnino falsum est. Nam quæ ibi leguntur, partim alio loco a Strabone sunt relata: partim tanto viro adeo sunt indigna, ut ne si in contextu quidem ea legerem, tamen pro Strabonianis haberi a me possent: nisi quis putet scripsisse Strabonem Baiulos a Baiis fuisse appellatos: quæ dubio procul non magis a Strabone sunt profecta,

Sequuntur ordine actæ (five litora mavis) ad Dicæarchiam, atque ipsa urbs. Fuit antiquitus navale Cumanorum Dicæarchia, extructum in supercilio litoris. Sed sub tempus Annibalicæ expeditionis eo coloniam deduxerunt, urbique Putiolos nomen indiderunt a puteis: alii a fœtore aquarum totam istam regionem sic dici censent ad Baias usque et agrum Cumanum, quod sulfuris plena sit ac ignis, et calidarum aquarum: nec desunt qui Cumanum agrum ideo Phlegram judicent appellari, et gigantum ibi occisorum fulminibus inflicta vulnera ignem istum aquasque ebullire. Urbs ea emporium est facta maximum, et habet stationes navium manu constructas, natura arenæ eam commoditatem præstante, quæ calci proportionem respondens, validam conglutinationem atque concretionem sufficit: itaque glaream cum cemento ex calce et arena conflato admiscentes, aggeres in mare producunt, sinuantque litoris partes maxime apertas, ita ut subduci tuto possint maximæ onerariæ naves. Recta super hanc urbem situm est forum Vulcani, campus circumquaque inclusus superciliis ignitis, quæ passim tanquam e caminis incendium magno cum fremitu expirant: campus autem sulfure tractili est plenus. Post Dicæarchiam est Neapolis (nova civitas hoc verbo indicatur) Cumanorum: postea temporis et Chalcidensium nonnulli, et Pithecusæorum, et Atheniensium, immigrarunt, unde urbi hoc nomen factum. Ostenditur ibi monumentum Parthenopes, unius Sirenum: et iussu oraculi gymnicum certamen celebratur. Aliquanto post, obortis diffidiis, Campanos quosdam in urbem civium loco receperunt: coactique sunt inimicissimos loco familiarissimorum habere, cum suos a se abalienassent. Argumento rei sunt nomina magistratuum, principio Græca, posterioribus temporibus Campanica Græcis permixta. Plurima

ἀκταί, καὶ αὐτὴ ἡ πόλις· ἦν δὲ πρῶτον μὲν ἐπίνειον Κυμαίων, ἐπὶ ὄφρῳ ἰδρυμένη· κατὰ δὲ τὴν Ἀννίβα στρατείαν, ὁ σιναφίσαντες Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν Ποπύλιν, ἀπὸ τῶν φρεάτων· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς δυσωδίας τῆς ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον ἐκεῖ μέχρι Βαίων, καὶ τῆς Κυμαίας, ὅτι θείει πλήρες ἐστὶ καὶ πυρὸς, καὶ θερμῶν ὑδάτων· πνὲς δὲ ἐκ Φλέγραν ἀφ' ἧς τὸ τῆς Κυμαίας νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῆς πεπλωκότων ἡγάντων τὰ κεραύνια τραύματα ἀναφέρειν τὰς τοιαύτας προχοὰς τῆς πυρὸς καὶ τῆς ὑδατος. Ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γέννηται μέγιστον, χειροποίητες ἔχουσα ὅρους ἀφ' ἧς εὐφύϊαν τῆς ἁμμῶς· σύμμετρος γὰρ ἐστὶ τῇ πτάνῳ, καὶ κόλλησιν ἰσχυρὰν καὶ πῆξιν λαμβάνει· διόπερ τῇ χαλίκι καταμίξαντες τὴν ἁμμοκονίαν, περβάλλουσι χόματα εἰς τὴν θάλατταν, καὶ κολλῶσι τὰς ἀναπεπλημύνας ἡϊόνας, ὥς ἀσφαλῶς ἐνορμίζεσθαι τὰς μεγάλας ὀκάδας. Ὑπὲρκειαι δὲ τῇ πόλει εὐδὺς ἡ τῆς Ἡφαίστου ἀγορὰ, πεδίον περικυκλωμένον διαπύροις ὄφρῳσι, χαμινώδεις ἔχουσαι ἀναπνοὰς πολλὰς, καὶ βρομάδεις ἰσχυρὰς· τὸ δὲ πεδίον θείει πλήρες ἐστὶ συρτῆ. Μετὰ δὲ Δικαιαρχίαν ἐστὶ Νεάπολις Κυμαίων· ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς ἐπώκησαν, καὶ Πιθηκεσίων πνὲς, καὶ Ἀθηναίων, ὥς καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τὸ, ὅτι δέκνυται μνηματὶ Σειρήνων μιᾶς Παρθενόπης, καὶ ἀγῶν σιωπελεῖται γυμνικός καὶ μαντείαν· ὕστερον δὲ Καμπανῶν πνας ἐδέξαντο σιωοίκας διχοστατήσαντες· καὶ ἠναγίσθησαν τοῖς ἐχθρίοις ὡς οἰκειοτάτοις χρήσασθαι, ἐπειδὴ τὰς οἰκίας ἄλλοτρίους ἔχον. Μνημεῖον δὲ τὰ τῶν δημάρχων ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα Ἑλληνικὰ ὄντα, τὰ δὲ ὕστερὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀναμῖξαι τὰ Καμπανικά· πλεῖστα δὲ ἰχνη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα

^a Lego, συνώκησαν, Marg. Cas. sic Par. 1. 3. Bre. Gron. Esc. Mosc. ^b ἅπαν γὰρ τὸ χωρίον ἐκεῖνο Esc. Mosc. ^c ὅτι deest Esc. ^d γιγάντων τε Mosc. ^e ἀναφέρειν τὰς τοιαύτας προχοὰς Par. 1. Eton. ^f ἐμπορεῖον Mosc. ^g παρακυκλωμένον Par. 3. Bre. περι- ^h κυκλωμένον Med. 1. 2. περικυκλωμένον Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁱ δεικνύει Esc. Mosc. ^j Δικαιαρχίας Eton. Mosc. ^k ἐπώ- ^l κισαν Mosc. ^m Πιθηκεσίων Par. 1. Mosc. ⁿ καὶ deest Mosc. ^o τινες Par. 3. Mosc. fed Mosc. habet . . . as supra.

profecta, quam ea quæ paulo ante, ubi de Capua actum est, habebat egregius iste Epitomator. Casaub.

Ibid.] Gronovius, Animadv. in Strab. p. 184, legit, καὶ τὸ Μισσηνὸν τοῦ Μισσηνοῦ. De Miseno vide authorem lib. de Orig. gentis Rom. 1. i. c. 9. una cum Aur. Viêt. comp. F.

1. καὶ αὐτὴ ἡ πόλις] Josephus, Antiq. Jud. xviii. c. 8. auctor est a Baiis stadia quinque tantum distare Puteolos. Puteoli autem unde dicantur lege apud Varronem, et Festum, v. Puteolos. Casaub.

9. ἀναφέρειν τὰς τοιαύτας προχοὰς] Recte veteres libri, ἀναφέρειν τὰς τοιαύτας προχοὰς. Idem.

10. Ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γέννηται μέγιστον] Festus: Minorem Delum Puteolos esse dixerunt, quod Delos aliquando maximum emporium fuerit totius orbis terrarum, cui successit postea Puteolanum. v. Minorem. Esc. Idem.

14. περβάλλουσι χόματα εἰς τὴν θάλατταν] Plinii verba hunc locum mirifice illustrabunt, lib. xxxv. c. 13. Verum et ipsius terræ sunt alia segmenta. Quis enim satis miretur pessimam ejus partem, ideoque pulverem appellatum in Puteolanis collibus, opponi maris fluctibus, mergiisque protinus fieri lapidem unum inextinguibilem undis, et fortiolem quotidie, utique si Cumano misceatur cemento? Dio, lib. xlviii. c. 51. causam ejus rei pluribus exprimit, quem vide. Nam illa ejus verba, ὕδατι δὲ οὐκ οὐκ φουραδέντες συνίστανται, καὶ ἐφ' ὅσοι γ' ἂν ἐν τῷ ὑγρῷ ὡς πῶν γίνονται τε καὶ πετρῶνται, Plinii mentem plane explicant. Idem.

16. τὰς μεγάλας ὀκάδας] Naves frumentariæ ab Ægypto certe maximæ Puteolos primum appulerunt. Moles, qua portus hic omnibus aliis anteivit, adhuc partim extat. Arcubus constructis mirum in modum efficitur. Vulgo Pons Caligulæ appellatur. F.

17. ἡ τῆς Ἡφαίστου ἀγορὰ, πεδίον] Quæ de sulfure subjicit, persuadent mihi de collibus leucogæis Plinio dictis, lib. xxxv. cap.

15. ista esse accipienda: de quibus vide Plinium. Placet tamen doctis Phlegræos intelligi campos, quod non puto. Casaub.

Ibid.] Forum Vulcani est hodie Solfatara. Descriptio Strabonis optime cum recentioribus convenit. F.

21. Νεάπολις Κυμαίων] Livius, lib. viii. cap. 22. Palæopolis fuit haud procul inde, ubi nunc Neapolis sita est: duabus urbibus populus idem habitabat: Cumis erant oriundi. Casaub.

Ibid.] Scymnus Chius (ver. 246, 7, 8.) Massilienses conjunctum cum Phocæensibus, qui Harpalum Cyri ducem fugiebant, Neapolim condidisse scribit. Paternus a Cumanis Neapolim esse conditam affirmat, lib. i. cap. 4. et ipse Strabo in lib. xiv. coloniam Rhodiorum huc ducit, ut posthac annotabimus ad locum. F.

22. καὶ Πιθηκεσίων τινες, καὶ Ἀθηναίων] Invitus facio, ut ab eruditissimo viro Fulvio Ursino dissentiam. Putat ille legendum hic esse, καὶ Αἰναρίων, motus Livii loco ex lib. viii. qui profecto, si diligenter attendatur, stabiliendæ illi lectioni parum facit. Quis vero erudito viro concedet, ex Strabonis sententia Ænariam a Pithecusis aliam esse? Harum Strabo sæpe meminit: illam ne nominat quidem usquam. Vide Laertium initio vitæ Pythagoræ. Casaub.

23. ὅπου δέκνυται μνηματὶ τῶν Σειρήνων μιᾶς Παρθενόπης] Quin ipsa quoque Neapolis Parthenope quondam est appellata, ut Plinius, iii. c. 5. et Eustathius, (qui aliam causam affert) annotant. Virgilius, Geor. iv. 563.

Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope.

Et apud Statium in Sylvis sæpe. Idem.

31. πλεῖστα δὲ ἰχνη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζονται, γυμνασία τε καὶ ΕΦΗΒΙΑΚΑ, φράτρια] Malim, καὶ ΕΦΗΒΕΙΑ, ΚΑΙ φράτρια. F.

σώζεται, γυμνάσιά τε καὶ ἰφθιακὰ, ὁ φρατρία, καὶ ὀνόματα Ἑλληνικὰ καί περ ὄντα Ῥωμαίων. Νυνὶ δὲ πεντετηρικός ἱερὸς ἀγὼν συντελεῖται παρ' αὐτοῖς, μεσικός τε καὶ γυμνικός ὅπῃ πλείους ἡμέρας, ἐνάμιλλος τοῖς ὀπιφανεστάτοις τῷ χεῖρ ἢ Ἑλλάδα. Ἔστι δὲ καὶ ἐνθάδε διώρυξ κρυπτή τῇ μεταξὺ ὄρεσ, τῆς τε Δικαιαρχίας καὶ τῆς Νεαπόλεως, ὅπερ ἀποκαθύντος ὁμοίως, ὥσπερ ὅπῃ τὴν Κύμιν, ὅδ' ἔτι ἀνοιχθείσης ἐναντίοις ζεύγεσι ὁ πορευτὴς ὅπῃ πολλὰς σταδίους· τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ὀπιφανείας τῇ ὄρεσ, πολλαχόθεν ἐκκοπεῖσθαι 10 θοείδων, ἀπὸ βάθους πολλῆς κατὰ γέται. Ἐχει ἡ καὶ ἡ Νεάπολις θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς, καὶ κατασκευὰς ἑλκυστῶν καὶ χείρες τῷ ἐν Βαίαις· πολὺ δὲ τῷ πλήθει λειπομύνας· ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις ἡ γίνεταῖ συνωκοδομημένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐκ ἐλάττων 15 τῆς Δικαιαρχίας. Ἐπιτείνουσι ἡ ἢ ἐν Νεαπόλει ἀθλογῶν ἢ Ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ τῆς Ῥώμης ἀναχωρῶντες δέουρο, ἡσυχίας χάριν, ἢ ἀπὸ παιδείας ἐργασμάτων, ἡ καὶ ἄλλως, ἀπὸ γῆρας ἢ ἀσθενείαν ποθέντων ἐν ἀνέσει ζῆν· καὶ τῇ Ῥωμαίων δ' ἐνίοι χαίροντες 20 τῷ βίῳ τέττω, θεωρῶντες τὸ πλῆθος τῇ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγωνίης ὀπιδιμένων ἀνδρῶν, ἄσμενοι φιλοχάρῃσι καὶ ζῶσιν αὐτοῖσι. Ἐχόμενον δὲ φρεσίον ἐστὶν Ἡράκλειον, ἐκκεκμημένον εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον, καταπνεομένην λιθὶ θαυμαστῶς, ὥσθ' ὑμεινὴν ποιεῖν τὴν κατοικίαν. 25 Ὅσσοι δὲ εἶχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς Πομπείαν, ἣν παραρρεῖ ὁ Σάρνος ποταμός· εἴτα Τυρρῆνοι καὶ Πελαγοὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σαννίται· καὶ οὗτοι δ' ἐξέπεσον ἐκ τῆς πόλεως. Νόλης ἡ καὶ Νυκερίας, καὶ Ἀχέρων,

tamen ibi Græcorum institutorum supersunt vestigia, ut gymnasia, epheborum cœtus: curiæ (ipsi fratrias vocant) et Græca nomina Romanis imposita: hoc tempore sacrum quinquennale certamen musicum et gymnicum per aliquot dies agitur, ludis Græcorum nobilissimis æmulum. Est et ibi fossa occulta per montem Puteolis ac Neapoli interpositum acta, eodem modo quo alium Cumas versum diximus fuisse ductum: viaque stadiorum multorum longitudine aperta est, in qua decedere occurrentia invicem iumenta possint: lumenque, passim incisus in montis superficiem imminuentem fenestris, justam satis altitudinem demittitur. Habet Neapolis etiam calidarum aquarum scaturigines, et balneorum apparatus Baianis non deteriores, sed numero longe pauciores: nam apud Baias nova urbs construitur, non minor Puteolis, aliis subinde supra alias regiis villis ibi ædificatis. Vitæ autem Græcanicam rationem Neapoli augent, qui eo Roma secedunt in otium: sive qui ab ineunte ætate laboribus defuncti sunt, sive alioquin ob imbecillitatem aut senectutem cupiunt vitam faciliorem degere: et Romanorum nonnulli hoc vitæ genere gaudentes, ubi vident multitudinem hominum, qui ejus instituti causa ibi versantur, lubentes locum eum amplectuntur, ibique victitant. Neapolin Herculanium insequitur, cujus extremitas in mare porrigitur, et Africo mirifice perspiratur, ut salutaris inde fiat ibi habitatio. Hoc, et quod proxime sequitur, et Sarno amne alluitur: Pompeios tenuerunt olim Osci, deinde Etrusci ac Pelasgi, post hos Samnitæ, qui et ipsi inde sunt expulsi. Est autem hoc commune navale Nolæ, Nuceriæ, et Acerrarum (cujus no-

^a ἰφθιακὰ Par. 3. ἰφθιακὰ Med. 1. Gron. ^b φρατρία Med. 2. Mosc. ^c MSS. ὄντων, Marg. Caf. sic Par. 1. 3. Bre. Med. 1. Gron. Eton. Esc. Mosc. ^d πεντετηρικός Par. 1. πεντετηρικός Par. 3. πεντετηρικός Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^e MSS. ὑπεργαδίστα, Marg. Caf. sic Eton. Par. 1. ^f πορευτοῖς Med. 2. ^g λατρῶν Par. 3. Bre. ^h MSS. γεγένηται, Marg. Caf. sic Par. 3. Bre. Med. 1. Gron. Eton. Esc. Mosc. ⁱ συνωκοδομημένων Par. 1. Med. 1. Gron. Mosc. ^k MSS. ἄλλων, Marg. Caf. sic Bre. Esc. Mosc. ^l κατοικίαν Med. 2. ^m Σαννίται Par. 3. Σαννίται Eton. Σαννίται Mosc. ⁿ Ἀχέρων Eton. Esc. Mosc.

1. καὶ ἰφθιακὰ, φρατρία, καὶ ὀνόματα Ἑλληνικὰ καί περ ὄντα Ῥωμαίων] MS. ἰφθιακὰ, et ὄντων Ῥωμαίων. Posterius idoneum atque appositum est: prius vero manum Strabonis fuisse ostendit, καὶ ἰφθιακὰ, καὶ φρατρία, ὀνόματα Ἑλληνικὰ. Gronov. Animadv. in Strab. p. 185.

2. Νυνὶ δὲ πεντετηρικός ἱερὸς ἀγὼν συντελεῖται] Neapoli ludicrum quinquennale celebratum olim ex Statio omnibus notum est: ad uxorem, l. iii. 5. ver. 89.

Quid nunc magnificas species, cultusque locorum,
Templaque, et innumera spacia interstincta columnis,
Et geminam molem nudi testique theatri,
Et Capitolinis quinquennia proxima lustris.

Recte autem ait nūi: nam id Strabonis ætate fuisse institutum docet Suetonius, in Octav. cap. 98. Casaub.

5. Ἔστι δὲ καὶ ἐνθάδε διώρυξ κρυπτή] Meminit Seneca, Epist. LVII. A ceromate nos habbe excepit, in Crypta Neapolitana. Nihil illo carcere longius, nihil illis faucibus obscurius, quæ nobis præstant non ut per tenebras videamus, sed ut ipsas. Cæterum etiam si locus haberet lucem, pulvis auferret. Idem.

Ibid.] Hodie Grotta di Pauflypo. F.

14. ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις γίνεταῖ συνωκοδομημένων βασιλείων] Ἐκεῖ, hoc est, ad Baias. Josephus, de Baiis loquens, Antiq. Jud. XVIII. c. 8. βασιλεῖς τε εἰσὶν οἰκῆσεις αὐτοῖσι πολυτελεῖσι κεκρημέναι κατασκευαῖς, φιλοτιμηθέντος τῶν αυτοκρατόρων ἐκάστη προγεγονότας ὑπερβάλλουσαι. De Marii thermis, quæ postea ingenti pretio a Lucullo emptæ, lege Plutarchum, in Mario. Casaub.

17. ἀθλογῶν τὴν Ἑλληνικὴν] Tacitus, libro Annalium xv. c. 33. de Nerone, Non tamen Romæ incipere scenas ausus, Neapolin quasi Græcam urbem delegit. Idem.

18. ἡσυχίας χάριν] Statius, l. iii. v. ver. 85.

Pax secunda locis, et desidis otia vitæ,
Et nunquam turbata quies. Idem.

Ibid.] Exinde Horatius, Epod. v. ver. 43. otiosam Neapolim vocat. F.

Ibid. τὴν ἀπὸ παιδείας ἐργασμένων] Ut Virgilius, cujus norunt

omnes secessum Neapolin. Casaub.

23. φρεσίον ἐστὶν Ἡράκλειον] Plinio Herculanium. Idem.

Ibid.] Strabo φρεσίον vocat, sed fuit urbs sat grandis, ut a ruinis nuper detectis patet. Ad planum litus ponitur, ergo ἀκρὰ non est promontorium altum, sed terra in mare protensa. (Salmast. Plin. Exerc. p. 550. B. f.) F.

26. Πομπείαν, ἣν παραρρεῖ] Plinius, ii. c. 5. Herculanium, Pompeii haud procul, spectante monte Vesuvio, alluente vero Sarno amne: utramque urbem, Pompeios, inquam, et Herculanium, postea funditus casu repentino periisse ex Dione constat, in Tito. Casaub.

29. Νόλης] Nola olim urbs eximia, ubi Augustus obiit. Ptolemæus inter Picentinos Nuceriam ac Nola ponit, sed Plinius ac Strabo rectius Campaniæ dant. Epitome Livii Nola in Samnio habet, lib. LXXXIX. sed intelligendum est tanquam a Samnitibus receptam, Livius enim expresse in Campania sitam nominat, lib. ix. c. 28. Justinus Chalcidensium coloniam Nolanos vocat, lib. xx. c. 1. Velleius autem scribit, Quidam aiunt a Tuscis Capuam Nolaque conditam. l. i. c. 7. Forum ab hisce reficitur, ab illis fundatur. Sil. Ital. l. xii. ver. 162. situm Nolæ depingit:

Campo Nola sedet crebris circumdata in orbem
Turribus, et celsa facilem tutatur adiri
Planitiem vallo. — Nomen servat. F.

Ibid. Νόλης δὲ καὶ Νυκερίας, καὶ Ἀχέρων, ὁμωνύμια κατοικίας τῆς περὶ Κρέωνος, ἐπὶ νεῖον ἐστὶν, ἡ ποιεῖ παρὰ τῷ Σάρνῳ ποταμῷ] Verba ἡ ποιεῖ Casaubono inducenda videntur. Sed omitto, vel alias corrumpendo, sæpius peccant Librarii quam voces prorsus alienas inferendo. Legendum suspicor, ἐπὶ νεῖον ἐστὶν ἡ ΠΟΜΠΑΙΑ παρὰ τῷ Σάρνῳ ποταμῷ. Supra dixerat, τὴν ΠΟΜΠΑΙΑΝ, ἣν παραρρεῖ ὁ Σάρνος ποταμός. Infra tamen, p. 361. ΠΟΜΠΗΙΑΝ vocat, et fortasse rectius, cum Latinum nomen sit Pompeii. T.

Ibid. Νυκερίας] Nuceria hæc, cognomine Alfaterna, deleta est in bello Punico secundo, et Nucerni Atellam traducti, Atellanis Calatiam migrare iussis. (Liv. xxvii. 3.)

Hodie

minis aliud quoque oppidum Umbriae supra retulimus) Campanarum navale ad Sarnum fluvium, qui et excipit et mittit merces. Supra hæc loca situs est Vesuvius mons, agris cinctus optimis, dempto vertice, qui magna sui parte planus, totus sterilis est, adspectu cinereus, cavernasque ostendens fistularum plenas et lapidum colore fuliginoso, utpote ab igni exesorum: ut conjecturam facere possis, ista loca quondam arsisse, et crateras ignis habuisse, deinde materia deficiente restincta fuisse. Fortassis hæc etiam causa est fertilitatis locorum circumjacentium: quemadmodum Catanæ perhibent, partes quæ cineribus ab Ætnæo igne fursum egestis fuerunt intactæ, fuisse vini feraces redditas. Habent enim pinguedinem, et glebæ quæ igni ardescunt, et quæ fructus profert: eaque, dum abundat pinguedine, apta est incendio, sicut omne quod fulfureum est: consumpta pinguedine, et gleba restincta ac in cinerem conversa, ad fruges producendas redacta est commodior. Pompeiis contiguum est Surrentum Campanorum: unde prominet Athenæum, seu Minervæ promontorium, quod alii Prenussum vocant. Eo in promontorio fanum est Mi-

δμωνύμῳ κατοικίας ἢ περὶ Κρέωνα, ὀπινειὸν ἐστίν, ἢ ποιεῖ παρὰ τῷ Σάρνῳ ποταμῷ, καὶ δεχομένη τὰ φορπὰ καὶ ἐκπέμποντι. Ὑπέρκειται δὲ ἂν τὸ τόπον τέταν ὅρος τὸ Ὀυεσσούιον, ἀγροῖς περιεσκέμενον παγκάλως, πλὴν τῆς κορυφῆς· αὕτη δ' ὀπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν· ἀκαρπὸς δ' ὅλη· ἐκ δὲ τῆς ὀψείας τερρῶδης, καὶ κοιλάδας φαίνει σπινθάρεις πετρῶν αἰθαλῶδων καὶ τιμὴν χροῶν, ὥς ἀν' ἐκβεβρωμένων ὑπὸ πυρός· ὥς τεκμαίρεται ἂν τις τὸ χωρίον τέττον καίεσθαι πρὸ τῆς ὀπίπεδος καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρός, σβεσθῆναι δ' ὀπιλίπσεως ἢ ὕλης. Τάχα δὲ καὶ τὸ εὐκαρπίας τὸ κύκλῳ τέτ' αἵτιον, ὥστε τῇ Κατάνῃ φασί, τὸ καταπύρρυν μέρος ἐκ τῆς ἀποδ' τῆς ἀνενεχθείσης ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυρός, εὐάμπελον τιμὴν γῆν ἐποίησεν· ἔχει μὲν γὰρ τὸ λιπαῖνον καὶ τιμὴν ἐκπυρεμένην βῶλον, καὶ τὸ ἐκφέρεισαν τὰς καρπύας· πλεονάζουσα μὲν οὖν τῷ λίπει πρὸς ἐκπύρωσιν ἐπιτηδεῖα, καθάπερ ἡ θειώδης πᾶσα· ἔξιμαθεῖσα δὲ καὶ λαβύσα σβέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν, εἰς καρπογονίαν μετέβαλε. Ἡ συνεχὴς δὲ ἐστὶ τῇ Πομπαίᾳ τὸ Ἰσούριον τῶν Καμπανῶν, ὅθεν ὠρέκεται τὸ Ἀθηνῶν, ὅτινες Πηνυσσὸν ἀκρωτήριον καλεῖσιν· ἐστὶ δὲ ἐπ' ἀκρῶν μὲν Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἱδρυμα Ὀδυσσεύς· διὰ-

^a τὸν τόπον τέτον Bre. ^b Ουεσσούιον Par. 1. Ουεσσούιον Efc. Ουεσσούιον Med. 1. 2. Mosc. sed Med. 1. et Gron. habent Ουεσσέβιον ex correctione. ^c κοιλάδας, Marg. Cas. sic Par. 1. 3. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^d Malim, ὥστε, Marg. Cas. ^e ἐπιλειπέσης Med. 2. ^f ἐν τῇ Par. 1. Eton. Mosc. ^g Legend. καὶ ἡ ἐκπυρεμένη βῶλος, καὶ ἡ ἐκφέρεισα. Vide errata Edit. Amst. ^h συνεχὴς Med. 1. 2. Gron. Mosc. ⁱ τὸ Ἰσούριον Par. 1. Mosc. sed Par. 1. habet Σύρετον supra. ^k Πην... vel Πηνυσσῶν Par. 3. Πρανεσσῶν Bre.

Hodie Nocera est. Vide Swinburnium de hoc loco, t. ii. Sect. 14. F.

Ibid. Ἀχέρων,] Scribi debuit, Ἀχέρων, imo, Ἀκέρων. Sed verba, περὶ Κρέωνα, nescio quomodo corrigam tuto: mendosa esse, id vero scio. Itaque in vertendo, veritate fretus, liberum gessi me. De Acerris diximus in Stephano. De Vesuvii autem montis appellationis varietate, hic quoque non libet repetere quæ suo diximus loco. Πομπαίαν, Σύρετον, et passim alia nomina non correxi, gnarus quid Græci scriptores in hoc genere haberent: in versione genuina reposui. Xyland.

Ibid. Ἀχέρων, δμωνύμου κατοικίας τῆς περὶ Κρέωνα] Non dubito quin vere emendem, τῆς περὶ Κρέωνα. Acheras enim significat, five Acherras, de quibus supra dictum est. Cremonæ proximas fuisse ex ipso Strabone intelligimus: vide locum. Jam autem dictum est a nobis huiusmodi nomina, ut Veronā, Cremona, et id genus, a Strabone alia forma efferri: dicit enim Νάρεων, Ούρεων, Κρέμων, Δέρτων, pro Verona, Cremona, Dertona: quam supra legitur Κρέμωνα, sed id non obstat. Nam utramque usurpat formam, sed illam frequentius: quare certissimum est, et Cremonam intelligi isto loco, et legendum esse ut emendavimus. Casaub.

Ibid.] Acerris incensis in bellis Punicis, Acerranis permixtum a Senatu ædificare quæ incensa erant. Urbs hæc, ad Clanium sita, sæpe plurima a fluvio incommoda tulit, ergo Virgilius, Georg. ii. 225.

Vacuus Clanius non æquis Acerris.

Augustus autem coloniam ibi deduxit. F.

1. ἢ ποιεῖ παρὰ τῷ Σάρνῳ] Verba ἢ ποιεῖ videntur omnino inducenda: neque enim deesse quicquam videtur: quod necesse est si illa verba retineantur: illis autem sublati sensus est perspicuus. Præterea ea non agnoscit prior interpret. Casaub.

Ibid. ἢ ποιεῖ] Legendum est forsan, ἡπίω, miti. Silius Italicus, l. viii. ver. 538.

— totasque videres

Sarni MITIS opes.

Tyrwhitti emendationi tamen non obsto. F.

4. ὅρος τὸ Ὀυεσσούιον] Vesuvium montem Latini appellant, poetæ etiam Veseyum. Apud Diodorum scribitur, Ουεσσούσιον ὅρος. Casaub.

Ibid.] Martialis hunc montem sub nomine Vesvii laudat:

Hic et pampineis viridis modo Vesvius umbris,

Prefferat hic madidos nobilis uva lacus.

Tanta fuit fertilitas ante eruptionem sub Tito. Postea addit:

Cuncta jacent flammis et tristis mersa favilla,

Nec Superi vellent hoc licuisse sibi. F.

5. πλὴν τῆς κορυφῆς] Vide Statium in Sylvis, multis locis, ut libro quarto, iv. ver. 84.

— nec dum lethale minari
Cessat apex.

Lege et Lucretium, libro vi. ver. 747. Casaub.

8. ὥς τεκμαίρεται ἂν τις τὸ χωρίον τοῦτο καίεσθαι πρὸ τῆς ὀπίπεδος] Diodorus Siculus, libro quarto, p. 228. Edit. 1604. Καλεῖται δὲ νῦν ὁ τόπος Ουεσσούσιος, ἔχων πολλὰ σημεῖα τῆς κεκαῦσθαι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. i. e. Nunc Vesuvius nominatur, multa inflammationis pristinae vestigia reservans. Constat autem arsisse Vesuvium καὶ πρότερον καὶ ὕστερον sæpe. Vide, præter alios, Cassiodor. Epist. l. iv. ep. 50. Est nota historia Plinii mortis ex Epistolis Plinii. l. vi. ep. 16. Idem.

10. καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρός] Dio appellat πηγὰς πυρός, apud quem reperies graphicam hujus montis descriptionem, in Tito. Idem.

11. Τάχα δὲ καὶ τῆς εὐκαρπίας τῆς κύκλῳ τέτ' αἵτιον] Hoc dicit multis locis. Vide lib. seq. de Ætna, et lib. xiiii. Idem.

20. τὸ Ἰσούριον τῶν Καμπανῶν] Surrentum libro primo, p. 34. Σύρετον vocavit. Stephanus, Σύρετιον: Dionysius, Σύρετον: Dio, Σύρετον. Idem.

Ibid. τὸ Σύρετον] Vulgata Strabonis exemplaria habent Σύρετον. At Surrentum illum intellexisse, ex cæteris auctoribus, tum hodierno urbis situ, patet. Quomodo ipse scripserit Strabo, haud facile dixerim: quum eodem libro ante Σύρετιον sit ὀϊος. Libro vero primo ipsum oppidum geminato ρ, Σύρετον, ut et apud Diodorum legitur, lib. v. et Dionem, sine libri lili. Ptolemæus habet diphthongum σ μετὰ ῥ, Σύρετον. Sed diphthongum ex Romanorum desumpsit scriptione, ut in plerisque Italiæ vocabulis. De cætero Σύρετον Græcorum omnium maxime ego probaverim. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. cap. 3. pag. 1161. Anon.

Ibid.] Τὸ Σύρετον certe est Surrentum in Campania; hodie Sorrento. Hoc MSS. lectio, præcipue in pag. seq. confirmat. F.

21. ὅτινες Πηνυσσὸν ἀκρωτήριον καλεῖσιν] Legendum arbitror, ὅτινες Σειρηνοῦσσων ἀκρωτήριον καλεῖσιν. Nam, ut libro primo dictum est, p. 34. habuit istud promontorium ab altera parte Ἀθηνᾶς ἱερὸν, unde appellatum est Ἀθηνῶν, vel Minervæ promontorium: ab altera fuerunt tres parvæ insulæ, quas Strabo Sirenes, alii Sirenas vocant: ab istis ergo insulis, seu verius petris, ipsum promontorium Sirenas appellavit, ut a templo Minervæ Ἀθηνῶν, atque ita Strabo sæpe appellat. Nam quoties Sirenas infra fit mentio, de promontorio semper debes accipere. Plinius, iii. c. 5. Surrentum cum promontorio Minervæ, Sirenum quondam sede. At Prenussum promontorium ubi quæso vel lectum est, vel auditum? De hoc promontorio vide amplius sub finem hujus lib. et seq. initio. Casaub.

Ibid. Πηνυσσὸν] Certe, Σειρηνοῦσσων, Sirenum scopuli deserti sunt: hodie dicti le Sirene. F.

πλες δ' ἐνθενδε βραχὺς εἰς ^a Καπρέας νῆσον· καμ-
ψαντι δὲ τὴν ἄκραν νησίδες εἰσὶν ἔρημοι, πετρῶδεις, ἃς
καλῶσι Σειρήνας· ἐκ δὲ τῆς ὁδὸς ^b Σύραιον μέγας, ἱερὸν
πὶ δέικνυται, καὶ ἀναθήματα παλαιὰ πμῶντων ^c τὸν
πλησίον τόπον. Μέχρι μὲν δεῦρο, ἔχει τέλος ὁ κόλπος
ὁ Κρατὴρ ὠροσαγρευόμενος, ἀφορίζομενος δυσὶν ἀκρω-
τηρίοις, βλέπεται ^d ὁρὸς μεσημβρίαν, τῷ τε Μισσηνῷ καὶ
τῷ Ἀθηναίῳ· ἅπας δ' ἐστὶν κατεσκευασμένος, τῆτο μὲν
ταῖς πόλεσιν ^e ἃς ἔφαμεν, τῆτο δὲ ταῖς οἰκοδομίαις
καὶ φυτείαις, αἱ μεταξὺ συνεχεῖς ἔσται μίᾱς πόλεως
ὅλῃν παρέχοντι. Τῆ μὲν οὖν Μισσηνῇ ὁρίζεται νῆσος
ἡ Προχύτη, ^f Πιθηκουσῶν δ' ἐστὶν σπράσασμα. Πιθη-
κῆσας δὲ Ἐρετρίαις ^g ὥκησαν, καὶ Χαλκιδαῖς, εὐτυχί-
σαντες δὲ εὐκαρπίαν, καὶ διὰ τὰ ^h χρυσεία, ἔξελιπον
τὴν νῆσον ⁱ χτ' ἑσάν· ^j ὕπερον δὲ καὶ ὑπὸ σεισμῶν ἔξελα-
θέντες, καὶ ἀναφύσιντων πυρὸς, καὶ θαλάσσης, καὶ θερμῶν
ὕδατων· ἔχει γὰρ τοιαύτας ^k ὑποφοράς ἡ νῆσος, ὑφ' ὧν
καὶ οἱ πεμφθέντες παρὰ Ἰέρωνος τῆς τυραννὸς τῆς Συ-
ρακουσίων ἔξελιπον τὸ κατεσκευασθῆναι ὑφ' ἑαυτῶν τεί-
χος καὶ τὴν νῆσον· ἐπελθόντες δὲ ^l Νεαπολίται κατέχον.
Ἐντεῦθεν καὶ ὁ μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν Τυφῶνα ὑποκείσθαι
τῇ νήσῳ ταύτῃ, ^m σπρόφοντον δὲ ταῖς φλόγας ἀναφύ-
σθαι καὶ τὰ ὕδατα, ἐπὶ δ' ὅτε καὶ νησίδας ἔχουσας
ζέον ⁿ ὕδαρ. Πιθανώτερον δὲ Πίνδαρος εἰρηκεν ^o ἐκ τῶν
φαινομένων ὁρμηθεῖς· ὅτι πᾶς ὁ πόρος οὗτος, ἀπὸ τῆς
Κυμαίας ἀρχαίως μέχρι τῆς Σικελίας, ἀφ' αὐτοῦ
ἐστὶ, καὶ χτ' ἑσάν· ἔχει κοιλίας πνῆς, εἰς ἐν συναπ-
τέσας ὡς τε ^p Ἀλλήλας καὶ πρὸς τὴν ἡπειρόν· διόπερ
ἢ τε Αἴτνη τοιαύτην ἔχειν δέικνυται φύσιν, οἷαν ἰσο-
ρῆσιν ἅπαντες, καὶ αἱ τῶν Λιπαράων νῆσοι, καὶ τὰ
ὡς τὴν Δικαιαρχίαν, καὶ Νεάπολιν, καὶ Βαίαν, Χαρίαν,
καὶ αἱ Πιθηκουσῶν. Ταῦτ' οὖν ἀφ' ἑσάν, τῷ παντὶ
τόπῳ ^q τέτω φασὶν ὑποκείσθαι τὸν Τυφῶνα.

— Nun γὰρ μὲν

Ταίθ' ὑπὲρ Κύμας ἀλιερκέες ὄχθη,

^s Σικελία τ' αὐτῇ ^t πείζει

^u Στέρνα ^x λαχύνοντα.

nervæ, ab Ulyssæ conditum : indeque in Capreas
insulam brevis trajectus. Ubi id circumflexeris, in-
sulæ occurrunt solæ, et saxosæ, quas Sirenuſas di-
cunt. Ea parte, quæ Surrento est objecta, tem-
plum quoddam monstratur, et donaria vetusta eo-
rum, qui locum vicinum sunt venerati. Atque hic
loci finitur sinus, qui Crater appellatur, duobus ad
meridiem spectantibus promontoriis inclusus, Mi-
seno et Athenæo : totus autem adornatus est cum
iis, quas dixi, urbibus, tum ædificiis et plantis, ita
omnibus inter se continentibus, ut unius urbis præ
se ferant figuram.

Ante Misenum sita est Prochyta, pars a Pithe-
cufis avulsa. Pithecufas Eretrienes habitaverunt,
et cum ob agri feracitatem, ac metalla auri, rebus
uterentur prosperis, insulam deseruerunt initio ob
feditionem coortam, post etiam terræ motibus ex-
turbati, ignisque et maris atque calidarum aquarum
eruptione. Tales enim solum insulæ habet eruſta-
tiones, propter quas etiam missi eo a tyranno Sy-
racusanorum Hierone, una cum muro a se exstructo
insulam dereliquerunt : supervenere his Neapoli-
tani, et eam obtinuerunt. Atque hinc fabula est de
Typhone, eum sub hac jacere insula, obversuque
corporis flammam exspirare et aquas, quandoque
etiam insulas minutas fervidam habentes aquam.
Probabiliora sunt quæ Pindarus dixit, ex iis, quæ
apparent, ratiocinari orsus : apparet autem totum
maris trajectum, qui a Cumis ad Siciliam usque
pertingit, ignitum esse, et in profundo habere ca-
vernæ quasdam, et inter sese, et continenti conter-
minas : quamobrem et eam Ætna, quam omnes
memorant, ostendit sui naturam, et Liparæorum
insulæ, et loca Puteolis, Neapoli, Baiisque propin-
qua, et Pithecusæ. Quibus consideratis, Pindarus
toti isti regioni subiectum ait Typhonem :

Cujus pectora nunc premuntur birta

Litorum tumultis, mare quæ profligant,

Cumarum super urbem :

Ipsiusque solo Trinacriæ.

^a Καπρέας Eſc. ^b Συρεντόν Par. 1. Eton. Συρεντόν Par. 3. Eſc. Moſc. τὸ Σύραιον Med. 2. ^c τὸν deest Eſc. ^d ὁρὸς τὴν Med. 2. ^e αἷς Med. 2. ^f Πιθηκουσῶν, et mox Πιθηκῆσας Par. 1. Eſc. Moſc. ^g ὥκησαν Eſc. Moſc. ^h χρυσεία Med. 1. Eſc. Moſc. ⁱ ὕπερον μὲν καὶ Eſc. Moſc. ^k ἀποφοράς Med. 1. 2. Gron. ἐπιφοράς Eſc. Moſc. fed Moſc. habet : ἀποφοράς ex correctione. ^l Νεαπολίταις Eſc. Moſc. ^m Vulgo, σπρόφοντον, Marg. Caſ. σπρόφοντον Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Eton. Eſc. Moſc. ⁿ πῶς ex correct. Med. 2. ^o MSS. νῆσος, Marg. Caſ. Ἑλληνας Par. 1. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Eſc. Moſc. fed Med. 1. habet νῆσος in marg. et in Eton. ſcribitur, viridi colore, γρ. νῆσος. ^p Λιπαράων Par. 1. ^q τέτω deest Med. 2. ^r μανταίγ' ὑπὲρ, &c. Par. 1. μανταίγ' περὶ κύμα σαλιερκέες ὄχθη Par. 3. μανταίγ' περὶ Κύμας ἀλιερκέες ὄχθη Bre. μὲν ταῖς περὶ μ' ἀλιερκέες (et ex correct. ἀλιερκέες) ὄχθη Med. 1. μὲν ταῖς περὶ κύμα ἀλιερκέες ὄχθη Med. 2. μανταίγ' περὶ Κ. ἀλ. Σικ. &c. Eton. fed ἡ ſcribitur ſupra μανταίγ', et ὄχθη additur in marg. recenti manu. μανταίγ' περὶ Κ. ἀλ. ὄχθη Eſc. μανταίγ' περὶ Κ. ἀλ. ὄχθη Moſc. ^s Σικελία deest Par. 3. Bre. ^t πείζει Med. 2. ^u στέρα ex correct. Med. 2. ^x λαχύνοντα Med. 1. 2. Eſc. deerat Eton. fed ſcribitur in marg. recenti manu.

2. αἱ καλοῦσι Σειρήνας] Ptolemæus Σειρηνοῦσας vocat : vide quæ notavimus libro primo, pag. 34. Caſaub.

12. ἡ Προχύτη] Prochyta multi meminerunt. Dionys. Halicarnass. l. i. c. 53. auctor est, a nutrice Æneæ, quæ ibi obiit, ita eam fuisse appellatam : quod Plinio, iii. c. 6. non probatur. Prochyta, ait, non ab Æneæ nutrice, sed quia profusa ab Ænaria erat. Vide Serv. ad Virg. Æn. ix. 715. Idem.

Ibid.] Hodie Prochita. Virgilius altam Prochyta vocat, epitheton insulæ humili incongruum. F.

14. ἔξελιπον τὴν νῆσον κατὰ γάσιν· ὕπερον δὲ καὶ ὑπὸ σεισμῶν ἔξελαθέντες] Forte legendum, ἔξελιπον τὴν νῆσον Χαλκιδαῖς (quos Cumas hinc condidisse testatur Livius, libro viii.) κατὰ γάσιν· ὕπερον δὲ καὶ Ἐρετρίαις ὑπὸ σεισμῶν ἔξελαθέντες. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. iv. cap. 4. pag. 1165. Anon.

16. καὶ θερμῶν ὑδατῶν] Sæpe Vesuvius et Ætna permultos aquæ

torrentes emisunt, sive a mari, sive a pluviali aqua, in cavitatibus montium repositos. F.

21. φασὶ τὸν Τυφῶνα ὑποκείσθαι τῇ νήσῳ ταύτῃ] De Typhone accurate scribit, libro xiiii. ubi etiam Pindari locus iterum relatus est. Caſaub.

28. ὡς τε ἀλλήλας] Legebatur, Ἑλληνας, plane nullo sensu : conjecturam meam facile probabunt, qui varios Græcarum literarum ductus observarunt. Versus Pindari facile potui restituere, cum exſtent fere sub initium Πυθίων : et ut nihil dissimulem, corrupti cum integro comparatio mihi videtur multis bonis conjecturis occasionem præbere ubi libri defunt. Ἐπωμεὺς λόφος mihi ignotus est. Amplius. Simile fere est quod accidit apud Puteolos monti Barariæ, ut historiæ et picturæ docent, Anno salutis 1538. Xyland.

Atque Timæus etiam de Pithecufis tradit veteres multa fidem excedentia perhibuisse. Paulo autem ante suam ætatem media in insula collem, cui nomen Epomeo, terræmotu concussum ignes evo-
muisse, et quod inter ipsum ac mare in medio erat, rursus ad mare perpulisse: ac terram in cineres
versam, rursus vehementi turbine (quales Typho-
nes Græci dicerent) ad insulam appulisse, tribusque
inde in altum mare recessisse stadiis, pauloque post
rursus ad terram dedisse impetum, marisque flexu
inundasse insulam, ignemque in ea hoc pacto ex-
stinctum: fragore autem perculsos eos, qui conti-
nentem habitabant, ex ora maris in Campaniam
profugisse. Thermæ ejus insulæ creduntur calculo
laborantibus remedium esse. Capreæ antiquitus
duo habebant oppida, postmodo unicum. Nam
cum Neapolitani Capreas quoque occupassent,
belloque amisissent Pithecusas: has iis Augustus
Cæsar reddidit, Capreas privatim a se condidit,
ædificiisque instruxit. Atque hæ sunt Campaniæ
urbes maritimæ, et insulæ ante eas sitæ. At vero
in mediterraneis est Capua, re vera id quod nomine
ejus significatur: reliquas enim si ei compares, op-
pida sunt, excepto Teano Sidicino, quæ urbs est
magni nominis. Sita est in via Appia cum ipsa
Capua, tum aliæ, quæ Brundisium inde ducunt,
Calatia, Clusium, et Beneventum. Romam versus

Καὶ Τίμαιος ὃ φεῖ τ' Πιθηκῶν φησιν, ὑπὸ τ' πα-
λαιῶν πολλὰ^α παραδοξολογεῖσθαι· μικρὸν ὃ ἀπὸ ἐαυτοῦ,
τ' ὅτι Ἐπωμῆα λόφον ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ^β πινυγέντα ὑπὸ
σεισμῶν ἀναβαλεῖν πῦρ, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶ καὶ τ' θα-
λάσσης, ἔξωσθαι^γ πάλιν ὅπῃ τὸ πέλαγος· τὸ δ' ἐκ-
τεφρωθῆναι τ' γῆς, μεταωρισμὸν λαβὼν, κατασκήψαι πάλιν
τυφωνοειδῶς εἰς τὴν νήσον, καὶ ὅπῃ τρεῖς τ' θαλάτ-
της ἀναχωρήσας^δ σταδίους· ἀναχωρήσασαν δ' εἰς πολλὸν,
ὑποσπρέψαι, καὶ τῇ παλιρροίᾳ κατακλύσαι πάλιν νήσον· καὶ
γενέσθαι^ε σέβειν τὰ ἐν αὐτῇ πυρός· ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέ-
ρας^ς ἐν τῇ ἡπείρῳ φυγεῖν ἐκ τ' παραχλίας εἰς τὴν
ἄνω Καμπανίαν· δοκεῖ ὃ τὰ θερμὰ ὕδατα ἐνταῦθα
θεραπεύειν οὗτοὺς λιθιῶντας. Αἱ δὲ^h Κάπρεαι δύο πο-
λίχνας εἶχον τὸ παλαιόν, ὕπερον δὲ μίαν. Νεαπο-
λίται δὲ καὶ ταύτῃν κατέσχον, πολέμῳ δὲ ἀπεβαλόν-
τες τὰς^κ Πιθηκῶνας, ἀπέλαβον πάλιν, δόντος αὐτοῖς
Καίσαρος τῶ Σεβαστοῦ, τὰς δὲ^l Κάπρεας ἴδιον ποιη-
σαμένης κτίσμα, καὶ κατοικοδομήσαντος. Αἱ μὲν οὖν
παράλλιοι πόλεις τῶν Καμπανῶν καὶ αἱ ἀποκεκείμεναι
νῆσοι τοιαῦται. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπὴν μὲν ἐστὶν
ἡ μητρόπολις, κεφαλὴ τῶ ὅντι καὶ τὴνⁿ ἐτυμότητα
τῶ ὀνόματος· τὰ γὰρ ἄλλα πολίχνια νομίζουσιν^o ἀν-
τι τῇ σύγκλεισιν, πλὴν Τεανῶ^p Σιδικηνῶ· καὶ γὰρ
αὕτη ἀξιόλογος· κεῖται δ' ὅπῃ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ
αὕτη τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἐπὶ Βρεντέσιον ἀγέσας ἀπ'
αὐτῆς, Καλλαπερία, καὶ Καλύδιον, καὶ^q Βενέεντον· ἐπὶ

^α μυθολογεῖσθαι Par. 1. Eton. ^β Ἐπωμῆα Par. 1. Mosc. Ἐπωμῆαν Efc. ^γ πινυγέντα Par. 1. Eton. Efc. Mosc. sed Par. 1. habet
φαγ. supra, et in Eton. vel παδέντα, vel ταδέντα, scribitur supra, viridi colore, et in marg. γε. φαγέντα. Efc. habet φαγέντα in marg.
eadem manu, et in marg. Mosc. scribitur, γε. φαγέντα. παραγέντα Med. 1. παραγέντα Med. 2. et ex correct. τι φαγέντα, ac rursus νη-
σπαγέντα. ^δ τὴν θάλασσαν ex correct. Med. 1. ^ε πολλὸν δὲν Par. 1. et ex correct. Eton. ^ς καὶ ἀναχ. εἰ Efc. ^h τὴν Med.
1. 2. Brg. Efc. Mosc. ^h ἄνω deest Med. 1. 2. Efc. Mosc. ἄνω legitur in Eton. sed e recenti manu nata videtur. ^κ Κάπρεαι Par. 1.
Med. 1. Efc. Mosc. Καπρεαί Med. 2. ^l Πιθηκῶνας Efc. Mosc. ^l Κάπρεας Par. 1. Med. 1. Mosc. Κάπρεας Efc. ^m Vulgo,
παράλλιοι: reposuimus παράλλιοι, ex MSS. Editt. Ald. et Xyland. et Tyrwhitt. conject. ⁿ ἐτυμότητα Par. 3. Med. 1. 2. Mosc.
^o καὶ γὰρ τὰ Med. 2. ^p Σιδικηνῶ Par. 1. Mosc. ^q Οὐβέντετον Med. 1. 2. Οὐβέντετον Gron. Efc. Mosc. Οὐβέντετον Eton. olim, ut
videtur: sed jam legitur Βενέεντον, et in marg. scribitur Βενέεντον.

3. τὸν Ἐπωμῆα λόφον] Lego, Ἐπωμῆα. Plinius, l. ii. c. 88.
Sic et Pithecusas in Campano sinu ferunt ortas. Mox in his montem
Epomem, cum repente flamma ex eo emicuisset, campestri æquatum pla-
nitie. Vel ergo Ἐπωμῆα hic legendum, vel Epomem apud Plini-
um rescribendum. Ego etsi nihil possum affirmare, tamen
Strabonem potius debere corrigi censeo: videtur enim collis
ille, sive mons, Ἐπωμῆας fuisse appellatus, ea ratione qua apud
Corinthios Acrocorinthus Ἐπωμῆα. Vide Stephanum. Casaub.
Ibid.] Pithecusa hæc insula est certe Ænaria, vel Inarime,
antiquorum: nunc Ischia vocatur. Vide descriptionem exi-
miam hujus insulæ a Berkleio Episcopo Cloynensi scriptam.
(Pope's Letters.) Bochartus, in Canaan. p. 592. multa de Pi-
thecufis retulit. Hæc Timæi relatio παραδόξως dicta, secundum
Strabonem, verisimillima est. F.

Ibid. πινυγέντα] Ex MSS. legendum suspicor, λόφον ἐν μέσῃ τῇ
νήσῳ τινὰ φαγέντα ὑπὸ σεισμῶν. Idem.

5. τὸ δ' ἐκτεφρωθῆναι τῆς γῆς, μεταωρισμὸν λαβὼν, κατασκήψαι πα-
λιν τυφωνοειδῶς εἰς τὴν νήσον, καὶ ἐπὶ τρεῖς τῆς ΘΑΛΑΤΤΗΣ ἀναχω-
ρήσας σταδίους· ἀναχωρήσασαν δ' εἰς πολλὸν, ὑποσπρέψαι, καὶ τῇ παλιρροίᾳ
κατακλύσαι τὴν νήσον.] Omnino scribendum est, τὴν ΘΑΛΑΤ-
ΤΑΝ. F.

11. εἰς τὴν ἄνω Καμπανίαν] Melius veteres libri, εἰς τὴν ἄνω
Καμπανίαν. Nam ἡ παραλία, sive ora maritima, et ἡ ἄνω χώρα
opponuntur. Alibi dicere solet ἡ ἐν βάθει χώρα, eodem sensu.
Casaub.

13. Αἱ δὲ Κάπρεαι] Capreæ insula. Augustus hic secessit
valetudinis causa, et insulam ædificiis et nemoribus ornavit, re-
busque vetustate, ac raritate, notabilibus; qualia sunt immania
belluarum ferarumque membra prægrandia, et arma Heroum.
Sueton. Oct. c. 72. Tiberius Imp. paulo post Strabonis obi-
tum, hanc insulam arcanæ et horrendæ libidinis sedem delegit.
Odiosus enim omnibus, omnia timuit, ergo Capreas se contu-
lit, præcipue delectatus insula, quod uno parvoque litore adi-
retur, septa undique præruptis immensæ altitudinis rupibus, et
profundo maris. Sueton. Tib. c. 40. Solitudinem ejus placu-
isse, ait Tacitus, maxime crediderim, quoniam importuosum circa
mare, et vix modicis navigiis paucâ subsidia, neque adpulerit

quisquam, nisi gnaro custode. Cæli temperies hyeme mitis, objectu
montis, quo sæva ventorum arcentur; æstas in Favonium obversa,
et aperto circum pelago peramæna: prospectabatque pulcherrimum
sinum, antequam Vesuvius mons ardescens faciem loci verteret.—
Trium millium freto ab extremis Surrentini promontoriis disjuncta
fuit. Ann. l. iv. c. 67. A Thelebois habitata esse insulam
fama tradit: ergo Aufonius Capreas Theleboas vocat, et Virgi-
lius, l. vii. Theleboum regna. Vix ulla priscae magnificentiae ves-
tigia extant. Senatus enim omnia Tiberii infanæ monumenta
post mortem ejus subvertit. Vide Swinburnium, tom. ii. sect. i. F.

16. δόλιος αὐτοῖς Καίσαρος τῶ Σεβαστοῦ] Suetonius, in Augusto,
c. 92. Apud insulam Capreas, veterrimæ illicis dimissos jam ad
terram languentesque ramos convalescere adventu suo adeo lætatus est,
ut eas cum Republica Neapolitanorum permutaverit, Ænaria data.
Dio, libro lxi. in fine, pag. 495. Edit. 1606. Καπρείαν vocat,
non Capreas: καὶ τὴν Καπρίαν παρὰ τῶν Νεαπολιτῶν, ὥνπερ τὸ ἀρ-
χαῖον ἦν, ἀντιδόσει χώρας ἡλλάξατο. i. e. Capreas a Neapolitanis,
quorum antiquitus erant, permutatione agri redemit. De hac in-
sula amplius Tacitus, libro iv. c. 67. Annal. Vide et Ste-
phanum, Καπρίνη. Casaub.

17. ἴδιον ποιησαμένης κτίσμα] Lege κτήμα. Ph. Cluver. Ital.
Antiq. l. iv. c. 4. p. 1165. Anon.

20. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπὴν μὲν ἐστὶν] Supra, p. 348. oram
maritimam Campaniæ ex Polybio descripsimus: de mediterraneis
sic idem scribit, lib. iii. Hist. p. 336. Edit. Amst. Τῆς
δὲ μεσογαίου τὰ μὲν πρὸς τὰς ἀρκτοὺς Καλῆνοι καὶ Τυανίται καλοῦνται·
τὰ δὲ πρὸς ἑὸν καὶ μεσημέριαν, Δαύνοι καὶ Νωλάνοι· κατὰ μέσας δὲ τὰ πε-
διά κεῖται συμβαίνει τὴν πασῶν ποτε μακαριωτάτην γενεάν, πόλιν
Καπὴν. i. e. In mediterraneis ad septentrionem sunt Caleni et qui
Teanum habent: ad ortum et meridiem Appuli et Nolani: in me-
diis campis sita Capua est, civitas quæ omnes alias felicitate quon-
dam superabat. Casaub.

26. Καλλαπερία] In vertendo secutus sum Plinium, et Pto-
lemæum, mirifice depravatis hic vocibus, ex historia belli An-
nibalici apud Livium et Polybium, satis nostra probabuntur.
Reliqui tamen Græci, ut et infra Κάληνη, quod Cales esse non
est

δὲ Ῥώμῃς ²Κασίλινον ἰδρυταί ἐπὶ τοῦ ^bΟὐλτέρνῳ
 ποταμῷ, ἐν ᾗ πολιορκούμενοι Πραινεστίνων ἄνδρες μὲν
 φέρως ἀκμάζοντα Ἀννίβαν ἐπὶ ποσέτον ἀντέσχον,
 ὥστ' ὑπὸ λιμῷ διακοσίων δραχμῶν πρᾶγντος με-
 δίμνου, ὃ μὲν πωλήσας ἀπέθανεν, ἐσώθη δ' ὁ πριάμε-
 νος· ἰδὼν δ' αὐτὰς ^cπλησίον τῆς τείχεος ἀείροντας
 γογγύλῃν, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ Ἀννίβας τῆς μα-
 κροθυμίας, εἰ ἐλπίζοιεν τέως ἀνδῆξεν, ^dὡς τελεσφο-
 ρῆσαι ^eτὴν γογγύλῃν· καὶ δὴ ^fπρὸς γενέσθαι πάντας ^gφασί,
 πλὴν ἀνδρῶν ὀλίγων ^hτῇ λιμῷ διαλυθέντων, ἢ ἐν
 ταῖς μάχαις. Πρὸς δὲ ταῖς ῥηθείαις ἐπὶ καὶ αὐταὶ
 Καμπανὰ πόλεις εἰσὶν, ὧν ⁱἐμνήδιον πρῶτον,
 Κάλκη τε καὶ Τέανον ^bΣιδικινόν, ἀς διορίζουσιν αἱ δύο
 τύχαι ἐφ' ἐκάτερα ἰδρυμένας ⁱτῆς Λατίνης ὁδοῦ· καὶ ἐπὶ
^kΣεέσσουλα, καὶ ^lἈτέλα, καὶ ^mΝῶλλα, καὶ Νεκέρια, καὶ
ⁿἈχέραι, καὶ Ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἐπὶ ἐλάτῃς τέτων
 κατωκίαι, ὧν ἐνίας ^oΣαννίτιδας φασὶν εἶναι. ^qΣαννί-
 ται δὲ πρῶτον μὲν καὶ μέχρι τῆς Λατίνης τῆς περὶ
 Ἀρδέαν ^rἑξοδείας ποιεῖμενοι, μὲν δὲ ταῦτα αὐτὴν ^t
 Καμπανίαν πορεύοντες, πολλὴν ἐκέκτηντο δύναμιν· καὶ
 γὰρ ἄλλως δεσποτικῶς ἄρχονται μεμαθηκότις, ταχὺ
 ὑπέργον τοῖς ποταμοῖς. Νυνὶ δ' ἐκπεπνύηται τε-
 λέως ὑπὸ ^sτε ἄλλων, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Σύλλα τῆς
 μοναρχήσαντος Ῥωμαίων· ὅς ἐπειδὴ πολλαῖς μάχαις
 καταλύσας τὴν τῶν Ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τέτρες
 χεῖρ' ἐπὶ ^tμόνον συμμένονας ἑώρα καὶ ὁμοίως ὁμορῆνας,
 ὥτε καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν, συνέστη πρὸς τοῦ

fitum est Casilinum, supra Vulturum amnem: quo
 in oppido obsessi Praenestini viri dcl, adversus An-
 nibalem tunc maxime vigentem tam diu obsidio-
 nem toleraverunt, dum medimno prae penuria du-
 centis denariis vendito, venditor mortuus est, em-
 tore salvo. Cumque eosdem vidisset Annibal rapas
 prope muros ferere, haud injuria miratus est eorum
 tolerantiam, qui se tantisper putarent obsidionem
 perferre posse, dum rapae perfectae evaderentur.
 Et tamen obsessos omnes ferunt incolumes abiisse,
 paucis demptis, quos vel fames vel pugna absump-
 sisset. Praeter nominatas, haec quoque sunt Cam-
 panæ urbes, quarum supra est a me facta mentio,
 Cales, et Teanum Sidicinum, quas distinguunt duæ
 Fortunæ, quarum templa sunt collocata ab utraque
 Latinæ viæ parte. Præterea Sueffula, Atella, No-
 la, Nuceria, Acerræ, Abella, aliaque his etiam mi-
 nora oppida, quorum nonnulla Samnitibus adtri-
 buunt. Enimvero Samnites, cum quondam in La-
 tium et ad Ardeam usque excursiones fecissent,
 deinde ipsam egissent tulissentque Campaniam, ad
 magnam pervenerant potentiam: quippe Campani,
 alioqui dominis parere adfueti, facile imperata fa-
 ciebant. Cæterum hac tempestate omnino sunt con-
 fecti cum ab aliis, tum postremo a Sylla, eo qui
 solus rempubl. Romanam in sua habuit manu. Is
 enim cum multis præliis Italicam rebellionem ever-
 tisset, Samnitas cernens solos propemodum adhuc
 nondum dissipatos ita unanimiter bellum gerere, ut
 etiam ad ipsam Romam ducerent, ante urbis Ro-

² Κασίλινον Par. 3. Med. 1. Mosc. sed Med. 1. habet Κασίλινον, et Mosc. Κασίλινον, ex correctione. Κασίλινον Med. 2. et ex cor-
 rect. Κασίλινον. ^b Οὐλτέρνῳ Med. 1. Eton. Esc. Mosc. sed Med. 1. Eton. Mosc. habent Οὐλτέρνῳ ex correctione. Οὐλτέρνῳ Med. 2.
 et ex correct. Οὐλτέρνῳ. ^c πλησίον τε τῆς Med. 1. Esc. Mosc. ^d ὡς τελεσφορήσειν ἢ γογγύλῃ Med. 1. 2. Gron. Mosc. ὡς τελεσφορήσει
 ἢ γογγύλῃ Bré. ^e περιγίνεσθαι Med. 1. Mosc. ^f φασί Med. 1. Mosc. ^g ἐμνήδιον Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h Σιδικινόν Par. 1.
 Mosc. ⁱ τῆς τε Λατίνης Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^k Σεέσσουλα Par. 1. Σεέσσουλα Par. 3. Σεέσσουλα Eton. ^l Ἀτέλλα Par. 1. 3.
 Med. 1. Gron. Mosc. ^m Νῶλλα Par. 1. 3. Mosc. Ἀῶνα ex correct. Med. 2. ⁿ Ἀχέραι Par. 1. Esc. Mosc. ^o Σαννίτιδας Par. 1.
 Σαννίτιδας Med. 1. 2. Σαννίτιδας Eton. Esc. Mosc. ^p φασὶν Par. 3. Med. 1. 2. ^q Σαννίται Par. 1. 3. Mosc. fere semper. ^r ἑξοδείας
 Par. 3. Med. 1. 2. ^s τῶν ἄλλων Esc. ^t μόνος Med. 1. 2. Gron. Bré. Esc. Mosc.

est obscurum. Quæ de medimno Casilini vendito noster habet,
 Plinius ex annalibus muri attribuit, majore miraculo, siquidem
 locus vitatus ne potest quidem esse, viii. 57. ut cum hic δια-
 κοσία pro διακοσίων fuerit scriptum, et πρᾶγντος pro πρᾶγντος,
 fieri facile potuisse credam ut pro mure medimnum, μεδίμνου
 pro μνός, indoctus et imperitus rerum παραδοξῶν librarius substi-
 tuerit: id modo me movet, quod nummos Plinius simplices,
 noster drachmas habet: et sic videri possit Pliniana summa tan-
 tum quadrans esse Strabonianæ, itaque fati habui monuisse.
 Xyland.

Ibid. Καλλατερία, καὶ Καλύδιον] De Callatia reponenda assentior
 interpreti: de Clusio, quod ille pro Καλύδιον reponit, non pla-
 cet. Legerem potius, sine ullius literæ mutatione, Καλύδιον.
 Stephanus, Καλύδιον, ὡς Ῥήγιον, πόλις Ἰταλίας· Διονύσιος ἐκκαίδε-
 κάτω Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας. Τὸ ἰθὺκὸν Κλαυδίνος. Infra, ubi eadem
 repetuntur, scriptum est Καλύδιον, ut apud reliquos Geographos
 in descriptione hujus tractus, nec dubium hic quoque scriben-
 dum esse Καλύδιον. In historiis sæpe Calatia et Caudium con-
 juncta reperiuntur. Livius, lib. ix. c. 2. Exercitu educto, cir-
 ca Caudium castra quam potest occultissime locat: inde ad Calatiam.
 Casaub.

Ibid. καὶ Καλύδιον] Male: scribe Καλύδιον. P. Merula, Cos-
 mogr. part. ii. lib. iv. c. 29. Ph. Cluver. Ital. Antiq. i. iv.
 c. 7. p. 1196. Anon.

Ibid.] Tabula Peutinger. habet loca et distantias ita positas:
 Capua, 6 m. p. Calatia, 6 m. p. ad novas, 9 m. p. Caudium,
 11. Beneventum. F.

Ibid. καὶ Βιουέντον] Vide Stephanum et Festum. Casaub.

1. Κασίλινον] Ubi nunc est Capua nova. Colonia Julii Cæs.
 Ante Plinium decrevit, libro enim tertio, cap. 5. morientis Ca-
 silini reliquias vocat. F.

2. Πραινεστίνων ἄνδρες μὲν καὶ φ] Livius, xliii. 19. habet, οὐ καὶ
 φ. Praenestini maxima pars fuisse: ex quingentis septuaginta, qui
 in praesidio fuere, minus dimidium ferrum famesque absumpsit.
 Casaub.

4. διακοσίων δραχμῶν πρᾶγντος μεδίμνου] Assentior doctis viris,

qui censent legendum μνός, pro μεδίμνου. Nam et Plinius,
 lib. viii. c. 57. et Valerius Maximus, et Frontinus, murem
 fuisse venditum aiunt: deinde cur tacuisset Strabo rei venditæ
 nomen, cum ejus mensuram exprimeret? Sed in pretio magna
 apud scriptores varietas. Plinius ducentis nummis vasisse ait.
 Valerius Maximus, lib. vii. c. 6. ducentis denariis. Fronti-
 nus autem sic: Casilini obsidione Hannibale tantam inopiam per-
 pessi sunt, ut centum denariis murem vasisse, proditum memoriæ
 sit, ejusque venditorem fame perisse, emtorem autem vasisse. Idem.
 Ibid.] Rualdus lectionem probat μνός, pro μεδίμνου. Bryan.
 Plut. t. iv. p. 534. F.

6. ἰδὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχεος] Livius, libro xliii.
 hanc rem ita narrat ut Delio natatore ille locus opus habeat:
 quod cum a Glareano recte esset animadversum, non debuit Si-
 gonius contra dicere: cum præsertim nihil ipse novi afferret.
 Casaub.

8. ὡς τελεσφορήσας τὴν γογγύλῃν] Veteres codices, ὡς τελεσφο-
 ρῆσιν οἱ γογγύλῃν: non probō. Idem.

13. Κάλκη τε] Certum est Cales intelligi: quare vel Καλῆς
 legendum, ut apud Ptolemæum, vel, Καλησία. Sil. Ital. viii.
 514. Καλησία, πόλις Αἰσωνικῆ, recte Stephanus. Sic Livius,
 lib. viii. c. 16. de Aufonibus loquens, Ea gens Cales urbem
 incolebat. Idem.

15. Σουέσσουλα] Sylla coloniam huc duxit. (Frontinus.) F.

Ibid. καὶ Ἀτέλα] Scribo, Ἀτέλλα, ut apud Latinos, et Ptole-
 mæum. Stephanus, Ἀτέλλα, πόλις Ὀπικῶν Ἰταλίας, μετὰ καὶ Καπύης
 καὶ Νεαπόλεως. Casaub.

16. καὶ Ἀβέλλα] Silio Ital. Avella, l. viii. ver. 545.
 — et pauper sulci cerealis Avella. Idem.

23. καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Σύλλα] Samnites Marianis partibus
 favebant, et, Praeneste obsessi, Pontius Telesinus, fortissimus
 patriæ libertatis defensor, exercitum ad usque Romam duxit,
 ut periculum ab amicis averteret. Eo autem infeliciter occiso,
 Samnites profligati sunt, 50,000 occisis, captivorum viii. mill.
 factis. (Appian. B. C. p. 680, Edit. Amst.) Hoc evenit A.
 U. C. 670. Mario ac Papirio III. Coss. F.

manæ incenia proelium cum eis conferuit, partimque in pugna eos delevit, edicto ne quis Samnis vivus caperetur: reliquos, cum arma projecissent, (ad quatuor aut quinque millia virorum fuisse traditur) in ovile campi Martii deductos inclusit, tri-
duoque post immixtis militibus universos trucidavit; proscriptionibusque institutis, non ante finem fecit, quam quidquid Samnitici erat nominis aut occidisset, aut Italia eiecisset: incusantibusque tantam
ejus sævitiam, respondit, experientia se edoctum, ne-
minem quenquam Romanorum quieturum, quam-
diu Samnites inter se cohærent. Itaque nunc aliæ
urbes in pagos degenerarunt, aliæ prorsus sunt abo-
litæ: Boianum, Æsernia, Pauna, Telesia, Venafro
adjacens, aliæque similes, non merentur inter urbes
cenferi: quarum nos mentionem tamen ob Italiæ
gloriam et potentiam fecimus. Beneventum quidem
et Venusia bene adhuc habent. Cæterum de Sam-
nitibus fabula talis fertur. Sabinos, cum diuturno
bello cum Umbris conflictarentur, novisse (quod
et Græcorum faciunt quidam) diis se fructus ejus
anni consecratos: potitosque victoria, iminolasse
partim, partim consecrassæ ejus anni proventa: in-
fecuta autem sterilitate, monuisse quendam, pro-
lem quoque fuisse diis dicandam: obtemperasse Sa-
binos, eoque anno editos filios Marti nuncupasse:
cumque ii virilem attigissent ætatem, duce tauro
ad coloniam alicubi condendam emisisse: taurum
in Opicorum regione procubuisse: missos, his ex-
pulsis, ea loca infedisse, taurumque Marti, qui eum
ipsis ductorem dedisset, ex oraculo sacrificasse. Pro-
babile porro est, eos diminutive Sabellos a majori-
bus suis, Sannitas (Græci Samnitas vocant) alia

τάχως αὐτοῖς· καὶ τὰς μὲν ἐν τῇ μάχῃ κατέκτανε,
κελεύσας μὴ ζῶντας· οὗν ᾧ ῥίψαντας τὰ ὅπλα περὶ
τειχιλίους ἀνδρας, ἢ τετρακισλίους φασίν, εἰς τὴν δη-
μοσίαν ἔπαυλιν τὴν ἐν τῷ ἁ Μαρτίῳ κάμπῳ χαλαρα-
γῶν εἰρξε· τρισὶ δὲ ὑπερον ἡμέραις ὀπιπέμφας τραπώ-
τας, ἅπαντας ἀπέσφαξε· περὶ γραφὰς τε ποιούμενος,
οὐκ ἐπαύσατο πρὶν, ἢ πάντας οὗν ἐν ὀνόματι Σαννι-
τῶν διέφθειρεν, ἢ οὐκ ἔτι Ἰταλίας ἐξέβαλε· πρὸς δὲ
οὗν αἰπωμένους ἢ ὅτι ποσέτον ὀργὴν, ἔφη καταμαθεῖν
οὐκ τῆς πείρας, ὡς εἰδὲ πόλιν ἀν εἰρήνην ἀγάγει, Ῥω-
μαίων οὐδὲ εἰς, ἕως ἀν συμμύωσι κατ' ἐαυτὰς Σαν-
νίται·^b καὶ γὰρ τοὶ νῦν κῶμα γηγόνασιν αἱ πόλεις·
ἐνίαι δ' ἐκλελοίπασιν τελέως, Βοϊανον, Ἑσερνίνα, Πάυ-
να, Τελεσία, συνεχῆς^d Οὐενάφρω, καὶ ἄλλαι τοιαῦται,
ᾧν ἐνδεμίαν ἀξίον ἡγήσασιν πόλιν· ἡμεῖς δ' ἐπέξιμεν
μέχρι τῆς μετεῖς ἀφ' ἧς τῆς Ἰταλίας δόξαν καὶ
δύναμιν·^e Βενεέντων δ' ὅμως σιωπῆσθαι εὐ, καὶ Οὐε-
νεσία. Περὶ δὲ Σαννιτῶν καὶ τοιαῦτάς τις λόγος^f ἐκφέ-
ρεται, διότι πολεμῦντες Σαβῖνοι πολὺν χεῖνον πρὸς
τὰς Ὀμβρικὰς, ἢ εὗξαντο, καθάπερ τῶν Ἑλλήνων πι-
νές, τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τέτταρ' ἀπὸ κατὰ πρῶτον· νικήσαν-
τες δὲ, τὴν γενόμενάν τε μὲν^g κατέκταναν, τὰ δὲ^h καθ-
ιέρωσαν· ἀφορίας δὲ γυναικείας, εἶπε τις, ὡς ἐχρῆν
καθιέρωσαι καὶ τὰ τέκνα· οἱ δ' ἐποίησαν τέτο, καὶ οὗν
γενόμενος τότε παῖδας Ἀρεως^m ἐπευφήμισαν· ἀνδρω-
γέντας δ' ἔστειλαν εἰς Σποικίαν· ἡγήσατο δὲ ταῦρος·
ἐν δὲ τῇ τῷ Ὀπικῶνⁿ κατευνασθέντος, ἐτύγχανον^o ᾧ
καμινδὸν ζῶντες, ἐκβαλόντες ἐκείνους^p ἰδρύθησαν αὐ-
τόν, καὶ τὴν ταῦρον ἐσφαγίαν τῷ Ἀρει, τῷ δὲ οὐπι αὐ-
τὸν ἡγεμόνα, καὶ τὴν τῷ μάντεων Σπόφασιν· εἰκὸς δὲ
ἀφ' ἧς τέτο καὶ Σαβέλλους αὐτὰς ὑποκοριστικῶς Σπὸ τῷ
γονέων περὶ σαβρευθῆναι·^q Σαννίτας δ' ἀπ' ἄλλης

^a Μαρτίῳ deest Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^b καὶ τοὶ νῦν Par. 1. καὶ γὰρ τι νῦν Med. 2. καὶ γὰρ τοῖνον εἰ κῶμα Mosc. ^c Πάνα Par. 1. Eton. Πάνα Par. 3. Bre. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^d Οὐενάφρων Par. 1. Esc. Mosc. συνεχῆς, Οὐενάφρων Med. 1. 2. ^e Βενεέντων Med. 2. ^f τ' ἐνεσία Bre. ^g φέρεται Par. 2. Med. 1. Esc. Mosc. ^h εὗξαντο Par. 1. ⁱ κατέκταναν Med. 2. ^k καθιέρωσαν Mos. 2. ^l γινόμενος Bre. ^m ἐπευφήμισαν Par. 1. Mosc. ἐπευφήμισαν Par. 3. ⁿ κατευνασθέντες Par. 2. Med. 1. 2. Mosc. ^o δὲ deest Par. 1. ^p δ' ἰδρύθησαν Par. 1. ^q Σαβῖνας Par. 1. Σαννίτας Par. 2.

2. τοὺς δὲ ῥίψαντας τὰ ὅπλα] Prænestinos. Vide Epitom. lxxxviii. Plutarch. in Sylla, et Appianum. Casaub.

12. καὶ γὰρ τοὶ νῦν κῶμα γηγόνασιν αἱ πόλεις] Scripti libri habent, καὶ τοῖνον εἰς κῶμα γηγόνασιν αἱ πόλεις: quomodo si scripsit Strabo, elegantissimum usurpavit Hebraïsmum. Similia in sacris literis multa, Lucæ, c. iiii. 5. καὶ ἔσται τὰ σχολὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. Idem.

13. Βοϊανον] Ptolemæo, Βοϊανον: Bovianum Latinis. Plinius, lib. iii. c. 12. Colonia Bovianum vetus, et alterum cognomine Undecumanorum. Idem.

Ibid. Ἑσερνίνα] Malim, Ἑσερνία. Et Αἰσερνία lege, ut alibi, cum Ptolemæo. Nam prima syllaba est longa. Silius Italicus, libro viii. ver. 568.

— aut quos Æsernia, quosve

Obscura incultis Herdonia misit ab agris.

Hinc Æsernini Plinio, lib. iii. c. 12. Apud Diodorum solenne est ut Latinarum urbium nomina sint corrupta, et in hac quoque peccatum est, lib. xx. Nam Σερενία legitur, pro Ἑσερνία. Idem.

Ibid. Πάνα] Quæramus de Pauna amplius. Fortasse est Pana, vel Panna, scribendum; ut sit illa urbs ad cuius nomen allusit Plautus, cum fingeret milites Paniceos, in Captiveis. Idem.

14. Τελεσία] Meminit Ptolemæus. Idem.

17. Βενεέντων] Urbs antiqua, secundum Solinum, a Diomede condita. Primum nomen, Maleventum, Romani (deducta colonia, Anno U. C. 485.) omnis causa in Beneventum mutaverunt. Semper fida Romanis fuit. Aucta est colonia ab Augusto, et in vetusto lapide Colonia Julia Concordia Aug. Felix Beneventum appellatur. (Holfstenius, p. 266. Vell. l. i.

Plin. l. iii. c. 11.) Ad fines Hirpinorum ponitur, ergo Plinius Col. Hirpinorum vocat. In nostra ætate Benevento dicitur. Sita est ad confluentes fluvios Sabatum, (qui nunc Sabato dicitur) et Calorem, hodie Calore. F.

Ibid. καὶ Οὐενουσία] Quam libro sequenti, p. 390. Edit. Amst. πόλιν ἀξιόλογον appellat. Hæc est quæ Horatium tulit. Casaub.

Ibid.] Venusia colonia facta est anno quarto post Minurnas, regnante Pyrrho, i. e. A. U. C. 462. (Velleius, l. i. c. 14.) In via ad Tarentum posita fuit, hodie Venosa. F.

21. τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τούτῳ καθιέρωσαν] Fortasse, τὰ γενόμενα, et nescio an scripserit, τῷ ἔτει, potius quam ἔτει: quin enim ver sacrum intelligat, ne dubitandum quidem est. Nam ita eandem historiam narrat Sisenna, Histor. l. iv. apud Nonium: Quondam Sabini feruntur νοσίσσε, si res communis melioribus locis constitisset, se ver sacrum faciuros. Vide etiam lacera Festi fragmenta in Samnites. De vere autem sacro, præter Nonium, et Festum, lege Livium, libro xxi. c. 9. et alibi, xxxiv. c. 44. itemque Solinum. Casaub.

32. Σαννίτας δὲ ἀπ' ἄλλης αἰτίας, ἢ οἱ Ἕλληνες Σαννίτας λέγουσι] Mirum mihi videtur, cum Σαννίτας agnoscat Stephanus, per αν, tamen apud hunc auctorem perpetuo Σανίτας scribi: quod et apud Polybium aliquot locis offendes: deinde quid est quod ait, ἰσὺς α Græcis Samnites appellari? Quasi non etiam a Latinis ita vocentur. Ego scio a Græcis Σαννίτας potius fuisse appellatos, ἀπὸ τῶν Σαννίων. Vide Festum. Et ut libere dicam de hoc loco quod sentio, eum ita existimo legendum: Σαννίτας δ' ἀπ' ἄλλης αἰτίας, οὗς οἱ Ἕλληνες Σαννίτας καλοῦσι. Verum est enim, quos Latini Samnites appellabant, eos a Græcis Saunitas fuisse appellatos. Eustathius, in illud Dionys. ver. 375.

αἰτίας, ἧς οἱ Ἕλληνες ^α Σαμνίτας λέγουσι. Τινὲς δὲ καὶ Λάκωνας ^β συνοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασὶ καὶ Ἀχαιοὺς καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, ^γ πᾶσι δὲ καὶ Πιτανάτας καλεῖσθαι. Δοκεῖ δὲ καὶ Ταραντίνων πλάσμα τέτ' εἶναι, κολακεύοντων ^δ δ' ὁμόρους καὶ μέγα δυναμένους ἀνδράπους, καὶ ἅμα ἔξοικειμένων, οἳ γὰρ καὶ ὀκτώ μυριάδας ἔτελλον ποτε τῆς πεζῆς ^ε στρατείας, ἱππέας δ' ὀκτακισχίλις. Φασὶ δὲ ^ς νόμον εἶναι ^ς τοῖς Σαννίταις χαλὸν, καὶ περὶ τρεπλίκον πρὸς ἀρετὴν· ὃ καὶ ἔξῃ δίδοναι ταῖς θυγατέρας οἷς ἀν' ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κρίνεσθαι καὶ ἕτος δέκα μὲν παρθένους, δέκα δὲ τ' νέων ὅν' ἀρίστους· καὶ τοῖς ἀρίστα τέτων τῷ πρώτῳ τῷ πρώτῳ δίδουσι, τῷ δευτέρῳ τ' δευτέρῳ, καὶ ἔξῃ οὕτως· ἐὰν δ' ὁ λαβὼν τὸ γέρας ^β μεταβαλλόμενος γένηται πονηρὸς, ἀπμάζουσι καὶ ^ι ἀφαιρῶνται τὴν δοθεῖσαν. Ἐξῇ ^κ δ' εἰσὶν Ἴρπηνοὶ, καὶ οὗτοι Σαννίται· τὸννομα δ' ἔχον ^κ ἀπὸ τῆς ἡμισαμνίνης λύκος τ' ἀποκρίσις. Ἴρπηνοι γὰρ καλεῖσθαι οἱ Σαννίται τὸν λύκον· συνάπτεσι δὲ Λευκανοῖς τοῖς ^λ μεσογαίοις. Περὶ ^μ μὲν Σαννιτῶν ταῦτα. Καμπανοῖς δὲ συνέβη Ἀχαιοὺς τῷ τῆς χώρας εὐδαιμονίαν, ^ν ἐπ' ἴσον ἀγαθῶν ἀπολαύσαι καὶ κακῶν· ὅτι τοσούτον γὰρ ^ν ἐνετύφηναν, ὥς ὅτι δειπνον ἐκάλειν πρὸς ζεύγη μονομάχων ὀρίζοντες ἀριθμὸν καὶ τ' δειπνῶν ἀξίαν. Ἀννίβας δ' ἔξ' ἐνδόσεως λαβόντος αὐτὸς, δεξάμενος χεῖμαδιόις τὴν στρατείαν, οὕτως ἔξεδήλυναν ταῖς ἡδο- ^ν ναῖς, ὥσθ' ὁ Ἀννίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὅτι τοῖς ἐχθροῖς γενέσθαι, γυναῖκας ^ρ ἀντ' ἀνδρῶν ὅν' ἀπαιτῶντας ἀπολαβόν. Ῥωμαῖοι δὲ κερτήσαντες, πολλοῖς κακοῖς ^ρ ἐσωφρόνησαν αὐτὸς· ὕστατα γὰρ κατεκλη- ^ρ ρέχθησαν τ' γῆν. Νυνὶ μὲντοι μέλ' εὐπραγίας Ἀχαιοὺς ^ρ τοῖς ἐπείκοις ὁμονόησαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττειν τὸ ἀρχαῖον, καὶ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ καλὴν εὐανδρίαν. Μετὰ γὰρ τὴν Καμπανίαν καὶ τὴν Σαννίτιν μέχρι ^ρ τ' ὅφρεντανων, ὅτι μὲν τῇ Τυρρηνικῇ θαλάττῃ, τὸ τ' Πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀπόστασμα ^ρ τ' ἐν ^ρ

de causa nominatos. Quidam Spartanos etiam cum his habitasse dicunt, ideoque Græcis ipsos favisse, quosdamque ipsorum Pitannatas dictos esse: hoc figmentum apparet esse Tarentinorum, qui finitimis ac præpotentibus Samnitibus adularentur, eosque sibi conciliarent: nam ab his missa sunt aliquando illis lxxx. millia peditum, et viii. millia equitum. Legem quoque apud Samnitas esse aiunt præclaram, et ad virtutem stimulos addentem: non enim licet filias quibus ipsi velint elocare: sed quotannis virgines decem, totidemque juvenum præstantissimi deliguntur, quorum primo prima, eodemque dignitatis ordine reliquæ conjunguntur: quod si quis honore hoc affectus a virtute desciscat, ignominia notato uxor adimitur. Samnitas Hirpini subsequuntur, ipsi quoque Samnitæ: nomen iis a lupo coloniarum ductore, quem hirpum Samnites appellant: attingunt hi Lucanos mediterraneos. Atque de Samnitibus quidem hæc. Campanis autem ob regionis felicitatem usu venit, ut æquam secundarum adversarumque rerum partem perciperent. Eo enim luxus progressi sunt, ut convivas ad cœnam promisso gladiatorum in singulas personas pari vocarent. Cumque Annibal, deditione iis in suam potestatem receptis, exercitum ibi in hybernis haberet, ita eum Campani voluptatibus effeminarunt, ut diceret Annibal, periculum sibi esse ne victor ab hostibus opprimeretur, qui loco virorum mulieres recepisset milites. Romani autem victoriam consecuti Campanos multis malis inflictis castigaverunt, et ad extremum agros quoque eorum diviserunt. Nunc rebus utuntur prosperis, colentes concordiam cum vicinis, civitatisque suæ vetustam dignitatem, amplitudinemque, et virtutem tuentur. Post Campanos et Samnitas, usque ad Frentanos, ad mare Tyrrhenum Picentina gens habitat, Picenorum avulsa particula quædam, eorum qui ad

^α Σαννίτας Par. 1. 2. Mosc. heic Med. 1. habet Σαμνίτας, alibi semper Σαννίτας. ^β ἧς συνοίκους Par. 1. ^γ τινὲς Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^δ δ' deest Par. 2. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^ε στρατίας Par. 1. ^ς νόμον Eton. Esc. Mosc. sed Eton. habet νόμον ex correct. ^ζ παρὰ τοῖς Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^η μεταβαλλόμενος Med. 1. Mosc. ^ι Malim, ἀφαιρῶνται, pro more auctoris. V. ^κ Ἴρπηνοὶ Par. 1. 2. Mosc. ^λ μεσογαίοις Par. 2. Mosc. Lege . . . γεωγῶν, Attice. V. ^μ μὲν ἔν' Esc. ^ν ἐν ἐνδοσέως Par. 1. 2. Med. 1. Esc. Mosc. ^ρ ἐν ἐνδοσέως Par. 3. ^ς ἐνδοσέως Bre. Med. 2. Eton. ^τ ἐπὶ τοῖς Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^ρ ἀντ' τῶν ἀνδρῶν Mosc. ^ς ἐσωφρόνησαν Mosc. ^τ ὕστατοι Par. 1. ^θ Lego, κατὰ τὸ μ. vel, κατὰ μ. Marg. Caf. καὶ τῷ μεγέθει Par. 1. 2. 3. Bre. Gron. Eton. Esc. Mosc. καὶ τὸ μεγέθει Med. 1. ^ι τῶν deest Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^κ Φρεντάνων Med. 2.

Σαννίται δ' ἐπὶ τοῖσι μέσσην χθόνα ναιετάουσι, Samnitæ (Samnites) vero post hos mediterraneam terram occupant.

Μετὰ τοὺς Συθαρίτας μέσσην χθόνα οἰκοῦσιν οἱ Σαννίται, οὗς δὲ τοῦ μ. οἱ Ῥωμαῖοι λέγουσιν, ὡς καὶ ἡ γραφὴ τοῦ Διοδώρου δηλοῖ. Plinius, l. iii. c. 12. non Samnites, sed Samnitum Sabellos tantum a Græcis Samnitas appellari annotat. Casaub.

8. Φασὶ δὲ νόμον εἶναι] Hæc lex Samnitum merito laudatur. Vide l'Esp. des loix, l. vii. c. 16. F.

17. Ἴρπηνοι γὰρ καλεῖσθαι οἱ Σαννίται τὸν λύκον] Festus, *Irpini appellati nomine lupi, quem Iripum dicunt Samnites: cum enim ducem secuti agros occupavere.* Casaub.

22. ὥστ' ἐπὶ δειπνῶν ἐκάλειν πρὸς ζεύγη μονομάχων] Luxum hunc Campanorum, et mox Romanorum, notat Silius, libro xi. non procul a principio, ver. 51.

Quinetiam exhibitare viris convivia cæde
Mos olim, et miscere epulis spectacula dira
Certantum ferro, sæpe et super ipsa cadentum
Pocula, resperfis non parco sanguine mensis.

Similia etiam de aliis narrantur. Strabo, libro iii. de Hispaniis, Κληδεῖς δὲ τις εἰς μεθυσκομένους, ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς πνεύσαν. Idem.

29. ὕστατα δὲ καὶ κατεκληρέχθησαν τὴν γῆν] Ait ὕστατα: qua ex

voce apparet non loqui eum de iis, quæ refert Livius, l. xxvi. sed de iis potius, quæ Dio, libro xxxviii. qui auctor est Campaniæ agrum, Coss. Cæsare et Bibulo, iis fuisse divisum, qui tres pluresve liberos haberent: καὶ διὰ τοῦτο, inquit, καὶ ἄποικους Ῥωμαίων ἢ Καππὴν τότε πρώτον ἐνομίσθη. Idem.

32. καὶ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως] Capua, olim Vulturnum, Etruscorum fuit oppidum, sed capto a Samnitibus nomen in Capuam mutabatur. (Liv. l. iv. c. 37.) Accrevit maxime, et propter invidiam ad Annibalem defecit. Capta est a Romanis A.U.C. 541: urbs non eversa, sed Senatus, concilium, et omnia quæ ad Rempublicam pertinent, iis adempta fuerunt. Exinde a fertilitate soli fit horreum Romanorum. Vide Cic. de lege Agr. ad Pop. cap. 32. et Liv. l. xxvi. c. 16. Cato, de re Rust. cap. 135. urnas olearias, urceos aquarios, urnas vinarias, et alia vasa ænea Capuæ emptæ commendat. Abhinc quales fuerint hujus loci fabricæ sub ditione Romana conjiciamus. F.

35. τὸ τῶν Πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ] Strabo Picentinos hoc loco appellat, cum eos qui ad Adriam habent, tum istos qui ex illis sunt profecti, et ad Tyrrhenum mare habitaverunt. Ptolemæo vero illi Πικηνοὶ dicuntur, hi Πικεντινοί: in quo convenit ei cum Plinio, qui Picenos et Picentinos ita distinguit: et ex vet. codd. supra aliquot locis Πικηνοὺς legendum esse notavimus, pro Πικεν- τίνες.

Adriaticum mare incolunt, a Romanis traducta ad finum Posidoniatem, seu Neptunium, cui nunc Pæstano, et urbi Posidoniae Pæstum nomen est, in medio sinu sitæ. Murum Sybaritæ ad mare condiderant: habitatores autem fursum commigraverunt: his Lucani postea, Lucanisque deinde Romani ademerunt urbem: morbosam eam facit fluvius in proximo in paludes diffusus. Inter Sirenfas et Posidoniam Marcina est, a Tyrrenis condita, a Samnitibus habitata. Hinc per Nuceriam Pompeios usque isthmus est non longior cxx. stadiis. Pertingunt Picentes usque ad Silarum, qui ab ea regione veterem Campaniam dividit. De Silari aquis hoc peculiare traditur, planta si quæ in aquam ejus conjiciatur, eam in saxum mutari, manente colore formaque iisdem. Picentum caput fuit urbs Picentia; sed nunc per pagos habitant, a Romanis urbe expulsi, quod Annibali se conjunxissent: quo quidem reipubl. statu pro militia iis injunctum fuit, ut cursores ac tabellarii essent, sicut et eandem ob causam Lucanis atque Brutiis: et præsidii adversum eos loco muniverunt, non procul a mari, Salernum Romani: a Sirenusis ad Silarum stadia sunt cclx.

^a μετακισμένων Mosc.

^b ἀφείλαντο Mosc.

^c ἀνωχεομένους Par. 1. 2. Mosc.

^d Σειρηνουσῶν Par. 1. 2. Mosc.

^e Μάρκινα

Par. 3. Med. 1. 2. Μάρκινα Mosc. ^f Σιλάριδος Med. 2. ^g τὴν δεεστ Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h τέττε deest Par. 1. 2. 3. ⁱ ἀπολιθῶν Par. 2. Esc. Mosc. ^k ἐν deest Eton. et χρόνῳ scribitur supra, recenti manu. ^l δη-

τίνους. Stephanus Piconos videtur Πικιντῶν appellare. Livius, et Mela, lib. ii. c. 4. superiores, Picentes appellant et eorum regionem inferiorum Picentiam: unde Picentini dicantur tum Picentes: ut errent vehementer, qui Picentinos, inferi maris accolæ, Picentes Latine nuncupant: et si Strabo paulo post Πικιντῶν eos vocavit. Casaub.

2. ὅς νῦν Παισάνος καλεῖται] Pomponius, l. ii. c. 4. Pæstanus finis, Pæstum oppidum. Plinius, lib. iii. c. 5. Oppidum Pæstum Græcis Posidonia appellatum, sinus Pæstanus. Idem.

Ibid.] Pæstum est oppidum certe antiquissimum. Manifestum enim a Strabone Sybaritas, huc appulsos, incolas quosdam ejecisse. Solinus a Dorensibus constitutum scribit, sed Sybaritæ Doricam originem jactant. Nomen vetustum an Pæstum sit, an Posidonia, plane nescimus, sed Bochartus in Phaleg. l. i. c. 2. Ποσειδῶν, Neptuni nomen Græcum, ducit a Πῶσις pefitan, exiensus, quod Pæsto vix dissimile est. Ergo Pæstum et Posidonia eundem sensum habeant. Mazochius, in Comm. ad tab. æn. Heracleæ repert. p. 499, sentit, Phœnicios quosdam, ex Dora profectos, hanc urbem condidisse. Sybaritas hos expulisse 500 ann. ante Ch. qui nomen in Posidoniam mutaverunt. Sed A. U. C. 627, nova colonia missa est, quæ nomen Neptuniæ dedit. Urbs fuit magnifica, templis instructa tribus nobilissimis, et aquæ ductu. Coloniam huc missam Paternulus refert, Dorione et Claud. Canina Coss. scilicet, A. U. C. 480. Viculus prope hunc locum nomen Piesi retinet. Fluvius etiam adhuc stagnantibus aquis aera insalubrem reddit. Virgilius et Ovidius rosas Pæstanas celebrant. Observandum est Pæstum esse ultra flumen Silarum: ergo in Lucania, ut in libro sequenti apparebit. Post autem memoratum sinum Pæstanum, urbem a qua nomen trahit describit. Vide Major's ruins of Pæstum, fol. 1768. F.

8. Μεταξὺ δὲ τῶν Σειρηνουσῶν] Quis neget Sirenusas hic appellari promontorium Minervæ? Apertius etiam mox ubi dicitur a Sirenusis ad Silarum stadia esse cclx. Nam ibi quoque de Minervæ promontorio intelligendum esse nemo non videt. Casaub.

9. Μάρκινα] Cluverius conjicit Marcina esse hodie Veteri. F.

12. οἱ Πικίντες μέχρι τῆς Σιλάριδος &c.] En, quid hic monstrum imperitus exscriptor formavit! Silarus amnis Picentiorum regionem separat a veteri Campania. Ergo hæc fuit ultra Silarum; ubi omnes pariter auctores ponunt Lucaniam. Item: post Picentiorum regionem, id est, trans Silarum, fuere Frentani. At hos omnes scriptores ad Hadriaticum ponunt mare, inter Picentes et Apuliam, ut infra c. 8. videbimus. Audiverat igitur hic exscriptor, Picentes apud Hadriaticum mare protensos fuisse

τῇ Ἀδρίᾳ Πικεντίνων, ὑπὸ Ῥωμαίων^a μετακισμένον εἰς τὸν Ποσειδωνιάτιον κόλπον, ὅς νῦν Παισάνος καλεῖται· καὶ ἡ πάλαι ἡ Ποσειδωνία, Παισος, ἐν μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. Συβαεῖται μὲν οὖν ὅτι θαλάττῃ τείχος ἔθεντο, οἱ δ' οἰκοδόντες ἀνωτέρω μετέστησαν· ὕπερον δὲ Λευκανοὶ μὲν ἐκείνους, Ῥωμαῖοι δὲ Λευκανοὺς ἀφείλαντο τὴν πόλιν· ποιεῖ δ' αὐτὴν ὀπίσσωσιον πόλιν· πλῆσιον εἰς ἑλκὶ ἀναχωρόμενος. Μεταξὺ δ' τῶν Σειρηνουσῶν καὶ τῆς Ποσειδωνίας, Μάρκινα Τυρρηνῶν κλισία, οἰκόμενον ὑπὸ Σαννιτῶν· ἐνταῦθεν εἰς Πομπηίαν ἀφ' Ἐκκερίας ἀπλύνον ἐκαστὴν καὶ εἰκοσι σταδίων ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς· δέχεται δ' οἱ Πικίντες μέχρι τοῦ Σιλάριδος ποταμοῦ, τῷ ὁρίζοντος ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν ἀρχαίαν Καμπανίαν· ἐφ' ἧς τέτ' ἴδιον ἴσθμῳ ἔστιν ὅτι τῷ ὕδατος τῷ ὄντος^b τῷ ποταμοῦ^c τέττε, τὸ καθήμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν^d ἀπολιθῶσαι, φυλάττειν τὴν χροῖαν καὶ τὴν μορφήν. Τῶν δ' Πικεντῶν ὑπῆρχε μητροπόλις Πικεντία· νυνὶ δ' κομμηδὸν ζῶσιν ἀπώσθεντες ὑπὸ Ῥωμαίων διὰ τὴν πρὸς Ἀννίβαν κοινωνίαν· ἀντὶ δ' ἑραπείας ἡμεροδρομεῖν καὶ γραμματοφορεῖν ἀπεδείχθησαν^e ἐν τῷ τότε^f δημοσίῳ, καθάπερ καὶ Λευκανοὶ καὶ Βρέττιοι^g τὰς αὐταῖς αἰτίας· ἐπετείχισαν δ' αὐτοῖς Σάλερνον Ῥωμαῖοι φρενᾶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· εἰσι δ' ἀπὸ^h Σειρηνουσῶν ὅτι Σίλαριν γάδοι διακόσιοι ἔ.

usque ad Frentanos. Id ille postea per immanem errorem de Picentinis heic apud Etruscum mare perscripsit. Scribendum autem erat, μέχρι τῶν Λευκανῶν. Verum duabus vocibus istis, ἀρχαίαν Καμπανίαν, nondum video quid faciendum. Videtur tamen hoc Strabo voluisse, antequam Picentini huc deducerentur, Campanos incoluisse hunc agrum ad Silarum usque. Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. iv. cap. 6. pag. 1188. Anon.

Ibid.] Nec lectionem Cluverii, nec explicationem probō. Mallem Καμπανίαν in Λευκανίαν mutare. Hæc emendatio levior sensum reddit. F.

16. τὸ καθήμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθῶσαι] Plinius, libro ii. cap. 103. In flumine Silaro, ulira Surrentum, non virgulta modo immersa, verum et folia lapidescunt, alias salubri potu ejus aqua. Silius Italicus, lib. viii. ver. 582.

Nunc Silarus quos nutrit aquis, quo gurgite tradunt Duritiem lapidum mersis inolescere ramis.

Similia de aliis fluviiis, cum ab aliis, tum ab Strabone narrantur. Aristoteles autem Κετῶν appellat Silarum: refert enim ille fluvium esse in Campania, qui Cetus nominetur, qui injecta primum quidem obducatur lapideo cortice, deinde autem in silicem penitus commutetur. Casaub.

21. καθάπερ καὶ Λευκανοὶ καὶ Βρέττιοι] Ait Picentinos, Lucanos, ac Brutios, publicos cursores et viatores esse factos. De Picentinis ac Lucanis nihil memini legere: de Brutianis in promptu est Festi locus, et A. Gellii, l. x. c. 3. Cum Annibal, inquit, Pænus cum exercitu in Italia esset, et aliquot pugnas popul. Rom. adversas pugnasset, primi totius Italiæ Brutii ad Annibalem desciverunt. Id Romani ægre passi, postquam Annibal Italia decessit, superatique Pæni sunt, Brutios ignominie causa non milites scribebant, nec pro sociis habebant, sed magistratibus in provincias euntibus parere et præministrare, servorum vicem, jusserunt. Est autem antiquissimus mos in captis populis usurpatus, ut eos certis functionibus assignent: quod etiam in aliis fecisse Romanos constat: vide Lipsii Electa, l. i. cap. xxii. Idem olim observatum a Dei populo in Gabaonitis, ut est in capite nono historiarum Josuæ, ver. 21. Hieronymus epitaphio Paulæ miris de Josua loquens Gabaonitas ob dolos et insidias foederis impetrati in aquarios lignariosque damnavit. Idem.

22. Σάλερνον] Castrum Salerni Livius vocat. Postea Salernum Buxentumque colonie missæ, A. U. C. 576. Oppidum nunc ad mare positum est, sed forsitan castrum in monte urbi hodiernæ imminente fuit exstructum; quod vult Strabo, his verbis, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. F.

23. εἰσι δ' ἀπὸ Σειρηνουσῶν ὅτι Σίλαριν γάδοι διακόσιοι ἔ] Plinius, l. iii. c. 5. A Surrento ad Silarum amnem xxx. m. p. ager Picentinus fuit: quod a summa Straboniana parum aberrat. Casaub.

S Y N O P S I S

LIBRI SEXTI.

PERSEQUITUR *Italiae et adjacentium insularum reliqua: agitque de his. De eo cornu Italiae ubi sunt Lucani, Brutii, &c. quæ Oenotria, et Italia, et Magna Græcia quondam est appellata. De SICILIA. De septem insulis Liparæorum, et aliquot aliis. De altero Italiae cornu, ubi Japygia, Calabria, Apulia. Corollarium, De laudibus Italiae et Romanorum imperio.*

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛION EKTON.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER SEXTUS.

MΕΤΑ δὲ τὸ γῆμα τῆ Σιλαρίδος, Λευκα-
νία, καὶ τὸ τῆς Ἡρας ἱερὸν τῆς Ἀργονίας,
Ἰάσονος ἱδρυμα, ἔκ πλησίον ἐν πεντήκοντα σταδίοις ἡ
Ποσειδωνία. ^a ἐντεῦθεν ἐκπλέοντι τὸν ὠνόντον, νῆσος
^b Λευκωσία, μικρὸν ἔχουσα πρὸς τὴν ἡπειρὸν ἀφ' ἧς πλεον, ⁵
ἐπώνυμος μᾶς τῆ Σειρήνων, ἀκπεσούσης δεῦρο μὲν τὴν
μυθεομένην ῥίψιν αὐτῶν εἰς τὴν βυθόν. τῆς δὲ νήσου
πρόκειται ^c τὸ ἀκρωτήριο ταῖς Σειρήνεσσις, ^d καὶ ποιεῖν

POST Silari ostia, Lucania subsequitur, fa-
numque Junonis Argivæ ab Jasone conditum, indeque stadiis L. distat Pæstum. Hinc in altum naviganti Leucosia insula occurrit, brevi a continente trajectu, nomine referens unam Sirenum, quæ ibi locorum ejecta fuit, cum se eæ (ut in fabulis est) in profundum mare præcipitassent. Ejus insulæ promontorium Sireneus est objectum,

^a ἐντεῦθεν δ' ἐκπλέοντι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Mosc. ^b Λευκωσία Bre. ^c τὸ ἀκρωτήριο Med. 1. Mosc. τὸν ἀκρωτήριο Efc. τὸ αὐτὰ, vel ἀντὰ, ἀκρωτήριο Eton. ^d καὶ δεῦρ Med. 1. 2. Gron. Bre.

1. Μετὰ δὲ τὸ γῆμα τῆ Σιλαρίδος]. Libri sexti initium hinc duxit Strabo, non alia, opinor, ratione ductus, quam τὴν συμμετρικὴν ἡμετέραν, cum proposuisset sibi Italiam cum propinquis omnibus inferi maris insulis duobus libris describendam. Describuntur ergo hoc libro Italia illa duo cornua, in quæ dividi eam dictum est libro superiore. Litus autem more suo legit, orsus ab ostiis Silari, qui in mare Tyrrhenum se exonerat: unde ad Frentanos, qui superum mare accolunt, semper, ut dixi, litus legens nos deducit: insulas vicinas, prout sese commode offerebant, omnes describens. Casaub.

Ibid.] Silarus est apud recentes Silaro. F.

Ibid. Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἡρας ἱερὸν τῆς Ἀργονίας]. Videtur ad ostium Silari fanum Junonis fuisse, sed in utrorum agro fuerit, Lucanorumne an Picentinorum, qui Silaro amne dividebantur, haud facile quis dixerit. Nam Strabo quidem diferte Lucanis ascribit: at Plinius, l. iii. c. 5. non minus aperte Picentinis. Ager, inquit, Picentinus fuit Tuscorum templo Junonis Argivæ ab Jasone condito insignis. Ex quibus verbis hoc quoque discimus, apud Strabonem legendum esse, Ἡρας ἱερὸν τῆς

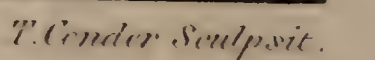
Ἀργείας. Veruntamen cum constet ab Jasone fuisse istud templum extructum, videndum est num potius, servatis veteris lectionis vestigiis, Ἀργίας sit legendum, et in Plinio, Argosæ. Casaub.

Ibid.] Heraclides Pont. Lucanos φιλοξένης καὶ δικαίης vocat, et Nicolaus Damascenus (de mor. Gentium) eos judicia in foro περὶ ἀσώτίας καὶ ἀργίας, de luxuria et ignavia, ὥσπερ ἄλλες ἀδικήματος, agitare scribit. F.

2. Ἀργονίας, Argivæ]. Sic Plinius, iii. 5. Ἀργονίας enim vox ad Argo navim potius videbatur respicere. Xyland.

4. νῆσος Λευκωσία]. Leucosiam (vel Leucasiam) volant nonnulli unam esse e tribus insulis, quas diximus Straboni Sirenas appellari. Plinius, l. iii. c. 7. idem ait quod Strabo, Contra Pæstanum sinum Leucasia est, a Sirene ibi sepulta nominata. Casaub.

7. τῆς δὲ νήσου πρόκειται τὸ ἀκρωτήριο ταῖς Σειρήνεσσις, καὶ ποιεῖν]. Ex postremis illis verbis, καὶ ποιεῖν, satis apparet locum esse non fanum. Sed et reliqua obscuriora sunt. An enim hoc vult, Leucosiae insulæ promontorium esse Sireneus objectum? An hoc

finumque efficit Posidoniatem. Inde ubi cursum flexeris, alius est contiguus finus, inque eo urbs, quam Phocæenses cum conderent, Hyelam, alii Ellam a fonte quodam, nostro tempore Eleam appellant: hæc est patria Parmenidis et Zenonis Pythagoreorum. Videtur mihi cum propter hos viros, tum jam ante etiam ea urbs bonis floruisse legibus: itaque et Lucanis restiterunt Eleatae, et Pæstanis, superioresque discesserunt, quanquam et regionis amplitudine, et hominum numero, essent inferiores. Ob agri sterilitatem coguntur fere mare exercere, falsamentisque et aliis id genus negotiationibus se alere. Tradit Antiochus, quo tempore Harpagus Cyri copiarum dux Phocæam cepit, ci- ves quibuscunque facultatum tantum esset totis cum familiis naves conscendisse, primumque cum Creontiade ad Cynnum ac Massiliam appulisse,

^a Φωκίης Par. 1. 2. 3. Med. 1. ^b Ἑλην Par. 3. Bre. Med. 2. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^c Ἑλεάν Mosc. Ἑλαίαν Par. 3. Med. 2. et Par. 2. vet. et recent. textu. Ἑλαίαν ex correct. Med. 1. ^d Φωκίας Med. 1. Par. 2. ^e ἐκβάοντας Par. 1. 2. Bre. Eton. ^f Σκυρώνων Par. 1. Eton. Κυρώνων Par. 2. Med. 1. 2.

hoc potius, Leucosiæ insulæ objectum esse promontorium Sire-nusarum, quod promontorium Pæstanum finum efficit? Id si est, legendum fuerit, τὸ ἀκρωτήριον τῶν Σεληνήσων τὸ ποιεῖν. Ita erunt omnia plana et perspicua. Nam promontoria sunt, non insulæ, quæ finum efficiunt. Pæstanum autem finum dixit supra Minervæ promontorio ab occidente effici: de quo vide quæ superiori libro notavimus. *Casaub.*

Ibid. τὸ δὲ νῆσον προέκειται τὸ ἀκρωτήριον ΤΩΝ ΣΕΙΡΗΝΟΥΣΣΩΝ, καὶ ποιεῖν τὸ Ποσειδωνιάτην κόλπον] Sic verba Strabonis sunt emendanda: nam in editis male est: τὸ ἀκρωτήριον ταῖς Σεληνήσας. Sed notandum est Aristotelem, et ex eo Stephanum, τὰς Σεληνήσσας locare in ipso promontorio, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁκρας, ut nimirum τὸ ἀκρωτήριον, et Σεληνήσας res eadem fuerit, proinde male reddunt docti viri in illo Aristotelis loco, (in Admirand.) ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁκρας, in ipso freii vertice, cum verti debeat, in ipso promontorio. Strabo, lib. i. pag. 34. hanc fuisse quorundam sententiam disertim scribit: τὰς γὰρ Σεληνάς, inquit, τὰς μὲν ἐπὶ τῆς Πελαγονίδος καθιδρύειν, τὰς δὲ ἐπὶ τῶν Σεληνήσων πλείους ἢ διὰ χιλίας διεχρῶν γαδίους· εἶναι δ' αὐτάς σκόπελον τρικώρυφον, διείργοντα τὸν Κυμαίων, καὶ Ποσειδωνιάτην κόλπον. Hæc αὐτόχρημα Aristotelis opinio est: qui τόπον προπεπ-τωκότα vocat spatium angustum terrarum in mare excurrans, et prominens, in cuius extremo, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἁκρας, collocat τὰς Σεληνήσσας, tricipiti vertice excelsas, quæ in vicem promontorii Cumanum et Pæstanum finum dividebant. Qui προπεπτωκὺς τόπος Aristoteli et Stephano, Strabo eum appellat, ἀγκῶνα προ-κείμενον μακρὸν καὶ στενὸν: quem a Surrento usque ad fretum, quod est juxta Capreas, ait pertingere, et ab uno latere habuisse fanum Sirenum, ab altero ad Pæstanum finum, tres parvas insulas desertas, ac saxosas, quæ Sirenides, aut Sirenuῖα appella- bantur: in ipso autem freto, hoc est, ἐπὶ τῆς ἁκρας, templum Minervæ, τὸ Ἀθήναιον, inquit idem, ὃ συνωνύμει καὶ ἀγκῶν αὐτός. Sic, secundum Aristotelem, et promontorium Minervæ, et Si- renuῖα insulæ, templumque Sirenum res eadem. Nam in ipsa prominentia ponit Sirenuῖα, in Sirenuῖα autem fanum Sire- num. At juxta Strabonem, ab una parte illius prominentis anguli fanum Sirenum, ab altera tres parvæ insulæ, in ipso vero freto promontorium Minervæ cum templo. Hinc idem, lib. v. pag. 356, post circumflexum promontorii Minervæ, Si- renuῖα occurrere dicit: Κάμψαντι δὲ τὴν ἁκράν, νησίδες εἰσὶν ἑξη- μοι πτερώδεις, ὡς καλεῖσι Σεληνάς. Etenim Σεληνίαι, et Σεληνίδες, et Σεληνήσας illæ insulæ dicebantur. Hæ Sirenum petrae etiam dictæ, et Pómponio Melæ, l. iii. c. 4. distinctæ a promontorio Minervæ: Petrae, quas Sirenes habitare, Minervæ promontorium. Apud Plinium, lib. iii. cap. 5. quoque antiqui libri ita scribunt: Surrentum, cum promontorio Minervæ, Sirenum quon- dam sedes. Atque ita sane scribendum, distinguendum in Plinio. Sirenum sedes vocat τὰς Σεληνήσσας, hoc est, ut ait Melæ, petras, quas habitare quondam Sirenes, quæ et di- versæ a promontorio Minervæ, sic tamen ut non longe dista- rent: Hinc et Σεληνήσων ἀκρωτήριον dicebatur id promontorium: Dionysius Periegetes, ver. 360. Σεληνίδα πύργον vocavit:

Πρὸς δὲ νότον μάλα πολλὸν ὑπὲρ Σεληνίδα πύργον

φαίνοντα προχοῇ Πεικετινῆ Σιλάρου. i. e.

Cæterum ad austrum, valde multum ultra Sireniam petram Apparent fluenti Peucetini Silari.

Ibi Σεληνίαι πύργον est promontorium Minervæ. Et ridicule Euf- athius et Festus Avienus de Neapoli accipiunt, sive Partheno- pe, cujus mentio præcessit in superiori versu. At πύργον Σελη- νίδες, vel petrae Sirenum, sunt ipsæ insulæ Σεληνήσας, non pro- montorium, sed quæ promontorio propter vicinitatem nomen dederint, ut vocaretur, τῶν Σεληνήσων. Ridicule vero de his Sirenum petris ineptus auctor Tzetzes:

τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον. Κάμψαντι δ' ἄλλος συνέ- χης κόλπος, ἐν ᾧ πόλις· ἦν οἱ μὲν κτίσαντες Ἐλε- καίης Ἑλέην, οἱ δ' Ἑλλήν· ἀπὸ κρήνης πνός, οἱ δ' οὖν Ἐλεάν ὀνομάζουσιν· ἔξ ἧς Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες Πυθαγόρειοι· δοκεῖ δὲ μοι καὶ δι' ἑκεί- νας, καὶ ἐπὶ πρότερον εὐνομηθῆναι· διὸ καὶ πρὸς Λευ- καρὺς ἀντέρον, καὶ πρὸς Ποσειδωνιάτας, καὶ κρείττε- ἀπήεσαν, καί περ ἐνδεέτεροι καὶ χέρα καὶ πλῆθει σω- μάτων ὄντες· ἀναγκάζονται γὰρ διὰ τὴν λυπρότητα τοῦ γῆς τὰ πολλὰ θαλαττογυῖν, καὶ ταριχείας συνίστα- σθαι, καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐργασίας. Φησὶ δ' Ἀντί- οχος, Ἐλεαίας ἀλέσης, ὑφ' Ἀρπάγου τῆς Κύρου στρα- τηγῆς, τὰς δυνάμεντας ἐμβάντας εἰς τὸ σκάφη παν- οικίαις, πλεῖν πρῶτον εἰς Κύρνον καὶ Μασσαλίαν

Οἱ μὲν γὰρ πύργον λέγουσιν εἶναι τὴν Σεληνίδα

Εὐτρεπὲς καὶ τοῖς κύμασιν ὡδὴν ἀποτελεῖσας.

Magis etiam ridicule doctus interpres, qui πύργον Σεληνίδα ibi vertit, petras catenatas. Salmas. Exercit. Plin. Edit. Ultraj. pag. 44 et 45.

Ibid. τῆς δὲ νήσου προέκειται τὸ ἀκρωτήριον ταῖς Σεληνήσας;] Deest nomen promontorii, ac participium; forte, ἀντικείμενον. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. c. 14. p. 1258. Anon.

Ibid. τῆς δὲ νήσου [Λευκοσίαις] προέκειται τὸ ἀκρωτήριον ταῖς Σελη- νήσας, καὶ ποιεῖν τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον] Corrigebat Salmasius, ΤΩΝ ΣΕΙΡΗΝΟΥΣΣΩΝ. Sed perspicuum est, ex situ insulæ Leucosiæ, et ex ipsa Straboniani peripli serie, hæc intelligenda esse non de Sirenuῖα, sed de australiori illo promontorio, quod, cum Sirenuῖα, Sinum Pæstanum efficit. Scribendum est igitur, τὸ ἀκρωτήριον ταῖς Σεληνήσας ANTAIPON, vel aliquid simile. V. infra p. 430. Edit. Amst. de promontoriis Iapygio et Lacinio: τὸ Λακύνιον ANTAIPON ἀπὸ τῆς ἐσπέρας αὐτῶν. T.

Ibid. τῆς δὲ νήσου — κόλπον] Lego, ad fidem MSS. τὸ ἀντα- κρωτήριον ταῖς Σεληνήσας, et deleo καὶ ante ποιεῖν. Hæc lectio Cluverii conjecturam firmat. F.

2. ἦν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκαίης Ἑλέην] Hæc temporibus Herodoti (l. i. c. 167.) adhuc vocabatur Ἑλέη. Apud Laërtium nostrum Ἑλέη corrupte, pro Ἑλέη, legitur in Zenone, l. ix. Sect. 28. καὶ γὰρ ἔτος, αἶτ, τὴν πρότερον μὲν Ἑλέην, ὕστερον δὲ Ἑλεάν Φωκαίων ἔσαν ἀποικίαν. Apud Stephanum hæc nomina ejus reperies: Βύλη, Ἑλέα, Βελέα. Apud Plinium, l. iii. c. 5. Helia, Velia. Vide Servium. *Casaub.*

Ibid.] Vide cl. Cellarii Geogr. Antiq. l. ii. c. 9. Anon.

Ibid.] Herodotus originem Velia a Phocæensibus, qui Har- pagum Cyri ducem fugiebant, ducit. Vide quæ diximus de Massilia in libro quarto. F.

3. Ἑλλήν] Elea eadem quæ Velia. Vide Virgil. l. vi. Æneid. ver. 366.

— portusque require Velinos, et ibi annotata. Dionys. ἀρχαιολογ. Ρωμ. l. i. c. 20. a paludi- bus dictam ait, digammate Æolico. Stephanus Βύλην dictam habet, et Ἑλέαν etiam Plutarchus in Bruto vocat. *Xyland.*

Ibid.] Cicero Zenonem Eleatem appellat, oppidum autem nomine Velia dignoscit. Phil. i. c. 4. F.

11. Φησὶ δ' Ἀντίοχος, Φωκαίας ἀλέσης] Mirum est Antiochum potius citari quam eum a quo habet Antiochus. Nam Antio- cho antiquior est Herodotus, qui hanc rem narrat, libro primo, c. 164. et seqq. Sed Strabo alias alienus a fabulis Herodoti, hic quoque Antiochum libentius sequitur, quia is de Italia ac- curatissimos ediderat commentarios, ut ex Dionysio Hal. et Strabone ipso discimus: neque erat Antiochus recens auctor, cum Dionysius, l. i. c. 12. eum appellet πᾶν ἀρχαῖον. *Casaub.*

Ibid.] Herodotum non citat Strabo quod ab Antiocho de Phocæensibus expeditionibus differat. Strabo tamen sententiæ nostræ de Massilia condita non omnino repugnat, quod in hoc loco fatetur Phocæenses, qui Harpagum fugiebant, a Massilia repulso esse, et postea Veliam fundasse. Ergo Massiliam (quam κτίσμα Φωκαίων expresse vocat) certe ante hanc expeditionem esse a Phocæensibus conditam probat. F.

12. ὑφ' Ἀρπάγου] Ammianus Marcellinus, lib. xv. c. 9. vo- cat Harpalum. Anon.

14. πλεῖν πρῶτον εἰς Κύρνον καὶ Μασσαλίαν] Ex Herodoto sus- picor legendum, εἰς Κύρνον καὶ Ἀλαλίαν, vel Αἰθαλίαν, non Μασσα- λίαν. Id quidem lippis notum est et tonsoribus, Massiliam a Phocæensibus esse conditam. Cæterum id, opinor, nihil ad hunc locum facit. Nam illius classis duces Simos et Protis, hujus Creontides. Porro de Ἀλαλία vide Stephanum. *Casaub.*

Ibid. Κυρὸν] Quid enim est Κυρὸν? *Xyland.*

μὲν Κρεοντιάδης· ἀποκρεαθέντας δὲ τῆς ἑλέαν κήποι·
ἐνιοὶ δὲ τούνομα ἀπὸ ποταμοῦ ἑλέντος· διέχει δὲ τῇ
Ποσειδωνίας ὅσον σκαδίας ἡ πόλις. Μετὰ δὲ ταύτην
ἀκρωτήριον Παλίνερος· ὡς δὲ τῇ ἑλεάτιδος αἱ Οἰ-
νώτριδες νῆσοι δύο ὑφόρμες ἔχουσιν. Μετὰ δὲ Παλί-
νερον Πυξῆς, ἄκρα, καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός· ἐν γὰρ τῇ
τρίῳ ὄνομα ὤκησε δὲ Μίκυθος ὁ Μεσσήνης ἄρχων τῇ
ἐν Σικελίᾳ· πάλιν δ' ἀπῆραν οἱ ἰδρυθέντες, πλὴν ὀλί-
γων. Μετὰ δὲ Πυξῆντα, Λάος κόλπος, καὶ ποτα-
μός Λαός, καὶ πόλις ἐσχάτη τῇ Λευκανίδων, μικρὸν
ὑπὲρ τῇ θαλάττης, ἀποικος Συβαριτῶν, εἰς ἣν ἀπὸ Ἑλ-
ῆς ἰσάδιοι υ. Ὁ δὲ πᾶς τῇ Λευκανίας παράπλευρος, καὶ
πλησίον τῇ τῷ Δεράκοντος ἡρώων, ἐνὸς τῇ Ὀδυσσεύς
ἐταίρων, ἐφ' ᾧ ἡ χρησιμὸς τοῖς Ἰταλιώταις ἐγένετο,

Λαίον ἀμφὶ Δεράκοντα, πολὺν ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι.
Ἐπὶ γὰρ ταύτην λαοὶ στρατεύσαντες οἱ καὶ τῇ Ἰτα-
λίαν Ἕλληνες ὑπὸ Λευκανῶν ἡττήθησαν, ἔξαπατηθέν-
τες τῷ χρησμῷ. Κατὰ μὲν δὴ τὴν Τυρρηνικὴν παρ-
αλίαν, ταῦτά ἐστι τὰ τῶν Λευκανῶν χωρία, ἀ τῆς
δευτέρας ἐχ' ἡπύοντο θαλάττης ὀρότερον, ἀλλ' οἱ
Ἕλληνες ἐπεκράτησαν, οἱ δὲ Ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον·
πρὶν δὲ τὰς Ἑλλήνας ἐλθεῖν, ἐδ' ἦσαν πῶ Λευκανοί·
Χῶνες δὲ καὶ Οἰνώτριοι τὰς τόπους ἐνέμοντο· τῇ δὲ Σαν-
νιτῶν αὐξήντων ὀπίσθου, καὶ τὰς Χῶνας καὶ τὰς Οἰ-
νώτρους ἐκβαλόντων, ὁ Λευκανὸς δ' εἰς τὴν μερίδα
ταύτην ἀποικισάντων, ἅμα δὲ καὶ τῇ Ἑλλήνων ἡκα-
τέρωθεν παραλίαν μέχρι πορθμῆ κατεχόντων, πολλὸν
χρόνον ἐπολέμεν οἱ τε Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι ὡς

indeque repulso Eleam condidisse. Alii nomen ab
Eleete fluvio deducunt: distat urbs ea a Pæsto
stadiis circiter cc. Subsequitur eam promontorium
Palinurus: ante Eleam sitæ sunt duæ Oenotrides
insulæ stationibus præditæ. Post Palinurum Pyxus
(Latini Buxentum vocant) arx, eodemque nomi-
ne portus et flumen: duxit eo coloniam Micythus
Messanæ in Sicilia princeps: sed qui eo habitatum
venerant, paucis exceptis inde discesserunt. Post
Buxentum est Laus sinus, et fluvius Laus, et urbs
Lucanicarum ultima, paululum supra mare, Sy-
baritarum colonia, a Velia stadiis distans cccc.
(totius autem Lucaniæ litus est stadiorum longi-
tudine dcx). Prope adest facellum Draconis, unius
de fociis Ulyssis, de quo Italis fuit oraculum
datum:

Qua Draco Laius est, multum populi periturum.

Decepti enim oraculo Græci qui in Italia erant,
eo facta expeditione a Lucanis cladem acceperunt.
Atque ad Tyrrheni quidem maris litus hæc sunt
Lucanorum oppida, qui olim non pertigerunt ad
alterum mare: sed ibi obtinebant Græci qui si-
num habitabant Tarentinum. Antequam in Ita-
liam Græci venissent, nulli erant Lucani, sed Cho-
nes et Oenotri loca ea possidebant. Cum autem
Samnites viribus admodum aucti Chonas et Oe-
notros ejecissent, et Lucanorum coloniam in eam
regionem deduxissent: simul etiam Græci utrum-
que litus usque ad fretum tenerent: diu inter se

^a ἑλεάν Par. 2. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^b ἑλεάντος Par. 2. textu vet. et recent. et Par. 3. semper. ἑλεάντος ex
correct. Med. 1. ^c ἑλεάντιδος ex correct. Med. 1. ^d Πυξῆς Par. 3. Πηξῆς Med. 2. ^e Μεσσήνης Par. 1. 3. Med. 1. ^f Πη-
ξῆς Med. 2. ^g Ταλαὸς κόλπος, καὶ ποταμὸς Ταλαὸς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h καὶ κάποιος ex correct. Med. 2.

ⁱ ἰσάδιοι τετρακοσίοι πεντήκοντα Mosc. ^k Vulgo, ἀφ' ἧς, Marg. Caf. ^l ταύτην γὰρ Med. 2. ^m δὴ deest Med. 2. ⁿ Supra
δευτέρας in Eton. recenti manu scribitur, γὰρ ἐτέρας. ^o τὰς Λευκανῶν Esc. ^p ἀποικισάντων Par. 1.

4. ἀκρωτήριον Παλίνερος] Virgilius, libro vi. ver. 380.

*Et statuent tumultum, et tumultu solemnia mittent,
Æternumque locus Palinuri nomen habebit.* Casaub.

Ibid.] Apud nos est *Capo di Palinuro*. F.

Ibid. πρὸ δὲ τῇ ἑλεάτιδος αἱ Οἰνώτριδες νῆσοι δύο] Plinius, l. iii.
c. 7. *Contra Veliam Pontia et Ischia, utraq; uno nomine Oenotri-
des, argumentum possessæ ab Oenotriis Italiae.* Casaub.

6. Πυξῆς, ἄκρα, καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός] Plinius, l. iii. c. 5. op-
pidi tantum meminit, *Oppidum Buxentum, Græce Pyxus*. Pto-
lemæo Βεξέντον. Idem.

Ibid.] Colonia iterum huc missa est, ut Livius refert. No-
men recentius, juxta D'Anvillium, est *Policaastro*. F.

7. Μίκυθος ὁ Μεσσήνης ἄρχων τῆς ἐν Σικελίᾳ] Apud Stephanum
legitur, Πυξῆς, πόλις Σικελίας, κτίσμα Μιάνθης: puto autem le-
gendum, πόλις Ἰταλίας, κτίσμα Μικίθης. Casaub.

9. Λαός] Sic ex Plinio et Ptolemæo correxi, itaque oracu-
lum plane docet legendum: et paulo infra hic fluvius diferte
dicitur dividere Bruttios a Lucanis. Xyland.

Ibid. Λαὸς κόλπος, καὶ ποταμὸς Λαὸς, καὶ πόλις] Plinius, l. iii.
c. 5. *Laus amnis: fuit et oppidum eodem nomine.* Casaub.

Ibid.] Hodie *Laino*. F.

11. ἀποικος Συβαριτῶν] Apparet ex istis Herodoti, vi. c. 21.
ὅτι ἀπέδωκαν τὴν ὁμοίαν Συβαρίταν, οἱ Λάον τε καὶ Σκιδρόν οἰκεῖν τῆς
πόλεως ἀπεσπέρημένοι, i. e. non reddiderunt vicem Sybaritæ, qui
urbe exuti Laon et Scidron incolebant. Casaub.

16. Ἐπὶ γὰρ ταύτην λαοὶ] Forte Λάον. Vix enim puto Laos
Græcos in Italia fuisse. Xyland.

Ibid. Ἐπὶ γὰρ ταύτην λαοὶ στρατεύσαντες] Non video quid ne-
cesse sit hanc lectionem mutare: respicit enim verba oraculi,
quod dicebat, fore ut multus λαὸς periret ad Laum: itaque in-
quit, λαοὶ στρατεύσαντες, hoc est, cum multus populus in expe-
ditionem esset profectus: deinde addit quinam essent illi λαοί.
Casaub.

19. ἀ τῆς δευτέρας] Manuscripti, τῆς ἐτέρας. Idem.

Ibid. ἀ τῆς δευτέρας] Melius, οἱ τῆς ἐτέρας. Ph. Cluverius,
Ital. Antiq. l. iv. c. 14. p. 1251. Anon.

Ibid. τῆς δευτέρας] Guarini versio habet *alterum* mare. MSS.
lectionem probo. F.

23. Χῶνες δὲ καὶ Οἰνώτριοι τὰς τόπους ἐνέμοντο] Videtur duos facere
populos, Chones et Oenotros. At philosopho Chones Oenotro-
rum pars sunt, ἦσαν δὲ, inquit, Χῶνες Οἰνωτριοὶ τὸ γένος: eosque
ait obtinuisse τὸ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν καὶ τὸν Ἰώνιον: vulgo tamen
apud Aristotelem legitur, Χῶνες, quod recte censent viri docti
e Strabone esse emendandum, cujus lectionem multa confir-
mant. Antiochus quoque Syracusanus paulo infra Chonas Oe-
notricam gentem esse testatur: et ita iste locus accipiendus.
Casaub.

Ibid. Χῶνες δὲ καὶ Οἰνώτριοι] Duplitter, credo, heic a Strabone
esse erratum. Primum quod Oenotros a Græcis; dein, quod
Chonas ab Oenotris, alienos facit. Ph. Cluver. Ital. Antiq.
l. iv. c. 16. pag. 1323. Anon.

Ibid.] Non certum est Strabonem errare. De Oenotris,
unde venerint, docti litigant. Dionys. Hal. esse Arcadas sen-
tit, et nomen ab Oenotro, Lycaonis filio, ducit. Hanc migra-
tionem ponit ἱστορικὰ γενεαὶς πρότερον τῇ ἐπὶ Τροίαν στρατευσάντων.
Sed ante Trojanum bellum vix ulla fides historiæ Græcæ dan-
da est. Dionys. Halic. l. i. c. 11. Pausanias esse Arcadas etiam
affirmat, et τρίτη γενεὰ μετὰ τὸν Πελασγὸν ponit. Arcad. p. 458.
Edit. 1613. Varro autem ab Oenotro, rege Sabinorum, (Ser-
vius, ad Æneid. i.) Cato a rege Latinorum, derivat. Virgi-
lius, ut opinor, non huic dissentit. Æn. l. i. ver. 530.

Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt —

Oenotri coluere viri. —

Abhinc, secundum poetam, Oenotri non Græci fuerunt, nec
Oenotria Græcum regionis nomen. Exinde dubitat noster au-
thor tot inter discordes sententias de Chonibus et de Oenotris.
Mazochius, in comment. ad tabulas æneas Heracleæ repertas,
ait, Choniam esse Oenotriæ partem, cum plerique Oenotri
fuerunt, qui non Chones: non autem Chones, qui non Oeno-
tri. Paulo autem infra Strabo Chonas gentem a Philoctete du-
cere videtur, et eos Oenotricam esse gentem dicit. F.

barbari ac Græci bello certaverunt. At Siciliae tyranni, et postea Carthaginenses, modo de Sicilia adversus Romanos bellum gerentes, modo de ipsa Italia, istos omnes qui ibi habitabant multis læserunt maleficiis. Post Græcos autem Posterioribus quidem temporibus magnam etiam mediterraneorum partem ademerunt, a Trojanis temporibus facto initio: adeoque eorum crevit potentia, ut ista regio et Sicilia nomine Magnæ Græciæ censerentur: at nunc Tarento, Rhegio, et Neapoli exceptis, omnia in barbariem sunt redacta, aliaque a Lucanis et Brutiis, alia a Campanis obtinentur: ab his quidem verbo, reapse a Romanis: sunt enim et ipsi Romani. Nihilominus ei, qui totius terræ ambitum tractet, opus est et quæ nunc sunt referre, et quomodo de his quædam superioribus habuerint temporibus, maxime si illustria sint. Dictum est de Lucanis Tyrrenum mare attingentibus. Qui vero mediterranea tenent, ii sunt qui non procul Tarentino sinu habitant. Hi, ut et Bruttii, et generis auctores ipsi Samnites, ita sunt cladibus attriti, ut eorum habitationes distinguere sit difficile. Causa est, quod nulla harum gentium pro se corpus quodpiam peculiare hodie conservat, et consuetudines sermonis, armaturæ, vestium, aliæque id genus obsoleverunt: quo accedit, quod singulæ seorsim habitationes obscuræ sunt et ignobiles. Nos quæ tradita accepimus, in commune proferemus, nullo facto hic inter Lucanos mediterraneos et iis vicinos Samnitas discrimine. Petilia Lucanorum urbs primaria censetur, et hodieque satis est frequens hominibus: condidit eam Philoctetes, cum

Ἕλληες· οἱ δὲ τῆ Σικελίας τύραννοι, καὶ μὲν ταῦτα Καρχηδόνιοι, τότε μὲν περὶ τῆς Σικελίας πολεμῶντες πρὸς Ῥωμαίους, τότε δὲ περὶ αὐτῆς τῆ Ἰταλίας, ἀπαντας τὰς ταύτη κακῶς διέθικαν· ἢ μὲν δὲ τὰς Ἑλλήνας, . . . ὕστερον μὲν γὰρ καὶ τῆ μεσογαίας πολλὴν ἀφῆρνοντο, ἀπὸ τῆ Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων· καὶ δὴ ἐπὶ τοσούτον ἠύξηντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τῆ Σικελίαν· νυνὶ δὲ πλὴν Τάραντος, καὶ Ῥηγίης, καὶ Νεαπόλεως, ἐκβεβαρβαρώσθαι συμβέβηκεν ἅπαντα, καὶ τὰ μὲν Λευκανὲς καὶ Βρεττίας κατέχειν, τὰ δὲ Καμπανέες· καὶ τέτρες ὁ λόγος, τὸ δὲ ἀληθὲς Ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γέγονασιν. Ὅμως δὲ τῷ παραματευομένῳ τῇ τῆς περιόδου, καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀνάγκη, καὶ πῶν ὑπαρχάντων ἔνια, καὶ μάλιστα ὅταν ἔνδοξα ᾖ. Τῶν δὲ Λευκανῶν οἱ μὲν ἀπὸ χρόνων τῆ Τυρρηνικῆς θαλάσσης εἰρήνηται, οἱ δὲ τῆ μεσογαίαν ἔχοντες, εἰσὶν οἰκῶντες τῇ Ταραντίνῃ κόλπῃ· ἔτι δὲ εἰς κεκακωμένῳ τελέως αὐτοὶ τε καὶ Βρεττίοι καὶ αὐτοὶ Σαννίται οἱ τέτων ἀρχηγέται, ὥστε καὶ διαρίσαι χαλεπὸν τὰς κατοικίας αὐτῶν· αἶψον δὲ ὅτι εἰδὲν ἐπὶ σύστημα κοινὸν τῇ ἔθνῳν ἑκάστη συμμένει, τὰ τε ἔθνη διαλέκτων τε καὶ ὀπλισμῶν, καὶ ἐσθῆτος, καὶ τῶν παραπλησίον ἐκλέλοιπεν· ἄλλως τε ἀδοξοὶ παντάπασιν εἰσὶν αἱ καθ' ἑκάστη καὶ ἐν μέρει κατοικίαι. Ἐξ ὧν δὲ κοινῶς ἀπαρτίσαμεν, εἰδὲν παρὰ τῆτο ποιεῖσθαι τὰς τῆ μεσογαίαν οἰκῶντας, Λευκανέες τε καὶ τὰς προσεχέας αὐτοῖς Σαννίτας. Πετηλία μὲν οὖν μητροπόλις νομίζεται τῆ Λευκανῶν, καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἰκανῶς· κτίσμα δὲ ἐπὶ Φιλοκλήτῃ, φυγόντος τῆ Μελιβοίαν καὶ

^a Lege, μάλιστα δὲ τὰς Ἑλλήνας, et videbis nil deesse. V.

marg. Par. 1. cui deest ἀνάγκη: servari tamen potest si legeris, οἰκῶντες Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Mosc.

^b λέγω Eton. Efc. ^c Lege, Ὅμως δὲ τῷ, &c. V. ^d ἀνάγκη deest Par. 1. Eton. ^e οἱ ὑπερ-

^f τὲ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Efc. ^g διορίσαι Par. 2. ^h ἔθνη Par. 1. 3. Med. 1. 1. γὰρ Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^k εἰδὲν Par. 1.

1. οἱ δὲ τῆς Σικελίας — γεγόνασιν] Vide quæ annotavit Mazochius ad hunc locum, p. 115. F.

Ibid. οἱ δὲ τῆ Σικελίας, &c.] Locum corruptum sic genuino suo sensui utcumque restituere conor. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Σικελίας τύραννοι, καὶ μετὰ τέτρες Καρχηδόνιοι, τότε ἅπαντας τὰς ταύτη κακῶς διέθικαν. Οἱ μὲν ἔν Ἑλλήνας, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων, ὕστερον μὲν γὰρ καὶ τῆ μεσογαίας πολλὴν ἀφῆρνοντο, καὶ δὴ ἐπὶ τοσούτον ἠύξηντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν· νυνὶ δὲ, πλὴν Τάραντος, καὶ Ῥηγίης, καὶ Νεαπόλεως, ἐκβεβαρβαρώσθαι συμβέβηκεν ἅπαντα· καὶ τὰ μὲν Λευκανὲς καὶ Βρεττίας κατέχειν, τὰ δὲ Καμπανέες· καὶ τέτρες ὁ λόγος, τὸ δὲ ἀληθὲς Ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γέγονασιν. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. lib. iv. cap. 16. pag. 1321. Anon.

4. μετὰ δὲ τὰς Ἑλλήνας] Obscurum non est hunc locum esse mendosum, itaque asteriscum injeci: quem quæ sequuntur ad Græcos pertinent. Xyland.

7. τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν] Magnæ five majoris Græciæ nomine quid intellexerint veteres, non convenit inter auctores. Strabo ait, Italiae partem quæ de nunc tractat, et Siciliam, eo nomine comprehendit. Plinius, l. iii. c. 5. Italia tantum partem, eamque multifariam: ita enim scribit, Italiam dilaudans: Ipse de ea judicare Græci, genus in gloriam suam effusissimum, quotam partem ex ea appellando Magnam Græciam. Italia, inquit Servius, μεγάλη Ἑλλὰς ἐστὶν ἀρpellata, quia a Tarento usque ad Cumas omnes civitates Græci condiderunt. Seneca, de Consolatione, ad Helv. c. 6. Totum Italiae latus quod infero mari alluitur, major Græcia fuit. Athenæus, lib. xii. c. 5. pag. 523. de Siritarum luxu differens, ἐκ ὀλίγον δὲ, inquit, πρὸς τὴν τρυφὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆ σύμπαντος τέτρε κλίματος, καὶ τὸ πλῆθος ἐγένετο τῶν ἀνθρώπων· διὸ καὶ μεγάλη Ἑλλὰς ἐκλήθη πᾶσα σχεδὸν ἢ κατὰ τὴν Ἰταλίαν κατοικήσας. Ingens porro fuit Græcorum hominum in ea regione multitudo, qui, prosperis rebus inflati, sic voluptatem sectarentur. Quamobrem totum fere Italiae tractum, in quo hi habitabant, magnam Græciam nuncuparunt. De Ptolemæo non est obscurum quid ille magnæ Græciæ nomine complectatur. Vide et Festum, V. Major Græcia. Casaub.

Ibid.] Vide cl. Cellarium, Geograph. Ant. l. ii. c. 9. Anon.

^b λέγω Eton. Efc.

^c Lege, Ὅμως δὲ τῷ, &c. V.

^d ἀνάγκη deest Par. 1. Eton.

^e οἱ ὑπερ-

^f τὲ deest Par. 1. 3. Med. 1. 2. Efc.

^g διορίσαι Par. 2.

^h ἔθνη Par. 1. 3. Med. 1.

^k εἰδὲν Par. 1.

Ibid.] Mazochius Plinii opinionem de magna Græcia esse verissimam putat, qui, a Locris initium faciens, Italiae frontem hoc nomine dignoscit. lib. iii. c. 10. Polybius, lib. ii. esse hoc nōmine notam ante Pythagoram affirmat. Certe ante Polybium obsolevit. Livius Sulpicium introducit hanc regionem Magnam Græciam appellantem, A. U. C. 553, ergo obsolevit inter Sulpicii ac Polybii tempora. Vide locum in Mazochio. F.

11. καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γέγονασιν] Recte: nam libro priore de Campanis dictum est, Romanos eorum γῆν κατακληρονομήσαν. Casaub.

12. Ὅμως δὲ] Lege, ὅμως δὲ. Idem.

17. Ταραντίνῃ, Non procul Tarentino] Non procul addidi de meo: deest in Græco ἐγγύς, aut simile. Xyland.

Ibid. εἰσὶν οἰκῶντες τῇ Ταραντίνῃ κόλπῃ] Probo scriptam lectionem, εἰσὶν οἱ ὑπεροικῶντες τῇ: alii, οἱ οἰκῶντες ὑπὲρ. Interpres videtur legisse, ἄνω, vel ὑπὲρ. Casaub.

20. εἰδὲν ἔτι σύστημα κοινὸν τῶν ἔθνῳν ἑκάστη συμμένει] Sic Livius, de Capua. Ceterum habitari tantum, tanquam urbem, frequentarique placuit: corpus nullum civitatis, nec senatus, nec plebis consilium, nec magistratus esse. l. xxvi. c. 16. Idem.

21. τὰ τε ἔθνη διαλέκτων] Legit prior, τὰ τε ἔθνη, quod non improbo. Idem.

25. εἰδὲν παρὰ τῆτο ποιεῖσθαι] Ita habent omnes libri etiam scripti: et hanc lectionem confirmat geminus huic locus, lib. xiv. p. 990. Edit. Amst. Verba ejus sunt, Ὡς δὲ δὴλον ὅτι ταῖς μὲν ἀληθείαις οὗτος αὖ ἐστὶν ὁ ἰδιώτης· λέγεται δὲ ὅμως ὁ μέγας τῶ Ἰσικῆ κόλπου, περικυρπλόντων διὰ τὸ σημειώδες· διὰ δὲ τῆς αὐτοῦ, καὶ τὴν οὐκ τῆς Ῥωδίας γραμμῆν, ἣν μέγας τῆς Κόδου κατηγάγομεν, τὴν αὐτὴν ἀποφαινόμενοι τῇ μέγῃ Ἰσσί, εἰδὲν παρὰ τῆτο ποιεῖσθαι, ubi vides similiter excusari τὸ μὴ ἀκριβές. Idem.

29. κτίσμα δὲ ἐπὶ Φιλοκλήτῃ, φυγόντος τὴν Μελιβοίαν κατὰ τῶν] Melibœa, unde fugit Philoctetes, urbs fuit Thessaliæ. Vide Servium, in illud Virgil. Æn. l. iii. ver. 401.

— hinc illa ducis Melibœi

Parva Philoctetæ subnixæ Petilia muro. Idem.

3. Κρίμια

ῥασι· ἐρυμνὴ δ' ἐστίν, ὥστε καὶ Σαννίται ποτὲ φρερίοις ἐπετείχισαν αὐτήν· Φιλοκτῆτα δ' ἐπὶ καὶ ἡ παλαιὰ^α Κρίμισσα περὶ αὐτὰς τὰς τόπους. Ἀπολλόδορος δ' ἐν τοῖς περὶ νέων, τῷ Φιλοκτῆτα μνηθεὶς, λέγειν πινὰς φησιν ὡς εἰς τ^β Κροτωνιάτιν ἀφικόμενος, ^γΚερίμισσαν ἄκραν^δ οἰκῆσαι, καὶ ^εΧῶνιν πόλιν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀφ' ἧς^ε οἱ ταύτη Χῶνες ἐκλήθησαν· παρ' αὐτῶν δὲ πινες γαλέντες εἰς Σικελίαν περὶ ^ςἘρυκα μετὰ Αἰγέεω τοῦ Τρωῆος, Αἰγέεω τειχίσαι· καὶ ^ηΓρέμνιον ἢ καὶ Οὐερτίνα^τ μεσογαίας εἰσὶ, καὶ Καλασάρνα, καὶ ἄλλα μικρὰ κατοικία, μέχρι Οὐενεσίας πόλεως ἀξιολόγου· ταύτην δ' οἶμαι καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐπὶ Καμπανίας ἰόντι, Σαννιπιδας εἶναι· ὑπὲρ δὲ τῶν Θερίων καὶ ἡ Ταυριανὴ χώρα λεγόμενη Ἰδρυία. Οἱ δὲ Λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ Σαννίται· Ποσειδωνιατῶν δὲ καὶ ^ζσυμμάχων κρα-^{ις}τήσαντες πολέμῳ, κατέχουσι τὰς πόλεις αὐτῶν. Τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον, ἐδημοκρατεύει· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἡρεῖτο βασιλεὺς, ὑπὸ ^ηνεμομένων ἀρχαίς· νῦν δ' εἰσὶ Ῥωμαῖοι. Τὴν δ' ἐξῆς παραλίαν Βρεττίας^ς μέχει τῷ Σικελικῷ κατέχουσι πορθμῶ, γαδίῳ ν καὶ τ^ο ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Φησὶ δ' Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην Ἰταλίαν κληθῆναι, καὶ περὶ ταύτης συγράφειν, πρότερον δ' Οἰνωτρίαν ὠροσαγορεύεσθαι· ὅριον δ' αὐτῆς ἀποφαίνει πρὸς μὲν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ ^τΒρεττίας^ς ἔφα-^{ις} μιν, τὴν Λαῶν ποταμόν· πρὸς δὲ τῷ Σικελικῷ, τὸ Μεταπόντιον· τὴν ἢ Ταυραντίην, ἢ συνεχῆς τῷ Μεταποντίῳ ἐστίν, ἐκτὸς δ' Ἰταλίας ὀνομάζει, Ἰάπυγας καλῶν· ἐπὶ δ' ἀνώτερον, Οἰνωτρούς τε καὶ Ἰταλὲς μό-^{ις}νες ἔφη καλεῖσθαι, τὰς ἐντὸς τῷ ἰσθμοῦ πρὸς τὴν Σι-^κκελικὸν κεκλιμένους πορθμῶν· ἐπὶ δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν καὶ ^ξγάδιοι, μεταξὺ δυοῖν κόλπων, τῷ τε Ἰππωνιάτῃ, ὃν Ἀντίοχος Νάπιτινον εἶρηκε, καὶ τοῦ

Melibœa ob seditionem profugisset: urbs est natura loci munita: itaque et Samnites aliquando castellis exstructis se contra eam tutati sunt. Philoctetæ opus est etiam Crimisa vetus iisdem in locis. Apollodorus in commentario de navibus Græcorum ad Trojam, facta Philoctetis mentione, quosdam ait dicere eum, cum in Crotoniatarum pervenisset agrum, Crimisam arcem condidisse, et urbem Chonin super ea, unde Chonibus in ea regione nomen: et missos ab eo quosdam in Siciliam ad Erycem cum Ægesto Trojano, Ægestam muro cinxisse. Sunt et alia oppidula Lucanorum exigua in mediterraneis, Grumentum, Vertinæ, Calasarna, usque ad Venusiam urbem præcipuam, quam ego ut et reliquas quæ sunt in via ad Campaniam, Samniticas esse judico. Super Thurios est etiam sita regio quæ vocatur Tauriana. Lucani a Samnitibus genus trahunt: et superatis bello Posidoniatis atque eorum fociis, urbes illorum obtinuerunt: reliquo tempore popularis reipubl. apud eos gerebatur administratio; sed in bellis rex ab iis creabatur, quorum erat magistratus designare: nunc Romani sunt. Reliquam usque ad fretum Siculum oram maritimam, stadiorum mille et ccccl, Bruttii tenent. Antiochus, in opere quod de Italia conscripsit, hanc regionem ait Italiam appellatam fuisse, ac de ea se scribere: prius autem dictam fuisse Oenotriam. Terminum autem ei constituit, ad mare quidem Tyrrhenum, quem et nos Bruttii assignavimus, Laum flumen; ad Siculum autem fretum, Metapontium. Sed Tarentinam regionem, quæ continuo agrum Metapontinum subsequitur, extra Italiam sub Iapygiæ nomine censet. Apud vetustiores autem ait eos tantum Oenotros ac Italos fuisse habitos, qui intra isthmum fiti versus fretum vergerent Siculum. Is isthmus stadiorum clx. inter duos jacet sinus, Hipponiatem (quem Napitinum nominavit Antiochus) atque Scylletium, seu Scyla-

^α Κρίμισσα Par. 1. 2. Med. 2. Mosc. 1. 3. et 2. text. vet. et recent.

^β Κροτωνιάτιν Efc.

^γ Κερίμισσαν Med. 1. 2.

^δ Forte, οἰκίσαι, V.

^ε Χῶνιν Par.

^ς καὶ οἱ Par. 1. Eton.

^τ ἔρυμα Med. 2.

^{ις} Πέμεντον Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton.

3. Κρίμισσα περὶ αὐτὰς τὰς τόπους] Stephanus, Κρίμισσα, πόλις Ἰταλίας, πλησίον Κρότωνος καὶ Θερίας. Crimisiam autem a Philoctete fuisse quondam habitatam Lycophron quoque indicat. Sic ille de Philoctete, ver. 911.

Τὸν δ' Αἰσάρεω τε ρεῖδρα, καὶ βραχὺπλοῖς
Οἰνωτρίας γῆς κεγχρὴν βεδρωμένον
Κερίμισσα φησὶν δεῖται μαιφόνον. i. e.

Alium Æsari fluvius, et urbs parva

Oenotriæ terræ Crimisīa ab hydro

Morsum recipiet, Facis occisorem. Casaub.

6. καὶ Χῶνιν πόλιν ὑπὲρ αὐτῆς] Lege, Χῶνιν, ut habet Stephanus, locum Strabonis citans. Idem.

8. περὶ Ἐρυκα] Περί ἔρυμα, sic diserte Aldus: neque diffiteor locum esse mihi suspectum. Sed tamen et interpres habet ad Erycen, quanquam nescio qui Eryx tum adhuc vixerit, Æneæ uterinus, quem Hercules interfecit. Ergo de Eryce monte accipietur, satis celebri ex historiis. Xyland.

9. Αἰγέεω τειχίσαι] Vide in rebus Siculis. Casaub.

Ibid. καὶ Γρέμνιον] Non Πέμεντον. Ptolemæus diserte habet Γρέμνιον: et non longe a fine libri xxvii. apud Livium sic constanter legitur: de reliquis nihil habeo. Horatii versus de Venusia, sua patria, noti sunt, lib. ii. Sat. i. ver. 34.

Sequitur hunc, Lucanus an Appulus anceps:

Nam Venusinus arat partem sub utramque colonus,

Missus ad hoc, pulsus (si vera est fama) Sabellis, &c.

Porro Tauraniam habet etiam Ptolemæus, et fortassis Tauroentum Plinianum est. Xyland.

Ibid. καὶ Γρέμνιον] Grumentum passim leges, et Drumetum, sive Drumetum. Casaub.

Ibid. καὶ Οὐερτίνα] Puto esse Ursentinorum oppidum, quos

inter Lucanorum mediterraneos refert Plinius, l. iii. c. 11. Idem.

12. ταύτην δ' οἶμαι] Ideo priore libro inter Samnitum urbes Venusiam recensuit. Horatius Sabellos Venusiam prius tenuisse, deinde a Romanis inde pulsos fuisse, auctor est. Sabellos autem scimus Samnitum fuisse partem. Sic Horatius, lib. ii. Sat. i. ver. 34.

Sequitur hunc, Lucanus an Appulus anceps:

Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,

Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,

Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis. Idem.

13. ἡ Ταυριανὴ χώρα λεγόμενη Ἰδρυία] Stephanus, Ταυρανία, πόλις Ἰταλίας. Melæ, l. ii. c. 4. est Taurianum. Plinii locus, l. iii. c. 5. ambigua est lectionis. Vide Hermolaum. Idem.

14. Οἱ δὲ Λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ Σαννίται] Plinius, l. iii. c. 5. Lucanos ait a Samnitibus esse ortos, Lucio duce, unde Lucani sint appellati. Idem.

21. Φησὶ δ' Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας συγγράμματι] Videtur titulus hujus libri fuisse, Ἰταλίας οἰκισμός. Ita enim laudatur a Dionysio. Etfi autem ille liber Antiochi periit, tamen illum ipsum locum, quem citat Strabo, reperimus apud Dionysium, l. i. c. 12. Verba Antiochi hæc sunt: Ἀντίοχος Ξενοφάνεως τὰδε συνέγραψε περὶ Ἰταλίας, ἐκ τῶν ἀρχαίων λόγων τὰ πιστότατα καὶ σαφέστατα· τὴν γῆν ταύτην, ἥτις νῦν Ἰταλία καλεῖται, τὸ παλαιὸν εἶχον Οἰνωτροί. Idem.

33. ὃν Ἀντίοχος Νάπιτινον εἶρηκε] Antiochi verba apud Dionysium, de Italo, l. i. c. 35. ἀπασαν ὑφ' ἐαυτῷ ποιήσασθαι τὴν γῆν, ὅση ἐντὸς ἦν τῶν κόλπων, τὰ τε Νάπιτινα καὶ τὰ Σκυλητίνῃ· ἣν δὲ πρῶτην κληθῆναι Ἰταλίαν, ἐπὶ τῷ Ἰταλῷ. i. e. totam eam terram sub imperium suum redegissee, quanta patet Napetinum sinum inter et Scylletinum:

ceum. Longitudo litōris, quod intra fretum est et isthmum, est pœne bis mille stadiorum. Successu autem temporis ait Italiæ nomen fuisse, et Oenotriæ, propagatum usque ad Metaponticam et Sirenitidem regionem: habitasse enim ea loca Chonas, gentem Oenotricam satis compositam, territorioque nomen Choniæ fecisse. Atque hic quidem more antiquorum simplicius dixit, nullo posito Lucanorum et Bruttiorum discrimine. Enimvero Lucania est inter oram maris Tyrrheni ac Siculi, illic a Silaro usque ad Laum, hic a Metaponto usque ad Thurios: in continente autem a Samnitibus usque ad isthmum, qui a Thuriis ad Cerillum pertinet, prope Laum: isthmus stadia occupat ccc. Supra hos Bruttii peninsulam incolunt, quæ aliam includit peninsulam, in qua est isthmus a sinu Scylletio ad Hipponiatem sinum porrectus. Genti huic Lucani nomen dederunt, qui desertores, seu defectores, Bruttiorum vocabulo notant. Nam Bruttii cum (ut aiunt) pastores prius essent Lucanorum, ab ipsis desciverunt, indulgentia ipsorum libertatem adepti, quo tempore Dio bellum in Dionysium movens, quosvis contra quosvis concitavit. Atque hæc in universum de Lucanis sint et Brutiis dicta. Cæterum prima a Lao urbs Bruttiorum est Temesa, quam Tempfam nunc dicunt, ab Aufonibus condita primum, deinde ab Ætolis, qui Thoantem

Σκυλλητικῆ· περίπλες δ' ἐστὶ τῆς ἀπολαμεινομένης χώρας πρὸς τὸν πορθμὸν ἐντὸς, γὰρ οἱ διγάλιοι· μετὰ τὰ ταῦτα ἐπεκτείνεται φησι τὸ νομα καὶ τὸ τ' Ἰταλίας, καὶ τὸ τ' Οἰνωτρῶν, μέχρι δ' ἂ Μεταποντικῆς, καὶ τ' Ἐπειροῦ· οἰκῆσαι γὰρ τὰς τόπας τέτρες Χῶνας, Οἰωτρίκων ἔθνος κατακοσμημένων, καὶ τ' γῆν ὀνομάσαι Χωνίαν. Οὗτος μὲ οὖν ἀπλετέρας εἴρηκε καὶ ἀρχαῖκας, οὐδὲν διορίσας περὶ τῶν Λευκανῶν καὶ τ' Βρεττίων. Ἐπὶ δ' ἡ μὲν Λευκανία μετὰ τὸν τε παραλίαν τῆς Τυρρηνικῆς καὶ τ' Σικελικῆς, καὶ μὲν ἀπὸ τῆς Σιλάριδος μέχρι Λάας, καὶ δ' ἀπὸ Μεταποντίος μέχρι Θερμῶν· κατὰ δὲ τὴν ἡπειρὸν ἀπὸ Ἰαννιῶν μέχρι τῆς Ἰδαμῆς τῆς ἀπὸ Θερμῶν εἰς Κηρίλλας, πλησίον Λάας· γὰρ οἱ δ' εἰσὶ τῶν Ἰδαμῆς τ. Ὑπὲρ δὲ τῶν, Βρεττίοι χερρόνησον οἰκῶντες· ἐν ταύτῃ δ' ἄλλη περὶ ἐκείνην χερρόνησον ἡ τὸν Ἰδαμὸν ἔχουσα τὸν ἀπὸ Σκυλλητικῆς ὅτι τ' Ἰππωνιά· τὴν κόλπον. Ὀνομάσαι δὲ τὸ ἔθνος ὑπὸ Λευκανῶν· Βρεττίες γὰρ καλεῖται τὰς ἀποστάτας· ἀπέστησαν δ' ὡς φασὶ, ποιμαίνοντες αὐτοῖς πρὸς τὸν πορθμὸν, εἰς τὸν ἀνέστας ἐλευθερίαν, ἡνίκα ἐπεστράτευσε Δίων Διονυσίω, καὶ ἐτάραξεν ἅπαντας πρὸς ἅπαντας. Τὰ καθόλου μὲν ταῦτα περὶ Λευκανῶν καὶ Βρεττίων λέγουμεν. Ἀπὸ γὰρ Λάας πρὸς τὴν πόλιν ἐστὶ τῆς Βρεττίας ἡ Τεμέση, Τεμίφαν δ' οἱ νῦν καλεῖσιν, Αὐσονῶν κτίσμα· ὑπερὺν

^a Μεταποντίας Med. i. 2. Bre. Esc. Mosc. ^b Σειρήτιδος Par. i. Med. i. Esc. Mosc. et Par. 2. vet. textu: recenti autem Σειρήτιδος. ^c ἀπὸ τῆς Med. i. 2. Esc. ^d Σαυνιτῶν Par. i. 2. ^e Ἰππωνιάτιν Par. i. ^f ἐξέταραξεν Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^g δὲ Par. i. ^h Τεμέση Par. 2. in textu semper: in marg. Τεμέση.

Scylletinum: eamque primam Italiam vocatam Itali temporibus. Non præmittam elegantissimum super hoc Aristotelis locum. Is ex antiquissimis auctoribus docet, Italiam ab Italo rege esse appellatam, quæ prius Oenotria dicebatur. Oenotrios autem habitasse inter duos sinus, Scylleticum et Lameticum: qui sinus non majori intervallo separentur, quam dimidiati diei itinere: hanc ergo regionem totam postea Italiam ait esse appellatam. Verba philosophi sunt, Politic. l. vii. c. 10. Φασὶ γὰρ οἱ λόγοι τῶν ἐκεί κατοικούντων, Ἰταλὸν τινα γενέσθαι βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας, ἀφ' οὗ τό τε ὄνομα μεταβάλλοντος, Ἰταλὸς ἀντ' Οἰνωτρῶν κληθῆναι, καὶ τὴν αὐτὴν ταύτην τῆς Εὐρώπης Ἰταλίαν τὸ νομα λαβεῖν, ὅση τετύχηκεν ἐντὸς οὗτα τῶν κόλπων τῆς Σκυλλητικῆς καὶ τῆς Λαμητικῆς· ἀπέχει γὰρ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ὁδὸν ἡμισείας ἡμέρας. i. e. Tradunt enim periti homines illorum locorum, fuisse Italum quendam Oenotriæ regem, a quo, mutato nomine, pro Oenotris Itali sunt vocati, oramque illam maritimam Europæ, quæ est inter Scylletinum et Lameticum sinum (distant vero hæc loca inter se meridiæ iter) Italiæ nomen primo cepisse. Lameticum autem sinum vocat Aristoteles quem Napetinum Antiochus, alii Hipponiatem: nec dubium est ita appellari a Lametinis, qui Lametiam urbem Lucanorum habebant: testis Lycophron, ver. 1085.

Ὑπὲρ πόρον Τυρρηνὸν ἐν Λαμητίαις
Διναῖσι οἰκῆσαι Λευκανῶν πλάκας. i. e.
Ultra mare Tyrrhenum in Lametiis
Vorticibus Lucanorum tenebunt arva.

Ait poeta, δινας Λαμητίας, hoc est dicere sinum Lameticum. Philogenes autem Lametum Italiæ fuisse oppidum auctor est: unde sinui nomen. Errat igitur Stephanus περὶ πόλεων, qui Lametinos populos vult ad sinum Scylleticum pertinere Crotoniatibus vicinos: errat inquam Stephanus, et qui eum sequuntur. Habemus ergo et quem sinum Lameticum, et quare ita eum appellet Aristoteles: quod hætenus docti viri videbantur tantum quaesivisse. Nos autem primi indicavimus. Porro isthmum, quem testatur Aristoteles esse ἡμισείας ὁδοῦ, is est quem Strabo ait esse stad. clx. Plinius, xx. m. p. De Scylletico ita leges locum Diodori Siculi, lib. xiii. pag. 544. Edit. Wesseling. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ καλέμενόν τε Σκυλλητικὸν καὶ Λοκρὸς παρῆλλαξαν, nam vulgo male Τεσκυλήτιον legitur. Casaub.

Ibid. Ναπητίον] Lege, Λαμητίον. Ph. Cluver. Ital. Antiq. l. iv. c. 15. p. 1290. Anon.

Ibid.] Casaubono assentior, Ναπητίον ac Λαμητίον κόλπον esse eundem, sed Stephanus non culpandus, cui, Λαμητίον, πόλις πρὸς Κροτῶνι, scilicet, prope Crotonienles, Vulgatam lectionem Stephani, πρὸς Κροτῶνα, esse mendosam fateor. (Vide Vossii correctionem ad notas in Steph.) Lametum urbs fuit me-

diterranea, ad fontes Lameti fluvii, et non eadem ac Clampetia, ut Cluverius sentit. Sed de urbibus Bruttiorum plura hactenus. F.

4. μέχρι τῆς Μεταποντικῆς, καὶ τῆς Σειρήτιδος] Nimis certum est scripsisse Strabonem, καὶ τῆς Σειρήτιδος. Paulo post de Metaponto scribit, τοῦτο μὲν γὰρ ἔχοντας, ἔξεν καὶ τὴν Σειρήτιν: et alibi passim isto libro. Casaub.

6. καὶ τὴν γῆν ὀνομάσαι Χωνίαν] Vide fatum huius vocis: bis a Strabone posita, bis ab imperitis hominibus est corrupta. Legendum enim hic quoque, Χώνη: ita enim scripsit Antiochus, quem citat Strabo. Hesychius, Χώνη, τὴν Ἰταλίαν ἔως πάλαι ἔλεγον, ὡς φησὶν Ἀντίοχος ὁ Ξενοφάνης ἐν τῇ [apud Hesych. est τῶ] περὶ Ἰταλίας. Ita autem scriptum a Strabone fuisse, ecce locupletissimum testem. Stephanus, Χώνη, πόλις Οἰνωτρῶν, ἥς Στράβων μὲν μνησθῆναι ἐν ἑξέμῃ (scribe, ἔκτη). Καὶ τὴν γῆν ὀνόμασε (lege, ὀνομάσαι) Χώνη. Idem.

13. εἰς Κηρίλλας] Latinis aliquando Carillæ. Sil. Ital. hanc urbem describit tanquam in Punico bello exhaustam, lib. viii. ver. 581.

— exhaustæ mox Pæno Marte Carillæ. In Strabonis sæculo viculus fuit. Tab. Peut. Cerelim appellat, 40 m. p. a Tempfa distantem. F.

18. Βρεττίες γὰρ καλεῖται τὰς ἀποστάτας] Diodorus Siculus, lib. xvi. p. 93. Edit. Wesseling. hanc totam pluribus referens historiam, καὶ προσηγορεύθησαν, inquit, Βρεττίοι, διὰ τὸ πλείους εἶναι δούλους· κατὰ γὰρ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον οἱ δραπεταὶ Βρεττίοι προσηγορεύοντο. i. e. Et quia plerique servi erant, Brutiorum nomen assumsere. Indigenarum enim sermone fugitivi Brutii nuncupantur. Casaub.

20. ἡνίκα ἐπεστράτευσε Δίων Διονυσίω] Contigit Brutiorum defectio anno primo Olympiadis cvi. quo anno coactus est Dium Syracusanis bellum gerere. Vide Diodorum, lib. xvi. Idem.

23. Τεμέση, Τεμίφαν δ' οἱ νῦν καλοῦσι] Plinius, l. iii. c. 5. Oppidum Tempfa, a Græcis Temese dictum. Idem.

Ibid.] Temesa, prima urbs a Strabone memorata, a finibus Lucaniæ distat 65 m. p. juxta D'Anvillium. Inter diversas auctorum sententias de interjacenti spatio, omnes consentiunt Clampetiam esse ibi positam. Hodie Amantia, et a Græcis Λαμπετία, dicta est. (Vide Steph.) Plinius ait, locus Clampetiæ, unde conjiciatur deletam fuisse in bellis Punicis, et exinde a Strabone omisam. Tab. Peut. eam Clampeiam appellat. Tempfa urbs col. Romana fuit, nunc deleta. Swinburnius sentit locum hodie Campo Temese dictum esse urbis vetustæ situm. Viculus vicinus, Policastriello dictus, forsan nomen Ulyssis focii conservat. Tom. ii. Sect. 66. F.

δὲ καὶ Αἰτωλῶν ^a τὴν μετὰ Θόαντος, ἐς ἐξέβαλον Βρέτ-
ποι. Βρεττίες δὲ ἐπέτριψαν Ἀννίβας τε καὶ Ῥωμαῖοι.
ἐπὶ δὲ πλεονέκῃ τῆς ^b Τεμέσης ἡρώων, ἀγχιελαίοις συν-
ηρέτες, Πολίτε ^c τὴν Ὀδυσσεὺς ἐταίρων, ὃν δολοφονη-
θέντα ὑπὸ τῷ βαβάρων, γενέσθαι βαρύνειν, ὥστε τὰς
φειδόμενες δασμολογεῖν αὐτὰ κατὰ τι λόγιον. Ἐ παρ-
οιμίαν εἶναι πρὸς αὐτὰς, ^d Μηδεὶς τὴν ἥρωα τὴν ἐν Τε-
μέσῃ λεγόντων ἐπικείδεται αὐτοῖς. Λοκρῶν δὲ τῇ
Ἐπιζευρύων ἐλόντων τὴν πόλιν, Εὐθύμον μυθεύει τὴν
πύκτιν καταβάλλει ἐπὶ αὐτὸν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ ^e
βιάσασθαι, παραλύσαι τὰ δασμὰ τὰς ἐπιχωρίας.
Ταύτης τε ^f Τεμέσης φασὶ μεμνησθαι τὸν ποιητὴν,
καὶ τὴν ἐν Κύπρῳ ^g Ταμασῶ (λέγουσι γὰρ ἀμφοτέρως) τῇ

* Ἐς Τεμέσιν ^h μετὰ χάλκον, —

καὶ δεικνύει χαλκουργία πλεονέκῃ, ἀπὸ τῆς ἐκλείπειαι. ⁱ
Ταύτης γὰρ συνεχὴς Τερίνα, ἣν Ἀννίβας κατέβη, οὐ
δυναμὸς φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὴν ^j καταφεύγει
τὴν Βρεττίαν. εἶτα ^k Κωνσεντία, μητροπόλις Βρεττίων.
Μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης Πανδοσία, φρέριον ἐρυμνόν,
ὅθεν ἦν Ἀλέξανδρος ὁ Μολοτῆς διεφθάρη. Ἐξηπάτησε ^l
δὲ καὶ τῆτον ὁ ^m ἐν Δωδώνῃ χρησμός, φυλάττειν
κελεύων τὴν Ἀχέρων καὶ τὴν Πανδοσίαν δεικνύμενων γὰρ
ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ὁμωνύμων τέτοις, ἐνταῦθα κατέ-
σπευσε τὴν βίον. τρικύρυνον δ' ἐπὶ τὸ φρέριον, καὶ παραρ-
ρεῖ ποταμὸς Ἀχέρων. ὁροσηπάτησε γὰρ καὶ ἄλλο λόγιον, ⁿ

Πανδοσία τρικύλωνε, πολὺν ποτε λαὸν ὀλέσσεις.
ἔδοξε γὰρ πολέμων φθορὰν δοῦν οἰκείων δηλοῦσθαι.

sequebantur: hos Bruttii expulerunt: ipsos autem
Bruttios Annibal et Romani attriverunt. Prope
Temesam est facellum oleastris circumseptum, Po-
litæ Ulyssis sociorum uni dedicatum: quem per
insidias a barbaris necatum, graves exercuisse iras
ferunt, coactosque oraculi monitu vicinos ei tribu-
tum pendere: indeque proverbium esse, Nemo
Temesæum heroem adversus se: cum autem Lo-
cri Epizephyrii Temesam cepissent, Euthymum
ferunt pugilem contra istum genium in duellum
descendisse, victoriaque potitum ab eo extorfisse,
ut tributum vicinis remitteret. Atque hujus Te-
meses aiunt Homerum mentionem fecisse, non
Tamasæ (utroque enim modo scribitur) quæ Cypri
est, his verbis:

Æs nunc allatum, Temesam proficiscor. —

et fane in vicinia ostenduntur officinæ ærariæ,
quarum tamen hodie defecit usus. Temesæ pro-
pinqua est Terina, quam evertit Annibal, cum
tutari non posset, quando in Bruttios confugerat.
Sequitur Bruttiorum caput Consentia. Paulum su-
pra hanc sita est Pandosia, castrum validum, ubi
Alexander Molossus periit. Nam et huic oracu-
lum Dodonæum imposuit, quo iussus erat Pando-
siam Acherontemque vitare: cum enim in Thef-
protia id nominis ei loca ostensa fuissent, ipse in
Bruttiis ad idem gerentia nomen oppetiit. Cas-
trum tres habet vertices Pandosia, ac præterfluit
Acheron fluvius. Sed alia quoque accessit, qua
deciperetur, dictio:

Pandosia ingentem es populum extinctura trivertex.
existimavit enim non fuorum, sed hostium prædici

* Odyss. α'. ver. 184.

^a τῶν δεστ. Esc. ^b Τεμέσης Med. 1. ^c Μηδ' εἰς Bre. ^d Ταμασῶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Mosc. ^e μετὰ χάλκον Par. 1.
^f καταπέφυγε Par. 1. Eton. Bre. Mosc. καταπεφύγει Med. 1. Esc. καταπεφύγει Par. 2. recte. V. ^g Κωνσεντία Med. 1. 2. Gron.
Eton. Esc. et sic infra. ^h ἐν Δωδώνῃ Med. 1. 2. Mosc. ἐν Δωδώνῃ Gron. Esc.

4. Πολίτε τῶν Ὀδυσσεὺς ἐταίρων] Putavi aliquando esse legen-
dum, πολίτη: τὴν τῶν Ὀδυσσεὺς ἐταίρων hoc est civis cuiusdam sui,
qui unus erat e sociis Ulyssis: et de Sebene accipiebam, quem
heroem Priscianus, lib. vi. (p. 691. Corp. Grammat. Vet.)
scribit socium fuisse Ulyssis, ac Temesæ habitasse. Sed vulga-
tam lectionem agnoscit etiam Eustathius. Casaub.

7. Μηδεὶς τὴν ἥρωα] Locus est mendosus, quod et in Chiliadi-
bus suis Erasmus monuit: μηδεὶς pro μή δ' εἰς facile ausus sum
reponere, cum ita in epitoma etiam manu scripta haberetur.
Si legeres, παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτὰς: μηδεὶς, &c. utcumque me-
lius cohereret sententia: alias et ad γενέσθαι δεστ. φασίν, aut
aliquid tale: et λεγόντων ἐπικείδεται αὐτοῖς non concinnum est, at-
que (ut puto) mutilum: ὅσα ἔτη etiam apud δασμολογεῖσθαι ha-
bent eclogæ, quod plane Strabonianum credo esse, et hinc ex-
cidisse. Est enim apud Pausaniam, Ἠλιακῶν β'. lib. vi. c. 6.
in Euthymi hujus historia idem. Vide de proverbio hoc Ælia-
num, lib. viii. Var. Histor. cap. 18. Xyland.

Ibid. Μηδεὶς τὴν ἥρωα τὴν ἐν Τεμέσῃ] De usu hujus proverbi-
um constat inter auctores. Eustathius ἐπὶ τῶν ἀγχιανόντων ἔξω
καὶ ἐξω usurpatum admonet: Ælianus, Var. Histor. viii. c. 18.
ἐπὶ τῶν ἀλυσσιτελαῶν τι κερδαινόντων. Sed hic aliud potius prover-
bium explicat, ita enim extulit, ὅτι αὐτοῖς ἀφίξεταί ὁ ἐν Τεμέσῃ
ἥρωας. Deesse autem aliquid manifestum est: vox tamen λεγόντων
ne sit suspecta similes loci impediunt, ut libro sequenti, ὥστε καὶ αὐ-
τὴς ἐν παροιμίᾳ διαδοθῆναι λεγόντων πρὸς τὰς ἀγαν πολυτελεῖς. Casaub.

8. λεγόντων] Nil deest. Locum haud obscurum turbaverunt
Critici. Alludit ad δασμολογεῖν, quæ fraus inventa a sacerdo-
tibus qui præerant templo, ut olim, et nunc, Monachi apud
nos talia excogitarunt, denunciando iram Sancti, vel Sanctæ, in
sacrario reconditi, ni pendatur denarius, vel quod ipsis lubet.
Et hic est sensus vocis ἐπικείδεται. Ergo aiebant, nemo herois ob-
liviscatur, aliter irascetur. Quod ad λεγόντων, est absolutus ca-
sus, pro dicentibus quippe illis — nam dicunt ipsi ἔσ. (Villebru-
nius.) Vide Erasmi adagia, 1856. F.

9. Εὐθύμον μυθεύει τὴν πύκτιν, Euthymum ferunt pugilem] Hanc
sive historiam, sive fabulam, pluribus exequitur Pausanias, lib.
ii. Eliacorum, lib. vi. c. 6. Palmer.

13. καὶ τὴν ἐν Κύπρῳ Ταμασῶ] De Tamaso Cypriaca vide lib. xiv.

extremo, p. 1003. Edit. Amst. Vide etiam Stephanum, Τάμα-
σος. Casaub.

13. τῇ ἐν Τεμέσῃ] Sic legi et distinxī, rem et epitomæ indi-
cium, aliorumque scriptorum secutus. Xyland.

14. Ἐς Τεμέσιν μετὰ χάλκον] Statius in Sylvis, de statua e-
questri Domitiani, l. i. 1. ver. 42.

Et quis se totis Temese dedit hausta metallis. Casaub.

16. ἣν Ἀννίβας κατέβη] Tunc opinor, cum et Herdoneam,
vide Livium, l. xxvii. c. 1. et Stephanum. Ab hac finis Teri-
næ dictus, Plinio, l. iii. c. 10. et Thucydidi, l. vi. c. 104. Idem.

Ibid.] Terina, unde Terinæus finis. Plinius hanc urbem
ad meridiem Tempse ponit, quem D'Anvillius sequitur, ubi
locus hodie Terriana dictus hunc esse Terinæ situm verisimilem
reddit: (Lean. Albert. p. 307.) Cellarius autem ad septen-
trionem. Crotoniensium esse Terinam Plinius affirmat. Vide
etiam Scymnum Chium, ver. 310, 311. F.

18. εἶτα Κωνσεντία] Consentia, vel Cosentia, ut apud Gru-
terum est, p. 150. 7. in mediterraneis Bruttiorum: hodie Co-
senza. Livius, l. viii. c. 24. scribit Alexandrum Epiri regem
Consentiam ex Lucanis cepisse. Sed forsan in urbe præsidium
fuit Lucanorum, qui cum Bruttis libertatem conjunctim de-
fenderunt. Idem.

19. Πανδοσία] A Platænsibus condita. Marc. Herac. Pe-
rieg. p. 4. Idem.

20. ἐξηπάτησε δὲ καὶ τῆτον] Ait, καὶ τῆτον, quia et multi alii isto
modo decepti, vide Eusebium. Oraculum autem, quo decep-
tus est Alexander Molottus Epiri rex, fuit hoc,

Αἰακίδῃ προφύλαξο μολεῖν Ἀχερῶσιον ὕδαρ

Πανδοσίαν δ' ὅθεν τοι θάνατος πεπεφύμενος ἐστίν.

Historiam habet Livius, lib. viii. c. 17. Justinus, lib. xii.
c. 2. Casaub.

Ibid.] Tarentini et aliæ Græcarum civitatum reliquiæ, a
Lucanis aliisque mediterraneis gentibus oppressæ, Alexandrum
Molossium, Alexandri Magni avunculum, acciverunt. Post va-
rias pugnas feliciter gestas, Heraclea, Consentia, ac Terina
captis, ab exule Lucano occiditur. Hoc eodem anno, quo
Alexandria in Ægypto conditur, evenit. Vide Liv. l. viii.
c. 24. F.

cladem. Pandosiam ferunt aliquando regiam fuisse regum Oenotriæ. Consentiam sequitur Hipponium, a Locris conditum: quod Bruttis ademptum Romani Vibonem Valentiam nuncupaverunt. Et quia circumjacentia loca prata habent præclara, floribusque abundant, creditum fuit eo ex Sicilia venisse Proserpinam, florum legendorum gratia: indeque morem esse matronis receptum, ut flores ipsæ legant, coronasque nectant: turpeque iis habeatur ad festos dies farta gestare emittia. Navale habet Vibo, quod olim ædificavit Agathocles, Siculorum tyrannus, ea urbe potitus. Inde ad portum Herculis navigantibus, extrema Italiæ versus fretum sita incipiunt sese adversus occidentem inflectere. Eo in litore est Medama urbs Locrorum eorundem, ejusdem nominis cum fonte magno, habetque vicinum navale, cui Emporium nomen. Prope est etiam flumen Metaurus, et ejusdem nominis statio navium. Ante hoc litus sitæ sunt Liparensium insulæ, cc. stadiis a freto distantes: alii Æoli insulas dicunt, aiuntque earum poetam in Ulyssæa mentionem fecisse. Septem numero sunt, in conspectu sitæ omnibus vel ex Sicilia, vel ex continente apud Medamam prospicientibus: dicemus de iis in Sicilia. Cæterum iste Metaurus fluvius, diversus est ab eo Inde subsequitur Scyllæum, sublime faxum et mari pæne ambitum, isthmo humili, et utrinque appulsui navium apto, continenti junctum, quem isthmum Anaxilaus Rheginorum tyrannus adversum Tyrrhenos muro munivit, naviumque stationem redegit, prædonef-

Φασὶ δὲ καὶ βασιλείον ποτὶ γενέσθαι τῶν Οἰνωτρικῶν βασιλέων τὴν Πανδοσίαν. Μετὰ δὲ τὴν Κωνσεντίαν Ἰππώνιον, Λοκρῶν κτίσμα· Βρεθίης δὲ κατέχοντος ἀφελόντο Ῥωμαῖοι, ἔμετωνόμασαν Ὀυβῶναν Οὐα-
5 λεντίαν. Διὰ ἣ τὸ εὐλείμωννα εἶναι τὰ περικείμενα καὶ ἀνδρὰ, ἢ Κόρην ἐκ Σικελίας πεπιτεύχασιν ἀφικνεῖσθαι δεῦρο ἀνθολογήσασιν· ἐκ δὲ τέτταταις γυναιξίν ἐν ἔδει γηγονεῖαι, ἀνθολογίῃν τε καὶ στεφανη-
10 πολοκείν, ὥστε ταῖς ἐορταῖς αἰσχρὸν εἶναι στεφάνους ὠνη-
τες φορεῖν. Ἐχει δ' ὅπνιον, ὃ κατεσκευάσε ποτε Ἀγαθόκλης, ὁ τύραννος τῆς Σικελιωτῶν, κρατήσας τῆς πόλεως. Ἐνέειπεν δ' ἐπὶ τῇ Ἡρακλέους λιμνῇ πλεύ-
σασιν, ἀρχὴ τῆς ἐπιστρέφειν τὰ ἄκρα τῆς Ἰταλίας, τὰ
15 ὡρὸς τῷ πορθμῷ, ὡρὸς τὴν ἑσπέραν. Ἐν ἣ τῷ πα-
ράπλῳ τέττω ἡ Μεδάμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν ὁμώνυμος κρήνη ἡ μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ὅπνιον καλόμενον ἡ Ἐμπόριον. Ἐγγὺς ἣ καὶ ἡ Μέταυρος πο-
ταμός, καὶ ὕψομος ὁμώνυμος. Πρόκεινται δὲ τῇ ἡϊόνος
20 ταύτης αἱ τῶν Λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τῆς πό-
λεως ἑκατὸν ἄλγεα· οἱ δ' Αἰόλα φασίν, οὗ καὶ τὸν ποιεῖν μεμνησθαι κατὰ τὴν Ὀδυσσεύαν· εἰσὶ δ' ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐν στίφει πᾶσι, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἡπείρου τοῖς κατὰ τὴν Μεδάμαν ἀφο-
25 ρᾶσι· περὶ ὧν ἐρεῖται, ὅταν περὶ τῆς Σικελίας λέγωμεν.
Ἀπὸ ἣ τῆς Μεταύρας ποταμῆς, Μέταυρος ὁ ἕτερος.....
Ἐκδέχεται δ' ἐνταῦθεν τὸ Σκύλλαιον, πέτρα χερρόνη-
σίχουσα ὑψηλὴ, τὸν ἰσθμὸν ἀμφίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσα, ὃν Ἀναξίλαος ὁ τύραννος τῶν Ῥηγίων ἐπε-
τείχετο τοῖς Τυρρηνοῖς καλᾶσκευάσας ναύσταθμον, καὶ

^a Par. 2. habet in marg. τὴν νῦν Βιβῶνα λεγομένην. recte. V.
1. 2. Eton. Esc. ^d γηγόνει Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e Μεδάμα Eton. et in marg. Par. 2. eadem manu. ^f καὶ κρήνη Med. 2.
^g μεγάλη deest Esc. ^h δ' Ἐμπόριον Med. 2. ⁱ Μένταυρος Med. 2. Eton. et ex correct. Med. 1. ^k Λιπαρέων ex correct. Med. 2.
^l πορθμῷ Med. 1. 2. Eton. ^m τῆς deest Par. 1. ⁿ τὴν Μεδάμαν Par. 1. 2. τὴν Μεδάμαν Med. 1. 2. Esc. Μεδάμα Eton. ^o Nulla est lacunæ nota in Med. 1. 2. Bre.

^b Οὐβῶναν Οὐαλεντίαν Esc. ^c περικείμενα χωρία Par. 1. 2. Med.
^d καὶ κρήνη Med. 2.
^e καὶ κρήνη Med. 2.
^f καὶ κρήνη Med. 2.
^g καὶ κρήνη Med. 2.
^h καὶ κρήνη Med. 2.
ⁱ καὶ κρήνη Med. 2.
^j καὶ κρήνη Med. 2.
^k καὶ κρήνη Med. 2.
^l καὶ κρήνη Med. 2.
^m καὶ κρήνη Med. 2.
ⁿ καὶ κρήνη Med. 2.
^o καὶ κρήνη Med. 2.

3. Ἰππώνιον] Latinis Hippo. Plinius, l. iii. cap. 5. Hippo quod nunc Vibonem Valentiam appellamus. Sed Stephanus habet Ἰππώνιον. Scribendum autem, Οὐβῶνα, non Οὐβῶναν. Sic enim et Latini Vibonem, et Stephanus Οὐβῶνα. Scribe etiam in Ptolemæo, Οὐβῶν Οὐαλεντία. Casaub.

4. Οὐβῶναν] Ἀφρων Ἀφρώνη ad Strabonis lib. iv. notavit Casaubonus, et Νάρων Ναρώνη, et lib. v. Οὐβῶν, Κρέμων, Δέρτων. Quo minus admittenda conjectura ejusdem, Οὐβῶνα pro Οὐβῶναν reponentis. Jac. Gronov. ad Stephani Dodon. pag. 303. T. VII. Thesaur. Antiquit. Græcar. Anon.

Ibid. Οὐβῶναν Οὐαλεντίαν] Cicero, pro Plancio, c. 40. Vibonem solum appellat. Castellum ad litus Βιβῶνα nunc dicitur, ubi forsan Agathocles ἐπίνειον instituit. F.

9. στεφάνους ὠνητὸς φορεῖν] Quod Athenis olim, ut hodie Lutetia, fuisse usitatum, vel Aristophanis fabula Thesmophor. (p. 790. Edit. Bifetii) docet: ait ibi mulier στεφανηφόρος in criminatione miselli Euripidis,

Ἐμοὶ γὰρ ἀνὴρ ἀπέθανεν μὲν ἐν Κύπρῳ
Παιδάριον πέντε κατὰ λήπιν· ὃ γὰρ μόλις
Στεφανηφόρος ἔβροσκον ἐν ταῖς μυρρίναις. i. e.
Mibi enim vir mortuus est quidem in Cypro
Puerulos quinque qui reliquit, quos ego vix
Coronas texens pascebam in myrtis. Casaub.

15. Μεδάμα] Plinio Medua, l. iii. c. 5. Sed in Græco τῶν αὐτῶν, ut de Epizephyrii Locris omnia accipias. Κρήνη dandi casu scripsi, alias non cohærebat: post, pro ἀποψι, lego, ἐπὶ ψει. Xyland.

Ibid. Μεδάμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν] Lego, Μεδάμα πόλις Λοκρῶν καὶ αὐτῶν ὁμώνυμος κρήνη. Nam Medama plurale est: licet sequatur Μεδάμαν, et Μεδάμης. Nam, ut sæpe monui, harum vocum nulla est certa analogia. Casaub.

Ibid.] Lege, πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν ὁμώνυμος κρήνη, &c. V. Ibid.] Scymnus Chius, ver. 312. Ἰππώνιον καὶ Μεδάμαν ὠκισαν Λοκροί. F.

16. ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλόμενον Ἐμ-

πόριον] Locus hic obiter emendandus, quare si haud gravate antecedentia verba Græca addideris, eum melius hoc modo legere poteris: ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τέττω Μεδάμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλόμενον Ἐμπόριον, vel, quod etiam verius, ὁμώνυμος κρήνη, ἡ μέγαλον πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον, καλόμενον Ἐμπόριον. Salmas. Exerc. Plin. Edit. Ultraj. p. 47.

Ibid.] Punctuatio Salmasii sensum optimum reddit. F.

25. Ἀπὸ δὲ τῆς Μεταύρας &c.] Hic locus partim corruptus, partim mutilatus est. Nam quid hoc, quod duo inter sese termini nominentur Metauri amnes, quorum alter nemini alii scriptori unquam memoratus? Deesse quædam post vocem ἑτερος, etiam aliis ante me perspectum est commentatoribus. Ego sic restituerim: Ἀπὸ δὲ τῆς Μεταύρας ποταμῆς ποταμός ἕτερος Κραταίης, καὶ ἡ Ταυριάνα ἐστὶ πόλις· ἐκδέχεται δ' ἐνταῦθεν τὸ Σκύλλαιον. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. c. 15. pag. 1293. Anon.

Ibid. Μέταυρος ἕτερος] Hic asteriscum allevi, neque enim duo sunt ibi Metauri, sed unus fluvius cum cognomine statione. Ego suspicor Strabonem hic Metaurum hunc voluisse distinguere a Metauro Umbriæ, ad quem Afrubal est a Livio et Nerone Coss. occisus. Livius, lib. xxvii. c. 49, 50, 51. Horat. iv. Od. iv. Meminit in Umbria noster, libro præcedente, et Plinius, l. iii. c. 14. Cænys scribendum per diphthongum, ex Stephano liquet: noster fœminino genere usurpat, ut insulam, sicut et Stephanus videtur facere, promontorium enim est Plinio. De Rhegio vero a Messeniis condito videre licet Pausania Messeniaca, p. 260. Edit. 1613. et deinde. Xyland.

Ibid.] Cluverii conjectura multo melior est: sed Villebrunio videtur esse glossa marginalis. F.

26. τὸ Σκύλλαιον, πέτρα] Plinio, l. iii. c. 5. est oppidum. Ptolemæo, Σκύλλαιον ἄκρον. Casaub.

Ibid.] Solinus Plinium sequitur. Non alibi tamen oppidum memoratur, ergo forsan in pejus ruit, vel Plinius Anaxilæi munimentum hoc nomine insignivit. Hodie Sciglio. F.

ἀφείλετο τὰς ληΐδας τὸν ἀπὸ τῆς πορθμῆς διάπλεον. Πλησίον γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ ^a Καίνυς, διέχουσα τῆς ^b Μεδάμης σταδίας πεντήκοντα καὶ ἀφαιρούσας, ἡ τελευταία ^c ποιεῖσα τὰ ἄκρα πρὸς τῆς πορθμῆς, πρὸς τὴν ἑκὰς Σικελίας ἄκραν ^d τὴν Πελωρίδα· ἐστὶ δ' αὖτις μία τῶν ^e τριῶν τῶν ποιεῶν τριγώνων τὴν νῆσον· νεύει δὲ ὅτι γε-
 ρινὰς ἀνατολὰς, κατὰ περὶ καὶ ἡ ^f Καίνυς πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἀνταποστροφὴν πρὸς τὴν ἀπὸ Ἀλλήλων ποιεμένων αὐτῶν· ἀπὸ δὲ ^g Καίνυος μέχρι τῆς Ποσειδωνίας τὴν Ῥηγίων ^h ἐπιλήδους τῆς πορθμῆς, δέχεται πρὸς ὅσον ἑξα-
 σταδίου, μικρῶν δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπέραμα· ἀπὸ δὲ ἐπιλήδους ἕκαστον εἰς Ῥήγιον, ἥδη τῆς πορθμῆς ⁱ πλα-
 τυνομένη, περιέχει πρὸς τὴν ἑξῶ, καὶ πρὸς ἑὸν θάλασσαν ^j τὴν ^k Σικελικὴν πελάγους καλεμένην. Κόσμα δ' ἐστὶ τὸ Ῥήγιον Χαλκιδέων· οὗς καὶ ^l χρησιμὸν δεκα-
 τευθέντας τῷ Ἀπόλλωνι δι' ἀφορίαν, ὑπερὸν ἑκὰς Δελ-
 φῶν ἀποικησάμενοι δευρὸ φασί, παραλαβόντας καὶ ἄλλους
 τῶν οἰκοῦντων ὡς δ' Ἀντίοχος φησὶ, ^m Ζαγκλαῖοι με-
 επέμφαντο τὰς Χαλκιδέας, καὶ οἰκιστὴν ⁿ Ἀντίμνησον
^p σιωπῆσαν ἐκείνων. Ἦσαν δὲ τῆς ἀποικίας καὶ οἱ ^o ^q Μεσσηνίων
 φυγάδες ^r ἐν Πελοποννήσῳ, καταστασιασ-
 θέντες ὑπὸ τῶν μὴ βελομένων δυνάμεων δίκης, ὑπὲρ τῆς
 φθορᾶς τῆς παρθένων τῆς ἐν Λίμναις γενομένης τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις· αἱ καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, πεμφθείσας ἐπὶ
 τὴν ἱερουργίαν, καὶ τὰς ὁπισθοδύντας ἀπέκτειναν· ^s ^t
 ὡς ἀχρησάντες οὖν εἰς Μάκισον οἱ φυγάδες, πέμ-
 πουσιν εἰς θεῶν, μεμφόμενοι τὴν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτε-
 μιν, εἰ τοῖσιν τυγχάνοιεν, ἀνδ' ὧν ἐπιμάρην αὐτοῖς,
 καὶ σωτηριόμοι ὡς ἀν' ὧν σωθῆεν ἀπολωλότες· ὁ δὲ
 Ἀπόλλων ἐκέλευσε σέλλεσθαι μὲν Χαλκιδέων εἰς τὸ ^u ^v
 Ῥήγιον, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐτῇ χάριν ἔχειν· ἐπεὶ δὲ ἀπο-
 λωλέναι αὐτὰς, ἀλλὰ σεσωσθαι, μέλλοντάς γε δὴ μὴ
^w σιωπῆσαι ἀποκρίσθαι τῇ πατρὶδι, ἀλωσομένη μικρὸν
 ὑπερὸν ὑπὸ Σπαρτιατῶν· οἱ δὲ ὑπήκουσαν· διόπερ οἱ ^x ^y
 Ῥηγίων ἡγεμόνες μέχρι Ἀναξίλας τῆς Μεσσηνίων γένους ^z ^{aa}
 αἰεὶ καθίσταντο. Ἀντίοχος δὲ τοπαλαῖον ἅπαντα τὸν
 τόπον τῆς οἰκῆσαι Σικελίας φησὶ, καὶ Μόργητας

que freti trajectu prohibuit. Prope enim Cænys etiam est, quæ distat a Medama stadiis ccl, quæ ultima fauces freti coarctat e regione Pelori, e Sicilia eo porrecti promontorii. Pelorus enim unum est de tribus promontoriis, quæ Siciliam efficiunt triquetram, et obvertitur ortui æstivo, sicut Cænys occasui: quo fit ut a sese invicem avertantur Cænys et Pelorum: a Cænys usque ad Posidonium, seu columnam Rhegiam ad fretum, sex circiter stadiorum longitudine angustus protenditur meatus, pauloque longior est minimus trajectus: a columna Rhegium usque c. sunt stadia, freto jam dilatato, qua ad externum mare navigatur, quod orientem spectat, et Siculi maris habetur nomine. Rhegium a Chalcidenfibus conditum est, qui, cum ex decimatione Apollini propter sterilitatem essent consecrati, eo deinde a Delphis commigrasse feruntur, domo sibi etiam aliis adscitis. Antiochus scribit Chalcidenfes a Zancleis evocatos, principemque coloniae Antimnestum iis constitutum fuisse. In hujus coloniae societatem venerunt etiam exules Messenii Peloponnesii, qui ejecti erant factione suorum, recusantium poenas dare Spartanis, ob violatas in Limnis virgines: quas Messenii missas ad rem sacram per vim stupraverant, trucidatis etiam qui eas defendere volebant. Exules ergo cum Macistum recessissent, miserunt Delphos, expostulatum cum Apolline et Diana, quod ea ipsos fortuna uti finerent vindicare injuriam diis istis factam volentes: simulque quæsitum, ecquam rebus perditis salutem invenirent. Jussit eos Apollo socios se adjungere Chalcidenfibus Rhegium migrantibus, suæque forori gratias agere: non enim periisse ipsos, sed exitium evitasse, alioquin una cum patria perituros, quam paulo post Spartani essent excisuri. Paruerunt oraculo Messenii. Ideoque Rheginorum duces usque ad Anaxilaum semper de genere Messenio fuerunt delecti. Antiochus tradit, totam istam regionem priscis temporibus fuisse a Siculis habitatam: postea

^a Κένυς Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. Κένυς Bre. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Esc. ^d τῆς Πελωρίδος ex correct. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^e πρὸς Ἀλλήλους Med. 2. codex, συλίδος, semper, Marg. Cas. sic Par. 1. 3. Eton. ^k Σικελικὴ καλεμένη πελάγους Par. 1. 2. 3. Med. 1. καλεμένη Σικελικὴ πελάγους Med. 2. ^p σιωπῆσαντο Par. 1. ^q Μεσσηνίων Par. 1. ^r Ἀπόλλων Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. ^s συνδιαφανισθέντων Med. 2. ^t οἰκῆσαι φησὶ Σ. Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

^b Μεδάμης Par. 1. 2. 3. Eton. Mosc. ^c ποιεῖσα ἄκρα τὰ πρὸς Par. 1. 2. 3. ^e καὶ deest Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f Κένυς Par. 1. 2. 3. ^g ἑκὰς Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h Ἀλδὶ Aldi ⁱ τὴν deest Med. 2. ^j τὴν deest Med. 2. ^k πλατυνομένη πελάγους πρὸς τὴν ἑξῶ Par. 3. ^l Ζαγκλαῖοι Par. 3. ^m Ἀντίμνησον Par. 3. ⁿ συνδιαφανισθέντων Med. 2. ^o οἰκῆσαι φησὶ Σ. Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2.

3. πεντήκοντα καὶ ἀφαιρούσας] Numerus hic apud Strabonem constare non videtur; nam a Cænys promontorio, quod Peloro Siciliae promontorio est objectum, millia tot si versus Lucaniam progrediaris, in ipsius Tempse incidere situm. Ph. Cluver. Ital. Antiq. 1. iv. c. 15. pag. 1292. Anon.

Ibid.] Strabonis computatio, ut opinor, iusta est. F. 5. Πελωρίδα] Lege, Πελοριάδα, sic Polybius, et Stephanus, sic et ipse infra Strabo. Ph. Cluver. Ital. Antiq. 1. iv. c. 15. pag. 1294. Anon.

9. ἀπὸ δὲ Καίνυος μέχρι τῆς Ποσειδωνίας] Paulo aliter Plinius, 1. iii. c. 5. quem si sequimur, post Scyllæum prius occurrit Columna Rhegia quam Cænys promontorium. Ita ille, Oppidum Scyllæum, Crataeis fluvius, mater, ut dixere, Scyllæ. Dein Columna Rhegia, Siculum fretum, ac duo adversa promontoria, ex Italia Cænys, ex Sicilia Pelorum. Casaub.

Ibid. μέχρι τῆς Ποσειδωνίας τῆς Ῥηγίων ἐπιλήδους] Columnam Rhegiam hanc depictam vide apud Cl. Gronovium, Thesaur. Antiquit. Græcar. T. ii. Tab. 51. Anon.

10. ἑξαστάδιος] Forte, ἑκταστάδιος. Ph. Cluver. Ital. Antiq.

1. iv. cap. 15. p. 1295. Vide locum. Anon.

11. ἀπὸ δὲ ἐπιλήδους ἕκαστον εἰς Ῥήγιον] Hoc est M. P. XII. et semis. Recte Plinius, 1. iii. c. 5. quoque a promontorio Cænys Rhegium XII. M. P. pass. esse scribit. Casaub.

21. καταστασιασθέντες ὑπὸ τῶν] Historia relata est a Strabone, libro octavo, p. 556. Edit. Amst. Pausania, in Messeniis, 1. 4. Justino, lib. 111. c. 3, 4. Idem.

23. ἐν Λίμναις] Id est, paludibus. Expressius Pausanias, Limnati Dianæ eas virgines voluisse sacrificare. Discrimen inter Anaxilam et Anaxilaum Græcæ faciunt dialecti: quod in Latino sermone nihil moror. Xyland.

27. μεμφόμενοι τὴν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτέμιδα, εἰ τοῖσιν τυγχάνοιεν, ἀνδ' ὧν ἐπιμάρην αὐτοῖς] Corrigendum credo, τοιοῦτον. T.

37. καὶ Μόργητας διάγει] Lego, οἰκῆσαι Σικελίας φησὶ, καὶ Μόργητας· διάγει δ' εἰς Σ. Morgetes eisdem fuisse appellatos qui prius Itali, testatur idem quem citat Antiochus. Morges enim Italio successit, a quo Morgetes dicti qui prius Oenotri. Porro et Morgetes et Siculos ex Italia in Siciliam trajecisse, etiam ex Thucydide, 1. vi. c. 2. et Diodoro Siculo, notum est. Casaub.

temporis Morgetes ab Oenotris pulfos in Siciliam trajecisse: nec defunt, qui Morgantium, Siciliae urbem, a Morgetibus nomen habere asserant. Maxima semper fuit civitatis Rheginæ potentia, ac permulta habuit sub se oppida, propugnaculum-
que fuit semper Siciliae oppositum, cum antiquitus, tum nuper nostra ætate, cum Sex. Pompeius Siciliam ad defectionem pertraxit. Nomen Rhegio esse ait Æschylus ab eo quod isti accidit regioni: terræ enim motibus Siciliam a continente abruptam, cum alii, tum ille affirmavit: et nomen a verbo ῥήγνυσθαι, quod est, rumpi, deductum videtur. Hujus rei argumenta ducuntur ab iis quæ Ætnæ et aliis Siciliae partibus accidunt, et Liparæ insulisque circumjacentibus. Sed et Pitheculæ ac opposita continens habent, quibus probabile redatur Siciliae hoc evenisse. Ac nunc quidem apertis oribus per quæ ignis efflatur, massæque ignitæ et aquæ egeruntur, raro aiunt terram freto vicinam motu concuti. Olim autem cum omnes essent exitus obturati qui foras pertinerent, ignis ac ventus a terra contenti, vehementes ediderunt motus, quibus loca illa concussa, et vi ventorum quasi subruta, tandem concesserunt, perruptaque utrumque mare admiserunt, cum hoc tum quod ibi est inter reliquas insulas. Etenim Prochyta, Pitheculæ, Capræ, Leucosia, Sirenusæ, et Oenotrides, partes sunt continentis avulsæ: nonnullæ insulæ ex ipso mari emerferunt, sicut et nunc multis locis evenit: quæ enim in alto jacent mari, eas probabile est ex profundo fursum egestas esse: quæ autem ante promontoria sunt sitæ, aut freto a continente dividuntur, maxime rationi consentaneum est ab ea esse abruptas. Verum enimvero, hæc ne nominis causa sit, an vero splendor ejus, cujus gratia Samnites eam Regium, quasi regiam, appellarint (horum enim principes Romanæ civitatis fuerunt participes, Latinoque usi plurimum sermone) in medio dijudicandum aliis relinquo. Hanc sane urbem illustrem, et quæ multas urbes civibus frequentaf-

δάραι^a εἰς τὴν Σικελίαν ὑπερον, ἐκβληθέντας ὑπὸ τοῦ
^b Οἰνωτρίων. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ Μοργάντιον ἐν-
τεῦθεν τὴν Ὠρεσηνρίαν ἀπὸ τῆς Μοργήταν ἔχειν. Ἰσχυσε
δὲ μέγιστον ἢ τὴν Ῥηγίνων πόλιν, καὶ ὡς περιουσίας ἔχε
5 συχνὰς, ἐπιτελισμὰ τε ὑπῆρξεν αἰετὶ τῇ νήσῳ, καὶ πάλαι
καὶ νεωστὶ ἐφ' ἡμῶν, ἡνίκα Σέξτος Πομπήιος ἀπέ-
στεισε τὴν Σικελίαν. Ὀνομάσθη δὲ ὡς Ῥήγιον, εἰδ', ὡς
φησὶν Αἰσχύλος, ἀπὸ τοῦ συμβᾶν πάρος τῇ χώρᾳ
ταύτῃ ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ὑπείρεως τῆς Σικελίαν
10 ὑπὸ σεισμῶν, ἄλλοι τε καὶ κεῖνος εἴρηκεν.

ἀφ' ἧς δὴ Ῥήγιον καλεῖσθαι.

τεκμαίρονται δ' ἀπὸ τῆς περὶ τῆς Αἴττης συμπληρώσεως, καὶ
τῆς καὶ ἄλλα μέρη τῆς Σικελίας, καὶ τῆς κατὰ Λιπάραν,
καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν νήσους, ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ τοὺς Πιθηκέ-
15 σας, καὶ τὴν Ὠρεσηνρίαν περὶ αὐτὰς, ἐκ ἀπεικὸς
ὑπάρχειν καὶ τὴν τοῦτο συμβῆναι. Ἡ νῦν μὲν οὖν ἀνεωγ-
μένων τούτων τῶν τομάτων δι' ὧν τὸ πῦρ ἀναφύεται,
καὶ μύθοι καὶ ὕδατα ἐκπίπτει, σπυρίδιον πὶ σείεσθαι
φασὶ τὴν περὶ τῆς Ὠρεσηνρίαν γῆν· τότε δὲ πάντων ἐμ-
20 πεφραγμένων τῶν εἰς τὴν Ὠρεσηνρίαν πόρων, ὑπὸ γῆς
καὶ σπυρίδιον τὸ πῦρ καὶ τὸ πνεῦμα, σεισμὸς ἀπειρ-
γάζετο σφοδρὲς· μοχλευόμενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν
βίαν τῶν ἀνέμων ὑπεῖξαν ποτε, καὶ ἀναρραγόντες ἐδέξ-
αντο τὴν ἑκατέρωθεν θάλασσαν, καὶ ταύτην, καὶ τὴν
25 μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῆς ταύτης. Καὶ γὰρ ἡ Προ-
χύτη καὶ αἱ Πιθηκῆσαι ἀποσπασμάτα τῆς ὑπείρεως,
καὶ αἱ Καπρῆαι, καὶ ἡ Λευκωσία, καὶ Σειρήνες, καὶ αἱ
Οἰνωτρίδες· αἱ δὲ καὶ ἐκ τῆς πελάγους ἀνέδυσαν,
καθάπερ καὶ νῦν πολλαχῶς συμβαίνει· τὰς μὲν γὰρ πε-
30 λαγίας ἐκ βυθῶν μάλ्लου ἀνενεχθῆναι πιθανόν· τὰς δὲ
Ὠρεσηνρίαν τῆς ἀκρωτηρίων καὶ Ὠρεσηνρίαν διηρημένας, ἐν-
τεῦθεν ἀπερραγῆναι δοκεῖν· εὐλογώτατον. Πλὴν εἴτε
ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας τούτου τῆς πόλεως γέγονεν,
εἴτε διὰ τῆς Ὠρεσηνρίαν τῆς πόλεως, ὡς ἀνὴρ βασιλείου
35 τῆς Λατίνης φωνῆ ὠρεσηνρίαν τῶν Σαννιτῶν, διὰ τὸ
τὴν ἀρχηγέτας αὐτῶν κοινωῆσαι Ῥωμαίοις τῆς πολι-
τείας, καὶ ὅτι πολὺ χρήσασθαι τῇ Λατίνῃ διαλέκτῳ,
πάρεισι σκοπεῖν ὅποτερας ἔχει τάλιηδες. Ἐπιφανῆ δ'
οὖν πόλιν ἔσαν, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκίσασαν,

^a δ' εἰς Ἐσφ. ^b Οἰνωτρίων Par. 2. 3. Bre. Ἐσφ. Οἰνωτρίων Par. 1. ^c MSS. περιουσίας, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Ἐσφ. ^d ἐπιτελισμὰ τε Med. 2. ^e Ῥηγίνων Med. 2. ^f Πιθηκῆσαι Par. 2. Gron. Mosc. ^g καὶ τότε Ἐσφ. ^h Νυκτὶ Ἐσφ. ⁱ ὑπὸ γῆν Par. 1. Eton. et ex correct. Med. 2. ^k συμφομένον Par. 1. 2. Med. 1. Eton. recte. V. συμφομένον Med. 2. ^l ἄλλων τῶν ταύτης νήσων Par. 1. 2. Med. 2. ^m Πιθηκῆσαι Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Mosc. ⁿ εἰς τὴν ὑπείρεω Med. 2. ^o Καπρῆαι Par. 1. Med. 1. et Par. 2. text. vet. et recenti. Καπρῆαι Med. 2. ^p αἱ Σειρήνες καὶ Οἰν. Med. 2. ^q MSS. καὶ αἱ τῆς πελάγους. Marg. Caf. ^r MSS. εὐλογώτερον, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre. Med. 1. 2. Eton. Ἐσφ. Mosc. ^s τὴν αἰτίαν defunt Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Ἐσφ. ^t αὐτῆς Eton. ^u Σαννιτῶν Par. 1. 2. ^x Vulgo, οἰκίσασαν, Marg. Caf.

2. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ Μοργάντιον] Vide infra: apud Stephanum per e est, Μοργάντιον. Casaub.

9. ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ὑπείρεως τὴν Σικελίαν] Claudianus, Trinacria quondam

Italia pars una fuit: sed pontus et æstus

Mutavere situm: rupit confinia Nereus

Victor, et abscissos interluit æquore montes. Idem.

Ibid.] Ovidius quoque, Metam. l. xv. ver. 290.

— Zancle quoque juncta fuisse

Dicitur Italiae, donec confinia pontus

Abstulit, et media tellurem repulit unda. F.

11. ἀφ' ἧς δὴ Ῥήγιον καλεῖσθαι] Verba Æschyli: quod parum videntur interpretes animadvertisse. Casaub.

Ibid.] Mazochius scribit, p. 550. primos Rhegii incolas esse Iapygas, vel Oscos, qui urbem hanc Recion (scilicet, a rac, regnare) vocarunt. (Buxtorf. Lex. in verbo Rec Chaldaic.) Græci

Chalcidenses nomen in Ῥήγιον mutarunt. Hæc urbs sola regem habuit, et ob hanc causam a Magna Græcia exclusæ est. Lex Julia Rheginos cives Rom. fecit, 80 ann. A. C. Tantum Mazochius. Observandum tamen est, Rhegium esse cum aspiratione semper scriptum, unde potius Æschylo ac Straboni assentior. De historia Rhegii quædam in Heraclide Pont. inveniat lector. F.

21. συνεχόμενον] Legebatur, συμχομένον, et in epitoma etiam scripta, συμχομένον. Sed vox illa huc non congruit: ὑπεῖξαν ex epitoma restitui. Xyland.

34. ὡς ἀνὴρ βασιλείου τῇ Λατίνῃ φωνῇ] Ipsi Romani aliter judicarunt. Nam Græcam esse vocem eo ipso facti sunt, quod perpetuo cum aspiratione scripserunt. Justinus, l. iv. c. i. Rhegium dicitur ideo quia Græce abrupta hoc nomine pronuntiantur. Casaub.

πολλὰς δ' ἄνδρας ᾠδονομασίῃν ἀξίους λόγου, οὗ μὲν κατὰ πολιτικὴν ἀρετὴν, τὰς δὲ κατὰ παιδείαν, κατασκάψαι Διονύσιον, αἰπασάμενον, ὅτι αἰτησάμεναι κόρην πρὸς γάμον, τὴν τῷ δημῷ θυγατέρα φερούμεναν· ὁ δ' ὕψος αὐτῷ μέρος τι τῷ κτίσματος ἀναλαβὼν, ⁵ Φοιβίαν ἐκάλεσεν, ^b ὅπῃ Πύρρῳ· ἡ δὲ τῶν Καμπανῶν φρενὴ παρασπονδήντας διέφθειρε τὰς πλείους· μωρὸν δὲ φερόντι Μαρσιῶν, καὶ σεισμοὶ ἐκατέρησαν πολὺ τῆς κατωκίας. Πομπήϊον δ' ἐκβαλὼν ^c Σικελίας ^d Σεβαστὸς Καῖσαρ, ὁρῶν λειπανδρῆσαν τὴν πό- ¹⁰ λιν, συνοίκους ἔδωκεν· αὐτῇ τῶν ἐκ τῆς γῆς πινάς· καὶ νῦν ἱκανῶς εὐανδρεῖ. Ἀπὸ δὲ τῆς Ῥηγίης πλέοντι πρὸς ἑώ, Λευκοπέτραν χαλᾶσιν ἄκραν ἀπὸ τῆς χροῆς ἐν πεντήκοντα σταδίοις, εἰς ἣν ^e τελευτᾶν φασὶ τὸ Ἀπέννινον ὄρος. Ἐντεῦθεν δὲ Ἡράκλειον, ὃ δὴ ¹⁵ τελευταῖον ἀκρωτήριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν· κείμενται γὰρ εὐθὺς ὁ πλῆθς λιθὶ μέχρι πρὸς ^f ἄκραν ^g Ἰαπυγίαν· εἴτ' ἐκκλίνει πρὸς ἀρκτου ἀεὶ καὶ μᾶλλον, ^h καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν, ὅπῃ τὸ κόλπον τῆς Ἰωνίου. Μετὰ δὲ τὸ Ἡράκλειον ἄκρα τῆς Λοκρίδος, ἣ καλεῖται Ζε- ²⁰ φυρίον, ἔχουσα τοῖς ἐσπερίοις ἀνέμοις λιμένας, ἔξ οὗ καὶ τῆνομα· εἴθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, ἐπεὶ Λοκρῶν ἀποικοὶ τῇ ἐν τῷ ^k Κραισσάῳ κόλπῳ μικρὸν ὑπερον τῆς ἀπὸ Κρότωνος καὶ Συρακεσίων ^l κτίσεως ἀποικισθέντες ὑπὸ Εὐάνδρου. Ἐφορος δ' οὐκ εὖ, τῶν ²⁵ Ὀπεντίων Λοκρῶν ἀποίκους φήσας. Ἐπὶ μὲν οὖν τρία, ἢ τέσσαρα, ὥκεν ὅπῃ τῷ Ζεφυρίῳ· εἴτα μετῆνεγκαν τὴν πόλιν, συμπραξάντων καὶ Συρακεσίων· ^m ἅμα γὰρ οὗτοι, ⁿ ἐν οἷς καὶ ἔστιν ἑκαὶ κρήνη Λοκρία, ὅπῃ οἱ Λοκροὶ ἐφρατοπεδεύσαντο. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Ῥηγίης μέχρι ³⁰ Λοκρῶν ἑξακόσιοι σταδίοι· Ἰδρυται δ' ἡ πόλις ἐπ' ὄφρυος, ἣν ὁ Ἑσῶπιν χαλᾶσι. Πρῶτοι γὰρ νόμοις ἐγγραπτοῖς χρῆσασθαι πεπιστευμένοι εἰσὶ καὶ πλείονον χεῖρον ^p εὐνομηθέντας, Διονύσιος ^q ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακεσίων

fet, multosque viros præstantes civili virtute, multos doctrina insignes protulisset, Dionysius solo æquavit: id causatus quod sibi, virginem nuptum dari postulanti, filiam licitoris obtulissent Rhegini. Dionysius junior partem urbis instauravit, ac Phœbiam nominavit, sub ætatem Pyrrhi, sed Campanorum præsidium incolas violatis pactis circumventos interfecit plerosque. Paulo ante Marficum bellum terræ motus magnam partem urbis prostraverunt. Augustus Cæsar, ejecto Sicilia Pompeio, videns Rhegium civium laborare penuria, supplementum ex classe sua largitus est: ut nunc satis frequentetur. A Rhegio versus ortum solis si navigatur ad l. stadia, pervenitur ad Leucopetram, id est, album saxum, promontorium a colore sic denominatum, in quod definere montem Apenninum aiunt. Inde sequitur Herculis promontorium, ultimum versus meridiem, quod ubi circumflexeris, statim jam Africæ vento navigabis ad Iapygiam, deinde litus reducitur magis magisque versus septentriones et occasum, ad sinum Ionium. Post Herculis succedit Locrorum promontorium Zephyrium, sic dictum, quod portum habet ventis ab occasu flantibus expositum. Subsequitur urbs Locri Epizephyrii. Sunt hi Locri colonia eorum Locrorum, qui in sinu Crisæo habitant, ab Evanthe deducta non multo post Crotonem et Syracusas conditas. Falsum est autem quod Ephorus eos Locrorum Opuntiorum facit colonos. Cum tres quatuorve annos in Zephyrio habitassent, transtulerunt inde urbem, usi etiam Syracusanorum auxilio. Simul enim hi..... in quibus etiam ibi est Locrensis fons, ubi castra Locri habuerunt. Inter Rhegium et Locros stadia sunt DC: sita est urbs in supercilio, quod Esopin appellant. Creditum est Locros omnium primos scriptis usos fuisse legibus: quos, cum diu rempubl. optimis gessissent institutis, Dionysius, Syracusarum exturbatus dominati-

^a Φοιβίαν Med. 2. ^b Suspectus locus, Marg. Caf. Hic locus punctis notatur in Par. 1. tanquam suspectus. Sed dele ἐπὶ Πύρρῳ, notam olim marginalem. V. ^c κατέρησαν Par. 2. Med. 1. Esc. κατέρησαν Par. 1. κατέρησαν Med. 2. ^d ὁ Σεβαστὸς Med. 2. Esc. ^e αὐτῷ Par. 2. Med. 1. αὐτοῖς, Eton. ex correct. recent. videtur olim fuisse αὐτῇ. ^f τελευτᾶ Med. 1. 2. Esc. ^g ἄκραν deest Par. 1. ^h καὶ deest Med. 2. ⁱ Ἰωνίου Esc. ^k Κραισσάῳ Par. 2. Κραισσάῳ Eton. ut videtur, ex correct. ^l κτίσεως Par. 2. 3. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^m ἅμα γὰρ, &c. ad usque ἐφρατοπεδεύσαντο, deerant Eton. deinde addita sunt recenti manu. ⁿ Lego, ἐνῶκεν, aut tale quid, Marg. Caf. Scribe, Συρακεσίων ἅμα γε τέτοις· ἐν οἷς (pro παρ' αὐτοῖς) καὶ ἔστιν, &c. οἷς Atticum est. Nil deest hic. V. ^o Par. 2. habet in marg. ἡ νῦν ἀγία Κυριακή, eadem manu. ^p MSS. εὐνομηθέντες, Marg. Caf. sic Par. 1. εὐνομηθέντας Par. 3. ^q δ' ἐκπεσὼν Par. 1.

6. ἐπὶ Πύρρῳ] Locum hunc ita lego, e Livii Epit. l. xii. et Polybii l. i. Φοιβίαν ἐκάλεσε. Ἐπὶ Πύρρῳ δὲ ἡ τῶν Καμπανῶν φρενὴ παρασπονδήντας διέφθειρε πολλὰς. Certe ad historiam Decii Jubellii refert. Pyrrho a Tarentinis accito contra Romanos, Pœnisque mare infestantibus, Rhegini præsidium a Romanis petiverunt. Romani legionem Campanam, Decio Jubellio duce, ibi miserunt, qui primores urbis, spoliatis bonis, trucidaverunt, et locum hunc decem annos tenuerunt. Pyrrho autem expulsus, ac Rhegio capto, Campanos ad Romam ductos Senatus morte multavit. F.

12. ἱκανῶς εὐανδρεῖ] Rhegium solo optimo fruitur. Pauca adhuc præfati status rudera supersunt. (Vide Reideselium, p. 152. et Swinburni iter Neapolit. p. 354.) Idem.

13. Λευκοπέτραν] Juxta D'Anvillium, est Capo Pittaro: Cellario, Capo del Armi. Idem.

20. τὸ Ἡράκλειον] Hodie Capo di Spartivento. Idem.

23. ἐπεὶ Λοκρῶν ἀποικοὶ τῶν ἐν τῷ Κραισσάῳ κόλπῳ] Hi sunt Locri Ozolæ: a quibus profectos ait Locros Epizephyrios. Dionysius poeta servos hos illorum fuisse auctor est, qui dominis absentibus cum eorum uxoribus consuetudinem habuissent: inde metu pœnæ in Italiam esse profectos, ver. 364.

Κεῖθεν δ' ἐς Βερέην Ζεφύρου παραφαίνεται ἄκρα·

Τῇ δ' ὑπὸ Λοκροῖς ἔστιν, ὅσοι προτέρους ἐτέεσσιν

Ἦλθον ἐπ' Αὐσονίην, σφετέρης μυχθίντες ἀνάσσειν. i. e.

Illinc vero ad Boream Zephyrium apparet promontorium:

Sub hoc vero Locri sunt, qui prioribus annis

Venerunt in Ausoniam, quum rem habuissent cum suis dominibus. Casaub.

Ibid.] Virgilius autem a Locris Epicnemidiis ducit, Æn. 111. ver. 399.

Hic et Narycii posuerunt mœnia Locri.

Naryx enim inter Epicnemidios: vide Cellarium de Locris, Mazochium, p. 30. F.

24. κτίσεως] Quid enim sit κτίσεως? Mutilato autem haud dubie loco, asteriscum adjeci. Xyland.

31. Ἰδρυται δ' ἡ πόλις ἐπ' ὄφρυος] Oppidum Gieraci super montem est, sed Reideselium ruinas urbis Locrorum multo inferius vidit. Rudera plerumque lateritia fuerunt; quare Romanas esse structuras putat, et non Græcas. Forsan urbs Locri, seu terræ motu, seu bello everfa, resecta a Romanis fuit, et situs in locum tutiorem mutatus. (Vide Reideselium, p. 156. Swinburni iter Neapolit. p. 340.) De Locris vide Polybium, l. xii. Exc. 2. F.

34. Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακεσίων] Locros a Dionysio fuisse everfos testatur etiam Aristoteles, Πολ. lib. v. c. 7. cujus calamitatis causam affert, κηδείαν πρὸς Διοῦντιον. Doris sane prioris

one, scelestissime vexavit. Etenim virginibus in morem nuptiarum ornatis pronubum se ipse auspicemve gerebat, in conclave ingressus: et conductis formosis virginibus, in conviviis columbas integris alis dimittebat, virginibusque imperabat ut eas nudæ captarent: quibusdam etiam sandalia indutis inæqualia, alterum sublime, alterum humile, dedecoris causa, iussit ut sic columbas fectarentur. Dedit tamen pœnas Dionysius, cum in Siciliam recuperandæ tyrannidis causa rediisset. Nam præsidio dejecto Locri in libertatem sese vindicaverunt, uxoremque et liberos Dionysii (duæ erant filia, et filiorum nati minor jam pubescens: alter enim Apollocrates patri in expeditione reditus causa suscepta aderat) in suam potestatem redegerunt: et Dionysio summopere flagitante, intercedentibus etiam pro ipso Tarentinis, ut quibuscunque latis conditionibus missam uxorem liberosque ejus facerent, abnuerunt, malueruntque obsidionem et agri evastationem perferre, iram autem suam in filias affatim evomuerunt: quas vulgo constupratas strangulaverunt, et crematis corporibus ossa mola contrita in mare dissiparunt. Cæterum Ephorus Locrensi legum mentionem faciens, quas ex Cretensi, Laconum, et Areopagitarum legibus Zaleucus composuit, ab hoc id inprimis nove institutum esse tradit, quod cum priores singulis delictis pœnæ imponendæ modum ac definitionem iudicibus permisissent, ipse in legibus pœnas expressit, ratus sententias iudicum de rebus iisdem non esse easdem: oportere autem easdem..... laudare: et quod simplicius de commerciis constituit. Thurios autem, cum postea temporis subtilius ex-

ἀνομάταται πάντων διεχρήσατο· ὅς γε^a προεγάμει μὲν παρειαῖον εἰς τὸ δωμάτιον, τὰς^b νυμφοληθείσας· σιναγαγὼν δὲ τὰς ὁραίας παρθένας, περιτετὰς ὀλοπύρες ἐν τοῖς συμποσίοις ἤφει, καὶ κείνας^c ἐκέλευε γυρεύειν γυμνάς·^d πνὰς δὲ καὶ σανδάλια ὑποδύμενας ἄζυγα, τὸ μὲν ὑψηλόν, τὸ δὲ ταπεινόν, ἐπιδιδόκειν^e ἔφασαν τῷ ἀπρεπέως χεῖν. Δίχας μὲν τοι^f ἔπειν, ἐπειδὴ πάλιν εἰς τὴν Σικελίαν ἐπανήλθεν, ἀναληφό- μινος πλὴν ἀρχὴν· καταλύσαντες γὰρ οἱ Λοκροὶ τὴν φρεσὶν, ἡλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν^h παιδίων κύριοι κατέστησαν· (δύο δ' ἦσανⁱ αἱ θυγατέρες, καὶ τὸ ὑῖον ὁ νεώτερος ἦδη μενράκιον· ἄτερος γὰρ Ἀπολλοκράτης συνεστρατήγει τῷ πατρὶ τὸ κατό- δον.) πολλὰ δὲ δομένῳ τῷ Διονυσίῳ, καὶ αὐτῷ καὶ Ταραντινοῖς ὑπὲρ αὐτῶν προέσθαι τὰ^k κώματα^l ἐφ' οἷς ἂν ἐγελήσωσιν, ἐκ ἔδδσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν ὑπέ- μειναν καὶ πόρῃσιν τῆς χάρας· τὸν δὲ θυμὸν εἰς τὰς θυγατέρας τὸ πλεῖστον ἔξεχεαν· καταπνευθείσας γὰρ^m ἐσφαγῆλίσαν· εἶτα χεύσαντες τὰ σώματα, κατή- λεσαν τὰ ὄσῃ καὶ κατεπόντωσαν. Τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνηθεὶς Ἐφόρος, ἦν Ζάλευκος σιέ- ταξεν, ἐκ τε τῶν Κρητικῶν νομίμων, καὶ Λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῶνⁿ Ἀρεοπαγικῶν, φησὶν ἐν τοῖς πρώτοις καινί- σαι τῆτον τὸν Ζάλευκον, ὅτι τῶν πρώτων τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ὀπιτεφάντων ὀρίζεν· ἐφ' ἐκείνοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος ἐν τοῖς νόμοις δώρισεν· ἡγεμόνος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικαστῶν ἐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν, δεῖν δὲ^o τὰς αὐτὰς..... ἐπαινεῖν· καὶ τὸ ἀπλετέως περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων^p ἀφ' αὐτῶν. Θέρας δ' ὕπερ^q ἀκριβῶν γέλοντας^r περὶ τῶν ἄκρων

^a MSS. προεγάμει, Marg. Caf. sic Par. 3. Bre.

^b Vulgo, νυμφοληθείσας, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre: Med. 1. 2. Esc.

^c ἐκέλευσε Esc. Mofc. ^d τινες Par. 1. ex correct. ^e MSS. ἐπιδιδόκειν, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 3. Bre: Med. 1. 2. Eton. Esc. Mofc.

^f Suspecta vox, Marg. Caf. Male: refer ad τινες, ut emend. in Par. 1. V. ^g ἔδδσαν Par. 1. Eton. ^h παίδων Med. 2. ⁱ οἱ Par. 2.

^k MSS. σώματα, Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ex correct. ^l ἐν οἷς Par. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. Esc. recte: redde Straboni. V.

^m ἐσφαγῆλίσαν Par. 1. 2. 3. ⁿ Ἀρεοπαγικῶν Par. 2. Ἀρεοπαγικῶν Par. 3. ^o τὰς αὐτὰς ἐπαινεῖν, sine ulla lacunæ nota, Par.

1. 2. 3. Med. 1. 2. ^p ἀφ' αὐτῶν deest Par. 3. ^q Forte melius, ἀκριβῶς γέλοντας παρὰ τῶν Λοκρῶν, V. ^r MSS. πέρα, et παρὰ, Marg. Caf. παρὰ τῶν Λοκρῶν Par. 1. παρὰ τῶν ἄκρων Med. 1. ex correctione. περὶ τῶν ἄκρων Med. 2. et ex correct. παρὰ τῶν Λοκρῶν. περὶ τῶν Λοκρῶν Eton.

ris Dionysii uxor Locris fuit. Everfi autem sunt Locri a Dionysio minore, ut docet Athenæus, l. xii. c. ii. p. 541. Cafaub.

Ibid.] Diodorus Siculus narrat quod antea Dionysius gratiam Locrorum enixe petiit, et agrum Hipponii iis dedit. lib. xiv. p. 723, Edit. Wesseling. F.

1. ὅς γε προεγάμει] Cum confet voce γάμος saepe συνουσίαν intelligi: testenturque Athenæus, Deipn. l. xii. c. ii. p. 541. et Ælianus, Var. Hist. l. ix. c. 8. Dionysium puellas Locrorum stuprare solitum, puto hic honesto verbo προεγάμειν rem minus honestam intelligi. Legendum autem, τὰς νυμφοληθείσας. Cafaub.

6. τὸ μὲν ὑψηλόν] Ὑψηλὸν legebatur, v, quæ litera ypsilon cum dicatur, vocem ὑψηλόν ita voluit exprimere librarius. Epitomæ eam habent, et περιδιδόκειν, non ἐπιδιδόκειν, locus non est integer: νυμφοληθείσας habet epitoma, quod ipsum quoque malim quam σολιθείσας, sed et hoc potest tolerari: προεγάμειν pronubum esse verti, five mavis, auspicem: Lucanus, l. ii. ver. 371, de Marcia a Catone recepta: — contentique auspice Bruto.

Horum auspiciu Tullius meminit, l. i. de Divinatione, c. 16. Et in Cluentiana, c. 5. Nubit genero socrus nullis auspiciibus, nullis auctoribus, funestis ominibus omnium. Præceptam nuptis fuisse a Dionysio virginitatem nescio an ex hoc verbo colligi possit, et satis ὕπερον fuit, in nuptias ita se ingerere, ac nudarum virginum spectaculis se oblectare. Libidinem tamen eum in Locrensiu filias exercuisse est etiam apud Ælianus, lib. ix. Var. Hist. cap. 8. Xyland.

15. ἐφ' οἷς] Sic loquuntur Græci, non ἐν οἷς: infra καινίσαι scripsi, a verbo καινίζω: nam καινίσε nihil facit ad sensum. Idem.

18. καταπνευθείσας γὰρ ἐσφαγῆλίσαν] Crudeliter id quidem: cæterum nihil hæc ad ea quæ narrat Ælianus, Var. Hist. l. ix. c. 8. qui pro ἐσφαγῆλίσαν habet, κεντῶντες αὐτὰς ὑπὸ τοῖς ὄνυξι τοῖς

τῶν χειρῶν βελόταις ἀπέκτειναν, quo ex loco discimus non hodie atque heri inventum hoc tormenti genus, apud Turcas hodie usitatum. Idem cum Æliano scribit Athenæus, libro xii. c. ii. p. 541. Cafaub.

21. ἦν Ζάλευκος συνέταξε] Lege Diodorum, l. xii. p. 491, Edit. Wesseling. Idem.

Ibid.] Timæus Locrensem Zaleucum unquam extitisse negavit. (Cic. de leg. l. ii. c. 6.) Theophrastus autem et ipse Cicero huic non credunt. Aristoteles esse quosdam scribit, qui Onomacritum Locrum primum legis scriptorem fuisse affirmarunt. Hujus fodalem Thaletem fuisse; et Lycurgum et Zaleucum Thaletis auditores. Hæc autem, ait, λέγουσιν ἀσκηπτό- τερον τῷ χρόνῳ λέγοντες. Arist. Polit. l. ii. cap. xii. Unde Aristotelem sentire Zaleucum esse Lycurgo antiquiorem conjicere possumus. F.

28. δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς..... ἐπαινεῖν] Paucula desunt: quæ sic recte, et ex mente, opinor, Strabonis suppleveris, δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς εἶναι αἰεὶ τὰς ζημίας· ὅπερ ἄξιον ἐπαινεῖν. Καὶ τό. Cafaub.

Ibid.] Nil hinc excidit. Sensus est, magni autem momenti esse ut sententiæ eadem sint περὶ τῶν αὐτῶν: quod voluit fieri exprimendo sigillatim quid pro quoque delicto esset pronuntiandum. Si quid deest, scribe, δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς περὶ τῶν αὐτῶν ἐπαινεῖν. Ἐπαινεῖν est assentiri, comprobare. Verte ergo, oportere autem ut quisque possit dicere, eadem sunt sententiæ de iisdem. V.

Ibid.] MSS. ut supra, nullam lacunæ notam habent, neque, si punctum post τῶν αὐτῶν adhibeas, sensus deficit. F.

Ibid. ἐπαινεῖν] Excidit aliquid, ut puto, non exiguum, ante hæc verba: πάντα sensus poscit. Xyland.

30. ἀκριβῶν γέλοντας περὶ τῶν ἄκρων] Eleganter ἀκριβοδικαῖους homines περιφραζει. Cafaub.

ἐνδοξότερος μὲν γενέσθαι, χείρονας δὲ εὐνομεῖσθαι γὰρ, ἔστι δὲ ἐν τοῖς νόμοις ἅπαντα φυλαττομένης τὰ τῶν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τὰς ἐμμενίας τοῖς ἀπλῶς κειμένους. τὸ δὲ καὶ Πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλείστοι νόμοι, καὶ δίκαι παρὰ τῆτοις, καὶ βίαι μοχθηραί. κατὰ περ καὶ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοὶ, καὶ νόσοι εἰκὸς εἶναι πολλάς. Τὸ δὲ Ἀλκιος ποταμὸς τὴν διορίζοντος τὴν Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγα διεξιόντος, ἰδίῳ πᾶσι συμβαίνει, τὸ περὶ τὰς τέτιγας. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν περαίᾳ φέρονται, τοῖς δ' ἀφῶνις εἶναι συμβαίνει. τὸ δ' αἶψιν εἰκάζουσιν ὅτι τοῖς μὲν παλίσκιον ἐπὶ τὸ χωρίον, ὥς ἐνδρόσεις ὄντας μὴ ἀφάλλειν τὰς ὑμένας. τοῖς δ' ἡλιαζόμενοις, ξηρὰς καὶ κεραιώδεις ἔχειν, ὥς ἀπ' αὐτῶν εὐφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸ φθόγον. Ἐδείκνυτο δ' ἀνδριάς ἐν τοῖς Λοκροῖς Εὐνόμος τὴν κηραώδῃ, τέτιγα ἐπὶ τὴν κηράραν κατὰ μὲν ἔχων. Φησὶ δὲ Τίμαιος, Πυθίῳ ποτὲ ἀγωνιστομένης, τῶν τε καὶ Ἀρίστωνα Ῥηγίνην εἰσελθόντα τὴν κλήρα. τὴν μὲν δὲ Ἀρίστωνα δεικνύει τὸν Δελφῶν ἑαυτῷ συμπράττειν. ἱερεὺς γὰρ εἶναι τὴν θεῶν τὰς ἀφῶντας αὐτῶν, καὶ τὴν ἀποικίαν ἐνθενδε ἐστάλθαι. τὴν δ' Εὐνόμος φήσαντος ἀρχὴν μὴδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς τῶν φωνῶν ἀγωνισμάτων, παρ' οἷς καὶ οἱ τέτιγες εἶεν ἀφῶνοι, τὰ εὐφρογγοτάτα τῶν ζώων ὁμῶς εὐδοκμεῖν μὴδὲν ἦτον τὸ Ἀρίστωνα καὶ ἐν ἐλπίδι νίκην ἔχειν. νικήσας μὲν τοὶ Εὐνόμον, καὶ ἀναχθῆναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα ἐν τῇ πατρίδι, ἐπεὶ καὶ τὸ ἀγῶνα, μῖσος τὴν χορδῶν ῥαγείσης, ἐπιστὰς τέτιξ ἐκπληρώσειε τὸ φθόγον. Τὴν δ' ὑπὲρ τὴν πόλεων τῶν μεσόγαίαν, Βρέτιοι κατέχουσι καὶ πόλις ἐνταῦθα

tréma quæque sectari et describere conarentur, majorem quidem reportasse gloriam, sed rempubl. habuisse vitiosiore. Quippe bonis regi legibus, non eos qui in legibus omnem calumniæ locum volunt præcludere, sed qui simpliciter positæ legibus insistant. Atque hoc etiam Plato dixit; apud quos plurimæ sunt leges, apud hos etiam lites esse, et malos mores: sicut morbi solent esse multi, ubi multi sunt medici. Peculiare quippiam habet Alex fluvius, qui agrum Rheginum a Locrensi dividit, per profundam labens convallem. Cicadæ enim quæ in Locrorum sunt parte vocales sunt, ab altera fluminis parte mutæ. Cujus rei hanc putant esse causam, quod hæc in loco sunt umbroso: itaque roris plenæ non distendunt membranas: alteræ, quia apricantur, membranas habent aridas atque corneas, ut facile iis sonus edatur. Monstrabatur apud Locros statua Eunomi citharædi, cicadam habens citharæ infidentem. Narrat Timæus hunc Eunomum et Aristonem Rheginum aliquando Pythiis canendo concertasse de fortitione, ac Aristonem quidem a Delphis contendisse ut sibi faverent, quod suos majores Apollini sacros diceret, indeque deductam esse coloniam, at Eunomum contra dixisse, nihil prorsus certamina de cantu ad Rheginos pertinere, apud quos ipsæ etiam cicadæ, animal alioqui vocalissimum, voce destituerentur: interim tamen nihilominus placuisse Aristonem, ac victoriam sperasse: sed vicisse Eunomum, statuatque, quam diximus, in patria posuisse, quod ei, rupta in ipso certamine fide, cicada præsto fuerit, sonumque nervi expleverit. Quæ supra urbem hanc sunt mediterranea, ea Bruttii tenent: ibique urbs est Mamertium, et

^a ἅπαντας Efc. Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^b συμβαίνειν Par. 1. Med. 1. 2. ^c ἀπεικάζουσιν Med. 2. ^d παλίσκιον Bre. Eton. Mosc. παλιν σκιδόν Par. 2. πολύκιον Med. 2. ex correct. ^e τοῖς deest Med. 1. 2. Efc. ^f Par. 1. habet in marg. ἐφ' ἧς καὶ τὸ ἐπιγράμμα τῆτο — Εὐν. ἀπολλων σ. μ. ο. μ. π. ποτε νικῶ — Σπάρταν δ. Α. ε. Vide notas. ^g καὶ Med. 2. ^h ἀγωνιστομένοις Med. 2. ⁱ αὐτοῖς deest Par. 1. 2. 3. Med. 1. 2. Eton. ^k ἀναδείναι Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Eton. Mosc. ^l ἐπειδὴ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. Mosc.

1. χείρονας δὲ] Vere enim dixit ille, *Summum jus summa in-justitia*. Casaub.

7. Τὸ δὲ Ἀλκιος ποταμὸς τὴν διορίζοντος] Alecis meminit Diodorus, de Locris Epizephyriis loquens, ver. 367.

Τῶν καὶ νῦν γένος ἐστὶν ἐπὶ προχοῇσιν Ἀλκιος. i. e.

Quorum etiam hodie genus est ad fluentia Alecis. Idem.

Ibid. διορίζοντος τὴν Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος] Diodorus, lib. iv. p. 268. Edit. Wesseling. rem aliter narrat. Ait enim contigisse aliquando ut Hercules, fessus de via, quiesceret paululum in confinio Locrorum et Rheginorum, ubi cum cicadæ assiduo cantu non sinerent eum quiescere, iratus Hercules petiit a Jove ἀφῶνις γενέσθαι τὰς ἐνοχλῆντας αὐτόν. Inde strages cicadarum secuta est: atque ea est causa cur nullæ illo toto tractu ne hodie quidem reperiantur cicadæ, inquit Diodorus: quam verè, ipse viderit. Plinius, l. xi. c. 27. idem cum Strabone scribit. Cicadæ, ait, in Rhegino agro silent omnes: ultra flumen in Locrensi canunt. Idem.

11. τὸ δ' αἶψιν εἰκάζουσιν ὅτι] Causa cur cicadæ quædam βομβῶσιν, a philosopho dicitur esse τριψὶς quæ fit ἐν τῷ ὑποζώματι πρὸς τὸν ὑμένα. διὰ γὰρ τῆτο, inquit, καὶ τῶν τέτιγων οἱ ἀδόντες ἀδουσι. Δεινότεροι γὰρ εἰσι, καὶ ἔχουσιν αὐτοῖς ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα, τοῖς δὲ μὴ ἀδουσι τὴν ἐστὶν ἀκρίον. Locus est Περὶ ἀναπν. i. e. de Respir. c. 9. Tangit obiter etiam in lib. de fomno et vigilia, cap. 2. Plinius sic, lib. xi. cap. 51. Recepto enim ut duobus sub pectore cavis spiritu, mobili occursante membrana intus, attritu ejus sonare viscera sat notum est. Idem.

12. παλίσκιον ἐστὶ τὸ χωρίον] Videtur Eustathius legisse, ὀλόσκιον. Ita enim habet hunc locum describens. Sed verius est voluisse Eustathium illa voce, ut notiori, Strabonianam explicare. Hesychius, Παλίσκιος, σύσκιος, σκότεινος, ζοφώδης. τὸ γὰρ πάλιν ἐνισχυτὶ ἐπίτασιν δηλοῖ. Utitur Xenophon in Cynegetico, item Plutarchus in Numa. Vide Suidam, et Harpocrat. frequens vox Luciano, apud quem παλίσκιος scribitur. Idem.

Ibid.] Theophrastus, Hist. Plant. l. i. c. 13. habet, ἐν παλίσκιοις, scilicet, in umbrosis. F.

13. μὴ ἀφάλλειν τὰς ὑμένας] Hæc est ῥίσις Aristotelis. Casaub.

17. Φησὶ δὲ Τίμαιος] Hujus sive historiæ, sive fabulæ, multi meminere, Clemens Alex. Lucianus, Julianus, et Epigrammatarum poetæ: in nominibus citharædorum non convenit inter omnes: Strabo (qui non tantum ex Timæo hæc habet quæ ait, sed ipsius etiam verbis utitur, ut patet ex Antigono) Aristonem Rhegium, et Eunomum Locrum vocat: Lucianus Arionem illum: hunc poeta incertus, Epig. Græcor. lib. iv. c. 16. Epig. i. Eunomum Spartin.

Εὐνόμον δ' ὅτι πολλὸν σὺ μὲν οἶδά με πῶς ποτ' ἐνίκων

Σπάρτην ὁ Λοκρὸς ἐγώ. i. e.

Eunomon, o Apollo, tu quidem nosti me, quomodo olim vici

Spartin Locrus ego.

Paulus verò Silentiarius, lib. vi. cap. 4. Epigr. i. ita canit,

Τὸν χαλκὸν τέτιγα Λοκρεῖ Λοκρὸς ἀνάπλει

Εὐνόμος ἀδλοσύναις μνάμα φιλοσεφάνη.

Ἦν γὰρ ἀγὼν φόρμιγος, ὃ δ' ἀντίος ἦτο Πάριος. i. e.

Æream testudinem Apollini Lycoreo Locrus suspendit

Eunomus, certaminis monumentum corona gaudentiis:

Erat enim certamen citharæ, contra vero stabat Parthys.

Ubi tamen video Suidam legisse, Πάριος. Idem.

26. ἀναχθῆναι] Malim ἀναθῆναι quam ἀναχθῆναι. Hujus historiæ meminit Clemens, initio προτερεπλικῶ. Xyland.

Ibid. καὶ ἀναχθῆναι τὴν] Forte, ἀναδείναι. Casaub.

28. ἐπιστὰς τέτιξ ἐκπληρώσειε τὸν φθόγον] Epigrammatarum, libro quarto, cap. 16. Epigr. i.

Καί τις ἀπ' αὐτομάτω κηράρας ἐπὶ πῆχυν ἀναστὰς

Τέτιξ ἐπληρῶν τῶν τεκεῖς ἀρμονίης. i. e.

Nam fortuito quædam citharæ ad verticillos astans

Cicada implevit veritatem concentus. Idem.

1. Μαμέρτιον]

fylva picem ferens optimam. Sylvam eam Bruttii Silam vocant: arboribus est præclare confita, et aquæ copia prædita, longitudine dcc. stadiorum. Post Locros sequitur Sagra fluvius, quem feminino genere efferunt: ad eum est templum Castorum, ubi x. mill. Locrenses cum Rheginis, de cxxx. millibus Crotoniatarum, pugna commissa, victoriam reportarunt: atque hinc aiunt tractum proverbium contra fidem rei derogantes, Veriora sunt hæc rebus ad Sagram gestis. Adjiciunt nonnulli fabulam, ea ipsa die cum Olympicum ageretur certamen, rem iis qui ibi tum intererant fuisse annunciatam, veritateque rei nuncii celeritatem comprobata: atque hanc cladem aiunt causam fuisse cur Crotoniatæ paulo post dissiparentur, ob multitudinem eorum qui ceciderant. Sagram subsequitur Caulonia, ab Achivis condita, quondam Aulonia dicta, ob convallem (id enim αὐλῶν Græcis est) ante sitam: est autem deserta; qui enim eam tenebant, in Sicilia a barbaris ejecti, ibi Cauloniam condiderunt. Post hanc Scylletium, colonia Atheniensium qui Menestheum sequebantur, hodie Scylacium dicitur. Cum Crotoniatæ possiderent, Dionysius partem Locris definivit: ab urbe

Μαμέρπον, ἢ ὁ δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίναν, ἣν ἂ Βρετιάνιον ὁ Σίλαν καλεῖσιν, εὐδενδρος δὲ καὶ εὐ-
υδρος, μήκος ἐπτακοσίων σταδίων. Μετὰ δὲ Λοκροὺς, Σάγρας, ὃν θηλυκῶς ὀνομάζουσιν, ἐφ' οὗ βωμοὶ Διοσ-
κάρων, περὶ οὓς Λοκροὶ μύριοι μὲν Ῥηγίων, πρὸς δε-
κατρεῖς μυριάδας Κροτωνιάων συμβαλόντες ἐνίκησαν·
ἀφ' οὗ τὴν παροιμίαν πρὸς τὰς ἀπιστοῦντας ἐκπεσεῖν
ἔφασιν, ἀληθέστερα τ' ἐπὶ Σάγρα. Προσμεμυδύχασι
δ' ἐνιοί, ἢ καὶ διότι αὐθιμαρὸν τὴν ἀγῶνος ἐνεσῶτος Ὀ-
λυμπιάσιν, ἢ ἀπαγγελθεῖν τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβᾶν, καὶ
εὐρεθεῖν τὸ τάχος τῆς ἀγέλης ἀληθές· ταύτῃ δὲ
τὴν συμφορὰν αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κροτωνιάταις
φασί, τὴν μὴ πολὺν ἐπὶ συμμένειν χρόνον, ἧς τὸ
πλήθος τ' τότε πεσόντων ἀνδρῶν. Μετὰ δὲ τὴν Σά-
γραν Ἀχαιῶν κτίσμα Καυλωνία, πρῶτον δ' Αὐ-
λωνία λεγόμενη, ἧς τ' ἀρχαῖον αὐλῶνα· ἐπὶ δ'
ἐρημός· οἱ δ' ἔχοντες ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν βαρβάρων
ἔξεπεσον, ἢ τ' ἐκεῖ Καυλωνίαν ἔκτισαν. Μετὰ δὲ
ταύτην Σκυλλήτιον, ἀποικὸς Ἀθηναίων τ' μὲν Μενε-
σθεὺς, νῦν δὲ ἡ Σκυλάκιον καλεῖται. Κροτωνιάτῶν δ'
ἔχοντων, Διονύσιος Λοκροῖς μέρος ὥρισεν· ἀπὸ δὲ τῆς
πόλεως ἢ ὁ κόλπος Σκυλλητικὸς ὠνόμασται, ποίων τ'

^a Βρετιάνιον Par. 1. 2. 3. Βρετιάνιον Med. 2. ^b Σίλαν deest Par. 1. Eton, ^c φασιν Par. 2. 3. Med. 1. et ex correct. Med. 2.
^d ὅτι αὐθ... Eton. ^e ἐπαγγελθεῖν Med. 2. ^f αἰτίαν τοῖς Κροτωνιάταις γενέσθαι Par. 1. 2. Med. 1. ^g συμμένειν Par. 1. 2. recte. V.
συμβαίνειν Par. 3. Bre. ^h ἐκεῖ deest Bre. ⁱ Σκυλλήτιον Par. 1. 2. Mosc.

1. Μαμέρτιον] Stephanus, Μαμέρτιον, πόλις Ἰταλίας. Paulo post vocantur isti Mamertini gens Campana, ubi de Mamertinis Siculis. Casaub.

Ibid. Μαμέρτιον] Prope hunc locum hodie est *Castello Mamerto*. Leand. Alb. pag. 217. Romani subsidium Mamertinis contra Hieronem ac Pænos miserunt, quæ belli Punici primi causa fuit. F.

Ibid. καὶ ὁ δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίναν, ἣν Βρετιάνιον Σίλαν καλεῖσιν, Et sylva picem ferens optimam. Sylvam eam Bruttii Silam vocant.] Variant in hoc loco exemplaria, ut testatur Casaubonus in margine, et putat debere legi, ἣν Βρετιόν καλεῖσιν. Sed minima mutatione legi mallet, πίναν τὴν Βρετιάν, ὃν Σίλαν, referendo δὲ ad δρυμὸς, ὃν Σίλαν καλεῖσιν, quod veritati consentit: nam illa silva Sylva vocatur. Palmer.

2. Βρετιάνιον] Græca sunt corrupta, Βρετιάνιον Σίλαν. Plinius, iii. 5. Apennini sylvam Silam appellat: idem, xiv. 20. Bruttiæ picis meminit. Sed et εὐδενδρον scribi debuit. De Sagra est etiam apud Cic. l. ii. c. 5. de Nat. Deorum. Xylander.

Ibid. ἣν Βρετιάνιον Σίλαν καλεῖσιν] Fortasse, ὃν, ut ad δρυμὸν referatur: ita enim res ipsa postulare videtur. Notum est Silam, five Sylam, Brutiorum esse sylvam, ut Sallustius, et Plinius, l. iii. c. 5. vocant, et Vibius Sequester, nemus. Nec dubium picem Βρετιάν, quam memorant scriptores, ex hac Brutiorum sylva fuisse collectam: atque hoc est quod voluit Strabo. Sed cur addit Βρετιάνιον? In libris scriptis hic locus ita legitur, καὶ ὁ δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίναν, ἣν Βρετιόν καλεῖσιν, quæ lectio plana est et perspicua. Nam hoc indicare voluit, picem quam Brutiam (Dioscorides Βρυτιάν, l. i. cap. xcvi.) vocant, in hac sylva nasci. Sylvæ autem nomen cum non expressisset, a docto aliquo est annotatum: unde corruptus postea hic locus: quod priorem interpretem non fefellit. Casaub.

Ibid.] Vide Cellar. Geogr. Ant. l. ii. c. 9. Anon.

Ibid. ἣν Βρετιάνιον Σίλαν] Joann. Ant. Saracenus, in eruditissimis ad Dioscoridis lib. i. cap. 97. notis, pag. 16. emendat, Βρετιάνην Σίλαν, ex P. Leopardi Emendationum lib. iv. cap. 11. qui de hac pice ac loco prolixius. Adde Ph. Cluverium, Ital. Antiq. l. iv. c. 15. pag. 1319, 1320. Anon.

Ibid.] Pix Bruttia peculiari modo aceto spissata fuit, lentore ab alia pice differens. Plin. l. xvi. c. 11. F.

4. Σάγρας] Nunc Sagriano dicitur. Idem.

Ibid. ἐφ' οὗ βωμοὶ Διοσκάρεων] Vocem βωμοὶ ex libris scriptis restitui. Sic et prior interpretes legit: quem debuit Xylander sequi, quum esset ipse manuscriptis destitutus. Casaub.

8. Προσμεμυδύχασιν δ' ἐνιοί] Cic. de Nat. Deo. l. ii. c. 2. Cum ad fluvium Sagram Crotoniatas Locri maximo prælio devicissent, eo ipso die auditam esse pugnam ludis Olympiæ, memoriæ proditum est. Libro tertio, c. 5. Nam de Sagra Græcorum etiam est vulgare proverbium, qui quæ affirmant certiora esse dicunt, quam illa quæ apud Sagram. Vide Justinum, lib. xx. c. 3. Idem.

15. Καυλωνία, πρῶτον δ' Αὐλωνία λεγόμενη] De Caulonia lege Stephanum. Plinius, l. iii. c. 10. oppidum *Caulonis* appellat. Sic apud Virgil. Æn. iii. ver. 553. *Caulonis arces*: ubi notat Servius, Caulonem montem esse Calabriae, cuius meminerit Horatius, l. ii. Od. 6. in descriptione Tarentinæ regionis,

— et amicus Caulon

Fertili Baccho minimum Falernis

Invidet uvæ.

Hodie tamen apud Horatium legimus, *Aulon*, et ita vidi in optimis membranarum: eamque lectionem confirmant tum metri ratio, tum Martialis de Tarentino vino Epigramma, l. xiii. Ep. 125.

Nobilis et lanis et fælix vitibus Aulon

Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

Stephanus auctor est Cauloniam oppidum Aulonem quondam esse dictum. Idem.

Ibid.] Cauloniæ nomen deperditum: Reideselius esse urbem ubi nunc est *Squillace* putat, quod Virgilius *Caulonis arces* et non arcem vocat; et certe *Squillace* super duos colles valle intermedia ponitur. Vide Scymnum Chium, ver. 317. Leand. Albert. montem *Caulonum* memorat in hisce locis, qui nomen a Caulonia forsan ducit. F.

17. ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἔξεπεσον] Rara locutio, ἔξεπεσον ἐν Σικελίᾳ, pro eo quod erat, patria exciderunt, et in Siciliam se receperunt. Alius dixisset, ἐς Σικελίαν ἔξεπεσον, sicut Thucydides, οἱ δ' ἔξεπεσον Ἀθηναῖς, quod est, ἐκπεσόντες ἤλθον. Casaub.

18. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον] Stephanus, auctore Eudoxo, πόλιν Σικελίας esse scribit: nisi fallunt nos libri. Idem.

Ibid. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον, ἀποικὸς Ἀθηναίων τ' μὲν Μενεσθεὺς, νῦν δὲ Σκυλάκιον καλεῖται] Lege, Σκυλάκειον. Virgil. Æneid. iii. ver. 553.

Caulonisque arces, et navisfragum Scylaceum.

Ita enim scribendum, non *Scylaceum*. Nec enim Σκυλάκειον, sed Σκυλάκειον est. Salmaf. Exer. Plin. Edit. Ultraj. p. 47.

19. ἀποικὸς Ἀθηναίων] Plinius, l. iii. c. 10. Dein finis, et *Scylacium*, *Scylletium* Atheniensibus cum conderent dictum. Casaub.

20. νῦν δὲ Σκυλάκιον καλεῖται] Virgilius, Æn. iii. ver. 553.

— et navisfragum Scylaceum.

Cave autem confundas, ut nonnulli faciunt, *Scyllæum* et *Scylacæum*: quorum illud saxum fuit finis Hipponiatæ, five Lametici: *Scylacæum* autem fuit in sinu Scylletico, qui Tarentino fuit contiguus. Virgilius, Æn. iii. ver. 551.

Hinc finis Herculei, si vera est fama, Tarenti

Cernitur: attollit se diva Lacinia contra,

Caulonisque arces, et navisfragum Scylaceum. Idem.

22. ἢ ὁ κόλπος Σκυλλητικὸς ὠνόμασται] Melæ, l. ii. c. 4. *Scylacæus*. Secundus *Scylacæus*, inter promontoria Lacinium et Zephyrium. Idem.

εἰρημένον ἰσθμὸν πρὸς τὸ Ἰππωνιάτιον κόλπον· ἐπε-
 χείρησε δ' ὁ Διονύσιος^α καὶ ἀφειχίσειν τὸν ἰσθμὸν,
 φρατεύσας ὅτι Λευκανὲς, λόγῳ μὲν, ὡς ἀσφάλειαν
 παρέξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς ἐντὸς ἰσθμῷ·
 τὸ δ' ἀληθὲς, λύσαι τιμὴν πρὸς Ἀλλήλους^β κοινωσίαν^γ 5
 βεβλήμενος, ὥς^δ ἄρχειν τῶν ἐντὸς ἀδελῶν· ἄλλ' ἐκώ-
 λυσαν οἱ^ε ἐκτὸς εἰσελθόντες. Μετὰ δὲ τὸ Σκυλλή-
 πον ἢ Κροτωνιάτις χώρα, καὶ τὸ Ἰαπυγίων ἀκρὰν περὶ
 μὲν δὲ ταῦτα τὸ Λακίνιον, Ἡρας ἱερόν, πλεονέκον ποτε
 ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μετόν. Τὰ δ' ἀρ- 10
 ματα δ' οὐκ εὐκρινῶς^ε λέγεσθαι· πλὴν ὅτε γε ἐπι-
 τοπολὺ φαδίας^ε ἀπὸ πορθμῶς μέχρι Λακινίης Πολύ-
 βιος ἀποδίδωσι διχαλίης καὶ τ· ἐνέειπεν δὲ καὶ δῆρμα
 εἰς ἀκρὰν Ἰαπυγίαν ψ· τέτο μὲν οὖν τόμα λέγεται τῷ
 Ταρυντίνῳ κόλπῳ· αὐτὸς δ' ὁ κόλπος ἔχει περίπλεον^ζ 15
 ἀξιόλογον, β' μυλίων ἀφειχίσειν μ', ὥς ὁ χωρογράφος
 φησί..... τπ.....^ι εὐζώνῳ, κ' Ἀρτεμίδωρος· [το-
 σέτοις δὲ καὶ^κ λείπων..... τῷ πλάτῃ τῷ τόματος
 τῷ κόλπῳ.] βλέπει δὲ πρὸς ἀνατολὰς χειμερινὰς·
 ἀρχὴ δ' αὐτῆς τὸ Λακίνιον· καὶ μὲν πρὸς εὐθὺς αἱ τ' 20
 Ἀχαιῶν πόλεις ἦσαν, αἱ οὖν οὐκ εἰσὶ^λ πλὴν τὴν Τα-
 ρυντίνων· ἄλλ' ἀφ' οὗ δόξαν τινῶν, ἄξιον καὶ ἐπὶ
 πλεον αὐτῶν μνησθῆναι. Πρώτη δ' ἐστὶ Κρότων ἐν ἑκα-
 τὸν^ο καὶ ν φαδίοις ἀπὸ τῷ Λακινίῳ· καὶ ποταμὸς Αἴσα-
 ρος καὶ λιμὴν, καὶ ἄλλος ποταμὸς Νεαίθος· ὧν τ' ἐπω- 25
 νυμίαν γενέσθαι φασὶν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος· καὶ Ἀχ-
 θέντας γὰρ τινὰς τῶν ἀπὸ τῷ Ἰλιακῷ στόλῳ πλανη-
 θέντων^π Ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγουσιν ὅτι τ' κατὰ σκεψιν
 τὴν χωρίων· τὰς δὲ συμπλέσας αὐτοῖς Τρωάδας κα-
 ταμαθῆσας ἔρημα ἀνδρῶν τὰ πλοῖα ἐμπρήσας, βαρυ- 30
 νομήας τὸν πλῆν, ὥς ἀναγκασθῆναι μόνειν ἐκείνους,
 ἅμα καὶ τὴν γῆν ἀσπυδαίαν ὁρῶντας· εὐθὺς δὲ καὶ ἄλλων
 πλείονων εἰσαφικνευμένων ἐς ζηλέντων ἐκείνους καὶ τὸ

etiam finui Scylletico nomen est, qui cum finu
 Hipponiata, eum cuius meminimus isthmum con-
 ficit. Hunc isthmum Dionysius, bellum contra Lu-
 canos gerens, muro munire aggressus est, ea prae-
 scriptione usus, ut eos, qui intra isthmum habita-
 bant, tutos ab extra eum degentibus barbaris red-
 deret: cum re ipsa eorum mutuam euperet socie-
 tatem divellere, ut secure imperare intra isthmum
 colentibus posset. Sed interventus extra isthmum
 tenentium opus id irritum fecit. Scylletio regio
 Crotoniatarum succedit, et tria Iapygum promon-
 toria: inde Lacinium, Junonis templum, dives quon-
 dam, multisque refertum donariis. Traiectuum in-
 tervalla non est facile certo explicare: nisi quod
 Polybius fere a freto usque ad Lacinium tradit esse
 stadia bis mille et trecenta: hinc ad Iapygium pro-
 montorium trajectus est septingentorum. Atque
 hæ dicuntur fauces Tarentini finis. Ipfius finis
 litus amplum, ut regionum descriptor ait, millia
 passuum continet ccxl. Artemidorus ab expedito
 confici ait millibus passuum cccclxxx. Tanta etiam
 est reliqua faucium finis latitudo. Sinus ortum
 solis hybernum spectat, incipit a Lacinio. Inde
 enim cursum flectens statim ad Achaicas defereba-
 tur urbes, quarum hodie extra Tarentum nulla ex-
 tat: ob celebritatem tamen nominis operæ est qua-
 rundam copiosius facere mentionem. Prima est
 Croton, cl. stadiis a Lacinio: ibique fluvius Æ-
 farus et portus, aliusque fluvius Neæthus, cui ab
 eventu nomen inditum perhibent. Nam ab expe-
 ditione Iliaca Achæorum quosdam in reditu vaga-
 tos eo appulisse, et egressos in terram ut loca ista
 explorarent: ibi tum Trojanæ quæ una vehebantur
 mulieres navigia, quæ virorum vacua deprehendif-
 sent, incendiisse, molestia navigationis impulsas:
 itaque eos ibi fedem ponere coactos fuisse: qui cum
 viderent terram esse ibi locorum fertilem, statim-

^α καὶ διὰ τῷ τειχίζειν Bre. Mosc. ^β MSS. κοινωσίαν τὸ ἑλλήνων βεβλήμενος, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^γ ἀρχειν ἀδελῶν τὸ ἐντὸς Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^δ ἐντὸς Med. 1. 2. ^ε Malim, λέγεται. In sequentibus multa sunt sus-
 pecta, Marg. Cas. Par. 1. habet λέγεται, ex emendatione. ^ζ ἀπὸ τῷ Esc. ^η MSS. μυλίων ν μ' ὡς δ' ὁ χωρ. et ἀζώνῳ, non εὐ-
 ζώνῳ, Marg. Cas. ^θ ὡς δ' ὁ Esc. et ex correct. Med. 2. ^ι ἀζώνῳ Par. 2. Bre. Eton. et ex correct. Med. 2. sed Eton. habet εὐ...
 supra, recenti manu. ^κ Vox Ἀρτεμίδωρος est glossa marginalis, quæ spectabat chorographum non nominatum hic a Strabone:
 et notatur in marg. Par. 2. tanquam suspecta. V. ^λ τοσέτοις δὲ &c, ad usque τῷ κόλπῳ, deerant Eton. sed addita sunt, recenti
 manu. ^μ λείπων Par. 1. alia manu supra. Par. 1. 2. habent nullam lacunam notam. Hujusmodi puncta semper desiderantur in
 Med. 1. 2. et continuatur lectio, ac si nullus defectus existeret. ^ν πλὴν τῆς &c, ad usque πλεον αὐτῶν, defunt Bre. ^ο καὶ κ',
 ex correct. Med. 1. ^π τὸ Ἀχαιῶν Par. 1. 2. Med. 1.

1. ἐπεχειρήσε δ' ὁ Διονύσιος καὶ ἀφειχίσειν τὸν ἰσθμὸν] Plinius, l. iii. c. 10. de hoc isthmo: xx. m. p. latitudo est. Itaque Dionysius major intercisum eo loco adjicere Siciliae voluit. Casaub.

8. καὶ τῶν Ἰαπυγίων ἀκρὰν περὶ] Videntur esse quas appellat Thucydides Χοιράδας ἡσυχίας τῆς Ἰαπυγίας, l. vii. c. 33. Idem.

9. τὸ Λακίνιον, Ἡρας ἱερόν] Hujus templi rudera vidit Reidefelius: latitudo templi est 66 pass. longitudo 132: in Græcis enim templis duplum latitudinis est longitudo. Promontorium nunc Capo Colonne a ruinis hujus templi dicitur. (Reidefel's travels, p. 161.) De hoc templo vide Livium, l. xxiv. c. 3. et Dionys. Perieg. ver. 371. F.

14. εἰς ἀκρὰν Ἰαπυγίαν ψ] Hæc stadiorum computatio in recta linea a Lacinio ad Iapygiam facta est. Idem.

17. τπ... εὐζώνῳ, Ἀρτεμίδωρος] Totus iste locus ita corruptus et mutilus est, ut sine codicum meliorum ope emendari non possit. Casaub.

Ibid. φησι — τπ — εὐζώνῳ] In MS. Escorialensi nulla est lacuna nota. Sensus est, ut opinor, quod periplus finis, juxta Chorographum, m. p. 240 æquat. Secundum autem Artemidorum, iter pedestre, viro expedito, m. p. 380 æquat. Lacunas suppleamus hoc modo, φησι (μυλίων) τπ (ἀνδρῶν) εὐζώνῳ Ἀρτεμίδωρος. Legendum, εὐζώνῳ, ut opinor, quod Strabo hac voce alibi utitur in hoc sensu. F.

18. λείπων] Pro λείπων legi λοιπόν. Sed locus est corruptus. Xyland.

20. ἀρχὴ δ' αὐτῆς τὸ Λακίνιον] Sinus Tarentinus a duobus promontoriis Lacinio et Salentino efficitur. Mela, l. ii. c. 4. Casaub.

23. ἐν ἑκατὸν καὶ ν φαδίοις ἀπὸ τῷ Λακινίῳ] At Livius, l. xxiv. c. 3. sex tantum millia ab urbe abfuisse ait templum Junonis Laciniæ. Idem.

Ibid. ἐν ἑκατὸν καὶ ν φαδίοις] Forfan, secundum epitomen, legamus, ἐν ἀρχῇ τῷ κόλπῳ ν φαδίοις. F.

24. καὶ ποταμὸς Αἴσαρος] Meminit hujus Dionysius poeta, ver. 370. et Theocritus, Eid. iv. ver. 17.

Οὐ δὲν, ἀλλοκα μὲν μὴν ἐπ' Αἰσάροιο νόμῳ. i. e.

Non per terram, nam aliquando ipsam ad Æfarum pasco. Æfarus, inquit scholiastes, fluvius est, qui per mediam Crotoniatarum urbem fluit: est et alius in Sicilia huic cognominis. Ovidius Æfarin vocat, Metamorphos. lib. xv. ver. 23.

I. pete diversi lapidosas Æfaris undas. Casaub.

25. καὶ λιμὴν] Forte, λίμνη. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. c. 15. p. 1311. Anon.

26. καταχθέντας γὰρ τινὰς τὸ ἀπὸ τῷ Ἰλιακῷ στόλῳ] Neæthum ita fuisse appellatum ait Theocritus scholiastes, Eid. iv. ver. 24. quod naves Græcicæ in eo quondam arserint. Νεαίθον metri causa vocat Theocritus. Casaub.

que alii complures ejusdem gentis eo applicarent, prioresque imitarentur, multa fuerunt condita oppida, quorum pleraque a Trojanis sunt denominata, sicut et Neæthus amnis. Antiochus scriptum reliquit, cum Achæis Deus mandasset ut Crotonem conderent, Myscellum eo locum speculandi causa venisse, cumque jam conditam ibi videret Sybarin vicino amni cognominem, eam potiore judicasse, profectumque ad oraculum, quæsisse, concedereturne Sybarin loco Crotonis condere, responsumque sic fuisse:

Gibbose incassum Myscelle aliena requiris,

Vanaque venaris, quæ dantur dona probato.

Erat autem Myscellus nonnihil gibbosus. Itaque reversum condidisse Crotonem, adjuvante etiam Archia Syracusarum conditore, qui forte fortuna eo appulit, cum ad Syracusas condendas tenderet cursum. Ephorus scribit, Crotonem ante ab Iapygibus fuisse habitam. Videtur urbs ea et bellicis rebus studuisse, et athleticæ: una enim Olympiade septem viri qui stadio vicere omnes Crotoniatæ fuerunt, ut non injuria dictum videatur, Extremum Crotoniatarum reliquorum Græcorum esse pri-

μόφυλον, πολλὰς κατοικίας γενέσθαι, ὧν αἱ πλείους ἑπ' αὐνομοί τῷ Τρώων ἐγένοντο· καὶ ποταμὸς δὲ ὁ Νεαῖδος ἀπὸ τῆς πάθους τῆς προσωνυμίας ἔρχετο. Φησὶ δ' Ἀντίοχος, τῆς θεᾶς φήσαντος Ἀχαιοῖς Κρότωνα κτίζειν, ἀπελθεῖν Μύσκελλον χαλαιοσκελόμενον τὸ τόπον· ἰδόντα δ' ἐκπισμένην ἤδη Σύβαριν, ποταμῷ τῷ πλησίον ὁμώνυμον, κρίναι ταύτῃ ἀμείνω· ἐπ' ἀνέρεσθαι δ' οὕτω ἀπὸντα τὴν θεὸν, εἰ δοτὸν εἴη, ταύτῃ ἀντ' ἐκείνης κτίζειν· τὴν δ' ἀντιπεῖν (ἐτύγχανε γὰρ ὑπόκυφος ὧν ὁ Μύσκελλος).

Μύσκελλε βραχύνωτε, παῖρες σέθεν ἄλλο μαλὲν ὄν· Κλάσμα' ἄρα θρεύεις· ὁρῶν δ' ὅ, πῶς τις ἐπαίνει. Ἐπ' ἀνελθόντα δὲ κτίσαι τὴν Κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τῆς Ἀρχίας τῆς τὰς Συρακούσας οἰκισάντος, ὡς ἀπ' αὐτοῦ τὴν τύχην, ἡνίκα ὤρμηντο ἐπὶ τῇ Συρακυσῶν οἰκισμῶν. Ὡς δ' ἰάπυγες τὴν Κρότωνα πρότερον, ὡς Ἐφορός φησι. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις τὰ τε πολέμια ἀσκήσαι, καὶ τὰ εἰς τὴν ἀθλῆσιν· ἐν μὲν γὰρ Ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σταδίῳ ἐπὶ ἀνδρες ἀπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιάται· ὡς εἰκότως εἰρησάτω δοκεῖ, διότι Κροτωνιάτων ὁ ἑχάτος, πρῶτος

^a MSS. ὁμώνυμοι, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^d MSS. εἰ λῶον, Marg. Caf. sic Par. 2. text. vet. et recent. Par. 1. habet δοτὸν in textu, λῶον in marg. eadem manu.

^c MSS. ἀντιπεῖν, Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. Eton. Esc.

^e MSS. ἀγαθὰ κλάσματα Eton. Med. 2. et ex correct. Med. 1. sed εἰ ἀγαθὰ est glossa in marg. Par. 2.

^f ἄλλω μαντεύω Med. 2. ^h σοὶ ἀγαθὰ κλάσματα Eton. Med. 2. et ex correct. Med. 1. sed σοὶ ἀγαθὰ est glossa in marg. Par. 2.

ⁱ Par. 2. habet δῶρον in margine.

^k τὴν Κρότωνα Bre. Esc. Mosc. ^l τῆς deest Med. 1. ^m τὴν Κρό-

3. Νεαῖδος ἀπὸ τῆς πάθους] Hoc est, παρὰ τὸ τὰς νεῖς αἰθεῖν. Cafaub.

5. Μύσκελλον] Mendosum hoc vocabulum ex Ovidio corrigendum puto in Μίνυλλος. Nam Luciano quoque est Μίνυλλος, in dialogo ubi hunc Crotonis conditorem cum Pythagoræ, qui diu egit Crotone, anima, post mortem Philosophi in galli corpus transgressa, colloquentem introducit. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. cap. 15. pag. 1311. Anon.

11. Μύσκελλε βραχύνωτε] Varie legitur hoc oraculum: nam ματεύων legendum, non μαντεύων, et metrum, et sensus, et epitomæ demonstrant: reliqua reliqui ut inveneram. Xylander.

Ibid. Μύσκελλε βραχύνωτε] Edidimus ut fere Aldus. Non quod ejus lectionem probemus, sed quia quo potissimum modo legi debeat non possumus affirmare. In primis obscura mihi sunt illa, παῖρες σέθεν: nam mendosam quidem esse hanc lectionem video, quid autem substitutam, hoc vero non video: lectionum tamen omnium malim hanc, παῖρες θεόν. Κλάσματα autem esse expungendum, cum sit glossema vocis ἑδαλα, recte censet Xylander: ὁρῶν si legas, placeret ita, ὁρῶν δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνει, et sic vett. Illud constat, jampridem cœpisse diversis modis legi hæc carmina. Cafaub.

Ibid. παῖρες σέθεν] Hoc quidem mendosum est. Epitoma scripta habet παῖρες, ut appareat παῖρες σέθεν, id est, abs te alienum, legendum esse. Sed scripta habet παῖρες εἰδ', quod non male quadrat, ut eum indignans Apollo jubeat discedere, qui non contentus dono Crotonis, alia quærat. Pro iisdem ex adagiorum collectaneis Erasmus in proverbio, Donum quodcumque, ostendit legi, παῖρες θεόν, quod est, præter sententiam Dei, injussu Dei: et pro κλάσματα habet ἑδαλα, vocem haud paulo concinniores, qua significari sterces, et ea quæ converruntur humi repurgamenta: quod Eustathius ex Callistrato docet, in Odyss. ε. 455. ut sit sententia, Myscellum frivola et sterces venari, qui præter voluntatem Dei aliam a Crotone urbem quæreret: cum fuerit ei acquiescendum dono divinitus oblato: δῶρον enim et Erasmus legit pro ὁρῶν, et sic est in scripto diserte, itaque id sum in vertendo secutus, quanquam ὁρῶν quoque non incommodam gignit sententiam: ὁρῶν δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνειν, rectum seu verum est laudare quod donatur: non curiose aliud quærare. Croton autem alias fœminino alias masculino genere vix puto ab ipso auctore usurpari. Xylander.

Ibid. παῖρες σέθεν] Locus ita legendus et distinguendus,

παῖρες σέθεν ἄλλο ματεύων

Οὐδαλα θρεύεις· ἀγαθὸν δ' —

Vel, ἑρδὸς δ' ὅ, τι, quod probo. Vid. Suid. in v. Aliena, et quæ nihil ad te pertinent, requirens, nihil agis. Suid. ἑρδαῖς — προ-δύμοις, lubens accipe. Sed leg. ἑρδόν. Tour.

13. κτίσαι τὴν Κρότωνα] Quam ampla quondam fuerit urbs

declarant hæc Livii, l. xxiv. c. 3. Urbs Croto murum in circuitu patentem duodecim millia passuum habuit, ante Pyrrhi in Italiam adventum: post vastitatem eo bello factam, vix pars dimidia habitabatur: flumen, quod medio oppido fluxerat, extra frequentia lectis loca præterfluebat muros, procul iis quæ inhabitabantur. Cafaub.

Ibid.] Dionys. Perieg. qui certe sub Impp. vixit, Crotonem tanquam bene habitam in suo tempore describit, ver. 369.

Ἰμερτὸν πολίτην εὐσεφάνοιο Κρότωνος

Ναϊόμενον χαρίεντος ἐπ' Αἰσάρη προχοῇσιν.

Scymnus autem Chius ait, ver. 327.

— ἡ πρὶν εὐτυχεσάτη

Εὐανδρεσάτη πόλις τε γενομένη Κρότων. F.

16. Ὡς δ' ἰάπυγες τὴν Κρότωνα πρότερον] Ergo Croton urbs ante Achæorum adventum condita fuit. Diod. Sic. l. iv. p. 270. Edit. Wesseling. nomen ducit a Crotone quodam, quem Hercules ἀκασίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς, καὶ τὰ φρον αὐτῆς κατεσκεύασε, et fore in hoc loco claram urbem nomine Crotonis, κατὰ τῆς ὕστερον χρόνου, prædixit. Vide etiam Ovidium, qui non interitum Crotonis memorat, lib. xv. ver. 12. &c. Myscellum eam condidit, secundum Dionys. Halic. anno tertio Olymp. 17. (scilicet A.C. 708.) Strabo tamen cum Syracusis cœvam hanc urbem facit; ideoque, ni Eusebius errat, in anno primo Olympiadis decimæ ponit. In rebus bellicis diu claruit. Justinus tamen Locrensiū victoriam in Crotonienfes refert. lib. xx. c. 3. Dionysium etiam Siciliæ tyrannus per averfas rupes arcem mari imminentem cepit. Postea in bello contra Pyrrhum, Rufinum Cos. II. ad portas urbis eruptione facta Crotonienfes profligarunt, sed paulo post Consul idem, astu subductis copiis, tanquam Locros aggressurus, urbem cepit. Hoc A.U.C. 475 evenit. Exinde fit vastitas, quam Livius memorat. Post prælium Cannense Crotonienfes ad Annibalem defecerunt, cum omnibus aliis maritimis urbibus. Bruttii Græcas urbes odio habentes, et Annibali indignantes quod cum Locris et Rhegio societatem firmam ierat, Crotonem obsederunt. In hac urbe, tanquam in aliis, Senatus Romanis, plebs autem Pœnis favebat. Diffensione hac igitur Bruttii nuntiata, locos omnes præter arcem ceperunt. Hanno, dux Pœnus, Crotoniatas in arce compellere ad deditio-nem conatus est: colonia Bruttiorum eo fuit deducta, ut pristina suam frequentiam urbs bellis deserta haberet. Deinde Locris suadentibus, optimates, qui arcem tenebant, Crotone excesserunt, et Locros abierunt. Liv. l. xxiv. c. 2, 3. Colonia civ. Rom. Tempus et Crotonem ductæ sunt, Cornelio et Sempronio Coss. A.U.C. 548. Liv. l. xxxiv. c. 45. Idem.

20. ὡς εἰκότως εἰρησάτω δοκεῖ] Fuit et aliud in eandem sententiam proverbium: μάταια τ' ἀλλὰ παρὰ Κρότωνα τ' ἄγρια. i. e. Sunt reliqua præ Crotone frigida oppida. Cafaub.

2. ἐπ' αὐτῇ

ἢ τ' ἄλλων Ἑλλήνων· καὶ τὴν παροιμίαν δὲ ὑγιέστερον
Κρότωνος λέγεσθαι, ἐντεῦθεν εἰρησθῆναι φασιν, ὥς τοῦ
τόπου πρὸς ὑγίαν καὶ εὐεξίαν ἔχοντος π. φερὲν ἀφ' αὐτοῦ
τὸ πλῆθος τ' ἀθλητῶν· πλείους οὖν Ὀλυμπιονίκας
ἔχει, καί περ ἐπὶ πολὺν χρόνον οἰκηθεῖσαι διὰ τ' φέρων
τῶν ἐπὶ Σάγρα πεσόντων ἀνδρῶν, ποσέτων τὸ πλῆ- 5
θος. Προσέλαβε δὲ τῇ δόξῃ καὶ τὸ πᾶν Πυθαγορείων
πλῆθος, καὶ Μίλων, ὁππρηνέστατος μὲν τ' ἀθλητῶν γε-
γονὼς, ὁμιλητὴς δὲ Πυθαγόρα, ἀφ' αὐτοῦ ἐκείνου ἐν τῇ
πόλει πολὺν χρόνον· φασὶ δὲ ἐν τῷ συσιτίῳ ποτὲ 10
τ' φιλοσόφων πονήσαντος φύλα, τ' Μίλωνα ὑποδύεσθαι
σῶσαι ἅπαντας, ὑποσάσασθαι δὲ ἑαυτὸν· τῇ δ' αὐτῇ
ῥώμῃ πεποιθὸς εἰκὸς καὶ τὴν ἰσορρομίαν ὑπὸ πινυ-
νέσθαι καταστροφὴν τῆς βίης· λέγεται γὰρ ὁδοιπορῶν
ποτὲ δι' ὕλης βαθείας, παραβῆναι τ' ὁδὸν ὁππρηνέον· 15
εἰθ' εὐρὺν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας
ἅμα καὶ πόδας εἰς τ' ἀφ' αὐτοῦ βιάζεσθαι πρὸς τὸ
ἀφ' αὐτοῦ τελέως· τοσούτου δ' ἰσχυρὸς μόνον, ὥς ὁκ-
πεσεῖν τὴν σφῆναι, εἴτ' εὐθὺς ὁ συμπεσεῖν τὰ μέρη
τῆς ξύλου, ὁπολεῖφθεντα δ' αὐτὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ πλά- 20
γῃ ὁ θρόμβωτον γενέσθαι. Ἐφεξῆς δ' ἐπὶ ἀφ' αὐτοῦ
σίοις γαδοῖς Ἀχαιῶν κτίσμα ἢ Σύβαρις δυοῖν πο-
ταμῶν μεταξὺ, Κράθιδος καὶ Συβαρίδος· οἰκιστὴς δ'
αὐτῆς ὁ Ἰσολικεύς· τοσούτου δ' εὐτυχία διήνεγκεν ἢ
πᾶσι αὐτῇ τοπλέον, ὥς τετάρτων μὲν ἐνδὼν τ' ὁ πλη- 25
σίον ὑπῆρξε, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπὸ ἑκείνου ἔχει,
τετράκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ Κροτωνιάτας

num: inde quoque ductum aiunt proverbium,
Salubrior Crotone: quod ex athletarum multitu-
dine colligeretur, locum istum ad sanitatem ac fir-
mam corporis constitutionem habere aliquid con-
ducibile: tulit enim plurimos qui Olympia vince-
rent: quanquam non diu urbs ipsa habitata fuerit,
propter cladem civium, qui ingenti numero ad Sa-
gram ceciderunt. Auxit urbis gloriam etiam Py-
thagoreorum multitudo, et Milo athletarum cele-
berrimus, idemque discipulus Pythagoræ, longo
tempore ea in urbe versati. Hunc ferunt aliquan-
do, columna in contubernio philosophorum ruinam
minante, in ejus subiisse locum, itaque et reliquos
servasse omnes, et ipsum sese subduxisse: ac pro-
babile est confisum huic robori corporis, eum, qui
a quibusdam narratur, invenisse vitæ exitum. Fe-
runt enim cum quodam tempore per densam syl-
vam iter faceret, atque a via longius discessisset,
offendisse magnum lignum cui inserti cunei essent:
ibi hominem, immisiss in fissuram manibus atque
pedibus, conatum fuisse lignum omnino disrumpe-
re, idque modo consecutum, ut delapsis cuneis lig-
num in se coiret, ipsumque hoc modo captum,
feris escam factum. Ducentis a Crotone stadiis
est Sybaris, ab Achæis condita urbs, in medio
duorum fluviorum Crathidis et Sybaridis: condi-
tor ejus Iseliceus. Tanta autem rerum prosperi-
tate urbs ea excelluit, ut et quatuor vicinis genti-
bus imperarit, et xxv. urbes dicto audientes habu-
erit, et ccc. hominum millia in bellum contra Cro-

^a οἰκηθεῖσαν Med. 2. ^b δὲ καὶ Eton. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^c Mallem, ἀφ' αὐτοῦ, Marg. Caf. Male, contra co-
dices: ἀφ' αὐτοῦ, ἀφ' αὐτοῦ, ἀφ' αὐτοῦ sunt ejusdem sensus. V. ^d MSS. ἐπισυμπεσεῖν, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre.
Efc. Mosc. ^e ἀπολεῖφθεντα Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^f τῇ deest Med. 1. 2. Efc. ^g θρομβώτον Par. 1.
Eton. Efc. ^h Lego, ἐπὶ ἐν δ. Marg. Caf. ⁱ Par. 1. habet in marg. ταύτην οὖν Σιβήρην καλεῖται. ^k πλεονάτων ex correct. Med. 2.
^l Κροτωνιάταις Med. 2.

2. ἐντεῦθεν εἰρησθῆναι φασιν] Quibusdam, non omnibus: nam alii
dictam paræmiā volunt non ab urbe Crotone, sed ab animal-
culo eo quod Græcis κρότων dicitur. Vide paræmiographos.
Cafaub.

Ibid.] Ad sensum Strabonis confirmandum, Plinius, l. ii.
c. 96. ait, Locris et Crotone pestilentiam nunquam fuisse, nec ullo
terra motu laboratum, annotatum est. Reideselius multa urbis
rudera vidit in promontorio hodie Capo di Colonne dicto, quod
8 m. p. in mare protenditur. Crotone vicus, qui ab hisce ruinis
6 m. p. ad ortum distat, a Crotone nomen ducit. Insalubris
est situs, et incolarum numerus vix 5000 excedit. Notandum est
Melam (foran exscriptoris mendo) Crotonem inter Thurios
et Heracleam ponere. l. ii. c. 4. Scylax autem in ordine post
Rhegium, Locros, Cauloniam, Crotonem, Junonis templum,
et insulam Calypsus, deinde fluvios Crathim ac Sybarim, Thu-
rios, et denique Heracleam numerat. pag. 5. Edit. Hudson.
De hac urbe vide Swinburni iter Neapolit. sect. 41. p. 312. F.

7. καὶ τὸ πᾶν Πυθαγορείων πλῆθος, καὶ Μίλων] Utrumque testatur
Diogenes Laertius. Vide Justinum, lib. xx. Ælianum, Var.
Hist. xii. 22. iv. 17. alios. Cafaub.

Ibid.] Pythagoras in Italia docuit post quinquagesimam O-
lymp. secundum Dion. Halic. l. ii. p. 116. Edit. Oxon. Post
eum fuerunt Alcmaeon, ab Aristotele sæpe memoratus, et Phi-
lolaus et Asto scriptores. Orpheus etiam poeta ἱποποῖδης (ut ait
Suidas) Argonautica et alia quædam scripsit. Omnes hi Cro-
toniatae fuerunt. F.

13. ἰσορρομίαν ὑπὸ πινυ-] Ut A. Gellio, l. xv. c. 16. et Theo-
criti scholiaste ad Eid. iv. ver. 6. Cafaub.

22. Ἀχαιῶν κτίσμα ἢ Σύβαρις] Et Træzeniorum. Aristoteles
auctor, lib. De Rep. v. c. 3. Τροϊζηνίους Ἀχαιοὶ συνήκισαν Σύβα-
ριν· εἴτα πλείους οἱ Ἀχαιοὶ γενόμενοι ἐξέβαλον τῆς Τροϊζηνίης· ὅθεν τὸ
ἄγος συνέθετο τοῖς Συβαρίταις. i. e. Apud Sybarim una cum Troezeni-
is incoluerunt Achæi. Postea majorem in numerum crescentes A-
chæi Troezenios pepulerunt, unde pollutio illa exorta est Sybaritis
et Thuriis. Idem.

Ibid. δυοῖν ποταμῶν μεταξὺ] Duo hæc flumina sunt Crathis et
Sybaris. Diodorus Siculus, lib. xi. p. 68. t. ii. Edit. 1604.
Θιππιδὸς συλαγαγὰν τῆς ὑπολοιπῆς τῆς Συβαρίτων ἐξ ἀρχῆς ὥκισε τὴν
Σύβαριν κειμένην ἀνά μέσσοι ποταμῶν δυοῖν, τῇ τε Συβαρίδι καὶ Κράθιδι,

i. e. Thessalus quidam, collectis Sybaritarum reliquiis, Sybarim
instauroit inter duos amnes Sybarim et Crathim collocatam. Idem.

23. οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσολικεύς] Eusebius ait Sybarim esse
conditam eodem anno quo Croton, scilicet anno quarto Olymp.
17. F.

24. τοσούτου δ' εὐτυχία διήνεγκεν ἢ πᾶσι αὐτῇ ΤΟ ΠΛΕΟΝ]
Malim, ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ. Quæ locutio Straboni familiaris est.
Vide p. 395, 418. Edit. Amst. T.

27. τετράκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ Κροτωνιάτας ἐστράτευσαν]
Diodorus Sic. lib. xii. p. 76. t. ii. Edit. 1604. πολυανθρωπία τε
τοσούτου διήνεγκεν, ὥς τὴν πόλιν ἔχειν πολλῶν τετράκοντα μυριάδας. i. e.
Hominum certe multitudine ita exuberarunt, ut una civitas ccc.
hominum millia contineret. Subjicit idem Diodorus, bellum pos-
tea susceptum a Sybaritis adversus Crotoniatas, quod sua urbe
pellere nollent quingentos illos viros, qui Crotonem confuge-
rant. Ait autem Diodorus, στρατεύσας Sybaritas τετράκοντα μυριάσι,
Crotoniatas autem solis δέκα μυριάσι, duce Milone: historiæ hu-
jus meminit et Herodotus. Cafaub.

Ibid.] Suspicio numerum 300,000 esse mendosum. Si enim
tot sint bellatores in hac urbe, totus incolarum numerus erit,
mediocri ratione, 1,200,000 qui maximas urbes in hisce sæculis
excedit. Scymnus Chius, ver. 344, verisimiliter δέκα μυριάδας
ἀνδρῶν esse scribit. Unde totus erit numerus habitantium 400,000,
qui in circulo 50 stad. comprehendi possent. Universæ Histo-
riæ authores numerum pugnantium ad 30,000 homines (scili-
cet, decimam partem) minuunt. (Univ. Ant. Hist. 8vo. t. vi.
p. 424.) Ad quatuor gentes Sybaritis subiectas quod attinet,
Mazochius, p. 108, n. 71. conjicit eas fuisse Lucanos, Messa-
pios, Oenotros, et Peucetios. De luxu ac superbia Sybaritarum
multa protulerunt veteres. Scymnus Chius eleganter vitia eo-
rum deflet:

Περὶ πόλιν πλείων τε κεχορηγημένη.
Ἦδη παρὲξ ἀρδέντες οὐκ ἀνδρωπύως
Αὐτάνδρην ἐξέφθειραν ἐπιφανῆ πόλιν,
Τάγαδ' αὖ τὰ λίαν μὲν οὐ μαδόντες εὐ φέρειν.
Eos autem scribit non legibus obtemperantes,
Τρυφὴν δὲ καὶ ῥάθυμον ἐλομένους βίον
Χρόνῳ προελθόντες εἰς ὕβριν καὶ κοροϊ.

toniatas eduxerit, domiciliisque supra Crathidem stadia L. compleverit. Sed luxu Sybaritarum ac petulantia factum est, ut LXX. dierum spatio universam eis istam felicitatem Crotoniatæ eriperent: captam enim urbem immisso flumine aquis obruerunt. Qui cladi superfuerunt pauci, postea temporis habitatum eo redierunt. Sed et hi aliquanto post ab Atheniensibus et aliis Græcis deleti sunt: qui, cum venissent ut ipsis se adungerent in societatem civitatis, contemptos interfecerunt, urbemque in alium vicinum locum translatam, a fonte id nominis gerente, Thurios denominaverunt. Sybaris potus, equi ut facile consternentur, facit, ideoque armenta ab eo arcent. At Crathis hominum qui in eo lavant crines fulvos albosque reddit, et multis aliis malis medicina est. Thurii longo tempore fortuna usi secunda, tandem a Lucanis in servitum subacti sunt, Tarentinisque eos opprimentibus, ad Romanos confugerunt: hi Thuriis jam attritis colonos miserunt, Copiasque urbem nuncupaverunt. Post Thurios est Lagaria oppidum, Epei et Phocensium colonia, unde vinum Lagaritanum dulce ac lene, magnique admodum apud medicos nominis. Sed et Thurinum vinum inter nobilia est. Sequitur Herculis urbs, five Heraclea,

ἐστράτευσαν, πεντήκοντα δὲ σταδίων κύκλον συνεπλήρουν οἰκῶντες ὅτι τῷ Κράθιδι. Ὑπὸ μέντοι τρυφῆς καὶ ὕβρεως ἅ τιν' εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀφῆρέθησαν ὑπὸ Κροτωνιάτων, ἐν ἡμέραις ἐβδομήκοντα· ἐλόντες γὰρ τὸ πόλιν, ἐπήγαγον τὴν πόλιν, καὶ κατέκλυσαν· ὕπερον δ' οἱ περιγενόμενοι, σιωπῶντες ἐπῄκον ὀλίγοι· χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων· οἱ συνοικήσαντες μὲν ἐκείνοις, ἀφίκοντο· κατὰ φρονήσαντες δ' αὐτῶν, τὰς μὲν διεχειράσαντο, τινὲς δ' ὅλιν εἰς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλησίον, καὶ Θερίας προσηγρέυσαν ἀπὸ κρήνης ὁμωνύμου. Ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τὰς πίνοντας ἵππεσιν ἀπ' αὐτῆς πλυρτικούς ποιεῖ· διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἀπείργουσι ἀπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Κράθις τὰς ἀνδράπας ξανδοτριχεῖν καὶ λευκοτριχεῖν ποιεῖ λουόμενες, καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη ἰᾶται. Θέρριοι δ' εὐτυχίσαντες πόλιν χερσὶν, ὑπὸ Λευκανῶν ἠνδραποδίσθησαν· Τάραντινῶν δ' ἀφελόμενων ἐκείνης, ὅτι Ῥωμαῖος κατέφυγον· οἱ δὲ πέμψαντες συνοίκους ὀλιγάνδρουσι, μετανόμασαν Κοπίαν τὴν πόλιν. Μετὰ δὲ Θερίας, Λαγάρια φέρριον, Ἐπειὸς καὶ Φωκῶν κτίσμα· ὅθεν καὶ ὁ Λαγαριτανὸς οἶνος, γλυκύς καὶ ἀπαλός, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σφόδρα εὐδοκίμων· καὶ ὁ Θερῖνος δὲ τῶν ἐν ὀνόματι οἶνων ἐστίν. Εἰς Ἡρακλεόπολιν, μικρὴν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης· καὶ

^a ἅπασαν τὴν εὐδαιμονίαν Par. 2. Med. 1. 2. ^b ἀφῆρέθησαν Par. 2. ^c διεχειράσαντο Par. 2. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^d πλῆρες Med. 1. 2. Eton. Esc. ^e Sic recte vett. Vulgo, ὀλιγοδρανῶσι, Marg. Caf. ^f μετανόμασαν δὲ Med. 2. et ex correct. Med. 1. ^g Κοπίαν Par. 2. Mosc. ^h Λαγαριτανὸς Par. 2. alia manu.

Maxime tamen Græci iis infensi erant, quod Olympicum certamen, civitatum omnium Græcarum commune vinculum, dissolvere conati sunt. (Vide Scymnum Chium, ver. 342—364. Athenæum, l. xii. c. 4. p. 521, 522. et Dion. Perieg. ver. 372—374.) Athenæus etiam pleraque de luxu Sybaritarum refert, vide l. iv. c. 6. p. 138. l. xii. c. 3. p. 518, 519. Sita fuit urbs ad confluentiam Sybaris et Crathis in depresso loco, nec aere salubri, nec solo fertili gavisâ est. Per ætatem mane ac vesperti frigus immodicum, in meridie æstus vix tolerandus. Unde proverbium, τὸν βουλόμενον ἐν Συβαρεί μὴ πρὸ μοίρας ἀποθανεῖν, οὐτε δύομενον οὐτε ἀνέχοντα τὸ ἥλιον ὄρεν δεῖ. Athen. l. xii. c. 3. p. 520. Regio vicina, huic urbi olim subiecta, uberrima fuit. Corigliano, recens oppidum, quod 3 m. p. a Sybari distat, solo feracissimo gaudet, oleas, vites, fruges, fructus, et glycyrrhizam copiose proferenti. Plantities, ubi fuit Sybaris olim, est hodie paludosa, inundantibus fluviis; ad meridiem est mare, ad Boream montes Calabria, quorum altissimus in mense Maio nive fuit tectus. Sola urbis rudera sunt aqueductus et quædam murorum vestigia. (Reidese's Travels, p. 166—170.) Swinburnius, hanc regionem circumspiciens, eleganter eam tanquam paludibus nigris obstitam describit, aggere fracto qui Crathim intra limites continuit. F.

4. ἐν ἡμέραις ἐβδομήκοντα] Eclogæ etiam scriptæ habent Θ, id est IX. O et Θ notæ sunt affines: prior LXX. posterior IX. designans. Xyland.

6. χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ Ἀθηναίων] Longe aliter historia Diodori. Is auctor est Sybarin, annis quinquaginta octo postquam a Crotoniatis fuerat everfa, habitari iterum cœpisse a Theffalis, qui paulatim ab iisdem Crotoniatis pulsi sunt, anno quinto post τὸ δεύτερον συνοικισμόν. Tertium autem συνοικισμόν contigisse ait, missa Athenis decem navium classe. Vide reliqua. Casaub.

8. κατὰφρονήσαντες δὲ αὐτῶν] Tangit seditionem Thuriis ortam anno tertio Olympiadis LXXXVI. de qua lege Annales Diodori. Idem.

10. καὶ Θερίας προσηγρέυσαν ἀπὸ κρήνης ὁμωνύμου] Diodorus, lib. xii. p. 78, Edit. 1604. Θέρριον vocat: καὶ κτίσαντες πόλιν, ὠνόμασαν ἀπὸ τῆς κρήνης Θέρριον. Idem tamen alibi Θέρριος. Ἐπὶ δὲ τῶν οἱ κατὰ Ἰταλίαν τὰς Θερίας οἰκῶντες. Vide plura apud Stephanum, et interpretem Theocriti, Eid. v. Livius l. ix. c. 19. et x. 2. Thurias solet dicere. Idem.

Ibid.] Vide Cl. Cellar. Geogr. Antiq. l. ii. c. 9. Anon.

12. τὰς πίνοντας ἵππεσιν ἀπ' αὐτῆς πλυρτικούς ποιεῖ] Legendum, πλυρτικός: nam ita habet Aristoteles, unde ista omnia descripsit

nofter. Περὶ τὴν Θέρριον πόλιν δύο ποταμοὶ φασι εἶναι Σύβαριν καὶ Κράθιν· ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τὰς πίνοντας ἀπ' αὐτῆς πλυρτικούς εἶναι ποιεῖ· ὁ δὲ Κράθις τὰς ἀνδράπας, ξανδοτριχέας, λεομένους. Eustathii, qui habet πλυρτικός, ratio non debet haberi. Diversa sunt quæ scribit Plinius, l. xxxi. c. 2. Casaub.

Ibid. πλυρτικός] Sic epitomæ habent, non πλυρτικός, quod sternutantes crebro significat: de his omnibus vide Plinium, xxxi. 2. Xyland.

13. Ὁ δὲ Κράθις τὰς ἀνδράπας ξανδοτριχεῖν καὶ λευκοτριχεῖν ποιεῖ] Ovidius idem Sybari et Crathi ascribit, l. xv. ver. 315. Plinius ait Crathim candorem, Sybarim nigritiam facere. l. xxxi. c. 2. Hodie Crati et Sibari, vel Cochile, vocantur. F.

17. Τάραντινῶν δ' ἀφελόμενων ἐκείνης] Mazochius recte Xylandrum corrigit, hoc modo locum reddens: Cum Tarentini (Thurium) illis (Lucanis) eripuissent. Idem.

19. μετανόμασαν Κοπίαν τὴν πόλιν] Apud Stephanum, Κοπίαν, per ω scriptum est. Casaub.

Ibid.] Thuri, urbs 4 m. p. a Sybari distans, est hodie Terra novâ. (Reidese's Trav. p. 171.) Diodorus pro ordine vicorum Thurios multum laudat, et Charondam hujus urbis legiflatorem fuisse describit, l. xii. p. 485, &c. Edit. Wesseling. F.

20. Λαγάρια φέρριον, Ἐπειὸς καὶ Φωκῶν κτίσμα] Stephanus, Λαγάρια, φέρριον Σικελίας, πλησίον Θερίων, τὴν Ἐπειὸς καὶ Φωκῶν κτίσμα, ὡς Στράβων. Mirum est toties apud eum scriptorem Siciliæ nomen loco Italiæ fuisse a librariis positum. Legendum enim hic quoque, Ἰταλίας. Casaub.

24. Εἰς Ἡρακλεόπολιν] Heracleopolim appellat quam mox Heracleam: sed notandum est distingui a Strabone Sirin ab Heraclea. Plinius aliter, l. iii. c. 11. Similiter est, inquit ille, inter Sirin et Acirin Heraclea, aliquando Siris vocitata. Idem.

Ibid. Εἰς Ἡρακλεόπολιν] Sic equidem vox illa Heracleopolis in omnibus Strabonis exemplaribus scripta est. At quia et omnibus aliis auctoribus unanimo constantique consensu, et ipsi etiam heic bis Straboni, eadem dicitur simpliciter Ἡράκλεια: equidem vocem illam, ut ab imperito imprudentique librario vitiatam, corrigo in hunc modum: Εἰς Ἡράκλεια πόλιν: vocem autem πόλιν adjecit, quia precedens locus Λαγάρια erat φέρριον tantum. Sed hujus scripturæ testis est epitomator Strabonis, apud quem ita legitur: μετὰ Θερίας Ἡράκλεια ἐστὶ πόλιν. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. c. 14. p. 1273. Anon.

Ibid.] Legas rectius, Ἡρακλῆος πόλιν. Mazochius, p. 110. Nummi Heracleotarum habent Herculem cum Leone Nemæo. F.

ποταμοὶ δύο πλωτοὶ Ἀκίρις καὶ Σίρις, ἐφ' οὗ πόλις ἦν ὁμώνυμος Τρωϊκῇ· χερσὶν δὲ τῆς Ἡρακλείας ἐν-
 τεύθεν οἰκισθείσης ὑπὸ Ταραντίνων, ὁπλίνου αὕτη τῶν
 Ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξε· διέχε δ' Ἡρακλείας μὲν τέτα-
 ρας καὶ εἴκοσι σταδίους, Θυρίων δὲ περὶ λ' καὶ τ'. Τῆς 5
 δὲ τῆς Τρώων κατοικίας τεκμήριον ποιεῖναι τὸ τῆς Ἀθη-
 νᾶς τῆς Ἰλιάδος ξόανον, ἰδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ κατε-
 μύσαι μυθεύουσιν, ἀποσπασμένων τῶν ἱκετῶν ὑπὸ Ἰώνων
 τῶν ἐλόντων τὴν πόλιν· τέτρες γὰρ ἐπελθεῖν οἰκητορας
 φεύγοντας τῆς Λυδῶν ἀρχῆς, καὶ βίαν λαβεῖν τὴν πόλιν 10
 αὐτοχθόνων οὔσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴν ὁ Πολίιον·
 δείκνυσθαι γὰρ καὶ νῦν καταμύον τὸ ξόανον. Ἰταμὸν μὲν
 οὕτω καὶ τὸ οὕτω μυθεύειν ὥστε μὴ ἴκονον κατεμύσαι
 φαινόμενον, κατὰ περ καὶ τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀπογραφῇ καὶ
 τῆς Κασάνδρας βιασμένον, ἀλλὰ καὶ κατεμύον δείκνυσ- 15
 θαι. Πολὺ δὲ ἰταμώτερον τὸ τοιαῦτα ποιεῖν ἐξ Ἰλίου
 κεκομισμένα ξόανα, ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς· καὶ γὰρ
 ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἐν Λατινίῳ, καὶ ἐν Ἀεκερίᾳ, καὶ ἐν Σει-
 ερίπιδι Ἰλιάς Ἀθηναῖα καλεῖται, ὥς ἐκέλευε κομισθεῖ-
 σα. Καὶ τὸ τῶν Τρωάδων δὲ πόλμημα ἀφιφέρεται 20
 πολλαχῇ, καὶ ἄπειρον φαίνεται, καὶ περ δυνατὸν ὄν.
 Τινὲς γὰρ καὶ Ῥοδίων κτίσμα φασὶν, καὶ Σερίπιν, καὶ τῆς ἐπὶ
 Τεύθραντος Σύβαριν. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τὰς Ταραν-
 τίνους, Θυρίους καὶ Κλεανδρίαν πρὸ στρατηγῶν φυγάδι
 ἐκ Λακεδαιμόνος πολεμῶντας πρὸς τῆς Σερίπιδος 25
 συμβῆναι, καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀποικίαν κει-
 θῆναι Ταραντίνων· ὕστερον δ' Ἡρακλείαν κληθῆναι,

paululum supra mare: duoque amnes navigabiles
 Aciris et Siris, superque eo urbs Trojanæ cognō-
 minis, quæ postmodo, Heraclea ibi a Tarentinis
 condita, navale Heracleotarum exstitit: distat ab
 Heraclea stadiis xxiv, a Thuriis circiter cccxxx.
 Trojanæ porro coloniæ indicium ponunt Minervæ
 Iliacæ simulacrum ibi dedicatum. Idque ferunt
 oculos palpebris clausis solo defixisse, cum Iones
 urbe capta supplices ab eo simulacro avellerent:
 hos enim Lydos initio eo pervenisse, urbemque
 eam, quæ indigenarum erat, vi cepisse: dictam
 autem fuisse Polium: sed et hodieque monstrari
 simulacrum illud connivens. Enimvero protervum
 est fingere, simulacrum aliquod non modo visum
 fuisse connivere, sicut imaginem Minervæ Ilii fe-
 runt oculos avertisse cum violaretur Cassandra:
 sed fabulæ adjicere, simulacrum etiamnum conni-
 vens conspici. At multo etiam protervius est ea ab
 Ilio allata fabulari, quæ scriptores ponunt. Nam
 et Romæ, et Lavinii, et Luceriæ, et Siritide, Mi-
 nerva habetur Iliaca, quasi ab Ilio allata: et faci-
 nus mulierum Trojanarum multis adscribitur locis,
 eoque fides ei derogatur, cum fieri tamen potuerit.
 Quidam et Siritidem et Sybarin Teuthrantiam
 Rhodiorum colonias faciunt. Antiochus auctor est
 Tarentinos contra Thurios, et Cleandriam impera-
 torem qui Sparta exulabat, ob Siritidem bellige-
 rantes, ita pacem coivisse, ut æquo utrinque Siritis
 jure incoletetur, Tarentinorum tamen judicaretur
 colonia: eam postea temporis Heracleam appella-

^a ἀπὸ Bre. et ex correct. ὑπὸ.

^b Supplevimus hanc vocem ex MSS. Marg. Caf. ^c MSS. Χώνων, Marg. Caf. sic Bre. et in
 marg. Par. 2. αὐτοχθόνων deest Med. 1. add. postea in marg.
 correct. Med. 1. ^d μόνον deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre.
 Par. 1. Efc. Mosc. ^e Σεργητίτι ex correct. Med. 2.

1. καὶ Σίρις, ἐφ' οὗ πόλις ἦν ὁμώνυμος Τρωϊκῇ] Athenæus, lib. xii. c. 5. p. 523. καὶ οἱ τὴν Σίριν δὲ κατοικοῦντες, ἦν πρῶτοι κατέχον οἱ ἀπὸ Τρωϊκῆς ἐλθόντες. Idem mox, Ὀνομάσθη δ' ἡ Σίρις, ὥς μὲν Τίμαιος φησὶ, καὶ Εὐριπίδης ἐν Δεισμώτιδι Μελανίππῃ, ἀπὸ γυναικὸς τινος Σιρίδος· ὡς δ' Ἀρχιλόχος, ἀπὸ ποταμῆ. Casaub.

Ibid.] Mazochius hunc locum melius vertit, et duo fluvii navigabiles, Aciris et Siris, super quem, (scilicet Sirim) urbs ejusdem nominis (Siris) a Trojanis condita. Aciris hodie est Agri. Siris Sinno dicitur. Vide etiam Swinburni iter Neapolit. p. 280. F.

8. ἀποσπασμένων τῶν ἱκετῶν ὑπὸ Ἰώνων] Justinus pro Ionibus Sybaritas et Crotonienses ponit. l. xx. c. 2. Idem.

10. τὴν Λυδῶν] Locus est mendosus: ἱκετῶν pro οἰκητῶν non dubitavi reponere, et pro τὴν Λυδῶν, τῶν Λυδῶν scribere. Sed (ut dixi) non satis assequor rem. Μόνον ut infererem post μὴ, ante καταμύσαι, sensus jussit. Τεύθραντος scripsi, cum invenissem Τεύθραντος, et in Aldino Τεύθραντος. Sed virine Rhodii nomen, an loci sit, non facile dixerim: prius tamen puto. Siris, seu (ut noster habet constanter) Siritis, nomen est Heracleæ. Plinius, l. iii. 11. Xyland.

11. καλέσαι δὲ αὐτὴν Πολίιον] Male editur in Strabone, Πολίιον, Siris enim urbs Italiæ a Trojanis condita, postea Πολίιον a Chonibus dicta, postremo Heraclea nominata. Scholiastes Lycophronis diversum sentit de Siri urbe: ἡ πρῶτα μὲν ἐκαλεῖτο Πολίιον, ἔπειτα Ἡράκλειον, ἔπειτα Σίρις. Hæc contraria sunt iis, quæ Strabo scripsit, qui Sirim prius, deinde Polieon, postremo Heracleam vult vocitatum. Sed et Lycophron scribit Troianos in loca circa Sirim advenisse, et Iones, qui ante Troica in Italiam venerant bella, Sirimque condiderant, Crotoniensium auxilio expulisse. E contrario Strabo dicit Iones fugientes Lydorum imperium, ad Sirim accessisse, quam Trojani tenebant, eamque expugnasse. Sic varie produntur auctoribus origines urbium. Salmaf. Ex. Plin. p. 42.

Ibid.] Mazochius, ut opinor, rectius authorem reddit. Stephanus scribit Sirim esse dictam Πολίιον, quod ibi simulacrum Minervæ Iliadis extiterit, cum Dea Polias et Minerva Ilias idem significant: Strabo autem Sirim esse ab Ionibus dictam Πολίιον, vel Πολίιον, ut est in Stephano. Nec mirum est: Trojani enim imaginem primo Sirim advexerunt, et Iones, urbe capta, mi-

raculo conniventis imaginis territi, et horrore sacro perculsi, nomen Πολίιον in honorem imaginis urbi dederunt. Mazochius, p. 73, 74. F.

14. ἀπογραφῇ] Malim, ἀνω γραφῇ, ex Lycophrone, et Homeri interprete. Meurf. in Lycophron. Cassandr. ver. 361.

16. Πολὺ δὲ ἰταμώτερον τὸ ΤΟΙΑΥΤΑ ποιεῖν ἐξ Ἰλίου κεκομισμένα ξόανα, ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς] Scribendum est, ΤΟΣΑΥΤΑ. Non enim de qualitate indignatur Strabo, sed de numero statuarum Minervæ Iliadis, quæ in variis locis, quasi ab Ilio allatæ, ostendebantur. T.

20. περιφέρεται πολλαχῇ] Nam et in Italia et in Thracia accidisse aiunt. Stephanus. Casaub.

22. καὶ τὴν ἐπὶ Τεύθραντος Σύβαριν] An ergo aliqua fuit Sybaris in Italia præter illam antiquam, de qua ante dictum est? Præterea, quid est ἐπὶ Τεύθραντος? Sane si loquendi genus attendas, videtur Teuthras fluvii nomen esse: cujus tamen nemo veterum Geographorum meminit: Teuthrantem tamen fluvium commemorat et Propertius, lib. i. El. xi. ver. 11.

Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda

Alternæ facilis cedere lymphæ manu.

Sed ille alius esse ab isto videtur. Quærant igitur docti viri amplius de istis cognominibus duobus fluviiis. Casaub.

Ibid.] Teuthras, a Propertio memoratus, est certe prope Lucrinum lacum rivus. Mendosa, ni fallor, Strabonis est lectio. Pausanias, l. vi. p. 379. Edit. 1613. scribit urbem Λουπρίαν, inter Hydruntem et Brundisium, secundum eos qui Italiam curiosius investigarunt, Σύβαριν οὔσαν τὸ ἀρχαῖον. Ergo duæ fuerunt urbes, quæ nomen Sybaris habuerunt. Mallem igitur legere, τὴν ἐφ' Ὑδρῦντος Σύβαριν, Sybarim ad Hydruntem, ut hanc ab altera notiore Sybari distingueret. Lupiam, ut videbimus in hoc libro, postea memorat, ac nomen Sybaris omittit; sed a Pausania patet eam fuisse diutissime abolitam. Dum aliquid certius occurrat, hoc forsitan ferendum est. Strabo, in lib. xiv. Rhodiorum colonias recensens, habet, ἐνιοὶ δὲ τῶν Ῥοδίων καὶ περὶ Σύβαριν ᾤκησαν. Hæc autem de Sybari antiqua, vel Lupia, intelligantur. F.

27. ὕστερον δ' Ἡρακλείαν κληθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τοῦνομα, καὶ τὸν τόπον] Ita quoque Aristoteles in admirandis, eundem locum, quem Tarentini Heracleam appellaverunt, esse antea ab Ionibus (scilicet, τῶν Ἰώνων, et non Χώνων) dictam Πολίιον, et ante hæc tempora

tam, cum nomine locum quoque mutavisse. Subsequitur Metapontium, a navali Heraclea diffitum stadiis cxi. Conditum aiunt a Pyliis, qui cum Nestore ab Illo navigaverunt: hos tanto successu terram coluisse, ut auream æstatem Delphis dedicaverint. A Pyliis urbem esse conditam, ab exequiis Neleidum ratiocinantur. Urbem eam Samnites deleverunt. Antiochus scribit, locum illum incolis destitutum Achæos quosdam occupasse, evocatos eo ob Achæorum, qui Laconica pulsi fuerant, odium in Tarentinos, ne hi (vicini enim erant) in locum illum infilirent: cum autem duæ essent urbes, Metapontiis viciniore Tarento, a Sybaritis persuasum fuisse iis quos avocatos diximus, ut Metapontum occuparent: quod eo potiti, Siritidem quoque essent habituri: sin ipsi se ad Siritin contulissent, fore ut Tarentini, a latere imminentes, Metapontum suam facerent: successu temporis bello cum Tarentinis et qui supra adjacent Oenotris conflato, accepta agri parte pacem composuisse, qui tunc fuerit Italiæ et Iapygiæ terminus. Ibi etiam Metapontum fabulantur, et Melanippam captivam, et hujus filium Bœotum. Existimat autem Antiochus urbem olim Metabum dictam, postea Metapontium denominatam: Melanippamque non ad Metabum, sed ad Dium pervenisse: idque facello Metabi argui, et Afii poetæ testimonio, qui ait, Bœotum

In Dii formosa domo peperit Melanippe.

ad hunc nimirum adductam innuens Melanippam, non ad Metabum. Ephorus tradit, Metaponti auctorem fuisse Daulium Crissæ, ejus quæ prope Delphos est, tyrannum. Fertur et alia narratio, fuisse ab Achivis ad eam coloniam deducendam missum Leucippum, qui cum locum istum ad diem et noctem precario a Tarentinis obtinuisset, noluerit reddere: interdiu reposcentibus respondens, se eti-

^a μεταβαλῶσαν καὶ τὸν οἶκον, καὶ τὸν τόπον. Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Ὀπινείας τῆς Ἡρακλείας εἰσὶ σταδίοι μὲν πρὸς τοῖς ἐκατὸν. Πυλίων δὲ λέγεται κτίσμα τῶν ἐξ Ἰλίου πλευσάντων μετὰ Νέστορος· ὅς οὕτως ^b εὐτυχίᾳ ἀπὸ γεωργίας φασὶν, ἅτε θέρους χρυσὸν ἐν Δελφοῖς ^c ἀναθῆναι. Σημεῖον δὲ ποιεῖναι τὴν κτίσεως, καὶ τὴν Νηληϊδῶν ἐναγισμὸν· ἠφανίαθη δ' ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἀντίοχος δὲ φησὶν, ἐκλειφθέντα τὴν πόλιν ἐποικίσαι τῷ Ἀχαιῶν ^d τινας· μεταπεμφθῆναι δὲ καὶ μῖσος τὸ ^e πρὸς Ταραντίνους τῷ Ἀχαιῶν, τὴν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς Λακωνικῆς· ἵνα μὴ Ταραντῖνοι γεῖνιῶντες ὀπιπιδόσαιεν τῷ τόπῳ· δυοῖν δ' ἑσὼν ^f τῶν πόλεων τῶν Μεταποντίων ἐγχετέρῳ τῇ Τάραντος, πεισθῆναι τῶν ἀφικυμνῶν ^g ὑπὸ Συβαριτῶν, τὸ Μεταπόντιον καὶ ἀρῆν· τῷτο μὲν γὰρ ἔχοντας, ἔξεν καὶ τὴν Σειρήν· εἰ δ' ὅτι τὴν Σειρήν τετάρπυντο, πεισθῆσιν τοῖς Ταραντίνους τὸ Μεταπόντιον ἐν πλευραῖς ἔσσι· πολεμῶντας δ' ὑπερὶ πρὸς οὗτο Ταραντίνους καὶ οὗτο ὑπερκειμῶντες Οἰωτρές, ὅτι μέρει ἀφελυθῆναι τῆς γῆς, ὅπερ ^h γένεσθαι τῆς τότε Ἰταλίας ὅριον, καὶ τῆς Ἰαπυγίας. Ἐνταῦθα ὅ καὶ τὸ Μεταπόντιον μυθεύει καὶ τὴν Μελαλίππην καὶ δεσμῶνιν, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς Βοιωτὸν· δοκεῖ δ' Ἀντίοχος τὴν πόλιν Μεταπόντιον εἰρησθαι πρὸς Ταραντίνους, ⁱ παρενομασθῆναι δ' ὑπερὶ τὴν Μελαλίππην ^j καὶ πρὸς τῶτον, ἀλλὰ πρὸς Δίον κομισθῆναι, ἐλέγχειν ἡρώων τῶν Μεταβῶν, καὶ Ἀσίων τὸν ποικιλιώφρονα, ὅτι τὸν Βοιωτὸν

Δίῳ ἐν μεγάροις τέκεν εὐειδῆς Μελαλίππη.

Ὡς πρὸς ἐκείνον ^k ἀχθεῖσιν καὶ Μελαλίππην, καὶ πρὸς τὴν Μεταβῶν. Οἰκιστὴς ὅ καὶ Μεταποντίος Δαυλῖος ὁ Κείωνος τύραννος γενήσεται καὶ πρὸς Δελφούς, ὥς φησιν ^m Εφωρος. Ἐπὶ δὲ τις καὶ ⁿ τοιοῦτος λόγος, ὥς ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ὅτι τὸν συνοικισμὸν, Λευκίππος εἶναι· χρησάμενος δὲ παρὰ τῶν Ταραντίνων τὸν τόπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα, μὴ ἀποδίδῃ· μετ' ἡμέραν μὲν λέγων

^a μεταβαλῶσαν Par. 1. 2. Mosc. ^b ἀπὸ γεωργίας εὐτυχίᾳ Med. 1. 2. ^c ἀναθῆναι Med. 1. ^d MSS. hæc addunt, τινας μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν Συβαρί Ἀχαιῶν μεταπ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. sed pro Συβαρί Med. 1. habet Συβαρί, Med. 2. Συβαρία, reliqui Συβαρί. τινας, μεταπεμφθέντας κατὰ μῖσος, &c. Gron. ^e πρὸς τῶν Med. 2. ^f καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. ^g τῶν Μεταποντίων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^h ὑπὸ τῶν Med. 1. 2. Esc. ⁱ παρενομασθῆναι Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. μελαπαρανομασθῆναι Med. 1. et ex correct. Μεταβῶν παρενομασθῆναι. ^k ἀχθεῖσιν Med. 2. ^l καὶ deest Par. 2. Med. 1. 2. ^m Εφωρος Med. 2. et sic semper, nisi aliter monuerimus. ⁿ οὕτως Esc. Mosc.

tempora Sirim. Siris igitur primum nomen, secundum Πολύειον, et deinde, loco mutato, Tarentinis eam occupantibus, nomen urbis vicinæ assumptum, scilicet, Heraclea. Plinius ergo non errat, qui Heracleam aliquando Sirin vocitatam scribit. l. iii. c. 11. F.

1. Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον] Græci omnes Μεταπόντιον, Latini Metapontum. Stephanus ait appellatam aliquando Sirin: quam vere nescio. Eum vide. Casaub.

3. μὲν πρὸς τοῖς ἐκατὸν] Epitomæ tantum μ', xl. habent. Xyland.

9. ἐποικίσαι τῷ Ἀχαιῶν τινας] Legitur amplius in veteribus, τῷ Ἀχαιῶν τινας μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν Συβαρί Ἀχαιῶν· μεταπεμφθῆναι. Quæ et vetus interpres agnoscit. Casaub.

12. δυοῖν δ' ἑσὼν τῶν πόλεων &c.] Locum hunc ita puto legendum, δυοῖν δ' ἑσὼν τῶν πόλεων τῆς Σιρίδος καὶ τῆς Μεταποντίος ἐγγυτέρῳ τῇ Τάραντος. Ph. Cluverius, Ital. Antiq. l. iv. c. 14. p. 1278. Anon.

16. πεισθῆσιν τοῖς Ταραντίνους τὸ Μεταπόντιον] Lectionem MSS. valde probo, ac Cluverius optime, ut opinor, sequentem clausulam restituit. Sensus est, urbem Sybarim Tarenti æmulam ad Metapontum, tum vacuum, coloniam Achæorum misisse. Hoc effectum fuit, ne Tarentini huic loco vicini eum occuparent. Exinde enim multum detrimenti Sybaritis fieret, quod

jamdudum Heracleam (coloniam a Tarento ductam) et Sirim, Heracleæ navale, sibi socias Tarentini habuerunt. Ergo Metaponto occupato, totam oram a Tarento adusque Sybarim possiderent. Præterea Sybaritis Metapontum tenentibus, hæc colonia iis Sirim aggressuris multum prodesset, si enim Tarentini civitati sociæ suppetias ferre vellent, Metapontum interpositam civitatem iis inimicam invenirent. Justinus hoc firmat, scribens Metapontinos cum Sybaritanis et Crotoniensibus pellere cæteros Græcos ex Italia statuisse. Societas ergo vetus ab origine inter Sybarim ac Metapontum fuit. Talis est Strabonis sensus. De Metaponti historia multum est discriminis inter authores. Paterculus cum Strabone convenit. l. i. c. 1. Justinus originem refert ad Epeum a Troja reversum. Metapontini enim, ait, feramenta quibus Epeus, a quo conditi sunt, equum Trojanum fabricavit, ostentant. l. xx. c. 2. Strabo Lagariæ originem deducit ab hoc Epeo. Utri credendum sit parum nostri interest, sed authorum consensu Græcos, a Troja revertentes, colonias hic plurimas statuisse probatur. De Metaponti vestigiis vide Swinburni iter Neapol. p. 273. F.

21. Ἐνταῦθα δὲ καὶ] Horum opinionem secutus erat Euripides, in ea fabula quam appellaverat Μελαλίππην δεσμῶνιν, quantum conjicere licet ex iis quæ de illa fabula apud veteres Grammaticos leguntur. Casaub.

πρὸς τὰς ἀπαιτοῦνται, ὅπ' ἔς τιν' ἐφεξῆς νύκτα αἰτήσονται καὶ λαβοί, νύκταρ δ', ὅπ' ἔς τιν' ἐξῆς ἡμέραν. Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ὁ Τάρας καὶ ἡ Ἰαπυγία. πρὸς τὸν ἐρχόμενον, ὅταν πρότερον τὰς περικειμένας νήσους τῇ Ἰταλίᾳ περιδεύσωμεν, καὶ τὴν Ἐξαρῆς πρὸς 5 θῆσιν· αἰεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἐκάστοις τὰς γειτνιάσας περὶ καὶ ἀλλήλους νήσους, καὶ νῦν ἐπειδὴ μέχρι τέλους ἐπεληλύθαμεν τὴν Οἰνωτρίαν, ἥνπερ καὶ Ἰταλίαν μόνον ὠνόμαζον οἱ πρὸς τὸν, δίκαιοι ἐσμὲν φυλάττειν τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐπελθόντες τὴν Σικελίαν, καὶ τὰς περὶ 10 αὐτὴν νήσους.

ΕΣΤΙ δ' ἡ Σικελία τρίγωνος τῷ σχήματι· καὶ ἀπὸ τῆς Τρινακρίας μὲν πρὸς τὸν ὕπερον περὶ τὴν Τρινακρίαν, μετονομασθεῖσα εὐφρονότερον. Τὸ δ' ἐσχῆμα διορίζουσι τρεῖς ἄκρα· Πελοριάς μὲν ἡ πρὸς τὴν 15 Καίνυν, καὶ τὴν Στιλίδαν, καὶ τὴν Ῥηγίων ποιεῖσα τὸν πορθμόν· Πάχυνος δ' ἡ ἐκκειμένη πρὸς ἑώ, καὶ τὴν Σικελικῶν κυρτομένη πελάγει, βλέπασα πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν Ἑλλάδα· Κρήτης πόρον· τρίτη δ' ἐστὶν ἡ πρὸς τὴν Λιβύην, βλέπασα πρὸς αὐτὴν ἅμα καὶ 20 τὴν χειμερινὴν δύσιν, Λιβύαιον· τῇ δ' ἐπὶ πλευρῶν, αἱ ἀφορίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι, δύο μὲν εἰς κοίλας μετρίως· ἡ δ' ἐπὶ τῇ κυρτῇ, ἡ ἀπὸ τῆς Λιβυαίας καθήκει πρὸς τὴν Πελοριάδα, ἥνπερ μέγιστη ἐστὶ, σταδίων 25 χιλίων καὶ ἑξακοσίων, ὡς Ποσειδώνιος εἴρηκε, πρὸς αὐτὴν καὶ εἴκοσι· τὴν δ' ἄλλαν ἥτ' ἐπὶ Πάχυνον ἀπὸ τοῦ Λιβυαίας μέζων τῆς ἑτέρας· ἐλαχίστη δ' ἡ πρὸς πορθμῶν καὶ τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς τὴν, ἡ ἀπὸ τῆς Πελοριάδος ἐπὶ τὴν Πάχυνον, σταδίων ὅσον χιλίων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τὸν δ' ἐπὶ πλεον ὁ Ποσειδώνιος σταδίων περὶ 30 ρακοσίων ἐπὶ ταῖς τετρακισχίλοις ἀποφαίνει. Ἐν δ' ἐπὶ τῇ

am ad insequentem noctem petiisse ac impetrasse: noctu, ad imminentem diem. Deinceps Tarentum est, et Iapygia: de quibus dicemus, si prius, quod ratio nostri instituti requirit, praepositas Italiae insulas peragraverimus: quia enim adhuc singulis gentibus juxta vicinas insulas exposuimus, nunc Oenotria, quam solam Italiae nomine intellexit antiquitas, ad finem usque enarrata, par est eundem nos ordinem tenendo, Siciliam et quae circa sunt insulas persequi.

SICILIA figuram habet triquetram: itaque et Trinacria a tribus extremitatibus quondam, et postea sono vocis concinniore Trinacis denominata fuit. Figuram ejus tria definiunt promontoria: Pelorus, quo versus Cænyn, Columellam, et Rhegium fretum includitur. Pachynus, qui contra orientem prominet, Siculoque alluitur mari, et Peloponnesum Cretensemque trajectum respicit. Lilybæum, Africae obversum, hybernoque juxta occafui. Laterum, quae his tribus extremis includuntur, duo sunt concava mediocriter, tertium a Lilybæo ad Pelorum curvum est, idemque longissimum, stadiorum mille et septingentorum, ut Posidonius dixit, qui et xx. adjecit: de reliquis, id quod a Lilybæo ad Pachynum pertinet altero majus, minimum omnium id quod freto et Italiae adjacet, a Peloro ad Pachynum tendens, stadiorum circiter mille et cxxx. Ambitum insulae Posidonius pronunciat stadiorum iv. mill. et cccc. At in cho-

^a καὶ δεῖσθαι Med. 1. deest Med. 2. add. postea. ^b τὴν Ἰταλίαν νήσους Med. 1. 2. ^c ἐκάστοις Med. 2. ^d Θρινακίς Efc. ^e Κένυν Par. 1. 2. Γένυν Bre. Eton. Efc. Mosc. Γένυν Med. 1. 2. ^f Στυλίδαν Par. 1. 2. Eton. ^g Κρήτην Par. 1. ^h ταύτην Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ⁱ καὶ ἑκατὸν Par. 1. 2. Med. 2. Efc. καὶ ρ. Med. 1.

12. ΕΣΤΙ δ' ἡ Σικελία τρίγωνος τῷ σχήματι] Dionysius poeta eleganter describit, ver. 467.

Τρινακίη δ' ἐπὶ τῇσιν ὑπὲρ πέδον Αἰσονίων

Ἐκτέταται, πλεωρῶσιν ἐπὶ τρισὶν ἐσηκῆα

Ἄκρα δὲ οἱ Πάχυνος τε, Πελορίας τε, Λιβύης τε.

Ἄλλ' ἥτοι Λιβύη μὲν ἐπὶ ριπὴν ζεφύροιο

Εἰτανέχει· Πάχυνος δὲ πρὸς αὐγὰς, αὐτὰρ ἐπ' ἀρκυῆς

Ἡμερόσσα Πελορίας, ἐς Αἰσονίην ὁρώσα. i. e.

Trinacia (Sicilia) autem post has, super solum Ausoniorum.

Extenta est, latera super tria stans:

Promontoria vero ei, Pachynusque, Pelorisque, Lilybeque.

Sed enim Lilybe quidem ad flatum zephyri

Prominet, Pachynus vero ad orientem, caeterum ad urfas

(septentrionem)

Ventosa Peloris, in Ausoniam spectans. Casaub.

13. Τρινακρία μὲν πρότερον, Τρινακίς δ' ὕστερον] Vel Τρινακίη. Fuit et oppidum Siciliae Trinacia nuncupatum, a Syracusanis expugnatum anno primo Olympiadis lxxxv. auctor Diodorus, lib. xii. p. 89. t. ii. Edit. 1604. Non constat autem inter scriptores unde dicta Sicilia fuerit Trinacia. Vide Stephanum. Plinius, l. iii. c. 8: dicta Trinacria pluribus, aut Triquetra, a triangula specie. Idem.

Ibid. Τρινακίς δ' ὕστερον] Ipsum Strabonem scripsisse, non Τρινακίς, sed Τρινακία, cum ex Dionysii voce Τρινακίη patet, tum ex Eustathii loco, ex Strabone desumpto. Ph. Cluver. Siciliae Antiq. l. i. c. 2. p. 8. Anon.

16. καὶ τὴν Ῥηγίων] Καὶ mendose heic insertum est. Ph. Cluver. Ital. Antiq. lib. iv. cap. 15. pag. 1295. Anon.

17. Πάχυνος δὲ ἡ ἐκκειμένη πρὸς ἑώ] Sic Dionysius, ver. 471.

— Πάχυνος δὲ πρὸς αὐγὰς. At Servius ad Virgil. Aen. iii. ver. 699. Pachynum promontorium est austrum spectans: unde et Pachynum dictum ab aeris crafitudine. Sequitur Servius Polybium, Hist. i. p. 60. Edit. Amst.

qui τὸ πρὸς μεσημβρίαν νεῦον promontorium, Pachynum appellari scribit. Ovidius, Metam. xiiii. 724.

— Tribus haec excurrit in aequora linguis,

E quibus imbriferos est versa Pachynos ad austros.

Ratio diversitatis paulo post a Strabone explicatur. Casaub.

Ibid.] Servius non modo Polybium sequitur, sed veritatem. Pelori enim promontorium certe plusquam Pachynus ad orientem vergit. F.

22. ἀφορίζουσιν] Lego ἀφορίζουσιν. Numeri autem quibus millia passuum designantur, a me sunt ita, ut inveneram, relictis: multos enim falsos esse apparet. Verbi gratia, fieri non potest ut non nisi xxxv. m. p. sint inter Messaniam et Lilybæum, cum clxviii. m. p. a Pachyno ad Pelorum ponuntur. Xyland.

Ibid. αἱ ἀφορίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι] Libri veteres, ἀφορίζουσιν. Casaub.

Ibid. αἱ ἀφορίζουσιν] Reponendum esse ἀφορίζουσιν, pro ἀφορίζουσιν, docuit olim Henricus Stephanus in notis ad Dionysium Perieget. pag. 154. Edit. 1577. Anon.

24. ἥπερ μέγιστη ἐστὶ, σταδίων χιλίων καὶ ἑξακοσίων] Ita et Diodorus, xx. illis stadiis quae a Polybio adduntur omisiss, τὸν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Πελοριάδος ἐπὶ Λιβύαιον ὑπάρχει σταδίων χιλίων ἑξακοσίων. lib. v. pag. 331. Edit. Wesfeling. Casaub.

Ibid.] Mensuratio laterum fit non per rectas lineas, sed per lineas ad curvaturas litorum ductas. F.

27. μέζων τῆς ἑτέρας] Est enim stad. mille et quingentorum. Diodorus, ἡ δ' ἀπὸ Λιβυαίας μέχρι Πάχυνος τῆς Συρακυσίας χώρας, σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων. Casaub.

29. χιλίων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα] Diodorus habet τετρακισχίοντα. Idem.

30. τεσσαρακοσίων ἐπὶ τοῖς τετρακισχίλοις] Diodoro Siciliae ambitus est stad. iv. mill. et cclxx. Idem.

rographia, sive ea est regionum descriptio, intervalla ponuntur majora, distincta per partes in miliaria. A Peloro ad Mylas passuum millia xxv. totidem a Mylis Tyndaridem: hinc Agathyrsum xxx. rursum Alæsam totidem, aliaque xxx. inde Cephalædium (hæc nomina sunt oppidorum): tum ad Himeram fluvium, qui per mediam fertur Siciliam, m. p. xviii. Hinc Panormum xxxv. ad emporium Ægestensium xxxii. indeque ad Lilybæum xxxviii. Flecenti inde ad continens latus, ad Heracleam lxxv, tum ad Agrigentinum emporium xx, aliaque xx. Camarinam: hinc ad Pachynum l. Inde in tertio latere Syracusas xxxvi, Catanam porro lx, Tauromenium xxxiii, Messanam xxx. Terrestri autem itinere a Pachyno ad Pelorum m. p. clxviii. a Messana Lilybæum via Valeria xxxv. Nonnulli simplicius rem exposuerunt, ut Ephorus, qui Siciliam circumnavigari ait quinque diebus et noctibus: et Posidonius, qui climatibus definiens eam, Pelorum septentrioni, Lilybæum austro, Pachynum ortui solis opponit. At vero necesse est, cum climata figuris, quarum æqualiter juxta sese porriguntur lineæ, includantur, quæ his inscribuntur triangula, maxime omnibus inter se inæqualibus lateribus, quorumque nullum cum parallelogrammi (sic enim id genus figurarum, cujus facta est mentio, Græci nominant) aliquo latere concurrat in eandem lineam: propter obliquitatem ea triangula climatibus nequaquam congruere. Sed tamen quando Sicilia Italiæ com-

χωρογραφία μείζω λέγεται τὰ διαστήματα, ἢ μέρος
 διηρημένα μιλιασμῶ. Ἐκ δὲ Πελοποννήσου εἰς Μύλας
 κε· ποταῦτα δὲ αὖ ἐκ Μυλῶν εἰς ^β Τρωδαρίδα·
 εἴτα εἰς Ἀγαθύρσον λ· αὖ τὰ ἴσα εἰς ^γ Ἀλαισα, αὖ
 5 πάλιν ἴσα εἰς Κεφαλοίδιον· ταῦτα μὲν πολίχνια· εἰς
 δ' Ἰμέρειν ποταμὸν ιη, αὖ μέσης ῥέοντα ζ Σικελίας·
 εἴτ' εἰς Πάνορμον λε· β δὲ αὖ λ εἰς τὸ ^δ Αἰγυγίων
 ἐμπορεῖον· εἰσὶν δὲ εἰς Λιλύβαιον λη· ἐντῷθεν δὲ
 κάμφαντι ὅτι τὸ συνεχὲς πλευρὸν, εἰς μὲν τὸ Ἡράκ-
 10 λειον οε· ὅτι ^ε τὸ Ἀκραγαντῖνον ἐμπορεῖον κ, αὖ ἄλλα
 κ εἰς Καμαρίναν· εἴτ' ὅτι Πάχχιον ν· ἐνθεν πάλιν
 ἢ τὸ τρίτον πλευρὸν εἰς μὲν ^ς Συρακέσας ^ς λς· εἰς ^ζ
 Κατόνην ξ· εἴτ' εἰς Ταυρομνίον λγ· εἴτ' εἰς ^ι Μεσ-
 σήνιον λ. Πεζὴ δὲ ἐκ μὲν Παχχίου εἰς Πελοποννήσου
 15 ρζη· ἐκ δὲ Μεσσηνίας εἰς Λιλύβαιον τῇ Οὐαλερίᾳ ὁδῶ
 λε. Ἐνίοι δ' ἀπλῆστερον εἰρήνευσιν, ὥσπερ Ἐφορος, τὸν
 γε θεὸς ἐπὶ τὴν ἡμερᾶν αὖ νυκτῶν ε. Ποσειδωνίος τε τοῖς
 κλίμασι ἀφορίζων τὴν νῆσον, αὖ πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν
 Πελοποννήσου, πρὸς νότον δὲ Λιλύβαιον, πρὸς ἑω ^η τὸν
 20 Παχχίον πέδιπον. Ἀνάγκη δὲ τῶν κλιμάτων ἐν πα-
 ραλληλογράμμῳ σχήματι αὖ τετταμόντων, τὰ ἐνγραφό-
 μενα πείρατα, αὖ μάλιστα ὅσα σκαλιῶτα, αὖ ὧν ἐδε-
 μία πλευρὰ τῶν τε παραλληλογράμμου ἐφαρμοσθῇ,
 ἀναρμότως ἔχειν πρὸς τὰ κλίματα αὖ ^θ λόξωσιν.
 25 Ὅμως δ' οὖν ἐν τοῖς τῆς Σικελίας τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς

^a ἐν ᾧ *Med.* 2. ^b τὴν *deest Par.* 1. 2. *Med.* 2. ^c Ἀλίσσα *Par.* 1. 2. Σάλαισα *Med.* 2. ^d Ἐγεσίων *Par.* 1. 2. *Esc.*
 Αἰγεσίων *Med.* 2. ^e λοιπαὶ *Med.* 1. et ex correct. *Med.* 2. ^f ᾧ Ἀκραγαγνίνων *Med.* 2. ^g Συρακέσας *Par.* 1. 2. ^h MSS.
 κ'. *Marg. Caf. Med.* 1. habet εἰκοσι ex correct. ⁱ Μισσίνῃ *Bre.*

2. *Ἐκ δὲ Πελαγονίδος*] Particula δὲ videtur innuere desiderari aliquid: ac possit aliquid suspicari fuisse annotatum intervallum a Messenē ad promontorium, quod in fine omittitur: veruntamen quia parum id admodum fuit, fieri potest, ut fuerit omis- sum: et legendum, *ἔκ γε Πελ.* Conferenda autem sunt ista cum tabulis Ptolemæi, et cum ejus intervallis comparet, cui plus est otii. *Casaub.*

Ibid. J. Tab. Peut. et Antoninus a Messana ad Tyndaridem m. p. 36 numerant, itaque a Peloriade ad Messanam sunt 14 m. p. *F.*

4. εἶτα εἰς Ἀγαθύρσον] Lege, Ἀγαθύρνον. Diodorus, lib. v. p. 337. Edit. Wesseling. Ἀγαθύρνος δὲ βασιλεύσας τῆς νῦν ὀνομαζομένης Ἀγαθύρίτιδος χώρας, ἐκτίσεν πόλιν τὴν ἀπ' αὐτῆς κληθεῖσαν Ἀγαθύρνον. In Ptolemæi codice male, Ἀγαθύριον. Plinius recte. Casaub.

Ibid.] A Tyndaride ad Alæsam juxta Tab. Peutling. sunt m. p. 63, juxta Antoninum, 83 : posterior computatio, ut opinor, mendosa est. Ab Alæsa ad Cephalœdium spatium est m. p. 28 apud Antoninum, quodam lapsu, ut opinor; in Tab. Peutling. m. p. 18 scribitur. F.

Ibid. *Ἀγὰρuggov*] *Ph. Gluverius*, *Siciliæ Antiq.* l. ii. c. 5.
p. 295. referibi vult *Ἀγὰρuggov*. *Anon.*

[Ibid. εἰς Ἀλαίαν] Sic habet Ptolemæus quoque. Diodorus scribit Ἀλέαν, lib. xiv. p. 651. Edit. Wesseling. admonens plures fuisse in Sicilia ejus nominis urbes: quarum una fuit quæ Ἀλέα Ἀρχωνίδης appellaretur. Casaub.

5. εἰς δ' Ἰμέραν ποταμὸν ἵη, διὰ μέσης ῥέοντα] Apud Ptolemaeum Himeræ fluvii duæ sunt ἐν Ἑσολᾷ, altera versus septentrionem, altera versus austrum : ut videantur esse duo fluvii ejusdem nominis, qui totam fecerant Siciliam, locis admodum vicinis orti.
Idem.

Ibid.] A Cephalœdio ad Panormum Tab. Peut. et Antoninus m. p. 48 numerant: abhinc ad Segestam m. p. 36, et ad Lilybæum a Segesta Antoninus habet m. p. 32, Tab. Peut. 31. A Lilybæo ad Agrigentum Tab. Peut. m. p. 86, Antoninus 85, esse ait. Strabo, quodam lapsu exscriptoris, m. p. 95 habet. F.

10. καὶ ἄλλα καὶ εἰς Καμαρίναν· εἴτ' ἐπὶ Πάχυνον v.] In hoc Strabo certe peccat, nam distantia inter Agrigentum et Camarinam m. p. 50 excedit; a Camarina ad Pachynum distantia m. p. 20 vix excedit. Itaque hi numeri transpositi sunt. Totum spatium inter Agrigentum ac Syracusas m. p. 106 aequat. In hoc cum Antonino convenit Strabo, nec multum Tab. Peut. differt. *Idem.*

12. *his de Karámv. §.]* Tab. Peut. et Antoninus m. p. 44
numerant, quod certe vero propius. Non amplius procedit Tab.
Peut. In reliquis distantius Antoninus fere cum Strabone con-
venit. *Idem.*

15. ἐκ δὲ Μεσσηνίας εἰς Αἰθίοβαιον τῇ Οὐαλερίᾳ ὁδῷ λε, *A. Messana*
Lilybaeum via Valeria xxxv.] Numeri sunt corrupti, et palam
 iusto minores; credo evanuisse notam numeralem α, et sic de-
 bere legi, ὁδῷ αλε. *Palmer.*

Ibid. ἐκ δὲ Μεσσηνίας εἰς Διλλύβαιον τῇ Οὐαλερίᾳ ὁδῷ λε] Ultimum hunc numerum vitiatum esse, manifestum est, quando recta linea a Messana Lilybæum usque, quod vulgo nunc *Marsalla* vocari dixi, ducenta amplius sunt millia passuum; quapropter scripsisse Strabonem puto, σ λ ε, id est, ccxxxv. Ph. Cluver. Siciliæ Antiq. l. i. c. 3. pag. 52. Anon.

20. ἡ κλιμάτων ἐν παραλληλογραμμῷ χρίματι λαβελλομένων] Respicit institutam a se orbis descriptionem libro secundo: quem locum vide. *Casaub.*

25. τῇ Ἰταλίᾳ] Legendum in Græco videbatur, ἐν τῇ Σικελίᾳ. Sed videtur aliqua vox deesse. De eo qui e Lilybæo naves Carthagine solventes numeravit Plin. vii, 21. sed habet 135 m. p. At 1400 Itadia efficiunt m. p. 175: ut videatur X, pro L, in Plinii notis subrepsisse, et legendum CLXXV, non cxxxv. Plutarchus de communibus notitiis diei naturalis iter esse in medio ait. *Xyland.*

Ibid. "ὅμως δ' οὖν ἐν τοῖς." Locus non bene habet. Fortasse legendum, ὅμως δ' οὖν ἕως τῆ Σικελίας τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς ὑπὸν κειμένης, vel sic, ὅμως δ' οὖν ἐν τέτοις, et mox, κειμένης, hoc sensu: verūtamēn quantum licet in hac rerum difficultate. Sed videtur hic totus locus gravior laborare, et meliorum codicum opem valde desiderare. *Casaub.*

Ibid. "Ὅμως δ' οὐν &c.] Corrupta esse haud uno loco ista Strabo-
nis verba, doctissimus ejus commentator Casaubonus monuit,
et pro illis in principio vocibus, ἐν τοῖς χειμένοι, restituendum
censuit, οὕτως—χειμένοις, vel ἐν τέτοις χειμένοις, hoc, inquit, sensu :
veruntamen, quantum licet in hac rerum difficultate, et addidit ;
sed videtur hic totus locus gravius laborare, et meliorum codicum
opem valde desiderare. Meliores codices, quam quibus usus est
is, ex ejus codice, cum pluribus in Italia manuscriptis colla-
to, sua desumpsit Casaubonus, vix reperias. Proinde ego to-
tum locum ita restituere ex ingenio meo coner. Ὅμως δ' ἐν, ὅ-
τως ἡ Σικελίας τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς τότον χειμένοις, ἡ Πελοποννη-
σος ἀν καλῶς ἡ τεινῶν γωνιῶν, ὥς τε τὴν ἐπὶ τὴν ἀρκτικήν
παχέων, ἀκείονα πρὸς ἀρκτον βλέψαν. ποιήσει δὲ τὴν πλευρὰν

νότον ^ακειμένη, ἢ Πελωριάς ἀρκτικώτατη λέγεται ^βἀν
 χαλῶς τῶν τριῶν γωνιῶν, ^γὥστε τὴν ἐπιζευγνυμένην
 ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν Πάχυνον, ^δἐκκεῖσθαι πρὸς ἀρκτον
 βλέπεσαν. ^εποιήσει δὲ τὴν πλευρὰν εἰς πρὸς τὸν πορθ-
 μόν. ^{στ}δεῖ δ' ἐπιστροφὴν μικρὰν λαμβάνειν ἐπὶ χειμερι- 5
 νὰς ἀνατολὰς. οὕτω γὰρ ἡ ἡὼν παρακλίνει ^ζπρὸς ἡ-
 σιν ^ηἐπὶ Κατάνης ἐπὶ τὰς ^θΣυρακῆσας καὶ τὴν Πά-
 χυνον. Δίαρμα δ' ἐστὶν ἐπὶ τῇ Παχύνῃ, πρὸς τὸ
 τόμα τῇ Ἀλφειῷ, γάδιοι δ'. Ἀρτεμίδωρος δ' ἐπὶ
^ιτῇ Παχύνῃ φησὶς ἐπὶ τῇ Ταίναρον εἶναι τετρακιχι- 10
 λίους καὶ ἑξακοσίους, ἀπὸ δ' Ἀλφειῷ ^κἐπ' Ἀμισον
 α ρ λ, παραχρῆν ἀν ^λδοκεῖ μοι λόγον μὴ ἔχει ὁμολο-
 γημένα. ^μλέγειν γὰρ φησὶν τετρακιχιλίους εἶναι τὰς
 ἐπὶ τῇ Ἀλφειῷ ἀπὸ Παχύνῃ. ^νἢ δ' ἀπὸ Παχύνῃ
 πρὸς Λιλυθαίον, ^ξἐσπεριώτερα ^οτῇ Πελωριάδῃ, ^πἴχα- 15
 νῶς ἀν καὶ αὐτὴ ^ρδοξοῖ τὸ ἀπὸ τῆ μεσημβρινῆς σημεί-
 ωρος τὴν ἐσπεραν. βλέπει δὲ ἀν ἅμα πρὸς τὴν ἑω
 καὶ ^ςπρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τῇ Σικελικῇ πελάγῃ
 κλυζομένη, τῇ δ' ὑπὸ τῇ Λιβυκῇ, ^ττῇ πρὸς τὰς
 Σύρτας διήκοντος ἀπὸ τῆ Καρχηδονίας. Ἐστὶ δὲ καὶ 20
 ἀπὸ Λιλυθαίης τελάχιστον διάρμα ἐπὶ Λιβύῃν χίλιοι
 καὶ πεντακόσιοι περὶ Καρχηδόνα. ^θκαθ' ὃ δὴ λέγει αὐ-
 τὴς τῶν ὀξυδροκέντων ἀπὸ πινος ^βσκοπιῆς ^γἀπαγγέλλειν
 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγρομένων ἐν Καρχηδόνα σφαγῶν
 τοῖς ἐν Λιλυθαίῃ. Ἀπὸ δὲ ^δτῇ Λιλυθαίῃ τὴν ἐπὶ 25
 Πελωριάδα πλευρὰν ἀνάγκη λοξεῖσθαι πρὸς ἑω, καὶ
 βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ τῆ ἐσπερας καὶ τῆς ἀρκτος
 πρὸς ἀρκτον μὲν ἔχουσιν τὴν Ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ

parata ad austrum est sita, Pelorum omnium an-
 gulorum ejus maxime versus septentrionem spec-
 tare dici non male potest: ut linea inde ad Pa-
 chynum perducta, versum orientem posita respi-
 cere intelligatur septentrionem, cujus latus ad fre-
 tum pertingit: oportet autem eam nonnihil con-
 verti ad hybernum ortum: sic enim litus inclinare
 deprehendes a Catana Syracusas et Pachynum pro-
 ficiscens. Cæterum trajectus a Pachyno ad Alphei
 ostia est stadiorum iv. millium. Artemidorus au-
 tem a Pachyno ad Tænarum stadia numerans iv.
 millia et sexingenta, ab Alpheo Amisum mille et
 cxxx, videtur mihi ea dicere, quibus a priore sen-
 tentia intelligatur dissentire. At linea ad Lilybæ-
 um ducta, magis quam Pelorus occasum versus
 sita, satis commode videtur dici a puncto meridi-
 ano versus occasum pertinere: simulque et ad au-
 roram, et ad austrum respicere, cum ab una parte
 Siculo alluatur mari, ab altera Africo, quod a Car-
 thaginienfium finibus ad Syrtes tendit. Brevissimus
 a Lilybæo in Africam trajectus ad Carthaginem
 est mille et cccc stadiorum: tantoque intervallo
 dicitur quidam, acie oculorum insigni præditus, e
 specula quadam numerum navium Carthagine sol-
 ventium observasse, ac iis qui Lilybæi aderant
 nunciaffe. Latus quod a Lilybæo est ad Pelorum,
 necesse est incurvari versus ortum, et respicere id
 quod est inter septentrionem atque occasum: ut
 septentrionem versus habeat Italiam objectam, ad

^ακειμένης Med. i. 2. Gron. ^βὥστε ἢ ἐπιζευγνυμένη Par. i. 2. Eton. Efc. Mosc. ^γἐπιζευγνυμένη Med. 2. ^δἐκκεῖσθαι πρὸς ἑω
 πρὸς ἀρκτον Med. i. 2. Efc. Mosc. ^εἐκκεῖσθαι πρὸς ἑω πρὸς ἀρκτον βλέπεσαν, ποιήσει δὲ &c. Par. i. ^ζSuspectus locus, Marg. Caf.
^ηπρὸς ἡσιν Efc. ^θἀπὸ τῆς Med. i. 2. Efc. ^ιΣυρακῆσας Par. i. semper. ^κτῇ deest Med. i. 2. ^λτῇ deest Med. i. 2.
^μΤέναρων Med. i. ^νἐπὶ Παμμισόν Par. i. ἐπ' Ἀμισόν Med. 2. ^ξδοκοῖ Med. 2. ^ολέγει Med. i. λέγει Par. i. et λέγειν alia
 manu supra. ^πἀπὸ τῆ Par. i. Med. i. 2. ^ρLocus perturbatus, Marg. Caf. ^ςἐσπεριώτερον Par. i. 2. Med. i. ἐσπεριώτερον
 δὲ τῇ Πελωριάδῃ ἐστὶν Gron. Mosc. ^τἰκανῶς ἐστὶν ἰκανῶς &c. Par. i. 2. Med. i. ^θδοξοῖτο ἀπὸ Par. i. Med. 2. ^ιπρὸς τὴν Bre. Efc.
 Mosc. ^κΛιβυκῇ Par. i. Eton. ^λΣικελικῇ Par. i. Eton. ^μτῇ πρὸς &c, ad usque τὴν Καρχηδονίαν incl. desunt Par. i. ^νκαὶ
 δ Par. i. 2. Med. i. 2. Eton. Efc. ^ξσκοπιῆς Efc. Mosc. ^οVulgo, ἀπαγγέλλειν, Marg. Caf. ^πἀναγομένων Par. i. ^ρτῇ
 deest Med. 2. ^ςτῇ ἀρκτων Med. 2. ex correct.

τὴν πρὸς τὸν πορθμόν. ^{στ}δεῖ δ' ἐπιστροφὴν μικρὰν λαμβάνειν ἐπὶ χειμερινὰς
 ἀνατολὰς. οὕτω γὰρ ἡ ἡὼν παρακλίνει πρὸς ἡσιν ἀπὸ Κατάνης ἐπὶ τὰς
 Συρακῆσας καὶ τὴν Πάχυνον *** ἢ δ' ἀπὸ Παχύνῃ πρὸς Λιλυθαίον, τὸ
 ἐσπεριώτερον τῇ Πελωριάδῃ, ἰκανῶς ἀν καὶ αὐτὴ δοξοῖ ἀπὸ τῆ μεσημβρινῆς
 σημείωρος πρὸς τὴν ἐσπεραν βλέπειν. βλέπει δὲ ἀν ὁ Πάχυνος ἅμα πρὸς τὴν
 τὴν ἑω καὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τῇ Σικελικῇ πελάγῃ κλυζομένη, τῇ
 δ' ὑπὸ τῇ Λιβυκῇ, τῇ πρὸς τὰς Σύρτας διήκοντος ἀπὸ τῆς Καρχηδονίας.
 Inferui, ὁ Πάχυνος, quia de nulla alia re intelligi possunt se-
 quentia. Ph. Cluver. Siciliae Antiq. l. i. c. 3. pag. 50. Anon.
 Ibid.] Cluverius restituit authorem. Strabo ac Ptolemæus
 putabant Pachynum esse magis ad orientem protensum quam
 Pelorus. Ni tamen optimæ recentiorum tabulæ nos fallant,
 longitudo Pachyni, a meridiano per insulam Ferro ducto, non
 plusquam grad. 33. min. 10, Pelori circiter grad. 33. min. 50,
 adæquat. F.

3. ἐκκεῖσθαι] In MSS. ut supra, et in vetustis editionibus,
 hæc verba sunt, ἐκκεῖσθαι (πρὸς ἑω φαμὶν) πρὸς ἀρκτον βλέπουσαν.
 Hæc addita verba esse cujusdam interpretis glossæ suspicor.
 Quod si necesse sit ut stet MSS. lectio, malim, transpositis verbis,
 hoc modo legere: ἢ Πελωριάς ἀρκτικώτατη λέγεται ἀν χαλῶς τῶν τριῶν
 γωνιῶν, ὥστε τὴν ἐπιζευγνυμένην ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν Πάχυνον, ἐκκεῖσθαι
 πρὸς ἀρκτον φαμὶν, πρὸς ἑω δὲ βλέπουσαν. ποιήσει δὲ τὴν πλευρὰν καὶ
 πρὸς τὸν πορθμόν. Sic posita, ni fallor, hæc verba textui lucem
 afferunt. Idem.

9. γάδιοι δ.] Stadia 4000 sunt 500 m. p. D'Anvillius autem
 veram distantiam esse ait 3000 stad. quæ a Pliniana (ut in opti-
 mis MSS. legitur) parum differt. Plinius enim 344 m. p. ha-
 bet, quæ stad. 2866, computatione Romana, efficiunt. Idem.

15. ἰκανῶς ἀν καὶ αὐτὴ δοξοῖ τὸ ἀπὸ τῆ μεσημβρινῆς σημείω] Pro
 δοξοῖ τὸ reponendum suspicor, ΛΟΞΟΙΤΟ, quanquam cætera mi-
 nime expedita sunt. F.

21. χίλιοι καὶ πεντακόσιοι περὶ Καρχηδόνα] Prior interpretes ait
 mille et quinquaginta: alter, mille et quadringenta. Cur non
 mille et quingenta? Nam sic et libro secundo, et iterum libro

ultimo, p. 1190. Edit. Amst. Apud Plinium, mendose, opinor,
 CLXXX. m. p. quæ fere sunt stad. mille et ccccxl. Cafaub.

23. τῇ ὀξυδροκέντων] Historia extat apud Ælium, Variarum
 libro xi. cap. 13. qui affirmat ne una quidem navi plus mi-
 nusve dicentem a vero numero solventium navium aberrasse.
 Ἀνδρα, inquit, φασὶ Σικελιώτην εἶναι βλέπειν ὅσον γενέσθαι ἐν Σικελίᾳ,
 ὥστε αὐτὸν, ἐκ τῇ Λιλυθαίῃ εἰς Καρχηδόνα τείναντα τὸν ὀφθαλμόν, μηδὲν
 τὰς ὕψους σφάλεισθαι καὶ ἀποδείξειν λέγεσθαι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ ἀναγο-
 μένων ἐν Καρχηδόνα καὶ ἐν τῇ ἐφεύροτο ἑδμῶν. i. e. Hominem quen-
 dam Siculum ferunt adeo acutum videre potuisse in Sicilia, ut e
 Lilybæo usque ad Carthaginem si oculos intenderet, nihil visu falle-
 retur: et numerum navium, quæ Carthagine solvebant, indicasse
 eum tradunt: neque vel in una falsus fuit. Nazarius, in pane-
 gyrico Constantino Augusto dicto, p. 160. Edit. 1599. Non hic
 tecum, ait, Lynceus ille certaret, qui, ut poetæ ferunt, parietum
 septa et arborum truncos visu facile trajiciebat: aut etiam ille,
 quem eadem vetustas locuta est, quum Siciliensi specula constitisset,
 conspicari solitum navæ quæ Africæ portum subirent: quum pro-
 spectum hominis non aër offensus, quem crassior exhalatio maris
 faceret, non tantum (forte tam) disjunctarum regionum longinqui-
 tas impediret. Ei viro nomen fuit Straboni, ut ex Varrone re-
 fert Solinus, cap. vi. vide etiam Valerium Max. lib. i. cap.
 ult. Plinius, lib. vii. cap. 21. docet multoties id factum. Idem.

Ibid.] Adi doctrina atque optimarum artium studiis erudi-
 tum Perizonium, ad Ælian. Hist. Var. Lib. xi. c. 13. et Livi-
 neium, ad Nazarii locum mox citatum. Anon.

24. τῇ ἀναγομένων] Immo τῇ ἀναγομένων, ut et nos jampridem
 emendaveramus, et habent libri veteres. Cafaub.

26. λοξεῖσθαι πρὸς ἑω, καὶ βλέπειν] Linea ergo ducta a Lilybæo
 ad Pelorum versus orientem inclinatur, et si altera linea hanc ad
 rectos angulos tangat, inter occasum et septentrionem transit;
 sed inclinatio minima est. Strabo autem ac Ptolemæus Lily-
 bæum propius ad meridiem quam concedet veritas ponunt,
 ergo inclinatio lineæ, secundum hos, fere 45 gr. attingeret. F.

occasum autem mare Tyrrhenum et Æoli insulas. Urbes Siciliæ eo in latere, quod fretum conficit, sunt Messana, Tauromenium, Catana, Syracusæ. Quæ inter Catanam ac Syracusas fuerunt urbes, perierunt, Naxos, Megara: ubi etiam ostia fluminum conveniunt, omnibus ex Ætna defluentibus, et exitus portibus commodos nanciscentibus. Ibi etiam Xiphoniæ est promontorium. Ephorus scribit has primas in Sicilia urbes Græcanicas fuisse, ætate post bellum Trojanum: priores enim Tyrrhenorum latrocinia et crudelitatem ibi incolentium barbarorum ita reformidasse, ut ne mercaturæ quidem faciundæ gratia eo navigaverint: Theoclem vero Atheniensem ab instituto cursu ventis eo delatum, cum hominum ibi degentium vilitatem, tum insulæ præstantiam explorasse: cumque domum reversus Atheniensibus ut coloniam eo deducerent non persuaderet, adscito magno Eubœam habitantium Chalcidensium numero, ac Ionum, Dorienstemque, quorum major pars Megarenses erant, in Siciliam navigasse: ac Chalcidenses quidem Naxum, Dorienfes Megara condidisse, cui prius nomen fuit Hyblæ. Urbes quidem illæ non superant: Hyblæ tamen nomen ob Hyblæi mellis præstantiam perduravit. De urbibus vero quæ in dicto latere adhuc extant, Messana in sinu est sita Pelori, valde versus orientem inflexi, et anfractum quendam axillæ similem nacti. Abest a Rhegio stadiorum trajectu LX, multo propius a Columella. Condita est a Messeniis Peloponnesiacis, a quibus et nomen deduxit, cum ob locorum obliquitatem Zancle prius dice-

το Τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ ταῖς Αἰόλε νήσους. Πό-
λεις δ' εἰσὶ καὶ μὲν τὸ πλεονεχὲς τὸ ποιεῖν τὸ πορθητὸν,
Μεσσηνὴν ὄρωτον, ἔπειτα Ταυρομένιον, καὶ Κατάνην, καὶ
Συρακυσάς· αἱ δὲ μετὰ Κατάνης καὶ Συρακυσῶν
5 ἐκλειοίπασιν, Νάξος καὶ Μέγαρα, ὅπερ καὶ αἱ τῶν πο-
ταμῶν ἐκβολαὶ^α συνελθούσαι^β πάντων καταρρέοντων
ἐκ τῆς Αἰτνῆς εἰς εὐλίμνα τόματα· ἐνταῦθα δ' καὶ
τὸ τῆς Εἰφονίας ἀκρωτήριον. Φησὶ δὲ ταύτας Ἐφο-
ρος ὄρωτας κτισθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ,
10 καὶ τῇ γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκά· ὅθεν^α καὶ^β πρότερον
δεδίεναι τὰ ληστήρια τῶν Τυρρηνῶν, καὶ τὴν ἀμύνην
τῶν ταύτης βαρβάρων, ὥστε μὴδὲ καὶ ἐμπορεῖαν πλεῖν.
Θεοκλέα δ' Ἀθηναῖον παρενεχθέντα ἀνέμοις εἰς τὴν
Σικελίαν, κατανοῶσαι τὴν τε^γ ἐδέμεναι τῶν ἀνθρώπων,
15 καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς· ἐπανελθόντα δὲ, Ἀθηναίους μὲν
μὴ πείσαι, Χαλκιδέας δὲ τὴν ἐν Εὐβοίᾳ συχρὲς πα-
ραλαβόντα, καὶ τῷ Ἰόνων πινάς, ἐπὶ δὲ Δωριέων, οἱ
πλείους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλεῖσαι· τὴν δὲ οὖν Χαλ-
κιδέας κτίσαι Νάξον, τὴν δὲ Δωριέας Μέγαρον, τὴν
20 ὕβλαν πρότερον καλεσμένην. Αἱ μὲν οὖν πόλεις ἐκεί-
ται· τὸ δὲ τῆς ὕβλης ὄνομα συμμένει^δ ἀρε-
τὴν τῆς ὕβλαις μέλιτος. Τῶν δὲ συμμνησῶν καὶ
τὸ λεχθὲν πλευρὸν πόλεων, ἡ μὲν Μεσσηνὴ τῆς Πελο-
ποννησίδος ἐν κόλπῳ κεῖται, καμπτομένης ὁριζοῦ πρὸς
25 ἑω, καὶ μαχρὰν πινὰ ποιεῖσθαι· ἀπέχει δὲ τῆς μὲν
Ῥηγίου διάστημα^ε ἑξήκοντα στάδιον, καὶ δὲ^β σπηλίδος πο-
λὺ ἔλαττον· κτίσμα δ' ἐπὶ Μεσσηνίων τῶν ἐν Πελοπον-
νήσῳ, παρ' ὧν τὸν νομα μετήλλαξε, Ζάγκλη πρότερον
καλεσμένη, καὶ τῇ σκολιότητι τῇ τόπων (ἡ Ζάγκλην

^α MSS. συνελθόντων, Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^β καὶ πάντα καὶ... Par. 2. Esc. Scribe ergo, καὶ πάντα καὶ... V. ^γ Par. 1. habet in marg. ἴσως, ἐκτῇ. ^δ καὶ δεῖσθαι Par. 2. Esc. ^ε πρώτης Med. 2. ^ζ ἐδέμεναι Med. 1. ^η ἐξήκοντα στάδιον Med. 2. ex correct. ^θ σπηλίδος Par. 1. 2. Eton. ^ι Hæc verba, Ζάγκλην καὶ σκολιότητα τὸ σκολιόν, non sunt Strabonis. V.

3. ἔπειτα Ταυρομένιον] Inter Messanam et Tauromenium, sive Taurominium, ut vocant Latini, est Argentum promontorium Ptolemæi. Casaub.

4. αἱ δὲ μετὰ Κατάνης καὶ Συρακυσῶν ἐκλειοίπασιν, Νάξος καὶ Μέ-
γαρα, Quæ inter Catanam ac Syracusas fuerunt urbes, perierunt,
Naxos, et Megara] Si sic scripserat noster Geographus, certe
hallucinatus est: nam certo certius est, Naxum, quæ postea
Tauromenium dicta est, fuisse sitam inter Catanam et Messa-
nam, ex Thucydide et aliis cum Plinio, quem citat Casaubo-
nus. Sed forte non ita scripserat Strabo, et debet legi, ὁ ἄλλος
καὶ Μέγαρα. Nam nec Ptolemæus, nec Plinius, ullam de Thapso
fecerunt mentionem, quod suadet eam urbem ante Strabonis
tempora desertam fuisse, et ἐκλειοίπασιν, quod ait Strabo. Palmer.

Ibid.] Palmerio assentior, urbes desertas esse Megaram ac
Thapsum. Satis a Thucydide constat, eas habitatas fuisse ante
Niciæ expeditionem; scilicet anno secundo Olym. 91. (Euseb.)
Megaram urbem desertam aperte vocat Lamachus, et Thapsum
tanquam navium stationem, non urbem, memorat. Thucyd.
I. vi. c. 49. Fazellus quoque hunc errorem in textu Strabonis
ostendit. Secundum hunc authorem, Naxos hodie arx Schizon
appellatur. F.

5. ἐκλειοίπασιν, Νάξος καὶ Μέγαρα] Dissentit Plinius, I. iii. c. 8.
qui Naxum non aliam a Taurominio fuisse indicat; Colonia,
inquit, Taurominium quæ quondam Naxos. Megarensem autem,
et τῆς Μεγαρίδος, meminit Diodorus Siculus, non uno in loco.
Casaub.

8. τὸ τῆς Εἰφονίας ἀκρωτήριον] Scribe, Εἰφονίας, ex Stephano.
Idem.

Ibid.] Ad Xiphoniam est hodie Augusta urbs. (D'Anvil-
lius.) Stephanus urbem Xiphoniam memorat. F.

10. καὶ τῇ γενεᾷ] Mirum doctissimum interpretem Xylandrum
non animadvertisse legendum esse, δεκάτη γενεᾷ, hoc est cccxxx.
plus minus annis, circiter numerum mclxiv. Vide plura apud
Scaligerum, in Animadvers. in Euseb. mclxxx. Anon.

Ibid. καὶ τῇ γενεᾷ] Corrupta esse postrema ista verba, oratio-
nemque imperfectam esse, satis per se adparet. Quorsum enim
particula καὶ ante τῇ γενεᾷ, et cur numerus ætatis non additus?
Communis plerorumque auctorum Græcorum singularum ætatum
computatio quum sit xxx. annorum, facile ex supra scripto

ccccxlviii. annorum numero coniecerim, scriptum fuisse
apud Strabonem ex Ephoro, πεντεκαιδεκάτη γενεᾷ, id est, ætate
xv. unde postea librarii incuria factum καὶ τῇ γενεᾷ. Ph. Cluver.
Siciliæ Antiq. I. i. c. 2. pag. 37. Anon.

Ibid.] Cluverii sententia est, ut opinor, multo melior; sci-
licet, sæculo decimo quinto, secundum computationem vulgo re-
ceptam. Generationes enim 15 sunt 450 anni. Eusebius Tro-
jam esse captam affirmat 400, vel 406, annis ante Olympi-
adem primam, et Syracusæ conditæ sunt anno primo Olymp. de-
cima, quod 437, aut 443, annos efficit. F.

18. τὰς μὲν ἐν Χαλκιδίᾳ κτίσαι Νάξον] Thucydides, lib. vi.
c. 3. Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι Χαλκιδεῖς ἐξ Εὐβοίας πλεῖσαντες μετὰ Θεο-
κλέους οἰκιστὴς Νάξον ᾤκισαν. I. e. Græcorum autem primi Chalcidenses
ex Eubœa navigantes cum Theocle coloniæ duce, Naxum condide-
runt. Casaub.

19. τὴν δὲ Δωριέας Μέγαρον, τὴν ὕβλαν πρότερον καλεσμένην] Thu-
cydides, de Megarensibus qui Lami duce in Siciliam venerant,
I. vi. c. 4. Μεγαρεῖς ᾤκισαν τὴν ὕβλαις κληθέντας. Idem.

Ibid.] Vide Clar. Cellarium Geogr. Antiq. I. ii. c. 12.
Anon.

Ibid.] Tres urbes Hyblæ nomine a Stephano memorantur.
Hæc est Hybla parva. Megarenfes Megaram hanc vocarunt,
sed, urbe deleta, nomen Hyblæ loco mansit. Quædam Hyblæ
rudera vix 3 m. p. ab Augusta distant. F.

23. ἡ μὲν Μεσσηνὴ] Messanam ait συμμένειν: funditus tamen
eversam ac dirutam aliquando fuisse a Carthaginensibus auctor
est Diodorus, homo Siculus, lib. xiv. p. 281. Edit. 1604. quare
necesse est post illa tempora fuisse denuo instauratam et ædifi-
catam. Casaub.

Ibid.] Vide Clar. Cellarium. Geogr. Antiq. I. ii. c. 12.
Anon.

28. Ζάγκλη πρότερον καλεσμένη] Zanclem condiderant Cumanī
Opici: postea eandem tenuerat Cadmus Cous, de quo Hero-
dorus, I. vii. c. 164. ἔνθα μετὰ Σαμίων ἔχε τε καὶ κατοικοῖσσι πόλιν
Ζάγκλην, τὴν ἰς Μεσσηνίην μεταβαλῶσαν τὸν νομα. I. e. Ubi una cum
Samiis urbem Zanclem, cuius nomen in Messanam mutatum est, te-
nuit atque incoluit. Vide Thucyd. Casaub.

29. Ζάγκλην γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ σκολιόν] Thucydides, I. vi. c. 4.
paulo

ᾧ ὀκαλεῖτο τὸ σκολιόν) Ναξίων ἔσται πρότερον κτίσ-
μα τῶν πρὸς ^a Κατάνη· ^b ἐπώκησαν δ' ὕστερον Μαμερ-
τῖνοι Καμπαίων π. φύλον· ἐχρήσαντο δ' ὀρμητιεῖω
Ῥωμαῖοι πρὸς τὴν Σικελικὸν πόλεμον τὴν πρὸς Καρχη-
δονίους· καὶ μετὰ ταῦτα Πομπήϊος ^c Σέξτος ἐνταῦθα συν-
εἶχε τὸ ναυτικόν, πολεμῶν πρὸς τὸν Σεβαστὸν Καίσαρα·
ἐνταῦθεν δὲ καὶ τὴν φυγὴν ἐποίησατο, ἄκπεσόν ^d ἄκ τῆς
νήσου. Δείκνυται ὅτι καὶ ἡ Χάρυβδιδος μικρὸν πρὸ τῆς
πόλεως, ἐν τῷ ^e πορθμῷ, βάθος ἔξαισιον, εἰς ὃ αἱ
παλῖρροιαι τῆς πορθμῆς κατὰ γαστρίαν εὐφυῶς τὰ σκάφη
τραχιλιζόμενα μετὰ συστροφῆς καὶ δίνης μεγάλης· κα-
ταποδέντων δὲ καὶ ἀφελυθέντων, τὰ ναυάγια παρα-
σύρεται. πρὸς ἡνίκα τῆς Ταυρομενίας, ἣν καλοῦσιν
ἀπὸ τῆς συμπλάματος τέττε Κοπρίαν. Τούτῳ δ'
ἐπεκράτησαν οἱ Μαμερτῖνοι παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, ὥς ^f
ἐπ' ἐκείνοις ὑπῆρξεν ἡ πόλις· καλεῖται δὲ Μαμερτῖνους
^g μᾶλλον ἅπαντες αὐτοὶ, ἢ Μεσσηνίους· εὐοῖνε τε σφόδ-
ρα τῆς χάρας οὕσης, ὅς Μεσσηνίων καλοῦσι τὸν οἶνον,
ἀλλὰ Μαμερτῖνον, τοῖς ἀρίστοις ἐνάμιλλον ὄντα τῶν
Ἰταλικῶν. Οἰκεῖται δ' ἱκανῶς ἡ πόλις, ^h μᾶλλον δ' ⁱ
ἢ Κατάνη· καὶ ᾧ οἰκῆτορας δέδεται Ῥωμαῖους· ἦθ' οὖν
δ' ἀμφοῖν τὸ Ταυρομένιον. Καὶ ^j ἡ Κατάνη δ' ἐστὶ
Ναξίων τὴν αὐτῶν κτίσμα· Ταυρομένιον δ' ἐστὶ ἐν Ἰταλίᾳ

^a Κατάνη Par. 1. 2. ^b ἐπώκησαν Bre. Gron. Mosc. ^c ὁ Σέξτος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^d ἄκ deest Esc. ^e πορθμῷ
Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^f μᾶλλον deest Esc. ^g μᾶλλον ἢ Κατάνη Par. 1. μᾶλλον ἢ Κατ. Esc. μᾶλλον ἢ δὲ Κατάνη
Par. 2. supra. ^h ἢ deest Par. 2. Med. 1.

paulo aliter: "Ὀνόμα δὲ τὸ μὲν πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κλη-
θεῖσα, ὅτι δρεπανοειδὲς τὸ χωρίον τὴν ἰδέαν ἐστὶ· τὸ δὲ δρεπανὸν οἱ Σικε-
λοὶ Ζάγκλον καλεῖσι. i. e. Hæc autem urbs primo quidem a Siculis
Zancle vocata fuit, quod locus ille speciem falcis habeat, falcem
autem Siculi zancleon appellant. Hesychius, Ζάγκλη, δρεπανόν, καὶ
ὄνομα πόλεως. Ζάγκλον pro falce usurpavit doctissimus poeta Cal-
limachus, (Frag. Bent. 172.) κέρκυραι βύνη Ζάγκλον ὑποχρύνει.
Unus opinor Diodorus prorsus dissentit, qui Zanclem a rege
Zanclo nomen ait invenisse. Vide Stephanum. Casaub.

2. ἐπώκησαν δ' ὕστερον Μαμερτῖνοι Καμπαίων π. φύλον] Polybius,
lib. i. Hist. p. 9. Edit. Amst. Μεσσηνίαν μὲν γὰρ ἐπὶ πολλοῖς ἀνώτερον
χρόνοις τῇ νῦν λεγομένῃ καίρῳ, Καμπαῖοι παρὰ Ἀγαθοκλέην μισθοφο-
ροῦντες, καὶ πάλαι περὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν λοιπὴν εὐδαιμονίαν τῇ πόλει
ἀφθαλμῶντες, ἅμα τῷ λαβεῖν καίρῳ εὐδὺς ἐπεχείρησαν παρασπονδεῖν.
i. e. Quippe Messanam, non multum ante ista, de quibus nunc agi-
mus, tempora, Campani sub Agathocle merentes, qui jam dudum
ejus oppidi pulchritudini ac reliquæ felicitati oculos cupiditatis ad-
jecerant, ubi primum occasio est oblata, per fidem circumvenire sunt
adorti. Non dicit Polybius ex quo Campaniæ oppido potissimum
profecti essent ii qui Messanam occuparunt: idem tamen paulo
infra addit Mamertinos eos voluisse appellari. Οἱ δὲ Μαμερτῖνοι,
inquit, τὴν τῷ τῆνομα κυριεύσαντες οἱ Καμπαῖοι τῇ Μεσσηνίᾳ προσση-
γόρευσαν σφᾶς αὐτοὶ, &c. Mamertini, hoc namque sibi nomen
Campani occupata Messana indiderunt, &c. Idem.

Ibid.] Primus Romanorum cum Pœnis congressus fuit ad
Messanam. Mamertinis enim ab Hierone superatis, pars urbis
ad Pœnos inclinavit, pars ad Romanos. Romanorum fautores
arce Pœnos expulerunt, et ad Romam legatos miserunt. Ro-
mani, Italia subacta, Mamertinis subsidium ferunt, specie qui-
dem, ait Florus, socios juvandi, re autem, sollicitante præda.
Hoc evenit A. U. C. 488, Appio Claudio et Fulvio Flacco
Coss. F.

3. ἐχρήσαντο δ' ὀρμητιεῖω Ῥωμαῖοι] Vide Florum, lib. ii. cap. 2.
Captâ est a Romanis initio belli Punici primi, auspiciis Valerii
Maximi, qui Messala inde est cognominatus. Casaub.

5. καὶ μετὰ ταῦτα Πομπήϊος Σέξτος] Vide Dionem, libro XLIX.
Idem.

12. τὰ ναυάγια παρασύρεται πρὸς ἡνίκα τῆς Ταυρομενίας] Seneca
ad Lucilium, Epist. 79. Charybdis an respondeat fabulis per-
scribi mihi desidero. Et si forte observaveris (dignum est autem ut
observes) fac nos certiores, utrum uno tantum vento agatur in vor-
tices, an omnis tempestas æque mare illud contorqueat: et an verum
sit quidquid illo freti turbine abreptum est per multa millia trahi
conditum, et circa Taurominitanum littus emergere. Idem scrip-
serat Sallustius, teste Servio ad Virgil. Æn. iii. ver. 425. Idem.

Ibid.] Charybdis, ut recentes scribunt, non periculosus est
hodie. Vorticem esse aiunt, sed cymbæ etiam sine periculo transf-

retur, (nam obliquum iis Zancium appellabatur),
condita a Naxiis qui apud Catanam incolebant.
Postea temporis Mamertini, gens Campana, Mes-
fanam inhabitavit. Ubi sunt ea pro receptaculo
Romani in bello Siciliensi contra Carthaginenses:
ac inferioribus temporibus Sex. Pompeius, bel-
lum adversus Augustum Cæsarem gerens, classem
ibi suam continuit, atque inde fugam fecit infula
ejectus. Demonstratur paulo ante eam urbem in
freto Charybdis, profunditas quædam prodigiosa,
in quam æstus freti ob naturam loci facile abripiunt
navigia inverfa, cum circumagitatione et fluctus
procella magna: quorum absorptorum et dissipato-
rum fragmenta ad litus Tauromenitanum devol-
vuntur, quod ab hoc eventu Copriam, quasi ster-
quilinium, dicunt. Porro apud Messanenſes Ma-
mertini adeo invaluerunt, ut sub suam potestatem
rederint urbem, civesque ab omnibus Mamertini
potius appellentur, quam Messanii: cumque ad-
modum ferax vini sit ista regio, vinum non Mes-
fanum dicitur, sed Mamertinum, quod cum Ita-
licorum vinorum optimo quovis certet. Urbs me-
diocriter frequens est, Catanæ tamen cedit, quæ
colonos accepit Romanos. Utraque minus fre-
quentatur Tauromenium. Catana autem Naxio-
rum est colonia: Tauromenium Zancleorum qui

eunt. Litora autem diuturna forsan collisione fluctuum attrita
sunt, quod ipsum fretum latius reddidit, ideoque vorticem im-
minuit. Strabo, ut videmus, in suo tempore vorticem esse na-
vibus exitiosum affirmat. Geographia Nubiensis, quæ circa A.
Christi 1190 scripta fuit, mare tanquam asperrimum describit,
præsertim cum aquis venti adversantur: non autem vorticis
mentionem fecit. Geog. Nub. p. 172. Sandys tutum esse dicit
transitum, nisi flante austro. p. 192. Brydone huic congruit.
t. i. p. 50. Nomen Charybdis, juxta Bochartum, est Phœni-
cium, quod verisimillimum est; scilicet, צרוב פור foramen
perditionis; Scyllam a צרוב exitium derivat. Canaan, p. 523. F.

18. ὅς Μεσσηνίων καλεῖσι τὸν οἶνον, ἀλλὰ Μαμερτῖνον] Imo Italicum;
non Mamertinum, vocabant. Athenæus, Deipn. l. i. c. 21.
pag. 27. ὁ δὲ Μαμερτῖνος ἔξω μὲν τῇ Ἰταλίᾳ γίνετα· καὶ γινόμενος ἐν
Σικελίᾳ καλεῖται Ἰταλικός. Casaub.

20. Οἰκεῖται δ' ἱκανῶς ἡ πόλις] Cicero Messanam describit tan-
quam situ, mœnibus, et portu ornatam, in Verr. l. iv. 2. Portus
adhuc optimus est, angusto telluris tractu fere circumseptus. Pone
urbem montes sunt qui torridos in æstate soles arcent, dum aere
temperato semper gaudeat. [Brydone's travels, t. i. p. 49. 63.]
In nostris temporibus ex defectu commercii, peste, et aliis qui-
busdam causis, in pèjus ruit. Incolæ enim vix numero 25000
atingunt. (Reidjel, p. 135, 136.) Post hæc scripta, terræ
motus exitium heu tectis ac civibus intulit, ut nemo abhinc ve-
terem cum hodierna urbe conferre possit! F.

22. Καὶ ἡ Κατάνη δ' ἐστὶ Ναξίων τῶν αὐτῶν κτίσμα] Idem enim
Theocles qui cum Chalcidensibus Naxum condiderat, aliquot
post annis cum iisdem Κατάνην ᾤκησεν, inquit Thucydides, l. vi.
c. 3. Casaub.

23. Ταυρομένιον δὲ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ζαγκλαίων] Diodorus Siculus,
lib. xvi. p. 411. Edit. 1604. refert Andromachum, Timæi his-
torici patrem, virum nobilissimum, congregatis Naxiis, qui
everfa a Dionysio Naxo restabant superstitēs, occupasse collem
qui Naxo imminebat et Taurus appellabatur: inde ergo isti
loco nomen. Nam Andromachus μέγας κατ' αὐτὸν πλείω χρόνον,
ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῇ Ταύρῃ μονῆς ὠνόμασε Ταυρομένιον. Hæc Diodorus,
dicto libro, oblitus, opinor, eorum quæ scripserat, lib. xiv.
p. 282. Edit. 1604. quem locum vide. Idem refert, sua ætate
factum, ut Taurominitanis patria sua a Cæsare pulsus Romano-
rum colonia illum locum occuparet. Idem.

Ibid.] Diodorus Siculus sæpe Naxum ac Taurominium me-
morat. Naxus fuit urbs in medio monte sita, quam Dionysius
tyrannus proditam a cive Procle penitus evertit, et terram Si-
culis donavit. Hoc evenit Olymp. 93. Diod. Sic. l. xiv. p. 651.
Edit. Wesseling. Carthagine autem sub Imilcone cum Dionysio
bellante, Siculi Naxum occupantes, ἐπ' Ἰμῖλκωνος περιδείτες,
montem Taurum muro cinxerunt, et exinde nomen Taurominii
fuit.

Hyblæ erant. Pristinos autem incolas Catana amisit, deductis eo aliis ab Hierone Syracusano tyranno, et nomen Catanae in Ætna mutantis, cujus eum conditorem etiam Pindarus his verbis facit:

*Divorum Hieron cognominis pater,
Conditor Ætnæ.*—

Sed sub mortem Hieronis, Catanæi postliminio reversi inquilinos expulerunt, sepulcrumque tyranni proruerunt: at Ætnæi cedentes loco, Innesam (hoc nomen est montanis Ætnæ) domicilium sibi occuparunt, locoque nomen Ætnæ imposuerunt, distanti a Catana stadiis lxxx. ejusque oppidi auctorem Hieronem pronunciavere. Maxime Catanae superne imminet mons Ætna, et urbs ea partem eorum potissimum capit, quæ crateras Ætnæ efficiunt. Nam et ignis qui ex Ætna evomitur, fluxu suo proxime in Catanæum agrum devolvitur: et facinus piorum filiorum Amphionomi et Anapiæ, qui ingruente isto malo parentes suos humeris suis sublato eripuerunt, isti loco assignatur. Cum mense Decembri montis incen-

^a Ζαγκλαίων ἀπέβαλε ἢ τὰς οἰκήτορας τὰς Ἱερῶν
ἢ κατὰ νη, ^b κατοικήσαντος ἑτέρους Ἱερῶν τοῦ Συ-
ρακουσίων τυράννου, καὶ προσαχρευσαντος αὐτὴν Αἴττην
ἀντὶ Κατάνης· ταύτης δὲ καὶ Πίνδαρος κτίτορα λέγει
5 αὐτὸν, ὅταν φῆ,

^c Ζαθέων Ἱερῶν ὀμῶνυμε πατὴρ

Κτίτορ Αἴττης.

Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν τῆς Ἱερῶν κατελθόντες οἱ Κα-
ταναῖοι, τὰς τε ἐνοίκους ἐξέβαλον, καὶ τὰ τάφοι ἀνέ-
10 σκαφαν τῆς τυράννου· οἱ δὲ Αἴτταιοι παραχρῆσαντες, τὴν
Ἰννησαν καλεσμένην, τῆς Αἴττης ὄρειν ἄγκισσαν, καὶ
προσηγρέυσαν τὸ χωρεῖον Αἴτιον, διέχον τὴν Κατάνης
σταδίας ὀγδοήκοντα· καὶ τὴν Ἱερῶν οἰκιστὴν ἀπέφηναν. Ὑπ-
έρκειται δὲ μάλιστα ^e τῆς Κατάνης ἢ Αἴττης, καὶ τὴν περὶ
15 τὰς κρατήρας παλῶν πλείστον κοινῶν· καὶ οἱ ῥυά-
κες εἰς τὴν Καταναίαν ἐγχετάτω καταφέρονται· καὶ τὰ
αὐτῶν τὰς εὐσεβεῖς ἐκεῖ τεθρύλληται τὸν Ἀμφιόμομον
καὶ τὴν Ἀναπίαν, οἱ τὰς γονέας ὅτι τῶν ἁμῶν ἀράμενοι
διέσωσαν ὅτι περὶ ὁμοῦ τὰ κακὰ ^e ὅταν τῷ ^h Πο-

^a Ζαγκλαίων Par. 1. ^b κατοικήσαντος Par. 2. Mosc. ^c MSS. ἕνεος τοῦ λέγω Ζαθέων, Marg. Casf. ἕνεος τοῦ λέγω Ζαθέων Par. 2. Mosc. ἕνεος τοῦ λέγω Ζαθέων Med. 1. 2. ex correctione. ἕνεος τοῦ λέγω τὰ θεῶν Bre. ἕνεος τοῦ λέγω Ζαθέων Esc. ^d ἄγκισσαν Par. 1. ^e τῆς
deest Esc. ^f εὐσεβεῖς ἐκτεθρύλληται Par. 2. Med. 1. 2. Esc. εὐσεβεῖς ἐκτεθρύλληται Mosc. εὐσεβεῖς ἐκτεθρύλληται Eton. ^g nulla est la-
cunæ nota in Par. 1. 2. Bre. Mosc. ^h Ποσειδῶν Par. 2. Bre. Esc.

fuit. Hoc Olymp. 95 factum est. Durante bello Dionysius Taurominium obsidet, fœde tamen cum vitæ periculo repellitur. Pace facta cum Pœnis Taurominium accepit, Siculos expulit, et mercenarios quosdam milites, tanquam coloniam, ibi statuit. Non floruit tamen, nam Andromachus, Olymp. 105, exules revocavit Naxios, et in montem Taurum ubi diu ipse habitaverat, eos posuit, et nomen a Siculis datum (quod, nova colonia a Dionysio ducta, forsan abolitum fuerat) restituit. Ab hoc tempore urbs accrevit maxime. Diodorus igitur non sibi contradicit. Hoc, ut opinor, authorem vindicat, sed Strabonis verba, τῶν ἐν Ὑβλῇ Ζαγκλαίων, non bene cum præcedentibus coherent. Forfan, post dirutam a Pœnis Messanam, Andromachus per fugas Hyblæ degentes, inter Naxios exules, in Taurominium accepit. Cicero (in Verr. iii. 6.) Taurominium ac Messanam fœderatas civitates vocat. Postea Col. Aug. appellabatur Taurominium. Hodie Taormina eundem locum tenet, vicus haud sane magnus, sed theatrum maximum et alia vestigia magnificentiam prisca indicant. Mons Taurus certe a Taur, vel Tor, (quod in Celtica et Hebræa lingua mons est) derivatur. F.

2. κατοικήσαντος ἑτέρους Ἱερῶν] Factum id, anno quarto Olympiadis lxxix. auctor Diodorus, qui rem tamen paulo aliter refert. Casaub.

Ibid.] Casaubonus Diodorum non recte citat. Hiero Catanæos et Naxios expulit anno primo Olymp. 76, Phædone Arch. (l. xi. p. 441. Edit. Wesfeling.) In Olymp. 78 Hiero mortuus est (p. 454) et in Olymp. 79 exules Catanæi, coloniæ nova expulsa, remigrarunt. In his Diodorus cum Strabone congruit. Cicero (l. iv. in Verr. c. 23.) Catinam ait esse oppidum locuples, honestum, copiosum. Multa urbis antiquæ rudera sub terra visuntur, quæ Ætna mons congesta materia texit. Portus, quem antiqui sæpe memorant, oppletus fuit eruptione A. D. 1669. Reidesel, p. 89. F.

4. καὶ Πίνδαρος κτίτορα λέγει αὐτὸν] Idem οἰκιστὴρα quoque vocat, Πινδ. α. ubi de Ætna monte locus subjicit,

— τῷ μὲν Ἱωννύμῳ,
Κλεινὸς οἰκιστὴρ ἐνύδατο πόλιν
Γεῖτονα. i. e.

Cui cognominem inclytus conditor decoravit
Urbem vicinam.

Legitur autem in veteribus codicibus, ἕνεος τοῦ (forte pro τῷ) λέγω Ζαθέων. Casaub.

6. Ζαθέων] Fragmentum Pindaricum sic, credo, repræsentandum erat. ἕνεος Ο ΤΙ λέγω,

Ζαθέων Ἱερῶν ὀμῶνυμε πατὴρ,

Κτίτορ Αἴττης. F.

10. τὴν Ἰννησαν καλεσμένην] Vel Strabonem in hac voce, vel Diodorum, lib. xi. p. 57. Edit. 1604. arbitror corrigendum, qui Ἰννησίαν vocat. Καὶ τὴν Ἰννησίαν Αἴττην ἐκτίσαντο πρὸ τέττα καλεσμένην Ἰννησίαν. Casaub.

Ibid.] Innesam Bryantius, in Mythol. t. i. p. 195. ab Ain Es, fons ignis, derivat. F.

15. καὶ οἱ ῥυάκες εἰς τὴν Καταναίαν ἐγχετάτω καταφέρονται] Plinius, l. iii. c. 8. Favilla Taurominium et Catanam usque pervenit fervens. Favillam Plinius vocat, quem noster ῥυάκα. Aristoteles

etiam εἶμα Αἴττης, lib. De miraculis auditis. Sunt autem ῥυάκες et κρατῆρες omnibus usurpatæ scriptoribus voces, qui de Ætna apud Græcos scripserunt: neque tamen recte censent, qui hujus rei propriam esse volunt vocem ῥυάκα. Nam et de aliis dicitur: et apud Thucydidem, lib. iv. et Diodorum, libro quinto. Est et cometæ genus, ὁ ῥυμὸς, vel ῥυάκα, quando ἀπὸ τῶν ἀστέρων ὥσπερ φωτὸς γίνηται ἐπὶ τὰ κάτω, ut docet Achilles Statius. Crateres autem quomodo Latine debeamus vertere docet Lucetius, lib. vi. ver. 701. de Ætna loquens:

In summo sunt vertice item crateres, ut ipsi

Nominant, nos quas fauces perhibemus et ora.

Vide Plinium, Solinum, et poematum de Ætna. Aimoinus historicus Ollam videtur appellare, ut annotamus. Cave autem ῥυάκας cum crateribus confundas, quod video summos viros facere. Casaub.

Ibid. καὶ οἱ ῥυάκες εἰς τὴν Καταναίαν ἐγχετάτω καταφέρονται. Nam et ignis qui ex Ætna evomitur, fluxu suo proxime in Catanæum agrum devolvitur.) Putat doctissimus commentator ῥυάκες debere interpretari favillæ, eo quod Plinius dixit, favilla Taurominium et Catanam usque pervenit fervens. Sed aliter me docuit Procopius, rerum Gothicarum lib. iv. quem vide. Usus est etiam Synesius ea voce, libro de regno, ubi de Aristotele et Platone loquutus sic ait: καὶ ὅσοι ἀπὸ τέτων ῥυάκες φιλοσοφίας ἐρρύσαν. Et quanti ab iis Philosophiæ rivus effluxerunt. De favillis, quæ Græcè σπινθήρες dicerentur, minus proprie diceretur ἐρρύσαν: nam ῥίεσι de fluviis et aqua dicitur, et de liquidis, quæ pondus habent, ut ad inferiores locos tendant, sed favillæ πέτονται, volant magis quam fluunt. Igitur ῥυάκες sunt rivi veluti et fluentia ignitorum lapidum immenso fornacis Ætnæ calore fusorum, et sulphuris, qui rivi ab Ætnæ cratere evomuntur, et inde per subjectos campos fluunt omnia adurentes. Vide Thucydidem in fine libri iii. Favillum, et alios, qui de Ætna monte et ejus incendiis scripserunt. Palmer.

17. ἐκεῖ τεθρύλληται] Pro ἐκτεθρύλληται, reposui, ἐκεῖ τεθρύλληται. Meminit Lycurgus contra Leocratem, et Severus, in Ætna, ver. 621. ego in nominibus nihil volui mutare. Hyland.

Ibid. τὴν Ἀμφιόμομον καὶ τὴν Ἀναπίαν] Notum est jam eruditissimorum varient veteres auctores in horum nominibus. Vide lib. de mundo extremo, Pausaniam in Phocicis, Valerium Maximum, lib. v. c. 4. et hoc amplius Ælianum, Claudianum, Solinum, et Lycurgum in oratione contra Leocratem. Casaub.

Ibid. τὴν Ἀμφιόμομον καὶ τὴν Ἀναπίαν] Repone, τὴν Ἀναπίαν. Nam in συλοπινακίῳ templi Apolloniadis Eumenis, et Attali Regum matris, quod apud Cyzicum fuit, tabula etiam Anapis, et Amphionomi insculpta erat cum epigrammate, cujus hoc lemma extat in antiquissimis membranis. Nam Epigramma ipsum perit: ἐν τῷ τῷ Ἰζῷ Ἀναπίς καὶ Ἀμφιόμομος, ὁ ἐκτραγέων τὴν κατὰ Σικελίαν κρατήρα διὰ τὸ πῦρος ἐδὲν ἑτέρον ἢ τὰς αὐτῶν γονεῖς βασιλεύσαντες ἔσωσαν. Salmasi. Ex Plin. p. 78. Edit. Trajett.

19. ὅταν τῷ Ποσειδῶνι] Locus depravatus. Ego eam secutus sum conjecturam, ut Ποσειδῶνι legerem, et mensem intelligo Decembrem, de qua re alias: nam et Ætnam hybernis temporibus nivalem agnoscit Plinius, quæ egestum cinerem pruinis operiat:

σειδεῶν φαίνεται τὰ περὶ τὸ ὄρος, ^a καλαπρωῦται
 πολλῶ βάθει τὰ Καλαναίων χωρία· ἡ μὲν οὖν ἀποδὸς
 λυπηρὴτα πρὸς καιρὸν, ἐργάζεται τὴν χώραν χρόνους
 ὕστερον· εὐάμπελον γὰρ παρέχεται καὶ χρηστοκαρπὸν, ^b τῆς
 ἄλλης ἔχει ὁμοίως οὐσης εὐοίαν· τὰς τε ρίζας ἐκφέρει
 τὰ καλαπρωθέντα χεῖρα· παίνεται δ' ὅτι τοσούτον
 τὰ πρόβατά φασι, ὥστε πνίγεσθαι· διόπερ ἐκ τῶν
 ὧτων ἀφαιρῶσιν αἷμα δι' ἡμερῶν ἑμ, ἢ ν, κατὰ περ
 τῆς τοῦ κατὰ τὴν ἑρείθυαν συμβαίνον ἐρήκασιν· ὁ δὲ
 ῥύαξ εἰς πηλὴν μεταβάλλων, σπολιζοι τὴν ὀπιφάνειαν
 τῆς γῆς ἐφ' ἱκανὸν βάθος, ὥστε λατομίας εἶναι χρεῖαν,
 τοῖς ἀνακαλύψαι βελομόνοις τὴν ἔξαρξιν ἐπιφάνειαν·
 τακείσις γὰρ ἐν τοῖς κρατῆσι τὴν πέτρας, εἴτ' ἀναβλη-
 θείσις, τὸ ὑπερχυρὸν δὲ κορυφῆς ὕψος πηλὸς ἐστὶ μέ-
 λας, ῥέων κατὰ τὴν ὀρεινῆς· εἴτα πῶξιν λαβὼν, γίνεται
 λίθος μυλίας, τὴν αὐτὴν φυλάττων χεῖρα, ἣν ῥέων εἶχε
 καὶ ἡ ἀποδὸς τῆς καλομένων τῶν λίθων, ὡς ἀπὸ τῶν ξύλων γίνε-
 ται· κατὰ περ οὖν τὸ πῆγανον τῇ ξυλίνῃ ἀποδῶν τρέ-
 φεται, τοῖσιν ἔχειν οἰκείωμα πρὸς τὴν ἀμπελον εἰκὸς τὴν
 Αἰτναίαν ἀποδόν· τὰς δὲ Συρακούσας Ἀρχίας μὲν ἐκ-
 πisen ἐκ Κορίνθου πλεύσας περὶ οὗ αὐτὴς χρόνος, οἷς
 ὠκίσθησαν· καὶ ἡ Νάξος, καὶ τὰ Μέγαλα· ἅμα δὲ Μύσ-
 κελλόν τε φασι εἰς Δελφούς ἐλθεῖν, καὶ τὸν Ἀρχίαν
 χρηστηριαζόμενον, ἑρέσθαι τὸ θεόν, πρότερον αἰεσύναι
 πλῆτον, ἢ ὑγίαν· τὴν μὲν οὖν Ἀρχίαν ἐλέσθαι τὸ πλῆ-
 τον, ⁱ Μύσκελλον δὲ τὴν ὑγίαν· τῇ μὲν δὲ Συρακούσας
 δύναι κτίζειν, τῇ δὲ Κρότωνα· καὶ δὴ συμβῆναι Κρο-
 τωνιάταις μὲν οὕτως ὑγιανὴν οἰκῆσαι πόλιν, ^k ὡς εἰρή-

dium existit, profundis tum cineribus ager Cata-
 næus obtegatur: qui cinis cum aliquanto tempore
 fit molestus, postea temporis regionem beneficio
 afficit: reddit enim eam vinetis lætam, ac bonæ
 frugis feracem, cum reliquum agri non ita præster
 vini productione: radicesque efferunt cinere sic
 oppleta loca, quibus adeo pingues reddi perhibent
 oves, ut rumpantur: itaque quadragesimo aut
 quinquagesimo circiter die sanguinem detrahunt
 ex auribus: quod etiam apud Erytheam fieri do-
 cuimus. Egestæ ex incendio Ætnæ materiæ fluxus
 ita concrevit, ut ad justam altitudinem soli super-
 ficiem in lapidem convertat: quam qui nudare
 velint, opus habeant lapides scindere: etenim la-
 pide in crateribus colliquato, ac deinde fursum
 egesto, humor vertici superfusus cœnum est ni-
 grum, per montem deorsum fluens: deinde ubi
 concrevit, lapis fit molaris, eodem retento quem
 fluens habebat colore: sed et cinis ita fit adustis
 lapidibus, ut fit crematis lignis: sicut ergo ruta
 cinere ligni alitur, ita similem esse Ætnæo cineri
 cum vitibus affinitatem credibile est. Jam Syra-
 cusas condidit Archias navibus a Corintho advēc-
 tus sub idem tempus, quo Naxus et Megara sunt
 conditæ. Feruntque simul Delphos advenisse Myf-
 cellum et Archiam consulendi oraculi gratia, in-
 terrogatosque a Deo, Divitiasne mallent, an sani-
 tatem: Archiam divitias sibi optasse, sanitatem
 Myfcellum: Deumque illi ut Syracusas, huic ut
 Crotonem conderet, mandasse. Et quidem Cro-
 toniatis evenisse, ut sic salubrem incolerent, sicut

^a κατάντη τεφρεται Par. 1. Eton. καλὰν τε φρερεται Par. 2. καταντιφρερεται Mosc. Lege, ὅταν τῇ Ποσειδεῶντος σαινίος τὰ περὶ τὸ ὄρος, ἔσ. σαινίον σίειν idem, Hefych. V. ^b τὴν δ' ἄλλης Med. 2. ^c MSS. δ' ἡ ε. Marg. Cas. sic Bre. τοσάτων ἢ 1 Par. 1. τοσάτων ἢ πέντε Med. 1. Eton. Efc. τοσάτων ἢ πέντε Med. 2. ^d Eγυθειαν Par. 1. 2. Eton. Eγυθίαν Med. 1. 2. Gron. ^e τὴν οἰ- κείωμα Eton. Efc. ^f ἡ τε Νάξος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^g χρηστηριαζόμενος Med. 2. ex correct. ^h ἐρεσθαι Mosc. ⁱ Σμύκελλον Efc. ^k ὡς περ Med. 1. Eton. Efc.

operiat: et Pindarus prima Pythiorum Oda habet quæ hinc non abludant. Si quis quid melius habet, sciat me non nimis magni facturum hujus conjecturæ jacturam. Neptunus quidem hic est Canis in balneo. Xylaud.

Ibid. ὅταν τῇ Ποσειδεῶντος φαίνεται] Si hæc lectio bene habet, significat τὰ περὶ τὸ ὄρος, hoc est, Ætnæ incendium et ejectionem favillæ; contingere, quando ita Neptuno videtur: sed cur id Neptuno potius quam Vulcano tribuit? An quia Neptunus σεισίδων, et ut Herodotus ac Diodorus aiunt, τῶν σεισµῶν καὶ κατὰ- κλυσιῶν αἰτίαν ἔχειν censetur? Ætneum autem incendium instar est diluvii, ideo poetæ ποταµὸν πυρὸς dixerunt. At interpres cum suo Decembri vehementer fallitur. Cui vero persuaderebit Xylauder semper mense Decembri τὰ περὶ τὸ ὄρος contingere? Non fane ei persuaderi hoc poterit, qui ex historia didicerit incertis solitum contingere intervallis. Casaub.

Ibid.] Locus Strabonis vel depravatus est, vel mutilus. Si Ποσειδεῶντος est Neptuno, legamus, ὅταν τῇ Ποσειδεῶντος (μερίμνη) φαίνεται τὰ περὶ τὸ ὄρος. Mons enim Ætnæ sæpe ex hiatibus aquæ profluvium emittit quod a mari profluere multi putant. Mallem autem legere, ὅταν τῇ ποταµὸν πυρὸς φαίνεται τὰ περὶ τὸ ὄρος, vel forsan, δαίµονα. MSS. nihil adjumenti afferunt. F.

5. τὰς τε ρίζας] Non intelligo quæ sint istæ radices: ἀπο- βάλλον autem libere expunxi, quod redundare, et contextui officere, quivis videt. Xylaud.

13. τακείσις γὰρ ἐν τοῖς κρατῆσι τῆς πέτρας] Ideo fumus poeta dixit, Æn. iii. ver. 576. liquefactaque saxa. Casaub.

15. εἴτα πῶξιν λαβὼν γίνεται λίθος μυλίας] In poematio de Ætna, ver. 396.

Quin etiam varie quædam sine nomine saxa

Toto monte liquant: illis custodia flammæ

Vera tenaxque data est: sed maxima causa molaris

Illius incendii lapidis sibi vindicat Ætna.

Sed de lapide molaris, qui et pyrites, lege Plinium, l. xxxvi.

c. 19. et Aristotelem, Meteorol. lib. iv. cap. 6. Idem.

16. τὴν αὐτὴν φυλάττων χεῖρα] Hoc quoque notat carminis de Ætna auctor, cujus hæc sunt, ver. 523. emendante Scaligero:

Quin etiam externum nil iis color ipse resolvit,
 Non odor, aut levitas, putris magis ille, magisque,
 Una operis facies. Idem.

Ibid.] Quantum potuit Strabo, Ætnam verissime descripsit. Hodie mons est altissimus, a cujus vertice ultra Maltam, Calabriam, insulasque Liparentes patet prospectus. Hæc regio, quam incolæ regione desertia appellant, craterem montis in summo habet, semper fumantem, nive perpetua ad spatium undique 8 m. p. cinctum. Huic proxima regio est arboribus semper virentibus cineta, cujus est circumferentia prope 70 vel 80 m. p. Tertia vinetis, pomariis, ac frugibus repleta ad radices montis extenditur, quæ circulum comprehendit 183 m. p. Hæc regione culta dicitur. Flores odoratissimos, plantasque plurimas rariores producit. Florum odorem Aristoteles de mirab. celebrat. p. 1157. Edit. Du Val. Olim sylvæ feris infestata fuerunt, in nostris autem temporibus apros feros et cervicapras invenire est. Equos et armenta veteres laudant. Equi sunt degeneres, sed etiam adhuc boves maximos Ætnæ confinia producunt. De aliis ad Ætnam pertinentibus adeat lector Severi Ætnam poema, Dialogum Bembi cum Patre, Fazellum, Dec. 1. l. ii. c. 4. Leand. Albert. p. 37. Brydone, t. i. p. 154—258. Reidesel, 104—119. Hodie Mons Gibello dicitur. F.

20. τὰς δὲ Συρακούσας Ἀρχίας μὲν ἐκτίσεν ἐκ Κορίνθου πλεύσας] Thucydides, lib. vi. c. 3. Συρακούσας δὲ τῇ ἐχομένῃ ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ἦλθε, Σικελὸς ἐξελάσας. i. e. in sequenti anno Archias Heraclidarum (unus) Corintho (profectus) Syracusas condidit, Siculis prius ex insula expulsis. Casaub.

Ibid. τὰς δὲ Συρακούσας] Syracusarum nomen fuit a palude Syraco ductum. Condita fuit urbs, juxta Eusebium, ad annum primum Olymp. decimæ. F.

24. ἐρέσθαι τὸν θεόν, πρότερον αἰροῦνται πλῆτον, ἢ ὑγίαν] Verba Apollinis id querentis fuere,

Χώρας καὶ πόλεως οἰκότερα λαὸν ἔχοντες

Ἥλδ' ἐρηπόμενοι φοῖβον τίνα γαῖαν ἵκησθε.

Ἄλλ' ἄγε δὴ φράζεσθ' ἀγαθὸν ποτερόν κεν ἔλοισθε

Πλῆτον ἔχειν κτεάνων ἢ τεργινοτάτην ὑγίαν; Casaub.

diximus, urbem. Syracusanos autem eo opulentiae progressos, ut de ipsis quoque vulgatum sit proverbium, quod in nimis sumptuosos diceretur, Eos non possidere decimam Syracusanorum. Porro Archiam, cum in Siciliam navigaret, cum parte exercitus reliquisset Chersicratem, genus ab Herculis posteritate ducentem, qui occuparet pro domicilio suis Corcyram, quæ ante Scheria fuit nominata: atque hos quidem, expulsis qui tunc ibi habitabant Liburnis, insulam obtinuisse. Archiam, cum ad Zephyrium Dorienstem appulisset, et in-
 eidisset in quosdam qui e Sicilia eo se contulerant, ab his digressi qui Megara condiderant, adjunxisse sibi eos, indeque profectum communi cum eis opera Syracusas condidisse. Urbs ea crevit, cum ob regionis ubertatem, tum ob portuum opportunitatem: quo factum est ut cives viri fierent principes: usuque venit Syracusanis, ut et tyrannis ipsi parentes, aliorum essent domini: et liberati alios a barbarorum dominatione liberarent. Barbarorum enim alii tum erant incolæ, alii ex opposita terra invadebant: et Græci non sinebant quinquam oram tangere maritimam: mediterraneis omnino ejicere non valebant: sed manebant adhuc Siculi, Sicani, Morgetes, et alii nonnulli, qui insulam incoherent: ex quibus fuerunt etiam Hispani, quos Ephorus primos de barbaris ait istam insulam inhabitasse: ac probabile est Morgetibus Morgantium fuisse domicilium, quæ urbs hodie non existat. Supervenientes autem Carthaginenses, nullum neque barbaros neque Græcos infestandi finem fecerunt: quanquam adversum hos perduraverunt Syracusani. Romani vero et Carthaginenses profligaverunt, et Syracusas obsidione in potestatem redegerunt. Nostra tempestate, cum inter alias

καὶ μὲν Συρακῆσας δὲ ὅπῃ τοσούτου ἂ ἐκπεσεῖν ἔπλε-
 τε, ὥστε καὶ αὐτὰς ἐν παροιμίᾳ λεγόμεναι λεγόντων
 πρὸς τὰς ἄλλαν πολυτελεῖς, ὡς ὅτε ἂν ἐκγένοιτο
 αὐτοῖς ἡ Συρακυσίων δεκάτη. Πλέονται δὲ τῇ Ἀρχίαν
 εἰς τὴν Σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μέγας δὲ στρα-
 τίας τῆς τῇ Ἡρακλειδῶν γένους Ἐρσικράτην συνοι-
 κισίνα τὴν οὖν Κέρκυραν καλεσμένην, πρότερον δὲ Σχε-
 εῖαν· ἐκείνῳ μὲν οὖν ἐκβαλόντι Λιβυρνεὺς κατέχον-
 τας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον· τὸν δὲ Ἀρχίαν καταχρόντα
 πρὸς τὸ Ζεφύριον, τῶν Δωριέων εὐρόντα πινὰς δέους
 ἀφιγμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῇ τῷ Μέγαρᾳ
 κηπῶντων, ἀναλαβεῖν αὐτὰς, καὶ κοινῇ κτίσαι τὰς
 Συρακῆσας μετ' αὐτῶν ἀπύοντα. Ἡυξήθη δὲ καὶ
 ἡ χώρα εὐδαιμονίαν ἡ πόλις, καὶ ἡ δὲ τῇ
 λιμένων εὐφύαν, οἱ ἄνδρες ἡγεμονικοὶ κατέστησαν· καὶ
 συνέβη Συρακυσίοις τυραννεύουσιν τε δεσπόζειν τῶν
 ἄλλων, καὶ ἐλευθερωθεῖσιν ἐλευθερὸν τὰς ὑπὸ τῶν βαρ-
 βάρων καταδυναστευομένους· ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων οἱ
 μὲν ἑνοικοί, πινὲς δὲ ἐκ τῆς περαίας ἐπήσαν· ἐδένα
 δὲ τῆς παραλίας εἶον οἱ Ἕλληνες ἀπείρατοι, καὶ ἡ μεσο-
 γαίας ἀπείργειν παντάπασιν ὅτε ἰσχυρὸν· ἀλλὰ διετέ-
 λεσαν μέχρι δέυρο Σικελοὶ, καὶ Σικανοὶ, καὶ Μόργητες,
 καὶ ἄλλοι πινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον, ὧν ἦσαν καὶ Ἰβη-
 ρες· οὓς περ πρῶτόν φησι τῶν βαρβάρων Ἐφορος λέ-
 γουσαι τῆς Σικελίας οἰκιστάς· καὶ πλεονέχοντα δὲ
 εἰκὸς ὑπὸ τῇ Μοργήτων ὠκλήσας· πόλις δὲ ἦν αὕτη,
 οὖν δὲ ὅτε ἔστιν. Ἐπελθόντες δὲ Καρχηδόνιοι, καὶ τε-
 τὰς ὅτε ἐπαύσαντο κακῶντες, καὶ ὅτε Ἕλληνας ἀν-
 εἶχον δὲ ὅμως οἱ Συρακῆσαιοι. Ῥωμαῖοι δὲ ὑπερον καὶ
 ὅτε Καρχηδόνιους ἐξέβαλον, ἐπὶ ταῖς Συρακῆσας ἐκ
 πολιορκίας εἶλον. Ἐφ' ἡμῶν δὲ Πομπηίᾳ τὰς τε ἄλλας

^a Malim, ἐκπεσεῖν, V. ^b πλεονέχοντα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c Lege, στρατίας, V. ^d MSS. Χερσικράτη, Marg. Caf. ^e Χερσικράτη Par. 2. Χερσικράτη Med. 1. 2. Esc. ^f οἰκιστάς Par. 2. Med. 1. Esc. et ex correct. Med. 2. ^g MSS. καταχρόντα τὴν νῆσον, Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^h κοινῇ μετ' αὐτῶν Par. 1. Med. 1. ⁱ μετ' αὐτῶν ἀπύοντα defunt Par. 1. μετ' αὐτῶν defunt Med. 1. Eton. ^j ἀπύοντα Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^k οἱ τε Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Esc. Mosc. ^l τοῖς Σ. Med. 2. ^m τὸ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁿ ἐπήσαν Par. 1. 2. ἐπήσαν deest Bre. ^o Melius fortasse legeretur, ὠκλήσας, Marg. Caf. sic Esc.

3. ὅτε ἂν ἐκγένοιτο αὐτοῖς] In ecloga aliter hoc adagium effertur, addita voce ἀμείβω: ut sit sensus, si quis nimium suas ostentaret opes, ei dictum fuisse, Decimas Syracusanorum opulentiae ejus anteire. Xyland.

13. Ἡυξήθη δὲ] Ita crevere Syracusæ ut nihil ætate Thucydidis Athenis essent inferiores, ut ipse testatur, lib. vii. Diodorus autem Siculus auctor est, Syracusas post ejectum Thrasybulum tyrannum liberas fuisse ad tempora Dionysii usque: quod spatium est annorum fere sexaginta: locus est lib. xi. Casaub.

16. τυραννεύουσιν τε δεσπόζειν τῶν ἄλλων] Gelon primus est in historia, qui tyrannidem Syracusis exercuit. Hic Pœnos, Xerxis socios, Sicilia expulit. Ductor eximius fuit, cujus capiti civitas libero consensu diadema imposuit. Hiero, frater ejus, decem annos regnavit, doctorem et poetarum fautor egregius, ut Simonides et Pindarus testantur. Thrasybulus etiam Gelonis frater undecimo mense tyrannide excidit. Eo enim Gelonis filium sollicitante, ut imperium ad se transferret, sensim divisio facta est inter tyrannidis amicos. Cives ergo tempus nacti omnes eos urbe ejecerunt. Dominium horum tyrannorum tantum 18 annos perduravit. Aristoteles, Polit. l. v. c. 10. Hoc tempore Sicilia et opibus et artibus viguit. Post autem 55 annos, post liberatam urbem ab Atheniensium bello, Dionysius regnum arripuit, qui tyrannidem fere in totam Siciliam et in extrema Italiae exercuit. Timoleon hujus filium expulit anno A. C. 348, cum tyrannis jam extitisset 56 annos. Post autem viginti annos, Syracusis post bellum lethale relictis, Agathocles urbem cepit, qui Carthaginem fere deleuit et insulam subegit. Agathocle per venenum extincto, anno A. C. 289, respublica stetit 24 annos: dein Hiero civium consensu regnum accepit. In hoc regno, (Sicilia reliqua bello Punico vexata) urbs Syracusarum

accrevit. Hierone autem mortuo, Romani sub Marcello urbem in potestatem suam redegerunt, anno A. C. 200. A Gelone ad Syracusas captas sunt anni 277. Quidam alii tyranni forsan extiterunt. Nummi Philistida reginam memorant, cujus nulla sit in historia mentio. Ergo forsan cujusdam tyranni conjux fuit. Sunt qui ex Cicerone conjiciunt plures esse Syracusarum tyrannos quam quos historia memorat. Tabulas enim 27 tyrannorum numerat, hæ autem, ut videtur, non modo Syracusarum sed totius Siciliae tyrannorum tabulæ erant. In Verr. iv. 55. Fatendum est Plautum in Menæchm. post Agathoclem habere Pinthiam, ac postea Liparonem, Siciliae reges, qui Liparo, ait, in morte regnum Hieroni tradidit. Aët. ii. Sc. 3. l. 58. Cum autem de utroque historia fileat, non diu eos regnasse credendum est. Alii ab historiola (a Val. Max. relata, l. vi. c. 2) mulieris cujusdam vetulæ, quæ ut incolumis esset Dionysius orabat, idem putant. Hæc mulier autem facile et Hieronis, et Thrasybuli, et Dionysii meminisse potuit. Certe hi reges memorati sat probant τυραννεύουσιν δεσπόζειν τῶν ἄλλων. F.

17. ἐλευθερωθεῖσιν ἐλευθερὸν] Scilicet a Siculis in interioribus insulæ partibus Græcas civitates defenderunt. Idem.

23. ὧν ἦσαν καὶ Ἰβηρες] Distinguit Iberos a Sicanis, cum plerique e veteribus Sicanos gentem fuisse dicerent Iberam, quæ Siciliam occupasset: ut apud Diodorum Siculum Philistus, et scholiastes Homeri Od. ω. si Homeri est ille liber. Casaub.

25. καὶ τὴν Μοργήτιον δὲ εἰκὸς] Supra, hoc eodem libro, p. 371. τὸ Μοργήτιον dixit. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ Μοργήτιον ἐντεῦθεν τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῇ Μοργήτων εἶχειν. Apud Stephanum legitur, Μοργήντιον, πόλις Ἰταλίας, perperam hic quoque Italia nomine pro Sicilia posito: sive sit peccatum librarii, sive ipsius auctoris male accipientis superiora Strabonis verba. Idem.

κακώσαντος πόλεις, καὶ δὴ καὶ τὰς Συρακούσας, πέμ-
ψας Σπονίαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, πολὺ μέρος τοῦ
παλαιᾶ κτίσματος ἀνέλαβε. ^a Πεντάπολις γὰρ ἦν τὸ
παλαιόν, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τε-
χρῶς. Ἀπαντα μὲν δὴ τὸ κύκλον ^b ἐκπληρῶν τέτον ^c ε-
δὲν ἔδει· τὸ δὲ συνοικεῖσθαι τὸ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ Ὀρ-
τυγίᾳ μέρος, ὥσθι δὲ τὴν οἰκίσαι βέλτιον, ἀξιόλογον
πόλεως ἔχον θέμεναι. Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτεται
γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἡπειρον ^d ἔσα· κρήνην δ' ἔχει τὴν
Ἀρέθυσαν, ἐξείσταν ποταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν. ^e
Μυθεύουσι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τέτον, ἀρχόμενον μὲν
ἐκ τῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τῆς πελάγους ὑπὸ γῆς
τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθυσαν, εἴτ'
ἐκδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλατταν τεκμηριεῖνταί δὲ
πολλοῖς ποσὶ. Καὶ γὰρ φιάλην πνὰ ἐκπεσούσαν εἰς τὴν
ποταμὸν ἐνόμισαν ἐν Ὀλυμπίᾳ, δεῦρο ἀνενεχθῆναι
εἰς τὴν κρήνην· καὶ γὰρ εἶναι τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ βε-
ρυσίων· ὃ, τὸ Πίνδαρος ἐπακολοθῶν τέτοις εἴρηκε·

^f Ἀμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειῶ

^g Κλεινᾶν ὁ Συρακοσῶν θάλας ^h Ὀρτυγία.

Συμπαράσταται δὲ τῷ Πίνδαρῳ ταῦτα καὶ Τίμαιος ὁ
συγγραφεὺς. Εἰ μὲν οὖν πρὸς τῆς συνάψεως τῇ θάλαττι
κατέπιπεν ὁ Ἀλφειὸς εἰς τὴν βάρανδρον, ἦν τις ἀν-

urbes Pompeius Syracusas quoque male tractasset,
missa Augustus Cæsar colonia magnam veteris
structuræ partem restituit. Olim enim Syracusæ
quinque urbibus constabant, contentæ muro cxxx.
stadia longo. Neque opus putavit esse Augustus
totum istum complere circulum: sed eam quæ
habitabatur pars ad insulam Ortygiam, censuit ma-
jori habitatorum copia instruendam: cum ea pars
ambitu suo urbis minimè contemnendæ aream in-
cluderet. Ortygia continenti vicina, ponte cum
ea conjungitur: ea insula fontem habet Arethu-
sam, quæ fluvium recta in mare emittit. Hunc
fluvium fabulantur esse Alpheum, qui ortus in
Peloponneso, per mare alveo suo ductus infra ter-
ram usque ad Arethusam, rursus inde in mare
effluat. Argumenta quæ rem aliter non habere
indicerent, hæc ab iis afferuntur. Pateram quam-
dam apud Olympiam in Alpheum prolapsam, ad
fontem Arethusam fuisse delatam: tum fontem
eum turbidum fieri quando Olympiæ boves sacri-
ficantur: atque hæc secutus Pindarus, ita cecinit:

Alpei requies veneranda,

Clararum Syracusarum germen Ortygia.

Quin et scriptor historiæ Timæus Pindaro adsti-
pulator. Enimvero si Alpheus, priusquam mare
attingit, in voraginem aliquam decideret, veri

^a Par. 2. habet in marg. eadem manu, Διόδωρος ὁ ἱστορικὸς τετραπόλιν φησὶ Συρακούσας ἐν οἷς ἀφομοιοῖ Ἀντιόχεια αὐτὴν πρὸς τὴν ὀρέντη τὰς Συρακούσας. Ergo locus Diodori vulgatus est corruptus. V. ^b τέτον ἐκπληρῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c οἰκίσαι Par. 1. 2. Mosc. ^d MSS. πρὸς τὴν ἡπειρον, Marg. Cas. sic Eton. ex correct. ^e Scripti, ἐκ, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^f MSS. γῆν, Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^g MSS. ἐκδιδόντα ἐντεῦθεν, et ἐνδένδε, Marg. Cas. ἐντεῦθεν Par. 1. Eton. ἐνδένδε Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^h Vox suspecta, Marg. Cas. ⁱ τῷ δὲ ἀμπ. Bre. Esc. Mosc. τὸ δὲ πνεῦμα Med. 1. 2. πνεῦμα Eton. ^k Κρήνας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^l Συρακοσῶν Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^m Ὀρτυγίας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

3. Πεντάπολις γὰρ ἦν τὸ παλαιόν] Nomina harum partium istius urbis quæ, ut Livius quoque ait, instar urbium erant, fuere, Nafus, Tycha, Neapolis, Acradina, et Epipolæ: quarum mentio frequens, cum apud alios, tum maxime Livium, lib. xxv. cap. 24. et Diodorum, l. xiv. et alibi. Cicero (in Verrem, l. iv. c. 53.) non πεντάπολιν, sed τετραπόλιν fuisse scribit: Ea, inquit, tanta est urbs, ut ex quatuor urbibus maximis constare dicatur, quarum una est ea quam dixi insula. Post, Altera autem est urbs Syracusis, cui nomen Acradina est. Mox, Tertia est urbs quæ, quod in ea parte Fortunæ fanum antiquum fuit, Tycha nominata est. Mox, Quarta autem est urbs quæ, quia postrema edificata est, Neapolis nominatur. Prætermisit Cicero Epipolas, alii Nafum. Scholiastes Pindari ad Odam secundam Pyth. Μεγαλοπόλιν εἶπε τὰς Συρακούσας, ἐπεὶ δὴ Ἀρχίας τέσσαρας πόλεις κατασφραγίσαντος, εἰς μίαν συνήγαγεν· εἰσὶ δὲ αὗται, Ἀχραδινὴ, Νεάπολις, Ἐπιπολαί, καὶ Τύχη. Apud Diodorum, lib. xi. Ἰτύχη perperam pro Τύχη positum est: locus igitur corrigendus. Nam de Tycha parte Syracusarum, præter Ciceronem, in promptu sunt Livii et Plutarchi (in vita M. Marcelli, p. 308. Edit. F. Furt.) loci. Stephanus quoque, Τύχη, πόλις Σικελίας, πλησίον Συρακοσῶν. Casaub.

Ibid.] Epipolæ minus habitatae fuerunt, ergo non a Cicerone nominantur. Aufonius etiam quadruplices Syracusas appellat. Thucydides tres urbes solas memorat, scilicet, Acradinam, Tychen, et Ortygiam, vel Nafon. Neapolis igitur post Thucydidem adiciebatur Syracusis. F.

7. οἰκίσαι βέλτιον] Legendum cenfeo, οἰκίσαι: quod prior interpretes confirmat. Mox, ἀξιόλογον lego, non ἀξιόλογον, et nostram lectionem confirmant similes loci. Sic infra eodem, de Tarento, μέγας ἀξιόλογος πόλεως ἐκπληρῶν. Casaub.

8. Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτεται γεφύρᾳ] Olim aggesta glareæ, ut dictum est libro primo, p. 86. Puto autem legendum, συνάπτεται γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἡπειρον νήσος ἔσα. Omnino desiderari puto vocem νήσος. Cicero, in Verrem, iv. 52. Pars oppidi quæ appellatur Insula, mari disjuncta angusto, ponte rursus adiungitur, et continetur. De Ortygia vide amplius Diodorum, lib. v. Lege mox cum veteribus, πρὸς τὴν ἡπειρον νήσος. Idem.

Ibid.] Urbs hodierna Syracusarum hanc insulam occupat, vix 2 m. p. in circuitu habens. F.

9. κρήνην δ' ἔχει τὴν Ἀρέθυσαν, ἐξείσταν ποταμὸν] Cicero, in Verrem, iv. 53. In hac insula extrema est fons aquæ dulcis, cui nomen Arethusæ est, incredibili magnitudine, plenissimus piscium: qui fluctu totus operiretur, nisi munitione ac mole lapidum a mari disjunctus esset. Similia sunt quæ scribit Diodorus, l. v. p. 332.

Edit. Wesseling. addens, Arethusæ pisces manere ἀδίκτους ἀνδράποισι et ἱερῶς ὄντας. Casaub.

Ibid.] Fons Arethusa adhuc manet, magno impetu profluens ad instar fluvii. (Brydone, t. i. p. 276. Reidesel, p. 72.) Non Strabonem in refellenda historia subterlabentis mare huius fontis necesse est sequi. Cum autem veteres mire huic fabulæ fidem adhibuerint, noster recte eam prolixè refellit. Fazellus tamen hanc Arethusæ fabulam stabilire totis viribus conatur. De reb. Sic. l. iv. c. i. p. 79. F.

11. Μυθεύουσι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τέτον] Virgilius, lib. iii. Æn. ver. 692.

Sicanio prætenta sinu jacet insula contra

Plemmyrium undosum: nomen dixere priores

Ortygiam: Alpheum fama est hic Elidis annem

Occultas egisse vias subter mare, qui nunc

Ore, Arethusa, tuo Siculis confunditur undis.

Meminere passim Græci poetæ. Vide Pausaniam, lib. v. c. 7.

Casaub. Ibid. ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου] Lego, ἐρχόμενον: nec debet aliter legi, meo quidem iudicio: sic Moschus in eadem re, Eid. viii.

Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν ἐπὶ κατὰ πόντον ὁδεῖ

Ἐρχεται εἰς Ἀρέθουσιν ἄγων, κοτινηφόρον ὕδαρ. i. e.

Alpheus post Pisam ubi mare ingressus est,

Procedit in Arethusam, aquam adducens oleastro vestan-

tem. Idem.

15. εἰς τὸν ποταμὸν ἐνόμισαν] Vocem ἐνόμισαν prior interpretes non videtur agnoscere, mihi quæ est valde suspecta: ea certe sublata, sententiæ nihil deerit. Antigonus sic, φασὶ δὲ καὶ φιάλην ποτ' εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμβληθεῖσαν, ἐν ἐκείνῃ φανῆναι· τέτο δ' ἱστορεῖ καὶ Τίμαιος. Idem.

Ibid.] Certe aliquid deerit, pace Casauboni: lege, ἐν ᾧ Πίσαν, vel, ἐν τῇ Πίσαν, et dele ἐν Ὀλυμπίᾳ, quæ errore, vitiata bona lectione, huc e seq. irrepsit. Indicabat emendationem versus Moschi, Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν, &c. V.

19. Ἀμπνευμα] Cur non ex Pindaro integro locum male a librariis multatum restituerem? Quid hoc in tanta nostri correctoris ositantia novæ, quæ hominem incescit, religionis? Initium est Nemeorum: utinam tam facile corrigi alia possent: minus laboraremus. Sed sub hæc verba locus est valde corruptus. Quanquam ne sic quidem et quæ de patera disputat: et locus Sophoclis de Inacho: quæ res tamen libro sequenti plenius explicatur. Fabulam habet etiam Maro, l. iii. Æneidos, de Ortygia, Alpheo, et Arethusa. Xyland.

utcunque simile foret inde infra terram fluvium ad Siciliam usque pervenire, ita ut potabilem aquam marinæ impermixtam fervaret. Nunc cum ostium Alpei manifesto in mare exeat, neque in vicinia et procul a mari ullæ fauces appareant quæ amnem absorbeant: (quanquam ne sic quidem totus permaneret dulcis): tamen majore sui parte si in alveum subterraneum descendit, omnino fieri non potest: contra enim testimonium fert aqua Arethusæ, quæ est potui: et per tantum maris trajectum ita inter se cohærere amnem, ut non misceatur mari, donec in fictitium istum alveum incidat, plane fabulosum est. Ægre enim hoc de Rhodano credimus, qui per lacum fluens suo continetur alveo, fluxu etiam oculis manifesto. Sed et spatium id breve est, neque fluctibus agitur lacus. Hic cum tempestatibus atrocibus, undarumque procelis mare crebro fluctuet, nihil habet narratio cum veritatis specie conjunctum. Aggravat mendacium etiam adjecta pateræ mentio: non enim ea facile fluminis cursum sequeretur.... non qui tunc.... sic et per tantos montes delatis. Sane infra terram labuntur multi amnes, idque in diversis terræ partibus: at non tanto spatio. Quod si hoc fieri potest, at certe impossibilia sunt quæ ante retulimus; similiaque fabulæ quæ de Inacho fertur. Fluit enim is, ut ait Sophocles, ab extremitate Pindi, et Lacmo ac Perrhæbis, in Amphilochos et Acarnanes, ac miscetur Acheloi aquis, indeque sub mare demersus undisque penetratis ad Argos, pervenitque ad Lyrceum populum. Hujusmodi prodigiosa commenta augent, qui Inopum e Nilo in Delum

πιθανότης, ἐντεῦθεν δὴ κεν καὶ γῆς ῥεῖθρον μέχει τῆς Σικελίας, ἀμυγῆς τῇ θαλάττῃ ἀφισώζον τὸ πότιμον ὕδωρ· ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς ποταμοῦ εἶδος φανερόν ἐστιν εἰς τὴν θαλάτταν ἐκδίδον, ἐξ ὧς δὲ μηδὲν ἐν τῷ ὁρῶν τῆς θαλάττης φαινόμενον εἶδος, τὸ καταπίνον τὸ ρεῦμα τῆς ποταμῆς, καίπερ εἰς οὕτως ἀν συμμείναι γλυκύν, ὅμως τὸ γὰρ ὅτι πλεονεῖ ἐκ καταδύει εἰς τὸ καὶ γῆς ῥεῖθρον, παντάπασιν ἀμήχανόν ἐστι· τὸ τε γὰρ ὅτι Ἀρεθούσης ὕδωρ ἀντιμαρτυρεῖ, πότιμον ὂν· τὸ, τι διὰ τοσούτου ποταμοῦ συμμείναι τὸ ρεῦμα τῆς ποταμῆς, μὴ ἀφισώμενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις ἀν εἰς τὸ πεπλασμένον ῥεῖθρον ἐμπίσῃ, παντελῶς μυθῶδες. Μόλις γὰρ ὅτι τῆς Ῥοδανῆς τῆς τοῦ πιστεύομεν, ᾧ συμμείναι τὸ ρεῦμα, διὰ λίμνης ἰόν, ὁρατὴν σῶζον τὴν ῥύσιν. Ἀλλ' ὅκείνο μὲν βραχὺ διάστημα, καὶ ἐκ κυμαίνουσης τῆς λίμνης· ἐνταῦθα δὲ, ὅπου χειμῶνες ἑξαίσιτοι, καὶ κλυδασμοί, πιθανότητος ἐδεμῖας οἰκείας ὁ λόγος. Ἐπιτείνει δὲ τὸ ψεῦδος ἡ φιάλη παρατεθείσα· ἐδὲ γὰρ αὕτη ρεῦματι εὐπειθὲς.... ἐχὶ τῷ τότε.... ἔτω καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φερομένων. Φέρονται δ' ὑπὸ γῆν ποταμοὶ πολλοί, καὶ πολλαχῇ τῇ γῆς, ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τοσούτου διάστημα. Εἰ γὰρ τῆς διωκτὸς, τὰ γε ὠροειρῆμενα ἀδύνατα, καὶ τὰ περὶ τῆς Ἰνῆς μύθῳ παραπλήσια· ῥεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας Πίνδης, φησὶν ὁ Σοφοκλῆς, Λάκμης τε ἀπὸ Περραιβῶν, εἰς Ἀμφιλόχους καὶ Ἀκαρνανῶν· μίσηται δ' ὕδασι τῆς Ἀχελώος· καὶ ὑποβᾶς ἐνθενδὲ εἰς Ἀργὸς διὰ κύμα τεμνών, ἥκει δημονίκου δῆμον τὸν Λυρκίον. Ἐπιτείνει δὲ τὴν τοιαύτην περὶ τοιούτων, οἱ τὸ Ἰνωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τῆς Νείλης

^a ὁρῶν Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. ^b γλυκύν Efc. et ex correct. Med. 2. ^c ἐμπίσῃ Med. 2. ^d οὕτως ex correct. Med. 2. ^e καὶ βραχὺ Med. 1. 2. Eton. Efc. ^f οἰκείας Par. 1. ^g εὐπειθὲς ἐχὶ τῷ τότε καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φερομένων Par. 1. fine punctis. recte. V. Nulla est lacunæ nota in Par. 2. Bre. Mosc. τότε punctis notatur in Eton. et supra ἔτω scribitur τε, ut sit ἔτω τε καὶ, sed recenti manu. ^h φερομένων Par. 2. ⁱ γῆς Par. 2. Med. 1. 2. Efc. ^k Λάκμης Efc. ^l Περραιβῶν Med. 1. ^m μίσηται Par. 1. ⁿ τοῖς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^o Ἀχελώος Par. 2. ^p ἥκει δῆμον τὸν Λυρκίον Par. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^q οἱ χοινοπῶν Par. 2. Bre. Eton. Efc. οἰχοινοπῶν Med. 2. Lege, οἱ καὶ τὸν Ἰνωπὸν, nam littera χ vitiosa refert verum κ. V.

4. ἐγγὺς δὲ μηδὲν ἐν τῷ ὁρῶν τῆς θαλάττης.] Locus est obscurus, nec satis correctus. Casaub.

Ibid. ἐγγὺς δὲ μηδὲν ἐν τῷ ὁρῶν τῆς θαλάττης φαινόμενον εἶδος. Neque in vicinia et procul a mari ullæ fauces appareant.] Non tetigit hoc ulcus doctissimus commentator, licet viderit, et morbosum hunc locum jure pronunciaverit. Sed puto una literula dempta, quæ abundat, eum optime posse sanari. Ergo lege, ἐν τῷ ὁρῶν τῆς θαλάττης, sensu plano. Palmer.

19. ἐχὶ τῷ τότε . . . ἔτω καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φερομένων] Locus mancus et corruptus. Casaub.

Ibid. οὕτως καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φερομένων] Lego, ἔτε καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φερομένων. Ph. Cluver. Siciliæ Antiq. l. i. c. 12. pag. 160. Anon.

23. καὶ τὰ περὶ τῆς Ἰνῆς] Falsum, inquit, erit et fabula mera, quod de Inacho dicitur. Crediderunt enim veterum nonnulli Inachum et Æantem fluvios, quorum hic Apolloniam in Illyride præterfluit, ille ad Argos defertur, eodem loco oriri, nempe e summo Pindi montis vertice. Atque hæc fuit Hecatei opinio. Vide libro VII. p. 486, 487. Edit. Amst. Casaub.

26. καὶ ὑποβᾶς] Hæc verba significant, et paulo post. Nam et præcedentia et sequentia ex Sophocle sunt. Sic autem sæpe ista usurpantur: libro sequenti, καὶ ὑποβᾶς μικρόν. Sic sæpe Polybius pro eodem dixit, καὶ ὑποβᾶς. Idem.

Ibid. καὶ ὑποβᾶς] Hæc verba a Strabone sæpius usurpata ad citationes auctorum connectendas, probat Casaubonus. Sed in hoc loco, cum Anapæstorum Sophoclis et sensum et metrum expleant, a poeta ipso et non a Strabone profecta crediderim. De Inacho scilicet fluvio ait Sophocles;

ῥεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας
Πίνδης, Λάκμης τ' ἀπὸ Περραιβῶν,
εἰς Ἀμφιλόχους καὶ Ἀκαρνανῶν,
μίσηται δ' ὕδασι τῆς Ἀχελώος,

ΚΑΙ ΥΠΟΒΑΣ ἑνθενδ' εἰς Ἀργὸς,
διὰ κύμα τεμνών, ἥκει δῆμον
τὸν Λυρκίον.

Ubi ea, καὶ ὑποβᾶς, dicta videntur de fluvio terram subeunte. T. 27. ἥκει δημονίκῳ] Puto legendum, διὰ κύμα τεμνών, δῆμον ἥκει τὸν Λυρκίον, sublatis vocibus superfluis. Sensus est, Inachum emergere ad radices montis Lyrcei, ubi veros fontes hujus fluvii esse notum est e libro nono. Est autem Lyrceus Arcadiæ mons. Hesychius locum Sophoclis in suos Commentarios ita retulit: Λυρκίον δῆμον, τὸ Ἀργὸς, ἀπὸ Λυρκίᾳ τῇ Λυγκείᾳ· ἔτι δὲ καὶ ὅρος καὶ πόλις. Casaub.

29. τὸν Ἰνωπὸν] Legebatur monstrofe, χοινοπῶν. Sed epitomæ recte habent, et Strabo Inopum Deli fluvium enarrat sub finem decimi. Huc autem faciunt verba Plinii, l. ii. c. 103. Et in Delo insula Inopus fons eodem quo Nilus modo, ac pariter cum eo decrescit augeturque. Hinc scilicet fabula traxit originem: περαινοῦντες scripsi ex analogia. Xyland.

Ibid. οἱ τὸν Ἰνωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τῆς Νείλης περαινοῦντες.] Infra, lib. x. veteres libri habebant οἰνωπῶν, non Ἰνωπῶν. Quænam autem analogia Xylandro suaserit ut περαινοῦντες potius quam, ut Aldus edidit, περαινοῦντες, legeret, non sane intelligo: hunc fluvium Callimachus Ægyptium appellat, hymno in Dianam, ver. 171.

Ἀγχοῦδι πηγῶν Αἰγυπτίᾳ Ἰνωποῖο. i. e.
Prope fontem Ægyptii Inopi (in Delo).

Idem fabulæ causam ita exponit, in Delum, ver. 205.

Ἰζέτο δ' Ἰνωποῖο παρὰ ῥέον, ὅν τε βάδιον
ταῖα τοῦ ἱεραίνου, ὅτε πλεῖστον ῥεῖθρον
Νείλος ἀπὸ χειμῶνός κατέχευται Αἰθιοπῆος. i. e.
Sedebat autem Inopi ad fluvium: quem profundissimum
Tellus tunc emittit, cum pleno fluvio
Nilus a præcipitio Æthiopico descendit. Casaub.

περαιῶντες. Ἀλφειὸν δὲ Ζαίλος ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Τενε-
δίων ἐγκωμίῳ φησὶν ὅτι Τενέδου ῥεῖν, ὁ τὸν Ὀμηρον
ψέγων ὡς μυθογράφον. Ἰβυκος δὲ τὸν ἂν Σικυῶνι
Ἀσωπὸν, ἐκ Φρυγίας ῥεῖν φησι. Βελτίων δ' Ἐχα-
ταῖος, ὅς φησι τὸν ἐν τοῖς Ἀμφιλόχοις Ἰναχον, ἐκ τῆς
Ἰακμῆς ῥέοντα, ἧς καὶ ὁ Αἴας ῥεῖ, ἕτερον εἶναι τῆς
Ἀργολικῆς, ὠνομάσθαι δ' ὑπὸ Ἀμφιλόχου, τῆς καὶ τῆς
πόλιν Ἀργεὺς Ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος. τῆς δὲ
ἔτι φησὶν εἰς τὴν Ἀχελῶν ἐκβάλλειν, τὴν δὲ Αἴαντα
εἰς Ἀπολλωνίαν ἢ πρὸς τὴν Δύσιν ῥεῖν. Ἐκατέρωθεν δὲ
τῆς νήσου λιμὴν ἐστὶ μέγας, ὣν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα
σταδίων ἐστὶ. Ταύτῃ δὲ τὴν πόλιν ἀνέλαβεν ὁ Καί-
σαρ, καὶ τὴν Κατάνην ὡς δ' αὐτὸς Κεντόριπα, συμ-
βαλλομένην πολλὰ πρὸς τὴν Πομπηίαν κατέλυσιν.
Κεῖνται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα, συνάπτοντα
τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι
εἰς τὴν Καταναίαν. Τῶν δὲ λοιπῶν τῆς Σικελίας
πλευρῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Παχύνου πρὸς τὸ Λιλύ-
βαιον διήκοντα, ἐκλείπειται τελευτῶν, ἔχουσα πινὰ πό-
λιν τῶν ἀρχαίων κατοικίαν, ὣν ἦν καὶ Καμαρίνα
ἀποικὸς Συρακυσίων. Ἀκράγας δὲ Ἰώνων οὔσα, καὶ
τὸ Ἰππίνειον, καὶ Λιλύβαιον, ἐτι συμμένει. Τῇ γὰρ

derivant. Jam Zoilus orator, is qui Homerum
tanquam fabularum scriptorem vituperat, in Tene-
diorum encomio scribit Alpheum e Tenedo fluere.
Ibycus Asopum, qui Sicyone est, ex Phrygia fluere
autumat. Melius Hecataeus, qui Inachum Am-
philochorum e Lacmo profluentem, unde et Aëas
labitur, diversum ab Argolico esse affirmat: eique
hoc nominis ab Amphilocho impositum, qui ur-
bem quoque Argos Amphiloichicum nominavit:
eumque in Acheloum incidere ait, Aëantem versus
occasum ad Apolloniam labi. Ab utraque Orty-
giæ parte portus est magnus, major etiam lxxx.
stadia amplius. Syracusas ergo Augustus instaura-
vit, et Catanam, et Centoripa: quæ urbs ad Pom-
peium debellandum ei multum tulit adjumenti.
Sita sunt Centoripa supra Catanam, montes Aët-
næos attingentia, et Symæthum flumen, quod in
agrum Catanæum meat. De reliquis Siciliæ late-
ribus, id quod a Pachyno ad Lilybæum pertinet
prorsus desertum est: vestigia duntaxat antiquo-
rum quædam oppidorum restant: ut fuit Camari-
na Syracusanorum colonia. Agrigentum Ionica
colonia, et navale ejus, ac Lilybæum adhuc fu-
perunt: alioqui cum hoc Siciliæ latus maxime

^a ἐν τῷ Med. 2. ^b Λάχμης Par. 2. ^c ὠνομάσθαι Mosc. ^d τῆς δεστ Med. 2. ^e τῆτο Med. 1. ^f μὲν ἐν ἔτῳ Par. 2.
Med. 1. 2. Esc. μὲν ἔτος Par. 1. ^g πρὸς δὲ Par. 1. Eton. ^h εἰς δὲ Par. 1. Eton. πρὸς δὲ Par. 1. Eton. ⁱ Συμαίθῳ Par. 1. Eton.
^k τὸ δεστ Med. 1. 2. Esc. ^l Par. 1. habet forte δὲ λέγων, sed abbreviatæ sunt voces. δὲ λέγω ἰωνῶσα Esc. δὲ λέγω ἰωνῶσα Bre.
Mosc. In marg. Par. 2. scribitur, δὲ λέγω ἰωνῶσα. In Eton. δὲ λέγω ἰωνῶσα recenti manu inseruntur, olim chasma fuit parvulum.
An hic de Telebois, et Acarnania Sicula, nomine eorum patriæ, fuerit facta mentio? Ἀκαρνανία Τηλεβῶων ἔσα. Ἀκράγας δὲ τὸ καὶ
Ἰππίνειον, καὶ Λιλύβαιον &c. aut serva καὶ τὸ Ἰππίνειον. τὸ Attice pro τῆτο. V.

2. ὁ τὸν Ὀμηρον ψέγων] Ipse potius vituperandus, et ineptus
æque et impudens μυθογράφος. Casaub.

7. καὶ τὴν πόλιν Ἀργεὺς Ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος] Hoc est, qui
Amphilochus Argis e Peloponneso profectus, in sinu Ambracico
Amphilochiam, ipsumque Argos Ἀμφιλοχικὸν condidit. Thucy-
dides, libro secundo, c. 68. Ἀργὸς τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμφιλο-
χίαν τὴν ἄλλην ἐκτίσεν μετὰ τὰ Τρωϊκὰ οἰκαδὲ ἀναχωρήσας, καὶ ἐκ ἀρεσ-
κόμενος τῇ ἐν Ἀργεὶ καταστάσει. Ἀμφιλόχος δ' Ἀμφιάρῳ, ἐν τῷ Ἀμ-
πρακικῷ κόλπῳ, ὁμώνυμοι τῇ ἐαυτῷ πατρὶδι Ἀργὸς ὠνομάσας. καὶ ἦν ἡ
πόλις αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμφιλοχίας. i. e. Argos Amphiloichicum, et
reliquam Amphiloichiam, Amphilochus Amphiarai (filius) post bel-
lum Trojanum, domum reversus, cum rerum status, qui Argis
erat, ei non placeret, condidit in sinu Ambracico, de eodem pa-
triæ suæ nomine Argos (cognomine vero Amphiloichicum) appel-
lans. Hæc autem urbs omnium in Amphiloichia sitarum maxima
erat. Idem.

10. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς νήσου λιμὴν ἐστὶ μέγας, ὣν ὁ μείζων καὶ ὀγδοή-
κοντα σταδίων] Portus magnus, hodie Porto grande, sex m. p.
habet in circuitu. Marmoreus olim dictus fuit: et, cum bene
munitus esset, omnes Romanorum conatus repulit. Livius
scribit esse inexpugnabilem terrestri ac maritimo situ urbem Sy-
racusas. Olympiæum, vel arx cum templo Jovis Olympii,
trans Anapum fuit. Præter hoc, Plemmyrium et Dascon urbis
suburbanæ partes fuerunt. De viribus et divitiis hujus urbis
sat erit Livium citare testem, quod captis Syracusis, prædæ
tantum fuit, quantum vix capta Carthagine fuisset. l. xxv.
c. 31. Diodorus etiam Dionysium juniorem scribit habuisse
peditum 100,000, equitum 10,000, præter longas naves 400,
et armorum, et comæatuum, et opum, quantum apparatui
tanto conveniret. l. xvi. p. 89. Edit. Wesseling. De numero
habitantium nihil certi habemus, scimus autem urbem esse 180
stadia in circuitu, et spatium hoc bene ædificiis instructum:
ergo eam esse parem Athenis vel Carthagini facile credi potest.
Syracusani variæ multiplicisque naturæ fuerunt, aut enim ex-
cellentissimi et omni virtutum genere præditi, aut improbi-
mi, et omnibus vitiis depravati. Hanc eorum censuram col-
legit a Plutarcho Alex. ab Alex. Edit. Lugd. Bat. t. i. p. 1040.
Herculem, Cererem, et Proserpinam coluerunt, urbis defen-
sores. Marcellorum familiam Patronos suos delegerunt. Urbs a
Saracenis æquata solo fuit. F.

18. ἀπὸ τῆς Παχύνου] Hodie Capo di Passaro. Infula parva
est, quæ circiter 500 passus a Sicilia distat. Brydone, t. i.
p. 289. Idem.

20. Καμαρίνα] Vide Virgilium, Aeneid. iii. ver. 701. Bry-
done, t. i. p. 300, 301. Pindarum, Olymp. v. de Camarina.
Idem.

21. Ἀκράγας δὲ] Agrigentum celebrat multis locis Pindarus.
Extat accuratissima ejus descriptio apud Polybium, libro nono,
p. 779. Edit. Amst. quem locum vide. Ptolemæus Agrigen-
tum inter duo flumina, Hypsam et Himeram, collocat. Poly-
bius auctor est, πρὸς τὴν νότιον πλευρὰν cognominem fluvium la-
bi: πρὸς δὲ τὴν ἐπὶ τὰς δύσεις καὶ τὸν λίβα τετραμμένην, eum qui ap-
pellatur Ὑψας. Casaub.

Ibid.] Agrigentum olim urbs ditissima fuit, Syracusis et in
opibus et habitantium numero proxima. Respublica fuit, sed
per sæpe tyrannis subjecta. Hospitio non modico usi sunt habi-
tatores, luxui se dederunt, sed artes elegantissimas maxime co-
luerunt. Templum quod Jovi Olympio fuit dicatum adusque
Diodorum mansit, cæteris exustis. Agrigentini, bello pressi,
imperfectum id reliquerunt, sed certe maximum fuit, ut a ru-
deribus constat. Hæc urbs divitias a vino et oleo Carthaginem
advectis ante Punicum bellum comparavit. De luxu et fertili-
tate ejus, vide Diod. l. xiiii. p. 606 &c. Edit. Wesseling. Ha-
bitantium autem numerum certe plusquam concedet veritas au-
get Diodorus. Ἀκραγανῖνοι μὲν, αἰτ, ἦσαν πλείους τῷ δις μυρίων, σὺν δὲ
τοῖς κατοικοῦσι ξένοις ὅσαι ἐλάττω τῷ εἰκοσι μυριάδων. Tum mulieres,
infantes, et servi, ratione modica, totum 1,100,000 efficient.
Diogenes Laert. in vita Empedoclis, habitantes μυριάδας ὀγδοή-
κοντα, scilicet, 800,000 esse ait, qui numerus quanto minor,
tanto verisimilior. Pœni Agrigentum ceperunt et spoliaverunt,
Olymp. 93. Scipio tamen, Carthagine capta, Agrigentinis si-
mulacra Deorum, et alia quot potuit, reddidit. Cicero, in Verr.
iv. 44. amplam ac nobilem civitatem esse innuit. Hodierna
urbs Girgenti ad summum collem situm habet; at rudera ve-
teris Agrigenti ad declive ejusdem collis ponuntur. Virgilius
tamen arduum appellat, Aeneid. iii. ver. 703.

Arduum inde Acragas ostentat maxima longe

Mænia, magnanimum quondam generator equorum.

An Virgilius voluerit esse urbem ante Aeneam conditam, nescio.
Nomen Græcum ab ἀκρα et γῆ derivatur, et Græcæ coloniae
certe diu post Trojam deletam in Siciliam ductæ fuerunt. Ad
equos quod spectat, multi veterum pernicitatem eorum mirati
sunt. (Reidesel, p. 24.—48. Brydone, lett. 17, 18.) F.

22. Λιλύβαιον] Lilybæum hodie Marsala. Olim urbs cele-
bris fuit in bello Punico primo, postea Quæstoris Romani sedes.
Vide Polyb. l. i. p. 61. Edit. Amst. Idem.

Carthaginensium ditioni esset objectum, longis ac continentibus bellis pleræque urbes ejus sunt deletæ. Reliquum, idque longissimum latus, quam et ipsum hominum multitudine non abundat, mediocriter tamen incolitur. Alasæ enim, et Tyndaris, et Ægesteorum emporium, et Cephalædium, oppida extant. Panormus etiam coloniam habet Romanam. Ægestam conditam ferunt ab iis qui cum Philocteta in Crotoniatarum agrum venerunt, sicut in Italiæ descriptione dictum fuit, missis ab eo in Siciliam cum Ægesta Trojano. In mediterraneis Ennam, ubi templum est Cereris, pauci habitant, sitam in tumulo, cinctamque latis montanis planitiis quæ arari possunt omnes: nocuerunt ei plurimum fugitivi cum Euno ibi obfessi, ac magno labore a Romanis in potestatem redacti: quod idem usu venit Catanæ etiam, Tauromenio, aliisque pluribus urbibus. Habitat etiam Eryx, tumulo sublimi, fanum habens Veneris, quod præcipua colitur religione, antiquitus refertum mulieribus rei sacræ addictis, quas ex voto dedicabant cum Siculi, tum alii multi exteri: nunc ut oppidum id virorum, ita templum quoque sacerdotum laborat penuria, multitudine sacrorum corporum sublata. Hujus Deæ ædes Romæ etiam est ante portam Collinam, templum habens porticu insigni circumdatum: Veneris Erycinæ appellant. Reliqua oppida, quæ in mediterraneis olim fuerunt, nunc pastorum pleraque sunt domi-

Καρχηδονία τέτων μάλιτα ὑποπιπνόντων τῶν μερῶν, μακροὶ καὶ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι γενόμενοι, τὰ πολλὰ κατέφθειραν. Ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καίπερ ἐδ' αὐτὴ πολυάνθρωπος ἔσα, ὅμως ἱκανῶς συνοικεῖται· καὶ γὰρ ^α Ἀλαιοῖα, καὶ Τυνδαεῖς, καὶ τὸ ^β Αἰγέτων ἐμπορεῖον, καὶ ^γ Κεφαλοῖδιον, πολίσματα ἐστὶ Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν· τὴν δὲ ^δ Αἰγέταν ἐκπαθῆναί φασιν ὑπὸ τῷ μὲν Φιλοκτῆτι διαβάντων εἰς τὴν Κροτωνιάτην, καθάρπεον ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς εἰρήται, παρ' αὐτῶν σαλέντων εἰς τὴν Σικελίαν μὲν Αἰγέταν τῶ Τρωός. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὸ μὲν Ἐνναν, ἐν ᾗ τὸ ἱερόν τῆς Δήμητρος, ἔχουσιν ὀλίγοι, κεκλήνην ὅππῃ ^ε Λόφω, περιειλημμένην πλάττειν ^ς ὀριπεδίοις ἀροσίμοις πᾶσαν· ἐκάνωσαν δ' αὐτὴν μάλιτα ^η ἐμπολιορκηθέντες οἱ περὶ Εὐνάν· δραπέται, καὶ μόλις ἐξαιρεθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων· ἔπαθον δὲ ^κ τὰ αὐτὰ καὶ Καταναῖοι, καὶ Ταυρομενῖται, καὶ ἄλλοι πλείους. Οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἐρυξ Λόφος ὑψηλός, ἱερόν ἔχων Ἀφροδίτης, πρῶτον μὲν ἀφροδῆντος, ἱεροδύλων γυναικῶν πλήρες τοπαλαίων· ἀς ^ι ἀνέθεσαν κατ' εὐχὴν οἱ τ' ἐκ τῆς Σικελίας καὶ ἔξωθεν πολλοί· νυνὶ δ' ὥσπερ αὕτη ἡ κατοικία, λειπανδρεῖ ^μ καὶ τὸ ἱερόν, καὶ τὸ ἱερὸν σωματῶν ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος· ἀφίδρυμα δ' ἐστὶ καὶ ἐν Ῥώμῃ τὸ θεῶν ταύτης τὸ πρὸ τῆς πόλεως τῆς Κολλίνης, ἱερόν Ἀφροδίτης ^ν Ἐρυκίνης λεγόμενον, ἔχον καὶ νεῶν καὶ σταύρων περιειλημμένην ἀξιόλογον· ἡ δ' ἄλλη κατοικία ^ο καὶ τῆς

^α Ἀλαιοῖα Par. 1. Med. 1. et Par. 2. rub. supra. Ἀλαιοῖα Med. 2. ^β Αἰγέτων Par. 1. Αἰγέτων Med. 2. Αἰγέτων Par. 2. et Ἐγέτων rubr. ^γ Κεφαλοῖδεις Par. 2. Esc. et ex correct. Med. 1. Κεφαλοῖδιον Med. 2. ^δ Αἰγέταιαν Med. 1. 2. Αἰγέταιαν Esc. ^ε ἐκπαθῆναί Bre. ^ς Λόφω ex correct. Med. 2. ^η ὀριπεδίοις Med. 1. 2. ^θ ἐμπολιορκηθέντες Med. 2. ^ι Par. 2. habet in marg. κατὰ τοὺς δελικὸν πόλεμον. ^κ τὰ αὐτὰ ταῦτα Par. 1. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^λ ἀνέθεσαν Par. 1. ἀνέθεσαν Med. 2. ^μ ἡ τὸ Esc. ^ν Ἐρυκίνης ex correct. Med. 2. ^ο Fortasse, καὶ τὸ μεσογαίας ἡ πλείστη ποιμένων, Marg. Cas.

5. καὶ γὰρ Ἀλαιοῖα] Ptolemæo, Ἀλαιοῖα. Diodoro, libro XIV. Ἀλαιοῖα, quo loco admonet esse alias quoque κατὰ Σικελίαν urbes ὁμωνύμους. Tyndaris Ptolemæo est Τυνδαρίον. Sic Cephalædis Ptolemæo, et Plinio, l. iii. c. 8. quod est aliis Cephalædium. Casaub.

Ibid.] Alasæ, ad flumen Alasum, Cephalædium ad occasum, Tyndarium ad ortum habet. Tyndarium, vel Tyndaris, hodie Τυνδαρόν vocatur. Olim a Lacedæmoniis condita, postea Col. Rom. facta est. (Leand. Albert. p. 43.) Fazellus urbis Alasæ vestigia ad m. p. 19. a Cephalædio invenit. Dec. i. l. ix. c. 4. F.

Ibid. καὶ τὸ τῶν Αἰγέτων ἐμπορεῖον] Ptolemæus ἐμπορεῖον Σεγέτων appellat, et Σεγέταν πόλιν μεσόγειον: sicut et Cicero Segestam. In Verrem, l. iv. c. 33. Vide Servium et Dionysium Halicarn. libro primo, c. 52. Festus, Segesta quæ nunc appellatur, oppidum in Sicilia est, quod videtur Æneas condidisse, præposito ibi Egesto, qui eam Egestam nominavit. Sed præposita est ei S littera, ne obscæno nomine appellaretur, ut factum est in Malevento, quod Beneventum dictum est, et in Epidamno, quod usurparunt Dyrrachium. Casaub.

Ibid.] Ægesta Latine Segesta est. Emporium hujus loci est hodie Castel al mare. Urbs autem Segesta prope promontorium Capo S. Vito dictum. Cephalædium nunc est Cefalu. F.

7. Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν] Panormus a commoditate portus certe nomen habet. Urbs antiqua a Phœnicibus condita, deinde a Græcis habitata est, et postea a Romanis. Unde forsan Silius Ital. l. xiv. ver. 261.

Tergemino venit numero sæcunda Panormus.

In sinu ponitur inter duo promontoria. Vide Procopium de bell. Goth. l. i. c. 5. Valles circumjacentes feracissimæ sunt. Hodie Palermo dicitur, metropolis Siciliæ. Habitatorum numerus fere 120,000 attingit. Portus, ex aggestu limi, deterior est in nostris temporibus, quam in antiquis. (Vide Fazellum, Dec. prioris lib. viii. Reidesel, p. 4. Brydone, t. ii. p. 204.) Fluvii ad Panormum antiquitus erant dicti Orethus et Eleutherus. Idem.

11. Ἐνναν] Enna in media Sicilia ponitur, unde Callimachus eam appellat (Hymn. in Cerer. ver. 15.) ὀμφαλὸν Ἐνναν. Cicero, in Verr. l. iv. c. 48. accuratissime situm hujus urbis de-

scribit. Hic Ceres in tanta veneratione fuit ut, secundum Ciceronem, urbs illa non urbs videretur, sed fanum Cereris esse. Vide etiam Diodorum, lib. v. p. 331, &c. Edit. Wesseling. Hodiernum Ennæ statum apud D'Orvillium videas, p. 143, 4. Nunc Castro Giovanni dicitur. Idem.

15. οἱ περὶ Εὐνάν δραπέται] De bello fervili contra Eunum, præter alios, vide Diodori fragmenta, et Orosium, lib. v. cap. 9. Casaub.

17. Οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἐρυξ Λόφος ὑψηλός, ἱερόν ἔχων Ἀφροδίτης] Erycinæ apud scriptores passim est mentio: et quanto studio culta olim fuerit, optimus testis Cicero, contra Verrem, l. ii. c. 8. Sed unus ante alios Diodorus Siculus libro quarto diligenter de hac re scripsit: quem locum vide. Polybius quoque libro primo, p. 79. Edit. Amst. et montem et urbem descripsit. Idem.

Ibid.] Mons Eryx, propter altitudinem Ætnæ proximus, hodie San Giuliano, et Monte di Trepiano dicitur. F.

19. ἱεροδύλων γυναικῶν πλήρες] Vocabant ἱεροδύλας mulieres quas Veneri consecrabant, ut quem corpore suo quæstum fecissent, is totus Deæ facer esset. Tales fuere Corinthi quamplurimæ, et in Cappadocia apud Comanenses, atque alibi, ut docet nos Geographus. Casaub.

21. νυνὶ δ' ὥσπερ αὕτη ἡ κατοικία, λειπανδρεῖ καὶ τὸ ἱερόν] Longe aliter Diodorus. Merito (inquit) miretur aliquis hujus templi gloriam. Nam alia quidem omnia sæpe ob casus aliquos τεταπείνεται, istud unicum τὴν ἐξ αἰῶνος ἀρχὴν λαβὼν ἑδέσποτε διέλιπε τιμώμενον: quo ex loco facile intelligimus aliquot saltem post Diodorum annis scripsisse Strabonem. Idem.

Ibid.] Strabo certe non vult templum Erycinum esse penitus desertum, sed sacerdotum numerum esse diminutum. Participia ἔχον et τιμώμενον ad suum sæculum spectant. Ergo Diodorus et Strabo non inter se discrepant. Suetonius in Claud. hoc templum tanquam vetustate collapsum describit, Claudius enim ex ærario Pop. Rom. refectum voluit. Nulla vestigia hujus adhuc supersunt. F.

24. τὸ πρὸ τῆς πόλεως τῆς Κολλίνης] De hoc Livius, libro XL. et Ovidius multis locis. Casaub.

26. καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένων ἡ πλείστη γένηται] Durior mihi videtur hæc trajectio, quam ut facile ferri possit. Quare legendum

μεσογαίας ποιμένων ἢ πλείστη γέννηται. Οὔτε γάρ Ἱμέραν ἐπὶ συνοικημένην ἴσμεν, οὔτε Γέλαν, οὔτε Καλλίπολιν, οὔτε ² Σελινέντα, οὔτ' Εὐβοίαν, οὔτ' ^b ἄλλας πλείους· ὧν τ' Ἱμέραν μὲν οἱ ἐν Μυλαῖς ἐκπῶσαν Ζακλαῖοι, Καλλίπολιν δὲ Νάξιοι, ^c Σελινέντα δ' οἱ αὐτῷ Μεγαρεῖς, Εὐβοίαν δὲ οἱ Λεοντῖνοι. Καὶ τ' βαρβαρικῶν δ' ἐξελείφθησαν πολλὰ, καὶ γὰρ οἱ ^d Καμικοὶ τὸ Κωκάλου βασιλείου, παρ' ᾧ Μίνως ^e δολοφονηθῆναι λέγεται. Τὴν οὖν ἐρημίαν κατανόησαντες Ῥωμαῖοι, κατακτησάμενοι τὰ τε ὄρη, καὶ τ' πεδῖον τὰ ¹⁰ πλείστα, ἱπποφοβοῖς, καὶ βεκόλοις, καὶ ποιμέσι παρέδοσαν· ὑφ' ὧν πολλὰκις εἰς κινδύνους κατέστη μέγας ἡ νῆσος· τὸ μὲν παλαιότερον ὅτι ληστείας τρεπομένων ἀποράδην τ' νομέων· εἴτα ^f καὶ κατὰ πλῆθιν συνηγαμένων καὶ πορδούντων τὰς κατοικίας· καὶ γὰρ ἡνίκα ¹⁵ οἱ περὶ Εὐνὸν τὴν Ἐνναν κατέσχον. Νεωστὶ δ' ^g ἐφ' ἡμῶν εἰς τὴν Ῥώμην ἀνεπέμφθη Σέλγρος τις, Αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, γραπτὰς ἀφηγησάμενος, καὶ λεηλασίαις ^h συχναῖς καταδεδραμηκώς τὰ κύκλῳ τ' Αἴτνης πολλὸν χρόνον· ⁱ τῆτον δ' ἐν τῇ ἀγροῇ μονομάχων ἀγῶ- ²⁰ νος συνεστῶτος, εἶδομεν διασπασθέντα ὑπὸ θηρίων· ἐπὶ πῆγματος γὰρ πινος ὑψηλῆς τεθείς ὥς ἂν ἐπὶ τ' Αἴτνης, διαλυθέντος αἰφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, κατηνέχθη καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων εὐδιαλύτες, ἐπιτιθεῖς παρὰ σκευασμένας ὑπὸ τοῦ πῆγματι. Τὴν δ' ²⁵ χώραν ἀρετὴν θρυλλεμένην ὑπὸ πάντων, εἶδεν χεῖρα τ' Ἰταλίας σποφαινομένην, τί δεῖ λέγειν; σίτω δ', καὶ μέλιτι, καὶ κρόκῳ, καὶ ἄλλοις ποσὶ, καὶ ἀμείνω τις φαίνεται· ὥστε τὴν καὶ τὸ ἐγγύθεν ὥσανεῖν ὃ μέρος π' Ἰταλίας εἶναι ἡ νῆσος· καὶ ὑποχωρηγεῖ τῇ Ῥώμῃ, καὶ γὰρ ³⁰ οὐκ ἔστι ^k Ἰταλικῶν ἀγρῶν ἕκαστα εὐμαρῶς καὶ ἀταλαι-

cilia. Non enim hodie comperimus a civibus incoli Himeram, non Gelam, non Callipolin, non Selinuntem, non Eubœam, non alias plures: de quibus Himeram condiderant Zancleæ Mylas habitantes: Callipolim Naxii, Selinuntem Megaren-
ses Siculi, Eubœam Leontini. Multa etiam bar-
barica oppida Siciliæ abolita sunt, ut Camicus Co-
cali regia, apud quem Minos per insidias occisus traditur. Quam solitudinem cum animadvertif-
sent Romani, montibus et campestribus plerisque
potiti, equorum boumque armenta, et greges pas-
centibus ea tradiderunt, a quibus insula sæpenu-
mero est in magnum adducta discrimen: pastori-
bus initio quidem sparsim latrocinia exercentibus,
deinde etiam agmine facto pagos oppugnantibus:
ut cum Ennam Eunus occupavit. Nostra ætate
non ita pridem Romam missus est Selurus qui-
dam, qui Ætnæ filius dicebatur, duxeratque exer-
citurum, et multum temporis crebris prædationibus
incurfando quæ circa Ætnam in orbem sita sunt
loca exegerat: eum nos in foro, ludis gladiatoriiis
commisissis, discerpi a bestiis vidimus. Positus
enim in tabulato sublimi tanquam in Ætna, com-
pagibus solutis eo subito collapsus, delatus est in
caveas, in quibus bestię ita erant ligatę ut facile
solverentur, infra tabulatum dedita opera paratas.
Porro Siciliæ præstantiam ab omnibus prædicatam,
qui eam non cedere Italiæ laudibus pronunciant,
quid attinet dicere? Imo frumento, melle, croco,
aliisque rebus quibusdam vel anteire eam Italiæ
dixeris. Accedit propinquitas: cum quasi pars I-
taliæ sit insula, Romęque suppeditet omnia facile
et absque magno labore, perinde atque Italici agri.

² Σελινέντα Par. 2. ^b ἄλλας Med. 1. 2. Mosc. ^c Σελινέντα Par. 1. 2. ^d Καμικοὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.
^e δολοφονηθῆναι ex correct. Med. 2. ^f καὶ δεest Esc. ^g ἐφ' ἡμῶν Med. 2. ^h συχναῖς Bre: ⁱ MSS. δὲ ἐν, Marg. Cas. sic
Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^k Ἰταλικῶν Med. 1. Esc. Ἰταλείων Med. 2.

dum cenfeo, καὶ τ' μεσογαίας ἢ πλείστη ποιμένων γέννηται. Sciendum tamen delectari interdum hac figura Strabonem. Mox, φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος, οἷον ἀκροπόλεις ἐπὶ θαλάττης δίῳ, τὰς Συρακούσας ἰδρύσ-
σαι καὶ τὴν Ἐρεκα. Casaub.

2. ἐπεὶ Γέλαν] Ptolemæus tamen, qui multis post Strabonem annis et vixit et scripsit, Gelam nominat. Idem.

4. τὴν Ἱμέραν] Himeram vetus non longe ab urbe Termini dicta abest. Gelenfēs a Cicerone memorantur. Callipolis ac Eubœæ situs incerti, sed eas ad orientale latus esse positas verisimile est. (Vide Cellarium.) Selinus a Virgilio appellatur

— palmoſa Selinus.

Swinburnius conjicit hoc epitheton palmoſa ad minoris palmæ abundantiam referendum esse. Palmæ enim dactyliferæ non in hac regione nascuntur. Hodie trium templorum rudera situm vetustæ urbis demonstrant. Tom. ii. sect. 34. Reidesel, p. 19, 23. F.

7. οἱ Καμικοὶ τὸ Κωκάλου] Legebatur fœde, οἱ Καμικοὶ τὸ Κωκάλου, quos Comicos etiam pœne tragice secutus est interpres. Atqui vel ex Stephani reliquiis constat, Camicum, Siciliæ urbem, regiam fuisse Cocali: et paulo infra Strabo τὰς Καμικὰς dicit, quod et hic sequor. Cocalus hic, quod et octavo Metamorphoseon Ovidius notavit, Dædalum a Minos profugum hospitio excepit ac defendit. Minosque ad Cocalum profectus, ut Dædalum abduceret, a filiabus Cocali dolo est necatus: quam historiam refert Pindari interpres, oda quarta Nemeorum, nec non in sextam Pythiorum. Minoën apud Camicum fuisse occisum, etiam Aristoteles scripsit, Politic. lib. ii. c. 10. Historia extat apud Diodorum Siculum, non procul sine quart. Xyland.

Ibid. οἱ Καμικοὶ τὸ Κωκάλου βασιλείου] Si vera hæc est lectio, quam alii appellant Καμικόν, dixerit Strabo Καμικὸς, mutato etiam genere: sed an ita ab eo scriptum sit vehementer dubito. Nam et Herodotus, lib. vii. c. 169. et Aristoteles, et alii, τὴν Καμικὸν dicunt. Casaub.

16. οἱ περὶ Εὐνὸν] Servilis belli in Sicilia causam breviter describit Florus, l. iii. c. 19. Quis crederet Siciliam multo cruentius servili quam Punico bello vastatam? Terra frugum ferax, et quodammodo suburbana provincia, latifundiis civium Romanorum tenebatur. Hic ad cultum agri frequentia ergastula catenati-
que cultores materiam belli præbuere. Hi servi fere numerum 200,000 attigerunt. Plurimi eorum severius tractati effugerunt, et propugnacula montium arripientes, totam insulam vastarunt. Quatuor Prætores fugati sunt. Piso autem Cos. ad Messanam eos devicit. Rupilius anno sequenti Cos. secundum Diodorum, Taurominium atque Ennam, loca munitissima, cepit, et finem belli, occisis 20,000 servis, fecit. Florus honorem Perpernæ Imp. dat, et Fasti Coss. Perpernam Prætorem A. U. C. 621, et in anno sequenti Rupilium Procos. de servis fugitivis ovantes memorant. F.

17. Σέλγρος] Epitomæ habent Serulus, Σερέλος. Xyland.

21. ἐπὶ πῆγματος γὰρ πινος ὑψηλῆς] Locus egregius de Romanorum pegmatis: de quo vide quæ scripsit jampridem summus vir Josephus Scaliger, in librum quintum Manilii, pag. 446. Edit. 1600. Non enim faciam quod hodie nimis multi, ut in mea scripta quæ mea non sunt inferciam. Casaub.

25. Τὴν δὲ τῆς χώρας ἀρετὴν] Historia naturalis Siciliæ indagatione accurata vere digna est. Homerus ac Diodorus triticum et alia grana sine cultura hic provenire affirmant: Plinius fruges Siculas esse centuplices. Multa præterea sunt aromaticæ plantæ cinnamomo, nucī moschata, et aliis aromatibus haud valde dissimiles. Palma dactylifera, alia palmeta, pistachia, et palma Christi, sponte proveniunt, Saccharum, cæteris Europæ parti-
bus denegatum, planta Soda, unde vitrum efficitur, glycyrrhiza, oryza, ficus, vites, citri unaquæque species, et alia multa hoc solo feracissimo lætissime nascuntur. Hæc autem plerumque post Strabonem (durante forsan Saracenorum regno) introducta fuerunt. De croco a Strabone laudato notandum est Solinum,

Atque adeo penus Romæ appellatur Sicilia, quod omnes ejus proventus, demptis quæ ibi absumuntur paucis, Romam comportantur: non fructus duntaxat, sed et pecora, pelles, lanæ, aliaque id genus. Posidonius ait Siciliam veluti arces duas ad mare habere Syracusas et Erycem, ac munitio-
 nis eorum quæ circumquaque sunt campestrium loco, inter has mediam sitam esse Ennam. Male mulctata est etiam Leontinorum regio omnis. Leontini a Naxiis Siculis orti sunt: semper autem participes fuerunt rerum Syracusanis adversarum, lætarum non item. Propinquum Centuripis est oppidum Ætna, cujus supra meminimus, excipiens et deducens eos qui montem Ætnam volunt conscendere: eo enim radices montis definunt. Superiora loca nuda sunt, et cineribus tecta, ac per hyemem nivis plena: inferiora nemoribus et omnis generis plantis sunt confita. Apparet autem montis extremitates varie mutari, ob ignis grassationem: qui alias in unam colligitur crateram, alias scinditur; et aliquando rivos liquoris igniti emittit, aliquando flammam et fuliginem, interdum etiam massas exsufflat: quibus accidentibus necesse est comitari etiam mutationem meatuum qui sub terra sunt, et nonnunquam in circumjecta superficie plura aperiri ora. Sane qui super Ætnam conscenderunt, narrare nobis in summo se invenisse campum æquabilem, ambitu circiter xx. stadiorum, inclusum supercilio cinereo quod muri haberet altitudinem, ita ut defiliendum esset inde progredi in campum volentibus: ac vidisse ipsos collem in hujus medio, cinericeo et ipsum colore, qualis et superficies campi cernebatur: supra collem nubem erectam stetisse, in altum ad cc. pedes se efferentem, immotam (tum enim malaciam fuisse) et fumo similem: ac duos de ipsis ausos in campum progredi, cum in calidiore ac profundiore arena vestigia posuissent, revertisse, neque quicquam amplius iis quæ minus conspiciebantur habuisse quod narrarent: hoc autem ex spectaculo ipsos censuisse multas fabulas esse petitas; maxime qualis a nonnullis de Empedocle

πώρος. Καὶ δὴ καὶ καλεῖσιν αὐτὴν ταμεῖον ἢ ῥώμης· κομίζεται γὰρ τὰ ἡγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτοῦ ἀναλιπόμενων, δεῦρο ταῦτα δ' ἐστὶν ἐχθροὶ καὶ πόροι μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. Φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος, οἷον ἀκροπόλεις ὅτι θαλάττης δύο, τὰς Συρακῆσας ἰδρύσθαι καὶ τὴν Ἐρυν, μέσσην δὲ ἀμφοῖν ὑπερκείσθαι τὴν κύκλῳ πεδίων τὴν Ἐνναν. Κελεύεται δὲ καὶ ἡ Λεοντίνη πᾶσα Νάξιον οὖσα καὶ αὐτὴ τὴν αὐτοῦ· τῶν μὲν γὰρ ἀντι-
 10 χημάτων ἐκονώνησαν αἰ τοῖς Συρακῆσιν, τῶν δ' εὐτυχιμάτων οὐκ αἰ. Πλησίον δὲ τὴν Κεντορίων ἐστὶ πόλις, ἡ μικρὸν ἔμπροσθεν λεχθεῖσα Αἴτνη, οὗ ἀναβαίνοντες ὅτι τὸ ὄρος δεχομένη, καὶ πρὸς ἀπέμπεσται ἐντεῦθεν γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκρωτέρας· ἐστὶ δὲ φίλα τὰ ἄνω χωρία καὶ περὶ τὴν καὶ χιόνος μετὰ τῷ χειμῶνος· τὰ κάτω δὲ θυμῶν καὶ φυταῖς διέληπται παντοδαπαῖς. Ἔοικε δὲ λαμβάνειν μέλας πολλὰς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων ἀπὸ τῆς νομῆς τῆς θυμῶν, ποτὲ μὲν εἰς ἓνα κρατὴρα συφερομένης, ποτὲ δὲ χωρίζεται καὶ ποτὲ μὲν ῥύακας ἀναπέμπουσα, ποτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῆς, ἄλλοτε δὲ καὶ μύδρας ἀναφυσῶντος· ἀνάγκη δὲ τοῖς πάσι τέτοις τὰς τε ὑπὸ γῆν πόρους συμεταβάλλειν, καὶ τὰ τόμα ἐνίοτε πλείω καὶ τὴν ὅππῃ εἶναι τὴν περὶ τὸν. Οἱ δ' οὖν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγένοισι ἡμῖν, 25 ὅτι καὶ ἀλάβοιεν ἄνω πεδίων ὁμαλόν, ὅσον εἴκοσι σταδίῳ τὴν ἀέμετρον, κλειόμενον ὀφρύϊ περὶ τὴν, τειχίᾳ τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλασθαι τὰς εἰς τὸ πεδὶον περὶ τὴν βελομένης· ὁρᾶν δὲ τὸ μέσον βένον περὶ τὴν πύλιν, οἷα περὶ καὶ τὴν ὅππῃ εἶναι καὶ τὴν περὶ τὴν ὑπὲρ δὲ τῆς βένον νέφος ὄρητον ἀφ' ἧς καὶ εἰς ὕψος, ὅσον ἀφ' ἧς καὶ τὴν πύλιν, (εἶναι γὰρ καὶ νιμῶν) εἰκάζειν δὲ καπνῶν· δύο δὲ τολμήσαντας 30 τὴν περὶ τὴν εἰς τὸ πεδὶον· ἐπεὶ δὲ θερμότερας ἔβαιον τῆς ἀμμοῦ καὶ βαθυτέρας, ἀνατρέψαι, μηδὲν ἔχοντας ἀφ' ἧς καὶ τὴν πύλιν, τῶν φαινομένων τοῖς πύλιν ἀφορῶσι· νομίζειν δ' ὅτι τὴν τοιαύτης ὅπως, πολλὰ μὲν εἶναι, καὶ μάλιστα οἷα φασὶ πινὲς περὶ

^a γινόμενα Med. 1. 2. ^b Vulgo, ἀκρωτέρας, Marg. Caf. sic Bre. Med. 1. sed Med. 1. habet ἀκρωτίας, ex correct. ^c μελά-
 Colas deest Esc. ^d δὲ καὶ Med. 2. ^e ἀναφυσῶντας ex correct. Med. 2. ^f ὑπὸ γῆς Med. 2. ^g MSS. καὶ, Marg. Caf. ^h τὴν
 τὴν μέσσην Esc. τὴν τὸν μέσσην Gron. τὴν τὸν μέσσην Par. 2. Med. 1. Bre. Mosc. et ex correct. Med. 2. ⁱ MSS. περὶ τὴν, Marg. Caf. sic
 Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^k ἐπεὶ δὲ Par. 1. ἐπεὶ δὲ Med. 2. ^l MSS. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀμμοῦ, Marg. Caf. sic Par. 1. 2.
 Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc.

Solinum, (corr. Salmastio) dicere, Centuripinum, i. e. Siculum crocum, a Corycio, i. e. Tarentino, vini. Plin. Exerc. p. 75. F.

1. Καὶ δὴ καὶ καλεῖσιν αὐτὴν ταμεῖον ἢ ῥώμης] Sumpsit e Polybio, qui totidem verbis, καλεῖσιν, inquit, αὐτὴν ταμεῖον ἢ ῥώμης. Cicero, in Verrem ii. c. 2. Itaque ille M. Cato Sapiens, cellam penariam Reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominavit. Casaub.

8. ἡ Λεοντίνη πᾶσα] Urbis Leontinorum situm docet Polybius, lib. vii. p. 698. Edit. Amst. Idem.

Ibid.] Cicero, in Verr. l. iii. c. 6. hæc omnia explicat. Videte nunc, ait, Majorum sapientiam, qui, cum Siciliam, tam opportunum subsidium belli atque pacis, ad rempublicam adjunxissent, tanta cura Siculos tueri et retinere voluerunt, ut non modo eorum agris vestigal novum nullum imponerent, sed ne legem quidem (scilicet legem ab Hierone factam) venditionis decumarum, neve vendendi aut tempus, aut locum, commutarent. Deinde refert quæ sunt urbes non decumanæ, scilicet Messana, Taurominium, federatæ civitates: Centuripa, Alæsa, Segestum, Halycia, Panormus, sine federe immunes. His exceptis, omnis ager Siciliæ civitatum decumanus. Aratorum horum agrorum numerus lege Hieronica quotannis apud magistratus publice

subscriptus fuit. Agri Leontini professio fuit jugera 30,000: hujus fructus 540,000 modium, quorum decumæ, ut appellabantur, (scilicet pars octava) Verre prætoris, anno tertio, venierunt tritici modium 216,000. Aratores fuerunt 83, i. e. singulo aratori jugera 361 $\frac{2}{3}$. Leontinus ager semper feracissimus habebatur; ideoque Romani majorem iis mulctam imposuerunt. Alia plurima de re frumentaria Siciliæ ex eadem oratione colligenda sunt. F.

10. τῶν δ' εὐτυχιμάτων οὐκ αἰ] Hæc est quæ appellatur Leontina societas a Jurisconsultis, lege xxix. d. pro socio. Casaub.

15. καὶ χιόνος μετὰ τῷ χειμῶνος] Claudianus, poeta perelegans, rapt. Prof. l. i. ver. 164.

Sed quamvis nimio fervens exuberet æstu,
 Scit nivibus servare fidem: pariterque favillis
 Durescit glacies, tanti secunda vaporis,
 Arcano defensa gelu: fumoque fideli
 Lambit contiguas immoxia flamma pruinas. Idem.

16. τὰ κάτω δὲ θυμῶν καὶ φυταῖς διέληπται παντοδαπαῖς] Claudianus, rapt. Prof. l. i. ver. 159.

— pars cætera frondet
 Arboribus, teritur nullo cultare cacumen. Idem.

2. ἰμβάδεν

Ἐμπεδοκλέης, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ
καταλίποι τῆ πάθης ἵχνος, τῇ ἐμβάδων τὴν ἐτέραν,
ὡς ἐφόρει χαλκᾶς· εὐρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ἀπὸθεν
τῆ χείλες τῆ κρατῆρος, ὡς ἀνερρίμμενν ὑπὸ τῆς
βίας τῆ πυρρῆς· οὐτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον,
οὐδ' ὁρατὸν· εἰκάζειν τε^β μηδὲ καταρρίφθηναι πὶ δύ-
νασθαι ἐκεῖσε, ὑπὸ τῆς ἀντιπνοίας τῶν ἐκ βάθους ἀνέ-
μων, καὶ τῇ θερμότητος, ἣν ὁ ποταπὸν εὐλογον πόρ-
ρωθεν πρὶν ἢ τῷ τομίῳ τῆ κρατῆρος ὁροσπελάσαι·
εἰ δὲ καταρρίφθῃ, φθάνοι ἀν. διαφθαρὲν πρὶν ἀναρ-
ρίφθηναι πάλιν, ὅποιον παρελήφθη ὡς περὶ. Τὸ μὲ οὖν
ἐκλείπειν ποτὲ τὰ πνεύματα καὶ τὸ πῦρ, ὅπλι-
πέσης ποτὲ τῆς ὕλης, οὐκ ἄλογον· ἔμιν' ὅτι ποσῶ-
τόν γε, ὡς ἀντὶ τῇ ποσάτης βίας, ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ
γένεσθαι τὸν πλυσισμόν. Ὑπέρκειται δ' ἡ Αἴτνη,
μᾶλλον μὲν τῆς χτῆ τῇ πορρῆν καὶ τὴν Καταναίαν
ὁ παραλίαν, ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος
καὶ τὰς Λιπαράων νήσους· νύκτωρ μὲ οὖν καὶ φέγγη φαί-
νεται λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς, μεθ' ἡμέραν δὲ καπνῶ
καὶ ἀχνύει κατέχεται. Ἀνταίρει δὲ τῇ Αἴτνῃ τὰ
Νευρώδη ὄρη, ταπεινότερα μὲν, πλάτει δὲ πολὺ πα-
ραλλάττοντα. Ἀπασα δ' ἡ νῆσος κοίλῃ κατὰ γῆς
ἐστὶ, πρὸς αὐτῶν καὶ πυρρῆς μετῇ, καθάπερ τὸ Τυρρηνικὸν
πέλαγος, ὡς εἰρήκαμν, μέχρι τῇ Κυμαίας. Θερμῶν
γὰρ ὑδάτων ἐκβολὰς κατὰ πολλὰς ἔχει τόπους ἡ
νῆσος· ὧν τὰ μὲν Σελινέντια κατὰ Ἰμέραν ἀλμυρὰ
ἐστὶ, τὰ δὲ Αἰγυαία πόσιμα· περὶ Ἀκράγαντα δὲ

narratur: eum defiliisse in craterem, ac vestigium
fui casus reliquisse alterum calceorum, quos gesta-
bat æreos: hunc enim foris fuisse repertum non
procul a labro crateris, scilicet fursum vi ignis e-
jectum: etenim locum illum neque adiri posse,
neque conspici, et conjecturam se facere, ne injici
quidem posse eo quicquam, ob adversam ventorum
ex profundo spirationem, et calorem, quem con-
sentaneum sit procul occurrere, antequam ad os
crateris appropinquetur: quod si quid omnino in-
jicietur, multo ante ejus formam corruptum iri,
qua erat injectum, quam ipsum rursus ejiceretur:
neque vero absurdum esse, deficiente aliquando
materia, spiritus quoque et ignem aliquandiu ces-
sare: sed eam intermissionem tantam non esse, ut
contra istam vim homo aliquis accedere queat.
Mons Ætna situs est supra oram quæ ad fretum
pertinet, agrumque Catanæum, ita tamen, ut ei
quoque immineat ex parte quæ est ad mare Tyr-
rhenum, et Liparæas insulas. Noctu quidem clari
a vertice fulgores eduntur: interdiu fumo et cali-
gine obtinetur. Ætnæ ex opposito se attollunt
Nervosi montes, humiliores quidem ii sed lati-
tudine æquali. Tota insula est cava, et infra ter-
ram ignis fluviorumque plena, sicut esse diximus
Tyrrenum mare usque ad Cumas: itaque multis
locis ea in insula calidæ erumpunt aquæ, quarum
Selinuntia apud Himeram falsæ sunt, Ægestææ
potabiles. Apud Agrigentum lacus sunt gustu

^a ὡς ἀν. ἐρρίμμενν Med. 2. Mosc. ὡς ἀν. ἐρρίμμενν Med. 1. ^b μηδὲν Med. 1. 2. Esc. ^c πρὸς ἀπάντων Med. 1. 2. sed Med. 2. postea
corrigitur. ^d πορρῆν Par. 1. Med. 1. Esc. πορρῆν Med. 2. ^e παραλίαν Med. 1. 2. ^f MSS. ἀναβολὰς, Marg. Caf-
sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. μεταβολὰς Med. 2. et ex correct. ἀναβολὰς. ^g Σελινέντια Par. 1. 2. ^h Αἰγυαία Esc.

2. ἐμβάδων τὴν ἐτέραν, ὡς ἐφόρει χαλκᾶς] Laertius de Empe-
doclis crepidis, χαλκᾶς γὰρ εἶδιστο ὑποδεῖσθαι. Ad quem locum
vide quæ jampridem notavimus. Casaub.

5. οὐτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον] Claudianus, rapt. Prof.
l. i. ver. 159.

Ætnæos apices solo cognoscere visum
Non aditu tentare licet.

Contra auctor Ætnæ, ver. 338.

Placantes etiam cœlestia numina thure
Summo cerne jugo, vel qua liberrimus Ætna
Improspectus biat. Casaub.

Ibid.] Aditus ad craterem Ætnæ nunc haud difficilis est.
Vide quæ de hoc monte postea annotavimus. F.

21. Νευρώδη ὄρη] Neurodes montes. Ptolemæus Cratam ha-
bet. Italici in Sicilia qui sint, non scio. Metaurus recte legi-
tur, quanquam Μάταυρον Aldus habet, et epitome. Meminit hu-
jus, ut Siciliæ fluminis, Plinius, iii. 8. Xyland.

Ibid. τὰ Νευρώδη ὄρη] Quæ alii Νεβρώδη appellant. Casaub.

Ibid. τὰ Νευρώδη ὄρη] Nemo dubitet apud Strabonem legen-
dum esse Νεβρώδη, pro vitiosa voce Νευρώδη: quam cum proxima
ὄρη interpretes vertit Nervosi montes. Vitio id posterioris seculi
factum, ubi Græcum β pronuntiatur ut ω Latinum. Mox cum
Græcum υ etiam efferretur ut idem ω, quod innumeris voca-
bulis apud unum Ptolemæum observare est, promiscue scribe-
batur υ pro β: unde Καλαυρία et Καλαυροὶ dicta sunt vocabula,
pro Καλαβρία et Καλαβροί. Quod vitium mox etiam in Latinum
transiit fermonem. Unde Bobellas, Sub Lanubio, Bobiano, Be-
nebento, Bibona, Balentia, legimus in tabula Itineraria loca
Italix, quæ erant Bovilla, Lanuvium, Bovianum, Beneventum,
Vibo Valentia. Ph. Cluverius, Siciliæ Antiq. l. ii. c. 11. pag.
364. Anon.

Ibid.] Bryantius Nebrodis nomen a Nimrod deducit, quod
locus fuit venatui aptus. Mythol. tom. i. p. 9. F.

26. ὧν τὰ μὲν Σελινέντια κατὰ Ἰμέραν ἀλμυρὰ ἐστὶ, τὰ δὲ Αἰγυαία
πόσιμα] Diodorus, libro iv. p. 268 Edit. Wesseling. de Her-
cule, διεξιόντος δ' αὐτοῦ τὴν παράλιαν τῇ νήσῳ, μυθολογῶσι τὰς νύμφας
ἀνέιναι θερμὰ λουτρά πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὁδοπορίαν γενο-
μένης αὐτῷ κακοπαθείας· τοῦτων δ' ὄντων διττῶν, τὰ μὲν Ἰμεραία, τὰ δὲ
Ἐγυαία προσαγορεύεται, τῇ ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ τῶν τόπων.
i. e. Litiusque peragante ipso calidas a Nymphis balneas ferunt

apertas esse: quibus contractam ex itinere lassitudinem allevaret.
Istas Himeræas, has Ægestanas, binæ enim existunt, a locis nomi-
narunt. Apud Diodorum male legitur Ἡμεραία. Idem Dio-
dorus sub finem ejus libri thermarum a Cocalo exstructarum
in agro Selinuntiorum meminit: quæ nescio an huc faciant.
Casaub.

Ibid. ὧν τὰ μὲν Σελινέντια &c.] En, quid hoc est? Τὰ μὲν Σελι-
νέντια ὑδάτα κατὰ Ἰμέραν; Si Selinuntiorum fines ad septentrio-
nalem usque pertigerunt Himeram amnem, ubi ipsorum Hime-
rensiū fuere agri? Aut quæ heic apud Himeram sunt vel esse
potuerunt aquæ, nisi quæ ab ipsa urbe maritima Himera cog-
nominatæ fuere Thermæ Himerenses? Mendum scilicet com-
missum heic ab exscriptore ingens in exiguis particulis καὶ τὰ,
quæ omisæ sunt. Tu igitur sic restitue: ὧν τὰ μὲν Σελινέντια,
καὶ τὰ κατὰ Ἰμέραν ἀλμυρὰ ἐστὶ. Ph. Cluverius, Siciliæ Antiq.
l. i. c. 17. pag. 223. Anon.

Ibid.] Thermæ Selinuntia longe a Selino distant. Hodie
Sciaccia vocantur; ad flumen Himeram, olim agri Syracusani
limitem, erumpunt. F.

27. περὶ Ἀκράγαντα δὲ λίμνη] Agrigentinus lacus artificiose,
voluptatis causa, factus est: circuitus ejus 7 stad. profundi-
tas 20 cubit. Diodorus tanquam piscibus abundantem describit,
sed pene in ipsius tempore oblimatum. Diod. l. xi. p. 423.
Edit. Wesseling. Solinus et Plinius oleum supernatans, vel
potius bitumen liquidum, memorant, et fontem adhuc videre
est Agrigenti, ubi petroleum colligitur. Sal fossile etiam ibi
inventum est, quod in igne liquefit, et in aqua scinditur, sed
non dissolvitur, (Brydone, t. i. p. 365, t. ii. p. 19. Plin.
l. xxxi. c. 7.) forsan alumine et terra Selenitica commixtum.
Saporem tamen salis certe dat aquis, ideoque lacus habere pos-
set τὴν γεῦσιν τῆς θαλάττης. Quod tamen corpora humana non
possent hic mergi, vix credibile, sed omnes aquæ sale ac bitu-
mine saturatæ, quanto dulcibus aquis graviores sunt, tanto ma-
jora pondera sustinent.

Descriptione Siciliæ peracta, notandum est Strabonem medi-
terraneas omisisse civitates. De hisce Fazellum, Goltzium, vel
Leand. Albert. consulat lector. Ad mineras hujus insulæ quod
spectat, satis constat esse fodinas metallorum, et marmoris opti-
mi, aluminis, sulphuris, et aliorum ejusdem generis. Siculos ipsos
Romani

marino, natura plane diversa: nam et natandi inficii in iis lignorum in morem supernatant. Italici crateres habent, qui aquas in rotundam exsufflant formam, suisque recipiunt cavernis. Specus qui est ad Metaurum intus habet justæ magnitudinis alveum, flumenque per eum delabens occulte per satis magnum spatium, deinde rursus se in superficiem exerens: quemadmodum Orontes in Syria hiatu qui inter Apameam est et Antiochiam, ac dicitur Charybdis, absorptus, post xl. stadia rursus emergit: idem Tigri in Mesopotamia, et in Africa Nilo non procul a fontibus accidit: et aqua apud Stymphalum in agro Argivo infra terram ad cc. stadia labens, Erasimum edit amnem: rursusque aqua ad Abiam Arcadicam infra terram depulsa, longo post intervallo Eurotam atque Alpheum edit: adeo ut fabula fidem invenerit, coronas, quæ alterutri amnium nuncupatæ, in communem alveum injiciuntur, quamque in eo, cui nuncupata fuerit, amne emergere: de Timavo quid feratur, diximus suo loco. Hisce, et iis quæ in Sicilia accidunt, germana sunt quæ in Liparæo-

λίμναι, τὴν δὲ γαῖαν ἔχουσι γαλάτης; ἢ δὲ φύσιν ἀμφόρορον· ἐδὲ γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμβαίνει, ξύλων πτόπον ἐπιπολάζειν· οἱ Ἰταλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολο-
5 εἶδες ἀναφύσημα, καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν· τὸ δὲ περὶ Μάταυρον σήλαιον, ἐνὸς ἔχειν σύριγγα εὐμεγέθη, καὶ ποταμὸν δι' αὐτῆς ῥέοντα ἀφανῆ, μέχρι πολλῆς διαστήματος· εἴτ' ἀνακύπνουντα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν· καθάπερ Ὀρόντης ἐν τῇ Συρίᾳ, κατὰ
10 δὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπαμείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλεῖται Χάρυβδι, ἀνατέλλει πάλιν ἐν μεσείοις· τὰ δὲ παραπλήσια καὶ ὁ Τίγρις ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Αἰθίᾳ, μικρὸν πρὸ τῆς πηγῶν· τὸ δὲ περὶ Στύμφαλον ὕδωρ ἐπὶ σφαίρας ὑπὸ γῆν ἐνεχ-
15 θέν ἐν τῇ Ἀργείᾳ, τὸν Ἐρσίονον ἐκδίδωσι ποταμὸν· καὶ πάλιν τὸ πρὸς τὴν Ἀρκαδικὴν Ἀβίαν ὑποβρύχιον ὡσθὲν, ὅτε ποτε τὸν τε Εὐρώταν καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀνα-
δίδωσιν, ὅτε καὶ ἡ Περσὶς μυθώδης πη, ὅτι ἐπι-
φημισθέντων τεφάνων ἐκατέρω καὶ ῥιφέντων εἰς τὸ κοι-
20 νὸν ῥεῖμα, ἀναφαίνεσθαι κατὰ τὸν ἐπιφημισμὸν ἐκά-
τερος ἐν τῇ οἰκείᾳ ποταμῷ· εἰρηλα καὶ τὸ λεγόμενον περὶ τῆς Τιμαύς. Συγγενὴ δὲ καὶ τέτοις, καὶ τοῖς κατὰ

^a ἔχουσι Par. 1. et ex correct. Med. 2. ^b Sic codd. male, pro Παλικοί: error notatus est in marg. Par. 2. ^c eis deest Par. 1. Eton. ^d Μέταυρον Med. 2. ^e ἔχει Bre. ^f Ὀρόντης Par. 1. Med. 2. ^g Τίγρις Med. 2. ^h MSS. περιεσφύδα, Marg. Cas. sic Par. 1, 2. Bre. Med. 2. Eton. Mosc. περιεσφύδα Med. 1. Esc. ⁱ ῥιφέντων Gron. ^k ἐπιφημισμὸν ex correct. Med. 2. ^l Τιμαύς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

Romani tanquam vasum, male acutum, ac suspiciosum genus hominum describunt. Laetas mentes et hospitium valde coluerunt. Ad colloquium quod spectat, teste Cicerone, (in Verrem, l. iv. c. 43.) *nunquam tam male est Siculis, quin aliquid faceret ac commode dicant.* Poeticen, ut olim, sic in nostris temporibus, ardentissime colunt, et quantum oblectationis iis præbeant sculpturæ et tabulæ ex Cicerone, l. iv. in Verrem, liquet. Ingeniis acres levissime fuerunt, inde in libertate sibi ipsis, in tyrannide finitimis molesti. Habitantium numerus fuit olim amplius. Sub ditione Romana non creverunt, et in nostro sæculo vix 1,200,000 attingunt. Quod ad claros scriptores hujus insulæ attinet, horum nomina collegit Comes Nogarola in epistola ad finem Ocelli Lucani edita, p. 41. Lingua, qua usæ sunt Siculæ gentes, fuit Græca, sed longe ab Attica remota. Ergo Plautus, in Persa Act. iii. scen. 1. et in prologo ad Menæchm. loquendi modum increpat. Cicero etiam Cæcilium deridet, (c. 12.) quod Græcam Lilybæi, non Athenis, didicisset. Historiam civitatum consulto prætermini, ut omnia melius in unum disponerem. Thucydides, scriptor optimus, breviter tempora conditarum urbium a Syracusis conditis deducit. Syracusæ conditæ sunt anno secundo Olymp. undecimæ, ut plerique putant.

Cyclopes, secundum Thucydidem, primi Siciliæ cultores fuerunt, quos Sicani, ab Iberia profecti, expulerunt.

Postea Trojani, ad oram occidentalem appulsi, cum Sicani se jungunt. Horum urbes fuerunt Eryx et Ægesta, et omnes conjunctim dicti Elymi, ab Elymo, vel Elymno, duce Trojano. Vide Strab. l. xiii. p. 905. Edit. Amst. Siculi, circiter 300 annos ante Syracusas, scilicet ante Ch. 1033, ab Italia provecti, mediterraneas partes, et maritimas Italiæ proximas tenuerunt.

Post hæc, Phoenicii mercatores quidam multa oppida condiderunt, quorum Panormus, Soloeis, et Motya (hodie St. Pantaléo) nota sunt.

Primus Græcorum Thucles Chalcidensium duxit coloniam, et condidit Naxum anno A. C. 736. Anno sequenti Archias Corinthius Syracusas struxit, A. C. 735. Quinque annis peractis, Thucles Leontium et Catanam condidit. Lamis, dux Megarensis, coloniam Thapsum duxit, et comites sui Megaram Hyblæam condiderunt. Hæc evenerunt circa ann. A. C. 730. Antiphemus Rhodius et Entimus Cretensis Gelam condiderunt anno A. C. 690.

Syracusani Acras condunt anno A. C. 665. et viginti post annos Casmenas, scilicet, anno A. C. 645. et Camarinam anno A. C. 600.

Agrigentum a Gelois conditur anno A. C. 582. Selinus a Megarensibus, Pammilo duce, anno A. C. 630.

Zancles conditæ tempus ignotum est, sed nomen Messanæ post Dariam ab Anaxila duxit. Himera fuit Zancles colonia.

Tantum de Sicilia protuli, nec absit venia, si prolixius insulam et fructibus, et ingeniis hominum, et situ celeberrimam descriperim. De cæteris vide Fazellum, Aretium, aliosque

scriptores in uno volumine comprehensos, Francof. imp. A. D. 1579. F.

3. οἱ Ἰταλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν] Mirum est a nemine adhuc esse animadversum quod hoc loco monebimus. Legendum enim contendimus, οἱ Παλικοί, non οἱ Ἰταλικοὶ: nec magis dubitari potest, sitne ita necessario corrigendum, quam de sole, ortus sit nec ne, quando est meridies. Qui eorum meminerunt quæ de Palicis apud Macrobiū, Hesychium, Sotionem, et Diodorum, lib. xi. leguntur, quam certa sit hæc nostra emendatio statim agnoscent. Sed et Aristotelis verba, quæ ascribam, conferant studiosi cum Strabonianis: plane enim idem dicit. De Mirabil. Auscult. p. 1154. Edit. 1619. Ἐστὶ δὲ καὶ, inquit, κρήνη τις ἐν Παλικοῖς τῆς Σικελίας, ὥς δεκάκλιμος· αὐτὴ δ' ἀναρρίπτει ὕδωρ εἰς ὕψος ἕξ πήχεις, ὥς ὑπὸ τῶν ἰδόντων νομίζεσθαι κατακλυσθήσεσθαι τὸ πεδίον· καὶ πάλιν εἰς ταὐτὸ καθίσταται. i. e. Est et fons in Palice Sicilia, amplitudine decaclini. Aquas ad sex cubitorum altitudinem ejicit, ut inundaturus planitiem omnem videatur; verum eodem loco diffluens consistit. Simile est quod quodam loco apud Diodorum in fragmentis libri trigesimali sexti observavimus. Nam ibi quoque Ἰταλικοὶ ἥρωες male legitur pro Παλικοί, ut ex iis, quæ paulo ante ibi leguntur, intelligi potest. Casaub.

5. καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν] Lege, καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν. Ait quod Aristoteles illis verbis, καὶ πάλιν εἰς ταὐτὸ καθίσταται. Et omnino ex Aristotele sumere videtur noster. Idem.

9. καθάπερ Ὀρόντης ἐν τῇ Συρίᾳ] Sunt et alii terram subeuntes et postea emergentes fluvii, ut Cephissus in Græcia, de quo libro ix. p. 623. Edit. Amst. et Polytimetus et Arius in Asia, de quibus lib. xi. Idem.

13. καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Αἰθίᾳ, μικρὸν πρὸ τῶν πηγῶν, et in Africa Nilus non procul a fontibus] Lego, ἀπὸ τῶν πηγῶν, nam lectio vulgata est absurda: fluvius enim non potest forberi, antequam oriatur. Cæterum sequitur Jubam, qui, teste Plinio lib. v. cap. 9. fontes Nili in Mauritania esse scripserat, et inde per Libyam eum ad Æthiopas et Meroën deducebat, quæ sententia non solum a Plinio et suo imitatore Solino, sed etiam a Dione Nicæo apud Xiphilinum, a Pausania in Atticis, a Duri Samio, antiquo auctore, qui de Libycis scripserat, ab Ammiano Marcellino, lib. xxii. Vitruvio, lib. viii. cap. 1. et aliis, approbata est. Palmer.

16. Ἀσίαν] Non ausus sum hoc loco movere: sed certe Ἀσίαν legerim, ex Stephano: pro Timæo Timavum reposui: locus est non longe post principium quinti. Thermistam nolui mutare, cum repetatur, et habeant epitomæ: sed Therasia est, quod liquet ex Plinio, l. iii. c. 9. Xyland.

Ibid. τὸ πρὸς τὴν Ἀρκαδικὴν Ἀβίαν] Lege, Ἀσίαν. Nam ita appellatur libro octavo, p. 527, Edit. Amst. ubi rem eandem pluribus narrat: et illam lectionem Pausanias confirmat, itemque Dionysius poeta. Casaub.

τιὺν Ἀσικελίαν πάσι, ὅτις τὰς Ἀσικελίαν νή-
σους, καὶ αὐτὴν τὴν Λιπάραν δεικνύται. Εἰσὶ δὲ ἐπὶ
μὲν τὸν ἀριθμὸν, μεγίστη δὲ ἡ Λιπάρη Κνιδίων ἀπει-
κος, ἐγγυτάτω δὲ Σικελίας κειμένη, μετὰ γὰρ τὴν Ἑρ-
μιασαν· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Μελιγυνίς· ἡγήσατο δὲ
καὶ τὸν ὄλγον, καὶ πρὸς τὰς τῶν Τυρρηνῶν ἐπιδρομὰς πολὺν
χρόνον ἀντέχεν, ὑπηκόας ἔχουσα τὰς νῦν λεγομένας
Λιπαράων νήσους, ἃς Αἰόλες πινὲς προσαγορεύουσι· καὶ
δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ
ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τῆς ἀκροθινίων· ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν
εὐκαρπον, καὶ σιτηρίας ὁ μεταλλῶν ὁρόσδον, καὶ θερ-
μὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. Ταύτης δὲ μεταξὺ
πῶς ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας, ἣν νῦν ἱερὸν Ἡφαίστου κα-
λεῖται, περὶ ὧν πᾶσαι καὶ ἔρημος, ἀβύσσος· ἔχει δὲ
ἀναπνοὰς τρεῖς, ὡς ἀνὰ τρεῶν κρατῆρων· ἐκ δὲ
τῆς μεγίστης, καὶ μύδρας αἱ φλόγες ἀναφέρουσιν, οἱ
προσχεχόμενοι ἥδη πολὺ μέρος τῆς πόλεως. Ἐκ δὲ
τηρήσεως πεπίστευται διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνον-
ται, καὶ αἱ φλόγες, αἵ τε ἐνταῦθα, καὶ αἱ κατὰ τὴν
Αἴτνην· παυομένων δὲ, παύονται καὶ αἱ φλόγες· ὅτε
ἄλλοτε δὲ καὶ οἱ ἀνέμοι γινώσκονται, ὅτε τρέφονται, καὶ
ἀρχὴν λαβόντες ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναθυμιά-
σεων, ὡς ὑπὸ συγγένους ὕλης, καὶ πάθος, καὶ τὸ πῦρ
ἔξαναπτόμενον, ὅτε ἔα θαυμάζειν ὅσον ὁρῶντας ἄλ-
λως γὰρ πῶς τὰ τοιαῦτα. Πολύβιος δὲ τῶν κρα-
τῆρων, τὴν μὲν κατέρυκέναι φησὶν ἐκ μέρας, ὅσον δὲ
συμμεμεν, τὴν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν ἀριφερὲς ὄν,
πέντε σταδίων· καὶ ὁλόν τε σιναγασθαι, εἰς τὴν ποδῶν.

rum insulis, ipsaque monstrantur Lipara. Septem
sunt numero insulae, quarum maxima est Lipara,
Cnidiorum colonia, Siciliae proxima secundum
Thermisiam, antiquitus Meligunis dicta. Haec et
classē duxit, et longo tempore Tyrrenorum in-
cursionibus restitit, sub se habens reliquas Lipa-
ræorum, ut nunc dicuntur, quas Æoli quidam
appellant insulas: quin et manubiis Delphicum
Apollinis templum sæpe exornavit. Agrum habet
fertilem, et redditum ex metallis aluminis, aquas ca-
lidas, et ignis expirationes. Inter hanc et Siciliam
fere media jacet, quam nunc Vulcani templum
nominant: saxosa tota et deserta, atque ignita tri-
bus locis, veluti e tribus crateribus, ignem efflat,
quorum maximi flammæ etiam massas efferunt,
quæ jam bonam freti partem obturaverunt. Ob-
servatio fidem fecit, expirationes istas flammarum,
cum ibi tum in Ætna, ventis exasperari, iisque de-
ficientibus cessare. Neque absurdum id est: nam
et venti nascuntur, augescuntque, sumpto ex ma-
ris exhalationibus initio: ut ex cognata materia si-
milique eventu ignis accensus, admirationem iis,
qui alias ista viderunt, adimat. Polybius ex tribus
crateribus unum aliqua sui parte collapsum esse,
reliquos restare ait, ac maximi orificium rotun-
dum esse, ambitu fere v. stadiorum, paulatimque
in arcum coire eo usque, ut diameter l. sit pedes

^a MSS. Ἰταλίαν, Marg. Cas. sic Par. 1. Eton.

^b τὰ Med. 1. 2. Esc. Mosc.

^c Λιπαράων Par. 2. Bre. Mosc. et sic infra.

^d Θέρμιασαν Eton. Grøn. Mosc. Θέρμιασαν Med. 1. 2.

^e ἀκροθινίων Par. 1. Med. 2.

^f τὴν δεστ Med. 1. 2.

^g μεταλλῶν Bre.

^h εὐπόροδον Par. 1. Eton.

ⁱ ἐμπρόσδοον Par. 2. Esc. Mosc.

^j πρὸς ὁδὸν Bre.

^k ἀναφυσῶσι, V.

^l ἐξαναπτόμενον Med. 1. 2. Eton. Esc.

^m κατέρυκέναι Med. 2.

ⁿ In epitome, εἰς τὴν ποδῶν, Marg. Cas.

1. τὰς περὶ τῶν Λιπαράων νήσους] Lege, περὶ τὰς τῶν Λιπα-
ράων. Vocat autem Liparæorum insulas, quæ alias Æoli ap-
pellantur: has Diodorus Siculus, libro quinto, p. 335. Edit.
Wesseling. recta serie positas esse scribit inter Siciliam et Ita-
liam a freto versus occasum. Æolides, inquit, εἰσὶ τὸν ἄριθμὸν
ζ, προσηγορίας δ' ἔχουσι ταύτας, Στρογγύλην, καὶ Εὐώνυμον, ἔτι δὲ Διδύμη,
καὶ Φοινικώδην, καὶ Ερυκώδην, πρὸς δὲ τοῖς ἱερὰ Ἡφαίστου καὶ Λιπάρης,
καθ' ἣν ὁμώνυμος πόλις καθίσταται. Κεῖται δ' αὐτὰν μετὰ τὴν Σικελίαν καὶ
Ἰταλίαν, ἐπ' εὐθείας ἀπὸ πορθμῶ καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς πρὸς τὴν δύσιν. i. e.
VII. hæ sunt, et vocantur, Strongyle, Euvonymos, Didyme, Phæ-
nicusa, Ericusa, Hiera Vulcania, et Lipara: in qua nominis ejus-
dem urbs posita est. Jacent istæ inter Siciliam et Italiam directo
ad occasum ab oriente cursu. Casaub.

3. Λιπάρη, Κνιδίων ἀποικίος] Imo Cnidiorum et Rhodiorum,
sed coloniae deducendæ dux Pentathlus Cnidius: auctor Dio-
dorus. Idem.

5. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Μελίγουνις] Callimachus, in Dian.
ver. 47.

Νήσω ἐν Λιπαρῇ, Λιπαρῇ νέον, ἀλλὰ τότε ἔσκεν
Ὀνόμα οἱ Μελίγουνις. i. e.

Insula in Lipara, Lipara nunc, sed tum erat
Nomen ei Meligunis.

Plinius quoque, l. iii. c. 9. de Lipara, antea Melogonis, vel Me-
ligunis, vocitata. Idem.

8. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ ἐν Δελφοῖς]
Idem Diodorus, l. v. p. 338. Edit. Wesseling. Liparæi, in-
quit, sæpe Tuscos devicerunt, καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων πλεονάκεις ἀξιο-
λόγους δεκάτας ἀνέδειξαν εἰς Δελφὸς, et memorabiles e spoliis decimas
apud Delphos consecrarunt. Idem.

11. καὶ σιτηρίας μεταλλῶν ὁρόσδον] Pluribus id Diodorus
persequitur, l. v. p. 338. Edit. Wesseling. ἔχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη τὰ
διαβεβημένα μέταλλα τῆς σιτηρίας· ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οἱ Λιπαράσιοι καὶ
Ῥωμαῖοι μεγάλας προσόδους. i. e. Hæc etiam insula famigeratum
aluminis metallum habet, unde magnum Liparensibus et Romanis
veſtigal. Vide reliqua, et Dioscoridis l. v. c. 123. ex quo discas
quam vere dictum sit a Diodoro, in nulla orbis terrarum parte
reperiri τὴν σιτηρίαν, præter Melum et Liparam insulas.
Idem.

Ibid.] Strabo Liparensē agrum εὐκαρπον vocat, et procul-
dubio solum est vitibus aptum; sed frumenti non esse ferax Ci-
cero, in Verr. l. iii. c. 37. probat. Agrum Liparensē mise-
rum atque jejunum, et insulam incultam ac tenuem appellat.
Hodie Lipari. F.

12. Ταύτης δὲ μεταξὺ πῶς ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας, ἣν &c.] Omnino
credo scripsisse Strabonem, ταύτης δὲ μεταξὺ πῶς ἐστὶ καὶ τῆς Σι-
κελίας Θέρμιασαν, ἣν &c. Ita quippe supra eam nominavit, atque
ita postea, Hiera descripta. Ph. Cluverius, Siciliae Antiq. l. i.
c. 14. pag. 407. Anon.

Ibid.] Cluverio assentior, quod Θέρμιασαν sensum suppleat.
Certe ita dicta est a calore. Plinius, ex quadam incuria, The-
rasiam pro Thermisiam scripsit. Hodie est Vulcano. Vide quæ
Scymnus Chius de Lipara ac Hiera poetice scripsit. ver. 261.
267. F.

13. ἣν νῦν ἱερὸν Ἡφαίστου καλεῖται] Non ἱερὸν, sed ἱερὰν, legen-
dum. Sic apud Diodorum, paulo ante, et mox ἱερὰ simpliciter
appellatur: neque aliter vett. codd. Plinius, l. iii. c. 9. Inter
hanc et Siciliam, altera, antea Therasia appellata, nunc Hiera,
quia sacra Vulcano est, colle in ea nocturnas evomente flammæ.
Notandum est autem, et ἱερὰν simpliciter, et Ἡφαίστου νήσον, hanc
insulam nuncupari: quod Ptolemæum in errorem induxisse vi-
detur. Putavit enim duas esse insulas Hieram et Vulcani insu-
lam, qua in re dubium non est errasse eum. Nemo enim vete-
rum, præter Ptolemæum, Hieram ullam in hoc mari insulam
agnoscit, præter Ἡφαίστου ἱερὰν: et debuit profecto Ptolemæus
docere nos cui esset sacra hæc Hiera. Sed non hunc solum er-
rorem notare possumus in Ptolemaica enumeratione insularum
Tyrreni maris. Dicitur et Vulcania. Vide præter alios Cas-
siodorus, Epistol. l. iii. ep. 47. ad Faustum præpositum
Theodor. reg. Notandum vero etiam atque etiam, non de-
fuisse e veteribus qui Vulcano sacram insulam ex Æoliis non
eam putaret, quæ vulgo nuncupatur ab historicis et Geographicis
Hiera, vel Ἡφαίστου ἱερὰ, sed Liparam. Græcus Scholiastes Apol-
lonii sic scribit ad lib. iii. ver. 41. Καλλίας δὲ ἐπὶ τὴν ἱερὰν φησὶν
ἀνακτιδῶν Ἡφαίστου, ἀλλὰ τὴν Λιπάρην. Casaub.

28. εἰς τὴν ποδῶν] Epitomæ, λ, id est, xxx. Locum, quem as-
terisco notavi, sine codicis adjumento nemo emendabit. Xyland.

13. προσσημαίνουσα

longa: atque inde ad mare usque spatium esse unius stadii, ut conspici ventis non flantibus possit. Quæ si credibilia sunt, fortasse ne fabulæ quidem de Empedocle vulgatæ fides sit deroganda. Idem refert austro spiraturo insulam caliginosa nubecula obtegi, ut ne Sicilia quidem eminens cernatur: at sub Aquilonis flatum puras flammæ e dicto cratere in altum attolli, majoresque edi fremitus: Favonium medium quoddam tenere: reliquos crateres ejusdem esse formæ, sed non tanta vi exsufflationis præditos: cæterum ex fremituum discrimine, initioque efflationum, flammæ, atque fuliginum, prænosci etiam quis tertio post die spiraturus sit ventus: et Liparensum quosdam facultate navigandi negata, certo prædicere futuram. Eaque de causa id, quod fabulosius videtur a poetâ dictum, apparere non frustra pronunciatum fuisse: sed veritatem per ambages eum significasse, cum Æolum appellaret ventorum promum: quorum et antea facta est mentio sufficit animadversio perspicuitatis dici possit ex æquo enim utrumque adest, dispositione et perspicuitate: voluptas utrumque communis. Nostra eo, unde digressa est, referat se oratio. Dictum est de Lipara et Thermissa. Strongyle a rotunditate figuræ sic dicta, ignita ipsa quoque, violentia flammæ minor, fulgore excellens. Ibi habitasse Æolum aiunt. Quarta est Didyme, quasi si geminam dicas, nomine itidem a forma imposito. De reliquis Ericusa et Phœnicusa, a stirpibus erica et palma dictæ, pabulis sunt dicatæ. Septima est Euonymos, id est sinistra, in alto maxime sita ac deserta: ita appellata, quod a Lipara in Siciliam navigantibus maxime est ad lævam. Sæpenumero etiam in superficie maris, quod est circa insulas istas, discurrere flammæ animadversum est, cum cavernarum, quibus ignis in profundo continetur, meatu aliquo recluso foras vi prorupit. Posidonius scriptum reliquit, sua ætate, circa solstitium æstivum, prima luce, inter

Ἀφροδίτην καὶ τὴν βάρυνος εἶναι τὸ μέχρι θαλάσσης σταδίων· ὥστε καθορᾶν ταῖς νηυσὶν αἰσῶν. Εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀπίστεον ἴσως, οὐδὲ τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέους μυθολογηθεῖσιν. Ἐὰν μὲν οὖν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ὁμιχλώδη καταχέουσαν κύκλῳ φησὶ τὴν νηίδος, ὥστε μηδὲ τὴν Σικελίαν ἀπὸθεν φαίνεσθαι· ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθαράς ἀπὸ τῆς λεχθέντος κρατῆρος εἰς ὕψος ἔξαιρέσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπουσιν μέγας· τὴν δὲ Ζεφύρον μέσσην πνῶν ἔχειν τοξίν· τὰς δ' ἄλλας κρατῆρας, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λείπεσθαι τὴν ἀναφυσσάμεν· ἐκ τῆς δὲ τῆς ἀφροδῆος τῶν βρόμων, καὶ ἐκ τῆς πόθεν ἀρχεται· τὰ ἀναφυσσάμενα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, προσσημαίνουσιν καὶ τὴν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἀνεμὸν πνεῖν· τῶν γὰρ ἐν Λιπάραις, γενομένης ἀπλοίας, φορεῖται πνῶν φησὶ τὴν ἐσόμενον, καὶ μὴ διαφεύσασθαι. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ μυθωδέστατον δοκεῖν εἰρησθαι τῷ ποιητῇ, καὶ μάστιγιν φαίνεσθαι λεχθέν, ἀλλ' αἰνιζάμενε τὴν ἀλήθειαν, ὅταν φῇ ταμίαν τὴν ἀνέμων τὴν Αἴολον· περὶ ὧν ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἵκανώς ἐστιν ἡ ὁπίστας τῆς ἐναργείας λέγειν· ἀν, ὁπίστας τε γὰρ ἀμφὸς παρῇ, καὶ διατρεῖ καὶ τῇ ἐναργείᾳ· ἡ γὰρ ἡδονὴ κοινὸν ἀμφοτέρων· ἐπ' αὐτῇ δ' ὅτι τὰ ἐξῆς ἀφ' ὧν περ ἐξέβημεν. Τὴν μὲν δὲ Λιπάραν καὶ τὴν Θέρμυσσαν εἰρηκαμέν. Ἡ δὲ Στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τῆς σχήματος, ἐπὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἀφροδῆος, βίᾳ μὲν φλόγας λειπομένη, τῇ δὲ φέγει πλεονεκτεῖσα· ἐνταῦθα δὲ τὴν Αἴολον οἰκῆσθαι φασιν· τετάρτη δ' ἐστὶν Διδύμη, καὶ αὕτη δ' ἀπὸ τῆς σχήματος ἀνόμασθαι· τῶν δὲ λοιπῶν Ἐρικῶσα μὲν καὶ Φοινικῶσα ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκληνται· ἀνείνισθαι δὲ εἰς νομάς· ἐξ ὧν δ' ἐστὶν Εὐώνυμος, πελαγία μάλιστα καὶ ἔρημος· ἀνόμασθαι δ' ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ Λιπάρας εἰς Σικελίαν πλέουσιν εὐώνυμος ἐστὶν. Πολλάκις δὲ καὶ φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πελάγους τῆς περὶ τὰς νήσους ὥφθησαν ὅτι δραμῶσαι, τὴν κατὰ βάθος κοιλιῶν τῆς πνεύσης ἀνατομωθέντος πόρος πνός, καὶ βιασαμένου πρὸς τὸ ἔκτος. Ποσειδώνιος δὲ καὶ τὴν ἐαυτῆς μνήμην

^a MSS. ἀπιστητόν, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^b ἐκφερέσθαι Bre. ^c τὰ δεστ Med. 1. Esc. deerat Med. 2. add. postea. ^d ἀπλοίας Par. 1. Eton. ^e Fortasse, τὸν ἐσόμενον ἀνεμὸν, Marg. Caf. ^f φαίνεται Esc. ^g ἵκανώς ἐστιν &c, ad usque κοινὸν ἀμφοτέρων, scribunt in marg. Par. 1. et deerant Eton. sed addita sunt recenti manu. ^h παρῇ Par. 1. ⁱ ὧν παρῇ ἐξέβημεν Esc. Mosc. ^k Θέρμυσσαν Med. 1. Gron. Θέρμυσσαν Med. 2. et ex correct. Θέρμυσσαν. ^l Ἐρικῶσα Par. 1. et ex correct. Med. 2. ^m Φοινικῶσα Par. 1.

13. προσσημαίνουσιν καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἀνεμὸν πνεῖν] Plinius de Strongyle, l. iii. c. 9. *A Lipara liquidiore flamma tantum differt: e cujus fumo, quinam flatu sint venti in triduum prædicere incolæ traduntur: unde ventos Æolo paruisse existimatum.* Mox ἀπλοίας habent veteres, pro ἀπλοίας. Malim etiam τὸ ἐσόμενον, vel τὸν ἐσόμενον ἀνεμὸν, quam τὸν ἐσόμενον simpliciter. Vide quæ de hac re ait Aristoteles, Meteor. l. ii. c. 8. Casaub.

20. ἵκανώς ἐστιν ἡ ὁπίστας] Apparet multorum verborum hic esse hiatus: ut de sententia certi constitui nihil possit. Conferenda tamen sunt quæ περὶ ἐναργείας καὶ διατρεῖς lib. i. disputavit. Idem.

25. Στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τῆς σχήματος] Auctor Ætnæ, ver. 433.

Insula, cui nomen facies dedit ipsa rotunda. Idem. Ibid.] Strongyle (quæ nunc est Stromboli) distat a Lipara prope 28 m. p. circuitus ejus 10 m. p. Mons ardens est, hinc declivis, illinc præceps. Habitatores quidam sunt, qui vites et grana ibi colunt. Flammæ et pumices perpetuo evomit; crater

autem est infra verticem, versus mare, ergo materia ignita mare influit, nec unquam declive latus insulæ tangit. Vide Le Brun 4to. t. i. p. 46. F.

27. τῇ δὲ φέγει πλεονεκτεῖσα] Plinius modo, *a Lipara liquidiore flamma tantum differt.* Casaub.

28. Διδύμη] Leand. Albert. hanc esse Panaria hodie dictam scribit. D'Anvillius autem et Goltzius esse Salini affirmant. F.

29. Ἐρικῶσα μὲν καὶ Φοινικῶσα] Nunc Alicudi et Pheicudi dicuntur. Idem.

31. Εὐώνυμος] Si textus Strabonis sit integer, Euonymus, ad sinistram, non est Ustica Ptolemæi, ut multi putant, quæ ad dextram ponitur. Dom. Niger Euonymum esse nunc Strombolinum asserit: Pocockius esse Usticam putat, sed hic, ut videtur, legendum vult, τοῖς ἐκ Σικελίας εἰς Λιπάραν. Cum MSS. nil adjumenti afferant, nihil muto. Fatendum est tamen, si a Lipara ad Siciliam naviges, quod nulla insula, ad sinistram posita, πελαγία μάλιστα, dici potest, ut ait Strabo. Vide Pocock. t. ii. par. 2. pag. 182. Idem.

φροσι πρὸς προπὰς θεινὰς, ἅμα τῇ ἑώ, μεταξὺ τῆς
 Ἱερᾶς καὶ τῆς Εὐωνύμης πρὸς ὑψὸς ἀρθεῖσαν ἑξαίσιον
 πλὴν θάλασσαν ὁραθῆναι, καὶ ^a συμμεινᾶν πνα χέρον
 ἀναφυσωμένην σιωεχῶς, εἴτα παύσασθαι· τὰς δὲ πολ-
 μίσαντας προσπλῆν, ^b ἰδόντας νεκρὰς ἰχθύας ἐλα-
 νομένους ὑπὸ τῆ ρῆ, τὰς δὲ καὶ θέρμῃ, καὶ δυσωδία
 πληγύντας, φυγεῖν· ^c ἐκ δὲ τῶ πλοιαρίων ^d τὸ μᾶλλον
 πλησιάζσαν τὰς μὲ τῶν ἐνόντων σποβαλεῖν, τὰς δὲ εἰς
 Λιπάραν μόλις σῶσαι, τότε μὲν ἐκφρονας ^e γενομένους
 ὁμοίως τοῖς ὀπιληθικοῖς, τότε δὲ ἀνατρέχοντας εἰς ¹⁰
 τὰς οἰκείας λογισμὰς· πόλλαις δὲ ἡμέραις ὑπερον ὁρᾶ-
 θαι πηλὸν ἐπανδρῆντα τῇ θαλάττῃ· πολλὰ γὰρ καὶ
 φλόγας ἐκπιπείσας, καὶ καπνὸς, καὶ λιγνύας· ὑπε-
 ρον δὲ παγῆναι, καὶ γενέσθαι τοῖς μυλίσταις λίθοις ἐοι-
 κότα τὸν πάρον· τὸν δὲ τῇ Σικελίας γρατηγὸν Τίτον ¹⁵
 Φλαμίνιον, δηλώσας τῇ συγκλήτῃ, ^f δὲ πέμψασαν
 ἐκδύσασθαι ἐν τε τῇ νησιδίῳ καὶ ἐν Λιπάραις, τοῖς τε
 καταχθονίοις θεοῖς, καὶ τοῖς θαλαττίοις. Ἀπὸ μὲ οὖν
^g Ἐρικώδης εἰς Φοινικῶν, δέκα μίλια φησὶν ὁ χαρο-
 γράφος· ἐνθεν ^h δὲ εἰς Διδύμην λ· ἐνθεν δὲ εἰς Λιπά-
 ραν πρὸς ἄρκτον θ, καὶ κ· ἐνθεν δὲ εἰς Σικελίαν θ,
 καὶ ι· ἐκκαίδεκα δὲ ἐκ τῇ Στρογγύλης. Πρόκειται δὲ
 τῇ Παχύνῃ Μελίτῃ, ὅθεν τὰ κυνίδια, ἀ καλῶσι
 Μελιταῖα· καὶ Γαῦδος, π καὶ η μίλια ἐκατέρως ἀμφο-
 τεραὶ διέχουσαι. ⁱ Κόσσυρα δὲ πρὸ τῇ Λιλυθαίᾳ, καὶ ²⁵
 πρὸ τῆς Ἀσπίδος Καρχηδονιακῆς πόλεως, ἢν ^k Κλυ-

Hieram et Euonymum mare conspectum fuisse ad
 monstrosam elatum altitudinem, atque aliquandiu
 sic constitisse continenti flatu exaltatum, tandem
 subsedisse: eos qui navigiis accedere ausi fuerant,
 cum viderent aquæ fluxu impelli pisces mortuos,
 calore et fœtore perculsos fugisse: navigium quod
 propius accesserat, vectoribus quibusdam amissis,
 ægre cum reliquis Liparam pervenisse, qui ali-
 quando in morem comitiali morbo correptorum
 mente abalienarentur, aliquando ad se redirent:
 multis post diebus limum apparuisse qui superficiei
 aquæ innataret, multis quoque locis flammæ eru-
 pisse, et fumos, et fuligines: limum eum tandem
 concrevisse, et molaribus lapidibus similes fuisse
 concretas istas massas: qua de re senatum, cum
 esset a T. Flaminio Siciliæ prætore certior factus,
 missis legatis rem sacram diis manibus et marinis
 procurasse, cum in Hiera tum Liparæ. Ab Eri-
 cusa ad Phœnicusam chorographus millia passuum
 x. numerat, hinc ad Didymam xxx. inde ad Li-
 param versus septentrionem xxix. hinc in Siciliam
 xix. a Strongyla autem xvi. Ante Pachynum ja-
 cet Melite, unde catelli Melitæi: et Gaudus,
 lxxxviii. ab utraque ambæ distantes stadiis. Cos-
 fura alia insula est ante Lilybæum sita, in medio
 inter id et Aspidem Carthaginienfium urbem, quam

^a συμμεινᾶν Bre. ^b Sententia non cohæret. Prior Interpres legisse videtur ἰδόντας. Marg. Caf. Error non est in ἰδόντας, scri-
 be, τὰς τῆ ρῆ, male mutatum a librariis ignaris. V. ^c ἐν Par. 1. et ex correct. Eton. ^d Prior Interpres, τὶ, Marg. Caf.
^e γενομένους Med. 1. 2. ^f Λιπάρα Med. 1. 2. ex correct. ^g MSS. Ἐρικῶς εἰς Φοινικῶν, Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^h δὲ
 deest Med. 1. ⁱ Κόσσυρα ex correct. Med. 2. ^k Κλυπαῖαν Med. 2.

2. ἀρθεῖσαν ἑξαίσιον τὴν θάλασσαν] Hoc vocabuli, ita flagi-
 tante sensu, substituisse, etiam si in epitomis non invenissem.

Ibid.] Homerus quædam de hisce eruptionibus a Phœnicibus
 audierat, nam inter horrenda maris, post Sirenas numerat πύρος
 ἑλποῖο θύελλας. Od. μ'. ver. 68. Vide etiam Plinium, l. ii. c. 106.
 qui Hieram arsisse cum ipso mari per aliquot dies in sociali bello
 scribit. F.

6. ὑπὸ τῇ ρῆ] Post hæc verba defunt quædam. Ph. Cluver.
 Siciliæ Antiq. l. i. c. 7. p. 112. Anon.

18. Ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρικώδης εἰς Φοινικῶν] Nonnulla manuscripta
 habent, ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρικῶς εἰς Φοινικῶν. Neque ego quidem
 dubitaverim, quin uno eodemque modo ipse Strabo utrobique
 vocabula ista formaverit, Ἐρικῶς et Φοινικῶν. Grammatici haud
 dubie postmodum exscriptores ita variarunt. Ph. Cluverius,
 Siciliæ Antiq. l. ii. c. 14. pag. 396. Anon.

22. Πρόκειται δὲ τῇ Παχύνῃ Μελίτῃ] Melitas duas commemo-
 rant Geographi, alteram in Libyco mari, five Siculo, (est enim
 inter Siciliam et Lybiam) alteram in sinu Adriatico, inter Epi-
 rum et Italiam, quam Ptolemæus nomine paululum diverso Me-
 litinen appellat: a priore catulos Melitæos esse dictos noster
 ait: Callimachus, Plinius, l. iii. c. 26. et Stephanus, a poste-
 riore. Meminit κυνάρων Μελιταίων et Athenæus, lib. xii. Casaub.

Ibid.] Melitam ab ipso situ celebrem multi veterum lauda-
 verunt. Phœnices eam emporium fecerunt. Syracusani et Car-
 thaginienfes vicissim sibi hanc vendicaverunt. Romani in bello
 secundo Punico eam ceperunt, et Prætori Siciliæ adjudicaverunt.
 Diodorus, l. v. c. 12. portus, urbem, textoresque hujus insulæ
 maxime laudat. Vide etiam Ciceronem in Verrem, l. iv. c. 18,
 et 46. Recentes plurimi hanc insulam descripserunt. (Veryard's
 trav. p. 233. Reidesel, p. 53. Brydone, lett. 15, 16.) De canibus
 vix habeo quod certius dicam. Melitæi canes in nummis signati
 ad Melitam in Adriatico pertinent, quæ generosos canes, Dal-
 maticis haud abfimiles aluit, ut a figura expressa nobis videtur.
 E contrario κυνίδια Μελιταῖα, quæ Strabo memorat, sunt prover-
 bialiter pusillum et inutile genus. F.

24. Γαῦδος] Apud Stephanum est Gaulus, et apud Plinium.
 Sed non facile dixerim hicne an isthic sit mendum, neque res
 ex serie literarum apud Stephanum potest judicari, cum tam
 quam λ litteram γ subsequatur: itaque nihil mutare volui. Γαῦδος

quidem liquido legitur infra, lib. vii. in Aldino, quod in
 Κλαῦδος est ab imperito aliquo mutatum. Λαῦδος in Λιβύης nullo
 negotio converti. De Audaniis nihil habeo. Pediculos reddidi,
 Ποιδίλους, Pliniana fretus lectione. Xyland.

Ibid. καὶ Γαῦδος] Mira varietas in hoc nomine apud scriptores.
 Lucas in Actis, xxvii. 16. videtur Κλαῦδον appellare: et Athe-
 næus Κλαῦδιον: Diodorus Γαῦλον: Ptolemæus Claudon, et in Cre-
 tico mari collocat, non Siculo, quod ex Actis discimus melius
 esse: quanquam, ut lib. ii. p. 163. dictum est, Siculo mari συν-
 ἀπτεῖ τὸ Κρητικόν. Casaub.

Ibid.] Certum est Casaubonum de Gaudio insula multum ab-
 esse a vero. Insula Claudia, in Actis Apost. memorata, ad Cre-
 tam jacet, prope Criumetopon. Plinius Gaudon appellat, hodie
 Gozi. l. iv. c. 12. Ad cæteras insulas quod spectat, Cossura est
 nostra Pantalaria. Ægimurus et alia νησιδία sunt forsan Ægates,
 tres numero, quas Ptolemæus Phorbantium, Ægusam, et Hie-
 ram appellat. Hodie Levenzo, Maretimo, et Favagnana. F.

Ibid. καὶ Γαῦδος] Genuinum nomen esse Γαῦδος prolixè et clare
 demonstrat Ph. Cluverius, Siciliæ Antiq. l. ii. cap. 16. p. 444.
 Anon.

Ibid. καὶ Γαῦδος, π καὶ η μίλια ἐκατέρως ἀμφοτέρω διέχουσαι &c.
 Id est, et Gaudus: lxxxviii ab utraque ambæ distantes stadiis]
 Sic equidem Græca vertit verba interpres posterior: quamvis
 sensus certus esset nullus. Quo enim vocem ἐκατέρως referas,
 quum unius meminerit loci, nempe τῇ Παχύνῃ, cujus vocabulum
 masculini est generis? Prior interpres verterat: absunt inter se
 ambæ millibus passuum lxxxviii. Verum tam imperitum
 harum insularum fuisse Strabonem, vel chorographum Roma-
 num, ex quo ista citat Strabo, uti lxxxviii poneret millia inter
 eas, quæ v haud amplius millia inter se distabant, haud facile in-
 ducor, uti credam. Plinii verba, lib. iii. cap. 8. hæc sunt. In-
 sulæ sunt in Africam versæ, Gaulos, Melita, a Camarina lxxxiiii
 millia passuum. Et ita epitomator ejus, Martianus Capella,
 lib. vi. Africam versus, Gaulos, Melita, a Camarina octoginta
 quatuor millibus passuum. Hæc satis aperte testantur, ipsum Pa-
 chynum intellexisse promontorium Strabonem a quo in utram-
 que insulam lxxxviii essent millia passuum. Vox igitur illa
 ἐκατέρως haud dubie emendanda in τῇς ἀκρας: et sensus erit hic:
 lxxxviii millia a promontorio ambæ distantes. Ph. Cluverius,
 Siciliæ Antiq. l. ii. c. 16. pag. 425. Anon.

Clupeam dicunt, spatio, utrinque LXXXVIII. stadiis distans. Sed et Ægimurus inter Siciliam atque Africam jacet, et aliæ exiguæ insulæ. Atque hæc de insulis.

Sed quando veterem Italiam descripsimus usque ad Metapontium, nunc quæ continenter sequuntur, persequi placet. Contingit Metapontium Iapygia, quam et Messapiam Græci dixerunt. Incolæ alios Salentinos dicunt, qui circa Iapygium habitant promontorium, alios Calabros: supra hos versus septentrionem sunt Peucetii, Græco sermone Audanii cognominati. Incolæ quidquid post Calabros est Apuliam vocant: fuerunt etiam ibi qui Pediculi dicerentur, maxime Peucetii. Messapia peninsulæ formam obtinet, isthmo interclusa, qui a Brundisio Tarentum usque porrigitur, spatio CCCX. stadiorum, navigatio circa Iapygium promontorium stadiorum est circiter CCCC. A Metaponto distat stadiis CC. fere Tarentum, ortum solis versus. Sinus Tarentinus, cum maiore sui parte importuosus sit, apud ipsam urbem pulcherrimus est ac maximus, ponte iunctus ingenti: in ambitu habet C. stadia: ab intimo recessu isthmus ad exterum mare porrigitur, ut et urbs in peninsula jaceat, et utrinque navigia facile pertrahantur, humili collo. Sed et ipsius urbis solum humile est, nisi qua apud arcem attollitur. Vetus murus circum continet magnum: nunc autem major urbis pars, ad isthmum sita, deserta est: ea constat, quæ ad portus fauces est condita, ubi etiam arx, et mag-

πῶς καλῶσι, ἡ μὲν ἀμφοῖν κειμένη, καὶ τὸ λεχθὲν ἀγρίον ἢ ἐφ' ἑκατέρας ἀπέχουσα· καὶ ἡ Αἰγίμυρος ἢ ὡς τὸ Σικελίας καὶ τὸ Λιβύης ἐστὶ, καὶ ἄλλα μικρὰ νησίδες ταῦτα μὲν εἰσὶ τῶν νήσων.

Ἐπεληλυθότες δ' ἡμῖν τὰ εἰρητικά ἀρχαῖαν Ἰταλίαν, μέχρι Μεταποντίως, τὰ συνεχῆ λεκτέον· συνεχὴς δ' ἐστὶν ἡ Ἰαπυγία· ταύτην δὲ καὶ Μεσσαπίαν καλεῶσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ὀπιχόμενοι καὶ μέρη, τὸ μὲν περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρίας· ὑπὲρ τὰς τρεῖς ὁδοὶ Πευκέτιοι τε εἰσὶ, καὶ Αὐδάνιοι καὶ τῇ Ἑλλάδι ἀγρίον καλεῖται· οἱ δ' ὀπιχόμενοι πᾶσαν τὴν μὲν εἰρητικήν, Ἀπελίαν καλεῖται· πῆνες δ' αὐτῶν καὶ Ποιδιλοὶ λέγονται, καὶ μάλιστα οἱ Πευκέτιοι. Ἐστὶ δ' ἐπὶ τῇ Ἰαπυγίᾳ ἡ Μεσσαπία, τὴν ἀπὸ Βρεντινῆς μέχρι Τάραντος ἰσθμῷ κλειόμενη, σταδίων ἰ καὶ τ' ὅ, τ' ἐπὶ πλεον ἐπὶ εἰρητικῇ ἄκρᾳ Ἰαπυγίαν σταδίων ὅμῃ πῆν τῇ Μεταποντίᾳ μὲν διέχει σταδίας περὶ σ' ὁ δὲ πλεον ἐπ' αὐτὸν ὡς τὰς ἀνατολάς. Τῇ δὲ κόλπῃ παντὸς τῆς Ταραντίνης τὸ πλέον ἀλιμνὸς ὄντος, ἡ ἐνταῦθα ἐστὶ μέγας καὶ κάλλιστος γέφυρα κλειόμενος μέγας, σταδίων δ' ἐστὶν ρ' πλεον εἰρητικῶν. Ἐκ δὲ τῆς ὁδοῦ τὸν μυχὸν μέγας ἰσθμὸν ποιεῖ ὡς τὴν ἐξω γέφυραν, ὡς ὅτι χερρόνησος κείσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεωκείσθαι ῥαδίως, ἑκατέρωθεν ταπεινῶν ὄντος τῆς αὐχένος· ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τὴν πόλεως ἑδάφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπὶ τῇ πόλιν· τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλείπειται τὸ πλέον ὡς τὸ ἰσθμῷ· τὸ δὲ ὡς τὸ γέφυρα τοῦ λιμένος, καὶ ὁ καὶ ἡ ἀκρόπολις, συμμένει, μέγας

^a μέση δ' Par. 2. recte. V. ^b ἀφ' ἐκ. . . Esc. ^c Καλαβρίας Esc. et Eton. sic infra. Καλαβρίας Par. 2. semper, et in textu et in margine. ^d Αὐδάνιοι Par. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^e τὴν Ἰαπυγίαν Par. 2. Med. 1. 2. ^f ὅμῃ τετρακοσίων Par. 1. 2. ^g περὶ ἀγρίον καὶ — deinde lacuna trium circiter syllabarum Par. 1. 2. Bre. Med. 2. Eton. περὶ ἀγρίον καὶ εἰκοσὶν Esc. et manu recenti Mosc. περὶ σ' καὶ ὁ δὲ πλεον, fine lacuna, Med. 1. ^h Vulgo, ἐνταῦθεν, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. sed in Par. 2. post ἐνταῦθεν spatium est vacuum unius pollicis, et in Med. 2. inter ἐνταῦθεν et ἐστὶ inserta leguntur ista, λείπει τεμάχιον. Ἐνταῦθεν λείπει ἐστὶ Esc. ⁱ κλειόμενη ex correct. Med. 2. ^k MSS. μέγας, Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. et recenti manu Mosc. ^l τὸ ὡς τὸ γέφυρα Med. 1. 2. Eton.

7. Μεσσαπίαν καλεῶσιν οἱ Ἕλληνες] A rege Messapo, qui Iapygiæ magnam partem aliquando obtinuit, vide lib. IX. p. 621. Edit. Amst. Iapygiam autem sunt qui composita voce Messapiam vocent. Stephano Messapia Iapygiæ tantum pars est. Eustathius ex Strabone docet Iapygas etiam Messapios appellatos fuisse, quæ verba hodie non comparent. Casaub.

11. καὶ Αὐδάνιοι κατὰ τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον] Legendum, καὶ οἱ Αὐδάνιοι: nam isti Audanii Græco cælo non minus quam Latino sunt incogniti. Strabo, libro quinto, p. 347. ὁ δὲ παράπλεος ἀπὸ τῆς Πικερίνης, ἐπὶ τὰς Ἀπολλωνίας, οὗς οἱ Ἕλληνες Αὐδάνους καλεῶσιν. Idem.

17. σταδίων ὅμῃ πῆν] Putabam legendum esse, ὅμῃ πῆν. Atque hanc meam conjecturam confirmant etiam scripti quidam, in quibus est, ὅμῃ πῆν. Nunc tamen nihil censeo mutandum. Video enim Græcis esse familiare ut dicant ὅμῃ πῆν. Demosthenes pag. 501. et Eustath. in Il. p. 46. Ed. Bas. Strabo, lib. XVI. de Cæle Syria loquens, μήκος, inquit, ὅμῃ πῆν διπλάσιον. et lib. XVII. p. 1173. Edit. Amst. de suo Philas itinere, σταδίων ὅμῃ πῆν ἑκατόν. Similiter Plutarchus in Cleomenis vita, καὶ μετὰ μικρὸν ὅλης ὁμοῦ πῆν περὶ τὴν Πελοποννήσον χύριος γενέσθαι δεήσας. Idem in Tiberio Graccho, p. 828. Ed. F. Furi. ἦσαν οὖν ὁμοῦ πῆν κατ' ἑκάστην ἡμέραν ἄγωνες αὐτῶν ὡς τὸ Ὀκτάβιον ἐπὶ τοῦ βήματος. Item pag. Moral. 1858. et 736. 737. Ed. H. Steph. et Dionys. Halicarnass. p. 358. Sed et aliis adverbis additur in fine particula τῇ, ut apud Thucydidem, διαφερόντως τῇ, et in νεωτὶ &c. ad Dionys. Idem.

19. ἐπ' αὐτὸν] Mallem legere, αὐτὴν, scilicet ad Messapiam: Navigatio ὡς τὰς ἀνατολάς certe ad Messapiam, vel Iapygiam, ducit. F.

Ibid. Τῇ δὲ κόλπῃ παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλέον ἀλιμνὸς ὄντος] Polybius quoque auctor est totum illud litus esse importuosum, πλεον τῶν ἐν Τάραντι λιμένων. Casaub.

Ibid. Τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλέον ἀλιμνὸς ὄντος, ἐν-

ταῦτα ἐστὶ μέγας καὶ κάλλιστος, γέφυρα κλειόμενος μέγας] Post κάλλιστος desideratur, opinor, ΔΙΜΗΝ. T.

Ibid.] Τάρας a scriptoribus adusque Procopium Tarentum dicitur. Hodiernus situs non est antiquo abfimilis. Vix ulla prisca splendoris vestigia manent. Solo tamen optimo et vino præstanti gaudet. Plinius juglandes, nuces, et castaneas Tarentinas laudat, l. XVII. c. 22, 23. Virgilius hic Corycii fenis hortum posuit: et olera hic consita celebrantur. Ficus sunt dulcissima. Salem esse candidissimum (et suavissimum) Tarenti scribit Plinius, l. XXXI. c. 7. Unde forsitan greges eximii, quos veteres persæpe laudant; oves enim ubi sal frequentissimus est optime vigent. Horatius, l. II. Od. 6. scribit,

Dulce pellitis ovibus Galefi

Flumen.

Galefus non longe a Tarento cursum tenuit. Livius, l. XXV. c. 11. quinque millia ab urbe abesse scribit, hodie vix 3 m. p. a veteri urbis situ distat. (Leand. Alb. p. 233.) Fluvii autem in planitie decurrentes sæpe cursum mutant. Virgilius et Galefi et regionis statum in Georg. l. IV. ver. 126. describit.

Qua niger humectat fluvientia culta Galefus.

Polybius esse aliquando dictum Eurotam affirmat, a nomine Eurotae Spartanæ. Hodie rivulus est Galefo dictus. (Reidesel, p. 177.) Martialis Aulona montem (ut mihi videtur) celebrat hisce verbis,

Nobilis et lanis, et felix vitibus Aulon. l. XII. Epig. 125.

Piscibus abundat mare, ac præcipue murice, vel purpura, unde Horatius, Ep. ad Aug. ver. 207.

Lana Tarentino violas imitata veneno.

De situ Tarenti vide Geographiam Nubiensem, p. 183, 184. et Swinburni elegantissimam tabulam hujus regionis in itin. Neapolit. sect. 29—35. F.

ἀξιολόγῃ πόλεως ἐκπληρῆν. ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε
 καλλίστον, καὶ ἀγορὰν εὐμεγέθη, ἐν ἣ καὶ ὁ τῷ Διὶ ἱδρυ-
 ται κολοσσὸς χαλκῆς, μέγιστος μετὰ τῇ Ῥοδίων· με-
 ταξὺ δὲ τῆ ἀγορᾶς καὶ τῆς πόλεως ἡ ἀκρόπολις, μι-
 κρὰ λείψανα ἔχουσα τῆ παλαιᾶς πόλεως τῷ ἀναθη-
 μάτων· τὰ γὰρ πολλὰ τὰ μὲν κατέφθειραν Καρχη-
 δόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφραζώγησαν
 Ῥωμαῖοι, κρατήσαντες βιαίως· ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Ἡρακ-
 λῆς ἐν τῇ Καπιτωλίῳ χαλκῆς ὁ κολοσσικός, Λυσίπ-
 πος ἔργον, ἀνάθημα Μαξίμου Φαβίου τῷ ἐλόντος τὴν
 πόλιν. Περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων Ἀντίοχος φησὶν
 ὅτι τῷ Μεσσηνιακῷ πολέμῳ γεννηθέντος, οἱ μὴ μεταχόν-
 τες Λακεδαιμονίων τῆς στρατείας, ἐκρίθησαν δέλοισι,
 καὶ ὀνομαζήσαντο Εἰλωτες· ὅσοις δὲ καὶ τῇ στρατείᾳ
 παῖδες ἐγένοντο, Παρθενίαις ἐκάλουν, καὶ ἀπίμους ἐ-
 κορίαν· οἱ δ' οὐκ ἀναρχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπε-
 βέβησαν τοῖς τῷ δήμῳ αἰσθημένοι δ' ὑπέπεμφαν
 πινάς, οἱ παρρησίᾳ φιλίας, ἐμμελὸν ἔξαγγέλλειν τῷ
 τῷ πόλιν τῆς ἐπιβελῆς· τῶν δ' ἦν καὶ Φάλανθος, ὅς-
 περ ἐδόκει προστάτης ὑπάρχειν αὐτῶν· ὅς κ' ἠρέσκετο
 δ' ἀπλῶς τοῖς παρὰ τῆς βελῆς ὀνομαζέσσι· συνέ-
 κειτο μὲν δὴ τοῖς Ἰακυνθίοις ἐν τῇ Ἀμυκλαίῳ σι-
 τελεμένῃ τῷ ἀγῶνι, ἡνίκα ἡ κυνὴν περιῆν ὁ Φά-
 λανθος, ποιῆσθαι τῷ ἐπιβελῆ· γνώριμοι δ' ἦσαν ἀπὸ
 τῆς κόμης οἱ τῷ δήμῳ· ἔξαγγελλάντων δὲ πινῶν λεί-
 δρα τὰ συγγεμένα τῷ περὶ Φάλανθον, καὶ τῷ ἀγῶ-
 νος ἐνεστώτος, προσελθὼν ὁ κήρυξ εἶπε, μὴ ἀνὰ
 θεῖναι κυνὴν Φάλανθον· οἱ δ' αἰσθημένοι ὡς μεμνημένοι
 τῷ ἐπιβελῆ, οἱ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἰκέτευον· κε-
 λεύσαντες δ' αὐτὰς παρρησίᾳ, φυλακῇ παρέδδσαν τῷ
 Φάλανθον ἐπεμψαν εἰς θεῖν περὶ Σποικίας· ὁ δ' ἐχρησε·

Ῥ. Σατύριον τοι δῶκα, Τάρανά τε πύονα δῆμον

Οἰκῆσαι, καὶ πῆμα Ἰαπύγειον γενέσθαι.

Ἦκον οὖν σὺν Φαλάνθῳ οἱ Παρθενῆαι, καὶ ἐδέξαντο
 αὐτὰς οἱ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρήτες, οἱ προκατασχόν-
 τες τὸν τόπον· τέτρες δ' εἶναι φασί, τὰς μετὰ Μίνω
 πλεύσαντας εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τῷ ἐκείνῃ τελευ-
 τῇ ἐν Καμικοῖς παρὰ Κωκίλῳ συμβῆσαν ἀπα-
 ραντας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλεον δεῦρο

nitudinem insignis urbis implet. Habet gymna-
 sium elegantissimum, et forum justæ amplitudinis,
 in quo Jovis est situs colossus, post Rhodium facile
 omnium maximus. Inter forum et fauces portus
 arx est, parva retinens vestigia veteris ornatus do-
 nariorum. Pleraque enim aut Carthaginienfes urbe
 potiti perdiderunt, aut Romani rapuerunt, vi urbe
 capta. De quibus est Herculis colossus æreus in
 Capitolio, Lysippi opus, a Fabio Maximo, qui
 Tarentum recepit, dedicatus. Originem urbis
 hujus Antiochus referens ait, Messeniaco bello
 conflato, eos qui Lacedæmoniorum castra non
 fuissent secuti, servos lata sententia esse judicatos,
 Helotesque dictos: qui vero Spartanis nati essent
 durante bello liberi, eos Parthenias, quasi Virgi-
 neos diceret, appellatos ab his, et ignominia no-
 tatos fuisse. Hos iniquissime rem ferentes, cum
 numero valeret, insidiosos esse populo: quod
 cum populus sensisset, submisit quosdam, qui ficta
 cum illis amicitia, insidias patefacerent. Inter
 conspiratos fuit etiam Phalanthus, princeps reli-
 quorum habitus, et qui omnino a senatu delectis
 invisus esset. Compositum fuit, ut ludis Hyacin-
 thinis in Amyclæo commissis, quando galerum Pha-
 lanthus imposeret, impetum fieri deberet in popu-
 lares, quos coma notos faciebat: sed cum quidam
 occulte detexissent institutum Phalantheæ factio-
 nis, certamine jam cœpto, præco in medium pro-
 gressus edixit, ne Phalanthus galerum capiti im-
 poneret. Ita Partheniæ cum delatam indicio con-
 spirationem sentirent, alii diffugerunt, alii suppli-
 ces veniam flagitarunt: quos cives bono animo
 iustos esse in carcerem dederunt. Phalanthum au-
 tem misere Delphos, ut oraculum de colonia de-
 ducenda exquireret: estque ei tale datum:

Satyreum tibi do, pinguis pagosque Tarenti

Incolere, infestis et Iapygas opprimere armis.

Eo itaque profecti cum Phalantho Partheniæ, a
 barbaris et Cretensibus, qui loca ista occupaverant,
 recepti sunt. Hi fuisse feruntur, qui cum Minoë
 in Siciliam navigaverunt, eoque Camici apud Co-
 calum vita functo e Sicilia discefferunt, eoque
 tempestatibus adacti sunt: quorum aliqui Adria

^a ὁ δεῖξ Par. 1. 2. Med. 1. 2. recte. V. ^b Ἀντίοχος λέγων Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c ἐκλήθησαν Par. 1. ^d ὅσοι Par. 1.
^e Suspectus locus, Marg. Caf. ^f περὶ τῆς βελῆς Med. 1. 2. Esc. Mosc. περὶ τὴν βελῆν Par. 1. Eton. ^g Ἰακυνθίοις Par. 1. 2. Gron.
Esc. ^h τῷ δεῖξ Par. 1. 2. ⁱ τὴν περὶ δῆτα ὁ Φ. Par. 1. Bre. τὴν περὶ δῆτα τὰ κυνὴν ὁ Φ. Par. 2. sed habet in marg. eadem manu,
περικεφαλαίαν, et sic Par. 1. rubrica. τὴν περὶ δῆτα ὁ Φ. Eton. sed in marg. scribitur κοινῇ, vel κύνῃ. Τὴν κυνὴν περὶ δῆτα ὁ Φ. Esc.
^k ἐπίδωσαν ἐγὼ Par. 1. ^l ἔξαγγελλάντες δὲ λάδρα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m οἱ Par. 1. ⁿ συνέστωτος Med. 2. ^o κελεύ-
σαντος δ' αὐτῷ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^p Σατύριον Par. 1. 2. Eton. Σατύριον τῷ Med. 1. 2. ^q πῆμα Ἰαπ. Par. 1. Med. 1. 2.
^r Καμικοῖς ex correct. Med. 2.

10. Μαξίμου Φαβίου τῷ ἐλόντος τὴν πόλιν. Vide Livii historiam, libro xxvii. c. 15. Casaub.

11. Περὶ δὲ τῆς κτίσεως. Lege Justinum, libro iii. c. 4. Ser-
vium ad Virg. Æn. iii. 551. Aristotelem, Πολιτ. lib. quinto,
c. 3. et Pausaniam in Phocicis, lib. x. c. 10. Idem.

20. οὐκ ἠρέσκετο. Hæc divinavi omnino. Historia copiose de-
scribitur a Justino, lib. iii. c. 4. et Eustath. in Dionysium.
Κόμης legi cum interprete: κελεύσαντες ex sensu et epitomis, in
oraculo secutus sum easdem et sensum: lego autem, Ἰαπυγέεσσι,
κατ' ἐπένδεσιν, ut versus constet. Budeos autem scripsi, non Βε-
γίαις, ea secutus quæ apud Eustathium extant in Iliad. π. 572.
post primum Tyrtæi versum ex metri ratione restitui, et αἰχμηταί
pro... τὰς, ob sententiam: ubi narratio in Græco mutila est,
sensum secutus sum in vertendo. Xyland.

32. Σατύριον τοι δῶκα. Saturum oppidum intelligit, Tarento

quondam vicinum. Vide Servium in illud, Geor. ii. ver. 197.

— et Saturi petito longi qua Tarenti.

Ex Stephano possit videri esse scribendum Σατύριον, qui ait esse
χώραν πλησίον Τάραντος. Casaub.

35. καὶ οἱ Κρήτες, οἱ προκατασχόντες τὸν τόπον. Iapygiam enim
Cretenses aliquando obtinuerunt: ideo Athenæus Iapygas e
Creta oriundos esse ait, libro duodecimo, c. 5. pag. 522. Non
convenit autem Athenæo cum Strabone de occasione, qua Cre-
tenses homines in Italiæ hanc oram venerint: ille κατὰ Γλαύκων
ζητήσιν venisse scribit, hic Herodotum sequitur, quem vide li-
bro septimo, c. 169. et seqq. Idem.

38. ἐν Καμικοῖς. Malim, ut reliqui omnes habent auctores,
et ipse postea Strabo, singulari numero, ἐν Καμίκῳ. Pb. Cluvie-
rius, Siciliæ Antiq. l. i. cap. 17. pag. 220. Anon.

2. Βαδείας

terrestri itinere peragrato usque ad Macedoniam procefferint, ac nomen Budeiorum tulisse feruntur. Iapyges autem dictos tradunt omnes, qui ibi locorum usque ad Dauniam incolebant, a Iapyge, qui, ut aiunt, Dædalo ex Cressa muliere natus, Creten-
 5 sium ductor fuit. Urbi autem Tarento nomen fecerunt a Tarante quodam heroë. De origine Tarenti apud Ephorum hæc est historia. Lacedæmonios bellum intulisse Messeniis, quod hi illorum regem Teleclum Messenam sacrificandi causa profectum occidissent: ac juramento se obligasse, aut
 10 se non ante domum reversuros, quam Messenam cepissent, aut universos in oppugnatione morituros: urbem, cum proficiscerentur ad bellum, civium minimis maximisque natu custodiendam reliquisse. Post anno belli decimo uxores Lacedæmoniorum, facta coitione, quasdam ad maritos suo de cœtu
 15 miserunt, quæ eos reprehenderent, ut non æquis conditionibus bellum Messeniis facientes: quippe hos interim liberos procreare, ipsos domi relictis viduis uxoribus in hostico castra habere, itaque periculum esse, ne patria virorum ad extremum vacua reddatur. Lacedæmonios et jurisjurandi rationem, et consilii uxoribus habuisse, ideoque
 20 robustissimos quosque et ætate inter milites minimos Spartam misisse, unde pueri cum adultis quondam profecti, jurejurandi religione non tenebantur, iisque mandasse ut cum omnibus omnes virginibus rem haberent, eo copiosiores rati inde subolem exstituram: atque eos, qui hoc modo
 25 nati essent, Parthenias, hoc est virginum filios patribus incertis, appellatos. Messenam anno decimo decimo ac nono bello captam, sicut et Tyræus dicit:

Annis pugnatum est ter tribus, atque decem.

Hoc ab avis nostris infracto pectore bellum,

Et res constanti gesta labore fuit.

Bis deno tandem victi Messenia pubes,

Montis Ithomæi deseruit tumulos.

Cæterum Spartanos, diviso agro Messenio, domum reversos, Parthenias non eo, quo alios, honore dignatos, utpote non ex conjugio natos: itaque Parthenias, re cum Helotibus communicata, infidias

παρωθέντας· ὧν πινας ὑπερὸν περὶ τῶν ἐπιβλήντων τὸν Ἀδρίαν μέχρι Μακεδονίας, ^a Βυδείας προσαγορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι τῆς Δαιωίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήνης γυναικὸς
 5 Δαϊδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἠγήσασθαι τὴν Κρητῶν. Τάρανθα δ' ὠνόμασαν ἀπὸ ἡρώος πινος τὴν πόλιν. Ἐφορος δ' οὕτω λέγει περὶ τῆς κτίσεως· ἐπολέμεν Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις, ἀπικτείναντες τὸν βασιλέα Τήλεκλον εἰς Μεσσηνίην ^b ἀφικόμενον ἐπὶ θυσίαν, ὁμώσαντες μὴ
 10 ὥστερον ἐπαγγέζειν οἴκαδε, ὅτιν ἢ Μεσσηνίην ἀνελεῖν, ἢ πάντας ἀποθανεῖν· φύλακας δὲ κατέλιπον τῆς πόλεως στρατεύοντες τὰς τε νεωτάτας καὶ πρεσβυτάτας τὴν πολιτείαν· δεκάτῳ δ' ἔτερι ὥστερον ἔτι τῷ πολέμῳ, ταῖς γυναιξὶν τῶν Λακεδαιμονίων συνελθούσας, ἐξ αὐτῶν
 15 πέμψαι πινας ὥστε ὅσους ἄνδρας, ταῖς μεμφομένας αἰς ὅσον ἐπίσης πολεμοῖεν ὥστε ὅσον Μεσσηνίαν· οἱ μὲν γὰρ μόνοντες, τεκνοποιεῖν· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες ταῖς γυναιξὶν, ἐν τῇ πολέμῳ ^d ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνος εἴη λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα. Οἱ δ' ἅμα καὶ
 20 τὸν ὅρκον φυλάττοντες, καὶ τὴν γυναικῶν λόγον ἐν νῶν γέμνοι, πέμπουσι τῆς στρατείας ὅσον ^e εὐρωσττάτας ἅμα, καὶ νεωτάτας, οὓς ἠδέσαν ^f μεταχρόνους τῶν ὅρκων· ἀλλὰ τὸ παῖδας ἐπ' ὄντας συνεξελεῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ· ὥστε ἔταξαν δὲ ^g συγγενέσθαι ταῖς παρθένοις
 25 ἀπάσαις ἅπαντας, ἠγέμενοι πολυτεκνήσειν μάλλον· γενομένων δὲ τέτων, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάθησαν Παρθενίαι. Μεσσηνίῃ δ' ἐάλω πολέμῳ· ἐνεακαίδεκα ἔτη, κατὰ περὶ καὶ Τυρταῖος φησιν·

Ἄμφω ^h τῷ δ' ἐμάχοντ' ἐνεακαίδεκα ἔτη

30 Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες.

ⁱ Αἰχμητὰ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.

Εἰκοσῶ ^j δ' οἱ μὲν καὶ πῖονα ἔργα λιπόντες,

Φεύγον Ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

Τὴν μὲν οὖν Μεσσηνίαν κατενέμειναντο· ἐπ' ἀνελθόντες

35 δ' οἴκαδε τὰς Παρθενίας ἐχ' ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐπίμων, ὥς ἐκ ἐκ γάμους γεγονότας· οἱ συνιστάμενοι μὲν τῶν Εἰλώτων, ἐπεβέλευσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ

^a Βυδείας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Βυδείας Bre. ^b ἀφικόμενον Mosc. ^c Sic restituimus ex MSS. Vulgo, δεκάτῳ δ' ὥστερον τῷ πολέμῳ χρόνῳ. Marg. Cas. ἔτι δεκάτῳ δ' ὥστερον τῷ πολέμῳ Esc. ἔτι δεκάτῳ Par. 2. Med. 1. nec habent χρόνῳ. ^d ἐστρατοπεδεύοντες Par. 2. Med. 1. Gron. Esc. ^e ἐστρατοπεδεύοντες Par. 1. Eton. ^f εὐρωσττάτας Med. 1. εὐρωσττάτας Bre. ^g συγγενέσθαι Med. 1. Gron. συγγενέσθαι Par. 2. Med. 2. ^h τῷ δὲ μάχοντα Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ⁱ Αἰχμητὰς Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^j δ' δεκάτῳ Par. 1. Med. 1. 2. Esc.

2. Βυδείας προσαγορευθῆναι] Censeo omnino hic legendum esse, Βυδείας προσαγορευθῆναι. Nam Bottiæos appellatos, non tantum Plutarchus testatur, videlicet Cretenses, vetere voto hominum primitias misisse Delphos: qui, cum ibi victum quærere non valerent, in Italiam transgressi, in Iapygia fedes fixerint: inde Thraciam petierint, ubi Bottiæi dicti. Verba ista, in Vita Thefei. Καὶ ποτὶ Κρήτας, εὐχὴν παλαιὰν ἀποδίδοντας, ἀνδρῶν ἀπαρχὴν εἰς Δελφὸς ἀποστέλλειν· τοῖς δὲ περιπομένοις ἀναμυχθέντας ἐκγόνους ἐκείνων συνεξελεῖν· ὥς δὲ ὅταν ἦσαν ἱκανοὶ τρέφειν αὐτοὺς αὐτόθι, πρῶτον μὲν εἰς Ἰταλίαν διαπεράσαι, καὶ καὶ κατοικεῖν περὶ τὴν Ἰαπυγίαν· ἐκεῖθεν δὲ, αὐτοὺς εἰς Θράκην κομισθῆναι, καὶ κληθῆναι Βοττιῶν. i. e. Et Cretenses aliquando, ad vetera vota persolvenda, primitias hominum misisse Delphos: atque cum his, qui mittebantur, mistam eorum progeniem una emigrasse. Qui cum vitam ibi tolerare haud possent, in Italiam trajecerunt, et ibidem in Iapygia domicilium posuerunt, illinc autem rursus in Thraciam profecti, Bottiæi sunt vocati. Verum etiam de Cretensibus Iapygiæ, qui post Bottiæi dicti, meminit obiter etiam Strabo, pag. 407. Κρήτες, οἱ μετὰ Θησέως ἐπελθόντες ἐκ Κνωσῶ· εἰδ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπηρχόντες μετὰ τῷ Ἰάπυγος· οὐ συγγενεῖν δὲ φασιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοτ-

τιῶν, Cretenses, qui cum Theseo e Gnoso venerunt: inde hi, qui e Sicilia cum Iapyge sunt profecti: quos mansisse cum aliis negant, sed in Bottiæam abisse. Ac Bottiæi quidem dicti a Bottone, duce suo. Vide Auctorem Etymologici, in Βόττιον, et Βόττιαν. Meursius, in Creta, lib. iv. cap. 5. pag. 214. et 215. cap. 6. pag. 216. Anon.

Ibid. Βυδείας] Bottiæi ad finem Thermaicum positi sunt. F.

6. Ἐφορος δ' ἔτω λέγει] Confer cum iis, quæ ex Trogo Justinus refert, l. xx. c. i. Nam præterquam in belli causa, parum differunt. Casaub.

25. ἠγέμενοι πολυτεκνήσειν μάλλον] Justinus, l. iii. c. 4. maturiorem futuram conceptionem rati, si eam singulæ per plures viros experirentur. Casaub.

Ibid.] Lycurgus antea ad hæc lege sua viam patefecerat. Communicatio uxorum, certis causis adhibitis, ab institutis Lycurgi Spartanis conceditur. Vide Cragium de Rep. Laced. p. 229—231. F.

28. κατὰ περὶ καὶ Τυρταῖος φησιν] De Tyrtaeo, et bellis Messeniæ, quæ fuere varia, lege lib. xiii. et Pausaniæ Messen. lib. iv. cap. 15. et seqq. Casaub.

συνέθεντο ἄρα σύσημον ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον Λακωνι-
κόν, ἐπειδὴν ἐγχειρῶσι τῶν δὲ Εἰλώτων τινὲς ἔξαγ-
γεῖλαντες, τὸ μὲν ἀντεπιτίθεσθαι, χαλεπὸν ἐγνώσαν· καὶ
ῥ' πολλὰ εἶναι, καὶ πάντας ὁμόφρονας, ὥς ἂν Ἀλλή-
λων ἀδελφὲς νομιζομένης, οὗ μὲλλοντας δ' αἰρεῖν
τὸ σύσημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπέναι προσέταξαν· οἱ
μὲν δὲ μεμνημένοι αἰσχύνομενοι τὴν ᾧ ᾤοντο ἐπι-
έρου, οἱ δὲ ἄλλοι τῶν πατέρων ἐπεισαν αὐτοὺς εἰς ὁμο-
κίαν ἔξελθεῖν· καὶ ἂν μὲν κατὰρξουσιν ἀρκῶντα τὸν
τόπον, μένειν· εἰ δὲ μὴ, τῆς Μεσσηνίας τὸ πέμπτον
κατανέμειν μέρος ἐπανιόντας· οἱ δὲ χαλάντες ἡμί-
ελθόντες οὗ Ἀχαιῆς, πολεμῶντας τοῖς βαρβάροις
μεταχόντες δὲ τῶν κινδύων, κτίζουσι τὴν Τάραντα.
Ἰσχυσαν δὲ ποτε οἱ Ταραντῖνοι, καὶ ὑπερβολῶν,
πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς· καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέ-
τηντο μέγιστον τῶν ταύτῃ, καὶ πεζὸν ἔτελλον τετα-
μυῖες, ἵππεας δὲ τεταγμένους, ἵππαρχους δὲ χιλίους.
Ἀπεδείξαντο δὲ καὶ τῷ Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν· ἀγα-
φέντως δ' Ἀρχύτας, ὅς καὶ προσέειπεν τῆς πόλεως
πολιτὸν χρόνον· ἐξίσχυσε δ' ὕστερον περὶ τῆς πόλεως
εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄ-
γεσθαι καὶ ἔτος παρ' αὐτοῖς, ἢ τὰς ἡμέρας· ἐκ δὲ τέ-
τε καὶ χεῖρον ἐπολιτεύοντο. Ἐν δὲ τῷ φαύλῳ πολι-
τευμάτων τεκμήριον ἐστὶ, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσ-
θαι· καὶ ῥ' ὁ Μολοτῖον Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ὅτι
Μεσσηνίας καὶ Λευκανίας· καὶ ἐπὶ ᾧ ἔτερον, Ἀρχίδα-
μον τὸν Ἀγισιλάου, καὶ ὕστερον Κλεώνυμον, καὶ Ἀγαθο-
κλέα· εἴτα Πύρρον, ἡνίκα συνέστησαν πρὸς Ῥωμαίους.
Οὐδ' ἐκείνοις δ' εὐπειθεῖν ἠδύναντο ὥς ἐπεκαλέοντο,
ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς καθίστασαν. Ὁ γὰρ Ἀλέξαν-
δρος τὴν κοινὴν Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ πανήγυριν, ἣν
ἔθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συντελεῖν τῆς Ταραντίνης,
μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν Θερσίαν καὶ ἔχθος· ἐκέ-
λευσε δὲ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον πόλεμον τεχνίζειν τόπον,

struxisse Spartanis, data tesserā faciendi impetus,
elevatione pilei Laconici in foro: sed rei indicio ab
Helotibus quibusdam delato, Spartanos contra in-
fidiari Partheniis rem duxisse difficilem, quod ii et
magno essent numero, et inter se concordēs, ut qui
se mutuo pro fratribus haberent: edixisse tamen ut
solum verterent, qui pileum fuerant in foro subla-
turi: ita Parthenias, cum patefactum suum institu-
tum intelligerent, sese continuisse, et Spartanos eis
opera parentum ipsorum persuasisse ut aliquo in
coloniam abirent, ea conditione, ut ne reverteren-
tur si regionem ipsis sufficientem essent nacti: sin
vero, ut reversi quintam partem agri Messenii ob-
tinerent. Sic profectos Parthenias incidisse in A-
chivos bellum gerentes contra barbaros: cumque
Achivis suppetias tulissent, Tarentum condidisse.
Tarentini cum popularem reip. administrationem
tenerent, ingentem sunt adepti potentiam: nam et
classe habuerunt, quantam iis in locis nemo, et
exercitum peditum xxx. millia, ac tria millia equi-
tum, ac turmarum equestrium duces mille. Am-
plexi sunt etiam Pythagoricam philosophiam, præ
reliquis Archytas, qui urbi ei per longum tempus
præfuit. Sed inferioribus temporibus luxus inva-
luit ob res secundas: ita ut plures publicas festivi-
tates per annum celebrarent Tarentini, quam dies
annus habet: quam ob rem etiam status reipubl.
est factus deterior. Unum de pravis eorum insti-
tutis est, quod peregrinis in bello usi sunt ducibus:
nam et adversus Messapios et Lucanos bellum ge-
rentes, Alexandrum Molossium evocaverunt, et
jam ante Archidamum Agefilai filium, atque postea
Cleonymum, et Agathoclem, accerferunt: tandem
Pyrrhum quoque, quo tempore cum Romanis bel-
lum commiserunt. Neque vero peregrinis istis im-
peratoribus sese dicto audientes præbuerunt, sed
cum iis inimicitias fuisse. Ideoque Alexan-
der communem Græcorum isthic degentium con-
ventum solennem, qui ex more Heracleæ Taren-
tinorum agebatur, in Thuriorum fines abalienato a

^a Sic vett. Vulgo, τάξιν, Marg. Cas. τάξιν Bre. Med. 1. 2.

^c τὴν Τάραντα Med. 1. τὸν Τάραντα Med. 2. ^d ἐπεμπεύον Esc. ^e Πυθαγόρειον Par. 2. Mallem, Πυθαγορείων. V. ^f δὲ δεῖται Par. 1. ^g Eton. habet χώρας supra. ^h ἐκέλευε τε Par. 1. 2. Med. 1. 2.

^b κατεβάλλοι Med. 1. 2. sed Med. 1. habet ex correct. κατέλαβον. ^c Πυθαγόρειον Par. 2. Mallem, Πυθαγορείων. V. ^f δὲ δεῖται Par. 1. ^g Eton. habet χώρας supra. ^h ἐκέλευε τε Par. 1. 2. Med. 1. 2.

15. πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς] Epitoma habet, optimates in populari statu reip. præfuisse, idque Archytæ exemplo videtur comprobari. Xyland.

Ibid. πολλοὶ ἐννοούμενοι δημοκρατικῶς] Epitome habet, ἀριστοκρατικῶς ἐν δημοκρατία: quod plane aliud est quam quod vulgata præ se fert lectio. Sed statum Reip. Tarentinorum sæpe mutasse verisimile est: et testantur id Aristotelis hæc verba, Πολ. lib. v. c. 3. ἐν Τάραντι, αἰτ., ἡτληθέντων καὶ ἀπολομένων πολλῶν γνωρίμων ὑπὸ τῷ Ἰαργύγῳ· μικρὸν ὕστερον τῇ Μηδικῇ δημοκρατία ἐγένετο ἐκ πολιτείας. i. e. apud Tarentum cum superati prælio ab Iargygenibus, nobilitatis magnam partem amisissent, (fuit autem id prælium paulo post id tempus, quo Medi Græciam invaserunt) ad popularem statum ex republica est facta mutatio. Tarentinorum πολιτείας meminit iterum philosophus libro sexto. Casaub.

Ibid.] Aristoteles, Polit. lib. vi. Tarentinos laudat quod optimates κοινὰ ποιῶνται τὰ κτήματα τοῖς ἀπύροις. Secundo, quod inter magistratus quidam sunt electi, reliqui autem sorte ducti, ὥπως (ait) ὁ δῆμος αὐτῶν μετέχει. Primum institutum fortunas civium Tarenti esse valde inæquales, sed magistratus deligendi potestatem in plebe fuisse, probat. Ergo necesse est, ut optimates populi voces emant. Hic autem modus opes pauperibus largiendi certe defidem et otiosam plebem redderet. Secunda regula, ut opinor, ad oblectandam plebem potius quam ad rempublicam adjuvandam statuta fuit. De luxu et ebrietate Tarentinorum (quæ causa malorum fuit) vide Ælianum, lib. xii. c. 30. Athenæum, lib. xii. Platonem, et alios eorum mores increpantes. F.

21. ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἀγεσθαι] Mirum hoc qui-

dem, sed non sine exemplo tamen. Nam Athenienses quoque Xenophon auctor est duplo plures dies festos habuisse, quam ullos alios: legimus etiam in Græcorum Commentariis, Athenis tot fuisse πανδήμους θυσίας, quot sunt in anno dies, uno dempto. Eustathius tamen lectionem sequitur, quæ sensum longe alium continet, ἐπεὶ τρεῖς δ' αὐτοὺς, αἰτ., ἡ τρεῖς, παρ' οἷς πανδήμους ἑορτὰς κατ' ἔτος πλείους ἢ τὰς ἄλλας ἡμέρας συνέβαινεν ἀγεσθαι: ut non plures dies festi intelligantur fuisse quam in anno sint dies: sed plures in anno festi quam nefasti. Sed Epitomes auctor vulgatam lectionem confirmat, atque adeo explicat: ὥστε, inquit, καὶ τὰς δημοτελεῖς ἑορτὰς πλείους τῶν τῷ ἐνιαυτῷ ἡμερῶν ἀγεῖν. Libri scripti stant ab Eustathio: habent enim, ἑορτὰς πλείους ἀγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς ἢ τὰς ἄλλας ἡμέρας ἐργατικὰς. Casaub.

25. καὶ γὰρ τὸν Μολοτῖον Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο] Testatur hoc Aristoteles, in eo libro quem inscripsit Δικαιώματα πόλεων. Verba ejus hæc sunt, Ἀλέξανδρος ὁ Μολοτῖος ὑπὸ ταυτὸν χρόνον Ταραντίνων αὐτὸν μεταπεμψαμένων ἐπὶ τὸν πρὸς τὰς βαρβάρους πόλεμον, ἐξέπλευσε ναυσὶ μὲν πεντεκαίδεκα, πλοίοις δὲ συχοῖς ἵππαγωγῶς καὶ στρατηγικοῖς. Idem.

27. καὶ ὕστερον Κλεώνυμον] Factum id anno secundo Olympiadis cxi. Vide Diodorum, libro vigesimo, p. 481. Edit. Wesseling. Idem.

28. εἴτα Πύρρον] Vide Epitomen Livii, lib. xii. et seq. cum cæteris historiæ Rom. scriptoribus, ut Plutarchum in Pyrrhi vita omittam. Idem.

Ibid.] Tarentini, ultro in Romanos injuriam ferentes, Pyrrhum in Italiam vocarunt. Hoc evenit A. U. C. 471. Urbs dedita est Romanis, Papirio Cof. duce, A. U. C. 480. F.

Tarentinis animo voluit transferre: jussitque apud Acalandrum amnem locum iis conciliis aptum communiri. Imo etiam calamitatis, quæ ei accidit, causa in Tarentinorum erga ipsum iniquitatem refertur. Bello autem Annibalico, libertate sunt spoliati: deinde colonia Romanorum in urbem suam recepta, quiete nunc, et melius atque olim vivunt. Cæterum adversus Messapios bellum iis fuit de Heraclea, usque sunt auxiliis regum Daunii et Peucetii. Quod reliquum est Iapygium regionis, mirum in modum est elegans: cum enim ager in superficie asperitatem præ se ferat, aratro scissus glebosus esse deprehenditur, et quanquam aquarum non habet satis, nihilominus tamen et pacuis apta est, et arborum ferax. Atque hæc etiam tota regio quondam virorum multitudine floruit, 15 urbesque continuit XIII: nunc præter Tarentum et Brundisium reliquæ cladibus in oppidorum ordinem sunt redactæ. Salentinos aiunt Cretenesium colonos esse. Apud hos est fanum Minervæ, dives quondam: et scopulus quem promontorium Iapygium vocant, magna sui parte in altum contra ortum hybernum procurrens, tamen Lacinium versus sese inflectens, ab occasu ei oppositum, et ejus oppositu fauces sinus Tarentini claudens: sicut et Ceraunii montes oppositu promontorii Iapygii aditum Ionii sinus coercerent. Ab Iapygio et ad Lacinium, et ad Ceraunios montes, trajectus est stadiorum circiter DCC. A Tarento ad Brundisium navigatio juxta litus ad Barin usque (nunc Veretum ea dicitur, oppidum in extremitatibus Salentinorum situm, ad quod terra quam mari plerumque facilius a Tarento pervenitur) stadiorum DC. Inde ad Leuca, hoc est Alba, oppidulum, stadia LXXX. ibi fons foetentis aquæ monstratur: ac ferunt Gi-

ὅπερ ἔσονται αἱ σιυόδει. ^a Καὶ δὴ ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία, ἀφ' ἧς τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην ἀπαντήσαι λέγεται. Περὶ ^b τε τὰ ^c Ἀντίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφῆρέθησαν. Ὑπερὸν δὲ Σποικίαν Ῥωμαίων 5 δεξάμενοι, καὶ ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον ἢ πρὶν ἔσονται. Πρὸς δὲ Μεσσαπίες ἐπολέμησαν πρὸς Ἡρακλείας, ἔχοντες σιυεργές, τὸν τε τῷ ^d Δαυνίων, καὶ τῷ Πευκετίων βασιλεία. Ἡ δὲ ἐξῆς τῶν ^e Ἰαπυγίων χώρα πρὸς ἀδύξως ἐστὶν ἀπεία· ὅππιοις γὰρ φαινομένη 10 πρᾶχῃα, εὐρίσκεται βαθυγείος ^f χιζομένη· ἀνυδροτέρα δ' ἔστα εὐβοτος ὅθεν ἦσαν, καὶ εὐδενδρος ὄραται. Εὐάνδρησε δὲ ποτε καὶ τῷ σφόδρα τὸ χωρίον ^g σύμπαν, καὶ ἔχε πόλεις τρισκαίδεκα· ἀλλὰ νῦν πλὴν Τάραντος καὶ Βρεντεσίας τ' ἄλλα ^h πολίσματα ἐστὶν 15 ἔτι· ἄλλοις ἐκπεπόνηται. Τὰς δὲ Σαλεντίνους Κρητῶν Σποίκους φασὶν· ἐνταῦθα δ' ἐπὶ καὶ τὸ τῷ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, πλείστον ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σκόπελος, ὃν καλεῖσιν ἄκραν Ἰαπυγίαν, πολλὸς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέρατος, 20 καὶ τὰς χειμερινὰς ἀνατολὰς· ὅππιοις δὲ πῶς ὅππῃ τὸ Λακίνιον, ^k ἀνταῖον δὲ τῆς ἐσπέραις αὐτῇ, καὶ κλείων τὸ τόμα τῷ Ταραντίνῃ κόλπῳ πρὸς αὐτὸν· καὶ τὰ Κεραύνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτὸν τὸ τόμα τῷ Ἰονίῃ κόλπῳ, καὶ ἐστὶ τὸ διάρμα ὅσον ψ 25 γαδίον ἀπ' αὐτῶν πρὸς τε τὰ Κεραύνια, καὶ πρὸς τὸ Λακίνιον. Περίπλους ^l δὲ Τάραντος ^m ἐστὶ πρὸς Βρεντεσίον, μέχρι μὲν ⁿ Βάριτος πολίχνης καὶ γαδίου· καλεῖται δὲ ^o Βάριν οἱ νῦν Οὐέρητον· κεῖται δ' ὅππῃ τοῖς ἀκροῖς τῆς ^p Σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ περὶ μᾶλλον ἢ 30 καὶ πλεον εἰς αὐτῷ ἐκ τῷ Τάραντος εὐμαρῆς ἢ ἀφ' ἑξῆς ἐστὶν· ἐνθεν εἰς τὰ Λευκά ^q γαδίου π, πολίχνην καὶ τῷ πρὸς, ἐν ᾧ δέικνυται πηγὴ δυσώδους ὕδατος· μυθεύουσι δ' ὅτι τὰς ^r περὶληφθέντας τῶν Γιγάντων ἐν

^a καὶ δὴ καὶ ἡ Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b τε deest Par. 1. ^c Ἀντίβεια Par. 1. 2. Med. 1. ^d Δαυνίων Med. 2. ^e Ἰαπυγίων Med. 2. Esc. ^f Sic vet. lib. et Epit. Vulgo σκευαζομένη. Marg. Caf. χιζομένη Par. 1. 2. sed Par. 2. habet etiam χιζομένη, eadem manu. σκευαζομένη Med. 1. 2. σκιαζομένη Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^g σύμπαν Med. 1. σύμπαν ex correct. Med. 2. ^h Fortasse πολισμάτια. Marg. Caf. ⁱ καὶ τὰς Med. 1. 2. Mosc. ^k ἀνταῖον Med. 2. ^l δ' ἐκ T. Esc. Mosc. ^m ἐστὶν ἐς Br. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ⁿ Βάριτος Par. 1. 2. Mosc. ^o Βάριν Par. 1. ^p Ἀλεντίνης Med. 2. ^q γαδία Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^r MSS. ὅτε. Marg. Caf. ^s περιληφθέντας Par. 1. 2. Med. 1. 2.

1. ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία] Livius, libro octavo, et supra hujus initio. Casaub.

3. Περὶ τε τὰ Ἀντίβεια] Tarentum ad Annibalem defecit A.U.C. 540. Fabius Maximus Cos. eadem arte, qua Romani amiserant, urbem recepit; sed multo crudelius in eam sæviit, omnes armatos vel inermes cædens, ut proditiōnis famam extingueret. Hoc evenit A.U.C. 543. Opes ingentes, signa, tabulasque quæ prope Syracusanas æquarent, invenit Fabius. Livius tamen, qui affirmat esse auri 83000 pondo, veritatem excedit. Plutarchus solum 3000 talenta memorat. (Liv. l. xxvii. c. 16. Plutarch. Vita Fab. Max.) Ad hæc de Tarento adicere liceat, hodiernum nomen esse *Taranta*: cives sunt numero 16000, festivum genus et otiosum; fœminæ pulcherrimæ, nec forma corporis Græcis absimiles. Reidesel, p. 173. F.

10. χιζομένη] Malo, σκισμένη, quod habent epitomæ: nam εὐβοτος neque quadrat, et εὐβοτος etiam Aldus ediderat. Xyland.

14. τ' ἄλλα πολισμάτια ἐστὶν] Scio πολισμάτια aliud esse quam πόλεις. Vide tamen num scriptum sit a Strabone πολισμάτια, qua voce sæpe ille utitur. Sic infra, p. 411. κάμπτοντι δὲ τὴν ἄκραν, πολισμάτιον Οὐρείον. Casaub.

Ibid.] Mela in hoc tractu recte memorat Graiam Callipolim, quam Plinius Senonum Gallipolim vocat, sed in suo sculo Anxam esse dictam affirmat. A Tarento 62 m. p. distabat. lib. iii. c. 11. Urbs modica est, sed commercio dedita, cives prope 8000 tenens: 60 m. p. a Tarento distat. Nomen Gallipoli. (Reidesel, p. 182.) F.

15. Τὰς δὲ Σαλεντίνους Κρητῶν ἀποίκους φασὶν] Docet hoc Virgilius, Æn. iii. 400.

Et Sallentinos obsedit milite campos
Lyctius Idomeneus. Casaub.

17. ὁ σκόπελος, ὃν καλεῖσιν ἄκραν Ἰαπυγίαν, πολλὸς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέρατος] Ad verbum Plinius, l. iii. c. 11. Inde XXXVI. M. promontorium, quod *Acræ* Iapygiam vocant, quo longissime in maria excurrit Italia. Idem.

Ibid.] Nunc *Capo di S. Maria* dicitur. Templum est S. Mariæ ibi dicatum, ubi fuit olim Minervæ fanum, quod Virgilius in Æneide iii. memorat. (Leand. Alb. p. 234.) F.

27. Βάριν] Hæc est (puto) *Varia* Plinii, iii. 11. qui idem Veretinos Salentinos eo extremo capite refert: cave ne cum *Barrio* confundas. De *Leucis* Leuterniisque nihil habeo. Xyland.

31. ἐν ᾧ δέικνυται πηγὴ δυσώδους ὕδατος] Meminit hujus fontis foetentis aquæ et Aristoteles, ac foetoris causam eandem cum Strabone affert, hoc quoque addens, propterea navibus ἀπλοῦν esse illam maris partem. (de Mirabil. Auscultat. p. 1159. Edit. Paris. 1619.) Περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν φασὶν ἐκ τίνος τότε ἐν ᾧ συνέθε γενέσθαι, ὡς μυθολογοῦσιν, Ἡρακλεῖ πρὸς γίγαντας μάχην, εἰν ἰχθυῶν, πολλὸν, καὶ τοιούτων ὡς διὰ τὸ βάρος τῆς ὁσμῆς ἀπλῆν εἶναι τὴν κατὰ τὸν τόπον θάλασσαν. i. e. *Circæ* Iapygiam promontorium, ubi inter *Herculem* Gigantesque depugnatum fabulæ testantur, fontem esse tradunt, qui cruore defluens ea parte mare innavigabile reddat foetoris gravitate. Casaub.

Ibid.] Hic fons aquæ foetentis est ad promontorium *Capo di Leucca* dictum. F.

τῇ τε Καμπανίαν Φλέγρα, Λευτερνίαις καλεμύνας, Ἡρακλῆς ἡξελάσειε καταφυγόντας δαῦρο, ὑπὸ γῆς ὁ περιπαλεῖεν· ὅκ δὲ ἰχώρων τοῖσιν ἴχοι ῥεύμα ἡ πηγή· ἀφ' ὧν τὸ ἵ καὶ τὴ παραλίαν ταύτην Λευτερνίαν προσαγορεύουσιν. Ἐκ δὲ τῆ Λευκῶν εἰς Ἰδρυν-⁵ τα πολίχνην ῥν, ἐντεῦθεν δ' εἰς Βρεντέσιον ὕ· οἱ δ' ἴσοι καὶ εἰς Σάσωνα τὴ νῆσον, ἢ τις μέση πως Ἰδρυίαν τῇ ἀφάρματος, τῇ δὲ τῆς Ἡπείρου πρὸς τὸ Βρεντέσιον· διόπερ ὁ δυνάμειοι κρατεῖν τὴ εὐδυπλοίας, κατὰ-¹⁰ ρουσιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς Σάσωνος πρὸς τὴ Ἰδρυντα· ἐν-¹⁵ τεῦθεν δὲ τηρήσαντες ἱ φορὰν πνεύματος, προσέχουσι τοῖς [κ μν] Βρεντεσιῶν λιμέσιν· ἐκδάντες δὲ πε-²⁰ ζεύουσι συντομώτερον ὅππ' Ῥωδαίων πόλεως Ἑλληνίδος, ἡ δὲ ἡς ἦν ὁ ποιητὴς Ἑννιος. Ὁμοίαν οὖν χερρόνησον τὸ ἀριπλεόμενον χωρίον ἐκ Τάραντος εἰς Βρεντέσιον· ἡ δ' ἐκ Βρεντεσίας πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν Τάραντα, εὐζώνω μᾶς ὅσα ἡμέρας, τὴ ἰσθμὸν ποιεῖ τῆς εἰρη-²⁵ μύνης χερρόνησον, ἣν Μεσσαπίαν τε καὶ Ἰαπυγίαν, καὶ Καλαβρίαν, καὶ Σαλεντίνην, κοινῶς οἱ πολλοὶ προσ-³⁰ αγορεύουσι· πινὲς δὲ ἀφαιρῶσιν, ὡς ἐλέγμεν πρότερον· τὰ μὲν οὖν πολίχνη, τὰ ἐν τῷ ἀφάρπλῳ εἰρητοῦ.³⁵ Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, Ῥωδαῖοί τε εἰσι, καὶ Λεπία, καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆ θαλάσσης Σαληπία· ὅππ' ἡ τῷ ἰσθμῷ

gantes, qui e Phlegra Campaniæ evaserant, Leu-
ternios dictos, eo usque ab Hercule fuisse exagita-
tos, ibique terra obrutos, et ex eorum sanie scatu-
riginem talem esse: ideoque etiam maris eam
oram Leuterniam vocari. A Leucis ad oppidum
Hydruntem stadia cl. inde Brundusium usque
cccc. totidemque ad Safonem insulam, quæ in
medio fere inter Epirum et Brundusium jacet tra-
jectu: unde fit ut qui rectum tenere cursum pos-
sunt, ad Hydruntem relicta Safone ad lævam de-
ferantur: indeque secundo vento expectato, ad
Brundusinos appellant portus: unde Tarentum
versus compendioso itinere per Rodias profiscan-
tur, urbem Græcam Ennii patriam poetæ. Penin-
sulæ formam refert ea regio, quæ circumitur a
Tarento Brundusium navigantibus. At terrestre ex
una harum urbe ad alteram iter, ab expedito
una die confici potest, per isthmum hujus peninsu-
læ, quam plerique communi vocabulo Messapiam,
Iapygiam, Calabriam, et Salentinam appellant:
alii quo dictum est modo dividunt. Recensui-
mus in litore posita oppida. At in mediterraneis
sunt Rudia (Rodeos Strabo nominat Græce) et Lu-
piæ, ac parvo supra mare intervallo Salapia, in
medio isthmo Thyraei, ubi regia ostenditur cujus-

^a MSS. ἐξήλασε. Marg. Casf.

^b MSS. περιστάλῃ. Marg. Casf.

^c MSS. ἔχει. Marg. Casf. ἔχει Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2.

^d Ἰδρυντα Par. 2. Mofc.

^e πόλιν Med. 2.

^f MSS. οἱ μὴ δ.

Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Eton. Esc.

^g ἐν τῇ Σ.

Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mofc.

^h Ἰδρυντα Par. 1. 2.

ⁱ MSS. duo, φορὴν πνεύμα. Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Esc. Mofc.

φορὰν πνεύμα Med. 1. Eton.

^k μὲν deest Par. 1. Eton.

^l Τάραντον Med. 1.

^m ὅσας Med. 2.

ⁿ Γαλαβρίαν Par. 1. 2.

^o ἐν ἐν τῷ ἀφάρπλῳ πολίχνη εἰρητοῦ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

^p Ῥωδαῖον Par. 1. 2.

^q τῇ θαλάτῃ Par. 2.

4. τὴν παραλίαν ταύτην Λευτερνίαν προσαγορεύουσιν. Apud Ly-
cophronem videtur Λευταρνία nomen esse urbis, in isto tractu,
ver. 978.

Πολλοὶ δὲ Σίρειν ἄμφι καὶ Λευταρνίαν

ἄμφω οἰκίσασιν. i. e.

Multi enim circa Sirin et Leutarniam

Agrum habitabant. Casaub.

5. Ἐκ δὲ τῶν Λευκῶν εἰς Ἰδρυντα πολίχνην ῥν] Aliter Antoninus,
qui ab Hydrunti litoraria Leucas stadia vult esse ccc. Idem.

Ibid. εἰς Ἰδρυντα] Sic habent Strabonis exemplaria; at
mendosam esse vocem ab Ἰδρυντα, omnes reliqui pariter testan-
tur auctores, tam Latini, quam Græci. Ph. Cluverius, Ital.
Antiq. l. iv. c. 13. pag. 1242. Anon.

Ibid.] A Leucis ad Hydruntem linea ducta fit prope 180
stad. Strabonis ergo computatio vero minor est. Antonini iter
ad curvaturas litorum fit forsan 300. Tabula Peut. a Castris
Minervæ ad Hydruntem habet viii. m. p. cui D'Anvillius et
Cellarius assentiunt. Latine hic locus est Minervium. Hodie
Castrò. Ab Hydrunte ad Brundusium eadem tabula habet 50 m.
p. scilicet, ad Lupias xxv, Pastium Balentium xv, Brindisi x,
quod Straboni congruum est. Hydruns, hodie Otranto, urbs
parva est, 3000 incolæ continens. Portus sat commodus. Hic
trajectus ad Albaniam est fere 60 m. p. unde montes Acroce-
raunios perpetua nive tectos videre possis. (Reidesel, p. 187,
188. Swinburni iter Neap. p. 276.) F.

6. οἱ δ' ἴσοι καὶ εἰς Σάσωνα] Ait ab Hydrunte ad insulam Sa-
fonem stadia esse quadringenta, quot etiam ait esse Antoninus.
Casaub.

Ibid.] Safon nunc Safeno, vel Saffino, dicitur. (Wheeler's
trav. p. 28.) F.

7. καὶ εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἢ τις μέση πως ἰδρυταί τῇ ἀφάρματος
τῇ ἐκ τῆς Ἡπείρου πρὸς τὸ Βρεντέσιον. Et ad Safonem insulam, quæ in
medio fere inter Epirum et Brundusium jacet trajectu]. Hæc sunt
commode intelligenda, non ab Epiri finibus, ad quos jacet Sa-
fon insula, sed vel a Buthroto, vel a Cassiope, vel ab Onches-
mo, portubus Epiri, ubi appellebant naves, quæ Brundusio
solventes in Epirum vela faciebant: aliter non constaret huic
loco fides, nam Epirus terminatur Acrocerauniis, quæ proxima
sunt Safoni insulæ. Palmer.

Ibid.] Hic locus subobscurus est. Si enim, cum Palmerio,
de portubus Epiri interpretemur, quomodo possent Safona in-
sulam ad lævam relinquere? Potius ad dextram sita est, ut a
tabulis apparet. F.

9. οἱ δυνάμειοι κρατεῖν τῆς εὐδυπλοίας] MSS. libri, ut supra,
negativam habent particulam, et certe non rectus est cur-

fus, si ab Epiro Brundusium versus navigans, primo Safona,
deinde Hydrunta, et deinde, observatis flatibus, Brundusium
appelleres. Hoc autem doctioribus relinquo. Idem.

13. ἐπὶ Ῥωδαίων] Rudia sunt Plinio, iii. 11. et Melæ, ii. 4.
et Ptolemæus habet Ῥωδίων. Xyland.

Ibid. ἐπὶ Ῥωδαίων πόλεως] Ptolemæo Ῥωδία dicitur, Stephano
Ῥωδαί. De Ennio res nota. Casaub.

Ibid.] Vide P. Merulam, Cosmogr. Part. ii. lib. iv. c. ultim.
pag. 806. Edit. 1636. Anon.

Ibid. ἐπὶ Ῥωδαίων] Lege, Ῥωδίων. Ph. Cluverius, Ital. Antiq.
l. iv. c. 13. p. 1249. et mox, pro Ῥωδαῖοι, lege, Ῥωδία. Anon.

17. εὐζώνω μᾶς ὅσα ἡμέρας] Quod intervallum Strabo vocat
iter unius diei, Plinius ait esse m. p. xxxii. Antoninus xliv.
Casaub.

Ibid.] Tab. Peut. habet a Brundusio ad Tarentum 43
m. p. F.

22. καὶ Λεπία] Ptolemæus tamen inter maritimas Salentino-
rum Lupias refert. Casaub.

Ibid.] Rudiarum situs est ignotus; Lupiæ fuit Col. Patricia.
Gruter. p. 374. n. 5. ubi scribitur Lupiensis. Plerique putant
urbem Lecce, quæ ab Otranto distat fere 30 m. p. (urbem post
Neapolim in hac regione maximam) esse Lupias veterum, sed
in dubio hærent. Certe nulla Lupiarum vestigia ad Lecce inve-
nire est. Hæc urbs certe non longe a mari reducta fuit, ergo
Ptolemæus inter maritimas eam numerat. F.

23. καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆ θαλάσσης Σαληπία] Ptolemæo, Apulorum
Dauniorum oppidum est maritimum Σαλαπία. Casaub.

Ibid.] Tab. Peut. Pastium Balentium vocat. Pastum fl.
est Pastium Plinii. Mela Valesium, Plinius Balesium ap-
pellat. F.

Ibid. καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆ θαλάσσης Σαληπία. Ac parvo supra mare
intervallo Salapia] Hunc locum mendosum esse nemo, credo, sub-
odoratus est, at non est sanus, et ex fine verbi θαλάσσης repetita
finali litera in principio sequentis vocis (ut sæpe fit) ex Ἀλητία
fecerunt Σαληπία. Lege ergo, meo periculo, Ἀλητία: urbs fuit
in illo tractu, quam Plinius et alii Aletium vocarunt. Palmer.

Ibid. Σαληπία] Ita corrupte legitur pro Ἀλητία. Ph. Cluve-
rius, Italiæ Antiq. l. iv. c. 13. pag. 1244, 1247, et 1251.
Anon.

Ibid. ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῳ Θυραίων] Cum mox addat, videri
Uriam hanc esse, ob similitudinem nominum, puto legendum
omnino esse, Θυραίων, non Θυραίων. Nam quæ affinitas vocum
Οὐρία et Θυραίων? Librarii ex Οὐ fecerunt lubrico admodum
lapsu Θυ. Equidem Thyraeum in hoc tractu nusquam reperio.
(Non enim profecto hoc est Thurium, quod in Ptolemæi de-
scriptione

dam quondam ditioe aliqua præditi. Enimvero cum Herodotus dixerit Uriam esse in Iapygia conditam a Cretenfibus, qui a classe Minois in Siciliam profecta eo evagati sunt: aut Thyræos necesse est eam esse urbem, aut Veretum. Brundusium fertur colonia occupatum a Cretenfibus, qui cum Thefeo e Gnoffo eo pervenerint: post accessisse eos, qui cum Iapyge e Sicilia eo venerint (utrumque enim traditur) sed priores non cohæsisse cum posterioribus, verum in Bottiæam abivisse. Postea temporis Brundusium, cum regem haberet, multum agri amisit, ademptum a Spartanis, qui eo cum Phalantho venerant: quem tamen pulsum Tarento Brundusini receperunt, mortuumque splendida sunt dignati sepultura. Ager ipsorum est quam Tarentinorum melior: ut enim minus glebosus est, ita fructus contra bonos profert: mel quidem et lanæ ejus cum primis laudantur. Ad hæc, Brundusium portus habet quam Tarentum commodiores: nam ad Brundusium multi includuntur portus unico aditu, a fluctibus tuti, intus receptis intra fauces multis sinibus, ita uti eorum forma figuram cor-

μέσω^a Θυραίοι, ἐν ᾧ βασιλείον ὁπιδέκνυται τ^b δυνατῶν πινος. Εἰρηκότος δ' Ἡροδότῃ Οὐρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα Κρητῶν^c πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω γόλῳ^d εἰς Σικελίαν, ἥτοι αὐτὴν δεῖ δέχεσθαι, ἢ τὸ Οὐερητόν. ^eΒρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγονται Κρητῆς, οἱ μὲν Θησέως ἐπελθόντες, ἐκ Κνωσοῦ· εἰδ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπηρχόχτες μετὰ τῷ Ἰάπυγος· (λέγεται ὅδ' ἀμφοτέρως) εἰ συμμῆναι δὲ φασιν αὐτὰς, ἄλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοττιαίαν· ὕπερον^e ἢ πόλις βασιλευομένη πολλὴν^h ἀπέβαλε τῆς χώρας ὑπὸ τῶν μὲν Φαλάνθου Λακεδαιμονίων· ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τῆς Τάραντος ἐδέξαντο οἱ Βρεντέσινοι· καὶ τελευτήσαντα ἠξίωσαν λαμπρὰς ταφῆς. Χώραν δ' ἔχουσι βελτίῳ τῆς Ταραντίνων· λεπτόγῃως γὰρⁱ ἐκείνη, χρηστόκαρπος δέ· μέλι δὲ καὶ ἔρια τῶνⁱ λίαν ἐπαινέμενων ἐστὶ. Καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ Βρεντέσιον· ἐνὶ γὰρ σόματι πολλοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυτοι, ^k πολλῶν κόλπων σπολαμβανομένων ἐντός·

^a MSS. Θυραίᾳ. Marg. Caf. sic Par. 1. Θυραίᾳ Par. 2. Efc. ^b MSS. δυνατῶν. Marg. Caf. sic Eton. ^c τῶν πλανηθέντων Med. 1. 2. ^d τῷ εἰς Eton. Efc. ^e Βρεντέσιον Efc. ^f παρ' Alia Edd. λέγεται Κρητῆς. Marg. Caf. λέγεται Med. 2. ^g δ' ἢ Par. 2. Med. 1. 2. ^h MSS. ἀπέβαλε, Marg. Caf. ⁱ MSS. σφόδρα. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Eton. Efc. ^k πολλῶν deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc.

scriptione cernitur inter Crotonem et Metapontium.) Herodoti autem locus est libro septimo, c. 170. At in ejus libris non Οὐρία sed Ὑρία legitur: et videtur huc pertinere quod annotat Eustathius quoque, Ὑρίον pro Ὑρίῳ dici solitum. *Casaub.*

Ibid.] Nolim dissimulare, multos Uriam et Thuream, vel Thuream, distinguere, et duo facere oppida. *Varia* exstat in vulgatis Plinii codicibus, libro iii. c. 11. legendum, *Uria*: sic apud Livium, lib. x. c. 2. ubi Cleomenes in Italiam profectus Thuream Salentinorum urbem legitur cepisse, scribendum fortean est Uriam. *P. Merula*, Cosmogr. Par. ii. lib. iv. cap. ultim. p. 805. Edit. 1636. Vide clarissimum Germaniæ lumen, virum eruditissimum Christophor. Cellarium, Geograph. Antiq. lib. ii. cap. 9. *Anon.*

Ibid.] Cellarius recte, ut opinor, Uriam Strabonis esse Hyriam putat. In Tab. Peut. est *Urbius*, a Tarento distans 20 m. p. a Brundusio 23 m. p. ergo ἐπὶ τῷ μέσω ἰδμῷ ponitur. *F.*

1. Θυραίοι] Nihil certius, quam ipsum Strabonem scripsisse Οὐρία, ubi nunc vulgo Θυραίοι, et Ὑρίαν ubi nunc Οὐρίαν. *Ph. Cluverius*, Ital. Antiq. 1. iv. c. 13. pag. 1247. *Anon.*

2. Οὐρίαν] Ita habet et Plinius, et v. ac ov. confundi, alibi ostensum est et a nobis, et ab aliis. Nam Hyria, Ὑρία, hodie apud Herodotum legitur in Polymnia. In iis, quæ sunt de Brundusio, λέγονται Κρητῆς scripsi, ut textus cohæreret: alias λέγονται Κρητῆς lacunam ostenderet. Locus alioqui non est satis integer, et βασιλευομένη utcunque concoquo. *Xyland.*

Ibid. Εἰρηκότος δ' Ἡροδότῃ Οὐρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα Κρητῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω γόλῳ εἰς Σικελίαν, i. e. Cum Herodotus dixerit, Uriam esse in Iapygia, conditam a Cretenfibus, qui a classe Minois, in Siciliam profecta, evagati sunt] Strabo apud Herodotum Οὐρίαν, non Ὑρίαν, legisse videtur, sed scripsisse eum Ὑρίαν, potius quam Οὐρίαν, cenfeo, ad Herodoti exemplum: et corruptum a librario eum locum. Verba Herodoti sunt, lib. vii. λέγεται γὰρ Μίνω κατὰ ζήτησιν Δαιδάλῳ, ἀπικόμενον ἐς Σικανίην, τὴν οὖν Σικελίην καλεσμένην, ἀποθανεῖν βιάῳ θανάτῳ· ἀνὰ δὲ χρόνον Κρητῆς, διὲ σφεῖ ἐποτρύνοντος, πάντας, πλὴν Πολιχνιτῶν τε καὶ Πρασιῶν, ἀπικομένους γόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικανίην, πόλιορκεῖν ἐπ' ἔτεα πέντε πόλιν Κάμικον· τέλος δὲ, οὐ δυναμένους οὔτε ἔλπειν, οὔτε παραμένειν, λιμῷ συνεσθῆτας, ἀπολιπόντας οἰχεσθαι· ὥς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γενέσθαι πλωσίαν, ἵπολαβόντά σφας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλεῖν εἰς τὴν γῆν· συναρᾶσθαι δὲ τῶν πλοίων, (οὐδεμίαν γὰρ σφεῖ ἐτι κομισθῆν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι,) ἐνδαῦτα Ὑρίην πόλιν κτίσαντας, καταμεῖναι τε· καὶ μεταβαλόντας, ἀντὶ μὲν Κρητῶν, Ἰηπυγας Μεσσαπίους γενέσθαι. i. e. Fertur Minoem, Dædalum quærentem, cum in Sicaniam, quæ Sicilia nunc vocatur, appulisset, violenta illic morte periisse. Interjecto, inde tempore, Cretenfes omnes, exceptis Polichnitans, ac Præstis, incitante ipso Deo, magna classe in Siciliam trajecisse, ac Camicum obsedisse per quinquennium: ad extremum, cum nec expugnare possent, neque etiam permanere, fame affictos, ea relicta abiisse: ac, dum circa Iapygiam navigant, exortam ingentem tempestatem eos in terram ejecisse, navibusque laceratis, cum spes nulla redeundi in Cretam ipsis appareret, urbe Hyria ibi condita, substitisse: et mutato deinceps nomine, pro Cretenfibus Iapyges Messapios dictos. Sed, cor-

rupta Strabonis verba ut emendo, sic erroris manifestum item teneo: nam Iapygiam qui appulsi tempestate, non iidem illi erant, qui Siciliam cum Minoe rege petierant, verum alii, qui post temporis intervallum, ulciscendæ ejus cædi, classem infuxerant. Hoc Herodotus clare dicit in citatis ante verbis. Eundem errorem jam ante quoque erravit Strabo, pag. 402. istis verbis: Τάτες δὲ (τῆς Κρητῆς) εἶναι φασὶ τῆς μετὰ Μίνω πλωσίαν εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνην τελευτήν, τὴν ἐν Καμικοῖς παρακάμωσιν συμβῆσαι, ἀπὸ Σικελίας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουον δὲυρο παρωδέντας. i. e. Hos autem (Cretenfes) eos quidem esse aiunt, qui Minoem in Siciliam comitanti, ipso in Camicis mortuo apud Colalum, cum discederent e Sicilia, in reditu huc sunt appulsi. Erat vero classis hujus dux Iapix, Dædali ex muliere Cretica filius, ceu Strabo testatur pagina citata. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι τῆς Δαυνίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήτης γυναικὸς Δαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἠγῆσθαι τῶν Κρητῶν. i. e. Iapyges autem dictos tradunt omnes, qui ibi usque ad Dauniam incolebant, ab Iapyge; qui, ut aiunt, Dædalo ex Cretica muliere natus, Cretensum ductor fuit. Sed Cretenfes, Iapyges postea appellatos, aliam profectiois suæ causam habuisse, et investigasse Glaucom, tradit Athenæus, lib. xii. c. 5. p. 522. simulque memorat, quantum a prisco patriæ more, ac vivendi ratione, horum posterii defecerint. Ecce verba: Ἰαπύγων τε αὐτὸ τὸ γένος ἐκ Κρήτης ὃν, τῶν κατὰ Γλαύκῳ ζήτησιν ἀφικόμενων, καὶ κατοικησάντων, οἱ μετὰ τάτες, λήθην λαβόντες τῆς Κρητῶν περὶ τὸν βίον εὐκοσμίαν, εἰς τοῦτο τρεφῆς, εἰδ' ὕπερον ὕβρεως, ἡλθον, ὥς πρῶτοι τὸ πρόσωπον ἐν τριτάτοις καὶ προκόμια, περιδετὰ τε λαβόντες, γόλῳ μὲν ἀνδρῶν φορῆσαι, &c. Iapygum autem genus cum e Creta sit oriundum, iis nempe, qui, ad Glaucom inquirendum suscepto itinere, huc venerunt, ac fixerunt domicilium, eorum posterii adeo Cretensum frugalitatem, et honestam vitæ agendam rationem, sunt obliti, tum ad luxum, ac deinde et proterviam, adeo magnum pervenerunt, ut et faciem primi ipsi levigarent, antiasque, ac scitiam item comam, sibi assumerent, floridasque etiam vestes gestarent. &c. Vide Cretam Joannis Meursii, lib. iv. cap. 5. p. 212. *Anon.*

5. Βρεντέσιον] Omnino legendum, ut apud Stephanum, Βρεντίον. *Ph. Cluverius*, Italiae Antiq. lib. iv. c. 13. pag. 1245. *Anon.*

Ibid.] Tarentino duce in Brundusium recepto, forsan accidit nummos Brundusinos Tarentinis esse non dissimiles. *F.*

12. ἐδέξαντο οἱ Βρεντέσινοι] Historia extat apud Justinum, libro tertio, c. 4. *Casaub.*

13. Χώραν δ' ἔχουσι βελτίῳ τῆς Ταραντίνων] Brundusium (hodie Brindisi) solo feraci gaudet, sed cæli temperies in hyeme mala est, in æstate pessima. Circuitus urbis, ut a rudibus patet, 3 m. p. fuit. Coloniam Romani huc miserunt A. U. C. 513, Torquato et Sempronio Coss. (Paterc.) In his temporibus vix incolæ 9000 tenet. Geog. Nubienfis Brundusium tanquam urbem conspiciam tribus e lateribus, ad modum Constantinopolis magnâ, mari clausam describit, p. 229. Portus Tarenti nunc longe deterior est. *Reidesel*, p. 197, 198. *Swinburn* in itin. Neapolit. optime situm portumque hujus urbis depingit. *Sest.* 5. p. 283 *F.*

ὥς εἰκέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ χῆμα· ἀφ' οὗ καὶ τένο-
μα· σὺν γὰρ τῇ πόλει, κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφου παρ-
είκειν ὁ τόπος· τῇ δὲ Μεσσαπία γλώτῃ Βρεντέσιον
ἢ κεφαλῇ τῆ ἐλάφου καλεῖται. Ὁ δὲ Ταραντῖνος οὐ
παντελὲς ἐστὶν ἀκλυτος, ἀλλὰ τὸ ἀναπεπλάσθαι, καὶ
τινα καὶ πρὸς βράχιν ἔχειν τὰ περὶ τὸν μυχόν.
Ἐπὶ δὲ τοῖς ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας διαί-
ρυσιν, εὐθύπλευς μᾶλλον ἐστὶν ὅτι τὸ Βρεντέσιον, καὶ
δὴ καὶ δεῦρο πάντες καταίρουν οἷς εἰς τὴν Ῥώμην
πρόκειται ὁδὸς· δύο δ' εἰσὶ, μία μὲν ἡμιοική· διὰ
Πευκετίων, οὓς Ποιδίκεες καλεῖται, καὶ Δαυνιῶν, καὶ
Σαννιτῶν μέχρι Βενεβέντε· ἐφ' ἣν ὁδὸν Ἑγνατία
πόλις, εἴτα Κελία, καὶ Νήπιον, καὶ Κανύσιον, καὶ Κερ-
δονία· ἢ δὲ ἀπὸ Τάραντος μικρὸν ἐν ἀριστερᾷ· ὅσον δὲ
μῆκος ἡμέρας περὶ ὁδὸν κυκλεύσαντι ἢ Ἀππία λεγ-
μένη, ἀμαξήλατος μᾶλλον· ἐν ταύτῃ δὲ πόλιν Οὐρία
τε, καὶ Οὐνευσία, ἢ μὲν μεταξὺ Τάραντος καὶ Βρεν-
τέσιος, ἢ δὲ ἐν μεθόχοις Σαννιτῶν, καὶ Λευκανῶν· συμ-
βάλλουσι δὲ ἀμφὶ καὶ Βενεβέντον καὶ τὴν Καμπα-
νίαν ἐκ τῆς Βρεντέσιος· τούτωνθεν δ' ἤδη μέχρι τῆς
Ῥώμης Ἀππία καλεῖται, διὰ Κανδίας, καὶ Κα-
λατίας, καὶ Καπύας, καὶ Κασιλίνης, ὅς ἐστιν Ὀνε-
υσίας· τὰ δ' ἐνθένδε εἰρηται. Ἡ δὲ πᾶσα ἐστὶν ἐκ Ῥώ-
μης εἰς Βρεντέσιον μίλια τξ. Τρίτη δ' ἐστὶν ἐκ Ῥηγί-
ας Βρεττίων, καὶ Λευκανῶν, καὶ Σαννιτῶν εἰς
τὴν Καμπανίαν, συνάπτεσθαι εἰς τὴν Ἀππίαν, μακρο-
τέρα δ' ἐκ Βρεντέσιος τρισὶν ἢ τέσσαρσιν ἡμέραις, διὰ

num cervinorum exprimat: unde et urbi nomen:
locus enim, si una cum urbe consideretur, maxime
cervini capitis est similis, quod Messapiorum lin-
gua Brentesium dicitur. Tarentinus autem finus
non omnino immunis a fluctibus est, quia patet,
ac præterea in intimo recessu quædam vadosa ha-
bet. Præterea e Græcia et Asia rectus est Brun-
dusium trajectus, omnesque huc deferuntur, qui-
bus inde Romam iter est. Sunt autem duæ viæ,
una qua muli ire possunt per Peucetios, qui Pedi-
culi dicuntur, et Daunios, ac Samnites, Beneven-
tum usque: qua in via urbes sunt Ignatia, Celia,
Netium, Canusium, Herdonia. Via per Taren-
tum paululum ad lævam deflectit. Unius diei
ambitu confecto in Appiam pervenitur, quæ plauf-
tris patet: in ea sunt Uria et Venusia, illa inter
Tarentum et Brundisium, hæc in confinio Samni-
tum et Lucanorum. Coeunt a Brundisio ambæ
viæ apud Beneventum ad Campaniam. Inde Ro-
mam usque jam Appia via ducit per Caudium,
Calatiam, Casilinum, usque Venusiam: reliqua
sunt jam dicta. Tota via a Brundisio Romam est
stadiorum cccclx. Tertia via est a Regio per Brut-
tios, Lucanos, et Samnium in Campaniam ducens,
atque in Appiam per Apennini montana: tribus

^a προσβράχιν Par. 2. πρὸς βράχιν ex correct. Med. 2. ^b ἐν δὲ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c εὐθύπλευς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^d ἡμιοική Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^e Πευκετίων Par. 1. Med. 1. 2. ^f Σαννιτῶν Par. 1. 2. et sic infra. ^g Βενεβέντε Par. 1. Eton. et sic infra. Οὐνευσία Par. 2. Bre. Esc. Mosc. et sic infra. ^h Ἑγνατία Med. 1. 2. ⁱ Κερδονία Esc. ^k ἐν δεστ Med. 1. 2. ^l Κανδία Par. 1. Eton. ^m Γαλατίας Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ⁿ Καπύας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^o μέχρις Par. 2. Med. 1. 2. Eton. ^p Ονέουσας Par. 2. Med. 1. 2. Mosc. Ονέουσας Par. 1. Eton. Ονέουσας Esc. ^q τῆς δεστ Med. 2.

1. ὥς εἰκέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ χῆμα] Eo videtur respexisse
Cæsar, cum scriberet, de hoc portu loquens, *Ab utroque portus
cornu moles jacimus*, apud Cicer. ad Att. ix. Ep. 14. Similiter
infra de Byzantino sinu, *οἰκὼς ἐλάφου κέρατι*. Lucanus de Brun-
dusio, l. ii. ver. 613.

*Hanc latus angustum, jam se cogentis in arctum
Hesperiae, tenuem producit in æquora linguam,
Adriacas flexis claudit quæ cornibus undas.* Casaub.

3. Βρεντέσιον ἢ κεφαλῇ τῆ ἐλάφου καλεῖται] Apud Stephanum
est Βρεντίον, qui auctorem hujus etymologiæ citat Seleucum in
Glossis. Idem.

Ibid.] Totidem verbis hæc habet Eustathius ad Odyss. α'.
p. 44. Edit. Basil. Vide Clar. Berkelium, ad Stephanum, v.
Βρεντησιον. Anon.

5. καὶ τινα καὶ πρὸς βράχιν ἔχειν] Lege, καὶ τινα καὶ προσβράχιν
ἔχειν, τὰ περὶ τὸν μυχόν. Sic libro vii. ἔχει δ' ὁ κόλπος νησιδία
τρία, καὶ προσβράχιν τινα καὶ χοιραδῶδη. Casaub.

8. εὐθύπλευς μᾶλλον ἐστὶν ἐπὶ τὸ Βρεντέσιον] Lege, ἐπὶ τὸ Βρεντέ-
σιον. Idem.

10. ἡμιοική] ἡμιοική legi, cum esset ἡ μινούκη: opponitur
enim ei quæ curribus est pervia. Sed Celia videtur Plinii esse
Cælum: habet et Ptolemæus e simplex: de Netio nihil habeo:
nisi fortasse sit Aletium Plinii. Cerdoniam in Herdoniam mu-
tavi: nam sic et Ptolemæus, et Plinius, l. iii. c. 11. ubi tamen
Herdonienfes pro Herdoniensibus vitio leguntur. Meminit hu-
jus urbis Livius, initio xxvi. Cæterum post, Κανδία et Γα-
λατίας in Caudium et Calatiam mutavi: de Calatia dictum
apud Stephanum: et Caudinos hic habet Plinius, iii. 41. Sed
et Ἀπεννινῶν scripsi, cum nullos nossem Appianos montes: locus
suspectus. Porro Ἑγνατίαν, et Στεγνατίαν, in Egnatiam verti. Sic
et Plinius, et Ptolemæus, et alii. Gnatiam Horatius poetice in
itinere Brundisino vocat. l. i. Sat. v. Xyland.

13. καὶ Νήπιον, καὶ Κανύσιον] Netium nusquam in isto tractu
nominatam reperio: valdeque vereor ne ex proxima voce Κανύ-
σιον orta sint illa, καὶ Νήπιον: quod mihi Ptolemæi maxime tabulæ
suadent. Casaub.

Ibid. καὶ Νήπιον, καὶ Κανύσιον, Et Netium et Canusium] Putat
Cafaubonus τὸ Νήπιον esse male repetitum ex Κανύσιον, quod
apud Ptolemæum non notatur ea urbs, seu locus, sed cum vi-
deam in tabulis Peutingerianis in eo tractu post Celiam *Ebe-
tium*, puto non esse vocem expungendam hoc loco ex Strabone
Νήπιον, sed vel corruptam esse ex *Ebetium* tabularum, vel *Ebe-
tium* corruptum in tabulis ex Νήπιον. Palmer.

Ibid. καὶ Νήπιον] Isaac Casaubono videntur expungendæ vo-
ces, καὶ Νήπιον, tamquam ex una Κανύσιον, bis perperam exscrip-
ta, natæ, quod violentum consilium est, merito improbatum
ab Holstenio: qui primum quidem ad *Natiolum* tabulæ, quasi
inde deminutum, referebat; sed quod hoc in alia via depre-
hendebat, sententiam postea mutavit, nec vero certior aliam
substituit, nisi quod dicit, *Νήπιον* Strabonis esse *Ebetium* tabulæ,
quamvis ordo variet. Harduinus Plinii libro iii. cap. 11. *Ne-
tinos* inseruit, ex codice veteri an ingenio suo, non ostendit,
ubi priores *Neretinos* legerunt, qui post paulo repetuntur, ut
alterutro loco vel vitiosum, vel pravatum vocabulum videatur.
Chr. Cellarius, Geograph. Antiq. l. ii. c. 9. Anon.

Ibid. καὶ Κερδονία] Ptolemæo, *Ερδονία*. *Herdonenses* inde Pli-
nio, l. iii. c. 11. Casaub.

20. τούτωνθεν δ' ἤδη (a Benevento scilicet) μέχρι τῆς Ῥώμης Ἀπ-
πία καλεῖται, διὰ Κανδίας, καὶ Καλατίας, καὶ Καπύας, καὶ Κασιλίνης,
μέχρι ΟΥΝΟΥΣΙΑΣ] Omnino reponere debemus, ΣΙΝΟΥΕΣΣΗΣ.
Vide supra, p. 332. ubi reliqua Viæ Appiæ descripta sunt, a
Roma ad Sinuessam. T.

21. διὰ Κανδίας, καὶ Καλατίας] Κανδίων reperies etiam apud
Ptolemæum, in descriptione Samnii, et Livium. Caudinorum
meminere et reliqui Geographi. Notæ sunt et Caudinæ fau-
ces, five furcillæ, Romanis parum faustæ. Liv. l. ix. c. 2.
et l. xxii. c. 14. Casaub.

Ibid. διὰ Κανδίων] Casaubonus legit, Κανδίων. Hanc emen-
dationem probat Lævinus Torrentius, ad Horatii lib. i. Sat. v.
vers. 51. Anon.

22. μέχρι Οὐνευσίας] Venusia certe est pessima lectio. MSS.
conjectura Tyrwhitti magnopere favent. F.

aut quatuor diebus Brundusino itinere longior. Traiectus a Brundusio unus est ad montes Ceraunos, et sequentem Epiri ac Græciæ oram: alter Epidamnium, major, scilicet mille et octingentorum stadiorum: usitatus tamen et hic, propter urbis ejus opportunitatem ad Illyricarum gentium et Macedonum commercia. A Brundusio autem prætervehenti Adriatici maris oram, urbs occurrit Egnatia, quæ commune est diversorium tam navigantibus, quam terra petentibus Barium: navigatur autem noto. Atque huc usque juxta mare Peucetiorum se regio profert, in mediterraneis, usque ad Silvium: tota est montosa et aspera, Apennini montis multas partes recipiens: incolæ ex Arcadia videntur immigrasse. A Brundusio Barium usque stadia sunt circiter septingenta: fere æquali ab utraque harum intervallo abest Tarentum. Contigua est Dauniorum regio: insequuntur Appuli cum Frentanis. Necessè est autem, cum non nisi prisca temporibus Peucetiorum et Dauniorum nomina usurparint incolæ, sed omnis ista regio Apuliæ nomine fuerit comprehensa, ne nunc quidem fines istarum gentium certo posse describi: itaque neque nobis quidquam est de his adseverandum. A Bario ad Aufidum flumen, super quem Canusium jacet emporium, stadia cccc: ad ipsum emporium a mari adverso amne stadiorum vi. navigatio. In propinquo est Salapia, Argyripensum navale. Etenim non procul a mari in planitie sitæ sunt duæ urbes, quæ, ut ambitus earum docent, quondam Italicarum fuerunt maximæ, Canusium et Argyripa:

τῶν Ἀπεννίνων ὄρων. Ὁ δ' εἰς τὴν περαιάν ἐκ τοῦ Βρεντεσίε^b πλῆς ἐστίν, ὁ μὲν ὅπῃ τὰ Κεραυνία, καὶ τ' ἐξῆς παραλίαν, τῆς τε Ἡπείρου, καὶ τ' Ἑλλάδος. ὁ δ' εἰς Ἐπίδαμνον, μείζων τῆς ὁροτέρης· χιλίων γὰρ ἐστὶ καὶ ὡς εἰδίων· τέτρεπτα δὲ καὶ οὗτος, διὰ τὸ τὴν πόλιν εὐφυῶς καθεῖσθαι πρὸς τε τὰ τ' Ἰλλυριῶν ἔθνη, καὶ τὰ τ' Μακεδόνων. Παραπλέοντι δ' ἐκ τῆς Βρεντεσίε τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ἐστὶν ἡ Ἐγνατία, οὕσα κοινὴ καταγωγὴ, πλεοντὶ τε καὶ πεζεύοντι εἰς Βάριον· ὁ δὲ πλῆς, νότω. Ἄχρι δὲ τοῦ μὲν Πευκέτιοι καὶ θάλατταν, τῇ μεσογαίᾳ δὲ μέχρι Σιλείας· πάντα ἡ τραχὺς, καὶ ὁρεινὴ, πολὺ τ' Ἀπεννίνων ὄρων κοινωνῶσα. Στοιχεῖ δ' Ἀρκάδας δεξαομένη δοκεῖ. Εἰσι δ' ἐκ Βρεντεσίε εἰς Βάριον ἐπτακόσιοι πρὸς εἰδίους· 15 χεῖδον δ' ἴσον ἑκατέρας· Τάρας δέχει· τ' ἡ συνεχὴ Δαῦνιοι νέμονται· εἴτα Ἀπείλοι μέχρι τ' Φρενταίων. Ἀνάγκη δὲ Πευκετίων καὶ Δαυνίων μηδ' ὅλως λεημονῶν ὑπὸ τ' ἐπιχωρίων, πλὴν εἰ τὸ παλαιόν, ἀπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας Ἀπελίας λεημονῆς, νυνὶ μηδὲ 20 τοὺς ὄρους ἐπ' ἀκρεῖες λέγεσθαι τῶν ἐθνῶν τούτων· διόπερ ἐδ' ἡμῖν διόχυριτέον περὶ αὐτῶν. Ἐκ δὲ Βαρίε πρὸς τὸ ποταμὸν Ἀυφίδιον ἐφ' ᾧ τὸ ἐμπορεῖον τῶν Ἰκανυσίων· ὁ δ' ἀνάπλες ὅπῃ τὸ ἐμπορεῖον 25 σ' ὡλησίον δὲ καὶ ἡ Σαλαπία, τὸ τῶν Ἀργυριπηνῶν ὅπῃ τινον. Οὐ πολὺ γὰρ δὴ τῆς θαλάττης, ὑπέρευνται δύο πόλεις ἐν γὰρ τῷ πεδίῳ μέγισται τῶν Ἰταλιῶν γερωνῶν ὡρότερον, ὥς ὅτι τ' ὠριόλων δῆλοι, τὸ τε ἡ Κανύσιον καὶ ἡ Ἀργυρίπην, ἢ ἄλλὰ νῦν

^a Ἀπεννίνων Par. 1. 2. Ἀπεννίνων Med. 1. 2. ^b παραπλέοντι ex correct. Med. 2. ^c Στεγνατία Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^d μέχρι τ' Πευκετίε Par. 1. Eton. Mosc. δεῦρο deletum est in Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. Πευκετίε legitur in Med. 1. 2. Esc. ^e Τάρας deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^f Κανύσιοι Par. 1. 2. Med. 2. Bre. Eton. Esc. et ex correct. Med. 1. ^g Φρενταίων Med. 2. ^h MSS. Αὐφίδιον, Marg. Cas. sic Par. 1. Αὐφίδιον Eton. Esc. Mosc. et Par. 2. in textu et in margine. Ἀφίδιον Bre. ⁱ Κανυσίων Med. 1. Eton. Κανυσίων Med. 2. ^k In vett. est ἐνεγκοντα, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^l Σαλαπία Par. 1. Σαλαπία Par. 2. ^m Ἀργυριπηνῶν Par. 1. Med. 1. 2. ⁿ Κανύσιον Med. 1. ^o Ἀργυρίπην Par. 1. Med. 1. 2. Gron. et sic infra. Esc. habet Ἀργυρίπην, et mox Ἀργυρίπην. ^p ἀλλὰ καὶ Med. 2.

4. χιλίων γὰρ ἐστὶ καὶ ὡς εἰδίων] Plinio auctore, l. iii. c. 11. Dyrrachium abest Brundusio ccxx. m. p. hoc est stadia mdcclx. at auctor Itinerarii maritimi mille tantum stadiorum intervalum ponit. Casaub.

8. ἡ Ἐγνατία] Horatius (l. i. Sat. v. ver. 97.) Egnatiam, vel Gnatiam, memorat. Hujus urbis quædam extant vestigia. Reidesel, p. 201. Swinburni iter Neap. p. 206. F.

10. Μέχρι δὲ τοῦ] Locus hic fuit confusus et corruptus. Itaque et interpres monstrum prodidit: pro Πευκέτιοι erat scriptum Πευκετίου. Silvium non satis novi, nisi quod Sylvinos esse puto, quos cum Venusinis Plinius nominat, l. iii. c. 11. Xyland.

11. μέχρι Σιλείας] Locus meo judicio corruptus: nec quicquam huc facit Sila, silvæ nomen, de qua supra. Casaub.

Ibid. μέχρι Σιλείας, ad Silvium] Puto legendum esse, ex tabulis, Σιλείας, qui locus mediterraneus notatur inter Venosam et Egnatiam, ex nomine suspicor esse hodiernum Lefito. Palmer.

14. Εἰσι δ' ἐκ Βρεντεσίε εἰς Βάριον ἐπτακόσιοι πρὸς εἰδίους] Antoninus hoc iter ita describit.

Barium

Arneſſo

M. P. XXII.

Egnatiæ

M. P. XV.

Speluncis

M. P. XXI.

Brundusium

M. P. XVIII. Casaub.

Ibid.] Antonini computatio ad 76 m. p. attingit. Tabula Peut. habet a Speluncis ad Brundusium 28 m. p. et a Bario ad Brundusium 87 m. p. quod Straboni optime congruit. D'Anvillius tamen Antoninum sequitur. Forſan textus Strabonis depravatus est, et pro ἐπτακόσιοι legas ἐξακόσιοι. Barium (hodie Bari) urbs in feraci solo posita est. Piscibus abundat mare, ergo Horatius l. i. Sat. 5. ver. 97. ait,

Bari mænia piſcoſi.

De hac urbe vide Reidesel, p. 203. qui proventus terræ et industriam habitantium maxime laudat. Swinburnus in itin.

Neapol. Barium describit, p. 191. F.

15. ἑκατέρας Τάρας δέχει] Vox Τάρας videtur excidisse, ut geographica monstrant tabulæ. Tarentum itaque reposui. Τάρας fecit ut Τάρας putaretur abundare. Caunios in Daunios cur mutarim, causa est evidens. Xyland.

22. πρὸς τὸν ποταμὸν Αὐφίδιον] Hunc Polybius lib. iii. p. 362. Edit. Amst. Αὐφίδιον vocat, et solum ex omnibus Italiæ fluviiis esse annotat qui Apenninum fecit. Cum enim fontes habeat in ea Apennini parte quæ est Etrusco mari obversa, Adriaticum tamen mare non Tyrrhænicum intrat. Casaub.

Ibid.] Vide Clar. Cellarium, Geogr. Antiq. l. ii. c. 9. Anon.

Ibid. ἐφ' ᾧ τὸ ἐμπορεῖον τῶν Κανυσίων] Mela, l. ii. c. 4. Et flumen, quod Canusium attingens, Aufidum appellant. Casaub.

Ibid.] Aufidus fluvius est hodie Ofanto, ab Hirpinis montibus Canusium (ut ait Plinius) præfluens. l. iii. c. 11. Canusium urbs Romanorum perfugium fuit post cladem Cannensem. A Cannis distat 6 m. p. Nunc Canosa dicitur: colle satis alto ponitur, unde cum aliis Apuliæ civitatibus aquæ penuria laboravit. Horatius et panem et aquam hujus loci vituperat, l. i. Sat. 5. ver. 91. De rudetibus Canusii vide Reidesel, p. 211. F.

24. καὶ Σαλαπία] Salapia oppidum Annibalis meretricio amore inclutum. Plin. l. iii. c. 11. Vitruvius l. i. c. 4. scribit Salapiam propter insalubritatem paludum esse versus mare 4 m. p. translatam. Municipium fuit. Hodie Salpi. Swinburni iter Neapolit. p. 173. Idem.

Ibid. Ἀργυριπηνῶν] Sic citat Stephanus. Sed et Maro Argyripan dixit ri brevi: itaque unico p non male scribitur. Lycophron ri produxit: sic et Apuliam cum unico p invenissem scriptam, non mutavi: cujus primam syllabam et corripit et producit Horatius. Cæterum Argos Hippium in Græco erat Ἀργυροῖπιον, corrupte: testes Stephanus, Plinius, Virgilius, Æn. xi. ver. 246. — patriæ cognomine gentis. Servius, alii. Xyland.

^a ἐλάτῃς εἰσὶν· ἐκαλεῖτο δ' Ἐξαρχῆς ^b Ἄργος ἵππιον, εἴτ' Ἀργυρίππη, εἴτα νῦν Ἄρποι· ^c λέγεται δ' ἀμφοτέρω Διομήδης ^d κτίσμα· καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλά δεικνύει τῆς ^e Διομήδης ἐν τέτοις τοῖς τόποις δυνατείας σημεῖα. Ἐν μὲν τῷ ^f Ἀθηνᾶς ἱερῷ τῆς ἐν ^g Λυκεῖᾳ, παλαιὰ ἀναθήματα· καὶ αὕτη δ' ὑπῆρξε πόλις ἀρχαία ^h Δαυνίων, νῦν δὲ τεταπεινώται. Ἐν δὲ τῇ πλεονεξίᾳ θαλάτῃ δύο νῆσοι ⁱ Διομήδαιοι προσαρρευσόμεναι, ὧν ἡ μὲν οἰκεῖται, ^j δ' ἐρήμην φασὶν εἶναι· ἐν ἡ καὶ τὸν ^k Διομήδην μυθεύουσιν ἀφανισθῆναι τινες, καὶ ^l τὸς ἐταίρους Σπορνιδωθῆναι, καὶ δι' αὐτῶν νῦν ἀφαιμένειν ^m ἕκ μέρους, καὶ βίον πᾶν ζῆν ἀνθρώπινον, τούτῳ τε διαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι τὸς ὅπτιοις, ἀπὸ δὲ τῶν κακέρων, καὶ μιᾶν φυγῇ. Εἰρηλα δὲ καὶ ⁿ τὰ παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς ^o ἀφαιδρυνόμενα ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

nunc ea sunt minores. Quæ nunc Arpi, principio Argos Hippium, deinde Argyripa nominata fuit. Utamque Diomedes fertur condidisse: campusque, et multa alia extant vestigia, quæ Diomedis in ea regione fuisse testentur dominationem: utpote Luceriæ (quæ et ipsa antiqua Dauniorum urbs, hodie humilis est) vetusta donaria in fano Minervæ: et in vicino mari duæ sunt insulæ, Diomedææ appellatæ, quarum colitur altera, alteram esse ferunt desertam: in hac nonnulli fabulantur Diomedem e medio sublatum, ejusque socios in aves mutatos, etiamnum quodammodo superesse, et vitam vivere humanæ æmulam ratione victus, et comitate erga homines probos, fugaque flagitioforum. De iis, quæ apud Venetos hoc de heroe vulgo jactantur, honoribusque ei decretis, dictum est supra. Videtur etiam Sipontum Diomedis esse opus, a Salapia distans stadiis circiter cxi. Dicta est urbs Græce Sepius, a sepiis quæ fluctibus ibi ejiciuntur. Inter Salapiam et Sipontum fluvijs est navigabilis, et magnæ paludis ostium: utroque res a Siponto devehuntur, præcipue frumentum. Porro collis in Daunia est, Drium

^a ἐλάτῃς εἰσὶν Par. 2. ἐλάτῃς εἰσὶν ex correct. Med. 1.

^b Ἀργυρίππιον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^c MSS.

λέγονται δ' ἀμφοτέρω, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. λέγονται δ' ἀμφοτέρω Bre. Mosc.

^d κτίσματα Par. 1. 2. Bre. Gron. Esc. Mosc.

^e Διομήδης Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc.

^f Λυκεῖᾳ Mosc.

^g Δαυνίων Med. 2.

^h Διομήδαιοι

ⁱ Διομήδης Par. 1. 2.

^j Ἑνετοῖς Par. 1. et sic infra.

^k ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^l ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^m ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

ⁿ ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^o ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^p ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^q ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^r ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^s ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^t ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^u ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^v ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^w ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^x ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^y ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^z ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{aa} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ab} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ac} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ad} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ae} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{af} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ag} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ah} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ai} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{aj} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ak} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{al} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{am} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{an} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ao} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ap} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{aq} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ar} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{as} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{at} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{au} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{av} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{aw} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ax} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{ay} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

^{az} ἀφαιδρυνόμενα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Adrias Med. 2. et ex correct. Saunias.

inepte rursus dictus codex περι τῶν Ἀμαζόνων ἀμφιαιρώσεως pro ἀφαιρώσεως. Idem occurrit v. Ἐθνος, ubi aliæ editiones habent νομίζετε, aliæ vero νομίζεται. v. Ματρίλειον Menandri locus in editis legitur, Οὐκ οἰμώζεται &c. Xylander margini sui libri adscripserat legendum esse οἰμώζει. Recte. Vide Gronovii notas. Sed hic ἐπέχω. Omnia enim loca nunc colligere non vauit. In aliud et opportunius tempus id reservamus. Hæc nobiscum communicavit Vir Cl. Joannes Scherpezeel. Legendum procul dubio, ἐταίρους. Joan. Potterus, in Lycophron. Cassandr. verf. 601.

13. τὸς ἐπικεικίς] Imo Græcos: et Barbarorum, non τῶν κακέρων, φυγῇ. Plinius, l. x. c. 44. Advenas barbaros clangore infestant, Græcis tantum adulantur, miro discrimine, veluti generi Diomedis hoc tribuentes. Eadem interpretes Lycophronis. Casaub.

18. ὅσον μ καὶ ε σαδίας] Prior interpretes legit v pro μ. Idem.

Ibid. καὶ ὠνομάζετο γε Σηπῖες Ἑλληνικῶς] Ait ὠνομάζετο, ut innueret, non jam amplius ita a Græcis dici, sed Σηπῶς, quod et Stephanus indicat. Quare non est quod eruditum virum audiamus, qui contendit, apud Melam, l. ii. c. 4. esse legendum, Sepius, non Sipuns: cum utraque lectio stare possit. Idem.

Ibid.] Sipontum. Colonia Romana ibi fuit bis ducta. Vide Livium, l. xxxiv. c. 45. et l. xxxix. c. 23. Forfan incommodus fuit locus ob aquæ penuriam. Cicero enim in Agr. ii. c. 27. cives Romanos appellans eos rogat, an mallerent relicta luce Reip. in Sipontina siccitate collocari. Ergo colonia secunda cito in pejus ruit. Hodie ruinas prope Manfredoniam videre est. F.

20. ποταμός τε πλατὺς] Amnis Cerbalus, ut videtur, Plin. l. iii. c. 11. Idem.

22. Δεικνύται δὲ τῆς Δαυνίας] Utriusque monumenti, et Calchantis et Podalirii, meminit Lycophron: quem cum reprehendit ejus vanissimus scholiastes, summam stultitiam suam cum impudentia adhuc majore conjunctam prodit. Poetæ verba sunt de Calchante, verf. 978.

Πολλοὶ δὲ Σίρην ἄμφι καὶ Λευταρῖαν
Ἄρβαν οἰκήσουσιν, ἐνθα δύσμορος
Κάλχας, ὀλέων Σισυφεὺς ἀνείδμων,
Κεῖται. i. e.
Multi etiam circa Sirin et Leutarniam
Agrum habitabunt, ubi infelix
Calchas, grossorum Sisyphius multarum,
Jacet.

nomine: apud eum facella monstrantur: unum Calchantis in summo vertice; cui, qui oraculum requirunt, arietem immolant nigrum, et indormiunt ejus pelli: alterum Podalirii in imo ad radices collis, c. fere a mari distans stadiis: inde profluit rivus, omnis generis morbos pecoris fanans. Ante hunc sinum est promontorium ad ccc. stadia in mare procurrens versus ortum: Garganum appellant: quod ubi circumflexeris, oppidum invenies Urium: ante promontorium insulæ Diomedis sunt sitæ. Tota ista regio omnium rerum abunde est ferax, equos habet et oves præstantes: lanam habet Tarentinæ mollitie anteeuntem, cedentem splendore: est autem regio ob cavitatem camporum tepida. Sunt qui Diomedem dicunt instituisse fossam, quam ad mare usque perduceret: sed et hoc ejus opus, et alia imperfecta mansisse, domum ipso revocato, ibique mortuo. Atque hæc est una earum quæ de Diomedis feruntur obitu narrationum. Secunda, quæ in Daunia eum tantisper mansisse ait, dum extremum vitæ diem morte conficeret. Tertia est fabulosa illa, quæ eum (ut retulimus, in insula evanuisse prodit. Quarta potest annumerari Venetorum fabula, qui eum apud se affirmant mortalem esse defuisse, et in Deorum numerum relatum. Cæterum intervalla quæ exposuimus, de sententia Artemidori sunt tradita. Chorographus a Brundusio ad Garganum millia passuum

ἡρώα. ^a τὸ μὲν Κάλχαντος ἐπ' ἄκρα τῇ κορυφῇ ἐνα-
γίζουσι δὲ αὐτῷ μέλανα κελὸν οἱ μαντεύοντες, ἐγκοι-
μώμενοι ἐν τῷ δέρματι. τὸ δὲ Ποδालιρίου κατὰ πρὸς
τῇ ῥίζῃ, δέχον τῆς θαλάττης ὅσον σταδίας ρ'. ῥεῖ δ' ἐξ
^b αὐτῶν ποτάμιον Πάνακας πρὸς τοὺς τῶν θρεμμάτων
νόσους. Πρόκειται δὲ τῇ κόλπῃ τέττε, πελάγιον ἀκ-
ρωτήριον ὅπῃ τ' ἀνατεῖνον σταδίας, πρὸς τὰς ἀνατο-
λάς τὸ Γάργανον. κάμπλοντι δὲ τ' ἄκραν, πολιισμό-
πον Οὐρείον. καὶ πρὸ τῆς ἄκρας αἱ ^d Διομήδειοι νῆσοι.
¹⁰ Ἐστὶ δὲ πᾶσα ἡ χώρα αὕτη πάμπορος τε καὶ πολύ-
φορος ἵπποις ^e τε καὶ βοσκότοις ἀείτῃ. ἡ δ' ἐρέα μα-
λακώτερα μὲν τῆς Ταραντίνης ἐστὶ, λαμπρὰ δὲ ἦτον.
ἡ δὲ χώρα ^f εὐδεινὴ ἀφ' ἧς τ' κοιλότητι τ' πεδίων. Οἱ
δὲ καὶ διώρυγὰ ^g φασὶν τεμεῖν ἐπιχειρήσαι τ' ^h Διομή-
¹⁵ δην μέχρι τῆς θαλάττης. καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ
ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας πελάξεις, μετὰ πεμπτον οἴκαδὲ
γυρόμενον, καὶ καὶ κατατρέψαι τὸν βίον. Εἰς μὲν ἔτος
ὁ λόγος περὶ αὐτῆς. δεύτερος δὲ, ὡς αὐτοῖσι μένειε
μέχρι κατατροφῆς τῆς βίης. τρίτος δ' ὁ μυθώδης ὅν
²⁰ πορεύον, τ' ἐν τῇ νήσῳ ἰλέγων ἀφανισμόν. τέταρτον
^k δὲ θείη τις ἀν, τὸν τ' Ἐνετῶν. καὶ ὅς ἐκείνοι παρὰ
σφίσι πως τ' κατατροφὴν αὐτῆς μυθεύουσιν, ἣν ἀπο-
θέουσιν καλοῦσι. Ταῦτα μὲν οὖν κατ' Ἀρτεμίδωρον κεί-
ται τὰ διαστήματα. φησὶ δ' ὁ χωρογράφος ¹ τὸ ἀπὸ
²⁵ τῆς Βρεντεσιᾶς μέχρι Γαργάνου μιλίων ρξε'. πλεονάζει

^a τῆ μὲν Med. 2. ^b αὐτῆ Par. 1. Med. 1. 2. Gron. Mosc. ^c τὰς deest Med. 2. ^d Διομήδειας Med. 1. Mosc. ^e δὲ Med. 1. 2.
^f εὐδεινὴ Par. 2. Med. 1. 2. Mosc. εὐδεινὴ Eton. ^g φασὶν Διομήδην τεμεῖν ἐπιχειρήσαι τὸν μέχρι Par. 1. τεμεῖν ἐπιχειρήσας φασὶν τὸν
Med. 1. 2. ^h Διομήδην Efc. Med. 1. ⁱ MSS. λέγω, Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^k δὲ deest Med. 1. 2. ¹ τὰ ἀπὸ
Med. 1. 2. Bre.

De Podalirio, ver. 1047.

Ὅδ' Ἀύσονιαν ἀγχι Κάλχαντος τάφῳ
Δυοῖν ἀδελφοῖν ἄτερος Ψευδῆσιον
Ξένῃν ἐπ' ὁσίοισιν ὀγκῶσαι κόνιν. i. e.
Alis juxta Italica Calchantis sepulcra
Honoraria, duorum fratrum alter,
Peregrinum super ossa pulverem aggeret. Casaub.

2. ἔγκοιμώμενοι ἐν τῷ δέρματι. Virgilius, Æn. vii. ver. 87.

caesarum ovium sub nocte silenti
Pellibus incubuit stratis, somnosque petivit.

Lycophron de Podalirio hoc narrat, ver. 1050.

Δοραῖς δὲ μύλων τυμῶν ἐγκοιμώμενοις
Χεῖρας καδ' ὑπνον πᾶσι νημερτῇ φάτιν. i. e.
Et in ovillis super heroum cubantibus
Reddet in somnis vera cunctis oracula. Idem.

4. ῥεῖ δ' ἐξ αὐτῶν ποτάμιον Πάνακας πρὸς τὰς τῶν θρεμμάτων νό-
σους. Fluvio nomen Althæno, παρὰ τὸ ἁλδαίνειν, quod est sanare: Lycophron autem non gregibus tantum, sed et hominibus pro-
desse hunc fluvium indicat. ver. 1052.

Νόσων τ', inquit, ἀκείνης Δαυνοῖς κληθήσεται,
Ὅταν κατινυαίνοντες ἁλδαίνῃ ῥοαῖς
Ἀγωγὸν αὐδῶσιν Ἡπία γόνον
Ἀσπίσι καὶ ποικιλαῖσι πρεμνὴν μολεῖν. i. e.
Morborumque curator a Daunis vocabitur,
Quando se humectantes aquis Althæni
Adjutorem invocabunt Æsculapii filium,
Ut civibus veniat et gregibus propitius. Idem.

8. τὸ Γάργανον. Servius, ad Virg. Æn. xi. ver. 247. ait Gar-
ganum montem esse Iapygiæ, qui per Calabriam usque in Adri-
aticum extendatur mare. Idem.

Ibid.] Mons Garganus, qui fere peninsulam occupat, hodie
est Monte di S. Angelo, ad septentrionem Manfredoniæ. Plinius
urbem memorat Uriam, quæ certe eadem ac Οὐρείον Strabonis.
Mons Garganus non Apenninis jungitur, quanquam plurimæ
recentes Chartæ seriem montium habent. Swinburnus in itin.
regni Neapolit. p. 151. 4to. F.

11. ἡ δ' ἐρέα. Vide prædictum Horatii locum de Luceriæ
lana pag. 410. Strabo hanc regionem tanquam pecori et
equis, non autem frugibus aptam describit. Hac de causa
Cicero Apuliam inanissimam partem Italiæ vocat, (ad Atticum

1. viii. Ep. 3.) In alio loco pastores esse plurimos in Apulia
innuit. (Catil. Or. iii. c. 6.) Martialis palmam dedit Apuliæ
lanæ. l. xiv. Epig. 155.

Velleribus primis Apulia, Parma secundis
Nobilis, Altinum tertia laudat ovis.

Patet autem a l. viii. Epig. 28. eum Tarentinam regionem
sub Apuliæ nomine comprehendere. Regio certe montosa et
fiticulosa est, ergo culturæ minus idonea. Idem.

13. ἡ δὲ χώρα εὐδεινὴ διὰ τὴν κοιλότητα τῶν πεδίων. Est autem
regio ob cavitatem camporum tepida. Legendum vel εὐδεινὴ, ab
εὐδῖος, vel εὐδειλῆ, quod tamen non meminisse me legisse in fœmi-
nina terminatione; sed semper εὐδειλὸς ὁ καὶ ἡ: ideo εὐδεινὴ ma-
gis placet, et magis accedit ad vulgatam lectionem. Palmer.

23. Ταῦτα μὲν ἐν. Videtur aliquid aut corruptum, aut (quod
magis apparet) mutilum: nam et reliqua sunt corrupta, et suo
signo a me affecta. Xyland.

Ibid. Ταῦτα μὲν οὖν κατ' Ἀρτεμίδωρον. Non puto hic desiderari
quicquam. Sed cum Italiæ longitudinem esset traditurus, quæ
est ab intimo sinu Adriatico ad ea loca, de quibus modo est actum,
prius voluit monere lectorem, se in superioribus dimensionibus
Artemidorum esse secutum. Deinde comparat dimensiones ejus,
quem chorographum appellat, cum dimensionibus Artemidori:
utrumque autem ait dissentire a communi opinione: quid autem
uterque senserit difficile fuerit investigare. Casaub.

25. μιλίων ρξε. Chorographi computatio certe melior. Cujus
fuerit, sane nescio, sed Æthicus scribit, quod J. Caesar, cum con-
sulatus sui fasces erigeret, ex Senatus consulto censuit omnem or-
bem jam Romani nominis admitti per prudentissimos viros, et omni
philosophiæ munere decoratos. Sic omnis orbis terræ intra annos 32
a dimensionibus peragratus est, et de omni ejus continentia perlatus
est ad Senatum, Æthic. cap. i. Si danda fides Æthico, pera-
gratio imperii cœpta est circiter annum 46 ante Chr. et finita
anno A. C. 14. scilicet vix 34 annis ante editum Strabonis hoc
opus. Exinde conjicio, hanc peragrationem scriptam esse Χω-
ρογράφου nostri authoris. Artemidorus autem Ephesius longe
ante, Ptolemæo Lathyro regnante, floruit. Hoc a Marciano
Heracleota patet, qui Artemidori libros in compendium rede-
git. Itineraria picta a Vegetio memorantur, l. iii. c. 6. et
horum exemplar sat integrum in Tabula Peutingeriana ha-
bemus. F.

δὲ αὐτὰ ^a Ἀρτεμίδωρος· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀγκῶνα σ ν δ
 μίλια φησιν ἐκεῖνος· ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς ^b α σ η
 πλησίον τὰ τῆς Ἀγκῶνος σταδίας εἶρηκε α σ ν, πολλὸν
 ἐνδεέτερον ἐκείνου. Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας
 μεμιλιασθαι φησι, καὶ εἶναι μίλια φξβ εἰς Σίλαν πό- 5
 λιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυλῆαν ρ ο η· ἔχ' ὁμολογῶντες
 τῷ ^c φερομένην ἀφ' ἑσθῆματι τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας,
 ἀπὸ τῆς Κεραυνίων ὄρων ὅτι τῆς Ἀδρίας μυχόν· ὑπὲρ
^d ἑξακισχίλιον ^e τέτο ἀποφαίνοντες, καὶ μείζω κατιστάν-
 τες ἐκείνου πολλὰ ἐλάττω ὄντα. Καὶ πάντες ἡ γὰρ 10
 ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν ἀφ' ἑσθῆματι ἔχ' ὁμολο-
 γῶσι περὶ Ἀλλήλους, ὡς πολλὰς λέγουσιν· ἡμεῖς
 δ' ὅπερ μὴ ὁπικρύνειν δυνατὸν, ἐκφέρουσαν τὸ δοκοῦν
 ἡμῶν· ^f ὅπερ δὲ μὴ, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον πι-
 νέναι δεῖν. Ἐάν δὲ μηδὲν παρ' ἐκείνων ἔχομεν, εἰδέν 15
 θαυμάζον, εἰ δ' εἰ ^g παραλείψομεν τι καὶ ἡμεῖς, ἐν τοι-
 αύτῃ καὶ ταῦτ' ὑποβέσει· τῷ μὲν γὰρ μεγάλων εἰδέν ἂν
 παραλίποιμεν· τὰ δ' ἡ μικρὰ, καὶ γνωριζέμενα μικρὸν
 ὦνται, καὶ ^h παραπεμφθέντα ἔλαθε [ⁱ ὅτε ἐβλάψαμε] καὶ
 εἰδέν, ἢ ^k εἰ πολλὰ τῆς παντελὸς ἔργα παρέλυσεν. Με- 20
 ταξὺ δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς Γαργάνης κόλπος ὑποδέχεται
 βαθύς· οἱ δὲ ὄρεσι καὶ ἰδίως Ἀπελοὶ περὶ τὴν ὁρῶν
 οὐκ εἰσὶν ἡ ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς Δαυνίοις, καὶ ^l Πευ-
 κείοις· εἰδὲ τ' ἄλλα ἡ ἀφ' ἑσθῆματι ἐκείνων τότε νῦν·
 τὸ δὲ πάλαι ἀφ' ἑσθῆματι εἰκός· ὅθεν περ καὶ τὰ ὀνόματα 25
 ἐναντία ^m ἅπαντων ὁπικρατεῖν. Πρῶτον μὲν οὖν ὁ
 τύχει αὐτῇ πᾶσα ἡ γῆ. Ἀννίβας δὲ, καὶ οἱ ὑπερ-
 πόλεμοι ἡρέμωσαν αὐτήν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ
 Κάννας συνέβη, ὅπερ πλείους ὁλεθροῦ σωματῶν Ῥω-
 μαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ 30
 λίμνη ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τῆς λίμνης ἐν μεσσηνίᾳ τὸ Ἀπε-
 λον Τέανον, ὁμώνυμον τῷ Σιδικίνῳ. Καθ' ὃ δοκεῖ
 συνάγεσθαι τὸ τῆς Ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἱκανὸν, πρὸς

numerat clxv: quem numerum amplificat Artemi-
 dorus. Ille a Gargano Anconam usque ccliv. pas-
 suum m. facit. At hic ad vicina Anconæ
 ponit mille et ccl. longe quam ille minori nume-
 ro. Polybius auctor est, miliaria esse dimensa, et
 ab Iapygia ad Silam urbem esse miliaria quin-
 genta et lxii: hinc Aquileiam usque clxxviii.
 Hi non consentiunt cum eo quod fertur spatio Il-
 lyrici litoris a Cerauniis montibus usque ad peni-
 tissimum Adriatici maris sinum: ultra sex millia
 ei tribuentes, iustaque multo maiorem tribuentes
 quantitate. Enimvero maxime de intervallis lo-
 corum omnes ab omnibus discrepant assignandis,
 ut sæpius jam dixi. Nos quoties interponi potuit
 sententia, pronunciavimus quid nobis videretur:
 ubi secus res tulit, existimavimus illorum senten-
 tias proponendas. Quod si nihil ab illis traditum
 est, mirari nemo debet: aut si in talis rei tracta-
 tione nos quoque aliquid præterivimus. Magno-
 rum enim prætermisum a nobis est nihil: exigua
 neque multum utilitatis si cognoscerentur allatura
 erant, et omissa nihil obesse, aut totius operis per-
 fectioni detrudere poterant. A Gargano statim
 profundus subsequitur sinus: circa quem incolen-
 tes peculiariter Appuli nominantur: utuntur eodem
 quo Daunii et Peucetii fermone, ac ne aliis quidem
 rebus hodie differunt: olim fuisse aliquid discrimi-
 nis apparet, unde et diversa omnium obtinuerint
 nomina. Antiquitus totus ille tractus floruit fe-
 cundis rebus: sed eum Annibal et subsequuta bella
 evastaverunt. Ibi Cannensis clades Romanis eo-
 rumque focis accidit, ingenti hominum strage no-
 bilis. In sinu lacus est, et supra eum in continente
 Teanum Appulum, commune cum Sidicino gerens
 nomen. Eo loco Italiæ latitudo videtur in arcum

^a ὁ Ἀρτ... Med. 1. 2.

^b χίλια ἀφ' ἑσθῆματι ἐκείνων Par. 1. 2. Med. 2. Bre. Eton. Mosc.

^c φαινόμενα Bre.

^d ἑξακισχίλιος

Par. 1. Med. 2. Eton.

^e τέτον Par. 1. Med. 1. 2.

^f ὅπερ γε τὰ ἐκείνων μὴ εἰς μέσον οἰόμεθα Par. 1. ὅπερ γε τὰ ἐκείνων οἰόμεθα μὴ

εἰς δεξ. Eton. ὅπερ γε μὴ δεξ. Efc.

^g παραλείψαμεν Med. 1. 2. Efc. Mosc. παραλείψαμεν Par. 1. 2.

^h παραφασίας Par. 1. Eton.

ⁱ ὅτε ἐβλάψαμε defunct Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Bre. Mosc.

^k εἰ deest Efc. deerat Eton. deinde add. recenti, ut videtur,

manu. ^l Πευκείοις Med. 1. 2. Eton. Efc.

^m πάντων Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁿ Malim, ἐπικρατεῖ. Marg. Caf. ^o εὐτύχει Par. 1.

2. Med. 1. 2.

1. ἐντεῦθεν δ' (a Gargano) εἰς Ἀγκῶνα σ ν δ μίλια φησιν ἐκεῖνος·
 ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς α σ η πλησίον τὰ τῆς Ἀγκῶνος σταδίας εἶρηκε α σ ν,
 πολλὸν ἐνδεέτερον ἐκείνου] Hæc corrupta esse omnes viderunt. Sen-
 tentiæ formam hanc fuisse suspicor, ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς ΑΣΠΙΝ
 ΠΟΤΑΜΟΝ πλησίον ΟΝΤΑ τῆς Α. Γ.

2. ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς α σ η πλησίον τὰ τῆς Ἀγκῶνος σταδίας εἶρηκε]
 Iste locus nec sanus est nec integer: opinor conferri dimensio-
 nes chorographi cum dimensionibus Artemidori: quorum ille
 μιλιασμῶν, sive mensura Romana, hic σταδιασμῶν, sive Græca men-
 sura, usus fuerat. Videtur autem posse colligi, dici ab Arte-
 midoro, id intervallum esse stadiorum α σ η, sive α σ ν, hoc est,
 mille ducentorum et octo, sive quinquaginta, quod chorogra-
 phus dixerat esse m. p. ccliv. Ideo subdit Strabo, πολλὸν ἐνδε-
 ετέρον ἐκείνου. Prior interpretis agnoscit vocem σταδίας, quæ hodie
 excidit: et idem tamen α non de mille stadiis, sed de miliario
 interpretatur: plane mirabilis interpretis, ut et hic locus est mi-
 rabiliiter confusus. In veteribus libris pro α σ η legitur, partim
 χίλια ἀφ' ἑσθῆματι ἐκείνων, partim α σ η, quod idem significat.
 Casaub.

Ibid. εἰς α σ η] Legendum forsan, εἰς Αἴσιν, πλησίον ὅλα τῆς Ἀγ-
 κῶνος. Ἄσις fuit oppidum Anconæ vicinum ad fluvium ejusdem
 nominis, limitem Piceni ad Senones. Ptolemæo Αἴσις appel-
 latur. In Gruteri inscriptionibus est Ἄσις. Has literas pro nu-
 meralibus assumere ineptum est: si autem pro nomine oppidi,
 vel fluvii, lectoris venia, habeamus, tum nihil textui deerit. Ar-
 temidori tamen computatio certe mendosa est. Stadia enim 1250
 non plusquam m. p. 156 æquant, cum vera distantia certe m. p.

200 excedit. F.

5. Σίλαν πόλιν] Pro Σίλαν πόλιν (quæ, opinor, nusquam erat)
 restituendum credo, ΣΙΝΑΝ πόλιν. Vide supra, p. 301. F.

Ibid. εἰς Σίλαν] Polybius, lib. ii. nominavit Σήνην, sive Σήναν
 urbem. Quod vocabulum apud Strabonem exscriptores poste-
 rioris ævi, quo η sonabat sicut ι, fecere Σίναν, ut apud Appia-
 num est: mox, litera ν inversa, inde factum est Σίλαν. Ph.
 Cluver. Ital. Antiq. lib. ii. cap. 5. pag. 608. Anon.

Ibid.] Cluverio assentior, pro Σίλαν, esse legendum, Σήναν,
 sed distantia ad Aquileiam longe a vero abest. Polybii textum
 certe corruptum esse ante Strabonem puto. Mallem eum scrip-
 sisse, σ ο η, 278, quod cum D'Anvillio et tab. Peutinger. fere
 congruit. F.

8. ὑπὲρ ἑξακισχίλιον τέτο ἀποφαίνοντες] Atqui apud Stephanum
 videtur dicere Artemidorus, a sinu intimo Adriatico ad ejus
 finem stadia esse tantum mille et xxv. Locus est in Tegestra.
 Casaub.

28. τὰ περὶ Κάννας] Res vulgo nota. Livius, lib. xxii. c. 43.
 et seqq. alii. Idem.

Ibid.] Cannæ est oppidum geminis collibus situm, ergo plu-
 raliter Cannæ dicitur. Locus pugnae Cannensis est hodie Campo
 di Sangue dictus. Planities est sat ferax. (Reidese, 209, 210.
 Swinburni iter Neapolit. p. 168.) F.

30. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ λίμνη ἐστίν] Plinio, l. iii. c. 11. Pantanus
 lacus esse videtur. Casaub.

Ibid.] Frento, quod Plinius flumen portuosum esse dicit. Li-
 vius crebro Teanum memorat. F.

contrahi: cum a Teano ad Puteolos isthmus pertineat, mille stadiorum longitudinem non implens. Post lacum navigatur ad Frentanos et Bucan: utrinque a palude, et ad Bucan, et ad Garganum, stadia sunt cc: quæ Bucan subsequuntur; jam ante sunt enarrata.

Ac talis quidem, et tanta est Italia. Sed cum multa commemoraverimus, præcipua nunc annotare lubet, quæ tantam Romanis imperii majestatem paraverunt. Quorum primum est, quod Italia insulæ in morem circumcirca maris tuto præsidio cingitur, demptis quibusdam paucis partibus, quæ et ipsæ inviis montibus muniuntur. Secundum, quod et plerisque locis importuosa est, et quos habet portus, ii magni sunt atque admirabiles: quorum illud adversus exterorum incursiones usui est, hoc ad invadendos vicissim externos, et mercaturæ expeditam copiam conducit. Tertium, quod varietas ei temperiei aëris multiplex secundum diversas regiones accidit: qua de causa diversitas etiam magna est animalium, stirpium, et in summa omnium ad vitæ usum facientium, aliis alia in quovis genere excellentibus. In longum extenditur Italia majore sui parte a septentrionali plaga versus meridiem: et Sicilia quasi additamentum longitudinis est, tanta insula, et tanta totius veluti pars: atqui aëris tam bona quam mala temperies frigore æstimatur et calore, atque horum medio: ut hinc quoque necesse sit Italiam in abundantiae amborum medio sitam, eamque tanta præditam longitudine, plurimum temperatæ qualitatis obtinere, idque plurimis modis. Quod ipsum aliunde quoque ei obtingit: nam Apenninis montibus per mediam ejus porrectis longitudinem, et ab utroque latere campos collesque frugiferos relinquentes, nulla Italiæ pars est, quæ non et montium, et planorum fructibus et commoditatibus fruatur. Adde his magnitudinem et multitudinem fluviorum atque lacuum: tum aquarum et calidarum et frigidarum plurimis locis eruptiones, ad sanitatem parandam a natura elaboratas: tum omnis generis metallorum copiam, materiæque et alimentorum hominibus brutisque convenientium abundantiam, et huc facientem frugum præstantiam, nemo potest pro dignitate verbis explicare. Præterea cum medio loco et inter gentes maximas sit sita, et Græciam, ac maximas Asiæ partes: loci natura ad imperium

τὰς περὶ Διχαίαν τόπους, ἔλαττον δὲ ἢ αὐτῶν ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θαλάτταν ἰσθμὸν^α καταλίπον· μὲν δὲ τὴν λίμνην ὅτι τὰς Φρεντάνους καὶ τὴν^β Βούκαν^γ πλάγας ἐπὶ· σ δ' εἰσὶν ἐφ' ἐκάτερα σταδίοι τ' ἡμί-
5 νης, ὅτι πρὸς τὴν Βέκαν, καὶ τὸ Γάργανον· τὰ δ' ἐξῆς τῆς περὶ^δ Βέκαν εἰρηται πρότερον.

Τοσαύτη μὲν τοι καὶ τοιαύτη τις [ἐστίν] ἡ Ἰτα-
λία· πολλὰ δ' εἰρηκότες, τὰ^ε μέγιστα^ς ὁπλισμα-
νέμεθα· ὑφ' ὧν νῦν εἰς τοσούτον ὕψος ἐξήρθησαν οἱ
10 Ῥωμαῖοι· Ἐν μὲν ὅτι νῆσος δίκην ἀσφαλῶς φρερεῖται τοῖς πελάγεσι κύκλω, πλὴν ὀλίγων μερῶν· καὶ αὐτὰ τετεύχισται τοῖς ὄρεσι δυσβάτοις ἐσσι. Δεύτερον δὲ, τὸ ἀλίμνον καὶ τὸ πλείστον, καὶ τὸ τὰς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμασῶς ὧν τὸ μὲν πρὸς τὰς
15 ἐξωθεν ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀντὶ ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν ἐμπορίαν ἀφθονίαν συνεργόν. Τρίτου δὲ, τὸ πολλαῖς ὑποπεπληκέναι ἀγαθοῖς ἀέροις καὶ κρᾶσεων, παρ' αἷς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ πάνθ' ἀπλῶς τὰ πρὸς τὸ βίον χρήσιμα πλείστην ἐξάλλαξ-
20 ῖν ἔχει, πρὸς τε τὸ βέλπον καὶ τὸ χεῖρον· ἐκτέταται ἢ τὸ μήκος αὐτῆς ὅτι μεσημερίαν ἀπὸ τῶν ἀρκτων τὸ πλέον· προσθήκη δ' ἐστίν ἡ Σικελία τῷ μήκει, τοσαύτη ἔσται, καὶ τοσούτου κατὰ μέρος^κ εὐκρασία δ' ἀέρων, καὶ^λ δυσκρασία^μ κείναι πρὸς τὰ ψυχρὰ καὶ
25 τὰ θερμά, καὶ τὰ μεταξὺ τέτων· ὥστε καὶ τέτων ἀνάγκη, ἢ νῦν Ἰταλίαν ἐν μέσῳ τῶν ὑπερβολῶν ἀμφοτέρων κειμένῃ, τοσαύτην τῷ μήκει, πλείστον δ' εὐκράτεια μετέχειν, καὶ καὶ πλείστας ἰδέας. Τετὸ δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ· τῶν γὰρ Ἀπεννίνων ὄρων δι-
30 ὄλε τῶν μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἐκάτερον ἢ^ο πλεονεχόν πεδία, καὶ γαλοφίας χαλκίονες ἀπολιπόντων, ὅθεν μέρος αὐτῆς ἐστίν, ὃ μὴ καὶ τῶν ὀρέων ἀγαθὸν^ρ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν πεδίων ἀπολαύον τυγχάνει. Καὶ πρὸς τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος ποταμῶν τε, καὶ^ς λιμνῶν πρὸς ἢ τέτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβο-
35 λὰς πολλαχῆς πρὸς ὑγίαν φύσιν^τ παρεσκευασμένων. Καὶ μὴν καὶ μετάλλων εὐπορίας παντοδαπῶν, ὅλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν, ἐδ' ἀξίως εἰπεῖν ἐστὶ τὴν ἀφθονίαν, ὅσην παρέχεται καὶ τὴν χρηστοκαρ-
40 πίαν. Ἐν μέσῳ ἢ καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν μεγίστων ἔσται, καὶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ τῇ ἀρίστῃ τῇ Ἀσίᾳ μερῶν, τῷ μὲν κρα-
πτεύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγάλαι τὰ θεμέτια αὐτῆς

^α καταλίπον Med. 2. ^β Βέκανον Par. 1. Med. 2. Bre. Esc. Mosc. et sic infra. Med. 1. habet Βέκαν, et Βέκανον ex correct. sic et infra. ^γ τοῖς Med. 2. Eton. Mosc. ^δ Βέκανον Par. 1. Eton. Esc. Mosc. ^ε ἐστίν deest Med. 1. 2. Eton. Esc. ^ς MSS. εἰρηκότεων. Marg. Caf. sic Par. 2. Esc. et ex correct. Med. 1. ^ζ μέγιστα νῦν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^η ὁπλισμανέμεθα Med. 1. 2. Esc. ^θ τοσούτω Par. 1. 2. Med. 1. Mosc. ^ι εὐκρασίαν Par. 1. Esc. Mosc. ^κ δυσκρασίαν Par. 1. 2. Esc. ^λ κρι-
νοντα Esc. ^μ τὰ deest Esc. ^ν MSS. τὸ πλεονεχόν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. τὸ πλεονεχόν Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^ρ Vulgo, καὶ τῶν πεδίων. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. Esc. Bre. ^ς λιμνῶν Med. 2. ex correctione. Eton. videtur olim habuisse λιμνῶν, sed ab-
rasa est. ^τ παρεσκευασμένης Par. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. 2. ^θ ὅλην Med. 2. ^ι ὅσοι Bre. Mosc.

1. ἔλαττον δὲ ἢ αὐτῶν] Malo, ἐλάττω, ut ita conjungantur hæc, ἐλάττω ἰσθμὸν ἀπολίπον: vel conjungendum, ἐλαττόνων ἢ αὐτῶν. Casaub.

Ibid.] Computatio 1000 stad. certe nimia est: vix enim 800 excedit. F.

6. Βούκαν] Et Mela, et Plinius, inter Frentanos Bucam, Histonium, et Ortonam oppida numerat. Idem.

Ibid. εἰρηται πρότερον] Libro quinto. Est autem Buca quam Ptolemæus Βέκαν Φρεντανῶν vocat: Stephanus Βέκαν, nisi fallor: quanquam ille Πενκεῖων, non Frentanorum, ait esse. Casaub.

11. καὶ αὐτὰ τετεύχισται τοῖς ὄρεσι] Vide Ciceronem de Prov. Consular. c. 14. F.

36. πρὸς ὑγίαν φύσιν legebatur: scripsi, φύσιν. Suspicor autem scribendum, ὑγίαν φύσει. Xyland.

37. ὅλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν] Tanta inter Italiæ commoda Strabo non habitantium numerum declarat. Polybius autem ait, milites conscriptos in Italia initio belli Punici secundi fuisse peditum 700,000, equitum 70,000. Hic numerus ante Augustum a civilibus bellis, aliisque causis, sensim diminutus est. F.

πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχει· τῷ δ' ἐγγὺς εἶναι τὸ
 μὴ ῥατῶνις ὑπεργεῖσθαι πεπρωμένῳ. Εἰ δὲ δεῖ τῷ περὶ
 τῆς Ἰταλίας λόγῳ προαφαινεῖν τινα λόγον κεφαλαιώ-
 δη, καὶ τοῦτο τῶν Ῥωμαίων τὴν καταστροφὴν αὐτὴν, καὶ
 κατεσκευασμένων ὁρμηθῆναι πρὸς τὴν σύμπασαν ἡγε-
 μονίαν, προσεληφθῆναι καὶ ταῦτα· ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ
 τὴν κτίσιν τῆς Ῥώμης, βασιλευσάντες διετέλεσαν σφαι-
 ρικῶς ὅτι πολλὰς γένεας· ἔπειτα τῷ ἐσχάτῳ Ταρκύνιῳ
 μοχθηρῶς ἀρχόντος, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ
 συνεστήσαντο μικτὴν ἐκ τοῦ μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρα-
 τίας· κοινωνοὶς δ' ἐχρήσαντο Σαβίνοις τε, καὶ Λατί-
 νοις· οὗτοι δ' ἐγγνώμωνες δ' ἔπειτα ἐκείνων αἰετὶ τυγχάνουσι,
 οὔτε ἄλλων πλησιοχώρων, ἡναγκάζοντο τρεῖς πινὰ
 τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέρην ἐπαύξειν. Οὕτω
 δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προσέειπον εἰς ὁπίσθιον, συνέβη
 τὴν πόλιν αἰφνιδίως σποδαλεῖν, πρὸς τὴν ἀπάντων
 δόξαν· πρὸς δόξαν ἣ καὶ σπολαβεῖν· ἐγένετο ἣ τέ-
 το, ὥς φησι Πολύβιος, ἔπειτα ἐννεακαιδέκατῳ μετὰ τὴν
 ἐν Αἰγρῶς ποταμοῖς ναυμαχίαν, ἣ καὶ ἐπ' Ἀνταλ-
 κίδῃ γενομένην εἰρήνην· Διακρυσσάντες ἣ τούτους
 Ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν Λατίνους ἀπαντας ὑπηκόους ἐποίη-
 σαντο, εἶτα Τυρρηνούς, καὶ Κελτὰς, τὰς τοῦ Πά-
 δον ἐπαύσαντο τὴν πόλιν, καὶ ἄδην ἐλευθερίας· εἶτα
 Σαννίτας, μετὰ δὲ τέττα Ταραντίνους, καὶ Πύρρον
 κατεπολέμησαν· εἶτα ἡδὴ ἐπὶ τὴν λοιπὴν τὴν Ἰτα-
 λίας, πλὴν τῆς τοῦ Πάδον. Ταύτης δ' ἐπὶ καθεσ-
 τώσεως ἐν πολέμῳ, διέβησαν εἰς Σικελίαν· ἀφελό-
 μενοι δὲ Καρχηδονίων αὐτὴν, ἐπαγγέλλοντο ὅτι τὰς περὶ
 τὸν Πάδον· συνεστῶτος δ' ἐπὶ τέττα τῶν πολέμων, παρ-
 ῆν Ἀννίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεύτερος ἔτος πόλε-
 μος πρὸς Καρχηδόνιους συνέπεσε· καὶ μετ' ἐπὶ πολὺ
 τρίτος, ἐν ᾧ κατεσκάφη Καρχηδὼν. Ἀμα δὲ τὴν τε
 Λιβύην ἔχον Ῥωμαῖοι, καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ὅσον ἀφείλοντο
 τῶν Καρχηδονίων· συνενεωτέρισαν δὲ τοῖς Καρχηδονίοις
 οἱ δ' Ἕλληνες, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῆς Ἀσίας οἱ ἐν τῷ
 Ἄλφει καὶ τῷ Τάυρῳ. Καὶ τέττα οἱ ἅμα συγκα-
 τακτῶσθαι προσήχθησαν, ὧν Ἀντιόχος ὁ βασι-
 λεύς, καὶ Φίλιππος, καὶ Περσεύς. Καὶ Ἰλλυριῶν δὲ,
 καὶ Θρακῶν οἱ πλεονεχῶς τοῖς τε Ἕλλησι καὶ Μα-

virtute ac maiestate tenendum adjuvatur: vicinia
 exequendis imperiis et obeundis ministeriis est ac-
 commodata. Quod si sermone de Italia habito o-
 rationem convenit subiungi, quæ in summa etiam
 de Romanis differat, qui Italiam in potestatem re-
 degerunt suam, arcemque totius imperii constitue-
 runt: hæc etiam addantur. Romani a condita
 urbe per aliquot ætates sub regibus modeste vix-
 erunt. Deinde ultimo regum Tarquinio malitiose
 regnum gerente, eo ejecto formam reipublice insti-
 tuerunt ex optimatum ac regia administratione
 temperatam, adhibitis in societatem ejus Sabinis
 ac Latinis. Quos ipsos, aliosque circum vicinos
 cum experirentur non satis benevolos, coacti quo-
 dam modo sunt eos opprimendo suam rempubli-
 cam augere. Hoc pacto cum paulatim incrementa
 fecissent, usu ipsis venit, ut et amitterent repente
 urbem, præter omnium hominum expectationem:
 eandemque præter opinionem etiam recuperarent:
 accidit hoc, ut Polybius tradit, anno post pugnam
 ad Ægos potamos factam undevigesimo, et pacem
 ad Antalcida legato initam. . . . Sed profligatis Gal-
 lis, Romani primum Latinos subegerunt, deinde
 Etruscos, et Gallos circa Padum habitantes, nimia
 ista licentia exuerunt: postea Samnites ab iis,
 ac post hos Pyrrhus rex sunt debellati: hinc om-
 nem reliquam, quæ isto hodie censetur nomine,
 Italiam sibi armis subjecerunt, ea demta quæ est
 circa Padum. Cum enim adhuc bello de ea con-
 tenderent, in Siciliam trajecerunt, eaque Cartha-
 ginienfibus ademta, adversus Padi accolæ bellum
 renovarunt. Quo bello nondum confecto, in Ita-
 liam venit Annibal, conflatumque est secundum
 contra Carthaginienfes bellum: neque multo post
 tertium, in quo deleta est Carthago: simulque
 Romani et Africa potiti sunt, et ea Hispaniæ parte
 quam Carthaginienfibus eripuerunt. Sed eodem quo
 Carthaginienfes tempore, novas res adversum Ro-
 manos moliti sunt et Græci, et Macedonæ, et qui
 in Asia inter Halyn et Taurum incolebant: quos
 simul etiam Romani suæ ditioni subdere opus ha-
 buerunt: illorum reges fuerunt Antiochus, Phi-
 lippus, Perseus. Quin et Illyrii, et Thraces pro-

^a τὴν deest Med. 1. 2. Esc. ^b τὴν ἄλλων τὴν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c ἀπολαύειν Med. 1. ^d καὶ τὴν Par. 2. Bre. Med. 1. 2. male. F. ^e MSS. ἀναίδην. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ἀδην Par. 2. ἀδδην Esc. et ex correct. Med. 2. ^f Σαννίτας Par. 1. 2. ^g εἰς τὴν Σ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^h Vulgo, ἔχον. Marg. Cas. ⁱ τε καὶ Φίλιππος ἦν ὁ βασιλεὺς καὶ Περσεύς Med. 2.

9. πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἐκ τοῦ μοναρχίας καὶ ἀριστοκρατίας] Lege quæ super hoc a Polybio disputantur initio libri sexti. Casaub.

20. γενομένην] Locus corruptus, quod vel Gallorum omissum nomen indicet, cui respondeat sequens relativum: neque volui in verbis supplendis laborare, cum Polybii locus in folii primi calce libro primo extet. Historias ex Lyfandro, et Agefilao, et Pelopida, et Artoxerxe Plutarchi, Xenophonte, Diodoro Siculo, et aliis require. Xyland.

Ibid. κατὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδῃ γενομένην εἰρήνην] Prorsus legendum est κατὰ, non καί. Falsum est enim anno decimo nono post pacem Antalcidæ, captam fuisse Romam: cum iisdem temporibus utrumque contigerit: anno scilicet secundo Olympiadis nonagesimæ octavæ. Vide Diodori historias. Polybii autem verba quæ respicit Strabo hæc sunt, lib. i. Hist. p. 7. Edit. Amst. Ἔτος μὲν ἐν ἐννεακαιδέκατῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγρῶς ποταμοῖς ναυμαχίαν ἐννεακαιδέκατον, πρὸ δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης ἐκαταδέκατον, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοι μὲν τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδῃ γενομένην εἰρήνην πρὸς βασιλέα τὸν Περσῶν ἐκέρχον. Annus igitur agebatur post navalem quidem ad Æ-

gos flumen pugnam decimus nonus, ante Leuctricam vero xvi. quo Lacedæmonii pacem cum Persa iecerunt, quæ opera et studio Antalcidæ convenit. Mox, Ταλάται δὲ κατὰ κράτος ἐλόντες, αὐτὴν τὴν Ῥώμην κατεῖχον πλὴν τῆς Καπιτωλίου. Galli Romam ipsam per vim a se occupatam tenebant, Capitolio excepto: quibus verbis significat Polybius, captam fuisse Romam a Gallis, eodem anno quo pax Antalcidæ facta est, qui fuit annus post navale prælium ad Ægos potamos xix. ante Leuctricam autem pugnam xvi. Casaub.

Ibid. εἰρήνην] Non lacunam suspicor. F.

32. ἐν ᾧ κατεσκάφη Καρχηδὼν] Progressus Romanorum per tempora data sat erit manifestus. Primi Consules fuerunt anno A.C. 505. Post 120 annos Roma cremata est a Gallis. Abhinc 111 annis peractis Romani, expulsio Pyrrho, Italia potiti sunt. Post 79 annos Annibal ad Zamam devictus est. Post 7 annos, Antiocho devicto, Asiam minorem tenuerunt, et abhinc 18 annis Macedoniam, subacto Perse, in formam Provinciæ redegerunt. Deinde post 22 annos Carthaginem deleverunt, anno A.C. 146. Idem.

pinqui cum Græcis tum Macedonibus, inde initia belli contra Romanos duxerunt: neque finis fuit belli gerendi ante, quam omnia intra Istrum et Halyn sita Romani suæ fecerunt ditionis. Eadem acciderunt Hispanis, et Gallis, et aliis, quicunque Romanorum imperio parent. Nam et Hispaniam armis domandi nullum fecerunt finem, donec universam sibi subjecerunt: Numantinis excisis, tum Viriatho, inde Sertorio, tandem Cantabris, quos Augustus Cæsar debellavit: et Galliam totam et ulteriorem et citeriorem, una cum Liguria, initio per partes suam fecerunt, postremo D. Cæsar et eum secutus Augustus totam gentem, illato bello, in Romanorum potestatem redegerunt. Et nunc in Germanos bellum moverunt, ab his orsi locis, quæ maxime ad ipsos, censent pertinere: quin et jam nunc nonnullis Germanicis triumphis patriam exornarunt. At Africæ partes, quæ non fuerunt juris Carthaginienfium, regibus concessæ sunt Romanorum imperio obedientibus: et si qui defecere, ii ditione omni sunt exuti. Nunc Mauritaniam, aliasque multas partes Africæ Iuba obtinet, ob studium in Romanos et amicitiam hoc consecutus. Eadem est Asiæ quoque conditio. Hæc enim initio gubernata fuit a regibus, qui Romanos agnoscerent dominos: cum autem defecissent, ut reges Attalici, Syri, Paphlagones, Cappadoçes, Ægyptii, ac deinde essent devicti, quod Mithridati contigit Eupatori, et Cleopatracæ Ægyptiæ: omnia quæ sunt intra Phasin et Euphraten (demtis quibusdam Arabibus) Romanæ sunt ditionis, Romanisque præfectis obtemperant. Armenii porro, et qui supra Colchos siti sunt Albani et Iberi, præsentiam duntaxat requirunt ducum Romanorum, et facile cohibentur: rebus autem novis student, quia Romanos aliis negotiis occupari sentiunt: quod idem faciunt etiam qui trans Istrum circa Euxinum accolunt, exceptis Bosporanis et Numidis: quorum illi Romanis parent, cum illis plane nulla possunt contrahi commercia, (sicut et cum reliquas Asiæ partes habitantibus, quorum plerique sunt Scenitæ et Nomades) et tantum præsidio adversus eos est opus. Parthi autem, tametsi et ditionem Romanæ habent conterminam, et maxima pollent potentia: tamen Romanorum, nostræque ætatis principum majestati ita concesserunt, ut non spolia modo, quæ de Romanis aliquando retule-

κεδόντων ἀρχαίς ἔλαβον τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ, καὶ διετέλεισαν πολεμῶντες μέχρι καταλύσεως πάντων τῶν ἐντὸς Ἰστροῦ, καὶ τῶν ἐντὸς Ἀλυός. Τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ Ἰβήρες, καὶ Κελτοί, καὶ ἅπαντες οἱ λοιποὶ ὅσοι Ῥωμαίων ἐπακύνσι· τίω τε γὰρ Ἰβηρίαν οὐκ ἐπαύσαντο ὑπαρχόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπαντα κατεφρέσαντο. Νομαντίνους τε ἐξελόντες, καὶ Οὐρέαδον, καὶ Σερτώριον ὑπερὺν ἀναφείραντες· ὑστάτους δὲ Κανταύρας, οὓς ὁ Σεβαστὸς Καίσαρ καὶ ἡ Κελτικὴν ἅπασαν τίω τε ἐντὸς καὶ τίω ἔκτος, σὺν τῇ Λιγυτικῇ, πρῶτον μὲν κατὰ μέρος αἰεὶ ἐπεσέηγοντο, ὑπερὺν ἢ Καίσαρ ὁ θεός, ἔπειτα ταῦτα ὁ Σεβαστὸς κοινῶς πολέμῳ, καὶ ἀδρόως κατεκτήσαντο. Νυνὶ ἡ Γερμανοῖς πολεμῶσιν, ἀπὸ τέτων ὁρμώμενοι τῷ τόπῳ, ὡς οἰκειοτάτων· καὶ πρὶν ἢ δὲ θανάτου κεκοσμήχασιν ἀπ' αὐτῶν τίω πατέρα. Τῆς δὲ Λιβύης, ὅση μὴ Καρχηδονίων, βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο ὑπηκόοις οὖσιν· ἀριστὰ μὲν δὲ κατελύοντο. Νυνὶ δ' εἰς Ἰβήαν περιέστηκεν ἡ τε Μαυρεσία, καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Λιβύης, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων εὐνοίαν τε καὶ φιλίαν. Τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τίω Ἀσίαν συνέβη· κατὰρχαί μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων διωκεῖτο ὑπηκόων ὄντων· ὑπερὺν δ' ἐκλιπόντων ἐκείνων, κατὰπερ ἡ Ἀσιατικῶν βασιλέων, καὶ Σύρων, καὶ Παφλαγονίων, καὶ Καππαδόκων, καὶ Αἰγυπτίων ἀριστὰ μὲν, καὶ ἔπειτα κατὰ λυμένων, κατὰπερ ὅτι Μιθριδάτης συνέβη τῷ Εὐπάτορος, καὶ τῆς Αἰγυπτίας Κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς Φάσιδος καὶ Εὐφράτης, πλὴν Ἀράβων πινῶν, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπὸ ἐκείνων ἀποδεχθεῖσι δυνάταις. Ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκεῖμενοι τῇ Κολχίδος, Ἀλβανοὶ τε καὶ Ἰβήρες, παρεστίας δέοντα μόνον τῶν ἡγεσμένων, καλῶς δὲ κατεῖναι νεωτερίζουσι δὲ ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀπαρχολίας· κατὰπερ καὶ οἱ πέραν τῆς Ἰστροῦ Εὐξείνου περιουκύντες, πλὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Νομάδων· τὸ μὲν γὰρ ὑπήκουον, τὸ δ' ἀχρηστον εἰς πᾶν τὸ ἀκοινώνητον, φυλακῆς δὲ μόνον δεόμενον· καὶ τ' ἄλλα δὲ τὰ πολλὰ Σκηνητῶν καὶ Νομάδων ἐστὶ, πῶρ' ὥρα σφόδρα ὄντων. Παρθυαῖοι δὲ, ὁμοῦ τε ὄντες, καὶ μέγιστοι δυνάμενοι τοσούτον, ὅμως ἐνέδσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων, καὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπεροχὴν· ὥς ὅτι μόνον τὰ πρόσκαιρα ἐπεμύσαν εἰς Ῥώμην ἀκατὰ Ῥωμαίων ἀνέστησαν ποτε· ἀλλὰ

^a ἢ ἐντὸς Ἰστροῦ καὶ defunt Par. 1. Eton. ^b ἐπακύνσι Med. 2. Eton. ^c Οὐρέαδον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Οὐρέαδον Efc. ^d ὑπερὺν Med. 2. ^e Κανταύρας Bre. Gron. Mosc. ^f προσέηγοντο ex correct. Med. 2. ^g καὶ μετὰ Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^h ταῦτο Med. 2. ⁱ ἀδρόως Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^k θανάτου Par. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. θανάτου Med. 1. θανάτου Med. 2. ^l MSS. διὰ τῆς Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^m MSS. ἐκλελοίπων Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ⁿ Καλκίδος Efc. ^o ἡγεσμένων Med. 1. 2. ^p Σκηνητῶν Par. 2. Eton. ^q μέγιστον Eton. ex correct.

9. οὓς ὁ Σεβαστὸς Καίσαρ] Deest verbum, opinor, κατέλυσε. Sic libro iii. p. 211. de iisdem Cantabris, Καταλύσεως κατέλυσε ὁ Σεβαστὸς Καίσαρ. Casaub.

13. Νυνὶ δὲ Γερμανοῖς πολεμῶσιν] De bellis adversus Germanos vide Dionem, et reliquos qui Tiberii res gestas descripserunt. Idem.

17. βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο ὑπηκόοις οὖσιν· ἀριστὰ μὲν δὲ κατελύοντο] Scilicet Masinissa, cui regnum dederant, et Jugurtha, a quo abstulerunt. F.

18. Νυνὶ δ' εἰς Ἰβήαν] Ait, nunc: quando nimirum ista scribebat: sed antequam ad finem hujus operis pervenisset Strabo, mortuus est Iuba, ut ex libro ultimo intelligimus. Casaub.

26. κατὰπερ ἐπὶ Μιθριδάτη καὶ Κλεοπάτρῃ] Anno A. C. 66, et octogesimo anno post deletam Carthaginem, Pompeius, Mithridate ac Tigraue subactis, Pontum et Syriam Imperio Romanorum subdidit. Post hæc trigesimo et sexto anno currente, Octavianus Cæsar Ægyptum, Cleopatra occisa, subjugavit. F.

38. Παρθυαῖοι δὲ] Vide eadem pluribus exposita libro xvi. Casaub.

39. καὶ μέγιστοι δυνάμενοι τοσούτον, ὅμως ἐνέδσαν] Lego, μέγιστοι δυνάμενοι. Sed et distinctio prava est. Scribe, καὶ μέγιστοι δυνάμενοι, τοσούτον ὅμως ἐνέδσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων καὶ κατ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπεροχὴν, ὡς τε &c. Idem.

καὶ παῖδας ὀπίσσευσε ^α Φραάτης καὶ Σεβασῶ Καίσα-
 ρι, καὶ παίδων παῖδας, ἐξομνηρευσάμενος θεραπευτικῶς
 ἢ φιλίαν· οἱ δὲ νῦν μετὰσι πολλάκις ἐνθένδε τὴν βα-
 σιλεύσαντα· καὶ σχεδὸν π. πλησίον εἰσι τῇ ὁπλ. Ῥωμαίοις
 ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἑξοσίαν..... καὶ αὐτὴν τὴν 5
 Ἰταλίαν διατάσαν πολλάκις, ἀφ' ἧς γε ὑπὸ Ῥω-
 μαίοις ἐπὶ καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, ἡ τῆς πολιτείας
 ἀρετὴ καὶ τὴν ἡγεμονίαν, ^δ ἐκάλυπεν ὅτι πλέον προελθεῖν
 πλεονεξίας καὶ ^ε διαφθοράς. Χαλεπὸν δὲ ἄλλως
 οἰκεῖν τὴν τηλικαύτην ἡγεμονίαν, ἢ ἐνὶ ὀπίσσευσαντας 10
 ὡς πατέρι. Οὐδέποτε γὰρ εὐπόρησαι τοσαύτης εὐ-
 φήνης, καὶ ἀφρονίας ἀγαθῶν ἢ ὑπὲρξε Ῥωμαίοις, καὶ τοῖς
 συμμάχοις αὐτῶν, ὅσων Καίσαρ τε ὁ Σεβαστὸς παρ-
 ἔχον, ἀφ' ἧς παρέλαβε τὴν ἑξοσίαν αὐτοτελῆ καὶ νῦν
 ὁ διαδεξάμενος ὑὸς ἐκείνων, παρέχει Τιβερίος, κα- 15
 νόνα τῆς διοικήσεως, καὶ τὴν προσαγμάτων, ποιούμενος
 ἐκείνων· καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, Γερμανικὸς τε καὶ
 Δρῦσος, ὑπεργύντες τῷ πατρί.

rant, Romam miserint, sed et filios Phraates Au-
 gusto Cæsari, nepotesque crediderit, amicitiamque
 datis obsidibus emereri officiose voluerit: et nostra
 ætate sæpenumero hinc regem petunt.....
 ac jam prope est, ut omnem potestatem Ro-
 manis subijciant, ipsamque Italiam, sæpius dif-
 tractam intestinis motibus, ex quo tempore sub
 Romanis fuit. Ipsam quoque Romam ulterius
 progredi peccando et corruptelis, virtus reipubl.
 et principum vetuit. Etenim aliter tantam guber-
 nari dominationem, quam uni tanquam patri com-
 missam, arduum est. Proinde nunquam Romanis
 et eorum fociis tanta pax omniumque bonorum
 abundantia potuisset obtingere, quantam et Cæsar
 Augustus præbuit, postquam ad eum solum summa
 rerum est delata: et nunc præstat filius ejus ac suc-
 cessor Tiberius, pro norma administrationis et e-
 dictorum exemplo patris sui utens: sicut et ipsum
 imitantur patris administri filii Germanicus et
 Drusus.

^α Φραάτης *Mosc.* Φραάταις ex correct. *Med.* 2. ^β βασιλεύσαντα *Par.* 2. *Esc.* et ex correct. *Med.* 2. ^γ καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην *Par.* 1. 2. *Br.* *Mosc.* sed *Par.* 2. habet puncta in margine. Nil deest hic, refer αὐτὴν ad ἐκάλυπεν. *V.* ^δ *Par.* 1. habet κω-
 λύνει in marg. ^ε διαφθοράς *Med.* 2. supra. ^ς διοικεῖν *Par.* 1. et ex correct. *Eton.* recenti manu. ^ζ γ' *Par.* 2. ^η ὑπὲρξε *Mosc.*

3. τὸν βασιλεύσαντα] Lego βασιλεύσαντα, locus est misere mu-
 tilatus. Voluit autem docere monarchiam hoc felicitatis reip.
 Romanæ parasse, pene dissipatæ seditionibus imperium cum fo-
 cio ambientium. Vide Horat. lib. iii. Od. 6. et historias.
Kyland.

Ibid. μετὰσι πολλάκις ἐνθένδε τὸν βασιλεύσαντα] Omnino βασι-
 λεύσαντα legendum est. Exemplo esto Vonones Roma petitus a
 Parthis, acceptusque rex, ut Tacitus inquit, libro secundo.
Casaub.

5. καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν] Deest aliquid. Potest tamen videri
 sententia quoquo modo plena, si legas, καὶ αὐτὴν δὲ. *Idem.*

Ibid. ἑξοσίαν — καὶ αὐτὴν] Villebrunio assentior, nullam esse
 lacunam. Vocem enim αὐτὴν regit verbum ἐκάλυπεν. *F.*

9. Χαλεπὸν δὲ ἄλλως οἰκεῖν] Immo διοικεῖν, et ita scripti.
Casaub.

15. κανόνα τῆς διοικήσεως, καὶ τῶν προσαγμάτων, ποιούμενος ἐκείνων] Verè magnus scriptor, qui temere nihil dicere solet. Sic enim
 ipse de se Tiberius, apud Tacitum, libro iv. c. 37. *Annal.* lo-
 quitur. Cum Divus Augustus sibi atque urbi Romæ templum apud
 Pergamum fieri non prohibuisset; qui omnia facta diuinaque ejus
 vice legis observem, placitum jam exemplum promptius secutus sum.
 Non tamen ea fuit constans mens Tiberio, qui sæpe acta Au-
 gusti vellicavit et reprehendit. Vide Dionem. *Idem.*

S Y N O P S I S

LIBRI SEPTIMI.

PERGIT hoc libro reliqua Europæ describere: agitque de his. De Germanis, Getis, Bastarnis, Tauris, aliisque gentibus, quæ sunt Danubio πρὸς ἄρκτους, inter Rhenum et Tanain. De Illyricis, aliisque gentibus, quæ Danubio sunt πρὸς νότον, mari autem Adriatico, et montibus Macedonicis, Thraciisque ad Pontum usque porrectis, sunt πρὸς ἄρκτας. De Epiro et reliquis barbaris gentibus, sitis πρὸς νότον, respectu dictorum montium.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛION ΕΒΔΟΜΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER SEPTIMUS.

HISPANIA, Gallicis et Italicis gentibus, vicinisque insulis enarratis, sequitur ut reliquas Europæ partes persequamur, divisione instituta qualem rei fert natura. Restant ergo ea quæ versus ortum solis a Rheno usque ad Tanain sunt et ostia Mæotidis paludis: et quæ inter Adriam et sinistram Pontici maris, meridiem versus, ad Græciam usque et Propontidem, Ister intercipit. Is enim universas istas regiones quam proxime medias

ΕΙΡΗΚΟΣΙ δ' ἡμῖν πρὸς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ τῶν Κελτικῶν ἔθνων, καὶ τῶν Ἰταλικῶν, συνταῖς πλησίον νήσοις, ἐφεξῆς ἀν' εἰς λέγειν τὰ λεγόμενα τῆς Εὐρώπης μέρη, διελθόντες τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. 5 Λέγεται δὲ τὰ πρὸς ἑω μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τῆς Τανάϊδος, καὶ τῆς στήλης τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τῆς Ἀδρίας καὶ τῶν ἀεστερῶν τῆς Ποντικῆς θαλάσσης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος, ὁ Ἴστρος. 10 Διαιρεῖ γὰρ οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν,

1. Εἰρηκοσί δ' ἡμῖν] Descripsit hactenus Geographus partes Europæ nobilissimas, Hispaniam, Gallias, et Italiam, cum adjacentibus insulis: nunc ad reliqua describenda pergit. Quamquam autem multæ adhuc et magnæ Europæ provincię restant, nullam tamen earum accurate descriptam a Strabone habemus, præter Græciam: reliquas, vel minus ipse cognitas habuit, ideo paucis et ὡς ἐν τύπῳ de iis tractavit, vel si descripsit accuratius, ut videtur fecisse Macedoniam et Thraciam, desideratur hodie ejus περιήγησις, quæ magna sane jactura est. Porro autem continet hic liber Barbaras omnes gentes Europæ nondum descriptas: nam quicquid de Europa præter Græciam supererat, uno hoc libro erat Strabo complexus. Casaub.

5. τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τῆς Τανάϊδος] Vide Ptolemæi Ta-

bul. iv. viii. ix. Europæ. Idem.

7. καὶ ὅσα μεταξὺ τῆς Ἀδρίας] Ptolemæus in Europæ tabula v. Idem.

11. μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν] Philostratus de Danubio, ποταμῶν δὲ ὅσος δοκεῖ μέγιστος, ὁπόσοι δὲ Εὐρώπης εἴησι. Sic lib. iv. p. 286. ubi dixit Padum maximum esse omnium Europæ fluviorum excepto Ἴστρο: quem paulo minorem esse Nilo et Ovidius, et Ausonius, Epigr. iii. aiunt. Herodotus autem, lib. ii. cap. 33, 34, et l. iv. c. 47, 48. si velis ἐν ὅδῳ πρὸς ἐν comparare, nullum flumen putat cum Nilo conferendum, sin minus, Istrum pronuntiat maximum omnium sibi cognitorum fluviorum, qui et hieme et æstate semper ἴσος αὐτὸς ἑαυτῷ fluit. Idem.

ρέων πρὸς νότον καταρχάς· εἴτ' ὀπισθέρων εὐθὺς ἀπὸ
τῆ δύσεως ὅπῃ τὴν ἀνατολήν καὶ τὸν Πόντον. Ἀρχεται
μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Γερμανικῶν ἀκρῶν τῆς ἐσπερίων,
πλησίον ἧ καὶ τῆς μυχοῦ τῆς Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτῇ
πρὸς χιλίας σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον, καὶ πολὺ
ἀπώθεν τῶν ἁ τῆς Τύρας, καὶ τῆς Βορυσθενέως ἐκβολῶν,
ἐκκλίνων πρὸς ἀρκτας. Περσάρκεια μὲν δ' ἐν
ἔσθῃ τῷ Ἰσθμῷ τὰ πέραν τῆς Ῥήνης, καὶ τῆς Κελτικῆς·
ταῦτα δ' ἐστὶν τὰ τε Γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Γερμανικὰ
μέχρι Βασαρνῶν, καὶ Τυριγετῶν, καὶ τῆς ποταμῆς τῆς
Βορυσθενέως, καὶ ὅσα μεταξὺ τῆς τε καὶ Τανάϊδος, καὶ
τῆς σόματος καὶ Μαιώτιδος, εἰς τὴν τὴν μεσογίαν ἀνα-
ταίνει μέχρι τῆς Ὀκεανῆς, καὶ τῇ Ποντικῇ κλύζεται
θαλάττῃ. Μεσημβρινὰ δ' ἐστὶν τὰ τε Ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ
Θράκια, καὶ ὅσα τέτοις ἀναμέμκται τῶν Κελτικῶν,
ἢ πινῶν ἄλλων μέχρι τῆς Ἑλλάδος. ἡ λέγωμεν δὲ
πρῶτον πρὸς τὴν ἑκτὴς τῆς Ἰσθμῶς πολὺ γὰρ ἀπλῆστερα
τῆς ὅπῃ ἡ ἄρα μερῶν ἐστίν.

Εὐθὺς ποίνυν τὰ πέραν τῆς Ῥήνης μὲν τὰς Κελ-
λικὰς πρὸς τὴν ἑω¹ κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν
ἐξαλλάσσοντες τῆς Κελτικῆς φύλες, τῷ τε πλεονασμῷ
τῆς ἀγριότητος καὶ τῆς μεγέθους, καὶ τῆς ξανδότητος·
τὰλλα δὲ παρὰ πλῆστοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἡγεσι, καὶ βίοις
ὄντες οἷας εἰρήκαμεν τὰς Κελτὰς· διὸ δίκαιά μοι

initio versus meridiem; inde conversus ab occasu
contra ortum ad Pontum labitur: fontes ejus in
Germaniæ extremis versus occasum partibus, non
procul a recessu intimo Adriatici sinus, a quo mille
fere stadia abest: exit in Pontum, non procul a
Tyræ et Borysthenis ostiis, quodammodo versus
septentriones inflexus. Ab Istro septentrionem
respiciunt quæ sita sunt ultra Rhenum et Celticam,
ut sunt Gallicæ gentes, et Germanicæ, usque ad
Bastarnas, Tyrigetas, ac Borysthenem fluvium, et
quæ inter hunc ac Tanain atque ostia Mæotidis
eum in mediam terram porriguntur usque ad oce-
anum, tum Pontico alluuntur mari: meridiem ver-
sus ab Istro sunt Illyricum, Thracia, et qui his
permiscentur Celtici, aliive populi, ad Græciam
usque. Dicemus autem principio de iis, quæ trans
Istrum sunt, gentibus: est enim earum multo sim-
plicior, quam ab altera parte degentium expli-
catio.

Statim ergo trans Rhenum post Celticos popu-
los orientem versus sita loca Germani incolunt, a
Gallis parum differentes, si feritatis, corporum
magnitudinis, et fulvi coloris excellentiam spectes.
Sed et forma, et moribus, et victu adsimiles sunt
Gallorum, de quibus diximus. Itaque recte mihi

¹ τὰ δεστ Med. 2. ² καὶ τῆς τῆς Med. 1. 2. Efc. Mosc. ³ πρὸς δεστ Med. 2. ⁴ οὖν δεστ Med. 2. ⁵ Τυριγετῶν Par. 1. 2. Efc. Τυριγετῶν Med. 1. Mosc. Τυριγετῶν Med. 2. ⁶ ὡς τὴν Par. 1. 2. Eton. Efc. ⁷ τὸ τε Ἰλλυρικὸν Med. 2. ⁸ λέγομεν Par. 2. ⁹ MSS. ἐντός, Marg. Cas. sic Med. 2. ex correct. ¹⁰ Κελτὰς Med. 1. 2. Mosc. ¹¹ κεκλιμένοι Med. 2. ¹² καὶ δεστ Par. 2. Efc. ¹³ Forte, δικαιοί, V.

1. ξείων πρὸς νότον καταρχάς, fluens ab initio versus meridiem] Cave credas: Geographia Strabonis multum aberrat a vero hoc loco. Nam circa initia πρὸς ἑω fluit Danubius, et magis πρὸς ἀρκτος se inclinat, nec ad meridiem flectitur, (flexu notabili) priusquam, peragrata tota Germania, Hungariam attingat. Sed, ut Straboni faveam, forte fluvii Brig vocati defluxum pro Danubii defluxu accepit, qui in Danubium adhuc exiguum non longe a fonte influit, et ita etiam quodammodo fons ille fluvii Brig est etiam Danubii fons, et ejus defluxus Danubii defluxus: fluit autem recta a septentrione in meridiem. Palmer.

2. Ἀρχεται μὲν ἐν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν] Plinius, l. iv. c. 12. de Istro, Ortus hic in Germaniæ jugis montis Abnobæ, ex adverso Raurici Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, &c. Casaub.

4. διέχων αὐτῇ πρὸς χιλίας σταδίους] Si locum hunc recte capio, significat Strabo, fontes Istri, ab intimo sinu Adriatici maris abesse stadia fere mille: quod si verum est, quid Diodoro Siculo respondebimus, qui eosdem fontes xl. tantum stad. ab Adriatico mari abesse scribit? Scribit autem, ut rem suo ævo exploratam, et certam. Locus est lib. iv. pag. 301. Edit. Wesfeling. Idem.

Ibid.] Danubius, ut ait Tacitus, in libello de mor. Germaniæ, molli et clementer edito montis Abnobæ jugo effusus est. Plinius, l. iv. c. 12. non a Tacito differt. Ptolemæus Αὐνὸν appellat, et Festus Avienus ver. 437. scribit,

Abnoba mons Istro pater est, cadit Abnobæ biatu. Distantia fontis Danubii ab intimo sinu Adriatici certe 1000 stad. multum excedit. Hoc ab ipso Strabone in plurimis locis manifestum est, præcipue autem a lib. iv. αἱ τῆς Ἰσθμῶς πλησίον Σαδίων, καὶ τῆς Ἐκρινίας δρυμῆς. Epitomes author multo melius scribit esse 1000 stad. ab Adriatici maris intimo sinu ἕως τῆς Ἰσθμῶς τῶν ΟΧΘΩΝ ad Istri ripas: et abhinc forsan nostri authoris textus corrigi potest hoc modo. Ἀρχεται μὲν ἀπὸ — ἐσπερίων πλησίον δὲ ΠΕΙ τῆς μυχοῦ τ. Α. Id est, Danubius ipse non plusquam mille stad. ab Adriatici maris intimo sinu distat. Ex hac emendatione Strabo sibi constat, distantia autem non veritati convenit. Eustathius, in Dionysii ver. 298, hoc modo authorem nostrum intelligere videtur. Quod attinet ad Diodorum, Casaubonus hujus authoris sensum mire perturbat. Scribit enim Diodorus esse quosdam, qui falso scribunt Argonautas per ostia Danubii, vel Istri, navigantes Adriaticum sinum intrasse per alveum huic fluvio occurrentem. Hanc fabulam refellit: Istria enim a Romanis debellata, notum fuit fluvii hujus fontem (quem partem Danubii putarunt) vix 40 stad. ab Adriatico sinu distare. Postea causam errandi scriptoribus dedisse τὴν ἐρωτησίαν τῶν ποταμῶν, sci-

licet quod æque Istri nomine noti essent, recte affirmat. Hæc communio nominum Scymnum Chium fefellit. Vide ver. 198, &c. et inter fragm. ver. 26. &c. F.

7. Προσάρεται μὲν ἐν ἐσθῇ τῷ Ἰσθμῷ] Est apud elegantissimum poetam Dionysium geminus huic locus, quo gentes Istro septentrionales et meridionales accurate describuntur: ac primum quæ ad septentrionem sitæ sunt, ver. 302.

Τῇ μὲν πρὸς βορρῇν τεταυσμένα φύλα νέμονται
Πολλὰ μάλ' ἐξείης, Μαιώτιδος ἐς σόμα λίμνης,
Γερμανοί, Σαμάται τε, Γέται δ' αἶμα, Βασάρναι τε·
Δακῶν τ' ἀσπετος αἶα, καὶ ἀλκήντες Ἀλανοί,
Ταυροὶ δ' οὐκ αἰέσιν Ἀχιλλῆος δρόμον αἰπὺν,
Στεινὸν οὐδ' ἐπὶ δολιχόν τε, καὶ αὐτὸς ἐς σόμα λίμνης.
Τῶν δ' ὑπὲρ ἐκτίτταται πολυπύπων φύλον Ἀλανῶν·
Ἐνθα Μελάνχλαινοί τε καὶ ἀνέρες Ἰππημολγοί,
Νευροὶ δ' Ἰπποπόδες τε, Γελανοὶ τ' ἡδ' Ἀγάθυροισι. i. e.
Hujus quidem ad boream (borealem partem) porrectæ gentes
habitant·
Multæ valde, ordine, Mæotidis usque ad ostium paludis,
Germani, Samatæque, Getæque simul, Bastarnæque:
Et Dacorum immensa tellus, et strenui Alani,
Taurique qui habitant Achilles cursum aditu difficilem,
Angustum simul longumque; atque ipsius usque ad ostium paludis.
Super hos autem porrecta est equis abundantium gens Alanorum.

Ubi Melanchlænique, et homines qui equos mulgent,
Neurique, Hippopodesque, Gelonique, atque Agathyrsi. Casaub.
14. Μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ Θράκια] Dionysius, ver. 321.

Πρὸς δὲ νότον, Γέρραι, καὶ Νωρίκι ἄσθ' ἐρυμνά·
Παννόνιοι, Μυσοὶ τε βορείοτεροι Θρηάκων,
Αὐτοὶ τε Θρηάκες, ἀπειρονα γαῖαν ἔχοντες. i. e.
Ad austrum autem, Gerra, et Noricia urbes munitæ:
Pannonii, Mysique magis boreales Thracibus,
Ipsique Thraces immensam terram habitantes. Idem.

22. ξανδότητος] Tacitus inter Germanos habitus corporum esse semper eosdem scribit, scilicet truces et cæruleos oculos, rutilas comas, magna corpora. Germaniæ derivatio (ut mihi videtur) optima est a Teutonicis verbis Ger bellum et Man homo. F.

23. τὰλλα δὲ παρὰ πλῆστοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἡγεσι, καὶ βίοις] Etiam libro quarto, p. 273. dixit Gallos Germanosque τῇ φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν εἶναι ἑμφερεῖς καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις. Casaub.

24. διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι Ρωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς εἰδέναι τοῦνομα] Aliam

videntur Romani hoc nomen eis indidisse, cum eos fratres esse Gallorum vellent ostendere. Prima Germaniæ regio est ad Rhenum, a fontibus ejus usque ad ostia: atque hic fluminis tractus, latus est Germaniæ occiduum. Hujus partis populos Romani partim in Galliam traduxerunt: reliqui migraverunt in penitiores Germaniæ partes, ut Marfi: sed et Sicambrorum exigua restat portio. Post Rheni accolæ, aliæ sunt inter hunc et Albin gentes: qui æquali fere usquequaque spatio a Rheno distans in oceanum fertur, neque minorem quam Rhenus regionem peragrat. Inter hos et alia sunt navigabilia flumina, (de quibus est Amasia, in quo Bructeros Drusus navali prælio vicit) ipsa quoque a meridie Boream versus et oceanum fluentia. Etenim Germania versus meridiem attolitur, ac dorsum quoddam erigit contiguum Alpibus, versus orientem porrectum, ita ut videri pars Alpium possit: quin et hoc affirmavere quidam, ad situm respicientes, et quod ejusdem est ferax materiæ: sed hujus dorfi partes tamen Alpium altitudinem non æquant. In hac Germania est etiam sylva Hercynia, et Suevorum gentes, quarum

δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τῆτο αὐτοῖς ἵεσθαι τῆνομα, ὡς ἀν γνήσιος Γαλάτας φράζειν βελόμηναι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων ἀφ' ἑλκλον. Ἐπὶ δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἑκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρξαμένοις· οὐδὲν δὲ ἄλλοι καὶ τῆτο ἐπὶ τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἢ ποταμὶα πάσα. Ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δὲ ἑφ' ὅῃ μεταναστάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χάραν, καθάπερ Μαρσίοι· λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σαγάρων μέρος. Μετὰ τὴν τῆς πρῆστοις, τ' ἄλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνῃ καὶ τῆς Ἀλβίου ποταμῶ· ὅς περ ἀλλήλους πῶς ἐκείνων· ῥεῖ πρὸς τὴν Ὠκεανὸν, ὅδε ἐλάττω χώραν διεξιών ἢ περ ἐκείνους. Εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δρεῖσος Βρεκτέρης κατεναυμάχησε) ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου πρὸς βορρῆαν, καὶ τὴν Ὠκεανόν. Ἐξήρηται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχὴ ταῖς Ἀλπεσι ποιεῖ ῥαχὴν πηλὰ, πρὸς ἑὸν τεταμένην, ὡς ἀν μέρος οὖσαν τῇ Ἀλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφάναντο τινες οὕτως, ἀφ' ἑ τῆς λεχθεῖσαν ἵεσθαι, καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕψος ἐκφέρειν· οὐ μὴν ὅτι τοσοῦτον γὰρ ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτης μέρη. Ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῆ

^a ἐκβολῶν τῆς πηγῆς Med. 2.

^b τι Med. 1. 2. Eton. Esc. δ' ἐπὶ Μοσ.

^c MSS. μεταστάντα, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med.

1. 2. Bre. Eton. Esc. Mos.

^d Σαγάρων Par. 1. Σαγάρων Eton.

δὲ defunt Esc.

^e τοσοῦτο Med. 1. 2.

^f MSS. ταύτη, Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. Eton. Esc. Mos.

^g παρὰ τὴν Med. 2.

^h ἵεσθαι Par. 1. 2. Med. 1. 2.

ⁱ καὶ MSS.

Aliam hujus appellationis rationem affert Tacitus, German. c. 2: Cæterum, inquit, Germaniæ vocabulum recens et nuper additum: quoniam qui primi Rhenum transgressi Gallos expulerint, nunc Tungri, nunc Germani vocati sunt: ita nationis nomen non gentis eva- luisse paulatim, ut omnes primum a victore ob metum, mox a se ipsis invento nomine Germani vocarentur. Nec me fugit doctos nostræ ætatis viros nec Strabonis nec Taciti probare sententiam: quanquam ne ipsis quidem inter ipsos convenit. Casaub.

7. Ταύτης δὲ τὰ μὲν] Ut gentem Ubiorum, de quibus libro quarto, et Tacitus. Idem.

14. Εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ] Mox ait Geographus eodem cum Amasia ferri Visurgin et Lupiam. Ptolemæus Vidrum addit. Elifonem fluvium ejus tractus, qui Lupiam ingreditur, nominat Dio, lib. LIV. p. 763. Edit. Hamburg. Strabo mox alium, Salami. Idem.

15. ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δρεῖσος Βρεκτέρης κατεναυμάχησε] Tacitus obiter istius victoriæ meminisse libro secundo Ann. videtur in rebus Germanici. Sæpius autem cætos ad Amasiam Bructeros a Romanis satis liquet. Tacitus, libro primo, c. 60. Bructeros sua urentes, expedita cum manu L. Stertinius, missu Germanici, fudit. Mox, Ducum inde agmen ad ultimos Bructerorum: quantumque Amisiam et Lupiam amnes inter, vastatum. Idem.

Ibid.] Amasia fluvius est Melæ Amisus: hodie Ems vocatur. F. 17. Εξήρηται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον] Lego, ἐξήρηται, ab ἐξαι- ρεσθαι; non ἐξήρηται, quod est ab ἐξαετῶμα. Casaub.

20. καὶ δὴ καὶ ἀπεφάναντο τινες οὕτως] Ait montes Alpibus continui, qui a capite Danubii in orientem porriguntur, ipsi Danubio septentrionales, a nonnullis Alpes appellari. Atque hæc videntur esse illa ὁμώνυμα ὅση τοῖς Ἀλπίοις quorum Ptolemæus meminit: quibus montibus παρὰ τὸν Danubium videtur facere Cæsar sylvam Hercyniam, dum scribit eam ab Helvetiorum, Nemetum, et Rauracorum finibus oriri: rectaque fluminis Danubii regione pertinere ad fines Dacorum et Avartium: nisi verius est in ipsis illis montibus inesse hanc sylvam, quod Strabo videtur infra indicare. Sciendum est autem aliam esse quoque ῥαχὴν Danubio meridionalem, quæ ab Alpibus incipiens in Thraciam usque protenditur, de qua sic infra scriptum est. Τρόπον τινὰ τῶν ἱερῶν παρὰ τὴν ἑστὶ τὰ τε Ἰλλυρικά, καὶ τὰ Παννονικά, καὶ τὰ Θράκια ὄρη &c. Atque hi quoque montes Alpium appellatione aliquando comprehenduntur: ut mirari jam nemo debeat quod Mela ait, l. ii. c. 4. Alpes ubi Germaniam attigerunt, verso impetu in orientem abire: diremptisque populis immanibus, usque in Thraciam penetrare. Intelligit enim Mela illam quam Strabo appellat ῥαχὴν. Idem.

23. Ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς &c. et non multo post: Πλὴν τάγε τῶν Σαγάρων ὡς ἔφην ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς ὄκει, τὰ δ' ἐκτὸς τοῦ δρυμῶ, ὅμοια τοῖς Γέταις] Corrupta heic fere omnia esse gentium

regionumque vocabula, etiam alii ante me notarunt viri docti, qui pro Λαγίους, pro Βέτονας, Γέτονας: de reliquis vero nihil divinare potuerunt; nisi quod pro Κολδάων, in manu- scriptis quibusdam exemplaribus reperierunt Κολδάων. Ego vero non modo gentium vocabula heic, ut in reliqua Germania apud Strabonem, esse corrupta, sed et ipsam orationem a genuino ordine turbatam, audacter adsevero. Quis, quæso, credat, Stra- bonem voluisse in gente aliqua Κολδάων, vel Κολδάων, esse Bojæ- tum; in quod Marcomannos cum aliis compluribus traduxerit Maroboduus; quum ipsi Bojætum paulo post tam clare om- nibus partibus describat, uti nulla alia intelligi regio possit, quam quod Czechorum nunc dicitur regnum, saltibus monti- busque Hercyniis cinctum? Magna fuisse potuit, inquit, τῶν Κολδάων gens, in qua complures nationes, et inter alias Mar- comanni. At haud temere quidquam credo, quando ipse Strabo hoc non notavit; quod tamen in Lugiis, ac Semnonibus, non negligendum censuit. Κολδάων, sive Κόλδοι, certe nulli alii fuerunt, quam Κουάδοι, vocabulo eorum; haud ita mirifico li- brarii lapsu, corrupto: quod reliquis etiam circa populis acci- dit, in quibus pro Βουάσμιον scribendum Βοΐσμιον, pro Σουήων, Σουήων, pro Μαρκομάνους, Μαρκομάνους: pro Λουίους vero, Ζού- μους, Βέτονας, et Μουγίλωνας, reponendum, Λουγίους, Λεμοβίους, Γούτονας, καὶ Βουργουνδίωνας. Scribo igitur totum Strabonis locum supra memoratum in hæc verba: Ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν Σουήων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμῶ (ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ Βοΐσμιον, τὸ τοῦ Μαροβούδου βασίλειον· εἰς δὲ ἐκείνους τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ τοὺς ὁμοειδῆς αὐτῶ Μαρκο- μάνους· ἐπέστη γὰρ τοῖς πρᾶγμασι οὗτος ἐξ ἰδιώτου, μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε) καὶ εὐεργεῖτο ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ· ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε, καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, Λαγίους, τὸ μέγα ἔθνος, καὶ Λεμοβίους, καὶ Γούτονας, καὶ Βουργουνδίωνας, καὶ Σιβινοὺς, καὶ τῶν Σουήων αὐτῶν τὸ μέγα ἔθνος, Σέμνονας) πλὴν τάγε τῶν Σουήων, ὡς ἔφην, ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ, τὰ δ' ἐκτὸς τοῦ δρυμῶ, καθάπου τὰ τῶν Κουάδων, ὅμοια τοῖς Γέταις. i. e. In eadem hac Germania est et Hercynius saltus, et Suevorum gentes; quarum quædam habitant intra saltum (in quo est et Bojætum, Maroboduus regia, in quem ille locum cum aliis compluribus transtulit, tum popularis suos Marcomannos. Pri- vatus enim hic dominationem invasit, postquam rediit Roma, ubi adolescens vixerat, beneficiis ab Augusto adfectus. Denique igitur reversus regnavit; ac, præter jam dictos, subjugavit sibi Lugios, magnam gentem, et Lemovios, Gutones, Burgundiones, Sibinos, et ex Suevis magnam gentem Semnones.) Enimvero Suevorum, ut ante dixi, gentes aliæ intra habitant, aliæ extra saltum, ut Quadorum gens; contermina Getis. Pro ἐν οἷς (in textu Strabonis) lego ἐν δ: de Hercynio enim saltu Geographum loqui satis clarum est. Et quia de suo tempore loquitur, bis per ἐστὶ: in sequenti etiam ora- tione

^a Σκηύων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τῆς δρυμῶν,
^b κατὰ πρὸς τὰ πᾶν ^c Κολδάων· ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ
^d Βεΐασμον, τὸ τῆς Μαρβοῦδος βασιλείου, εἰς ὃν ἐκεῖ-
 νος τόπον ἄλλας τε μετανέστησε πλείους, ^e καὶ δὴ τὰς
 ὁμοειδῆς ἑαυτῶν ^f Μαρκομάνους. Ἐπέστη γὰρ τοῖς
 πρᾶγμασι οὗτος ἕξ ἰδιώτης, μετὰ τῷ ἑκ' Ῥόμης
 ἐπ' ἀνοδὸν· νεὸς γὰρ ἦν ἐνθάδε, καὶ ^g εὐεργετήτο ὑπὸ
 τῆς Σεβαστοῦ· ἐπανελθὼν δὲ ἐδιδάσκειτο, καὶ κατεκτή-
 σατο, πρὸς οἷς εἶπον, ^h Λεῖες ⁱ τὸ μέγα ἔθνος, καὶ
 Ζέμεις, καὶ ^k Βέτονας, καὶ ^l Μεγίλωνας, καὶ Σίβι-
 νας, ^m καὶ πᾶν Σκηύων αὐτῶν μέγα ἔθνος ⁿ Σέμνωνας.
 Πλὴν τὰ γε πᾶν Σκηύων ὡς ἔφην ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς
 ἄλκας, τὰ δ' ἐκτὸς τῆς δρυμῶν, ὁμοῖα τοῖς Γέταις.
 Μέγιστον ^o μὲν τὸ πᾶν Σκηύων ἔθνος· δῆλόν γὰρ ὅτι
 τῆς Ῥώμης μέχρι τῆς Ἀλβίου· μέρος δὲ πᾶν αὐτῶν, καὶ
 πέραν τῆς Ἀλβίου νέμεται, κατὰ πρὸς Εὐμόνδοροι καὶ
 Λαγκόσαργοι· ^p νῦν δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περσικὴν
 οὗτοί γε ἐκπεπλώκασι φεύγοντες. Κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν

quædam in ipsa habitant sylva, ut Colduli, in
 quibus est et Boviasmum Marobodui regia: in
 quem locum is cum alios plures transtulit, tum
 Marcomannos gentiles suos. Is enim Roma re-
 versus (ubi juvenis fuit, et ab Augusto beneficiis
 affectus) e privato statu ad occupandam domina-
 tionem se contulit, ac præter Marcomannos subje-
 cit sibi etiam Luvios magnam gentem, Zumos,
 Butones, Mugilones, Sibinos, et de ipsis Suevis
 magnam nationem Semnonas. Enimvero Suevo-
 rum, ut dixi, alii in sylva habitabant, alii extra,
 Getis finitimi. Maxima quidem est Suevorum na-
 tio: nam et a Rheno ad Albin usque pertingit, et
 trans Albin habitant pars eorum, ut Hermonduri
 et Longobardi: atque nunc quidem hi fuga facta
 omnino in ulteriorem regionem se coniecerunt.
 Commune omnium est qui istis in locis degunt,

^a Σκήων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. et sic infra.
 Κολδάων, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Eton. Esc.
 Bre. Eton. Esc. Par. 2. in textu et in marg. et Med. 2. ex correct.
 nos Par. 1. ^g εὐεργετήτο Med. 2. ^h Forte, Λεγίης, Marg. Caf.
 Gron. Esc. ⁱ Μεγίλωνας Bre. ^m καὶ τὸ τῆς Par. 2. Eton. Esc. et ex correct. Med. 2. ⁿ Σέμνωνας Esc. ^o μὲν τὸ Par. 1. 2.
 Med. 1. Esc. ἐν τὸ Med. 2. ^p νῦν δὲ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

^b κατὰ πρὸς Par. 1. 2. Med. 2. Esc. ^c Suspecta vox. In MSS.
^d MSS. Βεΐασιον, Marg. Caf. sic Par. 1. Βεΐασιον Med. 1. Gron.
^e καὶ δὴ καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^f Μαρκομά-
ⁱ τὴ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^k Βέτονας Par. 1. 2.
^l Μεγίλωνας Esc. ⁿ Σέμνωνας Esc. ^o μὲν τὸ Par. 1. 2.

tione instans scribo tempus, οἰκεῖ. Quum igitur τὸ Ἑρκύνιον δρυμὸν
 paulo post describat ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς, κύκλον περιλαβάνοντα μέγαν,
 καὶ ἐν μέσῳ χώρην καλῶς οἰκισμένην, quæ est Bojohæmum,
 Marcomannos, et alios Suevos a Maroboduo introductos conti-
 nens; recte hæc Quados mox saltui subjungit, conterminos
 Getis. Vide de hac re plura apud Philip. Cluverium, in de-
 script. German. Antiq. lib. iii. c. 31. p. 119. et 120. Anon.

Ibid.] Justus Lipsius ad Tacit. p. 59. hunc locum explicare
 tentat. Germaniæ gentium situs est cognitu difficilis; migra-
 tiones enim crebræ, literæ penitus incultæ, et Romanorum no-
 titia haud fane magna fuit. Cæsar Germanorum mores optime
 depingit. Bellum autem sub Druso Nerone gestum Germaniam
 notiores fecit. Plinius, qui historiam hujus belli scripsit, non
 male has regiones depingit. Tacitus autem multo melius. Ex
 Cluverii correctionibus quædam sunt bonæ, sed Ζοῦμους in Λε-
 μούσις mutare vix ausim. Transpositionem Κολδάων (quos etiam
 in Κουάδων vertit) sensus non fane poscit, sed conjecturam esse
 felicem haud negandum est. Marcomanis enim Quadisque, ait
 Tacitus, c. 42. usque ad nostram memoriam reges manserunt ex
 gente ipsorum, nobile Marobodui et Tudri genus. Exinde Maro-
 boduum Quadis regnasse clarum est, quod Cluverii conjectu-
 ram firmat. F.

Ibid.] Ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς. De sylva Hercynia,
 quam Eratosthenes et reliqui Græci Οἰκινάμ appellabant, vide
 Cæsarem (B. G. vi. 24. 25.) cum doctorum hominum in eum
 Notis. De Suevorum gentibus Tacitus, in libro de Germania,
 c. 38. Casaub.

2. τὰ πᾶν Κολδάων] Suspecta vox, quam non temere alibi
 reperias. Idem.

Ibid.] ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ Βοΐασμον] In veteribus libris est Βοΐασμον,
 quam lectionem veriore esse, et vocis ἐτυμολογίας evincit, et Pa-
 terculi hic locus, l. ii. cap. 109. Sentio (inquit) Saturnino man-
 datum, ut per Caltos, excisis continentibus Hercyniæ sylvis, legiones
 Bojohæmum, id regioni quam incolebat Maroboduus nomen est, duceret,
 &c. Assentior autem eruditissimis viris, qui huc referunt verba
 illa Taciti, Germ. c. 28. qui de Hercyniæ sylvæ populis cum lo-
 queretur, hæc scribit, Ulteriora Boii, Gallica utraque gens, tenere.
 Manet adhuc Bojemi nomen, significatque loci veterem memoriam,
 quamvis mutatis cultoribus. Idem.

3. τὸ τοῦ Μαρβοῦδος βασιλείου] Ideo apud Tacitum dicitur
 Maroboduus Hercyniæ latebris defensus. Historiam quæ sequi-
 tur, pete ex ejusdem Annal. lib. ii. Idem.

9. Λεῖους τὸ μέγα ἔθνος] Assentior doctis viris, quibus hi vi-
 dentur esse Lygii, de quibus Tacitus, Germ. c. 43. Dirimit
 scinditque Sueviam continuum montium jugum, ultra quod plurimæ
 gentes agunt: ex quibus latissime patet Lygiorum nomen, in plures
 civitates diffusum. An tamen apud Strabonem mutari vulgata
 lectio debeat, non facile dixerim. Nam Ptolemæus quoque
 Λεῖους videtur hos appellare, vel Λεῖους, ut habent ejus editio-
 nes. Facit autem Ptolemæus varia horum genera, Lutos Buros,
 Lutos Ommanos, et (ut legunt quidam) Lutos Didunos, quod
 optime cum illis verbis convenit, τὸ μέγα ἔθνος. Idem.

10. καὶ Βέτονας] Plinio, lib. iv. c. 14. Guttones. Idem.

11. καὶ πᾶν Σουήων αὐτῶν μέγα ἔθνος Σέμνωνας] Tacitus, Germ.
 c. 39. Vetusissimos se nobilissimosque Suevorum Semnones memorant.
 Mox, Adjicit auctoritatem fortuna Semnonum: centum pagis ha-
 bitantur: magnoque corpore efficitur, ut se Suevorum caput credant.
 Idem.

14. Μέγιστον μὲν τὸ πᾶν Σουήων ἔθνος] Tacitus, Germ. c. 38.
 Suevorum non una ut Cattorum, Teuteronumque, gens. Majorem
 enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nomi-
 nibusque discreti, quanquam in commune Suevi vocentur. Dio, libro
 LI. pag. 656, Edit. Hamburg. πολλοὶ καὶ ἄλλοι τῶν Σηέων ὀνό-
 ματος ἀντιποιεῖνται. Idem.

16. Εὐμόνδοροι καὶ Λαγκόσαργοι] Ἑρμόνδοροι καὶ Λαγκόσαργοι. Hæc
 correctio non est obscura. Cæterum cum tam depravata sint
 Germaniæ populorum urbiumque nomina apud Strabonem, ut
 ex Plinio, Tacito, Ptolemæo, aliisque vix, aut ne vix quidem,
 corrigi possint: et hæc de iis corrigendis, exponendis, atque ad
 nostram Germaniam accommodandis, opera plurimos summos
 viros non nimis magno aut saltem certo cum fructu defatigarit:
 statui non nisi ubi facillime causa appareat, quicquam nominum
 propriorum corrigere: idque fere, Græcis ut habent relictis,
 in versione ostendere. Emendavi et alia, ut initio ὅσα pro ἴσα,
 τοῖνυν pro τὸ νῦν &c. quorum non est necesse rationem reddere.
 Xyland.

Ibid.] κατὰ πρὸς Εὐμόνδοροι] Non dubium esse Hermonduros, quos
 Tacitus Suevorum esse partem indicat, et in eorum finibus Albin
 oriri scribit. Germ. c. 41. Lege ergo, Ἑρμόνδοροι. Casaub.

Ibid.] Certe Hermunduri hi Misniam in Saxonia superiori
 tenuerunt. F.

17. καὶ Λαγκόσαργοι] Videntur esse Langobardi, Suevorum
 gens Tacito, Germ. c. 41. et Ptolemæo: quanquam quæ sequuntur
 non videntur Langobardis Taciti convenire. Casaub.

Ibid.] Langobardos, (ait Tacitus) paucitas nobilitat: quod
 plurimis ac valentissimis nationibus cincti, non per obsequium, sed
 præliis ac periclitando tuti sunt. c. 40. In hoc non a Strabone dif-
 fert; tempora enim ad diversa respiciunt, nec Tacitus Lango-
 bardos non sedes mutasse scribit. In mediis sæculis irruptione
 facta Italiæ partem, quæ nomen gentis habet, tenuerunt. Lan-
 gobardi gens est, ut ait Paterculus, Germanica feritate ferocior.
 Tiberius Cæsar inter alias gentes eos devicit, et forsan, muta-
 tis sedibus, Vistulam usque migrare coegit. F.

18. Κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς ταύτῃ] Germanorum statum, hos-
 pitium, dominatus, connubia, ac funera optime descriperunt
 Cæsar (B. G. l. vi. c. 20.) et Tacitus. Ab hisce author præstan-
 tissimus multa collegit, quæ certe notitiam humani generis valde
 illustrant, in tractatu lectione sedula dignissimo. De hisce rebus
 igitur silendum est, præsertim cum in describendis Lusitanorum
 moribus, quædam de feris gentibus et incultis antea annotavi-
 mus, l. iii. p. 208. Vide Robertson's Hist. of Charles V. t. i.
 4to. p. 205.—Quamdiu moribus incultis permanferint Germa-
 ni, non sat clarum est: Plinius eos avenas ferere affirmat, neque
 alia pulte vivere. l. xviii. c. 17. Tacitus sub Trajano Suevos
 esse aliis cultiores indicat. Herodianus autem sub Maximino et
 vicos

facilis et expedita soli mutatio, ob tenuitatem vic-
tus, et quod neque colunt agros, neque fructus
recondunt: sed in casis habitant structura in
unum diem constantibus, cibis ei a pecore pluri-
mus, ut et Nomadibus: quorum etiam imitatione,
rebus suis in currus impositis, facile cum pecore
suo abeunt quo visum fuerit. Aliæ minores Ger-
manorum sunt gentes, Cherusci, Chatti, Gama-
briuni, Chattuarii: ad oceanum autem Sicambri,
Chaubi, Bufteri, Cimbri, Cauci, Caulci, Cam-
psiani, et aliæ plures. In eandem cum Amisia
partem feruntur Visurgis et Lupias, qui per Bufter-
ros minores fluit, a Rheno distans circiter sexcentis
stadiis. Est et Sala fluvijs, inter quem et Rhenum
bellum felici successu gerens obiit Drusus Germa-
nicus. Hic non gentes modo plurimas subegit,
sed et insulas in legendo litore obvias: quarum est
Byrchanis, ab eo expugnata. Innotuere istæ gen-
tes, cum bellum contra Romanos gererent, deinde
concederent, post vel rursus deficerent, vel suas
habitationes defererent. Ac fuissent, ut apparet,
plures etiam cognitæ, si Augustus militibus per-

τοῖς ταύτῃ, τὸ αὖτε τοῖς μεταναστάσεως εὐμαρὲς, διὰ
τὴν λιτότητα τῆς βίης, καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν, μηδὲ θη-
σαυρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι
παρασκευάσει. προσὴ δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἡ πλείστη,
καθάρπε τοῖς Νομάσι· ὥς ὁκείνους μὲν μὲν, τὰ
οἰκεία τοῖς ἀρμαμάξαις ἑπάραντες, ὅποιοι ἀν' δόξῃ
τρέπονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. Ἄλλα δ' ἐνδεέστερά
ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ, Χηρῆσκοι τε καὶ Χάττιοι, καὶ
Ἰαμαβρίνοι, καὶ Κατήβαλοι· πρὸς δὲ τῷ Ὠκεανῷ
Σύγαμβροί τε, καὶ Χαῦδοι, καὶ Βεκτήριοι, καὶ Κίμβριοι,
καὶ Καῦκοι τε καὶ Καῦλλοι, καὶ Καμψιανοί, καὶ ἄλλοι
πλείους. Ἐπὶ ταῦτα δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται, ἡ Βί-
σεργίς τε, καὶ Λεπίας ποταμός, διέχων ῥίους περὶ
ἑξακοσίας σταδίας, ῥέων διὰ τῶν Βεκτέρων τῶν ἐλαττόνων.
Ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμός, ὃς μετὰ καὶ τῇ Ῥήνῃ πο-
λεμῶν, καὶ κατορθῶν, Δρῦσος ἐπελεύτησεν ὁ Γερμανι-
κός· ἐχειρώσατο δ' ὃς μόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα,
ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ ὠκεανῷ νήσους, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ
Βυρχανίς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἴλε. Γνώριμα δὲ ταῦτα
κατέστη τὰ ἔθνη, πολεμῶντα πρὸς Ῥωμαίους, εἴτε
ἐνδίδοντα καὶ πάλιν ἀφιστάμενα, ἢ καὶ καταλιπόντα
τὰς κατοικίας· καὶ πλείω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ

^a καθάρπε Par. 2. Med. 2. Esc. Mosc. ^b ἑπάραντες ex correct. Med. 2. ^c ὅποι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. ^d Fortasse, Γαμβρίνοι, Marg. Cas. ^e Σύγαμβροι Par. 1. Med. 1. 2. Σύμβαροι Eton. ^f Χαῦδοι Esc. ^g Βεκτήριοι Par. 1. 2. Eton. Esc. et sic infra. ^h Καῦδοι Med. 2. ⁱ Βισσεργίς Med. 1. Βισσεργίς ex correct. Med. 2. ^k Βεκτέρων Mosc. Βεκτίων Med. 2. et ex correct. Βεκτέρων. ^l Βερχανίς Bre. ^m καταλιπόντα Par. 1. Med. 1. 2. Gron.

yicos et domos, eodem modo quo Strabo, describit; et Ammianus sub Juliano vix aliter has regiones depingit: nomen Germaniæ tamen in Alamanniam mutatur. Vide Herodianum, l. vii. c. 5. Amm. Marc. l. xvi. F.

4. προσὴ δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἡ πλείστη] Athenæus, libro quarto, c. 13. p. 153. Germani, inquit, ut refert Posidonius, ἀριστον προσφέρουσι κρέα μελῶν ὠπτημένα, καὶ ἐπιπίνουσι γάλα, καὶ τὸν οἶνον ἀκρατον. i. e. in prandium afferunt carnem membratim assam, et lac superbibunt vinumque merum. Casaub.

Ibid.] Pomponius Mela (l. iii. c. 3.) brevissime sed elegantissime Germanos pingit. *Vidui, aut, ita asperi incultique, ut cruda etiam carne vescantur, aut recenti, aut cum rigentem in ipsis pecudum ferarumque coriis manibus pedibusque subigendo renovant.* Tacitus scribit, c. 23. *Cibi simplices, agrestia poma, recens fera, aut lac concretum.* Potui humor ex bordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corruptus. Major pars victus eorum, ait Cæsar, l. vi. c. 21. in lacte, caseo, et carne consistit. Forsan cervisia, vel potus ex hordeo, post Cæsarem introductus fuit. Probus Imp. certe vites in Germania primus conferuit. F.

8. Χηρῆσκοι] Vocat Cherufcos ἐνδεέστερον Germaniæ ἔθνος. Tacitus autem de iis hæc, Germ. c. 36. *In latere Chaucorum Cattorumque Cherufci nimiam ac marcentem diu pacem illacessiti nutrierunt: idque jucundius quam tutius fuit. Quia inter insolentes et validos falso quiescas. Ubi manu agitur, modestia ac probitas nomina superioris sunt. Ita qui olim boni æquique Cherufci, nunc inertes ac stulti vocantur.* De Chatts quoque multa passim apud Tacitum et Dionem leguntur. Casaub.

Ibid.] Cherufcos et Catts inter Hermiones recenset Plinius, l. iv. c. 14. Dalecampius vult Hermiones esse bellatores, et forsan pro Germiones scripti sunt. Si qua fides huic detur, vox Germani ab hisce populis deduci potest. Cherufci inter Visurgim et Albim præcipuas sedes habuerunt: Catti ad Adranam ac Fuldam fluvijs. F.

Ibid. καὶ Γαμβρίνοι] Gambrius, meo iudicio, Tacitus, Germ. c. 2. appellat. Chattuariorum nomen vereor ne sit corruptum, quanquam ita sæpe infra quoque. Casaub.

Ibid.] Cattuarii, ut opinor, sunt Attuarii Paterculi, quos Tiberius subegit cis Visurgim una cum Cherufcis. Quidam enim Cherufcorum cis Visurgim regionem tenuerunt. F.

9. πρὸς δὲ τῷ Ὠκεανῷ Σύγαμβροί τε] Sygambrorum etiam libro quarto meminit, p. 270. hos Ptolemæus ad Rhenum ait habitare post Bufacteres, ἀρχομένους ἀπ' ἀρκτων. Casaub.

Ibid.] Sygambros versus oceanum cum cæteris gentibus, non autem oceano proximos, posuit Strabo. F.

10. καὶ Χαῦδοι] Ad oceanum Germanicum proximi Rheno habitant Sygambri, quos sequuntur Chauci, de quibus Tacitus, Germ. c. 35. *Hæcenus in occidentem Germaniam pervimus. In septentrionem ingenti flexu redit. Ac primo statim Chaucorum gens,*

quanquam incipiat a Frisii &c. Ergo legendum videtur in hoc nostro, καὶ Χαῦδοι. Movet me tamen quod mox Καῦκοι recenset. Itaque quid certi de hoc loco affirmem non habeo. Ptolemæus Germaniæ τὴν παρακαλιανίτην ita describit: inter Rhenum et Amisiam habitant Bufacteri et Phrisii: inter Amisiam et Visurgim, Καῦχοι minores: inde ad Albim fluviū, Cauchi majores: in ipso jugo Cherronesi Cimbricæ, Saxones: ipsam Cherronesum, Sigulones (qui fortasse sunt Mugilones Straboni) Sabalingii, Cobandi, Chali, Phundesi, Charudes, et omnium maxime septentrionales Cimbri. Bufteri Strabonis sunt, opinor, Ptolemæi Bufacteri (non enim iis assentior qui Βεκτέρους hic quoque legunt ut supra). Sed quid faciemus istis Caulcis et Campsianis qui mox sequuntur, quos nusquam reperio? Quanquam Campsiani esse videntur, qui paulo post Ampsani nominantur, et Καῦλλοι fortasse sunt, qui ibidem Κάδελκοι. Casaub.

Ibid. Χαῦδοι, καὶ Βεκτήριοι] Repone, Χάμαδοι, καὶ Βεκτήριοι. Phil. Cluver. Germ. Antiq. lib. iii. c. 19. p. 79.

Ibid. Χαῦδοι] Χαῦδοι sunt certe Cauchi majores: Βεκτήριοι, ut opinor, Bufteri inter Rhenum et Amisiam: Καῦλλοι et Καμψιανοὶ forsan Chamavi et Frisii. F.

11. Καῦλλοι] Lege, Κάδελκοι, quod patet e sequenti pagina, ubi τῶν Καδελκων mentio fit. Phil. Cluver. Germ. Antiq. lib. iii. c. 19. p. 79.

12. Ἐπὶ ταῦτα δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται, Βίσεργίς τε καὶ Λεπίας] De Visurgi (quem Visurgim Ptolemæus vocat, Dio modo Οὐτίσσηρον, modo Οὐσίσηρον mendose) non est dubium ferri eum ἐπὶ ταῦτο τῷ Ἀμασίᾳ: de Lupia non assentitur Mela, l. iii. c. 3. qui eum vult Rhenum ingredi. Casaub.

14. ῥέων διὰ τῶν Βεκτέρων τῶν ἐλαττόνων] Etiam Ptolemæo Bufacteri ita dividuntur: suntque alii μικροί, alii μέγας, quo discrimine multi Germaniæ populi invicem distinguuntur. Sic Cauchi leguntur μικροὶ καὶ μέγας. Idem.

15. Σάλας ποταμός] Cellarius, l. ii. c. 5. recte conjicit Salam Strabonis non esse Isalam, hodie Issel, sed alium fluviū ejusdem nominis Albim influentem, per Naumburg, Mersburg, et Hall, in Saxonia labentem. F.

Ibid.] ὃς μετὰ καὶ τῇ Ῥήνῃ πολεμῶν] Drusi mortem vide apud Dionem, initio libri lv. et in Epitome Liviana, libro cxl. Casaub.

18. ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Βυρχανίς] Plinius, lib. iv. c. 13. *Inde insula Romanorum armis cognita: earum nobilissimæ, Burchana, Fabaria a nostris dicta, a frugis similitudine sponte provenientis.* Idem.

Ibid. καὶ ἡ Βυρχανίς] Hoc vocabulum ex Strabonis loco hoc a Stephano citatur Βυρχανίς, unde certum fit, in Strabonis exemplaribus ο μικρὸν interiisse &c. Phil. Cluverius, German. Antiq. l. iii. cap. 23. pag. 95. Anon.

Ibid. Βυρχανίς] Nunc Borkum dicitur, ad ostium Amisiæ, vel Ems. F.

ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγῶσι ὁ Σεβαστὸς, ἀφαιρῶν τὸν
 Ἀλβιν, ὁ μετῴσι δὲν ἐκείσε ἐπανισταμένους· νυνὶ δ'
 εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χειρὶ πόλεμον,
 εἰ τῶν ἔξω τῶν Ἀλβίος καὶ ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχρηστο,
 καὶ μὴ ἐπαρξύνοντο πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς ἐχθρας. 5
 Ἡρξάντο δὲ τῶν πολέμων Σέγαμβροι πλησίον οἰκῶντες
 τῶν Ῥήνων, Μέλωνά· ἔχοντες ἡγεμόνα· καὶ κείθεν ἡδὴ
 διαίχον ἄλλοι· ἄλλοι, διωατεύοντες καὶ καταλυόμενοι,
 πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, πρὸς διδόντες, καὶ τὰ ὅμνηα, καὶ
 τὰς πόλεις· πρὸς οὓς ἡ μὲν ἀπίστα, μέγα ὄφελος· 10
 οἱ δὲ πιστευθέντες, τὰ μέγιστα ἐκατέβλαψαν, καὶ ἁπέρ
 οἱ Χερῆσκοι, καὶ οἱ τῶν ὑπὸ τοῦ παρ' οἷς τὰ
 πρίατάγματα Ῥωμαίων μετὰ τῶν στρατηγῶν Οὐάρου
 Κεῖντιλίου παρῶν δὴντα, ἀπώλετο ἡ ἐν ἐνέδραις.
 Ἐπῶσαν δὲ δίκας ἅπαντες, καὶ παρέχον τῶν νεωτέρων 15
 Γερμανικῶν λαμάρτοτατον δολοφονίαν, ἐν ᾗ ἐδολοφονήθη
 τῶν ὁπφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναῖκων, Σε-
 μιγούντος τε καὶ Σεγέστου υἱός, Χερῆσκων ἡγεμόνων, καὶ
 ἀδελφῆ αὐτῆς, γυνὴ δ' Ἀρμινίε τῶν πολεμαρχήσαντος
 ἐν τοῖς Χερῆσκοις ἐν τῇ πρὸς Οὐάρου Κεῖντιλίου 20
 παρασπονδήσει, καὶ ἐπὶ συνέχοντος τὸν πόλεμον, ὄνο-
 μα Θεονέλδα, καὶ υἱὸς τριετῆς Θεμελικός· ἐπὶ δὲ
 Σεσίθακος Αἰγίμηρος υἱὸς ὅτων Χερῆσκων ἡγεμόνος·
 καὶ ἡ γυνὴ τέτρα Ῥαμῖς, Οὐκρομύρε θυγάτηρ,
 ἡγεμόνος Βατῶν, καὶ Δευδριξ Βαιτόριτος τῶν Μέλων 25
 υἱὸς ἀδελφῆ υἱὸς Σύγαμβρος. Αἰγίστης δὲ ὁ πρὸς
 τῶν Ἀρμινίε καὶ ἐξαρχῆς διέστη πρὸς τὴν γνώμην αὐτῆς,
 καὶ λαβὼν καιρὸν ὑπομόλησε, καὶ τῶν θριάμβων παρῶν
 τῶν φιλτάτων, ἐν πῇ ἀρόμενος· ἐπόμεπυσε δὲ καὶ
 Ἀλβίους τῶν Χάτων ἱερεῖς· καὶ ἄλλα τὰ σώματα ἐπομ- 30

mississet, ut transmissio Albi eo rebellantes perse-
 querentur. Sed promptius censuit Augustus se bel-
 lum, quod erat præ manibus, confecturum, si
 populos ultra Albim sitos, ac nihil moventes, mis-
 sos faceret, neque irritatos maleficio ad societatem
 cum hostibus ineundam invitaret. Belli initium
 fecere Sicambri, Melone duce, Rheno vicini : atque
 huic alii post alios successerunt, potiti imperio, eo-
 que deturbati postea : rursusque inde deficientes
 fide et obsidibus proditis. Adversus hos plurimum
 utilitatis est in incredulitate : quibus fides habita
 est, si maxima damna intulerunt : ut Cherusci, et
 eorum subditi, apud quos tres Romanæ legiones,
 cum duce Quintilio Varo, contra datam fidem, in-
 fidiis circumventæ perierunt. Poenas tamen uni-
 versæ dederunt, ac Germanico juniori pulcherri-
 mam triumphæ materiam, in quo is illustrissimos
 viros ac scæminas duxit : de quibus Semiguntus, et
 Segestis filius, Cheruscorum dux, sororque ejus : et
 uxor Arminii, qui belli dux fuerat Cheruscis, cum
 violatis pactis Varum Quintilium invaderent, at-
 que etiamnum bellum fovet, nomine Thusnelda,
 ac filius tres annos natus Thumelicus : nec non Se-
 fithacus Ægimeri filius, Cheruscorum ducis, ejus-
 que uxor Rhamis, Ucromeri filia, Chatterum ducis,
 et Deudorix Bætoritis filius, qui frater erat Melo-
 nis, Sicamber. Ægestes autem Arminii focer, cum
 initio sententiæ generi restitisset, capto tempore ad
 Romanos transfugerat, tumque triumphum, in quo
 ducebantur ei charissima, in honore ipse habitus a
 Romanis spectavit : ductus est in pompa etiam
 Libys Chatterum sacerdos, alique multi mortales

^a ὁ Σεβαστὸς defunct Med. 2. ^b MSS. μετῴσι. Marg. Cas. sic Eton. καὶ μετῴσι Par. 1. ^c παρῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Eton. ^d Σεσάβροι Eton. ^e κατέβλαψον ex correct. Med. 2. ^f τέτοις Par. 1. 2. Eton. Efc. ^g τὰ deest Med. 1. 2. Efc. ^h MSS. ἐξ ἐνέδρας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Br. Eton. Efc. Mosc. ⁱ Lege, ὁ Σεγέστου, sine καὶ. Marg. Cas. καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^k πρὸς τὸν Med. 2. ^l καὶ νῦν ἐπὶ Med. 1. 2. Efc. Mosc. ^m Σεσίθακος Med. 2. ⁿ Fortasse, Σιγμήρε. Marg. Cas. Αἰγίμηρος Par. 2. Br. Efc. ^o τῶ Med. 2. ^p ἡ deest Med. 1. 2. ^q Ραμῖς ex correct. Med. 2. ^r Οὐκρομύρε Par. 1. Eton. Med. 2. Οὐκρομύρε Par. 2. Med. 1. Gron. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^s MSS. Βατῶν. Marg. Cas. Βαιτόριδος Med. 1. Gron. ^t τῶ φιλτάτῳ Med. 2. ^x MSS. Ἀλβίους, et ἱερεῖς, non ἱερεῖς. Marg. Cas. Ἀλβίους Par. 1. Eton. Ἀλβίους Par. 2. Gron. Efc. ἱερεῖς Par. 2. Efc. Mosc.

6. Ἡρξάντο δὲ τοῦ πολέμου Σύγαμβροι] Vide Dionis historiam, lib. LIV. sub finem. Casaub.

11. καὶ ἁπέρ οἱ Χερῆσκοι] Cladem Q. Vari et Romani exercitus describit Dio, lib. LVI. Tacitus, lib. Ann. primo, c. 60, 61. l. xii. c. 27. sed hic Chattis videtur id tribuere, non Cheruscis. Idem.

17. Σεμιγούντος τε καὶ Σεγέστου υἱός] Lege, Σιγμούντος τε ὁ Σεγέστου υἱός. Segimundus enim ipse Segestis filius, auctore Tacito, Ann. l. i. c. 57. Idem.

18. καὶ ἀδελφῆ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμινίου] Tacitus, Ann. l. i. c. 57. Inerant femina nobiles, inter quas uxor Arminii, eademque filia Segestis. Idem.

22. ἐπὶ δὲ Σεσίθακος Αἰγίμηρος υἱός] Ægimerum appellat, quem alii Segimirus : cujusmodi varietates infinitas notavimus. Vide ad librum primum. Cornelius Tacitus, Ann. l. i. c. 71. hæc ita narrat ut videatur a Strabone nonnihil dissentire. Verba ejus, Jam Stertinius ad accipiendum in deditionem Segimerum, fratrem Segestis, præmissus, ipsum et filium ejus in civitatē Ubiorum perduxerat : data utrique venia, facile Segimero, cunctantius filio : quia Quintilii Vari corpus inluisse dicebatur. Idem.

23. Αἰγίμηρος υἱός &c. ἡγεμόνος Βατῶν] Vocabula hæc esse misere vitiosa jam alii ante me dispexerunt : qui pro Αἰγίμηρος reposituere Σιγμήρε, quem Segestis fuisse fratrem, auctor est Tacitus, Ann. l. i. c. 71. his verbis : Stertinius ad accipiendum in deditionem Segimerum, fratrem Segestis, præmissus, ipsum et filium ejus in civitatē Ubiorum perduxerat. Batti nulli unquam fuere populi in Germania : qui Batavos inde colligunt fuisse, eos fugit, Batavos sub Tiberii principatu, nullos habuisse belli duces. Corrigo igitur ego id vocabulum in Χάτων : illud autem, quod in superiori commate occurrit, Οὐκρομύρε, in Ἀκρομύρε, vel Ὀκρομύρε.

Nec ullus alius hic Chatterum dux fuit, quam qui Tacito ejusdem gentis dicitur princeps Actumerus, sive rectius Acrumerus. Phil. Cluver. Germ. Antiq. lib. iii. c. 19. p. 81.

26. Αἰγίστης δ' ὁ πρὸς τῶν Ἀρμινίου] Ecce iterum, Ægestem vocat quem non tantum alii Segestem, sed ipse quoque paulo ante : nisi tamen verius est hic scribendum esse Σεγέστου, et paulo ante Σιγμήρου, non Αἰγίμηρου. Casaub.

29. ἐπόμεπυσε δὲ καὶ Ἀλβίους] In nonnullis manuscriptis exemplaribus legitur, Ἀλβίους ἱερεῖς, id est, lebes sacer, quod tamen falsum mendosumque esse, ostendunt verba sequentia, καὶ ἄλλα σώματα. Sciolus aliquis, quia mox infra de duobus Cimbrorum sacris lebetibus auctorem narrare vidit, hæc quoque pro Ἀλβίους legendum, judicio parum felici, putavit Ἀλβίους. Ceterum hunc sacerdotem principem inter reliquos Chatterum sacerdoteis obtinuisse locum, facile ex eo conjicitur, quod hunc solum Strabo memorat, quum tamen haud dubie et plures alii capti forent : siquidem complures numero ad bellum cum exercitu proficiscabantur, penes unos quippe sacerdoteis omne jus erat coercendi, animadvertendi, vincendi, verberandi, prætereaque adversam aciem prælio victam diis sacrificandi ; quæ sane ab uno solo, in magno numerosoque exercitu, fieri nequibant. Sed disertissimum huic rei testimonium perhibetur a Marcellino, in libro XXVIII. Apud Burgundios generali nomine Rex appellatur Hendinos, et, ritu veteri, potestate deposita remouetur, si sub ea fortuna titubaverit belli, vel segelum copiam negaverit terra : quemadmodum solent Egyptii casus ejusmodi assignare rectoribus. At sacerdos apud Burgundios omnium maximus vocatur Sinistus : et est perpetuus, obnoxius discriminibus nullis, ut reges. Phil. Cluver. Germ. Antiq. lib. i. c. 24. p. 211.

Ibid. Ἀλβίους

ex devastatis populis, Catheleis, Ampfanis, Bufteris, Nufipis, Cheruscis, Chattis, Chattuariis, Landis, Subattiis. Distat ab Albi Rhenus, si quis recto itinere proficisci eo posset, circiter ter mille stadiis. Sed obliquo itinere et per circuitum eo via ducit, ob paludes et saltus. Sylva Hercynia densior est, magnisque confita arboribus, locis natura munitis magnum includens circulum: in medio ejus sita est regio apta habitationi præclaræ, de qua diximus. Prope hanc regionem origo est Istri, et Rheni, ac lacus inter horum fontes situs, et paludes e Rheno effusæ: lacus in ambitu habet stadia amplius ccc, trajectum prope cc: inque ea est insula, qua pro receptaculo usus est Tiberius, navali pugna cum Vindelicis certans. Cum hic lacus saltus Hercynius magis Istri fontibus versus meridiem inclinatur: ut necesse sit eum, qui e Gallia Hercynium petit saltum, prius transire lacum, deinde Istrum, ac porro per commodiora jam itineri loca et montanas planities ad sylvam ipsam progredi. Unius diei iter progressus a lacu Tiberius, fontes Istri vidit. Lacum Ræti exigua parte, majori Helvetii et Vindelici attingunt: inde est Boiorum solitudo, usque ad Pannonios. Omnes,

πεύθῃ ἐκ τῶν πεπορθημένων ἐθνῶν, Καθύλων καὶ Ἀμφάνων, Ὡυκτέρων, Νουσίπων, Χηρέσκων, Ὡυκτέρων, Χατισταρίων, Λανδῶν, Σεβατίων. Διέχει δὲ τὰ Ἰστροὶ ὁ Ῥήνος πρὸς τριχίλους σταδίους, εἰ πρὸς εὐθυπορέσσας ἔχει τὰς ὁδούς· καὶ δὲ διὰ σκολίας, καὶ ἐλάδους, καὶ δρυμῶν, κυκλοπορεῖν ἀνάγκη. Ὁ δὲ Ἐρκύνιος δρυμὸς πυκνότερός τε ἐστὶ καὶ μεγαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς, κύκλον περιλαμβάνων μέγαν· ἐν μέσῳ δὲ Ἰδρυῖαι χώρα καλῶς οἰκείσθαι δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. Ἐστὶ δὲ πλεονάζον αὐτῆς ἢ τε τὰ Ἰστροὶ πηγῇ, καὶ ἢ τὰ Ῥήνε, καὶ ἢ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἔλη τὰ ἐκ τῆς Ῥήνης διαχόμενα· ἐστὶ δὲ ἡ λίμνη, τὴν μὲν περὶ μέγιστον σταδίων πλείονων ἢ τ, διαρμα δὲ ἐγγὺς σ· ἔχει δὲ καὶ νῆσον ἢ ἐχρήσατο ὀρηκτικῶς Τιβέριος ναυμαχῶν πρὸς Οὐινδολικούς. Νοτιωτέρω δὲ ἐπὶ τῶν Ἰστροὶ πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς· ὥς ἀνάγκη τὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς εἰς τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν ἰόντα, πρῶτον μὲν διαπεράσσει τὴν λίμνην, ἔπειτα δὲ τὸν Ἰστρον, εἴτε ἢ δι' εὐπετεστέρων χωρίων, ὅπῃ δὲ δρυμὸν τὰς ἰστροτάσεις ποιεῖσθαι δι' ὀροπέδων· ἡμερήσιον δὲ σπὸς τῆς λίμνης περὶ ὅδου Τιβέριος, εἰδὲ τὰς τῆς Ἰστροὶ πηγῶν περὶ ὅδου δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοὶ, τὸ δὲ πλεονάζον Ἐλεήτιοι καὶ Οὐινδολικοὶ, καὶ ἡ Βοίων ἐρημία, μέχρι

² Βουκτέρων Par. 1. Eton. Esc. Βουκτέρων Med. 1. ³ Χατῶν, deest Esc. ⁴ Χατισταρίων Par. 2. Med. 1. 2. Eton. ⁵ διὰ δυσκολίας Bre. Eton. Esc. ⁶ Edd. Aldin. et Basil. κυκλοπορεῖν. Marg. Cas. ⁷ μεγαλότερος ex correct. Med. 2. ⁸ ἐπὶ Par. 2. ⁹ Ed. Aldin. Οὐινδολικός, Basil. Οὐινδολικός. Marg. Cas. Οὐινδολικός Par. 2. Bre. Med. 1. 2. Esc. Οὐινδολικός Eton. sed Οὐινδολικός abrafit. ¹⁰ τὰ deest Esc. ¹¹ MSS. τὰ, et ἐπὶ non eis, et ἰόντι, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. τὸν, et ἐπὶ, et ἰόντι, Med. 1. 2. τὰ, et ἐπὶ, et ἰόντι, Eton. ¹² προσβάσεις Esc. ¹³ ἰδὲ Par. 1. 2. ¹⁴ Ρετοὶ ex correct. Med. 1. ¹⁵ Οὐινδολικοὶ Par. 2.

Ibid. Διέχει τῶν Χατῶν &c.] Vereor ne in hoc Strabonis loco pleraque nomina tam in Græcis, quam Latinis exemplaribus, mendose legantur. St. V. Pigibius, Annal. tom. iii. pag. 547. Anon.

2. Νουσίπων, — Λανδῶν, Σεβατίων] Pro his vocabulis legendum esse censeo. Οὐσίπων, Μαρσῶν, Τουδαντίων. Phil. Cluver. Germ. Antiq. lib. iii. cap. 19. pag. 79.

4.] τριχίλους σταδίους] Foran legas, δισχιλίους. F.

8. κύκλον περιλαμβάνων μέγαν] De ambitu sylvæ ex eo conjice, quod Cæsar B. G. vi. 24. scribit, patere ejus latitudinem ix. dierum iter expedito. Mela, l. iii. c. 3. dierum sexaginta iter occupare auctor est. Casaub.

11. καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἔλη τὰ ἐκ τῆς Ῥήνης διαχόμενα] De his libro quarto, pag. 267. Καὶ ὁ Ῥήνος δὲ εἰς ἔλη μεγάλα, καὶ λίμνην ἀναχέεται μεγάλην. Idem.

Ibid.] Lacus Brigantinus, hodie Bodensee, vel lacus Constantiæ. F.

13. σταδίων πλείονων ἢ τ, stadia amplius ccc.] Numeri correctione indigent, ut aut de substituiamus licet, ait M. Vellerus, Rerum Aug. Vindelic. l. i. pag. 4. Anon.

14. ἔχει δὲ καὶ νῆσον ἢ ἐχρήσατο ὀρηκτικῶς Τιβέριος] Huc videntur referenda quæ (licet paulo aliter) scribuntur a Dione, libro l. iv. p. 536. Edit. 1606. Ἐσφαλόντες οὖν ἐς τὴν χώραν πολλαχόθεν ἅμα ἀμφοτέροι, αὐτοὶ τε καὶ διὰ τῶν ὑποστράτηγων, καὶ ὁ γὰρ Τιβέριος καὶ διὰ τῆς λίμνης πλοίοις κομισθεὶς, &c. Vide et Eusebii Chronica. Casaub.

15. Νοτιωτέρα δὲ ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστροῦ πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς] Ait necesse esse ut qui e Gallia ad saltum Hercynium tendat, primum lacum Constantiensem, deinde Istrum transgrediat. Galliam videtur intelligere quam Romani vocant Cisalpinam. Nam aliter quomodo hæc cohæreant non video. Sed ne sic quidem satis mihi de isto loco liquet. Munsterus autem, vir longe doctissimus, putabat legendum non νοτιωτέρα, sed βορειωτέρα, quod non puto. Peritiores tamen harum rerum judicent. Idem.

Ibid. Νοτιωτέρα δὲ ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστροῦ πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς] Verba hæc esse vitiosa, alii jam ante me doctissimi viri animadverterunt, verum in purgandis nequidquam laborarunt. Ego ita in suum ordinem verba repono. Νοτιωτέρα δὲ ἐστὶ αὕτη καὶ τῶν τοῦ Ἰστροῦ πηγῶν, καὶ τοῦ Ἐρκύνιου δρυμῶν, i. e. Meridionalior autem lacus est, quam Danubii fontis, Hercyniusque saltus. Nam iter erat ex Italia per summum Penninum, qui nunc vulgo di-

citur Mont Iou: et inde per Helvetiorum agros, ad lacum Brigantinum, quem intelligit Strabo, ab hoc deinde ad fontis Danubii: ac porro per Alemannorum, Hermundurorum, ac Nariscorum fines, ad Hercyniam silvam, quæ Bojohæmum cingebat. Phil. Cluver. Germ. Ant. lib. iii. c. 47. p. 215.

22. προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης] Similis locus libro quarto, p. 267. Nam de hoc lacu loquens, ἦς, inquit, ἐφάπτονται καὶ Ῥαιτοὶ, καὶ Οὐινδολικοὶ τῶν Ἀλπεῖων τινές. Casaub.

Ibid. προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης &c.] Ex his Vellerus intellexit, magnum agri modum, a Vindelicorum finibus ad Pannoniam, Norici longitudine fusi, Boiorum deserti appellasse Strabonem et Plinium. Verum mendum esse in istis Strabonis verbis, quis non dispexerit? Quis enim credat Boiorum deserti et ipsa attigisse lacum, simulque ad Pannoniam usque pertinuisse? Absurdum hoc esse, jam ante me notavit doctissimus Casaubonus, conjectura tamen parum felici in verum sensum auctoris verba restituere conatus est. Ego integrum locum sic lego. Προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ ὅλῃον μὲν οἱ Ῥαιτοὶ, τὸ δὲ πλεονάζον Ἐλεήτιοι καὶ Οὐινδολικοὶ· ἔπειτα εἰσὶ οἱ Νωρικοὶ, καὶ ἡ Βοίων ἐρημία, μέχρι Παννονίων· πάντες, τὸ πλεονάζον Ἐλεήτιοι καὶ Οὐινδολικοὶ, οἰκίσαν ὀροπέδια· Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρικοὶ μέχρι τῆς Ἀλπεῖων ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι, καὶ πρὸς τὴν Ἰταλίαν περιεκύβησαν. Id est, Lacum Ræti exigua ex parte, maxima Helvetii ac Vindelici attingunt: inde sequuntur Norici, et Boiorum solitudo ad Pannonios usque. Hi omnes, magis tamen reliquis Helvetii et Vindelici, montanas colunt planities: Ræti vero ac Norici ad Alpium summa adsurgunt, versusque Italiam vergunt. Patet ex his posterioribus satis clare, jam antea mentionem eum fecisse Noricorum, eo scilicet loco, cui eos restitui. Inter Noricorum tandem extremos versus orientem fines et Pannonios fuisse Boiorum illam solitudinem, ostendit disertissimis verbis Plinius, lib. iii. cap. 24. Noricis, inquit, junguntur lacus Peiso et deserti Boiorum. Jam tamen colonia divi Claudii Sabaria et oppido Scarabantia Julia habitantur. En quam diserte hic testatur, duobus tantum oppidis, Sabaria et Scarabantia, habitata fuisse deserti ista Boiorum, Noricosque, quibus deserti contermina, prope lacum Peisonem accedere. Ph. Cluverius, Vindelic. c. 5. p. 25. Anon.

24. ἡ Βοίων ἐρημία] Boiorum deserti Plinius, lib. iii. cap. 24. Casaub.

Ibid.] Boiis expulsis, Marcomanni sedes eorum tenuerunt, nomen autem regio in Bohemia servat. F.

Παννονίων^α πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλληνῆσι καὶ Οὐινδελικοί, οἱκῶσιν ὁροπέδια. Ῥαῖτοι ἢ καὶ Νορικοί μέχρι τ' Ἀλπεῖων ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι, καὶ πρὸς τ' Ἰταλίαν πεινέουσιν, οἱ μὲν Ἰνσέβροις σιναπίνες, οἱ δ' Ἐκάρνοις, καὶ τοῖς πρὸς τ' Ἀκυλῆϊαν χωρίοις. Ἐπὶ δ' καὶ ἄλλη ὕλη Ἰαυβρίτα μεγάλη· ἔπειτα δ' ἡ τῶν Σαβῶν^κ ἔπειτα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμός· ἔχεται δὲ καὶ κείνος ὑπ' αὐτῶν. Περὶ δ' Κίμβρων τὰ μὲν ὅσα εὐ λέγεται, τὰ δ' ἔχει πιθανότητος^λ ἔμετριάς· ἔτε γὰρ πλὴν τοιαύτην αἰτίαν τῆς πλάνης γενέσθαι καὶ ληστρῶν καὶ σποδῆσαι^μ ἀν-πς, ὅπ' ἡρώδησον οἰκῶντες, μεγάλη πλημμυρίδι^μ ἐξελαθεῖν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἔπεμψαν τῷ Σεβασῷ δῶρον, τὸ ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰτάμενοι φιλίαν, καὶ ἀμνησίαν τῇ ὑπερηγνύων· τυχύνει^ν δὲ ὧν ἡξίεν, ἀπῆραν· γὰρ οὖν δὲ τῷ φυσικῷ, καὶ αἰωνίῳ πάθει, δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι, ἢ παρορρυσθῆναι ἀπελθεῖν ἐκ τῆς τόπης. Ἔοικε δ' πλάσματι, τὸ συμβῆναι ποτὲ πλημμυρίδα ὑπερβάλλουσαν· ὅππότε τὰς αἰεὶ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμένας δὲ καὶ ὁδεορρίζοντας ὁ Ὀκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεισιν. Οὐκ εὖ δ' εἰδ' ὁ φήσας ὅπλα αἰρέσθαι πρὸς τὰς πλημμυρίδας τὰς Κίμβρους, εἰδ' ὅπ' ἀφοδίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκήντες, κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομένουσιν, εἴτ' ἀνοικοδομεῖν, καὶ ὅπ' πλείων αὐτοῖς συμβαίνει φθόρος^ν ἢ ὕδατος, ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορός φησιν· ἢ γὰρ τάξις ἢ τῇ πλημμυρίδι, καὶ τὸ τ' ὅππ' ἀκλυζομένῳ χώρῳ εἶναι γνώριμον, ὅσα ἔμελλε ταύτας τὰς ἀλλοτίας παρέξειν· δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας τέττα συμβαίνοντος,

magis tamen reliquis Helvetii et Vindelici, montanas incolunt planities. Ræti et Norici usque ad Alpium summa affurgunt, et versus Italiam vergunt, alii Infubres, alii Carnos, et quæ sunt circa Aquileiam loca attingentes. Est et alia magna sylva Gabreta, deinde Suevorum sedes, inde Hercynius saltus, quem et ipsum Suevi tenent. De Cimbris vero quædam inepte dicuntur, quædam probabilitatem habent non mediocrem. Non enim hac de causa eos ut incertis vagarentur sedibus, et latrociniiis victum quærent, compulsos crediderim, quia e peninsula, quam inhabitabant, diluvio fuerint ejeti: cum hodieque antiquas incolant sedes, nuperque Augusto lebetem, qui apud ipsos facerrimus habebatur, dono miserint, amicitiam expetentes, et veniam illatarum injuriarum, eaque consecuti domum redierint: et ridiculum sit, eos naturali ac sempiterno æstui, quotidie bis contingenti, iratos solum vertisse. Quin et figmentum videtur, eluvium aliquando immodicam accidisse: cum id genus oceani accidentia intenduntur quidem ea et remittantur, sed ordine tamen suo atque modo. Non recte etiam is, qui arma adversus exundationem cepisse Cimbrorum ait: neque id, quod Celtæ ad vacuitatem metus sese adfuefacientes, patientur domos suas aquis obrui, rursusque ædificent, pluresque eorum aquis quam bello pereant, quod Ephorus tradidit. Nam hæc absurda non admittit cum ordo æstuum, tum notitia regionis illuvium passæ: cum enim bis quotidie æstus accideret, quæ incredibile sit tandem nunquam eos sensisse

^α πάντες. deest Eton. Esc. Mosc. ^β Ἀλπίων. Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^γ Κράνους ex correct. Med. 2. ^δ Ἀκυλῆϊαν. Par. 2. ^ε ὕλη μεγάλη Γ. Par. 2. Med. 1. 2. ^ς Ἰαυβρίτα. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Eton. Mosc. ^ζ ἐπὶ τὰδε. Par. 1. 2. Eton. Esc. ^η τὰ deest Med. 1. 2. ^θ Σαβῶν. Gron. et sic supra, p. 420. ^ι MSS. ἐπὶ πέντα, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^κ εἰ deest Eton. ^λ ἐξελαθεῖν. Par. 1. Eton. Bre. Mosc. ἐξελαθεῖν. Par. 2. Med. 1. 2. Gron. ^μ παρορρυσθῆναι. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^ν Suspecta vox. Marg. Caf. Lege vel, περιωρισμένης, termino certo limitatas, aut, melius forte, a voce ὥρα, tempus statutum, περιωρίζοντας, certa hora revertentes, voce auctori propria, ut sæpe. V. ^ρ ἀφοδία. ex correct. Med. 2.

1. πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλληνῆσι] Prior interpres non videtur agnoscere vocem πάντες. Et sane hæc non satis bene coherent. Putarim legendum, mutata distinctione, Μέχρι μὲν οὖν Παννονίων πάντες, τὸ πλεόν δὲ &c. Nam præter id quod dixi, quis Straboni credat, omnes populos Germaniæ μέχρι Παννονίων lacum illum tangere? Casaub.

4. οἱ δὲ Κάρνοι, καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυλῆϊαν χωρίοις] Οἱ δὲ, hoc est Norici. Scripsimus autem Carnis, non Cranis. Utrumque confirmatur illis superioribus verbis libri quarti, p. 206. Μετὰ δὲ τοὺς, οἱ ἐγγὺς ἦδη τοῦ Ἀδριατικοῦ μυχοῦ, καὶ τῶν κατὰ Ἀκυλῆϊαν τόπων, οἱκῶσι Νορικών τε τινες, καὶ Κάρνοι. Plinius, l. iii. c. 24. A tergo Carnorum et Iapidum, qua se fert magnus Ister, Rætis junguntur Norici. Idem.

Ibid.] Edd. Ald. et Henric. Petrin. Κράνους. Anon.

5. Ἐπὶ δὲ καὶ ἄλλη ὕλη Ἰαυβρίτα] Ptolemæo Γαβρίτα ὕλη. Casaub.

Ibid.] Gabreta sylva est ad fines Bohemæ, vel Baviaræ. F.

10. τοῦ πλάνης γενέσθαι καὶ ληστρῶν] Nam Cimbrī latrones audiebant: et Plutarchus in Mario, pag. 411. Edit. F. Furt. refert lingua Germanorum latrones Cimbrose esse appellatos. Festus ait lingua Gallica, v. Cimbrī. Casaub.

11. μεγάλη πλημμυρίδι ἐξελαθεῖν ἐκ τῶν τόπων] Festus, v. Ambrones, de Ambronibus qui fuerunt Cimbrorum focii, Ambrones, inquit, fuerunt gens quædam Gallica, qui subita inundatione maris cum amisissent sedes suas, rapinis et prædationibus se suosque alere ceperunt: eos, et Cimbrose, Teutonasque C. Marius deleuit. Idem.

Ibid.] Cimbrica Chersonesus, quæ nunc est Dania et Holstænia, regio plana est, ideoque eluvionibus maris obnoxia. Ex inspectione tabulæ verisimile videtur insulas Zelandiæ continenti olim annexas fuisse. Nemo sanus putabit Cimbrose fluxu et refluxu maris esse terribitos: sed Clitarchi relatio repentini eluvioni optime convenit, atque etiam leviores ob causas gentes barbaræ sedes mutare solent. Post diluvium bene notum est regionem Atticam fuisse 190 annos desertam. F.

13. ἐπέμψαν τῷ Σεβασῷ δῶρον] Plinius, lib. ii. c. 67. scribit, Septentrionalis oceanus majore ex parte navigatus est auspiciis Divi Augusti, Germaniam classe circumvecta ad Cimbrorum promontorium. Hoc tempore, ut opinor, lebeta ad Augustum Cimbrī miserunt. Idem.

17. παρορρυσθῆναι. Edd. Ald. et Henric. Petrina habent, πρὸς ὀργισθέντας. Anon.

19. ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμένας δὲ καὶ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΣΑΣ, ὁ Ὀκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεισιν.] Vox περιορίζοντας Casaubono merito suspecta est. Scribendum credo, ΠΕΡΙΟΔΙΖΟΥΣΑΣ, periodice recurrentes. T.

22. Οὐκ εὖ δ' εἰδ' ὁ φήσας ὅπλα αἰρέσθαι πρὸς τὰς πλημμυρίδας] Id scriptum a Nicolao Damasceno, cujus apud Stobæum hæc nobis supersunt verba: Κελτοὶ οἱ τῷ Ὀκεανῷ γειτνιώντες, αἰσχροὶ καὶ ἡγρόντα τοῖχον καταπίπτοντα ἢ οἰκίαν φεύγειν· πλημμυρίδος δὲ ἐκ τῆς ἑξω θαλάσσης ἐπερχομένης, μετ' ὅπλων ἀπαντῶντες ὑπομένουσιν ἕως κατακλύζονται, ἵνα μὴ δοκῶσι φεύγοντες τὸν θάνατον φοβεῖσθαι. Celtæ, oceani accolæ, pro dedecore habent, si quis muro aut domui substruenti se subducatur. Inundatio quum ex mari exteriori accedit, armis induti ei obviam eunt, subsistuntque donec mergantur, idque ne fugientes videantur quoquo modo mortem formidare. Aristoteles quoque, Eudemiorum lib. iii. cap. primo, Celtas ait πρὸς τὰ κύματα ἀπαντῶν ὅπλα λαβόντας. Ælianus de iisdem, Var. Hist. l. xii. c. 23. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ὅπλα λαμβάνοντες ἐμπύπτοντι τοῖς κύμασι, καὶ τὴν φορὰν αὐτῶν εἰσδεχόμενοι, γυμνὰ τὰ ἔσθη καὶ τὰ δόρατα προσείοντες, ὥσπερ οὖν ἢ φοβῆσθαι δυνάμενοι, ἢ τρῶσαι. i. e. sunt etiam qui arma capientes in fluctus irruant, et eorum impetum excipiant, nudos gladios et hastas intentantes, perinde ac si vel terrere eos, vel vulnerare, possent. Casaub.

23. ἀφοδίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκήντες] Inde Græcorum proverbium, Κελτικὸν θράσος. Vide Aristotelem, Nicomac. lib. iii. cap. 7. et Ælianum, lib. xii. c. 23. Ideo Horatius, l. iv. Od. 14. Galliam videtur appellare, non paventem funera. Idem.

ταὶς βύρσαις ταὶς περὶ τὰς ἀλφειὰς τοῖς γέροισι τῷ ἄρμα-
μαζῶν, ὥς ὅτι ἀποτελεῖσθαι φόρον ἔχαστον. Τῶν δὲ
Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν περὶ τὰς ἀλφειὰς παρήκασιν τῷ
Ὠκεανῷ γνωρίζοντα δὲ τὸν τῷ ἑκβολῶν τῷ Ῥήνῳ
λαβόντες τὴν ἀρχὴν, μέχρι τῷ Ἀλβίῳ. Τῶν δὲ εἰς
γνωριμώτατοι Σαγαμβροὶ τε καὶ Κίμβροι· τὰ δὲ πέραν
τῷ Ἀλβίῳ, τὰ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ, παντοίαςιν ἀγ-
νωστα ἡμῖν ἐσιν· οὔτε γὰρ τῶν περὶ τῶν ἑδένων ἴσμεν
τὴν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν
με-
ρη, ὅτι μέχρι τῷ σώματος τῆς Κασπίας θαλάττης,
οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοι προήλθον πρὸς τὰ περαιτέρω τοῦ
Ἀλβίου· ὡς δὲ αὐτῶς ἐδὲ περὶ παρωδεύκασιν ἐδὲ-
νες. Ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ μήκος ἴσμεν ἐπὶ τῷ ἑω, τὰ καὶ
τὸν Βορυσθένην καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τῷ Πόντῳ
χωρία ἅπαντα, δὴλον ὅτι τῷ κλιμάτων καὶ τῷ πα-
ραλλήλων διαστημάτων· πᾶσι δὲ ἐπὶ πέραν τῷ Γερμανίας,
καὶ πᾶσι τῶν ἄλλων τῷ ἑξῆς, εἴτε Βασάρνας καὶ λέγειν,
ὡς οἱ πλείους ὑπονοῶσιν, ἢ εἴτ' ἄλλες μεταξὺ, ἢ Ἰά-
ζυγας, ἢ Ῥωξολάνους, ἢ πῶς ἄλλες τῷ Ἀμαζοικῶν,
ἐξ ἑαυτῶν εἰπεῖν· ἐδὲ εἰ μέχρι τῷ Ὠκεανῷ παρήκασιν
περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν
ἀλλης αἰτίας, ἢ καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται
μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῷ ἑωῶν Γερμανῶν ἰδρυμένον.
Τῷ δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν
ἐφεξῆς περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν περὶ τῶν
οὔτε δὲ Σαυρομάτας, καὶ ἀπλῶς δὲ ὑπὲρ τοῦ
Πόντου οἰκούντας ἴσμεν, οὔθ' ὅπως ἀπέχεται τῷ Ἀτ-
λαντικῆς θαλάττης, οὔτ' εἰ σιωπάμεσιν ἐν αὐτῇ. Τὸ

bant cratibus curruum prætentas, quibus sonitus
terribilis edebatur. Germanorum, ut diximus, sep-
tentrionales qui sunt, propter litus oceani porrigun-
tur: ac noti sunt ab ostiis Rheni usque ad Albin:
notissimi Sicanbri et Cimbri. Quæ autem trans
Albim ad oceanum sunt, nobis prorsus sunt ignota.
Nam neque priorum quenkum compertum habemus
istud litus præternavigasse, versus orientem, us-
que ad Caspii maris fauces: neque ultra Albim sita
Romani adiverunt: sed ne terrestri quidem itinere
quisquam illa perlustravit. Ergo quod secundum
longitudinem proficiscens ortum solis versus, per re-
giones ad Borysthenem et septentrionalia a Ponto
iter faciat, e climatum et æqualiter distantium li-
nearum rationibus liquet. Quid autem sit ultra
Germanos, et alios his confines, sive ii sunt Bastar-
næ, ut plerique putant, sive alii interjecti, sive Iazy-
gyes, sive Roxolani, sive alii in curribus domicilia
habentes, non est facile dictu: neque an tota illa
in ora oceani aliqua sit portio, quæ vel ob frigus,
vel alia de causa habitari nequeat: item, an aliud
genus hominum orientalibus Germanis et oceano
sit interjectum. Eadem ignoratio reliquorum deinceps
ad Boream vergentium ab eo indicatur: ne-
que enim scimus Bastarnæ, et Sauromatæ, et in
universum qui supra Pontum habitant, quantum
absint ab Atlantico mari, aut an eo usque pertin-
gant. Latus autem Germaniæ meridionale, quod

^a ἀμαζῶν ex correct. Med. 2. ^b ἑδένων Par. 2. Eton. ^c πεπονημένον Par. 2. Med. 1. Eton. ^d ὁ Bre. ^e πρὸς προήλθον
Par. 1. 2. Med. 1. Efc. ^f περὶ Med. 1. 2. Eton. Efc. ^g Βορυσθένη Par. 1. 2. Efc. ^h εἴτ' ἄλλους μεταξὺ desunt Bre. ⁱ Vulgo,
Ῥωξολάνους. Marg. Cas. ^j Ῥαξυλάνους Par. 1. 2. Efc. Mosc. sed Par. 2. habet in marg. Ῥοξολάνους. ^k Ῥαξυλάνους Eton. ^l Ῥαξυλάνους Med. 1.
Ῥαξυλάνους Med. 2. ^m ἢ εἴτ' Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁿ ἢ εἰ καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Eton. Efc. ^o Forte, ἐγένετο, Marg.
Cas. Lege, ἐλέγχει. Τῷ δὲ ἐλέγχει τὸ αὐτὸ. V. ^p τὸν πόντον ex correct. Med. 2. ^q ἐνδεστ Gron. Eton. Efc.

8. οὐδένων ἴσμεν τὸν παράπλου τοῦτον πεπονημένους] De hoc fa-
tis libro primo. Vide Plinium omnino, lib. ii. cap. 67. Casaub.

10. μέχρι τοῦ σώματος τῆς Κασπίας θαλάττης] Veteres ostium
fluvii Rha, qui nunc Volga dicitur, esse partem oceani borealis
putaverunt, qui, ut ipsis visum fuit, protracto cursu a Baltico
mari ad ortum fluxit. F.

11. ἢ οἱ Ῥωμαῖοι προήλθον πρὸς τὰ περαιτέρω τῷ Ἀλβίῳ] Scripta
hæc sunt quo tempore bellum in Germania gerebat Drusus, cujus
victoriarum terminus Albis, quem ille non trajecit: postea au-
tem Romani trajecerunt. Vide Tacitum, Ann. ii. 14. Casaub.

Ibid.] Marcianus Herac. qui, auctore Dodwellio, in sæculo 3to.
post Christum vixit, in Germania numerat gentes 68, urbes in-
signes 94, montes insignes 7, fluvios insignes 14, portum in-
signem 1. Ptolemæus habet gentes 63, urbes insignes 94, montes
insignes 7, fluvios insignes 9. Plinius autem, l. iv. c. 14. Ger-
maniam in quinque partes generales dividit. Primo, Vindili,
sub quibus Burgundiones, Varini, Carini, Guttones. (Hi postea
Vandali fuerunt: regio eorum a Vistula ad usque Daniā extenditur.)
Secundo, Ingævones, sub hisce fuerunt Cimbri,
Teutones, et Cauchi. (Hæ gentes Chersonesum et tellurem ad
usque Rheni ostia occuparunt.) Tertio, Istævones, quorum pars
Cimbri mediterranei. Quarto, Hermunduri, Chatti, Cherusci. (Scilicet tota regio inter
Rhenum, Danubium, et Vistulam.) Quinto, Peucini Bastarnæ
contermini Dacis. Peucini a Peuce, insula ad ostium
Danubii posita, nomen ducunt. Bastarnæ aliud nomen Peucino-
rum, ut a Tacito constat. Peucini, quos quidam Bastarnas vo-
cant, sermone, cultu, sede, ac domiciliis, ut Germani agunt. c. 46.
Supra Pannoniam ac Daciā habitasse videntur, a verbis Plinii
l. iv. c. 12. ubi Carnuntum ad Danubium confinium Ger-
manorum ponit, et spatium a Moro, vel Maro, fluvio ad Pa-
thissum annum (scilicet Tibiscam Ptolemæi) Sarmatis et Da-
cis tribuit. Bastarnas autem aliosque inde Germanos iis adver-
sos, scilicet inter eos et fontes Vistulæ, ponit. F.

14. τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τοῦ Πόντου χωρία ἅπαντα] Mendosissi-
mus locus. Mihi non est dubium, verbum, quod desideratur, ita
esse restituendum, ut pro ἅπαντα, legamus ἀπαντα: quale men-
dum etiam alibi in hoc auctoreprehendimus: vide ad librum

primum. Sed ne sic quidem locus perpurgatus omnino fuerit.
Nam si verba hæc diligentius expendas, vel vocem μέρη, vel vo-
cem χωρία, esse inutilem mihi, opinor, accredes. An ergo locus
ita legendus? τὰ πρὸς βορρᾶν τῷ Πόντῳ χωρία ἅπαντα. Sensus qui-
dem hic est, Navigantibus in oceano septentrionali orientem
versus occurrere ea loca, quæ Ponto sunt ad septentrionem.
Casaub.

15. καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων] Loco non omnibus claro
lucem afferent quæ disputata sunt libro primo, non procul ini-
tio, de oceano totam terram ambiente: ubi docebat Geogra-
phus de partibus inaccessis nobis esse judicandum, aut conjicien-
dum potius, ex τῶν παραλλήλων διαστημάτων τῶν ὀφικτῶν ἡμῶν. Vide
locum, pag. 8. Idem.

17. εἴτε Βασάρνας καὶ λέγειν] Dionysius ver. 303.
Πολλὰ μάλ' ἐξείης Μαιωτίδος, ἐς σῶμα λίμνης,
Γέρμανοι, Σαμάται τε, Γέται δ' ἄμα, Βασάρνας τε. i. e.
Multa valde, ordine, Mæotidis usque ad ostium paludis,
Germani, Samatæque, Getæque simul Bastarnæque.
Ovidius, lib. ii. Trist. El. i. ver. 197.

Hæcenus Euxini pars est Romana sinistri:
Proxima Basternæ Sauromatæque tenent.
Plinius de Basternis et Iazygibus, lib. iv. cap. 12. Inter Da-
nubium et Hercynium saltum, usque ad Pannonica hyberna Car-
nunti, Germanorumque ibi confinium: campos et plana Iazyges Sar-
matæ: montes vero et saltus pulsi ab iis Daci ad Pathissum am-
nem: a Moro, sive is Duria est, a Suevis regnoque Vanniano diri-
mens eos: ad-versa Basternæ tenent, alii que inde Germani. Vide
infra hoc eodem libro. Idem.

19. ἢ Ῥωξολάνους] Omnino Roxolanos esse puto: quos ipse
paulo post, et Ptolemæus quoque, Iazygibus vicinos facit. Le-
go igitur, Ῥωξολάνους, ut infra: sic veteres. Idem.
Ibid.] Ed. Aldin. et Henric. Petrin. Ῥαξυλάνους. Anon.
Ibid. τῶν Ἀμαζοικῶν] Qui in plaustro equoque vivunt, ut loqui-
tur Tacitus. Sed et Hamaxobios gentem in eo tractu agnos-
cunt Geographi. Casaub.

24. περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς περὶ τῶν ἐφεξῆς] Imo ἰγνέτο,
vel ἀίτηται: et ita aut simili modo scribendum. Idem.

est trans Albim, continuo Suevi tenent: post hos Getarum regio attingit, arcta initio, qua juxta austrinam partem secundum Istrum protenditur, et e regione finibus Hercyniæ sylvæ partem montium ipsa quoque complectens: deinde versus septentrionem dilatatur usque ad Tyrigetam. Atque ignoratione horum locorum factum est, ut audirentur qui Riphæos montes et Hyperboreos commenti sunt: taliaque de ora oceani mendacia traderet Pytheas Massiliensis, præscriptione usus narrationis rerum cœlestium et mathematicarum. Eos igitur missos faciamus. Neque enim si qua tragice Sophocles fabulatur, Orithyiam a Borea raptam narrans fuisse perlatam,

Superque Pontum ad terræ fines extumos,

Fontesque noctis, et cœli adversam plagam,

Hortum veteremque Phæbi: —

quicquam hæc ad institutum nostrum faciunt. Itaque omittamus ista, ut et in Phædro Socrates: quæ autem ex veteri ac recenti historia accepimus, referamus.

Proinde Græci Getas existimaverunt esse Thracicam gentem. Hi Getæ ad utramque ripam Istri accolebant: itemque Myfi, ipsi quoque Thraces, et quos nunc Myfos vocant, a quibus profecti sunt qui nunc inter Lydos, Phryges, ac Troas habitant Myfi. Quin et ipsi Phryges, Bryges sunt, gens Thracica, sicut et Mygdones, Bebryces, Medobithyni, Bithyni, Thyni, et (ut arbitror) Mariandyni: atque hi quidem omnes Europam prorsus deferuerunt: Myfi in ea confitere. Et sane Posidonii comprobo conjecturam, qui Europæos, id est Thraces, Myfos ab Homero nominari judicat his verbis:

Partem in diversam retro sua lumina torset,

Thraces equum domitores, comminus atque potentes

Pugna respiciens Myfos. —

^a καὶ τὸ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b παρορία Par. 1. Esc. ^c ὅρῳ καὶ αὐτῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^d Τυρριγετῶν Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^e ταῦτα Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. τ' αὐτῇ Bre. ^f καὶ τὰ Med. 1. 2. Esc. ^g Ὁριθίας Par. 2. Esc. ^h ὡς ἂν ἀρπ. . . Par. 1. 2. ⁱ πάντα Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^k τε Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^l τε ἀνὰ πτυχὰς Mosc. ^m τὸς τε Γ. Med. 1. Esc. ⁿ Ὁράκας Par. 1. 2. et sic semper. ^o Βρύγες Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Mosc. ^p οἱ δεῖστ Med. 1. ^q Βέβρυγες Par. 1. ^r καὶ Βιθυνοὶ καὶ Θῦνοι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^s Μαριανδυνῶν Med. 1. 2. ^t δὲ δεῖστ Med. 1. 2. Esc. ^u δοκῶν ex correct. Med. 2. ^x Ποσειδωνίῳ τε τὸς Par. 1. ^y τὸς δὲ ἐν Med. 1. 2. ^z λέγων Med. 2. ^a Ὁράκῃ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc.

19. ἐν τῷ Φαίδρῳ] Prope initium dialogi. Myforum mox repetitio mihi est suspecta. Post ὅμικρον δὲ interposui a Posidonio amotum, ita sensus est clarus. Xyland.

Ibid. ἀλλ' ἐατέον ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης] Verba Socratis apud Platonem, p. 230, Tom. iii. Edit. H. Steph. ὅθεν δὴ χαίρειν ἰάσας ταῦτα, περὶ δὲ τῶν νομιζομένων περὶ αὐτῶν, ὃ νῦν δὲ ἔλεγον, σκοπῶν ἢ ταῦτα, ἀλλ' ἐμαῦτον. Casaub.

22. Οἱ τοίνυν Ἕλληνες τοὺς Γέτας Ὁράκας ὑπελάμβανον] Herodotus, Melpomene, cap. 93. Getas vocat Thracum τοὺς ἀνδρείοτάτους καὶ δικαιοτάτους. Idem.

24. οἱ Μυσοὶ] Hi Myfi partem Mæsiæ tenuerunt. Cellarius Myfos ab Asia citeriori in Europam ducit. Melior autem est Strabonis opinio, qui eos in Asiam ex Europa migrasse putat. F.

25. ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μεταξὺ Λυδῶν] De his plura lege libro duodecimo, p. 861. Edit. Amst. ubi etiam de Phrygibus, Mygdonibus, Bebrycibus, et Bithyniis, ac Thyniis, plura. Casaub.

28. καὶ Μεδόβιθνοι] Medobithynos pauci veterum commemorant: sed apparet ex duobus Thraciæ populis unum esse confectum. De Bithyniis satis liquet. Medos autem, hoc est

δὲ νόπον μέρος τ' Γερμανίας, τὸ πέραν τῆς Ἀλβίου, τὸ μὴ συνεχές ἀκμὴν ὑπὸ τῇ Σιήθων κατέχεται· εἴτ' εὐδὺς ἢ τῶν Γετῶν σιυάππει γῆ, κατὰρχας μὴ σενή, παρετέλαμνῃ τῇ Ἰστῷ^a καὶ νόπον μέρος· κατὰ δὲ τὴν ἀντιπῶν, τῇ^b παρορία τῆς Ἐρκυνίης δρυμῆς, μέρος π^c καὶ αὐτῇ τῇ ὁρῶν κατέχεται, εἴτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτας μέχρι^d Τυρριγετῶν· οὗ δ' ἀκριβεῖς ὅρες οὐκ ἔχοντες φερέειν. Διὰ δὲ τὴν ἀγνοίαν τῆς τοπικῆς τῶν, οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη, καὶ οὗν Ὑπερβορείας μυθολογῶντες, λόγῳ ἡξίωσαν· καὶ ἂν Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης κατεφύσατο^e ποιεῖν ταῦτα τῆς παρωκεανίτιδος, προχῆματι χρώμενος τῇ φερέει τὰ ἐξάνια^f καὶ μαθηματικὰ ἱστορία. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐάσαντες. Οὐδὲ γὰρ εἰ πνα Σοφοκλῆς τραγωδεῖ φερέει τῆς^g Ὁριθίας λέγων, ὡς^h ἀναρπαγεῖσα ὑπὸ Βορέα κομισθεῖν.

Ἵπέρ τε πόντονⁱ πᾶν^j ἐπ' ἔχεται χθονός,

Νυκτός τε πηγᾶς, ἔραν^k τ' ἀναπύχας,

Φοῖβε τε παλαιὸν κῆπον. —

οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐατέον· ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. Ἀ^j ὅ^j ὅ^j παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμν, ταῦτα λέγωμεν.

Οἱ τοίνυν Ἕλληνες^m οὗν Γέταςⁿ Ὁράκας ὑπελάμβανον· ὥκεν δ' ἐφ' ἐκάτερα τῆς Ἰστῆ καὶ ἔτοι, καὶ οἱ Μυσοὶ, Ὁράκας ὄντες καὶ αὐτοὶ, καὶ οὗς νῦν Μυσῆς^o καλεῖσιν· ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μεταξὺ Λυδῶν, καὶ Φρυγῶν, καὶ Τρώων οἰκῶντες Μυσοί· καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες^p Βρύγες εἰσὶ, Ὁράκῳν τι ἔθνος, κατὰ περ καὶ^q οἱ Μυγδῶνες, καὶ^r Βέβρυκες, καὶ Μεδόβιθνοι, καὶ^s Θῦνοι· δοκῶ δὲ καὶ οὗν^t Μαριανδυνῆς. Οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκλελοίπασιν πάντες^u τῇ Εὐρώπῃ, οἱ δὲ Μυσοὶ συνεχόμενοι. Καὶ Ὁμήρῳ^v δὲ ὁρῶς εἰκάζειν μοι^w δοκεῖ^x Ποσειδώνιος^y οὗν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσσοὺς καλεονομάζειν·^z λέγω δὲ τὸς ἐν τῇ^a Ὁρακίᾳ, ὅταν φῇ·

— αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπειν ὅσσε φαεινῶ,

Νόσφιν ἐφ' ἵπποπόλων Ὀρηκῶν κατὰρῶμενος αἶαν,

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. —

Μέδους, per ε, gentem esse Thraciæ apparet ex hoc ipso libro. Stephanus vero Mædos hos appellat, scribitque, Μαῖδοι ἔθνος Ὁράκας, πολλῶν Μαικεδονίας· ἐκ τούτων μεταστάντες τινες εἰς Μαικεδονίαν Μαικεδόνιοι ἐκλήθησαν, i.e. Mædi gens Thraciæ prope Macedoniam, ex his profecti aliqui in Macedones, Mædobithyni vocati fuerunt. Sic Herodotus, et Thucydides, l. ii. c. 98. Sane et Ptolemaeus in Thracia Μαιδικὴν στρατηγίαν nominat, scribitque per αη. Idem.

34. αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπειν] Locus integer ita habet: Iliad. ι'. initio.

Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρώας τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πείλασσε,

Τοὺς μὲν ἔα παρὰ τῇσι πόνοι τ' ἔχμεν καὶ οἰζύν,

Νωλεμέως· αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπειν ὅσσε φαεινῶ,

Νόσφιν ἐφ' ἵπποπόλων Ὀρηκῶν κατὰρῶμενος αἶαν,

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγανῶν Ἰππημολγῶν,

Γλακτοφάγων, ἀβίων τε, δικαιοτάτων ἀνδρῶν.

Ἐς Τροίην δ' ἐπ' ἀμύχαν ἔτι τρέπειν ὅσσε φαεινῶ.

Adscripti totum poetæ locum, tum quia eo sæpius utitur Strabo isto libro: tum quia ex ejus integra lectione satis constat id quod probare Strabo nititur. Nam πάλιν ὅσσε τρέπειν, ut ille ait,

Ἐπεὶ εἰ γὰρ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτό τις, ἀπειρημένος ἂν εἴη ὁ λόγος· τὸ γὰρ ἀπὸ τῆς Τρώων τρέφονται τὸ ὅρασι ὅτι τὴν Θρακῶν γῆν, συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τὴν ἐν ὁσφίῳ ἔοντων, ἀλλ' ὁμῶν τῇ Τρωάδι, καὶ ὅπιαθεν αὐτῆς ἰδρυμένων, καὶ ἐκατέ- 5 ρωθεν, διειρημένων δ' ἀπὸ τῆς Θράκης πλατεῖ Ἑλλήσποντῳ, συγχέουσι ἂν εἴη τὰς ἡπείρους, καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκρίβης· τὸ γὰρ πάλιν ἂν τρέπειν, μάλιστα μὲν εἰς τὰ πίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῆς Τρώων μετα- 10 φέρων τὴν ὁψιν, ὅτι τὰς μὴ ὅπιαθεν αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ πλαγίων ὄντας, πρὸς τὴν μετὰ φέρει, εἰς τὰ πίσω δ' ἐπ' αὐτῶν· καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτῶν τὸ μαρτύριον, ὅτι τὰς Ἰππιμολγὰς, καὶ Γαλακτοφάγας, καὶ Ἀβίους, συνῆψεν αὐτοῖς· οἳ περ εἰσιν οἱ ἁμαξιοκοί 15 Σκύθαι, καὶ Σαρμάται· καὶ γὰρ νῦν ἀναμείμκται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θραξί, καὶ τὰ Βασαρνικά, μᾶλλον μὲν τοῖς Ὀκτῶς Ἰστροῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. Τέτοις δὲ καὶ τὰ Κελτικὰ, οἳ τε Βοῖοι, καὶ Σκορδίσκοι, καὶ Ταυ- εἰπκοί· τὰς δὲ Σκορδίσκας ἐννοῖ Σκορδίσιαι καλεῖσθαι καὶ τὰς Ταυρίσας δὲ Λιγυρίσας καὶ Ταυρίσας 20 φασί. Λέγει δὲ τὰς Μυσοὺς ὁ Ποσειδώνιος καὶ ἐμφύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, καὶ ἀγὰρ τὴν τοῦ θρεμμάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῶ, ζῶντας κατ' ἡσυχίαν· ἀγὰρ δὲ τὴν τοῦ καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε, καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ π- 25 νας τῆς Θρακῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὐς Κτίσας καλεῖσθαι, ἀνιερῶσθαι τε ἀγὰρ πμῆν, καὶ μὲν ἀδείας ζῆν· τὰς δὲ συλλήβδην ἁπανίας τῆς ποικίλης εἰπεῖν — ἀγαυὰς Ἰππιμολγὰς,

Γαλακτοφάγας, Ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώπους. 30 Ἀβίους δὲ ὡς προσαγορεύει μάλιστα, ὅτι χωρὶς γυναικῶν· ὁ γὰρ ἡγεμένοιο ἡμιτελῆ πῦα βίον τὸν χρόνον, καθάπερ

Nam si quis Asiæ populum Mysos intelligat, incongruus erit fermo. Qui enim, dicens Jovem a Troja visum avertentem in Thracum terram, cum his comprehendat Mysos, non in diversa parte sitos, sed confines Troadi, et post eam incolentes atque ab utroque latere, a Thracia autem lato divisos Hellesponto: is et terræ continentes partes diversas confuderit, neque Homeri verba intellexerit. Nam rursum oculos convertere, id maxime est retrorsum avertere: qui autem a Trojanis visum transferret in eos, qui non a tergo eorum, sed a latere siti sunt, is proferret quidem, non autem retro visum averteret. Huc facit et testimonium quod ab eo adducitur: nempe Mysos Homerum adungere Hippe- 5 molgos, mulctores equorum nimirum, Galactophagos, id est vescentes lacte, et Abios: qui sunt in vehiculis habitantes Scythæ et Sarmatæ: nam etiamnum permixtæ sunt istæ et Bastarnicæ gentes Thracibus, magis quidem iis qui extra, sed iis tamen quoque qui intra Istrum accolunt: iisdemque etiam Celticæ, Boii, Scordisci, Taurisci. Scordiscos quidam Scordiscas appellant, Tauriscis Liguriscarum et Tauristarum nomen tribuunt. Idem Posidonius ait Mysos pietatis ergo cum animatis, tum ea propter etiam pecudibus abstinere, vitam degere otiosam, melle, et lacte, et caseo nutritos: ideoque eos et Deum cultores nominari, et Capnobatas (*vox scansores fumi notat*): esse etiam quosdam Thraces, qui absque mulieribus vivant: eosque Ctistas (*id est conditores*) vocari, et sacros honoris gratia haberi, immunisque vivere. Hos universos Homerum compendio sic extulisse:

— mulctores claros respexit equorum,
Lactivoros, Abiosque, hominum gens justior illis
Nulla alia est —

Abios autem dicit præcipue, (*quæ vox vitæ expertes significat*) quia uxoribus careant: viduam vi-

^a τρέπει Par. 1. Efc. τρέπειν Med. 1. 2. ^b αὐτῶν ἢ ἐκ Par. 2. αὐτῶν, ἢ ἐκ Med. 1. 2. Efc. ^c δ' αὖ τὸ τοῦ μ. Par. 2. δ' αὖ τὸ τοῦ μ. Mosc. ^d τὸ δεεστ Par. 1. Efc. ^e ἁμαξιοκοί Med. 1. 2. Efc. ^f τῶν Ἰστροῦ Med. 2. ^g Suspectus locus. Marg. Caf. Τερεῖ- 10 νους Par. 2. ^h Prior interpres, Ταυρίσας. Marg. Caf. Ταυρίσας Par. 2. ⁱ MSS. διὰ δὲ τῶν τοῦ Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^k δὴ Par. 1. ^l Lege, καπνοπάτας. V. ^m Malim, προσαγορεύειν. Marg. Caf. ⁿ γυναικῶν 15 ζῶσιν Med. 2. ^o ἡγουμένοι Efc. Mosc.

est eis τοῦ πίσω: quod autem additur a poeta, Jovem ubi semel a Trojanis se avertit, ad eosdem postea se non convertisse, satis indicat Mysos, quorum mentionem facit, Thracicam esse gentem, non Asiaticam. Mysos enim Asiaticos vix cernere potuisset Jupiter, ut non etiam ad Trojam oculos flecteret. Confirmat hanc interpretationem Ammiani locus, lib. xxi. c. 6. p. 378. Edit. 1681. ubi postquam de Hyrcania egit, subdit, *Contra hanc gentem sub Aquilone dicuntur Abii versari, genus piissimum, calcare cuncta mortalia consuetum: quos (ut Homerus fabulosus canit) Jupiter ab Idæis montibus contuetur.* Casaub.

10. ὅπιαθεν αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ πλαγίων] Ἀλλ' inferui, sententia et verbis poscentibus. Xyland.

12. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον] Deest aliquid. Idem.

Ibid. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτῶν τὸ μαρτύριον] Lego, καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτῶν τὸ μαρτύριον. Ita esse scribendum, quamvis repugnantibus libris, nemo negabit, paulo qui sit emunctioris naris. Casaub.

21. Λέγει δὲ τὰς Μυσοὺς, &c.] Totum hunc locum, corruptum atque hæcenus nemini probe intellectum, hoc modo restituendum esse pluribus docet doctissimus Berkelius, ad Stephanum de urbibus V. Ἀμαξιοκοί, p. 111. Λέγει δὲ τὰς Μυσοὺς Ποσειδώνιος, καὶ ἐμφύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, καὶ διὰ τὴν τοῦ μέλιτι χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῶ, ζῶντας κατ' ἡσυχίαν· διὰ δὲ τὴν τοῦ καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε, καὶ καπνοπάτας. Vide locum. Anon.

24. διὰ δὲ τὴν τοῦ καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε, καὶ καπνοβάτας] Ita scriptum reperio in omnibus exemplaribus, tum hic, tum etiam paulo post, ubi hæc repetuntur: neque id tantum, sed apud Eufathium quoque. Verum quid obsecro hæc vox significat, aut quænam hujus appellationis ratio? Id quidem constat, a frugalitate nomen istud eos invenisse, quod illa verba indicant, διὰ τοῦτο. Sed nihilo minus obscura remanet Capnobatarum appellatio.

Dionysius autem Gothofredus, Jurisconsultus clarissimus longeque doctissimus, ac singulari amicitia mihi conjunctissimus, putabat legendum, σεμνοβάτας, vel σεμνοδωτάς, vel ἀπνοδωτάς, quod more Pythagoreorum rebus inanimatis tantum vescerentur. Casaub.

25. καὶ καπνοβάτας] Perperam in editis Strabonis exemplaribus Thraciæ quidam populi καπνοβάται dicuntur, et sine ullo sensu fumi scansores redduntur. Melius autem καπνοπάται sunt appellati, quasi fumo viventes, quemadmodum Ἀμαξιοκοί ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Σαυροπάτιδες, παρὰ τὸ σαύρας πατεῖν καὶ ἰσθίειν. Hofstein. in Stephan. p. 29.

Ibid. καπνοβάτας] Legendum, καπνοδωτάς, sicut αεροβάτας, quod dicitur de iis qui perparce vivunt: *live upon the air: fumo vescuntur.* Hef. καπνοχορτάζεται. Sed verum forsitan καπνοβά- 30 τας. Vide pag. 430, lin. 5. Tour.

Ibid.] Καπνοβάτας reddit Berkelius, qui rebus vilissimis vescuntur. Fortasse autem a more gentium borealium ducitur, qui, ut arceant frigus in hyeme, semper casas fumo repletas habent; et in æstate etiam se fumo cingunt, ut insectorum voracium vim effugiant. Regiones enim fylvis oblitæ insectis maxime infestantur. Καπνοβάτας ergo Mysos appellabant fortasse Græci, quod in fumo degebant. Vide Maupertuis de fig. telluris, Ang. vers. p. 43. F.

26. οὐς Κτίσας καλεῖσθαι] Quosnam Græci appellent κτίσας, nemo est qui ignoret: estque id vel ex Suetonii Octavio, c. 98. clarum. Sed ea hujus vocis notio nihil pertinet ad hunc locum: mihi quidem Ctistæ isti tam sunt incogniti, quam proximi Capnobatæ: verum tamen ita omnes libri habent. Casaub.

Ibid. οὐς Κτίσας καλεῖσθαι] Villebrunius conjicit, et recte, ut videtur, Κτίσας esse vocem Thracicam, non Græcam. F.

tam quasi dimidia sui duntaxat parte constantem censens: ut et Protefilai domum, eo extincto viduatam, semiperfectam vocat. Et cominus pugna- ces (*Anchemachos sic interpretari liceat*) Mysos, quod boni sint bellatores, neque agi ac ferri sua patian- tur. Vultque in decimo scribendum esse pro My- 5 sis cominus pugnantibus..... Enim- vero supervacaneum fortasse fuerit, scripturam a tot jam annis comprobata velle loco movere: multo enim credibilius est, ab initio Mysos appellatos, nunc quoque sic denominari. Id quidem admitti non videtur posse Abios a viduitate potius, quam quod laribus careant, et in vehiculis degant, voca- tos fuisse. Nam cum præcipue circa contractus et pecuniæ æstimationem committantur flagitia, eos qui ad tenuem victum tam paucis uterentur rebus consentaneum est iustissimos dici: quando philoso- 15 phi etiam temperantiæ iustitiam proximo loco ap- ponentes, vitam ex se aptam et frugalem in primis affectaverunt: unde etiam quidam eorum cursum non tenentes rectum, in cynicum vitæ genus exor- bitavere. Quod autem absque uxoribus viverent, nullius talis rei indicium extat, maxime apud Thra- ces, et de his Getas. Confidera enim quæ de iis Menander, non ficta (puto) sed ex historia desumpta scribit.

*Omnes enim Thraces, Getæ sed maxime
Nos omnium (namque inde glori-
or) continemus a mulieribus
Nos non satis.—*
Pauloque post effusæ in uxores libidinis exempla ponit.
*Nam nemo nostrum uxoribus potest decem
Contentus esse: undecimam, quin duodecimam
Plerique ducunt, quatuor qui duxerit
Duntaxat, aut vel quinque, censetur miser
Nostratibus, mortemque obiturus, nuptiarum expers.*

^a Vulgo, ἀρχεμάχων. Marg. Cas. ^b καὶ ἂν Par. 2. ^c καὶ δεest Par. 1. Med. 1. Esc. Lege, καὶ δ' ἢ &c. V. ^d Lege, ἐγχεμάχων γράφειν, ἀντὶ τῶ, Μύσων τ' ἀρχεμάχων, et sic dele secure puncta. V. ^e Nulla est lacuna in Bre. Mosc. ^f Adde, ἔτω V. ^g ἀμαξοικὸς Med. 2. ^h Malim, cum Casaubono, ἐκτίσιν, compensation. V. ⁱ τὴν σωφροσύνην τὴν δικαιοσύνην Par. 1. ^k ὑπογράφειν Med. 1. 2. Esc. ^l ἢ Mosc. ^m ἔδδ' εἰς Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁿ ὅσα ἑνδεκα γ. ex correct. Med. 1. ἢ δεest Par. 2. Esc. ^o δώδεκας Par. 2. δώδεκας Esc. et ex correct. Med. 1. δώδεκα τις Bre. ^p τύχη Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^q ἐπικαλεῖται Par. 1. Med. 1. 2. ἐπικαλεῖται τ' ἐν Par. 2.

1. τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσίλαον, διότι χῆρος. Locus Poeta est Iliad. β'. 698.
Τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρῆιος ἡγεμόνευε
Ζῶς ἰὼν τότε δ' ἥδη ἔχειν κατὰ γαῖαν μέλαινα.
Τοῦδε καὶ ἀμφιδρυφὸς ἄλοχος Φυλάκη ἐλέλειπτο,
Καὶ δῶμος ἡμιτελής.
Horum item Protefilas bellicosus dux erat,
Dum viveret: tunc autem jam detinebat [eum] terra nigra,
Huiusque ambabus genis lacerata uxor in Phylace relicta est,
Et domus semiperfecta.
Interpretatur autem Strabo δῶμον ἡμιτελῆ, τὸν χῆρον, et cœlibem vitam. Alii paulo aliter: quos consule. Cæterum Ἀεῖες volunt alii proprium gentis esse nomen, quod Arriani, et Curtii, atque Ammiani, lxxiii. c.6. confirmatur auctoritate: quo modo etiam vocem ἀγαυὲς nonnulli e veteribus acceperunt, ut Hesychius testis est. Casaub.
3. δεῖν δὲ ἐν τῷ δεκάτῳ ἐγγράφειν. Corruptissimum locum aliis sanandum libenter relinquo, qui vel a libris manuscriptis melius erunt instructi (quæ una opinor medicina est huic loco salutaris,) vel ab ingenio: addam etiam, quibus plus otii quam mihi, homini occupatissimo, fuerit. Idem.
Ibid. ἐν τῷ δεκάτῳ. Locus corruptus. Menandri versus cor-
reximus ex metrica ratione, ante. Xyland.
8. τὴς χήρας μᾶλλον ἢ τῆς ἀνέτης. Nemo non videt deesse ne-
gationem, legendumque esse, τοὺς χήρας οὐ μᾶλλον. Casaub.
9. δεῖξαι ἂν τις. Nihil sum ausus in textu mutare. Sed pro-
fecto evidens est refelli opinionem ἀεῖους per χήρους explicantis,
ideoque legerim hic, πῶς δεῖξαι ἂν τις. Xyland.
10. καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐκτίμωσιν. Malim, ἐκτίσιν. Casaub.
12. δικαιοτάτους, εὐλογον κληθῆναι. Q. Curtius, lib. vii. c. 6.
Legati deinde Abiorum Scytharum superveniunt, liberi, ex quo

καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσίλαον, διότι χῆρος.
^a ἀρχεμάχους δὲ τὰς Μύσους, ὅτι σφόδρητοι, ^b καὶ δὲ
^c καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμιστῆ. δεῖν δὲ ἐν τῷ δεκάτῳ
^d ἐγγράφειν ἀντὶ τῶ Μύσων τ' ^e ἀρχεμάχων.....
Τὸ μὲ οὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν εὐδο-
κίμησασαν, περὶ τὴν ἴσως πολὺ γὰ πιθανώτερον ὠνο-
μάσθαι μὲ ἑαρχῆς ^f Μύσους, μετωνομάσθαι ἢ καὶ ἴν.
Τὰς Ἀεῖας δὲ τὰς χήρας μᾶλλον ἢ τὰς ἀνέτης, καὶ
τὰς ^g ἀμαξοικὸς δεῖξαι ἂν τις. μάλιστα γὰρ δεῖ τὰ
συμβόλαια, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ^h ἐκτίμωσιν, συν-
ταμένων τ' ἀδικημάτων τὰς οὕτως ἀπ' ὀλίγων εὐτε-
λῶς ζῶντας δικαιοτάτους εὐλογον κληθῆναι. ἐπεὶ καὶ
οἱ φιλόσοφοι ⁱ τὴν σωφροσύνην τὴν δικαιοσύνην ἐγλυτάτω
πέντες, τὸ αὐτάρκες, καὶ τὸ λιτόν ἐν τοῖς πρώτοις
ἐξήλωσαν. ἀφ' οὗ καὶ πρὸς ἐκπτώσεις πινὰς αὐτῶν
παρέωσαν ὅτι τὸν κυνισμόν. Τὸ δὲ χήρας γυναικῶν
οἰκεῖν, ἐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ^k ὑπογράφει, καὶ μᾶ-
λιστα πρὸς τοῖς Θραξί, καὶ τέτων τοῖς Γέταις. Ὅρα
δ' ἂ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν, ἐ πλάσας, ὡς
20 εἰκός, ἀλλ' ἔξ ἰστορίας λαβόν.

Πάντες μὲ οἱ Θράκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται
Ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχομαι
Ἐκείθεν εἶναι τὸ γένος) ^l ἐ σφόδρ' ἐγκρατεῖς
Ἑσθλῶν.—
25 Καὶ ὑποβάς μικρόν, τῆς περὶ τὰς γυναῖκας ἀκρα-
σίας πῆσσι τὰ παραδείγματα.
— Γαμῆ γὰρ ἡμῶν ^m ἐδ' εἰς, ⁿ ἐ δέκ' ἢ
ἑνδεκα γυναῖκας, ὁ δώδεκά τε πλείους τινές,
Ἄν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς ^p τύχοι,
30 Καταστροφή τις, ἀνυμέναιος,
Ἄθλιος, ἀνυμφος, ἔτος ^q ὅπκιελεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεί.

discesserat Cyrus, tum imperata facturi. Iustissimos barbarorum constabat. Armis abstinebant, nisi laceffiti. Libertatis modico et aequali usu, principibus humiliores pares fecerunt. Idem.
15. πρὸς ἐκπτώσεις τινὰς αὐτῶν παρέωσαν. ἐπὶ τὸν κυνισμόν. Ele-
ganter τ' κυνισμόν vocat ἐκπίωσιν legitimæ philosophiæ. Sic philo-
sophus παρεκδύσεις solet appellare, in libris de Rep. (Polit. iii. 7.)
ἑρηνίδα τῆς βασιλείας, ὀλιγαρχίαν τῆς ἀριστοκρατείας, δημοκρατίαν τῆς
πολιτείας. Idem.
27. Γαμῆ γὰρ ἡμῶν οὐδ' εἰς, οὐ δέκ' ἢ. Carmen hoc sic malim
legi,
Γαμῆ γὰρ ἡμῶν οὐδ' εἰς, εἰ μὴ δέκ', ἢ
et ita nisi fallor sententiâ postulat. Infra vox καταστροφή corrupta
est et emendanda. Idem.
Ibid. Γαμῆ γὰρ ἡμῶν ἐδ' εἰς. Non satis emendati hi versus Me-
nandri leguntur, quos ergo huc afferam, ut legendi sint, et dis-
tinguendi. Sic loquitur apud eum aliquis oriundo Geta.
Γαμῆ γὰρ ἡμῶν οὐδ' εἰς, εἰ μὴ δέκ', ἢ
ἑνδεκα γυναῖκας, δώδεκα δ' ἢ πλείους τινές.
Ἄν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς, τύχη
Καταστροφή τις, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
Ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεί.
Si cui, inquit, forte mori contigerit, quatuor, aut quinque tantum
uxoribus relictis, hic infelix censetur. Καταστροφή est mori: et κα-
ταστροφή, exitus et finis. Salmas. Exercit. Plin. Ed. Ultraj. p. 112.
29. Ἄν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχοι,
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ τις, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
Ἄνυμφος, ἔτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεί.]
Corrigebat Salmasius, τύχη καταστροφή τις. Malim scribere, li-
terula tantum addita, ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ. Τυχάνειν καταστροφῆς
est mori. T.
Ibid.

Ταῦτα δ' ὁμολογεῖται μὴ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων· ὅτι
εἰκὸς δὲ τὰς αὐτὰς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον,
τὸ μὴ μὲν πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δι-
καιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. Τὸ δὲ δὴ καὶ θεοσεβείας
νομίζειν, καὶ καπνοβάτας τὰς ἑρήμους γυναικῶν, σφό-
δρα ἐναντιᾶται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν· ἅπαντες γὰρ
τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγὸς οἶονταί τας γυναικείας· αὐ-
ταὶ δὲ καὶ τὰς ἀνδρας προσηλαυνῶσαι πρὸς τὰς ἐπι-
πλέον θεραπείας τῶν θεῶν, καὶ ἐορταῖς, καὶ ποτνιασ-
μέσιν· σπάνιον δ' εἰς τις ἀνὴρ καὶ αὐτὸν ζῶν εὐρίσκειναι το-
ποῖτος. Ὅρα δὲ πάλιν τὸ αὐτὸν ποιητῶν, ὃ λέγει
εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς θεαῖς τὰς θυσίας τῶν γυ-
ναικῶν ἀπάταις, καὶ λέγοντα·

— Ἐπιτίθεισι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ

Μάλιστ' αὖτ' ἡμέραντας· αἰεὶ γὰρ πῖνα

Ἄγειν ἐορτήν ἐς ἀνάγκη.

^a Τὸν δὲ μισογύναι, αὐτὰ ταῦτα αἰτιώμενον·

^c Ἐθύνον δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,

Ἐκυμβάλιζον δ' ἐπὶ τὰς θέραινας κύκλῳ,

Αἱ δ' ὠλόλυζον.

Τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγῶνας τῶν Γετῶν εὐσεβεῖς νομί-
ζεσθαι, παρὰ τὸν πᾶσι ἐμφαίνει· τὸ δ' ἰχθυεῖν ἐν τῷ
ἔθνει τέτρω τὴν θεὸν σπουδὴν, ἐκ τῶν εἰπε
Ποσειδώνιος, ὅτι ἄπιστον, καὶ ἐμφύχων ἀπέχεσθαι
δι' εὐσεβείαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας. Λέγουσι γὰρ ²⁵
πῖνα τῶν Γετῶν, ὄνομα Ζάμολξιν, δουλεύσαι Πυθαγόρα·
καὶ πῖνα τῶν ἑσθίων παρ' ὁσίων μαγεῖν, τὰ δὲ καὶ
παρ' Αἰγυπτίων, πλανηθέντα καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελ-
θόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν, ἡσυχάζοντα παρὰ τοῖς ἡγε-
μόσι, καὶ τῷ ἔθνει, προτρέποντα τὰς ἐπισημασίας· πε-
λευτῶντα δὲ, πρὸς τὸν βασιλέα κοινωνῶν τῆς ἀρχῆς
^k λαβεῖν αὐτόν, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν
ἰχθύν· ἡ καταρχὰς μὲν ἱερεῖα ^m καταθεῖναι τὴν μάλιστ'
τιμωμένην παρ' αὐτοῖς θεῶν· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεῶν
προσαγορεύειν, καὶ ⁿ καταλαβόντα ἀντιπρόσωπον πρὸς
εἰς ἀβαστον τοῖς ἄλλοις, ἐνταῦθα ἡσυχάζοντα, σπάνιον
ἐντυγχάνοντα τοῖς ὀκτοῖς, πλὴν τῆς βασιλείας, καὶ τῶν
θεραπευμάτων· συμπράττειν δὲ τῷ βασιλεῖ, ὁρῶντα τὰς
ἀνδρώπικας· προσέχοντα ^p αὐτῷ πολὺ πλέον ἢ πρό-
τερον ὡς ἐκφέρωντα τὰ προστάγματα· συμβαλὴν θεῶν. ⁴⁰
Τῆτο δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, αἰεὶ πῖνος

Hæc quidem etiam alii confirmant. Neque vero
probabile est eosdem simul et vitam paucis conten-
tam mulieribus miseram deputare: et pro virtute
prædito iustoque ducere eum qui conjugii sit ex-
fors. Jam quod religiosos putes, et Capnobatas,
eos qui uxoribus carent, id valde repugnat receptæ
apud plerosque homines opinioni. Superstitionis
enim auctores esse mulieres nemo non existimat:
eæque viros invitant ad curiosiores cultus Deorum,
festos dies, ac supplicationes: raro vir seorsum vi-
vens, qui ista curet, invenitur. Atque hic rursus
eundem mihi audi poetam, loquentem sub persona
viri imposturas mulierum, circa sacrificia adhibitas,
gravius ferentis:

¹⁵ Nos maxime maritos enecant Dii,

Festos dies qui semper agere cogimur.

Et inducit osorem mulierum, hæc ipsa culpantem.

Rem quinquies die una fecimus sacram,

Septem ordine famule insonabant cymbalis,

²⁰ Aliæ ululabant. —

Enimvero rationi adversum videtur, apud Getas
præcipue religiosos haberi cœlibes: superstitiones
apud eam gentem vigere, eosque animalibus absti-
nere, cum e Posidonii narratione fidem meretur,
tum ex reliqua historia. Memoriam enim proditum
est, Getam quendam, Zamolxin nomine, Pythago-
ræ famulum fuisse, et cum ex eo quædam de rebus
cœlestibus cognovisset, tum alia ex Ægyptiis, ad
quos vagando devenisset. Hunc Zamolxin in pa-
triam reversum, acceptum proceribus fuisse ac
genti, quod ostentorum cœlestium eventa præ-
monstraret. Tandemque regi ab eo persuasum esse,
ut eum, tanquam aptum ad ea, quæ Diis placuis-
sent, enuncianda, collegam regni assumeret: itaque
hunc Zamolxin initio sacerdotem creatum ejus,
qui præcipue colitur apud Getas, Dei: deinde no-
men Dei eum accepisse, et loco quodam antroso,
qui aliis esset inaccessus, se abdidiisse, vitamque ibi
egisse, raro cum externis, rege et famulis exceptis,
congressum: usumque ad hoc auxilio regis, qui
sibi quam ante multo audientiores dicto subditos
sentiret, edicta scilicet sua consilio deorum promul-
ganti. Is mos ad nostram usque duravit ætatem,

^a ἑρήμους ex correct. Med. 1. ^b λαλῶντα Med. 2. ^c γέμαντας ex correct. Med. 2. ^d τὸ δὲ τὸν μ. Esc. Mosc. ^e ἰδύμεν
Med. 1. ^f Vulgo, ἀπιδέον. Ita Ed. Aldin. et Henric. Petrin. Marg. Cas. ^g ἐκείνῳ Med. 1. ^h οἰκίαν Par. 2. Med. 1.
Eton. ⁱ MSS. σπυδαδῶναι. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. σπαδαδῶναι Med. 2. et ex correct. σπι-
δαδῶναι. ^k αὐτὸν λαβεῖν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^l καὶ κατ... Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^m καταθεῖναι Par. 1. 2.
Med. 1. 2. Gron. Eton. Esc. Mosc. ⁿ μεταλαβόντα ex correct. Med. 2. ^o προσέχοντα Esc. ^p αὐτῷ Eton. ^q MSS. κατὰ
συμβολὴν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ^r τετὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.
recte. V.

Ibid. Καταγραφὴ τῆς Menander,

Ἀκατάφορος τις, ἀνυμναῖος, ἄθλιος.

Idem ἀκατάφορος et ἀναφροδίστος, a Venere alienus. Toup.

1. καὶ παρὰ τῶν ἄλλων] Heraclides Ponticus, in πολιτείᾳ
Thracum, Γαμὲ ἑκατὸς τρεῖς καὶ τέσσαρας, εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τριάκοντα,
καὶ ὡς θεραπεύονται χρεῖνται· καὶ ἐκ περιουσίας οἱ γάμοι, καὶ ἐκ περιόδου
σύνεισιν αὐταῖς. Quilibet Thracum tres quatuorve uxores ducunt, ac
quidam etiam triginta, quibus tanquam ancillis utuntur. Sicut au-
tem uxores multæ sunt, ita et ordine quodam, quasi per circulum,
cum iis congregiuntur. Casaub.

25. Λίγεται γὰρ τίνα τῶν Γετῶν, ὄνομα Ζάμολξιν] Extat historia
apud Herodotum, Melpomene c. 95. Meminere ejus et Laër-
tius in Pythagora, et Jornandes in rebus Gothicis. Zamolxis

autem nomen non uno modo scribitur apud omnes. Idem.

Ibid.] Herodotus Zamolxin Pythagora antiquiorem fuisse
putat. Antiquitates vero gentium ante literas excultas semper
incertæ sunt, sæpissime fabulosæ. Pythagoræ eum fuisse servum
multi affirmant; sed anne doctrinam a magistro, an magister
a servo didicisset, litigatur. Immortales esse animas docuit
Scythas et Getas, quos adeo institutos esse Justinus affirmat, Ut
culti mores (scilicet Græcorum) incultæ barbariæ collatione supe-
rarentur. Vide Justin. l. ii. c. 2. ubi vitam ac mores Scytharum
depingit, et Horat. l. iii. Od. 24. F.

33. καταρχὰς μὲν ἱερεῖα ΚΑΤΑΘΕΙΝΑΙ τὴν μάλιστ' τιμωμένην παρ'
αὐτοῖς θεῶν] Scribendum est, ΚΑΤΑΘΕΙΝΑΙ, constitutum esse. T.

2. παρὰ

semper aliquo reperto, qui ita esset animatus ut regi a consiliis esset, et a Getis Deus nominaretur: montem quoque putaverunt sacrum, itaque appellabant: nomen ei, ut et flumini præterlabenti, Cogæonum: atque adeo quando Byrebistas Getis præfuit, in quem jam divus Cæsar adornabat expeditionem, Decæneus eo honore fungebatur. Quin et per manus tradita ab animalibus abstinendi consuetudo Pythagorea, a Zamolxi instituta permanfit. Atque hæc quidem non male disputantur de verbis Homeri, quibus Myfos et præstantes Equimulgos indicat. Quæ autem Apollodorus in exordio libri secundi de navibus adfert, nullo pacto quadrant. Laudat enim is sententiam Eratosthenis, qui Homerum aliosque veteres ait Græcarum rerum notitia præditos, remotiorum fuisse majorem in modum ignaros: quippe et longorum itinerum imperitos, et navigationis. Quibus verbis ille patrocians, Homerum ait Aulidi saxosæ titulum recte tribuisse, quia talis omnino sit: idemque de Eteono callosa, et Thibsa columbis abundante, herbosaque Haliarto sentiendum esse: remotiora neque illi, neque reliquis nota fuisse. Nam cum in Pontum circiter quadraginta influant amnes, ne nobilissimorum quidem ullius mentionem eum facere: Istri puta, aut Tanaidis, Borysthenis, Hypanis, Phasidis, Thermodontis, Halys. Tum Scytharum eum non meminisse: tantum in universum quosdam præclaros Equimulgos, Lactivoros, et Abios referre. Paphlagonas quoque mediterraneos eum cognovisse, de relatu eorum, qui terrestri itinere ad eos accessissent, maritimam autem Paphlagoniam ignorasse: neque id injuria: id enim mare tum navigabile non fuisse: sed axenum (id est, *inhospitale*) appellatum, ob frigoris nimii difficultatem, et sævitiam ibi accolentium populorum, maxime Scytharum hospites immolantium, et carnibus eorum vescientium, ac calvariis poculorum loco utentium: postea temporis Euxinum (id est *hospitale*) ab Ionibus fuisse appellatum, qui in ora ejus urbem condidissent. Similiter eum fugisse res Ægypti et Africæ, ut Nili

εὐρισκομένη τοιαῦτα τὸ ἦθος· ὅς τῳ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ὑπῆρχε, πᾶρά δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο Θεός· καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως ὄνομα δ' αὐτοῦ² Κωγαίωνον, ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ. Καὶ³ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη⁴ παρέσκευάσατο Καῖσαρ ὁ Θεὸς φρατεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν πρῆν· καὶ πῶς τὸ τῶν ἐμφύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον, τῷ⁵ Ζαμόλξειος ἔμενε πρᾶξασθαι· τοιαῦτα μὲν⁶ οὖν χαλῶς ἀν' ἱστίας ἀναπορίῃ περὶ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ, περὶ τε Μυστῶν ἑ ἀγαθῶν Ἰππημολγῶν. Ἄ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νεῶν προσημαζόμενος εἴρηκεν, ἡκιστα λέγοιτ' αὖν ἐπαινῆ⁷ Ἐρατοθένης ἀποφασί· ὅτι φησὶν ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον, καὶ ἄλλες τρεῖς παλαιῆς, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι, τῶν δὲ πόρρω πολλὰν ἔχειν ἀπειρίαν· ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας, ἀπείρους δὲ τῷ⁸ ναυπλέεσθαι. Συναγορῶν ἢ τέτοις, Ὅμηρον φησὶ⁹ τὴν μὲν Αὐλίδαν χαλεπὴν πετρήεσαν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ¹⁰ πολύκνημον δὲ τὴν Ἐπειὸν, πολυτρήρων δὲ τὴν Θίσβιν, ποιεῖντα δὲ τὸν Ἀλάρτον· τὰ δ' ἀπώθεν οὐτ' αὐτὸν εἰδέναι, οὐτε τρεῖς ἄλλες. Ποταμῶν γὰρ περὶ τετραέκκοντα ῥέοντων εἰς τὴν Πόντον, μηδὲ τῶν ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνησθαι· οἷον Ἰστρου, Τανάιδος, Βορυσθένης, Ὑπάνιος, Φάσιδος, Θερμώδοντος, Ἀλφειοῦ· ἐπὶ τῇ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνησθαι, πάντας δ' ἀγαθὸς τινὰς Ἰππημολγὰς, καὶ Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τε. Πάφλαγονας τρεῖς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορικέοντα παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλεμισσάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γὰρ ἀπὸ λαοῦ γινώσκοντες τὴν γὰρ τὴν ταύτην, καὶ καλεῖσθαι Ἀξέον, ἀφ' ὃ τοῦ θυχεύμενον καὶ τὴν ἀγροίτητα τῶν ἀφροικέντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῇ Σκυθῶν ξενοδοτέων, καὶ σαρκοφαγόντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπύμασι χρωμένων· ὕπερον δ' Εὐξείνον κεκλησθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πόλιν κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις

² ὑπελήφθη Med. 1. 2. ³ Κωγαίωνον Par. 1. 2. Eton. Κεγαίων Efc. Καυγαίωνον Mosc. ⁴ δὴ καὶ ὅτε ex correct. Med. 2. ⁵ παρὰ τοῖς Πυθ. . . τῷ Ζαμόλξειος, τὸ ἀπὸ . . . ἐμφ. . . ἔμενε παραδοθέν. V. ⁶ Λεγο, ὑπὸ τῷ Z. Marg. Caf. Male. Divide, ut Par. 2. post Ζαμόλξειος, id est, correct. Med. 1. Recte Xylander, ὁ καλῶς. V. ⁷ Ζαμόλξειος Med. 2. ⁸ καὶ καλῶς Par. 2. Eton. Med. 2. et ex τὴν λέγει Med. 1. 2. ⁹ συναγορῶν Par. 1. recte. V. συναγορῶν καὶ Med. 1. et ex correct. συναγορῶν δὲ. ¹⁰ καὶ τῶν Par. 1. recte: eo quod dicat. V. ¹¹ πολύκνημον Efc. ¹² γὰρ Par. 2. ¹³ Lege mecum fecure, πλάττειν δ' ἀγαθὸς, ut pag. 433, lin. 26. ubi hæc repetuntur. V. ¹⁴ Videtur aliquid deesse. In vett. est, Πάφλαγονας τε. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Melius, Efc. Mosc. ¹⁵ MSS. πόλεις. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. πόλεις Med. 1.

2. παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο Θεός. Etiam apud Lucianum in Scythia, Tom. i. p. 864. Edit. Amst. et Acinaces, et Zamolxis, Θεὸς αὐτῶν. Apud Platonem (Charmid. pag. 156. Tom. ii. Edit. H. Steph.) ait homo Thrax, Ἀλλὰ Ζαμόλξιος λέγει, ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, Θεὸς αὐτῶν. Casaub.

4. ὄνομα δ' αὐτοῦ Κωγαίωνον. Kog. in lingua Albanorum hodierna est mons. Vox Dhaive idem significat, et plurima castellæ super collem in Dacia sunt, quorum nomina a Dava terminantur. Stephanus. Byz. in voc. Ταβαί, scribit quod Ταβαν τὴν αὐτὴν Ἑλληνικῶς ἐρμηνεύουσιν. Ex Epist. Thunmanni edit. in Samilar. p. iii. p. 333. F.

5. ἐφ' ὃν ἤδη παρέσκευάσατο Καῖσαρ ὁ Θεὸς φρατεύειν. Huc refer illa Suetonii, in Julio, cap. 44. Destinabat (inquit) Dacoi, qui se in Pontum et Thraciam effuderant, coercere. Casaub.

7. Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν πρῆν. Libro decimo sexto, scriptum est Decineus. Apud Jornandem de hoc ita scriptum reperio. Debinc regnante in Gothis Byrebista, Decineus venit in Gothiam, quo tempore Romanorum Sylla potitus est principatu: quem Decineus suscipiens Byrebista, dedit ei pene regiam potesta-

tem. Ita enim legendum. Decineo, ut ait idem, successit Comoficus. De Marico, Boiorum Deo, vide Tacitum, Hist. 1. ii. c. 61. Idem.

9. ἐν καλῶς. Οὐ καλῶς. Legebatur οὖν, plane adversa sententia vero, nisi ὅ post id addas. Xylander.

Ibid. Ed. Ald. et Henr. Petrin. καλῶς. Anon.

11. Ἄ δ' Ἀπολλόδωρος. Confer cum iis, quæ libro primo dicta sunt. Casaub.

15. τὰ μὲν Ἑλληνικὰ. Expunxi καὶ ante τὰ μὲν Ἑλληνικὰ, evidenter superfluum, nisi deesse alia dixeris. Libri Apollodori de navibus sunt in Catalogum Homeri commentarius. Xylander.

22. εἰς τὸν Πόντον. Non metuo ne quisquam sit improbaturus τὸν Πόντον pro τόποις restitutum. Sed et locus de Paphlagonibus est mutilatus, sententiam ego retuli. Idem.

25. ἐπὶ δὲ Σκυθῶν μὴ μεμνησθαι, πάλιν δ' ἀγαθὸς τινὰς Ἰππημολγῶν, καὶ Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τε. Abi sunt Scythæ Nomades, ita dicti quod non, ut Scythæ cæteri, in Asia dispersi, civili vitam degendi ratione in urbibus utebantur. Hist. critique des Hist. d'Alexandre, p. 204. F.

culpat, qui de Gereniis et Acacesio, de Ithacæ pargo, seu curia, Pelethronio in Pelio, Glaucopio Athenis, falsa scripserint. Atque aliis id genus paucis additis finem facit, cum pleraque de Eratosthene transtulerit: quæ supra ostendimus parum esse consentanea. Quippe et huic, et illi facile dederim, posteriores antiquis in peritia rerum geographicarum præstitisse: sed adeo ultra modum reprehendendo provectos, maxime in Homerum, videtur mihi merito quispiam objurgare posse: adeoque contrarium asserere, eos poetæ rerum ignorationem exprobrare earum, quas ipsi nesciant. Ac reliqua quidem suis singula locis, quædam in universali consideratione retulimus. Nunc de Thracibus nobis fuit sermo,

Acribus et Mysis, nec non claris Equimulgis,

*Lactivorisque, Abiisque: hominum quis justior ulla
Gens extat nusquam —*

ut compararemus cum his ea, quæ nostra ætate traduntur, et quæ illi dixerunt: idque primum, quod ratiocinationem proposito suo contrariam instituerunt: cum enim statuissent ostendere ea, quæ a Græcia longius distant, vetustioribus minus fuisse quam recentioribus nota, contrarium ostenderunt, neque de remotis tantum, sed et in ipsa Græcia. Sed, ut dixi, reliqua differamus: nunc propositum persequamur. Scytharum aiunt Homerum non fecisse mentionem, quippe sibi ignotorum: ita ut de eorum in hospites crudelitate, quos immolarent, devorarent, et calvariis eorum pro poculis uterentur, ob quæ pontus fuerit dictus Axenus, nullum poneret verbum: fingere autem eum egregios quosdam Equimulgos, et Lactivoros, atque Abios, hominum justissimos, qui nusquam terrarum sint. Quo igitur pacto Axenum dixerunt, si ignorabant sævitiam, aut eos qui maxime eam exercerent, nimirum Scythas? An vero tum temporis ii, qui ultra Myfos, Thraces, Getasque incolebant, Equimulgi non erant, et Lactivori, et Abii, qui etiam hodie in curribus degunt, et a vagando Numidæ dicuntur, e pecore, lacteque, et caseo,

Ἰθάκη, Πελεθρονίῃ δ' ἐν Πηλίῳ, Γλαυκωπίῃ δ' ἐν Ἀθήναις. Τέτοις δὲ ^a μικρά πινὰ ^b ποσειδῆες τοιαῦτα, παύεται, τὰ πλείστα μετενέγκας ὥστε τῷ Ἐρατοσθένει, ὡς καὶ ὡς πέρην ^c ἐμνήσθημι, ὅτι εὐ εἰρημένα. Τὸ μὲν γὰρ τὰς ὑπερὺν ἐμπειροτέρους γεγονέναι τὴν πάλαι ^d ὡς τὰ τοιαῦτα, καὶ Ἐρατοσθένης καὶ τέττω δότεον· τὸ δ' οὕτω ^e πέρα τῷ μετρίῳ ^f ποσάγειν, καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρῳ, δοκεῖ μοι καὶ ἐπιπλήξαι πρὸς διχαίως· καὶ τὴν ἀντίον εἰπεῖν, ὡς ὡς ὅν ἀγνοῶσιν αὐτοὶ, ὡς τῶν ^g ποσῶν τῶ ποσῶν ποσῶν. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καὶ ἑκάστα οἰκείας μνήμης ^h τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καὶ ὅλῳ. Νυνὶ ὅτι ὡς ὅτι ὅτι ἐλέγχομαι,

Μυσῶν τ' Ἀλχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν Ἰππημολῶν,

^h Γλακτοφάγων, Ἀβίων τε, διχαιοτάτων ἀνθρώπων,

15 βελόμοιροι συκλίναντα τὰ τε ⁱ ἐφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίῃ λεχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τέττων· ὡς πέρην δ' ὅτι τὴν ἐπιπλήξωσιν ὑπερᾶντιαν τοῖς ^k ποσῶν πεποιήνται· ^l προὔθεντο μὲν γὰρ διδάξαι, ^m ὅτι τὸ πᾶν τὸ Ἑλλάδος, πλείων ἢν ἄλγος τοῖς ποσειδωνίοις, ἢ τοῖς νεώτεροις· ⁿ ἐδείξαν ὅτι τὰν ἀντίαν· καὶ ἐπὶ τὰ πᾶν μόνον, ἄλλα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι· ἄλλ' ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν ὑπερκαίωσιν, ^o τὰ δ' ὅτι τὴν σκοπῶσιν. Συκλίναντα μὲν γὰρ ^p μὴ μεμνηῖσθαι καὶ ἀγνοῖαν φασί, μὴ δὲ τὸ περὶ τὰς ξένους ἀμότητος αὐτῶν, ^q καὶ θύοντων, καὶ σαρκοφαγόντων, ^r καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπῶμασι χρωμένων, ^s δι' οὗς Ἀξενος ὀνομάζετο ὁ πόντος· ^t πλάττειν δ' ἀγαυῆς πινὰς Ἰππημολῶν, Γλακτοφάγων, Ἀβίων τε, διχαιοτάτους ἀνθρώπους, τὰς ἐδάμει γῆς ὄντας· ὡς οὖν Ἀξενος ὀνομάζον, εἰ μὴ ἠδύσαν τὴν ἀγριότητα, μὴ δ' αὐτοὺς ^u τὰς μάλιστα ποσειδῶν; Οὗτοι δ' εἰσὶ δὴ πᾶς οἱ Συκλίναντα ὡς πέρην δ' ἐπὶ Ἰππημολοῖ ἦσαν οἱ ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν, καὶ Θρακῶν, καὶ τῶν Γετῶν, ὅσδε Γλακτοφάγοι καὶ Ἀβιοί; Ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσὶν ἀμαξοιοί, καὶ Νομάδες καλῶμενοι, ζῶντες ἐπὶ θρεμμάτων, καὶ γὰρ ^v λακτος, καὶ τυρῆ, καὶ μάλιστα ἰππεύς· θησαυρισμῶν

^a μικρά τι π. Par. 2. Med. 1. 2. ^b Vulgo, ποσειδῆες. Marg. Caf. ^c MSS. εἰρημένα. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^d τὰ ποσειδῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e Vulgo, πέραν. Marg. Caf. sic Med. 2. ^f MSS. διάγειν. Marg. Caf. ^g τυγχάνει Par. 2. Med. 1. 2. ^h γλακτοφάγων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ⁱ Prior interpres, ἐφ' ἡμῶν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^k ποσειδῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^l προὔθεντο Par. 1. ^m Scripti, διότι. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Efc. ⁿ ἐδείξαν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^o τὰ δ' ἄλλα ex correct. Med. 2. ^p μὴ deest Par. 2. ^q MSS. φασί. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^r MSS. καταδυόων. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^s Lege, δι' αὐ. V. ^t πλάττει Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^u τῶν deest Med. 1. 2. Eton. Efc. ^v εἰσὶν deest Med. 1. deerat Med. 2. additum postea.

esset Acacetes mons: qui quum nusquam extet, Homericæ ignorantia. περὶ τὰ γεωγραφόμενα hoc quoque esse putabat argumentum. Casaub.

Ibid. καὶ δῆμον ἐν Ἰθάκῃ] Locus Homeri est Ἰλιάδ. γ'. ver. 201.

Ὅς τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκῃ, κραναῆς περ ἐσσης,

Qui nutritus est in populo Ithacæ, asperæ licet existentis.

quem variis modis interpretati sunt poetæ interpretes. Sed Apollodorus loci proprium nomen vult esse, et hic quoque poetam reprehendit. Vide etiam Stephanum. Idem.

1. Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλίῳ] Vide Hesychium, et Stephanum. Idem.

Ibid. Γλαυκωπίῃ δ' ἐν Ἀθήναις] Unde dicta sit Minerva γλαυκῶπις: de quo non consentiunt Grammatici. Eratosthenes, quem et Apollodorus sequitur, sic putat ab Homero appellari, ab arce, seu promontorio, agri Attici, cujus etiam meminerit illo loco:

Ἦν' ἀκρὴς θῖνα Γλαυκῶπιον ἔξει.

In quo falli Homerum, et loca, quæ nusquam terrarum essent, ab eo commemorari volunt. Eustathius vero, nescio quo auctore fretus, ab hac Minervæ appellatione, arcem Athenarum Glaucopium esse appellatam scribit. Ejus verba sunt hæc, Ὅτι δὲ ἀπὸ τοῦ Γλαυκῶπις, Γλαυκῶπιον ἢ Ἀττικὴ ἐλέχθη ἀνθρώποις, ἢ καὶ ἡ ἀπλῶς, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Idem.

22. Συκλίναν μὲν γὰρ μεμνηῖσθαι κατ' ἀγνοῖαν φασί] Ita habent libri omnes, et videtur ferri posse hæc lectio, ut dicat Geographus Scytharum meminisse poetam, sed ita ut suam ignorantiam proderet: atque hoc secutus est novus interpres. Male, aut pessime potius: quum certum sit deesse hic quoque negationem. Refert enim sententiam Eratosthenis et Apollodori, qui, ut paulo supra scriptum est, dicebant Homerum Συκλίναν μὲν μὴ μεμνηῖσθαι, πάντας δ' ἀγαυῆς πινὰς &c. Vide locum. Libri veteres meam conjecturam confirmant. Idem.

24. καὶ θυόων, καὶ σαρκοφαγόντων] Vide Herodotum, lib. iv. c. 62. Idem.

25. καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπῶμασι χρωμένων] Ibidem hoc quoque narrat Herodotus. Idem.

Ibid.] Hæc barbaries bene cum gentibus ad boream sitis convenit. Exteros semper hostes judicarunt. Quanto enim arcus est commune gentis vinculum, tanto ferocius in alios agunt. Craniis hostium, tanquam tropæis victoriæ, pro poculis usi sunt: Americanarum tribuum parum dissimiles, quibus mos est conium de capite hostis detractum pro decore gestare. Hæc tota Homeri descriptio Tartaris hodiernis optime congruit. Vide Beauplan's Ukraine. Churchill's Coll. of Voyages, t. i. p. 584. F.

5. ἐπ'

δ' οὐκ εἰδότες, οὐδὲ καπιλείαν, πλὴν ἢ φόρτον ἀντὶ φόρτου· πῶς οὖν ἠγνόει τὰς Σκύθας ὁ ποιητής, Ἰππημολγὰς καὶ Γαλακτοφάγας πινὰς² παρσαγορεύων; Ὅτι γὰρ οἱ τότε τέτρες Ἰππημολγούς ἐκάλεον, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς³ ὑπ' Ἐρατοσθένους παραπε- 5 γείσιν ἔπειν.

Αἰθιοπὰς τε Λιγυῖ δὲ, Σκύθας ἰππημολγὰς.

Τί δὲ θαυμάζον, εἰ διὰ τὸ πλεονάζειν παρ' ἡμῶν τὰ συμβόλαια καὶ τὴν περὶ αὐτὰ ἀδικίαν, ὅς τις δικαιο- 10 τάτας εἶπεν ἀγνοῦν, τὰς ἡμεῖς ἐν τοῖς συμβολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κεκτη- μένους πάντα, πλὴν ξίφους καὶ ποτηρίων· ἐν δὲ τέ- τοις παρῶτον, καὶ τὰς γυναῖκας Πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς, καὶ [ἑ] τὰ τέκνα; Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει 15 σκυθηρῶν τῷ ποιητῇ, φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν,

Ἄλλ' ἰππηκῆς βοτῆρες εὐνομοὶ Σκύθαι.

Αὕτη δὲ ὑπόληψις καὶ νῦν ἐπὶ συμφέρει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· ἀπλεστάτους τε γὰρ αὐτὰς νομίζοντες, καὶ ἡμεῖς κακεντρέχεις, εὐτελετέρας τε πολὺ ἡμῶν, καὶ αὐταρ- 20 κετερές· καὶ τοὶ ὅ γε κατ' ἡμᾶς βίος εἰς πάντας σχεδὸν πᾶσι διατίτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολὴν, πρυφὴν, καὶ ἡδονὰς, καὶ κακοτεχνίας εἰς πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. Πολὺ οὖν τῆς τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τὰς βαρβάρους ἐμπέπληκε, τὰς τε ἄλ- 25 λας, καὶ τὰς Νομάδας· καὶ γὰρ θαλάττης ἀφάρμοι, χεῖρας γερύνασι, λητεύοντες, καὶ ξενοκλονεῦντες, καὶ ὅτι- πλεοκόμοι πολλοῖς, μεταλαμβάνουσι τὸ ἐκείνων πολυτελείας, καὶ καπιλείας· ἀδοκεῖ μὲν εἰς ἡμετέριον σιωπῆν, ὅς τις διαφείρει τὰ ἡμέτερα, καὶ ποικιλίαν ἀντὶ τὸ ἀπλότῃ τῆς ἀρπὶ λεχθείσης εἰσάγει. Οἱ μὲν τοὶ 30 πρὸ ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγυὲς τοῖς Ὀμήρῃ χερόνους, τοιαῦτοί πινες ἦσαν, καὶ ὑπελαμβάνοντο πρὸς τοῖς Ἕλλησιν ὁποῖας Ὀμηροῦ φησιν. Ὅρα δὲ [ὅ] γὰρ ἀλέγει Ἡρόδοτος περὶ τῆς Σκυθῶν βασιλείας, ἐφ' ὃν ἐ- 35 φράτευσεν Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπεταλμύνα παρ' αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ἀλέγει Χρύσιππος περὶ τῆς Βοσπόρου βασι- λεῶν τῶν περὶ Λεύκωνα· πλῆρεις δὲ καὶ αἱ Περσικαὶ ὁπποῖα τὸ ἀπλότῃ τῆς λέγω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Αἰ-

maxime equino, visitant, neque reponendi proven- tus suos, aut cauponandi ullam norunt artem, tan- tum mercibus merces permutare? Quæ ergo Ho- merus Scythas ignoravit, qui Equimulgos et Lac- tivoros quosdam nominat? Hos enim ea tempe- 5 state Equimulgos fuisse appellatos, vel Hesiodus tes- tatur iis, qui ab Eratosthene adducuntur, versibus.

Quid vero miraculi est, si quia apud nos com- mercia et fraudes in iis frequentes sunt, claros jus- tissimosque illos Homerus vocavit, qui minimam vitæ partem contractibus et pecuniæ tractandæ im- pendunt, sed, gladio poculoque demptis, reliqua omnia communia inter sese habent, inque primis uxores et liberos, Platonis instituto convenienter? Porro Æschylus quoque haud obscure Homero ad- 15 stipulatur, sic de Scythis pronuncians,

Gens justa, et equis pascendis dediti Scythæ.

Quæ sane opinio etiamnum apud Græcos hæret. Existimamus enim eos esse simplicissimos, mini- meque fraudulentos, tum nobis multo frugaliore, atque paucioribus longe rebus contentos: tametsi nostræ ætatis vivendi ratio fere in omnes gentes pro- pagavit mutationem morum in deterius, introductis luxu, voluptatibus, malis artibus, et mille alium defraudandi studiis. Cujus corruptelæ magna pars etiam ad barbaros permeavit, cum alios, tum No- mades: hi enim, marina re tentata, facti sunt dete- riores, latrocinia jam exercendo, et hospites interficiendo: et quia cum variis hominibus res ipsis esse cœpit, ex iis luxuriam et cauponum artes didicere: quæ quanquam videntur ad exuendam ferociam ferre, tamen mores corrumpunt, inque locum dic- tæ jam simplicitatis, varietatem sufficiunt. At vero qui ante nos, et maxime qui non ita multum post Homeri tempora vixerunt Scythæ, tales et fuerunt, et a Græcis judicati sunt, quales Homerus appella- vit. Nam considera mihi quæ Herodotus narrat de Scytharum rege, in quem Darius bellum movit, ejusque ad hunc mandata. Perpende quæ de Bos- porano rege Leucone et similibus Chrysippus tra- dit. Quin et Persicæ epistolæ ejus, quam dixi, simplicitatis sunt plenæ, et quæ Ægyptiorum,

² MSS. παρσαγορεύοντες. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ³ ὑπὲρ Med. 2. ⁴ τὸ δὲ Med. 2. ⁵ ἡμῶν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν Bre. Efc. et ex correct. Med. 1. ⁶ καὶ δικαιοτάτους Par. 1. ⁷ ἐν δὲ τοῖς παρῶτον τὰς Efc. Mosc. ἐν δὲ τοῖς παρῶτον τὰς Med. 1. ex correctione. ἐν δὲ τοῖς παρῶτον καὶ τὰς Par. 2. ⁸ τὰ δεστ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ⁹ ἰππηκῆς βοτῆρες Par. 2. Med. 1. Eton. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. ἰππηκῆς βοτῆρες... Par. 1. ἰππηκῆς βοτῆρες... Bre. ¹⁰ δ' ἡ Med. 1. 2. ¹¹ ἀπλεστάτους ex correct. Med. 2. ¹² κακοτεχνίας ex correct. Med. 2. ¹³ φείρει Efc. ¹⁴ Aldi codex, ἔδη. MSS. et ἔδη, et ἔδη. Marg. Cas. ἔδη Par. 1. ¹⁵ γὰρ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ¹⁶ MSS. ἐρατοσθένους, Marg. Cas.

5. ὑπ' Ἐρατοσθένους] ὑπ' Ἐρατοσθένους, lego, non ὑπὲρ. Versus Hesiodi quin sit prave scriptus, non dubito. De Scytharum integritate vel Horatius doceat Homerum non male pronunciaſſe. Oda xxiv. libri iii. Xyland.

16. Ἄλλ' ἰππηκῆς βοτῆρες εὐνομοὶ Σκύθαι] Poterat vel ipse ἰππηκῆς suspectam reddere hanc lectionem. Neque enim usitate ἰππηκῆς βοτῆρες Græce dixeris, pro ἰππων βοτῆρες, vel ἰππηκῆς ἀγέλης. Sed dubio procul vera est et recta veterum scriptorum lectio, ex quibus didicimus legendum esse,

Ἄλλ' ἰππηκῆς βοτῆρες εὐνομοὶ Σκύθαι.

Ἰππηκῆς esse caseum equinum, sive ex equi lacte confectum, Scytharum βρώμα, ex Hippocratis (de aeribus, aquis, et locis, Text. xliv.) Dioscoridisque scriptis, nec non ex Grammaticis, notius est quam ut moneri quisquam debeat. Casaub.

22. καὶ κακοτεχνίας, εἰς πλεονεξίας] Distigue, aut conjunge potius, καὶ κακοτεχνίας εἰς πλεονεξίας. Idem.

33. ἀλέγει Ἡρόδοτος περὶ τῆς τῶν Σκυθῶν βασιλείας] Indathyrſus is vocabatur. Locus est libro iv. c. 76. et 120. et est profecto, ut ait Strabo, magnæ simplicitatis γένος tota illa ad Da-

rium Indathyrſi epistola, quam legas suadeo. Herod. 1. iv. c. 127. Idem.

36. ἀλέγει Χρύσιππος περὶ τῶν τῆς Βοσπόρου βασιλείας] Etſi nulli hodie supersunt Chrysippi libri, tamen ex Plutarcho satis constat, respicere Strabonem ad librum Chrysippi primum περὶ βίων: ubi Indathyrſum regem Scytharum, et Leuconem regem Bospori, valde laudaverat. Idem.

37. Λεύκωνα] Erat Σελεύκων. Sed Leucon Bospori fuit rex: id et infra recte habetur, et notum est etiam e Plutarcho de repugnantiis Stoicis libro, ubi verba Chrysippi de hoc ipso Leucone invenies. De Scythis vide Herodoti Musam quartam, c. 46. et seqq. Xyland.

Ibid. τῶν περὶ Λεύκωνα] In Aldina editione scriptum erat, περὶ Σελεύκωνα, unde scripsit Xylander τῶν περὶ Λεύκωνα. Sed valde vereor ne aliud hic lateat ulcus. Nam quum constet Seleucum quendam fuisse Cimmerii Bospori regem aliquando, ut et Leuconem, suspicor scripsisse Strabonem, τῶν περὶ Σελεύκων καὶ Λεύκωνα: sed nihil affirmo. Libri veteres habent Λεύκωνα tantum. Casaub.

Babyloniorum, Indorumque monumentis sunt comprehensa. Eaque de causa Anacharsis, Abaris, alique nonnulli eorum similes apud Græcos in magna fuerunt existimatione, quod gentilitiam quandam facilitatis, perfectionis, ac iustitiæ notam præ se ferrent. Sed quid ego priscos recenseo? Alexander Magnus, Philippi filius, in ea expeditione, quam in Thraces supra Æmum habitantes fecit, impressione in Triballos facta, quos ad Istrum usque, et sitam in eo insulam Peucen, pertingere videbat, ulteriora fluvii a Getis teneri, eo usque progressus dicitur: et in insulam quidem ne intraret, navigiorum fuisse impeditum penuria (eo enim confugisse jam ante Syrmum Triballorum regem, aggressoque intrare obtutisse vi) ideoque in Getas trajecisse, captaque eorum urbe celeriter revertisse domum, donis a gentibus et Syrmo acceptis. In hac expeditione (ut Ptolemæus, Lagi filius, perhibet) Celtæ, qui ad Adriam incolébant, amicitiae et hospitii jungendi causa Alexandrum convenerunt. Quos rex comiter exceptos, inter pocula interrogavit, ecquid nam esset, quod maxime metuerent? Expectabat enim hanc responsionem, se ab ipsis maxime timeri: ii vero responderunt, Nihil sane, nisi ne forte cœli casu obruerentur: interim se tanti viri amicitiam maximi pendere. Hæc quidem simplicitatis barbarorum sunt indicia: quorum ille non passus Alexandrum in insulam venire, dona tamen 25 misit, amicitiamque junxit: hi nullius se metu teneri, magnorum tamen virorum amicitiam plurimi facere responderunt. Dromichætes porro, qui ætate successorum Alexandri Magni Getarum rex fuit, Lyfimachum cum in suam potestatem vivum rede- gisset, a quo bello erat impetitus, commonstrata ei cum sua tum gentis paupertate, simulque ut suis contenti fortunis vitam tolerarent, monuit ne bello tales persequeretur, sed amicis iis uteretur: hos-

γυπίων, καὶ Βαβυλωνίων, καὶ Ἰνδῶν Σπομνημονευόμενα. Διὰ τὸ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις, καὶ Ἀβαρις, καὶ τινες ἄλλοι ὡς τοῖς Ἕλλησι τοῖς τοῖς εὐδοκίμουν· ὅτι ἐθνικὸν τινα χαρακτῆρα ἐπέφαινον εὐκολίας, καὶ τελειότητος, καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τί δεῖ τὸς πάλα λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου, καὶ τὸ ὅτι Θράκες τὸς ὑπὲρ τῆς Αἰμας ἑξαπλὴν ἐμβαλὼν εἰς τὴν Τριβαλλίαν, ὁρῶν μέχρι τῆς Ἰστρου καθήκοντας, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ νῆσον Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγειν μέχρι δέουρο· καὶ ἐς μὲν τὴν νῆσον σποδῆναι μὴ δύνασθαι σπᾶναι πλοίων· ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὴν Τριβαλλίαν βασιλέα Σύρμον, ἀνποχρῆν πρὸς τὴν ὅτι χεῖρησιν· εἰς δὲ τὸς Γέτας διαβάνα, ἐλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀνατρέψαι ἀξιοτάχων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβὼν δὲ δῶρα τῶν ἔθνων, καὶ παρὰ τῆς Σύρμου. Φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγης, καὶ ταύτῃ τὴν γρατείαν συμμίσσαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτὰς τὸς περὶ τὴν Ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χάριν· δεξάμενον δὲ αὐτὸς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, ἐρέσθαι παρὰ τὸν πότον, τί μάλιστα εἴη ὁ φοβοῖντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτὸς δὲ σποκείνασθαι, ἑδέναι, εἰ μὴ ἄρα ὁ ἔχων αὐτοῖς ὅτι πεπείσοι· φιλίαν γὰρ μὴν ἀνδρὸς τοῖς τε περὶ πάντας πῆσθαι. Ταῦτα δὲ ἀπλότητος τὴν βαρβάρων ἐπὶ σημεία· τὰ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν σποδῆσιν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμφαντος, καὶ σωθεμένων φιλιάν· καὶ τὴν φοβεῖσθαι μὲν μὴδὲνα φαρμάκων, φιλίαν δὲ περὶ πάντας πῆσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. Ὁ, τε Δρομικαίτης καὶ τὸς ἀξιοτάχων ἦν ὁ τῆς Ἀλεξάνδρου Γετῶν βασιλεύς· ἐκεῖνος τοῖς λαβὼν ὡς ὡρεῖα Λυσίμαχον, ὅτι στρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν τὴν τε αὐτῇ, καὶ τῶν ἔθνων, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν αὐτῶν κείαν, ἐκέλευσε τοῖς τοῖς μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δὲ εἰπὼν, ξενίας, καὶ συν-

^a ὁ δεῖσθαι Med. 2. ^b τοῖς τοῖς παρὰ τοῖς Ἕλλησι Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c λειότητος Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. recte. V. ^d γρατείαν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e Τριβαλλίαν Med. 2. et sic infra. ^f αὐτῶν τὴν Par. 1. τὴν δεῖσθαι Par. 2. Med. 1. 2. ^g οἰκίαν Med. 1. 2. ^h τὸν δεῖσθαι Par. 2. Med. 1. Esc. deerat Med. 2. additum postea. ⁱ MSS. ὅτι ἐδέναι, πλὴν εἰ ἄρα μὴ. Marg. Caf. sic Bre. Esc. Mosc. ^j ὅτι ἐδέναι πλὴν εἰ ἄρα μὴ Par. 1. 2. Eton. ὅτι ἐδέναι πρὸς εἰ ἄρα μὴ Med. 1. ^k ἐμπέσει Med. 2. ^l τὴν εἰς τὴν Med. 1. 2. ^m MSS. ἐδέναι. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. ⁿ Δρομικαίτης Med. 2. ^o τὸς Med. 1. 2. ^p ὡς ὡρεῖα Par. 1. 2. Med. 1. et ex correct. Med. 2. ^q ὡς ὡρεῖα Esc. ^r αὐτῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc.

2. ὁ Ἀνάχαρσις] De quo Laertius. Casaub.

Ibid.] Vide Ciceronem, Tusc. Quæst. l. v. c. 32. ubi epistolam Anacharsidis præstantissimam profert, in qua vitam Scytharum describit, dum simplicitatem suam exhibet. *Mibi amicitui est Scythicum tegmen; calceamentum, solorum callum; cubile, terra; pulcrumentum, fames; lacte, caseo, carne, vescor. Quare ut ad quietum me licet venias. Munera autem ista, quibus es delectatus, vel civibus tuis, vel diis immortalibus, dona.* Hic philosophus tamen in sua patria occisus fuit, quod de more Græcorum sacra fecisset. F.

Ibid. καὶ Ἀβαρις] De quo Plato, Callimachus, Lucianus, Suidas, et quis non e veteribus. Casaub.

4. εὐκολίας, καὶ τελειότητος] In veteribus libris scriptum est, καὶ λειότητος. Lego vero, καὶ λιτότητος. Recte enim conjunguntur εὐκολία et λιτότης. Idem.

10. καὶ ἐς μὲν τὴν νῆσον σποδῆναι μὴ δύνασθαι σπᾶναι πλοίων] Imo impeditum vi, ac repulsum ab iis, qui in insulam confugerant, videtur Arrianus significare. Recte tamen inopiam navigiorum causatur, nam quia paucitas eorum magna erat, ideo etiam paucos potuit secum ducere quando τὴν ἀποδῆσιν ἐπερῆτο. Vide Arrianum. Idem.

13. ἐλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν] Arrianus, ex eodem Ptolemæo, de Exped. Alex. l. i. p. 11. Edit. Gronov. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν τε πόλιν λαμβάνει, καὶ τὴν λιάν παύσαι, ὅσων οἱ Γέται ὑπελπίοντο. Aberat autem ea Getarum urbs parafangonium ab Istro. Idem.

15. τῶν ἔθνων, καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου] Arrianus de donis nihil, sed hoc tantum ait, venisse ad Alexandrum, cum in illa Geta-

rum urbe esset, legatos, tum ab aliis vicinis gentibus, tum ab ipso Triballorum rege Syrmo. Idem.

Ibid. Φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγης] Qui de rebus ab Alexandro gestis diligentissime et maxime ἀξιοπύως scripserat. Vide Arrianum. Idem.

16. συμμίσσαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτὰς τὸς περὶ τὴν Ἀδρίαν] Arriani, id referentis ex ejusdem Ptolemæi libris, verba sunt hæc. *Venerunt, inquit, ad Alexandrum legati tum alii aliunde, tum παρὰ Κελτῶν, τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ὡκισμένων.* Idem.

19. ἐρέσθαι παρὰ τὸν πότον, τί μάλιστα εἴη ὁ φοβοῖντο] Arrianus, de Alexandro, l. i. pag. 11. Edit. Amst. τὸς Κελτικὸς δὲ καὶ ἡρετό, ὅ, τι μάλιστα δεδιόταται αὐτοῦ τῶν ἀνδρῶν, ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτικούς, καὶ ἔτι προσωτέρω ἦκει, καὶ ὅτι αὐτὸν μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσεν. i. e. *At Celtas percunctatus est Alexander, quid in rebus humanis maxime extimescerent, ratus nominis sui splendorem ad Celtas, multoque ulterius penetrassent, quodque ipsum præ rebus omnibus timerent responsuros.* Idem.

20. αὐτοῦ δὲ ἀποκρίνασθαι, οὐδέναι] Sic fere Arrianus, loco citato, ἔφασαν δεδιέναι μήποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι. Idem.

22. φιλίαν γὰρ μὴν ἀνδρὸς τοῖς τοῖς] Arrianus hoc omisit, contentus dicere Alexandrum istos legatos dimisisse, φίλους τε ὀνομάσαντα, καὶ συμμάχους ποιησάμενον. Idem.

27. Ὁ, τε Δρομικαίτης κατὰ τὸς διαδόχους] Lege Pausaniæ Attica, lib. i. c. 9. Meminit ejusdem historiæ et Plutarchus in extremo Demetrii, et Epitome Memnonis. Idem.

ῥέμνος φιλίαν, ἀπέλυσεν αὐτόν. Καὶ Πλάτων ᾗ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν γαλατίαν ὡς πονηροδιδάσκαλον φεύγειν οἶμαι δεῖν [^a ὅτι ^b πορρωτάτω τὰς εὐ ^c πολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ^d ἐπ' αὐτῇ.] Ἐφορος δ' ἐν τῇ πετάρτῃ μὲν τῆς ἰσθμίας, ^e Εὐρώπῃ δ' ὀπηγερομένη βίβλω, ^f ἀπὸ τῆς Εὐρώπης μέχρι Σκυθῶν, ^g ὅτι τέλει φησὶν εἶναι τὰ τε ἄλλων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυρωματῶν τὰς βίβας ἀνομοίας· τὰς μὲν γὰρ εἶναι χαλεπὰς, ὥστε καὶ ἀνδρωποφαγεῖν, τὰς δὲ, καὶ τὰ ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι· οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησὶ, τὰ πρὸς τὴν ἀμόνητος αὐτῶν λέγουσιν, εἰδότες τὸ δεινόν, ^h καὶ τὸ θαυμαστόν, ἐκπληκτικὸν ⁱ ὅτι δεινὸν ἢ τάναντία ^j καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ^k ποιεῖσθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῆς δικαιοτάτοις ἡτέροις χρωμένων ποιήσεσθαι τὰς λόγους· εἶναι γάρ τινας τῶν Νομάδων Σκυθῶν γαλακτι τρεφομένους ^l ἵππων, τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνησθαι δ' αὐτῶν τὰς ποιήσεις· Ὅμηρον μὲν

* Γλακτοφάγων Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων
φήσαντα πρὸς γένῳ χαθαρῶν.

^m τὸν Ἡσίοδον ᾗ, ἐν τῇ κελευμένη γῆς περιόδῳ, τὸν ⁿ Φινέα ὑπὸ τῶν ἀρπυγιῶν ἀγείσθαι

Γλακτοφάγων εἰς ὁ γαίαν, ^p ἀπὸ νηαῖς οἰκί' ἐχόντων. Εἶτα αἰπολογαί, διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες, καὶ χρηματισαί, πρὸς τὴν ἀλλήλους εὐνομενίαν· κοινὰ πάντα ἔχοντες τὰ τε ἄλλα ^q καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ ^r ὅλην συγγένειαν· πρὸς τὰς ἐκτὸς ἅμα χεῖ εἰσι, καὶ ἀνίκητοι, ὅθεν ἔχοντες ὑπὲρ ἑαυτῶν δαλεύουσι. Καλεῖ δὲ καὶ Χοιρίλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας, ἣν ἔξευξε Δαρεῖος·

Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεᾷ Σκύθαι, αὐτὰρ ἔναϊον ^s ^t Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὴ ἦσαν ἄποικοι
Ἀνθρώπων νομίμων.

^a ὅτι — αὐτῇ defunt Par. 1. Eton. ^b πορρωτάτω Med. 1. 2. ^c πολιτευομένους Par. 2. Esc. πολιτευομένους Bre. Mosc. ^d ἐν ex correct. Med. 2. ^e Εὐρώπῃ Par. 2. ^f ἐπιτελεῖ Par. 1. ^g δὲ καὶ Med. 2. Eton. Esc. et ex correct. Med. 1. ^h ἐν Par. 1. ⁱ καὶ deest Par. 1. ^k ποιήσεσθαι Par. 2. ^l αὐτὸς μὲν ἔν Med. 2. ^m τὸν δὲ Ἡσ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁿ Φινέα Par. 1. 2. Esc. ^o MSS. αἰαν. Marg. Cas. sic Par. 1. ^p ἀπὸ νηαῖς Par. 1. 2. Med. 1. 2. ἔπνῃς Esc. ^q καὶ τὰς Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ^r ἀνθρώπων ἀποίκων Par. 1. ἀνθρώπων ἀποίκων Med. 1. 2. Eton. ἀνθρώπων ἀπ' οἰκῶν Par. 2. Esc. Mosc.

* Iliad. v. ver. 6.

1. Καὶ Πλάτων δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ] Non Plato tantum, sed et alii quoque, ut Dicæarchus, Cicerone teste: quem refert reprehendisse Græcos in eo, quod mare tam secuti essent. Est apud Aristotelem præclara ea de re disputatio, Πολιτ. lib. vii. c. 6. Ipsi autem sententia super hoc his suavissimis verbis continetur, Τῆς πόλεως τὴν θέσιν, εἰ καὶ ποιεῖν κατ' εὐχὴν, πρὸς τε τὴν θάλατταν προσήκει κεισθαι καλῶς, πρὸς τε τὴν χώραν. Platonis sententiam qui cupit intelligere, adeat librum de legibus iv. Casaub.

3. ὅτι πορρωτάτω] Stadia tantum lxxx. suam civitatem a mari vult abesse, dicto loco. Deerrant autem in veteribus libris notis inclusa. Idem.

11. εἰδότες] Legebatur corrupte, λέγουσιν εἰδότες, τὸ δεινὸν δὲ &c. et interpretem misere fefellit: ego autem εἰδότες distinxī, et hoc δὲ removi ut obturbans vero, quanquam posterius quoque δεινὸν suspectum est. In Hesiodi versu ἀπὸ νηαῖς pro ἀπὸ νηαῖς, quod plane alienum est, reposui. Xyland.

12. δεινὸν δὲ τάναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι] Ita habent libri omnes scripti, editi. Mihi vero hæc lectio non probatur. Non enim dubito reprehendi ab Ephoro istis verbis scriptores plerisque, quos dixit libentius solitos referre vitia Scytharum, quam eorundem virtutes. Atqui (dicebat Ephorus) oportebat contrarium facere, et virtutes potius præclaraque Scytharum instituta referre, καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι, quam eorum vitia nos docere. Hæc omnino est istius loci sententia. Quare legendum conjicimus, δεῖν τάναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι. Sequentia non sinunt nos dubitanter hæc pronunciare. Casaub.

pitioque exceptum, composita amicitia dimisit. Sed et Plato in republica mare, ut magistrum malorum, quam longissime fugere debere eos præcipit, quibus reipublicæ forma bene constitutæ sit cordi, neque ad mare habitare. Jam Ephorus quarto historiarum libro, qui inscribitur Europa, Europæ partibus ad Scythiam usque explicando peragratis, ad finem inquit, cum aliorum Scytharum, tum Sauromatarum non unum esse vitæ institutum: quosdam enim eo immanitatis progredi, ut humanis etiam vescantur carnibus: contra alios ab aliis etiam animantibus abstinere. Atque alii quidem (ait) de crudelitate eorum verba faciunt, quod sciunt animos rerum atrocium ac terribilium narratione percelli: cum tamen in alteram partem neque quod dicatur desit, neque exempla. Itaque ipse (inquit) de iis loquor, qui moribus utuntur probissimis. Sunt enim quidam de vagis seu Nomadibus Scythiis, qui equorum lacte vescuntur, justitia omnibus hominibus superiores: quorum et poetæ meminerunt. Homerus enim Jovem ait respexisse ad

*Laetivoros, Abiosque: his non est justior ulla
Gens hominum.* —

Et Hesiodus in poemate, quod circuitum terræ inscripsit, ait Phineum ab Harpyis abductum in terram eorum, quibus,

Pro domibus currus sunt, vivere lacte suerunt.

Subjicit deinde causam, quod cum exili utantur victu, neque sint quæstui dediti, sed invicem vitam degant justam, omnia habentes communia, uxoresque adeo et liberos, ac familias: tum adversus externos invicti sint atque inexpugnabiles, quod nihil habeant, cujus causa servitutem sustinere vellet. Citatque Chærilum, qui in transitu ratis, qua Darius mare junxit, hæc posuerit:

*Opiliones Scythica Sacæ origine,
Asiam incolebant tum feracem tritici,
A gente justa hominum hinc illinc vagantium
Missi in coloniam.* —

Ibid.] Nil muta: Gallice totum verterem: *Sachant que des choses etranges et merveilleuses excitent l'admiration: mais il est etrange de rapporter des choses contradictoires, et de les donner en même tems pour exemple.* Sic stabit textus cum omnibus codicibus, ac præsertim omnium vetustissimo, Par. 2. V.

16. τῇ δικαιοσύνῃ] Lego, οὗς τῇ δικαιοσύνῃ, vel, τῇ τε δικ. ... aut διαφέροντας pro διαφέρειν. Casaub.

27. οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύουσιν] Ideo etiam scribit Indathyrus ad Darium, referente Herodoto, sibi nihil esse cujus causa temere pugnandum sit. l. iv. c. 127. Ἡμῖν οὐτε ἄσπεα, οὐτε γῆ πεφύλευμένη ἐστὶ, ἢ περὶ δέσαντες μὴ ἀλὴν ἢ κατῆ, τάχιστα συμμίσγομεν ἂν ἐς μάχην ὑμῖν. i. e. nobis neque oppida sunt, neque agri culti, quos invadi aut vastari metuentes properemus vobiscum conferre pugnam. Idem.

28. Χοιρίλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας] Nisi sequerentur illa, ἣν ἔξευξε Δαρεῖος, crederem eodem ex opere Chærii esse hæc sumpta, ex quo sunt illa, quæ apud Josephum leguntur, quæ ex catalogo copiarum Xerxis Græciam petentis sunt descripta. Nunc dicendum est, et de bello Xerxis adversus Græcos esse scriptum a Chærii, et de ea Darii expeditione adversus Scythas, quam narrat Herodotus, Melpomene, c. 86. et seqq. Quis vero non miretur eruditum virum haud animadvertisse veris istos esse heroicos, ita suæ integritati restituendos?

Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεᾷ Σκύθαι· αὐτὰρ ἔναϊον
Ἀσίδα πυροφόρον· Νομάδων γε μὴ ἦσαν ἀποικοὶ
Ἀνθρώπων νομίμων. Idem.

Ephorus porro Anacharsidem, cui sapientis nomen tribuit, ea de gente fuisse scribit, ac propter perfectionem, temperantiam, ac sapientiam, unum de septem sapientibus habitum: et esse ejus inventa fomites, ancipitem anchoram, ac rotam figuli. Hæc ego commemoro, quanquam mihi constat eum non plane vera cum de aliis, tum de Anacharside dixisse. Quomodo enim rota hujus sit inventum, Homero, qui eum ætate antecessit, nota?

Ut cum forte rotam manibus solertibus aptam

Explorat figulus. —

Verum id volui significare, communi quadam et priscorum et posteriorum fama creditum fuisse, Nomadum eos, qui maxime ab aliis hominibus essent remoti, lacte vesci, opibus carere, et esse iustissimos, neque id fuisse ab Homero confictum. Cæterum Apollodoro de Mysis etiam respondendum est, hofne itidem commentum Homeri existimet, dicentis,

— *comminus atque potentes*

Pugna respiciens Mysos: —

an vero de Asianis Mysis accipiens, falsam (ut docuimus) verbis poetæ interpretationem ingerat, quasi scilicet nulli fuissent, nisi fictitii, in Thracia Myfi. Equidem nostra ætate Ælius Catus ex trans

Καὶ τὸ Ἀνάχαρσιν ὃ ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν δ' Ἐφορος, τά τε φησὶν εἶναι τὰ γένεσ' νομοθεῖναι δὲ καὶ ἐπὶ τὰ σοφῶν ἕνα, τελεία σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματα περὶ αὐτῶν λέγων τὰ τε ζώπυρα, καὶ τὰ ἀμφίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸ κεραμικὸν τροχόν. Ταῦτα δὲ λέγων σαφῶς μὴ εἰδὼς, ὅτι καὶ ἕτος αὐτὸς ἔτε ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τε Ἀναχάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρήματα αὐτῶν, ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρεσβύτερος ὢν;

10 * Ὡς δ' ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμυρον ἐν παλάμῃσι,

καὶ τὰ ἐξῆς· ἄλλ' ἐκεῖνα ἄφρασημῆναι βεβλόμενος, ὅτι κοινῇ τινὶ φήμῃ, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὑπερόν, ὃ πεπιτυθεὶς συνεβόαινε τὸ τῶν Νομάδων τοὺς μάλιστα ἀπωκισμένους ἅπλοῦς ἀνθρώπων [τῶν] ἄλλων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους, καὶ δικαιοδότες, ἄλλ' ἐχ' ὑπὸ Ὀμήρῳ πεπλάσθαι. Περὶ τε τῶν Μυσῶν, δίκαιός ἐστιν ὑποχεῖν λόγον τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ' ἡγῆται καὶ τέτρες εἶναι πλάσ-

20 ματα ὅταν φῇ ὁ ποιητής,

† Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν Ἰππημολῶν ἢ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος, παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς πρὸς τὴν πλάσμα λέγων ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν παρὰ τὰ ὄντα. Ἐτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γὰρ Αἴλιος Ἰάτος μελώκησεν ἐν τῇ περαιᾷ τῆς Ἰστρίας πέντε μυριάδας σωματῶν παρὰ τῶν Γετῶν,

² ἄνθρωπον deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^b τὰ γένεσ' φησὶν εἶναι Par. 1. Med. 1. 2. ^c Scripti, λέγει. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Efc. ^d κεραμικὸν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. ^e ἀφρασημῆναι Par. 1. ^f ὑπερόν Par. 1. ^g πεπιτυθεὶς Par. 2. ^h ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαλ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ⁱ δέχεται; τῶν δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος παρ. ... Gron. et sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 2. sed post δέχεται habent punctum, non interrogationis notam. ^k γὰρ deest Par. 1. γ' ἐν Par. 2. ^l MSS. et prior Interpres, Κάτων. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. Κάτο Efc. ^m Lego, μετ-ώκησεν. Marg. Caf. sic Par. 2. Efc. ⁿ ἐν τῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc.

* Iliad. σ'. ver. 600.

3. ἕνα, τελεία] ἕνα, ἐπ' εὐτελείᾳ, σωφροσύνη, καὶ συνέσει. Ita legendum. Vide pag. 435, 436. Τουρ.

4. καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν] Laërtius de Anacharside, εἶρε δ' ἐς τὸν βίον ἄγκυραν. Irridet hoc loco Ephorus scholiastes Apollonii ad l. i. ver. 1276. γελοῖος Ἐφορος, νομίζων πρῶτον Ἀναχάρσιν τὴν διπλὴν ἄγκυραν εὐρηκέναι· πρεσβύτεροι γὰρ Ἀναχάρσιδος οἱ Ἀργοναῦται. Casaub.

Ibid.] Consule Cl. Menagium, in Diogenem Laërt. lib. i. segm. 105. p. 61. Edit. Anst. Anon.

5. καὶ τὸν κεραμικὸν τροχόν] Imo Talos, Dædali discipulus, ejusque sororis filius, qui et ferram et tornum invenit: auctor Diodorus, libro quarto. Sed et Laërtius, et Plinius, lib. vii. c. 56. et alii, Anacharsidi hoc tribuunt. Annotat tamen idem Plinius quosdam hoc inventum Hyperbio Corinthio tribuisse: quam fuisse Theophrasti sententiam annotatum est ex ejus libro περὶ εὐρημάτων, in Pindaricis scholiis. Casaub.

Ibid.] Haud verisimile est Anacharsidem tornum invenisse, nam ab Asia, ut opinor, hæc omnia proveniunt. Dædalus certe partem inventorum suorum a Creta in Græciam introduxit. Anacharsis autem tornum forsitan primus ostendit Græcis. Quod ad Homeri versum attinet, nil refert. Poeta enim multa, et utilia et decora, quæ in Asia viderat, apud Græcos tunc temporis inusitata depingit. F.

8. ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρεσβύτερος ὢν] Respondebat Posidonius, hæc carmina non esse τῶν ποιητῶν, sed falso: ideoque parum firmum esse hoc argumentum. Hanc fuisse Posidonii sententiam testis est locupletissimus Seneca, Epist. 90. Casaub.

22. ἢ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος] Manuscripti, τῶν δ' οὐκ ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος: in aliis δέχεται. Nihil muto. Idem.

24. παρὰ τὰ ὄντα] Hoc est, falso, et præter rei veritatem. Nam quia ἀντιρροφῶσι, ut philosophus docet, oratio et rei veritas, ideo Græci sæpe eleganter τὸ ἐν pro veritate ponunt: quod est apud Herodotum frequens loquendi genus. Idem.

Ibid.] Ἐτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γέν] Legendum contendo, ἐτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γέν. Totus locus ita debet distingui, πλάσμα λέγων ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν παρὰ τὰ ὄντα· ἐτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γέν. An dicet, ait, figmentum esse putare ullos esse in Thracia Mysos, cum nulli sint? Falso ille quidem, et præter historię fidem. Sunt enim

† Iliad. ι'. ver. 5.

in Thracia Myfi. Deinde sequitur ejus probatio. Idem.

Ibid.] Ἐτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γέν Αἴλιος Κάτος μετῴκησεν ἐν τῇ περαιᾷ τοῦ Ἰστρίας πέντε μυριάδας σωματῶν παρὰ τῶν Γετῶν, &c.] Male nonnulli codices ibi, Αἴλιος Κάτων. Alius Catus, alius Cato: uterque tamen παρὰ τὸ καίειν, inquit Donatus ad Terentii Andriam, Act. v. sc. 2. Ingeniorum etenim igneus vigor esse videtur. Merula, ad Annales Ennii, p. 507.

Ibid.] ἐφ' ἡμῶν γέν Αἴλιος Κάτος] Quisnam est iste Ælius Catus? Sive, ut est in antiquioribus interpretis prioris editionibus, Ælius Cato? Mihi æque uterque incognitus, fortasse et tibi, qui hæc legis. Dionem sane scriptorem rerum ejus ævi diligentissimum si audimus, scribendum fuerit, non Κάτος, sed Κράτος, nec Αἴλιος, sed Λικίνιος: ut M. Licinium Crassum, qui de Getis circa annum urbis dccxxv. triumphavit, intelligamus. Scribit autem Dio, libro li. Mysos, qui ad meridianum Danubii lacus sedes habebant, a Bastarnis sua ditioe pulsos, deinde autem a Crasso in eandem restitutos fuisse. In fine ejusdem libri locus est de Mysis singularis, quem non prætermittam. Olim, inquit, Myfi et Getæ totam eam regionem occupabant, quæ est intra Æmum montem, et fluvium Danubium. Postea autem cœperunt eorum nonnulli aliis nominibus appellari. Demum Mysiæ appellatione ea omnia sunt comprehensa, quæ Savus Istrum ingrediens, ὑπὲρ τε τῆς Δαλματίας, καὶ ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας, καὶ τε Θράκης, ἀπὸ τῆς Παννονίας ἀφορίζεται. Casaub.

25. Αἴλιος Κάτος] Vixit et Catus Ælius Augusti ævo, quem non dubito illum esse, quem l. millia homines in Thraciam duxisse suo tempore refert Strabo. Nec possum adhuc cogitatione ulla indipisci, quid causa fuerit, quare eruditissimus Casaubonus hunc Ælium penitus ignorare se adfirmet, et pro eo substituat Licinium Crassum, nimis libera correctione. Christ. Colerus, in Valer. Maxim. lib. iv. cap. 3. Anon.

Ibid.] Hic Ælius Catus fuit, ut opinor, stirpe Q. Ælii Tuberonis prognatus, cui nomen Cati dederant Romani. Vide Ciceronem de Orat. l. i. c. 45. Val. Max. l. iv. c. 3. Hæc Getarum transmigratione certe diu post A. U. C. 673 evenit, cum Appius Claudius, consul, jam primum ad usque Danubium eos debellaverit, et exinde recte Strabo ἐφ' ἡμῶν dicere posset. F.

ὁμογλώτῃ τοῖς Θραξίν ἔθνεσ, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκῶσιν αὐτόθι, Μυσοὶ καλεῖσθαι· ἦτοι καὶ τὸ πρότερον οὕτω καλεῖσθαι, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ, Μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι, τῇ ἱστορίᾳ τῆ ποιητῆ, καὶ τῇ Σποράσει· τὴν ἐν τῇ Θράκῃ καλεῖσθαι Μυσῶν πρότερον. Περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν ἐξῆς περὶ ἡμῶν.

Τῶν δὲ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείδω, τὰ δὲ εἰς ἡμᾶς ἡδὴ τοιαῦτα ὑπῆρξε. ^a Βοιρεβίστας ἀνὴρ Γετῆς, ὅστις ἐπὶ τῆς ἔθνεσ ὁπιστάσιον, ἀνέλαβε καὶ κακωδύνας τὰς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων, καὶ τοσούτον ἐπῆρεν [ἐν] ἀσκήσει καὶ νήφει, καὶ τὸ πρόσθεν τοῖς πράγμασιν, ὥς ὀλίγων ἐτῶν μεγάλῃ ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ τὴν ὁμῶν τὰς πλείους ὑπετάξε τοῖς Γεταῖς· ἡδὴ δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερός ἦν, ^b ὁ δὲ αὐτὸν ἀδελφὸν τὸν Ἰστρον, ἐπὶ τῇ Θράκῃ λεηλατῶν μέχρι Μακεδονίας, καὶ τὴν Ἰλλυρίδου. Τὰς τε Κελτὰς ^c καὶ τὰς ἀναμιγμένους τοῖς ἑτέροις Θραξίν καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθησε, ^d Βοῖας καὶ ἄρδην ἠφάνισε τὰς ὑπὸ Κριτασίῳ, καὶ Ταυρίσκας, ^e πρὸς τὴν εὐπορίαν τῆς ἔθνεσ. Συναγωνιστὴν ἔσχε ^f τὸν Κένεον ἀνδρα γόνιτα, καὶ πεπλανημένον καὶ τῇ Αἰγυπτίῳ, καὶ θεομασίας ἐκμεμαθηκότα τινὰς, δι' ὧν ὑπεκρίνατο τὰ θεῖα· καὶ διολίγως κατὰ τὸ θεῖον, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τῆς Ζαμόλξεως διηροῦμενοι. Τῆς δὲ εὐπειθείας σημείον· ἐπείσθησαν γὰρ ἐκκόψαι τῇ ἀμπελον, καὶ ζῆν οἶνον χωρὶς. Ὁ μὲν οὖν ^g Βοιρεβίστας ἔφθνη καὶ ἀλυθείς ἐπαναστάντων ἀπὸ τινῶν, πρὶν ἢ Ῥωμαῖος εἶλθαι στρατείαν ἐπ' αὐτόν. Οἱ δὲ ^h δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, εἰς πλείω μέρη διέσπασαν· καὶ δὴ καὶ νῦν ἡνίκα ἐπεμψεν ἐπ' αὐτὰς στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μυριάδας, τότε ὅτε εἰς τέτταρας, διεσπότες ἐτύγχανον· οἱ μὲν οὖν τοῖσιν αὐτοῖς μερισμοῖς πρόσκαιροι, καὶ ἄλλοι ἄλλοι.

Istrum fitis partibus a Getis, quæ gens eodem cum Thracibus sermone utitur, in Thraciam l. millia hominum traduxit: qui nunc ibi habitant, et Myfi appellantur: sive antea aliter appellati, Myforum nomen in Asia demum acceperunt: sive, (quod ad historiam poetæ melius facit) antiquum iis fuit Myforum nomen. Ac de his quidem satis: conferamus nos ad eorum, quæ subsequuntur, enarrationem.

Getarum antiquis historiis omisiss, nostri temporis res exponamus. Boerebistes, natione Geta, cum imperium in suam gentem suscepisset, eam crebris afflictam bellis refecit: tantumque exercitatione, sobrietate, ac diligentia profecit, ut intra paucos annos magnum constituerit regnum, finitimasque plerasque gentes Getarum imperio subjecerit: quin et Romanis jam coepit terrorem afferre, Istrum audacter transiens, Thraciamque ad Macedoniam usque et Illyricum populans: idem Celtas Thracibus et Illyriis permixtos evastavit, Boios, qui sub Critasiro erant, prorsus delevit, itemque Tauriscos, ut suæ genti tanto essent majores facultates. Usus est autem opera Cenei, præstigiatoris hominis, et qui per Ægyptum vagatus didicerat quasdam divinationes, ex quibus Deorum responsa simulabat: ac parum abfuit quin pro Deo haberetur, sicuti de Zamolxi narravimus. Indicio est quam fuerint dicto ejus audientes, quod suadenti ut vites exciderent, viverentque sine vino, paruerunt. Enimvero Boerebistas seditione quorundam oppressus ante est, quam Romani exercitum adversus eum mitterent. Successores ejus regnum in plures diviserunt partes: atque etiam nuper cum Augustus Cæsar exercitum adversus eos mitteret, alias per l. alias per xl. millia divisi fuere: verum istiusmodi divisiones pro tempore alias aliter fiunt.

^a Μυσῶν καλεῖσθαι Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^b Vet. lib. ἐπὶ τὴν ἐξῆς. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c δὲ Med. 1. 2. ^d Βοιρεβίστας Par. 2. in marg. eadem manu. ^e ἐξ δεστ Par. 1. Med. 1. Esc. ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως Par. 2. Bre. et ex correct. Med. 2. ^f Forte, τῆ, sed vett. lib. habent προσάγματος, non πράγματος. Marg. Cas. τῆ Par. 1. 2. Gron. Mosc. προσάγματος Par. 1. 2. Eton. Esc. ^g MSS. κατεστήσατο. Marg. Cas. sic Par. 1. ^h καὶ τὰς Eton. Mosc. ⁱ τὴν δεστ Par. 1. 2. ^k Βοῖας δὲ καὶ Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^l πρὸς δὲ τὴν Med. 1. 2. Gron. Esc. ^m εὐπειθείαν Esc. in marg. eadem manu. ⁿ δὲ δεστ Par. 2. Med. 2. Eton. ^o Κένεον Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Mosc. καὶ νέον Med. 2. ^p Βοιρεβίστας Par. 1. Eton. ^q MSS. ἀδελφὸν. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc.

1. καὶ νῦν οἰκῶσιν αὐτόθι, ΜΥΣΟΙ καλεῖσθαι] Scribendum suspicor, ΜΟΙΣΟΙ. Sic enim, Strabonis ætate, appellabatur Thraciæ populus, quem ille non nisi levi nominis differentia ab Homeri Myfis distinctum vult. Confer p. 427. lin. 24. ubi etiam libenter legerem, καὶ ἐς νῦν ΜΟΙΣΟΥΣ καλεῖσθαι. T.

2. ἦτοι καὶ τὸ πρότερον οὕτω καλεῖσθαι] Difficilis locus et mutilus, ac corruptus. Satis tamen apparet levem aliquam differentiam constitui inter Mysorum, qui in Europa sunt, et eorum, qui in Asia, appellationes: sed quale sit id discrimen, cum utrique Μυσοὶ ab historicis appellentur, non facile equidem dixerim. Locum quidem mutilum esse, nemo sanus, ut quidem puto, dubitabit. Casaub.

19. Βοῖους καὶ ἄρδην ἠφάνισε] Totus iste locus adeo est depravatus, vocibus aliquot transpositis, corruptis quibusdam, plerisque prave distinctis, ut possim affirmare interpretes hic nihil plane vidisse. Neque vero hic libri quicquam juvant. Tu ita lege, ἐξεπόρθησε καὶ ἄρδην ἠφάνισε τὰς ὑπὸ Κριτασίῳ Βοῖας καὶ Ταυρίσκους. Πρὸς δὲ τὴν εὐπειθείαν τοῦ ἔθνους, συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκάνειον ἀνδρα γόνιτα. Nunc sigillatim omnia expendamus. Idem.

Ibid. Βοῖους καὶ ἄρδην ἠφάνισε] Ista lectio habet profecto quod Græci dicunt εἰδὲν ὑγιῆς. Nam linguæ quidem Græcæ usus eam ferre posse negat: quod autem interpretes ita interpretantur, ut Boios tantum Critasiro paruisse velint, falluntur: utrique enim, et Boii, inquam, et Taurisci, sub Critasiro fuerunt. Strabo ipse alio loco, lib. vii. p. 481. Edit. Amst. Δακοὶ καταπολεμήσαντες Βοῖους καὶ Ταυρίσκους ἐπὶ Κελτικῇ, τὰ ὑπὸ Κριτασίῳ. Idem.

20. πρὸς τὴν εὐπορίαν τοῦ ἔθνους] Lego, εὐπειθείαν, ex ipso Stra-

bone, qui statim hæc repetens scribit, τῆς δὲ εὐπειθείας σημείον. Ita autem esse distinguenda hæc, ut nos distinximus, id vero est πασι δῆλον. Idem.

21. Συναγωνιστὴν ἔσχε δὲ Κένεον] Pudet me monere legendum esse ut emendavimus. Subjicit Strabo de eodem agere se, de quo supra, p. 430, ubi de Zamolxide. Cur igitur nobis ita læva mens fuerit ut ei nolimus hoc credere? Sane, si ei credimus, legendum, Δεκάνειον. Idem.

Ibid. Κένεον] MSS. legendo Κάνειον, Casauboni conjecturæ favent. F.

25. Τῆς δὲ εὐπειθείας σημείον] Quantum Gothi Decineo tribuerint, optime explicat Jornandes, lib. vi. c. 11. Gothi (ait) hoc erat salubre, hoc commodum, hoc votivum, ut quicquid Diceneus eorum consiliarius præcepisset, hoc modis omnibus expetendum, hoc utile judicantes, effectui manciparent. Qui cernens eorum animos sibi in omnibus obedire, &c. Casaub.

27. Βοιρεβίστας] Nomen sane alibi incognitum, et assumptum post Boios deletus videtur. F.

29. εἰς πλείω μέρη διέσπασαν] Ideo plures Getarum reges illo ævo fuisse leguntur, quales fuisse videntur Rulus, Dapyx, Zy-raxa, quorum Dio meminit. Casaub.

30. ἐπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ] Missus ab Augusto M. Licinius Crassus, de cujus rebus gestis consule Dionem, libro l. i. in extremo. Idem.

31. εἰς πέντε μυριάδας] Ineptissima, si quid ego judico, lectio. Legendum, εἰς πέντε μερίδας. Idem.

Est et alia regionis distributio, quæ ab antiquo perduravit, ut alii Daci, alii Getæ appellantur. Getæ, qui versus Pontum et orientem inclinant: Daci, qui in diversum ad Germaniam et Istri fontes vergunt, quos puto antiquitus esse Davos appellatos: unde etiam apud Atticos in usu fuerint servorum nomina Getæ ac Davi: id enim probabilius est, quam a Dais Scythiis, procul apud Hyrcaniam diffitis, dictos fuisse: cum verisimile non videatur, inde in Atticam allata mancipia: nam 10 servis Attici nomina imponebant aut gentis unde fuerant allati, ut Lydum, Syrum: aut ea, quæ apud istas gentes essent usitatissima, ut Manen, vel Midam, qui ex Phrygia, Tibium, qui e Paphlagonia. Cæterum Getarum gentem a Bœrebiſta in tantum potentiæ elatam, cum diffidia, tum Romani, omnino humilem redegerunt: tamen etiamnum xL. hominum millia mittere valent. Per Getas Marifus fluvius in Danubium labitur, quo Romani res ad bellum necessarias subvexerunt. Etenim fluminis superiores partes, quæ versus fontes sunt ad cataractas usque, Danubium dixerunt,

Γέρονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμμένων παλαιῶν. τὰς μὲν γὰρ ἁ Δάκας προσαγορεύουσι, τὰς δὲ Γέτας. Γέτας μὲν, τὰς πρὸς τὸ Πόντον κεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἑω. Δάκας δὲ, τὰς εἰς τὸναντία πρὸς 5 Γερμανίαν, καὶ τὰς τῆς Ἰστρίας πηγῶν, οὓς οἱ μὲν Δάκας καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ πρὸς τοῖς Ἀθηναίοις ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέτας καὶ Δάκας. τὸτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, ὅς καλεῖσθαι Δάκας. πρὸ γὰρ οἱ κεῖνοι πρὸς τὴν Ἰσθμὸν εἰκὸς ἐκείθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀθηναίαν. ἔξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμως ἐκάλουν τὰς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν, καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ὀπιπολάζουσιν ἐκείνῳ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς Μάνην, ἢ Μίδα, τὸ Φρύγα. Τίβιον δὲ, τὸ Παφλαγόνα. Ἐπὶ τοσούτου ἢ δ' ὑπὸ τῆς Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἔχαρθεν, ἐταπεινώθη τελέως ὑπὸ τῶν γαστρῶν, καὶ τῶν Ῥωμαίων. ἱκανοὶ δ' ὅμως εἰσὶν ἐπὶ καὶ νῦν τέλλειν τέτταρας μυριάδας. Πρὶν δὲ δι' αὐτῶν Μάριος ποταμὸς εἰς τὸν Δανέβιον, ὃ τὰς πρῶτα πρὸς ἀνεκομίζον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰς πρὸς τὴν πόλεμον. Καὶ γὰρ τὰ ποταμῶν τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη,

^a Δάκας Med. 2. et sic infra. ^b Vett. τόπον, male. Marg. Cas. ^c πρὸς τὴν Γ. Med. 1. 2. Esc. ^d Δάκας Med. 2. ^e καὶ deest Esc. ^f Δάκας Par. 1. 2. Bre. Med. 2. Esc. Mosc. ^g Vulgo, ὁμωνύμως. Marg. Cas. ^h δ' deest Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ⁱ Βοιρεβίστα Par. 1. Eton. ^k Δανέβιον Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. et sic infra. ^l ἐκομίζον Med. 2.

2. τοὺς μὲν γὰρ Δάκας προσαγορεύουσι, τὰς δὲ Γέτας] Plinius tamen non aliam inter Dacos et Getas distinctionem videtur agnoscere, quam in ipso nomine. *Getæ*, inquit, l. iv. c. 12. *Daci Romanis dicti sunt*. Vide Dionem, lib. LI. et Stephanum, *Δακίαι*. Casaub.

3. πρὸς τὸν Πόντον κεκλιμένους] Id est, Getæ Euxinum versus mare habitabant; non autem necesse est ut litora tenerent. Daci itidem versus Istri fontes positi sunt, non autem πρὸς intelligendum est quasi tam longe ad occasum protenderentur. F.

4. Δάκας δὲ, τοὺς εἰς τὸναντία πρὸς Γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ Ἰστρίου πηγῶν, οὓς οἱ μὲν Δάκους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέτας καὶ Δάκας] Perperam Δάκας et Δάκας hodie legitur apud Strabonem. Græcum Δάκας, Latinum *Davus*. Ut ὄν, ovum, et similia. Metrodorus:

Ὁ γυνώσκοντα Σύρος, Δάκας δὲκα, Τίβιος οὐκ ἔτι.

Addit Strabo: τοῦτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, ὅς καλεῖσθαι Δάκας· πρὸ γὰρ οἱ κεῖνοι πρὸς τὴν Ἰσθμὸν εἰκὸς ἐκείθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀθηναίαν. Dicit probabilius videri servos, qui in comœdia Attica vocabantur Δάκας, Latine *Davi*, a Dais Europæis dictos, ac deductos fuisse, quam ab illis Asiaticis, et Hyrcanis, quia verisimile non sit, ex tam longinquis locis in Græciam adveſta mancipia. Atqui idem ille Strabo est, qui libro xi. p. 784. *Edit. Amst.* tradit, non prorsus in confesso esse, an ulli extiterint Δάκας, vel Δάκας, supra Mæotim. Ipse certe secum pugnat. Quod autem non putat tam longe in Atticam importata mancipia, ratio eum fugit. Quippe valde simile verum est, Alexandrum Magnum, subjugatis ac devictis Dais, frequentes in exercitu suo fecisse inde loci servos, ac postea in Græciam translatum eorum nomen et usum fuisse. Profecto nova tantum comœdia, non etiam vetus, mentionem habet servitii hujus generis. In Eupolidis, Cratini, Aristophanis, et antiquiorum comœdiis Δάκας nomen pro mancipio non visebatur. Sed *Καρίων*, *Λυδός*, *Φρύγης*, *Τίβιος*, et alia hujusmodi. Apud Menandrum, et Apollodorum, aliosque, qui post Alexandri Magni ætatem fabulas in scena dictaverunt, frequentia τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Δάκας καὶ Γέτας. Hinc Latinis comicis, qui novam Græcorum comœdiam imitati sunt, atque etiam reddiderunt, *Davi*, et *Getæ*, servorum nomina. Non igitur Δάκας iidem, qui et Δάκας antiquis. Et Δάκας nulli, vel Δάκας, Getis et Germanis vicini. Sed qui Δάκας fuere ad Caspium mare. Quidam eos in Mæotim, et Pontum transduxerunt, quia Macedones Caspium ipsum mare Pontum esse putabant, vel Mæotim paludem, septentrionali axi subiacere &c. *Salmas.* Exercit. Plinian. *Edit. Ultraject.* p. 559.

7. τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέτας καὶ Δάκας] Scholiastes Aristophanis, in *Acharnenses*, (p. 384. *Edit. Bifeti.*) Eisd. δὲ, ait, ἐν τῇ κομῳδίᾳ οἰκέται, *Ξανθίας*, *Τίβιος*, *Σωσίας*, *Δάκας*, *Γέτας*. Probat hoc vel unius fabulæ Apollodori poetæ comici auctoritate: fabulæ nomen *Ἐπιδικαζομένη*. Terentius Latine vertens, *Phormionem* appellavit. In ea igitur fabula, et Davus et Geta re-

periuntur. De Davo extat carmen vetëris comici apud Aristotelis interpretes,

Δάκας πάρεστι· τί ποτ' ἀγγελῶν πάρα; Casaub.

13. ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκείνῳ ὀνόμασι προσηγόρευον] Nomina in ea regione frequentata intellige, quæ non servis tantum convenirent, sed et ingenuis: nam alioquin Tibius non fuisset appellatus Strabonis avunculus, nec Tibites Prusiæ regis patruus. *Idem.*

14. ὡς Μάνην] Etiam libro xii. p. 830, *Edit. Amst.* Manem vocem esse barbaram indicat: ut errent Grammatici, qui a μανέσθαι deducunt. Similisque error eorum, qui μανικὸν pro magno indidem deducunt: quum sit vox Phrygiaca, ut docet Plutarchus in Demetrio, est Latini *insanum* ita usurpavere. Passim autem occurrit in Græcorum scriptis ista servorum appellatio. Notum est hoc Diogenis Cynici dictum, Turpe est Manem sine Diogene posse vivere, Diogenem jam sine Mane non posse, apud Senecam de Tranq. Anim. c. 8. et Laërtium in vita Diogeni. Fuit et ancillarum appellatio Mania: de qua voce locus est egregius Machonis poetæ, apud Athenæum, libro xiii. c. 5. p. 578. ubi causâ traditur, quare mulier Græca hoc Phrygiaco nomine appellaretur. (Quod ait Phryges servos solitos Midas appellari, liquet ex illo versu Aristophanis, in *Vespis*, p. 459. *Edit. Bifeti*, ubi suos servos compellans ita loquitur Bdelycleon: ὦ Μίδα, καὶ Φρύγες, βοηθεῖτε δεῦρο.) Phrygiaca præterea servorum et auletarum in Græcia usitata nomina hæc fuisse testatur Athenæus, Sambas, Aolan, Telus, Ceon, Codalus, Babys. *Idem.*

Ibid.] De voce Μάνης vide Menagium in Diogenis Laërtii lib. v. Segm. 55. et lib. vi. Segm. 55. *Anon.*

Ibid. Τίβιον δὲ, τὸν Παφλαγόνα] Facit huc Luciani locus in Timone, p. 133. *Edit. Amst.* Εκείνος μὲν, ὅς τις ἀνὴρ ποτε, ἀρπαζάμενός με αὐτῇ δέλῳ, θέει φέρον, ἀντὶ τῆς τέως Πυρρίας, ἢ Δρόμωνος, ἢ Τίβιος, Μεγακλῆς, ἢ Μεγάβυκος, ἢ Πρωτάρχος μετονομασθείς. i. e. quisquis tandem ille fuerit, nonnunquam me ipsis cum tabellis arreptum fugiens adportat nomine commutato, ut qui modo Pyrrhias, vel Dromo, vel Tibius, jam Megacles, aut Megabyzus, aut Protarchus appellatur. Innuit facetissimus auctor Tibii nomen nonnisi mancipiis convenire. Notanda super hac voce Stephani verba, Τίβιον, ὅρος Φρυγίας, ἀπὸ Τίβιος τινός· ἐκ τῆς καὶ Τίβιος τῆς δέλου καλεῖται. Quid quod Suidas scribit, totam Phrygiam Τίβιον fuisse appellatam? Casaub.

18. Πρὶν δὲ δι' αὐτῶν Μάριος ποταμὸς εἰς τὸν Δανέβιον] Jampridem annotarunt docti homines, *Marisum* a Strabone vocari, quem Herodotus, iv. 49. *Marin*, *Marum* Tacitus, Ann. l. ii. c. 73. alii *Marisum*, et *Margum*: hodie *Maros* dicitur. *Idem.* *Ibid.*] Si Marifus est idem ac fluvius *Maros*, vel *Merisus*, certe non in Danubium fluit, sed fines Transylvaniae, Valachiae, et Serviae præterlabens, Tibiscum, hodie *Teisse*, intrat ad urbem Segedin. F.

μέχρι τῶν *καταρακτῶν, Δανέβιον προσηγέρουον, ἀ
 μάλιστα ἀφ' ἧς Δάκων φέρεται· τὰ δὲ κάτω μέχρι
 τῆς Πόντου, τὰ ^b περὶ τὰς Γέτας, καλοῦσιν Ἴτρον.
 Ὀμόγλωττοι δ' εἰσὶν ^c οἱ Γέται τοῖς Δάκοις· παρὰ μὲν
 οὖν τοῖς Ἑλλήσιν οἱ Γέται ^d γνωρίζονται μᾶλλον, διὰ
 τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τῆς Ἴτρον
^e πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς Θραξί, καὶ τοῖς Μυσοῖς ἀναμε-
 μίχθαι· καὶ τὸ ^f Τριβαλλῶν δ' ἔθνος Θρακικὸν ὃν τὸ
 αὐτὸ πέπονθε τέτο· μεταναστάσεις γὰρ ^g δέδεικται, ^h
 πλησιοχώρων ⁱ εἰς τὰς ἀσθενετέρας ^j Ἰξαναζάντων, ^k
 μὲν ἐκ τῆς περαίας ^l τῶν Σκυθῶν, καὶ Βασαρῶν, καὶ
 Σαυρομάτων, ἐπικρατέωντων πολλὰκις, ὥστε καὶ ἐπιδι-
 αίνειν τοῖς Ἰξελαθεῖσι, καὶ καταμένειν πᾶσι αὐτῶν ἢ
 ἐν ταῖς νήσοις, ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· ^m τῶν δ' ἑκατέρω μέ-
 ρεσιν ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κατοχυρομένων. Αὐξήσαντες
ⁿ δ' οὖν ἐπιπλείον, οἱ τε Γέται, οἱ τε ^o Δάκοι, ὥστε
 καὶ εἴκοσι ^p μυριάδων ἐκπέμπειν στρατείας, ^q νῦν ὅσον
^r τὰς ^s τέτταρας μυριάδας συνεσταλμένοι τυγχάνουσι·
 καὶ ἐγὼς μὲν ἤκουσι τῆς ὑπακείνης Ῥωμαίων· οὐπω δ'
 εἰσὶν ὑποχείριοι τελείως, ἀφ' ἧς ἐκ τῶν Γερμανῶν
 ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥωμαίοις. Μεγαλὴ
 δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάσσης τὸ ^t ὅτι ^u τῆς Ἴτρον ὁπὶ Τύ-
 ραν, καὶ ἡ ^v Γετῶν ἐρημία φέρεται, πεδιάς πᾶσα
 καὶ ἀνδρὸς· ἐν ἡ Δαρείος ^w ἀποληφθεὶς ὁ Ὑγιάσσεω,
 καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸ Ἴτρον ὁπὶ τὰς Σκύθας, ἐκιν-
 25
 δυνεύσε πανστράτη ^x διφει ἀφελυθῆναι· συνῆκε δ'
 ὁφεί, καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον ^y στρατεύσας
 ὁπὶ Γέτας, καὶ τὴν ^z βασιλέα Δρομιχαίτην, ὅτι ἐκιν-
 δυνεύσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ζωγρία· πάλιν δ'
 ἐσώθη, τυχὼν εὐγνώμονος τῆς βαρβάρου, καθάπερ 30

quæ maxime per Dacos feruntur: inferiores ad
 Pontum usque, quibus Getæ sunt vicini, Istrum
 appellant. Eadem utuntur cum Dacis lingua Ge-
 tæ. Atque apud Græcos quidem notiores sunt
 Getæ, ob crebras in utramque Istri ripam migra-
 tiones, et quod Thracibus sunt Mysisque per-
 missi. Quod ipsum Triballis etiam, Thraciæ
 genti, usu venit. Ostensum enim est, migratio-
 nes populis contingere, ubi finitimi in imbecil-
 liores impetum faciunt: sicut qui sunt trans Istrum
 10 Scythæ, Bastarnæ, et Sauromatæ sæpe prævalue-
 runt, pulsisque aliis, in eorum loca immigrarunt,
 quidamque eorum vel in insulis, vel in Thracia
 substiterunt: at qui ab altera sunt parte, ab Illy-
 riis maxime opprimebantur. Sed Getæ et Daci,
 cum eo crevissent eorum vires, ut etiam ducenta
 millia hominum in bellum educerent, nunc eorum
 copiae ad xx. millia redactæ sunt: ac tametsi pa-
 rum abest quin Romanis se submittant, nondum
 tamen prorsus se dedunt, quod spei aliquid est ip-
 sis in Romanorum hostibus Germanis. Inter mare
 20 Ponticum ab Istro Tyran versus Getarum jacet
 solitudo, campestris tota et aqua carens, in qua
 Darius Hytaspis filius destitutus, quo tempore
 Istrum transgressus in Scythas duxit, in periculum
 venit fiti cum toto exercitu pereundi: ac sero in-
 tellecta re, reversus retro est. Postea autem tem-
 poris Lyfimachus Getis, eorumque regi Dromi-
 chætæ, bellum inferens, non discrimen duntaxat
 adiit, sed vivus in hostis potestatem pervenit, sa-
 lutemque barbari humanitate adeptus est, uti supra

^a καταρακτῶν. Efc. ^b Scripti, παρὰ. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Efc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^c In quibusdam scribitur, οἱ Δάκοι τοῖς Γέταις. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Med. 1. Efc. οἱ Γέται τοῖς Δάκοι Med. 2. ^d γνωρίζουσι ex correct. Med. 2. ^e MSS. ποιῶσθαι. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^f Τριβαλλῶν Med. 2. ^g Lego, δέδεικται. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 2. Efc. et ex correct. Med. 1. ^h εἰς Med. 1. Efc. ⁱ Ἰξαναζάντων Med. 1. 2. Efc. ^k τῶν deest Med. 1. 2. ^l Scripti libri, τῶν δ' ἐκ πατέρων μέρεσιν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ^m δ' deest Efc. ⁿ Δάκες Med. 2. ^o Vulgo, μυριάδας ἐκπέμπειν στρατείας. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. ^p νῦν δ' Med. 2. ^q εἰς τέτταρας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^r Vulgo, δύο. Marg. Caf. Lege recte, μυριάδας ἐκπέμπειν εἰς στρατείας, νῦν δ' ὅσον εἰς πέντε, &c. vicinio locorum . . . et εἰς omisum fuit ultimum: V. ^s τῶν deest Med. 1. 2. Efc. ^t ἀποληφθεὶς Med. 1. 2. ^u διφει Par. 2. Med. 1. 2. ^x πλείους Med. 2. ^y βασιλέα deest Efc.

2. τὰ δὲ κάτω μέχρι τῆς Πόντου, τὰ περὶ τὰς Γέτας, καλοῦσιν Ἴτρον] In Ptolemæi Latinis editionibus, ubi describitur Germania, legimus, ab Axiopoli urbe Istrum vocari qui antea vocabatur Danubius. Verum illa in Græcis exemplaribus non reperiuntur: neque exstant in antiqua versione Latina quam habeo. Ptolemaica tamen esse, patet ex descriptione Daciæ, ubi de Axiopoli loquens, ἀφ' ἧς, inquit, καὶ Ἴτρος, ὡς ἔφαμεν, ὁ ποταμὸς καλεῖται ὁ Δανέβιος, μέχρι τῶν ἐκβολῶν. Poëtæ inde Istrum binominem vocant. Plinii verba sunt de Danubio, l. iv. c. 12. Ortus hic in Germaniæ jugis montis Abnobæ, ex ad-verso Raurici Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, Danubii nomine, immenso aquarum auctu, et unde primum Illyricum alluit, Ister appellatus, &c. Vide Melam, l. ii. c. 3. Non est prætermittendus insignis Eustathii de Istri nominibus locus. Refert ille ex Strabone, Istrum aliquando Matoam fuisse appellatum: ut si Græce dicas Ἀσιον: verum cum sæpius Istrum Scythæ trajicerent, factum aliquando ut, eo trajecto, magnam cladem acciperent: ideo postea Danusium vocarunt, (scilicet a damno cujus fuerat auctor) quem prius Matoam: notantes illa appellatione se ab eo fuisse deceptos. Hæc Eustathius, ex Strabone, ut ait: vereor autem ne ex Stephano potius, in cujus Epitome totidem literis ea leguntur. Strabo si hæc scripsit, (quod ut ingenue fatear non puto) locus hodie desideratur, cum magna hujus libri parte. In Epitome nihil tale legimus. Casaub.

4. Ὀμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Γέται τοῖς Δάκοις, eadem utuntur cum Dacis lingua Getæ] Nominum priorum terminationes id evincunt: nam Dromichetes rex Getarum, supra nominatus, pag. 435. ejusdem est soni et terminationis cum rege Dacorum Zarmiſchete, qui bello victus est a Trajano. Palmer.

9. μεταναστάσεις γὰρ δέδεικται.] Scribe δέδεικται. Nam lectio vulgata vera esse nequit, quin aliquid desideretur, quod non puto. Casaub.

18. τέτταρας μυριάδας] Δύο μυριάδας, non puto recte, cum paulo ante folis Getis xl. m. tribuerit. In nota numeri error: forte v. legit pro η, et sunt ὅκτω scribenda, lxxxii m. quæ est proportio ad priores vires sesquiquarta, hic minore intellectu termino infra. Xyland.

Ibid. ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλμένοι] Existimo hic quoque contigisse, quod alibi notavimus non semel, ut ex δ facerent δύο. Sic legit et prior interpret. Scripti habent, ut nos legendum conjiciebamus, εἰς τέτταρας. Casaub.

19. οὐπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελείως.] Id est, sub Augusto, ac Tiberio. Dion Cassius refert esse Dacos appellatos in utraque Danubii ripa. Fatetur autem eos, qui cis Danubium habitant, esse plerumque Myfos a Romanis dictos. lib. l. i. Agathemerus, p. 38, Edit. Hudson. Daciam ponit sub occidentali plaga Sarmatiæ, in austrum vergentem pone Iazygas Metanastas. Fracti quanquam viribus hoc tempore, cito tamen refecti sunt. Domitianum, aggressu in eos facto, repulerunt. (Dion Cass. lib. lxxvii.) Trajanus Decebalum vicit regem, et in formam provinciæ Daciam redegit, pontem Danubium superinjecto mirabili. Hadrianus Imp. eum fregit, ne viam hostibus Romanis patefaceret. Flav. Vopiscus refert Imp. Aurelianum provinciam trans Danubium Daciam, a Trajano constitutam, sublato exercitu et provincialibus reliquisse, desperantem de ea retinenda, abductosque ab ea populos in Mœsiam collocavisse, et appellavisse suam Daciam, quæ duas Mœsias dividit. Hist. Aug. SS. Edit. 1688. p. 281. F.

23. ἐρημία φέρεται] Hodie Bessarabia, vel Bessarabia. Vide Beauplan, in Churchill's voyages, t. i. p. 582. Idem.

commemoravimus. Ad ostia Istri magna est insula Peuce, quam tenentes Bastarnæ, Peucini sunt cognominati. Sunt et aliæ insulæ multo minores, aliæ supra hanc, aliæ ad mare. Septem enim ostiis effunditur, quorum maximum est id quod Sacrum dicitur, a quo ad Peucen subvectio est stadiorum cxx: infra hanc ponte litora junxit Darius: cum possit etiam supra idem fieri. Illud vero ostium primum est ad sinistram, Pontum intranti, reliqua sunt in litore, juxta quod ad ostia Tyræ navigatur. Abest ab eo septimum ostium ccc. circiter stadiis. Inter ostia autem exiguae existunt insulæ: ac tria ostia, quæ Sacrum subsequuntur, parva sunt: reliqua his majora, Sacro tamen multo minora. Ephorus quinque ostia Istro tribuit. Ab Istro ad Tyram, fluvium navigabilem, stadia nongenta. In medio, duo sunt magni lacus, alter versus mare patens, ita ut portum quoque habeat: alter orificio caret. In ostio Tyræ turris est, quam Neoptolemi turrim dicunt, et vicus qui Hermonactis appellatur. Inde subvectus adverso amne cxl. stadia, utrinque urbem habet, Niconiam ad dex-

είπον πρότερον. Πρὸς ἣ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσος ἐστὶν ἡ Πεύκη· κατὰρχόντες δ' αὐτὴν^a Βαστάρνας, Πευκίνοι προσσηγορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης, αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ· ἐπιτάξιμος γὰρ ἐστὶ μέγιστον ἡ τὸ ἱερὸν σῶμα καλούμενον, δι' οὗ σάδιων ἀνάπλους ἐπὶ τῇ Πεύκῃ ἐχάτον εἴκοσι· ἥς^b καὶ τὸ κάτω μέρος, ἐποίησε τὸ ζευγµα Δαρείος· δύναιτο δ' ἀν' ἑυχθῆναι, καὶ καὶ τὸ ἀνωτέρω ἡ πρῶτον ἐστὶ σῶμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸ Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς εἰς ἑὺ παράπλῳ τῷ ἐπὶ τὸν Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτῆς τὸ ἐβδόμενον σῶμα πρὸς τριακοσίους σάδιους· γίνονται οὖν μεταξύ τῶν σωματίων νησίδες· τὰ μὲν δὴ τέλα σώματα^c ἐφεξῆς τῷ ἱερῷ σωματί^c ἐστὶ μικρά· τὰ δὲ λοιπὰ τῶν μὲν πολὺ ἐλάττω, πῶν δὲ μέζονα. Ἐφορος δὲ πεντάτομον εἶρηκε τὸ Ἴστρον. Ἐντεύθεν δ' ἐπὶ Τύραν, ποταμὸν πλωτὸν, ἐνακόσιοι σάδιοι· ἐν δὲ τῷ μεταξύ δύο λίμναι μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεωγμένη πρὸς τὴν θαλάτταν, ὥστε καὶ λιμένι χρῆσθαι· ἡ δὲ ἄστος. Ἐπὶ δὲ τῷ σωματί τῶν Τύρα, πύργος ἐστὶν· Νεοπόλεως καλούμενος, καὶ κόμη Ἑρμῶνακτος λεγομένη. Ἀναπλεύσαντι δὲ ἐχάτον πενταρχικόντα σάδις, ἐφ' ἐκάτερα, πόλεις, ἡ μὲν^c Νικωνία, ἡ δ' ὁ

^a Βαστάρνας Par. 2. ^b κατὰ deest Med. 2. ^c Sic vet. lib. et prior Interpres. Xylander, ἐπὶ τῷ παράπλῳ, corrupte. Marg. Casf. eis deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. eis Par. 1. in marg. eadem manu. ^d τὰ ἐφεξῆς Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e Νικωνία ex correct. Med. 2. Lege, ἡ μὲν, Νικωνία, ἐν δεξιᾷ. V.

1. Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσος ἐστὶν ἡ Πεύκη] Plinius, l. iv. c. 12. *Primum, inquit, ostium Peuces, mox ipsa Peuce insula.* Ptolemæus in ostio Istri omnium maxime meridiano collocat. De hac insula locus egregius est apud Apollonium, libro iv. ver. 309. ubi docet poeta triquetram esse Peucen, ejusque trigoni basin mari esse obversam. Poetæ verba sunt,

Ἴστρον γὰρ τις νῆσος ἔργεται, οὐνομα Πεύκη,
Τριγλῶχιν, εὐρὸς μὲν ἐς αἰγιαλὸν ἀνέχουσα,
Στενὸν δ' αὖτ' ἀγκῶνα ποτὶ ῥέον. l. c.
Nam quæpiam Istro obsepitur insula, Peuca nomine,
Triangula, basin in litora protollens,
Cubitum angustum ad fluvium.

Refert ad hæc verba eruditiss. scholiastes, ex iii. Eratosthenis libro τῶν γεωγρ. Peucen Rhodo esse æqualem: esseque ita appellatam, quod multas πεύκας arbores ferat. Casaub.

2. κατὰρχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρνας, Πευκίνοι προσσηγορεύθησαν] Videtur per ἡ scribendum, Πευκίνοί. Stephanus, Πεύκη, νῆσος ἐν τῷ Ἴστρο· αἱ οἰκήτορες Πευκίνοί. Ptolemæus τὰς κατέρχοντας τὰ σώματα Istri vocat Πευκίνες. Idem.

3. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους] Mela, l. ii. c. 7. ubi de insulis, *Sex sunt inter Istri ostia, ex his Peuce notissima et maxima.* Idem.

5. ἐπιτάξιμος γὰρ ἐστὶ] Miram reperies in veteribus scriptoribus super Istri ostiorum numero pugnam. Plerique tamen vel quinque, vel sex, vel septem, volunt esse. Quid scholiastes Apollonii? Τρία, inquit, σώματα ἔχει δ' Ἴστρος. Idem.

Ibid.] Arrianus, in periplo Euxini, 5 Danubii ostia numerat, cum singulorum distantias: scilicet πλῶν, quod 60 stadia distat a proximo, quod nullum nomen habet: hoc a tertio, quod Κάλον dicitur, 40 stad. distat: Κάλον a Νάρακω 60 stad. et Νάρακος a quinto innominato 120 stad. Anonymus auctor Perip. Ponti Euxini, p. 11. Edit. Hudson. ostia Danubii describens, in numero, et nominibus, cum Arriano congruit. Quintum autem ostium ἱερὸν σῶμα appellat. Mela, qui Claud. regnante scripsit, (l. ii. c. 1.) septem ostia memorat, tria autem tenuia, reliqua navigabilia. Ante nostra sæcula cursum fluvius mutavit. Dionysius Periegetes cum Arriano in quinque ostiorum numero congruit. ver. 301. Hanc oram totam, quam descripturus est Strabo, a Danubio ad Tanaim, sub nomine generali Παζινακίας, Constantinus Porphy. memorat. Bandur. Imp. Orient. t. i. p. 55. F.

Ibid. μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν σῶμα καλούμενον] Ideo fortasse ἱερὸν appellatum. Nam ea vox sæpe magnitudinem notat: sic ἱερὰ ἰσσοί, sic ἱερὸν ὄρεν. Casaub.

9. πρῶτον ἐστὶ σῶμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον] Hoc ostium appellat Ptolemæus, duplici nomine, vel ἱερὸν, vel Πεύκην, et omnium ait esse νοτιώτατον, quod nos docet quomodo Strabonis verba sint accipienda. Idem.

10. εἰς ἑὺ παράπλῳ] In Græco ἑὺ, quæ vox orientem significat: sed hic locum non habet, cum non orientem sed septen-

trionem versus a Sacro reliqua sint ostia. Itaque ἐπὶ τῷ legi, et mox, ἀπ' αὐτῆς non ἐπ'. Est autem ambiguum ad Tyramne autem an ad Sacrum referatur: hoc verius et fatentur epitomæ. Xyland.

Ibid. τὰ δ' ἐξῆς εἰς ἑὺ παράπλῳ τῷ ἐπὶ τὸν Τύραν] Hoc est, reliqua ostia Danubii effundunt se in eo litore, quod ad ortum porrigitur, et ab iis legitur, qui ad ostia Tyræ navigant. Hanc lectionem habent Aldi codex, et veteres scripti. Xylander sine causa mutavit. Casaub.

Ibid.] Vix assentiri possum Casaubono; nam legitur ἑὺ in codicibus, ut supra, sine eis, vel eis. Par. 1. habet eis in margine, eadem quidem manu, ut puto, differt tamen atramentum. Deberet utique scribi, post ἑὺ, τῷ παράπλῳ, sic: τὰ δ' ἐξῆς, εἰς ἑὺ, τῷ παράπλῳ &c. nam ἐξῆς cum dativo et genitivo jungitur. At nullum vestigium articuli τῷ in codicibus, nisi mutaveris ἑὺ in τῷ. V.

13. τὰ μὲν δὴ τρία σώματα ἐφεξῆς τῷ ἱερῷ σωματί^c ἐστὶ μικρά] Mela de Istro, l. ii. c. 1. *Totidem quot Nilus ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis navigabilibus effluit.* Casaub.

16. Ἐντεύθεν δ' ἐπὶ Τύραν, ποταμὸν πλωτὸν, ἐνακόσιοι σάδιοι] Plinius, l. iv. c. 12. Tyram abesse scribit a quarto Danubii ostio, quod *Pseudostoma* vocat, m. pass. centum triginta. Idem.

Ibid.] Strabo non male 900 stad. ponit: auctor enim anonymus Perip. Ponti Euxini, p. 10. numerat a Tyra flumine ad Neoptolemi stad. 120: ad Cremniscos 120: ad Antiphili 320: ad Istri ostium 300: summa 860. In recta autem linea vix stad. 700 attingit, quocirca Epitome haud inepte σάδια ψ. scribit. F.

Ibid. ἐνακόσιοι] Epitomæ a Peuce ad Tyram ψ. habent, septingenta stadia. Xyland.

17. ἐν δὲ τῷ μεταξύ δύο λίμναι] Harum paludum unam, opinor, intelligit Ptolemæus, et Tiagolam vocat. Casaub.

Ibid.] Ptolemæus Tiagolam memorat paludem, sed ad primum Danubii ostium ponit. F.

22. ἐφ' ἐκάτερα, πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφίον] Dissentit manifesto Ptolemæus, et de *Ophiufa* notat Plinius, l. iv. c. 12. Tyram suo tempore eam appellari. Casaub.

Ibid.] Tyrus fluvius alio nomine est Danafter, unde nomen hodiernum *Dniester*: Turcæ autem *Turlac* appellant, nomine forsitan a Tyra ducto. Bayerus, Comm. Acad. Petrop. t. i. 1728. p. 409. Flumen profundum est, et navibus commodum. (Vide Scymni Chii frag. l. 51.) Callipidas Axiacasque ab Itriciis separat, Mela, l. ii. c. 1. De situ urbium Niconiæ et Ophiufæ opinio communis est errasse Ptolemæum. Ophiufa est eadem ac urbs Tyra, secundum Cellarium, lib. ii. c. 6. Stephanus, fateor, Niconiam πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ἸΣΤΡΟΥ collocat. Cum autem Strabonis auctoritati innitatur, legendum est, τοῦ Τύρα. Sic opinatur *Keralio* in Historia belli inter Turcas et Russicos, p. 20. 21. F.

ἀριστερὰ * Ὀφίασα· οἱ δὲ περὶ τοὺς ποταμῶν
 ὁ πόλιν φασιν, ἀνιόντι ἐκαστὸν καὶ εἰκοσι σταδίας. Διέχει
 δὲ τῆς γῆματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ διάστημα πεντακοσίων
 σταδίων, ἱερὰ τῆς Ἀχιλλέως, πελαγία. Εἴτα Βορυσθέ-
 νης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἐξακοσίοις σταδίοις· καὶ πλη- 5
 σίων ἄλλος ποταμὸς Ὑπανίς· καὶ νῆσος περὶ τῆς γῆμα-
 τος τῆς Βορυσθένος ἔχουσα λιμένα. Πλευσαντι δὲ τὸν
 Βορυσθένη σταδίας διακοσίας, ὁμώνυμος [ἢ αὐτῷ] τῷ
 ποταμῷ πόλις· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλβία καλεῖται, μέ-
 γα ἐμπεριεὶον, κτίσμα Μιλησίων. Ἡ δ' ὑπερκειμένη πα- 10
 ρα χώρα τῆς λεχθέντος μεταξὺ Βορυσθένος καὶ Ἰστροῦ,
 περὶ τῇ μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία· ἔπειτα οἱ Τυρ-
 ρήγεται· μετὰ δὲ οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται, καὶ οἱ Βασί-
 λειοι λεγόμενοι καὶ Οὐρσοι, τὸ μὲν πλέον νομάδες, ὀλί-
 γοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελόμενοι· τὰς φασὶ καὶ 15
 παρὰ τὸ Ἰστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἐκάτερα πολλάκις. Ἐν δὲ
 τῇ μεσογαίᾳ Βασάρναι μὲν τοῖς Τυρρηνήταις ὁμοῦ καὶ
 ἑ Γερμανοῖς, σχεδὸν πὶ καὶ αὐτοὶ τῆς Γερμανικῆς γένους
 ὄντες, εἰς πλείω φύλα διηρημένοι· καὶ δ' Ἀτμονοὶ λε-
 γονταί τινες, καὶ Σιδόνες, οἱ δὲ τῇ Πευκῇ καταχρόντες 20
 τῷ ἐν τῷ Ἰστρον νήσῳ Πευκινό· ἢ Ρωξολανοὶ δ' ἀρκ-
 τικώτατοι μεταξὺ τῆς Τανάϊδος, καὶ τῆς Βορυσθένος

tram, Ophiufam ad lævam: qui ad flumen habi-
 tant, cxx. tantum stadia ab ostio ad urbem nume-
 rant. A Tyræ ostiis insula Leuce abest trajectu
 quingentorum stadiorum, Achilli sacra, in alto
 sita. Post sexcenta stadia, ad Borysthenem veni-
 tur fluvium navigabilem, et in propinquo est alius
 fluvius Hypanis: et insula ante ostium Borysthenis,
 portu prædita. Subvectus adverso amne Borys-
 thene ad cc. stadia, ad urbem pervenies ei cog-
 nominem, quæ eadem Olbia dicitur, magnum
 10 emporium, a Milesiis condita. Regionis autem
 totius, quæ jam dicto inter Istrum et Borysthenem
 intervallo superjacet, prima portio est solitudo Ge-
 tarum: deinde Tyrigetæ, post hos Jazyges Sar-
 matae, et qui Basilii, id est Regii, dicuntur, et
 Urgi quorum plerique nomades sunt, quidam
 etiam agriculturæ operam navant: hos ferunt etiam
 sæpe ad utramque Istri partem habitasse. In me-
 diterraneis Bastarnæ sunt Tyrigetis ac Germanis
 confines, ac fere ipsi quoque Germanici generis,
 in plures divisi populos. Nam Atmoni nominan-
 tur alii, alii Sidones: Peucini, qui insulam Istri
 Peucen occuparunt, Roxolani maxime septentrio-
 nales, qui campos inter Tanain et Borysthenem

* Ὀφίασα Med. 1. 2. Prior Interpres legisse videtur, πόλιν εἰναι φασιν, vel, ἀπαντὰν φασιν, vel, ἐς τὴν πόλιν φασιν. Marg.
 Cas. Pro ἀνιόντι, lege ἀπὸ τῆς τι, distare circiter: vel, ἀνὰ τι, dicunt urbem supra stare, circiter: verbo subintellecto. V.
 αὐτῷ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ἢ τῷ B. καὶ τῷ Med. 2. Τυρρηνήται Par. 1. 2. Med. 1. 2. et sic infra.
 τῶν φασὶ ita legit et distinguit Par. 2. ἑ Γερμανοὶ Par. 1. 2. Bre. Med. 1. 2. Esc. ἢ Ρωξολανὶ Med. 1. 2. Esc. et sic infra.
 Ρωξολανὶ Par. 1. 2. Eton. et sic infra. Ρωξολανὶ Mosc. ἢ τὰ μεταξὺ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

1. οἱ δὲ περὶ τοὺς ποταμῶν] Videtur in hac sententia
 deesse verbum, quod prior interpres agnoscit. Casaub.
 2. Διέχει δὲ τῆς γῆματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ] Leuce, sive Alba,
 dicta est a colore, ut Arrianus ait: ut Dionysius, ver. 543.
 quia albis abundat avibus.

— Λευκὴν μὲν ἐπωνυμίην καλεῖσιν,
 οὐνεκά οἱ τὰ πάρεσι κινώπεται, λευκὰ τέτυκται. i. e.
 Leucen (albam) ipsam cognomine vocant,
 quoniam ei quæ insunt animalia, alba sunt.

Vide omnino scholiastem Pindari, pag. 170. ubi multa de hoc
 toto tractu. Idem.

4. ἱερὰ τῆς Ἀχιλλέως] Vide Arriani periplum Euxini Ponti,
 ubi hac de re sunt multa. Ammiani quoque verba hæc sunt,
 l. xxii. c. 8. In Taurica, insula Leuce, sine habitatoribus ullis,
 Achilli est dedicata. In quam si fuerint quidam forte delati, visis
 antiquitatis vestigiis, temploque, et donariis, eidem heroi consecratis,
 vesperi repetunt naves: aiunt enim non sine discrimine vitæ illie
 quæquam pernoctare. Idem.

Ibid.] Vide Cl. Cellar. Ant. Geogr. l. ii. c. 6. Anon.

Ibid.] Anon. auctor Perip. Pont. Eux. p. 11. hanc insulam
 describit. Ἡ νῆσος ἀνδρώπων μὲν ἐρημία ἐστὶν· νέμεται δὲ αἰετὶν καὶ πολλαῖς.
 Humilem esse tellurem innuit. Οὐ δυνατόν δ' εἶναι ἀπὸ ταύτης χώραν
 ἰδεῖν, καίπερ ἀπέχουσιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡπείρου στάδια ὅ, scilicet 400,
 vel 50 m. p. F.

Ibid. Εἴτα Βορυσθένος ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἐξακοσίοις σταδίοις]. Plin-
 ius, l. iv. cap. 12. A Tyræ centum viginti m. pass. flumen Bo-
 rysthenes, lacusque et gens eodem nomine. Casaub.

5. καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ὑπανίς] Hypanis meminere
 Ptolemæus, Plinius, l. iv. cap. 12. Ammianus, l. xxii.
 c. 8. alii. Hunc quidam volunt esse Europæ atque Asiæ ter-
 minum. Vibius Sequester, Hypanis, Scythiæ, qui, ut ait Gallus,
 Uno tellures dividit amne duas. Asiæ enim ab Europæ separatur.
 Verum hoc alii Phasidi, alii Tanai tribuunt, ut Arrianus do-
 cet, et nos alibi diximus. Idem.

6. καὶ νῆσος περὶ τῆς γῆματος τῆς Βορυσθένος] In Epitome hæc
 quoque insula Borysthenes appellatur. Sed Arrianus eam vocat
 ἐκωνυμὸν, nomine carentem: de hac enim insula ista ejus verba
 accipio, ἀπὸ δὲ Βορυσθένος ἐπὶ νήσῳ μικρῇ, ἐρημῇ, ἀνώνυμῳ, στάδιοι
 ἐξήκοντα. Idem.

7. Πλευσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίας διακοσίας] Plinius, l. iv.
 c. 12. Oppidum a mari recedens quindecim m. pass. Olbiopolis et
 Miletopolis antiquis nominibus. In quibus verbis suspicor mendum
 inesse, et pro quindecim scribendum vigintiquinque, hoc est,
 xxv. tot enim efficiunt stadii Straboniani ducenti. Nam Stra-
 bonis assertionem confirmat Dio Chrysostomus initio Borystheni-
 tici. Idem.

Ibid.] Regio inter Tyram et Borysthenem habet primo Axi-

acem fluvium qui, juxta Ptolemæum, διαρρεῖ τὴν Σαρματίαν μικρὸν
 ὑπὲρ τῆς Δικαίας. Mela ait, Axiaç primus inter Callipidas Axia-
 casque descendit. Nomen hodiernum est Teligob. Proximus huic
 Hypanis fuit, quem Herodotus memorat: Mela tamen accuratius
 depingit, l. ii. c. 1. Callipidas Hypanis includit. Ex grandi pa-
 lude oritur, quam matrem ejus acceolæ appellant: et diu qualis natus
 est defluit. Tandem non longe a mari, ex parvo fonte cui Exampeo
 cognomen est, adeo amaras aquas accipit, ut ipse quoque jam sui
 dissimilis et non dulcis hic defluat. Borysthenem intrat prope Oc-
 zakov urbem. Veteres quidam Bogum appellant, unde nomen
 recens est Bog. Bogus forsitan nomen ab incolis datum, Hypa-
 nis enim est certe Græcum. Amm. Marcellinus et Vibius Se-
 quester, quos Casaubonus citat, non de Hypani in Europæ, sed
 altero in Asia ejusdem nominis fluvio intelligendi sunt, quem
 Strabo in lib. xi. Ἀντικαίτον, vel Ὑπανν, appellat. Borysthenes
 etiam Græcum cepit cognomen. Aliud nomen fuit Danapris,
 quod acceolæ, ut opinor, dederant, et exinde nomen hodiernum
 Dnieper. Mela hunc tanquam inter Scythiæ amnes amoenissi-
 mum describit: turbidis aquis, liquidissimus defluit, placidior quam
 ceteri, potarique pulcherrimus. Alii lætissima pabula, magnosque
 pisces, quibus est optimus sapor, et nulla ossa. Longe venit, igno-
 tisque ortis a fontibus 40 dierum iter ab eo stringit. Anon. auctor
 Perip. Ponti Eux. cum Mela in omnibus congruit. De statu
 hodierno hujus regionis vide Beauplanum in itinere ad Ukra-
 niam. (Churchill's Voyages, t. i. p. 580, 581.) F.

10. κτίσμα Μιλησίων] Ideo Miletopolis quondam dicta, ait
 Plinius, et Olbiopolis, tandem Borysthenes. Milesios autem
 Hellepontum ac Pontum ipsum urbibus aliquando frequentasse,
 et historia veteres docent, et Athenæus notat, lib. xii. cap. 5.
 p. 523. Vide proverbium, πάλα ποτ' ἦσαν ἀλκιμοὶ Μιλησιοί.
 i. e. strenui olim Milesii. Casaub.

Ibid.] Mela (ni mendum est, quod suspicor) Borysthenem
 et Olbiam diversas urbes facit, quod Arriano, et anon. auct. Pe-
 rip. aliisque omnibus contrarium est. F.

12. ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία] Daciæ nomine hæc loca complectitur
 Ptolemæus. Casaub.

Ibid. ἔπειτα οἱ Τυρρηνήται] Ptolemæus Τυραγγίτας appellat:
 eosque collocat non procul a Basternis, quibus ὁμοῦς vult esse
 Strabo. Idem.

13. μετὰ δὲ οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται] Ptolemæus in Europæ Sar-
 matiæ descriptione, παρ' ὅλην τὴν πλευρὰν τῆς Μαυρίτιδος, Ἰάζυγες.
 Idem.

Ibid. καὶ οἱ Βασίλαιοι λεγόμενοι] Ptolemæus in Asiaticæ Sarmatiæ
 descriptione, quosdam recenset, qui βασιλισκαῖοι vocentur: qui
 non alii sunt, opinor, a Basilii Strabonis, et Basilidiis Plinii.
 Idem.

21. Ρωξολανὶ] Reussen. Græcus habebat Ρωξολανὶ. Sed di-
 ferte

incolunt. Nam quantum est nobis cognitum regionis septentrionalis a Germania usque ad Caspium mare, id omne est campestre: an supra Roxolanos habitet aliquis, nescimus. Roxolani etiam contra Mithridatis Eupatoris legatos pugnaverunt, Tasio ipso ducente, ut suppetias ferrent Palaco Sciluri filio: ac creditum quidem est eos esse bellicosos; sed adversus compositam probeque armatam phalangem, quævis barbarica natio, et levis armaturæ exercitus, parum habet virium. Itaque Roxolanorum l. millia, vim (tot enim in acie habuit Diophantus Mithridatis legatus) non sustinuerunt, sed plerique eorum occisi sunt. Utuntur galeis de crudis boum tergoribus, ac thoracibus, peltas gerunt cratibus contextas: arma iis hasta, gladius, arcus. Eorum similes sunt et reliqui plerique. Scenæ Nomadum, subcoacticio genere compactæ, infixæ sunt vehiculis in quibus ii degunt: circum eas versantur pecora, quorum lacte, caseo, et carnibus victum suppeditant: sequuntur autem ipsi pascua, subinde herbosa occupantes loca: hyeme in paludibus Mæotidi propinquis, æstate etiam in 20 campis. Tota autem regio algida est usque ad maritima inter Borysthenem et ostia Mæotidis loca: de maritimis maxime ad septentrionem inclinant os Mæotidis, magisque etiam Borysthenis, tum recessus sinus Tamyraci et Carcinitæ, ubi isthmus est magnæ peninsulæ. Quanquam autem planities habitent, tamen frigoris multa sunt illustria argumenta. Nam neque asinos alunt, quod id animal frigoris est impatiens: et boum alii natura cornibus carent, aliis lima ipsi abscindunt, quia et hæc

νεμόμενοι πένδια. Ἡ δὲ πρὸς ἄρκτον πάντα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κασπίας πένδιας εἶναι ἡν ἴσμεν ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἰ τινες οἰκῶσι, οὐκ ἴσμεν. Οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ, καὶ πρὸς αὐτὸν Μιθριδάτου τῆς Εὐπάτορος 5 στρατηγὸς ἐπολέμενοι, ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον ἦσαν δὲ Παλάκῳ συμμαχούντες καὶ Σκιλέρῳ· καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχμιοι· πρὸς μὲν τοὺς συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὀπλισμένην καλῶς, τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενὲς πάντες ἐσσι, καὶ τὸ γυμνήπικόν· οὗτοι γὰρ πρὸς πέντε 10 μυριάδας πρὸς τριακόσια, τὰς Διοφάντη· καὶ τοῦ Μιθριδάτε στρατηγῶν συμπαραταξαμένους, οὐκ ἀνέστησαν, ἀλλ' οἱ πλείστοι διεφθάρσαν· χρώνται δὲ ὠμοβοῖνοις κρᾶνεσι, καὶ θάραξι, γερρόφοροι, ἀμυντήρια δ' ἔχουσι· καὶ λόγχας, καὶ ξίφος, καὶ τόξον· τοῖσι δὲ καὶ 15 τῶν ἄλλων οἱ πλείους. Τῶν δὲ Νομάδων αἱ σκηναὶ πλωταὶ πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς διαπύλαι· πρὸς δὲ ταῖς σκηνὰς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γαλακτῇ, καὶ τυρῶ, καὶ κρέασι· ἀκολουθεῖσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβάνοντες τούτους αἰεὶ τὰς 20 ἔχοντας πόναν, χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιώτιν, ἥρως δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις. Ἀπασα δ' ἡ χώρα δυσχέμερος ἐστὶ, μέχρι τῶν ὅτι θάλαττῃ τόπων τ' μετὰ τὸν Βορυσθένα καὶ τὴν θάλατταν τὴν Μαιώτιδος· αὐτῶν δ' ἡ τ' ὅτι θάλαττῃ τὰ ἀρκτικώτατα, τό, τε γῆμα 25 τὸ Μαιώτιδος, καὶ ἐτι μᾶλλον τὸ τῶν Βορυσθένα, ὁ μυχὸς τῆς Ταμυράκης κόλπου, καὶ ἡ Καρκινίτις, καὶ ὅν ὁ ἰσθμὸς τῆς μεγάλης Χερρόνησου. Δηλοῖ δὲ τὰ φύχη, καίπερ ἐν πεδίοις οἰκουμένων· ὅντες τε γὰρ οὐ τρέφουσι· δύσριζον γὰρ τὸ ζῶον· οἱ τε βόες οἱ μὲν ἀκέραι

^a βαρβαρικὸν Med. 2. ^b πρὸς ἐξ τὰς Διοφάντη Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Gron. Esc. Mosc. πρὸς ἐξ τὰς Διοφάντη Eton. Legendum forte, πρὸς ἐξ χιλίους τὰς Διοφάντη Gronov. ^c τῶν δεσφ Par. 1. ^d Scripti libri, ἡ κατέχον Marg. Cas. ^e Vulgo ἔχοντες. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^f καὶ δεσφ Par. 1. ^g τὴν Med. 1. 2. Esc. ^h Καρκινίτις Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc.

ferre lib. ii. est Ῥωξολανοί, de his ipsis: et in epitoma est Ῥωξολανό. Sed et Σκιλέρ legi, non Σκιλέρ, cuius rei rationem non multo post in Strabone invenies. Mox, ubi asteriscum signavi, est in Græco τριακόσια, τὰς, quo numerus debuit exprimi exercitus Diophantici. Sed corruptus est locus. Ego divinare nolui, ut vel τάγματα, vel aliquid aliud subjicerem. Nam interpretes l. x. millia verterat, nescio quid secutus, inepte quidem. Quid enim memorabile est aut qui ad rem propositam facit, a l. x. millibus vinci millia l. ? itaque codex melior consulendus. Quod autem finum Carcinitem post reposui, pro monstro Καρκινίτην, vel ex epitomis est evidens quale sit. Xyland.

2. πένδια εἶναι ἡν ἴσμεν] Totum Russicum imperium a meridie adusque limites boreales campestre est. F.

9. πέντε μυριάδας πρὸς τριακόσια] Non est dubium, quin vox τριακόσια successerit loco ejus, quæ numerum Mithridatis militum continebat: quam sine ope melioris codicis divinare nemo potest. Diophanti autem istius Mithridatis στρατηγὸς mentio est in Excerptis Mennonis, ubi Taxilles, Diophantus, et Menander, dicuntur fuisse optimi τῶν Μιθριδάτες στρατηγῶν. In veteribus erat, πρὸς ἐξ τὰς Διοφάντη, quod et ipsum corruptum est. Casaub.

10. τριακόσια] Forfan, τρισχιλίους. A lectione MSS. Gronovius legendum conjicit, πρὸς ἐξ χιλίους τοὺς Διοφάντη. Xylandri versio certe pessima est. F.

13. γερρόφοροι] Γέρρα sunt δασέων βοῶν ὠμοβοῖνα, quomodo hic videtur accipiendum: ut γερρόφοροι referatur ad ea quæ modo dixit, χρώνται ὠμοβοῖνοις κρᾶνεσι, καὶ θάραξι. Casaub.

13. ἀμυντήρια δ' ἔχουσι] Nam armorum duo sunt genera, φυλακτικῶν et ἀμυντήριων. Idem.

Ibid.] Inter arma Scythica arcus celeberrimus fuit. Vox Scythæ dicitur esse jaculator, et certe in lingua Litwana Szanti et inter Finnos et Livonios Skytta, jaculatorem significat. Bayerus, in Comm. Acad. Petrop. t. i. 1728. F.

15. αἱ σκηναὶ πλωταὶ πεπήγασιν] Πίλος est τὸ ἐξ ἐρίου πικτὸν ἔνδυμα, certum vestimenti genus ex lana coactum. Jurisconsulti coactilia vocant. Lege 25. Argument. §. 3. D. de auro et

argento leg. Qua in lege videndum an vox *impilia* a Græca *ἐμπίλιν* fuerit deducta, quod equidem persuasum habeo. Vocat autem Strabo σκηνὰς πλωτάς, quæ sint testæ veste stragula e lana confecta. Supra dictum est, quosdam pellibus super γέρια extensis currus suos operuisse. Casaub.

Ibid.] Æschylus in Prometheo ver. 708. Nomadas optime depingit: οἱ πλείους σέλας

Πεδαρσίοι καὶ σὺ ἐπ' εὐκλείους ὄχοις.

Nomades, vel *Cassacks*, eodem more hodie degunt. Vehiculi figuram dedit *Beauplan*, p. 584. Eorum regio herbosa est, sed in hyeme propter piscatum ad Mæotidis paludes recesserunt. F.

25. ὁ μυχὸς τῆς] Lege, καὶ ὁ μυχὸς τῆς. Casaub.

Ibid.] Huic emendationi non faveo. F.

26. τὴν Ταμυράκην κόλπον, καὶ Καρκινίτην] Tamyracum et Carcinitem finum eundem esse, docet nos paulo post Geographus: et Ptolemæus Carcinem et Tamyraca oppida commemorat ad Carcinitem finum. Casaub.

Ibid.] Tamyracem et Carcinitem finus non esse eodem, in sequentibus ab ipso Strabone manifestum est. Hoc etiam ab Epitomes auctore et ab optimis tabulis confirmatur. F.

28. ὅντες τε γὰρ οὐ τρέφουσι] Ne hodie quidem Poloni, Ungari, aliæque frigida nationes asinos norunt. Casaub.

Ibid.] Arabia asinos habet optimos, et equos. Degeneres sunt asini semper in borealibus mundi partibus. F.

29. δύσριζον γὰρ τὸ ζῶον] Aristoteles, De generat. Animal. lib. ii. c. 8. ψυχρὸν τὸ ζῶον ὁ ὅλος ἐστὶ· διότι ἐν τοῖς χειμερινοῖς ὁ δέλεος γίνεσθαι τόποις, διὰ τὸ δύσριζον εἶναι τὴν φύσιν· ὅσον περὶ Σκύθας, καὶ τὴν ὁμοίαν χώραν· ἐδὲ περὶ Κελτὰς τὰς ὑπὲρ τῆς Ἰβηρίας. i. e. frigidum animal asinus est. Quamobrem locis frigidis gigni non potest, utpote sua natura impatiens frigoris, velut apud Scythas et eorum finitimos. Nec vero apud Gallos, qui supra Hispaniam colunt. Vide Plinium, lib. viii. cap. 43. Casaub.

Ibid. οἱ τε βόες οἱ μὲν ἀκέραι γεννῶνται] Boves in locis frigidis, ex Herodoti sententia, vel cornua omnino non habent, vel fero admodum. l. iv. c. 29. Idem.

γεννώσιν, τῶν δ' ὑπερνωσὶ τὰ κέρατα· καὶ τὸ τοῦτο
 δύσριζον τὸ μέρος· οἱ τε ἵπποι μικροί, τὰ δὲ πρόβατα
 μεγάλα· ῥησόνται δὲ χαλκαὶ ὑδρεῖαι, τὰ δ' ἐνόνια
 συμπίπτεται· τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ
 τῶν συμβαινόντων φεῖ τὸ τόμα τῆ Μαιώτιδος [δὴ
 λός ἐστιν] ἀμαξεύεται δὲ ὁ ἀλάπτης, ὁ εἰς Φανα-
 γορίαν ἐκ τῆ Πανγκαπαίης, ὥστε καὶ πηλὸν εἶναι, καὶ
 ὁδὸν· ὀρυκτοὶ τε εἰσιν οἱ ἰχθύες οἱ σπολεφθέντες ἐν
 πρὸ κρυτάλλῳ, τῇ προσαγορευομένῃ γαλάμῃ, καὶ μάλ-
 ιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῖσι παρίσσι τὸ μέγεθος. Νεοπ-
 τολέμων δὲ φασὶ τὴν Μιθριδάτην στρατηγὸν, ἐν τῷ
 αὐτῷ πόρῳ, ἴσως μὲν ναυμαχίᾳ ἀντιγενέσθαι τῇ βαρ-
 βάρων, χεῖμωνος δ' ἵππομαχίᾳ· φασὶ δὲ καὶ τὴν
 ἀμπελον ἐν τῷ βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χεῖμωνος, ἐπα-
 μώντων πολλὰ τῆ γῆς. Λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα
 σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωματῶν ἀνιζομένων,
 τάχα δὲ τῶν πεδίων ἐννεμύτων τότε, καὶ τῶν παχέων
 τῆ ἀέρος· ἀνιζομένων πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέ-
 φεσιν οἱ παρήλιοι ποιεῖσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῇ πλείστῃ
 ἀρξάν τῇ ταύτῃ βαρβάρων, ὁ πρὸς Φίλιππον πολε-
 μήσας τῇ Ἀμυγίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τῆ Βορυσθέ-
 νης νῆσον, ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ὁ πλεῖς ἐστὶν
 ὅππῃ ἀκρὰν τῇ τῆ Ἀχιλλείᾳ Δρόμῳ· μὲν μὲν χωρίον,

pars facile a frigore læditur. Præterea equi apud
 eos sunt parvi, oves magnæ: quin et ærææ hydriæ
 rumpuntur, congelantibus quæ intus continentur.
 Gelu autem qua sit vehementia, maxime ex iis in-
 telligi potest, quæ apud fauces Mæotidis fiunt.
 Etenim trajectus, qui inter Phanagoræam est et
 Panticapæum, plaustra ita fert, ut et via trita, et
 cœnum ibi sit. Et in glacie deprehenfi apud Gan-
 gamam pisces effodiuntur, maxime antacæi, del-
 phinos magnitudine æquantes: ac in eodem tra-
 jectu ferunt Neoptolemum Mithridatis legatum
 æstate navali prælio, hyeme equestri pugna, bar-
 baris superiorem discessisse: sed et vites aiunt in
 Bosporo sub hyemem defodi, multa ingesta terra.
 Sed et æstus ibi accidere traditum est ingentes, sive
 id sit quod corporibus æstus est insolens, sive quod
 tunc campi ventis carent, sive quod crassus aër
 tanto magis incalcescit: quale est, quod in nubibus
 parelli efficiunt. Ateas, is, qui contra Philippum
 Amyntæ filium bellum gessit, videtur plurimis
 istorum locorum barbaris imperasse. Post insulam,
 quæ ante Borysthenem jacet, deinceps versus or-
 tum solis navigatur ad promontorium quod ad dro-
 mon (*id est cursum*). Achillis pertinet: locus est
 sublimis habetque lucum, qui Achilli sacer dicitur.

^a ὑδρεῖαι Par. 1. 2. Esc. ^b δὴ λός ἐστιν desunt Par. 1. Eton.
 τικαπεία ex correct. Med. 2. ^c οἱ δεστ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.
 sic Par. 2. Bre. Esc. Redde Straboni, ἀνιζομένων, ex a privativo cui additur ν, ut sæpe. Ergo ἀνιζομένων recte interpretis ventis
 carent. V. ^d ἐστὶν δεστ Med. 1. 2. Esc. ^e ἀκρὰν τὴν Par. 1. 2. Eton. Esc. Med. ἀκρὰ τὴν Med. 2. et ex correct. ἀκρὰ τὴν.

^e MSS. Πανγκαπαίης, et ita semper. Marg. Cas. sic Bre. Παν-
 γκαπεία Med. 2. Esc. ^f Vulgo, ἀνιζομένων. Marg. Cas.
 κρυτάλλῳ Med. 2. Esc.

2. οἱ τε ἵπποι μικροί] Equi certe in frigidis regionibus sunt
 degeneres. Tartarorum equi parvi sunt ac deformes, cauda ac
 juba longissima præditi, sed robusti, dociles, et frigoris patien-
 tes. Incolæ iis affectis senio vescuntur. F.

Ibid.] τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα] Pascua herbosa et campestria
 semper oves magnas habent. Idem.

3. ῥησόνται δὲ χαλκαὶ ὑδρεῖαι] Dictum ea de re lib. ii.
 Casaub.

9. τῇ προσαγορευομένῃ γαλάμῃ] Γαλάμη, genus retis, aut
 alius instrumenti ad capiendos pisces. Epitomes auctor explicat
 τῷ ἐργαλείῳ. Pollux, lib. x. c. 30. piscatoris instrumenta hæc
 recenset, καὶ ἱκὴν δὲ, καὶ πέρκοι, καὶ κύρτοι, κύρκοι, γρίφοι, καὶ γαλά-
 μων· ἀφ' ὧν καὶ Αἰσχίλος τὸ δύσλυτον κακὸν, ἢ δυσκλήδον, ἔφη,
 γαλάμων ἀπὸς παλαιότητος.

Tum et septa, reticula, tragula, anuli, griphi, sagena: unde
 Æschylus indissolubile et inexplicitum malum, sagenam retis
 nominat.

Hesych. γαγγάμη, σαγήνη, ἢ ἀκτιὸν ἀλιεῦτικον. Dicunt autem
 et γαγγάμη, et γαγγάμη, et γαγγάμων, et γαγγάμων, nec non in-
 versis literis ἀγγάμων, quæ vox extat apud Græcos Jurisconsul-
 tos. Quod autem γαγγάμη fieri ait Strabo, Ælianus lib. xiv.
 cap. 26. ait μακέλλα. In superioribus Pollucis verbis emenda-
 vimus Æschyli versum, cum vulgo ederetur, γαγγάμων τὴν πα-
 λαιότητα depravatissime. Locus est in Agamemnone, ver. 369.
 Quid autem Xylandro facias qui γαγγάμη loci nomen esse
 putat? Idem.

10. οἱ ἀντακαῖοι] Ælianus, de Anim. lib. xiv. c. 26. de
 piscibus, qui in congelato Istro capiuntur, καὶ ἀντακαῖον, in-
 quit, καὶ τῶν ἀπαλὸν ἐπὶ οἷον μεγάλοι, καὶ προήκοι τὴν ἡλικίαν,
 γίνονται δὲ κατὰ τὸν χρόνον τὸν μέγιστον. Vide Athenæum, libro iii.
 c. 3. Herodotus, libro iv. cap. 53. ait Borysthenem istos
 ἀντακαῖος alere, cete magna et ἀνάκανθα. Idem.

13. τὴν ἀμπελον] Id hodie multis in locis fieri certum est.
 Nam et in Ungaria et vicinis regionibus vites hyemē defodi
 nemo dubitat. Idem.

15. τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι] Et in Russica regione et Sue-
 cica æstas brevis est, sed cito fruges profert. Hanc ob causam
 in frigidioribus regionibus messes habent uberes; calor enim est
 torridus, ut ex observationibus recentibus patet. F.

19. οἱ παρήλιοι] Nam ut dixit ærem in illo tractu calore so-
 lis, quia crassior est, magis calefieri: ita nubes quando densiores
 ad solem magis accedunt, inflammantur quodammodo a sole,
 aut certe χρωματίζονται, fiuntque admodum soli similes. Id ait
 philosophus, Meteor. l. iii. c. 6. evenire maxime, ὅταν ὅτι μά-
 λιστα ἐμαλὸς ἢ ὁ αἶθρ, καὶ πυκνὸς ἀμώως, i. e. cum quam maxime æqualis

fuerit aër, et spissus similiter. Colore autem imbui ait solis,
 hoc est candido: nam sol candidus: atque hæc res occasionem
 dedit historicis permultis narrandi duos soles esse visos: cum re-
 vera παρήλιοι essent, non sol alter. Addit philosophus, appa-
 rere hos παρήλιος περὶ δυσμῶν καὶ περὶ ἀνατολῶν, καὶ οὐτ' ἀνιδεῖν,
 ἔτε κατὰ τὴν ἀλλ' ἐκ τῶν πλαγίων. Jam vero parelios apparere in
 hoc tractu quam plurimos, testatur etiam Cleomedes, libro ii.
 Aratus horum elegantissime ita meminit, Διοσημ. ver. 148.

Σκέπτεο δ' ἢ αἰνόντος, ἢ αὐτὴν δυσμομένην,
 Εἴ περ οἱ νεφέων τὰ παρήλια κινέσονται,
 ἢ νότου ἢ βορρῆος ἐρεῖδεταί, ἢ ἐκάτερθεν.

et quæ sequuntur. Casaub.

Ibid. Ἀτέας] Anteam vocant alii, ut Lucianus, cujus hæc
 sunt, lib. De longævis, Tom. iii. p. 214. Edit. Amst. Ἀτέας δὲ
 Σκυθῶν βασιλεὺς, μαχόμενος πρὸς Φίλιππον περὶ τὸν Ἰστρον ποταμόν, ἐ-
 πεισεν ὑπὲρ τὰ ἐνεγκόντα εἶη γιγνώσκων. i. e. Anteas autem Scytharum
 rex, ad fluvium Istrum contra Philippum pugnans, occubuit supra
 annos nonaginta natus. Ateas hujus mentio est apud Plutarchum,
 in Apothegm. cap. 18. et de Fortuna Alexand. Justinum,
 l. ix. cap. 2. et alios. Idem.

23. Δρόμος] Græca sunt corrupta: res ex Ptolemæo et Plinio
 liquet: et commodius habet epitoma. Xyland.

Ibid. τῇ τῆ Ἀχιλλείᾳ] Apparet locum esse corruptum. Quo-
 modo autem debeat restitui admodum sum incertus: nihil enim
 opis hic afferunt manuscripti. Ptolemæum quidem quum in-
 tueor venio in eam sententiam, ut putem, reliquis vocibus sub-
 latis, ita esse legendum, ἐπὶ ἀκρὰν ψιλὸν μὲν χωρίον, ἀλσος δὲ κα-
 λυμμένη ἵερὸν Ἑκάτης. Nam prorsus videtur Strabo id nemus in-
 telligere quod Ptolemæus ἀκρον et Ἑκάτης ἀλσος appellat: cuius-
 que etiam Marcellinus meminit. Fortasse tamen potest et ita
 legi, ἐπὶ ἀκρὰν τὴν τῆ Ἀχιλλείᾳ δρόμου, &c. Casaub.

Ibid. τῇ] Τὴν, ut opinor, sensum reddit, MSS. faventibus. F.

Ibid. ψιλὸν] Quæ ergo lucum habet? Forte ὑψηλόν, cellus,
 sublimis. Xyland.

Ibid. ψιλὸν] Miratur Xylander eundem locum et ψιλὸν dici et
 ῥέμας appellari: deinde corrigit ὑψηλόν. Debuit meminisse Xy-
 lander ejus, quod non dicam poetarum interpretes Græci, sed
 ipse Strabo alio loco docet, annotans ἀλση vocari locos omnes
 sacros, etiam ψιλὸν et sine arboribus. Ideo dixit ψιλὸν μὲν, ἀλ-
 σος δὲ. Casaub.

Ibid.] ψιλὸν recta lectio est: tenue dicitur, vel angustum, prop-
 ter mensuram: certe non ὑψηλόν, legendum est, quod hæc ἀκρὰ
 esse terminus Achillei cursus videtur, qui certe fuit ἀλιεῦτης χερσὶν
 ἵππος. F.

Deinde est Achillis cursus, peninsula in mare porrecta: est enim instar fasciæ, longitudine stadiorum circiter mille versus ortum solis extenta: latitudo ejus maxima, duorum stadiorum, minima jugerum quatuor: distat a continente utrinque cervice sua stadiis LX: arenosa est, aquam habet fossilem: in medio isthmi collum est fere XL. stadiorum: definit autem ad promontorium, quod Tamyracen appellant, sub quo est navium statio continentem respiciens. Post illud sinus sequitur Carcinites justæ magnitudinis, versus septentrionem ad mille porrectus stadia: sunt qui usque ad intimum recessum sinus triplum hujus numerent: dicuntur autem Taphii. Sinum etiam Tamyracen a promontorio denominant. Ibi isthmus est, qui Putrem (*sic enim vocant, Saprān*) lacum a mari dividit, latus stadia XL. Atque is eam efficit peninsulam, quæ Taurica et Scythica appellatur Cherronesus: sunt qui latitudinem isthmi cccclx. stadia faciunt. Cæterum Putris palus stadiorum esse dicitur etiam IV. millium: pars autem est Mæotidis occidua, magno illi ore conjuncta. Est autem palustris admodum, ac vix futilibus potest navigari cymbis, venti enim cœnosa ista vada facile et denudant, et rursus aqua implent, ut paludes istæ majoribus navigiis non sint perviæ. Habet sinus tres exiguas insulas, et in litore sunt brevior quædam, ac scopuli infra aquam latentes aliqui. Enaviganti ad lævam oppidum est, aliusque Cher-

* ἄλσος καλέμενον ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἰθ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἀλιτενὴς χερρόνησος· ἐπὶ γὰρ ταινία πῆς, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος· ἐπὶ τ' ἑω· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, δυοῖν σταδίων· ἐλάχιστον ὅσον τεσσαράκοντα πλέθρων· διέχουσα τῆς ἐκατέρωθεν τῆς αὐχένος ἡπείρου σταδίας ἐξήκοντα· ἀμμάδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· καὶ μέσον δ' ὁ τῆς ἰσθμοῦ αὐχένος, ὅσον τεσσαράκοντα σταδίων· πελευτὰ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕψος μόνον, βλέπουσα πρὸς τὴν ἡπείρον. Μεθ' ἣν ὁ Καρκινίτης κόλπος, εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τοὺς ἄρκτους ὅσον ὅττι χιλίας σταδίας· οἱ δὲ καὶ τριπλασίους φασὶ μέχρι τῆς μυχῆ· καλεῖται δὲ Τάφιοι. Τὸν δὲ κόλπον καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν, ὁμωνύμως τῇ ἀκρᾷ. Ἐνισταῖ δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς, ὁ διέρχων τὴν Σαπράν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάσσης, σταδίων τεσσαράκοντα, καὶ ποῖον τὴν Ταμυράκην καὶ Σκυθικὴν λεγομένην χερρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἐξήκοντα τὸ πλάτος τῆς ἰσθμοῦ φασιν. Ἡ δὲ Σαπρά λίμνη σταδίων μὲν καὶ τετρακισχίλιον λέγεται· μέρος δ' ἐστὶ τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συν-
20 ἐτόμωται γὰρ αὐτῇ, τόματι μεγάλῳ· ἐλάδης δ' ἐστὶ σφόδρα, καὶ ῥαπτοῖς πλοίοις μόνις πλωίμος· οἱ γὰρ ἀνεμοὶ τοὺς πένανθι ῥαδίως ἀνακαλύπτουσιν, εἴτε πάλιν πληρῶσιν, ὥστε τοὺς ἐλὼν τοῖς μείζονσι σκάφουσιν καὶ περὶ αὐτὰ ἐστὶν· ἔχει δ' ὁ κόλπος νηοῖς τρία· καὶ πρὸς βορρᾷ πῆνα, καὶ χοιραδῶδη ὀλίγα, καὶ τὸ πρὸς πλάγιν. [Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, πολίχνη, καὶ ἄλλος λιμὴν

* καλέμενον ἄλσος Par. 1. 2. Med. 1. 2. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Καρκινίτης Med. 2. Efc. Καρκινίτης Eton.

b τεσσαρῶν Par. 2. Med. 2. Eton. Efc. Mosc. d. Med. 1. d Vulgo, ἀκρᾷ. Marg. Cas. c Καρκινίτης Par. 1. Mosc. Καρκινίτης Par. 2. Med. 1.

e Scripti, μέσην. Marg. Cas. f Τάφιοι Par. 2. sed locus punctis notatur, tanquam suspectus. g καὶ deest Par. 1.

h Vulgo, τριακῶσια. Marg. Cas. i τριακοσίους Med. 2. j καὶ deest Eton. k μόλις Eton. Efc.

1. εἰθ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος] Achillem aiunt poetæ Iphigeniam amasse, ejusque desiderio Tauricam petentem Leucen insulam habitasse: deinde ingressum inde, vagatum per ea litora quæ ab eo Achillis dromos, sive cursus, sunt appellata. Lycophron, ver. 192.

Βαθὺς δ' ἑω ῥηγμῖνος αὐδῆθήσεται
Ἐρημος ἐν κρόκαισι νομῶν Δρόμος. i. e.
Latus autem per litus appellabitur
Desertus spongi cursus arenosus.

Vide Melam, l. ii. c. 1. Loci illius omnes Geographi meminere. Sed Dionysius Albanus, ut refert Apollonii interpretes, ἱστέει, τὰς εὐρείας ἡύρας λέγεσθαι Ἀχιλλέως δρόμον. Casaub.

2. ἀλιτενὴς χερρόνησος] Xylander, peninsula in mare porrecta. Sed ἀλιτενὴς ora dicitur, quæ est ejusdem cum mari altitudinis: nec magis quam ipsum mare eminet. Hoc Ciceronis verba hæc docent, ad Atticum lib. xiv. Epist. 13. Quæris, atque etiam me ipsum nescire arbitraris, utrum magis tumultus prospectuque, an ambulatione ἀλιτενὴ delectet. Hesychius ἀλιτενὴ explicat ταπεινόν. Idem.

Ibid.] Vide P. Victorium ad mox citatum Ciceronis locum. Anon.

3. χιλίων σταδίων] Sic Græci. Plinius, nisi in numerorum notis esset error, longitudinem, secutus Agrippam, statuit M. pass. LXXX. Casaub.

Ibid.] Achillei cursus longitudinem Plinius, ut opinor, non male descripsit. Fascia telluris longa fuit. Isthmus continenti eam adjunxit in medio positus: utrinque fascia protenditur ab ortu ad occasum. Ergo tota longitudo est fere 80 m. p. quod novissimis tabulis optime convenit. Distantiæ Strabonis et anonymi auctoris Perip. nimis sunt, ut videtur. Vicus hodiernus Kilburn ad promontorium occidentale ponitur. F.

4. τεσσαράκοντα πλέθρων] Sic est in omnibus libris, valde imperite: ambigua tamen emendatio. Nam et τεσσαρῶν πλέθρων, et, unica voce, τεσσαράκοντα πλέθρων, legi potest. Illud malo. Casaub.

5. ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν] Scilicet promontorium ad ortum. Ex tabula a Forstero edita patet insulam Sti. Ætherii esse ante Tamyracam positam. Ergo hæc insula fuit olim pars fasciæ telluris, quæ cursus Achillis appellata fuit. F.

6. ὁ Καρκινίτης κόλπος] Sic dictus, ut videtur, vel ab oppido Carcinæ, cujus et Ptolemæus et Plinius meminere, vel a fluvio Carcinite, cujus facit mentionem Ptolemæus. Casaub.

Ibid. ὁ Καρκινίτης κόλπος] Καρκινίτης Ptolemæo, Καρκινίτης Arriano, Καρκινίτης Straboni inemendatius. P. Merula, Cosmogr. Part. i. lib. iii. c. 7. Anon.

Ibid.] Sinus Carcinites ita a Plinio describitur. (l. iv. c. 12.) Mare subit vasto recessu, donec v. m. p. intervallo abfit a Mæotide, vasta ambiens spatia, multasque gentes. Sinus Carcinites appellatur, flumen Pacyris. Oppida, Naubarum, Carcinæ. A torgo lacus Bugæ, fossa emissus in mare. Ipse Bugæ a Coreto, Mæotis lacus sinu, petroso discluditur dorso. Recipit amnes Bugem, Gerbium, Hypanim, ex diverso venientes tractu. Juxta Melam, fluvii sunt Gerrhus et Hypacaris, qui uno ostio effluunt. Herodotus etiam Hypacarin nominat. Exinde suspicor Pacyrin et Hypanim fluvios in Plinio esse mendose pro Hypacari scriptos. Hodie sinus de Achmetchid dicitur, ab urbe Achmetchid prope veterem Eupatoriam extructa. De hoc tractu vide Bayerum de situ Scythiæ, Com. Acad. Petrop. tom. i. p. 412, 413. F.

12. καλεῖται δὲ Τάφιοι] Quid hoc sit, non assequor. Xylander.

Ibid. καλεῖται δὲ Τάφιοι] Apparet deesse aliquid. Lego autem, Τάφριοι, non Τάφιοι. Taphrios enim recte videtur collocare ad recessum intimum sinus Carcinite, quum ibi Taphras oppidum et Plinius et Ptolemæus collocent. Taphii autem, de quibus lib. x. p. 708. Edit. Amst. nihil huc pertinent. De Taphris vide amplius Stephanum. Casaub.

Ibid.] Chr. Cellarius, Geogr. Ant. l. ii. c. 6. Anon.

14. τὴν Σαπράν] Bycen, opinor, alii appellant: quanquam Byces palus aliter vulgo apud Ptolemæum accipitur quam ut de ea possit dici, quod Strabo de ista Saprā scribit. Casaub.

Ibid.] Nunc Gnile More, i. e. putris palus, dicitur. (D'Anv.) F.

15. τεσσαράκοντα] Quum paulo post dicatur isthmus hic esse secundum alios, stad. cccclx. existimo deesse hic alium numerum qui cum istis quadraginta conjunctus dicatur latitudinem isthmi efficere. Casaub.

26. Ἐκπλέοντι δ'] De eo intelligit qui e sinu Carcinite exit, ut Tauricam Cherronesum ambiat. Idem.

Ibid. καὶ ἄλλος λιμὴν] Lego, καὶ καλὸς λιμὴν. Nam etsi Ptolemæus Pulchrum portum, sive τὸν καλὸν λιμῆνα, diverso paululum loco videtur collocare: tamen ita esse legendum, ex Melam, l. ii. c. 1. apparet, qui sic scribit, Super Tauricos, sinus portuosus, et ideo καλὸς λιμὴν appellatus, promontoriis duobus includitur. Alterum Κεῖθ μέτωπον vocant, Parthenion alterum. Vide et Plinium. Idem.

Χερρόνηπιτον. Ἐκκεῖλαι γὰρ ὅτι τὴν μεσημβρίαν ἀκρὰ
μεγάλη κατὰ τὴν παράπλευν] ἐφεξῆς, μέρος οὖσα τῆς
ὅλης Χερρόνησου· ἐφ' ἣ ἰδρύται πόλις Ἡρακλεωτῶν,
ἄποικος ἢ ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τῷτο καλεμένη Χερρό-
νησος, διέχουσα τῷ^α Τύρα^β παράπλευν σταδίων πε-
πραχιλίαν τεσσαρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς παρθένου ἱερὸν,
δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος ἢ ἡ ἀκρὰ ἢ πρὸς τὴν πό-
λεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατὸν, καλεμένη Παρθένιον, ἔχον
νεὼν τὴν δαίμονος, καὶ ξόανον. Μεταξὺ δὲ τῆς πόλεως
καὶ τῆς ἀκρᾶς, λιμένες τρεῖς· εἷθ' ἡ παλαιὰ Χερρό-
νησος κατεσκευασμένη, καὶ μετ' αὐτὴν, λιμὴν γενότομος·
καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τὰ ληστή-
ρια σκώζοντο, τοῖς κατὰ φύσιν ἐπ' αὐτὸν ὀπιχειρῶν-
τες, καλεῖται δὲ Συμβόλων λιμὴν· οὗτος δὲ ποιεῖ
πρὸς ἄλλον λιμένα, Κτενῆνιαν καλέμενον, πεπαρα-
κονία σταδίων ἰσθμὸν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ κλείων
τὴν μικρὰν Χερρόνησον, ἣν ἔφαδον τῆς μεγάλης Χερ-
ρόνησου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως^ε λεγο-
μένην Χερρόνησον. Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος,
πορθυμένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγχεῖσθαι πρὸς τὴν
τὴν ἐλέασθαι^δ Μιθραδάτην τὴν Εὐπάτορα, ἑσπληνῶν-
τα ὅτι τὰς ὑπὲρ τῶν ἰσθμῶν μέχρι Βορυσθένης βαρ-
βάρους, καὶ τῶν Ἀδρίων· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαῖς πα-
ρασκευή. Ἐκεῖνος μὲν οὖν καὶ ταύτας τοὺς ἐλπίδας,
ἀσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατὸν, ἅμα πρὸς
τε τὰς Σκύθας ἐπολέμει, Σκυλερόν τε, καὶ οὖν Σκυ-
λερὰ παῖδας τὰς αὐτὰς Παλακόν· οὗς Ποσειδώνιος μὲν
πεντήκοντά φησιν, Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα. Ἀμα
δὲ τέτρες τε ἐχειρώσατο βία, καὶ Βοσπόρου κατέστη
κύριος, παρ' ἐκόντος λαβὼν^ε Περισάδε τῶν κατέχον-
τος. Ἐξ ἐκείνου^δ [ἢ δὲ] τῶν χρόνων, τοῖς τῶν Βοσπόρου
δυνάταις ἢ τῇ Χερρόνησι τῶν πόλιν ὑπὸ τοὺς μέγιστον
ἐστὶ. Τὸ δ' ἴσον^ι ὁ Κλεῖνός διέχει τὴν τε τῇ Χερρόνησι τῶν
πόλεως, καὶ τῶν Συμβόλων λιμένος. Μετὰ τὴν^κ τῶν
Συμβόλων λιμένα^ι τῶν μέχρι Θεοδοσίας πόλεως³⁵
ἢ Ταυρικὴν παραλία, χιλίων περ σταδίων τὸ μήκος,

ronefitarum portus. Nam in litore, præter quod
navigatur, meridiem versus expositum est mag-
num promontorium continenter porrectum, portio
totius peninsulæ: inque eo sita est urbs Heracle-
otarum, colonia eorum qui sunt in Ponto, nomi-
ne Cherronefus, distita ab ostio Tyræ stadiis iv.
millibus et quadringentis. In ea urbe templum
est cujusdam dæmonis virginis, a qua nomen
habet etiam promontorium, quod ante urbem est
ad c. stadia, et Parthenium (*est enim Græcis Par-
thenos virgo*) dicitur, fanum ejus genii habens ac
simulacrum. Inter urbem et promontorium por-
tus sunt tres: sequitur vetusta Cherronefus, diruta,
et post hanc portus angusto introitu: juxta quem
potissimum sua latrocinia instituerunt Tauri, Scy-
thica gens, confugientes in eum adoriri soliti:
portus Symbolorum dicitur. Is cum alio portu
(Ctenuntem appellant) isthmum constituit stadiorum
xl: is est isthmus, qui parvam peninsulam clau-
dit, quam magnæ peninsulæ partem esse diximus,
et in se habere cognominem sibi urbem Cherrone-
sum. Fuit ea initio libera, sed cum a barbaris
incurfaretur, coacta est in tutelam se dedere Mith-
ridati Eupatori, qui adversus barbaros habitantes
supra isthmum usque ad Borysthenem et Adriam,
bellum moliebatur: quo bello se in Romanos pa-
rabat. Itaque Mithridates ista spe ductus libenter
exercitum in Cherronefum misit, simulque et Scy-
this bellum fecit, qui erant sub Sciluro et Palaco
ejus filio, ac fratribus, (Posidonius l. fuisse fratres
asserit, Apollonides lxxx.) eosque vi subegit, et
Bosporo potitus est, dominium Perisade, qui tum
eum tenebat, ultro concedente. Ex eo tempore
in hunc usque diem Cherronefus urbs Bosporanis
principibus paruit. Ctenus æquali spatio distat a
Cherronefo urbe, et Symbolorum portu. Post
Symbolorum portum usque ad Theodosiam urbem
Taurica maritima ora porrigitur, mille circiter

^α Τύρα Mosc. ^β Vulgo, παράπλευν. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Mosc. ^γ Scripti libri, et prior Interpres, λε-
γομένην πόλιν Χερρόνησον. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. ^δ Μιθραδάτην Med. 1. 2. Esc. ^ε καὶ γεατ... Par. 2.
Eton. ^ζ ἐπὶ τὴν Med. 2. ^η Περισάδου Med. 1. 2. ^θ δὴ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Esc. ^ι Οκτενῆς Mosc. ^κ τῶν Συμ-
βόλων defunt. Par. 1. Eton. τῶν deest Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^λ τῶν deest Par. 2. Med. 1. 2.

2. τῆς ὅλης Χερρόνησου] Hoc est, τῆς μεγάλης, quæ minorem
aliam comprehendit. Casaub.

3. Ἡρακλεωτῶν ἄποικος] Hæc quoque Heraclea a Geogra-
phis nuncupatur. Vide Plinium. Idem.

7. δαίμονός τινος] An Dianæ, quæ, teste Mela, dicta est
Cherronefum hanc condidisse? Nota est porro Dianæ virginitas.
Idem.

Ibid.] Promontorium non a Diana, ut mihi videtur, Parthe-
nium dictum est, sicut Mela innuit, nec a Minerva, quod anon.
Auth. Perip. a nomine Ἀθηναίωνος significare videtur. Cum enim
Strabo de numine fileat, potius cuidam Deæ Scythicæ dicatum
esse templum videtur. Fatendum est, quod Euripides, in Iphi-
gen. in Tauris, et Ovidius, in Ep. De Ponto, l. iii. ep. 2.
ver. 51. templum Dianæ Tauricæ in hoc litore ponant. Strabo
autem imaginem, ξόανον δαίμονος, esse refert, cum Ovidius esse
ablata a templo Taurico affirmet.

Fama refert illuc signum cæleste fuisse,

Quoque minus dubites, stat basis orba Dea.

Quocirca non eadem esse templa suspicor. Præterea nostrum
non omisisse Dianæ nomen verisimile est, cum in plurimis locis,
et in Asia, et in Italia, sacra Dianæ Tauricæ memoret, et eo-
rum originem ex Scythia deducat. D'Anvillius et Forsterus de
situ Parthenii non consentiunt. F.

10. εἷθ' ἡ παλαιὰ Χερρόνησος] Urbem Cherronefum ponunt
Geographi prope Kholovæ. Idem.

14. Συμβόλων λιμὴν] Epitomæ habent Συμβέλων, male. Nam
Συμβόλων habent Arrianus, Plinius, Ptolemæus, alii. Casaub.

27. τοὺς περὶ Παλακόν] Palacum putavit Xylander esse unius
e Sciluri filii nomen. Sed paulo post docet Geographus, Pala-
cium, sive Palacium, loci esse nomen, quo usus sit Scilurus ad-
versus Mithridatis legatos. Veruntamen quia ibi dicitur Pala-
cium a Sciluro fuisse constructum, dubitari potest, an a filio suo
nomen ei dederit. Si fides priori interpreti est habenda, deesse
aliquid putandum est: sic ille vertit, *Et Scilurum, ac Sciluri libe-
ros, circa Palacium in captivis habuit.* Idem.

30. Περισάδε] Scribe, Παρισάδε, ut mox, vel Παρυσάδου, ut
apud Diodorum. Idem.

31. τῶν Βοσπόρου δυνάταις—ὑπὸ τοὺς μέγιστον ἕως] Hi reges Bos-
porani semper amicitiam cum Romanis coluerunt; nec ausi
sunt Scythæ fines imperii trajicere, dum extincto genere regio
vis regni defecit. Hoc evenit, Philippo regnante, circa An.
Dom. 244. Zosimus, l. i. p. 22. Edit. Oxon. F.

35. μέχρι Θεοδοσίας] Sic Pomponius, l. ii. c. i. ait Tauros
habitare ad eam Tauricæ Cherronefi partem, quæ vergit in
Euxinum pontum. Casaub.

stadiorum longitudine, aspera et montosa, et procellosa Aquilonibus. Ante eam promontorium in mare, ac versus meridiem, iusto spatio prominet, Paphlagoniam spectans, et Amastrin urbem: vocatur Criu metopon, (*id est arietis frons.*) Huic opponitur Paphlagoniæ promontorium Carambis, quo in duas partes Euxinus pontus dividitur, et freto utrinque arctatur. A Cherronefo urbe usque ad Carambin stadia sunt bis mille et quingenta, a Criu metopo multo pauciora: itaque complures eorum, qui per illud fretum navigarunt, simul se utrumque vidisse promontorium affirmant. In montanis Taurorum, mons etiam est Trapezus, cognominis urbi, quæ juxta Tibareniam est et Colchidem. Est et in eisdem montanis alius mons Cimmerius, a Cimmeriis qui olim in Bosporo imperarunt dictus: a quo etiam Cimmerius Bosporus dicitur ea freti pars, quæ est ad Mæotidem. Post montana ista urbs sequitur Theodosia, campo prædita fertili, et portu vel centum navibus recipiendis apto: hic olim limes fuit Bosporianorum et Taurorum: subsequitur regio agri præstantis usque ad Panticapæum, principem Bosporianorum urbem, sitam in faucibus Mæotidis. Inter Theodosiam et Panticapæum stadia sunt circiter DXXX.

πραχῆα καὶ ὀρενὴ, καὶ καλαιγίζουσα τοῖς ὁρίοις Ἰδρυαί. ὁ ὀρενὴ δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαιος καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκκειμένη καὶ Παφλαγονίαν, καὶ Ἀμαστρίν πόλιν· καλεῖται δὲ Κριε μετόπον· ἀντικείμεναι δ' αὐτῇ τὸ Παφλαγονικὸν ἀκρωτήριον ἢ Κάραμβις τὸ διαίρειν εἰς πελάγη δύο τὸ Εὐξείνου πόντον, τὸ ἑκατέρωθεν ὀφειγνόμενον πορθμῶ· διεστικε δ' ἡ Κάραμβις τὸ μὲν τῶν Χερρόνησι τῶν πόλεως, σταδίους διαχιλίους καὶ πεντακοσίους· τὰ δὲ Κριε μετόπη, πολλοὺ ἐλάττους τὸ ἀριθμῶν· συχνοὶ γὰρ τῶν ἀναπλευσάντων τὸν πορθμῶν, ἅμα φασὶν ἀμφοτέρως ἰδεῖν τοὺς ἄκρας ἑκατέρωθεν. Ἐν δὲ τῇ ὀρενῇ τὸ Ταύρων, καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζεύς ὁμώνυμος τῇ πόλει, τῇ περὶ τὴν Τιβαρηνίαν, καὶ τὴν Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος ἢ Κιμμέριον καὶ πρὸ αὐτοῦ ὀρενίον, ἡ δυναστεύσαν πόλις τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς ὁ Βόσπορος καλεῖται τῷ πορθμῷ πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ τόμα τὸ Μαιώπιδος. Μετὰ δ' τὸ ὀρενίον τὸ λεχθεῖσαν, ἡ Θεοδοσία καὶ πόλις, πεδίον εὐχαιον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσι καὶ ἑκατὸν ὀπιτήδειον. Οὗτος δὲ ὄρος ἦν ὡς τερματίζον τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς. Καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν εὐχαιος χώρα μέχρι τῆς Παντικαπαίης τῆς μητροπόλεως τῶν Βοσποριανῶν, ἰδρυμένης ὅτι τὸ τόματι τὸ λίμνης τὸ Μαιώπιδος· ἐστὶ δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τῆς Παντικαπαίης σταδιοὶ περὶ πεντακο-

^a Βορέας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Esc. ^b Scripti libri, προσκειται. Marg. Cas. sic Med. 1. Bre. Mosc. ^c τὸν ex context. Med. 2. ^d σφινγόμεναι Esc. et ex correct. Med. 1. ^e φασὶν ἰδεῖν ἀμφοτέρως ἑκατέρωθεν τὰς ἄκρας Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^f περὶ τὴν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^g Τιβαρηνίαν Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Esc. ^h Κιμμερίοι Esc. ⁱ δυναστεύσαντων Esc. ^k MSS. κόλπος. Marg. Cas. sic Eton. ^l εὐχαιον Par. 1. Eton. Esc. et sic infra. ^m ἡ deest Par. 1. deerat Med. 2. add. postea. ⁿ Παντικαπαίης Par. 2. Med. 1. 2. et sic infra. ^o Βοσποριανῶν Med. 1. Gron. Bre. ^p MSS. ἐστὶ δὲ. Marg. Cas. sic Par. 1.

4. Κριε μετόπον] Plinius, l. iv. c. 12. Promontorium Criu metopon aduersum Carambi Asiæ promontorio. Casaub.

Ibid.] Nunc promontorium Aya dicitur. F.

9. τὰ δὲ Κριε μετόπον, πολλοὺ ἐλάττους] Corrigit se ipsum. Nam lib. ii. p. 164. dixerat hæc duo promontoria distare invicem stad. bis mille et quingentis, quod hic refellit, et Plinius quoque, l. iv. c. 12. falsum arguit. Verba ejus sunt, Promontorium Criu metopon, aduersum Carambi Asiæ promontorio, per medium Euxinum procurrens, clxx. m. p. intervallo. At Dionysius, ver. 155. ait hoc intervallum esse,

— ὅσον ὁλάως ἐπὶ τρίτον ἡμῶν ἀνέστη. i. e.

Sed quantum (itineris) navis intra tertium diem conficeret. Casaub.

10. συχνοὶ γὰρ] Vult probare intervallum quod est inter Criu metopon et Carambin longe esse minus stad. bis mille et quingentis: id ex eo patere ait, quod multi in medio intervallo constituti utrumque promontorium vidisse se affirmant. Recte fane Strabo. Nam acies humani oculi longe imbecillior est, quam ut ad mille et ccl. stadia possit penetrare: qua de re vide Mathematicos, et Jurisconsultos, maxime Harmenopulum, lib. ii. tit. 3. De maris prospectu Macrobius, in Somn. Scip. l. i. c. 15. Centum et octoginta stadios non excedit acies contra videntis. Sed visus cum ad hoc spatium venerit, accessu deficiens, in rotunditatem decurrendo curvatur. Idem.

Ibid.] Distantia a Carambi ad Criu metopon est circa 1400 stad. seu 175 m. p. F.

13. ὁ Τραπεζεύς] Mons prope Baktecherai. Vide Forsteri tabulam. Idem.

15. δυναστεύσαν] Græci sunt corrupta. Ἀπὸ δυναστεύσαντων legi, pro δυναστεύσαν. Xyland.

Ibid. δυναστεύσαν] Si non est mendum in hac voce, significat, in monte Cimmerio fuisse aliquando regiam eorum, qui Cimmerios in sua potestate habuerunt. At lib. xi. p. 756. Edit. Amst. non mons, sed urbs fuisse τὸ Κιμμερικὸν dicitur: neque in Europa, sed Asia. Vide locum. Casaub.

Ibid.] Mallem legere, δυναστεύσαντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων, quod MS. Esecur. firmat. Sensus erit hunc montem Cimmerium appellari a Cimmeriis, qui huic regioni olim imperitarunt. Hæc etiam lectio Strabonis loco in libro xi. non repugnat. Quidam putant nomen hodiernum Crim, vel Crime, esse a Cimmeriis ductum. F.

16. καθ' ὃ] Videtur scribendum, καθ' ὃ. Sed locus videtur non sanus. Casaub.

Ibid. καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος] Locus librariorum errore inquinatus est, quare melius legeris, Κιμμερικὸς κόλπος, uti est in MSS. a quo etiam Cimmericus sinus dicitur ea freti pars, quæ est ad Mæotidis ostium. De qua emendatione dubitari non licet: Strabo enim sic appellari dicit totam freti partem, cui Mæotidis ostium imminet. Sic ut, juxta Strabonem, fretum hoc in duas dividatur partes, superiorem, angustam, quam ipse Mæotidis ostium, Ammianus Marcellinus angustias Panticapes appellat, lib. xxii. c. 8. p. 314. Edit. 1681. (male enim ibi Panticapes vulgo editur) et inferiorem, multo laxius patentem. Holstein. in Steph. p. 71.

17. ὃ ἐπέχει] Prior interpretes legisse videtur, πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ τῆς Μαιώπιδος τόμα, et ita supplevimus ex veteribus libris. Casaub.

18. ἡ Θεοδοσία] Videtur legisse apud Strabonem isto loco Stephanus, Θεοδοσία, quomodo Θεόγνιδος pro Θεόγνιδος dictum est. Stephani verba sunt, Θεοδοσία, Ταυρικὴ πόλις, παραλία. Στραβων, ζ. τὸ ἰδιὸν Θεοδοσιανὸς, καὶ Θεοδοσιεύς. Verum et Græci et Latini omnes Theodosiam nominant. Amm. Marcell. l. xxii. c. 8. Idem.

Ibid.] Theodosia urbs deserta est ante Arrianum, qui sub Adriano Imp. periplum fecit. (Arr. perip. p. 20. Edit. Hudson.) Anon. auth. perip. eam esse celebratam in πολλοῖς συγγραμμασιν scribit. Nunc autem, ait, Theodosia Alanica dicitur, vel in dialecto Taurica Ἀρδανδα, τοῦτ' ἐστὶν ἑπταδιός. (p. 5. Edit. Hudson.) Nomen autem Tauricum, Græco nomini Theodosiæ haud absimile, a Celtica deduci possit: viz. AR aruum, DAU Deus, et DA bonus, scilicet, aruum boni Dei. Quod nomen forsitan a fertilitate telluris habuit. Nunc Caffa dicitur, metropolis Crimeæ. Vide Beauplanum, Churcbill's Voyages, t. i. p. 583. Hudsonus autem observat Græcos posteriores τὴν Κάφαν a Theodosia distinguere. De situ et proventibus Theodosiæ, vel Caffæ, vide Chardin, t. i. p. 34. F.

25. σταδιοὶ περὶ πεντακοσίους] Arrianus hoc intervallum ait esse stadiorum septingentorum. Plinius, l. iv. cap. 12. longe aliter, Panticapæum Milesforum, a Theodosia MXXXV. pass. Sed puto in Plinii numeris esse errorem. Legitur autem in veteribus, σταδιοὶ πεντακόσιοι τεράκοντα. Casaub.

σίεες, καὶ τριάνκοντα· χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κάμας ἔχουσα, καὶ πόλιν εὐλίμενον, τὸ Νυμφαῖον καλούμενον· τὸ δὲ Παντικαπαίου λόφος ἐπὶ πάντῃ περικείμενος ἐν κύκλῳ σταδίων εἴκοσι· πρὸς ἑω δ' ἔχει λιμένα, καὶ νεώρια, ὅσων τριάνκοντα νεῶν· ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν· κτίσμα δ' ἐπὶ Μιλησίων· ἐμοναρχεῖτο δὲ πολλὸν χρόνον, ὑπὸ δυναστῶν τ' περὶ Λεύκωνα, καὶ Σάλαυρον, καὶ Παρισάδην, αὕτη τε καὶ αἱ πολλοὶ σιόχωροι καλοῦνται, πᾶσαι αἱ περὶ τὸ τόμα τ' Μαϊώπιδος ἐκατέρωθεν, μέχρι Παρισάδε, τῆς Μιθριδάτης ὡς ἔστιν ἄρχην· Ἐκαλοῦντο δὲ τύραννοι, καίπερ οἱ πολλοὶ ἐπιεικέως γενόμενοι, ἀρξάμενοι δὲ Παρισάδε καὶ Λεύκωνος. Παρισάδης δὲ καὶ θεὸς νενομίσται· τέτρω δ' ὁ μόνως καὶ ὁ ὕστατος, [ὅς] ἔχ' οἷός τε ὦν ἀντέχειν πρὸς τὰς βαρβάρους, φόρον παρατιθέμενος μείζω τοῦ πρότερον, Μιθριδάτη τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἧς ἐκείνη δ' ἡ βασιλεία γένηται Ῥωμαίοις ὑπὸ ἡγεμονίας. Τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ὅλη τῆς Εὐρώπης, μέρος δὲ καὶ ὅλη τῆς Ἀσίας. Τὸ δὲ τόμα τῆς Μαϊώπιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἀρχεται δὲ δὲ πρὸς μείζονος πλάτους, δὲ πρὸς ἐξομήκοντά περ σταδίων· κατὰ δὲ διαίρεσιν ἔκ τ' ὅτι περὶ Παντικαπαίου τόπων, εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τ' Ἀσίας, τὴν Φαναγορίαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολλὸν πενιχρότερον πορθμῶν· ἀφαιρεῖ δ' ὁ πενιχρὸς ἔστος τ' Εὐρώπην δὲ τ' Ἀσίαν,

Tota regio frumenti ferax est, habetque vicos, et urbem bono portu præditam Nymphæum. Panticapæum tumulus est circumquaque accolis relictus, ambitu in orbem stadiorum xx: versus orientem habet portum et navalia recipiendis ad xxx. navibus sufficientia: habet et arcem: Milesii condiderunt. Diu cum hæc urbs, tum alia omnia utrinque circa os Mæotidis oppida, unius dominio paruerunt, ut Leuconis, Sagauri, Parisadæ: qui tandem Mithridati summam rerum tradidit. Domini hi tyranni appellabantur, quanquam plerique iuste imperabant: primi fuerunt Leuco et Parisades: quem referens nomine ultimus, cum barbaris resistere non posset majus antiquo tributum exigentibus, Mithridati Eupatori imperium concessit: quo debellato, regnum in Romanorum venit potestatem: cujus regni major pars in Europa, aliqua tamen etiam in Asia est portio. Porro ostium Mæotidis nomen gerit Cimmerici bospori: et majore amplitudine incipiens, lxx. circiter stadiorum, qui a Panticapæo vicinis locis in proximam Asiæ urbem Phanagoream est tractus, in longe arctius fretum definit. Dividit autem Europam ab Asia fretum hoc, et Tanais

^a ἐπὶ δεστ Med. 2. ^b Σάλαυρον ex correct. Med. 2. ^c Παρισάδην Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corrigitur. ^d Παρισάδην Bre. Mosc. ^e ὁ μόνως Par. 2. Gron. Mosc. ^f ὅς deest Par. 2. Esc. Mosc. legitur in Eton. sed inter lineas. ^g Scripti, δ' ἔτι, et δ' ἐπὶ. Marg. Caf. δ' ἐπὶ Par. 1. Eton. ^h περὶ τὸ Esc. ⁱ MSS. τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

2. καὶ πόλιν εὐλίμενον, τὸ Νυμφαῖον καλούμενον] Stephanus hunc locum ita accipit, ut χώρα πᾶσα intelligatur de eo tantum agro, qui est inter Theodosiam et Panticapæum: et Nymphæum quoque urbem ibi esse. Sic ille, Νύμφαιον, πόλις Ταυρικὴ, μεταξὺ Παντικαπαίου μητροπόλεως, καὶ Θεοδοσίας, ὡς φησι Στράβων: recte Stephanus, ut ex Ptolemæo apparet. Νύμφαιον autem scribi malim quam Νυμφαῖον: et illo modo scribitur apud Stephanum, et Ptolemæum. Meminit Nymphæi et Plinius, l. iv. cap. 12. Casaub.

3. τὸ δὲ Παντικαπαίου] Panticapæi omnes Geographi meminere. Sed in codice Stephanico notatum reperio in plerisque manuscriptis legi Παντικαπαίου. Ptolemæus Panticapæam vocat. Stephanus ita dici annotat a flumine urbem præfluente: quanquam Marcellinus, l. xxii. c. 8. Hypani allui Panticapæum refert. Milesiorum autem esse κτίσμα etiam Plinius, l. iv. c. 12. et Marcellinus, l. xxii. c. 8. testantur. Idem.

Ibid. Παντικαπαίου] Plinius validissimam, Marcellinus matrem omnium harum urbium. Panticapæum appellat. Hodiernus vicus est Kerebe: Jeni-cale, Turcarum castellum, eundem fere situm tenet. F.

6. ἐμοναρχεῖτο δὲ] De regno isto hæc sunt quæ reperio, maxime apud Diodorum Siculum. Primi, quorum memoria in literis extet, regnasse videntur, qui vocati sunt Archæanactidæ. Horum regnum fuit annorum xlii. defuit anno iii. Olympiadis lxxxv. Successit his Spartacus. Regnavit hic annos vii. non xvii. ut male habent Diodori codices, in anno iv. Olympiadis lxxxvi. Excipit hunc Seleucus, qui annos tantum iv. regnavit. Seleucum alii postea excepere, quorum nomina nusquam reperio usque ad Satyrum Spartaci filium, qui annos xiv. regnavit, et diem suum obiit anno iv. Olympiadis xcvi. Reliquit filium Leuconem, qui annos xl. regnavit: cujus filius Spartacus iniit regnum post patris obitum circa annum iii. Olympiadis cvi. Successit Spartaco Parysades, regnavitque annos xxxviii. Hic moriens filios tres reliquit, Eumelum, Satyrum, et Prytanin. Satyrus, ut fratrum natu maximus, post parentis obitum circa annum iii. Olympiadis cxvii. regnum suscepit: sed a fratre Eumelo simul regno ac vita spoliatus, unicum tantum regnavit annum. Regnavit autem Eumelus post occisos fratres, annos vi. tum diem suum obiit, relicto regni hærede filio, cui nomen Spartaco. Hic regni gubernacula annos xx. tenuisse dicitur: ut obiisse videatur circa annum primum Olympiadis cxxiv. Atque in hoc definit Diodori historia, ut de reliquis Bosporanis regibus, sive tyrannis,

qui ante Parysadem fuerunt, nihil certi possit afferri: nisi quod videtur innuere Strabo, libro xi. p. 758. Edit. Amst. Pharnacen, Afandrum, et Polemonem, proximos Parysadi vixisse, et regnasse. Sed hos post Parysadem potius vixisse certum est ex Dione et Appiano. Illud certum est, Parisadem illi priori de quo ante dictum est ὁ μόνως, postremum regnasse. Hæc fere sunt, quæ in præsentia de regibus Cimmerii Bospori legisse memini: in quibus exponendis plusculum sum immoratus, quum viderem harum rerum ignorantia totum istum locum Strabonis fœde a Xylandro (quem docti viri postea sequuti sunt) esse inquinatum. Casaub.

7. Σάλαυρον] Lego, Σάτυρον, quod ex superioribus planum est, et ex lib. x. Idem.

8. καὶ Παρισάδην] Parisadem illum priorem intelligit, qui Spartaco successit. Idem.

10. μέχρι Παρισάδε] Hic est Parisades alter, ultimus Bosporanorum regum: quem Strabo appellat τῷ προτέρῳ ὁ μόνως. At Xylander, aliud agens cum hunc locum tractaret, ita hæc perturbat ac miscet, ut hominis alioquin eruditi νουθεσίαν nequeam satis admirari. Idem.

11. ἐπιεικέως γεγενοίτες] Quasi nomen tyranni solis malis regibus conveniat: quum tamen usus auctorum hoc non observet. Ipse lib. viii. p. 587. Edit. Amst. de Sicyone sic loquitur. Ἐλευανήθη δὲ πλείστον χρόνον· ἀλλ' αἱ τὴν τυράννην ἐπιεικέως ἀνδρᾶς ἔσχαται. Ego vero existimo omnium regum commune hoc fuisse, ut Tyranni appellarentur: qui, si fierent potentiores, tum illud prius nomen ἀπαξιώσαντες Reges sese appellabant, ut de Hercleæ tyrannis annotat Memnon. Idem.

13. ὁ μόνως] Lege, ὁ μόνως. Idem.

19. μέρος δὲ τι] De hac parte infra, lib. xi. p. 762, &c. Edit. Amst. Cur autem Cimmerius appelletur, libro i. p. 9. dictum est. Idem.

20. καλεῖται μὲν Κιμμερικὸς Βόσπορος] De Bospori appellatione vide quæ sunt annotata a scholiaste Apollonii ad illud carmen lib. ii.

ποιοῦν δὲ δὴντ' ἀνὰ Βόσπορον ἰθύνοντο. Idem.

21. ἀπὸ ἐξομήκοντά περ σταδίων] Videtur Bosporus Cimmerius modo arctari, modo laxari: hinc fit ut de ejus latitudine parum inter scriptores conveniat. Polybio est stad. xxx. Plinio, l. iv. c. 12. m. m. et d. pass. vel, ut alibi scriptum est apud eundem, xii m. d. Idem.

25. διαίρεσι δ' ἡ γῆ] Vide libro primo, de Tanai libro xi. Idem.

fluvius, qui e regione ejus a septentrione in Mæotidem defertur et in ostium ejus. Duobus autem ostiis Tanais se in lacum evolvit, distantibus inter se stadia circiter LX. Est et urbs Tanais, fluvio cognominis, maximum barbarorum secundum Panticapæum illa emporium. Naviganti in Bosphorum Cimmerium ad sinistram est Myrmecium oppidum, ad XX. a Panticapæo stadia: duplo hujus intervalli a Myrmecio abest vicus Parthenium, ubi fretum est angustissimum, circiter XX. stadiorum: eique opponitur in Asia vicus, Achilleum nomine. Hinc recto cursu si quis versus Tanain naviget, ad insulam quæ ad ejus jacet ostia, stadia sunt bis mille et CC, neque multo plura, si quis oram Asiæ legat: sed triplo amplius est, si quis in sinistra parte naviget ad Tanain præter litus: in qua navigatione etiam præter isthmum navigatur. Est autem ora Europæa tota deserta, dextra hominibus est frequentata. Totum Mæotidis paludis ambitum continere VIII. millia stadiorum traditum est. Magna autem Cherronesus, seu peninsula, Peloponneso et forma et magnitudine respondet. Bosphorani reguli eam tenent totam continentibus bellis attritam. Ante Bosphoranorum tyranni parvam obtinuerunt regionem, quæ est ad Mæotidis fauces et Panticapæum usque ad Theodosiam: maximam usque ad isthmum et sinum Carcinitem Tauri, Scythica gens: ac tota illa regio, et fere quidquid extra isthmum ad Borysthenem usque est, nuncupabatur parva Scythia: ob multitudinem autem eorum, qui versus nos Tyra ac Istro trajectis incolunt, portio terræ non exigua nomen Scythiæ parvæ accepit: Thracibus partim quia resistendo non erant concedentibus, partim ob soli incommoditatem, quod majori ex parte palustre est. At Cherronesi, exceptis montanis quæ juxta mare sunt ad Theodosiam usque, reliqua alia omnia plana sunt et uberis glebæ, ac præcipue frumentum copiose proferunt: nam ager ibi, quocunque fossore scissus, trigecuplum reddit. Tributi nomine solvebant Mithridati CLXXX. millia medimno-

ἡ δὲ Τάναϊς ποταμὸς, κατὰ τὸν περὶ ῥέων ὑπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τὴν λίμνην, καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς. Δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς, διεχέσας Ἀλλήλων ὅσον ἑκατὶς ἐξήκοντα· ἐστὶ δὲ καὶ πόλις ὁμωνύμως τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπορεῖον, μὲν τὸ Παντικαπαῖον. Ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσπλέουσι τὴν Κιμμερικὴν Βόσπορον, πελίκιον ἐστὶ Μυρμήκιον ἐν εἴκοσι σταδίοις ὑπὸ τῇ Παντικαπαίᾳ. Τῇ δὲ Μυρμηκίᾳ διπλάσιον διέχει πόλις Παρθένιον· καὶ ἡν πεντάτατος ἑσπλους ἐστὶν, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην, Ἀχίλλειον χαλεμύνην. Ἐντεῦθεν δ' εὐθύπλοια μὲν ὅτι Τάναϊν, καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον, σταδιοὶ διχίλιοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τῇ ἀριθμῷ τέττα πλέοντι· παρὰ τὴν Ἀσίαν πλέον δ' ἡ τριπλάσιον, ἐν ἀριστερᾷ πλέουσι, μέχρι τῇ Τανάϊδος, ἐν ᾗ παράπλω καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυται. Οὗτος μὲν οὖν ὁ περὶ πλεῖς ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην· ὁ δ' ἐν δεξιᾷ ἐκ ἔρημος· ὁ δὲ σύμπας τῇ λίμνης κύκλος ἐννακισχιλίων ἰσπεῖται σταδίων. Ἡ δὲ μεγάλη Χερρόνησος τῇ Πελοποννήσῳ ὡροσέοικε, καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος. Ἐχουσι δ' αὐτὴν οἱ τῇ Βοσπόρῳ δυνάσται κεκακωμένην πᾶσαν ὑπὸ τῇ συνεχῶν πολέμων· ὡς περὶ δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ εἶματι· τῇ Μαιώτιδος, καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας, τῇ Βοσπορείῳ τύραννοι· τὴν δὲ πλείστην μέχρι τῇ ἰσθμῷ καὶ τῇ κόλπῃ τῇ Καρκινίτῃ, καὶ Σκυθικὸν ἔθνος Ταυροὶ καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὐτῆς πᾶσα, σχεδὸν δὲ πᾶσα καὶ ἡ ἔξω τῇ ἰσθμῷ μέχρι Βορυσθένης, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλεῖστον τῇ ἐνθενδε περαινεμένων τὸν τε Τύραν, καὶ τῇ Ἰστρον, καὶ ἐποικέντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης σὺν ὀλίγῃ μικρᾷ ὡροσηγορεύθη Σκυθία· τῶν Θρακῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συλχερόντων, τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῇ χώρας· ἐλάδης γὰρ ἐστὶν ἡ πολλὴ αὐτῆς. Τῆς δὲ Χερρόνησος, πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ὅτι θάλαττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἡ γὰρ ἄλλη πεδιάς καὶ εὐχαιὸς ἐστὶ πᾶσα, σίτω δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχής· τριάκοντα ὅ γε ὑπὸ δίδωσι, ἂν τῇ τυχόντος ὀρυκτῇ χρυσομένη. Φόρον δὲ ἐτέλεον, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων Μιθρι-

^a σταδίων Med. 1. ^b ὁ εἰσπλους Med. 1. 2. Esc. ^c εὐθύπλοιοι Par. 2. ^d τὸν Τάναϊν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^e περὶ Med. 2. παρὰ τὴν Ἀσίαν &c. ad usque ἀριστερᾷ πλέουσι, desunt Bre. ^f ἡν δεest Eton. ^g κεκακωμένην τῆς ex correct. Med. 2. ^h τῇ τε Par. 1. Eton. ⁱ Καρκινίτῃ Par. 1. Eton. Καρκινίτῃ Esc. Καρκινίτῃ Par. 2. Παρηνίτῃ Med. 1. 2. ^k Ταυροὶ, Σκυθικὸν ἔθνος Par. 2. Med. 1. T. Sc. γένος Med. 2. et ex correct. ἔθνος. ^l πᾶσα αὐτῆς Par. 1. 2. Esc. Mosc. πᾶσα αὐτῆς Med. 1. αὐτὴ πᾶσα ex correct. Med. 2. ^m ἐπὶ τῇ Med. 1. 2. ⁿ εὐχαιὸς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. ^o γ' ἐν Par. 2. ^p χρυσομένη σφόδρα ex correct. Med. 2. ^q τὴν Esc. Med. 1. 2.

7. Μυρμήκιον] Myrmecium etiam reliqui Geographi commemorant. Ptolemæus vero ἄκρον τῆς Μαιώτιδος vocat. Parthenium habet idem Ptolemæus. Casaub.

19. ἐννακισχιλίων ἰσπεῖται σταδίων] Sustulimus turpem mendam. Legebatur enim, ὀκτακισχιλίων, et ita Xylander. Atqui lib. ii. p. 165. recte ἐννακισχιλίων editur, et ita etiam habent veteres. Arrianus, τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περιπλους ἐν κύκλῳ λέγεται, σταδίων ἀμφὶ τὴν ἐννακισχιλίων. Polybius tamen vulgatam lectionem tueri videtur: lib. iv. p. 427. Edit. Amst. ἥτις, ait de Mæotide, αὐτὴ κατ' αὐτὴν ὀκτακισχιλίων ἐστὶ σταδίων τὴν περιγραφὴν: nisi ibi quoque locus sit corrigendus. Mæotin sane maximam esse vel ex eo intelligas, quod mater ponti ab accolis olim vocata fuit. Dionysius, ver. 165.

καλεῖται δὲ μητέρα Πόντου.

Ἐκ τῆς γὰρ Πόντου τοῦ μύριον ἔλκεται ὕδωρ.

vocant autem matrem Ponti

Ex hac enim Ponti immensa trahitur aqua.

Plinius, l. vi. c. 7. Tanain ipsam Scythæ Sylin vocant, Mæo-

tin Temerinda, quod significat matrem maris. Idem.

Ibid.] Mæotis palus in circuitu habet fere 600 m. p. quod si parvulos sinus ad usque isthmum computes, 9000 stadia habebit. Hoc mare, quod variis nominibus dignoscitur, plerumque ab urbe hodierna ad ostium Tanais, vel Don, dicta Azak, vel Azak, nomen trahit. Vadosum est, nec profundum, cum litora sint plana; unde Polybius præfagium duxit paucis post sæculis limo penitus oppletum fore. De piscatu in Mæotide vide Charadin, t. i. p. 37. F.

27. αὐτῆς] Lege, αὐτῇ. Scripti αὐτῇ. Casaub.

30. καὶ ταύτης] Τῆς ἐντὸς Ἰστρον, ut paulo post ipse loquetur. Est ergo Scythia mitior duplex: altera (quæ proprie sic est appellata) ab istmo ad Borysthenem patet: altera a Borysthene ad τὰ ἐντὸς Ἰστρον. Idem.

37. διὰ τῇ τυχόντος ὀρυκτῇ] Hoc est, quamvis fulci minus alte fuerint ducti. Similis locus lib. xv. p. 1014. Edit. Amst. σπείρεσθαι τὴν γῆν ὑπὸ τῇ τυχόντος ὀρυκτῇ χαραχθεῖσαι, καὶ ὅμως φέρεσθαι τοῖς καρπῶν τέλειον καὶ καλόν. Idem.

δάτη· τάλαντα δ' ἀργυρίε^a διακόσια, σὺν τοῖς Ἀσι-
 ανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν^b Σινδικήν. Καὶ τοῖς φρόσ-
 γεν χερσίν· ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἕλλησι,
 καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἰ ταρχεῖαι. Λεύκωνα δέ
 φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας^c
 μεδίμων^c Ἀφροσίων, καὶ δέκα. Οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι
 καὶ Γεωργοὶ ἐκαλεῖντ' ἰδίως, ἀλλὰ τὸ οὖν ὑπερκειμέ-
 νες Νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασι, ἄλλοις τε^d καὶ
 ἵππειοις· ἵππειά δὲ καὶ τυρῶ, καὶ γάλακτι, καὶ ὀξύ-
 γάλακτι· (τῆτο δὲ καὶ^e ὄψημα^e εἶναι αὐτοῖς καλίσκου-
 ασθὲν πῶς)· διόπερ ὁ ποιητὴς Ἀπάλιας εἶρηκε τοὺς
 ταύτη γαλακτοφάγους. Οἱ μὲν οὖν Νομάδες^f πολε-
 μιῶν μᾶλλον εἰσιν, ἢ ληστρικοί· πολεμῶσι γὰρ ὑπὲρ τῶν
 φόρων· ὅτι πρὸς πάντας γὰρ ἔχουσιν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι
 γεωργεῖν, ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες^g
 τὰς σπουδαιωτάτους, μετρίους πινύς οὐκ εἰς πενιου-
 σίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ
 βίου· μὴ δίδόντων δὲ, αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Οὕτω γὰρ καὶ
 δικαίως ἄμα, καὶ ἀβίως ὁ ποιητὴς εἶρηκε τὰς αὐτοὺς
 τέτρες ἀνδρας· ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπειτακτεμένων,^h
 εἰδ' ἂν καθίστατο εἰς πόλεμον. Οὐκ ἀπειτακτεῖται
^b δὲ, δυνάμει πεποιδότες, ὥστε ἢ ἀμύνεσθαι ῥαδίως
 ὀπίστανται, ἢ καλύπτειν τὴν ἐφοδὸν· καθάπερ Ἀσάνδρον
 ποιήσας φησὶν Ὑψικράτης, ὅποτεν χρίσασθαι τὸν ἰσθμὸν
 τῆς Χερρόνησου, τὴν περὶ τὴν Μαίωπιδι, τριακοσίων ὄνταⁱ
 καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ὀπίστανται πύργους καθ' ἕκασ-
 τον σταδίων δέκα. Οἱ δὲ Γεωργοὶ ταύτη μὲν ἡμερώτε-
 ροὶ τε ἄμα, καὶ πολικώτεροι νομίζονται εἶναι· χρη-
 ματιστὰ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπὸ μύθοι, ληστῶν ἐκ
^k ἀπέχονται, ὅθεν τὴν τοῖσιν ἀδικίαν, καὶ πλεονεξίαν^l
 περὶ τὴν^m καὶ τὴν καλάριθμωσιν^m τόποι ἐν τῇ Χερρό-
 νησῳ, καὶ τὰ φρέγια ὑπὴρξεν ἂ καλεσκέασεⁿ Σκί-
 ληρος, καὶ οἱ παῖδες, οἷς περὶ καὶ ὀρμητικαῖς ἐχρῶντο
 περὶ τὰς Μιθριδάτε στρατηγὰς, Παλάκιον τε, καὶ
^o Χαῦνον, καὶ Νεάπολιν· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριον^o π,^o

rum, et talenta argenti cc. cum Asianis locis, quæ
 sunt apud Sindicem. Atque ex his locis olim in
 Græciam frumentum deportabatur, sicut et falsa-
 menta e Mæotide: et ferunt Leuconem Theodo-
 sia misisse Atheniensibus medimnos c.l.m. Idem
 Cherronesii peculiari nomine Agricola dicebantur,
 quod qui supra eos habitabant Numidæ essent,
 qui vescerentur cum aliis carnibus, tum equinis,
 ac caseo etiam et lacte equinis, et acido lacte,
 quo ii utuntur condimento, certa quadam arte pa-
 rato: itaque omnes, qui istas inhabitarent partes,
 poeta uno nomine Lactivoros dixit. Nomades
 bello magis quam latrocinii sunt dediti: bella
 gerunt propter tributa: agros enim suos colendos
 iis, quibus lubet, concedunt, contenti pro loca-
 tione certo stipendio, eoque non ad abundantiam,
 sed ad necessarios quotidianæ vitæ usus temperato:
 et non persolventibus bellum inferunt. Ita simul
 et iustos, et minimo viventes (Abios) eos poeta
 appellavit: nam arma nunquam caperent pensione
 sibi persoluta. Quod autem stipendia non solvunt
 alteri, faciunt viribus suis confisi, quia aut propul-
 sare adventantes, aut etiam aditu arcere se posse
 sentiunt: id quod Afandrum fecisse scribit Hypsi-
 crates, qui isthmum peninsulæ ad Mæotidem,
 ccc.lx. stadia longum, muro ducto munierit, denis
 turribus in singula stadia constitutis. Sed Agri-
 colæ, qui ibi sunt, etsi videntur mansuetiores esse
 ac civiliores, tamen lucro dediti, et mare tractan-
 tes, latrocinii non abstinent, aliisque id genus
 injuriis, et aliorum defraudationibus. Præter enu-
 merata Cherronesi loca, alia etiam castella fuerunt,
 quæ Scilurus et filii ejus exstruxerant, iisque ad-
 versus Mithridatis legatos belli arcibus usi sunt:
 Pallacium, Chauum, Neapolis: fuit et Eupato-

^a τριακόσια ex correct. Med. 2. ^b Σινδικήν Par. 1. ^c Ἀφροσίων Efc. ^d καὶ τοῖς Med. 1. 2. Eton. Efc. ^e ὄψημα Par. 1. Med. 2. Eton. Efc. ^f Scripti, πολεμικοί. Marg. Cas. ^g φόρων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^h δ' οἱ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ ἐπιστάνται Med. 1. ^k Scripti, ἀπόχρηται. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^l καὶ deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^m τῶν Par. 1. Eton. τόποις Par. 2. Efc. Mosc. Lege, πρὸς δὲ τοῖς καταρτίσμασι τόποις ἐν τῇ Χ. V. ⁿ Σκί-
 λουρος Par. 2. Med. 1. 2. Σίλουρος Efc. ^o Χαῦνον Par. 1. 2. Gron.

1. τάλαντα δ' ἀργυρίε διακόσια] Locus in Græco corruptus: legi, ἀργυρίου διακόσια: notas puto non eo, quo debuit, genere extulisse librarium. Sicut et in Leuconis modis aberratum apparet. Epitoma habent c.l.m. quas secutus sum. Xyland.

5. μυριάδας μεδίμων διακοσίων] Epitome sic habet, Καὶ Λεύ-
 κωνά φασιν πέμψαι ἑνὲνθεν Ἀθηναίοις, σίτου μεδίμους ιε. Sed de Leu-
 cone et ingenti vi frumenti quam ille non semel Athenas misit,
 vide Demosthenem in oratione contra Leptinem. Non probo
 autem lectionem Epitomes, quæ habet xv. pro ccx. nam etsi
 hæc summa ingens est: eam tamen confirmant quæ refert super
 hoc Demosthenes. Casaub.

7. καὶ Γεωργοί] Huc pertinet quod ait Pomponius, l. ii. c. i.
 Nomadas et Georgos, flumine Panticape determinari. Idem an-
 notat et Plinius. Idem.

10. κατασκευαδὲν πῶς] Rationem conficiendi oxygalactis docet
 Columella, lib. xii. cap. 8. si modo ea est, qua fiebat a
 Scythiis. Vide et Plinium, l. xxviii. c. 9. ac medicos.
 Idem.

13. ὑπὲρ τῶν φόρων] Non est dubium quin recte sic emenda-
 verim: ὅρων enim et ἐπιτρέψαντες sententiæ adversantur, pro
 quibus φόρων et ἐπιτρέψαντες restitui. Et mox, ἐπεὶ τῶν γε φόρων
 pro ἵππ, ac ὁ ante δυνάμει expunxi, sententiæ corruptelam.
 Xyland.

20. τῶν γε φόρων ἀπειτακτεμένων] Solet Strabo dicere ἀπει-
 τακτεῖν τὰς φόρους, pro eo quod Arrianus dicit, τὴν φρεῖαν τῶν φόρων

ἀκριδὲν. Casaub.

Ibid.] Ἀπειλάειν est moderate se gerere in imponendo tributum,
 secundum Villebrunium. Malim esse negativum ante δυνάμει. F.

23. καθάπερ Ἀσάνδρον] Afander hic est, opinor, quem testa-
 tur Lucianus (in Macrobi. p. 220. t. ii. Edit. Amst.) a Cæ-
 sare Augusto pro ethnarcha, regem Bospori esse constitutum:
 de quo sunt accipienda quæ scribit Dio, libro xlii. pag. 206.
 et l. iv. pag. 538. Edit. 1606. et Appianus, in Mithridatico.
 Casaub.

25. τριακοσίων ὄντα καὶ ἐξήκοντα σταδίων] Isthmus, qui dicitur
 Precopienfis a castello Precop, vix in latitudine duas leucas
 Gallicas excedit. (Vide Mansstein's Russia, p. 106.) Quod ad
 numerum igitur stadiorum attinet, corrigendus est Strabo, nisi
 mare multum telluris absorperit. F.

31. πρὸς δὲ καὶ τὴν καταρτίσιν] Divinavi de sensu: πρὸς δὲ τὴν
 καταρτίσιν. Xyland.

Ibid. τόποις ἐν] Legebam, τῶν ἐν τῇ. Scripti habent τὸν τόπον.
 Casaub.

34. Παλάκιον] Plinius Palaciam vocat. An est Ptolemæi
 Badatium, literis aliquot per errorem immutatis? Idem.

Ibid. καὶ Χαῦνον] Chauum et Neapolin, nec Plinius, nec Pto-
 lemæus, nominant: nisi forte Neapolis sit Νέον τεῖχος Ptole-
 mæi, quod ille ad isthmum collocat. Idem.

35. Εὐπατόριον τῇ] Ptolemæο, Εὐπατορία. Idem.

1. Μιθριδάτε

rium, a Diophanto conditum, qui Mithridatis ducebat exercitum. Est autem promontorium a Cherronesitarum muro distans stadiis fere xv, finum efficiens sic satis magnum, qui urbem versus inclinat: supra hunc est lacus marinus, salinas habens: ibi erat etiam Ctenus. Quibus locis ut potirentur regii a Scythis obsessi, promontorio dicto praesidium imposuerunt, loco muris munito, et fauces sinus usque ad urbem aggere ingesto complaverunt, ut facile pedestri itineri aptae essent, et ex duabus urbibus una quodammodo fieret: atque ita minore negotio Scythas arcuerunt. Cum autem hi et murum quo interclusus erat isthmus ad Ctenuntem aggredierentur, et ingestis calamis fossam implerent, regii quantum ab his interdiu quasi ponte facto stratum fuerat noctu incenderunt, ac tantisper restiterunt, donec tandem victoriam consequerentur. Nunc sub rege Bospori, quem Romani constituerunt, omnia sunt. Peculiare hoc omnibus Scythicis et Sarmaticis est gentibus, quod equos castrant, ut eo habeant eos ad parendum mansuetiores: sunt enim parvi, verum acres admodum, et contumaces. Venationes habent, in paludibus cervorum et aprorum, in campis onagrorum et caprearum. Est et hoc singulare, quod aquila iis in regionibus nulla existit. Habent autem animal quadrupes, quod ab iis Colos dicitur, magnitudine inter cervum et arietem media, album, cursu quam illa velocius, quod naribus aquam in caput haurit, ibique per dies complures refervat, ita ut facile vivat in locis aquae expertibus. Talis ergo est universa portio Europae extra Danubium, inter Rhenum et Tanain fluvios, ad Ponticum usque mare, et paludem Maotidem.

Supereff ea Europae pars, quae intra Istrum sita, et in orbem ambiens mare, ab intimo sinus Adriatici incipiens usque ad Sacrum Istri ostium porrigitur: qua continetur Graecia, et Macedonica ac Epiroticae gentes: tum quae supra has ad isthmum pertingunt, et ad mare utrinque alluens Adriaticum ac Ponticum: nimirum ad Adriaticum Illyricae

κίσαυλος Διοφάντε^a Μιθριδάτε στρατηγῆτος· ἐστὶ δ' ἄκρα διέχουσα τῆς Ἰ. Χερρόνησιτον τέχνης, ὅσον πενήκαίδεκα σταδίας, κόλπον^b ποιεῖσα εὐμεγέθη ἰεῦνται πρὸς τὴν πόλιν· τέτων δ' ὑπέρκειται λιμνοθάλαττα, ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ^c Κτενὺς. Ἰν' οὖν ταῦτ' ἔχουσιν οἱ βασιλικοὶ πολιορκημένοι, τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρεὰν ἐγκατέστησαν, τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ σῶμα τῆς κόλπου τὸ μέγιστον^d πᾶσι διέχουσαν, ὥστε πεζεύεσθαι ῥαδίως, καὶ πρὸς τὴν πόλιν μίαν εἶναι πόλιν^e ἔξ ἀμφοῖν· ὅκ δὲ τέττε ῥῶον ἀπεκράντο τὰς Σκυθίας· ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ διατειχίσματι τῆς ἰσθμῆς^f τῆς πρὸς τὴν Κτενῆν^g προσέβαλον, καὶ τὴν πόλιν ἐνέχεν καλὰ μὲν, τὸ μετ' ἡμέραν γυφωθὲν μέρος, νύκτωρ ἐνεπίμπρασιν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντιῆχον^h [τέως]ⁱ ἕως^j ἐπεκράτησαν. Καὶ οὖν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσποριανῶν βασιλεῦσιν, οὓς Ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν. Ἰδιον δὲ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαρματικῆς παντὸς ἔθνος, τὸ τὰς ἵππους^k ἐκτρέμειν εὐπείδειας χάριν· μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὅσους δὲ σφόδρα καὶ δύσσιθις. Θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλεσιν ἐλάφων καὶ σὺν ἄλλοις· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάντων, καὶ δορκάδων. Ἰδιον δὲ καὶ τὸ, αἰτὸν μὴ γίνεσθαι ἐν ταῖς τοποῖς τέτοις. Ἐστὶ δὲ τῆς τετραπόδων ὁ καλεόμενος Κόλος, μετὰ τὴν ἐλάφην καὶ κριὸς τὸ μέγεθος, λευκός, ὁξύτερος^l τέτων τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἴτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους, ἅς ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥαδίως. Τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς Ἰστροῦ πᾶσα, ἡ μετὰ τὴν^m τῆς Ῥήνης καὶⁿ τῆς Τανταίδος ποταμοῦ, μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης, καὶ τῆς^o Μαίωτιδος.

Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἡ ἐντὸς^p τῆς Ἰστροῦ καὶ τῆς κύκλῳ θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς μυχῆς τοῦ Ἀδριατικῆς, μέχρι τῆς ἱερᾶς σῶματος τῆς Ἰστροῦ, ἐν ἣ ἐστὶν ἡ τε Ἑλλάς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ὑπὲρ τέτων πρὸς τὴν ἰσθμὸν καθήκοντα, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα θαλάτταν, τὴν τε Ἀδριατικὴν, καὶ τὴν Ποντικὴν πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν,

^a Μιθριδάτε Par. 1. ^b ποιεῖσα Par. 1. ^c τέττε Par. 2. Bre. Med. 1. τῆ Med. 2. ^d Κτενὺς ἢ. Ἰν' ἢ Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Efc. ^e Lego, Ἰν' ἢ ἀντιῆχον. Marg. Cas. ^f τῆ deest Med. 1. 2. ^g προσέβαλον Med. 2. ^h ἐκτρέμειν Med. 2. ⁱ Βοσποριανῶν Efc. ^k ἐς ἢ Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^l Vulgo, τέμνειν. Marg. Cas. sic Med. 2. ^m τῆ deest Med. 2. ⁿ τῆ deest Med. 1. 2. ^o τῆ deest Efc. ^p εἰς Med. 2.

1. Μιθριδάτε. Vide num sit legendum, Διοφάντε τῶν ὑπὲρ Μιθριδάτε στρατηγῆτος? Casaub.

4. λιμνοθάλαττα. Lacus in mare per ostium se exonerans. Exposuimus alibi hanc vocem. Voce ἀλοπήγιον utitur non uno loco. Idem.

5. ὁ Κτενὺς. Portus Ctenus, de quo paulo ante. Idem.

6. ταῦτ' ἔχουσιν. Lego, ἀντιῆχον, quam lectionem vel frequentia illa confirmare possint, καὶ ἀντιῆχον τέως ἕως ἐπεκράτησαν. Idem.

22. αἰτὸν μὴ γίνεσθαι. Aquila, quae in summis montium jugis nidificat, semper campestria fugit. F.

23. Κόλος. Videtur scribendum, κῶλος. Nam ita apud Athenaeum non uno loco scribitur, libro v. c. 7. in fine, ubi συνωρίδας κῶλων λευκῶν commemorat. Casaub.

Ibid.] Κόλος Strabonis videtur esse quaedam Alcis Europae varietas. Certum est hoc animal esse velocissimum, naribus maximis praeditum. In climatibus autem diversis diversa est Alcis magnitudo. De ceteris animalibus Scythiae Strabo fides. Graeci tamen Scriptores (et inter eos Aristoteles et Theophrastus) multa de Tarando mira protulerunt: magnitudine praegrandi esse, ad instar bovis; caput habere cervi, sed latius; colorem cutis mutabilem. Haec omnia noster

ut figmenta Graecorum praeterit. Hoc animal tamen est certe cervus Tarandus Linnæi, cornibus ramosis, recurvatis, teretibus, summitatibus palmatis: apud nos dicitur Reindeer. In primis annis fuscum colorem habent, deinde candidiores fiunt. Exinde Graeci Tarandi colorem esse mutabilem finxerunt. Fatendum est quod cervus Tarandus non in partibus Europae antiquitus notis hodie invenitur. Olim autem haec animalia latius in Europa et Asia meridiem versus evagata sunt. (Zimmermanni Zoolog. geogr. 4to. p. 283.) De fertilitate Chersonesi, nunc Crimeae, de moribus incolarum, ceterisque ad Scythiam pertinentibus, cum recentioribus Strabo prorsus convenit. F.

32. κύκλῳ θαλάττης. Ita loquitur quasi de Cherroneso quadam: ideo etiam paulo post isthmum appellat, quod est terrarum ab intimo Adriatici maris recessu, ad eam Ponti partem, quam ingreditur Sacrum Danubii ostium. Vide mox ad Epit. Simili ratione divisit libro sequenti Graeciam in eas quas vocat peninsulas. Casaub.

35. καὶ τὰ ὑπὲρ τέτων πρὸς τὸν ἰσθμὸν καθήκοντα. Scribendum credo, πρὸς τὸν ἸΣΤΡΟΝ. F.

Ibid. καὶ τὰ ὑπὲρ ταύτων πρὸς τὸν ἰσθμὸν. Tyrwhitti emendatio sensum lucidior, ut opinor, reddit. Non autem praesenti lectioni prorsus obsto. F.

τὰ Ἰλλυρικά· πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν, μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου, τὰ Θράκια, καὶ εἴ τινα τέτοις ἀναμέμικται Σκυθικά, ἢ Κελτικά. Δεῖ δ' ὅτι τῇ Ἰσθμῷ τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι, τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περὶ δευτέρῳ τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ, τὰ συνεχῇ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἀλπεσι, καὶ Γερμανοῖς, καὶ Δακκοῖς, καὶ Γέταις· δίχα δ' ἂν τις καὶ ταῦτα διέλθοι. Τρόπον γὰρ τινα τῷ Ἰσθμῷ περὶ Ἑλλάδα ἐστὶ τὰ τε Ἰλλυρικά, καὶ τὰ Παιονικά, καὶ τὰ Θράκια ὅρη, μίαν πῶς γραμμὴν ἀποτελεῖντα, διήκουν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου, μέχρι πρὸς τὸ Πόντον· ἥς περὶ σάρακπα μὲν ἐστὶ μέρη, τὰ μεταξὺ τῇ Ἰσθμῷ καὶ τῷ ὄρει πρὸς νότον δ' ἢ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχὴς βάρβαρος, μέχρι τῆς ὀρεινῆς. Πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ, τὸ Αἰμόν ἐστι ὄρος, μέγιστον τῷ ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πῶς διαιρῶν τὴν Θράκην· ἀφ' ἧς φησὶν ὁ Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάσσιας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ ὅτι τὸ διχάζημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ τὰ ὅπισκο-τῶντα πολλά. Πρὸς δὲ τῷ Ἀδρίᾳ, πᾶσα ἡ Ἀρδεία σχεδὸν πᾶσι, μέση δ' ἡ Παιονία· καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή· ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ὅτι μὲν τὰ Θράκια ἢ Ροδόπη, ἄμωρον ὑψηλὸν ὄρος μὲν τὸ Αἶμον, ὅτι δὲ γάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά, ἢ τε τῶν Αὐταριατῶν χώρα, καὶ ἡ Δαρδανική. Λέγων μὲν δὴ τὰ Ἰλλυρικά πρῶτα, συνάπτονται τῷ τε Ἰσθμῷ, καὶ ταῖς Ἀλπεσι, ἀ καίται μεταξὺ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Γερμανίᾳ, ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λίμνης καὶ καὶ οὖν Οὐίνδολίκης καὶ Ραιτούς καὶ Τονίους. Μέρος μὲν δὴ πᾶσι τῆς χώρας ταύτης ἡρῶσαν οἱ Δακοὶ καταπολεμήσαντες Βοῖες καὶ Ταυρίσκις,

gentes: versus alterum, usque ad Propontidem et Hellepontum, Thraciæ, et si quæ eis admixtæ sunt Scythicæ aut Celticæ. Est autem initium repetendum ab Istro, ac deinceps ordine recensenda, quæ enarratis jam locis sunt proxima: nimirum quæ confinia sunt Italiæ, Alpibus, Germanis, Dacis, Getis. Verum hæc quoque in duas partes diducere licet. Etenim quodammodo æquabiliter ubique ab Istro distantem lineam conficiunt Illyrii, Pannonii, ac Thracii montes, ab Adria ad Pontum usque pertinentem: a qua versus septentrionem est quod inter montes et Istrum interjacet regionis: versus meridiem Græcia et huic contiguous barbarorum sedes ad montes usque. Atque ad Pontum quidem pertingit Æmus mons, maximus eorum, qui in istis sunt partibus, atque cellissimus, mediam fere dividens Thraciam: ab hoc Polybius utrumque mare cerni falso ait: nam et magnum est ad Adriam usque intervallum, et quæ visum impediunt multa. At vero ad Adriam, tota pæne est Ardia, ac media Pannonia, ipsa quoque sublimis tota. In utramque inde partem, in Thracia mons est confinis Pannonibus Rhodope, post Æmum maxime altus: in altera parte versus septentrionem Illyricum est, et Autariatæ, ac Dardanica gens. Primum itaque Illyrica exponamus: quæ et Istrum et Alpes attingunt, sita in medio Italiæ et Germaniæ, incipientia a lacu, qui apud Vindelicos est, et Rhætos, et Tœnios. Hujus regionis partem vastam desertamque reddiderunt Daci, debellatis Boiis et Tauriscis, Gallicis genti-

^a Δαξὶ Med. 2. ^b ὁ Αἶμος Med. 2. ^c μέγα πρὸς τὸν Ἀδ. Esc. Mosc. μ. τὸ πρὸς τὸν Ἀδ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^d τὶ δεest Par. 1. Esc. ^e Αὐταριατῶν Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^f τῆς τε Med. 2. ^g Οὐίνδολίκους Bre. ^h Τονίους Par. 1. ⁱ Δά- κες Med. 2.

7. δίχα δ' ἂν τις] Ait, quod superest describendum de continenti Europæ in duas partes posse commode dividi, quum montes Illyrii, Pannonii, et Thracii, ab occasu in ortum continue porrecti, et Danubio fere paralleli, quicquid superest continentis Europæ in duas partes dissecant: quarum altera istis montibus erit ad aquilonem, altera ad austrum. Atque hi sunt montes, quos initio hujus libri diximus Alpium nomine apud Melam contineri. Casaub.

14. πρὸς μὲν οὖν] Describit pingui Minerva illam ῥάχιν quam diximus. Extremorum, inquit, alterum, quod est ad Pontum, efficit mons Æmus, alterum, quod est ad Adriam, Ardia regio intra montes sita: media est Pannonia. Idem.

16. ἀφ' οὗ φησὶν ὁ Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάσσιας, ἐκ ἀληθῆ λέγων, ab hoc Polybius utrumque mare cerni falso ait] Perit locus Polybii, quo tale ἀτόπημα posuerat: vellem verba Polybii posuisset Strabo. Si tamen nihil aliud dixit, quam quod scribit Strabo, non sequitur eum intellexisse de mari Pontico et Adriatico, sed de Ponto et Propontide forte id dixerat, quod non est impossibile. Palmer.

Ibid. ἀφ' ἧς φησὶν ὁ Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάσσιας] Ait Palmerius non esse impossibile videri simul Pontum et Propontidem. Imo ita est. Nam ipse utrumque mare facile perspexit ex monte qui Fano olim imminabat a dextera Bospori parte versus Pontum navigantibus, quod et tu experiri poteris si aliquando illuc perrexeris. Ant. Galandius, in Epistola ad Daniel. Coffonium, pag. 34. Memoria Coffonianæ. Anon.

Ibid.] Strabo certe per sequentia vult Polybium Adriaticum mare et Pontum intelligere. Mallem putare, quendam auribus Polybii illufisse, quam Strabonem a sensu authoris tam longe aberrare. F.

19. Ἀρδεία] Hunc locum non assequor: idem est in epitomis. Certe quidem infra Ἀρδίον ὄρος, mons Ardius, ponitur mediam fecans Dalmatiam. Autariatæ legendum ex Stephano et aliis, ipsaque epitoma. Τονίους non intelligo. Critofirus supra Crita-

firus, et Parisus Marifus appellabatur: ego nihil mutavi. Ocrum quidem pro ἀκρα reponere et Geographiæ ratio iussit, et epitomarum fides. Xylander.

Ibid. ἡ Ἀρδεία] Stephanus videtur legisse, Ἀρδία, hunc locum citans. Casaub.

20. ἡ Παιονία] Xylander, quos Strabo Παίονας et Παννονίους appellat, eosdem putavit esse, et indiscriminatim tum hos, tum illos, Pannonios vocat. Sed fallitur vehementer. Nam Pæoniam Macedoniæ et Thraciæ faciunt Geographi finitimam: Pannoniam procul hinc summovent ad μυχὸν fere Adriatici sinus, ubi est Segestica. Nec aliter Ptolemæus docet, nec Plinius. Est autem error antiquus eorum, qui Pæonas et Pannonios confundunt: non ferendus tamen, si Dionis, qui post patrem Pannoniæ præfuit, et loca illa diligenter oculis lustravit, ulla fides. Is, libro XLIX. pag. 413. Edit. 1606. postquam docuit Romanos a pannis appellasse Pannonios, eos qui νέμονται πρὸς τῇ Δαλματίας πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσθμὸν, ἀπὸ Νωρικῆ μέχρι τῆς Μυσίας τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ, subjicit mox, de isto Græcorum errore, τῶν δὲ δὴ Ἑλλήνων τινὲς τὰλη-δὲς ἀγνοήσαντες, Παίονας σφῶς προσείπον, ἀρχαίᾳ μὲν πού τοῦ προσή-ματος τέττι ὄντος, ἢ μέντοι καὶ ἐκεί, ἀλλ' ἐν τῇ Ροδόπῃ καὶ πρὸς αὐτὴ τῇ Μακεδονίᾳ τῇ νῦν μέχρι τῆς θαλάσσης· ἐφ' οὗπερ καὶ ἐγὼ ἐκείνους μὲν Παίονας, τοὺτους δὲ Παννονίους, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς, καὶ Ῥωμαῖοι σφῶς καλοῦσι, προσαναγορεύσω. Certe quidam Græci, veritatis ignari, Pæones eos vocarunt, quod ipsum quidem nomen antiquum est, non tamen istius populi, sed ejus qui ad montem Rhodopen, et Macedoniam maritimam (sic enim nostro tempore vocatur) habitant. Quapropter hos ego Pæonas, istos Pannonios nominabo, sicuti et ipsi sese, et Romani eos appellant. Idem.

28. Τονίους] Ubi sunt isti Tœnii, aut quisnam e veteribus eorum meminit? Profecto non aliud sunt, quam imperiti librarii partus: quare tollatur corrupta vox, et legatur, καὶ Βοῖους, Strabo mihi auctor, qui hoc ipso libro accolat hujus lacus recensens, Rhætos, Vindelicos, et Boios nominat. In vet. lib. erat, καὶ Ἑλεπτινούς. Docti judicent. Idem.

bus Critasiro subjectis, qui eam sibi vindicabat regionem, quanquam amnis distingueret Parifus, qui a montibus in Istrum defluit per Scordiscos Gallos. Hi enim permixti Illyricis ac Thracibus habitabant. Verum illos Daci deleverunt, his sæpe usi sunt focis. Reliqua versus septentrionem et orientem tenent Pannonii, usque ad Segestica et Istrum: verum reliquas plagas magis extenduntur. Urbs Pannoniæ est Segestica ad confluentes sita multorum amnium, navigabilium omnium, arx belli in Dacos opportuna: sita est enim sub Alpibus, quæ ad Iapodes usque porriguntur, gentem partim Gallicam, partim Illyricam: atque inde multi labuntur fluvii, deferentes ad urbem cum alias, tum Italicas merces. Nam ab Aquileia trans Ocrum Naupontum usque Tauriscorum oppidum, quo vehicula perveniunt, transitus est stadiorum cccL, aut, ut aliis videtur, quingentorum. Est autem Ocrum pars Alpium a Rhætis ad Iapodes porrectarum humillima: apud Iapodes rursus se attollunt montes, et vocantur Albii. Similiter trajectus montis est a Tergesta vico Carnico ad lacum Lugeum. Vicinus autem Nauponto fluvius est Corcoras, qui merces excipit: atque hic in Savum influit, Savus in Dravum, hic in Noarum apud Segestica: inde Noarus augetur, hausto Calapi amne (qui ex Albio monte per Iapodas delabatur) inque Danubium apud Scordiscos exit. Navigatio fere est versus septentrionem. Iter

ἔθνη Κελτικὰ, καὶ ὑπὸ Ἀκριτοσίρῳ ὁράσονται εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καὶ περ ποταμῶν διέρχοντος τῆς Παρίσου, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ὅτι τὸ Ἰστρον καὶ τὸν Σκορδίσκου καλεμένους Γαλάτας· καὶ ὅς ἐστι τοῖς Ἰλλυριοῖς ἔθνησι, καὶ τοῖς Θρακίοις, ὥκησαν ἀναμίξαι. Ἄλλοι δὲ κείνους μὲν οἱ Δάκοι κατέλυσαν, τέτοις δὲ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. Τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Παννόνιοι, μέχρι τῆς Σεγεστικῆς καὶ Ἰστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἑω· πρὸς δὲ τὰλλα μέρη ὁπίπλεον ἀφαινεύουσιν. Ἡ δὲ Σεγεστικὴ πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν συμβολῇ ποταμῶν πλεόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐφυὲς ὁρμητήριον τῷ πρὸς Δακὸς πολέμῳ ὑποπέπλωκε. καὶ τοῖς Ἀλπεσιν, αἱ ἀφαινεύουσι μέχρι τῶν Ἰαπόδων, Κελτικῶν τε ἅμα καὶ Ἰλλυρικῶν ἔθνησι· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολλοὶ κατὰφεροντες εἰς αὐτὴν τὸν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον· εἰς γὰρ τὸ Ναύποντον ἔξ Ἀκυληίας ὑπερθεῖσι τιῶν ὅκταν εἰσὶ σταδίοι τετρακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἀρμάμαξαι κατὰγίνονται, τὴν Ταυρίσκων οὖσαν κατὰκίαν· ἐνιοὶ δὲ φασὶ πεντακόσιους· ἡ δὲ ὅκτα ταπεινότερον μέρος τῆς Ἀλπεῶν ἐστὶ τῶν ἀφαινεύουσιν ἀπὸ τῆς Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν ἑαίρεται τὰ ὄρη πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι, καὶ καλεῖται Ἀλβία. Ὀμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς Τεργέστης κόμης Καρρικῆς ὑπερθεῖσις ἐστὶ, ἀφ' ἧς τῆς Ὀκρας εἰς ἑλὸς ἀγέων καλέμενον. Πλησίον δὲ τῆς Ναυπόντου ποταμός ἐστι Κορκόρας, ὁ δεχόμενος τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὴν Σαῶν ἐμβάλλει, ἐκείνος δ' εἰς τὴν Δρεβόν· ὁ δὲ εἰς τὴν Νόαρον, καὶ τὴν Σεγεστικὴν. Ἐντεῦθεν δ' ἡδὴ ὁ Νόαρος ὡς πλῆθος προσλαβὼν τὴν ἀφ' ἧς Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τῆς Ἀλβίας ὕδατος Κάλαιον, συμβάλλει τῷ Δανυβίῳ καὶ τῷ Σκορδίσκῳ· ὁ δὲ πλεὺς τὰ

^a Κριτοσίρῳ Par. 1. Eton. Κριτοσίρῳ Bre. Ἐκρετοσίρῳ Med. 1. Efc. Mosc. Κριτοσίρῳ Med. 2. sed Med. 1. et 2. habent ex correct. Κριτοσίρῳ. ^b φάσκοντες Par. 2. Efc. Mosc. φάσκοντες Gron. et ex correct. Med. 1. ^c Παρήσου Efc. ^d ἀναμίξαι Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e Δάκοι Med. 2. et sic infra semper. ^f καὶ Par. 2. Med. 1. Eton. Efc. ^g Αἰγυπτίῃς Efc. ^h καὶ τῇ Med. 2. ⁱ Ναύποντον Efc. et sic infra. ^k ἄκταν Par. 1. 2. Bre. ^l αἱ deest Med. 2. ^m MSS. κατὰκίαν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ⁿ MSS. πεντακόσιους. Lego, τετρακόσιους. Marg. Caf. πεντακόσιοι Par. 1. 2. Efc. φ'. Med. 1. ^o ἀκταν Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. et sic infra. ^p Vulgo, ταπεινότερον. Marg. Caf. ^q ἐντεῦθεν δ' Med. 1. ^r Τεργέστη Par. 2. ^s ἀγέων Bre. ^t MSS. Κορκόρας. Marg. Caf. ^u Σαῶν Par. 1. Eton. Σαῶν Med. 2. ^x τὸν deest Par. 1. ^y πλῆθος Par. 1. 2. Bre. Med. 1. Gron. Eton. Efc. Mosc. πλῆθος Med. 2. et ex correct. πλῆθος. ^z Δανυβίῳ Par. 1. 2. Med. 1. Eton. et sic infra.

1. φάσκοντι] Legendum, φάσκοντες. Id et ex superioribus liquet, et ipse ἑλληνισμὸς arguit: σφετέραν enim cum φάσκοντι cohaerere nequit, si credimus Grammaticis: a quibus eo nomine vapulat Apollonius, qui dixit libro iii. Τὸν δ' ἀπαμείρωμεν σφετέρων κτέρας, quum dicendum fuisset ἐν. Quanquam non me fugit, quantum hac in parte sit Grammaticis tribuendum, quorum auctoritatem non poetæ tantum neglexerunt, sed alii quoque auctores. Casaub.

2. τῇ Παρίσῳ] Lego, Μαρίσῳ, ut supra, p. 439. Idem. Ibid.] Legendum est certe, Parifus, non Marifus. Situs autem huius fluvii non notus est. F.

9. Ἡ δὲ Σεγεστικὴ] Vide finem lib. iv. p. 291. in tractatu de Alpibus. Casaub.

Ibid.] Segestica prope Sisciam. F.

11. εὐφυὲς ὁρμητήριον] Supra, lib. iv. p. 291. κεῖται δὲ ἡ πόλις εὐφυὲς πρὸς τὸν κατὰ τῶν Δακῶν πολέμον. Casaub.

16. εἰς γὰρ Ναύποντον] Legendum, Ναύποντον, ut ad lib. i. diximus. Idem.

19. πεντακόσιους] Lego, τετρακόσιους, ex lib. iv. p. 292. Vide ibi de Ocrum. Idem.

25. Πλησίον δὲ τοῦ Ναυπόντου] Mira geographiæ fluviorum perturbatio. Corcoras fl. qui hodie Gurk, in Savum influit: non autem Savus in Dravum, uterque enim Danubium intrat. Brown's Trav. p. 89. Ortellii Thef. Geogr. v. Savus. F.

Ibid. Ναυπόντε] Legendum hic quoque, Ναυπόρτε. Casaub.

26. Κορκόρας] Vox ista Κορκόρας, pro qua etiam nonnulla manuscripta exemplaria habent Καρκόρας, corrigenda videtur in

Χαραδρῶδης. Ph. Cluverius, Italiae Antiquae l. i. c. 32. p. 349. Anon.

28. Ἐντεῦθεν δ' ἡδὴ ὁ Νόαρος πλῆθος προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα. Inde Noarus augetur hausto Calapi amne per Iapodas delabente] Sic vertit interpres. Tanquam si Strabo scripsisset, πλῆθος προσλαβὼν τὴν διὰ τῶν &c. quasi copiam aquarum dixisset πλῆθος. At si quid in iis rebus video, legendum est, non πλῆθος (quod non convenit quantitati continuæ, sed discretæ) sed πλωτός, et vertendum: Inde vero Noarus jam navigabilis. Forte et idem censebis lector. Palmer.

Ibid.] Malim MSS. lectionem sequi. F.

30. Κάλαιον] Lego, Κόλαιον, ut libro iv. p. 292. Dio Κόλοπα appellat. Et quod dictum est libro quarto, Colapin Saum ingredi, confirmatur a Dione, cuius hæc sunt de Tuscia Pannoniorum urbe loquentis, lib. xlix. pag. 414. Edit. 1606. ὁ γὰρ Κόλοψ ὀνομαζόμενος παρ' αὐτὸν τὴν περιβολὴν παραρρέων, ἐς τὴν Σαῶν ὀλίγον ἀπέχοντα αὐτῇ ἐμβάλλει. Fluvius enim Colops ipsa mania alluens, in Savum defluit, qui et ipse tum haud procul ab urbe meabat. Viderit autem ipse Strabo, quomodo hæc omnia, quæ de isto itinere hic dicuntur, convenient cum iis, quæ libro quarto sunt dicta. Mihi hæc studiose comparanti nonnihil subest difficultatis. Obiter lectorem monebo, apud Dionem, lib. xlix. p. 414. Edit. 1606. non Τουσκία, sed Σύσκια esse legendum: sic enim appellatur id oppidum, ut ex Strabone ac Ptolemæo constat, et Plinio, cuius hæc sunt, libro tertio, capite 25. Calapis in Saum influens juxta Sisciam, gemino alveo insulam ibi efficiens, quæ Segestica appellatur. Casaub.

πολλὰ τοῖς ποταμοῖς, ὅπῃ τὰς ἀρκτες ἐστὶν ὁδὸς, ἀπὸ^a Τεργέτων ἐπὶ τὸ Δανέβιον γαδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. ^b Ἐγγὺς δὲ Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ^c Σύσκια φρέγιον, καὶ Σίρμιον, ἐν ὁδῷ^d κείμενα τῇ εἰς Ἰταλίαν. Ἔθνη δ' ἐπὶ τῷ Παννονίῳ Βρεῦκοι, καὶ Ἀνδιζήται, καὶ^e Δάσ-
5 νονες, καὶ^f Πυρᾶται, καὶ Μαζαῖοι, καὶ Δαισιτιάται, ὧν Βά-
των ἡγεμόν^g ἦν, καὶ ἄλλα ἀσημώτερα συστήματα μικρά·
ἀφαιτείνει μέχρι^h καὶ Δαλματίας, σχεδὸν δὲ πⁱ καὶⁱ
Σαρδιαίων, ἰόντι πρὸς νότον· ἅπαντα ἡ ἀπὸ τῆς μυχ^j
τῆς Ἀδρίας παρήκυσσα ὁρεὶνὴ μέχρι τῆς Ριζονικῆς κόλ-
10 π^k καὶ τῆς Σαρδιαίων γῆς, μεταξὺ π^l π^m πⁿ π^o π^p π^q π^r π^s π^t π^u π^v π^w π^x π^y π^z π^{aa} π^{ab} π^{ac} π^{ad} π^{ae} π^{af} π^{ag} π^{ah} π^{ai} π^{aj} π^{ak} π^{al} π^{am} π^{an} π^{ao} π^{ap} π^{aq} π^{ar} π^{as} π^{at} π^{au} π^{av} π^{aw} π^{ax} π^{ay} π^{az} π^{ba} π^{bb} π^{bc} π^{bd} π^{be} π^{bf} π^{bg} π^{bh} π^{bi} π^{bj} π^{bk} π^{bl} π^{bm} π^{bn} π^{bo} π^{bp} π^{bq} π^{br} π^{bs} π^{bt} π^{bu} π^{bv} π^{bw} π^{bx} π^{by} π^{bz} π^{ca} π^{cb} π^{cc} π^{cd} π^{ce} π^{cf} π^{cg} π^{ch} π^{ci} π^{cj} π^{ck} π^{cl} π^{cm} π^{cn} π^{co} π^{cp} π^{cq} π^{cr} π^{cs} π^{ct} π^{cu} π^{cv} π^{cw} π^{cx} π^{cy} π^{cz} π^{da} π^{db} π^{dc} π^{dd} π^{de} π^{df} π^{dg} π^{dh} π^{di} π^{dj} π^{dk} π^{dl} π^{dm} π^{dn} π^{do} π^{dp} π^{dq} π^{dr} π^{ds} π^{dt} π^{du} π^{dv} π^{dw} π^{dx} π^{dy} π^{dz} π^{ea} π^{eb} π^{ec} π^{ed} π^{ee} π^{ef} π^{eg} π^{eh} π^{ei} π^{ej} π^{ek} π^{el} π^{em} π^{en} π^{eo} π^{ep} π^{eq} π^{er} π^{es} π^{et} π^{eu} π^{ev} π^{ew} π^{ex} π^{ey} π^{ez} π^{fa} π^{fb} π^{fc} π^{fd} π^{fe} π^{ff} π^{fg} π^{fh} π^{fi} π^{fj} π^{fk} π^{fl} π^{fm} π^{fn} π^{fo} π^{fp} π^{fq} π^{fr} π^{fs} π^{ft} π^{fu} π^{fv} π^{fw} π^{fx} π^{fy} π^{fz} π^{ga} π^{gb} π^{gc} π^{gd} π^{ge} π^{gf} π^{gg} π^{gh} π^{gi} π^{gj} π^{gk} π^{gl} π^{gm} π^{gn} π^{go} π^{gp} π^{gq} π^{gr} π^{gs} π^{gt} π^{gu} π^{gv} π^{gw} π^{gx} π^{gy} π^{gz} π^{ha} π^{hb} π^{hc} π^{hd} π^{he} π^{hf} π^{hg} π^{hh} π^{hi} π^{hj} π^{hk} π^{hl} π^{hm} π^{hn} π^{ho} π^{hp} π^{hq} π^{hr} π^{hs} π^{ht} π^{hu} π^{hv} π^{hw} π^{hx} π^{hy} π^{hz} π^{ia} π^{ib} π^{ic} π^{id} π^{ie} π^{if} π^{ig} π^{ih} πⁱⁱ π^{ij} π^{ik} π^{il} π^{im} πⁱⁿ π^{io} π^{ip} π^{iq} π^{ir} π^{is} π^{it} π^{iu} π^{iv} π^{iw} π^{ix} π^{iy} π^{iz} π^{ja} π^{jb} π^{jc} π^{jd} π^{je} π^{jf} π^{jj} π^{jh} π^{ji} π^{jj} π^{jk} π^{jl} π^{jm} π^{jn} π^{jo} π^{jp} π^{jq} π^{jr} π^{js} π^{jt} π^{ju} π^{jv} π^{jw} π^{jx} π^{ji} π^{jj} π^{jk} π^{jl} π^{jm} π^{jn} π^{jo} π^{jp} π^{jq} π^{jr} π^{js} π^{jt} π^{ju} π^{jv} π^{jw} π^{jx} π^{ky} π^{kz} π^{la} π^{lb} π^{lc} π^{ld} π^{le} π^{lf} π^{lg} π^{lh} π^{li} π^{lj} π^{lk} π^{ll} π^{lm} π^{ln} π^{lo} π^{lp} π^{lq} π^{lr} π^{ls} π^{lt} π^{lu} π^{lv} π^{lw} π^{lx} π^{ly} π^{lz} π^{ma} π^{mb} π^{mc} π^{md} π^{me} π^{mf} π^{mg} π^{mh} π^{mi} π^{mj} π^{mk} π^{ml} π^{mm} π^{mn} π^{mo} π^{mp} π^{mq} π^{mr} π^{ms} π^{mt} π^{mu} π^{mv} π^{mw} π^{mx} π^{my} π^{mz} π^{na} π^{nb} π^{nc} πnd π^{ne} π^{nf} π^{ng} π^{nh} πⁿⁱ π^{nj} π^{nk} π^{nl} π^{nm} πⁿⁿ π^{no} π^{np} π^{nq} π^{nr} π^{ns} π^{nt} π^{nu} π^{nv} π^{nw} π^{nx} π^{ny} π^{nz} π^{oa} π^{ob} π^{oc} π^{od} π^{oe} π^{of} π^{og} π^{oh} π^{oi} π^{oj} π^{ok} π^{ol} π^{om} π^{on} π^{oo} π^{op} π^{oq} π^{or} π^{os} π^{ot} π^{ou} π^{ov} π^{ow} π^{ox} π^{oy} π^{oz} π^{pa} π^{pb} π^{pc} π^{pd} π^{pe} π^{pf} π^{pg} π^{ph} π^{pi} π^{pj} π^{pk} π^{pl} π^{pm} π^{pn} π^{po} π^{pp} π^{pq} π^{pr} π^{ps} π^{pt} π^{pu} π^{pv} π^{pw} π^{px} π^{py} π^{pz} π^{qa} π^{qb} π^{qc} π^{qd} π^{qe} π^{qf} π^{qg} π^{qh} π^{qi} π^{qj} π^{qk} π^{ql} π^{qm} π^{qn} π^{qo} π^{qp} π^{qq} π^{qr} π^{qs} π^{qt} π^{qu} π^{qv} π^{qw} π^{qx} π^{qy} π^{qz} π^{ra} π^{rb} π^{rc} πrd π^{re} π^{rf} π^{rg} π^{rh} π^{ri} π^{rj} π^{rk} π^{rl} π^{rm} π^{rn} π^{ro} π^{rp} π^{rq} π^{rr} π^{rs} π^{rt} π^{ru} π^{rv} π^{rw} π^{rx} π^{ry} π^{rz} π^{sa} π^{sb} π^{sc} π^{sd} π^{se} π^{sf} π^{sg} π^{sh} π^{si} π^{sj} π^{sk} π^{sl} πsm π^{sn} π^{so} π^{sp} π^{sq} π^{sr} π^{ss} πst π^{su} π^{sv} π^{sw} π^{sx} π^{sy} π^{sz} π^{ta} π^{tb} π^{tc} π^{td} π^{te} π^{tf} π^{tg} πth π^{ti} π^{tj} π^{tk} π^{tl} πtm π^{tn} π^{to} π^{tp} π^{tq} π^{tr} π^{ts} π^{tt} π^{tu} π^{tv} π^{tw} π^{tx} π^{ty} π^{tz} π^{ua} π^{ub} π^{uc} π^{ud} π^{ue} π^{uf} π^{ug} π^{uh} π^{ui} π^{uj} π^{uk} π^{ul} π^{um} π^{un} π^{uo} π^{up} π^{uq} π^{ur} π^{us} π^{ut} π^{uu} π^{uv} π^{uw} π^{ux} π^{uy} π^{uz} π^{va} π^{vb} π^{vc} π^{vd} π^{ve} π^{vf} π^{vg} π^{vh} π^{vi} π^{vj} π^{vk} π^{vl} π^{vm} π^{vn} π^{vo} π^{vp} π^{vq} π^{vr} π^{vs} π^{vt} π^{vu} π^{vv} π^{vw} π^{vx} π^{vy} π^{vz} π^{wa} π^{wb} π^{wc} π^{wd} π^{we} π^{wf} π^{wg} π^{wh} π^{wi} π^{wj} π^{wk} π^{wl} π^{wm} π^{wn} π^{wo} π^{wp} π^{wq} π^{wr} π^{ws} π^{wt} π^{wu} π^{wv} π^{ww} π^{wx} π^{wy} π^{wz} π^{xa} π^{xb} π^{xc} π^{xd} π^{xe} π^{xf} π^{xg} π^{xh} π^{xi} π^{xj} π^{xk} π^{xl} π^{xm} π^{xn} π^{xo} π^{xp} π^{xq} π^{xr} π^{xs} π^{xt} π^{xu} π^{xv} π^{xw} π^{xx} π^{xy} π^{xz} π^{ya} π^{yb} π^{yc} π^{yd} π^{ye} π^{yf} π^{yg} π^{yh} π^{yi} π^{yj} π^{yk} π^{yl} π^{ym} π^{yn} π^{yo} π^{yp} π^{yq} π^{yr} π^{ys} π^{yt} π^{yu} π^{yv} π^{yw} π^{yx} π^{yy} π^{yz} π^{za} π^{zb} π^{zc} π^{zd} π^{ze} π^{zf} π^{zg} π^{zh} π^{zi} π^{zj} π^{zk} π^{zl} π^{zm} π^{zn} π^{zo} π^{zp} π^{zq} π^{zr} π^{zs} π^{zt} π^{zu} π^{zv} π^{zw} π^{zx} π^{zy} π^{zz} π^{aa} π^{ab} π^{ac} π^{ad} π^{ae} π^{af} π^{ag} π^{ah} π^{ai} π^{aj} π^{ak} π^{al} π^{am} π^{an} π^{ao} π^{ap} π^{aq} π^{ar} π^{as} π^{at} π^{au} π^{av} π^{aw} π^{ax} π^{ay} π^{az} π^{ba} π^{bb} π^{bc} π^{bd} π^{be} π^{bf} π^{bg} π^{bh} π^{bi} π^{bj} π^{bk} π^{bl} π^{bm} π^{bn} π^{bo} π^{bp} π^{bq} π^{br} π^{bs} π^{bt} π^{bu} π^{bv} π^{bw} π^{bx} π^{by} π^{bz} π^{ca} π^{cb} π^{cc} π^{cd} π^{ce} π^{cf} π^{cg} π^{ch} π^{ci} π^{cj} π^{ck} π^{cl} π^{cm} π^{cn} π^{co} π^{cp} π^{cq} π^{cr} π^{cs} π^{ct} π^{cu} π^{cv} π^{cw} π^{cx} π^{cy} π^{cz} π^{da} π^{db} π^{dc} π^{dd} π^{de} π^{df} π^{dg} π^{dh} π^{di} π^{dj} π^{dk} π^{dl} π^{dm} π^{dn} π^{do} π^{dp} π^{dq} π^{dr} π^{ds} π^{dt} π^{du} π^{dv} π^{dw} π^{dx} π^{dy} π^{dz} π^{ea} π^{eb} π^{ec} π^{ed} π^{ee} π^{ef} π^{eg} π^{eh} π^{ei} π^{ej} π^{ek} π^{el} π^{em} π^{en} π^{eo} π^{ep} π^{eq} π^{er} π^{es} π^{et} π^{eu} π^{ev} π^{ew} π^{ex} π^{ey} π^{ez} π^{fa} π^{fb} π^{fc} π^{fd} π^{fe} π^{ff} π^{fg} π^{fh} π^{fi} π^{fj} π^{fk} π^{fl} π^{fm} π^{fn} π^{fo} π^{fp} π^{fq} π^{fr} π^{fs} π^{ft} π^{fu} π^{fv} π^{fw} π^{fx} π^{fy} π^{fz} π^{ga} π^{gb} π^{gc} π^{gd} π^{ge} π^{gf} π^{gg} π^{gh} π^{gi} π^{gj} π^{gk} π^{gl} π^{gm} π^{gn} π^{go} π^{gp} π^{gq} π^{gr} π^{gs} π^{gt} π^{gu} π^{gv} π^{gw} π^{gx} π^{gy} π^{gz} π^{ha} π^{hb} π^{hc} π^{hd} π^{he} π^{hf} π^{hg} π^{hh} π^{hi} π^{hj} π^{hk} π^{hl} π^{hm} π^{hn} π^{ho} π^{hp} π^{hq} π^{hr} π^{hs} π^{ht} π^{hu} π^{hv} π^{hw} π^{hx} π^{hy} π^{hz} π^{ia} π^{ib} π^{ic} π^{id} π^{ie} π^{if} π^{ig} π^{ih} πⁱⁱ π^{ij} π^{ik} π^{il} π^{im} πⁱⁿ π^{io} π^{ip} π^{iq} π^{ir} π^{is} π^{it} π^{iu} π^{iv} π^{iw} π^{ix} π^{iy} π^{iz} π^{ja} π^{jb} π^{jc} π^{jd} π^{je} π^{jf} π^{jj} π^{jh} π^{ji} π^{jj} π^{jk} π^{jl} π^{jm} π^{jn} π^{jo} π^{jp} π^{jq} π^{jr} π^{js} π^{jt} π^{ju} π^{jv} π^{jw} π^{jx} π^{ji} π^{jj} π^{jk} π^{jl} π^{jm} π^{jn} π^{jo} π^{jp} π^{jq} π^{jr} π^{js} π^{jt} π^{ju} π^{jv} π^{jw} π^{jx} π^{ky} π^{kz} π^{la} π^{lb} π^{lc} π^{ld} π^{le} π^{lf} π^{lg} π^{lh} π^{li} π^{lj} π^{lk} π^{ll} π^{lm} π^{ln} π^{lo} π^{lp} π^{lq} π^{lr} π^{ls} π^{lt} π^{lu} π^{lv} π^{lw} π^{lx} π^{ly} π^{lz} π^{ma} π^{mb} π^{mc} π^{md} π^{me} π^{mf} π^{mg} π^{mh} π^{mi} π^{mj} π^{mk} π^{ml} π^{mm} π^{mn} π^{mo} π^{mp} π^{mq} π^{mr} π^{ms} π^{mt} π^{mu} π^{mv} π^{mw} π^{mx} π^{my} π^{mz} π^{na} π^{nb} π^{nc} πnd π^{ne} π^{nf} π^{ng} π^{nh} πⁿⁱ π^{nj} π^{nk} π^{nl} π^{nm} πⁿⁿ π^{no} π^{np} π^{nq} π^{nr} π^{ns} π^{nt} π^{nu} π^{nv} π^{nw} π^{nx} π^{ny} π^{nz} π^{oa} π^{ob} π^{oc} π^{od} π^{oe} π^{of} π^{og} π^{oh} π^{oi} π^{oj} π^{ok} π^{ol} π^{om} π^{on} π^{oo} π^{op} π^{oq} π^{or} π^{os} π^{ot} π^{ou} π^{ov} π^{ow} π^{ox} π^{oy} π^{oz} π^{pa} π^{pb} π^{pc} π^{pd} π^{pe} π^{pf} π^{pg} π^{ph} π^{pi} π^{pj} π^{pk} π^{pl} π^{pm} π^{pn} π^{po} π^{pp} π^{pq} π^{pr} π^{ps} π^{pt} π^{pu} π^{pv} π^{pw} π^{px} π^{py} π^{pz} π^{qa} π^{qb} π^{qc} π^{qd} π^{qe} π^{qf} π^{qg} π^{qh} π^{qi} π^{qj} π^{qk} π^{ql} π^{qm} π^{qn} π^{qo} π^{qp} π^{qq} π^{qr} π^{qs} π^{qt} π^{qu} π^{qv} π^{qw} π^{qx} π^{qy} π^{qz} π^{ra} π^{rb} π^{rc} πrd π^{re} π^{rf} π^{rg} π^{rh} π^{ri} π^{rj} π^{rk} π^{rl} π^{rm} π^{rn} π^{ro} π^{rp} π^{rq} π^{rr} π^{rs} π^{rt} π^{ru} π^{rv} π^{rw} π^{rx} π^{ry} π^{rz} π^{sa} π^{sb} π^{sc} π^{sd} π^{se} π^{sf} π^{sg} π^{sh} π^{si} π^{sj} π^{sk} π^{sl} πsm π^{sn} π^{so} π^{sp} π^{sq} π^{sr} π^{ss} πst π^{su} π^{sv} π^{sw} π^{sx} π^{sy} π^{sz} π^{ta} π^{tb} π^{tc} π^{td} π^{te} π^{tf} π^{tg} πth π^{ti} π^{tj} π^{tk} π^{tl} πtm π^{tn} π^{to} π^{tp} π^{tq} π^{tr} π^{ts} π^{tt} π^{tu} π^{tv} π^{tw} π^{tx} π^{ty} π^{tz} π^{ua} π^{ub} π^{uc} π^{ud} π^{ue} π^{uf} π^{ug} π^{uh} π^{ui} π^{uj} π^{uk} π^{ul} π^{um} π^{un} π^{uo} π^{up} π^{uq} π^{ur} π^{us} π^{ut} π^{uu} π^{uv} π^{uw} π^{ux} π^{uy} π^{uz} π^{va} π^{vb} π^{vc} π^{vd} π^{ve} π^{vf} π^{vg} π^{vh} π^{vi} π^{vj} π^{vk} π^{vl} π^{vm} π^{vn} π^{vo} π^{vp} π^{vq} π^{vr} π^{vs} π^{vt} π^{vu} π^{vv} π^{vw} π^{vx} π^{vy} π^{vz} π^{wa} π^{wb} π^{wc} π^{wd} π^{we} π^{wf} π^{wg} π^{wh} π^{wi} π^{wj} π^{wk} π^{wl} π^{wm} π^{wn} π^{wo} π^{wp} π^{wq} π^{wr} π^{ws} π^{wt} π^{wu} π^{wv} π^{ww} π^{wx} π^{wy} π^{wz} π^{xa} π^{xb} π^{xc} π^{xd} π^{xe} π^{xf} π^{xg} π^{xh} π^{xi} π^{xj} π^{xk} π^{xl} π^{xm} π^{xn} π^{xo} π^{xp} π^{xq} π^{xr} π^{xs} π^{xt} π^{xu} π^{xv} π^{xw} π^{xx} π^{xy} π^{xz} π^{ya} π^{yb} π^{yc} π^{yd} π^{ye} π^{yf} π^{yg} π^{yh} π^{yi} π^{yj} π^{yk} π^{yl} π^{ym} π^{yn} π^{yo} π^{yp} π^{yq} π^{yr} π^{ys} π^{yt} π^{yu} π^{yv} π^{yw} π^{yx} π^{yy} π^{yz} π^{za} π^{zb} π^{zc} π^{zd} π^{ze} π^{zf} π^{zg} π^{zh} π^{zi} π^{zj} π^{zk} π^{zl} π^{zm} π^{zn} π^{zo} π^{zp} π^{zq} π^{zr} π^{zs} π^{zt} π^{zu} π^{zv} π^{zw} π^{zx} π^{zy} π^{zz} π^{aa} π^{ab} π^{ac} π^{ad} π^{ae} π^{af} π^{ag} π^{ah} π^{ai} π^{aj} π^{ak} π^{al} π^{am} π^{an} π^{ao} π^{ap} π^{aq} π^{ar} π^{as} π^{at} π^{au} π^{av} π^{aw} π^{ax} π^{ay} π^{az} π^{ba} π^{bb} π^{bc} π^{bd} π^{be} π^{bf} π^{bg} π^{bh} π^{bi} π^{bj} π^{bk} π^{bl} π^{bm} π^{bn} π^{bo} π^{bp} π^{bq} π^{br} π^{bs} π^{bt} π^{bu} π^{bv} π^{bw} π^{bx} π^{by} π^{bz} π^{ca} π^{cb} π^{cc} π^{cd} π^{ce} π^{cf} π^{cg} π^{ch} π^{ci} π^{cj} π^{ck} π^{cl} π^{cm} π^{cn} π^{co} π^{cp} π^{cq} π^{cr} π^{cs} π^{ct} π^{cu} π^{cv} π^{cw} π^{cx} π^{cy} π^{cz} π^{da} π^{db} π^{dc} π^{dd} π^{de} π^{df} π^{dg} π^{dh} π^{di} π^{dj} π^{dk} π^{dl} π^{dm} π^{dn} π^{do} π^{dp} π^{dq} π^{dr} π^{ds} π^{dt} π^{du} π^{dv} π^{dw} π^{dx} π^{dy} π^{dz} π^{ea} π^{eb} π^{ec} π^{ed} π^{ee} π^{ef} π^{eg} π^{eh} π^{ei} π^{ej} π^{ek} π^{el} π^{em} π^{en} π^{eo} π<

tim ad Adriam: bellicosa gens, sed ab Augusto Cæsare prorsus defatigata. Urbes eorum, Metulum, Arupinus, Monetium, Vendum: regio est inops: zea fere et milio victitant: armatura iis Gallica: notis compuncti sunt corpora, in morem reliquorum Illyricorum et Thracum. Post Iapydum oram Liburnica succedit, longior priorē stadiis quingentis. Est in ea ora fluvius, quo adverso subvehuntur merces usque ad Dalmatas: et urbes, Scardon, et Liburna. Juxta totam, quam explicavi, oram, insulæ sunt Absyrtides: ubi Medea dicitur fratrem suum Absyrtum interfecisse, qui ipsam persequēbatur. Deinceps est Cyraëtica pone Iapodas: sequuntur Liburnicæ, numero ad XL: tum aliæ, quarum nobilissima Issa: Tragurium ab Iffensibus condita: Pharus, quæ olim Parus, Pariorum colonia, patria Demetrii Pharii: tum ora maritima Dalmatarum, et navale eorum Salona.

νοίνες κ' ἡ Ἰστρον καὶ θήκοντες, τῇ δ' ὅπ' τὸν Ἀδρίαν, ἄρειμάνιοι μὲν, ἂ ἐκπεποιημένοι δ' ὑπὸ τῆς Σεβαστοῦ [Καίσαρος] τελέως πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον, Ἀρέπινος, Μονήτον, Οὐένδος. λυπρὰ δ' τὰ χωρία, καὶ ζεῖα, καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφόμενοι. ὁ δ' ὀπλισμὸς Κελτικός. κατὰ πικτοὶ δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. Μετὰ δὲ τῇ τῷ Ἰαπόδων, ὁ Λιβυρικός ποταμός ἐστι, μέζων τῆς φορτικῆς τὰ δίοις ἡ πεντακοσίαις... ἔν τῷ ποταμῷ, ποταμὸς φορτικός ἀνάπλεον ἔχων μέχρι Δαλματῶν καὶ Σκάρδων ἡ Λιβύρνη πόλις. Παρ' ὅλην δ' ἣν εἶπον παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ Ἀψύρτιδες, αὖτε αἱ Μήδεα λέγεται ἀφ' αὐτῶν τὸ ἀδελφὸν Ἀψύρτον διόκοντα αὐτῇ. Ἐπειτα ἡ Κυρακτική κατὰ τὸν Ἰάποδα. εἰ δ' αἱ Λιβυρινίδες αὖτε πετράκοντα. τὸ ἀριθμὸν εἴτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώταται δ' ἡ Ἰσσα, Τραβέριον, ἡ Ἰσσεῶν κτίσμα, Φάρος, ἡ φορτικὸν Πάρος, Παρίων κτίσμα. ἔξ ἧς Δημήτριος ὁ Φάριος κ' ἡ τῆς Δαλματῶν ποταμία, κ' τὸ ὅπινειον αὐτῶν Σάλων. Ἐπὶ δὲ τῶν

^a ἀρειμάνιοι Med. 1. 2. ^b ἐκπεποιημένοι Par. 2. Esc. recte. V. ^c Καίσαρος deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^d Μονή-
τιον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Mosc. Μονήτιον, Esc. ^e MSS. Οὐένδος. Marg. Caf. sic Par. 1. Οὐένδων Par. 2. Med. 1. Gron. Bre. Esc.
Οὐένδων Med. 2. ^f MSS. τρεφόμενοι. Marg. Caf. sic Par. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^g καὶ deest Eton. ^h ἀφ' αὐτῶν
σίοις Esc. πεντακοσίαις deest Par. 1. 2. Med. 1. Eton. ⁱ Ante hæc verba erat locus vacuus in vett. lib. Marg. Caf. ^k καὶ δ.
Par. 1. Med. 2. Eton. et ex correct. Med. 1. ^l πόλεις Eton. ^m Κυρακτική Par. 1. 2. Eton. Esc. Κυρακτική Bre.
ⁿ Ἰσσα Par. 2. Med. 1. Ἰσως Par. 1. Eton. Ἰσατραβέριον Esc. Mosc. ^o Ἰσσαίων Med. 2. Esc. Mosc.

Istriae nomen a quibusdam ducitur. Strabo enim Iapodum regionem describit, cujus nulla pars Danubium pertingit. De hac regione Plinius, l. iii. c. 19. ait, *Nonnulli in Flanaticum sinum*, (i. e. sinum in Adria Istriae proximum, ab urbe Flanona nomen habentem,) *Iapidiam promovere*. Dion Cassius, l. xlix. Iapodas esse mari propinquos testatur: αὐτὸς (scilicet Octavianus) ἐπὶ τοὺς Ἰάποδας ἐστράτευσε, καὶ τοὺς μὲν ἐν τῷ ὄρει, ἃ παρὰ πύργῳ τῆς θαλάσσης οἰκούντας, ἀποκώτερον προσηγάγετο. Constatendum est tamen Iapidia fines in aliis authoribus esse cum Liburnicis confusos. Ni MSS. consentirent, malim legere, pro τὸν Ἰστρον, τὴν Ἰστρον. F. 3. πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον] D'Anvillius Metulum esse nunc Metuc vetus conjicit. Urbs, secundum Appianum, de bell. Illyricis, sita est in monte nemoroso, duobus condita tumulis, quos vallis modica interfecat. Octavianus Cæsar obsedit ac cepit hanc urbem Iapodum primariam, et cremavit. Urbes reliquæ sunt minus celebres. In Tab. Peut. est *Arypio*, (certe Ἀρούπιος Strabonis,) 10. m. p. distans ab Avendone (certe Οὐένδος Strabonis.). Idem.

9. ποταμός] Apud Ptolemæum, in hac ora plures sunt fluvii qui in Adriam ingrediuntur. Titium autem videtur Strabo intelligere, ut ex his Plinii, l. iii. c. 22. licet conjicere, *Liburnia finis, et initium Dalmatiae Scardona, in amne eo (Titio) XII. m. pass. a mari.* Casaub.

11. Σκάρδων] Ptolemæo et Plinio, Scardona: sic Solona et Salon, et alia quam plurima. Idem.

Ibid.] Hodie nomen servat Scardona, ad fluvium *Cherca*. F. Ibid. Λιβύρνη] Liburnam, sive Liburnam urbem nusquam reperio. Lego igitur, cum priori interprete, κ' Σκάρδων Λιβυρική πόλις. Τὸ κ', auctoribus libris, sustulimus ac delevimus. Casaub.

12. Ἀψύρτιδες] Plinius, l. iii. c. 26. insulas Adriatici maris enumerans, *Juxta Istrorum agrum, Lissa, Pullaria, et Absyrtides Graüs dictæ, a fratre Medæ ibi interfecto, nomine Absyrto*. Harum loco videtur Ptolemæus Apforum posuisse: sed Mela, l. ii. c. 7. et Absorum, et Absyrtidas commemorat. De cæde Absyrti, vide Apollon. l. iv. Idem.

Ibid.] Adi et Apollodorum, Bib. i. c. 9. §. 24. Cave intelligas insulas Ponti Euxini, nunc enim Argonautæ alibi gentium sunt. Legit Cod. Pal. Σύρτιδας. Imo et Tzetzes, hæc cum describeret, ita legit. Adi Aristotelem, Polit. l. viii. c. 10. et Solinum, c. 8. Quare Strabonem et Melam hinc emendandos puto ubi de his agunt. Th. Gale, ad. l. c.

Ibid.] Ptolemæo una est insula, Ἀφρος, cujus oppida Crepsa et Apforus. Plinius, l. iii. c. 21. habet insulas Absyrtium et Crexam, sed in c. 26. Absyrtidas insulas memorat. D'Anvillius ait insulas Crepsam et Apforum esse hodie *Cherso* et *Offero* dictas. Cotovicus, in Itin. p. 11, 12. has insulas elegantissime describit. F.

14. ἡ Κυρακτική] Libro ii. p. 163. vocatur *Κηρυκτική*, quod minus probo. Ptolemæus, *Κέρικτα*. Plinio l. iii. c. 21. *Cyrica*. Casaub.

Ibid. Κυρακτική] Κυρακτική, secundum D'Anvillium, nunc *Veglia* dicitur. Vide etiam Cotov. Itin. p. 12. F.

15. αἱ Λιβυρινίδες] Liburnicas Plinius, l. iii. c. 26. vocat, sed harum numerum non exprimit: Ptolemæus harum XL. unicam tantum, quam Scardonem vocat, recenset. Meminit Dionysius, ver. 491.

Ἐξῆς δ' ἐπὶ τῇσι Λιβυρινίδες ἐρρίζονται. i. e.

Deinceps autem post has Liburnicæ sitæ sunt. Casaub.

16. Ἰσσα] Ptolemæo, νῆσος κ' πόλις, et Stephano: meminit Plinius, l. iii. c. 21. Idem.

Ibid.] Issa ab Apollonio memoratur,

Ἰσά τε δυσκέλαδος τε καὶ ἱμερτὴ Πιτυεία.

l. iv. ver. 565. Unde Vossius feliciter conjicit *Celadusam* Plinii ac Melæ esse quodam errore ab epitheto *δυσκέλαδος* ductam. Præsertim cum in editionibus quibusdam Melæ insula *Dyscelados* vocatur. Nomen hodiernum est *Lissa*. Plinius incolas hujus insulæ civium Romanorum nomine distinguit. l. iii. c. 26. *Wheeler*, p. 24. Cotov. Itin. p. 14. F.

Ibid. Τραβέριον] Meminere Pomponius, l. ii. cap. 7. Plinius, Ptolemæus, alii. Casaub.

Ibid.] Tragurium est insula, vel potius peninsula. Nunc *Trau* dicitur. *Wheeler*, p. 22. F.

17. Φάρος] Plinio et Ptolemæo *Pharia*, Melæ, l. ii. c. 7. *Pharus*, *Brundisio* adjacens. Casaub.

Ibid. Παρίων κτίσμα] Pharum condidere Parii anno quarto Olympiadis xcviii. ut Diodorus annotat, l. xv. p. 336. T. ii. Edit. 1604. Ἀμα δὲ τῶτοις παρτομένοις, Παρίοι κατὰ τινα χρησμον ἀποικίαν ἐκπέμψαντες εἰς τὸν Ἀδρίαν, ἐκτίσαν ἐν αὐτῇ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον. Apud Scholiastem Apollonii locus Eratosthenis extat e lib. iii. γεωγραφικῶν. Μετὰ Ἰλλυριοὺς Νεσαιοί, καὶ αἱ νῆσος Φάρος, Παρίων ἀποικίος, ubi legendum, Παρίων. Similis error apud Stephanum in voce Φάρος. Idem.

Ibid.] Pharos, hodie *Lefina*, 30 m. p. a Salona distat. (*Wheeler*, p. 24.) Ad insulas autem cæteras quod spectat, juxta D'Anvillium, Cissa est *Pago*; Scardona, *Isola Grossa*; Brattia, *Brazza*, et Melita, *Meleda*. F.

18. Δημήτριος ὁ Φάριος] De hujus Demetrii rebus gestis et morte, vide Polybium. Casaub.

Ibid. κ' ἡ τῶν Δαλματῶν παραλία] Lego, Ἐξῆς δὲ ἡ τῶν Δαλματῶν. Redit ad oræ maritimæ descriptionem: quam insularum catalogus interruperat. Sed cum modo præcessisset ἐξ ἧς, librarius male feriat omisit hic ἐξῆς. Idem.

19. Σάλων] Salonem more Græco appellat, quam recentiores Solonam: cujusmodi plurima possunt observari. Ptolemæo dicitur *Σαλῶνα*. At Stephanus, non sine magno errore, putasse videtur, tres esse urbes diversas, Salonem, Salonem, et Salonas. Eum vide. Salonem Dio, l. xlii. et lv. quoque vocat, interdum et *Σαλῶνη*. Idem.

Ibid.] Salona est urbs in peninsula sita, quæ in mare circiter m. p. 4 protenditur. Portus est sat bonus, sed aliquantulum auf-

πολὺν χρόνον πολεμισάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος
τῆτο· κατοικίας δ' ἔχον ἀξιολόγους εἰς πέντηκοντα,
ὧν πινὰς καὶ πόλεις^a Σάλωνα τε καὶ Πριάμωνα, καὶ Νι-
νίαν, καὶ Σινώπον, τὸ, τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐνέ-
πρησεν ὁ Σεβαστός· ἐστὶ δὲ καὶ^b Ἀνδρήτειον ἐρυμνὸν χω-
εῖον. Δαλμίων δὲ, μεγάλη πόλις, ἥς ἐπώνυμον τὸ
ἔθνος· μικρὰν δ' ἐποίησε Νασικᾶς, καὶ τὸ πρῶτον
μνησθέντος διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἰδιὸν δὲ
τῶν Δαλματιῶν, τὸ ἀπὸ ὀκταετηρίδος χώρας ἀνα-
δασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι^c νομισματι πρὸς
μὲν τοῦ ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ, ἰδιὸν· πρὸς ἄλλους
δὲ τῶν βαρβάρων^d πολλὰς κοινόν. Ἀδρίον δὲ ὅρος ἐστὶ,
μέσον τέμνον τὴν Δαλματικὴν, τὴν μὲν ὀκταετηρίδου,
τὴν δ' ὅτι γάτερα· εἰδ' ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ
αὐτὸν Δαορίσιοι, καὶ Ἀρδιαῖοι, καὶ Πληραῖοι· ὧν τοῖς μὲν^e
πλησιάζει νῆσος ἡ Μέλαινα· Κέρκυρα καλεμένη, καὶ
πόλις Κνιδίων κτίσμα· τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἡ Φάρος,
Πάρος λεγόμενη πρότερον· Παρίων γὰρ ἐστὶ κτίσμα.
Οὐαραλίης δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τὰς Ἀρδιαίους·
ἀπέωσαν δ' αὐτὰς εἰς τὴν μεσόγειαν ἀπὸ τῆς θα-
λάττης Ῥωμαῖοι, λυμῶνομενες αὐτὴν ἀπὸ τῶν ληστι-
εῖων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν· παρχεῖα δὲ χώρα καὶ
λυπρὰ, καὶ ἐ γεωργῶν ἀνθρώπων ὥς ἔξερθαι τε-
λέως, μικρὰ δὲ καὶ ἐκκλέλοιπε. Τῆτο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμει^f
πρότερον, τελῶς ἐταπεινώθησαν καὶ ἔξελιπον. Γα-
λατῶν μὲν Βοῖοι καὶ^g Σκορδίσιοι· Ἰλλυριῶν δὲ Αὐτα-
ριάται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι· Θρακῶν δὲ Τριβαλ-
λοὶ, ὑπὸ Ἀλλήλων μὲν ἔξαρχης, ὕστερον δὲ ὑπὸ Μα-

Est hæc gens ex earum numero, quæ diuturnum
cum Romanis bellum gesserunt: habuit oppida
memoratu digna ad L, de quibus et urbes nonnul-
læ Salona, Priamo, Ninia, Sinotium novum ac
vetus: ab Augusto ista sunt combusta. Est et An-
dretium castellum probe munitum: et Dalminium
magna urbs, unde nomen genti: eam urbem Na-
fica exiguam redegit, agrumque pecori pascuum,
ob incolarum avaritiam. Proprium hoc habent
Dalmatæ, quod singulis octenniis agros denuo di-
vidunt: nam quod nulla utuntur moneta, id respectu
vicinorum Italorum eis est peculiare: alioqui id
cum multis aliis barbaris habent commune, quod
nomismate inter se non utuntur. Porro mons, cui
nomen Ardium, Dalmatiam mediam secatur, ut al-
tera ejus pars ad mare spectet, altera in diversum:
sequitur Naro amnis, et qui apud eum sunt Dao-
rizi, Ardiaei, Pleræi: quorum his propinqua est
Melæna insula, Corcyra appellata, et urbs, a Cni-
diis condita. Ardiaeis vicina est Pharos, ante Paros
dicta: est enim a Pariis condita. Varalios autem
posteri dixerunt Ardiaeos. Sed hos a mari in medi-
terranea abegerunt Romani, coegeruntque agri-
culturæ vacare. Est autem regio ea sterilis atque
aspera, neque agricolis conveniens: itaque ea gens
tantum non funditus periit. Quod quidem aliis
quoque eo in tractu gentibus usu venit: quorum
enim summa olim fuit potentia, nunc vel omnino
nulli sunt, vel ad imam redacti conditionem: ut
de Gallis Boii et Scordisci, de Illyricis Autariatæ,
Ardiaei, Dardanii: de Thracibus Triballi: pri-
mum a se invicem attriti, deinde a Macedonibus

^a Σάλωνα Par. 1. ^b Ἀνδρήτειον Med. 2. ^c Δαλμίων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^d MSS. ἐποίησεν Ἀσικᾶς. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc. sed Par. 1. habet ἐποίησε N. ex emendatione. ἐποίησεν Νασικᾶς Med. 1. ^e νομισμασι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^f Sic legendum. Vulgo, ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ταύτῃ, et ἄλλους, pro ἄλλους, pessime. Marg. Caf. ἀλλήλους Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^g πολλοὺς Med. 1. 2. ^h Sic Aldi codex, nec mutant MSS. Xylander, Ἀδρίον, Marg. Caf. ⁱ MSS. Κέρκυρα, Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^k Σκορδίται Par. 1. 2. Eton. Esc. sed Par. 1. habet ... σκoi suprâ et Par. 2. punctis notatur.

tro expositus. Augustus hanc urbem diruit, Tiberius restituit. Exinde colonia facta est, ut a Grutero patet, p. 23, n. 12. ubi Colonia Martia Julia Salona dicitur. Diocletianus Imp. Salonæ natus, hic post abdicatum imperium vitam egit privatam. Vestigia palatii ejus adhuc visenda sunt, quæ nomen corruptum Spalatro huic urbi dederunt. Nunc sub ditione Venetorum est. (Wheler's Travels, p. 15, 19. Ruins of Diocletian's palace.) Urbes Priamo, Ninia, et Sinotium, a nullo alio auctore memorantur, ideoque situs eorum ignoti sunt. F.

5. Ἀνδρήτειον] Ptolemæus, Ἀνδρήτειον, vel Ἀνδρέκειον. Dio, Ἀνδρήτειον. Plinius, l. iii. c. 22. In hoc tractu sunt, Burnum, Mandetrium. Lege, Andetrium. Casaub.

Ibid.] In lapide Salonæ reperto, qui Tib. Imp. sculptus est, Andebrium vocatur hæc urbs. Nunc Clissa dicitur. Ptolemæus et de nomine et situ errat. F.

Ibid. ἐρυμνὸν χωρίον] Dio, lib. lvi. p. 579, Edit. 1606. τό, τε γὰρ φέρειον ἐπ' εὐερκοῦς πᾶν καὶ δυσπρόσβατον πῶτρας ἐπετετέλχιστο, φάραγγι βαθείᾳ ποταμὸς χειμάρρην ἐχέσας ἐγκεκυλωμένον. Casaub.

6. Δαλμίων δὲ] Sic legendum, auctore Stephano: qui notat Delminium ab Appiano hoc oppidum esse appellatum. Delminium Latini quoque vocant, et Ptolemæus. Vide et Eustathium. De rebus a P. Scipione Nasica gestis adversus Dalmatas, consule historicos, et Aurel. Victor. de viris illustribus, c. 44. Idem.

Ibid.] Locus hic corrigendus est, olim enim Δαλμίων, deinceps Δαλμίων editus legebatur, cum debebat legi, Δάλμιον. Probat hoc Eustathius, qui sua inde haurire solet, ad Dionysium pag. 19. διχῶς δὲ τὸ ἔθνος λέγεται, καὶ Δαλμάται, καὶ Δάλματις· ἢ δὲ πόλις αὐτῶν Δάλμιον, ἢ Δελμίνιον, ἢ Δέλμινον. Holstein. in Steph. p. 90.

Ibid.] Scipio Nasica consul hanc urbem expugnavit. Aur. Vict. de vir. illust. c. 44. Nasica bis Cos, fuit, A. U. C. 591, et 598. Situs hujus urbis ignotus est. F.

10. τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι νομισματι πρὸς μὲν τὰς ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἄλλας] Eustathius, in Dionysii Περιηγῆσεως ver. 97. Δαλματινὴ δ'

ἐφύπερθε, ἐνθαλίῳν πέδον ἀνδρῶν, hunc Strabonis locum innuens enucleatque scribit: φασὶ δὲ τὰς Δαλματιεὶς δι' ὀκταετηρίδος ποιεῖσθαι τῆς χώρας ἀναδασμὸν, κατὰ τινὰ ἀναγραφὴν· καὶ οὐδὲ νομισμασι χρῆσθαι, πολλὴν ταύτην ἀφελομένης τῆ βίᾳ κίβδηλιν, Aium Dalmatas per singula quæque octennia agros denuo dividere, descriptione quadam agraria, et nulla uti pecunia nullisque nummis, multa ista vitæ depravatione e medio sublata. De Dalmatiis Statius, Sylv. iv. ad Max. Jun. Dalmatæ montes, ubi dite viso Pallidus fessor redit, erutoque Concolor auro. —

Morell, in Spicileg. Animadv. in Strab. Geograph.

11. ἐν τῇ παραλίᾳ] Scribendum, παραλία, ut habet Epitome, et ἄλλους, non ἀλλήλους. Sic et vett. Casaub.

12. Ἀδρίον] Ἀρδίον lego, non Ἀδρίον, ut cum superioribus et Ardiaeis congruat. Xylander.

Ibid. Ἀδρίον δὲ ὅρος ἐστὶ] Retinuius lectionem Aldi, veteres codices et Epitomen secuti. Xylander tamen Ἀρδίον emendat. Casaub.

14. Νάρων] Nominatur Ptolemæo, Plinio, aliis. Plinius habet et Daorizos. Ptolemæus, Δαερσίους. Idem.

Ibid.] Naron fluvius est nunc Narenta, juxta D'Anvillium. F.

16. ἡ Μέλαινα Κέρκυρα] Ita dicta est ut a Corcyra, hodie Corfu, distingueretur. Nunc Curzola dicitur. Insula est sub Venetorum ditione. (Wheler, p. 25. Cotov. Itin. p. 14.) Idem.

19. Ἀρδιαῖοι—Οὐαραλίης] Avus, in Notis ad Livium, l. xxvii. c. 30. corrigit, Ἀρδιαῖοι, et Οὐαρελίης. Gronov.

Ibid. Οὐαραλίης] Forte, παραλίους, maritimos, et Ardiaeos, non Sardianos. Sed tamen et ante nominatim hi non semel sunt positi, et Sardiotas habet Ptolemæus. Xylander.

Ibid. Οὐαραλίης] Tribus ergo nominibus isti Ardiaei appellabantur: primum, Nestæi, deinde Ardiaei, postremo Varalii. Nestæos fuisse appellatos ex Apollonii Scholiaste apparet. Cæterum vocem Οὐαραλίης non ausim affirmare mendo carere, non sane meminisse apud quemquam Varalios legere. Casaub.

et Romanis prorsus oppressi. Post Ardiaeorum et Pleræorum oram Rhizæorum sinus et urbs, aliaque oppida, et Drilo fluvijs, quo adverso navigatur orientem versus usque ad Dardanicam. Attingit autem Macedonicas et Pannonicas gentes versus meridiem: sicut et Autariatæ et Daffaretii, alique populi aliis partibus se et Autariatas attingunt. Dardanicarum sunt etiam Galabrii, apud quos urbs est antiqua: et Thunatæ, Medis, Thraciæ genti, orientem versus contermini. Enimvero Dardanii, quanquam essent oppido agrestes, adeo ut etiam subter sterquiliniis effossas speluncas inhabitarent, musicæ tamen operam dederunt, semperque usi sunt musicis fistulis, et instrumentis quæ fidibus intenduntur. Atqui hi quidem sunt in mediterraneis, quorum postea quoque faciemus memoriam. Post finem Rhizicum Lissus est, et Acrolissus, et Epidamnus a Corcyræis condita, quæ nunc a peninsula, cui imposita est, nomen Dyrrachii tenet. Inde Apfus et Aous fluvii, atque prope hunc Apollonia, urbs legibus optimis temperata,

κεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἀποπολεμήμενοι. Μετὰ δ' οὖν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων παραλίαν, ὁ Ῥιζαίων κόλπος ἐστὶ, καὶ Ῥίζων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δείλων ποταμὸς ἀνάπλεον ἔχων ὡς ἑώ, μεχρὶ 5 τῆς Δαρδανικῆς. Συναπτεῖ δὲ τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Παιονικοῖς ὡς μεσημβρίαν· καθάπερ καὶ οἱ Αὐταριάται καὶ Δασαρήτιοι, ἄλλοι καὶ ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἑλλησι ὄντες, καὶ τοῖς Αὐταριάταις· τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσὶ καὶ οἱ Γαλαβριοί, παρ' οἷς 10 πόλις ἀρχαία· καὶ οἱ Θανάται Μέδοις ἐδνεῖ Θρακίῳ ὡς ἑώ συναπτεσθιν. Ἀγριοὶ δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὧν ὑπὸ ταῖς κοπελαῖς ὀρύξαντες σπήλαια, ἐνταῦθα διαίτας ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, ἢ μουσικαῖς αἰὲ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς 15 ἐνταῖς ὀργάνοις· ἐστὶ μὲν οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ· μνησθυσόμεθα δ' αὐτῶν καὶ ἕτερον. Μετὰ δὲ τῆς Ῥιζικόν κόλπον, Λισσὸς ἐστὶ πόλις, καὶ Ἀκρόλισσος, καὶ Ἐπιδάμνος, Κερκυραίαν κτίσμα, ἣ νῦν ἡ Δυρράχιον ὀμωνύμως τῇ χερρόνησῳ λεγόμενη, ἐφ' ἧς ἴδρυται· εἰδ' ὁ 20 Ἄψος ποταμὸς, καὶ ὁ Ἄωος, ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία, πόλις

^a Scripti, πολεμήμενοι, et in vett. est lacuna ante hanc vocem. Marg. Caf. πολεμήμενοι Par. 1. Eton. ^b Ῥιζαίων Med. 2. ^c Αὐταριάται Par. 1. Eton. et sic infra. Αὐταριάται ex correct. Med. 2. et sic infra. ^d Δασαρήτιοι Par. 1. Eton. et in marg. Par. 2. ^e Αὐταριάται ex correct. Med. 1. ^f συναπτεῖ Par. 1. Eton. ^g μουσικῆς Bre. ^h Δυρράχιον Med. 2. ⁱ Ἄψις Med. 2.

1. καὶ Ῥωμαίων ἀποπολεμήμενοι] In antiquis codicibus ita legitur, καὶ Ῥωμαίων . . . πολεμήμενοι. Non video tamen quid hic desiderari queat. *Casaub.*

2. Ῥιζαίων κόλπος] Miror ita appellari qui alibi perpetuo Ῥιζονικὸς κόλπος. *Idem.*

Ibid.] Strabo certe Ῥιζαίων κόλπος scribit ut nomen gentis indicet. Livius l. xlv. c. 26. Rhizonem et Olzinium *urbes oppor-tunas* esse dicit, quæ ad mare positæ fuerunt. Nunc *Rizona*, et *Dolcigno*, vocantur. Ad Romanos defecerunt durante bello sub rege Gentio. Hac de causa non solum liberos, sed immunes, eos cum Iffensibus, Taulantiis, et Daffaretiorum Pirustis, pronuntiaverunt. Liv. loc. cit. Cotov. Itin. l. i. c. 5. F.

3. Ῥίζων πόλις] Lego, Ῥίζων πόλις. Ita enim vocabatur tum oppidum, tum flumen. Polybius, libro ii. pag. 139. *Edit. Amst.* εἰς τὸν Ῥίζωνα διεσώθη, πολισμάτιον εὖ πρὸς ὀχυρότητα κατεσκευασμένον, ἀνακεχυμένης μὲν ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἐπ' αὐτῇ δὲ κείμενον τῷ Ῥίζονι ποταμῷ. Rhizonem *evastit* (sc. Teuta) id nomen est oppiduli egregie muniti, procul a mari ad ipsum Rhizonem fluvium siti. Urbs autem Rizon videtur Rizana in Ptolemæi tabulis appellari: manifesto errore, pro Rizona: Libri veteres habent Ῥίζων πόλις, ut conjeceramus. *Casaub.*

4. καὶ Δείλων] Meminit Ptolemæus, itemque Plinius, l. iii. c. 22. *Idem.*

Ibid. Δείλων] Est fl. Drilo, hodie *Drin*. F.

7. οἱ Αὐταριάται] Veteres libri, Αὐταριάται, fere semper: male. Vide paulo post. *Casaub.*

Ibid. Δασαρήτιοι] Scribe, Δασαρήτιοι. Vide paulo post. *Idem.*

Ibid.] Daffaretii gens mediterranea, ubi Cof. Sulpicius primo Philippum aggressus est. Urbs eorum præcipua Lychnidus. Liv. l. xliii. c. 9. F.

9. οἱ Γαλαβριοί] Queramus amplius de istis Galabriis: nisi quis Galadras esse putet, de quibus Stephanus, quem consule. *Casaub.*

10. Μέδοις] Horum meminit Aristoteles, περὶ θαυμ. ἀκουσ. λέγεται δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν Σκυθῶν καὶ Μεδῶν καλεσμένην χώραν τῆς Θράκης. Supra autem indicavimus, scribi per ai hanc vocem a Stephano, et Ptolemæo: et ita apud Herodotum, et Thucydidem, libro secundo. *Idem.*

Ibid.] Polybius Μαίδους nominat. Gens fuit Macedonia finitima, ad montem Pangæum. Livius Mædos appellat. Urbs primaria eorum fuit *Jamphorina*. l. xxvi. c. 25. F.

11. Ἀγριοί] Etiam Plinius, l. iv. c. 1. *Dardanos gentem feram* vocat. Argumentum ἀγριότητος fuerit quod refert Ælianus de iis, libro iv. cap. primo. *Casaub.*

Ibid.] In regione sterili ac paupere agrorum sterco-ratio necessaria est ac difficilis; incolæ ergo sterquilinia ad casas congerunt, quæ in montosis ad arcendum frigus in hyeme maxime profunt. De Dardanis vide Liv. l. xl. c. 57. F.

16. Ῥιζικὸν κόλπον] Lego, Ῥιζονικόν, ut semper alibi: Ptolemæus, Ῥιζονικόν. *Casaub.*

17. Λισσός] Quemadmodum dicitur Corinthus et Acrocorinthus, ita Lissus et Acrolissus. Nam ut Corintho Acroco-

rinthus, sic Lisso Acrolissus adjacet in alta rupe ædificata. Polybius id docet his verbis, libro viii. p. 723. *Edit. Amst.* θεωρῶν δὲ τὸν τε τοῦ Λίσσου περὶβολόν, καὶ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ, καὶ τὰ πρὸς τὴν μεσόγειον, ἡσφαλισμένον διαφερόντως καὶ φύσει καὶ κατασκευῇ, τὸν τε παρακείμενον Ἀκρόλισσον αὐτῷ, καὶ διὰ τὴν εἰς ὕψος ἀνάτασιν, καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἐρμηνότητα, τοιαύτην ἔχοντα φαντασίαν, ὥστε μὴδ' ἂν ἐλπίσαι μηδὲν κατὰ κράτος εἰλεῖν. i. e. ibi cum Lissi ambitum animadvertisset, et qua mare et qua continentem spectat egregie tum naturæ loci tum arte munitum: Acrolissum quoque ei adjacentem, partim quia in altum est sublatus, partim ob reliquam munitionem, ejusmodi præ se ferre speciem, ut posse illa loca abs se per vim capere nemo sperare homo deberet. *Idem.*

Ibid.] Lissus, ad fluv. Anapum, Illyriæ finis est maritimus ad Macedoniam. Gentius hic sedem habuit in bello Illyrico. Postea oppidum civium Romanorum fuit. Ab Epidauro 100 m. p. distat. Plin. l. iii. c. 22. Liv. lib. xliii. c. 20. Urbs cum arce, Acrolisso, munitissima fuit. Postea Eilissus vocabatur; exinde nunc *Alessio*. Cotov. Itin. p. 24. F.

Ibid. Ἐπιδάμνος] Notissimus locus. Notus est etiam vulgo Thucydidis de Epidamno locus, lib. i. c. 24, 25. ut plura dicenda non sint. De appellationibus Epidamni et Dyrrachii, vide, præter alios, Dionis locum singularem, libro xli. p. 176. *Edit. 1606. Casaub.*

Ibid.] Epidamnus, postea Dyrrachium a Romanis dictum propter inauspicatum nomen, colonia civium Romanorum fuit. Plin. l. iii. c. 23. Cicero liberam esse civitatem, Italiae proximam, scribit. Lib. xiv. Ep. ad Fam. Ep. i. Trajectus a Brundisio est tutissimus. Paulanias, in Eliac. lib. vi. p. 363. *Edit. 1613.* ait urbem in suo tempore non esse eandem, ἐκείνης δὲ ἀφ᾽ ἧς ἔκρινεν ὀλίγον. Nomen autem Dyrrachium a conditore ducit. Hodie viculus in eodem situ *Durazza* vocatur. Cotov. itin. p. 24. F.

19. τῇ χερρόνησῳ] Nam Dyrrachium in isthmo peninsulae cujusdam esse situm docet etiam Thucydides. *Casaub.*

20. Ἄψος] Meminit Ptolemæus, et Dio, libro xli. pag. 175. *Edit. 1606.* καὶ μετὰ τοῦτο τῷ Πομπηίῳ περὶ τὸν Ἄψον ἀντιστρατοπεδεύσαντο. *Idem.*

Ibid.] Apfus fluvijs est nunc *Cremaşa*, juxta D'Anvillium. F.

Ibid. ὁ Ἄωος] Plinius, l. iii. c. 23. *Flumen Aous, a quibusdam Æas nominatus.* Dio, libro xli. pag. 174. *Edit. 1606.* fluvium, qui Epidamnus præterfluit, vocat Anam, (Æantem alii, ut Valerius Maximus, l. i. c. 5.) mendose, ut puto. Mendum est in eodem nomine et apud Polybium, libro v. p. 622. *Edit. Amst.* Ἥδη δὲ συνεγγίζοντος αὐτοῦ τοῖς περὶ τὸν Λάϊον ποταμὸν τόποις, ὅς μὲν παρὰ τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλιν. i. e. ubi autem ventum prope amnis Loii (sive is potius est Aous) ostia, qui Apolloniatarum urbem præterlabitur. Legendum enim, περὶ τὸν Ἄωον ποταμὸν. Sic et Epitome, et apud Ptolemæum, Ἄωος male scribitur pro Ἄωος. *Casaub.*

Ibid.] Aous nunc, secundum D'Anvillium, est *Lao*. Wheeler autem et Sponius fluvium esse *Pollona* dictum a vicina Apollonia scribunt. *Wheeler*, p. 28. *Spon*, p. 117. F.

Ibid. ἐφ' ᾧ

εὐνομασίᾳ, κτίσμα Κορινθίων καὶ Κερκυραίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα ^a σταδίους δέκα, τῆς θαλάσσης δὲ ἐξήκοντα. Τὸν δ' Ἄωον Αἴαντα καλεῖ Ἐκαλῆος, καὶ φησιν ὑπὸ τῆ αὐτῆς τόπῃ, τῆ δὲ Λάκμων, μάλλον ὅ τῆ αὐτῆς μυχῆ, τὸν τε Ἰναχον ῥεῖν εἰς Ἄργος πρὸς νότον, καὶ τὸν Αἴαντα πρὸς ἑσπέραν ^b εἰς τὸν Ἀδρίαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν καλεῖται π Νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐπὶ πῦρ ἀναδιδύσκει· ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῖναι ῥέουσι χλιαρῆ ^c ἀσφάλτε, χαιομένης ὡς εἰκὸς ^d βόλῃ τῆς ἀσφαλπίδος· μέταλλον ^e δ' ἐστὶν αὐτῆς πλεονέον· ὅπῃ λόφῃ· τὸ δὲ ^f τμηθεὶς ἔκπληρεται πάλιν, τῷ χρόνῳ τῆς ἐγκυανυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλέσης ^g εἰς ἀσφαλτον, ὡς φησι Ποσειδώνιος. Λέγει δ' ἑκείνος καὶ ^h ἀμπελίπιν γῆν ἀσφαλτώδη, ⁱ τὴν ἐν Σελευκίᾳ τῇ Πιερίᾳ μεταλλευομένην, ἅκος τῆς φθειρώσης ἀμπέλῃ· χειρθεῖσαι γὰρ μετ' ἐλαίᾳ, φθείρειν τὸ θηρίον ὡς ὅπῃ βλαστοῦς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὐρεθῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ, πρυτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος δ' ἐλαίᾳ δεῖσθαι. Μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βαλλιακὴν, καὶ ^k Ὠρεὸν, καὶ τὸ ^l

condita a Corinthiis et Corcyraeis, distita a flumine stadiis x, a mari lx. Hecataeus Aoum Æantis nomine afficit, autumatque ex eodem apud Lacmum loco, atque adeo ex iisdem penetralibus, 5 Inachum ad Argos deferri versus meridiem, et Æantem ad occasum et Adriam. In Apolloniatarum finibus Nymphæum appellatur saxum quoddam ignem egerens, sub quo fontes sunt tepido fluentes bitumine, gleba (ut apparet) bituminosæ 10 terræ ardente ibi: prope in tumulto metalli est sectura, et quidquid excinditur, id restituitur, successu temporis terra, quæ in fossas ingeritur, in bitumen vertente: auctor Posidonius. Idem refert ampeliten terram bituminosam, quæ in Pieriæ effoditur Seleucia, remedium esse adversus vitis pediculos: illitam enim cum oleo, extinguere vermem priusquam a radice ad germen perveniat: sed et in Rhodo talem esse repertam, se magistratum ibi Prytanis gerente, quæ tamen plus olei requireret. Post Apolloniam Balliace est, et Oream,

^a σταδίους Med. 1. ^b Vulgo, καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^c καὶ ἀσφάλτε Eton. Mosc. ^d δ' αὐτῆς ἐστὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e ἐκτμηθεὶς Esc. ^f ὡς εἰς Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^g Ὠρεῖον Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Mosc.

Ibid. ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία] Plinius, l. iii. c. 23. Apollonia, quondam Corinthiorum colonia, vii. mill. pass. a mari recedens, cujus in finibus celebre Nymphæum accolunt Barbari. Sic et Thucydides, lib. i. c. 26. Apolloniam vocat Corinthiorum ἀπολλίαν, non Corinthiorum et Corcyraeorum: et Dio, lib. xli. p. 174. Edit. 1606, Ἀπολλωνίαν Κορινθίαν vocat. Casaub.

Ibid.] Pausanias, Eliac. p. 331, 332. Edit. 1613, Apolloniam esse conditam vel a Corcyraeis, vel, secundum quosdam, a Corinthiis, scribit. Stephanus Illyrios esse primos habitatores affirmat; denique Corinthios, Gylace duce; exinde nomen urbi Γυλακεία, quod Apolloniæ cecidit. Hanc coloniam esse ductam, Periandro Corinthi imperantē, Plutarchus scribit. (Vide tractatum de iis, qui sero puniuntur.) Corcyraei Corinthiorum colonia fuerunt, ergo verisimile est Corinthiis, in Ionium mare navigantibus, Corcyraeos quosdam sese adjunxisse. Hanc urbem Romanis amicam Philippus, Macedoniæ rex, obsedit: M. Valerius autem Prætor liberavit. Liv. l. xxiv. c. 40. Hic Cæsar Octavianus studiis vacavit, cum avunculus Julius Romæ occisus fuit. Incolæ Apolloniatæ. F.

4. τοῦ περὶ Λάκμων] Stephanus videtur significare esse scribendum, Λάκμωνια, eundem Hecataei locum citans. Λάκμων, inquit, ἄκρα τοῦ Πίνδου ὄρεος, ἐξ ἧς ὁ Ἰναχος καὶ ὁ Αἴας ῥεῖ ποταμοί, ὡς Ἐκαταῖος ἐν πρώτῳ. Verum et libro superiore, p. 391, ubi de Inacho idem ex Sophocle narratum est, habebatur Lacmus. Casaub.

7. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν &c.] Quæ Strabo hic commemorat de fontibus bituminis, ea aliter recenset Ælianus, lib. Var. Hist. xiii. c. 16. Quippe narrat, in agro juxta Apolloniatarum civitatem, in Ionio sinu, bitumen fossile nasci: quod e terra sic oritur, ut unde effoditur, loca de integro repleat eodem modo, quo fontes aquarum plurimi. Est autem notandum non dici ab Æliano et Strabone contraria: quoniam alter fossile bitumen nominet, alter fontes bituminis commemoret. Namque et fontes et metallum bituminis, glebamque Strabo dixit: ut eodem tempore fossile bitumen intelligas, quod igne combustum propinquo in liquidi bituminis rivos dissolvitur. Videtur autem Strabo in ea fuisse sententia, bitumen generatim fossile, et glebam esse, quæ ignis opera liquidum ex se bitumen emittat, quod rursus frigore concreseat. Nam lib. xvi. in descriptione Judææ, Sirbonim paludem talem esse scribit, qualem Plinius tradidit lacum esse, quem Asphaltitem vocavit (cum Sirbonis lacum alium fuisse, quam Asphaltitem, cap. 13. lib. v. perspicue docuerit, quæ in re melius eum sensisse arbitror, quam Strabonem, qui Sirbonim ab Asphaltite non distinxit, et de Sirbone dici, quæ de Asphaltite dicenda fuerunt) in cujus paludis aqua nihil recipi, nihil mergi, bitumen vero copiosum inveniri affirmat, et addit, p. 1108. Edit. Amst. Ἔστι δ' ἡ ἀσφαλὶς γῆς βάλος ὑγραινομένη, καὶ ἀσφαλιζομένη· πάλιν δὲ μεταβάλλεται εἰς πάλιν ἰσχυρὸν ὑπὸ τῆ ψυχρῆς ὕδατος, οἷον ἐστὶ τὸ τῆς λίμνης ὕδωρ, ὥστε τομῆς καὶ κοπῆς διῆσθαι· εἰς ἑπιπολάζουσα διὰ τὴν φύσιν τῆ ὕδατος ἣν ἔφαμεν, μηδὲ πολὺν χρόνον δεῖσθαι, μηδὲ βαπτίζεσθαι τὸν ἰμῶντα, ἀλλ' ἐξαίρετα. i. e. Est vero bitumen terræ gleba, quæ a calore liquefit, intumescit, atque diffunditur, rursus autem in adeo solidam glaciem mutatur ab

aqua frigida, qualis est hujus paludis aqua, ut secari et contundi debeat, postea innatat propter ejus aquæ naturam, quam diximus neque colymba egere, neque ingredientem mergere, sed ejicere. Ergo videtur una tum spissi, seu fossilis, tum liquidi bituminis natura, gleba videlicet, quæ locis quibusdam a calore in liquidum bitumen solvitur. Marsil. Cagnati, Var. Observ. lib. iv. c. 3. p. 613. t. iii. Lamp. Critic.

8. Νυμφαῖον] Nymphæum Apolloniæ accurate et eleganter describit Dio, libro quadragesimo primo, pag. 174. Edit. 1606. Locum, quia paulo est prolixior descriptio, non proferam, contentus indicasse. Vide etiam Æliani descriptionem non minus elegantem, libro Var. Hist. xiii. cap. 16. quam non inutiliter cum Strabonis verbis comparaveris. Describitur et a Plutarcho in Sylla, p. 468. t. i. Edit. F. Furt. Casaub.

Ibid.] Vide Wheeler, p. 28. Spon, p. 117. F.

9. χλιαρῆ ἀσφάλτε] Scripti, χλιαρῆ καὶ ἀσφάλτε, et ita lege: χλιαρῆ videlicet ὕδατος. Casaub.

11. τὸ δὲ τμηθεὶς] Similia annotavimus libro quinto, p. 316, ubi de Æthaliæ metallis. Idem.

14. Λέγει δ'] Sequitur brevis λόγος ἐμβολή. Nam quorsum hæc, et quid ad id quo de agitur? Porro remedia φθειρώσης ἀμπελίου reperies in Geoponicis lib. v. Idem.

20. Βαλλιακὴν, καὶ Ὠρεὸν] Nihil sum ausus mutare, puto tamen Bullidem dici et Oricum: curque ita putem, facile ex historicis et geographis eruditi intelligunt. Xylandro.

Ibid. Βαλλιακὴν] Assentior Xylandro, existimanti esse quas Ptolemæus vocat Βουλῖδα et Ὠρικόν. Plinius quoque libro iii. cap. 23. Bulliones (qui et Straboni infra nominantur) Oricos vicinos facit. Apud Stephanum et Βελῖνοι referuntur, et eorum urbs dicitur ab Artemidoro Βουλῖνη nuncupata. Vide et Dionysium poetam. De Oricis omnes Geographi. Cave autem Oricos hos cum Noricis confundas: qua de re lege quæ scribit Eustathius, ad illa Dionys. ver. 321.

— καὶ Νορίκῃ ἄγε ἐγγυμένα.

Et Noriciæ urbes munitæ. Casaub.

Ibid.] De Oricis agit Cl. Cellarius, Geogr. Antiq. l. ii. c. 13. Anon.

Ibid. Μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βαλλιακὴν, καὶ Ὠρεὸν] Legendum, Βουλῖν, καὶ Ὠρικόν, judicio Casauboni et Xylandri, quod equidem mihi arridet: sed si bene conjiciunt, necesse est locum Strabonis esse etiam mutilum, et deesse nomen urbis cujusdam mediterraneæ, cujus navale fuerit Panormus. Nam Oricus portus erat amplus, et classis integræ capax. Ideo opus non habebat ἐπιπλεῖον: sed sibi erat navale sufficiens, nec credibile est, naves, quæ Oricum petebant, alibi quam in ipso Orici portu suas merces exonerasse, et maluisse Panormo navali uti, unde merces cum labore terrestri itinere transportandæ fuissent, ut ad Oricum pervenirent. Palmer. in descript. Græc. antiq. lib. ii. c. 2. p. 242.

Ibid.] Nil deficit hic. Τὸ Atticum est, pro τῆτο. Oricum, idque portus. Sed post ἐπιπλεῖον legendum forte; πλεονέον αὐτοῦ, vel, καὶ αὐτῆς, et illic. V.

Ibid.] Apolloniæ proxima fuit Aulon, nunc Vallona, deinde Βουλῖς

ejusque navale Panormus, et montes Ceraunii, initium faucium sinus Ionii et Adriatici. Fauces enim utrique sunt communes: eoque tantum differunt, quod primæ maris seu exteriori parti nomen Ionii tribuitur, Adriæ autem interiori usque ad intimum sinus recessum: quanquam hodie totum mare hoc nomen gerit. Theopompus ait prius nomen esse ortum a viro, qui in ista loca deduxerit Iones: Adriæ cognomentum a flumine esse deductum. Stadia sunt a Liburnis ad Ceraunios montes paulo plura duobus millibus. Theopompus totam ab intimo sinus navigationem sex dierum esse perhibuit: terrestri autem itinere Illyricum ad xxx. dies peragrari. Videtur autem et nimium dicere mihi, et quædam parum credibilia proferre: ut cum maria ait cavernis seu foraminibus quibusdam in imo latentibus coire, eo argumento, quod later Thasius et Chius in Narone inventus sit: et quod utrumque mare e monte quodam et insulis Liburnicis cerni affirmat, ambitu in orbem quingentorum stadiorum: et quod Istrum uno ostiorum suorum in Adriam effluere tradit. Hujusmodi quosdam errores habet et Eratosthenes, ex rumoribus et opinione vulgi conceptos: quod de eo et aliis scriptoribus Polybius pronunciat. Cæterum tota Illyrici ora oppido est commodis instructa portibus, cum ipsa, tum insulæ etiam vicinæ: cum quidem contra Italica ora huic opposita sit

^a ὁπίνειον αὐτῶν ὁ Πάνορμος, καὶ τὰ Κεραύνια ὄρη, ἡ ἀρχὴ τῆς γῆς τῶν Ἰονίων καὶ τῆς Ἀδρίας. Τὸ μὲν δὲ γῆμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει δὲ ὁ Ἰόνιος, διότι τῆς ὁδοῦ τῆς μερὸς τῆς θαλάσσης ταύτης ὄνομα ⁵ τῆς ἐστίν, ὁ δὲ Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι τῆς μυχῆς, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τὸ ὀνομάσαν τὸ μὲν ἦκεν ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς, ἡγεσάμενος τὸ τῶπων ἔξ ὧν τὸ γένος τὸν Ἀδρίαν ¹⁵ δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι. Σταδίοι δὲ ἀπὸ τῆς Λιβυρνῶν ὁπτι τὰ Κεραύνια, μικρῶν πλείους ἢ διαχίλιοι. Θεόπομπος δὲ τὰ πάντα ἀπὸ τῆς μυχῆς πλοῦν ἡμερῶν ἐξ εἴρηκε· περὶ δὲ τὸ μήκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ πειράκοντα· πλεονάζειν δὲ μοι ²⁰ δοκεῖ, καὶ ἄλλα εἰς αὐτὰ λέγειν· τό, τε συντετρηθῆαι τὰ πελάγη, ἀπὸ τῆς εὐρίσκεσθαι κέραμόν ¹ τε Θάσιον καὶ Χίον ἐν τῇ Νάρωνι· καὶ τὸ ἀμφω κατοπιεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπὸ πινος ὄρεος, καὶ τῆς νήσου τῆς Λιβυρνίδων πηλὴς, ὥστε κύκλον ἔχειν ²⁵ καὶ πεντακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τῆς Ἰτρον ἐνὶ τῶν γομαίων εἰς τὴν Ἀδρίαν ³ ἐμβάλλειν. Τοιαῦτα ² καὶ τῆς Ἐρατοσθένους ἑνὶ παρὰ κέσματά ἐστι λαοδογματικῶς, κατὰ περὶ Πολύβιός φησι καὶ αὐτὴ καὶ ³⁰ αὐτὴ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων. Τὸν μὲν οὖν παράπλεον ἅπαντα τὴν Ἰλλυρικὴν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει, καὶ ἔξ αὐτῆς [τῆς] συνεχῆς ἡόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίας τῇ Ἰταλικῇ τῇ

^a Par. 2. habet in marg. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ μέχρι Βαδωνίας, sine accentibus. Hinc patet legendum, ὁδοῦ, non ὁδοῦ, aut ὁδοῦ. V. Scripti, ἔν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^c τῆς deest Eton. ^d τῆς deest Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^e ἡγεμονισσάμενος ex correct. Med. 2. ^f ἐξ Ἰσας Par. 2. Mosc. ἐξ Ἰσας Bre. ^g δὲ τῆς π. Med. 2. ^h δοκεῖ καὶ ἄλλα δὲ οὐ πιστὰ λέγει. Par. 1. 2. recte. V. δὲ οὐ — λέγει Esc. δὲ δὲ Med. 1. 2. ⁱ τὴν Χίον καὶ Θάσιον Par. 1. 2. Med. 1. ^k σταδίων καὶ πεντ. Par. 1. 2. deest Esc. ^m Scripti, ἐμβάλλειν. Marg. Caf. sic Par. 1. ⁿ δὲ deest Med. 1. 2. ^o καὶ Π. Med. 2. ^p περὶ deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

Βουλὴς et Ὀρεκόν. De Orico vide Livium, l. xxiv. c. 40. Ergo Xylandro assentior. F.

Ibid. καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν ὁ Πάνορμος] Vide Ptolemæum, qui Panormum paulo longius ab Orico videtur summovere. Cafaub.

Ibid.] Palmerio assentior quoddam aliud loci nomen excidisse. Panormus enim nunc Porto Panormo dicitur, et longe ab Orici situ distat. Wheler, p. 29. Strabo tamen Panormi iterum mentionem facit sine ullo adjecto nomine. F.

1. καὶ τὰ Κεραύνια ὄρη] Latine Acroceraunii: montium ferries, quæ nunc Chimera, vel Chimara, appellatur. Wheler, p. 29. Cotov. itin. p. 25. Idem.

Ibid. ἡ ἀρχὴ τῆς γῆς τῶν Ἰονίων καὶ τῆς Ἀδρίας] Legitur in Epitome, ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰονίας καὶ τῆς Ἀδρίας, quum tamen in libris Strabonis editis, scriptis, de Safone insula altum sit hic silentium. Et fortasse ut alia, sic hoc quoque, ex Ptolemæo habet Epitomæ auctor. Ptolemæi verba, Νῆσοι δὲ παράκεινται τῇ Μάκεδονίᾳ ἐν μὲν τῇ Ἰονίᾳ πελάγῃ νήσος Σασών. Cafaub.

Ibid.] Verisimile est, ut opinor, Safonem insulam esse hic a Strabone memoratam. Alibi enim hujus mentionem facit. Vide l. vi. p. 406. Cotovicus, in itin. hanc describit tanquam ad fauces sinus Aulonem urbem alluentis positam. F.

2. Τὸ μὲν δὲ γῆμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ] Ubi definit sinus Ionius, incipit sinus Adriaticus, ideo dicuntur habere commune ostium. Ex his intelligimus quid proprie Adriaticum, quid Ionium mare, vel sinus, ætate Strabonis appellaretur, postea vero cœpit Adriatici appellatio produci ut subjicitur. Mihi vero mirum aliquando visum est antiquissimos Græcos Ionii Ponti appellatione etiam intimum Adriatici sinus μυχῆν, ubi sunt ostia Padi, intellexisse. Sic enim appellat Phoronidis antiquissimi auctor apud Dionys. Halic. lib. i. c. 28. ἐπὶ τέττα βασιλεύοντος, οἱ Πηλασγοὶ ὅφ' Ἑλλήνων ἀνέστησαν, καὶ ἐπὶ Σπινῆτι ποταμῷ ἐν τῇ Ἰονίᾳ κόλπον τὰς νῆας καταλιπόντες, Κρότωνα (puto Κόρωνα) πόλιν ἐν μεσογείῳ εἶλον. Cafaub.

Ibid.] Scylax, p. 10. Edit. Hudson. habet τὸ γῆμα τῶν Ὀνέων κόλπον, scilicet sinus Ionii a Cerauniis ad Iapygium in Italia. Postea addit, τὸ δὲ αὐτὸ Ἀδρίας ἐστὶ καὶ Ἰόνιος. Veteres sæpe Ionium cum Adriatico confundunt. Posterioris ævi scriptores Adriam ulterius producunt, et ipse Strabo in libro ii. Ionium mare esse partem Adriæ fatetur. Philostratus etiam Siculum mare esse Adriæ proximum ad Alphei ostia scribit. Vita Apoll. l. viii. c. 6. F.

6. νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης] Ptolemæo mare Adriaticum ad finem usque Corinthiacum porrigitur. Pausaniæ locum vide,

p. 281. Cafaub.

Ibid. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τὸ ὀνομάσαν τὸ μὲν ἦκεν ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς, ἡγεσάμενος τῶν τῶπων ἐξ ὧν τὸ γένος τὸν Ἀδρίαν δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γεγονέναι] Codd. veteres, teste Casaubono, pro ἐξ ὧν, habent, ἐξ Ἰσας. Totum igitur locum sic restituendum esse suspicor: ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς ἡγεσάμενος τὸ τῶπων, ἐξ Ἰσας ὄντος τὸ γένος. Ex hoc scilicet nomen Ἰόνιος, ex fluvio Ἀδρίας. T.

7. τὸ μὲν ἦκεν ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς] Ionius sinus ab Ione, inquit Eustathius, homine Italo: vel ab Ionio homine Illyrico. Alii tamen ἀπὸ τῆς Ἰούης putant denominatum. Prometheus apud Æschylum ita Ionem alloquitur, ver. 838.

Χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πάντιος μυχῆς,
(Σαφῶς ἐπίσας) Ἰόνιος κληθήσεταί,
Τῆς σῆς πορείας μῆμα τοῖς πᾶσι βροτοῖς.
In posterum autem secessus (ille) maritimus
(Pro certo hoc scias) vocabitur Ionius,
Monimentum tui itineris omnibus hominibus.

Lycophron de accolis hujus sinus, ver. 631.

Ὅσοι παρ' Ἰούης γῶνον οἰκοῦνται πέδον.

Juxta cavum Ionis habitantibus solum. Cafaub.

Ibid. ἡγεσάμενος τὸ τῶπων ἐξ ὧν τὸ γένος] Omnino de mendo suspectus est mihi hic locus. Nam si recte τῶπων legitur, quomodo ferri poterit quod sequitur, ἐξ ὧν τὸ γένος? Augent suspicionem veteres codices, in quibus est ἐξ Ἰσας, pro ἐξ ὧν. Idem.

8. τὸν Ἀδρίαν δὲ ποταμοῦ] Legerem, πόλεως, ex libro v. nisi obstitarent veteres codices. Adde quod fluminis Adriæ alii quoque meminere. Vide Stephanum et Eustathium. Idem.

11. ἡμερῶν ἐξ] Docuimus libro primo navigationem unius diei veteribus fuisse existimatam stadiorum mille, quod hic est observandum. Nam navigationem sex dierum dicit, pro stadiis sex millibus. Sic enim libro superiore dictum est hoc iter dici a nonnullis esse stadiorum ἑξαχιλίων. Idem.

14. τό, τε συντετρηθῆαι τὰ πελάγη] Imo terram potius συντετρηθῆαι, quæ est inter duos πελάγῃ, Adriaticum, in quod se exonerat Naro, et Ægæum, ubi sunt Thasus et Chius. Idem.

16. ἀμφω κατοπιεύεσθαι] Polybius paulo ante dicebatur affirmare e cacumine montis Æmi cerni utrumque mare, et Ponticum et Adriaticum: quod Strabo negabat fieri posse. Idem.

17. καὶ τῆς νήσου] Locus mancus, cujus tamen sensum fidelius expressit prior interpret, quam Xylander. Idem.

18. καὶ τὸ τῆς Ἰτρον] Satis hac de re libro i. diximus, p. 83. Idem.

^a ἀντικειμένω, ἀλιμένω ὄντι· ἀλεινοὶ ᾗ καὶ χρηστὰς-
ποι ομοίως· ἐλαϊόφυτοι γὰρ καὶ εὐάμπελοι, πλὴν εἴ πε-
πι σπάνιον ^b ἐκτραχύνειαι τελέως. Τοιαύτη δ' οὖσα
ἀλιγορεῖτο πρὸς τὴν ἡ Ἰλλυρικὴ παραλία· τάχα μὲν
καὶ κατ' ἀγνοίαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μὲντοι πλέον διὰ τ' ⁵
ἀρεστότητα τ' ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθνος. Ἡ δ'
ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα ὄρεινῃ, καὶ ψυχρᾷ, καὶ νιφο-
βόλος ἐστίν· ἡ δὲ περὶ τὸν ὄρεα καὶ μᾶλλον· ὥστε καὶ τ'
ἀμπέλων σπάνιον εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι, καὶ ἐν
τοῖς ^d ἐπιπεδοτέροις· ὁροπέδια δ' ἐπὶ ταῦτα ἀ κατ- ¹⁰
έχουσιν· οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Ἐδαλμα-
τείων καὶ ^e Ἀρδιαίων διατείνονται, πρὸς ἄρκτον ᾗ ἐπὶ
τὸν Ἰστρον τελευτῶντα, πρὸς ἑω δὲ Σκορδίσκοις συνά-
πτονται· τῇ δὲ, ὡς καὶ τὸ ὄρη τ' Μακεδόνων καὶ Θρακῶν·
⁵ Αὐταριάται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τ' Ἰλλυριῶν ¹⁵
ἔθνος ὑπῆρξεν· ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδιαίους συνε-
χῶς ἐπολέμει πρὸς ἄλλων ἐν μεθωρίοις πηγνυμένων ἔξ
ὑδατος ῥέοντος ὑπὸ ^h ἄγκει πινί, τῷ ⁱ ἑαρος· ἀρυσ-
μένοις γὰρ καὶ σποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἔξεπῆγνυντο οἱ
ἄλλοι· συνέκειτο δὲ πρὸς μέρος χρῆσθαι τῷ ἄλσπτι· ²⁰
γὰρ παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμει· κα-
ταστρεφάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριάται Τριβαλλῶν ἀπὸ
Ἀρδιαίων μέχρι τῷ Ἰστρον καὶ Ἰνκονίας ἡμερῶν πέντε-
καίδεκα ὁδόν, ἐπῆρξαν καὶ τ' ἄλλων Θρακῶν τε καὶ
Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορδίσκων πρότερον, ²⁵
ὑπερὶ δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἱ καὶ τὰς Σκορδίσκας αὐ-
τὰς κατεπολέμησαν πολλὸν χρόνον ἰσχύσαντας· ὥκ-
σαν δ' ἐπὶ παρὰ τὸν Ἰστρον, διηρημένοι δίχα, ^k οἱ μὲν
μεταξὺ δυοῖν ποταμῶν· οἰκῶντες, ἐμβαλλόντων εἰς τ'
Ἰστρον, τῷ τε Νοάρη, τῷ παρὰ τ' Σεγεστικῇν ῥέοντος, ³⁰
καὶ τῷ Μάρτῃ, πινὲς δὲ Βάργον φασίν· οἱ δὲ ^m μικρὸν
τάχῃ πέραν συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ Μυσιῖς·
εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων πινὰς οἱ Σκορδίσκοι· ἐπὶ το-
σούτῳ δ' ἠυξήθησαν ὥστε καὶ μέχρι τ' ⁿ Ἰλλυριῶν καὶ
τ' Παιονικῶν, καὶ ^o τῶν Θρακίων περὶ τὸν ὄρεον· κατ- ³⁵
έχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἰστρον τὰς πλείους·

importuosa. Africa quoque itidem ut Italica, et
bonarum frugum ferax est ora Illyrici, oleis et vi-
tibus egregia: nisi quod quaedam loca prorsus
aspera sunt. Et fuit tamen ab initio neglecta:
fortassis, quod soli praestantia ignoraretur: potior ta-
men causa fuit, quod eam homines saevi et latroci-
niis dediti tenebant. Quae supra hanc sita est regio
montosa est tota, frigida, ac nivalis, maxime quae
ad septentrionem vergit: ita ut vites rarae sint et
in editis et in planis locis. Hae sunt Pannonum
montanae planities, versus meridiem ad Dalmatas
usque et Ardiaeos pertinentes, versus septentrionem
ad Istrum desinentes, versus ortum Scordiscos at-
tingentes, ad montes Macedonum et Thracum.
Autariatae autem maxima fuit et optima Illyriorum
gens, cui quondam contra Ardiaeos bellum fuit
perpetuum de sale, qui in confinio cogeatur ex
aqua verno tempore ex quadam convalle defluente,
hausta et per quinque dies repocita: pactum erat,
ut salina ea alternis fruerentur vicibus: pactis post-
habitis, bellis decernebant. Sed Autariatae cum
Triballos domuissent, qui ab Agrianibus usque ad
Istrum xv. dierum itineris spatium occupabant,
supra alios etiam Thracas et Illyrios sese extulerunt:
sunt autem potentia sua exuti prius a Scordiscis,
deinde ab ipsis Romanis, qui Scordiscos etiam de-
bellaverunt, diuturna usus potentia. Ad Istrum
habitavere Scordisci, in duas divisi partes: alii in-
ter duos amnes in Istrum influentes, Noarum, qui
praeter Segesticam fertur, et Martum, sive, ut alii
vocant, Bargum: alii paulo ultra eum, confines
Triballis ac Mysis: habuerunt et insulas quasdam
Scordisci: et eo virium increverunt, ut etiam us-
que ad Illyriorum, Pannonum, Thracumque fines
progredierentur: quin et plerasque in Istro insulas

^a ἀντικειμένω ex correct. Med. 2. ^b Scripti libri, ἐκτραχύνεται. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ἐκ-
τραχύνεται Med. 2. ^c σπάνιον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^d ἐπιπεδοτέροις Par. 1. 2. ^e Δαλματῶν Par. 2. sed habet ...
τε ... supra, recenti manu. ^f Ἀρδιαίων Esc. ^g Αὐταριάται Eton. et sic infra. ^h ἄγκει Par. 2. Med. 1. et ex correct. Med. 2.
ⁱ ἑαρος Par. 1. 2. Esc. et ex correct. Med. 2. fed Par. 1. habet in marg. alia manu, ἵσως ἑαρος. ^k In quatuor codicibus ita legi-
tur, οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλέμενοι, οἱ δὲ μικροί, οἱ μὲν μεταξὺ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. et ex correct. Med. 2.
^l οἰκῶν Par. 2. Bre. Esc. Mosc. ^m μικροί Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ⁿ Ἰλλυριῶν Med. 1. 2. ^o τῶν deest Med. 1.
2. Esc.

5. τὸ μὲντοι πλέον διὰ τὴν ἀρεστότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν
ΕΘΝΟΣ] Malim, ΕΘΟΣ. 7.

15. Αὐταριάται] Autariatas nec Pomponius Mela nominat,
nec Ptolemaeus, nec diligentissimus hac in parte Plinius: estque
omnino horum nomen obscurius. De his Stephanus, Αὐταριάται,
inquitt, ἔθνος Θησπρωτικόν. Apud Aelianum περὶ ζώων, libro xvii.
cap. 41. Autoriatae Indi, qui ranis quondam compluti patriam
deferuisse dicuntur, non alii sunt ab istis: quare legendum, Αὐ-
ταριάται, et vox Ἰνδῶν vel in aliam mutanda, vel omnino reji-
cienda est. Sic enim Diodorus Siculus habet, eandem cum A-
liano historiam narrans, libro tertio, p. 164. Edit. 1604. Τῶν δὲ
καλεμίνης Αὐταριάται βατράχοι τὴν ἀρχέγονον σύσασιν ἐν τοῖς νήσοις
λαμβάνοντες, καὶ πίνοντες ἀπὸ τῆς συνήδης ψεκᾶδος, ἐξείσαντο τὰς
πατρίδας καταλιπεῖν, καὶ καταφυγεῖν εἰς τῶν τῶν τόπων, ἐν ᾧ νῦν καθ-
ιδρυνται. i. e. Qui Autariatae nominantur, hos ranæ in nubibus
cretae, et pro usitatis delapsæ guttis, patriam deserere, et in lo-
cum, ubi nunc sedes habent, profugere compulerunt. Casaub.

28. διηρημένοι δίχα, οἱ μὲν μεταξὺ δυοῖν] In veteribus legitur ita hic
locus, διηρημένοι δίχα, οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλέμενοι, οἱ δὲ μικροί·
οἱ μὲν μεταξὺ. Jam alibi diximus etiam apud Ptolemaem multos
populos, qui hoc libro continentur, dividi in μεγάλους καὶ μικρούς.

Vetus interpres lectionem manuscriptorum est secutus, rectif-
sime. Idem.

29. ἐμβαλλόντων εἰς τὸν Ἰστρον, τῷ τε Νοάρη, τῷ παρὰ τὴν Σεγεστικῇν
ῥέοντος, καὶ τῷ Μάρτῃ, πινὲς δὲ Βάργον φασίν. In Istrum influentes,
Noarum, qui praeter Segesticam fertur, et Martum, sive, ut alii
vocant, Bargum] Ex hoc loco, et superiore pagina 453, patet
Noarum in Istrum influere, et Savi nomen eo tempore non du-
rassé usque ad Istrum, secundum Strabonis mentem: nunc vero
Noarus in Savum influit, et Savi nomen praevallet. Fuerit igitur
Noarus unus e fluviis, qui Savum influunt, Drinus forte, vel
alii: Martus vero, sive Bargus, debet is esse, qui nunc in
mappis Ibar dicitur, a meridie in Istrum influens. Palmer.

31. καὶ τῷ Μάρτῃ] Forte Μάργῃ, ita erit minor in Βάργῃ mu-
tatio. Casaub.

Ibid.] D'Anvillius Margum, vel Bargum, esse Moravam
putat, qui Serviam prope mediam transit. F.

35. καὶ τ' Ἰλλυριῶν περὶ τὸν ὄρεον] Non improbo ut legatur ὄρεον:
tantum dico alibi multis in locis similibus legi ὄρεον. Paulo ante,
παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικά, καὶ τὰ Παιονικά, καὶ τὰ Θράκια ὄρη.
Casaub.

obtinuerunt: urbes eorum fuerunt Heorta et Capedunum. Post Scordiscos juxta Istrum Triballi sunt et Myfi, quorum supra fecimus mentionem: tum paludes parvæ Scythiæ intra Istrum, quas ipsas quoque commemoravimus. Hi, et Crobyzi, et qui Troglodytæ dicuntur, supra Calatim, Tomæam, et Istrum accolunt: sequuntur qui ad Æmum sedes habent, et infra istos ad Pontum usque Coralli, Bessi, Medi quidam, ac Danthelitæ. Hæ gentes omnes majorem in modum sunt latro-
ciniis deditæ. Bessi majorem Æmi partem tenent, et a prædonibus prædones appellantur, tuguria incolentes, vitamque degentes duram: attingentes Rhodopem, et Pannonos, et de Illyricis Autariatas ac Dardanios. Inter hos et Ardiæos, Dasaretii sunt, et Hybrianes, aliæque obscuræ gentes: quas Scordisci infestaverunt, donec tandem regionem eam cultoribus vacuam redegerunt, feceruntque ut inviæ essent sylvæ per aliquot dierum itineris spatium. Superest inter Istrum et montes, ab utraque Pannoniæ parte, ora Ponti maritima, a Sacro Istri ostio usque ad Æmi montana, et ostium quod est juxta Byzantium. Quemadmodum autem Illyrici oram describentes, usque ad Ceraunios montes progressi sumus, qui extra Illyrici montes siti, suum tamen proprium habent terminum: hisque finibus gentes meridianas descripsimus, arbitrati hujusmodi notationes magis fore et ad præsens negotium et ad sequentia luculentas: sic et nunc ora Ponti, et si supra lineam per montes ductam excidit, tamen suo proprio includetur limite, videlicet Sacro ostio, ut et quæ nunc tractantur, et quæ sequuntur, facilius intelligantur. Ergo a Sacro ostio in continenti ora, dextram versus ad quingenta stadia, Ister

ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἑόρτα καὶ Καπέδωνον. Μετὰ δὲ τῷ Σκορδίσκων χώραν ὡς καὶ τῷ Ἴστρον ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἐστίν, ὧν ἐμνήσθημεν πρό-
τερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῷ μικρᾷς χαλεμένης Σκυθίας, 5
τῆς ἐντὸς Ἰστρου καὶ τέτων ἐμνήσθημεν. Ὑπερι-
κῆσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι, καὶ οἱ Τρωγλοδύται
λεγόμενοι, τῶν ὡς Κάλαιον, καὶ Τομαίαν, καὶ Ἴστρον
τόπων. Εἰδ' οἱ ὡς Αἴμον, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν οἰκῶν-
τες μέχρι τῆς Πόντου Κοράλλοι, καὶ Βέσσοι, καὶ Μεδῶν
10 πνες, καὶ Δανθελιτῶν. Πάντα μὲν ἐν ταῦτα λεητικώ-
τατα ἔθνη. Βέσσοι δὲ ὑπὲρ τὸ πλεον τῶν ὄρεων νέμονται
τῶν Αἴμων, καὶ ὑπὸ τῷ ληστῶν ληστὰς ποροσαρκεύονται, κα-
λυδίται πνες καὶ λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε Ροδόπῃ,
καὶ τοῖς Παίοσι, καὶ τῇ Ἰλλυρίδαν τοῖς τε Αὐταριάταις,
15 καὶ τοῖς Δαρδανίοις. Μεταξὺ δὲ τέτων τε καὶ τῷ Ἀρ-
διαίων, οἱ Δασαρήποϊ εἰσι καὶ Ὑβριάνες, καὶ ἄλλα ἄσπ-
μα ἔθνη, ἀ ἐπόρθεν οἱ Σκορδίσκοι, μέχρι ἡρήμωσαν τῇ
χώραν, καὶ δρυμῶν ἁβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίη-
σαν μετήν. Λοιπὴν δ' ἐστὶ τῇ μεταξὺ Ἰστρου καὶ τῶν ὄρων
20 τῶν ἐφ' ἑκατέρα τῇ Παιονίας, ἢ Ποντικῇ ὡς καὶ ἡ
ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τόματος τῆς Ἰστρου μέχρι τῆς Αἴμων
ὄρεινῆς, καὶ μέχρι τῆς τόματος τῆς καὶ Βυζάντιον κα-
θάπερ δὲ τῇ Ἰλλυρικῇ ὡς καὶ ἡ ὄρεινῆς μέχρι τῇ
Κεραυνίων ὄρων ὡς καὶ ἡ Ἰλλυρικῇ πεπληνῶν
25 ὄρεινῆς, ἐχόντων δὲ πὶ οἰκείου πέρας· τὰ μεσόγαια δ'
ἔθνη τέτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδὲς εἶσο-
θαι τὰς τοιαύτας παραγραφὰς, καὶ ὡς τὰ νῦν καὶ
ὡς τὰ ὑστερον· ἔγωγε καὶ ταῦτα ἢ ὡς καὶ ἡ ὄρεινῆς, καὶ
ὑπερπύλη τῇ ὄρεινῇ γραμμῇ, ὅμως εἰς οἰκείου τι πεί-
30 ρας τελευτήσει τὸ τῆς Πόντου τόμα, καὶ ὡς τὰ νῦν καὶ
ὡς τὰ ἐφεξῆς. Ἐστὶν οὖν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τόματος τῆς
Ἰστρου ἐν δεξιᾷ ἐχόντι τῇ συνεχῇ παραλίαν Ἰστρος πε-
λίχτιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα·
εἴτα Τόμοις, ἔπειτα πολίχτιον ἐν ἀφ' ἑκατοσίοις πεντή-

^a τῷ Ἰστρῷ Med. 2. ^b Τομαίαν Par. 1. Eton. Τομαία Par. 2. Esc. Mosc. Τόμα Bre. ^c ὑπ' αὐτῶν Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ὑπ' αὐτῶν Par. 2. ὑπ' αὐτῶν Gron. ^d Μέσσοι Eton. Esc. et ex correct. Med. 2. et sic infra: sed Eton. habet B. supra. ^e Δανθελιτῶν Par. 1. 2. Gron. Esc. Mosc. sed suspectum hoc nomen e Par. 2. qui videtur in marg. exhibere Δαναλιτῶν. V. ^f Αὐταριάταις Eton. ^g ἀναδάντων Med. 2. ^h τῷ Ἰστρῷ Med. 2. ⁱ δὲ deest Par. 1. 2. Esc.

1. καὶ Καπέδωνον] Est quam Ptolemæus vocat Καρπουδαῖμον, quam, deletis Scordiscis, Thraces occuparunt. Ideo Ptolemæus in Thracia collocat. Casaub.

6. καὶ Κρόβυζοι, καὶ οἱ Τρωγλοδύται λεγόμενοι] Ptolemæus, in descriptione Pannoniæ inferioris, Mysiæ ait inferioris partes occidentales tenent Triballi. Eorum vero qui sunt ad orientem, qui ostium Danubii νοτιώτατον Peucen nominatum accolunt, Troglodytæ nominantur: qui reliqua ostia, Peucini, qui Pontum, Crobyzi. De Crobyzis, vide amplius Stephanum. Idem.

Ibid.] Vide Strabonem, l. i. Aristot. Hist. Anim. l. viii. c. 12. In hisce temporibus, non procul abhinc, in regione Schremnia dicta, prope Dravi ac Danubii confluentiam, subter terram habitatores degunt. (Brown's travels, p. 26.) Crobyzi circa Odesum habitaverunt. Anon. auth. Perip. p. 13. F.

8. Εἰδ' οἱ περὶ τὸν Αἴμον, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν οἰκῶντες] Veteres codices, περὶ τὸν Αἴμον, et ὑπ' αὐτῶν. Mox, τὸν Αἴμον ὄρος. Casaub.

9. Κοράλλοι] An hi sunt quos Plinius, l. iv. c. 11. Corpillios vocat? Est et apud Ptolemæum Κορπιανὴν στρατηγίαν. Idem.

Ibid. καὶ Βέσσοι] In scriptis perpetuo fere errore Μέσσοι scriptum est. Sed Bessi ex Geographis et historicis noti sunt. Idem.

Ibid.] De situ harum gentium multæ coortæ sunt lites. Coralli non alibi memorantur; quod si ordinem sequitur Strabo, certe Ponto quam Bessi propiores sunt. Bessi, gens ferocissima ad Hæmum posita in medio, ut opinor, inter Corallios et Danthelitas: Danthelitæ, vel Dentheletæ, vel Denfeletæ, ut a Livio patet, post Mædos positi sunt. Philippus enim et Macedones, Dentheletas populati, et frumento sublato, in Mædicam regressi sunt. Liv. l. xl. c. 22. Plinii textus, ut opinor, mendosus est.

Ad Strymonis enim dextrum latus Denfeletas ac Mædos ponit, ad lævum Digeros, Bessorumque multa nomina ad usque Nestum amnem. l. iv. c. 11. Hæ gentes autem cunctæ inter Strymonem et Nestum sitæ sunt. F.

12. ὑπὸ τῷ ληστῶν] An hoc voluit, omnes quidem illius tractus incolæ latrocinia solitos exercere, sed Bessos eximie supra cæteros? An legendum potius, cum priori interprete, ὑπὸ τῷ ληστῶν, præ latrocinii, vel ob latrocinia quæ committunt? Casaub.

16. οἱ Δασαρήποϊ] Lege cum duplici σσ, ut apud Plinium Dasaretæ semper: sic et Stephanus, a quo discimus, et Δασαρήποϊ, et Δασαρηνῆς, et Δασαρητίες istos fuisse vocitatos. Idem.

Ibid. Ὑβριάνες] Vide num sit legendum, οἱ Ἀβριάνες, quos paulo ante nominavit, et esse in hoc tractu certissimum est. Idem.

32. Ἰστρος πολίχτιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις] Similiter Arrianus, postquam ostium Istri postremum recensuit, ἔθνη, inquit, εἰς Ἰστρον πάλιν στάδιοι πεντακοσίοι. Fuisse autem κτίσμα Μιλησίων, docet Plinius quoque. Vide et Marcellinum. Idem.

33. ἐν πεντακοσίοις σταδίοις] Similiter anon. author Perip. Ponti Euxini 500 stadia fuisse memorat. F.

34. εἴτα Τόμοις, ἔπειτα πολίχτιον ἐν ἀφ' ἑκατοσίοις πενήκοντα σταδίοις] Paulo aliter Arrianus: ab Istria, inquit, εἰς Τομαίας πάλιν· στάδιοι τριακόσιοι. Appellatur autem hic locus et Τόμοι, et Τόμοις, et Τομαία, et Τομαία, scribitur et Τομεὺς apud Stephanum, qui videtur ita in Strabone legisse. Appellationis ratio nota est ex illis Ovidii, l. iii. Trist. El. 9. ver. 34.

Inde Tomos locus est dictus, quia fertur in illo

Membra soror fratris consecuisse sui.

Vide etiam Apollodorum, libro primo, c. 9. §. 25. Casaub.

Ibid.]

κοντα σταδίοις· εἴτα πόλις ^a Κάλατις ἐν Διχαρσίῳ
ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἀποικος· εἴτ' Ἀπολλωνία,
ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἀποικος Μιλησίων τὸ
πλέον τῆς κτίσματος ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ πνί,
^b ὅπερ ἱερὸν τῆς Ἀπόλλωνος· ἔξ' ἑ. Μάρκος ^c Λεύκυλ-
λος τὸν κολοσσὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ ^d Καπιτω-
λίῳ, τὸν τῆς Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. Ἐν τῷ
μεταξὺ δὲ διαστήματι, τῷ ὑπὸ Καλάτιδος εἰς Ἀπολ-
λωνίαν, Βιζώνη τέ ἐστιν, ἧς κατεπόδη πολλὸν μέρος
ὑπὸ σεισμῶν, καὶ ^e Κρένοι, καὶ ^f Ὀδησὸς Μιλησίων ἀποι-
κος, καὶ Ναύλοχος Μεσημβριανῶν πολίχνη. Εἴτα
^g τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς δευρο θαλάττης διήκον· εἴτα
Μεσημβρία Μεγαρέων ἀποικος, ὡς περὶ ^h Μενε-
βρία, οἷον ⁱ Μενάπολις· τῆς κτίσαντος ^k Μενε καλε-
μένης, τῆς δὲ πόλεως ^l βρίας καλεμένης Θρακισί·
ὡς καὶ ἡ τῆς Σήλυος πόλις ^m Σηλυμβρία ὡς περὶ ὅρου-
ται, ἢ τε Αἶνος· ⁿ Πολτιοβρία ποτὲ ὀνομάζετο. Εἴτ'
Ἀγχιάλη πολίχνη Ἀπολλωνιατῶν, καὶ αὕτη ἡ Ἀ-
πολλωνία. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐπὶ Κητίριζις
ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ὃ ποτὲ καὶ Λυσίμαχος ἐχρή-
σατο· γαζοφυλακίᾳ· πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας
ὅπτι Κυανέας σταδιοὶ εἰσι ^p περὶ χιλίας καὶ πεντακο-
σίαι· ἐν τῇ μεταξὺ ἡ τε Θυνιάς ^q Ἀπολλωνιατῶν
χώρα, ^r καὶ Ἀγχιάλη, καὶ αὕτη Ἀπολλωνιατῶν, καὶ

oppidum est, a Milesiis conditum. Deinde Tomi,
aliud oppidum a priore distans stadiis ccl. post
stadia cclxxx, Calatis urbs, Heracleotarum colo-
nia: inde stadiis mille et ccc. abest Apollonia Mi-
lesiorum colonia: urbs maiore sui parte condita
est in parva quadam insula, ubi fanum est Apolli-
nis: unde M. Lucullus colossus Apollinis, opus
Calamidis, sublatum in Capitolio dedicavit. Inter
Calatin et Apolloniam Bizona est, cuius magna
pars terræ motibus hausta est: et Cruni, et Odes-
sus Milesiorum colonia, et Naulochus Mesembria-
norum oppidum: inde Æmus mons, ad istud us-
que mare pertingens. Sequitur Mesembria, Me-
garensum colonia, ante Menebria, id est, Mene-
urbs, dicta: quod conditori ejus Mene esset nomen:
Bria autem vox Thracum lingua urbem significat:
sicut et Selys urbs Selybria appellatur, et Ænus
aliquando Poltiobria dicta fuit. Deinceps est An-
chiale Apolloniatarum oppidum, atque ipsa Apol-
lonia. In hac ora est etiam Ceterizis promontori-
um, castellum habens munitum, ubi aliquando
suos thesauros adservavit Lyfimachus. Rursum ab
Apollonia ad Cyaneas stadia sunt circiter mille et
quingenta. Medio spatio continentur Thynias
Apolloniatarum, ut Anchiale: deinde Phinopolis,

^a Κάλατις Par. 2. Med. 1. Efc. et sic infra. Κάλατις Med. 2. ^b ὅπερ Par. 1. Gron. ὅπερ deest Par. 2. Efc. Mosc. ^c Λεύ-
κυλος Med. 1. Efc. Λεύκυλος Med. 2. ^d Καπιτωλίῳ Par. 1. 2. Efc. Mosc. ^e Κρένοι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Κρέννοι Efc. ^f Ὀ-
δησὸς Efc. ^g ὁ Αἶμος ὄρος ex correct. Med. 2. ^h Μενέβρια ex correct. Med. 1. ⁱ Μέννα πόλις Par. 2. Efc. Mosc. Μενά-
πολις Med. 1. 2. ^k MSS. Μέννα. Marg. Caf. sic Par. 1. Μέννα Med. 2. Efc. ^l βρία Par. 1. ^m Σηλυμβρία Br. ⁿ Πολ-
τιοβρία Par. 1. 2. Med. 1. Gron. Eton. Br. Πολτιοβρία Med. 2. ^o γαζοφυλακίᾳ Med. 1. 2. ^p Sic MSS. et Epit. Vulgo, πενχι-
λίαι. Marg. Caf. ^q καὶ deest Par. 2. Med. 1. 2.

Ibid.] Videfis Cl. Cellar. Geograph. Antiq. lib. ii. c. 8. Anon.

Ibid.] Arrianus et anon. author Perip. in distantis hisce non differunt, nisi quod hic inter Odesum et Dionysopolim 260 stadia ponit, ille 360. Totus Arriani numerus est 1340; anon. auth. 1240. Arrianus autem verbatim, anonymus auctor literarum numeros dedit, ergo Arriano major adhibenda fides est. F.

1. εἴτα πόλις Κάλατις, ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα] Arrianus hic quoque variat nonnihil, Ἀπὸ Τομίας εἰς Κάλαντριν πόλιν ἄλλοι τριακοσίοι. Calatin autem vocant Plinius, l. iv. c. 11. Ptolemæus, Stephanus, et Pomponius, l. ii. c. 2. qui Milesiorum esse scribit. Casaub.

2. Ἀπολλωνία] A Calatide ad Apolloniam ait esse stadia m. ccc. Arrianus autem, singula intervalla recensens, stadia colligit m. ccccxx. Idem.

6. τὸν κολοσσὸν] Plinius, l. xxxiv. c. 7. de colossis, Talis est in Capitolio Apollo, translatus a M. Lucullo ex Apollonia, Ponti urbe, xxx. cubitorum, c. l. talentis factus. Idem.

Ibid.] M. T. Varro Lucullus, Lucii frater, Cos. A. U. C. 679, secundum Florum, l. iii. c. 4. ad usque Tanaim lacumque Mæotim pervenit. Melius autem Eutropius ad Danubium fines victoriarum ejus ponit. Bessos subegit, Uscudamam ac Cabylen cepit. Apolloniam, Calatin, Parthenopolim, Tomos, Istrum ever-
tit, et Byzantium omnem cepit, l. vi. c. 8. F.

9. Βιζώνη] Stephanus, Βιζώνη, πόλις Ποιωνή. Mela, l. ii. c. 2. Hic Bizone motu terræ intercudit. Arriano est Bizos. Casaub.

Ibid.] Βιζώνη, vel Βίζος, a Calati stadia 360 distat. Vide Arrianum. F.

10. Κρένοι] Mela, l. ii. cap. 2. Est portus Crunos. Casaub.

Ibid.] Κροῖνοι, postea Dionysopolis. Vide anon. auth. Peri-
rip. F.

Ibid.] Ὀδησός] Mela, l. ii. c. 2. et Arrianus similiter, Odes-
sum: Ptolemæus Odyssum vocat. Vide Stephanum. Casaub.

Ibid.] Odesum condidere Milesi, Astyage Medis impe-
rante. Anon. auth. Perip. F.

11. Εἴτα τὸ Αἶμον] Sic Arrianus, post Odesum sequitur ἡ
ὕψωμα Ἡμὶ montis. Casaub.

13. Μεσημβρία] Vide Stephanum, qui conditorem non Me-
nem, sed Mellum, fuisse appellatum refert. Idem.

Ibid.] Mesembria a Calati, juxta Arrianum, distat stadia
1090, scilicet m. p. 137½. F.

15. βρίας] At Hesychius explicat βριαν, τὴν ἐπ' ἀγροῦς κάμην.
Casaub.

Ibid.] βρία, ut mihi videtur, eadem est ac Briga inter Cel-
tas. Mesembria nunc Mesebria dicitur, juxta D'Anvillium. F.
16. Σηλυμβρία] Apud Stephanum, Σηλυμβρία, et Πολτυμβρία.
Casaub.

17. Αἶνος Πολτιοβρία ποτὲ ὀνομάζετο. Ænus aliquando Poltiobria
dicta fuit] A Poltye proculdubio conditore, qui, teste Plutar-
cho, libro Apophthegmatum, fuit Thraciæ rex tempore belli
Trojani: ergo scribendum est, Πολτυοβρία, per υ, quando ejus
conditor fuit Πόλτυς, terminatione Thracica, ut Κότυς. Palmer.

Ibid.] De Æno vide Harpocratonis Lexicon. Primo Alo-
peconesii hanc urbem habitarunt, deinde Mitylenæi. F.

Ibid.] Πολτιοβρία] Non sibi videtur constare doctissimus Berke-
lius: nam in notis ad Stephanum de Urbibus, v. Αἶνος, pag. 67.
ait scribendum apud Strabonem, Πολτυοβρία, verum p. 552. ad
v. Μεσημβρία, reponi vult Πολτυμβρία. Anon.

18. Ἀγχιάλη] Anchialum alii nominant. Casaub.

Ibid.] Anchiale, vel Anchialus, juxta Arrianum, ab Apol-
lonia distat stad. 180. nunc Akkiali appellatur. F.

Ibid.] Ἀπολλωνία] Postea Sozopolis fuit, et exinde Sizeboli
hodiernum nomen est. Idem.

19. Κητίριζις ἄκρα] Nemo potest dubitare quin hoc sit illud
promontorium, quod a Pomponio et Ptolemæo Tiristris dicitur:
quare ne illud quidem dubitari debet, corruptusne sit iste lo-
cus, quod est luce clarius. Lego, καὶ ἡ Τήριζις ἄκρα, vel Τίριζις.
Casaub.

Ibid.] Lego, εἰ καὶ ἡ Τήριζις ἄκρα. Anon. auth. Periplus ha-
bet, ἀπὸ δὲ Καρῶν λιμένος εἰς Τετρεισιάδην, ἥτοι Τήριζαν, ἄκραν λεγο-
μένην. p. 13. Vol. i. Edit. Hudson. F.

22. χιλίας καὶ πεντακοσίαι] Malo enim sequi epitomas quam
Græcum codicem, qui habeat τρισχιλίους, tria millia. Phino-
polin habent Stephanus, Plinius, et Ptolemæus, et a Plinio ap-
paret dictam. Aliquantulum ante pro Cruliis Crunos reposui.
Vide Plinium, l. iv. c. 11. Immo nostrum lege Onomasticum
Geographicum in Cruni et Dionysopolis. Xyland.

Ibid.] χιλίας καὶ πεντακοσίαι] Arrianus, qui sigillatim intervalla
recenset, stadia tantum ponit mille et cclxxx. Casaub.

23. ἡ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα] Arriano dicitur Θυ-
νιάς ἀκτὴ, ut libro ix. Σηπτιάς ἀκτὴ, et alia: Ptolemæo, Θυνιάς
ἀκρὰ. Idem.

Ibid.] Thynias est hodie Tiniada, juxta D'Anvillium. F.

24. Ἀγχιάλη] Suspecta vox. Phinopolin et Ptolemæus habet
et Plinius. Casaub.

Ibid.]

et Andriaca Salmydeffo contigua. Litus hoc defertum est ac saxosum, importuosum, versus Aquilones late apertum, longitudine usque ad Cyaneas stadiorum septingentorum: qui ad hoc litus excidunt, ii ab Aftis, Thracia gente superne accolente, spoliuntur. Cyaneæ sunt duæ exiguæ insulæ ad fauces Ponti, altera Europæ, altera Asiæ adjuncta, stadiorum circiter xx. freto disjunctæ. Tantum etiam est intervallum inter templum Byzantii et templum Chalcedonis: æque sunt summæ Euxini Ponti angustiae: decem enim stadia progressus ad promontorium pervenies, quod fretum quinque stadia latum efficit, deinde diducitur amplius, incipitque Propontidem conficere: a promontorio itaque, quod quinque stadiorum fretum facit, ad portum, qui sub Ficum dicitur, stadia sunt xxxv: inde ad Cornu Byzantium, v. Est autem id Cornu Byzantio muro conjunctum, sinus versus occidentem ad lx. stadia penetrans, similis cornui cervino, quod in multos sinus, quasi in ramos, finditur, in quos incidens pelamys, facile capitur, cum ob copiam, tum ob vim fluctus intro compellentis, et angustiam sinuum, ob quam etiam manibus potest comprehendi. Nascitur hoc animal in paludibus Mæotidis: cumque aliquid virium cepit, grege facto erumpunt per ostium, ac ad litus Asianum deferuntur usque ad Trapezuntem et Pharnaciam: atque ibi primum capiuntur: sed ea piscatio copi-

^a Φινόπολις, καὶ Ἀνδριάκη, ^b συνάπτεσα τῷ Σαλμυ-
δησσῷ· ἐστὶ δ' ἔπος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλί-
μυρος, ἀναπεπταμένος πολλὸς πρὸς τὰς βορέας, φα-
δίαν ὅσον ἐπικροσίαν μέχρι Κυανέων τὸ μήκος·
5 πρὸς δὲ οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῇ Ἀστὶ διαρπάζονται
τῶν ὑπερκειμένων, Θρακίε ἔθνη. Αἱ δὲ Κυανέαι πρὸς
τῷ τόματι τῆς Πόντε εἰσὶ δύο νησίδαι, τὸ μὲν τῇ
Εὐρώπῃ προσεχέες, τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διερχό-
μενα ὅσον εἴκοσι σταδίων· περὶ τὸν δὲ διέχει καὶ ἡ ἱερὴ
10 τῆς Βυζαντίων, καὶ τῆς ἱερῆς τῆς Χαλκηδονίων, ὅπερ
ἐπὶ τῆς τόματος τῆς Εὐξείνης τὸ στενότερον· περιέονται
καὶ δέκα σταδίαις ἄκρα ἐπὶ πεντασταδίων ποιεῖσα τὸν
πορθμὸν, εἴτα δίεται ὁππλέον, καὶ ποιεῖν ἀρχαίαν
τὴν Προποντίδα· ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς πεντα-
15 σταδίων ποιεῖσθαι, ὅτι τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον
λιμένα, σταδιοὶ πέντε καὶ πεντάκοντα· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ
τὸ Κέρας τὸ Βυζαντίων πέντε· ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας προσ-
εχέες τῷ ^d Βυζαντίῳ τείχει, κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς
δύσιν· ὅτι σταδίαις ἐξήκοντα, εὐκλὲς ἐλάφει κέρατι· εἰς
20 καὶ πλείους χρίζεται κόλπος ὡς ἀνὰ κλάδας τινὰς,
εἰς ἃς ἐμπίπτουσα ἡ πηλαγὸς, ἀλίσκεται ῥαδίως,
ἀλλὰ τε τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ τὴν βίαν τῆς συναυλούον-
τος ῥῆς, καὶ τὴν στενότητα τῆς κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀ-
λίσκεσθαι διὰ τῆς στενοχωρίας· γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον
25 ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαιώτιδος· ἰσχύσαν δὲ μικρὸν,
ἐκπίπτει ἀλλὰ τῆς τόματος ἀγροῦν, καὶ φέρεται
παρὰ τὴν Ἀσιανὴν νῆονα μέχρι Τραπεζήντος καὶ Φαρ-
νακίας· ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸν σιναίοντα συμβαίνει ἡ
θήρεων· καὶ πολλὰ δ' ἐστὶν· καὶ γὰρ πῶ τὸ προσήκον

^a Φινόπολις Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Φινόπολις Mosc.

Boeian Med. 2.

^d MSS. Βυζαντίων. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1.

Βυζαντίων supra, eadem manu. ^c πηλαγὸς Par. 1. Med. 2.

^b Scripti, συνάπτεσα. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^c τὸν

Ibid.] Pro Anchiale legamus forsan, Αἰχμαίς τείχος, castel-
lum ab Arriano memoratum. Nil tamen muto, quia omnes
MSS. consentiunt, et forsan nomen alterum inter Strabonis ac
Arriani tempora intervenerat. F.

2. ἐστὶ δ' ἔπος] Ait Salmydeffum esse litus: alii fluvium esse
volunt, ut Sophoclis et Lycophronis interpretes. Plinius op-
pidum. Ptolemæus Straboni assentitur. Xenophon, Ἀναβάσ.
libro vii. de Salmydeffo, τείχος γὰρ ἐστὶν ἐπιπολὺ τῆς θαλάττης.
At Æschylus in Prom. in dextro Ponti latere Salmydeffum
constituit. Casaub.

Ibid.] Vide Cellarium, Geograph. Antiq. l. ii. c. 15. Anon.

5. πρὸς δὲ οἱ] Vide Xenophontem. Diodorus Siculus, libro
xiv. οἱ μὲν ἐν Θράκῃ ἐβόθρουν περὶ τοὺς τόπους ἐφειδόμενοι,
τὰς ἐκπίπτοντας τὰν ἐμπόρων αἰχμαλωτίζον. Casaub.

Ibid. τῇ Ἀστὶ] Aitæ, vel Afti, gens fuit Thraciæ maritima.
Stephanus ait, Βιζύη, πόλις Θράκης, τὸ τῇ Ἀστὶ βασιλείον. Livius
Asios vocat. F.

7. δύο νησίδαι] Alii πέτρας, et scopulos, verius appellant.
Sed de Cyaneis quis nescit, quæ et poetæ, et Geographi, tum
veteres tum recentiores, scriptis mandarunt? Casaub.

Ibid.] Cyaneæ petræ sunt saxa cœrulei coloris, quæ in mari
placido continenti annectuntur ab isthmo, qui in mari procel-
loso aquis obruitur; et tum petræ fiunt insulæ. Tournefort. t. ii.
Ep. 3. F.

9. καὶ τῆς ἱερῆς τοῦ Βυζαντίων, καὶ τῆς ἱερῆς τοῦ Χαλκηδονίων] Hieron
Byzantii Serapicum, vel Serapidis templum, a Polybio me-
moratur, l. iv. c. 5. Hieron Chalcedonis est templum Jovis
Urii. Chishull, Antiq. Asiaticæ, p. 59. Idem.

12. πενταστάδιον ποιεῖσα τὸν πορθμὸν] Alii septem stadia aiunt.
At Eustathius legisse apud Strabonem videtur, τετραστάδιον.
Casaub.

15. ὑπὸ τῇ Συκῇ] Arrianus hunc vocat, λιμένα Δάφνης τῆς μαι-
ωμένης: qua de re lege doctissimi Gyllii scripta. Vide etiam
Stephanum, cujus verba Strabonem reprehendentis non videntur
ad hunc locum pertinere, sed alium, qui desideretur. Idem.

16. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ Βυζαντίων πέντε· ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας
προσεχέες τῷ Βυζαντίῳ τείχει &c.] Melius hæc legenda, atque hoc
modo distinguenda sunt: ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ Κέρας τῶν Βυζαντίων

πέντε· ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας προσεχέες τῷ Βυζαντίῳ τείχει κόλπος ἀνέχων ὡς
πρὸς δύσιν ἐπὶ σταδίαις ἐξήκοντα, εὐκλὲς ἐλάφει κέρατι· εἰς γὰρ πλείους
σχίζεται κόλπος, ὡς κλάδες τινὰς, εἰς ἃς ἐμπίπτουσα ἡ πηλαγὸς ῥαδίως
ἀλίσκεται. Perperam legitur, ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας προσεχέες. Respi-
citur enim ad κόλπος. Sinus igitur Byzantinus, qui contiguus
erat muro Byzantii oppidi, Κέρας dicebatur, et χερσὶν ἐπιτετικῶς
propter largam pelamydum capturam, unde proventus dives
Byzantinis accedebat. Strabo enim paulo post in sequentibus
exponit: καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις, καὶ τῷ δήμῳ τῇ Ρωμαίων, πρόσ-
οδον ἀξιόλογον. Promontorium vocat Plinius partem litoris ex-
cellentiorem, et in mare prominentem. Sed rationem non video,
quare vocari debuerit Κέρας χερσίων, quæ appellatio non fini
convenit, vel certe toti litori lacinjatim scisso in modum cornus
cervini. Ideo recte alibi vocat promontorium cornus aurei, τοῦ
χερσὸς Κέρας. Sic enim sinus vocabatur. In eo promontorio
turris erat constructa ad præluendum navibus. Ammianus,
lib. xxii. c. 8. Constantinopolis, vetus Byzantium, Atticorum
colonia, et promontorium Ceras, prælucentem navibus vehens con-
structam celsius turrim, quapropter pharos appellatur. Certe pha-
ros vulgo nuncupabantur huiusmodi turres ad hoc ministerium
in portibus locatæ, sed Ceras dicit appellatum illud promon-
torium, nec legi vocatum pharon. Salmas. Exerc. Plin. Edit.
Ulraij. p. 116.

17. ἐστὶ δὲ τὸ Κέρας] Polybius, qui hoc fretum omnium dili-
gentissime et accuratissime descripsit, Κέρας ait appellari sinum
Byzantinum. Casaub.

Ibid.] Byzantii portum plurimi celebrant. Polybius accu-
ratissime situm urbis describit, l. iv. c. 5. Ostium portus est
passus 600 latum, qui deinde incurvatus ad instar cornu bovis,
ad occasum reflectitur. Lycus fluvius in intimum ejus recessum
influit, qui aquas dulciores, portumque semper vacuum et pro-
fundum reddit. In Procopio dicitur λιμὴν ἑλὸς πανταχῶ. De
Ædif. Just. l. i. c. 5. Vide etiam Gyllium de Bosp. Thracio.
Tournefort, tom. i. Ep. 12. Wheeler, p. 178. F.

21. ἡ πηλαγὸς] Vide Aristotelem, libro περὶ ζῴων sexto,
cap. 17. Plinium, libro ix. cap. 15. et libro xxxii. cap. 11.
Casaub.

ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην^a ὠρειότερα πρὸς τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχίαν εἶναι· ἐπειδὴν δὲ ἡδὴ^b συνάφῃ ταῖς Κυανείαις, καὶ^c παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκίτης πέτρα^d προσπίπτεσα^e φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥς^f εὐθὺς εἰς τὴν περαιάν τρέπεται· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα ῥῆς ἅμα καὶ τὸ τόπον εὐφυῶν ὄντων, πρὸς τὸ τ' ἐκεῖ ῥῆν τ' ἡλατῆς ὅπῃ τὰ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς^g αὐτὸ Κέρας τετραρῆται φυσικῶς, συνελάνθειαι δέῃ, καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις, καὶ τῷ δήμῳ τ' Ῥωμαίων, πόροσδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ὅπῃ τῆς περαιᾶς ἰδρυμένοι πλησίον καὶ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, ἀλλὰ τὸ μὴ προσελάττειν τοῖς λιμέσιν^h αὐτῶν τ' ἰππιαμύδα.ⁱ Ἡ δὲ καὶ τ' Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασσι τὸ Βυζάντιον, ὑπερον μὲν τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνος κτίσιν,^j 15 χρησιμιάζομένους προστάττει ποιεῖσθαι τὴν ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν· τυφλοὺς καλέσαντα^k οὗτοι Χαλκηδόνιες, ὅτι πρῶτον^m πλεύσαντεςⁿ εἰς οὗτον τόπον, ὁ ἀφέντες τὴν^o πέραν καταχεῖν, τοσούτου πλέον ἔχουσαν, εἴλυντο τ' λυπρότεραν. Μέχρι μὲν δὴ 20 Βυζαντίου προήλθομεν· ἐπεὶ δ' ἡ πόλις ὀπιφανὲς πλησιάζουσα μάλιστα τῷ στόματι, εἰς γνωριμώτερον πέρας

osa non est, quia justam magnitudinem pelamydes nondum sunt adhuc affecutæ. Ad Sinopen usque provectæ jam et captu meliores sunt, et ad falsamentum commodiores. Postquam ad Cyaneas apulere, easque præterivere, a litore Chalcedonis alba quædam petra procurrit in mare, qua ita perterrentur pelamydes, ut illico in adversam partem se conferant: quas corripiciens fluctus, maxime locis natura ita factis ut maris fluctus ad Byzantium et Cornu ejus ultro convertatur, eo compellit, Byzantiisque et Romano populo reditum memorabilem præbet. At Chalcedonii, qui in vicinia ab altera faucium parte habitant, hujus copię non fiunt participes: quod ad eorum portus pelamys non appellit. Itaque ergo Apollinem ferunt iis qui, condita jam Chalcedone a Megarenfibus, Byzantium condiderunt, oraculum fescitantibus mandavisse, ut e regione cæcorum urbi locum caperent: cæcorum nomine notantem Megarenfes, quod cum priores ad ista loca navigassent, omiffa in ulterius litus navigatione, in quo tanta esset commoditas, deteriora loca occupaverint. Atque nos quidem describenda Ponti ora ad Byzantium usque pervenimus, quæ illustis urbs, faucibus Ponti proxima, efficit ut finis

^a Scripti, προσπίπτεσα. Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. Bre. Eton. Mosc. προσπίπτει Efc. ^b συνάφῃ ex correct. Med. 2. ^c παραλλάξῃ ex correct. Med. 2. ^d πέτρα. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^e προσπίπτεσα. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^f ὥς. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^g πρὸς. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^h λιμέσιν. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ⁱ ἰππιαμύδα. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^j κτίσιν. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^k καλέσαντα. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^m πρῶτον. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ⁿ πλεύσαντες. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc. ^o ἀφέντες. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Efc.

1. εἰς δὲ Σινώπην ὠρειότερα πρὸς τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχίαν εἶναι. Ad Sinopen usque provectæ, jam et captu meliores sunt, et ad falsamentum commodiores.] Inde proculdubio falsamentum, quæ Sinope conficiebantur, ὠρεῖα appellabantur. Palmer.

4. λευκίτης πέτρα] Plinius, libro ix. cap. 15. Est in Euripo Thracii Bospori, quo Propontis Euxino jungitur, in ipsis Europam Asiamque separantis freti angustiis, saxum miri candoris, a vado ad summa perlucens, juxta Chalcedonem in latere Asiæ. Hujus aspectu repente territi, semper adversum Byzantii promontorium, ex ea causa appellatum Chrysoceras, præcipiti petunt agmine. Itaque omnis captura Byzantii est, magna Chalcedonis penuria. Tacitus, Annalis libro xii. cap. 63. Quippe Byzantium fertili solo, facundoque mari; quia vis piscium innumera Pontum erumpens, et obliquis subter undas saxi exterrita, omisso alterius litoris flexu, hos ad portus defertur. Aristides, quum Leucada Ponti describit, hanc πέτραν λευκὴν mihi videtur intelligere: quanquam saxum ille negat esse, sed γῆν πολλὴν προχωρῆσαν εἰς θάλασσαν, προχωρῆσαν αὐτὴν ἐπιπολὶ, σχήματι κυκλοτερεῖ εἰς ἡμισείας, in modum falcis: quo etiam nomine ait appellari. Casaub.

Ibid. λευκίτης.] Forte legendum, transpositis literis, λευκίτης. Occurrit hæc vox apud Theocrit. Idyll. v. extr. Οὗτος ὁ λευκίτης, ὁ κορυπίλος &c. ubi Scholiastes, ὁ λευκίτης, ὁ λευκός. Πεποιήται τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς λευκότητος τοῦ τράγου· ὥς γὰρ ἀπὸ τοῦ μέσος μεσίνης, καὶ ὁδὸς ὀδίτης, ἔτω καὶ ἀπὸ τοῦ λευκός λευκίτης. Hunc locum in animo habuit Phavorinus cum exponit λευκίτης παρὰ Θεοκρίτου, ὁ λευκός. Error profluxit ex prava pronuntiatione τὸ αὐτὸ ἔστι. Notavi hæc de re plura ad Homer. p. 87. 93. 148. Hinc sæpissime hæc literæ inter se commutata fuerunt. Innumera exempla reperies in Aldinis præsertim codicibus, si cum aliis conferas. Nonnulla ex hoc libro delibabo. p. 437, pro παρρημηνέσει Ald. habet παρρημηνέσει. Ibid. pro ἡφάνισε Ald. habet ἡφάνισε. p. 443, pro Σηλέρη habet Σηλέρη, et in hac voce ubique fere peccat. Alibi in hoc libro Καρχηνίτης κόλπος, pro Καρχηνίτης κόλπος. pag. 446, γρατῆγιάντα Ald. Cod. γρατῆγιάντα. Eadem hac pagina, Χαλκηδονιακῆς Ald. Χαλκηδονιακῆς. Hinc quoque pag. 437, pro μετώκησεν Magnus Casaubonus legit μετώκησεν, et quos Πευκίους Strabo p. 441, vocat, rectius Πευκίους vocari existimat, uti est apud Stephanum, περὶ πολ. v. Πεύκη. Scherpezeelii.

Ibid.] Hodie pelamydes, vel thynni, adusque Chalcedonem captantur. Emendationi Scherpezeelii ipse author contradicit. Vide decimum Strabonis librum. F.

14. Ἡ δὲ καὶ τ' Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασσι τὸ Βυζάντιον. Sane ἡδὴ initio sententiæ non dissimiliter usurpant optimi auctores. Casaub.

17. τυφλοὺς καλέσαντα] Cornelius Tacitus, Ann. l. xii. p. 63. de Græcis qui Byzantium condidere, Quibus, Pythium Apollinem

consulentibus, ubi conderent urbem, redditum oraculum est, quærent sedem cæcorum terris adversam. Ea ambage Chalcedonii monstrabantur, quod priores illuc advecti, prævisa (aut parum visa, ut placet Lipsio) locorum utilitate pejora legissent. Herodotus vero libro quarto, sive Melpomene, cap. 144. dictum hoc de Chalcedoniis non Apollini Pythio, sed Megabazo, uni ex ducibus Darii copiarum, quem ait apud Hellespontiacos memoriam sui perpetuam ob hoc dictum reliquisse. Εὐρόμενος γὰρ, inquit, ἐν Βυζαντίῳ, ἐπύθετο ἑπτακαίδεκα ἔτεσι πρότερον Χαλκηδονίους κτίσαντας τὴν χώραν Βυζαντίων· πυθόμενος δὲ, ἔφη Χαλκηδονίους τοῦτον τὸν χρόνον τυγχάνειν ὄντας τυφλοὺς· οὐ γὰρ ἂν τοῦ καλλιῶνος παρρόντος κτίσειεν χώραν τὸν αἰσχροῖα ἐλδοῦν εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. i. e. quum apud Byzantium agens audisset Chalcedonios decem et septem annis ante Byzantios urbem condidisse, inquit Chalcedonios eo tempore cæcos fuisse, qui, quum pulchrior adesset locus ad urbem condendam, nequaquam turpiorem elegerint, nisi cæci fuissent. Vide et Polybium, lib. iv. Casaub.

19. τοσούτου πλέον.] Τοσούτου πόρον ἔχουσαν. Ita legendum. Supra, l. 12. εὐπορίαν vocat. Tour.

20. πολὺν ἔχουσαν.] Ego vero cæcum me esse non diffiterer, si non animadverterem legendum esse, πλεον, quum præsertim sic prior quoque legerit interpretes: ita scripti quoque libri. Casaub.

21. Βυζαντίου προήλθομεν.] Byzantium urbs nobilis et antiqua, sed incertæ sunt ejus origines. Hic Milefios, ille Atticos conditores facit. Justinus Pausaniam Lacedæmonium condidisse scribit, et forsan coloniam ibi duxit. In sequentibus sæculis fruges et alia vitæ commoda Athenas miserunt Byzantini, et ob hanc causam Philippus, Alexandri pater, Athenienses aggressurus, obsidione Byzantium preffit: Phocion tamen dux Atticus liberavit. Postea Romanis fida mansit: dum autem opibus ac fama vigeat, Severus adortus urbem post obsidionem triennalem cepit, ac delevit. Postea nomen in Constantinopolim esse mutatum nemo nescit. Hodie urbs est triangularis, quorum laterum unum Propontidem, alterum cornu, vel portum, tertium continentem respicit. Ad promontorium Chrysoceras, postea S. Demetrii, stat palatium Imperatoris Turcici, ubi olim urbs Byzantium stetit. Accolæ, secundum Ælianum, Var. Hist. l. iii. c. 14. vinolentissimi, et exinde uvarum racemos in nummis videre est. Alii Dianam, vel semilunam cum stella, alii proram navis, vel Neptunum, vel tridentem, vel delphinem habent. Cicero, de Prov. Consularibus, c. 3. delicias Byzantii, signa, tabulasque, et libertatem a Romanis concessam describit. Imperatorum nomina plurimorum ab Augusto ad Gallienum in nummis Byzantinis invenimus. Finita descriptione Thraciæ ultra montes, consulatur Mela, qui situm regionis, aeris temperiem, soli infecunditatem, formas corporum, et mores effratos incolarum breviter depingit. F.

descriptæ ab Istri ostio oræ sit notior. Supra Byzantium est Astorum gens, in qua est urbs Calybe, in qua Philippus Amyntæ filius pessimos homines collocavit.

Enumeravimus ergo eas gentes, quæ quidem mentione dignæ judicatæ, Istro, et Illyricis, ac Thracicis montibus circumscriptæ, Adriæ universam oram accolunt a sinus intimo recessu: tum lævam Ponti Euxini oram ab Istro usque ad Byzantium. Superfunt partes ad meridiem vergentes a dictis montibus, et quæ infra sunt regiones, in quibus est Græcia, et barbarorum supra eam ad montes usque domicilia. De Peloponneso Hecataeus Milesius tradit, eam ante Græcos fuisse habitatam a barbaris. Et quidem fere tota Græcia antiquitus barbarorum fuit sedes, quod ex his ratiocinari licet, quæ memoriæ prodita sunt. Nam et Pelops e Phrygia secum adduxit populum in denominatam ab ipso Peloponnesum, et Danaus ex Ægypto: et Dryopes, Caucones, Pelasgi, Leleges, aliique eorum similes intra isthmum sita obtinuerunt: quin imo et ea quæ sunt extra isthmum. Atticam enim Thraces qui cum Eumolpo venerant possederunt: Daulidem Phocidis Tereus: Cadmeiam Phœnices, Cadmi comites: ipsamque Bœotiam Aones, Tembices, atque Hyantes, atque, ut ait Pindarus,

Tempus erat, porcos (Hyas) cum dicerent gentem Bœoticam.

Quin et nomina quædam barbariem præ se ferunt, ut Cecrops, ut Codrus, Æclus, Cothus, Drymas, Crinanus. Tum Thraces, et Illyrii, et Epirotæ etiamnum Græciæ cingunt latera. Quod ipsum quondam magis fuisse quam nunc liquet: quando hodie ejus provinciæ, quæ citra controversiam est Græcia, multas partes barbari obtinent: Macedoniam nimirum Thraces, et quasdam Thessaliæ partes: supra Acarnaniam et Ætoliam sita Theproti, Cassopæi, Amphilochoi, Molossi, et Athamanes, nationes Epiroticæ. Ac de Pelasgis quidem alibi. Lelegas vero alii cum Caribus faciunt eisdem, alii tantum eorum inquilinos et commili-

ὑπὸ τῇ Ἰστρῇ τὴν παράπλευν πελευτώνται ἀπέβαινεν. ὑπὲρ κείνῃ δὲ τῇ Βυζαντίᾳ τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τῷ Ἀμύντῃ ὅσῳ πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστρῷ καὶ τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις, ταῦτ' ἐστὶν ὧν ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν, ὑπὸ τῇ μυχρῇ ἀρξάμενα, καὶ πῶς κατὰ ἀεὶ περὶ τῆς Πόντου λεγομένης ὑπὸ Ἰστρῆς ποταμῆς μέχρι Βυζαντίου. Λοιπὰ δὲ ἐστὶ τὰ νότια μέρη τῆς λεχθεῖσης ὁρεινῆς, καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία· ἐν οἷς ἐστὶ ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ περὶ τῆς Βάρβαρος, μέχρι τῶν ὄρων. Ἐκτατοῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος φησὶ τὴν Πελοπόννησον φησὶν, ὅτι περὶ τῇ Ἑλλήνων ὤκησαν αὐτῇ Βάρβαροι· οὐδὲν δὲ πλὴν καὶ τὴν σύμπασαν Ἑλλὰς κατοικία Βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπὸ αὐτῶν ἰσχυρομένοις τὴν μνημόνεον μόνον. Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαρμόνευσεν λαὸν εἰς τὴν ἀπὸ αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναὸς δὲ ἐξ Αἰγύπτου· Δρυόπων τε καὶ Καυκῶνων, καὶ Πελασγῶν, καὶ Λελέγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, κατανεμῶν τὰ ἐντὸς ἰσθμῶς, καὶ τὰ ἔκτος δὲ τὴν μὲν γῆν Ἀθηνῶν οἱ μὲν Εὐμόλπου Θράκες ἔχον· τὴν δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδαν, Τηρέως· τὴν δὲ Καδμείαν, οἱ μὲν Κάδμου Φοίνικες· αὐτὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν, Ἀῶνες, καὶ Τέμβικες, καὶ Ὑάντες· ὡς δὲ Πίνδαρος φησιν,

Ἦν ὅτε ὅσας Βοιωτῶν ἔθνος ἐνεπὼν.

Καὶ ὑπὸ τῇ ὀνομασίᾳ τῇ ἐνίων τὸν Βάρβαρον ἐμφαίνειν, Κέκροψ, καὶ Κόδρος, [καὶ Αἰκλος], καὶ Κόθος, καὶ Δρυμάς, καὶ Κρινανός. Οἱ δὲ Θράκες καὶ Ἰλλυριοί, ἐν ἡπειρώται, καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν. Ἐπὶ μὲν τοῖς μᾶλλον περὶ τὸν ἰσθμὸν ὅπως γὰρ καὶ τῆς ἐν τῷ πελάγει Ἑλλάδος, ἀναντιλέκτως ἔστι, τὴν πολλὴν οἱ Βάρβαροι ἔχουσι· Μακεδονίαν μὲν Θράκες καὶ πᾶσι μέρη τῆς Θεσσαλίας· Ἀκαρνανίαν δὲ καὶ Αἰτωλίαν ἀνω Θεσσωτῶν, καὶ Κασσωπαῖοι, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ Μολοῖται, καὶ Ἀθαμᾶνες, ἡπειρωτικὰ ἔθνη. Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται. Τῆς δὲ Λελέγας πᾶσι μὲν τῶν αὐτῶν Κασσῶν εἰσὶν· οἱ δὲ συνοῖκες μόνον καὶ συστρατιώταις.

^a ἀπέβαινεν Par. 1. Med. 2. ^b τῇ Med. 2. ^c τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἰλλυρικοῖς Par. 1. 2. Med. 2. ^d ἀρξάμενα Par. 2. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^e κατὰ τὰ Med. 1. Gron. Eton. Esc. ^f ἡ τε Ἑλλὰς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. ^g διότι Esc. et ex correct. Med. 1. ^h ὅπ' Par. 2. Esc. ⁱ λογιζόμενος Par. 1. ^k δὲ deest Med. 2. ^l Αὐλὶδα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^m Καδμείαν Med. 1. ⁿ Τέμβικες Med. 2. ^o σοίας Par. 2. Esc. Mosc. et ex correct. Med. 1. ^p καὶ Αἰκλος desunt Par. 1. καὶ Ἐκλος Par. 2. Mosc. et in marg. Eton. a recenti manu: sed Par. 2. habet Αἰκλος in marg. et ... σαφ... supra. ^q μὲν τι Med. 2. ^r MSS. ἀναντιλέκτως. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^s κατέχουσι Esc. ^t Ασσωπαῖοι Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. Ασσωπαῖοι Med. 2. et ex correct. Ασσωπαῖοι.

2. Ἀστῶν ἔθνος] Stephanus, Ἀστῶν ἔθνος Θράκης. Ptolemæus Ἀστικῶς meminit. Casaub.

3. Καλύβη] Apud Ptolemæum est Καλύβη, male: scribendum ut apud Strabonem. Stephanus, Καλύβη, πόλις Θράκης, ἀποικὸς Μακεδόνων. Idem.

14. περὶ τῶν Ἑλλήνων ὤκησαν αὐτῇ Βάρβαροι] In sæculis primis certum est Cimmericos ac Scythas, a regionibus ultra mare Euxinum progressos, in Græcia habuisse sedes. Hi neque literas neque artes excoluerunt. Postea tamen aliæ cultiores gentes, ex suis sedibus expulsæ, Græciam arripuerunt. Newtonus noster Inachi, Cecropis, et Lelegis migrationes circa Ann. A. C. 1125 ponit, cum reges pastores Ægypto expulsi fuerunt. Deinde circa An. 1048 A. C. Edomitæ a Davide rege fugati mediterraneum mare petierunt, et exinde Cadmus, Cilix, et alii duces Bœotiam insulasque quasdam coluerunt. Hi literas Phœnicias in Græciam introduxerunt. F.

24. Ἀῶνες] De Aonibus, Tembicibusque (vel potius Tembicibus) vide lib. ix. Locus Pindari sumptus est ex ejus di-

thyrambis, ut recte annotavit ex ipsius Scholiaste Xylander. Sic Oda vi. Olympionicarum: γινώσκ' ἑπείτ' ἀρχαῖον ἔθνος ἀλάδου λόγους εἰ φεύγομεν, Βοιωτῶν ἔν. Sunt etiam qui Ἐκτῆρας Bœotios esse appellatos volunt, quasi ἐκ τῆς γῆς, καὶ κτηνῶν. Ec-tenes enim a Lycophrone, ver. 433. et Nonno, vocantur. Casaub.

25. Πίνδαρος] In dithyrambis, ut quidem citatur in scholiis in sextam Olympicorum ejus odam, et legitur σοίας ibi, quod non probo, cum ὅς non minus quam σοῖς Græcis sit notus. Vide quæ ibi annotavit Triclinius. Cæterum Daulidem, Δαυλίδαν, non Aulidem, esse legendum, notum est vel ex Latinis poetis, de quo alias: sicut et de Cassopæis, qui hic Ασσωπαῖοι perperam dicuntur. Paulo post ubi de cenotaphiis Lelegum dicitur, σήματα, aut μνήματα, potius quam ἐρύματα, legendum, pœne affirmare amsim. Xylander.

28. Αἰκλος, καὶ Κόθος] De utroque istorum vide lib. x. p. 683. Edit. Amst. ubi de Eubœa. Casaub.

37. εἴρηται] Dictum est de Pelasgis libro v. p. 312. Idem.

3. ἐρύματα

Διόπερ ἐν τῇ Μιλήσιᾳ Λελέγων κατοικίας λέγεσθαι
 τινὰς. Πολλὰ γὰρ ἡ Καρίας ἰσχυρὰς Λελέγων ἔ-
 ῥύματα ἔρημα, Λελέγια καλεῖσθαι· ἢ τε νῦν Ἰωνία
 λεγόμενη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ὤκειτο καὶ Λελέγων· ἐκ-
 βαλόντες δὲ τὰς τοιαύτας Ἰῶνες αὐτοὶ τὴν χώραν κα-
 ἔχον· ἐπὶ δὲ πρῶτον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες ἔξηλα-
 σάν τε Λελέγας καὶ τὴν Σιδῶν τῶπων, τὴν γὰρ
 Πήδασον καὶ τὴν Σατνιοέντα ποταμόν. Ὅτι μὲν οὖν βάρ-
 βαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τῶν Καρῶν
 νομίζουσιν ἀνὸς σημεῖον. Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκεί-
 νων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιῶν, καὶ αἱ Ἀριστοτέλης
 πολλοὶ δὲ δηλοῦσιν· ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ, τὸ
 μὲν ἔχειν αὐτῆς Κέρητας, τὸ δὲ ὡροσεπέριον Λελέ-
 γας, εἶτα Τηλεβοῶς· ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν, τὰς νῦν
 Λοκρῆς, Λελέγας καλεῖ· καταρχὴν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν
 αὐτὰς φησὶν ὁμοίως ἢ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίαν καὶ Με-
 γαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτὴν χθονά τινὰ Λε-
 λέγα ὀνομάζει, τὰς δὲ θυγατέρας τῆς Τηλεβοῶς· τὰς
 δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβοῶς· ὧν τινὰς οἰκί-
 σαι τὴν Λευκάδα· μάλιστα δ' ἀνὸς τις Ἡσιόδῳ περὶ
 σκεῖν, ἔπος αὐτῶν εἰπὺντι·

Ἦτοι γὰρ Λοκρῶς Λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
 Τὰς ῥά ποτε Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτα μηδεᾶ εἰδὼς
 Λεκτὲς ἐκ γαίης ἁλῆες πόρε Δευκαλίωνος.

Τῇ γὰρ ἐτυμολογία τὸ λεκτὲς γεγενῆσθαι τινὰς ἐκ
 παλαιῶν, καὶ μεγάδας, αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ· καὶ διὰ
 τὸ ἐκλειοπέναι τὸ γένος· ἅπερ ἀνὸς τις καὶ αὐτὸν Καυ-
 κώνων λέγει, νῦν ἑδάμει οὐτῶν, πρῶτον δ' ἐν
 πλείοσι τόποις κατοικησάντων. Πρῶτον μὲν οὖν καὶ

tones: itaque et in Milesiorum territorio quædam
 Lelegum domicilia ostenduntur, et multis in Cariæ
 locis sepulcra Lelegum, ac inanes tumuli, Lelegia
 appellantur: et quæ nunc Ionia dicitur, universa
 fuit olim a Lelegibus ac Caribus habitata, quam
 istis pulsos Iones occupaverunt: sed et ante ii qui
 Trojam ceperunt, Lelegas ejecerant e locis Sidæ
 vicinis, juxta Pedasum et Satnioentem fluvium.
 Fuisse autem Lelegas barbaros, vel eo signo potest
 conjici, quod Carum fuerunt socii. Sed eas vel
 cum Caribus, vel seorsim hinc inde fuisse vagatos,
 idque antiquitus, etiam Aristotelis Respublicæ
 demonstrant: nam in Acarnanum republica ait,
 ejus regionis partem teneri a Curetibus, partem
 occiduam a Lelegibus, cætera a Telebois: in
 Ætolorum republica, eos qui nunc Locri dicantur
 Lelegas vocat, eisdemque Bæotiam occupasse
 testatur: idemque ait in Opuntiorum et Megaren-
 sium republica: in Leucadiorum autem republica
 quendam indigenam Lelegem ponit, cujus ex filia
 nepos fuerit Teleboas, atque hujus xxii. filii Tele-
 boæ. Atque horum quosdam Leucadem inhabi-
 tasse, maxime si Hesiodo quispiam crediderit, sic
 de illis scribenti:

Namque fuit Locrus Lelegum ductor populorum,
 Quos sapiens æterna pater Saturnius olim
 Lectos e terra dedit ortos Deucalioni.

Ipsa enim vocabuli Lectos ratio videtur mihi sub
 involucro hoc proponere, fuisse eos antiquitus col-
 lectitios quosdam et mixtos e variis gentibus: quo
 accedit, quod natio Lelegum abolita est: quod ip-
 sum de Cauconibus etiam dicere licet, qui nunc
 nulli sunt, cum ante diversis in terris habitaverint.

^a Λελέγων τάφους, et ex correct. Λελέγων τάφοι, Med. 2. ^b Xylander legit, καὶ μνήματα, perperam. Marg. Caf. ^c Par. 2. ha-
 bet ἔρημα in marg. alia manu. ^d Ἰωνία νῦν λεγ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e οἱ δεῖσθαι Med. 2. ^f αὐτὴν Med. 2. ^g Lego,
 Ἰδν. Marg. Caf. Lege, τὴν δ' Ἰδν. V. ^h πρὸς ἐσπερίον Par. 1. 2. ⁱ τῶν δεῖσθαι Med. 1. 2. Esc. ^k Τηλεβοῶς Mosc. ^l ἁλῆες
 e recenti manu nata est in Eton. olim fuit lacuna. Forte legendum, ἁλῆες, congregatos, confertos. V. ^m MSS. τὸ συλλεκτὲς.
 Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. συλλεκτὲς Esc. ⁿ Lege, μὴ. V.

3. ἐρύματα ἔρημα] Xylander legit, μνήματα. Sed quid erit
 μνήματα ἔρημα? Non enim κενότατον voluit intelligi. Certissimum
 est legendum esse, ἐρύματα, ut et libri omnes habent, et Eusta-
 thius, hunc locum describens. Strabo iterum libro xiiii. p. 909.
 Edit. Amst. ἐν Μιλήσιᾳ Λελέγων τάφοι, καὶ ἐρύματα, καὶ ἔχον κατοικίαν
 δεικνύται. Sic vocat desertas arces Lelegum, quarum ruinæ
 tantum supererant. Casaub.

6. ἐπὶ δὲ πρῶτον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες ἔξηλσαν τὰς Λελέγας ἐκ
 τῶν περὶ τὴν Σιδῶν τῶπων, τῶν κατὰ Πήδασον. Sed et ante ii, qui Tro-
 jam ceperunt, Lelegas ejecerant e locis Sidæ vicinis, juxta Peda-
 sum. Mutat hanc lectionem Casaubonus, et vult legi, τῶν περὶ
 τὴν Ἰδν τῶπων, et quidem non sine magna ratione: eum vide.
 Palmer.

7. περὶ τὴν Σιδῶν] Sic etiam libri veteres. Vellem vero
 scire, in qua parte agri Trojani esset Sida mons. Interea, dum
 id me aliquis docebit, legendum contendam, περὶ τὴν Ἰδν. De
 Ida enim nemo sanus dubitabit hæc esse intelligenda, qui me-
 minerit horum Strabonis verborum, libro xiiii. p. 902. Edit.
 Amst. Ἡ ἀπὸ τῆς Λέκτῃς ῥάχης ἀνατείλουσα πρὸς τὴν Ἰδν, ὑπέρεκται
 τῶν πρώτων τοῦ κόλπου μέρων ἐν οἷς πρῶτον τὰς Λελέγας ὁ ποιητὴς ἰδεύ-
 μένους περιέποιεν. Casaub.

Ibid.] Casaubono assentior, cum nullibi Sidam urbem inve-
 niam, nisi in Pamphylia, ad mare positam: unde Græci in
 bello Trojano Lelegas expellere nequibant. Præterea, Homerus
 Lelegas Trojæ vicinos ponit ad Pedasum, ac fluvium Satnioen-
 tem. Vide Iliad. φ. ver. 85—87. F.

9. τοὺς Καρῶν] Nam Homerus Cares vocat βαρβαροφῶνες, qua
 de re vide libro xiiii. p. 909. Edit. Amst. Casaub.

11. Ἀριστοτέλης πολιτείας] Vide Laertium. Idem.

Ibid.] Dicæarchus, lin. 70. habet,
 Οὗτοι κατοικοῦσι δὲ πρὸς μεσημβρίαν
 Αἰτωλίας, Λελέγας τὸ πρὶν κεκλημένοι
 Ἐπειτα Φωκίς ἐκ Λελέγων φερομένοι.

Scymnus etiam Chius de Eubœa scribit, ver. 575.

Πρῶτος δ' ἐν αὐτῇ φασιν οἰκῆσαι πρὸ τοῦ
 Μεγάδας συνοίκους Λελέγας.

Et de Locro, filio Phyci, ait, ver. 595.

Ὅς τὰς Λελέγας ὀνόμασεν ἀπ' αὐτοῦ Λοκρῆς.

Hinc Lelegas et in Asia minori, et in Ætolia, ac Phocide,
 habitasse patet. F.

24. ἁλῆες πόρε Δευκαλίωνος] Locus suspectus. Quid est enim
 ἁλῆες? Casaub.

Ibid.] Dionysius Halicarn. p. 14. Edit. Hudson. Pelasgos
 Theffalia expulso fuisse scribit, ὑπὸ Κουρήτων, καὶ Λελέγων, (οἱ νῦν
 Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ καλεῖνται) καὶ συγχρῶν ἄλλων τῶν περὶ τὸν Πάργασον
 οἰκόντων, ἡγεμένῳ τῶν πολεμίων Δευκαλίωνος. Hic locus et cum præ-
 cedentibus et cum Hesiodo congruit. Pro ἁλῆες, ut Bryantius
 recte opinatur, legendum est, ἁλῶν πόρε Δευκαλίωνος. tom. iii.
 p. 389. et exinde hunc locum hoc modo vertamus;

Tum Locrus populos Lelegum duxit,
 Quos olim Saturnius Jupiter, æterna consilia sciens,
 Lectos ex terra dedit marino Deucalioni.

Juxta Dionysium, Pelasgos Theffalia expulsos a Lelegibus, Deu-
 calione duce, vidimus. Post hanc expeditionem Theffalia dicitur
 γαίη Δευκαλίωνος. Marinus autem vocatur, vel ἁλῆος, quod Cly-
 mene, oceani filia, natus fuit: seu verius a diluvio. F.

25. Τῇ γὰρ ἐτυμολογία] Grammatici hoc ita explicant, Λελέγας,
 inquit, καλοῦνται ἀπὸ τοῦ λέγω, τὸ συναγω, ὡς ἐκ πολλῶν συλλε-
 γέντες ἔδν. Hanc igitur nominis notationem probat Strabo, et
 ex verbis Hesiodi elicit: illam vulgatam improbat, Λελέγας ap-
 pellari ὧν ἐκλειοπτε τὸ γένος. Nam id multis convenit, ut Cau-
 conibus. Dionysio Halicarnasseo cum Strabone convenit. Sic
 ille de Lelegibus: τοὺς γὰρ ἀνετίσιν, καὶ μέγασι, καὶ μηδεμίαν γῆν βε-
 βαίως ὡς πατρίδα κατοικῶσι, ταύτην ἐπιτίθεντο τὴν ὀνομασίαν ὡς τὰ
 πολλὰ. Casaub.

26. καὶ διὰ τὸ] Legendum cenfeo, καὶ ἐ διὰ τὸ, quam lectio-
 nem jam exposuimus. Idem.

27. περὶ Καυκόνων] De Cauconibus libro sequenti. Idem.

Enimvero priscis temporibus populi Græciæ, quam et multi essent, et exigui, et ignobiles, tamen quia et virtutem colebant, et suum quisque populus regem habebat, non adeo difficile erat terminos singulorum describere. Nunc cum magna pars regionis ejus sit deserta, ac domicilia, urbes potissimum, deleta: etiam si quis ista posset accurate describere, nullum is tamen facturum esset operæ pretium, obscuratis et abolitis ipsis. Quæ sane deletio cum cœperit jam pridem, ne hodie quidem finem reperit multis in locis, ob defectiones: sed Romani ab incolis domini constituti, castra sua ipsis habent in domibus. Certe Polybius scriptum reliquit, Paulum Æmilium LXX. urbes Epirotarum evertisse, Macedonibus et Perseo domitis, quarum pleræque fuerint Molossorum: eundemque in feruitutem abduxisse CL. hominum millia. Nos tamen conabimur, quantum et descriptioni huic convenit, et a nobis præstari potest, singula persequi: sumpto ab ora Ionii sinus initio, quæ ibi incipit, ubi ex Adria navigatio finitur. Prima hujus oræ pars est circa Epidamnum et Apolloniam. Verum ab Apollonia in Macedoniam, Ignatia via est orientem versus dimensa, ac per miliaria distincta, ad singula posito lapide, usque ad Cypselum et Hebrum fluvium: et continet m. p. quingenta et xxxv. Quod si pro mille passibus octo (ut receptum est) stadia supputes, stadia habebis iv. millia et cclxxx. Sin Polybium sequare, qui octo stadiis duo jugera addit, id est, trientem stadii, addenda sunt adhuc clxxviii. stadia, triens numeri miliarium. Eodem autem spatio eandem in viam incidunt et qui ab Apollonia, et qui a Dyrrachio

περ μικρῶν, καὶ πολλῶν, καὶ ἀδύζων ὄντων τ' ἐθνῶν, ὅμως ἀφ' ἑνὸς τὴν εὐανδρίαν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς, ἐπ' αὐτὴν ἢν χαλεπὸν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς ὁρὰς αὐτῶν. Νῦν δ' ἐρήμια τῆς πλείστης χώρας γεγενημένης, καὶ τ' χατοικῶν, καὶ μάλιστα τῶν πόλεων ἡφανισμένων, ἐξ δ' εἰ δύναίτο τις ἀκριβὲς ταῦτα, οὐδὲν αὖν ποιοῖν χρήσιμον, διὰ τὴν ἀδύζαν καὶ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν. ὅς ἐκ πολλῶν χρόνων λαβὼν τὴν ἀρχήν, οὐδὲν ἔτι πεπαιγμένον καὶ πολλὰ μέρη, ἀφ' αὐτῶν ἀποστάσεις. Ἄλλ' ἐνστρατοπεδεύουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, κατὰ τὰς ἐκείνων ὑπ' αὐτῶν δυνάμεις. Τῶν δ' οὖν Ἡπειρωτῶν ἐβδμήκοντα πόλεις Πολύβιος φησὶν ἀναπείσαι Παῦλον τ' Αἰμίλιον, καὶ τ' Μακεδόνων καὶ Περσέως καταλύσιν, (Μολοσσῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας) πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἑξ ἀνδραπεδίστασθαι. Ὅμως δ' οὖν ἐν χειρὶ σφιδρῶν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ περὶ τῆς οὐσίας, καὶ ἡμῖν ἐφικτὸν ἐπελθεῖν τοῦ κατ' ἑκάστην ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς καὶ τ' Ἰονίου κόλπου παραλίης· αὕτη δ' ἐστὶν εἰς ἣν ὁ ἐκπλεῖς ὁ ἐκ τῆς Ἀδρίας τελευτᾷ. Ταύτης δὲ τὰ πρῶτα μέρη τὰ πρὸς Ἐπιδάμνον καὶ Ἀπολλωνίαν ἐστίν. Ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακεδονίαν ἡ Ἰγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἑὴν βεβηματομένη καὶ μίλιον, καὶ κατεπηλωμένη, μέχρι Κυψέλης καὶ Ἐβρου ποταμοῦ· μιλίων [δ' ἐστὶ] πεντακοσίων πεντάκοντα πέντε· λογιζομένων δὲ ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον, τετρακισχίλιοι αὖ εἰεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἀφ' ἑκατόσι· ὁ γὰρ δὴκοντα ὡς ἡ Πολύβιος, προστεθείς τῷ ὀκταστάδι διπλεθερῶν, ὁ ἐστὶν τρίτον στάδιον, πρὸς τὸν ἄλλος στάδιος ἑκατὸν ἐβδμήκοντα ὅκτω, τὸ τρίτον τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. Συμβαίνει δ' ἀπὸ τῆς διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὰς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας,

^a Scripti, εὐδρίαν, Marg. Caf. ^b κατοικῶν Par. 2. Med. 1. 2. ^c τὸν Αἰμίλιον defunt Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^d Περσῶν Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^e MSS. duo hæc verba, πέντε δὲ, non agnoscunt. Marg. Caf. ^f Scripti, τὴν γραφῇ. Marg. Caf. sic Par. 2. Efc. Mosc. ^g τὸ δεῖσθαι Med. 1. 2. ^h προσήκει Par. 2. ⁱ MSS. ἀρξάμενοι. Marg. Caf. sic Par. 1. ^k ταύτη ex correct. Med. 2. ^l Scripti, Ἰγνατία, per e, semper. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^m δ' ἐστὶ defunt Par. 1. Eton. δ' deest Par. 2. Efc. ⁿ αὐτῆς Par. 2. et αὐτοῖς alia manu supra. ^o εἰκοσι Par. 2. Efc. sed Par. 2. habet π alia manu supra.

12. ἐβδμήκοντα πόλεις — ἀναπείσαι] De perfidia ducis Æmilii, qui libertatis speciem præ se ferens, hoc prætextu gentem subvertit, vide Liv. l. xlv. c. 34. F.

22. Ἰγνατία] Describitur ab Antonino iter a Dyrrachio per Macedoniam et Thraciam Byzantium usque: sed an ea sit via quam Strabo Ignatiam appellat, nescio: hujus quidem appellationis nusquam mentionem reperi. Casaub.

Ibid. Ἰγνατία] In Græco est Ἰγνατία, quod plane non satis assequor: sed et inferius perspicue sic aliquoties vocatur. Ante erat Περσῶν, pro Perseo rege. Numeros stadiorum, palam falsos, ex ipsa re correxi: neque tamen visum fuit hic nimis argute ratiocinari. Xyland.

23. βεβηματομένη] Βῆμα gressum significat. Inde βηματίζειν, ποσὶ μετρεῖν, ait Hesychius, metiri per gressus, ut μιλιάδας, libro sexto, metiri per miliaria. Sic Polybius libro tertio, ταῦτα γὰρ εἰς βεβημάτισαι καὶ σισσημείωται, &c. Eleganter autem hanc vocem hic usurpat Strabo, quum de via in Macedoniam loquitur. Nam βηματίζειν annotat Hesychius esse vocem Macedonicam. Fit inde βηματιστής, ut apud Athenæum, (lib. x. c. 12. initio, ad quem locum vide Animadversiones Casauboni.) Bæto quidam vocatur βηματιστής Alexandri. Casaub.

Ibid. κατεπηλωμένη] Nimis notum est Romanos olim vias provinciarum ita curasse, ut ad singula millia passuum lapidem juberent collocari, quorum omnium ceu caput fuit illud χερσὸν μίλιον κεκλημένον, quod Romæ Augustus ἐσήσεν, ait Dio, libro lrv. pag. 526. Edit. 1606. Plutarchus (in C. Graccho, pag. 838. Edit. F. Furt.) annotat C. Gracchum, cum huic rei operam navaret, hoc amplius præstitisse, quod inter singulos lapides, miliaria denotantes, alios minori intervallo distitos collocavit, ut facile quis posset iis adjutus equum conscendere ἀνὸς ἀναβήσας.

De miliario aureo, vide apud Tacitum, Hist. l. i. c. 27. et Plutarchum in Galba. Idem.

26. ὀκταστάδιον] Stadium, inquit Plinius, l. ii. c. 23. centum viginti quinque nostros efficit passus. Quod si est, necesse est miliare unum stadia efficere octo. Plutarchus in Gracchis, p. 838. t. i. Edit. F. Furt. τὸ δὲ μίλιον ὀκτὼ στάδιον ἁλόν ἀποδοῖ: atque hac dimensione usi sunt Plinius, Livius, ut alibi docuimus, et Dionysius Halicarnassensis, atque alii. Polybius quoque, libro tertio, ταῦτα, inquit, βεβημάτισαι καὶ σισσημείωται κατὰ στάδιον ὅκτω διὰ Ῥωμαίων ἐπιμελῶς. Idem.

28. ὁ ἐστὶν τρίτον στάδιον] Recte. Stadium enim sex efficit jugera: duo ergo jugera stadii trientem efficiunt. Hunc locum Strabonis habebat in animo Julianus ille ἀρχιτέκτων, qui apud Harmenopolim ita scribit, τὸ μίλιον, κατὰ μὲν Ἐρατοδότην καὶ Στράβωνα τὰς γεωγράφους, ἔχει στάδιον η καὶ γ. Longe enim fallitur vir doctissimus Mercerus, qui putat verba illa, καὶ γ, esse inducenda, quod et res refellit ipsa, et Strabonis auctoritas, quem miror non esse a doctissimo viro, dum hic æstualet, consultum. Eiusdem porro loci principium, quod in vulgatis omnibus Harmenopoli editionibus admodum est perturbatum, sic debet legi et restitui, Ὁ δακτύλος πρῶτός ἐστιν, ὡς καὶ ἡ μονὰς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἡ παλαιὰ ἔχει δακτύλος δ' ὁ πρῶτος ἔχει παλαιὰς δ', ἥτοι δακτύλος ἰς ὁ πῶτος, &c. Ita legitur in antiquissimis schedis. Idem.

Ibid.] D'Anvillius differentiam inter Polybium ac Strabonem hinc oriri putat, quod pes Græcorum Romano minor sit eadem ratione qua 24 ad 25 habetur. Ergo si quot pedes Romani in stadio, tot Græci numerant, tum Romanorum stad. 24 Græcorum stad. 25 æquabunt. Hisce datis, fat clarum est quod $4280 \div 24 = 178\frac{1}{3}$ m. Vide Mesures itinéraires, p. 14. F.

καὶ οὗτος ἔστιν Ἐπιδάμνευς. Ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἰγνατία
καλεῖται, ἥ δὲ πρώτη ἐπὶ ^a Κανδαυίας λέγεται ὄρες
Ἰλλυρικῆς ἀπὸ Λυχνιδίης πόλεως καὶ Πυλῶνος, τόπος
ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδο-
νίαν· ἐκείθεν δ' ἐπὶ τῷ Βαρνύντῃ ἀπὸ Ἡρακλείας, 5
καὶ Λυχνιδίων, καὶ Ἐορδῶν, εἰς ^b Ἐδεσσαν καὶ Πέλλαν,
μέχρι ^c Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶν ^d φησὶ Πολύ-
βιος, ταῦτα διακόσια ἐξήκοντα ἐπὶ ταύτην· οὗτος δὲ τὴν
ὁδὸν ἐκ τῆς περὶ τὴν Ἐπιδάμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν
τόπων ἴσους, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶν τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη, 10
κλυζόμνητα τῷ Σικελικῷ πελάγει, μέχρι τῆς ^e Ἀμβρα-
κικῆς κόλπου· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη ^f τὰ ^g Ἰλλυ-
ρίων, ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίας, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παρικοῦντα
μέχρι Μακεδονίας καὶ Παϊονίων. Εἴτα ἀπὸ μὲν Ἀμ-
βρακικῆς κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἑω, τὰ 15
ἀντιπαρῆκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, τῆς Ἑλλάδος ἐστὶν·
εἴτ' ἐκπύπτει τῇ Αἰγαίᾳ πελάγῳ, ἀπολιπόντα ἐν
δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλῃν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς
τῆς Μακεδονικῆς ἐθνῶν, καὶ τῆς Παϊονικῆς, μέχρι Στρυ-
μόνος ποταμοῦ, Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παῖνες, καὶ 20
πινες τῶν ὀρεινῶν Θρακῶν· τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἡδὴ,
μέχρι τῆς Ποντικῆς κόλπου καὶ τῆς Αἰγῆς, πάντα Θρα-
κῶν ἐστὶν, πλεονεχὲς τὴν παραλίαν· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων
οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, ^h τῶν
δὲ ⁱ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μέλαι κώλπῳ, τῶν δὲ 25
ἐπὶ τῇ Αἰγαίᾳ· τὸ δ' Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει
πλευραῖς τῆς Ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἑω βλέπεσαν,
τείνας δὲ ἀπὸ τῆς Σενίης πρὸς τὴν Ἄρκτον μέχρι
τῆς Θερμαϊκῆς κόλπου, καὶ Θεσσαλονικείας, Μακεδονικῆς
πόλεως, ἥ νῦν μάλιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖται· τὴν δὲ 30
πρὸς ^m νότον ⁿ τὴν Μακεδονικὴν ἀπὸ Θεσσαλονικείας
μέχρι Στρυμόνος· πινες δὲ καὶ τὴν Στρυμόνος μέχρι
ἐξ οὗ Νέσου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέμεσιν· ἐπεὶ δὲ Φί-
λιππος ἐπορεύσατο διαφερόντως πρὸς ταῦτα τὰ χω-
ρία, ὥς ἔξιδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους με- 35
γίστας ἐκ τῶν μεταλλῶν καὶ τῆς ἄλλης εὐρυίας τῆς τοπῶν.
Ἀπὸ δὲ Σενίης μέχρι Πελοποννήσου, τὸ Μυρτώον ἐστὶ
καὶ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ Λιβυκόν, σὺν τοῖς κόλποις

proficiscuntur. Tota hæc via Ignatia vocatur,
prima pars ad Candaviam, Illyrici montem, per
urbem Lychnidum et Pylonem, qui locus in via
distinguit a Macedonia Illyricum: inde juxta Bar-
nuntem per Heracleam, Lyncestas, Eordos, ad
Edeffam et Pellam pergitur Thessalonicam usque.
Sunt autem hæc milliaria, ut ait Polybius, cclxvii.
Atque hac iter facientibus ab Epidamno et Apol-
loniæ vicinis locis, ad dextram sunt gentes Epiro-
ticæ, quæ Siculo alluuntur mari, usque ad sinum
Ambracium: ad sinistram autem Illyrici montes,
quos ante enarravimus, usque ad Macedoniam et
Pæoniam. Porro quæ deinceps ab Ambracio sinu
orientem versus inclinant, ac juxta Peloponnesum
porriguntur, Græciæ sunt, atque relicta ad dextram
tota Peloponneso, in Ægæum mare desinunt. At
ab initio Macedonicarum et Pæonicarum gentium
usque ad Strymonem fluvium, Macedones habi-
tant, ac Pæones, et quidam montanorum Thra-
cum: quæ ulteriora jam Strymone sunt, usque ad
Æmum et Ponti fauces, omnia Thracum sunt,
excepta ora maritima: hanc enim Græci accolunt
partim ad Ægeum mare. Ægeum autem
mare duo alluit Græciæ latera, unum ad ortum
solis spectans, quod a Sunio versus septentrionem
tenditur ad Thermaicum usque sinum et Thessalo-
nicam Macedonicam urbem, quæ hodie præ aliis
hominum copia floret: alterum meridiei opposi-
tum Macedonicum, a Thessalonica usque ad Stry-
monem: quidam ea etiam, quæ a Strymone ad
Nesum usque sunt, Macedonia attribuant. Nam
Philippus plurimum in ea loca contulit operæ, ut
suæ ea ditioris faceret: redditusque constituit am-
plissimos e metallis, aliisque eorum locorum com-
moditatibus. A Sunio ad Peloponnesum usque
Myrtoum est et Creticum mare, et Africum, cum
sinibus usque ad Siculum pelagus: quod quidem

^a Κανδαυίας Med. 2. ^b Ἀδεσσαν Par. 2. ^c Θεσσαλονικίης Efc. et sic infra. ^d Πολύβιος ταῦτα φησὶ Par. 1. ^e δὲ Med. 2.
^f Ἀμβρακικῆς Med. 1. 2. Eton Efc. et sic infra. ^g τὰ δεστ Par. 1. ^h Ἰλλυρίων Med. 1. 2. Efc. ⁱ Supplevimus ex scriptis
libris quæ antea desiderabantur. Marg. Caf. ^k ἐφ' Ἑλλησπόντῳ &c, usque ad ἐπὶ τῇ Αἰγαίᾳ inclusive, desunt Med. 2. ^l τὴν δεστ
Med. 1. 2. Efc. ^m Med. 1. habet ἀρκτον in margine. ⁿ τὴν Μακεδονικὴν desunt Efc. ^o Νέσῳ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Brei. Eton.
Efc. Mofc.

2. ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδαυίας λέγεται] Cicero ad Atticum, l. iii. Epist. 7. Tu nihil minus, si properaris, nos consequere. Nam aut accedemus in Epirum, aut tarde per Candaviam ibimus. Casaub.

Ibid. ἐπὶ Κανδαυίας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικῆς] Nunc montes Candavii Crasta appellantur. F.

3. διὰ Λυχνιδίης] Lege, Λυχνίδης. Vide Erasmi Vindingium, in Scymnum Chium, pag. 6. t. ii. Geogr. Veter. script. Græc. Minor. Anon.

Ibid. διὰ Λυχνιδίης πόλεως καὶ Πυλῶνος] Lychnidus, Dassaretum urbs primaria. Hanc et Pylonem D'Anvillius ponit ad lacum, unde fluvius Drilo se effundit. F.

10. ἐν δεξιᾷ μὲν] Quæ sequuntur ejusmodi sunt, ut ab eo nequeant intelligi, qui tabulas ante oculos non habuerit. Conferenda igitur sunt cum Ptolemaicis tabulis, et iis quæ libro secundo in generali descriptione nostri maris sunt dicta. Casaub.

14. Παϊονίων] Pæones sunt gentes Macedoniae conterminæ ad occasum, quas Philippus primus subjugavit. Hi Pæones, ait

Maximus Tyrius, σέβουσι μὲν ἥλιον, ἀγαλμα δὲ ἥλιου Παϊονικοῦ δίσκου βραχὺς ὑπὲρ μακροῦ ξύλου. Dissert. 38. F.

24. ἰδρυμένων, — τὴν δὲ ἐπὶ τῇ Αἰγαίᾳ] Omnino deest aliquid, ut ex vetere etiam interprete apparet. Legendum vero, cum manuscriptoris, ἰδρυμένων, τῶν δ' ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μέλαι κώλπῳ, τῶν δ' ἐπὶ τῇ Αἰγαίᾳ. Casaub.

27. πρὸς ἑω βλέπεσαν] Ora maritima dicitur a Geographis βλέπειν πρὸς ἑω, quando qui in ea stat, mare intuens, ortui solis est adversus. Sic dicitur alibi dextrum latus Ponti βλέπειν πρὸς ἄρκτον, cum meridiem spectare videatur ea pars Ponti. Quod autem sequitur, eam oram, quæ est inter Thessalonicen et Strymonem, βλέπειν πρὸς νότον, id vero non videtur cum Ptolemæi tabulis consentire, quas hic quoque intueri. Idem.

32. μέχρι Νέσου] Ptolemæo, Nessus Thraciam et Macedoniam determinat. Hunc fluvium Thucydides Nestum appellat, ut ad librum secundum, cap. 96. ejus scholiastes notat. Sic Herodotus, l. vii. c. 109. 126. Et ita Strabonem scripsisse quatuor libri veteres testantur, qui habent Νέσῳ. Idem.

6. οἱ καὶ

et Ambracicum, et Corinthiacum, et Crissæum implet sinus. Epiroticas gentes Theopompus ait esse xiv: earum nobilissimæ sunt Chaones et Molossi, propterea quod olim toti Epiro imperaverunt prius Chaones, post hos Molotti, qui et ob cognationem regum magna fecerunt incrementa: (erant enim ex Æacidarum familia) et ob Dodonæum apud ipsos oraculum vetustum ac celebre. Chaones ergo, et Thesproti, et Cassopæi post hos, qui ipsi quoque Thesproti sunt, oram maritimam tenent quæ a Cerauniis montibus est ad sinum usque Ambracium, regionem sane felicem. Navigatio a Chaonibus facta initio versus orientem solem ad sinum Ambracium et Corinthiacum, ad dextram Ausonio mari, ad sinistram Epiro relicta, stadiis constat mille et ccc; a Cerauniis montibus usque ad os Ambracii sinus. In hoc intervallo Panormus est portus magnus, in mediis Cerauniis montibus, et mox alius Onchimus, cui occiduae extremitates Corcyrae opponuntur: rursusque alius Cassiope, a quo ad Brundisium stadia sunt mille et septingenta: totidemque ad Tarentum ab alio promontorio, quod magis quam Cassiope ad austrum vergens, Phalacrum dicitur. Post Onchimum sequitur Posidium, et Buthrotum, in ingressu portus Pelodis, hoc est cœnosi, situm in peninsulam referente loco, quod habet coloniam Romanorum. Juxta sunt Sybota, quæ sunt parvæ insulæ paululum ab Epiro distantes, sitæ pone orientale Corcyrae promontorium Leucimnam. Sunt et aliæ minutæ insulæ juxta

μέχρι τῆς Σικελικῆς· τέτοιο ἢ καὶ τῆς Ἀμβρακικῆς, καὶ Κορινθιακῆς, καὶ ὁ Κρισαῖον ἁπλοῦς κόλπον. Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεόπομπος^b τέταρτα· τέττον δ' ἐνδοξότατα, Χάονες, καὶ Μολοῖται, καὶ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρώπιδος, πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δ' Μολοτῆς, οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων ὑπεπλέον ἠνέχθησαν· τῶν δ' Αἰακιδῶν ἦσαν· καὶ καὶ τὸ παρὰ τέτοις εἶναι τὸ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον, παλαιὸν τε^d καὶ ὀνομαστὸν οὖν· Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ, καὶ μὲν τέτρες ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι, καὶ ἔτι δ' εἰς Θεσπρωτοὶ, τῇ ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὁρᾶν μέχρι τῆς Ἀμβρακικῆς κόλπου παρ' αἰῶνα νέμονται, χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες· ὁ δ' ἢ πλεῖς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξαμένη πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ πρὸς τῆς Ἀμβρακικῆς κόλπου καὶ τὸν Κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Αὐσονίον πέλαγος, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἢ Ἑπειρον, εἰς χίλιοι καὶ τριακόσιοι σταδίοι, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὅτι τὸ σῶμα τῆς Ἀμβρακικῆς κόλπου· ἐν τέττ' δ' ἐπὶ τῷ διαστήματι Πάνορμος τε λιμὴν μέγας, ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις ὄρεσι· καὶ μὲν ταῦτα^e Ὀγχισμος, λιμὴν ἄλλος, καὶ ὃν τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κερκυραίας ἀντίκειται· καὶ πάλιν ἄλλος, Κασσιόπη, ἀφ' ἧς ἐπὶ Βρεντέσιον χίλιοι ἐπιακόσιοι σταδίοι· οἳ δ' ἴσοι καὶ ὅτι Τάρανα ἀπὸ ἄλλης ἀκρωτηρίας νοτιώτερης τῆς Κασσιόπης, ὁ καλεῖται Φαλακρόν·^h μὲν δ' Ὀγχισμον, Ποσίδιον, καὶ Βεθρωτόν, ὅτι τὸ σῶμα τῆς καλεμένης Πηλώδους λιμένος, ἰδρυμένον ἐν τόπῳⁱ χερρόνησιζοντι, ἐπὶ οἰκίαις ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ^m Σύβοτα· εἰς δ' ἢ νησίδες τὰ Σύβοτα, τῇ μὲν Ἑπείρῃ μικρὸν ἀπέχουσαι, καὶ τὸ ἐὼν ἄκρον τῆς Κερκυραίας τὴνⁿ Λευκίμνην κείμεναι. Καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησίδες εἰσὶν,

^a Κρισαῖον Med. 1. ^b τέτταρα καὶ δέκα Med. 2. et ex correct. Par. 1. ^c Scripti, Χαονίας. Marg. Caf. sic Bre. et forte Par. 1. habet enim Χάονας ex emendatione. ^d Vulgo, καὶ ὀνομαστὸν. Marg. Caf. sic Bre. ^e Ἀμβρακικῆς Par. 2. ^f Ὀγχισμος Med. 1. 2. et sic infra. Ὀγχιμὸς Par. 2. Bre. Mosc. ^g Κερκυραίας Eton. ^h Post μετὰ δὲ reliqua hujus libri defunt in MSS. Par. 2. et Efc. ⁱ Ὀγχιμον Par. 1. ^k Ποσίδιον Med. 2. ^l MSS. χερρόνησιζοντι. Marg. Caf. ^m Σύβοτα Bre. Eton. et sic infra. ⁿ MSS. Κερκυραίας. Marg. Caf. sic Eton. ^o Malim, Λευκίμνην. Marg. Caf. Λευκίμνην Par. 1. Med. 1. sed Par. 1. habet . . . supra. Λευκίμνην Med. 2. Λευκίμνην Gron.

6. οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων] Vide Plutarchi Pyrrhum, ad initium, ubi genus regum Epiri a Deucalione primum, et deinde a Neoptolemo, Achillis filio, deducit. F.

10. Χάονες μὲν ἐν] Chaoniam τὴν δυσμικωτάτην regionem Epiri constituunt, præter Strabonem, Plinius, lib. iv. Proœm. Ptolemæus, alii. Stephanus tamen, Χαονία, inquit, μέση τῆς Ἑπείρου. Casaub.

11. Κασσωπαῖοι] Vide Stephanum. Ptolemæus Κασσιόπην portum Chaoniæ facere videtur. Idem urbem in mediterraneis cognominem posuit, unde et Κασσιόπαιος vocat. Idem.

19. Πάνορμος τε] Hic est Panormus Ptolemæi. Idem.

Ibid. λιμὴν μέγας] Καὶ in ἐστὶ mutavi, notarum adfinitate decepto librario spreto. Panormus enim proprium est nomen, ab opportunitate factum. Xyland.

20. Ὀγχισμος, λιμὴν ἄλλος] Ptolemæus, Ὀγχιμὸς λιμὴν. Manuscripti, Ὀγχισμος, λιμὴν ἄλλος. Casaub.

Ibid. Ὀγχισμος] Dionys. Halic. ab Anchisa nomen Onchismi derivat. Finxerunt scriptores Romani Æneam Chaoniam appellasse, ubi Helenum Trojanum invenit regnantem. (Vide Dionys. l. i. p. 40. Edit. Hudson. Virgil. l. iii. ver. 295.) Cum autem Stephanus Onchaias portas Thebarum ab Oncha Dea bellatrice Phœnicum velit appellari, et cum Onchestus oppidi nomen sit in Bœotia, mallet Onchestum a Phœnicibus quam a Trojanis derivare; præsertim cum litoralibus Phœnicibus plerumque nomina indiderint. (Vide de Oncha Seldenum, de Diis Syriis, Synt. ii. c. 4.) Cicero ad Att. l. vii. Ep. 2. scribit, *belle nobis flavit ab Epiro lenissimus Onchestus*: ventus ita dictus, quod ab Epiro Brundisium navigantibus aspiravit. F.

22. Κασσιόπη] Sequitur apud Ptolemæum Κασσιόπη λιμὴν. Hujus meminit etiam Cicero, ad Tyronem, l. xvi. Epist. 9. et Ulpianus, leg. 1. §. 12. D. de exercitoria act. Casaub.

Ibid.] Lectu digna habet Cl. Cellarius, Geogr. Antiq. l. ii. c. 13. Xyland.

Ibid.] Κασσιόπη a Ptolemæo ad fines Chaoniæ ponitur, sed Strabo queritur limites regionum non esse sat notos; ergo in Thesprotia ponit. A templo Jovis Cassii nomen habet, quod Bochartus esse idem ac *Deus terminus* conjicit, et a Syriaco ὕρ derivat. In nummis certe legitur, Ζεὺς Κασιός. F.

25. Φαλακρόν] Phalacrum videtur facere Epiri promontorium. At Ptolemæus, Plinius, l. iv. c. 12. alii, non Epiri, sed adjacentis insulæ Corcyrae, Phalacrum esse promontorium scribunt. An igitur sicut Cassiope et in insula Corcyra, et in opposita continente fuit, ita et Phalacrum? Casaub.

Ibid.] Phalacrum Strabonis est, ut opinor, in Corcyra. F.

Ibid. μετὰ δὲ Ὀγχισμον] Imo, si Ptolemæum sequimur, μετὰ Κασσιόπην. Sic enim ille, post descriptam Chaoniam, Θεσπρωτῶν Ποσίδιον ἄκρον Βουδρωτόν κόλπον Πηλώδους λιμὴν. Casaub.

26. Βεθρωτόν] Buthrotum, urbs celsa, secundum Virgilium, Æn. iii. ver. 293. qui ibi regiam Heleni ponit. Nomen Græcum est a βούς et θρώσκω *salio*, unde θρωσκός locus excelsus. Urbs nota et Græcis ac Romanis. Hodie Butrinto. Cotovici itin. p. 41. Urbs subversa est. F.

28. ἐπὶ οἰκίαις ἔχον] Ideo Plinius, l. iv. cap. 1. Buthrotum coloniam vocat. Casaub.

29. τὰ Σύβοτα] Ait Sybota esse νησίδας: et ita Thucydides quoque, cujus interpres annotat, sic vocari tres insulas quæ οὕτως ἔχουσιν πολλὰς. Ptolemæus autem insulas hoc nomine nullas agnoscit, sed portum. Stephanus, Σύβοτα, νησὶς καὶ λιμὴν. Thucydides quoque, lib. i. c. 50. ἐστὶ δὲ, inquit, τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἐρημος. Idem.

30. Λευκίμνην] Sic scripsimus, non ut omnes editiones habebant, et probaverat Xylander, Λευκίμνην. Leucimnam nominant Thucydides, l. i. c. 30. et 47. et alii. Ptolemæi tamen cōdices habent Λεύκιμνην. Idem.

ὅν ἄξιον μνήμης. Ἐπειτα ἄκρα Χειμέριον, καὶ
 Γλυκὺς λιμὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμὸς,
 ῥέων ἐκ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, καὶ δεξιόθεν πλείους
 ποταμούς, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ
 ὁ Θύαμις πολλόν. Ὑπὲρκεῖται δὲ τέτταρ' ἢ πέντε κόλ- 5
 πος Κίχυρος, ἡ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεσπρωτῶν·
 τῷ δὲ καὶ Βυθρωτὸν ἡ Φοινίκη· ἐγγὺς δὲ τῇ Κίχυρι
 πολίχνην· Βερχαίτιον Κασσώπειον, μικρὴν ὑπὲρ τῇ
 θαλάττῃ· καὶ Ἐλάτρια, καὶ Πανδοσία, καὶ Βάπαι ἐν
 μεσογαίᾳ· καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τῆς κόλ- 10
 πος. Μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα, ἐφεξῆς εἰσι δύο ἄλ-
 λαι λιμένες, ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττω Κομαρος, ἰσθ-
 μὸν ποταμὸν ἐξήκοντα σταδίων πρὸς τῇ Ἀμβρακικῶν
 κόλπον, καὶ τὸ τῆς Σεβάτου Καίσαρος κτίσμα, τὴν
 Νικόπολιν· ὁ δὲ ἀπωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, 15
 πολλόν· τῷ σώματος τῆς κόλπου, διέχων τὴν Νικοπό-
 λεως ὅσον δώδεκα σταδίας. Ἐφεξῆς ἡ τὸ σώμα πῦρ
 Ἀμβρακικῆς κόλπου· τέτταρ' ἢ πέντε κόλπου τὸ μὲν σώ-
 μα μικρὸν τῆς τετραστάτης μείζων· ὁ δὲ κύκλος καὶ
 τριακοσίων σταδίων, εὐλίμνιος δὲ πᾶς. Οἰκοῦσι δὲ 20
 τοῖς μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέουσι τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνα-
 νες· καὶ ἱερὸν τῆς Ἀκτίος Ἀπόλλωνος ἐνταῦθά ἐστι,
 πολλόν τῷ σώματος, λόφος τις, ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ
 ὑπὲρ αὐτῶν πεδίων ἄλσος ἔχον, καὶ νεώρια· ἐν οἷς ἀνέ-
 σθηκε Καῖσαρ τῇ δεκανέαν· Ἀκροθίνιον, ἀπὸ ἡ μονοκρότης 25
 μέχρι δεκῆρης· ὑπὸ πυρὸς δ' ἠφανίσθη καὶ οἱ νεώσοικοι

oram istam, memoratu indignæ. Sequitur Chei-
 merium (*quasi hybernium dicas*) promontorium, et
 Glycys, (*id est, dulcis*) portus, in quem influit
 Acheron fluvius ex Acherusia palude, aliique
 complures, ita ut dulcis aquæ sinus fiat: prope
 etiam Thyamis labitur. Super hunc sinum sita
 est Cichyrus, quæ olim Ephyra dicta fuit, The-
 protorum urbs. Prope Buthrotum est Phœnice.
 Vicinum est Cichyro oppidum Cassopæorum Bu-
 chætium, paululum supra mare, tum in mediter-
 raneis Elatria, Pandosia, Batia. Cassopæorum re-
 gio ad sinum usque dulcem pertinet. Post sinum
 dulcem alii sequuntur duo, unus propior, idemque
 minor, qui ad sinum Ambracium et ab Augusto
 Cæsare conditam Nicopolin conficit isthmum lx:
 stadiorum, nomine Comarus: alter et major et
 melior, sed remotior, ac ori sinus propinquus, xii.
 circiter a Nicopoli distans stadiis. Subsequitur
 ostium sinus Ambracii, non multo majus iv. sta-
 diis: cum ipsius sinus circulus vel ccc. stadia con-
 tineat, bonis undique apti portibus. Sinum in-
 gresso, ad dextram Acarnanes habitant Græci: at-
 que ibi est Actii (*quasi litoralem diceret*) Apollinis
 templum tumulo faucibus sinus propinquo impo-
 situm, infraque campus cum luco et navalibus, in
 quibus Cæsar de præda ex hostibus capta dedicavit
 decem naves, ab uno remorum ordine acta ad de-
 cirem usque: igni autem et navalia absumpta

^a ὁ Θύαμις Med. 1. 2. Eton. Θυμίαρις Par. 1.
^d Ἀμβρακικὸν Par. 1. et sic infra.

^b Vulgo, τὸ δὲ. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre.
^c Βερχετίον Med. 2.
^e ἀκροθίνιον Med. 2.
^f μονοκρότης Med. 2.

1. ἄκρα Χειμέριον] Thucydides, de Cimmerio, l. i. c. 46. ὁρίζονται ἐς Χειμέριον τῆς Θεσπρωτικῆς γῆς· ἐστὶ δὲ λιμὴν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης. Meminit paulo post (loco citato) et ἄκρας cognominis. Casaub.

Ibid.] Promontorium Chimerium nunc Capo di Chimere, vel Languete, a forma dicitur. Hic definit ea montium series, quos recentes Chimere appellant. Chimera etiam est urbs hodierna maritima, quæ 12. leuc. ad septent. a Butrinto ponitur. F.

2. Γλυκὺς λιμὴν] Strabo dulcem portum vocat, quam alii λίμνην Ἀχερουσίαν. Thucydides, lib. i. c. 46. hunc tractum vide-
 tur diligenter descripsisse, Ἐξίτην δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη ἐς τὴν θαλάσσαν· διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτικῆς Ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐσβάλλει ἐς αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἑπωνυμίαν ἔχει. i. e. Juxta hanc palus Acherusia in mare sese exonerat: Acheron vero fluvius, (a quo etiam cognomen est nacta) per agrum Theproticum fluens, in ipsam defertur. Pertinet huc Pausanias locus, in Arcad. l. viii. c. 7. γλυκὺ δὲ ὕδωρ, inquit, ἐν θαλάσσῃ δὴλόν ἐστιν ἐνταῦθα τε ἀνὸν τῇ Ἀρσολίδι, καὶ ἐν τῇ Θεσπρωτικῇ κατὰ τὸ καλούμενον Χειμέριον. i. e. dulcis vero aquæ venas e mari effundi, non in Argolicis tantum finibus, sed in Theprotide, etiam prope eum locum, quem vocant Chimerium, satis constat. Casaub.

Ibid.] Hunc prope locum est vicus hodie Glykion dictus, juxta D'Anvillium. F.

5. Θύαμις] Sequitur apud Thucydidem, l. i. cap. 46. ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Θύαμις ποταμὸς, δεξιὸν τὴν Θεσπρωτικὴν καὶ Κεφῆνιν. i. e. Fluit et Thyamis amnis, Theprotidem Cestrinenque determinans: quem locum quum videatur Strabo describere, non est dubium scripsisse eum Θύαμις. Sic et Plinius et Ptolemæus habent, et libri ve-
 teres. Casaub.

Ibid.] Videatur Cellarius, Geogr. Antiq. l. ii. c. 13. Anon.

6. Κίχυρος] Cichyrum nominat Pausanias, Atticis, l. i. c. 13. De Ephyra Theprotica, vide Eustathium. Casaub.

Ibid.] Nomen Κίχυρος ante Thucydidem abolitum est, qui Ἐφύραν vocat, et ἐν τῇ Ἐλατιάτιδι τῆς Θεσπρωτικῆς locat. Ἐλατία λιμὴν in hac regione a Ptolemæo ponitur. Et regio et portus certe nomen ab olivetis duxerunt. F.

7. Φοινίκη] Hujus meminit Ptolemæus, et Polybius, lib. ii. quem vide. Casaub.

Ibid.] Phœnice et Palæste oppida fuerunt vicina: nomina eorum Phœnices, scilicet Canaanitas, huc advenisse probant. F.

8. Βουχαίτιον] Buchætium, nomen Græcum a βουξ et χαίτη juba, scilicet jugum montis protensum ac sylvis coronatum.

Harpocratonis Βούχλια est eadem ac Strabonis Βερχαίτιον. Idem.

9. Ἐλάτρια] Stephanus annotat, et Ἐλάττιαν dici, et Ἐλάττιαν: ab illa dici Ἐλατεῖς, (scribe, Ἐλατιεύς, Elatienfis Livio, l. xxxii. c. 24.) ab hac Ἐλατρίεις. Casaub.

18. Ἀμβρακικὸν κόλπον] Ambracius sinus ab urbe Arta nomen hodiernum Golfo del Arta ducit. In Albania inferiori ponitur. Vide Melam, l. ii. c. 3. F.

Ibid. τοῦτου δὲ τοῦ κόλπου] Conferant studiosi hanc sinus Ambracici descriptionem, cum ista Polybii, libro quarto, p. 455. Edit. Amst. ὁ περιεργημένος κόλπος, ἐκπνέει μὲν ἐκ τοῦ Σικελικῆς πελάγους μεταξὺ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀκαρνανίας σενῶ παντελῶς σώματι· λείπει γὰρ τῶν πέντε σταδίων· προβαίνειν δ' ἐς τὴν μεσογαίαν· κατὰ μὲν τὸ πλάτος ἐφ' ἑκατὸν στάδια κεῖται· κατὰ δὲ τὸ μήκος ἀπὸ τῆς πελάγους προσπίπτει περὶ τριακόσια στάδια. i. e. sinus Ambracicus e mari Siculo terras irrupit inter Epirum et Acarnaniam, ore admodum angusto: quinque enim stadiorum non est: propectus vero in mediterranea, latitudinem obtinet stadiorum centum: in longum porrigitur a mari Siculo stadia trecenta. Casaub.

22. Ἀκτίου Ἀπόλλωνος] Actium locus ille dicitur, vulgo omnibus cognitus. Idem.

Ibid.] Actium promontorium nunc, secundum quosdam, est Cabo di Figalo. Actius Apollo et Iudi a Virgilio celebrantur, Æneid. x. et iii. qui Augusti personam sub Ænea semper adumbrat. Cotovicus, p. 43. Actium esse hodie Capofigo dictum, et Leucatam prom. Capofigale, scribit. F.

24. ἀνέθηκε Καῖσαρ] Mōs antiquus post victoriam navibus partam, captas naves Deo, qui favisse videbatur, dicare, Neptuneo plerumque. Thucydides, lib. ii. cap. 84. de Atheniensibus, καὶ τροπαῖον εἰσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ, καὶ ναῦν ἀναδέντες τῷ Ποσειδῶνι, ἀνεχώρησαν. Paulo post de Peloponnesiis, c. 92. καὶ ὑπὲρ ἑλαβον ναῦν ἀνέθεσαν ἐπὶ τῷ Ῥίῳ. Augustus tamen Apollini Actio consecravit, ut ait Dio, lib. l. i. mox ab initio, p. 442. Edit. 1606. vel potius Neptuneo ac Marti, ut est apud Suetonium, Aug. c. 18. Casaub.

25. τὴν δεκανέαν] Diodorus δεκαναίαν similiter dixit. Idem.

Ibid. ἀπὸ μονοκρότης] Vide omnino Florum, lib. iv. cap. 11. Hoc Dio ita narrat, ut a trireme incipiat, omittis monocrotis et dicrotis. Locus est lib. l. i. mox ab initio, p. 442. Edit. 1606, τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἀκτίῳ τριῆρη τε καὶ τετραῆρη, τὰ τε ἄλλα τὰ ἐξῆς μέχρι δεκῆρους, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ναῶν ἀνέθηκε. i. e. Cæsar Apollini, qui apud Actium colitur, triremem, quadriremem, ac alia navium genera, usque ad decirem, ex captis navibus consecravit. Idem.

ferunt, et naves. Ad sinistram Nicopolis est, et Cassopæi Epirotæ usque ad Ambraciæ fines. Sita est Ambracia aliquantulum supra sinus intimum recessum, condita a Tolgo Cypseli filio: eam præterlabitur Arachthus fluvijs, (quo adverso ad 5 eam urbem paucorum stadiorum est subvectio) profluens e Stympha monte et Paroræis. Hæc urbs antiquitus fortuna est usa prosperrima, adeoque sinui nomen dedit: maxime autem eam exornavit Pyrrhus, regia hac usus. Posterioribus autem temporibus Macedones, atque inde Romani, et hanc et vicinas urbes continentibus bellis propter rebelliones confecerunt: adeo ut tandem Augustus sentiens plane deferi has urbes, in unam omnes a se in sinu isto vocatam Nicopolin contraxerit: nomen Nicopoli indidit a victoria (*id est Nice Græcis*) qua potitus est, devicto ad fauces sinus navali pugna Antonio, et Cleopatra Ægypti regina, quæ ipsa etiam certamini interfuit. Viget autem multitudine hominum Nicopolis, et augetur indies, agrum habens amplum, et ornamenta e manubiis. In suburbio lucus est adornatus ad quinquennale certamen, in quo luco gymnasium est et stadium: et in tumulo qui luco imminet, templum est Apollinis. Actia certamen sunt Olympicum, in Actii Apollinis honorem: procurant Lacedæmonii. Reliqua oppida et vici sub Nicopoli sunt. Quondam

λέγονται καὶ τὰ πλοῖα. Ἐν ἀριστερᾷ ἢ ἡ Νικόπολις, καὶ τῇ Ἡπειρωτῶν οἱ Κασσωπαῖοι μέχρι τῆ κατὰ Ἀμβρακίαν ὑπέγκειται δὲ αὕτη τῇ μυχῇ μικρὸν, Τόλγῃ τῇ Κυψέλῃ κτίσμα· παρὰρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἄραχθος ποταμός, ἀνὰ πλεον ἔχον ἐκ θαλάσσης εἰς αὐτὴν ὀλίγων σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Στύμφης ὄρους, καὶ τῆ παραρείας. Ἡνυτίχει μὲ οὖν ὁ φρότερον ἢ πόλις αὕτη ἀφαιρόντως· τὴν γὰρ ἐπανυμίαν ἐντεύθεν ἔρχηκεν ὁ κόλπος· μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος, βασιλεὺς χρησάμενος τῷ τόπῳ. Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ ταύτῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις κατεπόνησαν τοῖς συνεχέσι πολέμοις, ἀφ' ἧ ἀπέδειξαν ὅτε τὸ τελευταῖον ὁ Σεβαστὸς ὄρων ἐκλειμμένης τελέως ταῖς πόλεις, εἰς μίαν συνήκισε πλὴν ὑπ' αὐτῇ κληθεῖσαν Νικόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τέτρω· ἐκάλεισε δ' ἐπανυμίον τῆς νίκης, ἐν ἣ κατενυμάχησεν Ἀντωνίου πρὸς τῇ φόμας τῇ κόλπῳ, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν βασίλισσαν Κλεοπάτραν, παρῆσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτήν. Ἡ μὲν οὖν Νικόπολις εὐανδρεῖ, καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν· χώραν τε ἔχουσα πολλήν, καὶ τὴν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον, τὸ τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ πρυτανείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸ πεντετηρικόν, ἐν ἄλλῃ ἔχοντι γυμνάσιον τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ ὑπερκείμενῳ τῷ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τῷ Ἀπόλλωνος· σποδεδείκται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος τὰ Ἀκτία, ἱερὸς τῷ Ἀκτίῳ Ἀπόλλωνος· τὸ δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτῇ Λακεδαιμόνιοι· αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περὶ πόλιν τὴν Νικοπόλειός

^a MSS. τῇ μυχῇ τῇ κατὰ. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. ^b Ἄρατος Par. 1. Med. 1. 2. Eton. ^c παραρείας Med. 1. 2. ^d κατεπόνησαν Med. 2. ^e τοῖς deest Med. 2. ^f τὸ deest Med. 2.

² τῶν Ἡπειρωτῶν οἱ Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν] Cellarius conjicit a Strabonis loco, pag. superiori, Cassopæos non ultra sinum dulcem se extendere, l. ii. c. 13. sed hinc patet Strabonem ad usque Ambraciam per litora habitavisse hanc gentem velle. Palmerius, in Græcia antiq. p. 307. lectionem marginalem MSS. probat. F.

⁴ Τόλγῃ] Epitome, quæ quidem hic multa ex Ptolemæo habent inserta, multa alio congesta ordine, legunt Γόργου, Gorgo. Sed et supra multa sustulimus menda. Interpres δεκανίαν, quod decem navium significat donarium, xix. navium inepte verterat. Cæterum Ἀραχθὸς legendum et ex Ptolemæo constat, et ex Livio, et Plinio; ut ad Stephanum docui: itaque etiam infra eum pro monstrofito restitui Ratoo. Jam qui supra Thymiatthis legitur in Strabone, is Ptolemæo est Thyamis, voce haud paulo concinniore. Xyland.

Ibid. Τόλγῃ] Epitome habet Γόργου. Sed ita prior quoque interpres videtur in suis manuscriptis reperisse. Cypselus autem rex fuit Corinthi, Periandri pater: videntur autem Corinthii, duce isto regis sui filio, Ambraciam condidisse, unde Κορινθίων ἀποικίος a Thucydide, et Pausania, appellatur. Casaub.

Ibid.] Ambracia est urbs Theprotiæ, secundum Stephanum. Postea Ætolorum fuit, et deinde a Fulvio Nobiliori Cos. capta in bello Ætolico. Livius situm ejus elegantissime describit, l. xxxviii. c. 4. *Ambracia tumulo aspero subiecta, Peranthem incolæ vocant: urbs, qua murus vergit in campos ac flumen, occidentem, arx, quæ posita in tumulo est, orientem spectat. Amnis Aretho ex Acarnania fluens cadit in sinum maris: præterquam quod hinc amnis munit, hinc tumuli, muro quoque firmo septa erat, patente in circuitu paulo amplius tria millia passuum.* Hinc manifestum est urbem ad orientem fluminis esse positam. Abest a mari stad. 80. Circuitus regionis est stad. 120. Scylax, p. 12. F.

Ibid. παραρείας δ' αὐτὴν ὁ Ἄραχθος ποταμός, eam præterlabitur Arachthus fluvijs] Lycophroni dicitur hic fluvijs Ἀραχθός, ut et Callimacho dictus fuerat, si fides Tzetæ, ad Lycophronem, ver. 409. Palmer.

Ibid.] Arachthus est Aretho Livii, qui e monte Stymphæo, vel Tymphæo, oritur, nec longe a fontibus Penei et Aoi distat. Hodie l'Arta dicitur. Cotovicus, p. 43. F.

⁶ ἐκ Στύμφης ὄρους] Scribe, Τύμφης. Vide Holstein. in voce Τάφης, p. 315. et 332. Anon.

Ibid. ἐκ Στύμφης ὄρους, e Stympha monte] De hoc montis nomine quid censeam nondum decernere potui, adeo variatur in

ejus denominatione apud auctores, quorum alii Στύμφη habent, alii Τύμφη, ut et Strabo inferius. Ego in notis ad Arrianum, pag. 8. notaveram in vocibus παρὰ τῆς Στυμφαίας, literam σ a præcedentis dictionis fine male repetitam esse; et volebam legi τῆς Τυμφαίας, sed in hoc Strabonis loco ea nota non convenit: ideo ἐπέχω. Hic mons Thessaliam ab Epiro dividebat, ideo a quibusdam Thessalia, ab aliis Epiro tribuitur. Palmer.

Ibid.] Vide Christoph. Cellar. Geogr. Vet. l. ii. c. 13. Anon.

Ibid.] Cellarius feliciter conjicit vocem παραρείας verti debere, tractu montibus vicino, et non ad gentem Παραρείας spectare. F.

¹¹ καὶ ταύτην] Ambraciam, de qua a Romanis obsessa, et tandem capta, vide Livii historiam, lib. xxxviii. c. 3. Casaub.

¹³ ὁ Σεβαστός] Testatur hoc etiam Pausanias, Eliac. primo. lib. v. c. 23. Ἀμβρακίωτας καὶ Ἀνακτορίας, ἀποίκας Κορινθίων ὄντας, ἐπηγάγην ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς εἰς Νικόπολιν συνοικισμὸν πρὸς τῷ Ἀκτίῳ. i. e. Ambraciotos et Anactorios, Corinthiorum colonias, Cæsar Augustus Nicopolin ad Actium promontorium deduxit. De victoria Actiaca res est nota ex Plutarcho, Dione, aliis. Idem.

¹⁹ Ἡ μὲν ἐν Νικόπολιν εὐανδρεῖ] Urbs Nicopolis, Actio opposita, est nunc Prevesa vecchia. F.

²¹ τὸ τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ πρυτανείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντετηρικόν, ἐν ἄλλῃ ἔχοντι γυμνάσιον τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ ὑπερκείμενῳ τῷ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ. In suburbio lucus est adornatus ad quinquennale certamen, in quo luco gymnasium est et stadium, in tumulo, qui luco imminet] Si quis attente considerabit hunc locum, videbit non esse sanum, claudicat enim historia: cum enim de eo sacro loco dicat, de duobus assumit. Igitur minima mutatione lege: *Duo septa præparata, τὸ δὲ κατασκευασθέντε τέμενος*, dualiter, et sic planus erit et plenus sententiæ sensus. Palmer.

²⁵ τὰ Ἀκτία] Dio, libro l. i. mox ab initio, p. 442. Edit. 1606. de Augusto, ἀγῶνά τε τινα καὶ μυσικὸν καὶ γυμνικόν, ὑποδοχῆς τε πινεληρικὸν ἱερὸν (ὅτι γὰρ τῆς τῆν σίτησιν ἔχοντας ὀνομάζουσι) κατέδειξεν, Ἀκτία αὐτὸν προσαγορεύσας. i. e. ludos misticos ac gymnicos et certamen equestre cum sacro quinquenniali (sic enim ii qui annonæ funi præfecti appellantur) constituit, Actiacos ludos dicens. Quod autem ait Strabo etiam ante fuisse Actia celebrata, confirmat id Virgilius, Æn. iii. ver. 278. ubi ait Æneas,

Ergo insperata tandem tellure potiti.

Lustramurque Jovis, votisque incendimus aras,

Actiaque Iliacis celebramus littora ludis. Casaub.

είσιν· ἤγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἀκτια, τὰς γὰρ τεφαι-
νίτης ἀγῶν ὑπὸ τῷ Φεοϊκῶν· νῦν δ' ἐντιμότερον ἐποίησεν
ὁ Καῖσαρ. Μετὰ ᾧ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐπὶ τὸ
Ἀμφιλοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων.
Ἐφορος μὲν οὖν φησι τὴν Ἀλκμαίωνα μὲν τὴν Ἐπιγόνων
ἐπὶ ταῖς Θήβας στρατείαν, παρακληθέντα ὑπὸ Διομή-
δους, συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῶν, καὶ συγκατα-
κτίσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλεῖντος
δ' αὐτῶν ἐπὶ τὴν Τρωϊκὴν πόλεμον Ἀγαμέμνονος, τὸν
μὲν Διομήδην πορευθῆναι· τὴν δ' Ἀλκμαίωνα μέναντα
ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ, τὸ Ἄργος κτίσαι· καλεῖσθαι δ' Ἀμ-
φιλοχικὸν ἐπώνυμον τῶν ἀδελφῶν· Ἰναχον δὲ τὴν διὰ τῆς
χώρας ρέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον, ἀπὸ τῆς καὶ τὴν
Ἀργίαν περὶσσεύουσαν. Θεκυδίδης δὲ φησιν αὐτὸν
Ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον, δυσαρעξῆναι
τοῖς ἐν Ἀργεῖ, παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· διαδεξ-
άμενον δὲ τὴν ἀδελφῶν Διωασίαν, κτίσαι τὴν πόλιν
ἐπώνυμον ἑαυτῶν. Ἠπειρώται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ
οἱ ὑπερκείμενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι,
τραχεῖαν οἰκῶντες χώραν, Μολοττοὶ τε καὶ Ἀθαμάνες,
καὶ Αἰθίκες, καὶ Τυμφαῖοι, καὶ Ὀρέται, Παρωραῖοι τε καὶ
Ἀτινῶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μάλ-
λον, οἱ δὲ τῷ Ἰονικῷ κόλπῳ. Λέγεται ᾧ τὴν Ὀρετιάδα
καλεῖσθαι πόλιν Ὀρέτης, φεύγων τὴν μητρὸς φόνον, καὶ
καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτῶν τὴν χώραν· κτίσαι δὲ καὶ
πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἄργος Ὀρετικόν. Ἀνα-

quoque Actia coronarium certamen Deo a vicinis
celebrabantur: sed et ejus dignitatem auxit Cæsar.
Post Ambraciam Argos sequitur Amphiloichicum,
urbs ab Alcmaëone ejusque liberis condita. Ephorus
scribit, post Epigonorum (sic vocabantur eorum
posteriores, qui cum Adraſto et Polynice Thebas op-
pugnauerant) ad Thebas expeditionem, Alcmaë-
onem a Diomede invitatum, ad eum in Ætoliā
concessisse, inque ea et Acarnania occupandis fo-
cium se ei præbuisse: cumque ad Trojanum bel-
lum ab Agamemnone vocarentur, Diomede pro-
fecto Alcmaëonem in Acarnania mansisse, Argos-
que condidisse, et de fratris sui nomine Amphilo-
chium nuncupasse: et Inachum amnem qui per
eam fluit regionem, ab Argivo amne Inacho de-
nominasse. Thucydides autem affirmat ipsum Am-
philochum, cum a Troja domum rediisset, Argis-
que res parum arriderent, in Acarnaniam abiisse,
et fraternæ ditionis hæreditate potitum, urbem
hanc sibi cognominem condidisse. Cæterum et
Amphilochi inter Epirotas censentur, et qui supra
eos siti Illyrios attingunt montes, aspera incolen-
tes loca, Molossi, Athamanes, Æthices, Tymphæi,
Orestæ, Paroræi, atque Atintanes, alii Macedoni-
bus, alii Ionico mari propinquiore. Fertur Ores-
tiadi regioni nomen fecisse Orestes, cum ob matris
cædem profugus eam tenuisset: ac condidisse ibi
etiam urbem Argos Oresticum. His porro Epiro-

^a εἰς τὴν Med. 2.

^b Αἰθίγες Par. 1. Med. 1. 2. Eton. sed γ punctis notatur in Eton.

^c ὁμώνυμον ex correct. Med. 2.

3. Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐπὶ τὸ Ἀμφιλοχικόν] Livius, l. xxxviii. c. 10. scribit Argos Amphiloichicum xxii. millia ab Ambracia abesse. Casaub.

Ibid.] Polybius Argos ab Ambracia stad. 180 distare scribit. Argos Amphiloichicum, secundum Dicæarchum, agrum habuit sibi proprium. Cæteri omnes in Acarnania ponunt. F.

4. κτίσμα] Vide Apollodorum, libro iii. cap. 7. qui Amphiloichum hunc, a quo Argos Amphiloichicum est appellatum, itemque Alcmaëonem, filios Amphiarai fuisse docet. Ephori locum pluribus refert Strabo, libro x. p. 709. Edit. Amst. ubi de Acarnania. Casaub.

5. Ἐπιγόνων] Anno decimo post eorum septem ducum interitum qui Thebas infesto exercitu petierunt, ut Eteocli regnum eriperent, filii eorum rursus Thebas oppugnare decreverunt. Hi vulgo Epigoni sunt appellati. Vide Apollodorum, l. iii. c. 7. §. 2. et Diodorum. Idem.

12. ἐπώνυμον τῶν ἀδελφῶν] Indicium fraternæ charitatis: quam sic quoque testatus est quum filio suo, quem ex Mantone suscepit, ejusdem fratris Amphiloichi nomen dedit, ut testatur Apollodorus. Idem.

14. Θεκυδίδης δὲ] Locus est libro ii. c. 68. Thucydidi fere assentitur Apollodorus, l. iii. c. 7. §. 7. nisi quod causam professionis aliam affert. Ἀμφίλοχος, inquit, κατὰ χρημοῦς Ἀπόλλωνος, Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν ὠκισε, vel ὠκίσα potius. Idem.

Ibid.] Pausanias vero, lib. viii. c. 24. eum Ἀμφότερον vocat. Anon.

20. Μολοττοὶ] Stephanus, Μολοττία, ἡ χώρα τῆς Ἠπειροῦ. Casaub.

Ibid.] Molossi maxima ex parte regionem habitant mediterraneam, sed Scylax in periplo, adusque mare eam protendit. Fluvii Aphas, Arachthus, Acheron. Themistocles Atheniensis exul ad Admetum regem Molossorum fugit. F.

Ibid. Ἀθαμάνες] Stephanus, Ἀθαμανία, χώρα Ἰλλυρίας, οἱ δὲ Θεσσαλίας. Plinio, l. iv. c. 2. Athamanes sunt populus Ætolorum. Casaub.

Ibid.] Athamanes, gens Ætoliæ, proxima ad Pindum montem: urbs præcipua Argitheia, (Liv. l. xxxviii. c. 1.) alia fuit Acanthus. (Steph.) Strabo recte inter Epirotas eos recenset. Plinius inter Ætolos numerat, quod, Amynandro rege, Ætoli et Athamanes junctim socii Romanorum in bello primo Macedonico fuerunt. F.

21. καὶ Αἰθίγες] Obscuri nominis (etsi Homerus meminit) gens, utpote quæ jam olim periit: ideo quæ de hac habet Stephanus ascribam: Æthicia, inquit, ut Cilicia dicitur, et Æthices,

ut Cilices. Habitabant autem isti in Thessalia, in monte Pindo: quamquam Marfyas mediam jacere Æthiciam inter Tymphæam et Athamaniam scribit. Gens est audaciæ projectæ et barbara, latrociniisque vehementer dedita. Ex his intelligimus, cur Æthicas Strabo inter Athamanas et Tymphæos posuerit. Casaub.

Ibid. Τυμφαῖοι] Stephanus, Τύμφη, ὅρος Θεσπερικῶν, καὶ Τυμφαίας πόλιν. Idem.

Ibid.] Plinius Tymphæos Ætolos facit, sed hoc ad potentiam Ætolorum potius quam ad eorum regionem spectat. Mons enim Tymphe certe Illyriis conterminus fuit. F.

Ibid. Ὀρέται] Stephanus, Ὀρέται, Μολοττικὸν ἔθνος. Casaub.

Ibid.] Orestæ, gens montana, quam Ptolemæus ad septentrionem Epiri collocat, cui Livius l. xxxi. c. 40. assentit; nec, ut opinor, Livii locus a Cellario citatus, l. xlii. c. 38. probat Orestas esse quosdam Ætoliæ proximis. Marcius enim et Atilius cum ad Gitana adscenderent, (Gitana est oppidum in medio Epiri) quadringentos juvenutis eorum in Orestas, ut præsidio essent, miserunt. Inde in Ætoliā progressi. Talia sunt Livii verba, quæ potius innuunt Orestas non esse Ætoliæ vicinos. Cur enim duces Romani, in Ætoliā progressuri, partem exercitus a Gitanis in Orestas mitterent, nisi hic locus Orestis, quam fuit Ætolia, propior esset? F.

Ibid. Παρωραῖοι] Stephanus Macedonibus istos attribuit. Plinius, l. iv. c. 10. Pæonibus. Livius, lib. xxxix. c. 27. Paroriam Thraciæ subjectam ait. Casaub.

22. Ἀτινῶνες] Hos quoque Stephanus Macedonibus attribuit. Idem.

Ibid.] Paroræi et Atintanes certe ad montem Tympham positi fuerunt. Atintanum fines describit Scylax, p. 10. F.

23. Λέγεται δὲ] Euripides Orestem non in Epirum, sed in Arcadiam fugisse vult, ubi Orestium condiderit. ver. 1676.

— σὶ δ' αὖ χρεὼν,

Ὀρέται, γαίης τῆσδ' ὑπερβαλόντ' ὄρες,

Παρωραῖοι οἰκεῖν δαπέδον, ἐν αὐτῷ κύκλον.

Κιχλήσεται δὲ τῆς σῆς φυγῆς ἐπώνυμον,

Ἀζάσιν Ἀρχάσιν τ' Ὀρέταιον καλεῖν. i. c.

— Te autem oportet,

Orestæ, postquam hujus terræ fines superaveris,

Habitare solum Parrhasium, per circulum anni.

Vocabitur autem locus a tuo nomine ab exilio,

Ut vocetur Azanibus et Arcadibus Orestium. Casaub.

Ibid.] Stephanus Orestiam, urbem natalem Ptolemæi Lagi, in hac regione memorat. F.

tis admixtæ sunt Illyriæ gentes quæ sunt ad montium partes meridiei obverſas, et supra Ionicum finum accolunt. Circa enim Dyrrachium et Apolloniam usque ad Ceraunios montes habitant Bulliones, Taulantii, Parthini, Phrygi: et prope sunt argenti metalla Damastii. Ibiq̃ue et Perisadies suam constituerunt ditionem, et quos Enchelies vocant, ac Sefarasios: tum Lyncistæ, Deuriopus, Tripolitis, Pelagonia, Eordi, Elymia, Eratyræ. Hæc omnia suis quondam singula paruerunt principibus: de quibus Enchelies regebantur a Cadmi et Harmoniæ posteris: ibique ea commonstrantur, quæ fabulæ de iis prodiderunt: hi ergo regebantur a genuinis. Lyncistæ sub Arrabæo fuerunt, qui a Bacchiadis genus duxit. Hujus ex filia nep-
tis fuit Eurydice, mater Philippi, Amyntæ uxor:

μέμικται δὲ τέτοις τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη, τὰ πρὸς τὴν νοτίαν ἄ μέρει δ' ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς Ἰονίης κόλπας. τῆς δ' Ἐπιδάμνης, καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, μέχρι τῆς Κεραυνίων. ὧς οὖν οἱ Βυλλιονέες τε καὶ τὰ Ταυλάντιοι, καὶ Παρθίνοι, καὶ Φρύγιοι. πλησίον δὲ πρὸς καὶ τὰ ἄργυρια τὰ ἐν Δαματίῳ, Ἐρισάδιες τε συνεστήσαντο τῇ δυναστείᾳ, καὶ Ἐγγελίες καὶ Σεσαρσίους καλεῖσθαι, πρὸς δὲ τέτοις Ἀλγικαί τε καὶ ἡ Δευέλοπος, καὶ ἡ Τριπολίτις Πελαγονία, καὶ Ἐορδοί, καὶ Λίμια, καὶ Ἐράτυρα. Ταῦτα δὲ φρότερον μὲν κατεδυνατεύετο ἕκαστα, ὡς ἐν τοῖς Ἐγγελίοις, οἱ Κάδμος καὶ Ἀρμονίας σπόροισι ἤρχοντο, καὶ τὰ μεθευόμενα πρὸς αὐτῶν ἐκεῖ δεικνύσθαι. ἔπειτα δ' οὗτοι ὑπὸ ἰθαγενῶν ἤρχοντο. οἱ δὲ Ἀλγικαὶ ὑπὸ Ἀρράβαϊο ἐγένοντο, τῇ Βακχιάδων γένει ὄντι. Τά τε δ' ἦν ἱστορεῖσθαι ἢ Φιλίππου μήτηρ Ἀμύντα, τῇ

^a μέμικται Par. 1. Med. 1. μέρειν καὶ Med. 2. ^b δὲ Eton. ^c Vett. lib. ὑπεροικῆσι. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. ^d Ταυλάντιοι Bre. Eton. ^e ἄργυρια ex correct. Med. 2. ^f Ἐρισάδιες Par. 1. ^g Ἐγγελίες Par. 1. Med. 1. 2. Ἐγγελίες Gron. ^h Σεσαρσίους Par. 1. Eton. Gron. ⁱ Ἀλγικαί Par. 1. Διγικαὶ Gron. Διγικαὶ Bre. ^k Δεορδοί Par. 1. Eton. Med. 1. 2. ^l Ἐλμία Par. 1. ^m Ἐγγελίοις Med. 2. ⁿ ἐν ἔχ ὑπὸ Med. 1. 2. ἐχ ὑπὸ Eton. ^o Ἀρράβαϊο Par. 1. ex correctione. ^p τῇ Par. 1.

4. Βυλλιονέες] Apolloniam, inquit Plinius, l. iii. c. 23. accolunt Barbari, Amantes, et Buliones. Casaub.

Ibid.] Scylax Βυλλιονέας appellat Βελίνες. Urbs præcipua Βυλλίς, oppidum Illyriæ maritimum. F.

Ibid. Ταυλάντιοι] Stephanus ait esse Ἰλλυρικὸν ἔθνος. Non infrequens horum mentio in historiis. Vide etiam Ptolemæum, et Plinium, l. iii. c. 22. Casaub.

Ibid.] Dyrrachium fuit inter Taulantios. Post Illyricum redactum Romani Taulantios immunes fecerunt. Liv. l. xlv. c. 26. F.

5. Παρθίνοι] Stephanus ait Πάρθον esse πόλιν Ἰλλυρικὴν. Parthi norum meminere Polybius, et Dio. Parthos in Macedonia Ptolemæus ponit. Casaub.

Ibid.] Parthinos ad Adriam primos Mela ponit, l. ii. c. 3. Plinius a tergo eorum Dassaretas ponit; ergo non longe a Dyrrachio distabant. F.

Ibid. Φρύγιοι] Legendum, Βρύγιοι, vel Βρύγιοι. Nam Stephanus Βρυγίαν ait esse urbem Macedoniae, unde sint dicti Βρύγιοι, itemque Βρύγιον, unde Βρυγίς. Quare rectius mox, Βρύγιον. Casaub.

Ibid.] Bryges sunt gens Illyricis contermina. Scymnus Chius, ver. 438. Bryges esse barbaros scribit, et ad mare prope Epidamnum eos ponit. F.

6. Ἐρισάδιες] Vide quomodo locus sit integer, certe paulo post, ubi Cadmi posterorum sit mentio, οὐχ ante ἰθαγενῶν non metui delere, secutus fidem fabulosæ de Cadmo historiae. Euporus pro Euporo reposui ex Ptolemæo, et antiqua lectione. Xylander.

Ibid. Ἐρισάδιες τε] Prior interpretes legisse videtur, περὶ δὲ Ἐρισάδιες: et mox, ὅς καὶ Ἐγγελίες. Sed malo ἐπὶ χεῖν quam temere quicquam pronuntiare, deficientibus et libris qui fundi sint, et auctoribus qui hanc sententiam confirmant. Casaub.

7. Ἐγγελίες] Stephanus, Ἐγγελλάνες, et Ἐγγελλίαι, gens est Illyrica. De his libro primo dictum est. Idem.

Ibid. Σεσαρσίους] Stephanus innuit legendum esse, Σεσαρθίους, annotat enim, Sefarethum urbem esse Taulantiorum. Idem.

Ibid.] Stephanus Sefarethum inter Taulantios ponit, cum autem limites incerti sint, mallem hunc locum Strabonis hoc modo vertere: Perisadies hic suam ditionem constituerunt, quos etiam Enchelios et Sefaresios vocant. Scymnus Chius, ver. 436. Ἐγγελλίους super Bryges ponit. Scylax post Rhizonem, vel Rizuntem, (cujus situm vide ad p. 457.) Ἐγγελλίς Illyricam gentem habet: (Scyl. p. 9.) ergo facile hujus gentis locum sat accurate noscere possumus. F.

8. Ἀλγικαί] Stephanus ex isto Strabonis libro annotat, Lyncum urbem esse Epiri. Casaub.

Ibid.] Harum gentium loca Strabo non accurate denotat. Lyncestas, Stephanus in Epiro ponit: Strabo Macedoniae eos assignat; Thucydides nodum explicat, l. ii. c. 99. τῶν Μακεδόνων ἐστὶ καὶ Ἀλγικαὶ καὶ Ἐλειμῶνται, καὶ ἄλλα ἔθνη ἐπ' αὐτῶν, ἃ ἐξέμαχα μὲν ἐστὶ τέτοις καὶ ὑπὸ βασιλείας δ' ἔχει καὶ αὐτά. In hoc loco Thucydides Lyncestarum gentem esse Macedoniae sociam cum aliis gentibus vicinis (quæ tamen omnes proprios reges habuerunt) scribit: postea tamen Lyncestas cum Perdicca rege bellantes habet, l. iv. c. 124. Certe igitur non esse Lyncestas partem Macedoniae vetustæ confutandum est. Lyncus urbs præcipua fuit a Thucydide memorata; qua forsitan deleta, Ptolemæus Heracleam regionis caput nominat. Situs harum ad fluvium Erigonem. Deuriopus regio trans Erigonem, ad Ax-

ium ponitur. F.

Ibid. καὶ ἡ Τριπολίτις] Puto legendum, καὶ ἡ Τριπολίτις Πελαγονία, sic enim paulo post, Τριπολίτις γὰρ ἡ Πελαγονία ἐγένετο. Vide tamen Stephanum, Τρίπολις. Casaub.

9. Πελαγονία] In Stephano scribitur Pelagoniam esse regionem Siciliae: mendose omnino. Nam et Plinius, l. iv. c. 10. Pelagones in Macedonia ponit. Et Ælianus, Var. Hist. lib. iii. c. 1. ait, eum, qui Thessalica Tempe relinquens Delphos petat, via Pythiade appellata per Pelagoniam transire. Idem.

Ibid.] Pelagonia Tripolitis, secundum D'Anvillium, ad septentrionem Perhæbiæ ponitur. Hæc autem non est Pelagonia Plinii, quæ eadem est ac Pæonia, ut inspicienti locum sine dubio patebit. Æliani textus, a Casaubono citatus, certe mendosus est. Via enim Pythia a Tempe ad Delphos nullam partem Pelagoniæ attingit. Legamus ergo forsitan in Æliano, pro Πελαγονίας, Πελαγονιστίδος. Paulo infra plura de Tripolitide et ejus situ dicenda sunt. F.

Ibid. Ἐορδοί] Scribebatur Δεορδοί, (ita Edd. Aldin. et Henr. Petr.) sed legendum esse, Ἐορδοί, certum est cum ex Geographis, tum ex Thucydide, l. ii. c. 99. Casaub.

Ibid.] De Eordis et eorum situ multæ coortæ sunt lites. Herodotus, l. vii. c. 185. Eordos inter Persarum copias cum Pæonibus et aliis numerat. Thucydides, l. ii. c. 99. scribit, Macedones, post ejectionem Mygdonia Edonos, ἀνέστησαν ἐκ τῆς νῦν Ἐορδίας καλουμένης Ἐορδίας. Eordi igitur olim siti prope Mygdoniam erant et expulsi. Regio tamen in Thucydidis sæculo nomen tenuit. Stephanus duas in Mygdonia Eordeas memorat, et hi sunt Herodenses Plinii, quos cum Mygdonibus inter Macedonas numerat. Eordeorum plurimi, secundum Thucydidem, perierunt, βραχὺ δὲ τι πρὸς Φύσκαν κατὰ κρητὴν, i. e. pars autem parva ad Physcam habitabat, quæ videtur esse eadem ac Physcæ Ptolemæi in Mygdonia positæ. Pars reliqua gentis est ea, cujus Strabo meminit in via Egnatia. Livius, l. xlv. c. 30, quartæ regioni Macedoniae dat Lyncestas, Eordeas, et Pelagones; junctam his Atintaniam, et Stymphalim, et Elimiotim, frigidam duramque cultu et asperam plagam. Exinde putamus Eordeas in Macedonia fuisse sitos, sed Atintaniam et alias gentes a Romanis Provinciæ adjectas. Ptolemæus Eordeos ad Scampem, hodie Iscampi, prope fluvium Genusum ponit, qui nunc Semno dicitur; situ longe a Macedonia distanti. F.

Ibid. Λίμια] Mox Λίμια scribitur: utraque vox corrupta videtur. Elimeam fortasse intelligit, cujus et Geographi et Thucydides, ac Livius, l. xxxi. c. 40. et l. xlii. c. 53. meminere. Casaub.

Ibid. καὶ Ἐράτυρα] Eadem, ut opinor, ac Tyrissa, unde Tyriffæi Plinii. F.

13. οὗτοι μὲν οὖν ὑπὸ ἰθαγενῶν ἤρχοντο] Lego, ἔχ, MSS. fidem secutus. Negativam enim, quam Xylander delere non metuit, repono. Certe Cadmi posterij non indigenæ principes. Quod sequitur hoc probat. Lyncestas enim Arrabæus rexit, (de quo vide Thucydidem, lib. iv.) e familia Bacchiadum, quæ regno Corinthi expulsa fuerat; Molossus Pyrrhus, Thessala gente prognatus. Cæteri autem ὑπὸ ἰθαγενῶν ἤρχοντο. Idem.

15. τῇ Εὐρυδικῇ] Lege, Ἀμύντα γυνὴ, Εὐρυδικῇ. Eurydice hæc fuit Amyntæ uxor, mater Philippi, cui filius fuit Alexander magnus. Vide Justinum, l. vii. c. 4. Casaub.

Ibid.] Legamus, ἡ Φιλίππου μήτηρ Ἀμύντα Εὐρυδικῇ. F.

Εὐρυδίκης, Ἴρρα ἡ θυγάτηρ. Καὶ τῷ Ἡπειρωτῶν ἦ, Μολοτῶι ὑπὸ Πύρρῳ τῷ Νεοπτολέμῳ τῇ Ἀχιλλέως, καὶ τοῖς Σπορῶνις αὐτῇ Θετταλοῖς οὖσι γερονότοι· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ ἱθαγενῶν ἤρχοντο· εἴτ' ἐπικρατέντων αἰετῶν κατέστρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τῆς Ἰονίης κόλπας. Καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ Ἀργυροῦ, καὶ Πελαγονίαν, καὶ Ὀρεστιάδα, καὶ Αἰμίαν, καὶ ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλεον· οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν· ἐνιοὶ δὲ καὶ σύμπασαν· πρὶν μὲν Κερκυρας Μακεδονίαν περὶσαργυρεύουσιν, αἰπολοῖσιν ἅμα ὅτι καὶ κεραῖ, καὶ ἀφ' Ἀλκίῳ, καὶ χλαμύδι, καὶ ἄλλοις τοιαύτοις χρωσίαι παραπλησίως· ἐνιοὶ ἡ καὶ διγλωττοῖ εἰσι. Καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔπεσε. Διὰ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν ἡ Ἰγνατία ὁδὸς, ἔξ' Ἐπιδάμνης καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ τῆς 15 ὁδοῦ Κανδαείας ὁδὸν, αἱ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Ἀλχυνιδῶντα, ταριχεύας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι· καὶ ποταμοὶ, οἱ τε εἰς τὴν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες, καὶ οἱ ὅτι τὰ νότια μέρη, ὅ, τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ῥατώος, καὶ ὁ Ἀχελῷος, καὶ ὁ Εὐννος, ὁ Λυκόρμας πρότερον καλεῖτο 20 μῦθος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀμβρακικῆς ἐμβάλλων· ὁ δὲ εἰς τὴν Ἀχελῷον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῷος εἰς πρὶν θάλατταν καὶ ὁ Εὐννος· ὁ μὲν πρὶν Ἀκαρνανίαν διεξιών, ὁ ἡ τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐριγῶν πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὁρῶν, καὶ Ἀλγυ 25 κιστῶν, καὶ Βρυγῶν, καὶ Δευριόπων, καὶ πλείονων, εἰς τὸν Ἀξιὸν ἐκδίδωσι. Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἐθνεσὶ τέτοις. Τριπολίτις γὰρ ἡ Πελαγονία· ἐγένετο ἥς καὶ Ἀζώρος ἦν, καὶ ὅτι πρὶν Ἐριγῶνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριόπων πόλεις ὤκνητο, ὧν τὸ 30 Βρυανίον, καὶ Ἀλαλκομεναί, καὶ Στυμβάρα. Κύδρια δὲ Βυρῶν, Αἰγίνιον ἡ Τυμφαίων ὁμορον, Αἰθίλια καὶ

et Irra filia. De Epirotis etiam Molossi Pyrrho Neoptolemo, Achillis filio, ejusque posteris Thesfalii natione, subditi fuerunt. Reliqui a genuinis sunt gubernati, ac subinde aliis aliisque invalescentibus, ad extremum omnia sub Macedonum regnum sunt redacta, paucis earum regionum demptis, quæ supra Ionium sinum sunt sitæ. Quin etiam Lyncestidem, Pelagoniam, Orestidem, ac Elymiam, Macedonia superioris, posteriores etiam libera nomine intellexerunt: neque defunt qui omne id, quod ad Corcyram usque est regionis, Macedonia appellent, eam afferentes causam, quod et tonsura, et lingua, et chlamyde, aliisque id genus Macedonicis utuntur: nonnulli etiam duplici sermone. Sed everso Macedonum regno, omnia ista in Romanorum venerunt potestatem. Per has gentes via ducit Ignatia, ex Epidamno et Apollonia: et in itinere quod est ad Candaviam, lacus sunt circa Lychniduntem, qui ad fassamenta piscium abunde suppeditant. Sunt et flumina, quorum alia in Ionium sinum exeunt, versus meridiem alia, ut Inachus, Arachthus, Achelous, Evenus, qui olim Lycormas fuit usurpatus: quorum Arachthus in Ambracium sinum se exonerat, Inachus in Acheloum, Achelous et Evenus in mare, ille Acarnaniam, hic Ætoliā permeans: at Erigon, multis qui de Illyricis montibus, Lyncestide, Brygis, Deuriopis, atque aliunde influunt receptis amnibus, in Axium sese effundit. Olim urbes erant iis in regionibus. Nam Pelagonia cognomentum tulit Tripolitidis, (hoc est tribus constantis urbibus) quarum una fuit Azorus, et ad Erigonem fluvium omnes urbes Deuriopum fuerunt frequentatæ, de quibus erat Bryanium, Alalcomenæ, Stymbara. Cydriæ Byrforum, Æginium Tymphæis confine,

^a καὶ deest Med. 2.

^b Ἀργυροῦ Eton.

^c καὶ μὲν Eton.

^d MSS. Ἐγνατία. Marg. Caf. sic Bre. Eton.

^e Scripti, περὶ

τῆς Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. Bre. Eton.

^f Ἀλχυνιδῶντα Med. 2.

^g Ἀμβρακικῆς Par. 1. Eton. et sic infra.

^h Ἀλγυ-

κιστῶν Par. 1. Med. 1.

ⁱ Ἀξιὸν Med. 2.

^k ἐλέγετο Par. 1. Med. 1. Eton.

^l Ἐριγῶντι Med. 2.

^m Prior Interpres legit,

ὁμορον Αἰθίλια καὶ Τρίκη. Marg. Caf.

7. Ἀλγυροῦ] Lego, Ἀλγυριν, vel Ἀλγυον. Casaub.

16. αἱ περὶ Ἀλχυνιδῶντα] Lego, Ἀλχυνιδῶν. Stephanus enim Ἀλχυνιδῶν, vel Ἀλχυνιδῶν, appellari auctor est urbem Illyrici, circa quam est ista palus, sive lacus: cujus et Diodorus Siculus meminit, lib. xvi. νεκρικῶς τὸς Ἰλλυρίους καὶ πάλαι τὸς μὲν πρὶν τῆς Ἀλχυνιδῶντος καλουμένης λίμνης. Polybius, lib. v. p. 621. Edit. Amst. Ἀλχυνιδῶν λίμνην vocat. Lego igitur, αἱ περὶ Ἀλχυνιδῶν ταριχεύας. Syllaba τα ex initio sequentis dictionis præcedentis fini male hæsit. Lychnidi porro et Ptolemæus meminit. Idem.

Ibid. αἱ περὶ Ἀλχυνιδῶντα] Casaubonus scribit legendum, Ἀλχυνιδῶν. Rationem non video. Lacus Ἀλχυνιδῶν dicitur, et urbs ad illum Ἀλχυνιδῶν, vel Ἀλχυνιδῶν. Erasmi Vindingius, in Scymnum Chiam, pag. 6. t. ii. Geogr. Veter. Script. Græc. Min. Anon.

19. ὁ Ῥατώος] Assentior Xylandro scribenti ὁ Ἀράχτος. Casaub.

20. ὁ Λυκόρμας] Notat hoc et libro x. p. 692. Edit. Amst. Stephanus quoque, Λυκόρμας, inquit, fluvius est, quem Evenum nonnulli appellant. Causam mutati nominis pluribus persequitur Plutarchus, περὶ ποταμῶν, p. 29. Edit. Maussac. Idem.

22. ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῷον] Scilicet Inachus, fluvius non alibi memoratus. F.

24. ὁ δὲ Ἐριγῶν πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα] Livius Pæoniam ad Erigonem fluvium ponit, qui, ex Illyrico fluens, in Axium amnem editur. l. xxxix. c. 54. Idem.

29. ἰγνίτο] Manuscripti, ἐλέγετο, quam lectionem confirmat Stephanus. Casaub.

Ibid. ἡς καὶ Ἀζώρος] Stephanus hunc locum respiciens, Azorus, ait, urbs est Pelagoniæ quam Tripolitidem vocant, teste Strabone. Huc pertinet locus Livii ex lib. xlii. c. 53. Deinde saltu angusto superatis montibus, quos Cambunios vocant, descendit ad (Tripolim vocant) Azorum, Pythorum, et Dolichen incolentes. Idem.

Ibid.] Hæc Tripolis, vel Tripolitis, melius quoad situm describitur a Livio, l. xlii. c. 55. Postquam Gomphos sine certamine ventum est—Consul—quum audiret vagari Macedonas effusos per Thesfaliam, vastarique sociorum agros, militem ad Larissam ducit. Inde quum tria millia ferme abesset a Tripoli (Sceam vocant) super Peneum amnem posuit castra. Exinde patet Tripolim Sceam eandem esse ac Pelagonia Tripolitidis. Nomen adhibitum est, ut ab alia Tripoli Macedonia dignosceretur. Stephanus testatur esse unam in Perræbia, (scilicet eam quam Strabo memorat) alteram in Macedonia. Ad situm urbis quod spectat, patet esse inter Gomphos et Larissam, et 3 m. p. a Peneo flumine distare: Livius in eodem libro, c. 67. Tripolim esse partem Perræbiæ probat. Consul, ait, Tripolique aliæque Perræbia recepta, Larissam rediit. Hanc Pelagoniam Tripolitidem in tertia regione Macedonia Livius includit. F.

31. Βρυανίον] Stephanus, Βρυανίον, πάλαι Θεσπερτίας. Casaub.

Ibid.] Vide Liv. l. xxxi. c. 39. F.

Ibid. Ἀλαλκομεναί] Alalcomenæ Bæotiæ oppidum commemorant omnes Geographi: de isto, nemo ne γεῖν quidem, quod aiunt. Lego igitur, Ἀλκομεναί, quod fuisse urbis in Illyrico nomen testis est locupletissimus Stephanus. Sic etiam mox lego. Casaub.

Ibid.] De Alalcomenis Casaubono assentior. Stymbara Strabonis est Livii Stubera, l. xxxi. c. 39. et Στυμβάρα Polybii. F.

32. Βυρῶν] Puto legendum, Βρυγῶν, ut paulo ante. Urbes enim recenset populorum quos modo nominavit. Casaub.

Ibid. Αἰγίνιον] Æginium, inquit Stephanus, urbs est Illyrici, teste Strabone. Idem.

Ibid.] Æginium est urbs munitissima, ad limites Thesfalie inter Æthices. Liv. l. xxxii. c. 15. F.

Ibid. Αἰθίλια] Prior interpres legit, ὁμορον Αἰθίλια καὶ Τρίκη. Sed

Æthicia, et Tricca, et Æthices ac Penei fontes jam Macedoniae ac Thessaliae vicini ad montes Pœum et Pindum. De Penei fontibus controversia est Tymphaeis et qui sub Pindo sunt Thessalis: et urbs est Oxynëia ad Ionem fluvium, ab Azoro Tripolitidis distat stadiis cxx. In proximo sunt Alalcomenæ, et Æginium, et Europus, et Ionis in Peneum effluxus. Ac priscis quidem temporibus, sicuti monui, quanquam et aspera esset et montium plena, ut Tamaro, Polyano, et aliis compluribus: tamen hominum copia florebat et Epirus universa, et Illyricum: nunc pleraque cultoribus carent, et quæ habitantur, in vicis et ruderibus supersunt. Sed et oraculum Dodonæum defecit: quemadmodum et reliqua. Ephorus ait a Pelasgis fuisse fundatum: quos fama fert eorum, qui in Græcia dominati sint, fuisse antiquissimos. Homeri est hoc:

Dodonæ, Pelasgice Jupiter.

Hesiodus autem sic,

Dodonam, fagumque, Pelasgorum utpote sedes.

Ac de Pelasgis quidem diximus, cum de Tyrrenis verba faceremus. Quod autem ad Dodonam attinet, eos qui circa fanum illud habitarunt, barbaros fuisse, Homerus quoque describenda eorum victus ratione demonstrat, qui illotis eos pedibus degere, et humi cubare dicit. Qui an sint Helli appellandi, ut Pindarus facit, an vero Selli, sicut ab Homero fuisse scriptum judicant, ambiguitas scripturæ non finit ut contendamus. Philochori sententia locus circa Dodonam, itidem ut Eubœa, Hellopia dicitur: ait enim sic canere Hesiodum:

Hellopia est quædam, pratisque agrisque locuples,

Cujus in extremo Dodona est ædificata.

^a Τρίκη· πλησίον δ' ἤδη τ' τε Μακεδονίας καὶ τ' Θετταλίας ὡς τὸ Ποῖον ὄρος καὶ τ' Πίνδον, ^b Αἰθικὲς τε καὶ ^c αἱ τῆς Πηνειᾶς πηγαί· ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοί τε καὶ ^d ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύνεια ^e ὡς τὸν Ἴωνα ποταμὸν, ἀπέχεσα Ἀζῶρος τ' Τριπολίτιδος σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν· πλησίον ᾗ καὶ Ἀλακομεναί καὶ Αἰγίνιον, καὶ Εὐρώπος, καὶ αἱ τοῦ Ἴονος εἰς τὸν Πηνεῖον συμβολαί. Τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὕτω τραχεῖα καὶ ὄρων πλήρης, Ταμάρ, καὶ Πολύαν, καὶ ἄλλων πλείονων, ὅμως εὐάνδρει ἢ τε Ἡπειρος πᾶσα, καὶ ἡ Ἰλλυρίς· οὖν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει· τὰ δ' οἰκόμενα κομηδὸν καὶ ἐν ἐρείπιοις λείπειται. Ἐκλέλοιπε δὲ πῶς καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ κατὰ περ ἑτάλλα· ἐστὶ δ' ᾧ φησὶν Ἐφορος, Πελασγῶν ἱδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τ' ὡς ἐκ τῆς Ἑλλάδος δυναστευσάντων ἀρχαῖότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητὴς φησὶν οὕτω·

Ζεῦ, ἄνα Δωδωναῖε, Πελασγικέ. —

Ὁ δ' Ἡσίοδος,

Δωδώνην φησὶν τε Πελασγῶν ἱδρυμένην. Περὶ μὲν οὖν τῆς Πελασγῶν ἐν τοῖς Τυρρηνικοῖς εἴρηται. Περὶ δὲ Δωδώνης, τὰς μὲν περιουκέντας τὸ ἱερὸν διότι βάρβαροι, ¹ ἀχαιοὶ καὶ ² ὁ Ὀμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπλόποδας, ³ χαμαιῆνας λέγων· πότερον ^m δὲ χρὴ λέγειν Ἑλλὰς ὡς Πίνδαρος, ἢ Σελᾶς, ὡς ὑπονοῶσι παρ' Ὀμήρῳ κεῖσθαι, ἢ γεγενημένη ἀμφίβολος οὕτω ἐκ ἑᾶ ⁿ διόχουρίζεσθαι. Φιλόχορος δὲ φησὶ καὶ τὴν Δωδώνην τόπον ὡς περ τὴν Εὐβοίαν Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον ἔγωγε λέγειν·

Ἐστὶ τις Ἑλλοπίη, ὁ πολυλήϊος ἢ δ' εὐλείμων·

Ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἐρατῇ πεπόλισται.

^a Τρίκη Med. 1. Gron. ^b Αἰθικαί τε Par. 1. et ex correct. Med. 1. ^c αἱ deest Med. 1. 2. ^d οἱ ὑπὸ Med. 2. ^e Ἴωνα Par. 1. Gron. et sic infra Ἴωνος. ^f καὶ αἱ Med. 1. 2. ^g καὶ τὰλλα Med. 2. ^h MSS. ἱδρυμα. Marg. Caf. ⁱ ἀχαιοὶ Med. 2. ^k ὁ deest Med. 1. 2. ^l Vulgo, χαμαιῆνας. Marg. Caf. ^m δὴ Med. 1. et ex correct. Med. 2. ⁿ ἀχαιοὶ Med. 2. ^o πολυλήϊος Med. 2.

Sed crediderim aliquid desiderari. Τρίκη autem lego, ex Stephano. Casaub.

Ibid.] De Tricca vide plura ad lib. ix. F.

2. Ποῖον ὄρος] Forfan, Παραναῖον ὄρος. Paravaei enim hac in parte Macedoniae contermina ponuntur. Idem.

7. Εὐρώπος] Meminit Ptolemæus in descriptione Macedoniae. Vide et Stephanum. Casaub.

Ibid.] Ptolemæus Europum memorat inter Almopios ad septentrionem Macedoniae. Hæc autem Europus est certe Oxyniæ vicina. F.

14. κατὰ περ ἑτάλλα] Vide Plutarchi hac de re librum. Casaub.

Ibid.] Post redactam Macedoniam a Romanis, oraculum Dodonæum aliaque plurima in defuetudinem ibant. Romana enim religio in extis consulendis, in aruspicum et pullariorum responsis stetit, Græca in oraculis. (Cicero, de divin. l. i. c. 43.) Plinius junior in Italia Clitumni fluminis in templo oraculum solus memorat. Dodonæum templum crematum est ab Ætolis, Philippo secundo Macedonico regnante, et prorsus dirutum. (Polyb. l. iv. c. 67.) Postea restructum fuit, sed hujus cladis fama superstes fuit. F.

16. ἀρχαῖότατοι λέγονται] Et oraculum ipsum Dodonæum testatur Herodotus, l. ii. c. 52. antiquissimum esse τῶν ἐν Ἑλλάδι. Casaub.

17. ὁ ποιητής] Ὀμηρος, cujus hæc sunt, Iliad. π'. ver. 233.

Ζεῦ ἄνα, Δωδωναῖε, Πελασγικέ, τηλόδι ναίων,

Δωδώνης μεδίων δυσχεμεῖρα· ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ

Σοὶ ναῖες ὑποφῆται, ἀνιπλόποδες, χαμαιῆναι. i.e.

Jupiter rex, Dodonæ, Pelasgice, longe habitans,

Dodonæ præsidens frigoribus-expositæ: circum autem Selli

Tui habitant vates, illoti-pedibus, humi-dormientes.

Vide scholia antiqua. Idem.

20. ἱδρυμένην] Lego, ἡκιστ, Idem.

Ibid.] Stephani fragmentum a Gronovio editum hæc habet, Ζηνόδοτος τε γράφει, ΦΗΓΟΝΑΙΕ ἐπεὶ ἐν Δωδώνῃ πρῶτον φηγὸς ἐμαντεύετο. An hic Zenodotus fuit bibl. Alex. custos, quaerendum est. F.

22. περιουκέντας τὸ ἱερὸν διότι βάρβαροι] Huic Scymnus Chius assentit, ver. 455. Ἐν τῇ μεσογαίᾳ δ' εἰσὶ μυριάδες βάρβαροι, οὓς καὶ προσοικεῖν φασὶ τῷ χρηστηρίῳ. Strabo ab illotis pedibus barbaram originem oraculo Dodonæo ascribit; balneis enim Græci semper usi sunt. Sed gentes inter cultiores austera degendi ratio Eremitas in Europa, et Faqueros in India orientali venerabiles reddidit. Homerus potius antiquitatem quam barbariem probat. Nullum enim fuit simulacrum, nullum templum, nisi saltus, ubi quercus maximæ, et arbores aliæ sylvestres densissimæ, horrorem menti incusserunt. Sub hisce umbraculis Selli Pontifices oracula a quercubus edita populo dederunt, quem divinandi modum in sylvis esse antiquissimum sacræ Scripturæ probant. Bryantius in Mythol. t. iii. p. 383. a plurimis testimoniis Sello esse etiam Ἑλλας appellatos probat, et eosdem ac Hellenes esse putat. (Aristot. meteor. l. i. c. 14.) Iones etiam eadem familia nati erant, secundum Hesychium, et exinde hos ritus ab Ægypto ac Syria fluxisse putat, nec barbaros fuisse incolas, qui antea Thessaliam coluerunt. Templum magnificum postea fuit exstructum, sed lucus sacer adhuc venerationem sibi traxit, et Pausanias arbores vetustas in Græcia memorans, Dodonæam quercum in suo tempore extantem laudat. Idem.

27. διόχουρίζεσθαι] Certissimum est scripsisse Strabonem, διόχουρίζεσθαι. Lectionis, inquit, variantia et incertitudo, non finit nos quicquam affirmare. Cæterum etiam apud Sophoclem, τὸν φιλόκληρον, Selli scriptum est in Trachiniis. Casaub.

Ibid.] Edd. Ald. et Henr. Petrin. οὕτω, ἐκ ἑᾶ διαχειρίζεσθαι. Anon.

30. Ἐστὶ τις Ἑλλοπίη] Sumptus locus de Ecœis Hesiodi: qui pluribus refertur ab veteribus Grammaticis, (Schol. ad Sophoclis Trachin.

^a Οἶοντα δ', φησὶν ὁ Ἀπολλόδορος, ὑπὸ τῷ ἑλῶν τῶν περὶ τὸ ἱερόν οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μὲν τοὶ ποιητὴν οὕτω λέγειν Ἑλλὰς, Ἑλλάς· Ἑλλὰς ὑπολαμβάνει τὰς περὶ τὸ ἱερόν, ὡραθεὶς ὅτι καὶ Σελλήεντά τινα ὀνομάζει ποταμόν. Ὀνομάζει μὲν οὕτω ὅταν φη·

Τηλόθεν ἔξ Ἐφύρας, ποταμὸς ὑπὸ Σελλήεντος.

^c Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς ^d Ἐφύρας, ^e ἄλλ' ^f ἐν τοῖς ἐντὸς Ἡλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸ Σελλήεντα· ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς ἐδένα, ἐδ' ἐν Μολοπτοῖς. Τὰ δὲ μυθεύμενα περὶ τῆς δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν, καὶ εἰ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικώτερας ἐστὶ διατεθείας, ^g τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν περιοδείας. Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρωτοῖς ἦν, καὶ τὸ ὅρος ὁ Τόμαρος, ἢ Τμάρος, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοὶ τε, καὶ Πίνδαρος, Θεσπρωτίδα εἰρήκασιν τὴν Δωδώνην· ὑπερον δ' ὑπὸ Μολοπτοῖς ἐλέγετο. Ἀπὸ δὲ τῆς Τομάρας τὰς ὑπὸ τῆς ποιητῆς λεγόμενες ὑποφήτας τῆς Διὸς, ἧς καὶ ἀνιπίποδας ^h χαμαιεύνας καλεῖ, Τομόρες φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐα, ἔτω γράφεσσι πνες, ⁱ ἃ φησιν Ἀμφινόμος, συμβαλέων τοῖς μνηστῆρσι μὴ ὠρότερον ὀπιπῆσθαι τῷ Τηλεμάχῳ, ὅρην δὲ τὴν Δία ἔρωνται·

^j Ἦν μὲν καὶ αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο ^k Τομῆροι,

Αὐτός τε κτανέω, τὰς τ' ἄλλας πάντας ἀνῶξω· ^l

Εἰ δέ καὶ ^m ὑποτροπέησι θεός, παύεσθαι ἀνώγα.

Censent autem (inquit Apollodorus) a paludibus (*bele Græcis hoc est*) quæ sunt circa templum sic dictos. Atque ita videri poetam dixisse Hellus, Hellas: suspicaturque esse Hellos circa templum illud: additque nominari ab Homero etiam fluvium quendam Selleentem. Quem quidem hoc versu poeta nominat:

Ex Epbyra procul hinc, ad flumen Selleentem.

Non vult autem intelligi Ephyram Thesprotiæ, sed apud Eleos qui intra Peloponnesum sunt: ibi enim esse id nominis fluvium, nullum neque apud Thesprotos, neque apud Molossos. Quæ autem de quercu et columbis, aliæque harum affines feruntur fabulæ, sicut etiam de Delphis, partim ad poetarum potius: partim ad præsentem pertinent tractationem. Etenim Dodona antiquitus sub Thesprotis fuit, itemque mons seu Tomarus, seu Tmarus, (utrunque enim effertur) sub quo fanum jacebat: quin et tragici, et Pindarus, Thesprotis Dodonam adjudicant: postea temporis Molossorum cœpta est haberi. Sed a Tomaro eos, qui dicti sunt Jovis interpretes ab Homero, quos idem illotis pedibus vivere et humi decumbere ait, fuisse appellatos Tomoros, sunt qui affirmant. Atque in Ulyssæa nonnulli eos versus, quibus Amphinomos procis suadet, ne nisi consulto prius Jove Telemachum adorian- tur, ita legunt:

Si Jovis hoc magni liqueat jussisse Tomuros,

Auctor ego cædis reliquis, prior ipse necabo.

Dissuadente Deo, cunctos id omittere mando.

^a οἶον τε ex correct. Med. 2.

^b ἑλῶν Par. 1. Med. 1.

^c Lego, cum Xylandro, ἢ τὸ ἐν Θεσπρωτοῖς. Marg. Caf.

^d Ἐφύρας

Par. 1. ^e ἄλλὰ τῆς ἐντὸς Ἡλείοις Par. 1. Med. 1. Eton.

^f ἐν deest Med. 2.

^g Scripti, τὰ δ' οὐκ οἰκεία. Marg. Caf. Par. 1.

habet οὐκ supra, alia manu. ^h καὶ χαμαιεύνας Med. 2.

ⁱ Edd. Ald. et Henr. Petr. Ἀμφίλοχος, male. Marg. Caf. Ἀμφίλοχος

Par. 1. Med. 1. Eton. ^k MSS. Τομῆροι. Marg. Caf. μεγάλῳ τε Μῆροι Par. 1.

^l Edd. Ald. et Henr. Petr. πάλιν ἀνῶξω.

Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. 2. Eton. sed Med. 1. habet ἀνῶξω ex correct. ^m ἀποτροπέησι Med. 1.

Trachin. ver. 1183.) unde non gravabor totum adscribere,

Ἐστὶ τις Ἑλλοπὴ, πολυλήϊος, ἥδ' εὐλείμων,
Ἀφνειὴ μῆλοισι καὶ εἰλιπόδεσσι βόεσσιν·
Ἐν δ' ἄνδρες ναῖουσιν πολύρρηνες, πολυβῆται,
Πολλοὶ, ἀπειρίσοι, φύλα θνητῶν ἀνθρώπων·
Ἐνθα τε Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατῇ πεπολίσται·
Τῇδε Ζεὺς ἐφίλησε, καὶ ἐν χρησῆριον εἶναι,
Τίμιον ἀνδρῶποιος· ναῖον δ' ἐν πυρμένι φηγοῦ
Ἐνθεν ἐπιχρόνοι μαντήια πάντα φέρονται.
Ὅς δὲ καὶ μολῶν θεὸν ἀμφοτέρων ἐξερεῖν
Δῶρα φέρον ἑλθόντι σὺν οἰωνοῖς ἀγαδοῖσι.

Plinius vero, l. iv. c. 1. Sellos et Hellos duos diversos populos facere videtur. Casaub.

Ibid.] Vide Cl. Cellar. Geogr. Ant. l. ii. c. 13. Anon.

2. τὸν μὲν τοὶ ποιητὴν ὕτω λέγειν Ἑλλὰς &c.] Τὸν μὲν τοὶ ποιητὴν ἢ λέγειν Ἑλλὰς, ἀλλὰ Σελλὰς ὑπολαμβάνει τὰς περὶ τὸ ἱερόν. Poëtam tamen non dicere Hellos, sed Sellos existimat illos circa templum. Sic enim legendum, quum vulgo legatur, Ἑλλὰς, Ἑλλάς, Ἑλλὰς, et longe hinc sit, quod suspicabatur Casaubonus, Σελλὰς τὰς Ἑλλὰς. Non tamen propterea vitiose scripserunt posterī Σελλὰς, quippe quibus placuit articulum asperum mutare frequenter in sibilum, quod post Casaubonianā ad Strabonem, p. 73, jam fere omnibus notatum. Jac. Gronov. ad Stephan. Dodon. pag. 284. t. vii. Thesauri Antiq. Græc. Anon.

3. λέγειν Ἑλλὰς, Ἑλλάς, Ἑλλὰς.] Monstrosam lectionem ita puto corrigendam, τὸν μὲν τοὶ ποιητὴν ὕτω λέγειν Σελλὰς, τὰς Ἑλλὰς ὑπολαμβάνει. Casaub.

7. Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας.] Deest negativa particula. Cæterum qui χρησῆριον λέγει, quam epitomen Strabonis vulgo usurpant, attente legerit, facillime intelliget librum hinc bona sui parte decurtatum esse: quod movere possum, corrigere non possum. Apparet quidem totius Thessaliæ, totius ad Cherro- nesium usque Thraciæ descriptionem periisse. Xyland.

Ibid.] Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς.] Recte Xylander observavit deesse hic negationem: legendum ergo, οὐ τῆς ἐν Θεσπρωτοῖς δὲ Ἐφύρας. Porro de Ephyris variis, totidemque fluvii qui Selleentes nuncupentur, dicitur in sequentibus libris. Casaub.

10. περὶ τῆς δρυὸς.] Vide Herodotum, et poetarum nationem. Idem.

Ibid.] Homerus simpliciore Jovis cultum per Sellos describit. Herodotus (Euterpe) mulieres esse Dei interpretes af-

firmat. Homerus Dei ministrum quercum facit, Herodotus columbam. Sed annon auspicia ab avibus in Dodonæum templum inter Homerum et Herodotum introducta erant, sane hæreo. Æschylus in Prom. ver. 831. oracula a quercubus edita memorat:

Τέρας τ' ἄπιστον, αἱ προσήγοροι δρυὲς.

Plura de oraculis, ab avium volatu ductis, videat lector Anglicus in præfatione ad Floræ Calendarium. (Stillingfleet's Sædific Tractis, p. 238.) F.

14. καὶ τὸ ὅρος ὁ Τόμαρος, ἢ Τμάρος, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται. Itemque mons seu Tomarus, seu Tmarus, utrumque enim effertur.] Eustathius vero ad Odys. π. tertiam lectionem exhibet, Τόμυρος. Palmer.

Ibid. Τόμαρος.] Tomarum Dodonæ montem ait Stephanus etiam Tomurum appellari: Strabo etiam Tmarum, unde Tmarus Jupiter apud Hesychium. De Tomaro vide Plinium, l. iv. c. 2. Callimachus, Hym. in Cer. ver. 52.

Ἦρσιν ἐν Τμαρίοισιν ὑποδέλπει ἄνδρα λείαν. i. e.

Montibus in Tmariis virum aspexit leæna. Casaub.

15. οἱ τραγικοὶ.] Sic Æschylus, Prometheus Vincit. ver. 829. Jovem Thesprotum vocat, quem Homerus Dodonæum,

τὴν αἰπύνωτον τ' ἀμφὶ Δωδώνην, ἵνα

Μαντήια δῶκός τ' ἐστὶ Θεσπρωτῇ Διός.

Est ad eminentem Dodoniam, ubi

Est oraculum et sedes Jovis Thesproti. Idem.

17. ἐλέγετο.] Lege, ἐγέμετο. Contra paulo ante ἐγέμετο legebatur pro ἐλέγετο. Idem.

Ibid.] Stephani fragmentum a Gronovio editum sic se habet: Δωδώνη, πόλις τῆς Μολοσσίδος, ἐν Ἠπείρῳ. F.

24. Ἦν μὲν καὶ αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο Τομῆροι.] Misere corruptum Strabonis exemplar hic videtur, cum apud Homerum Odys. π. 403. legatur:

Εἰ μὲν καὶ αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο Θέμιδες,

Αὐτός τε κτανέω, τὰς τ' ἄλλας πάντας ἀνῶξω·

Εἰ δέ καὶ ἀποτροπῶσι θεοὶ, παύσασθαι ἀνώγα.

Siquidem laudabunt Jovis magni jura,

Ipseque interficiam, hosque alios jubebo:

Si advertant Dei, quiescere suadeo.

J. Hartung. Loc. Memor. Dec. iii. c. 1. p. 704. l. ii. Fac. Critic.

1. Τομῆρες,

Rectius enim Tomuros, quam Themistes scribi: quod nullibi apud Homerum hoc vocabulo oracula designentur, sed consilia, rationes reipubl. gerendæ, et legum lationes: verum Tomuros conciso vocabulo Tmaros appellatos, quasi Tomarocustodes. Enimvero apud Homerum simplicius intelligi debent Themistes pro consilio, decreto, et mandato oraculi, a jure et legibus vocabulo fici abusive sumpto, quale sit et illud,

Consilium Jovis alticoma e quercu quæsitum.

Initio quidem viri fuerunt qui futura prædicerent: 10 quod ipsum poeta videtur significasse, qui interpretes Dei nominat, quibus et fatidici comprehenduntur. Subsecutis aliquanto post temporibus tres anus sunt ad hoc ministerium designatæ, postquam Dione etiam in societatem templi est Jovis recepta. At Suidas in Theffaliciis, ut Theffalis fabularum additamento gratificaretur, ex ea quæ apud Scotusam Theffaliæ est Pelasgia, in Epirum translatus id fanum ait: (est autem Scotusa Pelasgiotidis Theffaliæ:) comitatasque fuisse mulierum plerasque a quibus genus ducerent etiam fatidicæ ejus ætatis mulieres: atque hinc etiam Jovi Pelasgico esse nomen: magis etiam fabulosa sunt, quæ refert Cineas

Desunt reliqua.

Βέλπον γὰρ εἶναι Τομέρες, ἢ Θέμιστας γράφειν· ἔδα-
μιε γὰρ τὰ μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι ὡς τῶ ποιη-
τῇ, ἀλλὰ τὰς βελὰς, καὶ τὰ πολιτεύματα, [καὶ νο-
μοθετήματα.] Τομέρες δ' εἰρησθαι, ὅτι τετυμμημένως
5 ἂ Τμάρες, οἷον τομαροφύλακας· οἱ μὲν οὖν νεώτεροι
λέγουσι Τομέρες. Ὁμήρῳ δ' ἀπλότερον δεῖ δέχεσθαι,
θέμιστας, καταχρηστικῶς καὶ βελὰς, τὰ πρῶτά γαμαλα,
καὶ τὰ βελήματα τὰ μαντικά, καθάπερ καὶ τὰ νό-
μιμα· τρεῖς γὰρ καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βελὴν ἐπακέσασα.
Καταρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ πρῶτοντιοι· καὶ
τῶν ἰσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφῆτας γὰρ καλεῖ,
ἐν οἷς τά τ' οἰνοῖτο καὶ οἱ πρῶτοντιοι· ὕστερον δ' ἀπεδείχ-
θησαν τρεῖς γυναικες, ἐπειδὴ καὶ σύμμαχος τῷ Διὶ πρῶ-
15 ἀπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σείδας δὲ τοῖς Θετταλοῖς
μυθώδεις λόγους πρῶτοντιοι, ἐκείθεν τὴν φησὶν
εἶναι τὸ ἱερὸν μετενέμεγμένον ἐκ τῆς πεδ. ἡ Σκόττα-
σαν ἡ Πελασγίαν· ἐστὶ δ' ἡ Σκόττασα ἡ Πελασγίαντιδος
ἡ Θετταλίας· συνακολεθῆσθαι δὲ γυναικας τὰς πλεί-
20 στας, ὧν ἂν πρῶτοντιοι εἶναι τὰς νῦν πρῶτοντιοι· ἀπὸ τῶν
τῶν καὶ Πελασγικὸν Δία κεκληθῆσθαι. Κινέας δ' ἐπὶ
μυθώδεστρον

Λέπει τὸ τέλος.

^a Suspicor legendum, τὰς Τομαρέρας. Marg. Caf. ^b Lego, παρ' Ὁμήρῳ. Marg. Caf. ^c νόματα Med. 2. ^d τοῦτο Par. 1. Med. 1. 2. ^e καλεῖν Med. 1. ^f προσαπεδείχθησαν Eton. ^g ἐν τοῖς Bre. Eton. Med. 1. 2. ^h Σκοτῆσαν Med. 1. 2. et sic infra. ⁱ MSS. τῆς Πελασγίαντιδος. Marg. Caf. τῆς Πελασγίαντιδος Θετταλίας Eton. ^k Θετταλίας deest Eton. ^l Vulgo, ἀπὸ γένος. Marg. Caf. sic Med. 2.

1. Τομῶρες, ἢ Θέμιστας] Eustathius videtur Τομῶρας legisse. Et in MSS. Τομῶρας. Casaub.

Ibid. ἔδαμῃ γὰρ τὰ μαντεῖα] Falluntur qui negant θέμιστας oracula dici a poeta. Dixit enim Homerus, hymno in Apollinem; ver. 394.

καὶ ἀγγέλλουσι θέμιστας
Φοῖβος Ἀπόλλωνος χρυσάρεος, ὃς τῇ κεν εἴπῃ,
Χρῆσθαι ἐκ δάφνης γυάλων ὑπὸ Παρνησσίδο.

Sed dicent isti fortasse, non tribuere se illum hymnum Homero. Strabo lib. xvii. θέμιστας eo sensu usurpavit. (De reliquis vero poetis qui Homerum sunt secuti, nemo, ut puto, dubitat.) In oraculis quoque quæ adhuc supersunt, sæpe leges θέμιστεύειν pro oracula reddere, et εἰ θέμιστεύσω, significat, tibi non reddam oracula: apud Ælianum, V. H. lib. iii. c. 43, et 44. Idem.

4. ἐπιτετυμμημένως] Lego, Τομέρες δ' εἰρησθαι ἐπιτετυμμημένως τοὺς Τομαρούρας, οἷον τομαροφύλακας. Est autem Τομάρουρος dictus ut ὁ οἰκῆρος. At Grammatici τόμερον dici putant quemlibet vatem, παρὰ τὸ, τὸ μὴ ὄν ὄρεον. Unde illud Cassandra apud Lycophronem, Prylin alloquentis, ver. 223.

Τόμερε, πρὸς τὰ λῶσα νημερτέστατε. i. e.
Vatem ad optima verissimum. Idem.

7. καὶ βελὰς] Hoc est, quum Homerus dicit vel θέμιστας, vel βελὰς, id accipiendum est pro, &c. Idem.

10. Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο] Hæc verba sunt Ulyssis ad Penelopen, Odyss. τ. ver. 297. Quam apte Homerus Ithacenses Ulysses et Amphinomum, et Theffalum Achillem, Dodonæ vicinos, hoc oraculum invocantes introducit! Patet tamen ex verbis Achillis, Pythium oraculum fuisse omnium, quæ in Græcia extiterunt, ditissimum: ergo Dodona secundum tenuit locum. (Il. i. 404.) F.

12. ὑποφῆτας γὰρ καλεῖ] Προφῆτης est, qui ipse vaticinia edit; ὑποφῆτης, qui vaticinia ab altero accepta alteri tradit. Ergo

Dodonæ, Selli Pontifices, qui oracula a quercu audita populo promulgant, sunt ὑποφῆται. Idem.

14. σύμμαχος τῷ Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη] Diones nomen videtur esse ab Hebræo דיונה Ione, columba, ductum. Si oracula olim a columbis edita fuerint, hinc sequenti sæculo Diones, scilicet columbæ, cultus fortasse introductus est. Bryantius, in Mythol. plura ad hæc pertinentia habet, t. iii. p. 383. Vide etiam Epistolam Stephani Lemoyonii ad Gronovium scriptam, et cum fragmento Steph. Byzantini editam, in qua originem hujus oraculi a Deucalione ducit. Deucalion enim in arca latitans monitus per columbam siccitas esse aquas diluvii, tandem arca egressus est, et in honorem Jovis templum condidit, in quo per columbam oracula fundebantur. Nomen Dodonæ Lemoynius derivat a דודן amabilis, et דיונה columba. Vox Hebraica שפן æque oraculum, et æs, vel abeneus, significat; exinde, ut videtur, sunt lebetes Dodonæi. Idem.

15. Σείδας δὲ τοῖς Θετταλοῖς] Hic est, opinor, Suidas ille, quem testatur scholiastes Apollonii de Eubœa scripsisse. Suidam etiam citat Stephanus, scriptorem Γεωλογικῶν. Casaub.

Ibid.] In Stephani fragmento a Gronovio edito habemus, Σουίδας δὲ φησι φησὶν ὁ θεὸς Διὸς (qui certe idem est ac Jupiter Dodonæus) ἱερὸν εἶναι ἐν Θεσσαλίᾳ. F.

18. ἐστὶ δὲ ἡ Σκόττασα] Vide lib. ix. p. 673. Edit. Amst. ubi hic locus citatur. Casaub.

21. Κινέας δ' ἐστὶ μυθώδεστρον] An est Cineas Theffalus, qui scripserat Τακτικῶν Ἀνεξ epitomen? Auctor Ælianus. Ejus et Cicero meminit in epist. quadam ad Pætum, lib. ix. Epist. 25. Idem.

Ibid.] Verba Cineæ in Stephani fragmento supradicto hæc sunt quæ sequuntur, Κινέας δὲ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλίᾳ εἶναι, καὶ φησὶν καὶ τὸ τῷ Διὶ μαντεῖον εἶναι Ἡπείρου μέγεθος. F.

¹ **ΟΤΙ** ἡ παροιμία ² τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον, ἐντεῦθεν ὠνομάσθη χαλκεῖον ἢ ἐν τῷ ἱερῷ, ἔχον ὑπερ-
κείμενον ἀνδρίαντα, κρατύντα μάστιγα χαλκῆν, ἀνά-
στημα Κορκυραίων· ἡ δὲ μάστιξ ἦν πεπιπλῆ αλυσιδωτή,
ἀπληρημένη ἐχσοῖς ἐξ αὐτῆς ἀσφαλῆος· οἱ πλῆτ-
τοντες τὸ χαλκεῖον συνεχῶς, ὅποτε αἰωροῦντο ὑπὸ τῶν
ἀνέμων, μακρὰς ἤχας ἀπειράζοντο· ἕως ὃ μετῴων
τὴ χεῖνον ἀπὸ τῆ ἀρχῆς τῆ ἤχας μέχει τέλεος, καὶ
ὅππῃ υἱοὶ ἀφαιρῶν· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη, ἡ Κορ-
κυραίων μάστιξ.

³ **ΟΤΙ** ἡ Κόρκυρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν, καὶ
⁴ δυνάμει ναυτικῇ πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων
πινῶν καὶ τυραννῶν ἐφάρη καὶ ὑπερον ὑπὸ Ῥωμαίων
ἐλευθερωθεῖσα, οὐκ ἐπληρώθη· ἀλλ' ὅππῃ λοιδορεῖται, παρ-
οιμίαν ἔλαβεν· ⁵ ἐλευθερά Κορκυρα χεῖρ' ὅπως θέλεις.

⁶ **ΟΤΙ** ἡ Μακεδονία θεωρεῖται, ὅτι μὲν
δυσμῶν, ⁷ τῇ παραλίᾳ τῆ Ἀδρίας· ἐξ ἀνατολῶν δὲ,
τῇ παραλλήλῳ ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ, τῇ ἀφ' ἧς
τῆς ἐκβολῶν Ἑβρὸς ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως·

1. **Ὅτι ἡ παροιμία**] Quia desideratur hodie in nostris exem-
plaribus libri septimi pars postrema, quæ descriptionem Mace-
doniæ et Thraciæ continebat, placuit, ut iacturam tantam, quod-
quo modo possem, facirem, Excerpta quædam ex Strabonis
Epitome subijcere, quæ prorsus videbatur auctor Epitomes, non
aliunde quam ex Strabone descripsisse. Visum etiam est, in ea
Excerpta pauca hæc cursim et obiter annotare: præsertim cum
viderem interpretes ejus operis omnes mendas, quas nos depre-
hendimus, fidelissime retinuisse, vel auxisse potius. *Casaub.*

2. **Ὅτι** — τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον] Notus est eruditis hominibus
particulæ ὅτι usus hic, qui passim apud Eustathium ac reliquos
Grammaticos occurrit. Est autem sermo ἱερῶν, subaudiendum
enim verbum σημειώσαι, ut Grammatici dicere solent, vel aliud
simile. Est autem hæc Epitome ita scripta, ut perpetuo ex sua
persona, quanquam alienis verbis, loquatur ejus auctor: contra
quam fecit is, cujus extat priorum Athenæi librorum Epitome.
Nam is modo ex sua persona loquitur, modo ipsum Athenæum
loquentem inducit: quæ res non uno loco doctissimos viros in
errorem impulit: ut docebimus, quando nostras in illum scrip-
torem Animadversiones, quas adjuti maxime a veteribus libris
conscriptimus, edemus. Porro de proverbio, quod hic expli-
catur, τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον, consule paræmiographos, qui aliter
explicant. De altero proverbio, Κορκυραίων μάστιξ, apud He-
sychium scribitur, Κορκυραῖα μάστιξ· πεπιπλῆν τινὰ τὴν κατασκευὴν
εἶχον αἱ Κορκυραῖαι μάστιγες· οἱ δὲ καὶ διπλῆς αὐτὰς ἔφασαν εἶναι· εἶχον
δὲ ἐλεφαντίνης κόπας, καὶ τὰ μέγιστα περιτταῖα ἦσαν· ὑπερφάνους δὲ ἐυ-
πλάγους τὰς Κορκυραίας φησὶν Ἀριστοτέλης γίνεσθαι. Meminit hujus
proverbii etiam Plutarchus in vita oratoris Lycurgi. Erat Ly-
curgus, inquit, παρρησιαστής, et in loquendo liber ob generis
nobilitatem. Itaque aliquando Athenienses ei concionanti ob-
strepuerunt. Ὁ Κορκυραῖα μάστιξ, ait, quam multis talentis ego te
exitimo. Vide etiam Aristophanem in Avibus et ejus Scholia-
sten, pag. 608. *Edit. Bifetii.* Idem.

Ibid.] Stephani fragm. de hoc proverbio tractat. Ἐστὶ δὲ καὶ
Δωδώναιον χαλκεῖον παροιμία ἐπὶ τῶν πολλὰ λαλοῦντων, ὡς Μενεδήμων
φησὶν. Originem hujus proverbii quidam a tripodibus ducunt,
qui, uno tacto, resonantiam per omnes transmittunt. Hoc au-
tem Stephanus negat: ἡ παροιμία οὐ φησὶν εἶναι χαλκεῖον ἐν ἀλλῷ
λίθῳ, ἢ tripodας πολλὰς. Hunc locum, certe corruptum, Gro-
novius optime restituit, legendo, pro ἀλλῷ λίθ. — ἀλλ' εἰ λίθ. *F.*

3. **Ὅτι ἡ Κόρκυρα**] Intellige Corcyram, quæ est in Ionio mari
ante Epirum: quam Ptolemæus μεγάλην vocat, ut distinguatur
a Melana, quæ est in sinu Adriatico. Dicitur et Φαιακίς, sive
Φαιακία, et Δρέπανον, et Ἄργος. Vide Eustathium. Esti autem,
ut alibi diximus, estque ab Eustathio notatum, variat perpetuo
in antiquis libris ἡ γραφὴ hujus vocis, Κέρκυρα et Κόρκυρα: tamen
si eisdem credimus, hæc potius per se scribi debet, altera per *a.*
Casaub.

4. **δυνάμει ναυτικῇ πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων** τινῶν, καὶ τυ-
ραννῶν, ἐφάρη] Corcyræ insulæ potentia navalis optime a Thu-
cydide describitur in lib. i. In bello Corinthiaco naves 120
incolæ habuerunt: postea seditionibus vexabantur: (Thucyd.
i. iii.) tyrannorum autem nulla in historiis fit mentio. *F.*

5. **ἐλευθερά Κορκυρα**] Extat apud Eustathium quoque. *Casaub.*

6. **Ὅτι ἡ Μακεδονία θεωρεῖται**] Confer hanc Macedoniæ de-
scriptionem cum Ptolemaica: non enim multum differunt. Li-
vius quoque, lib. xlv. c. 30. et seq. Macedoniam graphice
admodum depingit. Vide et Thucydidem, libro secundo. Me-
mineris vero Macedoniæ nomine intelligere Strabonem et Pto-

λεμæum non id tantum quod Macedoniæ regibus paruit, et
Macedonia proprie dicebatur, sed id quod Macedoniæ nomine
voluerunt Romani intelligi, quum devicto Perseo in provinciæ
formam Macedoniam redegerunt. *Idem.*

7. **τῇ παραλίᾳ τῆ Ἀδρίας**] Quam longe produceretur Adria-
tici maris appellatio jam monuimus. Plinius, l. iii. c. 23.
Macedoniam ait incipere a Lissò, quæ erat urbs inter Dyrra-
chium et Drilonis ostia. *Idem.*

8. **ποιεῖντα χερρόνησον μεγάλην πρὸς νότον**] Facit iterum Strabo
hujus peninsulæ mentionem (quanquam obscurius) supra, illo
loco, p. 451. Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Ἑβρώτιδος, vide locum. *Idem.*

9. **ἐκ νότου δὲ, τῇ Ἑγνατίᾳ ὁδῷ**] Egnatia via fuit terminus Ma-
cedoniæ ad Dyrrachium, non autem adusque Thessalonicam:
infra enim Peneum fluvium limitem Provinciæ facit. *F.*

10. **Ὅτι ὁ Πηνειὸς ποταμὸς**] Habetur idem Strabonis locus, et
quidem plenius relatus, apud Eustathium. Περὶ δὲ Πηνειῶν, inquit,
καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τοῦ Στράβωνος φέρεται. Πηνειὸς ἀρχεται ἐκ Πίνδου· ἐν
ἀριστερᾷ δ' ἀφ' οὗ Τρίκλην φέρεται περὶ Ἀτρεῖαν καὶ Λάρισσαν· καὶ τοὺς ἐν
Θεσσαλίᾳ δεξιὰς ποταμοὺς πρὸς τὴν διὰ τῶν Τεμπῶν. Καὶ ὅτι διὰ
μέσης εἶναι Θεσσαλίας, πολλὰς δεχομένης ποταμῶν· καὶ ὅτι Πηνειὸς φέρεται
ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων Ὀλύμπου, ἐν δεξιᾷ δὲ Ὀσσῶν. *Casaub.*

Ibid. **Ὅτι ὁ Πηνειὸς ποταμὸς** — εἶναι διὰ τῶν Τεμπῶν, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ
τῆ Πίνδος ὄρεος, καὶ διὰ μέσης Θεσσαλίας, καὶ τῶν Λαπιθῶν, καὶ Περαιβῶν,
δεχομένης τε τὸν Ἑβρωπὸν ποταμὸν, ὃν Ὀμήρος Τιταρήσιον ὠνόμασεν,
διορίζει Μακεδονίαν μὲν, πρὸς βορρᾶν· Θεσσαλίαν δὲ, πρὸς νότον. Αἱ δὲ
τῆ Ἑβρώτιδος ποταμοὶ πηγαὶ ἐκ τοῦ Κιταρίου ὄρεος ἀρχονται, ὃ ἐστὶ συνεχὲς
τῷ Ὀλύμπῳ. *i. e.* Quod Peneus amnis fluens per Tempe, et inci-
piens a Pindo monte, et per mediam Thessaliam, et Lapithas, et
Perræbos, recipiens Europum fluvium, quem Homerus Titaresium
nominavit, dissepit Macedoniam quidem ad septentrionem; The-
ssaliam vero ad meridiem. Europi autem fontes ex Citaro monte
incipiunt, qui contiguus est Olympo] In quibus verbis, pro Κιταρίῳ,
legendum, Τιταρίῳ. Titarus enim dicebatur mons iste, ut ex
eodem Strabone apparet, lib. ix. p. 673. *Edit. Amst.* Καὶ τὰ
περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὃς ἐξ ὄρεος Τιταρίου συμφυὲς τῷ Ὀλύμπῳ εἶναι, εἰς
τὰ πλεονάζοντα τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Πετρίβιας, αὐτῶς πρὸς τὰς συμβολὰς
ποιεῖται πρὸς τὸ Πηνειόν. *i. e.* Et habitant adjacentia Titaresio, qui
ex monte Titaro Olympum attingente fluens, in vicina Tempibus
loca Perræbiæ, ibidem Peneo infunditur. Pinedo, in Steph. de
Urb. p. 658. n. 87.

11. **ἀπὸ τῆ Πίνδος ὄρεος**] Lege, τῆς Πίνδος, prout passim, lib. ix.
pag. 663, et 668, *Edit. Amst.* Palmer. in Descript. Græc. An-
tiq. lib. ii. c. 9. p. 338.

12. **τὸν Ἑβρωπὸν ποταμὸν**] Eustathius eundem locum Strabonis
describens Ἑβρώταν non uno loco vocat. Plinius Euroton. Quare
hic quoque mutandum est π in τ, et legendum, Ἑβρωτον. Pro-
feram vero totum hunc Strabonis locum ex Eustathii Commen-
tariis: est enim egregius: Ὁ δὲ Γεωγράφος Ἑβρώταν οἶδε καλεῖσθαι
τὸν Τιταρήσιον, δηλοῦντι μὲν Ὅμηρον ἐμφαίνων καὶ ὅτι ἐκ τέττοιο παρὰ
μασαι, λέγει γὰρ ὡς ἐξ ὄρεος εἶναι συμφυὲς τῷ Ὀλύμπῳ· αἰτιολογῶν δὲ
καὶ ὅπως ἐπιπολάζει φησὶν ὅτι τὸ μὲν τῆ Πηνειῆς ὕδωρ καθαρὸν ἐστὶ· τὸ δὲ
Τιταρήσιον λιπαρὸν ἐκ τινος ὕλης· ὥστε ἐ συμμίσχεται, ἀλλὰ καθάπερ δὲ
ἐπιτρέχει, καθὰ ἔλαιον. Hactenus Eustathius ex isto Strabonis
loco. Nam quæ ille subjicit, sumpta sunt ex lib. xi. *Casaub.*

13. **πρὸς βορρᾶν**] Scilicet τῆ ποταμοῦ. *F.*

14. **ἐκ τῆ Κιταρίας ὄρεος**] Scribe, Τιταρίῳ, vel Τιταρῶν, ut habet
Eustathius. Corruerunt ex Ptolemaeo qui Κιταρίον ὄρεος com-
memorat. *Casaub.*

1. **Ὅτι**

¹ "ΟΤΙ ὑπὸ ταῖς ὑπερείαις τῆς Ὀλύμπου, πρὸς τὸν Πηνειὸν ποταμὸν, Γυρτῶν ἐστὶ πόλις Περαιτικὴ, καὶ Μαγνητικὴ· ἐν ἣ Πειρίθως τε καὶ Ἰξίων ἦσαν·
² ἀπέχει δ' ἡ Γυρτῶν τῆς Τύρρηνος, πόλεως Κραννῶν· καὶ φασιν ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής·³ τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης, Ἐφύρες μὲν λέγεσθαι τὰς Κραννῶνας· Φλεγύας δὲ τὰς Γυρτωνίνας.

"ΟΤΙ ⁴ τὸ Δίον ἡ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγαιῷ τῆς Θερμαῖας κόλπῃ ἐστίν, ἐν ταῖς ὑπερείαις τῆς Ὀλύμπου, ἀλλ' ὅσον ζ' ἀπέχει σταδίων· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ Δίον κώμην πλησίον· Πίμπλειαν, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν.

"ΟΤΙ τὸ παλαιὸν οἱ μάντιες καὶ μεσοκτὴν εἰργάζοντο.

⁶ "ΟΤΙ μὲν τὸ Δίον πόλιν, ὁ Ἀλιάκμων ποταμὸς ἐστίν, ἐκβάλλων εἰς τὴν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ σπὸς τέτα, ἡ πρὸς βορρᾶν τῆς κόλπῃς παραλία, Πιερία καλεῖται, ἕως τῆς Ἀξιᾶς ποταμῆς· ἐν ἣ καὶ πόλις Πύδνα, ἡ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἴτα Μεθώνη, καὶ Ἀλωρος πόλις· εἴτα Εὐρίων καὶ Λεδίας ποταμοί· σπὸς δὲ Λεδίης, εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλες, σταδία

ρκα· ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης σταδία μ'· τῆς Ἀλώρος δὲ, ο σταδία· ἡ μὲν οὖν Πύδνα Πιερικὴ ἐστὶν πόλις· ἡ δὲ Ἀλωρος, Βοηαικὴ· ἐν μὲν οὖν πρὸς τῆς Πύδνης πεδίῳ, ἰο· Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες, κατέκλινον τὴν καὶ Μακεδόνων βασιλείαν· ἐν δὲ τῷ πρὸς τῆς Μεθώνης πεδίῳ, ἱ' γενέσθαι σιάνεσθαι τῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντε τὴν ἐκκοπήν τῆς δεξιᾶς ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶς βέλει, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως.

"ΟΤΙ ¹² τὴν Πέλλαν, ἔσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ἠύξησε, τραφεῖς ἐν αὐτῇ· ¹³ ἔχει δὲ λίμνην πρὸς αὐτῆς, ἡ δὲ ¹⁴ ὁ Λεδίας ποταμὸς ῥεῖ· ἡ δὲ λίμνην πληροὶ τῆς Ἀξιᾶς ποταμῆς ἀπόσπασμα· ¹⁵ εἴτα ὁ Ἀξιὸς, ἀφαιρῶν τὴν τε Βοηαιάν καὶ τὴν Ἀμφαξιτὴν γῆν, καὶ παραλαβὼν τὸν Εὐρίωνα ποταμὸν, ἰξίη μεταξὺ Χαλέστρας καὶ Θέρμης· ὅπῃ καί τῳ Ἀξιῷ ποταμῷ χωρίον ¹⁶ ὅπερ Ὀμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ· καὶ φασιν τὰς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικέρους ἐλθεῖν.

Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιᾶς εὐρὺν ῥέοντες.

¹⁷ Ἀλλ' ἐπεὶ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστίν, κρήνη δὲ τις ἐξ

1. "Οτι ὑπὸ ταῖς ὑπερείαις τοῦ Ὀλύμπου] Ait Gyrtionem ad Olympum esse sitam. Sed contradicit Eustathius ex eodem Strabone, Ἐπὶ δὲ ταῖς ἐκβολαῖς τῆς Πηνειᾶς ἐν δεξιᾷ Μαγνητικῇ πόλιν ἡ Γυρτῶν· ἐν ἣ Πειρίθως καὶ Ἰξίων ἐδρασίλευσαν. Jam autem dixit Olfiam esse ἐν δεξιᾷ τῆς Πηνειᾶς. Casaub.

2. Τυρῶν] Vide lib. ix. ubi noster fusius hac loca memorat. Gyrtionis situs incertus est. D'Anvillius ad boream Penei ponit. Strabo in libro supra citato habet, πρὸς τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πηλίου οἰκιστοὶ καὶ οἱ τῆς Γυρτωνίας ἔχοντες. Pelion ad meridiem Penei ponimus, quocirca hanc urbem esse ad dextram fluminis positam, non inficias ibimus. F.

Ibid. ἀπέχει δ' ἡ Γυρτῶν τῆς Τύρρηνος, πόλεως Κραννῶν] Corrupta sunt omnia: sequitur apud Eustathium, Ἀπέχει δ' αὐτῶν οὐ πολλὴ πόλις Κραννῶν. Ita ergo leges. Addit deinde, ἡς οἱ πολῖται Ἐφύροι ἑτερονύμως· ὡς καὶ οἱ τῆς Γυρτωνίας Φλεγύαι. Casaub.

Ibid. ἀπέχει δ' ἡ Γυρτῶν τῆς Τύρρηνος, πόλεως Κραννῶν· καὶ φασιν ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής· Τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης, Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννῶνας, Φλεγύας δὲ τὰς Γυρτωνίνας. i. e. Abest vero Gyrtion Tyrrhenis, urbe Cranaorum; et dicunt, quod quando dixit poeta, Τὸ μὲν &c. i. e. Hi quidem ex Thracia; Ephyrus quidem dici Cranaonios, Phlegyas vero Gyrtionios.] Verba, ut putio, male sana, quae apud Strabonem non bene quoque se habent, quare ex Stephano (in vocē KRANON) corriges Strabonem hoc modo: Ἀπέχει δ' ἡ Γυρτῶν τῆς πόλεως Κρανῶνος σταδίων εκατόν, Distat autem Gyrtion ab urbe Cranone stadia centum. Gyrtionios vero prius Phlegyas vocatos fuisse, et Cranonios, Ephyrus, testatur iterum Strabo, lib. ix. pag. 674. Edit. Amst. Pinedo, in obser. ad Stephanum de Urb. p. 384. n. 10.

3. τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης] Locus est Iliad. v. ver. 301.

Τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης Ἐφύρας μετὰ θωρήσσεσθον,

ἢ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας.

Ubi vide Eustathium. Tractatur hic locus a Strabone iterum libro ix. p. 674. Edit. Amst. Casaub.

4. τὸ Δίον ἡ πόλις] Dium, nobilis civitas, Ptolemæo est Dium colonia. Ad meridiem urbis fuit Pharybus fluv. qui a Livio Baphyrus amnis appellatur, late restagnans ad ostium. (l. xlv. c. 6.) Idem autem Dium regionemque ejus eximie depingit in cap. septimo ejusdem libri. Hodie est Stan Dia. F.

5. Πίμπλειαν, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν. Pimpleam, ubi Orpheus moratus est] In antiquis exemplaribus Πίπλαν, et Πιπλείαν, sine litera μ. legi, notaverunt eruditi, ut notavit Salmasius ad Solinum, p. 112. Edit. Ultraj. Palmer.

6. "Οτι μετὰ τὸ Δίον πόλιν ὁ Ἀλιάκμων] Ptolemæus simillime, contrariò tamen ordine, Πιερίας. Λυδίας ποταμὸς ἐκβολαί. Πύδνα, Ἀλιάκμωνος ποταμὸς ἐκβολαί, Δίον κολωνία. Casaub.

Ibid.] Haliacmon fluvius est hodie Platamona. F.

7. ἕως τοῦ Ἀξιῷ ποταμοῦ] Axius fluvius est hodie Vardari, juxta D'Anvillium, vel Vardarf. (Mem. des Miss. t. ix. p. 257.) Idem.

8. πόλις Πύδνα, ἡ νῦν Κίτρον καλεῖται, urbs Pydna, quæ nunc Citrium vocatur] Ex hoc loco, credo, is, qui scripsit additamentum ad Constantini themata, nomina quarundam urbium antiqua per nomina recentiora interpretatus, accepit, quod ait Πύδνα τὸ νῦν Κίτρον. Sed mihi dubium movet T. Livii auctoritas, qui pluries eam urbem Citrium vocat, et sic Κίτριον hoc loco legendum

foret. Sed donec aliunde lux affulgeat, dubium erit, an ex Strabone apud Livium sit Citrium, an ex Livio, l. xlii. c. 51. apud Strabonem, Κίτριον. Palmer.

Ibid.] Nomen hodiernum Kibro legendum esse τὸ Κίτρον, et non Κίτριον, probat. Mela Cydnam appellat, quod nomen fuit antiquius, si Stephano credendum est, v. Kibda. F.

9. ἡ δὲ ἐν Πύδνῃ Πιερικὴ ἐστὶν πόλις· ἡ δὲ Ἀλωρος, Βοηαικὴ] Ut situs oppidorum ad hanc oram intelligamus, animadvertendum est quod Πιερία παραλία, quæ ab Haliacmone ad usque Axium fl. protenditur, Bottiaeam totam comprehendit. Urbs prima versus meridiem fuit Methona, quæ stad. 40 a Pydna, et stad. 70 ab Aloro distabat: postea Alorus intra limites Bottiaæ ponitur, quæ Plinio est Olorus, l. iv. c. 10. Idem.

10. Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες] Vide Livium, libro xlv. et Plutarch. in vita Æmilii Pauli. Casaub.

11. γενέσθαι συνέση τῷ Φιλίππῳ] Testatur Diodorus, lib. xvi. Justinus, lib. vii. c. 6. de Philippo loquens: Cum Methonam urbem oppugnaret, in prætereuntem de muris sagitta jacta dextrum oculum regis effodit. Vide etiam Plinium, l. iv. c. 9. ac Solinum. Idem.

12. τὴν Πέλλαν, ἔσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ἠύξησε, τραφεῖς ἐν αὐτῇ] Demosthenes, in Orat. de Corona, hæc verba habet: Οὐδὲ τὸτό γε ἔδεις ἂν εἴπειν τοιμήσειεν, ὡς τὰ μὲν ἐν Πέλλῃ, τραφεῖν, χωρὶς ἀδοξῶς τότε γε ὄντι καὶ μικρῷ, τούτῳ μὲν μεγαλοψυχίαν προσέσκειν ἰγγενέσθαι, ὡς τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι. Exinde Vossius contra Salmasium recte negat Pellam esse Macedonum regiam ante Philippum. (Voss. in Melam, l. ii. c. 3.) Hodie Palaissa appellatur. F.

13. ἔχει δὲ λίμνην πρὸς αὐτῆς] Livius Pellæ situm ita describit, libro xlv. c. 46. Sita est in tumulo vergente in occidentem hybernium: cingunt paludes inexuperabilis altitudinis, æstate et hyeme; quas restagnantes faciunt lacus. In ipsa palude, quæ proxima urbi est, velut insula eminet aggeri operis ingentis imposita: qui et murum sustineat, et humore circumfusæ paludis nihil lædatur. Casaub.

Ibid.] Vide Cellarium, Geograph. Antiq. lib. ii. c. 13. Anon.

14. ὁ Λεδίας ποταμὸς ῥεῖ] Ludias fluv. est igitur pars Axii fluvii. Erigon fl. qui paulo supra ante Ludiam memoratur, ad boream Ludia cursum tenuit. F.

15. εἴτα ὁ Ἀξιὸς, ἀφαιρῶν τὴν τε Βοηαιάν καὶ τὴν Ἀμφαξιτὴν] Paulo aliter Ptolemæus, cujus hæc sunt, in descriptione τῆς παραλίας Thermaici sinus, Ἀμφαξιτιδος, Θεσσαλονίκης, Ἐχέδωρος ποταμὸς ἐκβολαί, Ἀξιὸς ποταμὸς ἐκβολαί. Vide de Axio apud Eustathium. Casaub.

16. ὅπερ Ὀμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ, quem Homerus Amydona appellat] Et adhuc sic legitur apud Homerum duobus locis, Iliad. ε. et π. Stephanus tamen, et cum eo Suidas, per β, Ἀμυδῶνα legunt, in hoc Strabonis loco, nec potest dici errorem esse exscriptoris: nam ordo alphabeticus evincit, eos sic scripsisse, ut editum est: ideo ἰπέρχω. Palmer.

17. Ἀλλ' ἐπεὶ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστίν] Cum de Axio fluvio loqueretur Strabo, quæsit, ut solet, de Homeri loco ubi est ejus mentio, erat enim ille locus lectionis ancipitis, varietate a veteribus criticis lectus expositusque. Sic Homerus, Iliad. β. ver. 848.

Ἀμυδῶνος ἀνίσχουσα καὶ ὀπμιγνυμένη ἀπὸ καλλίστου
ὕδατος, ἀπὸ τῆς τῆς ἐξῆς γῆς,

Ἀξίῃ, ἣ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται αἶαν,
μεταγράφουσι οὕτως·

Ἀξίῃ, ἣ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται αἶαν.

Οὐ γὰρ τὸ τῆς Ἀξίῃ ὕδωρ καλλίστον τῆς γῆς τῇ ὄψει
κιδναται, ἀλλὰ τῇ γῆς τῇ Ἀξίῃ.

ὍΤΙ μετὰ τῇ Ἀξίῃ ποταμῶν, ἡ Θεσσαλονίκη
ἐστὶν πόλις, ἡ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ'
ἐστὶν Κασσάνδρου· ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἐαυτῆς γυ-
ναϊκὸς, παῖδες δὲ Φιλίππου τῆς Ἀμύντης, ὠνόμασεν· μετ-
ώκισεν δὲ τὰ περίξ πολίχνην εἰς αὐτήν· οἷον Χα-
λάστραν, Αἰνέαν, Κισσόν, καὶ πῖνα καὶ ἄλλα· ἐκ δὲ τοῦ
Κισσοῦ τέττε ὑπονοήσκειν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ'
Ὀμήρῳ Ἀμφιδάμαντα, οὗ ὁ Πάππος Κισσεὺς ἔδρεψεν
ἐν αὐτὸν φησὶν ἐν Θρήκῃ, ἡ νῦν Μακεδονία καλεῖται.

ὍΤΙ ἡ Βέρροια πόλις ἐν ταῖς ὑπερείαις κεῖ-
ται τῆς Βερμίας ὄρεος.

ὍΤΙ ἡ Παλλήνη χερρόνησος, ἥς ἐν τῷ ἰσθμῷ
κεῖται ἡ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια,
Φλέγρα τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ὅθεν δ' αὐτῷ οἱ μν-

Αὐτὰρ Πυραχμῆς ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξίῃς εὐρὺ ρέοντος,
Ἀξίῃς, οὗ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται αἶαν.

quorum versuum, quum hæc sit sententia, ut dicatur Axii aqua
limpidissima ac pulcherrima, veteres critici qui scirent aquam
ejus fluminis esse turbidam, voce Αἶα intelligi voluerunt, non
terram, sed fontem quendam sic nuncupatum, qui Axium ingre-
ditur, cujus fontis etiam Antimachus in Thebaide fecerat men-
tionem, ut docet Stephanus: ut sit hæc sententia, Amydonem
urbem esse ad Axium sitam, ubi est fons Αἶα: atque ita scholiastæ
Homeri locum illum interpretantur, Strabo vero non tantum in-
terpretationem vulgatam reprehendit, sed et lectionem. Nam
quum vulgo legeretur,

Ἀξίῃς, ἣ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται αἶαν,
vel, — ἐπικιδναται αἶα
ipse emendabat,

Ἀξίῃς, ἣ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται Αἶαν.
Eustathius locum Strabonis plenius sic retulit. Ἐν δὲ τῷ, — ἐπικιδ-
ναται αἶαν, (διτῶς γὰρ ἡ γραφή) αἶαν τινες οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν,
ἀλλὰ τινὰ πηγὴν· ὡς δὴλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησὶ λέγων, ὅτι ἡ παρ'
Ὀμήρῳ Ἀμυδῶν, Ἀβυδῶν ὕψερο ἐκλήθη, κατεσκάφη δὲ πηγὴ δὲ πλησίον
Ἀμυδῶνος, Αἶα καλεμένη, καθαρῶτατον ὕδωρ ἐκιδδοῦσα εἰς τὸν Ἀξίον· ὃς
ἐκ πολλῶν πληρούμενος ποταμῶν, ὁλερὸς ῥέει. Φαύλη οὖν φησὶν ἡ φερο-
μένη γραφή, Ἀξίου, οὗ καλλίστον ὕδωρ ἐπικιδναται αἶαν· ὡς δηλαδὴ, οὐ τοῦ
Ἀξίου ἐπικιδνάντος τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ ἀλλ' ἀνάπαλιν. Subjicit deinde
Eustathius, εἴτα ὑποδυσκόλως αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος, καὶ τὸ νοῆσαι τὴν
αἶαν ἐπὶ τῆς γῆς, εἰκε παντελῶς ἐδελειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους τὴν
τοιαύτην λέξιν. Casaub.

Ibid.] Emendationi Homeri non obsto. Persæpe autem flu-
vii montosis defluentes turbidi sunt, qui, in plana descendentes,
puriores fiunt. Epitheton εὐρὺ ρέοντος eximie lacus ad urbem Pel-
lam indicat. F.

1. ἡ πρότερον Θέρμη] Thermae multa mentio apud antiquos
Græcos scriptores. Plinius, l. iv. c. 10. vero videtur Thessalo-
nicem a Therma distinguere, In ora, inquit, sinus Macedonici op-
pidum Chalastra, et intus Phileros, Letæ: medioque flexu litoris
Thessalonica, libera conditionis. Ad hanc a Dyrrachio cxiv. m.
passuum Therme. Casaub.

Ibid.] Thessalonica, urbs primaria, Præfidis fedes et Quæ-
storis, (Cic. pro Plancio, cap. 41.) in regione Amphaxitide sita
fuit. A nomine antiquo Thermae sinus vicinus nomen Ther-
maici gessit. Hodie urbs est commercio dedita, quæ corrupte
Salonichi appellatur, et a Turcis corruptius Selinak. Vide Mem.
des Miss. t. i. p. 187. et t. ix. p. 256. Pocockius optime hanc
urbem descripsit, t. ii. p. ii. cap. 6. F.

2. τῆς ἐαυτῆς γυναικὸς, παῖδες δὲ Φιλίππου] Cassander uxorem
habuit Thessalonicen, Philippi filiam, Alexandri sororem: auc-
tor Diodorus, lib. xix. p. 702. t. ii. Edit. 1604. Casaub.

3. οἷον Χαλάστραν, Αἰνέαν, Κισσόν] Chalastra est Herodoto
(l. vii. c. 123.) Χαλίστρα, ἐπὶ τὸν Ἀξίον ποταμὸν. Ænea, vel Ænia,
15 m. p. a Thessalonica aberat, in fertili agro posita adversus
Pydnam. Liv. l. xliv. c. 10. Cissi situs incertior. F.

4. ἡ Βέρροια πόλις] Beroea, urbs celebris, hodie Cara Veria,
i. e. nigra Beroea, appellatur. (D'Anvil.) Livius hanc tertiam

θεομόρφοι γίγαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἀνομόν· τοὺς Ἡρα-
κλῆς διέφθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις δ', Ἀφυτιν, Μένδαν,
Σκιδνίον, Σάνιον.

ὍΤΙ τῆς Ὀλύμπου ὀπινείον ἐστὶν ἡ Μικυπέρινα
ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ.

ὍΤΙ πλησίον Ὀλύμπου, χωρίον ἐστὶν καὶ τὸν
καλέμενον Κανθαρώλεθρον, ἐκ τῆς συμβεβηκότος·
τὸ γὰρ ζῶον ὁ κἀνθαρος πᾶσι τῆς χώρας γινώσκουσιν,
ἡνίκα φαύσῃ τῇ χερσὶ ἐκείνου ἀφαιρείται.

ὍΤΙ ἀντικρὺ Κανάστρου ἄκρα τῆς Παλλήνης ἡ
Δέρρις ἐστὶν ἄκρα, πλησίον καὶ τῶν λιμένων, καὶ ὁ Το-
ρωναῖος κόλπος, ὑπὸ τέττων ἀφορίζεται· καὶ πρὸς ἀνα-
τολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τῆς Ἀθωνος, ὃ ἀφορίζει
τὸν Σιγίτικὸν κόλπον· ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ
Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, Ἀλλήλων ἀπέχοντας
οὕτως, ἡ Μαλιακὸν, Παγαστικὸν, Θερμαῖον, Τορω-
ναῖον, Σιγίτικὸν, Στρυμονικόν· τὰ δὲ ἄκρα, Ποσει-
δίων μὲν, τὸ μετὰ Μαλιακῆ καὶ Παγαστικῆς· τὸ
δὲ ἐφεξῆς πρὸς βορρᾶν, Σηπτιάς· εἴτα, τὸ ἐν Παλλή-
νῃ Κανάστρον· εἴτα Δέρρις· εἴτα Νυμφαῖον ἐν τῷ
Ἀθωνί, πρὸς τῷ Σιγίτικῳ· τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυ-

regioni Macedoniae tribuit. l. xlv. c. 29. Juxta Antoninum,
m. p. 17 a Dio, a Thessalonica m. p. 51 distat. Idem.

5. τῆς Βερμίας ὄρεος] In Ptolemaicis tabulis Beroea non Bermio
monti, sed Citario subjacet. Casaub.

6. Ὅτι ἡ Παλλήνη χερρόνησος] Describit παραλίαν Macedoniae
observans locorum συνέχειαν. Pallene autem Thraciae, sive Ma-
cedoniae, peninsula est, cujus meminit Stephanus, nec non Dio-
nysius Halicarnassensis libro primo: non enim aliam intelligit
quam hanc. Ptolemæus quoque hanc eandem commemorat: sed
ejus codices turpiter sunt corrupti: legitur enim, Παταλίνης
τῆς χερρόνησου ὁ αὐχὴν. Legendum vero, Παλλήνης χ., quod etsi vel
pueris potest esse clarum, tamen nos fortasse primi nunc mon-
emus, Lege autem, Ὅτι ἡ Παλλήνη χερρόνησος (ἥς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖται
ἡ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια) Φλέγρα τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο.
Idem.

Ibid.] Potidaea, postea Cassandrea, a Livio optime describi-
tur. l. xlv. c. 11, 12. Oppidorum situs haud certus est. Men-
den autem ad orientale peninsulae latus ponere possumus. Vide
Liv. l. xxxi. c. 45. Scionem et Sanam quoque ad ortum po-
nere liceat; et Aphytim ad occidentale Chersonesi latus, To-
ronaicum sinum spectantem. F.

7. ἡ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια] Diodorus Siculus,
de Cassandro, lib. xix. p. 695. t. ii. Edit. 1604. Ἐκτίσσε δὲ καὶ
πόλιν ἐπὶ τῆς Παλλήνης (sic legendum, non Πελλήνης) ὀμῶν μιν αὐτῆς
Κασσάνδρειαν, εἰς ἣν τὰς τε ἐκ τῆς χερρόνησου πόλεις συνεκίσε καὶ τὴν
Ποτιδαίαν, ἣτι δὲ τῶν συνεγγύς χωρίων ἐκ ἐλίγα. Casaub.

8. ὅθεν δ' αὐτῷ οἱ μνυμένοι γίγαντες] Diodorus, libro quinto,
συζητᾷ δὲ καὶ ἄλλας πολέμους αὐτῷ πρὸς γίγαντας, τῆς μὲν Μακεδονίας
περὶ τὴν Παλλήνην. Vide de campis Phlegræis quæ notavimus,
lib. v. p. 349. Idem.

9. Μικυπέρινα ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ] Scribe, Μικυβερνα. Ste-
phanus, Μικυβερνα, πόλις Παλλήνης τῆς ἐν Θράκῃ χερρόνησου. Idem.

Ibid.] Mecyberna est vera lectio. Oppidum fuit in intimo re-
cessu sinus positum, et exinde Mela flexus Mecybernæi meminit.
Herodotus, l. vii. c. 122 hanc regionem Sithoniam appellat. F.

10. καλέμενον Κανθαρώλεθρον] Cantharolethri meminit Aristo-
teles, Θαιμ. ἀκουσμ. libello, p. 1163. Edit. 1619. et Antigonus,
qui Theopompum laudat. Casaub.

11. Μαλιακόν, Παγαστικόν, Θερμαῖον &c.] Maliacus sinus est
hodie Golfo di Zeiton: Pagasiticus, Golfo di Volo; Thermai-
cus, Golfo di Salonichi: Toronæus, Golfo di Agiomata; Singi-
ticus est Golfo di monte Santo: Strymonicus, Golfo di Contesse. F.

12. τὰ δὲ ἄκρα, Ποσειδίων μὲν] Posidium est hodie Capo di Es-
tillio. Sepias a Sancto Georgio nomen ducit. Canastrum est
Paliourri, et aliquando Canavistra. Derris prom. est Capo De-
ras, vel Deraso; Nymphæum, Capo di Palo. Acrathos est Capo
di Monte Santo. Idem.

13. εἴτα Δέρρις, deinde Derris] Herodotus, lib. vii. c. 122.
Ἀμφιλοῖν ἄκραν ponit, ubi Strabo hic Δέρριν ponit. Palmer.

14. τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ Ἀκράθως ἄκρον] Ptolemæus Ἀθῶν ap-
pellat tam montem ipsum, quam promontorium et urbem. Plinius,
l. iv. c. 10. urbem Acrothron vocat in cacumine ejus
montis situm. Stephano Ἀκρόθρον, ea urbs dicitur: nescio quam
vere. Casaub.

1. ἡ Νεάπολις]

μονικῶ, Ἀκράτως ἄκρον· ὧν μεταξὺ ὁ Ἄθων· οὗ
πρὸς ἀνατολὰς ἡ Λήμνος· πρὸς δὲ βορρᾶν ἀφορίζει
τὸ Στρυμονικὸν κόλπον ἢ Νεάπολις.

ὍΤΙ Ἄκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγίτικῶ κόλπῳ
ἐστὶν ὠκεῖος, πλησίον τῆς τῆς Ξέρξης διώρυχος·
ἔχει δ' ὁ Ἄθων εὐόλεις, Δίον, Κλεώνας, Θύσσαν,
Ὀλόφυξιν, Ἀκρεθώνας· αὕτη δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ
Ἄθωνος κεῖται· ἔστιν δ' ὁ Ἄθων ὅρος μακροὶς, ὁξύ-
τατον, ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκῶντες ὀρῶσι τὴν
ἡλίον ἀνατέλλοντα, πρὸ ὧρων γ. τῆς ἐν τῇ παρελθού-
σαν ἀνατολῆς· ἢ ἐστὶν ὁ πρὸς πόλεως τῆς Ἀκάνθης ὁ πε-
ρίπλευς τῆς χερσονήσου ἕως Σταγείρας, πόλεως τοῦ
Ἀριστοτέλους, γὰρ δὲ ἐν τῇ λιμένι ὄνομα Κάπρος, καὶ
νησίον ὁμώνυμον τῷ λιμένι· εἴτα αἱ τῆς Στρυμόνος
ἐκβολαί· ἔπειτα Φάργης, Γαληψός, Ἀπολλωνία, πα-
σαι πόλεις· ἔπειτα τὸ Νέσσου γῆμα, τῆς διορίζοντος
Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος
ὁ τέταρτος πάντες διορίζον, ἐν τοῖς καὶ αὐτοὶς χρόνοις.

εἰσὶν δὲ αὖτε τὸ Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἑτεραι·
οἷον ¹⁰ Μύρκινος, Ἀργίλος, ¹¹ Δραβίσκος, ¹² Δάτον·
ὅπερ καὶ αἰετὴν ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον, καὶ ναυπηγία,
καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀπ' οὗ καὶ παρρημία, Δάτον ἀγα-
θόν, ὡς καὶ ἀγαθὸν ἀγαθίδες.

ὍΤΙ πλεῖστα μέταλλα ἐστὶν χρυσοῦ ¹³ ἐν ταῖς
Κρηνίσιν, ὅπερ νῦν οἱ Φίλιπποι πόλιν ἴδρυται, πλη-
σίον τῆς Παγλαίης ὄρεος· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγλαῖον ὄρος
χρυσεία καὶ ἀργύρεια ἔχει μέταλλα, καὶ ἡ πᾶσα, καὶ ἡ
ἐν τῷ τῆς Στρυμόνος ποταμοῦ, μέχρι Παιονίας·
φασὶν δὲ καὶ τὰς πλεονεχίας Παιονίαν γῆν ἀρῶντας εὐείσ-
κειν χρυσοῦ τινα μόρια.

¹⁴ ὍΤΙ ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἀρχαίως ἐκ τῶν
αὐτῶν πλεονεχίας Ἀργιανῶν.

ὍΤΙ ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀγεροπαῖος ἦν Πηλεργ-
νος, ἐκ Παιονίας ὧν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ
καὶ Πηλεργόνος ἦν· οἱ γὰρ Παίονες, Πηλεργόνες ἐκα-
λεῖντο.

et in lib. ii. urbem Phagreta a Pieris conditam. F.

9. εἴτα τὸ Νέσσου γῆμα] Supra notavimus, veteres libros
Strabonis habere Νέσσον, non Νέσσον. Quare ita hic quoque lego.
Nestum vocant Herodotus, l. vii. c. 109. Thucydides, l. ii. c.
96. Plinius, l. iv. c. 11. Casaub.

Ibid.] Fluvius Nestus, vel potius Nestus, hodie Mesto appel-
latur. F.

10. Μύρκινος] Scribo, Μύρκινος. Stephanus, Μύρκινος, τόπος καὶ
πόλις κησθεῖσα παρὰ τῷ Στρυμὼνι ποταμῷ. Casaub.

Ibid.] Myrcinus ad Strymonem fluv. ponitur: Argilum au-
tem urbem non inter Strymonem Nestumque ponimus, sed in
fini Strymonico ad occasum Amphipolis. Vide Thucyd. l. iv.
c. 103. F.

11. Δραβίσκος] Scribo, Δραβίσκος. Stephanus, Δραβίσκος, Θρά-
κης χωρίον. Casaub.

Ibid.] Drabescus urbs fuit in mediterraneis Thraciae Edo-
nicæ ultra Amphipolim. Vide Thucyd. l. i. c. 100. Situs haud
certe notus est, quanquam in Tabula Peutingeriana videtur
Darabescus m. p. 12 a Philippis distare. Appianus versus oc-
casum Philipporum urbis ponit. F.

12. Δάτον] De hac urbe vide Harpocrat. Lex. et Stephanum,
v. Δάτον. Idem.

13. ἐν ταῖς Κρηνίσιν, ὅπερ νῦν οἱ Φίλιπποι] Vide quæ notavimus,
Aët. cap. xvii. Casaub.

Ibid.] Philippos urbem circumjacentemque regionem accurate
Appianus describit, B. C. p. 1040, Edit. Amst. Strabo autem
Stephantisque non eandem esse ac Datus innuunt, ut affirmat
Appianus. Recte Crenides a fonticulis vicinis ducitur, κρήναι
γὰρ εἰσι περὶ τῷ λόφῳ ναμάτων πολλαί. (App. ibid.) In colle sita est
urbs, boream versus erant saltus, ad meridiem paludes, ad usque
mare protensis, ad ortum angustiae quaedam, et ad occasum pla-
nitibus fertilis, paulo declivis ad usque Myrcinum, Drabiscum, et
Strymona fluvium per stad. 350. Fluvius vicinus Zygaftis no-
men habet.

Hæc Appianus, qui non intelligendus est quasi Drabiscus tot
stadia a Philippis distaret. Hoc enim spatium, quod m. p. 43 $\frac{3}{4}$
æquat, ad Strymona referre videtur, et si Antonino credendum
est, qui m. p. 32 inter Amphipolim et Philippos numerat, le-
gendum est in Appiano, διακοσίων πον καὶ πενήτηντα σταδίων. Am-
phipolis enim ad ostium Strymonis posita fuit. Galenus Phi-
lippos a mari distare stad. 120 affirmat. (Vide de Simp. Medic.
l. ix.) De aurifodinis Appianus scribit, Φιλίππων μὲν οὖν ἐστὶν
ἑτέρος λόφος οὗ μάκρην, ὃν Διονύσιος καλεῖται, ἐν ᾧ καὶ τὰ χρυσεῖα ἐστὶ
τὰ Ἀστυα καλούμενα. (App. ibid.) Has fodinas Philippus mag-
no opere excoluit, secundum Diodorum, l. xvi. t. ii. p. 88, Edit.
Wesseling. παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κρηνίδας, ταύτην μὲν ἐπανέστησας οἰκη-
σων πλῆθει, μετωνόμασε Φιλίππους, ἀπ' ἐαυτοῦ προσαγορεύσας. Τὰ δὲ
κατὰ τὴν χώραν χρυσεῖα μέταλλα, παντελῶς ὅντα λιτὰ καὶ ἀδόξα,
ταῖς καλασκευαῖς ἐπὶ τοσούτον ἤξησεν, ὥστε δύνασθαι φέρειν αὐτῶν πρόσδοτον
πλεῖον ἢ χιλίων ταλάντων. F.

14. ὅτι ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἀρχαίως ἐκ τῆς περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀργιανῶν]
Paulo aliter Plinius, l. iv. c. 10. Dein Macedonia terminus, am-
nis Strymon, ortus in Æmo. Aliter etiam Thucydides, qui de
Strymonē ita scribit libro secundo, c. 96. ὅς ἐκ τῆς Σκοπίης ὄρεος διὰ
Γρααίων καὶ Λααίων ῥεῖ. Casaub.

Ibid.] Parum a Strabone discrepat Thucydides. Mons Sco-
mius Rhodepe proximus est, et Agrianes Strabonis sunt Grazi
Thucydidis, Vide l. ii. c. 96. F.

1. ἡ Νεάπολις] Dion Cassius huius loci meminit, πρὸς τῇ θα-
λάσσῃ κατ' ἀντιπέραν Θάσον. Divus Lucas, in Aët. Ap. xvi. 11.
cum Dione congruit. Hodie la Cavale appellatur. (D'Anv.) F.

2. Ἀκανθος πόλις] Acanthus, ad isthmum, est hodie Dabur,
Andriorum colonia. Scymnus Chius, ver. 646. Idem.

3. τῆς Ξέρξης διώρυχος] De Xerxis fossa per isthmum vide
Scymnum Chium, ver. 652, 3. Juven. Sat. x. ver. 174. Amm.
Marc. l. xxxi. c. 4. D'Anville, anal. des cartes de la Grece, et
Oberlinum de jungendorum marium fluviorumque molimin.
tract. p. 25, 30. Idem.

4. ἔχει δ' ὁ Ἄθων εὐόλεις, Δίον, Κλεώνας, Θύσσαν, Ὀλόφυξιν, Ἀκ-
ρεθώνας] Postrema vox corrupta est. Ex Herodoto apparet quo-
modo sit legendum: inde enim habet Strabo. Sic ille in Po-
lymnia, (lib. vii. c. 22.) ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τῷ τῷ, εἰς ὃν τελευτᾷ ὁ
Ἄθων, Σάνη πόλις Ἑλλὰς οἰκιστὴς· ἐξ δὲ ἐν τῷ Σάνης, ἔσω δὲ τῷ Ἄθων
εὐκρινέας, εἰσὶ αἰδὲ, Δίον, Ὀλόφυξος, Ἀκρεθῶνος, Θύσσης, Κλεωνίας. i. e.
in hoc isthmo ubi Athos finitur, sita est urbs Græca nomine Sana.
Quæ autem intra Sanam et intra Athon sitæ sunt urbes sunt hæc:
Dion, Olophyxus, Acrothoon, Thyssus, Cleone. Vel habet ex Thu-
cydide, cujus hæc sunt, libro iv. c. 109. de Atho monte, πό-
λεις δ' ἔχει, Σάνην μὲν, Ἀνδρείων ἀποικίαν, παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ
πρὸς Εὐβοίαν πύλαγος τετραμμένην· τὰς δὲ ἄλλας, Θύσσαν, καὶ Κλεω-
νίας, καὶ Ἀκρεθῶνας, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δίον. i. e. urbes vero conti-
net, Sanam, Andriorum coloniam, ad ipsam fossam, mare versus
quod Eubœam spectat; et alias, Thyssum, et Cleonas, et Acrothoos,
et Olophyxon et Dion. Puto igitur legendum in Epitome, Ἀκρε-
θῶνας, et apud Stephanum quoque lego, Ἀκρεθῶνοι. Librarii pro
scripserunt un, ut fere solent. Ὀλόφυξον etiam non Ὀλόφυξιν
habet et Stephanus. Casaub.

5. ἐστὶν δ' ὁ Ἄθων ὅρος μακροὶς, ὁξύτατον, ὑψηλότατον] Mons A-
thos, hodie Monte Santo, eximie a Paulo Lucasio describitur.
Mons summus est prærupta rupes, arboribus et herba destituta,
plerumque nive tecta. Altitudo ejus ad usque passus 1375 se-
tollit. Æschylus in Agamemnone Athon appellat Ἄθων αἰπὸς
Ζηός. Montem esse Jovi dicatum exinde conjicio. F.

6. ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθης ὁ περιπλευρὸς τῆς χερσονήσου ἕως Στα-
γείρας] Abhinc malim Acanthum esse ad latus isthmi occidentale
positum. Omnes autem alii consentiunt esse ad sinum Strymo-
nicum, sed ad fauces isthmi. Exinde suspicor esse duos ad A-
canthum portus utrinque positos; hæc enim mensura stad. 400
distantiam ab Acantho ad Stagiram, si in sinu Strymonico po-
namus, longe excedit. Stagira urbs fuit etiam Andriorum co-
lonia. Thucyd. l. iv. c. 88. Hodie Stauros appellatur. Idem.

7. αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί] Strymonis fluvio ostium erat
geminum; in media tellure urbs Amphipolis, hodie Emboli,
vel Jamboli, juxta Tab. Peut. m. p. 33. a Philippis distans,
juxta Antoninum m. p. 32. Strymon nunc Carafon appellatur.
(D'Anv.) Idem.

8. εἴτα Φάργης, Γαληψός] Utamque Stephanus recenset.
Galepsi sæpius meminit Thucydides, libro autem quarto, c. 107.
legitur, καὶ Γάψηλος οὐ πολλῶν ὕψους, καὶ Οἰσὺμη· εἰσὶ δὲ αὐταὶ θα-
σίων ἀποικίαι. i. e. nec multo post et Gapselus et Oesyne: sunt au-
tem ipsæ (civitates) Thasiorum coloniae. Legendum vero, Γαλη-
ψός ἢ πολλῶν, quod etsi certum est, tamen ipsius Thucydidis auc-
toritate potest confirmari. Sic ille libro quinto, c. 6. Γαληψὸν δὲ
τὴν θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. i. e. Sed Galepsum Tha-
siorum coloniam expugnavit. Casaub.

Ibid.] Thucydides, in expeditione Cleonis contra Amphipo-
lim describenda, Galepsum ac Myrcinum in lib. v. memorat,

“ΟΤΙ ἡ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλεῖτο, τὸ παλαιόν.

1. “ΟΤΙ Σίντοι ἔθνος Θρακικόν 2 κατὰκει τὴν Λήμνον νῆσον ὅθεν Ὀμηρος Σίντιας αὐτὰς καλεῖ, λέγων, ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες.

“ΟΤΙ μετὰ τῇ Νέσσον πόλιν ἀνατολὰς, 3 Ἀβδηρα πόλις ἐπώνυμος Ἀβδήρου, 4 ὃν οἱ τοῦ Διομήδους ἵπποι ἔφαζον· 5 εἴτα Δικαία πόλις πηλείων· ἢ ὑπὲρ κείλαι λίμνη μεγάλη ἡ Βιστονίς· εἴτα πόλις Μαρώνεια.

“ΟΤΙ ὁ νῦν ποταμὸς Ριγνία ἐν Θράκῃ καλεῖται, ἔειχον ἦν καλούμενος.

“ΟΤΙ τὴν Σαμοθράκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελφοὶ ὤκεν· κεραυνωθέντος δὲ Ἰασίονος διὰ τῇ εἰς Δήμητρα ἀμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπάρας ἐκ Σαμοθρά-

κης, ἐλθὼν ὤκησεν ἐν τῇ ὑπερείᾳ τῆς Ἰδης, τῇ πόλιν Δαρδανίαν καλέσας· καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν Τρώας τὰ ἐν Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκη, Σάμος πρὶν.

“ΟΤΙ ἡ ἐν Θράκῃ χερρόνησος, πρὶν ποιεῖν θάλασσαν· Προποντίδα ἐκ βορρᾶ· Ἑλλάσσοντον ἔξ ἀνατολῶν· καὶ τὴν Μέλαναν κόλπον ἐκ νότου· ὅπερ καὶ ὁ Μέλας ποταμὸς βάλλει, ὁμώνυμος τῇ κόλπῳ.

“ΟΤΙ ἐν τῇ ἰσθμῷ τῆς χερρόνησου πρὶν πόλεις κείναι· πρὶν μὲν τῇ Μέλανι κόλπῳ, Καρδία· πρὶν δὲ τῇ Προποντίδι, Πακτύη· πρὶν δὲ τῇ μεσογείᾳ, Λυσιμαχία· μήκος τῆς ἰσθμῷ ἑξήκοντα μίλι.

“ΟΤΙ ἡ πόλις ὁ Ἐλεῦς, ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζεύς.

1. “ΟΤΙ Σίντοι ἔθνος Θρακικόν] Sintorum Thraciae meminit Thucydides libro secundo, cap. 98. ubi dividi eos scribit a Pæonibus, monte Cercina. Sintice eorum regio dicitur Geographis, et Livio, l. xlii. c. 46. Meminit et Strabo alibi. *Casaub.*

2. κατὰκει τὴν Λήμνον νῆσον] Vide poetæ interpretes. Locus est libro primo. *Idem.*

Ibid.] Lemnos, insula celeberrima, a Thaso stad. 700 distat, et totidem ab Alexandria Troade. Duas habuit urbes, Myrinam ad occidentem, et Hephaestia ad orientem. Hephaestia urbs nomen ejus a Vulcano duxit, qui in hoc loco de caelo decidisse fertur. Hujus origo fabulae a colore collis ducitur; combusto enim similis est, et nihil in eo nascitur. Terræ Lemniæ tres sunt species. Una in terra sacra, quam Sacerdos foemina colligit; altera est milto Lemnia, vel rubrica, qua utuntur fabri; tertia est qua utuntur ii, qui vestes et linthea lavant. Hæc omnia a Galeno desumuntur in libro de Medic. Simp. l. ix. Nomen hodiernum hujus insulae est *Lemno*, vulgo inter nautas *Stalimene* appellatur. Oppidum *Paliocastro* nunc situm priscae Myrinæ occupat. Pocockius hanc insulam bene descripsit. t. ii. p. ii. p. 22. Adeat lector etiam librum nuper editum, *Voyage pittoresque de la Grece*, p. 80. *F.*

3. Ἀβδηρα πόλις ἐπώνυμος Ἀβδήρου] Abderam urbem et Geographi et historici passim commemorant. Ab Hercule fuisse conditam, et ab Abdero Erimi filio denominatam, docet Apollodorus, lib. ii. c. 5. §. 8. et Stephanus, quem ex Apollodoro corrige. *Casaub.*

Ibid.] Abdera Græce plurali numero a Strabone lib. xiv. usurpatur. Urbs fuit antiquissima, et in Plinii sæculo libera civitas. Livius, lib. xlii. c. 4. liberationem ejus describit. *F.*

4. ὃν οἱ τῷ Διομήδους ἵπποι ἔφαζον] Plinius de hoc litore tractans scribit, *Oppidum fuit Tirida, Diomedis equorum stabulis clarum.* In Antonino habemus locum Stabula Diomedis dictum. *Idem.*

5. εἴτα Δικαία πόλις πηλείων] Plinio, l. iv. c. 10. *Dicaea.* Stephanus, Δικαία, πόλις Θράκης, ἀπὸ Δικαίου τοῦ Ποσειδῶνος υἱοῦ. *Casaub.*

Ibid.] Harpocration et Suidas hanc Dicæopolim appellant. *F.*

6. εἴτα πόλις Μαρώνεια] Urbs nobilis, vel propter Maroneum vinum, Homero aliisque veteribus decantatum. *Casaub.*

Ibid.] Scymnus Chius Bistonida lacum ac Maroneam memorat, ver. 677.

ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἀνατολὴν
Μέρων, λαβοῦσα τὸν ὄμιον ἀπὸ τῶν Βιστονῶν
Θρακῶν, προμήκης ἐστὶ λίμνη Βιστονίς·
εἴτεν Μαρώνει· ἢ κατοικῆσαι τὸ πρὶν
τοὺς Κικόνιας ἰσοροῦσι τοὺς ἐν Ἰσμάρῳ.
Αὕτη δὲ Χίον ἐγένετο ὑστερον κτίσις.

Scylax de hoc litore tractans habet post fluvium Nestum Abderam urbem, deinde Cydetum fluvium, Αἰ δὲ πόλις Δικαία καὶ Μαρώνεια. Post has fluvius Hebrus, et Doriscus murus, si mutila ejus verba recte ab Hudsono restituuntur. *F.*

7. τὴν Σαμοθράκην] Samothracia, secundum Strabonem, dicta est Samos ab altitudine. Thracia additamentum fuit in posteriori sæculo. Plinius in hac insula describenda, ad distantias quod attinet, mire a vero aberrat. De mysteriis diversitas authorum impedimento est ne aliquid clarius eluceat.

Ipsæ Strabo, lib. iv. τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην Samothraciæ numina nobis offert. In lib. x. Cabeiros eos appellat, et quorundam sententiam præfert, esse eosdem ac Corybantes; ἀπελθεῖν δὲ τοὺς τοὺς εἰς Σαμοθράκην, καλουμένην πρότερον Μελίτην· τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι. Huic opinioni Diodorus Siculus favet, qui Myrinam Amazonem esse primam horum sacrorum fundatricem asserit, quæ postea ipsa magna mater, et Corybantes, filii ejus, renovarunt. (l. iii. p. 224. *Edit. Wesseling.*) Idem Diodorus in alio loco Dardani hiltoriam et Jasionis refert, non autem hunc esse fulmine ictum scribit, sed e contrario ad nuptias Cadmi et Harmoniæ, Jasionis fororis, ait Δήμητραν Ἰασίῳ ἐράδιδεσαν τὸν κάρπον τῷ σίτου δωρησάδαι. Hisce fabulis relatis, postea hæc verba notatu digna adjicit, τὸ δὲ ἀληθές, τὸ τῷ σίτου πλοῦτον δωρηθέντα ἐν τῷ τῆς Ἀρμονίας γάμῳ διὰ τὴν συνουσίαν τοῦ Ἰασίῳ. Hisce sacris institutis, in insula Dardanus primus externos initiasse dicitur, πρῶτος ξένους μυσῆσαι, unde major celebritas mysteriis facta. (Diod. Sic. l. v. t. i. p. 370. *Edit. Wesseling.*) Lycophron in Alexandra Dardani meminit, ver. 77.

Ζήρινον ἄντρον τῆς κυνοφανοῦς θεᾶς

Λιπῶν, ἐρυμνὸν κτίσμα Κυρδάντων, Σάον.

Hinc Deam esse, secundum Lycophronem, Proserpinam, vel Deam Triviam, manifestum est. Eustathius enim ad Dionys. ver. 524. hæc verba ad Samothraciam spectare putat. Dionysius ipse hanc insulam appellat,

Θρηκίη τε Σάμος, Κορυδάντιον ἄστυ.

Herodotus, in Euterpe c. 51. Cabeirorum orgia a Pelasgis deducit, ut quisque initiatus (ait) bene novit, τὴν γὰρ Σαμοθράκην οἰκεῖν πρότερον Πελασγοὶ οὗτοι, οἱ περὶ Ἀθηναίοισι σύνοικοι ἐγένοντο. Ab Ægypto esse introducta plane negat. Antiquitatem horum sacrorum Diodorus probat, διὸ καὶ τῷ ἀρχαίων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων ἐπιφανέστατος (scilicet Jasiona, Dioscuros, Herculem, &c.) πεφιλομένη· δαι μεταλαβεῖν τῶν τελετῶν. (l. v. p. 370. *Edit. Wesseling.*) Aliud est argumentum, quod in sacris multa vestigia antiquæ linguæ adusque Diodori tempus duraverant. Incolæ enim prisca propria dialectum habuerunt, παλαιὰν ἰδίαν διάλεκτον. Tot inter obscura si quid conjicere liceat, malim Curetes Phœnicia expulsos, sub Cadmo, aliisque ducibus, Samothraciam delegisse, ut melius eorum sacra tuerentur. Si prisca Samothracæ artem colendi agros a Curetibus didicerant, hoc saltem fabulam explicat, qua Ceres ad nuptias Cadmi fruges huic insulae dedisse fertur. Qualiacunque erant mysteria, Diodorus scribit initiatos γινέσθαι εὐσεβεσέερας, καὶ δικαιοῦρας, καὶ κατὰ πάντα βελτίονας. *Idem.*

8. ἡ ἐν Θράκῃ χερρόνησος] Thracica Chersonesus, regio fertilissima, habet ad isthmum urbem Cardiam, cui, secundum Scylacem, emporium est Κόβερος. Cardia fuit Milesiorum et Clazomeniorum colonia, postea Miltiades Atticus eam arripuit. Lysimachiam in mediterraneis Lysimachus condidit, quæ in Scylacis sæculo nomen τῆς Ἀγόρας habuisse videtur. Pactyam urbem ad Propontidem Miltiades condidit. De latitudine isthmi Scylax cum Strabone convenit. Hodie *Hexamili* appellatur. Ad longitudinem isthmi quod spectat, maxima est, juxta Scylacem, a Cardia ad Elæunta, quæ stad. 400 æquat. Urbes in Chersoneso sunt ad sinum Melanem Cardia, Ide, Pæon, Alopeconnesus, Araplus, Elæus. Ab Elæunte ad Pactyam, Sextus, Crithote, Pactya. Hæc nomina a Scylace et Scymno colliguntur. De Sesto vide Strabonem, l. xlii. *Idem.*

S Y N O P S I S

LIBRI OCTAVI.

GRÆCIAM incipit hoc libro describere: agitque de his. De universa Græcia, et antiquis ejus populis. De PELOPONNESO, principe Græciæ parte. De partibus Peloponnesi maritimis quinque: Elide, Messenia, Laconica, et Argis, Achaia. De Arcadia, quæ una provincia in mediterraneis, totiusque Peloponnesi medio, est sita.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER OCTAVUS.

JAM cum, sumpto ab occiduis Europæ partibus initio, quidquid et extero et interno continetur mari peragraverimus, barbarasque etiam omnes quas ea complectitur gentes usque ad Tanain, et Græciam: nec non exiguam Macedoniæ partem: porro nunc reliquam Græciæ descriptionem expediemus. Hanc primus omnium Homerus tractavit: post eum plures alii: quorum quidam seorsim de portibus, circumnavigationibus, aut

ΕΠΕΙ δ' ὀπίοντες ἀπὸ πάντων τῆς Εὐρώπης ἑσπερίων μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ ἀφίχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτὸς, τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωδύσαντες πάντα ἐν αὐτῇ μέχρι τῆς Ταναΐδος, καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ πολλοῦ μέρους τῆς Μακεδονίας ἀποδύσασμεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας. Ἀπὲρ Ὀμηροῦ μὲν ὡρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους ἐπραγματεύσαντο· οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας, ἢ περίπλους, ἢ

^a Ἐπεὶ δ' ὀπίοντες &c., ad usque τῆς Μακεδονίας inclusive, deerant Med. 1. addita sunt deinde in marg. ab alia manu. ^b ἔσο-

1. Græciam nunc tempus est describere: non omnem quidem; sed eam tantum, quæ Græcorum, qui alibi sunt, matrix jure potest nuncupari: sane enim si Græciæ nomine omnis regio intelligeretur, quam Græci homines obtinebant, non hic tantum Europæ angulus, sed Asiæ quoque minoris magna pars, itemque in Africa tota Cyrenaica, atque alii multi orbis terrarum tractus hoc nomine essent afficiendi. Atque hoc cum omnibus sit πρόδηλον et perspicuum, video tamen doctis quibusdam viris et de Geographia bene meritis esse subobscurum. Sed ad Græciam nostram redeamus. Hanc reliqui Geographi dividunt in Achaiam et Peloponnesum: et Achaiæ quidem nomine intelligi volunt, πᾶσαν τὴν ἐκτὸς Πελοποννήσου Ἑλλάδα. Strabo vero novam quandam viam maluit insistere, ac varias in peninsulas partiri: qua de re quid sentiamus suo loco aperiemus. Porro harum peninsularum omnium prima et simplicissima est Pelo-

ponnesus, quam ideo primam isto libro describit: Ptolemæus contra, Achaiam prius, deinde Peloponnesum exponit. Casaub.

5. οὐ πολὺ] Ante εὐ πολὺ insererem καί. Notum est multas Illyricas, Epiroticas, etiamque Thracicas partes ad Macedoniam referri solitas, neque ignoratur causa. Xyland.

Ibid. εὐ πολὺ] Fortasse legendum, ἡ Ἑλλάδος καὶ πολλοῦ μέρους τὴν Μακεδονίαν. Macedoniam enim descripserat Geographus libro superiore: quæ tamen si Græciæ pars censenda est, cur hic dicatur ejus εὐ πολὺ μέρος, equidem non video: ac malim legere, τὸ πολλὸν μέρος. Verum nihil affirmo. Fortasse etiam defendi lectio vulgaris potest, ut sit sensus, descriptum esse de Græcia, quantum occupant Macedones: est autem ea pars Macedoniæ parva. Casaub.

Ibid.] Casauboni emendationem valde probo. F.

περίοδος γῆς, ἢ πὶ τοῖς τὸν ἄλλο ὀπιγράψαντες, ἐν οἷς καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται· οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἰστορίας γραφῇ χρεῖς ἀποδείξαντες, πλὴν τῆς ἡπειρώαν τοπογραφίαν, καθάπερ Ἐφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος· ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν ἁ τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν προσελάβοντο τινα τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσειδώνιος καὶ Ἱππάρχος. Τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων, εὐδαιμόνεια· τὰ δ' Ὀμήρου σκέψας δέτα καὶ κριτικῆς, ποιητικῶς λεγόντος, καὶ ἔτι τὰ νῦν, ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα, ὧν ὁ χρόνος ἡμαῖρά γε τὰ πολλά. Ὡς δ' οὖν δυνατὸν ἐλχρηστεόν, ἀρξάμενοις ἀφ' ὧν περ ἀπελίπομεν.

Ἐτελεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπέρας, καὶ τῶν ἄρκτων, εἰς τὰς ἡπειρωτικὰς ἔθνη, καὶ τὰ τῆς Ἰλλυριῶν· ἀπὸ δ' ἔτι εἰς τὰς τῆς Μακεδονίας, μέχρι Βυζαντίου. Μετὰ μὲν οὖν τῶν ἡπειρώων, καὶ τῶν Ἰλλυριῶν, τῶν Ἑλλήνων Ἀχαρνᾶνες εἰσι, καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζολοὶ· περὶ δὲ τέτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοί· τέτοις δ' ἀντίπορδος ἢ Πελοπόννησος, ἀπολαμβάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, καὶ σχηματίζουσα τε τῆτον, καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μὲν δὲ Μακεδονίαν, Θεσσαλοὶ μέχρι Μαλιέων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ αὐτῶν τῶν ἐντὸς· ἐπὶ τέτοις μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γένηνται· τὰ δ' ἀνωτάτω ποταῦτα, ὅσας καὶ ἀφελέκτες παρελήφαμεν ταῖς Ἑλληνίδας· τέτων δ' αὐτῶν πεσάρων ἑσῶν, τὴν μὲν Ἰάδρα τῇ παλαιᾷ Ἀττικῇ τὴν αὐτὴν φασιν, καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλεῖντο οἱ τότε Ἀθηνοὶ, καὶ ἐκείθεν εἰσι οἱ πλὴν Ἀσίαν ἐποικίσαντες Ἴωνες, καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγόμενῃ γλώττῃ Ἰάδι· πλὴν δὲ Δωρίδα, τῇ Αἰολίδι πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς ἰσθμοῦ, πλὴν Ἀθιναίων καὶ Μεγαρέων, καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων, καὶ νῦν ἐπὶ Αἰολεῖς καλεῖνται· καὶ τῶν Δωριέων τῶν ὀλίγων ὄντων, καὶ τραχυτάτην οἰκῶντας χώραν, ἐκὸς ἐπὶ τῷ ἀνεπιμικτῷ ὄρει πρὸς τὴν γλῶτταν, καὶ τὰ ἄλλα

terrestri circuitu, aliove confimili argumento suum opus inscripserunt, in quo Græcanicarum etiam rerum expositio ineffect: alii in communi historiæ enarratione seorsim continentis terræ partium inferuerunt demonstrationem, ut Ephorus et Polybius: fuerunt etiam, qui tractandis rerum naturalium causis, rebusque mathematicis, quædam id genus adsciverunt, ut Posidonius, et Hipparchus. At cæterorum quidem de scriptis facile est pronunciare: Homericæ censoriam desiderant dijudicationem, cum poetice auctor loquutus sit, et non nostræ memoriæ, sed vetusta denotaverit, quorum pleraque tempus obscuravit. Tamen pro viribus nostris eorum suscipienda est nobis explicatio oris ab his ipsis, in quæ nostra defuit oratio.

Defuit autem ab occasu et septentrionibus progressa in gentes Epiroticas et Illyricas: ab oriente, in Macedones usque ad Byzantium. Ergo post Epirotas et Illyrios in Græcia sunt Acarnanes, Ætoli, Locri Ozolæ, Phocensesque præterea, et Bœoti: quibus in altero mari opponitur Peloponnesus, finum complectens qui est in medio Corinthiacum, eumque formans ipsa, vicissimque ab eo figuram accipiens. Post Macedoniam Thessali sunt usque ad Malientes, et alios qui extra atque intra isthmum accolunt. Multæ autem cum sint gentes Græciæ, præcipuæ tot sunt, quot et sermonis Græci varietates, seu dialecti: nimirum quatuor. De his Ionicam cum antiqua Attica eandem esse dicimus: nam et Ionum nomen gefferunt prisca Attici, et inde sunt orti qui colonias in Asiam deduxerunt Iones, ac ea usi lingua quam Ionicam nunc appellamus. Dorica etiam eadem est quæ Æolica. Omnes enim Græci, qui extra isthmum degunt, Atheniensibus, Megarensibus, et Dorien-sibus, qui circa Parnassum sunt, exceptis, hodieque Æolenses dicuntur: ac probabile est Dorien-ses, cum pauci essent ac solum asperrimum cole- rent, eo quod aliis non permiscerentur, linguam

^a τὸν φυσικὸν τόπον Med. 2. Eton. et ex correct. Med. 1. ^b προσελάβον Med. 1. 2. προσελάβον τινα καὶ τῆς Efc. Mosc. ^c Ποσειδώνιος τε Par. 1. 2. Med. 2. Efc. ^d εὐδαιμόνεια Efc. Par. 2. Eton. Efc. Mosc. ^e ποιητικῶς τε Med. 1. ^f τὰ ἀρχαῖα Med. 1. 2. ^g δυνατὸν deerat Med. 2. add. postea. ^h ἀρξάμενοις &c, aduſque μέχρι Βυζαντίου inclusive, defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. ab alia manu. ⁱ μετὰ δὲ τὰς Med. 1. ^k deest οἱ Med. 2. ^l τὴν deest Med. 1. 2. ^m ἐπὶ ἢ Par. 1. 2. Eton. Efc. ⁿ περὶ καὶ τέτων Efc. ^o τὴν M... Med. 2. ^p Μαλιέων Par. 2. Eton. Efc. sed Par. 2. habet Μηλιέων supra scriptum. ^q ἐπιδουομένῃ Par. 2. ἐπὶ δύσμι πολ- κα Efc. ἰδίᾳ μὲν ἔν, a prima manu, Gron. et ex correct. Med. 1. 2. ἰδίᾳ est seorsim, separatim. Gronov. ^r ὅσας Par. 1. Med. 1. 2. sed Par. 1. habet ὅσας supra, alia manu. ^s καὶ τὴν μὲν ex correct. Med. 1. 2. ^t Prior interpres legisse videtur, ἐποικίσαντες. Marg. Caf. ^u τὸν deest Med. 1. 2. ^x Παρνασσὸν Par. 1. 2. Med. 1. 2.

5. φυσικὸν τόπον] Legendum esse, τόπον, et vett. codices docent, et ex iis possumus intelligere, quæ de hac voce olim ad Laërtii Chrysippum annotavimus. Nam apud Stoicos hæc passim occurrunt, ὁ φυσικὸς τόπος, ὁ μαθηματικὸς, ὁ λογικὸς: quæ etiam sæpe apud Strabonem legas. Thucydides, ἐν τῇ περὶ τῆς ταυρίας, non dissimili modo vocem χωρίον usurpat. Casaub.

6. προσελάβοντο] Bene scripti, προσελάβοντο. Idem. 23. ἐπὶ τέτοις] Scripti habent, ἰδίᾳ μὲν ἔν: fortasse, ἡδὴ. Idem. 24. τὰ δ' ἀνωτάτω] Philosophicum loquendi genus. Sic Laërtius in Platone, τῶν δὲ λόγων τὴν Πλατωνικὴν δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακ- τήρες, hæc est partitio quam vocant ἄκραν et ἀνωτάτην. Auden- tius dixit Dionysius Halicarnass. Idem.

26. τέτων δ'] Docet quatuor illas dialectos Græciæ vulgo notissimas, posse ad duas referri. Ionica enim, inquit, ex Attica orta est. Dorica autem non est alia quam antiqua et incorrupta Æolis. Pindarus sane, quem Dorice scripsisse constat, Æolice se scribere dicit, ut Ode prima Olymp. pag. 13. Edit. P. Stephan. 1599.

ἐμὲ δὲ στεφανῶσαι
Κεῖνον ἱππικὸν νόμον,
Αἰολικὴν μόλπᾶν,
Χρῆ. —

Me autem coronare
Illum equestri lege,
Æolico cantu, oportet. Idem.

27. καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλεῖτο] Bryantius in Mythol. (t. iii. p. 378.) observat, quod Strabo infra in libro sequenti habet, ἡ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰας ἐκαλεῖτο. Hæc nomina esse ab initio diversa putat. Ἰας antiquum fuit nomen, quod a Javane deducitur. Ἰωνία a colonia Asiatica, postea introducta, dicta fuit. Schol. in Aristoph. Acharn. ver. 106. habet, πάντας τὰς Ἑλλήνας Ἰάδας οἱ βάρ- βαροι ἐκάλεον. Alia profert testimonia, de quibus doctiores judi- cent. Herodotus scribit Ionas Asiaticos habuisse τέσσαρας γλώττας χαρακτῆρας, quatuor linguæ characteras, id est, idiomata, unum solum habituros, (ait recte Bochartus) si fuissent ex una ci- vitate profecti. (Can. l. iii. c. 3.) F.

35. παρατρέψω] Lego, μὴ παρατρέψω. Sensus est, verifi- mile esse Dorien-ses, terram asperam incolentes, et ad quos mi- nus alii commearent, linguam suam et instituta non facile cor- rumpisse alterius commixtione, quod reliqui Æoles fecisse viden- tur. Casaub.

Ibid. τὰ ἄλλα ἔθνη] Libri veteres, ἔθνη, quod probo. In iis- dem legitur, πρὸς τὸ μὴ ὁμογενεῖς, recte. Idem.

suam retinuisse, ad ejus societatem alios quoque cognatos suos populos pertraxisse. Quod idem Atheniensibus quoque usu venit, qui cum agrum tenerent tenuem atque asperum, a nemine sunt oppugnati, sed pro indigenis habiti: cum (ut ait Thucydides) nemo eos pelleret, neque ipsorum quisquam agrum affectaret: hæc igitur, ut apparet, causa fuit, cur quanquam exigua, gens tamen essent peculiaris, et suo fermone uterentur. Cum autem Æolica gens extra isthmum invaluisset, etiam qui intra isthmum erant, olim Æoles fuerunt, deinde mixti sunt, cum Iones ex Attica profecti litus obtinerent, et ab Heraclidis Dorienfes reducerentur, qui et Megaram, et multas in Peloponneso urbes condiderunt. Iones quidem mox ab Achæis expulsi sunt, Æolica gente: et reliquæ fuere in Peloponneso nationes duæ, Æolica atque Dorica. Quibus itaque minus fuit cum Dorienfibus commercii, ut Arcadibus et Eleis, quorum illi prorsus montani fuerunt, neque sub sortem venerunt, hi sacri Jovi Olympio crediti, seorsim in pace diu vixerunt, maxime quia et genere Æolici essent, et exercitum recepissent qui sub reditum Heraclidarum cum Oxylo venerant: hi Æolico utebantur fermone: reliqui mixtum ex utraque dialecto fermone usurpabant, alii magis, alii minus, ad Æolicam accedentes. Ac fere etiamnum urbium aliæ aliter loquuntur: videntur autem Dorice loqui omnes, ob Dorienfium eminentiam. Tot igitur sunt Græcorum gentes, hocque modo eorum a nobis adumbrata distinctio. Proinde singulas ordine convenienti prosequamur.

Initium Græciæ ab occiduis partibus constituit Acarnaniam Ephorus, quæ prima Epiroticas attingat nationes. Sed quemadmodum ille oram maritimam pro mensura usurpavit, indeque initium duxit, quod existimaret ad locorum descriptionem principem esse maris operam: (alioqui enim licebat a partibus Macedoniam ac Thessaliam attingere.)

^a ἔθνη πρὸς τὸ ^b μὴ ὁμογενεῖς, ὁμογενεῖς πρῶτον ὄντας· ^c τὸ δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, ^d λεπτόγονόν τε καὶ τραχεῖαν οἰκόντας· χώραν ὑπορρήτας ^e μὲν εἶναι, ^f καὶ αὐτόχθονας νομιζόμεναι· ἀλλ' ὅτε φησὶν ὁ Θουκυδίδης, καλέχοντας ^g αὐτὴν αἰεὶ μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτὰς, μηδ' ὀπίδυμέντος ἔχειν ^h τὴν ἐκείνων· τὸ τοίνυν αὐτὸ καὶ τῷ ἐπερογλώτῃ καὶ τῷ ἐπερεθνῆς αἵπον, ὡς εἰκός, ὑπῆρξε, καὶ περ ὀλίγοις εἴσιν. Οὕτω δὲ τῷ Αἰολικῷ ⁱ ἔθνεος ὀπικράτουντες ἐν τοῖς ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρῶτον ἦσαν, εἴτ' ἐμίχθησαν, Ἰώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀπικῆς τῆς Αἰγιαλὸν κατασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τὰς Δωριέας ^j κατασχόντων, ὑφ' ὧν τὰ ^k τῷ Μεγάρῳ ^l ἀκίδη, καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. Οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ^m ἔπεισον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν, Αἰολικῷ ἔθνεος· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό, τῷ Αἰολικῷ, καὶ τὸ ⁿ Δωρικόν. Ὅσοι μὲν οὖν ἦσαν τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο, καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἡλείοις, τοῖς μὲν ὀρεινοῖς τελέως οὖσι, καὶ ^o οὖν ^p ἐμπεπληκόσιν εἰς τὴν κλῆρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τῷ Ὀλυμπίῳ Διὶ, καὶ καθ' αὐτὰς εἰρήνην ἀγασσιν πολλὸν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τῷ Αἰολικῷ γένους οὖσι, καὶ ^q δεδεγμένοις τῷ Ὀξύλῳ συγκατελθούσαν ^r στρατὸν αὐτῇ τῇ τῶν Ἡρακλειδῶν ἀρχῇ, οὗτοι ^s Αἰολιστὶ ^t διηλέχθησαν· οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ πινὶ ἐχρήσαντο ^u ἔξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μάλλον, οἱ δ' ἦσαν Αἰολιστῆς· σχεδὸν δ' ἐπὶ καὶ νῦν καὶ πόλεις, ἄλλοι ἄλλως ἀναλέγουσιν· δοκοῦσι δὲ Δωρίζειν ἅπαντες· ἀλλ' ὅτε τὴν συμβᾶσαν ὀπικράτειαν· ^v τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη, καὶ οὕτως ὡς τύπῳ εἰπεῖν ἀφορισμένα. Λέγωμεν δὴ ἰδίᾳ ἀναλαβόντες ὃν χρόνον τῷ τῷ τάξει αὐτῶν.

^w Ἐφορός μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος ^x τῇ Ἀχαρνῶν φησὶν ὑπὸ τῆς ἑσπερίων μερῶν· ταύτην γὰρ συνᾶπτεν πρῶτον τοῖς Ἡπειρωτικοῖς ἔθνεσιν· ἄλλ' ὥστε οὗτος, τῇ παραλίᾳ ^y χρώμενος μέγιστον, ἐντυθεῖται τῷ ἀρχὴν, ἡγεμονικὸν τι τῷ θαλάσῳ κείνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχάρεται ^z καὶ τῷ Μακεδόνων, καὶ Θεσσαλῶν, ^a τῷ ἀρχὴν ὑποφαί-

^a Vulgo, ἔθνη. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^b μὴ deest Med. 2. ^c τοῦτο δὲ Eton. Mosc. ^d Vetus hæc lectio. Vulgo, λεπτήν τε. Marg. Cas. λεπτόγονον καὶ Par. 1. 2. λεπτήν γε Med. 1. 2. Bre. λεπτόγονον καὶ Esc. ^e μὲν deest Med. 1. 2. ^f διὰ τοῦτο καὶ αὐτόχθονας νομιζόμεναι Par. 1. Med. 1. 2. ^g τὴν ἐκείνων Esc. ^h MSS. πλῆθος. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. ⁱ κατασχόντων ex correct. Med. 2. ^k τὴν deest Par. 1. ^l ἀκίδησαν Med. 2. ^m τῇ deest Med. 1. 2. Esc. ⁿ Vulgo, Δωριέων. Vett. q. Δωριῶν. Marg. Cas. Δωριέων Med. 1. 2. sed in marg. Med. 1. legitur Δωρικόν. Δωριῶν Bre. ^o τοῖς deest Med. 1. 2. ^p Vulgo, ἐμπεπληκόσιν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^q Vett. lib. δεδεγμένοις. Marg. Cas. sic Bre. ^r στρατὸν Med. 1. ^s διηλέχθησαν Par. 1. Med. 1. διηλέχθησαν Par. 2. Esc. ^t τοιαῦτα &c, adusque αὐτῶν, desunt Bre. ^u οὖν deest Med. 1. 2. ^v Ἀχαρνῶν Esc. ^y μέγιστον χρώμενος Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^z ποιῶσιν Med. 2. ^a κατ' αὐτὴν Med. 2. ^b MSS. γῆν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. sed Par. 2. post γῆν habet punctum.

1. ὁμογενεῖς πρῶτον] Οἱ Δωριεῖς, τοῖς Αἰολεῦσι. Casaub.

2. λεπτόγονόν τε] Vetus lectio, λεπτόγονον καὶ τραχεῖαν, recte. Sic enim Thucydides, quem citat. Idem.

4. φησὶν ὁ Θουκυδίδης] Thucydides, l. i. cap. 2. ait agrum Atticum, quia esset λεπτόγονος, seditionibus minus fuisse obnoxium, ideoque ab iisdem hominibus semper fuisse habitatum: τὴν γοῦν Ἀπικὴν, διὰ τὸ λεπτόγονον ἀσασίας οὖσαν, ἀνδρωποὶ ἦσαν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. i. e. Atticam a vetustissimis usque temporibus, propter agri tenuitatem seditionum immunem, (et pacatam) iidem homines semper incoluerunt. Idem.

11. τὸν Αἰγιαλὸν κατασχόντων] Male vertunt, litus, quum debuissent Ægialum dicere. Sic enim olim vocata est, quæ postea Achaia. Vide infra. Idem.

15. Αἰολικῷ ἔθνεος] Scripti, πλῆθος. Idem.

23. Ὀξύλῳ] Historia extat infra, hoc eodem libro, ubi de Elide. Idem.

24. οὗτοι Αἰολιστὶ διηλέχθησαν] Scilicet Arcades et Elei. Arcades, Evandro rege, Latium tenuerunt, et exinde forsan Latina lingua Æolica dialecto simillima fuit. De Græcis dialectis plurima sunt scripta; vix autem ex Thucydide et Herodoto iudicandum est Ionicam et Atticam dialectum ab origine eadem fuisse. Hoc autem a moribus singulorum accidere posset. Attica enim oratores optimos, Ionia Asiatica poetas plurimos produxit. Ergo hæc ad poetice, illa ad rhetoricen fuit accommodatior. F.

33. τὴν Ἀχαρνῶν] Ptolemæo Acarnania in Epiro est: Epirus autem omnis extra Græciam. Casaub.

37. ἡγεμονικόν] Notum illud e libro secundo, ἡ θάλασσα γεωγραφικῶς τὰ πλεῖστα. Idem.

νεῖται τῆς Ἑλλάδος· ἔτι καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκο-
λαθεῖν τῇ φύσει τῶν τόπων, ^aσύμβολον ποιεῖσθαι τὴν
θάλασσαν. Αὕτη δ' ἐκ τῆς Σικελικῆς πελάγους ^bπρο-
πεσῆσα, τῇ μὲν ἀναχέεται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλ-
πον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον μεγάλην τὴν Πελο-
πόννησον, ἰσθμῷ τενὼ κλειομένην· ἐπὶ δὲ ταῦτα δύο
μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλάδος, τὸ, τε ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ
τὸ ἐκτὸς Πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τῆς Πηνειῆς ^cπο-
ταμῆς· ^dτῆτο δ' ἐπὶ τὸ Θετταλικόν· ἐπὶ δ' ^eκαὶ μείζον καὶ
ὑπερφανεστερον τὸ ἐντὸς ἰσθμοῦ· σχεδὸν δὲ π, καὶ ἀκρὲς-
πολὶς ἐστὶν ἡ Πελοπόννησος ^fσυμπάσης τῆς Ἑλλάδος·
χωρεῖς γὰρ τῆς λαμπρότητος, καὶ δυνάμεως τῆς ἐνοικησάν-
των ἐθνῶν, αὕτη ἡ τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει ^gτὴν ἡε-
μονίαν ταύτην· κόλποις ^hγὰρ καὶ ἀκραῖς πολλαῖς, καὶ
ⁱτοῖς σημειωθεῖσιν χερρόνησοις μεγάλαις ^kἀγροπε-
ποικιλμένην ἐκ διαδοχῆς ἑτέρα τῇ ἑτέραν ἔχει. Ἐπὶ
δὲ τῇ μὲν τῶν χερρόνησων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ
κλειομένη πεσαράκοντα σταδίων· δευτέρα δὲ ἡ καὶ
ταύτην περιέχουσα· ἥς ἰσθμός ἐστιν ὁ ἐκ ^lΠαγῶν τῆς
^mΜεγαρικῶν, εἰς Νίσαιαν τὸ Μεγαρέων ὄπτιναιον, ὑπερ-
βολῇ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι ἀπὸ θαλάσσης ὅπτι θά-
λασσαν· τρίτη δ' ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα, ἥς ἰσθ-
μός ⁿἀπὸ μυχῆς τῆς Ὀκρεαίας κόλπου, μέχρι Θερ-
μοπυλῶν· ἡ δ' ^pὀπτιναιὴ [εὐθεῖα] γραμμὴ, ὅσον
πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν μὲν Βοιωτίαν ἅπασαν
ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τῇ δ' ^qΦωκίδα τέμνουσα λοξὴν
καὶ τὰς Ἐπικνημιδίδας· τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τῆς Ἀμ-
βρακικοῦ κόλπου, ^rἀπὸ τῆς Οἰτίας καὶ τῆς Τραχινίας
εἰς τὴν ^sΜαλιακὸν κόλπον· καθήκοντα ἔχουσα τὸ ἰσθ-
μὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα στα-
δίων· πλείονων δ' ἡ χιλίων ἄλλος ἐστὶν, ἀπὸ τοῦ
αὐτοῦ κόλπου τῆς Ἀμβρακικῆς ἀπὸ Θετταλῶν καὶ Μα-
κεδόνων εἰς τὸν Θερμαῖον δῆκων μυχόν. Τπαγορεύει

gentibus Græciæ initium arcessere) ita et par est
naturam locorum subsequentes, mari tanquam no-
ta uti. Ergo mare a pelago Siculo allabens parte
fui quadam in sinum Corinthiacum effundit se,
5 quadam Peloponnesum includit, magnam penin-
sulam, angustoque collo continenti annexam. Sunt
igitur duo Græciæ maximi complexus, id quod est
intra isthmum, et quod est extra a Pylis usque ad
Penei ostia: id est Theffalia. Sed ea pars, quæ in-
tra isthmum continetur, major est atque illustrior:
adeoque arx quodammodo totius Græciæ est Pello-
ponnesus. Nam ut omittam inhabitantium gentium
splendorem atque potentiam, ipse locorum positus
principatum ei arrogat: sinubus enim, et promon-
10 toriis, insignibusque apprime peninsulis ita est va-
riata ac distincta, ut una alteram identidem exci-
piat. Prima peninsula est Peloponnesus, isthmo
clausa stadiorum xl. Altera est hanc continens,
cujus isthmus a Pagis Megaricæ regionis Nisæam
20 usque Megarensium navale, a mari ad mare tran-
situ cxx. stadiorum. Tertia hanc quoque continet,
cujus isthmus ab intimo Crissæi sinus recessu ad
Thermopylas est: intelligiturque recta linea circi-
ter quingentorum et octo stadiorum, omnem intus
25 includens Bœotiam, Phocidemque et Epicnemidios
per obliquum secans. Quartæ isthmus ab Ambra-
cio sinu per Oetam et Trachiniam in Maliacum si-
num per Thermopylas porrigitur, octingentorum fe-
re stadiorum longitudine. Alius est mille stadiorum
longitudinem superans, ab eodem Ambracio sinu
per Theffaliam et Macedoniam in Thermæi sinus
recessum tendens. Hic peninsularum successus or-

^a σύμβολον Par. 1. 2. ^b προσπεσῆσα Efc. ^c ποταμὸς deest Med. 1. 2. Eton. Efc. ^d καὶ τοῦτο Efc. ^e καὶ deest Eton. ^f μείζω
Par. 2. Efc. Mosc. ^g τῆς συμπάσης Med. 1. 2. ^h τὴν Efc. ⁱ ταῖς Med. 2. Efc. ^k ἀγροπεποικιλμένων Par. 1. 2. Eton. Efc.
^l πάντων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^m Μεγικῶν ex correct. Med. 1. ⁿ ἀπὸ τῆς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^o Κρεαίας Par. 1.
^p δ' deest Par. 1. 2. Eton. Efc. ^q διὰ τῆς O... desunt Efc. ^r Μαλιακὸν Efc. ^s Vox καθήκοντα punctis notatur in Par. 1.
tanquam suspecta, et καθήκοντα supra scribitur: recte. V.

8. Πυλῶν.] Sic habet Aldina editio, et ita legens prior
interpres deceptus est, dum putaret vocem ἐκτὸς ad dictionem Πυ-
λῶν pertinere: quod ratione carere vidit Xylander. Verum quod
putavit idem locum sanari posse, inserta ἀπὸ præpositione, id
vero ego non concoquo. Itaque locum ita reliqui ut erat in Al-
dina editione: cum præsertim nihil juvarent libri scripti. Quid
si legamus, μέχρι Πυλῶν καὶ τῆς ἐκβολῆς τῆς Πηνειῆς? Casaub.

Ibid.] Casauboni emendationem probō. F.

15. χερρόνησοις μέλαις διαπεποικιλμένη.] Malim, διαπεποικιλμένη.
Nova autem est et plane morosa hæc Græciæ describendæ ra-
tio: quam equidem probare admodum nequeo. Ego enim non
video quid Strabonem moverit ut peninsulas appellaret eas re-
giones, quæ mari non sunt cinctæ: nisi quis fortasse putet om-
nem regionem, quam duo alluant maria, posse ita appellari.
Sic dicemus Galliam esse peninsulam: quod nemo, opinor, pro-
baverit. Si quis autem me roget quid Strabonem impulerit ut
hanc rationem iniret: respondebo, videri eum ubique retinere
voluisse illud de quo paulo ante, ἡ δαλασσα γεωγραφεῖ τὸ πλεῖστον:
quod alia ratione non poterat usurpare, quam ista. Casaub.

19. ἐκ Παγῶν.] Sane multa sunt quæ non satis commode ha-
bere videntur: sed quæ attingere nolui, cum non ita urgeret
necessitas, et molestum foret omnia persequi. Hic autem fœ-
dum erat mendum, πάντων τῶν Μεγαρικῶν, quod interpretem fe-
sellit. Esse autem legendum Παγῶν liquet: nam tametsi Pagas
Plinius Bœotiae tribuit, tamen proflire inde cervicem Pelopon-
nesi addit. l. iv. c. 3. Megaricæ etiam Pausanias in Atticis, ac
Plutarchus in Pericle, Pagas has ipsas adscribit, ubi in Græco
mendose Πηγάς est pro Παγάς. Sed et infra, hoc ipso in libro,
in Corinthi descriptione Παγὰς τῆς Μεγαρίδος invenies. Meminit

et Thucydides libro primo, et alibi, ubi valla impegit: et
Ptolemæus, l. iii. c. 15. in tabula Europæ x. Urbs est ad Corin-
thiacum sinum. Paulo ante τὸ ἐκτὸς ἀπὸ Πυλῶν &c. ἀπὸ cur in-
feruerim non est obscurum. Xylander.

Ibid.] Pagæ, oppidum ad mare Alcyonium, quod pars est si-
nus Corinthiaci. D'Anvillii mensura cum Strabone congruit. F.

23. ἀπὸ μυχῆς τῆς Κρεαίας κόλπου, ab intimo Crissæi sinus.] Ex
sequentibus patet per Crissæum sinum non intelligi debere totum
illud mare, quod supra vocavit Corinthiacum sinum, cuius ex-
tremum posuit paucis supra lineis ad Pagas Megaricas, et illi
est totius sinus Corinthiaci μυχὸς, recessus intimus; sed peculia-
rem sinum minorem, qui pars est totius illius majoris, quem
prope Crissam se in Phocidem insinuare conjicio, et quædam
neoterica tabulæ eum ita depingunt. Palmer.

Ibid.] Sinus Crissæi intimum recessum esse ad urbem Cris-
sam manifestum est; si enim a Pagis Megarensibus ad Ther-
mopylas lineam rectam ducas, ea nec Bœotiam totam intus in-
cludit, nec Phocidam secat. Ad magnitudinem Crissæi sinus quod
spectat, Strabo in alio loco longissime ad usque Sicyoniam eum
protendit. Vide lib. viii. Nomen generale tamen est sinus Co-
rinthiacus. Distantia autem non convenit, vix enim 300 stad.
excedit. F.

28. διὰ τῆς Οἰτίας καὶ τῆς Τραχινίας.] Mensura per Oetam ac
Trachinias fere 800 stad. attingit, linea autem recta ab Am-
bracio sinu ad Thermopylas ducta neutram tangit. Idem.

31. πλείονων δ' ἡ χιλίων ἄλλος.] Hæc mensuratio 1000 stad. ab
Ambracii sinus recessu ad usque flumen Axium in intimo Ther-
mæi sinus recessu protenditur. Idem.

dinem nobis præscribit minime ineptum: incipiamus autem a minima, eademque illustrissima.

Forma Peloponnesi folio platani similis est, longitudine ac latitudine propemodum æqualibus, stadiorum circiter mille et cccc. scilicet ab occidente versus orientem a Chelonata per Olympiam et Megalopolitidem ad isthmum: a meridie autem versus septentriones a Malea per Arcadiam ad Ægium. Ambitus est, siquidem finus non intres, iv. millia stadiorum, Polybio auctore: Artemidorus cccc. adjicit: fin vero finus intres, v. millia et sexcenta, et amplius. Isthmum, qua naves per fulcum quendam terra ab uno mari ad alterum traducuntur, stadiorum esse l. dictum est. Hujus peninsulæ partem occidentalem tenent Elei ac Messenii, et Siculo mari alluuntur: sed et utrinque in alteram oram porriguntur hi: nam Elis versus septentrionem flectitur et initium Corinthiaci finus usque ad Araxum promontorium: cui in maris opponuntur altera parte Acarnania et ante eam sitæ insulæ, Zacynthus, Cephallenia, Ithaca, atque Echinades, quarum una est etiam Dulichium. Messeniæ major pars versus austrum patet ac mare Africum, usque ad Thyrides Tænaro vicinas. Deinceps post Elidem Achæorum incolit gens, septentrioni obversa, et propter Corinthiacum finum usque ad Sicyoniam porrecta.

ἢ πῶς τὰ ξιν ἐφάλην ἢ τὴν χερρόνησον διαδοχή· δὲ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἀρχαίας, ἢ ὡς ἐπιφανεστάτης. Ἐπὶ τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰσὶν ἑκατὸν φύλλα πλατάνου τὸ σχῆμα, ἴση δὲ σχεδὸν πλεονέκτης μήκος καὶ κατὰ πλάτος, ὅσον χιλίων καὶ τεσσαρακοσίων σταδίων· τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἐσπερίας ὅτι τὴν ἑω, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Χελωνάλα δὲ Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίδος ὅτι τὴν ἰσθμόν· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς νότις πρὸς τὴν ἀρκτον, ὅ ἐστι τὸ ἀπὸ Μαλεῶν δὲ Ἀρχαίας εἰς Αἴγιον· 10 ἢ τὴν περὶ Ἰσθμόν· μὴ κατακολλήσονται, τετρακισχίλιον σταδίων, ὡς Πολύβιος· Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους περὶ τῆς κατακολλήσονται τὴν πλείους τῆς εξακοσίων, ὅτι τοῖς πεντακισχίλοις· ὁ δὲ ἰσθμὸς ἢ καὶ τὸ διολκὸν ἢ, [δὲ οὐ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεολκῶσιν ἀπὸ τῆς 15 ἐσπερίας εἰς τὴν ἑτέραν θάλατταν,] εἰρήσας, ὅτι τετρακισχίλια σταδίων ἐστίν· ἔχουσι δὲ τὴν χερρόνησον ταύτης τὸ μὲν ἐσπερίον [μέρος,] Ἡλείοι καὶ Μεσσηνιοὶ, κλυζόμηνον τῷ Σικελικῷ πελάγει· ἠεροσλαμβάνουσι δὲ καὶ τὴν ἑκατέρωθεν πελάγας, ἡ μὲν Ἡλεία πρὸς ἀρκτον 20 ὅτι πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς Κορινθιακῆς κόλπου μέχρις ἀκρας Ἀράξης, καθ' ἣν ἀντίπορθμὸς ἐστὶν ἢ τε Ἀκαρνανία, καὶ αἱ φορεῖς νῆσοι, Ζάκυνθος, καὶ Κεφαλληνία, καὶ Ἰθάκη, καὶ Ἐχινάδες, ὧν ἐπὶ καὶ τὸ Δελφίον· τὸ δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεον, ἀνεωγμένον πρὸς 25 νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, μέχρι τῆς καλεμένης Θυρίδων πλησίον Ταινάρου· Ἐξῆς δὲ μὲν τὴν Ἡλείαν, ἐπὶ τὸ τὴν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἀρκτας βλέπον, καὶ τὸ

^a καὶ ὡς defunt Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b ἐπιφανεστάτης δὲ Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^c δὲ deest Med. 1. 2. Esc. ^d τὸν deest Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^e τὴν deest Esc. ^f Αἰγαίον Mosc. ^g MSS. περιμέτρος. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^h κατὰ τὸν &c, adusque εἰρηται, defunt Bre. Mosc. ⁱ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^k τὴν deest Med. 2. ^l ἐσπερίον μὲν Par. 1. ^m μέρος deest Par. 1. Eton. sed in Par. 2. scribitur supra, eadem manu. ⁿ λαμβάνουσι Par. 1. ^o Δελφίον Bre. ^p Μεσσηνίας Par. 1.

2. καὶ ὡς ἐπιφανεστάτης] Libri scripti habent, ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἀρχαίας, ἐπιφανεστάτης δὲ. Casaub.

3. φύλλα πλατάνου] Plinius, lib. iv. c. 4. Peloponnesus — inter duo maria, Ægeum et Ionium, platani folio similis, propter angulosos recessus. Dionysius Periegetes, ver. 403.

— Πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος ὀπηδεῖ,

Εἰδομένη πλατάνοιο μυκρίζοντι πετῆλω.

Pelopis autem insula consequitur,

Similis platani muris caudam imitanti (in acumen definenti) folio. Idem.

Ibid.] Vide supra in libro secundo. Postea Moro assimilatur, et a similitudine folii nomen Moreæ assumptum, quod a tempore Manuelis Imp. ad nos pervenit. F.

5. χιλίων καὶ τεσσαρακοσίων] Plinius, l. iv. cap. 6. hoc intervallum ita expressit, Peloponnesus in latitudine a promontorio Maleæ, ad oppidum Lechaum Corinthiaci finus clx. m. pass. patet. Quæ sunt stadiorum mille cclxxx. Casaub.

7. Μεγαλοπολίδος ἐπὶ τὸν ἰσθμόν] Nihil ausus sum mutare. Sed profecto isthmus huc non facit, nam linea a Chelonata (quod est Elidis promontorium Zacyntho propinquum) per Megalopolin versus orientem ducta, non debet, neque potest, in isthmum definere: sed ad Træzenem potius vel Scyllæum Argolicæ promontorium excidit, aut omnino ad Inachi ostia: ut aliquando cogitaverim, Ἰναχον, pro ἰσθμόν, debere legi. Xyland.

8. ἐπὶ τὸν ἰσθμόν] Strabonis sententia est, isthmum Peloponnesi ei esse ad orientem, quod alii Geographi non sentiunt: Ptolemæus quidem diserte ait Peloponnesum terminari isthmo ἀπ' ἀρκτων. Casaub.

Ibid.] Veteres de forma Peloponnesi valde errant, ni tabulæ recentes nos fallant. Longitudo enim est maxima a promontorio Malea ad Rhium, quæ, secundum D'Anvillium, efficit circiter stad. 1260, scilicet m. p. 157½. Latitudo maxima est, quam Strabo memorat, a promontorio Chelonata ad isthmum, quæ linea recta vix stad. 800 efficit, quare Peloponnesus non est ἴση κατὰ μήκος καὶ κατὰ πλάτος. Fateor tamen lineam a Chelonata per Olympiam ac Megalopolitidem ductam mensuram Strabonis attingere; sed hæc linea (ut Xylander bene notat)

non est recta, hæc enim loca sunt longe extra lineam ad meridiem. De Ptolemæo observandum est, quod de situ isthmi non a Strabone differat. Hic enim ad ortum recte ponit pro respectu Chelonatæ promontorii unde lineam ducit. Tabulæ enim novissimæ et promontorium et isthmum in eodem parallelo ponunt. Ille, totam peninsulam ut quadrangulam respiciens, septentrionale latus per sinum Corinthiacum et isthmum describit. Agathemerus de longitudine a Malea ad Ægium cum Strabone convenit. Veteres autem, distantias per itinera depingentes, plerumque verum excedunt. Agath. p. 15. F.

10. ἢ δὲ περὶ Ἰσθμόν] Vide Plinium, libro quarto, cap. 4. Casaub.

Ibid.] Plinius ex Isidoro statuit (l. iv. c. 4.) circuitum Peloponnesi, si non per sinum metiaris, esse m. p. 563, scilicet stad. 4504. Agathemerus in hoc cum Strabone congruit. Si per sinum mensuram facias, Plinius fere tantundem adjicit, i.e. 9008 stad. vel m. p. 1126. Agathemerus circuitum esse ait stad. 8627. Straboni multo minus est spatium: si fides adhibenda tabulis, multo rectius. F.

15. ὅτι τετρακισχίλιον σταδίων ἐστίν] Olim, legebatur, πεντήκοντα. Sed falsum hoc. Nusquam enim dictum est, isthmum hunc esse stadiorum l. sed xl. tantum. Nec sunt procul repetenda Strabonis verba. Sic paulo ante de Peloponneso scriptum est, ἰσθμὸς κλειομένη τεσσαράκοντα σταδίων. Ergo hic quoque legendum τετρακισχίλιον non πεντήκοντα, hoc est, μ non ν: nec aliter prior interpretes. Sic quoque libri veteres habent. Casaub.

Ibid.] Isthmus certe vix stad. 40. vel m. p. 5. excedit in brevissimo tractu, sed hæc isthmi pars est montosa, et non ad tractum navium accommodatur. Pars autem, ubi signa τῆς διολκῆς adhuc restant, est ad Hexamilliam, viculum ita dictum, quod ibi isthmus ad 6. m. p. protenditur. (Wheeler's travels, p. 437.) Verba κατὰ τὸν &c, adusque εἰρηται, glossiema quoddam esse videntur. Quisquis tamen adjecit, certe verum protulit. F.

25. μέχρι τῆς καλεμένης Θυρίδων] Thyrides insulæ prope Tænarum. Ptolemæus etiam limites Messeniæ ad Abeam in hac litoris parte ponit. Idem.

Κορινθιακῷ κόλπῳ ᾧ ὁρμαίνον· τελευτᾷ δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν. Ἐντεῦθεν ἢ Σικυῶν καὶ Κόρινθος ἐκδέχεται μέχρι τῆς ἰσθμῆς. Μετὰ ἢ ἡ Μεσσηνίαν ἢ Λακωνικὴν, καὶ ἢ Ἀργείαν, μέχρι τῆς ἰσθμῆς καὶ αὐτὴ. Κόλποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὅ, τε Μεσσηνιακός, καὶ ὁ Λακωνικός, καὶ τῆς Ἀργολικῆς· τέταρτος δ' ὁ Ἑρμειονικός, καὶ ὁ Σαρωνικός, οἱ δ' ἡ Σαλαμινιακὸν καλεῖσιν· ὧν ὁ μὲν ἢ Διφυκὴ, τῆς δ' ἢ Κρητικὴ θάλασσα πληρεῖ, καὶ τὸ Μυρτώον πέλαγος· πινές δ' καὶ τὸν Σαρωνικὸν πόρον πέλαγος ὀνομάζουσιν. Μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρχαδία, πᾶσιν ὁπικειμένη καὶ γειτνιάσα τοῖς ἄλλοις ἐθνεσιν. Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἀρχαίᾳ μὲν ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐήνης (πινές δὲ φασιν Ἀχελῷος τῆς ὀρείζοντος Ἀχαρνᾶς, καὶ Αἰτωλίας) ἐκ τῆς Ἀράξης ἐνταῦθα ᾧ πρῶτον ἀξίολον συναναγνὴν λαμβάνουσι πρὸς Ἀλλήλας αἱ ἐκείτῳθεν ἀκταί· ὡρεΐουσα δὲ πλέον τελευτᾷ συμπέπτεσι καὶ τὸ Ῥίον, καὶ ἡ Ἀντίρριον, ὅσον δὲ πέντε σταδίων ἀπολείπεται πορθμόν. Ἐστὶ δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῆς Ἀχαιῶν ἀλιτινῆς ἀκρᾶ, δρεπανοειδῆ πῖνα ὁπισθοφῆν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχουσα· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Δρέπανον. Καίτῃ δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Αἰγίης, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' ὁ Ἀντίρριον ἐν μεθόροις Αἰτωλίας καὶ ἡ Λοκρίδος ἰσθμῶς καλεῖται ἢ Μολύκριον Ῥίον· εἴτα ἐντεῦθεν διίσταται πάλιν ἢ παραλία μετρίως ἐκείτῳθεν· ὡρεΐουσα δ' εἰς τὸ Κρισσαῖον κόλπον ἐνταῦθα τελευτᾷ, κλειομένη τοῖς πορσεαπείροις ἢ Βοιωτίας καὶ ἢ Μεγαρικῆς πέριξ· ἔχει δὲ πρὸς περὶ μετρίως ὁ Κορινθιακὸς κόλπος, ἀπὸ μὲν τῆς Εὐήνης μέχρι τῆς Ἀράξης, σταδίων διχιλίων διακοσίων πεσσαράκοντα· εἰ δ' ἀπὸ τῆς Ἀχελῷος, πλεονάζει ἄν' ὅσον ἔχοντα σταδίοις· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀχελῷος ὅτι τὸ Εὐήνον Ἀχαρνᾶς εἰσὶν· εἰδ' ἐξῆς ὅτι τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλίας· τὸ δὲ λοιπὸν

Sequitur Sicyon et Corinthus usque ad isthmum. Post Messeniam est Laconica, inde Argolica, usque ad isthmum et hæc: Sinus porro sunt Messeniacus, Laconicus, Argolicus tertius, quartus Hermionicus, tum Saronicus, quem alii Salaminiacum dicunt: horum alios Africum, alios Creticum et Myrtoum maria implent: sunt qui Saronico etiam maris nomen tribuant. In medio est Arcadia, omnibus imminens et propinqua reliquis gentibus. Corinthiacus sinus incipit ab Eveni ostiis (vel, ut alii volunt, ab Acheloi, qui Acarnanas ab Ætolis dividit) et Araxo: ibi enim utrinque litora ad se notabiliter invicem inflectuntur, ac magis inde magisque coeunt, donec tandem apud Rium et Antirrhium adeo concurrunt, ut quinque duntaxat stadiorum freto dividantur. Rium Achaiae est promontorium in mare prominens, introrsum falcis in morem reflexum, unde et Drepanum dicitur, quæ vox Græcis falcem notat. Situm est Patras inter et Ægium, templo Neptuni insigne. Antirrhium in confinio Ætoliae et Locridis jacet, diciturque Rium Molycrium. Inde rursus litora a se invicem mediocriter diducuntur, donec in Crissæum sinum mare definit, inclusum occiduis Bœotiae et Megaridis finibus. Sinus Corinthiaci ambitus est ab Eveno usque ad Araxum stadiorum bis mille cccxl. Si ab Acheloo ordiari, accedent stadia circiter c. Ab Acheloo usque ad Evenum sunt Acarnanes: deinde ad Antirrhium Ætoli: reliqua ad isthmum usque Phocenses habent, et Bœoti, et Megarenenses,

^a εἰσὶν deest Med. 1. 2. ^b Ἑρμειονικός Med. 1. 2. ^c ὁ deest Med. 1. 2. Esc. ^d MSS. Σαλαμινιακὸν καλεῖσιν. Marg. Cas. sic Med. 1. Bre. sed in marg. Med. 1. legitur ut est in editione. Σαλαμινιακὸν Par. 1. ^e ἄλλοις deest Med. 2. ^f φασὶ τῆς Α... Med. 1. 2. Esc. ^g ἀφορίζοντος Med. 2. ^h τῆς Αἰ... Par. 1. 2. Esc. ⁱ τῆς Ἀράξης Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^k προΐσιν ex correct. Med. 2. ^l τὸ Α... Par. 1. 2. τὸ Ἀντίρριον Esc. ^m καὶ δὴ &c., adusque ἔχουσα, desunt Bre. ⁿ ἔχουσα ἱερὸν Med. 1. ^o Ἀντίρριον Med. 1. et sic infra. ^p τῆς deest Med. 1. 2. ^q τῆς deest Med. 1. 2. ^r MSS. πορσεαπείροις. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^s τοῖς Μεγαρικοῖς Med. 2. ^t πέριξ Par. 1. 2. ^u τὴν deest Med. 1. 2. ^x Κορινθίος, Marg. Cas. ^y ἀπὸ μὲν &c., adusque σταδίοις, desunt Bre. ^z τῆς deest Par. 1. 2. Esc. ^a Ἀράξης Par. 1. 2. Ἀράξιν ποταμὸν Med. 1. Ἀράξιν ποταμὸν Med. 2. ^b χιλίων καὶ τριακόντα Med. 1. et ex correct. διχιλίων διακοσίων τριακόντα. ^c τριακόντα Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. καὶ τριακόντα Med. 2. ^d οἱ δ' ἀπὸ ex correct. Med. 2. ^e ἑκατὸν πον Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^f ἀπὸ μὲν τοῖς Α... Par. 1. 2. Esc. ^g τοῦ Α... Med. 1. ^h μέγαν σταδίοις ἑκατὸν ἀπὸ δὲ Ἀχελῷος ἐπὶ τὸν Εὐήνον Med. 1.

12. Κορινθιακὸς κόλπος ἀρχαίᾳ] Miror Strabonem dicentem ab Araxo promontorio sinum Corinthiacum incipere; cum Plinius, a Casaubono laudatus, et Livius (l. xxviii. c. 7. in fine) fauces Corinthii sinus ad fretum Rhii ponunt. F.

14. καὶ Ἀράξης] Verba τινὲς... Αἰτωλίας parenthesi inclusi: notum est Acheloum Acarnanes ab Ætolis dirimere. Araxi autem nulli sunt: sed cum Corinthiacus sinus inter Ætoliā eique versis ortum succedentes regiones, interque Peloponnesū partes ad aquilonem spectantes, recipiatur, utrinque terminus ei fuit assignandus: is, quod ad continentem pertinet, est Eveni ostia: ad peninsulam Peloponnesum, Araxus Elidis promontorium: de quo paulo ante dixerat, ac mox plura dicet. Itaque, Ἀράξιν in Ἀράξιν mutato, et distincto recte loco, non mendam modo sustuli, sed lucem restitui simul. Interpres enim nihil vidit hoc loco: eademque de causa ποταμὸν deinde post Ἀράξιν expunxi, quod cum Εὐήνου fuerat alias conjungendum. Deinde asteriscum signavi, ubi stadiorum numerus exciderat. Neque multo post Homericā, more meo, ex ipso scriptore emendavi, et ὁ δὲ τῆς &c. scripsi pro ὁ δὲ &c. Xyland.

17. πέντε σταδίων] Plinius, l. iv. cap. 2. in descriptione Ætoliae, In ora promontorium Antirrhium, ubi ostium Corinthiaci sinus, minus mille passuum latitudine influentis, Ætoliisque dirimentis a Peloponneso. Promontorium, quod contra procedit, appellatur Rhion. Thucydides, libro secundo c. 86. utrumque promontorium Rhium appellat, et invicem distare scribit stadia

septem: quod cum Plinio convenit non male. Casaub.

Ibid.] Promontorium ad Moream hodie Rio dicitur, alterum, Antirrio: vix m. p. invicem distant. (Wheler's travels, p. 299.) De castellis ad fretum extructis, vide Coronelli de la Moree, p. 227. F.

19. ἀλιτινῆς ἀκρᾶ] Hoc est, humilis et ταπεινὴ, ut supra exposuimus. Nam in hac voce errant semper interpretes. Casaub.

21. Καίτῃ δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Αἰγίης] Pausanias a Patris distare Rhium stad. 50 dicit, (l. vii. c. 22.) cui Whelerus noster consentit. (Wheler's travels, p. 308.) F.

23. Μολύκριον] Libro nono, prope Antirrhium dicit Geographus esse Molycrion oppidum, p. 653. Edit. Amst. Inde igitur τὸ Ἀντίρριον appellatum est Μολύκριον Ῥίον. Casaub.

25. Κρισσαῖον κόλπον] Putant viri eruditi, sinum Crissæum et Corinthiacum idem esse: sciendum tamen est Crissæum sinum differre a Corinthiaco, ut pars differt a toto: quod cum ex aliis Strabonis locis, tum ex hoc, facile est intelligere. Idem.

29. Διακοσίων τεσσαράκοντα] MSS. pro τετταράκοντα habent τριακόντα, quod et prior interpret agnoscit: idem etiam τριακοσίων habet non διακοσίων. Idem.

32. εἰδ' ἐξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλίας· τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι ἰσθμοῦ Φοκίων ἐστὶ, καὶ Βοιωτῶν, καὶ τῆς Μεγαρίδος. Deinde ad Antirrhium Ætoli: reliqua ad isthmum usque Phocenses habent, et Bœoti, et Megarenenses] Hic locus non videtur integer, nullam enim de Locris Ozolis facit mentionem, qui tamen ad eum sinum inter Ætolos et

stadiorum mille et cxviii. Mare, quod ab Antirrhio usque ad isthmum est, Alcyonium vocatur, et est pars Crissæi sinus, ac distat ab isthmo usque ad Araxum stadiis xxx. et Ergo delineata jam a nobis est Peloponnesus, quatenus usque ad intimum Corinthiaci sinus recessum opponitur Ætoliae aliisque ab altera ejus parte sitis regionibus. Exinde singula enarrabimus, facta ab Elea initio.

ELIDIS seu Eleæ regionis nomine hodie tota intelligitur ora maritima, quæ Achaiam inter et Messeniam est: et in mediterraneis Arcadiam ad Pholoën sitam attingit, Azanesque et Parrhasios. Antiquitus in plures fuit divisa ditiones: postmodo in duas, Epeorum scilicet, et Nestoris, qui fuit Nelei filius: id quod etiam Homerus expressit, urbem Epeorum sic nominans:

Aut magnam Elida, ubi fortes dominantur Epei.

Pylum autem vocat eam, quæ subest Nestori, per quam ait fluere Alpheum:

Alpheum, recta Pylis qui perfluit agros.

Et Pylum urbem notavit idem poëta:

Pervenere Pylum, Neleus cui præfuit urbi

Exstructæ pulcre. —

Neque vero vel perfluit, vel alluit Pylum Alpheus: sed præterlabitur eam alius fluvius, Pamissus a quibusdam, ab aliis Amathus dictus, unde et Pylo nomen Emathois inditum videtur: per ipsam autem regionem Eleam Alpheus manat. Atque Elis, quæ nunc urbs est, Homeri ætate nondum fuit condita, sed per pagos regio incolebatur, vocabaturque cava (cæle) ab eventu: quod maxima ejus

μέχρι ἰσθμοῦ Φωκίαν ἐστὶ, καὶ Βοιωτῶν, καὶ τῆς Μεγαρίδος, σταδίοι χίλιοι ἔχοντες εἰκοσι, δυοῖν δέοντες· ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀντιρρῖος μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα, Ἀλκυονίδος καλεῖται, μέρος ἔσται τῆς Κρισσαίας κόλπου, διέχουσα ἀπὸ τῆς ἰσθμοῦ μέχρι τῆς Ἀράξης σταδίας τετρακοντα ὅπτι τοῖς.... Ὡς μὲν οὖν τύπω εἰπεῖν, τοιαύτη ἡ Πελοποννήσος· ἥσιν ἐπὶ τῆς ἀντιπόρδου, τῆς μέχρι τῆς μυχῆς τοῖστος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλπος. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰ κατ' ἕκαστα ἐρεῖμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας ποιησάμενοι.

Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς τὴν μεσσηνιακὴν τὴν πρὸς Ἀρχαδίαν τῇ κατὰ Φολοῖν, καὶ Ἀζάνας, καὶ Παρρασίας. Τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πλείους δυνατείας διήρτητο· εἴτε εἰς δύο, τὴν τε τῆς Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι καὶ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε, τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων πόλιν.

* Ἡ εἰς Ἠλίδαν διὰν, ὅτι κρατέσθιν Ἐπειοί.

Τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν φησιν.

† Ἀλφειῶν, ὅστις εὐρὺ ῥεῖ Πυλίων διὰ γαίης.

Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής.

‡ Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος εὐκλείδου πολίεθρον,

ἢ Ἰξον —

25 Οὐδ' αὖ τῆς πόλεως δὲ, ὅθεν παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ Ἀλφειός· ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ μὲν Παμισσὸν, οἱ δὲ Ἀμαθὸν καλεῖσιν· ἀφ' ἧς καὶ ὁ Πύλος ἢ Ἡμαθίους εἰρησθαι ἔπος δοκεῖ διὰ τὴν χώραν τῆς Ἠλείας ὁ Ἀλφειός. Ἠλὶς δὲ ἡ νῦν πόλις ἔκω ἐκπεσοῦσα κατὰ Ὅμηρον, ἀλλ' ἡ χώρα καμῖνον ὡκεῖτο· ἐκασταὶ τὴν κοίλῃ Ἠλὶς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος τοιαύτη

* Odyss. v. ver. 275.

† Iliad. ε'. ver. 545.

‡ Initio Od. γ'.

|| Odyss. x'. ver. 257.

2. τῆς δεστ Med. 1. 2. Ἀντιρρῖος Mosc. 3. κόλπος· εἰς ἑξῆς ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ Esc. 4. ἀπὸ δεστ Eton. 5. ἀπὸ τῆς Ἀράξης Par. 1. 2. Eton. ἐπὶ τῇ Ἀράξει Esc. 6. σταδίας δεστ Par. 1. Eton. Esc. 7. ἐπὶ τοῖς χιλίοις Par. 2. ἐπὶ τοῖς deerant Med. 1. deinde addita sunt in marg. Inter ἐπὶ τοῖς et ὡς Med. 2. habet lacunam quatuor circiter syllabarum. 8. δὴ Par. 2. Eton. Esc. 9. εἰπεῖν δεστ Eton. 10. τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη ἡ τῆς Π... Med. 1. 2. Eton. 11. δέστις ἐστὶ καὶ τῆς Med. 1. 2. καὶ τῆς, omittit δέστις ἐστὶ, Eton. 12. εἴτα κατ' ἕκαστα ἐρεῖμεν τὴν Par. 1. 2. Eton. εἴτα κατ' ἕκαστα μὲν τὴν Esc. Mosc. 13. Μεσσηνίων Med. 1. 14. Παρρασίους Par. 1. et ex correct. Med. 2. 15. τὸ δὲ τὸ παλαιὸν Par. 1. τοῦτο δὲ τὸ π... Par. 2. Eton. Esc. Mosc. 16. παρ' Ἡ... Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. 17. Ἰξον δεστ Par. 1. Eton. 18. Παμισσὸν Par. 1. 2. Eton. Mosc. Παμισσὸν Med. 1. 2. Bre. Gron. 19. Ἀμαθίους Med. 2. ex correct. 20. Ἰξον δεστ Med. 1. 2. 21. Ἠλείων Med. 2. Πυλίας Par. 2. Esc. Mosc. Πυλίας, vel Πωλίας, Eton. 22. ἐκαλεῖτο ex correct. Med. 2.

et Phocenses erant fiti: quæ sequuntur etiam turbata sunt, et mutila, sed quæ sine ope manuscripti integrioris quis supplere auderet, quod doctissimus Casaubonus non tentavit? Palmer.

Ibid.] Palmerio assentior Locros esse omittos. F.

3. Ἀλκυονίδος καλεῖται] Ita sæpe appellat libro sequenti. Casaub.

Ibid.] Strabo autem non vult sinum Corinthiacum esse mare Alcyonium, cum in libro sequenti posterius nomen, ut opinor, intimo recessui attribuit: præsertim cum circuitus sinus Corinthiaci paulo supra dictus (scilicet stad. 2240) totum ab Eveno ad Araxum complectitur. Locum hic Strabonis tum certe est mendosus, et lego hoc modo — δυοῖν δέοντες. Ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ANTIKYPAΣ μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα Ἀλκυονίδος καλεῖται. Anticyra enim est urbs Phocidis maritima, quæ non longe a Crissæo sinu distat; et idcirco mare vicinum recte μέρος τοῦ Κρισσαίου κόλπου dici potest. Præterea cum Casaubonus arctiores limites sinui Crissæo dedit; quomodo Alcyonium mare, si ad fauces protendatur, pars Crissæi sinus dici potest? Minor enim est pars majoris, non autem vice versa major minoris. Whelerus noster, qui omnia hæc suis oculis inspexit, hunc locum Strabonis esse mendosum suspicatur, p. 308. F.

4. διέχουσα ἀπὸ τῆς] Quidam habent, διήκουσα. In aliis sic legitur, ἀπὸ τῆς ἰσθμοῦ ἐπὶ τῇ Ἀράξει... ἐπὶ τοῖς... Malo, διήκουσα, et fortasse, ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Nam infra dicitur promontorium Araxus ab isthmo stad. mille abesse. Casaub.

6. ἐπὶ τοῖς] Chandlerus legit ἐπὶ τοῖς (χιλίοις). F.

7. τῆς ἀντιπόρδου, τῆς μέχρι τοῦ μυχῶν] Lege, καὶ τῇ ἀντιπόρδου.

μου γῆς μέχρι. Sic etiam in veteribus libris scriptum est. Casaub.

12. ἀνέχουσαν] Scripti bene, ἀνέχουσαν. Idem.

14. Τὸ δὲ παλαιὸν] Scripti, τοῦτο δὲ τὸ μὲν παλαιόν. Idem.

16. καὶ Ὅμηρος] Idem poeta in Bæotia id videtur docere, copias Elidis, et copias Nestoris, seorsum referens. Idem.

26. Παμισσὸν] Strabo infra, pag. 493. habet Παμισσόν. Ἡς (Πύλος) οὐδὲν ἐστὶ κοινόν, ἢ δὲ τῇ πρὸς τὴν Παμισσόν, εἴτε Ἀμαθὸν καλεῖν. Pausanias, l. iv. c. 3. Συβότας δὲ ὁ Δωτάδα τῷ τε ποταμῷ καὶ Παμισσῷ κατὰ ἔτος ἕκαστον δύνει τὸν βασιλεύοντα κατεστήσασθαι. Apud eundem tamen, l. iv. c. 31, et 34. rectius Παμισσὸς scribitur. Plinius, l. iv. c. 5. Ibi regio Messenia duodeviginti monitium: amnis Pamissus. Gronov.

27. καὶ ὁ Πύλος] Scripti bene, ὁ Πύλος. Pylum autem sæpe poeta appellat ἡμαθίοντα. In hymno tamen Mercurii paulo aliter, ver. 397.

Τὸ δ' ἄμφω σπεύδοντο Διὸς περικαλλέα τέκνα

Ἐς Πύλον· ἡμαθίοντα δ' ἐπ' Ἀλφειοῦ πύρον Ἰξον.

Hi autem ambo festinabant Jovis præclari filii

Ad Pylum: arenosum autem ad Alphei vadum pervenere.

Quo ex loco videri possit Pylus sic appellari aliam ob rationem, quam eam, quæ a Strabone affertur: et sane cum ait δοκεῖ, ostendit non omnes ita sentire: quod etiam Hesychius docet, v. ἡμαθίοντα, et ipse paulo post de Triphyliaco Pylo agens. Casaub.

31. κοίλῃ Ἠλίδι] Alii Elidem bifariam dividunt, in κοίλῃ et ὀρεινῇ. Idem.

γάρ^a ἐστὶν ἡ πλείστη καὶ ἀρίστη· ὅψ' δὲ ποτε συνήλθον
 εἰς τὴν^b πόλιν τὴν Ἡλίαν, μὲν τὰ Περσικὰ, ἐκ πολ-
 λῶν δῆμων· σχεδὸν δὲ καὶ τὰς ἄλλας τόπους τὰς κατὰ
 Πελοπόννησον πλὴν ὀλίγων, ἅς^c κατέλεξεν ὁ ποιη-
 τὴς, καὶ πόλεις, ἅλ' αὖτε χώρας^d ὀνομάζει, συστήματα δὲ
 μὲν ἔχουσιν^e ἐκάστην πλείω, ἔξ' ὧν ὑπερον αἱ γνωρι-
 ζόμεναι πόλεις συνωκίσθησαν, οἷον τὴν Ἀρχαδίας Μαν-
 τινεία μὲν, ἔκ πεντε δῆμων ὑπὸ Ἀργείων συνωκίσθη·
 Τεγέα δ' ἔξ' ἐννέα· ἐκ τοσούτων δὲ καὶ^f Ἡραῖα ὑπὸ
 Κλεομβρότους, ἡ ὑπὸ Κλεωνύμου, ὡς δ' αὖτως Αἴγιον
 ἔξ' ἐπὶ αὐτῇ δῆμων συνεπολίσθη·^g Πάτρας δὲ ἔξ'
 ἐπὶ αὐτῇ, Δύμη δ' ἔξ' ὀκτώ· ἔτι δὲ καὶ ἡ Ἡλὶς ἐκ τῶν
 ὠκεϊνῶν συνεπολίσθη μία^h τούτων· Ρεῖ δὲ διὰ
 τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ὡς τὸ γυμνάσιον
 αὐτῆς· ἐπραξάν δὲ τῆτο Ἡλείοι χερσὶν ὑπερον πολ-
 λῶνⁱ τῆς εἰς αὐτὰς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῇ ὑπὸ
 τῷ Νέστορι· ἦν δὲ ταῦτα ἡ τε Πισιάτις, ἡς ἡ Ὀλυμ-
 πία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία, καὶ ἡ τὴν Καυκάνων· Τρι-
 φυλῖοι δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος, ἀπὸ τῆς
 τετάρτης^j φύλας συνωκίσθησαν, τὸ τε τῶν ἀπὸ ἀρχῆς^k
 Ἑπειῶν, καὶ τὸ τῶν ἐποικισθέντων ὑπερον Μινυῶν, καὶ
 τὸ τῆς ὑστέρᾳ ὀπικισθέντων Ἡλείων· οἱ δ' ἀντὶ τῶν
 Μινυῶν Ἀρκάδας φασὶν ἀμφισβητήσαντας τὴν χώραν
 πολλὰς, ἀφ' ἧς ἡ Ἀρχαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς
 καὶ Τριφυλιακός· Ὀμηρος δ' αὖτε ταῦτα ἀπασαν τὴν^l χώραν
 μέχρι Μεσσηνίας καλεῖ Πύλον, ὁμωνύμως τῇ πόλει.
 Ὅτι δ' αὖτε διώριστο ἡ κοίλη Ἡλὶς ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι
 πόλεως, ὅτι νεῶν καταλόγος δηλοῖ τοῖς τῇ ἡγεμόνων,
 καὶ τῇ κατοικίᾳ ὀνόμασι· λέγω δὲ ταῦτα, συμβάλλων
 τὰ τε νῦν, καὶ τὰ ὑφ' Ὀμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γάρ^m
 ἀντιζητέσθαι ταῦτα ἐκείνοις, ἀλλὰ τὴν τῆς ποιητοῦ
 δόξαν, καὶ σωτηρίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος
 ἐκάστη κατὰ τὴν πόλιν παρούσαν πρόθεσιν, ὅταν ἡ μη-
 δὲν ἀντιπίπτει τοῖς ἔτι σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν

et optima pars situ esset cavo. Sero tandem in eam
 convenerunt urbem, quæ nunc Elis dicitur, post
 bellum Persicum. Et quidem, paucis exceptis, om-
 nia fere loca Homerus, quæ recenset in Pelopon-
 neso sita, non urbes nominat, sed regiones: quod
 quævis plurium pagorum conventu constaret, ex
 quibus postea temporis nobiles urbes fuerunt con-
 ditæ atque frequentatæ. Verbi gratia, Arcadiæ
 Mantineam Argivi ex quinque pagis composue-
 runt, Tegeam ex novem; atque ex totidem con-
 dita est Heræa a Cleombroto, aut Cleonymo: sic
 et Ægium urbs ex septem vel octo pagis conflata
 est, Patræ ex septem, Dyme ex octo: atque eo-
 dem modo circumjacentium pagorum cultores in
 unam urbem Elidem confluerunt. Per urbem
 Peneus amnis defluit juxta gymnasium quod Elei
 exstruxerunt multo post tempore, quam in ipsorum
 venerunt potestatem ea quæ Nestori paruerunt.
 Ea autem fuerunt ager Pisæus, cujus pars Olym-
 pia, et Triphylia, et Cauconia. Triphylii ab even-
 tu nomen habent, quod in unum corpus tria φύλα,
 id est, tres gentes coiverint: nimirum qui ab ini-
 tio fuerant Epei, Minyæ qui eodem commigrave-
 runt, et qui postremo prævaluerunt Elei: sunt qui
 Minyarum loco Arcades ponant, qui diu de re-
 gione ista certaverint, unde et Arcadio Pylo no-
 men, qui idem est cum Triphyliaco. Homerus
 totam regionem ad Messenam usque Pylum vocat,
 urbi cognominem. Cæterum Elidem cavam divi-
 sam fuisse ab iis quæ Nestori parebant, navium
 recensio docet ducum atque domiciliorum recen-
 sendis nominibus. Atque hæc ego dico, compa-
 rans præsentem statum cum iis, quæ Homerus
 scripsit. Hæc enim inter se conferri necesse est,
 propter existimationem poetæ, et familiaritatem
 quæ ei nobiscum ea est, ut tum denique in propo-
 sito argumento se dextre versatum quisque putet,
 cum nihil tradiderit repugnans ante de eadem re

^a Scripti, ἡν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Esc. Mosc. ἐστὶν deest Med. 1. 2. ^b Ἡλίαν πόλιν Med. 2. τὴν deest Par. 1. 2. Med. 1. Esc. deest quoque Ἡλίαν Esc. ^c κατέλεξεν Med. 2. ^d MSS. ὀνομάζειν. Marg. Caf. sic Par. 1. ^e ἐκάστην Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^f Ἡραῖα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. sed in Par. 2. punctis notatur, tanquam vox suspecta. ^g Πάτρας &c, adusque μία τέτων inclusive, desunt Med. 2. deinde addita sunt in marg. ^h Ad marg. Par. 2. scribitur, Δύμη ὁ νῦν μορέας, eadem manu. ⁱ συνεπολίσθη. ἔξ' Med. 1. sed inter has duas voces videtur superscriptum λείπει. ^k τέτων προσκτι. (hic est lacuna duarum circiter syllabarum) ἀδεις. ἔξ' Med. 2. τέτων προσκτι. ραδεις. ἔξ' Par. 2. μία πρὸς κτι. ἔξ' Esc. Mosc. Voces μία τέτων non agnoscit MS. nec vetus interpres. Gronov. Post τέτων est lacuna in Par. 1. Eton. ^l Μινεῖος Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^m MSS. τὴν εἰς αὐτὰς μεταστάσιν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ⁿ Πισιάτις Par. 1. Med. 1. Πισιάτις Med. 2. ^o φύλλα Med. 2. ^p τὴν ἀπαρχῆς τότε Med. 2. ^q MSS. Ἀπειῶν, et Ἀπειῶν, et Αἰπειῶν. Marg. Caf. Ἀπειῶν Par. 1. 2. Eton. Mosc. Ἀπειῶν Esc. ^r ὑπερον deest Par. 1. ^s καὶ τὸ &c, adusque Μινυῶν, desunt Esc. Mosc. τὸ deerat Med. 2. add. postea. ^t Scripti, πόλλας. Marg. Caf.

2. μετὰ τὰ Περσικὰ] Factum id, teste Diodoro, anno secundo Olympiadis LXXVII. lib. xi. p. 40. T. ii. Edit. 1604. ἐπὶ δὲ τέτων, inquit, Ἡλείοι μὲν, πολλὰς καὶ μικρὰς πόλεις οἰκίσαντες, εἰς μίαν συνεπολίσθησαν τὴν ὀνομαζομένην Ἡλίαν. Tum Elei, qui plura minutaque oppidula sparsim inhabitaverant, in unum (ex omnibus conflatum) migrant, quam Elidem nuncupant. Casaub.

8. πέντε δῆμων] Xenophon e quatuor pagis ait, Ἑλλήν. libro quinto, p. 552. Edit. 1594. Ἐκ δὲ τέτων καθρέθη μὲν τὸ τεῖχος· διακρίσθη δὲ ἡ Μαντινεία τετραχῇ καθάπερ τὸ ἀρχαῖον ὤκεον. Sed Diodorus quinque ait, lib. xv. initio p. 331. T. ii. Edit. 1604. Idem.

Ibid.] Harpocration, v. ΜΑΝΤΙΝΕΩΝ ΔΙΟΚΙΣΜΟΣ: καὶ Ἐφορος ἐν τῇ εἰκοστῇ φησιν, ὅτι εἰς πέντε κάμας τὴν Μαντινείαν διέκτισαν πόλιν Λακεδαιμόνιοι. i. e. Ephorus item libro vigesimo scribit, Lacedæmonii Mantinenſium civitatem in pagos quinque diviserunt. Vide Polyb. Hist. l. iv. p. 412. Edit. Amst. Anon.

9. Ἡραῖα] Quod Heræam pro Ἡραῖα reposui, non opus habet causæ dictione. Sed et Μηνεῖος in Πηνειὸς mutavi, secutus Ptolemaum, l. iii. c. 16. et Sophianum: atque sic etiam infra legitur, etiam in Aldino, qui hic Μινεῖος habuit. Xyland.

13. μία τέτων] Deesse aliquid ex scriptis libris apparet ubi est lacuna. Casaub.

Ibid.] Vocula αὐτῇ apponatur, nempe μία τέτων αὐτῇ, atque hac ratione lacunam commodè expleri posse, censet Kubnius in Pausan. lib. viii. c. 45. p. 692. Anon.

Ibid.] Legendum forsan ex MSS. μία πρὸς κτις, vel κτίσιν, i. e. aliæ urbes e pagis sunt confectæ, Elis sola e rusticis circumjacentibus, ideoque quoad foundationem singularis est. F.

15. ἐπραξάν] Videtur aut vitiosum esse, aut aliquid excidisse: ego tamen verti, exstruxerunt. Sed monendum duxi. Xyland.

19. ἀπὸ τῆς τετάρτης φύλας] Polybius, Triphaliam appellans, a Triphalo quodam nomen habere scribit: locus est lib. iv. p. 473. Edit. Amst. Vide apud Stephanum plura super hoc. Et de toto isto loco pluribus infra hoc eodem libro agetur. Casaub.

32. καὶ συνεπολίσθησαν πρὸς] Sic paulo post, ubi similiter excusatur quod tam diligenter antiquum Græciæ statum cum præsentis comparat, ἡρκει, inquit, λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἑκάστα, εἰ μή τις ἦν ἐκ παλαιοῦν ἡμῖν φήμη παραδιδόμενη περὶ τέτων. Idem.

summa cum omnium assensione pronunciatis : ergo et quomodo nunc quæque habeant, et quid Homerus de iis perhibuerit, proferendum est atque considerandum. Initium Eleæ regionis, quæ in ora est maritima, ponemus Araxum Eleæ promontorium versus septentrionem, distans a Dyma, Achaia urbe, stadiis lx. Inde versus occasum Cyl-
lene est Eleorum navale, a quo ad urbem, quæ nunc est, adscensus est stadiorum cxx. Hujus Cyllenæ meminit etiam Homerus, ibi :

Duxor Epeorum cecidit Cyllenius Otus :

non enim Epeorum ducem dicturus fuit natum in monte Arcadiæ Cyllena. Est ibidem et pagus mediocris, ubi Colotæ Æsculapius dedicatus est, eburneum simulacrum admirabile. Post Cyllenam sequitur promontorium Chelonates, punctum versus occidentem Peloponnesi extremum. Ante eum sitæ sunt parvæ insulæ in confinio Cyllenæ, Elidis, ac Pisatidis. Navigatio a Cyllena Cephalleniam usque stadiorum est lxxx. In dicto confinio etiam Helifson, seu Helissa, amnis fluit. Inter Chelonatam et Cyllenam Penei amnis ostia sunt, et ejus qui a poeta Selleis dicitur, atque a Pholoe labitur. Super hunc sita est urbs Ephyra, diversa ab Ephyris Theprotica, Theffalica, et Corintho, quartaque eo nomine præditarum, sita in itinere, quo ad mare itur : five ea eadem est cum Oenoa, quam Boëonoam vocant, five ei vicina, distat ab Elide stadiis cxx. Hinc videtur dicta fuisse orta mater

αὐτῶν λόγῳ· δεῖ δὴ τὰ τε ὄντα λέγειν, καὶ τὰ τοῦ ποιητῆ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐφ' ὅσον προσήκει προσκοπεῖν. Ἐπὶ δ' ἄκρα πῆς τῆς Ἠλείας· ὡς ὁ βορρὸς ἀπὸ ἐξήκοντα· σταδίων Δύμης, Ἀχαϊκῆς πόλεως. Ἀ-
ραξὸς ταύτῃ μὲν οὕτω ἀρχὴν πῆμεν τῆς τ' Ἠλείων
ὡς ἡλίας· μὲν δὲ ταύτῃ ἐστὶν ὅπῃ ἐσπεραν φοῖεσι,
τὸ τ' Ἠλείων ὅπῃ νειον ἢ Κυλλῖον, ἀνάβασιν ἔχουσα
ὅπῃ τὴν νῦν πόλιν ἔχοντα καὶ εἴκοσι σταδίων· μέμνηται
δὲ τῆς Κυλλῖνης ταύτης καὶ Ὅμηρος λέγων,

10 * — Ὡτον Κυλλῖον, ἀρχὴν Ἐπειῶν·

οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀρκადικοῦ ὄρεος ὄντα ἔμελλεν ἡγε-
μόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι· ἐστὶ δὲ καὶ κάμνη με-
τεῖα τ' Ἀσκληπιδὸν ἔχουσα τὸν Κολῶτα, θαυμαστὸν
ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον· μὲν δὲ Κυλλῖνι ἀκρωτήριον
15 ἔστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικρότατον τῆς Πελοποννήσου
σημεῖον· ὡς κεῖται δ' αὐτῷ ἡσιόα βραχέα, ἐν μεθο-
είοις τῆς τε Κυλλῖνης καὶ Ἠλίδος, καὶ τῆς τ' Πισ-
σατῶν, ὅθεν εἰς ὁ Κεφαλληνίαν πλέοντι ἐκ Κυλλῖνης
σταδιοὶ ὀγδοήκοντα· αὐτῆς δὲ πρὸς καὶ ὁ Ἐλίσων, ἢ
20 Ἐλίσσα, ῥεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθεῖσιν μεθόρῳ. Με-
ταξὺ δὲ τῆς Χελωνάτας καὶ τῆς Κυλλῖνης ὁ, τε
Πλευειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς, καὶ ὁ Σελήεις ὑπὸ τοῦ
ποιητῆ λεγόμενος, ῥέων ἐκ τῆς Φολῆς· ἐφ' ᾧ
Ἐφύρα πόλις, ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς, καὶ Θεπυλικῆς,
25 καὶ τῆς Κορίνθου, τετάρτη πῆς ὅπῃ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ
ὅπῃ θαλασσίῳ· ἥτοι ἡ αὐτὴ εἶσα τῇ Βοιωτῶν (τὴν
γὰρ Οἰνέου ἔπω χαλεπὴν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης,
διέχουσα τῆς Ἠλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι·
ἔξ ἧς ἢ τε Τληπόλεμος τῆς Ἡρακλῆος δοκεῖ λέ-

^a δὲ πῆς ἄκρα Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^b πρόσβορρος Par. 1. 2. Med. 1. ^c σταδίων deest Esc. ^d Ἀράξος Par. 1. Esc. Ἀράξος
Par. 2. Med. 1. Ἀράξος Med. 2. ^e ἐπὶ τὴν Esc. Mosc. ^f Ὡτον deest Med. 1. deerat Med. 2. addebatur postea Βοιωτῶν. Βοιωτῶν
Par. 1. 2. Eton. Βοιωτῶν Esc. ^g ἡμελλεν Med. 1. ^h καὶ deest Par. 2. Eton. Esc. ⁱ ἐστὶν deest Med. 1. 2. ^k ἡσιόα καὶ β...
Par. 2. ἡσιόα καὶ βραχέα Esc. ^l κοίτης Ἠλίδος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m τῆς τῶν deest Esc. ⁿ Πισά-
των Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Gron. ^o Κεφαλληνίαν Par. 1. Med. 1. ^p πλέοντι εἰσι σταδιοὶ Esc. ^q Ἐλίσσων Par. 1. 2. Ἐλίσων Eton.
Mosc. ^r Ἐλίσσα Par. 1. 2. Ἐλίσσα Eton. Mosc. ^s Σελήεις Par. 1. Eton. fed in marg. Par. 1. scribitur Σελήεις. ^t deest
Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^u ὦν Med. 1. 2. Eton. Esc. ^x ἥτοι αὐτὴ Esc. Mosc.

* Iliad. 6. ver. 518.

2. προσκοπεῖν] Legendum, προσσκοπεῖν : nisi malis simpli-
citer σκοπεῖν, aut προσεπισκοπεῖν. Casaub.

3. τῆς Ἠλείας] Ptolemæo Araxus terminat Achaïam, de-
inde sequitur Elea regio, in qua primo loco ponitur ab eo,
Κυλλῖνη τὸ ἐπίνειον. Vide Pausaniam, Eliac. lib. vi. in fine. Idem.
Ibid.] Promontorium Araxus hodie Capo Para appellatur.
Pausanias scribit terminum Elidis et Achaïæ in suo sæculo La-
risum amnem fuisse ; ἀρχαιότερα δὲ, in priscis temporibus, li-
mes fuit Araxus. (Paus. Eliac. lib. vi. in fine.) F.

12. κάμνη μετεῖα] Cyllene oppidum, quod ab Elide distat stad.
120. (Paus. Eliac. l. vi. c. 26.) Hic de Eleæ regionis proven-
tibus, quos Strabo neglexit, pauca proferamus ex Pausania. Hæc
regio, ait, τὰ τε ἄλλα ἐστὶν ἐς καρπὸς καὶ τὴν βύσσον οὐκ ἥκιστα ἐκ-
τρέφειν ἀγαθὰ — καννάβιδα καὶ λίνον καὶ βύσσον σπείρουσιν. De Eleæ
fertilitate ac numero habitantium, vide Polybium, l. iv. p. 468.
Edit. Amst. F.

13. τὸν Κολῶτα] Nomen est antiqui statuarii : cujus et alia
opera memorabantur, ut Bacchi : quod Eustathius, hunc locum
citans, ad ver. 603. Il. β. innuit : καὶ ὅρα, inquit, ὅτι οὐχ ὁ
Διόνυσος Κολῶτης, κατὰ τὴν αἰσυνήγητον παράδοσιν, ἀλλὰ τεχνίτης ἀ-
γάλματος Διονύσου ὁ Κολῶτης. Colotem pictorem Phidias discipu-
lum memorat Plinius, lib. xxxv. c. 8. Casaub.

Ibid.] Pausanias non hoc signum memorat, ergo ante eum
natum ablatum fuit. Tempia tamen Veneris et Æsculapii, et
Mercurii signum laudat. (Paus. ibidem.) F.

Ibid.] Videbis Fr. Junii Catalogum Architector. Mechanicor.
Pictorum, Statuaria, &c. p. 54. Anon.

15. ὁ Χελωνάτας] Abest a Cyllene duo millia pass. auctore
Plinio, l. iv. c. 5. Χελωνίτης Ptolemæo appellatur : quod ait
esse σημεῖον δυσμικρότατον, e Sophiani tabula facile intelliges :
nam in Ptolemaicis aliter. Casaub.

Ibid.] Promontorium Chelonites, hodie Capo Tornefe. F.

17. τῆς τε Κυλλῖνης] Lectio veterum codicum longe alia est :
habent enim, τῆς τε κοίτης Ἠλίδος, καὶ. Casaub.

Ibid.] Codicum vet. lectionem probō. F.

19. ὁ Ἐλίσων] Est et apud Pausaniam, l. viii. c. 29, et 30.
et l. v. c. 7. fluvius Helifson, sed qui hic esse non videatur. Is
enim, Megalopolin Arcadiæ urbem secans, Alpheum ingre-
ditur. Est et alius, qui ostia habet prope Sicyonem et Pelle-
nen, cujus in Corinthiacis Pausanias meminit. Casaub.

21. ὁ, τε Πλευειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς, Penei amnis ostia sunt] Or-
telius, in suo Lexico Geographico, videtur legisse in Strabonis
quadam epitome, quam citat, Μηνίος : male certe ibi scriptum
fuerat, forte pro Μινυήιος. Palmer.

23. ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς, καὶ Θεπυλικῆς, καὶ
τῆς Κορίνθου. Super hunc sita est urbs Ephyra, diversa ab Ephyris
Theprotica, Theffalica, et Corintho] Ex hoc loco corrigendus
Pindari Scholiastes, Nem. septimo, pag. 389. Edit. P. Steph. 1599.
ubi recensens quatuor Ephyras, postquam Corinthum et Thef-
salicam recensuit, hæc ait : τρίτην δὲ, περὶ Μῆλιν, ἧς Ἰππίας μνη-
μονεύει· τετάρτην, τὴν ἐν Θεσπρωτοῖς, i. e. tertiam, circa Melim, cu-
jus meminit Hippias : quartam, in Theprotibus. Ex hoc igitur
Strabonis loco debet emendari, et pro Μῆλιν, legendum, τὴν
Ἠλίαν. Idem.

26. ἐπὶ θαλασσίῳ] Pro θαλασσίῳ legi θαλασσαν : et ἐφ' ᾧ
scripsi pro ἐφ' ὧν. Vide Eustathium in Iliad. β. ver. 603. Xyland.

Ibid. ἐπὶ θαλασσίῳ] Legendum fortasse, τῇ ἐπὶ θαλασσαν
ἰούσῃ. Casaub.

Ibid.] Lego, quod sensus clarissime indicat, θαλατταν, et Οἰ-
νοα, vel Οἰνή : quarta, scilicet, quadam Oenoa in via quæ ad
mare tendit. V.

29. ἡ τε Τληπόλεμος] Dissentit Apollodorus, qui Ephyrā Thef-
proticam vult fuisse quam Hercules expugnari. Eum vide libro
secundo

καὶ μητέρα, (ἐκεῖ γὰρ μάλλον αἱ τῆς Ἡρακλείας στρατείας)

* Τὴν ἀγὰν ἐξ Ἐφύρης, ποταμῷ ὑπὸ Σελλήεντος.

Πρὸς ^a κεῖνας ^b τε, ὅδεῖς ποταμὸς Σελλήεις· ^c καὶ ὁ τῆς Μείγης,

† — Τὸν ποτὶ ^d Φυλεύς

^e Ἡγαγεν ἐξ Ἐφύρης, ποταμῷ ὑπὸ Σελλήεντος.

† Καὶ ἐξ ἧς τὰ φάρμακα τὰ ^f ἀνδροφόνου· εἰς Ἐφυραν γὰρ ἀφίχθαι φησὶ τῇ Ὀδυσσεῖ,

‡ Φάρμακον ἀνδροφόνου ^h διζήμενον —

Καὶ τῇ Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες·

|| Ἡὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ⁱ ἐθέλει πύρραν ἄρραν

ἔλθῃν, (^k φασὶν) ὅφρ' ^l ἐνθεν θυμόφθορα φάρμακα ἐνείκη.

Καὶ γὰρ ^m τῇ ⁿ Αὐγείᾳ θυγατέρα τῆς τῆς Ἐπειῶν βασι-
λέως, ὁ Νέστωρ ἐν τῇ διηγέσει τῆς πρὸς αὐτὸς πολέ-
μας φαρμακίδα εἰσάγει·

§ ὁ Πρῶτος ἐγὼν ^p ἔλον ἄνδρα, —

Φήσας ^q ἄνδρα

^r Μέλιον αἰχμητὴν· γαμβρὸς δ' ἦν ^s Αὐγείας,

Πρεσβυτάτην δὲ ^t θυγατὴρ εἶχεν —

Ἡ ^u πόσα φάρμακα ^v ἤδη, ὅσα πρέφει εὐρεῖα χθών.

Ἐπὶ ^z καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις ποταμὸς, καὶ Ἐφυ-
ρα πλησίον κόμην· καὶ ἐν τῇ ^y Ἀρκαίᾳ καὶ Αἰτωλίας,
Ἐφυρα κόμην· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς, Ἐφυροὶ καὶ ἄλλοι οἱ ²⁵
Περραιβῶν πρὸς ^{aa} Μακεδονίαν· καὶ οἱ ^{ab} Κρανώνιοι, καὶ οἱ
Θεσπρωτικοί, οἱ δὲ Κιχύρες τῆς ^{ac} βορείου ^{ad} Ἐφύρης.
Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων ὅτι τρέπον ὁ ποιητὴς εἰώθε
ἀνατέλλεσθαι τὰς ^{ae} ὁμωνυμίας, οἷον ὅτι ^{af} τῆς Ὀρχο-
μενῆς, τὸν μὲν Ἀρχαδικὸν πολύμηλον καλῶν, τὸν δὲ ³⁰

^{ag} Βοιωτικὸν ^{ah} Μινυεῖον, καὶ Σάμον ^{ai} Ὀρηκὴν στυπθεῖς

** ^{aj} Μεσσηγύς ^{ak} δὲ ^{al} Σάμος καὶ ^{am} Ἰμβρος —

ἵνα χρεῖσθαι ὑπὸ τῆς Ἰωνικῆς· οὕτω φησὶ καὶ τῇ Θεσ-
πρωτικῇ Ἐφυραν ἀνατέλλεσθαι τῷ τε, Τηλέμαχον
— καὶ τῷ,

||| — ποταμῷ ὑπὸ Σελλήεντος.

Ταῦτα δ' ἐχ' ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τῆς Σκηψίδος Δημη-
τρίου λεγόμενοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ πλείστα. Ἐ-
κεῖνος γὰρ οὐ φησὶν εἶναι Σελλήεντα ἐν Θεσπρωτοῖς πο-

Tlepolemi ex Hercule, plures enim in his locis
Herculis fuerunt expeditiones,

Duxerat ex Ephyra quam a flumine Selleente:

cum apud reliquas Ephyras nullus eo nomine sit
fluvius. Atque inde etiam thorax Megetis,

—quodam quem tempore Phyleus

Ex Ephyra attulerat, de flumine Selleente.

Atque inde etiam lethalia venena petebant. Ait
enim poeta Ulysssem Ephynam ivisse,

10 *—quaerentem lethale venenum.*

Et de Telemacho proci:

Aut Ephyras præpingue solum fortassis adibit,

Inde petiturus lethalia pharmaca nobis.

Nam et ipsam Augiæ Epeorum regis filiam Nestor
veneficam facit, in narratione belli contra eos gesti

Primus ibi cecidit nostra tum Mulius hasta,

Mulius Augiæ sumptis gener inclytus armis.

Maxima natarum fuit huic conjunx Agamede,

Quæ norat, quotquot producit terra, venena.

20 Est etiam apud Sicyonem Selleis fluvius, eique
vicinus pagus Ephyra: et alius eodem nomine
in Agræa Ætolia, cujus incolæ Ephyræ. Sunt et
alii Ephyræ in Perrhæbis Macedonia: et Cranonii,
et Thesprotici Cichyro urbe oriundi, quæ olim
dicta fuit Ephyra. Cæterum Apollodorus docens
qua ratione Homerus soleat ambigua vocabula dis-
tinguere, ut cum Orchomenum Arcadiæ pecoris
divitem, Bæotia ejusdem nominis urbem Mi-
nyium appellat: et Samum Thraciam appposito
adjectivo dicit, vel sic:

— Samum inter et Imbrum,

ut ab Ionica insula distinguat: sic ait etiam Thes-
proticam Ephynam distingui ab aliis, voce *Pro-
cul*, et

35 *— a flumine Selleente.*

Atqui hæc non conveniunt cum his, quæ Deme-
trius Scepsius dicit, a quo iste pleraque transfert.
Hic enim non in Thesprotis, sed in Elea apud
Ephynam tradit flumen esse Selleentem, ut ipsi

* Iliad. β. ver. 659.

† Iliad. α. ver. 530.

‡ Odyss. α. ver. 261.

|| Odyss. β. ver. 328.

§ Iliad. α. ver. 737.

** Iliad. α. ver. 78.

||| Iliad. β. ver. 659.

^a κεῖνας Med. 1. 2. ^b δὲ Par. 1. ^c MSS. καὶ περὶ M. Marg. Cas. ^d Φηγὺς Efc. ^e Ἡγαγ Med. 2. ^f ἐξ ἧς καὶ
Par. 1. 2. ^g ἀνδροφόνου Efc. ^h Post διζήμενον leguntur hæc, ὅφρα οἱ εἴη ἐκ χρεῖσθαι, in Par. 2. Efc. Mosc. et in marg.
Med. 2. addita postea. ⁱ ἐθέλει &c, adusque ἐλθεῖν, defunt Med. 1. deerant Med. 2. sed deinde addita fuerunt in marg.
^k φασὶν deest Par. 1. 2. Eton. Efc. ^l ἐνθεν Med. 1. ^m Vulgo, αὐτὴν. Marg. Cas. ⁿ Αὐγεία Par. 1. 2. Med.
1. 2. Efc. ^o Πρῶτος &c, adusque εἶχεν inclusive, defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea in marg. ^p ἔλον deest
Par. 1. 2. Eton. ^q ἄνδρα deest Efc. ^r Μέλιον Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Efc. ^s Αὐγείας Par. 1. Αὐγείας Par. 2. Med. 2.
Efc. Mosc. ^t θυγατὴρ Med. 2. ^u πόσα Med. 2. ^v ἤδη Par. 1. Med. 2. ^y Ἀρκαί Par. 1. 2. Med. 1. ^z Scripti,
Μακεδονίαν. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 2. ^{aa} Κρανώνιοι Med. 1. 2. Gron. ^{ab} βορείου Med. 1. 2. ^{ac} Ἐφύρης Par. 1. Gron.
^{ad} MSS. τὰς ὁμωνυμίας, et τὰς ἐπωνυμίας. Marg. Cas. ἐπωνυμίας Par. 1. sic Eton. sed literæ ἐπ. a recenti manu scribuntur, prisca abrasis.
^{ae} τοῦ deest Med. 1. 2. ^{af} MSS. Βοιωτικόν, Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^{ag} Μινυεῖον Par. 1. 2. Μινυεῖον Eton. Μι-
νυεῖον Efc. ^{ah} Ὀρηκὴν Par. 1. 2. Efc. Ὀρηκὴν Med. 1. Ὀρηκὴν Med. 2. ^{ai} Μεσσηγύς &c, adusque Ἰμβρος, defunt Med. 1. 2.
^{aj} τὴν Par. 2. Efc. ^{ak} Σάμον Par. 1. 2. Eton. Efc.

secundo. De eadem intelligit poetæ verba Eustathius, qui ta-
men Strabonem sequi videtur. *Cajaub.*

4. Πρὸς κεῖνας] Hoc Eustathius, nescio quem secutus, ne-
gat: qui tot fere Selleentes fluvios esse scribit, quot dicantur
esse Ephyræ: περὶ πάσας δὲ ἢ τὰς γὰρ πλείους Ἐφύρας ἰσορεῖται
Σελλήεις εἶναι ποταμὸν συναμφαλλομένους καὶ αὐτὸς, ὅτι πᾶν Ἐφυρα
ἀμφιβάλλεται. Idem Eustathius annotat, Ephyras a Strabone

novem enumerari. *Idem.*

5. Μείγης] Videtur vox θάραξ excidisse. *Xyland.*

8. ἐξ ἧς] Lego, ἐξ αὐτῆς: apud Eustathium ἐξ ἧς τὰ &c.
Locus autem de Nestore fœde erat corruptus, et interpretem
fefellerat: ex ipso Homero restitui. De Agræa dixi in Ste-
phano. Πρῶτερον pro προτέρας sensus requirit, et sic est apud Eu-
stathium. *Idem.*

quoque docuimus. Neque hoc tantum animadvertendum est ab Apollodoro: sed et id, quod cum sit non unica Oechalia, ipse unicam facit, eam scilicet, quæ Euryto Oechalienfi paruerit. Ergo liquet Theffalicam ab eo intelligi:

Et queis jura dabat rex Eurytus, Oechaliensis.

Quæ ergo est Oechalia, unde profecto

Vim Thamyrae Thraci Musæ eripuerit canendi?

Addit enim:

Ibat ab Oechalia quando, Euryto ab Oechaliensi.

Nam siue ea Theffalica fuit, male Scepſius Arcadicam quandam protulit Oechaliam, quæ nunc Andania dicitur: siue recte Scepſius, utique Arcadica etiam urbs Euryti dicta fuit, ut non una fuerit duntaxat Oechalia, sicut visum Apollodoro. Inter Penei et Selleentis ostia Pylus habitabatur juxta Scollim: non ea Nestoris urbs, alia enim est Pylus ad Alpheum, cui nihil commune est neque cum Alpheo, neque cum Pamiso flumine, siue is est Amathus. Nonnulli tamen, ut Nestori gloriam atque nobilitatem tanto majorem arrogant, violenter ista torquent. Cum enim in Peloponneso tres Pyli commemorentur, unde et verſus iste factus,

Est Pylus ante Pylum, tamen usque alius Pylus exſtat:

nimirum hic Pylus de quo loquimur, Lepreaticus alius in Triphyliā, tertius Meſſeniacus apud Coryphæum: singulos horum Emathoëntem demonstrare conantur eſſe, et patriam Nestori adſignant. Ac plerique fane ſcriptorum ac poetarum, eum qui ad ipſorum usque ætatem perduravit Pylum

παμόν. ἄλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ ὡς τ' ἐκεῖ Ἐφυραν, ὡς ὡρεῖ πομπήν. Τὴν δ' οὖν εἰρήκε σκέλεος δέδμενον, καὶ ὡς τῆς Οἰχαλίας, ὅτι φησὶν, καὶ μίας οὐσης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλίου. δῆλον οὖν, ὅτι τὴν Θεσσαλικὴν, ἐφ' ἧς φησὶν.

* Οἷτ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλίου.

Τίς οὖν ἐστίν, ἧς ὁρμηγεῖα αἱ μέσσαι

† Ἀντόμυρα ὁθάμυρα τ' ὀρήγχα παύσαν ἀοιδῆς;

Φησὶ γὰρ,

Οἰχαλίην ἰόντα, παρ' Εὐρύτου Οἰχαλίου.

Εἰ μὲν γὰρ ἡ Θεσσαλική, ὅτε εὖ πάλιν ὁ Σκῆψος Ἀρκαδικὴν πῖνα λέγων, ἡν ὡν ἡ Ἀνδανίαν καλοῦσιν· εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρκαδικὴ πόλις Εὐρύτου εἴρηται, ὡς καὶ μία μόνον· ἐκεῖνος δὲ ἡ μίαν φησὶ. Μετὰ δὲ τὴν

15 τῆς Πηνειῆς καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκβολῆς Πύλος ὠκεῖτο καὶ τῆς Σκόλλιν, ἔχ' ἡ τῆς Νέστορος πόλις, ἄλλ' ἑτέρα τις ἢ πρὸς τὴν Ἀλφειὸν· ἧς ἑδὲν ἐστὶ κοινὸν ὄνομα, ὅθεν τῇ πρὸς τὴν Παμισὸν, εἴτε Ἀμαθὸν χρὴ καλεῖν· βιάζονται δ' ἐνιοὶ μνηστεύμενοι τὴν Νέστορος πόλιν καὶ τὴν εὐγένηαν. Τριῶν γὰρ Πύλων ἴσμεν ἐν Πελοποννήσῳ (καθότι καὶ τὸ ἔπος εἴρηται τῆς τοῦ

Ἐπὶ Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γὰρ μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλος) τῆς τε, καὶ τῆς Λεπρεατικῆς τῆς ἐν Τριφυλίᾳ, τῆς δὲ τῆς Μεσσηνιακῆς κατὰ Κορυφάσιον· καὶ τῆς Νέστορος κατὰ τὴν Σποράντιον. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἑτέρων συζητοῦν καὶ ποιητῶν Μεσσηνίον φασὶ τὸν Νέστορα, τὸν σωζομένην μέλει εἰς

* Iliad. β'. ver. 730.

† Ibid. ver. 595.

^a εἴπομεν Par. 2. ^b τὴν δὲ defunt Par. 2. Eſc. ἔν δεest Eton. ^c δ' εἴρηκε Par. 1. ^d MSS. κατὰ Δάριον ἀντ. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Eſc. Moſc. Αὐτάμυρα Med. 2. ^e τὸν Θ. Med. 2. ^f ὀρήγχα Med. 1. 2. ^g φησὶ μὲν γὰρ Par. 1. 2. φησὶ μὲν Oī. Eſc. ^h Vett. lib. et Ἀνδανίαν, et Ἀρδανίαν. Marg. Caf. Ἀρδ. Par. 1. Eton. Ἀρκαδικὴν Med. 2. ⁱ μίαν μόνον φ. Eſc. Moſc. ^k Μινυεῖς Med. 1. 2. sed in marg. Med. 1. legitur ut in edit. ^l τῆς δεest Med. 2. ^m καὶ Med. 1. ex correct. ⁿ τὸ Σκόλλιον ^o ἐστὶ δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^p τῇ δεest Par. 2. Eſc. ^q Παμισὸν Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Moſc. ^r δόξαν τὴν Ν. Med. 1. ^s καδ' δὲ καὶ Par. 1. Eton. ^t τῆς Eſc. sic Par. 1. 2. sed litera; punctis notatur. ^u Προπύλιον Med. 2. et ex correct. Προπύλοιο. ^x ἄλλη Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^y Λεπρεατικὴ Med. 2. Λεπρεατικὴ Eton. Eſc. ^z ἐν τῇ Par. 1. 2. Eſc. ^a MSS. Τριφυλία καὶ τῇ Πισάτιδι. Alii Τριφυλίαν. Marg. Caf. T. καὶ τῇ Π. Par. 1. Eſc. T. καὶ τῇ Πισάτιδι Par. 2. ἐν Τριφυλίᾳ Med. 2. sed ex correct. ἐν τῇ Τριφυλίᾳ καὶ τῇ Πισάτιδι. ^b τῆς κατὰ Par. 1. Med. 1. 2. Eſc. ^c Vulgo, ἑκάστον τὴν. In scr. est περὶ pro παρὰ. Marg. Caf. ^d καὶ συγ. Par. 2. Med. 1. 2.

3. καὶ μίας οὐσης] Oechaliam fatebatur Apollodorus eſſe multiplicem; sed ex omnibus unam, quæ Euryti urbs appellaretur. Oechalias autem quinque eſſe e Strabone sic annotat Eustathius: ἐν ἑτέροις δὲ φησὶν ὁ αὐτὸς, ὅτι Οἰχαλία κάμνη τῆς Ἐρεβρινῆς, ὁμάνυμος τῇ Τραχυνίᾳ, καὶ τῇ περὶ Τρίκλιν, καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ· ἐξ οὗ πᾶντε ἀναφαίνονται Οἰχαλίας. Locus Strabonis est lib. x. ubi de Oechalia Euboica. Casaub.

12. Ἀνδανίαν] Legebatur Ἀκαδαν. Sed ego non tam Stephanum secutus sum (nam Meſſenios Arcadibus finitimos eſſe jam ante Strabo docuit) quam Eustathium, qui diſerte hoc habet in Iliad. i. ver. 150. Xylander.

Ibid. ἡν ὡν Ἀνδανίαν] Sic recte Xylander emendavit. Mirum vero in omnibus locis, ubi hæc vox occurrit, semper in veteribus libris legi, Ἀρδανίαν. Casaub.

Ibid.] Edd. Ald. et Henr. Petrin. Ἀρκαδικῶν. Anon.

13. ὡς καὶ μία] Itaque non una tantum Oechalia fuit, quæ urbs Euryti appellaretur. Hoc colligit Strabo. Casaub.

14. Μετὰ δὲ τῆς τῆς Πηνειῆς καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκβολῆς Πύλος ὠκεῖτο κατὰ τὴν Σκόλλιν, ἔχ' ἡ τοῦ Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις ἢ πρὸς τὴν Ἀλφειὸν· ἧς ἑδὲν ἐστὶ κοινὸν ὄνομα, ὅθεν τῇ πρὸς τὸν Παμισὸν, εἴτε Ἀμαθὸν χρὴ καλεῖν] Locus deploratus, qui sic, opinor, restitui potest: ἀλλ' ἑτέρα τις, ἧς ἑδὲν ἐστὶ κοινὸν ὄνομα ΟΥΔΕ Τῇ πρὸς τὸν Ἀλφειὸν, ὅθεν τῇ πρὸς τὸν Παμισὸν. T.

16. κατὰ τὴν Σκόλλιν] Σκόλλιον certum carminis genus significat, sed nihil hoc ad rem. Montem arbitror dici, quem Eleorum et Dymæorum communem eſſe apud Eustathium legitur, in Iliad. β'. ver. 617. voce paululum diversa Σκόλλις: et sic noster paulo post, et ad libri hujus finem fere. Reliqua ita verti ut

sententiam confusam illustrarem, et paulo aliter quædam legit Eustathius. Xylander.

Ibid. οὐχ ἡ τοῦ Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις ἢ πρὸς τὴν Ἀλφειὸν· ἧς οὐδὲν ἐστὶ κοινὸν ὄνομα, οὐδὲ τῇ πρὸς τὸν Παμισὸν, εἴτε Ἀμαθὸν χρὴ καλεῖν. Non ea Nestoris urbs, alia enim est Pylus ad Alpheum, cui nihil commune est neque cum Alpheo, neque cum Pamiso flumine, siue is est Amathus] Hæc sic vertit Xylander. Difficile est divinare, quomodo Xylander legerit, videtur tamen sic legisse: ἀλλ' ἑτέρα τις, ἧς πρὸς τὸν Ἀλφειὸν οὐδὲν ἐστὶ κοινὸν ὄνομα, οὐδὲ πρὸς τὸν Παμισὸν. Sed putemus sic legisse, quid de his verbis faciemus? Pylus ad Alpheum, cui nihil commune est neque cum Alpheo. Certe hæc sunt ἀσύντακτα, et malo suspicari exscriptores male hunc locum excepisse et corrupisse, quam tale versionis monstrum Xylandro tribuere: miror doctissimum commentatorem id dissimulasse. Palmer.

Ibid.] Cum Palmerio hæc verto hoc modo. Hæc autem (scilicet Pylus) non fuit Nestoris urbs, sed altera ad Alpheum fluvium, quæ nihil tamen commune habet cum Pylo ad Pamisum fluvium vel, si velis alio nomine, Amathum. Hæc versio a præcedentibus firmatur. Pausanias hanc Pylum ab Elide distare stad. 80 scribit. Eam condidit Pylus Megarensis; ab Hercule vero excisa est, et postea ab Eleis restituta. Hujus urbis rudera in itinere montano inter Olympiam et Elidem Pausanias viderat. Fluvius Ladon, qui Peneum intrat (a Ladone Arcadico diversus) eam præterlabitur. (Eliac. l.vi. c.22.) Pausanias tantum unam et alteram Pylum agnoscit, sed hanc ad Ladonem cum altera ad Alpheum confundit. F.

αὐτὰς ἀρσπιδέμοι· οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι, τοῖς ἔπειν ἀκολουθοῦντες, τέτον εἶναι φασὶ τ' Ἄλφειος Πύλον, ἔτι τὴν χώραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ τὴν Πισάτιν καὶ Τριφυλίαν. Οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοίτης Ἡλίδος καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἀρσπιδέμοι τῷ παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύοντες, Γέρανον τόπον, καὶ Γέροντα ποταμόν, καὶ ἄλλον Ἐρένιον· εἴτ' ἀπὸ τούτων ὁπιδέως Γέροντα εἰρηδοῦσι πιστούμενοι τὸν Νέστορα· ἔπειτα τὸ ταυτὸν καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ πεποιήκασι, καὶ ἡ πιθανώτερά γε φαίνονται· μάλλον γὰρ γνωρίσματα φασὶν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρωνα, συνοικουμένην πόλιν εὖ τοιαῦτα μὲν τὰ παρὰ τὴν κοίτην Ἡλιν ὑπάρχουσι νῦν.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τὰς ἡγεμόνας εἰπὼν, ἔσα-15 φως εἰρήκεν·

* Οἱ δ' ἄρα Βυπράσιόν τε καὶ Ἡλίδαν διὰν ἑναίον,
 ὅσον ἐφ' ἧς Τρῆν καὶ Μύρσιος ἐχάτωσα,
 Πέτση τ' Ὀλυνθίῃ καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἑνέργει,
 Τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχαὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω
 Νῆες ἔποντο θαλά, πολέες δ' ἐμβαίνον Ἐπειοί.

Τὸ μὲν γὰρ Ἐπειὸς ἀμφοτέρως ἀρσπιδέμοι τὰς τε Βυπράσιαις, [καὶ τὰς Ἡλείαις, Ἡλείαις δὲ μικρὴν καλεῖν τὰς Βυπράσιαις] καὶ τὴν Ἡλείαν διόξειεν ἀντὶς τῶν τεσσάρων μέρων διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν Ἐπειὴν, ἣν εἰς δύο μέρη διείλετο ὁ ποιητὴς· ἓξ δ' ἀντὶς μέρους εἶναι τὴν Ἡλίδος τὰ Βυπράσιον, ἀλλὰ τὴν Ἐπειὴν μάλλον· ὅτι γὰρ Ἐπειὸς καλεῖται τὰς Βυπράσιαις, δῆλον.

† Ὡς ὅποτε κρείοντ' Ἀμαρυγκέα γάβρον Ἐπειοί

Βυπράσιον. —

Τὸ γὰρ Βυπράσιον εἶναι πᾶσα χώρα τῆς Ἡλείας καλομένη· ἔχουσαν ὁμώνυμον νῦν γὰρ φαίνεται τῆς Ἡλίδος ὅν μέρους καὶ τέτο· πάλιν γὰρ συγκρατεῖται τῇ Βυπράσιον καὶ Ἡλίδαν διὰν λέγουσα, εἴτ' εἰς τέσσαρας διαιρεῖν μερίδας, ὡς ἀντὶς κοινῶς δοκεῖ τῷ τε Βυπράσιῳ, καὶ τῇ Ἡλίδι αὐτὰς τέσσαρας μερίδας ὑποτάττειν· ἣν δ' ὡς εἰκοι, κατοιμία τῆς Ἡλείας τὸ Βυπράσιον ἀξιόλογος, ἢ νῦν ἐκέτ' εἶναι· ἢ δὲ χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ὅτι τῆς ὁδοῦ, τῆς ἐπὶ Δύμνῳ ἐξ Ἡλίδος τῆς νῦν πόλεως. Ὑπολάβοι δ' ἀντὶς καὶ

amplectentes, Messenium faciunt Nestorem. Qui vero Homero sunt addictiores, ii, versus ejus secuti, eum Nestoris pronunciant esse Pylum, cujus regionem Alpheus percurrit: perlabitur autem Pisatidem et Triphyliam. Qui cavæ Elidi Nestorem vindicant, studiose suum ii ornant Pylum, indicia etiam quædam demonstrantes: ut Geranum locum, et Gerontem fluvium, aliumque Gerenium: ut fidem faciant Nestorem ab his Gerenium fuisse cognominatum. Fecerunt idem Messenii, et quidem probabiliora videntur dicere: magis enim constat de eorum Gerenis, qui locus quondam bene fuit habitatus: et talia sunt hodie cavæ Elidis Gerena.

Cæterum poeta, cum istam regionem in quatuor tribuisset partes, et principes enumerasset quatuor, obscure hoc dixit:

Tum qui Buprasium coluere, atque Elida claram,
 et quæ deinceps sequuntur usque ad hæc,
 — multi queis vestabantur Epei.

Quod enim et Buprasienfes et Eleos Epeorum afficit nomine, Eleos autem non vocat qui erant Buprasienfes: non Eleam videri potest in quatuor divisisse partes, sed Epeorum ditionem, quam prius bipartitam fecerat: neque pars fuerit Elidis Buprasium, sed Epeorum potius: nam quod Buprasienfes inter Epeos numeret, hinc liquet:

Quando ad Buprasium tristes Amaryncea Epei
 Mandabant terræ.—

Buprasium autem esse Eleæ regionis locum cum ejusdem nominis vico: qui nunc videtur urbis Elidis esse portio. Rursus dum connumerat Buprasium atque Elidem, deinde in quatuor dividit partes, videtur communiter has ipsas Buprasio Elidique subjicere. Et fuit, ut apparet, Buprasium Eleæ regionis pagus memorabilis, qui nunc non extat: locus duntaxat nomen retinet, qui in via est ab Elide urbe nostra ætate Dymen versus. Ac suspicari licet priscis temporibus Buprasium fuisse

* Iliad. β'. ver. 615.

† Iliad. ψ'. ver. 630.

^a τοῦ Ν... Med. 1. 2. Esc. ^b Mallet, τὴν V. ^c Πισάτιν καὶ τὴν Esc. Π... καὶ τὴν Par. 1. 2. Mosc. ^d Τριφυλίαν Med. 2. ^e Γέρανον Esc. et ex correct. Med. 1. ^f ὁπιδέως Par. 1. Eton. sed in Eton. supra scribitur a recenti manu. ^g Scripti, τῆτο δ' αὐτὸ, et τῆτο δ' αὐτὸ. Marg. Caf. τῆτο δ' αὐτὸ Par. 1. τ... δὲ ταντὸ Med. 1. 2. Esc. Mosc. τ... δὲ αὐτὸ Eton. τῆτο δ' αὐτὸ Par. 2. ^h πιθανώτεροι Par. 1. Med. 1. 2. ⁱ Scripti, γνωρίσματα. Marg. Caf. γνωρίσματα Med. 2. ^k συνοικουμένην Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^l MSS. ὑπάρχοντα. Marg. Caf. sic Par. 2. Esc. ^m ὅσον &c, adusque Ἐπειοί, defunt Med. 1. fed loco pro πολλὰς legitur πολλὰς, et pro ἔμεινον, ἔμεινον, quæ vox postea correctæ est in ἔμεινον. ⁿ Τρῆν Par. 1. 2. Eton. Mosc. sed in Eton. literæ μνη linea notatæ sunt a recenti manu. ^o Ὀλυνθίῃ πετρή ἢ νῦν Σκόλλη λεγόμενη. Par. 2. in marg. ^p ἑνέργει Par. 1. 2. recte. V. ^q τῷ Par. 1. 2. ^r καὶ τὰς &c, adusque Βα... defunt Par. 1. ^s Ἡλίαν Par. 2. et supra Ἡλείαν. ^t οὐδ' αὖ Esc. ^u Βυπράσιαις Par. 1. 2. Esc. ^x οὐδ' ἔχουσαν Par. 2. Bre. Esc. ^y δὲ deest Par. 1. 2. Esc. ^z λέγοντες Par. 1. 2. Esc. ^a κοινὸν Par. 1. ^b δοκῇ Med. 2. ^c τέσσαρας μερίδας defunt Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

17. Οἱ δ' ἄρα Βυπράσιον] Apposuimus totum poetæ locum, secuti veteres libros, ubi erat totus perscriptus. Ignavus librarius, initio appposito, ut labori parceret, scripserat illa, καὶ ἐξῆς ὡς τοῦ. Casaub.

22. Τὸ μὲν γὰρ] Scribe, τῷ μὲν γὰρ. Vult docere, poetam non tribuere Elidis nomen toti illi regioni, quam bifariam divisit,

in Buprasium et Elidem: utriusque enim partis incolas vocat ille quidem Epeos communi nomine, non autem Eleos: unde colligit Geographus, videri Epeorum nomen latius patere quam Eleorum. Idem.

35. ὡς αὖ κοινὸν] Veteres libri, ὡς αὖ κοινὸν δοκεῖν. Idem.

Elide præstantius, ut et Epeos Eleis: postmodo pro Epeis fuisse Eleos dictos. Et Buprasium quidem Elidis pars erat: poetica autem quadam figura aiunt Homerum cum toto partem ponere, ut in his:

—per Helladaque et medium Argos.
Et,
—per Helladaque Phthiamque. Item,
Curetesque pugnabant, Ætolique —
Et,
Quique ab Echinadibus venerunt, Dulichioque?
Nam una ex Echinadibus est Dulichium. Utuntur hac figura etiam recentiores: ut Hipponax,
Panem Cyprium edunt, Amathusiumque triticum.
Nam in Cyprio sunt et Amathusii. Sic et Alcman:
Amœnam Cyprium linquens, et Paphum circumflumam.
Et Æschylus:
Cyprium Paphumque sorte quæ totam obtines.

Cur autem Buprasiensibus Epeorum nomen non tribuitur, alia quoque multa eorum quæ sunt, eum non dixisse respondebimus: neque hoc pacto demonstrari non esse rem, sed tantum id eum non expressisse verbis. Porro Hecatæus Milesius Eleos ab Epeis diverfos facit: scribitque Epeos Herculi in expeditione contra Augeam adfuisse, inque perdendo Augea et Elide operam navasse: Dymen quoque tam ad Epeos quam ad Achæos pertinuisse. Sane multa vetusti scriptores perhibent commentitia, ob fabularum scriptionem adfueti mendacio: quæ causa etiam est, cur de iisdem rebus inter se parum eis conveniat. Hoc autem incredibile non est Epeos, cum aliquando diversa ab Eleis gens, et inimica essent, postea rerum potitos, in unam cum his coivisse civitatem, et obtinuisse Dymen usque. Nam Dymen quidem Homerus non nominavit: non interim absimile vero est, tunc eam Epeis subditam fuisse, postea temporis Ionibus, aut ne his quidem, sed eorum agro potitis Achæis cessisse. Proinde de quatuor istis partibus in quibus et Buprasium continetur, Hyrmine et Myrsinus Eleæ sunt regionis: reliqua, ut fert quorundam sententia, jam ad Pisatidis fines sunt. Fuit oppidum Hyrmine: sed hodie non extat, nisi montana non procul Cyllena extremitas, Horminæ, vel Hyrminæ, nomine. Myrsinus nostro tempore Myrtuntium dicitur, pagus ad mare pertinens, in via quæ Elide Dymam ducit, lxx. distans ab Elide

ὑπεροχὴν τινα ἔχειν^a τότε^b τὸ Βεπράσιον παρὰ τῇ^c Ἠλίῳ,
ὥς καὶ οἱ Ἐπειοὶ ᾤοντο^d τέρας^e ὑπερὶν^f δ' αὐτ' Ἐ-
πειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν· καὶ^g τὸ Βεπράσιον μὲν δὴ
μέρος ἦν τῆς Ἠλίδος· ποιητικῶς δὲ πινυ ὀχήματι συγ-
καταλέγειν τὸ μέρος τῶ ὅλῳ φασὶ τὸ Ὅμηρον· ὥς τὸ,
* — ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσσην Ἀργεῶς. Καί,
† ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε. ἑ Καί,
‡ Κερήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί. ἑ Καί,
|| Οἱ δ' ἐκ Δελιχίου, Ἐχινάων θ' ἱεράων.
Καὶ γὰρ τὸ Δελίχιον, τῇ Ἐχινάδων. Χρῶνται δὲ καὶ οἱ
νεώτεροι. ἡ Ἰππώναξ,
Κυπρίων βέκος φαγῶσιⁱ καὶ^k Ἀμαθεσίων^l πυρὸν.
Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθεσίοι. Καὶ Ἀλκμάν δὲ,
Κύπρον ἱμερτῶν^m λιποῖσα καὶ Πάφον περιέρχεται.
Καὶ Αἰοχύλος,
Κύπρε Πάφρε τ' ἔχουσι πάντα κληῖρον.
Εἰ δ' ὅτε εἴρηκεν Ἐπειὸς τὰς Βεπρασίους, ἐδ' ἄλλα
πολλὰ τῷ ὄντων, φήσομεν. Ἄλλα τέτ' ὅτε ἐστὶν ἀπό-
δειξις τῆς μὴ εἶναι, ἄλλα τῆς μὴ εἰπεῖν μόνον. Ἐκα-
ταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἐτέρεςⁿ λέγει τῇ Ἠλείῳ ὅτι
Ἐπειὸς^o τῶ γένι Ἡρακλεῖ συγκατεῦσαι τὰς Ἐπειὸς
ὅτι^p Ἀυγείαν, καὶ συνανελεῖν αὐτῶ τὸν τε Ἀυγείαν καὶ
τὴν Ἠλίῳ· φησὶ δὲ καὶ τὴν^q Δύμην, Ἐπειίδα^r καὶ
Ἀχαΐδα. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ ἀρ-
χαιοὶ συγγραφεῖς, συντετραμμένοι τῶ ψεύδει^s ἀφ' ὧ^t
μυθογραφίας· ἀφ' ὧ δὲ τέτο καὶ ἐχ' ὁμολογεῖσθαι ὡς
Ἀλλήλους ὡς^u τῶ αὐτῶν· εἰ μὲν τοὶ ἀπίστοι, ἐδ' εἰ-
ποτε^v τοῖς Ἠλείοις ἀφ' ὧ φοροὶ ὄντες οἱ Ἐπειοὶ ἐτε-
ρογενεῖς, εἰς^x ταυτὸ συνήρχοντο κατ' ὀπικράτειαν, καὶ
κοινὴν ἐνέμοντο πολιτείαν· ἐπεκράτην δὲ καὶ μέχρι
Δύμης· ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς ὅτε ἀνόμακε τὴν Δύμην·
ὅτε ἀπεικὸς δ' ἐστὶ, τότε μὲν αὐτῶ ὑπὸ τοῖς Ἐπειοῖς
ὑπάρχειν, ὑπερὶν δὲ τοῖς Ἰωσιν, ἢ μὴδ' ἐκείνοις, ἄλλα
τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατοχεῖσιν Ἀχαιοῖς. Τῶν
δὲ τετάρων μελίδων, ὧν^a ἐντὸς ἐστὶ καὶ τὸ Βεπράσιον,
ἡ μὲν^b Ἰρμίνη, καὶ ἡ Μύρσιμος, τῆς Ἠλείας ἐστίν·
αἱ δὲ λοιπαὶ ὅτι τῷ ὄρει ἡδὴ τῆς Πισατίδος, ὡς οἶον-
ταί πινες. Ἰρμίνη μὲν οὖν πολίχνην ἦν· νῦν δ' ὅτε
ἐστίν· ἄλλ' ἀκρωτήριον πλοσίου Κυλλήνης ὀρεινόν, κα-
λούμενον Ὀρμινά, ἢ Ἰρμινά. Ὁ Μύρσιμος δὲ τὸ νῦν
Μυρτύντιον, ὅτι θάλατταν κατέκλειε, καὶ τὴν ἐκ
Δύμης εἰς Ἠλίῳ ὁδὸν^c κατοικία, γὰρ τῆς Ἠλείῳ
πόλεως διέχεσθαι ἐβδόμηκοντα. ἡ Πέτρην δ' Ὠλενίην

* Odyss. α'. ver. 344. † Odyss. λ'. ver. 496. ‡ Iliad. ι'. ver. 525. || Iliad. β'. ver. 625.
^a τότε deest Par. 1. Eton. ^b τὸ deest Efc. ^c περὶ Med. 1. ex correct. et sic infra. ^d ὡςπερ Par. 1. Eton. Efc. ^e τὸ
deest Par. 1. ^f καὶ deest Eton. Efc. ^g καὶ deest Par. 1. Eton. Efc. ^h Ἰπ. . . μὲν Par. 2. Efc. et Med. 2. ex correct. ⁱ καὶ
δε, adusque γὰρ, desunt Efc. ^k οἱ Ἀ. . . Par. 2. ^l πυρὸν deest Par. 2. legitur in marg. ^m λιποῖσα Par. 1. ⁿ MSS.
λέγον. Marg. Cas. sic Med. 1. ex correct. ^o πρὸ γούνη &c, adusque Ἐπειὸς inclusive, deerant Med. 2. add. postea in marg.
^p Ἀυγείαν Par. 1. 2. Med. 1. 2. et Med. 1. infra. Bre. Eton. Efc. ubique. ^q Δύμην Par. 1. 2. et Med. 1. ex correct. ^r ἐκ Ἀ-
χαΐδα Med. 1. et ex correct. καὶ Ἀχαΐδα. ^s τὰς Med. 1. 2. Bre. Efc. ^t ὧ deest Med. 2. add. postea. ^u ὄντες διαφοροὶ τοῖς
Ἡ. . . Par. 1. 2. διαφοροὶ τοῖς Ἡ. Med. 1. 2. ^x τ' αὐτὸ Par. 2. ^y ἐνέμον Par. 2. Accensus arguit ἐνέμοντο: V. ^z μὴδὲ τοῖς τὴν
ex correct. Med. 2. ^a ἐν Ἰ. Efc. ἐστὶ deest Med. 1. 2. ^b Ἰρμίνη Par. 1. et sic infra. ^c λοιπαὶ δὲ Par. 2. ^d ὀρεινόν ἐστὶ Par.
1. 2. Efc. Med. 2. ex correct. ^e Μέρσιμος Par. 2. ^f Μερτυντίον Par. 2. ^g κατοικίαν Med. 1. 2. ^h Πέτρην &c,
adusque Σκόλιν, desunt Efc.

4. τινι ὀχήματι] Figuram hanc dicendi sæpius notat Strabo, ut de ea nihil sit nobis dicendum: est et Latinis poetis in usu. Casaub.

17. Ἐπειὸς τὰς Βεπρασίους] Negat appellari Buprasienses a poeta Epeos: atqui contrarium paulo ante docebat, ubi locum protulit e rhapsodia ψ. qui hanc lectionem falsi arguit. Lego, Ἠλείας, quod ex superioribus facile est intelligere. Idem.

36. ἡ μὲν Ἰρμίνη] Hyrmines meminit etiam Pausanias, Ἠλιακ. primo, lib. v. c. 1. Idem.

40. Ὁρμινά] Sic legit etiam Eustathius: Stephanus tamen scribit, τὰς Ὁρμινὰς. Idem.

41. Μυρτυντίον] Hoc etiam Stephanus annotat. Idem.

43. Πέτρην δ' Ὠλενίην] Vide Stephanum, et Pausaniam, lib. vi. c. 20. Idem.

εἰκάζουσι, τὴν ὡν Σκόλλιν· ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ τῶν τόπων, καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνους αὖτε μὴ σφόδρα ὅτι πολλῶν σαφηνίζοντος· ἐστὶ δ' ὅρος πετρώδες, κοινὸν β' Δυμαίων τε καὶ γ' Τριταίων, καὶ δ' Ηλείων, ἐχόμενον ἑτέρου πινὸς Ἀρχαδικῆς ὁρᾶς δ' Λαμ- 5 πείας, ὃ τῆς Ἡλίδος μὲν ε' διέστηκεν ἑκατὸν πρὸς τὰς τριάκοντα σταδίους, ε' Τριταίας δὲ ἑκατὸν, τὰς ἴσας Ἀχαϊκῶν πόλεων. Τὸ δ' i' Ἀλείσιον ἐστὶ τὸ ὡν κ' Ἀλεσιῶν, χώρα i' παρὰ τὴν m' Ἀμφιλοχίδα, ἔνθα καὶ μῆνα ἀγρῶν συνάγουσιν οἱ περὶοικοί· οὗ κεῖται δὲ 10 ἐπὶ τῆς ὀρεινῆς ὁδοῦ, τῆς δ' ε' Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν· ὠρότερον δ' ἢ πόλις τ' Πισάπιδος, ἄλλοτε ἄλλως τ' ὄρων ἐπαλλαττόντων, καὶ τὰς τ' ἡγεμόνων μεταβο- λᾶς· τὸ δ' p' Ἀλείσιον καὶ Ἀλείσις κολώνην ὃ ποιο- τῆς καλεῖ, ὅταν φῇ·

* q' Ὅφρ' ὅτι Βεπρασίς πολυπύρε βήσαμεν ἵππες, Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλείσις, ἔνθα κολώνη Κέκληται —

r' Ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τῷ, καὶ ἔνθα Ἀ- λείσις κολώνη κέκληται· ἐνιοὶ γὰρ καὶ ποταμὸν δεῖκνυ- 20 σιν Ἀλείσιον. Λεγομένων δὲ πινῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ· Καυκῶνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης γὰρ καὶ τῆς Δύμης Καυκωνίδος ὑπὸ πινῶν, ὅντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταίας, ὃς κα- λεῖται καὶ Καύκων θηλυκῶς· ζητῶσι x' καὶ παρὰ τῶν 25 Καυκῶνων, ὡς μὴ διπλοὶ λέγωνται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τρι- φυλίαν, οἱ δὲ παρὰ Δύμην, καὶ Ἡλιν, καὶ τὴν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον ὃς z' Τευθέας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη πρὶν τῷ εἰς τὴν Δύμην συναφισμένων· πλὴν ὅτι χωρὶς τῆς σ' Τευθέας λέγεται 30 θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπως τὸ τ' Νεμιδίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν. Ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν a' Ἀχελῶν ἐμβάλλει τὸν καὶ Δύμην ῥέοντα, ὁμώνυμον τῷ καὶ b' τὴν c' Ἀκαρνανίαν καὶ d' Πείρον· τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος,

urbe stadia. Oleniam petram conjiciunt esse, quæ nunc Scollis dicitur: necesse autem est conjecturas in hoc genere sequi, locis pariter atque nominibus mutatis: cum quidem poeta rem non multis 5 verbis declaraverit. Est autem Scollis saxosus mons, communis Dymæorum, Tritæensium, et Eleorum, continuus monti Arcadiæ, cui Lampeia nomen, diffitus ab Elide stadiis cxxx, a Tritæa et Dyma, Achaicis urbibus, c. Aleisium autem, quod nunc Aleisæum, locus est juxta Amphilochem, ubi singulis mensibus in forum conveniunt vicini: situm est in via montana, quæ ab Elide Olympiam ducit. Antiquitus urbs fuit Pisatidis, ob mutationes im- periorum finibus quoque regionum subinde vari- antibus. Aleisium Homerus etiam Aleisii colonam 15 (id est, tumulum, collem) appellat:

Donec equos in Buprasii nos fertilis arvom,
Ad saxum Oleniumque adduximus, atque colonam.
Vicinam, fecit cui nomen Aleisus. —

Trajectis enim vocabulis intelligendum est carmen Homeri. Sunt qui fluvium quoque Aleisium indicent. Cum autem in Triphylia ad Messeniam quidam perhibeantur Caucones, et Dymen nonnulli Cauconida appellant, sitque etiam fluvius in agro Dymæo inter Dymen et Tritæam, qui fœmi- nino genere Caucon vocatur: de Cauconibus quæ- runt, an non bifariam dicantur, alique sint in Triphylia, alii circa Dymen, Elidem, et Cauco- nem. Is fluvius in alium effluit, qui Teutheas masculino genere appellatur, nomine conveniens cum oppido quodam in urbem Dymen assumpto, fœminino genere Teuthea dicitur, ultima syllaba producta, ubi Nemidiæ Dianæ est sacellum. Teutheas autem in Acheloum exit, qui cognomi- nis Acarnaniæ fluvio Acheloo. Præter Dymen fluit, alioque nomine Peirus dicitur. Nam cum dixerit Hesiodus:

* Iliad. x. ver. 755.

a τὴν deest Par. 1. b Δυμίων Efc. c Τριταίων Par. 1. Med. 1. et in Par. 2. textu vet. et recent. Τριταίων Med. 2. d Λαμπίας Med. 2. e διέστηκεν παρὰ τὴν... Efc. Mosc. f τοῖς τρ... σταδίοις Med. 1. 2. g Τριταίας Med. 1. 2. sic Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. et etiam infra. h ἑκατόν καὶ ἐν Δύμης δὲ Efc. Mosc. Inter ἑκατόν et τοὺς Par. 1. 2. Med. 2. Eton. habent parvam lacunam. In Med. 1. in- ter has voces scriptum est, λείπει. Post διέστηκεν et ἑκατόν, Mosc. habet notas lacunæ. i Ἀλίσσιον Med. 1. ex correct. et sic paulo in- fra. k Ἀλαιοσσιῶν Par. 1. Ἀλαιοσσιῶν Par. 2. Ἀλαιοσσιῶν Med. 1. 2. Ἀλαιοσσιῶν Efc. l περὶ Par. 2. m Ἀμφιλοχίδα Par. 1. Med. 1. Efc. Ἀμφιλοχίδα Med. 2. n ἐν τῇ καὶ κατὰ Par. 2. Efc. o κεῖται δ' Med. 2. p Ἀλίσσιον — Ἀλίσσις Efc. et sic infra. q Ὅφρα deest Med. 1. Eton. deerat Med. 2. μέσφ' addebatur postea. Μέσφ' Par. 2. Efc. r Ὑπερβατῶς &c, adusque κέκληται inclusive, dee- rant Med. 2. add. postea in marg. s Καυκῶνων Med. 2. ex correct. t Δυμεία Par. 1. 2. Efc. u καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. x καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. y λέγονται Par. 1. z MSS. semper, Τευθέας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Efc. hic, et paulo infra. a Ἀχελῶν Par. 1. 2. et supra Ἀχελῶν. b τὴν deest Med. 1. 2. Eton. Efc. c Ἀκαρ... καλέμενον Par. 1. 2. Eton. Efc. Ἀκαρ... καλέμενον Med. 2. d Ἡπειρον Med. 1. 2. Κέπειρον Efc. Καπείρον Mosc.

5. Λαμπίας] Legerem, Λαμείας. Stephanus enim, Λάμεια, ὅρος Ἀρχαδικῆς: sed Stephanum potius arbitror corrigendum, le- gendumque apud eum, Λάμπεια, et Λαμπεάτης: quod ex Pau- sania, lib. viii. c. 24. certo constat. Casaub.

Ibid.] Statius, Thebaid. lib. iv. ver. 290.

—candensque jugis Lampia nivosis.

Plinius, lib. iv. c. 6. montem Lampeum vocat. Anon.

6. ὃ τ' Ἡλίδος μὲν διέστηκεν] Ὁ ambiguum ad Scollimne an ad Lampeiam pertineat, illud prætuli. Τριταία scribendum vel ex Stephano liquet: ante τὰς ἴσας deest καὶ Δύμης, ut apparet. Xyland.

8. Τὸ δ' Ἀλείσιον] Stephanus, ut Eustathius quoque annota- vit, scribit per η, Ἀλίσσιον. Aleisium montem commemorat Pau- sanias in Arcadicis, lib. viii. c. 10. διὰ τὴν ἄλλην τὴν Πείας dic- tum: verum id nihil huc pertinet. Casaub.

21. ἐν τῇ Τριφυλίᾳ] Polybius, l. iv. p. 473. Edit. Amst. Triphylia nomen a Triphylia deducit homine Arcadico: Si non

autem obfiterit tantus author, mallet nationem hanc esse e- tribus diversis gentibus compositam, vel tres tribus inter se esse conjunctas quo commune melius tuerentur. F.

23. Καυκωνίδος ὑπὸ πινῶν] Antimachus Dymen appellavit Cauconidem. Vide sub hujus libri finem. Casaub.

25. καὶ Καύκων θηλυκῶς] Atqui mox τὸν Καύκωνα ἀρσενικῶς δι- cit. Deinde cur dicit καὶ Καύκων, non enim voluit esse τὴν καὶ οὔσιαν. Putabam legendum, καὶ Καύκων, καὶ Καυκωνίς, vel Καυ- κώνη: sed Eustathius duobus locis editam lectionem confirmat. Idem.

30. Τευθέα] Stephano videtur Τευθίς dici. Idem.

32. Νεμιδίας] Sic dicta, ut si quis latine dicat Nemorensē Dianam. Dianam autem in nemoribus plerumque coli solitam satis constat. Sic Jovi sacra sunt omnium montium cacumina: omnia prætā Junoni, inquit Scholiastes Euripidis. Idem.

34. ὁμώνυμον τῷ κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ Πείρον. Alioque no- mine Peirus dicitur] Falsus est Xylander, dum sic vertit, tan- quam

Olenium incoluit saxum, fluvii prope ripam

Undosi Peiri —

quidam Peiri in πόρεσ, id est, meatus, perperam mutaverunt. Præterea cum Minerva sub Mentoris forma Nestori dicat,

Sub lucem cras magnanimos Cauconas adibo,

Namque ibi debetur mihi magna pecunia pridem :

videtur nonnullis regio quædam Epeorum significari, quam Caucones tenuerint, diversi ab iis qui in Triphylia sunt, et fortassis usque ad agrum etiam Dymæum porrecti. Sed neque id omitti par est, unde nomen Cauconidis Dymæ obtigerit, et unde fluvio Cauconi: quando quæstio movetur quinam fuerint Caucones, ad quos se debiti exigendi gratia proficisci Mentor dicit. Si enim non intelligamus eos, qui in Triphylia apud Lepreum sunt, non video qua ratione fidem conciliare verbis possimus. Ideoque nonnulli scribunt:

Namque ibi debetur mihi in Elide —

Hoc autem fiet manifestius, quando Pisæam regionem atque deinceps Triphyliam usque ad fines Messeniæ exponemus. Chelonatam sequitur ora Pisatidis longo tractu: inde Pheia promontorium cum oppido:

Pheia mænia pone, tuas et Iardane ripas.

Est enim in propinquo exiguus amnis. Quidam Pisatidis initium Pheiam constituunt. Parva ante eam sita est insula, et portus, unde Olympiam mari brevissima navigatio stadiorum cxx. Aliud deinde est promontorium versus occasum instar Chelonatæ longe procurrens, unde ad Cephalleniam

ἦκε δ' Ὀλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας

^a Εὐρῆος Πείροιο —

μεταγέρουσι πινες ^b πόροιο, ἐκ εὐ. Περὶ γὰρ τῆς Καυκόνων ζήτησι ^c πιν, ὅπ, τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ ^d Μένει

5 ἁμοιωμένης, ^e εἰπέσης πρὸς ^f Νέστορα,

^{* g} Νῦν, ἀτὰρ ἠώθεν μὲν Καυκώνας μεγαθύμους

Εἰμ', ἐνθα χρεῖός μοι ^h ὀφείλειαι. —

δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἑπειῶν, ἣν οἱ Καυκῶνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, ἐπελκύνοντες καὶ μέχρι ^k Δυμαίας τυχόν. οὔτε γὰρ τῇ Δύμῳ ὁπόθεν Καυκωνίδα εἰρησάει συμβέβηκε, παραλιπὼν ἄξιον, οὔτε τῇ ποταμῶν ὁπόθεν Καυκῶν εἰρησάει, διὰ τὸ τὰς Καυκῶνας παρέχειν ζήτησιν, οἱ τινες πόλεις εἰσιν, ὅπερ φησὶν ἡ ^m Ἀθηνᾶ βαδίζειν καὶ τῇ ⁿ Ἑλπίδι χρεῖας κομίδην. Εἰ γὰρ ⁿ μὴ δεχοίμεθα τὰς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τὰς περὶ Λέπριον. ἐκ οὗδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος. διὸ καὶ γέρουσι πινες.

— ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλειαι Ἥλιδι δῖη,

^o Οὐκ ὀλίγον.

20 Ἀῖλῳ γὰρ μάλλον τὰτ' ἔσται ἐπειδὴν τὴν Πισάτιν καὶ τὴν ἐξῆς ^a Τριφυλίαν διεξίωμεν μέχρι ^b τῆς ^c Μεσσηνίων μεθόριας. Μετὰ δὲ τῇ Χελωνάτῃ ὁ ^d τῇ Πισαίων αἰγυλὸς ^e πολὺς. εἴτ' ἄκρα ^f Φειά. ἣν γὰρ καὶ πολίχνη,

25 Φειᾶς παρ' ^g τείχεσιν, ^h Ἰαρδάνε ἀμφὶ ῥέεθρα.

Ἔστι γὰρ καὶ ποταμῶν πλεονάζον. ἐνιοὶ δ' ἀρχὴν τῆς Πισάτιδος πλὴν ^b Φειᾶν φασὶν ὠροῦνται δὲ ^c καὶ ταύτης νησίον καὶ λιμὴν, ἐνθεν εἰς Ὀλυμπίαν ^d τὸ ἐγγύτατον ὅκ θαλάττης ^e ἐστὶ ^f σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι. εἴτ' ἄλλη ^g ἄκρα ^h ἐπιπολὺ ⁱ ἀπὸ ^j τῆς ^k δύσιν, [^l καὶ ἀπὸ ^m τῆς ⁿ Χελωνάτας] ἀφ' ἧς [^o πάλιν] ὅπῃ ^p τῇ ^q Κεφαλ-

* Odyss. γ'. ver. 366.

^a Εὐρῆος Par. 2. Esc. Mosc. ^b πόροιο Par. 2. Med. 1. Esc. πόροιο Med. 2. et ex correct. πόροιο. ^c MSS. φησὶν Marg. Cas. fic Par. 1. 2. Eton. Esc. ^d MSS. Μέντορι. Marg. Cas. fic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^e ἐν τῇ Ὀδυσσεύῃ εἰποιούσης Par. 1. 2. Eton. Esc. et Med. 2. ex correct. ^f τὸν N... Par. 1. Esc. et Med. 2. ex correct. ^g Νῦν deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. et pro ἀτὰρ Med. 1. 2. Esc. habent αὐτὰρ. ^h Post ὀφείλειαι Par. 1. 2. Eton. legunt, οὔτι νέον γε εἰδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τῶτον ἐπεὶ τὸν ἱκετο δαίμα, πέμψον· σὺν δὲ φεῖν τε καὶ ἡ' δὸς δὲ οἱ ἵππους. Οὔτι νέον γε εἰδ' ὀλίγον· οὐδὲ τῶτον &c. Esc. Hic Bre. Mosc. quosdam Homeri versus citant. ⁱ MSS. Τριφυλίᾳ, et Τριφυλίᾳ. Marg. Cas. Τριφυλίᾳ Par. 1. Med. 1. Eton. Esc. Τριφυλίᾳ Med. 2. ^k τῆς Δ... Par. 2. Esc. Δυμαίας Med. 2. ^l γὰρ Par. 2. Eton. Esc. ^m Ἀθηνᾶ Par. 1. ⁿ δὴ Par. 1. 2. Eton. Esc. ^o σὺν deerat Med. 2. add. postea. ^p MSS. Σαφερέραν δ' εἴξει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦτο, ἐπειδὴν τὴν ἐξῆς χώραν περιδεύσωμεν, τὴν τε Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν μέχρι. Marg. Cas. fic Par. 1. 2. Eton. Mosc. et Esc. τὴν ἀντὶ Π... omisso. Hæc leguntur in marg. Med. 1. 2. ^q κεμένην T. Med. 1. Gron. κεμένην Τριφυλίαν Med. 2. ^r τῆς &c, adusque μεθόριας, defunt Med. 1. 2. leguntur in marg. ^s Μεσσηνίων Par. 1. ^t Π... εἰς Par. 1. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^u πολὺς deest Med. 1. 2. ^v Φειᾶ Par. 2. Esc. et Mosc. passim. ^w καὶ deest Med. 2. ^x τείχεσιν Par. 1. Med. 1. 2. ^y MSS. Ἰαρδάνη ἀμφὶ ῥέεθρον. Marg. Cas. ῥέεθρον Par. 1. 2. Eton. ^z Φειᾶν Par. 2. Esc. ^a καὶ deest Med. 1. 2. ^b MSS. τῇ ἐγγύτατῃ. Marg. Cas. fic Par. 2. Bre. Esc. Mosc. ἐγγύτατῃ Med. 2. ex correct. ^c ἐστὶ deest Med. 1. de- erat Med. 2. add. postea. ^d σταδία Med. 1. 2. et sic infra Med. 1. ^e MSS. εὐδὺς ἐπιπολὺ. Marg. Cas. fic Par. 1. 2. Eton. Esc. et Med. 2. ex correct. ^f ἀπὸ ^g τῆς δύσιν Par. 1. 2. Eton. Esc. ^h τὴν deest Med. 1. 2. ⁱ καὶ ἀπὸ ^j τῆς ^k Χελωνάτας Par. 1. ^l πάλιν Par. 1. ^m τῇ deest Med. 1. 2. ⁿ Κεφαλῆαν Par. 1.

quam si legisset, τὸν καὶ Πείρον. Sed non recipit eam lectionem Casaubonus, et jure. Pirus enim ad Olenum fluebat, Achelous ad Dymen. Certe mutilus est locus Strabonis, quem sine manuscriptorum auxilio supplere non aggrediar. Palmer.

Ibid. καὶ Πείρον. Ante καὶ Πείρον, ex Hesiodi testimonio, desideratur καλοῦσι δὲ, aut simile quippiam. Caterum Mentæ nomen heic, nescio quomodo, pro Mentore obrepit. Xylander.

Ibid. καὶ Πείρον. Quod putat, Xylander deesse ante hæc verba, καλοῦσι δὲ, assentire ei, si ullius auctoris testimonio hanc sententiam niti viderem. Nunc ἐπείγω. Pirum autem fluvium ait Pausanias, lib. vii. c. 18. abesse Dyma stadia xl. Idem Pausanias παρὰ τῷ Πείρῳ fuisse ait Olenum urbem, quam Hesiodus in sequenti carmine Oleniam petram vocat. Strabo infra Pirum videtur appellare Melanem. Casaub.

4. τῷ Μένει. Certe legi potest τῷ Μέντορι. F.

7. ὀφείλειαι. Præfero alteram lectionem, ὀφείλλεται. Casaub.

23. ἣν δὲ καὶ πολίχνη. Ἡ δὲ καὶ πολίχνη scripsi: nam in hunc sensum citat Eustathius hæc in versum hunc Homeri. Xylander.

Ibid. ἄκρα Φειᾶ. Promontorii hujus mentionem pauci e veteribus fecere. Urbis meminere, præter Homerum, Thucydides,

lib. vii. c. 31. et Stephanus. Casaub.

Ibid. Φειᾶ vel Φία Stephano: ubi pugna fuit inter Messenios et Lacones. Thucydides etiam memorat, lib. ii. c. 25. F.

29. ἄλλη ἄκρα. Hoc promontorium nusquam a Strabone suo nomine appellatur: Ptolemæo autem dicitur Ichthys, itemque Plinio, l. iv. c. 5. et Melæ, lib. ii. c. 3. Casaub.

Ibid. εἴτ' ἄλλη ἄκρα ἐπιπολὺ ἀπὸ τῆς δύσιν. Aliud deinde est promontorium longe procurrens. Putat doctissimus commentator nomen hujus promontorii non expressum fuisse a Strabone, sed quando in margine textus apponit ex manuscripto εὐδὺς ἐπιπολὺ, non est dubium, quin nomen apposuerit Strabo, Ἰχθύς, quod mala manu mutatum est in εὐδὺς, et eo quod vox εὐδὺς superflua videbatur, ab exscriptoribus expuncta est, et nihil certius est Ἰχθύς debere legi. Nam et cum Ptolemæo, et Plinio, et Melæ, quos citat Casaubonus, Thucydides, lib. ii. cap. 25. et Xenophon, lib. vi. pag. 588. Edit. 1594. Hellenicorum, id omnino firmant. Palmer.

Ibid. Promontorium Ichthys Ptolemæo, nunc Capo di Jardano. F.

ληνίαν γὰρ οἱ ἔχοντες εἴκοσι εἴθ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, δέχων τὴν Ἀχελώντα ἢ γὰρ διακόσια ὀγδοήκοντα, Ἀράξην δὲ πεντακόσια παραλάβοντα πέντε· ῥεῖ δ' ὅκ τ' αὐτῶν τόπων, ἔξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσέα κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἢ Ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγὰς, ἔξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύντες δ' ὑπὸ γῆν ὑπὸ συγχύσεως γὰρ, ἀνατέλλουσι πάλιν, εἴθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν, ὁ δ' εἰς τὴν Πισάτιν κατὰγεται. Ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμνιάτιδος ἀναδείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτῷ τῇ Σπάρτῃ ῥυεῖς, καὶ διεξιὼν αὐλῶνά πνα μικρὰ κατὰ τὸ ἔλος, καὶ μέμνηται ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθίας τῆς Σπάρτης ὑπινεῖς, καὶ Ἀκραιῶν. Ὁ δ' Ἀλφειὸς, παραλαβὼν τὸν τε Κελάδοντα, καὶ τὸν Ἐρύμανθον, καὶ ἄλλας ἀσημοτέρους, ἀφ' ἧς τῆς [Φρίξης, καὶ τῆς] Πισάτιδος, καὶ Τριφυλίας ἐνεχθεῖς, παρ' αὐτῷ τὴν Ὀλυμπίαν, ἐπὶ

itidem cxx stadia. Post Alphei ostia, ducentis et lxxx stadiis a Chelonata, ab Araxo quingentis et xlv.

Fluit Alpheus ex iisdem locis, e quibus Eurotas: nimirum ab Asea, Megalopolitidis vico, ubi duorum horum fluviorum fontes vicini sunt: qui, cum per complura stadia infra terram fubeant, rursus erumpunt, atque Laconicam hic, Pisæam ille petunt.

Et Eurotas quidem, initio Bembinatidis regionis suum exerens meatum, præter ipsam Spartam labitur, et exigua apud Helos (cujus poeta etiam meminit) convalle peragrata, inter Gythium Spartæ navale et Acrias in mare effluit. Alpheus autem, receptis Celadonte, et Erymantho, aliisque obscurioribus fluminibus, per Phrixam, Pisatidem, Triphyliamque delapsus, inter Pheiam et Pitane in mare

^a Χελωνάτα Par. 2. Med. 2. Esc. Ἀχελών Med. 1. et ex correct. Χελωνάτα. ^b γαδίου διακόσιες Par. 1. 2. γαδίες διακόσια Esc. ^c πεντακοσίους Par. 1. 2. Med. 1. Eton. ἀκοσίους Esc. ^d Ἀλλήλων Med. 2. ex correctione. ^e Scripti, γῆς. Marg. Cas. sic Par. 2. Esc. ^f Πισάτιν Esc. ^g οὖν deest Esc. ^h Malim, Βελωνιάτιδος. Marg. Cas. ⁱ τὴν deest Med. 1. 2. ^k διεξίεις Med. 2. ^l Vett. lib. μακρὸν, et μαντικόν. Marg. Cas. μακρὸν Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^m καὶ ὁ π. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

1. εἴθ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι] Alpheus fluvius Peloponnesi maximus. Mediis rupibus egreditur, sæpe abdito cursu fluens, unde poetæ multa finxerunt. Nomen primum Nyctimus, dein Stymphelus, postea Alpheus. Hæc et alia vide in Plutarcho de fluv. p. 38. Pausanias in Eliac. lib. v. c. 7. Alpheum maxime laudat uberrima ac suavissima aqua fluentem. Τοῦ Ἀλφειοῦ ἐκβολὴ in Plethonis sæculo fuit ῥοφείας. Cotov. in itin. fluvium *Roseas*, vel *Orfeas*, appellat. F.

5. Ἀσέα κώμη] Sic recte: non Ἀσία, ut libro v. Pausanias Arcadicis, lib. viii. c. 44. Σταδίους δὲ ὅσον πέντε ἀπὸ Ἀσείας, τὴν Ἀλφειὸν μὲν ἐλόντων ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, τὴν δὲ Εὐρώταν παρ' αὐτὴν ἐστὶ πηγὴ τὴν ὁδόν. i. e. ab Asea stadia non amplius v. non longe a via, Alphei, deinde juxta ipsam viam Eurotæ fons abest. Mox, τὴν δὲ Εὐρώταν τὸ ἔδος ἀνακρέννυται τε πρὸς τὸν Ἀλφειόν, καὶ ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίοις κοινῶς προΐεται τῷ ῥεῖματι· κατελθόντες δὲ ἐς χάσμα, ὃ μὲν αὐτῶν ἀνέεισι αὐδὴς ἐν τῇ γῇ τῇ Λακεδαιμονίῳ ὁ Εὐρώτας, ὁ δὲ Ἀλφειὸς ἐν πηγῇ τῆς Μεγαλοπολίτιδος. i. e. Admiscetur Alphei Eurotæ aqua, fluuntque ambo amnes communi alveo ad stadia prope xx. excerptique exinde eodem cuniculo, erumpit Eurotas in Laconica terra, Alpheus in Megalopolitiorum finibus et novis emergit fontibus. Idem quod Strabo, tradit Pausanias: nisi quod Alpheum ait, e terra emergentem, in Megalopolitide emergere. Nam aliter Strabo videtur sentire. Ptolemæus vero, quem plerique sequuntur, magno intervallo vult distare inter se horum duorum fluminum fontes. Dionysius periegetes Strabonem et Pausaniam assentitur, ver. 410.

Εἰθ' ἰσαπεινότατος ποταμῶν Ἀλφειὸς ὀδεύει,
Σχιζόμενος προχοῇσι Μεσσηνίᾳ Εὐρώτα·
Οὐτ' ἀμφὶ Ἀσίδην ἀναβλύξαι ῥέεθρα,
Καὶ ὃ μὲν Ἠλείῳ, ὃ δ' Ἀμυκλαίῳ χθόνα τέμνει. i. e.
Ubi amantissimus fluviorum Alpheus iter facit,
Divisus fluentis a Mesenio Eurota:
Qui ambo ab Asea emittunt fluenta,
Atque hic quidem Eleorum, ille vero Amyclæorum terram fecat.

Notandum hoc quoque: quod dixit Pausanias de fontibus Alphei ad Aseam, id quomodo sit intelligendum alio loco ejusdem libri ipse docet. Neque enim veros esse vult illos Alphei fontes. Casaub.

10. Βλεμνιάτιδος] In Græco est Βλεμνιάτιδος, quod nusquam invenio. Sed Bembinam invenio, quæ huc quadrat non male. Acrias posui ex Pausania, et Ptolemæo. Xyland.

Ibid. κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμνιάτιδος] Lego, Βλεμνιάτιδος, hoc est, Βελωνιάτιδος. Nam Belbina vocabatur hic locus. Stephanus, Βελβίνα, πόλις Λακωνική. Livius, lib. xxxviii. c. 34. Et ager Belbinatis, quem injuria tyranni Lacedæmoniorum possederant, restitutus eidem civitati, ex decreto veteris Achæorum; quod factum erat, Philippo Amyntæ filio regnante. Apud Pausaniam vero scriptum Βελβίνα in Arcadicis, lib. viii. c. 35. et Iaconicis, lib. iii. c. 21. Ptolemæus Blemminam vocat. Casaub.

14. καὶ Ἀκραιῶν] Sic etiam infra legitur, et in omnibus codicibus. Alii Acrias vocant. Idem.

Ibid.] Ἀκρίων lego pro Ἀκραιῶν. Xyland.

Ibid.] Pausanias et Ptolemæus esse Ἀκρίων legendum probant. F.

Ibid.] Ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Κελάδοντα, καὶ τὸν Ἐρύμανθον, καὶ ἄλλας ἀσημοτέρους. Alpheus autem, receptis Celadonte, et Erymantho, aliisque obscurioribus fluminibus] Plura sunt, quæ mihi

suadent hunc locum non esse sanum, sed partim mutilum, partim corruptum. Primum enim Strabo, enumeratis fluvii quos nominavit, addens καὶ ἄλλας ἀσημοτέρους palam innuit, se majores et insigniores fluvios enumerasse: at Ladonis nullam fecit mentionem in vulgata lectione omnium, qui in Alpheum influunt, majoris et celebrioris: Celadontem vero nominat, de quo non constat eum in Alpheum suas aquas depofuisse: nam Κελάδος quidem fluvius fuit e Lycæo monte in Alpheum defluens, de quo Pausanias in Arcadicis, sed is fuit parvi nominis. Nam fluvius, quem Homerus Κελάδοντα vocat, fuit prope Phiam et Iardanum, et forte ipse Iardanus intelligitur, quem ob strepitum aquarum Homerus, et post eum alii Celadonta vocarunt, (nam et Theocritus Idyll. vii. ea voce utitur pro epitheto, καὶ ποταμοὶ κελάδοντες.) Ille autem fuit alius a Celado Pausaniæ, qui longe a Phia. Postea quare Strabo turbato et perverso ordine eos ita enumerasset, ut Celadontem ultimum omnium, qui in Alpheum influunt, (si tamen in eum influit) quando Phiam ad mare fitam alluebat, ante Erymanthum locasset, recurrens altius contra Alphei decursum, mutato ordine quem tenuerat? Profecto non ita scripserat Strabo, sed sequutus erat ordinem, quo in Alpheum influebant fluvii, quos enumeravit. Itaque in voce Κελάδοντα, puto latere Ladonis nomen, et Κελάδοντα factum esse ex καὶ Λάδονα: excidisse autem nomen unius vel plurium fluviorum ante vocem Κελάδοντα, et si quid meræ conjecturæ valent, putarem Strabonem sic scripsisse: παραλαβὼν τὸν τε Ἐλισσοντα, καὶ Λάδονα, καὶ Ἐρύμανθον. i. e. recipiens Elissontem, et Ladonem, et Erymanthum. Nam Elisson fluvius erat magnus et insignis, de quo sic Pausanias in Arcadicis: ποταμὸς δὲ Ἀμύνιος, ἔξω παρὰ τὸν λόφον, ἐς τὸν Ἐλισσόντα ἐκδίδωσι, καὶ οὐ πολὺ ἀπώδει ἐς τὸν Ἀλφειόν ὁ Ἐλισσών· οὗτος ἀρχόμενος ἐκ κώμης ὀμνύμεται — τὴν τε Διπαιῖον καὶ τὴν Λυκαίαν χώραν, τρίτα δὲ αὐτὴν διεξελθὼν Μεγάλην πόλιν, τριάκοντα σταδίοις ἀπὸ τῆς Μεγαλοπολὶτος τὸ ἄσπετος κατέκειτο ἐς τὸν Ἀλφειόν. id est, fluvius Aminius, secundum collem fluens, in Elissontem influit, et non longe post in Alpheum ipse Elisson: qui ortus in pago cognomine, — Dipæorum regionem et Lycæatin, tertio vero ipsam Megalopolim pertransiens, triginta stadiis ab oppido Megalopolitarum in Alpheum descendit. Idem porro Pausanias, in primo Eliacorum et in Arcadicis, multos fluvios recenset, qui in Alpheum cadunt, at nullam de Celadonte facit mentionem. Ideo non dubito, quin scripserit Strabo καὶ Λάδονα, et notandum, Strabonem infra hoc libro dicere, multos esse qui contendebant apud Homerum, Iliad. 6, debere legi, non Κελάδοντα, sed Ἀκιδοντα. Quod ad cæteram meam conjecturam de Elifonte, ut verisimilem tantum propono. Palmer.

Ibid.] Palmerii conjectura verisimillima est. Pausanias enim fluvios in Alpheum decurrentes enumerans, in ordine nominat primo Elifonta, qui per Megalopolim labitur, deinde Brentheatem ex agro vicino, tertio Gortynium prope Gortynam, quarto Buphagum, quinto Ladona ex Clitoriorum regione, sexto Erymanthum a monte ita nominato fluentem, ac denique Cladaum ab Eliensi agro. (Pausan. Eliac. lib. v. c. 7.) Recentes aiunt fluvios fere 140 in Alpheum influere. (Coronelli de la Morée, p. 17.) Plinius, Arcadiæ fluvios recensens, Ladona e paludibus Phenei, et Erymanthum e monte ejusdem nominis in Alpheum defluentes nominat. De Phrixia, quam præterlabitur Alpheus, vide Pausaniam, lib. vi. c. 21. F.

juxta ipsam Olympiam evolvitur: ad ostia ejus, lucus est Dianæ, five Alpheionias, five Alphiufæ, (utroque enim modo dicitur) ab Olympia diffitus stadiis ad LXXX. Hujus deæ in honorem quotannis Olympiæ festus conventus agitur, ut et Elaphiæ, et Daphniæ. Refertum est solum istud totum in lucis donarium Dianæ, Veneri, ac Nymphis consecratorum, maxime propter aquarum copiam. Crebra sunt etiam Mercurii in viis, Neptuni in ripis donaria. In Alphæoniæ autem templo picturæ sunt Cleanthis et Aregontis, Corinthiorum: quorum alter Trojæ excidium pinxit, et Minervæ nativitatem, alter Dianam gryphe præclare efficto subvectam fursum. Sequitur mons, qui Macistiæ Triphyliam a Pisatide distinguit. Tum amnis Chalcis, et fons Cruni, et pagus Chalcis, ac Samicum deinde, ubi Samii Neptuni est templum summa cultum veneratione: lucus est oleastrorum plenus. Ejus procuratio erat penes Macistios, qui et ferias indicebant, quas vocant Samias: contributebant ad hoc templum omnes Triphylii. Secundum hæc fere facella, xxx. aut paulo pluribus a mari stadiis situs fuit Pylus Triphyliacus et Lepreaticus, quem Homerus (ut ex ejus versibus conjectura colligere licet) Emathoentem vocat: five id vocabuli ab Amatho ductum sit flumine, qui eam, qua septentriones spectat, allueret, quem

θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἅ ἐκπίπτει, μεταξὺ Φειᾶς^a τε καὶ^c Πιτάνης· ὡς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς ἁλφειονίας Ἀρτέμιδος, ἢ Ἀλφειεύσης, ἄλλος ἐστὶ, (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίας· ταύτῃ δὲ τῇ γεῶ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἔτος σιωτελεῖται πανήγυρις, κατὰ περ καὶ τῇ Ἐλαφίᾳ, καὶ τῇ Δαφνίᾳ· μετὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα Ἐρμιῶν, καὶ ἡ Ἀφροδίτῃ, καὶ Νυμφαίων ἐν ἄλλοις ἀνδρῶν, ὡς τὸ πολὺ ἀφ' αὐτῶν εὐδρίαν συχνὰ δὲ καὶ Ἑρμείᾳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, Ποσειδεᾷ δ' ὅππῃ ταῖς ἀκταῖς. Ἐν δὲ τῇ Ἀλφειονίας ἱερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγιος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τῷ μὲν Τροίας ἄλωσις, καὶ Ἀθηνᾶς γοναί, τῷ δ' Ἀρτεμὶς ἀναφερομένη ὅππῃ γρυπὶς σφόδρα εὐδοκίμῃ. Εἴτα τὸ διεῖρ-
15 γον ὅρος τὸ Τριφυλίας τὴν Μακισίαν ἀπὸ τῆς Πισατίας· εἴτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς, καὶ κρήνη Κρενοί, καὶ καλλιόκεια Χαλκίς, καὶ τὸ Σαμικὸν μὲν ταῦτα· ὅπερ τὸ μάλιστα πρῶτον τῷ Σαμίᾳ Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἐστὶ δ' ἄλλος Ἀβριελαίων πλῆρες ἐπεμελῆντο δ' αὐτῷ Μακισιοί· εἴτοι δὲ καὶ τὴν ἐκχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλεῖσι Σάμιοι· σιωτελεῖσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφυλίοι. Κατὰ ταῦτα δὲ πᾶς τὰ ἱερὰ ὑπέρεται τῆς θαλάττης ἐν τριάκοντα ἢ μικρῷ πλείοσι σταδίοις, ὁ Τριφυλιακὸς Πύλος καὶ Λεπρεατικὸς, ὃν καλεῖ ὁ
25 ποιητὴς Ἡμαθόντα, καὶ ὡς ἀπὸ τῆς Νέστορος πατρίδα, ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τῷ Ὀμήρῳ περὶ μαίετο· εἴτε τῷ παρρέοντι ποταμῷ ὡς ἀπὸ τῆς

^a Scripti, ἐκπίπτει. Marg. Cas. sic Med. 1. ex correct.

ex correct. Πιτάνης Efc. Mosc.

Med. 2. ex correct.

Med. 1. Gron. Ποσειδέα Efc.

Efc. Mosc. et Med. 2. ex correct.

Eton. Efc.

Par. 1. Med. 1. 2. Efc. Mosc.

^b Malim, δὲ. V.

^c καὶ ἐπὶ τῇ Par. 2. in marg.

^d ἐστὶν deest Efc.

^e Ἀρτεμισίων Med. 1. Gron. et

^f Post Νυμφαίων Par. 1. habet punctum superius.

^g Ποσειδέα

^h MSS. εὐδοκίμοι, et εὐδοκίμει. Marg. Cas. εὐδοκίμοι Par. 1. 2. Bre. Eton.

ⁱ MSS. πλείων. Marg. Cas. sic Med. 1. 2.

^j τῶν

2. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ] Strabo templum Dianæ Alphææ ad ostium fluvii collocat: Pausanias, lib. vi. c. 22. ad Letrinus, ἐς Λετρίνας. Idem templum est intelligendum. Hoc ex mentione Nympharum et Ἐλαφίας nominis probatur. Situs tamen longe diversus. Pausanias de Letrinæis et Dianæ cultu ab illis desumpto tam copiose dixit, ut non in illo mendum possim suspicari. Letrinis autem locum memorabilem recenset Pausanias, et forsan nomen hujus Strabone excidit; πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ ΤΗΣ ΔΙΜΝΗΣ. Hæc tamen et alia plurima doctioribus relinquo. F.

6. καὶ τῇ Ἐλαφίᾳ] Pausanias recte ἀπὸ τῶν ἐλάφων hoc nomen deducit, quamquam multa Græci de hoc verbo fabulati sint. l. vi. c. 22. Idem.

7. μετὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα Ἀρτεμισίων, καὶ Ἀφροδίτῃ, καὶ Νυμφαίων ἐν ἄλλοις ἀνδρῶν, ὡς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐδρίαν συχνὰ δὲ καὶ Ἑρμείᾳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ Ποσειδέᾳ ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς] Vox ἀνδρῶν Xylandro et Casaubono suspecta est, adeoque ab altero in ἀναδεμάτων, ab altero in ἀνατεθέντων mutata. Sed perperam. Artemisia enim et Aphrodisia et Nymphæa (quæ hic memorantur) sunt revera florum nomina; sicut etiam Hermea, credo, et Poseidea; licet singulorum species determinare haud facile sit. Artemisia et Nymphæa nomina adhuc servant. F.

8. Νυμφαίων ἐν ἄλλοις ἀνδρῶν] Vox ἀνδρῶν corrupta est. Quod autem restituit Xylander, ἀναδεμάτων, ferri nequit. Fortasse, ἀνατεθέντων. Nam id verbum etiam ita usurpari sciunt literarum Græcarum periti. Casaub.

Ibid.] Nympharum templum ad Heracleam, oppidum Eliacum; quod ab Olympia stad. 50 distat: ad fluv. Cytherum ponit Pausanias. Hic etiam fontem medicinalem laudat, quod forsan vult Strabo per τὴν εὐδρίαν. Vide infra nomen commune Nympharum. Ionides appellabantur ἀπὸ τῶν ἱωνῶν τοῦ Γαργήτιος μετακλήσαντος ἐνταῦθα ἐξ Ἀθηνῶν. De ἀνδρῶν nil habeo quod dicam, nisi legere possimus αἰτρων, quod Nymphæ plerumque in antris colebantur. F.

9. ἀνδρῶν] Vide ne quid aliud sit legendum, forte, ἀναδεμάτων, donariis. Xyland.

Ibid.] Legendum, ἀναδεμάτων. Tour.

14. εὐδοκίμῃ] Γραφαί — εὐδοκίμοι. Ita legendum. Idem.

Ibid. Εἴτα τὸ διεῖργον ὅρος τὸ Τριφυλίας τὴν Μακισίαν ἀπὸ τῆς Πισατίας. Sequitur mons, qui Macistiæ Triphyliam a Pisatide distinguit] Dominicus Niger videtur legisse suo tempore, εἴτα Πιτάνης τὸ διεῖργον. Palmer.

Ibid.] Secundum D'Anvillium mons Mintbe. Polybio Alpheus est fluvius Triphyliæ, vel τῆς Τρυφᾶλιæ, et Pisatidis limes. Pausanias, ut videtur, cum Strabone consentit. Samicum enim primum extra Eleos pagum nominat. F.

16. κρήνη Κρενοί] Hoc verbum diversimodo vertitur. Varro, ut opinor, recte interpretatur lavatrina: τόπος ὅπερ πλύνουσιν. Vide II. x. ver. 147. Idem.

18. Ποσειδῶνος ἱερὸν] Samicum oppidum ad mare ponitur a Pausania, l. v. c. 5. Ergo Neptuno fuit dicatum. Idem.

20. οὗτοι δὲ καὶ τὴν ἐκχειρίαν ἐπήγγελλον] Significat hæc vox cessationem ab opere, hoc est, festum diem: Sic Polybius ἐκχειρίαν τὴν Ὀλυμπίαν dicit. Ἐκχειρίαν autem ἐπαγγέλλειν est festum indicare. Pausanias, ὁ ἱφίτης δίσκος, τὴν ἐκχειρίαν τὴν ἐπὶ τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπαγγέλλουσιν οἱ Ἡλείοι. i. e. Iphiti vero disco ad Olympiorum inducias indicendas usi sunt Elei. Eliacorum libro priore. lib. v. cap. 20. Fiebat id per præconem. Pollux, libro quarto, cap. 12. quod est de præcone et ejus officio, καὶ σποινὰς παροήγῃ, καὶ ἐκχειρίαν ἐπήγγελε. Casaub.

Ibid. ἐκχειρίαν] Ἐκχειρίαν. Pro Samii autem malim Samicum, vel Samicum. Xyland.

21. Σάμιοι] An scribendum Σάμια? Sic enim omnium ἱερῶν nomina apud Græcos terminabantur: auctor Herodotus, Κλειοί. Cujus tamen Κανόνα certum est exceptionem admittere. Casaub.

Ibid.] Pausanias, libro supra citato, et cap. 6. Samiam vicum supra Samicum memorat, unde nomen ludo Σαμίων daretur. F.

26. ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν] Hic suam sententiam aperit de quaestione, quæ olim Grammaticis miris modis torfit: de qua quid Pausanias, l. iv. c. ult. et poetæ interpretes fenserint, in promptu est omnibus. Diodorus Messeniæ Pylum non obscure indicat patriam Nestoris fuisse. Νηλεὺς, inquit, μετὰ τῶν συνακολεθησάντων παραγενόμενος εἰς Μεσσηνίαν, πόλιν ἐκτίσσει Πύλον. Casaub.

Ἀμάθεια καλεμένη πρότερον, ὅς νῦν Μάματος καὶ
 ὁ Ἀρκαδικὸς καλεῖται, ὥς ἐνέειπεν Ἡμαθούλα κεκ-
 λῆσθαι· εἴτε τούτῃ μὲν Παμισθε καλεμένη ὁμωνύ-
 μως τοῖς ἐν τῇ ὁ Μεσσηνίᾳ δυοῖ, τῆς δὲ πόλεως ἄδ-
 λων ἐχέσθαι τὴν ἐτυμολογίαν τῆς ὁπιθέτης· καὶ γὰρ τὸ
 ἀμαθία τὸ ποταμὸν, ἢ τὸ χῶρον, εἶναι ψεύδος φασι.
 Καὶ τὸ τῆς Σκιλλεντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ
 Σκιλλέντα τὴν ὁπιφανῶν ἐστιν, Ὀλυμπίας πλησίον καὶ
 τὴν Φέλλωνα. Πρὸς ἑω δὲ ἐστὶν ὅρος τῆς Πύλης πλησίον,
 ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι παλλακὴν τῆς Ἀδ-
 γενομένην, ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κόρης, εἰς τὴν κηπαίαν
 μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες ἡδύοσμον καλεῖσι· καὶ δὴ
 καὶ τεμενὸς ἐστὶν Ἀδγε πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον ὑπὸ
 Μακισίων· καὶ ὁ Δήμητρος ἄλλος ὑπερκείμενον τοῦ
 Πυλίου πεδίου. Τὸ δὲ πεδίου εὐχρῶν ἐστὶ τῆς
 θαλάττης δὲ συνάψαν, παρατείνει ἰσχυρὰ τε τὸ μέλας
 τῆς τε Σαμικῆς καὶ ποταμῆς Νέδας διάστημα· θινώ-
 δης δὲ καὶ γενός ἐστιν ὁ τῆς θαλάττης αἰγιαλός· ὥς ἐκ
 ἀνδρῶν ποιοῦντις ἐντεῦθεν Ἡμαθούλα ἀνομάσθαι τὴν Πύ-
 λον. Πρὸς ἄρκτον δὲ ὁμοῖα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πό-
 λιν· ἡ μία Τριφυλιακὰ, ἡ ἑτέρα Ὑπανα καὶ Κτύπανσα, ὧν τὸ
 μὲν εἰς Ἡλίον συνάψαν, τὸ δὲ εἰς ἑμμεν· καὶ ποταμοὶ
 δὲ δύο ἐξ ἑαυτῶν ῥέουσιν, ὅ, τε Δαλίον καὶ ὁ Ἀχέρον, ἐμ-
 βάλλουτες εἰς τὸν Ἀλφειόν· ὁ δὲ Ἀχέρον κατὰ τὴν πρὸς
 τὸν Ἀδιν οἰκιστήν ἀνομάσθαι· ἐκτετμήνεται γὰρ δὴ
 σφόδρα τὸ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης ἱερὰ ἐν-
 ταῦθα, καὶ τὸ τῆς Ἀδου· τάχα ἀπὸ τοῦ ὑπεναντιό-
 τητος, ὥς φασι ὁ Σκῆψος Δημήτριος· καὶ δὲ εὐκαρ-
 πὸς ἐστὶ καὶ ἐρυσίβην γενῶν καὶ θρύον ἢ Τριφυλία· διόπερ
 ἀντὶ μεγάλης φορᾶς, πυκνὰς ἀφορίας γενέσθαι συμ-
 βαίνει κατὰ τὰς τόπας. Τῆς δὲ Πύλης πρὸς νότον ἐστὶ
 τὸ Λέπρεον· ἣν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης

nunc Mamaum vocant et Arcadiacum: five fluvius
 is Pamifus dictus fuit, quo nomine et alii in
 Messenia sunt duo, et epitheti ratio in obscuro
 manet: nam vel fluvium, vel agrum ibi sabulo-
 sum (*amathos Græce sabulum notat*) esse, falso
 perhiberi aiunt. Sed et Scilluntiae Minervæ unum
 ex insignibus apud Scilluntem est juxta Phellonem,
 prope Olympiam. Orientem porro versus Minthe
 mons est Pylo vicinus, nomine Mintham referens,
 quam aiunt pellicem fuisse Ditis, deceptamque a
 Proserpina, in mentham hortensem abiisse, quam
 herbam nonnulli ab odoris suavitate Hedyosmon
 vocant. Sane et templum est Plutonis ad montem,
 quod venerantur Macistii: et lucus Cereris Pylio
 campo subjectus. Campus iste solum habet fertile,
 et qua mare attingit, quod est inter Samicum et
 Nedam flumen intervalli explet. Litus autem
 marinum sabulosum est et strictum, ut ab eo Pylum
 nominatam esse Emathoenta, id est, arenosam, non
 injuria quis opinari posse videatur. Versus septen-
 trionem duo erant Pylo contermina Triphyliae
 oppida, Hypana et Ctypansa, quorum alterum in
 Elidem, cum hæc conderetur, fuit assumptum,
 alterum restat. Meant etiam in propinquo amnes
 duo, Dalion et Acheron, qui in Alpheum in-
 fluunt. Acheron autem nomen habet a neces-
 situdine, quæ ei est cum Plutone. In summa enim
 ibi sunt veneratione Cereris, Proserpinæ, Ditis-
 que fana: fortassis ob vicissitudines, quarum De-
 metrius Scepsius meminit. Cum enim ager Tri-
 phyliae sit bonæ frugis ferax, tamen et rubigini ob-
 noxius est, et ulvam gignit: ut sæpe loco magnæ
 fertilitatis sterilitas eveniat. A Pylo versus meri-
 diem est Lepreum, quæ urbs fuit a mari ad xl.

^a Scripti, Ἀρκαδικός. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^b Μεσσηνία Med. 1. 2. ^c Σκιλλεντίας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. sed Par. 1. habet Σκιλλεντίας supra, alia manu. ^d παλλακὴν Par. 1. Med. 2. ^e Ἀδγε Par. 2. et sic infra. ^f καὶ ὑπὸ Eton. et Med. 2. ex correctione. ^g δὴ μὲν πρὸς Med. 2. ex correct. ^h Vulgo, ὑποκείμενον. Marg. Cas. ⁱ παρατείνει τὸ Med. 2. ex correct. ^k ποταμικῆς Esc. ^l ποταμὸς Par. 1. 2. Med. 1. ^m Τριφυλικὰ Par. 1. Eton. ⁿ Ὑπανα Med. 1. 2. ex correct. ^o Τύπανσα Par. 1. 2. Gron. Τριφύλη Med. 1. 2. ex correct. Τριφύλη Esc. Τύπανσα Mosc. ^p τὸ δὲ εἰμμεν Med. 1. Esc. τὸ δὲ εἰμμεν Med. 2. ^q γὰρ Med. 2. ^r καὶ τὸ deerant Med. 2. addita postea. ^s τὰ deerant Med. 2. add. postea. ^t ὥς Par. 1. Eton. Esc. ^u MSS. γένεσθαι. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Esc. ^x Λέπρεον Par. 1. Esc. et Med. 1. ex correct. Λέπρεον Med. 2.

7. περὶ Σκιλλέντα] Σκιλλέντα, ait Stephanus, πόλις Τριφυλικῆς. Casaub.

Ibid.] De Scillunte vide Pausaniam, l. v. c. 6. et Xenophontem, Anab. l. v. Hanc urbem ab Eleis deletam Spartani restituerunt, et Xenophonti Attico exuli donaverunt. In hoc secessu templum ædificavit, ac ludos instituit Dianæ Ephesiæ. Tota regio (Xenophonte ac Pausania testibus) apris ac cervis abundabat, ergo Dianæ Venatrici dicata fuit. Signum Xenophontis marmoreum Pausanias memorat, non procul a templo; urbis autem nil nisi ἐρίστια quædam in suo sæculo restitisse. F.

10. ἣν μυθεύουσι] Ovidius, Metam. lib. x. ver. 728. fabulam leviter perstringit:—An tibi quondam

Famineos artus in olentes vertere menthas
 Persephone licuit?

Meminit et Polybius, lib. vi. Fabulam pulchris versibus refert Oppianus, Ἀλιευτικῶν lib. iii. ver. 485. et seq. ad quem locum vide Consultissimum Con. Rittershusium. Casaub.

12. ἡδύοσμον καλεῖσι] Plinius, lib. xix. cap. 8. Mentæ nomen suavis odoris apud Græcos mutavit, cum alioquin mintha vocaretur, unde veteres nostri nomen declinaverunt. Vide Dioscoridem, lib. iii. c. 41. Idem.

14. καὶ Δήμητρος ἄλλος] Pausanias non aliud Cereris templum memorat in hac regione nisi unum Lepreis lateritium, quod ἐστὶν παρὰ τὴν ἀγῶν. l. v. c. 5. F.

17. θινώδης δὲ] Grammatici observant θινῶς proprie dici τὰς ἀμμιώδεις αἰγιαλούς, non πετρώδεις, (qui proprie dicuntur ἀκταί)

quod hoc loco valde est observandum. Casaub.

Ibid.] Vide Pausaniam ibidem de arena ad ostium Anigri congesta. F.

20. Πρὸς ἄρκτον δὲ ὁμοῖα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πόλιν· ἡ μία Τριφυλικὰ, ἡ ἑτέρα Ὑπανα καὶ Κτύπανσα, i. e. Versus septentrionem contermina erant Pylo duo oppidula Triphylia, Hypana et Ctypansa] Recte Casaubonus, ex Stephano περὶ πόλεων, pro Κτύπανσα, legit Τυπανία, quæ lectio confirmatur etiam ex Polybio, apud quem post Hypana sequitur Typania. Pinedo in Stephan. de Urb. p. 671. n. 84.

21. Ὑπανα] Stephanus, Ὑπανα, πόλις τῆς Τριφυλίας, ὡς Πολύβιος τετάραται. Locus Polybii, quem citat Stephanus, hodie admodum corrupte legitur. (lib. iv. p. 473. Edit. Amst.) Nam pro Ὑπανα, scribitur, Ὑγιάνα. Casaub.

Ibid. Κτύπανσα] Stephanus docet nos legendum esse, Τυπανία: sic enim scribit, Τυπανία, πόλις Τριφυλίας. Apud Polybium, lib. iv. Histor. scribitur hodie, Τυπανία. Apud Ptolemæum, Τυμπάνεια. Idem.

22. εἰς Ἡλίον] Ἡλίον reposui, cum ἑλὴν legeretur male, quod et interpretes senserunt. Xyland.

32. τὸ Λέπρεον] Sic apud Ptolemæum, neutro genere: apud Pausaniam, lib. v. c. 5. vero, ὁ Λέπρεος. Vide Suidam. Casaub.

Ibid.] Lepreon oppidum Arcadiæ, secundum Ciceronem, maritimum. (Attic. l. vi. ep. 2.) Plinius unum in Arcadia, alterum ad flumen Alpheum memorat: errat tamen, ut opinor. Pausanias in Triphylia ponit, sed postea scribit, ἐστὶν αὖτε μὲν δὴ οἱ Λεπρεῖται μῦθος εἶναι τῶν Ἀρκάδων, φαίνονται δὲ Ἡλείων κατέχοι τὸ

stadia. Inter Lepreum et Annium est Samii Nep-
tuni templum, stadia centum utrinque distans.
Hoc est illud, in quo Pylios sacris operantes
Telemachus apud poetam offendisse scribitur.

Pervenere Pylum, Nelei quæ regia pulchre

Condita erat. Pylii, sacris tum forte peractis,

Maestabant nigros Neptuno in litore tauros.

Licuit fane Homero etiam fingere quæ nusquam
essent: quando autem licet iis, quæ sunt, applicare
ejus versus, ac narrationem tueri tunc
potius abstinendum est. Lepreatarum ager felix
fuit: confines his Cyparissenses. Utrumque Cau-
cones tenuerunt, atque etiam Macistum, qui ab
aliis Platanistus dicitur: oppidum habet idem cum
regione nomen. In agro Lepreatarum monumen-
tum quoque aiunt esse Cauconis, sive is princeps
illius gentis fuit, sive alioqui cognominis. Varia
de Cauconibus feruntur: nam Arcadicam fuisse
gentem perhibent, ut et Pelasgos, et similiter
vagam. Homerus eos auxilio venisse Trojanis
scribit, non autem addit unde. Videntur autem
profecti e Paphlagonia: ibi enim nominantur
Cauconiatæ quidam Mariandynorum finitimi, qui
et ipsi sunt Paphlagonες: atque horum copiosiore
faciam mentionem, cum ad ejus loci descriptionem
pervenero: nunc de Cauconibus in Triphylia aliqua
adjiciam. Quidam totam, quæ nunc Elea dicitur,
regionem a Messenia Dymam usque, Cauconiam
appellatam fuisse affirmant: itaque Antimachus

ἐν τεσπάρωνι σαδίοις· μέλας δὲ τῷ Ἀεπρέῳ καὶ
τοῦ Ἀννίου τὸ ἱερόν τῃ Σαμίᾳ Ποσειδῶνός ἐστιν,
ἐκατὸν σαδίους ἐκάτερον διέχον. Τέτο δὲ ἐστὶ τὸ ἱερόν,
ἐν ᾧ ἡ Καλαυθῶναι φησὶν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχε
5 πλὴν θυσίαν συνελούσας τοὺς Πυλίους.

† Οἱ δὲ Πύλον, Νηληϊὸς εὐκτίμενον πολίεθρον,

Ἴξον· τοὶ δ' ὅτι ἡνὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,

Ταύρας παμμέλανας ἑνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.

Πάρεστι μὲν γὰρ καὶ ποιητῇ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα· ὅ-

10 ταν οὖν δυνατὸν ἐφαρμόζειν τοῖς οὖσι τὰ ἔπη, καὶ σώ-

ζειν τῇ δὴ ἡμῶν τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσήκει μάλ-

λον ἡ χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Τεγεάται· τέ-

τοῖς δ' ὁμοῖσι ἡ Κυπαρισσεῖς ἄμφω δὲ τὰ χωρία

ταῦτα Καυκῶνες κατέειχον· καὶ τὸν Μάκιστον δὲ, ὃν

15 πῆρες Πλατανιστοῦνα καλεῖσιν. Ὀμῶνυμον τῇ χώρᾳ

ἢ ἐστὶ τὸ πόλισμα· φασὶ δ' ἐν τῇ Ἀεπρεάτῃ καὶ

Καυκῶνος εἶναι μῆμα, εἴτ' ἀρχηγέτης πινός, εἴτ' ἄλ-

λως Ὀμῶνυμος τῷ ἔθνει. Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ

ὅτ' Καυκῶνων καὶ γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φασὶ, καθάπερ

20 τὸ Πελασγικόν, καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο.

Ἰσορεῖ γὰρ ὁ ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφικόμενοι συμ-

μάχης πόθεν δ' εἰς λέγει· δοκῶσι δ' ἐκ Παφλαγο-

νίας· ἐκεῖ γὰρ ὀνομάζουσι Καυκωνιάτας πινὰς ἡ Μαρι-

ανδυνοῖς ὁμόρους, οἱ καὶ αὐτοὶ Παφλαγῶνες εἰσὶ· μνησ-

25 θησόμεθα δ' αὐτῶν ὅτι πλεον, ὅταν εἰς ἐκεῖνον πε-

ρῆσιν τὸν τόπον ἡ γράφη· νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν Τρι-

φυλίᾳ Καυκῶνων ἐπὶ καὶ ταῦτα προσσηροῦν. Οἱ

μὲν γὰρ καὶ ὅλην τὴν Ἠλείαν, ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι

Δύμης, Καυκωνίαν λεχθῆναι φασιν· Ἀντίμαχος ὅτι

* Od. γ'. ver. 4.

^a Ἀεπρία Par. 1. 2. Esc. Ἀεπρία Med. 2. ^b ἐστὶν &c, adusque διέχον, defunt Med. 1. deerant Med. 2. addita postea. ^c κα-
ταλειφθῆναι Med. 2. ex correct. ^d χθονὶ Esc. ^e μὲν deest Esc. ^f ὅταν δ' ἐν Med. 1. 2. ὅταν δ' ἡ δ. . . Bre. Eto. Esc. Mosc.
^g Post διήγησιν Par. 1. habet, ὅταν δὲ μὴ, in marg. ^h τὸ γ' α. Med. 1. ex correct. τῷ δ' α. Esc. ⁱ Ante χώραν legitur, Τέγεα, in marg.
Par. 1. Nil vacui in duobus his locis, in Par. 2. ^k Κυπαρισσεῖς Par. 2. Κυπαρισσεῖς supra, alia manu. ^l δ' deest Esc. ^m τὸ
deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ⁿ Ἀεπρεάτῃ Med. 2. ^o τῶν deest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^p γένος Esc. ^q Μα-
ριανδυνοῖς Med. 2. ex correct. ^r ἐν τῇ Par. 1. 2. Esc. ^s προσσηροῦν Par. 2. sed supra προσσηροῦν. ^t τῆς Μ. . . Esc. Μεση-
νίας Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. τῆς Μεσσηνίας. ^u γοῦν καὶ Par. 1. Esc. γ' ἐν καὶ Par. 2. recte. V. ὅτι καὶ Med. 1. 2.

τὸ ἐξάρχης ὄντες. Exinde patet hos nomen Arcadum assumpsisse,
quamvis in Eliaca regione sint positi. Cicero Lepreum appel-
lat maritimum, quod a mari non longe distabat. Plinius ipse
de hoc Lepreo scribit, *Amnis Alpheus navigatur in oppida Au-
los et Lepreion*. Anigrus autem est fluvii nomen Lepreum præ-
terfluentis, cum apud Strabonem tum Pausaniam, quod facile
in Alpheum, nomen certe notius, mutari possit. Lepreum a
Minyis conditum Herodotus affirmat. (l. iv. c. 148.) F.

1. μεταξὺ δὲ τῷ Ἀεπρέῳ καὶ τοῦ Ἀννίου. Inter Lepreum et An-
nium] Casaubonus, pro Ἀννίου, legit Σαμικοῦ, et quidem certo
certius est vocem Ἀννίου esse corruptam, sed non possum assentiri
doctissimo viro in voce Σαμικοῦ. Nam non poterat Posidonium,
sive Neptuni templum, distare a Samico centum stadiis, quando
ipse Strabo infra, pag. 505. ait Samicum illi templo instare: τῷ
δὲ κορυφῇ ὑψηλὴ ἐνὶ προδῇ τὸ Σαμικόν, quod non potest dici de loco
tam remoto. Itaque non dubito legendum esse, pro Ἀννίου, Ἀν-
γρῶ. Nam Anigrus erat fluvius per ea loca fluens, de quo pos-
tea plura Strabo. Palmer.

2. Ἀννίου. Nihil sum ausus mutare. Sed profecto ex Pausania
Eliacō priore, pro Ἀννίου hoc, aut Samicum pagum, aut Ani-
grum fluvium, suspicor subjiendum: hoc est, Σαμικὸν vel Ἀν-
γρῶ legendum: paulo post Nymphæ Anigriades nominantur, et
ipse Anigrus amnis. Ex eodem et aliis locis Ἀεπρεῶν sine diph-
thongo scripsi. Post locum mutilum significavi asterisco, etsi non
multa defint, et fortassis nihil, si ἐπέχεσθαι legas, ut hoc dixerit,
cum attentione animi considerandam rem, non statim fabulosum
pronunciandum id quod dixit poeta. Xyland.

Ibid.] Lego, Σαμικῶ. Casaub.

3. ἐκατὸν σαδίους ἐκάτερον διέχον. Ex libris scriptis hæc sup-
plevimus. Lege autem, ἐκατέρω. Vetus interpres agnoscit, et
vertit, stadia centum utrinque. Idem.

11. τὸ δ' ἀπέχεσθαι. Defunt, ante hæc verba, pauca quæ-

dam. Nec tamen obscurum est quid sibi voluerit. Defunt etiam
quædam ante illa, χώραν δ'. Idem.

Ibid.] Chandlerus has lacunas supplet hoc modo, καὶ σώζει
τὴν διήγησιν (ἔτω δὲ) τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσήκει μάλλον (ἔταν δ').
Χώραν, &c. F.

12. χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Τεγεάται. Lepreatarum ager fe-
lix fuit] Ad hunc locum nihil Casaubonus, nisi sic legit Eusta-
thius, quod indicat jam tempore Eustathii corruptum fuisse hunc
locum: nam sanus esse non potest, qui ponit Tegeatas Cypa-
rensis vicinos, toto fere Peloponnesi spatio intercedente. At
Xylander legit, Ἀεπρεάται, non Τεγεάται, quæ lectio sine dubio
melior, et, ut credo, genuina, ut ex inferioribus patebit, quicun-
que se attentum præbebit. Palmer.

Ibid. Τεγεάται] Nisi legas, Ἀεπρεάται, quod ego feci, necesse
fuerit valde multa periisse de hoc loco. Xyland.

Ibid.] Xylandri correctionem probō. F.

Ibid. οἱ Τεγεάται] Sic legit Eustathius. Casaub.

13. Κυπαρισσεῖς. Quorum urbs Κυπαρισσαία videtur appel-
lata. Sic enim Stephanus, Κυπαρισσαία, πόλις τῆς Τριφυλίας, ἥτις
Ἐραννα ἐκαλεῖτο· τὸ ἔθνος Κυπαρισσεῖς. Idem.

Ibid.] Cyparissam in Messenia trans Nedam fluvium ponit
Pausanias, in fine libri quarti. F.

14. Μάκιστον] Vide Stephanum. Casaub.

Ibid.] Nomen Πλατανίστης certe ab arboribus ibi consitis
deduxit. Promontorium Platanistus hic a Plinio ponitur. Pau-
sanias tamen aliud ejusdem nominis in Laconia e regione Cy-
theræ collocat. F.

16. φασὶ δ' ἰν.] Pausanias quoque hoc testatur Ἠλιακ. primo.
lib. v. c. 5. Casaub.

23. Καυκωνιάτας] Libro xii. ubi ex professo de his agit,
Cauconas vocat: sed ita hic Eustathius quoque legit. Idem.

11. α ἰπ

Ἐπειὲς καὶ Καύκωνας ἅπαντας ὡρεσασθρεύει· πινὲς δὲ, ὅλην μὲν μὴ καταχεῖν αὐτὰς, διχα δὲ μεμερισ-
 μένους οἰκεῖν, τοὺς ἄ μὲν ὡρὲς τῇ Μεσσηνίᾳ καὶ τὴν
 Τριφυλίαν, τὰς δὲ ὡρὲς τῇ Δύμῃ καὶ τῷ Βυπρά-
 σίδᾳ καὶ τῇ κοίλῃ τῆς Ἠλίου. Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μὲν 5
 λιστα οἰδὲν ἰδρυμένους αὐτὰς· καὶ δὴ τοῖς ὑφ' Ὀμήρου
 λεγόμενοις ὁμολογεῖ μάλλον ἢ ὑστέρῃ ἀπόφασιν· τότε
 ζητεῖ μὲν ὁρῶτερον λαμβάνει λύσιν. Ὁ μὲν γὰρ Νέσ-
 τωρ ὑποκείτω τῇ Τριφυλιακῶν οἰκῶν Πύλον, τὰ τε πρὸς
 νότον, καὶ τὰ ἐσθινά· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συγκυρῶντα 10
 ὡρὲς τῇ^b Μεσσηνίᾳ καὶ τῇ Λακωνικῇ, ἀ ὑπ' ἐκείνων
 ἑστὶν· ἔχουσι δ' οἱ Καύκωνες, ὥτε τοῖς ἀπὸ^d Πύ-
 λου βαδίζουσιν εἰς Ἀλακεδαίμονα ἀνάγκη διελθῆναι^e τὴν
 Καυκῶνων εἶναι ὁδόν· τὸ δ' ἱερὸν τῆς Σαμῖος Ποσει-
 δῶνος, ἐπὶ ὃ καὶ αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃνⁱ κατήχθη Τη- 15
 λέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ ὡρὲς ἄρκτον^k ἀπονεύει. Εἰ
 μὲν τοίνυν οἱ Καύκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰκοῦσιν, ἔσώ-
 ζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος· κελεύει γὰρ ἡ μὲν Ἀθηνᾶς,
 κατὰ τὸν^m Σωτάδην, τῷ Νέστορι, τῷ μὲν Τηλέμαχον εἰς
 τὸν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε καὶ ἵπῳ, εἰς 20
 τὰ ὡρὲς ἑω μέρη· αὐτὴ δ' ἐπὶ ναῦν βαδίσασθαι
 ὡς κενερέουσά φησιν ὅτι^p τὴν δύσιν, καὶ εἰς τοῦπίσω·
 — ἄταρ ἡῶθεν μὲν Καύκωνας μεγαθύμους
 ὡρεσάσθαι ὅτι^r τὸ χρεὸς πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. Τίς
 οὖν ὁ τρόπος; παρὴν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν· ἄλλ' οἱ γὰρ 25
 Καύκωνες ὑπ' ἐμοὶ εἰσι, καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακε-
 δαίμονα βαδίζουσιν· ὥτε τί ἐξ συνοδευέας τοῖς περὶ Τη-
 λέμαχον, ἄλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τὸπίσω; ἅμα δ' οἱ
 κείων ἦν τῷ βαδίζοντι ὅτι^s χρεὶς κομιδὴν ὁδὸν
 ὀλίγη, ὥς^t φησι, ὡρὲς ἀνδράπεις ὑπὸ τῷ Νέστορι 30
 ὄντας, αἰτήσασθαι πῶς παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἰ πὶ ἀλ-
 γωμονοῖτο (ὥσπερ εἴωθε)· περὶ τὸ συμβόλαιον οὐ
 γέρονε ἢ τέτο. Εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῦν
 οἱ Καύκωνες, ταῦτ' ἀν' ὅσον συμβαίνοι τὰ ἄτοπα· μεμε-
 ρισμένων δὲ πινῶν καὶ εἰς τὰς ὡρὲς^u Δύμην τόπας^v 35
 Ἠλείας, ἐκεῖσε ἀν' εἴη λέγασθαι τὴν ἄφοδον ἢ Ἀθη-
 νᾶ· καὶ ὁδὸν ἀν' ἐπὶ οὗτ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατάβασιν
 ἔχοι π' ἀπεμφαῖνον, οὗτ' ὁ δ' συνοδίας^w ἀποσπασμὸς,
 εἰς τὰναντία τῆς ὁδοῦ ἔσσης. Παραπλησίως δ' ἀν' καὶ
 τὰ περὶ τῆς Πύλου διὰ πορέμενα τύχοι τῆς προσοχῆς 40
 σης διαίτης, ἐπελθόντος μικρὸν ἐπὶ τῆς χορογραφίας

incolas universos Epeos et Cauconas nominat.
 Alii negant totam eos occupasse regionem: in duas
 autem partes divisos Caucones habitasse, alteros in
 Triphylia apud Messeniam, alteros apud Dymen
 in agro Buprasio et cava Elide. Et Aristoteles
 quoque hic potissimum eos sedes habuisse fatetur:
 atque posterior hæc sententia magis cum verbis
 Homeri congruit, et prius adductam quaestionem
 solvit. Ponitur enim, Nestorem Pylum Triphyliae
 inhabitasse, et quæ versus meridiem atque orientem
 spectant: nimirum jam ad Messeniam tendentia et
 Laconicam subsequuntur, quæ Caucones incole-
 rent: itaque iter Pylo Spartam facturum necesse
 fuit ut per Caucones iret: jam fanum Neptuni
 Samii, et navium ibi statio, in quam Telemachus
 subiit, versus occasum et septentrionem spectant.
 Quod si ibi tantum Caucones habitassent, narratio
 poetæ non constaret. Præcipit enim Minerva
 Nestori (secundum Sotadem) ut Telemachum cum
 vehiculo et filio suo Spartam mittat, versus orien-
 tem: ipsa autem versus occasum ait se retro ad
 navim redire velle in præsentia: prima autem luce
 ad Caucones profecturam ante se sitos. Quo autem
 hæc pacto congruunt? Poterat enim Nestor dicere:
 mihi subsunt Caucones, et in via sunt Spartam eunti:
 cur ita non comitaris Telemachum, sed retrorsum
 abis? Quin et hoc conveniebat, ut debiti non
 exigui, ut aiebat, causa exigendi ad eos proficiscens,
 qui parebant Nestori, ab hoc auxilium aliquod
 posceret, si fortasse (uti adsolet fieri) pactis con-
 tractus illi non starent: atqui id non fecit. Ergo
 si tantum ibi degebant Caucones, hæc absurda
 eveniunt. Si vero divisi fuerunt, itaque eorum
 nonnulli in Elea ditione versus Dymen incoluerunt,
 eo profecturam se dixerit Minerva: jamque neque
 reditus ad navim absolum quicquam habebit,
 neque a comitatu Telemachi avulsio, itinere in
 diversam instituto partem. Eodem modo et quæ
 de Pylo dubia oboriebantur, commode discutien-
 tur, ubi descriptione locorum ad Pylum usque

^a μὲν πρώτως π. Efc. ^b Μεσσηνίαν Med. 1. ^c τὴν δεστ Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^d τὴν Π. Efc. et Med. 2. ex correct. ^e Scripti, Λακεδαίμονα Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^f Καυκῶνων εἶναι τὴν Med. 1. 2. ^g τὴν ὁδὸν Par. 1. 2. Efc. ^h κατ' αὐτὸν Efc. ⁱ ἐπὶ τὴν Par. 1. sed in marg. κατήχθη. ^k MSS. αὐτῶν νεύει Marg. Caf. ^l Ἀθηνᾶ Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^m Σωτάδην Par. 2. Efc. Σωτάδην Mosc. τὴν Ὀδυσσεῖαν Par. 1. Ὀδυσσεῖαν Eton. et Med. 1. in marg. ⁿ τὸν δεστ Med. 1. 2. ^o νυκτερεύουσα Med. 1. 2. Efc. ^p τὴν δεστ Par. 1. ^q αὐτὰρ Med. 1. 2. ^r Scripti, εἰς τὸπίσω Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^s Scripti, παρ' ἐμοί. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. et Med. 2. ex correct. ^t χρεὶς Med. 1. 2. Efc. ^u Vulgo, κομιδὴν. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. ^v φησὶ πῶς Par. 1. 2. Efc. ^w ἐπὶ τὸ Med. 2. ex correct. ^x συνοδίας Med. 2. ^y Scripti, Δύμην. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Efc. Mosc. ^z Scripti, ἴφοδον. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Efc. Mosc. et Med. 1. 2. ex correct. ^{aa} οὐτε ἡ Med. 2. ^{ab} ἀποσπασμὸς Med. 2. ^{ac} Scripti, ἐπελθόντος. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc.

11. ἀ ὑπ' ἐκείνων] Hæc verba omisit Xylander. Est autem sententia hujus loci, Pylum Triphyliaicum, cum adjacente tractu et πρὸς νότον et πρὸς ἑω, a Nestore fuisse possessum, et ei paruisse: habitasse autem in hoc tractu Cauconas, per quorum agrum necesse fuerit transire ei, qui Pylo Spartam ire vellet. Pro τὴν, malim, μὲν. Casaub.

19. κατὰ τὸν Σωτάδην] Verba mihi valde suspecta, et ab interprete omnino præterita: non video qui hic Sotades citetur? Xyland.

Ibid. κατὰ τὸν Σωτάδην] Sequor veterem interpretem, et hæc verba prorsus cenfeo inducenda. Cur enim Sotadem auctorem

laudaret, cum ex Homero ista referantur? Viderit tamen acutus lector, an ita hæc verba possint accipi, ut intelligamus Sotadem prius hanc tractasse quaestionem. Casaub.

Ibid.] MS. Etonensis lectio hæc lites componet. F. 38. ἀπεμφαῖνον] Straboni τὸ ἀπεμφαῖνον est, quod absurditatis speciem habet: sic libro x. ἔχει μὲν ἐν ἀπεμφάσει τοιαύτας ἡφράσεις. Casaub.

41. τῆς χορογραφίας] Etiam hic chorographiam accipit ἀπὸ περιηγήσεως et γεωγραφίας, contra Ptolemæi sententiam, ut diximus libro primo. Idem.

Messeniacum pervenerimus. Porro Paronatae quoque in Triphylia fuisse feruntur, montium incolae qui circa Lepreum sunt et Macistum, atque ad mare pertingunt prope fanum Samiacum Neptuni. Infra hos in ora maritima specus sunt duo, sive antra, unum nympharum Anigriadum, alterum in quo Atlantidum res et Dardani genituram evenisse fabulantur. Luci quoque ibi sunt, Diones unus, alter Eurydices. Samicum vero castellum fuit, et ante urbs quoque: sic fortassis ob altitudinem dicta. Sublimia enim Σάμοι Græce appellantur: ac fortassis fuit Arenes arx, cujus urbis in recensione navium meminit Homerus:

Quique Pylum tenuerunt, Arenam vel amœnam.

Cum enim Arenam nusquam inveniant, ibi maxime fuisse eam conjiciunt, ubi etiam allabens Anigrus fluvius, olim Minyus vocatus, in mare exit: signum rei non leve. Sic enim ait Homerus:

Et quidam fluvius Minyeus in mare currens,

Arenen propter—

Nam ad antrum Anigriadum nympharum fons est, qui subjectum locum palustrem facit ac typhis abundantem: aquæ maximam partem excipit Anigrus, fluvius profundus atque supinus, ita ut etiam stagnet. Et locus, cum sit arenosus, profundam ripam xx.

- * Iliad. β. ver. 591. † Iliad. λ. ver. 721.
- ^a Μεσσηνιακῆς Med. 2. ^b καὶ deest Par. 1. 2. Eton. Esc. ^c Lego, Παρωνάται. Marg. Casf. ^d ἐλέγονται δὲ Παρωνάται τινὲς Par. 1. 2. δ. Παρωνάται τ. Par. 2. Eton. Esc. ^e εἶναι deest Par. 1. 2. Eton. Esc. ^f Scripti, ἢ ἐν τῇ Τριφυλίᾳ. Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. ^g κατέχοντες δὲν defunt Med. 1. 2. ^h Λέπριον Esc. Λέπριον Med. 2. et sic fere semper cum ay pro e. ⁱ MSS. μέχρι πλῆσιον. Marg. Casf. μέχρι Med. 1. ex correct. ^k Ποσειδῆς Med. 2. Esc. ^l Scripti, ὕψ. οἷς. Marg. Casf. sic Med. 1. ex correct. ^m Post 'A... Par. 2. addit in marg. ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀνιγρόν. ⁿ Ἀνταντίδας Esc. ^o ἄλλη Par. 1. Med. 1. 2. Eton. sed Med. 2. postea corr. et Par. 1. habet ἄλλη, supra. ^p Xylander legit, Διωναῖον, καὶ τὸ Εὐρυκίδιον. Marg. Casf. Εὐρυκίδιον Par. 1. Gron. Εὐρυκίδιον Par. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^q ἔρημον Med. 2. ^r καὶ deest Med. 1. 2. Eton. Esc. ^s Πύλον τ' Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. Esc. ^t Μινυῖος Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^u δίδωσιν Par. 1. 2. et sine nota distinctionis sequente. ἐκδίδωσιν Med. 2. ex correct. ^x Μινυῖος Med. 2. Μινυῖος Esc. ^y ἔλη Med. 2. ex correct. ^z τιφῶδες Par. 2. sed supra τιφῶδες. ^a γὰρ. Med. 1. γὰρ Med. 2.

1. Παρωνάται.] Lego, Παρωνάται. Paroreatas enim in isto tractu reperio, nullos Paronatas. Herodotus, Melpomene. (lib. iv. c. 148.) Οἱ γὰρ πλείονες αὐτῶν ἐγράποντο ἐς τοὺς Παρωνάτας καὶ Καύκωνας. Plerique enim ex ipsis ad Paroreatas Cauconesque dirigerunt. Pausanias, lib. viii. cap. 27. et Stephanus hanc urbem Arcadiæ ascribunt: quod in multis aliis observabis. Casaub.

7. Δαρδάνου γένεσιν.] Atqui Dardanum in Samothracia natum volunt alii, unde Samothrace ipsa dicta est Dardania. Idem. 8. καὶ τὰ ἄλλα.] Ἄλλη legitur, quod alpes vertit Guarinus. Ego autem sic lego, ἄλλη τό, τε Διωναῖον, καὶ τὸ Εὐρυκίδιον. Dione satis nota est, ut conjectura non possit videri nimis audax. Euridice autem filia fuit Endymionis. Unde initium α. Ἠλιακῶν Pausaniæ. Cæterum si ante ἐν τῇ καλαδῶν ἀβυδῶν abundabat. Paulo post, ἔργον αὐτῶν, pro Ἀργοναυτῶν, male fuit scriptum, quod et interpres sensuit. Xylander.

Ibid.] Extat Pausaniæ locus, lib. v. c. i. pag. 375. Edit. Kubnii. Verum illic non Euridice, sed Eurycyde, legitur. Anon.

Ibid. τὰ ἄλλα.] Felicissime hunc locum emendavit Xylander: ei igitur assentior, ac lego, τὰ ἄλλη, τό, τε Διωναῖον, καὶ τὸ Εὐρυκίδιον. Casaub.

11. Σάμος ἐκάλειν τὰ ὕψη.] Iterum hoc docet, libro x. p. 702. Edit. Amst. Idem.

Ibid.] Ξω Hebraice nomen est vel signum, unde Græci habent σῶμα. Vide Bochartum. Can. l. i. c. 8. F.

15. Οὐδαμῶς γὰρ.] Aliter alii veteres Critici judicavere. Nam ex Eifandro refert interpres Apollonii, Arnen, cujus poeta meminit, eam esse quæ postea appellata est Erana, non procul Pylo Nestoris patria: quod tamen Straboni non placet. Recte meo judicio Stephanus duas fuisse isto nomine scribit: alteram in Messenia, alteram in Triphylia. Casaub.

21. Ἀνιγριάδων νυμφῶν.] Pausanias, Ἠλιακ. primo. (lib. v. cap. 5.) Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ Σαμικῇ σπηλαίνῳ ἐκ ἀποδὲν τοῦ ποταμοῦ, καλέμενον Ἀνιγρίδων νυμφῶν. i. e. In Samico non longe a flumine antrum est, Anigridum nympharum incolæ appellant. Deinde (loco citato) subicit de ejus vi mirabili sanandi omnes, qui ingrediantur, habentes ἄλφειν, ἢ λεύκη, seu vitiliginem. Idem.

μέχρι τῆς Πύλης τῆς Ἀ Μεσσηνιακῆς. Καὶ Παρωνάται δὲ πινεσ ἔλεγοντο εἶναι ἐν τῇ ὀρεινῇ τῆς Τριφυλίας, κατέχοντες ὅρη περὶ τὸ Λέπριον καὶ τὸ Μάκισον καὶ Δηκονίαν ὅπῃ θάλασσαν ἰπλησίον τῆς Σαμιακῆς Ποσειδέει. Ὑπὸ τέταταις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἀντρα, τὸ μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων, τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀτλαντίδας καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. ἐνλαῶτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα, τό, τε Ἰωναῖον, καὶ τὸ Εὐρυκίδιον. Τὸ μὲν οὖν Σαμικόν ἐστιν ἔρημα. πρότερον δὲ καὶ πόλις Σάμος προσεγενομένη, διὰ τὸ ὕψος ἴσως, ἐπειδὴ Σάμος ἐκάλειν τὰ ὕψη. τάχα ἢ καὶ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις ἦν τέτο, ἥς ἐν τῷ καλαδῶν μέμνηται ὁ ποιητής.

* Οἱ δὲ Πύλον ἐνέμουλο, καὶ Ἀρήνην ἐραλεινήν.

15 Οὐδαμῶς γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες, ἐνλαῶτα μάλιστα εἰκάσσει τ' Ἀρήνην, ὅπερ καὶ ὁ ποιεῖσθαι μένος Ἀνιγρος πεταμός, καλούμενος πρότερον Μινυῖος, ἐκδίδωσιν, καὶ μικρόν σημεῖον. λέγει γὰρ ὁ ποιητής.

† Ἐστὶ δὲ τις πόλις Μινυῖος εἰς ἄλλα βάλλον, ἔργον Ἀρήνης.

20 Ἐργον Ἀρήνης. — Πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἀντρώπῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἐστι πηγὴ, ὅφ' ἥς ἔλειον καὶ τυφῶδες τὸ ὑποπίπτον γένεαι χωρίον. ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τῆς ὕδατος ὁ Ἀνιγρος, βαθὺς καὶ ὑπὸ πῶς ὢν, ὥστε λιμνάζειν. θινώδης δ' ὢν ὁ τόπος ἔχει εἰκοσι σταδίων βάθειαν ὄχθην παρ-

Ibid.] Notandum est, quod ait Pausanias, non ex antro Nympharum malum odorem fluvii esse derivatum, sed ex ipso fonte apud montem Lapitham in Arcadia: παρέχεται εὐδὺς, ait, ἀπὸ τῶν πηγῶν ὕδωρ ἐκ εὐδὺς, ἀλλὰ καὶ δύσοσμον δεινῶς. F.

22. τυφῶδες.] Scribe, τιφῶδες. Nam τίφος est τόπος καδυγρός, et ἔλος. Casaub.

Ibid.] Recepta lectio melior est, ut opinor: τιφῶδες enim et ἔλειον est pleonasmus. Sensus erit; est fons, cui subjectus locus fit paludosus, quasi fumo tectus. F.

23. ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τῆς ὕδατος ὁ Ἀνιγρος, βαθὺς καὶ ὑπὸ πῶς ὢν, ὥστε λιμνάζειν. ΘΙΝΩΔΗΣ δ' ὢν ὁ τόπος, ἔχει εἰκοσι σταδίων ΒΑΘΕΙΑΝ ΟΧΘΗΝ παρέχει, καὶ τὴν ἰχθυῖα ἀδρόνως ποιεῖ. Casaub. bonus pulcherrime, pro βαθύαν ὄχθην, reposuit, ΒΑΠΕΙΑΝ ΟΣΜΗΝ. Pausanias, qui receptam tueri lectionem Kuhnii videtur, de re omnino alia loquitur. Vide eum, l. v. p. 386. Sed etiam, pro θινώδης, arenosus, reponendum credo, ΘΥΙΩΔΗΣ, ὑψώδης. Ab ὕλην enim odor talis oriri solet. Quinetiam mox reponendum credo; ἢτε ὑπτιότης τῆς ἈΝΙΓΡΟΥ, pro ἀντρώ: quod ridiculum est scribere erratum, de antris, quæ in hac et præcedenti pagina memorata sunt, nimium cogitantis. F.

25. βαθύαν ὄχθην.] Obscurus locus mihi quidem, opinor et aliis. Nam quid est præbere ripam altam viginti stadia? Deinde quid hoc ad ea quæ sequuntur? An ideo pisces erunt ἄφρωτοι? Profecto quoquo te vertas, vix est ut commodam huic loco interpretationem adhibere possis. Ego vero puto legendum, βαρεῖαν ὄσμήν παρέχει: quæ, nisi vehementissime fallor, vera lectio est. Ait igitur Strabo, Anigrum fluvium, latius fundentem se, et stagnantem, cœnosum esse, et gravem emittere odorem, qui etiam a xx. stadiis percipi queat, unde fit ut pisces, qui ibi nascuntur, sint ἄφρωτοι. Judicet viri eruditi, quanto præstet hæc sententia ei, quæ e vulgari lectione elicitur. Confirmantur autem hæc Pausaniæ (lib. v. c. 5. pag. 386.) verbis, de eodem Anigro: παρέχεται δὲ εὐδὺς ἀπὸ τῶν πηγῶν ὕδωρ οὐκ εὐδὺς, ἀλλὰ καὶ δύσοσμον δεινῶς. πρὶν δὲ ἢ καταδέξασθαι τὸν Ἀκίδα πάντα καλέμενον, δηλῶς ἐστὶν εὐδὲ ἀρχὴν τρέφειν ἰχθύς. μετὰ δὲ τούτων ἐσθλαδία ἴσοι τ' ἰχθύων οὐκ ὅτι ὕδατι αὐτὴ κατὰσιν ἐς τὸν Ἀνιγρόν, καὶ σφᾶς ἔτι ἰδωδύμεν ἰχθυοὺν ἄφρωτοι.

ἔχει, καὶ τὰς ἰχθύας ἀβρώτους ποιεῖ· μυθεύουσι δ' οἱ μὲν ἀπὸ τῆς τ' πετρωμένων Κενταύρων πινὰς ἐν αὐτῷ σπινίφασθαι τ' ἐκ τ' ὕδρας ἰόν· οἱ δ' ἀπὸ τῆς Μεγάμποδα τοῖς ὕδασι τέτοις^a χρῆσασθαι ὡς τ' τ' Περιπίδων χαθαμμὸν ἀλφῆς ἢ, καὶ λεύκας, καὶ λειχίννας,⁵ ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λετρόν· φασὶ δὲ καὶ τ' Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θεραπείας^b ἔτ' ὡς παρωνομάσαι. Ἐπει οὖν ἦτε ὑπὸ τῆς τῆς ἀντρὸς καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάσσης μόνῃ μᾶλλον, ἢ^c ῥέουσιν, παρέχουσι τοῖς ὕδασι, ὅτι Μινυῖόν φασιν εἰρησθαι ὡς τῶν παρεστῶναι¹⁰ δὲ πινὰς τοῦνομα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ποιεῖσθαι Μινυῖον· ἔχει δ' ἡ^d ἐτυμότης^e καὶ ἄλλας ἀφορμάς· εἴτ' ἀπὸ τ' μὲν Χλωρίδος τ' Νέστορος^f μητρὸς ἐλθόντων ἔξ' Ὀρχομενῶ τῆς^g Μινυῖας^h ἐλθόντων Μινυῶν, οἱ τ' Ἀργοναυτῶν σπόροισι ὄντες, ἐκ Λήμνης μὲν εἰς Λακεδαί-¹⁵ μωνα ἐξέπεσον, ἐντεῦθεν δ' εἰςⁱ Τριφυλίαν, καὶ ὤκησαν ὡς τ' Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νῦν Ὑπαισία καλε- μένῃ, ὅσα ἐχέσῃ ὁκέπαι τὰ τ' ἂν Μινυῶν κῆσμα^j ἰσ- ὶων πινες μὲν Θήρα τῆς Αὐτεσίωνος (ἣν δ' ἔπος^k τοῦ Πολυνείκους σπόρονος) πλεύσαντες εἰς τὴν μεταξὺ²⁰ Κυρηναίας καὶ^l τ' Κρήτης νῆσον,

Καλλίστην τὸ^m παροῖδε, τὸ δ' ὕστερον ἔνομαⁿ Θήρην, ὡς φησι Καλλίμαχος, ἐκπῶσαν τ' μητροπόλιν τ' Κυ-

stadiorum longitudine porrigit, piscesque esui in- commodos facit. Fabulantur quidam id fieri ideo, quod nonnulli Centaurorum ab Hercule vulnerato- rum ibi hydræ venenum abluerint: alii, quod Melampus ad lustrandas Proetides ea fuerit aqua usus. Lavacrum ejus aquæ, alphos, vitilignes albas, et impetigines sanat: quin et Alpheum a sanatione alphorum sic nominatum sunt qui afferant. Quoniam vero antri supinitas, ac a mari relisio aquam stabilem potius quam fluidam reddunt, fluvium primo Miny- eium dictum autumant, quæ vox deinde in Minte- rium degeneraverit. Sed vocis ratio etiam aliunde peti potest, ut nimirum nomen hoc acceperit a Minyis, qui ab Orchomeno Minyeio cum Chloride Nestoris matre venerunt: hi enim, cum essent Argonautarum posterii, Lemno expulsi Lacedæmo- nem, indeque in Triphyliam venerunt, habitaverunt circa Arenam in ea regione, quæ nunc Hypæsia dicitur, neque a Minyeis condita etiamnum retinet. Horum Minyarum nonnulli cum Thera Autefionis filio (qui fuit ex posteritate Polynicis) navigaverunt ad insulam, quæ inter Cyrenaicam et Cretam jacet,

Calliste quondam, sed postmodo nomine Thera,

ut ait Callimachus, condiderunt Theram Cyrenes urbem primariam, idemque etiam insulæ nomen

^a MSS. καθαροῖς χρῆσασθαι. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. et Med. 2. ex correct. ^b οὕτως Par. 1. 2. Med. 1. 2. Br. Esc. Gron. ^c ὀνομαδῆναι Par. 1. ὀνομάσαι Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Gron. ^d Scripti, εἶσιν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Br. Esc. Mosc. ^e Μινυῖον Par. 1. Esc. Μινυῖον Med. 2. ^f Μινυῖον Par. 2. Mosc. Μινυῖον Esc. Μινυῖον ποιεῖσθαι Med. 2. ^g ἐτοιμότης Med. 2. ^h καὶ ἄλλας ἀφορμάς ad marg. Eton. a recenti manu scribuntur. ⁱ Refituius hunc locum e veteribus libris. Marg. Cas. ^j Μινυῖας Par. 1. Esc. ^k ἐλθόντων deest Par. 1. Esc. Mosc. recte. V. ^l τὴν Τ. Esc. et Med. 2. ex correct. ^m Μινυῖον Esc. ⁿ τὴν deest Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^o τῆς deest Med. 1. 2. ^p παροῖδεν Par. 1. Med. 2. ^q ὀνομα deerat Med. 2. add. postea. ^r Θήραν Med. 2.

δρωποι. i. e. ac statim a fonte graviter olentem aquam mittit: quæ priusquam flumen aliud, Acidantem nomine, accipiat, manifestum est ne pisces quidem in ea alii. Quin et, quos ipse Acidas influens im- portat, esculentos esse negant, quum tamen, antequam in Anigrum ip- sum innatent, ad cibum expetantur. Causas factoris easdem habes apud Pausaniam. Casaub.

Ibid.] Ad hunc Pausaniæ locum doctissimus Kuhnus tuetur receptam Strabonis lectionem, et notam marginalem frustra eam in βαρεῖαν ὁσμήν mutare Pausaniæ verbis affirmat. Anon.

Ibid.] Emendatio multo levior sensum reddet, legendo, pro καὶ, καὶ περ. Hic locus, cum sit arenosus, per stad. 26. ripam profundam habet, tamen pisces habet esui incommodos. F.

10. Μινυῖον] Hic profecto nimis est Stoicus Strabo, dum vult ἀπὸ τῆς μόνῃς Μινυῖον esse appellatum. Quid enim ματαιολογεῖν est, si hoc non est? Casaub.

12. εἴτ' ἀπὸ τῶν] Aliam affert nominis rationem: ut dictus sit fluvius Minyeius, a Minyis. Deinde quomodo id fieri po- tuerit, duobus modis explicat: vel enim sic est nominatus ab iis Minyis, qui Chloridem Nelei uxorem sunt comitati: vel ab iis qui, e Lemno cum pulsi fuissent, Lacedæmonem venere, unde mox coacti fugere, Triphyliæ agrum occuparunt, ubi hic amnis. Prior historia est apud Pausaniam in Bæoticis. (lib. ix. c. 36.) Posterior eleganter describitur ab Herodoto, Melpomene. (lib. iv. c. 146.) Strabo videtur duas historias confuse satis narrare. Idem.

Ibid. ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος μητρὸς ἐλθόντων ἔξ' Ὀρχομε- νῶ τοῦ Μινυῖου ἐλθόντων Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες, ἐκ Λήμνης μὲν εἰς Λακεδαίμωνα ἐξέπεσον, ἐντεῦθεν δ' εἰς Τριφυλίαν, καὶ ὤκη- σαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νῦν Ὑπαισία καλεσμένῃ. A Miny- is, qui ab Orchomeno Minyeio cum Chloride Nestoris matre vene- runt: hi enim, cum essent Argonautarum posterii, Lemno expulsi La- cedæmonem, indeque in Triphyliam venerunt, habitaverunt circa Arenam in ea regione, quæ nunc Hypæsia dicitur] Hunc locum olim aliter scriptum ait se restituisse doctus Casaubonus, sed in integram sanitatem eum non restituit, adhuc enim male se ha- bet: nam τὸ ἐλθόντων male repetitum est, et impossibile est co- mitēs Chloridis fuisse Argonautarum posterios. Error, credo, non est Casauboni, sed typographicus. Legerem: τῆς Νέστορος μητρὸς ἢ ἐξ' Ὀρχομενῶ, sic sensus aliquantum lucidior. Cæterum Herodotus, lib. iv. Minyas ait migrasse Lacedæmone εἰς Πα- ρωρεάτας καὶ Καύκιντας, et de Cauconibus quidem nulla est dubi- tandi ratio, nam in ea regione habitabant, quæ postea dicta est Triphyliā, sed de Paroreatis illis nulla mentio fit apud alios Geographos. Ipse Strabo infra, pag. 503. lin. 1. Παρωρεάτας πο-

minat, quam vocem corrigunt, et mutant in Παρωρεάτας, melius: forte id fuit nomen commune omnibus, qui montium viciniam accolebant, ideo id nomen conveniebat Cauconibus iis, qui Lycæi montis ὀρόποδας habitabant. Quod autem ad vocem Ὑπαισία, vel hic legendum, Αἰπασία, vel infra, pag. 506. legen- dum erit πεδῖον τὸ Ὑπαισίον. Palmer.

Ibid.] Palmerio assentior hunc locum esse mendosum, sed correctio, quam offert, non nodum solvit. Pausanias enim refert (l. ix. c. 36.) Neleum, Nestoris patrem, regem Pyli, uxorem duxisse ἐξ' Ὀρχομενῶ Ἀσριν, scilicet ΧΛΩΡΙΝ, Ἀμφιόνος τῆς Ἰλασίας. Homerus etiam Chloridis meminit Amphionis filiz.

Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῶ Μινυῖῳ ἴφι ἀνάσσει, Ἥδ' (scilicet Chloris) Πύλῃ βασιλεύει.—Odyss. λ'. ver. 283, 4. In Iliade β'. ver. 511. Ὀρχομενὸν Μινυῖον appellat.

Ergo Minyas, uxorem Nelei comitantes, ex Orchomeno venerunt. Sed Palmerius e contra per disjunctivum η hoc plane negat. Locum hunc mallet hoc modo legere, εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος μητρὸς ἐλθόντων ἔξ' Ὀρχομενῶ τῆς Μινυῖας, ἢ ἐκ τῶν Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες, &c. Hac lectione posterius ἐλθόντων in ἢ ἐκ τῶν mutatur, quod in MSS facile fiat. Fateor Strabonem referre Argonautarum posterios, secundum quosdam, esse Minyas ex colonia ab Orchomeno ducta appellatos. Hæc autem incerta fama nihil ad hunc locum. Necesse enim est, ut comites Chloridis, quandoquidem cum Orchomeni nomine in eadem clausula tenemus, Minyarum no- men habeant. Herodotus non a Strabone discrepat; si hanc lec- tionem sequamur. Vide eum, l. iv. c. 148. ubi gesta Minya- rum et urbes ab illis conditas enumerat. F.

13. τῆς Νέστορος μητρὸς] Μητρὸς in Græco videtur excidisse. Est quidem apud Eustathium hæc adducentem in Iliad. λ'. ver. 721. Xyland.

17. Ὑπαισία] An est alia ab Hypana Triphyliaca, jam ante nominata? An hic quoque sic est scribendum? Casaub.

19. Αὐτεσίωνος] Αὐτεσίωνος scripsi, pro Ἀντεσίωνος, nam et alibi sic legere me hoc nomen videri meminisse, et Apollodorum si legas, libro bibliothecæ secundo, c. 8. facile meam emendatio- nem laudabis. Porro Callimachi de Thera insula, sive Callista, versum, uno, expuncto, restitui: et junioris Callimachi fuisse puto, de quo meminit Suidas. Xyland.

20. εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης] Mirus error tran- scriptoris. Cum Palmerio lego Κυρηναίας. (Vide exercitat. ad p. 84. not. 9. F.

indiderunt. Inter Anigrum porro et montem, ex quo Iardanus effluit, pratum ostenditur, et sepulchrum insigne, et Achæa faxa montis ejus prærupta, super quæ fuit, uti diximus, Samus urbs: cujus nullam fere mentionem faciunt qui circumnavigationes descripserunt, sive quod jampridem excisa fuit, sive quod obscuro in loco sita est. Posideum porro, *id est*, *Neptunium*, lucus ad mare est, cui Samicum occurrit, montis vertex celsus, ut quidem hodie vocatur, ubi Samus fuit, ita ut e mari cerni non potuerit: ibidemque campus est Samicus: unde maxime conjecerit quispiam urbem olim fuisse Samum. Est et Rhadina, in quam carmen videtur condidisse Stefichorus, quod sic incipit:

Age, Musa arguta, præcine carmen

In laudem Samiorum puerorum,

Dulcisona resonans lyra.

Hinc nimirum fuisse ait eos pueros: Rhadinam enim Corinthi tyranno nuptum traditam a Samo navigasse ait, flante Favonio: quod accipi de Ioniæ Samo non potest: eodemque vento fratrem ejus, qui legationis princeps erat, Delphos navigasse: et fobrinum Rhadinæ, quam deperibat, curru ad eam Corinthum ivisse, fuisseque una cum ea a tyranno interfectum, et cadavera eorum curru imposita exportari jussa, post ab eo factum mutante revocata atque humata. Ab hac Pylo et Lepreo cccc. circiter stadiis distat Pylus Messeniæ, et Coryphasium, ad mare sita castella, et Sphagia adjacens insula: ab Alpheo septingentis et quinquaginta: a Chelonata mille et xxx. Eo in intervallo Macisti Herculis templum est, et Acidon fluvius præterfluit Iardani sepul-

ρήνης Θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ πύλῳ νῆσον. Μεταξὺ δ' Ἀνίγρης καὶ τῆς ὄρεος, ὅφ' ὁ Ἰαρδάνης ῥεῖ, λειμῶν δαίτυται καὶ τὰφος ὅπιφρα- νῆς, καὶ Ἀχαιοὶ δ' ὠρέσθαι ἀπότομοι τῆς αὐτῆς ὄρεος, ὑπὲρ ὧν ἡ Σάμος, ὡς ἐφαμὲν, γέγονε πόλις. ἢ δὴ καὶ πάντῃ ὑπὸ τῶν τῶν περὶ πλάγας γραφάντων ἡ μνημο- νεύεται τάχα μὲν ἀφ' ὧν τὸ πάλαι κατεσπόδαται, τάχα δ' ὡς ἀφ' ὧν τὴν θέσιν, ὅπ' ἐν ἀφανείᾳ κεῖται τὸ δὲ Ποσειδεῖον ἄλλος ἐστίν, ὡς εἰρηλαί, πρὸς τῇ θαλάττῃ. ὅτε τῶν κορυφῶν ὑψηλὴ ὅπιπροσθεῖ τὸ Σα- μικόν, οὕτω δ' οὖν καλεῖται, ὅπερ ἡ Σάμος ἦν, ὥστε ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι. ἐνταῦθα δὲ πεδίον ἐστὶ Σα- μικόν ὀνομαζόμενον. ἔξ δ' ἐστὶ καὶ μάλιστα ἂν τις τεκμαίροιο πόλιν ὑπάρχειν ποτὲ Σάμον. ἐστὶ δ' καὶ Ρα- 15 δινῆ, εἰς ἣν Στησίχορος τὸ ποίημα γεγραφέναι δοκεῖ, καὶ ἡ ἀρχή.

Ἄγε, Μῆσα λιγυῖα, ἄρξον αἰοιδᾶς ἐρατῶν

Ἵμνους Σαμίων περὶ παίδων

Ἐραλῖα φθεγγομένη λυρά.

Ἐνταῦθεν λέγει τὰς παίδας ἐκδοθεῖσαν δ' ἡ Ρα- 20 δινῆν εἰς Κόρινθον τρεῖς ἔτη ἐκ τῆς Σάμης πλεῖ- σαι, πυνέοντος ζεφύρου, καὶ δὴ πρὸς τῆς Ἰωνικῆς Σάμης τῶν δ' αὐτῶν ἀνέμων καὶ ἀρχιγέρον ἐκ Δελφῶν ὄντων ἀδελφὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸ ἀνεμὸν ἐρῶντα αὐτῆς ἄρ- 25 ματι εἰς Κόρινθον ἐξορμῆσαι παρ' αὐτήν. ὅ, τε τρέαν- νος κτείνας ἀμφοτέρως, ἄρματι σποπέμπει τὰ σώ- ματα, μεταγνῆς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει. Ἀπὸ δὲ τῆς Πύλου τέτρα, καὶ τῆς Λεπρέας, τετρακοσίων πρὸς τῶν ἀφ' ὧν ἐστὶ τὸ Μεσσηνιακὸν Πύ- 30 λον καὶ τὸ Κορυφάσιον, ὅπ' ἐκ θαλάττης κείμενα φερούμενα, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον. ὅπ' ἡ Ἀλφειοῦ ἐπτακοσίων πεντήκοντα. ὅπ' δὲ τῆς Χελωνάτας χί- λίων τετράκοντα. Ἐν δ' ὧν μεταξὺ τούτων τῆς Μα- κίσας Ἡρακλέους ἱερὸν ἐστὶ, καὶ ὁ Ἀκιδῶν ποταμὸς ῥεῖ

^a καὶ ὁμων. Par. 1. ^b δὲ τῆς Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^c MSS. ἐξ ὧν ῥεῖ ὁ τοῦ Ἰαρδάνης λειμὼν δαίτυται καὶ ἡρίον καὶ Ἀχαιοί· εἰς δὲ πέ- τραι. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. et Esc. ἐξ ὧν ὁμιλλῶν. ἐξ ὧν Med. 2. ex correct. ^d εἰς δὲ πύλαι Med. 2. ex correct. ^e αὐ- τὸ ἀπότομοι Med. 2. ^f αὐτοῦ δεῖται Med. 2. ^g πόλις· καὶ πάντῃ δὲ ὑπὸ Par. 1. 2. Esc. πόλις· δὴ οὐ πάντῃ ὑπὸ Eton. ^h ἡ Σάμος μνη.. Par. 1. 2. Esc. ⁱ ὅτι &c, adusque κεῖται, defunt Par. 1. Eton. Esc. ὅτι δεῖται Med. 2. ^k κεῖται Med. 2. ex correct. ^l μὲν γὰρ Par. 1. 2. Eton. Esc. ^m Ποσειδῶν ἐστὶν ἄλλος Esc. ⁿ τῇ δεῖται Par. 1. ^o In vett. lib. mira est hoc loco γραφῆς varietas. Marg. Cas. ὑπὲρκειται δ' αὐτῆς λόφος ὑψηλὸς περιεπερᾶν ὧν τοῦ οὖν Σαμικῶν· ἐφ' οὗ ἦν ἡ Σάμος· ὡς ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι· καὶ πεδίον δ' αὐτῶν καλεῖται Σαμικόν· ἐξ οὗ πάλιν ἂν τις τεκμαίροιο ὑπάρχειν ποτὲ πόλιν τὴν Σάμον· καὶ ἡ Ραδινῆ δὲ, εἰς ἣν ποιήσας δοκεῖ Στησίχορος· ἦς ἀρχή. Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed in Eton. inter voces ὧν et ὁρᾶσθαι lacuna est, et Esc. habet ἐκ solum. ^p μᾶλλον τεκμαίροιο ἂν τις Med. 1. 2. μᾶλλον ἂν τις τ... Gron. ^q Μοῖσα Par. 1. 2. ^r λιγυῖα Esc. ^s Lege, φθεγγομένης (αἰοιδῆς,) aut melius, φθεγγομένην αἰοι- δᾶν, pluraliter. V. ^t οὐ Esc. ^u Δελφούς φησι τὸν ἄ... Esc. ^x τούτων τῶν Πύλου Med. 2. ^y καὶ δεῖται Esc. ^z Λεπρέας Par. 1. 2. Med. 1. Esc. et infra. ^a ἐστὶ δεῖται Med. 2. ^b Μεσσηνιακὴ Med. 1. et sic ut plurimum cum unico σ. ^c ἐπτακόσια π... Par. 2. Esc. Mosc. Ψν Med. 1. ἐπτακόσιοι καὶ π... Med. 2. ^d χίλια τ... Par. 2. Mosc. α λ Med. 1. χίλιοι καὶ τ... Med. 2. ^e Μακίστας Esc. ^f ἱερὸν Ἡρακλέους Med. 2. ^g Post ἐστὶ Par. 2. habet punctum superius. ^h ῥεῖ δὲ Par. 2. Esc.

3. ὁ Ἰαρδάνης] Aliis, Ἰάρδανος. Casaub.

Ibid. Ἰαρδάνης] Forte, Ἰάρδανος legendum. De Achæis faxis dubito. Hyland.

10. τούτων δὲ κορυφῇ] Τούτων δὲ κορυφῇ ὑψηλῇ ἢ ἐπιπροσθεῖ τῶ Σα- μικῶ. Ita legendum. Tour.

14. ἐστὶ δὲ καὶ Ραδινῇ] Torfit me diu hic locus. Nam neque Rhadinam urbem usquam reperio: neque video quomodo hym- nus, quem profitetur ipse poeta esse Σαμίων περὶ παίδων, dici queat in Rhadinam urbem confectus. Adde quod hymnus ille Stefichori, ut ex sequentibus liquet, nihil aliud fuit quam epi- thalamium Rhadinæ, Corinthi tyranno nubentis. Hæc cum ita sint, existimo legendum esse Ἰνδινῆ ἢ καὶ Ραδινῆ εἰς ἣν Στησίχορος. Ἐνδεῖδε, hoc est, Samo: ideo ait Stefichorus, Σαμίων περὶ παί- δων. Sic erunt omnia planissima, quæ nunc Oedipo opus habent. Casaub.

22. ζεφύρου] Memineris, qui hæc legis, ejus quod supra po-

fuit Strabo: Peloponnesi isthmum esse ad orientem. Idem.

31. καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον. Et Sphagia adjacens in- sula] Cum Thucydides eam insulam toties Σφακτηρίαν nomina- verit, mirum est jam Platonis tempore abolitum fuisse id anti- quum nomen: nam eam in epitaphio Plato Σφαγίαν vocat, et Plinius, et multi alii. Si conjecturæ locus est, mutavit nomen ab eo tempore, quo Lacones, in ea insula intercepti, ab Athenien- sibus cæsi sunt, ἀπὸ τῆς σφαγῆς τῶν Λακόνων, a Laconum cæde, et quadam παρονομασίᾳ, pro Sphacteria, Sphagia dicta est. Palmer.

34. ὁ Ἀκιδῶν] An est Acidus Pausaniæ? Sed ait Pausanias, lib. v. c. 5. eum Anigrum ingredi. Casaub.

Ibid.] Acidon fluvius, secundum Strabonem, maritimum ha- bet ostium; Acidus Pausaniæ Anigrum fluvium intrat. Malim hunc Acidantem esse eundem ac Iardanes Strabonis. Ita Pau- sanias ex audito refert, τῶν Ἀκιδαντῶν ὄνομα Ἰάρδανος ἦν τὸ ἀρχαῖον. Eliac. l. v. c. 5. F.

ὡδ' ἀπόρον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ ὑπάρξα-
σαν πλησίον Λεπρέου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ Αἰπάσιον·
ὡς ταύτης ^a ἢ ^b Χάας γενέσθαι φασὶν ἔνιοι τὸν
πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τὰς Πυλίας, ὃν ἔφρασεν
Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἰοῦναι γράφειν·

* Ἡ βωμὴ ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόω ^c Κελάδοντι ^d μάχοντο
Ἀργόμυθοι Πύλιοι τε καὶ Ἀρκάδες ^e ἐγγεσίμωροι
^h Χάας ⁱ παρ' τείχεσιν· —

οὐ Κελάδοντι, ^k εἰδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τὰ φωνὰ τῆς Ἰαρδάνου
τέστοι πλησιάζειν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸ τόπον μάλλον, ἢ ¹⁰
ἐκεῖνον. ¹ Κυπαρισίνα τε εἶναι ὅπῃ τῇ θαλάττῃ τῇ
Τριφυλιακῇ, καὶ Πύργοι, καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμὸς καὶ Νέδα.
^m Νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὁρίων
ἐστὶ τὸ ⁿ Νέδας ρεύμα ὁ Λέβρον, ἐκ τῆς Λυκαίης καλ-
ίων Ἀρκαδικῆς ὄρεος, ἐκ πηγῆς, ἣν ἀναρρήξαι τεκοῦ- ¹⁵
σαν τὴν Δία ^p μυθεύεται ῥέαν ὑπὲρ τῶν χείρων· ῥεῖ ἢ παρὰ
^q Φυγαλίαν, καὶ ὁ γειτνιώσι ^r Πυργίαν, Τριφυλίων
ἐχθροὶ, Κυπαρισίῃσι πρὸς τοῖς Μεσσηνίων. Τὸ δὲ πα-
λαιὸν ἄλλως διώριστο, ὡς καὶ πινὰς τῶν πέραν τῆς Νέ-
δας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τὸν τε Κυπαρισίην, καὶ ²⁰
ἄλλα πινὰ ἐπέκεινα, καὶ ἰσάπερ καὶ τὴν θαλάτταν τὴν Πυ-
λίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῆς ἐπὶ πόλεων, ὥς
ὑπέρετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ·

† Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλὸς ^t νεάται Πύλου ἡμαθύνοντο.
Τέστο γὰρ ^u ἴσον τῷ, ἐγγὺς ἀλὸς τῆς Πυλίας. Ἐφεξῆς ²⁵
δ' οὖν τῷ Κυπαρισίῃσι ὅπῃ ^v τὸν Μεσσηνιακὸν Πύ-
λον παραπλέοντι τὸ Κορυφάσιον, ἢ τε ^z Ἐρανὰ ^a εἶναι,
ἣν πινὰς ^b Ἀρήνην νομίζουσιν ὅτι εὖ κεκληῖσθαι πρὸς τε-
ρον, ὁμωνύμως τῇ ^c Πυλῇ. Ἐστὶ ἢ καὶ Πλαταιμώδης,
ἀφ' ἧς ὅπῃ τὸ Κορυφάσιον ^d καὶ ^e τὴν νῦν καλεσμένην ³⁰

chrum, et Chaam, quæ urbs quondam vicina fuit
Lepreo, ubi et campus Æpasitus est. De hac Chaa
sunt qui inter Arcades et Pylios fuisse bellum di-
cant, quod Homerus recenset: putantque ibi neque

⁵ Celadontem amnem neque Phiam urbem, sed pro
hac Chaam esse legendum: eum enim locum Iar-
dani sepulchro, et Arcadibus esse quam illum pro-
pinquiorem. Porro in ora Triphyliæ maritima sunt
Cyparissina, et Pyrgi, et Acidon ac Neda fluvii.
Atque nunc quidem Triphyliam a Messenia distin-
guit amnis Neda copiosus, e Lycæo Arcadiæ mon-
te defluens: cujus fontem Rea Jovem pariens lava-
crorum causa dicitur aperuisse. Præterit Phiga-
leam: atque ad eum Pyrgitæ, ultimi Triphyliorum,
Cyparissenses primos Messeniorum attingunt. An-
tiquitus vero alii fuerunt limites, ita ut Nestori
paruerint etiam trans Nedam quædam, ut Cy-
parisseis, et alia nonnulla in isto tractu: sicut et
mare Pylium Homerus extendit usque ad septem
urbes, quas Agamemnon Achilli promittit:

Omnes vicinæ Pylio sunt denique ponto.

Deinceps a Cyparisseente naviganti ad Pylum
Messeniæ occurrit Coryphasium, et Erana,
quam quidam falso opinantur quondam Pyliacæ
Arenæ fuisse cognominem. Est et Platamodes, a
qua ad Coryphasium, et quæ nunc Pylus dicitur,
stadia sunt cxx. Est et monumentum ibi cadaveris

expers, (*sive tumulum honorarium dicere mavis,*

* Iliad. η', ver. 133.

† Iliad. ι', ver. 153.

^a de deerat Med. 2. add. postea, ^b χάρας Med. 2. ^c φασὶν ἔνιοι γενέσθαι Med. 2. ^d Ἡ βωμὴ Med. 2. ^e Vett. qui-
dam, Ἀκίδοντι. Marg. Caf. ^f μάχοντο deest Med. 1. 2. ^g ἐγγεσίμωροι deest Med. 1. 2. Eton. Esc. ^h Vulgo, Φειᾶς. Marg.
Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Φειᾶς παρτίχου ἀντὶ τοῦ Φειᾶς Χάας παρ' τείχεσιν· τῷ γὰρ Med. 1. 2. sed in Med. 2. inter voces
τείχεσιν, et τῷ γὰρ, postea inserta sunt, καὶ Κελάδοντι εἰδὲ Φειᾶς. ⁱ παρὰ τείχεσιν Eton. Esc. ^k Vulgo, οὐδὲ Φειᾶς, ἀντὶ τῆς Φειᾶς
Χάας παρ' τείχεσιν. Marg. Caf. ^l Κυπαρισίνα Esc. Κυπαρισίνα Med. 2. ^m ὅτι νυνὶ μὲν Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ⁿ Νέ-
δας Med. 1. ex correct. Νεδαίας Med. 2. ex correct. ^o καὶ λαύρον Med. 2. ^p μυθεύεται Esc. ^q Φυγαλίαν Par. 1. 2. Med. 1. 2.
Bre. Eton. Esc. ^r Πυργίαν Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^s ὦν Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^t νεάται Par. 1. ^u τὰ ἴσον
Med. 2. ^x δὲ τὰ Med. 1. 2. ^y Scripti, τὴν Μεσσηνιακὴν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^z Ἐρανὰ Par. 1. Med.
1. 2. Esc. Mosc. ^a εἶναι deest Med. 1. 2. ^b ὅτι εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν Par. 1. Med. 1. 2. ^c Inter voces Πυλῇ et Πλαταιμώδης
Esc. habet parvam lacunam, ^d καὶ deest Par. 1. ^e τὴν νῦν καλεσμένην Πύλῃ Med. 2.

8. Χάας παρ' τείχεσιν] Quæ sustulimus, aberant a plerisque
scriptis recte. Duo autem sunt quæ vult corrigi Strabo in supe-
rioribus Homeri versibus: primum, ut pro Κελάδοντι, quod vul-
go putatur esse fluvii nomen, scribatur Κελάδοντι, ut Iardani in-
telligatur esse epithetum: quod Eustathio non placet, qui di-
ferre scribit ποταμοῦ κλήσιν εἶναι, deinde affert rationem cur sic
sentiat, quia, inquit, non possunt duo substantiva nomina sine
aliquo adjectivo esse posita. At vetus scholiastes locum poetæ,
ut placet Straboni, interpretatur: notat enim, διὰ τὸν ἥχον τοῦ
ρεύματος, sic esse Iardani appellatum. Deinde Χάας legi vult
Geographus, non Φειᾶς. Casaub.

11. Κυπαρισίνα] Opinor esse Cyparissæam Stephani, de qua
jam diximus: aut Cyparisseenta, quam esse ait urbem Messeniæ.
Nam et Pyrgos ait idem esse Messeniæ. Idem.

Ibid.] Conjecturæ Casauboni faveo, dum aliquid certius oc-
currat. F.

13. Νυνὶ μὲν] Ὅτι νυνὶ μὲν. Ὅτι eieci, quia turbabat, neque
habebat quicum cohereret. Νέδα autem scripsi, ut et supra et
post, et sic Pausanias sine Μεσσηνιακῇ. Platamodes proprium vi-
detur esse vocabulum, a planitie. Xyland.

Ibid. Νυνὶ μὲν οὖν] Pausanias, Messenicis. lib. iv. c. 20. Εἰς
δὲ αἱ πηγὴ τῆς Νέδας ἐν ὄρει τῷ Λυκαίῳ· προελθὼν δὲ ὁ ποταμὸς διὰ
τῆς Ἀρκάδος, καὶ ἐπιστρέφας αὐτὸς ἐς τὴν Μεσσηνίαν, ὁρίζεται τὰ ἐπὶ θα-
λάττῃ Μεσσηνίῃ καὶ Ἠλείῃ τὴν γῆν. Sunt autem Neda fontes in
monte Lycæo, fluvius ipse per Arcades lapsus, verso in Messeniam
alveo, Messeniorum et Eleorum fines maritimos dividit. Idem Pau-
sanias fabulam de Jovis educatione a Neda, unde fluvio nomen

fuerit impositum, refert, lib. iv. c. 33. et lib. viii. c. 38. Vide
Callimachum, hymno Jovis, ver. 33. et seqq. Casaub.

15. ἣν ἀναρρήξαι τεκοῦσαν τὴν Δία] Vide Pausaniam, l. iv.
c. 20. qui fluminis Nedæ fontes in monte Lycæo esse dicit. De
Jove autem nato vide cap. 33. ejusdem libri. F.

18. Κυπαρισίῃσι] Videtur eos intelligere, qui Κυπαρισίῃσι
τα, quam ipse Messeniæ ascribit, habitabant: Stephanus vero
hujus τὸ ἐθνικὸν vult esse, Κυπαρισσέντιος. Casaub.

26. Κυπαρισσέντι] Plinius ab hoc tractu finem Cyparissium
appellat. F.

28. ἣν τινες] Pisandri hæc fuit sententia, ut supra diximus.
Casaub.

29. Ἐστὶ δὲ καὶ Πλαταιμώδης] Mendose legitur pro Πλαταιμώδης.
Harduinus, ad Plinium, lib. iv. cap. 5. pag. 501. Edit. Paris.

Ibid. Πλαταιμώδης] Lego, cum Harduino, Πλαταιμώδης. Certe
non longe a promontorio Plataniesto, cujus meminit Plinius, di-
stabat. F.

30. Τὴν νῦν καλεσμένην Πύλῃ] Legerem, τὴν νῦν καλεσμένην Πύλον:
nisi forte scriptum fuit πρὸς τὴν νῦν καλεσμένην Πύλῃ. Nam Cory-
phasium Pylo esse vicinum, etiam ex Thucydide constat, lib. v.
Mox pro συγκρίναι, reposui συγκρίναι: et Ἐρανὰ legi, pro Ἐρενα.
Vide annotat. pag. 554. Edit. Amst. Xyland.

Ibid.] De Pylo vide infra. F.

Ibid. τὴν νῦν καλεσμένην] Legendum, τὴν νῦν καλεσμένην Πύλῃ: vel
Πύλον potius. Nam Pylum nescio an sit a quoquam veterum no-
minata. Pylum autem etiam fœminino genere dici notum est
vel pueris. Casaub.

Græce, κενήριον dicitur) hocque ibidem est oppidulum eodem nomine. Enimvero non eramus fortassis tanto studio antiqua examinaturi, sed contenti fuisset singulis, ut nunc habent, recensendis: nisi de his a pueritia famam quandam traditam meminisset: cum itaque alii alia dicant, disceptandum nobis est. Plerumque autem fidei plurimum habetur iis, qui gloria, ætate, atque experientia, aliis præstant. Quibus omnibus cum reliquos omnes superaverit Homerus, necesse est dicta ejus considerare, ac cum præsentī statu comparare, sicut paulo ante diximus. Ac de cava quidem Elide et Buprasio verba Homeri jam ante perpendimus. De Nestoris autem ditione sic loquitur idem:

Quique Pylum tenuere, et Arenæ mœnia amœnæ,
Trajectum Alphei que Thryum: quique Æpy super-

bum,

Et Cyparisseuta, et muros Amphigeneiæ,

Qui Pteleumque, et Helos, qui Dorion: hic ubi

Musæ,

et quæ sequuntur.

Pylus est de qua controversia est, quam mox tractabimus. De Arena dictum est. Quam autem hic Thryum vocat, alibi Thryoessam nominavit:

Urbs quædam Thryoessa leves adsurgit in auras

Imposita Alpheo. —

Alphei autem trajectum vocat, quod ibi locorum fluvius iste pedibus potest transiri: nunc Epitalium nuncupatur, Macistia oppidulum. Quod ad εὐκτισον (id bene conditum significat) Æpy attinet, quærunt nonnulli utrum vocabulorum proprium, utrum adjectivum alterius sit, (Æpy enim sublime notat) et an sint, quæ nunc in Amphipoli appellantur Margalæ: sed hæ non sunt natura munitæ: naturalis alia munitio monstratur in Macistia: qui hoc probat, is Æpy nomen urbis intelligit, impositum a loci natura: sicut Helos et Ægialus propria sunt urbium vocabula, quorum alterum paludem, alterum litus communiter notat: suntque complura hujusmodi alia. Thryon autem, seu Thryoessam, appellavit Epitalium, quod tota ista regio, maxime

ἡ Πύλῳ γὰρ εἰκοσι ἔστι δὲ καὶ κενήριον καὶ ἐπ' αὐτῷ πολίχνιον ἢ ὁμωνύμως ἑκαλούμενον. Οὐκ ἂν δ' ἐξητάζομεν ἴσως ὅτι τοσούτων τὰ παλαιὰ, ἀλλ' ἥκει λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἑκστα· εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παίδων ἡμῶν φήμη παραδεδομένη ὡς τῶν ἄλλων δ' ἄλλο εἰπύονταν, ἀνάγκη διαιτᾶν· πιστεύοντα δ' ὡς ὅτι τοσούτοι οἱ ἐνδοξότατοι, καὶ πρεσβύτατοι, καὶ κατ' ἐμπειρίαν παῖδοι. Οὐ μὲν δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλημένης πάντας, ἀνάγκη συνεπισκοπεῖν καὶ τὰ ὑπὸ ἐκείνῃ λεχθέντα, καὶ συλβεῖν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ καὶ μικρῷ παρῶθεν ἔφαμεν. Περὶ μὲν οὖν τῆς κοίτης Ἡλίδος καὶ τῆς Βεπρασίου τὰ ὑπὸ Ὀμήρου λεχθέντα ὡς ἐπέσκεπται ἡμῶν. Περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῶς Νέστορι οὕτω φησίν·

* Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο, καὶ Ἀρήνην ἑρατεινὴν, καὶ Θύρον, Ἀλφειοῦ πόρον, καὶ εὐκτιον Αἴπυ, καὶ Κυπαρισσηῖα, καὶ Ἀμφιγένηαν ἑναίον, καὶ Πτελεόν, καὶ Ἐλος, καὶ Δώριον· ἑνθα τε Μῆσα καὶ Ἀντόρμεα — καὶ ἑξῆς.

20 Πύλος μὲν οὖν ἐστὶ, ὡς ἡ Ζήτησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα ὡς αὐτῆς· ὡς δὲ ἡ Ἀρήνης εἰρήνη· ἣν δὲ νῦν λέγει Θύρον, ἐν ἄλλοις καλεῖ Θυρόεσσαν·

† Ἐπὶ δὲ τῆς Θυρόεσσης πόλις, αἰπεῖα κολώνη,

ἡ Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ —

25 Ἀλφειὺς δὲ πόρον φησίν, ὅτι περὶ πλεονέκτου εἶναι δοκεῖ καὶ τῶτον τὸ τόπον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίου· τὸ εὐκτιον δ' Αἴπυ· εἰοί μὲν Ζητοῦσι πότερον ποτέρου ὁρίετο, καὶ τίς ἡ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλας τῆς Ἀμφιπόλεως· αὐτὰ μὲν οὖν εἰς φυσικὸν ἔρμα· ἕτερον δὲ δείκνυται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστίᾳ. Ὁ μὲν οὖν τοῦτο ὑπονοῶν φράζεσθαι, ὀνομάσθαι τῆς πόλεως τὸ Αἴπυ, ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος φυσικῆς, ὡς Ἐλος καὶ Αἰγιαλόν, καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τῆς Μαργάλας, τῆς παλιν ἴσως. Θύρον δὲ καὶ Θυρόεσσαν τὸ 30 Ἐπιτάλιον φασιν, ὅτι πάντα μὲν ἡ αὐτὴ χώρα θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ὅτι πλεονέκτου δὲ φράζεσθαι τῶτο κατὰ τὰς περὶ τῆς τῆς πόλεως τῶτον τῶτον τάχα δὲ

* Iliad. β'. ver. 591.

† Iliad. λ'. ver. 710.

a Vett. quidam, Πύλον ἑκατὸν εἰκοσι εἰσι γάρδοι. Marg. Cas. Πύλον γάρδοι ἑκατὸν εἰκοσι Par. 1. 2. Mosc. Πύλον ἑκατὸν εἰσι γάρδοι Eton. Esc. b κα Med. 1. εἰκοσι καὶ ἑκατὸν Med. 2. sed ex correct. ἑκατὸν. c κα deest Par. 2. Eton. Esc. d πολίχνιον ἐπ' αὐτῷ Par. 1. 2. πολίχνιον ἐν αὐτῷ Eton. Esc. e τὸ deest Par. 1. 2. Eton. Esc. f ὁμωνύμως. Ouk Par. 1. Eton. ὁμωνύμως παρῶθεν. Ouk Par. 2. Esc. g παρῶθεν καλεῖται Med. 2. ex correct. h ἐξητάζομεν Med. 2. i ἡμῶν ἐκ παίδων Med. 2. j παραδεδομένη φήμη Med. 1. 2. m ἄλλα Par. 2. Med. 1. 2. Esc. n τὰ κα Esc. o κα deest Esc. p συγχεῖν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. q πρὸς ταῦτα κα Med. 1. ex correct. r Scripti, μικρὸν ἐμπροσθεν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. μικρὸν παρῶθεν Med. 2. Mosc. Gron. s προσέσκεπται Med. 2. t ἑρατεινὴ Med. 2. u εὐκτιον Med. 2. sed εὐκτιον ex correct. x Ἀντόρμεα Med. 2. y Ἀντόρμεα ὁμῶς τὸν ὀρίον παρῶθεν αἰοδῆς, Οἰχαλῆθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλῆος. Πύλος Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. y τῆς Α. Par. 1. 2. z Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. deinde in marg. a εὐκτισον Med. 2. et ex correct. τὸ εὐκτιον. τὸ ante εὐκτιον deest Med. 1. b Vulgo, πότερον ἐπίτετον Marg. Cas. πότερον deerat Med. 2. add. postea. c Scripti, Ἀμφιπολίας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Esc. d τὸ Αἴπυ, καὶ ὑπονοῶσι φράζεσθαι ὀνομα τῆς πόλεως τὸ Αἴπυ Med. 1. e Μαργάλας Par. 2.

26. Ἐπιτάλιον. Epitalium, ait Stephanus, urbs est Triphyliæ. Hujus meminit sæpe Polybius, libro quarto. Miror autem, quo loco Triphyliæ urbes recenset idem Polybius, hanc esse omisissam: quod puto librorum negligentia esse adscribendum. Casaub.

28. πότερον ποτέρου ἐπίτετον] Eustathius legisse videtur, πότερον ποτέρου. Idem ex Stephano annotat, si sit Αἴπυ nomen urbis, scribendum esse, Αἴπυ, ut differat ab epitheto αἰπύ. Lectionem autem Eustathii ex veteribus libris restituimus. Idem.

29. Μαργαῖα] Videtur scribendum, Μαργαῖα. Stephanus enim ita scribit, Μαργαῖα, πόλις Ἡλείας, ὡς Ἡραῖα. Sed librarius imperitus, de accentu et ἰῶτα, fecit λ. Idem.

31. Ὁ μὲν ἐν] Sententiam hujus loci interpretes non videre.

Quæritur, cum dicit Homerus εὐκτισον αἰπύ, utrum sit proprium urbis nomen. Alii, inquit, putarunt esse Margalas, qui locus non est natura munitus: alii alium ostendunt in Macistia locum natura munitum, et eum intelligi volunt. Qui igitur, inquit Strabo, hunc locum putant intelligi, quem natura munitum esse diximus, illi volunt apud poetam, Αἴπυ esse proprium nomen loci, qui ita appellatus sit, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῆς. Qui vero Margalas volunt intelligi, quem locum diximus minus esse φυσικῶς ἐρμα, ii, ait Strabo, contrarium de Homeri loco sentire videntur. Priorum sententiam confirmat Statius, libro quarto, ver. 180.

— et summis ingessum montibus Æpy. Idem.

6. πότερον

φασι Θρύον μὲ εἰρησθαι τὸν πόρον, ^aεὐκρίτον δ' Αἶπυ,
^bτ' Ἐπιτάλιον· ἐστὶ γὰρ ἐρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις
αἰπεῖαν κολώνην λέγει·

* ^cΘρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα κολώνη.

Ὁ δὲ ^dΚυπαρισσῆς ἐστὶ μὲν αὖτε τὴν ^eπρότερον Μακισ- 5
τίαν, ἡνίκα καὶ πέραν τῆς Νέδας ^fἐπὶ ἣν Μακισία·
ὅθεν οἰκεῖται· ὡς ἐδὲ τὸ Μακιστον· ἄλλη δ' ἐστὶν
ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία· ^gὁμώνυμος μὲ οὖν, ὁμοίως
δὲ ^hνῦν κακείνη λέγεται ⁱΚυπαρισσία, ἐνικῶς ^kτε καὶ
δηλονότι· ὁ δὲ ποταμὸς ^lΚυπαρισσῆς· καὶ Ἀμφιγένεια 10
δὲ ^mτῇ Μακισίας ἐστὶ αὖτε τῇ Ὑψώνια, ὅπερ τὸ τῆς
Λητῆος ἱερὸν.

Τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῷ ὅκ Πτελεῖ
τῷ Θεσσαλικῷ ⁿἐποικισάντων· λέγεται γὰρ κακεί·

† Ἀγχιάλον τ' Ἀντρώνα, ^oἡ δὲ Πτελεὸν λεχέποιον. 15
Ἐπὶ δὲ ^pκαὶ δρυμῶδες ^qχωρίον, ἀοίκητον, Πτελεάσιμον
καλέμενον· ἔλκε δ' οἱ μὲν αὖτε τῇ Ἀλφειὸν χώραν
πινά φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν ὡς τῇ Λακωνικῇ·

‡ — ἔλκε τ' ἔφαλον πολίεθρον.

Οἱ δὲ αὖτε τὸ Ἀλώριον ἔλκε, ^rὡς τὸ τῇ Ἠλείας 20
Ἀρτίμυδος ἱερὸν, τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσι· οὐκ εἶναι γὰρ
ἐχθρὸν τῇ ἱερῶσύνῃ· Δώριον δὲ οἱ μὲν ὅρος, οἱ δὲ πεδίων
φασίν· ὁ δὲ νῦν δείκνυται· ὁμοίως δὲ εἶναι τὴν νῦν
Ὀλουριν, ἢ Ὀλερον, ἐν τῷ καλεμένῳ Αὐλῶνι τῇ
Μεσσηνίας κειμένην, Δώριον λέγουσιν· αὐτὲ δὲ περὶ καὶ 25
ἡ Οἰχαλία ^sἐστὶν ἡ τῇ Εὐρύττει, ἡ νῦν τῇ Ἀνδανία, πο-
λίχνην Ἀρχαδικὸν, ὁμώνυμον τῷ Θεσσαλικῷ καὶ τῷ
Ἐυβοικῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητής, ἐς τὸ ἥ Δώριον ἀφι-
κόμενον Θάμυριν τῇ Θράκι, ὑπὸ Μεσσηνίας ἀφαιρεθῆναι τῇ
μεσσηνικῇ· Ἐκ ^tδὲ τῶν δῆλων, ὡς ἐφ' ἐκάτερα τῇ 30
Ἀλφειῷ ^uὑπὸ ^vΝέστορα χώρα ἐστὶν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει
Πυλίων γῆν· ἐδάμει δὲ ὁ Ἀλφειὸς ἔπειτα τῇ Μεσσηνίας
ἐφάπτεται, οὔτε τῆς κοίτης Ἠλίδος· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ
χώρα ἐστὶν ἡ πατρὶς τῷ Νέστορος, ἣν φάμεν Τριφυλια-
κὸν Πύλον, καὶ Ἀρχαδικὸν, καὶ Λεπρεατικόν· Καὶ γὰρ δὴ

amnes, alga abundant, (quæ Thryon est Græcis)
præsertim ubi vada sunt. Fortassis etiam, aiunt,
Thryon vocaverit vadum, Epitalium ipsum nomine
bene exstructi Æpyos affecerit, quod loci natura
sit munitum: sicut alibi Thryoessam dixit subli-
mem collem. Cæterum Cyparisseis est in prisca
Macistia, quæ etiam trans Nedam porrigebatur:
sed non habitatur, ut usque Macistum. Alia est
Messeniæ Cyparissia. Sed nunc communi nomine
Cyparissia dicitur, fœminino genere, numero sin-
gulari: fluvius autem Cyparisseis. Amphigeneia
etiam Macistia est apud Hypfuntem, ubi fanum
Latonæ. Pteleon conditum est ab his, qui eo a
Theffaliæ Pteleo coloniam deduxerunt: nam in
Theffalia Ptelei est mentio:

Herbosam Pteleum, pontoque Antrona propinquam.

Est et locus sylvestris atque inhabitabilis, nomine
Pteleasimum. Helos alii locum quendam circa
Alpheum accipiunt, alii urbem itidem, ut et
Laconica alia fuit.

— Helosque salo vicinum.

Alii Helos intelligunt juxta Halorium, ubi fanum
est Eleæ Dianæ, cujus sacerdotium fuit penes Ar-
cades. Dorium sunt qui montem, sunt qui cam-
pum interpretantur, neutrum hodie monstratur:
nonnulli tamen Oluridem, sive Oluram, sitam in
Aulone, quem vocant, Messeniæ, Dorium appel-
lant. Circa id loci etiam Oechalia fuit Euryti, quæ
nunc Andania est, Arcadicum oppidum, ejusdem
cum Theffalico et Euboico nominis: inde Home-
rus ait Thamyryn Thracem pervenisse Dorium, et a
Mufis ibi arte canendi fuisse spoliatum. Ex his
constat, Nestoris ditionem ab utraque Alpei parte
fuisse, quam universam terræ Pyliorum nomine poeta
exprimit: nuspiam autem Alpheus Messeniam aut
cavam Elidem attingit. Est enim patria Nestoris
ea in regione, quam Triphyliacum dicimus Pylum,
et Arcadicum, et Lepreaticum. Etenim reliqui Pyli

* Iliad. λ'. ver. 710.

† Iliad. β'. ver. 697.

‡ Iliad. β'. ver. 584. || Iliad. β'. ver. 594.

^a εὐκρίτον Med. 2. ^b τὸ E. Med. 2. Efc. et Med. 1. ex correct. ^c Ἐστὶ δὲ τις Θ... Eton. ε. δ. τ. Θ. π. α. κ. τηλοῦ ἐπ' Ἀλ-
φειῷ, συμμάτη Πύλον ἡμαθόεντος Par. 1. 2. Efc. Mosc. ^d Κυπαρισσῆς Med. 2. ^e πρότερον Efc. ^f ἐπὶ deest Efc. ^g ὁμό-
νυμος &c., adusque Κυπαρισσία, desunt Med. 1. decrant Med. 2. addita deinde in marg. ^h κακείνη νῦν Med. 2. ⁱ Κυπαρισσία
Med. 2. ^k τε deest Med. 1. 2. ^l Κυπαρισσῆς Med. 2. ^m γεγονέναι Med. 2. ⁿ Interpretes, ἐποικισάντων. Marg. Caf.
^o ἰδὲ Eton. Efc. ^p καὶ deest Med. 1. 2. ^q χωρίον Med. 1. ex correct. ^r Ὀλερον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^s ἐστὶν deest
Med. 1. decrat Med. 2. add. postea. ^t MSS. Ἀρδανία. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^u Εὐβοικῷ Med. 1. Efc. Gron. Mosc. ^x δὴ
Med. 1. ^y ἡ ὑπὸ Par. 2. Med. 1. 2. Efc. ^z Νέστορι Par. 1. 2. et Med. 2. ex correct. τῇ Νέστορι Efc.

6. πέραν τῆς Νέδας] Macistia Thrifyliæ pars est, hæc au-
tem pars Eleæ: cujus fines fuit quando latius porrigerentur:
postea quicquid erat trans Nedam Messeniæ est adscriptum.
Cafaub.

11. τῆς Μακισίας] Sequitur Apollodorum. Nam alii Messe-
niæ attribuunt: vide Stephanum. De Hypfunte, vide Pausani-
am, lib. viii. c. 3. Idem.

12. Λητοῦς ἱερὸν] Quia, ait Eustathius hæc referens, p. 225.
Edit. Basil. Latona ἐκεῖ παραγενομένη ἔτεκεν Ἀπόλλωνα. Idem an-
notat dici et neutro genere, Ἀμφιγένιον. Apud Stephanum au-
tem, unde hæc sumpta sunt, hodie inepte legitur: Μελέλαος δὲ
φησι, καὶ Ἀμφιγένειαν εἰρησθαι: cum sit legendum Ἀμφιγένιον.
Idem.

16. Ἐστὶ δὲ καὶ] Fecit τὸ καὶ ut putaret Xylander esse ἄλλην ἀρ-
χὴν, et Pteleasimum aliud esse a Pteleo: in quo falli eum docet
Eustathius: et rectius prior interpret. Idem.

19. ἔλκε] Plinius Helos in Messenia ponit: sed ante suum
tempus dirutum fuit, nam locum Helos appellat. F.

20. Οἱ δὲ περὶ τὸ Ἀλώριον] Lego, οἱ δὲ τὸ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλκε.
Alii, inquit, dicunt esse χώραν, alii πόλιν, alii vero ἔλκε. Cafaub.

23. οὐδὲν δὲ νῦν] Dorii sua ætate superesse τὰ ἱερήσια ait Pau-
sanias, Messenicis. Hujus meminit Plinius. Idem.

24. Ὀλερον] Aliam hoc nomine habet Stephanus, quam in
Achaia collocat. Idem.

Ibid. Ὀλερον, ἐν τῷ καλουμένῳ Αὐλῶνι τῇ Μεσσηνίας κειμένην, Δώριον
λέγουσιν. αὐτὲ δὲ περὶ καὶ &c. Oluram sitam in Aulone, quem vo-
cant, Messeniæ, Dorium appellant. Circa id loci &c.] Videtur
Ortelius aliter distinxisse hunc locum, sic scilicet: τῆς Μεσσηνίας
κειμένην. Δώριον λέγουσιν, αὐτὲ δὲ περὶ καὶ (καὶ ἡ Οἰχαλία. ε. τ. Ε. η. ν.
Α. π. Ἀρχαδικὸν) ὁμώνυμον τῷ τε Θρακικῷ καὶ τῷ Εὐβοικῷ, et ex ea
distinctione fluxit ejus opinio, dum ait in voce Δώριον, tria hujus
nomina sunt apud Strabonem in οὐτῶν, in Peloponneso, Eubæa et
Thracia. Refert quippe τὸ ὁμώνυμον ad Δώριον, et non ad πολίχνην
Ἀρχαδικὴν, et ea, quæ de Oechalia dicuntur, per parenthesin le-
git. Palmer.

Ibid. Αὐλῶν] Aulones vocantur convalles intra montes por-
rectæ. Sic Aulon Tarentinus, de quo libro vi. Aulon autem
Messeniæ fuit, ut Pausanias docet, lib. iv. cap. ultimo, non
procul Neda flumine. Cafaub.

6. παρα-

ad mare siti monstrantur: hic xxx. amplius supra mare stadiis: quod et versus Homeri declarant. Nam et nuncius ad navim Telemachi mittitur ad hospitium invitans ejus socios: et a Sparta reverens Telemachus Pisistratum non finit ad urbem ire, sed averso itinere jubet ad navim properare, quod non eadem ad urbem esset et navim via. Denique huc facit reditus Telemachi, sic descriptus.

Prætereunt Crunos, et amœnam Chalcida lymphis.

Sol cadit, et tenebris tegit omnia compita nigris.

Illa Pheras vento subit a Jove pulsa secundo,

Elida præter, ubi fortes dominantur Epei.

Eo enim usque versus septentrionem navigabat. Hinc versus ortum avertitur cursus, omissa recta et initio instituta navigatione Ithacam versus, quia ibi insidias tetenderant proci,

Qua Samon atque Ithacam mare fluxu dividit arcto.

Porro autem,

Hinc terris navim properans admisit acutis

Quæ mare cinguntur.

Acutæ autem istæ insulæ (Θαῖς ipse vocat) ex Echinadibus sunt, initio Corinthiaci sinus et Acheloi ostiis propinquæ. Ergo, præterita Ithaca, ut eam jam versus meridiem haberet, rursus ad institutum cursum reflectit, interque Acarnaniam et Ithacam vectus, ab altera insulæ parte navim applicat: non qua fretum est Cephallenium, quod proci insidiis occupant. Quod si quis Eleæ Pylum Nestori vellet attribuere, non jam convenienter dictum fuisset, navim, inde avectam usque ad occasum solis præter Crunos et Chalcidem, noctu Pheras appulisse, atque deinde Eleam præternavigasse. Hæc enim loca ab Elea versus meridiem sunt sita, primum Pheræ, tum Chalcis, post Cruni, denique Pylus Triphylia, et Samicum: atque sic navigaret, qui ab Elea Pylo versus meridiem tenderet. At qui iret versus septentrionem, in quam partem Ithaca est sita, ei omnia hæc sunt a tergo, præterquam ipsam fuit Eleam navigandum, ante occasum quidem hoc solis: quod Ho-

οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ὅπῃ θαλάτῃ δαίκνυνται· ἔπος δὲ πλείους ἢ τετράκοντα σταδίας ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον· ὅπῃ τε καὶ τὰς Τηλεμάχου ἑταίρους ἀγέλος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον, καλῶν ἐπὶ ξενίαν· ὅ, τε Τηλέμαχος καὶ τὸ ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸ Πεισίπρατον ὅς κ' ἐὰν πρὸς τὸ πλοῖον ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρατρέψαντα ἐπὶ τὴν ναῦν ἀπεύδειν, ὡς καὶ τὴν αὐτὴν ἔσαν, ἐπὶ τὸ πλοῖον καὶ τὸ ὄριον· ὅ, τε ἀπόπλεες τῆς Τηλεμάχου ἔπος ἀν' οἰκείως λέγουσι.

10 * Βὰν δὲ παρὰ Κρυνὸς καὶ Χαλκίδα καλλιπρόεδρον.

† Δύσετό τ' ἥελιος, σκιάωντό τε πᾶσαι ἀγυαί.

Ἡ δὲ Φεαῖς ἐπέβαλλεν ἀγαλλομένη Διὸς οὐρῶ· Ἡδὲ παρ' Ἠλίδι δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἑπειοί.

Μέχρι μὲν γὰρ δὴ δεῦρο πρὸς τὴν ἄρκτον ὁ πλοῦς· ἐντεῦθεν δὲ ὅπῃ τὸ πρὸς ἑὸ μέρος ὀπιστρέφει· παρὲν δὲ τὸν εὐρὴν πλῆν ἢ ναῦς, καὶ τὸν ἔξαρχος, καὶ τὸ εἰς Ἰθάκην, διὰ τὸ τὰς μνηστῆρας ὀκεῖ τὴν ἐνέδραν γέσσαι,

† Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε. —

† Ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ὀπισπρόεηκε Ἰθῆσι.

20 Θαῖς δὲ εἰρήκε τὰς ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὐταί, πλεονάζουσαι τῇ ἀρχῇ τῆς Κορινθιακῆς κόλπης, καὶ ταῖς ὀξυλαῖς τῆς Ἀχελώος· ὡς ἀλλὰ ξας δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε καὶ νότον γινέσθαι, ὁ κάμπτεται πάλιν πρὸς τὸ οἰκίον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ καὶ γὰρ τὰ μέρη τῆς νήσου ποιεῖται τὴν καταγωγὴν, καὶ καὶ τὸν πορθμὸν τὸν Κεφαλληνιακόν, ὃν ἐφρέρεν οἱ μνηστῆρες. Εἰ γοῦν τοῦ Ἠλείακον Πύλου εἰναι τις τὸ Νέστορος ὀπινοήσκειν· ἐκ ἀν' οἰκείως λέγουσι ἢ ἐντεῦθεν ἀναχθεῖσαι ναῦς παρὰ Κρυνὸς ἐνεχθῆναι καὶ Χαλκίδα μέχρι δύσεως, εἴτα Φεαῖς ὀπιβαλεῖν νύκταρ, καὶ τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ· πρῶτα αἱ Φεαῖ, εἰθ' ἡ Χαλκίς, εἰθ' οἱ Κρυνοί, εἰθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακός, καὶ τὸ Σαμικόν· τῶ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέουσι ὅς τε Ἠλεία καὶ Πύλου οὗτος ἀν' ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρκτον ὅπερ ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω λείπειται· αὐτὴ δὲ ἡ Ἠλεία παραπλευσέα ἦν καὶ πρὸς δύσεως γε, ὁ δὲ

* Odyss. ὁ. ver. 294.

† Odyss. δ. ver. 671.

‡ Odyss. ὁ. ver. 297.

α ὅτε Efc. β τὴν deest Med. 1. 2. Efc. γ Vulgo, πρὸς, et ita Ald. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. δ Scripti, δύετο. Marg. Cas. δύε τότ' ἢ. Par. 1. 2. δύετο Eton. Efc. Mosc. ε Vulgo, Φεαῖς, et ita Homeri cod. Marg. Cas. ζ ἐπέβαλλεν Med. 2. η Scripti, ἐπειγομένη, et ita Homeri cod. Marg. Cas. θ Αἰπειοί Med. 2. ι γὰρ deest Efc. expungitur Med. 2. κ εὐρὸς Med. 2. λ ἐντεῦθεν Efc. Mosc. μ δ' Ἐχινάδων Med. 2. ν πλεονάζουσαι Efc. ο MSS. κάμπτεται. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. π τῆς deest Med. 1. 2. ρ τῆς deest Med. 1. 2. σ Scripti, Κεφαλληνιον. Marg. Cas. Κεφαλληνιον Med. 1. ex correctione. τ εἴτ' ἔν τὸν Par. 2. Eton. θ τ' ἔν τ' Efc. ι Ἠλιακόν Par. 1. 2. Med. 2. Efc. κ Νέστορος Med. 1. ex correct. λ ἐνεχθῆναι Med. 1. μ Vulgo, Φεαῖς. Marg. Cas. ν νότον Par. 1. 2. ξ πρῶτα μὲν Par. 2. Med. 1. Efc. et Med. 2. ex correct. ο Ἠλιακὸς Med. 2. Efc. Mosc. π λέγουσι Med. 2. ex correct. ρ παραπλευσέα Par. 2.

6. παρατρέψαντα] Verba poetæ, de Pisistrato loquentis, Od. ὁ. ver. 205.

Στρέψ' ἵππους ἐπὶ νῆα δόην, καὶ δῖνα θαλάσσης. i. e.

Vertit equos in navem velocem et litus maris. Casaub.

7. ὡς καὶ τὴν αὐτὴν ἔσαν] Ὅδον scilicet, quæ vox, vel deest, vel supplenda est. Præterea notabis ἀπλοισμὸν, ὡς ἐκ ἔσαν pro ὅσης. Idem.

10. Βὰν δὲ] Versus, Βὰν δὲ παρὰ Κρυνὸς, &c. neque in Homeri ullo est codice, neque tamen omitti debuit, cum Crunorum et Chalcidis deinde Strabo meminerit. Xylander.

Ibid. Βὰν δὲ] Hoc carmen, ut Xylander observavit, in toto illo libro non reperitur hodie: nec ab Eustathio videtur agnosci.

Nullam enim ejus mentionem facit: quod tamen factum oportuit. Casaub.

18. Σάμοιό τε] Samus hæc, urbs erat Cephallenia. Vide libro x. p. 701, &c. Edit. Amst. Ubi et de Thois insulis. Idem.

23. κατὰ νότον] Potest et νότον legi, et quod malim, νότον, aut νότον. Idem.

27. Εἰ γοῦν] Postquam Telemachi navigationem exposuit, probat nunc, Pylum Nestoreum non posse esse τὸν Ἠλιακόν: mox autem docebit, non esse τὸν Μισσηνιακόν. Idem.

37. λείπειται] Recte libri prioris interpretis, λείπειται: sic omnino legendum. Sic etiam habet codex Stephanicus. Idem.

6. οὐ

φῆσι μὲν δύνει. Καὶ μὲν εἰ καὶ πάλιν ^a ὑποδείτο τις τὸν
Μεσσηνιακὸν Πύλον, καὶ ^b τὸ Κορυφάσιον, ἀρχὴν τοῦ
ὡς Νέστορος πλῆ, πολὺ δὲ εἴη τὸ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ
πλείονος χρόνος. Αὐτὸ γὰρ τὸ ὅτι τὸν Τριφυλιακὸν
Πύλον, καὶ τὸ ^c Σαμικὸν Ποσειδεῖον, ^d τεσσαρακοσίων ἐπὶ
σταδίων καὶ ὁ ^e παράπλευρος καὶ παρά Κρυνέας, καὶ Χαλ-
κίδα, καὶ Φεᾶν, ἀδύτων ποταμῶν ὀνόματα, μᾶλλον ἢ
ὀχρεῶν. Ἀλλὰ ^f ὡς ^g Νέδαν ὠρεῶτον, εἶτα ^h Κυ-
δώνην, ⁱ ἔπειτα Ἀλφειὸν καὶ ^k τὰς τόπας τέτων τὰς με-
ταξὺ, καὶ τὰς μεταξὺ χώρας. ὕστερον ^m δὲ ἄρα καὶ αἰνῶν
ἐχρὴν μνησθῆναι, καὶ ὃ παρ' ἐκείνης ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς.
Καὶ μὲν ἡ γὰρ τὴν Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθειται πρὸς
Πάτροκλον ὡς τὴν γενομένην τοῖς Πυλίοις πρὸς Ἡ-
λείας πολέμους, συνηγεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ὀπιχειρμένοις,
εἰς σκοπὴν τις τὰ ἐπὶ. Φησὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς ⁿ ὅτι πορ-
¹⁵ θήσαντος Ἡρακλέους ^o τὸ Πύλον, ὥστε τὴν νεότητά ^p ἐκ-
λειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὲ παίδων ὄντων ^q τὸ ^r Νη-
λεῖ, μόνον αὐτῷ ὡς γενέσθαι τὴν Νέστορα, νέον τελέως
καταφρονήσαντες δ' οἱ Ἐπειοὶ τὴν Νηλεῶς διὰ γῆρας
καὶ ἐρημίαν, ὑπερφάνως καὶ ὑβριστικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυ-
²⁰ λίοις. ἀντὶ τούτων ^s οἷον ὁ Νέστωρ, συλλαβὰν τὰς οἰ-
κέας ὅσους ^t οἷός τε ἦν, ^u ἐπελθεῖν φησὶν ὅτι τὴν Ἡλείαν,
καὶ ἀφελῆσαι παμπόλλην λείαν,

* Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πάει οἷον,

^z Τόσα συὼν ^y συβόσια, —

ποσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια. ἵππους ἢ ^z ξανθὰς πεντή-
κοντα καὶ ἑκατὸν, ^a ὑποπόλους τὰς πλείους.

Καὶ τὰ μὲν ἡλιασάμεθα Πύλον (^c φησὶ) Νηληϊῶν εἶσω,
Ἐννύχιοι ^d ὑποπὶ ἄστρῳ —

ὡς μετ' ἡμέραν μὲν ^e ληλασίας ^f γεγεννημένης, καὶ τῆς ^g
προπῆς ^h ἐκβοηθουμένων, ὅτε κτανεῖν ⁱ λέγει τὸν
Ἰτυμονέα. νύκτωρ ἢ ^j ^k ἀφόδους γενομένης, ὡς ἐννυ-
χίας ὡς ^l τὸ ἄστρῳ γενέσθαι. ὡς ^m ⁿ διανομὴν καὶ
θυσίαν ὄντων, οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ
ⁱ πλήθος ἀθροισθέντες, πεζοὶ τε καὶ ἵππεῖς ἀντιπεσθῆναι ³⁵
θον, καὶ τὸ Θρύον ὅτι τῷ Ἀλφειῷ κείμενον ἀφελῆσαι
τοπέδουσιν. αἰσθόμενοι δ' εὐθὺς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν

merus post eum ait factum esse. Rursum si quis
initium navigationis a Nestore ponat Pylum Mes-
seniacum ac Coryphasium, majus fiet intervallum,
ac plus requireret temporis: nam inde ad Triphy-
liacum Pylum, et Samicum ac fanum Neptuni
stadia sunt cccc. et circumnavigatio non præter
Crunos, Chalcidem et Pheam, quæ sunt igno-
bilia nomina amnium, aut potius rivorum: sed
præter Nedam primum, inde Cydoniam, deinde
¹⁰ Alpheum, istaque loca, et istas regiones quæ in-
terjacent: postea demum illorum fuit facienda
mentio, nam et præter illos erat eundem. Et
verò narratio Nestoris, qua Patroclo refert bellum
Pyliorum contra Eleos, patrocinator nostris argu-
mentis, si quis versus Homeri consideret. Ait
enim ab Hercule Pylum fuisse vastatam, omnem-
que juventutem deletam, ita ut de duodecim,
qui fuerant Neleo filii, solus ipse ei superfuerit
admodum adolescens. Itaque Epeos, contempto
ob senectutem et orbitatem Neleo, superbe et
contumeliose Pyliis insultasse: se, ut has injurias
defenderet, contracta suorum quantam licuisset
manu, in Eleam impressionem fecisse, maximamque
avertisse prædam: nimirum quinquaginta armenta
²⁵ boum, totidem greges ovium, totidem suum, to-
tidem et caprarum: et ccl. fulvas equas, quarum
plerasque pulli sequerentur. Atque hæc ait se
Pylum Neleiam compulisse, noctuque in urbem
rediisse: ut ostenderet interdum prædam abactam
fuisse, fusosque qui defensum venerant, quando
etiam occisum a se Itymonem ait: noctu autem
se cum suis rediisse. Porro, se ac suis in prædæ
divisione et sacrificiis occupatis, tertia die Epeos
multitudine conducta peditum equitumque exer-
citus eduxisse, ac circa Thryum super Alpheum
positum castra locavisse. Pylios, re statim intel-
lecta, ad profligandum hostem profectos, prope

* Iliad. x. ver. 677.

† Iliad. x. ver. 681.

^a ὑποδοῖτο Med. 2. Esc. ^b τὸν Eton. ^c Σ. Ποσειδῶν Par. 1. Med. 2. Σαμικὸν Ποσειδεῖον Med. 1. Σαμικὸν Ποσειδῶν Eton. Esc.
^d τεσσαροσίων Par. 2. Med. 2. Esc. ὁ Med. 1. ^e Vulgo, περιπλοῦς ὁ περι. Marg. Cas. sic Mosc. περιπλοῦς παρὰ Κ. Par. 1. 2. Eton.
Esc. περιπλοῦς παρὰ Κ. Med. 1. 2. sed περιπλοῦς Med. 1. ex correct. ^f περι Esc. ^g Νέδαν Med. 1. ex correct. ^h ἔδαν Med. 2. quod
videtur deinde correct. Μεδαν. ⁱ Κυδώνη Par. 1. 2. Mosc. Κυδώνη Esc. ^j εἶτα Par. 2. Esc. ^k τὰς &c, adusque καὶ, deerant
Med. 1. 2. add. postea. τὰς deest Par. 1. 2. Esc. ^l καὶ τ. μ. χ. defunt Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^m δ' εἰ Par. 1. 2. Esc.
ⁿ εἰ Par. 1. 2. Esc. ^o In scriptis, τὴν Πυλίαν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^p Scripti, ἐκλειφθῆσαν. Marg. Cas. sic
Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^q τὰ deest Med. 1. 2. ^r Ἡλεῖ Med. 1. ex correct. ^s γὰρ Esc. ^t οἷός τε Par. 1. αἷός τε
Med. 1. οἷός τε Med. 2. Eton. ^u ἐπελθὼν Med. 1. ex correct. ^x τόσα Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ^y συβόσια Med. 2. ^z ξανθὰς
Med. 2. ^a ὑποπόλους Med. 2. ex correct. ^b ἡλιασάμεθα Med. 2. ex correct. ^c φησὶν Ἡλείων εἶσω Esc. ^d ὑποπὶ Par. 1. ^e γενο-
μένης Par. 1. Esc. ^f λέγει Med. 2. ex correct. ^g ἀφόδους Med. 1. 2. ^h τὰ ἄστρῳ Par. 1. 2. Esc. recte. V ⁱ πλήθος Med. 1. 2.
sed Med. 2. postea corr.

6. καὶ παρά Κρυνέας] Οὐ inferui, manifeste id flagitante sensu.
Xyland.

7. καὶ Φεᾶν] Supra quoque Φεᾶν, sive Φεᾶν, dixit esse par-
vulum fluvium. Sed cur hic ejus meminit? Neque enim in hac
Telemachi navigatione nominatur. Sed Pheræ, quare prior in-
terpres legit hic quoque Φεᾶν. Casaub.

8. εἶτα Κυδώνην. Postea Cydoniam] Mirum est nec Xylan-
dum interpretem, nec doctum commentatorem, hunc locum ha-
buisset suspensum, qui Cydonem e media Creta in Peloponnesum
transfert. Lege meo periculo, εἶτα Ἀκιδάνα, postea Acidonem, flu-
vium nempe in ea regione ab omnibus memoratum, et ipsi Stra-
boni supra pluries. Palmer.

Ibid.] MS. Esc. lectio Palmerii conjecturam firmat. F.

15. πορθήσαντος Ἡρακλέους] Narrat hanc historiam Apollodo-
rus, libro secundo, potestque etiam ex ejus narratione colligi,
quod tam multis docere conatur Strabo, Pylum Nestoris non
esse τὴν Ἡλιακὴν. Scribit enim Apollodorus, l. ii. cap. 7. Hercu-
lem primum Elidem, deinde Pylum, postremo Lacedæmonem
venisse. Casaub.

32. ἀφόδους] Legendum, ἀφόδους. Nam ἰφόδους et ἀφόδους oppo-
nuntur. Homeri verba, quæ παραφράζει, sunt hæc, ll. x. ver.
681.

Καὶ τὰ μὲν ἡλιασάμεθα Πύλον Νηληϊῶν εἶσω,
Ἐννύχιοι ὑποπὶ ἄστρῳ.
Et hæc quidem abegimus Pylum Neleium intra
Noctem in oppidum. Idem.

Arenam ad Minyëium flumen pernoctasse, inde sub meridiem ad Alpheum pervenisse: operatosque sacris, cum ad amnem ibi pernoctassent, sub auroram prælium commisisse: fusisque hostibus, occidendi et persequendi finem non ante fecisse, quam Buprasium pervenissent, et ad Oleniam petram, atque Alefii tumulum: inde enim Minervam Pylios retro avertisse: itaque Achæos a Buprasio equos Pylum versus flexisse. Quibus omnibus docetur, Pylum neque Eliacum, neque Messeni-
cum, intelligi posse. Nam si Eliacum dicas, utique eo, ab Hercule vastato, simul Epeorum ditio, id est Elea, vastata fuit: at quonam pacto una evas-
tati ac populares tantum superbix atque injuria-
rum in suæ calamitatis focios sibi sumpsissent? Aut qui suam ipsorum ditionem incurfarent ac de-
prædarentur? Et quomodo iisdem imperassent Augeas ac Neleus, cum essent inimici? Siquidem Neleo debebatur magnum Elide debitum, quatuor equi qui præmia e certaminibus retulissent: *et cætera*. Jam ubi Neleus habitavit, ibi etiam Nestor. Quomodo igitur Eleorum quidem et Bupra-
siorum quatuor fuerunt duces, quorum quemque
decem naves sequebantur, multis onustæ Epeis? et in quatuor partes divisa regione, nulli earum præfuit Nestor? sed iis potius,

Qui coluere Pylum atque Arenæ mœnia amænæ,

et quæ deinceps sunt usque ad Messenem. Jam Epei adversum Pylios in bellum exeuntes, quomodo ad Alpheum et Thryum contendunt? Quomodo ibi commissa pugna pulsi ad Buprasium fugiunt? Rursum si Pylum Messeniæ Hercules vastavit, quomodo qui tanto ab hoc erant inter-
vallo diffiti injuriam iis contumeliose intulerunt? Quomodo cum iis multa agitarunt commercia, et novis tabulis factis eos defraudaverunt, causamque bello præbuerunt? Quomodo Nestor, tam magna præda ovium et porcorum potitus, quæ neque celeriter neque procul ire possunt animalia, iter mille stadiis longius confecit usque ad Pylum Coryphasio vicinam? Epei autem tertio post die

ἄρμισαν· νυκτερεύσαντες ᾧ ᾤετο ἂν Μινύειον ποταμὸν
ἐγγύθεν Ἀρήνης, ἐντεύθεν ἔνδοι πρὸς τὸ Ἀλφειὸν ἀφικ-
νῆναι· τὸτο δ' ἐπὶ χεῖρ' ἔμεσην· θύσαντες δ' ἐ-
πὶ τοῖς θεοῖς, καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ ποταμῷ, συμ-
βάλλουσιν εἰς μάχην εὐθὺς ἑωθεν· λαμπρὰς δ' ἔτι προ-
πῆς γυνομένης, ἔκ' ἐπαύσαντο δῶκοντες τε καὶ κτείνον-
τες, ὅρην Βεπρασίᾳ ἐπέβησαν,

Πέτρης τ' Ὀλενίης, καὶ Ἀλφειῶν ἔνθα κολώνη
Κέκληται, ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
10 Καὶ ὑποβὰς,

— Αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἄψ' ἀπὸ Βεπρασίου Πύλον δ' ἔχον ὠκέας ἵππους.
Ἐκ τέτων δὴ πῶς ἂν ἢ τὸν Ἡλειακὸν Πύλον ὑπο-
λάβοι τις, ἢ τὸ Μεσσηνιακὸν λέεσθαι; Τὸν μὲν Ἡλια-
15 κὸν, ὅτι τέττε πορθεμένον, συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τ' Ἐπειῶν
κ' ὑφ' Ἡρακλέους, αὐτὴ δ' ἐστὶν ἡ Ἡλεία· πῶς οὖν
ἔμελλον οἱ συμπεπορθημένοι, καὶ ὁμόφυλοι, ποταμῷ
ὑπερφάνειαν καὶ ὕβριν κτήσασθαι καὶ τὴν στυγερὰν
γένεσιν; Πῶς δ' ἂν τὴν οἰκίαν κατέτρεχον, καὶ ἐλε-
20 λάτουν; Πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Αὐγείας ἦρχε τῶν αὐτῶν καὶ
Νηλεὺς, ἐχθροὶ ὄντες Ἀλλήλων; Εἴγε τῷ Νηλεῖ
— χρεῖος μέγ' ὀφείλει ἐν Ἡλίδι δῖη,
Τέσσαρες ἂν ἀδελφοὶ ἵπποι ὅσους ὄχεσθιν,
Ἐλθόντες μὲν ἄεθλα· ᾤετο τείποδες ᾧ ἔμελλον
25 Θεύσεσθαι· τὰς δ' αὖτις ἀναξ' ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάχευ· τὸν δ' ἐλατὴρ ἀφίει.

Εἰδ' ἐνταῦθα ὦκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ ὁ Νέστωρ
ὑπῆρχε, πῶς οὖν τὸν Ἡλείων καὶ Βεπρασίων
Τέσσαρες ἄρχοι ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω
30 Νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαλλον Ἐπειοί;
Εἰς τέσσαρα δ' ἡ χώρα διήρητο, ὧν ἑδενὸς ὑπῆρ-
χεν ὁ Νέστωρ.

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν,
καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσηνίας· οἱ δὲ δὴ ἀντεπεξ-
35 ἴοντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις, πῶς ὅτι τὸν Ἀλφειὸν
ἔξορμῶσι, καὶ τὸ Θρύον; Πῶς δ' ὅκει τὴν μάχης γυνο-
μένης, περφεύγεις ὅτι Βεπρασίᾳ φεύγεις; Πάλιν
δ' εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς,
πῶς οἱ ποσούτων ἀφεσῶτες ὕβριζον εἰς αὐτὰς, καὶ ἐν
40 συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπετέρειν· χρεώ-
κοπῦντες, ὥς τε ἀπὸ ταῦτα συμβῆναι τὸ πόλεμον;
Πῶς δ' ὅτι τὴν λεηλασίαν διέξιών Νέστωρ, ποταμὸν
ᾤετο λείαν σὺν τε, καὶ περβάτων, ὧν ὁδὸν
ὠκυπορεῖν, ὁδὸν μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χι-
λίῳν σταδίων ὁδὸν δῆλυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ

^a Μινύειον *Esc.* Μινύειον *Gron.* Μινύειον *Med. 2.* ex correct. ^b ἔνδοι *Par. 1. 2. Esc.* ^c τοῖς θεοῖς *defunt Med. 1. deerant Med. 2.*
addita postea. ^d Ἀλφειῶν *Esc.* *Gron.* ^e ἀπέτραπε *Med. 2.* ^f καὶ ὑποβὰς *defunt Par. 1. Eton.* ^g ἢ *deest Med. 2.* ^h Ἡλια-
κὸν *Par. 1. 2. Med. 2.* et sic infra. ⁱ Ἡλειακὸν *Esc.* ^k ὑπὸ τῷ *H... Par. 2. Eton. Esc.* ^l ἔμελλον *Med. 1. 2.* ^m ὑπερφα-
νίαν *Med. 1. Esc.* ⁿ ἀδελφοὶ *Med. 1. 2.* ^o αὐτοῖσιν ὄχεσθιν &c; *adusque ἀφίει, defunt Med. 1. 2. ac tantummodo habetur,*
καὶ ἐξῆς. ^p δ' αὖτις ἀναξ' *Par. 1. 2. Esc.* ^q πολλοῖς *Med. 2.* ^r ἔβαινον *Med. 2.* ^s ὑπῆρχεν *Par. 1. 2. Bre. Eton.* ^t Βεπρασίων
Par. 1. ^u χρεώκοποι *Par. 1. 2.* ^x τὴν *deest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.* ^y ἐξῆς *N. Par. 2. Eton. Esc. Mosc.* ἐξῆς
δ N... Par. 1. ^z τὴν *deest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.*

18. ὑπερφάνειαν καὶ ὕβριν] Hic Strabo eleganter ad Homeri verba refert, qui, post descriptam filiorum Nelei ab Hercule cladem, habet:

Ταῦθ' ὑπερφάνοντες Ἐπειὸς χαλκοχίτωνες,

Ἡμίαντος ὕβριζοντες, ἀτάσθαλα μηχανώοντο. F.

22. χρεῖος μέγ', &c.] Vide II. X. ver. 697. Idem.

42. ἐπὶ τὴν λεηλασίαν διέξιών] Legendum, ἐξῆς, ut et scripti habent. Casaub.

Πύλον; Οἱ δὲ τρίτω ἡμαπὶ πάντες ὅτι ἡ Θρυόεσσαν
καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἦκεσι πολιορκήσαντες
τὸ φρέριον; Πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα
ἦν τοῖς ἐν Μεσσηνίᾳ δυνατεύουσιν, ἐχόντων Καικωνίων,
καὶ Τριφυλίων, ἔ. Πισαίων; Τὰ δὲ ἄ Γέρηναι, ἢ τὴν ἑ- 5
ρηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες
ἀνόμασάν τινες· δύναμι δὲ καὶ ἡ τύχη οὕτως ἄνο-
μάσαι τὸ χωρίον. Τὸ δὲ ὅλον τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ
Μενελάῳ τεταγμένης, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακ-
το, (ὡς δῆλον ἔστι καὶ ἐκ τῆς ὑπεροπίας) καὶ τῆς μὲν ἑ- 10
μισσὲς ῥέοντος Ἀλφειοῦ ταύτης, καὶ τῆς Μεδωνος, Ἀλ-
φειᾶς δ' ἐδαμῶς, ὅσην εὐρὺ ῥέει Πυλίων Ἀλφειᾶς γαίης, ἥς
ὑπερχεν ὁ Νέστωρ, τίς αὖν γένοιτο πιθανὸς λόγος, εἰς
τὴν ἄλλοτρίαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρέ-
μενος ὃ τὰς συλχαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις, καὶ πάντ' 15
ὑπ' ἐκείνῳ ποιοῦν; Λοιπὸν δ' εἰς ἐπὶ εἰπεῖν περὶ τῆς
Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τὰς Ἡλείας ἀπάντων μετα-
πτώσεως. Ἐπὶ δ' ἐν τῇ Πεισάτιδι τὸ ἱερὸν σταδίου δ'
Ἡλίδος ἐλάττης ἢ τριακοσίας διέχον· περὶ αὐτῆς δ'
ἄλλος ἀργεῖλαιον ἐν ᾧ τὸ σταδίον· περὶ αὐτοῦ δ' ὁ Ἀλ- 20
φειὸς ἐκ τῆς Ἀρχαδίας ῥέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλασ-
σαν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας· τὴν δ' ὀπιφάνειαν
ἔσχεν ἑξαρχὴς μὲν, Ἀλφειὸς τὸ μαντεῖον τῆς Ὀλυμπίου
Διός· ἐκείνῃ δ' ἐκλειφθέντος, ὅθεν ἦτον συνέμεινεν ἡ
δόξα τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς αὐξήσιν ὅσην ἴσμεν ἐλαττεῖν διὰ τε 25
τὴν πανήγειρον, καὶ τὴν ἀγῶνα τῆς Ὀλυμπιακῆς, στεφανί-
τιν τε, καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν ἀπάντων.
Ἐκοσμήθη δ' ἐκ τῆς πλῆθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ
ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῇ Ἑλλάδι· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς
σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλης τῆς Κορινθίων 30
τυράννης· μέγιστον δὲ τῶν ὑπερχεῖ τὸ τῆς Διὸς ἑτά-
νον, ὃ ἑποίησε Φειδίας ὁ Χαρμίδης Ἀθηναῖος ἐλεφάν-
τινον, τηλικῶτον τὸ μέγεθος, ὥς, καίπερ μεγίστου
ὄντος τῆς νεῶς, δοκεῖν ἀσχεῖσθαι τὴν συμμετρίας τὴν τεχνί-

universi ad Alpheum veniunt, castellum Thryo-
oeffam oppugnaturi? Quomodo ea loca fuerunt
juris principum Messeniæ, cum ea obtinerent
Caucones, Triphylii, Pisatæ? Nam fieri potest
ut Gerena, sive Gereniam, aliquis dedita opera sic
nominaverit: etsi potuit hoc etiam forte fortuna
fieri. Denique Messenia, itidem ut Laconica, Me-
nelao subiecta, (quod postea planum faciemus) et
per hanc fluente Pamiso ac Medone, Alpheo ne-
quaquam, qui late per Pyliorum fluit agros, qui
paruerunt Nestori: qua ratione hunc probabili in
alienam dominationem transferemus, aut urbes,
quæ ei tribuuntur in catalogo, adimentes, alia
omnia ipsi subjiciemus? Superest ut de Olympia
dicamus, et quomodo summa rerum ad Eleos sit
devoluta. In Pisæo agro templum est, stadiis non
omnino ccc. ab Elide situm: ante id jacet lucus,
oleastris confitus, in quo est stadium. Præterfluit
autem Alpheus ex Arcadia in mare Triphyliacum
inter occasum et meridiem se effundens. Illustis
primum facta est Olympia oraculis, quæ ibi Olym-
pius edebat Jupiter: quæ postquam desierunt, ni-
hilominus tamen sua templo mansit gloria, et ad id
quod notum est incrementi pervenit propter solen-
nem conventum, et Olympicum certamen, quo et
coronantur victores, et sacrum habetur, omniumque
est maximum. Ornatum autem est templum dona-
riis ex universa Græcia ibi dedicatis. Inter hæc est
etiam Jupiter ex auro ductus, donum Cypseli Co-
rinthiorum tyranni. Maximum in his fuit eburnum
Jovis simulacrum, quod Phidias, Charmini filius,
Atheniensis fecit tantæ magnitudinis, ut quan-
quam templum est maximum, tamen videatur bo-
nam proportionis rationem duxisse, quod sedentem
finxit, ita ut vertice culmen propemodum tangat,

^a Τέρηνα Par. 1. Bre. Eton. Esc. ^b Τερηνίαν Par. 1. Bre. Eton. Esc. ^c ἀνόμασάν τὸ χωρίον οὕτως Par. 1. ^d Παμμισσὲς Med. 2.
^e εὐρεῖ Med. 2. ex correct. ^f ὑπερχεν Med. 1. Gron. Mosc. ^g καὶ deest Eton. Esc. ^h Πισατίδι Par. 1. Eton. Πισατίδι Med. 1.
ⁱ Efc. ^j μεξὺ Med. 2. ex correct. ^k πάντων Med. 1. ^l MSS. ἐποίησε. Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc.
^m Lego, Χαρμίδης. Marg. Caf. ⁿ ὅτι Par. 2. Efc. Mosc.

11. Μεδωνος.] Scribe, Νέδωνος, ut paulo post in Messenicis. Casaub.

16. ὑπ' ἐκείνῳ ποιοῦν.] Hæc disputatio indicat, quantum veteres Homerum venerati sunt. Strabonis argumenta validiora sunt, quam quæ Pausanias affert, qui, famæ traditæ soli credens, Py-
lum Coryphasium esse Nestoris regiam scribit. F.

16. Λοιπὸν δ'.] Redit nunc ad pensum suum Geographus. Casaub.

18. Ἐπὶ δ' ἐν τῇ Πεισάτιδι.] Vide Pausaniam, Eliacorum libro secundo. lib. vi. c. 13. Idem.

Ibid.] Situs Elidis, Olympiæ, ac Pisarum, hodie vix notus est. Chandlerus nostras, αὐτόπτης, apud Calliviam, viculum quatuor horarum iter a Gastouni ad septentrionem distantem, vestigia urbis invenit, quæ Elidis ruinas esse judicavit. Hodie nomen Palaopolis locus gerit. (Chandl. Græc. cap. 73.) F.

20. ἄλλος ἀργεῖλαιον.] Ἄλτιν ἐκ παλαιᾶς καλεῖται. Vide Pausaniam, lib. v. c. 10. Fluvius Cladaus propter Altin fluens in Alpheum se exoneravit. (Vide Xenoph. Hist. l. vii.) Idem.

20. ἐν ᾧ τὸ σταδίον.] Stadium terræ agger fuit, et ἐν αὐτῷ καθέ-
δρα τοῖς τιθεῖσι τὸν ἀγῶνα. De porticibus et signis, et equorum carceribus supra stadium, vide Pausaniam, l. vi. c. 20. Altis in palustri loco fuit situs. l. v. c. 11. Templum, secundum Pausaniam, Dorica fuit constructio, τὰ δὲ ἐκτὸς περίβολος πεποιήται δὲ ἐπιχωρεῖ
πύργῳ. Altitudo pedes 68, latitudo 95, longitudo 230. Extruxit Libon ejusdem loci. Inde patet templi columnas esse prægran-
des. Si enim fastigium pedes 68 æquavit, necesse ut columnæ diametrum 5 pedum habeant, et ut sint 39 pedes altæ. Hoc tem-

plum fuit Hexastylon, ut opinor. Spatium inter columnas fuit 13 pedum. Mensura frontis cum lateribus fere convenit. Tredecim enim columnæ pedes 65 reddunt, et reliquum spatium paulo plus quam pedum 13 intercolumniis dabitur. Chandlerus Olympiæ situm ad fluvium Rophia, vel Alpheum, esse judicat, non longe a Miraca viculo distantem. Vide hujus authoris Græciam, cap. 76. Idem.

26. στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν.] Vocatur ἀγὼν στεφανίτης, cujus præ-
mijum est sola laus, quam victor consequitur: ἱερὸν autem vocant, inquit Dio, τὸν τὴν σίτησιν ἔχοντα: quod huic loco non convenit. Casaub.

30. ἀνάθημα Κυψέλης.] Imo Χαρμίδης, ut testatur inscriptio simulacri apud Pausaniam, lib. v. c. 10.

Φειδίας Χαρμίδης υἱὸς Ἀθηναῖος μ' ἐποίησε.

Sic etiam in Epitome. Idem.

Ibid.] Phidias Charmidæ filius statuum Jovis eburneam fe-
cit: aurea fuit Cypseli donum. F.

Ibid.] Vide Fr. Junium in Catalogo Architectorum, &c. v. Phidias. Anon.

32. Χαρμίδης.] Lego, inquit Casaubonus in margine, Χαρμίδης, quam emendationem probat Fr. Junius in Catalogo Architec-
torum, &c. p. 151. Anon.

34. ἀσχεῖσθαι τῆς συμμετρίας.] Ἀσχεῖσθαι pugnat cum sensu: itaque vel ἐκ præponendum, vel ἐνσχεῖσθαι legendum. Pandæ-
num reliqui, quanquam Pausanias, qui eum fratrem Phidiæ fa-
cit, Panænum dicat, lib. v. c. 11. p. 402. Edit. 1696. et Pli-
nius,

et ex ipsa specie appareat eum, si surgeret seque erigeret, tecto templum nudaturum esse. Mensuram hujus simulacri cum alii descripserunt, tum iambico quodam carmine Callimachus. Magnum adjumentum attulit Phidiæ Pandæus, consobrinus ejus et in conductione operis socius, pictor, cum ad simulacri adorationem, tum ad colorum et maxime vestis ornamenta. Multæ picturæ, eæque admiratione dignæ, circa illud templum demonstrantur, ipsius opera. Memoriae proditum est Phidiam, a Pandæo interrogatum, quodnam exemplar imitari in imagine Jovis exprimenda statuisset, respondisse, id, quod Homericis his versibus esset propositum.

Dixit, cæruleisque superciliis superum rex

Annuuit, ambrosiosque eterno in vertice crines

Concussit, nutuque alnum tremefecit Olympum.

Videntur enim hæc admodum præclare dicta, maxime quod ad supercilia attinet, quibus intellectum nostrum poeta monet, ut sibi imaginetur magnam quandam speciem, magnamque vim Jovis: sicut et de Junone fecit, utrobique fervato decoro. Ait enim:

Movit se in folio, et longum concussit Olympum.

Nam quod fuit totius motu Juno effecit, id ipsum Jupiter ponitur consecutus solo superciliorum motu, cæsarie etiam affectionem istam imitante simul eodem modo affecta. Scite etiam dictum est de Homero, solum hunc deorum formas aut vidisse, aut ostendisse. Enimvero Eleis maxime accepta est ferenda Olympici templi et magnificentia et dignitas. Nam tempore belli Trojani, atque etiam ante,

πλω, καὶ θήμῳ ποιήσαντα, ἀπὸ μὲν δὲ χροὺν πὶ τῇ κορυφῇ τῇ ὀροφῇ. ὥς ἔμψασιν ποιεῖν, εἰν ὁρὸς γένῃαι ἀθανάτας, ἀποτεράσκειν τὴν νεών. Ἀνέγραψαν δὲ πινες παρὰ μέτρα τῷ ξοάνῃ. καὶ Καλλίμαχος ἐν ἰάμβῳ πινὶ 5 ἔχει πε. Πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναϊνος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδὸς αὐτῷ, καὶ συνεργολάβος, ὡρὸς τῷ πλῶ τῷ ξοάνῃ κατασκευὴν, διὰ τῶν τῶν χρωμάτων κόσμῳ, καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. δεικνύται δὲ καὶ γραφαὶ τε πολλά τε καὶ θαυμαστά 10 ὧς τὸ ἱερὸν, ἐκείνῃ ἔργῳ. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι ὡρὸς τῷ Πάναϊνον εἶπε πυνθηγόμῳ, ὡρὸς πὶ ὧς δειγμάτων μέλλει ποιεῖν τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, ὅτι ὡρὸς τὴν Ὀμήρου δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων.

15 * Ἡ, καὶ κυανέῃσι ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων. Ἀμβρόσια δ' ἄρα χεῖται ἐπερρώσαντο ἀνακτος, Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο. μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.

Εἰρησται γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς. ἐκ τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ὀφρύων, ὡροκαλεῖται τὴν ἀθανάτοιο ὁ ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν πινὰ τύπον, καὶ μεγάλην δύναμιν ἀξίαν τῷ Διὸς, κατὰ πᾶν καὶ ἐπὶ Ἡρας, ἅμα φυλάττων τὸ ἐφ' ἑκατέρω ὡρέπον. ἔφη μὲν γάρ,

† Εἶσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον.

Τὸ δὲ ἐπ' ἐκείνῃ συμβάν ὅλη κινήσει, τῷ τῷ τῷ Διὸς ἀπαντῆσαι ταῖς ὀφρύσι μόνον νεύσαντος, συμπαρούσης. δὴ πὶ καὶ τῆς κόμης. κομῆας δ' εἶρηται καὶ τὸ, ὅτι τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας, ἢ μόνος ἰδὼν, ἢ μόνος δειξας. Ἀξιοὶ δὲ μάλιστα πλὴν αἰτίαν ἔχουσιν 30 ὧς τὸ Ὀλυμπιάσιν ἱερὸν μεγαλοφρεπείας τε καὶ τιμῆς Ἠλεῖοι. Κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωϊκά, καὶ ἐπὶ ὡρὸ

* Iliad. α'. ver. 528.

† Iliad. θ'. ver. 199.

2 Πάναϊνος Par. 2. Med. 1. Esc. Πάναϊνος Med. 2. et Med. 1. ex correct.

3 τῇ Esc. κατασκευὴν deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

4 κόσμῳ scribitur supra, alia manu. MSS. καὶ γραφεῖται πολλά τε καὶ θαυμαστά. Marg. Caf. 1 τὴν deest Med. 1.

5 Scripti, ποιεῖν. Marg. Caf. 6 Scripti, ὡροκαλεῖται. Marg. Caf. 7 ὡροκαλεῖται Eton. Esc. Mosc. 8 ὡροκαλεῖται Med. 1. 2. sed in marg. Med. 1. legitur, ὡροκαλεῖται.

9 Vulgati codices, δύναμιν τῷ Διὸς. Marg. Caf. sic Med. 2. 10 ἐπὶ τῆς Esc.

11 ἑκατέρω. Marg. Caf. 12 ὡρὸς γὰρ Par. 1. Eton. 13 ἔφη μὲν γὰρ φησι Par. 2. Esc. 14 ἔφη γὰρ Med. 1. μὲν deerat Med. 2. add.

15 ἑκείνῃ Par. 1. 2. 16 MSS. ὅλη κινήσει. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. 17 καὶ τὸ desunt Eton. sed scribuntur in marg. a recenti manu. 18 δειξας deest Eton. sed scribitur in marg. a recenti manu.

19 τῶν Par. 2. 20 Scripti, ἐν Ὀλυμπίᾳ. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. 21 Ὀλυμπιάσιν Par. 2. Esc.

nus, apud quem vitiose legitur Panæus, lib. xxxv. cap. 8. Xyland.

Ibid.] Omnia tamen loca Plinii, quæ Fr. Junius in Catalogo Architectorum, &c. p. 140. Edit. Roterod. congeffit, exhibent Panæus. Anon.

Ibid. ἀποχρησται] Xylander putat legendum esse ἐποχρησται: nimis profecto ἀσέχως. Equidem si in omnibus libris sic reperissem, tamen non dubitarem affirmare legendum esse, ut nunc omnes libri habent. Ait igitur Strabo posse in eo reprehendi statuarium, quod Jovis simulachrum sedens tam altum fecerit, ut videatur ei perpetuo sedendi necessitas imposita: nam si surgat, testum templi secum auferat. Quare negat servatam esse τὴν συμμερίαν. Sane Vitruvius, lib. iii. c. 1. in fine, testis est, templum Jovis Olympii, quod erat Athenis, (nam et ibi fuit) hypæthrum fuisse, et sine tecto. Vide omnino similem sententiam apud Xiphilinum, p. 261. Casaub.

3. Ἀνέγραψαν δὲ τινες] Perique veterum hanc effigiem Jovis, tanquam miraculum, descripserunt. Pausanias prolixius in l. v. c. 10. Vide etiam Plinium, Ælianum, ac præcipue Livium, qui de L. Æmilio Paulo Olympiæ commorante dicit, Jovem velut præsentem intuens, motus animo est. Vide etiam Polybium, ac Suidam, v. Phidias. F.

5. Πάναϊνος] Prius fuerat scriptum, Πάνταινος: postea fecit

prava pronuntiatio, ut Πάνταϊνον scriberetur, pro Πάναϊνον, ut habet Pausanias, l. v. c. 11. qui hunc Phidiæ fratrem vocat: ut et Plinius bis, lib. xxxv. cap. 8. Idem tamen Plinius five hunc ipsum, five alium, Phidiæ filium nominat, (nisi fallunt nos Pliniani codices) libro xxxvi, cap. 23. Casaub.

24. Εἶσατο] Εἶσατο, quod non ausus sum mutare, cum Græci interpretes in hunc sensum explicent vocem. Nostri Homericæ codices εἶσατο habent, quod est, concussit: atque sic etiam scripta epitoma, cui verba subiecta adstipulantur, impressa εἶσατο habet. Solent autem irati sedilia sua, moto ob indignationem corpore, agitare. Cætera, quæ sequuntur, non sunt integra; ego sententiam tradidi: verba commodius leguntur apud Eustathium, in Iliad. α'. ver. 528. Xyland.

29. ἢ μόνος ἰδὼν, ἢ μόνος δειξας] Conqueritur hoc nomine Herodotus, lib. ii. c. 53. de Hesiodo et Homero, quos ait omnium primos εἶδεα θεῶν σημῆναι, eorumque ἐπωνυμίας, τιμὰς, et τέχνας, tradidisse hominibus. Libri veteres, pro ἰδὼν, habent εἰδὼς. Sed Eustathius habet ἰδὼν. Casaub.

32. καὶ τιμῆς Ἠλεῖοι] Eleorum nomen ambiguum est: nam modo latius, modo angustius patet. Eleos hic intellige eos, qui urbem Elin incolebant, et quorum regionem primam e tribus Eleæ partibus descripsit, ac κοίλην Ἠλιδά vocavit. Idem.

6. Αἰτωλοὶ

τέτων, ὅς κ' ἠντύχεν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπεινω-
 γέντες, καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὑπερῶν, ἠνίκα Ἀυγίας ὁ
 βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη· σημεῖον δὲ εἰς γὰρ τὴν
 Ἰλιάδην ἐκείνοι μὲν πρὸς αὐτὸν ναῦς ἐσελθόντες, Πύ-
 λιοι δὲ καὶ Νέστωρ ἐννεμήκοντα. Ὑπερῶν δὲ μὲν τὴν τῶν 5
 Ἡρακλειδῶν καὶ θοδόν, σιωβῆ τὰναντία. Αἰτωλοὶ γὰρ,
 συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδασι μὲν Ὀξύλα, καὶ
 σινοικίσαντες Ἐπειοῖς καὶ συγγένειαν παλαιάν, ἠύξη-
 σαν τὴν κοίλιν Ἡλιν, καὶ τῆς τε Πισαίδος ἀφεί-
 λοντο πολλήν, καὶ Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ 10
 δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὐρημα ἐστὶν ἐκείνων Ὀλυμπιακός, καὶ
 τοῖς Ὀλυμπιάδας τὰς τρεῖς ἡμέρας ἐκείνοι σινοικίαν.
 Ἐάσθαι γὰρ δὲ τὰ παλαιά, καὶ περὶ τῆς κτίσεως τοῦ
 ἱεροῦ, καὶ περὶ τῆς γένεως τῶν ἀγῶνος· τὸ μὲν ἓνα τὸ Ἰ-
 δαίων Δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τε- 15
 των· τὸ δὲ τὸ Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι
 φασί, καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλὰ λέγεται,
 καὶ ἐπὶ πάντις πίστεται. Ἐγὼ δὲ τὸν πίστεως, ὅτι
 μέχρι τῆς ἐκτῆς καὶ εἰκοτῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώ-
 τῆς, ἐν ἧ ἡ Κόροιβος ἐνίκα τὰδιον Ἡλείος, τὸ φασί 20
 σίαν εἶχον τῶν τε ἱερῶν, καὶ τῶν ἀγῶνος Ἡλείοι. Κατὰ
 δὲ τὰ Τρωϊκά, ἢ ὅς κ' ἦν ἀγὼν τεφανίτης, ἢ ἐκ ἐν-
 δόξος, οὐδ' οὗτος, οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς οὐν τὸ ἐνδόξων·
 ἔτε μὲν ἡμεῖς τετῶν Ὀμηροῦ ἐδενός, ἀλλ' ἐτέρων π-
 νῶν ὁπτασίων. Καὶ τοι δοκεῖ πῶς τῶν Ὀλυμπια- 25
 κῶν μεμνησθαι ὅταν φῇ, τὸ Ἀυγίαν ἀποπερῆσαι πρὸς α-
 ρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας μετ' Ἀδλα· φασί τε
 τῶν Πισαίων μὴ μεταρῆν τῶν Τρωϊκῶν πολέμῳ, ἱερὰς
 νομισθέντας τῶν Διός. Ἀλλ' ἐξ ἧς Πισαίης ὑπὸ Αὐ-
 γίας τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ἧ ἐστὶ καὶ ἡ Ὀλυμπία· ἀλλ' ἡ 30
 Ἡλεία μόνον· οὐτ' ἐν Ἡλείᾳ συνετελέσθη ὁ Ὀλυμ-
 πιακὸς ἀγὼν, ἐξ ὧν ἀπαξ, ἀλλ' ἀεὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ· ὅς
 δὲ οὐν ὡφρατεθεὶς ἐν Ἡλίδι φαίνεται γινόμενος, ἐν ἧ
 καὶ τὸ χρέος ἀφείλετο· καὶ γὰρ τὸ χρέος ἀφείλεται ἐν
 Ἡλίδι δὴ,

Τέσσαρες ἂν ἀθλοφόροι ἵπποι. —

Καὶ οὗτος μὲν ἐστὶν τεφανίτης· περὶ τῶν ποδῶν γὰρ ἑμμελλον

non floruerunt, attriti cum a Pyliis, tum ab Her-
 cule, quo is tempore Augeam eorum regem evertit.
 Cujus rei hoc est documentum, quod ad Trojam
 Elei naves xl. miserunt, Pylii autem et Nestor xc.
 Sed posterioribus temporibus, a reditu nimirum He-
 raclidarum, contrarium evenit. Nam Ætoli, qui
 cum Heraclidis, duce Oxylo, redierunt, cum se ob
 vetustam generis propinquitatem Epeis conjunxi-
 sent, cavam Elidem auxerunt, magnamque Pisatæ
 ditionis partem fui juris, ipsamque etiam Olym-
 piam fecerunt. Quin et certamen Olympicum isti
 instituerunt, et Olympiades primas celebraverunt.
 Omittenda sunt enim vetusta, quæ et de auctore
 templi, et institutione certaminis feruntur: aliis
 auctorem horum facientibus Herculem unum de
 Idæis Daçtylis, aliis Herculem Jovis et Alcmenæ
 filium, qui et certaverit primus, et vicerit: nam
 talia solent et varie dici, et non admodum credi.
 Vero propius est, usque ad vigesimam sextam a
 prima Olympiadem, in qua cursu vicit Coræbus
 Eleus, cum templo tum certamini præfuisse Ele-
 leos. Tempore belli Trojani hoc certamen aut
 non fuit tale, unde coronæ reportarentur, aut non
 nobile: ut neque alia fuerunt, quæ magni sunt
 hodie nominis: neque horum Homerus, sed alio-
 rum quorundam funebrium mentionem facit. Non
 defunt quidem, qui Olympici certaminis putent
 ab Homero factam mentionem, quando ait Au-
 geam intervertisse quatuor equos, qui e certami-
 nibus præmia reportassent, eoque nomine missi
 essent: dicantque Pisæos propterea non interfuisse
 bello Trojano, quod Jovi sacri haberentur. Sed
 neque Pisæorum ager (in quo est Olympia) isto
 tempore sub Augea fuit, Eleæ solius dominium
 possidente: et ne semel quidem in Elea certamen
 Olympicum fuit celebratum, Olympiæ semper. At
 cujus meminit Homerus, id Elide fuit actum, ubi
 etiam debebantur quatuor illi victores ac præ-
 miis ornati equi: neque corona victori daba-
 tur: nam tripas erat præmium, de quo erant

^a Αὐγίας Efc. ^b Τρωϊαν Efc. ^c ἐννεμήκοντα Efc. ^d τοῖς deest Med. 1. 2. ^e πόλιν Med. 2. ex correct. ^f εὐρημα Par. 1. 2. Med. 1. ^g ὁ Ὀλ. Med. 1. 2. Efc. ^h ἐκείνοις Par. 1. 2. Mosc. ⁱ δὲ Par. 1. δὴ Par. 2. Efc. ^k Malo, πιστεύεται, probatur. V. ^l τῆς deest Par. 2. Med. 2. Efc. ^m Supra vocem πίστεως in Par. 2. scribitur πίστεως. ⁿ Κόροιβος Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Efc. ^o Mallem, τῶν οὐν ἐνδόξων. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^p Ὀλυμπικῶν Efc. ^q Αὐγίαν Med. 2. Efc. ^r μετ' Ἀδλα Efc. ^s Sic legendum. Vulgo, οὐδ' οἱ Πισαίται, οὐδ' ὑπὸ Αὐγίας τόθ' ὑπῆρχον. Marg. Caf. Αὐγία Med. 2. ^t ὁ δὲ Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. ^u ἀθλοφόροι Med. 1. 2. Efc. ^x MSS. μὲν Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Efc. Mosc. et Med. 2. ex correct.

6. Αἰτωλοὶ γὰρ] Vide et Pausaniam, initio libri prioris rerum Eliacarum. i. e. lib. v. Casaub.

12. τὰς Ὀλυμπιάδας] Quas Iphitus instituit, ut notum est. Idem.

Ibid.] Iphitus Olympiades instituit anno A.C. 776. Exinde fit Olympiadum computatio. Plerique Iphitum Lycurgo æqualem faciunt. De hac re vide Newtoni Chronologiam, p. 58, 59. De ludis diversis vide Pausaniam, l. v. c. 7, 8, 9. F.

14. ἓνα τῶν Ἰδαίων Δακτύλων] Pausanias, Ἡλιακ. α'. lib. v. c. 7. ubi fusius fabula tota narratur: Ἡρακλεῖ ἐν πρόσσει τῶν Ἰδαίων δόξα τὸν τε ἀγῶνα διαδεῖναι πρῶτον, καὶ Ὀλύμπια ὄνομα δεῖναι. i. e. Auctor igitur istorum ludorum Hercules Idæus celebratur, a quo sunt Olympia appellati. Casaub.

20. Κόροιβος] Pro Κόροιβος scripsi: non tam quia nomen illud est usu receptius, quam quod apud Pausaniam, primo Eliacarum, sic legitur. Quod ad funebria attinet certamina, exemplum (ut obiter rudiorum lectorem juvem) extat illustre, quod Nestor citat, Iliad. ψ. ver. 630. Porro Pisam et Pissam promiscue scribi,

notum est. Stephanus unum S habet, quod sequor sic et causam scribo, potius quam causam. Unum S agnoscit etiam Eustathius, in Iliad. v. ver. 9. explicans vocem πίσια. Fontem autem Βίσσαν scripsi, non Βῆσαν: quod illud in epitoma non est, et iota non solet in ἦτα transire: π in β verti novum non est. Xyland.

Ibid. ἐν ἧ Κόροιβος] Ait Olympiade prima vicisse Coræbum cursu: idem Pausanias his verbis satis obscuris voluit significare, lib. v. c. 8. Ἐξ ἧ γὰρ τὸ συνεχὲς ταῖς μνήμασι ἐπὶ ταῖς Ὀλυμπιάσιν ἐστὶ, δρόμος μὲν Ἀδλα ἐτέθη πρῶτον, καὶ Ἡλείος Κόροιβος ἐνίκα. i. e. Id ex eo maxime perspicuum est, quod quantum continuatas Olympiades hominum memoria consequi potest, cursus primum certamen, in quo vicit Eleus Coræbus, relatum est. Casaub.

28. ἱερὸς νομισθέντας] Nam qui sacri alicui Deo erant, ii, sicut Epicuri Deus, nec πράγματα cuiquam παρῆχον, nec ipsi a quocumque laceffebantur: sed μετὰ ἀδείας vivebant, ut de quodam populo ἀπερωμένῳ dixit, libro vii. Idem.

37. Καὶ οὗτος μὲν ἐστὶν τεφανίτης· περὶ τῶν ποδῶν γὰρ ἑμμελλον θεύσεσθαι· ἐκείνος δὲ μίτῃ τὴν ἑκτην καὶ δεκ. Neque corona victori dabatur: nam tripas

curfu decertaturi: illud autem post vigesimam sextam Olympiadem victores coronabat. Ac Pisæi quidem, recuperatis suis rebus, ipsi certamen illud procurarunt, cum viderent florere gloria. Posterioribus autem temporibus, cum ditio Pisæorum rursus ad Eleos rediisset, ad eisdem et certaminis illius rediit procuratio: adjuveruntque hos Lacedæmonii Messeniis ultimo oppressis, quod Spartanis Elei opem tulissent: diverso a Nestoris posteritate et Arcadibus instituto, qui Messenios in bello adjutarant; et quidem eo usque Spartani Eleos juverunt, ut omnis quæ ad Messenem usque est ditio, Elea appellata fuerit, idque nomen hodieque obtineat, cum Pisæorum, Cauconum, et Triphyliorum, ne nomina quidem supersint: quin et Emathoentem Pylum Lepreo condendo inferuerunt, in gratiam Lepreatarum qui bello victores discefferant: et multa alia oppida deleverunt, quæ videbant proprio ductu rempublicam velle administrare, eisque imposuerunt tributa. Pisæorum famæ celebritas primum originem duxit a principibus ipsorum, qui potentissimi fuerunt, Oenomaus, et successor ejus Pelops, hujusque multi filii: quin et Salmoneus ibi regnasse dicitur: et cum Pisatis regio in octo distribuatur urbes, una de his Salmone appellatur, quæ, et templum Olympicum, nomen regioni amplissimum pepererunt. Sed veteres historiæ tamen ita sunt cognoscendæ, ut non admodum indubitatae fidei: quando et recentiorum opiniones multis de rebus discrepant. Verbi gratia, Augeam alii Pisatidi imperasse, Oenomaum et Salmoneum Eleæ afferunt: alii gentes eas in unam conflant. Oportet autem ea sequi, quæ majori ex parte in confesso sunt: cum ne Pisatidis quidem regionis nomen omnes ab eadem origine arcessant. Alii deducunt a Pifa urbe, quæ nomen hoc cum fonte habeat commune: et fontem quasi Pistrum, id est, Potistrum (*intellige potum suggerentum*) dictam aiunt:

θεύσεσθαι· ἐκεῖνος δὲ μὲν τὴν ἐκτὴν καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα. ^a Οἱ οὖν Πισάται, τὴν οἰκίαν ^b ἀπολαύοντες, αὐτοὶ συνετέλεον, τὴν ἀγῶνα ὁρῶντες εὐδελικμοῦνται· χερσὶν δ' ὑπερὸν μετὰ πεισούσης πάλιν ^c Πισάτιδος εἰς τὰς Ἡλείας, ^d μετέπεσε πάλιν εἰς αὐτὰς καὶ ἡ ἀκρονοστήα. Συνέπραξαν δὲ καὶ ^e οἱ Λακεδαιμόνιοι μὲν τὴν ἐσχάτην κατὰ λυσιν τῆς Μεσσηνίων συμμαχίαν αὐτοῖς, τὰναντία τῆς Νέστορος ἀπορρήτων, καὶ τῆς Ἀρχαίων, συμπολεμήσαντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ὅτι τοσούτων γε συνέπραξαν, ὥστε τὴν χώραν ἀπάσαν τὴν μέχρι Μεσσηνίας Ἡλείαν ῥηθῆναι, καὶ διαμεῖναι μέχρι καὶ ἴνυ· ^f Πισατῶν δὲ, καὶ Τριφυλίων, καὶ Κανκωνῶν μήδ' ὄνομα λειφθῆναι. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸ Πύλον τὸν ἡμαρτέντα εἰς τὸ Λέπρεον συνώκησαν, χαρίζομενοι τοῖς ^g Λεπρεάταις κατὰ τῆς πολέμου, καὶ ἄλλας πολλὰς τῆς καλῶς κατέσπασαν· ὅσας ^h θ' ἐὼρων αὐτοπραγίῃ ἐβλέψας, ⁱ φόρος ἐπράξατο. Διωνομάδῃ ἣ πλείστῃ ἡ Πισάτις, ^j τότε μὲν ὡρῶτον, ἀφ' οὗ ἡγεμόνας δυναμέντας πλείστον, Οἰνόμαον τε, καὶ Πέλοπα τὸν ἐκείνου ^k ἀφ' ἀδελφῶν· καὶ ὁ Σαλμωνεύς δὲ ἐνταῦθα βασιλεύσας λέγεται· εἰς γὰρ ὁκτὴ πόλις μεριζομένης τῆς Πισάτιδος, μία τέτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμωνία. ^l Διὰ ταῦτα τε δὴ, καὶ ^m ἀφ' οὗ τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπιάσι, διατεθρύλληται σφόδρα ⁿ ἡ χώρα. Δεῖ ἣ τῶν παλαιῶν ἱστορῶν ἀκρίβειαν οὕτως, ὥς μὴ ὁμολογεῖσθαι σφόδρα· οἱ γὰρ νεώτεροι ^o πολλάκις νομίζουσιν, ^p καὶ τὰναντία λέγειν· οἷον τὸν μὲν ^q Αὐγίαν τὴν Πισάτιδος ἀρξάν· τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τὴν Ἡλείαν· ἐνίοι δ' εἰς ^r ταῦτα συνάγουσι τὰ ἔθνη. Δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογεῖσθαι ὥς ^s ὅτι πολὺ ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ ὅθεν τὸννομα ^t τὴν Πισάτιν ἐτυμολογεῖσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Πίσσης ὁμωνύμους ^u τῇ κρήνῃ πόλεως· τὴν δὲ κρήνην ^v Πίσαν εἰρησθαι, οἷον Πίσραν, ὅπερ ἐστὶ ^w ποτίσαν· τὴν δὲ πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὑψους δεικνύουσι μεταξὺ δυοῖν ^x ὁροῖν, Ὀσσης, καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν

^a Οἱ Πισάται Efc. Οἱ Πισάται Mofc. et sic infra. ^b ἀπολαύοντες Med. 2. ^c μετέπεσε Efc. ^d οἱ deest Med. 1. 2. ^e Πισατῶν Med. 2. ^f Λέπρεον Par. 1. 2. Efc. ^g συνώκησαν Par. 1. 2. ^h Λεπρεάταις Par. 1. ⁱ Vulgo, πολέμου. Marg. Caf. sic Med. 2. ^j S' deest Par. 1. ^k Scripti, φόρον. Marg. Caf. καὶ φόρος Med. 2. Eton. Efc. Mofc. καὶ φόρον Med. 1. et ex correct. καὶ φόρος. ^l τὸ μὲν Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Efc. ^m ἀφ' ἀδελφῶν, καὶ τὴν παλαιὰν αὐτῆς πολλὰς γενομένης· καὶ ὁ Σ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mofc. ⁿ Vulgo, διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τε. O. Marg. Caf. ^o διὰ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^p καὶ ἡ χ. Par. 1. Eton. recte. V. ^q πολλὰ καὶ νομίζουσιν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. Mofc. recte: nam νομίζειν est, fingere, excogitare. V. ^r ὥστε καὶ Par. 2. Med. 1. 2. Efc. ^s Αὐγίαν Med. 1. Efc. Mofc. Gron. ^t τ' αὐτὸ Par. 2. ^u ἐπιτοπολὸν Med. 1. 2. Efc. ^v MSS. τῆς Πισάτιδος. Marg. Caf. ^w τῇ κρήνῃ πόλεως, et ex correctione, ut videtur, τῇ πόλει κρήνῃ Med. 2. ^x εἰρησθαι Πίσαν Med. 2. ^y ποτίσαν Par. 2. Efc. ^z ὅθεν Med. 1. 2.

tripos erat præmium, de quo erant cursu decertaturi: illud autem post sextam &c.] Hunc locum aliter distinguendum puto, sic nempe, ut sensus quadret: καὶ οὗτος μὲν οὐ γέφαντης, περὶ τρίποδος γὰρ ἐμμελλον θεύσεσθαι, ἐκεῖνος δὲ. Μετὰ οὖν τὴν ἐκτὴν καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισάται. i. e. Et hic quidem non erat de corona (de tripode enim certaturi erant) sed ille. Itaque post vigesimam sextam Olympiad. &c. Ut vulgo legitur, videtur asserere hic locus Olympicum agonem γέφαντην non fuisse ab initio, sed tantum post Olympiadem vigesimam sextam, quod falsum est: quomodo autem distingo, omnia plana sunt. Palmer.

2. Οἱ οὖν Πισάται] Vide Pausaniam, Ἡλιακ. 6. lib. vi. c. 22. illo loco, Πισαῖοι δὲ ἐφειλκίσαντο αὐθαίρετον συμφορὰν, &c. Casaub.

20. ὁ Σαλμωνεύς] De hoc vide Diodorum Siculum, libro quarto, pag. 270. Edit. 1604. ὥκησε, inquit, τῆς Ἡλείας παρὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν καὶ πόλιν ἐκτίσεν ἀφ' ἐαυτῆς Σαλμωνίαν. Apollodorus, lib. i. c. 9. §. 7. de Salmoneo: παραγενόμενος δὲ αὐτῷ εἰς Ἡλιν ἐκτὴν πόλιν ἐκτίσεν. Quo loco, vel Elin late accipit pro Elea, vel ab aliis dissentit. Idem.

26. πολλάκις νομίζουσιν] Locus suspectus: fortasse legendum,

πολλά καινίζουσι. Imo legendum, ut edidimus ex scriptis codicibus, πολλάκις νομίζουσιν: hoc est, consuetum habent, solent. Idem.

31. τὴν Πισάτιν] Pisatin constat a Pifa esse appellatam. Pifa vero unde sit appellata, non uno modo traditur: Pausanias, lib. vi. cap. 22. vult dictam ἀπὸ Πίσσης τῆς οἰκίης. Pindari scholiastes, ad Olymp. Od. i. p. 4. Edit. P. Stephani 1599. ἀπὸ τῆς Πίσσης τῆς Ἐνδυμίωνος θυγατρὸς. Vide Stephanum. Idem.

33. πίσσαν] Hac voce sæpius utitur Euripides Cyclope, ver. 29.

Ἐγὼ δὲ πληροῦν πίσσαν, καὶ σάειν σίγας. i. e.

Ego vero ut impleam pocula, et verram habitacula.

Mox, ver. 47.

Ἐν πίσσαις κεῖται. i. e.

Aqua stuviorum

In poculis posita est. Idem.

34. ἐφ' ὑψους] Pindari scholiastes, ex Polemone, refert περὶ Πίσσης, ὅτι ὁ τόπος ἐν Ἡλίδι, ὑπὸ ἑψηλῶν ὄρεων περιεχόμενος. Idem.

i. e. in:

depellere. Juxta Olympiam est etiam Epina, et ipsa in octo urbium numero, per quam labitur Parthenias fluvius, qua itur ad Pheræam, Arcadiæ urbem, quæ sita est supra Dymæam, Buprasium, et Elidem, versus septentrionem a Pisatide fitas. Ex dictis octo urbibus est etiam Cycesium, et Dyspontium, situm in via quæ Elide Olympiam ducit, in planitie: verum ea deserta est, ejusque incolæ plerique Epidamnum et Apolloniam commigraverunt. Proxime super Olympiam Pholoe jacet, mons Arcadicus, cujus imi procursus in Pisæa sunt regione. Omnino enim et hæc tota, et Triphylia plurimæ partes Arcadiam confinio attingunt. Quæ etiam causa est quod eorum locorum, quæ Homerus in catalogo Pylæ regioni adscribit, pleraque videntur esse Arcadiæ: tametsi periti hoc negant, qui Arcadiam Amaryntho amne finiri aiunt, uno ex iis qui in Alpheim illabuntur: loca autem ista extra Amarynthum esse sita. Quam subjiciam, Ephori est narratio. Ætolus, a Salmoneo Epeorum atque Pisæorum rege ex Elea ejectus, in Ætoliam abiit, eique hoc a se nomen fecit, et quæ ibi sunt urbes condidit. Ab hoc genus duxit Oxylus, amicitia junctus Temeno Heraclicæ et ejus comitatui: his ille revertentibus in Peloponnesum itinerum ductor fuit, et hostium agros distribuit, aliaque subjecit confilia ad potiundum ea regione pertinentia: pro qua ei opera id relatum est gratiæ, ut ad Elidem postliminio reduceretur majorum suorum jure ad se pertinentem. Rediit ergo contracto adversum Epeos Elidem tunc tenentes exercitu Ætolorum. Cumque armati occurrissent Epei, et par esset utrique exercitui robur, vetusta quadam Græcorum consuetudine ad singulare certamen progressi sunt, Pyræchma Ætolus, et Degmenus Epeus: hic levi armatura fretus,

δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐπὶ καὶ ἡ Ἐπίνα, καὶ αὐτὴ τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας, ὡς εἰς Φηραίας ἰόντων· ἡ δὲ Φηραία ἐπὶ τῆς Ἀρχαδίας· ὑπέρεται δὲ τῆς Δυμαίας, Βεπρασίε, καὶ Ἡλίδος· ἅπερ ἐστὶ 5 πρὸς ἄρκτον τῇ Πισάπιδι· αὐτὴ δὲ ἐπὶ καὶ τὸ Κυκήσιον τῶν ὀκτώ· καὶ τὸ Δυσπόντιον καὶ τὴν ὁδὸν ἡ Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν, ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξηλείφθη δὲ, καὶ ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ ἡ Φολοὴ δ' ὑπέρεται τῇ Ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὅρος Ἀρχαδικόν, ὥστε τὰς ὑπαρείας τῆς Πισάπιδος εἶναι. Καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισάπιδος καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλεῖστα ὁμορεῖ τῇ Ἀρχαδίᾳ· διὰ τὸ 10 δὲ καὶ Ἀρχαδικὰ εἶναι δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζομένων χωρίων· ἐμὴν τοί φασιν οἱ ἔμπειροι· τὸν γὰρ Ἀμάρυνθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρχαδίαν, τῶν εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμπιπόντων ποταμῶν· ἔξω δ' ἐκείνῃ τὰ χωρία ἰσχύοντα ταῦτα· Ἐφορος δὲ φησὶν Αἰτωλὸν, ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλμωνέως τῆ βασιλείᾳ· Ἐπειῶν τε καὶ Πισατῶν ἐκ τῆς 20 Ἡλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὐτοῦ τὴν χώραν, καὶ συνοικήσαι τὰς αὐτῇ πόλεις· τούτῃ δ' ἀπορροὴν ὑπάρξαντα· Ὁξύλον φίλον τοῖς περὶ Τήμῳρον Ἡρακλείδαις, ἠγήσασθαι τε τῶν ὁδῶν κατεῖσιν εἰς Πελοπόννησον, καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς 25 τοῖς χώρῃ, καὶ τ' ἄλλα ὑποθέσαι τὰ περὶ τὴν κατὰ τὴν χώραν ἀντὶ τῶν τέτων λαβεῖν χάριν, τὴν εἰς τὴν Ἡλείαν καὶ ἰσχυρὴν φραζομένην εἶναι· καλεῖσθαι δὲ ἀθροίσαντας φραζομένην Ἡλείαν· ἔξ Αἰτωλίας ὅτι τὴν κατέχοντας Ἐπειὸς τὴν Ἡλίαν ἀπαντησάντων δὲ τῶν Ἐπειῶν μετ' ὅπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ 30 δυνάμεις, εἰς μονομαχίαν παρελθεῖν, καὶ ἔθος πικρῶν τῶν Ἑλλήων, Πυραίχμην Αἰτωλῶν, Δέγμενον δ' Ἐπειῶν· τὸν μὲν Δέγμενον μὲν τόξῳ ψιλόν, ὡς

^a Ἐπίνα Par. 2. sed ad marg. scribitur, Ἀρπεία, vel αἰπειά. ^b Φηραίας Eton. ^c MSS. ἀνόντων. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^d τῆς deest Med. 1. 2. ^e καὶ Βε. . Par. 1. 2. Esc. ^f αὐτὴ Par. 1. 2. Esc. αὐτὸ Med. 2. ex correct. ^h Κυκασίων Par. 1. 2. Esc. Mosc. Κυκασίαν Eton. ⁱ δ' deest Med. 2. ^k Scripti, πλείων. Marg. Cas. ^l Scripti, διὰ δὲ τὸτο. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. ^m ἐν deerat Med. 2. add. postea. ⁿ Ἀμάρυνθον Par. 1. sed punctis supra notatur. ^o τὸν deest Med. 2. ^p τὸν deest Esc. ^q Ἐπειῶν Par. 1. 2. Ἐπειῶν Med. 1. 2. sed Med. 1. habet Ἐπειῶν ex correct. ^r Πισατῶν Par. 1. Πισαντῶν Par. 2. Med. 1. 2. Eton. ^s αὐτὴ Eton. Esc. Mosc. ^t συνοικήσαι Par. 1. ^u δ' ἔξω Eton. ^x Scripti, τὴν ὁδὸν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. sed in Par. 2. τὴν ὁδὸν scribuntur supra. ^y Vulgo, Ἡλίδας. Marg. Cas. sic Med. 2. Ἡρακλείαν Esc. ^z φραζομένην Par. 1. 2. ^a ἐκ τῆς Par. 2. Esc. ^b Ἡλίαν Med. 2. ex correct. ^c τ' Par. 1.

1. ἡ Ἐπίνα] Nihil muto: tantum dico suspicari me scriptum fuisse, Ἀρπεία. Nam Pausanias, lib. vi. cap. 21. Arpinam urbem antiquam agnoscit, quæ parum a Parthenia flumine distaret: cujus cum nusquam meminerit Strabo, ut nec Pausanias hujus Epinae, suspicor, ut dixi, eandem esse urbem ab utroque intellectam. Casaub.

Ibid. Ἐπίνα] Dubitantis Casauboni conjectura, qua pro Ἐπίνα scriptum fuisse Ἀρπεία suspicatus est, egregie non tantum adstruitur ex Stephano, verum etiam ex Philostrato et Pausania passim. Holstein. in Stephanum de Urb. p. 234.

Ibid. Ἐπίνα] Lege, Ἀρπεία. Sic emendabat Salmasius in margine sui Stephani, unde egregie quoque fulcitur conjectura Casauboni, qua suspicabatur olim Ἀρπεία in Strabonis codicibus fuisse exaratum. Berkelius, in Stephanum de Urb. p. 612. n. 99.

6. Δυσπόντιον] Stephanus, Δυσπόντιον, πόλις Πισαίας, ἀπὸ Δυσπόντου τῆς Πελοπό. Meminit et Pausanias, lib. vi. cap. 22. Casaub.

15. Τὸν γὰρ Ἀμάρυνθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρχαδίαν, τῶν εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμπιπόντων ποταμῶν. Qui Arcadiam Amaryntho amne finiri aiunt, uno ex iis qui in Alpheim illabuntur] Nulli, quod sciam, suspectus fuit hic locus, at mihi mendum olere videtur. Lege,

meo periculo, τὸν γὰρ Ἀμάρυνθον. Nam hoc idem ait Pausanias, lib. vii. c. 24. de Erymantho in Arcadicis, eum ultimum omnium ponens eorum, qui in ipsa Arcadia cum Alpheo miscuntur. Amarynthus vero fluvius nec ibi, nec alibi, quod sciam, invenitur. Palmer.

18. Αἰτωλὸν, ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλμωνέως. Ætolus a Salmoneo ejectus] Aliam fugæ Ætoli causam vide apud Pausaniam, in Eliacorum primo. i. e. lib. v. c. 1. Idem.

Ibid. ἐκπεσόντα] Cur Ætolus Endymionis filius, Elide relicta, in eam migrarit, quæ ab ipso postea Ætolia dicta est, aliter refert Apollodorus, libro primo: cui Pausanias assentitur, Ἡλιακ. α'. lib. v. c. 1. et Pindari scholiastes, in Oden iii. Olympioni. Porro de Heraclidarum reditu, sive κατόδῳ, in Peloponnesum, duce Oxylo τρισηπτάλμῳ, plena sunt veterum monumenta. Vide, præter alios, Pausaniam, initio Ἡλιακ. ubi omnia habentur, quæ hic refert Strabo: conferenda etiam hæc sunt cum his, quæ ex eodem Ephoro referuntur libro x. Casaub.

19. Ἐπειῶν τε] Legebatur, ἔπαν τε καὶ Πισαντῶν. Ego facile vidi quid reponere. Sed verbum post vel ante εἰς τὴν Αἰτωλίαν deest, quod migrare aut abire significat: ego de meo subjeci in versione. Xyland.

^a περιεσόμενον ῥαδίως ^b ὀπλίτε ἀφ' τῆς ἐκβολίας·
 τὸν δὲ μετὰ σφενδόνης, καὶ πῆρας λίθων, ἐπειδὴ καὶ
 ἔμαθε τὸν δόλον· τυχεῖν δὲ νεωπὶ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν
 εὐρημὸν τὸ τῆς σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ'
 οὐσης τῆς σφενδόνης, πεσεῖν τῷ Δέγμανον, καὶ κατασ- 5
 χεῖν τὰς Αἰτωλὰς τῷ γῆν, ἐκβαλόντας τὰς Ἐπειούς·
 ὡς λαβεῖν ^c δὲ καὶ τῷ Ὀπλίτῃ τὰς Ἐπειούς· Ὀλυμ-
 πιάσιν, ἣν εἶχον ^d οἱ Ἀχαιοὶ, ἀφ' οὗ τὸν Ὀξύλου
 φιλίαν πρὸς τὰς Ἡρακλείδας· συνομολογηθῆναι [^e ὅ]
 ῥαδίως ἐκ πάντων μετ' ὅρκου τῷ Ἡλείαν ἱερὰν εἶναι τῷ 10
 Δίῳ· τὸν δ' ἐπὶ τῷ Ὀπλίτῃ τὴν χώραν ταύτην μετ'
 ὀπλῶν ἐναγῆ εἶναι· ὡς δ' αὐτὸς ἐναγῆ καὶ τὸν μὴ
 ἐπαμύνοντα εἰς δύναμιν· ἐκ δὲ τῆς ἐκ τῶν κτί-
 σαντας τῷ Ἡλείαν πόλιν ὑπερῶν, ἀτείχιστον εἶναι,
 καὶ τὰς δὲ αὐτῆς τῆς χώρας ἰόντας στρατοπέδῳ, τὰ 15
 ὀπλὰ ὡς λαβόντας, ἀπολαμβάνειν μὲν τῷ ἐκ τῶν ὄρων
 ἐκβαλόν· Ἰφίτον τε θείναι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα,
 ἱερῶν ὄντων τῷ Ἡλείαν· Ἐκ δὲ τῶν τοιούτων αὐξήσειν
 λαβεῖν τὰς ἀνθρώπους· τῷ δ' ἄλλων· αἰεὶ πολεμῶν-
 των πρὸς ἀλλήλους, μόνους ὑπάρχειν πολλὴν εἰρήνην· 20
 οὐκ αὐτοῖς ^k μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐαν-
 δρῆσαι μάλιστα πάντων· πρὸς τὸ τοῦτο· Φεῖδωνα δ' ὅτι
 Ἀργεῖον, δέχατον μὲν ὄντα ὑπὸ Τηλέφῳ, δυνάμει δ'
 ὑπερβεβλημὸν τὰς κατ' αὐτὸν, ἀφ' ἧς τὴν τε ληξί-
 ὀλιον ἀνέλαβε τῷ Τηλέφῳ διασπασμένῳ εἰς πλείω 25

soloque instructus arcu, quod eminus sagittis se
 facile victoriam a gravis armaturæ adversario spe-
 raret reportaturum: ille funda, marsupioque lapi-
 dum pleno, (recens tum bono casu invento ab Æ-
 tolis fundæ usu) ubi dolum animadvertit. Quia
 vero fundæ longius quam arcus perferrentur jac-
 tus, cecidit Degmenus, et, expulsis Epeis, Ætoli
 eam obtinuerunt regionem. Iidemque templi etiam
 tum Olympici susceperunt procurationem (ante ab
 Achæis obitam) propter Oxyli cum Heraclidis a-
 micitiā: et nullo negotio impetratum ab univer-
 sis fuit, ut, jurejurando interposito, profiterentur
 Eleorum ditionem Jovi esse sacram: qui eam ar-
 mata vi incesset, nefarium habendum: eodem-
 que loco, qui id scelus non pro virili ulcisceretur.
 Unde consecutum est, ut qui urbem Elidem pos-
 tea temporis condiderunt, nullis eam cingerent
 muris: et qui exercitu per Eleam iret, arma
 Eleis traderet, egressusque eorum fines reciperet:
 et Iphitus Olympicum certamen institueret, con-
 secratis ad hunc modum Eleis. Ista in causa fue-
 runt, ut Elei crescerent: reliquis enim continenter
 inter se bella gerentibus, solis Eleis perpetua fuit
 pax: neque ipsis modo, sed et eorum hospitibus:
 qua occasione maxima ibi hominum copia exstitit.
 At vero Pheido Argivus, decimus ab Hercule, et
 omnibus suæ tempestatis principibus potentia præ-
 stans (qua usus et totam Temeni successionem in

^a περιεσόμενον Bre.

Med. 1. add. postea.

Med. 2. add. postea.

ⁱ περι τὸ τοῦτο Med. 1. ex correct.

^b ὀπλίτην Par. 1. 2. Esc. sed in Par. 1. ὀπλίτε scribitur supra, alia manu.

^d οἱ deest Med. 1. deest Med. 2. add. postea.

^e Ἡλείαν Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^k μόνους Med. 2.

^c δὲ deest Med. 2. deest
^e δὲ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.
^f ἐπὶ τῷ deest
^h δὲ Mosc.
ⁱ πολεμῶντων αἰεὶ Med. 1.

3. τὸν δόλον] Quem dolum? Non enim satis intelligo. Pro
 his habet Pausanias, lib. v. c. 4. hoc tantum, Δέγμανος τε Ἡλῆος
 ἦν τοξότης, καὶ πρὸς τῶν Αἰτωλῶν Πυραίνχμης σφενδόνην διδιδασκεύμενος.
 Casaub.

Ibid. δόλον] Lege, βόλον, doli enim nihil huic certamini adfuit.
 Kubniz, in Pausaniam, lib. v. c. 4. p. 382.

Ibid.] Lege, βόλον, ut patet voce, μακροβολωτέρας, sequenti, et
 verte: quippe jam artem jaculandi noverat. Potest tamen stare
 δόλον. V.

Ibid. ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν] Plinius, l. vii. c. 56. a Phœnicibus
 fundam ait esse inventam. Casaub.

Ibid.] In Bælearibus, Hispaniæ insulis, inventam docet Florus,
 l. iii. c. 8. Servius, ad Virg. Georg. I. ver. 309, et ex eo Isido-
 rus, Origin. l. xiv. c. 6. Unde Bælearis funda. Anon.

22. Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον] In scholiis Pindaricis hæc reperio,
 Φεῖδων τις Κορίνθιος εὖρε μέτρα καὶ γάββα. Corinthius autem dicitur,
 non quia Corinthi natus esset, sed quod ibi maneret. Vide ibi-
 dem, ubi et Φεῖδωνος est mentio. Casaub.

Ibid. Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον, δέκατον μὲν ὄντα ὑπὸ Τηλέφῳ. At vero
 Pheido Argivus, decimus ab Hercule] Xylander legit, δέκατον ὄντα
 ἀπὸ Ἡρακλείδου, multo melius, si ita invenerit in suo codice, si-
 fic emendaverit. Nam ex Satyro apud Eusebium numeratur
 Phidon ab Hercule undecimus, et cum eo consentit Chronicum
 Marmoris Arundeliani linea xlvi. Forte plures fuerunt Phi-
 dones in ea progenie. Sed de primo Phidone famigerato illo lo-
 quitur, quem Satyrus undecimum ab Hercule numerat, ipsum
 nempe Herculeum includendo. Palmer.

Ibid.] Palmerius et Xylander Straboni obstant, et Lydiat in
 notis ad Chron. Parium l. xlv. non nostri authoris textum pro-
 bat, quod Marmoris vere celeberrimo refragatur. Chronicum
 autem Parium ternas ætates centenarius singulis assignat, et ex-
 inde rationes chronologicas ducit. Newtonus annos 27 uni-
 cuique ætati tribuit, et hoc modo chronologiam hujus sæculi
 reddit. Hic expeditionem Argonauticam circiter an. A.C. 937
 ponit. Hercules fuit Argonauta. Herculis posterum sunt Hyllus,
 deinde Cleodæus, postea Aristomachus, cujus filii Temenus,
 Cresphontes, et Aristodemus Peloponnesum recuperaverunt. Hoc
 evenit post annos 112 exactos, scilicet ante Christ. 825. Phidon
 decimus fuit a Temeno. Si generationi cuique des ann. 27 to-
 tum erit 243. Ergo Phidon regnavit an. A.C. 582 scilicet ad
 Olymp. xlviii. vel xlix. Constatendum est Pausaniam asserere,
 l. vi. c. 22. quod Elei Phidona Argivum advocaverunt in Olymp.

ἐλπίδα, καὶ τὸν ἀγῶνα εἶδεν ὁ μὲν τῶν Φεῖδων. Hoc autem est, secundum

Newtonum, transcriptoris mendum pro xlviii. Iphitus enim et
 ejus posterum ludorum præfæsti fuerunt adusque Olymp. xxvi.
 Tum Pisæi præfuerunt adusque Olymp. xlviii. Deinde Elei,
 advocato socio Phidone, Pisæos summovent. Phidon autem, se-
 cundum Herodotum, Eleos admittere noluit, hoc evenit Olymp.
 xlix. In Olympiade sequenti pax facta fuit inter Pisæos et Eleos,
 et Hellenodica duo sorte ducti ab Elide ut ludis præessent. Si ergo
 Phidon Olympiade xlviii. vel xlix. fuit præfectus, certe de-
 cimus a Temeno, non ab Hercule æstimatur. Talis est compu-
 tatio Newtoni, cui neque prorsus faveo nec obsto; textum tamen
 Strabonis esse sanum probari potest. Phidon fuit a Temeno de-
 cimus: Temenus fuit Aristodemi frater. Exinde eos esse fere
 coævos supponamus. Aristodemi filii regnum Spartanum con-
 diderunt. Alcámenes, rex Spartæ, fuit decimus ab Aris-
 todemo, Phidon a Temeno, quocirca Phidonis sæculum non
 longe ab Alcæmene distabat. Hisce præmissis, Leonidas rex
 Spartæ certe interiit ad Thermopylas A.C. 480. Hic octavus ab
 Alcæmene fuit, et filius natu minor. Cum autem cæteri reges
 Spartani essent filii natu majores, non plusquam annos ducentos
 ab Alcæmene ad Leonidæ necem enumeramus. Hac computa-
 tione ad an. A.C. 680 ducimur, scilicet ad initium Olymp.
 xxv. quo tempore, ut opinor, Phidon Argis regnare cœpit.
 Pausanias, ut antea dixi, hunc in Olymp. octava ponit, quod certe
 mendosum; nisi cuique generi annos plusquam 38 demus. Præ-
 terea, Strabone teste, Elei ad usque Olymp. xxvi. ludis præ-
 fuerunt; ideoque Pisæi non eos in octava ejecerant. Strabo
 autem fat clare innuit, Eleos præfectura ludorum excidisse in
 Olymp. xxvii. cur enim limites fixos eorum præfecturæ daret,
 si non iis fuisset adempta Olympiade sequenti? Hac de causa
 Pisæos Eleos ejecisse Olymp. xxvii. conjicio. Olymp. xxviii.
 Elei Phidone advocaverunt, ut Pisæos expelleret. Tum Pau-
 sanias vera lectio non est Olympias octava, sed vicesima octava.
 Aliud argumentum est, quod Pausanias Olympiadas in ordi-
 ne recenset, primo viii. deinde xxxiv. et denique xlviii. Tum
 si per octavam Olymp. quasi dixerit xlviii. Olymp. intelligen-
 dum est, cur iterum in eadem clausula ejusdem xlviii. mentio-
 nem fecerit; et in ea descriperit facta prorsus priori incongrua?
 Si velis, lector, Pausaniam adeas, ibique animo revolvās an O-
 lympiadis octava relatio cum ea xlviii. conveniat. Hac de
 causa Newtoni computationem rejicio, et lego, apud Pausaniam,
 Olymp. xxviii. Ita scilicet Pausanias alique authores cum
 Strabone congruunt. F.

plures divulgatas partes ad se recepit, et mensuras invenit, quæ Pheidoneæ dicuntur, atque pondera, et monetam cum aliam, tum argenteam procudit) is ergo Pheido, præter alia facinora, adortus est etiam eas urbes, quas quondam Hercules ceperat, sibi quoque hoc vindicavit, ut ea ipse certamina procuraret, quæ ab Hercule fuerant instituta: de quorum numero fuit etiam Olympicum. Et quidem in Olympiam profectus obtinuit, ut ipse certamini isti præesset: cum neque Eleis ad propulsandum arma essent, in diuturna versatis pace, neque aliis, quos ille sua potentia oppresserat. Elei autem non retulerunt in tabulas istam certaminis inscriptionem: sed, armis paratis, defendere sese cœperunt, usque ad hoc auxilio Lacedæmoniorum: siue hi Eleorum felicitati a pace profectæ invidabant, siue horum subsidio se Pheidonem sperabant dejecturos, qui ipsis pristinum in Peloponnesios principatum ademerat. Sane et ope usque Eleorum Spartani Pheidonem everterunt, et Eleis ad obtinendam Pisatidem ac Triphyliam adjumento fuerunt. Tota, quanta nunc est, Elea circumitur navigatione, si quis sinus non intret, stadiorum mille et ducentorum. Haftenus de Elea.

Continuo post Eleam est Messenia, majore sui parte ad austrum vergens ac mare Libycum. Hæc Trojani belli tempore Menelao paruit, cum esset pars Laconicæ: nomen regioni fuit Messene: quæ enim nunc dicitur urbs Messena, cujus arx fuit Ithoma, tum nondum fuerat condita. Post obitum Menelai, cum ejus successores vires amississent, in Nelidarum potestatem venit Messenia. Et vero sub reditum Heraclidarum et, quæ tum facta est, ditionum distributionem, Messeniorum rex fuit Melanthus, peculiare regnum habentium, cum olim fuissent subditi Menelao. Cujus rei argu-

μέρη, καὶ μέτρα ἐξέυρε τὰ ^a Φειδώνεια καλέμμενα, καὶ σταθμούς, καὶ νόμισμα κεχαραγμένον, ^b τὸ τε ἄλλο, καὶ τὸ ἀργυρεόν. ^c ὡς δὲ ταῖς, ὅπως ἔσται καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρακλέους αἰρεθείσας πόλεις, καὶ τὰς ἀγῶνας ἀξιοῦν πρῆναι αὐτὸν, οὓς ἐκείνος ἔθηκε. τῶν δὲ εἶναι καὶ τὸ Ὀλυμπιακόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θῆναι αὐτὸν, οὐτε τῶν Ἡλείων ἐχόντων ὅπλα ὥστε καλῶναι ἀφ' αὐτῶν εἰρήνην, ἢ τε ἄλλων κεχαραγμένων τῇ δυνατείᾳ· εἰ μὴν τὰς ^d γὰρ Ἡλείας ἀναγκάσαι τὴν γένειν ταύτην. Ἀλλὰ καὶ ὅπλα κτήσασθαι ἀφ' αὐτῶν, καὶ ἀρξάμενος ὅπως ἐρεῖν σφισιν αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακεδαιμονίῃς, εἴτε φρονήσαντας τῇ ἀφ' αὐτῶν εἰρήνῃ εὐτυχίᾳ, εἴτε καὶ συνεργὸς ἔξεν νομίσαντας ὡς τὸ χαλαῦσαι τὸν Φειδῶνα ἀφρημένον αὐτοῖς ^e τὴν ἡγεμονίαν τῶν Πελοποννησίων, ἣν ἐκείνοι ὡρεκέκλυτο· καὶ δὴ καὶ συγκαταλαῦσαι τὸν Φειδῶνα· ἐξού δὲ συγκατασκύβασαι τοῖς Ἡλείοις τὴν τε Πισατίν, καὶ τὴν Τριφυλίαν. Ὁ δὲ ὡς ἐπὶ πλεονέκτας ἅπας ὁ δὲ νῦν Ἡλείας, μὴ κατακολπίζοντι, χιλίων ὁμῶς καὶ ἀφαικισίων ἐπὶ σταδίων. Ταῦτα μὲν οὖν εἰς τῆς Ἡλείας.

Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχὴς ἐστὶ τῇ Ἡλείᾳ, ἀπενεύουσα τὸ πλέον ὅτι τὸν νότον, καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· αὕτη δ' ὅτι μὲν τῶν Τρωϊκῶν ὑπὸ Μενελάῳ ἐτέτακτο, μέρος οὖσα τῆς Λακωνικῆς· ἐκαλεῖτο δ' ἢ χώρα Μεσσηνία· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν ^f Μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὐκ ὡς σμῆβαινε ἐκτίσθαι· μὲν δὲ τὴν Μενελάου τελευταίαν, ἑξασηνῶντων τῶν ἀφαικισίων ^g ἀρχὴν, οἱ ^h Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνίας ἐπῆρχον. Καὶ δὴ καὶ ⁱ τῶν Ἡρακλειδῶν ^j ἡγεμόνων καὶ τὸ τότε ^k γεννηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας, ἣν Μελανθὸς βασιλεὺς τῇ Μεσσηνίᾳ, κατ' αὐτὰς τὰς ἀποδιδόντων· ὡς περὶ δ' ὑπὸ ἡγεμονίᾳ ἦσαν τῇ Μενελάου· σημεῖον δὲ ἐκ τῆς Μεσ-

^a Φειδώνεια Efc. ^b τότε· ἀλλὰ καὶ Par. 2. Efc. Mosc. sed in Par. 2. scribuntur supra, alia manu. ^c Scripti, αἰρεθείσας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Efc. sed in Par. 1. 2. supra scribitur αἰρεθείσας. ^d τε Efc. ^e Scripti, τὸ τε. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Efc. et Med. 2. ex correct. ^f ἢ ἐκείνοι ὡρε· defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ταύτην γὰρ οὗτοι ὡρε· Efc. ^g τὸν δὲ Eton. ^h τὴν δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ⁱ Μεσσήνης Efc. ^j δὲ δεest Efc. ^k δὲ τῶν Eton. Efc. ^l Scripti, τὴν Λακωνικὴν. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. Efc. Mosc. et Med. 2. ex correct. Λακωνικὴν Par. 1. ^m Ἡλεῖδαι Efc. ⁿ τῶν δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^o κατὰ δὲ deerat Med. 2. add. postea. ^p γεννηθέντα Med. 2. ex correct. ^q Scripti, ὑπὸ ἡγεμονίᾳ. Marg. Cas. sic Par. 2. Efc. Mosc. sed in Par. 2. scribuntur supra.

1. καὶ μέτρα ἐξέυρε] Plinius, lib. vii. cap. 56. *Mensuras et pondera Pheidon Argivus invenit: aut Palamedes, ut maluit Gellius.* Casaub.

Ibid. τὰ Φειδώνεια καλέμμενα] Julius Pollux, lib. x. cap. 46. Εἴη δ' αὖ καὶ Φειδῶν τι ἀργεῖον ἐλασηρόν, ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὀνομασμένον· ὑπερὶ δὲ ἐν Ἀργείῳ πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης λέγει. Idem.

7. ἐχόντων ὅπλα] Nam quia erant Elei ierol, ideo securi et sine armis erant. Idem.

Ibid.] Vide Polybium, lib. iv. c. 73. Edit. Amst. ubi pristinam reipublicæ statum, expertem quidem armorum, ab aliis tamen Græciæ civitatibus illæsum describit, et quibus modis in bellicosam rempublicam vertebatur. F.

9. οὐ μὴν τούτοις] Elei solebant in commentarios diligenter referre quæ singulis Olympiadibus gesta fuissent, hoc est, qui, quo certamine superassent: sed cum alii per vim ludis præfuerant, gesta illis annis non scribebant, sed eas Olympiadas vocabant Anolympiadas: prorsus simili ratione ac Athenienses annum, quo fuisset aliquis non legitimus Archon, ἀναρχίαν nuncupabant, testibus Xenophonte et Laertio. De Anolympiadibus, vide Pausaniam, lib. vi. c. 22. Casaub.

19. μὴ κατακολπίζοντι] Mendosa est hæc computatio: si enim sinus intres vix stad. 1200 attingit. Mallem hæc de causa delere μὴ negativum, præfertim cum paulo infra Strabo Messeniæ litus κατακολπίζων describit. Cur enim diversimodo Eliaci ac Messeniaci litoris mensuram faceret? MSS. autem nihil adjumenti afferunt: et noster forsitan in hac computatione peccat. Scylax Caryand. stad. 700 habet, quod verum propius accedit. F.

23. ὑπὸ Μενελάῳ] Pausanias, lib. iv. c. 3. aliter sentit. Nestori enim paruisse tunc temporis Messeniam fere totam scribit:

ἐς δὲ Νέστορα τὸν τῇ Νηλεὺς περὶ ἡλθε Μεσσηνίαν ἡ ἀρχὴ τῶν τε ἄλλων, καὶ ὅσων πρότερον ἱερασκεῖν Ἰδᾶς· πλὴν ὅσοι τοῖς Ἀσκληπιδεῖς παῖσιν αὐτῶν ὑπῆκον. i. e. Tunc Messeniorum imperium ad Nestorem Nelei filium delatum: penes quem quum cætera omnia, tum vero quæ Idæ regno continebantur, fuerunt: iis tamen populis exceptis, quibus Æsculapii liberi imperarunt. Pausaniæ assentitur Diodorus, in brevuario rerum Messenicarum, libro xv. Ibidem annotat Pausanias Nelei posteros e Messenia fuisse pulsos sub reditum Heraclidarum in Peloponnesum, altera post Nestoris mortem generatione. Casaub.

Ibid.] Pausanias ac Diodorus, qui Pylum Messeniæ esse Nestoris regiam crediderunt, certe Messeniæ tractum Nestori darent. Pausanias autem Machaoni ac Podalirio partem Messeniæ tribuit. Strabo tamen, ut videbimus, hosce duces in Thesfalia ponit. F.

25. τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην] Pausanias idem sentit, Μεσσηνικῶν initio, (lib. iv. c. 1.) ante Leuctricam pugnam, nullam fuisse urbem, quæ Messena appellaretur: ὡς δὲ τῆς μάχης ἦν Θηβαῖοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἐμαχίσαντο ἐν Λεύκτροις, καὶ τῇ οἰκισμῷ Μεσσηνίας τῆς ἐφ' ἡμῶν ὑπὸ τῇ Ἰθώμῃ, πόλιν οὐδεμίαν πω κληθῆναι πρότερον δοκᾷ Μεσσηνίαν. i. e. Nam antequam Thebani ad Leuctra prælium cum Lacedæmoniis commississent, atque inde Messenen, quæ hæc etiam ætate extat, sub Ithome condidissent, nullam omnino existimo urbem eo nomine nuncupatam. Casaub.

28. οἱ Νηλεῖδαι] Non Nestor, sed Nelidæ quidam Messeniā possederunt. F.

29. κατὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον] Pausanias hunc Heraclidarum

σίμιακῃ κόλπῃ, καὶ τῇ συνεχῆς Ἀσινάει λεγόμενῃ,
ὑπὸ δὲ Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης, αἱ ἐπὶ αὐτῇ ἦσαν πόλεις,
αἷς ὑπέρχετο δώσειν Ἀγαμέμνων Ἀχιλλεῖ.

* Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε ἔτι Ἰρην ποιεῖσαν,
Φηράς τε Ζαθέας, ἥ δ' Ἀνθεῖαν βαθύλειμον,
Καλὴν τ' Αἰπείαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.

Οὐκ ἂν τοῖς γε μὴ παροισκουσας μήτ' αὐτῷ μήτε τῷ
ἀδελφῷ ὑπορχόμενος. Ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν καὶ συστρα-
τεύσαντας τῷ Μενελάῳ Διλοῖ ὁ ποιητής. Ἐπὶ μὲν καὶ
συγκαταλέγων τῷ Λακωνικῷ καταλόγῳ. τὸν δὲ
ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. Ἐπὶ ἡ Μεσσηνία μὲν
Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ
Κορυφάσιον, καὶ ἡ Κυπαρισσία· ὑπέρεκειται δ' ὅρος ἐν
ἐπὶ αὐτοῖς τῷ Αἰγαλέον τέτε τε καὶ τῷ θαλάττης.
Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ
Αἰγαλέον πόλιν ἦν· κατεσπασμένης δὲ ταύτης, ὑπὸ
τῷ Κορυφασίῳ τινες αὐτῶν ὤκησαν. προσεκτέ-
σαντο δ' αὐτὴν Ἀθηναῖοι, τὸ δεύτερον ὅππ' Σικελίαν
πλέοντες μετ' Εὐρυμέδοντος καὶ Στρατοκλέους, ὅππ' ἐπεί-
χοντο τοῖς Λακεδαιμονίοις· αὐτῶν δ' ἐπὶ καὶ ἡ Κυπα-
ρισσία ἡ Μεσσηνιακὴ, καὶ ἡ προσκειμένη πλησίον τοῦ

mentum est, quod a Messeniaco sinu, et eo qui a
Messeniæ Afina Afinaeus dicitur, septem urbes
sitæ fuerunt illæ, quas se Achilli daturum Aga-
memnon pollicebatur:

5 Cardamyllen, Enopenque, herbosæ maniaque Hiræ,
Divinas Pherasque, sitam inter prata Antheam,
Pulchramque Æpian, et palmite Pedason aptam.

Neque enim promitteret quæ neque ipsius essent
neque fratris. Quinetiam recenset Homerus qui
cum Menelao ad bellum iverint Pheris nati: alte-
10 rum in Laconico catalogo inferens, alterum in
Messeniaco sinu. Est autem Messene post Tri-
phyliam: et est ambabus commune promontorium,
post quod Coryphasium est et Cyparissia. Inde et
a mari septem stadiis situs est mons, Ægaleum
15 nomine: sub quo antiqua Pylus Messeniaca sita
fuit: qua diruta, Pylorum nonnulli sub Coryphasio
fedes posuerunt. Occuparunt autem Athenienses,
secundo in Siciliam navigantes, Eurymedonte et
Stratocle ducibus, eaque usi sunt adversus Spar-
20 tanos munitione. Ibi est etiam Cyparissia Mes-
seniaca, et insula Sphagia, seu Sphacteria, prope

* Iliad. 4. ver. 150.

a Αἰπείαν Med. 2. b Ἐπειαν Mea. 2. Esc. c Φηρῶν Esc. d MSS. συστρατεύσαντας. Marg. Caf. sic Bre. συστρατεύοντας Med.
1. 2. Eton. Esc. e τὸν δὲ... καὶ hic est parva lacuna in Esc. et ad oram scribitur eadem manu χωρῶν. In Eton. post δὲ olim fuit
lacuna, in qua jam scribitur μέν: lacuna etiam post τὴν δὲ, nam ita legitur, sed τὸν inter lineas scribitur a recenti manu. In Par. 2.
post τὸν μὲν, spatium unius vocis, et ita post τὸν δὲ: utrumque ad finem linearum. f MSS. συγκαταλέγει. Marg. Caf. sic Par. 1. 2.
Bre. Esc. Mosc. g τὸ δὲ Par. 1. τὸν δὲ defunt Esc. h Μεσσηνία Gron. i ἐπὶ Par. 2. sed ὑπὸ supra, alia manu. k αὐ-
τῶν deest Par. 2. l ὤκησαν τινες Par. 2. sed ὤκησαν scribitur supra, alia manu. m Scripti, προσέκτισαν. Marg. Caf. sic Par.
1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

darum reditum fuisse δῶν γενεαῖς ὕστερον, scilicet post bellum Tro-
janum confectum, narrat. l. iv. c. 3. F.

1. τῇ συνεχῆς. Angustius hic accipe sinum Messeniicum:
nam mox docet Geographus sinum Afinaeum non esse alium a
Messeniaco. Vide locum. Casaub.

4. Ἰρην. Lege, Ἰρην. In Homero equidem videtur Ἰρην a qui-
busdam scriptum ita, quasi contractum esset ex ἰερὴν, ut epithe-
ton sit oppidi quod vocatur Ποιήεσσα. Vide Hom. Iliad. ix. ubi
non scribendum, ἰερὴν Ποιήεσσα, sed vice versa
Ἰρην ποιήεσσα, Iren herbasam. Hesychius, ποιήεσσα, βοτάνης ἔχου-
σαν. Kubnius, in Pausaniam, lib. iv. c. 30. p. 353.

9. τὸν μὲν καὶ. Locus suspectus: certe hodie in Menelai ca-
talogo nulla mentio Pherarum est, et de sinu Messeniaco itidem
non quadrat. Φέρη legitur Iliad. β. ver. 582. Τὰς τε μὲν scripsi
pro τὰς δὲ μὲν: perspicuum. Xyland.

Ibid. τ' καὶ συγκαταλέγων. Loco tenebricoso lucem attule-
ris, si legeris, τὸ μὲν et τὸ δὲ, quam esse veram lectionem, vel ex
priori interprete apparet, qui vertit partim. Est autem obser-
vandum, Strabonem alias sequi poetæ editiones, quam nostras.
In nostris enim deesse videtur carmen quo Pherarum fiebat men-
tio in catalogo copiarum Menelai: quod omnino factum esse ex
isto loco intelligimus. Videtur ergo dicere, parere Pheræos
Menelao συστρατεύσαι, et ex eo quod Pherarum in catalogo La-
conico, sive Menelai, est mentio, et ex eo etiam quod sit Phera-
rum mentio inter illas septem urbes sinus Messeniaci, de quibus
modo dictum est. At in libris scriptis post τὸν μὲν et τὸν δὲ lacu-
na reperitur. Casaub.

12. μεθ' ἣν τὸ Κορυφάσιον. Ipsa ἄκρα plerisque Coryphasium
nuncupatur. Idem.

14. τὸ Αἰγαλέον. Hujus meminit Herodotus, lib. viii. c. 90.
Idem.

16. ὑπὸ τῷ Κορυφασίῳ. Ideo ipsa urbs Coryphasium est appel-
lata. Thucydides, lib. iv. c. 3. ἀπέχει γὰρ σταδίας μάλιστα ἡ Πύ-
λος τῆς Σπάρτης τετρακοσίας, καὶ ἐστὶν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὶ ἔσση γῆ
καλεῖται δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. i. e. Pylus enim a
Sparta distat stadia circiter quadringenta, et sita est in eo agro,
qui olim erat Messenius, quem Lacedæmonii Coryphasium vocant.
Idem.

Ibid.] Hodie Zunchio dicitur. Adjacens mare di Sapienza
nominatur. Whelerus totum hoc promontorium Capo di Sapi-
enza appellat, sed latus occidentale nunc est Coriph, deducto
nomine a Coryphasio; latus orientale Acriti, ab Acriti pro-
montorio. Notandum est autem, Acriti plerumque C. Gallo
dici. F.

17. προσέκτισαντο (vel potius προσέκτισαν) δὲ αὐτὴν Ἀθηναῖοι, τὸ
δύττον ἐπὶ Σικελίαν πλέοντες μετ' Εὐρυμέδοντος καὶ Στρατοκλέους. Oc-
cuparunt eam Athenienses, secundo in Siciliam navigantes, Euryme-
donte et Stratocle ducibus] Damnat Casaubonus vocem Στρατο-
κλέους, optime. Sed dum putat Eurymedontem et Demosthenem
solos duces fuisse ejus expeditionis, quæ Pylus ab Atheniensibus
munita est, lapsus est memoria. Nam Eurymedon et Sopho-
cles (cujus nomen substituendum τῷ Στρατοκλέους) secundum
Thucydidem, testem idoneum, soli fuere duces cum imperio in
ea classe: Demosthenes vero nunc comes tantum eorum fuit in
ea expeditione. Ideo ex Thucydide, lib. iv. ubi pluries nomi-
nantur Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς ὁ Σωκρατίδης, corrige hunc locum,
et lege, Εὐρυμέδοντος καὶ Σοφοκλέους. Palmer.

19. καὶ Στρατοκλέους] Apud Thucydidem, lib. vii. c. 16, et
Diodorum Siculum, secundæ Atheniensium in Siciliam expedi-
tionis στρατηγοὶ sunt Eurymedon et Demosthenes: nec Strato-
clis ulla mentio. Idem referunt Demosthenem στρατεύσαι ἐπὶ
Πύλον. Casaub.

21. ἡ προσκειμένη] Magis proprie dixisset παρακειμένη, vel
παρεταμένη. Diodorus Siculus, lib. xii. p. 113. tom. ii. Edit.
1604. de Pylo loquens, εἰς δὲ τὴν νῆσον τὴν καλεμένην Σφακτηρίαν,
παρεταμένην δ' ἐπὶ μῆκος, καὶ ποιεῖσαν εὐδὸν τὸν λιμένα, &c. i. e. In
vicinam præterea insulam, quæ Sphacteria indigitatur, in longum
ita porrectam, ut tranquillitatem portui conciliet. Thucydidis,
lib. iv. c. 8. p. 218. Edit. Oxoniens. quoque descriptionem ap-
ponam. Ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλεμένη, τὸν τε λιμένα παρατεί-
νουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ, καὶ τὰς ἐσπλὰς γενεῖς, τῇ μὲν,
δυσὶν νεοῖν διάπλου, κατὰ τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν Πύλον τῇ
δε, πρὸς τὴν ἄλλην ἡπειρον, ὅπως ἡ ἐννεαῖα ἰθάλη τε καὶ ἀτρίδης πᾶσα
ὑπ' ἐρημίας ἦν, καὶ μέγας περὶ πεντεκαίδεκα σταδίας μάλιστα. i. e. In-
sula enim, nomine Sphacteria, ante portum porrecta, et prope adjacens,
efficit et portum tutum, et introitus angustus: ut hac quidem, qua
ad Atheniensium munitionem et Pylum vergit, bina navigia; illac
vero, qua vergit ad reliquam continentem, octona novænaque (fron-
tibus æquatis simul) transire possunt: totaque sylvestris, et propter
solitudinem invia, et quindecim ferme stadiorum magnitudine erat.
Ex his Thucydidis verbis situm Sphacteriæ, et ingenium, et
magnitudinem, discimus. Lacedæmoniorum autem in insula
occisorum aut captorum catalogum reperies in eodem libro
Thucydidis. Obiter lectorem monitum volo, in tabulis Pto-
lemæi Pylum a Sphacteria nimis esse remotam, quod ex supe-
rioribus apparet: quare in numeris Ptolemæi mendum puto
fuisse. Idem.

ante Pylum sita, apud quam insulam Lacedæmonii trecentos sui corporis viros amiserunt ab Atheniensibus expugnatos. In hac maris ora Cyparissiorum sitæ sunt duæ insulæ, quæ Strophades dicuntur, in mari Africo et meridiano, quadringentis fere a continente stadiis. Pylum hanc Messeniis fuisse navium stationem Thucydides inquit. Deinceps est Methone: hanc aiunt ab Homero Pedasum dictam esse, unam de septem urbibus Achilli ab Agamemnone promissis. Ibi Agrippa, in bello Actiaco, urbe primo navium appulso potitus, Bocchum Maurusiorum regem, qui Antonii partes sequebatur, interfecit. Continuus est Methonæ Acritas, initium Messeniæ sinu, qui et Asinæus dicitur ab Asine, quod primum est in eo sinu oppidum, ejusdem cum Hermionica Asina nominis. Hoc sinus initium est versus occasum: versus ortum autem Thyrides quæ dicuntur, confines ei quæ nunc est Laconicæ juxta Cinæthium et Tænarum. Medio loco, si a Thyridibus initium fumus, Tylus est, quam nonnulli Oetylum vocant:

Πύλη Σφαγία νῆσος, ἥ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτικαία λε-
γομένη, περὶ ἣν ἂ ἀπέβαλον ὁ ζωγρεῖα Λακεδαιμόνιοι
τρεῖς καὶ ἑκατὸν ἄνδρας ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκπι-
λορικηθέντας. Κατὰ δὲ τὴν ὠρεαλίαν ταύτην αἱ τῶν
5 Κυπαρισίων πελάγαι ἀπέκεινται δύο νῆσοι, περὶ αἷ-
ρευσθαι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μάλιστα
πρὸς τῆς Ἡπείρου γαλίας, ἐν τῇ Λιβυκῇ καὶ μεσημερι-
νῇ πελάγει. Φησὶ δὲ Θεκυδίδης, ναυσταθμον ὑπάρχει
τῶν Μεσσηνίων ταύτῃ τῇ Πύλῳ. Διέχει δὲ ἄ Σπάρ-
10 τῆς ἑκατὸν τετρακοσίους. Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη.
ταύτῃ δ' εἶναι φασὶ τὴν ὑπὸ τῷ ποιεῖν Πήδασον
περὶ αἷρευσθαι, μίαν τῶν ἐπὶ τῇ, ὣν ὑπέροχο τῇ
Ἀχίλλει Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα Ἀγρίππας τὸν ἑτῶν
Μαυρεσιῶν βασιλέα, τῆς Ἀντωνίου γασίας ὄντα, Βόλον
15 τὸν πόλεμον τὸν ἑκατὸν διέφθειρε, λαβὼν ἑξ
ὀπίπλευ τὸ χωρίον. Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχέσθαι ἔστιν
ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ τῆς Μεσσηνιακῆς κόλπης· καλεῖται
δ' αὐτὸν καὶ Ἀσινάϊον ἀπὸ Ἀσίνης, πολίχνης περὶ τῆς
ἐν τῇ κόλπῃ, ὁμωνύμου τῇ Ἑρμιονικῇ. αὕτη μὲν
20 οὕτως ἡ ἀρχὴ περὶ δύο τῶν κόλπης ἐστὶ· περὶ ἑὸν δὲ
αἱ καλεῖσθαι Ὀυρίδες, ὁμοιοι τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ
κατὰ Ὀκινάϊον καὶ Ταίναρον. Μεταξὺ δ' ἀπὸ τῶν
Θυρίδων ἀρξάμενοις ὁ Ὀκινάϊος ἐστὶ καλεῖται δ' ὑπὸ

^a ἀπέβαλλον Par. 1. ^b ζωγρεῖα Par. 1. 2. Med. 1. ζωγρεῖας Efc. ^c ἐξ deerat Med. 2. add. postea. ^d τῆς Σ. Efc. Mosc.
^e γαλίας deest Par. 1. 2. Med. 1. Efc. ^f ἑκατὸν deest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^g Ἀκριατικὸν Eton. ^h ἐστὶν deest Med. 1.
deerat Med. 2. add. postea. ⁱ ὁμωνύμου Med. 2. ^k Ἑρμιονικῇ Efc. ^l αὕτη &c, adusque ἐστὶν, deerant Med. 2. add. postea.
^m Θυρίδες et ex correct. (ut videtur) Θυρίδας Med. 2. ⁿ τῇ Med. 1. ^o Κινάϊον καὶ deest Med. 1. deerant Med. 2. addita postea
Κινάϊον καὶ. Κινάϊον Par. 2. Eton. Efc. ^p Πύλος Par. 2. Efc.

4. αἱ τῶν Κυπαρισίων] Lego, τῶν Κυπαρισίων, vel καὶ τῶν
Κυπαρισίων. Casaub.

6. Στροφάδες] Plinius, lib. iv. cap. 12. Ante Zacynthum
xxxv. m. pass. in Eurum ventum Strophades duæ, ab aliis Plotæ
dictæ. Idem.

Ibid.] Strophades, nunc Strovadi, vel Strivalli, a Zacyn-
tho m. p. 50 distant, a Morea 30, humiles insulæ, sed fertiles et
aquosæ. Harum maxima vix in circuitu m. p. quinque habet.
(Wheeler's Travels, p. 45.) Cotovici Itinerar. p. 511, 512. F.

7. ἐν τῇ Λιβυκῇ] Virgilius, Æn. iii. ver. 210. in Ionio ait:
—Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno. Casaub.

9. τὴν Πύλον] In MS. Etonensi ad oram paginæ scribitur,
τῶν ἐν τῇ Κυρῆϊ ἐστὶν Μεσσηνιακὴν Πύλον ἐπιγράμματι εὐρον·

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΜΑΡΚΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟΝ
ΓΟΡΔΙΑΝΟΝ ΕΥΣΕΒΗ
ΕΥΤΥΧΗ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
Η ΠΟΛΙΣ Η ΒΕΙΤΥΛΕΩΝ
ΔΙΕΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ
ΜΑΡΚΟΝ ΑΥΡΗΛΙΟΝ
ΝΕΚΗΦΟΡΟΝ ΠΡΟΣΕ
ΚΤΟΥ

Καὶ νῦν δὲ ταύτην ἐλαττωμένην Πύλον πόλιν· Βετύλον καλοῦσιν. F.

10. Μεθώνη] Apud Pausaniam aliquoties scribitur Μεθώνη.
Sed ita Stephanus, Ptolemæus, alii. Videtur Mothone esse dicta
posterioribus temporibus: nam sic a Dione nominatur, lib. l.
pag. 425. Edit. 1606. Casaub.

Ibid.] Methones Plinius mentionem fecit inter maritima loca
Messeniæ. Nunc Modon dicitur. A Corona distat m. p. 10 ad
fines provinciae Belvedere dictæ; situs munitissimus. Tria latera
mari sunt cincta, portus securus. (Vide Coronelli de la Moree,
Vertot l'histoire des Chevaliers de Malthe, liv. ix.) Pletho etiam
hanc esse Pedasum Homeri affirmat, et Cotovicus, in Itinerar.
p. 59. F.

15. λαβὼν ἐξ ἐπίπλευ] Dio, libro l. pag. 425. Edit. 1606. de
Antonio, Καὶ ὁ Ἀγρίππας, τὴν τε Μεθώνην ἐκ προσβολῆς λαβὼν, καὶ
τὸν Βογοῦαν ἐν αὐτῇ κτείνας, τὰς τε κατάρσεις τῶν ὀκνάδων ἐπιτηρῶν, καὶ
ἀποβάσεις ἄλλοις ἄλλῃ τῆς Ἑλλάδος ποιούμενος, ἰχυρὺς αὐτὸν ἐτάραττεν.
Et Agrippa, Methona expugnata, ibique occiso Bogude, observans
quibus locis naves onerariæ appelli commodè possent, diversis subinde
locis in Græciam egressus, magnopere eum perturbabat. Casaub.

17. Ἀκρίτας] Pausanias, lib. iv. c. 34. ait, αἰέχει δὲ ἐς θάλασσαν
ὁ Ἀκρίτας, καὶ νῆσος Θηγαυρῶς ἐστὶν ἐρημος περὶ αὐτοῦ. F.

19. ὁμωνύμου τῇ Ἑρμιονικῇ] Pausanias docet ab Hermionæ

vicina Asina esse profectos eos, qui hanc in Messenia condidere.
Casaub.

Ibid.] Asinæi primo ad Parnassum sunt siti, expulsi vero ad
sinum Hermionicum sedes habuerunt. Deinde ab Argivis ejecti
Messeniam habitant, Λακεδαιμονίων δόντων: ergo post devictam
Messeniā sedem mutaverunt. Primo Dryopes dicti sunt a
Dryope, quodam dūce, cui templum æque ac Apollini struxerunt.
Κεῖται ἐπὶ θαλάσση. (Pausanias, lib. iv. c. 34. et Strabo
infra.) F.

21. Θυρίδες] Sic appellatur promontorium Tænaro vicinum:
ῥοῶδη κρημνὸν Strabo mox vocat. Plinius, lib. iv. c. 12. vero in-
sulæ tres in Asinæo esse sinu scribit. Casaub.

Ibid.] Θυρίδες, ἃ καὶ Ταίναρον. Pausanias, lib. iii. c. 25. F.

Ibid.] τῇ νῦν Λακωνικῇ] Ait τῇ νῦν, quia olim Cynætheses Ar-
cades censebantur. Vide Pausaniam, lib. viii. c. 19. Casaub.

22. Κινάϊον] Sic lego, non Cinædium: puto autem fuisse in
sinibus Arcadiæ et Laconicæ: vide Stephanum, in v. Cynætha.
Mox pro Pylo, Τύλον, pro Bætylo, Οἰτύλον scripsi, fædo mendo
abolito. Causam emendationis habes ex Homeri Iliad. ε'. ver.
586. Οἳ τε Λάαν εἶχον, ἧδ' Οἰτύλον ἀμφεμένοντο. Ubi Eustathius ali-
am lectionem, οἳ Τύλον, ostendit accuratis improbari: sicut et ex
eo Varinus, et ante hunc Stephanus. Oetylum habet in Atticis
Pausanias. Porro Triccam duobus κα scribi notum est. Xyland.

Ibid.] Textum Strabonis esse mendosum confitemur, quem
non emendat Xylandri correctio. Hic non de sinibus Arcadiæ
et Laconicæ agitur; sed de maritimis ad Tænaron promontorium,
quod sinus Messeniæ terminus est ad ortum, ut Acritas
ad occasum. Ergo non Κινάϊον legendum est. Cynætha enim
est in Arcadia, quæ tota mediterranea est. Mallet legere, Κα-
νίπολις. Pausanias bis hoc oppidum Cænepolim memorat. A
promontorio Tænaro stad. 40 distabat, ὄνομα δὲ ἦν πάλαι καὶ ταύτῃ
Ταίναρον. Pausanias, lib. iii. c. 25. Qua de causa Strabo non
inepte Cænopolim cum nomine Tænari jungit. Ptolemæus
etiam Cænopolim in eodem loco memorat, cui Pletho subjun-
git, ὅτι οὗ φαμαδίας λιμὴν. MS. Etonensis ad marginem paginæ
inscriptionem habet, in qua, ut mihi videtur, hæc urbs dicitur
Η ΠΟΛΙΣ ΤΑΙΝΑΡΙΩΝ. F.

23. ὁ Τύλος] Legit Strabo apud Homerum, Il. β'. ver. 586.
Οἳ τε Λάαν εἶχον, ἧδ' οἳ Τύλον ἀμφεμένοντο. Casaub.

Ibid. ὑπὸ τινων Οἰτύλος] Ab iis Oetylus appellatur, qui legunt
apud Homerum, Il. β'. ver. 586.

Οἳ τε Λάαν εἶχον, ἧδ' Οἰτύλον ἀμφεμένοντο.

Utriusque lectionis meminere poetæ interpretes, Stephanus, et
alii. Pausanias Oetylum probat, lib. iii. c. 25, 26. Idem.

1. Λεῖψτιον]

πινων ^a Οἴτυλος· εἶτα Λεύκτρον, ^b ἐν Βοιωτίᾳ Λεύκτρων ἀποικίος· εἶτ' ἐπὶ πέτραις ^c ἐρυμνῆς Ἰδρυίαι Καρδαμύλη· εἶτα Φηραί, ὁμορος Θερία καὶ ^d Γερηνίοις, ἀφ' οὗ τόπος Γερήνιον τὸν Νέστορα κληθῆναι φασί, ἀφ' οὗ ἐνταῦθα σπυρίον αὐτὸν, ὡς περὶ ἡμετέρας δεικνύται ^e 5 δ' ἐν τῇ Γερηνίᾳ Τρικκαῖον ἱερὸν Ἀσκληπιῆ, ἀφ' Ἰδρυμα τῆ ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Τρίκκῃ οἰκίσαι ἢ λέγεται Πέλοψ τὸ τε Λεύκτρον, καὶ Χαράδραν, καὶ Θαλάμους τὰς νῦν Βοιωτὰς καλεμένους, ^f τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι, καὶ ἐκ ^g Βοιωτίας ^h ἀγρόδνός πιναι. ⁱ 10 Παρὰ ἢ Φηρὰς Νέδων ἐκβάλλει, ῥέων ἀφ' οὗ Λακωνικῆς, ἕτερος ὢν τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν Ὀπίστημον ^j Ἀθηνᾶς Νεδουσίας· καὶ ἐν ^k Ποιήσῃ δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν, ἐπάνυμον τόπος ^l τινὸς Νέδοντος· ἔξ ^m φασιν οἰκίσαι Τηλέκλον ⁿ Ποιήσαν, καὶ Ἐχειὰς, ^o 15 καὶ Τράγιον. Τῶν δὲ περὶ αὐτοῦ ἐπὶ πόλεων τῶν Ἀχαιῶν, περὶ μὲν Καρδαμύλης, καὶ Φηρῶν εἰρήκαμιν, καὶ Πηδάσε. Ἐνόπην δ' οἱ μὲν τὸ ^p Πέλαγόν φασιν, οἱ δὲ τόπον πινὰ περὶ Καρδαμύλιν, οἱ δὲ ^q Γερηνίαν. Τὴν ἢ Ἰρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύσιν τὸ κατὰ ^r 20 Μεγαλόπολιν ^s Ἀρχαδίας ὡς ^t ὅτι ^u Ἀνδανίαν ἰόντι, ἣν ἔφαμιν Οἰχαλίαν ὑπὸ τῆς ποιοῦσας ^v εἰρηδοῦσας· οἱ ἢ τὴν νῦν ^w Μεσολάν οὕτω ^x καλεῖσθαι φασί, ^y καὶ δὴ κασαν εἰς τὴν μετὰ τὴν κόλπον τῆς Ταυγέτης καὶ ^z Μεσσηνίας. Ἡ δ' ^{aa} Αἴπεια νῦν Θερία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὁμορον ^{ab} 25

inde Leuctrum, Boeotiae Leuctrorum colonia: post Cardamyla in saxo natura munito sita: inde Pheræ, Thuriæ confines et Gereniis, a quo loco Nestorem aiunt Gerenii nomen habere, quod sit ibi, ut diximus, servatus. In Gerenia fanum Æsculapii Triccaeum monstratur, positum imitatione ejus quod est Tricca in Theffalia. Dicitur autem Pelops condidisse Leuctrum, Charadram, et Thalamos, qui nunc Boeotii appellantur, cum sororem Nioben Amphioni in matrimonium collocaret, eo-
que ex Boeotia quosdam accivisse. Apud Pheras Nedo fluvius in mare exit, lapsus per Laconicam, alius a Neda amne: habet autem nobile templum Nedusiæ Minervæ: sed et Pœessæ habet Minervæ Nedusiæ templum, nomen habens a Nedonte, loco quodam, in quo aiunt Teleclum condidisse Pœessam, Echeias, et Tragium. Quod ad septem illas Achilli oblatas urbes attinet, de Cardamyla, Pheris, ac Pedaso dictum est. Enopen esse putant alii Pelana, alii locum quendam Cardamylæ vicinum, alii Gereniam. Hieram, sive Hiram, ostendunt ad montem, qui situs est in via quæ a Megalopoli, Arcadiæ urbe, ad Andaniam ducit, quam Oechaliam a poeta dici monuimus: alii eam, quæ nunc Mesola est, ab Homero Hieram dictam volunt, quæ pertingit ad finem qui est inter Taygetum et Messeniam. Æpea nunc

^a Βαίτυλος Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. et Par. 1. 2. sed in marg. ^b ἐν τῇ Esc. ^c ἐρυμνῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Gron. ^d Scripti, Γερηνίσις. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^e τὴν δ' Par. 1. 2. τὴν δὲ Esc. ^f τῆς Βοι... Par. 2. Esc. ^g Βοιωτίας deest Eton. sed ad marg. scribitur, a recenti manu. ^h ἀγρόδνόν Par. 1. Eton. ⁱ ἀφ' οὗ Med. 1. 2. ^j τῆς Ἀθ... Esc. ^k Ποιήσῃ Par. 2. Esc. Mosc. Ποιήσῃ Med. 1. et ex correct. Ποιήσῃ. ^l τινὸς deest Med. 1. ^m φασιν Med. 2. add. postea. ⁿ οἰκίσαι Par. 2. et ex correct. Med. 2. ^o Ποιήσαν Med. 2. ^p Πέλαγον Par. 2. Mosc. ^q τὴν deest Med. 1. 2. ^r ἐπὶ τὴν Par. 2. Eton. ^s Aldus et vet. q. Ἀνδανίαν ἰόντων. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. Ἀνδανίαν ἰόντων Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^t καλεῖσθαι Par. 2. Med. 1. Eton. ^u Μεσολάν Par. 1. Med. 1. 2. ^v MSS. καλεῖσθαι. Marg. Cas. sic Par. 2. Mosc. ^w μετὰ τὴν Med. 2. ex correct. ^x τῆς Μεσσηνίας Med. 1. ^y τῆς Μεσσηνίας Med. 2. Esc. ^z Ἐπειά Med. 2.

1. Λεύκτρον] Locus ὁμώνυμος illi Boeotico, qui Lacedæmoniorum clade, Boeotorum autem virtute, maxime Epaminondæ, clarus est. Casaub.

Ibid.] Pausanias multa de Leuctris memorat. A Cardamyle stad. 60 distabat. Leuctron in Laconia ad fines Messeniorum ponitur. Messenii hanc regionem ad se ipsos pertinuisse contenderunt. Æsculapium, Apollinem Carneum, Minervam, Cupidinem, et Cassandram, Priami filiam, coluerunt. Pausanias, lib. iii. c. 26. F.

2. Καρδαμύλη] Vide Stephanum. Pausanias, lib. iii. c. 26. auctor est, Augustum Lacedæmonii Cardamylum contribuisse Messeniæ exemptam. Ptolemæus, Augusti decretum secutus, Laconicæ ascribit. Casaub.

3. ὁμορος Θερία καὶ Γερηνίσις. Thuriæ confines et Gereniis] Eustathius, ad Iliad. 9. legit ὁμοροι Φηραί καὶ Γερηνίσις, sed male, ut patet infra, ead. pag. ubi ait, ἡ δ' Αἴπεια νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὁμορον Φηραῖς. Palmer.

Ibid. καὶ Γερηνίσις] Gereniam Pausanias inter urbes Eleuthero-
laconum collocat, Augustus enim edicto eam Messeniis ademit. Hic Laconicæ terminus fuit: Strabo autem veterem sequitur divisionem. F.

5. ὡς προεῖρηκαμεν] Hæc verba non ad id quod proximum est sunt referenda, (nam id nusquam dictum est) sed ad φασί. Vide supra, ubi de Elide cœla. Casaub.

6. Τρικκαῖον ἱερὸν Ἀσκληπιῶν] Hoc argumento utitur Pausanias, lib. iv. c. 3. ut probet regnasse quondam in Messenia Æsculapium, quanquam, ut hodie locus ille editur, Oedipo sane opus est, qui mentem Pausaniæ possit videre: sed si conferas eum locum cum his Strabonis, videbis lacunam esse illo loco, aut hoc aut simili modo faciendam: καὶ Τρίκκην δὲ καλεῖσθαι ἱερὸν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ χωρίον· ἔνθα τὸ ἱερὸν δεικνύται Ἀσκληπιῶν τοῦ Τρικκαίου. Alioquin frustra quæres cur Tricca eo loco fiat mentio. Idem.

7. ἐν τῇ Θεσσαλικῇ] De quo, vide sub finem libri noni. Idem.

8. Θαλάμους] Pausanias, lib. iii. c. 1. Θαλάμους vocat: Stephanus quoque, Θαλάμους, inquit, πόλις Μεσσηνίας. Idem.

Ibid.] Thalami, vel Thalamæ, ab Oetylo stad. 80 distant. F.

13. ἐν Ποιήσῃ] Quæ fuit urbs insulæ Κίω. Vide lib. x. Casaub.

Ibid. ἐν Ποιήσῃ. In Pœessæ] Urbe Cœæ insulæ, ut ait infra, pag. 745. Edit. Amst. Palmer.

Ibid. Ἀθηνᾶς Νεδουσίας] Stephanus, Nedon Laconicæ πόλις est καὶ τόπος: hinc Νεδουσίσις et Νεδουσία Ἀθηνᾶ. Casaub.

14. τόπος τινὸς Νέδοντος] In libro decimo hoc templum a Nestore in reditu a Troja conditum fuisse affirmat. Cur non a Nedonte fluvio Gereniæ vicino, unde Nestor originem duxit, nomen haberet? F.

19. οἱ δὲ τὴν Γερηνίαν] Horum sententiæ accedit Pausanias, lib. iii. cap. ult. p. 278. Πόλιν δὲ, αἰτ, ὀνομαζομένην ἐν τοῖς ἔπεισι Ἐνόπην τοῖς Ὀμήρῳ, Μεσσηνίους ὄντας, ἐς δὲ τὸ συνέδριον συντελεῖσθαι τὸ Ἐλευθερολακωνῶν, καλοῦσιν ἐφ' ἡμῶν Γερηνίαν. i. e. At quam urbem Enopen Homerus appellat, et ipsa Messenici nominis est. Facit autem nunc cum Eleuthero-laconibus: ætate nostra Gereniam nominant. Casaub.

20. Τὴν δὲ Ἰρην] Pausanias, Messenicis, lib. iv. c. 30. p. 353. Abiam suo tempore nominari scribit. Ἐστὶν ἐφ' ἡμῶν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τῆς νάπης τῆς Χοίρης γὰρ διαίκα εἰκοσι μάλιστα ἀπέχουσα, Ἀβία ἐπὶ θαλάσσης πόλις· ταύτην Ἰρην καλεῖσθαι πάλαι, καὶ τῶν ἐπτά φασιν εἶναι πόλεων, ὡς Ἀχιλλεὶ πεποιήκει Ὀμηρὸς Ἀγαμέμνονα ὑπισχνούμενον. i. e. Ætate nostra in Messenia extat Abia, oppidum ad mare, longe a saltu Chærio stadia haud amplius xx. Iren olim vocatam ferunt, et de septem illis unam fuisse, quas Agamemnon apud Homerum se daturum Achilli pollicetur. Idem.

Ibid. Τὴν δὲ Ἰρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύσιν τὸ κατὰ τὴν Μεγαλόπολιν τῆς Ἀρχαδίας. Hiram ostendunt ad montem, qui situs est in via quæ a Megalopoli, Arcadiæ urbe, ducit.] Certe hæc male conveniunt cum verbis Homeri, quæ infra, sequenti pagina, citat. Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός. Omnes autem prope mare. Nam Megalopolis ad Alpheum sita in Arcadia fuit longe a mari. Itaque si non errarunt illi monstratores locorum antiquorum, quod sæpe evenit, putarem legi debere, κατὰ τὴν Μεγαλοπολίτιν. Nec tamen sic mihi satis placet ea sententia. Palmer.

Ibid.] Non necesse est Megalopolim in Megalopolitim mutare: Strabo enim Messolam esse verum Hires situm putare videtur. F.

23. Μεσολάν] Stephanus, Μεσολά, πόλις Μεσσηνίας μία τῶν πέντε. Casaub.

25. Ἡ δ' Αἴπεια] Æpeas varias refert Stephanus, quem lege. Idem.

Ibid. νῦν Θουρία καλεῖται] Thuria, urbs Messeniæ. Augustus Thuriatas post bellum Adriacum cum aliis Messeniæ civitatibus multavit.

Thuria vocatur, quam finitimam Pheris diximus: vox celsam significat, quod nomen inde habet, quod in sublimi colle est sita. A Thuria etiam finus Thuriates denominatur, in quo unica fuit urbs Rium, Tænaro opposita. Antheam porro sunt qui ipsam Thuriam intelligant, et Æpeæ nomine Methonam: alii eam regionem, quæ inter Asinam est, ex Messeniæ urbibus omnibus appositissime dictam pratis herbosam, cujus urbs est ad mare sita Corone: quam ipsam Pedasum a poeta dici sunt qui existiment. Sunt autem omnes mari vicinæ: nam Cardamyla mari imminet, Pheræ ab eo quinque stadiis distant, habentque stationem navium æstivam: reliquæ inæqualibus a mari absunt spatiis. Prope Coronam ad medium ferme finus ostia sunt Pamisi amnis, ad dextram habentis Coronam et quæ deinceps versus occasum sunt urbes, quarum ultimæ Pylus et Cyparissia: media Erana, (quam nonnulli prius fuisse Arenam non recte sunt opinati) Thuriam et Pheras ad finistram. Hic fluviorum, qui intra isthmum sunt, maximus est, quanquam a fontibus non ultra c. stadia profluat aquæ copiosus per planitiem Messeniæ et quæ Macaria dicitur: abest ab hodierna Messena stadiis

^a Φηραί. ^b Ἰδρυλαί δ' ὅππ' ἰσχυρὸν ὑψηλῆ, ἀφ' οὗ καὶ τέννομα. ^c Ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας, καὶ ὁ Θερίτης κόλπος· ἐν ᾧ πόλις μία ἦν τοῦνομα ῥίον, ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἀνθεῖαν δ' οἱ μὲν αὐτὴν τῇ Θουρίαν φασίν, Αἰπείαν δὲ τὴν Μεθώνην· οἱ δὲ τὴν μετὰ τὴν Ἀσίνης, τῇ Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαδύλειμον λεχθεῖσιν, ἥς πρὸς ἡγαλήν πόλιν Κορώνη καὶ ταύτῃ δὲ πῆνες Πήδασον λεχθῆναι φασίν ὑπὸ τῆς ποιητῆς. Πᾶσαι δ' ἐλὺς ἄλως· Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ. ^d Φηραί δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὑφορμὸν ἔχουσα θερινόν· αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάσσης ἀφαιρήμασι. Πλησίον δ' Κορώνης, κατὰ μέσον πῶς τὸν κόλπον, ὁ Παμισὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτῃ μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς, ὧν εἰσιν ἑκαταὶ πρὸς δούσιν, καὶ Πύλος, καὶ Κυπαρισσία· μέση δὲ τέτων Ἐρανὰ (ἣν οὐκ εὖ πῆνες Ἀρβύλου εἶναι νομίσασιν ὡς πρὸς) Θουρίαν δὲ καὶ Φηράς· ἐν ἀριστερᾷ μεγιστος δ' ἐπὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς ἰσθμοῦ, καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥυεῖς τὰ ὕδατι δαψιλῆς ἀπὸ τῆς Μεσσηνιακῆς πεδίας, καὶ τῆς Μακαρίας χαλεμνῆς· ἀφ' ἑσθιῆς τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίους ἀφαιρῶν καὶ πεντήκοντα. Ἐστὶ δ'

^a Φηραί Par. 2. et supra Φηραί. ^b ἀπὸ δὲ &c, adusque ῥίον, defunt Esc. ^c μία ἦν τέννομα defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ^d ῥίον τέννομα Par. 1. 2. ^e Scripti quidam, ἀπεναντία Τενέδου. Marg. Caf. Ταυέδα Med. 1. ex correct. ^f τὴν Μεσσηνίων πόλιν Med. 2. ^g βαδύλειμον Par. 1. ^h θαλάσσιαν Med. 2. ⁱ Φηραί Med. 1. 2. Esc. ^k ἑκαταὶ Med. 2. ex correct. ^l καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^m Ἀθήνην Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Ἀθήνην καλεῖσθαι νε. . . Esc. et Mesc. sed a recenti manu. ⁿ Φηράς Par. 1. 2. Med. 1. Esc. sed in Par. 1. 2. Φηράς supra, alia manu. ^o Inter ἐν et μεγιστος parva est lacuna in Esc. ^p ἐντὸς ἰσθμοῦ ποταμῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^q δαψιλῆς τῶν ὕδατι Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^r πεδία Par. 2. et supra πεδία, ^s Μακαρίας Med. 1. 2.

multavit. Hos e monte descendere in campestrum locum coegit, ad ripas Aris fluvii. Sed fuerunt, secundum Pausaniam, in monte, καὶ τείχεος ἐρείπειά, καὶ ἱερὸν ἐστὶν αὐτόθι ὀνομαζόμενον θεοῦ Συρίας. F.

3. τέννομα ῥίον] De hac Stephanus, ῥίον, inquit, πόλις Μεσσηνίας, ἢ Ἀχαΐας. Casaub.

Ibid. ἀπεναντίον Ταινάρου] Verbum Ταινάρου suspectum habeo: forsitan legamus Στενωκλάρου. Marginalis lectio MSS. non consentire probat. F.

4. οἱ μὲν αὐτὴν] Hoc sentit Pausanias, l. iv. cap. 31. Ἐντεῦθεν, inquit, hoc est, Pharis, πρὸς μεσόγειαν τῆς Μεσσηνιακῆς σταδίου προελθόντι ὁδοῦ ὄντα, ἐστὶν ἡ Θουριάτων πόλις· Ἀνθεῖαν δὲ αὐτὴν ἐν τοῖς ἐπισιν ὀνομάσθαι τοῖς Ὀμήρου λέγουσι. i. e. Hinc ad ejusdem Messeniacæ mediterraneæ contententes stadia procul circiter LXXX. Thuriatarum urbs excipit: appellatam Homeri versibus Antheam putant. Casaub.

5. τὴν μετὰ τὴν Ἀσίνην] Deest aliquid. Xyland.

Ibid. τὴν μετὰ τὴν Ἀσίνην] Locus corruptus aut potius mutilus. Nam quis non videt post hæc verba, μετὰ τὴν Ἀσίνην, deesse duarum urbium nomina? Alterum fuit ejus urbis, inter quam et Asinam dicitur esse hæc Anthea Homeri. Alterum fuit urbis illius nomen, quam voluit esse Antheam Homeri. Atque hæc ita esse non dubito. Esse autem non hodie atque heri corruptum hunc locum, ex Eustathio intelligimus, qui Strabonis hæc verba ita fere, ut hodie eduntur, refert, quasi locus esset integer: quod dici tamen non potest. Casaub.

6. τῶν Μεσσηνίων] Hæc verba, τῶν Μεσσηνίων πόλεων, Eustathius locum describens non habet: quæ tamen omnino sunt nobis retinenda. Quanquam in uno manuscripto non erant. Idem.

7. πόλις Κορώνη] Urbs maritima sub monte Temathia. Pausanias, lib. iv. c. 34. De hujus urbis statu, vide Cotov. Itin. p. 60. F.

15. μέση δὲ τούτων Ἐρανα] Supra legebatur Ἐρενα, hic Ἐρανα, quod prætuli, nam scholiastes Apollonii Ἀργον. α. §. 19. e Pifandro refert Arenam postmodo dictam Hierana, Ἰεράνα: ubi ego Ἰ abundare, et Ἐρανα legendum arbitror. Sed et Ἀγκύνη hic in ἀνίην erat detortum. Denique Phalerei Demetrii dictum ex epitoma emendavi: cui non dissimile est illud Philippi ejusdem, qui Demetriadem, Chalcidem, ac Corinthum, compedes Græciæ vocabat: ut legati Græcorum in senatu Romano retulerunt. Polybius, libro xvii. et ex eo Livius, libro xxxii. Corinthum a Romanis excisam et postmodum renovatam loquuntur historiarum: itaque Ῥωμαῖοι post πάλιν aufus sum reponere. Xyland.

16. ἣν ἐκ εὐ τινες Ἀθήνην εἶναι] Nam hæc in Messenia est, Arene Homericæ in Triphylia et Nestoris ditione: ait enim, Il. β. ver. 596.

Οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο, καὶ Ἀθήνην ἱερατεινὴν. Sed respondeant fortasse, qui hoc existimavere, Arenen fuisse duplicem: alteram in Triphylia, alteram in Messenia. Auctor Stephanus. Casaub.

17. μεγιστος δ' ἐστὶν ποταμῶν] Pausanias, lib. iv. c. 34. hoc modo Pamifum describit: ῥεῖ δὲ ὁ Παμισὸς διὰ τε ἀριστερῆς, καὶ καθαρῆς, καὶ ἀναπλεῖται ναυσὶν ἐκ θαλάσσης ἐπὶ δέκα πηγὰς σταδίου. Deinde pisces marinos in Pamiso laudat. F.

19. ἐκ τῶν πηγῶν] Fontes Pamisi docet Pausanias, lib. iv. c. 31. esse in via quæ ducit a Thuria in Arcadiam. De hoc fluvio plura apud eum leges. Casaub.

21. ἀφ' ἑσθιῆς τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίου διακοσίους καὶ πεντήκοντα. Abest ab hodierna Messena stadiis ducentis et L.] Non concordat Pausanias in Messenicis, lib. iv. c. 31. p. 356. qui, ubi de Pamiso et ejus fontibus tractat, ita loquitur: Ἰούσι δὲ ἀπὸ τῶν πηγῶν ἐν ἀριστερᾷ, καὶ προελθόντι ὡς τετρακόντα σταδία, ἐστὶν Μεσσηνίους ἡ ὑπὸ τῇ Ἰσθμῷ πόλις. Euntibus vero a fontibus ad finistram, et procedenti quadraginta circiter stadia est Messeniorum sub Ithome urbs. Majorem ejusdem fidem meretur Pausanias, αὐτόπτης enim fuit, quod nemo asseverare potest de Strabone, imo contra. Forte ex notis numeralibus provenit ea differentia, et scripserat Strabo σταδίου, ex quo fecerunt σταδία σ, sed hoc est divinare. Suspiciari aliquis posset ex verbis Strabonis duas fuisse Messenas; altera antiquior ad Ithomem, altera recentior, de qua ait: τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως: ejus quæ nunc extat Messeniorum urbis: nam dici potest, quare addit τῆς νῦν, nisi fuisset alia ἢ πάλαι. Attamen supra, pag. 519. τὴν νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσηνίαν, ea quæ nunc vocatur Messene urbs, sub Ithome ponit, et opponit non alii urbi, sed toti regioni, quæ Messene dicebatur. Mercator rursus, qui secundum Ptolemæi numeros tabulas concinnavit, Messenem ad ipsum mare ponit, et post eum multi alii, quam bene ipsi viderint: certissimum est antiquam Messenem procul a mari sitam fuisse. Id dubium me semper exercuit, et adhuc exercet, nihil enim invenio apud auctores de illa Messene maritima: numeri vero Ptolemæi ita ubique fere corrupti sunt, ut apud me parum fidei mereantur. Palmer.

Ibid.] Palmerius recte judicat numeros esse apud Strabonem mendosos. Sententia ejus de Messenis duabus non stabit. Strabo enim certe hic de recente Messene intelligendus est. F.

καὶ ἄλλος Παμισός, χαράδρῳδης, μικρός, ^α πρὸς Λεῦκ-
τρον ῥέων τὸ Λακωνικόν, πρὸς οὗ κέσιν ἔχον Μεσσηνιοί
πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππῳ. ^β τὸν δὲ Παμισόν
^γ Ἀμαθόν τινες ὠνόμασαν, ὡς ^δ προείπομεν. Ἐφορος
δὲ τὸ Κρεσφόντιον, ἐπειδὴ εἴλε Μεσσηνίην, διελθεῖν φησιν
[ὡς προειρήκαμεν,] εἰς πέντε πόλεις αὐτὴν, ὥστε ^ε τὴν
^ς Στενύκλαρον μὲν, ^η ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας ^κ ταύτης
κειμένην, σποδείξαι βασιλείον αὐτῷ τὴν βασιλείαν.
ἐνταῦθεν δὲ Ἰαμίτην πέμψαι πρεσβευτὴν εἰς Πύλον
καὶ Ῥίον, τὰς Μεσσηνίας ἅπαντας τοῖς Δωριεῦσιν ἰσο-
νόμους ^π ποιήσονται. ἀναξιοπαθεύτων δὲ τῶν Δωριέων,
^ο μέγαλυνόντα μόνον τὴν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν.
εἰς τὸτο ^ρ δὲ τὰς Δωριάας συναγαγεῖν πάντας. Ἡ δὲ
Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκειται γὰρ τὴν πό-
λεως ἐκτεράς ὅρος ὑψηλὸν καὶ σπότομον, τείχει κοινῷ
περικυβερτούμενη, ὡς ἀκροπόλει χρῆσθαι· τὸ μὲν καλὸν
μῦθον Ἰθάμῳ, τὸ δὲ ^σ Ἀκροκόρινθος· ὡς οἰκείως δοκεῖ
Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Φίλιππον εἰπεῖν· τὸν

ducentis et l. Est et alius amnis Pamifus, exiguus,
et per convalles labens crebras juxta Leuctrum
Laconicæ, de quo Messenii cum Lacedæmoniiis,
Philippo judice, litigaverunt. Supra ostendimus
Pamiso quosdam Amathi nomen facere. Ephorus
narrat Cresphontem Messena potitum, eam in quin-
que (ut diximus) partes divisisse, ita ut Stenycla-
rum sitam in medio regionis regiam sibi designave-
rit: indeque Iamitam legatum miserit Pylum ac
Rium, qui omnibus Messeniis idem cum Dorien-
sibus jus, easdem leges faceret: quod cum indigne
ferrent Dorienfes, mutato eum consilio solam Ste-
nycclarum urbem jure Dorienfium donasse: eoque
facto omnes Dorienfes in unum fuisse collectos.
Cæterum Messena Corinthi similis est: utrique enim
harum urbium mons imminet excelsus atque præ-
ruptus, communi contentus muro, arcisque usum
præstans, Ithoma Messenæ, Acrocorinthus Co-
rintho. Itaque accommodate videtur Demetrius
Phalereus Philippo Demetrii filio dixisse, cui sua-

^α παρὰ Med. 1. ex correct. ^β τὸν Π. Par. 1. ὃν δὲ Π. Eton. ^γ ὃν Ἀμαθόν Par. 1. 2. Esc. ^δ προειρήκαμεν Par. 2. Esc.
Mosc. sed in Par. 2. scribitur supra. ^ε ὡς προειρήκαμεν defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ^ς τὴν deest Par. 1. Esc.
^ζ Στενύκλαρον Med. 1. 2. ^η ἐν τῷ μέσῳ οὐσαν βασιλείον ἐκείνῳ γενέσθαι· ἐνταῦθεν Med. 1. In margine vero, pro hac lectione, substitui-
tur alia cum edita conveniens. ^ι τῆς χώρας deerant Med. 2. add. postea. ^κ ταύτης deest Esc. Mosc. et spatium est duarum
fere vocum. ^λ Inter αὐτῶν et βασιλείας parva est lacuna in Esc. Mosc. ^μ βασιλείας· πέμψαι Πύλον τε καὶ Ῥίον· Ἰαμίτην ποιήσαντα
ἰσονόμους πάντας τοῖς Δωριεῦσι τὰς Μεσσηνίας· ἀναγκάσσαντες δὲ τῶν Δωριέων Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. nisi quod Eton. habet εἰς ante Π.·
inter lineas a recenti manu scriptum, et Mosc. legit ἀν ποιήσαντα. Post Ῥίον parva est lacuna in Esc. Mosc. ^ν ποιήσαντα Med. 2.
^ξ μεταγόντα μόνον τὸν Σ. Par. 1. 2. Eton. Esc. αὐτὸς μεταγόντος μητρόπολιν τὴν Στενύκλαρον ἀπέδειξε, καὶ τὰς Δωριάς πάντας εἰς τὸτο ἡγαγεῖν.
Ἡ δὲ Med. 1. et Med. 2. excepta voce Στενύκλαρον, pro qua habetur Στενύκλαρον. In margine vero utriusque adjecta est varia lectio,
quæ cum editione concordat, nisi quod in Med. 2. pro Στενύκλαρον, legitur Στενύκλαρον. ^ρ δὲ καὶ Par. 1. 2. Eton. ^σ Ἀκροκόρινθος
Med. 2. ex correct. ^τ MSS. Φάριος. Marg. Caf. Supra Φαληρεὺς in Eton. scribitur rubro colore, γρ. Φάριος, et tum diversa manu,
καὶ ἰρδῶς. ^θ τὸν Δη. παρακελεύόμενος defunt Par. 1. Eton. Δημήτριος deerat Med. 2. add. postea. ^ι Δημήτριον παρακελεύόμενον Par. 2.
Esc. Mosc. παρακελεύόμενον Med. 2.

2. περὶ οὗ κρίσιν ἔχον Μεσσηνιοί πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίπ-
πῳ. De quo Messenii cum Lacedæmoniiis, Philippo judice, litigave-
runt] De hoc judicio Tacitus, Annal. 1. iv. ubi ait Dianæ Διανά-
τιδος fanum Philippum adjudicasse Messeniis, unde concludimus
fanum illud fuisse ad Pamifum et paludes adjacentes, unde Δι-
ανάτις, id est, palustris, dicebatur. Sed Pamifum intelligo non
illum totius Peloponnesi aquis abundantissimum, sed parvum il-
lum et χαράδρῳδῃ, ut ipse Strabo loquitur, qui fuit limes et com-
munis terminus Messeniæ et Laconicæ. Palmer.

3. ἐπὶ Φιλίππῳ] Ἐπὶ hic accipitur ut in illo D. Pauli, 1.
Corinth. cap. vi. ver. 1. κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ ἔχει ἐπὶ τῶν
ἀγίων. Casaub.

Ibid. τὸν δὲ Παμισόν Ἀμαθόν τινες ὠνόμασαν, ὡς προείπομεν. Supra
ostendimus Pamiso quosdam Amathi nomen facere] Notanda est
hoc loco Strabonis ἀπροσεξία et μνημονικὸν σφάλμα. Nam id equi-
dem supra dixit de Pamiso, qui circa Pylum Triphyliaicum flu-
it, eum etiam Amathum vocatum fuisse: at nunc de altero Pa-
miso agit, qui fuit limes Messenios inter et Laconas, de quo
nullibi dixit eum Amathum vocatum fuisse. Inde colligitur
Strabonem ex proprio nisi hæc non scripsisse, sed ex aliorum
Geographorum libris et sua memoria Peloponnesi Geographiam
concinnaſſe. Palmer.

Ibid.] Malim legere, τρίτον δὲ Παμισόν. Tres enim fluvios eo-
dem nomine insignitos memorat, unum scilicet ad Pylum Tri-
phyliaicum, alterum ad Leuctrum Lacedæmonicæ, et hunc, a Mes-
sene urbe non longe distantem, in medio sinu profluentem. Paulo
supra, p. 500. scripsit, τοῦτον μὲν Παμισὸν καλούμενον (scil. in Eliaca
regione) ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ΔΥΣΙ. Tertium Pamifum ap-
pellat, quod in hac relatione duos ejusdem nominis antea memo-
raverat. Hæc emendatio levis certe Strabonem culpa liberat. F.

5. εἴλε Μεσσηνίην] Fraude fortis. Vide Pausaniam. Casaub.

6. ὡς προειρήκαμεν] Ubi? Ego enim locum illum adhuc
quæro, ubi dictum est Messeniam a Cresphonte in quinque
partes fuisse divisam. Veteres quidam hæc verba non agnoscunt:
recte sane. Idem.

Ibid. τὴν Στενύκλαρον] Pausanias, lib. iv. c. 3. Στενύκλαρον vo-
cat: eum vide Μεσσηνικῶν initio. Idem.

Ibid.] Pausanias hanc Cresphontis regiam memorat, antea
vero Andania fuit regia sedes. Pausanias, Messenicis. F.

9. ἐνταῦθεν δὲ Ἰαμίτην πέμψαι πρεσβευτὴν] In duobus manu-
scriptis locus ita legebatur, ἐνταῦθεν δὲ πέμψαι εἰς Πύλον τε καὶ Ῥίον
Ἰαμίτην, ποιήσαντα ἰσονόμους πάντας τοῖς Δωριεῦσι τὰς Μεσσηνίας·
ἀναγκάσσαντες δὲ τῶν Δωριέων μεταγόντα, μόνον τὸ Στενύκλαρον νομί-
σαι πόλιν· εἰς τοῦτο δὲ καὶ τοὺς Δωριάς, &c. Casaub.

10. τὰς Μεσσηνίας] Pausanias, lib. iv. c. 3. Μεσσηνίαν δὲ τῶν
ἀρχαίων ἐκ ἐγένετο ὑπὸ τῶν Δωριέων ὁ δῆμος ἀνάστατος, ἀλλὰ βασιλεί-

εδοαί τε συλχεῖσθαι ὑπὸ Κρεσφόντῃ, καὶ ἀναδάσασθαι πρὸς τὰς Δωριάς τὴν
γῆν. i. e. Neque vero prisca Messenii a Dorienfibus ejecti sunt,
nam facile illi et Cresphonti novo regi paruerunt, et Dorienfes in
agri partem receperunt. Idem.

12. νομίσαι] In Germanicis editionibus erat monstrum lec-
tionis, εἰσονόμιαι πόλιν τὸτο, ortum a transpositione voculæ εἰς,
quæ in Aldi editione fuit commissa. Sensus est, Stenyclarum so-
lam a Cresphonte civitatis loco esse habitam, et in eam omnes
Dorienfes, quos ipse in Messeniam deduxerat, coegisse. Idem.

16. καλούμενον Ἰθάμῳ] Est et Euan mons ad Messenam.
Pausanias, lib. iv. c. 31. et Polybius. Idem.

18. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Φίλιππον εἰπεῖν τὸν Δημήτριον] Bene
habet, quod addit hæc verba τὸν Δημήτριον: sic cavit nobis ab-
unde satis, ne, cum interpretibus et auctore Epitomes, decipe-
remur ab imperitis librariis: qui, quum meminissent legisse se
alibi Demetrii Phalerei nomen, veram lectionem, quæ erat Δη-
μήτριος ὁ Φάριος, mutarunt παραδιορθώσαντες in Φαληρεὺς: et poterat
fortasse decipere ea lectio, nisi addidisset Strabo de quo Philip-
po loquatur. Non enim Philippum hic intelligit, Amyntæ fili-
um, Alexandri magni patrem: sed Philippum, Demetrii filium,
Persei patrem: quare, nisi sumus plane totius παλαιᾶς ἱστορίας
imperi, dubitare non possumus corruptissime Demetrii Phale-
rei hic nomen legi. Contra Φαρίον optime cum manuscriptis le-
ges: nam Demetrium Pharium fuisse Philippo, Demetrii filio,
æqualem certum est et omnibus notum. Certum etiam est fuisse
eundem Demetrium Pharium, qui Peloponnesi cornua dixerit
esse arcem Messenæ et Acrocorinthus: quorum si potiretur
Philippus, totam Peloponnesum facile in sua potestate esset ha-
biturus. Polybius id narrat, lib. vii. pag. 703. Edit. Amst. his
verbis. Quum, inquit, macata hostia, σπλάγχνα Philippus de
more inspicere, Aratum interrogavit, ecquid ipsi viderentur
τὰ ἱερὰ σημαίνειν? Πότερον ἐκχωρεῖν τῆς ἀκρᾶς, ἢ κρατεῖν αὐτῆς: tum
Demetrius Pharius ad Philippum, εἰ μὲν, inquit, μάντις φέρει
ἔχεις, ἐκχωρεῖν τὴν ταχίστην· εἰ δὲ βασιλείας πραγματικῶς, τηρεῖν αὐ-
τήν, ἵνα μὴ, νῦν ἀφίεις, ζητῆς ἕτερον ἐπιτίθειν καιρὸν· οὕτω γὰρ ἐκατέ-
ρων τῶν κεράτων κρατῶν, μόνως ἂν ὑποχέριον ἔχοις τὸν βούν· αἰνιττόμενος
τὰ μὲν κέρατα, τὸν Ἰθαμάτην καὶ τὸν Ἀκροκόρινθον· τὴν δὲ Πελοπόννησον,
τὸν βούν. i. e. Si vatis, inquit, mentem habes, excedere: sin regis
ad res gerendas et parandum imperium idonei, eam servare, ne, si
nunc omittas, aliud requiras opportunum tempus. Hoc enim solo
modo utrumque cornu tenens, bovem ipsum in potestate habebis: ob-
scure designans per cornua, Ithomatam et Acrocorinthus: per bo-
vem, Peloponnesum. Idem.

Ibid. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Φίλιππον εἰπεῖν τὸν Δημήτριον] A-
nimadvertendum, quamvis in excusis Strabonis libris ita lega-
tur,

debat ut utramque urbem teneret, siquidem Peloponnesum suam facere cuperet: eum, si utroque cornu apprehendisset, bovem obtenturum: bovem nimirum Peloponnesum, cornua Ithomam et Acrocorinthum appellans. Certe ob situs opportunitatem urbes istae multis praeberunt causam certaminibus: ac Corinthum quidem et diruerunt, et instauravere deinde Romani: Messenam everterunt Lacedaemonii, renovaverunt Thebani, ac postea temporis Philippus Amyntae filius: sed arces inhabitantium vacuae permanserunt. Fanum porro Limnis (*vox ea lacus significat*) Dianae consecratum Limnaeum, in quo Messenii putantur violasse virgines quae ad sacrificium eo se contulerant, in confinio est Laconicae et Messeniae: et uterque ibi populus solebat solennem conventum ac sacrificium frequentare: cum autem Messenii de illata injuria non satisfacerent, bellum aiunt coortum. Ab his Limnis etiam Limnaeae, Dianae templo, quod est Lacedaemone, nomen factum fuit. Saepe autem gesserunt bellum Spartani propter defectiones Messeniorum. Primo hos subactos a Lacedaemoniis ait in suis poematis Tyrtaeus avorum tempestate. Secundo, quando adscitis in societatem Eleis, Argivis, ac Pisatis, rebellaverunt, Arcadibus ducem eis praebentibus Aristocratem Orchomeni regem, Pisatis Pantaleonem Omphalionis filium: quo quidem tempore se ait belli ducem Lacedaemoniis fuisse: inde enim aiunt esse elegos versus in poe-

Δημητρίε, παρακελεύόμενος τέτων ἔχραται ἢ πόλεων
 ἄμφοιν, ὅπιθυμῶντα τῆς Πελοποννήσου. ἢ κέρα-
 των ὃ ἄμφοιν, ἔφη, κρατήσας, κατέξεις τὴν βοῦν.
 κέρατα μὲν λέγων, τὴν Ἰθάμην καὶ τὸν Ἀκροκόριν-
 5 θον, βῆν δὲ, τὴν Πελοπόννησον. Καὶ δὴ ἀφ' αὐτῆς τὴν
 εὐχαιρίαν ταύτην, ἀμφήριτοι γέγονασι αἱ πόλεις αὐ-
 ται. Κόρινθον μὲν ὅωυ κατέσκαψαν Ῥωμαῖοι, καὶ
 ἀνέστησαν πάλιν. Μεσσηνίην δὲ ἀνείλον μὲν Λακεδαιμό-
 νιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι, καὶ μὲν ταῦτα Φίλιπ-
 10 πος Ἀμύντε· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοίκητοι διέμειναν.
 Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, [Ἰμναῖον,
 ἐφ' ᾧ Μεσσηνιοὶ παρθένας ὑβρίσας δοκοῦσι τοῖς
 ἀφίγμέναις ὅπι τὴν θυσίαν, ἐν μεθόροις ἐπὶ τῆς Λα-
 κωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας, ὅτε κοινὴν σινετέλεον παν-
 15 ἡγυριον καὶ θυσίαν ἀμφοτέροισι μὲν δὲ τὴν ὕβριν καὶ διδόντων
 δίχας τῶν Μεσσηνίων, συστῆναι φασὶ τὸν πόλεμον. Ἀπὸ
 δὲ τῶν Λιμνῶν τέτων καὶ τὸ ἐν Σπάρτῃ Λιμναῖον
 εἰρήσας τὴν Ἀρτέμιδος ἱερόν. Πλεονάκης δ' ἐπολέμησαν
 ἀφ' αὐτῶν ἀποστάσεις τῶν Μεσσηνίων. Τὴν μὲν οὖν πρῶ-
 20 τὴν κατὰ κτήσιν αὐτῶν φησὶ Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιή-
 μασι καὶ ὅτι τῶν πατέρων πατέρας γενέσθαι τὴν
 δευτέραν καὶ ἣν ἐλόμβου συμμάχους Ἡλείους, καὶ
 Ἀργεῖους, καὶ Πισάτας ἀπέστησαν, Ἀρκάδων μὲν Ἀριστο-
 κράτῳ τὴν Ὀρχομενῶν βασιλέα παρεχόμενον στρατηγόν,
 25 Πισατῶν δὲ, Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίανος· ἠνί-
 κα φησὶν αὐτὸς στρατηγῶσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις· καὶ ὃ εἰναι φησὶν ἐκείθεν ἐν τῇ ποίήσει

^a ἄμφοιν &c., adusque ὃ ἄμφοιν inclusive, deerant Med. 2. deinde addita fuerunt in marg. ^b MSS. ἐκ τῶν κεράτων, fine voce κρατήσας. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. sed in Eton. in scribitur inter lineas. κρατήσας deest Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c εὐχαιρίαν Med. 1. ex correct. ἀμφιδοκίαν Med. 2. ex correct. ^d εἰ deerat Med. 2. add. postea. ^e Ῥωμαῖοι deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. sed scribitur in marg. Par. 1. alia manu. ^f Λιμναῖον deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^g τῆς τε Eton. Esc. ^h ἐν τῇ Med. 1. ⁱ εἰρησας deest Eton. ^k Ἡλ. : τὴν καὶ Ag. Par. 1. Ar. : τὴν καὶ Ἡλ. : Par. 2. Esc. Ag. : καὶ Ἡλ. Med. 1. 2. ^l Πισα- τῶν &c., adusque Ὀμφαλίανος inclusive, deerant Med. 2. addita postea in marg. ^m Ὀμφαλίανος καὶ ὅτι ἐξ χρόνου αὐτὸς στρατηγὸν ἐκείνους τὰ πολέμους τὴν Λακεδαιμονίων ἐαυτὸν γενέσθαι φησὶν ἐν τοῖς περὶ ἰσονομίας ἐλεγείοις· καὶ μετ' ὀλίγα. Med. 1. Gron. nisi quod Gron. habet Μακε- δόνων, pro Λακεδαιμονίων. Lege, καὶ ὅτι γε et Λακεδαιμονίων. Gronov. Sed in Med. 1. pro hac lectione, a diversa manu substituta est alia lectio cum editione conveniens. ⁿ ποιήσει deest Par. 2. Eton. Esc. Mosc. sed in Eton. inter lineas scribitur, a recenti manu.

tur, me tamen non temere a Demetrio altero id dictum protu-
 lisse. Arbitror enim negligentia librarii, pro Φάριος, Φαληρεὺς
 factum esse: praesertim cum cognomina haec plerumque praecise
 scribi solent: ut ea de causa postea nomen celebre pro ignoti-
 ore captum sit. Nam tempora etiam repugnant. Multo enim
 antea, quam Philippus hic regnaret, Phalereus mortuus erat.
 Demetrius autem Pharius, ut narrat in lib. iii. Polybius, cum
 victus esset a Romanis, relictis locis in quibus regnabat, confu-
 git ad Philippum Macedonem: apud quem reliquum vitae tem-
 pus degit, cum paulo post hoc consilium datum interfectus sit.
 Pharos autem, unde ille vocatus erat, insula erat contra Illyri-
 um; de ipso autem Illyriiisque triumphavit Lucius Aemilius,
 paulo ante quam Annibal in Italiam irrumperet. Quod autem
 mendum apud Strabonem esse declarat: auctoremque fuisse om-
 nino illius vocis, quem dixi, Polybius, in vii. libri excerptis, idem
 exponens, manifesto ipsi eam tribuit. Narrat enim, re divina
 facta caesisque hostiis, cum, ut moris erat, exta ad regem com-
 portata essent, ipsum, sumptis illis in manus, cum inclinato ca-
 pite aliquantum stetit, interrogasse porrectis illis Aratum,
 quid ei viderentur significare. Utrum arce ipsa, in quam ut focii
 amicie Messeniorum venerant, exire, an ipsam tenere: illico-
 que Demetrium hunc, qui praesens aderat, quamvis id ex eo
 quaesitum non foret, sua sponte dixisse: *Si auguris animum men-*
temque habes, celerrime jubent exire: si vero regis strenui, servare:
ne, si nunc e manibus tibi illam elabi sines, quæres frustra postea
occasionem illam occupandi. Adjungit autem Polybius quid Ara-
 tus, a rege interrogatus, an illa ipsa probaret, responderit, qui,
 ut vir gravis, deterruit ipsum subtiliter a fide violanda, ad quam
 rem per se inclinatus videbatur. Verba autem Polybii hic ponam,
 quibus idem fere quod Strabo exponit: ὁ μὲν οὖν Δημήτριος αὐτὸθεν
 ἐκ τοῦ προβεβηκότος, εἰ μὲν μάντεως φρένας ἔχεις, ἔφη, ἐκχωρεῖν τὴν τα-
 χίστην· εἰ δὲ βασιλέως πραγματικῶς, τηρεῖν αὐτήν, ἵνα μή, νῦν ἀφείς,
 ζητῆς ἔτι ποτε ἐπιτήδειον καιρὸν· ἔγω γὰρ ἐκατέρων τῶν κεράτων κρατῶν,

μόνος ἀν' υποχείριον ἔχους τὸν βῆν· αἰνιττόμενος τὰ μὲν κέρατα, τὸν Ἰθα-
 μάτην καὶ τὸν Ἀκροκόρινθον· τὴν δὲ Πελοπόννησον, τὸν βῆν. Pet. Vic-
 torius, Variar. lect. lib. xx. c. 4.

Ibid.] Disputatio nimis proluxa de re mediocriter doctis fat
 nota. Lege, Φάριος, et apud authorem nostrum, et epitomen. F.

4. τὴν Ἰθάμην.] Munitissimum esse locum ait Pausanias, lib.
 1v. c. 31. Muros lapideos maxime laudat. Plinius Ithomen a
 Messene disjungit, nec inepte; duo enim loca ejusdem nomi-
 nis erant, quanquam muro inter se juncta. A mari distat Mes-
 sene stad. 80. (Scylax, p. 16.) De templis ejus, et signis, et
 tabulis, vide Pausaniam. Idem.

9. πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι.] Auctore et suasore Epaminon-
 da. Diodorus, lib. xv. p. 378. t. ii. Edit. 1604. Ἐπαμινώνδας
 δὲ, φύσει μεγαλεπήβολος ὢν, καὶ δόξης ὀρεγόμενος αἰώνως, συνέβλεπε τοῖς
 τε Ἀρκάσι, καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις, οἰκίσαι τὴν Μεσσηνίαν, πολλὰ μὲν
 ἔτη γεννημένην ἀνάστατον ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τόπον δ' εὐδαίμονα ἔχουσαν
 κατὰ τῆς Σπάρτης. Sed Epaminondas, natura res magnificas affec-
 tans, et sempiternae gloriae cupidus, suasor et hortator est Arcadibus,
 et ceteris belli sociis, ut Messeniam civium frequentia denuo instau-
 rent, quae per multos jam annos a Lacedaemoniis excisa jacuerat:
 quod commodissimo ad invadendam Spartam situ esset. Casaub.

12. δοκῶσι.] Iis scilicet videntur hoc patrasse Messenii qui
 aurem praebent credulam Lacedaemoniis: nam qui Messenios
 audiunt, non virgines fuisse tunc occisas, sed viros ἀγέτους, mu-
 liebri veste indutos, credent. Vide Pausaniam. Idem.

17. Λιμναῖον.] Colebatur ibi Diana Orthia, eratque (ut puta-
 batur) eo loco Dianae simulachrum, quod Orestes et Iphigenia
 Tauris abstulerunt. Pausanias, lib. iii. c. 16. Idem.

27. καὶ γὰρ εἰναι φησιν.] Ante haec verba non dubitabit deesse
 aut haec, aut similia quadam, ἰδὼν ἐξ Ἐρινεῦ, quisquis totum lo-
 cum diligenter expenderit. Ergo quum dixisset Strabo venisse
 Tyrtaeum ad Lacedaemona ex Erineo, postea id probat. Ipse,
 inquit Strabo, Tyrtaeus illinc se esse profectum scribit. Idem.

ἐλεγεία, ἣν ὀπιγράψουσιν Εὐνομίαν.

Αὐτὸς γὰρ Κρονίων, καλλιθέραν πύσιν ἤρης,

Ζεὺς Ἡρακλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν.

Οἷσιν ἅμα πρὸς λιπόντες Ἐρινεὸν ἠνεμόντα,

Εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα.

Ὡς ἡ ταῦτα ἠκύρωται^α τὰ ἐλεγεία, ἢ ἡ Φιλοχόρῳ^β ἀπισητέον, καὶ Καλλιθένῃ, καὶ ἄλλοις^γ πλείοσιν εἰποῦσιν, ἔξ Ἀθηνῶν καὶ Ἀφιδνῶν ἀφικέσθαι, δευτέρων Λακεδαιμονίων καὶ χρησμών^δ ὅς ἐπέταττε παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα· ὅτι μὲν οὖν τῷ Τυρταίου^ε ὁ δευτέρος ὑπῆρξε πόλεμος· τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συστῆναι φασιν, ἐν ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσηνιοί. Ὁ δὲ πᾶς ὁ πρὸς ἄλλους ὁ Μεσσηνιακὸς γένος οὐκ ἀκόσιοι πεκατοκόσιοι^ζ καὶ ἀποκρίνοντι. Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τῷ μετρίῳ^η ἀφίκεται, ἀκολοῦθες τῷ πλήθει τῷ ἰσομετρίων^θ ὡς χάρας ἐκλειμμένης τῆς πλείστης· ὅπερ γὰρ καὶ ἡ Λακωνικὴ λειπανδρεῖ, κρινομένη πρὸς τῷ παλαιᾷ^ι εὐανδρίαν. Ἰπλὴν γὰρ τῆς Σπάρτης, αἱ λοιπαὶ πολίχωναι πνέες εἰσι ὡς τετράκοντα τὸ ἀριθμὸν^κ. τὸ δὲ παλαιὸν ἑκατόμπολιν φασιν αὐτὴν καλεῖσθαι^λ καὶ τὰ ἑκατόμβοια^μ ἀπὸ τῷ οὐνοῦ παρ' αὐτοῖς καὶ ἔτος.

Ἐπὶ δ' οὖν μὲν τῷ Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λακωνικὸς, μετὰ τὴν Ταινάρην καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μικρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἑὸν^ν δέχεται δὲ γένος^ξ ἑκατὸν τετράκοντα αἱ θυρίδες τῷ Ταινάρῃ ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ οὐσαι κόλπω, ῥοῶδης κρημνός· τοῦτων δ' ὑπὲρ κείων τὸ Ταύγατον^ο ἐπὶ δ' ὅρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλὸν τε, καὶ ὄρηον, συνάπτον καὶ τὰ πρὸς ὁρμήναι μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπερείαις^π ὥστε καταλείπεσθαι ἀλκῶνα, καὶ δ' οὐν ἡ Μεσσηνία συνεχὴς ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ· ὑποπέπλωκε δὲ τῷ Ταύγατῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ, καὶ Ἀμύκλῃ, οὗ τὸ

mate, quod Eunomia inscribitur, id est, bona legum constitutio:

Ipse Heratidis tribuit nam Juppiter urbem

Hanc, qui Iunonis conjugio fruitur:

5 *Quis cum ventosam nos linquentes Erineium*
In Peloponnesi venimus ampla sola.

Proinde aut his versibus elegis auctoritas derogata fuit, aut fides Philochoro, Callistheni, aliisque compluribus habenda non est, qui eum ab Athenis atque Aphidna tradiderunt venisse, Lacedæmoniorum rogatu oraculo jussorum ducem ab Atheniensibus sumere. Enimvero secundum bellum fuit Tyrtæi ætate. Tertium et quartum ferunt commissa, quibus debellati sunt Messenii. Circuitus totius Messeniæ oræ, si quis non intret sinus, est stadiorum circiter octingentorum. At enim mediocritatem in dicendo egressi sumus, multitudinem secuti eorum quæ narrantur de regione majore sui parte deserta: cum ipsam etiam Laconicam, si cum pristina eam hominum frequentia compares, deficere jam mortales videantur. Dempta enim Lacedæmone, oppida ejus supersunt ad xxx. numero: cum antiquitus centum urbium regionem dictam fuisse perhibeant, ideoque centum bobus quotannis eos sacrificasse.

Ergo post Messeniæ sinum Laconicus sequitur inter Tænarum et Maleas, a meridie versus ortum parumper declinans. Thyrides, quod est in Messeniaco sinu præcipitium fluctibus obnoxium, a Tænaro distant stadiis cxxx. Supra situs est mons Taygetus, non longe a mari ad lineam in sublimem porrectus, et versus septentrionem attingens Arca-

^α Vulgo, ὅσα ἐλεγεία. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Esc. et Med. 2. ex correct. Lege, ἢ τὰ. V. ^β MSS. aliter paulo hæc habent. Marg. Cas. ^γ ἀπισητέον τῷ φησάντι Ἀθηναίων τε καὶ Ἀφιδναίων, καὶ Κ. Par. 1. 2. Med. 2. Esc. Mosc. ^δ πλείοσιν τοῖς Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^ε καὶ Ἀφιδνῶν defunt Par. 1. 2. Esc. Mosc. ^ς συστῆναι supra, alia manu. ^ζ πορίμεν Par. 2. in marg. ^η εὐανδρίαν Par. 2. recte. V. ^θ MSS. ἔξω. Marg. Cas. sic Par. 2. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^ι ἑκατόμβοια Med. 1. 2. ^κ κατὰ Med. 2. ^λ Μαλεῶν Par. 2. supra. ^μ γένος Med. 1. ex correct. ^ν Post Μεσσηνιακῷ ad marg. Par. 2. scribuntur hæc, Μεσσηνιακὸς κόλπος ὁ τῆς οὐν μάνης. ^ξ μικρὸν Med. 1. ex correct. ^ο μετὰ τὴν αὐλῶνα Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. μετὰ τὴν αὐλῶνα Med. 1. μετὰ τὴν αὐλῶνα Med. 2. et ex correct. μετὰ τὴν αὐλῶνα.

7. καὶ Καλλιθένῃ] Hic est Callisthenes, ἱστοριογράφος, quem refert Diodorus (lib. xiv. in fine) annorum xxx. scripsisse historiam, orsum ab eo anno Olympiad. xciii. quo facta est, quæ vocatur, pax Antalcidæ. Casaub.

Ibid.] Vide G. I. Vossium de Historicis Græc. lib. i. cap. 9. Anon.

8. ἐξ Ἀθηνῶν] Hoc plerique omnes sequuntur, præter Pausaniam. Vide Justinum, lib. iii. et Diodorum. Casaub.

11. τρίτον δὲ καὶ τέταρτον] Diodorus Siculus, lib. xv. in compendio rerum Messenicarum, tria tantum bella fuisse indicat. Primum, post Telecliti necem, quod duravit annos xx. Alterum, impulsis ab Aristomene Messeniis ad defectionem: hoc bellum gessit pro Lacedæmoniis Tyrtæus. Tertium et postremum fuit, quando Messenii Ithomam occuparunt. Vide Pausaniam, lib. iv. Idem.

13. οὐκ ἀκόσιοι πεκατοκόσιοι] Hæc computatio vera est. Scylax stad. 300 habet, sed multas Messeniæ civitates et longum litoris tractum Spartanis dedit. F.

14. κατακολλίζοντι] Lego οὐ κατακολλίζοντι: quod sic debere legi ratio et comparatio ostendunt. Sicque legi etiam infra, ubi intervallum inter Tænarum et Maleam describitur, quanquam οὐ etiam abest ab epitomis: ubi etiam Κώρυκον pro Κόρυκον restitui ex Ptolémæo et Stephano. De Actæis nihil habeo: Acria optime quadraret. Xyland.

21. καὶ τὰ ἑκατόμβοια] Inde, opinor, et mensis ἑκατομβεύς apud

eisdem Lacedæmonios. Casaub.

29. ὑψηλὸν τε] Taygeti tanta est altitudo, ut, qui in ejus sit cacumine, totam Peloponnesum videre queat. Stasinus, (Cypriorum auctor, apud Pindari Scholiasten, Nemeonicarum Ode x. pag. 424. Edit. Pauli Stephani 1599. et utrumque Tzetzem)

αἰψὰ δὲ Λυγχεὺς

Ταύγατον προσέβαινε ποσὶ ταχέεσσι πεποιδώς

Ἀκρότατον δ' ἀναβὰς, διέδραστο νῆσον ἅπασαν

Τανταλίδην Πέλοπος. Idem.

31. ἀγκῶνα] Omnino αὐλῶνα legendum. Sic libri veteres, et Epitome. Idem.

Ibid.] MSS. lectionem probo. F.

33. Σπάρτη] Sparta nomen urbis tantum: Lacedæmon, et urbis aliquando, et totius provinciæ. Spartani itaque et Lacedæmonii differunt plerumque, ut pars et totum. Diodorus, lib. xi. τῶν μὲν οὖν Λακεδαιμονίων ἦσαν χίλιοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Σπαρτιάται τριακόσιοι. Casaub.

Ibid.] Sparta nomen a Sparta, Eurotæ filia, deducitur. Eurotas enim, (qui nomen fluvio dedit) nulla virili sobole suscepta, filiam Spartam in matrimonium Lacedæmoni collocavit, qui urbem cognominem uxori condidit, vel ampliavit, et nomen suum regioni toti indidit. Urbs tamen postea Lacedæmon dicta fuit. Polybius, in exc. l. ix. circuitum urbis esse stad. 48 ait. Quo tempore Cassander Græciæ civitates aggressus est, urbs primum muro, sed rudi, cincta fuit. Nabis postea perfecit. Achæi hæc

nis, ac Pharis. Solum urbis est in loco concaviore aliquantulum, tametsi montes etiam includat: nulla nunc ejus pars stagno proluitur, quanquam olim suburbium admiserit lacus, fueritque inde appellatum Limnæ: et Limnæi Bacchi templum, quod olim erat loco aquis perfuso, nunc stat in sicco. Verum in oræ maritimæ sinu Tænarum est, acta in mare porrecta, quæ continet Neptuni fanum in luco situm: pone est antrum, per quod Cerberum ex inferis ab Hercule extractum fabulantur. Inde ad Phycuntem, Cyrenaicæ regionis promontorium, trajectus est versus meridiem stadiorum trium millium: ad Pachynum, Siciliæ promontorium versus occasum, stadiorum iv. millium et sexcentorum; quidam sexcenta summæ adimunt: ad Maleas et in orientem, si sinus quis non intret, sexcentorum et septuaginta: ad Onugnathon (*id est, maxillam asini*) peninsulam humilem intra Maleas sitam, quingentorum et xx. Ante Tænarum sita est insula Cythera, intervallo xl. stadiorum, bono portu instructa, et urbe ejusdem nominis: quam privatim possedit Eurycles, nostra ætate Lacedæmoniorum princeps: sed et plures exiguæ insulæ circumjacent, aliæ viciniore, aliæ paulo remotiores: ad Corycum, Cretæ promontorium, brevissimus est cursus stadiorum ccl. Post Tænarum navigans Onugnathon versus et Ma-

τῇ Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ ἡ Φάρις. Ἐπὶ μὲν ὅτῳ ἐν κοιλοτέρῳ^b χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἑδάφος, καὶ περ ἁπολαμδάνον ὅρη μεταξὺ. Ἄλλ' ὅθεν γε μέρος αὐτῇ λιμνάζει· τὸ δὲ παλαιὸν ἑλιμνάζετο· τὸ πορδασ-
5 τεινόν, καὶ ἐκάλειν αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τῷ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγγανε· νῦν δ' ὅπῃ ξηροῦ τιῶ ἵδρυσιν ἔχει. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς πῤαλίας τὸ μὲν Ταίναρον ἀκτὴ ἐστὶν ἐκκειμένη, τὸ ἱερὸν ἔχουσα· τῇ Ποσειδῶνος ἐν ἄλσει ἱδρυμένον· πλη-
10 σίον δ' ἐστὶν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἔξ' ἡ ἁδῆ. Ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκεῦντα ἄκραν διαρμά ἐστὶ τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον σταδίων τετραχλίων· εἰς δὲ Πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ δὲ Σικελίας ἀκρωτήριον, τετρακχιλίων ἑξακοσίων·
15 πνὲς δὲ τετρακχιλίων φασὶν· εἰς δὲ Μαλέας πρὸς ἑὸν ἑξακοσίων ἐβδομήκοντα χιλιακοῦσι· εἰς δὲ Ὀνεγνάθον, ταπεινὴν χερρόνησον ἐνδοτέρῳ τῇ Μαλεῶν, πεντακοσίων εἰκοσι. Πρόκειται δὲ κατὰ τέττε Κύθηραι ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμνος, πόλιν ἔχου-
20 σα ὁμώνυμον· ἣν ἔχεν Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας, ὃ καὶ ἡμᾶς πῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμόν· πε- ρίκειται δὲ νησίδια πλείω, τὰ μὲν ἐστὶν, τὰ δὲ μικρὰ ἀπατέρω. Εἰς δὲ Κόρυκον, ἄκραν τῆς Κρήτης, ἐγγύτατα πλῆς ἐστὶ σταδίων διακοσίων καὶ πεντήκοντα. Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ὅπῃ τὴν Ὀνεγνάθον,

^a δ, deerat Med. 2. add. postea.

^b χωρὶς Par. 1. et Par. 2. textu vet. et recent.

^c ἀπολαμδάνον Mosc.

^d ἐλιμνάζει Med.

1. 2. ^e τὸ δεest Esc.

^f τὸ δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.

^g τῇ δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.

^h ἁδῆ, vel ἁδῆ Par. 2.

ⁱ ἑξακοσίαι Par. 1. 2. Esc. Mosc.

^k πεντακοσίαι Par. 1. 2. Esc. Mosc.

^l ὃ καὶ &c, adusque τὰ μὲν

inclusivè, defunt Esc.

^m τὰ δὲ καὶ Med. 1. Esc. Mosc.

ⁿ Κόρυκον Par. 1. 2. Κόρυκον Med. 1. Esc.

^o ἐγγύ-
τατα Par. 2. Eton. Esc. Mosc.

^p Voces ἑξακοσίων καὶ videntur expunctæ in Med. 2.

^q Ὀνε γνάθον Med. 2. Esc.

hæc mœnia dejecerunt, quæ Romani, Achaico-fœderi infensi, restituerunt. Exinde Spartani Romanis partibus favebant; sed Augustus quasdam urbes dedit, et alias iis ademitt. Diu sub Romanis stetit, nec in Pausaniæ sæculo multo deterior facta est. Sub Honorio et Arcadio Gothi eam deleverunt, nec unquam renovata fuit. D'Anvillius recte conjicit *Paleocori* vicum esse in eodem situ. Misitra enim in colle sita, (quam multi eandem ac Spartam sentiunt) certe quatuor aut quinque millibus passuum distat. Hæc Misitra est quam Geogr. Nubienfis author Lacedæmonia appellat, urbem, ut ait, magnam, ac cultam, 6 m. p. a mari distantem. De veteris Spartæ templis, signis, et vicis, vide Pausaniam in Laconicis. (Vide Whelerum, pag. 397.) F. Ibid. Ἀμύκλαι, οὗ] In promptu sunt, quæ de Amyclis passim a Pausania sunt annotata. Mihi vero placet elegantissimam earum descriptionem e Polybio afferre. Αἱ δ' Ἀμύκλαι καλεῖσθαι, τόπος ἐστὶ τῇ Λακωνικῇ χώρῃ, καλιδενδρότατος καὶ καλικάρπotaτος· ἀπέ-
χει δὲ τῆς Λακεδαιμόνος ὡς εἰκοσι στάδια· ὑπάρχει δὲ καὶ τέμενος· Ἀπόλ-
λωνος ἐν αὐτῷ σχεδὸν ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν· κεί-
ται δὲ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πρὸς θάλασσαν κεκλιμένοις μέρεσι. i. e. Quas
vocant Amyclas locus est stadia circiter viginti distans ab urbe
Sparta: qua præstantium arborum numero, qua fructuum optimo-
rum copia, ante omnes alios excellens. Habet et Apollinis ædem,
ferme cuncta totius Laconicæ templa celebritate vincentem. Sitæ
autem sunt Amyclæ ad eam partem urbis quæ vergit ad mare. Lo-
cus est lib. v. p. 511. Edit. Amycl. Casaub.

Ibid.] De Amyclis vide Pausaniam, lib. iii. c. 18, 19. Non autem Apollinis templum memorat: forsan ante eum natum de-
letum fuit. Statius ab hoc templo Amyclas Apollineas vocat:
Hujus Apollineæ currum comitantur Amyclæ.

Thebaid. l. iv. ver. 223.

Hyacinthina festa in hoc templo celebrata sunt, quæ Strabo in lib. vi. memoravit. Amyclæi hæc religiosissime observant. (Xenoph. Hist. lib. iv.) Vide Meursium, in Græc. feriata. Li-
vius, lib. xxxiv. c. 28. amœnos agros laudat. Stad. 20 ab urbe
Sparta austrum versus distabant. Polybii locus, quem adduxit
Casaubonus, male vertitur. F.

1. Φάρις] Meminit Pausanias, l. iii. c. 20. quem consule.
Casaub.

Ibid.] Pharis urbs non fuit habitata in Pausaniæ sæculo. In
via inter Amyclas et mare ad amnem Phelliam ponitur. Vide

eum, lib. iii. c. 20. F.

Ibid. ἐστὶ μὲν οὖν ἐν κοιλοτέρῳ χωρίῳ] Manuscripti habent ἐν κοι-
λοτέρῳ χωρίῳ, unde videtur faciendum, ἐγκοιλοτέρῳ χωρίῳ. Sed
vulgatam lectionem confirmat similis locus infra de Argis, αὐ-
τὴν δὲ τὴν πόλιν ἐν ἀνδρῶν χωρίῳ κείσθαι. Casaub.

8. ἀκτὴ ἐστὶν] Vocat Tænarum ἀκτὴν, quum alii ἄκραν esse
dicant. Vide Pausaniam, lib. iii. c. 14. et Statium, Thebaidos
lib. ii. Idem.

Ibid.] Tænarum nunc Mattapan dicitur: forsan a μέτωπον. F.

10. ἄντρον] Hoc appellat Apollodorus, τῆς ἁδῆς καταβάσεως τὸ
σῶμιον. Euripides, ὄμα ἁδῶν, initio Herculis furentis. De Cer-
bero res nota est. Vide Thebaidem Statii, lib. ii. Casaub.

11. εἰς μὲν Φυκεῦντα] Locus transpositione perturbatus: lego,
cum Epitome, ἐς Φυκεῦντα ἄκραν τῆς Κυρηναίας πρὸς νότον διαρμά ἐστὶ
σταδίων τετραχλίων. Idem.

16. ἑξακοσίων ἐβδομήκοντα] Epitome habet χιλίων ἐβδομήκοντα.
Plinius hac de re, lib. iv. c. 5. A Tænaro ager Laconicus, libe-
ræ gentis: et sinus circuitu ccvi m. trajectu xxxix. m. Si
Plinium sequimur, conjungi debet utraque lectio, ut legatur
χιλίων ἑξακοσίων σταδίων ἐβδομήκοντα: nam ccvi. m. passuum effi-
ciunt stad. mille et sexcenta et xlviii. sic recte deerit negatio.
Idem.

Ibid.] Mensuratio sinus κατὰ κόλπον vix stad. 570 attingit.
Quod si Plinium sequamur, certe a vero longissime aberrabi-
mus. Si Plinii textum ex conjectura corrigere ausim, pro m.
p. ccvi. velim legi m. p. lxxi. F.

17. χερρόνησον] Hoc est ἄκραν χερρόνησιν, ut alibi loquitur.
Casaub.

18. πεντακοσίων] Si legendum est paulo ante χιλίων ἑξακοσίων,
quod non affirmamus, hic subaudiri debebit vox χιλίων ex loco
proximo: quod novum non est. Idem.

19. ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις] Pausanias, lib. iii. c. 23. ait a
Platanifunte, Cytherorum promontorio, ad Onugnathon stadia
esse xl. De insula et urbe vide eundem, et Thucydidem, lib.
iv. cap. 53. Idem.

Ibid.] Cythera nunc est Cerigo, insula Venetica, quæ m. p. 60
in circuitu habet. Plerumque saxosa est, aspera, male habita-
ta, nec, præ aquæ inopia, multum olei vel frumenti profert.
(Wheler's travels, p. 47, &c. Cotov. Itin. p. 61, 62.) F.

20. Εὐρυκλῆς] De Eurycle vide paulo infra. Ibid.

1. Ἀμαθῆς]

καὶ Μαλέας, Ἀμαθῆς ἐστὶ πόλις· εἶτα Ἀσίνη, καὶ
Γύθιον, τὸ τῆς Σπάρτης ὀπίσκειον, ἐν Ἀφροσίοις καὶ πε-
ταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δὲ, ὡς φασι, ^a τὸ
ναυταθμον ὀρυκτόν· εἶτ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μετὰ
Γυθίᾳ καὶ ^b Ἀκρῳίων· τῶς μὲν οὖν ὁ πλεῖς ἐστὶ παρ' ⁵
αἰγίαν, ὅσον Ἀφροσίων καὶ ^c πεσάρων σταδίων· εἰθ'
ἐλῶδες ὑπερκεῖται χωρίον, καὶ κώμη Ἑλος· περὶ τὴν
δ' ἦν πόλις, κατὰ περ καὶ Ὀμηρὸς φησιν·

* Οἱ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον, Ἑλος τ' ἔφαλον πολίεθρον.
Κτίσμα δ' Ἑλίου φασὶ τοῦ Περσέως. Ἐστὶ δὲ καὶ ¹⁰
πεδίον καλέμενον Λεύκη· εἶτα πόλις ὀπί' ἡφρονήσου
ἰδρυμένη Κυπαρισσία, λιμένα ἔχουσα· εἶτα ἡ Ὀνου-
γνάθος, λιμένα ἔχουσα· εἶτα Βοία πόλις, εἶτα
Μαλεαί· σταδίοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ὀνεγνάθου
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐστὶ δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ¹⁵
ἐν τῇ Λακωνικῇ. Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγομέ-
νων, πρῶτον μὲν ^d Μέσσην οὐδαμῶς δεικνυσαί φασι·
^e Μεσσοῖαν δ' ἐκ τῆς χώρας εἶναι ^f μέρος τῆς Σπάρτης·
κατὰ περ καὶ τὸ ^g Λιμναῖον. Ἐνιοὶ δ' καὶ ^h ἀποκοπὴν

leas, ad urbem venit, quæ Amathus dicitur, id est, *sabulosa*: inde Afine, et Spartæ navale Gythium, intra ducenta et xl. stadia situm: ejus stationem navium fodiendo paratam aiunt. Deinceps Eurotæ ostium est inter Gythium et Acriam. Atque huc quidem usque præter litus navigatur spatio ducentorum et iv. fere stadiorum. Postea superjacet locus palustris, et Helos, nunc pagus, urbs quondam, sicut et Homerus expreffit:

— Amyclas

Qui tenuere, et Helos maris ad litus positam urbem.

Conditam aiunt ab Helio Persei filio. Est et campus, qui Leuce dicitur. Deinde urbs in peninsula sita, nomine Cyparissia, portum habens. Sequitur Onugnathos, portu et ipsa prædita: inde urbs Boea, tum Maleæ, ab Onugnatho stadiis diffita cl. Est et Asopus urbs in Laconica. Quas autem Homerus Laconicæ urbes recenset, ex his negant Messiam ullibi posse monstrari: Messiam, ut et Limnæum, portiones regionis non esse aiunt. Quibusdam Messæ, amputato fine, posita videtur pro Messene:

* Iliad. β. ver. 584.

^a τὸν Med. 2. ^b Ἀκταίων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^c τισσαράκοντα Mosc. et Par. 2. textu recent. τισσάρων deest Par. 2. text. vet. sed legitur in marg. ^d Μέσσην Par. 1. et Med. 2. ex correct. ^e Μεσσοῖαν Par. 1. Μεσσοῖαν &c, adusque Λιμναῖον inclusive, defunt Med. 1. deerant Med. 2. addita postea in marg. ^f μέρος ἀλλὰ Par. 2. ^g MSS. καὶ τὸ Λιμναῖον κατὰ τὸν... κατεῖ ἔνιοι δὲ. Marg. Casf. κ. τ. Δ. κ. τὸν... κα ἔνιοι δὲ Par. 1. Med. 2. Eton. sed in Eton. illud τὸν, vel saltem ὃν videtur natum e recenti manu. ^h ἀνακοπὴν Med. 2. ex correct.

1. Ἀμαθῆς] Plinio, lib. iv. c. 3. appellatur Pfammathus. Casaub.

Ibid.] Amathus, pro Pfammathus, arenosa. F.

Ibid. εἶτα Ἀσίνη] Sic scribitur apud Thucydidem, Stephanum, et alios. Apud Polybium, Ἀσίνη. Casaub.

2. Γύθειον] Alii Γύθειον. Vide Pausaniam, lib. iii. cap. 21. Idem.

Ibid.] Γύθειον, vel Γύθειον, nam æque vocali ac diphthongo scribitur. Gytheatæ originem Herculi et Apollini ascripserunt, quorum simulachra in foro vidit Pausanias. Hicce proximus fuit Bacchus, cujus caput in nummo Γυθείων apud Goltzium habemus. Locus certe munitissimus. Livius, l. xxxiv. c. 29. ait, Gythium omnium maritimarum rerum Lacedæmonis receptaculum esse. Erat valida urbs, et multitudo civium incolarumque, et omni bellico apparatu instructa. In Plethonis sæculo Παλαιόπολις, et Πασαφῶς dicta fuit. Hodie, Colo-kytia, vel Colochina, unde finis nomen deducit. Distantia stad. 240 ad Spartam referenda est. F.

4. εἶτ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι] Ostium Eurotæ (qui nunc *Vasilepotamo* dicitur) distat a Tænaro circiter stad. 200. Idem.

Ibid. μετὰ Γυθίᾳ καὶ Ἀκρῳίων. Inter Gythium et Acriam] Aliter Ἀκρῳίων: sic eam urbem semper nominat Pausanias, et in Mercatoris tabulis *Acria* notatur. Palmer.

5. Ἀκρῳίων] Lego, Ἀκρῳίων. Reliqui Ἀκρῳίαν vocant, ut supra diximus. Casaub.

9. Ἑλος] Meminit Thucydides, lib. iv. c. 54. ἐπλευσαν ἐς τὴν Ἀσίνην, καὶ Ἑλος, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν. i. e. Navigarunt ad Afinen, et Helos, et ad plurima loca maritima. Polybius scribit, lib. v. p. 511. Edit. Amst. τὴν Ἑλίαν, ὡς πρὸς μέρος διαγεμμένην, πλείστην καὶ καλλίστην εἶναι χώραν τῆς Λακωνικῆς. Idem.

10. Ἑλίαν] Pausanias, Τοῦτο ὥκισε μὲν Ἑλος, νεώτατος τῶν Περσῶν παῖδων. Idem.

Ibid. καὶ πεδίον καλέμενον Λεύκη. Et campus, qui Leuce dicitur] Notavit Casaubonus Polybium hujus loci nomen pluraliter expressisse; addam et T. Livium, lib. xxxv. c. 27. Imminet is locus et Leucis et Acris. Palmer.

11. Λεύκη] Polybius in plurali extulit, lib. v. Histor. p. 512. Edit. Amst. ἀφικνῆτο δὲ ταῖς προνομαῖς καὶ πρὸς Ἀκρῳίαν καὶ Λεύκας. Casaub.

12. Κυπαρισσία] Pausanias, Asopi acropolim describens, hanc urbem tanquam deletam memorat, τῆς δὲ ἀκροπόλεως πρὸς τοῖς ποσὶ, πόλεως ἐρείπια καλεμένης Ἀχαιῶν τῶν Παρακυπαρισσίων. lib. iii. cap. 22. F.

Ibid. ἡ Ὀνεγνάθος] Videtur Ptolemæus urbem facere: alii promontorium. Casaub.

Ibid.] Onugnathon Pausanias promontorium facit, quod ab Asopo stad. 200 distat. Ibi Minervæ templum fuit ab Agamemnone structum. Nunc insula est, quæ *di Cerui* vocatur. F.

13. Βοία] Βοία, Pausanias: Ptolemæo, Βοαί· Βοιῶν χώρα, Polybio, lib. v. p. 512. Edit. Amst. Casaub.

Ibid.] De Boea, et templis ejus et signis, vide Pausaniam, lib. iii. c. 22. In Plethonis sæculo Βάτικα dicta fuit. F.

14. Μαλεαί] Sic solet Strabo appellare: alii numero singulari Μαλείαν. Casaub.

Ibid.] Plura vide apud clarissimum Cellarium, Geogr. Antiq. lib. ii. c. 13. Anon.

Ibid.] Maleæ nunc Malio dicitur, vel Capo del St. Angelo. F.

15. Ἀσωπὸς] Urbs Eleutherolaconum prope mare, ab Acris stad. 60 distans. Pausanias, lib. iii. c. 22. Idem.

18. Μεσσοῖαν] Forte Μεσσοῖαν legendum hic, *Mesolam*, ut paulo ante: aut etiam ibi Μεσσοῖαν, quæ vox etiam apud Pausaniam Laconicis extat. Apocopes porro exempla ex Homero et metri ratione correxi: quæ hic explicare non est mei instituti. Vide Eustathium, in Iliad. β. ver. 585. Pro Ἰων est Ἰων, ubi etiam Διμήτρης τοῖς Ἐλευσίνις legitur rectius in Epitoma. Locus de Augeis in Ægeas mutatis est suspectus. Locridis Augeas refert Homerus, catalogo, ver. 532. Mox ubi asteriscum signavi, in Græco est, καὶ πολλοὶ τὴν χώραν, quod non intelligo. Interpres reddidit, inductis inquilinis per civitates ordinasse: nescio quid fecutus. Memini autem Proctem, Eurythenis fratrem, non Patroctem, me legere apud Pausaniam: Proctesque diserte legitur in ipso hujus libri fine, etiam in Epitomis: mutare non habui necesse. Et sequitur monstrore corrupta narratio, quam omittere satius duxi, quam inepte aut saltem incerto conjectari, ac mea pro alienis ingerere. Vide Laconicæ Pausaniæ. Xyland.

Ibid. Μεσσοῖαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος τῆς Σπάρτης κατὰ περ καὶ τὸ Λιμναῖον] Majorem lucem et sensum hæc verba suppeditabunt, si hoc modo legantur: Μεσσοῖα δ' οὐ τῆς χώρας ὄνομα, μέρος δὲ τῆς Σπάρτης. Sic enim ibi scribendum, quippe Μεσσοῖα pars fuit urbis Spartæ. Salmas. Exercitat. Plinianar. Edit. Ult. p. 580.

Ibid. τῆς Σπάρτης] Affirmo legendum, τῆς Σπάρτης δὲ. Messia, inquit, quam posset videri intelligere poeta per Μέσσην, non est χώρας, sed ipsius urbis Spartæ pars. Interpres, qui Mesolam et Mesiam putat idem esse, errat vehementer. Vide Stephanum. Casaub.

Ibid.] Utram harum correctionum, scilicet Casauboni vel Salmasii, malit, accipiat lector. Strabonis autem sententia esse videtur, Μέσσην Homeri esse urbem deletam, unde Messenia nomen habuit. Messenem enim urbem τὴν νῦν Μεσσηνίαν vocat, hodiernam scilicet, ut ab altera antiquissima disjungat. Exinde patet, ut opinor, eum putare alteram Messen esse etiam in Messenia positam, quæ, ut supra probavit, Menelao paruit. F.

19. καὶ τὸ Λιμναῖον] Pausanias hoc Limnæum describit, tanquam χωρίον ad fines Messeniæ et Laconicæ positum, ubi fuit Dianæ ædes. Vide eum, lib. iii. c. 2. et lib. iv. c. 24. Idem.

Ibid. κατὰ ἀποκοπὴν] Plutarchus fieri hoc ait κατὰ συνήθη Δωριέων βραχυλογία: sicut et Grammatici annotarunt Dorienfes esse ἀποκοπὰς καὶ βραχυλόγους. Possent autem et aliæ afferri similiter affectæ voces. Sic enim παῦ apud alios pro παῦσαι: et apud

quam ipsam quoque fuisse partem Laconicæ docuimus. Adducunt autem exemplorum loco HomERICA illa decurtata, κρι, δω, et μάψ: et illud,

Automedon jungebat equos, atque Alcimus, —

pro Alcimedon: et ex Hesiodo, βρι pro βριαρον, vel βριδν, positum: sicut et apud Sophoclem et Ionem, ρα pro ραδιον: apud Epicharmum λι pro λιαν, et Syraco pro Syracufis: apud Empedoclem et Antimachum, ψ pro ψις, et pro αλφικον αλφι: apud Euphorionem, ηλ pro ηλος: apud Philetam, ερι pro εριον: apud Aratum πηδα pro πηδάλια: Dodo pro Dodona apud Simmiam. Reliquarum urbium, quas poeta nominavit, quædam extinctæ sunt, aliarum vestigia supersunt, nonnullarum nomina sunt mutata, ut Augeiarum in Ægæas: nam in Locride Augeiæ prorsus perierunt. Lan autem Castores expugnasse aliquando dicuntur, unde et Lapersæ (*id est, qui Lan exciderint*) dicti sunt: et alicubi Sophocles sic loquitur:

Per et Lapersas, Eurotamque tertium,

Et qui coluntur Argis, et Spartaë deos.

Ephorus tradit Heraclidas Laconica potitos, Eurythenem et Proctem, regionem in sex partes divisisse atque harum partium unam, scilicet Amyclas, eximiam dedisse ei, qui Laconicam ipsis prodiderat, persuaferatque eam tunc obtinenti, ut certis pactis firmatis cum Achæis in Ioniam discederet: Spartam sibi pro regia destinasse: in

δέχουσαι τὴν ἁ Μεσσηνίαν· εἰρήνην γὰρ ὅτι καὶ αὐτὴ μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς· ὡς δὲ δείγμασι δὲ χρῶνται τὰ μὲν ποιητῆς, τῶ Κρι, καὶ Δω, καὶ Μάψ· καὶ ἔτι,

* Ἰππας δ' Αὐτομέδων τε, καὶ Ἀλκιμος, —

5 ἀντὶ τῶ Ἀλκιμέδων· Ἡσιόδῳ γὰρ, ὅτι τὸ βριδν καὶ τὸ βριαρον βρι λέγει· Σοφοκλῆς γὰρ, καὶ Ἴων, τὸ ραδιον, ῥα· Ἐπίχαρμος γὰρ τὸ λιαν, λι, Συρακῶ δὲ τὰς Συρακῆσας· παρ' Ἐμπεδοκλεῖ δὲ,

— μία γινέῃ ἀμφοτέρων Ὀψ, ἢ Ὀψις· καὶ παρ'

10 Ἀντιμάχῳ,

Ἐμμήτερος τοι Ἐλευσινίης ἱερῇ Ὀψ·

καὶ τὸ ἀλφικον Ἀλφι· Εὐφορίων δὲ καὶ τὸ ἦλον λέγει Ἡλ· παρὰ Φιλῆτα δὲ,

Ἐμῶες δ' εἰς τὰ λάρες λευκὸν ἄγεσιν Ἑρι.

15 Εἰς ἄνεμον δὲ τὰ Πηδᾶ,

τὰ πηδάλια Ἀρατὸς φησι· Δώδω δὲ τὴν Δωδώνην, Σιμμίαν. Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τῷ ποιητῇ καλῶν ονομασμένων, τὰ μὲν ἀνιήρηται, τὰ δ' ἰχνη λείπεται, τὰ δὲ μετανόμασται, καὶ ἁπὲρ αἱ Αὐγίαι, Αἰγαῖαι· οὐ γὰρ ἐν τῇ Λοκρίδι εἶδ' ὅπως περιέεισι. Τίτῳ δὲ Λᾶν οἱ Διόσκουροι ποτε ὅκ πολιορκίας ἐλεῖν ἰσχυροῦνται, ἀφ' ἧς δὴ Λαπέρσαι ὡς σπηγεύθησαν· καὶ Σοφοκλῆς λέγει πού,

Νῆ τὰ Λαπέρσαι, νῆ τ' Εὐρώταν τέλειον,

25 Νῆ τοὺς ἐν Ἀργεὶ καὶ κατ' Ὀσπάρτιον θεάς.

Φησι δ' Ἐφορος καὶ τοὺς κατασχέντας τὴν Λακωνικὴν Ἡρακλείδης, Εὐρυθένης τε καὶ Πατροκλῆς, διελθὼν εἰς ἕξ μέρη, καὶ πόλιν καὶ χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων τὰς Ἀμύκλας ἐξαίρετον δοῦναι τῷ πρόδοντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πείσαντι τὴν κατέχοντα αὐτὴν, ὑπόσπονδον ἀπελθεῖν μὲν τῇ Ἀχαιῶν εἰς τὴν Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλεῖον σποφίλῳ σφισιν αὐτοῖς· εἰς γὰρ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ὅπως τρέψ-

* Iliad. τ. ver. 392.

^a Μεσσηνίαν Par. 1. 2. ut semper. ^b ἦτος Αὐ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ἔτος Αὐ. Esc. ^c τὸ δεest Par. 2. Med. 1. Esc. ^d τὸ ἐπιτατικὸν λιαν Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^e Vulgō, Δημήτερος τοι Ἐλευσινίη. Marg. Caf. ^f MSS. Δμῶτες, et Δμῶδες. Marg. Caf. Δμῶδες Par. 1. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. et Par. 2. textu vet. et recent. Δμῶτες Med. 1. et ex correct. Δμῶδες. ^g εἰρηται Par. 2. fed scribitur supra, alia manu. ^h αἱ δεest Esc. ⁱ εἰ γὰρ δεc, adusque περιέεισι inclusive, desunt Med. 1. de-
erant Med. 2. addita postea in marg. ^k Λᾶνον Med. 1. ex correct. Λαῖνον Esc. ^l τὰν Par. 2. Esc. sed in Par. 2. τὸν scribitur supra. ^m Post Εὐρώταν Par. 1. habet punctum superius: recte. V. ⁿ καὶ δεest Med. 2. ^o Σπάρταν Par. 1. 2. Esc. ^p καὶ δεest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^q Εὐρυθένην Par. 1. Eton. Mosc. ^r Πατροκλῆν Par. 1. Πεοκλῆ Par. 2. Mosc.

apud Æschylum sæpe ἄνα κακὰ pro ἀνιάρα: apud Homerum, τρόφι pro τρέφω. Sed et apud Latinos voces istiusmodi reperiuntur. Vide Festum, v. Pa. Casaub.

3. τῶ Κρι] Pro κριδν, ut Hesychius: vel κρίνον, ut Eustathius. Il. ε. δω, pro δωμα, et μάψ, pro μαψιδιον: atque hæc passim in Homero. Idem.

4. καὶ Ἀλκιμος, ἀντὶ τῷ Ἀλκιμέδων] Similia sunt quæ annotant Grammatici, Ἰλλυρες pro Ἰλλυριοι, Θέραιες pro Θεράποντες, etiam, apud Ælianum, πῶλυρες pro πολυπόδες. Idem.

9. μία γινέσθαι ἀμφοτέρων Ὀψ] Citatur ab Aristotele, in libro de poetica, et Grammaticis in explicatione ejusdem vocis. Idem.

12. Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἦλον λέγει Ἡλ] In Epitome legitur, τὸν ἦλον λέγει Ἡλ: quam lectionem refutat Eustathius multis locis proferens hunc Geographi locum ita, ut nostri codices eum habent: quodam loco etiam hoc hemistichium profert,

— δαιμόνιος ἦλ. Idem.

16. Ἀρατὸς φησι] Ante Aratum dixerat Homerus, Od. η'. ver. 328.

— ἀναρρῶνται ἄλλα πηδῶ. Sic et Apollonius, lib. iv. ver. 200.

— πηδοῖσιν ἐρέσσετε. Ubi annotat scholiastes,

Theophrasto esse εἶδος ἐύλη τὸ πηδῶν. Idem.

20. εἰ γὰρ ἐν τῇ Λοκρίδι] Locus mutilus. Vide Eustathium. Idem.

Ibid. Τὴν δὲ Λᾶν] De La plura Pausanias, lib. iii. c. 21, et 24. Vide etiam Lycophronis scholia ad illud carmen, ver. 511.

Τοῖς ἡμιδῆτοις διπύχοις Λαπερσίοις. i. e.

Semideis geminis Lapersiis. Idem.

Ibid.] Las, urbs Eleutherolaconum, primo in montis Ἀσίας vertice sita fuit, cujus ruinas Pausanias viderat. Postea in valle ponitur, tres inter montes, et a mari stad. 10, a Gythio 40 distat. lib. iii. c. 24. F.

27. καὶ Πατροκλῆ] Non semel in hoc scriptore vox Πατροκλῆς in Πατροκλῆς mutata est. Hic quidem Πατροκλῆς legendum esse testes sunt infiniti: et tamen sic infra quoque legitur: itemque apud Plutarchum. Casaub.

28. καὶ πόλιν] Adeon fuit difficile viro docto veram lectionem invenire? Ego sane etiam pene puer legebam πόλιν τὴν χώραν: hoc est, urbibus munitis, et ornasse: πόλιν, urbem condere. Herodotus, Melpom. πόλις δ' ἐν αὐτοῖς πεπολιται ἐν ἡλῶν: utitur Strabo frequenter. Quis vero veterum est, qui ea voce ita non utatur? At vocis πόλιν minus usitata est significatio, quam apud Dionys. Halicarnass. observavimus, libro secundo: ubi de Pelasgis ita loquitur, οἱ πόλιν πορὸς ἐν τῶν ἐπὶ τὰ λόφων. Nam πόλιν accepit pro sedem et domicilium alicubi figere. Idem.

29. τῷ πρόδοντι] Scilicet Philonomo, ut paulo infra patebit. F.

αντας δὲ χρεῖσθαι σπουδαίους τὰς βελομύδους τῶν ξένων,
 ἀλλὰ τὴν λειπανδρίαν· ἡ χρεῖσθαι δὲ λαιμένω
 εὐλίμενον αἰτῷ
 δὲ ὁ πρὸς τὰς ἐπολέμους γὰρ ὁμορεῖν τοῖς
 κύκλῳ Φεραία δὲ ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσ- 5
 φάλειαν ἔχουσα· ὡσακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς
 περὶ οὐκίους Σπαρτιατῶν, ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μέ-
 χοντας καὶ πολιτείας καὶ ἀρχαίαν· καλεῖσθαι δὲ
 Εἰλωτας· Ἀγιν δὲ τὸ Εὐρυσθένης ἀφελέσθαι τὴν ἰσο-
 τιμίαν, καὶ σιωτελεῖν προσάξαι τῇ Σπάρτῃ· τοὺς 10
 μὲν ἔν ἄλλης ὡσακούσας, τὰς δ' ἑλεῖας τὰς
 ἔχοντας τὸ ἔλος, ποιισαμύδους ἀποτάσσειν, κατακράτος
 ἀλλῶνα πολέμῳ, καὶ κριθῆναι δούλους ὅτι τακτοῖς
 πῶν, ὥστε τὸν ἔχοντα μήτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι, μήτε
 πωλεῖν ἔξω τῶν ὅρων τούτους· τῆτον δὲ λεχθῆναι τῇ 15
 πρὸς τὰς Εἰλωτας πόλεμον· σχεδὸν δὲ π, καὶ τὴν
 εἰλωτείαν τὴν ὑπερον συμμείνασαν μέχρι τῶν Ῥωμαίων
 ὁπικρατείας οἱ αὖτε Ἀγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντες·
 τρόπον γὰρ πῶν ἡ δημοσίαις δέλως εἶχον οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι τὰς, καλοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ 20
 λειτουργίας ἰδίας. Περὶ ὅ τ' Ἀλακῶνων πολιτείας, καὶ τῇ
 γενομένην παρ' αὐτοῖς μέλας, τὰ μὲν πολλὰ παρὶ
 πῶν ἀνὰ τὸ γινώσκον· πῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι·
 Ἀχαιεὺς γὰρ τὰς Φθιώτας φασί, συγκατελθόντας Πέ-
 λοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι ἡ Λακωνικὴν· το- 25
 σῆτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ
 πολλῶν ἡδὴ χρόνων Ἀργεὺς λεγομένην, τότε Ἀχαιῶν
 Ἀργεὺς λεχθῆναι· καὶ ἔμνον γε τὴν Πελοπόννησον,
 ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν ἔτω πρὸς ἀργεῖναι·
 τὸ γινώσκον ὅ τ' ποιητῶν, * Πῶν Μενέλαος ἐν· — 30

ἡ οὖν Ἀργεὺς ἦεν Ἀχαιῶν· —
 δέχονται πῶν ἔτος, ἡ οὖν ἡδὲ ἐν τῇ Λακωνικῇ·
 Κατὰ δὲ τὴν τῇ Ἡρακλειδῶν καὶ Ἰδοῦν, Φιλονόμου
 πρὸς τὸν τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι, μετανέστησαν ἐκ
 τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων, τὴν καὶ νῦν Ἀ- 35

reliquas urbes dimisisse reges, qui civibus permit-
 terent ut quosvis peregrinos inquilinorum loco re-
 ciperent, motos penuria hominum incolentium:
 usos autem fuisse

ut tuta esset ab iis qui intus erant: atque ita ob-
 temperasse Spartanis omnes qui circum accolebant
 vicinos, et in societatem æqualitatemque legum, rei-
 publicæ, et curiæ ab iis admissos fuisse, Helotasque
 appellatos. Verum ab Agide, Eurysthenis filio, id
 juris eis ademptum: iussosque fuisse Lacedæmoniis
 tributum pendere. Heleios, qui urbem Helos te-
 nebant, reliquis parentibus mandato, solos rebella-
 se, debellatosque servituti addictos fuisse certis qui-
 busdam conditionibus, ut talem servum neque li-
 bertate donare liceret domino, neque extra fines
 vendere. Ei bello nomen fuit bellum contra He-
 lotas. Sed profecto totum fere Helotum statum,
 qui deinceps perduravit usque ad id tempus quo re-
 rum potiti sunt Romani, Agis instituit: quos Lace-
 dæmonii publicos quodammodo servos habuerunt,
 domicilia iis designantes peculiora, et operas in-
 jungentes certas. Enimvero de Laconum republica
 et quæ eis obtigerunt mutationes, pleraque, ut-
 pote nota, omitti possunt: quorundam tamen vi-
 detur facienda mentio. Memoria traditum est A-
 chæos Phthiotas, cum Pelope in Peloponnesum
 profectos, Laconicam inhabitasse: hos virtute ita
 excelluisse, ut Peloponnesus, quæ ab antiquo jam
 tempore Argos appellabatur, ab iis Argos Achai-
 cum denominaretur: neque Peloponnesus modo,
 sed et peculiariter Laconica id nominis gereret:
 itaque illud poetæ,

An non tunc Argis aderat Menelaus Achivis?

sic interpretantur, An non erat in Laconica? Sub
 reditum vero Heraclidarum, cum Philonomus Do-
 rienfibus Laconicam prodidisset, inde in Ionum di-
 tionem migraverunt, quæ hodieque Achaia dicitur:
 de quibus in Achaicarum rerum expositione dice-

* Odyss. γ. ver. 251.

^a χρεῖσθαι δὲ... λαιμένω *Esc.* Hic *Par.* 1. 2. *Bre.* *Eton.* *Esc.* *Mosc.* lacunas habent, fere sicut in editione exhibentur. ^b πρὸς το
^c πολέμους *deest Par.* 1. *Med.* 1. 2. *πολεμίας Par.* 2. *Bre.* *πολεμ.* *Esc.*
^d ὁμορεῖ *Bre.* et inde spatium est trium circiter vocum. ^e Φεραία *Par.* 1. *Med.* 1. 2. *Φεραίαδ.* *Esc.* ^f Post ἔχουσα in *Par.* 1. 2.
^g ὡν *deerat Med.* 2. add. postea. ^h ἀλλοις *Par.* 2. sed supra scribitur
ⁱ δέλως. ^k δ' ἐπὶ *Mosc.* ^l δημοσίαις *Med.* 2. ^m παρὶν *Par.* 2. *Bre.* *Eton.* *Esc.* sed in *Eton.* οἱ scribitur supra, rubro colore. ⁿ τῆς
^o τῶν *deest Med.* 2. ^p πρὸς *deest Med.* 1. 2. ^q τῶν *deest Med.* 1. *deerat Med.* 2. add. postea.

2. χρεῖσθαι δὲ λαιμένω] Misere lacer est hic locus. Lego au-
 tem, αἰμένω, quod docet contrarium mox εὐλίμενον. *Casaub.*

Ibid.] Mallem ita legere hunc locum, χρεῖσθαι δὲ Λακωνικὴν μὲν ὡς
 ἐρυμνῶν, τὴν δὲ Γυθίων ἐποίησαν εὐλίμενον αὐτὸν δὲ πρὸς τὰς πολέμους χρεῖσι-
 μαν, ταῦτα γὰρ ὁμορεῖ τοῖς κύκλῳ Φεραία δὲ καὶ ἑλεῖας τῇ πωλεῖ ἀπὸ
 τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἔχουσα. Si conjicere liceat, sensus est Strabo-
 nis, quod Lacedæmonii Lan muniverunt, Gythiumque bonum
 portum fecerunt, (utrasque maritimas urbes) regio enim ad me-
 diterraneas partes a Pheræis et Eleis cincta fuit, quocirca urbs,
 vel regio, ab incursibus hostium, versus terram, tuta fuit. *F.*

8. καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας] Valckenaerus, in Theocrit. Digress.
 hist. tertia, p. 268, hæc verba, καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας, rectius, ut
 opinor, paulo infra, post ἀλλῶνα πολέμῳ ponit. Sensus hinc luci-
 dior fiet, ac nomen Helotarum bene a capta Helo deducitur. *Idem.*

9. Ἀγιν δὲ τὸ Εὐρυσθένης] Agis, secundum Newtonum, regnare
 auspicatus est, circiter annum A. C. 760. Malim autem anno
 A. C. 856 hujus regnum ponere. *Idem.*

13. καὶ κριθῆναι] Hi primi Εἰλωτες sunt appellati. Pausanias
 de hac urbe, lib. iii. c. 20. Δωριεῖς δὲ παρεστῆσαν ὑπερον πολιορκία·
 καὶ πρῶτον γε ἐγένετο οὗτοι Λακεδαιμονίων δούλοι τῶν κοινῶν, καὶ Εἰλωτες ἐκ-
 λήθησαν πρῶτον, κατὰ μέρος γε καὶ ἦσαν· τὸ δὲ οἰκετικὸν τὸ ἐπικτηθεῖν ὑπε-
 ρον Δωριεῶν, Μεσσηνίας ὅσας ὀνομασθῆναι καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης Εἰλωτας.
 i. e. Postea Dorienses per obsidionem sunt oppido potiti: ex quo pri-

mum publici extitere Lacedæmoniorum servi, qui sunt a loco Helotæ
 nuncupati: obtinuit deinde usus, ut cæteri etiam, qui ad servitiorum
 numerum accessissent, quamvis Messenii (uti priores illi) non essent,
 Helotæ tamen et ipsi appellarentur. *Casaub.*

14. μήτ' ἐλευθερεῖν — μήτε πωλεῖν] Severissime servos tractave-
 runt Lacedæmonii, præcipue in agrorum cultura, et cum neque
 manumittere neque vendere licitum esset, numerum eorum sæpe
 formidaverunt. Hac formidine ut sese liberarent, una clade He-
 lotas 2000 mira perfidia trucidaverunt. Vide Thucydidem, lib.
 iv. Adeo misera fuit eorum servitus, ut Εἰλωτεῖν idem sig-
 nificaret, quod τὸ δαλεῖν. Vide Harpocrat. lexicon. *F.*

19. δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι] Hæc est ratio, nō
 fallor, cur dicat Thucydides Lacedæmonem ὡς μίαν πόλιν habere
 πλείους οἰκείας. *Casaub.*

21. Περὶ δὲ τῆς Λακωνικῆς πολιτείας] De civitate Laconica et
 Lycurgi legibus vide Nic. Cragium, de republica Lacedæ-
 moniorum, et Meursium, de regno Lacedæmonio. *F.*

25. οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν] Vide Pausaniam, initio Ἀχαιῶν.
 lib. vii. c. i. *Casaub.*

29. καὶ ἰδίως] Pausanias scribit solos ex omnibus Peloponne-
 siis eos, qui Lacedæmonem et Argos incolebant, ante reditum
 Heraclidarum Achæos fuisse nuncupatos. *Idem.*

mus. At qui Laconicam occupaverant, jam inde ab initio vitam honestam degebant: sed ubi Lycurgo rempublicam constituendam permiserunt, tanto exinde post se alios reliquerunt intervallo, ut soli Græcorum terra marique imperium obtinuerint, principatumque Græcorum continenter gesserunt, donec a Thebanis est is eis, ac statim his a Macedonibus ereptus. Neque tamen his usquequaque summiserunt sese: sed, suarum legum usum sibi servantes, de principatu et cum reliquis Græcis, et cum Macedonum regibus, semper contenderunt. Hos cum Romani subegissent, offenderunt quidem parvis quibusdam in rebus Spartani missos a Romanis præfectos: quippe sub tyrannis et statu reipublicæ pravo degentes: verum ubi pristinam reipublicæ formam instauravere, in eximio habiti sunt honore, libertatemque retinuerunt, præter socias operas nihil quicquam Romanis pendentes. Nuper aliquid turbæ apud eos excitavit Eurycles, cum in iis gubernandis videretur amicitia Cæsaris ultra modum abuti: sed is tumultus mox confedit, Eurycle vita defuncto, et filio ejus omnem id genus amicitiam averfante. Sed et Eleutherolacones (*id est, liberi Lacones*) quandam reipublicæ constitutionem adepti sunt, quo tempore, Sparta tyrannis ferviente, vicini cum alii, tum Helotes, Romanis se applicuerunt. Proinde Hellenicus Eurysthenem et Proclum auctores facit reipublicæ Spartanæ. Quem Ephorus increpans, ait eum, præterita Lycurgi mentione, facta ipsius alienis adscripsisse: nam soli Lycurgo templum esse dicatum, et quotannis sacrificari: illis, quamvis Spartam condiderint, ne hoc quidem concessum esse, ut, qui ab iis propagati sunt, Eurysthenidæ ac Proclidæ nuncuparentur, neque eos principes auctoresve civita-

χαίαν καλεμένον· ἐρῶν δὲ πρὸ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀ-
χαίοις. ^a Οἱ δὲ καταχρόντες τὴν Λακωνικὴν, καὶ κα-
ρχαὶς μὴν ἐσωφρόνεν· ἐπεὶ ^b δὲ Λυκέρῳ τὴν πολιτείαν
ἐπέτερεσαν, τοσούτον ὑπερέβαλλον τὰς ἄλλας, ὥστε
μόνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ὑπῆρξαν, διε-
τέλειαν τε ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων, ἕως ἀφείλοντο αὐτὰς
τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι, καὶ μετ' οὗκ ἐκείνους εὐθὺς Μα-
κεδόνες. Οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ τέτοις εἶξαν, ἀλλὰ,
φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν, εἰν εἶχον πρὸ πρῶτων
αἰῶν, πρὸς τε τὰς ἄλλας Ἑλλήνας, καὶ πρὸς τὰς τῆς
Μακεδόνων βασιλείας· καὶ αὐτὴν τὴν τῶν Ῥω-
μαίων, μικρὰ μὲν πῖνα προσέκρυσσαν τοῖς πεμπο-
μένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγοῖς, ^c τυραννέμενοι τότε,
καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς,
ἐπιμήθησαν ἀφ' αὐτῶν, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν
τῶν φιλικῶν ^d λειτεργῶν ἄλλο συντελεῖντες οὐδέν.
Νεώτῃ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς ἐτάραξε, δόξας ἀποχρή-
σασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα τῆς μετρίως πρὸς
τὴν Ὀκτασίαν αὐτῶν· ἐπαύσατο δ' ἡ ἀρχὴ ταχέως,
οὐκ ἐκείνους μὲν ^e ἀποχρήσαντος εἰς τὸ ^f χρεῶν, τῶν δ' ὕψι
τὴν φιλίαν ἀπετραμμένους τὴν τοιαύτην πᾶσαν. Συνέβη
δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκωνας λαβεῖν πῖνα τάξιν πολι-
τείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσέθεντο πρῶτοι οἱ πρῶτοι,
τυραννέμενης τῆς Σπάρτης, οἱ τε ἄλλοι, καὶ οἱ εἰ-
λωτες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν Εὐρυπιδῆν ^g Προκλέα
φασὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν· Ἐφορος δ' ὀπιπμά, ^h
φῆσαι, Λυκέρῳ μὲν ⁱ αὐτὸν μηδαμῶς μεμνησθαι, τὰ
δ' οὐκ ἐκείνους ἔργα τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀναπλήναι· μόνον
γεὺν Λυκέρῳ ἱερὸν ἰδρύσθαι, καὶ θύεσθαι καὶ ἔτος
ἐκείνοις δὲ, καί περ οἰκισαῖς γενομένοις, μηδὲ τοῦτο
δεδοσθαι, ὥστε τὰς ἀπ' αὐτῶν, τὰς μὲν Εὐρυπιδίδας,
τὰς δὲ ^k Προκλίδας ^l καλεῖσθαι· ἐδ' ^m ἀρχηγέτας

^a ὅτι οἱ κατ. Par. 1. 2. Esc. sed Par. 2. habet in marg. οἱ δὲ κατ. ^b δ' οὖν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c ὑπερέβαλλοντο
Par. 2. ^d ἐπῆρξαν Par. 1. Med. 1. Eton. ^e MSS. τυραννέμενοι, et πολιτευόμενοι. Marg. Caf. sic Esc. Mojc. ^f λειτεργῶν
Med. 1. ^g Scripti, χρεῶν. Marg. Caf. ^h Vulgo, Πατροκλέα. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. Esc. ⁱ αὐτὴ Med. 2. ^k Vul-
go, Πατροκλίδας. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. Esc. ^l Post καλεῖσθαι in textu vet. Par. 2. scribitur α. . . forte αὐτοὺς μὲν, vel ἀλλὰ
μὲν. V. ^m Hæc sequentia habet Par. 2. ante ἀρχηγέτας. Ἀγίδας· ἀπὸ Ἀγίδος τῆς Εὐρυπιδίδας τὰς δ' . . . (forte Εὐρυπιδίδας) . . . πρὸ
(forte ἀπὸ) Εὐρυπιδίδος τῆς Προκλίδος τὰς μ. . . (forte μὲν) . . . σαι (forte δυναστεύσαι) δικαίως· τὰς δὲ δεξαμένους ἐπ. . . (forte ἐπὶ λυδῶν) ἀνδρῶ-
πας· δι' ἐκείνων δυναστεύσαι· ὅθεν (forte οὐτε ἀρχηγέτας) νομισθῆναι· ὅπερ πᾶσιν ἀποδίδεται . . . (forte οἰκισαῖς) . . . σάναν τε (forte Μεσσα-
νίαν) τῇ Εὐρυπιδίδαν (forte Εὐρυπιδίδαν) ἐκπεσον . . . οἰκίας· ἐν τῇ φυγῇ συντάξαι λογ. . . γου νόμων ὅντος τῆς ἐκβαλλούσης . . . τὰς χρησμούς λέ-
γει τὰς δοθέντας . . . πλείων. Περὶ δὲ, &c. Notandum autem textum vulgatum scribi in marg. ab alia manu multo recentiori. V.
ἀρχηγέτας Ἀγίδας· ἀπὸ Ἀγίδος τῆς Εὐρυπιδίδας τὰς δ' . . . πρὸ Εὐρυπιδίδος τοῦ Προκλέους τοὺς μ. . . σαι δικαίαν· τὰς δὲ δεξαμένους ἐπ. . . πρὸς
δι' ἐκείνων δυναστεύσαι· ὅθεν . . . νομισθῆναι ὅπερ ἀποδίδεται . . . σάναν τε τῇ Εὐρυπιδίδαν ἐκπεσον . . . οἰκίας· ἐν τῇ φυγῇ συντάξαι λογ. . . γου νόμων ὅντος τῆς ἐκβαλλούσης . . . τὰς χρησμούς λέγει τὰς δοθέντας . . .
ἀπὸ Εὐρυπιδίδος τῆς Πατροκλίδος τὰς μ. . . δικαίως· τὰς δὲ δεξαμένους ἐπ. . . δι' ἐκείνων δυναστεύσαι· ὅθεν . . . νομισθῆναι ἀποδίδεται . . . σάναν
τε τῇ Εὐρυπιδίδαν ἐκπεσον . . . οἰκίας· ἐν τῇ φυγῇ συντάξαι λογ. . . γου νόμων ὅντος τῆς ἐκβαλλούσης . . . τὰς χρησμούς λέγει τὰς δοθέντας . . .
πλείων. Περὶ δὲ Esc. ἀρχηγέτας Ἀγίδας δὲ ἀπὸ Ἀγίδος τῆς Εὐρυπιδίδας νομισθῆναι Eton. sed δὲ inter lineas scribitur a recenti manu.

6. ἕως ἀφείλοντο] Amiserunt Lacedæmonii τὴν ἡγεμονίαν τῶν
Ἑλλήνων eo bello, quo cladem Leuctricam a Thebanis, duce
Epaminonda, acceperunt. Duravit eorum ἡγεμονία annos fere
quingentos, ait Diodorus Siculus in anno 1. Olymp. cii. Sci-
endum tamen est hunc Lacedæmoniorum principatum fuisse ali-
quando interruptum, Atheniensibus eum post bellum Medicum
obtinentibus. Vide Thucydidem. Casaub.

13. τυραννέμενοι] Nabidem tyrannum intelligit, adversus quem
Romani pugnarunt. Vide Livium, lib. xxxiv. c. 28, 39.
Idem.

17. Νεώτῃ δ' Εὐρυκλῆς] Hunc Euryclem Josephus memoravit,
in Antiq. l. xvi. c. 10. utpote hominem nobilem ingenio pes-
simq. Cytheram possedit tanquam sibi propriam, (ut Strabo
supra dixit) sed quod facinora multa patraverat, in exilium
missus fuit. (Joseph. de bell. Jud. l. i. c. 26. Edit. Oxon.) F.

20. τῶν δ' οὐκ ἐκείνους ἔργα τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀναπλήναι] MS. Etonensis ad oram
paginæ inscriptionem habet de Lacone, Eurycles filio, Tænari
reperitam:

ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΛΑΚΩΝΩΝ ΓΑΙΟΝ ΙΤΑΙΟΝ
ΛΑΚΩΝΑ

ΕΥΡΥΚΛΟΥΣ ΥΙΟΝ ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ. Idem.

22. Ἐλευθερολάκωνας] Hos liberavit Augustus, ait Pausanias,
lib. iii. c. 21. jugo servitutis quam serviebant iis qui Sparta
dominabantur. Sunt autem Eleutherolaconum oppida xviii.
quæ idem auctor enumerat. Casaub.

Ibid.] Eleutherolaconum oppida fuerant olim 24, in Pausa-
niæ vero sæculo 18 tantum. Augustus primo Laconiam qui-
busdam urbibus Messeniis donavit, et postea omnia maritima iis
ademit, ne aliquid commercii cum externis haberent. F.

32. ἐδ' ἀρχηγέτας νομισθῆναι] In MSS. quibusdam ita legi-
tur, ἐδ' ἀρχηγέτας, Ἀγίδας δὲ ἀπὸ Ἀγίδος τῆς Εὐρυπιδίδος νομισθῆναι,
quam lectionem et codices quoque veteris interpretis agnoscunt.
Casaub.

Ibid.] Hujus mutili loci pars prior hoc modo legi possit: ἐδ'
ἀρχηγέτας, Ἀγίδας ἀπὸ Ἀγίδος τῆς Εὐρυπιδίδος, τὰς δ' (ἀπὸ) Εὐρυπιδίδος
τοῦ Προκλέους τὰς μ[εν] δύναμιν (τῇ) σαι δικαίαν. Τὰς δὲ δεξαμένους ἐπῆ-
λυδας

νομισθῆναι, ὅπερ πᾶσιν ἁποδίδεται τοῖς οἰκηταῖς. . . .
Καὶ αἰτίαν τέττα λέγει, ὅτι ἐπὶ ἡλυδας ἀνδράπους
ἁδεζόμενος δι' ἐκείνων ἐδυνάστευσε. Περὶ δὲ τῆς φύ-
σεως τ' τόπων, ἡ τέτων, ἡ τ' Μεσσηνιακῶν, ταῦ-
τα μὲν ἁποδεκτέον λέγοντος Εὐριπίδου. τ' δὲ Λακ-
ωνικὴν φησὶν ἔχειν πολλὴν μ' ἄροτον, ἐκπονεῖν δ' οὐ
ῥάδιον· κοίλῃ δ', ὅρεσι πεδίομοις, τραχεῖά τε, ἡ δυσβο-
λὸς τε ἡ πολέμοις. τ' δὲ Μεσσηνιακὴν καλλιχάρπον,

Κατάρρυτον τε κ' μυρίοισιν ἄρμασι,

Καὶ βοῦσι καὶ ποιμέσιν εὐβοιωτάτην,

Οὐτ' ἐν πνοιαῖσι χείματος δυσχέμερον,

Οὐτ' αὖ περὶ πλοῖσι ἡλίκ' ἐρμὴν ἄγαν.

Καὶ ὑποβᾶς, τ' πάλον φησὶν ὅν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ
τ' χώρας ἐποίησαντο. τ' μ' ὡρότερον γενέσθαι

Γαίης Λακωνικῆς κύριον, ὅφρα χθονός·

τὸν δὲ δεύτερον ἡ Μεσσηνίας,

Ἀρετὴν ἐχέσθαι μείζον, ἢ λόγῳ φράσαι·

οἷαν καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. Τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν
Μεσσηνιακὴν ὀρίζειν αὐτὸς φησὶν Πάριος Πάριος εἰς θάλασ-
σαν ἐξορμώμενον, οὐ συγχωρητέον. ὅς μ' ἐμὸς ρεῖ
τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμῶς τῆς νῦν Λακωνικῆς ἀπὸ μὲ-
νος. ὅκ' εὖ δὲ, ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως ἐπι-
θαλαττίας οὖσης τῇ Λακωνικῇ, φησὶν αὐτὴν ὡρῶν
ναυτίλοισιν εἶναι. Ἄλλ' ὅσδε τὴν Ἥλιον εὖ διορίζει·

Πρόσω δὲ βάνη ποταμόν, Ἥλις, ἡ Διὸς

Γαίτων κάθηται. —

Καὶ ἐπάγει καὶ τ' ἐλεγχον ἡμῖν ὅκ' ἀναγκαῖον ὄντα·
εἴτε δὲ πῶς νῦν Ἠλείαν βέλεται λέγειν, ἢ τις ὁμορεῖ

tis dici, quod omnibus tamen urbium conditoribus
defertur causamque hujus reddit, quod,
allectis advenis hominibus, eorum ope imperium
obtinuerit. De natura porro locorum, cum Laco-
nicæ, tum Messeniæ, Euripidi credi par est. Is ait
Laconicæ soli multum esse ad arandum, sed diffici-
le elaboratu : esse enim regionem cavam, monti-
bus cinctam, et aditu in bellis difficilem. Messeni-
acam contra bonæ frugis feracem, irriguam, multis
curruum bouumque millibus et pascuis aptam,

10 Et nec sub hybernos flatus nimis algidam,

Nec æstibus quam Titan nimis urgeat.

Ac paulo inferius de forte loquens qua usi sunt in
ditionis divisione Heraclidæ, priorem ait exivisse,

Terræ Lacenæ dominum, non boni soli :

posteriorem de Messena,

15 Æquare verbis cuius bonitatem baud queas :

qualem etiam Tyrtæus affirmat. Cæterum Euri-
pidi dandum non est, quod Laconicam a Messeniaca
distingui ait Pamisi amnis in mare effluxu : cum is
per mediam labatur Messeniam, ac nullibi eam,
quæ nunc est, Laconicam attingat. Ne id quidem
recte, quod Messeniam nautis inaccesfam dicit :
quæ non minus quam Laconica ad mare pertinet.
Ne Elidem quidem bene distinguit :

Progressus ultra flumen, ad Elidem Jovis

Vicinam venies —

25 Atque adeo nobis non necesse est id refellere, cum
ipse id posuerit, quo sententia ipsius improbatur. Si-
ve enim de ea loquitur Elea, quæ hodie sic dicitur,
Messeniæ confinis : non magis illam tangit Pami-

^a ἀποδίδεται Par. 1. ἐκδίδεται Par. 2. text. recent.

^b MSS. δεζόμενοι, et δυναστεύσαι. Marg. Cas. δεζόμενοι Par. 1. Med. 1. Eton. et Par. 2. textu recent. ^c τόπων καὶ τούτων defunt Esc. ^d καὶ deest Par. 1. ^e τέτων τε Par. 1. ^f πολλὴν Par. 1. 2. ^g ἄροτον Med. 2. ^h δυσβοῦλος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Gron. ⁱ πολέμοις Eton. sed inter μ et ο scribitur, inter lineas. ^k μυρίοις ἄρμασι Med. 1. 2. μυρίοις νάμασι Esc. ^l εὐβοιωτάτην Par. 1. 2. Med. 1. 2. εὐβοιωτάτην Eton. et supra scribuntur literæ οτο, quasi εὐβοιωτήν, sed a recenti manu. ^m τ' πάλων Par. 1. 2. τ' πάλων Med. 1. 2. πάλων Med. 2. et τ' πάλων ex correct. τ' πάλων Gron. Mosc. ⁿ ὦν Par. 1. 2. Med. 1. Gron. et Med. 2. ex correct. ^o MSS. φῦλον. Vulgo, φύλον. Marg. Cas. φῦλον Par. 1. Eton. sed in Eton. a recenti manu scribitur : olim fuit hiatus. φύλος Med. 1. 2. ἡλὸς Esc. Mosc. ^p τ' M. Par. 1. 2. ^q μείζονα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^r ἐπιθαλαττίας Par. 2. Esc. Mosc. sed in Par. 2. ἐπιθαλαττίας supra scribitur. ^s καὶ &c, adusque ὄντα, defunt Par. 1. 2. Eton. Esc. sed in marg. Par. 2. leguntur, et post ὄντα additur γραφὸν, τ' δὲ Λακεδαιμόνα Κητῶν, quod non capio, nisi sit quod pag. seq. γραφόντων δὲ τ' δὲ Λακεδαιμόνα κητέισσαν. V. ^t εἴτ' Esc. Mosc. sed in Esc. ad oram ipsius marg. scribitur, ὁμορεῖ.

λυδας ἀνδράπους δι' ἐκείνων δυναστεύσαι· ὅθεν [οὐδ' Ἀρχηγέτας] νομισ-
θῆναι, ὅπερ πᾶσιν ἀποδίδεται [τοῖς οἰκηταῖς.] Quod ad cætera at-
tinet, textus nihil adjumenti affert. Verba tamen ad Pau-
saniam, Plistoanactis filium, exulem e Sparta referre videntur. F.
2. Καὶ αἰτίαν] Locus est mutilus, quod vel ex subitō a duali
in singularem numerum transitu sentiri potest : nisi δεζόμενοι le-
gās, et ἐδυνάστευσαν. Interpres, nescio quid secutus, habet, præ-
ter ea quæ in Græco extant, Agidas reges non habere nomen
ab Agide Eurysthenis filio : quod nescio quam sit verum, aut
huc ut faciat. Certe Agidas et Eurypontidas reges Spartæ
dictos ab Agide isto et Euryponte, Proclis nepote, Pausanias
scribit. Si pluralia ista loco singularium recipias, nil videbitur
deesse. In Euripideis versibus φύλος χθονός nescio quid sit : legi
φαύλος, Attice. Xyland.

3. Περὶ δὲ τῆς φύσεως] Herodotus eorum regionem appellat
χώραν ἀγαθὴν. Xenoph. in Hellen. (l. vi.) eam δυσμεβολωτάτην
vocat, et Scholiastes in Homerum ait, ὑψηλοτάτοις ὄρεσι περιέκλεισ-
ται. Regio certe montosa, sed valles uberes. De numero habi-
tantium non aliquid certi habemus. Herodotus ait, καὶ πλεονεχὲς οὐκ
ἐλάττω ἀνδρῶν. Plutarchus in vita Lycurgi scribit agros esse divi-
fos Spartiatis civibus 9000, Lacedæmoniis 30000. Ergo viro-
rum numerus 39000 æquat, et incolarum omnium computatio,
exceptis servis, non 156000 excedit. Helotæ certe permulti
fuerunt, qui in agrorum cultura et in omnibus operibus domesti-
cis exercebantur. Sed cum Spartani victu necessario essent
contenti, a deliciis et commercio abhorrentes, servorum nume-
rum esse habitantium numero multo majorem non necesse ut
sentiamus. Sed Bryantius, in Mythologia, tom. i. p. 114. καί-
εταῖσσαν legit, quod Co et Cai est domus et caverna. Adas,

Hades, Atis, nomen Dei qui Inferis præfuit. Ὁρεσκήροι sunt igitur
ii, qui in domo super montem habitant. F.

7. δυσβοῦλος τε πολέμοις] Legendum censeo, δυσμεβολός τε πο-
λεμίοις. Sic libro sequenti, ποιεῖ δὲ δυσμεβολὰ τὰ χωρία ταῦτα ἢ τε
τραχύτης. Totum carmen sic lego,

Τραχεῖά τ' ἔσα, δυσμεβολός τε πολέμοις. Casaub.

9. Κατάρρυτον τε] Lego ita hos versūs,

Κατάρρυτον τε μυρίοισιν ἄρμασι,

Καὶ βοῦσι καὶ ποιμέσιν εὐβοιωτάτην,

Pro ἄρμασι legerem libentius ρεύμασι, vel νάμασιν : εὐβοιωτάτην au-
tem, quod omnes editiones habent, quis ferat? Idem.

18. Τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν Μεσσηνιακὴν ὀρίζειν αὐτοῦ φησὶν Πά-
ριος εἰς θάλασσαν ἐξορμώμενον, καὶ συγχωρητέον. Dandum non est, quod
Laconicam a Messeniaca distingui ait Pamisi amnis in mare effluxu]
Et rursus hoc loco fefellit sua memoria Strabonem, et fatum
suum erat, ut in hoc Pamisi nomine a vero aberraret. Nam
paulo supra, pag. 524, notavimus ejus errorem in hoc nomine :
hic vero non meminit se dixisse, hoc eodem libro, supra, pag. 500,
duos fluvios fuisse hoc nomine in Messenia : pag. vero 524, expref-
se : εἴτι δὲ καὶ ἄλλος Παμισὸς, χαλαρῶδης, μικρὸς, περὶ Λεῦκτρον ῥέων τὸ
Λακωνικόν, περὶ δὲ κρίσιν ἔσχον Μεσσηνιοὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίπ-
πῳ. Est et alius Pamisus, torrentis instar, parvus, circa Leuclrum
Laconicum fluens. At debebat concludere, quando Messenii et
Lacones de hoc fluvio litigaverant coram Philippo, eum fuisse
in utrorumque confinio, et ideo bene Euripidem dixisse eum flu-
vium esse limitem Messeniæ et Laconicæ, et non debuit intelli-
gere de altero Pamiso, qui per mediam Messeniam fluit abun-
dans. Palmer.

27. Καὶ ἐπάγει καὶ τὸν ἐλεγχον ἡμῖν] Hæc pertinent ad illa Eu-
ripidis

sus quam Laconicam, labens (ut diximus) per mediam Messeniam: five Elidem antiquam intelligit, quæ cava cognominatur: adhuc longius a vero aberrat: nam, Pamiso transmissio, sequitur magna pars Messeniæ: tum Pherarum omnis ditio, et Messæorum, quam Triphyliam vocabant: mox Pisatis, inde Olympia: hinc post ccc. demum stadia Elis. Jam cum apud Homerum Lacedæmonis epitheton alii Cetoëssan, alii Cætaëssan legant: quæritur illud unde dicatur, a cetisne, an vero, quod est probabilius, a magnitudine: hoc alii ca-

Φησὶν ὀρεσκώοις — id est,

Belluis, quæ montanos inhabitarent specus.

Est autem Laconica terræ motibus obnoxia: et memorant quidam, Taygeti verticem hoc modo abruptum. Lapididinas habet lapidis pretiosi, Tænarii in Tænaro antiquitus: et recens sectura metalli est aperta justæ magnitudinis a quibusdam, Romanorum magnificentia sumptus suppeditante. Lacedæmonis porro voce et urbem notari et regionem (nimirum Laconicam adjuncta Messenia) etiam Homerus ostendit, ut cum de arcu dicit,

Hospes ei quondam occurrens Lacedæmone donum

Iphitus Eurytides dederat —

et subjicit:

Illi in Messena sibi in ædibus occurrerunt

Orsilochi. —

Loquitur autem de Pherarum regione, cujus pars erat etiam Messenia: nullo igitur discrimine dixit

τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης δ' ὡρεσάπλεται ὁ Παμισός, ὡς περ γὰρ ὁδὸς τῆς Λακωνικῆς εἴρηται ὅτι διὰ μέσης ῥεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ· εἴτε τὴν παλαιάν, ἢ κοίλῳ καλεσμένην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῇ ἀληθείᾳ·
5 δ' ἀπασι τε τὸν Παμισὸν ἐπὶ πολλὴ τῆς Μεσσηνίας εἶδ' ἢ τῶν Φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα, καὶ Μεσσηνίων ἢ Τριφυλίαν ἐκάλεον· εἶδ' ἢ Πισάτις, καὶ ἢ Ὀλυμπία· εἶτα μὲν τετρακοσίους σταδίους ἢ Ἡλίας. Γραφόντων δὲ τῶν μὲν Λακεδαιμόνα κητέεσαν, τῷ δὲ κατετέεσαν, ζητῶσι τὴν κητέεσαν τίνα δέχεσθαι χρή, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλῃ, ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τὴν τε κατετέεσαν, οἱ μὲν καλεσμένην δέχονται, οἱ δὲ, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥαχμαὶ καίτοι λέγονται καὶ κατέεσας τὸ δεσμωτήριο ἐντεῦθεν, τὸ ὡρεσάπλεται Λακεδαιμονίοις ἀπὸ λατῶν π' ἐνίοι δὲ κώος μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα λέγεσθαι φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ Φηρῶν ὀρεσκώοιςιν. — Εὐσεβιος δ' ἢ Λακωνική καὶ δὴ τῇ Ταυγέτῃ κορυφὴν πᾶσα ἀπορραγμένη πινες μνημονεύουσιν· εἰσὶ δὲ λατομίας λίθων πολυτελοῦς, τῇ μὲν Ταυναρίᾳ ἐν Ταυνάρῳ παλαιᾷ νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ταυγέτῃ μέταλλον ἀνέωξάν πινες εὐμένεσες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῇ Ῥωμαίων πολυτέλειαν. Ὅτι δὲ Λακεδαιμόνων ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὁμηρὸς λέγων ὅτι
25 χώραν σὺν τῇ Μεσσηνίᾳ· ὡς μὲν δὴ τῇ πόλει ὅταν λέγει·

Δῶρα τὰ οἱ ξείνος Λακεδαιμόνι δῶκε τυχήσας

Ἰφίτος Εὐρυπιδίης·

εἶτ' ἐπὶ νεγχε,

30 * τὸ δ' ἐν Μεσσηνίᾳ ξυμβλήτιον ἀλλήλοισιν,

Οἶκον ἐν Ὀρσιλόχοιο —

τῆς Φηρῆς τῇ χώραν λέγει, ἥς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· καὶ δὴ νεγχε οἷον αὐτῇ καὶ οὕτως εἰπεῖν.

* Odyss. φ. initio.

^a οὐδὲ δεest Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^b μέσον Esc. et Par. 2. textu recent. ^c ἐς τε Med. 2. ^d κοίλῳ ἢ Ἡλιν λέγει Esc. ^e διαβάν . . . τῇ Par. 2. διαβάν τε τῇ Bre. διαβάντι δὲ τὸν Esc. ^f Φηρῶν ἐπαρχία defunt Med. 1. 2. Eton. Esc. relicta lacuna: defunt Par. 1. leguntur in marg. ^g Μεσσηνίων Par. 1. Med. 1. ^h καὶ T. Med. 2. ⁱ εἶδ' ἢ Esc. ^k κατετέεσαν Esc. ^l καίτοι Par. 1. καίτοι Bre. Esc. ^m καίτοι Par. 2. Med. 1. 2. recte. V. ⁿ MSS. κορυφῆς τινος. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^o καὶ δεest Par. 2. sed scribitur supra, alia manu. ^p μετὰ τῶν Par. 2. textu recent. ^q δεest Esc. et Par. 2. text. recent. ^r Scripti, λέγων. Marg. Caf. ^s περὶ μ . . . (hic parva est lacuna) . . . ἔων Esc. ^t λέγει Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^u κατὰ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc. ^v ἀλλήλοισιν Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^x MSS. Ὀρσιλόχοιο, semper. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. hic, et bis infra. Ὀρσιλόχοιο Mosc. ^y Φηρῆς Esc. ^z MSS. ἢ μέρος ἦν τῆς Μεσσηνίας. Marg. Caf. sic Eton. sed ad oram scribuntur a recenti manu. ^a ἢ δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.

ripidis verba ἢ Διός, aut alia potius quæ sequebantur: quibus docebat poeta ecquam Elidem intelligeret: quod, inquit Strabo, non erat necessarium. Nam utramutam intelligat, fallitur: hæc est istius loci sententia, quam non vidit Xylander. *Casaub.*

6. καὶ Μεσσηνίων] Messæorum nulla alibi fit mentio: prior interpres legit Μεσσηνίων. Pheras autem Messeniæ fuisse sæpe repetit Strabo. *Idem.*

8. Γραφόντων δὲ] Disputat de Homeri loco, aut locis potius: nam sæpe ita appellatur a poeta Lacedæmon. Affert duplicem scripturam vocis qua de agitur: et quid pro defensione utriusque lectionis dici solet refert. *Idem.*

11. ἀπὸ τῶν κητῶν] Hefychius, post alias interpretationes hujus vocis, οἱ δὲ, inquit, ὅτι ἐκεῖ ἡ θάλασσα συνεχῶς κήτη ἐβάλλει. *Idem.*

Ibid.] Possumus a κήτη Cete deducere. Litus enim Lacedæmoniorum est saxosum et ἀλίμερον, quod profundum esse mare denotat. Grandiores pisces (qui κήτη Græce nominantur) in profundis agitantur plurimum, qui illi faxis sæpe e mari ejiciuntur. Vide *Æl. de Anim. lib. xvii. cap. 6. F.*

Ibid. εἴτε μεγάλην] Reliquas interpretationes complectitur Hefychius his verbis: Κητέεσσα, ὕδα, κοίλη, μεγάλη, εὐνδρος, καλαμινώδης: quo loco observandum est tribui ab Hefychio explicationem hanc καλαμινώδης voci κητέεσσα: quum Strabo sic explicet alteram lectionem, Κατετέεσσα: cujus sententiam confirmat

quod alibi idem Hefychius annotat, καίτοι vocari τὴν καλαμινώδην. *Casaub.*

14. καὶ κατέεσας τὸ δεσμωτήριο ἐντεῦθεν] Thucydides, lib. i. cap. 134. docet Lacedæmonios solitos εἰς τὸν κατὰ τὴν ἐμβάλλειν τοὺς κακέρους. Eustathius vero hic legit, non κατέεσας, sed ὁ καίτοι: quod propius accedit ad vocem Homericam, et ita habent manuscripti. Hefychius sic, καίτοι, ὀρεσκώοις, ἢ τὰ ὑπὸ σεισμῶν καταρραγμένα χωρία. *Idem.*

17. Εὐσεβιος δ' ἢ Λακωνική] Tanto terræ motu aliquando laboravit Sparta, ut solæ quinque ædes integræ remanserint: auctor *Ælianus, V. H. lib. vi. c. 7.* et *Polyænus noster, lib. i. c. 41. §. 3. Idem.*

18. τοῦ Ταυγέτης κορυφῆς τινος ἀπορραγμένη] Plinius, lib. ii. cap. 79. de hoc terræ motu, cum et urbs tota eorum corruit, et Taygeti montis magna pars, ad formam puppis eminenens, abrupta cladem insuper eam ruina pressit. Ex Cicerone habet Plinius lib. pr. de Divinatione, cap. 50. Meminit Plutarchus in Cimone. *Idem.*

20. τῇ μὲν Ταυναρίᾳ] Plinius, lib. xxxvi. c. 18. Sunt et nigri (lapides) quorum auctoritas venit in marmora, sicut Tænarius. *Idem* cap. 22. lapidis Tænarii duo videtur facere genera: quorum alter fortasse est, quem Croceaten appellat Pausanias, lib. iii. cap. 21. *Idem.*

23. Ὅτι δὲ Λακεδαιμόνων] Idem etiam Pausanias notat: diximus hac de re supra. *Idem.*

—^a ξείνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας· καί,
 τὸ δ' ἐν Μεσσηνίᾳ ζυμβλήτην —
 ὅπ' ἂν αἱ Φηραί εἰσιν ^b τῷ Ὀρσιλόχῃ ὁ οἶκος, δῆλον·
 * Ἐς Φηράς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
 Τίεος ^d Ὀρσιλόχοιο —
 ὅ, τε Τηλέμαχος, καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δ' Φηραί τῆς
 Μεσσηνίας εἰσιν. Ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὀρμηθέντας
 εἶναι περὶ Τηλέμαχον πανημερίεας φῆ σείειν ζυγόν,
 εἴτ' εἴποι·

^f Δύσσετό τ' ἥελιος —

† Οἱ δ' ἴξον κοίλῃν ^g Λακεδαίμονα —

Πρὸς δ' ἄρα δῶμα ^h ἔλων Μενελάε· —
 τίω πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαίμονος
 εἰς Λακεδαίμονα φανέεται λέγων τὴν ἀφίξιν· ἄλλως
 τε εἰ πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ ⁱ οἴκησιν εἶναι τῷ Με-
 νελάε, ^j μηδ' οὕτως ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν·

‡ Εἴμι γὰρ εἰς Σπάρτην τε, καὶ εἰς Πύλον. —

^k Δοκεῖ γὰρ ^l συμπίπτειν ^m τῷ τὸ τοῖς ⁿ χάρας ὅπ-
 γέτοις ^o ἂν..... εἰ μὴ νῆ Δία ποιητικὴ τις τῷ
 συγχωρήσει ἐξουσία..... ὁ ἐναντίον γὰρ τὴν Μεσσηνίαν
^p τῆς ^q Λακωνικῆς ἐν Πύλῳ τῆς ^r ὑπὸ τῷ Νέστορι,
 μηδὲ δὴ καὶ αὐτὴν ^s τάττειν ἐν τῷ καταλόγῳ,
 μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας.

Μετὰ δὲ Μαλέας ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλ-
 πος, καὶ ὁ ^t Ἑρμιονικὸς ὁ μὲν μέχρι ^u τε Σκυλλαίου
 πλέοντι ὡς πρὸς ἑὸν ^v βλέπων, καὶ πρὸς τὰς Κυκ-
 λᾶδας· ὁ δὲ ἐωθινώτερος ^w τέτρε, μέχρι πρὸς Αἴγ-
 ναν καὶ ^x Ἐπιδαυρίαν. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ
 Ἀργολικοῦ Λάκωνες ἔχουσιν, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν
 οἷς ἐστὶ τῶν μὲν Λακωνῶν τὸ Δῆλιον, ἱερὸν Ἀπόλλω-
 νος, ὁμώνυμον τῷ ^y Βοιωτικῷ καὶ Μινώα φερούμενον,
 ὁμώνυμος καὶ αὕτη τῇ Μεγαρικῇ καὶ ἡ Λιμηρὰ Ἐπί-

et Lacedæmone eos sibi invicem obvios dedisse, et
 in Messena hoc esse factum. Pheras enim fuisse
 Orsilocho domum, hinc liquet:

Pheras cum venere Dioclis prorsus ad aedes

5

Orsilocho nati —

nimirum Telemachus et Pisistratus: sunt autem
 Pheræ in Messenia. Rursus ubi Telemachum a
 Pheris profectum toto die jugales incitasse ait, ac
 sub occasum solis venisse Lacedæmonem, domum-

que petivisse Menelai: urbs Lacedæmon intelligi
 debet. Alias enim videbitur narrare Homerus,
 quomodo Lacedæmone Lacedæmonem venerit:
 sed et alioqui probabile non est Menelaum non
 habitavisse Spartæ: neque sic diceret Telemachus:

Namque peto Spartam, atque Pylum profisciscor —

Quod non videretur congruere locorum epithetis,
 nisi quis referre ad poeticam vellet licentiam: non
 enim congruit, Messenam cum Laconica et Pylo
 Nestoris neque pro se poni in catalogo, neque ut
 sociam expeditionis.

Post Maleas Argolicus sequitur sinus, et Hermio-
 nicus: quorum ille usque ad Scyllæum versus or-
 tum et Cycladas porrigitur: hic magis adhuc in o-
 rientem vergit usque ad Æginam et Epidauriam.
 Primas Argolici sinus partes Lacones, reliqua Ar-
 givi tenent. Inter ea est Delium Laconum, Apol-
 linis templum, ejusdem cum Bœotico nominis: et
 Minoa castellum, cui cum Megarica itidem Minoa
 nomen est commune: item Epidaurus, cognomen-

* Odyss. γ. fine.

† Odyss. δ. initio.

‡ Odyss. β. ver. 359.

^a κοινῶς Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b ὁ τῷ Ὀρσιλόχῃ Par. 1. 2. ὁ τῷ Ὀρσιλόχῃ Med. 1. 2. ^c ἵκοντο Med. 2. ^d Ὀρσιλόχοιο Med.
 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^e εἶπη Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^f δύσσετο Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^g Λ. κητόεσσαν Par. 1. 2. Λ.
 κητόεσσαν Eton. Esc. ^h ἔλων Par. 2. supra. ⁱ MSS. μηνύσης, et οὐσης Marg. Cas. μηνύσης Esc. Mos. μηνδ' οὐσης Par. 1.
 Med. 1. 2. Eton. et Par. 2. textu recent. sed μηνύσης Med. 2. ex correct. ^k δοκεῖ... (hic parva est lacuna)... ἀνίπτεν Esc. ^l συν-
 ἀνίπτεν Med. 2. ^m τέτρε Par. 1. 2. Esc. ⁿ Secuti sumus libros veteres. Marg. Cas. αὐ... Par. 1. 2. ^o Scripti, τίον,
 tantum. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^p Inter Λακωνικῆς et τῆς ὑπὸ lacuna est in Esc. ^q ἐπὶ Med. 1. 2. sed
 Med. 2. postea corr. ^r τάττειν ἐν τῷ defunt Esc. ^s Ἑρμιονικὸς Med. 1. 2. Esc. ^t τε deest Med. 1. 2. sed in Med. 2. τῷ add.
 postea. τῷ Par. 1. 2. Esc. ^u Scripti, βλέποντι. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^x τέτρε Par. 2. textu recent. sed supra, τούτου.
^y τὴν deest Med. 1. 2. ^z Βοιωτικῷ Esc.

3. φῆ σείειν ζυγόν] Verba sunt poetæ, Od. γ. ver. 486.

Οἱ δὲ πανημερίοι σείον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες. i. e.

Illi vero tota die quatiebant jugum utrinque tenentes. Casaub.

18. Δοκεῖ γὰρ] Sensum sectatus sum; nam verba, συμπίπτων
 τοῦτο τὸ τοῖς, sunt vitiosa. Aldus, συνεπίπτειν, male. Xyland.

Ibid. Δοκεῖ γὰρ] Ante hæc verba defunt quædam, ex quibus
 sensus hujus loci pendebat. Casaub.

Ibid.] Hæc lacunas Chandlerus hoc modo supplet, τοῖς τῆς
 χάρας ἐπιδέτοις ἀν[τίπαλον] εἰ μὴ—ποιητικὴ τις τοῦτο συγχωρήσει
 ἐξουσία [πῶς] ἐναντίον &c. F.

25. ὁ μὲν] ὁ Ἀργολικὸς. Casaub.

30. τὸ Δῆλιον] Pausanias, lib. iii. cap. 23. Ἐπιδῆλιον appellat,
 et simul appellationis rationem explicat. Idem.

Ibid.] In Bœotorum finibus. Delium vocatur, quod simula-
 chrum Apollinis ligneum fuit olim Deli. F.

31. καὶ Μινώα φερούμενον] Minoam, promontorium κατὰ τὴν Ἐπί-
 δαυρον in mare prominens, agnoscit Pausanias, lib. iii. cap. 23.
 Ptolemæus, ἐν τῷ Ἀργολικῷ κόλπῳ ἐστὶ Λακωνικῆς Μινώα λιμῆν.
 Casaub.

Ibid.] Ptolemæus et Pausanias non discrepant. Promonto-
 rium enim portum efficit. F.

32. καὶ ἡ Λιμηρὰ Ἐπιδάυρος] Epidauri in hoc tractu duæ sunt:
 hæc quidem in ea parte sinus Argolici, quæ censetur esse τῆς

Λακωνικῆς Straboni et Ptolemæo. Altera est ubi desinere dixit
 finum Hermionicum, qui excipit Argolicum. Casaub.

Ibid.] Epidaurus Limera, secundum Pausaniam, stad. 200 a
 Delio distat. Fama fuit esse coloniam Epidauri Argivæ. (Pau-
 sanias, lib. iii. c. 23.) Æsculapium certe utraque urbs coluit, sed
 Argiva multo fuit celebrior quam iuxta. Goltzius duos Ἐπιδαυρίων
 nummos profert, quorum unus habet Jovis caput cum epigram-
 mate, Σωτήρος. Pausanias templum Jovis Servatoris apud por-
 tum Epidauri situm memorat; Ptolemæus etiam apud hanc ur-
 bem τῷ Διὶς λιμένα ponit. Phetho ait, Ἐπιδάυρος, ἡ νῦν Μονεμβά-
 σια. Exinde, ut opinor, Malvasia, (nomen hodiernum oppidi
 fere in eodem situ positi) deducitur. Veteres et recentes vinum
 hujus regionis laudant. F.

Ibid. καὶ ἡ Λιμηρὰ Ἐπιδάυρος, ὡς Ἀρτεμίδωρος φησιν. Ἀπολλόδορος
 δὲ πολλοῖον Κυθήρων ἰσορεῖ ταύτην. Item Epidaurus, cognomento Li-
 mera, si Artemidorum sequimur: nam Apollodorus Cytheris vicinam
 facit] Et ex hoc loco colligitur Strabonem non fuisse αὐτόπτην,
 sed ex Artemidori, Apollodori, et aliorum scriptis suam Græciæ,
 vel saltem Peloponnesi, χωρογραφίαν composuisse: nihil enim de-
 cernit, sed in dubium linquit lectorem, utrum Artemidoro vel
 Apollodoro fides adhibenda sit, quod non fecisset, si ipse locos
 adisset et oculis suis veritatem inquisisset. Palmer.

to Limera, si Artemidorum sequimur: nam Apollodorus Cytheris vicinam facit, aitque ob portus (*Limen is Græce dicitur*) commoditatem Limeneram, ac postea, conciso vocabulo, Limeram fuisse cognominatam. Litus Laconicæ statim a Maleis aliquatenus asperum est: navium tamen receptus habet ac portus: reliqua ora bonos habet portus, et ante eam sitæ sunt multæ exiguæ insulæ, memoratu indignæ. Argivorum sunt Prasîæ, et Temenium, ubi sepultus est Temenus: et prior eo locus per quem fluit Lerna fluvius, paludi cognominis Hydræ fabula celebri. A Temenio Argos usque supra mare sunt stadia xxvi. ab Argis Heræum stadia sunt xl. atque hinc Mycenæ x. Post Temenium sequitur Nauplia, Argivorum navale, sic dictum, quod navibus impleatur. Hujus Naupliæ occasione confictum putant a recentioribus Nauplium et ejus filios: neque enim eos Homerum fuisse silentio præteriturum, si et Palamedes tanta sapientia prudentiaque florisset, ac injusto judicio fuisset necatus, et Nauplius apud Caphareum tantam hominum edidisset stragem: sed et generis origo, præterquam quod fabulosa est, in rationem temporum

δαυρος, ὡς Ἀρτεμίδωρος φησιν. Ἀπολλόδωρος ἢ Κυθήρων πλησίον ἵστορεῖ ταύτην· εὐλίμενον ἢ οὖσαν, βραχέως καὶ ὀπίπετῃ μνημένως. Λιμηνῶν εἰρησθαι, ὡς ἀν Λιμηνῶν, μεταβέβληκέναι δὲ τὸννομα. Ἔστι δὲ πρῶτος ἢ ὀπίπετος εὐδὺς ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος μέγχι πολλῇ ὁ Λακωνικός· ἔχει δ' ὅμως ὑφόρμους, καὶ λιμένας. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ πελάγια εὐλίμενος· νησιδιά τε πολλὰ περικύβηται αὐτῆς, ὅθεν ἄξια μνήμης. Τῶν δ' Ἀργείων αἱ τε Πρασίαι, καὶ τὸ Τημένιον, ἐν ᾧ τέθαπται Τήμενος· καὶ ἐπὶ πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη καλεσμένη, ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ ἢ μεμύθειαι τὰ περὶ τ' Ἰφραν. Τὸ δ' Τημένιον ἀπέχει τῆς Ἀργεὺς ἑξ καὶ εἴκοσι σταδίας ὑπὲρ τῆς θαλάσσης· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀργεὺς εἰς τὸ Ἡραῖον τεσσαράκοντα, ἔνθεν δὲ εἰς Μυκήνας δέκα. Μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία, τὸ τῆς Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἐπύμιον ἀπὸ τῆς ταῖς ναυσὶ περὶ ἀσπείδαται. Ἀπὸ τῆς δὲ πεπλάδαται φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τὰς παῖδας αὐτῆς περὶ τοῖς νεωτέροις· καὶ γὰρ Ὀμηροῦ ἀμνημονῆσαι ἀν τῶν τῆς μὲν Παλαμήδους τοσαύτῃ σοφίαν καὶ σύνεσιν ὀπίδεικνυμένης, δολοφονηέντος δὲ ἀδίκως· τῆς δὲ Ναυπλίας τοσούτου ἀπεργασάμενης φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. Ἡ δὲ γενεαλογία περὶ τῆς μυθώδους καὶ τοῖς χρόνοις διημέρου

^a ὁ π. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

^b Scripti, μυθώδους. Marg. Caf.

^c σταδία Med. 1. 2.

^d τῆς deest Med. 1. 2.

^e Sic vet. lib. Vulgo, περὶ ἀσπείδαται. Xylander, πεπλάδαται. Marg. Caf.

^f ἐπιδεικνυμένη Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mofc. ^g Scripti, ἐργασάμενη. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton.

3. εἰρησθαι, ὡς ἀν Λιμηνῶν] Supple, ait Apollodorus. Stephanus refert his verbis, τινὲς δὲ Λιμηνῶν τὴν Λακωνικὴν λέγεσθαι μίαν τῶν ἐκείνων, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν λιμένας. Alii, propriam et magis usitatam vocis ἐτυμότητα fervantes ἀπὸ τοῦ λιμῶν, explicabant περικύβηται, ut Suidas, et quodam loco Thucydidis scholiastes: qui hoc tamen alibi (lib. iv. c. 56.) reprehendit: fuere etiam qui Λιμηνῶν vocarent, deducta voce ἀπὸ τῆς λιμῶν, quia pratis abundaret. Sed Stephanus alteri Epidaurio hoc epithetum tribuit. Casaub.

9. Τῶν δ' Ἀργείων αἱ τε Πρασίαι] Ptolemæo est τῆς Λακωνικῆς ἢ Πρασίαι. Sic enim vocat, non Πρασίαις. Pausanias, lib. iii. cap. 21, et 24. Βρασίαις, mutato π in β hic quoque: sic Ἀμφρακία pro Ἀμφρακία. Stephanus utramque lectionem agnoscit. Idem.

Ibid.] Prasîæ certe ultima urbs Eleutherolaconum apud Pausaniam. Thucydides etiam in fine lib. vi. Prasîas in Laconia collocat. Forſan legere posſimus ὁμορρεῖ αἱ τε Πρασίαι. Utpote (quod verisimilius) limites non fat erant discreti in Strabonis seculo. F.

Ibid. τὸ Τημένιον] Vide Pausaniam, in fine Corinthiacorum, lib. ii. c. 38. Casaub.

Ibid.] Temenium est apud Ptolemæum primum in Argis oppidum, prope fluvii Erasini ostium. Secundum Pausaniam a Nauplia distat stad. 50. Fines Laconicæ incerti fuerunt Argos versus. F.

10. δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη—ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ] Pausanias lacum Lerne memora, quod per æstatem siccam ea sola aquam habet. De Hydræ fabula, vide Palæphatum, cap. 39. Heraclitum, c. 18. Idem.

15. εἰς Μυκήνας δέκα] Pausanias ait xv. lib. ii. cap. 17. Casaub.

Ibid.] Mycenarum ruinas Pausanias vidit ad lævam in itinere inter Tretum et Argos. Urbs ab Argivis propter invidiam deleta fuit. Vide infra, p. 579. Edit. Amst. F.

Ibid. Μετὰ δὲ τὸ Τημένιον] Abest a Temenio Nauplia stadia l. teste Pausania, lib. ii. c. 38: quem vide de causa appellationis. Casaub.

16. ἡ Ναυπλία, τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον] Meminit Euripides in Oreste, ver. 53.

Ἦκει γὰρ εἰς γῆν Μενέλαος Τροίας ἀπο,
Λιμένας δὲ Ναυπλίου ἐκπληρῶν πλάτης,
Ἀκταῖσιν ὁρμεῖ.—

Venit enim in patriam Menelaus ex Troja,
Implensque remo portum Nauplicum,
Applicat ad litus. Idem.

Ibid.] Nauplia urbs deleta. Quædam autem templa et por-

ticus in Pausaniæ seculo extiterunt. Lacedæmonii, Naupliensibus ejectis, Methonen iis tradiderunt. Xenophon urbem memorat in lib. iv. Hellen. Postea restituta fuit, et nunc *Napoli di Romania* vocatur: urbs est primaria. Situs munitissimus, portus objecta insula tutissimus. F.

17. περὶ ἀσπείδαται] Legi πεπλάδαται. Πλήθω etiam accedo significat poetis, ut alibi notavi: sed περὶ omnino hic non facit, et augmentum præteriti deest. Xylander.

19. καὶ γὰρ Ὀμηρον ἀμνημονῆσαι ἀν τούτων] Silentii Homeri causam affert Philostratus, in vita Apollon. Tyanei, lib. iv. pag. 173. ut Ulyssis honori consuleretur, cujus fraude Palamedes dicebatur periisse: Πέμπλον ἠρόμην, τί παθὼν Ὀμηρος τὸν Παλαμήδην ἐκ οἶδεν ἢ οἶδε μὲν, ἐξαιρεῖ δὲ τὴν περὶ ὑμῶν λόγον. Εἰ Παλαμήδης, εἶπεν, ἐς Τροίαν ἐκ ἧλθεν, οὐδὲ Τροία ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἀνὴρ σοφώτατος τε καὶ μαχημώτατος ἀπέθανεν, ὡς Ὀδυσσεὶ ἔδοξεν, οὐκ ἐσάγγειαι αὐτὸν ἐς τὰ ποιήματα Ὀμηρος, ὡς μὴ τὰ ἐνείδη τοῦ Ὀδυσσεύς ἄδοι. i. e. Quinto loco interrogavi: quomobrem Homerus Palamedem aut ignoravit, aut cognitum in sermone separavit. Ad hæc Achilles: si Palamedes, inquit, ad Trojam non venit, nec Troja unquam fuit. Quoniam vir sapientissimus, bellicosissimusque, ut Ulyssi placuit, interfectus est, non inducit ipsum in poemate Homerus, ne Ulyssis opprobria narrare cogatur. Casaub.

23. Ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῶν μυθώδους καὶ τοῖς χρόνοις διημέρου· δεδωδω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὸν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ ἔτι ζῶντα. Sed et generis origo, præterquam quod fabulosa est, in rationem temporum offendit: ut enim detur Neptuni fuisse filium, Amymones qui potuit, vivens adhuc belli Trojani tempore] Sed dubium illud solvit Apollonius, Argonaut. i. i. ubi Nauplius Argonauta, Palamedis pater, dicitur sextus a Nauplio Neptuni et Amymones filio, et sic procedit ea genealogia, secundum Apollonium,

Ποσειδῶν—Ἀμυμῶνη
|
Ναύπλιος
|
Προῖτος
|
Λέρνος
|
Ναύβουλος
|
Κλυτοπύρις
|
Ναύπλιος, ὁ κατὰ Τρωϊκὰ
Παλαμήδης, Οἶαξ.

πῆλαι· δεδωσθαι γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, ^a Ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὸν καὶ τὰ Τρωϊκὰ ἐπὶ ζώνῃ; Ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυπλίᾳ τὰ ἀσπλάγια, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς ^b οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι. ^c Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν· εἴτ' ἄλλα χωρία· καὶ Ἐφεξῆς ὁ ^d Ἑρμιονικὸς κόλπος, ^e καὶ ^f τῆς 5 τῆς τόπου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ, καὶ ἡμῖν ^g ἐκ παροπίεος ἐνέφηνεν ὁ μερισμὸς τῆς πελοποννήσου οὗτος. Ἀρχεται δ' ἀπὸ ^h Ἀσίνης πολίχνης· εἴθ' Ἑρμιόνη καὶ ⁱ Τροιζήν· ἐν τῷ ἄλλῳ δὲ πελάγει ^k Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάντοισι σταδίῳ, πορθμῷ δὲ 10 τετραστιάδιῳ διεγῶσα τῆς ἡπείρου· εἴθ' ὁ Σαρωνικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγουσιν, οἱ δὲ πόρον, καὶ ὁ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρωνικόν· καλεῖται δὲ ^l πᾶς ὁ σιναῶπιον πόρος ἀπὸ τῆς Ἑρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν ἰσθμὸν θαλάσσης τῷ τε Μυρτώῳ πελάγει καὶ τῷ Κρη- 15 τικῷ. Τῆς δὲ Σαρωνικῆς Ἐπίδουρος τέ ἐστι, καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Αἴγινα· εἴτα Κεγχρεαί, τὸ τῶν Κορινθίων ὅτι τὰ περὶ τὴν ἐξ ἑω μέρη ναυσταθμον· εἴτα λιμὴν Σχοινοῦς, πλεύσαντι πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίαις· ἀπὸ ^m δὲ Μαλεῶν τὴν πάντας περὶ χεῖρας καὶ ὀκτακο- 20 σίας· καὶ ἡ ⁿ Σχοινῶντα ὁ διολκός, τὸ πρυτανεῖον δὲ ἰσθμῷ, περὶ οὗ τὸ δὲ ἰσθμὸς Ποσειδῶνος ἱερὸν. Ἀλλὰ οὖν τὰ μὲν ὑπερκεῖσθαι, ἔξω γὰρ ἐστὶ τῆς Ἀργείας· ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργίαν. Καὶ πρῶτον ποσσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ 25 Ἄργος, καὶ κατ' αὐτὸ, καὶ μὲν τῆς ὀπίστες Ἀχαικόν Ἄργος καλεῖντος, ἢ Ἰασόν, ἢ Ἰππίον, ἢ Ἰππόβοτον, ἢ Πελασγικόν. Καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται

* Ἄργος τε Σπάρτη τε —

† Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθ' αὖτε —

καὶ ἡ Πελοπόννησος,

‡ Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἀργεῖ —

οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτῶν· καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς. Ἀργεῖες ^a γούν πάντας καλεῖ, καὶ ἁπέρ καὶ Δαναοὺς, καὶ Ἀχαιοὺς. Τὴν γὰρ ὁμωνυμίαν τοῖς ὀπίστες 35 ἀναφέρεται, πῶς μὲν Θεσσαλίαν Πελασγικόν Ἄργος καλεῖν.

|| Νῦν δ' αὖ τὴν, ὅσοι τὸ Πελασγικόν Ἄργος ἔναϊον·

offendit: ut enim detur fuisse Neptuni filium, Amymones qui potuit, vivens adhuc belli Trojani tempore? Deinceps a Nauplia specus sunt, et in iis ædificati labyrinthi, quæ Cyclopea dicuntur. Sequuntur alia hinc loca, et sinus Hermionicus: qui locus cum sub Argia sit, divisio circuitus ejus videbatur nobis non negligenda. Initium sinus est ab oppido Asina: inde Hermione sequitur, tum Træzen: in ora legenda venit ad insulam Calauriam, cujus circulus ambit xxx. stadia: ipsa a continente dividitur freto iv. stadiorum. Hinc Saronicus sequitur sinus, quem alii pontum, alii trajectum vocant, unde et mare dicitur Saronicum. Sic autem dicitur trajectus qui a mari Hermionico et eo quod circa isthmum est contingit Myrtoum ac Creticum mare. Ad sinum Saronicum Epidaurus est, et ante eam sita in alto Ægina insula: inde Cenchreæ, Corinthiorum versus orientem navale: hinc Schoenus portus, spatio xlv. stadiorum. Idem a Malea distat circiter mille et octingenta. Apud Schoenuntem angustissima est isthmi pars, qua naves per terram ex uno mari in alterum traducuntur: atque ibi est Neptuni Isthmii fanum: verum id, quia extra Argiam est, in præsentia omittamus: et, repetita Argiæ descriptione, singula peragremus. Primo autem id dispiciamus, quam varia Homero significet vox Argos, five seorsim posita, five cum adjectivo: ut cum Argos dicit Achaicum, Iasum, Hippium, Hippobotum, id est, equis pascuum, Pelasgicum. Urbem ipsam Argos dicit:

Argi, Spartaque — et

Quique Argos tenuere, et qui Tyrintha —

Peloponnesum eo nomine afficit:

Argis, ædibus in nostris —

non enim urbs domus ejus fuit. Totam Græciam Argos dicit, dum omnes Græcos Argivos vocat, ut et Danaos, et Achæos. Ambiguitatem porro epithetorum adjectione distinguit: ut cum Thessaliam Pelasgicum appellat Argos:

Præterea quicumque Argos tenuere Pelasgum:

* Iliad. δ'. ver. 52. † Iliad. β'. ver. 559.

^a Ἀμυμώνης Med. 2. ex correct. ^b οἰκοδομητοὶ Med. 1. ^c καὶ καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^d Scripti, τῶν. Marg. Cas. sic Med. et Par. 2. textu recent. fed in marg. Par. 2. scribitur Ἀσίνης. ^e Vulgo, πῶς. Marg. Cas. ^f ὅς Μα. περὶ ἑσπερίων. ^g τὰ μὲν deerant Med. 2. add. postea. ^h ἡ Πελασγικὴν ἢ Ἰππόβοτον Med. 1. 2. ⁱ ἂν πάντες Eton. ^j ὅσοι Par. 1. Med. 1. 2.

† Iliad. α'. ver. 30. || Iliad. β'. ver. 681.

^k Κυκλώπεια Par. 1. ^l Ἑρμιονικὸς Par. 1. 2. et sic infra Par. 1. ^m καὶ καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ⁿ καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^o καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^p καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^q καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^r καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^s καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^t καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^u καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^v καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^w καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^x καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^y καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^z καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{aa} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ab} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ac} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ad} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ae} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{af} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ag} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ah} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ai} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{aj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ak} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{al} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{am} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{an} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ao} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ap} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{aq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ar} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{as} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{at} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{au} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{av} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{aw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ax} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ay} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{az} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ba} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{be} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bi} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{br} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bs} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{by} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{bz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ca} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ce} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ch} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ci} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ck} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{co} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cs} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ct} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{cz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{da} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{db} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{de} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{df} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{di} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{do} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ds} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{du} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{dz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ea} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ec} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ed} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ee} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ef} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ei} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ej} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ek} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{el} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{em} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{en} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ep} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{er} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{es} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{et} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{eu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ev} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ew} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ex} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ey} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ez} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fa} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fe} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ff} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fi} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fs} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ft} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{fz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ga} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ge} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gi} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{go} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gs} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{gz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ha} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{he} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hi} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ho} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hs} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ht} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{hz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ia} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ib} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ic} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{id} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ie} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{if} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ig} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ih} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ⁱⁱ καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ij} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ik} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{il} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{im} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ⁱⁿ καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{io} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ip} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ir} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{is} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{it} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ix} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iy} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{iz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ja} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{je} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ji} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{js} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ju} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ji} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{js} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ju} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{jx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ka} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kd} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ke} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ki} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kl} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{km} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ko} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ks} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ku} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ky} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{kz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{la} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ld} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{le} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{li} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ll} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ln} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lp} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lq} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lr} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ls} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lt} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lu} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lv} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lw} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lx} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ly} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{lz} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ma} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mb} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mc} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{md} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{me} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mf} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mg} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mh} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mi} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mj} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mk} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{ml} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mm} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mn} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων. ^{mo} καὶ τὰς τῶν ἑσπερίων.

Peloponnesum autem sic exprimit :

Argos quod si redeamus Achæum. — et

An non tunc Argis aderat Menelaus Achivis?

Indicans peculiari significatione omnes Peloponnesios fuisse Achæos dictos. Iasum quoque Argos dicit, Peloponnesum notans: ubi quidam Penelopæ ait, plures etiam habitura eras procos

— *si cunctis conspicerere*

Tam formosa viris, quos educat Iason Argos:

non enim innuit eos qui per universam essent Græciam, sed propinquos. Hippobotum porro et Hippium, id est, equorum alumnus, et equestre communiter dixit. De Græcia autem, et Græcis, ac Panhellenibus, sive universis Græcis, res habet controversiam. Nam Thucydides dicit Homerum barbaros nullibi nominasse, quia tum Græci quoque nondum uno omnes vocabulo notarentur, quod barbaris opponeretur. Apollodorus solos eos, qui in Thessalia erant, Græcos (sic enim Hellenas exprimo) appellari ab Homero ait:

Myrmidones dicuntur, et Hellenes.

Hesiodum tamen, et Archilochum scivisse eam vocem etiam de universis Græcis usurpari: quorum alter de Prætidibus dixerit, universos Græcos earum conjugia ambivisse: alter Panhellenum, seu universorum Græcorum, robur Thasum concurrisse. Alii his opponunt, barbarorum factam ab Homero mentionem, quippe qui Caribus barbaram vocem tribuat: et Græcos universos Hellade, id est, Græcia, ab eo includi:

Incluta cujus fama per Helladaque, et medium Argos. Urbs Argos majore sui parte sita est locis planis: arcem habet Larissam, collem mediocriter munitum, in quo est Jovis templum. Prope urbem fluit Inachus amnis, per multas delabens convalles, cujus fontes sunt in Lyræio apud Cynuriam Arcadiæ montem. Ante docuimus figmenta esse poetarum quæ de commentitiis ejus fontibus narrantur. Figmentum est hoc etiam, Argos aquis carere:

Lympharum expertes Argos superi posuerunt.

Nam et regio cavo est situ, et fluminibus irrigatur, et

τὴν δὲ Πελοπόννησον,

* Εἰ δὲ κεν Ἀργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιῶν —

† Ἡ οὖν Ἀργεὺς ἦεν Ἀχαιῶν;

Σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ἀνομαζόντο οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ἄλλω σημασίαν. Ἰασὺν τε Ἀργὸς τὴν Πελοπόννησον λέγει.

‡ Εἰ πάντες σε ἴδοιεν ἂν Ἰάσων Ἀργὸς Ἀχαιοὶ τὴν Πυελόπην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας οὐ γὰρ τὰς ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός, ἀλλὰ τὰς ἐγγύς. Ἰππόβοτον γὰρ καὶ Ἰππίον κοινῶς εἴρηκε. Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήων, καὶ Πανελλήων ἀντιλέγειται. Θεκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν μισαμῶν βαρβάρους εἰπεῖν φησι, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι Ἑλλήνας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον εἰς ἐν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. καὶ Ἀπολλόδορος δὲ μόνους τὰς ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ καλεῖσθαι φησιν Ἑλλήνας.

|| Μυρμιδόνες δ' ἐκαλεῖντο καὶ Ἑλλήνες.

Ἡσίοδον μὲν τοι, καὶ Ἀρχιλόχον, ἥδη εἰδέναι καὶ Ἑλλήνας λεγόμενους τὰς σύμπαντας καὶ Πανελλήνας. τὸν μὲν οὖν τῶν Περιτίδων λέγοντα, ὡς Πανελλήνες ἐμνήστουν αὐτάς. τὸν δὲ ὡς Πανελλήνων οἷζυς εἰς Θάσον συνέδραμν. Ἄλλοι δ' ἀντιθέουσιν, ὅτι καὶ βαρβάρους εἴρηκεν, εἰπὼν γὰρ βαρβαροφώνους τὰς δὲ Κάρας καὶ Ἑλλήνας τὰς πάντας.

* Ἀνδρὸς τῆς κλέος εὐρὺ καὶ Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος.

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῆς Ἀργείων ἐν χερσὶ τοῦ ὄρους ἰδρυμένη τὸ πλέον. ἄρα καὶ δ' ἔχει καλεμένην Λαρίσσαν, λόφον εὐερκή μετεώρως, ἔχοντα ἱερὸν Διὸς. οὗ δ' αὐτῆς πλησίον ἡ Ἰναχὸς, χαλαρῶς ποταμὸς, ἔχων τὰς πηγὰς ἐκ Ἀντικείας τῆς καὶ Κυνερίαν ὅρας τῆς Ἀρχαδίας. Περὶ γὰρ τῶν μυθευομένων πηγῶν εἴρηται, ὅτι πλάσμα τῶν ποιητῶν ἐστὶ πλάσμα δὲ καὶ τὸ Ἀργὸς ἀνυδρον.

— Θεοὶ δ' αὖ θέσαν Ἀργὸς ἀνυδρον.

τῆς τε χώρας κοίτης οὐσίας, καὶ ποταμοῖς ἀφ' ὧν ὀρεόμενης, καὶ ἑλὴ καὶ λίμνας παρεχομένης, καὶ τῆς πόλεως

* Iliad. ῥ. ver. 141.

† Odyss. γ. ver. 251.

‡ Odyss. σ. ver. 245.

|| Iliad. β. ver. 684.

§ Iliad. β. ver. 877.

* Odyss. α. ver. 344.

^a δὲ δεῖσθαι Par. 1. τὰ Par. 2. Esc. ^b πάντες γὰρ εἰδοίμεν Par. 2. textu vet. πάντες γὰρ εἰδοίμεν Med. 1. 2. Esc. ^c λάβη Med. 2. ^d Vulgo, εἰκοίμεθ. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. ^e ἰγγύς Med. 2. ex correct. ^f ἀμφιβάλλεται Med. 2. ex correct. ^g βαρβάρους Par. 1. 2. Eton. Esc. ^h καὶ δεῖσθαι Med. 1. 2. ⁱ τῇ δεῖσθαι Med. 1. 2. Esc. ^k δὲ καλεῖντο Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^l οἷζυς Par. 1. supra. ^m ἔδραμεν Med. 2. ex correct. ⁿ ἀντιθέουσιν Med. 1. ^o ὅτι τῆς καὶ Par. 1. Eton. ὅτι τὰς τοιαύτας καὶ Esc. Mosc. et Par. 2. textu recent. ^p Ἀργὸς καὶ πάλιν, εἰ δ' ἐδέχθη. . . . Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργὸς. Ἡ μὲν Esc. ^q τὰς πηγὰς ἔχων Med. 1. ^r Ἀντικεία Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Gron. ^s δότι Med. 1. Esc. ^t δεῖσθαι Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^u ἀφ' ὧν ὀρεόμενοι Med. 2. ex correct.

12. Θεκυδίδης] De hoc Thucydidis loco accurate disputatur infra, libro xiv. Casaub.

29. ἱερὸν Διὸς] Templum Jovis Larissæ, ut ait Pausanias, ἐκ ἔχον ὄροφον. Simulachrum fuit ligneum. F.

30. ὁ Ἰναχὸς] Hodie Planissa. Idem.

31. Ἀντικεία τῆς κατὰ τὴν Κυνερίαν ὁρας] Lyræium Arcadiæ montem esse notum est. Xylander vero aliud agebat, quum Cynuriam pagum in montem transformavit. Casaub.

33. εἴρηται] Libro vi. p. 391, ubi de Syracusis est actum, et libro superiore, p. 458, ubi de Æante. Idem.

Ibid. πλάσμα δὲ καὶ τὸ Ἀργὸς ἀνυδρον.

—Θεοὶ δ' αὖ θέσαν Ἀργὸς ἀνυδρον.

τῆς τε χώρας κοίτης οὐσίας, καὶ π. δ.] Scribendum credo; πλάσμα δὲ καὶ τὸ, — Ἀργὸς ἀνυδρον Εὐν ΔΑΝΑΑΙ θέσαν Ἀργὸς ΕὐΝΥΔΡΟΝ. Sic enim idem versus, quem hic, opinor, refutat Strabo, pag. 539. lin. 4. recte scribitur. T.

35. Θεοὶ δ' αὖ] Videtur sumptum ex aliquo poeta, qui fabulam narrabat, quæ est apud Apollodorum, libro secundo, c. 1. §. 4. Refert ille, Argos, quondam ἐνυδρον, factum fuisse ἀνυδρον ἰρα Neptuni, qui fontes aquarum ἐξήρανε, Inacho succensens δότι τὴν χώραν Ἀθηναῖς ἐμαρτύρησεν εἶναι. Plinius, lib. iv. cap. 5. quoque scribit Argos olim Diphium esse appellatum. Casaub.

Ibid.] Argos tamen urbs inopia aquarum certe laboravit ante puteos effossos, ergo nomen διψίου. Fluvius Inachus æstate siccus, ut alii omnes Argolici. (Pausanias, lib. ii. c. 15.) Strabo paulo infra fatetur τὴν πόλιν αὐτὴν ἐν ἀνύδρῳ κείσθαι. Non tamen Straboni obito, quod per Ἀργὸς Homerus totam peninsulam intelligat, quæ montosa et sicca est. De Argis, totius Græciæ urbe nobilissima, vide Pausaniam prolixius differentem. Argos hodie nomen restat, nulla autem prisca magnificentia sunt vestigia. (Chandler's Greece, c. 54. p. 229.) F.

² εὐπορευμένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν, καὶ ὀπιπολαίων.
Αἰπῶνται δὲ τὸ ἀπάτης τὸ,

* Καί κεν ἐλέγχτος ^b πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην.
Τῆτο δ' ἦτοι ἀντὶ τῆ πολυπόθητον κείται, ἢ χρεῖς
^c τῆ δ' ἀντὶ τῆ πολυδίψιον, ὥς

Πολύφθορόν τε δῶμα ^d Πελοπιδῶν τόδε
φησὶ Σοφοκλῆς· τὸ γὰρ περιείφα, καὶ τὸ ἰάφα,
καὶ τὸ ἰάφασθαι φθορὰν πῖνα καὶ βλάβην σημαίνει·

Νῦν ^e μὲν περᾶται, τάχα δ' ἰψείαι ὕας Ἀχαιῶν·
^f καὶ τὸ,

Χεῖρα χαλὸν ^h ἰάπη· ⁱ καὶ,

Ἄϊδι περιείφα.

Ἄλλως τε καὶ τὸ πόλιν λέγει τὸ Ἄργος, καὶ γὰρ ἐκεῖσε
ἔμελλεν ^k ἀφίξεισθαι. Ἄλλα ^l Πελοπόννησον, ἐδήπου
καὶ ταύτῃ διψήσαν ἔσαν. Καὶ σὺν τῷ δ' ἵππερβα-
πὼς δέχοντα ^m καὶ συναλοφῆν ⁿ μὲν τῆ συνδέσμου τοῦ
δέ· ἢ ἢ οὕτως,

Καί κεν ἐλέγχτος ^o πολὺ δ' ἵψιον Ἄργος ἰκοίμην,
— ^p ἀντὶ τῆ, εἰς Ἄργος.

Εἰς μὲν δὲ Ἰναχὸς ἐστὶν ὁ ἀφ' Ἀργείων τὸ Ἀργεῖον· ἄλλος ²⁰
δὲ ποταμὸς Ἐρασίηνος ἐν τῇ Ἀργείᾳ ἐστὶν· ἔτος δὲ
ταῖς ἀρχαῖς ἐκ Στυμφάλης τῆς Ἀρχαδίας λαμβάνει,
καὶ τὸ ἐκεῖ λίμνης τὴν χαλκίμενης Στυμφαλίδος, ἐν ἣ
ταῖς ῥοῖς μυθολογοῦσι ταῖς ὑπὸ τῆ Ἡρακλέους ^q τοξ-
εῖμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, καὶ αὐταῖς χα-
λκοῖς Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ τῆς φασὶ
τῆτον τὸν ποταμὸν ἐκπίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν, καὶ
ποιεῖν ὀπίρρυντον τὸ πεδῖον· τὸν δ' Ἐρασίηνον χαλκοῖσι
καὶ Ἀρσίηνον. Πρὶν δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς Ἀρχα-
δίας εἰς τὸν καὶ ^r Βρέραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστὶν ὁ ³⁰
Ἐρετρικός, ὃς ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ^s Βραυρῶνα. Δείκ-
νται δὲ καὶ Ἀμυμώνη πρὸς κρήνην καὶ Λέρνην. Ἡ δὲ
Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ καὶ τὴν Μυκηναίας, ἐν ἣ
πρὸς τὴν Ἰσθμὸν ἱστοροῦσι· ἀφ' ἧς τῆς γενομένης καταρ-
μῆς ἐν αὐτῇ, παροιμία τις ἐξέπεσε, Λέρνη χακῶν. Τὴν
μὲν οὖν χώραν συγχωρεῖσιν εὐδρεῖν· αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν

lacus habet ac paludes, et copia aquæ urbi est pu-
teis frequentibus, et in summo aquam habentibus.
Causam erroris versui Homérico adscribunt, quo is
Argos appellavit Polydiphsion. Atqui ea vox (*quam*
⁵ *illi siticulofam sunt interpretati*) aut magnopere desi-
deratum significat, siti pro desiderio translatione
poetica sito: aut, litera D abundante, multis dam-
nis affectum exprimit: sicut et Sophocles ait,

¹⁰ *Et passa multas clades Pelopidum domus.*

Ἰψεσθαι enim et ἰάπειν lædere, damnoque afficere
significat. Adde quod illo versu non urbem Argos
nominat, quo rediturus Agamemnon non erat: sed
Peloponnesum notat, non profecto ipsam quoque
¹⁵ siticulofam. Sunt qui literam D inter Poly et Ipsion
insertam esse, quomodo particula conjunctiva ora-
tionis est. Enimvero amnium Argiam perfluentium
unus est Inachus. Alius Argiæ fluvius est Erasinus:
is oritur e Stymphalo Arcadiæ et Stymphalide, quæ
ibi est, palude, ubi fuisse fabulantur Stymphalidas
volucres, quas Hercules sagittis et tympanis ex-
pulerit. Hunc fluvium ferunt infra terram sese ab-
dere, et in Argia erumpere, planitiemque eam ri-
gare: appellant eum etiam Arsinum. Fluit etiam
alius Erasinus ex Arcadia ad litus Buræ vicinum:
alius est Eretricus, et alius in Attica ad Brauronem.
Monstratur etiam Amymone fons prope Lernam.
Lerna palus est Argivi et Mycenæi agri, in qua
hydram fabulantur fuisse: ob piacula autem in ea
facta, proverbium extitit, Lerna malorum. Cæte-
rum regionem aquæ esse divitem fatentur: urbem
in loco aquæ experte sitam dicunt, puteorum ta-

* Iliad. δ'. ver. 171.

^a εὐπορευμένης Med. 2. ex correct. ^b πολυδίψιος Med. 2. Vetus lectio videtur fuisse, πολὺ δ' ἵψιος, cum δ redundante, pro more
poetæ. V. ^c τὸ δέλετα, πολυδίψιον Par. 1. 2. Eton. τῆ δ π. Med. 1. 2. τῆ δ π. Esc. ^d Πελοπιδῶν τόδε desunt Med. 2. ^e μέντοι
Par. 2. ^f λαὸν Med. 1. 2. Eton. et Par. 2. in marg. sed οἷας Med. 1. ex correct. ^g καλὰ X. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.
^h ἰάφη Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ⁱ καὶ desit Med. 1. 2. Esc. ^k Vulgo, ἀναφίξεισθαι. Marg. Cas. Ita lege. V. ^l καλὰ
τὴν Med. 1. Esc. ^m μετὰ desit Med. 2. ⁿ πολυδίψιον Esc. Mosc. ^o Addunt vett. lib. ἦτοι πολυδίψιον Ἄργος ἰκοίμην. Marg.
Cas. sic Par. 1. ^p ῥοῖς Med. 2. ^q Scripti, τοξενίμας. Forte, τιτοξενίμας. Marg. Cas. Recte legitur τοξείμασι: ab Hercule,
sagittis nempe et tympanis expulsas. V. ^r Scripti, γῆν. Marg. Cas. sic Par. 1. ^s τὸν ποταμὸν τῆτον Par. 1. ^t Post in ad marg.
Eton. scribitur a recentī manu ῥ. ^u Βρέραν Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^x Βαυρῶνα Par. 1. Βραυῶνα Med. 1. et ex correct. Βρα-
βῶνα. Βαυρῶνα Med. 2. Eton. Βαυρῶνα Esc. ^y γενομένης Par. 1. Med. 1. sed in Par. 1. punctis supra notatur.

4. ἀντὶ τοῦ πολυπόθητον] Præter Grammaticos sic accipit
Athenæus, lib. x. annotans δὲ τὴν interdum poni, pro vehemen-
ter desiderare, qua in significatione et τῷ πινῶν utitur Xeno-
phon. Casaub.

6. Πολύφθορον] *Passa multas clades*: πολυφθορον enim legi de-
bet, et sic est apud Eustathium, Iliad. δ'. ver. 171. Cætera
loca sunt Iliad. β'. ver. 193. Odyss. β'. ver. 376. et Iliad. α'.
initio, quæ interpretari nihil attinebat. Xylaud.

7. φησὶ Σοφοκλῆς] Initio Electræ. Casaub.

8. καὶ τὸ ἰάφασθαι] Lego ἰψεσθαι ex proximo exemplo.
Idem.

13. λέγει τὸ] Scribo, λέγων τὸ Ἄργος, εἰ καὶ ἔμελλεν ἀφίξεισθαι.
Idem.

19. ἀντὶ τῷ, εἰς Ἄργος] Quo modo dixit Ὀδυσσεὺς δὲ pro εἰς
Ὀδυσσεὺς, et alia id genus quamplurima. Idem.

21. ἔτος δὲ] Pausanias, lib. viii. cap. 22. scribit Stymphæ-

lum appellari fluvium, qui e Stymphalo monte delapsus terram
subit, postea autem emergit, et Erasinus appellatur. Idem.

23. ἐν ἣ τὰς ῥοῖς] Pausanias, lib. viii. cap. 22. Ἐπὶ δὲ τῷ
ὑδατι τῷ ἐν Στυμφάλῃ κατέχει λόγος ὅτι δὲν δὲς ποτὶ ἀνδροφάγους ἐπ' αὐ-
τῷ τεταφῆναι· ταύτας κατατοξενῶσαι τὰς δὲν δὲς Ἡρακλῆς λέγεται. i. e.
Fabulis vulgatum est, Stymphali aliquando aves, quæ humana
carne victitarent, ab Hercule sagittis confectas. Idem.

25. καὶ τυμπάνοις] Duas opiniones videtur confundere: nam
alii τοξείμασι tradunt occisas esse illas aves ab Hercule: alii
tympanis tantum abactas et ψόφῳ κροτάλων, ut Pisander existima-
bat, teste Pausania, lib. viii. c. 22. Idem.

30. εἰς τὸν κατὰ Βρέραν αἰγιαλόν. *Ad litus Buræ vicinum*]
Lege, κατὰ Βούραν. Palmer.

32. Ἀμυμώνη] Huic fontem quærenti indicavit Neptunus
ejus nuptias petens. Apollodorus, lib. ii. cap. 1. §. 4. Meminit
ἰψῆος fontis etiam Plinius, lib. iv. c. 5. Casaub.

men copia instructam, quorum Danaï filiabus acceptam ferunt inventionem : atque hinc esse versiculum natum aiunt :

Expers Argos aquæ lymphis Danaæ ditarunt.

Quin et de puteis his quatuor esse consecratos, ac summo honore cultos. Hi ergo aquarum inopiam eo introducunt, ubi summa earum est copia. Arcem Argivorum condidisse perhibetur Danaus, qui tantum præstitisse iis, qui ante ipsum istis in locis principatum gesserant, videtur, ut, quod est apud Euripidem,

*Pelasgiotas nuncupatos antea
Danaos vocari lege lata jusserit
Per Græciam. —*

Est et sepulchrum ejus in medio foro Argivo, ac dicitur Palinthus. Existimo autem hujus urbis gloriam in causa fuisse, ut reliqui Græci ab ea Pelasgiotæ, Danaï, Argivique nominarentur. Sic et Iasidas, Iasum Argos, Apiam, et Apidonas recentiores dicunt. Homerus Apidonas non nominat : Apiam autem remotiorem regionem. Porro autem vocabulo Argos Peloponnesum ab eo indicari, his quoque testimoniis additis manifestum est :

Argivamque Helenam — et

Urbs quædam est, Ephyre clari in penetralibus Argi:

item, — *et medium Argos : et*

Argos uti totum regeret, terrasque profundo

Ambitas pelago. —

Junioribus vox Argos etiam campum significat, quomodo ne semel quidem Homerus usurpavit : videtur autem Macedonicæ potissimum ac Thesalicæ hoc esse linguæ. Jam cum posteri Danao in Argivo regno succederent, iisque permiscerentur Amythaonidæ profecti e Pisatide et Triphylia : mirum videri non debet, si, cognati cum essent, ita ab initio ditionem in duo diviserunt regna, ut duæ urbes, quæ regnorum sedes forent, invicem minus l. stadiis distarent, Argos videlicet ac Mycenæ, Heræumque (*id est, Junonium*) ad Mycenæ situm commune ambobus regibus esset templum : in quo templo erant simulachra Polycleti,

ἐν ἀνδρῶν χωρίῳ κείσθαι· φρεάτων δ' εὐπορεῖν, ἀταῖς Δαναΐσιν ἀνάπλουςιν, ὡς ἐκείνων ἐξόρυκτων· ἀφ' οὗ, καὶ τὸ ἔπος εἰπεῖν τῆτο·

Ἄργος ἀνδρῶν ἐν Δαναῶν θέσαν Ἄργος ἔνδρον·
5 τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα ἢ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι, καὶ τιμᾶσαι ἀφαιρούτως· ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων, ἀπείραν εἰσάγοντες. Τὴν δ' ἀκρόπολιν τῇ Ἀργείᾳ οἰκίᾳ λέγειν Δαναῶς, ὅς τοσούτου τῆς πόλεως αὐτῷ δυναστεύοντα ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε καὶ Εὐ-
10 ἐπίδην

Πελασγίωτας ὀνομασμένους τοπρίν,

Δαναῶς καλεῖσθαι νόμον ἔθηκεν ἂν Ἑλλάδα.

Ἐπὶ δὲ καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς καὶ μέσον τι τῆς Ἀργείας ἀργεῖν καλεῖται δὲ Πάληθος. Οἱ μὲν δ' ὅτι καὶ Πε-
15 λασγίωτας, καὶ Δαναῶς, ὡς καὶ Ἀργεῖες, ἢ ὁδὸς τῆς πόλεως ταύτης, ἀπ' αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης Ἑλ-
ληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν· οὕτω ἢ καὶ Ἰασίδας, καὶ Ἰασον Ἄργος, καὶ Ἀπίαν, καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασιν. Ὅμηρος δ' Ἀπιδόνας μὲν λέγει· ἀπίαν δὲ τιτὼ πόρρω μάλλον. Ὅτι δ' Ἄργος τῇ Πελοπόννη-
20 σον λέγει, προσλαβεῖν ἐπὶ καὶ τὰς,

* Ἄργεῖν Ἑλένη·

καὶ

† Ἐπὶ πόλιν Ἐφύρην μυχῶν Ἄργος — καὶ

‡ — μέσον Ἄργος· καὶ

25 || Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἀργεῖ παντὶ ἀνάσσειν.

Ἄργος δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεσθαι ὡς καὶ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὀμήρῳ δ' ἐδ' ἀπαξ· μάλιστα δ' οἰονταί Μακεδονικὸν καὶ Θεσσαλικὸν εἶναι. Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναῶ ἀφαιρούμενων τὴν ἐν Ἀργεῖ δυναστείαν, ὅτι-
30 μυχθέντων δὲ τέτοισι τῇ Ἀμυθαιονιδῶν, ὡρμηιδῶν ἐκ τῆς Πισατίας καὶ τῇ Τριφυλίας, ὅτε ἀν' ἑαυμάσειέ τις, εἰ συγγενεὶς ὄντις οὕτω ἔδειλον τὴν χάραν εἰς δύο ἡ βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε ἡ τὰς ἡγεμονίας οὐσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις ἀποδειχθῆναι ὡλητόν
35 Ἀλλήλων ἰδρυμένας ἐν ἐλάτῃσιν ἢ πεντήκοντα σταδίους, τὸ καὶ Ἄργος καὶ τὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς Μυκήναις ἁμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ἔσθλα· τῇ μὲν τέχνῃ καλεῖσθαι τῶν

* Iliad. γ.

† Iliad. ζ'. ver. 152.

‡ Odyss. α'. ver. 344.

|| Iliad. β'. ver. 108.

Scripti, ἔνδρον. Marg. Cas. sic Eton. olim : jam ἔνδρον.

Esc. ἢ δὲ καὶ Par. 2. Med. 1. 2.

Ἀπιδόνας Par. 2. supra : recte. V.

Ἄργεῖν δ' Ἑλένη Par. 2. Esc.

Ἀργεῖν Ἑλένη Med. 2.

Scripti, διύλοντο. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc.

ἡγεμονίδας, et ἡγεμονίαν. Marg. Cas. ἡγεμονίαν Par. 1. Eton.

ἡγεμονίδας Par. 2. et supra ἡγεμονίας.

ἡγεμονίας Par. 2. add. postea.

Scripti, τὰς

φοῖν Par. 1.

ἁμφοῖν deest Par. 1.

5. τῶν δὲ φρεάτων] Totum locum ex conjectura sic emendo, quando libri me deficiunt, τῶν δὲ φρεάτων ἵνα καὶ ἱερὰ αὐταῖς ἀποδειχθῆναι καὶ τιμᾶσαι διαφαιδῶς, ἐν ἀπορίᾳ ὑδάτων εὐπορίαν εἰσαγάγας. Transpositionem vocum εὐπορία et ἀπορία prior interpretis arguit. Casaub.

9. κατ' Εὐρεπίδην] In Archelao : vide libro quinto. Idem.

18. καὶ Ἀπιδόνας] Vide Eustathium in hæc verba Dionysii, ver. 415.

Ἀρκάδες Ἀπιδανῆς ὑπὸ σκοπιῇν Ἐρυμάνθι. i. e.

Arcades Apidanenses, sub celsō jūgo Erymanthi. Idem.

19. ἀπίαν δὲ τὴν] Ut vox ἀπίαν sit epithetum, non proprium nomen. Idem.

Ibid.] Ἀπίαν, ut videtur, est Peloponnesi nomen ab Api Ægyptio dictum. (Pausanias, l. ii.) Sed Homerus, Iliad. α'. ver. 270, per Ἀπίαν patriam intelligit, τῆλός ἐστιν Ἀπίης γαίης. Ulysses quoque his verbis Odyss. η'. ver. 25. Vide Bryant. myth. t. ii. p. 420. F.

26. πεδίον] Πᾶν γὰρ, ait Eustathius, πεδίον παραθαλάσσιον Ἄργος καλεῖται. Casaub.

28. Τῶν δ' ἀπογόνων τῶν Δαναῶν] De Argis nil apud Historicos certū constat. Amythaonidæ Amythaone prognati fuerunt, qui

Crethei fuit filius, et Melampodis pater, qui Argis regnavit. Vide Pausaniam, l. ii. c. 18. F.

38. τὰ Πολυκλείτου] In his maxime commendabatur Junonis simulachrum ; de quo accurate ut omnia Pausanias, l. ii. c. 17. Casaub.

Ibid.] Ornamenta plurima templi Ἡραῖς Pausanias describit. Tutelares Dii Argivum Juno et Jupiter Nemeus fuerunt ; præcipue autem Juno, cui templum hoc dicatum fuit, secundum Newtonum Solomonis templo coævum. Vide eum in Chron. p. 138. Hoc simulachrum Divæ ἐπὶ θρόνῳ κάθηται, μεγάλα μέγα χρυσοῦ μὲν καὶ ἰλέφαντος, Πολυκλείτου δὲ ἔργον· ἔπειτα δὲ αἱ τέσσαρες Χάριτες ἔχουσιν καὶ ὄρας ἐπεργασμένας· καὶ τῶν χειρῶν τῇ μὲν, καρπὸν φέρει φοῖνός, τῇ δὲ, σκῆπτρον. Polycletus Olympiade LXXXVII. floruit, i. e. circiter bellum Peloponnesiacum. De ludis, quæ Ἡραῖα dicta fuerunt, vide Meursii Græc. fer. v. Ἡραῖα. F.

Ibid. τῇ μὲν τέχνῃ] Τῇ ἀρμονίᾳ, inquit Pausanias, præstant Polycleti opera. Casaub.

Ibid.] De Polycleti variis et insignibus operibus plurima congestit Fr. Junius, in catalogo Architector. Mechanicor. &c. v. Polycletus. Anon.

πάντων, πολυτελεία δὲ, καὶ μεγέθει, ἢ Φειδίε λειπό-
 μδρα. Καταρχὰς μὲ οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μάλ-
 λον. ^b εἰδ' αἱ Μυκῆναι μείζον, ὅπιδον λαβῶσαι διὰ
 τὴν Ἰ Πελοπονδῶν εἰς αὐτοὺς μεθίσρυσιν· ὡρεῖσάντων γὰρ
 εἰς τὰς Ἀτρεΐως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὧν 5
 ὡρεσούτερος, ὡρεῖσάντων τὴν Ἰ Ξεσίαν, ἅμα τὴν τε
 καὶ ἀρετῇ, ὡς τοῖς οὖσι πολλὴν ὡρεσεκτῆσατο τῆς
 χώρας· καὶ δὴ καὶ ἡ Λακωνικὴν τῇ Μυκηναίᾳ ὡρε-
 ῖσθε. ^c Μενέλαος μὲ δὴ ἡ Λακωνικὴν ἔχε· Μυκῆνας
 δὲ, καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου, καὶ Σικυῶνος, καὶ Ἰώνων 10
 μὲν τότε, καὶ ἡ Αἰγιαλέων καλεμένης, Ἀχαιῶν δ' ὕπε-
 ρον, Ἀγαμέμνων παρέλαβε. Μετὰ δὲ τὰ Τρωϊκά, ἡ
 Ἀγαμέμνονος ἀρχὴς καταλυθείσης, ταπεινώσθηναι Μυ-
 κῆνας, καὶ μάλιστα μὲν ἡ Ἰ Ήρακλειδῶν κάθοδον κα-
 τὰχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον Ἰ Ξεβάλον τὰς 15
 ὡρεότερον κρατύντας, ὡς οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες ἔει-
 χον καὶ τὰς Μυκῆνας συντελέσας εἰς ἓν· χρόνοις δ'
 ὕπερον κατεσκάφθησαν ὑπ' Ἀργείων· ὥστε νῦν μὲν ἴχνος
 εὐρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. Ὅπως ἡ Μυ-
 κῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, εἰ δεῖ θαυμάζειν, οὐδ' εἰ 20
 πινὲς τῶν ὑπὸ τῷ Ἀργεὶ καταλεγομένων ἀφανεῖς νῦν
 εἰσιν. Ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως·

* Οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθ' αὖτε ἡ τειχεύσαν,
 Ἑρμιόνην τ' Ἀσίνην· τε βαδύν κατα κόλπον
 ἔχουσας,

Τροίην' Ἰόνους τε, καὶ ἀμπελόεν' Ἐπίδαυρον,

Οἱ τ' ἔχον Αἰγίαν, Μάσπτα τε, καὶ ἄλλοι Ἀχαιῶν.

* Τῶν δὲ, ὡς μὲν ἡ Ἰ Ήρακλειδῶν εἰρηται· ὡς ἡ Ἰ
 ἄλλων λεκτέον. Τῇ μὲν οὖν Τίρυνθι ὁρμητηρίῳ χρί-
 σασθαι δοκεῖ Προῖτος, καὶ τειχεύσαι Ἰ Ήρακλειδῶν· 30
 οὐς ἐπὶ αὐτῇ εἶναι, καλεῖσθαι δὲ ἡ γαστροχέρας, τρε-

arte omnium præstantissima, sed sumptu ac magni-
 tudine operibus Phidiæ inferiora. Principio Argos
 Mycenæ excellebat. Postmodo Mycenæ excreve-
 runt, Pelopidarum migratione eo facta. Cum enim
 omnia ad Atrei filios essent devoluta, Agamemnon
 natus major potestatem adeptus, fortuna virtuteque
 usus, magnam regionis partem suo adjecit patrimo-
 nio, et Mycenæo regno etiam Argolicam adjunxit.
 Sed Laconicam quidem Menelaus tenuit. Myce-
 nas autem, et quidquid usque ad Corinthum et Si-
 cyonem est regionis, et quæ tunc Ionum atque
 Ægialensium, posterioribus temporibus Achæo-
 rum dicta fuit, Agamemnon possedit. Post bellum
 Trojanum, regno Agamemnonis extincto, Mycenæ
 decreverunt, maxime post Heraclidarum reditum,
 hi enim, occupata Peloponneso, ejecerunt pristinos
 dominos: atque ita qui Argis potiti erant, Mycenæ
 quoque subegerunt, et in unum corpus contraxe-
 runt. Aliquanto post tempore Mycenæ ab Argivis
 sunt dirutæ, ut jam earum ne vestigium quidem
 supersit. Neque mirari debes Mycenis hoc eve-
 nisse, aut si qui alii eorum, qui sub Argis ab Ho-
 mero recensentur, nostra ætate nulli sunt. In ca-
 talogo quidem sic scribitur:

Argos qui tenuere, et qui Tirynthia claustra,

Hermionemque, Asinemque, sinus qua stringitur altus,

25 *Eionas, Træzenem, vitiferamque Epidaurum,*

Æginam, et Maseta, bonorum proles Achivum.

Dictum est de Argis: etiam de reliquis jam verba
 facienda. Receptaculi atque arcis loco Tirynthem
 habuisse videtur Proetus, operaque Cyclopum mu-
 nivisse: quos aiunt numero fuisse septem, Cheiro-
 gasteres appellatos, (*quasi si Manuventre diceres*)

* Iliad. β'. ver. 559.

^a τῶν δεστ Efc. ^b MSS. εἰδ' αἱ Μυκῆναι, μείζονα ἔχον. mutata distinctione. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ^c Μενέλαος δὲ τὴν Med. 2. ^d Αἰγιαλέων καλεμένης Par. 2. Eton. sed in Par. 2. καλουμένης scribitur supra, et in Eton. posterius, vo-
 cis Al... a recenti manu scribitur. Αἰγιαλέων καλεμένης Med. 1. 2. Bre. Efc. Mosc. ^e τῶν δεστ Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^f Vulgo, εἶλον. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. ^g τελέσας Med. 2. ^h τειχεύσαν Med. 1. ⁱ τε κατὰ Eton. ^j τὴν κατὰ Efc. ^k Vul-
 go, ταῦτα. Marg. Caf. ^l τὰ δεστ Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^m Malim, χειρογαστροχέρας. Marg. Caf.

3. Μυκῆναι μείζον] MSS. lectionem magis probo. F.

8. Λακωνικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε] In Græco Λακωνικὴν per-
 spicue falsum, cum neque fratri quicquam eripuerit, et is statim
 Laconicæ possessor dicatur. Noli mutare: sed Cleonæ et alia
 in catalogo faciunt, ut hoc Λακωνικὴν, pro Ἀργίαν, aut Ἀργολι-
 κήν, incuria librarii obrepisse putem. Argiæ enim sunt Cleonæ
 et alia sursum Achaicam versus, quæ paruerunt Agamemnoni.
 Xyland.

Ibid. Λακωνικὴν] Verisimile tamen est Agamemnonem subac-
 tam Laconiam Menelao tribuisse; quapropter nihil corrigendum
 puto. F.

11. καὶ Αἰγιαλέων καλεμένης] MSS. καλεμένης, non male: mo-
 do legas, καὶ τῆς τῶν Ἰώνων, &c. Casaub.

13. ταπεινώσθηναι Μυκῆνας] Supple, συνέθη, estque id verbum,
 aut aliud ἰσοδυναμοῦν reponendum, vel legendum potius, ἰταπει-
 νώσθηναι αἱ Μυκῆναι. Idem.

17. χρόνοις δ' ὕπερον] Eversæ sunt Mycenæ bello Mycenæo-
 rum et Argivorum, quod contigit anno primo Olympiadis
 LXXVIII. a quo anno testatur Diodorus Siculus (l. xi. p. 49.
 t. ii. Edit. 1604.) mansisse Mycenarum urbem ad sua usque
 tempora ἀόκητος. Vide et Pausaniam, qui Mycenarum εἰρήνην
 sæpe commemorat. Idem.

30. διὰ Κυκλώπων] Proetus, Argis ab Acrisio ejectus, in Lybi-
 am proficiscitur, ubi contracta cum Jobate affinitate, ejus opera
 restituitur in patriam, ac Tirynthem statim occupat: quam cum
 ei munivissent Cyclopes, convenit tandem inter Acrisium et
 Proetum, ut Argis regnaret Acrisius, Proetus Tirynthe. Vide
 Apollodorum, lib. ii. c. 2. §. 1. et Pausaniam, l. ii. c. 16. No-
 tant autem veteres Grammatici Cyclopum tria fuisse genera:
 unum quidem eorum qui τὴν Μυκῆναι ἐτείχεσαν: alterum τῶν περὶ
 τὸν Πελοπόννησον, de quo Homerus. Tertium genus fuit eorum qui

ab Hesiodo in Theogonia memorantur. Idem.

Ibid.] Tirynthis mœnia Pausanias describit, ut quæ sint æque
 digna admiratione ac Pyramides Ægypti. E lapidibus rudibus
 effecta erant, nec minimus eorum moveri possit ὑπὸ ζέφους ἡμῶν.
 Sed inter hos rudes lapides λίθια πάλαϊ ἰνέμεσαι, αἰτ, ὡς μάλιστα αὐτῶν
 ἕκαστον ἀρμονίαν τοῖς μεγάλαις λίθοις εἶναι. Horum vestigia Chandlerus
 invenit. [Vide Græciam, c. 54. p. 227.] Hæc mœnia Cyclo-
 pum opus fuerunt. Barbaræ enim gentes et incultæ magnifi-
 centiam in magnitudine operum ponunt. Testes sint lapides
 circulares Druidarum et muri Peruviani ad urbem Cuzco. Hæc
 certe voluit Homerus per epitheton τειχεύσαν. Quinam hi Cy-
 clopes fuerint, nescio: certe ante literas inventas Græciam ap-
 pulerunt. Casaubonus, ex Apollodoro, Cyclopes in Lycia invenit,
 et eos in Græcia regnante Jobate habitasse ait. Jobates Belleroph-
 onti fuit cœvus, qui tertia ætate ante bellum Trojanum extitit.
 Quo tempore Tiryns forsan fuit condita. Strabo paulo infra
 Κάρας quosdam ad Epidaurum ducit. Caria Lyciæ proxima est,
 ergo Cyclopes Lycii cum colonia Carum forsan Tirynthem ad-
 venerunt. Corinthii tanquam Deos Cyclopes coluerunt, nam
 in templo ad isthmum sito Pausanias ædem aramque vetustam
 iis dicatam vidit. l. ii. c. 2. Cod. Med. sic se habet a Gronovio
 emendatus: Οἱ δ' ἐκ τῆς Ἑρμιόνης εἰς τοὺς Ἀλκίους καλοῦνται γὰρ
 οὕτως. Ἡ δ' Ἀσίνη δῆμος τῆς Ἀργίας ἐστὶ πρὸς τῇ [Λακεδαιμονίᾳ]
 Ναυπλίου δὲ [lege, ἐκ] ταύτης εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετακινήθησαν, ἥ ἐστιν
 ὁμώνυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνῃ πόλιν. Hæc lectio cum interprete
 veteri optime convenit. Vocem Λακεδαιμονία e margine in tex-
 tum receptam esse bene conjicit Gronovius. F.

31. γαστροχέρας] Sic dicti sunt οἱ ἀπὸ τῶν χειρῶν ζῶντες. Vo-
 cantur et ἰχειρογαστροχέρας Hesychio. Vide plura apud Eustathi-
 um hunc locum citantem et exponentem. Casaub.

6. Μιδία]

quod sua arte victum sibi quærent: venisse autem accitos e Lycia: ac fieri potuit, ut quæ apud Naupliam sunt speluncæ, et opera in iis, nomina ab his Cyclopibus habeant. Arx est Lycimna, Lycimni de nomine: distat a Nauplia xii. circiter stadiis. Verum et illa deserta est, et quæ in propinquo est Midea, *accentu in media syllaba collocato.* (*Midea enim Bæotica tonum in Mi syllaba habet*) Prope hanc est Profymna, quæ templum habet Junonis. Plerasque earum Argivi ob rebellionem habitatoribus nudarunt. Incolarum alii a Tirynthe Epidaurum venerunt, alii ab Hermiona ad eos qui Halieis (*id est, si verbum verbo reddas, piscatores*) dicebantur: alii ab Asine (qui et ipse vicus est Argiæ, propinquus Naupliæ) Lacedæmoniorum in Messeniam sunt deportati, et oppidum Asine, ejusdem cum Argolica nominis. Etenim Lacedæmonii, ut ait Theopompus, ampla ditione potiti, quam aliis eripuissent, in ea collocaverunt quos ad se confugientes reciperent: eoque Nauplienses recesserunt. Hermione una est de non obscuris urbibus, cujus marginem maritimam incolunt, qui, quod e mari quæstum faciunt, Halieis, *sive piscatores*, dicuntur. Brevis ad inferos descensus esse dicitur apud Hermionenenses: itaque ibi mortuis portorium (*Græci naulum appellant*) non imponitur. Porro

φορμένους ἐκ τῆ τέχνης ἤκειν ἢ μεταπέμψους ἐκ Λυκίας καὶ ἴσως τὰ ἀσπληαία τὰ περὶ τὴ Ναυπλίαν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἔργα τέτων ἐπώνυμά ἐστιν ἢ ἢ ἀκρόπολις ὡς Λυκίμνα ἐπώνυμος Λυκιμνίς· διέχει δὲ τῆς 5 Ναυπλίας περὶ δώδεκα στάδια· ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ κείνη, καὶ ἡ πλησίον Μιδέα, ἔτετρα ἔστα τῆ Βοιωτικῆς· ἐκείνη γάρ ἐστὶ Μιδέα, ὡς πρόνοια· αὕτη δὲ Μιδέα ὡς Τεγέα. Ταύτη δ' ὁμορος Πρόσυμνα, καὶ αὕτη ἱερὸν ἔχουσα Ἥρας· ἠρήμωσαν δὲ τὰς ἀπλείστους οἱ Ἀργεῖοι ἀπει- 10 θέστας· οἱ δ' οἰκήτορες, οἱ μὲν ἐκ [Τίρυντος] εἰς Ἐπίδουρον ἀφίκοντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἑρμιόνης εἰς τὰς Ἀλίας καλεμένους, οἱ δ' ἐκ τῆς Ἀσίνης (καὶ αὕτη ἢ κόμη τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας) Λακε- 15 δαιμονίων εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετεκρίθησαν· καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνῃ πολίχνη. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ὡς φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατε- κτησάμενοι τὴν Ἰλλοτίας, εἰς ταύτῃ κατὰ κίον οὐς αὖ ἐποδίζαντο τὴν φυγόντων ἐπ' αὐτὰς· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπλίας ἐκείσε ἀνεχώρησαν. Ἑρμιόνη δ' ἐστὶ τῆ 20 ὁδὸς ἀσπίων πόλεων, ἥς τῆ πελοποννησιακῆ ἔχουσιν Ἀλίας λεγόμενοι θαλαττοὶ πῆνες ἄνδρες· παρ' Ἑρμιονέωσι ἢ πεδύλλῃαι τῆ εἰς Ἄδρα καλὰ βάσιν συντομον εἶναι· διόπερ ὁδὸς ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον. Δρυόπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν Ἀσίνην.

^a ἐπώνυμον Ἐσφ. ^b Λυκίμνα — Λυκιμνία Par. 1. 2. Ἐσφ. Μοσφ. ^c ἐκ τῆς Par. 1. 2. Eton. ^d ἀπείλδον εἰς Par. 2. ἀπείλδον εἰς Ἐσφ. ^e ἀπλείστους Par. 2. textu recent. ^f ἀφίκοντο deest Par. 2. Ἐσφ. ^g οἱ δὲ τῆς E. Par. 1. Med. 2. Ἐσφ. ^h ἐκ τῆς E. Med. 1. et ex correct. οἱ δὲ τῆς E. ⁱ Ἀλίας καλεμένους γδ οὕτως. Ἡ δ' Ἀσίνη δῆμος τῆς Ἀργείας ἐστὶ περὶ τὴν Λακεδαιμονίαν Ναυπλίαν ἐκ δὲ ταύτης. Οἱ γδ Med. 1. olim: his vero expunctis, substituta est lectio, quæ cum edit. convenit. Ἀλίας καλεμένους γὰρ οὕτως. Ἡ δ' Ἀσίνη δῆμος τῆς Ἀργείας ἐστὶ περὶ τὴν Λακεδαιμονίαν Ναυπλίαν ἐκ δὲ ταύτης εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετεκρίθησαν, ἢ εἰς ὁμώνυμον τῇ Ἀργολικῇ Ἀσίνῃ πολίχνη. Gron. Ἡ ἐστὶν, qua parte est, vel, ubi est oppidulum. Pro δὲ ταύτης, lege ἐκ ταύτης. Hæc scriptura vulgatæ minime cedit, si Λακεδαιμονία, quæ vox e margine in contextum perperam recepta fuit, deleatur. Gronov. ^k Ἀ. . . . αὕτη, interveniente lacuna, Ἐσφ. ^l δὲ deest Par. 1. 2. ^m Ναυπλία Ἐσφ. ⁿ Malim, ὑπὸ Λακεδαιμονίων. Marg. Caf. ^o Μεσσηνίων Ἐσφ. ^p μετεκρίθη Bre. Ἐσφ. sed in Ἐσφ. parva sequitur lacuna. ^q πολί. . . . γδ cum lacuna Ἐσφ. ^r ὡς deest Eton. Ἐσφ. ^s Scripti, ἐποδίζαντο. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Ἐσφ. Μοσφ. ^t ὑπ' Eton. Ἐσφ. ^u καὶ οἱ defunt Ἐσφ. ^x πώλις Med. 2. ^y MSS. συντόμως. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Ἐσφ. Μοσφ. ^z τοῖς deerat Med. 2. add. postea.

6. Μιδέα] Pausanias et Stephanus scribunt, Μιδέα, ἀπὸ Μιδέας τῆς Ἀλφειῆς θυγατρὸς. Casaub.

7. Μιδέα, ὡς πρόνοια] Lege, Μιδέα, ὡς πρόνοια. Sic enim libro sequenti scribitur, et apud Homerum: nec aliter exemplo responderet. Idem.

8. Πρόσυμνα] Vult Strabo Profymnam oppidi esse nomen: Pausanias vero, l. ii. cap. 17. sic ait appellari τὴν ὑπὸ τὸ Ἡραῖον χώραν: et Stephanus, Πρόσυμνα, μοῖρα τοῦ Ἀργεῖος. Papinius, Thebaidos lib. i. ver. 383.

— hinc celsæ Junonia templa Profymnae lævus habet. Idem.

Ibid.] MS. Moscov. spatium vacuum habet in hoc loco: unde suspicor quædam e Strabone excidisse. Ex Pausania legere possumus, Πρόσυμνα (ἢ χώρα) καὶ αὕτη. F.

10. εἰς Ἐπίδουρον] Tiryntios, ait Pausanias, l. ii. c. 25. everterunt Argivi, συνοίκους προσλαβεῖν, καὶ τὸ Ἀργεῖον ἐπαυξῆσαι διελθόντες. Casaub.

14. καὶ ἡ ὁμώνυμος] Deest aliquid. Sensus est, et iis in Messeniam translatis, ἐγένετο, vel ἐκτίσθη ἡ ὁμώνυμος, &c. Vide et Pausaniam. Idem.

19. Ἑρμιόνη] Pausanias Hermionen priscam describit ad oram maris templis refertam. Urbs nova ad clivum sita fuit, cui nomen Περώνος, grandis et magnifica. Vide Pausaniam, l. ii. c. 34, &c. Hodie Castri dicitur. F.

20. Ἀλίας] Stephanus, dicti sunt Ἀλίας, quia plerique Hermionenensium ἀλιεύμενοι eam partem obtinebant. Vide locum. Horum meminit Diodorus, lib. xi. [p. 59. t. ii. Edit. 1604.] ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι μεγάλην σὺν δὲ καταπλεύσαντες πρὸς τῆς ὀνομαζομένης Ἀλίας. Thucydides ἀλιάδα χώραν, lib. iv. vocat. Casaub.

22. τὴν εἰς Ἄδρα κατὰ βάσιν] Hac Pluto Proserpinam in Orcum deportavit. Apollodorus, et Pausanias. Idem.

23. διόπερ οὐκ ἐντιθέασιν] Mos Græcorum fuit, mortuorum origenis nummi quoddam (δανάκη) vocabant) inferere, ut haberent unde portorium solverent: qua de re lege librum facetissimi hominis, Luciani, περὶ πένθους, et Suidam, v. Ἀχερουσία. Qui autem loca incolebant ubi ἄδου κατὰ βάσιν esse dicebatur, ii, ut Callimachus cecinit, quum moriebantur, πορδμήνιοι ἐτι φέροντο. Quem doctissimi poetæ locum, (pag. 247. Edit. Ultraject.) quum hodie corruptissimus vulgo circumferatur, libenter faciam, ut obiter hic data occasione corrigam: cui præsertim a quoquam hæcenus

factum id non fit. Sic igitur illius verba scripta reperiuntur in Etymologico magno, voce Δανάκης.

Τὴν καὶ νέκυες πορδμήνιοι οὕτι φέρονται
Μοῦνη ἐπὶ πολλῶν ὅτε θυμιοῦσιν ἄλλ'
Οὐδ' αὖν ἐκ φομάτεσσιν νεὺς Ἀχερουσίας ἐπὶ βάθρον
Δανάκης. i. e.

Nihil depravatius, nihil etiam ineptius fingi potest. At Callimachus ita scripserat, [in fragm. Vulcanii, voce Δανάκης, et frag. Benti. n. cx.] aut non multo certe aliter.

Τὴν καὶ νέκυες πορδμήνιοι οὕτι φέρονται
Μοῦνη ἐπὶ πολλῶν, ὅγε τέθυμιον οἴσμεν ἄλλους
Ἐν φομάτεσσιν νεὺς Ἀχερουσίας ἐπὶ βάθρον,
Δανάκης. i. e.

Quamobrem et mortui naulum non ferunt
In ea sola urbium: quod institutum est alios ferre
In ore, mercedem pro nave Acherontica conscendenda.

Quid hac lectione planius aut dilucidius? Inprimis autem considerandum est, quomodo hic quoque scripturæ compendium illa corruerat, ἄλλω ἀνθρώπῳ. Nam librarius scripserat ἄλλους ἄνους, unde postea factum est turpissimum monstrum ἄλλ' οὐδ' αὖν. Legendum etiam ἐπὶ βάθρον conjunctim, non ἐπὶ βάθρον. Significat ea vox naulum, et τὸν μισθὸν τῆς βάσεως τῆς εἰς τὴν ναῦν. Οἰσμένον vero, aut οἴσει, pro φέειν, five κομίσαι, ut explicat Hesychius, dixisse Callimachum nemo mirabitur, qui Homerum id ante fecisse meminerit. Idem.

Ibid.] Vide Isaac. Casaubon. Epist. iv. ad Theodorum Canterum, ex Editione Cl. Grævii. Αποπ.

Ibid. διόπερ οὐκ ἐντιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον. Itaque ibi mortuis portorium non imponitur] Denarium scilicet in os inferentes, ut vulgo notum est. Palmer.

24. Δρυόπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν Ἀσίνην] Testatur id Herodotus, Urania, l. viii. c. 73. Δρυόπων, ait, sunt Ἑρμιόνη τε, καὶ Ἀσίνη ἢ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ. i. e. Dryorum autem Hermiona et Asina quæ ad Cardamylam Laconicam sita est. Etymologici auctor Ἀσίνης apud Callimachum interpretatur, Δρύπας τὴν Ἀσίνην κατοικοῦντας. Casaub.

Ibid.] Asine tamen apud Herodotum alia est ab Asine, quam Strabo in Argolide sitam esse refert. Forfan textus Herodoti mancus est. F.

εἴτ' ὅτε πῶν περὶ Σπερχεῖον τόπων ὄντας αὐτὰς Δρύ-
πος τῷ Ἀρκάδῳ^a κατοικήσαντος ἐνλαῦθα, ὥς Ἀρισ-
τοτέλης φησὶν·^b ἢ ὑφ' Ἡρακλέους ὅτε^c περὶ τὴν Παρ-
νησὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτὰς. Τὸ δὲ Σκύλλαιον
τὸ^d ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ ὀνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης
τῆς^e Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος παρθένου Μίνω
τῷ Νισαίᾳ καλαπονώδηναι φασὶν ὑπ' αὐτῆς, δεῦρο
δ' ἔκκυμανθῆσαν, ταφῆς τυχεῖν. Ἡόνες δὲ κώμη
τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν·
ἀφανισθεῖσα δ' ὑπερον, ὅθεν ναύσταθμός ἐστι. Τροίζην¹⁰
δὲ ἱερὰ ἐστὶ Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέ-
γετο· ὑπερκείμεν δὲ τῇ θαλάττῃ εἰς πεντεκαίδεκα στα-
δίους, ἐδ' αὐτῇ ἀσπημιος πόλις· πόρκειαι δὲ τῆς λι-
μένος αὐτῆς, Πάγωνος τένομα, Καλαυρία, ὑποσίδιον ὅπου
τριάκοντα^f σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνλαῦθα ἦν¹⁵
ἀστυλὸν Ποσειδῶνος ἱερόν· καὶ φασὶ τὸν Θεὸν τέτον
ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Λητὴν^g καὶ Καλαυρίαν, ἀντι-
δύναμι δὲ ἄλλαν· πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον, ἀντιδύνα-
μι Πυθίαν. Ἐφωρος δὲ καὶ τὸ χρησμὸν λέγει·

Ἴσόν τοι Δῆλόν τε Καλαυρίαν τε νέμεσθαι,

Πυθίαν τ' ἡρατὴν, καὶ Ταίναρον ἡνέμεσθαι.

Ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις, περὶ τὸ ἱερόν τετον, ἐπὶ
πόλεων, αἱ μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἑρμιῶν,
Ἐπίδαυρος, Αἴγινα, Ἀθῆναι, Πρασίαι, Ναυπλίαι,
ⁱ Ὀρχομενός ὁ^k Μινυεῖος· ὑπὲρ μὲν οὖν^l τῇ Ναυπλίᾳ²⁵
Ἀργεῖοι συνέτελυν· ὑπὲρ Πρασιέων δὲ Λακεδαιμόνιοι.
Οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ πρὸς τῆς θεῶν τέτρε παρὰ τοῖς
Ἕλλησιν, ὥστε καὶ Μακεδόνες δυνατεύοντες ἤδη μέχει
δεῦρο ἐφύλαττον πῶς τῷ ἀστυλίᾳ, καὶ τὰς ἱκέτας
ἀποσπᾶν ἰδοῦντο τὰς εἰς^m Καλαυρίαν καταφυγόν-
τας· ὅπως γὰρ ἐδὲⁿ Δημοσθένης ἐπαρρησίαν Ἀρχίας^o βιά-
σασθαι γραπῶτα ἔχον, ^pὅς φροσετέταλτο ὑπὸ Ἀντι-

Asinen Dryopum fuisse domicilium perhibent : sive
eos (quod Aristoteles ait) Dryops Arcas eo tran-
tulit, cum ante circa Spercheium habitarent : sive
ab Hercule fuerunt e Doride, quæ juxta Parnasium
est, ejecti. Jam Scyllæum, quod est Hermionæ
vicinum, nomen habere aiunt a Scylla Nisi filia :
quam a Minoe, quod ei, amore ipsius impulsa,
Nisæam prodidisset, in mare demersam, flucti-
busque eo ejectam, sepulturæ compotem factam fe-
runt. Eiones (vox litus significat) pagus fuit,
quem hominibus viduatum Mycenæi navale sibi
fecerunt : postea temporis deleta, ne navale qui-
dem jam est. Trœzen Neptuno sacra est, unde
et Poseidonia (id est, Neptunia) olim dicta fuit :
urbs non ignobilis, a mari ad xv. stadia distans.
Ante portum ejus, cui Pogoni, id est, barbæ, no-
men, jacet Calauria, insula parva, circulo xxx.
circiter stadiorum contenta : ibi fuit asyllum Nep-
tuni, quoniam ferunt, permutatione contracta, Ca-
lauriam pro Delo recepisse a Latona, ab Apolline
pro Pythia Tænarum. Et oraculum quoque refert
Ephorus :

Par ratio est Delivæ Calauriæve tenendæ :

Pythia idem tibi sit, quod in auras Tænarum altus.

Fuit et Amphictyonum conventus quidam ad hoc
templum, civitatum septem : quarum nomina,
Hermione, Epidaurus, Ægina, Athenæ, Prasîæ,
Nauplia, Orchomenus Minyeius : ac pro Nauplia
contribuebant Argivi, pro Prasîis Lacedæmonii.
Adeo autem veneratio istius Dei apud Græcos in-
valuit, ut et Macedones, Græcia in suam redacta
potestatem, adhuc jus asyli illæsum servaverint, ac
qui supplices in Calauriam confugissent, inde avel-
lere sint veriti : quando Archias etiam armata sti-
patus manu Demostheni vim ibi inferre non fuit

^a κατοικήσαντος Par. 1. 2. Esc. ^b Lego, ἢ Ἡρακλέους, sine ὑπό. Marg. Cas. ^c Παρνασσὸν Par. 1. 2. Esc. ^d ἐν Ἑ. Med. 1. Esc.
περὶ τῇ Ἑ. Med. 2. ex correct. ^e N—ss Eton. sed ad oram a recenti manu scribitur Νίσου. ^f ἐκκυμανθῆσαν Med. 1. ^g Vulgo,
σταδίων. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. ^h Καλαυρίαν Eton. ⁱ καὶ Ὀρ. Esc. ^k Μινυεῖος Par. 1. Esc. ^l τῶν δεσφ Med. 1. Esc.
^m Καλαυρίαν Par. 2. Med. 2. sed in Par. 2. Καλαυρίαν scribitur supra. ⁿ Δημοσθένην Par. 1. ^o βιάσασθαι Med. 1. 2. Esc. Gron.
et Par. 2. in textu vet. ^p Scripti, ὡς. Quidam, οἷς. Marg. Cas. ὡς Par. 2. Esc. sed Par. 2. habet ὅς in marg.

3. ἢ ὑφ' Ἡρακλέους] Lego, ἢ Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
νησὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτοῦ. Vulgata lectio ὑποσολοικίζης.
Casaub.

5. ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ] Ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ erat perspicue falsum, quod
ex superioribus liquet : itaque ἐν in ἐπὶ mutavi. Sic et infra de
Methona. Nisum autem per ἰῶτα scribendum nemo fere igno-
rat. Xyland.

Ibid.] Promontorium Scyllæum (hodie Scylleō) in territorio
est Hermionico. Legamus igitur ἐν τῇ Ἑρμιονίδι. Ἐπὶ certe
prava est lectio. F.

Ibid. ἀπὸ Σκύλλης τῆς Νίσου θυγατρὸς] Vide Virgilii Cirin, et
alios. Casaub.

8. Ἡόνες δὲ κώμη τις ἦν] Meminit Homerus, in catalogo Ar-
givorum, Iliad. β'. ver. 561.

Τροίζην Ἡόνες τε καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον. i. e.

Træzenen Eionasque et vitibus confitam Epidaurum. Idem.

11. ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία] Et Ποσειδωνίας, ut apud Pausaniam,
qui rem fusius narrat, l. ii. c. 30, 31. Ideo Eustathius de
Træzene, ἐκαλεῖτο δὲ Ποσειδωνία, ἢ Ποσειδωνίας. Idem.

Ibid.] Træzen urbs Neptunum ac Minervam Poliadem co-
luit, ergo (ut ait Pausanias) νόμισμα ἀρχαῖον ἔχει τριάναν (scili-
cet tridentem) καὶ Ἀθηνᾶς πρόσωπον. Goltzius nummum exhibit
cum Minervæ capite, cui epigramma, Πολιάς. In altera parte
est tridens, epig. Τροίζην. Hodie Damala est. D'Anv. De
Træzenis situ et rudibus, vide Chandleri Græciam, c. 50. F.

14. Πάγωνος] Herodotus, Οὐρανία, l. viii. cap. 42. ἐς γὰρ τὸν
Πάγονα, τὸν Τροίζηναν λιμένα, προσήρτο συλλέγεσθαι. i. e. Nam ut in
Pegonem, Træzeniorum portum, coiretur erat edictum. Hinc prover-
bium, πλεῖστα εἰς Τροίζηναν, de iis qui, ἀτρεχοὶ τὸ γένος, ψεύ-
δονται τὸν ἀνδρὶν Πάγονα. Casaub.

16. ἀστυλόν] Pausanias, l. ii. c. 33. ἅγιον ἱερόν Ποσειδῶνος vocat,
per ἅγιον idem, quod Strabo voce ἀστυλόν, intelligens. Idem.

Ibid.] Calauria, insula parva (ait Mela) inter ignobiles ali-
as, letho Demosthenis nobilis. Dionysius periegetes eam τρηχεῖαν
appellat, ver. 499. MS. Etonensis ad marginem pag. ad hunc
locum inscriptionem habet sequentem, Η ΕΥΕΝΕΙΑ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΑΤΤΑΛΟΥ ΑΠΟΔΙΕΑ ΚΑΛΑΥΡΕΑΤΑΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΑΡΕΤΑΣ
ΕΝΕΚΕΝ κ.τ.λ. Hic Attalus est, quem Athenienses tantis hono-
ribus decorarunt, dum Romanis subsidium contra Philippum
tulit. Ergo Calauria urbs ad usque Philippi ætatem viguit.
Whelerus noster esse Poro recentium judicat. D'Anvillius Poro
esse Hieram, Calauriæ vicinam, putat. Chandlerus cum Whelero
consentit, et hujus insulæ ac templi descriptionem eximiam edi-
dit. (Chandler's Greece, c. 49.) F.

17. πρὸς μὲν Λητῶν] Pausanias, l. ii. cap. 33. non Latonam,
sed Apollinem ait fuisse, quicum Neptunus Calauriam Delo
mutaverit. Deinde hoc oraculum profert : ac legit, ἡνέμεσσαι,
non ἡνέμεντα. Casaub.

22. Ἀμφικτυονία τις] Magis usitate Ἀμφικτυονία dicitur de
cœtu eorum, qui ad Thermopylas soliti erant convenire.
Idem.

Ibid.] Cum singulæ urbes civitates proprias habuerunt,
hi conventus erant necessarii, ut fœdere mutuo potentiorum in-
jurias repellerent. Dum enim, ait Tacitus, singuli pugnant,
universi vincuntur. Mela Træzenios ait esse fide societatis At-
ticæ illustres. l. ii. c. 3. F.

31. οὐδὲ Δημοσθένην] Simillima sunt, quæ in vita Demosthenis
Plutarchus scribit. De Archia isto, et de Demosthene, vide
Pausaniam, l. i. c. 8. et l. ii. c. 33. Casaub.

ausus, cum ei ab Antipatro inunctum esset, ut et hunc, et alios qui simili in crimine essent oratores vivos sibi adduceret: sed verbis eum ex asylo abstrahere frustra est conatus, cum hausto veneno se vita exsolvere Demosthenes occupasset. Præterea Træzen et Pittheus, Pelopis filii, e Pisatide profecti sunt: quorum ille urbem sibi cognominem reliquit, hic ei succedens ibi regnavit. Anthes vero, qui ante ista loca obtinuerat, navibus avectus Halicarnassum condidit: quam rem in Cariæ et Trojæ rebus exponemus. Epidaurus ante Epitaurus dicta fuit: Aristoteles enim et hanc et Hermionem ait Caras tenuisse: reversis autem postliminio Heraclidis, Ionas se iis socios ejus habitandæ adjecisse, qui ex Attica tetrapoli eos ad Argos comitati fuerant: hæc quoque urbs, obscura non est: maxime propter Æsculapium, qui ibi claret, crediturque omnis generis morbos depellere, semperque templum refertum habet ægrotantibus, ac tabellis dedicatiis, in quibus quo quisque morbo liberatus fuerit consignatum extat, sicut et in Co, et Triccæ. Sita est Epidaurus in intimo secessu sinus Saronici, xv. stadiorum circumitione navali, æstivo ortui opposita: ad mare usque montibus altis includitur, ut natura loci undiquaque sit probe munita. Træzenem inter ac Epidaurum locus fuit munitus Methana, ejusdemque nominis peninsula: apud Thucydidem quidam

πάτερζ ζῶντα ἀγαγεῖν^a καὶ κείνον, ^b καὶ τὰ ἄλλων ῥητόρων^c ὃν εὖροι πᾶν ἐν αἰπῶνι ὄντων^d ταῖς^e παραπλησίαις. Ἀλλὰ πείθειν ἐπειράτο· καὶ μὴν ἔπεισέ γε, ἄλλ' ἐφθι φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τῷ ζῆν. 5 Τροίζην δὲ, καὶ Πιτθεύς, οἱ Πέλοπος, ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Πισατίας, ὁ μὲν τὴν πόλιν ὀμώνυμον^f ἑαυτῷ κατέλιπεν, ὁ δὲ Πιτθεύς ἐβασίλευσεν, ἐκείνον ἀφ' ἐξάμενος. ^h Ἀνθης δ' ὁ προκατέχων πλεύσας ἰς Ἀλικαρνασσὸν ἔκτισεν· ^k ἐρῶμεν δ' ἐν τοῖς^l Καριοῖς, καὶ τοῖς Τρωικοῖς. Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο ^m Ἐπίταυρος· φησὶ ⁿ γὰρ Ἀριστοτέλης χαλαρεῖν αὐτὴν Κάρας, ὥσπερ καὶ Ἑρμιόνην· πᾶν δ' Ἡρακλειδῶν κατελθόντων, Ἰώνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τὰς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἀργεῖς· καὶ αὐτῇ δ' ἐκ ἀσσημῶς ἡ πόλις, καὶ μάλιστα ἀφ' ἧς τὴν ὀπιφάνειαν τῷ Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιτευμένους, καὶ τὸ ἱερόν πληρὸς ἔχοντος αἰετῶν καμίνοντων, καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένα τυγχάνουσιν αἱ θεραπείαι, καθάπερ ἐν Κῳ 20 τε καὶ Τρίκῃ. Κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ, ^p τὴν περὶ πλεονέχουσα^q ῥαδίων πέντε καίδεκα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θερινὰς· ὁριζοῦται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥς ἐρυμνὴ κατεσκευάσθαι φυσικῶς παντοχόθεν. Με- 25 ταξὺ δὲ Τροίζηνος καὶ Ἐπιδάουρα, χωρίον ἦν ἐρυμνὸν Μέθανα, καὶ χερρόνησος ὀμώνυμος^r τέτω. Παρὰ Θε-

^a ἐκείνου Efc. ^b τὴν καὶ Efc. ^c ὃν εὖροι Par. 2. ὃν αὖν εὖρη Med. 1. Efc. ὃν αὖν εὖροι Med. 2. ^d Scripti, ταῖς οὐσαις. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. ^e παραπλησίαις Par. 1. 2. sed in Par. 2. παραπλησίους scribitur supra. παραπλησίους οὐσαις Efc. ^f ἀπὸ τῆς Eton. ἐπὶ τῆς Mosc. et Med. 2. ex correct. ^g ἑαυτῷ Med. 2. Malim, ἑαυτῷ, vel αὐτῷ. V. ^h Ἀνθης Efc. Mosc. ⁱ Ἀλικαρνασσὸν Eton. ^k περὶ ἧς ἐρῶμεν ἐν Efc. ἐρῶμεν &c, adusque Τρωικοῖς inclusive, defunt Par. 1. Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ^l K. ὡς αὐτῶς δὲ καὶ Efc. ^m Ἐπίταυρος Par. 2. ⁿ δ' Med. 2. ^o Scripti quidam, ἐν μυχοῖς. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^p καὶ τὸν Med. 1. 2. ^q ῥαδία Par. 1. 2. Efc. ^r τέτω Par. 1.

5. Πίθεις] Exinde Ovidius Pittheam Træzena vocat. Metamorph. l. xv. ver. 296. F.

9. ἐν τοῖς Καριοῖς] Libro xiv. Pausanias, Corinthiacis, l. ii. c. 30. πολλοῖς δὲ ἔτεσιν ὕστερον, ἐς ἀποικίαν ἐκ Τροίζηνος γαλίντες, Ἀλικαρνασσὸν ἐν τῇ Καρίᾳ, καὶ Μύνδον ἀποικισαν οἱ γεγονότες ἀπ' Ἀργείας τοῦ Ἀνθα. i. c. At Træzene multis quidem post annis, qui ab Ætio, Anthæ filio, originem ducebant, in coloniam missi, Myndum et Halicarnassum in Caria deduxerunt. Casaub.

11. Ἐπίταυρος] Lege, meo periculo, Ἐπίταυρος. Nam alioqui qui poterit recte accipi hic locus? Epidaurus vocata est, propterea quod Cares eam obtinerent. Sed ita esse legendum, ut reponimus, nimis certum est. Eustathius, Κατὰ δὲ τὸν Γεωγράφον καὶ Ἐπίταυρον αὐτὴν οἰοῦναι τινες, ὡς Καρῶν αὐτὴν πόλιν καταχόσιν. Idem.

14. καὶ αὐτὴ δ' ἐκ ἀσσημῶς ἡ πόλις] Epidaurus a Plutarcho in Pericle ἱερὰ vocatur. Livius inter nobilissimas urbes post Sycionem et Argos memorat. Æsculapium esse hic natum credidit Pausanias, et exinde in hac urbe esse hujus Dei cultus originem arbitratus est. Theatrum a Polycleto extructum hoc templum ante bellum Peloponnesiacum claruisse probat. Fama ad usque Italiam postea pervenit. Romani, A. U. C. 462, Postumio et Bruto Coss. circiter annos decem ante bellum cum Pyrrho gestum, ab Epidauro, legatis eo missis, Æsculapium arcesserunt, qui urbem, triennio pestilentia vexatam, liberaret. Tum certe templum claruit, et post annos 122 exactos Livius templum ab Æmilio visum sic describit: Nunc vestigiis revulsorum donorum, tum donis dives erat, quæ remediorum salutarium ægri mercedem sacraverant Deo. Quinquē millibus passuum ab urbe distabat. Hæc omnia dona furor insanus Romanorum, qui signa tabulasque Græcas avidè quærebat, ante Livii sæculum abstulerat. Hic enim tantum vestigia revulsorum donorum memorat. Vide Livium, l. x. c. ult. et l. xlv. c. 28. Val. Max. l. i. c. 8. §. 2. Ovid. Metam. l. xv. ver. 626, &c. Pausanias vix ulla vetusta memorat ædificia, vel signa, excepto ipsius Dei simulachro ex auro vel ebore facto, quod Thrasymedes Parius fecit. Antoninus autem, Hadriano regnante, et templa et porticus suo sumptu renovavit. Paus. l. ii. c. 27. Epidaurus nunc Pidauro dicitur. D'Anvillius. De vestigiis Epidauri vide Chandleri Græciam, c. 53. F.

18. ἐν οἷς ἀναγεγραμμένα] Tangit veterum morem. Nam qui ope alicujus Dei ex aliquo morbo convalescerent, ii tabellam

ei Deo suspendebant, quæ rei historiam complecteretur, ejusque memoriam posteris proderet. Tibullus, lib. i. el. 3. ver. 27.

Nunc, dea, nunc succurre mihi: nam posse mederi,

Picta docet templis multa tabella tuis.

Placet autem hoc loco earum tabularum exemplum proponere, unum e multis quæ vir clarissimus Hieronymus Mercurialis publicavit de A. Gymnast. l. i. cap. 1. ex tabella marmorea descripta, quæ Romæ in Æsculapii templo, in Tyberina insula est inventa. Ea igitur θεραπεία sic habet: Αἷμα ἀναφέροντι, ἱελιανῶ, ἀφελπισμένῳ ὑπὸ παντὸς ἀνδρώπῃ, ἐχρημάτισεν ὁ θεὸς ἰλδεῖν, καὶ ἐκ τοῦ τριώμου ἄραι κόκκους ῥαδίων, καὶ φαγεῖν μετὰ μέλιτος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἰσθδῆ, καὶ ἰλδῶν δημοσίᾳ ἠνχαρίστησεν ἐμπροσθεν τοῦ δήμου. i. e. Sanguinem revolventi Juliano, desperato ab omnibus hominibus, ex oraculo respondit Deus, veniret, et ex ara caperet nucleos pini, et comederet una cum melle per tres dies: et convalescit et veniens publice gratias egit, præsentem populo. Casaub.

Ibid.] Exstat apud Gruteri Inscriptiones, pag. LXXI. n. i. Anon.

19. καθάπερ ἐν Κῳ] Vide ad lib. xiv. Triccæ autem Boeoticam intelligo, de qua libro nono, p. 668. Edit. Amst. Fuere vero etiam alibi hoc modo ἀνακείμενοι πίνακες: nec eorum tantum qui e morbo difficili convalescerent, sed omnium qui ex ingenti aliquo periculo evasissent: ut de naufragis constat: et de Mario testatur Plutarchus, cum illi insperata ad Maricæ templum salus contigisset, tabellam eum illi numini dicasse, quæ rerum gestarum seriem complecteretur: ὕστερον, inquit, πίνακα τῶν πράξεων ἐκείνων γραφάμενος, ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἱερόν. Casaub.

22. περιελίσσεται] Idem testatur Pausanias, lib. ii. c. 27. Anon.

26. Μέθανα] Pausanias, l. ii. cap. 34. sita esse ait in isthmo Træzenio, τῆς δὲ Τροίζηνος γῆς ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ἐπὶ πολὺ δὴκων ἐς θάλασσαν· ἐν δὲ αὐτῷ πόλισμα καὶ μέγα ἐπὶ θαλάσῃ Μέθανα ἦκισαι. i. e. Træzenii agri pars isthmus est, qui per longum spatium in mare porrigitur. In eo non magnum oppidum supra mare Methana incolitur. Casaub.

Ibid.] De Methanæ situ vide Chandleri Græciam, c. 51. p. 219. F.

Ibid. Παρὰ Θεκυδίδην] Locus Thucydidis est, libro iv. c. 45. τῇ δ' ἐστρατῇ παραπλεύσαντες εἰς τὴν Ἐπιδaurίαν πρώτον, καὶ ἀπὸ θαλάσσης τινὰ ποιησάμενοι, ἀφίκοιτο εἰς Μέθανη τὴν μεταξὺ Ἐπιδάουρα καὶ Τροίζηνος καὶ

κιδίδη δὲ ἐν τισὶν ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται, ὁμώνυμος τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ἣ Φίλιππος ἔξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἰεῖαί τινας ἔξαπατηθέντας ὁ Σκῆψιος Δημήτριος^α τὴν ὅπῃ τῇ Τροιζίνι Μεθώνην ὑπονοεῖν, καὶ ἥς ἀράσασα λέγεται τὰς⁵ ὑπὸ Ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυτολόγους, μηδέ ποτε παύσασα^β τειχοδομεῖν· ἔ τῶν, ἀλλὰ πῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὥς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκός· ἐγὼς οὐκ ἀπειθῆσαι. Αἶγνα δ' ἐπὶ μὲν καὶ τόπος τις τῇ Ἐπιδαυρίᾳ· ἐπὶ δὲ καὶ νῆ-¹⁰σος παρὰ τῇ ἡπείρᾳ ταύτης, ἣν ἐν τοῖς ἀρτίως ᾠδῇ τεθεῖσιν ἔπει βέλεια φερέειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσιν πινες,

* Νῆσόν τ' Αἶγναν, — ἀντὶ τῆς,

Οἱ δ' ἔχον Αἶγναν,
Ἀγαγελλόμνηοι τὴν ὁμώνυμιν. Ὅτι μὲν οὖν τῷ σφοδρᾷ γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆσος, τί δεῖ λέγειν; Ἐντεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν αὐτὴ δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλασσοκρατήσασα ποτε, καὶ περὶ πρωτείων ἀμφισβητήσασα^ε ποτε πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ περὶ²⁰ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ καὶ τὰ Περσικά. Λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου· πάλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένῳ πρὸς Λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἡ τε Ἀπικὴ, καὶ ἡ Μεγαίς, καὶ τῇ Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδάυρας, ἡ δὲ πᾶσα²⁵ ἑκατὸν ἑκατὸν ἐκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἐσθινὸν μέρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζειται παρὰ τὴν Μυρσίω, καὶ τὴν Κρητικῶν νησίδων δὲ περικύβηται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἡπείρῳ· Βέλβινα δ' πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα· ἡ δὲ χώρα αὐτῆς καὶ βάρυς μὲν γεώδης ἐστὶ, πετρῶδης δ' ὅππ-³⁰οις, καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ φιλή^μ πᾶσα ἐστὶ, κρητοφόρος δὲ ἰκανῶς. Μυρμιδόνες δὲ κληθῆναι φασιν, οὐχ ὥς ὁ μῦθος, οὐδ' Αἰγινήτας, ὅτι^ν λοιμὸς μεγάλῃ συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοιτο καὶ εὐχὴν

codices Methonem habent, cognominem Macedonicae, in cuius obsidione oculus fuit Philippo excisus. Itaque etiam Demetrius Scepsius opinatur quosdam deceptos intelligere Methonem Træzeni vicinam eam, cui imprecatos ferunt navtarum legendorum gratia ab Agamemnone missos, ne unquam finem facerent muros ædificandi: cum non hi, sed Macedones militiam detrectarint, ut ait Theopompus: alteros enim ita in vicinia sitos probabile non erat recusaturos. Ægina et locus est Epidauriæ, et insula ante continentem istam, quam in paulo ante adductis versibus intelligi voluit Homerus: itaque nonnulli ambiguitatis discernendæ gratia scribunt,

Insulam et Æginam. —

Neque vero opus est de huius insulæ nobilitate differere: cum Æaci patria fuerit, et ejus subditorum: hæc est, quæ et maris aliquando imperium obtinuit, et bello Persico in navali certamine ad Salaminem peracto, de palma cum Atheniensibus contendit. Circulus, quo ambitur insula, stadiorum dicitur centum et octoginta: urbem habet cognominem, sitam versus Africum. Circumjacent eam Attica et Megarica, et Peloponnesi partes quæ usque ad Epidaurum porriguntur, singula fere c. stadiorum intervallo remota. Orientale et austrinum latera Myrtoo ac Cretico mari alluuntur. Exiguæ insulæ circumjacent versus continentem multæ: Belbina autem versus altum. Ager in profundo glebosus est, in superficie saxosus, maxime in plano: itaque totum illud solum nudum est, satis tamen hordei ferax. Myrmidones vero appellantur Æginetæ, sicuti traditur, non quod (velut fabulæ jactant) magna oborta peste formicæ, Æaco votis id impetrante, in hominum naturam sint mutatæ: sed quod formicarum in morem terram fodientes in saxa semen

* Iliad. β. ver. 562.

^α τὴν ἐν τῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. τὴν τῇ Esc. ^β τειχοδομεῖν Med. 2. ^γ ἐγὼς deest Esc. ^δ ἔχον τ' Eton. ^ε καὶ deest Par. 1. deest Med. 2. add. postea. ^ε ποτε deest Par. 1. Med. 2. Eton. ^ζ σταδίων Med. 2. ^η ἐκάστη Esc. ^θ βάρυς Med. 2. βάρυς Mosc. ^ι πᾶσα Med. 1. ^κ Scripti quidam, λιμὸς. Marg. Cas. sic Med. 2. Eton. sed in Eton. λοιμὸς scribitur supra, a recenti manu.

καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς Χερρόνησος ἰσθμὸν ἐτείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστὶ. i. e. Positridiæ vero maritimam oram legentes primum in Epidaurium agrum iuverunt, et, excensu ex navibus in nonnullas ejus partes facto, Methonen venerunt, quæ inter Epidaurum et Træzenem est sita: et Cherronesi isthmum, in quo est Methone, ab utraque litoris parte complexi, muro cingere cœperunt. Habet vero et Didorus Siculus, in eadem historia, Methoniam, non Methana, libro xii. Ptolemæus Μεθώνην χερσονήσου vocat. Casaub.

2. ἐν ἣ Φίλιππος] Vide ad Excerpta lib. xii. Idem.

9. Αἶγνα] Ægina insula, vulgo, sed mendose, appellatur Engia, unde sinus nomen ducit Golfo d' Engia. Προσπλεύσαι ἀπορωτάτη ἐστὶ secundum Pausaniam. (Chandler's Greece, c. 3, 4.) F.

18. Αἰακός τε λέγεται] Fabula est apud Apollodorum, Biblioth. lib. iii. Casaub.

Ibid.] Æacus Jove natus, pater fuit Telamonis, avus Ajaxis. Hic tertio sæculo ante Trojam captam floruit. Telamon ab Ægina cum fratre Peleo fugit, Ajax Salamine regnavit; ergo nulla Æaci proles in Ægina mansit. (Paus. l. ii. c. 29.) F.

19. θαλασσοκρατήσασα] Ælianus, V. H. lib. xii. cap. 10. Casaub.

Ibid.] Consule ad dictum locum perpetuum commentarium viri Cl. atque artibus ingenuis instructissimi, Jacobi Perizonii. Anon.

Ibid.] Vide Thucydidem, l. i. F.

Ibid. περὶ πρωτείων] Legè Herodotum, Οὐρανία, l. viii. c. 93. Casaub.

21. Λίγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα] Secuti sumus veteres

codices, qui ὀγδοήκοντα habent, pro πεντηκοντα. Sic et vetus interpres. Idem.

Ibid. Λίγεται δὲ] Parum variat in hac summa Plinius, l. iv. cap. 12. quum scribit Æginæ præternavigationem esse xx. m. pass. hoc est, stad. clx. Eustathius autem habet non εγ, sed επ. Idem.

Ibid.] Whelerus noster Æginæ circuitum esse m. p. 30. affirmat, scilicet stad. 240. Oppidum est adhuc Ægina dictum, ubi rudera quædam duorum templorum visenda sunt: quondam florentissimum fuit, sed ante Ciceronis ætatem profutratum ac dirutum. (Cic. Ep. Fam. l. iv. ep. 5.) Gleba sat ubere fructibus abundat; sed præcipue perdicum numerus est maximus, quod insulam hodie non esse bene habitatam probat. Apollinem, Bacchum, ac Dianam, sed præcipue Hecaten, coluerunt. Jovis templum in monte Panhellenio posuit Æacus, ergo nummus insulæ Jovis figuram habet insculptam. (Paus. l. ii. c. 29, 30. Wheler's Trav. p. 423—4.) Jovis templi, hexastyli, ordinis Dorici, descriptionem vide apud Chandlerum, c. 3, p. 12. F.

28. πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἡπείρῳ] Vide Plinium, l. iv. cap. 12. qui has insulas diligentissime recenset, nec Belbinam omittit. Casaub.

Ibid. Βέλβινα] Belbina nunc Lawoussa dicitur. F.

33. τὰς Αἰγινήτας] Æginæ incolæ notat Stephanus ab aliis Æginetas, a Strabone autem Æginenses vocari, quæ observatio si non fallit, multis locis Αἰγινίας, pro Αἰγινήτας, fuerit legendum. Casaub.

conjicerent, ut agriculturam exercere possent: et quod laterum coctorum penuria in fossis habitarent. Insula hæc antiquitus Oenone fuit nominata, nomine communi cum duobus Atticæ pagis, quorum alter ad Eleutheras fuit: unde illud,

Herbosa incolere prata Oenones, prope Eleutheras:

alter Marathonii vicinus, in quem est proverbium, Oenone torrentis alveum. Incoluerunt hanc insulam Argivi, Crætenes, Epidaurii, Dorienfes: postea temporis Athenienses sorte colonis suis eam diviserunt: Lacedæmonii autem eam Atheniensibus ademptam pristinis reddiderunt incolis. Colonos miserunt Æginetæ et in Cydoniam Crætæ, et in Umbricos. Ephorus in Ægina primo argentum a Pheidone cufum fuisse scribit: cum ea insula esset facta emporium, insulanis ob terræ sterilitatem in mari negotiantibus: unde et dici coëptum, aliquem viles Æginetarum merces tractare. Jam Homerus aliquando regiones continenter describit, ut et sitæ sunt, ut in his:

Quique Hyriam coluere, atque Aulida—et,

Argos qui tenere, et qui Tiryntia claustra,

Hermionemque, Asinemque, sinus qua stringitur altus,

Træzenem, Eionasque.—

Alicubi ordinem conturbat: ut,

* Iliad. β. ver. 496.

^a MSS. ἐπιφέρουσιν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. 1. 2. Eton. πρὸ δεστ Esc. ^c Lego, Οἰνὴ σύγχροτα ναίειν. Marg. Cas. ^e τ' δεστ Bre. δ' Esc. ^f ἐμπόριον Med. 1. 2. Esc. ^h Αἰγινάων Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ Scripti, ἐμπολὴν. Marg. Cas. sic Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mos. ^k Vulgo, χώρας. Marg. Cas. χώρα Med. 2. ^l καὶ δεστ Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ^m περιχέουσιν δεστ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ⁿ τ' A. Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^o βαδύν &c, adusque ἔχουσας, defunt Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^p Τροϊζίν τ' Par. 1. 2. Eton. Τροϊζινά τε Med. 1. 2. Esc.

1. ἀλλ' ὅτι, μυρμήκων] Eratosthenes aliter censebat. Servius, ad Æn. ii. ver. 7. Dicti sunt Myrmidones propter hanc causam: Æacus, cum in arbore fici formicas, id est, μύρμηκας, vidisset, optavit tot sibi socios evenire, et statim formicæ in homines versæ sunt: sed hoc fabula est. Nam Eratosthenes dicit Myrmidonas a rege Myrmidone dictos. Fabulam de formicis in homines mutatis tangit Lycophron illo carmine, ver. 176.

Μύρμων τὸν ἐξάπειρον ἀνδρώσας στρατὸν. i. e.

Cum sexpeda formicarum in viros mutasset agmina.

Ad quem locum refert Scholiastes, ex Theagenis historiis, Myrmidonas appellatos esse Æginetas, quod in speluncis habitarent, et quod τοὺς γεωργεμένους καρπὸς in speluncas recondere, terram effossam ἀναφέροντες εἰς τὰς γεωργίας. Casaub.

4. Οἰνὴ] Sic disertè etiam habet Eustathius, locum eundem, quem hic Strabo, explicans: et Stephanus, Oenonem Æacidarum insulam faciens, scripturam hanc videtur profecto tueri. Apud Suidam Οἰνὴ legitur, et explicatur adagium: et Oenon ab Eubœa distinguere Atticam, observavimus apud Thucydidem, libro secundo: itaque hic nihil mutavi, cum quæ apud Pausaniam sunt, alibi annotassem, nihil huc pertinentia: alias eum, ut honorarium arbitrum, iussissem medium ferire. Xyland.

Ibid. Οἰνὴ] Secuti sumus Eustathium, qui sic legisse videtur hunc locum citans. Et ita est apud Herodotum, Plinium, Pausaniam, alios, qui hoc notarunt. Miror tamen quomodo dicat Strabo, si scripsit ipse Oenone, esse commune hoc nomen duobus Atticæ δῆμοις. Nam hoc profecto falsum est: Oenoe siquidem vocabatur uterque Atticæ δῆμος: et ita ipse appellat infra. Quid quod locus poetæ, quem affert, sic postulat omnino legi? Nam ita est legendum:

—Οἰνὴ

Σύγχροτα ναίειν πεδία, ταῖς τ' Ἐλευθεραῖς. Casaub.

6. σύγχροτα ναίειν πεδία] Sic loquitur Euripides, Andromacha, ver. 16.

Φθίας δὲ τῆσδε, καὶ πόλεως Φαρσαλίας,

Σύγχροτα ναίω πεδία. i. e.

Hujus vero Phthiæ, et urbis Pharsaliæ,

Vicinos campos habito.

Apud Hesychium corruptissimus est locus, in voce χῆτος, quem

Αἰακῶ. Ἄλλ' ὅτι, μυρμήκων τρόπον ὁρύσσοντες τὴν γῆν, ὅτι ἀπείροισιν ὅτι τὰς πέτρας, ὥς ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὁρύγμασι οἰκεῖν φειδόμενοι πλύνθων. Ὀνομάζετο δ' ὁ Οἰνὴ πάλαι, ὁ μῶνυμος δὲ δῆμοις τῆς 5 Ἀττικῆς, καὶ τὴν Ἐλευθεραῖς,

ὁ Οἰνὴν σύγχροτα ναίειν πεδία, ταῖς τ' Ἐλευθεραῖς.

καὶ μὲν τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαργαῖνα, καὶ ἥς ἡ παροιμία, Οἰνὴ τὴν χαράδραν. Ἐπώκῃσαν δ' αὐτῷ Ἀργεῖοι, καὶ Κρήτες, καὶ Ἐπιδάυριοι, καὶ Δωρεῖς. ὕστερον δ' κατεκληρέχθησαν τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τὰς Ἀθηναίους τὴν νῆσον ἀπέδδσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτοσιν. Ἀποίκας δ' ἔπειλαν Αἰγινῆται εἰς τὴν Κυδωνίαν τὴν ἐν Κρή- 10 τη καὶ εἰς Ὀμβρίους. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγινῇ ἀργεῖον φερόν κοπῆναι φησὶν ὑπὸ Φειδῶνος. ἐμπόριον γὰρ γενέσθαι, καὶ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας τῶν ἀνθρώπων θαλαττρύγων ἐμπορικῶς. ἀφ' ἧ τὸν ῥῶπον Ἀἰγινάων ἐμπολεῖν λέγεσθαι. Ὁ δὲ ποιητὴς ἔνια 20 μὲν ἡ χώρα λέγει συνεχῶς, ὥσπερ καὶ κεῖται.

* Οἱ δ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, — ἡ καὶ,

† Οἱ δ' Ἀργεῖοι εἶχον, Τίρυνθά τε περιχέουσιν,

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαδύν κατὰ κόλπον

ἔχουσας,

25 ἡ Τροϊζίν ἡ Ἰόνος τε — Ἀμοτε δ' ἔχ' ὥς ἐπὶ τῇ πόλει,

* Οἱ δ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, — ἡ καὶ,

† Οἱ δ' Ἀργεῖοι εἶχον, Τίρυνθά τε περιχέουσιν,

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαδύν κατὰ κόλπον

ἔχουσας,

25 ἡ Τροϊζίν ἡ Ἰόνος τε — Ἀμοτε δ' ἔχ' ὥς ἐπὶ τῇ πόλει,

* Οἱ δ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, — ἡ καὶ,

† Οἱ δ' Ἀργεῖοι εἶχον, Τίρυνθά τε περιχέουσιν,

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαδύν κατὰ κόλπον

ἔχουσας,

* Οἱ δ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, — ἡ καὶ,

† Οἱ δ' Ἀργεῖοι εἶχον, Τίρυνθά τε περιχέουσιν,

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαδύν κατὰ κόλπον

ἔχουσας,

* Οἱ δ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα, — ἡ καὶ,

† Οἱ δ' Ἀργεῖοι εἶχον, Τίρυνθά τε περιχέουσιν,

Ἐρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαδύν κατὰ κόλπον

ἔχουσας,

sic emendabis, καὶ τὸν ὅρον τὸν δύο γαιῶν, ὥς ἐν τῷ, Σύγχροτα ναίω πεδία, vel ναίειν. Idem.

Ibid.] Vide Josuam Barnes, ad Euripid. Andromach. ver. 17. et ad Hercul. Furent. ver. 371. Anon.

9. Οἰνὴ] Extat hoc proverbium apud And. Schott. Adagior. Græcor. pag. 124, et 495. Idem.

11. καὶ Δωρεῖς] Æginetæ Dorica lingua semper usi sunt, et plurimas ob causas Athenis infesti insula sunt ejecti; deinde redditi sunt a Lacedæmoniis post Athenas a Lyfandro captas. Potentiam tamen amissam non recuperaverunt. F.

15. ἐν Αἰγινῇ ἀργεῖον πρῶτον κοπῆναι] Ælianus de Æginetis, Variar. Histor. l. xii. cap. 10. καὶ πρῶτοι νόμισμα ἐκόψαντο, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκλήθη νόμισμα Αἰγινάων. Casaub.

Ibid.] Vide et ad hunc locum viros celeberrimos, Schefferum, Kuhnium, et Perizonium. Anon.

16. ὑπὸ Φειδῶνος] Eustathius videtur legisse Φειδίω. Sed hic Phidon, opinor, est de quo supra in fine Eliacorum, p. 518. Hesychius, Αἰγινάων, νόμισμα ἀργυρῶν, μέγα. Casaub.

Ibid.] Nulli Æginetarum nummi extant ante Heliogabalum, ergo post reditum suum ad insulam non nisi paucos in honorem Imperatorum Romanorum excuderunt. In bello civili inter Octavianum et Antonium Æginam possederunt Athenienses, forsan Antonii donum; Dion Cassius enim refert eam Atheniensibus ademisse Octavianum. (lib. l. v. p. 525. Edit. 1606.) Ea de causa Plinius Æginam liberæ conditionis forsan appellat. F.

18. τὸν ῥῶπον Αἰγινάων] Ita scripsi, quod ipsum quoque est proverbium: de quo alias. Et, pro ἔνια, scripsi, ἐνίοτε: opponitur enim ἄλλοτε. Mox, ubi scripsi τὰ τ' ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις, confuse legabatur et nullo sensu, τὰς τ' ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις, quod interpreti imposuerat. Me recte emendasse constat ex eo ipso, de quo disputatur. Xyland.

Ibid. τὸν ῥῶπον] Sic, lib. iv. p. 281, de Britannorum mercibus, καὶ ἄλλος ῥῶπος τοῖσδε. Hesychius, Αἰγινάων, τὰ ῥωπικὰ φορεῖα καὶ οἱ περιχέοντες αὐτὰ, Αἰγινάων ἐλέγοντο. Est autem, ῥῶπος, omne vilis mercis genus. Vide Hesychium, v. ῥῶπος. Casaub.

19. ἔνια μὲν χώρα λέγει συνεχῶς] Restituimus veram lectionem, ex manuscriptis. Idem.

7. τὸν

* Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε —

† Θέσπειαν, Γραϊάν τε —

Ἐν τῇ ἡπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει,

‡ Οἱ ῥ' Ἰθάκην εἶχον, —

|| Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο —

ταῖς δὲ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀχαρνᾶσιν. Οὕτω δ' ἡ νῦν
τῇ Αἰγίνῃ τὴν Μάσπητα συνῆψεν, ὅντα δ' Ἀργολικῆς
ἡπείρου. Θυρέας δ' Ὀμηρος μὲν ἔσθ' ἀνόμασεν· οἱ
δ' ἄλλοι θρυλλῶσι· ὡς δ' ἂν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμο-
νίοις συνέστη ἀγῶν, ἑκατοσίοις πρὸς ἑκατοσίου· ἐνί-
κων δ' Ἀλακιδαιμόνιοι, στρατηγὸν Ὀθρυάδα· εἶναι
δὲ φησι τὸ χωρίον τῆτο Θεκυδίδης ἐν τῇ ἑκτῇ Κυνερίᾳ,
κατὰ τὴν μεθόριαν δ' Ἀργείας καὶ δ' Ἀλακωνικῆς. Εἰσὶ
δὲ καὶ Ὑσιᾶ, τόπος γινώσκος δ' Ἀργολικῆς καὶ Κελ-
χρεᾶς, αἱ δ' ἐκείναι ὅπῃ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἀργεῖας,
διὰ τῆς Παρθενίας ὁροῦς καὶ τῆς Κρεοπόλεως. Ὀμηρος δ'
αὐταῖς ὅσ' οἶδεν, ὅσδ' ἐπὶ Λυκέρριον, ἔσθ' Ὀρνεάς·
κῶμην δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ δὲ ὁμώνυμος τῷ ὄρει·
αἱ δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς ταῖς μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶ-
νος ἰσχυροῦσιν. Τῶν δὲ πελοπόννησον πόλεων
ἐνδοξόταται γένεσιν, καὶ μέχρι νῦν εἰσιν, Ἀργεῖς τε
Σπάρτη τε. Ἄρα δὲ τὸ πολυθρύλλητον ἦκιστα δεῖ
μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρη-
μῶνα λέγειν ἡ δόξα. Τὸ παλαιὸν μὲν οὕτω ἡγετοῦντο
τὸν Ἀργεῖον· ὑπερὶ δὲ καὶ μέχρι παντός· ὑπερ-
βάλλοντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν
φυλάττοντες· πλὴν εἰ πῶς μὲν ὡροσπείειν αὐ-
τὰς συνέβαιεν. Ἀργεῖοι δ' Πύρρον μὲν ὅσ' ἐδέξαντο,
ἄλλα δὲ τῆς τέχνης ἔπεισε, γυναικῶν πινός, ὡς εἰκοίε,
κεραμίδα ἀφέντος ἀνῶθεν ὅπῃ τὴν κεφαλὴν· ὑπ' ἄλ-
λοισι δ' ἐγένοντο βασιλεῖσι μεταχρόνιοι δὲ τοῦ πᾶν
Ἀχαιῶν συστήματος, σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν πᾶν Ῥωμαίων
ἕξασταν ἦλθον· καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις, δευτερεύουσα
τῇ τάξει μὲν τῇ Σπάρτῃ. Ἐξῆς δὲ λέγωνται ὡς τῇ

Schaenumque, Scolumque — et,

Thespeiam, Graeamque —

Et insulis ea annumerat, quæ sunt in continente :

Qui tenuere Ithacam, —

Queis sedes Crocyleia —

5

est enim Ithaca insula : Crocyleia autem sunt in
Acarnania. Eodem modo hic cum Ægina Masetem
conjunxit, qui in Argolica situs est continente. Thy-
ream autem Homerus non nominavit, de qua apud
alios trito sermone traditur trecentos Argivos cum
totidem Lacedæmoniis pugna decrevisse, ac victo-
riam Spartanis astu Othryadæ fuisse partam. Sitam
esse ait Thucydides in Cynuria, ubi fines Argiæ et
Laconicæ coeunt. Sunt et Hysiae locus Argolicæ
nobilis : et Cenchræ sitæ in via, quæ Tegea Argos
ducit per montem Parthenium et Creopolium. Ho-
merus ista loca non novit, sicut neque Lycurgium,
neque Orneas, pagos Argiæ : quorum ille idem
cum monte gerit nomen, hic cum Orneis inter Co-
rinthum et Sicyonem fitis. Sed omnium, quæ in
Peloponneso sunt, urbium illustrissimæ fuerunt, sunt-
que etiamnum, Argos ac Sparta : ut propter earum
celebritatem vulgatam non sit nobis prolixior de iis
sermo instituendus, ne ab omnibus dicta repetere
videamur. Antiquitus quidem fama Argos supe-
rabat : sed inferioribus temporibus Spartani omni-
bus modis superiores fuerunt, libertatem suam per-
petuo fervantes : nisi quod exiguis quibusdam in
rebus offenderunt. Argivi sane Pyrrhum non ad-
miserunt, sed is ante muros cecidit, conjecta in
caput ejus a vetula (ut aiunt) quadam tegula : sub
aliis tamen regibus fuerunt : cumque in Achaicum
se corpus inferuissent, una cum eo in Romanorum
venerunt potestatem : atque etiamnum constat urbs,
secunda a Lacedæmone dignitate. Deinceps jam

* Iliad. β. ver. 497.

† Iliad. β. ver. 498.

‡ Iliad. β. ver. 632.

|| Iliad. β. ver. 633.

^a Θέσπειαν Med. 1. 2. ^b ταῖς Par. 1. τὰς Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c τὰς νήσους Par. 1. ταῖς νήσους Med. 1. 2. Esc. Mosc. ἐπι-
στάταις νήσους Par. 2. ^d Ἀργολικῆς Esc. ^e Θυρέας Med. 1. Esc. ^f οὐκ deerat Med. 2. add. postea. ^g τῆς. πρὸς τῇ. defunt Par. 1.
Eton. ^h Κυνουρία Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed in Eton. Κυνερία supra scribitur a recenti manu. ⁱ κείναι γὰρ Med. 1. 2.
^k Κρεοπόλιν Par. 1. 2. sed Κρεοπόλιν scribitur in marg. Κρεοπόλιν Gron. ^l ὁμώνυμος Esc. ^m MSS. ὅρει τῷ . . . αἱ Marg. Cas. τῷ ὄρει
τῷ . . . αἱ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ⁿ Scripti, τῷ γυν. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. τῷ κατὰ Par. 2. ^o ἐνδοξότατος
Med. 2. ex correct. ^p τῇ καὶ Esc. ^q Forte ἀν. deest hic. V. ^r ὑπερβάλλοντο Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^s ἀλλὰ καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2.
Eton. Esc. Mosc. Gron.

7. τὸν Μάσπητα] Vide Stephanum, et Pausaniam, l. ii. c. 36. Casaub.

8. Θυρέας] Sine diphthongo scribi debere, notum est ex consensu auctorum et codicum. Miror Strabonem (si tamen non librarius hoc fecit) plurali numero ponere. Cæterum Homerus Thyreæ non meminit : quod vult et Strabo. Itaque inferui ὅσ' Xyland.

Ibid.] Thyrea urbs fuit, ubi Lacedæmonii Æginetas ejec-
tos posuerunt, ut possessionem soli sibi vindicarent, et forsan ut
tutamen contra Argivos essent. F.

9. περὶ ὧν] Historia Othryadis est apud Herodotum, lib. i.
c. 82. et alios. Xyland.

Ibid. περὶ ὧν] Historia est apud Herodotum, Κλειῶν, Pausani-
am, Laconicis, Valerium Maximum, lib. iii. cap. 2. Casaub.

11. εἶναι] Locus Thucydidis est, lib. iv. c. 56. Ex quo, et
Stephano, Κυνουρία reposui. Xyland.

Ibid. εἶναι δὲ φησι] Locus Thucydidis est, lib. v. cap. 41. ubi,
quum ageretur de pace inter Lacedæmonios et Argivos, petunt
Argivi δίκης ἐπιτροπὴν σφισι γινέσθαι, ἡ ἐς πόλιν τινὰ, ἡ ἰδιώτην, πε-
ρὶ τῆς Κυνερίας γῆς, ἧς αὐτὴν περὶ διαφέρονται, μεθορίας οὐσας· ἔχει δὲ ἐν
αὐτῇ Θυρέαν, καὶ Ἀνθήνην πόλιν· νείκεται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι. i. e.
Ut vel civitatis vel privati alicujus arbitrio permetteretur contro-
versia de agro Cynuria, de quo in confiniis posio semper (utrique
inter se) contendebant : hic autem ager continet Thyream, et An-

thenam urbem, eumque Lacedæmonii possident. Casaub.

14. Ὑσιᾶ] Thucydides, lib. v. c. 83. Hysias χωρίον τῆς Ἀρ-
γείας vocat. Vide Pausaniam, l. ii. c. 24. et Stephanum. Idem.

Ibid.] Hysia, in itinere sitæ inter Argos et Tegeam, ob victo-
riam ab Argivis in Lacedæmonios partam notæ, Pisistrato Athe-
nis dominante : ruinas earum in plano vidit Pausanias. (l. ii.
c. 24.) F.

Ibid. καὶ Κελχρεᾶ] Pausanias quoque, l. ii. c. 24. Cenchræas
in via Tegeatica sitas esse scribit. Casaub.

17. οὐδὲ τὸ Λυκέρριον] De hoc nihil reperio : sed Lyciam
oppidum medium inter Argos et Orneas, sexaginta stadia utrin-
que distans. De hoc et Orneis vide Pausaniam, l. ii. c. 25.
Idem.

Ibid. ἐπὶ τὸ Λυκέρριον. Neque Lycurgium] Optime Casaubonus
mutavit, et legit Λυκείαν, et addit ad marginem paulo post le-
γι, ὁμώνυμος τῷ ὄρει τῷ . . . αἱ δὲ &c. Debit confidenter
supplere τῷ Λυκείῳ, ut sit, ὁμώνυμος τῷ ὄρει τῷ Λυκείῳ, quando ip-
se Strabo id docet satis expresse, supra, pag. 537, ubi de Argis ur-
be : εἰ δὲ αὐτῆς πλησίον ὁ Ἰναχος, χαλαρῶδης ποταμός, ἔχων τὰς
πηγὰς ἐκ Λυκείας, τοῦ κατὰ τὴν Κυνερίαν ὄρους τῆς Ἀργολίδας. Palmer.

28. Πύρρον μὲν] Vide apud Pausaniam, Atticis, (l. i. c. 13.)
et Justinum, lib. xxv. cap. ult. et Plutarchum. Casaub.

10. ἐκτίσας

dicamus de iis locis, quæ Mycenis et Agamemnoni subdita in recensione navium his versibus memorantur:

*Tum qui turrigeris sedes tenere Mycenis,
Quique amplam coluere Corinthum, altisque Cleonas, 5
Orneiasque, et Arethyræ qui mœnia amœnæ,
Et Sicyonem, erat Adraſti quæ regia primum:
Quique Hypereſiam, qui ſublimem Gonoſſam,
Et qui Pellenen, quique Ægion incoluerunt,
Litus et Ægiali totum, ſpatioſam Helicenque.*

Mycenæ quidem hodie non ſuperſunt. Condidit autem eam urbem Perſeus: ei Sthenelus, huic Euryſtheus ſucceſſit: iidem Argis quoque imperabant. Euryſtheus, ad Marathonem facta adverſus Herculis filios et Iolaum expeditione, quibus auxilio Athenienſes venerunt, in pugna fertur cecidiſſe: corpusque ejus in Gargetto eſſe ſepultum: caput, ab Iolaο præciſum, ſeorſim humatum Corinthi juxta fontem Acariam, propter viam qua curruſ incedunt: locoque nomen eſt Euryſthei caput. Cæterum Mycenæ tranſierunt in poteſtatem Pelopidarum ex Piſatide proſecto- rum: deinde Heraclidarum, et eorum qui Argos obtinebant. Poſt navalem autem pugnam Salaminiam Argivi, cumque his Cleonæi et Tegeatæ, illato bello, Mycenæ funditus deleverunt, agrumque inter ſe partiti ſunt. Cæterum Argos et Mycenæ ob vicinitatem poetæ tragici veluti unam promiſcue appellant: et Euripides in una eademque fabula eandem jam Argos, mox Mycenæ appellat: ut in Iphigenia et Oreſta. Cleonæ urbs eſt ſita in via, quæ Argis Corinthum petit, in tumulto domicilio undique cincto, et pulchre muris ornato: ut videatur Homerus appoſite eas bene conditas appellaviſſe. Ibi et Nemea eſt inter Cleonæ ac Phliuntem: et lucus in quo Nemea Argivi pro more celebrant: et

ὕπὸ Μυκῆναις καὶ τῷ Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν· ἔχει δ' ἔτι τὰ ἑπὶ

* Οἱ δὲ Μυκῆνας εἶχον, εὐκτιμένον πολίεθρον,
Ἀφνειὸν τε Κόρινθον, εὐκτιμένας τε Κλεωνάς,
Ὀρνείας τ' ἐνέμοντο, ἅρ' Αἰαθυρέην τ' ἑραλεινὴν,
καὶ Σικυῶν δ' ὅθ' ἄρ' Ἀδρητος πρῶτ' ἐμβασίλευεν·
Οἱ δ' ἔτι Ὑπερσίην τε καὶ Αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
Πελλήνην τ' εἶχον, ἥ δ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγάλον τ' ἀνὰ Πάναια, καὶ ἀμφ' Ἐλίκην εὐρεῖαν.
10 Αἱ μὲν ἐν Μυκῆναι ἦν ἐκέτι εἰσὶν· ἡ ἔκτισε δ' αὐτὰς Περ-
σεύς· διεδέξατο δὲ Σθέnelος· εἴτ' Εὐρυθεύς· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ
ἔτι Ἀργεὺς ἤρξαν. Εὐρυθεύς μὲν ἐν, τραυέσας εἰς Μαρα-
θῶνα ὅπῃ τὴν Ἡρακλέους παῖδας καὶ Ἰόλαον, βοηθησάν-
των Ἀθηναίων, ἰσχυρεῖται πρὸς αὐτὴν τῇ μάχῃ· καὶ τὸ μὲν
15 ἄλλο σῶμα Ἰαργητῶν ταφῆναι· τὴν δὲ κεφαλὴν ἑωρὶς
ἐν τῇ Κορίνθῳ, ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου, αὐτὴν τὴν
κρήνην τὴν Ἀκαρίαν, ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ τόπος κα-
λεῖται Εὐρυθεύς κεφαλὴ. Αἱ δὲ Μυκῆναι μετέπεσον εἰς
τὴν Πελοπίδας, ὁρμηθέντας ὑπὸ τῷ Πισοπίδῳ· εἴτ' εἰς
20 τὴν Ἡρακλείδαν, καὶ ὅτε τὸ Ἀργεὺς ἔχοντας. Μετὰ δὲ
τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, Ἀργεῖοι, μὲν Κλεωναίων
καὶ Τεγεατῶν ἐπὶ ἐλθόντες, ἄρδην τὰς Μυκῆνας ἀνεί-
λον, καὶ τὴν χώραν διενείμαντο. Διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα
τὰς δύο πόλεις ὥς μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως
25 θεωροῦσιν· Εὐριπίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δρά-
ματι, τότε μὲν Μυκῆνας καλῶν, τότε δ' Ἀργεὺς τὴν
αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν Ἰφιγένειᾳ καὶ Ὀρέστῃ.
Κλεωναὶ δ' εἰσὶ πόλις ὅπῃ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἔξ
Ἀργεὺς εἰς Κόρινθον, ὅπῃ λόφῳ περιεσπόμενον πανταχό-
θεν, καὶ τετραγυρισμένον καλῶς ὥς οἰκείως εἰρησάμην μοι
30 δοκεῖ τὸ, εὐκτιμένας Κλεωνάς. Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ
Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιεντος, καὶ τὸ ἄλ-
σος, ἐν ᾗ καὶ τὰ Νεμέα συνιλεῖν ἔθος τοῖς Ἀργείοις,

* Iliad. β. ver. 569.

^a οὕτω Par. 2. Esc. ^b Αἰαθυρέην Med. 1. Αἰαθυρέην Med. 2. ex correct. ^c τ' ἑραλεινὴν defunt Par. 1. Eton. ^d ὅθ' Ἀδ-
ρητος Par. 1. ὅν vel ὅθ' Ἀ. Par. 2. ὅθ' Ἀ. Med. 1. 2. Esc. ^e Ὑπερσίδα Med. 2. Ὑπερσίην Esc. ^f ἰπεινὴν Par. 1. ^g ἰδ' Med.
1. 2. Esc. Mosc. ^h Scripti, ἔκτισε δὲ ταύτας. Marg. Casf. ⁱ Ad hanc vocem Par. 2. text. recen. in marg. habet, παρῶν, ἰδού,
γαργητῶν, ἰνταυδοῖ, forte propter accentum. V. Γαργητῶν Eton. ^k χωρὶς deerat Med. 2. add. postea. ^l τὴν deest Med. 2.
^m περὶ Med. 2. ex correct. ⁿ ἐκ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^o τὴν deest Par. 1. 2. Eton. ^p εἰς Par. 1. Bre. Esc. Mosc.
^q τὸ deest Esc.

10. ἔκτισε δὲ] Euripides de Mycenis, Καλεῖς πόλις Περσέως, Κυκλωπῶν ἔργον χερῶν. Casaub.

Ibid.] Locus exstat in Iphigen. in Aul. ver. 1500. ubi, pro ἔργον, legitur, πόνον. Quod autem Mycenæ Perſeus condiderit, docet etiam Pausanias, l. ii. c. 16. p. 146. Edit. Kubnii. Anon.

13. βοηθησάντων Ἀθηναίων] Vide Tragœdiam Euripidis Heraclidas, et Apollodori l. ii. c. 4. et Pausaniam. Casaub.

15. Γαργητῶν ταφῆναι] Stephanus, Γαργητῶν. Idem.

16. ἀποκόψαντος αὐτὴν Ἰολάου] Imo Hyllus est qui Euryſtheum occidit. Apollodorus, libro secundo, c. 8. §. 1. Αὐτὸν δὲ Εὐ-
ρυθεύς, φεύγοντα ἐφ' ἄρματος, καὶ πέτρας ἥδη παραπυρρῶντα Σκίρωνίδας, κτείνει διώξας· ἄλλος καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν Ἀλκμήνῃ δίδωσι. i. e. Ipſum inſuper Euryſtheum, fugientem e curru, atque ad petras Sci-
ronidas adequitantem, Hyllus inſecutus obtruncat. Sed Straboni aſſentiuntur Pindarus, Pyth. Od. ix. p. 304, 305. Edit. P. Steph. 1599. Euripides, Heracl. ver. 936. Pausanias, l. vii. c. 5, et 45. alii. In hoc autem omnes conſentiunt, contigiſſe cladem Euryſthei circa petras Scironidas. Idem.

17. Ἀκαρίαν] Qui Macariæ fontis hiftoriam legit apud Pau-
ſaniam, Atticis, is ſuſpicari poſſet Macariam hic legendum: abſ-
que hoc eſſet, quod Corinthi hic fuiſſe fontem dicitur, Macaria in Marathonē fuit. Noli ego mutare, contentus indicare. Xy-
land.

24. ὥς μίαν] Erat, εἰς μίαν. Idem.

27. καθάπερ] Fabulæ ſunt in promptu, nec difficile eſt eos lo-

cos reperire, quos Strabo notare voluit. Mihi ſatis erit locum unum proferre, ubi id apparet maniſeſtiſſime. Is eſt in Oreſte, ubi, petente Helena ab Eleſtra ut ſuo nomine libamina et κόμης ἀπαρχὰς ad Clytemneſtræ tumulum afferret, reſpondet Elec-
tra, ver. 97.

Σοὶ δ' ἔτι δεμῖτον πρὸς φίλον γείχην τάφον; i. e.

An tibi non eſt fas ire ad cognatæ ſepulchrum?

Cui Helena, δειξάιναι γάρ, ait, Ἀργείοισι σὺ μὲν αἰσχύνομαι. Quos au-
tem Argivos vocat Helena, ſtatim Mycenæos appellat Eleſtra, quæ ſic ait, αἰδῶς δὲ δὴ τις ἐς Μυκηνάϊας ἔχει? Vide prologum, ver.

4. Sophocleæ Eleſtræ, et ibi ſcholia. Casaub.
28. ἐπὶ τῇ ὁδῷ κείμενον] Sic Pausanias, Corinthiacis. i. e. l. ii. c. 15. ἐκ Κορίνθου δ' εἰς Ἀργεὺς ἐρχομένη Κλεωναὶ πόλις ἐστὶν ἡ μεγάλη. Vide reliqua. Idem.

Ibid.] Vide celeberrimum virum, Chr. Cellarium, in eru-
dito opere de Geogr. Antiq. l. ii. c. 13. Anon.

Ibid.] Ovidius propter exiguitatem urbis Cleonæ humiles vo-
cat. (Metamorph. lib. vi. ver. 417.) Chandlerus, in Græcia, ſitum Cleonarum deſcribit, c. 57. p. 234. F.

31. καὶ ἡ Νεμέα] Pausanias, l. ii. c. 15. ἐν ταῦτοις τοῖς ὄρεσι τὸ σπήλαιον ἐστὶ δεικνύται τῷ λέοντι, καὶ ἡ Νεμέα τὸ χωρίον ἀπὸ τοῦ γαδ-
ρος πέντε πη καὶ δέκα· ἐν δὲ αὐτῇ Νεμείᾳ τὸ Διὸς ναὸς ἐστὶ. i. e. In illis
ipſis montibus leonis Nemei ſpecus adhuc oſtenditur: a quo vicus
Nemea non longius quam ſtadia abeſt quindecim: ibi Nemei Jo-
φὶς templum. Casaub.

ὃ καὶ περὶ τῆς Νεμεαίου λέοντα μυθεύοντα, καὶ ἡ Βέμ-
βινα κόμη. Διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τὴν μὲν Ἀργούς
ἑκατὶς εἰκοσι καὶ ἑκατὸν, ὁ Κορίνθου δὲ ὀγδοήκοντα.
Καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς Ἀκροκορίνθου καταπλεύσαντες τὸ
κῆσμα. Ὁ δὲ ΚΟΡΙΝΘΟΣ ἀφνειὸς μὲν λέγεται
ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον ὅτι τῶν ἰσθμῶν κείμενον, καὶ δυοῖν
λιμνῶν κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας
ἐγγύς ἐστι καὶ ῥαδίας ποιεῖ τὰς ἐκατέρωθεν ἀμοιβὰς
τῶν φόρτων πρὸς ἄλληλοις τοῖς τοσούτων ἀφαιρῶσιν.
Ἦν δ' ὡς πορθμὸς οὗτος εὐπλὴς ὁ καὶ τὴν Σικε-
λίαν τὸ παλαιόν, ἔτι καὶ τὰ πελάγη, καὶ μάλιστα τὸ
ὑπὲρ τῶν Μαλεῶν, ἀλλὰ τὰς ἀντιπνοίας ἀφ' ἧς καὶ
παροιμιάζονται,

Μαλέαν δὲ κάμψας, ὅππῃ δὲ τὸ οἶκός τε.
Ἀγαπητὸν οὖν ἐκατέρωθεν ἦν τοῖς τε ὅκ τ' Ἀσίας,
καὶ τοῖς ὅκ τ' Ἰταλίας ἐμπόροις ἀφῆσι τὸν ὅτι
Μαλέας πλεῖν εἰς Κορίνθον κατὰ γαστρὸν τὸν φόρτον
αὐτοῦ. καὶ περὶ δὲ τὸ ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Πε-
λοποννήσου, καὶ τῶν εἰσαγομένων ἐπιπτε τὰ τέλη τοῖς
τὰ κλεῖδρα ἔχουσι. Διέμεινε δὲ τὴν καὶ εἰς ὕστε-
ρον μέχρι πάντος τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείων προσ-
εγένετο πλεονεκτήματα καὶ ὁ ἰσθμιακὸς ἀγὼν
οὗτος οὐτελευτήσας ὅχλος ἐπήγετο καὶ οἱ Βακχιά-
δαι τυραννήσαντες, πλείοι καὶ πολλοὶ, καὶ γένος λαμ-
φοῖ, ἀφῆκεσαν ἔτη σχεδὸν πεκατέον τ' ἀρχὴν, καὶ
τὸ ἐμπόριον ἀδελῶς ἐκαρπώσαντο τέττας τε Κύ-
ψελος καὶ αὐτὸς αὐτὸς ἐτυράννησε, καὶ μέχρι τριτοῦ

ibi fabulantur fuisse Nemeæum illum leonem: est-
que ibi Bembina vicus. Cleonæ ab Argis absunt
stadia centum et viginti; a Corintho octoginta: et
nos de Acrocorintho urbem prospeximus. CORIN-
THUS autem locuples dicitur ob emporium in isth-
mo situm, quod portus duos habet, unum Italiae,
alterum Asiae obversum: quo fit, ut, tantillo a se
intervallo diffiti, facile inter se invicem commutare
merces possint. Porro sicut antiquitus navigatu
difficile fuit fretum Siculum, ita et maria, præser-
tim quod super Maleas est, propter adversos vento-
rum flatus: unde et proverbio dicebatur,

Flectens Maleam obliviscere res domesticas.

Itaque et Asianis et Italis mercatoribus per fuit gra-
tum, omissa circum Maleam navigatione, merces
Corinthum deportare. Quin et eorum, quæ terra
in Peloponnesum importabantur aut inde exporta-
bantur, vectigalia accipiebant qui claustra obtine-
bant. Permanfitque hoc integrum etiam ad poste-
ritatem: imo inferioribus temporibus plura acceffe-
runt commoda, quod Isthmicum certamen ibi soli-
tum frequentari magnam hominum turbam adduce-
bat. Itaque et Bacchiadæ Corinthum tyrannide possi-
dentes, multi ac locupletes, ac genere splendidi, du-
centos fere annos tyrannidem obtinuerunt, fructus-
que emporii tuto perceperunt. Hos Cypselus deje-
cit, tyrannidemque occupatam ad tertium hæredem
propagavit. Cujus familiæ quantæ fuerint divitiæ,

^a Βέμβινα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. Βελβίνα Eton. ^b ῥαδία ἐκατὸν εἰκοσι Par. 1. ^c MSS. Κορίνθου. Marg. Cas. ^d Ἀκ-
ροκορίνθου Esc. ^e ἡ δὲ Med. 2. ^f MSS. κείμενος. Marg. Cas. sic Par. 2. Esc. Mosc. et Med. 1. 2. ex correct. sed in Par. 2. finalis
es in on mutatur. V. ^g Vett. quidam, μοῖον Marg. Cas. ἀμοιβῆς Esc. et Par. 2. textu recent. ἀμοιβῆς Eton. ^h Vett. quidam,
τὸν φόρτον. Alii, τὸν φόρτον. Marg. Cas. τὸν φόρτον Par. 1. 2. Esc. ⁱ ἀλλήλους Med. 1. 2. ^k οὗ δὲ Med. 1. 2. text. recent.
τὸν δὲ Med. 1. 2. et Par. 2. text. recent. ^m Vett. quidam, Μαλέας. Marg. Cas. sic Par. 1. Esc. ⁿ τῆς Med. 2. ^o MSS.
ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀσίας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^p Ἰταλίας Med. 1. ^q καὶ τῆς Med. 2. ex correct. ^r ἐκ τῆς
decerant Med. 2. add. postea. ^s Ἀσίας Med. 1. ^t καὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐπιπτε τὰ τέλη ἐκείσε. Δ. Par. 1.
Bre. Eton. ^u τῆς Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^x κατὰ Esc. ^y προσεγένετο Par. 1. 2. Med. 1. ^z ἰσθμιακὸς Par. 1. 2. Esc. ^a Βακ-
χιάδαι Par. 1. Med. 1. Grön. ^b γένος Esc. ^c ἀφῆκεσαν deest Bre. Esc. Mosc. in Eton. olim fuit lacuna, nunc ὁ ἰσθμιακὸς
recenti manu. ^d ἀδελῶς deest Esc. ^e δὲ Esc.

32. καὶ τὸ ἄλλος] Lucus cypressetum fuit. Templum Nemei
Jovis non memorat Strabo, quod tectum fuit collapsum, nec
ullum signum relictum. [Pausan. l. ii. c. 15.] Anne Nemea re-
gionis, an urbis, nomen, hæreo. Leo enim Nemeus sæpe Cle-
onæus a Cleonis vocatur. Sil. Ital. l. iii. ver. 34. F.

1. Βέμβινα] Legebatur Belbina, quæ insula huc nil facit,
sed Nemeæum leonem memini apud Græcos Βεμβινήτην dici poe-
tas. Vide Stephanum. Xyland.

Ibid. καὶ ἡ Βέμβινα] Quæ ita Nemeæ propinqua est, ut qui
Nemeus leo vocatur, a poetis Bembinata interdum vocetur. Pa-
nyasis, Δέρμα τε θύριον Βεμβινήταο λέοντος. Vide Stephanum. Et
Plinius, l. iv. c. 6. quoque regionem Nemeam Bembinadiam
fuisse vocitatum annotat. Cave autem confundas Blemnam,
quod supra diximus esse oppidum in confiniis Lacedæmoniorum
et Arcadum, aut Belbinam insulam, Æginæ vicinam, de qua
paulo ante, cum hac Bembina, κόμη τῆς Νεμείας, quo in errore vi-
deo versari viros doctos. Casaub.

5. ἀφνειὸς μὲν λέγεται] Ab Homero, Il. β. ver. 570. ἀφνειὸν τε
Κορίνθον. Ad quem poetæ locum respiciebat Thucydides, l. i.
c. 13. cum scriberet de Corinthiis, χρημασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὥς
καὶ τοῖς παλαιῶν ποιηταῖς διδύλωται. ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρί-
ον. Thucydides autem locum respiciebat Aristides hæc scribens,
καὶ τοῦτ' εἶναι ὅφ' οὗ καὶ ἐκ παλαιότατον ἀφνειὸν τε ὕμνηται χωρίον ὑπὸ
τῶν ποιητῶν. Ἰσθμ. εἰς Ποσ. Idem.

Ibid.] Vide de commercio Corinthi De l'Esprit des Loix, liv.
XXI. c. 7. F.

18. καὶ περὶ δὲ τῶν ἐκκομιζομένων] Paulo aliter libri veteres:
καὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐπιπτε τὰ
τέλη ἐκείσε. Casaub.

22. ὁ ἰσθμιακὸς ἀγὼν] De cujus institutione lege Apollodo-
rum, Pindari interpretes, et alios. Idem.

23. οἱ Βακχιάδαι] De Bacchiadis et Cypselo lege Herodotum,
Terpichore, l. v. c. 92. Bacchiadas perdidit luxus, ut annotat

Ælianus, Var. Hist. libro primo, capite 19. Idem.

Ibid.] Historiam Corinthi Pausanias et Homerus tradiderunt.
In Iliade sexta relatam est Sisyphum, Æoli filium, tenuisse Ephy-
ren, quæ postea fuit Corinthus. Huic erat filius Glaucus, qui
regnum tenuit. Eo autem extincto, Bellerophon juvenis, Glau-
ci filius, in Lyciam a Proeto, Argivo rege, abigitur, ubi pos-
teri ejus ad tertium genus regnaverunt. Hoc tempore Corinthi
Thoas, Ornythionis filius, Sisyphi nepos, regis nomen habet. De-
inde Demophon et Propodus sequuntur. Hi tamen omnes Ar-
givis, ut videtur, paruerunt; nam Homerus, in Iliade secunda,
hanc regionem Agamemnoni tribuit. Post Propodum Doridas
et Hyanthidas vna sceptrum tenuerunt. His regnantibus, Ale-
tes Heraclida Corinthum aggressus est, cui sceptrum lubenter
tradiderunt reges. Post Aletem Heraclidæ ad usque Bacchidem,
regem ab eo quintum, Corinthi regnaverunt. Exinde in histori-
is reges Bacchiadæ dicuntur; et horum quatuor vel plures (nam
quædam est in his diversitas) memorantur, quorum postremus
fuit Telestes. Post ejus mortem ducenti Bacchiadæ ὀλιγαρχίαν
statuerunt, quam Cypselus tyrannus evertit. Hæc oligarchia,
ut apud Strabonem legimus, 200 annos duravit. Malim autem,
pro διακρία ἐτη, legere διακρία ἐτι. Omnes enim historici de
numero dominantium, non autem de annis imperii congruunt.
In MSS. Bre. Esc. Mosc. pro διακρία, spatium est vacuum. In
MS. Eton. a recenti manu ὁ scribitur, qui numerus æque ad
hominum numerum vel annorum adaptari possit. Ubbo Em-
mius hoc spatium annorum 200 non solum ad oligarchiæ, sed
etiam ad regni eorum tempus referendum censet. lib. v. Rer.
Chronolog. Malim vero esse numerum hominum intelligen-
dum. F.

27. μέχρι τριτοῦ] Duravit tyrannis Cypselidarum annos
LXXIII. menses vi. auctore Aristotele, cujus verba adscribam
e libro de Repub. quinto, c. 12. ubi tyrannides recenset, quæ
longissimum

intelligi potest ex eo, quod Cypselus Olympiæ donarium dedicavit, auream maleo ductam statuam justæ magnitudinis. Et Demaratus, unus ex iis qui Corinthi sunt dominati, fugiens seditiones ibi ortas, tantum secum in Etruriam intulit divitiarum, ut et ipse dominus urbis, quæ eum receperat, factus sit, et filius ejus Romæ rex creatus. Et fanum Veneris Corinthi ita fuit locuples, ut plures quam mille habuerit sacrorum famulas meretrices, quas Deæ viri mulieresque dedicarunt. Ob hæc igitur et magna hominum multitudo ea in urbe, et divitiæ fuerunt. Naucleri enim facile sua prodigebant: unde adagio locus:

Non est Corinthum adire cuivis integrum.

Et quidem memoratur cujusdam meretricis dictum, quæ mulieri exprobranti ei ignaviam, quod opus non faceret, neque lanam tractaret, responderit: tamen tres brevi temporis spatio se histos evacuasse. (*Est autem histos Græcis, et lignum cui tela circumdatur, et malus navis.*) Situs urbis, quod cum ex Hieronymi, Eudoxi, aliorumque scriptis collegimus, tum ipsi urbe nuper a Romanis instaurata vidimus, talis est. Mons celsus, cujus perpendiculum III. S. stadiorum, adscensus xxx. est stadiorum, in verticem definit acutum; monti nomen Acrocorinthus: maxime præceps est ea pars, quæ septentrionem spectat: sub ea ad ipsam radicem Acrocorinthis urbs jacet, in planitie ejus figuræ, quam mensam vocant. Circulus urbis vel XL. stadia æquabat, muroque fuit munita urbs, quantum ejus mons denudaverat: moenibus ipse etiam includebatur Acrocorinthus, qua muro muniri poterat. Et nobis adscendentibus rudera apparebant antiquæ urbis: ita ut universus

ὁ οἶκος αὐτῶν συνέμεινε· τὴν δὲ περὶ τὸν οἶκον τῆτον πλέτε μαρτύριον, τὸ Ὀλυμπιάσιν ἀνάθημα Κυψέλα, ὀσφρηλάτος, χρυσοῦς, ἀνδρὶας εὐμεγέθης. Δημάρατος τε, εἰς τὴν Κορίνθω δυνατευσάντων, φεύγων τὰς ὀκτεὶ γάσφας, τοσούτον ἠνέγκαστο πλέτον οἶκον εἰς τὴν Τυρρηνίαν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμενῆς αὐτὸν πόλεως· ὁ δ' ὑπὸς αὐτῶν καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεὺς. Τό, τι τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ἔστω πλέσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδύλας ὀκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνεπήγεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ ἄλλ' ἐταῦτα οἷω πολυωχλεῖτο ἢ πόλις, καὶ ἐπλεπίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι ῥαδίως ἐξανηλίσκοντο· καὶ ἄλλ' ἐταῦτο ἡ παροιμία φησὶν.

Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κορίνθον ἔσθ' ὁ πλέσις.

Καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται πῶς ἑταίρα πρὸς τὴν οὐκ εὐδίζουσαν, ὅτι οὐ φίλεργος εἴη, ἐδ' ἐρίων ἀπλοῖτο, εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν τοι ἡ ποικύτη τρεῖς ἡδὴ καθεῖλον ἱστούς ἐν βραχέϊ χρόνῳ τέττα. Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως ἔξ ὧν Ἱερώνυμος τε εἰρηκε, καὶ Εὐδόξος, καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδομένη νεωστὶ ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιούτῳ εἶναι συμβαίνει. Ὅρος ὑψηλόν, ὅσον τριῶν ἡμῶν σταδίων ἔχον τὴν καθετόν, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ πριάκοντα σταδίων, εἰς ὁξείαν τελευτὰ κορυφῇ· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος· οὗ τὸ μὲν πρὸς ἀρκτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὄρθιον· ὑφ' ᾧ καίται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους ἐπιπέδῳ χωρίῳ, πρὸς αὐτῇ τῇ εἰς τὴν Ἀκροκορίνθου αὐτῆς μὲν οἷω τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ πασαρέκοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐπετίχθη δ' ὅσον τῆς πόλεως γυμνὸν ὑπὸ τοῦ ὄρους· συμβαίνει δὲ τῷ πεδύλῳ τέττα καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ Ἀκροκόρινθος, ἢ διωατὸν ὑπὸ τειχομόν δεξασθῆ, καὶ ἡμῶν ἀναβαίνεσιν ὑπὸ δὴλα τὰ εἰρήπια τῆς οἰκίας· ἃς ἡ πᾶσα οἰκίαντος ἐγένετο πέντε καὶ ὀγδόηκοντα

² Scripti, τέτον. Marg. Cas. ^b χρυσήλατος Esc. ^c ταῖς Mosc. ^d πλεσίον Esc. ^e Malim, cum vett. lib. ταύτας. Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^f ἀναληφθείσης νεωστὶ Par. 1. ^g τοιούτῳ Med. 1. 2. Esc. ^h Scripti, συμμείνει. Marg. Cas. sic Bre. et Par. 2. textu recent. ⁱ ὑφ' ᾧ Mosc. ^k Scripti, χωρίας. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. χωρία. Bre. ^l MSS. δ' οὐ. Marg. Cas. sic Par. 1. ^m Scripti, διωατός. Marg. Cas. sic Par. 2. textu recent. ⁿ διωατός Par. 1. Eton. οἱ διωατὸν Med. 2. et ἡ διωατός, ex correct. ἡ διωατός Esc. Mosc. ^o ἐγένετο Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. fed in Par. 1. 2. punctis supra notatur.

longissimum tempus duravere: δευτέρα δὲ, inquit, περὶ Κορίνθον ἡ τῶν Κυψελιδῶν· καὶ γὰρ αὕτη διατέλειεν ἑτὴ τρία καὶ ἐβδομήκοντα, καὶ ἐξ μῆνας. Κυψέλος μὲν γὰρ ἐτυράνησεν ἑτὴ τριάκοντα· Περιάνδρος δὲ, τετραράκοντα καὶ τέτταρα· Φαμμήτιχος δὲ ὁ Γορδίου, τρία ἑτὴ. 1. e. Secunda vero apud Corinthum Cypselidarum tyrannis. Nam ea duravit annis tribus et septuaginta, et mensibus sex. Cypselus enim ipse tyrannidem exercuit annis triginta: Periandrus vero, quadraginta quatuor: Phammetichus autem Gordii, annis tribus. Casaub.

Ibid.] Casaubonus non observat textum Aristotelis esse mendosum. Tota computatio enim ad usque annos 77 producitur. Cypselus regnum auspicatus est anno secundo Olymp. xxxi. anno A.C. 653. ergo Corinthus facta fuit libera circiter annum A.C. 580. F.

3. Δημάρατος] Vide ad librum quintum, p. 310. Casaub.

Ibid.] Dionysius Halicarnassensis Demaratum ait esse unum ex τῆς Βακχιαδῶν συγγενείας, (1. iii. p. 176. Edit. Hudson.) qui Cypseli tyrannidem fugiens in Etruriam venit. Si autem filius Demarati esset Tarquinius, tum Cypselus (ut opinor) diu ante fugam ejus mortuus est. Probabilius est Demaratum ob Periandri tyrannidem multo crudeliorem fugisse, scilicet circiter annos 80 ante Tarquinii, nepotis sui, exilium, quod A. Ch. anno 508 evenit. F.

8. Τό, τι τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλέσιον ὑπῆρξεν] De Veneris cultu famosissimo Corinthi, vide Athenæum, 1. xiii. p. 573. Idem.

10. ἃς ἀνεπήγεσαν τῇ θεῷ] Ex veterum more, quem multis locis Strabo notat. Vide lib. vi. In lib. xii. p. 837. Edit. Amst. ubi de Comanis, has mulieres Veneri sacras ἐργάζεσθαι, ait, ἀπὸ τῆς σώματος. Casaub.

11. πολυωχλεῖτο ἡ πόλις] Simillime libro duodecimo, p. 837. Edit. Amst. πολλὸς ἦν ὁ ἐπιδημῶν, καὶ ἐνεορτάζων τῷ τόπῳ· οἱ δ' ἐμπορικὸι καὶ στρατιωτικὸι τελείως ἐξανηλίσκοντο. Idem.

17. καθεῖλον ἱστούς] Jocus in ambiguitate vocis ἱστός, quæ et navis malum notat, et textorium instrumentum, ac telam ipsam. Quid sit καθεῖρην ἱστών in re textoria alibi explicamus, et hunc locum explicat Eustathius, pag. 1760. Idem.

21. Ὅρος ὑψηλόν, ὅσον τριῶν] Magna sane altitudo. Ideo Livius, de Corintho, 1. xlv. c. 28. Urbs erat tunc præclara ante exscidium, arx quoque et isibmus præbuere spectaculum: arx inter omnia in immanem altitudinem edita. Papinius, Thebaidos libro vii. ver. 105.

Jam pronis Gradi-vus equis Ephyræa premebat

Litora, qua summas caput Acrocorinthus in auras

Tollit, et alterna geminum mare protegit umbra. Idem.

Ibid.] De Acrocorintho vide Plutarchum, in vita Arati, et Whelerum nostrum, p. 440. et Sponium, t. ii. p. 302. Urbs adhuc ad septentrionem montis ponitur: m. p. 2 a sinu Corinthiaco, a Saronico fere 6 m. p. distat. Ab arce prospectus bellissimus ad usque Parnassum ac Cithærona montes patet. F.

32. ἐρείπια τῆς οἰκίας] Τῆς οἰκίας ἐρείπια quid sint nescio: neque enim Schœnus huc facit, portus supra Cenchræas, cujus infra fit mentio. Xyland.

Ibid. ὁ σχοινίας] Σχοινία idem fere hic significat ac περίμετρος, et circulus urbem ambiens. Nam fune dimetiuntur architecti solum urbis ædificandæ, quem σχοῖνον vocant Græci: unde σχοινίας locus totus, per quem funis ille fuerit ductus. Casaub.

2. ἀνατίκταται

^a γαίης· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦτον ὄρηόν· ὅτι τὸ
^b ὄρεος· ^b ἀνατίταται μὲν τὸ ἐνθενδε ἰκανῶς, καὶ ἀελοπλόν
 ὅτιν. Ἡ μὲν ἐν κορυφῇ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης· ὑπὸ
 δὲ τῇ κορυφῇ πλὴν τε Πειρήνην εἶναι· συμβαίνειν κρήνην,
 ἔκρυσιν μὲν ἐκ ἔχουσιν, μετὴν δ' αἰεὶ διαυγῆς καὶ ποτίμα 5
 ὕδατος· φασὶ δὲ καὶ ἐνθενδε, καὶ ἔξ ἄλλων ὑπονόμων
 πινῶν φλεβίων, σιυθλίβεας δὲ τοῦς τῇ ῥίζῃ ὅρας
 κρήνῃς ἐκρέεσσαν εἰς τὴν πόλιν· ὥσθ' ἰκανῶς ἀπ' αὐτῆς
 ὑδρεύεσθαι· ἐπὶ δὲ καὶ τὸ φρέατον εὐπορία καὶ τὴν πό-
 λιν· λέγουσι δὲ καὶ τὴν Ἀκροκόρινθον· καὶ μὴν ἡμεῖς 10
 γε εἰδομένην. Τὰ δ' οὖν Εὐριπίδης φήσαντος ἔτιος,

Ἡκω περικλυτὸν ποταμὸν ποῦσ'

Ἀκρον Κόρινθον,

Ἰερὸν ὄχλον, πόλιν Ἀφροδίτας·

τὸ ἀελοπλόν ἦτοι κατὰ βάρους ^c λεκτέον, ἐπεὶ καὶ 15
 φρέατα καὶ ὑπόνομοι ^d λιβάδες δέχονται· δι' αὐτῆς· ἢ
 τοπαλαίων ὑποληπτόν· τὴν Πειρήνην ὅτι πολάζειν, καὶ
 κατὰ ῥύτον ποιεῖν τὸ ὄρεος· Ἐνταῦθα δὲ ^e φασὶ πίνοντα
 τὴν Πήρην ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντε, πλὴν ἰππον
 ὅτι τὴν τραχίλιν ^f τὴν Μεδούσης ἀναπαλέντα κατὰ τὴν 20
 Γοργοτομίαν· τὸν δ' αὐτὸν φασὶ τὴν Ἰππην κρήνῃς
 ἀναβαλλεῖν ἐν τῇ Ἑλικῶνι, πλῆξαντα τὴν ὄνυχιν· τὴν
 ὑποπεσῆσαν πέτρην· Ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ Σισυφείον
 ὅτιν, ἰερὸν τινος, ἢ βασιλείας, λευκῇ λίθῳ πεπεισ-
 μένης, ἀφισπύζον ἐρείπια ὅτι ὀλίγα· Ἀπὸ δὲ τὴν κορυ- 25

ambitus fuerit ad lxxxv. stadia. Reliquis in parti-
 bus minus præceptus est mons, affurgit tamen in ius-
 tam altitudinem, et longe conspicuus est. In sum-
 mo vertice fanum habet Veneris. Sub ipso autem
 vertice fons est Pirene, effluxu carens, semperque
 plenus aquæ pellucidæ ac potabilis; inde, et ex aliis
 quibusdam per cuniculos sparsis venulis, ferunt eli-
 ci fontem, qui ad radicem montis in urbem effluit,
 aquationique oppidanorum sufficit. Est et puteo-
 rum copia in urbe: aiunt etiam in Acrocorintho,
 quod nos quidem ignoramus. Jam quod Euripi-
 des dixit,

Venio irriguam linquens

Altam Corinthum, collem sacrum,

Urbem Veneris:

vel irriguum intelligendum est in profundo, cum
 et puteos habeat, et per cuniculos ejus penetret
 liquor: aut antiquitus exundasse Pirenem, et mon-
 tem irrigasse. Ibi Pegasus, cum biberet, cap-
 tum aiunt esse a Bellerophonte, volucrem equum,
 qui ex collo Medusæ, cum Gorgo amputare-
 tur, extiterit: qui etiam Hippocrenen (*hoc equi
 fontem significat*) in Helicone elicuerit, idcirco un-
 gula quod suberat pedibus saxo. Sub Pirena Si-
 sypheium est, templi alicujus, aut regiæ, ex al-
 bo lapide exstructæ, retinens haud pauca rudera.

^a γαίης Par. 1. 2. ^b ἀνατίταται Med. 1. 2. ^c MSS. συνέση. Et ita legendum, vel συμβαίνει. Marg. Cas. συνέση Par. 1.
 Eton. συμβαίνει Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^d τῶν deest Med. 1. Esc. τὸ φρέατον Med. 2. ^e Ἀκροκόρινθον Par. 1. 2. Med. 1. 2.
 Gron. Mosc. ^f βάρους Par. 1. ^g Malim, δεκτέον. Marg. Cas. ^h λιβάδες deest Esc. λιβάδες Med. 2. ⁱ Scripti, δι' αὐτῶν.
 Marg. Cas. sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. sed Med. 2. postea corr. ^k φησι Med. 1. ^l ἐκ τῆς τραχίλου deest Esc. ^m τῆς
 Μεδούσης Eton. sed Μεδούσης a recenti manu scribitur, olim enim fuit lacuna. τὸν M. Esc. ⁿ Vulgo, ἀναβαλεῖν. Marg. Cas. sic Med.
 1. 2. sed Med. 2. habet ἀναβαλεῖν ex correct. ἀναβαλεῖν Par. 1. 2. ^o ἐστὶν deest Par. 1. Eton. ^p ἰερὸν Par. 1. 2. ^q βασιλείου λευκολίθῳ
 πεποιημένον Par. 1. βασιλείου λευκῇ λίθῳ πεποιημένον Par. 2. βασιλείας λευκολίθῳ πεποιημένου Bre. Mosc.

2. ἀνατίταται] Erat ἀνατίτανται. Sed et alia sunt mendosa,
 ut ἀναπαλέντα, πεπεισμένη. Xyland.

3. ναΐδιον ἔχει] Pausanias, l. ii. c. 4. Ἀνελθῶσι δὲ ἐς τὸν Ἀκρο-
 κόρινθον ναὸς ἐστὶν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα δὲ, αὐτὴ τε ὡπλισμένη, καὶ Ἥλι-
 ος, καὶ Ἔρως ἔχων τόξον. i. e. Jam in ipso ad Acrocorinthum ad-
 itu delubrum est Veneris: signa in eo, ipsa Dea armata, Sol, et
 Amor arcum tenens. Casaub.

Ibid. ὑπὸ τῇ κορυφῇ] Pausanias, l. ii. cap. 5. fontem ait esse
 ὅπισθε τῆς γαίης. Deinde subjicit loco dicto: Ἡκῶσα δὲ ἦδη τὴν Πειρήνην
 φασὶ πίνοντα εἶναι ταύτην, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν ὑπορρεῖν ἐν τῇ πόλει. De
 Pyrenæo lege Euripidis scholia, Medea. Idem.

4. Πειρήνην] Fons Pirenes olim sacer habitus fuit. Ita Eu-
 ripides in Medea:

— σεμνὸν ἀμφὶ Πειρήνης ὕδωρ. ver. 69.

Ubi vox σεμνὸν non solummodo venerationem aquæ debitam fig-
 nificat, sed, ad hoc, uti opinor, loci situm a quo oritur scatu-
 rigo, scilicet a vertice montis. Loca enim sacra et inaccessa
 σεμνὰ vocantur.

Fontes illos, qui sacri habentur, optimam plerumque aquam
 præbere, observatio docet. Ita fons Castaliæ, Musis sacer, ut
 notissimum est, a Pausania celebratur, velut dulcis et potabilis:
 τὸ ὕδωρ τῆς Κασταλίας—πινεῖν ἠδύ. l. x. c. 8. Acis etiam in Sicilia, qui a
 Theocrito, in Idyllio primo, sacer nuncupatur, (Ἀκιδος ἱερὸν ὕδωρ)
 in Idyllio undecimo aquam potiri gratissimam traditur minis-
 trare:

Ἐντὶ ψυχρὸν ὕδωρ, τό μοι ἄπολυδένδρεος Αἴτνα

Λευκῆς ἐκ χύονος, ποτὸν ἀμβρόσιον, προΐητι.

Fontis nomen revera haud memoratur, sed dubium vix restat, quin
 ad Acidis scaturiginem referri oportet. Ducere ortum enim ab
 Ætna monte dicitur, et nomen aquæ frigidæ accipit, quo nomi-
 ne, si Fazello credimus, nuper, et adhuc forsan, distingui so-
 lebat. (Flumen frigidum a mirabili ejus aquæ frigiditate hodie
 dicitur. Ortum habet ad radices montis Ætnæ. Fazellus, de
 Rebus Sicul. l. ii. c. 3.) De ejus aquæ dulcedine Silius Italicus
 testatur:

Quique per Ætnæos Acis petit æquora fines,

Et dulci gratam Nereida perluit unda—Sil. Ital. l. xiv. ver. 221.

Aqua Marcia etiam apud Romam, de cujus bonitate superva-
 caneum fuerit differere, sacra habebatur, atque Nero, qui eam

nando inceserat, aquam polluisse reputatus est. (Plin. l. xxxi.
 c. 3. Tacit. Ann. l. xiv. c. 22.) Inter omnes autem pro excel-
 lentia aquarum fons Pirenes eminet. Hic enim optimam a-
 quam per totam Græciam præbere fertur, uti testimoniis Pau-
 sanias et Athenæi apparet. Τὸ ὕδωρ ἐς κρήνην ὑπαίθρου εἶναι πινεῖν τε
 ἠδύ. Paus. l. ii. c. 3. Σταδμῆσας τὸ ἀπὸ τῆς ἐν Κορίνθῳ Πειρήνης κα-
 λουμένης ὕδωρ, κορυφώτερον πάντων ὕδρων τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Athen.
 l. ii. c. 5. Λόγος ἐγένετο, ποῖον τῶν ὑδάτων ἡδιστὸν εἶναι· καὶ τὸ μὲν ἐγκομια-
 ζόμενον τὸ ἀπὸ τῆς Δέλης, ἄλλων δὲ τὸ ἀπὸ τῆς Πειρήνης. Athen. l. iv. c. 14.
 Notatu dignum est, quod, secundum Strabonem, Pirenes fons
 satis abundare videtur (μετὴν δ' αἰεὶ διαυγῆς καὶ ποτίμα ὕδατος) cui
 alludit Plautus in Aulularia, Act. iii. Sc. 6.

Quæ mihi interbibere sola, si vino scatet,

Corinthiensem fontem Pirenem potest. Anon.

5. ἔκρυσιν] Φανερὰν scilicet, et quæ appareat. Casaub.

7. φλεβίων] Glossa in hoc auctore, qui semper ὑπόνομος solum
 scribit, aut alterutram vocem. V.

15. κατὰ βάρους λεκτέον] Malim, δεκτέον. Sic legendum cum
 præstantissimo omnium Casaubono. Casp. Barthius, ad Statii
 Thebaid. lib. iv. ver. 60. pag. 912. tom. ii. Anon.

18. Ἐνταῦθα δὲ φασὶ] Pindarus, Olymp. Od. xiii. pag. 118.
 Edit. Paul. Stephan. 1599. de Bellerophonte,

Ὅς τὰς ὀφιδέας ὑ-

όν ποτε Γοργόνος, ἢ πόλλ' ἀμφὶ κρηνοῖς,

Πάγασον ζεύξαι ποθέων, ἔπαδε. i. e.

Qui, serpentosæ filium olim Medusæ

Pegasus jungere cupiens, multa certe circa rivus

Pirenes pertulit.

Ad quem locum vide scholia: ubi reperies et τὰ περὶ Πηγῶν.

Casaub.

23. Σισυφείον] Pausanias non hæc rudera memorat. Diodorus
 autem Sisyphium esse locum munitissimum prope arcem Corin-
 thi affirmat. l. xx. p. 480. Edit. Wesseling. Chandlerus in hoc
 situ columnas undecim vetustissimas describit, quas hujus ædifi-
 cii esse reliquias conjicit. (Chandler's Greece, c. 57. p. 239.) F.

24. ἰερὸν τινος, ἢ βασιλείας, λευκῇ λίθῳ πεποιημένον] Locus corrup-
 tissimus. Legendum, ut habent manuscripti, ἰερὸν τινος, ἢ βασιλείου
 λευκῇ λίθῳ πεποιημένον. Casaub.

E vertice Acrocorinthis versus septentrionem cernuntur Parnassus et Helicon, montes alti, ac nivales: tum sinus Crissæus, ambobus subjectus, inclusus Phocide, Bœotia, ac Megaride, et opposita Phocidi trans sinum Corinthia ac Sicyonia. Super hæc omnia occasum versus siti sunt montes Oeneii (*quasi Asininos diceret*) qui a saxis Scironiis et itinere, quod ab his ad Atticam est, protenduntur usque ad Bœotiam et Cithæronem. Porro autem oræ maritimæ a Corintho utriusque initia sunt, alterius Lechæum, alterius Cenchreæ, vicus et portus, ab urbe distans ad LXX. stadia: quo portu utuntur ad negotiationes Asianas, Lechæo ad Italicas. Lechæum sub urbe jacet, non admodum frequens domiciliis: ab utraque parte viæ, quæ a Corintho Lechæum pertingit, deducti sunt crurum instar muri ad stadia circiter XII. Hinc porrectum litus usque ad Pagas Megaridis alluitur sinu Corinthiaco: sed introrsum flectitur, ita ut ad oppositum litus, quod est ad Schœnuntum, Cenchreis vicinum, per terram traduci naves possint. Inter Lechæum et Pagas antiquitus oraculum fuit Junonis Acrææ. Sunt et Olmiæ promontorium, quod sinum conficit, in quo Oenoa est Corinthiorum, et Pagæ Megarensium oppidum. A Cenchreis Schœnus sequitur, ubi isthmus navibus terra traducendis est arctissimus, inde Cromyonia. Ante hoc litus siti sunt sinus Saronicus, et Eleusinius, qui idem est quodammodo, contiguus Hermionico. In isthmo etiam templum Neptuni est, luco pinuum opacum, ubi Corinthii certamen isthmium solebant celebrare. Cromyon pagus

φῆς πρὸς ἄρκιον μὲν ἀφορεῖται ὁ, τε^a Παρνασσὸς καὶ ὁ Ἑλικὼν, ὅρη ὑψηλὰ, καὶ νιφόβωλα· καὶ ὁ Κρισαῖος κόλπος, ὑποπεπλωκὸς ἀμφοτέρωθεν, διεσχιζόμενος ὑπὸ τῇ Φωκίδος, καὶ τῇ Βοιωτίας, καὶ τῇ Μεγαρίδος, καὶ τῇ ἀντιπόρῳ^c Κορινθίας τῇ Φωκίδι, καὶ Σικυωνίας· πρὸς ἑσπέραν^e ὅθεν ὑπέρκειται^f τούτων ἀπάντων τὰ καλέμενα Ὀνεῖα ὅρη, ἀφαιρῶντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρώνας ἀπὸ τῆς Σικειωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς πρὸς ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀθηναίαν. Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλίας ἐκ τέρους, τῆς μὲν τὸ Λέχαιον, τῆς δὲ Κεγχρεῶν, κώμη καὶ λιμὴν, ἀπέχον τῆς πόλεως ὅσον ἐβδόμηκοντα^h σταδία· τέττα μὲν οὕτω χρώνται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Ἀσίας· πρὸς δὲ τὰς ἐκ τῆς Ἰταλίας, τὸ Λεχαιῶν τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπεπλώκε τῇ πόλειⁱ κατ' οἰκίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ κατέλκυσται σταδίων πρὸς δέκα, ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς^k περὶ τὸ Λέχαιον. Ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνεσθαι^l ἢ ἡίων μέχρι^m Παγῶν τῆς Μεγαρίδος κλύζεται μὲν ὑπὸ τῇ Κορινθιακῇ κόλπῳ· κοίλῃ δ' ἐστὶ, καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον πρὸς τὴν ἐπὶⁿ εὐρύν ἡίονα^o κατὰ σχοινεῦντα, πλησίον ὅλη^p τῇ Κεγχρεῶν. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ τῶν Λεχαιῶν καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραιῆς μαντεῖον ἦρας ὑπῆρχε τοπαλαίου^q καὶ αἱ Ὀλμιαί, τὸ ποιεῖν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον, ἐν ᾧ ἢ τε Οἰνὸς, καὶ^r Παγῆ· τὸ μὲν τῇ Μεγαρέων φρέϊον, ἢ δὲ Οἰνὸς τῇ Κορινθίων. Ἀπὸ^s δὲ τῇ Κεγχρεῶν ὁ σχοινεὺς, καὶ^t ὃν τὸ πρὸν τῷ διόλκῳ^u ἐπεὶ^v ἢ Κρομμυονία. Πρόκειται δὲ τῆς ἡόνος ταύτης ὁ, τε Σαρωνικὸς κόλπος, καὶ ὁ Ἑλευσινιακός, πρὸς πᾶσι ὁ αὐτὸς ὢν, συνεχὴς τῷ^w Ἑρμιονικῷ. Ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ καὶ τῷ ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν, ἅλσος πετυώδει συνηρεφές, ὅπως τὸν ἀγῶνα^x τῶν ἰσθμίων Κορινθιοὶ συνετέλεον. Ἡ δὲ Κρομμυονία

^a Παρνασσὸς Med. 1. 2. ^b τῇ Φωκίδι Κορινθίας Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c καὶ &c, adusque ἑσπέραν δὲ, defunt Par. 1. Eton. ^d δεεστ Esc. ^e δε τούτων Med. 1. Esc. ^f Σικειωνίδων Par. 2. ^g σταδίων Par. 1. 2. ^h κατοικία οὐ πολλή Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ⁱ Scripti, παρά. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^j ἢ deerat Med. 2. add. postea. ^k Πασῶν Esc. et sic infra, sed ad marg. ab eadem manu scribitur Πασῶν. Πασῶν, Mosc. ^l Κεγχρεῶν Med. 1. Κεγχρεῶν Med. 2. ex correct. ^m ἀκρότατον Med. 2. ⁿ Παγῶν Esc. ^o δεεστ Med. 1. Esc. ^p Ἑλευσινικὸς Esc. ^q Ἑρμιονικῷ Par. 1. Esc. sed in Par. 1. Ἑρμιονικῷ scribitur supra, ab alia manu.

6. πρὸς ἑσπέραν] Imo πρὸς ἑῷ, si quid in me est sani iudicii: nec adduci me sinam unquam, ut lineam ductam a Scironidibus petris ad Bœotiam et Cithæronem credam esse πρὸς ἑσπέραν Megaridi et Phocidi. Porro, quum hæc scripsissem, animadverti in MSS. locum longe aliter esse conceptum. Scribitur enim, καὶ Σικυωνίας πρὸς ἑσπέραν ὑπέρκειται δὲ τῶν. Casaub.

10. τῆς μὲν τὸ Λέχαιον, τῆς δὲ Κεγχρεῶν] Diodorus, lib. XI. auctor est intervallum, quod erat inter Lechæum et Cenchreas, fuisse stad. XL. Idem.

Ibid.] Lechæum portus, ubi fuit Neptuni fanum. Cenchreis Veneris fuit delubrum. Pausanias, l. II. c. 2. Hoc oppidum nunc Chencri dicitur. (Wheler, p. 437.) Lechæi portus hodie obli-matur. (Wheler, p. 446.) F.

19. κοίλῃ δ' ἐστὶ, καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον &c. Sed introrsum flectitur, ita ut — traduci possint] Ita vertit Xyländer, forte non male; est tamen dubitandi locus, ne vertendum fuisset, deprimitur autem. Nam nisi fiat ibi montium Oneiorum magna depressio, difficilis admodum fuisset, imo impossibilis, ὁ διόλκος. Palmer.

Ibid. τὸν διόλκον] Διόλκος hic est locus per quem navis ab altero mārī ad alterum trahitur et machinis deducitur, hoc est, δι' ἐλκεται ἢ ναῦς. Horatius, l. I. Od. IV. ver. 2. Trahuntque siccas machinæ carinas. Trahebantur autem naves, subjectis scutulīs, et palangis, quod eleganter ab Apollodoro, lib. I. describitur. Hoc Polybius solet appellare, ὑπερσθμεῖν, et δισθμεῖν, alii, δισθμονίση, Strabo, ὑπερσθμειν. Porro et si διόλκος nomen est, ut loquuntur, appellativum: tamen isti loco, quem nunc describit Geographus, factum est proprium. Hefychius, Διόλκος, ὁ ἀπὸ Λεχαιῶν εἰς Κεγχρεῶν τόπος. Casaub.

22. Ἀκραιῆς] Ἀκραιῆς reposui pro ἄκρας. Sic et Pausanias vo-

cat, Corinthiacis, et Euripidis scholiastes in Medeam, et Livius, libro XXXI. c. 23. Promontorium est (inquit) adversus Sicyonem Junonis, quam vocant Acræam, in altum excurrens: trajectus inde Corinthum septem millia fere passuum. De Cromyonis scriptura dixi ad Theseum Plutarchi. Teneates (qua de menda Strabo queritur) etiam in Epitoma in Tegeatem fuit mutatus. Xyländer.

Ibid. τὸν Ἀκραιῆς] Sic habent omnes veteres codices: de Acrææ Junone, consule eruditum virum Liliū Gyraldum. Ptolemæus καὶ ἦρας contentus fuit annotare. Casaub.

Ibid.] Oraculi Junonis Acrææ apud Pausaniam non fit mentio. Livius autem Junonis Acrææ promontorium m. p. 7 a Corintho distans memorat. F.

24. Οἰνὸς] Non alibi Oenoes fit mentio. Plinii enim Oenoa Probalinthos (l. IV. c. 7.) in Attica quaerenda est. Idem.

25. ὁ σχοινεὺς] Portus Schœnus Ptolemæo, et Plinio, l. IV. c. 7. Anne hic fit portus Schœnitas Melæ, (l. II. c. 3.) sane hæreo. Idem.

29. τοῦ ἰσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν] Pausanias Neptuni templum haud magnum in isthmo descripsit. Ornamenta autem ditissima post Strabonis ætatem ibi posita fuerunt. Theatrum ac stadium ibi memorat Pausanias, l. II. c. I. Vide Whelerum, p. 437. Sponium, t. II. p. 294. De ludis Isthmiis vide Potteri Antiq. t. I. c. 25. p. 455. Coronæ victoris e pinu, vel apio, factæ fuerunt, unde Strabonis τὸ ἅλσος πετυώδες. Idem.

31. Ἡ δὲ Κρομμυονία] Abest Cromyon Corintho stadia centum et viginti, inquit Thucydides, lib. IV. c. 45. De sue Crommyonia Plutarchus, in Theseo, pag. 4. Edit. F. Furt. et poetæ. Casaub.

ἔστι κώμη ἡ Κορινθίας, πρότερον ἢ τῆς ^aΜεγαρίδος· ἐν ἣ μνηεύουσι τὰ πρὸ τῆς Κρωμυωνίας ^bῦν, ἢ μνηεύουσι ^cΚαλυδωνίαν· καὶ πρὸ φασί, καὶ τῆς Θησέως ἀδελφῶν ἕνα τῶτον πρὸς ἀδιδάσκειν τῆς ὑδὸς ταύτης ἐξαίρεσιν. Καὶ ἡ Τενέα δ' ἔστι κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ἣ ἔστι Τενεάτις ^dἈπόλλωνος ἱερὸν· λέγεται ἢ καὶ Ἀρχία, τῷ τεύχεσσι τῷ εἰς Συρακούσας ἀποικίαν, τὰς πλείους τῶν ἐποίκων ἐντεύχον συνεπακολογησάμενοι, καὶ μὲν ταῦτα εὐθινοῦν μάλα τῶν ἄλλων τῇ κατοικίᾳ ταύτῃ· τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτὰς πολιτεύεσθαι, πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων ^eἀποικίαν Κορινθίων, καὶ κατασκαφείσης τῆς πόλεως, ^fσυμμεῖναι· φέρεται δὲ καὶ χρησμός ὁ δοθείς τινι τῷ ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι εἰ ἡ λαίον ἐπὶ μετακίεον εἰς Κόρινθον.

Εὐδαίμων δ' ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἶμι Τενεάτης· ὅπερ κατ' ἀγνοίαν πινες παρατρέψουσιν, ἐγὼ δ' εἶμι Τε- ^gγατίας. Λέγεται δ' ἐν τῷ αὐτῷ ἐκ τῆς Πόλυβος τῆς Οἰ- ^hδίππου. Δοκεῖ δὲ συγγένειά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ τῆς Τένε· καὶ Κύνε, καθάπερ εἴρηκεν Ἀρι- ⁱστοτέλης· καὶ ἡ ἔστι Ἀπόλλωνος δὲ τιμῇ, παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία εἶναι, δίδωσιν οὐ μὲν μικρὰ σημεῖα. Κορίνθιοι δὲ ^jπρὸ Φιλίππου ὄντες ἐκείνῳ τε συνεφιλονέκησαν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπερεπιπικῶς εἶχον, ὥστε πινες καὶ τῶν πρὸς τὴν πατριάν τῶν οἰκίαν αὐτῶν, ἐγάρ- ^kρησαν ὁ κατανηλῆσαι βόρβορον· ἀντὶ τούτων μὲν οὖν, καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον, ἔπισαν δίκας αὐτίκα· πεμφ- ^lθείσης γὰρ ἀξιολόγου γραπῆς, αὐτὴ τε κατέσκαπτο ^mπρὸς Λόκιον Μομμίαν, καὶ τὰ ἄλλα μέχρι Μακεδονίας ⁿπρὸς Ῥωμαίους ἐγένετο· ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων γραπῶν. Τῷ δὲ χρόνῳ ἔχον Σικυώνιοι τῷ πλείστῃ τῆς ^oΚορινθίας. Πολύβιος ἢ, τὰ συμβάντα περὶ τῶν ^pἄλλων ἐν οἴκῳ μέρει λέγων, πρὸς τὴν καὶ τὴν ^qγραπῶν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. Φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν ^rἐργαζομένους ^sπίνακας ἐπ' ἐδάφους, περὶ τῶν δὲ τῶν γραπῶν ^tὅτι τέτων. Ὀνομάζει δ' αὐτὰς, Ἀριστείδου γραφῶν ^uἔστι Διονύσου, ἐφ' ἧς πινες εἴρησθαι φασὶ τὸ, Οὐδὲν πρὸς τὸ ^vΔιόνυσον· καὶ τὸ Ἡρακλέα τὸν καταπονέμενον τῷ τῆς ^wΔηϊανείρας χιτῶνι. Τῶτον μὲν ἐν ἐξ ἐωράκαμεν ἡμεῖς,

est agri Corinthii, olim Megarici: ubi fabulantur suam fuisse Cromyoniam, matrem apri Calydonii, cuius suis caedes inter ærurnas Thesei numeratur. Est et Tenea Corinthii agri pagus, ibique Apollinis ⁵ Teneatæ templum. Ferunt Archiam, qui Syracusas coloniam deduxit, plerisque inde secutos comites: istumque pagum postea temporis præ aliis floruisse, et ad extremum peculiarem constituisse sibi rempublicam, ac a Corinthiis ad Romanos ¹⁰ defecisse, Corinthoque excisæ superfuisse: et cui- dam ex Asia profecto, cum sciscitaretur oracu- lum an migrare Corinthum expediret, responsum fuisse:

Fortunata Corinthus: ego autem sum Teneates.

¹⁵ Ultimam vocem quidam per inscitiam in Tegeates mutarunt. Ibi narrant fuisse a Polybo educatum Oedipum. Videtur etiam cognatio quædam cum Teneatis esse Tenediorum a Tene, Cycni filio, ut Aristoteles tradidit: magnumque ejus rei argumen- tum Apollinis cultus, apud utrosque similis, præbet. Corinthii porro, cum Philippo parent, non illius modo contendendi studio acti conatus adjuverunt, sed et pro se privatim ita Romanos despexerunt, ut quidam in legatos eorum domum suam prætereun- ²⁰ tes ausi sint cœnum defundere: pro quo peccato, aliisque flagitiis, mox pœnas dederunt: misso enim a Romanis iusto exercitu, Corinthus a Lucio Mum- mio est everfa, et reliqua usque ad Macedoniam omnia in potestatem Romanorum venerunt, aliis in ²⁵ alias partes missis ducibus: agri autem Corinthii maximam partem obtinuerunt Sicyonii. Polybius, quæ in excidio Corinthi evenerunt narrando deplo- rans, militarem contemptum artificiorum ac dona- riorum inter alia commemorat. Ait enim se præ- sentem vidisse tabulas in solum projectas, ac milites ³⁰ super iis talis ludentes: nominatque eas, Bacchum ab Aristide pictum: de quo nonnulli dictum illud putant, Nihil ad Bacchum: et Herculem Deianiræ tunica excruciatum. Hanc quidem ego non vidi,

^a Vox Μεγαρίδος, in Eton. rasuram passa est; forte a recenti manu est.

^b ὕν deest Esc. ^c ἀπρὸς Bre. ^d καὶ deest Eton. ^e ἀποικίαν Par. 1. Eton. fed in Eton. supra scribitur. ^f τὴν deest Esc. ^g MSS. συμμῆναι, confusis literis μ et β. Marg. Caf. Hoc sæpe fit in codicibus. V. συμμῆναι Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corr. ^h λαῶν Par. 1. ⁱ Κορίνθιος Med. 1. 2. ^k δὲ καὶ Med. 1. 2. ^l Scripti, Τένεα. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. Bre. Esc. et Med. 2. ex correct. ^m σμικρὰ Med. 2. ⁿ οἰκίαν Par. 1. 2. ^o Med. 1. 2. Esc. ^p κατανηλῆσαι Med. 2. ex correct. ^q εἰς βόρβορον Med. 2. ^r γραπῆς Par. 2. Med. 2. ^s ἐγένοντο Med. 1. ex correct. ^t Κορίνθου Med. 2. ^u ἐν deerat Med. 2. add. postea. ^v παρὰ Par. 1. Bre. Esc. ^w ἐργαζομένους Esc. ^x Scripti, αὐτῶν. Malim, αὐτοὺς, videlicet, τοὺς πίνακας. Marg. Caf. αὐτοὺς Par. 2. αὐτῶν Med. 2. Bre. Esc. Gron. et Med. 1. ex correct. αὐτῶν, scilicet, πίνακων. Gronov. Vel forte legendum, αὐτὰ τὰ. V.

⁵ ἡ Τενέα] Distat Tenea Corintho stadia lxx. in via sita qua Mycenæ itur. De hac Cicero in elegantī epistola ad Atticum lib. vi. fecunda. Casaub.

Ibid.] Tenea fuit oppidum ad fines Sicyoniæ. (Pausanias, l. ii. c. 5.) F.

¹⁷ συγγένειά τις] Hanc cognationem inter Teneatas et Tenedios sic explicat Pausanias, l. ii. c. 5. Οἱ δὲ ἀνδρωποὶ φασιν, οἱ ταῦτη, Τένεες εἶναι, ἀρχαῖοι δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκ Τενέας γενόμενοι, ἐν ταῦτα Ἀγαμέμνονος δόντος οἰκῆσαι· καὶ διὰ τὸ τοῦδε μάλιστα Ἀπόλλω- να τιμῶσιν i. e. Oppidani se Trojanos fuisse affirmant, qui, cap- tiivi e Tenedo a Græcis abducti, eum locum ab Agamemnone accep- tum teneant: et illi quidem Apollinem in primis venerantur. Vide Stephanum. Casaub.

²¹ καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους] Bellum istud Romanorum adversus Corinthios Pausanias, Corinthiacis, Florus, Epit. Liv. l. i. et l. iii. Justinus, lib. xxxiv. alique rerum Romanarum historici com-

memorant. Meminit et Cicero multis locis, itemque alii. Plinius, lib. xxxiv. cap. 2. tempus notat, quo capta est Corin- thus, Olympiadis clvi. anno lxxi. A.U.C. dcviii. Idem.

³⁵ Ἀριστείδου γραφῆν] De Aristide pictore, qui primus animum et sensus omnes expressit, vide Plinium, l. xxxv. c. 10. vel Junium de Pict. Vet. F.

³⁶ Οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον] Post hæc verba distinguendum est; nam quæ sequuntur, continent alterius tabulæ argumentum. Vi- detur autem vir magnus, Erasmus, legisse ἀφ' ἑ, male. Nam hoc sibi vult Strabo, tantam fuisse illius Aristidis picturæ præstanti- am, ut de reliquis Bacchi picturis, cum hac Aristidea collatis, di- ci soleret, ὅδεν πρὸς τὸν Διόνυσον, Aristidis scilicet. Casaub.

Ibid.] De hoc proverbio agit doctissimus Andreas Schottus, Adagior. Græcorum p. 130, 240, 319, 502, 598. et Erasmus, Adagior. pag. 34, 173. Edit. 1656. Anon.

³⁷ καὶ τὸν Ἡρακλέα] Vide Sophoclis Trachinias. Casaub.

Bacchum autem illum Romæ in Cereris dedicatum inspexi, opus pulcherrimum: quæ pictura nuper una cum templo conflagravat incendio. Sed et fere pleraque et præstantissima donariorum, quæ Romæ sunt, Corintho allata fuerunt: quædam etiam circum vicinæ urbes adeptæ sunt. Nam Mummius, homo (ut traditur) magnanimitatis quam artificiorum studiosior, facile petentibus ea largiebatur. Et Lucullus, cum Bonæ Fortunæ templum, porticumque adornaret quandam, Mummium rogavit, ut tabulas, quas haberet, sibi utendas daret ad ornatum templi, donec illud dedicaret, pollicitus se a dedicatione redditurum: quod promissum postea non implevit: sed, templo dedicato, Mummium auferre inde, si liberet, suas tabulas iussit. Quod cum Mummius æquo animo ferret, neque jacturam tabularum factam quicquam curaret, majorem dedicatore laudem tulit. Sed Corinthus, cum diu deserta jacuisset, instaurata est a Divo Cæsare propter loci opportunitatem, missis eo in coloniam libertinis plurimis. Hi, cum rudera cœpissent moliri, simulque sepulchra effodissent, testacea opera plurima, atque etiam ærea multa invenerunt: quorum

τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Ἀθηναίῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ καλλίστον ἔργον ἑωρῶμεν. Εμπροσθεντος δὲ τῆς νεῶς, σινηφανίασθαι καὶ ἡ γραφὴ νεωτέ. Σχεδὸν δὲ π καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων τῶ ἐν Ῥώμῃ, τὰ πλείστα, καὶ ἄλιστα ἐντυθεῖν ἀφίχθαι· πνὰ δὲ καὶ αἱ κύκλοι τῶ Ῥώμης πόλεις ἔχον. Μεγάλῳ φρον τὸ ὦν μάλλον ἢ φιλόπεχνος ὁ Μόμμιος, ὡς φασί, μετεδίδωκε ῥαδίως τοῖς δεηθεῖσι. Ἐλευκούλλος δὲ, κατασκευάσας τὸ τὸ Εὐτυχίας ἱερὸν, καὶ τὰν πνὰ, χρῆσιν ἡτήσατο ὡς εἶχεν ἀνδριάντων ὁ Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέγας ἀναδείξας, εἴτ' ἀποδώσων. Ὅτε ἀπέδωκε δὲ, ἀλλ' ἀνέθηκε, κελεύσας αἶρεν εἰ βέλεται· ὡς δ' ἠνεγκεν ὁ κείνος, ἐφροντίσας εἰδέν· ὡς ἡυδοκίμει τὸ ἀναθέντος μάλλον. Πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμην μέναισα ἡ Κόρινθος ἀνελήφθη πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τὸ θεῶν διὰ τὴν εὐφροίαν, ἐποίκεν πέμψαντος τὸ ἀπελευθερικὸν γένος πλείστους· οἱ τὰ ἐρείπια κινῶντες, καὶ τὰς τάφους συνανασκάπτοντες, εὕρισκον ὀστράκινων τορευμάτων πλῆθην, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα· θαυμάζοντες δὲ τὴν κατασκευὴν

^a Δημητρίῳ Par. 1. 2. Med. 2. Δημητρίῳ Esc. ^b MSS. ἐωρῶμεν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^c τοῖ Par. 1. ^d τὰ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^e Pro καὶ &c, adusque ἀφίχθαι, scribitur ἡφανίσθαι in Bre. ^f MSS. ἡδιστα. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ἡδιστα Esc. Mosc. ^g Ἀεὺκούλλος Med. 1. Esc. Ἀεὺκούλλος Med. 2. ^h ὡς deest Med. 2. ⁱ εἴτα Med. 1. 2. ^k Post μάλλον vacuum est in Par. 2. duarum vocum. ^l πολλὸν Med. 1. ^m πάλιν deest Med. 2. add. postea. ⁿ Vulgo, τορευμάτα. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^o σαμπλήθη Esc.

1. ἐν τῷ Δημητρίῳ] Plinius, lib. xxxv. cap. 4. testatur Lucium Mummium Achaicum hanc Aristidis tabulam in Cereris delubro posuisse: eamque primam arbitratur externam picturam Romæ dedicatam. *Casaub.*

8. τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν] Hoc est Felicitatis. Nam ita nuncupavit Lucullus, ut ex Plinio constat: qui hujus ædis meminit, lib. xxxiv. c. 8. ut et D. Augustinus de C. D. 1. iv. c. 23. *Idem.*

14. Πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμην] Mummius Corinthum evertit ann. A. C. 146. J. Cæsar post Uticensem victoriam ann. A. C. 46 eam restitui iussit. Deserta ergo annos 100 jacuit, et postea Colonia Julia Corinthus vocatur. (Vide Goltzium, tom. ii. p. 74.) *F.*

15. ἀνελήφθη πάλιν] Vide Dionem, lib. xliii. et Pausaniam, 1. ii. c. i. Κορινθίαι. *Casaub.*

17. καὶ τὰς τάφους συνανασκάπτουσι, εὕρισκον ὀστράκινων τορευμάτων πλῆθην, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα] Expone, τορευμάτα ὀστράκινα, cælata fictilia. Urcei fictiles et alia vasa cum figuris extantibus et expressis fiebant, quæ τορευμάτα etiam appellata sunt, ut et vitrea cælati imaginibus aspera. At levia et pura nullo modo τορευμάτα dici possunt: ut argentum cælatum dicitur τορευµα. Leve et purum, quod non cælatum, est ἀτόρευτον. Juvenalis:

—Leve argentum, venæque secundæ.

Optimum vero ac præstantissimum argentum ad cælaturas eligebatur: unde *pustulatum* de primæ notæ argento dicebatur. Nam opus τορευτικὸν vulgo etiam dicimus *en bossé*, id est, in *pustula*, sive *pustulatum*. Longius autem a proprietate hujus vocis abiere latinitatis infimæ scriptores, qui *toreuma* pro toro, vel torali, ut Sidonius Apollinaris, alique illius ævi. Salvianus, lib. iv. ad Ecclesiam Catholicam: *natant tricliniorum redundantium pavimenta: vino Falerno nobili lutum faciunt: mensæ eorum ac toreumata mero jugiter madent*. Largius etiam, aut æque largiter, errant, cum veteres, tum recentiores plerique omnes, qui *τόρευμα* et *τόρευμα* propter dictionum vicinitatem confuderunt, artemque τορευτικὴν cum τορευτικῇ eandem fecerunt. In quibus et Turnebum esse miror. Idem error et priscorum. Veteres glossæ: *toreumata, quæ in torno rafa sunt*. Imo τορευµατα illa dicuntur, non τορευµατα. Ciacconius de Triclinio *toreumata* interpretatur torno elaborata vasa. Prorsus male. Hodie passim docti homines in Veterum scriptis τὰ τετορευµένα, vasa, *tornata*, aut *torno facta*, reddunt, magno errore. Athenæus, lib. v. Εἶδομεν δ' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἀνακείμενον ἐν Δελφοῖς ὡς ἀληθῶς θεῶν ἄξιον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἐντετορευµένα ζωδάρια, καὶ ἄλλα τινὰ ζωφία. Vertunt: *propter animalcula quædam et plantas torno cælatas*. Inepte: quasi tornum cælare possit, aut quasi τορεῖν ac τορεῖν idem sit. Verte: *propter sigilla quæ in eo cælatæ sunt, et animalcula quædam*. Τορεῖν est, cædere, τέμνειν. Ita exponit Hesychius. Inde τορεῖς, cælum. Et τορεῖν, cælare. Nam et cælum quoque a cædo. Ut *telum* a tego, τὸ ἀμυντήριον: *prelum*, a premo, et familia. Ab instrumento *torno*, quia circummagendo in eo teruntur ligna, *tornare* fecit infima latinitas, pro gyrare ac vertere: et *tornum* pro gyro: et *contornum* pro circulo. Hesychius, *τορεῖν, περιγράφει, κελῶσαι*.

Idem *τόρεον* exponit, ἐργαλεῖον τεκτονικόν, ὃ τὰ τρογγύλα σχήματα περιγράφεται, quo ligna in teretem formam raduntur. Nihil verius. Hinc cognoscis, quam late distent *τόρεα* et *τόρεια*, cælatura, et *tornatura*. Abusive etiam verbo *tornandi* usus est Festus Avienus in Paraphrasi Dionysii;

—his glaucæ dehinc *tornatur Iaspis*.

In Græco est:

—ἡ χλωρὰ διατρέχει τὴν ἱασπιν.

Quod a præcedentibus pendet. At videtur legisse Avienus:

—ἡ χλωρὰ διατρέχει τὴν ἱασπιν.

Et *διατρέχει ἱασπιν* interpretatus est *tornare*, pro *terere* scilicet, et *polire*. Teruntur enim lapides, ut niteant. Στελεωτάς lapidum Græci vocant, et *στελεωτάς* λίθους, *polire* et *atterere*. Quod *tornare* improprie dixit, quia quæ torno fiunt, etiam teruntur et levigantur. Unde *torno terere* Plinio. Virgilius:

Et *radios trivere rotis*,

id est, *tornavere*. At torno gemmæ non poliuntur. Vidi in Germania rotis quibusdam aquariis versatilibus poliri ac teri achates et chaledonios, sed hoc tornus non est. *Toreuticen* ostendisse Phidiam tradit Plinius. Idem vero *toreutices* inventorem facit Theodorum Samium, lib. vii. *Normam autem, et libellam, et tornum, et clavem Theodorus Samius*. Theophrastus ex lapidibus alios cælo sculpi dicit, alios torno teri, alios ferra secari: γλυπτοὶ γὰρ ἐνιοί, καὶ τορευτοὶ, καὶ πρισοί, *sculptiles, tornatiles, et ferratiles*. Ergo aliud *γλυπτόν*, aliud *τορευτόν*, cælatura et *tornatura*. Idem paulo post: ἄλλοι πρισοὶ γὰρ, οἱ δὲ γλυπτοί, καδάπερ ἐλέχθη, καὶ τορευτοὶ τυγχάνουσι. Et statim: πολλοὶ δ' εἰσὶν οἱ δεχόμενοι πάσας τὰς ἐργασίας, id est, qui sculpi, ferra secari, et tornari, possunt. Et deinde de lapide Siphnio: καὶ γλύφεται, καὶ τορεῖται διὰ τὸ μαλακόν. Aliud igitur γλύφεται, aliud τορεῖται. Cum hæc ita sint, vix mihi possum persuadere in tanta luce literarum et artium, sæculo tam erudito, poetam summum tornum et cælum potuisse confundere. Quare aliter exponenda ejus verba hæc, ac vulgo solent. Ec. iii. ver. 38.

Lenta quibus torno *facili* superaddita *vitis*.

Non dicit torno, vel torni arte, superadditam *vitem* illis poculis, ut tornus *vitem* illam et corymbos *hederæ* in poculo effigiarit, sed præter tornum, quo facta erant illa pocula, insuper additam artificio cælaturæ *vitem*. Pocula ipsa torno facta: addita deinde ars cælaturæ. Sic in poculis argenteis, ex puro argento factis, emblemata cælata addebantur et incrustabantur. *Vitis* itaque heic addita per cælaturam, vel ex ipso ligno exsculpta, vel glutine adplicata et adnexa. Ait *torno facili*, nihil enim facilius *tornatura*. Parum itaque commendasset pocula sua, si torno tantum facta promississet. Sed ad torni facilitatem cæli labor additus. Proprie enim de cælatura *labor*. Martialis:

Quis labor in *Phiala*?

Hinc *laboriosi* cælatores vulgo dicti. Nisi ita interpreteris, vix culpa liberabis Principem poetarum, quin diversa artificia cæli ac torni confuderit. *Salmas.* Exercit. Plin. Edit. Ultr. p. 738.

Ibid.

οὐδένα τάφον ἀσπερῶντον εἶασαν, ὥστε ὁπρήσαντες τῶν ποιούτων, καὶ ἀφ' αὐτῶν πολλοῦ, ^a Νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ ὀστέα. Καταρχαὶς μὲν ἐν ἐπιμήνῃ σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλ- ⁵ κώμασι τοῖς Κορινθίαισι, εἴτ' ἐπαύσαντο τὸ σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὀστέων, καὶ εἰς κατωρθωμένων τῶν πλείων. Ἡ μὲν ^b οὖν πόλις ^c τῶν Κορινθίων ^d μεγίστη τε, καὶ πλασία ἀπαντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε ^e ὑπὸρκεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά, καὶ εἰς τὰς ¹⁰ τέχνας τὰς δημιουργικάς· μάλιστα γὰρ, καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν Σικυῶνι, ὑπερῆκεν γραφικῇ τε, καὶ πλαστικῇ, καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. Χώραν δ' ^f ἔχον οὐκ εὐγενῆ ^g σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε, καὶ τραχεῖαν· ἀφ' οὗ πάντες ὀφρυόεντα Κόρινθον εἰρήκασιν· καὶ παροιμιά- ¹⁵ ζονται,

Κόρινθος ^h ὀφρυᾶ τε, καὶ κοιλαίνῃ.

Ὀρνεαί δ' εἰσὶν ἐπάνωμοι τῷ ⁱ παραρρέοντι πελάγῳ· νῦν μὲν ἔρημοι, πρὶν δ' οἰκούμεναι καλῶς, ἱερὸν ἔχουσαν Πριάπην τιμώμενον· ἀφ' οὗ καὶ ^k ὁ τὰ Πελοπόννησον ποίησας Εὐφρόνιος Ὀρνεάτιον καλεῖ τὸν θεόν· κείνται δ' ^l ὑπὲρ τῆς πεδὸς ^m Σικυωνίων· τὴν δὲ χώραν ἔχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστίν, ἡ νῦν ⁿ καλεομένη Φλιασία· πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ πρὸς ὅρει ^o Κοιλάωσῃ· οἱ δ' ὑπερον ἀναστάντες ἐκείθεν, ^p πρὸς τριά- ²⁵ κοντα σταδίων ἐκπῶσαν πόλιν, καὶ ἐκάλουν Φλιένταν· τῆς δὲ Κοιλάωσῃς μέρος ὁ Καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν ^q Ἀσωπὸς ὁ παραρρέων τὴν Σικυωνίαν, καὶ ποτῶν τὴν ^r Ἀσωπίαν χώραν, μέρος ἔσαν τῇ Σικυωνίας· ἐστὶ δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ ^s πρὸς Θήβας ῥέων, καὶ Πλα- ³⁰ ταιᾶς, καὶ Τανάγραν· ἄλλος δ' ὅστις ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρακινίᾳ, ^t πρὸς κώμην ῥέων καὶ Παρασωπίους ὀνομάζουσι· τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. Κεῖται δ' ὁ Φλίξ ἐν μέσῳ Σικυωνίας, Ἀργείας, Κλεωνῶν, καὶ Στυμφά-

admirati artificium, nullum sepulchrum non effoderunt, magnaue id genus rerum copia potiti, iisque magno divenditis, Romam impleverunt Necrocorinthiis: sic enim appellabant quæ e sepulchris erant ablata opera, maxime testacea: quæ cum initio in magno pretio, neque æreis Corinthiis operibus haberentur viliora, tandem studium iis impendi defitum est, cum deficerent testæ, et pleraque figlina non probarentur. Fuit Corinthus urbs magna, semperque dives, copiamque tulit virorum et ad res civiles tractandas idoneorum, et ad artificia exercenda: maxime enim Corinthi ac Sicyone pingendi ac fingendi aliæque id genus artes auctæ sunt. Solum habuerunt non admodum gleba terræ felix, sed obliquum et asperum: unde vulgo superciliosa Corinthus dicta fuit: ac proverbium,

Colles Corinthus, atque cavitates habet.

Orneæ nomen habent idem cum fluvio prætereunte, hodie desertæ, olim frequentatæ satis: ibi erat templum Priapi cultum: hinc Euphronius, Priapeiorum scriptor, deum istum appellat Orneatam. Sitæ fuerunt supra campum Sicyoniorum, sed agrum Argivi possederunt. Aræthyrea est, quæ nunc dicitur Phliasia: urbs fuit regioni cognominis ad montem Cœlossam: postea migratum inde est, et xxx. ultra stadiis urbs condita, quam appellaverunt Phliuntem. Pars porro Cœlossæ est Carneates, unde nascitur Asopus, qui, præter Sicyoniam labens, Asopiam regionem, Sicyoniæ portionem, distinguit. Alius est Asopus, qui Thebas, Plataæas, ac Tanagram, præterfluit: alius item Heracleæ Trachiniæ, præter pagum fluens, cujus incolæ Parasopii dicuntur: quartus in Paro est Asopus. Phlius jacet in medio Sicyoniæ, Argiæ, Cleonarum, ac Stym-

^a Νεκροκορινθίων Esc. ^b Scripti, δ. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. Bre. Esc. ^c ἡ γὰρ Med. 1. Esc. ^d μεγίστη Bre. ^e ὑπὸρκεν Med. 1. 2. Eton. Esc. ^f MSS. ἔχον. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^g MSS. λιαν. ^h ὀφρυῖται καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ⁱ παραρρέοντι Par. 1. παραρρέοντι Med. 2. ^k ὁ τὰ Πελοπόννησον Par. 1. 2. sed punctis notatur, ὁ Πριάπια Esc. ^l Ἀραιθυρέα Med. 2. et ex correct. Ἀραιθυρέα. ^m Φλιασία καλουμένη Med. 1. 2. ⁿ Κηλώσση Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Gron. et sic infra, cum η, pro οι. Sic et Eustathius ad Homerum, Iliad. β'. pag. 291. Gronov. ^o πρὸς Ἄ Med. 1. πρὸς τριάκοντα Med. 2. ^p Ἀσωπὸς Esc. ^q Ἀσωπίων Esc. ^r πρὸς Esc. Mosc. ^s Τανάγρας Par. 1. 2. Med. 1. Mosc. ^t Τραχινία Par. 1. Τραχινία Par. 2. Τραχινία Esc. ^u πρὸς Par. 2. Esc.

Ibid. καὶ τὰς τάφους συνασκαπύοντες, εὐρισκόν ὀστέων TOPEYMATΩΝ πλῆθῃ, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα. Testacea opera an recte τορεύματα, i. e. caelo sculpta, appellentur, dubito. Quid si legamus? ΣΟΡΕΥΜΑΤΩΝ, urnarum sepulchralium. Talis certe vox a soros non male deducatur, quanquam in lexicis non comaret. T.

9. πλασία ἀπαντὸς] Apparet ex Homero, qui ἀφνειὸν Κόρινθον vocat. Casaub.

10. καὶ εἰς τὰς τέχνας] Vide Pindari scholia ad illum locum, (Olymp. Od. xiii. p. 112. Edit. Paul. Stephan. 1599.)

πολλὰ δ' ἐν καρδίαις ἀνδρῶν ἔσαν

ὧραι· πολυάνθεμοι ἀρχαῖα σοφίσματα.

Multa vero cordibus hominum immiserunt

Horæ floribus copiosæ antiquitus solertia inventa.

Loquitur poeta de Corinthiis, quibus ait datum fuisse, ut multa invenirent. Idem.

14. σκολιάν τε] Malim σκληράν, quanquam non me fugit, etiam apud Eustathium legi σκολιάν: itemque in Epitome. Idem.

Ibid.] Whelerus, p. 443. et Sponius, t. ii. p. 304, 305. diversimodo hanc regionem (præsertim Sicyonem versum) ut vini, olei, ac grani feracem, irriguam, ac bene habitatam describunt. F.

15. ὀφρυόεντα] In oraculo Bacchiadis quondam dato:

οἱ πρὸς καλὴν

Πειρήνην οἰκίετε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον. Casaub.

17. Κόρινθος ὀφρυᾶ τε] Ὀφρυᾶ τε scripsi, epitomas et rationem trimetri secutus, pro ὀφρυῖται. Supercilia autem colliculi sunt, etiam apud Maronem, l. i. Geor. ver. 108.

Ecce, supercilio cliuosi tramitis undam

Elicit.

Inæqualem ergo et asperum situm Corinthi, collibus elatum, et cavis convallibus depressum, proverbium notat. Mox, pro Παρασωπίους, legi, Παρασωπίους, vel etymo hoc monente. Xyland.

18. Ὀρνεαί] Persequitur Homeri catalogum. De Orneis vide Pausaniam, l. ii. c. 25. quem valde miror Orneatæ Priapi non meminisse. Casaub.

Ibid.] Orneæ vicus ab Orneo nomen accepit Erechthei filio. Orneus Peteum genuit, cui Menestheus fuit filius, qui Athenienses ad Trojam duxit. Pausan. l. ii. c. 25. F.

23. Ἀραιθυρέα] Vide Pausaniam, l. ii. cap. 12. et Stephanum. Casaub.

Ibid.] Aræthyrea urbs fuit dicta ab Arantis filia. Pausanias affirmat Phliantem, unde regio posterior nomen accepit, inter Argonautas navigasse; nomen tamen non ante bellum Trojanum esse mutatum ex Homero patet. F.

24. Κηλώσση] Apud Eustathium scribitur Κηλώσση. Casaub.

29. μέρος οὖσαν] Pausanias, Corinthiacis, (l. ii. cap. 1.) refert, eam, quæ prius Asopia dicebatur, a Sicyone postea fuisse Sicyonem appellatam. Idem.

phali, circulo inclusa. Colitur Phliunte ac Sicyone templum Diæ: sic enim Heben, seu Juventutem, nominant. Sicyon prius Mecone fuit dicta, et ante Ægiali: ædificata xx. aut, ut aliis placet, xii. fere stadiis a mari, in colle munito natura, Cereri sacro: vetus structura navale est cum portu. Sicyoniam et Corinthiam Nemea fluvius discernit. Plurimum temporis sub tyrannis fuit Sicyon; sed semper tyrannis ufa est viris moderatis: quorum illustrissimus Aratus urbem libertate donavit, idemque Achaici corporis imperator fuit, ultro imperium deferentis, idque auxit, adjecta sua patria, et aliis vicinis urbibus.

Hypereſiam, aliasque deinceps urbes, quas recenset Homerus, et Ægialon, id est, litus, Achæorum nunc contingit esse usque ad Dymen et Eleæ fines.

Regionem istam quondam Iones possederunt, genere Athenienses, et nominabatur priscis temporibus Ægialeia: incolæ, Ægialenses: postea ab iis Ionia dicta est, sicut et Attica, ab Ione Xuthi filio. Traditum est Hellenem fuisse Deucalionis filium: eum regioni circa Phthiam imperasse, quæ inter Peneum est et Asopum, ac imperium filiorum natu maximo reliquisse, reliquos emisisse extra patriam, ut sibi quisque sedes quærerent. Ex his Dorus, iis, qui circa Parnasum habitabant, in civitatem compositis, a se nomen Dorienſium fecit. Xuthus, ducta uxore Erechthei filia, condidit tetrapolin Atticæ: sic enim vocatur ea regio, quatuor nimirum constans urbibus, Oenoa, Marathone, Probalintho, et Tricorytho. De hujus filiis Achæus, homicidio per imprudentiam perpetrato, in Laconicam perfugit, et effecit, ut, qui ibi habitabant, Achæi dicerentur, Ion, devictis qui cum Eumol-

λα, κύκλω περιέχόμενος· πᾶσαι δ' ἐν Φλίευντι καὶ Σικυῶνι τὸ τ' Δίας ἱερόν· χαλᾶσι δ' ἔτι τὴν Ἥβην. Τὴν δὲ Σικυῶνα ὁρότερον Μηκῶνι ἐκάλεον, ἐπὶ δὲ ὁρότερον Αἰγιαλούς· ἀνακίᾳ δ' αὐτὴν ὑπὸ θαλάσσης ὅσον εἴκοσι ^a σταδίων, οἱ δὲ δώδεκα φασιν, ὅτι λόφον ἐρυμνὸν Δήμητρος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ὀπίσκειν ὅτιν ἔχον λιμένα. Οὐδεὶς δὲ τὴν Σικυωνίαν καὶ τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμέα. Ἐτυραννήθη δὲ πλείστον χρόνον· ἀλλ' αἱ τῶν τυράννων ὀπίσκειν ἀνδράς ἔχον· Ἀρχιτῶν δ' ὀπιφανέστατον, ὅς καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε, παρ' ἐκόντων λαβὼν τὴν ἐξουσίαν· καὶ τὸ σύστημα ἠύξησε, πρὸς τοὺς αὐτῶν τὴν πατρίδα, καὶ τοὺς ἄλλας πόλεις ^b τὰς ἐγγύς.

^c ὑπερησίῳ δὲ, καὶ τὰς ἐξῆς πόλεις, ἃς λέγει ὁ ποιητής, καὶ τὸν Αἰγιαλόν, τὴν Ἀχαιῶν ἡδὴ συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν ὄρων τῆς Ἠλείας.

Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἴωνες ἐκράτειον, ἔξ' Ἀθηνῶν τὸ γένος ὄντες· ^d ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν Αἰγιάλεια· καὶ οἱ ἐνοικοῦντες, Αἰγιαλεῖς· ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἴωνία, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, ὑπὸ Ἴωνος ἔξεθεν. Φασὶ δὲ Δευκαλίωνος μὲν Ἑλληνῶν εἶναι· τῶν δὲ περὶ τὴν Φθίαν ^e καὶ μετὰ τὴν Πηνειὸν καὶ Ἀσωπὸν ^f δυναστεύσαντα τὸν πρῶτον τῶν παίδων τῶνδε εἶναι τὴν ἀρχήν· τῶν δ' ἄλλων ἔξω διαπέμψαι, ^g ζητήσαντας ἰδρύσιν ἔχαστον αὐτῶν ὡς Δωρὸς μὲν, τῶν περὶ Παρνασσὸν Δωριέας· σιωχισίας, κατέλιπεν ^h ἐπώνυμους αὐτῶν· ἔξθρος δὲ, τὴν Ἐρεχθίδος θυγατέρα γήμας, ὥκισε τὴν Τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνείην, Μαραθῶνα, Πρωβάλινθον, καὶ Τρικώρυθον· τῶν δὲ τέσσα παίδων Ἀχαιὸς μὲν, φόνον ἀκούσιον πράξας, ἔφυγεν εἰς Λακεδαιμονίαν, καὶ Ἀχαιὸς τῶν ἐκεί· κληθεῖναι παρεσκεύασεν· Ἴων δὲ, τῶν μετ' Εὐμόλπην νικήσας

^a σταδίων Med. 1. σταδία Med. 2.

ex correct. ^c Ἰωνίης Esc. Mosc.

fic Par. 1. Eton. Esc.

¹ συνοικίας Med. 1. 2. Esc. Gron.

^b τὰς &c, adusque πόλεις inclusive, desunt Med. 2.

^f Δευκαλίωνος Eton. sed literæ des a recenti manu additæ fuerunt.

^h MSS. δυναστεύοντα. Marg. Cas. sic Par. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^m ὀμνύμενος Eton. Esc. Mosc.

^c ὑπερησίαν Esc.

^d ἐκαλεῖτο Med. 2.

^g Scripti, τὴν. Marg. Cas.

¹ ζητήσαντας Med. 2.

^o κληθεῖναι Med. 2.

2. τὴν Ἥβην] Fuit cum putarem legendum esse τὴν Ἥβην. Sed nihil esse mutandum ex Pausania, l. ii. c. 13. constat, qui sic scribit: ἔστιν ἐν τῇ Φλιασίῳ ἀκροπόλει κυπαρίσσαν ἄλσος, καὶ ἱερὸν ἀγιάτατον ἐκ παλαιῶν. Τὴν δὲ θεὸν, ἧς ἐστὶ τὸ ἱερόν, οἱ μὲν ἀρχαῖοι Γανυμήδαν, οἱ δὲ ὕστερον Ἥβην ὀνομάζουσιν. i. e. In arce cypressetum est, in quo templum extat antiqua religione sacrosanctum. Deam, cui id est dedicatum, prisci Ganymedan, recentiores Heben nominant. Quo in loco notandum est, Ganymedam appellari, quam Strabo ait Diam dici. Casaub.

3. Μηκῶνι ἐκάλεον] Reperio et Demetriada esse dictam a Demetrio Poliorcete: auctor Diodorus Siculus, libro xx. Idem.

6. Δήμητρος] Lego, ὑπὸ Δημήτριον: vel Δημήτριος, si, pro ἀνακίδαι, legas, ἀνάκισε. Ut ita censeam faciunt hæc Diodori verba, l. xx. p. 827. t. ii. Edit. 1604. ὁ δὲ Δημήτριος, πείσας τῶν Σικυωνίων εἰς τὴν ἀκρόπολιν μετακίῃσαι, τὸ μὲν τῶν λιμένων συνάπτον μέρος κατέσκαπτεν, κ. τ. λ. Non dubito, quin æqui lectores meam emendationem hanc sint approbaturi. Idem.

Ibid.] Lectio Casauboni admitti possit. Pausanias etiam cum Diodoro congruit. l. ii. c. 7. Situs multo commodior ac tutior. Ab hoc tempore Sicyon floruit. Livius inter nobilissimas Græciæ urbes numerat. Hodie Basilico dicitur. (Wheler's travels, p. 446.) Quod ei fuit nomen in Plethonis sæculo. F.

8. πλείστον χρόνον] Annos centum ait Aristoteles, cuius verba adscribam e libro quinto πολιτ. c. 12. Πλείστον γὰρ ἐγένετο χρόνος ἡ περὶ Σικυῶνα τυραννὶς, ἢ τῶν Ὀρθαγόρων παίδων καὶ αὐτῶν Ὀρθαγόρων· ἔτι δ' αὐτῇ διέμεινε ἑκατόν. Τὰς δ' αὐτίον, ὅτι τοῖς ἀρχομένοις ἐχρῶτο μετρίως, καὶ πολλὰ τοῖς νόμοις ἐδούλευον. i. e. Quippe illa, quæ plurimo duravit tempore, Orthagoræ et filiorum, qui apud Sicyonios tyrannidem habuere, ad centesimum usque annum pervenit. Durationis vero causa fuit, quod mediocritate quadam erga subdi-

tos utebantur, multaque legibus servientes agebant. Casaub.

9. ἐπὶ πλείστοις ἀνδράσι ἔχον] Plurimi tyranni post Aristotelis ætatem fuerunt, ergo testimonium ejus, quod in priori nota profert Casaubonus, parum ad Strabonem refert. Abantidas, qui Cliniam Arati patrem obtruncavit, et amicos in exilium egit, certe non fuit ἐπὶ πλείστοις ἀνδράσι. Vide Plutarchum in Arato. F.

Ibid. Ἀράστον δ'] Videtur Aratum in tyrannorum albo reponere: quod si sensit, magnam ei injuriam facit. Vide Plutarchum in vita. Casaub.

10. τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε] Annō A. C. 255. F.

17. Ταύτης δὲ τῆς χώρας] Lege Pausaniam, initio Ἀχαιῶν. (i. e. l. vii.) Apud quem tamen res aliter paulo narratur. Casaub.

19. Αἰγιαλεῖς] Pausanias dubitat an regio dicta fuerit Αἰγιάλεια ab Ægiālo rege, vel ab αἰγιαλός, litus. Sed Ægialus Inachi filius ab αἰγιαλός, litore, nomen forsitan habuit. Ægialus hic fuit Phoronei frater, qui Argos condidit. Urbem struxit ætate octava ante Trojam captam. Vide Newtoni Chronol. p. 169. Univ. Hist. t. vi. p. 148. F.

21. ἀπὸ Ἴωνος τῶνδε ἔξεθεν] Euripides in Ione aliam traditionem sequitur. Newtonus ex variis auctoribus genealogiam Ionis collegit. Deucalion pater Hellenis fuit. Hellen Xuthum genuit, qui Creusam, Erechthei filiam, uxorem duxit circiter ann. A. C. 1034. Xuthi filii fuere Achæus et Ion. Idem.

23. τῶν πρῶτον τῶν παίδων παραδέναι τὴν ἀρχήν. Imperium filiorum natu maximo reliquisse] Æolo, nempe, qui illic regnavit: reliqui vero, Dorus, Xuthus, Amphictyon, ætate minores fuerunt, ut ex Conone, lib. xxvii. discimus apud Photium. Palmer.

32. τῶν μετ' Εὐμόλπην] Eumolpus cum quibusdam Thracibus Eleusinem

Θράκας, οὕτως ἠυδοκίμησεν, ὥς ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν
^a πολιτείαν Ἀθηναῖοι. Ὁ δὲ προῆτον μὲν εἰς τέσσαρας
 φυλὰς διείλετο ^b τὸ πλῆθος, εἶτα εἰς τέσσαρας βίους·
 τρεῖς μὲν γὰρ γεωργὸς ἀπέδειξε, τρεῖς δὲ δημιουργοί, τρεῖς
 δὲ ἱεροποῖες, ^d τετάρτους δὲ τοὺς φύλακας· τοιαῦτα
 δὲ πλείω διατάξας, τὴν χώραν ἐπώνυμον ^e ἑαυτοῦ κα-
 ἐλίπεν. Οὕτω δὲ ^f πολυανδρῶσαι τὴν χώραν ^h συνέ-
 πεσε τότε, ὥς ἐξ Ἰωνικῆς τὴν Ἰώνων ἐσεύλαν εἰς Πε-
 λοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν, ἣν κατέχον, ἐπώ-
 νυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν, Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιαλείας κλη-
 θείσαν, οἳ τε ἄνδρες, ἀντὶ Αἰγιαλέων, Ἴωνες προσηγο-
 ραῖσθαι, εἰς δώδεκα πόλεις μερισθέντες. ^k Μετὰ δὲ
 τὴν Ἡρακλειδῶν ἐξέδοον, ὡς Ἀχαιῶν ἐξελαθέντες,
 ἐπανήλθον πάλιν εἰς Ἀθήνας· ἐκείθεν δὲ μετὰ τῷ Κο-
 δριδῶν ἐσεύλαν τὴν Ἰωνικὴν Ἰωνικῆς εἰς τὴν Ἀσίαν· ^l
 ἐκποσαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Καρίας,
 καὶ τῆς Λυδίας· εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς, ὅσα
 καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέχον. Οἳ δ' Ἀχαιοὶ Φθιώται
 μὲν ἦσαν τὸ γένος, ὥκησαν δ' ἐν ^m Λακεδαίμονι· ⁿ τῷ δ'
 Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων, ἀναληφθέντες ὑπὸ Τι-
 σαμενῷ ^o Ὁρέσκι παιδὸς, ὡς προειρήκαμεν, τοῖς Ἴωσιν
 ἐπέστη· καὶ γινόμενοι κρείττους, τρεῖς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ
 δὲ κατέχον ^p τὴν γῆν, καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χῆ-
 ρας μερισμὸν, ὅνπερ καὶ παρέλαβον. Οὕτω δ' ἴχυσαν,
 ὥς, τὴν ἄλλω Πελοποννήσῳ ἐχόντων τῷ Ἡρακλειδῶν, ^q
 ὧν ἀπέστησαν, ἀνείχον ὅμως πρὸς Ἀπαντίας, Ἀχαιῶν
 ὀνομάσαντες τὴν χώραν. Ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενῶς μέ-
 χρι ^r Ὀγύγης βασιλευόμενοι ^s διετέλεσαν· εἶτα δημο-
 κρατηθέντες, τοσοῦτον ἠυδοκίμησαν ὥς τὰς πολι-
 τείας, ὥς τρεῖς Ἰταλιώτας, μετὰ τὴν γαστρίαν τὴν πρὸς
 τρεῖς Πυθαγορείους, τὰ πλείστα τῶν νομίμων μελενέγκαλ-
 παρὰ τούτων συνέβη. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις
 μάχην, ἐπέτρεψαν Θεβαῖοι τέτοισι τὴν δίαίταν ^t ὥς
 τῷ ἀντιπελοποννησίων ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλους. Ὑστερον

po erant Thracibus, tantam est consecutus glori-
 am, ut eum suæ reipublicæ præfecerint Athenien-
 ses. Ion primum in quatuor tribus multitudinem,
 deinde in totidem vivendi genera, divisit; nimirum
 agricolas, opifices, sacerdotes, custodes; atque his
 et pluribus aliis constitutis, regioni a se nomen fac-
 tum reliquit. Verum eo tempore tantam ea in re-
 gione multitudinem hominum extare contigit, ut A-
 thenienses Ionum coloniam in Peloponnesum emi-
 ferint, nomenque regioni ab ea occupatæ a se fece-
 rint, quæ jam, pro Ægialeia, diceretur Ionia, et
 incolæ in duodecim divisi partes porro non Ægia-
 lenses vocarentur, sed Iones. Post Heraclidarum
 reditum pulsi ab Achæis, redierunt Athenas, at-
 que inde cum Codridis Ionicam coloniam in Asiam
 deduxerunt: condiderunt autem duodecim urbes
 in maritima, quæ inter Cariam est et Lydiam, ora,
 divisi in totidem partes, quot in Peloponneso ante
 obtinuerant. Achæi porro origine erant Phthiotæ,
 ac Spartæ habitabant: sed cum Heraclidarum auc-
 ta esset potentia, a Tifameno Orestis filio in inte-
 grum restituti, Ionas, uti jam dictum est, adorti,
 victoriaque sunt potiti: hisque ejectis, regionem
 ipsi occuparunt, retenta ea, quam ibi invenerant,
 divisione. Et eo usque creverunt, ut cum Heracli-
 dæ, a quibus ipsi desciverant, reliquam obtinerent
 Peloponnesum: tamen ipsi contra universos sese
 tutarentur, et regioni nomen Achaia inderent.
 Itaque a Tifameno ad Ogygum usque reges ha-
 buerunt suos. Deinde populari in republica usi po-
 testate, tantum ex ejus administratione laudis sunt
 affecuti, ut Italici, post coortam inter eos et Pytha-
 goreos seditionem, pleraque jura ab Achæis hisce
 transumpserint. Et post Leuctricam pugnam Achæ-
 is Thebani arbitrium commiserunt de mutuis ur-

^a πόλιν Med. 2.

^b τὸ χωρίον Med. 2. ex correct.

^c γὰρ deest Esc.

^d τρεῖς δὲ Eton.

^e αὐτὴ Esc.

^f δὲ καὶ πολυανδρία

τῇ χώρᾳ τότε συνέπεσεν Esc.

^g Scripti, πολυανδρῶσαι. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton.

^h τότε συνέπεσε Par. 1. Med. 1.

ⁱ MSS.

Αἰγιαλῶ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mofc.

^k κατὰ δὲ Med. 2. ex correct.

^l ὅσας Esc.

Marg. Cas. τῶν Ἡρακλειδῶν δ' ἐπικρατησάντων Esc.

^m MSS. Λακεδαίμονια.

ⁿ τῶν Ἡρακλειδῶν δ' ἐπικρατησάντων Esc.

^o Ὀγύγη Bre. Eton. et Par. 2. supra, sed in Eton. supra λ scribitur γ a recenti manu.

^p διείλετο Par. 1. 2. Esc. Mofc.

^q παρὰ Eton. sed inter lineas scribitur a recenti manu.

Eleusinem occupavit, unde sæpius cum Atheniensibus pugna-
 runt. Vide Pausaniam, l. i. c. 38. et l. ii. c. 14. Casaub.

Ibid.] Suidas, in v. βονδρομία, hæc omnia Xutho, Ionis patri,
 attribuit. F.

3. εἶτα εἰς τέσσαρας βίαις.] Nomina, quibus has quatuor po-
 puli Attici partes insignivit, fuere hæc: Hoplitæ, Teleontes,
 Ægicorenses, et Ergades: unde autem hæc nomina sint illis
 imposita, non convenit inter auctores. Herodotus, l. v. c. 66.
 a totidem Ionis filiis vult esse dictos, quos nominat Geleontem,
 Ægicorensem, Argadem, et Hopletem. Sed corrigendum esse
 locum, et, pro Γελοῖτος, scribendum esse Τελοῖτος, certum est:
 falliturque omnino vir ille eruditissimus, qui depravatam apud
 Herodotum lectionem vult in Euripide pro vera restituere. Locus
 Euripidis est in Ione extrema, ubi idem ait poeta, quod Hero-
 dotus. Verum alii nomina hæc non a filiis Ionis manasse, sed ab
 ipso vitæ genere, quod unicuique parti fuit assignatum. Plutar-
 chus, in Solone, pag. 91. Edit. F. Furt. τὰς φυλὰς εἰσιν οἱ λέγοντες
 ἐκ ἀπὸ τῶν Ἴωνος υἱῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γενῶν, εἰς ἃ διηρέθησαν οἱ βίοι το-
 πρῶτον, ὀνομάσθαι· τὸ μὲν μάχιμον, Ὀπλίτας, τὸ δ' ἐργατικόν, Ἐργά-
 δεις· τοὺν δὲ τῶν λοιπῶν, τελοῦντας μὲν, τρεῖς Γεωργῶν, Αἰγικορείας δὲ, τρεῖς ἐπὶ
 νομαῖς καὶ προβατείαις διατείνοντας. i. e. Ac sunt qui tribus tradant
 non ab Ionis filiis, sed a generibus, in quæ distributa a primordio
 studia hominum fuerunt, nomina sortitas. Ita bello deditos appella-
 tos Hoplitæ, operi Ergadas. Reliquorum duorum agriculturæ in-
 cumbentes, Georgos: qui pecariam faciebant, Ægicoras. Sic ali-
 bi quoque nominantur, nisi quod, quos Plutarchus Ergades, alii
 fere Argades vocant. Casaub.

20. ἀναληφθέντες ὑπὸ Τισαμενῶ] Totum locum e Polybio vi-
 detur translulisse: sic ille, libro secundo, p. 178. Edit. Amst. de
 Achæis, Ἀπὸ γὰρ Τισαμενῶς βασιλευθέντες, ὃς ἦν Ὁρέσκι μὲν υἱὸς, κατὰ
 δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κἀδοδὸν ἐκπεσὼν τῆς Σπάρτης, κατέχευε τρεῖς περὶ
 Ἀχαιῶν τόποις. i. e. Tifamenus, Orestis filius, post reditum Hera-
 clidarum, Sparta ejectus, Achaia loca obtinuit, primusque rex ejus
 populi fuit. Idem.

23. τῆς χώρας] Suam, videlicet, quam prius Ioniam fuisse
 vocatam dicit: sed quia magna fuit inter omnes Peloponnesios
 Achæorum præstantia, ideo, teste Polybio, Ἀχαιῶν τὸ ὄνομα κατὰ
 πάντων τῶν Πελοποννησίων ἐπεκράτησε. Idem.

27. μέχρι Ὀγύγης] Legendum, Ὀγύγης. Polybius, l. ii. p. 178.
 Edit. Amst. Ἀπὸ τῆς (Τισαμενῶ) κατὰ τὸ συνεχὲς καὶ κατὰ τὸ γένος
 ὡς Ὀγύγης βασιλευθέντες. Idem.

Ibid.] Error factus in Strabone, eo quod, quum olim scrip-
 tum esset ὡς Ὀγύγης, mutatum est incogitanter in μέχρι Ὀγύγης e mar-
 gine, et admissum est ex ὡς.

30. ὥς τρεῖς Ἰταλιώτας.] Hæc quoque Polybius ante dixerat,
 l. ii. p. 175. Edit. Amst. Καθ' οὗς γὰρ καιρὸς ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἰτα-
 λίαν τοποῖς, κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα τότε προσασσομένην, ἐνέπρσαν
 τὰ συνέδρια τῶν Πυθαγορείων, εἰ quæ sequuntur. Casaub.

33. ἐπέτρεψαν Θεβαῖοι.] Etiam hoc e Polybio est, l. ii. p. 176.
 Μετὰ δὲ ταῦτα, Λακεδαίμονι μὲν παραδόξως παριστάμεν περὶ τὴν ἐν
 Λεύκτροις μάχην. Mox, ἢ μὴν ἀλλὰ γε καὶ περὶ τῶν ἀμφισθετημένων
 ἐπέτρεψαν Θεβαῖοι καὶ Λακεδαίμονιοι μοῖσι τῶν Ἑλλήνων Ἀχαιῶν.
 Idem.

bium controversiis. Postea cum societatem eorum Macedones dissolvissent, paulatim sese recollegunt. Initium fecere, quo tempore Pyrrhus in Italiam expeditionem fecit, quatuor adhuc cohaerentes urbes, e quibus fuerunt Dyme et Patræ: tum reliquas de XII. istis urbibus ad se receperunt, Oleno atque Helice exceptis: quarum illa se noluit adungere, hæc diluvio est deleta. Terræ motu enim elatum mare et Helicen obruit, et templum Neptuni Heliconii, quod etiamnum venerantur Iones, ibique Panionia sacrificant. Sunt qui hujus sacrificii facere mentionem putent Homerum his versibus:

Efflans ille animam, mugitum sustulit alte:

Qualem mugitum, trahitur cum taurus ad aras,

Cum rex placandus forte est Heliconius, edit.

Conjecturaque colligunt posteriorem deductione Ionicæ coloniæ fuisse poetam, utpote qui Panionici sacrificii faciat mentionem, quod in agro Prienensi Iones Neptuno conficiunt: quando et Prienses ab Helica se ortos aiunt, et isti sacrificio rex sacrorum procuraturus id negotii creatur juvenis Priensis. Augetque iis conjecturæ fidem id, quod de tauro dicitur: tum enim se perlitare eo sacrificio Iones putant, cum taurus inter operandum mugit. Qui impugnant, illud de tauro argumentum ad Helicen transferunt, ac de sacrificio: ibi ista ita fuisse statuta, indeque petitam a poeta comparisonem dicentes. Sane biennio ante Leucetricam pugnam absorpta est Helice. Eratosthenes se locum vidisse affirmat, ac nautas pro certo dixisse, eo in trajectu stetisse Neptunum æreum rectum, manu hippocampum tenentem, periculosum piscatoribus. Heraclides sua ætate ait eam accidisse calamitatem noctu, urbe XII. stadiis a mari distita, et loco eo toto cum ipsa urbe aquis obruto: ac duo millia hominum ab Achæis missa, cadavera recuperare non potuisse, finitimis vero agrum

δ' ὑπὸ τῇ Μακεδόνων λυθείσης τῇ κοινωσίᾳ, ἀνέλα-
βον σφᾶς πάλιν χτ' μικρὸν ἤρξαν ἦ, Πύρρον στρατεύ-
σαντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, πένταρες σιωῦσαι πόλεις,
ὧν ἦσαν Πάτραι καὶ Δύμη· εἴτε περὶ σελάμβανόν πινας
τῷ δώδεκα, πλὴν Ὀλένης καὶ Ἑλίκης· τὴν μὲν καὶ σιω-
ελθούσης, τὴν δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. Ἐξαρχὴν
τοῦ ὑπὸ σεισμῷ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ
τὸ ἱερὸν τῷ Ἑλικωνίᾳ Ποσειδῶνος, ὃ καὶ νῦν ἐπὶ πηλώ-
σιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιώνια. Μέννηται
δ' ὡς ὑπονοοῦσι πινες ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος,
ὅταν φῇ.

* Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἀΐαθε καὶ ἥρπυγεν, ὥς ὅτε
ταῦρος

ἥρπυγεν ἐλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.

Τεκμαίρονται τε, νεώτερον εἶναι τῇ Ἰωνικῇ ἀποικίας τῇ
ποιητῷ, μεμνημένον γὰρ τῆς Πανιωνικῆς θυσίας, ἣν ἐν
τῇ Πελοποννήσῳ χώρα ὡς τελεῖσιν Ἴωνες τῷ Ἑλικωνίᾳ
Ποσειδῶνι· ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἔξ Ἑλίκης εἶναι
λέγονται· καὶ δὴ περὶ τῆς θυσίας ταύτης βασιλέα
καθησάσθαι ἀνδρᾶ νεόν Πριηνέα, τὸν τῷ ἱερῷ ὀπιμνησ-
μένον. Τεκμηριεῖται δ' ἐπὶ μάλλον τὸ περὶ τὸν
ὅτι τῷ ἑλκόμενῳ ταύρῳ πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι
καλλιερῆσαι τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος
ὁ ταῦρος μυκήσῃται. Οἱ δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν
εἰς τὴν Ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τὸν ταύρον
καὶ τῆς θυσίας· ὥς ἐκεῖ νεομοσμήτων τέτων, καὶ τῶν ποιη-
τῶν ἀλλοτρίων τὰ ἐκεῖ σιωπάζοντα· κατεκλύθη
δὲ Ἑλίκη δυσὶν ἔτεσι περὶ τὴν Λευκτρικῶν. Ἐρατο-
στῆνης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησὶ τὸν τόπον, καὶ τὰς πορθμέας
λέγειν, ὡς ἐν τῷ περὶ ὁρῶν ἐστὶν Ποσειδῶν χαλ-
κεος, ἔχων ἱππόκαμπον ἐν τῇ χειρὶ, κίνδυνον φέρουσα
τοῖς ἀνθρώποις. Ἡρακλείδης δὲ φησὶ καὶ αὐτὸν γε-
νέσθαι τὸ πάθος νύκτα, δώδεκα σταδίους διεχέου-
σας τὴν πόλιν καλυφθέντας διχίλις τῶν παρὰ τὴν Ἀχαιοῶν
πεμφθέντας, ἀνελθόντας μὲν τὰς νεκρὰς μὴ δυνάσθαι
τοῖς δ' ὁμόροις νεῖμαί τινι χώρᾳ. Συμβῆναι δὲ τὸ

* Iliad. v. ver. 403.

^a τῶν δεest Med. 1. Esc. ^b τὴν δεest Med. 1. 2. Esc. ^c συνῆσαν Par. 1. ^d αἶσα Par. 1. ^e τῆς Ἰωνικῆς Med. 1. 2. Esc.
^f τελοῦσιν Med. 2. ^g λέγεται Med. 1. ex correct. ^h βασιλέα δεest Eton. Esc. ⁱ δ' ἐπὶ &c, adusque μυκήσῃται, desunt Bre.
relictum tantum spatio circiter syllabarum octodecim. ^k παρὰ Esc. ^l Ἑλληνικὴν Esc. ^m περιβάλλοντος Esc. ⁿ MSS.
κατεκλύθη. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. sed in Par. 1. καὶ σ scribuntur supra, ab alia manu, quasi κατεκλύθη. ^o Τρωϊκῶν Med. 2.
^p λέγει Med. 2. ex correct. λέγων Esc. ^q διχίλις Med. 1. 2. Esc. ^r κατ' αὐτὸν Par. 1. 2. Esc. recte. V. κατ' αὐτὸ Med. 2.
^s ἐχέουσας Par. 1. Esc. sed in Par. 1. διεχέουσας scribitur ab alia manu. ^t περὶ Mofc. ^u μὴ &c, adusque ἐκ τῆς, desunt Bre.

1. λυθείσης τῆς κοινωσίας] Polybius, lib. ii. p. 179. Edit. Amst. id innuit, quum scribit propter Macedonum reges contigisse, πάσας τὰς πόλεις χωριζέσθαι ἀπ' αὐτῶν ἐναλίμως τὸ συμφέρον ἄλιν ἀλλή-
λαις. Casaub.

Ibid.] Plutarchus, in vita Arati, scribit Aristratum tyrannum Sicyone regnasse eo tempore, quo Philippus Macedoniam tenuit. Post autem Alexandri mortem Sicyon libera fuisse videtur: Demosthenes enim Sicyona, Argos, et Corinthum, eloquentia sua Atheniensibus junxit. (Just. l. xiii. c. 5.) Et exinde democratiam Sicyone extitisse conjicio. F.

2. ἤρξαν δὲ, Πύρρον] Polybius ait factum circa Olympiad. cxxiv. Tunc, inquit, lib. ii. pag. 179. Edit. Amst. αὐδὲς ἤρξατο μετανοήσαντες συμφορῶν ταῦτα δ' ἦν κατὰ τὴν Πύρρον διάβασιν εἰς Ἰταλίαν· καὶ πρῶτοι μὲν συνέστησαν Δυμαῖοι, Πατρεῖς, Τριταιεῖς, Φαρανεῖς. Casaub.

5. πλὴν Ὀλένης καὶ Ἑλίκης] Polybius de XII. Achaearum urbibus, l. ii. pag. 179. ὥς ἐστι καὶ νῦν συμβαίνει διαμένειν, πλὴν Ὀλένης, καὶ Ἑλίκης, τῆς περὶ τῶν Λευκτρικῶν ὑπὸ τῆς θαλάττης καταποδείσης.

Idem.

8. τῷ Ἑλικωνίᾳ Ποσειδῶνι] De quo multa Pausanias, l. vii. c. 24. et infra, lib. xiv. p. 947. Edit. Amst. itemque apud poetæ interpretes ad eum locum, qui hic profertur. Idem.

Ibid.] Vide Herodotum, l. i. c. 148. Anon.

15. νεώτερον εἶναι] Hoc autem plerisque non placet: vide Herodotum, Eusebium, alios. Casaub.

31. ἱππόκαμπον] Animal marinum. Sunt qui scuticam interpretentur, apud Pausaniam Achaicis de hac ipsa re, quos non probo: frænum mallet, si vertere vocem libeat, a flectendo scilicet equo, quod scuticave fiat an fræno, quivis judicet. Xyland.

32. κατ' αὐτὸν] Lege κατ' αὐτὸν, aut potius κατ' αὐτὸν, neque enim puto tum Helicæ fuit Heraclides, sed tum vixit cum ea periret. Idem.

33. δώδεκα σταδίους] Ait Helicen a mari distitam fuisse stadiis XII. ut valde mirer veteres nonnullos, qui Helicen Achaia insulam vocant. Casaub.

1. κατὰ

πάθος κατὰ μῆνιν Ποσειδῶνος· τὲς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης
ἐκπεσόντας Ἴωνας, αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῆς Ἑλι-
κῆς, μάλιστα μὲν τὸ βρέτας ἔχει Ποσειδῶνος· εἰ δὲ μὴ,
ἔτι γὰρ ἱερὲς τῶν ἀφίδρουσιν· ἔδοντων δὲ, πέμψαι πρὸς
τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων, ἔδ' ὡς
ὑπακούσαι· τῷ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος· τὲς
δ' Ἀχαιεὺς ὑπερον δέονα· τοῖς Ἴωσι τὴν ἀφίδρουσιν. Ἡ-
σιόδος δὲ καὶ ἄλλος Ἑλίκης μέμνηται Θεσσαλικῆς. Εἴ-
κοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν, γραμματεῖα κοινὸν ἔχοντες
καὶ στρατηγὲς δύο κατ' ἐνιαυτὸν, οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ κοινοβέ-
λιον εἰς ἓνα τόπον συνήγαστο αὐτοῖς, ἐκελείτο δ' Ἀρ-
νάριον, ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον, καὶ ἔτοι, ἔ· οἱ
Ἴωνες πρότερον· εἴτα ἔδδξεν ἓνα χεῖροτονεῖα στρατη-
γόν. Ἀρατὸς δὲ στρατηγὸς ἀφείλετο Ἀντίφρονον τὸν
Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς προσέθηκε,
καθάρπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ καὶ Μεγα-
ρέας· καὶ τὰς παρ' ἐχέτοις τυραννίδας καταλύων, Ἀ-
χαιεὺς ἐποίησε τὲς ἐλευθερωθέντας· καὶ μετ' ὀλίγα τὴν
Πελοπόννησον ἡλευθέρωσε τῶν τυραννίδων ὥστε καὶ Ἀργεὺς,
καὶ Ἑρμιῶν, καὶ Φλιεὺς, καὶ Μεγαλόπολιν ἡ μέγιστη τὴν
ἐν Ἀρχαδίᾳ προσετέθη τοῖς Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ
πλείστοι ἠύξηντο· ἦν δ' ὁ καὶρὸς, ἥνικα Ῥωμαῖοι, Καρ-
χιδονεὺς ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβαλόντες, ἐπράττευσαν ὅπως
τὲς ὡς τὸν Πάδον Γαλάτας. Μέχρι δὲ τῆς Φιλο-
πόμενος στρατηγὸς συμμεινάντες ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ
διελύθησαν καὶ ὀλίγον, ἥδη Ῥωμαίων ἐχόντων τὴν Ἑλ-
λάδα σύμπασαν, καὶ ἔτι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχέτοις χρω-
μένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχεν, τὲς δὲ καταλύειν
βυλομένων. Εἴτα λέγει αἰτίαν τῆς ἐμπλατυνέσθαι

divisisse. Evenisse Helicenfibus ob iram Neptuni.
Nam Iones, qui Helica exciderant, missis legatis,
petiisse ab Helicenfibus, praecipue quidem simu-
lachrum Neptuni: sin vero id non impetrarent, sal-
tem formam templi ad imitationem Helicenfis
condendi: cumque nihil obtinerent, idem a tota re-
publica Achæorum petivisse: quæ cum petitionem
eorum decreto suo probavisset, Helicenses ne sic
quidem obsequentes, insequenti continuo hyeme
ita fuisse mulctatos: Achæos postmodo Ionibus
templi condendi formam tradidisse. Hesiodus etiam
alius meminit Helices Thessalicæ. Enimvero A-
chæi per xx. continenter annos communem ha-
buere scribam, et duos quotannis prætores, sena-
tusque eorum communis unum in locum coibat,
qui locus Arnarium dicebatur, ubi publicis de
negotiis deliberabant, sicut et Iones ante: postea
placuit unico uti prætore. Quem magistratum
cum gereret Aratus, Antigono Acrocorinthum
ademit, Corinthumque, sicut et patriam suam,
Achæis adjecit, adjunctis etiam Megarensibus: et
per urbes destructis tyrannidibus, liberatos Achai-
co inferuit corpori: paulo post Peloponnesum quo-
que tyrannis liberavit, ita ut Achæis se conjunge-
rent Argos, Hermion, Phlius, et maxima Arca-
diæ urbium Megalopolis: eoque tempore maxima
fecit incrementa foedus Achaicum. Fuit hoc ea
tempestate, qua Romani, ejectis e Sicilia Cartha-
ginensibus, expeditionem fecerunt in Gallos circa
Padum degentes. Sed Achæorum corpus, usque
ad Philopœmenis præturam cum cohæsisset, pau-
latim inde dissipatum est, Romanis jam tota Græ-
cia potitis, neque eodem modo omnes tractanti-
bus, cum alias respublicas conservare, alias disji-
cere studerent. Addit deinde causam, cur latius

^a μὲν deest Eton. ^b οὕτως Med. 2. ὡς Mosc. ^c τὴν ἀφίδρουσιν τοῖς Ἴωσιν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^d Sic Par. 1. et in textu et in marg. sed in marg. etiam scribitur Αἰνάριον. Ἀρνάριον Eton. sed supra scribitur: olim forsan Αἰνάριον. ^e οἱ deest Med. 1. 2. Esc. ^f MSS. χειροτονεῖα Marg. Cas. ^g Scripti, κατ' ἀλλήλων, male. Marg. Cas. κατ' ἀλλήλων Eton. sed supra scribitur rubro colore, γρ. καταλύων. ^h ἐλευθερωθέντας Esc. ⁱ καὶ μ. δ. defunt Par. 1. Med. 1. deerant Med. 2. add. postea καὶ μετ' ὀλίγον... τὴν δὲ Π. Par. 2. τὴν δὲ Π. Med. 1. 2. ^k Scripti, Ἑρμιῶν. Marg. Cas. sic Eton. sed supra scribitur rubro colore. ^l μεγάλη πόλις Med. 2. μεγάλη πόλις Eton. sed literæ μετὰ subitus punctis notatæ sunt, et supra scribitur, μεγάλη, rubro colore. ^m προσετέθησαν Par. 1. 2. ⁿ MSS. αἰξήντας Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^o Scripti, παρὰ Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. ^p Post Γ. vacuum est unius vocis in Par. 2. ^q Εἴτα &c, adusque γνωρίζεται, defunt Par. 1. Med. 1. Eton. et Par. 2. sed inter duo spatia: deerant Med. 2. addita deinde in marg. ^r MSS. ἐμπλατύνεται Marg. Cas. ἐμπλατύνεται Par. 2. Esc.

1. κατὰ μῆνιν Ποσειδῶνος] Ita sentiunt, inquit Diodorus, pii homines, et εὐσεβῶς διακείμενοι πρὸς τὸ θεῖον. Eum vide, lib. xv. p. 364. t. ii. Edit. 1604. Casaub.

Ibid.] Veteres Neptunum esse terræ motuum authorem crediderunt. Exinde nomen, Ἐννοσίγαιος. Hujus sententiæ origo fuit forsan, quod maritima loca terræ motibus maxime sunt obnoxia. Quod experientia nos docet, Seneca olim observavit. (Nat. Quæst. l. vi. c. 26.) F.

7. Ἡσιόδος δὲ] Locus est in Aspidē, ver. 380.

Ἀπὸ τῆς Μυρμιδόνων τε πόλιν κλειτὴν τῆς Ἰαωλκῆς,
Ἀρνην τῆς Ἑλίκης.

Verum in editione Heinssii, Barlæi, Grævii, legitur,

Πᾶσα δὲ Μυρμιδόνων τε πόλις κλειτὴ τῆς Ἰαωλκῆς,
Ἀρνη τῆς Ἑλίκης. i. e.

Tota autem Myrmidonum civitas celeberrimæ Iacolæ,
Arneque et Helicæ. Casaub.

8. Εἴκοσι μὲν] Imo viginti quinque. Polybius, l. ii. p. 180.

Edit. Amst. Εἴκοσι μὲν ἔν τε τὰ πρῶτα καὶ πέντε συνεπολιτεύσαντο μετ' ἱαυτῶν αἱ προσηγμέναι πόλεις, γραμματεῖα κοινὸν ἐκ περιόδου προχειρίζμεναι καὶ δύο στρατηγοὺς. Quare hic quoque legendum, εἴκοσι καὶ πέντε. Idem.

11. Ἀρνάριον] Post Αἰνάριον scribitur, nescio utrum rectius. Xyland.

Ibid.] Non succurrit locus ullus alicujus auctoris, ubi fiat hujus loci mentio: itaque utrum rectius Arnarium ut hic, an Aenarium ut mox, legatur, incertum. Pausanias quidem in Achaia solitos Achæos convenire scribit: quod nimirum Aegienium esset Aenarium, ut ait Strabo. Hæc nos olim: neque enim veniebat tunc nobis in mentem locus hic Polybii, lib. v. p. 604. Edit. Amst. ἵφ' οἷς δ' ἐληξάν τῆς πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς γράψαντες εἰς ἑκάστην, παρὰ τὸν τῆς Ἑτίας ἀνίσταν βωμὸν ἐν Ὀμαρίῳ. i. e. Conditiones autem, quibus pax inter eos convenit, inscripserunt colum-

na, quam prope Vestæ aram Omarii collocarunt. Loquitur Polybius de Achæis: ut non sit dubitandum loqui eum de eo loco, qui Straboni appellatur Aenarium, vel Arnarium. Habemus igitur tres diversas γράφας ejusdem loci: cum interea verum ejus nomen adhuc nos fugiat. Casaub.

Ibid.] In MS. Etonensi scriptum fuisse olim videtur Αἰνάριον. F.

13. εἴτα ἔδδξεν] Polybius, Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἔδδξεν αὐτοῖς ἓνα καθίστασθαι, καὶ τέτρω πεισθεῖν ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Quadriennio postquam id est institutum ἐστρατήγησεν Aratus, adhuc pene puer et annorum viginti, de cujus rebus gestis legendus Plutarchus in vita, et Polybius, lib. ii. p. 181. Edit. Amst. Casaub.

15. Ἀκροκόρινθον] Hoc evenit anno A. C. 243, quo tempore Regulus Africam vastans a Xanthippo devincitur. F.

26. διελύθησαν κατ' ὀλίγον] Romani Achæis usi sunt contra Philippum et Aetolos. His autem debellatis, repente foedus Achæorum dissolvere conantur. (Vide Pausaniam, l. vii. fere passim, Just. l. xxxiv. c. i.) Idem.

29. Εἴτα λέγει αἰτίαν] Asteriscum allevi. Quis enim est ille, qui addit causam? Xyland.

Ibid.] Satis manifestum est deesse hic nomen ejus a quo hanc historiam totam de politia Achæorum descripsit: quem dubium non est quin et alio loco prius nominasset, qui locus perit et ipse. Nos autem jam docuimus hæc fere omnia iisdem verbis apud Polybium reperiri, cujus nomen hic putarem reponi debere, si sequentia verba in eo reperirem: nam affert quidem Polybius rationem cur de Achæis tam multis agat: sed ea alia est. Casaub.

Ibid. Εἴτα λέγει αἰτίαν τῆς ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις, τὸ ἐπὶ τοσούτοις αὐξήσεσθαι, ὡς καὶ Λακεδαιμονίους ὑπερβάλλεσθαι, μετὰ Αἰγύπτου γνωρίζεσθαι] Scribendum credo, Αἰγύπτου. T.

de Achæis sibi differendum putaverit : nimirum quod obscuri primo, eo potentiae gloriæque pervernerint, ut etiam Lacedæmoniis antecellerent. Ordo locorum, quos Achæi habitabant, hic est. Post Sicyonem Pallene est sita, deinde secunda Ægira, tertia Ægæ, quæ templum habent Neptuni, quarta Bura : post hanc est Helice, quo Iones confugerunt pugna ab Achæis victi, indeque tandem sunt ejecti : post Helicem est Ægium, Rhypenses, Patrenses, Pharenfes : tum Olenus, et ad eum Melas fluvius magnus : post Dyme et Tritæenses. Ac Iones quidem per vicos habitaverunt : Achæi urbes condiderunt, in quarum quasdam postmodo traduxerunt aliarum partium incolas : sicut Ægæ Ægiram sunt translatae, civibus Ægæis appellatis, et Olenus Dymam : et quidem inter Patras ac Dymen vestigia monstrantur antiquæ Oleniorum habitationis : ibidemque nobile Æsculapii templum, Dyme xl, Patris lxxx. stadiis distans. Harum Ægarum cognomines sunt in Eubœa Ægæ : et idem cum Oleno nomen gessit in Ætolia conditum oppidum, cujus tantum rudera supersunt. Homerus Achaicæ Oleni non meminit, sicut et aliorum ad litus (Ægialum inde regioni nomen fecerunt) habitantium. Sed communi hoc omnes dicto complectitur :

Litus et Ægiali totum, spatiosam Helicenque.

Ætolici autem Oleni mentionem facit :

Qui Pleuronem habuere, atque Olenon.

Ægas ambas refert : Achaicam urbem hic,

Qui tibi dona Helicenque, et ad Ægas munera portant.

Cum vero dicit :

Ægas, qua stagni domus illi condita in imo est, Hic Neptunus equos statuit :

τοῖς δὲ Ἀχαιῶν λόγοις, * τὸ ὅτι τοσούτον αὐξηθέν-
τας, ὡς καὶ Λακεδαιμονίους ὕπερβάλλεσθαι, μὴ ἀξίως
γνωρίζεσθαι. Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, εἰς κατὰ κεῖν,
εἰς δώδεκα μέρη ὀδηγημένη, τοιαύτη τίς ἐστὶ. Μετὰ
5 Σικυῶνα ὁ Πελλήνη κεῖται· εἴτα Ἀἴγιρα δευτέρα· τρίτη,
Αἴγαι, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη, Βύρα· μετ'
αὐτὴν Ἑλίκη, εἰς ἣν ὁ καταπεφύγισαν Ἴωνες μάχῃ
κρατηθέντες ὑπὸ Ἀχαιῶν, καὶ τὸ τελευταῖον ἔξεπεσον
ἐν ἑνὶ δὲ μετὰ δὲ Ἑλίκην Αἴγιον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πα-
10 τρεῖς, καὶ Φαρεῖς· εἴτ' Ὀλένος, παρ' οὗ ποταμὸς ὁ μέγας
Μέλας· εἴτα Δύμη καὶ Τριταεῖς. Οἱ μὲν οὖν Ἴωνες
καυμηδὸν ἔκρου· οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἰς
πέντε ὕπερβον σιναφίσαν· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μελίδων ἑνίας
καθάρπερ * τὰς Αἰγὰς εἰς Αἴγιραν, Αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο
15 οἱ ἐνοικοῦντες· Ὀλένον δὲ εἰς Δύμην· δείκνυσθαι δ'
ἵχνος μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιῶν τῶν
Ὀλενίων κτίσματος· αὐτὰρ δὲ καὶ ὁ τοῦ Ἀσκληπιοῦ
ἱερὸν ὀδύσημον, Δύμης μὲν ἀπέχον τεσσαράκοντα
σταδίαις, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. Ὀμῶνυμοι δ' εἰσὶ
20 ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις· αἱ ἐν Εὐβοίᾳ· τῇ δ' Ὀ-
λένῳ, τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ κλίμα, καὶ αὐτὸ ἵχνη σῶζον μό-
νον. Ὁ δὲ ποιητὴς τῷ μὲν ἐν Ἀχαΐᾳ Ὀλένῳ καὶ μέμ-
νη· ὥσπερ ἐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν δὲ τὴν Αἰγαλὸν
οἰκάντων· ἅλλὰ κοινότερον ὁ λέγων.
25 * Αἰγαλὸν τ' ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.
Τῷ δ' Αἰτωλικῷ μέμνη, ὅταν φῇ
† Οἱ Πλευρῶν ἐνέμουντο, καὶ Ὀλένον.
* Τὰς Αἰγὰς δὲ ἀμφοτέρωθεν λέγει· πῶς μὲν Ἀχαϊκὴν,
‡ Οἱ δὲ τοὶ εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς ὁδὸν ἀ-
30 νάγουσι·
ὅταν δὲ φῇ,
§ Αἰγὰς, ἐνθα ἵ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης·
Ἐνθ' ἵππους ἔστησε Ποσειδάων.

* Iliad. β. ver. 575.

† Iliad. β. ver. 639.

‡ Iliad. θ. ver. 203.

§ Iliad. ι. ver. 21, 34.

2. μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι] Non dubito quin scripserit Strabo, μὴ ἀναξίως : causam, inquit, affert prolixioris de Achæis sermonis : quod crediderit μὴ ἀναξίως γνωρίζεσθαι, sed dignissimos qui ab omnibus noscerentur, τὰς ἐπὶ τοσούτον, &c. Casaub.
3. Ἡ δὲ τάξις] Hoc ordine a Polybio, lib. ii. p. 179. Edit. Amst. nominantur, Patrae, Dyme, Pharae, Tritaea, Leontion, Ægira, Pellene, Ægium, Bura, Ceraunia, Olenus, et Helice. Aliter ab Herodoto, κλειῶν, (lib. i. c. 145.) apud quem legendum, καὶ Δύμη, non καὶ Δρύμη. Vide et Pausaniam. Idem.
4. Μετὰ Σικυῶνα] Herodotus, l. i. c. 145. Πελλήνη μὲν τε πρώτη τῶν κατέφυγον. Inepte autem Pallene erat hic scriptum. Idem.
5. εἴτα Αἴγιρα] Herodotus, l. i. c. 145. Μετὰ δὲ Αἴγιρα καὶ Αἰγαί. Idem.
Ibid.] Stephanus Byzantinus, Αἴγιρα, πόλις Ἀχαΐας. Polybius, l. ii. c. 41. Λεόντιον, Αἴγιρα, Πελλήνη. Pausanias, l. vii. c. 26. de Ægira scribit, Ὑπερβορίας δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα τὸ εὖν μετέθετο ἀπὸ τῶν Αἰγῶν. Gronov.
6. τετάρτη, Βύρα] Sequitur apud Herodotum, l. i. c. 145. καὶ Βύρα καὶ Ἑλίκη. Casaub.
7. εἰς ἣν καταπεφύγισαν] Herodotus, l. i. c. 145. de Helice, εἰς τὴν κατέφυγον Ἴωνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἐσσωθέντες. Idem.
8. Αἴγιοι, καὶ Ῥύπες] Herodotus, l. i. c. 145. καὶ Αἴγιον, καὶ Ῥύπες, καὶ Πατρεῖς, καὶ Φαρεῖς, καὶ Ὀλένος. Idem.
9. Ibid.] In Bayeri opusculis dissertationem habemus de nummo Ægideni capite laureato ac barbato, quod, ut videtur, est Διὸς Ὀμαγυρίου. (p. 24.) F.

Ibid. Ῥύπες] Pausanias habet Ῥίπες, Ripes. Sed paulo post cum scriptum vocabulum hoc inculcatur apud nostrum. Videtur autem μέγας a μέλας esse inculcatum, vixque puto magnum fuisse aut nobilem fluvium. Eustathius omisit prorsus citans hunc locum Iliad. β. ver. 570. Xylander.

10. ποταμὸς μέγας Μέλας] Sic legit Eustathius quoque locum integrum describens. Edit. Basf. pag. 220. Nam Xylander nescio quare hoc neget, nisi fortasse aliter habet illum locum Romana editio, quæ mihi, cum hæc scriberem, non erat ad manum. Ego sane in nomine hujus fluvii vehementer hæreo. Pirus enim vocatur ab Herodoto, (unde locum integrum sumpsit noster) et Pausania, l. vii. c. 18. non Melas. Sic Herodotus, l. i. c. 145. de Oleno, ἐν τῷ Πείρῳ ποταμῷ μέγας ἐστὶ. Quo ex loco intelligimus non fuisse cur de voce μέγας ita se torqueret Xylander : quando etiam Herodotus eam agnoscit. Melanem tamen in isto tractu nominant alii quoque, ut Dionysius Afer, et Callimachus. Casaub.

11. Μέλας] Nomen Μέλας est forsan a colore fluvii deductum, dum nomen in Herodoti sæculo Πείρος fuisset. F.

16. μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης] Oleni situs, apud Pausaniam, est ad Peirum amnem ; a Dyme stad. 40, a Patris circiter stad. 80 distans. (Pausanias, l. vii. c. 18.) Idem.

20. αἱ ἐν Εὐβοίᾳ] Et quæ alibi sunt : nam Ægæ, inquit Stephanus, multæ fuere. Casaub.

21. τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ] De quo infra, lib. x. p. 692. Edit. Amst. Idem.

1. βέλτιον

βέλτιον δέχεσθαι^a τὰς ἐν Εὐβοίᾳ· ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ
πέλαγος Αἰγαῖον^b κληθῆναι· οὗτοι δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι
ἢ παραγματεία πεποιήται, ἢ ὡς τὸν Τρωϊκὸν πόλε-
μον. Πρὸς δὲ ταῖς^c Ἀχαικαῖς ὁ Κράθης ῥεῖ ποταμὸς,
ὃς δυοῖν^e ποταμῶν αὐξόμενος, ἀπὸ δ' ἑκράνα^f τὴν
ὀνομασίαν ἔχων· ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κράθης. Ἐκείνη
δὲ τῇ δώδεκα μερίδων ὃς δὴμων συνειστέλει ἐπὶ αὐτῇ, καὶ
ὁκτώ· τοσούτον εὐανδρεῖν τὴν χώραν συνέβαινεν. Ἔστι
δ' ἡ Πελλήνη^g σταδία ἐξήκοντα τῆς θαλάττης ὡς πε-
ριμετρεῖται, φρούριον ἐρυμνόν. Ἔστι δὲ καὶ κάμνη Πελλήνη,^h
ὅθεν καὶ αἱ Πελλήνικαί χλαῖναι, αἵ καὶ ἄλλα ἐπίθεσαν
ἐν τοῖς ἀγῶσι·ⁱ καί ταις δὲ μεταξὺ Αἰγαίων καὶ Πε-
λήνης· τὰ δὲ^k Πέλαια^l ἕτερον τέτων ὅτι Λακωνικὸν
χωρίον, ὡς πρὸς τὴν^m Μεγαλοπολίτην νῆσον. Αἰγίρα
δὲ ὅππῃ βενουῦ καί ταις· Βέραⁿ δ' ὡς πέρκεται^o τῇ θα-
λάττῃ ἐν τετταράκοντά^p ὡς σταδίοις, ἣν ὡς σεισμῶν
καταποθῆναι συνέβη. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα κρήνης
Συβάριδος τῇ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ ποταμὸν ὀνομασθῆναι
φασιν. Ἡ δ' Αἰγά (καὶ καὶ ἔτι λέγεται τὰς Αἰγὰς)
νῦν μὲν ὅσον οἰκεῖται· τὴν δὲ πόλιν ἔχουσιν Αἰγίαις·^q
Αἰγίον δὲ ἔχουσιν οἰκεῖται. Ἰσορροπία δ' ἐνταῦθα καὶ τὸν
Δία ὑπ' αἰγῶν^r τραπεζῇ, κατὰ περὶ φησὶ καὶ Ἀρατος·
Αἰξίερ^s, τῇ μὲν τε λόγος Διὸς μαζῶν^t ὅπισθεν.

^u Ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι,

Ὡλενίην δὲ μιν αἰγά Διὸς καλέσθ' ὑποφῆται·^v
δὴλόν τ' ὅπως, διότι πλησίον· Ὡλέν^w· αὐτὸ δὲ καὶ

praestat Euboicas intelligere, a quibus probabile est
Ægæum mare fuisse appellatum : atque ibi fingi-
tur rem gessisse bello Trojano Neptunus. Ad A-
chaicas porro Ægas fluvius est Crathis, qui ex duo-
bus fluminibus auctus, a permixtione, seu tempe-
ratione, nomen habet : ut et Italiæ Crathis. Quæ-
vis autem de Achaia duodecim portionibus, curiis,
seu populis, constitit vii. aut etiam viii. adeo con-
tingit abundare viris eam regionem. Pellene stadiis
10 a mari lx. distat, castellum munitum. Est et pa-
gus Pellene inter Ægas et Pellenem, unde nomen
Pellenicis chlænis, quas in certaminibus præmii
loco proponebant. Pelana autem Laconicæ locus
est, versus Megalopolitidem vergens. Ægira in
colle est sita. Bura supra mare ad xl. circiter sta-
dia : quam terræ motibus absorberi contigit : a
fonte, qui ibi est, Sybarin, Italiæ fluvium, deno-
minatum aiunt : porro Æga (nam sic quoque
Ægas appellant) nunc quidem non habitatur : ur-
bem autem habent Ægienes. Ægium incolis satis
frequentatur. Ibi narrant Jovem fuisse a capra
nutritum, ut et Aratus dicit :

*Sacra capella, suo quæ dicitur ubere summum
Nutrivisse Jovem — et addit :*

Oleniam Jovis hanc vates dixere capellam :

significans id prope Olenum evenisse. Est ibi etiam

^a τὰς Med. 2. ^b MSS. λεχθῆναι. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^c καὶ deest Eton. ^d Ἀχαικαῖς
Αἰγαῖς Par. 1. sed Αἰγίαις scribitur supra, alia manu. Ἀχαικαῖς Αἰγαῖς Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^e ποταμῶν Bre. ^f κί-
ρασαι Med. 2. sed κίρασαι ex correct. κίρασαι, eunt. V. ^g Scripti, σταδίοις. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. σταδίων Bre.
^h καί ταις Med. 2. ⁱ MSS. Αἰγίων, et Αἰγίαις. Marg. Cas. Αἰγίων Par. 1. Eton. Αἰγίαις Par. 2. Med. 1. Αἰγίων Med. 2. Αἰγίαις Bre. Esc.
sed Med. 1. habet Αἰγίων, et Med. 2. Αἰγίαις, ex correctione. ^k Πέλαια Par. 1. 2. Med. 1. 2. Gron. ^l MSS. ἕτερα. Marg. Cas.
sic Par. 1. Med. 1. 2. Bre. Eton. sed Med. 2. postea corr. ^m Μεγαλοπόλιν ἐπιπνεῦον Esc. ⁿ δ' deest Esc. ^o πῶς Par. 1. 2. Med. 1.
Esc. πῶς deerat Med. 2. add. deinde πῶς. ^p σεισμῶν Esc. ^q καί ταις Med. 2. ex correct. ^r καὶ deest Med. 1. Eton. Esc. ^s MSS.
κατατραπῆναι Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. ^t MSS. ὑποχέιν. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^u ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι defunt Esc.
^v Ὡλέν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

1. βέλτιον δέχεσθαι] Reprehendit eos qui locum poetæ, ex
Iliadis ῥαψ. γ. de Ægis Peloponnesiacis interpretabantur : quod
facit antiquus scholiastes. Similis locus Od. ε. ver. 381. de Nep-
tuno,

Ἰαίτο δ' εἰς Αἰγὰς, ὅθι οἱ κλυτὰ δόματ' ἴασι. i. e.

Pervenit autem ad Ægas ubi ei inclytæ domus sunt.

Ubi Scholiastes, πόλιν Ἀχαιῶν esse dicens, addit, οἱ δὲ νῆσον πρὸ τῆς
Εὐβοίας ἱερὰν Ποσειδῶνος. Casaub.

4. ὁ Κράθης ῥεῖ &c.] Ea κρᾶσις dicitur Græcis, a verbo κρᾶν
sive κίραν. Sed verba Strabonis ancipitia sunt, ut hic Italiæ Cra-
this non ἀπὸ τῆς κίρασαι, sed ἀπὸ τῆς πρὸς Αἰγίαις Κράθιος, nomen vi-
deatur habere. Sic sane apud Herodotum est : cuius verba lib. i.
hæc sunt : Αἰγά· ἐν τῇ Κράθιος ποταμὸς αἰναιὸς ἐστὶ, ἀπὸ δ' ὁ ἐν Ἰτα-
λίᾳ ποταμὸς τὸ ὄνομα ἔχει. Hoc est, Ægæ : apud quam Crathis est
fluvius perennis, a quo ille in Italia nomen habuit. Verba tamen
Strabonis magis in eum sensum inclinant, quod et Italicus Κρά-
θης ἀπὸ τῆς κίρασαι dictus sit : utique, quum ob prædictam vicini-
tatem duo isti amnes, Crathis atque Sybaris, sæpe inter sese con-
fluant ac misceantur. Ph. Cluverius, Italiæ Antiquæ l. iv. c. 14.
Anon.

6. ἀφ' ἧς καὶ ὁ] Scilicet ἀπὸ τῆς κρᾶσις. Herodoti locus ita
habet, l. i. c. 145. Καὶ Αἰγά· ἐν τῇ ποταμὸς αἰναιὸς ἐστὶ, ἀπὸ τῆς
ὁ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς τὸ ὄνομα ἔχει, quem si sequi voluit Strabo,
repetendum erit, non κίρασαι, sed ποταμῶν, nisi quis putet He-
rodoti locum mutilum hodie edi. Casaub.

10. Ἔστι δὲ καὶ κάμνη] Videtur duas Pellenes facere, sed adhiben-
da est Pausaniæ descriptio, quæ locum interpretabitur, l. vii.
c. 26. Πελλήνη δὲ ἡ πόλις ἐστὶν ἐπὶ λόφῳ κατὰ ἀκρὰν τὴν κορυφὴν ἐς
ἐξὺ ἀνισχυρότος· τέτο μὲν δὲ ἀπότομον, καὶ δι' αὐτὸ ἐστὶν ἀόικητος· τῇ δὲ
χθοναλωτέρῳ πεπλόλισται σφισιν ἢ συνεχῆς ἡ πόλις· ἐς δὲ μόρας νε-
μημένη δὴ ὑπὸ τῆς ἀκρᾶς μεταξὺ ἀνεχούσης. i. e. Est oppidum ipsum
in jugo situm. Jugi supremus vertex in acutissimum assurgit fas-
tigium : sed nullæ ea in parte, quod maxime ardua et prærupta
est, domus. In planiore clivi parte infra montis cacumen utrinque
habitat. Idem.

Ibid.] Pellene urbs in Pausaniæ sæculo fuit notabilis. De
Pellenæis vide Xenophontis Historiam, l. vii. F.

11. αἱ Πελλήνικαί χλαῖναι] De his Hefychius, et Pindari scho-
liastæ. Pindarus, Ὀλυμπ. Eid. ix. p. 93. Edit. P. Stephan.

Καὶ ψυχρὰν ὁπὸς εὐδία-
νόν φάρμακον αὐρᾶν
Πελλῆνα φέρε. i. e.
Et frigidorum quando propulsatorium
Remedium ventorum apud
Pellenem retulit.

Docet autem Aristophanis scholiastes (Op. pag. 607. Edit. Bifeti)
ἐν τοῖς Ἡραίοις Pellenensium festo eas proponi solitas. Casaub.

13. τὰ δὲ Πέλαια] Pausanias, l. iii. c. 21. τὸν Πελλῆναν vocat.
Gronov.

14. Αἰγίρα] Prius Hyperesia : a mari fere stad. 12 distat,
et navale ejusdem nominis habet. Pausanias templa plurima et
signa antiqua numerat. In Plethone in Ptolemæi Geog. Æ-
gira Βορίττα appellatur, ac Chandlerus Ægium esse hodiernum
Βορίτταν conjicit. p. 274. F.

16. ἣν ὑπὸ σεισμῶν] Hujus casus notissimus est. Vide libro pri-
mo, p. 79, et 85. Casaub.

Ibid.] De hisce urbibus ita loquitur Ovidius, Metamorph.
l. xv. ver. 293.

Si quæras Helicen et Burin, Achaidas urbes,
Invenies sub aquis : et adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum manibus oppida mergis.

Seneca etiam, Quæst. Natur. l. vi. c. ult. ita scribit : Helicen Bu-
rinque totas mare accepit — supra duo oppida navigatur. Hæret
tamen in alio loco, (c. 23.) quis illas casus in mare vel in illas
mare immiserit? Solutio non difficilis. Si enim mersæ sint urbes,
terræ motus, subsidente solo, in villas certe mare immisit. Ruina
tam subita fuit, ut omnes ad unum perierint. Ii autem, qui ex-
tra urbem negotia fecerunt, revertentes urbem novam in monte
statuerunt. Pausanias, l. vii. c. 25. et de Helice everia, c. 24.
De hisce locis sic scribit Pletho : Ἐλίκη τὰ ἐν Τρόπια. Βέρα ἡ νῦν
Περίττα. F.

21. Αἰγίον] De Ægio et ejus templis et signis vide Pausani-
am, l. vii. c. 23, 24. Idem.

Ceraunia sublimi in petra condita. Et hæc Ægiensium sunt, et Helice, Ænariumque Jovis lucus, Achæorum destinatus comitiis. Ægium urbem perfluit amnis Selinus, ejusdem nominis cum Selinunte, qui Ephesi præter Dianæ templum labitur, et alio qui in ea, quæ nunc est, Elide præterit locum, quem Xenophon dicit se oraculo monitum Dianæ emisse: est et alius Selinus apud Hyblæos Megarenenses, quos Carthaginenses expulerunt. Quod ad reliquas five urbes, five portiones, Achaia attinet, Rhypes non habitantur: regionem, cui Rhypidi nomen fuit, Ægienses ac Pharienses occupaverunt. Et Æschylus alicubi hæc habet:

Sacramque Buran, et Ceraunias Rhypas.

Fuit hæc Myscelli patria, qui Crotonem condidit. Sed et Leuctrum pagus fuit Rhypidis, ad urbem Rhypas pertinens. Postea sequuntur Patræ, urbs memorabilis. Inde Rhium est, et Antirrhium Patris distans stadia xl. Romani nuper eo in coloniam deduxerunt magnam partem exercitus, quo in Ætiaca paranda victoria usi fuerant: et nunc valde copia virorum floret, habetque mediocrem navium stationem. Deinceps Dyme est, sic dicta quod ultima est versus occidentem, urbs portu carens. Hanc ante Stratum nominatam, ab Elea di-

ἡ Κεραυνία, ὅτι πέτρας ὑψηλῆς ἰδρυμένη. Ἄγιέων δ' ὅτι καὶ ταῦτα καὶ Ἑλίκη, καὶ τὸ τῆς Διὸς ἄλλος τὸ Αἰνάριον, ὅπερ συνέσαν οἱ Ἀχαιοὶ βελευσόμενοι περὶ τῷ κοινῶν. Ρεῖ δὲ ῥεῖ τῆς Αἰγίεων πόλεως πόλις μὲν Σελινῆς, ὁμώνυμος τῷ τε ἐν Ἐφέσῳ ὡς καὶ τὸ Ἀρτεμῖσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ παρ' Ἑρέοντι τὸ χωρίον, ὃ φησὶν ἀνήσασθαι τῇ Ἀρτέμιδι Ξενοφῶν, καὶ χρησμόν. ἄλλος δὲ Σελινῆς ὁ παρὰ τοῖς Ὑβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρχηδόνιοι. Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαιῶν, εἴτε μελίδων, Ῥύπες μὲν ὅκ οἰκύνονται, τὴν δὲ χώραν Ῥυπίδα καλεμένην ἔχον Αἰγίς δὲ Φαριῆς καὶ Αἰσχύλος δὲ λέγει πού.

Βῆραν δ' ἱερὰν καὶ Κεραυνίας Ῥύπας.

Ἐκ δὲ τῷ Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος, ὁ Κρότωνος οἰκιστής. Τῆς δὲ Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν δῆμος τῶν Ῥυπῶν. Μετὰ δὲ τῷ τέτοις Πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. Μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον, καὶ τὸ Ἀντίρριον, ἀπέχον Πατρῶν ἑξήκοντα τεσσαράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νεώτεροι μὲν Ἀκπακὴν νίκην ἰδρύσαντες αὐτόθι τῆς στρατίας μέγας ἀξιόλογον (καὶ ἀφαιρύντας ἑαυτοὺς νῦν) ἔπεικίαν Ῥωμαίων ἔσαν. ἔχει δὲ ὕψος μέτριον. Ἐφεξῆς δὲ ἐστὶν ἡ Δύμη, πόλις ἀλίμενος, πασῶν δυσμικωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τὸν ὄνομα. ὠρότερον δὲ καλεῖτο στρατός. διαιρεῖ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας κατὰ

^a Αἰγίεων Med. 1. et ex correct. Αἰγίαν. ^b συνέσαν Par. 1. 2. Esc. ^c πόλις deest Med. 1. Eton. Esc. ^d ὁ Σελινῆς ποταμὸς Par. 1. 2. Med. 1. Esc. ^e πῶς deest Med. 2. ^f Scripti, Ξενοφῶντα. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^g τοῖς deest Med. 1. 2. ^h Αἰγίς Par. 1. Eton. ⁱ MSS. Φαριῆς. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ^k δὲ deest Par. 1. ^l Scripti, Κερα. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^m μελίδας Med. 2. ex correct. ⁿ ὁ deest Med. 1. 2. et Med. 2. pro Μύσκελλος, habet Μύσκελλος. ^o τέτοις Par. 1. Med. 1. 2. Esc. Mosc. ^p Ἀντίρριον Med. 1. 2. Esc. ^q ἑξήκοντα Par. 1. ^r Vulgo, Ακπακίην. Marg. Caf. sic Med. 2. ^s στρατίας Esc. ^t ἑαυτοὺς α. Med. 2. ^u ἀποικία Par. 1. Med. 1. Eton. Esc. Gron. recte. V. ^v Scripti, ἔσαν. Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Gron. recte. V.

1. Κεραυνία] Cecyrina Pausanias, l. vii. c. 6. F.

2. Διὸς ἄλλος τὸ Αἰνάριον] Polybius, ut vidimus supra, scribit Ὀμάριον. Pausanias, l. vii. c. 24. ait πρὸς θαλάσσην δὲ ἱερὸν Ὀμαγυρίων Διὸς. i. e. Jovi Congregatori. Ὀμάριον Polybii, nomen obscurum, melius (ut opinor) in Ὀμαγυρίων vertitur. Hic locus enim locus conventus Achaici esse videtur. Ἀρνάριον et τὸ Αἰνάριον Strabonis facile in Ὀμαγυρίων mutari possint. Paulo ante idem Pausanias, l. vii. c. 7. conventum Ἀγῆι statutum fuisse scribit, propterea quod, Helice eversa, Ἀγῆι δόξα παρέσχετο ἐκ παλαιῶν, καὶ ἔχον ἐν τῷ τότε. Idem.

Ibid.] Kuhnii ad Pausaniam, lib. vii. cap. 7. pag. 538. genuinum loci nomen fuisse ait Ὀμάριον. Anon.

4. ποταμὸς Σελινῆς] Pausanias duos alios nominat fluvios (scilicet Φοινῆ καὶ Μεγαλάντας) Ἀγῆν regionem perlabentes. F.

5. τῷ τε ἐν Ἐφέσῳ] Xenophon, Ἀναξ. ε. p. 350. Edit. F. Furt. 1594. Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτεμίδος νεὸν Σελινῆς ποταμὸς παραρρεῖ. Casaub.

7. ὃ φησὶν ἀνήσασθαι] Verba Xenophontis, Ἀναξ. ε. p. 350. Edit. F. Furt. 1594. Ξενοφῶν δὲ λαδὼν, χωρίον ἀνέσται τῇ θεῷ, ὅπερ ἀνέλεν ὁ θεός. ἔτυχεν δὲ διαρρεῖν διὰ τῆς χωρὶς ποταμὸς Σελινῆς. i. e. Eo recepto, Xenophon agrum illo loco Deæ mercatus est, qui Apollinis oraculo demonstratus erat. Perlabitur eum agrum Sellenus amnis. Sic scribit, non Σελινῆς: sic tamen et Pausanias, l. vii. c. 24. Idem.

8. παρὰ τοῖς Ὑβλαίοις] In Sicilia: vide lib. vi. pag. 385. Idem.

11. Ῥύπες] Rhypum ruinæ stad. 30 ab Ægio distant. F.

14. Βῆραν δ' ἱερὰν] Malim, ἱερὰν τε Βῆραν. Casaub.

15. Ἐκ δὲ τῷ Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος, ὁ Κρότωνος οἰκιστής. Rhypes fuit Myscelli patria, qui Crotonem condidit] Cluverius contendit ex Ovidio et Luciano legendum esse, Μίσκελλος: eum vide Italicae Antiquae lib. iv. Palmer.

17. Μετὰ δὲ τέτοις Πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. Μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον, καὶ τὸ Ἀντίρριον, ἀπέχον Πατρῶν ἑξήκοντα τεσσαράκοντα] In quo loco Strabonis suspicor eas voces καὶ τὸ Ἀντίρριον esse a mala manu, et sciolii additamentum: nulla enim ratio movebat Strabonem, qui jam de Antirrhio plura dixerat, et hoc loco de Achaia locis tractat, ut de Antirrhio rursus verba faceret, quod non erat inter Rhypas et Patras, de quibus agit Strabo: sed tantum convenit

Rhio Ἀχαιῶν: tum vox singulariter expressa ἀπέχον indicat, eum de uno tantum Rhio, non de duobus, loqui voluisse. Ideo, si quid in eo video, exulare debent ex Strabonis textu hæc verba καὶ τὸ Ἀντίρριον. Palm. in Descript. Græc. Antiq. l. iv. c. 4. p. 489.

Ibid.] Patræ, urbs nobilis primo Aroe dicta, deinde Patræ a Patreo Lacedæmonio, qui, Ægide primo regnante et eum adjuvante, Patras condidit. Hic Patreus (ut ex Pausania patet) decimus tertius a Lelege fuit. (Vide genealogiam apud Pausaniam, l. vii. c. 18. et l. iii. c. 2.) F.

21. ἀποικίαν Ῥωμαίων] Lego, cum vetere interprete, ἀποικία Ῥωμαίων ἔσαν. Casaub.

Ibid.] Patræ urbs solâ fuit in Achaia Ætolis amica. His autem eversis Patræ cesserunt; sed post Achaia subactam a Romanis aliquatenus instaurata fuerunt, quod transitus a Græcia in Italiam hic commodissimus fuit. Plerique ergo Romani in hac urbe propter negotia commorati sunt. (Vide Cicer. Epist. Fam. l. vii. ep. 28.) Augustus commoditate portus allectus Rhypenses hic traduxit, et coloniam ibi misit. Exinde dicitur Col. A. A. Patrensis. Ἐδωκε μὲν Αὔστρος (ait Pausan.) ἐλευθέρους Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῖσιν εἶναι, et spoliis Calydonis in Ætolia eorum templa decoravit. Distant ab Ægio Patræ stad. 230, itinere marino. De sacrificio Dianæ Λαφεία facto, vide Pausaniam. Idem author foeminarum numerum esse duplo majorem quam virorum Patris scribit. Nunc Patras dicitur, et adhuc bene a negotiatoribus habitatur. Vide Chandleri Græciam, c. 71. F.

23. πασῶν δυσμικωτάτη] Τῶν Ἀχαιῶν videlicet. Casaub.

Ibid.] Dyme in Pausania a Laris amne distat ἑξήκοντα τεσσαράκοντα. Cellarius autem recte, ut videtur, τεσσαράκοντα legit. F.

24. ἀφ' ἧ καὶ τὸν ὄνομα] Aliter Pausanias, l. vii. c. 17. sentit, qui Iones hoc illi nomen dedisse ait vel a muliere Dyma, vel a viro Dymante. Casaub.

Ibid. καλεῖτο στρατός] Sic legit etiam Eustathius. At Pausanias, l. vii. c. 17. Πάλαιαν prius fuisse Dymen appellatam narrat, et profert carmen hoc:

— ὁ δ' Ἀχαιός

Πατρίδα Πάλαιαν δὴν ὀνομαστέραν. i. e.

— Αχίως,

Per quem Palea clarius enituit. Idem.

1. ὁ Λάριος

τὸ Βεπράσιον ὃ Λάριστος ποταμὸς ῥέων ἐξ ὄρεσ· τοῦτο δ' οἱ μὲν ^b Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος δὲ πᾶτριον Ὀλενίην. Τῆ δ' Ἀνημάχῃ Καυκωνίδα τ' Δύμην εἰπόντος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ὑπὸ τ' Καυκωνῶν ὀπίσθεως εἰρεῖσθαι αὐτὸ, μέχρι δέυρο καθηκόντων, κατὰ περ ἐπάνω πορεύομεν· οἱ δ' ὑπὸ Καυκωνος ποταμοῦ πινος, ὡς αἱ Θῆβαι ^d Διρκαῖα, καὶ Ἀσπίδες, Ἄργος δ' Ἰνάχειον, Τροία δὲ Σιμεντίς. Δέδεκται δ' οἰκήτορας καὶ ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν, ἀνθρώπους μεγάδας, οὓς ὑπὸ τῆ πεπρατικῆς πλῆθους ^e Φιλιππεῖς ἔχε Πομπηῖος, καταλύσας τὰ ληστήρια· καὶ ἰδρύσας τὰς μὲν ἐν Σόλοις ^f τοῖς Κιλικίοις, τὰς δ' ἄλλοι, καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα. Ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ· καλεῖται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τ' Φάρας, Φαριεῖς· οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς, Φαράται. Ἐπὶ δ' ἐν τῇ Φαραίῃ Δίρκῃ κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις· ἡ δ' Ὀλενός ἐστι μὲν ἔρημος, κεῖται δ' μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης· ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τ' χώραν. Εἴτ' Ἀραξος τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἠλείας ^h ὑπὸ ἰσθμῷ σάδιοι χίλιοι.

Ἀρχαδία δ' ἐστὶν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ὑποτέμνεται· μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γὰρ κάθεται, οἱ μὲν εἰκοσι ⁱ σάδια φασιν, οἱ δ' ὅσον πέντε καὶ δεκά. Δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη ^k εἶναι τὰ Ἀρχαδικὰ τ' Ἑλλήνων, ^l Ἀζάνες τε καὶ ^m Παρράσιοι, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Διὰ δὲ τὴν τ' χάρας παντελὴ κάκωσιν, οὐκ ἀνέωσθηκοι μακρολογεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. Αἱ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν, ἐνδοχοὶ ⁿ γενομένοι παρ' ἑτέρων· τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἐπὶ τ' χρόνων, ἐξ ὧν εἰς τ' προσωρη-

vidit apud Buprasium Larissus amnis e monte profluens, quem alii Scollin, Homerus Oleniam petram appellat. Jam cum Dymen Antimachus dixerit Cauconidem, quidam cognomen hoc ei impositum censuerunt propter Caucones, qui (uti supra ostendimus) eo usque pertinuerint: alii a fluvio quodam tractum nomen putant: quomodo Thebæ appellantur Dircae et Afopides, Argos Inachium, Troja Simuntis. Paulo ante nostram ætatem convenæ homines Dymen habitatum sunt missi, reliquæ maritimum prædonum, quos Pompeius exciderat, aliosque Solis Ciliciæ, alios alibi, quosdam Dymæ collocavit. Phara Dymæ est contermina, ejus incolæ Pharienses dicuntur: cum sit et Mefeniaca Phara, unde Pharatæ. Est apud Pharienses fons Dirce, Thebano cognominis. Olenus deserta nunc est, agrumque Dymæi possident: sita fuit inter Patras ac Dymen. Sequitur Araxus Eleæ promontorium, mille ab isthmo stadiis diffitum.

Arcadia in medio est Peloponnesi, plurimamque montosam regionem continet. Maximus ejus mons est Cyllene, cujus perpendicularum alii xx. alii ad xv. stadia ponunt. Videntur autem Arcadiæ gentes esse vetustissimæ Græcarum, Azanes, inquam, Parrhasii, et aliæ similes. Neque nos illius regionis calamitates, quibus consumpta est, finunt de ea prolixè differere. Nam et urbes continentibus bellis deletæ sunt, quarum aliquando viguerat fama, et agros coloni deseruerunt jam inde ab eo tempore, quo in Megalopolin (*id vocabuli magnam*

^a τὸ δεστ Med. 1. 2. Esc. ^b Σκόλλιν Med. 2. Σαλλίν Esc. ^c εἰρηδα Med. 1. 2. ^d Διρκαῖα Med. 1. Eton. Διρκανες Med. 2. ^e Ἰνάχιον Med. 2. ^f MSS. περιλιπές. Marg. Caf. ^g τὰς δὲ ἐν K. Med. 2. ^h ἀπὸ &c, adusque χίλιοι, desunt Par. 1. scribuntur in marg. et in Eton. ad oram scribuntur a recenti manu. ⁱ MSS. σάδιον. Marg. Caf. sic Par. 1. Bre. Eton. Esc. et Par. 2. textu vet. ^k εἶναι τῶν Ἑλλήνων τὰ Ἀρχαδικὰ Par. 1. τ. E. τ. A. Med. 2. ^l Ἀζάντες Bre. ^m Παράσιοι Esc. ⁿ Scripti, περι. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^o γενομένοι Esc.

1. ὃ Λάριστος] Sic Pausanias, I. vi. c. 26. et I. vii. c. 17. Casaub.

2. οἱ μὲν Σκόλλιν] Vide supra in Eliacis, p. 496. Idem.

8. Δέδεκται δ' οἰκήτορας] Pompeius in mediterraneis plerumque piratas posuit, ut a piratica animos averteret. Dyme fuit urbs maritima sed ἀλίμενος, et hac de causa non latrociniiis marinis commoda. Augustus hanc Patrensis dedit. Plinius coloniam appellat. F.

12. τὰς δ' ἄλλοι] Dio, libro xxxvi. pag. 18. Edit. 1606. hac de re, καὶ, ὅπως μὴ αὐτὸς ποτε ἐξ ἀνάγκῃ πονηρῶν ἔρῃν ὑπὸ πείνης ἀφικνῶνται, καὶ χάρας σφίσιν, ὅσας ἐρήμης ἔωρα, καὶ πόλεις, ὅσας ἐποίκων ἰδέοντο, ἰδίᾳ. i. e. Tum, ne denuo paupertas eos ad flagitia impelleret, agros eis, quos desertos videbat, colendos, habitatasque urbes colonis indigentes tradidit. Appiani autem verba erunt pro commentario de Bell. Mithrid. p. 237. Edit. H. Steph. 1592. Piratas, ait, ἐς Μῆλλον, καὶ Ἀδανα, καὶ Ἐπιφάνειαν, ἢ εἴ τι ἄλλο πόλισμα ἕτερον ἔρημον, ἢ ὀλιγάνθρωπον, ἢ τῆσδε τῆς τραχείας Κιλικίας, συνάγει· τὰς δὲ τινὰς αὐτῶν καὶ ἐς Δύμην τῆς Ἀχαιῆς ἐξέπεμπε. i. e. Mallum, Adana, Epiphaniam, et si quod aliud erat infrequens oppidum in aspera Cilicia, habitare iussit: nonnullos etiam ex his misit Dymen in Achaïam. Vide Plutarchum in Pompeio. Cicero autem ad Att. l. xvi. ep. i. auctor est Dymæos, mortuo Cæsare, agro fuisse pulso. Casaub.

13. Ἡ δὲ Φάρα] Longe aliter sentit Stephanus, apud quem plurali numero Pharæ vocantur, quæ sunt in Achaia, et ejus incolæ, non, ut habet Strabo, Φαριεῖς, sed Φαραίτες. Messeniacarum autem Φαράν, ἰθνηκὸν esse ait, Φαραίτης. Idem.

Ibid.] Phari, secundum Pausaniam, urbs ad fluvium Peirum; a Patris stad. 150 distans, a mari stad. 70. F.

19. σάδιοι χίλιοι] E loco quodam superiore puto addendum huic summæ xxx. quæ tamen potuerunt a Strabone omitti. Casaub.

20. ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου] Arcadiam totam mediterr-

neam et Homerus, et alii Geographi fecerunt. Scylax tamen Caryandensis litus stad. 100 ad Lepreum iis attribuit. (p. 16.) F. 23. Δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη εἶναι τὰ Ἀρχαδικὰ τῶν Ἑλλήνων] Aristophanis Scholiastes refert Arcades ante Lunam creatos fuisse: ideo a Lycophrone προσέληνοι dicuntur. Apollonius Argonaut. l. iv. ver. 264.

Ἀρχάδες, οἱ καὶ πρὸς τὴν σιληνῆος ὑδρονται.

Nonnus Dionys. μ. ver. 90.

Ἀρχαδὴν προσέληνος, ἀνεβλάστησε δὲ μένη

Προσβυτέρης Φαίδοντος, ὅθεν Φάος ἔχει σελήνη.

Eudoxus, ἐν γῆς περιόδῳ,

Ἀρχάδες δοκεῖσι πρὸ τῆς σελήνης γεγενῆσθαι.

Pausan. Eliacor. α. docet Arcades semper idem solum incoluisse: quare, ut et Athenienses, a scriptoribus αὐτόχθονες vocantur. M. Antonius Delrius, in Senecæ Hippolyt. ver. 783. Anon.

Ibid.] Scymnus Chius etiam scribit. ver. 525.

Ἀρχάδες μὲν οὖν λέγουσιν αὐτόχθονας.

Græcia primo a quibusdam Scythiis vel Cimmeriis habitata fuit. Phœnices et Ægyptii advenæ litoralia diu tenuerunt, nec mediterranea aggressi sunt: ergo Arcades originem ignorantes αὐτόχθονες esse jactarunt. F.

24. παλαιότατα] Arcadia tota antiquitatis laudem sibi vindicabat: ideo vocati sunt olim προσέληνοι, ut vel ex Ovidio notum. At Æschyli scholiastes aliam ejus appellationis rationem affert, ad hoc carmen in Prometheus, v. 437. ὅρῳν ἡμαυτὸν ὠδε προσελέμενον. i. e. Dum meipsum intueor ita ludibrio exceptum. Casaub.

Ibid.] Vide Stephanum, ad Callim. Hymn. in Jov. ver. 14. Anon.

25. Ἀζάνες] Azanum Arcadium Euripides meminit, et alii multi. Lege Pausaniam, I. vii. c. 4. Casaub.

Ibid.] Ἀζάνες vocantur Arcades ab Azane Arcadis filio. Nomen autem Ἀζανίας tantum parti Arcadiæ Pausanias tribuit. F. Ibid. καὶ Παρράσιοι] A Parrhasio, Arcadiæ monte, cujus Callimachus, in Dianam, ver. 99. meminit. Vide Pausaniam. Casaub.

urbem significat) pleræque urbes fuerunt contractæ. Nunc quidem Megalopolis ipsa illud Comici implevi t: nam

Est solitudo magna nunc Megalopolis.

Pascua sunt ibi pro pecore larga, maxime pro asinis, et equis admissariis: sed et equorum Arcadicorum genus optimum est, sicut et Argolicorum et Epidauriorum: vastitas quoque ea, quæ Ætoliæ et Acarnaniæ accidit, non minus ad educendos equos commoda reddidit ea loca, quam sunt Thessaliæ. De Arcadibus porro urbibus Mantineam Epaminondas nobilitavit, victis ibi altero prælio Lacedæmonijs, quo in prælio ipse etiam occubuit. Verum hæc, et Orchomenus, Heræa, Cleitor, Pheneus, Stymphalus, Mænalus, Methydrium, Caphyenfes, ac Cynætha, aut omnino interciderunt, aut vix vestigia earum et indicia apparent. Tegea adhuc mediocriter constat. Superest etiam Minervæ Aleæ templum, exiguo cultu: et Jovis Lycæi fanum ad montem Lycæum. Quas vero Homerus refert,

Ripen, ac Stratiam, et ventosæ mœnia Enispræ:

eas neque facile, neque ulla cum utilitate inveneris, cum sint desertæ. Montes præter Cyllenen insignes sunt, Pholoe, Lycæum, Mænalus, et Parthenium a Tegeatide regione ad Argiam usque pertingens. De Alpheo et Eurota quæ mirabilia jactantur, supra retulimus, ac de Erasino: qui e Stymphalide ortus in Argiam nunc exit, olim effluxione interclusa, profundis ejus voraginibus obturatis, quæ Berethra Græci, Zerethra Arcades nuncupant,

ῥῆσαν ^a Μεγαλόπολιν αἱ πλεῖσται συνωκίσθησαν. Νυνὶ δὲ καὶ αὕτη ἡ Μεγαλόπολις τὸ τῆς κομικῆς πέπονθε, καὶ

Ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις.

^b Βοσκήμασι δ' εἰσὶ ^c νομαὶ δαφλεῖς, καὶ μάλιστα ^d ὄνοις, καὶ ἵπποις τοῖς ἵπποδάταις. ἐπὶ δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν. καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικόν, καὶ τὸ Ἐπιδάυριον. καὶ ἡ τῶν Αἰτωλῶν δὲ καὶ Ἀχαρνάνων ἐρημία πρὸς ἵπποτροφίαν εὐφυῆς γέγονεν, οὐχ ἥτιον τῆς Θεσσαλίας. ^e Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἐνδοξόν ^f Ἐπαμεινώνδας, τῇ δευτέρᾳ νικῆσας μάχῃ Λακεδαιμονίους, ἐν ἣ καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα. Καὶ αὕτη δὲ, καὶ Ὀρχομενός, ^g καὶ Ἡραία, καὶ Κλείτωρ, καὶ ^h Φενεός, καὶ Στύμφαλος, καὶ ⁱ Μαίναλος, ^k καὶ Μεθύδιον, ^l καὶ Καφυεῖς, καὶ ^m Κύναιδα, ἡ οὐκέτ' εἰσὶν, ἢ μόλις αὐτῶν ἵχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. Τέγεα δ' ἐπὶ μετρίως συμμένει, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλαίας Ἀθηνᾶς. πᾶσαι δ' ⁿ ἐπὶ μικρόν καὶ τὸ τῆς Λυκαίας Διὸς ἱερὸν ^o καὶ τὸ Λύκαιον ὄρος. Τῶν δ' ὑπὸ ^p τῆς ποιεῖς λεγόμενων,

^q Ῥίπην τε, Στρατίνην τε, καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην. εὐρεῖν τε χαλεπὸν, καὶ εὐροῦσιν ὁδὸν ὄφελος, διὰ τὴν ἐρημίαν. Ὀρη δ' ὀπίφανη πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολοῇ, ^r καὶ Λύκαιον, καὶ ^s Μαίναλος, καὶ τὸ Παρθέμιον καλέμενον, καθήκον ὅτι τὴν Ἀργίαν ἀπὸ τῆς Τεγεάπιδος. Περὶ ᾧ ^t τῆς Ἀλφειῆς καὶ Εὐρώτα τὸ συμβεβηκός πρὸς ἐνδοξὸν εἴρηται, καὶ τὸ αὖτ' Ἐρασίνον τὸν ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀργίαν νυνὶ, πρότερον δ' ὅτε ἔχοντα ἔκρυσιν. τῷ ^u βερέθρων, ἀ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες Ζερέθρα, τυφλῶν

* Iliad. β. ver. 606.

^a μεγάλην πόλιν Par. 1. 2. Esc. Mosc. et sic infra.

^b Scripti, βοσκήματα δὲ ἦσαν. Marg. Cas. sic Par. 1. βοσκήμασι δὲ ἦσαν Par. 2.

^c Eton. Esc. Mosc. βοσκήματα δ' εἰσὶ ad marg. Par. 2. text. recent.

^d ἵπποις καὶ ὄνοις Par. 1. 2. Med. 1. Eton.

^e Μαντίνειαν Par. 1. 2. Esc.

^f Ἐπαμεινώνδας Par. 2. Med. 1. Esc.

^g καὶ Ἡραία defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea.

^h Κλείτωρ Par. 2. Esc. sed in Par. 2. Φενεός scribitur supra.

ⁱ Μαίναλος Par. 1. 2. Eton.

^k καὶ Καφυεῖς defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea.

^l Κύναιδα Par. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

^m Vulgo, ἐπὶ Marg. Cas. sic Esc. et Par. 2. text. recent.

ⁿ MSS. κατὰ τὸ Λύκαιον καίμενον ὄρος. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton.

^o Ῥιπαίην Esc. et Med. 2. ex correctione.

^p τῆς καὶ Esc.

^q Μεγάλου Par. 1. Eton. Esc. Μεγάλος Par. 2. sed Μεγάλον scribitur supra. Μαίνα-

λον Med. 1. 2.

^r τοῦ deest Med. 1. 2.

^s καὶ τοῦ Par. 1. 2. Esc.

^t τὸν deerat Med. 2. add. postea.

^u τὸν deerat Med. 2. add. postea.

1. Μεγαλόπολιν] Hujus urbis περιόλος fuit stadiorum quinquaginta: auctor Polybius. Megalopolis autem ἄλυσιν et ruinam refert Polybius libro secundo. Casaub.

Ibid.] Megalopolim, vel, ut sæpe Latine scribitur, megalen polin Pausanias accuratissime descripsit, l. viii. c. 30. Postquam capta est et everfa a Cleomene nunquam recuperavit suam pristinam gloriam. Condita fuit ab Epaminonda anno, quo Leuctris pugnatum est, vicis et populis 36 junctis, ut unam urbem efficerent ad fluvium Helisfonta. F.

10. Μαντίνειαν] Mantinea fuit urbs ad usque Adrianum Imperatorem, qui eam ornavit. Pausanias, l. viii. c. 9. Fluvius Ophis. Idem.

11. Ἐπαμεινώνδας] Vide Diodorum Siculum, Probum, et alios. Casaub.

13. καὶ Ὀρχομενός] Orchomeni sedes prisca in summo monte fuit, urbs nova paulo infra. Pausanias, l. viii. c. 13. F.

Ibid. Ἡραία] Heræa vicus a Ladone fluvio stad. 15 distat, et exinde ad Erymanthum, finem Eleæ et Arcadiæ, stadia sunt 20. Pausanias, l. viii. c. 26. Idem.

14. Κλείτωρ] Clitor oppidum a Ladonis fontibus stad. 60 distat. Pausanias, l. viii. c. 21. De Clitorenfibus vide Polybium, l. iv. Idem.

Ibid. καὶ Φενεός] Vide Pausaniam de prisco situ urbis ad paludem. (l. viii. c. 14.) Quædam hujus urbis numismata extant. Idem.

Ibid. Στύμφαλος] Et mons et oppidum. Lacus nomen est Στύμφαλις. In Plethonis sæculo Ζάρακα ei fuit nomen. Idem.

Ibid. Μαίναλος] Urbs everfa ad montem Mænalum. Pausanias, l. viii. c. 36. Idem.

15. Μεθύδιον] Methydrium primo urbs, deinde vicus, in Pausanias sæculo non fuit eversum. Nomen a situ inter duos fluvios Malactam et Mylaonta ducit. Pausanias, l. viii. c. 36. Idem.

Ibid. Καφυεῖς] Caphyæ πόλισμα ἐπὶ τοῦ πεδίου. Pausanias, l. viii. c. 23. Idem.

Ibid. Κύναιδα] Vide Pausaniam, l. viii. c. 19. et Polybium, l. iv. Idem.

16. Τέγεα] De Tegea vide Pausaniam, l. viii. c. 44, &c. Idem.

17. Ἀλαίας] Aleæ: sic legi ex Herodoti Calliope, et alijs scriptoribus. Græcum tamen reliqui ob contentiosos. Xyland.

Ibid. ῥ Ἀλαίας] Omnino legendum est Ἀλαίας, ut habet Herodotus. Apud quem scribitur et Ἀλέη, ut habet Pausanias. Casaub.

Ibid.] De templo Ἀθηνᾶς Ἀλαίας mirifice extructo, vide Pausaniam, l. viii. c. 45. F.

18. Ἐ Λύκαιον Διὸς ἱερὸν] Pausanias, l. viii. c. 30. Idem.

24. καὶ Λύκαιον, καὶ Μαίναλος] Hi montes a bucolicis poetis maxime laudantur. Vide Virgil. Eclog. x. &c. Idem.

27. εἴρηται] Libro sexto, et supra hoc eodem. Casaub.

Ibid. τὸν ἐκδιδόντα] Erasimum hunc intelligebat Diodorus, lib. xv. p. 365. t. ii. Edit. 1604. cum scribebat, ὅτε περὶ τὸ Στύμφον (Stymphalum) intelligit, et ita lege) εἰς τὸ χάσμα καταδύμενος, ἐπὶ ἀγχοσίης γαδίας φέρεται κεκρυμμένος κατὰ γῆς, καὶ παρὰ τὴν Ἀρλίαν πόλιν ἐξίσσι. Idem.

30. Ζερέθρα] Hefychius, Ζερέθρα, βάραθρα, κοῖλοι τόποι. Notant autem Grammatici vocem esse Macedonicam. Aristoteles auctor est in Arcadia multa esse barathra. περιβλη. p. 319. Idem.

ὄντων, καὶ μὴ δεχομένων^α ἀπέκρυσιν, ὥστε τὴν τῶν
^β Στυμφαλίδων πόλιν, ὣν μὲ καὶ πεντήκοντα^γ διέ-
 χεον σταδίας ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κείσ-
 θαι. Τάναντία δ' ὁ Λάδων ἔωαθε, τῷ ρεύματος
 ὀπιχθέντος ποτὲ ἄλφ' τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν.
 συμπεσύντα δ' τὰ περὶ Φενεὸν βέρεθρα ὑπὸ σεισμῶ,
 δι' ὧν^δ ὡν ἡ φορὰ, μόνην ἐποίησε τῷ ρεύματος, μέ-
 χρι τῶν κτ' βάρους φλεβῶν^ε τῇ πηγῇ. Καὶ οἱ μὲν
 ἔγω λέγασιν. Ἐρατοσθένους δέ φησι, περὶ Φενεὸν μὲν
 τὸν^ς Ἀνίαν καλέμενον ποταμὸν λιμνάζειν τὰ περὶ
 τῆς πόλεως, καλεῖσθαι δ' εἰς πινὰς^ς ἰσθμούς, οὓς
 καλεῖσθαι ζέρεθρα. τέτων δ' ἔμφραχθέντων, ἔσθ'
 ὅτε ὑπερχέουσαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία. πάλιν δ' ἀν-
 ατομούμεναι, ἄθρυν ἐκ τῶν πεδίων ἐκπέσον, εἰς τὸν
 Λάδωνα καὶ^ς εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε^ς καὶ^ς
 τῆς Ὀλυμπίας^ς ποτὲ κλυθῆναι τὴν περὶ τὸ ἱερόν
 γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι. Τὸν Ἐραστίνον δὲ περὶ
 Στύμφαλον ῥέοντα, ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐν τῇ Ἀρ-
 γείᾳ, πάλιν ἀναφανῆναι. διὸ δὴ καὶ Ἰφικράτη πο-
 λιορκῶντα τὸ Στύμφαλον, καὶ μηδὲν περαίνοντα, ἐπι-
 χειρήσας τὴν καλῶσιν ἀποφράξας, ἀπὸ γῆς πορισά-
 μενον πολλὰς^ς παύσασθαι. δὲ, ὁ διοσημίας γενομένης.
 Περί Φενεὸν δ' ἐστὶ καὶ τὸ καλέμενον Στυγὸς ὕδωρ,
^ς λιβάδιον ὀλεθρὴν ὕδατος, νομιζόμενον ἱερόν. Τόσαῦτα
 καὶ περὶ Ἀρκადίας εἰρήσθω. Πόλυβιον δ' εἰρηκότος^ς
 τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτας μέχρι τῆς Ἰστροῦ
 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ περὶ μυρίου σταδίων, εὐδύνει τοῦτο ὁ
 Ἀρτεμίδωρος. ὅς κ' ἀτόπως κατ' ἐκείνον γὰρ

unde factum fuit, ut Stymphalus urbs nunc etiam
 l. a palude distet stadiis, cum ante ad ipsam sita
 esset paludis marginem. Diversum plane est, quod
 Ladoni amni accidit, cujus fluxus interceptus fuit
 aliquando ob scaturiginis obstructos meatus: cum
 5 enim berethra apud Pheneum terræ motu in sese
 concidissent, per quæ nunc amnis fertur, interce-
 perunt fluxum usque ad venas, quæ in imo scatu-
 riginis erant: atque ita quidam narrant. Eratof-
 thenes autem tradit, apud Pheneum Aniam flumen
 stagnis effusis vicina urbi loca obtexisse, ac in
 quosdam submersum isthmus, qui dicantur Zere-
 thra, quibus obturatis, aliquando aquas in campos
 eluviam fecisse: rursus apertis, aquam e campis
 confertim dilapsam in Ladonem et Alpheum delabi,
 ita ut et Olympiæ terra, quæ circa templum est,
 10 fuerit aquis inundata, et palus facta arctior. Addi-
 tur, Erasinum præter Stymphalum labentem sub-
 ire montem in Argia, rursusque erumpere: id-
 eoque Iphicratem, cum in obsidione Stymphali
 nihil proficeret, multis paratis spongiis, conatum
 20 fuisse prohibere eam infra terram fluminis demer-
 sionem: sed cœpto destituisse, signo cœlitus oblato.
 Propter Pheneum est etiam ea quæ Stygis dicitur
 aqua, stillicidium aquæ perniciosæ, quam sacram
 habent. Tantum de Arcadia dictum esto. Pro-
 inde Polybium, a Maleis versus septentrionem ad
 Istrum usque intervallum circiter decem millia
 stadiorum numerantem, non inepte corrigit Arte-
 midorus, qui id spatium definit sex millibus et

^α ἀπέκρυσιν Bre. Esc. Mosc. ^β MSS. Στυμφαλίων. Marg. Cas. sic Par. 1. et Par. 2. textu recent. ^γ δέχει Med. 2. ex correct.
^δ ὡν deest Bre. ἡν Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. ^ε Lege, τὴν πηγὴν. V. ^ς Scripti, Ἀσίαν. Marg. Cas. Ναύαν Par. 1.
 Αῖσαν Par. 2. ^ς ἡδμὲς Eton. sed olim videtur habuisse, ἡδμὲς. ^ς MSS. ἐμφραχθέντα. Marg. Cas. ^ς ὅτε καὶ Esc. ^ς εἰς
 deest Med. 1. Esc. ^ς καὶ deest Med. 2. ^ς κλυθῆναι ποτὲ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^ς Scripti quidam, πόντες, male. Marg.
 Cas. ^ς διοσημίας Par. 2. et Med. 2. ex correct. sed in Par. 2. διοσημίας supra scribitur. ^ς λιβάδιον Med. 2. ex correct.
^ς Post ἀτόπως, Par. 2. text. vet. hæc addit: ἐπὶ μὲν Αἰγίον χιλίους καὶ . . . ἑξ εἶναι λέγων ἐκ Μαλεῶν ὁδὸν. ἔνθεν δ' εἰς . . . διακοσίων. ἔνθεν
 δὲ διὰ Ἡρακλείας . . . πεντακοσίων τετρακοντα. εἴτα διὰ . . . Πηνειὸν ἐκβολὰς ἀποκοσίων τετρακοντα . . . ἡκίαν ἐξακοσίων ἐξήκοντα. ἔν-
 τε . . . (forte, θεῶν) . . . καὶ Στόβων καὶ Δαρδανίων τριχίλους . . . (forte, λίαν) σ κατ' ἐκείνον &c. Ἐπὶ μὲν Αἰγίον χιλίους καὶ . . . ἑξ εἶναι λέγων ἐκ
 Μαλεῶν ὁδὸν. ἔνθεν δ' εἰς . . . ἀποκοσίων. ἔνθεν δὲ διὰ Ἡρακλείας . . . πεντακοσίων ὁδὸν. εἴτα εἰς Λα . . . εἴτα διὰ Πηνειὸν ἐκβολὰς ἀποκοσίων
 τετρακοντα . . . ἡκίαν ἐξακοσίων ἐξήκοντα. ἔνθεν . . . καὶ Στόβων καὶ Δαρδανίων τριχίλους κατ' ἐκείνον Bre. ἐπὶ μὲν Αἰγίον χιλίους καὶ . . .
 εἶναι λέγων ἐκ Μαλεῶν ὁδὸν. ἔνθεν δ' εἰς . . . ἀποκοσίων. ἔνθεν δὲ διὰ Ἡρακλείας . . . πεντακοσίων ὁδὸν. εἴτα εἰς Λαρίσσαν . . . τριακοσίων τε-
 τρακοντα. εἴτα διὰ . . . Πηνειὸν ἐκβολὰς ἀποκοσίων τετρακοντα . . . ἡκίαν ἐξακοσίων ἐξήκοντα. ἔνθεν . . . καὶ Στόβων καὶ Δαρδανίων
 τριχίλους . . . κατ' ἐκείνον Esc.

2. Στυμφαλίδων] Sic legendum, non Στυμφαλίαν. Casaub.

4. ὁ Λάδων] Idem dixit, libro primo, p. 60. Diodorus, libro
 xv. p. 365. t. ii. Edit. 1604. ὁ, πε γὰρ περὶ Φενεὸν ποταμὸς εἰς
 τὴν γῆν καταδύομενος ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις ἠφανίζετο, τὴν κατὰ γῆς ἀν-
 τὴν αὐτοῦ ὑποδεχομένην. De Ladone multa Pausanias, l. v. c. 7.
 l. vi. c. 22. l. viii. c. 26. Idem.

6. τὰ περὶ Φενεὸν βέρεθρα] Hæc (secundum Pausaniam) χειρο-
 ποιήτα esse Pheneatæ putarunt. Id quod ad ea pertinuit Hercu-
 lem fecisse iactaverunt. F.

9. περὶ Φενεὸν καὶ τὸν Ἀνίαν καλέμενον ποταμὸν. Apud Pheneum
 Aniam flumen] Notatur asterisco hic locus, eo quod variant codi-
 ces in nomine huius fluvii, et quidam ex Manuscriptis habent
 Ἀσίαν, quod ipsum argumentum est lectionis non bene constitui-
 tæ: melior quidem vulgata, nam propius accedit ad veram lec-
 tionem, cuius est postrema pars dempto capite, nisi quod α pro ο
 habeat, et ἄνιαν pro ἀνιον. Nam vera lectio est Ἀροάνιον, quem
 pluries nominat Pausanias. Lectio vero manuscripti Ἀσίαν de-
 bet mutari in Ὀλίσιον. Nam et ita etiam Aroanius ille vocabatur
 ab aliis, et erat binominis, ut Ister. Id docet etiam Pausanias
 in Arcadicis. Palmer.

10. τὸν Ἀνίαν] Apud Pausaniam, l. viii. c. 14. fluvius, qui
 per Pheneatarum agrum fluit, vocatur Ὀλίσιος, vel Ἀροάνιος.
 Athenæus vero, lib. viii. c. i. p. 331. Aornum, non Aroanium,
 vocat, aitque fieri διὰ Φενεῶ. Casaub.

11. ἰσθμὸς] Prior interpret foramina vertit, ad sententiam po-
 tius attendens, quam dictionis analogiam. Xylander vocem
 Græcam retinuit. Sed quid, obsecro, vocat isthmus? Aut qua ra-
 tione, isthmi poterunt idem esse cum barathris? Hoc profecto
 tam est alienum a vocis ἰσθμὸς significatione, ut nihil queat magis.
 Sed vox sane est corrupta, et ἰσθμὸς legendum, non ἰσθμὸς.

ἴζην terra dicitur, quando fidit sitque labes. Inde ἰσθμὸς labes
 terræ: quam vocem etsi alibi non memini reperisse, tamen asse-
 rere non dubito, cum pulchre ei sua constet analogia. Nam ut α
 δέξω fit δέσμα, et δέσμος, sic ab ἴζω fit ἴσμα, et ἰσμός, ac voce qui-
 dem ἴσμα utitur Lycophron, ver. 731. Diodorus χάσμα vocat,
 quod hic ἰσμός vocatur. Libri scripti habent, ἡδμὲς, quod etiam
 est corruptum. Idem.

Ibid.] MS. Eton. legit ἡδμὲς, scilicet foramina, per quæ aquæ
 percolantur. Ex hac lectione elici potest sensus, nec aliam qua-
 ramus. F.

23. Στυγὸς ὕδωρ] Herodotus, lib. vi. cap. 74. de Nonacri lo-
 quens, ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι ὑπὸ Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ,
 καὶ δὴ καὶ ἐστὶ τοιοῦδε τι. ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον ἐκ σπείρης σταδίς ἐς ἄγλος,
 τὸ δὲ ἄγλος αἰμασίης τις περιθεὶς κύκλος. Ἡ δὲ Νώνακρς, ἐν τῇ ἡ πηγῇ
 αὐτῇ τυγχάνει ἔχουσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκადίης πρὸς Φενεῶν, l. c. In hac
 autem urbe ab Arcadibus fertur esse Stygis aqua: et est videlicet
 talis ea aqua. E petra emanat aquula, distillans in vas quoddam,
 in gyrum maceria præseptum. Nonacris autem ubi fons hic visitur,
 urbs Arcadiæ est, ante Pheneon urbem. Vide Pausaniam, et poe-
 tarum interpretes. Plinius, libro ii. cap. 103. Juxta Nonacrin
 Arcadiæ Styx, nec odore differens, nec colore, epota illico necat. An-
 tigonus ex Theophrasto refert, aquam, quæ Stygis appellatur, εἶναι
 ἐν Φενεῶν, σταδίαν δὲ ἐκ τριῶν πεπερσίδων. Eos autem, qui velint ὑδρεῖο-
 σθαι, spongas lignis aptare, et ita aquam accipere. Quæ quidem
 nullis vasibus præterquam e cornu queat contineri: mori vero
 quisquis eam gustaverit. Legendum autem apud Antigonum ἐν
 Φενεῶν, ut emendavimus, non, ut vulgo, ἐν Φοινίᾳ. Casaub.

24. νομιζόμενον ἱερόν] Styx magnum Deorum juramentum, ut
 docet Hesiodus in Theog. ver. 400.

quingentis stadiis. Causam errori præbuit, quod non brevissimum interstitium Polybius fuit dimensus, sed annotavit qualiscunque itineris a copiarum ductore aliquo facti quantitatem. Fortassis haud absurde eos commemoravero hic, qui conditores auctoresque civitatum fuerunt in Peloponneso post reditum Heraclidarum: ii fuerunt Corinthi Aletes, Sicyonis Phalces, Achaia Tifamenus, Elidis Oxylus, Messenæ Cresphontes, Lacedæmonis Eurysthenes ac Procles, Argorum Temenus: in litore sitæ regionis Ægæus et Deiphontes.

^a συμβαίνειν, ἑξακισχίλιων πεντακοσίων· αἴτιον ὅτι τέ-
τε, τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν, ἀλλὰ τὴν
χρῆσαν, ἣν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν πρὸς. Οὐκ ἄτοπον
δ' ἴσως καὶ τὰς οἰκιστὰς προαθεῖναι, τῶν δὲ Πελοπόν-
νησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος τὰς μὲν τὴν Ἡ-
ρακλειδῶν κἀδοδὸν· Κορίνθου μὲν Ἀλήτην, Σικυωνος
δὲ Φάληκην, Ἀχαιῶν δὲ Τισαμενὸν, Ἡλίδος δὲ Ὀ-
ξυλον, Μεσσηνίας δὲ Κρεσφόντην, Λακεδαιμόνος δὲ
Εὐρυσθένη καὶ Προκλήν, [Ἀργεὺς δὲ Τήμενον· καὶ περὶ
τὴν Ἀκτὴν Αἰγαῖον, καὶ Δειφόντην.]

^a συμβαίνει Par. 1. Med. 1. Gron. συμβαίνει τὸ ἐκ . . . εἰ. Esc. συμβαίνει τὸ ἐκ ας εἰ. Par. 2. sed τὸ ἐκ . . . ας sunt in fine lineæ. Vitiosus ergo etiam hic locus. V. ^b Inter Τισαμενὸν et Ἡλίδος in Eton. scribuntur, Ἡλίδος δὲ Εὐρυσθένη καὶ Προκλήν Ἀργεὺς δὲ Τήμενον καὶ περὶ τὴν Ἀκτὴν Αἰγαῖον καὶ Δειφόντην, sed linea, eodem forsan atramento, superinducta est. ^c Κρεσφόντην Par. 2. Esc. ^d Προκλέα Par. 1. Πατροκλή Med. 1. 2. Πατροκλέα Esc. ^e Inter καὶ et περὶ lacuna est in Par. 1. Esc. ^f Αἰγαῖον Par. 1. Med. 1. 2. ^g Δειφόντην Esc.

Αὐτὴν μὲν δὲ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον. i. e.

Ipsam enim constituit Deorum magnum ut sit iuramentum.

Utitur Júpiter eo iuramento apud Hómereum, Virgílium, et alios poetas. *Casaub.*

Ibid.] Apuleius, Metam. l. vi. *Diis etiam, ipsique Jovi formidabiles aquas istas Stygias vel fando comperisti? Quodque vos dejeratis per numina deorum, deos per Stygis majestatem solere?* Ad quem locum vide Commentatores. *Anon.*

1. ἑξακισχίλιων πεντακοσίων] MSS. Par. Bre. Esc. hic singulas partes itineris sane mutilas habent; collatis autem omnibus aliquid veri forsan eluceat, si hoc modo legamus, ἐπὶ μὲν Αἰγίον χίλιες καὶ [τετραρακοσ]ίαις εἶναι λίγων ἐκ Μαλεῶν ὁδὸν· ἐνθεν δ' εἰς [Ναύπακτον] Ἀχαιοσίων, ἐνθεν δὲ διὰ Ἡρακλείας [Τραχινίας] πεντακοσίων ὁδὸν· εἴτα εἰς Λαρίον· ἐπὶ Πηνειῷ τετραρακοσίων τετραράκοντα· εἴτα διὰ [τῆς] Πηνειῆς ἐκβολῆς Ἀχαιοσίων τετραράκοντα· εἴτα εἰς [Βοτρί]ναιαν ἑξακοσίων καὶ ἐξήκοντα· ἐντεῦθεν [διὰ τῆς Αἰγ]ῆς καὶ Στρώων καὶ Δαρδανίων τριοχίλιων [καὶ ἐξήκοντα] κατ' ἐκεῖνον δὲ συμβαίνει τὸ ἐκ [Μαλεῶν εἰς τὸν Ἰσθμὸν] ἑξακισχίλιων πεντακοσίων. Lacunas MSS. supplere tentavi. Aliquando enim a locorum nominibus distantias invenimus, et vice versa nomina locorum a distantibus. Notandum, quod inter Heracleam ac Larissam ex MS. Esc. stad. 340 sunt: sed, cum hæc distantia non convenit, in 440 mutandum

judicavi. Textus Strabonis quoad totum numerum stad. 6500 sanus esse videtur. F.

6. Κορίνθου μὲν] Corinthum obtinuit post Heraclidarum κἀδοδὸν Aletes: ideo Corinthios vocat Pindarus, Olymp. Od. xiii. παῖδας Ἀλᾶτα. Vide Pausaniam, qui et Phalcem, et Oxylum, et Cresphontem, atque Eurysthenem, Procleumque, et Temenum locorum, quos ait Strabo, οἰκιστὰς fuisse commemorat. *Casaub.*

9. Ἀργεὺς δὲ Τήμενον] Libro x. p. 737. Edit. Amst. Cissum ait, qui fuit Temeni filius. *Idem.*

Ibid. περὶ τὴν Ἀκτὴν] Intelligo Αἰγαῖον, litus Achaia. Epitomæ aliter habent: nam et Temeno Cissum addunt, et pro Ægæo habent, circa Ægeon, forte Ægion, ego amplius censeo. *Xyland.*

Ibid. καὶ περὶ τὴν] Emendabo hunc locum, si quando meliorum codicum mihi fuerit copia. Verba quidem constat esse corruptissima. Ad sententiam quod attinet, quum Deiphontæ fiat mentio, videtur notasse Strabo cujus loci fuerit ille οἰκιστής. Docet autem Pausanias, l. ii. c. 26. Deiphontem post reditum Heraclidarum a Pityro, rege Epidauri, ejus ditionem ἀμαχίαι traditam accepisse, eamque cum Argivis possedisse. In plerisque veteribus codicibus deerant, quæ in nostra editione notis sunt inclusa, et fieri potest ut sint non Strabonis. *Casaub.*

S Y N O P S I S

LIBRI NONI.

POST descriptam superiore libro Peloponnesum, transit ad reliquas GRÆCIÆ partes : tractatque isto libro, de Attica: de Bœotia: de Phocide: de Locride, et vicinis aliquot populis: postremo, de Thessalia.

Σ Τ Ρ Α Β Ω Ν Ο Σ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ω Ν

BIBΛION ENNATON.

S T R A B O N I S

GEOGRAPHICARUM RERUM

LIBER NONUS.

ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙ ^a δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν
 πρῶτῳ ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συνπιδεσῶν τῇ
 Ἑλλάδι χερρόνησον, ἐφεξῆς ἀν' εἰς τὰς συνεχεῖς ἐπ-
 ελθεῖν. Ἦν δὲ δευτέρα μὲν, ἡ προσιγῆσα τῇ Πε-
 λοποννήσῳ πρὸ Μεγαρίδα· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ ⁵
^b προσλαμβάνουσα τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν, καὶ τὴν
 Φωκίαν π μέρος, καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν, ὥσ-
 τε τὴν Κρομμύονα τῶν ^c Μεγαρέων εἶναι, καὶ μὴ Κοριν-
 θίων· ἀλλ' ἐκ τούτων οὕτως ^d λεκτέον νῦν. Φησὶ δ' Εὐ-
 δοξος, εἰ τις νοήσῃεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ὅτι Σέ-
 νιον, τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄκρον, ὅτι τὰ πρὸς ἑὸν μέρος πε-
 ταμένην εὐθεῖαν· ἐν δεξιᾷ μὲν ἀπολείπειν τὴν Πελο-
 πόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν
 ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ^e συνεχῆ ὡρεῶν

PRIMAM, eamque minimam earum peninsu-
 larum, quæ Græciam conficiunt, esse Pello-
 ponnesum diximus. Ejus nunc descriptione per-
 functis restat, ut reliquas quoque persequamur.
 Secundam ergo eam facimus, quæ Peloponneso
 Megaridem adjungit: tertiam, quæ huic Atticam
 adponit, Bœotiamque, et Phocidis quandam par-
 tem, ac Locrorum Epicnemidiorum, ita ut Me-
 garensum sit Crommyon, non Corinthiorum. De
 his itaque nunc dicendum. Eudoxus tradit, si
 quis a montibus Cerauniis lineam imaginetur ad
 Sunium, Atticæ promontorium, in directum por-
 rectam versus orientem: eam a dextro latere ver-
 sus meridiem totam Peloponnesum separaturam, a
 sinistro versus septentriones oram maritimam con-

^a δὲ deerat Med. 2. add. postea. ^b προσλαμβάνουσα Med. 2. ex correct. ^c Βοιωτῶν Esc. ^d λεκτέον νῦν desunt Esc. et parva est lacuna. ^e συνέχει Par. 1. 2. Bre. Esc. Mesc.

1.] Ipsi sub initium libri recitatur Eudoxi quædam mutilata descriptio: cujus sensus ex tabulis geographicis locorumque intelligi potest descriptione: verba nisi ex codice restitui non possunt. Sicut et Sophoclis de Atticæ divisione versus: quos malui quales quales relinquere, quam meas conjecturas obtrudendo temeritatis me obligare. Xyland.

Ibid. ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙ 5.] Hæc est istius libri cum præcedenti connexio: facillima illa quidem, si quis eorum meminerit quæ initio proximi libri de Græciæ divisione in varias peninsulas do-

cuit, quæ nihil attinet referre: vide locum, et cum isto compara. Casaub.

4. δεύτερα.] Cujus isthmus est intervallum a Nisæa ad Pagas. Idem.

5. τρίτη.] Hujus isthmum lineæ efficit, quæ fingitur ducta ab intimo sinu Crissæo ad Thermopylas. Idem.

7. ὡς τὴν Κρομμύονα.] Desunt hic quædam. Crommyonem autem κώμην esse τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος, dictum est libro proximo, p. 551, ubi ἡ Κρομμύων semper, non ὁ Κρομμύων. Idem.

2. νομίζειν

tinuam usque ad Crissæum sinum, totiusque Megaridis et Atticæ: et existimare se, litus quod a Sunio est usque ad. non habiturum fuisse flexum, nisi continentia adfuissent isthmo loca, Hermionicum, et Actam. Eodem modo proficiscens ad Corinthiacum sinum, habere quandam talem . . . occupavi: ita ut ibi in sinum curvetur, ubi est Rhium et Antirrhium ad arctum conducta, ut talem præ se ferat figuram: eademque de intimo recessu, in quem ait mare definere. Hæc cum Eudoxus tradiderit, mathematicus homo, et figurarum inclinationisque locorum peritus, ac qui loca ea perlustraverit: imaginari oportet latus Atticæ cum Megaride a Sunio usque ad isthmum cavum quidem esse, verum promiscue. Est ibi in medio ferme dictæ lineæ Piræus, Atheniensium navale, distans a Schoenunte, qui est ad isthmum, ad trecenta et quinquaginta stadia: a Sunio trecenta et triginta: ac tantum circiter est intervallum ad Pagas a Piræeo, quantum ad Schoenuntem: decem tamen stadiis excedere aiunt. Ubi Sunium flexeris versus septentrionem navigatio est ad occidentem. Acta autem est bimaris, primum angusta, quæ tamen dilatatur deinde in mediterranea, nihiloque minus lunæ formam imitatur flexu versus Oropum Bæotix, convexa parte mari obversa: hoc est alterum orientale Atticæ latus. Reliquum est septentrionem spectans latus Atticæ, ab Oropio agro pertinens occasum versus usque ad Megaridem, Attica montana, et multis affecta nominibus, quæ Bæotiam ab Attica dividit. Itaque sicuti supra dixi, Bæotia isthmus fit tertiæ earum quæ commemoratæ sunt peninsulæ, utrinque mari alluta, intusque coerces partes ad Peloponnesum sitas, Megaridem atque Atticam. Eamque ob causam

^a μέχρι τῆς ^b Κρισαίας κόλπου, καὶ τῆς Μεγαρίδος, ^c συμπάσης τε ^d τῆς Ἀττικῆς. ^e νομίζειν δ' ἐδ' ἀν.
^f τὴν ἰσθμὸν τὴν ἀπὸ Σενίης μέχρι. ἔχειν ὅπισθρον, εἰ μὴ προσῆν τὰ συνεχῆ τὰ ἰσθμῷ χωρία τὸ ^g Ἑρμιονικόν, καὶ τὴν Ἀκτὴν ὡς δ' αὐτὰς ἰδὼν ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν πινὰ τοσαύτην
^h ὅτε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς ⁱ καθ' αὐτὴν, ὅπερ τὸ ῥίον καὶ τὸ ^j Ἀντίρριον συναγόμενα εἰς γένον, ὥστε ποιεῖν ^k ἔμφασιν ταύτην ὁμοίως ὅτι καὶ περὶ ^l τῆς ^m μυχὸν εἰς ⁿ ὃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν θάλατταν. Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξε μαθηματικοῦ ἀνδρὸς, καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων, καὶ τῶν τόπων ^o τέττες εἰδότες, δεῖ νοεῖν ^p τὴν πλευρὰν τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ^q ἀπὸ Σενίης μέχρι ^r ἰσθμῷ κοίλῃν μὲν, ἀλλ' ὅπισθρον. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ μέσῃν περὶ ^s λεχθεῖσαν γραμμὴν ὃ Πειραιεὺς τὸ τῶν ^t Ἀθηναίων ὅπνιον. διέχει γὰρ τῆς μὲν Σχοινέντος ^u τῆς καὶ τὸ ἰσθμὸν, καὶ τριακοσίους ^v καὶ πενήκοντα σταδίας. τῆς δὲ Σενίης τριάκοντα καὶ τριακοσίους. ^w τόσον ^x ὥς ἐστὶ ἀξίωμα καὶ τὸ ὅτι Πηγάς ἀπὸ τῆς Πειραιῶς, ὅσον περὶ καὶ ὅτι Σχοινένια. δέκα δ' ὅμως σταδίοις πλεονάζειν φασι. Κάμψαντι δὲ τὸ Σένιον πρὸς ἄρκιον μὲν ὃ πλεονάζειν φασι. ^y Ἀκτὴ δ' ὅτι ἀμφιθάλαττος, γένη τὸ πρῶτον, εἴτ' εἰς ^z τὴν μεσογαιαν πλατύνεται, μνησθεὶς δ' ὅθεν ἦτον ὅπισθρον λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν καὶ Βοιωτίας, τὸ κυρτόν ^{aa} ἔχουσα πρὸς θάλασσαν. Τῆτο δ' ἐστὶ τὸ δεύτερον πλευρὸν ἑῶν ^{ab} τῆς Ἀττικῆς. Τὸ δὲ λοιπὸν ἦδη τὸ προσ-
^{ac} ἀρκιον ἐστὶ πλευρὸν, ἀπὸ τῆς ^{ad} Ὠρωπείας ὅτι δύσιν ^{ae} ὠρεαίνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος, ἢ Ἀττικῆς ὀρεινῆς, πολυάνυμός τις, διείργουσα ^{af} τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ ^{ag} τῆς Ἀττικῆς. ὡς δ' ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς ^{ah} ἔμπροσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν, ἀμφιθάλαττον οὖσαν, τῆς τρίτης ^{ai} χερσονήσου ^{aj} καὶ λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα ἐντὸς τὰ ^{ak} πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ, τὴν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀτ-

^a καὶ μέχρι Par. 1. 2. Eton. Mosc. et Med. 2. ex correct.
^b καὶ συμπάσης τῆς Med. 1. 2. Esc. καὶ συμπάσης τε τῆς Eton.
^c τὸ δεῖν Esc. Inter τὸ et Ἑρμιονικὸν intercedit lacuna
^d et ῥίον lacuna est in Esc.
^e Ἀντίριον Med. 1. 2. Esc.
^f ἀπὸ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.
^g εἰδότες τέττες Med. 2.
^h Scripti, Ἀθηναίων. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc.
ⁱ Scripti, Ἀττικῆς. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc.
^j ἔχουσαν Mosc.
^k ὦρεαίνον Par. 2. Med. 1. Eton. Esc.
^l καὶ λεχθείσης defunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea.

^b Κρισαίου Par. 1. 2. Med. 2. Esc. Mosc.
^d MSS. τῆς Ἀττικῆς τὰ ἐξῆς. Marg. Caf.
^e συμπάσης τῆς Par. 1. 2. Eton.
^f νομίζει Par. 2. Eton.
^g Inter καὶ
^h τὸν μυχὸν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. nulla est nota lacunæ in Esc.
ⁱ Scripti, τὴν τε τὴν πλευρὰν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Esc.
^j ἀπὸ
^k καὶ δεῖν Par. 2. 1. 2. Med. 1. Esc. Gron. Mosc. et Med. 2. ex correct.
^l ὦρεαίνον Par. 2. Med. 1. Eton. Esc.

2. νομίζειν δ' ἐδ' ἀν] Explicat his verbis τὰς ἐπιστροφὰς ejus lineæ, quæ ducta sit a Sunio ad Ceraunios montes: sed ita totus locus est affectus, ut ejus in integrum restitutio non ab alio quam eo, qui fuerit optime a veteribus membranarum instructus, vel speranda sit, vel flagitanda. Casaub.

Ibid.] Νομίζειν δ' ἐδ' ἀν καὶ [ὅλην] τὴν ἰσθμὸν τὴν ἀπὸ Σενίης μέχρι [τοῦ Ἀντίρριου] ἔχειν ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῆν [τὰ Κορινθιακὰ καὶ Μεγαρικὰ] τὰ συνεχῆ τὰ ἰσθμῷ χωρία, [ἀνατενόμενα εἰς τὸν] Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν Ἀκτὴν ὡς δ' αὐτὰς [τῆς ἰσθμῷ] ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν πινὰ τοσαύτην [γραμμὴν] ὅσην ὥστε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς κατ' αὐτὴν, ὅπερ τὸ ῥίον καὶ τὸ Ἀντίρριον συναγόμενα εἰς γένον, ὥστε ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ταύτην ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν [ἰσθμὸν] μυχὸν εἰς ὃν [καταλήγειν] συμβαίνει τὴν θάλατταν. Si lacunas hoc modo supplere liceat, tum restituetur sensus, et hoc modo vertere possimus.

Nemo sentiat, ait Eudoxus, totum litus a Sunio adusque Antirrhium habiturum fuisse flexum, ni interjectæ erant Corinthiaca et Megarica regiones, quæ sunt isthmo contiguæ, protensæ hinc ad Hermionicum sinum, illinc versus Actem. Hoc modo litora ad Corinthiacum sinum talem lineam efficere prius dixi, ita

ut in sinum curventur, ubi Rhium et Antirrhium, in angustum coarctata, hanc figuram exhibent. Eodem modo litora ad extremum sinum describantur, ubi, ait, mare definit. F.

15. ἀπὸ ἰσθμῷ] Lego, ἐπὶ μυχόν. Et ita profecto res habet. Casaub.

17. διέχει γὰρ] Distat Piræus ab isthmo quinquaginta duo millia passuum, auctore Plinio. Idem.

29. Ὠρωπείας] Stephanus Byzantinus, in v. Ὠρωπός. Στεράξαν δ' ἐν τῇ ἰσθμῷ φησὶν ἀπὸ τῆς Ὠρωπείας ἐπὶ τὴν δύσιν ὡς ἀπὸ τῆς Ὠρωπείας. Εἰ γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς Ὠρωπείας, Ὠρωπείας (lege, Ὠρωπείας, cum Berkelio) εἶπε. Gronov.

32. ὅπερ εἶπον] Ubi? Non enim eo loco ubi divisit Græciam in peninsulas. Nam ibi longe aliter describebatur linea isthmum hujus tertiæ peninsulæ efficiens. Sane si hoc supra dictum fuit, locus hodie desideratur. Casaub.

Ibid.] Strabo, initio libri octavi, dixit Bæotiam esse intra tertiā peninsulam Græciæ, quocirca vocem excidisse suspicor, et legendum, ἐντὸς ἰσθμῷ γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν. F.

πικίν. Διὰ δὴ τῆτο^a καὶ Ἀκτὴν φασὶ λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀκτικὴν τὴν νῦν Ἀττικὴν^b παρανομασθεῖσαν, ὅτι τοῖς ὄρεσιν^c ὑποπέπλωκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς^d ἀλιτενὲς καὶ γενὸν, μήκει δ' ἀξιολόγῳ κεχρημένον, εὐροπεπλωκὸς μέχρι^e τῆς Σενίης· ταύτας οὖν^f διεξιμένον ἀναλαβόντες τοὺς πωρυγίας ἐφ'^g ἧς^h παρεπέμπομεν. Μετὰ δὲ Κρομμύωνα ὑπέκεινται τῆς Ἀττικῆς αἱ^k Σκειρωνίδες πέτραι, παρόδον ὅθεν^l ἔσπολιπῆσαι πρὸς θαλάττην ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἔστιν ἡ ὁδὸς, ἢ ὅτι Μεγάρων καὶ τῆς Ἀττικῆς ἔσπο τῆς ἰσθμῆς· οὕτω^m δὲ σφόδρα πωρυγιάζει ταῖς πέτραις ἡ ὁδὸς, ὥστε πολλαχῇ καὶ πωρυγηνός ἐστι. Ἀλλὰ τὸ ὑπερκεῖμενον ὅρος δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν. Ἐνταῦθαⁿ δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τῆς Σκειρωνος καὶ τῆς Πιτυοκάμπτης^p τῶν ληϊζομένων τιμῶν λεχθῆσαν ὁρεῖν, ἔς καθεύει^q Θη-¹⁵σεύς. Ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας τῆτων καταιγίζοντα σκαῖον τὸν Ἀργεῖον, Σκειρώνα προσηγορεύουσιν Ἀθηναῖοι. Μετὰ δὲ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας, ἄκρα πρόκειται Μινώα, ποιεῖσαι^r ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. Ἡ δὲ Νισαία^s ἐστὶν ἐπίνειον τῶν Μεγαρέων, δέχα^t καὶ ὀκτὼ^u σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέλεσιν ἐκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τῆτο Μινώα. Τοπαλαῖον μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον^v τὴν χώραν ταύτην, οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, ἔπω τῶν Μεγάρων ἐκτισμένων· διόπερ ἐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται^w τῶν τοπῶν τῆτων^x ἰδίας, ἄλλ' Ἀθηναῖους καλῶν τὰς ἐν τῇ Ἀττικῇ πάντας, συμπεριείληφε καὶ τὰς τῶν κοινῶν ὀνόματι Ἀθηναῖους νομίζων· ὡς ὅταν φῇ ἐν τῷ καταλόγῳ.

aiunt antiquitus Actam et Acticam fuisse appellatam, quæ nunc Attica dicitur, quod maxima ejus pars subjacet montibus, ad mare vergens, et angusta, in longitudinem porrecta justam, usque ad Sunium. Verum ordine nunc maritimas explicemus oras, sumpto unde eramus digressi initio. Post Crommyonem ergo supra Atticam sitæ sunt Scironides petræ, præter quam mare versus non patet transitus: supra ipsas autem via est, ab isthmo Megaram et in Atticam ducens: adeo autem prope ad petras accedit via, ut multis etiam locis præcipitia propter eam sint ob montem supra situm, qui invius est et altus. Ibi ferunt Scironem, et qui a pinuum curvatione Pityocampes dictus fuit, confedisse, montanamque regionem latrocinii infestam habuisse: quos Theseus interfecit. Ab extremis his saxis oblique flantem, procellasque cientem Caurum Athenienses Scironem dicunt. Post Scironides petras excurrit promontorium Minoa, quod Nisææ portum conficit. Est autem Nisææ Megarensium navale, distans ab urbe stadiis xviii. et longo utrinque muro ei connexum: idque etiam Minoa appellatur. Antiquitus hanc regionem Iones habitabant, ut et Atticam, nondum conditis Megaris. Ideoque Homerus horum locorum mentionem seorsim non facit, sed cum Athenienses vocat omnes Atticæ incolas, eo nomine hos quoque complectitur atque censet: ut cum in catalogo ait,

^a καὶ deerat Med. 2. add. postea.

^b παρανομασθεῖσαν Efc.

^c Scripti, ὑποτίθεται. Marg. Caf. sic Par. 2. textu vet. et recent.

^d ἀλιτενὲς Par. 2. Efc. ἀλιτενὲς Eton. sed et inter lineas scribitur a recenti manu.

^e πωρυγίας Par. 2. τῆς deerat Par. 1. 2. Med. 1.

^f διεξιμένον Par. 2.

^g οἷς Med. 2. ex correct.

^h παρεπέμπομεν Med. 1. 2. Efc.

ⁱ Σκειρωνίδες Med. 2.

^m ἢ ἀπὸ Μεγάρων Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ἡ ὁδὸς ἐπὶ Μεγαρέων Efc.

ⁿ δὲ deerat Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.

^p Πιτυοκάμπτης Par. 2.

^q ληϊζομένης Eton. olim: nunc τῇ ληϊζομένης Efc.

^r ποιεῖσαι Efc.

^s Scripti, Μεγάρων. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Eton. Efc.

^t καὶ deerat Efc.

1. καὶ Ἀκτὴν φασὶ λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀκτικὴν τὴν νῦν Ἀττικὴν. Et aiunt antiquitus Actam et Acticam fuisse appellatam, quæ nunc Attica] Sed etiam Ἀκταῖον, ab Actæo rege, ut Pausanias, lib. i. c. 2. De quo rege Actæo infra, p. 608. Edit. Amst. Palmer.

3. ὅτι τοῖς ὄρεσιν] Acten vocatam fuisse ait angustam regionem secundum mare et radices montium porrectam: quod confirmant Grammatici, qui Ἀκτὴν vocari volunt non quodcunque litus, sed quod sit πετρώδες, ἀπὸ τῆς ἄγασθαι τὰ κύματα, quod ibi frangant se undæ: unde et ἐρημνίας solet poeta ejusmodi loca vocare. Casaub.

7. Μετὰ δὲ Κρομμύωνα] Legendum δὲ: et ὑπέκεινται τῆς Ἀττικῆς, non accipiendum, ut fecere interpretes, sed perinde ac si ita scripsisset, ὑπέκεινται αἱ Σκειρωνίδες πέτραι ἔσσαι τῆς Ἀττικῆς: quum Crommyon sit τῆς Κορινθιακῆς. Idem.

14. τὰ περὶ τῆς Σκειρωνος] Hic, quoscunque poterat corripere, dabat de saxo præcipientes πρὸς τὴν χελώνην. Vide Diodorum, lib. iv. et Pausaniam, in fine Corinthiacorum. lib. i. cap. ultimo. Idem.

Ibid.] Scironides petræ, vel Scironia faxa Melæ, partem montis Geraniæ efficiunt, secundum Whelerum nostrum, p. 436. Hodie Palaiobouni dicitur. Via super montes ducta Kache Scala appellatur. Chandler's Greece, c. 44. p. 197. F.

Ibid. καὶ Πιτυοκάμπτης] Dissentit ab aliis, qui Sinen Πιτυοκάμπτην non faxa Scironia obsedisse, sed ipsum isthmum, scribunt. Casaub.

16. καταιγίζοντα σκαῖον τὸν Ἀργεῖον. Oblique flantem, procellasque cientem] Xylander vertit σκαῖον, oblique flantem, quod ei condonavit Casaubonus. Ego vero credo debere reddi Latine, occidentalem, vel ab occasu flantem. Nam σκαῖα, et ἀριστερά, sinistra, dicebantur τὰ δευτικά, occidentalia, et ita est: nam respectu Athenarum occiduus est Ἀργεῖος (sic enim lego) a Scironidis petris flans ventus. Sic σκαῖα πύλαι apud Homerum portæ Trojæ vocabantur, quæ mare versus et occidentem ducebant, ut optime interpretatur Eustathius. Palmer.

17. τὸν Ἀργεῖον] Vide libro primo, p. 41. Casaub.

18. Μετὰ δὲ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας] Ammianus Marcellinus, lib. xiv. c. 2. Scironis prærupta letalia vocat. Ad quem locum vide notas doctissimi Lindenbrogii. Anon.

Ibid. ἄκρα πρόκειται Μινώα] Thucydides (a quo non dissentit Stephanus) insulam appellat, libro iii. c. 51. et ponte junctam fuisse continenti ait: ἐστράτευσαν, inquit, ἐπὶ Μινώαν τὴν νῆσον ἢ κατεῖται πρὸς Μεγάρων· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρεῖς φρενίῳ. i. e. Cum classe adversus Minoam insulam Megaris adjacentem intrerunt. Megarenses enim in ea turrim exstruxerant, eaque pro propugnaculo utebantur. Paulo post, κατὰ γέφυραν διὰ τεσσάρων ἐπιδόχων δεικνύει τὴν ἰσθμὸν, ἡ ποτὶ διεχέου τῆς ἡπείρου. Pausanias, l. i. cap. ultimo, hanc insulam intelligebat, cum scribit, Παρήκει δὲ παρὰ τὴν Νισαίαν νῆσος ἡ μεσάλη· Μίνως ἐνταῦθα ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Νίσσον παρῶμεν τὸ ναυτικὸν τῇ Κρητῶν. i. e. Finitima est Nisææ insula non magna, quo Creticam classem appulisse Minoen ferunt, quum bellum Nisææ intulisset. Casaub.

Ibid.] Nulla est hodie insula ad Nisææ portum, ergo rupes forsan continenti arte disjuncta fuit. F.

19. Ἡ δὲ Νισαία] Sic Pausanias, l. i. cap. ultimo, qui diserte testatur navale Megarorum sua etiam ætate Nisæam fuisse appellatum. Ptolemæus confundit: μετὰ τὸν ἰσθμὸν, inquit, Νισαία, ἢ καὶ Μέγαρα καλεῖται. Fuere autem μακρὰ τεῖχη, quæ Nisæam Megaris conjungerent, simillime, ut Piræus jungebatur Athenis. Auctor Thucydides, libro primo. Casaub.

Ibid.] Nisæa navale, ut Thucydides ait, a Megara stadiis 8 distat. (l. iv. c. 66.) Textus autem est certe mendosus: et Strabo rectius stad. 18 distantiam tribuit. Hodie Dodeca Ecclesia dicitur. (Wheler's trav. p. 434.) Quædam Nisææ sunt numismata apud Goltzium. Hujus oppidi descriptionem vide in Chandleri Græcia, c. 43. F.

27. Ἀθηναῖους νομίζων] Fortasse, ὀνομάζων. Casaub.

Ibid. νομίζων] Recte: νομίζων, Græce, idem est ac nuncupare. V.

Quique urbem pulchræ tenuerunt molis Athenas :
intelligendi sunt etiam qui nunc Megarenſes dicuntur, una ipſi quoque tum ad bellum profecti. Cujus rei ſignum eſt, quod priſcis temporibus dicta fuit Ionia et Ias : et cum Homerus ait,

Illic Bæotique et Iæones —

Athenienſes ſignificat. Hujus autem Ioniæ pars fuit etiam Megaris. Et quidem Peloponneſii et Iones, cum diu multumque de finibus diſceptaſſent, in quibus et Crommyonia fuit, convenerunt aliquando, et in loco de quo utrinque conſtabat columnam poſuerunt apud ipſum iſthmum, quæ in parte Peloponneſum ſpectante habebat hanc inſcriptionem,

Hæc jam Peloponneſus ſunt, non Ionia :

in parte autem Megaris obverſa,

Hæc non Peloponneſus jam ſunt, ſed Ionia.

Et qui Atthida, ſeu res Atticas, ſcripſerunt, quam in multis diſſentiunt, in eo tamen omnes, qui quidem alicujus ſunt nominis, conſentiunt, quod, cum Pandionidæ fuiſſent quatuor, Ægeus, Lycus, Pallas, et Niſus, Atticaque diviſa fuiſſet in quatuor portiones, Niſus Megaridem forte obtinuerit, Niſæamque condiderit. Philochorus ab iſthmo ad Pythium uſque regnum ejus pertigiſſe ſcribit : Andron uſque ad Eleuſinem et campum Thriaſium. Jam, cum diviſionem illam in quatuor partes factam alii aliter exponant, ſufficiant nobis verſus ea de re Sophoclis : apud quem ſic loquitur Ægeus :

Me genitor Ætas occupare jubet, ſoli

Primariam mihi portionem deſtinans :

Lycos ſed agrorum Eubææ oppoſitum latus :

Niſo ſed oram ad ſaxa Scironis ſitam.

Tellurem ad auſtrum ſorte Pallas obtinet

Quæ ſpectat, aſper et gigantes educans.

* Iliad. β. ver. 546.

^a τέτρες Bre. Eſc. Moſc. ^b Ἴωνες Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c ἦν μερίς καὶ ἡ Μεγαρίς. Καὶ Par. 1. 2. Med. 1. Eſc. ἦν καὶ ἡ Μεγαρίς μερίς. Καὶ Med. 2. ^d περὶ deest Par. 1. 2. Eton. Eſc. ^e Κρομμυονία Med. 1. 2. ſed Med. 2. poſtea corr. ^f τὰ deest Par. 2. Eſc. ^g διότι Par. 2. Eſc. ^h δυοῖν Par. 2. textu, ſed in marg. ſcribitur τεισάρων. ⁱ Πάλλαντος Med. 2. ^k Φιλόχορος Eſc. ^l μέχρι τῆς Par. 2. Eſc. Moſc. ^m τὴν δ' Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eſc. ⁿ Νίῳ Par. 2. ^o Lege, ἀνόμαλον. In MSS. eſt ὀμάνδον. Marg. Caſ. ſic Par. 2. ſed emend. ὀμαλον, alia manu. ὀμωδον Bre. ὀμορον Eſc. ὀμωδον Moſc.

10. ἡγήην ἔστησαν] Factum id a Theſeo. Plutarchus in vita Caſaub.

16. Οἱ τε δὴ τὴν Ἀθίδαν ſυγγράφαντες] Eodem argumento utitur Pauſanias, l. i. c. 39. quoque, ut probet τὴν Μεγαρίδα pertinuiſſe aliquando ad Athenienſes : Μαρτύρια δέ μοι τάφος τε Πανδίωνος ἐν τῇ γῇ, καὶ Νίſος Αἰſίῳ μὲν παρὸς τὰς πύλας γενέσθαι παραχωρήσας Ἀθηναίων ἀρχεῖν, αὐτὸς δὲ Μεγάρων καὶ τῆς ἀρχῆς Κορινθίων βασιλεύειν ἀξιώσας. Νιſαία τε ἔτι καὶ νῦν Μεγαρεῦσιν ἐπίνειον ἀπ' αὐτῆς καλεῖται. i. e. Ejus rei haudquaquam dubia teſtimonia ſunt, quod in ipſis Megarenſium finibus extat Pandionis ſepulchrum ; quodque cum Ægeo, qui in ea familia natu maximus erat, Athenienſium regno Niſus conceſſiſſet, Niſo Megara obtigerunt, et quidquid agri ad fines uſque Corinthiorum pertinet. Manet apud Megarenſes adhuc nativale, quæ Niſæa ab ipſo appellatur. Idem.

21. Φιλόχορος μὲν ἐν ἀπὸ ἰσθμοῦ μέχρι Πυθίης δὴκειν αὐτῇ φησι τὴν ἀρχήν. Philochorus ab iſthmo ad Pythium uſque regnum ejus pertigiſſe ſcribit] De hoc Pythio nihil habeo, quod dicam certi, nam de Delphis intelligi vetant, quæ ſequuntur. Aliquando putavi debere legi Πείθω, ſed ſemper plurali numero exprimitur ille locus, et ſine aſpirata dicitur Πείθω. Ideo ipſe meam damnavi conjecturam. Demotheſes certe contra Midiam quandam Athenienſem Dioclem Πυθία vocat, unde conjectura eſt quendam Atticæ Demum vocatum fuiſſe Πύθω, vel Πυθίω, et ſic vel hoc loco legendum foret, Πύθω, vel Πυθίω, vel apud Demotheſen legendum foret, Πυθία. Nam a Πύθω fit gentile Atticum Πυθίης, a Πύθω, Πυθίως, vel Πύθιος. Si quis certiora docuerit, mihi gratiſſimum fecerit : hoc loco enim non erubeſco fateri me cæcutire, ut et in aliis ſæpe feci. Palmer.

* Οἱ δ' ἄρ' Ἀθῆνας εἶχον, εὐκτίμῳ πλοῖεθρον.
δέχεσθαι δὲ καὶ τὰς νῦν Μεγαρέας, ὡς καὶ αὐτοὺς μεταχόνας τῆς φρατείας. Σημεῖον δὲ ἡ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰὰς ἐκαλεῖτο καὶ ὁ ποταμὸς, ὅταν φῇ,

Ἐνθάδε Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες,
οὗ Ἀθηναῖος λέγει· ταύτης δ' ἦν καὶ ἡ Μεγαρίς μέρος. Καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ὁρίων ἀμφισβητῶντες πολλοὶ οἱ τε Πελοποννήσιοι καὶ οἱ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυονία, σιωπῶσαν, καὶ στήλην ἔστησαν ἐπὶ τοῦ σινομολεσθέντος τόπου πρὸς αὐτὸν τὸ ἰσθμὸν, ὅπως φησὶν ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τῇ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μερὲς.
Τὰ δ' ἐπὶ Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία.
ἐπὶ δὲ τῇ πρὸς τὰς Μέγαρα.

15 Τὰ δ' ἐπὶ Πελοπόννησος, ἄλλ' Ἰωνία.
Οἱ τε δὴ τὴν Ἀθίδαν ſυγγράφαντες, πολλὰ ἀμφωφονῶντες, τὴν γὰρ ὁμολογοῦσιν, οἱ γὰρ λόγος ἄξιοι, ὅτι, τὴν Πανδιονιδῶν τεσσάρων ὄντων, Αἰγέως τε, καὶ Λύκω, καὶ Πάλλαντος, καὶ τετάρτης Νίſω, καὶ τῇ Ἀθηναῖος εἰς τέτταρα μέρη διαιρεθείσης, ὁ Νίſος τὴν Μεγαρίδα λάχῃ, καὶ κτίσας τὴν Νιſαίαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ ἰσθμοῦ μέχρι Πυθίης δὴκειν αὐτῇ φησι τὴν ἀρχήν. Ἀνδρῶν δὲ μέχρι Ἐλευθίνος καὶ τῆς Θριασίης πεδίον. Τὴν εἰς τέτταρα μέρη ἀνανομένην ἄλλων ἄλλως εἰρηκότων, ἀρκεῖ ταῦτα πρὸς Σοφοκλέους λαβεῖν. φησὶ δ' ὁ Αἰγέως, ὅτι ὁ πατήρ ὤρισεν ἐμοὶ μὲν ἀπελθεῖν εἰς ἀκτὰς, τῆς δὲ γῆς πρὸς βεῖα νεύμας· πρὸς δὲ Λύκω

τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νεύμας.

Νίſω δὲ τὴν ἀνόμαλον ἐξαίρει χθόνα

30 Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ γῆς τὸ πρὸς νότον
Ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκτρέφων
Εἴληχε Πάλλας.

Ibid.] Textus, ut videtur, eſt corruptus : forſan pro Πυθίης legatur ποταμὸς, et nomen fluvii cujuſdam excidit, vel forſan πέντε νησία. F.

22. Ἀνδρῶν δὲ] Eſt, opinor, quem Pauſanias, l. vi. c. 7. et l. x. c. 8. Androtionem vocat, ejus Ἀθίδαν laudans. Nam et Philochorus, quem citat, Ἀθίδαν ſcripſerat. (Vide Suidam, v. Παράλων.) Caſaub.

26. ὅτι ὁ πατήρ] Videtur Strabo hos Sophoclis verſus ita referre, ut quædam verba inferat : quod multis locis facit. Sophocles vero ita eos ſcripſerat :

Πατὴρ δ' ἀπελθεῖν ὤρις εἰς ἀκτὴν ἐμοὶ
Πρὸς βεῖα νεύμας τῆςδε γῆς· τῇ δ' αὖ Λύκω
τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νεύμας·
Νίſω δὲ τὴν ἀνόμαλον ἐξαίρει χθόνα
Σκείρωνος ἀκτῆς· τῆς δὲ γῆς τὸ πρὸς νότον
Ὁ σκληρὸς ὅς τις καὶ γίγαντας ἐκτρέφων

Εἴληχε Πάλλας. Lego autem, ἀνόμαλον, pro ὀμαλον, ſecutus judicium ſummi viri Joſephi Scaligeri. Hanc diviſionem ſic exprimit ſcholiaſtes Ariſtophanis, in Veſpas, p. 518. Edit. Biſetti. 1607. τὴν γὰρ τὴν Διακρίαν (ἴμο τὴν Ἀττικὴν) Πανδιονίαν φασὶ τοῖς υἱοῖς ἀφαιρῶντα τὴν ἀρχὴν Λύκω δένα· Αἰγέῳ δὲ τὴν πρὸς τὸ ἄστυ Πάλλαντι δὲ τὴν Παράλων· Νίſω δὲ τὴν Μεγαρίδα. Idem.

Ibid. ὅτι ὁ πατήρ ὤρισεν ἐμοὶ. Me genitor aſcribit] Ad hunc locum citat Caſaubonus Ariſtophanis ſcholiaſtes, et ſuper eo multa diximus in Exercitationibus noſtris ad Herodotum, pag. 4. Palmer.

6. Μέλανδος

ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῇ Ἀττικῇ μέρος ἦν, τοῖσι
 χρωῖσι περικείμεναι. Μετὰ δὲ τῷ τῶν Ἡρακλειδῶν
 κάθοδον καὶ τῇ τῇ χώρας μερισμῶν, ὑπὸ αὐτῶν καὶ τῶν
 συγκατελθόντων αὐτοῖς Δωριέων ἐκπεσεῖν τῇ οἰκείᾳ
 σωῆσιν πολλὰς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν ὁ τῷ Μεσ- 5
 σίνης βασιλεὺς Μέλανθος· ἔτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων
 ἐβασίλευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας^b τὸν Βοιω-
 τῶν βασιλέα Ξάνθον. Εὐανδρέσης δὲ τῇ Ἀττικῇ διὰ
 τοῦ φυγάδας, φοβηθέντες οἱ Ἡρακλειδῶν, παρξυνάν-
 των αὐτὰς μάλιστα τῇ ἐν Κορίνθῳ, καὶ τῶν ἐν Μεσσηνί, 10
 τῇ μὲν Ἀττικῇ γεινῆσιν, τῶν δὲ, ὅτι Κόδρος^c ἐβασί-
 λευε τῇ Ἀττικῇ τότε ὁ τῷ Μέλανθε παῖς, ἐγράτευ-
 σαν ὅτι τῇ Ἀττικῇ ἡγήθησαν τῇ μάχῃ, τῇ μὲν ἄλλῃ
 ἐξέστησαν γῆς, τῇ Μεγαρικῇ τῇ κατέχον, καὶ τὴν τε πό-
 λιν ἐκπασαν τὰ Μέγαρα, καὶ τοῦ ἀνδράποδος Δωριέας 15
 ἀντὶ^d Ἰώνων ἐποίησαν· ἡγήσαντο δὲ καὶ τῇ τῇ τῇ τῇ
 δέξασαν τὰς τε Ἰώνας καὶ τοῦ Πελοποννησίου. Πολ-
 λαῖς δὲ κέρηλαι μεταβολαῖς ἡ τῶν Μεγαρέων πόλις·
^e συμμύει δὲ ὅμως^f μέχρι νῦν. Ἐπεὶ δὲ^g ποτε καὶ φι-
 λосоφῶν Ἀριστοτέλης τῇ προσωπογραφίᾳ τῶν Μεγαρικῶν, 20
 Εὐκλείδην Ἀριστοτέλους, ἡ Σωκρατικὸν ἄνδρα, Μεγα-
 ρέα τὸ γένος· κατὰ τὴν καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἡλείου
 οἱ ἡλιακοὶ διεδέξαντο, καὶ τῷ Σωκρατικόν· ὧν ἦν
 καὶ Πύρρον· Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετρίαν οἱ^k Ἐρετριά-
 κοί. Ἐπὶ δὲ ἡ χώρα τῇ Μεγαρέων^l παράλυτος, κα- 25
 τὰ καὶ ἡ Ἀττικὴ, καὶ τὸ πλεόν αὐτῆς ἐπέχει τὰ
 καλὰ μὲν ὄντα· ὅντα ὅντα, ῥαχὶς τις, μεκονομένη μὲν ἀπὸ τῇ
 Σκίρωνίδων πετεῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῇ Κιθαιρῶνα,
^m διέρχουσα δὲ τῇ τῇ Νισαίαν ἡλῶσαν ἀπὸ τῆς κατὰ
ⁿ Κρίσαν, Ἀλκυονίδος προσωπογραφίᾳ. Πρόκειται 30

His ergo argumentis docent Megaridem Atticæ
 fuisse partem. Post Heraclidarum reditum et re-
 gionis partitionem usu venit, ut multi, ab iis et
 Dorienfibus una cum iis reversis suis sedibus pulsi,
 in Atticam migrarent: e quibus fuit etiam Melan-
 thus Messenæ rex: qui, cum singulari pugna Xan-
 thum vicisset Bœotorum regem, ultro ab Athe-
 nienfibus rex est creatus. Cum autem exulum fre-
 quentia faceret, ut copia virorum floreret Attica,
 metuentes sibi Heraclidæ, instigantibus eos maxi-
 me Corinthiis et Messeniis, illis ob vicinitatem,
 his quod tum Codrus, Melanthi filius, regnum At-
 ticæ tenebat, bellum Atticæ intulerunt: victique
 prælio, et ex Attica profligati, Megaricam tamen
 occupaverunt, et, Megaris urbe condita, incolas
 ex Ionibus fecerunt Dorienfes: aboleverunt etiam
 columnam, quæ Iones a Peloponneso distinguebat.
 Urbs Megarenfium, quanquam multas est passa
 mutationes, tamen etiamnum durat. Habuit ali-
 quando etiam scholam philosophorum, qui Mega-
 rici dicebantur, successores Euclidis Socratici, pa-
 tria Megarenfis: quomodo Phædoni Eleo Eleaci
 successerunt, ipsi quoque Socratico: de quibus
 Pyrrho fuit: et Menedemo Eretrienfi Eretriaci.
 Est autem regio Megarenfium subaspera, sicut et
 Attica: et maiorem ejus partem occupant Oneii
 montes (*quasi Asininos diceret*) dorsum e Scironiis
 faxis porrectum versus Bœotiam et Cithæro-
 nem, et mare, quod ad Nisæam est, a Crissæo
 distinguens, quod Alcyonium dicitur. Naviganti

^a τῶν deest Med. 1. ^b τὸν τῇ Par. 2. Efc. Mosc. ^c τῇ Ἀττικῇ ἐβασίλευε Med. 1. ^d Veteres libri quidam, Μεγαρέων. Marg. Caf. ^e συμμύει Med. 2. ex correct. ^f μέχρι καὶ Efc. ^g ποτε deest Efc. ^h ἄνδρα Σωκρατικόν Med. 1. 2. ⁱ ἡλιακοὶ Par. 1. 2. Gron. ^k Ἐρετριοὶ Par. 1. 2. Med. 1. Efc. Mosc. ^l παράλυτος Par. 2. Mosc. ^m διέρχουσα δὲ τὴν Νισαίαν ἀπὸ τῆς Κρίσαντος τῆς Ἀρχονίδος καλεμένης. Πρόκειται Med. 1. sed deinde corr. ut in edit. nisi quod, pro Κρίσαν, habet Κρίσαν. ⁿ Κρίσαν deest Efc. Κρίσαν Par. 1. Eton. sed in Eton. literæ linea notatæ sunt a recenti manu: olim fuit lacuna.

6. Μέλανθος] Hunc regno Athenarum esse potitum refert etiam Pausanias, sed obiter tantum, ἐν τῇ Ἀττικῇ: at in Corinthiacis, l. ii. c. 18. spoliatum a Melantho fuisse regno Thymæten Oxyntæ filium. Μέλανθος δὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔσχεν, ἀφελόμενος θυμοῖν τὸν Ὀξύντην. θυμοῖν γὰρ Θεσπιδῶν ἔχωντος ἐβασίλευσεν Ἀθηναίων. i. e. Nam Melanthus regnum etiam, pulso Thymæte Oxyntæ filio, qui postremus de Thefidis regnavit, Athenis obtinuit. Est et apud Athenæum, libro tertio, cap. 17. p. 96. de Melantho et Thymæte mentio. Casaub.

7. νικήσας ἐκ μονομαχίας] Dissentit Pausanias, Βοιωτικοῖς. (lib. ix. c. 5.) Τότε δὲ ἦν τῷ Δαμασίχθονος Πτολεμαῖος, τῷ δὲ Ξάνθῳ, ὃν Ἀνδροπόμπος μονομαχήσαντά οἱ, δόλω καὶ ἐπὶ τῇ δικαίᾳ κλέψει. i. e. Damascibon Ptolemæus filius fuit, Xanthus Ptolemæo, is nempe, quem Andropompus in singulari certamine non virtute, sed dolo perculit. Fuit autem Andropompus hic, a quo occisum ait fuisse Xanthum regem Bœotorum, Melanthi pater. (A Strabone sunt Polybius, et Frontinus, et Suidas, in voce Ἀπατέρια.) Idem.

Ibid.] Pausaniæ textus ex Strabone et multis aliis corrigendus est; nec sibi constat ipse Pausanias, ni aliquid suppleamus. In Corinthiacis enim genealogiam Melanthi dedit, scilicet Periclymenus, Penthilus, Borus, Andropompus, Melanthus. Hi omnes regna in Peloponneso tenuerunt, dum Heraclidæ Melanthum expulerunt. Hic patriam fugiens in Atticam venit, ubi τὴν βασιλείαν ἔχων, ἀφελόμενος θυμοῖν τὸν Ὀξύντην, qui e Thefei posteris fuit rex ultimus. Nonne vult Pausanias Melanthum esse primum Nelæi posterorum, qui in Atticā sedem habuit, et idcirco Melanthus Andropompi filius Xanthum occidit. Hisce rationibus innixus Pausanias locum hunc sic lego, ὃν Μέλανθος Ἀνδροπόμπος. Si plura de Melantho quæras, adi Meursium de Regno Att. l. iii. c. 10. F.

12. ἐγράτευσαν] Plane eadem refert Pausanias, l. i. c. 39. ἐν τοῖς Μεγαρικοῖς. Κόδρος, ait, ὕστερον βασιλεύοντος, στρατεύσιν ἐπὶ Ἀθήνας

Πελοποννησίου· καὶ ὡς ἐδὲν ἀποδείξαι λαμπρὸν ἐκομίζοντο ὀπίσω, Μέγαρα Ἀθηναίων ἐλόντες, Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοῖς ἐδέξασιν ἔδωκαν οἰκῆσαι. i. e. Regnante vero Codro, quum Peloponnesi bellum Atheniensibus intulissent, ac nihil omnino insigne ad gloriam in eo aliud gessissent, dum se domum reciperent, Megara Atheniensibus ademerunt, Corinthiosque, ac cæteros auxiliares, qui nomina dedissent, illuc coloniam deduxerunt. Casaub.

15. ἐκτισαν τὰ Μέγαρα] In hoc tantum dissentit Pausanias, quod jam fuisset condita Megara: tunc autem a Peloponnesiis occupata scribit. Idem.

Ibid.] Initia urbium semper incerta sunt. Ex Strabone patet primo Nisæam esse regiam Megaridis sedem; sed neque Pausanias errat, ut opinor, quod locus vicinus Megaræ nomine fuit notus. Heraclidæ forsan primo eam muro cinxerunt, et colonia auxerunt; unde conditores vocantur. Paternus cum Strabone convenit, l. i. c. 2. F.

Ibid. Δωριέας ἀντὶ] Subdit Pausanias, l. i. c. 39. Μεγαρεῖς μὲν, ἔτι καὶ τῇ φωνῇ μεταβαλόντες, Δωριεῖς γενόμενοι. Casaub.

19. συμμύει δὲ ὅμως] Servius Sulpicius Megaram, tanquam dirutam ac prostratam, describit. (Cic. Ep. Fam. l. iv. ep. 5.) Calenus enim, dux Cæsarianus, anno ante Sulpicii in Achaïam adventum, urbem spoliaverat; cives sub hasta venditi sunt et bona direpta. Postea tamen instaurata fuit, Caleno etiam adjuvante. Pausanias plurima templa, signa, et alia Megaræ ornamenta fuisse memorat. De situ ac statu hodierno vide Whelerum, p. 431. Chandleri Græciam, p. 194. Pocockium, t. ii. p. 2. p. 171. F.

20. προσωπογραφούντων Μεγαρικῶν] Laertius in Euclide, οἱ ἀπὸ αὐτῶν Μεγαρικοὶ προσωπογραφούντο, et secta eorum Μεγαρικὴ apud eundem in proœmio. Casaub.

22. Φαίδωνα μὲν] Vide Laertium in Phædone, et Menedemo. Idem.

27. ὄντα ὅντα] Thucydides, libro quarto, c. 44. τὸ ὄντα ὄντα numero singulari extulit. Vide libro priore, p. 551. Idem.

a Nisæa versus Atticam quinque exiguae insulae occurrunt. Inde est Salamis, longitudine lxx. fere, aut, ut alii volunt, lxxx. stadiorum: urbem habet cognominem: et prisca quidem, Æginæ et austro obversa, deserta est: situm etiam Æschylus

δ' ἀπὸ^a Νισαίας πλέοντι^b ἐπὶ τὴν Ἀθηναίαν πέντε νησία. Εἴτα Σαλαμίς, ἐξ ὁδομήκοντά^c πρὸς τριάκοντα τοὺς μῆκρος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά^d φασιν· ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν, ἣ μὲν ἀρχαίαν ἔρημον, πρὸς Αἴγιναν τετραμμένην, καὶ πρὸς νότον, κατὰ περὶ^e καὶ Αἰσχύλος εἰρηκεν.

Αἴγινα δ' αὐτὴ πρὸς νότον κεῖται πυνόας.

τὴν δ' οὖν ἐν κόλπῳ κειμένην ὅππῃ χερρόνησοιδοὺς τόπος συνάπτοντος πρὸς τὴν Ἀθηναίαν. Ἐκαλεῖτο δ' ἑτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρᾶς, καὶ Κυχρία, ἀπὸ τινων ἡρώων, ὧν ἀφ' οὗ μὲν Ἀθῆναι τε λέγονται Σκιρᾶς, καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀθηνῇ, καὶ Ἐπισκίρωσις ἱεροποιία τις, καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν ἀφ' ἧς δὴ καὶ Κυχριάδης ὄφιν, ὃν φησιν Ἡσίοδος τετραμένον ὑπὸ Κυχρέως, ἔξελαθῆναι ὑπὸ Εὐρύκλῳ λυμαινόμενον τὴν νῆσον, ὑποδέξασθαι δ' αὐτὸν τὸν Δῆμῳ τε αἰσῶντος Ἐλδοῖνα, καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον· ὀνομάσθη δὲ καὶ Πιτυῶσα ἀπὸ τῆς φυτῆς. Ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος ὑπῆρξε διὰ τὸ οὖν Αἰακίδας ὑπάρξαντας αὐτῆς, καὶ μάλιστα δι' Αἴαντα τὸν Τελαμῶνος, καὶ διὰ τὸ πρὸς τὴν νῆσον ταύτῃ καταναυμαχῆσθαι ἔργῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκίαν· συναπέλαυσαν δὲ καὶ Αἰγινήται τῆς αὐτῆς ἀγῶνα τοῦτον δόξης, γείτονές τε οὗτοι, καὶ ναυπλῶν ἀξιόλογον παρασχόμενοι. Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκαλίας καλούμενος. Καὶ οὖν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον· τὸ δὲ παλαιόν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξε· αὐτοῖς ἔρις αὐτῆς καὶ φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα τὸν ἀρχαῖον εἶναι τῶν νεῶν καταλόγων μὲν τὸ ἔπος τῆς το,

30 * Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἀγὼν δυοκαίδεκα νῆας,

Ægina versus Austri flatus est sita:

nova autem in sinu sita est, in loco peninsulam referente, et Atticam attingente. Antiquitus alia habuit nomina: dicebatur enim Sciras, et Cychreia, a quibusdam heroibus: unde et Minerva Sciras, et Scira locus Atticæ, et Episcirofisis sacrificium quoddam, et mensis Scirophorion: hinc et Cychriodes serpens, quem alitum a Cychreo Herfiodus ait ab Euryclo profligatum fuisse, cum insulam infestaret, receptumque Eleusine a Cerere in locum administri. Pityussa etiam a pinu (quæ Græcis est pitys) dicta fuit. Claruit autem insula hæc cum propter Æacidæ, qui eam tenuerunt, præsertim Ajacem, Telamonis filium, tum quod ibi victus navali prælio a Græcis Xerxes, fuga domum contendit. Quin et Æginetæ in partem gloriæ eo prælio partem evenerunt, vicini, et qui memorabilem præbuisent classem. Amnis est insulae Salaminæ Bocarus, qui nunc Bocalias appellatur. Nunc Athenienses possident insulam, quondam cum Megarensibus de ea contenderunt: feruntque Pisistratum, aut (ut alii volunt) Solonem, post verum Boeotiæ hunc,

A Salamine aderat cum bis sex navibus Ajax,

* Iliad. β. ver. 557.

^a Νισαίας Par. 1.

^b Scripti, ἐκ τῆς Ἀθηνῆς Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc.

Esc. deerat Med. 2. add. postea.

^d Scripti, δὲ τῆς Marg. Cas.

^e καὶ deest Eton. Esc.

^f μὲν deest Par. 1. Med. 1. deerat Med. 2. add. postea.

supra ab eadem manu. ἐπὶ Σκίρῳ Med. 1. 2. Esc.

^g Scripti, Κυχριάδης. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

deest Par. 1. 2. Esc.

^h Εὐρύκλῳ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

ⁱ δ' ἡ νῆσος Med. 1. δὴ νῆσος Med. 2.

^k Τελαμῶνος Med. 1. ex correct.

^l Ἐλευσίν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^m γράψαντα Par. 1. 2. Med. 1. 2. παρὰ γράψαντα Bre. Esc. Mosc.

2. Σαλαμίς] Salamis, hodie Colouri, portum habet ad casum optimum, cum vico modice habitato. Alter est minor portus prope Atticam, ubi vestigia quædam urbis antiquæ videre est. (Wheler's Travels, p. 421. Chandler's Greece, c. 46. p. 201.) F.

8. συναπτόντος πρὸς] Ergo Atticam contingit Salamis? Minime vero: sed συναπτειν hic τὸ συνεγγὺς significat, non τὸ φάσκειν: quod ab ipso Strabone notatum est libro primo. Casaub.

9. καὶ γὰρ Σκιρᾶς] Annotat Eustathius, in Dionysium, ad ver. 511. sed ex hoc ipso loco. Idem.

10. Ἀθῆναι τε λέγονται] Scholiastes Aristoph. Concion. p. 725. Edit. Bisseti. 1607. Σκιρᾶδα τιμῶσιν Ἀθηναῖοι, ἢ Φιλόχορος μὲν ἐν δευτέρῳ Ἀτθίδος, ἀπὸ Σκίρῳ τινὸς Ἐλευσινίης μάντεως κεκλήσθαι. Πραξίων δὲ ἐν δευτέρῳ Μεγαρικῶν, ἀπὸ Σκίρωνος τῆς συνοικισάντος Σαλαμῖνα. Σκιρᾶδα δὲ Ἀθηναῖοι ὀνόμαζον, ὅτε ἐπανήκεν ἀποκτείναντες τὸν Μινώταυρον. Meminere præterea Pausanias, Hesychius, alique Grammatici. Idem.

11. τόπος Σκίρα] Stephanus, alique Σκίρον vocant. Idem.

Ibid. Ἐπισκίρωσις ἱεροποιία] Scira, et Scirophoria numero plurali vocabant Athenienses ἱερὴν quandam, de qua consule Grammaticos. Hanc autem intelligit Strabo. Suspicio autem in Strabone legendum, καὶ ἐπὶ Σκίρωσις. Idem.

Ibid.] Vide Meursium in Græc. Fer. v. Σκιρᾶς: ubi cum Casaubono convenit. F.

12. καὶ Κυχριάδης ὄφιν] Stephanus, serpentem hunc, qui Salaminem vastabat, non a Cychreo fuisse alium, sed ipsum Cychreum fuisse ὄφιν, propter morum asperitatem dictum. Diversissima vero sunt, quæ Euphorion, Apollodorus, alique scripserunt, hunc serpentem ab ipso Cychreo fuisse occisum.

Diodorus Cenchreum vocat, et Apollod. assentitur. Casaub.

14. ὑπὸ Εὐρύκλῳ] Apud Stephanum, et Eustathium, scriptum est Εὐρυλόχῳ. Idem.

Ibid. ὑπὸ Εὐρύκλῳ] Lege, Εὐρυλόχῳ, quod confirmatur eodem libro, pag. 640.—1. Edit. Amst. ἡ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κρίσσα καλεῖσθαι ἠσπάζονταν· ἡ μὲν πρότερον ὑπὸ Κρισσαίων· (αὐτὴ δ' ἡ Κρίσσα) ἡ δ' ὕστερον ὑπὸ Εὐρυλόχῳ τῷ Θετταλῷ κατὰ τὸν Κρισσαίων πόλεμον. Vide et p. 645. Edit. Amst. Bochart. in Canaan, lib. i. c. 21. p. 456. Edit. 1692. Anon.

17. Πιτυῶσα] Insula etiam nunc pinum ac lentiscum copiose profert. (Wheler, p. 422.) F.

21. συναπέλαυσαν] Vide Herodotum. Casaub.

24. Βώκαρος] Lycophron de Teucro Salamine pulso a Telamone, ver. 450.

— ἡλασθημένος

Κυχρεὸς ἄνθρωπος, Βωκαρὸς τὸ ναμάτων. i. e.

— expulsus

Antris Cychrei, Bocaroque fonte. Idem.

Ibid. Βώκαρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νῦν Βωκαλίας καλεῖται. Amnis est insulae Salaminæ Bocarus, qui nunc Bocalias appellatur] Infra Cephissum fluvium in Salamine recenset, hic de eo nullam facit mentionem, locus tamen id requirebat: forte unus et idem fuit Cephissus ille et hic Bocarus. Palmer.

28. οἱ δὲ Σόλωνα] Solonem, non Pisistratum, aiunt id fecisse, quotquot hodie extant, qui factum hoc narrant: sunt autem hi, Plutarchus in Solone, Quintilianus, lib. v. c. 11. Diogenes Laertius, lib. i. segm. 48. (ad quem locum docta congeffit Clar. Menagius) Demosthenis commentator ἐκ τῆς περὶ παραπείσεως. Casaub.

ἐξῆς τούτο,

Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἴσαντο φάλαγγες·
μάρτυρα χρήσασθαι τῷ ποιητῇ, τῷ πλὴν ἡσόν ἔξ-
αρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξαι. Οὐ μὲν γὰρ δέχονται ὅτι τούτ'
οἱ κριτικοί, ἀλλὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπὶ ἀντιμαρτυρεῖν 5
αὐτοῖς. Διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔχατος φαίνεται ὁ Αἴας,
οὐ μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ μὲν τῶν ὑπὸ Πρωτεσίλαου
Θετταλῶν;

* Ἐνθ' ἔσαν Αἴαντός τε νῆες καὶ Πρωτεσίλαος.

Καὶ ἐν τῇ ὀπιπώλῃ Ἀγαμέμνων

† Εὐρ' ὅν Πετῆος, Μενεσθεῖα πλῆξιππον,

Ἐξάοτ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μήτρες αὐτῆς

Αὐτὰρ ὁ πλεῖστον εἰσέκει πολύμητις Ὀδυσσεύς,

Ἡ Πάρ' ὅ Κεφαλλήνων ἀμφὶ πῆγες. —

Ἐπὶ δὲ τῇ Αἴαντι καὶ τῇ Σαλαμῖνι πάλιν

κ' Ἠλθε δ' ἐπ' Αἴαντι. —

Καὶ παρ' αὐτῆς

Ἰδομένης δ' ἐτέρωθεν —

ὁ Μενεσθεύς. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοιαύτῳ πινά-
κῳ κηρύττειν μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρῳ δοκοῦσιν· οἱ δὲ 20
Μεγαρεῖς ἀντιπαροδῶσιν αὐτοῖς οὕτως·

Ἀἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγειν δυοκαίδεκα νῆας,

Ἐκ τε Πολίχνης, —

Ἐκ τ' Αἰγχεύσης, Νισαῖος τε, Τριπόδων τε

ἅ ἐστι χωρία Μεγαρικὰ, ὧν οἱ Τρίποδοι Τριποδίσκιον 25

λέγουσι, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγαρέων κεῖται.

Τινὲς δ' ἀπὸ τῆς ἱερῆς τῆς Πολιάδος Ἀθηνῶς

χλωρῆς τυρῆς τῆς μὲν ὀπιπώλῃς μὴ ἀπὸ τῆς, ξενικὸν

δὲ μόνον προσφέρεται, χρῆσθαι δὲ καὶ τῇ Σαλαμῖνι,

ξένον φασὶ τῆς Ἀττικῆς τῇ Σαλαμῖνι. ἐκ εὖ· καὶ γὰρ 30

τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀτ-
τικῇ προσχέωνται προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν

ἀπὸ τῶν νομισμάτων τῶν ἀρξάντων τῆς ἑξῆς τέττα.

Ἔοικε ὅτι τὸ παλαιὸν ἡ νῦν Σαλαμῖς καὶ αὐτὴν τάτ-
τεται, τὰ δὲ Μεγάρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. Ἐν 35

δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ τῇ Σαλαμῖνι, κεῖσθαι συμ-
βαίνει τὰ ὅρια τῆς Μεγαρικῆς καὶ τῇ Ἀττικῆς, ὅρη

δύο αὐτῶν Κέρατα· εἴτ' ἑλθούσιν πόλεις, ἐν ἧ τὸ

inferto per fallaciam hoc,

Quas statuit, ubi Athenarum stabat cita classis :

Homeri testimonio docuisse insulam antiquitus Atheniensium fuisse. Verum critici id non admit-
tunt, quod multi alii versus contra testimonium præbeant. Cur enim Ajacis navium statio ultimo fuit loco, non juxta Athenienses, sed Theffalos qui cum Protefilao venerant?

Hic naves Ajacis erant, et Protefilai.

Et Agamemnon exercitum obiens,

Repperit hic Petei fortemque Menesthea natum,

Circum et Erechtheidas pugnaci robore stantes :

Pone Cephallenis cinctusque cohortibus acer

Adstabat Laertiades. —

De Ajace autem et Salaminis alibi,

Venit ad Ajaces —

Et juxta illos,

Illic Idomeneus —

non Menestheus. Athenienses ergo putantur hujus-
modi ab Homero testimonium petivisse: Megaren-
ses autem illis sic occinisse:

A Salamine aderat cum bis sex navibus Ajax,

Eque Polichna, —

Eque Ægirusa, Nisæaque, Tripodisque :

quæ sunt Megarica loca: et Tripodi Tripodiscium dicuntur, ubi nunc situm est forum Megarensum. Alienam autem ab Attica esse Salaminem, quidam eo argumento volunt docere, quod antistita Minervæ Poliadis, cum recentem caseum Atticum non tangat, solo peregrino vescatur, ea etiam Salaminio utatur: nam et ab aliis insulis, quas ad Atticam pertinere in confesso est, allato utitur: quia nimirum hujus consuetudinis auctores pro peregrino duxerunt quicquid trans mare afferretur. Videtur autem, quæ nunc est Salamis, antiquitus peculiaris fuisse respublica, Megara autem pars fuisse Atticæ. In ora porro maritima juxta Salaminem fines sunt Megaricam ab Attica dirimentes, montes duo qui Cerata (*id est, cornua*) nominantur. Sequitur urbs Eleusin, in qua templum est Eleusi-

* Iliad. v. ver. 681.

† Iliad. δ'. ver. 327.

^a κριτικοί Par. 2.

^b Πρωτεσίλαος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Gron. recte. V.

^c νῆες Med. 1. 2. Esc.

^d ἐπιπώλῃς Esc.

^e μήτρες Esc. et Med. 2. ex correct.

^f ὅ Par. 1.

^g εἰσέκει Med. 1. Esc.

^h παρὰ Par. 1.

ⁱ ἀμφὶ deest Med. 2.

^k ἡλθον

Med. 1.

^l Αἴαντι Med. 1.

^m δὴ Med. 1. 2.

ⁿ MSS. χρῆσασθαι. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton.

^o ἀντιπαροδῶσιν Med. 2.

ἀντιπαροδῶσιν Esc.

^p αὐτοῖς deest Par. 1. 2. Esc.

^q Videtur scripsisse Strabo, Αἴας δ' ἐκ Σ. ἄγειν νῆας, ἐκ τε Πολίχνης.

^r Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

Med. 1. 2.

^s Αἰγχεύσης Med. 1.

^t Τρίποδοι deerat Med. 2. add. Τρίποδες

^u λέγεται

Med. 1. 2.

^v δ deest Esc.

^w Μεγάρων Par. 2. Esc.

^x τὴν deerat Med. 2. add. postea.

^y προσχέων Med. 2. et ex cor-

rect. προσχέων.

^z ἑξῆς Med. 2. et Med. 1. ex correct.

^a τὴν Esc.

^b Inter Σαλαμῖνα et κεῖσθαι in Med. 1. 2. intercedit la-

cuna trium syllabarum.

^c τῆς τε Par. 1. 2. Esc.

^d Ἐλευσίς Med. 2.

5. οἱ κριτικοί] Criticos, ait Eustathius hunc locum proferens, vocabant τὲς κατὰ τὴν γραμματικὴν παράδοσιν εἰδόμενοι κρίνειν τὰ ποιήματα. Casaub.

Ibid.] Unde Athenienses argumentum ducere possent, mirandum est. Homerus, II. β', geographicè copias Græcorum depingit, ergo post Athenienses Ajacem Salaminium memorat, Athenis vicinum, non autem iis subiectum; quanquam paucas suas naves Atticæ classi adjungeret. In castris autem non secundum ordinem disponit. Fortissimos Ajacem et Achillem ad extrema castrorum, prudentissimum Ulyssem in medio collocat. F.

23. Ἐκ τε πολίχνης] Eustathius hæc verba non videtur agnoscere, sed scripserat fortasse Strabo, Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγειν νῆας, ἐκ τε Πολίχνης, ἐκ τ' Αἰγχεύ. Idem legit Τρίποδος τε. Stephanus utroque numero extulit: Τριποδίσκος, inquit, et Τριποδίσκοι, κώμη τῆς Μεγαρίδος. Λέγεται καὶ Τριποδίσκη. Casaub.

27. τὴν ἱερῆαν] Athenæus tale quid refert, libro nono, scribens, νόμον εἶναι τὴν τῆς Ἀθηνῶς ἱερῆαν καὶ θύειν αὐτὴν, ὅδ' ἐκ τῆς γένεσθαι. Idem.

38. Κέρατα] Nunc Gerata dicuntur. (Wheler's Travels, p. 431.) F.

Ibid. Ἐλευσὶν πόλις] Dicta est Eleusin ab ἐλευσῶ, quod est venio, et Ceres Eleusinia, quasi dicas adventitia, vel quæ aliunde advenerit: nam hac appellatione utebantur Athenienses, fruges non apud se natas: licet earum usum primi hominum fuissent edoceri, Diodorus Siculus, libro quinto, de Atheniensibus, pag. 336. t. i. Edit. 1604. τὸν γὰρ τόπον τὸν ἐξ ἀρχῆς δεξιόμενον τὴν δωρεὰν ταύτην Ἐλευσῖνα προσάφορεῖν, ἀπὸ τῆς παρ' ἐτέρων ἰλθεῖν τῇ σίτῃ κομιδέντος. i. e. Locum enim qui primus munus istud excepit Eleusinem (ab adventu nimirum) vocant; quod aliunde frumenti semen allatum eo pervenerit. Vide Aristidis Eleusinium λόγος.

niæ Cereris, et mysticum delubrum, turbæ quanta in theatro solet esse capax, opus Ictini, qui etiam Parthenonem (*domicilium virginis intellige*) Minervæ in arce fecit, Pericle operum procurationem sustinente: urbs in demis (*id est, pagis, seu curiis Atticis*) numeratur. Deinceps campus est Thriassius, ejusdemque nominis litus, et pagus, five curia. Tum Amphiale promontorium, et superincumbens lapidina, ac trajectus in Salaminam: quem cum agere ingesto complanare Xerxes conaretur, navali prælio fuorumque fuga præventus fuit. Ibi et duæ parvæ sunt insulæ Pharmacusæ, in quarum majore ostenditur sepulchrum Circes. Supra actam hanc mons est Corydalus, et Corydalenses curia Attica. Inde Furum portus, et Psyttalia, insula saxosa ac deserta, quam quidam Piræei portum appellaverunt. Vicina est Atalanta, Euboicæ Locrensi que cognominis: et alia parva insula Psyttaliæ similis: tum Piræeus, qui et ipse in curiis censetur. Inde Munychia tumulus, peninsulæ forma, cavus et magna ex parte cuniculis subrutus, partim natura, partim industria, ita ut habitationibus sit aptus: intratur in eam angustas per fauces, et infra sunt tres portus. Antiquitus muro cincta atque habitata

τῇ Δήμητρος ἱερὸν τῇ Ἐλευσινίᾳ, καὶ ὁ μυστικὸς σηκὸς, ὃν κατεσκεύασεν Ἰκτίνος, ὅχλον θεάτρου· δεξιά τε δὴ Διωμόδον, ὅς καὶ τῇ Παρθενῶν ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνᾶ, Περικλῆς ἐπιτατύντος τὸ ἔργον· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καθαρὶσμέναι ἡ πόλις· εἴτα τὸ Θριάσιον πεδίον, καὶ ὁμώνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἰθ' ἡ ἄκρα ἡ Ἀμφιάλη, καὶ τὸ ὑψηλὸν λατόμιον, καὶ ὁ εἰς Σαλαμίνα πορθμός, ὅσον ἀδιάδιος, ὃν ἀναχῆν ἐπεῖρατο Ξέρξης, ἐφθι δὲ ἡ ναυμαχία γενομένη, καὶ ἡ φυγὴ τῇ Περσῶν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ ἄφαρμακῶσαι δύο νησὶα, ὧν ἐν τῷ μείζονι Κίρκης τόπος δέικνυται, ὑπὲρ δὲ τῇ ἀκτῆς ταύτης ὄρεος ἐστίν, ὃ καλεῖται Κορυδαλὸς, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυδαλεῖς· εἰθ' ὁ Φάρων λιμὴν, καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησίον ἔρημον, πετρῶδες, ὃ τινες εἰπον λιμένα τῇ Πειραιέως· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη, ὁμώνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρῆς· καὶ ἄλλο νησίον, ὁμοίον τῇ Ψυττάλειᾳ καὶ τῷ εἰθ' ὁ Πειραιεύς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος, καὶ ἡ Μενυχία· λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μενυχία, ἡ χερρόνησος, καὶ κοῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μέγας, φύσει τε καὶ ἐκτίθηδες, ὥς οἰκίσαις δέχεσθαι, τομῶν δὲ μικρῶν τὴν εἰσοδὸν ἔχον· ὑποπίπτει δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. Τὸ μὲν ἐν πα-

^a διδάσιος Med. I. 2. ex correct.

^b ἐνταῦθα deerat Med. 2. add. postea.

^c δὲ deerat Med. I.

^d Φαρμακῶσαι Par. I. 2.

et Med. I. ex correct.

^e Κορυδαλλεῖς Mofc.

^f Πειραιῶς Par. I. 2. Esc.

^g Ἀταλάντη Par. 2. sed supra, Ἀτλάντη.

^h MSS.

χερρόνησος Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Eton. Esc.

ⁱ γδ Par. I. Esc.

^k ἔχον ἐστίν ὁ. Esc. ἔχον ὁ. Mofc.

λόγον. Alii ab Eleusine heroe appellatam volunt, de quo quaerit Pausanias, l. i. c. 38. Casaub.

Ibid.] Urbs Eleusis certe ante Pelasgorum et aliorum advenarum adventum condita fuit. Ergo ab Ogyge originem ejus ducunt Chronologi veteres. Hic frumentum esse primo satum a Triptolemo in Græcia consentiunt omnes; scilicet sub adventum Cereris, vel τῆς Δήμητρος, magnæ matris. Locus, in quo id factum fuit, τὸ πεδίον Παρίον a Pausania dicitur. (l. i. c. 38.) In hujus muneris honorem Eleusinia ab Erechtheo fuerunt instituta. De hisce ludis consule Meursium. Latine Initia vocantur. Cicero hæc elegantissime ac magnopere laudat. (De Leg. l. ii. c. 14. Edit. Oliv.) Vide etiam Clem. Alex. de mysteriorum minoribus ac majoribus doctissime differentem, (Strom. l. v.) et Senecam, in Nat. Quæst. l. vii. c. 31. F.

1. μυστικὸς σηκὸς] Notum est de mysteriis Cereris Eleusiniæ. Σηκὸς, autem, est ὁ ἐνδότερος τόπος τῷ ναῷ, adytum. Casaub.

3. ὅς καὶ τὸν Παρθενῶνα] Pausanias, Arcadicis, l. viii. c. 41.

Ἰκτίνος ὁ ἀρχιτέκτων τῷ ἐν Φιγαλίας ναῷ γενοῦν τῇ ἡλικίᾳ κατὰ Περικλέα, καὶ Ἀθηναίους τὸν Παρθενῶνα κατασκευάσας. i. e. Ictinus Architectus, qui templum exædificavit. Phigaliæ iisdem quibus Pericles Athenis temporibus vixit: idemque Atheniensibus ædem eam, quam Parthenonem vocant, erexit. De hoc loco accipienda verba Zosimi, pag. 746. Edit. F. Furt. ubi errat interpres. Idem.

6. Θριάσιον πεδίον] Vide Stephanum. Idem.

7. Ἀμφιάλη] Vide Whelerum, p. 421. F.

10. αἱ Φαρμακῶσαι] Harum rara apud veteres mentio. Vide Stephanum. Casaub.

Ibid.] Pharmacusas Cellarius omisit. Sunt tamen, ni fallor, hodie dictæ Megala Kira et Micra Kira. (Wheler's Travels, p. 422.) F.

12. Κορυδαλὸς] Apud Stephanum, duplici λλ, Κορυδαλλὸς, sed frequentius uno λ scribitur. Casaub.

Ibid.] Mons Corydalus pars est montis bicipitis, qui nunc Daphne dicitur. (Wheler's Travels, p. 425.) F.

14. Ψυττάλεια] Hodie Lipsocatalia. (Wheler, p. 422.) Idem.

15. λιμένα τῇ Πειραιέως] Hoc dictum ego non concoquo: opinor, nec alius. Ait parvam hanc et petrosam insulam, Psyttaliam, vocatam a nonnullis fuisse Piræei portum? Quare obsecro? Non enim profecto quia ἔρημος, nec quia propinqua Piræeo. Denique verte te in omnes facies: nego causam ullam probabilem posse reperiri hujus dicti. Quare, si me audis, leges non λιμένα, sed λήμνην: tum erit elegantissime dictum, petrosam hanc et desertam insulam λήμνην esse τῇ Πειραιέως, hoc est, tantum officere commodissimo alioquin portui, quantum glama oculo nocet. Notum est illud Periclis ab Aristotele relatum: Περικλῆς τὴν Ἀγγίαν ἀφαιρῶν ἐκέλευσε, τὴν λήμνην τῇ Πειραιέως. Refert et Plu-

tarchus in Pericle, et in Apothegmatibus. Athenæus vero, libro tertio, c. xxi. p. 99. Demadi oratori hoc tribuit. Ergo ut Æginam vocabant lemam, seu glamam, Piræei, ita Psyttaliam a nonnullis sic fuisse vocatam ait Geographus: fortasse an parum memor dictum id fuisse de Ægina, non de Psyttalia: quanquam utrique posse convenire certum est, diversa tamen ratione: Piræeo namque propter propinquitatem (ut Cicero ait de Offic. l. iii. c. 11.) nocuit (Vide tamen Plutarchum, initio vitæ Demosthenis) Ægina, quum et ipsa emporium haberet ac portum commodum, ut multi ad Piræeum appellere parum curarent: Psyttalia vero, quod, cum esset ad eam non satis tutus appulsus, tamen ita erat Piræeo opposita, ut facile vi ventorum naves, portum Atheniensium petentes, eo deferrentur, sicque periculum nautis crearetur. Porro autem, esse Psyttaliam periculofam, si quis portum capere velit, credamus Æschylo, qui sic eam describit, Persis, ver. 447.

Νῆσός τις ἐστὶ παρὰ τῇ Σαλαμῖνι τόπων,

Βαῖα, δύσσορος ναυσίν, ἣν ὁ Φιδόχορος

Πὰρ ἐμπατεύει, ποντίας ἀκτῆς ἐπὶ. i. e.

Insula quædam est e regione Salaminis,

Parva, statio carinis malefida, quam choreis gaudens

Pan incolit, super litore maris.

Ad quem locum annotat scholiastes, ideo Pani sacram hanc insulam dici, quod esset ἔρημος: abesse autem Salamine stadia centum et viginti. Casaub.

Ibid. καὶ ἡ Ἀταλάντη] Hujus Stephanus meminit: alterius, quæ est inter Eubœam et Locridem, Thucydides, Diodorus, Pausanias. Vide infra. Idem.

16. καὶ ἄλλο νησίον] An est ea insula, quam vocari ait Pausanias Πατρόκλη νῆσον? Fuit enim illa quoque, ut et Psyttalia, ἔρημος et parva. Idem.

Ibid.] Patrocli insula, quam describit Pausanias, prope Sunium fuit, et dicitur hodie Guidronisa, i. e. asini insula; ergo longe ab hac, cujus meminit Strabo, distabat. F.

18. ἐν τοῖς δήμοις] Pausanias, l. i. c. 1. Ὁ δὲ Πειραιεύς δῆμος μὲν ἦν ἐκ παλαιῶν πρότερον δὲ, πρὶν ἢ Θημιστοκλῆς Ἀθηναίους ἤρξεν, ἐπὶ νεῖον ἐκ τῇ Φαληρῶν δέ. i. e. Piræeus vero, antequam Themistocles ad rem accederet, non navale, sed curia fuit; nam Phalerum. Casaub.

Ibid.] Vide ad dictum locum notas Schefferi. Anon.

Ibid.] De Piræeo antiquo vide Pausaniam, lib. i. initio, qui plurima templa, signa, tabulasque describit: Urbs a Themistocle condita fuit. Hodie Porto-Lione ab imagine leonis, quæ ibi est posita, a nobis dicitur, a Græcis autem Porto-Dracone. Fauces sunt angustæ, deinde latius se pandit portus. Ab Athenis hodie m. p. 5 distat. (Wheler, p. 418, 419, 420. Spon, tom. ii. p. 231. Chandler's Greece, c. 5.) Meursius libellum singularem de Piræeo scripsit. F.

1. Μενυχία

λαίων ἐπετείχιστο καὶ συνώκητο ἡ Μενυχία ὡς ἀπλη-
σίως ὥσπερ ἡ ῥοδίων πόλις, ὡς σειληφυῖα τῷ πε-
ρίω² τῇ Πειραιᾷ, καὶ τὰς λιμένας πλήρεις νεωρείων,
ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη, Φίλωνος ἔργον· ἀξιόν τε ἦν ναύ-
σταθμον³ τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν ὅσα ἐλάττω⁴ ἔτελ-
λον Ἀθηναῖοι. Τῷ δὲ τείχει τέτρω⁵ συνήπια τὰ καθ-
ειλκυσμένα ἐκ τῶν ἀπὸ σκέλη· τὰυτὰ δ' ἦν μακρὰ
τείχη, τετραράκοντα⁶ σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα
τὸ ἄστυ τῷ Πειραιεῖ· οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τείχος
κατήρειψαν, καὶ τὸ δὲ⁷ Μενυχίας ἔρυμα, τὸν τε Πει-
ραιᾶ συνέειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν, πλὴν περὶ τὰς
λιμένας καὶ τὸ ἱερὸν⁸ τῆς Διὸς τῆς σωτῆρος· τῆς δὲ
ἱερᾶς τὰ μὲν τοιαῦτα ἔχει πίνακας θαυμαστὰς, ἔργα δὲ
ὀπίσθων τεχνιτῶν· τὸ δὲ ὑπαίθριον ἀνδριάντας.⁹ Κατ-
έσπασαν δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίων μὲν κατ-
ελόντων ὡς περὶ, Ῥωμαίων δ' ὑπερῶν, ἡνίκα Σύλλας
ἐκ πολιορκίας εἶλε καὶ τὴν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἄστυ. Τὸ δ'
ἄστυ αὐτὸ πέτρα ὅτι ἐν πεδίῳ, περικυκλωμένη κύκ-
λῳ· ὅτι δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ὃ, περὶ
χαῖος νεὸς ὃ δὲ Πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος, καὶ
ὁ Παρθενὸν, ὃν ἐποίησεν Ἰκτίνος, ἐν ᾧ τὸ τῆς Φειδίας
ἔργον· ἐλεφάντινον, ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλῆθος
ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνεμένων τε
καὶ ἀνέκδοτων, ὅντων πλέονάζειν, μὴ συμβῇ τῷ περὶ
ἡμετέρας ἐκπεσεῖν πλὴν γραφῆν. Ἐπεισι δὲ ὁ φησὶν Ἡ-
γησίας,¹⁰ ὅρῳ πλὴν ἀκρόπολιν· καὶ τὸ περὶ δὲ τειχίως
ἔχει πρὸς σημεῖον· ὅρῳ πλὴν Ἐλευσίνᾳ, καὶ τῶν ἱερῶν γέ-
γονα μύσης· ἐκείνο Λεωκόριον· τῆτο Θησεῖον· καὶ δὲ
ναμυ δὴ λῶσαι καὶ ἐν ἔχαστον· ἡ δὲ Ἀττικὴ¹¹ θεῶν

fuit Munychia, fere quomodo Rhodiorum urbs,
complexa mœnibus Piræum et portus navalium
plenos, in quibus et Philonis opus fuit armamen-
tarium: fuitque navale cccc. navibus recipiendis
sufficiens: neque paucioribus constabat Athenien-
um classis. Hunc murum attingebant longi muri,
nunc diruti, qui crurum instar ab urbe quadraginta
stadiorum longitudine producti, astu cum Piræeo
connectebant. Sed multa ista bella murum deje-
cerunt, ac Munychiæ propugnaculum, Piræeum-
que redegerunt in exiguum vicum, qui habitatur
apud portus et ædem Jovis Servatoris. Ejus ædis
porticus parvi tabulas continent mirabiles, illustrium
opera artificum: pars, quæ sub dio aperta est, sta-
tuas. Longi muri dejecti sunt primum a Spartanis,
deinde a Romanis, quo tempore Sylla et Piræeum
et astu ipsum expugnavit. Astu saxum est in pla-
nitie, circumquaque domiciliis circumdatum: in
eo saxo est templum Minervæ, et vetusta Poliadis
ædes, in qua semper ardens lucerna, et Parthenon,
Ictini opus, in quo Minerva eburnea, Phidiæ opus.
Enimvero in multitudinem incidens eorum, quæ de
hac urbe cantantur, inque hominum ore versantur,
vereor, ne, si copiosior sim, ab instituto meo scriptio
aberreret. Venit enim mihi in mentem ejus quod
Hegesias dixit: video arcem: signum ibi est tri-
dentis: video Eleusinem: mysteria sacrorum ibi
scrutor: ibi est Leocorium: hic Theseum: non
possunt singula exponi: est enim Attica deorum

² τὸν τε Πειραιᾶ Efc.

³ Scripti, ταῖς τετρακοσίαις. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Efc. Mosc.

⁴ συνήπια Med. 1. Efc. Gron.

⁵ σταδίων Med. 1. 2.

⁶ κατήρειψαν Par. 2.

⁷ Μενυχίας Efc.

⁸ τῷ δεῖτ Med. 1.

⁹ κατέσπασαν Med. 2. ex correct.

¹⁰ Scripti

libri, ἐμπίπτων, et παρεμπίπτων. Marg. Cas. ἐμπίπτων Par. 2. Efc. Mosc. παρεμπίπτων Par. 1. Bre. Eton.

¹¹ Efc. et Med. 1. ex correct.

¹² Lege, ἐκεί. V.

¹³ Vulgo, δύνανται. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corr.

¹⁴ In veteribus libris ita legitur, θεῶν αὐτῶν τόπον καταλαβόντων καὶ τῶν προγόνων ἡρώων. . . . ἔτος μὲν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre.

¹⁵ Eton. Efc. Mosc. et Med. 1. in marg, nisi quod, pro αὐτῶν, habent, αὐτοῖς, et in Efc. post hanc vocem parva sequitur lacuna. θεῶν

¹⁶ ἐστὶ κτήμα καὶ προγόνων ἡρώων· ἀλλ' ἔτος γε. Med. 1. 2. in textu.

1. Μενυχία] Portus hodie oblimatus. (Wheler, p. 418.) F.

3. καὶ τὰς λιμένας] Piræus enim tres habebat portus αὐτοφύεις, inquit Thucydides, lib. i. c. 93. et κλειεῖς, ait Hesychius, v. Ζεῖα. Vocabantur autem illi portus Κανθάρις λιμὴν, Ἀφροδίσιον, et Ζεῖα, quod colligitur ex Hesychio, et Aristophanis Scholiaste, Equit. Casaub.

5. τετρακοσίαις ναυσίν] Meursius recte legendum censet, τριακοσίαις: quam lectionem firmat ex autoritate Thucydidis, Æschini περὶ παραπρεσβ. Aristidis, in oratione Sicula prima, et Demosthenis, in oratione περὶ συμμοριῶν. Att. Lec. lib. i. c. 1. F.

6. καθειλκυσμένα ἐκ τῶν ἀπὸ σκέλη] Sic fere Græci hos muros, seu parietes, quibus via a Piræeo ad urbem ducens hinc inde muniebatur, appellant. At Propertius brachia, non σκέλη, i. e. crura appellat, l. iii. el. 20. ver. 24.

Inde ubi Piræi capient mea lintea portus,

Scandam ego Theseæ brachia longa viæ.

Vide relata ad Flor. lib. iii. c. 5. Anon.

Ibid.] Hæc mœnia Themistocles condidit. Lyfander ad finem belli Peloponnesiaci ea diruit. Conon postea restituit. Sylla denique delevit, A. U. C. 666. F.

8. τετραράκοντα σταδίων] Plinius ait v. millia passuum, quæ efficiunt stadia quadraginta. Thucydides, libro ii. c. 13. Τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἑξῶθεν ἐτηρείτο· καὶ τῶν Πειραιεῶς ἐν Μενυχίᾳ ἐξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περιβόλος. i. e. Longi muri ad Piræeum usque quadraginta stadiorum longitudinem habebant, quorum (murorum) externæ partes custodiebantur. Et ipsius quidem Piræei una cum Munychia universus ambitus erat sexaginta stadiorum. Altitudinem horum σκελῶν ait Appianus fuisse xl. cubitorum. Quoties autem fuerint dejecta, et postea restituta, iterumque dejecta, annotare non est hujus loci. Casaub.

17. τὸ ἄστυ] Hæc urbs a Cecrope condita fuit, unde Cecropiæ nomen. Gentes priscae colonias novas semper sub tutela arcis statuerunt, quam a litore paulo distantem struxerunt, quo melius a piratis se tuerentur. Sed, ampliata civitate, ad portus marinos oppida postquam condiderunt. Ergo Corinthus habuit Cenchream, Athenæ Piræeum, Megara Nisæam. De hac Cecropia Meursius librum singularem edidit. Vide etiam Chandleri Græciam, c. vii. p. 27. Pocockium, t. ii. p. 2. p. 160, 169. F.

20. ὁ ἄσβεστος λύχνος] Pausanias, l. i. c. 26. λύχνον δὲ τῇ θεῷ χρυσῶν Καλλιμάχος ἐποίησεν· ἐμπλήσαντες δὲ ἐλαίᾳ τὸν λύχνον, τὴν αὐτὴν τῷ μέλλοντι ἔτος ἀναμένειν ἡμέραν. i. e. Lucernam ex auro Deæ Callimachus fecit, in quam oleum infusum non consumitur, nisi exacto demum anno. (Ad quem locum vide Kuhnium) Fuere vero etiam alibi in Prytæncis λύχνοι ἄσβεστοι. Athenæus, lib. xxv. c. 18. pag. 700. refert, ex Euphorione, Dionysium, Dionysii filium, Siciliæ tyrannum, Ταράντινους εἰς τὸ πρυτανεῖον ἀναδείξαι λυχνεῖον. Theocritus quoque, Eid. xxi. ver. 36.

τὸ δὲ λύχνον ἐν πρυτανείῳ

Φαντὶ γὰρ αἰνῶν ἄγαν τὸ δὲ ἔχειν. Idem.

Ibid.] Consule Casaubon. Animady. in Athen. Deipn. l. xv. cap. 19. pag. 992. Anon.

21. ὁ Παρθενὸν] Vide paulo ante. Casaub.

22. Ἀλλὰ γὰρ εἰς πλῆθος ἐμπίπτων] Hic Strabo ædificia publica sola laudat. Urbs enim ipsa nec vicorum dispositione nec privatis tectis spectabilis fuit. De his testem oculatum Dicæarchum proferamus: ἀπιστηθεὶς δ' αὖ ἐξ αἰφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρεμένη, εἰ αὐτὴ ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' ἂν πολὺ (scilicet cum templa, iora, porticusque spectaveris) πιστεύσειεν ἄν τις. Circuitus murorum cum Piræeo, Munychia, et Phalereo stad.

opus, et priscorum heroum. Verum hic quidem unici tantum in arce simulachri mentionem fecit. Polemo, periegetes ab accurata singulorum descriptione dictus, quatuor libros conscripsit de donariis in arce dedicatis: quam proportionem requirunt etiam reliquæ urbis et agri partes: cumque Eleusinem dixerit unam ex centum et septuaginta curiis (quidam iv. addunt) reliquarum nullam nominavit. Habent autem si non singulæ, at certe multæ, fabulas complures et historias. Verbi gratia, Aphydna Helenam a Theseo raptam, et, expugnata Aphydna, a fratribus suis Castoribus receptam: Marathon certamen Persicum: Rhamnus Nemesis simulachrum, quod alii Diodoti, alii Agoracriti Parii, opus affirmant, et mole et elegantia præstantissimum, neque Phidiæ operibus cedens. Ita et Declea arx belli fuit Peloponnesiis bello Decelico: et a Phyla populum in Piræum, indeque in urbem reduxit Thrasylbulus: ac de multis aliis multa narrari possunt, ut de Leocorio, Theseo, Lyceo, Olympio, quod qui dedicavit rex, morte interceptus,

ἔστι κλίσμα καὶ παρθένων ἡρώων. Ἀλλ' ἔτις γε ἑνὸς μόνου ξοάνε τ' ἐν τῇ ἀκροπόλει μέμνηται. Πολέμων δ' ὁ περὶ τῆς τέλει βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τ' ἐν τῇ ἀκροπόλει τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. Ἐλθούσινά τε εἰπὼν ἕνα τ' ἕκατον καὶ ἐβδομήκοντα δῆμων, πρὸς δ' καὶ πεπάρων ὥς φασιν, ἑξήντα τ' ἄλλων ἀνόμακεν. Ἐχουσι δ' καὶ ἐν μὴ πάντες, οἳ γε πολλοὶ μυθοποιίας συχναὶ καὶ ἱστορίας κατὰ μέρος Ἀφύδνα μὲν ἔστι τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴν ὑπὸ Θησέως, καὶ τὴν Διοσκουρίων ἐκπόρθησιν αὐτῆς, καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελφῆς. Μαραθῶν δ' ἡ περὶ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα. Ῥαμνῆς δ' τὸ τῆς Νεμέως ξοάνον, ὃ πινες μὲν Διοδοτέ φασιν ἔργον, πινες δ' Ἀγορακρίτε τῆς Παλίας, καὶ μεγάρων καὶ ἑκατὸν σφύδρα κατωρθωμένον, καὶ ἐνάμιλλον τοῖς Φειδίε ἔργοις. ἔτι δ' καὶ Δεκέλεια ἡ ὀρμητήριον τῆς Πελοποννησίων καὶ τῆς Δεκελικῆς πόλεως. Φυλὴ δ' ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει τῆς δῆμων Θεασύβελος εἰς Πειραιᾶ, καὶ κείθεν εἰς ἄλυσιν ἔτι δ' ἄλλων πλειόνων ἐστὶν ἱστορεῖν πολλὰ, καὶ εἰς τὸ Λεωκόριον, καὶ τὸ Θησεῖον, ὃς ἔχει καὶ τὸ Λύκειον, καὶ αὐτὸ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡ-

^a ἐνὸς ἐμνήσθη τῶν ἐν ἀκροπόλει σημείων. Π. Par. 1. Eton. Esc. et Med. 1. in marg. ἡ ἐμνήσθη τ. ἡ. α. σ. Π. Bre. ἐνὸς μόνου τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ξοάνε μέμνηται. Π. Med. 1. in textu. ^b ἐμνήσθη Par. 2. ^c τῇ deest Med. 1. 2. Esc. ^d τῆς πόλεως μερῶν Med. 1. ^e καὶ deest Esc. ^f Ἀφύδνα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Gron. Mosc. ^g τὴν τῆς Par. 1. 2. Esc. ^h ὑπὸ τῶν Δ. Par. 1. 2. Esc. ⁱ μὲν τὸ Par. 1. 2. ^k Δεκελικὸν Med. 1. 2. Esc. Gron. ^l ἡς Par. 1. 2. Eton. ^m Scripti, ἔτι δ' Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. ⁿ Scripti, ἱστορεῖ δ' mutata distinctione. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ἱστορεῖ Par. 2. Esc. ^o ἔχει deest Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ἄπερ ἂν ἔχοι Par. 1. Eton. ἔς ἔχοι, vel οἷς ἔχοι Par. 2. ἔς ἔχοι Esc. ^p καὶ τὸ Ὀλύμπιον καὶ αὐτὸ τὸ Ὀ. Par. 1. 2. Eton. καὶ τὸ Ὀλύμπιον Esc.

stad. 178 æquavit. Thucydides, l. ii. c. 13. Athenarum ambitus non multo minor fuit quam Romæ. (Dionysius Halicarnassæus) Civium numerus attigit 21,000; inquilinorum 10,000, fervorum 400,000. Athenæus, l. vi. c. 20. p. 272. De fervorum numero sane hæreo. F.

2. Πολέμων δ'] Hujus libros περὶ τῆς ἀκροπόλεως, laudant sæpe Grammatici, præsertim Athenæus, l. xi. c. 6. p. 472. et l. xiii. c. 6. p. 587. Casaub.

9. Ἀφύδνα μὲν] Vide Herodotum, Plutarchum in Theseo, Diodorum Siculum, lib. iv. Pausaniam, et veterem poetæ scholiasten, ad hoc carmen Ἰλιάδ. γ'. ver. 144.

Αἰδρη Πιτθίδος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.

Æthra Pitthei filia, Clymeneque pervenueστα. Idem.

Ibid.] Pausanias Ἀφύδνα scribit. Incola, Aphidnienfis. Situs hujus loci est incertus. Hefychius appellat δῆμον τῆς φυλῆς Πτολεμαίδος. F.

Ibid.] Stephanus Byzantinus, Ἀφύδνα, δῆμος Ἀττικῆς, τῆς Λεοντίδος φυλῆς, ἀπὸ Ἀφίδης αὐτόχθονος. Gronov.

12. Μαραθῶν δ' ἐπὶ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα] Duo ibi extitere celeberrima, sus Marathonius, a Theseo occisus: Persarum clades, duce Miltiade. Mela, l. ii. c. 3. Marathon magnarum multarumque virtutum testis jam inde a Theseo, Persarum maxime clade pernotus: quem locum omnes editiones pessime distinctum habent: ut, si illas sequamur, clades Persarum Thesei temporibus contigerit. Casaub.

Ibid.] Cornelius Nepos in Miltiade Marathonæ m. p. 10 ab urbe Athenis abesse scribit. Non longe a mari Bœotiam versus positus fuit. (Herodot. l. vi.) Vide Sponium, t. ii. p. 316. F.

Ibid. Ῥαμνῆς δ'] Pausanias, l. i. c. 33. de Rhamnunte, μικρὸν δὲ ἀπὸ θαλάττης ἂνω Νεμέσεως ἐστὶν ἱερὸν ἡ θεῶν μάλιστα ἀνδρώποισι ἱερῶτα ἐστὶν ἀπαράιτητος. Casaub.

Ibid.] De Rhamno vide Melam (l. ii. c. 3.) qui parvam appellat. Plinius pagum appellat. Secundum Stephanum est δῆμος τῆς Αἰαντίδος φυλῆς. Pausanias ait stad. 60 a Marathone Oropum versus (scilicet ad septentrionem) distare. Hodie Ταυρο-Καστρο dicitur. (Wheler, p. 454. Spon, t. ii. p. 315.) F.

17. τὸν Δεκελικὸν πόλεμον] Vide Thucydidem, Xenophontem, Ἑλλαν. primo et secundo, & Diodorum, de bello Peloponnesiaco, cujus pars fuit istud Decelicum. Scribit ille de Peloponnesiis, qui, ducibus Agide Spartæ rege et Alcibiade, impressionem in Atticam fecere, καταλαβόμενοι δ' χωρίον ὀχυρὸν Δεκέλειαν, φρερίον ἐποίησαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς. διὸ καὶ συνέβη τὸν πόλεμον τῆτον Δεκελικὸν προσαναγορευθῆναι. Casaub.

Ibid.] Declea, δῆμος τῆς Ἰπποδωντίδος φυλῆς. Secundum

Thucydidem stad. 120 ab Athenis distat. Sita est in via quæ ducit ab urbe ad Eubœam. F.

Ibid.] Etymologicum Magnum: Δεκελικὸς πόλεμος, ὁ Πελοποννησιακός, ἀπὸ μέρες τὸ τελευταῖον τὸν αὐτὸν δὲ καὶ Ἀρχιδάμειον. Δεκελικὸν μὲν, κατὰ Δεκέλεια Ἀθηναίους ἐπετειχίσθη, Ἀρχιδάμειον δ', ὅτι Ἀρχιδάμος αὐτῷ ἡγήτο. Τὸ λοιπὸν διφθογόνον διὰ τί; Ἀπὸ τῆς Δεκέλειας, Δεκελειακός, καὶ Δεκελικός, ὡς βῆς, βοός, βόειος, βοειακός. Βοειακὰ ζεύγη. Gronov.

Ibid. Φυλὴ δ'] Vide Xenophontem, Ἑλλαν. libro secundo, Diodorum, lib. xiv. Justinum, alios. Casaub.

Ibid.] De Phyla vide Cornelium Nep. in Thrasylbulo: stadia 100 ab Athenis distabat. F.

20. τὸ Λεωκόριον] Vide Suidam, et Aristophanis interpretem, aliosque Grammaticos. Ælianus quoque, V. H. lib. xii. c. 28. rem totam narrat. Casaub.

Ibid. τὸ Θησεῖον] Suidas, ἐστὶ δ' τὸ Θησεῖον τέμενος ἀνεμείνον τῷ Θησεῖ. Vide Plutarchum in vita, et Pausaniam. Idem.

Ibid. ἔς ἔχει καὶ τὸ Λύκειον] Vide num sit legendum, οἷς ἐπιτεται, vel ἂν ἔχεται καὶ τὸ Λ. Idem.

Ibid.] Vide Meurfii Athenas Att. l. ii. c. 3. F.

Ibid.] Casaubonus legit, οἷς ἐπιτεται, vel ἂν ἔχεται, pro ἔς ἔχει, quas voces non agnoscit MS. Gronov.

21. τὸ Ὀλύμπιον] Hoc est, templum Olympii Jovis. Casaub.

Ibid.] Pisistratus primo fundamenta hujus templi constituit. (Vitruv. Præf. ad l. vii.) Pisistratidæ postea continuarunt. (Arist. Pol. l. v. c. 11.) Hoc templum est quod Dicæarchus (p. 8.) laudat: Ὀλύμπιον ἡμιτελὲς μὲν κατὰ πλῆξιν δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραφὴν. Tale fuit, Cassandro regnante in Macedonia, quo tempore scripsit Dicæarchus. Postea Perseus multa addidit ornamenta. Hæc tamen verba Strabonis non Perseo conveniunt. Hic enim non τελευτῶν, moriens, sed δευσιδύς, ab opere destitit. Potius Antiochum Epiphanem esse τὸν βασιλέα ἀναθέντα sentirem, qui, secundum Vitruv. et Vell. Paterculum, (l. i.) Olympium Athenis plurimis columnis ornavit, et forsan ad usque obitum suum perficit. Mox Sylla Romanus, Athenis captis, hoc templum spoliavit. (Plin. l. xxxvi. c. 6.) Nec ad usque Strabonem refectum fuit. Nam socii reges, qui (ut est in Suetonio) templum hoc communi sumptu perficere, Genioque Augusti dedicare, destinaverant, non institutum, ut videtur, abolverunt. (Vide plura de Olymp. in Meurf. Athen. Att. l. i. c. 10. et Humphr. Prideaux Comm. in Marmor. Oxon. primum, vel Chron. Parium, p. 357, 359. Edit. Londin. 1732.) F.

μιτελές κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεὺς· ὁμοίως ἢ καὶ ἡ Ἀκαδημία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ Ὀδεῖον, καὶ ἡ Ποικίλη σοὰ, καὶ τὰ κτ' τῶν πόλιν ἱερῶν, ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν ἐμνήμης ἀξίων. Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχιγέτας τοῦ κτίσματος ἔξετάζοις, ἀρξάμενος ἀπὸ Κείροπος· ἐδὲ ᾧ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες τῆτο ἢ ᾧ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δῆλον· Ἀκτικῶν μὲν ᾧ ἀπὸ Ἀκταίωνος φασιν· Ἀτθίδας ἢ καὶ Ἀττικῶν, ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς Κραναιᾶς, ἀφ' οὗ καὶ Κραναῖοι οἱ ἐνοικοῖ· Μοψοπίαν δὲ, ἀπὸ Μοψόπου· Ἰωνίαν δὲ, ἀπὸ Ἰωνος τῆς Ξεῖρου· Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν. Εἴρηται δ' ὅτι καὶ τὰ φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν ἔθνος ἐπιδημήσαν· καὶ ὅτι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελασγοὶ προσηγορεύθησαν ἀπὸ τὴν πλάνην. Ὅσα δὲ πλέον ὅτι τὸ φιλότιμον φεῖ τὰ ἐνδοξα, καὶ πλείους οἱ ἀλλήσαντες περὶ αὐτῶν, ποσῶδε μείζων ὁ ἔλεγχος, εἰ μὴ κρατῇ τις τῆς ἰστορίας. Οἷον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾶν φησιν, εἰ τις θάρρει γράφειν τὰς τῶν Ἀθηναίων παρθένους

—^m ἀφύσασθαι καθαρὸν γένος Ἡελδανοῖο, οὗ καὶ τὰ βοσκήματα ἀπόχρητ' ἄν. Εἰσὶ μὲν αἱ πηγὴ καθαρὲ καὶ πότιμος ὕδατος, ὥς φασιν, ἐκτὸς τῶν Διοχάρους καλουμένων πυλῶν, πλησίον τοῦ Λυκείου· ὁρῶντες ἢ καὶ κρύων κατασκευάσθαι τις πλησίον πολλῶν καὶ καλῶ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ πάλαί· πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν, ὥστε καὶ πότιμον εἶναι,

^a τὰ ἱερὰ τὰ ἐν τῇ πόλει Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. et Mosc. sed a recenti manu.

δαυμάσθαι ὄντα τεχνιτῶν ἔργα Esc.

Esc. Vulgo, τῶ. Marg. Cas.

ⁱ φιλόδομον Med. 1. 2. Bre. Esc.

Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

^c ἐμνήμης ἀξίων defunt Par. 1. 2. Eton. Esc.

^e ἐνοικοῖ Med. 2. ex correct.

^m ἀφύσασθαι Par. 1. 2. Med. 1.

^b ἅπαντα ἔχοντα τεχνιτῶν ἔργα Par. 1. 2. πολὺ

^d ἔξετάζει Par. 1. ἔξετάζει Par. 2.

ⁱ δότι Esc. Mosc.

^k ὅσον Esc.

^o ποταμῶν

1. ὁ ἀναθεὶς βασιλεὺς] Perseum intelligit. Livius, lib. xli. c. 20. de Perseo. Magnificentia vero in deos, vel Jovis Olympii templum Athenis, unum in terris inchoatum pro magnitudine Dei, potest testis esse. Reperio et Pisistratidas tale quid esse conatos, ut ex iis, quæ scribit Aristoteles, libro v. de Republica, satis appareat: et Antiochum Epiphanem, ut ex Athenæo constat: item multos reges in gratiam Augusti. (Suetonius, cap. 60. et Plinius) Tandem vero opus ab aliis frustra institutum Adrianus Imperator absolvit. Vide Pausaniam. Casaub.

2. ἡ Ἀκαδημία] Vide Pausaniam, l. i. c. 29. F. Ibid. οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων] Cujusmodi fuere Epicurei horti decantatissimi: fuere et Platonis, et aliorum Philosophorum. Pausanias etiam loci cujusdam meminit, quem vocat Κήπος. Casaub.

3. τὸ Ὀδεῖον] Ὀδεῖα, non apud Athenienses tantum, sed alibi apud Græcos vocabantur publica loca, in quæ literati homines, præsertim poetæ, convenire solebant, et sua scripta recitare. Nam Ὀδεῖον ἀπὸ τῆς ὁδῆς est appellatum. Vetusiores Græci loca hujusmodi λίσχας vocabant, ut apud Herodotum, et Ælianum, V. H. lib. ii. c. 34. Idem.

Ibid.] Vide ad hunc Æliani locum quæ notavit Kuhnus. Anon.

Ibid.] Odeum a Pericle structum. Vide Plutarchum in Pericle. F.

8. ἀπὸ Ἀκταίωνος] Pausanias, lib. i. c. 2. Actæum vocat. Ἀκταῖον, ait, λέγουσιν τῇ νῦν Ἀττικῇ βασιλεῦσαι πρῶτον. i. e. Actæum, quo in loco nunc Attica est, memorant primum regnasse. Et non Ἀκτικὴν, sed Ἀκταίαν. Casaub.

9. Ἀτθίδος] Pausanias, lib. i. c. 2. Κραναιῶν ἢ θυγατέρας καὶ ἄλλας, καὶ Ἀτθίδα γενέσθαι λέγουσιν ἀπὸ ταύτης ὀνομάζεσθαι Ἀττικὴν τὴν χώραν, πρότερον καλεμένην Ἀκταίαν. Cranao vero et alias fuisse filias ferunt, et Attidem, a qua tota regio, quæ prius Actæa dicebatur, Attica nominata est. Sic Justinus, lib. ii. c. 6. Idem.

10. ἀφ' οὗ καὶ Κραναῖοι] Athenienses sæpe vocant poetæ Κραναιῶς. Pindarus, Ἀθηνῶν Κραναιῶς, Olympionic. Od. viii. et alibi: solent autem Grammatici duplicem afferre rationem, cur ita appellentur, vel ab asperitate soli, vel a Cranao. Idem.

semiperfectum reliquit: de Academia item, hortis philosophorum, Odeo, porticu, quæ Pœcile ob varietatem dicebatur, et templis, quæ in urbe sunt et continent opera præclarorum artificum. Multoque etiam prolixior fieret sermo, si quis de primis Athenarum conditoribus examen institueret, facto a Cecrope initio. Non enim ab omnibus eadem traduntur, quod vel ipsa demonstrant nomina: regionem quippe Atticam dicunt ab Actæone: Atthidem et Atticam, ab Atthide Cranai filio, a quo et incolæ Cranai: Mopsopiam, a Mopsopo: Ioniam, ab Ione Xuthi filio: Posidoniam, id est, Neptuniam, et Athenas, quasi Minerviam, a diis tutelaribus nominisque auctoribus. Jam ante autem diximus, videri huc quoque suis migrationibus pervenisse Pelasgorum gentem, ac fuisse ab Atticis a vagando Pelasgos denominatam. Cæterum quanto majore studio quis de rebus illustribus scribit, quantoque plures sunt qui de iis differuerunt, tanto majori etiam est obnoxius reprehensioni, si historiam non teneat. Quale illud est, quod in congerie fluviorum Callimachus ridere se ait, si quis ausus fuisset scribere virgines Atheniensium

Haurire purum Eridani liquorem,

a quo etiam pecudes abstineant. Sanè scaturigines aiunt esse puræ et potabilis aquæ prope Lyceum, extra portam quæ Diocharis dicitur: olimque etiam fons constructus fuit in vicinia, bona aqua copiosus: quod si aqua hodie non est pura, quis id miretur, olim ita fuisse puram, ut etiam potui esset, quæ postmodo mutata fit? Singulis itaque,

Ibid. Μοψοπίαν ἢ] Et ipsi Athenienses Mopsopii apud poetas. Paulus Silentarius, in epigrammate de Cynegiro, Anthol. l. iv. c. 17. epigram. 35.

ἢ δὲ γε χειρῶν

Νίκα Μοψοπίους μίμνε παρ' Ἐννεάταις.

at vero manuum

Victoria Athenienses mansit apud Enneates.

Vide Stephanum. Idem.

11. ἀπὸ Μοψόπου] In fine hujus libri Μόψα scribitur: alii aliter sentiunt. Idem.

13. Εἴρηται δ'] Libro quinto, p. 313. Idem.

14. Πελασγοὶ προσηγορεύθησαν] Bene habet, quod locus ille, ad quem nos rejicit Strabo, non intercidit, ex quo facile fuit nobis hunc locum emendare, et, pro Πελασγοί, veram lectionem videre, quæ est Πελαργοί. Idem.

18. ἐν τῇ συναγωγῇ] Nam scripserat Callimachus librum, hoc indice, περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν. Suidas. Idem.

19. γελᾶν φησιν] Non reprehendebat Callimachus eos, qui Eridanum fluvium agri Attici facerent; sed eos, qui ejus aquam πότιμον esse putarent, cum ea ejusmodi esset temporibus Callimachi, ut vel pecudes ab ea abstinerent: Callimacho respondet Strabo non esse antiquos eo nomine reprehendendos, quum fieri potuerit, ut aqua olim apta potui, παρὶόντος χρόνου, defierit esse πότιμος. Idem.

Ibid.] Eridanus, qui apud Strabonem infra nomen Cephissi habet, ad occasum urbis Athenarum cursum tenuit, Ilissus ad ortum; junctim autem mare intrant. Pausan. Att. l. i. c. 19. Athenæ priscæ inopia aquarum laboraverunt. Dicæarchus (p. 8. Edit. Hudson.) notat, quod ἡ πόλις ξηρὰ πᾶσα, ἐκ εὐδρόης. Adrianus igitur multos post annos aquæ ductum extruxit. F.

27. ὥστε καὶ πότιμον εἶναι] Legebatur ποταμὸν, fluvium, valde inepte, ut et paulo ante, φιλόδομον pro φιλότιμον. Neque sum nescius Eridanum inter Atticæ amnes recenferi a Pausania. Sed huc illud, et ad refellendum Callimachum, nihil admodum facit. Brauronem etiam et Cephissiam restitui, ab amne Cephisso sumpta conjectura. Xyland.

cum sint tam multa, immorari non licet: neque tamen ita silentio omnia sunt involvenda, ut non quorundam fiat in tempore mentio. Hic itaque id sufficit adjecisse, quod narrat Philochorus: cum Atticam Cares a mari, a terra Bœoti, quos vocabant Aones, popularentur, principem Cecropem in duodecim urbes multitudinem composuisse, quarum nomina sunt, Cecropia, Tetrapolis, Epacria, Decelea, Eleufis, Aphydna, (plurali etiam numero Aphydnas dicunt) Thoricus, Brauron, Cytherus, Sphettus, Cephissia, Phalerus. Has deinde duodecim urbes in unam contraxisse eam, quæ etiamnum est, dicitur Theseus. Principio regnum fuit Athenis: deinde in popularem reipublicæ administrationem fuit mutatum, quam cum tyranni essent adorti Pisistratus cum filiis, pauloque post pauci summam rerum suis in manibus tenuissent, quales fuerunt cum quadringenti illi, tum triginta a Lacedæmoniis impositi tyranni, facile illorum jugum Athenienses excusserunt, popularemque reipublicæ statum usque ad Romanorum dominationem retinuerunt. Et si enim nonnihil a Macedonicis vexati regibus parere iis sunt coacti: integram tamen reipublicæ formam eandem conservarunt. Neque defunt qui affirmant nunquam melius fuisse Atheniensium gubernatam rempublicam, atque eo tempore, quo Macedonibus Cassander imperavit. Is enim, quanquam aliis in rebus videretur ad tyrannidem propensior, tamen Athenis in deditionem acceptis usus est humaniter, urbiq; civem præfecit Demetrium Phalereum, Theophrasti philosophi discipulum: qui non modo non destruxit, sed instauravit potius, popularem reipublicæ statum: quod ejus de hoc reipublicæ genere scripti commentarii declarant. Verum invidia, et cum paucis susceptæ inimicitiae tantum valuerunt, ut, Cassandro mortuo, fugere in Ægyptum fuerit coactus: statuasque ejus amplius trecentis, motu facto, adversarii dejecerunt, conflaveruntque: addunt quidam, conflationem in matulas factam. Sed Romani, cum eos recepissent populari reipublicæ forma utentes, libertatem ipsis

^a μετέβαλε δὲ ὑπερῶν; Ἐν μὲν οὖν τοῖς κατ' ἑκάστη τοσούτοις οὖσιν ἐκ ἐνδέχεται ἀφαιρῆσαι, οὐ μὴν εἰς σιγὴν παρελθεῖν, ὥστε μὴ δ' ἐν κεφαλαίῳ μνησθῆναι πινών. Τοσαῦτ' ἐν ἀπόχρῃ παραστήσειν, ὅτι φησὶ Φιλόχορος, πορθουμένης τῆς χώρας, ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ Καρῶν, ἐκ γῆς δ' ὑπὸ Βοιωτῶν, ἕς ἐκάλειν Ἄονας, Κέκροπα πατρὸς εἰς δυοκαίδεκα πόλεις ^c συνοικίσαν τὸ πλῆθος, ὧν ὀνόματα, Κεκροπία, Τετραπόλις, Ἐπακρία, Δεκείλεια, Ἐλευσίς, ^d Ἀφύδνα, (λέγεται δ' ἰσχυρὰ πλεθυντικῶς Ἀφύδνας) Θόρικος, ^e Βραῦρων, Κύδηρος, ^f Σφήτιος, ^g Κηφισία, ^h Φαληρός. Πάλιν δ' ὑπερῶν εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται ⁱ πλὴν τῶν τὰς ^k δώδεκα Θεσέως. Ἐβασιλεύοντο μὲν ἐν Ἀθηναίοις παλαιότερον εἴτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν. Τυραννῶν δ' ὀπίσθεν αὐτοῖς, Πεισιπράτης καὶ τὸ παῖδαν, ὑπερῶν τε ὀλιγαρχίας γινομένης, τῆς τε τῆς τετρακοσίων, καὶ τῆς τῆς τετρακοσίων τυραννῶν, ἕς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τέττες μὲν διεκρούσαντο ῥαδίως, ἐφύλαξαν δὲ πλὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Καὶ γὰρ εἰ πικρὸν ἔσθ' ἡ Μακεδονικὴ βασιλεία, ^l παρελυπήθησαν, ὥσθ' ὑπακύναι αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὁλοκληρὴν τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διατήρουν. Ἐνιοὶ δὲ φασὶ καὶ βέλτερά τότε αὐτὴς πολιτεύσασθαι δεκαετὴ χρόνον, ^m ὃν ἦρχε Μακεδόνων ⁿ Κάσσανδρος. ἔτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δ' ἡ ἡγεμονία λαβὼν ὑπήκουον πλὴν πόλιν. ἐπέστησε γὰρ τῇ πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρέα, ^p τὸν Θεοφράστου τῆς φιλοσόφου ^q γνώριμον. ὅς ἐ μόνον ἐκατέλυσε τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπινώρθωσε. πολλοὶ δὲ τὰ ἔσθ' ὀνύματα, ἀ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκείνος. Ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἴσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια, ὥστε, μὲν τὸν Κάσσανδρον τελευταῖον, ἡγεγνησάμενον φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον. τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ ^r τετρακοσίας κατέσταναν οἱ ἐπαναστάντες, καὶ κατεχόνουσιν. ἔνιοι δ' ἡ πρὸς σπῆλαιον, ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. Ῥωμαῖοι δ' οὖν, παραλαβόντες αὐτὴς δημο-

^a μετέβαλον Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr.

^d Ἀφύδνα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. et sic infra.

ληρὸς deest Esc.

et ex correct. τὰς νῦν.

^g Marg. Caf.

^h Par. 2.

ⁱ Par. 1.

^k τὴν νῦν defunt Par. 1. Eton. τὰς νῦν Par. 2. sed in marg. τὴν νῦν Med. 1. ex correct. τὴν νῦν Med. 2.

^l δώδεκα πόλεις Med. 2.

^m παρελυπήθησαν Par. 2. sed in marg. παρελυπήθησαν supra, et in marg.

ⁿ δ' ἐγγνωμόνησε Par. 1. 2. Esc. δὲ ἐγγνωμόνησε Med. 1. 2.

^p τῶν MSS. τετρακοσίων. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Esc. Mos. τῶν τετρακοσίων

5. ὑπὸ Καρῶν] Strabo alterum a Caribus incursum factum ad Epidaurum memorat. F.

12. τὰς δώδεκα Θεσέως] Vide Plutarchum. Casaub.

16. τῆς τε τῶν τετρακοσίων] Vide Thucydidis historiam rerum gestarum anno xxi. belli Peloponnesiaci, et Diodorum. Idem.

17. ὅς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι] Sic Plutarchus scribens de Lyfandro, εὐδὲς δ' καὶ τὰ περὶ τὴν πολιτείαν ἐκίνησε, τριάκοντα μὲν ἐν ἄρει, δέκα δ' ἐν Πειραιῇ καταστήσας ἄρχοντας. At Xenophon non Lacedæmonios, sed ipsos Athenienses, auctores facit hujus consilii: ἐγένετο δ', inquit, αὕτη ἡ ὀλιγαρχία ὥστε ἑδῶκε τῷ δήμῳ τεράκοντα ἄνδρας ἐλίσσας, οἱ τὰς πατρίους νόμους συνέταξαν, καὶ ὅς πολιτεύουσι. Pugnam hanc Diodorus tollit, factum id scribens populi quidem Atheniensis auctoritate, sed hortatu Lyfandri. Idem.

23. βέλτερά τότε] Thucydides scribit de Atheniensibus, tunc demum, sua ætate, quando, soluta oligarchia τῶν quadringentorum virorum, rempublicam de integro composuerunt, capisse eos εὐ πολιτεύειν. Idem.

27. ἐπέστησε γὰρ] Vide Diodorum Siculum, libro decimo octavo extremo, et Diogenem Laertium, libro quinto. Idem. Ibid.] Cic. de Off. lib. i. c. 1. et in Brut. c. 9. Ælian. V. Hist. l. iii. c. 17. Anon.

32. ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια] Non recte hunc locum accipiunt interpretes. Nam significat Strabo, tantum in animis Atheniensium fuisse ὀλιγαρχίας, five τῆς τῆς ὀλίγων ἀρχῆς, odium infusum, ut ne Demetrium quidem Phalereum, ἐπιστάτην, quantumvis moderatum, ferre potuerint. Atque hoc Diodorus confirmat, qui refert Athenienses, pulso Athenis Demetrio, summos honores iis decrevisse, per quos libertatem et αὐτονομίαν recuperassent. lib. xx. Casaub.

33. μετὰ τὴν Κάσσανδρον τελευταῖον] Demetrius Phalereus Athenis diu ante mortem Cassandri fuit ejectus: anno scilicet secundo Olymp. cxviii. Diodorus, l. xx. p. 439. Edit. Wessel. F.

36. ἐνιοὶ δὲ προσδέσσιν] In his Laertius, quem vide, et Plutarchus. Casaub.

κράτερόνους, ἐφύλαξαν τ' αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν
ἐλευθερίαν. Ἐπιπεσὼν δ' ὁ Μιθριδατικός πόλεμος,
τυράννης αὐτοῖς κατέστησεν, ἕς ὁ βασιλεὺς ἐβέλετο
τ' ἰσχύσαντα μάλιστα τ' Ἀριστίωνα, καὶ τούτῳ βια-
σάμενον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλαν, ὁ τῶν
Ῥωμαίων ἡγεμὼν, ἐκόλασε· τῇ δ' πόλει δὲ συγνώ-
μην ἔνευκε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθείᾳ τὴν ὅσιν καὶ πρὶν
ᾧ τῷ τοῖς Ῥωμαίοις. Μετὰ δ' τὴν Πειρεαῖαν, ὅλην τὴν
Ῥαϊεῖς δῆμος, ἐν τῇ ἐφεξῆς ᾠδῇ· εἶθ' Ἀλιμεῖοι,
Ἀϊζωνεῖς, Ἀλιεῖς οἱ Αἰζωνικοὶ, Ἀναγυρεῖοι· εἶθ' ὁ
Ὄρειος, Ἀμπερεῖς, Αἰγινεῖς, Ἀναφλύσιοι, Ἀζυνεῖς·
ἔτι μὲν οἱ μέχρι τῆς ἄκρας ἔστι Σενία. Μετὰ δ' τὴν
τὴν λεχθέντων δῆμων· μακρὰ ἄκρα, πρὶν μὲν τῆς
Αἰζωνίας, Ζωστήρ· εἶτ' ἄλλη μετὰ Θορέας, Ἀστυπα-
λαῖα· ὧν τῆς μὲν πρὸς τὴν ἡσος ἡ Φαύρα, τῆς δὲ
Ἐλεῦσα· καὶ καὶ τῆς Αἰζωνίας δ' ὅστις ἡ Ὑδρῦσσα·
πρὶν δὲ Ἀναφλύσιον ὅστις καὶ τὸ Πανεῖον, καὶ τὸ τῆς
Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερὸν, εἰς ὃν τόπον ἐκκυμαν-
θῶναι τὰ πελευαῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ Σαλαμῖνα
ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυαγία φασί· περὶ ὧν καὶ
τὴν Ἀπόλλωνος ᾠδῇ·

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι φέρονται.

Πρόκειται δ' καὶ τῶν τῶν τόπων Βέλβινα ἡσος, ἡ πολλὴ
ἀπὸ τῆς, καὶ ὁ Περσικὸς χάραξ· ἔρημοι δ' αἱ πλείους
ταύτων. Κάμψαντι δ' τὴν καὶ τὸ Σενίον ἄκραν,

suam legesque incolumes conservarunt. Bello de-
inde Mithridatico ingruente, iis sub tyrannis coacti
fuerunt esse, quos vellet rex: quorum potentissi-
mum Aristionem, et violenter urbi imperantem,
Sylla, Romanorum dux, urbe expugnata, supplicio
affecit, urbiq[ue] veniam dedit: quæ hodieque liber-
tate fruitur, et apud Romanos est in honore. Post
Piræum Phalerenses sunt, curia in proxime infe-
quente ora: inde Halimussii, Æxonenses, Halien-
ses, Æxonici, Anagyraii, Oreen-
ses, Lampyrenses, Æ-
ginenses, Anaphlystii, Azenenses: atque hi quidem
usque ad Sunium promontorium. Inter dictos pa-
gos longum est promontorium, primum post Æxo-
nenses, Zostr: deinde aliud post Thoreas, Astypa-
laea: insulæ ante alteram Phaura, ante alteram
Eleussa, et ante Æxoneas Hydrusa: ad Anaphlystum
autem est Paneum (*Panis sacellum*) et ædes Colia-
dis Veneris: in quem locum eiectas fluctibus aiunt
ultimas naufragii tabulas, quod Persæ navali ad Sa-
laminem pugna fecerunt: et Apollinem de ea re
fic fuisse vaticinatum:

Colias horrebit visis muliercula remis.

Ante hæc loca non procul a continente remota jacet
Belbina insula, et Procli vallum. Ubi promonto-
rium circumflexeris, quod ad Sunium est, offertur

² δὲ πόλει Med. 1. 2. ^b Φυληρεῖς Med. 1. 2. ^c Pro Αἰζωνεῖς, Par. 2. habet ἔξων, quasi Ἀλιμεῖοι ἐξ ὧν Ἀλιεῖς οἱ Αἰζωνικοὶ, sed emendatur ab alia manu Αἰζωνεῖς, pro ἔξων. ^d Ὄρειος Par. 2. sed in marg. Ὄρειος. Ὄρειος Med. 2. ^e Ἀμπερεῖς Par. 2. Efc. Mosc. sed in Par. 2. Ἀμπερεῖς scribitur supra. ^f μα... πρὶν μὲν τῆς Efc. ^g Ἀστυπαλα Med. 1. Ἀστυπαλα Med. 2. et Med. 1. ex correct. ^h Φαύρα Med. 1. 2. Efc. Gron. Mosc. ⁱ τοῖς Med. 2. ^k Ἐλεῦσα Par. 2. ^l δ' ἐστὶν desunt Med. 1. 2. ^m Ὑδρῦσσα Med. 1. 2. ⁿ Πανεῖον Med. 1. Efc. τοκοπάνιον Med. 2. et ex correct. καὶ τὸ Πανεῖον. ^o MSS. Πατρόκλη. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc.

4. τὸν Ἀριστίωνα] Vide Plutarchum in Sylla, p. 458. Edit. F. Furt. Appianum in Mithr. et Pausaniam in Atticis. Casaub.

9. Ἀλιμεῖοι] Quorum vicus Ἀλιμεῖς vocatur: Æxonensium, Αἰζωνή. Idem.

10. Ἀλιεῖς οἱ Αἰζωνικοὶ] Lego, ἔνθα Ἀλιεῖς οἱ Αἰζωνικοὶ. Puto enim deesse ἔνθα, vel ἡ, et Ἀλιεῖς legendum, non Ἀλιεῖς. Fuere enim duo loca, sive duo δῆμοι, in Attica, Ἀλαῖ appellati, et epithetis distingui soliti, ita ut aliæ essent Ἀλαῖ Αἰζωνίδες, aliæ Ἀλαῖ Ἀραφηνίδες. Priorum igitur incolæ intelligit Strabo Ἀλαῖς, appellans Αἰζωνικέας. Videtur autem ex Stephano posse colligi, Halas Æxonidas non alium esse pagum, quam quem diximus appellari Æxonem. Porro apud scholiastem Callimachi, ad ver. 173. Hymn. in Dian. male, Ἀλαῖ Ζωνίδες, pro αἱ Αἰζωνίδες. Idem.

Ibid. Ἀναγυρεῖοι] Ὁ δῆμος, Ἀναγυρεῖς. Quare autem non dicatur Ἀναγυρεῖντιοι, ut postulare analogia videbatur, lege apud Stephanum. Idem.

Ibid. εἶθ' Ὄρειος] Legendum, εἶτα Θορέας, ex proximo Strabonis loco, et Stephano, aliisque grammaticis, qui Θορεῖς δῆμον referunt. Idem.

Ibid. εἶθ' Ὄρειος] Emendandus Strabo, scribendumque, οἱ Θορεῖς, etenim Stephano comprobante: Θοραῖ, δῆμος τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς· ὁ δημότης, Θορεῖς. Meursius, de Pop. Atticis libro singulari, in voce Θοραῖ, p. 37. Edit. Lugd. Bat. 1616. Anon.

11. Ἀμπερεῖς] Nomen δῆμος reperio apud grammaticos, Ἀμπεραῖ, ut apud Suidam: vel Ἀμπερεῖς, ut apud Harpocrationem. Casaub.

Ibid. Ἀμπερεῖς, Αἰγινεῖς] Corrupte hodie hæ voces eduntur, cum scribendum sit, Ἀμπερεῖς, (non Ἀμπερεῖς) Αἰγινεῖς. Harpocration enim assentitur: Αἰγινεῖς, δῆμος φυλῆς Ἀντιοχίδος, εἶθ' ὁ δημότης, Αἰγινεῖς. Meursius, de Pop. Atticis lib. singulari, in voce Αἰγινεῖς, p. 5. et Ἀμπερεῖς, p. 69. Anon.

Ibid. Ἀζυνεῖς] Scribo Ἀζυνεῖς: nam δῆμος Ἀζυνεῖς, testibus Hesychio, Harpocrate, et Suida. Casaub.

14. Ζωστήρ] Meminit Herodotus, lib. viii. c. 107. Astypalæa Stephanus. Idem.

Ibid.] Astypalæa a quadam urbe olim ibi posita nomen duxit. D'Anvillius hoc promontorium ad sinum Saronicum ponit. De hoc litore et insulis vide Whelerum, p. 424. Spodium, t. ii. p. 266—7.

Ibid. Θορέας] Atqui horum nulla præcessit mentio: forte, Ὄρειος. Paneum Pausanias ait stabulum fuisse in specu quodam,

ibique caprarum lavacra et faxa earum similia. Στεγία: Stephano est Στεγία. De Brauronia Diana Pausanias disputat in Atticis, et accuratius Laconicis. Locus autem est mutilus. Sensus hic videtur esse: non procul Braurone esse Halas Araphenides (videtur adhuc supere in textu) ubi Tauricæ Dianæ fuerit simulachrum ab Oreista positum. Vide responsum Minervæ sub finem Iphigeniæ Tauricæ apud Euripidem: dices me non male coniecisse. De Psaphide et τετρωρίω dubitare (puto) licet, et Thurio, quod in Epitoma omisum est: forte pro Thorico positum. Xyland.

15. ἡσος Φαύρα] Codices quinque Φάερα legunt. Hesychius habet Φαερεῖς, ἡσίδιον πρὸς τὴν Ἀττικῇ. (Gronovii Anim. p. 200.) F.

17. περὶ δὲ Ἀναφλύσιον ἐστὶ καὶ τὸ Πανεῖον, καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερὸν. Ad Anaphlystum autem est Paneum, et ædes Coliadis Veneris] Dubito de fide hujus loci. Nam Pausanias in Atticis Coliadis Veneris ædem distare facit a Phalero stadiis 20 tantum, et Aristophanis scholiastes eam ponit in Phalerica regione. Ergo, si non fuere duæ ædes ejusdem Coliadis, credendum est Strabonem hallucinatum esse. Nam, ut jam dixi, in rebus Græciæ prævalere debet Pausanias. Palmer.

Ibid. τὸ Πανεῖον] De hoc Panis templo vide Chandleri iter Græcum, p. 148. F.

22. Κωλιάδες δὲ γυναῖκες] Vide apud Herodotum, lib. viii. c. 96. Casaub.

Ibid.] Colias, promontorium et templum, stadia 20 a Phalero distat. Pausanias, l. i. c. 1. Vide etiam Harpocrat. Lexicon. F.

Ibid. ἐρετμοῖσι φέρονται] Remis horrebunt, i. e. remos gestabunt. Metaphorice ab *bastis*. Sed legendum, φέρουσιν. Est Βάκιδος apud Herodotum. Vide nos ad Suidam, Kuhnium ad Pausaniam, p. 4. Tour.

23. Βέλβινα] Ea est, quam libro priore, p. 544, commemoravit, dixitque ἀνατίειν πρὸς τὸ πείλαγος, hoc est, in alto esse sitam. Casaub.

24. Περσικὸς χάραξ] Legendum, καὶ ὁ Πατρόκλης χάραξ. Atque ita recte est in manuscriptis. Nomen habet a Patroclo, Ægyptiarum triremium præfecto, qui communivit, cum Antigonus Demetrii agrum Atticum infestaret, et oram maritimam classe obsessam teneret. Meursius, de Pop. Att. in v. Πατρόκλης χάραξ, p. 110. Edit. Lugd. Bat. 1616. Anon.

Ibid.] Patrocli vallum fuit in insula deserta, quæ nunc Guidronisa dicitur. F.

Ibid.]

Sunium, memorabilis pagus, sive curia; tum Thoricus: inde Potamus pagus, cujus curiales Potamii. Sequuntur Prasía, Steirea, Brauron, ubi Dianæ Brauronæ templum est nides, ubi tauropoli tum Myrrhinus, Probalinthus, Marathon. Hic Miltiades Datis Persæ copias interne-
 cione delevit, non expectatis Lacedæmoniis, ob plenilunii observationem adventum differentibus. Ibidem fabulantur fuisse taurum Marathonium, quem Theseus interfecit. Marathonem subsequitur Tricorythus: inde Rhamnus, ubi Nemesis templum habet: post Psaphis Oropiorum, circa quem locum oraculum fuit Amphiarai, olim cultum: ubi fugientem Amphiarum, ut ait Sophocles,

Thebanus hausit pulvis biatu præpete,

Arma et quadrigas absorbens simul et virum.

Oropus sæpe in controversiam venit: sita est enim urbs in confinio Atticæ et Bœotiae. Ante oram hanc et Thurium ac Sunium jacet insula Helena,

ἄξιόλογος δῆμος, Σέβιον· εἴτα Θόρικος, εἴτα Ποταμὸς, δῆμος ἔτι καλέμενος, ἔξ ἧ οἱ ἄνδρες Πολιάμοι· εἴτα^a Πρασιά, ^b Στειρία, ^c Βραύρων, ὅπερ τὸ ^d Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν νίδες, ὅπερ τὸ ^e ταυρο-
 5 πόλις ^f εἴτα ^g Μυρρῖνῆς, Προβάλινθος, ^h Μα-
 ραθὼν, ὅπου Μιλτιάδης τοῖς ⁱ μετὰ Δάπιοις τῷ Πέρσῃ
 δυνάμει ἀρδὴν διέφθειρεν, οὐ περιμένοντας ὑπερίζοντας
 Λακεδαιμονίους ἀπὸ πλὴν πανσέλιον. Ἐνταῦθα μεμυ-
 ρήκασι καὶ τὸ Μαραθῶνιον ταῦτον, ὃν ἀνείλε Θησεύς.
 10 Μετὰ τὴν Μαραθῶνα ^k Τεικόρυθος· εἴτα Ῥαμνῆς, τὸ
 τῆς Νεμεσέως ἱερὸν· εἴτα Ψαφίς ἢ τὸ Ὠρωπίων· ἐν-
 ταῦθα δὲ τοῦ καὶ τὸ Ἀμφιαρέϊον ἔστι τετιμημένον
 ποτὲ μαντεῖον, ὅπερ φυζόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὥς φησι
 Σοφοκλῆς,

15 Ἐδέξατο ῥα γαῖσα Θηβαία κόνις,

Ἄυτοῖσιν ὅπλοισι, καὶ ^m τετραέσω δίφρῳ.

Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ γένηται πολλάκις·
 Ἰδρυται γὰρ ἐν μεθόρῳ ⁿ τῆς τε Ἀττικῆς καὶ ^o τῆς Βοιω-
 τίας. Πρόκειται ἡ τῆς παραλίας ταύτης, περὶ ἣν τῆ
 20 ^p Θερία, καὶ ^q Σενίς, νῆσος Ἑλένη, τραχεῖα καὶ ἔρη-

^a Πρασιά Par. 1. 2. Mosc. ^b Στειρία Par. 1. ^c Βραύρων Med. 2. ^d Βραυρωνίας Med. 2. ^e Lege, cum Xylandro, ἱερὸν, καὶ Ἀλὰι αἱ Ἀραφηνίδες, ὅπερ. Marg. Cas. ^f εἴτα deest Par. 1. 2. Br. Eton. Esc. et sine lacunæ notis. ^g Μυρρῖνῆσσα Par. 1. 2. Eton. Μυρῖνῆς Med. 2. ex correct. ^h Μαραθῶν deerat Med. 2. add. postea. ⁱ μετὰ τῷ Med. 2. ^k Τεικόρυθος Par. 2. sed Τεικόρυθος scribitur supra. ^l Ante αὐτοῖσιν, ellipsis τῶν σύν. V. ^m τετραέσω Med. 2. τετραέσω Esc. ⁿ τῆς τε deerant Med. 2. add. postea. ^o τῆς deest Med. 1. 2. ^p Lego, Θορία. Marg. Cas. Θορία Par. 2. Med. 1. Esc.

Ibid. Πρόκλη χάραξ] Optime Casaubonus in margine meminit τῷ Πατρὶ καὶ χάρακος, cum in textu male sit Πρόκλη. Kubnius, ad Pausaniam, lib. i. c. 1. p. 2. Anon.

1. δῆμος, Σέβιον] Stephanus, Σέβιον, δῆμος Λεοντίδος φυλῆς. Casaub.

Ibid.] Sunium promontorium ubi Minervæ Suniadis fuit templum. Nunc a columnis templi adhuc extantibus *Capo di Colonna* dicitur. F.

Ibid. εἴτα Θόρικος] Stephanus, Θόρικος, δῆμος τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς. Casaub.

Ibid.] De his et vicinis oppidis vide Chandleri Græciam, cap. 33. F.

Ibid. εἴτα Ποταμὸς] Harpocraton, Ποταμὸς, δῆμος τῆς Λεοντίδος· ἢ δὲ δημότης, Ποτάμιος. Casaub.

2. εἴτα Πρασιά] Stephanus numero plurali Prasias vocat δῆμον tribus Pandionidis. Idem.

Ibid. εἴτα Πρασιά, Στειρία] Corrigendus Strabo, legendum enim, εἴτα Πρασιά, Στειρία. Pluraliter enim scriptores alii omnes hunc populum laudant. Livius, lib. xxxi. c. 45. *Ad Prasias* (continentis Atticæ is locus est) *Iffæorum viginti lembi classi Romanorum adjuncti sunt.* Erat hic Apollinis templum, quo primitiæ Hyperboreorum deferebantur, quas in Delum inde Athenienses mittebant: item Eryfichthonis sepulchrum, qui, cum e Delo, quo cum sacris missus fuerat, domum rediret, in itinere diem obiit. *Meursius*, de Pop. Att. in v. Πρασιά, p. 108. Edit. Lugd. Bat. 1616. Anon.

3. Στειρία] Stephanus, Στειρία, δῆμος Ἀττικῆς, Πανδιονίδος φυλῆς, δηλοῦν καὶ ἑδαιέως. Sic et Hesychius, v. Στειρεῖς. Quare legendum, Στειρία. Casaub.

Ibid. Βραύρων] De Braurone vide Pausaniam, l. i. c. 33. Hodie *Uranna* dicitur. (Wheler, p. 453.) F.

4. νίδες, ὅπερ] Nullus in toto Strabone locus est, qui tantum debeat eruditissimo viro Xylandro atque hic: tanta est felicitate ab illo restitutus qui non ægrotabat, sed jam pridem perierat. Lege ergo, ut vult Xylander, ἱερὸν καὶ Ἀλὰι αἱ Ἀραφηνίδες, ὅπερ τὸ, &c. Diximus paulo ante Ἀλὰς in agro Attico duas fuisse, Ἄxonidas et Araphenidas: de illis jam dixerat, nunc Araphenidas recenset. Nam etsi Euripides, in Iphigenia Taurica extrema, Ἀλὰς tantum nominat, tamen Araphenidas intelligi nimis certum est ex Callimachi hymno, in Dianam, ver. 173.

Ἡ ἵνα, δαῖμον, Ἀλὰς Ἀραφηνίδας οἰκίσσῃ

Ἥλδεις ἀπὸ Σκυθίας, ἀπὸ δ' εἴπαι τέμνα Τάυρων.

Aut ubi tu, dea, Halas Araphenidas inhabitatura

Veneris e Scythia, et respueris sacra Taurica.

Vide Stephanum. Ascribam et verba Euripidis, quæ erunt instar commentarii. Alloquitur autem Minerva Orestem, ver. 1449.

Ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεομήτες μόλης,

Χωρὸς τίς ἐστιν Ἀτθίδος πρὸς ἑσχάτοις

Ὅροις, γαίταν διράδος Καρυίας,

Ἰέρως, Ἀλὰς νιν ἑμὸς ὀνομάζει λέως·

Ἐνταῦθα τάξας ναὸν, ἴδρυσαι βρέτας,
 Ἐπώνυμον τῆς Ταυρικῆς, πώνων τε σὺν. i. e.
 Et cum veneris Athenas divinitus conditas,
 Est quidam locus in extremis Atticæ
 Finibus, vicinus litori Carystio,
 Sacer, quem meus populus nunc vocat Halas Araphenidas:
 Illic, extructo templo, colloca statuam
 Cognominem Tauricæ Dianæ, et tuorum laborum. Casaub.

Ibid. ταυροπόλις] Nulla lacunæ nota est in MSS. neque deest aliquid, ut opinor. Pausanias in hisce partibus multa signa Dianæ Tauricæ esse refert. F.

5. Μυρρῖνῆς] De Myrrhinunte δῆμῳ vide Pausaniam, l. i. c. 31. Idem.

Ibid. Προβάλινθος] Urbs tetrapolis Atticæ, quam Xuthus tenuit una cum Oinoia, Marathone, et Tricorytho. De situ Marathonis vide Pausaniam, l. i. c. 32. et Whelerum, p. 453. 4. Idem.

6. ὅπερ Μιλτιάδης] Res fuse narratur ab Herodoto, lib. 7. c. 122. Plutarcho, non uno loco, et Justino. Casaub.

8. διὰ τὴν πανσέλιον] Lucianus, περὶ Ἀστρολογίας, p. 855. Edit. Amst. postquam dixit Lycurgum ordinasse rempublicam Lacedæmoniorum secundum cœlestes rationes, καὶ νόμον, inquit, σφίσι ἐποίησεν ἡμετέραν μὴδ' ἐς πόλεμον προχωρεῖν, πρὶν τὴν σεληναίην πλήρῃ γενέσθαι. i. e. Legemque tulit ne in bellum prodirent unquam ante plenilunium. Deinde addit legis rationem. Nam quum omnia a Luna gubernentur, non esse parem ejus vim, crescentis et ἀφαιζομένης. Meminere plures ejus legis. Idem.

9. τὸν Μαραθῶνιον] Vide Plutarchum in Theseo. Idem.

11. εἴτα Ψαφίς] Psaphin hanc non reperio, non ideo tamen quicquam censuerim mutandum. Veruntamen fuit cum putarem legendum, εἴτα ψαφίς ἢ τῶν: qua voce alibi utitur. Casaub.

Ibid.] Perperam, ut puto, scribitur Ψαφίς, pro Ψωφίς. Vide Pined. in Stephan. p. 729. n. 22. Anon.

Ibid.] Legendum, Ψωφίς. Psaphin nullibi notam esse puto. Quod vero vir præstans nihil mutandum esse censet, et legit, εἴτα ψαφίς ἢ τῶν Ὠρωπίων, ferri non potest. *Salmastius*, apud Berkel. ad Steph. de Urb. p. 765. n. 32. Idem.

12. τὸ Ἀμφιαρέϊον] Fuit eo loco oraculum τῶν ἐγκοιμωμένων, teste Tertull. de Anim. c. 46. Abest autem ab Oropo stadia xli. templum Amphiarai. Vide Pausaniam, ex quo apparet, multis locis fuisse Amphiarai absorptionem sive haustum adscriptum. Casaub.

16. Αὐτοῖσιν ὅπλοισι] Similiter Pindarus de eodem, Nem. Od.

17. ἐν ἀμφισβητησίμῳ] Vide Pausaniam. Idem.

18. ἐν μεθόρῳ] In confinio, ait Plinius, Bœotiae. Idem.

20. Θερία] Scriptum est Θερία: nemo autem est tam simplex, ne dicam imperitus, quin videat esse legendum Θορία. Id ex superioribus Strabonis verbis vel cæco manifestum est. Idem.

Ibid. νῆσος Ἑλένη] Euripides, Helena, ver. 1689.

Φρεγά παρ' ἀκτὴν τεταμένη, νῆσον λέγω,

Ἑλένη

μος, παραμήκης, ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τὸ μῆκος· ἥς φασι μεμνησθαι τὸν ποιητὴν, ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἑλένην·

* Οὐδ' ὅτε σε ὤρωτον Λακεδαιμόνος ἔξ' ἐραλεινῆς

^a Ἐπλεον ἀρπάζας ἐν ποντοπόροις νέεσι, . . .

Νήσω ^b δ' ἐν Κρανᾷ ἐμίγλω· φίλοτῃ καὶ εὐνῇ·

ταύτῃ γὰρ λέγει Κρανάλιν, τὴν νῦν Ἑλένην, ἀπὸ ὅς ἐκεῖ γενέσθαι τὴν μίξιν. Μετὰ δὲ τὴν Ἑλένην, ἢ Εὐβοία πρὸκειται δ' ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως τενή, καὶ μακρὰ, καὶ κατὰ μῆκος τῇ ὑπερώ παραβεβλημένη, 10 κατὰ περὶ ἡ Ἑλένην. Ἐπὶ ^d καὶ ἀπὸ Σενίε πρὸς τὸ νότιον δ' Εὐβοίας ἄκρον, ὃ καλεῖται Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλῆρες· ἀλλὰ πρὸς Εὐβοίας ^e μὲν εἰρήσεται ὑπερὸν. Τοὺς δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἰπεῖν ἄρα τὸ πλήθος. Τῶν δ' ὄρων ^f δ' ἐν 15 ὀνόματι μάλιστα εἰσιν, ὅ, τε Ὑμηττός, καὶ ^g Βριλησός, καὶ ^h Λυκαβητός, ἐπὶ δὲ Πάρνης, καὶ ⁱ Κορυδαλλός· μαρμαρε δ' ὅτι ^k τε ^l Ὑμηττίας καὶ ^m Πεντελικῆς καλλίστα μέταλλα πλησίον τῆς πόλεως· ὃ δ' Ὑμηττός καὶ μέλι ἀεικὸν ποιεῖ. Τὰ δ' ⁿ ἀργύρεα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ 20 κατὰρχαίς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, δὲ μεταλλείας ἀσθενῶς ὑπακχέουσιν, τὰ παλαιὰν ἐκβολάδα καὶ ^o σκωρίαν ἀναχωνεύοντες, εὕρισκον ἐπὶ ἔξ αὐτῆς σποκαταίρομενον ἀργύριον, τῷ

aspera et deserta, in longum porrecta spatio circiter lx. stadiorum. Ejus aiunt meminisse Homerum in his Alexandri ad Helenam verbis :

Nec cum te primum abreptam Lacedæmone amæna,

Navibus impositam vexi per cærulea ponti,

Insula et in Cranaa mihi gaudia prima dedisti.

Cranaam enim, id est, asperam, appellari, quæ a concubitu eorum deinde fit Helena dicta. Post Helenam, reliquo litori Atticæ objecta est Eubœa, itidem arcta, et in longum juxta continentem porrecta, ut et Helena. A Sunio ad austrinum Eubœæ promontorium, quod Albam actam (Leucen acten) appellant, navigatio est stadiorum ccc. Sed de Eubœa postea dicetur. Cæterum mediterraneos pagos, sive oppida, Atticæ, ob eorum multitudinem longum fuerit recensere. Montes, quorum nomina maxime sunt nobilia, sunt Hymettus, Brileffus, Lycabettus, Parnes, Corydallus. Prope urbem marmor Hymettium pulcherrimum effoditur, ut et Pentelicum : quin et optimum mel fit in Hymetto. Sectiones argentariæ in Attica initio fuerunt uberes, nunc defecerunt. Sane operarii, cum metalla maligne labori responderent, excrementa vetera et scoriam recoquentes, adhuc inde eliquatum argentum invenerunt, cum veteres imperite

* Iliad. γ. ver. 443.

^a Ἐπλεον deest Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc.

Σ. Med. 1. 2. δὲ ἀπὸ τῆς Σ. Esc. Mosc.

^c μεταλίγον λέγομεν. T. Esc.

^e Βριλησός Par. 1. 2.

ⁱ Κορυδαλλός Par. 1.

^k Ὑμηττίας Esc. Mosc.

^l Ἑλικῆς Par. 1. 2. Med. 1. 2.

^m ἀργύρεα Esc.

ⁿ σκωρίαν Esc.

^o ἀναχωνεύοντες Bre. Mosc.

Ἑλένη τὸ λοιπὸν ἐν βροτοῖς κεκλήσεται,

Ἐπεὶ κλοπᾶς σὰς ἐκ δόμων ἐδέξατο.

Propugnaculum jacet exporrectum juxta Atticam, insulam dico,

Helena posthac apud homines vocabitur,

Quia te domo furim illuc asportatam recepit.

Pausanias quoque in Atticis, lib. i. c. 35. Helenam insulam commemorat, sed ita dictam, quod ad eam appulerit Helena post ἀλώσιν τὴν Ἰλίαν. Casaub.

Ibid.] Vide Chandleri Græciam, p. 6. F.

7. ταύτῃ γὰρ λέγει Κρανᾷ] Pausanias aliter sentit in Laconicis, l. iii. c. 22. Cranaam commemorans ante Gythium, Lacedæmoniorum navale, sitam: sed Straboni assentitur scholiastes poetæ antiquus, qui Cranaen olim a Cranao fuisse vocatam (ut de Attica notavit Strabo) existimat. Lycophron quoque in Attica vult Parin primum Helenæ notitiam habuisse. Casaub.

Ibid. Κρανᾷ] Male legitur accentu in ultima, nam τὸ κραναῖον est ἡ τραχὺα : quare transposito accentu vox sic legenda est : ταύτῃ γὰρ λέγει Κρανᾷν. Berkelius, ad Steph. p. 475. n. 8. Anon.

12. Λευκὴν ἀκτὴν] Ptolemæus videtur καλὴν ἀκτὴν appellare. Casaub.

15. Τῶν δ' ὄρων] Plinius, l. iv. c. 7. Montes Atticæ, Brileffus, Ægialeus, Icarus, Hymettus, Lycabettus. Vide Pausaniam. Idem.

16. Ὑμηττός] Hymettus, ait Stephanus, mons est Atticæ : estque τὸ υ hujus vocis βραχὺ καὶ μακρόν. Latini poetæ fere corripunt. Idem.

Ibid.] Situm horum montium et totius fere Atticæ describit Whelerus, p. 410. F.

Ibid. Βριλησός] Brileffus et Parnethis conjunctim meminit Thucydides, lib. ii. cap. 23. Casaub.

17. Λυκαβητός] Apud Aristophanem ejusque scholiasten, et Suidam, unico τ scriptum est, Λυκαβητός. Alteram tamen lectionem similitudinem vocum analogia confirmat. Idem.

Ibid. Πάρνης] Stephanus, Πάρνης, τὸ ὄρος τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἀρσενικῶς, καὶ θηλυκῶς. Pausanias, l. i. c. 32. in hoc monte ait esse θήραν σκυῶν ἀγρίων καὶ ἀρκτῶν. Casaub.

18. τῆς τε Ὑμηττίας] Marmoris Hymettii Plinius meminit, lib. xxxvi. cap. 3, et 5. Idem.

Ibid. καὶ τῆς Πεντελικῆς] Sic ausus sum corrigere, cum mutilata vox, ἐλικῆς, me moneret : neque est ut a me expectes Pentelici

lapidis commendationem, ejus etiam in Poplicola Plutarchi mentio est, ne de Pausania (l. i. c. 19.) dicam. Gephyra proprium esse putavi, alias pontem significat. Xyland.

Ibid. τῆς Πεντελικῆς] Pausanias, l. i. c. 32. in monte Pentelico ait esse λιθοτομίας, idemque lapidis Pentelici sæpe meminit. Casaub.

19. καὶ μέλι ἄριστον] Pausanias, l. i. c. 32. καὶ Ὑμηττός, ὃς φέρεται νομάς μελίταις ἐπιτηδεύοντάς πρὸς τῆς Ἀλιζώνων. i. e. Hymettus pascuam habet apibus omnium aptissima, quæque solis cedunt Halizonum pascuis. Sed mellis Hymettii quis veterum non meminit? Unius Dioscoridis verba apponam, l. ii. c. 101. Μέλι, inquit, πρῶτον τὸ Ἀττικόν· καὶ τὸ τῆς Ὑμηττοῦ καλεῖται. i. e. Principem locum obtinet mel Atticum, quod ab Atticæ regionis monte Hymetto, in quo provenit, Hymettium appellatur. Idem.

20. Τὰ δ' ἀργύρεα] Locus, ubi fuere argenti venæ, vocabatur Laurium : Thucydides, lib. ii. c. 55. παρὰ τὸν εἰς τὴν Πάραλον γῆν καλεῖται, μέχρι Λαυρίε ὄρους, δὲ τὰ ἀργύρεα μέταλλα εἰς τὴν Ἀθηναίων. i. e. In agrum, qui maritimus appellatur, processerunt usque ad montem Laurium, ubi sunt argenti fodinæ, quas Athenienses possident. Et lib. vi. cap. 91. commemorat Alcibiades τὰς τῆς Λαυρίε τῶν ἀργυρέων μετὰλλων προσόδους. Defecisse autem Laurei argenti venas apparet ex Pausania, lib. i. c. 1. Fuisse etiam in Thorico annotat scholiastes Æschyli : apud quem Θαυρίῳ περπερα, pro Λαυρίῳ, editum est. Idem.

21. ἦν ἀξιόλογα] Confirmat Æschylus in Persis, qui apud Athenienses esse ait ἀργύρεα πηγὴν τινα, Θεσαυρὸν χθονός. Herodotus quoque, Polymnia, (i. e. lib. vii. c. 144.) testatur potuisse Athenienses e Laurii metallis accipere ὀρχηδὸν ἑκατον δέκα δραχμῶν. Vide ejusdem extremam Uraniam. Sed omnium maxime videndus Xenophon περὶ πόρων : quem quidem librum videtur ille ex professio scripsisse, ut Athenienses ad fodiendas strenuo argenti fodinas hortaretur. Idem.

Ibid. νυνὶ δ' ἐκλείπει] Vide ad librum tertium : et grammaticos Græcos de illo veteri Atheniensium dictorio, σὺ δ' ὅς γε χρυσόχοοι σεν ; Idem.

Ibid.] Fodinæ argentariæ ad Laurium non sat erant dites ut sumptus proventibus pensarent. Post enim Alexandrum opes Asiaticæ, passim per Græciam sparsæ, auri et argenti pretium minuerunt ; et quanto vilioris pretii sunt metalla, tanto cariores sunt operarii servi. Fodinæ tamen non sunt exhaustæ, ut sentit Whelerus, p. 448. F.

fornacibus metalla excoxissent. Cum autem inter omnia mellis genera optimum sit Atticum, multo omnibus præstare aiunt id, quod in secturis argentariis reperitur, et acapniston dicitur, quia citra fumum conficitur. Quod ad flumina Atticæ pertinet, Cephissus, apud Trinemios ortus, per planitiem defluit, ubi est Gephyra, et Gephyrisini, (quod est pons, et pontani) lapsusque per longos muros, qui ab astu ad Piræum ducti sunt, in Phalerico litore mari miscetur, torrentis plerumque in morem fluens, æstate etiam omnino deficiens. Talis maxime est etiam Ilissus ab altera urbis parte ad idem delabens litus, ortus ex locis supra Agram et Lyceum sitis fontemque in Phædro a Platone celebratum. Atque hæc quidem de Attica.

Sequitur ordine Bœotia: de qua dicturum necesse est, perspicuitatis gratia, etiam contiguas gentes recensere: ut ante monuimus. Sic igitur describamus. Ora maritima a Sunio Thessalonicam usque extenditur versus septentrionem, cum quidem parumper declinet a mari quod versus orientem excedit: ita ut quæ ad occasum vergunt, quasi fasciæ quædam sint, æqualibus undique intervallis per singulas regiones protractæ. Harum prima est ea, quæ a Megaride fasciæ in morem parte orientem spectante subducit oram maritimam a Sunio usque ad Oropum et litus vicinum: parte occidua isthmum et mare Alcyonium quod est apud Pagas usque ad

ἀρχαίων ἀπείρους καμινεύοντων. Τῷ ἡ μέλιτος^α αἰεὶς^β ὄντος τῷ πάντων^γ Ἄττικῃ, πολὺ βέλτιόν φασι τὸ ἐν τοῖς^δ ἀργυρείοις, ὃ καὶ^ε ἀκάπνιστον καλεῖσιν ἀπὸ τῆς πτόπης τῆς σκευασίας. Ποταμοὶ δ' εἰσὶν, ὃ μὲν Κηφισὸς^ς ἐκ Τεινεμίων τὰς ἀρχὰς ἔχων, ῥέων δὲ ἀπὸ τῆς πεδίδε, ἐφ' ἧς ἔστι ἡ Γέφυρα, καὶ οἱ Γεφυρισμοί. ἀπὸ τῆς σκελῶν, τῇ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ Πειραιᾶ καὶ ἀπὸ τῆς ἐκδίδωσιν εἰς τὸ Φαληρικόν, χειμαρρῶδης τὸ πλεόν, ἡ ῥεὺς δὲ μειοῦται τελέως. Ἐπὶ δὲ τοῦτο^ς μάλιστα ὁ Ἰλισσὸς, ἐκ γὰρ τῆς μέσης τοῦ ἀπὸ τοῦ ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παραλίαν, ἐκ τῆς ὑπὲρ τῆς Ἀγέρας καὶ τοῦ Λυκείας μερῶν καὶ τῆς πηγῆς, ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων. Περὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία. περὶ ἧς λέγουσι καὶ ἡ περὶ τῆς συνεχῶν ἐθνῶν ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ, ὅτι σαφέως^ς λέγειν, ὡς εἴπομεν πρότερον. Λέγουσι δὲ τὴν ἀπὸ Σενίης παραλίαν, μέχρι Θεσσαλονίκης, ὅτι τὰς ἀρκτεὺς τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσιν^ς τῇ ὑπερανέχουσιν ἡ θάλασσαν πρὸς ἑω^ς τὰ δ' ὑπερκεῖμενα πρὸς δύσιν, ὡς ἀνὰ ταινίας πινὰς ἀπὸ τῆς χώρας ἐκείνης τεταμένας παραλλήλους. Ὡς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀπὸ Μεγαρίδος, ὡς ἀνὰ ταινία τις, τὸ μὲν ἑωθινὸν μέρος ταινίσσας τὴν ἀπὸ Σενίης μέχρι Ὀρωπῆς καὶ τῆς ταύτης παραλίας, τὸ δ' ἐσπερινὸν τὸν τε ἰσθμὸν, καὶ τὴν Ἀλκυονίδα θάλατταν, τῇ καὶ Πηγὰς μέχρι τῆς...

^α ἀπείρους Esc. ^β ὄντος πάντων ὄντος Med. 1. 2. ^γ ἀργυρείοις Esc. ^δ ἀκάπνιστον Par. 1. ^ε Φαληρικόν Par. 1. Φαληρικόν Par. 2. supra. ^ς ἐπὶ Med. 1. 2. Eton. Mosc. ^ς Scripti, μάλλον. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^ς MSS. Ἀγέρας. Marg. Cas. Ἀγέρας Esc. sed in marg. scribitur, Τανάγρας, ab eadem manu. ^ς περὶ deest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^ς λέγουσι δὲ Par. 1. Eton. εἰς δὲ Esc. Mosc. ^ς ἔχουσιν τὴν θάλατταν Esc. ^ς ὑπερ... πρὸς cum lacuna Esc. ^ς τῆς... τεταμένας Esc. ^ς MSS. ἐπὶ Μεγαρίδι. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ἡ ἀπὸ Μεγαρίδος defunt Esc. ^ς ἑωθινὸν... ἀπὸ Esc. ^ς καὶ... τὸ δ' Esc. ^ς τὴν... κατὰ Esc. ^ς Ἀλκυονίδα Eton. sed a recenti manu.

3. ἀκάπνιστον] Acapni mellis meminit Plinius, lib. xi. cap. 16. Casaub.

Ibid.] Modum colligendi mellis vide in Whelero, pag. 412. F.

5. ἐκ Τεινεμίων] Malim, Τεινεμίων, vel Τεινεμίων. Nam Τεινεμίων vocatur ὁ δῆμος τῆς Κερροπιδος. Stephanus. Casaub.

Ibid.] Duo fluvii Cephissi nomine in Attica dignoscuntur. Unus in Eleusinio agro, quem Whelerus noster memorat, p. 426. Sponius ait, hunc nunquam esse penitus siccatum. t. ii. p. 277. Hic, quem Strabo memorat, ut opinor, idem est ac Pausaniæ Eridanus. F.

6. καὶ ἡ Γέφυρα] Pontem intelligit quo ibant Athenienses Eleusinem. Hunc pontem extruxit, vel refecit, Xenocles, ut ex Simonidis epigrammate apparet. Anthol. lib. iv. c. 29. epigr. 1.

Ὡς ἴτε Διμήτρος πρὸς ἀνάκτορον, ὃ ἴτε μύσαι,

Μηδ' ὕδατος προχοῆς δαίδεται χειμερίως

Τοῖον Ξεινοκλῆς γὰρ ὁ Λίδιος ἀσφαλὶς ὕμιν

Ζεῦγμα διὰ πλατείης τῆς ἑσάλεν ποταμῆς.

O ite Cereris ad regiam, O ite sacerdotes,

Neque aquæ fluxus reformidate hyemales:

Talem Xenocles enim Lindius stabilem vobis

Pontem per latum hunc construxit fluvium. Casaub.

Ibid. οἱ Γεφυρισμοί] Hoc est, ait Xylander, pontani: quod per est ridiculum, et contra omnem analogiam. At eruditi sciunt in sacris Cereris more receptum fuisse (qui mos ab Iambe manavit, teste Apollodoro) ut mulieres obvios quosque convitiis et probris peterent, quod a loco ubi id fere fiebat, γεφυρίζειν Græci vocarunt, simillime ut Latini veteres Carinari dixere, pro χαριεντίζεσθαι. Vide Festum. Inde igitur γεφυρίζαι sunt dicti homines βωμολόγοι. Hesychius, Γεφυρίζαι, οἱ σκώπτται ἐπὶ ἐν Ἐλευσίνι ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῖς μυστηρίοις καθεζόμενοι ἑσκαπτὸν τὸς παριόντας. Utuntur ea voce multis locis, Plutarchus, Appianus, alii. Porro ἀπὸ τῆς γεφυρίζειν dicitur γεφυρισμός, ut ab αἰκίζω, αἰκισμός, et id genus sexcenta. Apud quosdam Grammaticos, γεφυριάζειν scribitur, et γεφυριασμός. Ammonius ait manasse istam vocis huius significationem ab Atheniensium consuetudine, qui in pontibus scribere moris haberent, vel carmine, vel jocosa oratione, δια-

συρμές τινων, hoc est, disteria et jocos ad aliquos irridendos. Idem.

9. ὁ Ἰλισσὸς] Apud alios scribitur Εἰλισσός. In Stephano lege, Ἰλισσός, ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς, non ὁρίσας, ut inepte hodie legitur. Confer cum Pausania, et mihi assentieris. Idem.

Ibid.] Ilissus fluvius, ad ortum urbis labens, Musis fuit sacer. (Pausanias, l. i. c. 19. Chandler's Greece, p. 79.) De indole, doctrina, et artibus Atticorum multa protulerunt veteres. Cicero pro Flacco (c. 26.) ait, inde humanitas, doctrina, religio, fruges, jura, leges ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur. De arte dicendi in Bruto (c. 13.) sic scribit: hoc studium non erat commune Græciæ, sed proprium Athenarum. F.

11. ὑπερ τῆς Ἀγέρας] Pausanias, l. i. c. 19. Διαβᾶσι δὲ τὸν Εἰλισσὸν, χωρίον Ἀγέρας καλέμενον, καὶ ναὸς Ἀγροτέρας ἐστὶν Ἀετρίμυδος. i. e. Ubi Ilissum trajeceris, locum offendas, qui Agræ dicitur, et venatricis Dianæ ædem. Casaub.

12. ἣν ὕμνηκεν] Platonis verba (in Phædro tom. iii. p. 230. Edit. H. Stephan.) ἦγε αὐτὴν ἡ χαριεστάτη ὑπὸ τῷ πλατάνῳ ῥεῖ μάλα ψυχρῇ ὕδατος, ὡς γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι, νυμφῶν τέ τινων καὶ Ἀχιλλῶς ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων εἰκὼν εἶναι. Hic vero limpidissimus fons sub platano manat aqua frigidissima, quam pede tentare potes: ut quidem nymphis quibusdam et Acheloo sacrum ex his rupis et imagunculis conjiciam. Idem.

16. λέγουσιν δὲ] Repetit positam superius Græciæ divisionem. Non enim aliter hic dividit quam fecit supra, quum in peninsulas partiebatur. Quod si quis ea, quæ jam docuit, notaverit, non multum illi erit laborandum, ut hunc locum quamvis mutilum intelligat. Videtur autem legendum, λέγουσιν δὲ. Idem.

18. μικρὸν ἐκκλίνουσιν] Initio libri dixit, p. 567. κάμψαντι τὸ Σέβιον πρὸς ἀρκτον εἶναι τὸν πλὴν ἐκκλίνοντα πρὸς δύσιν. Idem.

19. τὰ δ' ὑπερκεῖμενα] Regiones sitas inter utrumque mare: nam quas supra peninsulas appellabat, nunc ταινίας vocat, ut etiam alibi: ταινίας autem nomine oram ipsam accipe, quæ regionem, seu limbus, prætexit. Idem.

25. μέχρι τῆς] Non puto deesse hic quicquam: sed legendum esse, μέχρι τῶν περὶ Κρέεσαν, aut certe τῶν περὶ Κρέεσαν τόπων. Cave autem ita locum accipias, ut mare Alcyonium terminari istis finibus existimes, quod longius multo porrigitur. Idem.

^a τὴν περὶ ^b Κρέεσαν· τὰ δ' λοιπὰ ^c μέχρι ^d τῆς ἰσθμῆς παραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂν ^e ὁρεῖν, τὴν διέρχουσαν ἀπὸ τῆς.... ^f Δευτέρα δ' ὅτιν ἡ Βοιωτία, ἀπὸ τῆς ἑωὶ ὅτι δύνει τεταμένη ταινία πρὸς ἀπὸ τῆς καὶ Εὐβοίαν θαλάσσης ὅτι ^g θαλάτταν τὴν κατὰ τὴν Κεῖσ-
σαῖον κόλπον, ἰσομήκης πρὸς τῇ Ἀττικῇ, ἢ καὶ ἑλάτ-
των κατὰ μήκος· ἀρετὴ μὲν τοῖς τῆς χώρας ἀμύπολυ
ἀφαιρέσει. Ἐφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν
ἀποφαίνει τῶν ὁρίων ἐθνῶν, καὶ ὅτι μόνη τριτάτης
ἔστι, καὶ λιμνῶν εὐπερὶ πλείονων· ὅτι μὲν τῷ ^h Κεῖσσι 10
κόλπῳ, καὶ τῷ Κορινθιακῷ, τὰ ⁱ ἐκ τῆς Ἰθαλίας,
^m καὶ Σικελίας, καὶ ⁿ τῆς Λιβύης δεχομένη· ὅτι δὲ τῶν
πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἑφ' ἑκάτερα ἔχει Εὐεῖπε χαζομένης
τὴν ^o θαλάσσιαν· ὅτι μὲν τὴν Αὐλίδαν ^p καὶ Ταναρχι-
κὴν· ^q τὴν δ' ὅτι τὴν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα· ^r τὴν 15
μὲν εἶναι συνεχὴ τὴν κατὰ Αἰγυπτον, καὶ Κύθρον, καὶ
τὰς νήσους θαλάσσαν· ^s τὴν δ' ὅτι τὴν Μακεδόνας, καὶ
τὴν Πελοποννήσον, καὶ τὴν Ἑλλάσποντον. Περί τῆς δ' ὅτι
ὅτι τὴν Εὐβοίαν τρέπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ
Εὐεῖπος, ἔπειτα τινὲς ἂν, καὶ γὰρ οὐ συνεζευγμένης πρὸς 20
αὐτὴν διπλῆς. Τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ ἀφ' ὧν
ταῦτα καὶ φησι πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν· ἀγωγὴν
δὲ καὶ παιδείαν μὴ χρησαμένους, ^t ἐπεὶ μὴδὲ τὰς αἰ-
ωνίους αὐτῆς, εἰ καὶ ποτε κατάρθωσαν, ^u ὅτι
μικρὸν τὴν χρόνον συμμείναν· ^v καθάπερ ^w Ἐπαμεινώνδας 25
ἔδειξε. Τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου, τὴν ἡγεμονίαν ἀπ-
βαλεῖν εὐθὺς τοὺς Θεβαίους· ^x συνεβή, γυναικόμενος αὐ-
τῆς μόνου. Αἶψον δὲ εἶναι, τὸ λόγων καὶ ὁμιλίας τὴν
πρὸς ἀνδράποδες ὀλιγοῦσαι, μόνος δ' ὅτι μελετηθεὶς τὴν
κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. Ἐδεῖ δ' ἀποδεικνύειν, ^y ὅτι τὸ 30
πρὸς Ἑλλήνας μάλιστα χρήσιμον ἔστιν, ἐπεὶ πρὸς γε
τὰς βαρβάρους βία λόγος κρείττων ὅστις. Καὶ Ῥωμαῖοι
δὲ τοπαλαῖον μὲν, ἀρχαιότεροις ἐθνέσι πολεμῶντες, εὐδὲν
ἔδεικτο τὴν τοιαύτην παιδευμάτων· ἀφ' ὧν δ' ἡρξάντο πρὸς

loca Creusæ vicina: reliqua.... usque ad isthmum oram, et veluti.... montanam, quæ dirimit ab.... Secunda est Bœotia, fascia quædam ab ortu adversus occasum porrecta a mari Euboico ad finem Crissæum, æqualis aut etiam minor longitudine Atticæ: soli tamen præstantia permultum eam excellens. Ephorus cum hac re Bœotiam finitimis præstare gentibus ait, tum quod sola trimaris est, copiatque portuum maiore prædita. Nam et in Crissæo et Corinthiaco sinibus allata ex Italia, Sicilia, Africaque accipit: et ubi Eubœæ opponitur, in utramque Euripi partem se ora ejus diducit: ita ut parte, quæ adversus Aulidem est, in qua Tanagra jacet et Salganeus et Anthedon, continuum habeat mare ei, quod ad Ægyptum, Cyprum, insulasque pertingit: altera parte mare habeat Macedonico, Propontidi, et Helleponto, continuum. Adjicit et hoc, quodammodo Eubœam Bœotiæ partem effici, adeo angusto Euripo, qui possit ponte duorum infertini jugerum. His ille nominibus eam regionem laudat, aitque eam ad imperium obtinendum optime fuisse paratam: sed quod incolæ non uterentur institutione ac disciplina (quando ne duces quidem singulis temporibus suos tolerare potuerunt, rebus quantumvis præclare ab his gestis) ideo non durare eorum potuisse potentiam: quod exemplo Epaminondæ satis apparuerit, quo mortuo, statim amiserint Thebani imperium, cujus gustum duntaxat percepissent. Causam autem hujus rei hanc adducit, quod literas et cum hominibus consuefcere neglexerint, solius bellicæ virtutis studiosi. Fuit vero addendum, literas et consuetudinem hominum apud Græcos maxime potuisse prodesse: nam apud barbaros quidem vi quam facundia plus efficitur. Sane Romani antiquitus, contra gentes agrestiores belligerantes, nihil id genus disciplinis opus habuerunt. Postquam, cum mansuetioribus gentibus ac

^a τὴν δεῖσθ. ^b Κρέεσαν Par. 1. 2. ^c τὴν μέχρι Efc. ^d τὴν δεῖσθ. Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^e ὁρεῖν δεῖσθ. Efc. ^f Ἀττικὴν δεῖσθ. Par. 2. Efc. ^g θαλάτταν &c, aduſque inclusive, deerant Med. 2. add. postea. ^h ἑλάττω Med. 2. ex corr. ⁱ Κεῖσσι Med. 2. ^k ἐκτὸς Ἰθαλίας Par. 1. Eton. ^l Σικελίας Med. 2. ex correct. ^m καὶ Σικελίας defunt Med. 2. ⁿ τῆς δεῖσθ. Par. 1. 2. Med. 1. Efc. ^o τὴν Par. 1. 2. Med. 2. Mosc. ^p καὶ τὴν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^q τὴν δ' ἐπὶ Par. 1. 2. Efc. Mosc. τὴν δ' ἐπὶ Med. 1. 2. sed τὴν δ' ἐπὶ Med. 2. ex correct. ^r τὴν Par. 1. 2. Efc. Mosc. ^s τῆς νήσου Par. 2. Efc. ^t τὴν Par. 1. 2. Efc. ^u ὅτι καὶ Efc. ^v διὰ πλείονος Med. 2. ex correct. ^y δ' ἐπὶ τῇ Par. 1. Bre. Eton. ^z ἐπεὶ μὴδὲ defunt Par. 1. Eton. ^a Scripti, μὴδ' ἐπὶ μικρὸν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ἐπὶ μακρὸν Med. 1. et μὴδ' ἐπὶ μικρὸν ex correct. ἐπὶ μακρὸν Med. 2. ex correct. ^b καθάπερ καὶ Med. 2. ^c Ἐπαμεινώνδας Par. 1. Efc. ^d συνεβή δεῖσθ. Efc. ^e διότι Par. 2. Efc.

Ibid.] Legamus forsan ex fide MSS. τὰ δ' ἐσπερίον τὸν τε ἰσθμόν, καὶ τὴν Ἀλκυονίδα θαλάσσιαν, τὴν κατὰ Πηγάς μέχρι τῶν [νήσων] τῶν κατὰ Κρέεσαν· τὰ δὲ λοιπὰ [τὴν] μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ παραλίαν, καὶ τὴν, ὡς ἂν [λέγωμεν], ὁρεῖν, τὴν διέρχουσαν ἀπὸ τῆς [Μεγαρίδος τὴν] Ἀττικὴν. Δευτέρα &c. In hunc igitur modum vertere licet. Occidua pars et isthmum et mare Alcyonium (amplectitur) ad usque Pagas et litora prope Creusam. Cæteræ partes litora (amplectuntur) ad usque isthmum, quæ montosa appellantur, et quæ Atticam a Megaride disjungunt. F.

1. τὰ δὲ λοιπὰ] Lego, τὰ δὲ λοιπὰ τὴν μέχρι. Casaub.

Ibid. μέχρι τῆς ἰσθμῆς] Locus misere mutilatus. Videtur autem indicasse Strabo lineam, quæ a Creusa, seu Creuside, (sic enim Stephanus) porrecta per obliquum ab occasu ortum versus et Oropum, Cithæronis montis etiam in eam alicubi incidente portione, Atticam (cujus pars Megaris) a Bœotia disjungat, quam lineam in Sophiani Græciæ accuratissima tabula, mirifice ad hos libros Strabonis utili, facile observabis. Sed et mox post κατάρθωσαν δεῖσθ. aliquid sententiæ, quod supplevi in versione. Xyland.

2. τὴν ὡς ἂν] Ex superioribus et ex re ipsa apparet, mutila hæc verba de Onēis montibus esse accipienda. Hos montes dicebat, supra, p. 570, lin. 27, esse βᾶχιν quandam ὁρεῖν, μηκυνόμενον

ἀπὸ τῆς Σικελικῆς περὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κεῖσσι, διέρχουσαν τὴν κατὰ Νισαίαν θαλάσσιαν ἀπὸ τῆς κατὰ Κρέεσαν: quæ posteriora verba, fallor nisi, hic quoque posuerat, hodieque sunt reponenda. Casaub.

15. τὴν δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα] Legendum, τὴν δ' ἐπὶ, quod non animadvertentes interpretes pessime locum sunt interpretati. Significat Bœoticum litus juxta Eubœam et ejus fretum esse porrectum ad orientem quidem, ea parte in qua est Aulis, ad occidentem vero ea, in qua est Anthedon et Salganeus. Idem.

Ibid. τὴν μὲν εἶναι] Lego, τὴν μὲν εἶναι. Intelligit cornu orientale. Idem.

19. τρέπον τινὰ] Ex Diodoro Siculo apparet, cum Eubœa ab Atheniensibus defecisset, et Thebanis Bœotis se adjunxisset, magnis laboribus effectum esse ab ipsis, ut Eubœa reliquis insula Bœotis continens esset. Id igitur præstiterunt, ait Diodorus, χάσαντες τὸν Εὐεῖπον inter Chalcidem et Aulidem. Vide locum, libro decimo tertio, et Livium, lib. xlv. Idem.

22. ἀγωγὴν δὲ καὶ παιδείαν μὴ χρησαμένους] Vetus lectio, ἀγωγὴν δ' ἐπὶ τῇ. Idem.

29. τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς] Diodorus Siculus, t. i. p. 467. Edit. Wesseling. F.

populis cœpit esse res ipsis, istis quoque institutionibus animum adjecerunt, itaque in suam omnia potestatem redegerunt. Enimvero Bæotiam initio barbari tenuerunt, Aones et Temmices a Sunio evagati, et Leleges ac Hyantes. Deinde cum Cadmo e Phœnicia profecti Phœnices occuparunt: et Cadmus, munita muris Cadmeia, regnum posteris reliquit. Hi Thebas adjecerunt Cadmeiæ a se conditas, ac plerisque Bæotis imperantes, regnum usque ad Epigonorum bellum propagarunt. Ea autem tempestate paulisper relictis Thebis, postea eo rediverunt: eodemque modo a Thracibus expulsi et Pelasgis, in Theffalia cum Arnæis rempublicam constituerunt, quæ diu duravit, ita ut universi dicerentur Bæoti. Deinde domum suam postliminio repetiverunt, jam Æolica classe apud Aulidem Bæotix collecta, qua in Asiam proficiscerentur Orestis filii. Ibi tum Orchomeniam cum Bæotix adjecissent (non enim unum fuit antiquitus corpus, neque Orchomenios cum Bæotis recenset Homerus, sed seorsim sub Minyarum nomine) junctis viribus Pelasgos ejectos Athenas compulerunt, e quibus et urbis quædam pars Pelasgicum est dicta, et habitaverunt sub Hymetto: Thraces autem in Parnassum exegerunt: Hyantes Hyampolin Phocidis condiderunt. Refert Ephorus Thraces, pactis cum Bæotis induciis, noctu eos, ut qui pace facta castra negligentius tutarentur, adortos fuisse: profligatosque ab iis, simulque, quod inducias violassent, culpato, id abs se factum negasse: pactos enim dierum inducias, noctu adortos esse: atque inde natum proverbium, Thracicum commentum. Pelasgos, durante adhuc bello, abiisse ut oraculum consule-

ἡμερώτερα ἔδνη καὶ φύλα τῇ φραγματείαν ἔχειν, ἵππε-
 γοντο καὶ ταύτη τῇ ἀγωγῇ, καὶ κατέστησαν πάντων κύ-
 ριοι. Ἡ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βασιλέων
 ᾤκειτο Ἀόνων καὶ ὁ Τεμνίκων ἐκ τῶν Σενίε πεπλανημένων,
 5 καὶ Λελέων, καὶ Ἰάντων. Εἶτα Φοίνικες ἔχον οἱ μετὰ
 Κάδμου, ὃς τιμὴν τε Καδμείαν ἐτείχετο, καὶ τιμὴν ἀρ-
 χιῶ τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. Ἐκεῖνοι δὲ τὰς Θήβας
 τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὴν ἀρχὴν,
 ἡγεμόνιοι τῶν πλείων Βοιωτῶν, ἕως τῆς τῇ Ἐπιγόνων
 10 στρατείας. Κατὰ τὸν τοῦτους ὀλίγον χρόνον ἐκλιπόντες
 τὰς Θήβας ἐπανήλθον πάλιν ὥς δ' αὖτας ὑπὸ Θρα-
 κῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες, ἐν Θεσσαλίᾳ συνεστή-
 σαντο τιμὴν ἀρχιῶ μετὰ Ἀρναίων ὅττι πολλὸν χρόνον,
 ὥστε καὶ Βοιωτὸς κληθῆναι ἄπαντας. Εἶτα ἀνέστρεψαν εἰς
 15 τιμὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικῆς πόλεως παρεσκευασμένου
 ὧδε Αὐλίδᾳ τῆς Βοιωτίας, ὃν ἔτελλον εἰς τὴν Ἀσίαν
 οἱ δ' αὖτε Ὀρέεε παῖδες. Προσθέντες δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τὴν
 Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, ἐδ' αὖ Ὀρμι-
 ρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτὸς κατέλεξεν, ἀλλ' ἰδίᾳ, Μι-
 20 νίας προσσηγρεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέβαλον τὴν μὲν
 Πελασγῶν εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλήθη μέγας πρὸς
 πόλεως Πελασγικόν, ὥκησαν δὲ ὑπὸ τῷ Ἰωνίᾳ·
 τὰς δὲ Θρᾶκας εἰς τὸν Παρνασσόν· Ἰάντες δὲ τῆς
 Φωκίδος Ἰάνπολιν ὥκησαν. Φησὶ δ' Ἐφορος, τὰς μὲν
 25 Θρᾶκας, ποιοσαμένους ἀποδιδόντες πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς,
 ὅτι πρὸς τὴν νύκτωρ στρατοπεδεύουσιν ὀλιγορότερον, ὥς
 εἰρήνης γεγενῆσθαι διακρυσσάμενοι αὐτὰς, αἰτιωμένων
 καὶ τὰ ἄλλα, ὅτι τὰς ἀποδιδόντες παρέβαινον, μὴ παρα-
 βῶναι φάσκοντες ἐκείνας· συνεστῆς γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ
 30 δ' ὅτι πρὸς τὴν ἀφ' ἧς δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρησῆς, Θρα-
 κία παρεύρεσις. Τὰς δὲ Πελασγὰς, μένοντος ἐπὶ τῇ
 πολέμῳ, χρηστειάζομενοι ἀπελθεῖν· ἀπελθεῖν δὲ καὶ
 τὰς Βοιωτὰς. Τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα

* Iliad. β'. ver. 511.

^a ἔδνητο Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b Τεμνίκων Med. 2. ^c ἐκλιπόντες Bre. ^d τὰς δεῖται Par. 1. Med. 1. Esc. ^e Scripti, κοινῶν. Marg. Cas. sic Eton. sed scribitur supra. ^f Scripti, ἐπὶ τὸν Π. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ὑπὸ Med. 1. 2. sed ἐπὶ Med. 2. ex correct. ^g πόλιν Ἰαν Par. 1. Eton. Ἰαν πόλιν Par. 2. Esc. ^h Veteres libri, στρατοπεδεύοντας. Marg. Cas. sic Par. 1. ⁱ Scripti, καὶ ἄλλα αἰτιωμένων. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^k δὲ Par. 2. Esc. ^l παρέβησαν Par. 1. παρέβησαν Eton. ^m χρηστειάζομενοι Par. 1. χρηστειάζομενοι Par. 2.

4. Ἀόνων] Stephanus, Ἀόνες, ἱδὸς Βοιωτίας, ἀφ' ὧν ἡ Ἀοῖα. Vide etiam Pausaniam, lib. ix. c. 5. Casaub. Ibid. καὶ Τεμνίκων] Lycophron, ver. 644. Ἀρνης παλαιᾶς γέννα, Τεμνίκων πρόμοι. 1. c. Arnes vetustæ soboles, Temmicum duces. Et paulo post, ver. 786.

Ὁν βομβυλίας κλινὴς ἡ Τεμνικία. 1. c.

Quæ Bombylium promontorium Temmicium. Idem.

5. καὶ Ἰάντων] De quibus vide lib. vii. p. 465. Idem.

Ibid. οἱ μὲν Κάδμου] Nihil certi est de hujus regionis historia ante Cadmum, qui primus literas introduxit. Certe Phœnicus fuit ille, et Bochartus nomen ab Hevæis Cadmonim (scilicet Orientalibus) ducit, quod Cadmus ab oriente Græciam appulerit. De historia hujus sæculi vide Pausaniam, l. ix. passim, et Diodorum Siculum, t. ii. p. 359. Edit. Wesfeling. F.

7. Θήβας τῇ Καδμείᾳ] Pausanias, Bæoticis, lib. ix. cap. 5. Κάδμος γὰρ τὴν πόλιν τὴν καλεσμένην ἐπὶ καὶ ἐς ἡμᾶς Καδμείαν ὥκισεν. Αὐξή-
 θεις δὲ ὕστερον τῆς πόλεως, ἔτω τὴν Καδμείαν ἀκρόπολιν συνέβη τὴν κάτω
 γενέσθαι Θηβῶν. Cadmus vero oppidum, cui et nunc idem nomen est, Cadmeam condidit. Sed aucta postea urbe inferioribus mœnibus, pro arce Cadmea fuit. Casaub.

9. ἕως τῆς τῶν Ἐπιγόνων στρατείας] Hoc bellum, secundum Newtonum, in anno A. C. 928 evenit, scilicet annos 127 post Cadmi adventum. F.

13. Ἀρναίων] Qui Arnem Theffalicam tenebant. Casaub.

14. Βοιωτὸς κληθῆναι ἄπαντας] Bæotix nomen a Bæoto quodam, Itoni ac Melanippes filio, Pausanias deducit, qui Itonus fuit Amphidionis filius. Huic Diodorus assentit. Strabo au-

tem paulo aliter, l. vi. p. 381. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Μετάποντον μεθεύθει καὶ τὴν Μελανίππην καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς Βοιωτόν. F.

21. μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν] De qua parte datum olim fuit oraculum,

— τὸ Πελασγικὸν ἀγρὸν ἄμεινον,

propter quod mansit ea pars urbis deserta. Thucydides, libro secundo, c. 17. τό, τε Πελασγικὸν καλέμενοι τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπ' αὐτὸν τε ἦν μὴ οἰκεῖν. Et (templum) quod Pelasgicum appellatur, quod sub arcem (est exstructum) et in quo propter diras hominum exsecrationes habitare non licebat. Reperio et Πελαργικὸν τεῖχος hunc locum appellari: vide apud Aristophanis scholiasten (ad Ὀρν. p. 580. Edit. Bisset) et Eustathium in Dionysium. Strabo quoque non semel Pelasgos docuit Athenis fuisse Pelargos appellatos. Casaub.

24. Ἰάνπολιν] Dubitat Eustathius utrum hoc loco Ἰαν πόλιν, an Ἰάμπολιν sit legendum. Ἐν ἄλλοις δὲ φησιν ὁ γεωγράφος ὅτι Ἰαν-
 τες τῆς Φωκίδος Ἰαν πόλιν ἐκτίσαν. Ἴσως γὰρ καὶ Ἰάμπολιν ἡ τοιαύτη ἐν
 εἰς μέρει λόγος. Apparet legisse Eustathium in suis codicibus, Ἰαν
 πόλιν. Pausanias, lib. x. c. 35. olim vocatam ait Ἰάντων πό-
 λιν. Idem.

Ibid. Φησὶ δ' Ἐφορος] Stratagematis hujus quoque meminit Polyanus, lib. vii. cap. 43. Anon.

29. συνδιδόναι γὰρ ἡμέρας] Simile est quod a Cicerone narra-
 tur in libris de Officiis, (l. i. c. 10.) et hanc historiam toti-
 dem fere verbis refert Zenobius, Cent. iv. 37. in παροιμία
 Θρακία παρεύρεσις. Vide etiam apud Polyænum simile Agnonis
 factum. Casaub.

7. διαστῆναι

χρησμον ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν
τὴν^a προφήτην, ἀσέβησαντας^b εὐφράζεν· τὰς δὲ
θεαροὺς ὑπονοήσαντας χειζομένους τοῖς Πελασγοῖς
τὴν^c προφήτην^d ἀφ' οὗ τὸ συγγενὲς (^d ἐπεὶ καὶ τὸ ἱερὸν Πε-
λασγικὸν ἐξαρχῆς ὑπῆρξεν) ἔπας ἀνελεῖν, ἀρπάσαν-
τας^e τὴν ἀνδρωπὸν εἰς^f πυρὰν^g ἐμβαλεῖν· ἐνθυμηθέν-
τας, εἴτε^h κακουργήσαντες [ⁱ πρὸς τὰς γυναῖκας^k δι-
καστῶν,] εἴτε^l μὴ, πρὸς ἀμφοτέρω ὁρθῶς ἔχειν· εἰ μὴ
παρεχρησθεῖσθε, κολασθεῖσθε αὐτῆς· εἰ δ' ἐδὲν ἐκα-
κώρησε, τὸ προσηχθὲν αὐτῶν φράζαντων. Τὰς δ' ¹⁰
πρὸς τὸ ἱερὸν, τὸ μὲν ἀκρίτως κτείνειν τὰς φράζαν-
τας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, κακίσταται δ' εἰς
κρίσιν· καλεῖν δ' ὅτι^m τὰς ἱερείας, ταύτας δ' εἶναι
τὰς προφήτιδας· αἱⁿ δ' λοιπαὶ τριῶν ἑσῶν φεῖσαν·
λεχόντων δ' ὡς ἐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναῖκας, ¹⁵
προσελέσθαι δ' ἀνδρας ὁῖσιν ταῖς γυναῖξιν ἔαρε-
μόν· τοὺς μὲν οὖν ἀνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δ' γυναῖκας
καταγνῶναι· ἴσων δὲ τῶν φήρων γενομένων, τὰς ἀπο-
λυσθαι νικῆσαι· ἐκ δὲ^p τῶν Βοιωτοῖς μόνοις ἀνδρας
προσησίζεν ἐν Δωδώνῃ. Τὰς μὲν τοὶ προφήτιδας ²⁰
ἐξηγεμένους^q τῶν ἀντιῶν εἰπεῖν, ὅτι^r προσάττει ὁ θεὸς
τοῖς Βοιωτοῖς, τὰς παρ' αὐτοῖς τρίποδας συλλέγοντας,
εἰς Δωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ^s καὶ ποιεῖν
τέτο· αἰ γάρ πιναι τῶν ἀνακειμένων τριπόδων νύκτωρ
καθαίρωντας, καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις, ὡς ἀν λά- ²⁵
θρα τριποδοφορεῖν εἰς Δωδώνην. Μετὰ δὲ ταῦτα^t
Αἰολικῶν ἀποικίαν συνέσφαξαν τοῖς πρὸς Πενθίλον,
πλείους δ' ἐαυτῶν συμπεμφαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικῶν
προσαγορευθῆναι. Ὑστερον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περ-
σικὸς πόλεμος περὶ Πλαταιᾶς γενόμενος διελυμινώσας ³⁰
τὴν χώραν. Εἴτ' ἀνελάβον σφας πάλιν ὅτι τοσούτον,
ὥστε καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους,
δυσὶ μάχαις^u κρατήσαντας Λακεδαιμονίους. Ἐπα-
μεινῶντα δὲ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ, ταύτης μὲν τῆς
ἐλπίδος διεσφάλισαν· ὥστε δὲ τῶν Ἑλλήνων ὅμως ³⁵
ἐπολέμησαν πρὸς Φωκέας τὰς τὸ ἱερὸν συλήσαντας
τὸ κοινόν. Κακώτερον δ' ὥστε τε τέτρα τέ πολέ-
μα, καὶ τῶν Μακεδόνων ὀπιθιμένων τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε
τῶν αὐτῶν^v τέτρων καὶ ἀπέβαλον τὴν πόλιν κατασκα-

rent: idem Bœotos etiam fecisse. Ac Pelasgis
quidem quid responsum fuerit, fatetur sibi non con-
stare: Bœotis autem antistitam respondisse, rebus
ufuros secundis, si impie agerent. Qui vero missi
erant sciscitatum, suspicatos vatem in gratiam Pe-
lasgorum, qui ejus gentiles essent (nam ab initio
templum id Pelasgicum fuit) sic respondisse, cor-
reptam in rogum conjecisse: quod sic ratiocinaren-
tur, si jure id facinus siue injuria perpetrasset ip-
sos judicatum fuisset, utroque rem modo bene ha-
bituram: nimirum ea, siquidem oraculum mala fide
edidisset, supplicio affecta: sin vero nihil fraudis
commisisset, a se id factum fore, quod jussi erant.
Enimvero eos, quibus templum curæ erat, auctores
hujus facinoris indicta causa, idque in templo, ne-
candos non censuisse: rem ad judicium detulisse,
quod facerent mulierum Sacerdotum, quæ eadem
erant fatidicæ, reliquæ duæ: solebant enim tres
esse. Bœotis autem causantibus nullibi leges muli-
eribus judicium permittere, totidem eis viros fuisse
adjunctos. Porro viros absolvisse, mulieres dam-
nasse, cumque essent æquales numero sententiæ,
absolventes vicisse: ex eo receptum, ut apud Dodo-
nam solis Bœotis viri oracula redderent. Cæterum
fatidicas istas mulieres, oraculo in diversam senten-
tiam explicato, Bœotis deum præcipere dixisse, ut
suos tripodes colligentes quotannis Dodonam mitte-
rent: idque Bœotos fecisse: semper enim unum
aliquem dedicatum apud se tripodum noctu aufe-
rentes et vestibibus occultantes, ita clam Dodonam
deportare. Postea Bœoti Penthilum in Æolica co-
lonia deducenda adjuverunt, missis cum eo fuorum
plurimis: ita ut Bœotica ea colonia fuerit cogno-
minata. Multo post tempore bellum Persicum apud
Platæas regionem eorum afflixit. Ita tamen post-
modo reparaverunt suas res, ut etiam de principatu
inter Græcos Thebani certarent, cum Lacedæmo-
nios duobus vicissent præliis. Sed cum in posteriore
cecidisset Epaminondas, spe imperii dejecti, tamen
pro Græcis bellum gesserunt in Phocenses, qui
commune templum deprædati erant. Quo bello
attriti, et a Macedonibus Græcos infestantibus, et
amiserunt urbem suam a Macedonibus dirutam, et

^a προφήτην Par. 1. ^b εὐφράζειν Par. 1. ^c Vulgo, κατά. Marg. Cas. sic Med. 1. 2. καὶ Par. 2. Esc. ^d ἐπειδὴ Par. 1. 2. Esc.
^e τὸν Μοσε. ^f πρὸς Par. 1. Eton. ^g ἐμβαλεῖν Par. 1. ^h κακουργήσαντας Par. 1. ⁱ Inclusa cenfeo e margine irrepsisse
in contextum, omninoque esse tollenda. Marg. Cas. ^k τῶν δικαστῶν Par. 1. 2. Med. 1. Esc. et Med. 2. ex correct. ^l μὴν Par. 2.
Esc. sed in Par. 2. scribitur et in textu et in marg. ^m τῆς Par. 1. 2. Bre. ⁿ γὰρ deest Esc. ^o ὅσας καὶ Par. 2. Esc.
^p Scripti, τέτρα. Marg. Cas. ^q τὸ μαντιῶν Gron. et Med. 1. ex correct. ^r προσάττει Par. 2. Med. 1. Esc. προσάττειν Med. 2.
Gron. ^s καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^t συναπαγορευθῆναι Bre. Esc. Mos. et Med. 2. ex correct. ^u κρατήσαντες
Med. 2. ^v τέτρων deest Par. 1. τέτρα Par. 2.

7. δικαστῶν] Verba hæc, κακουργήσαντες περὶ τῶν γυναικῶν δι-
καστῶν, nullum sensum gignunt: forte, εἴτε κακουργήσαντες περὶ τῶν γυ-
ναικῶν οἱ δικασταί. Sed et reliqua non satis coherent ubique.
Hyland.

14. τριῶν ἑσῶν] Vide sub finem lib. vii. p. 477. Casaub.

22. συλλέγοντας] Gronovius, in Animad. legit, συλλέγοντας.
Emendationem suam firmat, quod dona clanculum auferebantur.
Lectio autem præsens, ut videtur, sana est. Deus præ-
cepit, ut Bœoti quotannis tripodas ad Dodonam mitterent.
Pudor tamen eos retinuit, ne palam afferrent, cum Propheti-
farum arbitrio stare recusassent. F.

27. τοῖς περὶ Πενθίλον] Penthilus Orestis filius. Vide de hac
expeditione plura infra, l. x. et l. xiii. etiam Pausaniam, l. iii.
c. 2. Idem.

33. δυσὶ μάχαις] Ad Leuctra et ad Mantineam. Casaub.

36. πρὸς Φωκέας] Bello sacro gesta intelligit, de quo bello
consule Diodorum, lib. xvi. et Æschinem ac Demosthenem,
qui in contrariis orationibus multa de eo habent. Idem.

39. ἀπέβαλον τὴν πόλιν] Alexander enim Thebas funditus
evertit, occisis in ea urbe nonaginta hominum millibus. Idem.

Ibid.] Thebani diu Macedonum fuere socii, tamen contra
Philippum Chæroneæ in acie steterunt. Hac de causa sævissime
a rege Macedonum tractati, multi in exilium missi sunt, et
præsidium iis in Cadmea arce impositum. Quocirca Macedoni-
bus infensi, Philippo mortuo, inconsulto bellum cum iis inie-
runt. Alexander autem, ut statim sociorum defectiones suppri-
meret, urbem cepit, plurimos occidit, et 30,000 sub corona
vendidit. Vide Arrianum, l. i. Plutarchum in Alexandro. F.

ab iisdem instauratam receperunt. Atque ex illo tempore Thebæ, rebus subinde in deterius sublabentibus usque ad nostra tempora, vix pagi memorabilis formam retinent. Quod idem aliis etiam Bœotiae accidit urbibus, Tanagra et Thespiis exceptis, quæ, cum Thebis comparatæ, fatis adhuc constare videntur. Deinceps Bœotiae nobis descriptio est proponenda, sumpto initio ab ora maritima, quæ Eubœæ opposita Atticam attingit. Principium est Oropus, et sacer portus, qui Delphinium dicitur, cujus e regione est antiqua Eubœæ Eretria, trajectu LX. stadiorum distans. A Delphinio Oropus abest XX. stadiis: huic Eretria nostra opponitur, trajectu XL. stadiorum. Inde est Delium, Apollinis templum ad ejus quod in Delo est exemplar conditum, oppidum Tanagræorum ab Aulide distans xxx. stadiis. Ibi prælio victi Athenienses cum effuse fugerent, delapsum in fuga ab equo Xenophontem Grylli filium jacere videns Socrates philosophus, qui, amisso equo, pedes pugnabat, in humeros suos receptum per multa stadia portavit atque eripuit, dum fuga sisteretur. Sequitur portus magnus, quem profundum vocant. Post Aulis, locus saxosus, Tanagræorum pagus, cum portu L. navium capace: ut appareat naves Græcorum in magno stetisse portu. Est et in propinquo Euripus Chalcidis, ad quem a Sunio stadia sunt LXX. is Euripus est, ut diximus, ponte junctus duum jugerum: turris utrinque ad eum extat, una a Chalcide, altera a Bœotia: et ab una ad alteram canalis est exstructus. De reciprocatione Euripi sufficiat dixisse id, quod eum septies quavis die ac nocte

φῆσαν, καὶ ἀνέλαβον ἀνακτιθεῖσαν. Ἐξ ἐκείνης δ' ἤδη πρῶτοντες ἐνδεέστερον αἰεὶ μέχρι εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐκώμης ἀξιολόγη τύπον σώζεισι. Καὶ ἄλλα δὲ πόλεις ἂν ἀλόγον, πλὴν Τανάγρας καὶ Θεσπιῶν· αὐτὰ δ' ἰκανῶς συμμένεσι πρὸς ἐκείνας κεινόμεναι. Ἐξῆς ᾧ πλὴν πρῶτοντες τὸ χωρὸς ποιητέον, ἀρξάμενους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν ὠκελίας, τὸ συνεχὲς τῇ Ἀττικῇ. Ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς, καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν, ὃν καλεῖσι Δελφίνιον, καὶ ὃν ἡ παλαιὰ Ἑρέτρια ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, ἀφ' ἧς πλεονέχουσα ἐξήκοντα σταδίων. Μετὰ δὲ τὸ Δελφίνιον ἔστιν ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἰκοσι σταδίοις· καὶ ᾧ τῷ τῷ ἐστιν ἡ νῦν Ἑρέτρια· ἀφ' ἧς πλεονέχουσα δ' ἐπ' αὐτὴν σταδίοι τεσσαράκοντα. Εἴτα Δήλιον, τὸ ἱερὸν τῆς Ἀπολλωνος, ἐκ Δήλης ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πόλιν· Ἀυλίδος δὲ ἔχου σταδίας τεράκοντα· ὅπερ μάχῃ λειφθέντες Ἀθηναῖοι προτροπαδίῳ ἐφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵππου Ξενοφῶντα· ἡ δὲ Γρύλλης ἰδὼν κείμενον Σωκράτους ὁ φιλόσοφος τραυέων πρὸς, καὶ ἵππου γερονότος ἐκποδῶν, ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτῆς, καὶ ἔσωσεν ὅτι πολλὰς σταδίας, ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγή. Εἴτα λιμὴν μέγας, ὃν καλεῖσι βαθύ λιμὴνα. Εἴθ' ἡ Αὐλὶς, καὶ πεντήκοντα σταδίων, καὶ κόμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ὅτι πεντήκοντα πλοίοις ὥς εἰκὸς ναύσταθμον τῇ Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρξαι λιμὴν. Καὶ ὁ Εὐριπὸς δ' ὅτι πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ Σουίης σταδίοι ἐβδομήκοντα· ἔστι δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλεθρος, ὡς εἴρηκα· πύργος δ' ἐκαστέρωθεν ἐφῆσκειν, ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Βοιωτίας· διακοδόμητο δ' εἰς αὐτὰς σύριγγες. Περὶ ᾧ παλιρροίας καὶ Εὐρίπῃ ποσῶτον μόνον εἰπεῖν ἰκανόν, ὅτι ἐπὶ αὐτῇ μεταβάλλειν φασὶ καὶ ἡμέραν ἐκαστὴν καὶ νύκτα· τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτόμεν.

^a MSS. ἀνάλογον ἔχουσι. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^b Θεσπιῶν Par. 2. Bre. Mosc. ^c ἐν τῇ &c, adusque νῦν Ἑρέτρια inclusive, deerrant Med. 2. add. postea in marg. ^d ἐστὶν deest Med. 1. Esc. ^e καὶ κατὰ τῶτον Med. 2. ^f Ἑρέτρια Med. 1. 2. Gron. Mosc. ^g ληφθέντες Eton. ^h ἰδὼν κείμενον τὸν Γρύλλην Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ Scripti αὐτόν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^k MSS. πετρώδης χώρα. Marg. Cas. πετρώδης χώρα Par. 1. 2. Eton. Esc. ^l τὸ Esc. ^m Εὐριπὸς Med. 2. ⁿ ὁ Χαλκίδος defunt Par. 1. Eton. Χαλκιδικός Med. 2. ^o σταδία Par. 2. ^p Vett. libri, εἴρηκα. Marg. Cas. ^q MSS. διακοδόμηται δ' εἰς αὐτὰς Med. 1. 2. sed Med. 2. habet αὐτὸν ex correctione.

1. καὶ ἀνέλαβον ἀνακτιθεῖσαν] Cassander, Macedonum rex, anno vigesimo post Thebarum everfionem urbem reedificavit, et quasi de integro condidit. Diodorus Siculus, libro XIX. in Epitome rerum Thebanarum, t. ii. p. 697. Edit. 1604. Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀμφισβητήσαντων, Ἀλέξανδρος ὁ Φίλιππος κατὰ κράτος ἐκπολιόρησας κατέσκαψεν. Εἰκοσὶ δ' ἔτει ὕστερον Κάσσανδρος φιλοδοξῆσαι βεβλόμενος, καὶ πείσας τὰς Βοιωτὰς, ἀνέστησε τὴν πόλιν τοῖς διασωζομένοις τῶν Θεσπιῶν. Casaub.

Ibid.] De Thebis vide Dicæarchum fuscæ tractantem, p. 14, et seq. Edit. Hudson. Stadiis octoginta a Platæis distabant Thebæ. Regio est plana, irrigua, fertilis. F.

2. πρῶτοντες ἐνδεέστερον] Thebæ sensim decreverunt. Primo Metellus eas multavit post Andrisum subactum; dum ad morem Romanorum res Macedonia tractavit. Pausanias, l. VII. c. 14. Postea Sylla, dum contra Mithridatis duces bellavit, omnia Thebanis ademit. Exinde pauperrima facta est urbs. Pausanias, l. IX. c. 7. De vetustæ urbis Thebarum magnificentia ac viribus vide Æschylum, in Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις passim. Vicus hodiernus locum arcis Cadmeæ occupat. (Pocock, t. ii. p. 2. p. 159. Wheeler, p. 331.) Idem.

4. Τανάγρας καὶ Θεσπιῶν] Sic infra de Thespiis loquens, p. 596. lin. 6. νῦν δὲ μόνη συνίστηκε τῶν Βοιωτικῶν πόλεων, καὶ Τανάγρα. Casaub.

8. Ὠρωπὸς] Urbs maritima. Pausanias eam in Attica ponit, l. i. c. 34. Dicæarchus, p. 18. Edit. Hudson. Oropensium in suo sæculo ἀίχρα κέρδειαν increpat. F.

13. τεσσαράκοντα] Epitome habet ξ, hoc est, sexaginta, Casaub. Ibid. Δήλιον] Oppidum ad mare situm. Pausanias, l. IX. c. 20. F.

15. ὅπερ μάχῃ] Vide Thucydidem, libro quarto, cap. 96. et Diodorum Siculum, lib. x. Ei prælio interfuisse Socratem ex Platone refert Athenæus, libro v. c. 15. sed ita, ut falsum id totum esse ostendat. Vide Ælianum, V. H. lib. iii. c. 17. Casaub.

Ibid.] Vide quæ scripsit Casaubonus ad hunc Athenæi locum. Xenophontis non esse sat notam historiam fatendum est: ideoque de hîce Strabonis hæreo. F.

17. πεσόντα ἀφ' ἵππου] Laertius, l. ii. in vita Socratis, Ξενοφῶντα ἀφ' ἵππου πεσόντα ἐν τῇ κατὰ Δήλιον μάχῃ δέσωσεν ὑπολαβόντα. Casaub.

Ibid.] Vide ad hunc locum observationes celeb. Æg. Menagii. Anon.

22. Ταναγραίων] Etiam Pausanias, l. IX. c. 19, et 20. ait et Aulidem et Delium Tanagræorum fuisse. Casaub.

25. ὁ Χαλκίδος] Lego, ὁ Χαλκιδικός, ex Eustathio. Sic libro primo. Idem.

26. ἐβδομήκοντα] Error certe maximus, Sunium enim ab Aulide plus quam stadiis 600 distat. Ergo lego, εξακοσίης καὶ ἐβδομήκοντα. F.

36. ἐπὶ αὐτῇ μεταβάλλειν] Vide ad lib. i. p. 80. Casaub. Ibid.] Vide quæ diximus ad librum primum, p. 81. F.

Ibid.] Vide Servium, ad Virgil. Ecl. x. ver. 50. Anon.

1. Σαλγανὸς

Πλησίον δ' ἔστιν ἐφ' ὧν κείμηνον χωρίον Σαλγανεύς, ἐπώνυμον ἔταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλγανέως, ἀνδρὸς Βοιωτῆς, καθνηυσταμένης τοῖς Πέρσαις εἰσπλέεσιν εἰς τὸν Ἀγαπλοῦν τετον ἔκ τ' Μαλιακοῦ κόλπου· ὃν φασιν ἀναίρεσθαι· ὅτιν ἢ τῷ Εὐρίπῳ συνάπτεται ὑπὸ τῷ ναυάρχῃ^β Μεγαδάτῃ^α νομοθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβαλόντα τὸν γόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάσσης γενωπόν· αἰσθόμενον δὲ τὴν βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτιον μεταγνώσκειν τε, καὶ ταφῆς ἀξιώσας^δ τὴν ἀναίτιως ἀποθανόντα. Καὶ ἡ Γραῖα δ' ἔστι τόπος ὧν-
 ρωπῆς πλησίον, καὶ τὸ ἱερὸν τῷ Ἀμφιαράῳ, καὶ τὸ Ναρ-
 κίσου τῷ Ἐρετριέως μνήμα, ὃ καλεῖται Σιγηλῶν· ἐ-
 πειδὴ σιγῶσι παρόντες· πινὲς δὲ τῇ Τανάγρα^ε τὴν αὐτὴν φασιν· ἡ Ποιμανδρίδης δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Τανα-
 γρικῇ^ζ καλεῖται^η δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ^θ Ταναγραῖοι· ἔκ¹⁵
 Κνωπίας^ι τῇ^κ Θεβαίικῃς^λ μεθιδρυμένον δεῦρο τὸ Ἀμ-
 φιάρειον. Καὶ ὁ Μυκαλησὸς δὲ κώμη τῇ^μ Ταναγρι-
 κῇς· κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν Θεβαίων εἰς Χαλκίδα· χα-
 λῦσι δὲ^ν Βοιωτικῶς Μυκαλητῶν· ὡς δ' αὐτὸς καὶ τὸ
 Ἄρμα, τῇ^ξ Ταναγραῖκῃς κώμῃ^ο ἔρημος, πρὸς Μυκα-
 λητῶν, ἀπὸ τῷ Ἀμφιαράῳ ἄρματος λαβῶσα τὸν νομα,
 ἑτέρα ἔσα τοῦ Ἀρματος τοῦ κατὰ τὴν Ἀθηναίαν, ὃ ἔστι
 περὶ Φυλὴν, δῆμον τῆς Ἀθηναίων, ὁμοῖον τῇ Τανά-
 γρᾳ· ἐνταῦθα τῇ^π παροιμίᾳ τῇ^ρ ἀρχὴν ἔχον, ἡ λέξεσσι·
 ὁπότε δὲ Ἄρματος^ς ἀεράφη^σ ἀεραπὴν πῖνα σημείου-
 μῶν κατὰ χρησίων τῷ λεγόμενῳ Πυθαίῳ, βλεπόν-
 των ὡς ὅτι τὸ Ἄρμα, καὶ τότε πεμπόντων τὴν θυρίαν
 εἰς Δελφοὺς, ὅταν ἀεράφαντα ἴδωσιν· ἐτήρουν δ' ὅτι
 τρεῖς μῆνας, καὶ ἕκατον μῆνα ὅτι τρεῖς ἡμέρας καὶ
 νύκτας, ἀπὸ τῇ^τ ἐχάρας τοῦ Ἀσραπαίου Διός· ἐπὶ δ'
 αὐτὴ ἐν τῷ τείχεϊ μετὰ τὴν^υ Πυθίαν καὶ τὴν^φ Ὀλυμπίαν.
 Περὶ δὲ τῷ Ἀρματος τῷ Βοιωτικῷ, οἱ μὲν φασιν,

mutari aiunt: causa alibi est indaganda. Pone est in sublimi Salganeus: habet autem locus nomen a Salganeo viro Bœoto ibi sepulto, qui, Persis a Ma-
 liaco sinu in trajectum hunc navigantibus ductor cum fuisset, a classis Persicæ præfecto Megabato interfectus dicitur, priusquam ad Euripum perve-
 nissent: mala eum fide agere opinato, qui dolose classem in cæcas maris angustias coniecisset: aiunt-
 que barbarum postea, errore suo cognito, pœniten-
 tia correptum sepulchro dignatum esse, quem in-
 fontem occiderat. Est et Græa locus Oropo vici-
 nus, et fanum Amphiarai, et Narcissi Eretrien-
 sis monumentum, quod Sigelum dicitur a silentio, præ-
 tereuntes enim tacent. Nonnulli Græam eandem cum Tanagra esse censent: cæterum Pœmandria
 est eadem cum Tanagra. Gephyraei quoque (*id est*, pontani) vocantur Tanagraei. Fanum Amphiarai imitatione ejus, quod est ad Cnopiam Thebaicam, fuit dedicatum. Est et Mycaleffus Tanagricus pa-
 gus in via, quæ Thebis Chalcidem tendit: Bœo-
 tice Mycalettum appellant. Est et Harna juxta Mycalettum Tanagricæ vicus desertus, nomen ha-
 bens a curru (*hoc barma notat Græcis*) Amphiarai: aliud est Harna Atticæ apud Phylam pagum, fi-
 nitimum Tanagricæ. Ab hoc Harmate tractum est proverbium: Quando per Harna fulguraverit. Nam qui Pythiastæ vocabantur, oraculi cujusdam jussu ad Harna converso visu, fulgur quodpiam ob-
 servabant, quo fulgure conspecto, sacrificium Del-
 phos mitterent: observabant autem per tres men-
 ses, quovis mense per triduum totidemque noctes, stantes ipsi ad focum Jovis Fulgurantis, qui est in-
 tra muros inter Pythium et Olympium. Sed quod ad Harna Bœoticum spectat, sunt qui dicant, Am-

^α πρὸς τὴν Med. 1. 2. ^β Μεγαδάτῃ deest Eton. sed ad utramque marg. quasi glossēma, scribitur, Μεγαδάτῃ, a recenti manu. Με-
 γαδάτῃ Efc. ^γ Vulgata lectio, νομοθέντος κακέργῃ. Marg. Caf. ^δ τὰς—ἀποθανόντας Eton. sed supra scribuntur, τὸν—ἀποθανόντα,
 a recenti manu. τὸν—ἀποθανόντων Mosc. ^ε Vulgo, τὴν Τανάγραν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Efc. ^ς τὴν deest Par. 1.
^ζ Τανάγριοι Par. 2. Efc. ^η ἐκ deest Efc. ^θ μεθιδρυμένης Efc. ^ι Ταναγραῖκῃς Par. 2. sed supra, Ταναγρικῇς. ^κ ὁδὸν τὴν
 Med. 1. 2. Gron. ^λ Βοιωτικῶς Par. 2. ^μ ὡς δ' αὐτὸς &c, adusque Μυκαλητῶν inclusive, deerant Med. 2. add. postea.
^ν ἔρημον Par. 2. ^ξ περὶ τὴν Par. 1. 2. ^ο ὁμοῖον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^π ἀεράπτη Par. 2. Efc. Mosc. sed in Par. 2.
 scribitur supra. ^ρ τῷ deest Par. 1. ^ς Ὀλυμπίαν Par. 1. Ὀλύμπῃ Par. 2. et Med. 2. ex correct.

1. Σαλγανεύς] Apud Ptolemæum male legitur Saganeus. De Salganeo vide lib. i. p. 15. Casaub.

Ibid.] Emendandus ex hoc loco est Servius, ad Virgil. Eclog. x. ver. 50. ubi corrupte Salæneus pro Salganeus. Anon.

10. ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ] Docet Thucydides Græam sitam fuisse in via, quæ ducebat ab Oropo Athenas. Verba ejus sunt, libro secundo, c. 23. Παρόντες δὲ Ὀρωπὸν, τὴν γῆν τὴν Γραῖκην καλε-
 μένην, ἣν νέμονται Ὀρωπῖοι, Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδήσαν. Et dum Oro-
 pum præterirent, regionem nomine Græam, quam Oropii, Athenien-
 sium imperio subiecti, colunt, vastarunt. Sic enim legendum esse
 etiam ex Stephano apparet, qui locum describit Ὀρωπός. At
 hodie, pro Γραῖκην, legitur Περαικὴν, male. Casaub.

Ibid.] Ad hunc Thucydidis citatum locum vide notas clar. Hudson. Anon.

11. Ναρκίσου τῷ Ἐρετριέως] Hic est Narcissus, de quo multa et poetæ, et Pausanias in Bœoticis. l. ix. c. 31. Casaub.

13. τινὲς δὲ] Τινὲς δὲ τὴν Τανάγραν τὴν αὐτὴν φασιν. Eustathius, hæc citans in principium Bœotiæ, sic legit, τινὲς δὲ τὴν αὐτὴν φασιν τὴν Τανάγραν τὴν Γραῖαν: id sum secutus, et Ποιμανδρία habet pro Ποιμανδρίδι. Ex eodem ὁμοῖον pro ὁμοῖον restituui, et, pro Τα-
 νάγρα, Ταναγρικῇ mox. Xyland.

Ibid. τινὲς δὲ τὴν Τανάγραν] In his Pausanias, l. ix. c. 20. et Lycophronis interpretes. Casaub.

Ibid.] Tanagra ab Oropo stadiis 30 distat. Ad fluvium Asopum ponitur. F.

14. Ποιμανδρίδης] Apud Eustathium, Ποιμανδρία, ex isto car-

mine Lycophronis, ver. 326.

Ἦν ἐς βαθεῖαν λαμίσσας Ποιμανδρίαν.

Quam super profundum decollans multetræle.

Ubi scholiastes, Ποιμανδρία, πῶς Βοιωτίας, ἢ καὶ Τανάγρα καλεμένη, ἔνθα ἄριστοι βόες, quæ interpretatio, quam recte illi poetæ loco conveniat, non est hic quærendi locus. Ex Pausania, l. ix. cap. 20. causam discas, cur eadem urbs Tanagra, Pœmandria et Græa fuerit appellata. Casaub.

15. καλεῖται δὲ] Sequitur Strabo Hecataem. Vide Stephanum, v. Γέφυρα, et Herodotum, Terpsichore, c. 57. Idem.

Ibid. ἐκ Κνωπίας δὲ τῇ Θεβαίικῃς μεθιδρυμένον δεῦρο τὸ Ἀμφιάρειον. Fanum Amphiarai imitatione ejus, quod est ad Cnopiam Thebaicam, fuit dedicatum] Doctissimus Salmasius, in suis ad Solinum exercitationibus (p. 103. et seqq. Edit. Ultraject.) jure sus-
 picatur legendum esse hoc loco ἐκ Ποινίας, ex Pausania in Bœoticis: sed quod ait nullam fuisse Κνωπίαν Thebaicam, eum ratio fugit. Nam ex Nicandri Scholiaste, ad Theriaca, pag. 49. Edit. Paris. 1557. id evincitur, et eo nomine Salmasius ab Isaac Vossio, perpetuo Salmasii obtrectatore, jure reprehenditur, licet non utatur loco Scholiastis Nicandri, qui litem dirimit. Palmer.

23. ὁμοῖον τῇ Τανάγρα] Duo igitur loci fuere Harmata nuncu-
 pati, parvo intervallo a se distiti. Alter in agro Tanagrico: alter in agro Attico ad Phylum, Tanagræ vicinam. Casaub.

25. ὁπότε δὲ Ἄρματος] Hoc est, ait Eustathius, ὅψι ποτε, καὶ διὰ χρόνον ἀδύνατον. Idem.

1. Ἐμφιαράου

phiarao in pugna e curru prolapso ibi, ubi nunc ejus est facellum, currum vacuum delatum esse ad locum, qui ab eo Harma vocatur: alii Adraſti fugientis currum ibi confractum aiunt, ipsumque Arionis equi ope evaſiſſe. Philochorus a pagi ejus incolis ait ſervatum fuiſſe: ideoque eis jus civitatis apud Argivos eſſe. Cæterum a Thebis Argos eunti ad ſiniſtram habetur Tanagra, ad dextram Hyria, ipſa quoque Tanagræorum nunc, olim Thebanorum: ibi, ut fabulæ perhibent, Hyrieus fuit, Orionque eſt editus, eo modo quem in dithyrambis Pindarus deſcribit: eſt propinqua Aulidi. Nonnulli Hyſias Hyriam aiunt dici, quæ ad Aſopum fitæ ſub Cithærone ſint regionis in continenti prope Erythras, colonia Hyrienſium, condita a Nycteo Antiopæ patre. Sunt et in Argia Hyſiæ, cujus incolæ Hyſiatæ dicuntur. Erythrarum autem Bœotiæ colonia eſt Erythræ Ionix urbs. Eſt et Eleon pagus Tanagricus, a paludibus nominatus. Poſt Salganeum Anthedon urbs eſt portum habens, ultima in Bœotico, quod Eubœæ oppoſitum eſt, litore: quod et Homerus expreſſit, extremæ epitheto eam ornans.

Quanquam adhuc paululum progrediens ad oppidula duo pervenies Bœotica, et Larymnam, ad

ἄκτιστοντος ἄκ τῆ ἀρματος ἐν τῇ μάχῃ τῆ Ἀμφιαράκ κατὰ τὸ τόπον ἔνι νῦν ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἔρημον ἐνεχθῆναι· περὶ τὸ ὁμώνυμον τόπον οἱ δὲ τῆ Ἀδράστου συγγραφεῖναι τὸ ἄρμα φεύγοντος φασιν ἐνταῦθα, τὸ δὲ ἀπὸ τῆ Ἀρείονος σωθῆναι· Φιλόχορος δ' ὑπὸ τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐτόν· ἀπὸ τῆτο ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς ὡς τῶν Ἀργείων ὑπάρξαι. Ἐπὶ δὲ τῷ ἄκ Θεῶν εἰς Ἀργὸς ἀπὸντι ἐν ἀριστερᾷ ἢ ἢ Τάναγρα, ἐν δεξιᾷ κείται, καὶ ἢ ἢ Γεῖα δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ὅτι, ὡς περὶ δὲ τῆς Θεοαΐδος· ὅτι ὁ Ὑριεύς μεμύδαται, καὶ ἢ τῆ Ὠρίωνος γένεσις, ἢ φησὶ Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις· κείται δ' ἐγγὺς Αὐλίδος· ἐνιοὶ δὲ τὰς Ὑσίας Ὑρίην λέγουσιν φασί, τὴ Παρασωπίας ἔσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι, πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Ὑριέων, κτίσμα δὲ Νυκτέως, τῆ Ἀντιόπης πατρὸς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργίᾳ Ὑσιᾷ, οἱ δὲ ἐξ αὐτῆς Ὑσιάται λέγονται. Τῶν δ' Ἐρυθρῶν τέτων ἀποικοὶ αἱ ἐν Ἰωνίδι Ἐρυθραί. Καὶ ὁ Ὀ. Ἐλεῶν δὲ, κώμη Ταναγραϊκὴ, ἀπὸ τῆ Ἐλεῶν ὀνομασμένη. Μετὰ δὲ ἡ Σαλγανέα Ἀνθηδὼν πόλις, λιμένα ἔχουσα, ἐχάτη δὲ Βοιωτικῆς ὡς Ἀλίας τῆς ὡς Εὐβοίαν· καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἰρηκεν·

Ἀνθηδὼνα τ' ἐχάτωσαν.

Εἰσὶ μὲν τοὶ ἐπὶ τῇ περὶ οὐκ ὀλίγον δύο

^a ἐκπύοντα Med. 2. ex correct. ^b ὅπου Med. 1. 2. Eton. Esc. ^c ἐπὶ Par. 2. Eton. Esc. Mosc. fed in Par. 2. περὶ scribitur supra. ^d Ἀρείονος Par. 2. Ἀρείονος Esc. fed in Par. 2. Ἀρείονος scribitur supra. ^e σωμητῶν Par. 2. Eton. Esc. fed in Eton. supra scribitur, κωμητῶν, a recenti manu. ^f καὶ δὲ Par. 1. 2. Esc. ^g ἰσοπολιτείας Esc. Mosc. ^h Inter Τάναγρα et ἐν lacuna est in Bre. Esc. ⁱ ἐν δεξιᾷ defunt Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Lego, ἐν δεξιᾷ κείται ἡ Γεῖα, καὶ ἡ Γεῖα δὲ. Marg. Caf. Lego, ἐν δεξιᾷ κείται ἡ Ὑρία, καὶ τῆς Ταναγραίας μὲν νῦν ἐστὶ &c. V. ^k Ὑρία Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. Mosc. et sic infra. ^l Vulgo, ἀποικοὶ. Marg. Caf. ^m Scripti, Ἀντιόπης. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. fed in Eton. Ἀντιόπης scribitur supra a recenti manu. Ἀντιόπης Esc. ⁿ Scripti, ἐν Ἰωνίᾳ. Marg. Caf. sic Par. 1. Bre. Esc. ^o Ἐλεῶν Med. 1. 2. Αἰολέων Esc. ^p Ἐλεῶν Par. 2. Med. 1. Ἐλεῶν Med. 2. fed in Par. 2. Ἐλεῶν ἡ scribitur supra. ^q Σαλγανέα Esc. ^r Βοιωτικῆς Esc. et Med. 1. ex correct. ^s Scripti, Εὐβοία. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. recte. V. ^t καὶ deest Med. 1. 2. Esc.

1. τῆ Ἀμφιαράκ] Pausanias, l. ix. c. 19. Harma Bœoticum nomen invenisse ait, ἀφανιδέντος ἐνταῦθα Ἀμφιαράκ τῆ ἀρματος, καὶ ἔχ' ὅπου λέγουσιν οἱ Θεοαῖοι. Casaub.

Ibid.] De Harmate vide numismata apud Goltzium. F.

5. διὰ τῆ Ἀρείονος σωθῆναι] Apollodorus, lib. iii. c. 6. §. 8. Ἀδράστον δὲ μόνον ἵππος δέσσωσεν Ἀρίων. Casaub.

8. Ἐπὶ δὲ τῷ ἄκ Θεῶν εἰς Ἀργὸς ἀπὸντι ἐν ἀριστερᾷ ἢ Τάναγρα, ἐν δεξιᾷ κείται, καὶ ἡ Ὑρία. Cæterum a Thebis Argos eunti ad sinistram habetur Tanagra, ad dextram Hyria] Locum hunc attigit doctissimus commentator, sed non tam feliciter, quam sexcenta alia loca, ubi acumen ingenii mirum et stupendam eruditionem demonstravit: nam ulcus est equidem hoc in loco gravissimum, sed non ubi putabat esse. Nam optime se habet textus, si vocem Ἀργὸς excipias, et bene distinguitur. Tollendum est primo fœdum mendum in voce Ἀργὸς. Strabo Bœotiam describit, et quid ad Bœotiam Argos? Et quare non potius Megara vel Corinthum posuisset, per quas urbes iter est Argos eunti? Ea vox est a mala manu exscriptoris, cui, eo quod superiori linea vox Ἀργείων extat, in animo natabat Argos, idque posuit pro Ἀρμα, quod Strabo proculdubio scripserat. Sic igitur meo periculo lege, et distingue: ἐπὶ δὲ τῷ ἄκ Θεῶν εἰς Ἀρμα ἀπὸντι ἐν ἀριστερᾷ, Τάναγρα ἐν δεξιᾷ. Est autem a Thebis ad Harma eunti ad sinistram, Tanagra ad dextram. Sic enim se res habet, qui Thebis Harma volebat ire, ad sinistram manum viam accipiebat, relicta ad dextram via, quæ Tanagram ducebat, et ipſa Tanagra. At Hyria, quam vult doctissimus vir ad dextram esse, nec ad dextram fuit, nec ad sinistram, sed multo ulterius, non longe a mari prope Aulidem, ut ait ipſe Strabo paulo infra. Palmer.

Ibid.] Palmerio assentior. Hæc enim lectio cum situ Harmatis apud Pausaniam convenit. (l. ix. c. 19.) F.

9. ἐν δεξιᾷ κείται, καὶ ἡ Ὑρία] Sic lego, ἐν δεξιᾷ δὲ κείται ἡ Ὑρία, καὶ ἡ Ὑρία δὲ &c. nam ex Eustathio liquet ἐν ἀριστερᾷ ad Tanagram pertinere. Hyria unico omnino scribenda. Xyland.

Ibid. ἐν δεξιᾷ κείται] Legendum est, ἐν δεξιᾷ κείται ἡ Ὑρία καὶ ἡ Ὑρία δὲ τῆς Ταναγραίας. Prorsus enim restitui debent voces,

quæ perperam fuerunt hinc sublata: quas etiam prior interpres in suis codicibus reperit, et (quod non animadverteram) sic recte emendat Xylander. Casaub.

13. ἐνιοὶ δὲ τὰς] Vide Stephanum, v. Ὑρία et Ὑσία. Illa verba Strabonis, Ὑρία Ταναγραίας νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς Θεοαΐδος, aut negligenter legit Eustathius, aut aliter in suis codicibus reperit. Ὁ δὲ Στράβων, inquit, λέγει, ὅτι Ὑρία τῆς Ταναγραίας πρότερον, ὕστερον δὲ Θεοαΐδος. Cæterum ἀποικον legimus, non ἀποικοὶ, ut habent libri omnes. Idem.

Ibid. ἐνιοὶ δὲ τὰς Ὑσίας Ὑρίην λέγουσιν φασί.] Quamvis Strabo Hyriam prope Aulidem ab Hyſis in Paraſopia sub Cithærone sitis distinguat, addit tamen Hyſias quoque a nonnullis Hyriam dici: quæ res ipsum in manifestum errorem induxit, ut posteriorem hanc Hyriam, five Hyſias, cum priore confunderet, ubi ait, a Thebis Argos euntem a sinistris habere Tanagram, a dextris Hyriam, Hyriei et Orionis fabulis celebrem, et hanc esse propinquam Aulidi. Ubi summum et cautissimum scriptorem ratio fugit: situs enim ille, ut Hyſis exacte convenit, ita Hyria tribui nullo modo potest. Holstein. in Stephan. p. 337. Anon.

17. Ὑσιάται] At Bœoticæ urbis τὸ ἰθὺν ἐστὶ Ὑσιεύς. Stephanus. Casaub.

19. Ἐλεῶν] Legebatur Αἰολέων corrupte: ego vocem ex Homero restitui, initio catalogi: et pro Ἐλεῶν ἰλῶν reposui ex Eustathio. Xyland.

20. Ἀνθηδὼν] Anthedon sub monte Messapio fuit sita. Pausanias, l. ix. c. 22. F.

25. πολίχται δύο τῶν Βοιωτῶν, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσι, καὶ ἐπὶ ἐπὶ κείνῃς ἄλλαι ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. Oppidula duo pervenies Bœotica, et Larymnam, ad quam sunt ostia Cephissif: aliaque ulterius nominibus cum curiis Atticis convenientia] Suspicatur hic summus vir, deesse nomen alterius τῶν δύο πολίχτων. Sed abundat potius hic locus, quam deficit: abundat scilicet uno λ, et in voce ἄλλαι latet verum nomen unius Ἀλαὶ eodem quo duo Atticæ pagi nomine; ibi enim erant Ἀλαὶ Ἀγαφνίδης, et Ἀλαὶ Αἰξωνίδης. De illis Bœoticis Halis Pausanias in Bœoticis: Βοιωτῶν ἔχεται ταύτη πάλισμα οἰκεῖσι Ἀλαῖς ἐπὶ θαλάσῃ,

τῇ Βοιωτίᾳ, Λάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ ^a Κηφισὸς ἐκδίδωσι, καὶ ἐπὶ ἐπέκεινα ἄλλαι ὁμώνυμοι τοῖς Ἀθηναίοις δήμοις. Κατὰ δὲ πλεονάζοντα παραλίαν τῶν περὶ τὴν Αἰγῆος τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς ^b τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ^c τοῦ ^d Αἰγαίου ἐμνήσθημεν δ' αὐτὰ καὶ πρῶτον. Δίαιρμα δ' ὅτιν ^e ἀπὸ μὲν ^f τῆς Ἀνθηδόνος εἰς Αἰγῆος ἐχάτον ἐκοσι ^g στάδιοι. ^h ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων, πολὺ ἐλάττωσεν ⁱ καί ταις δ' ὅτις ὅρας ὑψηλὰ τὸ ἱερὸν ἦν δὲ ποτε καὶ πόλις. Ἐγγὺς δὲ τῇ Αἰγῶν καὶ αἱ ^j Ὀρεῖαι. Ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ ^k Μεσάπιον ὄρος ^l ὅτιν, ἀπὸ Μεσ- 10 σάπης, ὅς, εἰς ^m τὴν Ἰαπυγίαν ἐλθὼν, Μεσάπιον τὴν γῆραν ἐκάλεισεν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Γλαυκῆς μυσθεῖν τὸν Ἀνθηδόνιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μεταβάλλειν. Πλησίον δ' ὅτιν Ἀνθηδόνος ἱεροφειτῆς τόπος τῇ Βοιωτίας, ἔχνη πόλεως ἔχων, ὃ καλέμενος Ἴσος, συ- 15 στέλλονται τὴν φρόνην συλλαβὴν. Οἰονταὶ δὲ τινες δεῖν γράφειν.

* ^m Ἴσον τε ζάφην, Ἀνθηδὼνα τ' ἐσχατόωσαν. ἐκτείνοντες τὴν φρόνην συλλαβὴν ποιητικῶς ἀφ' τοῦ μέτρου, ἀντὶ τοῦ,

Νίσαν τε ζάφην ———

Ἡ γὰρ Νίσαν ἐδαμὲν φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος, ⁿ ἐν τοῖς ἀπὸ νεῶν ὥς ὅτι ἀν εἴη, εἰ μὴ ^o τὴν Νίσαν ἔτι εἴρηκεν ἦν γὰρ ^p ὁ Ἴσος πόλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ, ἐκείθεν ^q ἀπωκισμένη δρῶνος, ἐκ-

quam sunt ostia Cephissi: aliaque ulterius nomini- bus cum curiis Atticis convenientia. Ex adverso autem hujus oræ fitas aiunt Ægas Euboicas, ubi Neptuni Ægæi templum est: harum supra quoque facta est a nobis mentio: eo trajectus est ab Anthedone stadiorum cxx. aliunde multo minor: templum in monte situm est sublimi: adfuit olim etiam urbs. Ægis vicinæ fuerunt etiam Orobæ. In Anthedonia regione est etiam Messapius mons, a Messapo dictus, qui, cum Iapygiam venisset, nomen regioni Messapiæ indidit. Ad hæc loca etiam fabula refertur Glauci Anthedonii, quem in cetum fuisse transformatum perhibent. Prope Anthedonem locus est Bœotiae, venerando adspectu, vestigia urbis continens, qui Ifus appellatur, correpta priore syllaba. Sunt qui apud Homerum sic putent scribendum:

Ifum siue sacram ———

cum legatur vulgo,

Nisam siue sacram. ———

Atque hi priorem in Ifus syllabam poetica licentia producant: quia nullibi in Bœotia invenitur Nisa, sicut docet Apollodorus in commentario navium Homericæ recensionis. Itaque non locum habet, nisi Ifum fortassis Nisæ nomine exprefferit. Fuit

* Iliad. β. ver. 508.

^a Κηφισὸς Par. 1. 2. ^b τὸ τῆς defunt Med. 1. 2. ^c τῆς deest Med. 1. 2. ^d Αἰγῆος Esc. Mosc. ^e τῆς deest Med. 1. 2. ^f στάδια Med. 2. ex correct. ^g In veteribus libris, ἀπὸ δὲ . . . τῆς Marg. Casp. ἀπὸ τῆς Par. 1. ^h Ὀρεῖαι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ⁱ Μεσάπιον Med. 1. 2. et sic infra Med. 1. ^k ἔτιν deest Med. 1. 2. ^l τὴν deest Med. 1. 2. ^m Ἴσαν Par. 2. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. sed in Par. 2. Eton. Ἴσον scribitur supra ab alia manu. ⁿ Scripti, ἐν τῶν Marg. Casp. sic Med. 1. 2. ^o Inter νεῶν et εἰ μὴ lacuna est in Esc. ^p Inter ὁ et Μεγαρικῇ lacuna est in Esc. ^q ἀπωκισμένη πρὸς . . . αἰρῶνος Par. 2. hinc recte Κιθαίρωνος. V. ἀπωκισμένη πρὸς . . . ρῶνος Med. 1. 2. Eton. ἀπωκισμένη πρὸς . . . ἐκλέλειπται Esc. Mosc.

λάσση, ἢ τὴν Λοκρίδα ὑπερὶν ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διείργει. i. e. Bætorum extremi hic oppidum habitant Halas ad mare, quod aisterminat continentem Locridis ab Eubæa. Loquitur etiam de his Halis Plutarchus, sed in ea voce corrigendus est in Sylla: ἐπὶ γὰρ ὅτε τὴν ἐπ' Ὀρχομένω μάχην νενικηκώς ἐδίωκε τοὺς πολεμίους, αἶμα τρεῖς πόλεις τῆς Βοιωτίας, Ἀνθηδὼνα, Λαρυμνίαν, Ἀλαίαν ἀνερηκώς. i. e. Nam quando post victoriam, quam habuit ad Orchomenum, persequēbatur hostes, tres urbes Bæotiae, Anthedonem, Larymnam, Halæas excidit. Ubi legendum, pro Ἀλαίας, Ἀλάς. Id patet ex eo, quod ejus urbis cives antea et post Ἀλαίος vocat, nam Ἀλαίος formatur ab Ἀλαί: at ab Ἀλαίαι formaretur gentile Ἀλαίειος. Stephanus etiam, Ἀλαί, πόλις Βοιωτίας: nihil est certius, debet hic Ἀλαί legi. Palmer.

1. ὁ Κηφισὸς] Cephissos enumerat alibi sex Strabo. Hic autem de eo agit qui lacum Copaidem, five Cephissidem, ingreditur. De Larymna vide Pausaniam, lib. ix. c. 23. Suspicio autem deesse hic alterius τῆς δύο πόλεων nomen. Vide paulo post. Casaub.

2. ὁμώνυμοι τοῖς Ἀθηναίοις] In isto tractu fuere et Athenæ quædam, et Eleusin, sed ad lacum Copaidem, non ad mare: Pausanias, et Strabo mox. Idem.

Ibid. ἄλλαι ὁμώνυμοι τοῖς Ἀθηναίοις δήμοις] Mendose hujus loci nomen scribitur, legendum enim omnino est Ἀλαί ὁμώνυμοι τοῖς Ἀθηναίοις δήμοις. Quod Casaubonus de aliis Athenis et Eleusine in Bœotia divinando conjectat, plane nihil ad rem facit. Sed et iterum eodem hoc libro, pag. 650. Edit. Amst. nomen hoc corruptum extat in his verbis: Ἐφίξῃς τοῖνυν ταῖς ἄλλαις εἰς ἃς κατέλθῃς ἢ Βοιωτικῇ παραλίᾳ ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ. Lege, meo periculo, Ἐφίξῃς τοῖνυν ταῖς Ἀλαίς. Nam superiorem illum locum innuit, ubi erat collimitium Atticæ et Bœotiae. Holstein. in Stephan. p. 23. Anon.

5. ἐμνήσθημεν δὲ] Libro superiore sub finem, p. 559. Casaub.

7. πολὺ ἐλάττωσεν] Transitus ab Anthedone ad proximum Eubææ litus vix stadia 35 excedit. F.

9. Ὀρεῖαι] Ὀρεῖαι hic mendose. Ad initium decimi et hic in epitomis recte Ὀρεῖαι: quod et reposui. Qui de Ifo et Nisa sequitur locus, a me emendari non potuit: quid tamen sentirem, ex versione intelliges. Vide Eustathium etiam: quem

secutus hic quædam sustuli menda. Xyland.

Ibid. αἱ Ὀρεῖαι] Sic recte. Vide initium libri sequentis. Casaub.

10. Μεσάπιον ὄρος] Hujus montis meminit Æschylus Agamemnone: Ἐκὰς δὲ φρυγίῃ φῶς ἐπ' Εὐρύπῃ ροὰς Μεσάπῃς φύλαξι σημαίνει μολάν. Vult autem Stephanus montem esse Eubææ non Bœotiae, ut Strabo: at Æschyli scholiastes inter Eubæam et Bœotiam collocat. Pausanias, l. ix. c. 22. in hujus montis radicibus Anthedonem ait esse. Idem.

Ibid. ἀπὸ Μεσάπης] Messapus (inquit Servius) per mare in Italiam venit, ideo Neptuni dicitur filius. Virgilius, Æn. vii. ver. 691.

At Messapus equum domitor, Neptunia proles.

De Messapia, lib. vi. p. 401. Idem.

12. τὰ περὶ τὸν Γλαυκόν] Erat apud Anthedonios locus ad mare qui vocabatur Γλαυκὴ σπηλαιόνη, Glauci saltus, unde præcipitem se dederat in mare Glaucus. Auctor Pausanias, l. ix. c. 22. Sed totam rem pluribus narrat Lycophronis scholiastes, ad hæc poetæ verba de Ulyssæ in mare dejecto, ver. 753.

Πόντος δ' αὖπνος ἐνσαρούμενος μυχοῖς,

Ἀσὼ σύντοκος Θερμίας Ἀνθηδόνος

ἔσται.

i. e. In marinis autem specubus jactatus infomnis,

Anthedonis Thressæ civi contubernalis

Erit. Idem.

22. Ἡ γὰρ Νίσαν] Nisa fuit Megaridis regionis urbs, si recte capitur et expletur locus mancus in Græco textu Strabonis. Ipsam Megaram prius Nisam appellatam tradit Pausanias Atticis. Qui Nisæam et Megaram disjungens, lib. ii. Nisæam arcem Megaridæ urbis fuisse indicare videtur. Casp. Barth. ad Statii Thebaid. l. ii. ver. 382. pag. 481. Anon.

23. ὥς ἂν εἴη, εἰ μὴ τὴν Νίσαν ἔτι εἴρηκεν ἦν γὰρ ὁ Ἴσος πόλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ, ἐκείθεν ἀπωκισμένη δρῶνος. Itaque non locum habet, nisi Ifum fortassis Nisæ nomine exprefferit. Fuit enim Nisa Megaridis urbs, et alia in Bœotiam inde ducta colonia ab . . . drone] Locum hunc corruptum et mutilum sic restituo: ὥς ἂν εἴη, εἰ μὴ τὴν Ἴσον ἔτι εἴρηκεν ἦν γὰρ ὁ Ἴσος πόλις ἐν τῇ Μεγαρικῇ

enim Nisa Megaridis urbs, et alia in Bœotiam inde ducta colonia ab—drone: nunc desiit esse. Alii scribunt,

Creusam sive sacram —

Creusam intelligentes, quæ etiamnum est, navale Thespiensium in sinu Crissæo. Alii sic,

Pheras sive sacras. —

Sunt autem Pheræ unus de quatuor Tanagricæ pagis, quorum nomina, Eleon, Harma, Mycalesius, Pheræ. Sunt et qui scribant:

Nysam sive sacram. —

Est autem Nyfa Heliconis vicus. Atque ora quidem Bœotiæ maritima, quæ Eubœæ opponitur, talis est. Quæ sequuntur in continente, planities sunt undiquaque reliquis sui partibus montibus inclusa, Atticis versus austrum, Phocicis versus septentrionem: ab occasu Cithæron obliquus incidit paulum supra Crissæum mare, initium habens Atticis ac Megaricis montibus contiguum, deinde in campos sese torquens, et ad Thebas definens. Campi hi partim stagnant fluminibus in eos diffusis: qui cum incidant, effluxusque etiam alicubi inveniunt, aliæ planities reficcantur, aliæ omnis generis culturam fructusque ferunt. Sed cum solum istud in profundo cavernosum sit, sæpenumero terræ motus facti atroces meatuum alios obturaverunt, alios referaverunt, quosdam ipsa in superficie, alios per cuniculos: ita fit, ut aquæ etiam aliæ per occultos meatus labantur, aliæ in superficie, tam lacuum quam fluviorum. Porro autem, meatibus in imo obstructis, evenit ut paludes auctæ ad habitata usque loca sese proferant: ita sane, ut urbes quoque et regiones absorbeantur: rursusque vel iisdem vel aliis apertis emergant: itaque eadem loca alias navigentur, alias pedestri itinere pervadi possint: et eadem urbes alias ad paludem, alias procul ab eadem sitæ visantur. Hoc autem duobus

λέλειπται δὲ νῦν. Τινὲς δὲ γράφουσι,

Κρεῦσάν τε ζαίειν —

τὴν νῦν Κρέεσαν δεχόμενοι, τὸ τ' ἄ Θεσπείων ἐπίνειον ἐν τῷ ἑ Κρισσαίῳ κόλπῳ ἰδρυμένον. Ἄλλοι δ'

5 Φηράς τε ζαίειν. —

Ἐπὶ δὲ τῆς τετρακώμης τῆς περὶ Τάναρραν, ἑ Ελεῶνος, ἑ Ἀρμάτος, Μυκαλίου, ἑ Φηρῶν. Γράφουσι δὲ καὶ τὸτο,

Νύσαν τε ζαίειν. —

10 Κώμη δ' ὅτι ἑ Ελεῶνος ἢ ἑ Νύσα. Ἡ μὲν ἐν παραλία τοιαύτη τις ἢ περὶ Εὐβοίαν. Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ὅτι κοίλα, πάντοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι ὡς κλειόμενα, τοῖς Ἀθηναίοις μὲν περὶ νότον, περὶ ἄρκτον δὲ τοῖς Φωκικοῖς. Σπὸ δὲ τῆς 15 ἑσπέρης ὁ Κιθαιρὼν λοξὸς ἐμπέμπει μικρὸν ὑπερ τῆς Κρισσαίας θαλάσσης, ἔχον τὴν ἀρχὴν σιμερῇ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ὄρεσιν· εἴτ' ὀπιστρέφον εἰς τὰ πεδία, παυόμενος δὲ περὶ τὴν Θηβαίαν. Τῶν δὴ πεδίων τέτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμίων ἀναχομένων εἰς αὐτά· τὰ δ' ἐμπιπόντων, εἴτα ἐκρύνονται λαμβανόντων, τὰ μὲν ἀνέφυκται, τὰ δὲ καὶ καργαῖται παντοδαπῶς ὡς ἂν εὐκαρπία. Ὑπάρχοντες δὲ καὶ σπαραγμώδεις ἔσσης καὶ βάθεις τῆς γῆς, σεισμοὶ γινόμενοι πολλάκις ἐξαίσιτοι τὰς μὲν ἐφράξαν τὰ πόρων, τὰς δὲ ἀνέωξαν· τὰς μὲν μέχρι τῆς ὀπισθα 25 νείας, τὰς δὲ ὡς ὑπονόμων· συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ὕδασι, τοῖς μὲν δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τὰ ῥεῖθρα, τοῖς δ' ὀπισπολῆς, τοῖς τε λιμναίοις, καὶ τοῖς ποταμίοις· ἐγγράθεντων δὲ κατὰ βάθος τὰ πόρων, αὐξέσθαι ἂν λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκισμένων τόπων, ὥστε καὶ πόλεις καταπίνεσθαι καὶ χώρας ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν, ἢ ἄλλων, ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τὰς αὐτὰς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι, ποτὲ δὲ περὶ εὐεῖναι, καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις, ποτὲ μὲν ὅτι τῇ λίμνῃ, ποτὲ 35 δὲ ἀπὸθεν κείσθαι. Διτῶς δὲ τὸτο δὴ διύαται

^a Θεσπείων Med. 1. 2. Bre. Esc. ^b Κρισσαί Par. 1. 2. et Med. 2. ex correct. ^c Φηράς Par. 2. supra. ^d ἔτι Par. 1. 2. Eton. ^e Scripti, τετρακώμης. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Esc. et Med. 2. ex correct. ^f Ελεῶνος Med. 2. ^g Ἀρμάτος Med. 1. 2. ^h Φηρῶν Par. 1. 2. ⁱ δὲ deest Par. 1. ^k Νύσα Par. 1. Νύσα Esc. ^l Veteres quidam, περιεχόμενα. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Esc. Mosc. ^m νότον Par. 2. ⁿ ἄρκτον Par. 2. ^o Κρισσαίας Esc. ^p δ' Par. 1. 2. Esc. ^q Vulgo, ἐνέφυκται. Marg. Caf. ^r τὰ δὲ desunt Esc. deerant Med. 1. 2. addita deinde in marg. ^s Vulgo, βάθος. ^t συμβαίνει &c, adusque ὑπονόμων inclusive, desunt Esc. ^u δὲ Med. 2. ^x Scripti, τῶν εἰσέθεν. ^y τῆς Med. 1. ^z βάθεις Med. 1. Esc. ^a τὰς λίμνας ^b τότε Par. 1. 2. Eton. bis. ^c δ' ἀπὸθεν Med. 1. 2. ^d MSS. γίνονται. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. δύνασθαι Med. 2.

Μεγαρικῇ, ἐκείθεν ἀπωκισμένη πηλοῦ Κιθαιρῶνος. Non potest, quin Ismum ita dixerit: erat enim Isus urbs in Megarica, inde habitata prope Cithæronem. Confidera attente lector, quæ præcedunt, et proculdubio mecum stabis. Palmer.

Ibid.] Lego, ex MSS. Eton. et Par. πρὸθεν τῇ Κιθαιρῶνος. In aliis Palmerii conjecturæ felici assentior. F.

10. Κώμη δ' ὅτι τῇ Ελεῶνος ἢ Νύσα] Vide Stephanum, v. Νύσαι. Casaub.

11. Τὰ δ' ἐξῆς] Nunc transit ad mediterranea Bœotiæ: ubi cum multa occurrerent, quæ aliter Strabonis tempore se haberent quam olim, causam accurate explicat omnium istiusmodi mutationum, docetque in summa, qui possit fieri, ut eadem urbs alias ad mare, vel lacum, vel flumen aliquod sita sit: alias procul ab eodem. Estque hæc tota disputatio egregia, iisque simillima, quæ libro primo disputavit. Idem.

23. κατὰ βάθεις τῆς γῆς] Veteres libri, βάθεις, et ita multis locis: frequentius tamen iidem habent κατὰ βάθος. Idem.

35. Διτῶς δὲ τὸτο] Urbs, quæ prius ab aquis procul aberat,

fit illis propior, si ad ipsam urbem accesserint auctæ aquæ: quod sæpe etiam sine damno urbis potest contingere. Contra autem, aquis ita crescentibus ut periculum videatur imminere vicinæ urbi, contingit sæpe, ut, deserta illa urbe, cives alias sedes ab aquis remotiores quærant: ita tamen ut nova urbs prioris nomen retineat: licet interdum prioris illius nominis notatio priori tantum urbi conveniat, non etiam posteriori. Similis ratio est eorum nominum, quæ, ut annotant Grammatici, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως, etiam post rerum illarum defuetudinem, remanere: cuius generis sunt pauca hæc, quæ exempli causa afferemus. Κυνῆν vocamus galeam, quia veteres ad eam rem pelle canis fluviatilis usi sunt: quod etsi abiit in defuetudinem, tamen nomen remansit, et κατ' ἀναλογίαν aliis rebus, quarum idem est usus, tribuitur: sic ἀρεὰ arma vocant poetæ, quæ sunt e ferro: quia æris usus prius quam ferri fuit cognitus (et, ut eleganter aiunt Græci, ὁ ὑπεροφάνης σίδηρος τὸ παλαιόφατον τῇ χαλκῇ ἔχει ὄνομα.) Sic etiam πυγίλλες πυξίαν possumus vocare, quia olim e buxo fierent. Nam et pyxidem, ut Seneca docet,

^a ἢ ὅς μιν αὐτῶν ἀκινήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὐξήσις
 τῶν ὑδάτων ἦταιν ἢ τῶν ὑπερχύσεως, ἀφ' ὧν ^b τὸ ὑψος τῶν
 οἰκίσεων ἢ ἀφ' ὧν ἀπόστασιν, καὶ ^c ἀφ' ὧν ἀνοικισμὸν, ὅταν
 τῶν πλησιασμῶν κινδυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγῇν
 πορείαν) τὰ φόβου, τὴν μεταλήψιν τῶν χειρῶν τῶν ^d ἀ-
 πωθεν, ἢ τῶν ἐν ὑψέῳ παρὰ τοὺς ὄρους ἢ τοῖς ἔσχατοις ἀνοι-
 κισθεῖσι, τὸ δ' αὐτὴν παρορησίαν ^e φυλάττειν ^f ἐτύ-
 μως ὡς περὶ λεγόμενοις ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος τοπι-
 κῶς, ^g νῦν μὲν ἔχουσιν ὡς ὡς περὶ. ^h Πλαταιὰς
 ὅς ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν κοπῶν εἰρηδαίω ⁱ πιδανόν. ¹⁰
 καὶ Πλαταιὰς τὰς ἀπὸ κοπιησείας ζῶντας. Ἀλλὰ
 νῦν ἀπωθεν τῆς λίμνης οἰκῶντες, ὅς μὲν ἀνὰ παρορη-
 σινοῦντο ^k ἐτύμως. Ἐλὸς τε ^l καὶ Ἐλεῶν, καὶ ^m Εἰ-
 λέσιον ἐκλήθη ἀφ' ὧν τὸ ὅτι τοῖς ἔλεσιν ἰδρύσθαι. νῦν
 ἢ ἐχ' ὁμοίως ⁿ ἔχει τὰ πάντα, ἢ ἀνοικισθεῖσαν, ἢ τῶν ¹⁵
 λίμνης ὅτι πολὺ ταπεινωθείσης ἀφ' ὧν τὰς ὑπερὶ ^o γε-
 νομένας ἐκρύψει· καὶ γὰρ τῆτο διωκτόν· δηλοῖ δὲ
 καὶ ὁ ^p Κηφισὸς τοῦτο μάλιστα, τὴν Κοπαΐδα λίμνιν
 πλεῖστον αὐξομένης γὰρ αὐτῆς, ὥστε κινδυνεύειν ^q κα-
 ταποδῆναι τὰς Κώπας, ὅ, τε ποιεῖται ὀνομάζει, καὶ ²⁰
 ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τῇ ἐπὶ νημῖαν ἐλήφει χάσμα ^r ἢ
^s γεννηθὲν ὡς τῇ λίμνι πλεῖστον τῶν Κοπῶν, ἀνέωξεν
^t ὑπὸ γῆς ρεῖθρον ὅσον τετράκοντα ^u σταδίων, καὶ ἐδέξατο
 τὴν ποταμὸν· εἰτα ^x ἐξέρρηξεν εἰς τὴν ἐπιφανείαν καὶ
 Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος, τὴν ἄνω, (καὶ γὰρ ἑτέρα ²⁵
 ὅσιν ἡς εἰπομένη ^y ὅτι τῇ θαλάσῃ ἢ Βοιωτικῇ, ἢ
 παρορησέσθαι Ῥωμαῖοι ^z τὴν ἄνω) καλεῖται δ' ὁ
 τόπος Ἀγχόη· ἐστὶ ^{aa} ἢ λίμνη ὁμώνυμος· ἐνέβηεν δ'
 ἡδη ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θαλάσσαν· τότε μὲν
 ἐν παλαιαμένῃ τῆς πλεῖστης λίμνης, πᾶσι καὶ τῶν κιν- ³⁰
 δύνει τοῖς παρορησέσθαι ὑπὸ τῆς, πλεῖστον τῶν ἡδη καὶ παρο-
 ρησέσθαι πόλεων· πάλιν δ' ἐγγεμένῃ τῶν πόρων, ὁ με-

evenire modis potest. Nam aut manent immotæ
 urbes, quando aquarum incrementum tantum non
 est, ut inundet eas, positis edito loco ædificiis: aut
 deceditur, reficiunturque et denuo inhabitantur eæ,
 quando incolæ metu illuviei et periculi alio conce-
 dunt in remotiora aut sublimiora loca. Id vero
 consequens est, sic instauratas urbes pristinum ser-
 vare nomen: etiam si id ductum fuerit a re aliqua,
 quam postmodo ibidem non invenias. Etenim
 probabile est dictas fuisse Platæas a remorum pal-
 ma, seu latitudine, quæ est Græcis πλάτη, ac Pla-
 tæenses appellatos qui remigio victum quærent:
 quod nomen nunc in eos proprie non competeret,
 cum procul a palude habitent. Helos quoque,
 Eleon, et Eilefion dicta fuere, quod prope lacus
 sitæ essent: quæ omnia nunc non ita habent, vel
 quod de integro condita sunt, vel quia postea tem-
 poris, aqua defluente, lacus admodum subfederit.
 Atque hoc quidem fieri potuisse, cum primis osten-
 dit Cephissus amnis Copaidem implens paludem:
 urbs enim ea Copæ inde nominantur, hoc est remi,
 et lacui nomen est Copais, quod ita fuit aquis auc-
 tus, ut de submersione periculum esset urbi. Postea
 non procul a Copis hiatus terræ factus amni alveum
 aperuit subterraneum, eumque ad xxx. usque sta-
 dia producens, in superficiem erumpere finit apud
 Larymnam Locridis, quæ superior dicitur. (Alia
 enim est Bœotica Larymna, de qua diximus, ad
 mare sita: ideoque Romani superiorem adposue-
 runt.) Loco nomen est Anchoe, eodemque nomine
 lacus: ibique demum Cephissus in mare exit. Tunc
 itaque eluvie definente accolæ etiam periculo sunt
 liberati, demptis iis urbibus, quæ jam erant ab-
 sorptæ. Cum autem meatus denuo obstruerentur,

^a καὶ Efc. ^b τὸ δεest Par. 2. ^c διὰ δεest Med. 1. 2. ^d ἀποδεν Med. 1. 2. et sic semper Med. 1. cum o, pro ω. ^e MSS. φιλάττει. Marg. Cas. sic Par. 2. Efc. ^f ἐτοίμως Par. 2. ^g Scripti, νῦν μὴ λέγεσθαι ἐτύμως. Marg. Cas. sic Med. 1. ex correct. νῦν μὴ λέγεσθαι ἐτοίμως Med. 2. ex correct. νῦν μὴ Πλαταιὰς Efc. ^h Πλαταιὰς Med. 2. ex correct. ⁱ πιδανόν &c, adusque ζῶντας inclusive, deerant Med. 2. add. postea. ^k ἐτοίμως Med. 2. ^l καὶ δεest Efc. ^m ἰλέσιον Med. 2. ⁿ ἔχει τὰ δεest Efc. ^o γενομένας Med. 1. 2. ^p Κηφισὸς Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^q καταποδῆναι Med. 1. ^r δεest Med. 1. deerat Med. 2. add. postea. ^s γεννηθὲν Med. 2. et ex correct. γεννηθείς. ^t ἀπὸ Med. 2. ^u σταδία Med. 2. ^x διέρρηξεν Eton. ^y ἡς εἰπομένη deerant Med. 1. 2. add. postea. ^z εἰπομένη δεest Efc. ^{aa} ἢ Βοιωτικῇ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ Par. 1. 2. Βοιωτικῇ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ Med. 1. 2. Βοιωτικῇ ἐπὶ τῇ θαλάσῃ Efc. ^{ab} τῇ Eton. sed καὶ τὴν scribuntur supra a recenti manu. ^b δεest καὶ Med. 1. 2. Gron.

et argenteam et auream dicimus. Similis ratio vocum, δέλτος, βέλτος, πινάξ, et aliarum, quæ diligenter referuntur ab Eustathio, in iii. lib. Iliadis: quibus præterea multa addi possunt. Casaub.

9. Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν κοπῶν εἰρηδαίω πιδανόν. Etenim probabile est dictas fuisse Platæas a remorum palma. Quid absurdius hoc etymo? Urbem in mediterraneo sitam longe a mari, nullum habentem fluvium navigabilem, dictam fuisse a remorum palmulis, quam verisimilius est dictam fuisse ἀπὸ τῆς πλάτης, appellatas Πλαταιὰς, eo quod, superato Cithærone, prima occurrebat ἐν πλάτει πιδανόν: melius dixisset Strabo, si sic pronunciaisset, ἀπὸ τῆς πλάτης τῶν τόπων εἰρηδαίω πιδανόν. Paulinias, l. ix. c. i. aliter a quadam muliere Πλαταιὰ dictam fuisse putat: habet lector quod eligat. Palmer.

[Ibid.] Palmerius certe quæ præcedunt in Strabone non legerat. Platæenses noster author affirmat esse olim prope paludem sitos; remotis tamen incolis ad meliorem locum a palude distantem, urbs nova nomen priscum servavit, quod nomen non eorum situi ab aquis remoto proprie competeret. Nil absurdi in his, ut mihi videtur, apparet. F.

13. Εἰλέσιον] Sic restitui fidem Homeri secutus, Iliad. β. ver. 499. Nam Heilensium nusquam reperi. De Larymnis locus non videtur vitii expertus. Infra Phanoteos scripsi, Stephanum et alios secutus. Xylander.

17. δηλοῖ δὲ] Probat fieri posse, quod proxime dixit, ut fiant novæ ἐκρύσεις fluviorum. Cephisso, inquit, id aliquando con-

tigit: quo facto liberatæ fuere Copæ metu submersionis. Casaub.

19. αὐξομένης γὰρ αὐτῆς] Junge cum superioribus, et tolle τὸ γάρ. Idem.

20. τὰς Κώπας, ὅ, τε] Scribe, τὰς Κώπας, ὡς ὅ, τε. Voculæ ὡς omisso miras tenebras huic loco offuderat. Idem.

21. χάσμα δὲ γεννηθὲν] Significat sub terram fluere per aliquot stadia, donec emergat ad Larymnam Locridis. Larymna autem duæ sunt: altera ad mare sita in ditone Bœotorum; prope hanc sunt Cephissi ostia. Altera est in Locride, a mari remotior, ideo vocatur ἡ ἄνω. Prope hanc emergit Cephissus e terra. Idem.

28. Ἀγχόη] Plinius, l. iv. c. 7. Anchiam, sive Anichiam, urbem ad Cephissum refert, quæ huc pertinet. Idem.

32. ὁ μεταλλεύς τῆς κρήτης ἀνὴρ Χαλκιδεύς] Xylander existimavit μεταλλεύς τῆς κρήτης verti posse, qui cretam effodiebat. Sed cui persuadebit Xylander κρήτην Græcis esse quod Latinis creta? Quasi nesciret vir eruditus κρημνίσαν γῆν quid Græci appellarent: quare non debuit prudens tam crassæ ignorantiae suspitione se obligare. Nos vero de hoc loco postquam omnia quaesivimus, ita censemus: Alexander Magnus in suo comitatu habuit semper non optimos tantum milites, sed omnium quoque artium peritissimos artifices: in his Gorgum, rerum metallicarum calientissimum virum, cujus opera in multis usus est Alexander. Testatur hoc Strabo, libro xv. p. 1025. Edit. Amst. his verbis, καὶ χρυσέα δὲ καὶ ἀργυρεῖα ἐκ πολλῶν ἀπωθεν ἐν ἄλλοις ὅρεσιν ἐκρύπτεται καλά, ὡς

vir Chalcidensis, qui cretam effodiebat, defuit repurgare obstructions, quia Bœotis seditio incidere: quanquam (ut ipse in epistola ad Alexandrum scribit) multa jam resiccata essent loca. Heic nonnulli situm fuisse putant antiquum Orchomenum: alii Eleusinem et Athenas ad Tritonem fluvium, ætate Cecropis, cum is Bœotiæ præesset tunc Ogygiæ dictæ. Sed has aiunt urbes deinde diluvio abolitas. Ferunt etiam apud Orchomenum terram hiatu diductam recepisse Melanem fluvium, qui, per agrum Haliartium fluens, paludem ibi facit, quæ calamum tibiis aptum producit. Cæterum is fluvius omnino periit: sive eum hiatus in meatus diffudit obscuros, sive lacus eum et paludes circa Haliartum absumpserunt, ob quas herbosum Haliartum Homerus appellat. Hi fluvii e montibus promanant Phocicis: interque eos Cephissus e Lilæa oritur Phocica urbe: quod et Homerus notavit:

Quique Lilæan habent Cephissi fontibus aptam.

Is per Elateam fluens Phocicarum urbium maximam, ac per Parapotamios et Phanoteos, ipsa quoque Phocidis oppida, ad Chæroneam Bœotiæ pergit: deinde per agrum Orchomeni et Coroneæ in Copaidem exit lacum. Permessus quoque et Olmeius, fluvii ex Helicone confluentes, in eandem Copaidem paludem prope Haliartum incidunt. Sed et hujus aquæ eodem incidunt. Est itaque locus magnus, ambitu trecentorum et octoginta sta-

ταλλεύς δ' κρήτης ἀνὴρ Χαλκιδεύς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφορέγματα ἐπαύσατο, στασιάζοντων τῶν Βοιωτῶν· καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ὁ ἀνεψυγμένων ἤδη πολλῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τ' Ὀρχομένον οἰκεῖσθαι τὸν ἀρχαῖον Ὑπεράμβανον· οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας πρὸς τὴν Τεῖωνα ποταμὸν· λέγουσι καὶ κατὰ Κέκροπα, ἡνίκα δ' Βοιωτίας ὑπῆρξε καλεμένης τότε Ὠγυίας, ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ὁπικλυθείσας ὑπερὺν· γενεᾷ δὲ φασὶ καὶ κατὰ Ὀρχομένον χάσμα, καὶ δεῖξασθαι τὴν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα πρὸς τῆς Ἀλιάρτιας, καὶ ποιεῖντα ἐν αὐτῇ τὸ ἔλος τὸ φύον τὸν αὐλήϊκον κάλαμον· ἀλλ' ἔτος ἡφάνισται τελέως· εἴτε τῷ χάσματι ἢ ἀφ' αὐτοῦ εἰς ἀδήλους πόρους· εἴτε τῷ περὶ Ἀλιάρτιον ἑλῶν καὶ λίμνῶν περὶ ἀναλισκόντων αὐτὸν, ἀφ' ὧν ποιεῖντα καλεῖ τὸν τόπον ὁ ποιητής.

* Καὶ ποιεῖν τ' Ἀλιάρτιον ἢ λέγων.

Οὗτοι ἢ ἐκ τῶν Φωκικῶν ὄρων οἱ ποταμοὶ καταφέρονται, ὧν ὁ ἱ Κηφισὸς ἐκ Λιλαίας, Φωκικῆς πόλεως, τὴν ἀρχὴν ἢ λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὁμηρὸς φησιν· τὸι τε Λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ἐπὶ Κηφισοῖο. Δι' Ἐλατείας δὲ ῥυεῖς μέγισται τῇ ἐν Φωκεῦσι πόλει, καὶ πρὸς Παραποταμίων, καὶ Φανοτέων, ὁμοίως Φωκικῶν ποτισμάτων, εἰς Χαῖράνειαν τῆς Βοιωτίας περὶ εἰσιν· εἴτα πρὸς τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνιακῆς εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνιν ἢ ἐξήκει· καὶ ὁ Περμησὸς δὲ καὶ ὁ Ὀλμειὸς, ἐκ τῶν Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπέττεισι λίμνην τὴν Κωπαΐδα τῇ Ἀλιάρτι πηλῶν· καὶ τὰ τέττα δὲ ῥεύματα εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει· ἐστὶ μὲν ἐν μεγάλῃ, τὴν περὶ τὸν ὄγδοον καὶ τετρακοσίαν σταδίων.

* Iliad. 6. ver. 503.

† Ibid. ver. 523.

^a MSS. ἀνακαθαίρων. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. sed in Par. 2. scribitur supra. καθαίρων Eton. ^b ἀνεψυγμένων Par. 2. in marg. ^c Inter λέγεται et Κέκροπα parva est lacuna in Esc. ^d ἐπῆρξεν Par. 1. ^e διαχέοντος Par. 2. sed διαχέαντος scribitur supra. ^f ποιεῖντα Ἀλιάρτιον ὁ ποιητής λέγει Med. 1. 2. sed Med. 2. habet ποιεῖντα Ἀλιάρτιον τὸν τόπον ὁ ποιητής λέγει ex correct. ^g Scripti, λέγει. Marg. Cas. sic Par. 2. ^h μὲν ἐν Med. 1. 2. ⁱ Κηφισὸς Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. et hæc correctio constanter fit. ^k λαμβάνων Eton. Mofc. λαμβάνων Esc. ^l Φανητέων Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. sed in Eton. ο, quasi Φανοτέων, scribitur supra a recenti manu. ^m ἐξήκει Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mofc. ⁿ Περμησὸς Par. 1. Περμησὸς Med. 2. Περμησὸς Esc. sed in Par. 1. Περμησὸς scribitur supra. ^o καὶ τὰ τέττα defunt Esc. ^p σταδία Med. 2.

ὡς ἐδήλωσε Γόργος ὁ μεταλλευτής. Hæc cum ita sint, existimamus hunc locum de eodem Gorgo esse accipiendum, legendumque, ὁ μεταλλευτής Γόργος ἀνὴρ Χαλκιδεύς: primum, pro μεταλλεύς τῆς, quis neget legi debere μεταλλευτής, ut in superiore Strabonis loco? (Etsi non negamus μεταλλεύς dici et μεταλλευτής, ut ἑρμηνεύς et ἑρμηνευτής.) Deinde quod Gorgi nomen substituimus, non nimis, ut putamus, vero abfimile est. Esto vero doctorum hominum iudicium. Casaub.

6. Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας] Pausanias, l. ix. c. 24. Λέγουσι δὲ οἱ Βοιωτοὶ, καὶ ποτισματα ἄλλα πρὸς τὴν λίμνην ποτὲ, καὶ Ἀθήνας καὶ Ἐλευσίνα οἰκεῖσθαι, καὶ ὡς ἄρα χειμῶνος ἐπικλύσασα ἡφάνισεν αὐτὰ ἡ λίμνη. Αἰοῦντ Βοιωτὶ ἀπὸ τοῦ lacum etiam alia quondam oppida, Athenas et Eleusinem, habitata, quæ per hybernos dies lacus eluvione fuerint deleta. Legendum autem, λέγεσθαι, non λέγεται. Idem.

8. Ὠγυγίας] Bœotiam olim Ogygiam fuisse dictam, unde Thebæ Ogygiæ, id est, Bœoticæ, ex poetis Græcis Latinifque et Festo notum est. Sed sciendum est, etiam Thebas Ægyptias Ogygias a poetis appellari. Æschylus, Persis, ver. 36.

Ὁ, τὴν τῆς ἱερᾶς Μίμνιδος ἀρχὴν
Μέγας Ἀρσάμης, τὰς τ' Ὠγυγίας
Θήβας ἐφίπων Ἀριόμαρδος. i. e.
Et qui sacra Memphis præest
Magnus Arsames, quique antiquas
Thebas regit Ariomardus.

Nisi eo loco accipias ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, ἢ μεγάλης. Nam omnia antiqua Ὠγυγία vocabant. Idem.

Ibid.] Vide Meursii Regn. Att. l. i. c. 2—3. F.

12. τὴν αὐλήϊκον κάλαμον] De auletico, sive tibiis apto, calamo

Orchomenio lege Plinium, libro xvi. cap. 36. et Plutarchum, in Sylla, p. 465. Edit. F. Furt. Pindarus vero sic de eo cecinit Pythionic. Ode ultima, p. 327. Edit. P. Steph. 1599. τοι (scilicet

δόνακες) παρὰ καλλιχόρων
Ναίοισι πόλει Χαρίτων,
Καφισίδος ἐν τεμένει,
Πιστοὶ χορευτῶν μάγιστρος. Casaub.

19. ὁ Κηφισὸς ἐκ Λιλαίας] Pausanias in Bœoticis (lib. ix. c. 24.) de lacu Copaide, ἐς δὲ τὴν λίμνην ὅ, τὴν ποταμὸς ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν, ἀρχόμενος ἐκ Λιλαίας τῆς Φωκίας. Influit in lacum Cephissus amnis, a Lilæa Phocensium ortus. Vide ejusdem Phocica. Homerus de Cephisso, in hymnis:

Ὁς τε Λιλαίην πρὸς χεῖρας καλλιχόρων ὕδαρ. Idem.

26. καὶ ὁ Περμησὸς] Servius, ad hoc Virgilii carmen, Eclog. vi. ver. 64.

Tum canit, errantem Permessi ad flumina Gallum,
Helicon, inquit, mons est Bœotiæ, quæ et Aonia dicitur: de hoc plurima cadunt flumina, inter quæ est Permessus. Meminit et Vibius Sequester. Idem.

29. καὶ τὰ τέττα] Deest aliquid, ad alicujus fluvii pertinens descriptionem. Triphylia porro tam huc facit, quam canis in balneum. Et totus locus est laceratus misere. Xyland.

Ibid.] Si nihil desit, sensus est, ea quoque flumina, quæ Haliartum præterlabuntur, in Copaidem incidere. Casaub.

Ibid.] Casauboni opinionem sequor. Plurima enim fluenta Haliartum circumcingunt, et ποταμὸς Ἀόφης. Pausanias, l. ix. c. 33. F.

30. ἐστὶ μὲν ἐν μεγάλῃ] De Copaide lacu vide Pausaniam, l. ix.

αἱ δὲ ἐκρύβεις ἑδάμῃ φαίνονται πλὴν τῆ δεχομένης
τὸν Κηφισὸν χάσματις καὶ ἂ τῶν ἐλῶν· μέλαξυ κειμένων
ῥ λειμώνων, ἐπὶ ἢ τε ῥ Τριφυλία, καὶ ἢ Κωπαΐς· μέμ-
νηται καὶ ῥ Ὅμηρος·

* Ὅς ῥ ἐν ῥ Τλῇ ναίεσκε, μέγα πλέτοιο μεμηλῶς, 5
Λίμνη ῥ κεκλιμένος Κηφισίδι.

Οὐ γὰρ λίμνῃ τῷ Κωπαΐδα ῥ βέλεται λέγειν, ὥς
οἰοναί πινες, ἀλλὰ τῷ ῥ Τλῇ πρὸς αἰγρεομένην,
τῇ πρὸς αἰγρὰ ὥς λυρικὴν, ἀπὸ τῆς πλετοῦ· ῥ πῶ-
λεως, ἢν καλεῖται ῥ Τλας, ὥς λυρεὺς καὶ θύρας· ἐπὶ το
ῥ Τλῇ, ὥς ἐνιοὶ γράφουσιν·

Ὅς ῥ ἐν ῥ Τλῇ ναίεσκεν ———

ἢ μὲ γὰρ ὅτι ἐν Λυδία,

Τμῶλῳ πρὸς νιφόντι, ῥ Τλῆς ἐν πτόνι δῆμῳ·

ἢ δὲ Βοιωτικῇ· ὅτι φέρει γὰρ ῥ τῷ

Λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι, — ῥ τῷ

—— Παρ δὲ οἱ ἄλλοι

Ναῖον Βοιωτοί· —

ἢ μὲ γὰρ ὅτι μεγάλη, καὶ ὅτι ἐν τῇ Θηβαΐδι, καὶ μικρά,
ἐκείθεν ῥ δὲ ῥ πονόμων πλερεμένη, κειμένη μεταξὺ 20
Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνας. Ὅμηρος δὲ ἐνικῶς ἐκφέρει, ῥ ποτὲ
μὲ ἐκτείνων τὴν πρῶτην συλλαβὴν, ὥς ἐν τῷ κατα-
λόγῳ,

ῥ — ῥ ῥ Τλῇ καὶ Πετῶνα,

ῥ ποιητικῶς· ῥ ποτὲ δὲ συτέλλων·

Ὅς ῥ ἐν ῥ Τλῇ ναίεσκεν, ῥ ὁ Τύχιος.

Σκυλοτόμων ὅχ' ἄριστος ῥ Τλῇ ἐν οἰκίᾳ ναίων.

Οὐδ' ἐνταῦθα ῥ γραφόντων πινῶν ῥ Τλῇ ἐνι· ῥ γὰρ ὁ
Αἴας ἐκ ῥ τῆς Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο·

λίμνῃ τῷ τάξιν ῥ ἐφεξῆς τόπων· λόγῳ 30

diorum: exitus ejus nusquam apparent, dempto
hiatu, qui Cephissum excipit, ac paludibus, quas
prata interjacent. Est autem Hylæa, seu Hylica,
palus diversa a Copaide. Meminit Homerus:

*Ille habitabat Hylam, Cephissida pone paludem,
Prædives. —*

Non enim, quod placuit quibusdam, lacum Co-
paidem voluit innuere, sed Hylicam derivato no-
mine, sicut a lyra lyricum dicimus. Neque eos
probo, qui legunt,

Ille habitabat Hydram. —

Nam Hyda quidem in Lydia est: ita Homerus:

Civis Hydæ pinguis, sub Tmoli saxa nivalis.

Hyla verò Bœotica est urbs, ideoque his verbis,

15 — *Cephissida pone paludem,*

additur juxta habitasse reliquos Bœotos. Copais
enim magna est, neque in Thebaide sita. et
exilis, inde per meatus impleta. sita inter
Thebas atque Anthedonem. Homerus Hylam sin-
gulari effert numero, aliquando producens primam
syllabam, ut in catalogo:

Quique Hylam, et qui Peteonem:

atque hoc quidem poetica usus licentia. Aliquando
etiam corripit: ut cum de futuro Tychio dicit, qui
Ajacis clypeum confecisset, facile princeps eorum.

25 qui idem exercitarent artificium:

Ille habitabat Hylæ. —

Quo quidem loco sunt qui perperam, pro Hyla,
Hydam scribant: est enim Hyde urbs Lydiæ:
unde scutum Ajax non puto erat petiturus.

paludes ordinem deinceps sequentium locorum

* Iliad. ε'. ver. 708. † Iliad. β'. ver. 500.

a Corruptus locus. In veteribus libris est lacuna, ῥ ἐλῶν κειμένων. Corrupta sunt quæ sequuntur. Marg. Caf. ῥ ἐλῶν
κειμένων Par. 1. 2. Eton. Esc. ῥ ἐλῶν καὶ ῥ λιμῶν κειμένων Bre. et Par. 2. in marg. b λειμώνων ἐστὶν defunt Esc. c Τρεφία Par. 1. 2.
Med. 1. 2. Eton. Esc. d Ὅμηρος ποιήσας Med. 1. 2. Gron. e κεκλιμένος Par. 1. f Vett. quidam, λέγει. Marg. Caf. βέλονται
Par. 2. Esc. g Scripti quidam, κόμης. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. sed in Par. 2. πῶλεως
scribitur supra. h τῷ deerat Med. 2. add. postea. i τῷ deest Esc. k δ' Par. 1. l ποτὲ μὲν defunt Eton. τότε μὲν Par. 2. Med. 1.
Esc. τὸ μὲν Med. 2. et ex correct. τότε μὲν. m οἱ δ' Esc. n ποιητικῶς deest Esc. o τότε Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.
Mosc. p Lego, καὶ Τύχιος, ut distinguantur duo diversi loci. Marg. Caf. q τῆς deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc.

c. 24. A Lilæa ad Copas oppidulum navigabatur. Whelerus,
p. 330, *Livadias Limna* dictum esse scribit. Pocockius esse ap-
pellatum hodie *Valto di Topolia* a viculo hujus nominis affir-
mat. In æstate palus est juncofa, in hyeme lacus. t. ii. p. 2.
p. 158. F.

2. μεταξὺ κειμένων λειμώνων] Totus locus misere est affectus:
quæ sit tamén summa, facile ex sequentibus apparet. Esse in
Bœotia, non procul a Copaide lacu, aliud lacum qui a proximo
loco λίμνη ῥ Τλῇ appelletur: de qua fecerit Homerus mentio-
nem Iliadis rhapsodia quinta: quo in loco Cephissidem lacum
debere nos interpretari ait, non Copaidem, quem tamen postea
docebit Cephissidem vocari: sed τὴν ῥ Τλῇ λίμνην. Casaub.

Ibid.] Si conjecturam facere liceat, hunc locum ita legerem:
καὶ ῥ λιμῶν μεταξὺ κειμένων ὧν ἐστὶν ἢ τε λίμνη ῥ Τλῇ ἢ καὶ Κηφισός.
A sequentibus enim manifestum est Hylicam paludem Cephis-
sida appellatam esse. Haud aliter, ut opinor, Strabo sibi con-
stat. Hylica palus hodie dicitur *Thivas Limne*, i. e. Thebarum
lacus. Whelerus, p. 331. Pocockius, t. ii. p. 2. p. 159. F.

3. μέμνηται καὶ Ὅμηρος] Non inusitatum est, ut ποιῶν, quam vo-
cem MSS. addunt, usurpetur pro ἄδεν. Dio Prusænsis, Orat. ii.
pag. 21. Edit. 1604. ἐκείνη περὶ ῥ ἡρώων ποιήσαντος. Et Lucianus,
in Apologia ὑπὲρ τῶ ἐν τῇ πρὸς αἰγρεομένη πλάσματις, tom. i. p. 497.
Edit. Amst. 1687. καὶ ἐπιστάλων γε τῷ Διονυσίῳ αἰτιᾶται αὐτὸν, ὅτι
ποιῶν ἐς τὸν Ἀπόλλων, χαίρειν τὸν θεὸν προσεΐπεν, ὥς ἀνάξιον τῷ Πυθίᾳ,
καὶ ἔχ' ὅπως θεοῖς, ἀλλ' ἔδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς ὑπέπον. Gronov.

9. τῇ πρὸς αἰγρᾷ] Notetur locus ubi πρὸς αἰγρᾷ vocat, quod
alii analogiam. Ait enim ab ῥ Τλῇ fieri ῥ Τλῇ, eadem profodia
qua a λυρεὺς fit λυρικῇ. Alius dixisset, eadem analogia: ut cum
scribit Eustathius, ῥ δὲ βριθοσύνης ἢ ἀναλογία καὶ τὴν τοξοσύνην καὶ δρησο-
σύνην. Et apud Varronem in libris de analogia passim. Casaub.

19. καὶ μικρά] Lege, ἢ δὲ μικρά. Idem.

25. ποτὲ δὲ συτέλλων] Totum locum ita lege, ποτὲ δὲ καὶ συ-
τέλλων. Ὅς ῥ ἐν ῥ Τλῇ ναίεσκε καὶ ὁ Τύχιος, ὅχ' ἄριστος ῥ Τλῇ ἐν οἰκίᾳ
ναίων. Sunt enim duo exempla distinguenda, quod ignorarunt
interpretes, alterum ex Iliad. ε', alterum ex Iliad. β'. Verum
quod ad posterius, ubi de Tychio agitur, aliter multi sentiunt:
vide Stephanum, voce ῥ Τλῇ. Ego Straboni potius assentior.
Mirum est autem etiam apud Eustathium, qui hunc locum de-
scribit Bœotiae initio, confundi in unum hæc duo exempla:
pessime. Idem.

30. λίμναι τὴν τάξιν] Totus hic locus ita est affectus, ut ejus
verba in integrum restituere, opis non sit nostræ: nec, opinor,
alius, qui a melioribus libris, æque atque ego nunc sum, male
sit instructus. Quod unum possumus, nec potuere interpretes,
præstabimus, ut ex his qualibuscunque reliquiis sententiam, quæ
fuerit, explicemus. Nec dubitamus eam fuisse hujusmodi. Dif-
ficile ait esse, rectum aliquem ordinem servare in oppidorum
mediterraneorum enumeratione: cum præsertim ea sint igno-
bilia et obscura. Maritima vero ora, inquit, ad ordinem ser-
vandam commodior est duobus nominibus; primum, quia no-
bilia fere sunt oppida maritima, itaque eorum situs notior
esse solet; deinde, quia facilius est quasi legentem litus eum
ordinem in enumeratione ῥ παραλίῳ tenere, quem ipsa litoris
συνέχεια præbet. Ideo orsum esse se a maritimorum enumera-
tione, indeque ad mediterranea devenisse: nunc autem velle
se ait Strabo, omiſſa omni cura ῥ τάξιν, si quid a se omiſſum
fuerit, quod Homerus non omiserit, servato eo ordine quem
ille usurpavit, commemorare. Deinde incipit cum Homero τὴν
περίηγησιν. Idem.

Ibid.]

..... verbis comprehendi perspicue, quod nominibus locorum, atque difficile ait in tam multis, iisque obscuris plerisque, et mediterraneis locis nunquam ab ordine aberrare. Ora maritima hoc commoditatis plus habet, et cum mare, tum maritima loca sunt notiora: et ordo etiam rectius indicatur. Itaque nos etiam inde tentabimus hæc autem omittentes enumerationem adjicientes, quidquid utile erit nobis, ab illo autem præteritum incipit et Aulidis, de quibus diximus. Schœnus autem locus est regionis Thebaicæ in via quæ Anthedonem ducit, distatque a Thebis circiter L. stadia: fluit per eum amnis nomine Schœnus. Scolus porro vicus est Paraſopiæ regionis sub Cithærone, locus habitatu difficilis et asper: unde proverbium,

Nec Solum ipse ibis, aliumve sequeris euntem.

Pentheum quoque eo deductum ferunt a Bacchis discerptum fuisse. Fuit alia Scolus urbs ex iis quæ circa Olynthum erant. Hoc etiam dictum fuit, Paraſopios pagum fuisse Heracleæ Trachiniæ, quem Afopus allueret fluviis: itemque apud Sicyonem alium Afopum fluxisse, et regionem Afopiam, quam et alii amnes, huic cognomines, permearent. Eteonus postmodo Scarphe cœpit appellari, situs ipse etiam in Paraſopia. Nam Afopus et Ismenus per planitiem feruntur, quæ est ante Thebas. Est ibi etiam fons Dirce, et Potniæ, ad

ᾠελιηφθῆναι σαφῶς ὅτι τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων· ὅτι τὸν τε χαλεπὸν φησὶν ἐν τῇ τοῖς καὶ ἀσπίσιν τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν μετογαῖα, μηδαμῶς τῇ τάξει ἀφαιρῶν· ἢ ὡς ἀρχαία δ' ἔχει π. πλεονεκτήματα πρὸς τὸ καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ ἡ θάλασσα τότε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκείθεν περὶ ὁμοῦ ἐνταῦθα δ' ἔλασαντες τὸ τῶ ἀείδμεν πρὸς τὴν ὁ, π. ἀν. χρήσιμον ἢ ἡμῖν· ὡς ἐκείνη ἡ ᾠελιηφθῆναι ἀρχαία Καὶ τὸ Αὐλίδος, ὡς ἂν εἰρήκαμεν. Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θεβαϊκῆς καὶ πρὸ ὁδὸν τὴν ὅτι Ἀνθηδόνος, διέχουσα Θεβῶν ὅσον πεντήκοντα σταδίας· ῥεῖ δ' καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοῖνός, Σκῶλος δ' ἐστὶ κάμη τῆς Παρασωπίας ὡς τῶ Κιθαίωνι, ὁμοεικὴς τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' ἧς καὶ ἡ παροιμία.

Eis ὁ Σκῶλον μήτ' αὐτὸς ὄνομα, μήτ' ἄλλω ἑπέσθη. Καὶ τὸν Πενθέα δ' ἐνθένδε καταχρόνιον ἀφαιρῶν φησὶν· ἢν δ' καὶ τὸ ὡς Ὀλυμπον πόλεων ὁμόνυμος αὐτῇ Σκῶλος. Εἰρήκα δ' ὅτι Παρασωπιοὶ καὶ κάμη πρὸς καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἀσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν Σκυῶνι ἄλλος ὅτι ποταμὸς Ἀσωπὸς, καὶ ἡ χώρα Ἀσωπία, δι' ἧς ῥέουσι καὶ αἱ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμόνυμοι τῷ ποταμῷ τέτατοι. Ὁ δ' Ετεωνὸς δ' ὁ Σκάρφῃ μετονομάσθη καὶ αὐτῇ τῇ Παρασωπίας· ὁ δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμήνιος ἀφ' ἧς περὶ ῥέουσι τῶ ὡς Θεβῶν· ἐστὶ δ' καὶ ἡ Δίρκη κρήνη,

^a ὅτι δ' Par. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^b τὴν τε Par. 1. τὴν τε ἀξ. Par. 2. τὴν τε ἀξ. Efc. τὸ τε Med. 2. ^c φησὶν deest Par. 1. ^d τοσούτοις Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^e ἐφεξῆς Med. 2. ^f τέτω Par. 1. ^g τῶ π. Par. 2. ^h ἡ Par. 2. ⁱ παραλειφθῆναι Med. 1. 2. ^k ἀρχαία Par. 2. Bre. Mosc. ^l ὁμοεικὴς Med. 1. ^m ἡ deest Med. 1. 2. ⁿ Σκῶλον δὲ Med. 2. ^o εἶναι Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. fed in Eton. ἵνα scribitur supra. ^p ποταμὸς deest Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Efc. ^q οἱ deest Med. 1. 2. ^r Ετεωνὸς δὲ deerant Med. 2. addita postea. ^s Σκάρφα Par. 1. Σκάρφα Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc.

Ibid.] Casaubonus bene explicuit. Lacunas supplere vix licet speret lector. In uno tamen loco post ἀρχαία forte legendum, ἀφ' ἧς καὶ τῆς Αὐλίδος. Homerus enim, Iliad. β'. ver. 496. sic incipit,

Οἱ δ' Ἰρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα πετρήσαν.

5. καὶ ἡ θάλασσα τότε ἐξῆς] Καὶ ἡ θάλασσα τότε ἐξῆς: pessime hæc ita olim edebantur. Legendum, καὶ ἡ θάλασσα τότε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον. Mare, inquit, si nihil aliud, hoc saltem commodi affert, quod ὑπαγορεύει τὸ ἐξῆς, et ordinem, qui teneri debeat, innuit. Sed ὑπαγορεύειν quid significet, sæpe diximus, et Strabo sæpe ὑπαγορεύειν τὴν τάξιν pro eodem dixit. Casaub.

6. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκείθεν] Audeo hic παρακεκινδυνεύμενον τι ποιῆν, et totum locum supplere ex conjectura, parum, ut credimus, recedentes ab ipsis Strabonis verbis. Putamus igitur, aut hoc, aut simili modo, ab eo esse scriptum: Διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκείθεν ἐπερὶ ὁμοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς περιήγησεως λαβεῖν· ἐνταῦθα δ' ἔλασαντες τέτατοι, τῷ ποιητῇ ἀκολουθήσομεν, καὶ ἐκείνη φυλάξομεν τὴν ἀρίστην, προσιδέμενοι δ' ὅ, τι ἀν. χρήσιμον ἢ παραλειφθῆναι ἡμῖν, ὑπ' ἐκείνης δὲ παραλειφθῆναι. Ἀρχεται μὲν ἔν ἀπὸ τῆς Ἰρίης καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν εἰρήκαμεν. Σχοῖνος δὲ &c. Confer sequentem περιήγησιν cum initio Bœotiae: dices non malos esse nos conjectores. Poetæ verba sunt, Iliad. β'. ver. 496.

Οἱ δ' Ἰρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα πετρήσαν,

Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε, πολύννημόν τ' Ετεωνόν,

Θέσπιαν, Γραιὸν τε, καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν.

Quique Hyrien habitabant, et Aulidem petrosam,

Schœnumque, Solumque, jugosamque Eteonum,

Thespiam, Græamque, et latis idoneam choris Mycalessum,

et quæ sequuntur. Vides Hyriam primam referri cum Aulide: reliquas hoc ordine recenferi, Schœnus, Scolus, Eteonus, Theſpia, Græa, Mycaleſſus, Harma, Eileſſus, Erythræ, Eleon, Hyle, Peicon, Ocalea, Medeon, Copæ, Eutresis, Thibe, Coronea, Haliartus, Platea, Blissa, Hypothebæ, Onchestus, Arne, Midea, Lissa, et Anthedon. Nunc compara cum verbis Strabonis: reperies eum poetæ vestigia per omnia sequi, nec mutare ullius loci τάξιν, Homericam. Persuasum habeo, neminem tam iniquum

rerum æstimatorem fore qui neget, hunc locum, ad cujus emendationem nihil veteres codices conferebant, vitam nobis debere. Idem.

11. τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνος] Lege, ἐπὶ Ἀνθηδόνος, ut paulo post, ἐγγὺς τ' ἐπ' Ἀνθηδόνος ὁδὸς. Sic apud Eustathium. Idem.

14. τὴν Παρασωπίας] Hoc est, ejus regionis quam rigat Afopus. Fluit autem Afopus hic per Thebas, Plateas, et Tanagram, ut libro superiore, p. 554, dictum est. Scoli solâ rudera sua memoria superesse ait Pausanias, l. ix. c. 4. quod addit Scolicum agrum esse τραχὺν, id vel ex nomine apparet, ut erudite vir magnus, Erasmus, observavit: nam σκῶλα vocant certum spinæ genus, et quicquid euntium pedes offendere potest. Alexander, in Elenchos Aristotelis, ἐστὶ καὶ ἐν διαλέξει ἀδικία τις ἐριστικὴ, τιθέντων τὴν διαλεγόμενων ἀλλήλοις σκῶλα, πρὸς τὸ μὴ συναρῶναι τὸ παρ' ἑκάστου μελετώμενον. Poeta σκῶλας dicit. Oppianus, Ἀλιευτικ. lib. iv. ver. 603.

— σκῶλοι γὰρ ἐρητύουσι κίλευθα. Idem.

18. Καὶ τὸ Πενθέα δὲ ἐνθένδε] Vide Ælianum in Varia Historia. Extat fabula apud Euripidem, Bacchis, Theocritum, Lenis, Eid. 26. Ovidium, Metamorph. l. iii. ver. 514, et 712. et Nonnum, poetam egregium, Dionys. lib. xlv. Æschylus de loco necis Penthei variavit, ut docet ejus schol. ad Eum. Idem.

Ibid.] Locis ab eruditissimo Casaubono congestis adde Persium, Sat. i. ver. 100, qui in vitulum; Oppianum, Cynegetic. l. iv. ver. 307, qui in taurum mutatum, Porphyrium, ad Horat. l. ii. Od. 19. qui fulmine tactum interiisse scribit. Anon.

Ibid.] De Pentheo vide Pausaniam, l. ii. c. 2. qui a Bacchis eum fuisse laceratum tradit. Bochartus, qui felicissime multa Bœotica nomina a Phœniciis deducit, Solum a ἡρῶ Scol, quod inter Phœnices exitium significat, derivatum esse ait. F.

24. Ὁ Ετεωνὸς δ' ὁ Σκάρφῃ μετονομάσθη] Stephanus de Eteono, καλεῖται δὲ νῦν Σκάρφῃ· καί τινες δ' ἐπὶ λίφῃ. Mirum autem est, quod ille Eubœæ urbem vocat. Casaub.

25. Σκάρφῃ] Legebatur, Σκάρφα. Sed Eustathius, qui in principium

ἡ ^a Πότνια, ἐφ' ᾧ μυθεύεται τὸ πρὸς τὴν Ποτνίαν
Γλαυκὸν τὴν Ἀφροδίτην ὑπὸ τῇ Ποτνιαδῶν ἱππων
τὴν πόλεως πλησίον· ἡ δὲ Κιθαιρὼν ἡ δὲ Ἀσώπης
Θηβαίων τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν ἡ δὲ Ἀσώπης ῥεῖ, τὴν
ὑπὸ ῥαυτὶν κλύζων, ἡ ποταμὸς τὰς Παρασωπίδας εἰς
κατοικίας ^b πλείονας διηρημένους, Ἀπανίας δ' ὑπὸ
Θηβαίοις ὄντας· ἑτέροι δ' ἐν τῇ Πλαταιέων φασὶ
τὸν τε Σκῶλον, ἡ τὴν Ἐπειρὸν, ἡ τὰς Ἐρυθράς· ἡ δὲ
πρὸς Πλαταίας, ἡ πρὸς Τάναγραν ἐκδίδωσιν· ἐν
τῇ τῇ Θηβαίων εἰσι ἡ αἱ Θεράπνη, ἡ δὲ ^c Τευμησός, ¹⁰
ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος Ἀφροδίτης πολλῶν ^d ἐπῶν, τὰς μὴ
προσέστας ἀρεταῖς Ἀφροδίτης μέγας·

^e Ἐπὶ τῇς ἡμετέρας ὀλίγος λόφος·

γνώριμα ἡ τὰ ἐπὶ ^e Θεσπείαν δὲ λέγει τὰς νῦν
Θεσπίας ^f πολλῶν ὀνομάτων, τὴν μὲν ἀμφοτέρως λεγο- ¹⁵
μένων ἡ ἐνικῶς ἡ πληθυντικῶς, καθάπερ ἡ ἀρρενικῶς
ἡ θηλυκῶς, τὴν δ' ^g ὀποτέρως· ἐπὶ τῇ πόλιν πρὸς τῷ
^h Ἐλικῶνι, νοτιωτέρως αὐτῆς, ὀπκείμένη ἡ τῷ Κρι-
σαίῳ κόλπῳ ἡ αὐτῇ ἡ δὲ Ἐλικῶν· ὀπκείνιον δ' ἔχε-
σιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέσσαν, ἡν ἡ Κρεσσίαν καλεῖσιν· ἐν ²⁰
δὲ τῇ τῇ Θεσπείων ὄρει ἡ ἡ Ἀσπρη καὶ τὸ πρὸς ⁱ Ἐ-
λικῶνα μέρος, ^k ἡ τῆς Ἡσιόδου πατρὸς· ἐν δεξιᾷ γὰρ
ὄρει τῆς Ἐλικῶνος, ἐφ' ἧς ἡ τῆς τῆς τοῦ περὶ ^l κει-
μένης, ἀπέχεσθαι ^m τῇ ⁿ Θεσπείων ὅσον τετταράκοντα στα-
δίους, ἡν ^o καὶ κατωμάδην αὐτὸς ^p ἔκρινεν πρὸς τῆς ²⁵
πατρὸς ^a λέγων, ὅτι ἐκ ^r Κύμης τῇ ^s Αἰολίδος,

Νάσσατο δ' ἀγχοῦ Ἐλικῶνος ^t οἰζυρῇ ἐνὶ κάμῃ

Ἀσπρη χεῖμα κακῇ, γέρει ἀργαλήν, εἰδὲ ποτ'
ἰδομένη.

Ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχὴς ὄρει τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ³⁰ Helicon autem Phocidis partibus septentrionem

quas ferunt Glaucum Potniensem a Potniadibus
equabus fuisse discerptum, prope ipsam urbem.
Cæterum et Cithæron mons haud procul Thebis
definit, ipsiusque radices alluens Asopus Parasopios
facit in plures divisos pagos, omnes Thebanis sub-
jectos. Alii Plataicæ regioni adscribunt Solum,
Eteonum, et Erythras: juxta Plateas enim et Ta-
nagram exit Asopus. In Thebana sunt etiam The-
rapnæ, et Teumessus, quem Antimachus multis
versibus exornavit, vanis laudibus celebrans:

Exit ventosas non magnus collis in auras,

et reliqua: notum enim est carmen. Thespeia,
quam etiam Thespias vocant (multa enim nomina
et singulari et plurali numero usurpantur, itemque
masculino aut foeminino, aut etiam neutro genere)
urbs est ad Heliconem sita, versus austrum: in-
cumbit et ipsa et mons Helicon sinui Crisæo.
Navale habent Thespiæ Creusam, quod etiam
Creusiam dicunt. In Thespiensi regione est etiam
Ascra, Hesiodi patria, ad dextram Heliconis loco
sublimi et aspero sita, circiter xl. a Thespeia sta-
diis. Hanc ipse poeta traducit de patre suo scri-
bens, eum Cuma Æolica profectum,

In misero pago sedes, Helicone sub alto

Ascram delegisse sibi, quæ tempore nullo

Commoda difficiles hyemes, faciatque molestas

Æstates. —

^a Πότνια Med. 1. 2. Esc. ^b Scripti, πλείους. Marg. Caf. sic Par. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^c Τευμησός Med. 1. 2.
^d ἰτῶν Par. 2. Esc. male. V. ^e Restituimus ex veteribus libris. Vulgo, Θεσπείαν δὲ πλείον. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Θε-
σπείαν δὲ πλείον Esc. Θεσπείαν δὲ πλείονας Mosc. Θεσπείαν δὲ λέγει Med. 1. 2. ^f MSS. πολλῶν ὀνομάτων, Marg. Caf. sic Par. 1.
^g ἑκατέρως Par. 2. in marg. ^h Ἐλικῶνι &c., adusque δὲ τῷ inclusive, defunt Med. 2. ⁱ Scripti, Ἐλικῶνι. Marg. Caf.
^k ἡ τῆς &c., adusque Ἐλικῶνος inclusive, defunt Esc. ^l ἰδρυμένη Med. 2. ^m τῇ deest Med. 1. 2. ⁿ Θεσπείων Par. 2. ^o καὶ
deest Med. 1. 2. ^p ἐκρινεν deest Par. 1. ^q λέγων deest Par. 1. 2. Esc. ^r κάμῃ Med. 1. 2. ^s Post Αἰολίδος Par. 2. habet
μ. deinde incipit lineam sequentem τερὸν λέγων &c. Ergo vitiosus hic totus locus. V. Αἰολίδος λέγων &c. Bre. Esc. Mosc.
In Eton. post vocem Αἰολίδος, quæ videtur scripta a recenti manu, jam parva est lacuna. ^t οἰζυρῇ &c., adusque ἰδομένη inclusive,
defunt Med. 1. 2. et tantummodo legitur, καὶ τὰ ἐξῆς.

principium Bœotiæ Homericæ hæc pene omnia adducit, Σκάρφη
habet, itemque epitome Stephani: ex utrisque etiam locum de
Potniis emendavi. Xyland.

1. τὰ πρὸς τὸν Ποτνίαν Γλαυκόν] Nota sunt illa Virgilio,
Georg. 1. iii. ver. 266.

Scilicet ante omnes furor est insignis equarum:
Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
Poiniades malis membra absumpsere quadrigæ.

Ad quem locum plura interpretes. Casaub.

3. καὶ ὁ Κιθαιρὼν] Cithæron mons rudis et asper est, ut ab
Aristophane et Euripide describitur. Ergo Bochartus a ἱερῇ
kethare (scilicet petræ) ducit. F.

8. καὶ τὰς Ἐρυθράς] Pausanias Erythrarum et Hyfisarum ru-
dera ut dices pecorum laudat. Thebaid. 1. vii. ver. 265. Idem.

10. καὶ ὁ Τευμησός] Mons Teumessus, ut docet scholiastes
Euripidis, ad Phœn. ver. 1107. distabat Thebis stadia centum.
Meminit et Homerus, in Hymnis. Casaub.

Ibid.] Pausanias, 1. ix. c. 19. Teumessum vicum memo-
rat. F.

11. Ἀντίμαχος] Qui scripserat Thebaidem, de quo vide
apud Stephanum, v. Teumessus. Tangit Aristoteles eundem
Antimachi locum Rhetor. lib. iii. cap. 6. Casaub.

14. Θεσπείαν δὲ λέγει] Vox πλείον dubio procul inepta fuit illo
loco. Quare vel ita est legendum, Θεσπείαν δὲ καλεῖ τὰς νῦν Θεσ-
πείας, vel Θεσπείαν δὲ νοτιῶν &c. aut alio simili modo: miratur
autem valde Stephanus, qui fiat ut singulare hujus nominis cum
diphthongo scribatur, plurale autem sine diphthongo. Idem.

Ibid.] Thespiæ, urbs. Thespienses Cupidinem maxime ve-
nerati sunt. Ibi extitere theatrum et alia templa in Pausaniæ
sæculo. Vide eum, 1. ix. c. 26, 27. F.

16. καὶ ἀρρενικῶς καὶ θηλυκῶς] Sicut infra notat dici et ὁ Ἄλος
et ἡ Ἄλος. Sed hoc in multis est cernere. Sic enim Homerus τὴν
Πύλον æffert, quum alii τὸν Πύλον. Sic ὁ et ἡ Ἀλάρτος, et alia
quæ enumerare longum sit. Casaub.

17. τῶν δ' ὀποτέρως] Subaudiendum μόνον: quædam, inquit,
nomina proferuntur ἀμφοτέρως, quædam ὀποτέρως tantum: hoc
est alterutro tantum modo: sic Ἀθῆναι solum πλεθυντικῶς.
Idem.

20. Κρέσσαν] De Creusa Thespiensium vide Pausaniam,
1. ix. c. 32. Ad Crissæum sinum ponitur, vel potius ad mare
Alcyonium, ni fallor, quod, ut antea dixerat, pars est Crissæi
sinus. Sinus ad Creusam hodie appellatur Βασιλίον. (Chandler's
Greece, p. 257.) F.

30. Ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχὴς ἐστὶ τῇ Φωκίδι ἐκ τῆς πρὸς ἄρκτον αὐτῆς
μερῶν. Helicon autem Phocidis partibus septentrionem spectantibus
est contiguus] Locum hunc non esse sanum indicat particula τῷ,
quæ solacifiat, et legendum, τῶν. Sed est majus malum. Nam
si Strabo sic scripsit, provocho ab ejus geographia ad veritatem
situs. Phocis a septentrionalibus suis partibus contingit Octam
et

spectantibus est contiguus, ac nonnihil etiam occiduis et ultimo portui Phocidis, quem ab eventu Mychum, quasi intimum secessum, dicunt: nam juxta illum maxime portum Crisæo sinui imminet Helicon, Ascra, Thespiae, et earum navale Creusa: atque hæc existimatur cavissima pars Crisæi, omninoque Corinthiaci esse sinus. Stadia sunt a Mycho Creusam usque atque hinc cxx. usque ad promontorium quod dicitur. In cavissima hujus sinus parte sitæ sunt Pagæ et Oenoa, de quibus diximus. Helicon vero, haud longe a Parnasso diffusus, altitudine et ambitu ei respondet: uterque mons est saxosus, neque nivalis, et spatio non amplo circumscribitur. In Helicone sunt fanum Musarum, et Hippocrene (*qui est fons ab equo factus*) et antrum Libethridum nympharum: unde conjecturam facere quis possit, Thraces fuisse qui Heliconem Musis consecraverunt: qui Pieriam quoque, Libethrum, et Pimpleiam iisdem deabus dedicaverunt: ii fuerunt Pieres dicti: qui cum defecissent, Macedones loca ista obtinuerunt. Id quoque traditum est, Thraces quondam, et Pelasgos, aliosque barbaros, vi Boeotis facta, Boeotiam istam inhabitasse. The-

ἀρκτον^a αὐτῆς μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἐσπέραν^b καὶ τῆς ὑψατον λιμένας τῆς Φωκίδος, ὃν καλεῖσιν ὑπὸ τῆς συμβεβηκότος Μυχόν· ὑπερκεῖται γὰρ καὶ τῶν μαλίστα τὸν λιμένα τῆς Κρισαίης κόλπε, καὶ ὁ Ἑλικὼν καὶ ἡ Ἀσκη, καὶ ἐπ' αὐτῇ Θεσπιαί, καὶ τὸ ὑπίνειον αὐτῆς ἡ Κρέεσα· τὴν δὲ καὶ κοιλώτατον νομίζεται τὸ μέρος τῆς Κρισαίης κόλπε, καὶ ἀπλῶς τῆς Κορινθιακῆς· γὰρ οἱ δ' εἰσὶν ὑπὸ τῆς μυχῆ τῆς λιμένος εἰς Κρέεσαν^c ἐν ἐντεῦθεν δὲ ἑκατὸν εἰκοσι, ἕως δ' ἄκρας καλεῖσιν· ἐν δὲ τῷ κοιλώτατῳ τῆς κόλπε τέττε, συμβέβηκε ταῖς Πηγαῖς κεῖται καὶ τὴν Οἰνόνειον, καὶ τῆς εἰρήκαυτον. Ὁ μὲν οὖν Ἑλικὼν, ἐκ πολὺ διεσπικνῶς τῆς Παρνασσῆς, ἐνάμμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατὰ τὴν ὕψος καὶ ἀεὶ μετρεῖται· ἀμφὶ γὰρ ἡ χρονοβόλα τὰ ὄρη, καὶ πετρῶδη· ἀεὶ γράφεται δ' ἐκ πολλῇ χάρι· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τό, τὴν Μεσῶν ἱερὸν, καὶ ἡ Ἰππεκρήνη, καὶ τὸ τῆς Λιβηθρίδων νυμφῶν ἀντρον· ἐξ ἧς τεκμαίροιντ' ἀντις Θρακίας εἶναι, τὰς δὲ Ἑλικῶνα ταῖς Μεσσαις καθιερώσαντας· οἱ καὶ τὴν Πιερίαν καὶ τὸ Λιβηθρον, καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν· ἐκαλεῖντο δὲ Πίρες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες οὖν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. Εἰρηται δ' ὅτι τῆς Βοιωτίας ταύτῃ ἐπαύκησαν ποτε Θρακίαι, βιασόμενοι τὰς Βοιωτὰς, καὶ Πέλασγοι, καὶ ἄλλοι βάρβαροι.

^a αὐτῆς Efc. Mosc. ^b κατὰ Med. 1. 2. Gron. ^c Θεσπιαί Par. 2. ^d ὁ Ἑλικὼν ἀπλῶς Med. 2. ex correct. ^e MSS. εἰς τὴν παραλίαν. Marg. Caf. εἰς τῆς παραλίαν τὴν Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Gron. καὶ τῆς τῆς Par. 2. Efc. ^f Fortasse, ἐνενήκοντα. Marg. Caf. ἐν ἐντεῦθεν Par. 1. 2. Bre. Eton. Gron. ^g ἄκρας ἢν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. Mosc. ^h τέττε βέβηκε Efc. ⁱ περὶ ἧς defunt Efc. ^k MSS. τῆς Κορινθιακῆς Παρνασσῆς. Marg. Caf. τῆς Κορινθιακῆς Παρνασσῆς Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^l Aldi codex, ἀρχονοβόλα. Xylander, ἀρχονοβόλα. Marg. Caf. ^m τεκμαίροιντ' Med. 2. ⁿ Scripti, Πιερία. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Efc. ^o Λιβηθρον Par. 2. et Λιβηθρον ex correct. Λιβηθρον Efc. ^p Scripti, Πίμπλειαν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^q ἐκλιπόντων Med. 2. ^r Scripti, δι' ἐκείνων. Marg. Caf. sic Par. 1.

et Locricos montes, Heliconem potius ad meridiem habet, quam ad septentrionem, sed a quadam sui parte, quæ sinum Crisæum attingit, ad ortum. Puto igitur scripsisse Strabonem: ἐκ τῆς πρὸς ἀρκτον αὐτῆς μερῶν, καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἐσπέραν κατὰ τὸν ὑψατον λιμένα τῆς Φωκίδος. i. e. Ex partibus quæ ad septentrionem spectant, et ex iis, quæ ad vespertinum, juxta portum ultimum Phocidis. Non enim aliter intelligi potest: Helicon fuit Boeotiæ, verum meridionalior Phocide, et quadam sui parte orientior. Itaque Helicon non potuit esse ad septentrionem vel occasum Phocidis. Palmer.

Ibid. Ὅτι Ἑλικὼν συνεχὴς ἐστὶ τῇ Φωκίδι ἐκ τῆς πρὸς ἀρκτον αὐτῆς μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν καὶ τὸν ὑψατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλεῖσιν ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος Μυχόν· ὑπερκεῖται γὰρ κατὰ τῶν μαλίστα τὸν λιμένα τῆς Κρισαίης κόλπε, καὶ ὁ Ἑλικὼν καὶ ἡ Ἀσκη. i. e. Helicon autem contiguus est Phocidi ad ejus partes septentrionales, et parvus etiam ad occidentem, et ultimum portum Phocidis, quem vocant, ob id quod ei accidit, Mychum, superjacet enim præcipue Crisæo sinui secundum illum portum Helicon et Ascra] Hic locus Strabonis, ut legitur, si attente consideretur, habet aliquid absurdum, nisi, pro ἐκ τῆς πρὸς ἐσπέραν, legatur: ἐκ τῆς πρὸς ἑω. Nam postquam dixit, ἐκ τῆς πρὸς ἀρκτον αὐτῆς μερῶν, ubi per αὐτῆς nihil aliud intelligi potest, quam Φωκίδος, nam Helicon non est fœminini generis, addit, μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἐσπέραν, quod de eadem Phocide intelligi debet ex sermonis serie et consequentia, et quod addit, καὶ τὸν ὑψατον λιμένα τῆς Φωκίδος ὃν καλεῖσιν Μυχόν, non convenit superioribus, est enim Μυχός, Mychus, ille portus, in tota Phocide orientior locus; ergo si sic, ut legitur, Strabo scripsit, properante calamo, per inadvertentiam ἐσπέραν posuit, pro ἑω, occidentem, pro oriente. Palmer. Græc. Antiq. lib. vi. p. 614.

Ibid.] Strabo, ut videtur, Heliconam montem ad usque Phocidis fines protendit. Palmerio assentior esse legendum, ἐκ τῶν πρὸς ἀρκτον αὐτῆς μερῶν. Non autem ἐσπέραν in ἑω mutandum judico. Ita veritas. Helicon Phocidi contiguus est in iis partibus (scilicet montis) quæ Boream spectant, paulo autem inclinatus in iis partibus, (montis) quæ occidentem spectant et extremum Phocidis portum, quem Mychum appellant. Hoc modo Strabo optimis recentium tabulis convenit. F.

8. γὰρ οἱ δ' εἰσὶν ἀπὸ τῆς μυχῆ τῆς λιμένος εἰς Κρέεσαν ἐν ἐντεῦθεν δὲ ἑκατὸν εἰκοσι, ἕως τῆς ἄκρας καλεῖσιν. Stadia sunt a Mycho ad Creusam usque atque hinc cxx. usque ad promontorium quod dicitur] Doctissimus vir, cui gloriam amplissimam Strabo melior factus dedit, hunc locum optimis conjecturis supplevit. Sed, ut videtur, pejorem meliori præfert, et mavult legi, Φαργύιον, quam Ὀλμιάς. At τὸ Ὀλμιάς debebat præferre indubitanter. Φαργύιον enim fuit ad orientem portus Μυχῆ, et sic præposterus foret ordo: sed Holmiæ promontorium a Mycho post Creusam eodem ordine sequitur. Ideo non est dubitandum, quin scripserit Strabo, τὴν ἄκρας, ἢν Ὀλμιάς καλεῖσιν. Palmer.

Ibid. μυχῆ] Whelerus Mychum portum memorat. F. Ibid. εἰς Κρέεσαν ἐν.] Fortasse, ἐνενήκοντα. Creusam autem Pausanias et Stephanus Κρεῦσιν vocant. Casaub.

Ibid.] Ita suppleo spatium in MSS. Par. relictum ἐνενήκοντα γὰρ οἱ δ' εἰσὶν. In altera lacuna malim, cum Chandlero, legere, τῆς ἄκρας ἢν [Ἡρας] καλεῖσιν. Hoc esse videtur promontorium, cujus antea meminit, p. 551. Vide Livium, l. xxxii. c. 23. F.

9. τὴν ἄκρας] Deest nomen hujus ἄκρας. An autem Θέβη? Pausanias quidem et alia saxa in mare procurrentia esse prope Creusam, et Thisben montem, cum cognomine urbe, auctor est. An Ὀλμιάς ἀκρωτήριον intelligit, de quo superiori libro in descriptione istius tractus? An potius Φαργύιον? Hoc malim: vide paulo post. Casaub.

15. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ] Hæc ita vulgo nota sunt, ut nulla explanatione opus habeant. Quod de Thracibus ait, pluribus explicatur libro sequenti. Idem.

16. Ἰππεκρήνη] Fons Hippocrene, alio nomine Aganippe. Vide Ovid. Fast. l. v. ver. 7. Pausaniam, l. ix. c. 29. F.

17. Λιβηθρίδων νυμφῶν ἀντρον] Pausanias, l. ix. c. 34. ὅρος Λιβηθρίων memorat, et fontem Libethriadem cum signis Musarum. Virgilius, Ecl. vii. Nymphas Libethrides invocat. Idem.

21. ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες οὖν ἔχουσι τὰ χωρία] Pieres ex Pieria jam inde ab antiquissimis Macedonia regibus pulsæ fuere: pulsæ autem patria, Phagretem et vicinos locos trans Strymonem occupavere. Auctor Thucydides, libro secundo, cap. 99. Casaub.

Αἱ δ' ὁ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο^α διὰ τὸν^β
Ἑρώτα τὸν Πραξιτέλῃ, ὃν ἔλυσεν μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε
δὲ Γλυκέρα ἢ ἑταῖρα Θεσπιέων, ἐκείθεν ἔσα τὸ γένος,
λαβύσα δῶρον ὡς τὴν τεχνίτη· ὥστερον μὲν ἐν
ὁμόμοι^δ πινες τὸν Ἑρώτα ἀνέβαινον ὅππῃ τὴν θάλαμ,
ἄλλως οὖν ἔσαν ἀξιοθέατον· νυνὶ δὲ μόνῃ συνέστηκε
τῇ^ε Βοιωτικῶν πόλεων, καὶ Τάναγρα· τῇ δ' ἄλλων ἐ-
ρείπια καὶ ὀνόματα λείπειται. *^φ Ταῖς δὲ Θεσπιαῖς
ὁ^β ποιητὴς καταλέγει Γραῖαν καὶ Μυκαλῆσσαν, περὶ
ἧν εἰρήκαμεν· ἡ^δ ὡς δ' αὐτὸς λέγει περὶ τῶν ἄλλων,

Ὅϊτ' ἀμφ' Ἄρμιν ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἑρ-
υθράς,

Ὅϊτ' Ἐλεῶν ἔχον ἢ δ' Ἄλιον, καὶ Πετειῶνα,

Ὡκαλέω, Μεδεῶνά τ' —

Πετειῶν δὲ^μ ἐπὶ κώμῃ τῆς Θεβαΐδος ἐγγὺς τῆς ἐπὶ¹⁵
Ἀνθηδονα ὁδῷ· ἢ δ' Ὡκαλέῃ μέσῃ Ἀλιάρτῃ καὶ Ἀ-
λαλκομενίῃ, ἑκατέρωθεν τριῶντα^ν σταδίους ἀπέχουσαι·
ὡς ἔσθ' ἂν αὐτῶν ποταμίων ὁμώνυμον· Μεδεῶν δ' ὁ
μὲν Φωκικὸς ἐν τῇ Κεῖσαιᾳ κόλπῳ, διέχων Βοιωτίας
σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα· ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνης²⁰
κέκληται· πλησίον δ' ὅσῃν Ὀγχηστὴ ὑπὸ τῇ Φοινικίᾳ
ἔρει, ἀπ' ἧς καὶ μετωνόμασεν Φοινικίς· τῆς δὲ Θεβαΐδας
καὶ τῆς^ο λέγεται· Πετειῶν δὲ τῇ Ἀλιαρτίᾳ, καὶ Με-
δεῶν, καὶ^ρ Ὡκαλέᾳ. Εἰπάτωσι⁹ Ὁμηροί·

Κώπας, Εὐτρεσίην τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην.

Περὶ μὲν ἐν Κωπῶν εἴρηται· ὡς ἔσθ' ἂν ἀπὸ τῆς^δ
τῇ Κωπαίδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλῳ εἰσὶν· αἰδὲ^ε
Ἀκραΐφια, Φοινικίς, Ὀγχηστὸς, Ἀλιάρτος, Ὡκαλέα,
Ἀλαλκομεναί, Τιλφύσιον, Κορώνεια· καὶ τὸ γε πα-
λαιὸν ἐκ τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἑ-³⁰
κάστην ὡς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος· ἐλέ-
γετο, Κωπαῖς μὲν τῇ Κωπῶν, Ἀλιάρπος δὲ Ἀλιάρ-
τος, καὶ ἔτι^ς ὅππῃ τῶν ἄλλων· ὕστερον δ' ἡ πᾶσα Κω-
παῖς ἐλέχθη, κατ' ὅππῃ ἐκείνην· κοινότατον γὰρ τῆς^ο
τὸ χεῖρον, φησὶ Πίνδαρος, καὶ^γ Κηφισίδα καλεῖ³⁵
ταύτῃ· ὡς ἔστιν ἡ γυνὴ τῇ Τιλφῶσσαν κρήνῃ

piæ antiquitus nobilitati sunt Cupidine Praxitelis,
quem is a se sculptum Glyceræ meretrici dono de-
dit, eaque in patria sua (nam Thespiensis fuit) de-
dicavit. Thespias ergo proficiscebantur initio Cu-
pidinis spectandi gratia, cum alias ibi nihil admo-
dum esset spectatu dignum. Nunc ea urbs, et Ta-
nagra solæ omnium Bœoticarum constant urbium:
cæterarum rudera et nomina supersunt. Thespiis
Homerus accenset Græam, et Mycaleffum, de
10 quibus dictum est: itidem et de reliquis,

Qui circum Harma habitant, atque Eileffum, vel
Erythras,

Quique Eleona tenent, qui que Hylen, qui Peteonem,
Ocaleam, Medeonaque pulchris oppida muris.

Peteon vicus est agri Thebani, prope viam quæ
Anthedonem ducit. Ocalea medio loco jacet inter
Haliartum et Alalcomenium, xxx. stadiis utrinque
distans: præterfluit eam amnis non magnus, ejus-
dem nominis. Medeon Phocidis urbs in Crisæo
finu a Bœotica abest stadiis centum et sexaginta.
Bœoticus Medeon nomen ab illa habet, Onchesto
vicinus sub Phœnicio monte, unde et Phœnicis
appellatur. Mons iste Thebanæ regioni adscribi-
tur: Peteon autem Haliartias, et Medeon, et O-
calea. Subjungit porro Homerus

Copas, Eutresin, Thibsen ditemque columbis.

De Copis dictum est: jacet versus septentriones ad
lacum Copaidem: reliquæ urbes in orbem sunt
circa eundem sitæ, Acræphia, Phœnicis, Onchef-
tus, Haliartus, Ocalea, Alalcomenæ, Tilphusium,
Coronea. Antiquitus quidem paludi nullum fuit
commune nomen, sed a quavis adjacentium urbium
appellationem fortita, dicta fuit Copais a Copis,
Haliartia ab Haliarto, eodemque modo a reliquis.
Tandem Copaidis nomen obtinuit: ad eam enim
urbem est cavissima paludis pars. Pindarus etiam
Cephissidem hanc paludem vocat: apponitque Til-

* Iliad. β. ver. 499.

^α Θεσπιαὶ Par. 1. Med. 1. Esc. Gron.

^β διὰ τὸν Ἑρώτα deerant Med. 2. addi: postea.

^γ ἑταῖρα Med. 2. ex correct.

^δ τὸν

^ε Ἑρώτα τινες Med. 1. 2.

^ε Βοιωτικῶν Par. 2. ut semper supra.

^φ Μετὰ δὲ Θεσπιάς Esc. Ταῖς δὲ Θεσπιάς Med. 2. ex correct.

^ζ πολίτης Esc.

^η Vulgo, ὡς δ' αὐτὸς καί. Marg. Cas. ὡς δ' αὐτὸς λέγει καὶ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton.

^ι Οἱ τ' defunt Esc. Οἱ δ' ἄρ'

^κ ἀμφ' Par. 1. Med. 1. 2.

^κ Οἱ τ' Ἐλεῶν ἔχον defunt Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^λ Ὡκαλέην, Μεδεῶνά τ' defunt Par. 1. Med. 1. 2.

^μ ἐπὶ deest Med. 1. 2. Esc.

^ν σταδία Med. 2.

^ο Inter λέγεται et de lacuna est in Esc.

^ρ Ὡκαλαί Med. 1. 2. Bre. Eton.

^σ Ὀμηροί deest Par. 1. 2.

^τ αἰδὲ deest Par. 1.

^ς Τιλφῶσιον Med. 2. Τιλφῶσιον Med. 1.

^θ ἐλετο Par. 2.

^ι Ἀλιάρτος Par. 1. Med. 1. 2.

^γ φησὶ deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^δ καὶ Par. 1.

^ε Med. 1. 2. Eton.

^ζ Κηφισίδα Par. 1. Med. 2. Κηφισίδα Med. 1. et Κηφισίδα ex correct.

^η παρατίθῃσιν ἐν Med. 1. 2.

^θ Τιλ-
φῶσαν Med. 2.

1. Αἱ δὲ Θεσπιαὶ] Scribe per i, non ei, Θεσπιαί. Vide quæ paulo ante annotavimus. Casaub.

Ibid. ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἑρώτα τὸν Πραξιτέλῃ] Cicero, de signis contra Verrem, loquens de Praxitele, Act. ii. l. iv. c. 2. Idem, ait, opinor, artifex ejusdem modi Cupidinem fecit illum, qui est Thespiis, propter quem Thespiæ visuntur: nam alia visendi causa nulla est. Ait idem plane quod Strabo, illis verbis, ἄλλως ἔκ ἔσαν ἀξιοθέατον. Idem.

Ibid.] Plinius, l. xxxvi. c. 5. Ejusdem (scilicet Praxitelis) est Cupido obiectus a Cicerone Verri: ille propter quem Thespiæ visebantur: nunc in Oἶαντιᾳ scholis positus. Sidon. Apollinar. l. iv. Epist. 15. ad Elaphium. Tu satis dignus es (ut est Tullianum illud) propter quem Thespiæ visantur. Anon.

Ibid.] Cupidinem Praxitelis Caius Caligula abstulit: Claudius autem restituit. Nero Romam reportavit, ubi post Plinium igni exurit. Pausanias, l. ix. c. 27. F.

2. ἀνέθηκε δὲ Γλυκέρα ἢ ἑταῖρα Θεσπιέων] Fallitur: non enim

Glycera fuit, sed Phryne aliud nobile scortum Thespiis oriundum, quod, præter Athenæum, l. xiii. c. 6. et Pausaniam, l. ix. c. 27. et l. x. c. 14. testatur antiquum in Phrynen epigramma,

— Τὸν πτερόεντα Ἑρώτα

Μυδὸν ὑπὲρ τέκνων ἀνδρετο Θεσπιάσι. Casaub.

7. καὶ Τάναγρα] Legit hoc loco Eustathius in suis codicibus ἢ Τάναγρα pro καὶ Τάναγρα. Sed errat Eustathius. Nam etiam supra Thespias cum Tanagra conjunxit. Verba Eustathii sunt hæc, καὶ (ait Strabo scilicet) ἐπὶ τὴν μόνῃ συνέστηκε τῇ Βοιωτικῶν πόλεων Τάναγρα, τῇ δὲ ἄλλων ἐρείπια καὶ ὀνόματα λείπειται: non dubium quin hunc locum describat; sed ex corrupto libro, quod non semel ei contigit. Idem.

35. φησὶ Πίνδαρος] Locus Pindari non extat: Καφισίδος autem meminit ille Pythioniarum Ode xii. in extremo. Idem.

Ibid. Πίνδαρος καὶ] Pindarus etiam: lego enim, χωρίον φέρεται Πίνδαρος καὶ: alias locus erit mancus. Xyland.

phosium fontem, qui profluit sub monte Tilphosio prope Haliartum et Alalcomenas: juxta quem Tiresiæ sepulchrum: ibidemque templum Tilphosii Apollinis. Copis poeta subjicit Eutresin, pagum Thespiensium exiguum. Ibi ferunt Zethum et Amphionem habitasse, antequam Thebis regnarent. Thisben nunc Thisbas nominat: habitatur id oppidum paulum supra mare, finitimum Thespiensibus et Coroneæ agro, ab australi parte ipsum quoque subjectum Heliconi: navale habet saxosum, columbis refertum: inde epitheto nomen: inde Sicyonem navigatio est stadiorum centum et sexaginta. Deinceps Coroneam refert Homerus, et Haliartum, et Platæas, et Glifantem. Coronea sita est edito loco prope Heliconem. Eam occupaverunt Bœoti post bellum Trojanum revertentes ab Arna Theffalica, quando etiam Orchomenum obtinuerunt: et potiti Coronea, in campo ante ipsam Ioniæ Minervæ fanum, ejusdem cum Theffalico nominis, condiderunt, fluviumque a Theffalico Cuarium nominaverunt: Alcæus Coralium vocat, his verbis:

Que Minerva.....

A Coronea in sec.....

Ante, in ripa Coralii fluminis.

^a ὡς τὸ ^b Τιλφωσίῳ ὅρει ῥέουσαν πλησίον Ἀλιάρτε καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ^c ἣ τὸ ^d τῆς Τειρεσίε μνημα^e αὐτῆς ἢ καὶ τὸ ^e ἔ^f Τιλφωσίῳ Ἀπόλλωνος ἱερὸν. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κάπαις Εὐτρεσιν πύθῃσι κόμῳν
5 ^g Θεσπιέων· ἐνταῦθα φασὶ Ζῆτον καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι, πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. Ἡ δὲ Θίσβη Θίσβῃ νῦν λέγονται· οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ὁμορῶν Θεσπιῶσι τὸ χωρίον καὶ τῇ ^h Κορωνιακῇ, ὡς πεπρωκός ἐκ τῆς νοτίης μέρης τῆς Ἑλικῶνι καὶ αὐτὸ· ὅπνιενον δ' ⁱ ἔχει πετρῶδες, ἀετῶν μετὸν, ^j ἀφ' ἧς φησὶν ὁ ποιη-
10 τὴς, πολυτρήρανά τε Θίσβην· πλεῖς δ' ἐστὶν ἐνθενδε εἰς Σικυῶνα σταδίῳ ἑκατὸν ἐξήκοντα. Ἐξῆς δὲ Κορωνείαν ^k καταλέγεται καὶ Ἀλιάρτον, καὶ Πλαταιάς, καὶ ^l Γλίσσαντα. Ἡ μὲν ἐν Κορωνείᾳ ἐγγύς ἔ^m Ἑλικῶνός ⁿ ὅστιν ἐφ' ὧς ἰδρυμένη· κατελέγοντο δ' αὐτὴν ἐπα-
15 νιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἀρνης οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὸ Τρωϊνέον, ὅτε περ καὶ τῆς Ὀρχομενῶν ἔχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ περὶ αὐτῆς πεδίῳ, τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρύσαντο, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ· καὶ
20 τὸν ^o παραρρέοντα ποταμὸν Κεράριον προσηγόρευσαν, ὁμοφώνως τῷ ἑκεί. Ἀλκαῖος δὲ ὁ καλεῖ Κεραλίον, ^p λέγων·

Ἄσσ' Ἀθῆνα σπολε.....

Ἀπὸ ^q Κορωνείας ῥ' ἐπὶ δεῦ.....

25 Πάροιθεν ^r ἀμφὶ τῇ Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὅχ-
θαις.

^a παρὰ Med. 2. ex correct. ^b Τιλφωσίῳ Par. 1. ^c ἔ Med. 2. ex correct. ^d τῆς deest Med. 1. 2. ^e τῆς deest Esc. ^f Τιλφωσίῳ Med. 1. 2. ^g Scripti, Θεσπιέων, male. Marg. Caf. ^h Κορωνιακῇ Med. 1. 2. Gron. Sic et Eustathius, ad Homerum. Gronov. ⁱ ἐφ' Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^k καταλέγει Med. 1. 2. ^l Γλίσσαντα Par. 2. Esc. Mosc. ^m ἐστὶν deest Med. 1. 2. ⁿ παραρρέοντα Med. 1. ^o Κεραλίων καλεῖ Med. 1. Κεράλιον καλεῖ Med. 2. ^p λέγων &c, adusque ὅχθαις inclusive, desunt Med. 1. 2. ἄσσ' &c, adusque ἀμφὶ inclusive, desunt Par. 1. Eton. ^q Κορωνείας Par. 2. ^r ἐπιδεῶν ἀνω παροιθεν Par. 2. Bre. sed Par. 2. habet ἐπιδεῶν sine accentu, et ἀνω sine spiritu et accentu. ἐπὶ δὲ αὐτῷ παροιθεν Esc. Mosc. ^s Inter ἀμφὶ et Κεραλίῳ lacuna est in Par. 2. Esc. ^t MSS. Κωραλίῳ ποταμῷ ἰδρύσαντο παρ' ὅχθαις. Marg. Caf.

1. πλησίον Ἀλιάρτε] Ex Pausania id. cognosces, l. ix. c. 33. Τὸ δὲ ὅρος τὸ Τιλφῆσιον, καὶ ἡ Τιλφῆσσα καλεμένη πηγὴ, σταδίας μάλιστα Ἀλιάρτε πεντήκοντα ἀπέχουσι. Mons Tilphossius, et Tilphossa item fons, qui dicitur, ab Haliarto stadia abest quinquaginta, ut maxime. Casaub.

2. ἐφ' ἣ τὸ τῆς Τειρεσίε μνημα] Quo tempore Epigonis Thebani orbem deferere sunt coacti, fama est plerisque eorum ad montem Tilphosium se recepisse: verum cum e via defessus et siti laborans Tiresias sitim e Tilphossâ fonte vellet explere, inter bibendum animam efflavit, servaturque, ait Pausanias, l. ix. c. 33. ejus monumentum πρὸς τῇ πηγῇ, illo ipso loco ubi est mortuus. Vide Diodorum, libro iv. t. i. p. 269. Edit. 1604. et eundem, libro xix. itemque Apollodorum, libro iii. c. 7. §. 3. et Athenæum, libro ii. c. 4. p. 41. Apud Stephanum legitur, Τιλφωσσαῖον, χωρίον Θετταλίας, quod falsum est: quum de hoc monte Bœotico sit intelligendum, quem Diodorus vocat Τιλφωσσαῖον. Idem.

6. βασιλεῦσαι Θηβῶν] Eustathius legit, Θηβαίων. Idem. Ibid. Ἡ δὲ Θίσβη] Pausanias Thisben tanquam paludofam describit, quam prope πόλιν αὐτῆς ἐστὶν ἐ μέσῃ, ἐπὶ θαλάσῃ Τίφα. Hoc opinor, est ἐπὶ νειον Strabonis. (Pausanias, l. ix. c. 32.) Ptolemæus et Stephanus Σίφας vocant. Thucydides, l. iv. c. 76. Σίφας Thespiis ascribit. Sinus ad Thisben appellatur hodie *Li-vadostro*. (Chandler's Greece, p. 257.) F.

8. καὶ τῇ Κορωνιακῇ] Eustathius legit, ἐν τῇ Κορωνιακῇ. Casaub.

14. Κορωνεία] Coronea a monte Libethrio stadiis 40 distat. Vide plura apud Pausaniam, l. ix. c. 34. De situ Coroneæ vide Chandleri Græciam, p. 257. et ibi annotatiunculam. F.

15. κατελέγοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες] Diodorus Siculus docet, Thebanos belli Trojani temporibus a Pelasgis in Theffaliam fuisse pulsos: unde vix tandem κατὰ τετάρτην γενεάν in patriam redierint, quod a Thucydide non probatur, qui anno Lx. post ἄλωσιν Trojæ venisse Bœotos in Bœotiam scribit. Adscribam ejus verba, ut cum Strabone comparentur, lib. i. c. 12. Nam Βοιωτοὶ τε οἱ νῦν, ἐξ ἡκοῦ ἔτι μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν, ἐξ Ἀρνης ἀνα-
γάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν, τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηίδα γῆν

καλεμένην, ἔκησαν. Bœoti, qui nunc sic appellantur, sexagesimo post Ilii expugnationem anno, Arne a Theffalis pulsi, eum agrum, qui nunc quidem Bœotius vocatur, ante vero Cadmeus, incoluerunt. Ad quem locum notatum est a scholiaste, Arnen Bœoticam hodie Chæroneam vocari: quod Pausanias confirmat, l. ix. c. 40. Casaub.

18. τὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρύσαντο] Legendum esse Ἰωνίας certissimum est. Scholiastes Apollonii, in librum primum, Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἐστὶν ἱερὸν ἐν Κορωνείᾳ τῆς Βοιωτίας. Ibi et de Theffalico Minervæ Itoniæ delubro (cui istud in Bœotia esse ὁμώνυμον ait Strabo) scribitur. Pausanias, lib. ix. c. 34. Πρὶν δὲ ἐς Κορωνείαν ἐξ Ἀλαλκομενῶν ἀφικέσθαι, τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς ἐστὶ τὸ ἱερὸν· καλεῖται δὲ ἀπὸ Ἰωνίης τῆς Ἀμφικτύου· καὶ ἐς τὸν κοινὸν συνίστασιν ἐνταῦθα οἱ Βοιωτοὶ σύλλογον. i. e. Antequam Coroneam ab Alalcomenis venias, Minervæ Itoniæ templum videas. Cognominis auctor fuit Itonus Amphictyoniis filius. Huc ad commune concilium conveniunt Bœoti. Meminere et alii multi hujus rei, ut ab aliis est observatum. Idem.

19. καὶ τὸν παραρρέοντα ποταμὸν Κεράριον, — Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ Κεραλίον. Fluviumque Cuarium nominaverunt, Alcæus Coralium vocat] Lego, cum eodem Strabone, infra, pag. 669. Edit. Amst. Κεραλίον, nam ibi Theffalicum fluvium sic nominat, cui cognominem hunc, de quo hic agitur, facit. Sed et Callimachus, hymno in Palladis Lavacra, de hoc eodem sic ait:

Ἡ πὶ Κορωνείας, ἵνα οἱ τεθυμένοι ἄλως,
καὶ βώμοι ποταμῷ κείνῳ ἐπὶ Κεραλίῳ.
Vel ad Coroneam, ubi tibi odoribus refertur locus,
Et altaria sunt ad fluvium Curalium.

Sed et in Alcæi manuscripto, ut testatur Casaubonus, Κεραλίῳ legitur. Palmer.

21. Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ] Parum recte, ut mox subdit. Nam Curalius est in Theffalia: qui tamen similiter ut hic Bœoticus Cuarius, Itoniæ Minervæ templum præterfluit. Vide infra in Theffalicis. Porro, Alcæo Callimachus patrocinator, Κουράλιον hunc fluvium vocans, hymno in Palladis Lavacra, ver. 63.

Ἡ πὶ Κορωνείας, ἵνα οἱ τεθυμένοι ἄλως,
καὶ βώμοι ποταμῷ κείνῳ ἐπὶ Κεραλίῳ.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιωτὰ συνετέλου. Συγ-
καθίσταται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Ἄδης, κατὰ τινα, ὡς
φασί, μυθικῶς αἰτίαν· οἱ μὲν ὅμως ἐν τῇ Κορωνείᾳ
ἡ Κορώνιοι λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Ἐμεσσηνιακῇ ἡ Κορωνεῖς.
Ἀλάρτος δὲ νῦν ἔκεπ ἐπὶ, κατασπαφείσα
ἐν τῷ περὶ Περσέως πολέμῳ· τὴν χάραν δ' ἔχουσιν
Ἀθηναῖοι, δόντων Ῥωμαίων· ἔκειτο δὲ ἐν τῷ χωρίῳ
μεταξὺ ὑπερκειμένης ὄρεος καὶ τῆς Κοπαίδος λίμνης,
πλησίον ἑστὶ ἡ Περμυσὸς, καὶ ἡ Ὀλμῖς, καὶ ἡ ἔλεις
ἔφύοντος τὸ αὐλητικὸν κάλαμον. Πλαταιᾶ δὲ, ὡς
ἑνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ τῷ Κιθαῖρῳ εἰσι με-
ταξὺ αὐτῆς καὶ Θηβῶν, καὶ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθῆνας
καὶ Μέγαρον ὅτι τὸ ὄρον τὸ τῆς Ἀθῆνης, καὶ τῆς Μεγαρί-
δος· ἢ εἰς τὴν Ἐλευθερίαν πλησίον, ὡς οἱ μὲν τῶν Πλα-
ταιῶν, οἱ δὲ τῆς Βοιωτίας φασί· εἴρηται δ' ὅτι παρέρρε
ταῖς Πλαταιῶν ὁ Ἀσωπός. Ἐνταῦθα Μαρδάνιον καὶ
ταῖς πριάκοντα μυριάδας Περσῶν αἱ τῶν Ἑλλήνων
διωόμεναι ἀρδύν ἠφάνισαν· ἰδρύσαντό τε Ἐλευθερίου
Διὸς ἱερὸν, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν τεφανίτιον ἀπέδειξαν,
ἡ Ἐλευθερία ὑποσαλπεύσαντες· ταφή τε δέκνυτο δη-
μοσία τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ μάχῃ. Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ
Σικυνώνιᾳ δῆμος Πλαταιῶν, ὅθεν περ ὤν ἡ Μνασάλκης
ὁ ποιητής.

Μνασάλκης τὸ μῆμα τῆς Πλαταιάδα.

Ἡ Γλίσαντα δὲ λέγει κατωκίαν ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει, 25
ὅ ἐστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ, πλησίον ἡ Τευμισσοῦ καὶ τῆς
Καδμεΐας· γὰρ ὅλα καλεῖται· δρι..... πίπῃ τὸ

Ibi Pambœotia agebantur, solennis univerforum
Bœotorum festivitas. Una cum Minerva Pluto de-
dicatus est ob quandam, ut aiunt, mysticam cau-
sam. Hujus Coroneæ cives Coronii, Messeniæ
Coronenses vocantur. Haliartus non exstat hodie,
eversa in bello contra Perseum: agrum permisso
Romanorum Athenienses habent: sita fuit in arcto
loco, inter montem imminens et Copaidem pa-
ludem, prope Permessum, Olmum, et lacum qui
tibiis aptum calamum edit. Plataeæ, quas singulari
numero poeta extulit, infra Cithæronem sunt, inter
hunc et Thebas, pone viam quæ Athenas et Me-
garam ducit, in finibus Atticæ et Megaricæ. Vicinæ
enim sunt Eleutheræ, quas alii Platæis, alii Bœotiæ
adscribunt: diximus Asopum præter Platæas fluere.
Hic Mardonium et trecenta Persarum millia Græ-
cus exercitus occisione delevit: et Græci, templo
Jovis Eleutherii a libertate parta dicti condito, cer-
tamen gymnicum instituerunt, quo victor corona-
retur: et sepultura ibi ostenditur publica, qua af-
fecti sunt qui in pugna ceciderunt. Etiam in Sicy-
onia regione pagus est Plataeæ, patria Mnasalce
poetæ: ut inscriptio docet:

Mnasalcis hoc est monumentum Plataeadae.

Glifantem porro Homerus dicit vicum in monte
Hypato, qui in regione Thebana est vicinus Teu-
messio et Cadmeæ: tumuli terrestres vocantur.....

^a γὰρ Eton. sed ἔν inter lineas scribitur a recenti manu. ^b Κορωνεῖς Par. 1. 2. Esc. ^c Μασσηνιακῇ Par. 2. Bre. Mosc. ^d Κορωνεῖς Par. 2. Bre. Esc. Mosc. sed in Par. 2. Κορωνεῖς scribitur supra. ^e κατὰ Med. 2. ^f δ' Med. 1. 2. ^g τὰ deest Med. 1. 2. ^h Περμυσὸς Par. 1. ⁱ τὰ deest Med. 1. 2. ^k Ὀλμῖς Med. 1. 2. Gron. ut supra pag. 591. lin. 27. ^l εἶπεν ὁ ποιητής ἐνικῶς Med. 2. ^m τὰ deest Med. 1. 2. ⁿ εἰς deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. relicta lacuna. ^o τῶν Πλα-
ταιῶν defunt Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. relicta lacuna. ^p Ἐλευθερία Par. 2. in marg. ^q Μνασάλκης Bre. ^r τῷ Med. 1. 2. Esc. ^s Γλίσαντα Med. 2. et ex correct. Γλίσαντα. ^t κατωκίας Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr. ^u Scripti, Τευμισσὸς, et Τελμισσοῦ, et Τευμισσοῦ. Marg. Cas. Τευμισσὸς Eton. olim: jam Τελμισσοῦ. Τελμισσοῦ Par. 1. Τελμισσοῦ Par. 2. Esc. fed Par. 2. habet Τευμισσοῦ in marg. Τευμισσοῦ Med. 1. et Τελμισσοῦ ex correct. Τελμισσοῦ Med. 2. et Τευμισσοῦ ex correct. ^x δρι deest Par. 1. Med. 1. 2. Eton.

Aut Coroneam, inquam, ubi ei odoribus fragrans nemus,
Et aræ fluvio adjacent Curalio. Casaub.

1. τὰ Παμβοιωτὰ συνετέλῃ] Eustathius, hunc locum profe-
rens, explicat, quid sint Παμβοιωτὰ. Sic ille, Ὅρα δὲ τὸ Παμ-
βοιωτὰ· ἐορτὴ γὰρ ἦν κοινὴ πάντων Βοιωτῶν, ὥσπερ καὶ ἡ τῶν Ἰωνῶν πάν-
των Πανιώνια, ὅμοιον καὶ τὸ Παναθήναια. Ἐξ Ὁμήρου δὲ τῶν τοιούτων ἡ
ἀρχὴ, εἰπόντος Παναχαΐοι. Idem.

3. ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνιοι] Hoc non est perpetuum: nam Eu-
stathius, explicans historiam quandam ex Cephissodoro et Ephoro
ad caput octavum libri tertii Nicomacheorum ethicorum, Κορωνεῖς
hos vocat: Livius, l. xlii. c. 44. Coronæos. Et Stephanus
hæc longe aliter tradit. Idem.

5. Ἀλάρτος δὲ νῦν] Σημειῶσαι, inquit Eustathius hæc verba
describens, ὅτι καὶ θηλυκῶς λέγεται ἡ Ἀλάρτος. Sane Strabo alibi
τὸν Ἀλάρτον dicit, ut et Homerus, quod annotat Stephanus.
Idem.

Ibid. κατασπαφείσα ἐν τῷ] Capta est Haliartus a C. Lucretio
Gallo Prætoræ. Livius, libro xlii. c. 63. Idem.

10. ὡς ἐνικῶς εἶπεν] Etiam Thucydides τὴν Πλάταιαν dixit,
libro secundo, c. 2. Accentus autem variat, ἡ Πλάταια, αἱ
Πλαταιαί. Deletur autem a Lacedæmoniis Platæensium urbs,
ἐς ἑδάφος πάντα ἐκ τῆς Διελίδος, apud Thucydidem, belli Pelopon-
nesiaci anno quinto. Aberant Thebis, ut idem docet, lib. ii.
c. 5. stadia lxx. Idem.

15. εἴρηται δ'] Libro superiore, pag. 554. Idem.

16. Ἐνταῦθα Μαρδάνιον] Quem Xerxes fugiens in Græ-
cia reliquerat. Herodotus, Diodorus, Justinus, alii. Idem.

18. ἰδρύσαντό τε Ἐλευθερίου Διὸς ἱερὸν] Meminerit hujus multi.
Exstat de eo Simonidis elegans epigramma, Antholog. l. vi.
c. 19.

Τὸν δὲ ποθ' Ἑλλήνες βίμην χερὸς, ἔργον Ἀρηος,
Εὐτόλμῳ ψυχῇ, λήματι περὶ δόμοις,

Πέρσας ἐξελάσαντες, ἔλευθερον Ἑλλάδι κόσμον
ἰδρύσαντο Διὸς βωμὸν Ἐλευθερίας.

Hoc quondam Græci robore manus, opus Martis,
Audaci animi fiducia confisi,

Persas expellentes, liberum Græciæ ornatum,
Ædificarunt Jovī aliare liberali. Idem.

Ibid.] Hoc certamen quinquennale fuit. Pausanias. Vide
etiam Meursium, qui, in Græcia feriata, fufe de eo tractat, v. Ἐ-
λευθερία. Hos ludos a moribus antiquis duxerunt Græci. Home-
rus enim innuit eos, qui hostes repulerunt, κατὰ τὴν εἰρησθεῖαν ἔλευ-
θερον, i. e. Διὸς Ἐλευθερίου. Iliad. l. vi. ad finem. F.

22. Μνασάλκης] An hic est, cujus extant hodieque aliquot
epigrammata cum aliis Græcanicis? Ante Μνασάλκης, deesse
aliquid manifestum est. Casaub.

25. Γλίσαντα δὲ λέγει] Herodotus, Calliope, (l. ix. c. 42.)
Glifantis meminit, atque inter eam et Tanagram fluere Ther-
modontem fluvium. Idem.

Ibid.] Statius vitiferam esse Glifanta scribit, Thebaid. l. vii.
ver. 308. Baccho Glifanta colentes. F.

Ibid. ἐν τῷ Ὑπάτῳ ὄρει] Pausanias, lib. ix. cap. 19. Ὑπὲρ δὲ
Γλίσαντος ἐστὶν ὄρος Ὑπάτος καλεόμενον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Διὸς Ὑπάτης ναὸς
καὶ ἄγαλμα. i. e. Supra Glifantis mons est, cui nomen Supremo,
(Hypaton ipsi nominant) et in eo supremi Jovis est templum cum
signo. Idem.

26. Τευμισσοῦ] Ut supra, et Stephanus: Temissum enim
nullum novi. Infra de Tarna, in Homero non legitur τέκτονος,
sed Μήνονος, quod magis quadrat ad ostendendum ubi fuerit Tar-
ne: nolui tamen mutare in Græco. Xyland.

27. γὰρ ὅλα καλεῖται δρι] Pausanias tumuli mentionem facit
arboribus confiti prope Glifantis ruinas, qui fuit Ægialei A-
drasti filii et comitum suorum sepulchrum. [l. ix. c. 19.] In
eodem loco plures alios tumulos describit. Hi sunt Straboni
γὰρ ὅλα, quæ appellantur δρι, i. e. loca arboribus confita. F.

.....incidit campus qui Ionius dicitur, ab Hypato porrectus monte. Quod autem Homerus de Subthebis dixit, id alii intelligunt de quodam oppidulo sic appellato, quidam de Potniis. Thebas enim desertas fuisse ob Epigonorum expeditionem, itaque non fuisse in societate Trojani belli. Alii interfuisse Thebanos ei bello aiunt, sed tunc in planis habitasse locis infra Cadmeam, cum post Epigonorum impressionem non valerent eam reficere: et quia Cadmeæ nomen est Thebæ, Thebanos qui tunc erant sub Thebas dixisse Homerum, pro eo quod erant sub Cadmea habitantes. Onchestus est, ubi Amphictyonum cœtus solet convenire, in Haliartia regione ad Copaidem paludem et Tenericum campum, in sublimi sita urbs loco, arboribus nudato: habetque templum Neptuni ipsum quoque nudum. Poetæ tamen ornandi gratia omnia templa lucos appellant, etiam arboribus carentia. Tale est illud Pindari de Apolline dictum:

Motus obivit terram et mare,

Montiumque speculis ingentibus institit,

Atque antra lustravit, lucorum fundamenta jaciens.

Male Alcæus, qui, sicut paulo ante diximus, Cuarii amnis nomen cum mutavisset, etiam de Onchesto mentitus est, in extremis eum ponens Heliconis partibus: cum satis magno absit ab hoc monte spatio. Tenerico campo nomen est a Tenero, quem fabulæ Apollinis e Melia filium oraculo ejus quod in Ptoō monte est præesse vatem perhibent: cui monti idem poeta tres vertices adscribit:

Olim tricipitem Ptoi obtinuit specum:

Tenerumque vocat, ædituum vatem cognominem solo. Ptoū super Tenericum campum et Copaidem paludem pone Acræphium est situm: et mons

^a Ἴόνιον καλέμενον πεδίον, ὃ ^b ἀφ' αὐτοῦ... ἀπὸ τῆς ὕψους ὄρεος. Τὸ δ' ἔτιω ῥηθὲν,

οἱ δ' ὑπὸ Θήβας εἶχον, —

οἱ μὲν δέχοντο ^c πολιδίον π' ὑποθήβας καλέμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτνίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελείφθη ἀφ' ἧς ^d ἔτιω Ἐπιγόνων στρατίαν, καὶ μὴ μεταρῆν ^e τῆς πολέμου τῆς Τρωϊκῆς· οἱ δὲ μεταρῆν μὲν, οἰκεῖν δ' ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ὀπιπέδοις χωρίοις, μὲν τὴν ^f Ἐπιγόνων ἔφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατῆντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δ' ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θήβα, ὑπὸ Θήβας εἰπεῖν ἀντὶ τῆς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκῆντας τὸν ποιητὴν τὰς τότε Θηβαίους. Ὀρχησὶς δ' ἐστὶν ὅπερ τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέχεται ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ πρὸς τῇ ^g Κωπαίδι λίμνῃ, καὶ τῷ ^h Τινερεῖ ⁱ πεδίῳ, ἐν ὧς κείμενος, φίλος, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν, ἐκ αὐτοῦ φίλον. Οἱ δὲ ποιηταὶ ^k κοσμεῖσιν, ἄλσιν καλεῖντες τὰ ἱερὰ πάντα καὶ τὴν ^l φίλᾳ· τοῖσιν ὅστις καὶ τὸ τῆς Πινδαρεῖος περὶ τῆς Ἀπόλλωνος λεγόμενον.

¹ Κινηθεῖς ^m ἐπὶ γῆν τε καὶ θάλασσαν,

20 καὶ ⁿ σκοπιαῖσι μεγάλαις ὄρεων ὑπὲρ ἔστα,

καὶ μυχῶς ^o δινάσατο βαλλόμενος κρηπίδας ^p ἄλσεων.

Οὐκ εἴη ^q ἡ Ἀλκαῖος ὡς περ τὸ ^r ποταμὸς ὄνομα, ^s ὡς μικρὸν ἀνωτέρω εἴρηται, παρέτευσεν ^t Κεαρίᾳ· ἔτιω ^u καὶ ^v Ὀρχησὶ κατέφυσται πρὸς ταῖς ἐχαπαῖς τοῦ Ἐλκῶνος αὐτὸν πιδεῖς· ὃ δ' ἐστὶν ἀπὸθεν ἱκανῶς τέττε ^w ὄρεος. Τὸ δὲ Τινερεῖ πεδίῳ ἀπὸ Τινέρος περὶ γρόβου· μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας, περὶ τῆς μαντείας, καὶ τὸ ^x Πτώων ὄρος, ὃ φησιν ^y εἶναι τεμνόμενον ὃ αὐτὸς ποιητής.

καὶ ποτε ^z τεμνόμενον Πτώε κοδρυμῶνα

^u κατέχευε. καὶ ^v Τινερεῖ ^x καλεῖ --ναοπόλον μάντιν· διαπέδισιν ὁμοκλέα. Ὑπέρκειται δὲ τὸ Πτώων τῆς Τινερεῖ πεδίῳ καὶ ^y Κωπαίδος λίμνης πρὸς Ἀκραι-

^a Ὀνιον *Esc.* ^b Secuti sumus veteres libros, in quibus erat lacuna. *Marg. Cas.* ^c πολιδίον *Par. 1. Med. 1. 2.* ^d Scripti, προγόνων. *Marg. Cas.* sic *Eton.* sed inter lineas scribitur a recenti manu. ^e τῆς δεστ *Par. 1. 2. Med. 1. 2.* ^f τῆς Τρωϊκῆς πολέμου *Par. 1. 2. Med. 1. 2.* ^g Κωπαίδος *Med. 1.* ^h Τανναρικῶ *Par. 2. supra.* ⁱ πεδίῳ *Par. 1. 2. Eton. Esc.* ^k καλεῖσιν ἄλσιν κομῶντες *Med. 2.* ^l περικινηθεῖς *Bre.* ^m ἐπὶ γῆν *Par. 1. 2.* ⁿ σκοπιαῖς *Esc.* ^o Suspecta vox. *Marg. Cas.* δινάσατο *Par. 1.* δινάσσατο *Par. 2.* δινάσσατο *Bre. Esc. Mosc.* ^p Post ἄλσεων notat *marg. Par. 2.* καὶ εἰς τὸ ποταμὸν Πινδαρεῖος χεῖρσιν. ^q ὃ δ' Ἀλκαῖος *Esc.* ^r ὡς δεστ, adusque εἴρηται inclusive, defunt *Par. 1. Eton. Esc.* ^s καὶ τὸ *Par. 1.* ^t Ἐπτώων μέρος *Med. 2.* ^u κατέσχευε *Med. 1. 2. Esc.* ^x καλεῖν εὐποτόρον *Med. 2.* ex correct.

1. διατείνει] Supplere forsan licet, μέχρι τὰς Θήβας. *F.*

2. Τὸ δ' οὕτω ῥηθὲν] Plura leges apud poetæ interpretes. *Casaub.*

10. ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θήβα] Cadmeam olim esse Thebas appellatam a Strabone patet. Varro scribit, Thebas in veteri lingua esse collem. De hoc sane hæreo. *F.*

12. Ὀρχησὶς] Onchesti urbis ruinas memorat Pausanias, l. ix. c. 26. Situs fuit infalubris, ut ex Dicæarcho discimus, qui vitia Bœotiæ numerans in Ὀρχησὶ πύργον ponit. *Idem.*

Ibid. ὅπερ τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέχεται] Eustathius, hunc locum citans, explicat, quid sit τὸ Ἀμφικτυονικόν, hac quasi definitione, σύνταγμα τι ἦν πλῆθος ἐκδικῶν τὰ ἱερὰ. *Casaub.*

15. ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν] Testatur et Pindarus, Isthmionicarum Ode iv. pag. 454. *Edit. Paul. Steph.* 1599. ὃ κινῆθη δ' ἔτιω, Ὀρχησὶν οἰκεῖν. *Idem.*

Ibid. καὶ αὐτὸ φίλον] Hæc addit, quia dixit Homerus de Onchesto, Ποσειδῶνος ἄλλος ἄλσος. Quo in loco ἄλσος accipiendum ait esse ποιητικῶς, pro loco Deo sacro, quamvis φίλῳ. At Pausanias propriam vocis ἄλσος significationem retinet, et ait sua quoque memoria fuisse illud ἄλσος, cujus Homerus meminit. Vide Pindari scholia ad illum locum Olymp. Odæ iii. pag. 31. *Edit. Steph.* 1599. ἄλσιν σκιαρὸν τε φέτεμα. *Idem.*

21. μυχῶς δινάσσατο] Malim, cum MSS. δινάσσατο. i. e. Apollo super sublimiora stans, recessus, i. e. humiliora convitiatus est, quod super montes ædificari sua templa voluit. *F.*

27. ἀπὸ Τινέρος περὶ γρόβου] Pausanias, lib. ix. c. 26. τῆς Καδμείας ἡ ἐν δεξιᾷ πεδίῳ ἐστὶν ἐπώνυμον Τινέρος μάντις, ὃν Ἀπόλλωνος παῖδα εἶναι καὶ Μελίας νομίζουσι. Ad dextram Cabirom campum est, a Tenero vate, Teneri dictus: Apollinis hunc et Meliæ filium fuisse putant. Meminit et Lycophron, ver. 1211. *Casaub.*

Ibid.] Videatur scholiastes. *Anon.*

29. τῆς μαντείας] Apollinis Ptoi: cujus mentio apud Pausaniam, l. ix. c. 23. et Lycophronem, ver. 266, et 352. Herodotus quoque, Urania, (l. viii. cap. 135.) sic describit, τὸ τῆς ἱερῶν καλεῖται τὸ Πτώων· ἐστὶ δ' ὀρεῖον, καί ταις δὲ ὑπὲρ τῆς Κωπαίδος λίμνης, πρὸς ἑστὶ ἀγγιστάτω Ἀκραιφίνος πόλιν. Vocatur autem fanum ita: sed ipsorum Thebanorum est, situm supra paludem Copaidem ante montem, proxime urbem Acræphiam. Vide Plutarchum, Περὶ τῆς ἐκλειπόντων χρηστηρίων, et in Pelopida maxime, ubi et ratio nominis explicatur, p. 286. *Edit. F. Furt. Casaub.*

32. ναοπόλον] Malim legere sine lacuna ναοπόλον. Quod nomen poetæ Tenero fuit inditum, quoniam a prima juventute in templo educatus fuit. *F.*

φίω· Θεβαίων δ' ἡ^α τό, τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ κεῖται ἐν ὑφεί. Φασὶ δὲ τῆτο καλεῖσθαι Ἀρνην ὑπὸ ἔ' ποιητῆ, ὁμώνυμον τῇ Θεβαλίῃ. Οἱ δὲ φασὶ καὶ τὴν Ἀρνην ὑπὸ τῆς λίμνης^β καλεῖσθαι καὶ τὴν Μίδειαν· Ζηνόδοτος ὁ γράφων,

Οἱ δὲ πολυστάφυλον^δ Ἀσκλην ἔχον, —
ἐκ' εἰσὶν ἐντυχεῖν τοῖς ὑπὸ τῆς Ἡσιόδου^ε καὶ πα-
τρὸς^ε λεχθεῖσι, καὶ τοῖς ἑ^ε Εὐδόξου, πολὺ χεῖρω
λέγοντος καὶ τῆς Ἀσκλην^ε πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον
τὴν τοιαύτην ὑπὸ ἔ' ποιητῆ λέγεσθαι πιστεύσειεν; Οὐκ¹⁰
εἴη ὁ^ε οὔτε οἱ Τάρνην ἀντὶ τῆς Ἀρνης γράφοντες· εἰδὲ
γὰρ μία δέικνυσι Τάρνη¹ παρὰ Βοιωτοῖς· ἐν δὲ Λυδοῖς
ὅστις¹ ἦς καὶ Ὀμηροῦ μέμνηται.

* Ἰδομένης δ' ἄρα Φαίστον ἐνέχετο^κ τέκτονος υἱόν

Βάρη, ὅς ἐκ Τάρνης ἐριβόλακος εἰληλθεῖ.
Λοιπαὶ δ' εἰσὶ τὴν μὲν περικειμένων τῇ λίμνῃ αἱ τε Ἀ-
λαλκομενὰ καὶ τὸ¹ Τιλφώσιον· τὴν δ' ἄλλων¹ Χαιρώνεια
καὶ¹ Λεβαδία καὶ Λεῦκτρα, καὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.
Ἀλαλκομένων τῶν μὲν μέμνηται ὁ ποιητής, ἀλλ' ἐκ ἐν
καὶ λόγῳ.

† Ἡρὴ τὴν Ἀργεῖν καὶ Ἀλαλκομένην Ἀθηνῶν.
ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηνῶν, σφόδρα τιμώμενον· καὶ
φασὶ γὰρ τὴν θεὸν γενεῖσθαι ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ
τὴν Ἡραν ἐν Ἀργεῖ· καὶ ἀπὸ τοῦτο τὴν ποιεῖν ὡς ἀπὸ
πατρίδων τέτων ἀμφοτέρας ἕτας ὀνομάσαι· ἀπὸ τῆτο²⁵
δ' ἴσως εἰδὲ ἐν τῷ καὶ λόγῳ μέμνηται¹ τῶν ἐνταῦθα
ἀνδρῶν, ἐπεὶ δὴ ἱερὸν ὄντες παρῶν τῆς στρατείας. Καὶ
γὰρ καὶ Σπόρδιος αἰεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, ἕτε μεγάλη
οὔσα, εἴτε ἐν εὐερκεῖ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· καὶ
δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπείχοντο πάσης βίας· ὥστε³⁰
καὶ Θεβαῖοι, καὶ τὴν τὴν Ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες
τὴν πόλιν, ἐκείσε λέγονται καταφεύγειν, καὶ εἰς τὸ
ὑπερκείμενον ὄρος ἐρυμνὸν τὸ Τιλφώσιον, ὑφ' ᾧ¹ Τίλ-
φωσα κρύβηται, καὶ τὸ ἔ' Τειρεσίε μνημα, ἐκεῖ τελευ-
τήσαντος καὶ τὴν φυγῆς. Χαιρώνεια δ' ὅστις Ὀρχο-³⁵
μυρὴ πλησίον, ὅπερ Φίλιππος ὁ Ἀμύντης¹ μεγάλως
νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτὰς καὶ Κορινθίους, κατ-
έστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δέ¹ καὶ ἐνταῦθα ταφὴν
τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ¹ δημοσίᾳ· καὶ δὲ τοὺς

et oraculum Thebanorum fuit. Acræphium ipsum quoque in sublimi jacet loco. Hoc Arnæ vocatum aiunt a poeta, imitatione Theffalicæ. Sunt qui et Arnæ et Mideiam a lacu absorptam dicant. Ze-
nodotus autem scribens,

Et qui viniferi fecundam palmitis Ascræ,

videtur non legisse quæ de sua patria scripsit Hesiodus, et quæ etiam multo deteriora de Ascræ tradi-
dit Eudoxus: qui enim credidisset eam vitiferam ab Homero dictam fuisse? Non recte etiam qui Tarnæ pro Arna reponunt: cum in Boeotia nulla Tarne usquam ostendatur, sit autem in Lydia: cujus etiam Homerus meminit:

Idomeneus Phæstum prostravit Meone natum

Boro, pingue solum Tarnæ qui liquerat ample.

Reliquæ sunt ex urbibus paludem circumjacentibus Alalcomenæ, et Tilphosium: de cæteris Chæronea, Lebadia, Leuctra, quarum mentionem facere est operæ pretium. Alalcomenarum Homerus memi-
nit, sed non in catalogo:

Juno culta Argis, et Alalcomenea Minerva.

Habet oppidum hoc vetustum Minervæ fanum religiose admodum cultum: aiuntque ibi natam fuisse Minervam, ut Junonem Argis; ideoque poetam ambabus a patria appellationes adjunxisse: quæ causa etiam fortasse fuerit, quod Alalcomeniorum in catalogo non meminit: scilicet cum ii sacri deæ missionem militiæ haberent. Etenim ea urbs, quanquam neque magna esset, neque munito exstructa in loco, sed humili, tamen nunquam vastata est, ob reverentiam deæ omnibus omnem vim abstinentibus: adeoque Thebani sub expeditionem Epigonorum urbem suam deferentes eo confugisse feruntur, inque montem Tilphosium natura munitum, sub quo fons est Tilphosa, et monumentum Tiresiæ, qui extorris ibi mortem obiit. Chæronea Orchomeno vicina est, ibi Philippus, Alexandri Magni pater, magno prælio devictis Atheniensibus, Boeotis, et Corinthiis, dominus Græciæ factus est: ibi quoque

* Iliad. ε'. ver. 43.

† Iliad. δ'. ver. 8.

^α τότε Par. 1.

^β κατὰ ποιεῖσθαι Esc.

^γ Μίδειαν Esc.

^δ Ἀρνην Med. 2. ex correct.

^ε ἐντυχόντι Bre. Esc. Mosc. et

Med. 2. ex correct.

^ε τῆ deest Med. 1.

^ε λεχθεῖναι Med. 1. ex correct.

^ε ἕτε deest Esc.

¹ παρὰ τοῖς Par. 2. Med. 2.

^κ Edd. Homeri, Μήνορος. Marg. Cas.

¹ Τιλφώσιον Med. 2. et sic infra.

¹ Χαιρώνεια Esc. et sic infra.

¹ Λεβαδία Med. 2.

^ο ἐνθάδε Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mosc.

¹ τέτων τῶν ἀνδρῶν Med. 2.

¹ Τίλφωσα Med. 2.

¹ MSS. μεγάλη

μάχη. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Mosc. μάχη μεγάλη Med. 1. 2. Eton. Esc.

¹ καὶ ἐνταῦθα φασὶ Par. 1.

¹ δημοσίᾳ Par. 2.

1. τὸ δ' Ἀκραίφιον] Stephanus observat dici et Ἀκραίφια, et Ἀκραίφιον, a Pausania Ἀκραίφιον, et a Theopompo τὰ Ἀκραίφια. Casaub.

3. καλεῖσθαι Ἀρνην] Hujus Arnæ meminit Lycophron, ver. 644. Ἀρνης παλαιᾶς γέννα, Τιμνίκων παρῶν.

Arnes vetustæ soboles Temnicum duces.

De Homeri loco aliter Pausanias sentit. lib. ix. c. 40. Idem. Ibid.] Pausanias Chæroneam esse Arnem Homeri sentit. F.

7. τοῖς ὑπὸ τῆς Ἡσιόδου] Cujus carmina paulo ante commemorata sunt. pag. 594. lin. 27. Casaub.

12. ἐν δὲ Λυδοῖς εἶναι] Stephanus in Achaia collocat: nisi vel plures fuere, vel ejus libri sunt corrupti. Idem.

19. μέμνηται ὁ ποιητής] Alii vero aliter illud epithetum accipiebant et interpretabantur. Vide scholia. Idem.

28. ἕτε μεγάλη ἔσα] Pausanias Alalcomenas esse vicum scribit situm ad radicem montis modice editi. F.

32. ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν] Diodorus, τῶν δ' ἐκπεσόντων οἱ διασωθέντες κατέφυγον εἰς Ἀλαλκομενίαν. Casaub.

33. τὸ Τιλφώσιον] Pausanias Τιλφώσιον ὄρος vocat; ab Haliarto stadiis 50 distabat. F.

35. Χαιρώνεια] Thucydides, l. iv. c. 75. Chæroneam sic describit: ἔχοντος τῶν Βοιωτῶν πρὸς τῇ Φαιόντι τῆς Φωκίδος καὶ Φωκίων μετ' ἑαυτὸν τινες. Idem.

36. ὅπερ Φίλιππος] Commissa est pugna ad Chæroneam anno tertio Olympiadis cx. Diodoro Siculo auctore, lib. xvi. Vide Plutarchum, Justinum, alios. Casaub.

38. καὶ ἐνταῦθα] Αἰτ καὶ ἐνταῦθα, quia de Plateis dixit modo, ταφὴν τε δέκνεται δημοσίᾳ τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ μάχῃ. Idem.

39. περὶ δὲ τῆς πόλεως] Historiam refert Plutarchus in vita Syllæ, a quo illa pugna pugnata est: vide Livii Epitomen, lib. lxxxii. Idem.

4. Λεβαδία

publica demonstratur sepultura eorum qui in acie ceciderant. Circa eadem loca Romani Mithridatis copias numerosissimas ita debellaverunt, ut, paucis ad mare fuga elapsis et navibus avectis, reliqui omnes Mithridatici aut perierint aut capti fuerint. Apud Lebadiam Jovis Trophonii oraculum est: id qui consulit, ipse in hiatum terræ cuniculumque descendit: sita est inter Heliconem et Chæroneam, prope Coroneam. Leuctra sunt, ubi Epaminondas, superatis magna pugna Lacedæmoniis, eorum potentiae enervandæ exordium reperit: nunquam enim ab eo tempore Spartani recuperare principatum potuerunt, quem in Græcos habuerant: maxime cum in altero etiam ad Mantineam conflictu male essent accepti: ne tamen aliis subessent, quanquam rebus ita afflictis, obtinere, usque dum Romanorum dominationi fuere subjecti: a quibus ipsis tamen in honore sunt perpetuo ob reipublicæ formæ præstantiam. Ostenduntur Leuctra in via quæ Platæis Thespias ducit. Sequitur apud Homerum Orchomeniorum recensio, quos ille a Bœotica gente segregat. Minyeium autem appellat Orchomenum a gente Minyarum: atque inde quosdam coloniam in Iolcum deduxisse ferunt, unde Argonautis fit Minyarum factum nomen. Apparet hanc urbem antiquitus opibus ac potentia floruisse: de opibus etiam Homerus testimonium fert: nam enumerans loca in quibus copiosa esset pecunia, sic ait:

Nec quanta Orchomenum cumulatur, quantave Thebas

Ægypti.—

Potentiae argumentum est, quod Thebani tributum Orchomeniis persolverunt, eorumque tyranno Ergino, quem ab Hercule aiunt fuisse interemptum. Eteocles etiam, unus de iis qui Orchomeni regna-

^a τόπους τὰς αὐτὰς καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς Μιθριδάτη δύ-
νάμεις πολλῶν μυριάδων κατεπληροῦσαντο· ἄς ὀλίγους
ἔπει γάλασαν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσὶ, τοὺς δ'
ἄλλους, τὰς μὲν ἀπολέσθαι, τὰς δὲ καὶ ἀλῶναι. ^b Λεβα-
δία δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφονίου μαντεῖον ἴδρυται,
χάσματος ὑπονόμου κατὰ βασιν ἔχον· καταβαίνει
δ' αὐτὸς ὁ χρησιμολόμος· καί ται ἔτι μεταξὺ Ἑλι-
κῶνος καὶ Ἑ^c Χαιρώνειας, ^d Κορωνείας πλησίον. Τὰ δὲ
Λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπερ Λακεδαιμονίους μεγάλη μάχῃ νι-
κήσας Ἐπαμεινώνδας, ἀρχὴν εὗρετο καὶ καταλύσας
αὐτῶν· ἐκέτι γὰρ ἔξ ἐκείνου τιμὴ Ἑλλήων ἡγεμονίαν
ἀναλαβεῖν ἴχυσαν, καὶ εἶχον πλεονέχον· καὶ μάλιστα
ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ συμβολῇ τῇ περὶ Μαντινείαν
κακῶς ἑώραξαν. Τὸ μὲν τοι μὴ ὑφ' ἐτέροις εἶναι,
καί περ ἕως ἐπαικόσι, σωζόμενε μέχρι καὶ Ῥωμαίων
ἐπικρατίας· καὶ παρὰ τέτοις καὶ ἡρώδης ἀγαθὸν ἀρετῶν
ἀρετὴν καὶ πολιτείας ἀρετῶν. Δείκνυται δὲ ὁ τόπος
ἔπος κατὰ τὸ ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπίας ὁδόν. Ἐξῆς
δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν Ὀρχομενίων καταλόγου,
καὶ αὐτὰς ἀπὸ Ἑ^e Βοιωτικῆς ἐθνῆς· καλεῖ δὲ ^h Μι-
νυήϊον τὸ Ὀρχομενὸν ἀπὸ ἐθνῆς ἢ Μινυῶν· ἐντυθεῖν δὲ
ἀποικῆσαι πᾶσι τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκὸν φασιν, ὅθεν
τὰς Ἀργοναύτας Μινυὰς λεχθῆναι. Φαίνεται δὲ τὸ πα-
λαιὸν καὶ πλουσίαν πρὸ γεγενῆσθαι πόλιν, καὶ δυναμύνει
μέγα. Τὰ μὲν οὖν πλεονέχοντα μάρτυς καὶ Ὀμηροῦ· ⁱ δια-
ειρημοῦμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματίσαν-
τάς φησιν.

* Οὐδ' ὅς ἐς Ὀρχομενὸν πόπνισσεν, ἐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπίας·

^m τῆς δυνάμεως δὲ, ὅτι Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλεον τοῖς
Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννῶντι αὐτῶν, ὃν ὑφ'
Ἡρακλέους καταλυθῆναι φασιν. Ἐπεικλήσ δὲ, τῷ βα-

* Iliad. i. ver. 381.

^a αὐτὰς τόπους Med. 2. ^b Λεβαδία Med. 1. Esc. Mosc. ^c Χαιρώνειας Esc. ^d Κορωνείας Esc. ^e τὰ Med. 2. ^f ἐφ' ἐτέραν
Bre. Esc. Mosc. ^g τιμῶνται Med. 2. ^h Μινυήϊον Par. 1. Esc. et Par. 2. textu vet. et recent. ⁱ Scripti, τῷ M. Marg. Cas.
sic Par. 1. Med. 1. Bre. Esc. ^k μέγα Med. 2. ^l διαειρημοῦμενος γὰρ deerrant Med. 2. add. postea. ^m δυναμύνει Med. 2.

4. Λεβαδία δ' ἐστὶν, ὅπου] Livius, lib. xlv. c. 27. de Paulo Græciam circumueunte, Lebadiæ quoque templum Jovis Trophonii adiit: ibi cum vidisset os specus, per quod oraculo utentes sciscitantium Deos descendunt, sacrificio Jovi Hercinnæque facto, quorum ibi templum est, &c. De Lebadiæ antro scripserat librum Dicæarchus, hoc indice, περὶ τῆς εἰς Τροφονίαν καταβάσεως. Hujus loci frequens mentio apud Græcos. Et Plutarchus testatur suæ ætate hoc uno in loco totius Bœotiae solita dari oracula: cum reliqua omnia defecissent. Casaub.

Ibid.] Omnino vide eruditissimum J. Cæs. Bulengerum de Oraculis et Vatribus, cap. 127. et Clar. Cellarium, Geogr. Antiq. l. ii. c. 13. Anon.

Ibid.] De Trophonii oraculo multa Potterus noster in Antiquit. collegit; quem vide, t. i. pag. 289. Ex Pausania patet eum Theseo Dædalo ac Nestori esse æqualem. Dædalus enim, si falsa refert Pausanias, effigiem ejus insculpsit. Mallem autem ex numero Trophonii avorum quem Pausanias exhibet, eum sæculo post Nestorem adscribere. Lebadia nunc est Livadia. De ejus situ et vestigiis vide Whelerum, p. 326-7-8-9. Sponium, t. ii. p. 82. Ad oram pag. MS. Etonensis hæc sunt scripta, ἡμεῖς δὲ ἐν Λεβαδίᾳ τότε εἰς ὁρενὴν κορυφὴν ἐπὶ ἡγεμονίᾳ εὗρον, ἐν τῷ παλαιῷ καὶ ἐρευνῶν τε καὶ πανταχῇ κεχαλασμένῳ ἱερῷ, ὃ νυνὶ ἅγιον ἦλθεν καλεῖσθαι. ΗΡΑ ΒΑΣΙΛΙΑΙ ΚΑΙΤΗΙ ΠΟΛΕΙ ΤΩΝ ΛΕΒΑΔΕΩΝ ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΧΡΗΣΙΜΟΥ ΙΕΡΑΤΕΥΣΑΣ ΠΕΝΤΕΤΗΡΙΔΑ κ. τ. λ. Hæc inscriptio et locum et cultum Lebadiæ signat. Vide etiam Pocockium, t. ii. p. 2. p. 158. F.

8. Τὰ δὲ Λεῦκτρα] Quæ oraculum σκίοντα vocavit. Idem.

14. Τὸ μὲν τοι μὴ] Hæc fusius supra in Laconicis. Casaub.

20. καλεῖ δὲ Μινυήϊον] Sic enim ait, Il. β. ver 511.

Οἱ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον, ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινυήϊον. Idem.

21. ἀπὸ ἐθνῆς ἢ Μινυῶν] Aut a Mynia Neptuni et Chryfogones filio, qui Orchomenum condidit: ait Apollonius, Argonaut. libro iii. Idem.

30. Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλεον τοῖς Ὀρχομενίοις] Historiam pluribus narrat Diodorus, libro iv. et tangit iterum lib. xv. Meminit et Euripides, in Hercule furente, ubi Thebanos sic alloquitur Amphitryon, ver. 219.

Τοιαῦτ' ἀμύνει Ἡρακλεῖ, τέκνοισί τε;

Ὅς εἰς Μινυάισι πᾶσι διὰ μάχης μολῶν,

Θήβας ἔθηκεν ὅμι' ἐλευθερον βλέπειν.

Itane opem fertis Herculi, et liberis ejus?

Qui solus pugna cum omnibus Minyis congressus,

Fecit ut Thebæ libero oculo cernerent lucem.

Aristides in Hercule, παῖς δὲ ἦν, καὶ Θηβαῖος ἀντ' ἄλλης παιδείας ἡλευθέρωσε τὴν δασμῶν, ὃν ἐκεῖνοι συχρὸν ἤδη χρόνον τοῖς Ὀρχομενίοις ἔφερον. Vide Apollodorum, libro secundo, cap. 4. §. 11. Idem.

31. καὶ Ἐργίνῳ τῷ τυραννῶντι αὐτῶν. Eorumque tyranno Ergino] Lege, τυραννῶντι, pro τυραννῶντι, ut antea: error est typographicus. Palmer.

Ibid.] Pausanias de tempore, quo vixit Erginus, non autem de ejus morte, cum Strabone convenit. Pater fuit Trophonii et Agamedis, quos genuit senex, post pacem cum Hercule factam. F.

32. Ἐπεικλήσ δὲ, τῷ βασιλευσάντῳ] Pausanias, Bœoticis. lib. ix. c. 35. Τὸν δὲ Ἐπεικλήαν λέγουσιν οἱ Βοιωτοὶ Χάρισιν ἀνδρώπων θῆσαι πατρὸς. Ideo Gratias Eteocleas vocat Theocritus, Eidyll. xvi. ver. 104.

ἢ Ἐτεοκλείας,

σιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῶν τις, Χαρίταν ἱερὸν ἰδρυσά-
μενος, πρῶτος ἀμφοτέρω ἐμφαίνει, καὶ πλεῖστον καὶ δύνα-
μιν· ὅς, εἴτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας, εἴτ' ἐν τῷ δι-
δόναι κατορθῶν, εἴτε καὶ ἀμφοτέρω, τὰς θεὰς ἐτίμησε
ταύτας. Ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσίαν εὐφυῆ γενόμενον 5
ἐκείνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τέτων ὁρμήσιν τιμῶν, ὥστε
ταύτων μὲν ἐκείνητο ἡδὴ τὴν δύναμιν· ἀλλὰ πρὸς
ταύτην καὶ χρημάτων ἔδει· ἔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ,
διδόνῃ αὖν πολλὰ, ἔτε λαμβάνων πολλὰ, καὶ αὖν ἔχει
πολλὰ·^b εἰ δ' ἂν ἀμφοτέρω σιυέχει, τὸ ἀμοιβῶν ἔχει 10
τὸ γὰρ κενέμενον ἅμα καὶ πληρέμενον πρὸς τὴν χρεῖαν
αἰετὶ πλήρες ὅστιν· ὁ δὲ δίδως μὲν, μὴ λαμβάνων δὲ, ἐδ'
αὖν ὅτι θάτερα κατορθοῖν παύσεται γὰρ δίδως, ὅτι
λείποντος ἔτι ταμεία· παύσονται δὲ καὶ οἱ δίδοντες τῷ
λαμβάνοντι μόνον, χειζομένῳ δὲ μηδὲν· ὥς· οὐδ' 15
ἔτιος ἐδ' ἐτέρως αὖν κατορθοῖν· Ὁμοία δὲ καὶ περὶ δυνά-
μειος λέγεται αὖν· χωρὶς δὲ ἔτι κοινῶς λόγῳ, δίοτι

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,

Δυνάμιν τε πλείω τ' ἐν ἀνθρώποις ἔχει,

καὶ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν σκοπεῖν^h χρή· μάλιστα γὰρ τοὺς 20
βασιλέας δυνάσται φαμεν· δίοτι καὶ δυνάστας πρῶτα
γινώσκοντες· Δύνανται δ' ἄγοντες ἐφ' ἃ βέλονται τὰ
πλήθη, ἀφ' ἧς πειθῶς, ἢ βίαι· πείθουσι^k μὲν οὖν δι'
εὐεργεσίας μάλιστα· ἐπὶ γὰρ ἡ γὰρ ἀφ' ἧς λόγων ὅτι βα-
σιλική, ἀλλ' αὐτὴ μὲν ῥητορικὴ· βασιλικὴ δὲ περὶ 25
λέγμεν, ὅταν^m εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ ἀφ' ἧς ἐφ' ἃ
βέλονται· περὶ δὲ μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονⁿ δὲ
ἀφ' ἧς ὅπλων· ταῦτα δ' ἅμω χρημάτων ὄντα ὅτι
καὶ γὰρ στρατιάν ἔχει πλείω^o ὁ τρέφειν δυνάμενος· καὶ
εὐεργετῶν δύναται πλείω ὁ πλείω κεκτημένος. Λέ- 30
γεται δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέχει νῦν ἡ Κο-
παῖς, ἀνεψύχῃ περὶ τὴν, καὶ γεωργῶν παντοδα-
πῶς· ὡς τὸ τοῖς Ὀρχομενίοις, ὧν πολλοὶ οἰκοῦσι καὶ
τῶν οὖν^p τεκμήριον· τῶν πλέτε πρῶτοι. Τὴν δ'
Ἀσπληδὸνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς ἐκάλεον πινέ· 35
εἴτ' Εὐδείελος μετονομάσθη καὶ αὐτὴ καὶ ἡ χώρα,

verunt, Gratiarum templo dedicato; primus utrum-
que ostentavit, divitias inquam et potentiam: sive
accipiendis ille, sive dandis beneficiis probe defunc-
tus, deas istas veneratus fuerit. Oportet enim ad
liberalitatem factum a natura fuisse, qui ad honorem
habendum istis deabus se conferret, ut jam ea fa-
cultate sit præditus. Sed eodem requirebantur etiam
opes. Neque enim vel dare multa potest qui habeat
pauca, neque multa accipere quisquam quin habeat
multa: sed si utrumque conjungatur, vicissitudo
locum habebit: quod enim simul et impletur et
evacuatur quantum usus flagitat, id semper est ple-
num. Qui vero dat, nihil accipiens, is in neutram
partem gerere rem potest. Dare enim desinet, de-
ficiendo ærario. Finem quoque facient dandi ei,
qui nihil largiatur, tantum accipiat: sic in neu-
tram partem res succedet. Eadem de potentia di-
cas licet. Est autem res præterquam quod hæc ab
omnibus est recepta sententia,

In honore summo apud homines pecunia est,

In rebus humanisque plurimum valet,

etiam in singulis examinanda. Maxime omnium
posse reges dicimus: ideoque etiam dynastas eos a
potentia appellamus: possunt autem ducenda quo
volunt multitudine, idque vel persuadendo, vel co-
gendo. Beneficiis potissimum persuadent. Neque
enim oratione persuadere regium est, sed oratoris
munus. Regium persuadendi genus est, cum bene-
ficiis ducunt ac alliciunt quo volunt: cogunt armis.
Jam utrumque horum pecunia vænale est: cum et
exercitum maximum habeat, qui alere potest, et plu-
rima beneficia præbere, qui plurima possidet. Re-
gionem eam, quam nunc Copais palus occupat,
quondam siccā fuisse ferunt, agrumque omni
cultura elaboratum ab Orchomeniis in propinquo
habitantibus: quod ipsum argumento est prædivites
fuisse. Aspledon a nonnullis Splendon dicta fuit:
deinde et ipsa et ager ejus Eudeielos est appellata,

^a ἀλλὰ καὶ πρὸς Med. 2. ex correct.

scribitur a recenti manu, γρ. εἰ δ'.

Gron. ἐδ' ἔτιος ἐτέρως Med. 1. 2. Eton. Mosc.

Efc. ⁱ πλεῖστον Med. 1. ex correct.

Par. 1. 2.

ex MSS. Marg. Caf.

^b ἐδ' εἰ ἀμ. Par. 2. Bre. Eton. Efc. sed in Par. 2. εἰ δ' supra scribitur, et in Eton. ad marg.

^c Scripti, ἀμφοτέρω. Marg. Caf.

^d ἐπιλείποντος Efc.

^e ὅτι Par. 1. Eton.

^f ἔχειν Par. 2. Efc.

^g εὐεργεσίας Efc.

^h δὲ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton.

ⁱ εὐεργεσίας Med. 2.

^j οὐδεὶς

^k τὴν πλεῖστον τεκμήριον Med. 2.

^l Supplevimus, quæ deerant,

^m ὅταν

ⁿ βιάζον

^o πλείω

^p οὖν

Nonnus,

Σοὶ χάριτας ζητέοιο χαρίζομαι Ὀρχομενοῖο.

Fuisse tamen etiam apud alios Gratiarum templa, et Pausanias docet, et innuit Aristoteles, Ethicorum Nicomach. lib. v. cap. 5. Casaub.

Ibid.] Pausanias alibi templum Gratiarum Orchomeni ab Eteocle structum memorat; et præterea τὰς πέντας, quas, ait, σέβουσι μάλιστα, [scilicet Ὀρχομενοῖο] καὶ τῶν ἑτεοκλείων φασιν αὐτὰς πει-
σεῖν ἐκ τῆς ἐρανῆς. Hæ sunt Gratiarum figuræ, ut videntur, ve-
tustæ. Pausanias, l. ix. c. 38. F.

8. ἔτε γὰρ] Scribendum est, opinor, sententia postulante: ἔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ δίδόνῃ αὖν πολλὰ, ὅ τε μὴ λαμβάνων
πολλὰ καὶ αὖν ἔχει πολλὰ. Vulgo, ἔτε λαμβάνων. T.

15. ὥς· ἐδ' ἔτιος ἐδ' ἐτέρως αὖν κατορθοῖν] Ita Xylander edidit, quum legeretur in Aldi codice, ἐδ' ἔτιος ἐτέρως αὖν. Fortasse le-
gendum, ἐδ' ἔτιος ἐτέρως αὖν κατορθοῖν. Casaub.

33. ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις, αὖν] Lego, ὑπὸ τῶν Ὀρχομενίων αὖν.
Idem.

35. χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς] Χωρὶς τῆς α, ait Stephanus, ἀλλ' ἐπὶ Ὀμήρῳ. Idem.

36. εἴτ' Εὐδείελος] Summam eorum, quæ fufius hic a Stra-
bone disputantur, eleganter mihi videtur Eustathius his verbis
esse complexus, ὥς τε, inquit, κατὰ τῆτον τὴν τῆς σοφῆς λόγον, εὐ-
δείελος, ἢ ἐν κατὰ χειρὸς χειμῶνος εὐ ἔχουσα τῆς πρὸς δέλην κατασκήματος διὰ τὸ
εὐφρὺς τῆς τῆς τόπῃ θέσεως. Vult enim dicere, Aspledonem εὐδείε-
λον quondam fuisse appellatam, quod hyemis tempore, sub ves-
peram aëris temperies ibi major esset, quam alibi. Idem.

Ibid.] Aspledon a Pausania memoratur tanquam deserta ob
inopiam aquarum. Situm ejus non describit; quod si ad imum
collem posita fuerit sub umbraculo montium ad occasum et ad
boream; hoc, ut opinor, nominis εὐδείελος causam explicat.
Hic Strabo Bœotiae finem facit. Si plura velit lector de singu-
larum urbium situ, historia, et aliis ad eas pertinentibus, librum
Pausaniae nonum adeat. Quod si brevissime sed elegantissime de-
scriptam hanc regionem optat, illam descriptionem Dicæarchi
manu exaratam consulat. De indole Bœotorum Cicéronem in
libro

fortassis quod inclinatio versus occasum ejus incolis aliquid peculiare conferret, maxime quod hyemes haberent commodas. Hyeme enim crepuscula sunt frigidissima, et quidem vespertinum matutino frigidius, quod, nocte appetente, frigus intenditur, decedente remittitur. Medicatur autem sol frigori: quod ergo frigidissimo tempore a sole maxime illustratur, id hyemes habet æquissimas. Distat ab Orchomeno stadia viginti: in medio est Melas fluvius. Supra Orchomenum sunt Panopeus, Phocica urbs, et Hyampolis: quibus confinis est Opus, primaria Locrorum Epicnemidiorum urbs. Orchomenum initio ait in planitie fuisse habitatum: aquis autem superficiem occupantibus, translatam esse urbem ad montem Acontium, qui per lxx. stadia porrigitur usque ad Parapotamios in Phocide. Narrant etiam Achæos, qui in Ponto sunt, colonos esse Orchomeniorum, qui post bellum Trojanum eo sint, duce Ialmeno, evagati. Fuit etiam juxta Carystum Orchomenus. Hujusmodi enim materiam probe nobis suggererunt qui in catalogum Homeri scripsere: quos sequimur, ubi nostro argumento accommodata tradiderunt.

Post Bœotiam et Orchomenum Phocis est, versus septentriones juxta Bœotiam porrecta a mari ad mare antiquitus. Daphnus enim tunc erat Locridis, eam utrinque dividens, mediisque jacens inter finem Opuntium et oram Epicnemidiorum: nunc Locrorum ea est regio, urbs solo æquata. Itaque non jam ad Euboicum mare pertingit Phocis, sed Crisæo finui annectitur. Phocidis enim sunt ad ipsum

παρά τι ἰδίωμα προσφερμένη ἐκ τῆς δειλινῆς κλίματος οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα τὸ εὐχέμερον. ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέρας ὅτι τῶν δὲ τὸ δειλινὸν ἔωθιν ὑψιρότερον εἰς ὅπτασιν γὰρ ἀγει 5 πλεονάζον τῇ νυκτὶ, τὸ δ' εἰς ἀνεσιν ἀφιστάμενον τῇ νυκτός· ἴαμα δὲ τῆς ψυχρῆς οὗ ἥλιος· τὸ οὖν ἡλιαζόμενον πλεῖστον ἐν τῷ ψυχρότατῳ χειρῶν εὐχαιμερώτερον· δέχει ἡ τῆς Ὀρχομενῆς ἰσθμὸς εἰκοσι· μεταξὺ δ' οὗ Μέλους ποταμὸς. Ὑπερκείλαι δ' Ὀρχομενίας οὗ 10 Πανοπεύς, Φωκικὴ πόλις, καὶ Ἰάμπολις· τέττις δ' ὁμορεῖ Ὀπῆς, ἡ τῆς Λοκρῶν μητροπόλις τῆς Ἐπικνημιδίων. Πρότερον μὲν οὖν οἰκεῖσθαι τῆς Ὀρχομενίου φασιν ὅτι πεδίῳ ἐπιπολαζόντων ἡ τῆς ὑδάτων ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόντιον ἕρος, ὡς φαίνεται ὅτι 15 ἐξήκοντα σταδίους, μέλει ἡ Παραποταμίων τῇ ἐν τῇ Φωκίδι. Ἰσορῆσι ἡ τῆς ἐν τῷ Πόντῳ καλεσμένης Ἀχαιῆς σταίους Ὀρχομενίων· εἶναι τῶν μὲν Ἰαλμύνης πλανηθέντων ἐκεῖσε, μὲν τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν καὶ περὶ Κάρυτον δ' ἡ τῆς Ὀρχομενίας. Εὐ γὰρ τῇ τοιαύτῳ ἡλίῳ ὑποβελήκασιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συσφραγιστες, οἷς ἀκολοῦθον, ὅταν οἰκεία λέγῃσι 20 πρὸς τῇ ἡμετέρῃ ὑπόθεσιν.

Μετὰ ἡ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῆς Ὀρχομενίας, ἡ Φωκίς ὅτι, πρὸς ἄρκτον ὑποβελήκασιν τῇ Βοιωτίᾳ ὡς πλησίον ἀπὸ θαλάσσης εἰς θαλάσσαν τὸ γε παλαιόν. Ὁ γὰρ Δαφνῆς ἡ τὴν τότε τῆς Λοκρίδος, γίγνων ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λοκρίδα, καὶ μέσος ταπτόμενος τῆς τῆς Ὀποντίης κόλπε, καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων ὡς θαλάσσης· νῦν δὲ Λοκρῶν ὅτιν ἡ χώρα· τὸ δὲ πόλισμα καλεῖσθαι 30 καππῶν, ὡς ἐκείνη καλεῖται ἐκείνη μέλει τῆς πρὸς

^a γὰρ deest Par. 1. 2. Esc. ^b ἡλιαζόμενον ἐν Med. 2. ^c Scripti, εὐχαιμερώτατον. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^d σταδίων Med. 2. ^e Scripti quidam, Ἐπικνημιδίων. Marg. Cas. sic Par. 2. Bre. Esc. Ἐπικνημιδίων Par. 1. Eton. sed Ἐπικνημιδίων supra scribitur. ^f Scripti, ἐπιπολαζόντων. Marg. Cas. ^g παρατεῖνον γὰρ Par. 1. 2. πατεῖ γὰρ Bre. Eton. Esc. sed in Eton. παρατεῖνει supra scribitur a recenti manu, et ad marg. παρατεῖνον ab alia manu. ^h Παραποταμίων Par. 2. ⁱ εἶναι deest Par. 1. ^k Ἰαλμύνης Bre. Esc. ^l δ' deest Par. 1. ^m Veteres libri, ἐκ τῇ τότε τῆς Λοκρίδος. In aliis deest negatio, et Φωκίδος legitur, pro Λοκρίδος. Marg. Cas. Λοκρίδος Med. 1. 2. Eton. sed in marg. Med. 1. legitur Φωκίδος, et in Eton. inter lineas scribitur a recenti manu, γρ. Φωκίδος. ⁿ Ὀπαντίης Med. 1. Ὀπαντίης Med. 2. Esc. ^o Scripti, Ἐπικνημιδίων. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Ἐπικνημιδίων Esc. sed in Par. 1. 2. Ἐπικνημιδίων supra scribitur. ^p ὡς δοκεῖ καλεῖται Esc.

libro de Fato audiamus. Athenis tenue cælum, ex quo acutiores etiam putantur Attici: crassum Thebis, itaque pingues Thebani et valentes. Hanc indolis pinguedinem Dicæarchus quasi καὶ ἐξοχὴν Haliartiis attribuit. F.

2. τοῖς καλοῦντο] Ex Eustathio Græca correxi. Mox in descriptione Phocidis, ὁ γὰρ Δαφνῆς ἦν τότε τῆς Λοκρίδος, vide ne Phocidis, Φωκίδος, cum sequatur nunc esse Locrorum. Locus est, ut permulta hujus libri, mancus. Xyland.

9. ὁ Μέλαις ποταμὸς] De hoc flumine multa scitu digna Plutarchus in Sylla. p. 465. t. i. Edit. F. Furt. Casaub.

Ibid. ὁ Πανοπεύς] Apud Stephanum legitur Πανόπη perperam: scribendum enim, Πανοπεύς, quod illa sequentia indicant, τὸ ἰδιὸν ἐν Πανοπεύς, ὅμοιον τῷ πρωτοτύπῳ. Panopen tamen dici non ignoro, ut ab Ovidio, Metam. l. iii. ver. 19. Idem.

Ibid.] Vide Cel. Cellarius, Geograph. Antiq. l. ii. c. 13. Anon.

10. Ἰάμπολις] Nominatur a Stephano, et Herodoto, l. viii. c. 28. et de ea plura Pausanias. Casaub.

Ibid.] Etiam Clar. Cellarius, Geogr. Antiq. lib. ii. cap. 13. Anon.

11. Ὀπῆς, ἡ τῆς Λοκρῶν μητροπόλις τῆς Ἐπικνημιδίων] Ait Opuntem metropolim esse Locrorum Epicnemidiorum: idque ex Strabone etiam Eustathius annotat. Nimirum Epicnemidiorum nomine etiam Opuntios hic complectitur: alibi autem distinguit, quum sic scribit de Locris, οἱ μὲν Ὀπαντίοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὅμοιοι Φωκεῦσι καὶ Βοιωτοῖς· οἱ δ' Ἐπικνημιδιοὶ ἀπὸ ὅρας τινὸς Κτημιδίας. Plinius quoque, lib. iv. cap. 7. Opuntios ab Epicnemidiis non distinguit sic scribens, Locri deinde Epicnemidii cognominantur, olim Leleges appellati, per quos amnis Cepheffus de-

fertur in mare. Oppida, Opus, unde Opuntinus finus, Cynos. Idem alibi apud Strabonem observabis. Casaub.

14. πρὸς τὸ Ἀκόντιον ἕρος. Ad montem Acontium] Infra, pag. 615. eundem montem, in quo sita fuit Orchomenus, Ὑφαντεῖον vocat: sed nisi sit pars τῆς Ἀκοντίης τὸ Ὑφαντεῖον, in alterutro locorum mendum esse necesse est. Sed potius ex hoc loco corrigendum esse Ὑφαντεῖον patet ex Plutarcho in Sylla, et ex Plinio etiam, lib. iv. cap. 7. Palmer.

23. Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν] Transfit ad descriptionem Ὀλοχερῆ, tertiae sive peninsulæ, sive tæniæ: qua de re vide quæ supra dixit libro octavo. Casaub.

26. Ὁ γὰρ Δαφνῆς ἦν τότε τῆς Λοκρίδος] Evanuerat in textu post vocem Δαφνῆς particula negativa ἐκ, quæ omnino supplenda: quare legendum, ὁ γὰρ Δαφνῆς ἐκ ἦν τότε τῆς Λοκρίδος, Daphnus enim tunc non erat Locridis, aliter enim sensus claudicaret. Palmerius, Græc. Antiq. lib. v. c. 6. p. 570.

Ibid. ἦν τότε τῆς Λοκρίδος] Omnino legendum est τῆς Φωκίδος: nam et sententia id flagitat, et simillimus locus infra ostendit, pag. 615. Δαφνῆς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται ἦν δὲ ποτε τῆς Φωκίδος πόλις, ἀπτομένη τῆς Εὐβοικῆς θαλάσσης. Plinius quoque, lib. iv. c. 7. Phocidis in litore unum Daphnus. Conjecturam meam confirmant libri veteres. Casaub.

30. ἐκείνη μέλει τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ θαλάσσης ἡ Φωκίς] Strabo Phocidem Euboico mari penitus exclusam describit. Scylax tamen Straboni ævo prior παράπλην assignavit hisce partibus stad. 200, et Agathemerus (qui diu post Strabonem scripsit) ait, Εὐβοία— παραλείπει δὲ Βοιωτίδα, Φωκίδα, Λοκράς. Forsan nomen suum servavit regio, Phocensibus ejectis. F.

Εὐβοία θάλαττης ἡ Φωκίς, τῷ δὲ Κεῖραςίῳ κόλπῳ
 συνήπται· αὐτὴ γὰρ ἡ Κεῖρα τῇ Φωκίδος ὄρεϊ ἐπ' αὐ-
 τῆς ἰδρυμένη τῇ θάλασσας, καὶ Κίρρα, καὶ Ἀντικίρρα,
 καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσοταίᾳ^β συνεχῆ κείμενα
 χωρία πρὸς τῷ Παρνασσῷ, Δελφοί τε, καὶ Κίρρις,
 καὶ Δαυλὶς, καὶ αὐτὸς ὁ Παρνασσὸς τῇ τε Φωκίδος ὄρει,
 καὶ ἀφορίζων τὸ ἑσπερίον πλῆθύν. Ὁν τρεῖς δὲ ἡ
 Φωκίς τῇ Βοιωτίᾳ παρακείμεναι, τῆτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ
 Φωκίδι ἐκαστέρα· διττὴ γάρ ἐστι διηρημένη ὑπὸ τῆς
 Παρνασσῷ δίχας· ἡ μὲν ἐκ τῆς ἑσπερίας μέρος παρα-
 κειμένη τῷ Παρνασσῷ, καὶ μέρος αὐτῇ νεμομένη, καθ-
 ἡκεστα δὲ ὅτι τῇ Κεῖραςίῳ κόλπῳ· ἡ δὲ ἐκ τῆς
 πρὸς ἑὸν περὶ ὅσα ὅτι τὴν πρὸς Εὐβοίαν θάλασσαν.
 Καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἑσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔ-
 χουσι τε ὅτι τῇ δημοσίᾳ σφραγίδι τῇ ἑσπερίᾳ ἀγέρα
 ἐγκεχαραγμένη· οἱ δὲ ἑτέροι διχὰς πᾶς καὶ αὐτοὶ
 διηρημένοι· οἱ μὲν Ὀπέντιοι, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὁμο-
 ροὶ Φωκεῦσι καὶ Βοιωτοῖς· οἱ δὲ Ἐπικνημίδιοι,^ε ἀπὸ
 ὄρεος Κνημίδος, προσεχθεῖς Ὀϊταίοις τε, καὶ Μαλιεύ-
 σιν. Ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοῖν τῶν τε ἑσπερίων καὶ τῶν ἑ-
 σπερίων Παρνασσὸς, παραμυκήνης, εἰς τὸ προσάρκιον
 μέρος ἐκτεινόμενος ἀπὸ τῶν ὄρει Δελφῶν τόπων,
 μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν τε Οἰταίων ὄρει καὶ τῶν Αἰ-
 τωλῶν, καὶ τῶν ἀνὰ μέσον Δωριέων· πάλιν γὰρ
 ὡς ἡ Λοκρὶς . . . ἔσα τοῖς Φωκεῦσι παραβέβλη-
 ται, ἔτω . . . μὲν τῇ Αἰτωλίας καὶ πινων ἀνὰ
 μέσον . . . Δωρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρίδι
 ἐκαστέρα καὶ τῷ Παρνασσῷ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν·
 ὑπὲρ τῶν δὲ καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκιοι,
 καὶ Ἀθαμᾶνες ὅτι τῶν Ἑπειρωτικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν
 Μακεδονικῶν, ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον, παραλ-
 λήλως ὡς πινὰς τεταμένας ἀπὸ τῆς ἑσπερίας
 ὅτι τὰς ἀρκυὰς ταινίας κατανόησαι τὰς λεχθεύσας
 χώρας. Ἱεροπρεπὴς δὲ ὅτι πᾶς ὁ Παρνασσός, ἔχων ἄν-
 τισα τε καὶ ἄλλα χωρία, τιμώμενά τε καὶ ἀγρευό-
 35

mare condita Cirrha, et Cirrha, et Anticirrha, et quæ
 continenter supra mediterraneæ ad Parnassum jacent
 urbes, Delphi, Cirphis, Daulis : atque ipse Par-
 nassus Phocidis est, ejusque occiduum determinat
 latus. Quo autem modo Phocis Bœotix adjacet,
 eodem Locris utraque Phocidi. Duplex est enim
 Locris, divisa bifariam a Parnasso : una, versus oc-
 casum attingens Parnassum, ejusque partem occu-
 pans, ad Crissæum sinum usque pertinet : altera
 versus ortum protenditur, et ad mare Euboicum
 definit. Occidui Locri etiam Ozolæ dicuntur, et
 in publico figillo habent insculptum Hesperum.
 Reliqui in duas itidem partes dividuntur : quorum
 alii a primaria urbe Opuntii dicuntur, Phocenibus
 et Bœotis contermini : alteri Epicnemidii a monte
 Cnemide, Oetæis et Maliensibus contigui. In medio
 occiduorum et reliquorum Locrorum Parnassus est,
 in longum versus septentriones extensus a Delphis
 vicina regione usque ad concursum Oetæ montium-
 que Ætolicorum, et Dorienfium in medio sitorum.
 Rursum enim sicut Locris gemina protenditur juxta
 Phocidem : sic . . . post Ætoliam et quosdam alios
 in medio . . . Doricæ tetrapolis, Locridi, utrique,
 Parnasso et Dorienfibus : supra hos Ætolorum ii
 sunt qui versus septentrionem incolunt, et Athamanes,
 aliæque Epiroticæ et Macedonicæ gentes, de qui-
 bus ante diximus, ab occasu ductis versus septen-
 triones quasi fasciis quibusdam æquali intervallo
 juxta se extensis, descriptionem illarum regionum
 intelligi. Parnassus totus sacer est, habetque specus
 et alia loca quæ religiose honorantur atque colun-

^a Ἀντικίρρα Eton. sed inter lineas scribitur a recenti manu. ^b συνέχει Par. 1. ^c Παρνασσῷ Med. 2. ^d καὶ ἡ Par. 1.
^e Scripti, Κρῖσσα. Marg. Cas. ^f Vulgo, ἑσπερίον. Marg. Cas. sic Med. 2. ex correct. ^g ἀπ' Par. 1. 2. ^h Οἰτίους Efc.
ⁱ ἡ . . . τοῖς Efc. ^k μέσον τε Par. 2. μέσον τε . . . ρικῆς Efc. ^l ἐκαστέρα . . . καὶ τοῖς Efc. ^m δ' ἡδη καὶ Par. 2.
ⁿ εἰσι καὶ Med. 2. δ' ἡ . . . καὶ Bre. Efc. Mosc. ^o Scripti quidam, Ἀθαμᾶνες. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. et
 Med. 1. 2. ex correct. sed in Eton. Ἀθαμᾶνες supra scribitur a recenti manu. ^p ἐκ deest Efc. ^q Inter Μακεδονικῶν et ὑπὲρ lacuna
 est in Efc. ^r ὡς . . . τινὰς Efc. ^s τὰς αἰ . . . τοῖς Efc.

2. ἡ Κεῖρα τῆς Φωκίδος] Ptolemæus Phocidis in παραλία re-
 fert, Cyrrham, Crissam, et Anticyrrham. Casaub.

9. διττὴ γὰρ ἐστὶ] Locrorum ἡ ἀνωτάτω διαίρεσις est in duo
 genera : eorum videlicet, qui Magnam Græciam, et eorum
 qui Græciam habent : hi porro dividuntur in occiduos, qui sunt
 Ozolæ, et orientales : quorum rursus duo genera sunt : nam alii
 Opuntii, alii Epicnemidii vocantur : sic Locrides quatuor sunt.
 Idem.

25. ἡ Λοκρὶς . . . ἔσα] Lego, ἡ Λοκρὶς διττὴ ἔσα : quod pene
 affirmare ausim esse verum. Sensus erat hujusmodi, quemad-
 modum Locris utraque secundum Phocidem porrigitur, ita se-
 cundum utramque Locridem porrigi Acarnanes et Thessalos
 cum Dorienfibus nonnullis. Idem.

26. ἔτω . . . μετὰ τῆς Αἰτωλίας] Lego, ἡ Ἀθαμᾶνία μετὰ τῆς
 Αἰτωλίας. Putabam aliquando legi posse, ἡ Θεσσαλία : sed illud
 malo. Idem.

Ibid.] Strabo plane regiones intelligit, quæ Locridas attingunt.
 Acarnania igitur certe est mendosa lectio : ἡ Θεσσαλία multo
 melior. Hunc locum ita lego, ἔτω καὶ ἡ Θεσσαλία μετὰ τῆς Αἰτω-
 λίας καὶ πινων ἀνὰ μέσον τε χωρίων καὶ τῆς Δωρικῆς τετ. &c. F.

29. ὑπὲρ τῶν δὲ] Hic nomen cujusdam urbis fortasse exci-

dit, nam in MSS. Bre. Efc. Mosc. parva est lacuna. Forfan le-
 gendum est ἡ Ὑπάτα. Athamanes forsan sana est lectio. Idem.

34. Ἱεροπρεπὴς δὲ ἐστὶ πᾶς] Lucanus de Parnasso, l. v. ver. 73.
 Mons Phæbo Bromioque sacer, cui numine misto
 Delphica Thebanæ referunt Trieterica Bacchæ.

Et Pausanias similiter de eodem, lib. x. cap. 32. Τὰ δὲ νεφῶν
 τέ ἐστιν ἀνωτέρω τὰ ἄκρα, καὶ αἱ Θυιάδες ἐπὶ τέτοις τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ
 Ἀπόλλωνι μαίνοινται. i. e. Sunt enim ea fere supra nubes ; et illic Thy-
 iades per furorem sacra Libero et Apollini faciunt. Nomen autem
 invenisse Parnassum veteres volunt, vel ab Heroe ἐγγχωρῶ quo-
 dam, quæ fuit Hellanici sententia : vel, ut Andron tradidit, ab
 arca Deucalionis quæ ibi constiterit. Ergo ἀπὸ τῆς λάρνακος pri-
 mum Larnassus, deinde corrupta, ut fit, voce, Parnassus dic-
 tus est. Casaub.

Ibid.] Parnassus mons est maximus et altissimus. Biceps
 dicitur a poetis, quod a Delphis talem præfert speciem, multa
 tamen alia cacumina et multo altiora habet. Dicæarchus μέγα καὶ
 σύσκιον ὄρος appellat ; quod infra sylvosus est, superne autem nive
 tectus, et inde νεφῶεις a Pausania dicitur. De antiquo montis
 statu vide Pausaniam, l. x. et de recenti Whelerum adeat
 lector. (p. 461—468.) F.

tur: de quibus notissimum est ac pulcherrimum Corycium antrum Nympharum ejusdem cum Cilio nominis. Latus Parnassi occiduum Locri Ozolæ tenent, et Dorienfes quidam atque Ætoli, juxta Coracem, montem Ætolicum: quod ortum respicit, Phocenses ac Dorienfes, tetrapolin plerique inhabitantes quodammodo Parnasso adjacentem, sed versus ortum tamen partibus suis exuberantem. Latera ergo secundum longitudinem dictarum regionum fasciæque singulæ, in longum pari spatio tenduntur, alterum latus ad occasum, alterum ad septentriones respiciens: cætera occidua ortivis non respondent eadem longitudine, neque ora maritima. Crissæi sinus usque ad Arcticum ab ora maris Euboici usque ad Sepiadem undiquaque æqualibus distat spatiis: in quas populi: sed istarum regionum figuræ ita sunt concipiendæ ut in triangulo lineæ plures invicem æqualiter ipsæ et latere distabunt. Hæc ergo rudis et integra est insequentis circuitus delineatio: nunc singula persequemur, sumpto a Phocide exordio. Hujus urbes nobilissimæ sunt duæ, Delphi et Elatea: Delphi ob templum Apollinis Pythii, et oraculum: quod vetustum esse apparet, siquidem Agamemnonem poeta indutuisse responsum dicit, nam introducitur citharæus canens

Rixam jurgantis cum Dulichio Pelidæ

Immodicis acrem verbis:

—Sed rex Agamemnon

Heroum audit lata convicia mente:

Responsum recolens animo, quod Phæbus Apollo

Quærenti Delphis dederat.—

Hoc ergo Delphos nobilitat: Elateam autem, quod omnium in istis partibus urbium maxima est et opportunissima, sita in ipsis faucibus: ut qui ea potitur, aditus in Phocidem ac Bœotiam in sua habeat potestate. Primum enim sunt Oetæi montes, deinde Locrensiū ac Phocensiū, non ubique pervii exercitibus e Thessalia irrumpentibus: sed transitus habent arctos et suis inclusos terminis, quos adja-

μενὰ ὧν ὅτι γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ ^aΚωρύκιον, νυμφῶν ἀντρὸν ὁμώνυμον ^bτῷ Κιλικίῳ. ^cΤῶν δὲ πλευρῶν τῆς Παρνασσῆς, τὸ μὲν ἐσπερίον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀζόλαι, καὶ τινες τῶν Δωριέων, καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ τὸ Κόρακα προσεγεγενημένον Αἰτωλικὸν ὄρος. τὸ δὲ ^dπρὸς ἑω Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς, οἱ πλείους ἔχοντες τὴν Τετράπολιν ^eπαρακειμένην πῶς τῷ Παρνασσῷ, πλεονάζουσιν δὲ τοῖς πρὸς ἑω μέρεσιν. Αἱ μὲν οὖν καὶ ^fτὸ μήκος πλευρᾷ ^gτῶν λεχθεισῶν χωρῶν τε καὶ ταινιῶν ἐκάστης, ^hπαραμήκεις ἀπασαὶ εἰσιν, ἢ μὲν οὖσα ⁱπρὸς ἀρκίον, καὶ δὲ ἐσπερίος· αἱ δὲ λοιπαὶ ἐσπεριοὶ ταῖς ^kἐώαις ὅδε ^mεἰσὶ παραμήκεις· ὅσδε ⁿἡ παραλία ἐκάτερα, ἢ τε ^oτῆς Κρισσαίας μέχρι ^pτῆς ^qἈρκτίας, καὶ ἡ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς . . . παράλληλοι Ἀλλήλαις εἰσὶν. ^rεἰς αὐτὰς . . . τὰ ἔθνη ἅλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ ^sὀχήματα ὅτι ποιεῖται χωρίων, ὡς ἂν ἐν τριγώνῳ . . . γεγραμμένων πλείονων τὰ ^tῶν . . . παράλληλα μὲν Ἀλλήλοις ἔσται, καὶ ^uτοῖς . . . πλευρὰς ἔξει ^vπαραλλήλους. Ὁ ^wμὲν οὖν ὁλοσχερὴς τύπος οὗτος τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιουδεΐας· τὰ καὶ ^xἑκάστα δ' ἐξῆς λέγων μὲν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρχαῖοι. Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις, ^yΔελφοὶ καὶ ^zΕλάτεια· Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τῆς Πυθίης Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· εἰς Ἀγαμέμνων ἀπ' αὐτῆς χρηστηριάσασθαι λέγεται ^{aa}ὑπὸ τῆς πομπῆς· ὁ δὲ καθαρώδεις ἄδων εἰσάγεσθαι ^{ab}† Νεῖκος Ὀδυσῆος καὶ Πηλεΐδαν ^{ac}Ἀχιλλῆος ^{ad}ὥς ποτε δηρίσαντο· ^{ae}—ἀναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ^{af}Χαῖρε νόε· — ^{ag}ὥς γάρ οἱ χρεῖαν μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων ^{ah}Πυθοὶ ἐν ἡγάθῃ.

Δελφοὶ μὲν διὰ ταῦτα ⁱγνώριμοι· Ελάτεια δὲ, ὅτι πασῶν μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων, καὶ ⁱⁱἐπιχειροτάτη ⁱⁱⁱἀπὸ τῶν ἐπικειμένων τοῖς γενοῖς, καὶ ^{iv}ἔχοντα ταύτῃ ^vἔχειν τὰς εἰσοόδους τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν· ὅρη γάρ ἐστιν. ^{vi}Οἰταῖα πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν Φωκεῶν, καὶ πανταχῶς τρατοπέδῳ βάσιμα τοῖς ἐκ Θεσσαλίας ^{vii}εἰσβάλλουσιν. ἅλ' ἔχει παρόδους γενὰς

† Odyss. 9. ver. 75.

^a Κορύκιον Med. 2. et Κορύκιον ex correct. ^b τῶν Efc. ^c Vulgo, τὸ δὲ πλευρῶν. Marg. Caf. ^d πρὸς ἑω defunt Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^e παρακειμένην Efc. et Med. 2. ex correct. ^f τὸ δεῖσθαι Med. 1. 2. Efc. ^g τῶν δεῖσθαι Efc. ^h παραλίας Efc. ⁱ οὖν Efc. ^k ἢ δ' ἐσπερίος Med. 2. ἢ διὰ . . . αἱ δὲ Efc. ^m ἐώαις Med. 2. ⁿ εἰσὶ . . . δὲ Efc. ^o γὰρ ἡ Par. 2. ἢ γὰρ Efc. ^p τοῦ Κρι . . . μέχρι Efc. ^q τοῦ δεῖσθαι Par. 2. Med. 1. 2. Efc. ^r Ἀρκτίας Par. 2. Med. 1. Eton. Efc. ^s ὀχήματα Med. 2. ^t τῶν Efc. ^u γὰρ παραλίας . . . π. Par. 2. ^v τῶν Efc. ^w μὲν Efc. ^x τὰς . . . τῶν πλευρῶν Par. 2. ^y παραλλήλους. τ. . . κέτι. Ὁ μὲν &c. Par. 2. ^z ἔτος μὲν Par. 1. Eton. fed in Eton. ante ἔτος parva est lacuna, et ἔτος scribitur a recenti manu. ^{aa} ἔτος deest Par. 1. 2. Efc. ^{ab} Δελφοὶ τε Par. 2. Efc. ^{ac} ἀρχαῖον ὄν defunt Med. 2. ^{ad} ἀνακτός Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^{ae} ἐν ἡγάθῃ defunt Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. ^{af} γνώριμοι deest Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Efc. fed in Eton. ^{ag} τιμαὶ εἰσιν scribuntur supra a recenti manu. ^{ah} ἐπιχειροτάτη Par. 2. Efc. fed in Par. 2. ἐπιχειροτάτη scribitur supra. ^{ai} Οἰταῖα Med. 2. ex correct. ^{aj} εἰσβάλλουσιν Par. 2. Eton. Efc. et Med. 1. 2. ex correct. fed in Par. 2. εἰσβάλλουσιν scribitur supra.

1. τὸ Κωρύκιον] Describit antrum Corycium pereleganter Pausanias: qui postea subjicit, lib. x. c. 32. Ἱερὸν δ' αὐτὸ οἱ περὶ τοῦ Παρνασσῶν Κωρυκίων τε εἶναι νυμφῶν καὶ Πανὸς μάστιγα ἡγήσασθαι. i. e. Parnassi accolæ sacrum Coryciarum nympharum, et Panos maxime, putant. Casaub.

2. τῷ Κιλικίῳ] De hoc infra, lib. xiv. Idem.

6. τὸ δ' ἑω] Sic emendavi ex epitoma et sensu, et Κωρύκιον scripsi cum eodem Stephano, aliis. Infra, ubi locus mutilatus est, ex ipsa re Ἀρκτίαν lego, pro Ἀρκτίαν, et post μέχρι τῆς addo Σηπιάδης. Sed reliqua non coherent. Xyland.

13. μέχρι τῆς Ἀρκτίας] Ἀρκτίαν, quam vocem agnoscunt MSS.

sensum reddit. Actium autem non intra Crissæum sinum ponitur. Lacunæ vix sunt sanabiles. Sepiadis nomen, quod in versione ponitur, ubi Xylander invenit, nescio. F.

14. μέχρι τῆς . . .] Lego, μέχρι τῆς ἰστίης παρ. Casaub.

15. εἰς αὐτὰς . . .] Legendum puto, εἰς αὐτὰς τελευτῶν τὰ ἔθνη. Idem.

22. Ελάτεια] Vide infra. Plurima de Delphis Pausanias in Phocidis retulit. Templum certe fuit antiquissimum et sanctissimum. Hodie Castri locus dicitur, templum autem penitus est deletum. (Wheler, p. 313. Spon, t. ii. p. 54. Chandler's Greece, c. 66, 67.) F.

μὲν, ἀφωρισμένας δὲ, ἀς αἱ παρακείμεναι πόλεις
 φρεσίν· ἀλυσὼν δ' ἐκείνων, κρατῆσθαι συμβαίνει καὶ
 τὰς παρόδους. Ἐπεὶ δ' ἡ τῆς ἱερᾶς ὀπιφάνεια τῆς ἐν
 Δελφοῖς ἔχει φρεσῖον, καὶ ἅμα ἡ θεοῖς τῶν χωρίων
 ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν (ταῦτα γὰρ ἐπὶ τὰς ἑσπε- 5
 ριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος) ἐνταῦθεν ἀρκεῖον. Εἰρηλαίαν
 δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς^b τῶν ἑσπερίων μερῶν ἰδρυταί
 τῆς Φωκίδος· τέττα δὴ τὸ μὲν πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ
 Λοκροὶ κατέχουσιν· οἱ Ὀζόλαι· τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοί,
 πετρώδεις χωρίον, θεατροειδὲς, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ
 μαντεῖον καὶ πῶς πόλιν, σταδίων ἐκκαίδεκα κύκλον
^c πληροῦσαν· ὑπέρεκται δ' αὐτῆς ἡ^d Λυκαρρεία, ἐφ'
 οὗ τόπος πρότερον ἰδρυτο οἱ Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ·
 νῦν δ' ἐπὶ αὐτῇ οἰκῶσι^e πρὸς τὴν κρήνην πῶς^f Καστα-
 λίαν· ὠρέκεται δὲ τῆς πόλεως ἡ Κίρρhis, ἐκ τοῦ νο- 15
 τίς μέρος, ὅρος ὑπότομον, νάπην^h ὑπολιπὸν μεῖαξ, ὅ-
 διⁱ ἡς ὁ Πλεῖτος διαρρεῖ ποταμός· ὑποπέπλωκε δὲ τῇ
^k Κίρρhis πόλιν ἀρχαία Κίρρα, ὅτι τῇ θαλάττῃ ἰδρυ-
 μένη· ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφὸς ὁδοῦνται πρὸς
 σταδίων ἰδρυταί δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος·^m ὠρέκεται 20
 δὲ τῆς Κίρρας τὸⁿ Κρισσαῖον^p πεδῖον εὐδαίμον· πάλ-
 λιν^q δ' ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλιν Κρίσα, ἀφ' ἧς ὁ κόλ-
 πος Κρισσαῖος· εἶτα^r Ἀντίκυρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ
 τὴν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἶτην. Καὶ δὴ φασιν ἐκεῖ
 τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀγρῖον, ἐνταῦθα δὲ σκευά- 25
 ζεσθαι βέλπον· καὶ διὰ τοῦτο ὑποδημαῖν δεῦρο πολ-
 λές, κατάρσεως καὶ θεραπείας χάριν· γίνεσθαι γάρ τι

centes urbes custodiunt: quas qui ceperit, etiam
 transitus occupaverit. Quoniam vero Delphici
 templi gloria principatum obtinet, simulque ipse
 situs initium naturæ conveniens suggerit, (hæ enim
 sunt partes Phocidis ultimæ versum occasum) inde
 incipiemus. Diximus in occidua Phocidis parte
 situm esse Parnassum. Hujus ergo montis occi-
 duum latus Locri tenent Ozolæ, austrinum Delphi,
 locum saxosum, theatri forma, in cuius vertice fa-
 num est et urbs ambitu stadia xvi. implens. Supra
 eam sita est Lycoreia, quo in loco antiquitus Del-
 phi supra templum incolebant: nunc ad ipsum de-
 gunt templum circa fontem Castaliam. Ante urbem
 jacet Cirphis versus meridiem, mons præruptus,
 saltumque in medio relinquit, per quem plurimus
 diffluit fluvius. Infra Cirphim jacet urbs antiqua
 Cirrha, sita ad mare e regione Sicyoni: unde ad-
 scensus Delphos est stadiorum circiter octoginta.
 Ante Cirrham situs est Crissæus campus felix. Se-
 quitur inde alia urbs Crissa, unde Crissæo finui no-
 men. Deinde Anticyra, ejusdem nominis cum ea
 quæ ad Oetam est in sinu Maliaco. In Maliaca
 Anticyra ferunt optimum elleborum nasci, in Pho-
 censi autem melius apparari: ideoque multos ad
 hanc purgandi sanitatisque causa proficisci: nasci
 enim in Phocide medicamentum quoddam fefami

^a Scripti, ἑσπεριώτερα. Marg. Cas. ^b MSS. μέχρι τῶν ἑσπερίων ὁρίων, et ἐπὶ τῶν. Marg. Cas. μέχρι τῶν ἑσπερίων ὁρίων Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ἐπὶ τῶν Med. 1. et Par. 2. in marg. ^c Vulgo, πλεῖστα. Marg. Cas. sic Bre. Esc. Mosc. ^d Λυκαρρεία Med. 1. Λυκαρρείας Med. 2. et Λυκαρρεία ex correctione. ^e ἰδρυταί Med. 2. ^f πρὸς Med. 1. ex correct. ^g Κασταλίαν Med. 1. ^h ἀπολείπον Par. 1. 2. Esc. Mosc. sed in Par. 2. ἀπολείπων scribitur supra. ⁱ Vulgo, ὁ πλεῖστος, quod fefellit interpretes. Marg. Cas. ^k Κίρρhis Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^l ἐφ' Med. 2. ex correct. ^m ὠρέκεται Par. 2. supra. ⁿ πεδῖον Med. 2. ^o Scripti, Κρίσα. Marg. Cas. Κρίσσον Med. 1. ex correct. ^p πεδῖον Par. 1. 2. Esc. ^q γὰρ Par. 2. Eton. Esc. ^r Κρισσαῖος ὁ κόλπος Med. 2. ^s MSS. Ἀντίκυρα, et Ἀντίκυρα. Marg. Cas. Ἀντίκυρα Par. 1.

7. τῶν ἑσπερίων μερῶν] Lego, ἐπὶ τῶν ἑσπερίων μερῶν: et ita veteres quidam. Casaub.

9. οἱ Δελφοί, πετρώδεις χωρίον] Pausanias, l. x. c. 8. in fine. Δελφοὶ δὲ τι πόλιν ἀνάντες διὰ πάσης παρέχεται ἡμέρα κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τῇ πόλει τῇ ἄλλῃ καὶ ὁ ἱερὸς περιβόλος τῆς Ἀπόλλωνος· ἔτος δὲ μεγάλῃ μέγας καὶ ἀνωτάτω τῆς ἀγρῖος ἐστὶ. i. e. Urbs ipsa Delphis quavis ex parte in clivum resupinatur. Et eodem sane est quo oppidum situ sacrum Apollinis septum: spatio illud quidem peramplum in summa urbis parte eminet. Sed Strabonis verba optime nobis interpretabitur elegantissimus sophista Heliodorus. Sic ille, libro secundo Charicleæ, p. 106. Edit. Bourdelot. Paris. 1619. Καὶ τὰ τε ἅλλα καὶ πόλιν ἀνάντες ἀνέχεται ἡμέρα κατὰ τὰ αὐτὰ τῆς περιοχῆς· οἷον γὰρ φρεσῖον ἀτεχνῶς καὶ αὐτοσχέδιος ἀκρόπολις ὁ Παρνασσὸς ἀπαινεῖται, πρὸς ποδῶν λαγόνι τὴν πόλιν ἐκκαίδεκα μέτρον. i. e. Et cum aliis de causis mihi commemoratio meliorum visa est, tum non minime natura situs. Prorsus enim veluti munitio quædam, et arx natura constituta, Parnassus dependet, prominentibus lateribus urbem quasi quodam sinu complectens. Vide vero locum σχολ. Pindar. Pyth. Od. vi. pag. 281. b. Edit. P. Stephan. 1599. Idem.

14. πρὸς τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν] Pausanias auctor est, ascendentem e gymnasio ad templum occurrere ad dextram Castaliam fontem, potu suavem. Idem.

15. ἡ Κίρρhis] Sic vocabatur ὅρος Παρνασσὸς adjacens. Pindari scholiastes. Idem.

17. δὲ ἡς ὁ Πλεῖτος διαρρεῖ ποταμός] Etiam sine auctoritate Pausaniæ affirmare non dubitarem vocem Πλεῖτος esse fluvii nomen proprium. Nam ipse ἐκνησιμὸς hoc satis docet: Pausanias vero ἀναπολογητῶς reddit interpretes, lib. x. c. 8. Τραπομένη δὲ (ait) ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τῆς γυμνασίας, καὶ ὑποκαταβάσθαι ἢ πλεῖον (ἐμοὶ δοκεῖν) ἢ τρία σταδία, ποταμός ἐστιν ὀνομαζόμενος Πλεῖτος. i. e. Flecentibus ad læviam a gymnasio, ac nibilo ferme longius quam stadia tria descendentibus, fluvius est Plistus nomine. Afferam et quæ in Pindari scholiis de hoc fluvio ac monte Cirphi leguntur. Ἀντίκειται δὲ ἐκ μισσημερίας τῷ ὄρει τῷ Παρνασσῷ Κίρραϊον πεδῖον καὶ ὅρος, ὃ Κίρρhis καλεῖται, ἐν ᾧ μέγας ὁ Πλεῖτος ὀνομαζόμενος φέρεται ποταμός.

Plane hæc Strabonem explicant. Æschylus, Εὐμενιδ. ver. 27.

Πλεῖτος τε πηγὰς, καὶ Ποσειδῶνος κράτος

Καλῆσα.

Plistique fontes, et Neptuni robur

Invocans.

Apollonius, lib. ii. ver. 713.

Πολλὰ δὲ Κωρύκεια νύμφη, Πλεῖτος δὲ θυγατρίς. i. e.

Quam ferventer eum Coryciæ nymphæ, Plisti filiæ.

Græcus interpres, Πλεῖτος, ποταμός Δελφίδος. Idem.

Ibid.] Græcum interpretem exscripsit Hesychius, v. Πλεῖτος.

Ubi legendum est Πλεῖτος, quemadmodum apud Pindari scholiastem, Strabonem, ac Pausaniam, ad cuius locum supra indicatum etiam observavit doct. Kuhnii scholia Apollonii monere legendum esse Πλεῖτος, ut ὡς καλός. Cyrillus de differentiis vocum Græcarum: ὁ Πλεῖτος, plurimus, Πλεῖτος, fluvius Delphidis. Anon.

18. Κίρρα, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ] Cirrha hæc navale erat Delphorum: subjicit enim Pausanias, l. x. c. 8. ἔτος ὁ Πλεῖτος ἐπὶ Κίρραν, τὸ ἐπίνειον Δελφῶν, καὶ τὴν ταύτην κατεῖσι θάλασσαν. i. e. Is ad Cirrham, Delphorum navalem stationem, et proximum mare defluit. Casaub.

19. ὁδοῦνται πρὸς σταδίων] Sic legit etiam Eustathius: Pausanias vero hoc intervallum stadiorum ait esse lxx. Ἐς δὲ Κίρραν, τὸ ἐπίνειον Δελφῶν, ὁδὸς μὲν σταδίων ἐξήκοντά ἐστιν ἐκ Δελφῶν. Sed de itinere terrestri, non de fluvii alveo loquitur. Idem.

Ibid.] Meurfius etiam, in Att. Lect. l. ii. c. 2. ait, Strabonem mensuram facere adverso flumine: Pausanias simpliciter de terrestri itinere intelligendus est. Harpocraton et Suidas stad. 30 habent. F.

22. ἄλλη πόλιν Κρίσσα] Pausanias in Phocidis, (l. x. c. 37.) Crissam esse priscum Cirrhæ nomen innuit. Hic ager Cirrhæus Solonis consilio Apollini dicatus fuit. A Delphis stadia 30 distabat. Harpocrat. Lexic. Idem.

23. εἶτα Ἀντίκυρα] Eustathius, locum citans, legit Ἀντίκυρα, et apud Ptolemæum est Ἀντίκυρα. Sed Latini poetæ unum agnoscunt tantum. Casaub.

Ibid.] De Anticyra vide Pausaniam, l. x. c. 36. F.

27. γίνεσθαι γὰρ τι σπασμοειδές] Plinius, de elleboro Anticyræ, lib. xxv.

simile, quo Oetæum temperent veratrum. Anticyra adhuc durat: Cirrha autem et Crissa deletæ sunt: Cirrha prius a Crissæis, Crissa ipsa deinde ab Eurylocho Theffalo, tempore belli Crissæi. Cum enim Crissæi ob portoria e Sicilia et Italia aucti essent opibus, acerbius vectigalia exegerunt ab iis qui ad oraculum proficiscebantur, idque injussu Amphictyonum. Idem Amphissensibus usu venit, qui de corpore sunt Locrorum Ozolarum, qui, cum irruptione facta Crissam occupassent, campum ab Amphictyonibus consecratum rursus culturæ subjecerunt, hospitibusque se inhumaniores, quam erat factum a Crissæis, exhibuerunt. Itaque Amphictyones de iis supplicium sumpserunt, agrumque deo reddiderunt. Nunc quidem fanum Delphicum negligitur: antiquitus autem maximo opere fuisse cultum, cum thesauri demonstrant a populis apparati, in quos consecratæ pecuniæ fuerunt repositæ, et opera artificum præstantissimorum: tum Pythicum certamen, et multitudo vulgatorum oraculorum. Oraculum ipsum aiunt esse cavam profunde specum, aditu non admodum lato: ex ea spiritum efferri furoris divini efficacem: supra orificium tripodem situm sublimem, quo consenso, Pythia ubi spiritum exceperit, carmine solutaque oratione fortes ab ea pronunciari: porro poetas esse quosdam fani administratos, qui prosa oratione edita in versus numerosos

σπηταμοειδὲς φάρμακον ἐν τῇ ᾠῇ Φωκικῇ μετ' οὗ σπενδά-
ζεσθαι τὸ Οἰταῖον ἐλλέβορον. Αὕτη μὲν οὖν συμμένει·
ἡ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κρίσσα κατεσπάρησαν. ἢ μὲν ᾠῇ
πρῶτον ὑπὸ Κρισσαίων· [αὕτη δ' ἡ Κρίσσα,] ἢ δ' ὕστε-
ρον ὑπ' Εὐρυλόχου τῷ Θεπάλῳ καὶ τὸν Κρισσαίων
πόλεμον· εὐτυχίσαντες γὰρ οἱ Κρισσαῖοι διὰ τὰ ἐκ
τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώ-
νεν τὰς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφικνεύμενες, καὶ παρὰ τὰ
προσάγματα τῷ Ἀμφικτυόνων. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς
10 Ἀμφισσέωσι συνέβη· Λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι πᾶν Ὀζό-
λων· ἐπελθόντες γὰρ οὗτοι τὴν τε Κρίσσαν ἀνέλαβον,
καὶ τὸ πρῶτον τὸ ὑπὸ τῷ Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐ-
τῶν κατεγάρρει, καὶ χεῖρες ἦσαν πρὸς τοὺς ξένους
τῷ πάλαι Κρισσαίων. Καὶ τέττες οὖν ἐπιμαρῆσαντο
15 οἱ Ἀμφικτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χάριν ἀπέδσαν,
οὖν μὲν οὖν ὀλιγώρηται δ' ἰκανῶς καὶ τὸ
ἱερὸν, πρῶτον δ' ὑπερβαλλόντως δηλῶσι δ'
οἱ τε Θεσπυριοὶ, οὓς καὶ δῆμοι καὶ δυνάμει κατεσπεία-
σαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνέτιθεντο κατηρωμένα, καὶ
20 ἔργα πᾶν ἀρίστων δημικῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικός,
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱερομένων χρησμάτων. Φασὶ δ'
εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοῖλον κατὰ βάθος, οὐ
μάλα εὐρύτομον· ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτῆς πνεῦμα ἐν-
θεσιαπκόν· ὑπέκεισθαι δὲ τῷ τομῆς τρίποδα ὑψηλόν,
25 ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσιν, δεχομένην τὸ πνεῦ-
μα, σπινθεσίζειν ἑμμετρά τε καὶ ἄμετρα, ἐνδείκναι δ'

^a Scripti quidam, Λακωνικῇ. Marg. Caf. ^b ἢ μὲν πρῶτον ὑπὸ Κρισσαίων, αὕτη δ' ἡ Κρίσσα Eton. in marg. ^c πρῶτον &c.,
adusque Κρίσσα inclusive, defunt Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ^d περὶ Par. 1. 2. Eton. et Med. 2. ex correct. sed in Eton. παρὰ su-
pra scribitur a recenti manu. ^e οὖν μὲν οὖν defunt Bre. Esc. Mosc. nec ulla est lacunæ nota. In Eton. οὖν μὲν οὖν scribuntur in
lacuna a recenti manu, et tum eadem supra scribitur, ὀλιγώρηται. ^f δ' ὡς καὶ Par. 1. δ' ὡς καὶ Eton. ^g ὑπερβαλλόντως
Med. 2. ex correct. Post ὑπερβαλλόντως nulla est lacunæ nota in Bre. Esc. ^h Vulgo, δῆμοι κατεσπείασαν. Marg. Caf. ⁱ ἱερο-
μένων Esc. ^k Vulgo, βάθος. Marg. Caf. sic Med. 2.

lib. xxv. c. 5. Ibi enim tutissime sumitur, quoniam (ut diximus) se-
samoides admiscet. Locus, quem citat Plinius, est lib. xxii. c. 25.
Sed de sesamoide ut utroque genere ellebori, lege Dioscoridem,
lib. iv. Casaub.

Ibid.] Vide ad Theoph. histor. plantarum Bodæi notas,
p. 1068. et Pausaniam, l. x. c. 36. F.

4. ὑπὸ Κρισσαίων] Cirrha prius a Crissæis: lego enim, ἢ μὲν
πρῶτον ὑπὸ Κρισσαίων, αὕτη δὲ ἡ Κρίσσα ὕστερον. Sunt et alia mu-
tilata, sensu interim utcumque liquente: quem conatus sum in
versione exprimere. Pro χάριν, χώραν legi. Xyland.

Ibid. ὑπὸ Κρισσαίων] Assentior Xylandro legenti, ὑπὸ Κρισσαίων.
In sequentibus inducenda omnino sunt illa verba, αὕτη δ' ἡ
Κρίσσα, quod nihil aliud est quam glossema sequentium, ἢ δ'
ὕστερον. Præterea notandum est, Cirrham hanc vocatam olim
fuisse Crissam: itaque ab Homero appellari, ut est a Pausania
annotatum. Casaub.

5. ὑπ' Εὐρυλόχου] Hic ob roboris præstantiam Novus Achilles
est appellatus. Euphorion, Ὅπλοτρετὶς τ' Ἀχιλλῆος ἀπόμην Εὐρυλό-
χοιο. Quare de eodem Eurylocho accipiendum arbitror disti-
chon istud, quod extat Ἀποδογίας libro primo, c. v. no. 17.

Καλλιόπη πολύμυθε μελισσοόουτ' Ἑλικῶνος
τίκτε μοι ἄλκον Ὀμηρον, ἐπεὶ μόλεν ἄλκος Ἀχιλλεύς.

Calliope facunda ab apibus depasti Heliconis

Proigine mihi alium Homerum, quia advenit alius Achilles.
Idem.

Ibid.] Polyænus (lib. vi. c. 13.) stratagema huic Eurylocho
in Cirrhæ obsidione assignavit, quod Pausanias, lib. x. c. 37.
Soloni tribuit. F.

Ibid. τὸν Κρισσαίων πόλεμον] Duo bella memorantur in Græco-
rum historiis, eandem fere ob causam conflata atque gesta. Prius
excitarunt Cirrhæi et Acragallidæ, γένη παρανομώτατα (ait Æs-
chines) suis in Apollinis templum et donaria sceleribus: huic
bello constat Solonem interfuisse: victisque tandem Cirrhæis,
eorum ager deo consecratus est, urbs diruta, portus obrutus,
diræ etiam in eos conceptæ, qui huic Amphictyonum decreto
unquam essent adversaturi: quod tamen fecere multis post annis

Locri et Amphissenses, terram deo sacram occupantes, et γεωρ-
γῶντες. Inde emerfit bellum quod Sacrum appellatur, de quo
Diodorus, libro. xix. Videtur autem Strabo rem confusius paulo
narrare, et duo hæc bella confundere. Casaub.

14. τῶν πάλαι Κρισσαίων] An intelligit eos qui antiquam
Cirrham, quæ postea Cirrha est denominata, habitabant? Idem.

Ibid. τέττες ἐν ἐπιμαρῆσαντο οἱ Ἀμφικτύονες] Amphissenses in ste-
rili regione positi πρῶτον εὐδαίμον Cirrhæorum coluerunt. Ergo
Amphictyones consulto Philippum primum in auxilium vocave-
runt; quod initium tyrannidis in Græcia fuit. F.

15. τὴν χάριν ἀπέδσαν] Omnino τὴν χώραν est legendum.
Casaub.

16. οὖν μὲν οὖν . . .] Addidimus notas quibus indicarem deesse
aliquid. Putamus autem ita supplenda esse quæ defunt: οὖν μὲν
ἐν ὀλιγώρηται ταῦτα· ὀλιγώρηται δὲ καὶ τὸ ἱερὸν. Repetitio ejusdem
vocis hunc quoque locum perdidit. Idem.

Ibid.] Post Achaïam a Romanis subactam oracula defierunt.
Plutarchus, qui Trajano imperante vixit, in tractatu de ora-
culorum defectu, unum tantum, idque Lebadiæ, sua ætate ex-
stitisse fatetur. F.

17. ὑπερβαλλόντως] Hic quoque aliquid deesse facile est
videre. Desideratur autem verbum ἐπιμήθη, aut simile. Casaub.

Ibid.] Donaria in templo posita fuerunt quasi testes victoria-
rum. Philippus, in epistola ad Athenienses vix satis laudanda,
dum de urbis Amphipolis possessione cum illa gente litigat, au-
ream statuam in templo Delphico ab avo positam, Macedo-
num juris in Amphipolim testem adducit. F.

18. ἐς καὶ δῆμοι] Ut Spinetæ, et Agyllæi, et in Gallis habi-
tantes Massilienses, alique plures. Casaub.

22. ἄντρον κοῖλον] Diodorus Siculus, lib. xvi. graphice admo-
dum ista describit. Idem.

26. ἑμμετρά τε καὶ ἄμετρα] Olim quidem versu fere responde-
bat ἡ Πυθία, raro καταλογάδην: postea autem prorsus fere oratione
respondit, raro carmine: cujus rei causam quærit Plutarchus,
libro singulari, Περὶ τῆς μὴ χρᾶς, &c. Idem.

καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητᾶς πιναι ὑπεργύντας τῷ
 ἱερῷ. Πρώτην δὲ Φημονόην^a φασὶ γενέσθαι Πυθίαν·
 κεκληῖσθαι δὲ καὶ τὴν Φροφῆτιν οὕτω, καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ
 τῆς Πύθιας· ἐκτετάσθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν,
 ὡς ἐπὶ τῆς ἀθανάτης, καὶ ἀγαμάτης, καὶ διακόνου.
 Ἡ μὲν οὖν ὀπίσθια αὕτη τῆς τε τῶν πόλεων κτίσεως,
 καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμήσεως. Καὶ γὰρ καὶ
 πόλεις^c συνήσαν καὶ^d κατὰ ἔθνος, φυσικῶς^e κοινωνι-
 κοὶ ὄντες, καὶ ἅμα τῆς παρ' Ἀλλήλων χρείας χάριν,
 καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ ἀπίντων διὰ τὰς αὐτὰς
 αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντελέζοντες· φιλικὸν
 γὰρ^f πᾶν τοῖς τῶν ὁμοτραπέζων ἀρξάμενον, καὶ
 ὁμοσπόνδων καὶ ὁμοροφίων· ὅσα δὲ πλείων καὶ ἐκ
 πλείονων ἔπιδημῇ,^h τοσῶδε μείζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνο-
 μίζετο. Ἡ μὲν οὖν ὀπί τὸⁱ πλείον τιμὴ τῷ ἱερῷ
 τέτρω^j ἀπὸ τοῦ χρηστήριον συνέβη, δόξαντι ἀφαιδεσάτω
 τὸ πάντων ὑπάρξαι·^k προσελάβετο δὲ π καὶ ἡ θεσις
 τοῦ τόπου. Τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς
 συμπάσης, τῆς τε ἐντὸς ἰσθμῆς, καὶ τῆς ἐκτὸς· ἐνο-
 μίωσιν δὲ καὶ τῆς οἰκισμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς
 ὀμφαλὸν, προσελάσαντες καὶ μύθον, ὃν φησι Πίνδα-
 ρος, ὅτι συμπεσόντων ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφερέντες
 ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὁ μὲν ἀπὸ τῆς δύσεως, ὁ δ' ἀπὸ τῆς
 ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακάς φασι· δείκνυται δὲ καὶ ὀμ-
 φαλός τις ἐν τῷ ναῷ τετανωμένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ
 δύο εἰκόνες τῆς μύθου. Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας
 οὐσις τῆς περὶ τὰς Δελφούς, συνήσαντι τε ῥαδίως
 ἐκείσε, μάλιστα δ' οἱ ἐβλύθεν, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικ-

que redigant. Primæ Pythiæ nomen perhibetur Phe-
 monoem: aiuntque Pythiæ et urbi nomen factum
 a percunctando, *quod est*, πύθεσθαι, producta prima
 syllaba, quod et in aliis factitatur vocabulis. Hoc
 ergo modo intelligitur, quomodo et urbes con-
 ditæ fuerint, et publica sacrificia suam habuerint
 existimationem. Etenim et civitates inter se, et
 gentes inter se conveniebant, cum natura ad com-
 municationem facti, tum utilitatum invicem perci-
 piendarum gratia: iisdemque de causis et ad sacri-
 ficia communia, festosque dies et solennitates cele-
 brandas coibant. Ad amicitiam quippe conducit,
 quidquid a mensæ, libationum, contuberniique
 proficiscitur communitate: quod quanto majus est,
 et quanto per plures pervagatur, tanto etiam ma-
 jore cum utilitate conjunctum habetur. Quanquam
 vero Delphico fano majorem honoris tanti partem
 oraculum comparavit, omnium minime fallax exis-
 timatum: tamen situs quoque loci nonnihil contu-
 lit. Sunt enim Delphi fere in medio siti totius
 Græciæ, quæ et extra isthmum et intra est: quin-
 etiam in medio totius terrarum orbis jacere quidam
 senserunt, terræque umbilicum dixerunt: fabulam
 insuper commenti, quæ apud Pindarum quoque re-
 fertur, ibi locorum convenisse duas aquilas (*alii cor-
 vos aiunt*) a Jove emissas, alteram ab ortu, ab oc-
 casu alteram solis. Monstratur etiam umbilicus
 quidam in eo templo fasciis velatus, inque eo duæ
 imagines istius fabulæ. Tantam ob Delphorum
 opportunitatem, cum facile eo maxime e vicinia
 conventum fuit, tum Amphictyonicum etiam col-

^a γενέσθαι φασὶ Med. 1. 2. ^b οὖν deest Eton. ^c συνήσαν Efc. ^d κατὰ τὸ Efc. ^e κοινωνητοὶ Par. 2. κοινωνητικοὶ Bre. Efc. Mosc. ^f πᾶν τὸ Par. 2. Efc. ^g ὁμοροφίων Par. 1. recte. V. ^h ὅσα Par. 2. supra. ⁱ πλείον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton, Efc. ^k Scripti, προσέλαβε. Marg. Cas. sic Bre. Eton, Efc. Mosc. ^l τῆς deest Efc.

1. ποιητᾶς πιναι ὑπεργύντας τῷ ἱερῷ] Meminit Plutarchus, his verbis, de Pyth. Oracul. t. ii. p. 407. Edit. F. Furt. Πολλῶν δὲ ἦν ἀκούειν, ὅτι ποιητικοὶ τινες ἄνδρες ἐνδεχόμενοι τὰς Φωίδας καὶ ὑπολαμ-
 βάνοντες ἐπὶ κάθηνται περὶ τὸ χρηστήριον, ἐπὶ καὶ μέτρα καὶ ῥυθμὸς οἷον ἀργεῖα τοῖς χρησμοῖς ἐκ τῆς προστυχόντος περιπλέκοντες. i. e. Multos quoque audivisses, qui dicerent poetas quosdam etiamnum apud ora-
 culum desiderare, qui voces exciperent, iisque subito versus et numeros tanquam vasa quædam circumplicarent. Casaub.

2. Πρώτην δὲ Φημονόην] Præterea quia hexametro carmine oracula respondebantur, dicitur hæc prima carmine hexametro cecinisse: Pausanias, lib. x. c. 5. Μεγίστη δὲ καὶ παρὰ πολλῶν ἐς Φημονόην δόξα ἐστίν, ὡς πρόμαντις γένοιτο ἡ Φημονόη τῇ δὲ πρώτῃ, καὶ πρώτῃ τὸ ἐξάμετρον ἦσε. i. e. Maxima vero fuit nominis celebritate Phe-
 monoe, ut quæ dei interpret prima fuerit, prima etiam senariis longioribus oracula decantavit. Idem.

4. ἐκτετάσθαι ἢ τὴν πρώτην] Contra analogiam, ut videtur, quum prima vocis πυθέσθαι corripiatur. Euripides, σὺ δ' ἂν πυ-
 θέσθαι καὶ κλέειν βελοῖμεθ' ἄν. Hoc annotat Strabo, quia alii, quum viderent τὴν ἐκτασιν hujus syllabæ, malebant ἀπὸ τῆς πυθέσθαι, quod est putrescere, deduci: cujus verbi primam Homerus producit: indeque tum loci nomen tum dei esse derivatum affirmat in hymno Apollinis. Idem.

5. ὡς ἐπὶ τῆς ἀθανάτης] Hoc est, poetica licentia. Priorum duarum vocum exempla passim apud omnes poetas occurrunt: vocis διακόνος habentis a productum exempla apud multos extant. Æschylus, Prometheus, τὸν τῆς τυράνης τῆς νέας διακόνον. Sophocles, Philoctete,

— τῇ δ' ὑπὸ σέγγῃ μόνον ἀμικνεῖσθαι.

Sic apud Euripidem, Anacreontem, et Aristophanem, non semel. Veruntamen non in hac voce tantum τὸ τῆς διὰ α productur, sed etiam in aliis. Euripides, Medea, τερπνὸν διάγειν βίον, ἐγ-
 λῶν ἐμοί. Theognis,

Πειδόμενος χαλεπῇ Κύρῃ ἀλγολίῃ. Idem.

20. ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλὸν] Longum sit eorum locos pro-
 ferre a quibus ita ille locus vocatur. Apud Sophoclem quidem bis in Oedipo tyranno, ab Euripide in Medea, in Iphigenia posteriore, et alibi: a Plutarcho, initio libri de oraculorum de-
 fectu. Livius, libro xxxviii. cap. 48. Etiam Delphos, quondam

commune humani generis oraculum, umbilicum orbis terrarum, Galli spoliaverunt. Pausanias, lib. x. cap. 16. Τὸν δὲ ὑπὸ Δελφῶν καλέ-
 μενον ὀμφαλὸν, λίθου πεποιημένον λευκῆς, πῆτος εἶναι τὸ ἐν μέσῳ γῆς πάσης· αὐτοὶ λέγουσιν οἱ Δελφοὶ, καὶ ἐν ᾧδῃ τινὶ Πίνδαρος ὁμολογεῖντα σφισὶν ἐποί-
 ησε. i. e. Jam qui a Delphis umbilicus vocatur, e candido marmore, esse eum aiunt medium terræ universæ punctum. Congruunt cum hac opinione, quæ in quodam carmine cecinit Pindarus. Vide Odam quartam et sextam Pythionicarum. Porro de nominis hujus ratione quæ disputat Varro, lib. de lingua Latina vi. frivola meo judicio sunt, et plerisque ejusdem simillima. Cur enim non probat dictam urbem Delphorum ὀμφαλὸν γῆς eam ob causam quam reliqui afferunt? Non ignoro equidem viris mathematicis ægre id grammaticos esse persuasuros: ita tamen sensisse primos hujus appellationis auctores vel ex eo intelligas, quod similem ob cau-
 sam Peloponnesi locum quendam ὀμφαλὸν appellaverunt, Πελοπον-
 νήσου πάσης μέσον, inquit Pausanias, l. ii. c. 13. et in Sicilia quo-
 que prata circa Ennam, ubi Proserpina fuisse fertur, cum a Plu-
 tone rapta est, quia medium Siciliæ occupare credebantur, ideo Siciliæ umbilicus appellabatur: auctor Diodorus Siculus, libro quinto, itemque M. Tullius, actionis secundæ in Verrem libro quarto, c. 48. Ætoli apud Livium, lib. xxxv. c. 18. umbilicum Græciæ dicuntur incolere. Idem.

Ibid.] Huic figmento Delphos esse in media tellure sitos non credit Strabo, nec Varronis, ut videtur, vera est opinio. Bry-
 antius conjicit locum esse primo dictum Omphi El, i. e. vox dei Hami, et exinde Græci ὀμφαλὸν, umbilicum, fecerant. Certe omnes hi umbilici oracula fuerunt. (Mythol. t. i. p. 243.) F.

21. ὃν φησι Πίνδαρος] Locus Pindari, quem innuit Strabo, hodie non extat: meminit tamen ejus rei, Pythionicar. Ode iv. ubi vide Schol. Meminere et alii auctores, et Claudianus, Prolog. in Paneg. de Mall. Theod. consul.

Jupiter, ut perhibent, spatium cum discere vellet

Naturæ, regni nescius ipse sui,

Armigeros utrinque duos æqualibus alis

Misit ab eois, occiduisque plagis.

Parnassus geminos fertur junxisse volatus:

Contulit alternas Pythiæ axis axes. Casaub.

legium institutum fuit, quod et de publicis consultaret rebus, et templi communem sustineret procuracionem, quod accurata indigebat custodia atque sanctimonia, multis ibi pecuniis, multis depositis donariis. Antiquiora sane ignorantur. Sed Acrisius primus memoratur, qui Amphictyonum ordinem instituerit, et urbes definiverit quibus eo in confessu locus esset: singulisque suffragii lationem tribuerit, aliis pro se, aliis cum una aliqua aut pluribus aliis communicata sententia: judicia etiam ordinasse, quibus urbium inter se lites disceptarentur. Postea temporis plures sunt factae constitutiones: donec illud quoque abolitum est collegium, itidem ut Achæorum. Principio convenisse dicuntur XII. civitates, quarum quævis suum mitteret legatum, Pylagoram dictum: conveniebatur bis per annum, scilicet vere et autumnio: postmodo plures etiam civitates se adjunxerunt. Concilium Pylæam nominabant, vernum et autumnale: quia ad Pylas (*hoc est, portas*) conveniebant, quæ etiam a calidis aquis Thermopylæ appellantur. Cereri sacrificabant Pylagoræ. Atque initio quidem oraculo viciniduntaxat utebantur: infecutis deinde temporibus etiam procul advenere, qui oraculum consulerent, et dona e longinquis sunt missa regionibus, thesaurique conditi: ut a Cræso, patre ejus Alyatta, Italii Siculisque nonnullis. Cæterum divitiæ, quia invidiæ sunt obnoxia, difficulter custodiuntur, etiamsi sacrae sint. Nunc quidem pauperrimum est Delphicum templum: et pecuniæ causa quædam sublata sunt donaria, pleraque restant. Priscis temporibus opulentum admodum fuit: quod et Homer

τυοικὸν σύστημα ἔκ^a τέττε συνετάχθη, περὶ τε τῶν κοινῶν βελευσόμενον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχον κοινοτέραν, ἃ τε καὶ χρημάτων ἀπικειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς καὶ ἀγιστείας^b δεομένης μεγάλης. Τὰ πάλαι μὲν ἐν ἀγνοεῖται· Ἀκρίσιος δὲ τῶν^c μνημονευομένων πρῶτος ἀφ' ἑαυτοῦ δοκεῖ τὰ πρῶτα τὰς Ἀμφικτύονας, καὶ πόλεις ἀφορίσαι τὰς^d μετασχούσας τῆ συνεδρίου, καὶ ψῆφον ἐκάσῃ δέσσει, τῇ μὲν καθ' αὐτὴν, τῇ δὲ^e μετ' ἐτέρας, ἢ μὲν πλείονων· ἀποδείξαι δὲ καὶ τὰς Ἀμφικτυονικάς δίκας, ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσὶν· ὕπερον δ' ἄλλαι πόλεις ἀφ' ἑαυτῶν γέγονασιν, ἕως κατελύθη καὶ τὸ τοῦ συνταγμα, καθάπερ^f καὶ τὸ τῶν Ἀχαιῶν. Αἱ μὲν ἐν πρῶται^g δώδεκα συνελθεῖν λέγονται πόλεις· ἐκάσῃ δ' ἐπεμπε Πυλαγόραν, δις καθ' ἑτος ἕως τῆς σινοδῆς, ἑαρόν^h τε καὶ μετοπώρε· ὕπερον δὲ καὶ πλείουςⁱ σινοῦλθον πόλεις· τὴν δὲ σύνοδον Πυλαίαν ἐκάλεον, τὴν μὲν ἑαρινὴν, τὴν δὲ μεσοπωρινὴν, ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας καλεῖσιν· ἔθουον δὲ τῇ Δήμντῃ οἱ Πυλαγόροι. Τὸ μὲν οὖν ἐξαρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν καὶ^k τέτων τῶν μαντείε, ὕπερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνούντο, καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖω, καὶ ἐπεμπον δῶρα, καὶ θυσιαυρὰς καλεσιβάλλον, καθάπερ^l Κροῖσος, καὶ ὁ πατήρ^m Ἀλυάτης, καὶ Ἰταλιωτῶν τινες, καὶ Σικελοί. Ἐπίφθορος δ' ὢν ὁ πλεῖστος, δυσφύλακτος ἐστὶ, καὶ ἱερὸς ἦ. Νυνὶ γὰρ τοὶ πένεστα τὸν ἐστὶⁿ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν^o χρημάτων^p δὲ χάριν, τῶν ἀναθημάτων τὰ μὲν ἦρται, τὰ δὲ πλείω μένει· πρῶτον δὲ πολυχρήματον ἰδὲ τὸ ἱερὸν^q καθάπερ^r Ὀμηρός τε εἶρηκεν,

† Οὐ δ' ὅσα χάρις ἐδὸς ἀφύτορος ἐντὸς ἔργει
Φοῖβε Ἀπόλλωνος, Πυθὶ ἐνὶ πετρῆεσσι,

† Iliad. i. ver. 404.

^a Scripti, τέτων. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^b Scripti, δεομένων. Marg. Cas. sic Par. 2. Med. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^c μνημονευμένων Par. 2. sed supra scribitur ab alia manu. ^d μετασχούσας. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^e μετὰ Esc. ^f καὶ deest Eton. Esc. ^g Scripti, δώδεκα. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^h τε deest Par. 1. ⁱ σινοῦλθον Par. 2. sed συνῆλθον scribitur supra ab alia manu. ^k τέτων καὶ τῶν μαντείου Par. 2. Eton. Esc. sed in Eton. τοῦτον τοῦ μαντείου scribuntur inter lineas. ^l Ἀλυάτης Eton. Esc. ^m τὸδ' Par. 2. ⁿ δὲ deest Par. 1. ^o καὶ τῶν Eton.

5. Τὰ πάλαι μὲν] Quæ de Amphictyone, Deucalionis filio, τῶν Ἀμφικτυονῶν, ut fertur, auctore dicuntur. Casaub.

Ibid.] De Amphictyonum concilio doctissimam dissertationem nuperrime edidit A. van Dalen, poliater Harleml. vir in omni recto studio, et humanitate versatissimus. Anon.

Ibid.] Amphictyonas esse appellatos ab Amphictyone Deucalionis filio (qui primus concilium instituit) Pausanias ait: Androton vero ita esse nominatos, quia Ἀμφικτύονες i. e. circumvicini in confessum convenere. Forsan Amphictyon ipse nomen suum ab instituto concilio accepit. (Pausanias, lib. x. c. 8.) Vel si conjicere liceat, Amphictyon sit oraculum solis. F.

12. ἕως κατελύθη] A quo? Non enim ab Augusto, teste Pausania. An ipsum per se διελύθη καθ' ἑαυτὸν, ut de Achæis supra dictum est? Casaub.

Ibid.] Augustus certe Nicopolitanos Amphictyonibus adjunxit, quod, eo regnante, concilium stetit probat. Dissolutum tamen in Strabonis ætate fuisse non miror, quod conventus publicos Tiberius semper æque odit ac timuit. Nero una cum libertate concilium hoc Achæis restituit. Vespasianus iterum eos subjugavit, sed quandam speciem libertatis reliquit. Exinde suspicor concilium Amphictyonum a Nerone redditum, nec a Vespasiano ademptum fuisse. Certe ad usque Antoninum mansit; Pausanias enim esse numero 30 Amphictyonas in suo sæculo affirmat. F.

14. πρῶται δώδεκα] Has Pausanias enumerat, l. x. c. 8. et alio aliter Harpocraton, quos consule. Casaub.

18. τὴν δὲ σύνοδον Πυλαίαν ἐκάλεον] Sophoclis scholia, in hæc poetæ verba, (Trachin. ver. 648.)

Ἐνδ' Ἐκάνων ἀγοραὶ

Πυλατίδες καλεῖνται, i. e.

Ubi Græcorum conventus aguntur,

Quibus a Thermopylis nomen est,

referunt ex Agathone Pyladem primum omnium ab Amphictyonibus fuisse judicatum post eadem Clytæmnestræ: indeque τὴν σύνοδον Πυλαίαν esse appellatam: vel (inquiunt) quia locus ille, ubi conveniebant, erat quasi πύλαι Ἐκάνωνος. Alii Pylas illum locum vocatum fuisse volunt διὰ τὸ γεννῆναι ταύτην τὴν εἴσοδον ἀπὸ Θετταλίας εἰς τὴν Φωκίδα πορευομένους, quorum sententia vera est: sic Pylæ Ciliciæ, et aliæ dictæ. Vide mox. Idem.

21. Τὸ μὲν ἐν] Deest aliquid. Apparet sententiam esse hanc, initio oracula Delphica solitos consulere non alios quam vicinos populos, quibus et ἀμφικτυονῶν μετῆν: postea auctum nomen oraculi. Idem.

Ibid. Τὸ μὲν ἐν ἐξαρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν καὶ τέτων τοῦ μαντείου] Deesse aliquid vidit Casaubonus. Legendum credo, καὶ τέτων (τῶν συνόδων scilicet) ΚΑΙ τοῦ μαντείου. F.

30. καθάπερ Ὀμηρός] Itemque Callimachus, hymno in Apollinem, ver. 35.

Καὶ τε πολυκτεάτος, Πυθὶν καὶ τεκμήρειο.

Et omnium rerum copia affluit: id quod ex Delphis colligas. Casaub.

καὶ οἱ θησαυροὶ διηλοῦσι, καὶ ἡ ^a σύλησις ἢ ^b γεννηθεῖσα
 ὑπὸ τῶν Φωκέων. ἔξ ἧς ὁ Φωκικός καὶ ἱερός κα-
 λόμενος ἐξήφθη πόλεμος. Αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις
^c γέγονε καὶ Φίλιππον τὸν Ἀμύντε. Πρεστέραν δ'
 ἄλλην ^d ὑπονοῶσιν ἀρχαίαν, ἢ τὸν ὑφ' Ὁμήρου λε-
 γόμενον πλεῖτον ἐξεφόρησεν. ὅθεν καὶ ἵχνος αὐτῆς σω-
 θῆναι πρὸς τοὺς ὑστερον χρόνους, ἐν οἷς οἱ πρὸ Ὀνό-
 μαρχου ^e Φαῦλλον ἐσύλησαν τὸ ἱερόν, ἀλλὰ ^f τὰ μὲν
 νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν ^g χρημάτων. . . .
 . . . ^h λέγει δὲ καὶ ⁱ ἀποκείσθαι καὶ ἐν ^k θησαυ-
 ροῖς ἀπὸ λαφύρων ^l ἀνατεθέντα, ὅτι γεγραπὸς ^m σώζονται,
 ἐν ⁿ αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες. Γύγης γὰρ καὶ Κροῖσε καὶ
 Συβαριτῶν ^o Σπινητῶν ^p τὸ πρὸ Ἀδρίαν, καὶ ἔτι
 ὅτι τῶν ἄλλων ^q ἔ. ἦνοι τὰ παλαιὰ χρήματα
 ἀναμεμίχθαι ^r καὶ ἄλλοι τόποι ἀφισχημένους ὑπὸ
 τούτων σκευασθέντες ^s ἀνδρῶν. Ἔνιοι δὲ ^t ἀφή-
 τορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν, ἀφήτορος δ' οὐ-
 δὸν, ^u καὶ ^v γῆς θησαυρισμόν, ἐν τῇ ναυῷ καλωρύχθαι
 φασὶ τὸν πλεῖτον ἐκείνων, καὶ τὰς περὶ τὸ Ὀνόμαρχον
 ὅτι χειρήσαντας ἀνασιόπην νύκτωρ, σεισμῶν γενομέ-
 νων μεγάλων, ἔξω τῆς ναυῆς ^w πέτεσθαι, καὶ παύσασθαι
 τῆς ἀνασκαφῆς. ἐμβαλεῖν ^x καὶ τοῖς ἄλλοις φόβον ^y
 τοιαύτης ὅτι χειρήσεως. ^z Τῶν δὲ τὸν μὲν πρὸ
 εἰνον, εἰς τὰς μύθους λακτέον. τὸν δὲ δεύτερον, Τρο-
 φωνίαν καὶ Ἀγαμέδνας ἔργον φασί. τὸν δὲ νῦν Ἀμ-
 φικτύονες κατεσκεύασαν. Δείκνυται δ' ἐν τῇ πεμένει
 τάφος ^{aa} Νεοπτολέμου κατὰ χρησμόν γεγόμενος, Μα-
 χαίρειος Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνελόντος αὐτόν, ὡς μὲν ὁ
 μῦθος, δίκας αἰτέντα τὸν θεόν τῆς πατρὸς φόνος, ὡς

et thesauri ostendunt, et direptio a Phocenibus facta,
 unde Phocicum, sive Sacrum, exarsit bellum: ea
 facta est tempore Philippi Amyntæ filii. Aliam
 autem ea priorem sentiunt antiquitus evenisse, quæ
 divitias ab Homero commemoratas egefferit: qua-
 rum ne vestigium quidem ad posteriores pervenerit,
 et eam tempestatem, qua Onomarchus et Phayl-
 lus templum deprædati sunt: nam alias pecunias
 iis esse recentiores. dicit autem et Re-
 posita enim esse in thesauris donaria, incolumibus
 adhuc inscriptionibus, quibus dedicatores indican-
 tur. Gygis enim et Croesi, et Sybaritarum, et Spi-
 netarum qui ad Adriam accoluerunt, et sic de reli-
 quis non venerit, veteres divitias fuisse per-
 mixtas: idque alia etiam loca demonstrant a præ-
 donibus perfoffa. Alii in Homeri versibus ἀφήτορα
 thesaurum intelligunt, et aphetoris limen, thesau-
 rum in terra abditum: aiuntque opes istas in tem-
 plo fuisse defoσσas: Onomarchum autem cum sociis
 noctu aggressum eas effodere, magnis obortis terræ
 motibus, e templo profugisse, et finem fodiendi fe-
 cisse: alios quoque hoc eventu a simili conatu fuisse
 deterritos. De altaribus, id quod e pennis consti-
 tisse dicitur, inter fabulas reponi par est: secundum,
 opus Agamedis et Trophonii esse aiunt. In luco fe-
 pulchrum visitur Neoptolemi, Achillis filii, oraculi
 jussu factum, interfecti a Machæreo Delpho viro:
 id factum fabulæ ferunt, quod Pyrrhus pœnas a deo
 paternæ cædis posceret: est autem probabile, eum,

^a σύλησις Med. 2. ex correct. ^b γεννηθεῖσα Med. 2. ex correct. ^c Scripti, γεγένηται. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. ^d ὑπονοῶσιν Eton. fed litera u abraza fuit. ^e Φαῦλλον Par. 1. Φαῦλλον Par. 2. Esc. ^f Post τὰ μὲν lacuna est in Par. 1. 2. Bre. Esc. et deinde sequitur ἀπενεχθέντα νεώτερα &c. In Med. 2. hæc lacuna a recenti manu suppleta est voce ἀπενεχ-
 θέντα. ^g χρημάτων ἀποκείσθαι Eton. Esc. et sine notis lacunæ. ^h λέγει δὲ καὶ defunt Par. 1. ⁱ ἀποκείσθαι Par. 2. fed scribitur
 supra. ἀποκείσθαι γὰρ ἐν defunt Med. 1. 2. ^k θησαυρὸς ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα ἐπιγεγραπὸς σώζονται, ἐν οἷς Med. 1. 2. ex correct. ^l ἀνα-
 τεθέντα Par. 2. Bre. Esc. Mosc. ^m σώζονται Par. 2. ⁿ οἷς Par. 2. fed scribitur supra ab alia manu. ^o περὶ τὸν Par. 1. Esc.
^p ἔτ Par. 2. ἔ deest Esc. ^q καὶ ἄλλοι defunt Esc. ^r τὸν deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. ^s γῆν Par. 1. ^t Scripti, φυ-
 γεῖν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^u In MSS. τῶν δὲ νῶτον τὸν δὲ πτέρινον, corrupte. Marg. Cas. τῶν δὲ τὸν
 δὲ πτέρινον Par. 1. τῶν δὲ νάρτων τὸν δὲ πτέρινον Par. 2. τῶν δὲ νῶτων τὸν μὲν πτέρινον Esc. et Med. 2. ex correct. ^x Νεοπτολέμους deest
 Med. 2. add. postea.

1. καὶ ἡ σύλησις ἢ γεννηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκέων] Diodorus Siculus has
 opes enumerat, et summam talentorum 10,000 excedere af-
 firmat. Quod infra addit, minus credibile est, ἐκ ἐλάττω γενέσ-
 θαι τὰ συληθέντα τῶν ἐν τοῖς Περσικοῖς θησαυροῖς ὑπ' Ἀλεξάνδρου κα-
 τακτηθέντων. Meminisse oportuit opes et magnitudinem imperii
 Persarum, quod annos ducentos penes reges eadem familia ortos
 intactum duraverat. Diod. Sic. t. ii. p. 126. Edit. Wesseling. F.
 3. Αὕτη μὲν ἢ ἡ σύλησις] Vide Diodorum, lib. xix. Casaub.
 4. Πρεστέραν δ' ἄλλην ἐπινοῶσιν ἀρχαίαν, ἢ τὸν ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενον
 πλεῖτον ἐξεφόρησεν. Aliam autem ea priorem sentiunt antiquitus eve-
 nisse, quæ divitias ab Homero commemoratas egefferit] Ea facta est
 ab Eurymacho, Phlegyarum rege, ut ex Pherecyde ait Didy-
 mus, vel quicumque censetur auctor breviorum scholiorum ad
 Homerum, ad Iliad. γ. versu 301. Palmer.
 8. ἀλλὰ τὰ μὲν] Forfan legendum est, τὰ μὲν [πάντα] ἀπενεχ-
 θέντα νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρημάτων λέγει δὲ καὶ ὁ ποιητής [ἐν τῷ]
 ἀποκείσθαι καὶ γὰρ ἐν θησαυροῖς ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα ἐπιγεγ., &c.
 Hæc, adjuvante Chandlero nostro, exaravi. F.
 14. οὐ ἦνοι] Chandlerus legit, ἄλλων οὐ[τε δὲ τοῦτο
 προσ]ῆκει τὰ &c. Idem.
 17. ἀφήτορος δ' ἔδδον] Cum correxissem sic e conjectura, in-
 veni deinde apud Eustathium in verba Homeri citata sic legi.
 Reliqua sine libro emendare non licet. Xyland.
 19. τὸν Ὀνόμαρχον] Hoc scelus Diodorus Siculus Phalæco
 duci tribuit. t. ii. p. 126. Edit. Wesseling. Post hanc a Phocen-
 sibus factam expilationem, Galli Macedoniam irrumpentes Del-
 phos tentarunt, et, ut quidam affirmant, expilarunt. Longo post
 tempore, anno A. C. 87, Sylla donaria ditissima et magnum auri
 pondus ab hoc templo abstulit. F.

21. ἔξω τῆς ναυῆς πέτεσθαι] Manuscripti, φυγεῖν, nec convenit
 hic πέτεσθαι. Casaub.
 23. Τῶν δὲ] Fortasse, καὶ δὲ βομῶν, καὶ μὲν. De Delphicis
 pecuniis et opibus vide Diodorum Siculum, lib. xvi. et alios.
 Machæreum alibi Macarium legi, nisi memoria labor. Xyland.
 Ibid. Τῶν δὲ τὸν μὲν πτέρινον] Errat Xylander cum putat
 legendum esse, τῶν δὲ βομῶν. Non enim hic de aris Delphi-
 cis agit Strabo, sed varia templa Apollini extructa recenset.
 Quare legendum est καὶ δὲ ναῶν, καὶ μὲν πτέρινον. Docet id Pausanias,
 l. x. c. 5. qui et ipse templa Apollinis Delphica enumerans
 unum recenset, quod ædificasse e suo melle et alis suis apes cre-
 debantur: quanquam alii πτέρινον malebant vocatum esse ab ar-
 chitecto Ptera. De hoc templo loquitur Strabo. Emenda hinc
 locum Stobæi, pag. 185. Edit. 1609. Casaub.
 Ibid.] Forfan legendum, καὶ δὲ ναῶν καὶ. Quod suspicor ex lec-
 tione MSS. Par. Esc. Mosc. Omnia conjecturæ felici Casauboni
 favent. F.
 24. τὸν δὲ δεύτερον] Hæc quoque refert Pausanias, lib. x. c. 5.
 estque illi quartum, non secundum. At Strabo omisit quod ille
 primum commemorat, et tertium. Meminit et Homerus, hym-
 no in Apollinem, Trophonii atque Agamedis. Casaub.
 25. τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες] Pausanias, lib. x. c. 5. Τὸν δὲ ἐφ'
 ἡμῶν τῇ θεῇ ναὶν ἐκδομένησαν μὲν ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ Ἀμφικτύονες χρημά-
 των, ἀρχιτέκτων δὲ τις Σπινθαρος ἐγένετο αὐτῷ Κορίνθιος. i. e. Quod
 hac ætate extat, erexerunt de sacra pecunia Amphiclyones. Ejus
 operis architectus fuit Spintharus Corinthius. Idem.
 26. Δείκνυται δ'] Pausanias, lib. x. c. 24. et τὰ φων Neopto-
 lemi commemorat, et hoc amplius ἐτίαν, ἐφ' ἣν Νεοπτόλεμον τ' Ἀχιλ-
 λῆως

opes templi cum invaderet, necatum. Hujus Machærei de stirpe postea natum ferunt Branchum, qui templo apud Didyma præfuit. Certamen apud Delphos antiquitus fuit citharædorum, pæanem in laudem dei canentium: institutum a Delphis post Crissæum bellum. Sub Eurylocho autem Amphictyones equestrem et gymnica concertationem instituerunt, corona victori præmii loco propofita, et Pythia nominaverunt. Adjecerunt autem citharædis tibicines, et qui cithara luderent sive cantu, modularenturque carmen, quod nomos, sive modus, Pythius dicebatur. Quinque sunt ejus partes: anacrusis, ampeira, katakeleusmus, iambi et dactyli, fyinges, seu fistula sibilæ. Carmen composuit Timosthenes, secundi Ptolemæi classi præfectus, qui de portubus volumen composuit decem libris constans. Vult autem Apollinis adversus draconem certamen celebrari eo carmine: et anacrusin significare præludium: ampeiran certaminis initium: katakeleusmon ipsam pugnam: iambum et dactylum pæanem qui victoriæ accinitur, talibus modis sive rhythmis, quorum hymnus quidem proprius fit, iambus autem et iambizare: fistulas autem mortem imitatas serpentis, vitam cum sibilis quibusdam finientis. Ephorus, quo plurimum utimur ob diligentiam in talibus rebus (quod et Polybius testatur, vir magnæ auctoritatis) videtur mihi nonnunquam contrarium ejus facere, quod ab initio instituerat ac promiserat. Cum enim infectatus esset eos, qui

δὲ τὸ εἶδος, ὁπιδέμενοι πρὶ ἱερῶ. Τῇ δὲ Μαχαιρέως
 ὑπόγονον^a φασὶ Βεργχον τὸν πρῶτον ἀρξαῖος τῷ
 ἐν Διδύμοις ἱερῶ. Ἀγῶν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελ-
 φοῖς κηθαρωδῶν ἐγενήθη, παιᾶνα ἀδόντων εἰς τὸν θεόν.
 5^b ἔθηκαν δὲ Δελφοὶ μετὰ τὸν Ἐκριαῖον πόλεμον· οἱ
 δ' Ἀμφικτύονες ἰππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου
 δῖεξαν^c τεφανίτιν, καὶ Πύθια ἐκάλεισαν· πρῶτον
 θῆσαν τῇ τοῖς κηθαρωδοῖς αὐλητάς τε καὶ κηθαριστάς
 χωρὶς ὧδης, ὑποδάσσοντάς τι μέλος, ὃ καλεῖται νό-
 10^dμος Πυθικός· πέντε δ' αὐτῷ μέρη εἰν, ἑνάκρεσις,
 ἄμπειρα, κατακελεύσμος, ἱάμβοι καὶ δάκτυλοι, σύ-
 ρειγες. Ἐμελοποίησε μὲν ἐν Τιμοσθένει ὁ ναύαρχος
 τοῦ δούτε Πτολεμαῖε, ὃ καὶ τὰς λιμένας συντάξας
 ἐν δέκα βίβλοις· βέλεται δὲ τὸν ἀγῶνα τῷ Ἀπόλ-
 15^eλωνος τὸν πρῶτον δρῶντα ἄρξαι τοῦ μέλους ὑμ-
 νῶν· ἀνάκρεσιν^f μὲν τὸ πρῶτον δηλῶν· ἄμπειραν
 δὲ πρὶν πρῶτον καταπεῖραν τῷ ἀγῶνος· κατακε-
 λεύσμον δὲ^h αὐτὸν τῷ ἀγῶνα· ἱάμβον δὲ ὁ δάκτυ-
 λον τὸν ἰππικαῖον^k τὸν ἐπὶ τῇ νίκῃ μὲν τοῖς
 20^lῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ἵμνοισι^m οἰκεῖός ἐστιν, ὃ δ' ἱάμβος
 κακισμοῖς καὶⁿ τὸ ἱαμβίζειν· σύρειγες δὲ τὴν ἐκλειπ-
 σιν τοῦ θηρίου μιμεῖσθαι, ὡς ἂν κατατρέφοντος εἰς
 ἐσχάτους πινὰς^o συειγέας. Ἐφορος δ' ὅτι τὸ πλεῖστον
 25^pχρῶμα ἄρξαι πρὶν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, κατὰ περ
 ἢ Πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δο-
 κῆ μοι τάναντία ποιεῖν ἔσθ' ὅτε τῇ πρῶτῃ καὶ
 αἰς^q ἑαρχῆς ὑποχέσταιν. Ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς

^a Βεργχον φασὶ Med. 1. 2.

^b Suspectus locus. Marg. Cas.

Par. 1. 2. Mosc.

^c ἄκρεσις Esc. Gron. Αἰολικῶς. Gronov.

deest Med. 2.

^d ἐπιπαιανισμὸν Par. 1. Med. 2.

^e MSS.

Med. 2. ex correct. sed in Par. 2.

^f τὸν ὄντα ἐπὶ scribuntur supra ab alia manu.

Marg. Cas. ὕμνος Med. 2.

^g ἐστὶν οἰκεῖός Med. 1.

^h Forte, τῶ. V.

ⁱ προσχρῶμα. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc.

^j ἑαρχαῖς Par. 2. Med. 2.

^k Scripti, Κρίσσις. Marg. Cas. Κρίσσιον Par. 2.

^l τεφανίτην

^m βούλονται Med. 2.

ⁿ ἐν Eton. sed supra scribitur.

^o τὸν γινόμενον ἐπὶ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. et

^p Sic est legendum: vulgo, ὕμνος, et κακισμοῖς.

^q συρισμοῖς Par. 2. sed συειγέας scribitur supra.

^r MSS.

^s Scripti, ἐν ἀρχαῖς. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. Mosc.

λέως ὁ ἱερὸς ἀπέκτεινεν. Alii ab Oreste volunt occisum: lege Euripidis Andromachen, et Heliodorum, libro secundo. Casaub.

3. Ἀγῶν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος] Scholia Pindarica, μόνον δὲ κηθαρωδῶν ἀγωνιζομένων τὸ παλαιόν, ἐποίησεν ὁ Εὐρύλοχος καὶ τὰ ἑτέρα ὑπάρχειν ἀγωνίσματα. Idem.

5. ἔθηκαν δὲ Δελφοὶ] Locus obscurus et meo judicio perturbatus. Xylander dici putat, a Delphis institutum esse hoc certamen primum. Sed quod adjicitur de bello Crissæo non finit nos de prima Pythiorum institutione hæc accipere: nam id ab Eurylocho gestum est: cujus temporibus ordinatos esse hos ludos ab Amphictyonibus subdit. Ego non dubito locum esse corruptum. Idem.

Ibid. ἔθηκαν δὲ Δελφοὶ μετὰ τὸν Κρίσσιον πόλεμον. Institutum a Delphis post Crissæum bellum] Notavit asteriscus hunc locum doctissimus commentator, et censet esse corruptum. Jure equidem, sed si mutes τὸ Κρίσσιον in Κρίσσιον, constabit narrationi suæ veritas, et omnia erunt plana. Nam supra, pag. 607, dicit Cirrham subversam fuisse a Crissæis: Crissam verò postea ab Eurylocho. Sed, ne quid dissimulem, miror neminem alium de illo Cirrhæ excidio a Crissæis meminisse, et locus Strabonis non est sine dubio. Palmer.

Ibid.] Sensus est, quod Delphici certamen inter cantantes post bellum Crissæum primi instituerunt. Postea Amphictyones una cum Eurylocho huic certamini equestre et gymnasticum adjece-
 runt, quæ Pythia vocaverunt. Hinc, ut opinor, locus non est corruptus. De Pythiis ludis vide Potteri Antiquitates, t. i. p. 450. F.

Ibid. οἱ δ' Ἀμφικτύονες] In scholiis Pindaricis ista leguntur, οἱ Ἀμφικτύονες, ἐλθόντες εἰς τὴν Κρίσσαν μετὰ τῶν ἄλλων συμμάχων, καὶ κέρει αὐτῶν γενόμενοι, διέθηκαν ἕτερον ἀγῶνα, ἐν ᾧ καὶ αὐληταὶ ἠγωνίσαντο. Casaub.

10. πέντε δ' αὐτῷ μέρη] Quæ sequuntur nusquam alibi memini legere: videntur quidem similia quædam docere interpretes Pindari in περιεγομένοις ad Πυθιον. Nam πρῶτον vocare videntur quam noster ἄμπειραν (pro ἀνάπειραν, ut ἀνὰ πᾶν, pro ἀνὰ πᾶν, etiam apud Xenophon. extat autem vox ἀνάπειρα apud Plut. περὶ

Μεσσηνίας, sed alio sensu) et σύρειγες, quod hic σύρειγες: sed neque ille locus integer mihi videtur esse, neque prorsus inter eos convenit: conferat tamen studiosus lector. Pollux quoque, lib. iv. cap. 10. sub finem, fuisse horum meminit. Idem.

13. ὃ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις] Laudatur hoc opus a Strabone passim, itemque aliis: sed auctoris nomen non uno loco reperitur corruptum, ut apud Apollonii scholiasten, ubi Δημοδένης est scriptum, et Æschyli, ubi Τιμόξενος περὶ λιμῶν duplici errore. Idem.

20. ὧν ὁ μὲν ἵμνοισι] Certissimum est corruptum esse hunc locum: hoc quoque, ut puto, certum est, ita videlicet esse corrigendum: μετὰ τοῖς ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ἵμνοισι οἰκεῖός ἐστιν, ὃ δ' ἱάμβος κακισμοῖς, ὡς καὶ τὸ ἱαμβίζειν. Ait ἐπιπαιανισμὸν illum constare partim dactylis, partim iambis: quorum ῥυθμῶν illi hymnis conveniant, (vel Callimacho teste) hi, vituperationibus. Quis autem nescit iambum maledicum esse et Archilochicum? Jam ergo manifestum est, legendum esse ἵμνοισι. Κακισμοῖς autem legimus, pro κακισμοῖς, voce nihili: κακίζειν vituperare significat. Thucydides, libro primo, cap. 105. de Corinthiis victis, οἱ δὲ Κορίνθιοι κακίζονται ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρῶτον ἄνδρων. i. e. Corinthii vero increpiti a senioribus, qui in urbe erant. Inde κακισμός. Xylander, dum emendat κακισμοῖς, non attendit quid illa vox significet, isti loco plane inepta. Idem.

21. κακισμοῖς καὶ τὸ] Locus lacer, videtur αἰκισμοῖς scriptum fuisse, et sensus hic esse: dactylum laudando Apollini, iambum infectando serpenti Pythoni inservivisse: nam ad maledicta et convitia iambum esse aptissimum, unde ἱαμβίζειν fit proscindere maledictis. Nota est Archilochi historia. Vide etiam Suidam, in v. ἱαμβός. Xylander.

23. Ἐφορος δ'] Digreditur paululum ab instituto sermone, prius quam ad περιήγησιν revertatur. Est autem hæc digressio tota adversus Ephorum, quem idcirco reprehendit, quia ille, professus se in τοῖς περὶ Δελφῶν fabulas omitturum, tamen nihil aliud quam fabulas meras retulit. Casaub.

25. καὶ Πολύβιος μαρτυρῶν] Locus Polybii citatur, libro sequenti, p. 713. Edit. Amst. Idem.

φιλομυθεύσιν ἐν τῇ τῆς ἰσοείας γραφῇ, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας, περιπίπτει τὸ περὶ τοῦ μαντεῖος τούτου λόγῳ σεμνὺν τινα ὑπόθεσιν, ὥς πανταχοῦ μὲν ἄριστον^β νομίζει τ' ἀληθές, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ, εἰ περὶ μὲν τῶν ἁλλῶν^γ αἰετὸν τοιοῦτον τρόπον διώκοιεν, φησί· περὶ δὲ τοῦ μαντεῖος λέγοντες, ὃ πάντων ἐστὶν ἀφευδέστατον, τοῖς ἕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι χρυσόμεθα λόγοις. Ταῦτα δ' εἰπὼν, ὅτι φέρει ὡς χῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον Ἀπόλλωνα μὲν Θέμιδος, ὠφελῆσαι βελλόμενον τὸ γένος ἡμῶν. Εἶτα πάλιν ὠφελειαν εἰπὼν, ὅτι εἰς ἡμερότητα περιουχάλετο, καὶ ἐσωφρόνιζε τοῖς μὲν χρησιμιάζων, καὶ τὰ μὲν^δ προσάγων, τὰ δ' ἀπαγορεύων, τὰς δ' ἑδ' ὅλως προσέειπεν· ταῦτα δὲ διοικεῖν νομίζουσι (φησὶν) αὐτὸν, οἱ μὲν αὐτὸν^ε τὸν θεὸν^ς σωματοειδῆ γινόμενον, οἱ δ' ἀνθρώποις ἐνοιοιαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτῆς βελήσεως. Ὑποβὰς δὲ, περὶ τῶν Δελφῶν οἵτινές εἰσι διαλεγόμενος, φησὶ τοπαλαῖον Παρνασσίου τινὰς αὐτόχθονας καλεμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· κατ' ὃν χρόνον τὸν^ζ Ἀπόλλωνα πάλιν γὰρ ὅπλοντα, ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τε τῶν^η ἀνημέρων καρπῶν καὶ τῶν^θ βίων, ἐξ ἱ^α Ἀθηναίων^κ ὁρμηθέντα ὅτι Δελφές, ταύτην ἵνα καὶ τὸν ὁδόν, ἢ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι θρόνον^ι κατὰ Πανοπέας, Τιτυὸν^λ καταλύσαι, ἔχοντα^μ τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ ὡς φέρομεν· τοὺς δὲ Παρνασσίους συμμίζαντας αὐτῷ, καὶ ἄλλον μινύσαι χαλεπὸν ἄνδρα, Πύθωνα τοῦτομα, ὅτι κλησὶν δὲ δρῶντα· κατὰ τοξόοντα δ' ἐπικελεύειν ἱε^ν Παῖαν· ἀφ' ὧν^ξ τὸ πάλαιον^ο ἔτος ἐξ ἔτους ὡς φέρομεν τοῖς μέλλουσι^π συμπίπτειν εἰς ὡς φέρομεν· ἐμπροσθεν^ρ καὶ σκηνὴν τότε τῷ Πύθωνος ὑπὸ τῷ Δελφῶν, καθάπερ καὶ οὖν ἐπὶ καὶ αἰετὸν ὑπόμνημα^ς ποιούμενος τῶν τότε θρονον^τ. Τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον, ἢ Ἀπόλλων τοξέων, καὶ κολάζων Τιτυοὺς καὶ Πύθωνας, καὶ ὁδεύων ἐξ Ἀθηναίων εἰς Δελφοὺς, καὶ γὰρ πᾶσαν ἐπὶ^υ· Εἰ δὲ ταῦτα μὴ^φ ὑπολαμβάνει μύθος εἶναι, τί ἐχρῆν ταῦτ' ἀπομνησθῆναι Θέμιν γυναῖκα καλεῖν; τὸν δὲ

in scriptione historiæ fabulis gaudent admiscendis, veritatemque laudibus vexisset, sermoni de hoc oraculo promissum adjicit gravitatis plenum, se cum alias veritatem maximi facere, tum vel apprime in hoc argumento: absurdum enim est (inquit) si veritatem aliis in rebus sectantes, de oraculo dicturi omnium veracissimo, ita incredilibus et falsis utamur narrationibus. His statim subjicit opinionem receptam esse, Apollinem cum Themide oraculum istud condidisse, cum prodesse nostro generi vellet: atque utilitatem exprimit, nempe eum homines ad mansuetudinem et modestiam provocasse, dum aliis oracula edens vel mandaret aliquid vel interdiceret, alios omnino arceret. Hæc (inquit) ipsum censent facere alii, corpore adsumpto, alii quod suæ voluntatis notitiam inderet. Progressus deinde eo, ut de Delphis disputaret, quinam ii essent, ait Parnassios quosdam indigenas priscis temporibus Parnassum habitavisse: quo tempore Apollo terras obiens homines ad morum placiditatem composuit, frugibusque uti et ratione victus mitioribus docuit: cum quidam ferunt eum ab Athenis Delphos proficiscentem ea perrexisse via, qua nunc Athenienses pompam ad Pythonem mittunt. Ibi cum ad Panopeos pervenisset, Tityum ab eo interfectum fuisse, qui ejus loci dominus, violentus erat atque injurius homo. Tum ad eum venisse Parnassios, aliumque intolerabilem detulisse hominem, Pythonem nomine, cognomento Draconem: quem Apollo sagittis conficiens acclamare jusserit, Ie Pæan: atque hinc pugnam inituris conflicturisque jam hunc morem receptum, perque manus traditum, ut Pæana conclament: tum quoque incensum fuisse a Delphis tabernaculum Pythonis: cujus rei memoriam hodieque renovent. Atenim quid fabulosis dici potest, quam Apollo arcu feriens, Tityosque et Pythones suppliciis adficiens, proficiscentemque Athenis Delphos, et totam obambulans terram? Quod si hæc non putavit esse fabulas, quid sibi voluit quod fabulis vulgatam Themidem mulierem

^α ὡς &c., adusque ὑπόθεσιν inclusive, deerant Med. 2. add. postea.
^β ἀριστον Med. 2. ^γ ἑδ' Efc. ^δ σωματοειδῆ Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. Mosc. ^ε Vulgo, ἡμέρων. Marg. Caf. sic Med. 1. 2. Efc. et sic Eton. olim: jam ἀνημέρων. ^ς Post βίων Par. 2. habet punctum superius. ^ζ Ἀθηναίων δὲ Par. 2. ^η ὁρμηθέντας Efc. ^θ Malim, καταλύσαι, lapidibus obruisse. V. ^ι Scripti, κατατοξέοντος. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Efc. Mosc. ^κ πάλαιον Med. 2. Efc. et Med. 1. ex correct. ^λ οὖν deest Eton. ^μ Scripti, ποιούμενος. Marg. Caf. ποιούμενοι Par. 1. 2. Eton. Mosc. ^ν ποιούμενος Efc. Malim, ποιούμενων. V. ^ξ ὑπελάμβανον Par. 2. sed ὑπελάμβανε scribitur supra.

10. μετὰ Θέμιδος] Vide prologum Eumenidum Æschyli, et chorum postremum Iphigeniæ posterioris Euripidis, et Pindari scholia, ad Pyth. Casaub.

23. ἐξ Ἀθηναίων ὁρμηθέντα ἐπὶ Δελφές] Assentitur Ephorus Æschylo (Eumen. ver. 9.) qui super hoc sic cecinit:

Λιπὼν δὲ λίμνην, Δηλίαν τε χοιράδα,
Κέλσας ἐπ' αὐτὰς ναυπόρος τὰς Παλλάδος,
Ἐς τήνδε γαῖαν ἦλθε Παρνησσὶ θ' ἔδρας. i. e.

Linquens autem lacum, et Deliam petram,
Appellens ad litora Palladis navis excipientia,
Ad hanc terram accessit, et Parnassi sedem. Idem.

25. ἔχοντα τὸν τόπον] ἔχοντα τὸν τόπον. Idem.

29. κατατοξέοντα δ' ἐπικελεύειν] Malo, κατατοξέοντι. Callimachus, hymno in Apollinem, ver. 100.

Πυθὸς τοι κατὶόντι συνήντετο δαιμόνιος θῆρ,
Αἰνὸς ὄφης· τὸν γὰρ σὺ κατήναρες, ἄλλον ἐπ' ἄλλω

Βάλλον ὠκύν ὄϊόν· ἐπηύτησε δὲ λαὸς,
Ἴη ἱὴ Παιῖον, ἱεὶ βέλους. i. e.

Nam Pythonem tibi descendenti occurrit sæva bestia,
Horribilis serpens: eum tu quidem occidisti, aliam super aliam
Mittens velocem sagittam: acclamavit autem populus,
Io io Pæan, mitte sagittam.

Melius ex istis Callimachi verbis Strabonis mentem percipies, quam ex prava Xylandri versione. Quod ad ἐπιπαιανισμὸς attinet, quos ait, fuere ii duplices: vide xol. Thucyd. lib. i. cap. 50. Idem.

Ibid. κατατοξέοντα δ' ἐπικελεύειν ἱε Παῖαν. Quem Apollo sagittis conficiens acclamare jusserit, Ie Pæan] Forte, ἀπὸ τῆς παῖαν, quasi ἱε, παῖε, vel, quod Apollo admodum juvenis erat, ἱε παῖ. Palmer.

34. Τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον] Cur Ephorus ita reprehendit, non sane intelligo. Certe relatio est eximia gentis incultæ tyrannis oppressæ, quam externus quidam, ab Atticis veniens, et liberavit et excoluit. F.

vocat, fabulosum draconem nomine hominis adfici-
cit? nisi quod confundere modum historiae cum fa-
bulis voluit. Eiusdem sunt modi etiam quæ de
Ætolis dixit: quos cum adseruisset nunquam fuisse
devastatos: aliquando dicit Ætolenses ibi habitasse
ejectis barbaris, alias Ætolum cum Eleis Epeis: il-
los vicissim mutuis inimicitiiis ortis sese profligasse:
tandem ab Alcæone et Diomede occupatam fuisse
Ætoliā. Sed ego ad Phocidem revertor. Statim
in ora maritima post Anticirrhā oppidulum a ter-
go est Marathon. Deinde promontorium Phary-
gium, quod stationem habet navium. Postea ex-
tremus portus, Mychus ille, de quo diximus no-
men ei ab eventu esse, sub Helicone et Ascra sito.
Neque longe ab istis locis absunt Abæ, quod est
oraculum: et Ambryfus, eiusdem cum Amphryso
Bœoticæ nominis. Jam in mediterraneis ferme
versus ortum solis a Delphis oppidulum est Daulis:
ubi ferunt Tereum illum Thracem dominatum
fuisse, eodemque fabulam de Procne et Philomela
referunt: Thucydides Megaram locum rei quæ
narratur adsignat. Loci nomen videtur ductum a
densitate: quod Daulos vocarent olim loca stirpibus
confita. Porro quam Homerus Daulidem vocat,
posteriores Dauliam dixerunt. Illud vero,

Qui Cypariffon habent---

μυθεύοντον δράκοντα, ἄνθρωπον; πῶλιν εἰ συγχέειν
ἐβέλετο ^a τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ ^b τὸν τῆς μύθου ^c τόπον.
5 Παραπλήσια ^d τέτοις καὶ τὰ παρὰ ^e τῶν Αἰτωλῶν
εἰρημένα. φήσας γὰρ Σπορδῆτες αὐτὰς ἐκ παντὸς
τῆς χρόνου, τότε μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τὰς κατέ-
χοντας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τότε δ' Αἰτωλὸν μὲν
τῶν ἐξ Ἡλίδος Ἐπειῶν τέτους δ' ἕω' Ἀλλή-
10 λων τῶν ἐχθρῶν τέτους δ' ἕω' Ἀλκ-
μήανος καὶ Διομήδους. Ἄλλ' ἐπ' ἀνέμει ἐπὶ τοὺς Φω-
κέας. Ἐξαρχῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μὲν τῶν Ἀντί-
κίρραν πολίχινον ἔστιν ^f ὅπουθεν ὁ ^h Μαραθῶν. εἴτ'
ἄλγεα Φαρύγιον ἔχουσα ὑφορμον· εἴθ' ὁ λιμὴν ⁱ ὑψάλος
15 ὁ πορσαγορευθεὶς Μυχὸς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος, ὑπὸ
^k τῷ Ἐλικῶνι καὶ τῇ Ἀσκηρὶ κείμενος· εἴθ' αἱ Ἀβαὶ ἢ
τὸ μαντεῖον ἀπὸθεν τῶν τόπων τέτων ἔστιν, εἴθ' ἡ
^l Ἀμβρυστος ὁμώνυμος τῇ ^m Βοιωτικῇ. ⁿ ἐν
ἢ τῇ μεσογαίᾳ μὲν Δελφὲς ὡς παρὰ τὴν ἑω' Δαυ-
20 λὶς πολίχινον, ὅπερ Τηρέα τὸν Θεῶν φασὶ διωαγεῖ-
σαι, καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκλιν ἐκεῖ μυ-
θεύουσι, ^p ὡς Θεκυδίδης· ἄλλοι δ' ἐν Μεγάρῳ φασί·
τοῦνομα δὲ ^q τῆς τοῦ γηγενέως ἀπὸ ^r τῆς δάσης·
Δαυλὲς γὰρ καλεῖται τὰ δάση. Ὅμηρος μὲν ἐν Δαυ-
25 λίδᾳ εἶπεν, οἱ δ' ὑπερον Δαυλίαν. Καὶ τὸ,

† ^s Οἱ ^t Κυπάρισσον ^u ἔχον, —

† Iliad. β'. ver. 519.

^a τὸν deest Med. 2. τὴν Par. 1. ^b τῆς μύθου τὸν Med. 2. ^c Veteres quidam, τρέπον, ut Xylander, male. Marg. Caf. ^d Scripti, τέτοις εἴρηκε καί. Marg. Caf. sic Par. 1. Post τέτοις in Bre. vacuum est spatium paucarum syllabarum. ^e τῶν deest Med. 1. 2. ^f Αἰτωλῶν Med. 2. et Αἰολῶν ex correctione. ^g ὅπουδ' Par. 1. 2. Eton. Esc. ^h Scripti, Μάραδος. Marg. Caf. sic Par. 2. Bre. Eton. Esc. Mosc. sed in Eton. Μαραθῶν scribitur supra ab alia manu. ⁱ ἕσταται Par. 2. ἐστὶν Med. 1. ^k τῷ deest Med. 2. ^l Ἀμβρυστος . . . δὲ ὦν ὁμώνυμος Par. 2. Ἀμβρυστος καὶ ἡ Μεδῶν ὁμώνυμος Esc. ^m Βοιωτικῇ Par. 2. ⁿ ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν δὲ τῇ Par. 1. 2. et Med. 2. ex correct. ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ Esc. Mosc. ^o Πρόκλιν καὶ Φιλομήλαν Med. 2. ^p Sic legendum. Vulgo, Θεκυδίδης δ' ἐν Μεγάρῳ φησί. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. Mosc. ὡς deest Eton. ^q τῆς τοῦ γηγενέως deest Med. 2. τῷ τόπῳ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Grop. Esc. ^r τῆς τοῦ γηγενέως Med. 2. ex correct. ^s Οἱ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^t Κυπάρισσον Esc. ^u ἔχον Par. 2. Med. 1. 2.

1. πῶλιν εἰ συγχέειν ἐβέλετο τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τῆς μύθου ΤΟΠΟΝ] Vett. q. τρέπον. Utrumvis fortasse ferri posset, sed Strabonem scripsisse suspicor, ΤΥΠΟΝ. F.

5. Παραπλήσια τέτοις] Nam hic quoque sibi parum constat Ephorus: cum enim dixisset Ætolos ἐκ παντὸς τῆς χρόνου fuisse ἀπορδῆτες: tamen mox eisdem sæpius docet esse subactos. Sed de Ephori dicto hoc, plura libro decimo. Casaub.

9. ὑπ' ἀλλήλων . . . τῶν] Locus corruptus: puto legendum, ὑπ' Αἰολέων, vel ὑπ' Ἀκαριάνων, quos αἰεί ποτε Ætolis inimicos fuisse testatur Pausanias. Nihil tamen affirmo. Sed in veteribus ita scriptum est, ὑπ' ἀλλήλων . . . τῶν ἐχθρῶν: idque sumus secuti. Idem.

Ibid.] Malim legere, ὑπ' ἀλλήλων [ἐδίων] τῶν ἐχθρῶν. F.

15. Μυχὸς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος] Nam circa illa loca est ὁ μυχὸς et recessus intimus finis Corinthiaci. Casaub.

16. εἴθ' αἱ Ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον] Herodotus, Οὐρανία, lib. viii. c. 134. καὶ Ἀβας, ἐνθα ἦν ἱερὸν Ἀπόλλωνος πλέσιον, θησαυροῖσι τε καὶ ἀναθήμασι πολλοῖσι κατεσκευασμένον· ἦν δὲ τι καὶ τότε, καὶ νῦν ἐστὶ χρηστὴν αὐτόθι. Diodorus quoque, libro xvi. περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἀβας, καδ' αἷς ἐστὶν Ἀπόλλωνος ἄγιον ἱερὸν. Meminere et Pausanias, l. x. c. 35. ac Stephanus. Nec de aliis Abis loquitur chorus apud Sophoclem, Oedipo tyranno, nec Lycophronis Cassandra, ver. 1074. Idem.

17. εἴθ' ἡ Ἀμβρυστος] Hujus meminit Polybius, libro iv. Vide Stephanum. Idem.

Ibid.] De Ambryso, vel Ἀμβρύσσῳ, vide Pausaniam, qui fuisse vites, et muros urbis, et κόκκον hujus loci maxime laudat. l. x. c. 36. Chandlerus lacunam ita supplet: εἴθ' Μεδῶν ὁμώνυμος. Hæc conjectura felicior quodammodo cum MS. Esc. convenit. Vide Stephanum, v. Μεδῶν. F.

20. ὅπερ] Non igitur in Thracia ut Ovidius, Metam. l. vi. aliique putant. Casaub.

Ibid.] Pausanias, l. x. c. 4. Πανοπέως δὲ ὅσον γάρδια ἐπὶ ἀπέχει Δαυλὶς· οἱ δὲ ἐνταῦθα ἄνθρωποι πολλὸς μὲν εἰσιν οὐ πολλοί, μεγέθει δὲ καὶ ἀλκῇ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι δοκιμώτατοι Φωκέων. F.

21. ἐκεῖ μυθεύουσι, ὡς Θεκυδίδης· ἄλλοι δ' ἐν Μεγάρῳ φασί] Sic restituimus hunc locum ex veteribus libris. Vulgata lectio Straboni magnam negligentiam notam inurit: sic enim vulgo legitur, Θεκυδίδης δ' ἐν Μεγάρῳ φησί, quum Thucydides disertissime dicat in Daulide id factum, idque etiam auctoritate poetarum probet, a quibus, inquit, lib. ii. cap. 29. ἐν ἀνδρόνι μνήμη Δαυλίας ἡ ὄρεος ἐπωνόμασται. Casaub.

Ibid.] Thucydides Megaram: hæc liquido falsa intelliges, si lib. ii. Thucydidis intuearis. Ego monere possum, corrigere vel non possum, vel non audeo. De Ambryso et Amphryso diximus alibi. De Daulide et aliis, vide Eustathium in Bœotiam: maxime de Cyparisso. Ego in versione sum secutus, quod videbar mihi tueri posse. Quod infra in Elateæ descriptione Thessaliam pro mari (Θεσσαλίαν ἀντὶ θαλάσσης) posui, nemo reprehendet, qui superiora legit, et situm Elateæ consideravit. Xyland.

24. Δαυλὲς γὰρ καλεῖται τὰ δάση] Ideo Æschylus δαῦλον ἐπήνην dixit de barba Glauci Anthedonii, quum vellet dicere δασεῖαν: quem locum grammatici, qui hanc vocem explicant, atque ipse Pausanias proferunt. Reperio et alibi apud eundem poetam, in Supplicibus, ver. 97.

Δαυλοὶ γὰρ παραπύδων

Δάσκειοι

Τε τείνουσι πόροι,

Κατιδὲν ἄφραστοι. i. e.

Dense enim animi

Umbrosæque

Tendunt viæ,

Perceptu omnino difficiles. Casaub.

25. οἱ δ' ὑπερον Δαυλίαν] Polybius etiam Δαυλίαν. Idem.

δέχονται διττῶς· οἱ μὲν ὀμωνύμως τῷ φυτῷ, οἱ δὲ
παρωνύμως, καὶ μὲν ὑπὸ τῇ ^a Λυκαρείᾳ. Πανοπεὺς
δ' ὁ νῦν Φανοτεὺς, ὁμορὸς τοῖς περὶ ^b Λεβαδίαν τό-
ποις, ἢ ἔ' Επειῶ πατεῖς· καὶ τὸ ^c περὶ Τιτυὸν ἐν-
ζῶθα μυθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ φησὶν, ὅτι ^d οἱ ^e Φαίηκες
τὸν ^f Ῥαδάμανθον εἰς Ἐββοίαν ἤγαγον, ὁφείδμενον Τι-
τυὸν γαίηϊον υἱόν· καὶ ^g Ἐλεείριον πῖ σπήλαιον, ὅπου δ'
^h Τιτυῶς μητρὸς Ἐλάρας, δαίνυνται κατὰ τὴν νῆσον,
καὶ ⁱ ἡρώων ^k τῶ Τιτυῶ, καὶ τιμῆς τινες. Πλησίον ^l ἢ
Λεβαδίας, καὶ ἡ Τραχίν, ὀμωνύμως τῇ ^m Οἰταίᾳ, Φω-
κικὴ πολίχνη· οἱ δ' ἐνοικῶντες ⁿ Τραχίνιοι λέγονται.
Ἡ δ' ^o Ἀνεμώρεια ὀνόμασι ὅπου τοῦ ^p συμβαίνοντος
πάτους· καταιγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλέμενος Κα-
τοπτήριος ὥρος, κρημνὸς τις, ὅπου ^q τοῦ Παρνασσῶ δῆ-
κων· ὅριον δ' ἰὼ ὁ τόπος ἔτος Δελφῶν ^r καὶ Φω-
κῶν, ἠνίκα ἀπέστησαν τὲς Δελφῆς ὅπου τῶ κοινῷ συ-
τήματος τῷ Φωκῶν Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπέτρεψαν
καθ' αὐτὰς πολιτεύεσθαι· τινὲς δ' ^s Ἀνεμώλειαν κα-
λεῖσιν· εἰδ' Ἰάμπολις ^t μὲν ταῦτα ^u ἐκλήθη, εἰς ἣν
ἐκ Βοιωτίας ἐκπέσειν ^x τὲς Ἰάντας ἔφαμεν· ἐπὶ δ'
ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη πλῆσιον τῷ Πα-
ραποταμίῳ, ἑτέρα ^z ἔστι δ' ἐν ^a Παρνασσῷ ^b Ἰαμ-
πόλεως· καὶ Ἐλάτεια, ἡ μεγίστη πόλις τῷ Φωκικῶν,
ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε, νεωτέρα γὰρ ἐπὶ τῇ ἡλικίας
^c ἐκείνης· ἐπικαλεῖται δ' ἰδρυτὴν τῶς ἐκ τῷ ^d Θετ-
ταλίας εἰσοδός. Δηλοῖ δ' ἡ εὐφυΐαν ταύτην καὶ Δη-
μοθένης, φράζων τὸν Ἰόρυσον τὸν γεννηθέντα Ἀθήνη-
σιν αἰφνιδίως, ἐπεὶ δὴ ἦκε τις ἀπαγγέλλων ὡς τὲς
ἀρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. Παραποταμί-
οι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ ^e Κηφισῷ ἰδρυμένη πλη-
σίον Φανοτεῦσι, καὶ Χαιρωνέοις, καὶ Ἐλατείᾳ. Φησὶ δ'
Θεόπομπος τὸν τόπον τῶτον διέχειν τὸ μὲν Χαιρωνείας
ὅσον ^f σταδίων τεσσαράκοντα, διορίζειν ^g δ' Ἀμφρυσέας
καὶ ^h Πανοπέας καὶ Δαυλίᾳ· καὶ δὲ δ' ἐπὶ τῷ ἐμ-

dupliciter exponunt: sunt enim qui vocem a cu-
presso deducant: alii a Cyparisso quodam pagum
dictum malunt sub Lycoreia situm. Panopeus, qui
Phanoteus nunc usurpatur, vicinus est locis circum
Lebadiam sitis; patria Epei. Ibi fabulæ etiam Ti-
tyum collocant. Homerus autem dicit Rhadaman-
thum a Phæacibus in Eubœam fuisse deductum, ut
viseret Tityum terræ filium: inque ea insula osten-
ditur spelunca Elaria, ab Elara nomen habens Ti-
tyi matre, et sacellum Tityi, ejusque cultus non-
nulli. Prope Lebadiam Trachin est, Phocicum op-
pidulum, ejusdem cum Oetæa Trachine nominis:
incolæ Trachinii dicuntur. Anemorea nomen ha-
bet ab eventu: nam dies noctesque procellæ ven-
torum in eam decumbunt a Catopterio, quod est
præcipitium a Parnasso pertingens eo. Is locus finis
fuit Phocensium et Delphorum quo tempore Lace-
dæmonii Delphos a corpore Phocensium separave-
runt, et seorsim rempublicam habere suam jusserunt:
sunt qui Anemoliam appellent: postea Hyampolis
nominata est, ejectis in eam e Bœotia Hyantibus,
sicut dictum est. Sita est in maxime mediterraneis,
propinqua Parapotamiis: alia est ad Parnassum
Hyampolis. Elatea vero maxima Phocidis urbium
est, Homero ignorata: nam post ejus demum æta-
tem condita fuit: opportune admodum sita est ad-
versus impressiones quæ fieri e Thessalia possent:
quam situs commoditatem etiam Demosthenes ex-
pressit, narrans tumultum subito Athenis ortum,
cum ad Prytanes nuncius venisset, captam esse Ela-
team referens. Parapotamii vicus est in ripa Ce-
phissi, vicinus Phanoteæ, Chæroneæ, et Elateæ.
Theopompus hunc locum distare ait a Chæronea
stadiis circiter xl, et fines ibi esse Amphrysensium,
Panopensium, atque Dauliensium. Situm esse in

^a Λυκαρεία Efc. ^b Λεβαδίαν Mosc. et Par. 2. in marg. ^c περὶ τὸν Τιτυὸν δὲ Par. 2. Efc. Mosc. περὶ Τιτυὸν δὲ Med. 1. περὶ Τι-
τυὸν δὲ Med. 2. ^d οἱ δεστ Med. 1. 2. ^e Φαίηκες Par. 1. ^f Ῥαδάμανθον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Efc. ^g Ἐλεείριον Par. 1. 2. Efc.
Mosc. Ἐλάριον Med. 1. Gron. sed Med. 1. habet Ἐλέριον ex correct. ^h μητρὸς Τιτυοῦ Med. 2. ⁱ ἡρώων Par. 2. ^k τῶ δεστ Med. 1. 2.
^l δὲ τῶ Par. 1. 2. Efc. ^m Οἰταία Par. 2. Eton. Efc. et Med. 1. ex correct. Οἰταία Med. 2. sed in Par. 2. Οἰταία supra scribitur,
et in Eton. Οἰταία. ⁿ Scripti, Τραχίνιοι, et Τραχίνιοι. Marg. Casf. Τραχίνιοι Par. 2. Efc. Τραχίνιοι Eton. sed v, quasi Τραχίνιοι,
supra scribitur a recenti manu. ^o Ἀνεμώρεια Med. 2. ^p συμβαίνοντος Med. 2. ^q τῶ δεστ Med. 1. 2. ^r τῶ καὶ Par. 2. Efc.
^s Scripti, Ἐμώλειαν. Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Bre. Efc. Μώλειαν Eton. Αἰμώλειαν Mosc. sed Par. 2. habet in marg. Ἀνεμώλειαν, et Ἀνεμώ-
λειαν. ^t τὰ μετὰ Par. 2. Med. 1. 2. τὸ μετὰ Efc. ^u Scripti, ἐκλήθη ὑπὸ τινων. Marg. Casf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. et
Med. 2. ex correct. ^x ἔφαμεν τὲς Ἰάντας Med. 1. 2. ^y Παραποταμίον Bre. Eton. Efc. Mosc. sed in Eton. 1, quasi Παραποταμίον,
τῷ Παρνασσῷ Med. 2. ^z Scripti, Ἰαμπίδας. Marg. Casf. sic Par. 1. 2. sed Par. 2. in marg. legit bis, Ἰάμπολις. ^a τῷ Παρνασσῷ Par. 1. 2. τῷ Παρνασσῷ Med. 1.
^d Θετταλίας Med. 1. 2. Eton. Efc. sed in Eton. supra scribitur a recenti manu, γρ. Θετταλίας. ^e ἐκείνης Efc.
quibusdam, Κηφισῶν. Marg. Casf. Κηφισῶν Med. 2. Κηφῶν Med. 1. ex correct. ^f μὲν σταδίων Med. 1, σταδίων μὲν Med. 2. τεσσαράκοντα
σταδίων Eton. Efc. ^g δὲ τῶ Par. 1. 2. Efc. ^h Πανοπέας Par. 1. 2.

1. οἱ δὲ παρωνύμως] Quomodo παρωνύμως cum non differant
τῇ πλῶσει? Sed hæc παχυμέρεσεν sunt accipienda. Casaub.

[Ibid.] Pausanias Cyparissum esse nomen Anticyræ vetustum
putat. l. x. c. 36. F.

5. Ὅμηρος δὲ] Profert Homeri locum ex quo colligi posse
videtur Tityum Eubœensem fuisse: sed alium nos proferamus
qui Panopensem fuisse innuit. Ait enim, Od. λ'. ver. 579. de
eodem Tityo,

Λητὼ γὰρ ἔλκυσε Διὸς κυδρὴν παράκροτον,
Πυθῶν ἐρχομένην διὰ καλλιχόρε Πανοπίης. i. e.

Latona enim traxit per vim Jovis inclutam uxorem
Ad Pytho euntem per amœnum Panopeum. Casaub.

11. Τραχίνιοι λέγονται] Aldus habet Τραχίνιοι, quod fortasse
in Τραχινάοι est mutandum: quod videtur agnoscere Stephanus.
Sane Oetæ Trachinis incolæ Trachinii vocantur. Idem.

19. Ἰάμπολις] Hyampolim Pausanias describit, l. x. c. 35.

Anemoriam non memorat. Diversas tamen esse urbes ab Ho-
mero patet, Il. β'. ver. 521. quamquam postea coaluisse non du-
bitandum est. Statius, Thebaid. lib. vii. ver. 345. hanc de-
scribit:

—Hyampolin acri

Subnixam scopulo. F.

20. ἔφαμεν] Hoc libro, initio τῶ Βοιωτικῶν. De isto loco lege
Eustathium, ad Homeri versum. Mihi et nostrorum, et eorum,
quibus Eustathius usus est, codicum fides hic suspecta est. Casaub.

23. Ἐλάτεια] Civitas libera a Romanis facta est. Vide ejus
historiam a Pausania fufius depictam, l. x. c. 34. F.

30. ἐπὶ τῷ Κηφισῷ] Κηφισῶν: sic omnes editiones: sed le-
gendum, Κηφισῶ. Casaub.

Ibid.] Parapotamii est vicus, quem Herodotus memorat. Ex-
ultus a Persis, nunquam restitutus fuit: ergo nulla ejus vestigia
Pausanias invenit. lib. x. c. 33. F.

mediocriter sublimi colle ad ipsum e Bœotia in Phocidem aditum, inter Parnassum et montem, quinque fere stadiis a limitibus: quos Cephissus dirimat, angustum utrinque præbens transitum, ortus e Lilæa, Phocidis urbe, quod et Homerus ostendit,

Quique Lilean habent Cephissi fontibus aptam:

et in lacum Copaidem se effundit: præter Daulium autem extendi ait ad LX. stadia, ad Hyphanteium usque, super quo jacet Orchomenus. Hesiodus quoque de Cephisso amne copiose scribit, ejusque 10 alveo: per totam eum fluere monstrans Phocidem, oblique, et anguis in morem:

Qui præter Panopen, et turrigeram Glechonem

Repit, et Orchomenum, gyris torti æmulus anguis.

Angustiae porro circum flumina, seu regionem Parapotamiam, semper contentionibus materiam præbuerunt, cum is unus esset istam in regionem ingressus. Cephissus præter Phocicum est Athenis, et alius in Salamina, nec non Sicyone, et in Scyro, atque etiam Argis, cujus fontes sunt in Lyrceo: denique Apolloniæ Epidamno vicinæ fons est apud gymnasium, quem Cephissum nominant. Daphnus

Βολῆς ^a ἡ Βοιωτίας εἰς Φωκίας ἐν λόφῳ μελείως ὑψηλῷ, μεταξὺ ^b τῆς Παρνασσῆς καὶ ^c τῆς ὄρεος πενταστάδιον χεῖρὲν πὶ ἀπολείπον ^d τῶν ὄρων, διαιρεῖν ^e τὴν Κηφισὸν, τενίῳ ἐκατέρωθεν διδόντα παρὰ ^f τὴν ἀρχαίαν Λιλαίας ἔχοντα, Φωκικῆς πόλεως, κατὰ περὶ ^g Ὀμηρὸς φησιν,

† Οἱ τε ^h Λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ ⁱ Κηφισοῖο, εἰς ^j τὴν Κωπαΐδα λίμνῳ ἐκδιδόντα· τὸ δὲ Δαυλίον παρατίνειν ^k ἔφη ἐξήκοντα ^l στάδια μέχρι τοῦ ὕφαντεως, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. Καὶ Ἡσίοδος δ' ἐπιπλέον περὶ ^m τοῦ ποταμοῦ λέγει, καὶ τὴν ῥύσεως, ὡς δὲ ὅλης ῥέοι τὴν Φωκίδος, σκολιῶς καὶ δρακοντοειδῶς.

ⁿ Ὅς ^o παρὰ Πανοπίδα ὁ Γλήκωνά τ' ἐρμυνίῳ,

Καὶ ^p δὲ δὴ Ὀρχομενῶ ^q εἰλιγμένος εἰσι δράκων ὡς. 15 Τὰ δὲ τενὰ τοῦ ποταμοῦ, ἢ τὴν Παραποταμίαν, λέγεται ὅτι ἀμφοτέρως, περιμάχῃται ὑπῆρξεν ^r ἐν . . . μίαν ἔχοντων αὐτῶν εἰσβολῇ. Ἐπὶ ^s τῇ Κηφισῷ, ὅ, τε Φωκικός, καὶ ὁ Ἀθηναῖος, καὶ ὁ ἐν Σαλαμῖνι, τέταρτος ^t καὶ πέμπτος, ὁ ἐν Σικυῶνι, καὶ ὁ ἐν Σικύρῳ ^u ἔκτος ^v δὲ, ὁ ἐν Ἀργεῖ, τοῖς ^w πηγῶν ἔχων ^x ἑκατὰ ^y Λυρκείῳ ἐν Ἀπολλωνίᾳ ^z τῇ περὶ Ἐπιδάμνῳ πηγῇ ἐστὶ κατὰ τὸ γυμνάσιον, ὃν καλοῦσι Κηφισόν. Δαφνὺς ^{aa} δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται ^{ab} ὃν δὲ ποτε

† Iliad. 6. ver. 523.

^a τῆς ἐκ Par. 1. 2. Esc. ἐκ τῆς Bre. Mosc. ^b τοῦ η Par. 2. ^c τῶν ὄρων Esc. ^d Scripti, χωρίων. Marg. Cas. sic Par. 2. textu vet. et recent. ^e Κηφισὸν Med. 2. ex correct. ^f Λίλαιον πηγῆς Esc. ^g Κηφισοῖο Med. 2. ^h ἐφ' Par. 1. 2. Med. 1. 2. sed in Par. 1. 2. ἐπὶ scribitur supra. ⁱ σταδίων Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^j ὕφαντιον Med. 2. ^k Παρνασσὸς Med. 2. ex correct. ^l Ὅς, deest Esc. ^m παρὰ ἐκ Πανοπίδα Par. 2. παρὰ ἐκ Πανοπίδος, διὰ Esc. ⁿ Γλήκωνα Gron. Esc. ^o δὴ Med. 2. et Med. 1. ex correct. ^p εἰλιγμένος Esc. ^q παρὰ Med. 2. ex correct. ^r Scripti, Παραποταμίους. Marg. Cas. Ποταμίους Eton. sed supra scribitur. ^s ἐπὶ . . . μίαν Par. 1. Bre. Eton. ἐν τ . . . μίαν Par. 2. ἐν τε . . . μίαν Med. 1. ἐν . . . μίαν Mosc. ^t ἐπὶ ὄρων Par. 1. 2. Eton. Esc. et deinde sequitur, interjecta lacuna, ἐστὶ δὲ &c. ^u Κηφισὸς Med. 1. ex correct. ^v Σικύρῳ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. ^w ἀρχαίαν Med. 2. ^x Λυρκείῳ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^y ὃν δὲ πόλιν τῆς Φωκίδος Med. 2.

2. μεταξὺ τῆς Παρνασσῆς καὶ τῆς ὄρεος πενταστάδιον χεῖρὲν πὶ ἀπολείπον τῶν ὄρων. Inter Parnassum et montem, quinque fere stadiis a limitibus] Ex sequentibus conicere licet, in primo hiatus fuisse Δαυλίαν. Nam cum ait, τὸ δὲ Δαυλίον παρατίνειν ἔφη, indicat se jam de eo monte mentionem fecisse. In secunda vero lacuna quid scriptum fuerit, ariolari possit aliquis, non vero pro certo affirmare. Tentabam: τῶν ἀνὰ μέσον χωρίων, locorum, qui sunt in medio, (nam scripti habent χωρίων non ὄρων) vel, τῶν ἀνὰ μέσον χωρίων, locorum qui sunt ad angustias: ut sensus fuerit Parapotamios non in ipsis angustias fuisse, quæ duos montes nominatos intercedunt, sed distare ab illis quinque stadiorum spatio. Sed, pro ἀπολείπον, legendum est vel ἀπολείποντι, ut referatur ad λόφον, vel ἀπολείποντα, ut referatur ad τόπον: nam ut legitur, nihil est, ad quod ἀπολείπον illud in neutro genere referri possit. Sed hic etiam notandum est, montem, quem Δαυλίον vocat Strabo, eundem esse videri, quem Plutarchus Ἠδύλιον vocat in Sylla: Plutarchi fides in Bœoticis et sua Chæronia prævaleat. Palmer.

Ibid.] In lacuna prima mallet legere, Ἀκοντίης ὄρεος. Distantia enim Parapotamiorum ab Elatea probat non Daulium montem intelligere Strabonem. Præterea paulo supra, ubi Orchomenum descripsit, Acontium montem stad. 60 protensum esse ad usque Parapotamios in Phocide ait. Acontii montis situs, qui ad ortum Phocidis est, et Parnassi situs qui ad occasum, Parapotamiorum vico in regione media posito, hanc lectionem, ut opinor, firmat. Secundam lacunam, si liceat, cum nomine cujusdam urbis trans Cephissum positæ suppleamus, forsan Φαντοῦ. Cephissum enim fluvium limitem describit. Chandlerus legit, τῆς Ἐλικῶνος ὄρεος, et postea τῶν Ἀν[εμο]ρίων. F.

15. Τὰ δὲ τενὰ τὰ περὶ τὰς Παραποταμίους, ἢ τὴν Παραποταμίαν, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, περιμάχῃται ὑπῆρξεν ἐν . . . μίαν ἔχοντων ταύτην εἰσβολῇ. i. e. Angustia vero apud Parapotamios, vel Parapotamiam regionem, utroque enim modo dicitur, contentionibus materiam præbuerunt, cum in . . . unus hic pateret ingressus] Locus Strabonis utut corruptus sit, attamen eidem lucem afferre potest Plutarchus situm Παραποταμίας ostendens in Sylla. t. i. pag. 462. Edit. F. Furt. Quare operæ pretium est ut adscribatur: Εἰ δὲ ὅπως ἔχουσιν ἀγωνιστῶς, ἐκέλευσεν ἡδὴ μετὰ τῶν ὀπλῶν ἐλθεῖν ἐκείνους· δείξας αὐτοῖς τὴν πρότερον μὲν γενομένην ἀκρόπολιν τῶν Παραποταμίων, τότε δὲ ἀνηρημένης τῆς πόλεως, λόφος ἐλείπετο πετρώδης καὶ

περίκηρυμος, τῇ Ἠδύλῳ διαρισμένος ὄρεος ὅσον Ἀσσοσ ἐπέχει ῥέων, εἴτα συμπύκτων ὑπὸ τὴν ῥίζαν αὐτὴν τῇ Κηφισῷ, καὶ συνεκτραχυνόμενος, ὄχνησάν ἐκτραποπεδεύσαι τὴν ἀκρόπολιν. i. e. Quod si revera pugnandi tenerentur desiderio (Sylla respondit militibus) jussit ut extempore armati illuc pergerent: ostendens illis locum ubi arx quondam Parapotamiorum fuerat, tunc vero, exciso oppido, collis restabat saxosus et abruptus, ab Edyllo monte tanto diremptus spatio, quantum Assus fluvius occupat, qui deinde admixtus sub ipsam radicem Cephisso, redditusque cum eo torrentior, munitum efficit castris ponendis cacumen. Παραποταμιοὶ autem, quoniam Cephissum Phocidis accolēbant, alio nomine Ἐπικηφισιοὶ appellabantur, Eustathio teste, ad Homeri Iliad. β. pag. 275. Οἱ δὲ παρὰ τὸν Κηφισὸν ποταμὸν, Ἐπικηφισιοὶ λέγονται ὑπὸ δὲ τινῶν, Παραποταμιοὶ. Polybius, lib. v. pag. 575. Edit. Amst. partem Syriæ Euphrati proximam vocat Παραποταμίαν. Holstein. in Stephan. pag. 243.

Ibid. τὰ περὶ τὰς ποταμίας] Fortasse, τὰ περὶ τὰς Παραποταμίας, et ita in veteribus reperio. Casaub.

17. ἐν . . . μίαν] Legamus forsan ἐν [τῇ Φωκίδι] μίαν ἔχοντων ταύτην εἰσβολῇ. Hic saltem fuit aditus in Bœotiam a Phocide. F.

18. Ἐπὶ δὲ Κηφισῷ] Septem enumerat Cephissos: longe sane diligentior Polemone, qui, in libro περὶ ποταμῶν, tres tantum nominat. Sic ille, ἐν Ἀθήνῃσι τε Κηφισὸς, καὶ ἐν Σικυῶνι, καὶ ἐν Ἀργεῖ. Vibius Sequester, Polemone etiam negligentior: unicum enim novit Phocicum Cephissum. Casaub.

Ibid.] Strabo, ut antea notavimus, Cephissum ad muros Athenarum ponit. Alter autem ejusdem nominis fluvius in itinere ad Eleusinem, qui multo grandior fuit. F.

Ibid. Ἐπὶ δὲ Κηφισῷ, ὅ, τε Φωκικός, καὶ ὁ Ἀθηναῖος, καὶ ὁ ἐν Σαλαμῖνι, τέταρτος καὶ πέμπτος, ὁ ἐν Σικυῶνι, καὶ ὁ ἐν Σικύρῳ. Cephissus præter Phocicum est Athenis, et alius in Salamina, nec non Sicyone et in Scyro] Cum supra Salaminam insulam descripsit, mirum est de Cephisso fluvio, quem hic memorat, nullam fecisse mentionem, sed tantum de Bocare vel Bocalia. Sed de eo jam supra dictum est ad eum locum. Nunc de Sicuro, quid sit, quaeritur, nec invenitur. Nam nec in Σικύρῳ insula, nec in Κικύρῳ Thesprotiæ, nec in Σικύρῳ insula, ullum novi Cephissum. Id ignoramus, ut et multa alia, alius forte nos de eo docebit. Palmer.

Ibid.] Editio Basileensis, pro Σικύρῳ, legit Σικύρῳ. Anon.

23. Δαφνὺς] Strabo hunc locum Phocidi attribuit libro primo. F.

τῆς Φωκίδος πόλις, ἀπομένη τῆς Εὐβοικῆς θαλάσσης, ἀφ' ἧς τὰς Ἐπικνημιδίας Λοκρὰς, τὰς μὲν, ἐπὶ τῷ ὄρει^β Βοιωτίαν, ἐκείνας δὲ εἰς Φωκίδα πρὸς τὴν θαλάσσης^γ καθήκεσαν. Τεκμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον^δ Σχεδίου. Περὶ μὲν δὲ τῆς Φωκίδος ἀπόχρη.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς· ὥστε περὶ ταύτης λεκτέον. Δηριῆται δὲ δίχα· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν, οἱ πρὸς Εὐβοίαν Λοκροί, οἱ δὲ ὀλίγον^ε ἐφ' ἐκάτερα τῆς Δαφνύοντος^{στ} ἐπεκαλῶντο δ' οἱ μὲν Ὀπεντίοι πρὸς τὴν μητροπόλεως, οἱ δὲ^ζ Ἐπικνημιδίας, πρὸς ὅρας^η τινὸς Κνημίδος· τὸ δὲ λοιπὸν, οἱ ἐσπέραιοι^θ εἰσι Λοκροί, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλῶνται. Χωρίζει δ' αὐτοὺς πρὸς τὴν Ὀπεντίαν καὶ τὴν Ἐπικνημιδίαν, ὃ, τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰσχυμένους, καὶ ἡ τῶν Δωριέων τετραπόλις. Ἀρκτέον δ' πρὸς τὴν Ὀπεντίαν. Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς ἄλλαις εἰς αὐτὰς κατέληξεν ἡ Βοιωτικὴ πελοπόννησος^ι ἡ ὄρεος^κ Εὐβοίας, τὴν Ὀπεντίαν κόλπον συμβαίνειν κείσθαι· ὃ δ' Ὀπὲς ἐστὶν μητροπόλις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, τὸ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν πέντε στήλων, τῶν περὶ Θερμοπύλας, ἐπιγεγραμμένων ὡς τῶν πολυανδρίων.

Τὰς δὲ ποτε φθιμένους ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία

Μήδων,

Ἡ μητροπόλις Λοκρῶν κεύθει Ὀπεντία....

Ἀπέχει δὲ θαλάσσης πρὸς πεντεκαίδεκα σταδίους, τῆς δὲ ἐπίνειος καὶ ἐξήκοντα. Κύνος δ' ἐπὶ τὸ ἐπίνειον, ἀκρὰ τεματίζουσα τὴν Ὀπεντίαν κόλπον σταδίων ὄντα πρὸς τεσσαράκοντα. Μεταξὺ δὲ Ὀπεντίος καὶ Κύνος πεδίου εὐδαιμον· καί ταις δὲ καὶ Αἰδηφὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπερ τὰ θέρμα^λ Ἡρακλέους, πορθμῶ διειρημένους

nunc diruta jacet: quondam Phocidis urbs fuit, Euboicum tangens mare, Locrosque Epicnemidios dividens, ut alii eorum ad Boeotiam, ad mare pertinentem ad Phocidem alii pertinerent. Argumento est sacrum Schedieum quod ibi fuit, et sepulchrum Schedii perhibetur. Dictum satis jam puto de Phocide: deinceps Locris est, de qua dicendum.

Locris in duas distinguitur partes: unam habent Locri, Eubææ oppositi, qui a Daphnunte in duas rursus portiones secantur: nam Locri Opuntii ab Opunte principe urbe dicuntur: reliqui Locri Epicnemidii, utpote ad montem Cnemidem accolentes. Alteram partem Locri occidui habitant, qui iidem Ozolæ usurpantur. Hos ab Opuntiis et Epicnemidiis distinguit cum Parnassus mons in medio situs, tum Dorienfium quæ vocatur a quatuor urbium communitate Tetrapolis. Nos ab Opuntiis ordiemur. Sinus Opuntius continenter jacet post oram eam, in quam Boeotiæ partes ad Eubæam spectantes definunt. Opus primaria urbs est, quod etiam inscriptio ostendit primæ de quinque columnis, quæ apud Thermopylas juxta publicum sepulchrum (polyandrium vocant) sitæ sunt:

Hi quondam Græcos ausi defendere fines

A Medis cæsi procubuerunt viri:

Quorum reliquias Opoeis tumulto abdidit alto,

Locrorum terræ splendida metropolis.

Abest a mari xv. circiter stadiis, a navali etiam lx. Navale est Cynus, promontorio finum terminans Opuntium qui est stadiorum circiter xl. Inter Opuntem et Cynum planities est felix. Opponitur Ædepsō Eubææ, ubi calida sunt Herculis lavacra:

^α τὸ Par. 1. ^β Βοιω... Φωκίδος Efc. ἐκείνας δὲ defunt Par. 1. ἐκείνας δὲ εἰς defunt Med. 1. 2. relicta lacuna. ^γ Inter καθήκεσαν et τεκμήριον lacuna est in Par. 1. 2. Eton. Efc. ^δ Σχεδίου... ται δὲ ὁ Δαφνύς ἐφ' ἐκάτερα τὴν Λοκρίδα... τε (forte ὡς) μηδαμῶς ἀπτεοδαί ἀλλήλων τοὺς τ' Ἐπικνημι... υς (forte διου) Ὀπεντίους ὕστερον δὲ προσωρίδην τοῖς... pos. Περὶ &c. Par. 2. Σχεδίου... φνῆς ἐφ' ἐκάτερα τὴν Λοκρίδα... ἀπτεοδαί ἀλλήλων τοὺς τ' Ἐπικνημιδίας ὕστερον δὲ προσωρίδην τοῖς... Περὶ &c. Bre. Σχεδίου... ἐφ' ἐκάτερα τὴν Λοκρίδα... ἀπτεοδαί ἀλλήλων, τὰς τε Ἐπικνημι... ὕστερον δὲ προσωρίδην τοῖς... Περὶ &c. Efc. Σχεδίου... ἐφ' ἐκάτερα τὴν Λοκρίδα... ἀπτεοδαί ἀλλήλων, τὰς τε Ἐπικνημι... ὕστερον δὲ προσωρίδην τοῖς... Περὶ &c. Mosc. ^ε τσαυτὰ ἀπόχρη Med. 2. ^ς οἱ μὲν Par. 2. ^ζ ὀλίγονται ποτε Par. 2. Efc. Mosc. ^η Ὀπουντίαν τε καὶ Ἐπικνημιδίαν Par. 1. 2. Efc. Ὀπεντίαν καὶ Ἐπικνημιδίαν Med. 1. 2. ^θ ἀπέληξεν Par. 2. Efc. fed in Par. 2. κατέληξεν scribitur supra. ^ι Εὐβοίαν, ὅπου Par. 1. ^κ Scripti, τὸ ἐπὶ. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^λ τὸ Par. 1. ^μ γεγραμμένων Med. 2. ex correct. ^ν MSS. Μητροπόλιν Λοκρῶν κεύθει νόμων Ὀπείας. Xylander, Ὀπουντία γῆ. Marg. Caf. M. Λοκρῶν... ἰδυνόμων Ὀπείας Efc. ^ξ Ὀπείας Med. 1. 2. Gron. Forte legendum, Μητροπόλις Λοκρῶν κεύθει ὁμῶς Ὀπείας. Gronov. ^ο δὲ τῆς Par. 2. ^π δὲ Πηνειῶν Par. 1. 2. ^ρ Ἐδεφὸν Par. 1. Med. 2. Eton. et Med. 1. ex correct. ^ς τὰ Ἡρακλέους Par. 1. Eton. τὰ Ἡρακλέους Med. 1. fed Med. 1. 2. habent τὰ Ἡρακλέους ex correctione.

2. διαιρέσα τὰς] Hæc satis sunt perturbata: sed omnia ex superioribus plana sunt. Casaub.

Ibid. τὰς Ἐπικνημιδίας Λοκρὰς] Epicnemidiorum appellatione hic quoque etiam Opuntios complectitur. Idem.

4. Τεκμήριον δὲ] Probat Opuntem Phocenium fuisse olim: argumento, inquit, est Schedii monumentum quod visitur Opunte. Fuit autem Schedius Phocenium dux, belli Trojani tempore, teste Homero. Idem.

5. Σχεδίου] Ex mutilis verbis MSS. Par. et Mosc. satis constat esse alia sepulchra terminos Locridum duarum. Postea autem fines mutati erant. F.

19. Ὀπὲς] Opus, in Homero Ὀπείας. Vide etiam Liv. lib. xxxii. c. 32. Idem.

23. Τὰς] Hoc epigramma sic corrigendum duxi, unica tantum syllaba de meo adjecta. Locus de Eleis Opuntiis non coheret. Xylander.

25. Μητροπόλις Λοκρῶν κεύθει Ὀπεντία] Deest in impressis vox χδών, quam addidi sententia, metro exigente, videlicet: Μητροπόλις Λοκρῶν κεύθει Ὀπεντία [χδών.] Palmerius, Græc. Antiq. lib. v. cap. 7. pag. 574.

Ibid. κεύθει Ὀπεντία...] Κεύθει Ὀπεντιάδων. Ita legendum. Tour.

Ibid.] Gronovius legit, ut videtur, melius; κεύθει ὁμῶς Ὀπείας. F.

27. Κύνος δ' ἐστὶ] Stephanus, Κύνος, ἐπίνειον Ὀπεντίου, ὡς Φίλων καὶ Πανσανίας. Ἐκαταῖος δὲ πόλιν αὐτὴν φησιν. Meminit Ptolemæus. Casaub.

Ibid.] Scylaci Caryand. est Κυνόστροφος. F.

29. Μεταξὺ δὲ Ὀπεντίος καὶ Κύνος πεδίου εὐδαιμον· καί ταις δὲ κατὰ Αἰδηφὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπερ τὰ θέρμα τῶν Ἡρακλέους. Inter Opuntem et Cynum planities est felix. Opponitur Ædepsō Eubææ, ubi calida sunt Herculis lavacra] Cave ex hoc loco colligas fuisse balnea illa inter Opuntem et Cynum, quod male putavit Dominicus Niger ex hoc loco male intellecto: τὸ ὅπερ referri debet ad Αἰδηφόν, non ad πεδίου. Palmer.

Ibid.] Αἰδηφὸς hodie appellatur Dipso. D'Anv. F.

31. ὅπερ τὰ θέρμα] Stephanus legit, τὰ θέρμα λωτρά. Meminit harum aquarum Athenæus: quem vide initio libri iii. Omnia autem θέρμα λωτρά veteres Ἡρακλεια vocabant, ut apparet vel ex Aristoph. Nebulis. Fuisse autem apud veteres omnia θέρμα λωτρά sacra etiam philosophus docet, causam rei inquirens. Προβλ. καὶ. S. Casaub.

freto sejuncta stadiorum centum et sexaginta. Cyni habitasse ferunt Deucalionem, et monumentum ibi monstratur Pyrrhæ, ut Deucalionis Athenis. Distat Cynus a Cnemide ad L. stadia. Atalanta etiam insula ante Opuntem sita est, ejusdem cum ea nominis quæ ante Atticam jacet. Aiunt in Elea quoque regione quosdam Opuntios referri: quorum mentionem fieri nihil attinet, nisi quod cognati Opuntiorum Locrorum videntur. Opunte natum fuisse Patroclum Homerus tradit, unde ob cædem per imprudentiam perpetratam ad Peleum profugerit, patre Menœtio in patria manente: et Opuntem promiserat Achilles se Menœtio reducturum Patroclum, finito bello. Non tamen Menœtius rex fuit Opuntiorum, sed Ajax Locrus, Aryco urbe natus, ut aiunt. Is qui a Patroclo fuit interfectus, Æanes perhibetur: et ostenditur lucus ab eo nomen habens Æaneium, ac fons Æanis. Deinceps a Cyno est Alope, et Daphnus, quem deletum diximus: ibique portus est a Cyno distans ad xc. stadia, et ab Elatea per mediterranea stadiis centum et viginti. Cæterum hæc jam ad Maliacum sinum pertinent, qui continuo Opuntium sequitur. Post Daphnuntem Cnemides sunt natura munitum oppidum, ubi stadia fere viginti navigaveris. His opponitur Cennæum Eubææ promontorium, occasum solis respiciens et Maliacum sinum, freto interjacente viginti pene stadiorum. Hæc jam Epicnemidiorum sunt Locrorum. Ibidem tres insulæ opponuntur continenti, a Licha Lichades dictæ: sunt et aliæ quæ litus illud legenti occurrunt, quas prudens omitto. Portus a Cnemide viginti stadiis distat, super quo

^a σταδίων ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν. Ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλιωνά φασιν οἰκεῖσθαι καὶ τῆς Πύρρας αὐτοῦ δεικνύσθαι σῆμα, τῷ δὲ Δευκαλιωνος Ἀθήνησι. Διέχει ἡ δὲ Κνημίδος ὁ Κύνος ὅσον πεντήκοντα σταδίας. Καὶ ἡ Ἀταλάντη ἡ νῆσος καὶ Ὀπύντα Ἰδρυίαι, ὁμώνυμος τῇ τῷ Ἀθηκῆς. Λέγουσι δὲ Ὀπουντίες πινᾶς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ φασίν, ὡς ὅτι ἄξιον μεμνησθαι, πλὴν ὅτι συγγράσαν αὐτῶν ἔξαναγεῖν τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσιν. Ὅτι δὲ ἔξ Ὀπύντος ἵδὲ Πάτροκλος, λέγει Ὀμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον παρὰ τῆς ἐφυγεν εἰς Πηλέα, ὁ δὲ πατήρ Μενότιος ἐμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκείσε γὰρ ὁ Ἀχιλλεύς ὑποχέσθαι τῷ Μενοίτῳ κατὰ ξεν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἔπαυελθόντα. Οὐ μὲν ἑβασίλευε γὰρ ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων· ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρὸς, πατρίδος αὐτοῦ, ὡς φασιν, Ἀρύκε. Αἰάντιον δὲ ὀνομάζουσι τὸ ἀναιρεθέντα ὑπὸ τῷ Πατρόκλῳ, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τέλος Αἰάνειον δεικνύσθαι, καὶ κρήνη τις Αἰανίς. Ἐξῆς μὲν τῇ Κύνῳ Ἀλόπη ἐστὶ, καὶ ὁ Δαρνῆς, ὃν ἔραμον κατεσπάσθαι λιμὲν δὲ ἐστὶν αὐτοῦ διέχων Κύνε· τῷ δὲ ἐνένηκοντα σταδίας· Ἐλαπίδας δὲ, πεζεύοντι εἰς τὴν μεσσηνίαν ἑκατὸν εἰκοσι. Ἡδὴ δὲ ἐστὶ τῶντα τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ· μετὰ γὰρ τῷ Ὀπύντῳ, συνεχὴς ἐστὶν ἔστος. Μετὰ δὲ Δαρνῆντα Κνημίδες, χερσὶν ἐρυμνὸν, ὅσον σταδίας εἰκοσι πλεύσαντι· καὶ δὲ καὶ τὸ Κήναιον ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκει· ἄκρα βλέπεσθαι τῷ εἰσέρχῃ καὶ τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ, πορθμῷ διερχομένην χερσὶν εἰκοσι σταδίων. Ταῦτα δὲ ἦδη τῷ Ἐπικνημίδῳ ἐστὶ Λοκρῶν. Ἐν ταῦτα καὶ αἱ Λιχάδες καλέμεναι τρεῖς νῆσοι τῷ κεν, ἀπὸ Λίχα τοῦνομα ἔχουσαι· καὶ ἄλλαι δὲ εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι τῷ ἀπλῷ, ὡς ἐκόντες τῷ ἀπλείπομιν. Μετὰ γὰρ δὲ εἰκοσι σταδίων ἀπὸ Κνημίδος λιμὲν,

^a σταδίων deerat Med. 2. add. postea. ^b οἰκῆσαι Par. 1. 2. Esc. οἰκεῖσαι Med. 2. ex correct. ^c Κνημίδος Med. 1. ex correct. ^d Scripti, ἀναγεῖνται. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. ἔξαναγεῖνται Par. 2. Med. 1. 2. Esc. Gion. Mosc. ^e Ἐπὶ Esc. ^f ἡνδ Par. 1. 2. ^g γὰρ φησὶν ὁ Ἀχιλλεύς Par. 2. Med. 1. Eton. Esc. γὰρ φησὶν Ὀμηρος (quæ vox Ὀμηρος deinde expuncta fuit) Ἀχιλλεῖα Med. 2. ^h ἔπαυελθὼν Par. 1. 2. Eton. Esc. ⁱ ἑβασίλευσε Esc. Mosc. ^k Αἰάντιον Med. 1. ^l Ἐξῆς δὲ Med. 1. ^m ἐστὶ deerat Med. 1. 2. ⁿ ὅτι δὲ Med. 2. et ἐνένηκοντα ex correctione. ^o Μαλιακῷ Par. 1. 2. Eton. Esc. ^p καὶ deerat Med. 1. 2. Esc. ^q Σκήναιον Med. 2. Κήναιον Esc. et Med. 2. ex correct. ^r ἀκρὰ deerat Med. 2. add. postea. ^s Μαλια Med. 1. 2. ^t εἰκοσισταδίων Par. 1. 2. Med. 1. Esc. recte. V. εἰκοσισταδίων Med. 2. ^u Λοκρῶν ἐστὶν Med. 2. ^x καὶ deerat Med. 2. ^y δὲ deerat Esc. ^z στάδια Med. 2. ^a Κνημίδος Med. 2. Κνημίδων Par. 1. 2. Esc. et Med. 2. ex correct.

1. Δευκαλιωνά φασιν οἰκεῖσθαι] Apud Scymnum Chium stirps ejus hoc modo recensetur, Deucalion, Amphictyon, Ætolus, Physcus, Locrus, qui Lelegas a seipso Locros appellavit. (Sc. Ch. ver. 587—90.) Ætolus Scymni Chii esse idem, quem Æthlium alii scriptores vocant, videtur. F.

4. Καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ] Hujus supra meminit, lib. primo, p. 89. Diodorus autem Siculus, lib. xii. prius fuisse χερσονήσον ait, factamque insulam vehementi terræ motu, qui contigit anno tertio Olymp. lxxxviii. Verum id auctoritate Thucydidis possumus refellere, qui etiam ante illa tempora fuisse testatur ἐρημὴν ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις. Locus est, lib. ii. cap. 32. Casaub.

6. Λέγουσι δὲ Ὀπουντίες πινᾶς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ φασίν. Aiunt in Elea quoque regione quosdam Opuntios referri] De illis Opuntiis Pindarus, Olymp. ix. Diodorus, lib. xiv. et Apollonii scholiastes meminere. Palmer.

11. ἔφυγεν εἰς Πηλέα] Ita Ovidius, in Epist. ad Pont. lib. i. ep. iii. ver. 73.

Cæde puer facta Patroclus Opunta reliquit,
Thessalicamque adiit hospes Achilles humum.

Menœtium Opunte mansisse ab Homero probatur. Il. σ'. ver. 326. F.

12. ἐκείσε γὰρ ὁ Ἀχιλλεύς] Reponenda est, credo, vox φησὶ,

quæ intercudit: ἐκείσε γὰρ ὁ Ἀχιλλεύς ὑποχέσθαι ΦΗΕΙ τῷ Μενοίτῳ κατὰ ξεν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἔπαυελθόντα. Sic enim Achilles, apud Homerum, Il. σ'. ver. 326.

Φῆν δὲ οἱ εἰς Ὀπύντα περιελθόντες ὑπὸν ἀπάξεν,
Ἴλιον ἐκπέσαντα, λαχόντα τε λήϊδος αἶσαν. T.

14. Οὐ μὲν ἑβασίλευε γὰρ ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων· ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρὸς, πατρίδος αὐτοῦ, ὡς φασιν, Ἀρύκε] Perperam vulgo scribitur Ἀρύκε, cum legendum sit, ὡς φασιν, Νάρκεν. Νάρκεν enim patria fuit Ajacis Locri, quæ Opuntiis imperavit. Stephanus: Νάρκε, πόλις Λοκρίδος, τινὲς δὲ Νάρκεον τὴν πόλιν φασίν, ἐξ ἧς Αἴας. Salmaf. Exercit. Plinian. Edit. Ultr. pag. 48. L. B.

15. πατρίδος αὐτοῦ, ὡς φασιν, Ἀρύκε] Diodorus, lib. xiv. κατὰ στρατοπεδεύοντος δὲ αὐτοῦ εἰς Ἀρύκεας τῆς Λοκρίδος, ἐξ ἧς φασὶν τὸν Αἴαντα γεγενῆσθαι. Casaub.

26. τὸν Μαλιακὸν κόλπον] Τὸν Μαλιακὸν κόλπον: Malea promontorium est Laconicum: neque huc ullo modo pertinet. Legendum autem, Μαλιακὸν, ut paulo ante: vel Μαλιαία, ut scripti. Idem.

30. ἀπὸ Λίχα τοῦνομα] Hic fuit qui Deianiræ mandatū inducium Herculi attulit, quo periit. Vide quæ de ejus morte dicit Sophocles Trachiniis: facile intelliges, cur Lichades ab eo sint appellatæ. Nomina Lichadum fuere, Scarphia, Marefa, Phocaria. Plinius, l. iv. c. 12. Idem.

ὡς καὶ καὶ τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις καὶ τὴν μεσόγαιαν εἶδ' ὁ Βοάργιος ποταμὸς ἐκδίδωσιν, ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον, Μάνλι δ' ἐπὶ νομάζουσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ χειμάρρως, ὥσ' ἀβροχῆς ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν· ἄλλοτε δὲ καὶ διπλεδρον ἔχει πλάτος. Μετὰ δὲ τὰυτα, ὁ Σκάρφη, σταδίοις ὡς περὶ τῆς θαλάσσης δέκα, διέχουσα δὲ τὸ Θρόνιον τριάκοντα ἑπτα Νίκαια καὶ αἱ Θερμοπύλαι. Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων, τὴν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον μεμνησθαι ὧν δ' Ὀμηροῦ μέμνηται, Καλλίαντος μὲν οὐκέτι οἰκεῖται· ἐξῆς δὲ Βῆσσα τι πεδίον· καλοῦσι δ' ἔτι καὶ τὸ συμβεβηκός τῷ τόπῳ, δρυμώδης γὰρ ἐστὶ τῷ τῷ μὲν ἐν τῇ Βῆσσῃ ἐν τοῖς δυοῖν γράμμασιν, ἀπὸ δὲ τῆς δρυμώδους ὀνόμασι ὁμωνύμως ὥσπερ καὶ Νάπη ἐν τῷ Μεθύμνῳ πεδίῳ, ὡς Ἑλλάνικος ἀγνοῶν Λάπην ὀνομάζει· τὴν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆμον, ἀπὸ τῆς Βησσαίων οἱ δημόται λέγονται, τὴν δ' ἐν τῇ σ γράφουσιν. Ὁ δὲ Σκάρφη καὶ τὰ ἑξῆς, διέχουσα σταδίους εἴκοσι, χώραν δ' εὐκαρπύον, καὶ εὐδενδρον ἔχει· ἥδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὀνόμασι καλεῖται δὲ νῦν Φαρυγῆ· ἵδρυται

totidem mediterraneo itinere stadiis Thronium jacet. Postea Boagrii Thronium præterfluentis ostia sunt, qui et Manes dicitur. Torrens autem est, ita quidem ut aliquando siccis transiri pedibus possit: interdum vero duorum jugerum spatium latitudine occupet. Sequitur Scarphe, a mari x, a Thronio xxx. stadiis distans. Deinceps Nicæa est, et Thermopylæ. Reliqua oppida memoratu non sunt digna. Quorum vero Homerus meminit, Calliarus habitari desit. Deinceps autem Bessa est planities, sic a natura loci nominata, est enim dumosa; et hæc quidem duobus SS scribenda est, cum a dumis et saltu sit nomen deductum: sicut et Napæ in Methymnæo campo, quam Hellanicus ignoratione lapsus Lapen vocat: curia autem Attica, unde Bessæ dicti, unico S scribitur. Scarphe in sublimi jacet, stadiis distans xx. agrum habet frugum arborumque feracem. (Nam et hæc a densitate nomen habet) Hodie dicitur Pharygæ: ibique Junonis est templum

^a ἔχειν Med. 2. Esc. ἔχει Med. 1. ex correct.

Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Esc. Gron. Mosc. Σκάρφη Med. 2.

^b ταύτας Par. 1. 2. Med. 1. 2. Mosc.

^c Lego, Σκάρφη. Marg. Cas. sic

^d In veteribus libris legitur, τριάκοντα ἐλάττοι μικρῶ, ut videatur locus esse mutilus. Marg. Cas. τριάκοντα, ἐλάττοι δὲ μικρῶ (et deinde est lacuna) Par. 2. Bre. Esc.

^e Νικάια ἐστὶ Par. 1. 2. Eton. Esc.

^f Inter οἰκεῖται et τὴν lacuna est in Esc.

^g καλοῦσιν οὕτως Par. 2. Esc.

^h Post τὴν lacuna est in Par. 2. et linea sequens ita incipit: ἐκ ἐστὶν· δρυμώδης τις τὸ ποσὶ δὲ ἔχει Σκαρφηίς· ταύτην &c. τὴν ἐκ ἐστὶν· δρυμώδης τις τόπος· ἐδὲ ἔχει Σκαρφηίς· ταύτην &c. Esc. Mosc.

ⁱ Βίσσαν Med. 2.

^k διὰ δύο γραπτῶν Par. 1. et Med. 1. ex correct.

^l τὴν δρυμώδους γὰρ Med. 2.

^m ἐν τῷ Par. 1.

ⁿ ἐν τῇ αὐτῇ ἡδὲ Par. 2. διὰ β γραπτῶν σσ.

^o ἡδὲ Med. 2. ἐν σίγμα διέχουσα αὕτη.

^p ἡδὲ Esc.

^q τὴν καὶ Esc.

^r ἵδρυται &c, adusque ἐν Φαρυγαῖς inclusive, deerant Med. 2. addita deinde in marg.

1. τὸ Θρόνιον] Hoc unum in mediterraneis Locrorum Epicnemidiorum Ptolemæus ponit. Casaub.

Ibid.] Navibus iter a mari fuit prope Thronium. Livius, lib. xxxvi. c. 20. scribit, *decem naves regiæ—ad Thronium in sinu Maliaco stabant*. Vide etiam Diod. Sic. lib. xii. p. 508. Edit. Wesseling. F.

2. ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον] Ex Homero, Il. β. ver. 533.

—Θρόνιον τὴν Βοαργίαν ἀμφὶ βέεθρα. i. e.

Throniumque circa Boagrii fluventia. Casaub.

5. Μετὰ δὲ ταύτα, Σκάρφη] Eustathius legit hic Σκάρφη: paulo post autem Σκάρφη, ut hodieque editur: et addit, καὶ ἔτι καὶ Σκάρφην λέγουσι καὶ Σκάρφειαν τὴν αὐτήν. Idem.

6. Σκάρφη] Vicus inter Thronium ac Thermopylas. Liv. lib. xxxiii. c. 3. F.

7. διέχουσα δὲ τὴν Θρόνιον τριάκοντα] Scripti libri, τριάκοντα ἐλάττοι μικρῶ. Lego, τριάκοντα ἢ ἐλάττοι μικρῶ. Casaub.

Ibid. Νικάια καὶ αἱ Θερμοπύλαι] Nicæa Thermopylis vicina ad sinum Maliacum a Polybio ponitur. Excerpt. lib. xvii. c. 1. Vide etiam Liv. lib. xxxii. c. 32. De angustiis Thermopylarum vide infra. Finita Locridis descriptione, notandum est quod Scylax Opunticam regionem Locrensis solam tribuit, atque prætervectionem regionis esse stadiorum 200. Epicnemidius inter Phocenses recenset, et deinde addit, *παράπλευς δὲ ἐστὶ τὴν Φωκίαν χώρας στάδια σ'*: quod certe veritatem excedit. Prætervectionem esse stadiorum 100 mallet, quæ optimis chartis bene convenit. F.

10. ἐξῆς δὲ Βῆσσα τι πεδίον] MSS. hæc diversimodo exhibere videntur. Textus autem, ut opinor, sanus est. Βῆσσαί, secundum Scholiastem, sunt saltus pervii. Ex MSS. tamen hæc adjiciamus, *ἔχει Σκαρφηίς ταύτην*. Idem.

11. ἀπὸ τῆς συμβεβηκός] Nam hujusmodi convalles Græci vocant βήσσας. Vide Stephanum, v. Βῆσσαί. Casaub.

14. ἐν τῷ Μεθύμνῳ πεδίῳ] Methymna urbs est celebris insulæ Lesbii: in ejus agro fuit Napa hæc. Quod ait fuisse appellatam Lapen ab Hellanico per ignorantiam, miror, cum aliter Stephanus tradat. Νάπη, ait, πόλις Λέσβου· Ἑλλάνικος, ἐν δευτέρῳ Λεσβιακῶν. Idem.

15. ἢ Ἑλλάνικος ἀγνοῶν Λάπην ὀνομάζει] Fortassis vitium illud, quod Strabo Hellanico imputat, scribarum incurie est imputandum, nam Stephanum incidisse in codicem, in quo representabatur Νάπη, vel Νάπη, non est, quod quis in dubium vocet. Berkel. in Steph. pag. 581. n. 30.

17. τὴν ἐν τῇ σ γράφουσιν] Lege, cum manuscriptis, ἐν τῇ ἐν τῇ σ. Sic paulo ante, ἐν τοῖς δυοῖν γραπτῶν σσ. Casaub.

Ibid. ἡ δὲ Σκάρφη] Audeo hic aliquid præter morem: nam cum hic locus jamdiu ita legatur, nec aliter in suis libris Eustathius repperit, audeo tamen affirmare veram lectionem esse Τάρφη. Primum, quia certum est Geographum omnes diligenter recensere locos, qui sunt ab Homero relati in Bœotia. Τάρφης autem nisi hic meminit, alibi non reperitur ejus mentio: quum tamen modo dixerit se ea relaturum, quæ sunt in Homero. Deinde cur Scarphen bis recenseret, omisita Tarphe? Præterea quod ait nomen habere a densitate, id certissimum est argumentum Τάρφην scripsisse Strabonem, non Scarphen. Nam, ut ait et Stephanus, τάρφος vocant τὸ πυκνόν. Homerus, Il. ε. ver. 555.

—Βαδείης τάρφῃσιν ὕλης. i. e.

Profundæ in densitatibus sylvæ.

Vide et Homeri scholiasten. Postremo quod ait Pharygas fuisse appellatam hanc urbem, Tarphe id convenit, non Scarphæ, ut bis Stephanus testatur. Quare iterum affirmo, legendum esse Τάρφη, non Σκάρφη: nec moveor quod ante annos fere quadringentos hic locus fuit depravatus: gaudeo magis, quod tam inveteratum errorem in tam præstanti scriptore deprehenderimus. Xylandro viro erudito solus Eustathius impedimento fuit, quo minus mecum sentiret. Sed quantum Eustathii codicibus tribuendum sit, ex multis apparet. Idem.

Ibid. ἡ δὲ Σκάρφη καὶ τὰ ἑξῆς, διέχουσα σταδίους εἴκοσι, χώραν δ' εὐκαρπύον, καὶ εὐδενδρον ἔχει· ἥδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τῶν δάσους ὀνόμασι καλεῖται δὲ νῦν Φαρυγῆ] (Atque ita Eustathius jam in suis codicibus legerat: sed Isaacus Casaubonus rectissime docet ex hoc Stephani loco pro Σκάρφῃ, quam geographus jam ante commemoraverat, substituendum Τάρφῃ) Tarphe in sublimi jacet, stadiis distans viginti, agrum habet frugum et arborum feracem. (Nam et hæc a densitate nomen habet) Hodie dicitur Pharygæ. Sed mox apud eundem Strabonem pro, ἀπὸ τῆς ἐν Φαρυγαῖς τῆς Ἀρσείας, MSS. ἀπὸ τῆς Φαρυγῆς. Num legendum, ἀπὸ τῆς Φαρυγῆς? Nam ita Eustathius, ad Odyss. α'. pag. 1635. innuit, Φαρυγῆς a Φάρυγος appellatam. Holstein. in Stephan. p. 341.

19. ἥδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τῶν δάσους] Inclusi hæc parenthesi. Nam Eustathius quidem non ad Scarphen, sed ad Tarphe, quæ alia Homero est a Scarpha, diserte refert, et vox Τάρφος non huic sed illi concinit: tamen idem Pharygas ait postmodo dictas, quæ olim fuerit Scarphe. In Stephani epitoma Pharygæ cum Tarphe eadem habentur: idque bis, in Τάρφῃ, et in Φαρυγαῖς: plane contra quam Eustathius habet. Xyland.

Ibid. ἥδη γὰρ καὶ αὕτη] Sicut et Daulis, ut supra dictum est: ideo ait, καὶ αὕτη. Casaub.

Pharygææ, sic ab Argivis dictæ Pharygis: nam colonos se Argivorum profitentur. Hesperiorum (*id est, occiduorum*) Locrorum Homerus non meminit; aut saltem non expresse, sed eo tantum, quod distinguere eos videtur a

Locris, qui contra divinam habitant Eubæam:

innuens nimirum alios etiam esse Locros. Horum urbes fuerunt Amphissa et Naupactus: de quibus Naupactus restat, Antirrhio vicina, a navibus ibi compactis appellationem sortita: sive ibi classem Heraclidæ sunt fabricati, sive iis priores Locri, quod Ephorus putat: nunc Ætolorum est, a Philippo iis adjudicata. Ibidem est etiam Chalcis, cujus Homerus in Ætolorum recensione meminit, infra Calydonem: et collis Taphossus, in quo sepulchrum Nessi et reliquorum Centaurorum: quorum de cadaveribus putrefactis aiunt sub radicem collis fluere foetidam et grumofam aquam; atque inde gentem Ozolas, *quasi fatidos*, dictam. Est et Molycria ibi, juxta Antirrhium, oppidulum Ætolicum. Amphissa in extremitate campi Crissæi sita fuit: everfa, ut diximus, est ab Amphictyonibus. Circumnavigatio totius Locridis paulum excedit ducenta stadia. Alopen et hic, et in Epicnemidiis nominant, et in Phthiotide: hi autem sunt Epicnemidiorum, horumque Epizephyrii coloni. Locris occiduis continenter adjacent Ætoli, ut Epicnemidiis Æneianes, medii sunt Dorienfes. Hi regionem a qua

δ' αὐτόθι Ἡρας Φαρυγαίας ἱερὸν, ἀπὸ δ' ἐν Ἀμφισσῇ
γαιῇ δ' Ἀργείας· καὶ δὴ καὶ ἀποικοὶ φασὶν εἶναι Ἀργείων.
Τῶν γε μὴν Ἑσπερίων Λοκρῶν Ὀμηροῦς ἐ μέμνηται, ἢ
ἐ ῥητῶς γε· ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἂν πειστέλλεται
5 τέτοις ἐκείνης, ὡς δὲ ὦν εἰρήκαμεν,

Λοκρῶν, οἱ ναῖεσι πέτρην ἱερῆς Εὐβοίας,
ὡς καὶ ἑτέρων ὄντων. Πόλεις δ' ἔχον, Ἀμφισσάν
τε καὶ Ναύπακτον· ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ
Ἀντήριος πλοῖον, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς
10 ἐκεῖ γενομένης· εἴτε τῇ Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησάμε-
νων τῇ γόλῳ, εἴτε (ὡς φησὶν Ἐφοροῦς) Λοκρῶν ἔτι ὠρό-
τερον παρὰ σκευασάντων· ἔτι δ' οὖν Αἰτωλῶν, Φιλίπ-
πεος παρὰ σκευασάντων. Αὐτὰ δ' καὶ ἡ Χαλκίς, ἥς μέμνηται
καὶ ὁ ποιητής, ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκρίτω
15 Καλυδῶνος· αὐτὰ δ' καὶ ὁ Ταφίασος λόφος, ἐν ᾧ τὸ
τῆς Νέας μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων· ὧν ἀπὸ τῆς
σπητῆδος φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τῆς λόφου περὶ χεόμε-
νον δυσώδες, καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ῥεῖν· ἀπὸ δ' τῆς τοῦ
καὶ Ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος· καὶ ἡ Μολύκρεια δ'
20 ἐπὶ τῇ τῷ Ἀντήριον, Αἰτωλικῶν πολίχνιον. Ἡ δ' Ἀμ-
φισσα ὅπῃ τοῖς ἀκροῖς ἴδρῳ· ἔκ Κρυσσαίης πεδίο· κατ-
έσσευσαν δ' αὐτὴν Ἀμφικλόνες, καθάπερ εἰρήκαμεν.
Ὁ δ' ὠρεὶ πλεῖς πᾶς ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερέβαλλει τῷ
διακοσίῳ σταδίων. Ἀλόπην δ' καὶ ἐν τῷ Ἰθάκῃ, καὶ ἐν τοῖς
25 Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι, καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· ἔτι μὲν
ἐν ἀποικοῖς τῶν Ἐπικνημιδίων, οἱ δ' Ἐπιζεύφειοι, τῶ-
ν. Τοῖς δ' Ἀλοκροῖς τοῖς μὲν Ἑσπερίοις συνεχεῖς
εἰσὶν Αἰτωλοὶ· τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνεῖανες· συνε-
χεῖς οἱ Τελτίω ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. Οὗτοι μὲν

^a Scripti quidam, Φαρυγῆς. Marg. Cas. ^b ἀντιδιατέλλεται Par. 1. Eton. ^c ὄντων· ἀλλ' ἔ ποτε ἄλλων τετραπλήται πολλῶν. Πό-
λεις &c. Par. 1. Med. 2. Esc. Mosc. sed in Med. 2. inserta fuerunt a recenti manu. ^d Ἀμφισσῇ Par. 1. et sic infra. ^e ἢ δὲ N.
Med. 2. ^f Ita legendum, non Ταφίασος. Marg. Cas. Ταφίασος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Ταφίασος Esc. et Med. 2. ex cor-
rect. ^g Νέας Med. 1. 2. Gron. ^h Vulgo, σπητῆδος. Marg. Cas. ⁱ θρόμβους Par. 1. 2. Esc. ^k Scripti, Κρυσσαί. Marg.
Cas. sic Med. 1. ex correct. Κρυσσαί Med. 2. ex correct. ^l οἱ Ἀμφικλόνες Par. 1. 2. Esc. ^m εἰρήκαμεν . . . δὲ καὶ εὐπάλιον, Λο-
κρῶν εἰσιν. Ὁ δὲ πᾶς παρὰ πλεῖς &c. Par. 2. Esc. Mosc. nisi quod in Esc. et Mosc. εὐπάλιον legitur, pro εὐπάλιον. ⁿ τ' Med. 2. et σ' ex
correct. ^o Αλόπην Esc. ^p Ἐπικνημιδίων εἰσιν Par. 2. Eton. Esc. ^q Τοῖς &c, adusque Αἰτωλοὶ inclusive, deerant Med. 2. addita
deinde in marg. ^r συνεχεῖς; deest Par. 2. Esc. sed in Par. 2. scribitur supra ab alia manu.

7. ἐτέρων ὄντων] MSS. sensum Strabonis supplent, et hæc verba facile in textum admitti possint. F.

9. ὠνόμασαι δ'] Pausanias de Naupacto, lib. x. c. 38. Δωριεῖς δὲ τοῖς Ἀργείοις παῖσι τὰ πλοῖα αὐτόθι ἐποίησαντο, οἷς ἐς Πελοπόννησον ἐπεραιώθησαν· καὶ ἀντὶ τούτου γενέσθαι τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ φασί. Stephanus idem ait cum Strabone, et citat Ephorum ac Strabonem. Casaub.

Ibid.] Naupactus fuit urbs munitissima, quam Athenienses diu possederunt. Vide Thucydidem, libro tertio. Ætoli contra Romanos eam tenuerunt. Livius, lib. xxxvi. c. 30. Vide Pausaniam, lib. x. in fine. Hodie ab incolis Ἐρατῖος dicitur, sed vulgo Λεπάντο; portus est minimus, sed securus: mercaturam cum exteris adhuc faciunt incolæ. F.

13. ἥς μέμνηται καὶ ὁ ποιητής] Poetæ carmen, Ἰλ. ε'. ver. 640. Χαλκίδα τ' ἀγγχάλον, Καλυδῶνά τε πετρῆισσαν. Vide Stephanum. Casaub.

15. καὶ ὁ Ταφίασος] Libro decimo est Ταφίασος. Reperio et qui Τάφιον vocent. Antigonus, ex Myrsilo Lesbio, refert, Λοκρὲς τῆς Ὀζόλας τῇ ἐπωνυμίας τετυχηκέναι, ὅτι τῆς χώρας τῆς αὐτῶν . . . ὥς, καὶ μάλα τῇ Ταφίᾳ καλεῖσθαι ὄρεα. Idem.

16. τῇ Νέᾳ] MSS. Νέας, atque etiam infra, lib. x. pag. 692. Edit. Amst. Καὶ ὁ Νέσος ἐνταῦθα λέγεται πορθεμένης, ἀποδεδειγμένος ἐφ' Ἡρακλέους ἀποδανείν. Ad quem locum Casaubonus monet in Edit. Aldina, et Henric-Petrina Νέας; legi. Gronov.

Ibid. ἐν αὐτῇ τῇ σπητῆδος] Ozolarum appellationis causas varias affert Pausanias, lib. x. c. 38. Strabo e duabus earum unam facit: sic ille, Οἱ δὲ Νέσσον πορθεύοντα ἐπὶ τῷ Εὐήνῳ, &c. Eadem habet Antigonus. Casaub.

Ibid.] Vide Cl. Cellarium, Geograph. Antiq. lib. ii. c. 13. Anon.

19. καὶ ἡ Μολύκρεια] Lege Stephanum. Casaub.

Ibid.] Molycrium colonia Corinthiorum fuit. Postea Athenienses possederunt. Portus fuit faucibus Corinthiaci sinus non longe remotus. Thucydides, lib. ii. c. 102. A tergo Molycriæ Chalcis et mons est Taphiasus. Plinius, lib. iv. c. 2. De Molycria vide Strabonem infra in lib. x. F.

20. Ἡ δ' Ἀμφισσα] Distabat Delphis stadia centum et viginti. Diruta est bello sacro: cujus ipsi non minime fuerant τὸ ἔκκαυμα. Casaub.

Ibid.] Hanc Amphissæ distantiam a Pausania, lib. x. c. 38. Casaubonus desumpsit. Æschines orator autem 60 stad. distare affirmat. Hæc lites dirimere liceat auctoritate Sponii ac Wheeleri, qui inscriptionibus innixi Salonam hodiernam esse Amphissam probaverunt. Diruta in bello sacro, postea tamen urbs munitissima fuit; et diu Acilio consuli restitit. Liv. l. xxxvii. c. 5. Pausanias μεγίστην καὶ ὀνομαστάτην πόλιν τῶν Λοκρῶν vocat. Præ pudore autem nominis Ozolarum sese Ætolos vocare maluerunt. In Plinio, lib. iv. c. 3. Amphissa dicitur immunis. Harpocraton Amphissam esse dictam affirmat, διὰ τὸ περιέχεσθαι τὸν τόπον ὄρεσι. F.

28. Αἰνεῖανες συνεχεῖς οἱ ταύτην ἔχοντες] Attentus lector facile odorabitur mendum, quod huic loco subest: nam quid est ταύτην ἔχοντες? Nihil enim præcessit quo referri illa vox possit. Ergo locus est mendosus. Legendum vero, οἱ τὴν Οἶτην ἔχοντες, vel οἱ τὴν Ὑπάτην ἔχοντες. Utraque sententia vera est. Ænienes enim Oetæ montis accolæ, in quo monte sitam urbem Hypatam habuere: docet id Heliodori locus, quem mox proferemus. Casaub.

Ibid.] Ænienes sunt Ænienes Plinii, quos inter Ætolos collocat. Casauboni conjecturæ assentior. F.

^a ἔν εἰσιν οἱ ^b τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἡν φασὶν ^c εἶ-
 ναί μητρόπολιν τῶν πάντων Δωριέων· πόλεις δ' ἔχον,
 Ἐρινεόν, Βοῖον, Πίνδον, ^d Κυτίνιον· ὡς ἔρκει δ' ^e οὐ
 Πίνδος δ' Ἐρινεὺς· παραρρεῖ δ' αὐτῷ ὁμώνυμος ποτα-
 μὸς, ἐμβάλλων εἰς τὴν ^f Κηφισὸν καὶ πολὺν τὴν Λιλαίαν 5
 ἀπορρεῖ· τινὲς δ' ^g Ἀκυφάντα λέγουσι τὴν Πίνδον. Τέ-
 των ὁ βασιλεὺς Αἰπάλιος, ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, καί-
 ῃ χθὴν πάλιν, ὡς ἱστορεῖται, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημό-
 νευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἶτην·
^h ὅτε γὰρ εἰσεπλήσαστο τὸν φρεσβύτατον τὸν ἐκείνου 10
 παῖδαν, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχήν, καὶ οἱ ἀπόγονοι
 ἐνταῦθεν ὀρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πε-
 λοπόννησον κτήσους. Τέως μὲν ἔν ἦσαν ἐν ἀξιώματι
 αἱ πόλεις, καὶ περὶ ἑσθὴ μικραὶ καὶ λυπεροὶ, ἔπειτα
 ὠλιγορῆθησαν· ἐν τῇ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῇ Μα- 15
 κεδόνων ὁπτισταίᾳ, καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων, θαν-
 ματόν, εἰ καὶ ἵχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε· τὰ δ'
 αὐτὰ πεπρόνησιν καὶ ^k οἱ Αἰνεῖδες· καὶ γὰρ τέτρες ἐξέφ-
 θείραν Αἰτωλοὶ ^l τε καὶ Ἀθαμᾶνες· Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ
 Ἀκαρνανῶν πολεμῶντες, καὶ ^m μέγα διωάμενοι· Ἀθα- 20
 μᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέν-
 τες, ἡδὴ τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ ⁿ μετ' Ἀμύντα βασι-
 λέως δύναμιν ὁ καλίσκευασάμενοι. Οὗτοι δ' ἡ Οἶτην
 διακατεῖχον. Τὸ δ' ὅρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν
 καὶ τὴν ἀνατολῆς, ^p μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τῆς Ἀμβρακί- 25
 κῆς, καὶ τὴν ἐσπέρην· τρόπον δὲ τινα καὶ πρὸς τὸ ὄρος
 τέμνει τὸ ἀπὸ τῆς Παρνασσῆς μέχρι Πίνδος καὶ τῆς Ὑψι-
 κειμῶν βαρβάρων ὀρευνῶν τὸ ὄρος τέτο. Τέτρες δ' ἐστὶ
 τὸ μὲν πρὸς τὴν Θερμοπύλιν νενευκὸς μέρος Οἶτη κα-

tuor urbibus tetrapolin dictam incoluerunt, quæ
 omnium Dorienſium mater fuiſſe dicitur: nomina
 urbium, Erineus, Boium, Pindus, Cytinium. Pin-
 dus ſupra Erineum ſita eſt, præterfluitque eam
 ejuſdem nominis fluvius, qui in Cephiffum exit
 non procul Lilæa: urbem hanc ſunt qui Acyphan-
 tem appellent. Horum rex Æpalius, regno eiec-
 tus, eſt (ut narratur) ab Hercule in integrum reſti-
 tutus: eique ad Oetam mortuo gratiam retulit,
 Hyllō filiorum Herculis natu maximo adoptato:
 qui regni hæres, poſteris ſuis id reliquit deinceps
 regendum. Atque hinc proſecti Heraclidæ ſunt,
 cum in Peloponneſum redirent. Aliquandiu urbes
 hæ in aliqua fuerunt exiſtimatione, quanquam ex-
 iguæ et incommodo ſolo præditæ: deinde ita ſunt
 attritæ Phocico bello, et Macedonum, Ætolorum-
 que, et Athamanum impreſſionibus, ut mirum ſit
 aliquod earum veſtigium ad Romanos perveniſſe.
 Idem Æneianibus uſu venit. Hos enim Ætoli et
 Athamanes deleverunt: Ætoli quidem cum Acar-
 nanibus belligerantes, et aucti potentia: Atha-
 manes autem ultimi Epirotarum evecti ad aliquam
 dignitatem (reliquis jam defatigatis) exercitu cum
 rege Amynta collecto. Æneianes Oetam accolu-
 erunt. Is mons a Thermopylis et ortu porrigitur
 uſque ad ſinum Ambracicum et occaſum: et quo-
 dammodo ad rectos angulos ſecat mons iſte mon-
 tana, quæ a Parnaffo ad Pindum et ſuperne degentes
 barbaros extenduntur. Pars quæ ad Thermopylas

^a ἔν καὶ Κύνιοι εἰσιν *Eſc.* ἔν καὶ Κύνιον εἰσὶ *Med.* 2. ſed καὶ Κύνιον ſcripta ſunt ab alia manu. ^b τὴν deest *Med.* 2. ^c εἶναι deest *Med.* 2. ^d Κύνιον *Eton.* ^e ἡ *Med.* 1. 2. *Eſc.* *Gron.* ^f Κηφισὸν *Med.* 1. ^g Ἀκυφάντα *Med.* 2. ex correct. ^h ὅτε *Med.* 1. 2. *Par.* 1. ⁱ ὁπτισταίᾳ *Med.* 1. 2. *Eton.* *Eſc.* *Moſc.* ^k οἱ deest *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Eſc.* ^l τε deest *Med.* 1. 2. ^m Scripti libri, μετὰ τῷ Ἀμύντῃ τῷ βασιλεῖ. *Marg.* *Caf.* μετ' Ἀ... τῷ β. *Par.* 1. μετ' Ἀμύντῃ τῷ β. *Med.* 2. μετ' Ἀμύντῃ... τῷ β. *Par.* 2. *Eſc.* quaſi Ἀμύντῃ τῷ βασιλεῖ. *V.* ⁿ MSS. *Caf.* μετ' Ἀ... τῷ β. *Par.* 1. μετ' Ἀμύντῃ τῷ β. *Med.* 2. μετ' Ἀμύντῃ... τῷ β. *Par.* 2. *Eſc.* quaſi Ἀμύντῃ τῷ βασιλεῖ. *V.* ^o MSS. *Caf.* καλίσκευασάμενοι *Eton.* ſed ἐν ſupra ſcribitur a recenti manu, et deinde ſequitur γρ. καλίσκευασάμενοι. ^p μέχρι *Med.* 2. ^q Ἀμβρακικὸν *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Eſc.* ^r ὄρεον *Med.* 2. ^s δὲ *Par.* 2. ſed ſupra ſcribitur ab alia manu. ^t Θερμοπυλῶν *Moſc.*

1. οἱ τὴν τετράπολιν] Plinius quinque Doridis urbes refert, Sperchion, Erineon, Boion, Pindum, Cytinum. Alii ſex: Tzetzes in Lycophronem, Ἡ Δωρίς ἐξ πόλεως ἔχει, Κύνιον, Βοῖον, Αἰλαίον, Κάρφαιαν, Δρυῖπην καὶ τὴν Ἐρινεόν. (Vide et ad ver. 741.) Ptolemæus quatuor eaſdem agnoſcit, quas noſter: niſi quod, pro Pindo, Lilæam habet. Diodorus Siculus, libro xi. tres videtur agnoſcere tantum: Κύνιον, Βοῖον, Ἐρινεόν. Sic enim ille locus legi debet: nam hodie corrupta ſunt omnia. Notanda vero in primis verba ſcholiaſtæ Pindarici, qui in Odam pr. Pyth. pag. 195. *Edit. Steph.* 1599. ita ſcribit: Οἱ Δωριεῖς, οἰκόντες πρότερον τὴν Πίνδον μίαν ἦσαν τῆς τετραπόλεως τῆς ἐν Πελοπόννησῳ, ἀφικνεῖσθαι εἰς τὴν μετὰ τὴν Οἶτην καὶ Παρνασσὴν Δωρίδα ἐξάπολιν ἔσαν· ἐστὶ δὲ Ἐρινεόν, Κύνιον, Βοῖον, Αἰλαίον, Κάρφαια, Δρυῖπην· ἐκ δὲ τῶν τῶν τοῖς Ἡρακλείδαις εἰς Λακεδαιμόνια κατέρχονται. Vide ad librum ſequentem. *Cafaub.*

Ibid.] Scymnus Chius cum Strabone convenit, et in numero et in nominibus. Eaſ etiam μικρὰς πόλεις vocat, ſed poſtea addit,

Τέτων δ' ἀποικοὶ πάντες εἰς Δωριεῖς.

Scylax hos Λιμοδωριεῖς appellat, et urbes numerat tres, Ἐρινεός, Βοῖον, Γένιον, quod rectius legitur Κύνιον. Harum Erineus nomen cuidam ficus ſpeciei dedit. De cæteris vide Stephanum. *F.*

6. Ἀκυφάντα λέγουσι] Stephanus, Ἀκυφάς, πόλις μία τῆς Δωρικῆς τετραπόλεως. *Cafaub.*

Ibid. Ἀκυφάντα λέγουσι τὴν Πίνδον] Reſtituo locum eumque lego: Τινὲς δὲ Κύφοντα λέγουσι τὴν Πίνδον. i. e. Quidam vero Cyphanta dicunt Pindum. Sic paſſim Polybius et Ptolemæus Κυφάντων mentionem faciunt: ipſe Plin. lib. iv. c. 5. inter urbes Laconicas reſenſet. *Meurf.* Miſcel. Lacon. lib. iv. c. 6.

Ibid. Τέτων ὁ βασιλεὺς Αἰπάλιος, ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς. Horum rex Æpalius, regno eiectus] Omnes alii eum regem Ægimium vocant, non Æpalium. Sic eum vocat Apollodorus, lib. ii. ſic Diodorus, lib. iv. ſic Pindari ſcholiaſtes, ad Pyth. i. Fuerat autem a La-

pithis et Dryopibus bello petitus, ut Apollodorus, dicto loco. *Palmer.*

6. Αἰπάλιος] Valeſius, in Emend. p. 37. *Edit. Amſt.* 1740. legendum Αἰγίμιος cenſet. Vide Stephanum, v. Δυμῶν. *F.*

14. ἔπειτα ὠλιγορῆθησαν] Lego, ἔπειτα δὲ ὠλιγορῆθησαν· ἐν δὲ *Cafaub.*

23. Οὗτοι δὲ τὴν Οἶτην διακατεῖχον] Ait Ænians Oetam montem incoluiſſe: poſtea autem fuiſſe deſetos: unde ſit, ut tam pauca de iis legantur apud veteres etiam geographos. Itaque non eſt prætermittendus Heliodori de Ænianiſibus elegans locus, libro ſecundo, p. 122. *Edit. Pariſ.* 1619. ubi docet Ænians partem eſſe Theſſaliæ eamque generoſiſſimam et vere Græcam: porrigi autem ſecundum ſinum Maliacum: metropolin vero ſuam habere in monte Oeta: urbem nimirum Hypatam: ſic dictam, vel, παρὰ τὸ ὑπατεύειν, quod reliquis imperaret: vel, παρὰ τὸ ὑπὸ τῇ Οἶτῃ εἶναι, quia monti Oetæ ſubiacet: verba Heliodori ſunt, Οἱ Αἰνεῖδες Θεſſαλικῆς εἰς μοῖρας τὸ εὐγενέſτατον καὶ ἀκριβέſτερον Ἑλληνικόν, ἀφ' Ἑλλήνων τῶν Δευκαλίωνος, τὸ μὲν ἄλλο τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ παραλείνομενον· μητρόπολιν δὲ ſεμνυνόμενον Ὑπάταν, ὡς μὲν αὐτοὶ βύλονται, ἀπὸ τῶν τῶν ἄλλων ὑπατεύειν καὶ ἀρχεῖν ἀνομαſμένην· ὡς δὲ ἑτέροις δοκεῖ, διότι περὶ ὑπὸ τῇ Οἶτῃ τῷ ὄρει καλεῖται. i. e. Ænians Theſſalicæ gentis eſt nobiliſſima portio, et prorsus Græca, a Deucalione Græco orta, ad Maliacum ſinum protenſa, metropolim prædicans Hypatam, quemadmodum ipſi volunt, ab eo quod cæteris præſit et imperet cognominatam; ut autem aliis videtur, quod ſub Oetæ monte ſita ſit. Idem.

24. Τὸ δ' ὅρος διατείνει] Deſcriptionem Thermopylarum habet apud Herodotum, Polymnia, Appianum, in Syriacis: ſed ad Livium et confer cum Strabone: iſ enim graphicè admodum hæc deſcripſit, planeque idem cum noſtro dicit. Locus eſt, lib. xxxvi. Idem.

Ibid.] De Thermopylis vide etiam Pauſaniam, lib. x. c. 21, 22. *F.*

inclinat, Oeta vocatur, longitudine ducentorum stadiorum, asper mons et excelsus, excelsissimus autem juxta Thermopylas, ubi in verticem assurgit, definitque in acutos et præruptos usque ad mare scopulos, exiguum transeundi spatium relinquens iis, qui ab ora maritima e Theffalia Locros petunt. Is aditus Pylæ vocatur, id est, portæ, et Stena, sive angustię, ac Thermopylæ, a calidis lavacris quæ in vicinia sunt, et Herculi sacra habentur. Huic imminentem montem Callidromum vocant: reliqui reliquum, quod per Ætoliā et Acarnaniā usque ad sinum Ambracicum producitur, eo nomine intelligunt. Ad Thermopylas intra fauces castellum est Nicæa ad mare Locrorum: Tichius autem, et Heraclea super eam, quæ prius Trachin dicta fuit, Spartanorum opus. Heraclea distat ab antiqua Trachine stadiis fere sex. Sequitur Rhoduntia, loco natura munito. Difficilia aditu hæc loca facit cum asperitas, tum multitudo aquarum cavitates efficientium quas permeant. Nam, præter Sperchium qui Anticirram præterfluit, Dyrras etiam est, quem conatum ferunt Herculis rogum extinguere, et alius Melas a Trachine distans quinque stadiis. A Trachine versus meridiem Herodotus ait amplam esse inter saxa fissuram, quam Asopus ejusdem cum aliis Afopis nominis perlabens, in mare quod intra Pylas est exeat: recepto prius Phœnice, qui in eum a meridie defluit, cognominis Phœnici heroi, cujus etiam sepulchrum ibi ostenditur: abest

λείται, σταδίων διακοσίων τὸ μήκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν· ὑψηλότερον δὲ καὶ τὰς Θερμοπύλας· κορυφᾷται δὲ ἐνταῦθα, καὶ τελευτᾷ πρὸς ὅξεις καὶ σποτόμας μέχρι τῆς θαλάσσης κρημνές· ὀλίγην δὲ σπολείπει παράδον τοῖς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης ἐμβάλλουσιν εἰς τὰς Λοκρὲς ἐκ τῆς Θετταλίας. Τὴν μὲν ἐν παράδον, Πύλας καλεῖται, καὶ στενὰ, καὶ Θερμοπύλας· ἐστὶ δὲ καὶ θερμὰ πλησίον ὑδάτων τιμωμένων ὡς Ἡρακλῆος ἱερῶν. Τὸ δὲ ὑπερκειμένον ὄρος, Καλλίδρομον· πνέει δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διήκον μέχρι τῆς Ἀμβρακικῆς κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. Πρὸς δὲ ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρέγιον ἐντὸς τῆς στενῆς, Νίχαια μὲν ὅτι θαλάσσαν Λοκρῶν· Τίχιος δὲ, καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ Τραχὴν καλεῖται ὡς ἄλλοι, Λακεδαιμονίων κτίσμα· διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος πέντε ἢ ἑξήκοντα στάδια ἢ Ἡράκλεια· ἐξῆς δὲ ἡ Ροδοντία, χωρίον ἐρυμνόν. Ποιεῖ δὲ δυσείσοδα τὰ χωρία ταῦτα ἡ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάρυγγας ποιούντων, ὅς τις διέξεισι· πρὸς δὲ τῇ Σπερχίῳ τῷ ὡς ἔρροντι τῇ Ἀντικύρῳ, καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασιν ὅτι χειρῶσιν τῇ Ἡρακλῆος σβεῖσαι πυρᾶν, καὶ ἄλλος Μέλαιος, διέχον Τραχίνος εἰς πέντε στάδια. Πρὸς τὴν μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φασιν Ἡρόδοτος εἶναι βαθυΐαν διασφάρα, δι' ἧς Ἀσωπὸς, ὁμώνυμος τοῖς εἰρημαίοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θαλάσσαν ἐκτίπτει τὴν ἐντὸς πυλῶν, ὡς ἔλαβον καὶ τὸ Φοῖνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάντα αὐτῷ, ὁμώνυμον τῷ ἥρωι, καὶ τὰ φος πλησίον δεικνύται· σταδίοι δὲ εἰσὶν ὅτι Θερμοπύλας

^a τὰς deest Med. 1. 2. ^b τῆς deest Med. 1. 2. ^c τῆς Med. 2. ^d ἐμβάλλουσιν Efc. ^e καὶ A. Med. 1. καὶ Ἀκαρνανίας Med. 2. ^f Scripti melius, φέρει. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. ^g Τίχιος Med. 2. ^h στάδια Med. 1. 2. ⁱ Scripti, φάρυγγας. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Efc. recte. V. ^k Σπερχίῳ τῷ deerant Med. 2. add. postea. ^l ὁ Δύρας Par. 1. ὁ Δύρας Med. 1. 2. ὁ Δύρας Par. 2. Efc. sed in Par. 2. Δύρας scribitur supra. ^m συμβάλλοντα Par. 1. 2. Bre. Eton. Efc. συμβάλλοντι Mosc. ⁿ Vulgo, τὰφος δεικνύται. Marg. Caf. sic Med. 1. 2.

7. ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ] Sophocles, Trachiniis, ver. 642.

Ὁ ναύλοχα λωτρά καὶ πετραῖα
Θερμὰ, καὶ πάγας
Οἷτας περὶ ναιετάοντες.

Scholias, λωτρά φησι τὰ Ἡράκλεια, ἅπερ λέγεται αὐτῷ ἡ Ἀθηνᾶ ἀνείναι.

Pisander,

Τὸ δ' ἐν Θερμοπύλῃσι θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ποιεῖ θερμὰ λωτρά παρὰ ἐρημῇ θαλάσσης.

Herodotus, lib. vii. cap. 176. Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λωτρά, τὰ χυτρεὺς καλεῖσθαι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ βωμὸς ἵδρυται Ἡρακλῆος ἐπ' αὐτοῖσι. i. e. In hoc autem ingressu sunt calida lavacra, quæ ollas indigenæ vocant, et desuper ara Herculi exstructa. Casaub.

8. Τὸ δ' ὑπερκειμένον ὄρος] Livius sic, lib. xxxvi. c. 15. Extremos ad orientem montes Oetam vocant, quorum quod altissimum est, Callidromon appellatur: in cujus valle ad Maliacum sinum vergente iter est non latius quam sexaginta passus. Idem.

12. Νίχαια] Stephanus, Νίχαια. Idem.

13. Τίχιος δὲ] Livius, lib. xxxvi. c. 16. Tichiunta ait esse cacuminis nomen, ut est Callidromos et Rhoduntia: cui assentitur Appianus, qui Τίχιοντα scribit: itaque hic scribendum vel ex Stephano, qui Strabonem sequitur. Idem.

15. Λακεδαιμονίων κτίσμα] Thucydides, lib. iii. c. 92. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τῶτον Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίαις ἀποικίαν κατίσαντο. i. e. Sub hoc ipsum tempus Lacedæmonii Heracleam, quæ est in agro Trachinio, missa colonia, condiderunt. Addit deinde distare Heracleam a Thermopylis stad. xl. a mari stad. xx. Idem.

16. ἡ Ἡράκλεια] Heraclea Phthiotis, vel Trachinia, in radicibus Oetæ montis sita fuit. Heracleam vocarunt Spartani, quod ipsi Herculem maxime coluerunt, et quod Hercules ipse in Oeta monte extrema passus est. Condita fuit anno sexto belli Pelo-

ponnesiaci. Vide plura apud Thucydidem, loco supradicto: Livius, lib. xxxvi. c. 22. sic describit: ipsa in campo arcem imminuentem loco alto et undique præcipiti habet. F.

20. τὴν Ἀντικύρην] Ἀντικύραν Herodotus alique vocant: et ita Strabonem scripsisse ex superiori quodam loco potest conji. Verba Herodoti, lib. vii. cap. 198. ascribam, quia ex eo plerique sumit Strabo: πρῶτη μὲν οὖν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπὸ Ἀχαιῶν Ἀντικύρη, παρ' ἣν Σπερχίος ποταμός, ῥέων ἐξ Ἐνιήων, εἰς θάλασσαν ἐκδιδόει. i. e. Prima in sinu urbs ab Achaia euntibus est Anticyra, quam amnis Sperchius præter labens ex Eniensibus in mare defluit. Casaub.

Ibid. καὶ ὁ Δύρας ἐστίν] Hæc quoque ex Herodoto descripta sunt, lib. vii. c. 198. Ἀπὸ δὲ τῆς (inquit) διαίτης καὶ τῶν ἀλλοίων ἀλλος ποταμός, τῷ ἑνομα κεῖται Δύρας, τὸν μὲν δύνοντα βοηθέντα Ἡρακλῆος καίοντο ἀναφανήναι. i. e. A quo alter amnis xx. ferme stadiis abest, cui nomen inditum est Dyrras, quem famâ est emerisse ad ferendam Herculi, quum cremaretur, opem. Idem.

21. καὶ ἄλλος Μέλαιος] Herodotus, lib. vii. c. 198. Ἀπὸ δὲ τῆς, δι' ἄλλων εἰκοσι σταδίων, ἄλλος ποταμός ἐστὶ, ὃς καλεῖται Μέλαιος· Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς Μέλαιος τέτταρα ποταμῶν πέντε στάδια ἀπέχει. i. e. Ab hoc totidem stadiorum intercapedine alius amnis est, qui vocatur Melas, (id est, niger) unde urbs Trachis quinque stadia abest. Idem.

22. Πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος] Herodotus, lib. vii. cap. 199. Τὰ δὲ ἔρεος, τὸ περικλείει τὴν γῆν τὴν Τρηχινίαν, ἐστὶ διασφάρα μεσημβρίαν Τρηχίνος· διὰ δὲ τῆς διασφάρας Ἀσωπὸς ποταμός ῥέει παρὰ τὴν ὑπὸ τῇ τῇ ἔρεος. Idem.

26. καὶ τὸν Φοῖνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας] Herodotus, lib. vii. cap. 200. Ἐστὶ δὲ ἄλλος Φοῖνιξ ποταμός, ὃς μέγας, πρὸς μεσημβρίαν τῇ Ἀσωπῷ, ὃς ἐκ τῶν ἐρείων τεταμέν ῥέων εἰς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδόει. i. e. Ad cujus meridiem alius non magnus amnis est, nomine Phœnix, ex his montibus in Asopum defluens. Idem.

1. ἀπὸ

^a ὑπὸ Ἀσωπῆ πεντεκαίδεκα. Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξό-
 τατα τὰ χεῖρα τῶντα, ἥνικα τῷ κλείδρων ^b ἐκυρίευνε τῷ
 ᾧ τὰ ^c γενὰ, καὶ τοῖς ἐξω τῶν γενῶν ᾧ τὸς ἐντὸς
 ἦσαν ἀγῶνες ὠρωτείων· καθάπερ καὶ ^d πέδας ἐλάλει
 Φίλιππος τῷ Ἑλλάδος τῷ Χαλκίδαν, καὶ τῷ Κόρινθον,
 ᾧ τὸς ἐκ ^e τῷ Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπι-
 δεσμεύει δ' οἱ ὑπερὸν ὠροσηγέρον τῶντα τε καὶ τῷ
 Δημητριάδαν· καὶ γὰρ αὐτὴ παρόδον ἰὼν κυρία τῷ ᾧ
 τὰ ^f Τέμπη, τὸ, τῷ Πήλιον ἔχουσα καὶ τῷ Ὄσαν.
 Ὑπερὸν δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένον,
 ἅπαντα τελευτᾷ πᾶσι καὶ ἀνέωγε. Περὶ δὲ τῶν γενῶν
 ταῦτα οἱ ᾧ Λεωνίδα, μὲν ^h ὀλίγων τῷ ὁμόρων τοῖς
 τόποις, ἀντέχον ᾧ τὸς ποταύτας τῷ Περσῶν δυνά-
 μεις, μέχρι ᾧ ἐκλεθόντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὅρη κατέ-
 κοψαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι· καὶ οὖν τὸ πολυάνδριον ἐκεί-
 νων ἐπὶ, καὶ σῆλαι, καὶ ἡ θρυλλεμένη ἐπιγραφὴ ⁱ τῇ Λακε-
 δαιμονίων σῆλῃ, ^k ἔχουσα ἔτι·

^l Ὡς ξέν' ἀπαγγέλλον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε

Κείμενα τοῖς ^m κείνων ⁿ πειθομένοι νομίμοις.

Ἐπὶ τῷ καὶ λιμὲν μέγας αὐτόθι, καὶ Δήμητρος ἱερὸν, ἐν
 ᾧ καὶ ⁿ πᾶσαν Πυλαίαν θύσαν ἐτέλεον οἱ Ἀμφικτύο-
 νες. Ἐκ τῷ τῷ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τῷ Τραχίνα
 περὶ, ᾧ σάδιοι πεισσεφύκοντα· πλεῖς δ' ὅτι ^p Κίλαιον
 ἐβδομήκοντα. Ἐξω τῷ Πυλῶν εὐρύς ὁ Σπερχιδὸς ἐκ-
 δίδωσιν. Ἐπὶ τῷ Πύλῃς ὑπὸ Εὐρίπῃ, ^q σάδιοι πεντα-
 κόσιοι τριάκοντα. Καὶ ἡ μὲν Λοκρὶς τέλος ἔχει. Τὰ
 δ' ἐξω Θεσσαλῶν ἐπὶ τὰ ᾧ τὸν Μαλιακὸν
 κόλπον, τὰ τῷ ᾧ τὸν Αἰτωλῶν, καὶ Ἀκαρνάνων.
 Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασιν· μέγιστον δὲ καὶ
 παλαιότατον τὸ τῶν Θεσσαλῶν σύστημα· ὧν τὰ μὲν
 Ὅμηρος εἶρηκε, τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλὲς δ'
 Ὅμηρος μὲν αἰεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις οὐκ ἔθνη
 τάων ὑπ' αὐτοῖς· πλὴν ^r εἰς τὰς Κερήτας· ἐς ἐν μέ-
 ρει τῷ τῷ Αἰτωλικῶν. Ἀπὸ Θεσσαλῶν δ' ἀρκτέον,
 τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη, καὶ ἔχ' ὁμολογέ-
 μνα τὰ πολλὰ, ἔωντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
 ἐποίησαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καίρια λέγοντες.

Ἐπὶ δ' αὐτῆς ᾧ τὸν θαλάσση μὲν, ἡ ἀπὸ Θερ-
 μοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τῷ Πηνειῷ, καὶ τῷ ἄκρῳ

Asopus a Thermopylis stadia xv. Thermopylas
 circumjacentia oppida tantisper celeberrima fuerunt,
 quandiu claustra angustiarum incolæ in sua habu-
 erunt potestate, certaminaque fuerunt inter extra
 et intra fauces habitantes de principatu: sicut et
 Philippus Chalcidem ac Corinthum compedes Græ-
 ciæ vocabat, ad opportunitatem e Macedonia eam
 occupandi respiciens: quas urbes et Demetriadem
 præterea posteriores vincula appellaverunt: hæc
 enim transitus circa Tempe obtinebat, Pelium Of-
 samque sub se habens. Postea temporis omnibus
 sub unius dominationem redactis, apertis transiti-
 bus locorum istorum existimatio cecidit. Apud
 istas fauces Leonidas cum paucis angustiarum vi-
 cinis tam ingentes Persarum copias sustinuit: do-
 nec barbari, ambitis per calles montibus, eum cum
 suis confecerunt. Etiamnum polyandrium eorum
 extat, ac columnæ, et inscriptio columnæ Lace-
 dæmoniorum illa omnium ore decantata:

Hospes Spartanis dic nos hic esse sepultos,

Præstato illorum legibus obsequio.

Ibidem portus est magnus, et fanum Cereris, ubi
 singulis Pylæis conventibus Amphictyones sacrifi-
 cabant. A portu Heracleam Trachiniam terrestre
 iter est stadiorum xl. navigatio ad Cenæum lxx.
 Extra portas statim sunt ostia Sperchii. Ad Pylas
 ab Euripo stadia quingenta et triginta. Atque Lo-
 cris jam finem habet. Quæ extra portas versus
 ortum sunt et Maliacum sinum, Thessalorum sunt:
 quæ versus occasum, Ætolorum et Acarnanum.
 Athamanes ipsi quoque nulli jam sunt: maximum
 et antiquissimum corpus est Thessalorum: de qui-
 bus partim Homerus docuit, partim alii complures.
 Ætolos Homerus semper uno nomine dicit, urbes
 eis non gentes subjiciens, Curetibus exceptis, qui
 pars sunt Ætolorum habendi. Cæterum a Thessalis
 descriptionem incipiemus, nimis vetusta et fabu-
 losa, et de quibus plerumque non constat, omit-
 tentes, (quod et alias fecimus) ea autem dicentes,
 quæ tempestiva nobis videbuntur.

Ora Thessaliæ maritime a Thermopylis usque
 ad ostia Penei et extrema Pelii orientem spectat, et

^a τῷ Par. 1. 2. Esc. fed in marg: Par. 2. scribitur ἀπὸ.

Par. 2. Med. 2. Eton. Esc. et Med. 1. ex correct. fed in Eton. π, quasi πέντας, supra scribitur a recenti manu.

^b ἐκυρίευν Par. 1. Eton. ^c γενὰ τῶντα Par. 1. Eton. ^d πέδας

^e τῆς deest Med. ^f ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^g τεμένη Par. 2. Eton. fed in Eton. π, quasi Τέμπη, supra scribitur a recenti manu.

^h ὀλίγων ὁμόρων

ⁱ Λακεδαιμονίας Med. 1. ex correct. ^k ἔχουσα ἔτι deest Esc.

^l Ὡς ξέν' ἀπαγγέλλον

^m νόμοις

ⁿ κείνων

^o πειθομένοι

^p Κίλαιον

^q σάδιοι πεντακόσιοι

^r ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^s ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^t ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^u ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^v ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^w ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^x ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^y ἐκ τῷ τῷ λιμένος

^z ἐκ τῷ τῷ λιμένος

1. ἀπὸ Ἀσωπῆ πεντεκαίδεκα] Imo, ἀπὸ Φοίνικος. Herodotus, lib. vii. c. 200. Ἀπὸ δὲ τῷ Φοίνικος ποταμῷ πεντεκαίδεκα στάδια εἰς Ἡερμοπύλας. i. e. A flumine Phœnice ad Thermopylas quindécim stadiorum est intervallum. Casaub.

4. καθάπερ καὶ πέδας ἐλάλει Φίλιππος] Refertur apud Livium, lib. xxxii. cap. 37. solitum Philippum compedes Græciæ appellare Demetriadem in Thessalia, Chalcidem in Eubœa, Corinthum in Achaia, quod et Plutarchus in vita Flaminii annotavit: et utroque prior Polybius scribit, lib. xvii. Pausanias, lib. vii. c. 7. non compedes, sed claves vocitatas a Philippo fuisse: nec Demetriadem, sed Magnesium in Thessalia. Ego autem miror vehementer, quod videtur Strabo non Philippo sed aliis hoc tribuere ad Demetriadem quod attinet. Idem.

11. ἅπαντα τελευτᾷ πᾶσι.] Lego, ἅπαντα τ' ἐλευθέρῃ πᾶσι, καὶ ἀνέωγε. Idem.

12. οἱ περὶ Λεωνίδα] Res nota ex historicis Græcis Latinisque ac poetis, præsertim Epigrammaticis. Idem.

23. σάδιοι πεισσεφύκοντα] Heraclea secundum Thucydidem a mari stadia 20 distabat. Non autem, ut quidam affirmant, a Strabone discrepat. Hic enim portum intelligit, ille mare Heracleæ proximum. F.

38. Ἐπὶ δ' αὐτῆς πρὸς] Conferant studiosi lectores hanc descriptionem Thessaliæ ὁλοκληρῇ cum Sophiani tabulis et Ptolemæi: mihi quidem videtur Strabo non verbis eam describere, sed ip-
 sis oculis spectandam exhibere. Casaub.

promontoria Eubœæ septentrionalia: quæ ad Eubœam vergunt ac Thermopylas, Malienſium ſunt et Phthiotarum Achæorum; quæ ad Pelium, Magnetes habent. Hoc ergo latus Theſſaliæ dicatur ortivum et maritimum. Ab altera parte a Pelio et Peneo verſus mediterranea Macedones adjacent uſque ad Pæoniam Epiroticaſque gentes. A Thermopylis ſunt æqualiter undique a Macedonibus diſtantes Oetæi et Ætolicī montes, uſque ad Dorienſes et Parnaſſum pertingentes. Appelletur ergo latus contiguum Macedonibus ſeptentrionale, auſtrinum alterum. Reſtat occiduum, quod includunt Ætoli, Acarnanes, Amphilochoi, et de Epirotis Athamanes, Moloffi, ac regio quondam Æthicum dicta, denique Pindo quod adjacet, præter Pindum atque Offam, qui montes mediocriter alti non multum loci occupant, ſed in planities deſinunt. Atque hic eſt medium Theſſaliæ, fertiliffima regio, iis locis dẽmptis, quæ fluminibus alluuntur. Etenim Peneus per mediam fluens Theſſaliam, multoſque excipiens amnes, ſæpenumero effunditur in agros: atque antiquitus planitiem iſtam ſtagno aiunt tectam fuiſſe: cum et montibus undique includeretur, et loca oræ maritimæ editiora eſſent campelltribus. Cum autem terræ motus hiatum feciſſet (quæ nunc Tempe dicitur) abrupta ab Olympo Offa, per eum hiatum Peneus in mare ſe evolvens ſiccandam planitiem præbuit. Reſtant tamen paludes: Neſonis una magna, altera Bœbeis aliquanto minor, et oræ maritimæ vicinior. Theſſalia univerſa in quatuor dividitur partes, Phthiotidem, Eſtiæotidem, Theſſaliotidem, et Pelasgiotidem, Phthiotis auſtrina habet juxta Oetam, a Maliaco ſinu et Pylaico uſque ad Dolopiam ac Pin-

τῇ Πηλίῃ ὠκεῖα βλέπουσα πρὸς ἑω, καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια· ἔχει δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐβοίαν καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς, καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί· τὰ δὲ πρὸς τῇ Πηλίῃ Ἀμάγνητες. Αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευρὰ τῆς Θετταλίας ἕως λεγέσθω, καὶ παραλία. Ἐκτερώθεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίας καὶ Πηνειῆς πρὸς τὴν μεσογαίαν, Μακεδόνες ὠκεῖνται μέχρι Παιονίας καὶ τῆς Ἑπειρωτικῶν ἐθνῶν. Ἀπὸ δ' τῆς Θερμοπύλων τὰ παράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὅρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικὰ τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῇ Παρνασσῷ^b συνάπτοντα· καλεῖσθω δ' ἡ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὰν, ἀρκητικὴν· τὸ δ' ἑπὶ τὸν νότον. Λοιπὸν δ' ἐπὶ τὸ ἑσπέρειον, ὃ περικλείουσιν Αἰτωλοὶ, καὶ Ἀκαρνανες, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ τῆς Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες, καὶ Μολοττοὶ, καὶ ἡ τῶν Αἰθίων ποτὲ λεγόμενη γῆ, καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίνδον, πλὴν δ' Πηλίας καὶ τῆς Ὀσσης· ταῦτα δ' ἐξῆρξεν ἡ ἱκανὸς ἐμὴν γε πολλὴν περικυβάνει κύκλῳ χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ. Ταῦτα δ' ἐπὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονεστάτη χώρα, πλὴν ὅση ποταμὸν κλυσ-²⁰ τὸς ἐστίν. Ὁ γὰρ Πηνειὸς, ἀφ' ἧς μέσης ῥέων καὶ πολλὰς δεχόμενος ποταμούς, ὅπερ ἐκχεῖται πολλὰς· τὸ δ' παλαιὸν καὶ ἐλιμνάζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον, ἐκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὅρεσι περικυβάνει, καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῇ πεδίων ἐχέσθαι τὰ χεῖρα· ὑπὸ δ' σεισ-²⁵ μῶν ῥήγματος γινόμενα (τὰ νῦν καλεόμενα Τέμνη) καὶ τῆς Ὀσσης ἀποχρίζοντος ἀπὸ τῆς Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτη πρὸς θάλασσαν ὁ Πηνειὸς, καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην. Ὡς πελείπεται δ' ὅμως ἡ τε Νεσωνίς, λίμνη μεγάλη, καὶ ἡ Βοιβήϊς, ἐλάττω ἐκείνης, καὶ πλησιέστερα τῇ παραλίᾳ. Τοιαύτη δ' ἔσται εἰς τέσσαρα μέρη διήρητο· ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν Φθιώτις, τὸ δ' Ἐπαιώτις, τὸ δὲ Θετταλιώτις, τὸ δὲ Πελασγιώτις. Ἐχει δ' ἡ μὲν Φθιώτις τὰ νότια τὰ παρὰ τῇ Οἰτῇ, ἀπὸ τῆς Μαλιακῆς κόλπου, καὶ Πυλαϊκῆς, μέχρι τῆς

^a Μάνητες Eton. Eſc. ^b Inter συνάπτοντα et καλεῖσθω vacuum eſt ſpatium in Par. 2. ^c MSS. Ἀκαρνανες. Marg. Caſ. ſic Par. 1. Ἀκαρνανες Par. 2. Eton. Eſc. Ἀχαιοὶ Med. 1. Ἀκαρνανες Med. 2. ^d Αἰθίων Par. 1. ^e οἱ Med. 1. 2. Eton. ^f ταῦτα τ' ἐξῆρξαι Par. 1. 2. ταῦτα ἐξῆρξαι Eſc. ^g Ald. et Baſil. ὑπερεκχεῖται. Marg. Caſ. ſic Par. 1. 2. Bre. Eſc. Moſc. ^h καὶ deſt Par. 1. ⁱ Scripti, ἀποχρίζοντος. Marg. Caſ. ſic Par. 1. 2. Eſc. Moſc. ^k MSS. διεξέπεσε. Marg. Caſ. ^l Βοιβήϊς Eſc. ^m καὶ ſιγέρει Par. 1. ⁿ διήρηται Med. 2. ex correſt. ^o Veteres quidam, Θαλαττιώτις. Marg. Caſ. Θαλαττιώτις Eſc. ^p καὶ τῇ Π. Par. 1. καὶ Πηλιακῇ Eſc.

15. καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίνδον, πλὴν τῆς Πηλίας καὶ τῆς Ὀσσης. Denique Pindo quod adjacet, præter Pindum atque Offam] Hic locus pro integro huc uſque acceptus eſt, at mutilus eſt, aut cæcus ſum, et inter voces Πίνδον et πλὴν debet notari hiatus ſatis magnus, in quo loquebatur, ut conjicio, de Theſſaliæ planitie, cujus campi erant depreſſi· πλὴν τῆς Πηλίας καὶ τῆς Ὀσσης, ταῦτα δ' ἐξῆρξαι μὲν ἱκανός. i. e. Præter Pelium et Offam, qui quidem ſufficienter exaltantur. Sic ergo ſcribantur, ἡ περὶ Πίνδον πλὴν τῆς Πηλίας. Palmer.

Ibid.] Palmerio aſſentior locum hunc eſſe mendosum. Reſtituit tamen ſenſus, ut mihi videtur, ſi, in loco πλὴν &c, ſubſtituas μέχρι τῆς Πηλίας καὶ τῆς Ὀσσης. Pindus enim lateris occidentalis terminus eſt. Pelion et Offa ad ortum Theſſaliam finiunt. Xylandri verſio certe errat. F.

20. διὰ μέσης ῥέων] Plinius, de amnibus Theſſaliæ, lib. iv. c. 8. Et ante cunctos claritate Peneus, ortus juxta Gomphos, interque Offam et Olympum nemoroſa convalle deſluens quingentis ſtadiis, dimidio ejus ſpatio navigabilis. Caſaub.

21. τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνάζετο] Herodotus, lib. vii. c. 129. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐστὶ τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥς γε συγκεκριμένην πάντοθεν ὑπερμήκειν ἔρει. i. e. Narratur autem Theſſalia quondam lacus fuiſſe, utpote conſuſa undique præaltis montibus. Seneca, Naturalium Quaerſt. lib. vi. c. 25. Si velis credere, aiunt aliquando Offam Olympo cohaeſiſſe, deinde terrarum motu reſeſſiſſe, et ſciſſam unius magnitudinem montis in duas partes: tunc ef-

fugiſſe Peneum, qui paludes, quibus laborabat Theſſalia, ſiccavit, abduciſis in ſe, quæ ſine exitu ſtagnaverant, aquis. Similia apud Lucanum, lib. vi. ver. 332. et ſeqq. et Claudianum, lib. ii. de raptu Proſerpinæ. Idem.

23. καὶ τῆς παραλίας] Unde fiebat, ut flumina ſe exonerare non poſſent, ſed reſtagnarent. Idem.

25. τὰ νῦν καλεόμενα Τέμνη] Amœniſſimum locum deſcriptione ſane quam amœna deſcripſit elegans ſοφιστής, Ælianus, V. H. lib. iii. cap. primo. Poetæ paſſim commemorant. Idem.

28. ἡ τε Νεσωνίς] Quæ ad Neſonem urbem erat, cujus Stephanus meminit. Idem.

29. ἡ Βοιβήϊς, ἐλάττω] Mirabar dici Bœbein lacum Neſonide minorem: cum tamen hujus plerique meminerint, Homerus, Herodotus, Plinius, Stephanus, alii, apud quos de illo altero altum ſilentium: ac deeſſe negationem ſuſpicabar. Sed docet ſub finem libri hujus rei cauſam Strabo. Apollonius, libro primo, hanc λίμνην Εὐνίδα vocat. Idem.

31. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν] Paulo aliter doctiſſimus Apollonii interpreter Sophocles, ex Apollodori Comm. in Bœotiam, Διαίρεται, inquit, εἰς μέρη τέσσαρα, Πελασγιῶτιν, Θεσσαλιῶτιν, Ἰολκίτην, Φθιώτιν. Iolcitini enim vocat, quam Strabo Eſtiæotim. Idem.

Ibid.] Mela Phthiotida a Theſſalia diſjungit. F.

34. καὶ Πυλαϊκῇ] Pylaicus ſinus ad Thermopylas eſſe videtur Maliaco ſinu adjacens. Idem.

Δολοπίας ἢ ^a τῆς Πίνδης διατείνονται, ^b πλατύνονται
 δὲ μέχρι Φαρσαλίας, καὶ τῶν πεδίων τῶν Θεσσαλικῶν· ἢ δ'
^c Ἐπιαῶντις, τὰ ἑσπέρεια, καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδης, καὶ ^d
 ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ λοιπὰ, οἳ τε ὑπὸ τῇ ^e Ἐπι-
 αῶτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία, καλέμενοι ^e δὲ, ^f Πελασ- 5
 γῶται, σιωπάροντες ἤδη τοῖς κατὰ Μακεδόσι, καὶ οἱ
 ἐφεξῆς ^g τὰ μέχρι ^h Μαγνητικῆς παραλίας ἐκπλη-
 ρύντες ⁱ χεῖρα· καὶ ταῦτα δ' ἐνδόξων ὀνομάτων ἔστι
 ἀείθμοις, καὶ ἄλλως ^k καὶ ^l αἰετὶ ^m Ὀμήρου ποίησιν· τῶν
 πόλεων ὀλίγα σώζονται τὸ πατριον ἀξίωμα· μάλιστα δ' 10
 Λαρίον. Ὁ δὲ ποικίλος εἰς δέκα μέρη καὶ διωατείας
 διελὼν πρὸς σύμπασαν γῆν, ἣν νῦν Θεσσαλίαν ὠρεσα-
 γορεύομεν, προσλαβὼν ⁿ τινὰ τῶν Οἰτάας, καὶ τῶν Λοκρι-
 κῆς, ὡς δ' αὐτὸς καὶ τῶν Μακεδόνων νῦν τεταγμέ-
 νης, ὑπογράφει τι κοινὸν καὶ πάση χώρα συμβαῖνον, τὸ 15
 μεταβάλλεσθαι, καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ
 τὰς τῶν ἑπικρατούντων διωαμεις. Πρῶτος δὲ καταλέ-
 γει ^m τὸς ὑπὸ ⁿ Ἀχιλλεῖ, ^o τὸς τὸ νότιον πλευρὸν
 κατέχοντας, καὶ παρακειμένους τῇ τε Οἰτῇ καὶ τοῖς
^p ἐπὶ Κνημίδι Λοκροῖς,

* — ^q ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
 Οἱ τ' ^r Ἄλόν, οἱ τ' ^s Ἀλόπην, οἱ τε Τραχίν' ἐνέ-
 μοντο,

Οἱ τ' εἶχον Φθίην, ἢ δ' Ἑλλάδα καλλιγυναικα,
 Μυρμιδόνες δ' ^t ἐκαλεῖντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί. 25
 Συζεύγνυσι δὲ τέτοις καὶ τὸς ὑπὸ τῶν Φοίνικι, καὶ
 κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸ γένος. Ὁ μὲν ἔν ποικίλῃς ἐδα-
 μῇ μέμνηται Δολοπικῆς στρατείας, καὶ τὸς περὶ Ἴλιον
 ἀγῶνας· οὗδ' ἔτι ^u αὐτῶν τῶν ἡγεμόνα Φοίνικα πεποιήκειν
 εἰς τὸς κινδύνους ἐξίοντα καθάπερ τὸ Νέστορα· ἄλλοι δ' 30
 εἰρήκασιν, ^x καθάπερ Πίνδαρος μνησθεὶς τῶν Φοίνικος,

Ὅς Δολόπων ἄγαθ' ἔθρασεν ὄμιλον σφενδονάσαι,
 Ἴπποδαμῶν Δαναῶν βέλεσι ^a πρόσφορον.

Τὸτο δὲ καὶ παρὰ τῶν ποικίλῃ καὶ τὸ σιωπάροντες, ὡς
 εἰώθασιν λέγειν οἱ γραμματικοί, συνυπακχεῖον. Γελοῖον 35
 γὰρ τὸ τὴν βασιλέα ^b μετέχειν τῆς στρατείας,

† ^c Ναῖον δ' ἐρχαλὴν Φθίης ^d Δολόπεσσιν ἀνάσσειν,
 τὸς δ' ὑποκρίνεται μὴ παρῆναι· οὗδ' ἔτι συστρατεύειν ^e τῶν

dum pertinentia, et se dilatantia usque ad Pharsa-
 lium et campos Thessalicos: Estiaotis occidua, et
 quæ sunt inter Pindum atque superiorem Macedo-
 niam. Reliqua obtinent Pelasgiotæ, campos infra
 Estiaotidem incolentes, jam inferioribus contigui
 Macedonibus, et qui deinceps loca implent usque
 ad Magneticam oram. Heic quoque nobilium no-
 minum offertur enumeratio, præsertim ob Homeri
 poësin: urbium vero paucae avitam servant digni-
 tatem: maxime Larissa. Homerus porro, in decem
 partes atque dominationes dividens eam omnem
 terram, quam nunc Thessaliam dicimus, Oetææ
 etiam et Locricæ regionis quædam adsumens et
 ejus quæ nunc subest Macedonibus, quidpiam
 proponit commune, omnibusque obtingens regionibus: 15
 nempe et totas et singulas partes mutari pro
 imperio ejus, qui rerum potitur. Primos eos recen-
 set, qui Achilli parebant, Thessalos, et austrinum
 latus tenebant, vicini Oetæ et Locris qui ad Cne-
 midem habitabant: 20

—quique Pelasgicon Argos habebant,
 Quique Alon, atque Alopen, tum qui Trachina cole-
 bant,
 Et Phthiam, claram formosisque Hellada nymphis:
 Myrmidones, Graiique, et Achæi dicebantur.

His adjungit etiam eos qui Phœnici parebant, communemque omnium facit classem. Atque Homerus quidem in pugnis apud Ilium pugnatis nulli mentionem facit Dolopice cohortis: non enim ut Nestorem, ita Phœnicem quoque in prælium 30
 educit. Alii autem faciunt, ut Pindarus, mentio-
 ne Phœnicis illata,

Qui Dolopum duxit audaces funda catervas,
 Equitum Danaorum telis utiles.

Atqui hoc etiam apud Homerum est per reticen-
 tiam, quam vocant grammatici, intelligendum fu-
 isse notatum. Ridiculum enim sit regem expedi-
 tioni interesse, qui sic dicit,

Extremis Phthiæ Dolopum rex imperito oris:

subditos autem non adesse. Non enim socius mi-

* Iliad. 6. ver. 681.

† Ibid. 4. ver. 480.

^a τῶν Ἐσπερίων. ^b Scripti, πλατύνονται. Marg. Cas. sic Par. 2. Bre. Esc. Mosc. ^c Ἐπιαῶντις Par. 1. Med. 1. 2. ^d MSS. Ἐπιαῶντις διανυόμενοι. Marg. Cas. Ἐπιαῶντις νεμόμενοι Med. 2. ^e δὲ deest Par. 1. ^f Scripti quidam, Θεσσαλῶν. Marg. Cas. sic Par. 2. Eton. Esc. ^g τὰ μέχρι deerant Med. 2. add. postea. ^h τῆς M. Par. 1. 2. Med. 1. 2. ⁱ Scripti, χεῖρας. Marg. Cas. sic Par. 1. Bre. Eton. et Par. 2. textu vet. et recent. ^k καὶ deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^l τινὰ καὶ Par. 2. Med. 1. 2. Eton. ^m καὶ τὸς Par. 2. Esc. ⁿ Ἀχιλλεύς Par. 2. Esc. ^o καὶ Med. 2. ^p MSS. Ἐπικνημίδιοι. Marg. Cas. Ἐπικνημίδιοι Par. 1. 2. Med. 2. Eton. Esc. Mosc. ^q Ἐπικνημίδ Med. 1. ^r Οἱ τε Π. Par. 1. ^s ὅσοι τὸ Π. Med. 1. 2. Esc. ^t Ἄλόν Par. 1. Med. 1. 2. male. V. ^u Ἀλόπην Par. 1. ^x καθάπερ καὶ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^y ἄγε Par. 1. ^z ἐκαλεῖντο Par. 2. καλεῖνται Med. 1. ἐκαλεῖντο Esc. ^a αὐτὸν Par. 1. ^b καθάπερ καὶ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^c ἄγε Par. 1. ^d σφενδονάσαι αὐτὸν Par. 2. Esc. sed Par. 2. habet in marg. σφενδονάσαι ex correctione: recte. V. σφενδονάσαι &c, adusque πρόσφορον inclu-
 five, scribuntur in marg. Eton. a recenti manu. ^e πρόσφορον Par. 2. Esc. Mosc. sed in Par. 2. πρόσφορον scribitur supra. ^f τῶν στρατείας μετέχειν Med. 2. ^g Ναῖον Par. 1. ^h Δολόπεσσιν Med. 1. 2. ⁱ ἂν τῶν Esc. ἂν τῶν, vel αὐτῶν Eton.

8. καὶ ταῦτα δ' ἐνδόξων ὀνομάτων ἔστι ἀείθμοις] Mela, de hoc tractu, lib. ii. c. 3. Terræ interiores, claris locorum nominibus insignes, pene nihil ignobile ferunt. Ad verbum interpretatur Strabonem. Casaub.

11. εἰς δέκα μέρη] Prior interpretes legit, δυναστεία. Sed malo, δέκα. Nam apud poetam δυναστεία sunt decem, non duodecim, quarum novem hæ in catalogo recensentur: prima est Achillis, secunda Protefilai, tertia Eumeli, quarta Philoctetæ, quinta filiorum Alcibi, Podalirii et Machaonis, sexta est Eurypyli, septima Polypætæ, octava Gounei, nona Piranthoi. Decimam

autem in catalogo prætermittam alibi nominat. Ea fuit Dolopum, quibus præerat Phœnix. Idem.

22. Τραχίν'] Meliores codices atque edit. Henrici et Pauli Stephani, ut et accuratissima Adr. Turnebi, habent, Τραχίν' et mox, pro δ' ἐκαλεῖντο, legunt, δι' ἐκαλεῖντο. Anon.

38. οὐδ' ἔτι συστρατεύειν] Deest aliquid. Apparet refellere Strabonem superiorem sententiam. Non enim συστρατεύειν Achilli Phœnicem, sed ἔπεσθαι tantum, ut ei esset a consiliis: ut non sit necesse Dolopes eum adduxisse. Casaub.

* Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμμεναι ὀρηκτῆρά τε ^d ἔργων,

20^t xguⁱ

§ — ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίῳ τε
 Ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ πόλεις ἢ ¹ χώ-
 ρας, εἰς δὲ δύο. Οἱ δ' ὑπερον ² Ἑλλάδα, οἱ μὲν, εἰ-
 πόντες χώραν, ³ διατήπεισθαι φασὶ τοὺς Θήβας τοὺς
 25 Φθιώπιδας ἀπὸ ⁴ τῆς παλαιᾶς Φαρσάλου. Ἐν δὲ τῇ χώρῃ
 ταύτῃ καὶ τὸ ⁵ Θεπιδίον ἐστίν, ⁶ πλησίον τῆς Φαρσάλων
 ἀμφοῖν, τῆς τε ⁷ παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, ⁸ καὶ ἐκ τοῦ

§ Odyss. λ'. ver. 495.

^a δόξαιαν *Med.* 1. 2. fed *Med.* 2. postea corr. ^b μόνον ἐστὶν ἐπιστάτης *Par.* 1. *Med.* 1. 2. μόνον ὀλίγων ἐπιστάτης *Esc.* ^c Scripti, ἐπεδαι, alii, ἐσεδαγ. *Marg. Caf.* ἐσεδαγ *Par.* 1. 2. *Eton. Esc. Mosc.* fed in *Par.* 2. ἐπεδαγ, vel ἐσπέλαγ, scribitur supra. ^d In *Par.* 2. post ἔργων vacuum est spatium duarum vocum versus finem lineæ, et linea sequens ita incipit: ταῦτα λέγων εἰρηται τό, τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ λεχθέντων ἐναντιλογία ἐστίν scribuntur in marg. ἔργων ταῦτα λέγων εἰρηται τό, τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ λεχθέντων ἐναντιλογία ἐστίν. αὐτὰ δὲ λεχθέντων ἐναντιλογία ἐστίν. ἔργων . . . ταῦτα λέγων εἰρηται τό, τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ λεχθέντων ἐναντιλογία ἐστίν. ^e ὑπὸ &c, adusque ἀντιλογία inclusive, defunt *Par.* 1. *Eton.* ^f MSS. quidam, καὶ πόλιν, alii habent mox, Θετραλονικη πόλιν. *Marg. Caf.* καὶ πόλιν *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Esc.* Θετραλικήν *Par.* 1. *Med.* 2. ^g ἐ δὲ πόλιν *Med.* 1. ^h λέγομεν *Eton.* ⁱ τὰς νόμους *Med.* 2. ^k Vulgo, ἀποκινήσανθα. *Marg. Caf.* ἀποκίνησαντος *Med.* 2. ^l τῆς Ἑλλάδος *Par.* 1. 2. *Eton.* fed in *Eton.* supra scribitur a recenti manu, γρ. τῇ Ἑλλάδι. ^m Ἀχαΐαν *Esc.* ⁿ MSS. ταύτην. *Marg. Caf.* sic *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Esc.* ^o οὕτως *Par.* 1. 2. ^p Οἱ τ' &c, adusque ἔπειτ' defunt *Eton.* ^q καὶ κρινόμενα deest *Med.* 1. 2. *Esc.* ^r καὶ ὅταν οὕτως φῇ ἔπειτ' *Par.* 2. καὶ ὅταν ἔτω φῇ ἔπειτ' *Esc.* καὶ ἔπειτ' *Med.* 1. 2. ^s εὐρυχώροισι *Med.* 2. *Esc.* ^t MSS. καὶ ὅτι πολλοὶ πόλεις εἰσίν. *Marg. Caf.* sic *Par.* 1. 2. *Bre. Eton. Esc.* ^u MSS. χώραν. *Marg. Caf.* sic *Par.* 1. 2. *Eton.* ^x Locus est corruptus. *Marg. Caf.* διατεράδαι *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Bre. Esc.* ^y τῇ *Par.* 1. 2. *Esc.* ^z Θετίδειον *Par.* 1. 2. fed in *Par.* 2. scribitur supra. ^a πλοσίον' ᾧ γδ Φαεσάλων *Med.* 2. ex correct. ^b Scripti, παραλάας. *Marg. Caf.* sic *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. fed in *Par.* 2. scribitur supra, et *Med.* 2. postea corr. ^c καὶ τῷ *Par.* 1. 2. *Med.* 1. 2. *Gron.*

tem duo facit, (scilicet Phthiam et Hellada) urbesne, an regiones, non clarum est. Qui regionem appellant, Thebas Phthioticas ab antiqua Pharsalo esse dominatas dicunt. In hac enim regione Thetidium est Pharsalo &c. F.

26. καὶ τὸ Θηϊδίον ἐστὶ, ἀπλησίον τῷ Φαρσάλων] Xylander putat Thetidium facellum Thetidis significare: non fane inepte. Nam ea forma Ἀρτεμίσιον Dianæ est fanum, et alia multa. Fallitur tamen hoc loco. Thetidium enim oppidi nomen est, ut apparet ex hac Andromachæ descriptione apud Euripidem, in argumento, ver. 16.

Φθίας δὲ τῆςδε καὶ πόλεως Φαρσαλίας
 Σύγχροτα ναίω πεδῖ', ἢ ἡ θαλασσία
 Πηλιδ' ἑυκταίει χαρὶς ἀνδρώπων Θέτις
 Φεύγῃσ' ὅμιλον· Θεσσαλὸς δὲ νιν λῶς

Θετιδιον αἰδῶ, δᾶς χάριν νυμφευμάτων. i. e.
Hujus vero Phthiæ et urbis Pharsaliæ
Vicinos campos habito, ubi marina
Thetis habitavit cum Peleo separatim, hominum
Fugiens frequentiam: Theſſalicus vero populus hunc locum
Vocat Thetidæum, propter nuptias deæ.

Polybius, libro xvii. de Philippi et Flamini castris loquens: Φίλιππος μὲν ἐπὶ τὸ Μελάμβιον προσαγορευόμενον τῆς Σκύθαιας, Τίτος δ' ἐπὶ τὸ Θετρίδιον τῆς Φαρσαλίας. *Casaub.*

Θεπίδης² τεκμαίρομενοι τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεῖ μέγας
 εἶναι καὶ τήνδε τὴν χώραν. Ὁ δ' εἰπόντες πόλιν, Φαρσά-
 λιοι μὲν δεικνύουσιν ὑπὸ ἐξήκοντα σταδίων τῆς αὐτῶν
 πόλεως κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν πεπιτεύκασιν εἶναι
 τὴν Ἑλλάδα· καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηνίδα, καὶ
 Ὑπέρειαν. Ὡς Μελιταιεῖς δ' ἀπαθεν ἐαυτῶν ὅσον δέκα
 σταδίους ὡκῆσθαι τὴν Ἑλλάδα πέραν ὧν Ἐνιπέως, ἥνικα
 ἢ αὐτῶν πόλις Πύρρα ὠνομάζετο· ὅτι τῆς Ἑλλά-
 δος ἐν Ἰαπεινῷ χωρῇ κειμένης, εἰς τὴν αὐτῶν μετα-
 κῆσθαι τὰς Ἑλλήνας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ
 ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ τάφον τῆς Ἑλλήνος, τῆς Δευκαλίω-
 νος υἱοῦ καὶ Πύρρας· ἵστανται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς
 Φθιώτιδος ἀρξάν, καὶ ἀπλῶς τὴν Θεσσαλίαν. Ὁ δ' Ἐνι-
 πέως, ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς παρὰ τὴν Φάρσαλον ῥυεῖς, εἰς τὴν
 Ἀπιδανὸν παραβάλλει, ὁ δ' εἰς τὸν Πηνειόν· περὶ μὲν
 Ἑλλήνων ταῦτα. Φθίοι δὲ καλεῖται, οἱ τε ὑπὸ Ἀχιλ-
 λεῖ, καὶ ὑπὸ Πρωτεσίλαω, καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δ' ποιη-
 τῆς ἡ τέτων μάρτυς. Εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν
 ὑπὸ Ἀχιλλεῖ,

Οἱ τ' εἶχον Φθίνην—

ἐν τῇ ὅπῃ ναυσὶ μάχῃ, τέτρες μὲν ὑπομένοντες ἐν ταῖς
 ναυσὶ πεποιήκε μὲν τῆς Ἀχιλλέως καὶ κατ' ἡσυχίαν ὄν-
 τας· τὰς δ' ὑπὸ Φιλοκτήτῃ μαχομένους, καὶ τὰς ὑπὸ
 Πρωτεσίλαω ὡς πρῶτον, εἶτα Ποδάρχους ἡ μενεπι-
 λέμε· ὡς ὅταν κοινῶς μὲν ἔπω φησὶν,

* Ἐνθα τὴν Βοιωτοῖ, καὶ Ἰάονες ἐλκεχίτωνες,

Λοκροὶ, καὶ [Φθίοι, καὶ φαιδιμόεντες Ἐπειοί.]

Ἰδίως δὲ,

† Πρὸ Φθίων τὴν Μεδῶν τε, μενεπιόλεμος τε Ποδάρχης·

Οἱ μὲν ὡς Φθίων μεγαθύμων ἡσυχάζοντες

ἡ Νᾶυφιν ἡ ἀμυνόμενοι ἐμάχοντο.

Τάχα δὲ καὶ οἱ οὐδὲν Εὐρυπύλῳ Φθίοι ἐλέγοντο, ὅμο-
 ροι τέτοισι ὄντες· νῦν μὲν οἱ Μαγνησίας νομίζουσι τῆς
 ὑπὸ Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον, καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκ-
 τήτῃ πᾶσαν· τὴν δ' ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ τῆς Φθίας ὑπὸ
 Δολοπίας καὶ ὧς πεδίον, μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θα-

Achilleæ ditionis. Qui urbem intelligunt, de his
 Pharsalii sexaginta stadiis a sua urbe rudera mon-
 strant diruti oppidi, quod Helladem fuisse putent:
 propeque fontes duos, Messæidem atque Hype-
 reiam. Melitæenses vero circiter decem a sua urbe
 stadiis fuisse Helladem urbem autumant trans Eni-
 peum, quo tempore ipsorum urbs Pyrrhæ nomen
 gesserit: atque Hellenes, sive Græcos, ex Hellade
 humili loco sita in ipsorum urbem commigrasse:
 testari hoc sepulchrum Hellenis, Deucalionis et
 Pyrrhæ filii, quod in ipsorum est foro: nam Deu-
 calion Phthiotidi et simpliciter Thessaliæ impe-
 rasse dicitur. Enipeus autem ab Erythra Pharsalum
 præterlabens in Apidanum, atque hic in Peneum
 influit. Hæc de Hellenibus. Phthii porro vocantur
 et qui sub Achille, et qui sub Protefilao, et qui
 sub Philocteta erant: idque testatum facit Home-
 rus. Nam cum in recensione eorum, qui Achilli
 parebant, posuisset eos, qui Phthiam habitarent:
 in pugna apud naves eos cum Achille manentes in
 navibus et a pugna vacantes facit: pugnantes vero
 alios, qui Philoctetæ suberant, et quos prius Pro-
 tesilaus, deinde Podarces ducebat. De quibus com-
 muniter sic loquitur,

Illic Bæotique, et Iæones obtruncati,

Locrique, Phthiique, et gens illustris Epeium.

Peculiariter autem,

Pro Phthiisque Medon, ater belloque Podarces

Stabant, et sævos arcebant navibus hostes.

Fortassis etiam qui cum Eurypylo fuerunt, Phthii
 dicti sunt, horum contermini. Nunc quidem Mag-
 nesia, Eurypylo subdita, adscribunt quæ circa Or-
 menium sunt, et Philoctetæ ditionem omnem:
 Achillis autem Phthiam a Dolopia et campo usque

* Iliad. v. ver. 685.

† Ibid. ver. 693. et seqq.

² τεκμαίρομενοι Par. 1. 2. Eton. Esc. ^b MSS. Οἱ δ' εἰπόντες πόλιν Φάρσα οἱ μὲν δεικνύουσιν. Marg. Cas. sic Eton, sed Φαρσάλιοι supra
 scribitur. Οἱ δ' εἰ. π. Φαρσάλιοι οἱ μ. δ. Par. 2. textu recent. Οἱ δ' εἰ. π. Φάρσαλον οἱ μ. δ. Med. 2. ex correct. Οἱ δ' εἰ. π. Φαρσάλιοι οἱ
 μ. δ. Esc. ^c Μελιταιεῖς Par. 1. 2. Eton. ^d σταδίων οἰκείδων Par. 1. 2. Mosc. σταδίων οἰκείδων Esc. ^e αὐτῶν Esc. ^f ἵστανται
 Par. 2. ^g Scripti, Φαρσάλας. Marg. Cas. sic Par. 1. ^h τέτων Par. 1. 2. sed in Par. 2. τέτων scribitur supra ab alia manu.
ⁱ Φιλοκτήτῃ Par. 1. Esc. Gron. ^k MSS. μαχομένους ἔχοντας Μεδόντα καί. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. ^l Πρωτεσίλαω
 Par. 2. Med. 1. 2. Gron. Esc. Πρωτεσίλαω ποδάρχους πρότερον Eton. olim: sed jam ut in edit. ^m πρότερον εἶτα desunt Par. 2. Esc.
ⁿ μενεπιόλεμος deest Esc. Νεοπτολέμος Med. 2. ^o τῶν Med. 2. ^p MSS. ἐκείνος μὲν οὕτω εἴρηκε. Marg. Cas. κοινῶς μὲν οὕτως φησὶν
 Par. 1. κ. μ. ἔως εἴρηκε Par. 2. κ. μ. εἰρηκέν φησιν Eton. sed φησὶν punctis subitus notatur. κ. μ. ἔως εἰρηκέν φησιν Esc. ^q Ἰάονες
 Med. 1. 2. ^r φαιδιμόεντες Ἐπειοὶ desunt Med. 1. deerant Med. 2. add. postea. ^s πρὸς Med. 2. ex correct. ^t ἡσυχάζοντες
 deest Par. 1. Eton. ^u ναύφωσιν Med. 1. ex correct. ^x ἀμυνόμενοι μετ' αὐτῶν ἐμ. Par. 2. Eton. Mosc. ἀμυνόμενοι . . . τῶν ἐμ. Esc.
^y μὲν ὄντες Par. 1. 2. Eton. μένοντες Esc. et Med. 2. ex correct. ^z τῆς τε Par. 1. 2. ^a Ὀρμένιον Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b Φι-
 λοκτήτῃ Par. 2. Med. 1. 2. Gron. ^c ὑπὸ τῷ . . . τῆς Esc.

6. Μελιταιεῖς δ'] Stephanus, Μελιταία. Casaub.

11. ὧς Ἑλλήνος, ὧς Δευκαλίωνος] Negat Stephanus, voce Ἑλλάς.
 Idem.

Ibid.] Dicæarchus Hellenen in uno loco Æoli filium vocat,
 p. 21. postea autem, p. 22, Jove natum affirmat; et testem hujus
 Euripidem citat, qui a Jove Hellenen, deinde Æolum, et postea
 Sisyphum, deducit. Hinc clarum est priorem locum Dicæarchi
 esse mendosum. Satis constat ex omnibus antiquis authoribus
 Hellada fuisse primo urbem, deinde gentem, quæ postea nomen
 toti regioni trans isthmum indidit. De hoc argumento vide Di-
 cæarchum, p. 20—23. Edit. Hudson. F.

13. Ὁ δ' Ἐνιπέως, ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς] Quid est Erythra? Non enim,
 opinor, mare rubrum intelligit. Quid dicam de interpretibus,

qui tam negligenter in eo auctore, quem vertebant, sunt versati,
 ut cum possent ex ipso locum emendare, videre id non quive-
 runt? Tu lege, ἀπὸ τῆς Ὀδρῆος, ex libro viii. p. 516. ut Eusta-
 thium omittam. Livius, lib. xliv. c. 8. Enipeum ait fluere ex
 valle Olympi montis. Sed lego ibi quoque Othryis, non Olympi.
 Nam Olympus Thessaliæ est πρὸς ἄρκτον, Othrys πρὸς νότον. Auc-
 tor Herodotus, lib. vii. c. 129. Casaub.

Ibid.] Ne confundat lector Enipeum cum altero ejusdem no-
 minis fluvio prope Dium labente. F.

33. νῦν μέντοι] Sensus est, Magnesiam nunc attribui de ditione
 quam Eurypylo tribuit Homerus, Ormenium, totamque eam
 quæ Philoctetæ paruit: Xylander aliter, et male: dum non at-
 tendit ad Homeri verba. Casaub.

2. λέγεται

ad mare Magneticum. Sed usque ad urbem Protefilao parentem Antronem, quæ nunc plurali numero effertur. De Alo autem et Alopa dubitatur, ne fortasse non ea loca nominet poeta, quæ nunc in Phthiotica ditioe censentur, sed in Locris sita: eo scilicet usque Achillis ditioe se extendente, ut et usque ad Trachinem et Oetæam regionem. Nam in Locrensi ora maritima ut Alope, ita etiam Alos sunt et Aliûs, quæ nonnulli adspirant. Sunt qui Haliuntem pro Alopa substituunt, et sic legunt:

Quique Alon, atque Haliunta, et qui Trachina co-
lebant.

Alos vero Phthiotidis jacet ad finem Othryos montis, qui versus septentriones imminet Phthiotidi, conterminus monti Tymphresto ac Dolopibus, atque inde ad vicina Maliaco finui loca protenditur. Distat Alos (urbs utroque genere effertur) ab Itono circiter sexaginta stadia: condidit Athamas, super campum Crocium, alluente mœnia Amphryffo amne. Sub Crocio Thebæ sunt Phthiotides: et ipsa regio dicitur Phthiotis, et Achaica Malienfes attingens, et Othryos montis radices. Sicut autem Phylace, quæ Protefilaum dominum habuit, Phthiotidis est, Malienfibus vicinæ: sic etiam Alos: distat a Thebis circiter centum stadia, in medio sita Pharfali et Phthiotarum: quibus eam adeptam Philippus Pharfaliis attribuit. Supra monuimus, solere hoc modo fines et constitutiones gentium locorumque mutari. Sophocles etiam Trachiniam dixit Phthiotidem. Artemidorus Alon in ora maritima collocat extra Maliacum sinum quidem, tamen in Phthiotide. Inde enim progrediens versus

λάτης· μέχρι τῆς ὑπὸ Πρωτοσίλῳ πόλεως Ἀν-
τρωνος, ἢ καὶ πληθυντικῶς λέγεται. Περὶ Ἄλα δέ,
καὶ Ἀλόπης, ἀναπόρεσι μὴ εἶναι τέρας λέγει τὰς τό-
πας, οἱ καὶ ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέλει φέρουσι, ἀλλὰ
τὰς ἐν Λοκροῖς· μέχρι δὲ ὑποὶ Ὀπικραίνοντος Ἀχιλλέως·
ὥσπερ καὶ ἡ μέχρι Τραχίνος καὶ τῆς Οἰταίας. Ἐστὶ γὰρ
καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιεύς ἐν τῇ ὠκεαλίᾳ τῇ Λοκρῶν, καθά-
περ καὶ Ἀλόπη· οἱ δὲ τῇ Ἀλιεύῃ ἀντὶ Ἀλόπης πι-
θέασιν, καὶ γράφουσιν ἔτι·

Οἱ δ' Ἄλον, οἱ δ' Ἀλιεύς, οἱ τε Τραχίν' ἐνέ-
μονο.

Ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται τῆς
Ὀθρυος, ὅρας πρὸς ἄρκτον κειμένη τῇ Φθιώτιδι, ὁμό-
ρου δὲ τῷ Τυμφρηστῷ ἢ τῷ ὄρει, καὶ τοῖς Δόλοψιν,
ἐκείθεν δὲ ὠκεαλίζοντος εἰς τὰ πλησίον τῷ Μαλια-
κῷ κόλπῳ ἀπέχει δ' Ἰτῶνα πρὸς ἐξήκοντα σταδίους ὁ
Ἄλος, ἢ ἡ Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως· ὡκισε γὰρ ὁ
Ἀθῆμας τὴν Ἄλον· ὑπέρεκει δὲ ὁ Κροκίος πεδίον· ῥεῖ
δὲ ποταμὸς Ἀμφρυσσος πρὸς τῷ τέλει. Ὑπὸ δὲ τῷ
Κροκίῳ Θηβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ χώρα δὲ
Φθιώτις καλεῖται, καὶ Ἀχαικὴ, συνάπτουσα τοῖς Μα-
λιεύσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. Κα-
θάπερ δὲ ἡ Φυλάκη ὑπὸ τῷ Πρωτοσίλῳ τῆς Φθιώ-
τιδος ἐστὶ τῆς προχωρῶς τοῖς Μαλιεύσιν, ἔτω καὶ ἡ
Ἄλος· διέχει δὲ Θηβῶν πρὸς ἑκατὸν σταδίους ἐν μέ-
σῳ δ' ἐστὶ Φαρσάλια καὶ Φθιωτῶν. Φίλιππος μέντοι
Φαρσαλίοις προστέθεικεν, ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν· ἔτω
δὲ συμβαίνει τὰς ὄρας καὶ τὰς συντάξεις τῶν ἐθνῶν
καὶ τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι αἰεὶ, καθάπερ ἐποιοῦν
ἔτω καὶ Σόφοκλῆς τὴν Τραχινίαν Φθιώτιν ἐποίησεν. Ἀρ-
τεμίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθεισιν, ἔξω
μὲν τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ κειμένην, Φθιώτιν δὲ προϊὸν

^a τῆς πόλεως Par. 2. ^b λέγεται· τὸ δὲ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ γ τῆς Τραχινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις
... δ' αὐτὸ σχεδὸν τι· καὶ μήκος ἐστὶ τῷ Μαλιακῷ κ . . . (forte κόλπῳ) περὶ Ἄλα δὲ &c. Par. 2. Bre. Esc. Mosc. nisi quod literæ γ et κ post voces
Ἀχιλλεΐ et Μαλιακῷ defunt Bre. Esc. et in Bre. ἀρξαμένοις legitur pro ἀρξαμένοις. τὸ δὲ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ τῆς Τραχ-
ινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις αὐτὸ σχεδὸν τι καὶ μήκος ἐστὶ τῷ Μαλιακῷ περὶ δὲ Ἄλα καὶ Ἀλόπης &c. Med. 2. in marg. ^c τὴν Ἄ. Par. 1. 2.
Esc. ^d μέχρι deest Med. 2. ^e Ἀλιεύς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^f Τραχίν' Med. 1. 2. ^g Scripti, τῷ Τυμφρηστῷ. Marg. Caf. ^h τῷ ὄρει defunt Esc. ⁱ Δόλοψιν,
sic Par. 2. Bre. Eton. Esc. fed in Eton. scribitur inter lineas γρ. Τυμφρηστῷ. πρὶν τε Φρηστῷ Par. 1. ^h τῷ ὄρει defunt Esc. ⁱ Δόλοψιν,
καὶ ἐκείθεν παρατείνοντος Par. 2. Δόλοψιν, καὶ . . . παρατείνοντι Esc. ^k στάδια Par. 1. Esc. et Par. 2. textu vet. et recent. ^l ὠκισε
Par. 1. 2. ^m MSS. τὴν Ἄλον ἀφανισθεῖσαν τοῖς χρόνοις ὕστερον. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. fed in Eton. a recenti manu scribuntur.
τὴν Ἄλον ἀφανισθεῖσαν δὲ συνα . . . (forte συνάπτουσα) τοῖς χρόνοις ὕστερον Par. 2. τὴν Ἄ. α. δὲ συναίνοις ὕστερον Med. 2. τὴν Ἄ. α. δὲ
χ. ὡ. Esc. ⁿ Ἀμφυσσος Med. 2. Ἀμφισσος Esc. ^o Φθιώτιδες ὡς καλεῖται Esc. ^p δὲ deest Par. 1. ^q καὶ ἡ
Med. 1. 2. Esc. ^r συνα ὥσπερ Esc. τοῖς Μαλιεύσιν ἢ Ἐτον. scribuntur a recenti manu: olim fuit lacuna. ^s Scripti, πρὸτε-
ρον ὥσπερ δὲ ἡ Φυλάκη ἢ ὑπὸ. Marg. Caf. sic Par. 1. Bre. Eton. πρὸ ἡ Φυλάκη ὑπὸ Esc. πρὸς Med. 2. ex correct. ^t ἡ ὑπὸ
Med. 1. 2. ^u Πρωτοσίλας Par. 1. Esc. ^x Scripti quidam, Θηβῶν. Marg. Caf. sic Eton. fed scribitur supra. ^y Scripti qui-
dam, Θηβαίων. Marg. Caf. sic Eton. fed scribitur supra. ^z Ἄλην Med. 1. ex correct.

2. λέγεται] Ex MSS. Par. et Esc. hoc in loco ita legamus:
τὸ δὲ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ [χώρας ἀπὸ] τῆς Τρα-
χινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις [εἰς Δόλοψιν] αὐτὸ σχεδὸν τε τὸ μήκος
ἐστὶ τῷ Μαλιακῷ [κόλπῳ]. Περὶ Ἄλα δὲ. F.

Ibid. Περὶ Ἄλα γ] De Alo vide notata in Epitome Stephani, ubi
omnia diligenter explicantur: vide et in voce Ἀλόπη. Casaub.

14. Τυμφρηστῷ τῷ ὄρει, καὶ τοῖς Δόλοψιν] Tymphrestus, mons Thef-
salia, Dolopibus, quibus imperavit Phoenix, vicinus. Ideo Ly-
cophron, doctissimus poeta, de Phœnice in patriam redeunte, Il-
lum, inquit, terra, ver. 420.

Κρύψει, πρὶν Τυμφρηστὸν ἀγγάσαι λέπας. i. e.

Abscondet, antequam Tymphrestum spectaverit collem.

Idem.

Ibid.] Ex infra dictis Tymphrestum non ad Maliacum sinum,
ut quidam sentiant, ponendum esse patebit. F.

16. ἀπέχει δ' Ἰτῶνα] Scribe, Ἰτῶνα, ex Homero, qui Ἰτῶνα
vocat, et ita citans hunc locum legit Stephanus. Casaub.

19. ποταμὸς Ἀμφρυσσος] Vibius Sequester, Amphrysus Thef-
salia, ubi Apollo Admeti regis pecus fertur pavisse. Idem.

Ibid.] Exinde Virgilius, in Georg. l. iii. Apollinem invocat:
Pastor ab Amphryso. F.

Ibid.] Ὑπὸ τῷ Κροκίῳ Θηβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ χώρα τῇ Φθιώ-
τις καλεῖται, καὶ Ἀχαικὴ, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεύσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς
Ὀθρυος πρόποδες] Verba hæc a Vossio ex Plethonis Thessaliae
descriptione emendata transcribere libet: ὑπὸ τῷ Κροκίῳ Θηβαί
εἰσιν αἱ Φθιώτιδες. Καὶ ἡ Ἄλος τῇ Φθιώτις καλεῖται, καὶ Ἀχαικὴ, συνάπ-
τουσα τοῖς Μαλιεύσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. Berkel. in
Stephan. p. 104. num. 34.

30. Ἀρτεμίδωρος τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθεισιν. Artemidorus
Alon in ora maritima collocat] Hæc, quæ ab Herodoto, lib. vii.
Ἄλος vocatur, et in Achaia ponitur navium et exscensionis ca-
pax. Duplex igitur Halus, seu Hallus, vel forte una ex his Ha-
lus, altera Hallus per duplex λ ad differentiam scribebatur, unde
forte Plinius emendandus, lib. iv. cap. 7. qui in Phthiotide sic
habet: oppida celebria, Hellas, Halos. At male, jam enim a
multo seculorum numero defierat esse Hellas urbs, et Plinius de
oppidis, quæ non amplius extant, numquam loquitur in præ-
senti, sed semper ait, interit vel fuit: ergo legatur apud eum
loco

ᾧ ὁρῶνδε ὡς ὅτι τὸ Πλευρὸν μὲν τὸ Ἀντρώνα τίθησι Πτελεὸν, εἶτα τὸν Ἄλωνα ἀπὸ τοῦ Πτελεὸς διέχοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. Περὶ δὲ Τραχίνος εἴρη' ὁποία τις, καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει· ὃ δὲ Σπερχεὺς μνημένος πολλάκις ὡς ἐπιχρῶν ποταμὸς τοῖς πηγῶς ἔχοντος ἕκ' ὅσον Τυμφρητοῦ, ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοπυλῶν, μεταξὺ αὐτῆς καὶ Λαμίας, δηλοῖ, ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα ἔστω Μαλιακὴ κόλπος, καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπὸ ἐκείνῳ ὕδωρ. Ἀπέχει δὲ Λαμίας ὁ Σπερχεὺς περὶ τριάκοντα σταδίους, ὡς περικειμένοις πεδίον πινύς καὶ ἀρκυῖος ὅτι τὸν Μαλιακὸν κόλπον. Ὅτι δ' ὁ Σπερχεὺς ἐπιχρῶν, ἢ τε τῷ τρέφειν ἐκείνῳ τὴν κάμην φάσκον, καὶ ὃ τὸ Μενέσιον, ἕνα τὸ λοχαγὸν αὐτοῦ, Σπερχεὺς λέγει τὴν παῖδα, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν Ἀχλιδίαν. Μυρμιδόνες δ' εἰκὸς καλεῖσθαι πάντας τὸς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ καὶ τῷ Πατρόκλῳ, οἱ σιωνηολοῦντοσαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πηλεΐ. Ἀχαιοὶ δ' ἐκαλεῖντο οἱ Φθιώται πάντες· διαριθμῆναι δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ ὕδωρ Ἀχιλλεὶ κατοικίας, Μαλιέων ἀρξάμενοι πλείους μὲν· οἱ δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας, Ἐχίνον, Λαμίαν, περὶ ἧς ὁ Λαμιακὸς σιωνῆς πόλεμος Μακεδόσι καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθη-

Peneum, post Antronem ponit Pteleum, deinde Alon a Ptelio distantem centum et decem stadia. De Trachine dictum est qualis sit: et Homerus nominat. Idem, cum saepenumero Sperchii mentionem faciat, ut Theffalici fluminis, e Tymphresto orientis et prope Thermopylas in mare excurrentis, inter Trachinem et Lamiam, ostendit etiam, quæ intra Pylas ad Maliacum finum pertinebant, et quæ extra erant, Achilli paruisse. Sperchius triginta stadiis abest a Lamia, sita super planitie quadam ad Maliacum finum pertinente. Quod autem Sperchius Theffaliæ fuerit fluvius, vel ex eo liquet, quod comam ei Achilles se aluisse dicit: et quod Menesthius, unus e centurionibus ejus, Sperchii dicitur filius ex Achillis sorore. Myrmidones porro vocari consentaneum est omnes, qui sub Achille et Patroclo erant, qui in exilium ex Ægina proficiscentem Peleum erant secuti. Achæi vocabantur Phthiotæ universi. Enumerant porro oppida Phthioticæ ditionis Achilli subditæ, a Maliensibus orsi plura sane: sed in his etiam Thebas Phthiotides, Echinum, Lamiam (ad quam urbem Macedonibus et Antipatro bellum cum Atheniensibus commissum

^a Ἀντρώνα Med. 2. ex correct.

^b ἐκ δεστ. Esc.

^c Τρύφης τὴν Τριοπικὴν ὅρας τῶν καλεμένων πρότερον ἐκδιδόντος Par. 2. textu vet. Τρυφῆτος ἐκδιδόντος Par. 2. textu recent. Τυμφρητὸς ἐκδιδόντος Med. 1. Τυμφρητὸς ἐκδιδόντος Med. 2. et Med. 1. ex correct. Τυμφρητὸς Τριοπικὴ ὅρας καλεμένη Τυμφρητὸς Τριοπικὴ ὅρας ἐκδιδόντος Eton. sed in marg. scribuntur a rec. manu. Τρυφῆτος Τριοπικὴ ὅρας τῶν καλεμένων ἐκδιδόντος Esc. Τυμφρητὸς Τριοπικὴ ὅρας καλεμένη ἐκδιδόντος Mosc. ^d αὐτὴ Par. 2. Med. 1. Esc. αὐτῶν Med. 2. sed Med. 1. habet αὐτῶν, et Med. 2. αὐτῶν ex correctione. ^e ὑπερκειμένης Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^f κάμην Gron. ^g Μενέσιον Med. 2. ^h Scripti, παιδῶν. Marg. Cas. sic Med. 1. ex correct. παιδῶν Par. 1. 2. ⁱ τῆς Esc. ^k ὑπὸ τῷ Med. 2. ^l MSS. et prior interpres, ἔχει Ἐχίνον. Marg. Cas. ἔχειν, Ἀνταμίαν, περὶ Par. 1. Eton. Esc. sed in Eton. scribitur inter lineas, γρ. Λαμίαν. Ἐχίνον, Λαμίαν Med. 1. 2. et Par. 2. in marg.

loco dicto, oppida celebra, Hallos, Halos, quod quidam non concoquens mutavit in Hellas. Palmer.

1. μετὰ τὸ Ἀντρώνα τίθησι Πτελεὸν] Livius hæc oppida memorat in Achaia Phthiotide. Pteleum desertum fuga oppidanorum consul diruit a fundamentis: Antrona voluntate colentium recepit. Liv. lib. XLII. ad finem. F.

6. ἐκ Τυμφρητῶν] MSS. lectionem suppleo legendo Τριοπικὴ ὅρας καλεμένη τὸ ὕδωρ. Idem.

7. μετὰ τὸ αὐτῆς] Μετὰ αὐτῆς, pro αὐτῇ, scripsi, et ad Trachinem retuli, situs quidem congruit, et ὑπὸ ἐκείνῳ de Achille accepi. Hæ sunt conjecturæ de locis non integris, nam Θερμοπύλῳ quidem facile fuit mutare, et recte legitur apud Eustathium. Infra Μελιταίαν scripsi, quia supra Μελιταίης fuerunt nominati, et sic Stephanus habet. Hoc semel dictum volo atque intellectum, quoties non cohærebat oratio, aut divinare pigebat, me asteriscum versioni adjunxisse. Xyland.

9. Ἀπέχει δὲ Λαμίας ὁ Σπερχεὺς περὶ τριάκοντα σταδίους, ὑπερκειμένοις πεδίον πινύς. Sperchius triginta stadiis abest a Lamia, sita super planitie quadam] Asterisco notatur vox ὑπερκειμένοις, et jure. Vult legi doctus commentator ὑπερκειμένου vel ὑπερκειμένου, quæ emendatio non mihi probatur, nam ὑπερκειμένου referretur ad Σπερχεὺς: at fluvii non dicuntur ὑπερκεῖσθαι τῶν πεδίων, sunt enim suis ripis depressiores in suo fluxu ordinario: ὑπερκειμένης etiam non aridet, nam πεδίον, seu planities, raro dicitur ὑπερκεῖσθαι. Sed procul dubio legendum ὑπερκειμένης, et ad vocem Λαμίας referri debet, quæ fuit in edito, et supereminerebat planitie, quæ ad Maliacum usque finum pertinebat. Unicus T. Livius sufficit ad rem demonstrandam, is est libri xxxvi. c. 25. Eodem tempore quo Romani Heracleam, Philippus Lamiam ex composito oppugnabat—inde diversi ad duas simul oppugnandas urbes profecti. Interfuit septem millia ferme passuum: et quia Lamia cum posita est in tumulo, tum regionem ea maxime despicit oppidum, qua breve intervallum videtur, et omnia in conspectu sunt. Ex hoc loco patet optime dici de Lamia ὑπερκεῖσθαι πεδίον: error fluxit ex Iota-cismo, nam ὑπερκειμένοις et ὑπερκειμένης idem sonat in ore τῶν ἰωτα-κιστῶν. Palmer.

10. ὑπερκειμένοις] Aldus, ὑπερκειμένης. Alii, ὑπερκειμένης. Lego, ὑπερκειμένου, vel ὑπερκειμένης. Casaub.

12. Σπερχεὺς] Statius, Achilleid. lib. i. ver. 239. Et tenuis Sperchios aquis. Ubi Placidus Lutatus, Sperchius fluvius, cui suas comas Achilles deponerat si redisset. Pater autem Narcissi fuit Sperchius. Anon.

Ibid.] Sperchius fuit amnis rapidus. Lucanus, l. vi. ver. 366.

—ferit amne citato

Maliacas Sperchios aquas.

Ovidius, Metam. lib. i. ver. 579.

Populifer Sperchios, et irrequietus Enipeus. F.

Ibid. ἐκ τε τῶν τρέφειν ἐκείνῳ] Mos hic fuit veterum, ut comam amnibus tonderent, vel ut θρέψαι rependerent, vel luctus causa. Æschylus,

—πλόκαμον Ἰνάχῳ Σπερχίῳ,
τὸν δεύτερον δὲ τόνδε περὶ τῆς πόλεως.

Quem morem Pausanias esse antiquissimum docet in lib. viii. cap. 41. Casaub.

Ibid.] Maxime vero docet Pausanias, lib. i. c. 37. et Petr. Victorius, Var. Lect. lib. vi. cap. 22. De lugentibus vide Kirchman. de Funeribus Romanor. lib. ii. c. 13. Anon.

16. ἐξ Αἰγίνης] Æginetæ enim Myrmidones sunt appellati, lib. viii. p. 644. Casaub.

Ibid.] Peleus ab Ægina ob cædem fratris Phoci in exilium abactus fuit. Gemistius Pletho in exc. Strabonis MS. habet in hoc loco, τῶν Αἰγινιτῶν ἐπὶ πρότερον Μυρμιδόνων κεκλημένων. F.

20. Θήβας τὰς Φθιώτιδας] Ptolemæus inter maritima Phthiotidos refert Thebas Φθιώτιδας. Casaub.

Ibid.] Thebæ Phthiotides in Livio, lib. xxxix. c. 25. Thebæ Phthiæ vocantur, unum maritimum emporium Theffalis quondam (scilicet ante Philippum) quæstuosum et frugiferum. Mari certe vicina fuit urbs, non autem, ut opinor, emporium fuit maritimum. F.

21. Ἐχίνον] Idem Echinum ibidem recenset. At Lamia illi est in mediterraneis Phthiotidis. Casaub.

Ibid.] De Echino Scymnus Chius ait,

Κόλπος δὲ καὶ τὰ Μαλιακὸς ἐν τῷ μυχῷ,
Ἐχίνος ἔστω πόλις ἐπὶ τῷ Σπαρτῇ κτίσις.

Polybius optime situm depingit, lib. ix. exc. 7. Hanc Philippus Theffalis propter soli fertilitatem abstulit et tenuit. De Lamia urbis situ vide Livium, lib. xxxvi. c. 25. Pocockius ad hodiernum Zeitoun collocat, tom. ii. p. 2. p. 155. F.

Ibid. περὶ ἧν ὁ Λαμιακὸς σιωνῆς πόλεμος] Historia extat apud Diodorum Siculum, lib. xviii. p. 596. tom. ii. Edit. 1604. Leostheni occiso successit Antiphilus. Casaub.

fuit Lamiacum, in quo cecidit Leosthenes, Atheniensium dux, Alexandri regis socius) Erineum, Coroneam ejusdem cum Bæotica nominis, Melitæam, Thaumacum, Proernam, Pharfalum, Eretriam Euboicæ cognominem, Paracheloitas itidem Ætolicis cognomines: nam hic quoque fluvius est Achelous prope Lamiam, juxta quem habitant Paracheloita. Hæc regio versus septentrionem porrecta fuit, Æsculapii posterorum, maxime occiduorum, atque Eurypyli et Protefilai adversus orientem solem inclinantibus..... versus meridiem autem Oetææ, in xiv. pagos, five curias, divisa: Heracleamque et Dryopidem: hæc olim fuit tetrapolis, sicut et Doris est: et Dryopum, qui in Peloponneso sunt, mater æstimatur. Ad regionem Oetæam etiam Acyphas pertinet, et Parafopias, et Oeneiadæ, et Anticirrhæ, idem habens cum ea nomen, quæ est in Locris occiduis. Nomino autem has portiones, non quasi eæ semper eadem constiterint: cum quidem varias sint perpessæ mutationes: sed tamen nobilissimæ memoratu maxime sunt dignæ. Jam Dolopes ipse Homerus fati indicat in extremo Phthiæ incoluisse, et sub eodem principe fuisse Peleo cum Phthiotis: nam Phœnix ait in extremitate Phthiæ habitasse se, ac dono Pelei imperasse Dolopibus: regio vicina est Pindo et circumjacentibus locis, quorum maximam partem Thessalia sibi vindicat. Quippe gloria et potentia Thessalorum atque Macedonum effecit, ut his vicini, maxime in continente siti, vel ultro vel inviti etiam se partem Thessalorum aut Macedonum facerent: sicut Athamanes, Æthi- ces, et Talares Thessalorum: Orestæ, Pelagones, et Elimiotæ Macedonum. Pindus vero mons est magnus, cui versus septentrionem Macedones adjacent, versus occasum Perrhæbi, homines inquilini, ad meridiem Dolopes: ipse quidem Thessaliæ

ναίεις, ἐν ᾧ^a Λεωσθένης ἔπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ^b Ἀλεξάνδρῃ τῷ βασιλέως ἐταίρῳ, ^c Ἐρινεὸν πρὸς τέτοις, Κορώνειαν, ὁμώνυμον τῇ Βοιωτικῇ, ^d Μελίταιαν, Θαυμακὲς, Περέρναν, Φάρσαλον, ^e Ἐρέτριαν ὁμώνυμον τῇ ^f Εὐβοικῇ, Παραχελώϊταις· καὶ τέτρες ὁμώνυμοι τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ ὅ ἐνταῦθα ἐστὶν Ἀχελῷος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκεῖσιν οἱ ^g Παραχελώϊται. Παρέτενε δ' ἡ χώρα αὕτη, ὡς ἄρκτον μὲν, τῇ ^h Ἀσκληπιάδων, καὶ μάλιστα ⁱ Ἐσπερίων, καὶ τῇς ^j Εὐρυπύλλῃ καὶ Πρωτεσιλάῃ ταῖς πρὸς ἑὼ κεκλιμέναις..... πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ, εἰς ^k τεσσαρεσκαίδεκα δήμους διηρημένη, Ἡερakλειάν τε ^l καὶ Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγενημένην ποτε καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῇ ἐν Πελοποννήσῳ Δρυόπων ^m νομιζομένην. Τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ καὶ Παρὰσωπιάς, καὶ Οἰνειάδα, καὶ ⁿ Ἀντικίρρα, ^o ὁμώνυμος τῇ ἐν Λοκροῖς τοῖς Ἐσπερίοις. Λέγω δὲ τὰς ^p ἀφ' ὧν τὰς ταύτας οὐκ αἰεὶ μεμνηνυμένας τὰς αὖτις, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ὀπισθημότατοι μάλιστα ἀξίαι μνήμης εἰσὶ. Τὰς δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς ἰκανῶς, ὅτι ὅτι ταῖς ἑχαπταίῃς εἰς τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὡς τὸ παρὰ αὐτῶν ἡγεμόνι ἦσαν τῶν Πηλῆϊ, ἑτοί τε καὶ οἱ Φθιώται· ἕναίον ὅς (φησὶν) ἑχαπτην Φθίης· καὶ ἦν * Φοῖνιξ ^q Δολόπρασιν ἀνάστων, ^r δόντος τῷ Πηλέως· γέννηται δὲ τῇ Πίνδῳ ἐκ τοῖς ὡς αὐτὴν ^s χερσὶ τοῖς Θετταλικοῖς ἐστὶ τοῖς πλείστοις. ^t Διὰ γὰρ τε τὴν ὀπιφάνειαν καὶ τὴν ὀπιφράτειαν τὴν Θετταλῶν καὶ τὴν Μακεδόνων, οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τὴν Ἡπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δ' ἀκόντες, ^u μέρη καθίσταντο * Θετταλῶν ἢ καὶ Μακεδόνων· καθάπερ Ἀθαμᾶνες, καὶ Αἰθίκες, καὶ Τάλαρες Θετταλῶν· Ὀρέσται δὲ, καὶ Πελαγονες, καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων. Ἡ δὲ Πίνδος, ^v ὅρος μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τῷ ^w Μακεδονίᾳ, πρὸς ἑσπέραν δὲ Περρῶσι βεῖς μετανάστας ἀνδράπας ^x ἔχουσα, ^y πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας· αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετ-

* Iliad. i. ver. 480.

^a Λεωσθένης τε Par. 1. 2. Esc.

^b ὁ Ἀ. Par. 2. Med. 1. 2. Esc.

^c Ἐρινεὸν.... Κορώνειαν Esc.

^d Μελίταιαν Par. 1. Esc.

^e Ἐρέτριαν Med. 2. ex correct.

^f Εὐβοικῇ Med. 2.

^g Παραχελώϊται Par. 2. Esc.

^h πρὸς ἑσπερίων Esc.

ⁱ Inter Εὐρυπύλλαν

et Πρωτεσιλάαν lacuna est in Esc.

^k δεκατέσσαρας Med. 2.

^l καὶ τὴν Med. 1. 2. Esc.

^m Ἀντικίρρα Par. 2. sed v. punctis supra

notatur.

ⁿ ὁμώνυμοι τῇ Par. 2. sed ὁμώνυμος scribitur supra.

^o ὁμώνυμοι ταῖς Esc. Mosc.

^p δέκα τάξεις ταύτας Eton.

^q Scripti,

^r αὐτὴν Med. 2.

^s αὐτὴν Med. 2.

^t αὐτὴν Med. 2.

^u χῶραν Med. 1. ex correct.

^v Διὰ γὰρ

^w τε τὴν ὀπιφάνειαν καὶ τὴν ὀπιφράτειαν τὴν Θετταλῶν καὶ τὴν Μακεδόνων, οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τὴν Ἡπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δ' ἀκόντες, μέρη καθίσταντο * Θετταλῶν ἢ καὶ Μακεδόνων· καθάπερ Ἀθαμᾶνες, καὶ Αἰθίκες, καὶ Τάλαρες Θετταλῶν· Ὀρέσται δὲ, καὶ Πελαγονες, καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων. Ἡ δὲ Πίνδος, ὅρος μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τῷ Μακεδονίᾳ, πρὸς ἑσπέραν δὲ Περρῶσι βεῖς μετανάστας ἀνδράπας ἔχουσα, πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας· αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετ-

Par. 1. 2. Eton. Esc. Θετταλοῖς καὶ Μακεδόσι Med. 1. ex correct.

^y ὅρος ἐστὶ μέγα Par. 1. 2. Esc.

^z Scripti, Μακεδόνων. Marg. Casf.

^{aa} ἔχουσα deest Esc. Mosc.

^{ab} Mosc.

3. Κορώνειαν] Est in mediterraneis. Ptolemæus. Vide Stephanum. Casaub.

Ibid. Μελίταιαν] Μελίταιαν alii habent: apud Diodorum, Μελίταια. Idem.

4. Θαυμακὲς] Livius, l. xxxii. c. 4. Thaumaci a Pylis sinuque Maliaco per Lamiam eunti, loco alto siti sunt; ipsis faucibus imminentes, quam Cælen vocant: Thessaliæque transeunti confragosa loca, implicatasque flexibus vallium vias, ubi ventum ad hanc urbem est, repente velut maris vasti, sic immensa panditur planities, ut subiectos campos terminare oculis haud facile queas: ab eo miraculo Thaumaci appellati. Idem.

Ibid. Περέρναν] Stephano est Περέρνα: Livio, Proerna, lib. xxxvi. c. 14. Idem.

Ibid.] Proerna, urbs inter Larissam et Thaumacos. F.

Ibid. Φάρσαλον] Nobilis Pompeii clade locus. Casaub.

Ibid. Ἐρέτριαν] Ptolemæus plurali numero effert, Ἐρετρίαι. Idem.

6. ἐνταῦθα ἐστὶν Ἀχελῷος] Alius est Achelous hic ab eo, qui Acarnaniam ab Ætolia dirimit, ut notatur libro sequenti. Idem.

11. κεκλιμέναις.....] Hanc lacunam facile, quoad sensum, restituiimus: κεκλιμέναις. Ἡ δὲ χώρα πρὸς νότον &c. Chandlerus legit, πλεωραῖς. F.

12. καὶ Δρυοπίδα] Dryopis regio, secundum Pausaniam, lib. iv. cap. 34. ad Parnassum fuit. Plinius ad Epiri fines inter Sello collocat, cui Lucanus annuit, lib. iii. ver. 179.

Thesproti Dryopesque ruunt, quercusque silentes
Cbaonio veteres liquerunt vertice Sella.

Primam tamen eorum sedem cum Strabone ad Dolopiam posnamus. Idem.

31. καὶ Τάλαρες] Libro septimo, p. 472, cum Athamanibus et Æthiçibus junxit Tymphæos. Talarenfes quidem habet Plinius, et Stephanus Talarinos, sed in Sicilia collocant. Casaub.

Θαλίαις ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ὄκου Τάλαρες, Μολοτικὸν φύλον, τ' αὖτε τὸν Ἰσμαρον ἀπόσπασμα, καὶ Αἰθίκες, ὥς ἐξελαθῆναι φησὶν ὑπὸ Πειρίδου τὰς Κενταύρους ὁ ποιητής· ἀκλειομένην δὲ νῦν ἰσπαρῆνται. Τὴν δ' ἐκλείψαν διττῶς ἀκλεῖον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τ' ὥς τὴν τελέως ἡρημαμένης, ἢ δ' ὀνόματος ἔδινκεν μικρὸν ὄντος, ἢ μὴδ' εὐσημίας ἀφαιμένουτος ποιεῖται. Ὅταν ἐν ἄσχημον τελέως ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, ἐκ ἄξιον μνήμης πημεν, ἔτ' αὐτὸ, ἔτε τὲν ὄνομα τὸ μεταληφθέν· ὅταν δ' ἐχῇ τὴν μεμνημένην διχάσαν ὁράσασιν, λέγειν ἀναγκασίον τὴν μεταβολήν. Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν ὅτις ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀπὸ Ἑρμοπυλῶν ἀρξάμενος· τ' ἢ γὰρ Λοκρικὴν καὶ τὰς ἄλλας εἰρήκαμεν. Αἱ τοίνυν Ἑρμοπύλαι τῇ μὲν Κηνναίᾳ διεστήκασι 15 ἑξομνηκοντὰ σταδίων πορθημῶ· παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τῇ Σπερχεῖ ὡς σταδίους δέκα, ἐνθεν δ' εἰς Φάλαρα, εἰκοσι· Φαλαρῶν δ' ἀπὸ θαλάσσης ὑπέρεκειται πεντήκοντα σταδία ἢ τῶν δεκαπέντε πόλεων· εἰθ' ἐξῆς παραπλεύσαντι· σταδίοις ἑκατὸν, ὁ Ἐχίνος ὑπέρεκειται τῆς 20 δ' ἐξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρεμαστὴ Λάρισα, εἰκοσι σταδίους αὐτῆς διέχουσα· ἢ δ' αὐτὴ μὲν Πελασγία λεγόμενη, καὶ Λάρισα· εἴτα Μυόννησος ἡσιδίον· εἴτ' Ἀντρώων· ἢ δ' ἡ αὐτὴ ὑπὸ Πρωτεσίλαω. Καταλέγει δ' ὁ ποιητὴς ἐφεξῆς τοῖς ὑπ' Ἀχιλ- 25 λεῖ, τὰς ὑπὸ Πρωτεσίλαω· ἔτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ ἐφεξῆς

est. Ad ipsum Pindum Talares habitavere, gens Molossica, avulsa portio ab iis qui circa Ismarum degunt, et Æthices, ad quos a Pirithoo ejectos fuisse Centauros Homerus tradit: nunc intercidisse ea gens dicitur. Cum dicitur gens aliqua defecisse, 5 bifariam hoc intelligi potest: vel quia, hominibus prorsus deletis, deserta sit regio: vel quia nomen gentis non superfit, neque tale corpus perduravit. Quando igitur prorsus obscurum est collegium quod nostro tempore superest: neque ipsum nos, neque nomen, quod accepit, mentione dignamur: si memorandi iusta sit causa, necesse est etiam mutationem explicari. Restat ut ordine maritimam oram enarremus, quæ Achillem dominum habuit, facto a Thermopylis initio: nam de Locridis ora aliisque jam ante dictum est. Thermopylæ a Cennæo promontorio disjunguntur stadiorum septuaginta freto. Inde ubi a Pylis navigaveris ad ostia Sperchii decem sunt stadia: hinc ad Phalara, viginti: a Phalaris supra mare stadiis L. est quindecim urbium. Inde si navigaveris stadia c, ad Echinum pervenies. Deinceps versus oram in mediterraneis sita est ad xx. stadia Cremaste, id est pensilis, Larissa: quæ eadem Pelasgia dicitur, et Larissa. Sequitur Myonnesus, parva insula, murum insula: deinde Antron, quæ Protefilaum habuit 25 dominum. Proxime post Achilleos Homerus eos recenset, qui sub Protefilao fuerunt: ii autem erant

^a Ἰσμαρον Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corr. In Eton. inter lineas scribitur, Τόμαρον (vel τὸ μέρος forsan) ὁρῶς ἀπόκομμα· ἐστὶ δὲ Τόμαρον ἐν Δωλῶν ὄρος. ^b πρὸς deest Med. 1. 2. Efc. fed in Med. 1. add. εἰς. τὴν Κενταύρεα Med. 2. ^d νῦν deest Par. 1. ^c ἀνθρώπων τελέως, καὶ τ' ὥς τὴν ἡ. Par. 1. ^f μὴδὲ τὴν Par. 1. 2. Efc. ^e τοῖς Mosc. ^h πυλῶν Par. 2. Efc. ⁱ γὰρ Ὀκρικὴν καὶ εἰρήκαμεν Efc. ^k Ald. et Basil. Κηνναίᾳ. Marg. Caf. ^l ἑξομνηκοντὰ σταδίων Efc. ^m τῶν δὲ Φαλαρῶν ἀπὸ Par. 1. 2. Efc. ⁿ Mosc. ^o MSS. πεντήκοντα σταδίων ἢ. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Efc. ^p δεκαπέντε deest Bre. Efc. ^r σταδίων Efc. ^q μεσογαίᾳ Med. 1. 2. fed Med. 2. postea corr. ^s καὶ Med. 1. Eton. Efc. ^t καὶ deest Par. 1. 2. ^u ἢ δὲ αὐτὴ Par. 1. 2. ἢ δ' αὐτὴ Efc. ^v ἢ δὲ Φυλάκῃ. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. nisi quod, pro τῶν, exhibent τῆς. ^w ὑπὸ Πρωτεσίλαω. ^x ὑπὸ Πρωτεσίλαω. ^y Τόμαρον μὲν ὑπὸ τῆς παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ με (forte, μερίδος) ἐπειδ' ὁ ποιητὴς εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα διε (forte, διεῖλε) ὀνομάζων τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῖς (forte, τάξεις) τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον διέταξεν, ἀκολουθῶντες τούτῳ πάλιν ὥσπερ ἐν τοῖς ἐπάνω, προσεπληρώσωμεν τὴν λοιπὴν περιουσίαν τῆς χώρας. Καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς δεσ, Par. 2. ὑπὸ Π. Τόμαρον μὲν ὑπὲρ τῆς παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ μεμνημένος καταλέγει ὁ ποιητὴς· εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη διε . . . ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῖς τῆς Θετταλίας κύκλον διέταξεν . . . ὥσπερ ἐν τοῖς ἐπάνω . . . λοιπὴν περιουσίαν τῆς χώρας ἐφεξῆς τοῖς Efc. Mosc. nisi quod καταλέγει ὁ ποιητὴς defunt Mosc.

1. ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ὄκου Τάλαρες, Μολοτικὸν φύλον, τῶν περὶ τὸν Ἰσμαρον ἀπόσπασμα. In ipsa Pindo habitabant Talares, Molossica gens, avulsa portio eorum, qui circa Ismarum degunt] Mendum est, quod Strabonem inquinavit, nam legendum credo, Τόμαρον, vel Τμάρον, Tomarum, vel Tmarum. De eo monte mentionem fecit Callimachus, hymno in Cererem, ver. 51.

Τὰν δ' ἄρ' ὑποβλέψας χαλεπώτερον ἢ κυναγόν

Ὀρεσιν ἐν Τμαρίοισιν ὑποβλέπει ἀνδρα λείαντα. i. e.

Hanc vero quum limis ille oculis aspexisset, torvisus quam venatorem

Montibus in Tmariis virum aspicit leana.

Verum quæ mutatio, ut, pro Ismarum, Tomarum legerent, facili lapsu ab exscriptore fieri potuit. Scribebant enim antiqui Græci literis majusculis, et eo charactere scripti inveniuntur optimi et antiquiores manuscripti, sed qui sæpe ob antiquitatem literas fugientes et a fineis corrolas habebant: in manuscriptis igitur Strabonis TOMAPOS legebatur, sed duabus primis literis vetustate corrolis, et fugientibus: sic T C: MAPOS oculos exscriptoris fefellit scriptura, et ex apicibus qui restabant ICOMAPOS expressit, et falsus, posteros etiam sui erroris imitatores habuit, et eos fefellit. Palmerius, Græc. Antiq. lib. ii. c. 8. p. 329. et c. 9. p. 338.

Ibid.] Palmerius recte iudicat de Tomaro. Mons, ait Plinius, lib. iv. initio, centum fontibus circa radices. Strabo supra, lib. vii. ad Tomarum templum Dodonæ posuit. F.

2. Ἰσμαρον] Ismarus, mons Thraciæ. Stephanus. Meminit Virgilius, Ecl. viii. ver. 44. Casaub.

10. τὸ μεταληφθέν] Imo legendum, τὸ μεταληφθέν. Si nihil mutes, interpretandum nomen quod sumpsit ille locus, loco veteris nominis. Idem.

16. ἑξομνηκοντὰ σταδίων] Sic paulo ante a portu proximo Thermopylis dixit ad Eubœam esse stad. Lxx. Idem.

Ibid. παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τῇ Σπερχεῖ ὡς σταδίους δέκα. Inde ubi a Pylis navigaveris ad ostia Sperchii decem sunt stadia] Videtur deesse post Σπερχεῖ vox τόμα, vel tale quid, ni malis legere, μέχρι τῇ Σπερχεῖ ὡς σταδίους εἰκοσι. i. e. Usque ad Sperchium, circiter stadia viginti. Nam, ut legitur, sententia claudicat. Palmer.

18. Φαλαρῶν δ' ἀπὸ θαλάσσης ὑπέρεται πεντήκοντα σταδία. A Phalaris supra mare stadiis L. est] Non sine causa asterisco notatur hic locus: excidit enim nomen urbis, quæ ὑπερεῖται dicitur Φαλαρῶν. Ea fuit, ni fallor, Lamia, ut ex Livio, lib. xxxvi. c. 36. conjicio. Erat enim Lamia veluti ἐπὶ γειν Φάλαρα, et qui Lamiam ire volebant per mare, Phalaris exscensionem faciebant, ut apud Livium dicto loco. Nicander Ætölus, qui pecuniam ab Antiocho Lamiam detulit, dum eam Philippus obsidebat, ad Phalara appulerat. Idem.

Ibid.] Palmerio assentior textum esse mendosum, neque commodiorem situm quam Lamia invenio. Legamus forsan ἡ μία, quæ una est ex urbibus quindecim hujus regionis. F.

21. ἡ Κρεμαστὴ Λάρισα] Larissa Cremaste (scilicet suspensa) dicitur. Foran in rupe præcipiti exstructa fuit. Strabo paulo infra vitibus et aqua abundantem describit. Livius, lib. xxxi. c. 46. hanc memorat Euboico litori boreali expositam. Abhinc, ut opinor, Achilles bis in Virgilio Larissæus appellatur. Idem.

26. Πρωτεσίλαω] Lectionem cod. Par. 2. longe præfero: Πρωτεσίλαω. Τόμαρον μὲν καὶ τ' ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ με[ρίδος] μεμνημένος, ἐπειδ' ὁ ποιητὴς εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη διε[ίλε], ὀνομάζων τὰς τε ἡγεμόνας, καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν [ἀρχὰς] τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον διέταξεν. Ἀκολουθῶντες τούτῳ πάλιν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἐπάνω, προσεπληρώσωμεν λοιπὴν περιουσίαν τῆς χώρας. Καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς τοῖς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τὰς ὑπὸ Πρωτεσίλαω· ἔτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλία τοῖς Ἀντρώων ὀριζομένη. Τοίνυν ἐφεξῆς δ' εἰσὶν ἡ ὑπὸ τῷ Πρωτεσίλαω, ἔξω μὲν ὅσα τῇ [Μαλια] καὶ κόλπον, ἐπὶ δ' ἐντὸς τῆς Φθιάτιδος· ἢ μὲν τ' ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. ἢ μὲν δὲ &c. Hæc ita vertamus:

deinceps ſiti in ora maritima ſecundum Achillis ditionem, uſque ad Antronem. Proinde Phylace Thebis Phthioticis propinqua eſt, quæ et ipſæ ſub-
erant Proteſilao: ut Alos quoque, et Lariffa Cre-
maſte, et Demetrium, verſus ortum ab Othry.
(*Demeter Græcis eſt Ceres*) Itaque Demetrium Cere-
ris vocavit fanum, et appellavit Pyraſum: fuit Py-
raſus urbs commodo portu prædita, a duobus ſta-
diis habens lucum Cereri ſacrum, ejuſdemque tem-
plum: infra Thebas viginti ſtadiis jacebat Pyraſus.
Ad Thebas in mediterraneis eſt Crocius campus
ad fines Othrys montis: per eum fluit Amphryſus
fluvius. Supra eſt Iton, ibique Itoniæ templum
Minervæ: unde etiam Iton in Bœotia nomen ha-
bet: et fluvius Cuarius, de quo diximus in Arna
Bœotiæ. Hæc verò pertinent ad Theſſalioſidem,
unam de quatuor Theſſaliæ partibus: ſub qua
etiam Eurypyli fuit ditio. Tum Phyllus, ubi Phyl-
læi Apollinis templum: et Ichnæ, ubi Themis
Ichnæa colitur. Juxta Antronem ad fretum Eu-
boicum, caſtellum eſt quod mari alluitur, et voca-
tur Antronis aſinus. Sequitur Pteleum, et Alos:

ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ παραλία, μέχρι ἂν Ἀντρώωνος.
Ἡ μὲν ἐν Φυλάκῃ ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιωτίδων,
αἵπερ εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσίλαῳ· καὶ Ἄλος
δὲ, καὶ Λάριασα ἢ Κρεμαστὴ, καὶ τὸ Δημήτριον, ὑπὸ
5 ἐκείνῳ πᾶσαι πρὸς ἑὸν τῆς Ὀθρυος. Τὸ δὲ Δημή-
τριον, Δημήτρος εἴρηκε τέμενος, καὶ ἐκάλεσε Πύρασον·
ἣν δὲ πόλιν εὐλίμενος ἢ Πύρασος ἐν δυοῖς σταδίοις, ἔχε-
σα Δημήτρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἄγιον, διέχουσα Θη-
βῶν σταδίας εἰκοσι· ὑπέρεκινε δὲ Πυράσος ἑθῆβαι·
10 Θηβῶν δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδῖον πρὸς τῷ
καταλήγοντι τῆς Ὀθρυος, δι' ἧς ὁ Ἀμφρυσιος πο-
ταμός. Τούτῃ δ' ὑπέρεκινε ὁ Ἴτων, ὅπερ τὸ τῆς
Ἰτωνίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, ὅ
Καέλιος ποταμός· εἴρηται δὲ περὶ τὰς ἐν τοῖς
15 περὶ τῆς Ἀρνης Βοιωτικῆς. Ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετ-
ταλιώπιδος μᾶς τῶν ποταμῶν μετέδωκε τῆς ὅλης
Θετταλίας, ἥς ἦν καὶ τὰ ὑπὸ Εὐρυπύλῳ, καὶ ὁ Φύλ-
λος, ἐνθα Ἀπόλλωνος τὰ Φυλλαίᾳ ἱερὸν καὶ Ἰχναί,
ὅπερ ἡ Θέμις Ἰχναίᾳ πᾶτα. Κατὰ δὲ τὴν Ἀν-
20 τρώων ἔρυμα ὕφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πό-
ρις, καλεόμενον ὄνος Ἀντρώωνος· εἴτα Πτελεὼν, καὶ ὁ

^a Ἀ. ἐριζομένη τοῖνον· ἐφεξῆς ἐστὶν ἡ ὑπὸ τῷ Πρωτεσίλαῳ· ἔξω μὲν ἔσα τῇ . . . καὶ κόλπος· ἐστὶ δ' ἐν τῇ Φθιωτίδῳ ἢ μὲν τῆς . . . Ἡ μὲν ἔν
ἔ. c. Par. 2. Ἀ. ἐριζομένη τοῖνον . . . Πρωτεσίλαῳ· ἔξω μὲν ὄσα τοῦ . . . Φθιωτίδος οὐ μὲν τῆς . . . Ἡ μὲν ἔν
^b Scripti, Φθιωτίδος. Marg. Caf. ^c Δημήτριον Med. 1. 2. Gron. ^d MSS. ἀγαλμα. Marg. Caf. sic Par. 1. Bre. Eton. Esc.
Mosc. et Par. 2. textu recent. et sic Med. 2. ex correct. ^e δὲ τῆς Med. 2. ^f μὲν αἱ Θ. Par. 1. 2. μὲν Θ. Esc. ^g τῶν Θ. Par. 2.
Esc. ^h Scripti, Ἀμφυρσιος, et Ἀμφυρσιος. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. ⁱ μὲν αἱ Θ. Par. 1. 2. μὲν Θ. Esc. ^j τῶν Θ. Par. 2.
Φρυσιος Mosc. ^k Scripti, Ἰτῶνος. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. ^l μὲν αἱ Θ. Par. 1. 2. μὲν Θ. Esc. ^m Scripti,
ἐν ταῖς Βοιωτικαῖς. Marg. Caf. ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς Par. 1. ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς Par. 2. Eton. Esc. τῆς Βοιωτικῆς Med. 1. Βοιωτικῆς Med. 2.
ⁿ συμπάσης Esc. Mosc. ^o ἦν deest Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^p Εὐρυπύλῳ . . . τῇ Esc. ^q τιμάται· καὶ Κίερος δ' εἰς αὐτὴν
συνελεῖται . . . τῆς ἀδαμνίας. Κατὰ Par. 2. Med. 2. Bre. Esc. sed inferta fuerunt in marg. Med. 2. a recenti manu. τιμάται· καὶ Κίερος
εἰς αὐτὴν συνελεῖται. Κατὰ Mosc. ^r ἔρυμα Par. 2. ἔρυμα Med. 2. ἔρυμα Esc. Mosc. et Med. 2. ex correct. ^s Scripti, ἔφαλον. Marg.
Caf. sic Par. 1. Eton. sed in Eton. olim scriptum fuit, ὕφαλον, et eadem, ut videtur, manu. ^t πόρις Med. 2. ^u ὄνος Med. 2.

cum hæc omnia retulisset (Homerus) de parte Achilli subiecta,
tum poeta in multas partes divisit, et nominans duces et eorum im-
peria, totum circuitum Theſſaliæ perfecit. Hunc secuti iterum, ut
in iis supra dictis, reliquum iter adimplebimus. Opponit igitur
(poeta) iis Achilli subiectis loca, quæ Proteſilao. Hæc autem li-
tori sub Achillis imperio contigua ab Antrone terminantur. Ultra
jacet Proteſilai regio, extra Maliacum sinum posita, sed intra
Phthiotida, non autem Phthiotida Achilli subiectam. Paucula ex
MS. Esc. desumpsi, quædam e textu. Lacunas, quoad potui,
supplevi, quas iudicio doctiorum permitto. F.

6. καὶ ἐκάλεσε Πύρασον] Alii, ut Eustathius refert, aliter sen-
tiebant: et Cereris nomen interpretabantur urbem, quæ voca-
batur Δημήτριον: quod et Stephanus confirmare videtur, apud
quem, in voce Δημήτριον, Κρόκωτον πεδῖον legitur male, pro Κρό-
κωτον. Casaub.

Ibid.] Stephanus Δημήτριον locus est, non oppidum; oppidum
enim Pyraſi nomen habuit, quia redundabat πύρα, scilicet tritico.
Mela hæc loca memorat, non autem geographice collocat, ni-
mendum sit in ejus textu, quod valde suspicor. F.

17. καὶ ὁ Φύλλος] Stephanus habet Φυλλῆς, et profert hunc lo-
cum, annotans Rhianum fœminino genere protulisse isto car-
mine,

Οἱ δ' ἄφαρ ὀπλιδέντες ἴσαν κρατὴν ποτὶ Φύλλον. i. e.

Qui statim armati venere ad asperam Phyllum. Casaub.

19. ἡ Θέμις Ἰχναίᾳ] Homerus, in hymno Apollinis, ver. 92.

— δειλὴ δ' ἴσαν ἐνδοθὶ πᾶσαι,

Ὅσσαι ἔρισε ἔσαν, Διώνη τε, Ραῖη τε,

Ἰχναίη τε Θέμις, καὶ ἀγάσωνος Ἀμφιτρίτη. i. e.

— acæ autem erant intus omnes,

Quæcunque optimæ erant, Dionaque, Rheaque,

Vestigatæque Themis, ac valde gemens Amphitrite.

Lycophron, de Themidē Solis filia, ver. 129.

Τῆς δ' ἥλιος θυγατρὸς Ἰχναίᾳς βραδείης. i. e.

Ichnææ, solis filia, præstes.

Vide Stephanum. Dicitur et Nemesis Ichnæa. Diodorus, poeta
Epigrammaticus, Anthol. lib. i. cap. 31. ep. 3.

Ἀδρήστειά τε δία, καὶ Ἰχναίη σε φυλάσσοι

Παρθένης, ἡ πολλοὺς ψευσαμένη Νέμεισις. i. e.

Et Adræstæa divina, et vestigia sequens te custodiat

Virgo, multos frustrata Nemesis. Idem.

18. Ἰχναί] Ichnæ urbs, quam Stephanus memorat, in Bottiæa,
regione Macedonica, ad Axium ponitur; ergo longe ab Ichnis
Strabonis distat. Vide Herodotum, libro septimo. F.

20. ἔρυμα ὕφαλον] Non dubito legendum esse ἔρυμα ὕφαλον:
quæ vox scopulum in mari latentem significat. (Etymologici
auctor, ἔρυμα, τὰ πετρώδη τῆς θαλάσσης μέρη καὶ ὕφαλα.) Videtur
autem illud saxum vocatum fuisse ὄνος, quia jacentis grandis
asini speciem præ se ferret: unde proverbium manaverit, de
majoribus solito animalibus, ὄνος Ἀντρώωνος. Similem mendam
apud Plutarchum deprehendimus, ut alias infinitas. Locus est in
Lycurgo, tom. i. p. 42. Edit. F. Furt. Αἰωρεμένη γὰρ ἡ πολιτεία
καὶ ἀποκλίνουσα νῦν μὲν ὡς τὴς βασιλείας ἐπὶ τυραννίδα, νῦν δὲ ὡς τὸ πλῆ-
θος ἐπὶ δημοκρατίαν, οὗον ἔρυμα τὴν τῷ γέροντι ἀρχὴν ἐν μέσῳ θεμένη καὶ
ισορροπήσασα, τὴν ἀσφαλεστάτην τάξιν ἔχει καὶ κατάστασιν. i. e. Namque
suspensa respublica, et nunc ad reges in tyrannidem vergens, nunc
ad plebem in multitudinis arbitrium, senatus potentia instar obi-
cis interjecta, æquilibrium retinens, tutissimum ordinem et statum
servavit. Cujus loci elegantiam nemo animadvertet, qui prius
non observaverit sumptum esse loquendi genus a navium fa-
burra, qua naves αἰωρεῖσθαι onerantur. Saburræ autem Græci
ἔρυμα vocant. Quare ἔρυμα legendum est, non ἔρυμα. Sic etiam
hunc versum apud Oppianum leges, lib. iv. ver. 477. Ἀλιευτικ.

Πολλὰ μὲν καὶ νῆες ἐν ἔρμασιν ἤντ' ἐκείσαν

Κεῖναις. i. e.

Sæpe quidem etiam naves in operibus (id est, in cursu) quasi
allisæ sunt

Illis.

Vulgo, ἔρυμασι, mendose. Casaub.

21. ὄνος Ἀντρώωνος] Pro ὄνος, ὄνος legit etiam interpretes. An-
tronii asini proverbium explicant et Eustathius, et Suidas, et
Diogenidus: atque hic quidem de magnis feris, ignavisque
accipit, quod Antrone magni asini nascerentur. Alii de iisdem,
et ad videndum aptis: quod molares lapides, qui asini dicun-
tur, ibi commode reperirentur. Notus est sacrarum literarum
ὄνος μυλῆος. Matth. cap. xviii. ver. 6. et alibi. Fieri potest,
ut Strabo mentionem proverbii fecerit, aliterque id explicave-
rit. Sed nescio quid hæc ad ἔρυμα ὕφαλον: aut quid hoc ipsum
sibi velit. Διονυσία in δύο ἡμετέρας mutare libuit, cum id etiam
interpretes fecisset. In sequentibus etiam verba non cohererent.
Totus hic liber miserrime est adfectus. Xyland.

Ἄλος· εἶτα τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν, καὶ ὁ Πύρασος
 χατεσκαμμένος· ὑπὲρ αὐτῶν δὲ αἱ Θῆβαι· εἶτα ἄκρα
 Πύρρα, καὶ δύο ἂ νησίδια πλησίον, ὧν τὸ μὲν, Πύρρα,
 τὸ δὲ Δευκαλίων· καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιώτις
 πᾶς πελευτᾷ. Ἐξῆς δὲ τῆς ὑπὸ Εὐμήλω καλαλέει
 ἡ συνεχὴ παραλία, ἣ ἐπεὶ ἦδη ἡ Μαγνησίας, καὶ τῆς
 Πελασγίτιδος γῆς. Φεραί μὲν εἰσι πέρας τῆς Πελασγι-
 κῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἀπαραλείπει μέχρι
 τῆς Πηλίας θαλάσσης ἐκαστὸν ἐξήκοντα· ὅπνιον δὲ τῆς Φε-
 ρῶν, Παγασαί, διέχον ἐννεήκοντα θαλάσσης αὐτῶν· ἰωλ-
 κῆ δὲ εἰκοσι. Ἡ δὲ ἰωλκὸς κατέσκαπτο μὲν ἐκ πα-
 λαίᾳ· ἐνταῦθα δὲ ἐσεῖλε τῆς Ἰάσονα, καὶ τῆς Ἀργῆς Πε-
 λίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργῆς καὶ Παγασαί
 λέγοντο μνηστῆρες τὸ τόπον· οἱ δὲ, πιθανώτερον ἢ γὰρ
 τὸν τοῦ τόπου τὴν πεδινήν τε τοῦ ἀπὸ τῶν πηγῶν, αἱ
 πολλὰ τε καὶ θαλάσσιες ῥέες· πλησίον δὲ καὶ Ἀφείται,
 ὡς ἀνὰ ἀφειτήριον πρὸς τὴν Ἀργοναυτῶν· τῆς δὲ Δημητριά-
 δος ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὑπὲρκει τῆς θαλάσσης ἰωλκός. Ἐκ-
 τισὲ δὲ Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἐπώνυμον ἑαυτῷ
 τὴν Δημητριάδα, μεταξὺ Νηλίας καὶ Παγασῶν ὅπνι
 θαλάσσης, τὰς πλησίον πόλιν εἰς αὐτῶν συνοι-
 κίσας, Νηλίαν τε καὶ Παγασαί, καὶ Ὀρμένιον· ἐτι
 δὲ Ῥιζούντα, Σηπιάδα, Ὀλίζωνα, Βοίβην, ἰωλκόν·
 αἱ δὲ νῦν εἰσι καὶ τῆς Δημητριάδος. Καὶ δὴ καὶ ναύ-
 σταθμον ἔτι τὴν καὶ βασιλείον, μέχρι πολλῶν, τοῖς
 βασιλεῦσι τῆς Μακεδονίας ἐπεκράτει καὶ τῆς Τεμπῶν,
 καὶ τῶν ὁρῶν ἄμφω, ὅτε Πηλίας, καὶ τῆς Ὀσσης.
 Νῦν δὲ συνέσκαλται μὲν, τῶν δὲ ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πα-
 σῶν ὅμως ἀφαιρείται. Ἡ δὲ Βοίβη ἡ λίμνη πλησιάζει
 μὲν ταῖς Φεραῖς· συνάπτεται δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τῆς
 Πηλίας πέρασι, καὶ τῆς Μαγνησίας. Βοίβη δὲ χωρίον

inde Cereris templum, et Pyraus dirutus: supra
 hunc Thebæ: post Pyrrha promontorium, et duæ
 exiguæ insulæ, quarum una Pyrrha, altera Deuca-
 lion nominatur: atque ibi fere finis est Phthiotidis.
 Deinceps eos refert, qui sub Eumelo erant: quæ
 continens prioris ora maritima jam Magnesiæ est,
 et Pelasgiotidis propria. Pheræ terminus sunt Pe-
 lasgici campi ad Magnesium, qui ad Pelium usque
 montem porrigitur stadiis centum et sexaginta.
 Navale Pherarum sunt Pagasæ, inde nonaginta
 stadiis diffitæ, ab Iolco viginti. Iolcus pridem de-
 leta est. Hinc Jason et Argo navis a Pelia sunt
 dimissi: et fabulantur Pagasas nomen habere ab
 Argo navi ibi compacta: alii probabilius nomen
 loco a pagis (*id est, fontibus*) factum sentiunt, qui
 frequentes ibi largique fluunt. In propinquo sunt
 Aphetæ, quasi carceres: quod hinc emissi fuerint
 Argonautæ. Supra Demetriadem septem stadiis
 mari Iolcus sita est. Demetrius Poliorceta condi-
 dit, et a se denominavit Demetriadem ad mare, in-
 ter Neliam et Pagasas: in eamque conduxit vi-
 cina oppida, Neliam, Pagasas, Ormenium, Rhi-
 zuntem, Sepiadem, Olizonem, Bæben, Iolcum:
 qui nunc sunt pagi Demetriadis. Urbs ea longo
 tempore fuit navale regibus Macedoniæ: et sub
 se habuit cum Tempe, tum ambos montes Pelium
 et Ossa. Nunc quanquam deminuta potentia,
 tamen omnibus Magnesiæ urbibus præstat. Bæ-
 beis palus Pheris vicina est, et contigua extrema-
 tibus Pelii atque Magnesiæ. Bæbe oppidulum est

^a νησία Par. 1. Med. 1. 2. ^b ὑπὸ τῶν Par. 1. 2. Efc. ^c Lego, ἄπειρ ἐστὶν ἡδὴ. Marg. Caf. Lege, ἄτ' ἐστὶ τῆς V. ^d Scripti, Μαγνητικῆς. Marg. Caf. sic Par. 1. Μαγνητικῆς Eton. sed olim Μαγνησίας. ^e MSS. Φέραι, semper. Marg. Caf. sic. Par. 1. ^f τῆς deest Med. 1. 2. ^g Πηλίας Med. 2. ^h Aldi cod. πεπείδω. MSS. τεπειδω, et τεπῆναι. Marg. Caf. τεπειδω Par. 1. Med. 1. 2. Eton. sed Med. 2. habet τεπῆναι ex correctione. ⁱ καὶ deest Med. 2. ^k αὐτῆς Par. 1. Eton. Efc. ^l Inter Ῥιζούντα et Σηπιάδα lacuna est in Par. 2. ^m MSS. ἀμφὸν ὥσπερ εἰρηλα. Marg. Caf. sic Mosc. ἀμφὸν ὥσπερ εἰρηλα Par. 1. 2. Eton. Efc. ⁿ λίμνη deest Efc. in Eton. inter lineas scribitur, sed glossema videtur.

1. καὶ ὁ Πύρασος] Videtur separare Pyrausum a Cereris templo, quod quomodo sit intelligendum, ex superioribus disces. Casaub.

6. τὴν συνεχὴ παραλίαν] Prior interpres legit, καὶ τὴν. Malo, κατὰ τὴν συνεχὴν. Lego etiam, ἄπειρ ἐστὶν ἡδὴ, non, ἐπεὶ ἡδὴ: quod vel cæcus videat esse depravatum. Idem.

Ibid. ἐπεὶ ἡδὴ Μαγνησίας, καὶ τῆς Πελασγίτιδος γῆς] In margine manu. Μαγνητικῆς. Nulla ratio est, cur Casaubonus hanc lectionem non receperit, cum multo melior sit: nam ut Πελασγίτιδος γῆς, ita et Μαγνητικῆς γῆς. Quod si altera lectio contra MSS. retineatur, videtur legendum, τῆς Μαγνησίας. Laurent. Theodor. Gronovius, ad Marmor. Bafin, cap. 16. Thesaur. Antiquitat. Græcar. tom. vii. p. 479.

7. Φεραί μὲν εἰσι] Recte hic Straboni cum Ptolemæo convenit. Casaub.

Ibid.] Pheræ, Alexandri tyranni sedes. F.

10. Παγασαί] Plinius, lib. iv. cap. 8. numero singulari, Pagasa. Inde sinus Pagasicus eidem, Παγασιτικός Græcis. Casaub.

11. Ἡ δὲ ἰωλκός] Iolcus tam cognita est, quam vellus aureum, et Jasonis navigatio: de quibus, præter Apollonium, Orpheum, et Valerium, videri potest Pindari Pyth. Od. iv. ver. 334. Idem.

Ibid.] Homerus, Il. β. ver. 712. ἰωλκίαν appellat. F.

16. Ἀφείται, ὡς ἀνὰ ἀφειτήριον] Apollonius, lib. i. ver. 589. de Argonautis e Magnesia solventibus:

— ἀτὰρ τριτάτῳ προέειπεν

Νῆα, ταυνοσάμενοι περιώσοι ἐλπίδι λαΐφος.

Τὴν δ' ἀκτὴν Ἀφείτας Ἀργεὺς ἔτι κινύσκει. i. e.

— Tertia demum luce deduxerunt

Navim, velo decumano alte depresso:

Hoc autem litus adhuc dicitur Aphetæ Argonis. Casaub.

20. τὴν Δημητριάδα] Plinius, lib. iv. c. 8. Demetriadem ipsas Pagasas esse putat. Idem.

Ibid.] Demetrias hæc est, quam Philippus Macedo, Persei pater, unam compedum Græciæ appellavit. Liv. lib. xxxii. cap. 37. Postea Ætolorum fuit. Liv. lib. xxxv. cap. 34. Nostris temporibus castellum Volo dictum (unde finis Golfo di Volo appellatur) eundem fere situm, quem Demetriades, tenet. F.

22. ἔτι δὲ Ῥιζούντα] Stephanus, Ῥιζούς, πόλις Θεσσαλίας. Vide eundem de Olizone, vel Olizo, ut alii efferunt. Casaub.

26. ἐπεκράτει δὲ καὶ τῆς Τεμπῶν] Supra, p. 622. de Demetriade, καὶ γὰρ αὐτὴ παρῶν ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ Τέμπη, τό, τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὀσσαν. Idem.

29. πλησιάζει μὲν ταῖς Φεραῖς] Homerus, Il. ε. ver. 711.

Οἱ δὲ Φεράς ἐνέμοντο πωρὰ Βοιβήδα λίμνην. F.

31. Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. Bæbe oppidulum est paludi imminens] Fuit etiam et alia urbs ad Bæbeidem lacum sita, ut ait Pindarus, Pythiorum Od. γ. ver. 57. Laceria nominata,

Πέμφει δὲ κασιγνήταν μένει

Θύοισαν ἀμαιμακίτῳ

Ἐς Λακέρειαν· ἐπεὶ

Παρὰ Βοιβιάδος

Κρημνοῖσιν ὅκει παρθένο. i. e.

Misit sororem (Dianam) cum impetu ruentem indomito Laceriam, quoniam ad Bæbeidos crepidines habitabat virgo. Ad quæ sic scholiastes: ἐπεὶ ἡ παρθένο Κρηνὶς ὅκει παρὰ ταῖς ὄχθαις τῆς Βοιβιάδος λίμνης· ἡ δὲ Βοιβιάς, λίμνη παρακείμενη τῇ Λακέρειᾳ· ἐτι δὲ ἡ Κρηνὶς

paludi imminens. Enimvero sicut Iolcum valde elatam dejecerunt seditiones, ita et Pheræ una cum tyrannis et creverunt et conciderunt. Prope Demetriadem Naurus fluit. Litus continuum Iolcus vocatur. Hic etiam Pylaicum solennem conventum celebrabant. Artemidorus sinum Pagasæum longius a Demetriade ponit, in loca Philoctetam dominum agnoscencia: inque eo sinu ait Cicynethum esse insulam, et oppidulum ejusdem nominis. Deinceps urbes recensentur ab Homero, quæ Philoctetæ parebant. De his Methone alia est a Thracica illa quam Philippus evertit: de Peloponnesiaca suo loco intulimus mentionem. Ante Magnetæ sitæ sunt complures insulæ, de quibus nobiles sunt Sciathus, Peparethus, Icus, Halonesus, Scyrus, urbibus cognominibus præditæ. Maxime celebratur Scyrus ob Lycomedis cum Achille affinitatem, ibique natum et educatum Neoptolemum Achillis filium. Postea temporis Philippus viribus auctus, cum videret Athenienses mare obtinere, et insulis cum his tum aliis imperare, fecit ut ipsi propinquæ fierent quam maxime celebres. Nam de principatu contendens bello, semper proxima quæque adortus est: et ut Magnesiæ ac Thraciæ aliarumque circumjacentium multas partes Macedoniæ adjecit: ita et sitas ante Magnesiæ insulas ad se rapuit, priusque ignotæ et obscuræ quæ erant, fecit ut certatim appeterentur, essentque notæ. Scyrum præcipue an-

ἔπι τῇ λίμνῃ κείμενον. Καθάπερ δὲ τῇ Ἰωλκὸν αὐξ-
ηθεῖσαν ἔπι πλέον κατέλυσαν αἱ στάσεις καὶ αἱ τυ-
ραννίδες. ἔτι καὶ τὰς Φερὰς συνέειλαν ἑξαρθείσας
ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. Πλησίον
5 δὲ τῆς Δημητριάδος ὁ Νάυρος ῥεῖ· καλεῖται δὲ καὶ
ὁ συνεχὴς αἰγιαλὸς Ἰωλκός· ἐνταῦθα δὲ καὶ τῇ Πυ-
λαϊκῷ πανήγυριν συνετέλεον. Ὁ δὲ Ἀρτεμίδωρος
ἁπλωτέρω τῆς Δημητριάδος ἵδρσι τὸν Παγασικὸν
κόλπον εἰς τὰς ἑξὶ Φιλοκτήτη τόπους· ἐν δὲ τῷ
10 κόλπῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηδον νῆσον, καὶ πολίχνην
ὀμωνύμην. Ἐξῆς δὲ αἱ ἑξὶ Φιλοκλήτε πόλεις κα-
ταλέγονται. Ἡ μὲν ἐν Μεθώνῃ ἐτέρα ἐστὶ τῆς Θρα-
κίας Μεθώνης, ὑπὸ κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν
δὲ καὶ ἡρώτερον τῆς ἐν Πελοποννήσῳ. Πρόκεινται δὲ
15 τὰ Μαγνήτων νῆσοι συχνὰ μὲν, αἱ δὲ ἐν ὀνόματι Σκιά-
θος τε, καὶ Πεπάρηθος, καὶ Ἰκός, Ἀλόνησός τε, καὶ
Σκύρος, ὀμωνύμους ἔχουσαι πόλεις. Μάλιστα δὲ ἐστὶν
ἐν ὀνόματι Σκύρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλεῶς
οἰκειότητα, καὶ τὴν Νεοπολέμει τῷ Ἀχιλλεῶς ἐπαύθῃ
20 θύνησιν τε καὶ ὀκτροφίῃ. Ὑπερὶ δὲ Φίλιππος αὐξή-
θεις, ὁρῶν Ἀθηναίους ὑπεκρατύνοντας τὴν θαλάσσης, καὶ τὴν
νῆσων ἀρχοντας, καὶ τέτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς
πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδοξάς. Πολεμῶν δὲ πρὸς
τῆς ἡγεμονίας, ἐπεχείρει πρώτοις αἰ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ
25 καθάπερ αὐτῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη τὴν
Μακεδονίαν ἐποίησε, καὶ τῆς Θράκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς
κύκλω γῆς· ἔτι καὶ τὰς πρὸς τῆς Μαγνησίας νήσους
ἀφηρεῖτο, καὶ τοὺς ἑξὶ ἐδενὸς γνωρίζομενας πρότε-
ρον, πειμαχίτας, καὶ γνωρίμους ἐποιεῖ. Τὴν δὲ οὖν

^a αὐξηθεῖσαν Med. 1. ^b ἔτι Par. 2. ^c ὁ δεῖσθ Med. 1. 2. ^d Scripti, ἁπλωτέρω. Marg. Cas. sic Par. 2. in marg.
^e Scripti, Παγασικόν. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. Παγασικὸν Efc. Gron. ut supra in Excerptis ex lib. vii. pag. 480. Gronov.
^f Scripti, ὑπὸ τῷ Φιλοκτήτῃ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Efc. ὑπὸ Φιλοκλήτῃ Med. 2. ^g Φιλοκλήτῃ Par. 1. 2. 4. Med. 1. 2.
Efc. ^h Lege, Θρακίης. V. ⁱ πρότερον καὶ τῆς Par. 1. Eton. πρότερον αὐτῆς. Πρόκεινται Par. 4. In Par. 2. ultima lineæ vox est
πρὸς τε et lineæ sequens imperfecte sic incipit, . . . τῶν ὀνομάτων τέτων, καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ . . . ν τρῶπῃ τ' ἄλλα δ' ὀνόματα ἡριδμηται· ἦτε
Θαυμάσια καὶ . . . ἔων καὶ ἡ . . . κοῖα (μελίσσοια forte) τῆς ἐξῆς παραλλῆας ἐστίν. Πρόκεινται &c. πρότερον τῆς . . . καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ . . .
Θαυμάσια ἦτε Θαυμάσια καὶ ἐξῆς παραλλῆας ἐστίν. Πρόκεινται Bre. Efc. Mosc. ^k Πεπάρηθος Med. 2. ^l Ἰκόςαλον· νῆσος τε Efc. ^m ὀμωνύμους
&c. adusque Σκύρος inclusive, desunt Efc. ⁿ ἐαυτῷ μάλιστα Med. 2. ^o Scripti, ἐπεχείρησε. Marg. Cas. sic Par. 1. Eton. ^p τὴν
deest Par. 1. 2. 4. Med. 1. Efc. ^q καὶ δεῖσθ Med. 2.

Κορωνὶς ἐν Λακεδείᾳ ὄκει πρὸς ταῖς πηγαῖς τῆς Ἀμύρης Φερεικῆς ἐν πρώτῃ
ἱστορίᾳ. i. e. Quoniam virgo Coronis habitabat ad ripas Bæbeidis
paludis: est autem Bæbeis palus apposta Laceriæ. Quod autem
Coronis Laceriæ habitabat ad fontes Amyri, Pheræcydes narrat,
lib. i. Quando Laceriæ Strabo non meminit, vel desiderat tem-
pore Strabonis, vel eadem fuit, quæ postea Larissæa dicta est, quod
Ovidius suadet, qui Coronidem Larissæam vocat, quam Pindarus
habitasse ad oras Bæbeidis lacus ait, ubi etiam fuit Larissæa, non
ea quidem celebris ad Peneum sita, sed alia, quæ ad montem Of-
sam et Bæbeidem lacum posita erat, de qua Strabo infra, pag.
638, et Stephanus. Palmer.

3. καὶ τὰς Φερὰς] De Pherarum tyrannis multa leges apud
Diodorum Siculum, Thucydidem, et alios Græcos historicos.
Cassaub.

5. ὁ Νάυρος ῥεῖ] Locus corruptus. Nam decurtata vox est,
pro Ἀναύρος. Sic ergo scribendum. Anaurum, Thessaliæ flu-
vium prope Iolcum, agnoscant vel mediocriter literis tincti.
Idem.

10. τὴν Κικύνηδον] Plinius, lib. iv. c. 12. Pagasæus sinus
ante se habet Eutychiæ, Cicynethum et Scyrum supra dictam, sed
Cycladum et Sporadum extimam. Mela, lib. ii. c. 7. Pagasæus
sinus Scythum prospicit, Cicyneton amplectitur. Idem.

Ibid.] Scylax Cicynethum insulam solam in Pagasæo sinu
memorat, ergo maxima vel notissima fuit. F.

12. Μεθών] Thucydides, lib. vi. Methonem ad fines Mace-
doniæ sitam memorat. Urbes cæteræ Philoctetis in Homero sunt
Olizon et Melibœa. De hac infra dicetur. De illa vide paulo
supra. Idem.

14. πρὸς τὴν τῆς] Lacuna prima in MSS. hoc modo forte est

supplenda, τὴν [Μεθώνης ἢ Μεθάνης] ἐν Πελοποννήσῳ. De cæteris
omnino hæreo, ideoque tacens prætermitto. Idem.

15. Σκιάθος τε, καὶ Πεπάρηθος] Plinius, lib. iv. c. 12. Athos
ante se quatuor, Peparethum cum oppido, quondam Evonum dictam,
ix. m. pass. Scythum xv. m. Casaub.

16. Πεπάρηθος] De Peparetho multæ lites inter Athenienses
et Philippum coortæ sunt. Insula fuit, secundum Plin. lib. xiv.
cap. 7. vini optimi ferax. Ovidius, Metam. lib. vii. ver. 471.
oleum laudat:

nitidæque ferax Peparethos olivæ.

Heraclides, de polit. hanc insulam ita describit: εὐοίος, εὐδενδρος,
καὶ σίτον φέρει. Vide num. apud Goltzium, t. iii. Et Sciathum et
Peparethum urbes Philippus Macedo secundus diruit. Livius,
lib. xxxi. c. 28. F.

Ibid. καὶ Ἰκός] Pauci hujus meminere: Stephanus, Ἰκός, νῆ-
σος τῶν Κυκλάδων, προσεχὴς τῇ Εὐβοίᾳ: Livius, lib. xxxi. c. 45.
Inde omnes, velis in altum datis, maris medio præter Scyrum in-
sulam Icum pervenere. Casaub.

Ibid. Ἀλόνησός τε] Plinius, lib. iv. c. 12. Inter Cherrone-
sum et Samothracen utrinque fere xv. m. Halonesos. De hac ex-
tat oratio inter Demosthenicas. Idem.

Ibid.] Vide eruditissimi Chr. Cellarii Geogr. Antiq. lib. ii.
cap. 14. Anon.

17. Σκύρος] Scyros insulæ hodiernum statum vide in Tourne-
fortio, t. i. epist. 10. F.

18. διὰ τὴν Λυκομήδους] Nam ejus rei passim apud veteres auc-
tores est mentio: ut ne annotare quidem quicquam sit necesse.
Cassaub.

Σκυρίων^α μάλιστα μὲν αἱ ἀρχαιολογία συνιστῶσιν· ἀλλὰ
 καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλλέει^β ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν ἀρείων^γ
 τῶν Σκυρίων· καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς
 Σκυρίας, καθάπερ τῆς Καρυτίας, καὶ τῆς Δευκαλίας,
 καὶ τῆς Συνναδικῆς, καὶ τῆς Ἱεραπολιτικῆς· μονολίθους γὰρ
 κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὁρᾶν ἐστὶν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῇ
 ποικίλης^δ λίθου, ὑφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ
 τε καὶ ἰδίᾳ· πεπονήκε τε τὰ λευκόλιθα, καὶ πολλὰ
 ἄλλα. Ὁ δ' ἐν ποικίλῃ μέχρι δέου^ε φερελθὼν^ς τῇ
 Μαγνητικῇ Ὠρεαλίᾳ, ἐπάνεισιν ὅππῃ τῇ ἄνω^ς Θεττα-
 λίαν ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Δολοπίας, καὶ τῆς Πίνδης·

* Οἱ δ' εἶχον Τρίκην καὶ Ἰθώμην κλωμακώσαν.

Ταῦτα τὰ χωρία ἐστὶ μὲν τῇ Ἐπαιώτιδος· ἐκαλεῖτο
 δὲ, ὡς φασι, πρότερον Δωρίς· κατασχόντων δὲ τῶν
 Περραιβῶν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβοίας τῇ Ἐπαιώτι κα-
 τέρχοντο, καὶ τὰς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἡπειρὸν ἀνάστα-
 σαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων Ἐπαιωτίων, τὴν
 χώραν ἀπ' ἐκείνων ἔτι^ς ἐκάλουν. Ἐστὶ δ' ἡ μὲν
 Τρίκη ὅπερ τὸ ἱερόν τῃ Ἀσκληπιῷ τὸ ἀρχαιότατον
 καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορον τοῖς τε Δόλοισι, καὶ τοῖς
 ὡς τῇ Πίνδῃ τόποις. Τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ
 Μεσσηνιακῇ λεγόμενῃ, καὶ φασι δεῖν ἔτι^ς ἐκφέρειν,
 ἀλλὰ τῇ πρώτῃ συλλαβῇ ἀφαιρῖν· ἔτι γὰρ καλεῖται
 πρότερον· νῦν δ' Ἰθώμη^ς μετωνομάσθη, χωρίον
 ἐρυμνὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακώον, ἰδρυμένην μετὰ τὴν τε-
 σσάρων φρερίων ὥσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κειμένων, Τρίκ-

tiquitatis memoria commendat: sed tamen alia
 quoque sunt, quæ ejus famam late vulgant. De
 his est, Scyriarum capellarum præstantia, et me-
 talla varii Scyrii lapidis: sicut et Carystii, et Deu-
 calii, Synnadici, Hierapolitici: nam e vario mar-
 more columnas tabulasque unico lapide constantes
 videre possis Romæ, quibus publice privatimque
 urbs exornatur: fecitque ex albo lapide, non mag-
 ni pretii. Cæterum Homerus eo usque oræ Mag-
 nesiae progressus, redit ad superiorem Thessaliam,
 a Dolopia et Pindo principium petens:

Qui Triccamque habuere, salebrosamque Ithomam.

Hæc sunt Estiaetidis, quæ olim fuit Doris appel-
 lata: sed Perrhæbi cum eam occupassent, qui et
 Eubææ Estiam everterant, hominesque in conti-
 nentem pertraxerant, ob multitudinem Estiaeorum,
 qui eo commigraverant, ab his nomen regioni in-
 diderunt. Apud Triccam Æsculapii templum est
 nobilissimum et antiquissimum, confine Dolopi-
 bus et locis ad Pindum sitis. Ithomen, quæ idem
 cum Messeniaca nomen habet, aiunt prima syllaba
 adempta Thomam debere appellari, si vetustum
 nomen ei reddere velimus. Oppidum est natura
 munitum, et vere id quod dicitur asperis ac saxosis
 adscensuum difficultatibus præditum: jacet inter
 quatuor oppida quasi in quadrilateri figuram dis-

* Iliad. 6. ver. 729.

^α καὶ μάλιστα Par. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^β Σκυρίων Med. 2.

^γ Δευκαλίας Par. 1. Δευκαλίας Mosc. et Par. 2. textu re-

centi. Δευκαλίας Med. 1. et Δευκαλίας ex correctione. Δευκαλίας Esc.

^δ καὶ δεῖται Par. 2. Med. 1. 2. Esc.

^ε Ἱεραπολιτικῆς Med. 2.

Gron. et Med. 1. ex correct. Ἱεραπολιτικῆς Par. 2. sed Ἱεραπολιτικῆς scribitur supra, et in marg.

^ς Vulgo, πλάκας ὁρᾶν. Marg. Caf.

^δ λιθίας Par. 1. Med. 1. 2. Gron.

^ε τῆς Μαγνητικῆς παραλίᾳ scribuntur in marg. Eton. a recenti manu.

^ς Θετταλίαν καὶ γὰρ τὰ

παράτεινοντα τῇ Φ. ἀρξάμενος Par. 2. Bre. nisi quod, pro καὶ γὰρ τὰ, Bre. habet καὶ τῇ διά.

^ς Θετταλίαν καὶ γὰρ τὰ

^ς Θετταλίαν καὶ γὰρ τὰ

ἀρξάμενος Med. 2. Esc.

^ς Πίνδης κάτω Θετταλίας διέξεισιν. Οἱ δ' &c. Par. 1. Med. 2. Esc. Mosc.

^ς Ἱστιαίωτιδος Par. 1.

Med. 1. 2. Esc. et sic infra cum Ἰ pro Ἐ.

^ς ἀπ' ἐκείνων ἔτι^ς ἐκάλουν ad marg. Eton. scribuntur a recenti manu.

^ς ἐκάλουν

καλεῖται δὲ καὶ τὴν Δολοπίαν, τὴν ἄνω Θετταλίαν· ἐπ' εὐθείας ἔσα Μακεδονία· καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. Ἐστὶ &c. Par. 2. Esc.

Mosc. nisi quod, pro ἔσα, Esc. et Mosc. habent ἔσαν. ἐκάλουν· καλεῖται δὲ Δολοπίαν τὴν ἄνω Θετταλίαν ἐπ' εὐθείαν Μακεδονία·

καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω Med. 2. in marg. ^ς Scripti, δὲ Θασοί. Marg. Caf. δ' Εἰθώμη Par. 1. δ' Ἰθώμην Med. 2. δὲ Θασοί Esc.

et Par. 2. in marg. ^ς ὠνομάσθη Med. 2. ex correct. ^ς Scripti, κλωμακώον. Marg. Caf.

2. αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταί] Nam, ut ait Pindarus, Scyriæ capræ
 ἐς ἀμείβην ἐξοχόταται. Athen. lib. i. c. 22, et lib. xii. Casaub.

3. καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς
 Καρυτίας, καὶ τῆς ΔΕΥΚΑΔΙΑΣ] Vox ultima Casaubono merito
 suspecta est. Reponi posset, mutatione minima, ΔΕΥΚΑΔΙΑΣ, si
 de Leucadii marmoris præstantia testimonia suppeterent. T.

4. καὶ τῆς Δευκαλίας] Suspecta mihi quidem vox. De la-
 pide Carystio, Synnadico, et Hierapolitico, suis locis meminit.
 Casaub.

Ibid.] Legendum forsitan, Δευκαλίας, si quid marmoris exinde
 Romam deportatum fuit; vel cur non sit, Δευκαλίας, i. e. a pro-
 montorio Lunæ, quod marmor, in libro quinto, p. 314. maxime
 laudavit. F.

5. μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὁρᾶν ἐστὶν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῇ
 ποικίλης λίθου] Vides Strabonem λιθίαν magis de vulgaribus
 usurpare lapidibus, nam ποικίλην λιθίαν vocat hic marmora ma-
 culosa et varia. Et Josephus quodam loco λιθίαν de lapidibus
 cæmentitiis usurpat. Et quamvis hæc satis essent iis revincendis,
 qui λιθίαν de folis lapidibus pretiosis sumi notaverunt, non ta-
 men diffiteri licet, quin Græci λιθίαν interdum pro lapillis pre-
 tiosis sumplerint: adi ipsum Strabonem nostrum, l. xv. p. 1045.
 Edit. Amst. Φέρει δὲ καὶ λιθίαν ἡ χώρα ποικίλην κρυφάλλων, καὶ ἀνδρα-
 καὶ παντοίων, καθάπερ τῶν μαργαριτῶν. Indiam intelligit, cujus
 opes recenset. Salmas. Exercit. Plin. Ed. Ult. p. 395. Anon.

8. πεπονήκε τε] Sensus est, fecisse τὴν ποικίλην λιθίαν, ut τὰ λευ-
 κολίθα fordeant et contemnantur præ aliorum lapidum elegan-
 tia. Nihil igitur deest, ut vulgo putant. Casaub.

10. Θετταλίαν ἀρξάμενος] In MSS. Par. et Esc. varietatem
 lectionis habemus, qua collata, sic legamus,

Θετταλίαν καὶ τὰ παράτεινοντα τῇ Φιδιώτιδι. F.

12. Οἱ δ' εἶχον Τρίκην] Vide ad hunc locum notas doctissimi
 viri Joachimi Camerarii. Anon.

15. τὴν Ἐπαιώτιν] Malim, Ἱστιαίωτιν. Sic enim perpetuo
 scribi video τὴν Εὐβοίαν, quæ vox est Ἰωνικώτερος. Casaub.

Ibid.] Consule Cellarii Geogr. lib. ii. c. xiiii. Anon.

18. ἔτι^ς ἐκάλουν] Post hæc verba MSS. eandem fere lectio-
 nem exhibent, quam, si liceat, hoc modo corrigamus: καλεῖται δ'
 [Ἱστιαίωτιδα]. F.

Ibid. Ἐστὶ δ' ἡ μὲν Τρίκη ὅπερ τὸ ἱερόν τῃ Ἀσκληπιῷ τὸ ἀρχαιότατον
 καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορον τοῖς τε Δόλοισι. i. e. Tricca autem est, ubi
 fanum Æsculapii antiquissimum et celeberrimum, Dolopibus con-
 fine] Pro ὁμορον, lego, ἴμορος, respicitur enim ἡ Τρίκη, Tricca
 Dolopibus vicina. Palmer. Græc. Antiq. lib. ii. c. 9. p. 339.

Ibid.] De Tricæ situ ad Lingon montem vide Livium,
 lib. xxii. cap. 13. Nunc Tricæ dicitur. D'Anv. F.

19. ὅπερ τὸ ἱερόν] Meminit, lib. viii. p. 559. Casaub.

Ibid.] Strabo in lib. xiv. Æsculapium esse Tricæ natum
 scribit. F.

23. ἀλλὰ τὴν πρώτῃ συλλαβῇ] Stephanus vocari ait Θέμαιον.
 Casaub.

25. τῷ ὄντι κλωμακώον] Homerus, ἰλ. 6. ver. 729.

Οἱ δ' εἶχον Τρίκην καὶ Ἰθώμην κλωμακώσαν. i. e.

Quique habitabant Triccen et Ithomen clivosam. Idem.

poſita: Triccam, Metropolin, Pelinnam, Gomphos. Metropolitaram regionis eſt Ithome. Metropolis autem primum e tribus obſcuris fuit conflata oppidulis: poſtea plures ſunt adſumptæ, de quibus etiam Ithoma. Callimachus quidem in iambis ait:

*Veneres, Dea eſt non una quoniam hæc, cæteras
Sapientia omnes Caſtinæa vicerit:*

quia ſcilicet ſola porci ſacrificium admittit. Sane qui hoc dixit, videri voluit plurimarum rerum peritus, in idque ſe toto vitæ tempore incubuiſſe proſitetur. Poſteriores autem demonſtraverunt, non unam modo Venerem, ſed complures hunc ritum uſurpaſſe: de quibus ſit etiam quæ in hac colitur Metropoli: quæ nulli urbium, quas in ſe conduxit, eum tradiderit morem. Eſt etiam Pharycadon oppidum Eſtiæotidis, per quod Peneus fluit et Curalius: hic quidem Ithomiæ Minervæ templum præterlapſus in Peneum ſe effundit: Peneus e Pindo, ut diximus, ortus, ad lævam relictis Tricca, Pelinnæo, Pharycadone, præter Atracem ac Lariffam fertur, et, receptis e Theſſalioſide amnibus, per Tempe ad oſtia meat. Oechaliam, quæ urbs Euryti dicitur, cum in his ponunt locis, tum in Eubœa, et in Arcadia, aliterque denominant: ſicut in deſcriptione etiam Peloponneſi diximus. De his et aliam in diſputationem veniunt, et hoc maxime; quænam ſit quam cepit Hercules, et de qua ſcripſerit auctor carminis, cui titulus Oechaliæ

κῆς τε καὶ Μητροπόλεως, καὶ ὁ Πελινναῖε καὶ Γόμφων. Τῆς δὲ Μητροπολιτῶν ἐπὶ χώρας ἡ Ἰθάμη ἢ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συνήκτο πολυχύνων ἀσήμεων, ὕστερον δὲ καὶ πλείους προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθάμη. Καλλίμαχος μὲν οὕτω φησὶν ἐν τοῖς ἰάμβοις.

Τὰς Ἀφροδίτας, ἡ θεὸς γὰρ ἓ μίᾱ,

τὴν Κασνήτην ὑπερβάλλει παῖσας τὸ φρονεῖν ὅπῃ μὲν ὠρεῖται τὴν τῷ ὕμνῳ ἡσίαν· καὶ μὲν πολὺταρ εἰς πῖς ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον ὡς αὐτὸς εἰρηκεν, ὁ ταῦτα μυθεῖσθαι βεβλόμενος. Οἱ δὲ ὕστερον ἤλεγξαν ἓ μίαν Ἀφροδίτην μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείους ἀποδεχόμεναι τὸ ἔθος τῷτο· ὧν εἶναι καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ ἑδεμία τῶν συνοικιοῦσιν εἰς αὐτὴν πόλεων, ὡς ἀδύναμι τὸ ἔθος ὁμίλειον· ἐπὶ δὲ καὶ Φαρυκάδων ἐν τῇ Ἐπαιώπιδι, καὶ ῥεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς, καὶ ὁ Κεράλιος· ὧν ὁ Κουεράλιος ῥυεῖς ὡς τὸ τῆς Ἰθαμίας Ἀθηνᾶς ἰερεῖν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξίεισιν. Αὐτὸς δὲ ὁ Πηνειὸς ἀρχεῖ μὲν ἐκ Πίνδα καθάπερ εἰρη· ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἀφείς Τελαχην τε, καὶ Πελινναῖον, καὶ Φαρυκαδόνα, φέρεται ὡς τε Ἀτρακα καὶ Λάριαν· καὶ τὰς ἐν τῇ Θεπυαλίῳπιδι δεξιόμενος ποταμὸς, ὡρεῖται ἀπὸ τῶν Τεμπῶν ὅπῃ τὰς ἐκβολὰς. Τὴν δὲ Οἰχαλίαν πάλιν Εὐρύτη λεγόμενῃ, ἐν τε τοῖς τόποις τῷτοις ἰσχυροῖς, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ ἐν Ἀρχαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν ἄλλως, ὃ καὶ εἰρη ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς. Περὶ δὲ τῶν ζῆτων, καὶ μάλιστα τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλῆσα, καὶ ὡς εἴ τινος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἄλυσιν.

^a καὶ δὲ Ἐσφ. ^b Πελινναῖον Par. 1. ^c δὲ δὴ Par. 1. 2. Med. 1. ^d Δημητροπολιτῶν Med. 2. Ἐσφ. ^e Κασνήτην δ' ὁ Par. 1. 2. Ἐσφ. Κασνήτην ὑπερβάλλει Med. 1. Κασνήτην ὑπερβάλλει Med. 2. Κασνήτην ὁ Eton. ^f Lego, τῷ φρονεῖν. Marg. Caf. sic Par. 1. Bre. Ἐσφ. Gron. ^g ἀποδεχόμεναι Par. 2. Med. 1. 2. ^h τῷτο Par. 2. Ἐσφ. ⁱ Scripti, μίαν δὲ τῶν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. δὲ μίαν ἢ Ἐσφ. δὲ μίαν ἢ Mosc. δὲ μίαν ἢ Med. 2. ex correct. ^k πόλει Med. 1. πόλει Med. 2. ex correct. ^l Scripti, Ὀρέγειν. Marg. Caf. sic Par. 1. Med. 1. 2. Eton. Ἐσφ. ὁμίλειον Gron. ^m Scripti, Φαρυκάδων. Marg. Caf. Φαρυκάδων Par. 1. 2. Eton. Ἐσφ. sed Par. 2. habet Φαρυκάδων in marg. ⁿ Ἐπαιώπιδι Par. 1. 2. Ἐσφ. ^o καὶ δεξί Ἐσφ. ^p ὁ Κεράλιος defunct Ἐσφ. ^q Ἰθαμίας Par. 1. 2. Ἐσφ. Mosc. ^r ἐξίεισιν Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^s Scripti, Πελινναῖον. Marg. Caf. Πελινναῖον Par. 1. Par. 1. 2. Ἰθαμίας Med. 1. 2. Ἐσφ. Mosc. ^t ἄλλως· καὶ ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς εἰρηται. Περὶ δὲ Ἐσφ. ^u ποιήσας Med. 2.

1. καὶ Μητροπόλεως] Dio, lib. xli. p. 177. Edit. 1606. Αὐτὰ καὶ γὰρ Μητροπολὶς, ἑτέρον τι πόλισμα, ἐδὲ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἦλθεν, ἀλλ' ἀμάρχει ἀμολόγησε. Meminit et Ptolemæus. Casaub.

Ibid.] Ptolemæus Metropolim ad ortum Eſtiotarum poſuit, quod a Cæſaris itinere probatur. Cæſ. B. C. lib. iii. Καὶ τὴν Δολοπίαν τὴν ἀνω Θεπυαλίαν ἐπ' εὐθείας ὕσαν [τὴν ἀνω τῇ ἀνω ἐν τῇ] Μακεδονία, καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. Id eſt, ut opinor, quod Macedonia inferior Theſſaliæ inferiori ſubjacet, et ſuperior ſuperiori. Non autem in textum admittere licet. In Stephano Philippi appellatur. F.

Ibid. καὶ Πελινναῖον] Stephanus, Πέλινα, πόλις Θεſſαλίας, ἐν τῇ Θεπυαλίῳπιδι. Casaub.

Ibid. καὶ Πελινναῖον] Vitioſe ſcribitur Πελινναῖον, nam Πέλινα vel Πελινναῖον, apud Stephanum, Strabonem, alioſque, legendum arguit non ſolum Pelinus loci conditor eidem Stephano commemoratus, ſed et antiqui nummi cum gentili, quod præterit Stephanus, ΠΕΛΙΝΑΙΕΩΝ. Vid. illuſtriſſ. Ezech. Spanheim. de Præſtant. et Uſu Numiſm. Diſ. ix. p. 902. Edit. Amſt. Anon.

Ibid. καὶ Γόμφων] Dio, libro xli. p. 177. Edit. 1606. Γόμφοις δὲ δὴ πολὺν τινι Θεſſαλικῇ προοπεσάν, καὶ κρατήſας, πολλὰς ἐκτείνε. Meminit Ptolemæus, et alii Geographi. Casaub.

Ibid.] Cellar. Geogr. Antiq. t. ii. c. 13. Anon.

8. τὴν Κασνήτην] τὴν Κασνήτην ὑπερβάλλει τῷ φρονεῖν Πάſας.

Ita legendum. Hoc fragmentum Callimachi fugit editores. Tour. Ibid. πᾶſας τὸ φρονεῖν] Lege, τῷ φρονεῖν. Videtur Callimachus ita ſcripſiſſe hos verſus:

Τὰς Ἀφροδίτας (ἡ θεὸς γὰρ ἓ μίᾱ)

Ἡ Κασνήτη πᾶſας ὑπερβάλλει φρονεῖν.

Sed Strabo verba Callimachi ſuæ ſententiæ accommodat: illud autem, ὑπερβάλλει φρονεῖν, dictum eſt, ut,

— περὶ δ' ἔſε μάχεσθαι.

Veneris autem Κασνήας meminit Lycophron, ver. 403.

τὴν Κασνήαν δὲ καὶ Μελινναῖαν θεόν. i. e.

Caſtiniam autem et Melinæam deam. Casaub.

10. καὶ πάντα τὸν βίον] Deest aliquid. Idem.

14. ἑδεμία τῶν] Hic quoque aliquid deest. Idem.

Ibid.] MSS. lectione admiſſa, nihil deest. F.

15. ἐπὶ δὲ καὶ Φαρυκάδων] Vir clariffimus Jacobus Gronovius, in notis ad Stephanum de Urbibus, quæ Berkelianæ editioni ſunt adjectæ, pag. 26. ad v. Φαρυκάδων, ſcribit: prorsus mihi perſuadeo eſſe id ipſum nomen, quod occurrit apud Strabonem, lib. ix. in verbis Caſaubono deſperatis, ἐπὶ δὲ καὶ Φαρυκάδων (ſed melius et convenientius Stephano ſcripti legunt Φορυκάδων) ἐν τῇ Ἐπαιώπιδι, καὶ ῥεῖ δι' αὐτὴν (ſic enim lego pro δι' αὐτῶν) ὁ Πηνειὸς &c. Hinc et Φαρυκαδωνίης habet Diodorus Siculus, lib. xviii. c. 56. Anon.

16. καὶ Φαρυκάδων] Lego, Φαρυκάδα, ut ex ſequentibus apparet: ſed de hoc loco mihi non conſtat. Nam mox Φαρυκαδόνα ſcribitur. Casaub.

18. ἡ Ἰθαμίας Ἀθηνᾶς] Legendum, Ἰθαμίας, ex ipſo Strabone in Bæoticis. Quare errant, qui auctoritate Strabonis utuntur ut probent Ithonæam Minervam et Ithomæam diverſas eſſe. Scripti habent, Ἰθαμίας. Idem.

22. ἐν τῇ Θεπυαλίῳπιδι] Gemiffius Pletho multo melius legit, Πελαςγυαλίῳπιδι. F.

27. καὶ μάλιστα τίς ἦν] In hac quæſtione variat Strabo, quem vide libro ſuperiore et ſequenti: Sophocles ſane aliique poætæ Euboicam Oechaliam aperte docent fuiſſe, quam evertit Hercules. Casaub.

29. ὁ ποιήſας] De hoc poemate vide infra, lib. xiv. p. 946. Edit. Amſt. Idem.

ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὡς-
ταξεν. Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὥ^α Εὐρυπύλῳ.

*^b Οἱ τ' ἔχον Ὀρμένιον, οἱ τε κρήνην Ὑπέρειαν,

οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνιοι τε λευκὰ κρήνηα.

Τὸ μὲν ἐν Ὀρμένιον^c καλεῖται νῦν Ὀρμίνιον^d ἐπὶ δ' 5
ὑπὸ τῷ Πηλῷ κόμῃ κατὰ τὸν^e Παγασσηκόν κόλ-
πον τῶν συνφορισμένων εἰς τὴν Δημητριάδα πόλεων, ὡς
εἴρηται. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην εἶναι
πλησίον, ἐπεὶ καὶ ἡ Βοῖβη τῶν περικείμενων ἦν τῆς
Δημητριάδος, καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον^f τὸ μὲν ἐν Ὀρ- 10
μένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος περὶ ἑξαδίας^g ἐπλά,
καὶ εἴκοσι^h ὁ δὲ τῆς Ἰωλκῆ τόπος ἐν ὁδῷ κείμενος τῇ
μὲν Δημητριάδος ἐπλάⁱ ἑξαδίας διέσκηκε, τῇ δ' Ὀρμε-
νίᾳ^j τὴν λοιπὴν εἴκοσι ἑξαδίας. Φησὶ δ' ὁ Σκῆψιος
ὅτι τῇ Ὀρμενίᾳ τὸν Φοῖνικα εἶναι, καὶ φεύγειν αὐτὸν 15
ἐνθεν δὲ^k τῇ πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο, εἰς
τὴν Φθίαν ἐς^l Πηλῶν ἀνακταὶ ἐκτίσθαι^m ὑπὸ Ὀρ-
μένιον τὸ χωρίον τῆτο, τῇⁿ Κερκάρῳ, τῇ Αἰόλῳ^o πῶ-
δας δὲ τῇ Ὀρμένῳ γενέσθαι τὸν τε Ἀμύντορα καὶ
Εὐαίμονα^p. ὧν τῇ μὲν εἶναι Φοῖνικα, τῇ δ' Εὐρυπύλῳ^q 20
φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρυπύλῳ τὴν^r ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς, ὡς
αὖ^s ἀπελθόντος τῇ Φοῖνικος ἐκ τῆς^t οἰκίας, καὶ
δεῖν γράφειν ἕτως,

† Οἶον ὅτι πρῶτον^u λίπον Ὀρμένιον πολύμηλον,
ἀντὶ τῇ

— λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα.

Κρατὴς δὲ Φωκῆα ποιεῖ τὸν Φοῖνικα, ^v τεκμαιρόμενος
ἐκ τῇ κρήνῃ τῇ Μέγῃ, ὃ ἐχρήσατο ὁ Ὀδυσσεύς
καὶ πῶς νυκτεγερσίαν, ὡς οὐ φησιν ὁ ποιητής, ὅτι

‡ — ἔξ Ἑλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο

Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας^w

τὸν τε γὰρ Ἑλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολίχνην εἶναι^x
τὸν τε Ὀρμενίδαο Ἀμύντορα ὅτι ἄλλον τινὰ λέ-
γεσθαι, ἢ τὸν Φοῖνικος πατέρα^y καὶ τὸν Αὐτόλυκον
οἰκῶντα ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρύχῃν τὰ τῶν γειτό- 35
νων, ὅπερ κοινὸν ἐστὶ τοιχωρύχῃ παντός, ἐ^z τὰ πόρρω-
θεν. Ὁ δὲ Σκῆψιος φησὶ μήτε Ἑλεῶνα μηδένα τό-
πον τοῦ Παρνασσῷ δέικναι, ἀλλὰ Νεῶνα, ὃ αὐτὴν
οἰκισθῆναι μὲν τὰ Τρωϊκὰ^{aa} μήτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοι-

excidium. Hæc ergo loca Æsculapio natis pare-
bant. Deinceps Eurypyli ditionem describit:

*Tum quos Ormenium misit, quos fons Hyperæa,
Et quos Asterium, Titani juga candida quosque.*

Ormenium hodie Orminium dicitur: pagus est sub
Pelio pone Pagasæum finum, in Demetriadem una
cum aliis contractus, ut docuimus. Necessè est
autem Boebeidem quoque paludem in propinquo
esse, cum ut Ormenium, ita Boebe quoque fuerit
de circumjacentibus Demetriadem pagis. Abest
Ormenium a Demetriade terrestri itinere stadia
xxvii. in quo Iolci locus situs a Demetriade vii.
stadiis, reliqua xx. ab Ormenio abest. Scephius
Ormenium Phœnicis patriam facit, eumque inde
profugisse ait a patre Amyntore Ormenida Phthi-
am ad regem Peleum. Nam oppidum isthmo ab
Ormeno fuisse conditum, Cercaphi filio, Æoli ne-
pote, et filios Ormeni fuisse Amyntorem atque
Euæmonem: quorum ille Phœnicis fuerit, hic
Eurypyli pater: et quia Phœnix e familia sua
abscesserit, communem hæreditatem ad Eurypy-
lum rediisse: itaque pro his verbis,

— λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα,

scribendum,

25 — λίπον Ὀρμένιον πολύμηλον.

Crates Phœnicem Phocensem facit: conjecturam
sumens e Megetis galea, qua Ulysses usus est cum
noctu exploratum castra hostium iret, de qua poe-
ta sic:

30 *Hanc Eleone, domum tacita cum fraude forasset
Ormenidæ versutus Amyntoris abstulit olim
Autolycus* —

nam Eleonem oppidulum esse in Parnasso: et
Amyntorem Ormeni filium alium nullum dici
quam Phœnicis patrem: atque Autolycum Par-
nassii incolam, more furum, vicinorum parietes per-
fodere non procul diffitorum consueviffe. Scephius
neque ullum in Parnasso Eleonem esse locum ait:
sed Neonem, et quidem post bellum demum Tro-
janum conditam: neque vicinorum modo ædes

* Iliad. 6. ver. 734.

† Ibid. 4. ver. 447.

‡ Ibid. 8. ver. 266.

^a Εὐρυπύλῳ Par. 2.

^b Οἱ δ' Par. 2. Med. 1. 2. Esc.

^c καλεῖται νῦν Ὀρμένιον Par. 1. 2. Eton. νῦν Ὀρμίνιον καλεῖται Med. 1. 2.

^d Scripti, Παγασσηκόν. Marg. Caf. sic Par. 1. Eton. Παγασσηκόν Med. 1. Esc. Παγασσηκόν Med. 2.

^e εἰκοσιεπτὰ Par. 1. 2. εἴκοσι

^f ἐπλά Esc.

^g ἑξαδία Med. 1. 2.

^h τὴν λοιπὴν &c, adusque Ὀρμενίᾳ inclusive, deerant Med. 2. addita deinde in marg.

ⁱ Par. 2. παρὰ deest Eton. relicta lacuna.

^j Ald. Πελέα. Marg. Caf. Πηλείωνα Med. 2.

^k Κερκάρῳ Par. 1. Κερκίῳ Par. 2. Ἐρφίῳ

^l Esc. ^m παῖδας Med. 1.

ⁿ ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc.

^o ἄτε Par. 2. ὅτι Esc. sed in Par. 2. ὡς scribitur

^p supra. ^q ἀπελθόντος Med. 2. ex correct.

^r οἰκίας Par. 1. 2. Med. 1.

^s MSS. καὶ γράφει. Marg. Caf. καὶ δὴ καὶ γράφει Par.

^t 1. 2. Med. 1. Esc.

^u λίπον deest Par. 1.

^v τεκμαιρόμενος Med. 1. 2. Esc.

^w τὰ τῶν Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Gron.

^x ταύτην Par. 2. Med. 1. 2. Esc.

5. νῦν Ὀρμίνιον] Sic interpretes etiam legit. Ego ex Eustathio restitui quod Græco defuit. Infra legitur galea Μέγῃ, cum sit Merionæ. Lapsus memoriæ, aut librarii, versus ex Homero implevi. Inferius, e consensu Strabonis et Stephani codicum, Ἀργυρα, pro Ἀργυρα, reposui. Xylander.

12. ὁ δὲ τῆς Ἰωλκῆς τόπος] Sic loquitur, quia jam pridem diruta fuerat Iolcus. Casaub.

19. τὸν τε Ἀμύντορα καὶ Εὐαίμονα] Eustathius, locum Strabonis describens, codicibus usus est, in quibus aliter longe, quam hodie est in nostris, scriptum erat. Nam cum Strabo, κατὰ τὴν νῦν γραφὴν, dicat Ormeni filios duos fuisse Amyntora et Euæmonem, illiusque filium fuisse Phœnicem, hujus Eurypylum: Eustathius contra Ormeni filium unum agnoscit Amyntora, cujus

filii Phœnix et Euæmon, Euæmonis autem Eurypylus. Atque hæc varietas lectionis magna sane est. Nos vero multis locis deprehendimus usum esse Eustathium Strabonis codicibus admodum depravatis: ut hic quoque eorum fides merito suspecta mihi sit. Idem.

Ibid.] Eurypylus et Achilles una duces in bello Trojano fuerunt, et certe fere æquales. Phœnix fuit multo senior, qui post exilium Achillem infantem cognovit. Ergo, ut opinor, Eustathii lectio longe præferenda. F.

28. τῇ Μέγῃ] Imo, Μηρίῳ, ut ait Xylander: sed est, opinor, ipsius auctoris ἀμαρτημα μνημονικόν. Casaub.

38. ἀλλὰ Νεῶνα] Cujus meminit ex Herodoto epitome Stephani. Idem.

a furibus perfodi. Sunt et alia quæ dici poſſent: me immorari piget. Alii ex Heleone ſcribunt, qui eſt vicus Tanagricus: abſurde id dictum oſtendunt hæc:

*Inde fuga ſolus pervafique Hellada latam,
Et Phthiam veni*——

Hyperea fons eſt in media Pheræorum urbe: Titanus (*id eſt, calx*) ab accidente nomen habet: albicat enim locus ille, haud procul Arna: et Aſterium quoque non procul inde abeſt. Poſt hanc Theſſaliæ partem continenter recensentur, quos Poly-
pœta duxit:

*Argiſſam quicunque, et Gyrtonen coluerunt,
Orthamque, Elonenque, albiſque Olooffona muris.*

Hanc regionem principio tenuerunt Perrhæbi, partem quæ ad mare eſt et Peneum uſque ad oſtia hujus et Gyrtona Perrhæbicam urbem. Hos deinde oppreſſerunt, et in regionem fluvio vicinam ac mediterraneam compulerunt, eorumque agros obtinuerunt Lapithæ, Ixion, ac filius ejus Pirithous, qui etiam Pelium montem occupavit, vi expulſis Centauris, gente fera. Hos ergo ille Pelio ejeſtos compulit eo, ut cum Æthicibus habitarent: et campos Lapithis tradidit: quaſdam ad Olympum partes etiam Perrhæbi obtinuerunt: alicubi etiam toti illis permixti incoluerunt. Proinde Argiſſa, quæ nunc Argura, ad Peneum ſita eſt. Super eam ad xl. ſtadia ſita eſt Atrax, ipſa quoque Peneo vicina: fluvio adjacentem reliquam in medio regionem obtinuerunt Perrhæbi. Orthēn quidam pro Phalannæorum arce accipiunt: eſt autem Phalanna, urbs Perrhæbica, ad Peneum, prope Tempe. Sed Perrhæbi, a Lapithis oppreſſi, in montana receſſerunt, plerique ad Pindum, Athamanas, et Dolopas, regionem et Perrhæborum reliquias Lariffæi occupaverunt, prope Peneum habitantes, illiſque vi-

χωρυχίας^a γενέσθαι μόνον. Καὶ ἄλλα δὲ εἰσιν ἃ λέγουσι πρὸς αὐτὸν. Ὅμως ἐν ὁκνῶν ἀφ' ἑαυτοῦ πλεόν. Ἄλλοι δὲ γράφουσιν ὅτι Ἐλεῶνος. Ταναγρικὴ δὲ εἰσιν αὐτῇ καὶ μᾶλλον^b ἐλέγχου ἀτόπως αὐτὸν τὸ λεγόμενον, τὸ, 5 *Φεύγον ἐπειτ' ἀπάνευθε δι' Ἐλλάδος εὐρυχόροιο. Ἡ δ' Ὑπέρεια κρήνη^c εἰσιν ἐν μέσῃ τῇ Φεραίων πόλει^d μεταλαϊσθή. Τίτανος δ' ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος^e ὀνομασίας. ἡ λευκόγων γὰρ εἰσιν^f τὸ χωρίον Ἀρνης πλησίον. καὶ τὸ Ἀστέριον δ' ἐκ ἀπώθεν τούτων εἰσιν. 10 Συνεχεῖς^g τῇ^h μελίδι τούτῃⁱ λέγουσι οἱ ἑσπερὶ τῆς Πολυπότῃ.

† Οἱ δ' Ἀργίους ἔχον, καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο, Ὀρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκὴν. Ταύτῃ τῷ χωρίῳ ὡς περὶ μὲν ὤκεαν Περραιβοί, τὸ 15 ὡς^p τῇ θαλάσῃ μέγας νεμόμενοι, καὶ τῷ Πηνειῷ μέχρι τῆς ὁδοῦ αὐτῆς καὶ^q Γυρτῶνος πόλεως Περραιβοί: εἴτα ταπεινώσαντες ἐκείνας εἰς^r τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν, Λαπίθαι κατέχον^s αὐτὰ τὰ χωρία, Ἰξίων, καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθου, ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατ- 20 ἐκτήσατο, βιασόμενος τὴν καταχούσας Κενταύρους ἀγρίον π^t φύλον^u τέρας μὲν οὖν † Ἐκ^x τῆς Πηλίας ὥστε, καὶ Αἰθίνας^y πέλασε τοῖς δὲ^z Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε^{aa} πινὰ δ' αὐτῶν καὶ οἱ Περραιβοὶ κατέχον τὰ ὡς τῷ Ὀλύμπῳ^{ab} εἰσιν^{ac} δ' ὅπως, καὶ ὅλοι ἀναμῖξ τοῖς Λαπίθαις ὤκεν. Ἡ μὲν^{ad} ἔν^{ae} Ἀργίᾳ, ἡ νῦν^{af} Ἀργυρεᾳ, ὅπῃ τῷ Πηνειῷ κεῖται. Ὑπέρει^{ag} δ' αὐτῆς Ἀτράξ ἐν περὶ ἀρξικόντα σταδίοις, τῷ ποταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὐτῇ. τῷ δ' ἀνὰ μέ- 30 στον ποταμίαν ἔχον Περραιβοί. Ὀρθην δὲ πινες τῷ ἀκρόπολιν τῶν Φαλαρναίων εἰρήχασιν. Ἡ δὲ^{ah} Φαλαρνα, Περραιβικὴ πόλις, ὡς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῇ Τεμπῶν. Οἱ μὲν οὖν Περραιβοί, καταδυαυθεντες^{ai} ὑπὸ Λαπίθων, εἰς τῷ ὀρενίῳ ἀπάνεστησαν, οἱ πλείους τῷ ὡς Πίνδον, καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας, τῷ δὲ 35 ὡς καὶ τὰς ὑπολειφθέντας τῇ Περραιβῶν κατέχον Λαρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκούντες τῇ Πηνειῷ, γειτνιάν- τες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ ὀδαιμονέστατα μέρη

* Iliad. V. ver. 474.

† Ibid. β'. ver. 738.

‡ Ibid. β'. ver. 744.

^a γένεσθαι Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b ἐλέγχει Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^c τὸ deest Med. 1. 2. Esc. ^d Ἐλλάδος Φθίην δ' ἐξέκομην. ^e Ἡ δ' Par. 2. Med. 1. 2. Esc. ^f ἐν μέσῃ εἰς τῇ τῶν Φεραίων Par. 1. 2. εἰσιν ἐν μέσῃ τῇ τῶν Φεραίων Esc. ^g μεταλαϊσθή ἀποποι τοῖνυ. ^h λω Τίτανος. Par. 2. μελαϊσθή ἀποποι τοῖνυ. . . . Τίτανος Esc. ⁱ τὸ deest Med. 2. ^k καὶ τῶν καὶ τὸ Par. 2. καὶ καὶ τὸ Esc. ^l τὴν τῇ Par. 1. 2. Med. 1. 2. ^m Cod. Ald. et Henric. Petr. Μεγαρίδι. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Eton. Esc. et Med. 2. ex correct. ⁿ λέγεται Med. 2. ex correct. ^o τῷ deest Med. 1. 2. ^p τῇ deest Par. 1. Med. 1. 2. ^q Γυρτῶνος Par. 1. ^r αὐτοὶ Par. 2. et Med. 2. ex correct. ^s κατέχοντα Par. 2. sed scribitur supra. ^t MSS. φύλον ὄν. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^u ἐν deest Med. 2. ^x τῷ deest Med. 1. Esc. Gron. ^y πέλασε Par. 1. ^z Λαπίθαι Med. 1. Λαπίθαι Med. 2. ex correct. ^{aa} ὅλοι deest Med. 2. ^{ab} deest Med. 2. ^{ac} Ἀργίᾳ Med. 1. Ἀργίᾳ Med. 2. et Ἀργίᾳ ex correct. ^{ad} Ed. Ald. et Henric. Petr. Ἀργεᾳ. Marg. Caf. sic Par. 1. 2. 4. Med. 1. 2. Bre. Eton. Mosc. Ἀργουσα Esc. ^{ae} ἔχον Med. 2. ^{af} Φαλαρναίων Par. 1. Esc. et Par. 2. textu recent. ^{ag} Φάλλανα Par. 1. Esc. ^{ah} ὑπὸ τῶν Par. 2. Esc.

7. μεταλαϊσθή] Distinguendum puto. Sed quid loco prioris partis hujus corruptæ vocis sit restituendum non video: ἔσθη certe participium integrum apparet. An legi potest, μεγάλη ἔσθη? Casaub.

Ibid.] Lege, μεταλλεύουσα. Τουρ.

Ibid.] Suspicio legendum esse ἐν μέσῃ τῇ Φεραίων πόλει διὰ τῆς μεταλλείας ἔσθῃ; vel forsan, ἄγρῃ; vel potius, μεταλλεύουσα. Id eſt, ut opinor, quod fons Hyperea pheras urbem intravit per canalem arte factum. Hoc nomen forſan fuit inditum ſolis fontibus terra erumpentibus: quocirca MSS. addunt, ἀποποι τοῖνυ [ὄνομα] ſi lacunam ſupplere liceat. F.

16. καὶ Γυρτῶνος] Alii Γυρτώνην vocant cum Homero. Casaub. Ibid.] Strabo, Homerum ſequens, non ordine geographico hæc loca tractat. Horum enim urbs oſtio proxima eſt Gyrton, ſupra Phalanna, deinde Lariffa, et poſtea Argiſſa; et ſupra Argiſſam Atrax. Bayerus, in opusculo, p. 54, Gyrtonis ſitum optime deſcripſit. Urbs certe munitiſſima fuit, unde Onomacritus ἀλιςφείς αὐτὴν appellat. F.

27. Ἀτράξ] Dicebatur et Ἀτρεακία: eratque τῆς Πελαγονιάτιδος μοῖρας, ait Stephanus. Casaub.

Ibid.] Vide Livium, lib. xxxii. c. 15. Anon.

τῶν πεδίων, πάλιν εἰς πηγάδας κοίλον πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὁ περικλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρεῖτο πηλὴς ἀροσίμης τῆς Λαρισαίας· ἀλλ' ὑπερὺν παραχώμασιν ἐπηνώρθωσαν ὁ Λαρισαῖοι. Οὗτοι δὲ κατεῖχον πρὸς τὴν Περραιβίαν, καὶ φόρες ἔφεραν, ἕως 5 Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισα δ' ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὄσῃ χωρίον καὶ ἡ Κρεμαστὴ, ὑπὸ πινυν δὲ ὁ Πελασγία λεγομένη καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλιν, ἡ νῦν εἰς Ἱεράπυτναν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὕψος κείμηνον πεδίων ἡ νῦν Λαρισιον καλεῖται· καὶ ἐν Πε- 10 λοποννήσῳ, ἡ τε τῶν Ἀργείων ἀκρὰ καὶ ὁ τὴν Ἠλείαν ἀπὸ Δύμης διορίζων Λάριος ποταμός. Θεόπομπος δὲ καὶ πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθολίᾳ κειμένην Λαριαν· καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἡ τε Φεικωνίς ἡ περὶ τὴν Κύμην, καὶ ἡ καὶ Ἀμαξιτὸν τῇ Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφε- 15 σία Λάρισα ἐστὶ καὶ ἐν Ὀρίᾳ τῆς Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων εἰς Λαρισαῖαι πέτραι, καὶ τὴν ὁπλὴ Μηθύμνης ὁδόν· καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα καὶ τῶν Τράλλων διέχουσα κόμην τριάκοντα σταδίων πρὸς τὴν πόλιν· καὶ ἐν τῇ Καύστῃ πεδίον δὲ μεσο- 20 γαίας ἡ ἰόντων καὶ τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν γένει καὶ πρὸς ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρισι· καὶ ὁ εὐδρόμος καὶ ἀμπελόφυτος ἴσως ὅτι καὶ ὁ Λαρισιος Ζεὺς ἐκείθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀρισ- 25 τεροῖς δὲ τῷ Πόντῳ, κόμην πρὸς καλεῖται ὁ Λάριος ἀπὸ πηλίου τῶν ἀκρῶν τῆς Αἰύμης. Καὶ ὁ Ὀλοσσῶν δὲ λευκὴ πρὸς ἀρετὴν ἔχουσα ἀπὸ τῆς Λοιμῆς εἶναι, καὶ ἡ Ἠλώνη, Περραιβικαὶ πόλεις, καὶ ὁ Γόννος· ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τὸν ὄνομα, ὁ Λοιμῶν μετονομασθεῖσα· κατέσ- 30 καπὼν δὲ νῦν ὁ ἄμφω δ' ὕψος τῶν Ὀλύμπῳ κέντρῳ,

cini, et fertilissimam planitiem colentes, nisi ubi quid nimis depresso accedit ad Nessonidem paludem, ubi sese effundens nonnihil arationi aptae telluris abscindit: ei tamen malo Larissaei, structis aggeribus, remedium fecerunt. Atque hi quidem eo usque Perrhaebiam obtinuerunt, et stipendia exegerunt, donec Philippus ista loca in suam redegit potestatem. Larissa autem est etiam ad Othiam oppidum: et pensilis illa Cremaste, quae Pelasgia etiam dicitur: et in Creta rursus alia, quae nunc in Iapygiam est contracta: a qua et subjectus campus nunc Larissium dicitur: est et in Peloponneso Argivorum arx Larissa: et Larissus fluvius Eleam a Dyma dividens. Theopompus urbem quoque in illo ipso confinio ponit Larissam: et in Asia est Larissa Phriconis Cumae vicina, et ad Hamaxitum Troadis alia: sed et Ephesia est Larissa: et ad Sinam Mitylenes sunt Larissae faxa, in itinere quod Methymnam ducit: est etiam Larissa in Attica: et alia in campo Caystrio super Sardes stadiis triginta terrestri itinere propter Matris Isodromae templum: ejusdem situs et naturae cum pensili illa Larissa, quia et aquis et vitibus abundat: fortasse hinc nomen est Jovi Larissio: sed et in laeva parte Ponti Larissa est pagus propinquus Haemi extremitatibus. Oloosson quoque, quam ob albedinem argillae candidam vocat poeta, et Elone, Perrhaebicae sunt urbes, itemque Gonnos. Elone, mutato nomine, dicta fuit Leimone: est autem diruta: ambae ja-

^a MSS. ὑπερκαλύζων. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc. ^b oi. A. Med. 2. ^c Scripti, οὗτοι δ' ἐν. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc. ^d MSS. ἐπελάττο. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. Bre. Eton. Esc. Mos. ^e πηγάδα Par. 4. Med. 1. 2. Eton. Esc. Mos. ^f τῇ δεστ Med. 1. 2. ^g MSS. Ἱεράπυτναν, et Ἱεράπυτναν: vulgo, Ἱαπυγίαν, inepte. Marg. Cas. Ἱεράπυτναν Par. 1. 2. Bre. Eton. Esc. sed in Eton. Ἱεράπυτναν scribitur supra. Ἱαπυγίαν Med. 1. 2. ^h ἐν τῇ νῦν Par. 1. 2. Eton. Esc. δ' νῦν Med. 2. ex correct. ⁱ ἐν τῇ Par. 1. ^k Φεικωνίς Par. 2. Eton. sed in Par. 2. v. punctis supra notatur. ^l oi Med. 1. ^m Ἑλλάδος Med. 2. ex correct. ⁿ ἐστὶν ἐν Eton. ^o Σὺνα Par. 1. 2. 4. Gron. Σὺνα Eton. ^p Scripti, τῆς δὲ Μιτ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Eton. ^q ἀπὸ Par. 1. ^r Τράλλων Med. 2. ^s ὑπὲρ Καύστῃ Med. 2. ex correct. ^t Scripti, πεδίων. Marg. Cas. sic Med. 1. Esc. τὸ πεδίων Par. 1. ^u ἰόντας Par. 1. ^x Λάρισα μεταξὺ αὐτοῦ... πηλίου Par. 1. 2. Bre. Esc. ^y Ὀλοσσῶν Par. 2. Esc. Mos. ^z Γόνος Par. 1. ^a Λοιμῶν Med. 2.

3. ἀλλ' ὑπερὺν παραχώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισαῖοι. Et tamen malo Larissaei, structis aggeribus, remedium fecerunt] De hac ἐπηνώρθώσει, quae Larissaei usum olearum abstulit, et aeris temperaturam mutavit, vide Theophrastum de Caus. Plant. lib. v. c. 20. Palmer.

Ibid.] De Larissae situ, preventibus, et hodierno statu, vide Brown's Travels, p. 34. De antiquo ejus statu vide Scymnum Chium, l. 606—611. F.

6. Λάρισα δ' ἐστὶ καὶ] Larissas varias esse docet Geographus etiam libro XIII. p. 921. Edit. Amst. Stephanus vero, qui locum hunc descripsit, hinc suppleri et corrigi debet. Apollonii scholiastes tres Larissas recenset, quarum unam in Pelasgiotide Thessaliae parte collocat, eamque esse putat, quam Homerus Argissam vocat. Casaub.

8. καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλιν, ἡ νῦν εἰς Ἱεράπυτναν συνοικισθεῖσα] Vulgo, Ἱαπυγίαν: quis autem unquam Iapygiam in Creta ullam legit? Ego semper hunc locum suspectum habui, ac putavi legendum, Ἱεράπυτναν: quam esse urbem Cretae notum est. Conjecturam meam confirmant veteres codices, qui habent Ἱεράπυτναν: mendose omnino pro Ἱεράπυτναν. Idem.

14. ἡ τε Φεικωνίς ἡ περὶ τὴν Κύμην, Phriconis Cumae vicina] Haec Larissa Phriconis etiam dicta est Aegyptia, et eam sic Xenophon vocat, Cyropædiae lib. VII. et Hellenicorum lib. III. causam appellationis discas ab eo. Palmer.

18. καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα. Est etiam Larissa in Attica] Cum nulla Graeciae regio sit tam nota, quam Attica, cujus extant omnia fere pagorum nomina, mirum est nullibi (praeter in

hoc Strabonis loco, et apud Stephanum, qui haec de verbo ad verbum habet ex Strabone) inveniri nomen hujus loci in Attica, certe hic locus mihi suspectus est. Nam nec ipse Strabo, in Atticae descriptione, Larissam ullam nominat, nec alius quisquam de ea meminit. Si tamen corruptus est hic locus, jam a tempore Stephani corruptus fuerat, qui sic legebat. Tentemus aliquid ex conjectura, quando alia defunt adminicula. Forte scripserat Strabo, pro καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα καὶ τῇ Τράλλει, Et in Attica est Larissa, et Trallibus abest, sic, καὶ ἐν τῇ Καρικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα καὶ τῇ Τράλλει διέχουσα, Et in Carica est Larissa distans a Trallibus. At si quis indicaverit auctoris antiqui locum, ubi de Larissa in Attica mentio facta sit, dabo manus lubens, et gaudebo me doceri. Idem.

24. ὁ Λαρισιος Ζεὺς] Stephano, Λαρισσεὺς Ζεὺς. Casaub.

25. Λάρισα πηλίου] MSS. lacunam partim suppleamus legendo, μεταξὺ [N] αὐτοῦ [χρ]. F.

26. Καὶ Ὀλοσσῶν δὲ] Lycophron, ver. 905. Oloossonem vocat,

καὶ Περραιβικὴν
Γόνον, Φάλανόν τ' ἢ δ' Ὀλοσσῶν γυνίαν. i. e.

— Perrhaebicam

Gonum, Phalanum, Oloossonum arva. Casaub.

Ibid.] Ald. et Henric-Petr. pro Ὀλοσσῶν, legunt, ὁ Λοσσῶν. Anon.

28. Γόννος] Gonni, urbs munitissima, ad fauces Tempe. Livius hunc aditum ad mare saepe memorat m. p. 20 a Larissa distantem. Vide descript. l. XXXVI. c. 10. et l. XLIV. c. 6. F.

cent sub Olympo, non procul ab Eurota fluvio, quem Homerus Titaresium vocat. De his et Perrhæbis idem statim hæc subjungit,

Viginti atque duo, Guneo ducente, carinae

Ibant, his Enienes, et acris turma Peræbum,

Algida queis Dodona domus, quique arva fatigant,

Hic ubi jucundo repit Titaresius amne.

Hæc ergo loca Perrhæbis tribuit, qui partem Estiæotidis etiam occupaverunt: erat autem etiam sub Polypœta quædam Perrhæborum pars: adsignavit autem Lapithis, propterea quod promiscue habitabant, et Lapithæ planitiem, citerioremque occupabant Perrhæbicam majore ex parte: Perrhæbi autem montana ad Olympum et Tempe sita: ut Cyphum, Dodonam, et Titaresio adjacentia. Hic e Titaro monte, Olympum finibus suis attingente, ortus, in vicina Tempibus loca in Perrhæbia fluens, ibidem fere in Peneum se evolvit. Enimvero Penei aqua pura est: Titaresii pingue quadam ex materia: itaque Homerus ait eum non misceri Peneo, sed aquis ejus olei in morem supernatare. Quia vero promiscue habitabant Perrhæbi et Lapithæ, uno nomine eos Pelasgiotas vocat Simonides, qui versus orientem habitant solem, intellige accolæ ostiorum Penei, Gyrtonem, Oßam, Pelium, Demetriadem, campeßtria, Larissam, Scotuffam, Cranonem, Mopßium, Atracem, et quæ sunt circa Nessonidem paludem atque Bœbeidem: quorum poeta paucis meminit, quod vel non culta fuerunt, vel ob diluvia male culta, quæ frequenter aliis temporibus alia sunt subsecuta: etenim Nessonidis quoque paludis mentionem Homerus nullam facit, Bœbeidis tantum, quod hæc sola videlicet permaneret, illa citra ordinem alias impleretur, alias evacuaretur. Scotuffæ facta est mentio etiam cum de Dodona loqueremur: oraculum Thessaliæ ibi lo-

εὐρώτα ποταμῷ. ὃν ὁ ποιητὴς
ἵταρῆσιον καλεῖ. ἄλλοι δὲ καὶ ὡς ἑτέρων, καὶ
περὶ τῆς Περραιβῶν ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς, ὅταν φη-

* Γενεὺς δ' ἐκ Κύφης ἦγε δὴ καὶ εἰκοσι νῆας.

5 τῷ δ' ἑνὶντες ἔποντο, μένεπ' ὀλεμοὶ τε Περραιβοί,

οἱ δὲ Δωδώνῳ δουρήμερον οἰκί' ἔθεντο,

οἱ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο.

ἄλλοι μὲν οὖν τέτρες τὰς τόπους τῆς Περραιβῶν ἀπὸ μέ-
ρες δ' ἑπαιώπιδος ἐπειληφότας ἦσαν. δὲ καὶ ὑπὸ

10 τῷ Πολυπότῃ ἐκ μέρες Περραιβικάι· τοῖς μέντοι
Λαπίθαις προσέειπε, ἀλλὰ τὸ ἀναμῖξ οἰκεῖν καὶ τὰ
μὲν πεδία κατέχειν τὰς Λαπίθας, καὶ τὸ ἐνταῦθα Περ-
ραιβικὸν ὑπὸ τοῖς τεταχθῆναι ὡς ὀπιπλέον, τὰ δ'
ὀρεινότερα χωρία πρὸς τὸ Ὀλύμπῳ καὶ τοῖς Τέμπεσι,

15 τοὺς Περραιβοὺς· κατὰ περ τὸν Κύφον, καὶ τὴν Δωδών-
ην, καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὅς ἐξ ὅρας ἢ Τιταροῦ
συμφυῖς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων, εἰς τὰ πλησίον τῆς Τεμ-
πῶν χωρία τῆς Περραιβίας, ἀλλὰ πῶς τὰς συμβολὰς
ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. Τὸ μὲν οὖν ὅτι Πηνειὸς κα-
20 θάρυν ἐστὶν ὕδωρ· τὸ δὲ ὅτι Τιταρήσιος λιπαρὸν ἐκ πινος
ὑλῆς ὡς τ' ἐπὶ συμμίσγεται.

† Ἀλλὰ γὰρ μὴν καθύπερθε ἐπιρρέει ἡὕτ' ἔλαιον.
Διὰ δὲ τὸ ἀναμῖξ οἰκεῖν Σιμωνίδης Περραιβοὺς καὶ Λα-
πίθας καλεῖ τὰς Πελασγίους ἅπαντας, τὰς τὰ εἰς
25 κατέχοντας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τῆς
Πηνειῆς, καὶ Ὅσσαν καὶ Πήλιον, καὶ τὰ περὶ Δημητριά-
δα, καὶ τὰ ἐν τῇ πεδίῳ, Λάρισσαν, Κρανῶνα, Σκο-
τέσσαν, Μόψιον, Ἀτρακίαν, καὶ τὰ περὶ τῆς Νεσσωνίδας
λίμνης καὶ Βοιβηίδας· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται,
30 ἀλλὰ τὸ μὴ οἰκοδομεῖν ποτ' αὐτὰ, ἢ φασίως οἰ-
κισθῆναι, ἀλλὰ τὰς κατακλυσμενὰς, ἄλλοι ἄλλους
γιννομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς Νεσσωνίδος μέμνηται λίμ-
νης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μόνον, πολλὸν ἐλάττωτος ἔστις.
Ἐκείνης δὲ μόνος μνησθεὶς ἐκείνης δὲ, ὡς εἰκός, ποτὲ
35 μὲν πληρεμένης ἀτάκτως, ποτὲ δ' ἐκλειπομένης.
Τῆς δὲ Σκοτέσσης ἐμνήσθηται καὶ ἐν τοῖς περὶ Δω-
δώνης λόγοις, καὶ τῆς μαντικῆς τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅτι

* Iliad. β'. ver. 748.

† Ibid. ver. 754.

^a Εὐρώτα Par. 1. 2. Med. 1. 2. Esc. ^b τι ταρήσιον Par. 1. Τιταρήσιον Eton. sed η, quasi Τιταρήσιον, videtur scriptum inter lineas.
^c ἄλλοι δὲ καὶ Par. 2. ἄλλοι γὰρ καὶ Esc. ^d Scripti, τέτρες. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton. Esc. ^e Αἰνεῖντες
Med. 2. Ἀρῖντες Eton. Ἀρῖντες Esc. ^f Περραιβοὶ Med. 2. Eton. Mosc. ^g οἱ περὶ &c, adusque εἰς τὸν inclusive, desunt Med. 1. 2.
^h ὡς τὰ Par. 2. Med. 1. 2. Esc. male. V. ⁱ ἱστιασθέντος Par. 1. Esc. ^k ἀπειληφότας Med. 2. ^l Πολυπότῃ Par. 1. 2. et
Med. 2. ex correct. Πολυπότῃ Esc. Gron. et Med. 1. ex correct. ^m Κιταρῆς Par. 2. Esc. sed in Par. 2. Τιταρῆς scribitur supra. Τι-
ταρῆς Mosc. ⁿ ἐκβολὰς Par. 1. Eton. ^o τῆς deest Esc. ^p Forte, συμμίσγεσθαι. V. ^q γὰρ μὴν desunt Med. 2. ^r Κρανῶνα
Eton. ^s Σκοτέσσαν Par. 1. 2. Med. 2. Esc. et sic infra. ^t Μόψιον Med. 2. ^u καὶ τὴν Par. 1. 2. ^x Vulgo, ὀλίγα.
Marg. Cas. sic Med. 2. ex correct. ^y οἰκοδομεῖν Par. 1. 2. Esc. δι' οἰκοδομῆς Eton. ^z Scripti, ἀλλὰ et πῶς ἄλλα. Marg. Cas.
πῶς τ' ἄλλα Par. 1. 2. ἄλλα Esc. ^a ἐπεὶ deest Par. 1. Eton. ἐπεὶ δὲ Par. 2. textu recent. ^b δὲ ποτὲ μὲν πληρεμένης Par. 1. Eton.
^c Scripti, ποτὲ ποτὲ. Marg. Cas. ^d ποτὲ Par. 1. Med. 1. ^e ἐκλειπόμενης Par. 1. ^f καὶ deest Esc. ^g Δωδώνῃ Esc.
^h τῆς Par. 1. Med. 1. 2. Esc. ⁱ ὅτι Par. 1. Med. 2.

1. τῆς Εὐρώτα ποταμῷ] Sic a Plinio appellatur Titaresius am-
nis, lib. iv. cap. 8. de Peneo loquente: *Accipit (inquit) amnem
Euroton, nec recipit, sed olei modo supernatantem (ut dictum est
Homero) brevi spatio portatum abdicat: pænales aquas dirisque
genitas argenteis suis misceri recusans.* Casaub.

9. καὶ ὑπὸ τῷ Πολυπότῃ] Lego, καὶ αἱ ὑπὸ τῷ Πολυπότῃ. Idem.

16. ἐξ ὅρας Τίταρος] In hoc monte habitavit Mopßius, is de quo
sub finem libri. Orpheus, Argon. ver. 125.

— εἰσενόησα,

Καὶ Μόψιον Τιταρήσιον. Idem.

20. λιπαρὸν ἐκ πινος ὑλῆς] Causam cur Titaresius aquas suas
cum Peneo non misceat, affert pinguedinem earum: alii levi-
tatem αἰτῶνται, ut Plinius, lib. iv. c. 8. Athenæus Deipn. lib.

ii. c. 4. p. 41. et Arrianus in periplo Euxini ponti de Phafide
loquens: mihi probatur magis Strabonis sententia. Idem.

22. Ἀλλὰ] Ita codices Aldin. et Henric. Petrin. sed me-
liores editiones habent,

Ἀλλὰ γὰρ μὴν καθύπερθε ἐπιρρέει ἡὕτ' ἔλαιον. Anon.

32. ἐπεὶ οὐδὲ τῆς Νεσσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μόνον,
πολλὸν ἐλάττωτος ἔστις. Etenim Nessonidis quoque paludis mentionem
Homerus nullam facit, Bæbeidis tantum] Pindari scholiastes, ad
Pythiorum Od. iii. ver. 60. Archinum quendam in Thessalicis
allegat dicentem, Bæbeidem lacum a quibusdam Nessonidem
vocari: de hoc dubito. Palmer.

36. Σκοτέσσης ἐμνήσθηται] Libro septimo extremo, pag. 477.
Causaub.

2. Κενός

περὶ τῆτον ὑπῆρξε ἢ τόπον. Ἐστὶ δ' ἐν τῇ σκοτεινῇ
χωρίῳ πὶ κυνὸς κεφαλῇ καλέμενον· περὶ δ' Ῥωμαῖοι
μετ' αἰτωλῶν, καὶ τίτος κείντος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη
φίλιππον τὸν δημήτριον, Μακεδόνων βασιλέα. Πέ-
πονθε δὲ τι τοῖστον καὶ ἡ Μαγνήτις· κατηρδιμμένων 5
καὶ ἡδη πολλῶν αὐτῆς τόπων, ἃ ἐδένα τέτων ὠνόμακε
Μάγνητας Ὀμηροῦ, ἄλλ' ἐκείνας μόνους, ἔς τυφλῶς καὶ
ἐ γυνώμεως ἁρσαφῆ.

* Οἱ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον

Ναέσκον.

Ἀλλὰ μὲν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκεῖσι καὶ οἱ
τὴν γυρτῶνα ἔχοντες, ἔς ἡδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμέ-
νιον, καὶ ἄλλοι πλείους· καὶ ἐπὶ ἀπωτέρω ἔ' Πηλίας,
ὅμως Μάγνητες ἦσαν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τ' ὕψ' Εὐμή-
λα, κατὰ γὰρ τὰς ὑπερὶ ἀνδράσας. Ἐοίχασιν οὖν, 15
ἀπὸ τὰς συνεχεῖς μεταναστῆσεις καὶ ἐξαλλάξεις τ'
πολιτικῶν καὶ ἐπιμύσεις, συλχεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη·
ὥστε τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἔσποριαν παρῆχε, καθάπερ τῆτο
ῥῶτον μὲν ἐπὶ Κρανωνῶνος καὶ γυρτῶνος γέννηται.
Τὰς μὲν καὶ γυρτῶνας φλεγύας ῥώτερον ἐχάλεν, ἀπὸ 20
φλεγύας ἔ' Ἰξίωνος ἀδελφεῖ· τὰς δὲ Κρανωνίας, Ἐφύ-
ρες· ὥστε ἀρσαφῆν ὅταν φῇ ὁ ποιητής,

† Τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θράκης ἠ' Εφύρες μὲν ἰθρῆσσεδον

ἠὲ μὲν φλεγύας μεγαλήτορας,

ἦνας ποτὲ βέλεται λέγειν. Ἐπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τ'
Περραιβῶν καὶ τῶν Ἀθαμάνων συνέβη. Ὀμηροῦ μὲν
καὶ συνέλεξε αὐτὰς ὡς πλεονάζοντες οἰκῶντας ἀλλήλων·
καὶ δὴ καὶ λέγειται ὑπὸ τ' ὑπερὸν ὅτι χρόνον συχνὸν ἡ
οἰκιστὶς τ' Ἀθαμάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ.
τῆτο δ' ἐπὶ πλεονάζοντες ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ 30
τ' Ὀάσης, καὶ ἐπὶ τῆς βοιωτῆδος λίμνης, ἐν μέσῃ μὲν
πῶς τῇ Θεσσαλίᾳ, λόφοις δὲ ὀδίως περικλειόμενος·
περὶ δὲ Ἡσίοδος ἔπος εἰρκεν·

ἠὲ οἷν διδυμῆς ἱερὸς ναῖσσα κολωνῆς

* Iliad. 6. ver. 757.

2. ἐδένας Par. 2. Med. 2. sed in Par. 2. ἐδένα scribitur supra.
μεταστάσεις. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Eton. Esc.
3. καὶ τ' Par. 1. 2. Esc. 4. Εφύρων Par. 1. 5. Ἰθρῆσσεδον Par. 2. Esc. Mosc. sed in Par. 2. Ἰθρῆσσεδον scribitur supra. 6. φλε-
γύας Par. 1. Esc. Gron. Mosc. 7. ἀλλήλων οἰκῶντας Med. 1. 2.
Par. 2. textu recent. 8. βοιωτῆδος Par. 2. Bre. Esc. Gron. ut supra, pag. 623, 632, 636. Gronov. 9. ὀδίως Par. 1. 2. Med. 1. 2.
Esc. Gron. 10. περικλειόμενος Par. 1. 2. Med. 1. 2. Bre. Esc.

2. κυνὸς κεφαλῇ καλέμενον] Causam nominis explicat Plu-
tarchus in T. Q. Flaminio, t. i. p. 372. Edit. F. Furt. Ἐμάχοντο
περὶ τὰς καλεμένας κυνὸς κεφαλῆς, αἱ λέγοντες ἔσθαι συνῶν καὶ παραλλή-
λων ἀκραι λεπταὶ δὲ ὁμοιότητι τῇ σχήματος ἔσθαι ὠνομάδισαν. i. e. In-
ter se ad Cynos Cephalas, quas appellant, manas conferuerunt: sunt
frequentium illarum collium contiguum turbinata fastigia, ex figura
similitudine ita dictae. Paulo autem ante dixerat Plutarchus hanc
contigisse περὶ σκοτεινῶν. Vide Polybii descriptionem. Casaub.

Ibid.] Philippus, ait Livius, ad Melambium Scotuffaei agri,
Quinctius Flaminius ad Thetidium agri Pharfalici castra po-
suit. Postea Philippus Romanis appropinquavit usque ad Cyno-
cephalas. Ergo situs harum Thetidis erat vicinus; nec longe a
Pharfalo orientem versus distabant. F.

Ibid. περὶ δ' Ῥωμαῖοι] Polybius, libro xvii. Livii Epitome,
lib. xxxiii. Florus, libro ii. cap. 7. Casaub.

4. Πέπονθε δὲ τι τοῖστον καὶ ἡ Μαγνήτις· κατηρδιμμένων καὶ ἡδη
πολλῶν αὐτῆς τόπων, ἐδένα τέτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὀμηροῦ. (Vertit
Xylander) Magnetidis quoque et Magnetum, quanquam multis eo-
rum locis enumeratis, Homerus nominatim non meminit.] Hoc est
ἀσύνδετον. Strabo propalam dicit, Homerum in recensendis lo-
cis regionis Magnesiæ nullum nominasse Μάγνητας. Verto ita-
que, passa vero est quid tale et Magnesia (quæ est regio) enumera-

corum fuit. Ad Scotuffam locus est Cynos Kephala-
la (quod capita canum significat) ubi Romani, Aeto-
lis adjuvantibus, duce Tito Quinctio Flaminio, Phi-
lippum, Demetrii filium, Macedoniæ regem, magno
proelio vicerunt. Magnetidis quoque et Magne-
tum, quanquam multis eorum locis enumeratis,
Homerus nominatim non meminit: tantum ob-
scure significat:

Peneum propter, frondosum et Pelion ortos.

10

Atqui circa Peneum et Peleum habitabant etiam
Gyrtonii, quos jam recensuerat, Ormeniique, et alii
plures: atque etiam longius a Pelio Magnetes
erant, incipientes ab Eumeli subditis, ut quidem
posteriores censuerunt. Sed videtur ob continentes
migrationes, mutationes, permixtionesque commu-
nitatum, etiam nomina gentesque confusas esse,
unde factum, ut nostris hominibus nonnunquam
offeratur perplexitas: veluti primum de Crannoniis
et Gyrtoniis. Quippe Gyrtonii antiquitus Phlegyæ
sunt nominati, a Phlegya Ixionis fratre: Crannonii
autem Ephryi. Itaque ubi poeta dicit,

E Thracia fortes Ephyros quando incessabant,

Aut animi nimios Phlegyas,—

quæritur quosnam dicat. Idem accidit de Perrhæ-
bis et Athamanibus. Nam Homerus hos tanquam
in vicinia habitantes conjunxit: et quidem posteri
affirmant longo tempore Athamanes in Dotio cam-
po habitasse, qui propinquus est Perrhæbiæ et Offæ
ac Bæbeidi paludi in media fere Thessalia, propriis
inclusus collibus. De quo sic Hesiodus cecinit:

Aut qualis sacros geminos colit in chyla colles

† Ibid. 4. ver. 301.

5. διασαφῆ Par. 1. Med. 2. 6. Εοίχασιν γὰρ Esc. 7. Scripti,
ἀδυρμιαν Esc. 8. τὸ πρῶτον Par. 2. Esc. et Med. 2. ex correct.
9. Mosc. sed in Par. 2. Ἰθρῆσσεδον scribitur supra. 10. φλε-
γύας deest Par. 1. Eton. Esc. et Par. 2. text. vet. παῖδας
11. πεδίῳ deest Par. 1. Eton. Esc. et Par. 2. text. vet. παῖδας
12. ὀδίως Par. 1. 2. Med. 1. 2. 13. ἱερὸς deest Esc.

tis enim jam multis ejus locis, nullum eorum nominasse Magnetæ.
Laur. Theodor. Gronovius, ad Marmor. Basin, c. 16. ubi plura,
p. 480. t. vii. Thesaur. Antiquitat. Græcar. Viri Clarissimi Ja-
cob. Gronovii. Anon.

7. Μάγνητας] Lego, Μάγνητα. Magnesiæ, inquit, loca ple-
raque nominatim recenset Homerus, sed ita ut nullum ejus lo-
cum Magnesiæ esse doceat: nusquam enim Magnetæ nominat,
nisi illo loco ubi ait Magnetum ἀρχεῖν Πρόδοον: ubi tamen nul-
lius Magnesiæ loci nominatim fit mentio, sed τυφλῶς tantum, καὶ
ἐ γυνώμεως. Casaub.

17. τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη] Gemistius Pletho legit, τῶν ἔθνων
τὰ ὀνόματα. F.

23. μετὰ Ἰθρῆσσεδον] Omnes Homeri codices habent, μετὰ,
et paulo ante Θράκης, non vero vulgatus Θράκης, uti Strabo. Vide
Kuhnium, ad Pausan. lib. ix. c. 36. Anon.

29. ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι] Dotius campus in Perrhæbia a
Strabone memoratur, lib. i. p. 90. Ibi tamen non Athamanas,
sed Ænias collocat. F.

34. ἠὲ οἷν διδυμῆς] Lege, διδυμῆς. Nam montes hi Didymi
sunt appellati, auctor Strabo, lib. xiv. p. 958. Edit. Amst. eun-
dem Hesiodi locum proferens: meminit et Stephanus, quan-
quam obscure. Casaub.

*Dotium apud campumque, feracem Amyrumque Lycae
Virgo intacta, pedes Bæbeide quæ lavit unda.*—

Enimvero Athamanes plerique a Lapithis in Oetam sunt ejeti: ibique obtinuerunt, cum et Doriensibus et Malienibus quædam eripuissent loca, usque ad Heracleam et Echinum; quidam apud Cyphum manserunt, montem Perrhæbicum cum pago ejusdem nominis. At Perrhæborum quidam coacti ad occiduas Olympi partes, finitimi Macedonibus ibi permanferunt: major pars in montes ad Athamaniam Pindumque elapsa est: nunc aut nihil de iis, aut exiguum superest vestigium. Qui vero ab Homero in Theffalorum recensione ultimi nominantur Magnetes, ii sunt intelligendi, qui intra Tempe a Peneo et Offa usque ad Pelium sunt; Pierotis Macedonibus contermini, qui trans Peneum usque ad mare accolunt: atque iis adscribendum est Homolium, sive Homolis: nam utroque modo enunciatur. Dictum est autem in Macedonia descriptione esse ipsum ad Offam sub initium Penei, ubi is per Tempe se evolvit: quod si usque ad oram maritimam sit progrediendum, quæ Homolio est proxima, id consentaneum est, ut Rhizuntem quoque attribuamus et Erymnas, in ora Philoctetæ et Eumelo subdita sitas. Id ergo dubium relinquamus. Sed et ordo reliquorum usque ad Peneum locorum obscure est propositus, tamen non multum refert hoc, cum ipsa loca sint obscura. Verum Sepias acta et in tragœdiis celebratur, et postea temporis fama ejus increbruit, deleta ibi Perfica classe: litus est Sepias acta saxosum: inter Sepiadem vero et Casthanæam, pagum sub Pelio situm, litus est, ubi cum Xerxis classis stationem haberet, Subfolanus vehementer flans navium alias in aridam subito ejecit atque confregit, aliæ ad Hypnuntem, asperum locum pone Pelium, aliæ ad Casthanæam delatæ perierunt. Tota circa Peneum navigatio as-

Δωπία ἐν πεδίῳ πολυότρυνος ἄντ' Ἀμύροιο
Νίψαλο Βοιγιάδος λίμνης ὁδὸν παρθένος ἀδμής.
Οἱ μὲ οὖν Ἀθαμῆες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἴτην ἐξε-
λάθουσιν ὑπὸ Λαπιθῶν· ἑλάνθη δ' ἐδυνάστευσαν
ἀφελόμοιοι τῇ τε Δωριέων πινὰ μέρη καὶ τῇ Μαλιέων,
μέχει Ἡρακλείας καὶ Ἑλάνης· πνὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν
ὡς Κύφον, Περραϊκὸν ὄρεσ, ὁμώνυμον κατωκίαν
ἔχον. Οἱ δ' Περραῖοι πνὲς μὲ συταλένεις ὡς τὰ ἑσπε-
ρία τῷ Ὀλύμπῳ μέρη κατέμνον αὐτόθι, ὡς ὅπως
ὄντες Μακεδόσι τὸ δὲ πολὺ μέρες εἰς τὰ ὡς Ἀθα-
μανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δ' μικρὸν
ἢ εἰδὲν αὐτῶν ἵχνος σώζειται. Τὰς δ' οὖν ὑπὸ τῇ
ποιήσῃ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θεσσαλικῷ
καταλόγῳ, νομίστην ἡ τοὺς ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τῆς
15 Πηνειῆς καὶ τῆς Ὀσσης ἕως Πηλίας, Μακεδόνων τοῖς Πιε-
ριώταις ὁμόρους, τοῖς ἔχουσι τὴν τῆς Πηνειῆς περσὶαν μέ-
χει θαλάσσης. Τὸ μὲ οὖν Ὀμόλιον, ἢ τὸν Ὀμόλιν,
λέγειν γὰρ ἀμφοτέρων, ἀποδοτέον αὐτοῖς· ἢ ἐν
τοῖς Μακεδονικοῖς, ὅτι ἐστὶ ὡς τῇ Ὀσῃ καὶ τὴν
20 ἀρχὴν τῆς Πηνειῆς ἀπὸ τῆς Τεμπῶν διαβολῆς· εἰ δὲ
καὶ μέχρι τῆς Ὠρελίας περσὶαν τῆς ἐγγυτάτω τῆς
Ὀμολίας, λόγον ἔχει, ὥστε τὴν ῥιζύντα περσύνειν, καὶ
Ἐρυμνὰς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκλήτῃ Ὠρελίᾳ κειμένης,
καὶ τῇ ὑπὸ Εὐμήλῳ. Τὴν μὲ οὖν ἐν ἀσφαρὶ κείσθαι.
25 Καὶ ἡ τάξις δὲ τῆς ἐφεξῆς τόπων μέχει Πηνειοῦ ὅς
ἀφανῶς λέγεται· ἀδύξων δ' ὄντων τῶν τόπων, καὶ δ'
ἡμῖν ὡς πολλὰ γέτεον. Ἡ μὲντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ
περσινώδης, καὶ μὲν τῶν ἐξ Ὀμολίας ἀπὸ τῆς ἐν ἑαυτῇ
ἀφανισμὸν τῆς Περσικῆς γόλου· ἐστὶ δ' αὐτῇ μὲν ἀκτὴ
30 περσινώδης· μετὰ δ' αὐτῆς καὶ ἡ Καοθαναία, κώμης
ὑπὸ τῇ Πηλῳ κειμένης, αἰγυαλὸς ἐστίν, ἐν ᾗ ἔρξε γό-
λος ναυλοχῶν, ἀπηλιώτης πολλὰ πνεύσαντος, ὁ μὲν
εὐδὺς αὐτοὺς ὡς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε, καὶ διελύθη
ὡς χερῶν· ὁ δ' εἰς τὴν ὑπὸ Πηνειῶν τόπον τραχύνει
35 ὡς Πηλίου παρενεχθεὶς, ὁ δ' εἰς Μελίβοιαν, ὁ δ'
εἰς τὴν Καοθαναίαν διεφθάρη. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ πα-

^a ἀνταμύριον Par. 2. Mosc. ἀνταμύρια Esc.

^b πώδω Med. 1. 2. sed Med. 2. postea corr.

^c ἐν deest Par. 1. 2.

^d ἐξηλάθη-

^e σάν Med. 1. 2.

^f ὑπὸ τῶν Par. 1. 2. Esc.

^g καὶ ταῦτα Par. 1.

^h περὶ τὴν Par. 1. 2.

ⁱ Scripti, τὴν

^k Scripti, ἀμφοτέρως. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 4. Med. 1. 2. Bre.

^l Eton. Esc. Mosc.

^m εἴρηται &c, adusque ὅτι inclusive, defunt Par. 4.

ⁿ εἰς δὲ Par. 4.

^o εἰς deest Par. 2. Bre. Esc. sed in Par. 2. scribitur supra.

^p Καοθαναίας Par. 4. Καοθαναίας Esc.

^q ὁ ἔρξε

^r Par. 1. 2. 4. Med. 1. 2. Esc.

^s Scripti, αὐτῇ. Marg. Cas. sic Par. 1. 2. 4. Bre. Eton. αὐτὸς Esc.

^t ὑπὸν Par. 2. Esc.

^u Ἰπνοῦν

^v Par. 4. Med. 1. Ἰπνοῦντα Med. 2. Eton. Gron. Mosc. et Med. 1. ex correct.

^w Herodotus, lib. vii. c. 188. eundem locum Ἰπνοῦς vocat.

^x Gronov.

^y τῶν deest Med. 1. 2.

^z περὶ τὸ Par. 1. 2. Esc.

^{aa} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ab} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ac} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ad} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ae} τῶν deest Med. 1. 2.

^{af} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ag} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ah} τῶν deest Med. 1. 2.

^{ai} τῶν deest Med. 1. 2.

1. πολυότρυνος ἀντ' Ἀμύροιο] Legebam, ἀγχ' Ἀμύροιο. Nam quid est ἀντ' Ἀμύροιο? Verum Stephanus quoque sic legit, et fatetur obscurum esse hoc carmen. Casaub.

7. περὶ Κύφον] Stephanus Cyphum duplicem facit, aliam Theffalicam, aliam Perrhæbicam. Idem.

15. τοῖς Πιερίωταις] Macedonia pars Pieria, unde dicti sunt Pieriotæ ejus incolæ. Idem.

17. Τὸ—Ὀμόλιον, ἢ τὸν Ὀμόλιν] Reperio et Ὀμόλιν hunc montem dici, et Ὀμόλον: non Homolion, nec Homolin. Sed de urbe cognomine hæc sunt accipienda, quæ Ὀμόλιον vocabatur. Montis autem meminit Theocritus, Eid. vii. ver. 103. Ubi vide scholiasten. Idem.

Ibid.] Virgilius memorat, Æneid. lib. vii. ver. 674.

Cum duo nubigenæ cum vertice montis ab alto

Descendunt Centauri, Omolen Otbrynque nivalem

Linguentes.——F.

18. ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς] Hoc est libro vii. ut apparet ex Stephano: sed illa pars libri septimi periit. Casaub.

22. τὸν ῥιζύντα] Stephanus, ῥιζὺς, πόλις Οἰσσαλίας. Idem.

27. Σηπιάς ἀκτὴ] Ptolemæus et Diodorus non ἀκτὴν, sed ἀκρὰν vocant: Herodotus, lib. vii. c. 188. ἀκτὴν: Grammatici, χωρίον τῆς Μαγνησίας Θεσσαλικῆς. Idem.

Ibid.] Vide celeb. Cellarium, Geogr. Antiq. lib. ii. c. 13. Anon.

Ibid. καὶ τετραγώνηται] Meminit Euripides, Andromache, ver. 1266. Casaub.

28. διὰ τὸν Ἰπνοῦντα] Res nota ex Herodoto in Polymnia, et aliis historicis. Idem.

34. ὁ δ' εἰς ὑπὸντα] Hæc describit ex Herodoto, lib. vii. c. 188. qui tamen aliter habet: τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς Ἰπνὸς καλὰ μῆνους τὰς ἐν Πηλῳ. Sed hæc varietas librariis videtur imputanda. Idem.

36. Καοθαναία] Mela de hoc litore ita scribit, lib. ii. c. 3. A Peneo Sepias, Cordynia (scilicet Gyrtona) Melibæa, Castanea, pares fama, nisi quod Philoctetes alumnus Melibæam illustrat. De Melibææ situ vide Livium, l. xlii. c. 13. F.

Ibid. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλευρος πᾶς ὁ τῆς Πηνειῆς. Tota circa Peneum navigatio aspera est] Nemo de hoc mendo cogitavit:

ἐκ πλῆθους πᾶς ὁ τῆς Πηνειᾶς, ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα τοσούτος^b δὲ καὶ τοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀρεῖς. Μεταξὺ δὲ κόλπος^c πλείων, ἢ διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ Με-
λίβοια. Ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπίζοντι^d
ὅτι τὸν Πηνειὸν, μείζων τῶν χιλίων^e. ἀπὸ δὲ Εὐρεί-
ας^f διχίλιον ὀκτακοσίων. Ἱερώνυμος δὲ τῆς πε-
διάδος Θεσσαλίας καὶ Μαγνητίδος τὸν κύκλον τρι-
χίλιον^g σταδίων σποραίνεαι^h. ὡκῆσθαι δ' ὑπὸ τῇ
Πελασγῶν· ἐξελαθῆναι δὲ τούτουςⁱ εἰς^k Αἰτωλίαν
ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ τὸ νῦν καλέμενον Πελασγι-
κὸν πεδίον ἐν Λαρίσσει, καὶ^l Γυρτώνῃ, καὶ^m Φεραῖς, καὶⁿ
Μόφισιν, καὶ Βοιθῆϊς, καὶ^o Ὀρεῖ, καὶ^p Πήλῳ, καὶ^q
Μαγνητί. Μόφιον δ' ὠνόμασαι οὕτω ἀπὸ Μόφου
τοῦ μάντιος, τῆς Τειρεσίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Λαπίθης τῆς
συμπλεύσαντος τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ^r Μόφ-
πος, ἀφ' ἧς ἡ Ἀττικὴ^s Μοφωπία. Καθ' ἕκαστα μὲν
ταῦτα περὶ Θεσσαλίας. Καθ' ἑκάστη δ' ὅτι φρότερον
ἐκαλεῖτο^t Πυρραία ἀπὸ Πύρρας^u τῆς Δευκαλίωνος γυ-
ναϊκός· Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἰμόνος· Θεσσαλία δὲ ἀπὸ

pera est, circiter octoginta stadiorum, talisque et tanta
etiam Ossæ. Interjacet sinus ducentorum stadiorum
atque amplius: in eo sita est Melibœa. Tota vero na-
vigatio a Demetriade ad Peneum, si quis sinus intret,
mille est stadiis prolixior: ab Euripo autem duobus
millibus et octingentis. Hieronymus campestris
Thessaliæ et Magnesiæ circulum tria stadiorum mil-
lia continere affirmat, habitatam primo a Pelasgis,
quos Lapithæ in Ætoliā expulerint: qui nunc voca-
tur Pelasgicus campus, in eo esse Larissam, Gyrto-
nem, Pheras, Mopsium, Boæbeidem lacum, Ossam,
Homolen, Pelium, et Magnetidem: porro Mop-
sium nomen habere non a Mopso, Tiresiæ filio,
vate, sed a Mopso Lapitha, qui Argonautis socius
expeditionis fuerit: alium esse Mopsium, a quo Attica
Mopsopiæ appellationem acceperit. Hæc ergo sin-
gulatim de Thessalia dicta sunt. In universum
vero, scias olim eam fuisse Pyrrheam nuncupatam
a Pyrrha Deucalionis uxore: Æmoniam ab Æmo-

^a Πηλείς Par. 1. in marg.

^b δ' ἐστὶ Par. 2. Eton.

^c σταδίων πλείων ἢ διακοσίων Par. 1. 2. 4. Med. 1. 2. Esc.

^d MSS.

ἀπὸ δὲ Εὐρείας τριακοσίων πεντήκοντα. Ἱερ. Marg. Caf.

^e βτν Par. 4. βτν Med. 1. quæ lectio corr. prius in βτν, et deinde

^f ἀπὸ δὲ Εὐρείας τριακοσίων πεντήκοντα. Ἱερ. Par. 2. Eton. Esc. Mofc.

^g ὀκτακοσίων

^h ἀποφάνετα σταδίων Med. 1. 2.

ⁱ ὡκῆσθαι Med. 2.

^j εἰς τὴν Par. 1. 2. Esc.

^k Ἰταλίαν Esc. et Med. 2. ex correct.

^l Ἰταλίαν Marg.

^m Lege, Γυρτών, Φεραὶ &c. V.

ⁿ Φεραὶ Esc.

^o Μόφιον Eton. sed Μόφιον supra scribitur.

^p Vulgata lectio, Μόφος, Marg.

^q Caf. sic Med. 1. 2. Esc.

^r Μοφία Med. 2. Μοφωπία Esc.

^s τὰ κατὰ Par. 1. 2. Med. 1. 2. Eton.

^t τὰ κατὰ κατὰ Esc.

^u ἡ μὲν

^v τοι Par. 1. Eton. Καθόλου δ' ἐστὶ Med. 2. et αὕτη μὲντοι ex correct.

^w Καθόλου δ' ἐστὶ Esc.

^x Πυρραία φρότερον ἐκαλεῖτο Par. 1. Med.

1. 2. Eton.

ego tamen contendo mendosam esse vocem Πηνειᾶς, quid enim foret ὁ Πηνειὸς παράπλευρος? Os Penei angustum fuit inter Ossam et Olympum; nam, ut ait Herodotus, de fluviis Thessaliæ, δι' ἐνὸς κλύωνος καὶ τῆς γενεᾶς ἔκρουον ἔχουσι ἐς θάλατταν. i. e. Per unam vallem eamque angustam effluxionem habent in mare. Forte unius stadii aut duorum ad plus latitudinem habet, et non potest de tam exiguo spatio παράπλευρος dici. Lege audacter, meo periculo, Πηλῆς; nam sic se res habet, et totum montis Pelii latus ad Magnesiæ mare fuit confragosum et importuosum: ibi fuerunt Ἴπνοι illi, naufragio Persarum celebris locus, de quo Herodotus, lib. vii. Ergo sine dubio legendum, τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλευρος πᾶς ὁ τῆς Πηλῆς: asper enim totius paraplus Pelii. Palmer.

Ibid. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλευρος πᾶς ὁ τῆς Πηνειᾶς] Inepte vulgo legitur, Πηνειᾶς, pro Πηλῆς, quod miror non vidisse interpretes, quippe commate præcedente manifeste veritas huius lectionis probatur, cum Strabo dicat: ὁ δ' εἰς Ἰπνοῦντα τόπον τραχὺν τῶν περὶ Πήλιον παρηνεχθεὶς &c. Isaac. Voss. in Observat. ad Pompon. Mel. lib. ii. c. 3. p. 447. Edit. Lugd. Bat. Anon.

Ibid.] Gemistius Pletho lectionem Palmerii et Vossii probat. Hic enim habet, ὑπὸ Πηλῆ. F.

3. ἐν ᾧ ἡ Μελίβοια] Situs Melibœæ ex istis Orphei in Argon. intelligitur, ver. 163.

Εὐρύδαμας δ' ἐπορεύσε λιπὼν Βοιθῆϊδα λίμνην,

Ἀγχοδὶ Πηνειοῖο, καὶ εὐλαγίος Μελιβοίας. i. e.

Eurydamasque aderat, linquens Boæbeidem paludem

Juxta Peneum, et leporibus abundantem Melibœam. Casaub.

5. μείζων τῶν χιλίων] Mensuratio mille stad. veritatem excedit etiam ἐγκολπίζοντι. F.

6. διχίλιον ὀκτακοσίων] Malim legere, ἀπὸ δὲ Εὐρείας ὀκτακοσίων, sine διχίλιον. Alteram mensurationem 350 stad. in MSS. expressam ignoro. Idem.

10. εἶναι δὲ τὸ νῦν καλέμενον Πελασγικὸν πεδίον ἐν Λαρίσσει, καὶ Γυρτώνῃ, καὶ Φεραῖς, καὶ Μόφισιν, καὶ Βοιθῆϊς κ. τ. λ.] Hæc sic resingenda sunt: ἐν ᾧ ΛΑΡΙΣΣΗ καὶ ΓΥΡΤΩΝΗ, καὶ ΦΕΡΑΙ. T.

13. Μόφιον δ' ὠνόμασαι ἕκ ἀπὸ Μόφου τῆς μάντιος, τῆς Τειρεσίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Λαπίθης τῆς συμπλεύσαντος τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόφος, ἀφ' ἧς ἡ Ἀττικὴ Μοφωπία. Porro Mopsium nomen habere non a Mopso vate, Tiresiæ filio, sed a Mopso Lapitha, qui Argonautis expeditionis socius. Est et alius Mopsus, a quo Attica Mopsopiæ] Sed apud Strabonem meliores codices in postremo loco habent, Μόφος, et similiter ante, eodem lib. p. 576. Ἀτθίδα δ' καὶ Ἀττικὴν, ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς Κραναιᾶς, ἀφ' ἧς καὶ Κραναιὶ οἱ ἐνοικοὶ Μοφωπίας δὲ ἀπὸ Μόφου. i. e. Attidem vero, et Atticam (dicunt) ab Atthide Cranai filia, a quo et incolæ Cranai: Mopsopiam a Mopso. Et certe Atticus iste si Mopsus fuisset appellatus, Attica non

Μοφωπία sed Μοφία dicta esset. Unde sequitur aut Μόφος esse legendum in priore Strabonis loco, aut potius Μόφω. Eustathius, ad Dionysium, pag. 60. Edit. H. Steph. 1577. ἀπὸ Μόφου. Sed Lycophron cum Callimacho concinit, Cassandra, ver. 733.

Κρανίων ἀπάσης Μόφος ναυαρχίας. i. e.

Imperator totius Mopsopiæ classis.

Unde videtur Strabo corrigendus ex hoc Stephani loco, et Μοψος nomen esse verum illius a quo Attica Μοψωπία dicta. Holstein. in Steph. p. 211.

14. τῆς μάντιος] Mopsus tamen qui Argonautis συνέπλευσεν et ipse μάντις erat. Apollonius, lib. i. ver. 65.

Ἦλθε δ' αὖ Μόφος Τιταρήσιος, ὃν περὶ πάντων

Ἀποτόδης ἐδίδαξε θεοπροπίαν οἰωνῶν. i. e.

Adfuit præterea Mopsus Titarensis domo, quem fidelius omnibus Latonæ filius edocuerat artem auguratus.

Valerius Flaccus, lib. i. ver. 383.

Hic vates, Phæbique fides non vana parentis

Mopsus. Casaub.

Ibid. τῆς μάντιος, τῆς Τειρεσίας] Lege, μάντις τῆς Τειρεσίας, nisi quis legere malit τῆς Τειρεσίας, filia Tiresiæ, ut idem Strabo, lib. xiv. p. 951. Edit. Amst. ἔδος Μόφω τῷ Μαντῆς τῆς Τειρεσίας θυγα-
τρός. Kubnius, in Pausan. lib. vii. cap. 3. p. 527.

15. ἄλλος δ' ἐστὶ Μόφος] Supra Μοφωπίας iste vocabatur. Casaub.

Ibid. ἄλλος δ' ἐστὶ Μόφος, ἀφ' ἧς ἡ Ἀττικὴ Μοφωπία] Lycophronis Scholiastes, in ver. 733. Μοφωπία ἢ πάλαι ἐκαλεῖτο ἡ Ἀττικὴ χώρα, καὶ αἱ Ἀθῆναι, ἀπὸ τῆς Μόφου: qui locus satis persuadet mendum latere in his Strabonis verbis: ergo fortassis legendum, ἄλλος δ' ἐστὶ Μόφω, ἀφ' ἧς ἡ Ἀττικὴ Μοφωπία: nam juxta analogiam a Μόφος fieret Μοφία, non vero Μοφωπία. Alius locus est apud eundem Strabonem, eodem libro, p. 576. ubi hic conditor Μόφος in casu recto dicitur: Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν, ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς Κραναιᾶς, ἀφ' ἧς καὶ Κραναιὶ οἱ ἐνοικοὶ Μοφωπίας δὲ ἀπὸ Μόφου. Hæc verba nostram correctionem non destruunt: multa enim sunt nomina, quorum genitivus pro casu recto usurpatur, ut Ἴσθρος, ὁ Ἴσθρος, Χάρυψ, Χάροπος, ὁ Χάροπος, sic etiam Μόφω Μόφωπος, ὁ Μόφωπος. Berkel. in Stephan. pag. 567. num. 42.

18. ἐκαλεῖτο Πυρραία] Vocata est et Pyrrha. Rhianus, de variis Thessaliæ appellationibus:

Πύρραν δὲ ποτε τήνγε παλαιότεροι καλέεσκον,

Πύρρης Δευκαλίωνος ἀπ' ἀρχαῖης ἀλόχοιο

Αἰμονίην δ' ἐξαυτῆς ἀφ' Αἰμόνος, ὃν ἔα Πελασγός

Γένετο, φέρεται δ' ἐνὶ ᾧ δ' αὖ τέκε Θεσσαλὸν Αἰμῶν

Τῆ δ' ἀπὸ Θεσσαλὴν λαοὶ μετεφημίξατο. Casaub.

ne: Thessaliam a Thessalo, Æmonis filio. Quidam in duas partes dividunt: quarum altera versus meridiem sita obtigerit forte Deucalioni, et is eam a matre sua Pandoram denominaverit: altera Æmoni, unde dicta sit Æmonia. Antiphi porro posteros ab Ephyra Thesprotica profectos et Philippi in Thessalia..... Herculis posteritas redux a Thessalo, sui generis auctore, regioni nomen Thessaliæ imposuit. Quin etiam Nesonis aliquando fuit vocata, a Nesone Thessali filio: a quo etiam Nesonis palus nomen habet.

Θεσσαλῆ² τῆ Αἴμονος. Ἐνιοὶ δὲ διελόντες διχα, τ¹ μὲν πρὸς νότον λαχέειν φασὶ Δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι Πανδῶραν ἀπὸ τ¹ μητρός· τ¹ δ' ἑτέραν Αἴμονι, ἀφ' ἧς Αἰμονίαν λεχθῆναι μετανομάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλλήως τῆ Δουκαλίωνος, τὴν δὲ Θεσσαλίαν ἀπὸ τῆ υἱοῦ Αἴμονος· τὰς δὲ ἀπὸ Ἐφύρας δὲ Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφω, καὶ Φιλίππε³ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ τῆ Ἡρακλέως ἐπελθόντων· ἀπὸ δὲ Θεσσαλῆ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν ὀνομάσαι. Καὶ Νεσσωνὶς δὲ ὀνομάσθαι⁴ ποτὲ ἀπὸ Νέσσωνος τῆ Θεσσαλῶ, κατὰ περ καὶ ἡ λίμνη.

² υἱοῦ Par. 1. Eton. Esc. τῆ τῆ Par. 2.

φασί, quod verbum paulo ante præcessit. Gronov.

³ τινὲς δὲ Par. 2. Esc. Mosc. a prima manu Gron. et ex correct. Med. 1. subintellecto Ἐφύρας Par. 1. Ἐφύρας Esc. ⁴ τῆς deest Par. 1. 2. καὶ τ¹ Esc. ⁵ ἡμῶν Θεσσαλῆ τῆ Ἡ. ἐπελθόντας Eton. Esc. ⁶ δὲ deest Par. 1. 2. Med. 1. Eton. Esc. deerat Med. 2. add. postea. ⁷ ὀνομάσαι. Εἰρηλαὶ δὲ καὶ Νεσσωνίς· Νεσσωνίς δὲ Par. 1. Eton. ὀνομάσαι. Εἰρηλαὶ δὲ καὶ Νεσσωνίς καὶ Νεσσωνίς δὲ Par. 2. Esc. nisi quod Par. 2. pro Νέσσων, habet Νεσσωνίς. ⁸ ποτὲ deest Par. 1. 2. ⁹ Νέσσωνος Par. 1. 2. Eton. Esc. ¹⁰ κατὰ περ καὶ

Ἡλίωτα Esc. Mosc. κατὰ περ καὶ ἡ λίμνη scribuntur in Eton. a recenti manu.

6. τὰς δὲ ἀπὸ Ἐφύρας] Locus corruptus est: traditur alia causa appellationis Thessaliæ. Nam unde hoc illi regioni nomen fuerit impositum non uno modo traditum est ab antiquis scriptoribus. Diodorus quidem Siculus, l. iv. p. 258. t. i. Edit. 1604. ab Thessalo Medæ ex Jasone filio manasse id nomen scribit: quo loco aliorum sententias super hoc, alibi se pluribus expositurum pollicetur: qui locus hodie non extat. In libris autem manu exaratis totus locus ita legebatur: Ἀντίφω καὶ Φιλίππε υἱὸν Θεσσαλῆ..... ἐπελθόντας ἀπὸ Θεσσαλῆ τῆ ἑαυτῶν προγόνου, καὶ χώραν ὀνομάσαι. Εἰρηλαὶ δὲ καὶ Νεσσωνίς· Νεσσωνίς δὲ. Casaub.

Ibid.] Casaubonus recte monet hunc locum esse corruptum, eumque in libris manu exaratis ita legi: Ἀντίφω καὶ Φιλίππε υἱὸν Θεσσαλῆ..... ἐπελθόντας ἀπὸ Θεσσαλῆ τῆ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν ὀνομάσαι. Hinc Lipsius, ad Velleium, lib. i. c. i. venuste legen-

dum divinabat: τὰς ἡ ἀπὸ Ἐφύρας τ¹ Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφω καὶ Φιλίππε υἱὸν Θεσσαλῆ τῆ Ἡρακλέως ἐπελθόντας, ἀπὸ Θεσσαλῆ τῆ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν ὀνομάσαι. Gronov.

Ibid.] De Thessaliæ origine, vide, præter alios, Paterculum, lib. i. cap. 3. Descriptione Thessaliæ finita, subijcere liceat regionem esse pluviosam et idcirco serpentibus obsitam; unde ciconias occidere nefas. Vide Theophrastum, Aristotelem de Mirabilibus, et Plinium. Equi optimi ob pascua, et exinde equitatus in bello clarus. Pausanias, lib. x. cap. 1. Homines feroces et bellicosi. Civitates parvulæ, cives factiosi, et instabiles. Thessalam fidem, veluti vanam et fluxam, proverbialiter accepimus. Euripides etiam Thessalos ut ἀπίστες increpat. De hodierno hujus regionis statu, vide Brown's Travels, p. 34—45. Turcæ nunc Comenolitari appellant. F.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the origin of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the origin of life, and shows that the most plausible is the theory of spontaneous generation. This theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

2. The second part of the paper is devoted to a detailed discussion of the theory of spontaneous generation. The author shows that this theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

3. The third part of the paper is devoted to a detailed discussion of the theory of spontaneous generation. The author shows that this theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

4. The fourth part of the paper is devoted to a detailed discussion of the theory of spontaneous generation. The author shows that this theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

5. The fifth part of the paper is devoted to a detailed discussion of the theory of spontaneous generation. The author shows that this theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

6. The sixth part of the paper is devoted to a detailed discussion of the theory of spontaneous generation. The author shows that this theory is based on the fact that life is everywhere, and that it is impossible to find a place where it did not originate. The author also discusses the possibility of life existing on other planets, and shows that this is a very real possibility.

